Ukarimu

Imetafsiriwa na Theophan Mwenye Kujitenga

Yaliyomo:

Juzuu I ***14***
Utangulizi 14

Mtakatifu Antwoni Mkubwa **16**
Maneno Machache Kuhusu Maisha na Maandiko ya Mtakatifu Antwoni Mkubwa 16
Maagizo ya Mtakatifu Antony Mkubwa. 21
1. Maagizo kuhusu Maisha katika Kristo, yaliyotolewa kutoka kwa maneno yake katika hagiografia ya Mtakatifu Athanasius, kutoka kwa barua zake 20 na misemo yake 20 21
2. Kuhusu Maadili Mema na Maisha Matakatifu, katika sura 170 40
3. Kanuni ya Maisha ya Mtawa 53
a) Mwelekeo wa nje na kanuni za nje za maisha kama hayo 53
b) Muundo wa maisha ya ndani 58
Hitimisho 63
4. Misemo ya Mt. Antonio Mkubwa na Maelezo ya Maisha Yake 63
Kuhusu Kuachana na Ulimwengu 63
Majibu ya jumla kwa swali: basi, mtu afanye nini? 64
Nguvu inayomchochea mtu kufanya matendo ya wema na kumwimarisha katika hayo 64
Viongozi wa Bidii 65
Jinsi ya kuwasha shauku? 67
Matendo ya kishujaa na matendo mema, hasa 69
Lengo kuu la vitu vyote na kilele cha ukamilifu 72
Ukamilifu wa Mt. Antonio na utukufu wake mbinguni 72
5. Ufafanuzi wa baadhi ya maneno ya Mt. Antwanyo Mkuu, uliotolewa baada ya kifo chake na mzee 73

Mtakatifu Makario Mkuu **78**
Taarifa kuhusu maisha na maandishi ya Mtakatifu Makariyo 78
Mafundisho ya Mtakatifu Makario Mkuu kuhusu Maisha ya Kikristo, yaliyochaguliwa kutoka kwa mahubiri yake 79
1. Hali ya mwanzo yenye mwangaza 79
2. Hali ya giza ya waliodondoshwa 81
3. Bwana, Msanifu wa Uokoaji 85
4. Kuunda azimio thabiti la kuokolewa katika Bwana 87
5. Hali ya Kazi 97
6. Hali ya wale waliokubali nguvu ya Roho 108
7. Kiwango cha juu kabisa cha ukamilifu wa Kikristo 124
8. Maisha ya Baada ya Kifo 127

Abba Mtakatifu Isaya **130**
Maelezo mafupi kuhusu baba yetu mtakatifu Isaia, Abba wa Nitria, na maandiko yake 130
1. Maneno ya Abba Isaiah Mwenye Heshima kwa wanafunzi wake 132
1. Amri za Baba Ayasafu kwa Ndugu Wanaoishi Naye 132
2. Kuhusu Sheria ya Asili 133
3. Kuhusu hali ya wanafunzi wapya na wakaazi wa seli 133
4. Kuhusu safari ya wale wanaoishi katika seli, na kuhusu dhamiri 136
5. Kuhusu amri kwa waumini, na utawala wa nyumbani kwa wale wanaotaka kuishi pamoja kwa amani 142
6. Kuhusu wale wanaotaka kuzingatia ukimya wa wema 146
7. Kuhusu Fadhila 147
8. Misemo 149
9. Amri kwa wale walioukataa ulimwengu 152
10. Neno zaidi (kwa wale walioukataa ulimwengu) 153
11. Kuhusu mbegu ya haradali 154
12. Kuhusu Divai 154
13. Kuhusu wale waliojitahidi na kufanikiwa vyema 155
14. Matendo ya Maombolezo 157

15. Kuhusu Kuachana na Dunia....158
16. Kuhusu furaha inayopatikana katika nafsi inayotamani kumtumikia Mungu....159
17. Kuhusu Mawazo Wakati wa Kujiondoa Duniani na Safari ya Kiroho....163
18. Kuhusu kutokuweka chuki....166
19. Kuhusu Hamu....167
20. Kuhusu unyenyekevu....169
21. Kuhusu toba....169
22. Kuhusu mwenendo wa mtu mpya....174
23. Kuhusu Ukamilifu....177
24. Kuhusu Kujitenga....180
25. Kwa Baba Petro, mwanafunzi wake....180
26. Maneno yaliyopitishwa na Baba Petro, mwanafunzi wa Isaya....191
27. Kuhusu 'Jihadhari na nafsi yako' (Kumb. la Torati 15:9)....193
28. Kuhusu Matawi ya Uovu....195
29. Vilio....196
2. Sheria na ushauri kwa watawa wapya....201
3. Maneno ya Abba Isaia....204
4. Kuhusu Kulinda Akili: sura 27....206
5. Sura za Kujinyima na Kimya....209

Mtakatifu Marko Mwenye Kujinyima....210
Taarifa kuhusu maisha na maandishi ya Mtakatifu Marko....210
Maagizo ya Marko Mwenye Kujinyima kuhusu Maisha ya Kiroho....210
1. Barua kwa mtawa Nikolasi....210
2. Jibu la Mtawa Nicholas kwa Maandishi ya Marko Mwenye Kujinyima....217
2. Maagizo ya Mtakatifu Marko, yaliyotolewa kutoka kwa maandiko yake mengine....218
3. Sura 200 kuhusu sheria ya kiroho....232
4. Kwa Wale Wanaofikiri Wanaweza Kuhesabiwa Haki kwa Matendo Yao, sura 226....241

Abba Evagrius wa Pontus....252
Taarifa kuhusu maisha ya Baba Evagrius....252
Maagizo ya Mtawa Evagrius kuhusu Kujinyima....255
1. Sura za Maisha ya Kazi, zilizomwelekewa Anatolius....255
2. Evagrius Mtawa: Sura Mia moja juu ya Maisha ya Kazi....262
Misemo ya Wazee Watakatifu....263
3. 'Uwasilishaji wa Maisha ya Kimonaki' wa Mtawa Evagrius, ambapo anafundisha jinsi mtu anavyopaswa kufanya maisha ya kujinyima na kuzingatia ukimya....264
4. Sura 33 za Mtawa Evagrius kuhusu Mifano....268
5. Maneno Yake Kuhusu Maisha ya Kiroho, yaliyopangwa kimuundo wa alfabeti....269
6. Misemo Mingine ya Mwandishi Huyo....269
7. Kuhusu Mawazo Nane, kwa Anatolius....270
8. Mawazo Yake, yaliyochanganywa na risala kuhusu mawazo nane....271
9. Maagizo kwa ndugu wanaoishi katika jumuiya za kimonaki na vituo vya wageni....272
10. Maagizo yake kwa bakhri....275
11. Kuhusu Mawazo Mabaya Mbalimbali: Sura....277
12. Misemo ya mtawa Evagrius....284

Juzuu ya Pili....285
Utangulizi....285

Mtakatifu Yohane Kasiani Mwarumi....286
Wasifu mfupi wa yeye....286
Muhtasari wa Vita vya Kiroho....287
1. Kusudi na Mwisho wa Kujinyima....287
2. Kwa kuzingatia kusudi hili, lazima pia tuamue ni aina gani ya kujinyima tunayopaswa kuchukua....288
3. Mapambano Kati ya Nyama na Roho....289
4. Muhtasari wa Jumla wa Hamu na Mapambano Dhidi Yake....291
5. Mapambano Dhidi ya Hamu Nane Kuu....293
1. Mapambano dhidi ya ulafi....293
2. Mapambano dhidi ya roho ya uzinzi....297
3. Mapambano dhidi ya roho ya tamaa....302
4. Mapambano dhidi ya roho ya hasira....306
5. Kupambana na roho ya huzuni....310
6. Kupambana na roho ya kukata tamaa....312
7. Kupambana na roho ya kiburi....314

8. Kupambana na roho ya kiburi 317
6. Kupambana na mawazo mabaya, na kupitia hayo, roho mbaya 322
7. Kupambana na kila aina ya huzuni zinazotokana na bahati mbaya na majanga 328
8. Kuhusu neema ya kimungu na hiari ya mtu binafsi 336
9. Kuhusu sala 337
10. Kuhusu mwongozo katika maisha ya kiroho – mjadala wenye ushauri kutoka kwa mwenye uzoefu zaidi 342
11. Kuhusu hatua za ukamilifu katika maisha ya kiroho, kulingana na msukumo unaoelekea huko 344
12. Kuhusu kumalizika kwa kazi za toba 346

Mwenye Heshima Isichius, Mchungaji wa Yerusalemu 347
Maelezo mafupi kumhusu 347
Kwa Theodulus: neno la kuokoa roho na kujenga kuhusu kiasi na sala 348

Mtakatifu Nilus wa Sinai....368
Wasifu mfupi wake 368
Maagizo ya Kujinyima kwa Mtukufu Nilus wa Sinai 369
1. Neno Kuhusu Maombi 369
Utangulizi....369
Sura 153 Kuhusu Maombi....369
2. Kuhusu Roho Nane Wabaya 379
1. Kuhusu Ulaaji wa Kupindukia....379
2. Kuhusu zinaa....381
3. Kuhusu tamaa 383
4. Kuhusu hasira 388
5. Kuhusu huzuni....390
6. Kuhusu kukata tamaa....391
7. Kuhusu kiburi....393
8. Kuhusu kiburi....396
3. Sura za himizo 397
4. Mawazo yanayomgeuza mtu kutoka kwa kinachopotea na kumwambatanisha na kisichopotea 402
5. Mawazo na himizo zinazofanana na zilizotangulia, zilizotolewa kutoka kwa maandiko mengine ya Mtakatifu Nilus....405
6. Himizo kwa Watawa 412

Mtakatifu Efrem wa Syria 413
Maelezo mafupi kumhusu 413
Maagizo ya Kujinyima ya Mtakatifu Efrem 415
1. Himizo la toba na kutafuta wokovu....416
2. Masomo kuhusu Toba 427
3. Muhtasari wa Jumla wa Maisha ya Wale Waliotoa Nafsi Zao kwa Kumfurahisha Bwana 435
4. Kuhusu wema na tamaa....440
Fadhila za Nafsi....440
Fadhila za kimwili 440
Mashawishi ya nafsi 440
Shauku za kimwili....440
5. Kuhusu mapambano dhidi ya hisia kuu nane, kwa ujumla....443
1. Kuhusu mapambano dhidi ya ulafi 443
2. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa ya ngono....445
3. Kuhusu mapambano dhidi ya upendo wa pesa 452
4. Kuhusu mapambano dhidi ya hasira....453
5. Kuhusu mapambano dhidi ya huzuni 455
6. Kuhusu mapambano dhidi ya kukata tamaa 459
7. Kuhusu mapambano dhidi ya kiburi 461
8. Kuhusu mapambano dhidi ya kiburi 462
6. Masomo ya Jumla kuhusu Maisha ya Kujinyima....465
7. Ushauri kwa watawa....485

Mtakatifu Yohane Climacus....490
Maelezo mafupi kumhusu 490
Masomo ya Kujinyima kutoka kwa Mt. Yohane Climacus....490
1. Kanuni Kuu za Kujinyima....491
2. Kuhusu Toba 492
3. Kuhusu wema na tamaa – na kuhusu mapambano dhidi ya hizi kwa ujumla 494
4. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa nane kuu 501
1. Mapambano dhidi ya Ulaghai....501

2. Mapambano dhidi ya uzinzi 503
3. Mapambano dhidi ya tamaa 507
4. Mapambano dhidi ya hasira 508
5. Mapambano dhidi ya huzuni 511
6. Kupambana na kukata tamaa 512
7. Kupambana na kiburi 513
8. Kupambana na kiburi 514
5. Kuhusu Kujitenga 518

Watakatifu Wapendwa Wababa Varsanufius na Yohana 519
Maelezo mafupi juu yao 519
Maagizo ya Kiroho 521

Abba Mtakatifu Dorotheus 537
Maelezo mafupi kumhusu 537
Maagizo kuhusu Maisha ya Kujinyima 537

Mtakatifu Isaka Msiriani 554
Wasifu Mfupi wa Yeye 554
Maagizo ya Kiroho 555

Juzuu la III 600
Utangulizi 600

Barikiwa Diadochus, Askofu wa Photiki katika Epirus ya Illyria 600
Wasifu mfupi wake 600
Ufafanuzi wa Diadochus Aliye Barikiwa kuhusu Mipaka ya Mwisho au Kilele cha Ukamilifu katika Fadhila Kuu 601
Insha ya kiroho, iliyogawanywa katika sura mia moja, iliyojaa ufahamu wa kiroho na hoja 601

Baba Yetu Mwenye Heshima Yohana wa Karpathos 627
Maelezo mafupi kumhusu 627
Sura mia moja za mafundisho zilizotumwa kwa watawa wa India waliokuwa wamemwandikia 627

Barikiwa Baba Zosima (wa Palestina) 639
Maelezo mafupi kumhusu 639
Mahubiri ya Barikiwa Baba Zosima 640

Mtakatifu Maksimu Mwungama 651
Maelezo mafupi kumhusu 651
1. Mahubiri kuhusu Kujidhalilisha, katika mfumo wa maswali ya mwanafunzi na majibu ya mzee 652
2. Sura Mia Nne Kuhusu Upendo 664
Utangulizi kwa Elpidius 664
Sura Mia Moja za Kwanza za Upendo 665
Kumi Mbili za Upendo 671
Kama elfu tatu juu ya upendo 679
Sura Mia Nne za Upendo 687
3. Sura za kinadharia na za vitendo, zilizochaguliwa kutoka kwa sura mia saba za Kigiriki 'Kuhusu Wema' .693

Abba Falasius aliye Barikiwa 719
Maelezo mafupi kumhusu 719
Abba Falasius kuhusu Upendo, Kujinyima na Maisha ya Kiroho, kwa Presbiteri Paulo 719
Mamia ya Kwanza 719
Sura ya 102 722
Ya 103 725
Maombi 728
Ya 104 729

Mtakatifu Teodoro, Askofu wa Edessa 733
Maelezo mafupi kumhusu 733
Sura mia moja zenye kujenga zaidi na baba yetu mtakatifu Theodore wa Edessa 733

Mtukufu Theodore wa Edessa 744
Wasifu Mfupi Kuhusu Yake 744
Treatise ya Baba Yetu Mheshimiwa Theodore kuhusu Theolojia 745

Mtakatifu Baba Filemoni 749
Wasifu Mfupi Kuhusu Yake 749

Maelezo Yenye Faida Kubwa Kuhusu Baba Filemoni....750

Baba Mtakatifu Theognostus 756
Maelezo mafupi kumhusu 756
Kuhusu maisha ya utendaji na tafakari, na kuhusu upadre wa kichwa 757
Kuhusu upadre 758
Kuhusu upadre 762
Kuhusu Upadre 765

Mwenye Heri Philotheos wa Sinai....766
Maelezo Mfupi Kuhusu Yake....766
Sura 40 za Baba Yetu Mtakatifu Philotheos wa Sinai kuhusu Ustawi 767

Eliya, presbiteri na exdicos 775
Wasifu Mfupi Kuhusu Yake 775
Mkusanyiko wa Maua, Uliotayarishwa kwa Hekima Kubwa na Eliya, Presbiteri Mdogo na Ekdikus 775

Juzuu ya IV....784

Mtakatifu Theodoros wa Studia 784
Maagizo ya Kujinyima kwa Watawa 784
Utangulizi....784
Maelezo Mfupi ya Maisha ya Mtakatifu Theodore wa Studite 786
1. Jinsi maisha ya ukiwa yalivyo matukufu....792
2. Usijivunie ukuu wako mwenyewe....793
3. Kuwa macho: maana adui haulali kamwe – neno la faraja kwa mchungaji 793
4. Kumbuka kifo na Siku ya Hukumu, na uwe na bidii kwa viapo vyako....794
5. Shindaneni katika kutenda mema, lakini si katika kutenda mabaya 795
6. Dhidi ya tamaa; kwa maana kwa moto huu moto wa milele huwashwa; na kifo kinaweza kumkuta mtu akiwa katika kitendo hicho....796
7. Wito wako ni wa heshima; toa shukrani kwa kutimiza nadhiri zako 797
8. Msichoke: kazi ni ndogo; thawabu ni isiyopimika 797
9. Safisha, panda na umwagilia kitalu cha roho, ili kitoe mazao ya kiroho....798
10. Bwana anakuja – vumilieni; – na jitengenezeni kwa yale mtakayojikinga nayo 799
11. Adui huamsha tamaa; lakini mpinge, na utashinda; Bwana ndiye msaidizi wako....800
12. Toka hapa… yaani, kutoka katika eneo la tamaa, kwa kujinyima kwa tumbo, macho, ulimi, masikio, mikono na miguu 801
13. Kuamka; Maombi ya Alfajiri; saa ya kwanza; kazi....802
14. Weka mioyo yenu kwa Mungu, na mchukulie kila kitu kingine kama si kitu....803
15. Tumekimbia ulimwengu; lakini hatujakimbia machafuko ya tamaa, zinazochochewa na maadui zetu: ni lazima tuwe macho na tuupinge....804
16. Ninafurahi kuona maendeleo yako; lakini, kwa kuhofia kwamba unaweza kusimama, nakusihi usisumbue mtiririko, ukiepuka yote yasiyostahili na kuwa na bidii kwa yote yaliyo sawa 805
17. Kwa nini uliiacha dunia? Ili kutakaswa; na heri yule anayeishi kwa roho ya maisha haya, hasa katika imani kwa Abasi 806
18. Maisha ya jumuiya yanastahili sifa zaidi; na heri yeye anayeishi katika roho yake....806
19. Kila mmoja wenu na azidi kung'ara katika wema wake: aliye mwongofu katika utiifu; mnyenyekevu katika unyenyekevu; mwenye bidii katika kazi 807
20. Ninafurahia maendeleo yenu… kwa wengine, unyenyekevu; kwa wengine 808
21. Thubuteni katika wema – na msimruhusu adui aingie mioyoni mwenu, asije akapaza sauti akisema: 'Wote wameharibika' 808
22. Yote hutoka kwa Mungu; lakini juhudi zetu wenyewe pia zinahitajika ili kuyahifadhi na kusonga mbele 809
23. Mpingeni adui anayechochea tamaa....809
24. Dhidi ya kuwasha tamaa: Neno la Mungu, kuwa macho juu ya hisia—hasa uoni—na kumnyima mwili tamaa zake: kuwa mwangalifu; ulianguka baada ya ubatizo, usishuke tena baada ya kutoa nadhiri za schema....810
25. Kwa wale wanaoshinda tamaa zao, kuna taji; kwa wale wanaozisalimu amri, kuna mateso; ikiwa uko katika kundi la kwanza, ni heri; ikiwa uko katika la pili, harakisha kurekebisha njia zako....810
26. Ukikitazama ulimwengu kutoka juu ya maisha ya ukiitaji, unaona bahari ya ubatili ikifurika; basi, furahi kwamba umeokolewa kutoka kwake....812
27. Ibada za kila siku za kanisani, maisha ya kujikimu, utiifu kwa sheria za maisha ya pamoja, adhabu na toba vinahitaji bidii na subira nyingi; lakini kwa kuwa haya huongoza kwenye wokovu, na taji hupatikana kwa ajili yake, jitieni moyo 813
28. Wewe, kama udongo mwema, unazaa tunda la wema, kila mmoja kwa njia yake....813
29. Kidogo kidogo, na safari kutoka hapa itakuwa imeisha; lakini iwe na kwaheri njema....814

30. Ili kuepuka kubadilika-badilika, tujiwasilishe kwa sheria za jumuiya, ambazo zinakataza upweke wote ndani ya udugu, zinamweka kila mtu katika msimamo sawa katika majukumu yao, na hivyo kutulinda tusije kuanguka....815
31. Chochote tunachovumilia hapa, kutakuwa na thawabu isiyoelezeka; kwa hivyo tusidumuke katika safari yetu ngumu, tukifuata nyayo za watakatifu waliotutangulia, ambao walikuwa watu kama sisi....816
32. Njia ya kifalme ni kufanya kila kitu kulingana na kanuni; yeye anayepotoka hupotea ama kwa kupita kiasi au kwa upungufu; upotovu unaruhusiwa, lakini tu kwa ufahamu wa mkuu wa watawa, ambao bila yeye, haimaliziki vyema....817
33. Tunapotafuta mwongozo kutoka kwa Neno la Mungu kuhusu jinsi ya kuishi, ni lazima tukumbuke maisha ya watakatifu waliotenda hivyo – wakianza na hofu ya Mungu na kumalizia kwa unyenyekevu wa dhati....818
34. Ili kuzuia usumbufu dhidi ya kanuni, ni lazima kumjulisha mkuu mara tu mtu yeyote anapogundua njama au fitina zozote....819
35. Dalili zilizomo ndani yetu za Roho wa Mungu na roho ya ujanja wa kupendeka zinaonyeshwa ili, tukijua hili, tuwe na bidii kwa ile ya kwanza na tuiepuke ile ya pili....820
36. Matendo ya ujasiri ni muhimu; lakini kwa kuwa kila moja lina thawabu yake, hayazuizi wenye hekima kustawi....820
37. Kwa imani na upendo kwangu, jitihadhari; wale waliokuwa wasimamizi wa kazi, waiongoze kwa hekima, na wale walio chini yao, waifanye kwa uaminifu....821
38. Maisha ya utiifu ni bora kuliko yote: ndiyo yale ambayo Bwana amechagua....822
39. Mweke Bwana mbele ya macho yako, ili usipelekwe katika jambo baya; jitahidi kufanya yaliyo mema, ukikumbuka mwisho, na zaidi ya hayo hukumu ya kutisha na uamuzi wake....822
40. Hofu ya Mungu huondoa upanga wa adui yetu....823
41. Kwa kumtendea msimamizi kama mamlaka huru, mleta mamlaka maradufu na mgawanyiko; lakini mamlaka ikigawanyika, ufalme hauwezi kusimama....823
42. Kwaresima inahitaji kujinyima si kwa mwili tu, bali pia kwa roho....824
43. Wao ni wema wanaotenda kazi katika maisha ya pamoja: furahini!....825
44. Hofu binafsi kuhusu uvumilivu....826
45. Mashetani hutushawishi kwa kuchochea tamaa zetu, na kutupeleka kwenye maangamizi: ni lazima tuwapambane....827
46. Tumeitwa kuishi maisha ya heshima: lakini je, tunaishi kama tulivyokusudia wenyewe, na kama wengine wanavyotarajia?....829
47. Simamani imara katika maisha uliyochagua, na usijinyimie furaha zilizoko mbele....829
48. Kifo kiko karibu: jiandaeni kwa kujisafisha na tamaa zenu....831
49. Mandhari ya mateso ya Mwokozi kwa ajili yetu: utukufu na shukrani ziwe kwake!....832
50. Funzo kutokana na kuona marehemu: jisikie huru na mwili, bali jikite na mbinguni....833
51. Kila mtu katika monasteri hufanya kazi, akichangia dhabihu yake kwa ajili ya maslahi ya wote; kwa nini kila kitu kinachozalishwa na monasteri kinachukuliwa na watu binafsi?....833
52. Upendo wa kindugu udumu; nyote mtaokolewe kwa kujisafisha;iepuke maneno ya upuuzi na vicheko; inaniumiza kusikia mambo hayako sawa miongoni mwenu....834
53. Naondoka, lakini nawaachia roho yangu; hata bila mimi, mwe kama mlivyo kuwa nilipokuwa nanyi....836
54. Mfurahishe Mungu; mjaliane, msiutafute kufurahisha nafsi zenu; msiwe wenye kujiona mko haki; mwe na nia moja....836
55. Anaonyesha fadhili yake kwa watenda kazi wenye bidii na anawahimiza kuwa na bidii katika shughuli za kiroho na wajibu wa kimonaki....838
56. Wapya hukumbana na vishawishi vikali, kutokana na mabaki ya tamaa za dhambi na tabia....839
57. Tuko katika vita: Mimi, kama amiri wako, nakutia moyo kwa maneno yangu: simama imara....840
58. Ninafikiria juu ya kifo na yote yanayotokea wakati huo, na naomba nipate kusafishwa na nisioteseke na moto; sisi wenu, furahini, mkitarajia thawabu, ingawa hali yenu ya sasa ni ya huzuni....841
59. Baada ya kuishi katikati ya ubatili wa dunia hii, niliishukuru Mungu kwamba tumekimbia kutoka huko842
60. Inuka na utafute uponyaji kwa Bwana, Mganga wa wote....843
61. Tuko katikati ya Kwaresima Kuu; baada ya kufanya kazi, tunaona matunda: rehema za Mungu; tukiwa tumetoa shukrani, tuendelee mbele....843
62. Hali yako imeandaliwa vizuri: iendeleze....844
63. Baada ya kusherehekea Pasaka, tuendelee mbele kwa roho ya Kwaresima, ili tusipoteze tulichokipata katika msimu huu, bali tukiongeze....845
64. Tumeonwa kuwa wa heshima kwa wito ulio juu; tufurahi, tushukuru, na tuchukue hatua, tukifanya kazi zote kwa ajili yake na kuvumilia yote....846
65. Tukitafakari yale Manabii, Mitume na Watakatifu wengine waliyovumilia kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, tuwe na bidii....847
66. Mmekabidhiwa kwangu na Mungu; ndiyo maana nina shauku ya kuwafundisha....848
67. Kwa sababu naupenda, ninafurahi unapofanikiwa, na ninahuzunika ninapoona hali yako ya akili....848
68. Amani hupatikana katika upuuzi wa mambo madogo; lakini malengo yetu ni ya juu, na kazi zetu zenye tunda....849

69. Lazima tuvumilie kila usumbufu tunaokutana nao; na tuweze kustahili kujiunga na safu za wabebaji mateso....850
70. Mungu anakutaka nini? Kujikana mapenzi yako na kujisalimisha kwa mapenzi ya pekee ya mkuu wa watawa; kwa hiyo, msiwe na dhana ya kujitenga na wengine katika jambo lolote, hata katika kutenda mema 850
71. Sababu za dhambi ni kiburi na kutotii; na kutokana nazo hutokana kila aina ya huzuni: ilhali unyenyekevu na utii huleta kinyume chake....851
72. Kwa namna gani toba na hatua nyingine za kurekebisha ni za wokovu? Ndiyo njia ya kwenda mbinguni 852
73. Njia ni ngumu na ya huzuni; lakini faraja isiyo na kikomo inatusubiri: tusimame imara 852
74. Mfalme anapotualika kwenye chakula cha jioni, kila mtu anaharakisha. Mfalme wa Mbinguni ametualika; tutawezaje kutokuharakisha, tukivumilia yote? Tusianguke moyo, bali tuipigane kwa ujasiri dhidi ya kila kitu....853
75. Mkiiona matunda ya maisha memu, kulingana na wito wetu, shikamani nayo zaidi: na mtakuwa makao ya Mungu wa Utatu 854
76. Kwa wale wanaoishi maisha matakatifu, kila siku ni karamu. Je, unatamani haya? Kuwa na bidii kumpendeza Mungu, na uvumilie yote kwa ajili Yake....855
77. Maisha yamejaa misukosuko; lakini kwanza kabisa, ombea nahodha wako awe macho na mwenye hekima; kisha jitie moyo kwa tumaini la kufikia mwisho wenye furaha 855
78. Kama vile, Waarabu wanapokaribia, tunachukua tahadhari zote ili tusishikwe nao, ndivyo pia tujihadhari na adui zetu wa akili, tukiwa tumejivika silaha za kiroho....856
79. Muda unakwisha: lazima tuwe waangalifu, kama mlivyo, tukijitahidi hasa kuishi kwa unyenyekevu na upole, tukimfananisha Kristo 857
80. Ninasifu utiifu wenu: endeleeni hivi; na iwe ninyi ni wanaotoa katika mambo ya mahitaji na huduma, au ninyi ni wanaopokea, tendeni kwa kumcha Mungu....858
81. Tuwe macho dhidi ya kuibuka kwa tamaa, ambayo ni ya kutisha zaidi kuliko upanga, tukijikinga kwa amri na kujihami kwa kuchukia....859
82. Kaka mmoja ameondoka. Kwa nini? Hakujizingatia na akashindwa na mawazo ya udanganyifu; kama angejizingatia, ushauri wa zaburi ungemweka sawa; na nia yake haikuwa imara....860
83. Hakuna kitu kitutenganishe na upendo wa Mungu; bali tudumishe uvumilivu katika kazi zetu na wema wetu hadi tufikie kipimo cha Kristo 861
84. Nani asiye na hatia ya uovu kama huo? Wote wanaoishi kwa uovu; hasa wale wasioridhika na mahitaji duni ya umonaki, wakipuuza viapo vyao....861
85. Ni jambo chungu kwamba wengine wawili wameondoka....863
86. Napata faraja katika uthabiti na uvumilivu wenu; endeleeni mbele na kuendelea kujidhibiti – na baraka za Mungu zitakuwa juu yenu; lakini wale wasiokuwa kama hawa si wa Mungu 863
87. Baada ya kuukataa ulimwengu, lakini mkiutazama tena – mnafanya upumbavu na uharibifu: tafadhali, mwe na busara....864
88. Ninafurahi kwamba mmekaa vizuri; lakini hii si kazi yangu, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu; kwa hiyo, ninafurahi kwa sababu sisi ni kitu kimoja nanyi: Bwana akulinde na akusaidie kustawi 864
89. Baada ya kutii wito wa Mungu, kama Abrahamu, umeachana na kila kitu: usihuzunike, bali, ukitiwa moyo na tumaini, vumilia yote: taji zinakungoja 866
90. Kama ilivyo wajibu wangu daima kukutia moyo katika mapambano, ndivyo ilivyo wajibu wako daima kusimama tayari ukiwa umevaa silaha kamili za Mungu na kupigana 866
91. Majira ya machipuo yamewadia: kuwa mwangalifu; nakushauri uache kunywa divai, usile hadi kushiba, uwe mwangalifu unapokwenda mjini, na usirudishe masuala ya kidunia ndani ya monasteri kutoka huko867
92. Kujinyima matakwa yetu ndiyo wema wetu mkuu....868
93. Jitahidi kufanya mema katika mambo yote; kazi ni kubwa, lakini thawabu ni kubwa zaidi; hivyo endelea mbele zaidi na zaidi....869
94. Unajua kwa nini tumekuja kwenye monasteri: kwa hiyo, usiruhusu chochote kinachokinzana na hilo.870
95. Sisi ni jeshi la Kristo: hakikisha silaha zako zote ziko tayari; maana adui usingizi hugharamia – na upigane....871
96. Tukumbuke tulivyokuwa kabla hatujaitwa, na tulivyo sasa; na tumshukuru Mungu—si kwa neno tu, bali zaidi kupitia uadilifu wa maisha yetu 872
97. Bila shaka mtarithi furaha ya milele kwa kujitenga kwenu na ulimwengu, utiifu wenu kama wa watakatifu wa mateso, na mapambano yenu dhidi ya tamaa na maadui wasioonekana: basi, msimame imara.....873
98. Sisi ni maskini; lakini Mungu hututunza; tushukuru Yeye; hata hivyo hatupaswi kuwa wavivu; bali kila mmoja afanye kazi kulingana na wito wake: basi Mungu ataongeza rasilimali zetu ndogo....874
99. Mafundisho si bure: huamsha wale walioko usingizini, huku zikiongoza na kuimarisha wale walio macho 875
100. Ni vigumu kuvumilia; lakini kwa ajili ya Bwana, kwa ajili Yake aliyeteseka kwa ajili yetu hata kufa msalabani, ninavumilia; nawe pia lazima uvumilie....876
101. Tumeitwa kusafishwa dhambi zetu kupitia kazi, uhaba na huzuni....876
102. Nakusifu kwa ushiriki wako wa dhati na wenye mafanikio katika maisha ya jumuiya....877

103. Mawazo na hisia, maneno na matendo katika dunia hii ni tofauti kabisa na yetu: tunadumisha yote haya kana kwamba tuko paradiso 878
104. Ni wajibu wangu kuzungumza; wako ni kusikiliza 878
105. Huu ni wakati wa majaribu (masika); dhibiti miili yenu 881
106. Sote tuvumilie yote kwa tumaini la furaha ya milele, tukifuata maneno na mfano wa Mt. Paulo 881
107. Sasa ni Kwaresima: kila mmoja wenu ajiandae kama inavyotakiwa 882
108. Tusiwe wavivu, tukikumbuka kwamba tunafanya kazi kwa ajili ya Mungu, ambaye atatutuzawadia kulingana na bidii na shauku yetu 883
109. Tafuteni kwa bidii na kwa nguvu zenu zote yale yasiyo ya ulimwengu huu: Mungu atawabariki 884
110. Kupitia ushirika wenu, wema wa kila mmoja hufikia wote, na wema wa wote hufikia kila mmoja 884
111. Mafundisho haya yametolewa ili, kwa kuyasikiliza, mrekebishwe; lakini nyote mmekaa tu kama mlivyo: basi acheni kuwa wasiojali, na mwe wazito 885
112. Yetu ni mbio za kiroho: watazamaji ni nani? Umakini wa wakimbiaji uelekezwe wapi? Nani anayekimbia kwa njia ya mfano? 886
113. Mmekusudia yaliyo mema; lakini hii haikuokoa dhidi ya majaribu ya adui, ambayo kwa kweli mnayapitia 886
114. Tukue roho zetu, tukifanya kwa maana ya kiroho yote ambayo mkulima hufanya anapochimba shamba lake 887
115. Tukiwa tumeachana na tamaa na hasira zote, tumshikilie Bwana, tukimtumikia kwa uaminifu katika majukumu ya wito wetu wa kimonaki 888
116. Wakati wengine wamekimbia: simameni imara na jitihadhini kufikia ukamilifu, mkijihadhari kutotenda kwa mapenzi yenu, hata kama ni kwa ajili ya wema 889
117. Wale waliotoroka tena. – Mtu anawezaje kuepuka anguko kama hilo? 889
118. Kazi zetu ni fupi, lakini thawabu zake ni za milele; raha za dhambi ni za muda mfupi, lakini mateso yake hayana mwisho: wasiotilia maanani hawawezi kuyatoroka 891
119. Tumeondoka duniani: je, ni ajabu kwamba tunateseka duniani? Hata hivyo, hili si hasara kwetu, bali ni msaada 891
120. Katika maisha yetu ya kiroho, tutaakisi sifa za maisha ya Bwana duniani katika mwili 892
121. Mtu yeyote asijitenganye, wala asipoteze imani kwa Baba yake; lakini msimwonee adui, yule mbunifu stadi wa uovu 892
122. Wasafiri, wakitazama mwisho wa safari yao, huvumilia kwa hiari magumu yote wanayokutana nayo njiani: vivyo hivyo sisi pia ni lazima tuvumilie yote kwa ajili ya Ufalme wa Mungu 893
123. Katika mambo gani tunapaswa kujitahidi kuzidi kila mmoja, katika mambo gani tunapaswa kutafuta kumzidi kila mmoja, na katika mambo gani tunapaswa kuwa na maafikiano 893
124. Kuwa wasio na lawama katika mambo yote, ndani na nje 894
125. Shikeni amri za Mungu na kanuni zetu, mkiiga mfano wa wale wa zamani – nyote mkiwa kitu kimoja 894
126. Mkiweka kando mambo ya duniani, mwelekeze mioyo yenu mambo ya mbinguni, mkijitahidi hasa kupambana na hasira na tamaa 894
127. Ninafurahi kwamba mmekusanyika tena baada ya kutawanyika kwenu na mmeweka makazi kama ilivyostahili 895
128. Mnaishi vyema; na asije kuwa na mtu hata mmoja mwenye tabia mbaya miongoni mwenu 896
129. Anawaalika wote kumshukuru Mungu kwa kuwa wameachiliwa kutoka gerezani 896
130. Hivyo basi tuliiacha kila kitu nyuma ili kumfurahisha Mungu 897
131. Njiani kuelekea monasteri, anaomba maombi kwa ajili yake, na anawatakia msaada wa Mungu katika kazi zao: kwa ajili ya mavuno 897
132. Sofronius anatuhimiza kuhakikisha utekelezaji wa kanuni za kimonaki zilizowekwa na baba zetu: maana kutoka hapo hutokana mema yote, na kinyume chake, maovu yote 899
133. Kazi zetu si kubwa, lakini thawabu ni zisizopimika 899
134. Mwenye hila katika mambo yote, mpate kuwa chachu njema kwa wale watakaoingia monasterini baada yenu; mshikeni Mungu mbele ya macho yenu, pamoja na kifo na hukumu ya Mungu: iwapo mtaondoka au mtawasili 900
135. Jitahidi kwa bidii, ukikumbuka mwisho na hukumu: katika muktadha huu, matendo mema yamewekwa, na hasa kile kinachohitajika kupambana na tamaa za mwili 900
136. Kwa kuuliza maswali kama wanatenda ipasavyo, na kama kuna yeyote anayepotoka katika mwenendo usiofaa, wakumbushe muundo mzima wa maisha ya kimonaki 901
137. Maagizo kuhusu jinsi, wakati wa mavuno, ya kutekeleza majukumu yao, kujilisha chakula na kupumzika, jinsi ya kutumia usiku na jinsi ya kuenenda kwa ujumla 901
138. Anaposikia habari njema kuhusu ndugu, anafurahi na kuwahimiza kujitahidi kupata mafanikio makubwa zaidi, akitoa mfano wa jinsi wale walio na mamlaka wanavyopaswa kutenda, na jinsi ndugu wote wanavyopaswa kuwa 902
139. Hofu ya Mungu na upendo huamsha shauku na kumweka mtu katika njia sahihi; lakini wale wasio nazo hujikabidhi kwa uzembe na kuanguka 903

140. Anahuzunika kwa wale wanaovunja nadhiri zao na kuondoka monasterini, na kwa njia zote huwashawishi warudi kwenye njia sahihi na kusimama imara katika maisha ya kimonaki.....904
141. Anawasihi waache hoja zao na matakwa yao, na wajisalimishe kwa imani kwa mwongozo, ili kupata mafanikio ya kudumu katika maisha wanayopaswa kuishi 904
142. Anawaalika wafurahi kuishi maisha ya umaskini, yaliyojaa uhaba na huzuni, huku wakifanya kazi za kujinyima na kukataa vitu vyote vya kidunia; kwani hii ndiyo njia ya uhakika ya kupata urithi wa Ufalme wa Mungu 905
143. Anafananisha maisha ya kujinyima na mbio katika uwanja, na anatoa maelekezo ya kina jinsi ya kukamilisha mbio hii kwa mafanikio na kupokea zawadi.....905
144. Tujitahidi kwa ajili ya kila wema, na tujiepushe na yote yaliyo maovu, hasa yale yanayoonekana kuwa mema 906
145. Maisha ya uvumilivu katika utiifu wa pamoja; huu ndio ushuhuda wa kweli 907
146. Wakati wa tetemeko la ardhi, anatukumbusha kutetemeka kwa mbingu na ardhi Siku ya Mwisho na anatoa maagizo yanayolingana na hili 908
147. Tutastawi zaidi na zaidi katika kila wema, tukijitahidi kwa bidii na kuepuka yote maovu, na kujipamba kwa matendo ya jumuiya ya Malaika, tukifuata mfano wa Baba watakatifu na katika tumaini la ahadi kuu909
148. Wema ni vigumu kwetu kuutia moyoni, ilhali uovu unakubaliwa kwa urahisi zaidi.....909
149. Inalaani wale wanaonyenyekea vishawishi vya adui na wale wanaoanguka, na inatuhimiza kuvipinga, ikitupa tumaini la msaada wa Bwana 910
150. Baada ya kubainisha sisi ni nani, kwa nini tuko hapa, tuko wapi, na tutakwenda wapi, inaelezea hukumu ya Mwisho wa Nyakati na hatima ya wale waliokulia na waliokushoto, na inatoa funzo la kujenga 911
151. Kutokana na jinsi watu wanavyojiandaa kwa mashindano katika tamasha za kidunia, inatoa mafunzo kwa wale wanaopigana katika vita vya kiroho visivyoonekana 912
152. Kupitia mifano ya mkulima, muogeleaji, mfanyabiashara na msafiri, inahamasisha shauku ya kupata baraka za kiroho.....912
153. Anaonyesha jinsi ilivyo baraka kufanya kazi kwa ajili ya Bwana; na, akikumbuka kwamba ndugu pia waliingia kwenye monasteri kwa kusudi hili hasa, wakiwa wameacha kila kitu nyuma, anawahamasisha kwa maneno ya Bwana: 'Tafuteni, nanyi mtapata' 913
154. Akikumbuka jinsi mzigo wa ofisi ya babu mkuu unavyomzidi uzito, hasa akifikiria kuwajibika kwa kila mmoja, anaomba msaada. Vipi? Kupitia mafanikio katika maisha ya kimonaki 914
155. Kama vile raia shujaa anavyofurahi anapoitwa na mfalme kupokea zawadi, ndivyo pia ndugu yetu Chariton anavyofurahi, akiwa ameitwa kutoka hapa na Bwana, sasa akifurahia baraka zisizofafanuliwa za mbinguni kwa ajili ya matendo ya kishujaa na kazi alizofanya katika monasteri.....915
156. Abati mpya alichaguliwa katika monasteri ya Dalmatia, kwa sababu nyingine isipokuwa unyenyekevu wake 916
157. Kwaresima ilifika; naye akaandaa mambo ya nje na ya ndani.....916
158. Aliwahimiza watawa, akiwaambia kwamba kwa kuukataa ulimwengu walikuwa wamegeuka mbali na raha na faraja kama zile zinazohusiana na karamu ya Nyama, na walikuwa wameitwa kumtumikia Mungu kwa uchaji na haki, ambamo kuna furaha ya kweli na karamu isiyoisha 917
159. Jilinde; maana adui anaweza kuwashambulia ghafla na kuwaangamiza 918
160. Akifurahi kwa utaratibu wa ndugu na kwa ukweli kwamba kila kitu kinaendelea kulingana na kanuni na wote wameridhika na mahitaji ya kimonaki, anaongeza: lakini hili si jambo la msingi; jambo kuu ni kuishi kwa namna ya kuingia katika pumziko la Mungu baada ya kifo: na kwa lengo hilo kila kitu lazima kuelekezwe.....919
161. Tunaimba: 'Nitainua kikombe cha wokovu'. Kikombe hiki ni kukubali shahada, ambayo kwetu sisi ni mapambano yenye maumivu dhidi ya tamaa za mwili 919
162. Baada ya kuelezea mwonekano wa marehemu na kutaja yale yanayoonekana katika kaburi; na baada ya kutoa maelezo mafupi kuhusu maisha mema yaliyotwaliwa na marehemu, – anatoa funzo kuhusu kuhifadhi usafi wa mwili na roho, ili kuwa bibi harusi anayestahili Kristo 920
163. Vita vyetu ni dhidi ya roho za uovu, pamoja na kiongozi wao, shetani 921
164. Maelezo ya mwonekano wa nje wa mtu wa Mungu, mtawa wa kweli.....922
165. Akitaja maneno ya Mtume: 'Hivi ndivyo wakati uliokubalika', anaeleza kwamba kwa haya Mtume huamsha ari yetu ya kutafuta wokovu wetu 922
166. Uwe imara katika maisha yako na uvumilie yote: kwa maana utakapopewa furaha hiyo ya milele, utajuta kutovumilia zaidi 922
167. Mapambano yetu ni dhidi ya roho waovu.....924
168. Tunapotembea njia yetu, tusiweke macho yetu kwenye mambo ya kidunia na ya kupita; bali tuweke macho yetu kwenye mambo ya mbinguni na ya milele: kwani yale ya kwanza hutudhoofisha, ilhali haya ya pili hutajaa ujasiri.....924
169. Ninyi ni askari wa Kristo; na lazima daima muwe mmejipamba silaha kikamilifu – kwa njia hii.....926
170. Anafananisha utunzaji wa roho na utunzaji wa shamba la mizabibu 927
171. Lazima tuwe macho tusipotee kutoka kwa njia ya amri, ambayo adui anajitahidi kwa kila njia kututupa kando; na ili kufanikiwa katika hili, tutawalinda hisia zetu 928

172. Mkate wetu wa kila siku lazima uwe kutenda mapenzi ya Baba yetu wa Mbinguni, tukiaishi kulingana na kanuni za kujinyima anasa na utaratibu wa kimonaki wa utiifu 929
173. Kulima roho hakuhitaji wakati maalum au maandalizi, kama ilivyo kwa kulima ardhi: kunafaa wakati wowote, na maandalizi yote hapa ni katika tamaa na azma ya kukandamiza yote yaliyo mabaya na kukuza yote yaliyo mema 930
174. Baada ya kupokea, kwa ajili ya kuukataa ulimwengu na kuingia monasterini kwa nadhiri, nguvu ya kuishi maisha yanayomfurahisha Mungu, mshukuru Bwana aliyewaitia hili, si kwa neno bali kwa matendo ya maisha mliyoyachagua: katika hili ndipo kuna ushindi dhidi ya ulimwengu....930
175. Ukiwa mbali kwa muda, waombe wakuu na wasaidizi wako wafanye na waishi kulingana na kanuni, ukibainisha hasa jinsi ya....931
176. Simama kwa ujasiri, ukitazama mlima, na kwa tafakari za kimungu, kama mishale, fukuza maadui wa wokovu 932
177. Tamaa nyingi hutushambulia kwa uchochezi wa adui. Ni lazima tuipigane, tukijivika silaha kamili za Mungu 933
178. Sasa mmekamilisha kwa mafanikio Kwaresima Takatifu na mmebarikiwa kwa matunda ya kiroho… Hivyo basi, yathamini, huku mkijilinda kwa makini 934
179. Tusiizingatie mapendekezo ya adui: baba yetu wa kale aliizingatia na akatupwa nje ya Paradiso 935
180. Kufunga kunamfurahisha Mungu tunapojinyima kwa roho na kwa mwili; lakini ikiwa ni kwa mwili tu, basi hakumfurahishi 935
181. Jitahidi kutimiza amri za Mungu na viapo vya maisha ya jumuiya, na mtajaa furaha isiyoelezeka kutoka kwa Bwana 936
182. Hamzingatii mafundisho yangu, wala nasaha zangu za kibaba, wala neno la Mungu, na mnaendelea kutubu: sababu ya haya ni kujiruhusu kwenu kwa tamaa za mwili na kutojali kwenu wokovu....937
183. Wengi wenu mko kama mnavyopaswa kuwa: kwa nini basi, si nyote?....938
184. Njia ya kujinyima katika maisha ya kimonaki ya pamoja ni bora kuliko njia nyingine yoyote: ni kwa mfano wa Kristo....938
185. Kwa kulinganisha wale wanaojitahidi kuzaa matunda na mizabibu inayobeba matunda, inachochea shauku ya uzaaji matunda wa wema 939
186. Tukikumbuka kwa nini tuliiacha dunia na kuingia monasterini, tujitahidi kufikia hili, tukiepuka vikwazo vilivyoonyeshwa na uzoefu....939
187. Sote tujitahidi kwa upatanifu, kila mmoja akibobea katika wema wake, lakini tusitafute maslahi yetu wenyewe, wala tusikatae kazi yoyote, kwa uhakika kwamba kwa ajili ya haya bila shaka tutapokea Ufalme wa Mungu....940
188. Kama vile adui alivyomdanganya baba yetu wa kale, ndivyo anavyotudanganya na sisi, akituhishia kwa ujanja kuwa ni jema kile ambacho ni kibaya 940
189. Ikiwa matokeo chungu ya kujiruhusu katika tamaa za kibinafsi hayatufundishi kujiepusha na hili 941
190. Ni vigumu kwetu: adui anatengeneza mitego kila mahali kutudanganya; lakini tukijua haya, tuwe macho na tukabiliane naye....942
191. Kwa subira tutamshinda adui na kuhesabiwa kuwa wa haki wa baraka zisizoweza kuelezwa ambazo kwa ajili yake mashahidi walijikabidhi kwa mateso, na watakatifu kwa kila ukali wa kujidhihaki....942
192. Tuwalie, na Bwana atatuokoa kutoka kwa utumwa wa dhambi na kutoka kwa maadui zetu....943
193. Tukikumbuka jinsi maisha yetu yatakavyoisha, tujitahidi kwa dhati kumfurahisha Mungu, tukifuata mfano wa mababu zetu 944
194. Ninyi ni kama bustani yenye rutuba, inayobeba matunda mbalimbali ya wema: basi, jitunzeni, msiruhusu wenyewe kukonda 944
195. Lazima muitwe kwa majina ya baba zenu wa kiroho, na muishi katika roho moja ya ukiwa kulingana na sheria zilizowekwa....945
196. Mahubiri huzungumzia jambo muhimu zaidi – wokovu wa roho; kwa hivyo, ni lazima yasisikilizwe kwa makini na shauku kamili 946
197. Wakati wa vita, wanajeshi hawapati amani wakiwa wanapigana; wanapata pumziko tu wanaporudi nyumbani....947
198. Tuko katika shindano uwanjani: ni lazima tujitahidi kwa nguvu zetu zote; la sivyo, hatupati chochote 947
199. Misemo inaangazia wema na matendo ya kijeshi ya kimonaki, ikituhimiza tuwe bora zaidi katika hayo 948
200. Baada ya kuwasifu ndugu kwa maisha yao magumu ya kimonaki na kuonyesha vipengele vya ujasiri katika hayo, anawahimiza waendelee kwa njia hii, akiwahakikishia kwamba siku zijazo watahesabiwa miongoni mwa mashahidi....949
201. Baada ya kuwasifu ndugu kwa ukamilifu wao katika matendo yote ya umonaki, anaongeza: tuendelee kuwa hivyo milele, kila mmoja akifanya kazi yake kwa wakati wake....950
202. Kwa kuacha mapenzi yenu, mnajitoa dhabihu kwa Mungu: endeleeni kuwa hivyo katika mambo yote, na neema ya Mungu iwe nanyi....950
203. Nawapongeza kwa kuacha kila kitu nyuma na kufuata kwa hiari njia nyembamba 951

204. Jiepusheni na kila kitu kinachoweza kuchochea tamaa zisizo safi, na vumilieni yote yasiyopendeza: kwani kwa hili thawabu ni kubwa....952
205. Wakati wa Kwaresima, mtu hapaswi kujiachia kwa upungufu wa kiasi, bali azamie zaidi katika masomo ya Injili, na aazimie ipasavyo kuishi maisha matakatifu zaidi, ili tupate urithi wa Ufalme wa Mungu 952
206. Ingawa daima tunafunga, bado kila mmoja ajiwekee jambo lingine la ziada kwa ajili ya kufunga kujiandalia Pasaka 953
207. Mtu mmoja anaweza kufanya jitihada moja, mwingine nyingine, kulingana na kanuni; lakini na hili liwe jambo la pamoja kwa wote: kutofanya chochote kwa mapenzi yao wenyewe, na kuwa waangalifu wasiruhusu adui aingie kupitia mawazo yao, ili mtu aweze kustawi bila kizuizi katika kila tendo jema 953
208. Kazi za kufunga hurahisishwa kwa mazoezi, kwa subira na uvumilivu; lakini zaidi ya yote kwa tafakari ya kiungu, ambayo mambo yake yamewekwa....954
209. Zaidi ya yote, mtu lazima amshukuru Mungu – kwa kuwepo, kwa kupokewa kama mtoto wa Mungu kupitia Ubatizo Mtakatifu, kwa maisha ya kimonaki, na kwa kushuhudia mbele ya wapinga sanamu.....954
210. Na mambo yafuatayo yawe msukumo wa kubeba mzigo wa kufunga: manufaa yake – huku, hata hivyo, tukidumisha hali ya amani na upendo; na ahadi kuu zilizotolewa kwa wale wanaojiingiza katika kazi zake....956
211. Mafundisho kuhusu amani na maelewano; kuhusu upendo mkali kwa Mungu; kuhusu bidii katika kutafuta wokovu; na, kwa ujumla, kuhusu maisha sahihi ya kimonaki....956
212. Ninatoa mafundisho haya kwa wajibu; lakini ili yazae matunda, nisaidie kwa maendeleo yako katika kuyaweka mafundisho haya katika vitendo....957
213. Kifo kiko karibu: ni lazima tujitayarishe. Vipi? Kwa kufanya mambo yote kwa utukufu wa Mungu 957
214. Kama mnavyomkumbuka Mungu, ndivyo mnavyopaswa kukumbuka kifo 958
215. Bwana ametupatia amani, jambo linalotutaka kuishi kwa amani na kila mtu kwa dhahiri, na kwa ndani kuwa na amani ndani yetu, huru kutoka kwa tamaa na maumivu ya dhamiri 958
216. Lazima tusikilize mafundisho na, baada ya kuyaamini, tufanye yale yanayotuhamasisha 959
217. Baada ya kujiondoa katika vifungo vya maisha ya kidunia, yasiyo ya kiroho na ya dhambi, tusijiruhusu kurudi humo....960
218. Lazima tusikilize kwa makini Neno la Mungu: kwani kutoka kwalo hutoka hali zote za kiroho 960
219. Tufanye kumbukumbu hii, si kwa nje tu, bali pia kiroho; – tukikumbuka kwamba sisi pia tutaondoka; na – tukihamasika na hili, tujiandae kwa ajili ya kuondoka kwetu....961
220. Mwisho wa Kwaresima hutuleta uso kwa uso na Pasaka; lakini maisha yetu yote pia, yanasimama uso kwa uso na Pasaka—si ile ya muda, bali ile ya milele, iliyo bora isiyo na kipimo 962
221. Kama vile ufalme wa mimea unavyochanua na kuzaa matunda baada ya baridi, ndivyo pia roho, baada ya uhaba, huzuni na taabu, inavyochanua kiroho na kuzaa matunda ya kiroho, ambayo Bwana hufurahishwa nayo na kulishwa 963
222. Baada ya kuorodhesha sifa za kujinyima ambazo mtu amefanikiwa hasa wakati wa Kwaresima, anaongeza: 'Dumu hivyo milele, bila kubadilika kadiri muda unavyopita' 963
223. Anakumbuka tukio fulani, kama jaribio kwa wote, ambalo kila mtu alivumilia vyema 964
224. Tusikome kuikumbuka Mateso na Ufufuo wa Bwana, tusije tukashindwa na tamaa zetu 965
225. Pasaka imepita, na Mateso yamepita; lakini furaha ya Pasaka na kumbukumbu ya Mateso ya Bwana lazima viendelee kuwa hai ndani yetu; ili, tukiwa hai, tusishi kwa ajili yetu wenyewe, bali kwa ajili ya Bwana aliyekufa kwa ajili yetu na kufufuka tena 966
226. Tuendeke, tukiishi duniani, kwa namna inayowanyamazisha wale wanaotamani kuituhumu njia yetu ya maisha....967
227. Kupitia kufunga mmejipatia baraka za kiroho; sasa jitihangeni kuzihifadhi....968
228. Msijikabidhi kwa uzembe: maana kifo kiko karibu daima; na baada ya kifo hufuata hukumu na malipo 969
229. Uumbaji wote husherehekea Ufufuo wa Kristo, ukiwa umepambwa kwa maua na kueneza harufu tamu: na sisi pia tunapaswa kusherehekea sikukuu hii kuu ya sikukuu, tukieneza kutoka kwetu harufu ya kiroho, tukiwa tumeiandaa ndani yetu kupitia mchanganyiko wa kila wema....969
230. Tukitafakari jinsi asili yetu ilivyotukuzwa sana na Bwana aliye panda mbinguni, tusiruhusu ififie kwa sababu ya maisha yasiyostahili....970
231. Katika Kupaa kwa Bwana, asili yetu yenyewe imetukuzwa: tuheshimu ukuu wa zawadi hii, na tujipambe kwa kila wema 971
232. Bwana aliahidi kutuma Mfariji mwingine: hili lilitimia katika Pentekoste; hili ni jambo kubwa.....972
233. Siku Kuu ya Watakatifu Wote. – Wao ni nani? Mashahidi wote: baadhi ni mashahidi wa damu, na wengine kupitia matendo ya kujitoa mhanga 973
234. Siku ya Jumapili, ukumbusho wa baraka ambazo Bwana ametuhakikishia kupitia Ufufuko Wake ututumikia kama funzo kwetu 974
235. Tunapokumbuka jinsi mtu fulani, alipokuwa akifa, alipolia: 'Nimechukuliwa ghafla', na akapumua kwa mara ya mwisho kabla ya kumaliza maneno yake – hili linatufundisha somo: kuishi kwa namna ya kuwa tayari daima kwa ajili ya kifo....975

236. Tuweke macho, tukilishwa Neno la Mungu na matarajio ya kuja kwa ghafla kwa Bwana, wakati wale walio macho watanyakuliwa kumpokea 976
237. Yameenea. Hii inatoa sababu ya furaha 977
238. Sasa ni wakati wa mavuno. Mavuno yetu ya kiroho ni kama hayo 978
239. Mavuno. Kila mtu hufanya kazi bila kuchoka: ndivyo inavyopaswa kuwa kwetu – kila mmoja akifanya kazi yake 978
240. Watu wa kawaida, wanapokufa, huacha wasia; na watawa, pia, wakati mwingine huacha wasia; ni aina gani? 979
241. Subira ni wema mkuu; ni njia ya watakatifu; na sisi pia tuwe bora katika hiyo 980
242. Mageuzi ni ishara ya enzi ijayo… Tumeandaliwa kupata mwangaza na uzuri kama huo, kama vile tulivyoundwa hapo awali 981
243. Mbarikiwa Mikaeli, Metropolitan wa Sinai, amefariki: tuheshimu kumbukumbu yake, kwani bado anatupigiaombea 982
244. Baada ya kurejea kutoka mazishi ya Mtakatifu Yohane wa Kalsedonia, anawasifu ndugu kwa kuwapata wakiwa katika mpangilio wao mzuri wa kawaida, na anatamani waendelee kuwa hivyo daima 984
245. Sherehe ambayo ni ya kawaida na ya kiroho; ununuzi ambao ni wa kawaida na wa kiroho 984
246. Mungu alimtuma Mwanawe wa pekee duniani kama mponyaji wa magonjwa yetu yote ya kiroho na kimwili na mtoaji wa mambo yote mema: alichokifanya alipokuwa duniani, anaendelea kukifanya sasa, kama kila mtu anavyojua kwa nafsi yake 985
247. Sasa ndio wakati wa mavuno ya zabibu: katika hili kuna somo kwetu, maana sisi pia ni zabibu 986
248. Tukiwa tumepokea zawadi ya utakatifu, tuilinde, tukikimbia zaidi ya yote tamaa za mwili: kwani zinapingana na hali ya neema; zinatupeleka utumwani; zinatujaza hofu 987
249. Tukitazama jinsi mashamba yanavyopandwa, tujifunze kujipanda sisi wenyewe kwa mbegu za tabia za kiroho 988
250. Inaonyesha jinsi baraka kubwa tulivyo nayo katika Kristo Yesu 988
251. Kutoka kwa ugonjwa wake mwenyewe, anahamia kwenye mawazo ya kifo, na kutoka kwa mateso ya ugonjwa hadi mateso ya milele 989
252. Epifania inatukumbusha ukuu wa baraka zinazotokana na kuja kwa Bwana duniani kwa mwili 990
253. Israeli, akizurura jangwani, aliahidiwa pumziko; lakini si wote waliingia humo 991
254. Ubakwa ni bora kuliko maisha ya ndoa 992
255. Ni ndugu zetu wangapi waliuawa uhamishoni kwa ajili ya kuabudu kwanzao picha takatifu na kutokana na mateso? Wao ni mashahidi wa ukweli wa Uorthodoksi 993
256. Tunapaswa kusherehekea sikukuu kwa faraja ya kiroho 994
257. Mtu anapaswa kuiga mababa watakatifu; lakini aige wale wanaoishi maisha yanayofanana na yako: la sivyo, madhara yatatokea 995
258. Baada ya kueleza mtawa ni nani, anaonyesha jinsi watawa wa leo walivyoshindwa kufikia viwango vya watawa wa zamani 996
259. Tukizingatia yale tuliyopewa kupitia Umwili, tuishi maisha mapya, kulingana na roho yake, tukiepuka yote yaliyopitwa na wakati 997
260. Baada ya kuonyesha jinsi kutafakari maisha ya wale wazee watakatifu kunavyofufua yote mema ndani yetu na kututenga na yote maovu, anawaalika wote kuiga mfano wao, kulingana na wito wao wenyewe .998
261. Kila kinachotamaniwa kulingana na roho ya ulimwengu huu ni cha kupita; wema pekee ndio uliobarikiwa milele 998
262. Tulipokea baraka nyingi kutoka kwa Bwana katika safari yetu kutoka jangwani hadi hapa: ni lazima tushukuru si kwa maneno tu, bali pia kwa matendo 999
263. Kila mtu atimize wajibu wake kwa moyo wake wote, kana kwamba mbele za Mungu 1000
264. Ikiwa wamefarakanika: anawakemea 1001
265. Anawakemea zaidi wale waliozozana; na – anawaalika wote kwa amani, akipata msukumo kwa ajili ya hili kutoka kwa Ekaristi Takatifu 1002
266. Mtu mwenye bidii hujiepusha si tu na matendo mabaya bali pia na mawazo mabaya; kwa hivyo hupata amani ya Mungu, ambayo humfurahisha kupitia tafakari ya kimungu 1003
267. Matendo ya utiifu yameunganishwa; ndiyo maana tunapaswa kusaidiana, na daima, bila kukataa au kuchelewa, kutii wale walio na mamlaka kupitia matendo ya utiifu 1003
268. Wakati wa Shrovetide, kujihusisha na anasa za kimwili ni kinyume na roho ya Ukristo 1004
269. Mateso kwenye malango: tuyakabili kwa utulivu, tukiamini msaada wa Mungu na tukajipa moyo kutokana na ahadi za kuvumilia mateso – kwa ajili ya imani 1005
270. Kwa mara nyingine tena, ni ukosoaji wa upita mipaka wa Shrovetide, na wa maisha ya kidunia kwa ujumla, na shukrani kwamba Mungu amewaponya watawa kutokana na haya 1006
271. Kwaresima imeweka kikomo kwa kelele na umbeya, na imewaita waumini wa kawaida katika maisha ya uchaji Mungu 1007
272. Nyumba ya roho lazima ijengwe kwa uangalifu zaidi kuliko nyumba ya dunia hii 1008
273. Wiki ya kufunga imepita. Baada ya kutawala mwili, tumeujaza roho wema, ili ipendeze kwa Kristo Mchumba 1009
274. Kulikuwa na shambulio kutoka kwa waangamizi wa sanamu. Tulidumu imara 1010

275. Mtu hapaswi kuungana na wamwasi....1010
276. Tamaduni inasimulia jinsi, nchini Bulgaria, Wakristo waaminifu walikuwa tayari zaidi kufa kuliko kuukana Mtakatifu....1011
277. Habari Njema, ikionyesha mwanzo wa familia ya Yeye aliyejidhihirisha kwa mwili, inatutaka kuisherehekea kiroho....1012
278. Siku ya Matangazo, utawa wa ubikira unasifiwa....1013
279. Pasaka ni sikukuu inayotarajiwa sana; lakini ni Pasaka ya kiroho....1013
280. Wao waliyo barikiwa ni wale wanaoteseka pamoja na Kristo; kwa hivyo, tujitilie moyo na tujiandae kwa mateso....1014
281. Tukitafakari mateso ya Bwana, tuchochewe kushiriki katika mateso Yake....1015
282. Je, si ya ajabu kwamba Bwana, akiwa alivyo, anateseka hivi?....1016
283. Ninafurahi kwa maendeleo yako katika wema....1017
284. Nilipopata jeraha, nilitafuta matibabu, na sasa nazungumza nawe....1017
285. Anatualika tushukuru Mungu, ambaye, hata katika nchi ya kigeni, huwapa kila aina ya faraja....1018
286. Majaribu ya kibinadamu ni ya nje, na ni rahisi kuyashinda....1019
287. Asili yetu ni ya usingizi na uvivu. Neno la ahadi linaiamsha....1020
288. Mateso ya sasa ni mepesi; lakini ni lazima tuyavumilie; na kizazi cha sasa kinapongezwa kwa hili 1020
289. Mateso ni zawadi: lazima tuishi katika mateso kwa namna inayostahili zawadi hii; inaonyeshwa hasa jinsi ya....1021
290. Yule niliyemwona amefariki, na vivyo hivyo itatupata sisi; kwa nini basi tunathamini mwili?....1022
291. Lazima tufanye kazi kwa ajili ya wokovu wetu bila kuchoka na kwa shauku ya hiari....1023
292. Ninaamuru kila mtu awe na bidii kwa wokovu bila kushindwa....1024
293. Tuwe macho na tuipigane kwa nguvu: maadui zetu ni wengi na daima wako macho....1024
294. Mungu hutuma huzuni na mateso kama majaribu; lakini mara jaribio linapokwisha, Yeye huviishia mwisho....1025
295. Haijalishi mtu awe na dhambi kiasi gani, anaweza kutubu: mifano....1026
296. Watu katika dunia hii huvumilia mengi kwa ajili ya manufaa madogo: je, hatupaswi kuvumilia kwa ajili ya baraka za milele?....1026
297. Wasafiri huvumilia kila kitu kwa matumaini ya kupumzika: nasi pia tuvumilie kila kitu kwa matumaini ya pumziko la milele, ili tuweze kumtukuza Mungu....1027
298. Haijalishi ninavyoeleza, ukosefu wa utulivu bado hujitokeza kwa baadhi yenu....1028
299. Mt. Teodoro alikataa kupokea kile kilichotumwa kwa monasteri na wale waliokuwa wamejuta kwa uzushi wao wa kupinga sanamu lakini baadaye wakarudi nyuma tena....1029
300. Tuvumilie huzuni zote, za nje na za ndani, tukitumia njia zetu za kawaida kwa ajili ya hili, hasa sala kwa imani isiyoyumba....1030
301. Maadui wanatuzunguka na kutushambulia bila kutarajiwa, kila wakati na kila mahali: ni lazima tujilinde....1030
302. Ili akili isije kuwa wavivu na kudanganywa na mawazo ya dhambi, ni lazima tuiweke ikizingatia kutafakari Mungu—kutafakari sifa na matendo ya Mungu, ngazi za malaika, makao ya watakatifu, na ulimwengu huu unaoonekana: hivyo ndivyo uzuri wa roho unavyohifadhiwa....1031
303. Tukikumbuka wale waliotoka kwenye monasteri, baadaye wakaangukia katika uzushi na wakafisadi....1032
304. Tuwe macho hasa mbele ya mateso: kwani hapa ndipo adui hushambulia kwa ukali zaidi....1033
305. Baada ya kuweka amri za Sheria na Injili, tukitenganisha kati yao, na tukisema kwamba wale wasiotimiza hata moja kati ya hizo hawawezi kurithi Ufalme wa Mungu....1034
306. Akisifu utiifu kama jitihada yenye matunda tele na kuwakemea wale wasioishi katika utiifu....1035
307. Baada ya kuzungumzia uzao wa mafundisho, anawaalika wote kujenga wengine katika nyumba ya Mungu....1035
308. Maisha yetu ni kama safari ya baharini....1036
309. Jana mjumbe wa mfalme alifika; na sote tukatishika, tukijua kwamba mfalme hajaridhika nasi....1037
310. Mbele – mbele – katika njia ya wema....1038
311. Mtu fulani alifariki na kupata sifa nyingi: hii ni funzo la kuiga mfano wake....1039
312. Ni watawa wa kweli pekee wanaoweza kufurahi, kwa sababu hawana wasiwasi wa kidunia, wanajishughulisha tu na kumfurahisha Mungu, na kwa kuhifadhi usafi wao....1040
313. Maisha ya duniani ni ya kubadilika-badilika, hali iliyotokana na kitendo cha kwanza kabisa cha kutotii....1041
314. Ndugu mmoja amefariki ghafla: hivyo basi ni himizo la kutia moyo kuwa tayari kwa kuondoka kwetu, na, huku tukilizingatia daima, kujitoa kwa matendo yanayomfurahisha Mungu....1041
315. Wakati akihifadhi imani, mtu lazima pia afanye vizuri katika maisha ya wema; hasa katika usafi, ambao adui huapigana vita kwa ukali zaidi miongoni mwetu....1042
316. Anawasifu watawa, akiwaita kizazi kilichochaguliwa na jeshi la Kristo....1043
317. Kaka mmoja amefariki; mwingine yuko kifo. Je, basi, sisi hatufi? – Basi, tukumbuke wakati huu....1044
318. Aliposikia kuhusu mateso mapya kwa ajili ya imani yanayoandaliwa, anaonyesha utayari ulioongozwa na Roho wa kuvumilia yote....1045

319. Nguo wawili wameonekana Bithynia na wanawateka watu. Hii inanipa sababu ya kuwakumbusha kuhusu wanyama wasioonekana wanaozurura kila mahali, wakitafuta kutumla sisi.....1045
320. Wao wamejishughulisha na mambo yao ya kidunia; lakini sisi tunajishughulisha na yetu, ambayo iko juu ya yote 1047
321. Saa ya mwisho inakaribia: tusidhulumu 1047
322. Wakati unakwisha, mauti inakaribia: mbona tunazurura bure?.....1049
323. Mzee mwenye maisha matukufu amefariki. Baada ya kumsifu kwa kujinyima kwake na uvumilivu wake kwa mateso yaliyotolewa na waikonoklasti... – anawafundisha ndugu somo – la kugeuka mbali na vitu vyote vya kidunia kwa njia ya kumbukumbu ya kifo na kuchochea shauku ya kupata sifa zote njema 1050
324. Tunaposhambuliwa na maadui wasioonekana, tugeukie Mwenyezi kutuokoa; naye atatutetea. 1051
325. Kama wasafiri wa kawaida, vivyo hivyo sisi, wasafiri duniani, tukijitahidi kufikia makao yetu ya mbinguni, hatupaswi kushikamana na chochote hapa, hatupaswi kujitwika mizigo, na tunapaswa kujitahidi moja kwa moja kufikia lengo letu, tukihamasishwa na baraka zisizoweza kuelezwa zinazotungoja huko, na na maafa yanayotungoja tusipofikia huko 1051
326. Kimbilio kutokana na mitego ya adui liko wapi? Katika kujitenga na yote yenye dhambi, na mawazo na tamaa mbaya.....1052
327. Anahimiza utiifu usio na maswali: akionyesha kwa mifano jinsi utiifu unavyokuwa na faida, na jinsi utovu wa nidhamu unavyokuwa na madhara 1053
328. Kulingana na mpango wa kimwili wa Mungu, kifo ni furaha kwa Wakristo, mradi tu wako tayari kukikabili.....1054
329. Kujinyima matakwa ya mtu mwenyewe ni kitendo kikuu zaidi, kwa njia ya Kristo na Mitume, ingawa si kila mtu sasa anatambua ukuu wake 1055
330. Katika vita isiyoonekana ya kiroho, upinzani dhidi ya adui usio na woga na wenye ari, unaotegemezwa na tumaini, daima hushinda: maadui hukimbia kutoka kwa watu kama hao.....1056
331. Mambo mengine yana wakati wao; lakini kazi ya wokovu lazima daima itendeke.....1056
332. Akibainisha kwamba malengo na shughuli za maisha ya ukiwa ni bora kuliko hali na vyeo vingine vyote, na kwamba huvutia wote licha ya ugumu wake, anatualika tufurahi na kumshukuru Bwana kwa wale walioonwa kuwa wastahiki, na tujitahidi kuwa wakiwa wa kweli 1057
333. Wale wanaotenda fumbo la kifo huimarisha ukumbusho wa kifo; ukumbusho wa kifo na athari zake huweka hofu ya Mungu; hofu ya Mungu husafisha moyo kutoka kwa tamaa 1058
334. Anawakemea kwa kuacha kufichua mawazo yao 1059
335. Akiwa amesema hayo kwamba anawapenda ndugu, na akiwa na uhakika kwamba nao wanampenda, anawaalika wamshukuru Mungu kwa umoja huo, na kuvumilia pamoja naye anapohitaji kuwakemea vikali 1060

Juzuu I

Utangulizi

Katika kuwapa wapenzi wa usomaji wa kiroho ***Philokalia*** inayojulikana sana katika tafsiri ya Kirusi, pamoja na nyongeza zake, tunaona ni wajibu wetu kusema maneno machache kuhusu kile ambacho *Philokalia* hasa ni.

Neno hili ni tafsiri ya jina lake la Kigiriki – **Philokalia** – ambalo linamaanisha: 'upendo wa uzuri, tukufu, na wema'. Kimsingi, linajumuisha 'ufafanuzi wa maisha yaliyofichwa ndani ya Bwana Yesu Kristo'.

Maisha ya kweli ya Kikristo, yaliyofichwa katika Bwana wetu Yesu Kristo, huanza, hufunuka na hupanda hadi ukamilifu—kila mmoja kulingana na kipimo chake—kwa mapenzi mema ya Mungu Baba, kupitia kazi ya neema ya Roho Mtakatifu iliyomo ndani ya Wakristo, na chini ya uongozi wa Kristo Bwana Mwenyewe, ambaye ameahidi kuwa nasi daima. Neema ya Mungu inamwita kila mtu kuishi maisha kama hayo; na kwa kila mtu si tu inawezekana bali pia ni wajibu, kwa maana ndani yake ndipo upo kiini cha Ukristo. Hata hivyo, si wote wanaoitwa hushiriki katika maisha hayo, na si wote wanaoyashiriki hufanya hivyo kwa kiwango kile kile. Wateule huingia kwa undani na kupaa juu kupitia hatua zake mbalimbali. Dalili zake, kama vile utajiri wa ufalme unaoifunua, hazina upungufu wa wingi na utofauti kuliko matukio ya maisha ya kawaida.

Na kama kila kitu kinachotokea huko kingeweza kueleweka waziwazi na kuelezwa kwa uwazi: mashambulizi na vishawishi vya adui, mapambano na ushindi, anguko na kuinuka, kuibuka na kuimarika kwa dhihirisho mbalimbali za maisha ya kiroho, viwango vya maendeleo ya jumla na hali ya akili na moyo

inayotambulisha kila kimoja, mwingiliano katika mambo yote wa uhuru na neema, hisia za ukaribu na umbali wa Mungu, hisia ya uweza wote wa kimatukio na kujiweka mwenyewe—kwa njia ya mwisho na isiyoweza kubadilishwa—katika mkono wa kulia wa Bwana , kwa kuachana na njia zote za mwenyewe za kutenda, huku ukijihusisha na shughuli isiyokoma na yenye nguvu—kama yote haya, na mengine mengi yasiyotengana na maisha ya kweli katika Bwana, yangeonyeshwa waziwazi na kwa njia ya kueleweka, yangeunda picha inayovutia kama ilivyo ya kufundisha – picha inayofanana na safari ya kuzunguka dunia.

Wasafiri huandika dondoo za safari kuhusu kila kitu wanachokutana nacho njiani ambacho kinafaa kuzingatiwa. Wateule wa Mungu, nao, ambao wamechunguza njia zote za maisha ya kiroho katika mwelekeo mbalimbali, wameandika dondoo zao kuhusu kila kitu walichokutana nacho na walichokipitia katika safari hii yao ngumu. Lakini hatima na kusudi la aina hizi mbili za maandishi si sawa. Wale wasio na uwezo wa kusafiri wanaweza, bila kutoka mahali walipo, kujipatia dhana na mawazo ya kiasi kuhusu nchi za kigeni kwa kusoma maandishi ya safari ya wasafiri wengine, kwa sababu mitindo ya maisha ya viumbe wote hufanana kwa kiasi fulani, bila kujali ni nchi gani wanapatikana.

Hali si hivyo kuhusiana na uzoefu wa maisha ya kiroho. Ni wale tu wanaosafiri katika njia ya maisha haya wanaoweza kuyaelewa. Kwa wale ambao hawajaanza safari hiyo, ni elimu isiyojulikana kabisa; hata hivyo, hata miongoni mwa wale walioanza, si wote wanaoweza kuyaelewa mara moja. Dhana na mawazo yao yanakuwa wazi zaidi wanaposonga mbele na kuzama zaidi katika ulimwengu wa roho. Kadiri uzoefu binafsi wa mtu katika maisha ya kiroho unavyoongezeka, maarifa yanayotokana na uzoefu uliorekodiwa na Mababa Watakatifu katika maandishi yao yanakuwa wazi na ya kueleweka.

Hata hivyo, maelezo ya dhihirisho mbalimbali ya maisha ya kiroho yaliyomo katika maandishi ya Mababa Watakatifu si zawadi ya bure kwa Wakristo kwa ujumla. Huwafanya wote kutambua kwamba ikiwa bado hawajapitia kile kinachoelezwa hapa, basi inamaanisha kwamba njia ya maisha waliyojiwekea—japo dhamiri yao ya Kikristo ina amani nayo—si hali ya ukamilifu kamili, ambayo zaidi yake hakuna kitu bora cha kutamani wala mahali pa juu zaidi pa kwenda. Kwa kufanya hili liwe wazi, haiwezi kushindwa kuchochea shauku ya maendeleo; haiwezi kushindwa kumvuta mtu mbele, ikielekeza kwenye kitu bora kuliko kile ambacho tayari anacho.

Kwa wale ambao wameanza njia ya kuelekea kile kilicho bora na kamili zaidi, inatoa mwongozo muhimu katika nyakati za shaka na mkanganyiko, wakati hakuna mwongozo ulio tayari na uliothibitishwa, na wakati hata huo unakumbana na ugumu usiofaa ambao unazuia maamuzi ya mwisho kufanywa ambayo yangeondoa woga wote katika njia ya msafiri. Mara nyingi ni muhimu sana kujua jinsi na wapi pa kuweka mguu wako katika hali fulani, ili usifanye kosa. Na hapa msemo fulani wa kibaba unafukuza giza, uking'aa kama radi usiku.

Kwa ujumla, hii ni kama chumba cha kukuza mimea cha kiroho ambacho muumini, anaposoma maelekezo kuhusu matukio ya maisha ya kiroho, huingia akiwa na akili na moyo; na akiwa huko, akisukumwa na athari dhahiri za tafakari iliyopewa ilhamu, huhisi kwamba katika nyakati hizi anaruka katika anga tofauti, ambalo ni angavu na linalotoa uhai. Haya ni nyakati za furaha – na ni katika kipindi chao ambapo matawi mbalimbali kwenye mti wa maisha ya kiroho kwa kawaida huchipuka na kukomaa. Na hivyo basi, si ajabu kwamba yeyote aliyepitia haya, mara tu anapopata muda wa ziada, huharakisha kutafuta maelezo ya maisha ya kiroho, kama vile mtu anayependa faida anavyoharakia kwenda maeneo yanayohakikisha faida, na anayependa raha anavyoharakia kwenda maeneo ya starehe. Wakifanya hivyo, mara nyingi hutamani kupumua hewa ya roho inayotia nguvu na kuinua.

Na bado hili si udadisi tu wa bure. La, ni jambo la umuhimu wa lazima kwa maendeleo na ustawi wa roho yetu. Ndiyo maana daima kumekuwa, na bado kuna, haja miongoni mwa Wakristo wa kweli kuwa na maandiko ya Baba wa Kanisa kuhusu maisha ya kiroho kwa urahisi mkononi mwao. Lakini ingawa hisia ya haja kama hiyo inapendeka, ni muhimu vilevile kwamba ikidhiwe na wale ambao wana wajibu na uwezo wa kufanya hivyo. Haja hii imekidhiwa daima, kupitia uchapishaji wa maandiko haya kwa ukamilifu wake – kwa mfano, yale ya Watakatifu Makariyo, Isaka na Efremu Msuriani, Mwandishi wa *Ngazi*, na wengine wengi – na pia kupitia makusanyo yaliyotokana nayo.

Miongoni mwa mkusanyiko huo ni ***Dobrotolyubie*** maarufu, unaochukuliwa kuwa bora zaidi kati ya yote. Sasa inajulikana wazi *Dobrotolyubie* ni nini. Inatupatia maneno na kanuni za uadilifu mtakatifu, yaani, tafsiri kamili na misemo mifupi kuhusu maisha ya ndani ya kiroho, pamoja na dhihirisho na desturi zake zote za kipekee. Hiki ni kitabu kilichokusanywa ili kukidhi mahitaji ya kiroho ya wale wenye shauku ya

maendeleo ya kiroho. Wale wanaokisoma wanajua ni hazina gani za hekima ya kiroho zimefichwa ndani ya *Dobrotolyubie*: wanakisoma na kufurahia.

Hata hivyo, huku wakifurahia na kujengewa kiroho kwa kuisoma, hawafichi majuto yao ya kusikitisha kwamba sehemu kubwa ya kitabu hiki bado haieleweki—sio kwa sababu ya ukuu au undani wa maudhui yake, bali kwa sababu tafsiri imepitwa na wakati. Hivyo basi, uhitaji wa tafsiri mpya ya kitabu hiki ni dhahiri. Haja hii imekubalika kwa muda mrefu, na imekidhiwa kwa kiasi fulani kupitia tafsiri zilizochapishwa katika *Christian Reading* tangu miaka ya mwanzo kabisa ya uchapishaji wake, na kwa kuchapishwa kwa makala binafsi zinazounda sehemu ya *Dobrotolyubie*, kama vile: Mt. Maximus (kuhusu upendo; hii inapatikana katika *Dobrotolyubie* ya Kigiriki), Hesychius, na Petro wa Damascus.

Mkutanaji wa mkusanyiko huu awali alikusudia tu kukagua kile ambacho tayari kimeshatafsiriwa, kukamilisha tafsiri ya kile kilichobaki bila kutafsiriwa, na kuwapa wasomaji *Dobrotolubie* katika tafsiri ya Kirusi – kamili, katika mpangilio uleule kama inavyoonekana katika toleo la Kigiriki. Lakini baadaye alifikia hitimisho kwamba ilikuwa muhimu kwetu kupanua *Dobrotolubie* zaidi ya wigo wa maandishi ya Kigiriki. Kwa maana, ingawa *Dobrotolyubie* ya Kigiriki ni kamili zaidi kuliko toleo la Kislavoni, bado haijumuishi kila kitu ambacho Baba Watakatifu wametupa kama mwongozo wa maisha ya kiroho, wala kila kitu ambacho kingependelewa kutoa manufaa na faraja kwa wale wanaopenda usomaji wa aina hiyo. Hivyo basi, mkusanyiko huu wa sasa ni *Dobrotolyubie* ileile, iliyopanuliwa tu.

Mkusanyiko wetu mpya unafuata nyayo za *Dobrotolubie* ya awali. Hata hivyo, inapobainika kuwa Baba fulani, ambaye makala yake imejumuishwa, ameandika makala nyingine pia, basi inageukia na hizo; na ikizipata zikiendana na asili yake, inazijumuisha pia. Vilevile, baada ya kugundua kwamba miongoni mwa Mababa ambao makala zao zimechukuliwa, kulikuwa na Mababa wengine ambao wametuwekea maandiko kuhusu maisha ya kiroho, inajijenga kwa maandiko haya pia. Hivyo, katika *Dobrotolyubie* ya awali, maagizo ya Mtakatifu Antwoni katika sura 170 pekee ndiyo yaliyoingizwa; mkusanyiko mpya unajumuisha maandiko mengine ya Mtakatifu Antwoni pia. Mtakatifu Makarius ameachwa huko (kutoka kwake, tafsiri za Metaphrastus za maagizo katika sura 150 ziliwekwa: 'Maneno 7' yetu). Hapa, maagizo yake yamewasilishwa kwa mpangilio wa kiasi fulani wa kimfumo, kwa maneno yake mwenyewe. Kutoka kwa Yesaia Mtawa, sura 27 tu—misemo mifupi—ndizo zimejumuishwa huko. Hapa, misemo yake yote 29 inayojulikana imejumuishwa katika tafsiri mpya kutoka kwa Kigiriki. Ndivyo ilivyofanyika pia kwa Evagrius na Mt. Marko Mwenye Kujinyima. Hali hii pia itakuwa hivyo katika mkusanyiko ujao wa makala.

Hivyo ndivyo mbinu ya kuandaa *Dobrotolyubie* mpya. Itafuata mfano wa toleo la awali, huku ikilijaza, ili wasiwachague wapenzi wa usomaji huu chochote ambacho kinaweza kuwa na manufaa katika kuwaongoza katika maisha kulingana na Mungu. Kuhusu mbinu ya kujumuisha makala, tunahisi ni wajibu wetu kusema kwamba si maandiko yote yatajumuishwa kwa ukamilifu. Mengi yamewasilishwa kwa urahisi zaidi katika mfumo wa dondoo. Hii wakati mwingine itafanywa kwa mpangilio wa kimfumo, na nyakati zingine bila mpangilio huo, katika mfumo wa misemo ya mtu mmoja mmoja. Hata hivyo, mafundisho ya Baba wenyewe daima yatawasilishwa kwa maneno yao wenyewe. Sasa tunawasilisha kwa wasomaji toleo la kwanza la *Dobrotolyubie*, katika toleo lake jipya. Linajumuisha:

1) Maandiko ya Mt. Antwoni; 2) Dondoo kutoka kwa Mahubiri ya Mt. Makari; 3) Maneno ya Isaya Mtawa; 4) Maagizo ya Mt. Marko Mwenye Kujinyima; 5) Maandiko ya Evagrius Mtawa. Makala hizi zinaonekana kwa mpangilio huu katika toleo la Kigiriki la *Dobrotolyubie* pia. Katika toleo letu, Mt. Kasiani, anayejitokeza hapo kati ya Evagrio na Mt. Marko, amehamishiwa kwenye juzuu inayofuata. Tunawasilisha mkusanyiko huu kwa matumaini ya dhati kwamba wapenzi wa usomaji wa kiroho watapata ndani yake kile ambacho mkusanyaji alikusudia kuwafikishia.

Mtakatifu Antwanyo Mkubwa

Maneno Machache Kuhusu Maisha na Maandiko ya Mt. Antwoni Mkubwa

Mtakatifu Antinayo Mkuu, ambaye alianzisha maisha ya kujinyima na upweke jangwani, anaakisi kupitia maisha yake mfano bora wa aina hii ya utumishi kwa Mungu, na wakati huo huo njia ambayo kila roho, ikiipenda, lazima ifuate kuelekea ukamilifu unaowezekana kwetu duniani, kama ilivyoainishwa na Ukristo. Maisha ya Mtakatifu Antwoni yameelezwa na Mtakatifu Athanasius Mkuu (tazama kazi zake, juz. 3), na yamejumuishwa karibu kikamilifu katika Chety Minei yetu chini ya tarehe 17 Januari. Yeyote anayetaka

kujua maelezo kamili anapaswa kurejelea chanzo hicho. Hapa, ni sifa kuu za maisha yake pekee ndizo zimeorodheshwa. Wito wa Mungu kwa Mt. Antwanyo kwa ajili ya kazi aliyoitekeleza ulikuwa dhahiri kwake hata katika utotoni. Asili yake tulivu na ya moyo mkarimu, iliyopendelea upweke, ilimweka mbali na michezo ya fujo na vitimbi vya wenzake na ikamweka nyumbani chini ya uangalizi makini wa wazazi wake, ambao walimlinda kama punda wa jicho lao. Hivyo basi, alikua katika upweke huu, akitoka nyumbani tu kwenda kanisani. Kwa tabia na maisha kama hayo, neema ya Mungu aliyopokea katika ubatizo ilifanya kazi bila kizuizi kujenga roho yake, bila juhudi yoyote maalum kutoka kwake. Ilikuwa kawaida tu kwamba afikie kuonja utamu wa maisha ya kumwishi Mungu akiwa na umri mdogo na awashwe na hamu ya kimungu, kama anavyosema Mtakatifu Athanasius. Akiona hakuna vikwazo kwa maisha hayo nyumbani – kwa kuwa wazazi wake walikuwa na roho moja – Mt. Antonio hakionyesha tamaa ya kuacha nyumbani maisha yake wazazi wake wakiwa hai, na , alimwondolea mzigo wa wasiwasi usioepukika wa maisha ya kila siku. Lakini walipofariki dunia, yeye, akiwa ndiye mzazi mkubwa, ilibidi achukue jukumu la kusimamia kaya na kumtunza dada yake. Hii ilimfanya agundue mara moja tofauti kubwa kati ya maisha katika Mungu na maisha yaliyojaa wasiwasi wa kidunia, na iliweka msingi imara kwa tamaa yake ya kuacha kila kitu na kuishi kwa ajili ya Mungu pekee. Maneno ya Bwana aliyoyasikia kanisani akiwa katika hali hii ya akili: *'Ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, uuze mali zako, uwagawie maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni'* (Mathayo 19:21)—na kisha jingine: *'Msijali kwa ajili ya kesho'* (Mathayo 6:34), akitiisha tamaa hii kwa muhuri wa Mungu; maana katika maneno hayo alisikia jibu la Mungu kwa maswali ya dhamiri yake, na wakati huo huo amri na baraka ya Mungu kwa ajili ya kutimizwa kwa tamaa na matamanio ya siri ya moyo wake. – Aliamua kwa azimio thabiti, na, baada ya kugawa mali zake zote, alianza kuishi kwa ajili ya Mungu peke yake. Mt. Antonio alitumia miaka ya kwanza ya maisha yake ya kujinyima kwa njia ile ile kama watawa wengine waliofahamika wakati huo, akijifunza kila kitu kutoka kwao. Inajulikana vyema kwamba maisha ya kujinyima ya kuacha vitu vya ulimwengu, ambapo mtu, akiwa ameacha wasiwasi wote wa kidunia, anajishughulisha tu na *'jinsi ya kumfurahisha Bwana'* (1 Kor. 7:32), imewekwa katika Kanisa la Mungu tangu msingi wake kama hitaji muhimu katika muundo wake, na ikapokea sheria zake za msingi za kwanza kutoka kwa Mitume Watakatifu. Lakini mwanzoni, watawa – jina la wale waliojitolea kwa njia hii ya maisha, wakiwa wameacha dunia na mahangaiko yake – walibaki katika nyumba zao wenyewe, wakijiondoa tu kwenye kona ya upweke, ambapo walijitolea kwa maombi, kutafakari Mungu, kufunga, kukesha na kila aina ya juhudi za kizalendo. Hata hivyo, kadiri muda ulivyosonga, Ukristo ulipoenea kwa upana na idadi ya waumini, watawa wengi walianza kuacha familia zao na, wakijitenga nje ya mji au kijiji, waliishi maisha ya upweke jangwani—katika pango la asili, kaburi lililotelekezwa, au seli ndogo iliyojengwa kwa ajili hiyo. Kufikia wakati wa Mtakatifu Antwoni, watawa wenye bidii zaidi waliishi hasa kwa namna hii. Mtakatifu Antwoni Mkuu, naye, alikuwa na hamu ya kuiga mfano wao. Mwanzo wa maisha ya utawa ni kipindi cha upapa. Mtakatifu Antwoni alipitia kipindi hiki kwa kuiga na kutii watawa hao. – Kiini cha maisha ya utani ni kujenga wema wa Kikristo moyoni na kufahamu desturi za maisha ya kujinyima, chini ya mwongozo wa wenye uzoefu zaidi. Mt. Antwoni alikuwa amepata wema wa Kikristo kupitia malezi yake; sasa ilibidi tu ajifunze ni matendo gani yalikuwa ya lazima kwa wale waliotamani kuishi katika Mungu, na jinsi yalivyopaswa kufanywa. Kwa lengo hili, alitembelea watawa maarufu wa wakati huo, akahoji jinsi mambo yalivyopaswa kufanywa, akayajifunza, na akarudi na maarifa haya, kana kwamba ni zawadi, kwenye kibanda chake cha upweke. Hivyo basi, kama anavyoona Mtakatifu Athanasius, yeye, kama nyuki mwenye busara, alikusanya asali ya kiroho kutoka kila mahali, akiihifadhi moyoni mwake kama kwenye mzinga. Kutoka kwa mmoja alijifunza ukali wa kujinyima chakula, kulala ardhini bila godoro, na maombi ya muda mrefu; kutoka kwa mwingine alijifunza kujitolea bila kuchoka kwa maombi, umakini kwa mawazo yake na kutafakari Mungu; kutoka kwa wa tatu alichukua mfano wa bidii, uaminifu kwa sheria, na uvumilivu; na kutoka kwao wote alichota roho ile ile ya imani thabiti kwa Kristo Bwana na upendo wa kindugu kwa wote, akijitahidi kuunganisha ndani yake yote yaliyomtambulisha hasa kila mmoja wa wale wazee aliokutana nao. Bila kulinganisha maisha yake na ya wengine na bila mwongozo wa nje, hakuna aliyefikia viwango vya juu zaidi vya maisha ya kujinyima. Mt. Antwoni aliweka maisha yake mikononi mwa wazee hawa, na chini ya mwongozo wao alielekezwa katika njia isiyoyumba kuelekea ukamilifu. Alitumia miaka kumi na tano katika kipindi hiki cha mafunzo ya mwanzo, akiishi katika kaburi lililokuwa pembezoni mwa kijiji—mwanzoni si mbali sana, na baadaye mbali zaidi—ambapo mkaaji wa kijiji aliyekuwa mwaminifu kwake alimjia, akileta mkate—chakula pekee cha Mt. Antwoni— – na kukusanya kazi za mikono: kwani Mt. Antwoni aliishi kwa kazi ya mikono yake. Aligawa muda wake wote kati ya kazi hii ya mikono, maombi na tafakari juu ya kweli za kimungu za Maandiko: Malaika wa Mungu aliyemtokea

alimthibitisha katika shughuli hizi wakati, mara moja, roho yake ilipozidiwa na kukata tamaa. Kuhusu jinsi maisha yake yalivyokuwa wakati huo, tunanukuu ushuhuda wa Sozomen (Historia ya Kanisa, Kitabu cha 1, Sura ya 13), anayemwandikia Mtakatifu Antona: 'Alipogundua kwamba maisha ya wema yanakuwa ya kupendeza kwa mazoea, ingawa mwanzoni yanaweza kuwa magumu, alibuni mazoezi ya kujinyima yaliyo kali zaidi, akizidi kujinyima siku baada ya siku; na kana kwamba kila mara anaanza upya, aliingiza nguvu mpya katika shauku yake; Alizuia tamaa za mwili kupitia kazi, na kujihami dhidi ya tamaa za nafsi kwa chuki ya kiungu dhidi ya tamaa hizo. Chakula chake kilikuwa mkate na chumvi, kinywaji chake kilikuwa maji, na wakati wake wa kula ulikuwa machweo; Hata hivyo, mara kwa mara, alikuwa akikaa bila chakula kwa siku mbili au zaidi; angekaa macho, mtu angesema, usiku kucha na kuukaribisha mchana kwa maombi, na kama alilala kabisa, ilikuwa kwa dakika moja tu; mara nyingi alilala juu ya ardhi tupu, na alikuwa na udongo tu kama kitanda chake. Hakuuruhusu kujipaka mafuta, kuoga, au kufurahia starehe nyingine, kwani hizi zingefanya mwili kuwa laini na dhaifu. Hakuweza kuvumilia uvivu, na kazi ilikuwa karibu kila wakati mikononi mwake i ya mchana". Huo ndio ulikuwa njia ngumu iliyofuatwa na Mt. Antwoni. Lakini, kama inavyojulikana vyema, maisha kama hayo hayaendi bila mapambano, kama vile hakuna mwanga bila kivuli. Kama hakungekuwa na dhambi ndani yetu, na tusingekuwa na adui, wema pekee ungechanua ndani yetu na kukua bila kizuizi. Lakini kwa kuwa vyote vipo na kila kimoja kinadai sisi, hakuna mtu aliyeweza kusonga mbele bila kupambana navyo. – Ni lazima tuvunje nguvu zake na tuvishinde ili tuweze kusonga mbele kwa uhuru. Bila haya, yote yatazuia maendeleo ya yeyote anayetaka kutembea katika njia sahihi, haijalishi ni nani. Hii ndiyo sababu neema ya Mungu, iliyofanya kazi ndani ya roho ya Mt. Antonio, ilimpeleka kwenye vita, ili kwa kumjaribu—kama dhahabu katika kinu cha moto—iweze kuimarisha uthabama wake wa maadili na kuipa uhuru kamili kazi yake. Adui alipewa nafasi, huku mtawa akisaidiwa kwa msaada uliofichika. Mtakatifu Athanasius anaelezea mapambano haya kwa undani. Alisema, mishale ya adui ilikuwa na nguvu sana; lakini shujaa huyo aliizuwia bila kusita hata kidogo. Mwanzoni, adui alijaribu kumtia wasiwasi kwa kumfanya ajutie kuacha ulimwengu, akimkumbusha, kwa upande mmoja, ukoo wake wa kifalme—ulioonekana kudharauliwa bila sababu—utajiri wake mkubwa—ulioonekana kupotezwa bure—na faraja zote za maisha—zilizoonekana kukataliwa bila manufaa, – na hasa dada yake, aliyeachwa bila chochote mikononi mwa wageni, bila msaada, malezi na faraja yake – na, kwa upande mwingine, ugumu na ukatili wa maisha magumu aliyokuwa ameanza, hali isiyo ya kawaida na udhaifu wa mwili wake, ulioonekana usioweza kustahimili masaibu kama hayo, na urefu wa maisha haya, – kiasi kwamba haikuonekana kuwa na mwisho – mbali na watu, bila faraja yoyote, katika kujidhihaki kwa mwili kisicho na kikomo. Kwa mawazo haya, adui alichochea dhoruba kali ya mawazo; lakini hakuweza tu kumshinda Mt. Antwoni kwa uthabiti wake, ambaye alisimama imara katika kusudi na azma yake, bali pia alishindwa na imani yake kuu kwamba yote aliyoyatupa na kuvumilia haikuwa chochote ikilinganishwa na baraka zisizo na mwisho zilizotayarishwa na Mungu kwa wale wanaoikataa dunia, kwani ni rahisi kumfurahisha Mungu mtu akiwa huru kutoka kwa vifungo vyote vya kidunia na vya kimwili – na hata alishindwa kabisa na maombi yake yasiyoisha, yaliyomvutia faraja tamu zaidi za kiroho moyoni mwake. Akiwa ameshindwa katika upande huu, adui alimshambulia shujaa huyo mchanga kwa njia nyingine—ile ambayo tayari alikuwa ameizoea kuwadhilisha vijana—na akaanza kuwania naye kupitia tamaa za kimwili, akimsumbua usiku na kumtia wasiwasi mchana. Mapambano yalikuwa makali na ya muda mrefu kiasi kwamba hata watu wa nje hawakuyaacha bila kuona. Adui alipanda mawazo machafu, huku Mt. Antwoni akiyakataa kwa maombi; yule wa kwanza aliwaka moto viungo, huku huyu wa pili akivipooza kwa kufunga, kukesha na kujitoa nguvu kwa kila namna; yeye wa kwanza alijidhihirisha kama wanawake usiku, akibuni kila njia ya kuchochea tamaa za ushawishi, ilhali yule wa pili alifurahia huzuni na, kupitia kutafakari uzuri wa maisha ya baadaye, pamoja na ufahamu wa kina wa heshima ambayo asili yetu imepewa katika Bwana Yesu Kristo, akaondoa ushawishi huo wa udanganyifu; Yule aliyelaaniwa alichochea hisia ya utamu kutokana na raha, ilhali yule aliyebarikiwa alipinga hilo kwa hisia ya uchungu mkuu wa mateso katika moto wa milele na kutoka kwa minyoo isiyoisha – na akabaki salama. Asili ya kusumbua na ya kuchukiza ya mashambulizi hatimaye ilimpandikiza yule aliyekuwa akipambana chuki kwa misukumo yote isiyo safi na hasira dhidi yake, pamoja na kero kali; hili lilimnyima adui fursa yoyote ya kumkaribia au hata, akiwa mbali, kumshawishi au kumtia usumbufu kwa njia hii. Kwa maana hisia za kuchukia na chuki dhidi ya tamaa za kishenzi ni mishale ya moto inayomweka adui. Hivyo basi, yule mwenye hila zote alishindwa hata katika tukio hili na kijana, aliyebeba mwili wenye tamaa, naye akarudi nyuma kwa aibu, kwa sababu Bwana Mwenyewe alimsaidia mtumishi wa Mungu, aliyechukua mwili kwa ajili yetu na, ndani yake, akavunja nguvu zote za adui, kama kila mtawa wa kweli anavyokiri, akizungumza pamoja na Mtume: 'Si mimi, bali neema iliyo pamoja nami' (1

Kor. 15:10). Hata hivyo, mishale ya adui haikuwa imekwisha bado. Akiona ulinzi wa Mungu juu ya yule mpiganaji kijana, na akijua kwamba unamlinda mnyenyekevu tu, adui anapanga njama ya kumnyima ulinzi huu kwa kuchochea kiburi na majivuno ndani yake. Kwa kusudi hili, anajitokeza katika umbo la mvulana mdogo—mweusi—na, kwa unyenyekevu wa kuigiza, anamwambia Mt. Antwoni: 'Umenishinda,'—akidhani kwamba, baada ya kujitangaza mshindi, angejawa na kiburi na hivyo kumkasirisha Mungu, ambaye alikuwa anamsaidia. Lakini Mt. Antonio alimuuliza: 'Wewe ni nani?' Akajibu: 'Mimi ni roho wa uzinzi, ambaye kazi yangu ni kuchochea tamaa na kuwachochea watu katika dhambi za kimwili.' Nimewadanganya wengi walioapa kuishi kwa usafi; nimewapeleka wengi, waliokuwa wamejidhiliza kwa miaka mingi, katika anguko; lakini kupitia kwako mitego yangu yote imepasuliwa, mishale yangu imevunjika—na mimi nimeangushwa.' Kisha Mt. Antwoni, akimshukuru Mungu, Mwokozi wake, alipaza sauti: 'Bwana ndiye msaidizi wangu; nitawatazama wapinzani wangu' (Zab. 117:7), na kisha, akimtazama adui yake bila hofu, akasema: 'Mungu wangu amekuruhusu uonekane kwangu katika umbo jeusi ili kufichua giza la nia zako mbaya—na kama kijana ili kufichua udhaifu wako. Kwa hiyo, unafaa kudharauliwa kwa kila hali. Aliposema maneno hayo, roho huyo, kana kwamba amechomwa na moto, alikimbia, na hakusogea tena karibu na Anthony mtukufu. Ushindi juu ya tamaa za mwili humleta mtu karibu na kutokuwa na tamaa; na kadiri kutokuwa na tamaa kunavyoimarika, huleta amani ya akili: na amani ya ndani, pamoja na hisia tamu za zinazotolewa na sala na tafakari ya Mungu, huamsha joto la kiroho moyoni, ambalo, likikusanya nguvu zote za roho, nafsi na mwili, humwongoza mtu ndani, ambapo, akishakaa, huhisi hitaji lisilokinzana la kuwa peke yake na Mungu mmoja. Mvuto huu usioweza kuzuilika wa kuelekea ndani kuelekea kwa Mungu ni hatua ya pili ya maendeleo ya kiroho; na ni katika hatua hii ambapo Mt. Antwoni sasa amefika. Hadi wakati huo, alikuwa ametumia muda wake mwingi peke yake; lakini rafiki yake mwaminifu kutoka kijijini alikuwa akimtembelea mara kwa mara, huku yeye mwenyewe akienda, wakati huu kwa wazee, wakati mwingine kanisani mtaani kwa ajili ya ibada za kimungu, hasa Liturujia. Yote haya yaliambatana na aina fulani ya usumbufu, hata kama mtu angejaribu kiasi gani kuuondoa. Roho ya Mt. Antwoni, ikishindwa na uchovu ndani, ilianza kudai upweke kamili, ili asione wala asisikie chochote. Kama ilivyoelezwa, roho hufika katika hali hii kwa hiari yake, kupitia njia ya moja kwa moja ya kujinyima; lakini hatua hii ya mabadiliko huharakishwa na kupewa msukumo wa uamuzi na msukumo fulani mkali wa kujidharau. Fursa ya msukumo kama huo ilimjia Mtakatifu Antwoni katika mfumo wa shambulio dhahiri kutoka kwa mashetani. Baada ya kupoteza uwezo wa kutenda kupitia mawazo kwenye roho iliyotakaswa, mashetani huanza kutenda kutoka nje; wanajitokeza kwa macho na kumpa mtu anayejinyima chochote wanachotumaini kitamdhuru au kutikisa nia zake njema. – Hata hivyo, neema ya Mungu inaruhusu hili kwa ajili ya ukuaji wa kiroho wa mtawa, na hivyo kumfungulia njia ya kufikia cheo cha juu zaidi na, wakati huo huo, ikimpa haki fulani ya baadaye kutumia mamlaka juu ya roho hizo zinazomjaribu. Hiki ndicho hasa kilichomtokea Mt. Antwany. Tukio muhimu zaidi katika simulizi hii ni pale Mtakatifu Antwoni, alipozinduka kwenye ukumbi wa kanisa la kijiji, na akiwa karibu kukata roho, alipomwambia rafiki yake: 'Nibebe nirudishie kwenye kijumba changu cha upweke.' Kwa kusema hivi, alionyesha kujitolea kwake kwa kifo kwa ajili ya uzima, ambao aliutambua ndani yake kama ndio uzima pekee unaomridhisha Mungu. Hii ilikuwa sawa na kufa kwa ajili ya Bwana: kwani utayari wake kwa ajili ya hili ulikuwa kamili. Utayari wa kufa kwa ajili ya Bwana na kumfurahisha ni silaha isiyoshindika: kwani ni kwa nini mwingine anayemiliki silaha hii anaweza kushawishika au kutishwa? Inachukuliwa kuwa ni mwanzo wa maisha ya kujinyima na chanzo cha nguvu katika safari yake yote. Bwana na Mwokozi—Mfano wetu wa Kujinyima—aliona kifo mbele yake katika siku zote za maisha yake duniani, lakini katika Bustani ya Gethesemane, wakati wa mapambano yake ya maombi, hatimaye alikishinda kwa ubinadamu wake; mateso na kifo chake msalabani vilitimiza yale yaliyosemwa huko. Hii ilifuatiwa na siku tatu za kupumzika, kabla ya Ufufuo wa utukufu. Roho zote zinazofuata nyayo za Bwana huenda katika njia hii. Hatua ya kwanza katika hili ni kujikana; lakini bila kujali jinsi mwanzo wake unavyoweza kuwa mdogo, daima huwa na kiwango fulani cha utayari wa kifo. Kisha kujikana hukua—na vivyo hivyo utayari huu; au tuseme, utayari huu ndio kiini hasa cha kujikana. Yeyote anayefikia kiwango cha utayari alichokuwa nacho Mwokozi bustanini, atapanda mara moja kwa roho hadi msalabani, na kisha atapata Sabato ya kiroho, ikifuatiwa na ufufuo wa kiroho katika utukufu wa Bwana Yesu. – Hiki ndicho hasa kilichotimizwa sasa katika roho ya Mtakatifu Antwoni. Kwa kumwambia rafiki yake asimrudishe mahali pale pale alipoteseka sana, alionyesha kwamba roho yake ilikuwa sawa na ile ya Mwokozi, ambaye, baada ya kuomba bustanini, aliwaambia wanafunzi wake: *'Twendeni; tazama, yeye anayenisaliti yuko karibu!'* – Hii ilifuatiwa mara moja na kujitenga kwake jangwani na kukaa kwake huko kwa miaka ishirini kimya – kama vile kusulubishwa kwake na kutii kwake Sabato – kwa roho. Mtakatifu Antinayo hakuwa

amepona vizuri kutokana na mateso yaliyotolewa na mashetani, alipoondoka kuelekea jangwani, safari ya siku mbili au tatu kutoka maeneo yenye watu, na huko akajifungia katika hekalu la zamani lililotelekezwa, ambalo lilikuwa na kisima chenye maji, huku rafiki yake akimletea mkate kila baada ya miezi sita. Hakuna aliyeona kazi ngumu na matendo ya ajabu aliyovumilia hapa, wala kilichomtokea. Lakini tukitazama hali aliyokuwa nayo alipotoka katika kujitenga kwake, ni lazima tufikie hitimisho kwamba huu ulikuwa wakati roho yake ilipokuwa ikitengenezwa na Roho Mtakatifu. Hapa, jambo lile lile lilitokea kama linavyotokea kwa mdudu anapojifunika na kuwa kiputo. Hakuna anayeona kinachotokea kwake wakati huu: inaonekana kana kwamba kimesimama. Hata hivyo, wakati huo huo, nguvu ya asili inayotoa uhai inafanya kazi ndani yake – na kwa wakati unaofaa, kipepeo mzuri mwenye rangi nyingi hutokea kutoka kwenye chrysalis. Ndivyo ilivyokuwa kwa Mtakatifu Antwoni. Hakuna aliyemuona kinachomtokea; lakini Roho wa Mungu, asiyeonekana kwa wote, asiyejulikana kwa kiasi kikubwa hata kwa Antonio mwenyewe, alikuwa akimtengenezea mtu mpya ndani yake, kwa sura ya Yule aliyemumba. Wakati wa uumbaji huu ulipokwisha, aliamriwa kutoka nje ili kuwahudumia waumini. Naye alitoka, akiwa amevaa vipawa mbalimbali vya neema vya Roho Mtakatifu. Kama Kristo alivyofufuka kutoka kwa wafu katika utukufu wa Baba, ndivyo Mtakatifu Antwoni naye sasa alivyotokea katika maisha yaliyofanywa upya na Roho. Hivyo basi, malezi ya roho ya Mtakatifu Antwoni yalifikia mwisho. Maisha yake yote yaliyofuata hayakuwa kitu kingine isipokuwa kuzaa matunda kutokana na yale yaliyopandwa wakati wa vipindi viwili vya kwanza vya maisha yake. Huu ulikuwa kipindi cha tatu, wakati wa utume wake kwa ajili ya mema ya Kanisa – kwa namna fulani, Utume wake. Jinsi gani utume huu ulikuwa na matunda mengi na uliofikia mbali, mtu yeyote anaweza kuona kutoka kwa maelezo ya Mt. Athanasius kuhusu maisha yake. Alihudumu kwa vipaji vyote vya neema. Na ni vipaji gani ambavyo hakuwa navyo? – Kulikuwa na karama ya kufanya miujiza, karama ya mamlaka juu ya pepo, juu ya nguvu za asili na juu ya wanyama, karama ya kutambua mawazo, karama ya kuona yaliyokuwa yakitokea mbali, karama ya mafunuo na maono. Lakini kati ya karama hizi zote, iliyozaa matunda zaidi na yenye kufikia mbali zaidi katika matumizi yake ilikuwa ni karama ya neno. – Na ni kwa hii ndiyo aliwatumikia ndugu zake wadogo zaidi kuliko kwa karama nyingine yoyote. Mtakatifu Athanasius anaandika kwamba Mungu alimpa Mtakatifu Antonio neno lenye nguvu lililoingia hadi kwenye undani wa moyo. Na alijua jinsi ya kuongea kwa nguvu kama hiyo kwa manufaa ya kila mtu kiasi kwamba wengi wa watu wa hadhi – wakiwemo wanajeshi na raia, watu matajiri sana – walijiondoa mizigo ya maisha ya kidunia na wakawa watawa. Na kwa kweli, ni nani, aliyemjia akiwa na huzuni, aliyerudi bila kupata faraja? Nani, aliyemjia akiwa analia kwa ajili ya wafu, hakuacha kulia mara moja? Nani, aliyemjia akiwa na hasira, hakugeuza hasira hiyo kuwa upole? Ni mtawa gani, aliyekumbwa na uvivu, ambaye baada ya kumtembelea hakujawa na shauku na kusimama imara katika juhudi zake za kujinyima mara nyingine tena? Ni kijana gani, aliyemwona Mtakatifu Antwoni na kuzingatia maneno yake, ambaye hakuyaacha mapenzi ya dunia na kuanza kupenda usafi? Ni wasichana wangapi, ambao tayari walikuwa na wachumba, kwa kumwona tu Mt. Antwoni kwa mbali, waliungana na kundi la mahusika wa Kristo? Kutokana na ushuhuda huu, ni wazi kwamba Mt. Antwoni hakuficha chanzo cha hekima yake iliyotolewa na Mungu. Kwa kweli, watu walimjia hasa ili kusikiliza, kupokea neno la kweli na kupata mwongozo waliouhitaji. Na alifundisha, akawakemea na kuwahimiza wote, akifuata mfano wa Mtume. Wakati mwingine maneno yake yalitoa kwa wingi kama mtiririko wa maji, kama yale yaliyohifadhiwa na Mtakatifu Athanasius katika maandishi yake ya maisha ya mtakatifu; wakati mwingine alitoa mahubiri mafupi, kama vile misemo yake ishirini mifupi; lakini mara nyingi zaidi alijikita katika misemo fupi yenye maana na nguvu. Kauli hizi fupi, zisizohesabika, baadaye zilipitishwa kwa njia ya mdomo, zikounda, kana kwamba, kanuni hai ya kujinyima, na hatimaye ziliingizwa katika makusanyo ya kauli za kukumbukwa za Baba wa Kanisa. Wakati mwingine, Mtakatifu Antwoni pia aliandika barua kwa watoto wake wa kiroho, watawa wa mabaveta mbalimbali, ambazo ndani yake angeelezea sifa za jumla za maisha katika Kristo Yesu au kutoa mwongozo kuhusu udhaifu maalum wa ndugu. Kila kitu kilichotoka midomoni mwa Mtakatifu Antwoni na kuandikwa, na kila kitu alichoandika, hutoa lishe tele kwa roho inayotafuta kujengwa. Mbali na hotuba ndefu iliyojumuishwa katika maisha yake, barua ishirini kwa watawa zimetufikia, Mahubiri mafupi 20 kuhusu wema na maovu, sura 170 kuhusu mwenendo wa maadili, Kanuni yake kwa Watawa yenye viambatisho viwili, na wingi wa maneno yake na simulizi kuhusu yeye—ambayo daima hujenga na kufundisha—yameenea katika kazi mbalimbali za Baba wa Kanisa. Barua na misemo yake, vilivyotafsiriwa katika lugha ya Kirusi, viliwachapishwa katika miaka ya mwanzo ya *Christian Reading* – sura hizo ni sehemu ya *Dobrotolyubie*, huku misemo na simulizi vikounda sehemu ya kwanza ya *Memorable Tales*. Katika lugha asilia, yote haya yanaweza kupatikana na kusomwa katika *Patrologiae graecae*, juz. 40 –

Migne, ambapo kila kitu kilichojumuishwa katika mkusanyiko huu kimetafsiriwa kutoka. Yafuatayo yanatolewa hapa kwa ajili ya wale wanaofurahia usomaji wa aina hii:

1. Dondoo kutoka kwa barua na mahubiri. Vipengele 1–15 vimetolewa kutoka kwa *Maisha ya Mt. Antwoni* ya Mt. Athanasius. Maagizo 16–68 yametolewa kutoka kwa barua za Baba Mtakatifu. Maagizo 69–82 yametolewa kutoka kwa mahubiri yake 20 kwa watawa.

2. Sura 170 kuhusu maadili mema.

3. Kanuni ya Maisha ya Mtawa. Katika juzuu ya 40 ya *Patrologiae graecae* ya Migne, kwenye ukurasa wa 1065, *Praecepta Antonii* imewekwa katika vifungu 80. Kufuatia hivi kuna *Spiritualia documenta regulis adjuncta* na *Admonitiones et documenta varia* zake mwenyewe, ambazo zote waziwazi ni nyongeza kwa kanuni iliyotangulia. Kwa kuwa masemi yote yaliyomo chini ya vichwa hivi yana asili moja, kwa yaliyomo na mtindo, yameunganishwa hapa na kupangwa chini ya vichwa maalum, yakifuata mtiririko wa asili wa maisha ya mtawa, chini ya kichwa 'Kanuni ya Maisha ya Mtawa'.

4. Misemo ya Mt. Antonio Mkuu na maelezo yanayomhusu. Idadi kubwa ya misemo na maelezo kama hayo imejumuishwa katika *Dostopam.* Hadithi; lakini mbali na hizi, kuna nyingine zinazotajwa katika toleo lile lile la 40 la *Patr. graec.* na katika *Alphabetical Paterikon* yetu; nyingine bado zinatajwa na Cassian; na kuna kadhaa katika makala mbalimbali za makusanyo ya baba wa kanisa. Badala ya kuzitoa bila mpangilio pale na pale zinapopatikana, zimepangwa hapa kwa mpangilio fulani, unaofanana na kanuni zilizotangulia. Sehemu hii inaanza na maneno yanayohusiana na kuukataa ulimwengu, ambayo ni alama ya mwanzo wa maisha ya kujinyima, ikifuatiwa na maneno na hadithi zingine zote kwa mpangilio wa maisha ya mtawa.

5. Maswali kutoka kwa wanafunzi na majibu ya mzee kuhusu kauli fulani za Mt. Antwoni Mkuu.

Maagizo ya Mt. Antwany wa Mkuu.

1. Maagizo kuhusu maisha katika Kristo, yaliyotolewa kutoka kwa maneno yake katika hagiografia ya Mtakatifu Athanasius, kutoka kwa barua zake 20 na misemo 20

1. Iwe jambo la wasiwasi wa wote, zaidi ya yote, kwamba, baada ya kuanza, tusilegeze au tukate tamaa katika kazi zetu, wala tusiseme: 'Tumekuwa tukijihusisha na jitihada hii kwa muda mrefu sasa'; bali, kana kwamba tunaanza upya kila siku, tuongeze bidii yetu. Maisha yote ya mwanadamu ni mafupi sana ukilinganisha na enzi zijazo, na yote tuliyonayo si kitu mbele ya uzima wa milele; hata hivyo, ingawa katika ulimwengu huu kila kitu huuzwa kulingana na thamani yake, na kila mtu hubadilishana kitu na sawa nao, ahadi ya uzima wa milele hununuliwa kwa kitu kidogo sana. Maana imeandikwa: *'Muda wa siku zetu ni miaka sabini; au, tukipata nguvu, miaka themanini; lakini muda wake ni kazi na magonjwa tu'* (Zab. 89:10). Hivyo basi, hata kama tungedumu katika mapambano yetu kwa miaka themanini, au hata mia moja, hatutatawala kwa muda sawa na miaka mia moja, bali badala ya miaka mia moja, tutatawala milele na milele; zaidi ya hayo, baada ya kujitahidi duniani, tuna ahadi kwamba urithi wetu si wa duniani bali wa mbinguni; na zaidi ya hayo – tukiacha mwili huu wa kufa – tutapokea usiofa. Basi, tusipoteze moyo, wala tusidhani kwamba tumevumilia kwa muda mrefu (katika mapambano yetu), au kwamba tumetenda jambo lolote kubwa; *'kwa maana yale yaliyo dhiki ya wakati huu si kitu ikilinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18).

2. Vivyo hivyo, tunapoitazama dunia, tusidhani kuwa tumeacha kitu kikubwa, kwa maana dunia hii yote ni ndogo sana ikilinganishwa na ukuu wote wa mbinguni. Kwa hiyo, hata kama tungekuwa mabwana wa dunia yote na tukaiacha dunia yote, hata katika hili bado hakungekuwa na kitu chochote kinachoweza kulinganishwa na ufalme wa mbinguni. Kwa maana kama mtu anavyotupa drachma moja ya shaba ili apate drachma mia moja za dhahabu, ndivyo pia anavyofanya yeye ambaye, akiwa bwana wa dunia yote, huiacha: anaacha kidogo, lakini hupokea mara mia moja zaidi. Hata hivyo, kama dunia yote si sawa kwa thamani na mbingu, basi yeye anayeacha nyuma zaka chache anaacha nyuma, kana kwamba, hakuna chochote kabisa. Hata kama angeacha nyuma nyumba na dhahabu nyingi kwa wakati mmoja, haapaswi kujigamba wala kukata tamaa. Kwa upande mwingine, ni lazima tufahamu kwamba kama tusingeliacha (mali tuliyonayo) kwa ajili ya wema, basi kwa kila hali, baada ya kifo chetu, tungeliacha nyuma kama tunavyofanya mara nyingi—hata kwa wale ambao hatungependa kuwachukulia, kama Mhubiri alivyotaja pia (Mhub. 4:8). Kwa nini, basi, tusijikane vitu hivi kwa ajili ya wema, ili tupate kurithi ufalme (wa mbinguni) badala yake?

3. Kwa sababu hii hasa, hakuna yeyote wetu anayepaswa kuwa na tamaa ya kupata mali. Kwani kuna faida gani katika kupata kile tusichoweza kubeba nasi? Kwa nini ni bora zaidi kwetu kupata yale tunayoweza

kubeba nasi, kama vile: busara, haki, usafi, ujasiri, utambuzi, upendo, hisani, imani kwa Kristo, uvumilivu, na ukarimu? Baada ya kuzipata sifa hizi, tutazikuta zikitusubiri huko, zikitutayarishia makao duniani kwa ajili ya wanyenyekevu.

4. Kila mtu ajishawishi kwa mawazo kama hayo asipate moyo mnyonge, hasa akitambua kuwa yeye ni mtumishi wa Bwana na amepangiwa kumtumikia Bwana wake. Kama vile mtumwa asivyothubutu kusema: 'Kwa kuwa nilifanya kazi jana, sitafanya kazi leo'—na, akihesabu muda uliopita (kwenye kazi), haachi (kufanya kazi) katika siku zinazofuata, bali kila siku, kama ilivyoandikwa katika Injili, huonyesha bidii ileile kumfurahisha bwana wake na kuepuka shida: ndivyo pia tutakavyoendelea na kazi zetu kila siku kwa subira, tukijua kwamba tukitumia siku moja tu kwa uvivu, (Bwana) hatatusamehe kwa ajili ya kazi zetu za zamani, bali atakasirika nasi kwa uvivu huu. Vilevile tumeisikia katika kitabu cha Ezekieli (Ezek. 18:26): *'Mtu mwenye haki akiacha haki yake na kutenda dhambi, naye afa, atakufa kwa dhambi aliyotenda.'* Ndivyo pia Yuda, katika usiku mmoja, alivyoharibu kazi ya muda wote uliopita.

5. Basi, tuanze kazi zetu na tusipoteze moyo. Kwa maana katika hili tuna Bwana kama msaidizi wetu, kama ilivyoandikwa: *'Mungu huwafanyia yote kuyawafaa wale wanaompenda'* (Warumi 8:28). Kwa lengo hili, yaani, ili tusipoteze moyo, ni vema kukumbuka kauli ifuatayo ya Mtume: *'Ninakufa kila siku'* (1 Wakorintho 15:31). Kwa maana tukiaishi kana kwamba tunakufa kila siku, hatutatenda dhambi. Kauli hii inamaanisha yafuatayo: kwamba kila siku, tunapoamka, tunapaswa kufikiri kwamba hatutaishi kuona jioni, na tena, tunapojiandaa kulala, tunapaswa kufikiri kwamba hatutaamka; kwa maana kama vile kikomo cha maisha yetu kisivyojulikana kwa asili, ndivyo pia kisivyojulikana ni kipimo gani ambacho Utunzaji huupatia kila siku. Tukichukua mtazamo huu na kuishi kwa njia hii kila siku, hatatenda dhambi, wala hatutamani chochote, wala hatutawaka na hasira kwa yeyote, wala hatutajikusanyia hazina duniani; bali, kama wale wanaotarajia kifo kila siku, tutakuwa wasiojali mambo ya dunia na tutawasamehe wote kwa kila kitu; Kuhusu tamaa ya mke, au raha nyingine yoyote isiyo safi, hatitaiweka ndani yetu hata kwa muda mfupi—bali tutaiepuka mara moja, kama kitu cha kupita, tukibaki daima katika hali ya ' ' (kama vile tuko katika mapambano ya kifo) na tukitarajia Siku ya Hukumu. Kwa maana hofu kuu na woga wa adhabu huvunja raha ya dhambi na kuirudisha roho inayoyumba.

6. Basi, kwa kuwa tumeanza (kazi ya wokovu) na tayari tumeanza njia ya wema, tuendelee mbele kuelekea lengo, ili tuweze kulifikia (Fil. 3:14), na asije mtu yeyote akatazama nyuma, kama mke wa Loti, hasa kwa kuwa Bwana alisema: *'Hakuna aliyeiweka mkono wake kwenye plau akatazama nyuma anayestahili ufalme wa mbinguni'* (Luka 9:62). Hata hivyo, kutazama nyuma kunamaanisha chochote isipokuwa kuja kujuta (kwa kuacha ulimwengu) na kuanza tena kufuata hekima ya kidunia.

7. Usitishwe unasikia kuhusu wema, wala usishangazwe na jina hili. Kwani jambo hili haliko mbali nasi, wala nje yetu, bali ndani yetu; na liko ndani ya uwezo wetu, ikiwa tu tutaamua. Wagiriki walisafiri kwenda nchi za kigeni na kuvuka bahari kujifunza sayansi; lakini sisi hatuhitaji kusafiri kwenda nchi za kigeni kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, wala kuvuka bahari kwa ajili ya wema: kwa maana Bwana amefafanua hili, akisema*, 'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21). Kwa hiyo, kinachohitajika tu kwa wema ni kwamba tuutamani, kwa kuwa uko ndani yetu na unatokana nasi. Maana mara tu nafsi ya busara inapokuwa katika hali yake ya asili, wema huwa upo ndani yetu wakati huo huo. (Nafsi) iko katika hali yake ya asili inapobaki kama ilivyoundwa: na iliumbwa kuwa njema sana na ya haki. Hii ndiyo sababu Yoshua, alipokuwa akitoa amri, aliwaambia watu: *'Tengenezeni mioyo yenu mbele za Bwana, Mungu wa Israeli'* (Yoshua 24:23); na Yohana: *'Tengenezeni njia zake'* (Mathayo 3:3). Roho ni mwema wakati akili yake iko katika mpangilio wake wa asili. Lakini inapopotea kutoka hapa na kupotosha mpangilio unaohitajika na asili, hii huitwa uovu katika roho. Hivyo basi, hili si jambo gumu (fadhila); maana tukibaki jinsi tulivyoundwa, tuko katika hali ya fadhila; lakini tukijipatia nia mbaya, tunaitwa waovu ipasavyo. Ikiwa ingetulazimu kupata wema huu kutoka nje, bila shaka ingekuwa vigumu; lakini ikiwa upo ndani yetu, tujilinde tu dhidi ya mawazo maovu na tuitunze roho yetu kwa ajili ya Bwana, kama dhamana tuliyopokea kutoka Kwake, ili Yeye aitambue kama uumbaji Wake, kwa kuwa iko kama alivyoiumba.

8. Tujitahidi (dhidi yetu wenyewe) ili hasira isitutawale na tamaa isitutawale; kwa maana imeandikwa: *'Hasira ya mtu wa haki ya Mungu haizalishi kazi ya Mungu.'* Na: *'Tamaa, ikipata mimba, huzaliwa dhambi; na dhambi, ikikomaa, huzaliwa mauti'* (Yakobo 1:20, 15). Lakini tukiendesha maisha kama hayo, tuendelee kuwa na tahadhari kamili, na, kama ilivyoandikwa: *'Linda moyo wako kwa uangalifu wote'* (Methali 4:23). – Kwa maana tuna maadui wa kutisha na werevu, mashetani wabaya.

9. Nao ndio tunapigana nao vita, kama ilivyoandikwa na Mtume Mtakatifu: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya wakuu, dhidi ya mamlaka, dhidi ya nguvu za ulimwengu huu giza, na dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12). Kuna umati mkubwa wao hewani kutuzunguka, na hawana mbali nasi. Pia kuna utofauti mkubwa miongoni mwao. Lakini kuzungumzia asili yao na tofauti hizi kungechukua muda mrefu sana, na zaidi ya hayo, inafaa zaidi wale walio juu yetu kuzungumzia hili kuliko sisi. Hata hivyo, sisi tuna haja ya haraka, isiyovumilia kuchelewa, ya kujua tu hila zao dhidi yetu.

10. Basi, kwanza kabisa, tunajua kwamba mashetani hawakuumbwa katika hali inayowapa jina lao. Kwa maana Mungu hakiumba chochote kibaya. Wao pia waliumbwa wema; lakini wakiwa wameanguka kutoka kwa hekima ya mbinguni, na sasa wakizunguka dunia, wamewadanganya Wagiriki kwa maonyesho; na, wakituchukia sisi Wakristo, wanasababisha kila kitu katika tamaa yao ya kuzuia kupaa kwetu mbinguni, ili tusipande mahali walipoangukia. Kwa hiyo, ni lazima kuomba sana na kujitahidi, ili, mtu akipokea kutoka kwa Roho zawadi *ya 'utambuzi wa roho'* (1 Kor. 12:10), aweze kutambua kuhusu wao ni zipi mbaya kidogo na zipi mbaya zaidi, kila moja yao inahusika na kazi gani, na jinsi kila moja yao inavyoweza kuangushwa na kufukuzwa. Kwa maana wana njama nyingi na hila nyingi za kashfa. – Mtume Mbarikiwa na wafuasi wake walijua hili, wakisema: – *'Kwa maana hatuelewi mawazo yake'* (2 Kor. 2:11). – Sisi pia, ni lazima tuonane onyo kuhusu mambo yale yale ambayo tumeshawishwa nao. – Na hivyo basi mimi, kwa kuwa nimepitia (mikakati yao) kwa kiasi fulani, nawaongea ninyi kama watoto.

11. Mara tu wanapoona Mkristo yeyote—na hasa mtawa—anayejitahidi na kupiga hatua, kwanza kabisa hujaribu kuweka vishawishi katika njia yake: na vishawishi vyao ni mawazo maovu. – Lakini hatupaswi kuogopa ushawishi huu wao; kwani kupitia maombi, kufunga na imani kwa Bwana, maadui hushindwa mara moja. Hata hivyo, hata wanaposhindwa, hawapumziki, bali hushambulia tena mara moja kwa ujanja na hila. Wakishashindwa kudanganya moyo kwa tamaa chafu zilizo wazi, hushambulia kwa njia nyingine, yaani: huibua maono mbalimbali ili kutia hofu; kwa kusudi hili, hujigeuza kuwa na maumbo mbalimbali na kujifanya kama wanawake, wanyama wakubwa, wanyama wanaotambaa, majitu na makundi ya mashujaa. Lakini mtu hapaswi kuogopa maonyesho kama hayo pia; kwani hayako chochote – na hutoweka mara moja mtu anapojikinga kwa imani na ishara ya msalaba. – Hata hivyo, ni wakorofi na washenzi kabisa. – Kwani, hata wakishindwa kwa njia hii, hushambulia kwa namna nyingine: – huchukua sura za waganga wa ajabu na kutabiri yatakayotokea baada ya siku chache; pia hujionyesha wakiwa wameinuliwa, ili wasiweze kumdanganya mtu yeyote kwa mawazo yao, au kumtia mtego hata kupitia maonyesho kama hayo. Lakini tusiwanasikilize mashetani kana kwamba ni wageni kwetu; tusiwajali, hata kama wangetuchochea kuomba, hata kama wangetaja kufunga; bali tuangalie kwa makini zaidi lengo la kujinyima kwetu – na tusadanganywe nao, wanaofanya kila kitu kwa ujanja. – Hatupaswi kuwatisha, hata kama wanaonekana kutushambulia, hata kama wanatishia kwa kifo; kwa maana hawana nguvu, na hawawezi kufanya zaidi ya kutishia.

12. Lazima tuweke uangalizi wetu wote kwa roho badala ya mwili, na kumpa mwili muda mchache tu kama inavyohitajika; yaliyobaki tuyaweke zaidi kwa ajili ya roho na kutafuta mema yake, ili isishindwe na anasa za kimwili, bali iutawale mwili. Hii ndiyo maana Mwokozi alikusudia aliposema: *'Msiwaze kuhusu maisha yenu, nini mtakachokula, wala kuhusu miili yenu, nini mtakachovaa'* (Mathayo 6:25). – *'Wala msitamani nini mtakachokula wala nini mtakachokunywa; wala kujivunia. Kwa maana yote hayo Mataifa wa ulimwengu huu huyatafuta; lakini Baba yenu anajua kwamba mnayahitaji. Bali tafuteni* kwanza *ufalme wake, na yote hayo yataongezwa kwenu"* (Luka 12:29–31).

13. Mwamini Bwana na mampende; jilinde dhidi ya mawazo machafu na tamaa za mwili, na kama ilivyoandikwa katika Mithali – *'usishawishwe na starehe ya tumbo'* (Mithali 24:15); Epuka ubatili, ukisali bila kukoma; waimbe zaburi kabla ya kulala na unapoamka; soma amri ulizopewa katika Maandiko; kumbuka matendo ya watakatifu, ili roho yako, ikikumbuka amri, ichukue ari ya watakatifu kama mfano wake. Jitahidi hasa kutimiza maagizo ya Kitume: *'Jua lisichwe ukiacha hasira ndani yako'* (Efe. 4:26)—na fikiria kwamba hili linasemwa kwa jumla kuhusu kila amri, ili jua lisizame sio tu ukiwa na hasira, bali pia ukiwa katika dhambi nyingine yoyote yetu; kwa maana ni jambo jema na la lazima tusihukumiwe, wala na jua kwa kosa la mchana, wala na mwezi kwa dhambi ya usiku, wala hata kwa wazo baya.

14. Ili kujikinga dhidi ya hili, ni vema kuzingatia na kutii neno la Kitume: *'Jipimeni ninyi wenyewe'* (2 Kor. 13:5). Kwa hiyo, kila mtu akaitumie kila siku kupima matendo yake, mchana na usiku. Na kama mtu amedanganya, aache kudanganya; kama hajadanganya, asijivunie, bali adumu katika wema na asijikabidhi kwa uzembe – bila kumhukumu jirani yake wala kujiona mwenye haki, *'mpaka Bwana atakapokuja'* (1 Kor.

4:5), yeye anayechunguza yaliyo yafichika. – Si jambo geni hata sisi wenyewe kutokuwa na ufahamu wa tunachofanya. Hata hivyo, ingawa sisi hatujui hili, Bwana huona yote. – Kwa hiyo, tukiacha hukumu kwa Bwana, tuwe na huruma kwa wenzetu, *'bebaneni mizigo ya wengine'* (Gal. 6:2), na tusijikaze sana; na pale tunapokosa, tujitahidi kufidia.

15. Ili kujilinda dhidi ya dhambi, tuzingatie pia yafuatayo. Kila mmoja wenu acheni macho na kurekodi matendo yenu na mawazo yenu ya ndani kana kwamba ni kwa nia ya kuyashirikiana na wengine; na mwe na hakika kwamba, kwa aibu ya kufahamika, bila shaka tutaacha kuona dhambi na hata kulea mawazo yoyote maovu. Kwani ni nani, anapofanya dhambi, anayetaka wengine waone? Au ni nani, aliyekosea, asiyependelea kudanganya, ili tu kuficha dhambi hiyo? Kama vile, kwa kuliniana, tunajizuia kufanya uzinzi, ndivyo pia, tukirekodi mawazo yetu kwa nia ya kuyashirikiana, tutajikinga kwa urahisi zaidi dhidi ya mawazo machafu, kwa sababu ya aibu ya kufahamika. – Basi, uandishi uwe kama macho ya waumini wenzetu, ili, tunapoandika, tuweze kuhisi aibu ileile tunayoihisi wengine wanapotutazama, na hivyo tusihifadhi mawazo yoyote maovu. Tukijidhibiti kwa njia hii, tutaweza kuutawala mwili wetu, kumfurahisha Bwana, na kuzikanyaga hila za adui.

16. Ninaamini kwamba neema ya Roho Mtakatifu hutolewa kwa urahisi zaidi kwa wale wanaojiingiza kwa moyo wote katika jitihada hii, na ambao huamua tangu mwanzo kusimama imara na kwa hali yoyote ile wasimwachie adui nafasi katika vita yoyote hadi wamemshinda. Hata hivyo, Roho Mtakatifu, ambaye amewaita, kwanza huwafanyia kila kitu kuwa rahisi, ili kuufanya uingiaji wao katika mapambano ya toba kuwa uzoefu wa kupendeza, na kisha huwafunulia njia katika ukweli wake wote (pamoja na ugumu wake wote). – Akiwasaidia katika mambo yote, huweka bayana kwao asili ya kazi za toba, na kuweka kwao mipaka na mfano, kwa upande wa mwili na kwa upande wa roho, hadi anapowaongoza kwenye wongofu kamili kabisa kwa Mungu, Muumba wao. – Kwa lengo hili, huwasihi daima wajidhibiti mwili na roho zao, ili, wakitakaswa kwa usawa, vyote viweze kustahili kwa usawa urithi wa uzima wa milele: (kuidhibiti) mwili – kwa njia ya kufunga mara kwa mara, kazi na mafungo ya mara kwa mara; na roho – kupitia mazoezi ya kiroho na bidii katika matendo yote ya utumishi (na utiifu), yanayofanywa kupitia mwili. Lazima tujitahidi kufanya hivi—yaani, kutofanya chochote kwa uzembe, bali kila kitu kwa bidii na hofu ya Mungu—katika kila kazi ya kimwili tunayoifanya, ikiwa tunataka itoe matunda.

17. Mwenye toba anapoanzisha jitihada hii, Roho wa Mungu, ambaye amemwita kutubu, humpa faraja zake na kumfundisha asigeuke nyuma wala asishikilie chochote cha dunia hii. – Kwa lengo hili, Yeye hufungua macho ya roho na kuiwezesha kuona uzuri wa usafi unaopatikana kupitia kazi za toba; na kwa njia hiyo huwasha ndani yake shauku ya kusafishwa kikamilifu pamoja na mwili, ili vyote viwe kimoja katika usafi. – Kwani huu ndio lengo la mwongozo wa mafundisho wa Roho Mtakatifu: kuwatoshadisha kabisa na kuwarudisha katika hali ile ya asili walivyokuwa kabla ya Kuanguka, akiangamiza ndani yao yote yaliyochafuliwa na wivu wa shetani, ili hakuna chuki yoyote itakayosalia ndani yao. – Basi mwili utatii amri za akili kwa kila hali, ambayo itauongoza kwa mamlaka katika kula na kunywa, katika usingizi na katika kila tendo lingine, ukijifunza daima kutoka kwa Roho Mtakatifu, ukifuata mfano wa Mtume Paulo, *'kuuua mwili na kuutawala'* (1 Kor. 9:27).

18. Sio siri kwamba kuna aina tatu za msukumo wa kimwili mwilini. – Wa kwanza ni msukumo wa asili, ulioko mwilini, ambao, hata hivyo, hautoi chochote (cha dhambi, kinachozitoa dhamiri) – bila idhini ya roho – bali hufanya mtu ahisi tu kwamba upo mwilini, – Harakati nyingine mwilini hutokana na kupita kiasi kwa chakula na vinywaji, ambapo joto la damu linalozalishwa hivyo huanzisha ugomvi ndani ya mwili dhidi ya roho na kulielekeza kuelekea tamaa zisizo safi. – Ndiyo maana Mtume anasema: *'Msulikie mvinyo, maana ndani yake kuna ukorofi.'* Vilevile, Bwana anawaamuru wanafunzi wake katika Injili: *'Jihadhari, msiwezwe mioyo yenu na ulafi na ulevi'* (Luka 21:34). Wale ambao wameweka mioyo yao katika kufikia kiwango kamili cha utakatifu na usafi katika maisha ya ukiwa, hasa, lazima daima wajiendeshe kwa njia ambayo wanaweza kusema pamoja na Mtume: *'Ninakaza mwili wangu na kuutawala'* (1 Kor. 9:27). Jaribu la tatu linatoka kwa roho wachafu, ambao, kwa wivu, wanawajaribu watu kwa njia hii na kutafuta kuwadhoofisha wale ambao wametafuta utakatifu (yaani, watawa), au kupotosha wale wanaotaka kuingia kwenye lango la utakatifu (yaani, wale ambao wanaanza tu maisha ya utawa).

19. Hata hivyo, ikiwa mtu anajihami kwa uvumilivu na uaminifu usioyumba kwa amri zinazotoka kwa Mungu, basi Roho Mtakatifu atafundisha akili yake jinsi ya kutakasa roho na mwili wake kutoka kwa msukumo kama huo. Lakini ikiwa atadhoofika katika azimio lake na kujiruhusu kuwa mwepesi kuhusu amri na maagizo aliyoyasikia, basi roho wachafu wataanza kumzidi nguvu, watashika utu wake wote, na kumchafua kwa tamaa hizo kiasi kwamba roho yake iliyoteswa haitajuwa pa kugeukia, hakiwezi, katika kukata tamaa

kwake, kuona wapi msaada unaweza kutokea; na ni baada tu ya kurejea fahamu, kurudi upande wa amri, na, baada ya kukubali nira yao (au kutambua uzito wa wajibu), kujikabidhi kwa Roho wa Mungu, ndipo inajazwa tena na hali ya wokovu. Ndipo inapotambua kwamba lazima itafute amani kwa Mungu pekee, na kwamba amani inawezekana kwake kwa njia hii pekee.

20. Ni lazima kuvumilia taabu za toba kwa usawa na kwa mshikamano, katika roho na mwili, tukijitahidi kwa ajili ya utakatifu kamili. Na akili inapopewa neema ya kuingia katika mapambano dhidi ya tamaa bila kujihurumia wala kujiruhusu, basi hujazwa na msukumo, mwongozo na nguvu ya Roho, ambayo kwa njia yake huanza kwa mafanikio kuondoa kutoka kwa nafsi kila mwelekeo usio safi unaotokana na tamaa za moyo. Roho hii, ikishirikiana na akili (au roho ya mwanadamu), kwa ajili ya azma ya kuzingatia kwa makini amri zilizotambuliwa, huielekeza kuondoa kutoka kwa nafsi hisia zote, zile zinazochanganyika nayo kutoka mwilini na zile ambazo ni zake mwenyewe, ambazo zipo ndani yake kwa kujitegemea mwilini. Inamfundisha kuyadhibiti mwili wake—kila kitu kuanzia kichwa hadi miguu: macho yake, ili yaangalie kwa usafi; masikio yake, ili yasikilize yale yaliyo ya amani na yasifurahie kusikia uvumi, umbea na matusi; – ulimi, ili useme tu yaliyo mema, ukipima kila neno, na usiruhusu chochote kisicho safi au chenye shauku kuingia katika maneno; mikono, ili itumike kwanza kabisa kwa ajili ya sala na kwa matendo ya huruma na ukarimu; tumbo linalojizuia katika kula na kunywa, likichukua tu kile kinachohitajika ili kuliimarisha mwili, na haliruhusu tamaa au ulafi kulipeleka mtu kupita kiasi hiki; miguu inayotembea katika njia sahihi na kutenda kulingana na mapenzi ya Mungu, ikielekezwa katika huduma ya matendo mema. Kwa njia hii, mwili unazoea kila aina ya wema na hubadilika, ukijisalimisha kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, ili hatimaye ushiriki, kwa kiasi fulani, sifa hizo za mwili wa kiroho ambao utapokea katika ufufuo wa waliotenda haki.

21. Nafsi, kama ilivyoelezwa, ina tamaa zake, ambazo ni: kiburi, chuki, wivu, hasira, kukata tamaa na mambo mengine kama hayo. Roho inapojikabidhi kwa Mungu kwa nguvu zake zote, basi Mungu Mwenye Huruma y , humpa roho ya toba ya kweli, na kuiosafisha kutoka kwa tamaa hizi zote, ikifundisha isizifuate, na kuipa nguvu ya kuzishinda na kushinda maadui wanaoweka vikwazo katika njia yake bila kuchoka, wakijaribu kwa vivutio kuinyang'anya tena. Na ikiwa atasimama imara katika toba yake na katika utiifu wake wa hiari kwa Roho Mtakatifu, ambaye humfundisha toba, basi Muumba mwenye rehema atamhurumia, kwa ajili ya kazi zake, ambazo hubebwa pamoja na kila ugumu na uhitaji – katika kufunga kwa muda mrefu, mafungo ya mara kwa mara, katika mafundisho ya Neno la Mungu, katika maombi yasiyokoma, katika kukataa raha zote za kidunia, katika kuwahudumia wote kwa moyo safi, katika unyenyekevu na umaskini wa roho—ikiwa atasimama imara katika haya yote, Yeye Mkarimu Mkuu, akimtazama kwa huruma, atamwokoa kutoka kwa majaribu yote na kumnyang'anya kutoka mikononi mwa maadui zake kwa rehema zake.

22. Mungu Baba, katika wema wake, *'hakamwonea huruma'* (Warumi 8:32) Mwanawe wa pekee, bali alimtoa ili kutuokoa kutoka kwa dhambi na maovu yetu. Na Mwana wa Mungu, akijinyenyekeza kwa ajili yetu, alituponya kutoka kwa udhaifu wetu wa kiroho na akatuhakikishia wokovu kutokana na dhambi zetu, Kwa hiyo nawasihi, kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mjue na daima mweze kumbukumbu kazi hii kuu ya Mungu, ya kwamba Mungu—Neno—kwa ajili yetu alijifanya kuwa kama sisi kwa kila hali, isipokuwa dhambi. Hivyo basi, inafaa kwa wale walio na akili kutambua hili kwa hekima, wakijitahidi kwa bidii kuwa huru kweli (kutoka kwa dhambi) kupitia nguvu ya kuja kwa Bwana kwetu. Wale waliotumia mpangilio huu ipasavyo ndio watumishi wake. Lakini cheo hiki bado si ukamilifu. Ukamilifu huongoza kwenye uana – na ndiyo utakatifu unaokuja kwa wakati ufaao. Hivyo basi, Bwana wetu Yesu Kristo, alipoona kwamba wanafunzi wake walikuwa tayari wamefikia hadhi ya uana na walikuwa wamemjua Yeye mwenyewe, baada ya kufundishwa na Roho Mtakatifu, aliwaambia: *'Siku hii na kuanzia siita tena watumwa, bali marafiki na ndugu, kwa kuwa nimewafundisha yote niliyoyasikia kwa Baba'* (Yohana 15:15). Na wale waliotambua walivyokuwa katika Kristo Yesu walipaza sauti zao, wakisema: *'Kwa maana hamkupokea roho ya utumwa mkaingie tena katika hofu, bali mkapokea roho ya kuasiliwa, ambayo kwa hiyo tunapaza sauti tukisema, "Abba, Baba!"'* (Warumi 8:15). Basi, yeyote asiyeonyesha utayari kamili na wa dhati wa kuinuka (kutoka kwa dhambi), ajue kwamba kuja kwa Bwana Mwokozi kutakuwa kwa hukumu yake. Kwani hata tangu mwanzo Simeoni aliimba: *'Tazama, mtoto huyu amewekwa kwa kusababisha kuanguka na kuinuka kwa wengi Israeli, na kuwa ishara itakayopingwa'* (Luka 2:34). Na baadaye Mitume walitangaza: *'Kwa maana kwa mmoja sisi ni harufu ya mauti, ikielekea mauti; na kwa mwingine harufu ya uzima, ikielekea uzima'* (2 Kor. 2:16).

23. Si siri kwenu kwamba maadui wa kweli wanajitahidi daima kuharibu kweli. Hata hivyo, Mungu, tangu mwanzo kabisa wa ulimwengu, amewatembelea viumbe Wake, na amewafundisha wale waliomkaribia Muumba wao kwa mioyo yao yote jinsi wanavyopaswa kumheshimu. Lakini wakati, kwa sababu ya tamaa za

mwili na uovu wa maadui wanaotupinga, matarajio mema ya roho yalipoteza nguvu zao, na watu hawakuweza hata kuelewa kile kilicho chao kwa asili na kusudi lao, achilia mbali kujiondoa dhambi ili kujirejesha katika hali yao ya awali: basi Mungu aliwaonyesha rehema na kuwafundisha ibada ya kweli ya Mungu kupitia Sheria iliyoandikwa. Wakati hata hili halikuleta faida, Mungu, akiona kwamba jeraha lilikuwa linenea na lilihitaji uponyaji wa uhakika, aliamua kumtuma Mwanawe Mwenye Kuwa Mmoja, Ambaye ndiye Mganga wetu pekee.

24. Nikishindwa na upendo kwa Yesu Kristo, ninapotazama nyakati zetu, nahisi kwa zamu furaha, maombolezo na kilio. Wengi sana miongoni mwa watu wetu wamejivika mavazi ya utakatifu (vazi la kimonaki). Hata hivyo, miongoni mwao, ni wachache tu waliotenda hivyo kwa moyo wao wote na wameonwa kuwa wastahiki kupokea wokovu ulioletwa na kuja kwa Bwana Yesu. Na hawa ndio ninaofurahia. Wengine, hata hivyo, wakiwa wameudhi nguvu (ya nadhiri yao), hufanya kulingana na matakwa ya mwili na tamaa za mioyo yao wenyewe – ambapo kuja kwa Bwana kumekuwa hukumu kwao. Na hawa ndio ninalilia. Mwisho, kuna wengine ambao, wakizingatia muda mrefu unaohitajika kwa kazi yao, wamepoteza moyo; kwa sababu hii wamevua nguo ya utauwa na wamekuwa, kana kwamba, wasio na sauti. Hawa ndio ninaowalia machozi, kwa kuwa kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo kumekuwa hukumu kwao.

25. Nawasalia ninyi kwa nguvu zangu zote, kwamba Yeye awakoleze mioyoni mwenu moto ule ambao Bwana wetu Yesu Kristo alikuja kuuwaka duniani (Luka 12:49), ili mpate kuongoza nia na hisia zenu ipasavyo na kutofautisha mema na mabaya.

26. Upepo unapovuma kwa utulivu, baharia yeyote anaweza kujivunia na kujisifu kwa ujuzi wake; lakini ni pale tu upepo unapobadilika ghafla ndipo ustadi wa nahodha mwenye uzoefu hujidhihirisha.

27. Yeye yeyote amwogopaye Bwana na kuzishika amri zake ni mtumishi wa Mungu. Lakini utumishi huu, ambao sisi pia tuko ndani yake, si utumwa, bali ni haki inayoongoza kwenye uana. Bwana wetu alichagua Mitume ( ) na kuwapa habari njema ya Injili. Amri walizotupa zimetuwekea utumishi wa utukufu, ili tuweze kutawala tamaa zetu zote na kutekeleza huduma tukufu ya wema. Lakini tunapokaribia neema, Bwana wetu Yesu Kristo atatuambia, kama alivyowaambia Mitume wake: *'Siku hii kuendelea siwaiiti watumwa, bali marafiki na ndugu zangu; maana yote niliyoyasikia kwa Baba yangu, nimewafundisha ninyi'* (Yohana 15:15). Wale waliotoka karibu na neema hujifunza kwa uzoefu mienendo ya Roho Mtakatifu na kuelewa hali yao ya kiroho; na wakiwa wameelewa na kujua haya, wanapaza sauti, wakisema: *'Kwa maana hamkupokea roho wa utumwa mkae tena katika hofu; bali mkapokea roho wa kuasili kuwa wana; ambaye kwa yeye tunapaza sauti, Ee Abba, Baba!'* (Warumi 8:15).

28. Mungu huongoza matendo ya wote kwa neema yake. Kwa hiyo, msiwe wavivu wala mkate tamaa, bali mmuombee Mungu mchana na usiku, mkisihi wema wa Mungu Baba awatume msaada kutoka juu, mpate kujua jinsi ya kutenda. Usiruhusu *'macho yako yalale, wala kope zako zipumzike'* (Zab. 131:4), bali kuwa na bidii kujitoa kama dhabihu takatifu kwa Mungu, ili mweze kumtazama: kwa maana bila utakatifu hakuna anayeweza kumwona Mungu (Ebr. 12:14), kama Mtume anavyosema.

29. Watakatifu wote, wanapoona kuwa sisi ni wavivu na wazembe, wanahuzunika, wanalia na kuomboleza; lakini wanapoona kuwa tunakuwa waadilifu na kukua katika ukamilifu, wanafurahi, na kwa furaha na shangwe wengi wao wanamwombeeza Muumba nasi bila kukoma. Na Bwana hufarijika kwa matendo yetu mema, pamoja na ushuhuda na maombi ya watakatifu, na hutupatia zawadi za kila aina.

30. Yeyote asiyechukia kwa moyo wake wote yale yaliyo ya mwili wa kidunia na wa mavumbi, na matendo yake yote—na ambaye akili yake haisikii huzuni kwa ajili ya Baba wa wote—hawezi kupata wokovu. Lakini yeyote anayefanya hivi, Bwana wetu atakuwa na huruma kwa bidii zao na kuwapa moto usioonekana na usio na mwili, ambao utateketeza tamaa zote ndani yao na kusafisha akili zao kabisa. Ndipo Roho wa Bwana wetu Yesu Kristo atakapokaa ndani yao na kubaki nao, akiwafundisha kumwabudu Baba ipasavyo. Lakini maadamu tunajiruhusu katika tamaa za mwili, ndivyo tunavyoendelea kuwa maadui wa Mungu na malaika wake na watakatifu wote. Kwa hiyo nakusihi kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo: usijipuuze kuhusu maisha yako na wokovu wako, wala usiruhusu wakati huu wa kupita ukunyang'anye milele isiyo na mwisho, wala mwili huu wa nyama ukunyang'anye ufalme wa nuru, usio na mipaka na usioweza kuelezwa. Kweli, roho yangu imesumbuka na moyo wangu umepooza nikifikiria kwamba, ingawa tumepewa uhuru wa kuchagua na kufanya matendo ya watakatifu, sisi, tumechangwa na tamaa kama vile tumenywa divai, tunakataa kuinua akili zetu juu kutafuta utukufu wa juu zaidi; tunakataa kuiga matendo ya watakatifu au kufuata nyayo zao, ili, tukawa warithi wa matendo yao, tuweze kupokea pamoja nao urithi wa milele.

31. Mmepewa baraka kuu, kwa kuwa mmepokea neema inayokaa ndani yenu. Hata hivyo, lazima mjitahidi sana kwa ajili Yake ambaye ni *'Mwangaza unaotoka juu'* ambaye amewatembelea (Luka 1:78), ili mpate kuwa dhabihu takatifu na isiyo na dosari kwake. Tunajua jinsi asili yetu ilivyoshuka kutoka kwa ukuu wake hadi katika kina cha unyenyekevu na umaskini, na jinsi Mungu mwenye rehema alivyotembelea kwa sheria zake kupitia mikono ya Musa na Manabii wengine; lakini katika nyakati za hivi karibuni Ametenda hivyo kupitia Mwanawe wa pekee, Yeye ambaye ni Kichwa kikuu cha makuhani wetu wakuu, na Tabibu wetu wa kweli, Yeye peke yake anayeweza kuponya udhaifu wetu, na ambaye alichukua mwili wetu na kujitoa kwa ajili yetu na kwa ajili ya dhambi zetu; kwa kifo chake tunaokolewa. Basi, tahadharini, na mzingatie kwa makini mapokeo ya Muumba wetu na matembeleo Yake kwetu, katika nafsi zetu za nje na za ndani, baada ya sisi, ingawa hapo awali tulikuwa na busara, tukawa wasio na busara kwa kupendelea mapenzi ya adui, yule mwovu, baba wa uongo.

32. Ni mamia ya maelfu ya mashetani waovu ilivyo, na jinsi aina za hila zao zilivyo nyingi isizohesabika! Hata baada ya kuona kwamba sisi, tukishatambua tamaa zetu na aibu yetu, sasa tunajitahidi kuepuka matendo maovu wanayotupeleka, na hatusikii ushauri wa uovu wanaoupanda ndani yetu—hawakukoma, bali wamezidisha kazi yao kwa nguvu zote, wakijua kwamba hatima yao tayari imefungwa milele na kwamba urithi wao ni kuzimu, kwa sababu ya uovu wao uliokithiri na chuki yao (dhidi ya Mungu). Bwana awafumbue macho ya mioyo yenu, mpate kuona jinsi hila za mashetani zilivyo nyingi na jinsi wanavyotuletea mabaya mengi kila siku – na awapatie moyo makini na roho ya utambuzi, mpate kujitoa ninyi wenyewe kama dhabihu iliyo hai na isiyo na dosari kwa Mungu, mkijikinga na wivu wa mashetani wakati wote na shauri lao baya, hila zao za siri na uovu wao uliofichika, uongo wao wa udanganyifu na mawazo yao ya kufuru, mapendekezo yao ya hila wanayopanda katika mioyo yetu kila siku, hasira na shutuma wanazotuchochea, ili tuweze kushutumuana sisi kwa sisi huku tukijihalalishia sisi wenyewe tu, wakati wakiwahukumu wengine ili waweze kulaumiana, au, wakizungumza kwa ulimi mtamu, wakihifadhi uchungu mioyoni mwetu , ili wahukumu mwonekano wa nje wa jirani zao huku wakihifadhi mnyama mwindaji ndani yao, ili wapate kugombana wao kwa wao na kupingana, kwa tamaa ya kupata matakwa yao na kuonekana kuwa wenye haki zaidi. Mtu yeyote anayefurahia mawazo ya dhambi huanguka kwa hiari yake mwenyewe anapopata raha katika (kuhisi huruma kwa) kile kinachopandwa ndani yake na maadui zake, na anapojitahidi kujihalalisha kwa matendo ya nje pekee, ilhali ndani yake ni makao ya roho mbaya inayomfundisha kila aina ya uovu. Mwili wa mtu wa namna hiyo utajaa aibu ya unyonge – maana yeyote aliye hivi hushindwa na tamaa za kishetani, ambazo haziwaondoi kwake. Mashetani si viumbe wanaoonekana; lakini sisi tunawawezesha kuwa viumbe wanaoonekana kwa miili yetu tunapopokea roho za giza kutoka kwao; kwani, baada ya kupokea mawazo haya, tunawapokea mashetani wenyewe, na kuwafanya waonekane katika mwili.

33. Asili ya busara na isiyokufa imefichwa ndani ya mwili wetu wenye kufa ili, ndani yake na kupitia kwake, ionyeshe kazi zake. Kwa hiyo, baada ya kuufanya mwili huu kuwa madhabahu ya ubani, toa juu yake mawazo yako yote na shauri zako mbaya, na, ukiyaweka mbele ya uso wa Bwana, Jitokezeni kwake kwa moyo na akili, mkimwomba atume juu yenu kutoka mbinguni moto wake usio na mwili, ambao utateketeza yote yaliyo juu ya madhabahu hii na kuitakasa. Na maadui wako, makuhani wa Baali, watatetemeka na kupotea kwa mikono yako, kama walivyofanya kwa mikono ya Eliya Nabii (1 Wafalme 18:25 na kuendelea). Ndipo utaona mtu akitokea kutoka kwenye maji ya Kimungu, ambaye atalisababisha mvua ya kiroho kunyesha juu yako—yaani, kunyunyiziwa kwa Roho wa Mfariji.

34. Shetani, aliyeporomoka kutoka cheo chake cha mbinguni kwa sababu ya kiburi, hujitahidi bila kuchoka kuwachochea uharibini wote wale wanaotamani kwa moyo wao wote kumkaribia Bwana—kwa njia ile ile ambayo yeye mwenyewe aliporomoka, yaani, kupitia kiburi na upendo wa utukufu wa bure. Ni kwa njia hizi ndipo mashetani wanatushambulia; ni kwa njia hizi na nyinginezo zinazofanana ndipo wanatafuta kutupotosha kutoka kwa Mungu. Zaidi ya hayo, wakijua kwamba yeye anayempenda ndugu yake humpenda pia Mungu, wanapanda chuki ya kutiana katika mioyo yetu – hadi kufikia hatua ambapo wengine hawawezi hata kumvumilia ndugu yao, au kubadilishana neno naye. Watu wengi wakuu kweli wamejishughulisha katika matendo mema, lakini kwa ukosefu wao wa ufahamu wamejiharibu wenyewe. Isingekuwa ajabu ikiwa hili lingetokea miongoni mwenu pia, ikiwa, kwa mfano, mmekoma kuwa na shauku kwa matendo mema, mkafikiri kuwa mna wema ndani yenu. Kwa maana ninyi tayari mmewangukia katika taabu hii ya kishetani (kiburi), mkiwaza kwamba mmekaribia Mungu na mnaishi katika nuru, ilhali kwa kweli mko gizani. Ni nini kilichomchochea Bwana wetu Yesu Kristo kuviweka chini mavazi yake, kufunga kitambaa kiunoni mwake, na, alipomimina maji kwenye bafu (Yohana 13:4 na kuendelea), kuosha miguu ya wale walio chini yake,

kama si kutufundisha unyenyekevu? Ndio—Aliweka hili mbele yetu kama mfano kupitia kile Alichokifanya wakati huo. Na kwa hakika, wote wanaotaka kupokelewa katika daraja la kwanza wanaweza kufanikisha hili kupitia unyenyekevu pekee; kwani mwanzoni, ilikuwa ni roho ya kiburi iliyomwangusha kutoka mbinguni. Kwa hiyo, isipokuwa mtu awe na unyenyekevu uliokamilika—unyenyekevu kwa moyo wake wote, akili zake zote, roho yake yote, nafsi yake yote na mwili wake wote—hatoirithi Ufalme wa Mungu.

35. Ikiwa kwa dhati tunataka kumkaribia Muumba wetu, ni lazima tujitahidi kuachilia roho zetu kutoka kwa tamaa, kwa mujibu wa sheria ya kiroho. Kwa sababu ya matendo yetu maovu, kujihusisha kwetu na tamaa, na wingi wa majaribu ya kishetani, uwezo wetu wa kiakili umeudhoofika, na hisia njema za roho zetu zimeisha; hatuwezi tena kuona uzuri (na mahitaji) ya asili yetu ya kiroho, kwa sababu ya tamaa tunazoangukia; na hakuna wokovu kwetu kutoka kwa yeyote isipokuwa Bwana wetu Yesu Kristo, kama Mtume Paulo anavyoandika: *'Kwa kuwa katika Adamu wote wamekufa, vivyo hivyo katika Kristo wote watafanywa kuwa hai'* (1 Wakor. 15:22). Bwana wetu Yesu Kristo ndiye uzima wa viumbe vyote wenye akili, walioumbwa kwa sura Yake.

36. Tumeitwa kwa majina ya watakatifu na tumevalishwa nguo zao, tunazojivunia mbele ya wasioamini; lakini hatuna shauku ya kuiga matendo yao. Ninaogopa kwamba maneno ya Mtume yanaweza kutuhusu: *'wakionyesha sura ya utauwa, lakini wakikana nguvu yake'* (2 Tim. 3:5). Bwana akupe uelewe maisha uliyoyakumbatia ni nini hasa, ili, ukitenda kulingana na roho yake, uwe mwafaka kupokea urithi usioonekana; kutenda, kadiri tuwezavyo, matendo yetu kulingana na mapenzi ya Bwana—hili ndilo tunalopaswa kufanya! Kwa maana hili liko katika asili yetu, na hakuna kitu zaidi kinachopaswa kutakiwa kutoka kwa wema wetu. – Yeye yeyote anayemtumikia Mungu na kumtafuta kwa moyo wake wote hufanya kulingana na asili yake; lakini yeye yeyote anayefanya dhambi yoyote anastahili lawama na adhabu, kwa maana hili ni kigeni kwa asili yake.

37. Tangu Bwana wangu, kwa neema Zake, aamshe akili yangu kutoka usingizi wake wa kifo, kilio changu kimekuwa kikubwa mno na majonzi yangu yasiyofarijika. Najiuliza: tunaweza kumpa Bwana nini kama malipo kwa yote aliyotutendea? Amewaamuru malaika wake kututumikia, manabii kutabiri, na Mitume kutangaza Injili. Lakini juu ya yote haya, alimtuma Mwanawe wa pekee kwa ajili ya wokovu wetu. Basi, tuwashe mioyo yetu kwa hofu ya Mungu. Jueni kwamba Yohana Mbatizaji na Mtangulizi alibatiza kwa maji kwa ajili ya toba, akitayarisha kwa ajili ya ubatizo wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye anabatiza kwa Roho Mtakatifu na kwa moto—ambao ni moto wa shauku kwa ajili ya matendo mema. Basi, tuonyeshe utayari wenye bidii kujisafisha kwa mwili na roho, na, baada ya kupokea ubatizo wa Bwana wetu Yesu Kristo, tuwe na bidii katika matendo mema, ili tuweze kujitoa kwa Yeye kama dhabihu inayomvutia. Roho wa Mfariji, tunayopokea katika ubatizo, hutupa nguvu ya kutenda kwa utakatifu, ili atuwezeshe kurudi katika hali yetu ya zamani ya utukufu na kutufanya tuwe na haki ya kupokea urithi wa milele. Jueni kwamba wale waliotiwa ubatizo katika Kristo wamevishwa Kristo, kama Mtume anavyosema (Gal. 3, 27, 28) – kwa kupokea neema ya Roho Mtakatifu. Zaidi ya hayo, iwe mtumwa au huru, mwanaume au mwanamke, mara tu wanapopokea neema hii, tofauti hizi za kimwili mara moja zinapoteza nguvu yoyote juu yao. Na Roho Mtakatifu, huku akitenda kuwa dhamana ya urithi wao wa ufalme wa milele wa mbinguni, huwafundisha jinsi wanavyopaswa kumwabudu Baba kwa roho na kwa kweli (Yohana 4:23).

38. Nimewafanyia sala, nanyi mpate ule Roho mkuu wa moto nilioupokea. Ikiwa unataka kumpokea Yeye, ili akae ndani yako, kwanza toa kazi za mwili na unyenyekevu wa moyo, na, ukipaza mawazo yako mbinguni mchana na usiku, tafuta Roho huyu wa moto kwa moyo mwadilifu – naye atakutolewa; kwa njia hii Eliya Mtisbiti na Elisha, pamoja na manabii wengine, walimpokea. Yeyote anayejijenga kupitia nidhamu hii (matendo yaliyoelezwa) atapewa Roho huyu milele na milele. Endeleeni katika maombi kwa kuomba kwa dhati kutoka chini ya mioyo yenu – na mtaipokea. Kwa maana Roho huyo hukaa katika mioyo ya haki. Na anapopokelewa, atakufunulia mafumbo ya juu zaidi; atafukuza kutoka kwako hofu ya wanadamu na wanyama – na utakuwa na furaha ya mbinguni mchana na usiku; na utakuwa katika mwili huu kama wale ambao tayari wako katika ufalme (wa mbinguni).

39. Ikiwa mtu anataka kupata upendo wa Mungu, ni lazima awe na hofu ya Mungu; na hofu hii huleta kilio, na kilio huleta ujasiri. Mambo haya yote yakikomaa katika roho, yataanza kutoa matunda katika mambo yote. Na Mungu, akiona matunda haya mazuri katika nafsi, huivuta Kwake, kama harufu ya ubani uliochaguliwa; Hufurahi nayo pamoja na Malaika wakati wote, akiijaza furaha, na huilinda katika njia zake zote, ili iweze kufika salama mahali pake pa kupumzika. Ndipo shetani hamshambui, akimwona Mlinzi Mkuu akimzunguka; hakika, anahofia hata kumkaribia kabisa, kwa sababu ya nguvu hii kuu. Jipatie ninyi wenyewe

nguvu hii, ili mashetani waikuogope, ili kazi mnazofanya ziwe nyepesi kwenu, na ili mambo ya Kimungu yawe matamu kwenu. Utamu huu wa upendo wa Kimungu ni mtamu zaidi kuliko asali ya mzinga. Watawa na mabikira wengi wanaoishi katika jumuiya, bila hata kidogo kuonja utamu huu wa upendo wa Kimungu, na bila kupokea nguvu za Kimungu, walidhani kwamba tayari walikuwa nazo; lakini kwa kuwa hawakufanya juhudi yoyote kuipata, Mungu hawakuwapa. Yeyote anayejitahidi kuipata bila shaka ataiwafikia kwa neema ya Mungu; kwani kwa Mungu hakuna upendeleo. Wakati mtu, akiwa anatamani kuwa na nuru ya Mungu na nguvu Zake ndani yake, anapodharau shutuma za ulimwengu huu pamoja na heshima zake, anachukia yote ya kidunia na utulivu wa mwili, na kusafisha moyo wake kutoka kwa mawazo yote maovu, akimtolea Mungu kila mara kufunga na machozi mchana na usiku, pamoja na sala safi, basi Mungu humpa mtu huyo nguvu hiyo. Jitahidi kupata nguvu kama hizo – na utatekeleza matendo yako yote kwa utulivu na kwa urahisi, utapata ujasiri mkuu mbele za Mungu, na Yeye atakubali maombi yako yote.

40. Mungu huwasikia wale wanaompenda na kumtafuta kwa moyo wao wote, naye huwapatia maombi yao yote. Lakini hawasikii maombi ya wale wasiomkaribia kwa moyo wao wote, bali wenye nia mbili, na ambao, chochote wanachofanya, hufanya hivyo ili tu kupata utukufu na sifa za kibinadamu; badala yake, anawaudhi, kwa maana matendo yao ni ya maonyesho tu. Na maneno ya Zaburi yametimia juu yao, yasemayo: *'Mungu amevunja-vunja mifupa ya wale watafutayo kuwapendeza wanadamu'* (Zab. 52:6). Kwa sababu hii, nguvu ya Mungu haifanyi kazi ndani yao—kwa kuwa hawana uthabiti wa moyo katika matendo yote wanayofanya. Wala hawajui utamu wa kimungu, utulivu na furaha yake. Kuna wengi miongoni mwetu ambao hawajapokea nguvu hiyo inayoleta utamu kwa roho, na kuijaza siku baada ya siku kwa furaha na shangwe zinazoongezeka, na kuwasha ndani yake joto la kimungu. Wamepotoshwa na roho mwovu, kwa sababu hufanya matendo yao kwa ajili ya kuonekana mbele ya wengine. Wewe, baada ya kuleta matunda ya kazi zako mbele za Bwana, jitahidi kujiepusha na roho ya ubatili, na upigane nayo vita isiyokoma, ili Bwana apokee matunda unayomletea na akuwezeshe kwa nguvu anazowapa wateule wake. Msikate tamaa kumpinga roho huyu mwovu; kwa maana mtu anapoanza kutenda matendo mema na kuchukua jitihada tukufu, roho huyu naye hujitokeza kwa haraka, ama kushiriki katika jitihada hizo au kumgeuza kabisa kutoka kwa shughuli kama hizo. Haivumilii mtu yeyote anayetenda kwa haki, na huwapinga wote wanaotaka kuwa waaminifu kwa Bwana. Anazuia wengi wasifikie wema kabisa, huku kwa wengine akiingilia matendo yao na kuharibu matunda yao, akiwafundisha kufanya wema na kazi za hisani huku akiwachanganya na kiburi. Watu hufikiri kuwa watu hao wamebarikiwa na matunda haya, ilhali kwa kweli hawana hata moja – ni kama mti wa tini ambao, unapotazamwa kutoka mbali, ulidhaniwa kuwa na matunda mengi matamu; lakini walipokaribia, hawakupata chochote juu yake. Mungu huwakausha kwa sababu haoni tunda jema juu yao, na si tu kuwa anawanyima utamu usio na kifani wa Uungu Wake. Lakini ninyi, mkiwa mmeanza jitihada hii, jitahidini kupinga roho ya kiburi—ipingeni na mshinde. Nguvu ya Mungu itakuja, ikikuletea msaada na kukaa nawe, na wakati wote itakupa shauku na joto, ambavyo ni vya thamani zaidi kuliko kitu kingine chochote. Kama yeyote kati yenu atagundua kuwa hajapewa joto hili, na ajitahidi kulitafuta – na litamjia yeye aliye naloitafuta. Ni kama moto ambao watu, wanapotaka kuuchemshea mafuta kidogo, hupulizia upepo hadi uwashe; na mara tu unapowaka, hutumia nguvu yake ya asili na kuchemsa, ukipanda juu na kuwaka. Vivyo hivyo, mnapoona kwamba roho zenu zinapoa kwa sababu ya kupuuzwa na wivu, harakisheni kuzihuisha tena kwa kumwaga machozi juu yake. Bila shaka, moto huo utaja na kuungana na roho zenu – na wale walioupata watafurika kwa matendo mema. Chukua Daudi, kwa mfano – alipogundua kwamba roho yake ilikuwa imezidi uzito na baridi, alisema: *'Nakumbuka siku za kale; nimeitafakari kazi zako zote; nimeyafikiria matendo ya mikono yako. Ninainua mikono yangu kwako, na roho yangu, kama nchi kavu, inaku hamia'* (Zab. 142:5, 6). Unaona, moyo wa Daudi ulipokuwa mzito, alisumbuka sana na hili hadi moto ndani ya moyo wake ulipowaka upya, kiasi kwamba alipaza sauti: *'Moyo wangu uko tayari, Ee Mungu; moyo wangu uko tayari'* (Zab. 107:2). Na alirejeshwa katika hali yake ya awali kupitia utunzaji na kujali huu wa daima. Fanyeni vivyo hivyo, na mwe na nia moja katika kuandaa mioyo yenu, kwa msaada wa nuru na moto wa kimungu.

41. Omba kwamba Mungu akupe neema ya kuona na kuelewa mambo yote waziwazi, ili uweze kutofautisha ipasavyo kati ya mema na mabaya. Imeandikwa katika Waraka wa Mtume Paulo kwamba *'chakula cha imara ni cha watu wazima'* (Ebr. 5:14). Hawa ndio hasa ambao, kupitia juhudi za muda mrefu na bidii, wamefunza hisia na nia zao kuhusu wema na uovu, wamekuwa wana wa ufalme na wamehesabiwa miongoni mwa wale waliochukuliwa kuwa watoto wa Mungu. Na Mungu amewapa hekima na utambuzi katika matendo yao yote, ili mwanadamu wala shetani wasiweze kuwadanganya. Lazima mfahamu kwamba adui huwashawishi waumini kwa mwonekano wa wema, na hufanikiwa kuwadanganya wengi kwa sababu

hawana utambuzi na hekima. Kwa hiyo, wakati Paulo mtukufu alipofahamu utajiri huu wa ufahamu, ambao umeandaliwa kwa ajili ya waumini na ambao ukubwa wake hauna mipaka, aliwaandikia Waefeso: *'Nawatakia Mungu awape roho ya hekima na ufunuo, akimwangaza macho ya mioyo yenu, mpate kujua ni tumaini gani mliyoliitwa, na ni utajiri gani wa utukufu wa urithi wake, na ni ubora usio na kipimo wa utukufu wake katika watakatifu'* (Efe. 1:17–18). Alifanya hivi kutokana na upendo wake usio na kikomo kwao, akijua kwamba wakifikia kiwango hiki, hawangekumbana na taabu yoyote, wala hawangeshindwa na hofu yoyote; badala yake, furaha ya Bwana ingewafariji mchana na usiku, na kazi zao zingekuwa tamu kwao wakati wote. Watawa na wasichana wasioolewa wengi wanaoishi katika jumuiya za kitawa hawafiki kiwango hiki. Na ninyi, ikiwa mnataka kufikia kiwango hiki, ambacho ni kilele cha ukamilifu, jiepusheni na wote wenye majina kama hayo—yaani, utawa na usichana—lakini wasio na ufahamu wazi juu ya jambo hili na hukumu timilifu; kwa maana ukijihusisha nao, hawataruhusu ufanikiwe, bali hata watazima ari yako, kwa sababu hawana ari, ila ni ubaridi tu, kwa sababu wanafuata tamaa zao. Basi, wakikuja kwako na kuingia nawe katika mazungumzo ya kidunia, kulingana na tamaa zao, usikubali hili. Maana imeandikwa na Mtume Paulo: *'Msiizime Roho; msiudharau unabii'* (1 Wathes. 5:19, 20). Jua kwamba hakuna kinachoiweka Roho kimya kama mazungumzo ya bure.

42. Katika kila kiumbe mwenye akili—iwe mwanamume au mwanamke—kuna chombo cha upendo, ambacho kinamwezesha kukumbatia yote yaliyo ya kimungu na ya kibinadamu. Wale walio wa Mungu (wa kiroho) wanapenda kilicho cha Kimungu; wale walio wa kimwili wanapenda kilicho cha kimwili. Wale wanaopenda kilicho cha Kimungu husafisha mioyo yao kutokana na uchafu wote na matendo ya ulimwengu huu unaopita; wanachukia ulimwengu na nafsi zao wenyewe, na, wakiubeba msalaba wao, wanamfuata Bwana, wakifanya yote kulingana na mapenzi Yake. Ndiyo maana Mungu huishi ndani yao na kuwapa utamu na furaha, ambavyo hulisha roho, huikamilisha na kuifanya iimare. Kama vile miti haiwezi kukua isipokuwa ikimwagiliwa maji ya kawaida, ndivyo pia roho haiwezi kukua isipokuwa ipokee utamu wa mbinguni. Ni roho zile tu ambazo zimepokea Roho na kujazwa utamu wa mbinguni ndizo hukua.

43. Ungamini kuwa ninyi ni wenye dhambi, na mtaomboleze yote mliyoyatenda katika hali ya uzembe. Kwa ajili hii, neema ya Bwana itakuwa nanyi, na atafanya kazi ndani yenu: kwa maana Yeye ni mwema, na anasamehe dhambi za wote wanaomgeukia, wawe wapi, hata hatawakumbuki tena. Hata hivyo, anataka wale (waliosamehewa) wao wenyewe wakumbuke msamaha wa dhambi zao walizotenda hadi sasa, ili, kwa kutosahau hili, waepuke kutenda katika mwenendo wao chochote kitakachowalazimu kutoa hesabu hata kwa zile dhambi ambazo tayari wamesamehewa, – kama ilivyomtokea yule mtumwa ambaye bwana wake alikuwa amemsamehe deni lote alilokuwa anadai. Kwani – aliposahau rehema hii, akamtendea mtumwa mwenzake isivyo haki, bwana wake alimtaka alipe deni lote alilokuwa amemsamehea, – kwa sababu hakuonyesha rehema kwa mtumwa mwenzake na hakumsamehe denari mia moja – kiasi kidogo sana ukilinganisha na kile alichosamehewa (Mathayo 18:23 na zingine). Tumzingatie Nabii Daudi. Alipomkemea Nabii Nathani kwa dhambi yake ya kuishi na mke wa Urias, na kwa yale aliyomfanyia mumewe, aliposikia ukemezo huo, mara moja alitubu na kujinyenyekeza. Kwa nini nabii Nathani alimwambia: 'Bwana amesamehe dhambi zako' (2 Sam. 12:13)? Hata hivyo Daudi, baada ya kupokea msamaha kwa dhambi zake, hakuzisahau, na akawapasia kumbukumbu yake kwa vizazi vijavyo. Hili lilifanywa kuwa kumbukumbu kwa vizazi vyote, kutoka kizazi hadi kizazi. *'Nitakufundisha njia zako'* (Zab. 50:15), anasema, ili wenye dhambi wote wajifunze kutoka kwa mfano wake, wakitubu dhambi zao kama alivyofanya yeye, na wanaposamehewa, wasizisahau, bali daima wazikumbuke. Mungu Mwenyewe alisema jambo linalofanana kupitia Nabii Isaya: *'Mimi ndiye anayefuta dhambi zako, wala sitazikumbuka. 'Lakini yadumbukie'* (Isaya 43:25–26). Alisema pia kupitia Nabii Yeremia*: 'Nirudieni, enyi nyumba ya Israeli, ... wala sitaelekeza uso wangu ninyi, kwa maana mimi ni mwenye huruma, wala sitakuwa na hasira nanyi milele. 'Lakini tazama uovu wako, kwa kuwa umeasi dhidi ya Bwana Mungu wako na umepotosha njia zako'* (Yer. 3:12–13). Hivyo basi, Bwana anaposamehe dhambi zetu, hatupaswi kuzisamehe wenyewe, bali daima kuzikumbuka, kwa kufanyiza upya toba yetu kwa ajili ya hizo.

44. Kujinyima kwa kiroho ni jambo la utukufu, lakini lina wapinzani wengi. Yeyote anayetaka kuwa mkamilifu katika jambo hili hapaswi kuwa mtumwa wa uovu wowote. Yeyote aliye mtumwa wa uovu wowote amepita mbali na alama ya ukamilifu.

45. Bwana wetu Yesu Kristo, katika unyenyekevu wake usio na kifani, alificha Uungu wake kwa ubinadamu wake, ili wote wamwone kama mwanadamu tu, ilhali hakuwa mwanadamu tu, bali Mungu aliyefanywa mwanadamu, kama ilivyoandikwa: *'Neno akawa mwili, akakaa miongoni mwetu'* (Yohana 1:14).

Hata hivyo, Bwana hakukoma kuwa Mungu kupitia Umwilisho wake, ambao ulikuwa wa lazima ili aweze kuleta wokovu wetu.

46. Wengi, katika upumbavu wao, husema: 'Sisi pia tumemwona Bwana Yesu Kristo, kama vile Mitume walivyomwona'; lakini wamedanganywa na kupotoshwa, na hawana macho ya kumwona Bwana kama vile Mitume walivyomwona, Mtume Paulo alimwona Bwana kama vile Mitume walivyomwona—wale waliokuwa naye na waliomwamini alipokuwa akitembea duniani, akizungukwa na umati uliomchukulia kuwa mwanadamu tu. Mwanamke aliye na uvujaji wa damu, alipomwona kwa macho ya moyo wake, akiamini kuwa Yeye ni Mungu, na akagusa ncha ya vazi Lake kwa imani, aliponywa mara moja kutoka kwa taabu yake; Aliuliza, 'Nani amenigusa?'—si kwa sababu hakuwahi kujua, bali kwa sababu alitaka kufunua imani yake. Ingawa Mtume Petro alisema, 'Umati unakusonga, lakini wewe unauliza, *"*Nani amenigusa?"' yeye mwenyewe alijitokeza na kukiri jinsi alivyopona. Ndipo Bwana akamwambia, *'Nenda; imani yako imekuponya'* (Luka 8:45–48). Pilato, Anani na Kayafa nao walimwona Bwana, lakini, kama umati wote, walimtazama bila imani, tofauti na jinsi Mitume walivyomtazama: ndiyo maana hawakufaidika chochote kwa kumwona. Lakini Mtume Paulo alimwona kwa macho ya moyo wake na kupitia imani yake thabiti sana, kama vile yule mwanamke mwenye kutokwa na damu alivyomwona, akiwa amegusa kwa imani na kupona.

47. Ufalme wa dhambi unapokoma ndani ya mtu, basi Mungu humwonekana kwa roho na kuitakasa pamoja na mwili. Lakini ikiwa ufalme wa dhambi unaishi katika mwili, basi mtu hawezi kumwona Mungu, kwa maana roho yake iko ndani ya mwili na hakuna nafasi ndani yake kwa ajili ya nuru ambayo ni maono ya Mungu. Daudi anasema: *'Katika nuru yako tutaona nuru'* (Zab. 35:10). Basi, ni nini hii nuru ambayo mtu huona nuru kwa njia yake? Ni ile nuru ambayo Bwana wetu Yesu Kristo anazungumzia katika Injili—ya kwamba mtu wote anapaswa kujawa na nuru, na kwamba hakuna sehemu yoyote yake inayopaswa kuwa gizani (Lk. 11:36). Bwana pia alisema: *'Hakuna anayemjua Baba isipokuwa Mwana, wala hakuna anayemjua Mwana isipokuwa yule ambaye Mwana anachagua kumfunulia*' (Mathayo 11:27). Lakini Mwana hamfunulii Baba wake kwa wana wa giza, bali kwa wale wanaoishi katika nuru na ni wana wa nuru, ambao macho ya mioyo yao ameyangaza kwa maarifa ya amri zake.

48. Imeandikwa katika Zaburi: *'Nitaenda mahali pa makao ya ajabu, hata nyumbani kwa Mungu'* (Zab. 41:5). Hili 'Nitaenda' linaashiria safari ya mbele na kuashiria kufikia ukomavu kwa roho; maana hapa tayari imekaribia Mungu, ilhali hapo awali njia yake ilikuwa bado mbali sana na Mungu. Tusishangae kwamba njia yetu iko mbali sana, kwani bado tuko katika utotoni wa kiroho. Tunaona kwamba hata Nabii mkuu Eliya aliambiwa: 'Inuka, ule, unywe, na uwe na nguvu; maana safari yako bado ni ndefu' (1 Wafalme 19:7), (na alikuwa akisafiri kuelekea maono ya Mungu). Daudi pia alizungumzia urefu huu huo wa safari: *"Nani atakayenipa mbawa, nikapaa nikafika mbali, nikapumzika?'* (Zab. 54:7). Ndiyo maana safari hii haipaswi kusafiriwa kwa uzembe, ulegevu, au uvivu, bali kwa makini na shauku. Paulo, Mwalimu wa ulimwengu, anatushauri, *'Kimbia kwa namna ambayo utashinda zawadi' – na anaongeza: 'Ninajidhibiti na kujinyima'* (1 Kor. 9:27). Basi tukimbie tukiwa na muda katika mwili huu, ili tufikie ukamilifu, kama vile Mtume Paulo mwenyewe alivyofikia, anayesema: *'Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa na imani; sasa imenitunziwa taji la haki'* (2 Tim. 4:7–8).

49. Kama vile mwili, wakati roho inakaa ndani yake, unapitia hatua tatu, yaani: ujana, ukomavu na uzee; ndivyo pia roho, iliyofichwa ndani ya mwili, inavyopitia hatua hizi hizi tatu, yaani: mwanzo wa imani, maendeleo ndani yake, na ukamilifu. Katika hatua ya kwanza, roho inapoanza kuamini, huzaliwa upya katika Kristo, kama ilivyoandikwa katika Injili; Mtume Yohana alitupa alama za kuzaliwa huku mpya, pamoja na ile ya hatua ya kati na ya ukamilifu, aliposema: 'Nimewaandikia ninyi, vijana; nimewaandikia ninyi, watoto; Nimewaandikia ninyi, baba' (1 Yohana 2:12–14). Hivyo aliandika si kwa marafiki zake wa kidunia, bali kwa waumini, akielezea hatua tatu ambazo wale wanaojitahidi kwa ajili ya ufalme wa kiroho hupitia, ili kufikia ukamilifu na kuhesabiwa kuwa wastahiki wa neema kamili.

50. Yeye anayependa maisha ya kiroho lazima aige usafi na kujidhibiti kwa Yusufu; lazima aanze kujidhibiti kupitia tafakari na ajihami dhidi ya tamaa zote mbaya, ambazo huimarishwa kwa msaada wa adui mwerevu, akimzungumzia kwa maneno ya Ayubu: *'Kwa maana nguvu zake ziko katika viuno vyake, na nguvu zake ziko katika tumbo la uzazi wake'* (Sura 40, aya ya 11). Kwa hiyo, yeyote anayejitahidi na kujihami dhidi ya tamaa hizi za kimwili—ambazo kwa kawaida huamshwa na chakula na vinywaji kupita kiasi—anapaswa kujifunga viuno vyake kwa kujinyima kwa ukali, ili aweze kusimama imara katika utakatifu. Imeandikwa kwamba Malaika aliyepigana na Yakobo alishika kwa nguvu tendo la paja lake, na kwa hiyo nyama yake ikanyauka na kudhoofika, naye akaitwa Israeli, yaani, 'yeye aonaye Mungu' (Mwanzo 32:25, 32). Vivyo hivyo,

sisi pia ni lazima tuwezeshe miili yetu kukauka ili kuua na kuzima tamaa. Kwa maana kukauka kwa mwili hutuwezesha kufikia ukamilifu katika wema wa usafi. Roho huwa na nguvu wakati mwili umechoka. Basi, tuwaboreshe miili yetu ili tuwe na nguvu ya kujidhibiti; maana tukiiweka mwili chini ya nidhamu na kuufanya mtumishi wa roho, basi mawazo ya kimwili—ambayo upendo wake ni uadui dhidi ya Mungu—yatauawa kwa kuuonea mwili. Ndipo roho itakapopata nuru na kuwa hekalu la Mungu. Yeyote anayejitahidi kuwa safi katika viungo vyake vyote ni mtawa wa kiroho wa kweli. Naye ndiye aliyekuwa akifunza hisia zake zote, asiziruhusu kumtawala, bali anazidhibiti na kuzitiisha chini ya nira ya Bwana kwa njia ya utakatifu mkuu. Haruhusu macho yake kuona jambo baya lolote, wala kutazama wanawake kwa tamaa; haitumii masikio yake kusikiliza uvumi, wala ushauri wa shetani na mawazo yanayopandikizwa na shetani; anafunga midomo yake na haitoi ulimi wake uhuru wa kusema maneno ya upuuzi; ananyoosha mikono yake kutenda matendo memu ya rehema na hisani; miguu yake ni myepesi kutimiza neno la Bwana: *'Mtu akikushurutisha ukambe mmoja, nenda naye miwili'* (Mathayo 5:41); anadhibiti tumbo na kifua chake kwa namna ambayo haanguki kwa ajili yao, wala aanze kutambaa ardhini, kama nyoka anayetambaa kwa tumbo na kifua chake. Ndiyo, ndugu zangu, njia ya maisha ya mtawa.

51. Yeyote anayetaka kuwa mtawa wa kiroho wa kweli lazima ajitahidi kujiepusha na makundi yenye kelele na asiyakaribie, ili aweze kubaki, kwa mwili, moyo na akili, huru kutokana na fujo na mtafaruku wa maisha ya kibinadamu; kwani pale watu walipo, kuna fujo. Bwana wetu alituonyesha mfano wa kujitenga na watu na upweke alipopanda peke Yake mlima kuomba. Jangwani, pia, alimshinda shetani, ambaye alithubutu kupigana Naye. Bila shaka, hakuwa na udhaifu wa kumshinda hata akiwa katikati ya umati; lakini alifanya hivyo kutufundisha kwamba katika upweke na ukimya tuna uwezo mkubwa zaidi wa kumshinda adui na kufikia ukamilifu. Vivyo hivyo, Bwana hakufunulia wanafunzi wake utukufu wake miongoni mwa watu, bali aliwapandisha mlima, na huko aliwafunulia utukufu wake. Yohana Mbatizaji, naye, alikuwa jangwani hadi siku ya kujitokeza kwake mbele ya Israeli. Katika dunia, ni rahisi kwa adui kutukandamiza kwa silaha zake, za nje na za ndani; huko, kwa kuwavutia watu fulani kwake kama washirika na watumishi wake wanaomtii, huanzisha vita dhidi ya waaminifu kupitia wao: mwanamke fulani asiye na haya hujidhihirisha kuwa ni silaha yenye nguvu sana kwake, akieneza mitego yake ya ushawishi kote kote. Wakati Ezekieli alipoona viumbe wanne wenye uhai, kila mmoja akiwa na nyuso nne, wote wakiweka dhihiri utukufu wa Mungu, hakuwa ndani ya mji wala kijiji, bali nje—katika uwanja wazi: kwa maana Mungu alikuwa amwambia, *'Toka nje ukae katika uwanja wazi, nami nitazungumza nawe huko'* (Ezek. 3:22). Hakika, maono na ufunuo wa aina hii daima yalionyeshwa kwa watakatifu milimani na nyikani. Nabii Yeremia, naye, akijua jinsi Mungu anavyothamini upweke, alisema: *'Ni wema kwa mtu, anapojichukulia nira katika ujana wake, kukaa peke yake na kunyamaza'* (Lamentations 3:27–28). Yeye pia, akijua vyema jinsi uvumi wa kibinadamu unavyowadhuru wale wanaotaka kumfurahisha Mungu, hakuweza kujizuia kusema: *'Nani atakayenipa makao ya mwisho jangwani, nipate kuacha watu wangu na kuondoka kwao?'* (Yeremia 9:2). Vilevile, Nabii Eliya alipewa chakula na malaika; na hili halikutokea miongoni mwa umati, wala katika mji au kijiji, bali jangwani. Matukio haya yote na yanayofanana yaliwapata watakatifu yameandikwa ili kutushawishi tufuate mfano wa wale waliopenda upweke, kwa maana unaweza kutupeleka sisi pia kwa Bwana. Kwa hiyo, jitihadini kujijengea katika upweke huo kama ipasavyo, ili ukaweze kuwapeleka kwenye maono ya Mungu, ambayo ndiyo tafakari ya kiroho zaidi.

52. Ningependa pia kuwaambia nafsi ilivyo wakati moto wa Mungu unapoishi ndani yake. Ni kama ndege mwenye mabawa mawili anayepaa juu katika anga la mbinguni. Kati ya viumbe vyote, ndege pekee ndio wenye mabawa kama sifa yao ya kipekee; huku mabawa ya roho inayomtii Mungu yakiwa ni msukumo wa moto wa Mungu, ambao kwa njia yake inaweza kupaa juu kuelekea mbinguni. Hata hivyo, ikinyimwa mabawa haya, haitaweza kupaa juu, kwa kuwa hushiriki katika ule moto unaoinyanyua, na itakuwa kama ndege aliyenyimwa mabawa yake, ambaye hawezi tena kuruka. Zaidi ya hayo, roho ya binadamu inafanana na ndege kwa sifa nyingine: joto ndilo chanzo cha kuwepo kwa ndege; kwani ikiwa ndege haipashei (haibandiki) mayai yake, hakuna vifaranga hai vitakavyotoka, kwa sababu haviwezi kuanzishwa uhai kwa njia nyingine yoyote isipokuwa kwa joto. Vivyo hivyo pia Mungu, kwa kuwakumbatia na kuwapa joto roho zinazomtii, huwafanya waamke kwa maisha ya kiroho. Kwa kuwa sasa mmeelewa kwamba roho, ikimshikilia Mungu na kumtii, ni kama ndege ambaye chanzo chake cha uwepo ni joto, msiweze kwa vyovyote vile kujinyima nguvu ya moto huu. Jueni kwamba kwa sababu ya moto huu, mliopewa na Mungu, shetani ameandaa majaribu mengi kwa ajili yenu, ili kuwanyima: kwani anajua fika kwamba maadamu moto huu unabaki ndani yenu, hawezi kuwashinda kwa njia yoyote ile.

53. Mpingeni shetani, na jitahidini kutambua hila zake. Kwa kawaida huficha uchungu wake chini ya sura ya utamu, ili asifunuliwe, na huandaa udanganyifu mbalimbali, unaovutia kwa muonekano – ambao, hata hivyo, kwa kweli ni kinyume chake kabisa – ili kudanganya mioyo yenu kwa uigaji wa ujanja wa ukweli, ambao kwa kweli unavutia: Hila zake zote huelekezwa kwa lengo hili, ili aweze kupinga kwa nguvu zake zote kila roho inayomtumikia Mungu kwa uaminifu. Hupanda tamaa nyingi na mbalimbali ndani ya roho, ili kuzima ndani yake moto wa Kimungu, ambao ndani yake ndipo nguvu yote ipo; hasa, hushikilia faraja ya kimwili na kila kitu kinachohusiana nayo. Lakini anapoona hatimaye kwamba wanajikinga dhidi ya mambo yote hayo na hawakubali chochote kutoka kwake, na hawampatii matumaini yoyote kwamba watawahi kumtia maanani, anajiondoa kutoka kwao kwa aibu. Ndipo Roho wa Mungu hufanya makao yake ndani yao. Na Roho wa Mungu anapoishi ndani yao, huwapa amani, au huwafanya wapate amani katika matendo yao yote, na hufanya mzigo wa Mungu kuwa mzito mtamu kwao, kama ilivyoandikwa katika Injili: *'mtaipata pumziko kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29), ingawa wamechukua na kubeba nira Yake juu yao. Ndipo wanapokuwa wasiopumzika, katika kutenda wema, katika utimilifu wa utiifu, na katika masaa yao ya usiku ya kuamka; hawakasiriki kwa shutuma za watu, wala hawamogopi yeyote—mwanadamu, mnyama, wala pepo—kwa maana furaha ya Bwana hukaa nao mchana na usiku, ikiuhuisha akili zao na kuwalisha. Kupitia furaha hii, roho hukua na kuwa kamilifu kwa mambo yote, na kupitia furaha hiyo hupaa kwenda mbinguni.

54. Tunaona mtoto anakua, kwanza kwa kunyonya maziwa ya mama yake, kisha kwa kula aina nyingine za chakula, na hatimaye kwa kula chakula chote ambacho watu hula kwa kawaida. Hivyo, anakuwa na nguvu, anakomaa, na moyo wake hukabiliana kwa ujasiri na maadui iwapo watatafuta kumshambulia. Lakini ikiwa ugonjwa wowote utaishika utotoni, lishe na uimarishaji wake havifanikiwi; hukua dhaifu, na kila adui humshinda na kumshinda. Ili ipate afya na kupata nguvu za kuwashinda maadui zake, ni lazima itumie msaada na uangalizi wa daktari mwenye uzoefu. Ndivyo ilivyo kwa roho ya mwanadamu, ikikosa furaha ya Mungu, huwa dhaifu na hupata majeraha mengi. Ikiwa itajitahidi kumtafuta mtu—mtumishi wa Mungu, mwenye ujuzi katika uponyaji wa kiroho—na kumshikilia, kwanza ataponya tamaa zake, kisha ataiamsha na kuifundisha jinsi, kwa msaada wa Mungu, ya kupata furaha hiyo ambayo ndiyo chakula chake cha ki . Ndipo tu atakapoweza kuwastahimili maadui zake, ambao ni roho wachafu, na kuwashinda, na kuponda shauri zao chini ya miguu yake, na kufurahi kwa furaha iliyo kuu zaidi.

55. Jihadhari na hila za shetani mwovu anapokuja kwa sura ya mtu anayesema ukweli, ili kukudanganya na kukuapotosha. Hata kama angekuja kwako kwa sura ya malaika anayeng'aa, usimdumishe wala usimsikilize: kwani mara nyingi huwavutia waumini kwa mwonekano wa kuvutia wa Ukweli. Watu wasio wakamilifu hawajui hila hizi za shetani na kile anachowapandikiza daima; lakini wakamilifu wanajua, kama Mtume anavyosema: *'Lakini chakula kigumu ni cha wakamilifu, ambao hisi zao zimefunzwa kwa mafundisho marefu ili kutofautisha kati ya mema na mabaya'* (Ebr. 5:14). Adui hawawezi kuwadanganya hawa; lakini waumini, wasiotilia maanani nafsi zao, huwadanganya kwa urahisi kwa chambo chake kinachoonekana kuwa kitamu, na huwawinda, kama vile mvuvi anavyowinda samaki kwa kuficha ndoano kwa chambo. Samaki haelewi kwamba ndoano imefichwa na chambo hiki; kwa hiyo huogelea juu, hukimeza chambo na hukamatwa mara moja. Kama samaki angejua kwamba angekamatwa na chambo hiki, bila shaka asingekikaribia bali angekikimbia. Kwa njia ile ile, kama tulivyosema, waumini wasiokamilika wanadanganywa na adui, na kwa sababu zinazofanana kabisa, kama Suleimani anavyosema: *'Kuna njia ambayo mwanadamu huona kuwa ni sawa, lakini mwisho wake huongoza kwenye malango ya kuzimu'* (Mith. 16:25); Imeandikwa pia kwa Nabii Amosi: *'Unaona nini, Amosi?'* Akajibu: *'Mtego* wa *mwindaji ndege'* (8:2). Ikiacha hofu ya kunaswa ardhini, ndege huyo huruka angani na kujijengea kiota, kwa ajili ya kupumzika na kulala, katika sehemu za juu kabisa: huko hulala bila wasiwasi, akijua kwamba hakuna anayeweza kumfikia wala kumkamata. Lakini tunajua jinsi mwindaji ndege anavyoweza kuudanganya: huja mahali hapo, ananyoa nyavu zake, na anamwaga mbegu waziwazi; kwa chakula hiki anamvutia ndege kutoka kwenye ule urefu, naye anaruka chini na kunaswa kwenye mtego. Shetani hufanya vivyo hivyo, akiwavizia Wakristo wasio wakamilifu kwa hila zake na kuwarusha kutoka kwenye urefu wao. Hivi ndivyo alivyofanya alipojifanya nyoka na kumwambia Eva: *'Hakika hamtakufa… siku ile ile mtakapokula kwake, macho yenu yatafunguka, nanyi mtakuwa kama miungu'* (Mwa. 3:4, 5)Aliposikia maneno haya, Hawa alivutiwa naye moyoni mwake na akafikiri kulikuwa na ukweli ndani yake, kwa sababu hakukata hukumu ya jambo hilo ipasavyo. Lakini alipokila yeye mwenyewe, na kumpa Adamu akale, ndipo maafa hayo makuu yaliwapata: wote wawili walianguka kutoka katika hali yao ya juu. Vivyo hivyo, shetani hufanya kwa Wakristo wasiokomaa ambao, wasipojua jinsi ya kutofautisha mema na mabaya, hufuata tamaa zao, wakiwa wameridhika na hukumu na

maoni yao wenyewe; wakati hawashuri baba zao waliotukuka, wanaojua jinsi ya kutofautisha mema na mabaya kwa uhakika, bali hufuata tamaa za mioyo yao, wakidhani kwamba wao wenyewe tayari wamefikia ukamilifu na kupokea baraka ya baba zao. Watu wa aina hiyo ni kama vile ndege waliojenga viota vyao juu sana, lakini wakaruka chini hadi ardhini, wakadondoka kwenye wavu wa mwindaji ndege na wakakamatwa. Ndivyo inavyowatokea kwa sababu, katika kujiamini kwao, daima hufanya kulingana na matamanio ya mioyo yao na hutimiza tamaa zao, bila kuwasikiliza au kushauriana na baba zao. Kwa hiyo, shetani huwatayarishia maono na maonyesho na hujaa mioyo yao kiburi; nyakati zingine huwapa ndoto usiku, anazotimiza kwao mchana, ili kuwazamisha zaidi katika upotoshaji. Kana kwamba hiyo haitoshi, wakati mwingine huwapa nuru usiku, ili mahali walipo pawe na mwangaza; na hufanya mambo mengi ya aina hii, kana kwamba ni ishara. Hufanya haya yote ili waendelee kutokuwa na wasiwasi kumhusu, wakidhani kuwa yeye ni malaika, na wakamkubali. Mara tu wanapomkubali kwa maana hii, huwavua hadhi yao ya juu, kwa sababu ya roho ya kiburi inayowashika. Anajitahidi kuwaweka katika imani kwamba wamekuwa wakubwa na wa heshima zaidi kiroho kuliko wengine wengi, na hawana haja ya kumgeukia au kuwasikiliza baba zao. Hata hivyo, kulingana na Maandiko, kwa kweli wao ni vishada angavu, lakini visivyokomaa na vichungu. Mafundisho ya baba zao ni mzigo kwao; kwa maana wamehakikishwa kwamba tayari wanajua kila kitu wenyewe.

56. Fahamu kwa hakika kwamba huwezi kustawi, wala kukua na kuwa mkamilifu, wala hautaweza kutofautisha kwa usahihi kati ya mema na mabaya, isipokuwa utii mababa wako. Mababa wetu wenyewe walitenda hivi: waliwatii mababa wao na kuzingatia maagizo yao; na kwa hivyo walistawi, wakakomaa na wakawa waalimu wenyewe, kama ilivyoandikwa katika Hekima ya Siraka: *'Usigeuke mbali na mafundisho ya wazee, kwa maana wameyajifunza kutoka kwa baba zao: kwa maana kutoka kwao utajifunza hekima, na kwa wakati unaofaa utaweza kutoa jibu'* (Sir. 8:11–12). Kwa hiyo, lazima mfuate mfano wa wale waliowatii baba zao na kuwazingatia katika mambo yote, na ambao baba zao, kwa msaada wa Mungu, waliwafundisha kila kitu walichojifunza wenyewe kutoka kwa baba zao, na ambacho walikabidhi kwa wana wao watiifu. Hivyo basi, Isaka alimtii Abrahamu; Yakobo alimtii Isaka; Yosefu alimtii Yakobo; Elisha alimtii Eliya; Paulo alimtii Anania; Timotheo alimtii Paulo. Wote hawa, na wengine kama wao, waliwatii baba zao, walitekeleza mapenzi yao, na wakafuata ushauri wao; na hivyo wakafahamu ukweli, wakajifunza haki, na hatimaye wakastahili Roho Mtakatifu – na hivyo wakawa watangazaji wa ukweli katika mambo yote, kama ilivyoandikwa kwa Nabii Ezekieli: *'Nimekuweka wewe kuwa mlinzi wa nyumba ya Israeli, ili usikie neno linalotoka kinywani pangu ukaonyao nyumba ya Israeli kwa niaba yangu'* (3:17). Basi, ikiwa mnataka kustawi na kukua hadi ukomavu kamili, kuwa wasiotetemeka mioyoni mwenu na msiidhihakiwe na shetani kwa namna yoyote, watiini baba zenu na mwasikilize katika mambo yote – na kamwe hamtashindwa.

57. Nitakuonyesha jambo moja linalomfanya mtu kuwa thabiti katika wema na kumweka hivyo tangu mwanzo hadi mwisho, yaani: mpeni Mungu upendo wako wote, kwa moyo wako wote na kwa akili zako zote, na mamtumikie Yeye peke yake. Ndipo Mungu atakapokupa nguvu kuu na furaha, na kazi zote za Mungu zitakuwa tamu kwako kama asali; kazi yote ya kimwili, shughuli za kiakili na maombi ya usiku, na kwa kweli nira yote ya Mungu, itakuwa nyepesi na tamu kwako. Hata hivyo, kutokana na upendo Wake kwa watu, Bwana wakati mwingine huwatumia majaribu, ili wasije wakajivunia bali wadumu katika juhudi zao; na badala ya ujasiri, wanapata uchovu na uvivu; badala ya furaha, huzuni; badala ya amani na utulivu, msisimko; badala ya utamu, uchungu; na mambo mengine mengi kama hayo huwapata wale wanaompenda Bwana. Lakini kwa kupambana na hili na kulishinda, wanazidi kuwa na nguvu. Na hatimaye watakapokuwa wameyashinda yote haya kabisa, basi Roho Mtakatifu atakuwa nao katika mambo yote, na hawatakuwa na hofu ya jambo baya lolote tena.

58. Roho Mtakatifu hutiririsha bila kukoma harufu tamu mno, tamu mno, na isiyoelezeka kwa ulimi wa binadamu. Lakini ni nani anayejua utamu huu wa Roho na utamu Wake, isipokuwa wale ambao wameonwa kuwa wastahiki wa kuishi kwake? Roho Mtakatifu huishi katika roho za watoa toba baada ya taabu nyingi tu. Tunaona mengi ya aina hii katika ulimwengu huu: kwa mfano, vito hupatikana kwa juhudi kubwa tu. Wakiwa wamemtafuta Roho huyu, watakatifu walimpata; naye ndiye lulu ya kweli ya thamani kuu iliyotajwa katika Injili Takatifu (Mathayo 13, 45–46), katika mfano wa mfanyabiashara anayetafuta lulu bora, ambaye, alipopata moja ya thamani kubwa, alienda na kuuza yote aliyokuwa nayo na akainunua. Bila shaka, Yeye pia yupo katika mfano mwingine kuhusu hazina iliyofichwa shambani, ambayo mtu mmoja aliipata na kuificha; na katika furaha yake akaenda na kuuza vyote alivyokuwa nacho, na akalinunua shamba hilo (Mathayo 13:44). Majaribu hawashambulii mtu yeyote kama wale ambao wamepokea Roho Mtakatifu. Na Bwana wetu, Roho Mtakatifu alipoteremka juu Yake katika umbo la njiwa wakati wa ubatizo Wake, aliongozwa na Roho

jangwani ili ajaribiwe na shetani, ambaye alimjaribu kwa majaribu yake yote, lakini hakufanikiwa chochote dhidi Yake, kama ilivyoandikwa katika Injili ya Luka: *'Na shetani alipomaliza kila jaribu, alimwacha kwa kitambo'* (Luka 4:13). Bwana Yesu, basi, alirudi Galilaya katika nguvu ya Roho. Ndivyo ilivyo pia, Roho Mtakatifu huwapa nguvu wote wanaompokea, wanaopambana na kushinda, na huwapa uwezo wa kushinda kila jaribu.

59. Serafi waliyoonekana na Nabii Ezekieli (Ezek. 1:4, 9) ni ishara ya roho watiifu wanaojitahidi kufikia ukamilifu. Alikuwa na mbawa sita, zilizojaa macho; pia alikuwa na nyuso nne zilizotazama pande nne: uso mmoja kama wa mwanadamu, mwingine kama wa ndama, wa tatu kama wa simba, na wa nne kama wa tai. Uso wa kwanza wa Serafi, ambao ni uso wa binadamu, unaashiria waumini ambao, wakiwa wanaishi duniani, hutimiza amri zilizowekwa kwao. Ikiwa yeyote kati yao ataingia maisha ya kimonaki, wanakuwa kama uso wa ndama, kwa sababu huvumilia kazi nzito za kuzingatia sheria za kimonaki na hufanya matendo ya kimwili zaidi. Yeyote, akiwa amekamilika katika kanuni za maisha ya jumuiya, anayejitenga peke yake na kuingia katika vita na mashetani wasioonekana, anakuwa kama uso wa simba, mfalme wa wanyama pori. Anaposhinda maadui hawa wasioonekana, akatawala tamaa zake na kuzidhibiti, atajaa Roho Mtakatifu na kuona maono ya kimungu; hapo atafanana na uso wa tai: akili yake itabaini yote yatakayomtokea kutoka pande sita, kama vile vile mbawa sita zilizojaa macho. Hivyo atakuwa serafimu wa kweli wa kiroho na kurithi furaha ya milele.

60. Usafi, amani isiyokoma na isiyobadilika, rehema kamili, na sifa nyingine tukufu, ambazo zimewekwa taji la baraka, ndiyo kiini cha amri za Mungu. Jitahidi kutimiza amri hizi za Roho, ambazo kupitia kwake roho zenu zitafufuliwa na kwa njia yake mtakaribisha Bwana ndani yenu: ndiyo njia salama. Bila usafi wa mwili na moyo, hakuna anayeweza kuwa mkamilifu mbele za Mungu; kwa hiyo imesemwa katika Injili Takatifu: *'Wenye furaha ni wao wasafi wa moyo, kwa kuwa wataona Mungu'* (Mathayo 5:8). Ukamilifu huzaliwa kutokana na usafi wa moyo. Ndani ya moyo kuna wema wa asili na uovu usio wa asili. Kutoka kwa uovu hutokea tamaa za nafsi, kama vile hukumu, chuki, kiburi na kadhalika. Wema, hata hivyo (wema wa asili wa moyo), huleta maarifa ya Mungu (hofu ya Mungu) na utakatifu, au usafi wa nafsi kutoka kwa tamaa zote (dhamiri). Ikiwa mtu ataazimia kujirekebisha na aanza kuepuka uovu wote, akijihami dhidi yake kupitia mapambano ya kiroho—kulia, majuto, majonzi, kufunga, maombi ya usiku kucha, umaskini na maombi mengi kwa Mungu—basi Bwana, kwa neema Yake, atamsaidia na, kupitia , atamwokoa kutoka kwa tamaa zote za nafsi. Wengi, wakiwa wametumia muda mrefu katika maisha ya ukiwa na usichana, hawajajifunza sayansi hii ya usafi, kwa sababu, wakiwa wamepuuza maagizo ya waume zao wa kiroho, waliifuata tamaa za mioyo yao wenyewe; kwa sababu hii, pepo wachafu—waangamizi wa roho—wamewapata nguvu, wakiwapiga mishale ya siri mchana na usiku na hawawapa pumziko mahali popote, kiasi kwamba mioyo yao sasa imejaa kiburi mara, upuuzi mara, wivu usio wa kiungu mara, hukumu mara, hasira na ghadhabu mara, mabishano mara na tamaa nyingine nyingi. – Watu wa aina hii watashiriki hatima ya mabikira watano wapumbavu kwa kutumia muda wao wote kwa upumbavu – hawazibani ndimi zao, wala hawaweki macho na miili yao safi kutokana na tamaa, wala mioyo yao kutokana na uchafu, wala kutokana na mambo mengine yanayostahili kulia, kwa sababu hawana usafi, – wakijiridhisha kwa vazi moja la kitani, ambalo ni ishara tu ya usafi wa kike: kwa hiyo wananyimwa hata mafuta ya mbinguni ya kuwasha taa zao; na Mchumba hatawafungulia milango ya jumba lake, na atawaambia, kama alivyosema katika mfano kwa bikira wapumbavu: *'Kweli nawaambia, siwajui ninyi'* (Mathayo 25). Ninaandika haya kwa tamaa ya wokovu wenu, mpate kuwa huru na waaminifu – na bibi harusi mtakatifu kwa ajili ya Kristo, Ambaye ni Mchumba wa roho zote, kama Mtume Paulo anavyosema: *'Nimewafunga nishani kwa mume mmoja, bibi bikira mtakatifu, ili niwawasilishe kwa Kristo'* (2 Kor. 11:2).

61. Dhahabu husafishwa mara nyingi kwa moto, ili kupitia usafishaji mkali zaidi iwe bora zaidi. Vivyo hivyo, Bwana wetu, katika wema wake, humtakasa mwanadamu kupitia majaribu mengi, humjaribu na kumfanya awe na uzoefu katika kupigana vita vya moyo, ili asirudi tena kwa fikra au kumbukumbu kwenye dhuluma na unyanyasaji ambao watu walimweka; bali hujinyenyekeza mbele za Mungu na kuweka tumaini lake lote kwake, akiwa tayari daima kwa kila kazi njema mbele za Mungu, kama ilivyoandika Nabii Daudi: *'Moyo wangu uko tayari, Ee Mungu, moyo wangu uko tayari: Nitaimba na kutoa wimbo kwa ajili ya utukufu wangu'* (Zab. 107:2). Kumbuka kwamba unaweza kujaribiwa na baadhi ya ndugu kwa kupotoshwa na dhuluma, au kudhalilishwa na wenzako. Kwa nini, mambo kama hayo yanapowapata, msimame imara, msiogope, msiweke moyo chini; bali mshukuru Bwana kwa haya yote, maana bila Yeye hakuna jambo kama hilo linalotokea, bali Yeye anaruhusu kwa sababu ni muhimu kwa watumishi wa Mungu kujaribiwa na

majaribu: kwani yeyote asiyejaribiwa na wema wa Mungu kupitia majaribu, kazi, huzuni na misiba, hadi ajifunze kusimama imara katika wema kwa subira katika hali zote, hatapokea heshima kutoka Kwake.

62. Vumilia kwa subira majanga na huzuni zinazokupata; na umshukuru Bwana kwa hayo kwa unyenyekevu mkuu, ili uweze kuonja furaha kutokana na kazi zako, —kama vile Susanna aliyebarikiwa, shujaa vitani, aliyeshinda mikakamo ya tamaa ya wale wazee wawili wasiokuwa na sheria na akavumilia taabu na huzuni nyingi kutokana na kashfa zao za uongo, lakini ambaye Mungu, kwa ajili ya uvumilivu na uthabiti wake, alimuinua mwishoni mwa mapambano yake, huku akiwadhalilisha maadui zake, kama alivyomfanyia Thekla, aliye mjasiri zaidi rohoni, ambaye hakuitisha majeraha yaliyotolewa kwake na wazazi wake, wala moto, wala kuchanwa kwa mwili wake, wala wanyama wakali, na ambaye hatimaye Mungu alimpa furaha ya moyo na thawabu ya kazi zake, wakati imani yake ya kijasiri ilipozima moto uliokuwa ukimwaka, ikanyamazisha vinywa vya simba wenye kiu ya damu, na kuwafanya maadui zake wote waone aibu; na kama Yusufu—mwenye unyenyekevu mbele za Mungu na wanadamu—ambaye, ndugu zake, wakiwa wamechochewa na wivu na chuki kwa sababu ya upendeleo alioupata kutoka kwa baba yake, walipojitahidi kumwaga damu yake, msaada wa kimungu ulimwokoa kutoka kwa kifo. Wakishindwa na wivu, wakamuuza kuwa mtumwa, ambapo mke wa bwana wake alimsababishia matatizo mengi na kufikia hatua ya kutupwa gerezani; lakini Mungu hakamtupa. Kwa maana alikuwa mwenye kujidhibiti, mpole, safi na asiye na lawama kwa roho na mwili, na, kwa neema ya Mungu kwake, hakushindwa na uzito wa mabaya yote hayo, bali alivyovumilia kwa subira, akitia tumaini lake kwa Bwana. Na hatimaye Mungu alimwadhimisha, akamfanya mtawala juu ya Misri na majimbo yake yote; naye akawaweka ndugu zake wote, waliomchukia, chini ya miguu yake. Watu hawa waliotajwa, na wengine kama wao, hawakupokea heshima kutoka kwa Mungu mwanzoni kabisa mwa jitihada na mapambano yao, bali ni baada tu ya Yeye kuwajaribu, kuwatosha kwa njia ya majanga na huzuni, na kuwafundisha jinsi ya kusimama imara katikati ya vita. Na ni wakati huo tu, alipoona kwamba walivumilia majaribu na huzuni zao kwa ujasiri na kuweka tumaini lao lote kwa Bwana, ndipo aliwapa heshima kupitia msaada wake wa kiungu, huku akiwafanya maadui zao waone aibu na kuwaweka chini ya utawala wao.

63. Thubuteni na msiache mioyo yenu ikolee wakati wa majaribu yenu, bali shukureni kwa ajili yake, mpate kupokea thawabu yenu kutoka kwa Bwana. Mungu awape nyote amani, kweli, upendo kwa Mungu na wema kwa wenzio; wala si mzozo, wala kashfa, wala mivunjano, wala wivu mbaya, wala uasi, wala kiburi, wala chuki kwa yeyote, wala dhihaka, wala upuuzi, wala chuki, wala uadui. Mahali popote ambapo tabia kama hiyo hutokea katika monasteri, ghadhabu ya Mungu huanguka juu yake. Zaidi ya hayo, jueni kwamba maisha yetu katika dunia hii ni mafupi sana; kwa hiyo, thamini maisha hayo na msitumie kwa ubadhirifu katika uvivu, ili saa ya kuondoka katika maisha haya isikupate mkiwa mmechukiana, na hivyo mkaorodheshwa miongoni mwa wauaji, kama Ilivyoandikwa: *'Yeyote anayemchukia ndugu yake ni muuaji'* (1 Yohana 3:15). Mwenye rehema kwa wenzako, ili Bwana awe na rehema kwenu. Kwani Yeye Mwenyewe anahamasisha hili anaposema: *'Msamehe, nanyi mtasamehewa'* (Luka 6:37). Kama yeyote kati yenu anadhulumiwa kwa kashfa, na awakubali kwa furaha, na wakabidhi kila kitu kwa Bwana, Yeye ambaye ni Mhukumu mwenye haki na Mtoaji wa thawabu… Na yeyote anayemshutumu jirani yake, na afanye haraka kujinyenyekeza mbele za Bwana na kuomba msamaha kwa jirani yake, ili Bwana awapelekee rehema. Usiruhusu jua likupate ukiwa bado na hasira, kama Maandiko yanavyotufundisha (Efe. 4:26); bali toa kabisa kutoka mioyoni mwako mawazo maovu yanayokusumbua, ambayo unawawekea wengine, ili kwa njia hii uweze kuzima kabisa kila mbegu ya uadui, ambayo mzizi wake ni chuki na wivu. Hizi tamaa mbili ni mbaya zaidi, na ni chukizo kwa Mungu na kwa wanadamu; na si stahiki kabisa kupatikana kwa muumini yeyote au mtumishi wa Mungu. Basi, hakuna hata mmoja wetu, kwa upumbavu wake mkuu, anayejivunia na kusema: 'Nimemshinda ndugu yangu, na hakutakuwa na rehema yoyote kwake.' Na yeyote anayesema au kufikiria mambo kama hayo ajue kwamba ameweka roho yake mikononi mwa kifo, na urithi wake utakuwa mahali pa kilio na kusagwa meno, wa mnyoo asiyefaa na moto usiozimika.

64. Tukike wake kutoka usingizi wetu tukiwa bado tunaishi katika mwili huu; tufunge siku zetu na tuomboleze kwa mioyo yetu yote, mchana na usiku, ili tuponywe kutoka kwa mateso hayo ya kutisha, yaliyo na kukohoa, kilio na taabu, ambayo hayatakuwa na mwisho; Tujihadhari tusingie kupitia lango pana na tupite katika njia pana inayopeleka kwenye maangamizi, ingawa wengi huipitia; bali tuingie kupitia lango nyembamba na tupite katika njia nyembamba inayopeleka kwenye uzima, ingawa ni wachache huipitia. Wale wanaopita katika njia hii ya mwisho ndio watendaji wa kweli, ambao watapokea thawabu ya kazi zao kwa furaha na kurithi ufalme. Na kwa wale ambao bado hawako tayari kabisa kuingia huko, nawasihi wasiwe

wazembe wakati bado kuna nafasi, wasije wakajikuta hawana mafuta wakati uliowekwa, na kwa kweli, bila mtu yeyote anayekubali kuwauzia. Maana hili ndilo lililowatokea yale bikira watano wapumbavu, ambao hawakupata mtu wa kununua mafuta hayo. Ndipo walipopaza sauti, wakilia, *'Bwana, Bwana, utufungulie!' Lakini akawajibu, akasema, 'Kweli, kweli nawaambia, siwajui ninyi'* (Mathayo 25:11–12). Na hili liliwatokea kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa uvivu wao. Baadaye, ingawa waliamka na kuanza kupiga kelele, ilikuwa ni bure, kwa maana Bwana wa nyumba alikuwa amesimama na kufunga mlango, kama ilivyoandikwa. Nitawapa mfano mwingine unaofanana na huu. Nuhu alipoingia ndani ya safina, akiwa peke yake na wanawe na wake zao, na wote waliokuwa naye, na akafunga mlango wa safina kwa ajili ya maji ya mafuriko yaliyotumwa juu ya wale waliofanya maovu, hakufungua tena mlango wa safina, wala hakuwaruhusu wanawe kushuhudia tukio hilo la kutisha lililokuwa adhabu ya wale watu waovu; Zaidi ya hayo, mara tu mlango ulipofungwa, watu hawa wabaya hawakuweza kuingia kuwa pamoja na wale waliotenda haki, bali wote waliangamia katika maji ya mafuriko kwa sababu ya uvivu na kutotii kwao. Kwa Nuhu, katika kipindi chote cha miaka hiyo mia moja alipokuwa akijenga safina, aliwaita bila kuchoka kwa maisha bora, lakini hawakumjali wala hawakumtii; ndiyo maana walipotea.

65. Wadumishe ndugu wakiwa wameungana mahali pamoja na kuwatayarisha kwa amani, umoja wa nia, unyenyekevu, hofu ya Mungu, na maombi. Ndipo baraka za nyumba ya Mungu zitakapodhihirika kikamilifu juu yenu, na mtafurahia kwa furaha na shangwe. Jiwekezeni, zaidi ya hayo, kwa imani, tumaini, upendo, unyenyekevu, heshima, busara, uchaji Mungu, amani na upendo kwa ndugu zenu. Kwa maana yeye aliye na vitu hivi vyote amevaa mavazi ya harusi na anatembea katika amri za Roho. Endeleeni katika unyenyekevu wote na uvumilivu, ili tamaa zenu ziondoke kwenu.

66. Yeye anayetembea kulingana na mapenzi ya Mungu, ambayo ni tamu kuliko asali na imejaa kila furaha, atasaidiwa na kuimarishwa nayo, na itamwezesha roho yake kutenda matendo ya ajabu na kuandaa mbele yake njia zote zinazomvutia Bwana; na basi hakuna adui atakayeweza kusimama dhidi yake, kwa sababu anatembea kulingana na mapenzi ya Mungu. Lakini yeyote anayetembea kulingana na mapenzi yake mwenyewe, Mungu hatampa msaada wowote, bali atamwacha kwa mashetani, ambao watazunguka katika moyo wake mchana na usiku, na hawamtaruhusu kupata amani katika jambo lolote, na watamfanya asiwe na nguvu na dhaifu katika mambo yake yote, ya nje na ya ndani, na watamletea mambo mengine mengi ya uharibifu na madhara. Shetani wakati mwingine huwapa furaha na shangwe; lakini katika haya hakuna furaha, bali huzuni na maombolezo tu. Hata kama kitu kinachofanana na furaha kitatokea, hakuna ukweli ndani yake, bali ni taswira tu, kwa maana hakitoki kwa Mungu. Furaha ya kweli hutoka kwa Mungu na hutolewa tu kwa wale wanaojitahidi daima kukataa mapenzi yao na kutimiza mapenzi ya Mungu katika mambo yote. Nia inayotenda ndani ya moyo wa mwanadamu ni ya aina tatu: ya kwanza hutoka kwa shetani; ya pili hutoka kwa mwanadamu; ya tatu inatoka kwa Mungu; Mungu hapendi hizo mbili za kwanza, bali anapenda tu ile inayotoka kwake. Basi, jipimeneni, na, mkiwa mmeacha yote yaliyo kigeni, pendeni mapenzi ya Mungu pekee. Kwani ni jambo la umuhimu mkubwa kwa mtu kutambua mapenzi ya Mungu daima katika mambo yote. Ninakuwahakikishia kwamba isipokuwa mtu akikataa kabisa mapenzi ya moyo wake, na kujikanusha katika mambo yote, na kutupa utajiri na mali zake zote, na kujisalimisha kwa Bwana kupitia utiifu kwa baba zake wa kiroho, hataweza kujua wala kutimiza mapenzi ya Mungu, na atanyimwa baraka ya mwisho.

67. Bwana hakutuambia kwamba kutakuwa na thawabu hapa; bali kwamba hapa kutakuwa na majaribu, taabu, mahitaji na huzuni, na kwamba thawabu itakuwa pale. Maisha haya ni njia ya mapambano na majaribu.

68. Mkiwa na subira, watiifu na wanyenyekevu kwa baba zenu, Bwana atawapendeza sana; na hili ndilo kazi litakalo kumbukwa mbele za Bwana. Yeye amtiaye baba yake hamtia Bwana; na yeye amtiaye Bwana hamtia baba yake.

69. Zaidi ya yote, tumwamini Bwana wetu Yesu Kristo, tumwabudu na kumtii, na tufanye mapenzi Yake kila wakati na kila wakati.

70. Tuenende katika hofu ya Bwana, kama tulivyoamriwa – tukamilishe wokovu wetu wenyewe kwa hofu na kutetemeka (Fil. 2:12). Hofu ya Bwana huondoa udanganyifu na dhambi yote kutoka kwa roho. Yeyote asiyemcha Mungu huingia katika maovu mengi. Hofu ya Bwana humlinda na kumhifadhi mtu hadi atakapoiweka chini ya mwili huu, kama ilivyoandikwa: *'Kwa ajili ya hofu yenu tulitunga mimba tumboni, na tukajifungua na kutoa roho ya wokovu'* (Isaya 26:18).

71. Yeye asiye na uovu ni mkamilifu na mfano wa Mungu. Amejawa na furaha na ni mahali pa kupumzika kwa Roho wa Mungu. Kama vile moto unavyoteketeza misitu mikubwa ukiwa umepuuzwa,

ndivyo uovu, ukiruhusu uingie moyoni mwako, utaharibu roho yako, utachafua mwili wako, na kukuletea mawazo mengi yasiyo ya haki; itachochea mabishano, mizozo, kashfa, wivu, chuki na tamaa zingine mbaya kama hizo, ambazo huzitoa mwili wenyewe na kusababisha magonjwa. Harakisha kupata upole na unyofu wa moyo wa watakatifu, ili Bwana wetu Yesu Kristo awapokee katika uwepo wake, na kila mmoja wenu aweze kusema kwa furaha: *'Umenipokea kwa ajili ya upole wangu, na umenimweka mbele yako milele'* (Zaburi 40:13).

72. Mungu anazungumza kupitia kwa Nabii: *'Nitamtazama nani, ila mnyenyekevu na mpole, na yeye ayetetemeka kwa maneno yangu?'* (Isaya 66:2). Bwana wetu, pia, anasema katika Injili: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtapata utulivu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). Kwa hiyo, jipatie unyenyekevu na msitembee kwa kiburi cha moyo, ambacho ni tabia ya mashetani. Yeye yeyote atembeaye kwa kiburi cha moyo ni mshirika wa mashetani. Mtu mwenye kiburi huchukiwa na wote, kwa sababu matendo yake ni ya majivuno: na kutokana na hili huanguka katika dhambi nyingi. Maovu yote ni machukizo mbele za Mungu, lakini kiburi cha moyo ndicho chukizo zaidi ya yote. Yeye amwonyaye mtu mwenye kiburi au kumpa ushauri ni kama anayemimina maji kwenye chombo chenye matundu, au kama anayezungumza na ndege anayepita. Watu wenye kiburi cha moyo wanadharauwa mbele za Mungu; lakini Mungu hatadhihaki mioyo iliyonyenyekea na kusagika. Upendo wa Mungu mwenyewe, ukiishuka kwetu kutoka juu, uliabudu kwa unyenyekevu uliokomaa. Basi, tuupende unyenyekevu, ili tuweze kupaza sauti *tukisema: 'Tazama unyenyekevu wangu na taabu zangu, ukaone, ukaondolee dhambi zangu zote'* (Zaburi 24:18).

73. Usifuate tamaa za macho yako, wala usiruhusu moyo wako ulegee. Kwa maana tamaa mbaya huharibu moyo na kufunika akili. Jiepushe nayo zaidi, ili Roho wa Mungu anayeishi ndani yako asikukasirikia. Tujitahidi kwa ajili ya usafi hata kufa na kujilinda kwa njia zote dhidi ya tamaa chafu: kwa kusudi hili, tuwe waangalifu tusitazame uzuri wa wanawake. Tusiwe watumwa wa tamaa zisizo safi na tamaa za aibu, ambazo Mungu huzichukia. Chora jina la Mungu mbele ya macho ya mioyo yenu, ili ndani yenu kuwe na kilio kisichokoma: *'Ninyi ni hekalu la Mungu aliye hai'* (2 Wakorintho 6:16) na *'makao ya Roho Mtakatifu*'. Yeye yeyote anayevutwa na tamaa zisizo safi, mbele za Mungu, ni kama wanyama wasio na akili yoyote, kulingana na maneno ya Mwandishi wa Zaburi, Mtume Daudi (Zaburi 48:13). Basi, tuichukie ile macho isiyo safi kwa mioyo yetu yote na kutafuta usafi, kwa maana ni utukufu wa malaika wa Mungu. Lakini ikiwa, tukapotoshwa na shetani, tutaanguka, tufufuke tena kwa njia ya toba na tumgeukie Yeye aliyekuja kutafuta kondoo aliyepotea (Luka 15:4).

74. Yeye asiyeweza kuzidhibiti midomo na ulimi wake anapaswa angalau kuwa mwangalifu *'asizungumze sana'* (Ayubu 11:3). Jihadhari, ewe mwanadamu; dhibiti ulimi wako, wala usiongeze maneno yako, isije ukazidisha dhambi zako. Weka kidole chako juu ya midomo yako na kamba juu ya ulimi wako, maana mtu mwingi maneno haachi nafasi ndani yake kwa ajili ya Roho Mtakatifu. Kama mtu yeyote, akiwa bado mgeni, anapozungumza nawe, akikuuliza kuhusu jambo lolote litakalookoa roho yake, mjibu; lakini akikuuliza kuhusu jambo lisilo na faida kwake, kuwa kama mtu kiziwi asiyesikia, na kama bubu asiyezungumza.

75. Tujilazimishe kuwa waangalifu sana kwa midomo yetu, tusije tukasema ubaya wowote kumhusu mtu yeyote, kwa maana maneno maovu ni mabaya kuliko sumu yoyote. Majeraha yote hupona, lakini jeraha linalotokana na ulimi halina tiba. Ulimi wa mchongezi asiyefikiria, anayeendeshwa na shetani, una sumu zaidi kuliko ulimi wa nyoka, kwani huanzisha ugomvi na uadui mkuu miongoni mwa ndugu, hupanda mivunjo na uovu miongoni mwa wenye amani, na hutawanya mikusanyiko mikubwa. Kwa hiyo, epuka kuwahukumu wengine, na kujitolea kwa ukimya. Yeye anayependa ukimya hukaa karibu na Mungu na Malaika wake, na nafasi yake iko katika kimo. Bwana anasema kwamba atalinda njia zako – wakati wewe mwenyewe unalinda midomo yako (Mithali 13:3).

76. Maandiko Matakatifu yanashuhudia kwamba kuna aina mbili za aibu: moja ambayo dhambi huzaliwa; na nyingine ambayo utukufu na neema hutokana nayo (Siraka 4:23–25). Aibu ya kutenda dhambi ni aibu ya kweli na ya wokovu; lakini aibu ambayo dhambi hutokana nayo ni aibu inayozuia utimilifu wa amri za Mungu. Usi aibu kufanya chochote kinachokubaliana na mapenzi ya Mungu, wala usifiche ukweli; usitake kueneza mafundisho ya Bwana au maneno ya hekima, wala usiaibu kukiri dhambi zako kwa baba yako wa kiroho.

77. Bwana wetu, akisukumwa na huruma kwa ajili ya roho zetu, anasema katika Injili Takatifu: 'Heri yenu ninyi wanapoinena mema na kuwasifu, lakini hamtafuti utukufu wa Mungu' (Luka 6:26; Yohana 5:44).

Basi, tujitahidi hata kufa, tukipinga ubatili na kukata matawi yake maovu zaidi, tusije tukapotea. Kimbia kiburi; kwani wengi wameangamizwa kwa ajili yake. Humpeleka mtu katika kazi nyingi—sala za kufunga, maombi, mafungo ya usiku mara kwa mara, sadaka za umma, na mambo mengine mengi kama hayo; lakini kupitia yote haya, hatapata chochote isipokuwa aibu na lawama. Tusijitahidi kuonyesha chochote ndani yetu, hasa kitu kikubwa, tusije tukaharibika kwa sababu ya hili, na tukajikuta tumezama katika matawi mengi ya kiburi, kwa maana kuna idadi kubwa mno ya mashetani wa kiburi. Badala yake, tujitahidi zaidi kufikia utukufu wa watakatifu, pamoja na umaskini wao, ili tupokee sifa hiyo tamu kutoka kwa Mungu: *'Heri wanyonge kwa roho, kwa kuwa ufalme wa mbinguni ni wao'* (Mathayo 5:3).

78. Bwana wetu Yesu Kristo alisema katika Injili Yake: *'Kwa uvumilivu wenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19). Alisema pia: *'Anevumilia hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22; 24:13). Basi, kwa shauku gani tunapaswa kufanya kazi na kuvumilia katika kweli, ili tufikie yale yaliyoandaliwa kwa ajili yetu mbinguni? Hata hivyo, kabla hatujafikia hatua ya kumwaga damu, tusijivune; kwani hakuna msanii anayejivunia kazi yake kabla haijakamilika. Yeye aliyepata ushindi kwa sababu ya uvumilivu ataitwa mwenye heri. Wakati ufaao atatukuzwa mbinguni, kama vile Lazaro.

79. Mwimboza Daudi alisema: *'Maneno yako ni matamu kwa koo langu kuliko asali kwa kinywa changu'* (Zab. 118:103). Pia: *'*Njia *za Bwana ni za kupendeza kuliko vito vingi'* (Zab. 18:10–11). Heriye kweli yeye anayekesha na kutimiza amri za Bwana wetu Yesu Kristo hadi afikie maarifa ya kweli kumhusu, ili aweze kusema: *'Uelewa wako ni juu yangu'* (Zab. 138:6). Jihadhari na ukafiri, asije Yeye aliyetuumba akakasirika juu yako. Yeyote anayehubiri ukweli kwa asiyeamini, anamkemea au anamfundisha, ni kama mtu anayetupa lulu za thamani zaidi katika vilindi vya bahari. Kinyume chake, kama vile maji yanavyotiririka chini kwenye ardhi iliyoinama na kukimbia haraka, ndivyo neno la Bwana linavyotiririka katika roho ya muumini.

80. Tusalia macho na tukoleze daima shauku takatifu ndani ya hekalu la akili zetu, tusije tukaitwa wapuuzi na wavivu. Mawazo ya tamaa hayatawahi kumshinda mtu mwenye shauku na macho. Na kama atawahi kuanguka, kwa hila za mjaribu, shauku na umakini huo huo utamrudisha mara moja. Lakini mtu mvivu na asiye makini, ambaye hana shauku ya kumridhisha Mungu, akishindwa na vishawishi vya shetani, hata haitambui dhambi aliyoitenda, kwa maana moyo wake ni mgumu kama jiwe, na yuko kama punda aliyenyamazishwa na kufungwa mshipi, ambaye yeyote anaweza kumpanda bila upinzani wowote kutoka kwake. Katika watu kama hao, shetani hutekeleza tamaa zake zote na uharibifu wake kamili, na kuwaburuta kila mmoja wao popote apendapo, hadi matendo yake maovu yatimie, na afe katikati ya vilio na kilio. Mtu mvivu ni kama nyumba iliyoporomoka na kuachwa na wakaazi wake – nyumba isiyo na thamani kwa yeyote, lakini inachukizwa na wote, kana kwamba imelaaniwa, kama pango la nyoka, nge na wanyama wa porini; hakuna anayejali kuhusu hiyo, kwani imebaki katika magofu na ukiwa. Hali ya mtu mvivu ni hivyo! Jitahidi kudumisha shauku na usikawie kamwe, ili usishuke chini ya nguvu za adui. Mtu anapomiliki shauku na utunzaji huu wa heshima, humrejesha kutoka kwa anguko na madhara yote na humtahadharisha, hivyo mtu huyo anakuwa mahali pa kupumzika kwa Roho Mtakatifu na, baada ya kukamilisha safari yake kwa furaha, anahesabiwa kuwa mwafaa katika ulimwengu huu kuingia katika mapumziko ya watakatifu.

81. Tumesikia kwamba Paulo mtukufu, alipokuja kujadili uibakhri, alisema juu yake: *'Sina* amri *kutoka kwa Bwana'* (1 Kor. 7:25). Hakuwa na amri kama hiyo kwa sababu si kila mtu anaweza kuvumilia nira hii nzito; ndiyo maana imeachwa kwa hiari ya wale wanaoweza kuvumilia. Mtu asiyejamiiana na mtu asijivunie utupu wake, maana ni neema kutoka kwa Mungu mwenyewe. Utupu huondoa hisia za kike, mawazo ya kimwili, kiburi cha moyo na upendo kwa yote yaliyo ya shetani; pia huondoa mbali malalamiko yasiyo na subira, chuki kwa watu na utukufu wa kidunia; hujitolea kwa ibada ya kimungu, hudhibiti ulimi na kufundisha tumbo kupitia kufunga. Inapopambwa na vitu hivi vyote, inakuwa dhabihu isiyo na dosari wala uchafu. Ikiwa wewe, Ee roho mwanaheri, utajishughulisha na karamu za anasa na kutembea kwa kujivunia nafsi yako, utaonewa aibu katika matendo yako yote. Usipolinda ulimi wako, utakuwa mtupu maisha yako yote, na utakuwa umefanya kazi kubwa bure.

82. Tuenende kwa haki katika njia ya watakatifu, ambao imeandikwa: *'Wenye heri wale ambao njia yao ni isiyo na lawama, wanaotembea katika sheria ya Bwana'* (Zab. 118:1). Yaani, katika usafi wa mwili, usafi wa maneno, usafi wa macho, usafi wa mikono, usafi wa masikio, usafi wa miguu, katika mawazo yaliyo sawa mbele za Mungu, na katika moyo safi kwa wenzetu, kama tunavyosema katika maombi yetu: *'Utengeneze ndani yangu moyo safi, Ee Mungu, na kunifanyia upya roho iliyo thabiti'* (Zaburi 50:12).

2. Kuhusu maadili memu na maisha matakatifu, katika sura 170

1. Watu kwa kawaida huitwa wenye hekima, kwa matumizi mabaya ya neno hili. Si wale ambao wamechunguza maneno na maandishi ya wanahikima wa kale ndio wenye hekima, bali wale ambao roho zao ni wenye hekima, wanaoweza kutofautisha kati ya mema na mabaya; na wanaoepuka mabaya na yenye kuumiza roho, huku wakijitahidi kwa busara kutafuta mema na yenye faida kwa roho, na kufanya hivyo kwa shukrani nyingi kwa Mungu. Hawa pekee ndio wanapaswa kuitwa watu wenye hekima kweli.

2. Mtu mwenye hekima ya kweli ana wasiwasi mmoja tu: kumtii na kumfurahisha Mungu kwa moyo wote kwa kila njia. Kwa hiyo, na kwa sababu hiyo pekee, humfundisha roho yake jinsi ya kumfurahisha Mungu, akimshukuru kwa malezi Yake ya kimapenzi, bila kujali hali anazoweza kukabiliana nazo maishani. Kwa maana si vyema kutowashukuru madaktari—hata wanapoagiza dawa chungu na zisizopendeza—kwa uponyaji wa mwili; wala si sahihi kubaki bila shukrani kwa Mungu kwa sababu ya kile kinachoonekana kwetu kuwa chanzo cha huzuni, tukishindwa kutambua kwamba kila kitu hutokea kulingana na utunzaji Wake na kwa ajili ya heri yetu. Katika ufahamu huo, na katika imani hiyo kwa Mungu, ndipo panapatikana wokovu na amani ya roho.

3. Kiasi, wema, usafi, uthabiti, subira na wema wengine wakubwa ni kama vile, nguvu za (vita) tulizopokea kutoka kwa Mungu, ili ziweze kupinga na kustahimili dhiki tunazokutana nazo na kutusaidia wakati wa hizo: ili kwamba tukitumia nguvu hizi na kuzitunza zikiwa tayari daima, hakuna kitakachotupata kitakachokuwa kizito, cha maumivu, cha uharibifu au kisichovumilika, kwani mambo yote hayo yatashindwa na wema ulio ndani yetu. Wale ambao roho zao hazina hekima hawazingatii hili, kwa maana hawaamini kwamba kila kitu hutokea kwa manufaa yetu, ili wema wetu uangaze na tuweze kupewa thawabu na Mungu kwa ajili yake.

4. Ikiwa, unapochukulia utajiri na kufurahia kwake kikamilifu kama si chochote zaidi ya ubatili wa muda mfupi na wa udanganyifu, na ukijua kwamba maisha ya wema yanayomridhisha Mungu ni bora kuliko utajiri, na ukasimama imara katika imani hii na kuiweka akilini, basi hutatoshadha, wala kulalamika, wala kulalamikia mtu yeyote, bali utamshukuru Mungu kwa mambo yote unapoyaona wale walio mbaya kuliko wewe wakisifiwa kwa usemi wao mwororo, elimu yao au utajiri wao. Shauku isiyosaza ya utajiri na raha, kiu ya umaarufu na kiburi, pamoja na ujinga wa ukweli, ndizo tamaa mbaya zaidi za nafsi.

5. Mtu mwenye hekima, kwa kujichunguza, hufikia kutambua kile kilicho sawa na cha manufaa kwake kufanya, kile kinachopatana na roho yake na cha wokovu, na kile kilicho kigeni kwake na cha uharibifu. Na kwa njia hii, hujiepusha na kile kinachodhuru roho, kwa kuwa ni kigeni kwake.

6. Kadiri mtu anavyoishi kwa unyenyekevu, ndivyo anavyokuwa na amani zaidi, kwa maana hawasumbuki na mambo mengi – kuhusu watumishi, wafanyakazi wa shambani (wafanyakazi waajiriwa) na upatikanaji wa mifugo. Hata hivyo, tunaposhikamana na vitu hivi, tunakumbana na majanga yanayotokana navyo, na tunafikia hatua ya kulalamika dhidi ya Mungu. Kwa njia hii, tamaa yetu isiyodhibitiwa (ya vitu vingi) hutujaza mchanganyiko, na tunapotea gizani mwa maisha ya dhambi, bila kujitambua.

7. Mtu hapaswi kusema kwamba haiwezekani kwa mtu kuishi maisha ya wema, bali kwamba si rahisi. Na kwa hakika, si jambo linalopatikana kwa urahisi kwa kila mtu bila ubaguzi; bali ni wale tu watu wanaoishi kwa uchaji Mungu na wenye nia inayopenda Mungu ndio huvutiwa katika maisha ya wema. Akili ya kawaida ni akili ya kidunia na inayobadilika-badilika; huchochea mawazo mema na mabaya, hubadilika-badilika na huvutiwa na vitu vya kimwili; ilhali akili inayompenda Mungu ni muuaji wa uovu unaotokana na uzembe wa makusudi wa watu.

8. Watu wasio na elimu na wenye akili dhaifu huona kujifunza kuwa jambo la kipuuzi na hukataa kulizingatia, kwa sababu huwadhihirisha ujinga wao – na wanatamani kila mtu awe kama wao: vivyo hivyo, wale wasio na kiasi katika maisha na mwenendo wao wanatamani sana kila mtu awe mbaya zaidi ya wao, wakifikiri kujiondoa lawama kwa msingi kwamba wapo wengi ambao ni waovu. Roho hufa na kuharibiwa na uovu wa dhambi, ambao una nyanja nyingi na unajumuisha uzinzi, kiburi, tamaa, hasira, ukosefu wa adabu, wazimu, mauaji, malalamiko, wivu, ulaghai, unyang'anyi, ukosefu wa subira, uongo, anasa, uzembe, huzuni, woga, chuki, hukumu, uvivu, udanganyifu, ujinga, ushawishi na ukosefu wa Mungu. Roho maskini, ikigeuka kutoka kwa Mungu, inateswa na maovu haya na yanayofanana nayo.

9. Iwapo mtu anaishi maisha ya kweli yenye wema na kupendeza kama mtu anayejinyima anahukumiwa si kwa mwonekano wa kuigizwa kwa ajili ya maonyesho, wala si kwa mwonekano wa uongo wa maisha yake; bali kwa kuona kama, kama wachoraji na wachongaji stadi, wanadhihirisha maisha yao ya

wema na yanayomridhisha Mungu kupitia matendo yao halisi, wakiepuka raha zote za kidunia kama vile mitego.

10. Mtu aliye tajiri na wa ukoo, asiye na malezi ya kiroho na maisha ya wema, si mwenye furaha machoni pa watu wenye busara; kinyume chake, maskini au mtumwa kwa hadhi huwa na furaha ikiwa amepambwa kwa elimu na wema. Kama vile wasafiri wanavyopotea njiani (na kufa), ndivyo na wale wanaopuuza maisha ya wema wanavyoharibika, wakiwa wamevutiwa na tamaa zao.

11. Anapaswa kuitwa 'mtengeneza watu' yeyote anayefanikiwa katika kulainisha tabia ya wasio na elimu na kuwafanya wapende kujifunza na elimu. Vilevile, wale wanaowaongoza watu wanaoishi maisha ya fujo kuelekea maisha ya wema na yanayomridhisha Mungu nao wanapaswa kuonekana kama 'watengeneza watu', kwani wao, kwa namna fulani, wanawabuni upya wanadamu. Upole na kujidhibiti ni furaha na tumaini lililobarikiwa kwa roho ya binadamu.

12. Hakika, watu wanapaswa kupanga maisha yao na mwenendo wao kwa njia inayofaa. Hili likirekebishwa, basi Mungu anaweza kumjulikana ipasavyo. Wale wanaomheshimu Mungu kwa moyo wao wote na kwa imani yao yote hupokea kwa neema kutoka Kwake msaada wa kutawala hasira na tamaa. Kwa maana tamaa na hasira ndiyo chanzo cha maovu yote.

13. Mtu anapaswa kufafanuliwa kama yule mwenye hekima (kama ilivyoelezwa katika hoja ya kwanza), au yule ambaye ameanza kujirekebisha. Yule asiyerekebika hapaswi kuitwa mtu; kwani hili (yaani, kutokuwa na uwezo wa kurekebika) si sifa ya kibinadamu. Mtu anapaswa kuwatenga watu kama hao. Wale wanaojiunga na uovu hawatawahi kuhesabiwa miongoni mwa wasiokufa (yaani, wale waliobarikiwa na usiokufa).

14. Ni kwa sifa ya hekima yenyewe iliyo ndani yetu (kama ilivyoelezwa katika hoja ya kwanza) pekee ndipo tunastahili kuitwa wanadamu; bila hekima hiyo, tunatofautiana na wanyama kwa mpangilio wa viungo vyetu na kipaji cha kuongea pekee. Basi, mtu mwenye akili, atambue kwamba yeye ni asiyefariki; na aichukie kila tamaa ya aibu, ambayo ndiyo chanzo cha kifo kwa wanadamu.

15. Kama vile fundi kila mmoja anavyoonyesha ufundi wake kwa kuunda kazi nzuri kwa kutumia nyenzo alizochagua – mmoja kwa mbao, mwingine kwa shaba, na mwingine kwa dhahabu na fedha – ndivyo pia tunapaswa kuonyesha kuwa sisi ni wanadamu, si kwa jinsi miili yetu ilivyoundwa, bali kwa ukweli kwamba sisi ni wenye busara kweli katika roho zetu, – kwa kutii sheria ya maisha ya wema, yaani, maisha ya wema na kujitolea kwa Mungu. Nafsi yenye hekima ya kweli na inayompenda Mungu inajua yote yanayopaswa kuwepo maishani, na inamtuliza Mungu kwa upendo, na inamshukuru kwa dhati, ikimgeukia kwa hamu yake yote na mawazo yake yote.

16. Kama vile nahodha anavyoongoza meli kwa uangalifu ili isigonge mwamba ulioko chini ya maji au mwamba mkali, ndivyo pia wale wenye shauku ya maisha ya wema wanapaswa kufikiria kwa makini wanachopaswa kufanya na wanachopaswa kuepuka, wakiona kuwa ni faida kwao kile tu kinachotokana na sheria za kweli na za kimungu, na kukata mawazo maovu kutoka kwa roho zao.

17. Kama vile marubani na madereva wa magari, kwa busara na bidii, wanavyofanikiwa katika kutekeleza majukumu yao vyema, ndivyo pia wale wanao shauku ya maisha ya haki na mema wanapaswa kutafakari kwa makini na kuwa waangalifu kuishi maisha yanayostahili na kumpendeza Mungu: kwa maana yeyote anayetamani hili na akishawishika juu ya uwezo wake wa kupata anachokitaka, atafikia, kupitia imani, yale yasiyoweza kuangamia (ya maisha safi).

18. Usidhani kuwa huru wale ambao ni huru kwa hadhi, bali wale ambao ni huru katika mtindo wao wa maisha na tabia. Mtu hapaswi, kwa mfano, kuwaita watu wa hadhi na matajiri kuwa huru kweli wakati wao ni waovu na wasio na kiasi, kwani watu kama hao ni watumwa wa tamaa zao za kimwili. Usafi wa kweli na dharau kwa vitu vya kupita ndivyo uhuru na furaha ya roho.

19. Kumbusha nafsi yako kwamba lazima daima uonyeshe kuwa mwenye hekima, lakini fanya hivyo kupitia maisha ya wema na matendo yako halisi. Vilevile, wagonjwa hupata na kutambua madaktari kama waokoaji na wafadhili, si kwa maneno yao, bali kwa matendo yao.

20. Nafsi iliyo na hekima na wema wa kweli hujidhihirisha katika mtazamo wake, mienendo yake, sauti yake, tabasamu lake, mazungumzo yake na tabia yake. Kila kitu ndani yake kimebadilishwa na kupewa umbo tukufu zaidi; akili yake inayopenda Mungu, kama mlinzi mwangalifu, huzuia lango la mawazo maovu na ya aibu.

21. Chunguza mazingira yako na utambue kwamba watawala na mamlaka wana mamlaka juu ya mwili tu, si juu ya roho – na daima kumbuka hili. Kwa maana wanapoamuru, kwa mfano, kuua, au kufanya jambo

lingine lolote lisilofaa, lisilo la haki na lenye madhara kwa roho, mtu hapaswi kuwatumikia, hata kama wangekutesa mwili. Mungu aliumba roho huru na inayojitawala, na ina uhuru wa kutenda kama ipendavyo – kwa wema au kwa uovu.

22. Roho mwenye hekima hujitahidi kujiondoa katika maovu, kiburi, majivuno, udanganyifu, wivu, wizi na mambo yanayofanana na hayo, kwa maana matendo kama hayo ni kazi za mashetani na za nia mbaya. Hata hivyo, kupitia juhudi za bidii na tafakari ya makini, mtu ambaye tamaa zake hazielekezwi kwenye anasa za chini anaweza kufanikiwa kufanya hivi.

23. Wale wanaotumia maisha yao katika matendo madogo na ya unyenyekevu hujiepusha na hatari na hawana haja ya tahadhari maalum. Kwa kushinda tamaa zao zote, wanapata kwa urahisi njia inayoelekeza kwa Mungu.

24. Watu wenye hekima hawahitaji kusikiliza kila aina ya mazungumzo, bali yale yenye manufaa, yale yanayoelekeza kwenye maarifa ya mapenzi ya Mungu; kwani hii ndiyo njia ambayo watu hurudi kwa maisha na kwenye nuru ya milele.

25. Wale wanaojitahidi kuishi kwa wema na kwa upendo kwa Mungu lazima wajiepushe na kiburi na utukufu wote mtupu na wa uongo, na wajitahidi kurekebisha maisha yao na mioyo yao kuwa bora zaidi. Akili inayompenda Mungu na kuwa imara ndiyo mwongozo na njia ya kwenda kwa Mungu.

26. Hakuna faida yoyote katika kusoma sayansi ikiwa nafsi haiishi maisha mema yanayomridhisha Mungu. Hata hivyo, chanzo cha maovu yote ni upotoshaji, udanganyifu na kutojua Mungu.

27. Tafakari ya kina kuhusu maisha memu na kumtunza roho huleta watu wema na wanaompenda Mungu. Yeye anayemtafuta Mungu humpata, akishinda kila tamaa kupitia maombi yasiyoisha kwake. Mtu wa aina hiyo hawaogopi mashetani.

28. Wale wanaodanganywa na vitu vya duniani na wanajua kwa undani kile ambacho mtu anapaswa kufanya ili kuishi maisha mema ni kama wale ambao wamepata dawa na vifaa vya matibabu, lakini hawajui jinsi ya kuvitumia na wala hawajali hata kujifunza jinsi ya kuvitumia. Kwa hiyo, kwa dhambi tulizotenda, tusilaumu wala kuzaliwa kwetu wala mtu mwingine yeyote, bali sisi wenyewe tu; maana roho ikikubali kwa hiari yake kupuuzika, haiwezi kutoshindwa.

29. Haifai kwa yule asiyeweza kutofautisha kati ya wema na uovu kuhukumu ni watu gani ni wema na ni watu gani ni wabaya. Mtu anayemjua Mungu ni mwema; na kama si mwema, inamaanisha hamjui (Mungu) na hatajulikana (na Yeye) kamwe: kwa maana njia pekee ya kumjua Mungu ni kwa njia ya wema.

30. Watu wema na wanaomcha Mungu wanawakemea watu kwa kosa lolote wanapokuwepo; na kwa wale wasioopo, sio tu kwamba hawawakemei wenyewe, bali pia hawaruhusu wale wanaojaribu kuwasema mabaya kufanya hivyo.

31. Hakuna budala katika mazungumzo; kwani watu wenye akili kwa kawaida hupambwa kwa haya na uchaji zaidi kuliko wasichana. Akili inayompenda Mungu ni nuru inayong'aza roho, kama vile jua linavyong'aza mwili.

32. Kila mara hisia zozote za nafsi zinapoibuka dhidi yako, kumbuka kwamba wale ambao ni wenye hekima kweli na wanaotaka kuweka hatima yao juu ya msingi unaofaa na wa kudumu hawachukulii upataji wa utajiri unaoharibika kama chanzo cha furaha, bali utukufu wa kweli (mbinguni). Hili ndilo linawafanya wawe baraka. Utajiri huibwa na kuchukuliwa na wenye nguvu zaidi, ilhali wema wa kiroho pekee ni mali salama na isiyoweza kuibwa, na ni ile ambayo, baada ya kifo, huwaponya wale wanaoimiliki. Wale wanaofikiri hivi hawavutiiwi na mvuto wa uongo wa utajiri na raha zingine.

33. Asiye na msimamo na asiyefundishwa hawapaswi kuwajaribu watu wenye hekima. Mwenye hekima ni yule anayemfurahisha Mungu na anayenyamaza zaidi; au, akizungumza, huzungumza kwa kiasi—na tu kile kilicho cha lazima na kinachomfurahisha Mungu.

34. Wale wanaojitahidi kuishi maisha ya wema na upendo kwa Mungu huwa na shauku kwa wema wa roho, wakiuona kama mali ambayo ni miliki yao isiyoweza kuachiliwa na faraja yao ya milele. Kuhusu mali za kidunia, huzifurahia kwa kadiri tu inayohitajika na kama Mungu anavyoruhusu na kutaka, wakitumia kwa furaha na shukrani zote, hata kama ni za kawaida sana. Kwani meza yenye vyakula vingi hulisha mwili, kama vile vitu vya kimwili vinavyofanya, ilhali maarifa ya Mungu, kujidhibiti, wema, hisani, uchaji Mungu na upole—hivi hutukuza roho.

35. Watawala wanaolazimisha watu kufanya matendo yasiyofaa na yanayoharibu roho hawatawali roho, ambayo iliundwa kujitawala. Wanafunga mwili, lakini si hiari ya mtu, ambayo mtu mwenye hekima

hutawala kwa zawadi ya Muumba wake, ambaye ni mwenye nguvu kuliko mamlaka, kulazimishwa, au nguvu yoyote.

36. Wale wanaoona kupoteza pesa, au watoto, au watumwa, au mali nyingine kama janga wajue kwamba, kwanza kabisa, mtu anapaswa kuridhika na kile ambacho Mungu anatoa; na kisha, inapohitajika kuachana nacho, mtu anapaswa kufanya hivyo kwa hiari na kwa furaha, bila kujitesa kwa huzuni kwa kupoteza kwake, au tuseme, kwa kurudi kwake: kama vile wale ambao, baada ya kutumia kile ambacho si chao, wanakirejesha tena.

37. Ni wajibu wa mtu mwenye tabia njema kutouza uhuru wake kwa ajili ya kupata utajiri, hata kama utajiri huo ungekuwa mkubwa sana. Kwani mali za dunia ni kama ndoto, na utajiri una mvuto wa udanganyifu tu, ambao hauna uhakika na ni wa muda mfupi.

38. Watu wenye wema wa kweli wa kibinadamu (kwa maana iliyoelezwa hapo juu) wanapaswa kujitahidi kwa bidii sana kwa ajili ya maisha ya kumpenda Mungu na yenye wema, ili maisha yao ya wema yaangaze miongoni mwa watu wengine, kama vile kipande kidogo cha kitambaa cha zambarau, kilichowekwa juu ya mavazi meupe ili kuyapamba, kinavyojitokeza na kuonekana na wote. Kwa maana kwa njia hii shauku yao kwa wema wa kiroho itakuwa na uhakika zaidi.

39. Watu wenye busara wanapaswa kutathmini nguvu zao (jeshi) na kuweka fadhila ndani ya roho zao katika mpangilio mzuri, ili kwa njia hii wawe tayari daima kupinga hisia zinazowashambulia kwa nguvu (jeshi la fadhila) iliyomo katika roho zao, ambayo ni zawadi ya asili kutoka kwa Mungu. Hizi ni kama zifuatazo: dhidi ya uzuri na kila tamaa inayoharibu roho – kujidhibiti; dhidi ya uhaba na umaskini – uvumilivu; dhidi ya msongo wa mawazo na hasira – upole na kadhalika.

40. Mtu hawezi kuwa mtu mwema na mwenye hekima ghafla; bali hili hupatikana kupitia tafakari ya kina, mazoezi, uzoefu, juhudi za kudumu na (zaidi ya yote) tamaa kubwa ya kutenda mema. Mtu mwema na mpenzi wa Mungu, ambaye amemjua Mungu kweli, haijipumzishi, akifanya kila kitu bila ubaguzi kinachomfurahisha Mungu. Lakini watu wa namna hiyo ni wachache sana.

41. Watu wasio na mwelekeo wa asili wa wema hawapaswi, kwa kukata tamaa juu ya hali yao na kukata tamaa, kupuuza maisha ya kumpenda Mungu na yenye wema, hata kama yanaonekana kuwa magumu na yasiyowezekana kwao; bali wao pia wanapaswa kutafakari na kufanya kila wawezalo kujitunza. Kwa maana ingawa huenda wasiweze kufikia viwango vya juu vya wema na ukamilifu, kwa kutafakari na kujitunza kwa njia zote, watakuwa bora zaidi, au angalau hawatazidi kuwa wabaya – na hii si faida ndogo kwa nafsi.

42. Mwanadamu, kwa akili yake, ana mawasiliano na nguvu isiyoelezeka ya Kimungu, ilhali kwa mwili wake anafanana na wanyama. Lakini ni wachache ambao, kama wanadamu wa kweli na wenye akili, hujitahidi kuelekeza mawazo yao kwa Mungu na Mwokozi na kuwa katika umoja Naye, na ambao huonyesha hili kupitia matendo yao na maisha ya wema. Hata hivyo, watu wengi zaidi, kwa kuwa wapumbavu kiroho, wameacha ule uzazi wa kimaungu na usiokufa, wanapendelea uhusiano wa kifo, mdogo na wa kupita kwa miili; na, kama wanyama vipofu, wakijishughulisha tu na mambo ya kimwili na kuwashwa na tamaa, wanajitenga na Mungu na kutupa roho zao kutoka mbinguni hadi katika vilindi vya mateso ya kimwili.

43. Mtu mwenye hekima, akitafakari umoja na ushirika na Uungu, hatashikilia kamwe kitu chochote cha kidunia au cha chini, bali anaelekeza akili yake kuelekea mbinguni na milele, akijua kwamba mapenzi ya Mungu—chanzo cha wema wote na chemchemi ya baraka za milele kwa wanadamu—ni kwamba mwanadamu aokolewe.

44. Unapokutana na mtu ambaye, akipenda mabishano, anakushirikisha katika mapambano dhidi ya ukweli na dhahiri, basi, baada ya kumaliza mjadala, mgeukie, maana akili yake imeganda kabisa. Kama vile maji machafu yanavyofanya hata divai bora kuwa isiyofaa kwa kusudi lolote, ndivyo pia mazungumzo maovu yanavyowaharibu watu wema kwa maisha na tabia.

45. Kama tunajitahidi kwa nguvu zote na kutumia kila njia ili kuepuka kifo cha kimwili, basi inatupasa zaidi kujitahidi kuepuka kifo cha kiroho: kwa maana yeye yeyote anayetaka kuokolewa hakikabiliwi na kikwazo chochote – isipokuwa uvivu na uzembe wa roho.

46. Kuhusu wale wasio tayari kujifunza kile kilicho kizuri kwao na kile kinachopaswa kuchukuliwa kuwa kizuri, inaweza kusemwa kwamba hawana afya njema; na kwa wale ambao, baada ya kujua ukweli, wanapinga bila aibu, akili zao zimekandamizwa: asili yao imekuwa kama ya wanyama; hawamjui Mungu, na roho zao hazijaangaziwa na nuru.

47. Mungu aliumba aina mbalimbali za wanyama kwa neno Lake kwa manufaa yetu: wengine kwa chakula, wengine kwa huduma. Lakini Mungu aliumba mwanadamu awe shahidi na mfasiri mwenye shukrani

wa kazi Zake. Hiki ndicho watu wanachopaswa kujitahidi, wasije wakafa bila kumwona wala kumuelewa Mungu na kazi Zake, kama wanyama wasio na sauti. Mwanadamu lazima atambue kwamba Mungu anaweza kufanya yote. Hakuna anayeweza kumpinga Yeye ambaye anaweza kufanya yote. Kama alivyoviumba vyote kwa neno lake, akileta kuwepo chochote alichokitaka, ndivyo (hata sasa) anavyoviumba vyote kwa ajili ya wokovu wa wanadamu.

48. Viumbe wa mbinguni ni wasiokufa kwa sababu ya wema ulioko ndani yao; ilhali viumbe wa duniani wamekuwa wenye kufa kwa sababu ya uovu wa asili ulio ndani yao, ambao, kwa upande wa wasio na hekima, huongezwa na uvivu wao na ujinga wao kumhusu Mungu.

49. Kifo, kwa wale wanaokielewa, ni kutokufa; lakini kwa wale wasio na ufahamu, wasiotambua, ni kifo. Na kifo hiki hakipaswi kuogopwa, bali (inapaswa kuogopwa) maangamizi ya roho, ambayo ni kutojua Mungu. Hicho ndicho cha kutisha kwa roho!

50. Dhambi imepata msingi katika ulimwengu wa kimwili, na mwili umekuwa kiti chake. Lakini roho yenye busara, ikielewa hili, huondoa mzigo wa ulimwengu wa kimwili; na, ikipaa kutoka chini ya mzigo huu, humjua Mungu wa wote, na huutunza mwili kwa makini, kama adui na mpinzani, bila kuutegemea. Na kwa njia hii, baada ya kushinda tamaa mbaya na ulimwengu wa kimwili, roho hutawazwa taji na Mungu.

51. Dhambi inapofahamika na roho, inachukiwa nayo kama mnyama mwenye harufu mbaya zaidi; lakini isipofahamika, inapendwa na wale wasiouelewa, na, ikimfanya mtumwa mpenzi wake, humshikilia mateka. Na roho hii ya maskini na ya duni haioni kilichookoa kwake, wala haifikirii hata kidogo; bali, ikiamini kwamba dhambi inamtukuza, anafurahi nayo.

52. Nafsi safi, kwa kuwa na tabia njema, hutakaswa na kung'arishwa na Mungu, na kisha akili hutafakari yaliyo mema na huibua nia na matendo yanayompenda Mungu. Lakini roho inapochafuliwa na dhambi, basi Mungu huigeuza—au tuseme, roho yenyewe hujitenga na Mungu—na mashetani waovu, wakiingia akilini, huipandikiza roho matendo yasiyostahili: uzinzi, mauaji, wizi na matendo mengine mabaya ya kishetani yanayofanana nayo.

53. Wale wanaomjua Mungu hujazwa na kila aina ya mawazo mema na, kwa kutamani mambo ya mbinguni, hudharau mambo ya kidunia. Lakini watu wa aina hiyo hawapendwi na kila mtu; hivyo kwa sababu hii hawachukiwi tu, bali pia hadhihakiwa na wengi wa wapumbavu. Wako tayari kuvumilia umaskini mkuu, wakijua kwamba kile kinachoonekana kuwa kibaya kwa wengi, kwa kweli ni kizuri kwao. Yeyote anayefikiria juu ya ulimwengu wa mbinguni humwamini Mungu na kujua kwamba viumbe vyote ni kazi ya mapenzi Yake; lakini yeyote asiyefikiria juu ya hili hatawahi kuamini kwamba ulimwengu ni kazi ya Mungu na uliumbwa kwa ajili ya wokovu wa wanadamu.

54. Wale waliozama katika dhambi na kujivinjari katika ujinga hawamjui Mungu, kwa kuwa roho zao haziko na utulivu; Hata hivyo, Mungu ni wa kiroho (yaani, Yeye anafahamika tu kupitia akili iliyo safi). Ingawa haonekani, yupo wazi kabisa katika ulimwengu unaoonekana, kama vile roho ilivyo katika mwili. Kama vile mwili usiweze kuishi bila roho, ndivyo yote yanayoonekana na kuwepo hayawezi kusimama bila Mungu.

55. Mwanadamu aliumbwa kwa kusudi gani? Ili kwamba, kwa kumjua uumbaji wa Mungu, aweze kumwona Mungu Mwenyewe na kumtukuza Yeye aliyeumba vitu hivyo kwa ajili ya mwanadamu; akili, ikivutwa kwa Mungu kwa upendo (mpenzi wa Mungu na anayempendeza Mungu), ni baraka isiyoonekana, inayotolewa na Mungu kwa wenye kustahili kwa ajili ya maisha mema.

56. Huru ni yule asiyefanywa mtumwa na tamaa za mwili, bali anayetawala mwili kwa hekima na kujidhibiti, na anaridhika na kile Mungu anachompa, hata kama ni kidogo sana, kwa shukrani kamili. Akili na roho zinapopendana na kuwa na mapatano, basi mwili hutawaliwa na kuwa na ridhaa, kwani wakati huo roho, kupitia tendo la akili, hukandamiza kila msukumo wa mwili.

57. Wale ambao hawajaridhika na walichonacho kwa ajili ya maisha yao, bali wanatamani zaidi, wanajifanya watumwa wa tamaa zinazotatiza roho na kuiingizia mawazo na ndoto zinazozidi kuwa mbaya zaidi—kwamba kila kitu hakitoshi na kwamba, kwa hivyo, mtu lazima apate kitu kipya na bora zaidi. Kama vile nguo ndefu kupita kiasi zinavyowazuia wasafiri kutembea, ndivyo pia tamaa kupita kiasi ya utajiri inavyozuia roho kujitahidi na kupata wokovu.

58. Hali yoyote mtu anayejikuta akiwa ndani yake kinyume na matakwa yake na bila kukusudia, kwake yeye, ni gereza na mateso. Kwa hiyo, ridhika na ulicho nacho; la sivyo, kwa kuvumilia hali zako bila shukrani—kwa kutoridhika na kusita—utakuwa mkatili kwako mwenyewe bila kukutambua. Lakini kuna njia moja tu ya kufikia hili: kudharau mali za kidunia.

59. Kama vile tulivyoepewa uwezo wa kuona kutoka kwa Mungu ili tuweze kutofautisha vinavyoonekana—cheupe na cheusi—ndivyo pia Mungu ametupatia akili ili tutofautishe kinachonufaisha (na kinachodhuru) roho. – Tamaa, inapokengeuka kutoka kwa akili, husababisha hamu ya raha za kimwili, na hii humzuia roho kuokolewa au kuingia katika umoja na Mungu.

60. Sio dhambi kutenda kulingana na sheria ya asili, lakini ni dhambi kufanya uovu kwa hiari ya mtu mwenyewe. Si dhambi kula chakula, lakini ni dhambi kula bila kutoa shukrani, kwa dharau na bila kujidhibiti; si dhambi kutazama tu, lakini ni dhambi kutazama kwa wivu, kiburi au tamaa isiyo na kiasi; si dhambi kusikiliza kwa amani, lakini ni dhambi kusikiliza kwa hasira; sio dhambi kulazimisha ulimi kutoa shukrani na kuomba, lakini ni dhambi kuuruhusu kutoa uvumi na kuhukumu; sio dhambi kufanya kazi kwa mikono katika hisani—kwa kutoa sadaka—lakini ni dhambi kuruhusu wizi na mauaji. Hivyo kila kiungo hufanya dhambi kinapofanya mabaya badala ya mema kwa hiari yetu, kinyume na mapenzi ya Mungu.

61. Ikiwa una shaka kwamba kila kitendo chako kinaonekana na Mungu, basi fikiria kwamba nawe pia—mwanadamu na vumbi—unaweza, kwa wakati mmoja tu, kutazama akilini maeneo yote unayoyajua na kuyatafakari: je, Mungu, ambaye huwapa wote uhai na kuwalea wote kulingana na mapenzi Yake, haoni kila kitu kwa uwazi zaidi, kwa uwazi kama mbegu ya haradali?

62. Unapofunga mlango wa makazi yako na ukaachwa peke yako, jua kwamba unakuwa umeambatana na Malaika aliyeteuliwa na Mungu kwa kila mtu, ambaye Wagiriki wanamuita roho wa nyumbani. Hapumziki kamwe; akiwa pamoja nawe daima, Huona vitu vyote; Hawezi kudanganywa, na giza halimfichi chochote. Pamoja naye, fahamu kwamba Mungu yupo kila mahali. Kwa maana hakuna mahali, wala kitu chochote, ambapo Mungu hayupo—Yeye ambaye ni mkuu kuliko yote na anashikilia yote mkononi mwake.

63. Ikiwa askari wanabaki waaminifu kwa mfalme wao kwa sababu anawapa chakula, na sisi basi, tunapaswa kujitahidi zaidi, tukimshukuru Mungu kwa midomo isiyokoma, ili kumfurahisha daima—Yeye aliyeumba vitu vyote kwa ajili ya wanadamu?

64. Shukrani kwa Mungu na maisha ya wema ndiyo matunda ya mwanadamu yanayomfurahisha Mungu. Lakini kama vile matunda ya nchi hayaviivi kwa saa moja, bali yanahitaji muda, mvua na uangalizi, ndivyo pia matunda ya roho ya mwanadamu yanavyohitaji juhudi, tafakari, wakati wa kusubiri, kujidhibiti na uvumilivu kabla ya kuonekana kwa utukufu wake wote. Hata hivyo, ikiwa, kwa ajili yao, wakati mwingine unaonekana kwa mtu fulani kuwa mtu anayemcha Mungu, jisikie huna uhakika ukiwa katika mwili huu, na usidhani kuwa chochote chako ni kinachomridhisha Mungu kikamilifu. Kwani fahamu kwamba ni vigumu kwa mtu kuishi bila dhambi hadi mwisho.

65. Hakuna kitu cha heshima zaidi miongoni mwa watu kuliko neno. Neno ni muhimu sana kiasi kwamba ni kupitia maneno na shukrani ndipo tunamtukuza Mungu. Kwa kutumia maneno yasiyofaa au yasiyoheshimu, tunadhihirisha uovu wa roho zetu. Ni tabia ya mtu mjinga kulaumu kuzaliwa kwake au hali nyingine yoyote kwa dhambi zake, anapotamka neno baya bila kukusudia au kufanya kitendo kibaya.

66. Kama tunajitahidi kuponya magonjwa mbalimbali ya kimwili ili wale tuwapo nao wasitutuke, ni muhimu zaidi kwetu kuchukua kila tahadhari kuponya magonjwa ya roho, tusije tukawa waovu na wanaostahili kudharauliwa – mbele za Mungu, ambaye tutasimama mbele yake kwa ajili ya hukumu. Kwa maana, tukiwa na kujidhibiti, tunaweza, tukitaka, kujiepusha kutenda maovu hata tunapoyatamani; pia iko ndani ya uwezo wetu kuishi kwa namna inayomvutia Mungu, na hakuna atakayetulazimisha kufanya uovu wowote tusipotaka. Kwa kujitahidi kwa njia hii, tutakuwa watu wanaomfaa Mungu, tukiaishi kama malaika mbinguni.

67. Ukipenda, unaweza kuwa mtumwa wa tamaa zako; na ukipenda, unaweza kubaki huru, usikubali nira ya tamaa zako: kwa maana Mungu alikuumba uwe na mamlaka juu ya nafsi yako. Yeye anayeshinda tamaa za mwili hutawazwa taji la kutokuoza. Kama isingekuwa kwa tamaa, kusingekuwa na wema, wala taji zinazotolewa na Mungu kwa watu wanaostahili.

68. Wale wasioona mema yao wala wasiojua yaliyo sawa ni vipofu kiroho, na akili zao zimefumikwa. Hatupaswi kuwatazama, tena wasije sisi pia, kama vipofu, tukadondoka bila kukusudia katika mtego uleule.

69. Mtu hapaswi kuwa na hasira kwa wale wanaotenda dhambi, hata kama makosa wanayoyatenda yanastahili adhabu. Kwa ajili ya ukweli wenyewe, wenye hatia wanapaswa kuongozwa (kurudishwa kwenye njia ya kweli) na kuadhibiwa, ikibidi, ama na wewe mwenyewe au kupitia wengine; lakini mtu hapaswi kuwa na hasira kwao au kuwa na chuki, kwa sababu hasira hutokana na tamaa tu, na si kutokana na hukumu au ukweli. Haupaswi kuidhinisha wale wenye huruma kupita kiasi, lakini pia inapaswa kuwadhibu waovu kwa ajili ya wema na haki yenyewe, na si kwa ajili ya shauku ya hasira ya mtu mwenyewe.

70. Kuna njia moja tu ya upataji wa kiroho ambayo ni salama na haina wizi: yaani, maisha ya wema na yanayomridhisha Mungu, na kufuata na kutenda matendo mema. Utajiri ni mwongozo kipofu na mshauri mjinga. Yeye anayetumia utajiri vibaya, kwa ajili ya raha zake mwenyewe tu, huharibu roho yake iliyofunikwa.

71. Watu hawapaswi kupata kabisa vitu visivyo vya lazima, au, wakivipata, wapaswe kuwa na hakika kabisa kwamba mali zote za kidunia kwa asili yake ni za kupita, zinazoweza kuondolewa, kupotea au kuharibiwa, na kwamba, kwa hiyo, janga likipofika, hawapaswi kukata tamaa.

72. Jua kwamba magonjwa ya kimwili ni ya asili katika mwili, kwa kuwa ni wenye kupotea na wa kimwili. Kwa hiyo, panapotokea magonjwa kama hayo, roho iliyofunzwa katika wema inapaswa kuonyesha ujasiri na subira kwa shukrani, na isimlaumu Mungu kwa kuumba mwili.

73. Wale wanaoshindana katika Michezo ya Olimpiki hawatiwi taji si wanapomshinda mmoja, au mwingine, au wa tatu, bali wanapowashinda wote wanaoshindana nao. Vivyo hivyo, yeyote anayetaka kutawazwa na Mungu lazima afunze roho yake kufanya kujidhibiti, si tu kwa mahusiano na tamaa za mwili, bali pia anaposhawishiwa na tamaa, tamaa ya kuiba mali ya wengine, wivu, anasa, kiburi, lawama, hatari za kifo, na mambo yanayofanana na hayo.

74. Tujitahidi kupata maisha mema na yenye kumcha Mungu, si kwa ajili ya sifa za kibinadamu, bali tuchague maisha ya wema kwa ajili ya wokovu wa roho zetu; kwani kifo kiko mbele ya macho yetu kila siku, na yote yaliyo ya kibinadamu hayana uhakika.

75. Tuna uwezo wa kuishi kwa usafi, lakini hatuna uwezo wa kuwa matajiri. Basi nini? Je, hatupaswi kuwakemea roho zetu kwa kutamani utukufu wa kupita na wa udanganyifu wa utajiri, ambao hatuna uwezo wa kuupata? Lo, ni upumbavu kiasi gani kutamani aina zote za utajiri! Je, hatujui kwamba juu ya sifa zote njema kuna unyenyekevu, kama vile juu ya tamaa zote ziko ulafi na tamaa isiyoisha ya mali za kidunia?

76. Watu wenye busara waweke daima akilini kwamba kwa kufanya kazi ndogo na za muda mfupi katika maisha haya, baada ya kifo tutapokea faraja kuu na furaha ya milele. – Yeye anayepambana na tamaa zake na akitaka kutawaliwa na Mungu, akiposhindwa, asipoteze moyo wala asibaki katika anguko hilo, akijikata tamaa, bali, akisimama, apambane tena na ajitahidi kupata taji, akijikwamua kutoka kwa maanguko yake ya mara kwa mara hadi pumzi yake ya mwisho. Kazi ya viungo ni chombo cha wema na cha wokovu kwa roho.

77. Kukosa faraja za kidunia huwafanya watu kuwa na ujasiri na wale wanaopambana kustahili taji kutoka kwa Mungu. Kwa hiyo, katika maisha haya mtu lazima afanye vifo viungo vyake kwa yote yaliyo ya kidunia: maana wafu hawataendelea kujishughulisha na chochote cha kidunia.

78. Roho mwenye busara na anayejitahidi haipaswi kukata tamaa mara moja au kutishaishwa jambo la huzuni linapomkuta, ili isidhihakiwe kwa woga wake. Roho inayoongozwa na anasa za kidunia hupotea njia yake halisi. Fadhila za roho hutufanya tuwe na sifa za kupokea baraka za milele, ilhali dhambi za kibinadamu zinazotokea kwa hiari ndizo chanzo cha mateso ya milele.

79. Mtu mwenye busara mara nyingi hushindwa na tamaa za nafsi kupitia hisia (za mwili), ambazo ni za kawaida kwa viumbe wenye akili. Kuna hisia tano za mwili: kuona, kusikia, kunusa, kuonja na kugusa. Kupitia hisia hizi tano, kwa kukubali tamaa zake nne za asili, nafsi maskini hushikwa mateka. Shauku hizi nne za nafsi ni: kiburi, tamaa ya raha, hasira na hofu. Lakini mtu, akiwa na hekima na utambuzi, baada ya kupigana vita vyema, anapozishinda na kuzitawala shauku hizi, basi hazimshindi tena, bali hupata amani katika nafsi yake na kutawazwa na Mungu kama mshindi.

80. Kati ya wale wanaokaa kwenye nyumba za wageni, wengine hupewa vitanda, ilhali wengine, wasio na vitanda, hulala sakafuni na kulala fofofo kama wale wanaolala kwenye vitanda. Usiku unapokwisha, asubuhi makundi yote mawili huondoka kwenye vitanda vyao na wote huondoka kwenye nyumba ya wageni kwa usawa, wakiwa wamebeba mali zao wenyewe tu. Vivyo hivyo, wote wanaosafiri katika njia ya maisha haya—wote wale waliotembea kwa unyenyekevu na wale waliotembea katika anasa na utajiri—hawaondoki katika maisha haya kama vile kutoka kwenye nyumba ya wageni, bila kuchukua nao furaha wala utajiri wowote wa maisha, bali matendo yao wenyewe tu, yale waliyoyatenda katika maisha haya, – iwe ni nzuri au mbaya.

81. Hata kama una mamlaka makubwa, usimtishie mtu yeyote kifo mara moja, ukijua kwamba kwa asili nawe pia uko chini ya kifo, na kwamba kila roho huachana na mwili wake kama mtu anavyoachana na nguo yake ya mwisho. Mkielewa hili waziwazi, jitahirini kuwa wanyenyekevu, fanyeni mema, na mshukuruni Mungu daima. Yeye asiye na huruma hana wema ndani yake.

82. Haiwezekani kuepuka kifo, na hakuna njia ya kufanya hivyo. Wakiifahamu hili, watu wenye hekima ya kweli, ambao wamebobea kwa uzoefu katika wema na fikra za kimungu, hukabiliana na kifo bila kulia, kuogopa wala kuhuzunika, wakikumbuka kwamba, kwa upande mmoja, hakiepukiki, na kwa upande mwingine, hututoa katika maovu tunayoyatesa katika maisha haya.

83. Wale waliosahau maisha mema yanayomfurahisha Mungu, na wasiofanya kinyume na mafundisho ya haki na upendo kwa Mungu, hawapaswi kuchukiwa, bali kuonewa huruma, kama wale walio na upungufu wa akili na vipofu moyoni na akilini: kwa kuwa, wakichukulia uovu kuwa wema, wanahukumiwa na giza la ujinga. Nao, wasio na uchaji Mungu na wapumbavu kwa roho, hawamjui Mungu.

84. Usizungumze na kila mtu kuhusu uchaji Mungu na maisha mema. Nasema hivi si kwa wivu, bali kwa sababu, nadhani, utaonekana wa kuchekesha kwa wapumbavu zaidi. Watu wenye nia sawa huridhiana, na wasikilizaji wa mazungumzo kama haya ni wachache—au tuseme, ni nadra sana. Hivyo basi ni afadhali kutozungumzia mambo kama hayo, kwani hili si kile ambacho Mungu anataka kwa wokovu wa mwanadamu.

85. Nafsi hurahimu mwili, lakini mwili haumurahiimu nafsi. Hivyo, mwili unapokatwa vipande vipande, nafsi inateseka pamoja nao; na mwili unapokuwa imara na mwenye afya, nguvu za nafsi hushiriki katika ustawi huo. – Lakini roho inapofikiri (kuwa na toba), mwili haufikiri (hakuwa na toba) pamoja nayo, bali hubaki peke yake, ukichelewa (usiohamika): maana fikra (toba) ni hisia ya maumivu ya roho; kama vile – ujinga, kiburi, ukosefu wa imani, tamaa, chuki, wivu, hasira, woga, majivuno, tamaa ya cheo, mivunzo, ukosefu wa hisia kwa wema, na kadhalika – huzalishwa na nafsi.

86. Unapomfikiria Mungu, kuwa mcha Mungu, asiye na wivu, mkarimu, safi, mnyenyekevu, mkarimu kulingana na uwezo wako, mchangamfu, asiyependa mabishano, na kadhalika: kwani kumfurahisha Mungu katika mambo haya yote ni utajiri usioharibika wa roho; vivyo hivyo, usimhukumu mtu yeyote, wala usiseme juu ya mtu yeyote kwamba ni mbaya au amefanya dhambi, bali tafuta matendo yako mabaya na uchunguze maisha yako ndani yako—kuona kama yanamfurahisha Mungu. Inatuhusu nini sisi kama mtu mwingine ni mbaya?

87. Mtu wa kweli hujitahidi kuwa mcha Mungu. Mcha Mungu ni yule asiyetamani chochote kisicho chake; lakini viumbe vyote ni kigeni kwa mwanadamu. Kwa hiyo, dharau vitu vyote, kwa maana wewe ni mfano wa Mungu. Mtu hupata kuwa mfano wa Mungu anapoishi kwa haki na kwa namna inayomvutia Mungu, na hili haliwezekani isipokuwa mtu aache yote yanayotokana na tamaa. Yule ambaye akili yake inampenda Mungu ana ustadi katika yote yaliyo ya wokovu kwa roho, na katika kila aina ya uchaji Mungu unaotakiwa kwake. Mtu anayempenda Mungu hamlaani mtu mwingine, kwa maana anajua kwamba yeye mwenyewe anatenda dhambi, na hili ni ishara ya roho kuokolewa.

88. Wale wanaojitahidi kwa nguvu zao zote kupata mali za dunia, na, wakiwa wamesahau kifo na angamizi la roho zao wenyewe, wakifurahia matendo maovu, huku wakipuuza yale yaliyo ya wokovu kwao—hizi roho maskini hazitambui mateso ambayo watu huvumilia kutokana na uovu baada ya kifo.

89. Mungu si chanzo cha uovu. Amempa mwanadamu akili, uwezo wa kutofautisha kati ya wema na uovu, na kujidhibiti; lakini tamaa mbaya hutokana na uzembe na kutojali kwa watu. Mungu hawezi kuwajibishwa kwa hayo kwa vyovyote vile. Kwa hiari yao wenyewe, mashetani walikuwa waovu, kama vile walivyofanya watu wengi.

90. Mtu anayeishi maisha ya kiungu haruhusu uovu kuingia katika roho yake. Na pasipokuwa na uovu katika roho, basi huwa salama na haijadhurika. Shetani mwovu wala bahati haina mamlaka juu ya watu kama hao; Mungu huwaokoa kutoka kwa uovu, na wanaishi salama wakiwa wamehifadhiwa, kana kwamba ni wa kiungu. Mtu akimsifu, anawadhihaki wale wanaomsifu ndani yake; mtu akimshutumu, haijitetei dhidi ya wale wanaomtukana, wala hajisumbui na yale wanayosema kumhusu.

91. Uovu unanata asili kama kutu inavyonata shaba, na uchafu mwilini. Lakini kama vile si fundi shaba anayesababisha kutu, wala wazazi wasababisha uchafu, ndivyo Mungu hakusababisha uovu. Amemneemesha mwanadamu na dhamiri na akili ya kutofautisha kati ya mema na mabaya, ili aweze kuepuka uovu, akijua kuwa ni hatari kwake na unamletea mateso. Basi tazama kwa makini: unapomwona mtu mwenye bahati akiwa na mamlaka na utajiri, usimpe sifa za uongo kwa njia yoyote, ili usadanganywe na shetani. Lakini iwe kifo daima mbele ya macho yako; na hutawahi kutamani jambo baya lolote au la kidunia.

92. Mungu wetu amewapa wasiokufa uhai wa milele, ilhali aliwaumba wale walio duniani wafanikiwe na mabadiliko; kwa kila kitu kingine amekipa uhai na mwendo – na yote kwa ajili ya mwanadamu. Kwa hiyo, usiruhusu vishawishi vya dunia hii kukushawishi wakati shetani anapopanda mawazo mabaya katika roho yako; bali kumbuka mara moja baraka za mbinguni na jiambie: ikiwa nitataka, ni uwezo wangu kushinda hata

uasi huu wa tamaa; lakini sitashinda ikiwa nitachagua kutimiza tamaa yangu. Hivyo basi, jitahidi kwa mapambano yanayoweza kuokoa roho yako.

93. Maisha ni muungano na mchanganyiko wa akili (roho), nafsi na mwili; na kifo si uharibifu wa sehemu hizi zilizounganishwa, bali ni kuvunjika kwa muungano wao; Mungu huhifadhi yote haya hata baada ya kuvunjika kwa muungano huo.

94. Akili si roho, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu inayookoa roho. Akili inayomridhisha Mungu huongoza roho na kuishauri kudharau vitu vya muda, vya kimwili na vinavyoharibika, na kupenda vitu vya milele, visivyoharibika na visivyo vya kimwili, ili mtu, akiwa anaishi katika mwili, aweze, kupitia akili, kufikiria na kutafakari mambo ya mbinguni na ya Kimungu. Hivyo basi, akili inayompenda Mungu ndiye mkarimu na mwokozi wa roho ya mwanadamu.

95. Nafsi, kwa kuiruhusu mwili, hufunikwa na raha na huharibika. Akili inayompenda Mungu hufanya kinyume na hili: inaleta huzuni kwa mwili na kuokoa nafsi, kama vile daktari anayekata na kuchoma mwili.

96. Nafsi ambazo hazidhibitiwi na akili na haziendeshwi na fikra—ambazo zingedhibiti, kuzuwia na kuelekeza (mahali zinapopaswa kwenda) tamaa zao, yaani, huzuni na raha—nafsi hizo hupotea kama wanyama wasio na akili, kwa sababu akili zao huvutwa na tamaa zao, kama vile dereva anavyovutwa na farasi waliojivua udhibiti wake.

97. Huzuni kuu ya roho, bahati yake mbaya zaidi na maangamizi yake, ni kutomjua Mungu, ambaye aliumba vitu vyote kwa ajili ya mwanadamu na akamneemesha kwa hekima na usemi, ambavyo, kwa kupaa juu, anaweza kuingia katika umoja na Mungu, akimtazama na kumtukuza Yeye.

98. Roho iko mwilini; ndani ya roho kuna akili; ndani ya akili kuna neno; kupitia hivi, Mungu—anayefikiriwa na kutukuzwa—hufanya roho isiyokufa, akitawalia uhai usioharibika na furaha ya milele. Kwa maana Mungu amewapa uwepo vitu vyote vilivyopo kwa wema wake peke yake.

99. Mungu, akiwa amemuumba mwanadamu kuwa na hiari ya kujitegemea, mtu asiye na wivu (mwenye rehema zote) na mwema, amempa fursa, akipenda, kumfurahisha Mungu. Hata hivyo, inamfurahisha Mungu kwamba kutokuwepo na uovu katika mwanadamu. Kwani ikiwa watu husifu matendo mema na sifa za roho takatifu na mpenzi wa Mungu, huku wakilaani matendo ya aibu na maovu, je, Mungu, ambaye anatamani wokovu wa mwanadamu, hafanyi hivyo zaidi?

100. Mtu hupokea wema kutoka kwa Mungu, kama chanzo cha wema; lakini mtu hujitwika uovu kwa mkono wake mwenyewe, kutokana na uovu ulio ndani yake, kutokana na tamaa na ukosefu wa hisia.

101. Nafsi isiyojali, kwa asili isiyokufa na bibi wa mwili, inakuwa mtumwa wa mwili kwa sababu ya anasa za kimwili, bila kutambua kwamba kuridhisha mwili ni maangamizi ya nafsi. Hata hivyo, baada ya kuangukia katika ukosefu wa hisia na kupotoshwa, inatafuta kwa bidii uridhishaji huu wa mwili.

102. Mungu ni mwema, lakini mwanadamu ni mwovu. Hakuna uovu mbinguni, na hakuna wema wa kweli duniani. Lakini mtu mwenye hekima huchagua njia bora zaidi: anamtambua Mungu wa wote, anamshukuru na kumwimbia sifa; huku, kabla ya kifo, akiuchukia mwili na hauruhusu tamaa zake mbaya (mahitaji, matamanio) zitimizwe, akijua asili yao ya uharibifu na madhara yake.

103. Mtu anayependa dhambi hupenda kukusanya utajiri, lakini hajali haki sana, hazingatii kutegemewa, kupita na asili ya maisha ya kupita haraka, na husahau kuwa kifo ni cha lazima na hakiepukiki. Ikiwa, hata katika uzee, mtu yeyote ni aibu na mjinga kiasi hicho, basi, kama mti uliooza, hawafai kwa kusudi lolote.

104. Tunahisi raha na furaha baada tu ya kupitia huzuni: kwa maana yeye ambaye hajateswa na kiu haioni kinywaji kuwa kitamu; yeye ambaye hajapata njaa haioni chakula kuwa kitamu; yeye ambaye hajashindwa na usingizi haioni usingizi kuwa mtamu; na yeye ambaye hajawahi kuwa na huzuni haihisi furaha kwa undani: – vivyo hivyo, hatutaufurahia utukufu wa milele isipokuwa tukadharau ule wa dunia hii.

105. Neno ni mtumishi wa akili. Cho chote akili inachotaka, neno hukiandika.

106. Akili huona vitu vyote, hata vile vilivyo mbinguni, na hakuna kinachoiweka mawingu isipokuwa dhambi pekee. Lakini kwa walio safi, hakuna kisichoeleweka, kama vile hakuna kisichoeleweka kwa neno lake—lisiloelezeka.

107. Kwa mwili, mwanadamu ni mwovu; kwa akili na neno, yeye ni asiyefaa. Katika ukimya unafikiria, na ukiwa unafikiria unasema ndani yako: kwa maana katika ukimya akili humzaa neno. Na neno la shukrani, lililotolewa kwa Mungu, ni wokovu kwa mwanadamu.

108. Yeye anayeongea bila kufikiri hana akili, kwa maana anazungumza bila kutafakari. Lakini tafakari yale yaliyo ya manufaa kwako kwa ajili ya wokovu wa roho yako.

109. Neno lenye hekima na faida kwa roho ni zawadi kutoka kwa Mungu; kwa upande mwingine, neno la bure na tupu, linalotaka kupima kipimo na umbali kati ya mbingu na nchi, na ukubwa wa jua na nyota, ni uvumbuzi wa mtu anayefanya kazi bure, ambaye, kwa majivuno ya bure, anatafuta kile ambacho hakimletei faida yoyote, kama vile kutaka kuchota maji kwa kichujio, kwa maana haiwezekani kwa watu kupata vitu kama hivyo.

110. Hakuna aliyeona mbingu, wala hakuna awezaye kujua kilicho ndani yake, isipokuwa mtu aliye na bidii kwa maisha ya wema, anayemjua na kumtukuza Yeye aliyeziumba (mbingu) kwa ajili ya wokovu na uzima wa mwanadamu. Mtu anayempenda Mungu kama huyo anajua bila shaka kwamba bila Mungu hakuna chochote, bali Yeye yuko kila mahali na katika kila kitu, kama Mungu, asiye na mipaka kwa chochote.

111. Kama vile mtu anavyotoka tumboni mwa mama yake, ndivyo roho inavyotoka mwilini uchi; baadhi ni safi na angavu, wengine wamechafuka kwa maanguko yao, na wengine bado wameweusiwa na makosa mengi. Ndiyo maana roho yenye busara na inayompenda Mungu, ikikumbuka na kutafakari juu ya masaibu na hali ngumu za maisha ya baada ya kifo, huishi maisha ya kimungu, ili isihukumiwe na isipate kuyapitia. Lakini wasioamini hawajali na hufanya dhambi, wakidharau yale yatakayokuja huko, kwa kuwa ni wapumbavu rohoni.

112. Kama vile, ukiwa umetoka tumboni, hukumbuki kilichokuwa tumboni, ndivyo, ukiwa umetoka mwilini, hukumbuki kilichokuwa mwilini.

113. Kama vile, ulipotoka tumboni, ukawa bora na mkubwa kwa mwili, ndivyo, utokapo mwilini ukiwa mtakatifu na asiye na doa, utakuwa bora na usiyeangamia, ukiishi mbinguni.

114. Kama vile mwili, ukikomaa kikamilifu tumboni, lazima uzaliwe, ndivyo roho, inapofikia kikomo cha maisha yake katika mwili kama alivyopanga Mungu, lazima iondoke mwilini.

115. Kama vile unavyoitendea roho ikiwa bado iko mwilini, ndivyo nayo itakavyokutendea utakapokuwa umeondoka mwilini. Yeye aliyelihudumia mwili wake vyema hapa, kwa kuupa kila aina ya raha, amejidhuru mwenyewe baada ya kifo (kama inavyojulikana kutoka kwa mfano wa mtu mkuu na Lazaro), kwa kuwa ameleta hukumu juu ya roho yake, kama mjinga.

116. Kama vile mwili unaotoka tumboni mwa mama ukiwa haujakamilika hauwezi kuishi, ndivyo pia roho, ikiondoka mwilini bila kufikia kuuona Mungu kupitia maisha ya wema, haiwezi kuokolewa wala kuwa katika umoja na Mungu.

117. Mwili, ukishikamana na roho, hutokea kwenye nuru kutoka gizani mwa tumbo; lakini roho, ikishikamana na mwili, hufungwa ndani ya giza la mwili. Kwa hiyo, mtu hapaswi kujiruhusu bali anapaswa kujidhibiti mwili, kama adui na mpinzani wa roho; kwani wingi wa chakula na vitu vitamu huamsha tamaa mbaya ndani ya watu, ilhali tumbo lenye kiasi huzidhibiti tamaa hizo na kuokoa roho.

118. Uungu wa kuona kimwili ni jicho, ilhali uungu wa kuona kiroho ni akili. Kama vile mwili usio na macho uko kipofu, hauwezi kuona jua linaloangaza dunia nzima na bahari, na haufurahii nuru yake, ndivyo pia roho isiyo na akili timamu na maisha ya wema iko kipofu: haimjui wala kumtukuza Mungu, Muumba na Mkarimu wa viumbe vyote, na haiwezi kuingia katika furaha ya kutuha kwake na baraka zake za milele.

119. Ujinga wa Mungu hutokana na ukosefu wa hisia na upumbavu wa roho: kutokana na ujinga huu, uovu huzaliwa, ilhali kutokana na kumjua Mungu, wema huja kwa watu na kuokoa roho. Hivyo basi, ikiwa, huku ukiwa na akili timamu na ukimkumbuka Mungu, unajitahidi kutotimiza tamaa zako mwenyewe, basi akili yako inageukia wema; lakini ikiwa, ukiwa umelewa kwa kutojua Mungu, unatafuta kutimiza tamaa zako mbaya kwa ajili ya raha yako mwenyewe, basi utaangamia kama vipofu, usiyejua mabaya yanayokusubiri baada ya kifo.

120. Pia ni sehemu ya utunzaji wa kimungu kwamba mambo hutokea kulingana na mpangilio usiobadilika, uliowekwa na Mungu kwa ajili ya ulimwengu, kama vile jua kuchomoza na kuzama kila siku na dunia kutoa mazao. Hata hivyo, haya yote yaliumbwa kwa ajili ya wanadamu.

121. Kila kitu ambacho Mungu huumba, kama Yeye Mwema, huumba kwa ajili ya wanadamu; lakini kila kitu ambacho wanadamu hufanya, hufanya kwa ajili yao wenyewe, iwe ni wema au uovu. Ili msiwachanganyikiwe na ustawi wa watu waovu, jueni kwamba kama vile miji inavyowaajiri watesaji si ili kusifu ukatili wao mbaya zaidi, bali kuadhibu wale wanaostahili kupitia kwao, ndivyo pia Mungu anavyowaruhusu waovu kushinda katika mambo ya kidunia ili kuwaadhibu wasiomcha Mungu kupitia kwao. Hata hivyo, baadaye atawaleta mbele ya hukumu Yeye mwenyewe, kwa maana, kwa kutomtumikia Mungu bali kujiruhusu kwa utumwa katika uovu wao wenyewe, walisababisha madhara kwa wengine.

122. Kama wale wanaoabudu sanamu wangejua na kuona kwa mioyo yao kile wanachoabudu, wasingepotoka kutoka kwa njia ya wema, ingawa ni wanyonge; bali, wakiona uzuri, mpangilio na malezi katika yote yaliyoumbwa na yanayotoka kwa Mungu, wangemtambua Muumba wa vitu hivi vyote kwa ajili ya wanadamu.

123. Mwanadamu, kwa kuwa ni mwovu na mpotovu, ana uwezo wa kuua; Mungu, hata hivyo, humpa uhai bila kukoma hata wale wasiostahili. Kwa kuwa ni mkarimu (kwa wote) na mwema kwa asili, alitaka kuwa na amani, na hivyo ikawa na inaendelea kuwa kwa ajili ya mwanadamu na wokovu wake.

124. Binadamu (wa kweli) ni yule aliyeelewa kile ambacho mwili ni—yaani, kwamba ni wenye kufa na wa kupita. Mtu wa aina hiyo pia anaelewa roho (kama inavyopaswa)—yaani, kwamba ni ya kimungu na isiyokufa, na, ikiwa ni pumzi ya Mungu, inaungana na mwili kwa ajili ya majaribio na kupaa hadi kufanana na Mungu. Lakini yeye aliyeielewa roho kama inavyostahili huishi kwa haki na kwa namna inayomfurahisha Mungu, bila kuiamini wala kuiruhusu mwili. Akimtafakari Mungu kwa akili yake, hutambua kwa busara baraka za milele ambazo Mungu ameitawaza roho.

125. Mungu, kwa kuwa ni mwema na mkarimu, amempa mwanadamu uhuru kuhusiana na wema na uovu, akimneemesha kwa akili ili, kwa kutafakari ulimwengu na vyote vilivyomo, aweze kumjua Muumba wa vitu vyote kwa ajili ya mwanadamu. Lakini mtu asiye haki anaweza kutamani hili lakini akashindwa kulielewa; anaweza, kwa bahati mbaya yake, kukosa imani na kufikiri kinyume na ukweli. Hii ndiyo uhuru ambao mwanadamu anao kuhusiana na wema na uovu!

126. Ni mpango wa Mungu kwamba, kadiri mwili unavyokomaa, roho ipewe akili—ili mtu aweze kuchagua, kati ya wema na uovu, kile kinachoridhisha akili (yaani wema); ilhali roho isiyochagua wema haina akili. Hii ndiyo sababu, ingawa miili yote ina roho, haiwezi kusemwa kwamba kila roho ina akili. Akili inayompenda Mungu hupatikana kwa wenye kujihami, wacha Mungu, wenye haki, wasafi na wema, wenye rehema na watiifu. Uwepo wa akili husaidia mtu katika uhusiano wake na Mungu.

127. Kuna jambo moja tu lisilowezekana kwa mtu—kuwa na uzima wa milele (kutoroka kifo). Anaweza kuingia katika umoja na Mungu ikiwa ataelewa jinsi hili linavyowezekana. Kwa maana kupitia tamaa na uelewa (wa jambo hili), kwa ajili ya imani na upendo, kama inavyothibitishwa na maisha mema, mtu anakuwa mwenza wa Mungu.

128. Jicho huona vinavyoonekana, ilhali akili hufahamu visivyoonekana. Akili inayompenda Mungu ni nuru ya roho. Yeye yeyote aliye na akili inayompenda Mungu hupata nuru moyoni na humuona Mungu kwa akili yake.

129. Hakuna mtu mwema anayeshtakiwa. Yeye ambaye si mwema, bila shaka, ni mwovu na anayejiruhusu. Fadhila kuu ya mtu ni kudharau mwili. Kujiondoa kwa hiari ya mtu mwenyewe katika mali za kidunia, zinazopita na za kimwili, badala ya kwa sababu ya umaskini, hutufanya warithi wa baraka za milele zisizoharibika.

130. Yeye aliye na ufahamu anajua kuhusu nafsi yake kile ambacho kweli ni—yaani, kwamba yeye ni mwanadamu mfao. Yeye aliyejijua pia anajua kwamba vitu vyote ni uumbaji wa Mungu, na viliumbwa kwa ajili ya wokovu wa wanadamu. Iko ndani ya uwezo wa wanadamu kuelewa haya yote na kuamini ipasavyo. Mtu wa namna hiyo anajua kwa hakika kwamba wale wanaodharau mali za kidunia hupata taabu kidogo sana, na hupokea faraja na amani ya milele kutoka kwa Mungu baada ya kifo.

131. Kama vile mwili usio na roho ulivyo mfu, ndivyo roho isiyo na akili ilivyo tupu (kame) na haiwezi kumiliki Mungu.

132. Mungu anamsikia mtu mmoja; Mungu anajitokeza kwa mtu mmoja; kwa maana Mungu ni mpenzi wa wanadamu, na popote mtu alipo, hapo ndipo Mungu alipo; mtu mmoja ni mwabudu anayestahili Mungu; Mungu anajibadilisha kwa ajili ya mwanadamu.

133. Kwa ajili ya mwanadamu, Mungu alitengeneza mbingu, zikipambwa kwa nyota; kwa ajili ya mwanadamu, alitengeneza dunia, na watu huiendeleza kwa ajili yao wenyewe. Wale wasioona utunzaji huu wa kimungu hawana akili katika roho.

134. Wema haonekani, kama vile yale yaliyopo mbinguni hayayoonekani; lakini uovu unaonekana, kama vile yale yaliyopo duniani yanaonekana. Wema ni kitu kisichoweza kulinganishwa, wakati mtu mwenye ufahamu huchagua kilicho bora zaidi. Ni mtu tu ndiye anayeweza kumjua Mungu na viumbe vyake.

135. Akili hufanya kazi ndani ya nafsi, ilhali asili hufanya kazi ndani ya mwili. Akili hutukuza nafsi, ilhali asili husababisha mwili kuoza. Asili hufanya kazi ndani ya kila mwili, lakini si kila nafsi ina akili; ndiyo maana si kila nafsi huokolewa.

136. Nafsi ipo duniani kama kitu kilichozaliwa, ilhali akili iko juu ya dunia, kama kitu ambacho hakijazaliwa. Nafsi inayofahamu dunia ni nini na inayotamani kuokolewa imefungwa na sheria ya dharura ya kutafakari ndani yake kila saa kwamba hapa na sasa kuna mapambano (ya kifo) na mateso (ya matendo), ambayo mtu hawezi kuvumilia mtazamo wa Mhukumu, na kwamba ni kana kwamba roho tayari inaharibika. Ikifikiria hivi, hujikinga dhidi ya raha za kijinga na za aibu.

137. Duniani, kuzaliwa na kufa vimeamriwa na Mungu, ilhali mbinguni kuna utimilifu wa vitu vyote na kutobadilika. Hata hivyo, vitu vyote viliumbwa kwa ajili ya mwanadamu na wokovu wake. Ingawa haina haja ya vema vyovyote, Mungu ameandaa mbingu, dunia na viumbe kwa ajili ya mwanadamu, akimpa kupitia vyo kila raha katika vema.

138. Mwenye kufa anawekwa chini ya asiyefaa na anamtumikia—yaani, viumbe vinamtumikia mwanadamu—kwa sababu ya upendo wa Mungu Muumba kwa wanadamu na wema Wake wa asili.

139. Maskini, wasio na uwezo wa kuudhi, hawahesabiwi miongoni mwa wacha Mungu kwa vitendo. Lakini yeyote aliye na uwezo wa kuudhi lakini hatumii nguvu zake kwa uovu, bali humrehemu mnyonge, yeye, kwa wema wake mbele za Mungu, ni mshiriki wa thawabu njema hata baada ya kifo.

140. Kupitia upendo wa Mungu aliyetuumba kwa wanadamu, kuna njia nyingi za wokovu, ambazo hugeuza roho kumwelekea Yeye na kuzipandisha mbinguni. Roho za wanadamu hupokea thawabu kwa wema na adhabu kwa dhambi.

141. Mwana yuko katika Baba, Roho yuko katika Mwana, na Baba yuko katika wote wawili. Kupitia imani, mtu hujua yote yasiyoonekana na yaliyo nje ya ufikiaji wa akili. Hata hivyo, imani ni usadikisho wa hiari wa roho katika yale yanayotangazwa na Mungu.

142. Kama vile wale ambao, kwa mahitaji au mazingira yoyote, wanalazimika kuvuka mito mikubwa, ikiwa wako na akili timamu, wanahifadhi maisha yao; kwani hata kama mkondo ni mkali, hata kama maji huingia kwenye mashua, wanaponyezwa kwa kushikilia chochote kinachopatikana karibu na kingo; lakini wakilewa, basi hata wakijaribu mara kwa mara kufika ng'ambo, wakiwa wameshindiwa na pombe, wanamwagwa na mawimbi na kuacha kuwa miongoni mwa walio hai: kwa njia ileile, ikiwa nafsi, ikiwa imeporomoka katika mawimbi na vortiksi ya mkondo wa maisha, haipandi juu ya tamaa za mwili na kujitambua—yaani, kwamba, ikiwa ni ya kimungu na isiyokufa, imewezwa na mwili wa kimwili, usio na uaminifu, wenye tamaa na wenye kufa, kama jaribio tu—na inaruhusu kujitwaa na tamaa za mwili hadi kwenye maangamizi yake mwenyewe; basi, kama mtu anayejidharau, akiwa amelewa ujinga na kupuuza ustawi wake mwenyewe, hupotea na kubaki nje ya duara la waliookolewa. Kwa maana mwili, kama mto, mara nyingi hutuvuta kuelekea kwenye anasa zisizofaa.

143. Nafsi mwenye hekima, ikisimama imara katika nia yake njema, hudhibiti hasira na tamaa—hizi tamaa zake zisizo na hekima zaidi—kama vile mtu anavyodhibiti farasi; na kwa sababu inapambana nazo, kuwadhibiti na kuwashinda, hutawazwa taji na kuhesabiwa kuwa mwafaa kwa nafasi mbinguni, akipokea hili kama zawadi kwa ajili ya upandaji na kazi zake kutoka kwa Mungu aliyeiumba.

144. Nafsi yenye hekima ya kweli, inapoona furaha ya wabaya na ustawi wa wasiostahili, haisumbuliwi na mawazo ya raha zao katika maisha haya, kama ilivyo kwa watu wapumbavu; kwani nafsi kama hiyo inaelewa waziwazi ufuatiliaji wa furaha na kutokuwa na uhakika kwa kukaa kwa mtu hapa, na ufupi wa maisha haya, na usawa wa hukumu; na huamini kwamba Mungu hasahau kile kilicho muhimu kwa ajili ya utunzaji wake.

145. Maisha ya kimwili na kufurahia katika maisha haya utajiri na mamlaka makubwa ni kifo kwa roho; kinyume chake, bidii, uvumilivu, umaskini unaoambatana na shukrani, na kujiua kwa mwili ndiyo maisha ya roho na njia ya faraja ya milele.

146. Nafsi yenye hekima, ikidharau faida za kidunia na maisha haya ya kupita, huchagua faraja ya mbinguni na uzima wa milele, ambao itapokea kutoka kwa Mungu kwa ajili ya maisha mema.

147. Wale wanaovaa nguo chafu huchafua nguo za wale wanaowagusa. Vilevile, watu wenye tabia mbaya na mwenendo potovu, wanaposhughulika na watu wa kawaida na kuwasemesha kwa njia isiyofaa, huchafua roho zao kupitia hisia ya kusikia, kana kwamba kwa uchafu.

148. Mwanzo wa dhambi ni tamaa, ambayo kupitia kwake nafsi yenye akili huharibika. Upendo, hata hivyo, ni mwanzo wa wokovu na Ufalme wa Mungu kwa nafsi.

149. Kama vile shaba, inavyotupwa kwa kupuuzwa na kuachwa bila utunzaji unaofaa, inaharibiwa na kutu inayotokea juu yake kwa kukaa katika vifurushi kwa muda mrefu bila kutumika, na hivyo inakuwa na dosari na isiyofaa kwa matumizi, vivyo hivyo nafsi, ikibaki katika utulivu na kupuuza maisha mema na

kumgeukia Mungu, ikijinyima ulinzi wa Mungu kupitia matendo yake maovu, inateketezwa na uovu unaotokana na uzembe huo ndani ya mwili, na hivyo inakuwa na dosari na isiyostahili wokovu.

150. Mungu ni mwema, asiyeathirika na asiyebadilika. Ikiwa mtu yeyote, huku akikiri kuwa ni jambo la baraka na la kweli kwamba Mungu haabadiliki, bado anashangazwa na jinsi Yeye (akiwa hivyo) anavyofurahi kwa wema, anavyogeuka mbali na waovu, anawakasirikia wenye dhambi, lakini huonyesha rehema kwao wanapo tubu, basi ni lazima isemwe kwamba Mungu hafanyi shangwe wala hashasha, kwa maana furaha na hasira ni hisia. Ni upuuzi kufikiri kwamba Asili ya Uungu inaweza kupata wema au uovu kwa sababu ya matendo ya wanadamu. Mungu ni mwema na hufanya mema tu; Hamdhuru mtu yeyote, akibaki kuwa yeye yule daima; ilhali sisi, tunapokuwa wema, tunaingia katika umoja na Mungu, kwa kufanana kwetu naye, na tunapokuwa wabaya, tunajitenga na Mungu, kwa kutofanana kwetu naye. Kwa kuishi kwa wema, sisi ni wa Mungu; lakini kwa kuwa waovu, tunatupwa mbali Naye. Hii haimaanishi kuwa Yeye anatuchukia, bali kwamba dhambi zetu zinazuia Mungu kung'aa ndani yetu, huku zikituunganisha na mashetani wanaotesha. Kwa hiyo, ikiwa kupitia maombi na matendo ya hisani tunapata msamaha wa dhambi zetu, hii haimaanishi kwamba tumemtuliza Mungu au kumbadilisha, bali kwamba kupitia matendo hayo na kugeuka kwetu kwa Mungu, baada ya kuponya uovu ulio ndani yetu, tunawaweza tena kushiriki wema wa Mungu; hivyo basi kusema, 'Mungu anageuka mbali na waovu,' ni sawa na kusema, 'jua linaficha mwanga wake kwa vipofu.'

151. Nafsi ya mcha Mungu humjua Mungu katika mambo yote: kwani kuwa mcha Mungu si kitu kingine isipokuwa kutimiza mapenzi ya Mungu, na hii inamaanisha kumjua Mungu; yaani, mtu anapojitahidi kuwa huru kutokana na wivu, mwenye kujidhibiti, mnyenyekevu, mkarimu kulingana na uwezo wake, anayependa mshikamano, asiye na upendeleo, na kufanya yote yanayompendeza Mungu.

152. Maarifa ya Mungu na hofu ya Mungu ndiyo dawa dhidi ya tamaa za mwili. Kwani pale panapokuwepo ujinga wa Mungu katika nafsi, tamaa, zikibaki bila kupona, huharibu nafsi. Ndipo inapoharibiwa na uovu unaoishi ndani yake, kama kwa taabu ya muda mrefu. Lakini Mungu hashtakiwi kwa hili, kwani Yeye amewapa wanadamu maarifa na akili.

153. Mungu amempa mwanadamu maarifa na akili, akijitahidi kumtakasa kutoka kwa tamaa zake na uovu wa asili, na, katika wema Wake, akitaka kubadilisha ufao kuwa uhai usioisha.

154. Akili, ikikaa katika roho safi na inayompenda Mungu, humuona Mungu kwa kweli – Asiyezaliwa, Asiyeonekana, Asiyeweza Kuelezwa – Yeye Aliye Safi kwa mioyo safi.

155. Taji la kutokuoza, wema na wokovu wa mwanadamu liko katika kuvumilia majonzi kwa shukrani. Kujizuia hasira, ulimi, tumbo na tamaa ya mwili hujidhihirisha kuwa msaada mkuu sana kwa roho.

156. Kile ambacho ulimwengu unadumishwa nacho ni utunzaji wa Mungu, na hakuna mahali popote ambapo utunzaji huu hauigusi. Zaana, zaidi ya hayo, ni Neno la Mungu linalojitimiza, muumba wa mambo yanayounda ulimwengu huu, Mpangaji na Msanii wa yote yanayotokea. Haiwezekani kabisa kwa mambo kuwa na mpangilio kamili bila nguvu ya utambuzi ya Neno, ambalo ni sura, akili, hekima na zaana ya Mungu.

157. Shauku inayochochewa na kumbukumbu ni mzizi wa tamaa zinazofanana na giza. Wakati katika kumbukumbu hii ya tamaa, nafsi haitambui kuwa ni pumzi ya Mungu na inajitupa katika dhambi, bila kufikiria kuhusu taabu kuu itakayokumbana nayo baada ya kifo, kwa upumbavu wake.

158. Ugonjwa mkuu na usio na tiba wa roho, na maangamizi yake, ni kumsahau Mungu na kiburi. Tamaa ya uovu ni upungufu wa wema; wema wetu, hata hivyo, unakwenda sambamba na kutenda kwa hiari kila tendo jema linalomvutia Mungu wa wote.

159. Mwanadamu pekee ndiye anayeweza kumpokea Mungu. Kwani ni kwa kiumbe huyu mmoja aliye hai ambaye Mungu huzungumza naye—usiku kwa njia ya ndoto, na mchana kwa njia ya akili—na kwa kila njia hutabiri na kuashiria baraka zijazo kwa wale wanaomfaa.

160. Sio vigumu kwa yeyote kumjua Mungu. Iwapo, hata hivyo, unamtaka kumwona, tazama mpangilio wa vitu vyote na malezi yake kwa yote yaliyokuwapo na yaliyopo, kwa neno lake. Na haya yote ni kwa ajili ya wanadamu.

161. Mtakatifu ni yule aliye huru kutokana na uovu na dhambi. Kwani ukamilifu mkuu wa roho na kitendo kinachompendeza zaidi Mungu ni pale ambapo hakuna uovu kwa mtu.

162. Jina ni uteuzi wa mmoja miongoni mwa wengi (nomino ya pamoja). Lakini ni kinyume na akili kufikiri kwamba Mungu, Ambaye ni Mmoja na Pekee, awe na wale wanaoitwa jina lake: kwa maana neno 'Mungu' linamaanisha Yule Mmoja asiye na mwanzo, Ambaye aliumba vitu vyote kwa ajili ya wanadamu.

163. Ukigundua matendo maovu ndani yako, yatoe roho yako kwa matumaini ya wema: kwani Mungu ni mwenye haki na mwenye upendo kwa wanadamu.

164. Yeye anayejitahidi daima kubaki hakuachani na Mungu humjua Mungu, na maarifa hayo hutoka kwa Mungu; na mtu hubaki hakuachani na Mungu anapokuwa mwema katika mambo yote na kujiepusha na kila raha ya kimwili, si kwa kukosa uwezo wa kuzifurahia, bali kwa hiari yake mwenyewe na kwa kujidhibiti kwa hiari.

165. Mshukuru anayekudhulumu, nawe utakuwa na Mungu kama rafiki yako. Usimzungumzie vibaya adui yako kwa yeyote. Jitahidi katika upendo, usafi, uvumilivu, kujidhibiti na kadhalika; kwani hii ndiyo maarifa ya Mungu—kumfuata Mungu kwa unyenyekevu na sifa kama hizo. Lakini matendo kama hayo si sifa ya kila mtu, bali ni sifa ya nafsi iliyo na hekima.

166. Nimeandika sura hii kwa manufaa ya watu wa kawaida kabisa, dhidi ya wale wanaothubutu kusema kwamba mimea na mitishamba vina roho. Mimea ina uhai wa kimwili, lakini haina roho. Mwanadamu huitwa mnyama mwenye akili kwa sababu ana akili na ana uwezo wa kupata maarifa. Kuhusu wanyama wengine—wa nchi na wa angani—wanao sauti, wao wana pumzi na roho. Kila kitu kinachokua na kuoza kinaweza kuitwa hai kwa sababu kinaishi na kukua, lakini haiwezi kusemwa kwamba vitu vyote hivyo vina roho. Kuna aina nne tofauti za viumbe wenye uhai: baadhi ni wasiokufa na wenye uhai wa kiroho, kama vile Malaika; wengine wana akili, roho na pumzi, kama vile wanadamu; wengine wana pumzi na roho, kama vile wanyama; na wengine wana uhai tu, kama vile mimea. Uhai katika mimea hudumu bila roho, bila pumzi, bila akili na bila uhai wa milele; lakini viumbe wengine wote hawawezi kuwepo bila uhai. Kila roho ya binadamu daima husonga.

167. Unapopata tamaa ya raha fulani ya kimwili, kuwa mwangalifu usishindwe mara moja nayo, bali, ukiiacha kando kwa muda mfupi, kumbuka kifo na tafakari jinsi ilivyo bora zaidi kutambua kwamba kwa kufanya hivyo umeshinda mvuto huu wa anasa.

168. Mungu, kwa namna inayofaa zaidi, ameweka kizuizi dhidi ya uovu kwa wanadamu kwa kuwapa akili, maarifa, busara na uwezo wa kutofautisha kati ya wema na uovu, ili, tukitambua kwamba uovu unatuumiza, tuweze kuukimbia. Lakini mtu mjinga hufuata uovu, na hata kujivunia; na, kana kwamba amenaswa kwenye wavu, anapambana, akiwa amefungwa nao kutoka ndani, akiwa hana nguvu ya kamwe kuinuka juu yake, ili kumwona na kumjua Mungu, ambaye aliumba vitu vyote kwa ajili ya wokovu na utakatifu wa mwanadamu.

169. Wanadamu wanapaswa kujitunza, wakijua kabla kwamba kifo kinawasubiri. Kwani uzima uliobarikiwa ndio urithi wa roho mwema ikiwa ni mwema, na kifo cha milele hukiwakuta wakiwa wabaya.

170. Unapolala kitandani mwako, kumbuka ndani yako, kwa shukrani, baraka na Utunzaji wa Mungu. Kisha, ukiwa umejaa wazo hili jema, utafurahi kikamilifu kwa roho, na usingizi wa mwili wako utakuwa kichocheo cha roho; kufumba macho kwako – kuwa ni maono ya kweli ya Mungu; na ukimya wako, ukiwa umejaa hisia ya wema, kwa moyo wako wote na nguvu zako zote, utatoa sifa za dhati – utukufu wa dhati kwa Mungu, Bwana wa vitu vyote. Kwa maana hakuna uovu ndani ya mtu, basi shukrani peke yake—zaidi ya dhabihu yoyote ya thamani—huwafurahisha Mungu. Utukufu uwe kwake milele na milele. Amina.

3. Kanuni ya Maisha ya Mtawa

1. Ninatoa sheria hizi, kama Bwana atakavyozitamka kwa midomo yangu, kwa wale wanaotaka kujitwika mzigo mzito wa maisha ya mtawa. Amri hizi lazima zitiwe maanani, na yeye yeyote anayevunja hata moja kati yake *'ataitwa mdogo katika ufalme wa mbinguni'* (Mathayo 5:19).

a) Mtindo wa nje na mpangilio wa nje wa maisha kama hayo

a) *Kujitenga na dunia na kuishi miongoni mwa watu.*

1. Yeye yeyote anayetaka kuokolewa (kwa kuishi maisha ya kujinyima) asibaki nyumbani kwake, wala aishi katika mji ambapo aliwahi kutenda dhambi; wala asitembelee wazazi wake au jamaa zake wa damu: kwa maana hili linaumiza roho na kuharibu matunda ya maisha.

2. Usirudi mjini ulipofanya dhambi mbele za Mungu.

3. Usiende kuona jinsi jamaa zako wanavyoishi, wala usiruhusu wao kuja kuona jinsi unavyoishi; kwa kweli, usiwone kabisa.

b) Uchaguzi wa Maisha ya Jangwani.

4. Mababa wetu wa kiroho wanasema kuwa jangwa ndilo mahali panapofaa zaidi kwa kutafakari juu ya kifo na kimbilio la uhakika dhidi ya vishawishi vya vitu vya kidunia vinavyoridhisha mwili.

5. Yeye yeyote anayeishi jangwani na akanyamaza huokolewa kutoka kwa aina tatu za mizozo: mzozo unaotokana na yale yanayosikika, mzozo unaotokana na yale yanayosemwa, na mzozo unaotokana na kuona vitu vinavyoweza kuumiza moyo wake.

6. Jihadhari ili wazo lisikudanganye kwa kupendekeza kwamba jangwa ni mahali pa baridi.

d) Upweke katika Seli

7. Jitenga na kelele za maisha ya duniani, tafuta upweke, nawe utakuwa msafiri. Kukaa katika seli yako kutakuwa kwako sawa na kuanza safari kuelekea nchi ya kigeni.

8. Kila unapotoka nje, fanya kila uwezalo kurudi haraka iwezekanavyo mahali pako pa upweke, ili uweze kujitolea kwa maombi yako.

9. Unapotoka kwenda kuvuna, usichelewe huko, bali rudi haraka mahali pako pa upweke.

10. Unapotembelea ndugu, usikae sana katika seli yake.

(d) Shughuli na taratibu za seli.

11. Ukiwa katika seli yako, jitolee kwa shughuli tatu zifuatazo: ufundi, kusoma Zaburi na maombi.

12. Ukiwa katika seli yako, jishughulishe na yafuatayo: kusoma Maandiko, kumwomba Mungu na kazi za mikono.

13. Funga kila siku hadi saa ya tisa, isipokuwa Jumamosi na Siku ya Bwana. Saa ya tisa inapofika, nenda kwenye seli yako ya ndani kabisa[1] , na uombe kabla ya kula mlo wako. Baada ya kula, badilisha kati ya kusoma na kuomba.

d) Sala na kupiga magoti.

14. Fanya sala zako kwa nyakati zilizowekwa, bila kukosa hata moja, ili usihesabiwe.

15. Sema sala yako ya jioni kabla ya kwenda kanisani[2] .

16. (Na daima) kabla ya kwenda kanisani, ombea katika seli yako.

17. (Kwa ujumla) kabla na baada ya sala ya pamoja na ndugu, daima sala zako zisaliwe selini mwako; na usiwahi kuwa mvivu kufanya hivyo.

18. Sujudu mara kwa mara, na usiwe mvivu kufanya hivyo, ili usife kifo kibaya.

19. Unapoomba, usijiruhusu kuwa mvivu: maana sala ya mvivu ni maneno matupu.

20. Unapoomba na kumkumbuka Mungu, kuwa kama ndege, anayepaa kwa urahisi na juu, kulingana na nadhiri yako ya ukiwa mtawa na umuhimu wa mavazi yako.

e) Kusoma na Tafakari ya Mungu

21. Jitoe kwa kusoma Maandiko, nayo yatakuokoa kutoka kwa uchafu (au: yatafukuza mawazo machafu).

22. Ukijitolea daima na kwa dhati kusoma Maandiko na kutii amri, basi rehema za Mungu zitakaa nawe.

23. Tafakari juu ya kazi za Mungu na usiwe mvivu katika maombi.

24. Mtawa anayekaa katika kibanda chake midomo yake imefungwa na asimkumbuki Mungu ni kama nyumba iliyoharibika iliyo nje ya mji, ambayo daima imejaa kila aina ya uchafu; kwa maana yeyote anayefikiria kuondoa uchafu kutoka nyumbani kwake huchukua tu na kuuweka huko. (Yaani: ananyamaza kwa midomo yake, lakini akili yake inazurura, anajirejesha mawazo yake na anavutiwa na moyo wake – yote hayo ni upuuzi wa dhambi unaotupwa katika nafsi na mashetani).

g) Ufundi na kazi kwa ujumla.

25. Mwili lazima utawaliwe na uchovu kutokana na kazi ya muda mrefu.

26. Jipangie kazi ya wastani kama shughuli ya seli, na moyo wako utakuwa mnyenyekevu.

27. Jilazimishe kujishughulisha na kazi za mikono, na hofu ya Mungu itamizama ndani yako.

28. Uwe mwangalifu katika kazi ya mikono, na hofu ya Mungu itakujia.

29. Ukiwa umeketi katika seli yako, jitoe kwa kazi ya mikono, lakini usiruhusu jina la Bwana liko mbali nawe; bali daima mwelekee mawazo yako, jifunze kutoka kwake moyoni mwako, na umsifu kwa ulimi wako, ukisema: 'Bwana wangu, Yesu Kristo, nionee huruma'; au: 'Bwana Yesu Kristo, nitume msaada wako'; au: 'Ninakusifu, bwana wangu, Yesu Kristo'.

---

[1] Hadi wakati huo, kazi ilifanyika chini ya paa la wazi au kwenye veranda, ambazo wakati mwingine ziliitwa 'chumba cha nje'.

[2] Katika Monasteri ya Mtakatifu Savva, saa moja kabla ya Matins, kengele hupigwa, na kila mtu katika seli yake hufanya kuinama kiunoni mara 1,500 na kujikunja chini mara 150, zote zikifuatana na Sala ya Yesu.

g) Chakula.

30. Weka muda maalum (daima uleule) wa milo yako, na ule ili kuitunza mwili wako, si kwa ajili ya raha.

31. Kula chakula rahisi na cha bei nafuu.

32. Kula mkate wako kwa ukimya na kwa kiasi, na hakikisha kuwa unavyoketi (mezani) ni kwa unyenyekevu.

33. Usile hadi ukose njaa.

34. Usiwe mraibu wa chakula, ili dhambi zako za zamani zisiweze kufufuka ndani yako.

35. Usivunje saumu yako siku za Jumatano na Ijumaa.

36. Usile nyama yoyote kabisa.

37. Usikaribie mahali popote panapohudumiwa divai.

38. Usiharakishe kwenye mikusanyiko au milo ya pamoja.

39. Ukifika mahali ambapo mlo wa pamoja unaandaliwa[3] , onja chakula na umshukuru Mungu.

40. Usiongeze kikombe cha nne cha divai kwenye yale matatu, isipokuwa ni kwa sababu ya ugonjwa mbaya[4] .

41. Usinyoshe mkono mara moja kuchukua kile unachopewa.

42. Ukiwa kijana, usinyooshe mkono wako kabla ya wengine, kwani hii si haya.

(i) Usingizi.

43. Lala kidogo na kwa kiasi, na Malaika watakutembelea.

44. Ukiwa na afya njema, usitoe mkanda wako.

45. Unapolala, usijifiche mikono yako ndani (labda kifuani mwako), ili usitende dhambi bila kujitambua.

i) Mavazi.

46. Mchana na usiku, vaa tunika yako, koti lako, na mavazi yako yote, kama mfungwa na mtekwa.

47. Usivae nguo ambazo unaweza kujivunia au kujigamba nazo.

48. Tetea nguo zako, usije ukajikuta uchi miongoni mwa umati wa watu Siku ya Hukumu[5] .

(k) Maudhui yote ambayo sifa yake kuu ni umaskini.

49. Zaidi ya hayo, usikusanye chochote zaidi ya unachohitaji.

50. Umaskini si kitu kingine isipokuwa kiasi katika mambo yote, au hali ambayo mtu anaridhika na kidogo.

51. Penda ukosoaji kuliko heshima, kazi ya mwili kuliko mapumziko, na ukosefu wa mali (zinazohitajika) kuliko wingi.

l) Ibada ya Kanisa[6] .

52. Masuala ya kanisa (utunzaji wa kanisa na Ibada ya Mungu) lazima yamkabidhiwe mtu mwaminifu na anayemcha Mungu.

53. Mara tu kengele inapoita, usichelewe kwenda kanisani.

54. Usipuuzie ibada, isije ikawa kikwazo au mtego kwako.

55. Usizungumze kabisa kanisani.

56. Usitende kanisani kama unavyotenda mahali ambapo umati mkubwa hukusanyika (yaani, hakikisha akili yako haina kelele na mchanganyiko wa mawazo mengi).

57. Msizike wafu wenu kanisani (yaani, msijishughulishe na jinsi ya kusimamia shughuli zenu za kidunia).

m) Mahusiano:

aa) Kwanza kabisa, mgeukie mkuu wa monasteri, baba yako wa kiroho, wazee, na kwa ujumla, wale waliofikia ukomavu wa kiroho.

---

[3] Yaani, wakati mtu angekusanya watawa wote na kuwapatia mlo kanisani.

[4] Hii haikutokea katika seli, bali kwenye milo ya pamoja. Divai kwa kawaida ilikuwa ya zabibu, iliyotengenezwa nyumbani na yenye kiwango kidogo cha pombe.

[5] Hii huwapa wazo la kuishi kwa namna inayofaa kwa mavazi yao ya kazi.

[6] Watawa hao waliishi wameenea kote jangwani; katikati ya eneo lililotawaliwa na vyumba vyao kulikuwa na kanisa, ambapo walikusanyika kwa ajili ya maombi ya pamoja. Kanisa lilikuwa likiwasilishwa kwa mtu mmoja au zaidi waliochaguliwa. Macarius Mkubwa, aliporudi mara moja kwenye skete baada ya kumtembelea Mt. Antwoni, aliwajibu ndugu walipomuuliza Abba mkubwa alivyowaamuru: 'Si vizuri,' alisema, 'kwamba hatuna dhabihu,' yaani, Liturujia. Kisha wakaharakia kuanzisha kanisa. Hii ni mfano wa jinsi Mtakatifu Antwoni alivyoandaa maisha ya watawa.

58. Usianze kazi yoyote, iwe ya aina gani, bila kwanza kushauriana na abati wa monasteri[7] .

59. Usizungumze kwa muda mrefu mbele ya abati wako au wale walio na cheo cha juu kuliko wewe.

60. Daima shikilia moyoni mwako azma ya kumtii baba yako, na hofu ya Mungu itachimba mizizi ndani yako.

61. Ukamilifu wa jitihada yako ya kiroho upo katika utiifu; na ni jema kwa mtu kubeba nira ya Bwana tangu ujana wake – kutumika na kutii.

62. Usiwe mkaidi, ili usije ukafanywa chombo na vyombo vya maovu yote na dhuluma.

63. Kwa unyenyekevu na machozi, muombe baba yako akuelekeze katika yale ambayo bado hujui, na hutaaibika.

64. Kumbuka daima yule anayekuelimisha katika mafundisho yaliyo sawa, na jitahidi kujifunza kwake amri zinazotoa uzima – nawe utaishi maisha yenye mafanikio kulingana na mapenzi ya Bwana, kama ilivyoandikwa na Mtume aliye barikiwa Paulo: *'Jitume kwa hayo; yatafakari sana, ili maendeleo yako yaonekane wazi kwa wote'* (1 Tim. 4:15).

65. Ukiwa umeweka nira yako kwa dhati chini ya nira ya utiifu, sikiliza kwa makini yale yasemwayo kwako, kisha yatimize kwa bidii na kwa ukamilifu wa amri.

66. Usimfiche baba yako dhambi yoyote uliyotenda.

67. Jifunze adabu njema kila siku kutoka kwa wazee wako.

68. Wapende baba zako wa kiroho kuliko wazazi wako wa kidunia, kwa kuwa wanakutunza kwa ajili ya Mungu.

69. Ishi kwa namna ambayo wale wazee wa monasteri, waliokuzalia kiroho, wafurahi kwa utukufu wako miongoni mwa umati wa watakatifu.

70. Fanya kila uwezalo kuhakikisha kuwa baraka ya wazee wa monasteri iko juu yako.

71. Usifunue mawazo yako kwa kila mtu, bali kwa wale tu wanaoweza kuponya roho yako.

72. Usifunue mawazo yako kwa kila mtu, ili usije ukawe kikwazo kwa ndugu yako.

73. Kuwa na urafiki kwa kila mtu, lakini usimchukulie kila mtu kama mshauri.

bb) Pamoja – kila mtu kwa kila mtu.

74. Jitahidi kuhakikisha kwamba watu wote wanakubariki.

75. Mwonyeshe ndugu yako kujali na uwe mwema kwake.

76. Kama ndugu yeyote anakusihi kwa dhati umsaidie, fanya naye kazi siku nzima.

77. Wajaribu marafiki zako kwanza, na usimfanye kila mtu rafiki yako wa karibu; usimwamini kila mtu, kwa maana dunia imejaa udanganyifu. Bali chagua kwa ajili yako ndugu mmoja anayemcha Bwana, na uwe rafiki naye kama ndugu anavyokuwa na ndugu. Zaidi ya yote, shikamana na Mungu kama mwana anavyomshikamana na baba yake, kwa maana watu wote wameangushwa na udanganyifu, isipokuwa wachache. Ulimwengu umejaa ubatili, misiba na huzuni.

(bb) Wazee kwa wengine.

78. Ukiwa umeacha kutenda dhambi, basi zungumza kwa jina la Bwana na waelekeze wale ambao kwa ajili yao jina la Bwana hulashwa: na kwa kuwa wamekufa na kukatizwa kutoka kwa Bwana aliye hai, jitahidi kuhakikisha wanageuka kutoka kwa matendo yao yaliyokufa, wafufuke, na wakustahili kupokea utukufu.

79. Kemea (na kusahihisha) watoto wako (wa kiroho) bila huruma, kwa maana utawajibika kwa hukumu yao (yaani, ikiwa watathibitika kuwa wanastahili hukumu katika Siku ya Mwisho).

80. Kemea bila huruma, lakini kwa hofu ya Mungu. Usigeuze upande kwa yeyote, awe yeyote aliye, na ukemea kwa maneno ya kweli.

81. Ndugu akikuja kwako na kukujulisha mawazo yake, kuwa mwangalifu usiyarudie kwa mtu yeyote, bali ombea wewe mwenyewe na yeye, ili Bwana awaweke hai nyote wawili.

82. Msiwageuze yeyote anayetafuta imani kwa Kristo.

83. Kwa yeyote asiyekubali ushauri wako, usimpatie.

84. Usimpelekee mtu wowote jambo lolote kama kanuni mpaka wewe mwenyewe ulitekeleze.

85. Dhambi kuu kuliko zote ni kumwamuru mtu mwingine afanye kile ambacho wewe mwenyewe huifanyi, kwani hatupati faida yoyote kutokana na matendo ya wengine.

gg) Kwa wagonjwa.

---

[7] Watawa hao waliishi kando na kando, lakini jumuiya yao iliyotawanyika ilikuwa kitu kimoja na ilikuwa na kichwa kimoja, kama ilivyokuwa, kwa mfano, kwa Macarius wote wawili, Ammon, katika skete, katika vyumba vyao na huko Nitria.

86. Unapoamka kila asubuhi, wajali wagonjwa miongoni mwenu.

87. Zunguka kwa wagonjwa na ujaze vyombo vyao maji.

88. Wape wagonjwa katika monasteri chochote unachoweza kuwapatia.

89. Ikiwa abati wako atakupa jukumu la kuwahudumia wagonjwa, wahudumie kwa moyo wako wote, ili upokee thawabu maradufu kutoka kwa Mungu, yaani, kwa utiifu uliofanywa kwa upendo.

dd) Kwa wasafiri.

90. Kama ndugu yeyote anakuja kwako, hata wakati usiofaa, mkaribishe kwa furaha, ili amshukuru Mungu na asihuzunike kwa ajili yako.

91. Kama ndugu yeyote anakuja kwako, jiunyaze kwa njia zote mbele yake, mwonyeshe wema kwa ajili ya Bwana, na uwe mwangalifu usije ukajivunia.

92. Uso wako uwe na huzuni kila wakati, isipokuwa ndugu wasafiri wanapokujia: wakati huo weka uso wa furaha.

n) Maadili kwa wenzetu.

93. Kuwa mnyenyekevu katika matendo yako yote.

94. Katika mwenendo wako wote na muamala wako na wengine, jitende kama ombaomba maskini: usijivune, wala unapozungumza, wala unapokuwa unaimba wimbo au wimbo wa sifa kwa Mungu. Na unapokutana na ndugu, maneno yako yawe ya kawaida.

95. Usianzishe mazungumzo na mvulana au kijana, na wala usijenge urafiki nao, na usiwapoke watu hao nyumbani kwako, ili usimpatie shetani nafasi.

96. Usizungumze na mvulana hata kidogo, kwani vinginevyo atakuwa kikwazo kwako.

97. Usishike mkono wa ndugu aliyesimama kando yako, wala usiguse taya lake, iwe ni mkubwa kuliko wewe au mdogo.

98. Fanya kila uwezalo kujiepusha na watu wasio na hekima na utambuzi.

99. Ukiupenda maisha ya amani, usijiunge na kundi la wale ambao wasiwasi wao mkuu ni majivuno; na ikitokea kwa bahati unajikuta katika kampuni yao, jitende kana kwamba haupo.

o) Mazungumzo na matumizi ya maneno kwa ujumla.

100. Usinyanyue sauti yako (kaa kimya katika seli yako), isipokuwa kwa sala zilizowekwa na Kanuni.

101. Epuka lugha ya matusi (dhibiti ulimi wako).

102. Usiwe mwingi wa maneno, ili Roho ya Mungu isiondoke kwako.

103. Ni jambo la utukufu kunyamaza, ukimfananisha Bwana, ambaye alinyamaza mbele ya mamlaka ya Herode.

104. Mnapokusanyika pamoja na waumini wenzako kama ninyi, ni afadhali kusikiliza na kuzingatia yale wengine wasemayo, mkiwa tayari kutekeleza yale yaliyo ya wokovu. Hili litakuwa bora zaidi kuliko ninyi wenyewe kunena.

105. Unapokwenda kumtembelea mtu, uwe na hofu ya Mungu moyoni mwako, na ulinde midomo yako, ili uweze kurudi kwa amani katika kibanda chako.

106. Mtu mwenye hekima ajua vyema jinsi ya kujiendesha; kwa hiyo, hastahizi kusema, bali hupima wakati wa kusema na wakati wa kusikiliza; kwa upande mwingine, mtu ambaye hajafunzwa hushindwa kuhifadhi siri hii ya kujidhibiti na kuyazuia ulimi wake.

107. Unapoketi miongoni mwa ndugu zako, usizungumze sana, na ukawauliza chochote, kieleze kwa ufupi na kwa unyenyekevu.

108. Maneno yako yawe ya upole na ya kujenga. Kumbuka kwamba heshima na aibu hutokana na maneno.

109. Usizungumze ukiwa na hasira, bali maneno yako yawe yamejaa hekima na busara, kama vile ukimya wako ulivyo. Fuata mfano wa baba zetu wenye hekima zaidi, ambao maneno yao daima yalijaa hekima na busara, kama vile ukimya wao ulivyokuwa.

110. Ukojo wako daima ufuate busara, maana maneno yasiyo na busara ni kama miiba mikali na sindano.

111. Epuka uongo, ili usifukuze hofu ya Mungu kutoka kwako.

112. Midomo yako daima yaongee ukweli.

113. Acheni maneno yenu yawe juu ya baraka za Mungu Aliye Juu; kwa njia hii mtajifanya kuwa na haki ya kupokea baraka kubwa zaidi kutoka Kwake.

114. Usichunguze matendo maovu, bali geuza uso wako kutoka kwao.

115. Usishiriki katika mazungumzo ya upuuzi, wala usiwape sikio wale wanaoyafanya, ili roho yako isipate uovu kutokana nayo.

116. Chukia mazungumzo ya bure kuhusu yote yanayohusiana na dunia hii.

117. Jiepushe kadri uwezavyo na vichekesho na maneno ya kuchekesha.

118. Usipige kelele wala usizungumze kwa sauti kubwa au kwa haraka, maana imeandikwa: 'Mtu anayezidisha maneno si salama kutokana na dhambi' (Linganisha Mhubiri 10:14).

119. Usiwe mkaidi, wala usishikilie njia yako mwenyewe, ili uovu (hasira, ghadhabu) usikuingie.

120. Usiwe mwoga hata kidogo – si katika mambo yasiyo na shaka, wala, zaidi ya hayo, katika mambo yenye shaka.

p) Endapo utakuwa mbali.

121. Ikiwa umelazimika kwenda mjini, usiende peke yako.

122. Unapoenda kuchota maji, au unasafiri, soma (Zaburi kutoka kichwani) na tafakari.

123. Unaposafiri na ndugu zako, kuwa na umbali kidogo nao ili kudumisha ukimya.

124. Unapotembea barabarani, usitazame kulia wala kushoto, bali soma zaburi zako kwa makini na umwombee Mungu moyoni mwako. Kisha, popote pale utakapojiwa, usijihusishe na wenyeji.

125. Usichangamane na makundi ya watu wa kidunia, wala usimfananie Mafarisayo aliyefanya kila kitu kwa ajili ya maonyesho.

126. Usimruhusu mwanamke kukaribia, wala usimruhusu kuingia katika makazi yako, kwani dhoruba ya mawazo humfuata.

127. Usile pamoja na mwanamke, na kamwe usianzishe uhusiano na kijana.

128. Unapohitaji kulala mahali fulani, hakikisha usishiriki blanketi moja na mtu mwingine yeyote.

129. Usilale kwenye mkeka uleule na mtu mdogo kuliko wewe.

130. Msilale pamoja kwenye mkeka mmoja, isipokuwa kama ni lazima kabisa. Hata kama ni baba yako au kaka yako, fanya hivyo kwa tahadhari kubwa.

131. Usikae kwa muda mrefu katika nyumba za wageni za kimonaki.

b) Muundo wa maisha ya ndani

a) Kanuni msingi ya maisha ni shauku.

1. Kuwa na bidii katika kutafuta sifa njema, la sivyo utajialika uzembe.

2. Oga baridi ya upendo wa kimungu.

3. Usirudi nyuma kutoka kwa matendo mema uliyoanza.

4. Usigeuke nyuma kutoka kwenye njia ya upweke wako.

5. Usiachena kazi unazofanya kwa ajili ya wema—ila utakuwa mvivu na mnyonge, na utatenda dhambi saa ya mwisho kabisa; lakini mpenda Bwana hadi mwisho, na utapokea rehema.

6. Kama vile magofu yaliyo nje ya mji yanavyotumika kama hifadhi ya uchafu mbaya, ndivyo roho ya mtu anayeishi maisha ya upweke kwa uvivu na ukosefu wa hamu inavyokuwa hifadhi ya tamaa zote na uchafu wa dhambi.

b) Sheria ya maisha ni mapenzi ya Mungu kama yalivyoainishwa katika amri.

7. Kama umejitolea kwa Mungu, shika amri zake zote, na chochote utakachoamriwa, kifanye kwa bidii, bila kuacha chochote; maana ukifikiri kuacha jambo lolote, dhambi zako za zamani hazitasamehewa; lakini ukiamua kwa dhati kutimiza kila kitu (hata kufikia kujinyima), basi uwe na hakika kwamba dhambi zako za zamani tayari zimesamehewa.

8. Mawazo yako lazima yajazwe kila wakati na amri za kimungu, ambazo lazima ujitahidi kuzitimiza kwa nguvu zako zote, bila kuacha hata moja, ili roho yako isije ikawa hazina ya kila aina ya uchafu.

9. Ukishauri kufanya jambo fulani na usione mapenzi ya Mungu ndani yake, usilifanye kwa hali yoyote ile.

c) Lengo ni utukufu wa Mungu.

10. Fanya kila uwezalo kuhakikisha Baba yako aliye mbinguni anatukuzwa (kupitia kwako) (Mathayo 5:16).

d) Kumbukumbu – huchochea na kudumisha shauku.

aa) Kuhusu nadhiri yako na shauku yako ya awali.

11. Usigeuke mbali na Mungu kwa ajili ya vitu vinavyopita, bali kumbuka ulichoahidi wakati shauku ya tamaa yako ya kumfurahisha Mungu ilipowaka ndani yako.

12. Jitahidi usisahau umuhimu wa vazi ulilovaliwa mwanzoni; kumbuka pia machozi ya toba yako uliyomwaga wakati huo – na uwe mwepesi kuepuka mawazo (maovu) yanayochipuka kwa siri, ili usiongozwe nayo kufanya matendo ya wazi.

13. Toa toba ya daima na ya dhati – na usikubali uzembe au uvivu hata kwa muda mfupi.

bb) Kuhusu wenye bidii wa mfano.

14. Usichukue mfano wako kutoka kwa wale walio dhaifu kuliko wewe, bali kutoka kwa wale walio kamilifu kuliko wewe.

15. Wale waliompenda Bwana kwa moyo wao wote na wanaojitolea daima kwa matendo mema wawe mfano na kielelezo chako; usione aibu kuwaomba mafundisho ya maisha, kwani wao ni wakamilifu katika wema.

16. Msiige wale wanaotafuta raha za kidunia; la sivyo, hamtapata mafanikio yoyote. Badala yake, shindaneni na wale ambao, kwa ajili ya Bwana, walizurura (na bado wanazurura) milimani na nyikani (Ebr. 11:38), ili nguvu kutoka juu ikupate.

bb) Kuhusu baraka zilizotangazwa.

17. Mkitimiza yote yaliyoamriwa, mtapokea urithi ambao jicho halijawahi kuona, sikio halijawahi kusikia, wala moyo wa mwanadamu haujawahi kufikiria (1 Kor. 2:9).

18. Tumia nuru ya maarifa kujistahili kuhesabiwa miongoni mwa wale wenye haki, wakati bado kuna nafasi.

gg) Kuhusu kifo na hukumu.

19. Kumbuka kwamba ujana wako umepita (nguvu zako zimepungua), na udhaifu wako umeongezeka; wakati wa kuondoka kwako umekaribia, ambapo utalazimika kutoa hesabu ya matendo yako yote; na ujue kwamba hakuna ndugu atakayekomboa ndugu, wala baba atakayemwondoa mwanawe.

20. Daima kumbuka kuondoka kwako katika mwili huu na usiruhusu kamwe wazo la hukumu ya milele likitoweka akilini mwako; ukifanya hivyo, hutawahi kuona dhambi.

21. Tafakari ndani yako na useme: 'Sitasalia katika ulimwengu huu zaidi ya siku hii' – na hutadhambi kamwe mbele za Mungu.

22. Kila siku, jiambie kwamba huu ndio siku pekee iliyobaki kwako katika ulimwengu huu – na utajiepusha na dhambi.

23. Geuza seli yako kuwa gereza, ukikumbuka kwamba yote tayari yamekwisha kwako na saa ya kutengana kwako na ulimwengu huu imekaribia.

24. Jilinde usitupiliwe mbali katika enzi ijayo. Hela kwa wale wasiojali, kwani mwisho wao umewakaribia, na hawana msaidizi wala tumaini la wokovu.

(d) Vyanzo vya mafanikio ni msaada wa neema wa Mungu na juhudi na matendo ya mtu mwenyewe.

aa) Msaada kutoka juu, unaopatikana kupitia maombi.

25. Bwana wetu Yesu Kristo atupe nguvu ya kufanya mambo yote kwa kupendeza kwake.

26. Zaidi ya yote, toeni sala isiyokoma, na shukureni Mungu kwa kila jambo litakalowapata.

27. Jitahidi bila kuchoka kumwaga maombi kwa machozi, ili Mungu akuonyeshe rehema na akuvue mtu wako wa zamani.

28. Usikome kutokwa na machozi ya sala – na Mungu atakuonea huruma na kupunguza taabu zako zote (yote yanayosababisha roho yako kuumia).

29. Ukitaka kumfurahisha Mungu, mnyasilishe nafsi yako kwa Bwana Yesu Kristo, naye atakuokoa na kukulinda.

bb) Matendo yako na juhudi zako kwa ujumla.

30. Jitahidi kutenda wema zifuatazo ninazokupendekezea: bidii, umaskini, uhamaji, ukosefu (kutokuwa na chochote) na ukimya. Zitakufanya kuwa mnyenyekevu, na unyenyekevu utakuletea msamaha wa dhambi zako. Unyenyekevu ni mtu kujiona kama mwenye dhambi na kuamini kuwa hafanyi lolote jema machoni pa Mungu; kujitolea kwa ukimya na kujiona kuwa si kitu; kutokuwa mkaidi kwa yeyote, wala kusisitiza maneno yake mwenyewe; kuweka kando mapenzi yake, kushusha kichwa, kuweka kifo mbele ya macho yake, kujilinda dhidi ya uongo, kutokutamka maneno matupu, kutompinga abati, kuvumilia matukano kwa subira, na kujilazimisha kuvumilia kila aina ya taabu na huzuni kwa utulivu. Jitahidi, ndugu, kuzingatia sheria hizi, ili maisha yako yasije yakaisha bila tunda.

31. Tupitane mbali na yote yanayoleta faraja kwa mwili wetu; tuidharau maisha haya, ili tuishi kwa Mungu, Ambaye Siku ya Hukumu atatuuliza kama tulikuwa na njaa kwa ajili Yake, kama tulikuwa na kiu,

kama tulivumilia uchi, kama tulikuwa wamenyonyoka, kama tulilia kwa sauti kutoka ndani ya mioyo yetu, na kama tulijaribu wenyewe kuona kama tunastahili Mungu. Hivyo basi, tujitoe kwa majuto na vilio kwa ajili ya dhambi zetu, ili tumwone Mungu; tuidharau mwili, ili tuokoe roho zetu.

32. Jichagulie kazi, na hiyo, pamoja na kufunga, sala na maombi, itakuokoa kutoka kwa uchafu wote; kwani kazi ya mwili huleta usafi wa moyo, na usafi wa moyo huhakikisha kuwa roho inazaa matunda.

33. Penda rehema, jivike imani; usiruhusu moyo wako kupanga uovu, bali ulazimishe kulipiza uovu kwa wema, tafuta wema na amani, na uwe na bidii kwa matendo yote mema.

e) Tabia za roho zinazobainisha mafanikio.

aa) Kukaa katika Mungu kwa heshima, umakini wa uangalizi, na kuchukia dhambi na ulimwengu.

34. Acha roho yako iwe na Bwana wakati wote, huku mwili wako ukiwa duniani, kama sanamu au sanamu ya kipagani.

35. Simama daima mbele ya uso wa Bwana kwa haki.

36. Hofu ya Mungu daima iwe mbele ya macho yetu, kama ilivyo pia ukumbusho wa kifo na chuki kali kwa ulimwengu na yote yaliyo ya kidunia.

37. Kufa kila siku ili uishi, kwani yeye amchao Mungu ataishi milele.

38. Kuwa macho daima, ili usidanganywe na usingizi.

39. Chukia vitu vyote vya ulimwengu na uvitupe mbali nawe; la sivyo, vitu hivyo vinyewe vitakutupa mbali na Mungu.

40. Chukia kila kitu kinachodhuru roho yako.

bb) Subira.

41. Kila unachofanya, kifanye kwa subira, na Mungu atakusaidia katika matendo yako yote na katika chochote kitakachokupata.

42. Jihadhari usipoteze moyo.

43. Ridhika na yote unayofanya kulingana na mapenzi ya Mungu.

44. Usikate tamaa kwa mawazo yanayokusumbua katika seli yako, ukijua kwamba Bwana hataruhusu kazi zako zozote (kwa ajili Yake) zisikumbukwe: hili litakuletea mafanikio, na neema ya Mungu itakusaidia.

45. Ujasiri si kitu kingine isipokuwa ustahimilivu katika ukweli na kupinga maadui zako: usipowakabidhi, watarudi nyuma na hawatajitokeza tena kamwe.

(bb) Kujisikitia na kulia.

46. Mchana na usiku, huzunika dhambi zako.

47. Washa taa yako kwa mafuta ya machozi yako.

48. Lilia dhambi zako bila kukoma, kana kwamba una marehemu katika seli yako[8] .

49. Uso wako daima uwe na huzuni, ili hofu ya Mungu iwe ndani yako.

50. Usijione kuwa chochote, bali jitoe katika kulia dhambi zako.

gg) Unyenyekevu.

51. Penda unyenyekevu, na utafunika dhambi zako zote.

52. Kuwa mnyenyekevu siku zote za maisha yako na jitoe kwa yote yaliyo mema.

53. Waone wale walio dhaifu kuliko wewe kwa wema kuwa sawa nawe; lakini waone wale walio sawa nawe kwa wema kuwa bora kuliko wewe kwa ukamilifu.

54. Usione wivu kwa wale wanaopanda juu, bali jione kuwa bora kuliko watu wote, ili Mungu mwenyewe awe pamoja nawe.

55. Usitembe na wenye kiburi, bali tembea na wanyenyekevu (hii inahusu kuiga na ushirika).

56. Kuwa mnyenyekevu katika mambo yote – katika mwenendo wako, katika mavazi yako, unapokaa, unapoinuka, katika hatua zako, kitandani, katika seli yako na katika samani zake zote.

57. Watu wakianza kukusifu kwa matendo yako, usifurahi wala kupata raha katika hilo: yafiche kadiri uwezavyo, jisikilize usiyazungumzie na mtu yeyote, na jitahidi kadiri uwezavyo kuhakikisha watu hawakuasifuni.

58. Jihadhari na kujulikana kwa matendo yako yoyote.

59. Mtu akikushtaki kwa dhambi isiyo ya kweli, jiunyaze, na utapokea taji.

60. Mfunze ulimi wako useme: 'Nisamehe,' na unyenyekevu utakuja kwako.

[8] Katika mfano mwingine: jinsi mtu anavyolia pale kunapokuwa na marehemu nyumbani kwake.

61. Jizoeze ili ulimi wako, katika hali zote, wakati wote na kwa kila ndugu, useme: 'Nisamehe.' Kwa maana ukisema daima: 'Nisamehe', hivi karibuni utafikia unyenyekevu.

62. Uwe tayari, kila unapopata neno la lawama, kusema: 'Nisamehe,' maana unyenyekevu wa namna hiyo huzuia hila zote za adui.

63. Jua kwamba unyenyekevu si kitu kingine isipokuwa kuwaona watu wote kuwa bora kuliko wewe. Shikilia imara akilini mwako kwamba wewe una hatia ya dhambi nyingi – shusha kichwa chako chini, na uwe na ulimi tayari kumwambia yeyote anayekukosea: 'Samahani, bwana wangu!' Fanya kifo kiwe kitu unachokifikiria kila wakati.

64. Penda kazi, jiwasilishe kwa wote, funga midomo yako – na utapata unyenyekevu; na unyenyekevu utaleta msamaha wa dhambi zako zote.

65. Zaidi ya yote, jisikie kuwa wewe si kitu; hii itazalisha unyenyekevu ndani yako, na unyenyekevu utazalisha hekima (uzoefu na hukumu sahihi); hekima itazalisha imani, imani itazalisha tumaini, tumaini litazalisha upendo, upendo utazalisha utiifu, na utiifu utazalisha uthabiti usioyumba (kuwa imara katika wema).

(g) Mapambano dhidi ya dhambi.

aa) Kwanza kabisa, dhidi ya mawazo.

66. Tupa mawazo mabaya mbali nawe, ukijikabidhi kwa Mungu, naye atakulinda kwa mkono wake wa kulia.

67. Usifuate kila wazo linaloingia akilini mwako.

68. Usitende kwa mawazo na tamaa zako mwenyewe.

69. Jihadhari usiruhusu akili yako kukaa kwenye kumbukumbu za dhambi za zamani, ili zisiweze kufufuliwa ndani yako.

70. Usizame akilini mwako katika dhambi ulizotenda zamani, ili zisichanuke. Uwe na hakika kwamba ulisamehewa wakati ulipojikabidhi kwa Mungu na kutubu, na usishuku hili hata kidogo.

71. Usikumbuke raha na starehe ulizojirusha wakati wa siku zako za uvivu, wala usizungumzie, ukisema, 'Nilifanya hiki' au 'Nilivunja sheria ile', kwani hili linaweza kuwa kikwazo kwako.

72. Usizitaje kabisa tamaa ulizokuwa mtumwa wake ulimwenguni, ili usizamshe tena tamaa hizo, na hili likawa kichocheo kwako.

bb) Pamoja na tamaa mbalimbali mbaya.

73. Mtume Yohana anatoa muhtasari wa tamaa zote za kibinadamu katika vitu vitatu, akisema: *'Kwa maana kila kilicho duniani—tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha maisha'* (1 Yohana 2:16). Shauku ya mwili ni kushibishwa kwa tumbo na wingi wa vyakula vitamu mbalimbali, ikifuatiwa na uchafu wa uzinzi. Shauku ya macho inalenga mali, kumiliki kwake kunayoinua macho au kupanda maono machafu moyoni. Kiburi ni upendo wa kidunia wa utukufu wa bure (kujiona mtu ni mkubwa, kujisifu, na tamaa ya kusifiwa na wengine), ambao hupandwa mizizi katika akili zetu kwa sababu ya sifa fulani za nje za bure na za kupita.

74. Kimbia ulafi na ukaidi, na zaidi ya yote kula kupita kiasi, ili usinaswe katika mitego ya tamaa zako mwenyewe; kwani huondoa hofu ya Mungu moyoni na aibu usoni, humkabidhi mpenzi wake kwa matendo ya aibu na ya kashfa, na kumtenganisha na Mungu.

75. Tupa hasira na uvae upole; tupa jicho ovu na jipatie jicho safi (la utotoni).

76. Jiepushe na hasira na ujikinge dhidi ya tamaa, pamoja na dhana zote za dhambi.

(bb) Hasa, kutoka kwa tamaa za kimwili.

77. Mtafutaji wa starehe (mtu anayetafuta tu yale yaliyo ya kufurahisha) hafai kwa kazi yoyote.

78. Usiwe mpenzi wa anasa, kwa maana Mungu hawasikii wale ambao ni wapenzi wa anasa.

79. Chukia mwili na anasa zake, maana vimejaa uovu.

80. Chadhi mwili wako ili uwe kama mwili ulioko kitandani kwa ugonjwa.

gg) Kwa hasira na vizazi vyake.

81. Ikiwa hasira inakupata, iondoe kwako haraka iwezekanavyo, nawe utafurahi siku zote za maisha yako.

82. Mkasirike na mtu yeyote, na mwasamehe kila mtu.

83. Mtu akikushtumu kwa kinyume cha haki, usikasirike.

84. Kuwa mwenye hekima, na uwanyamazishe wale wanaokutukana.

85. Usishangae mtu yeyote akikusema mabaya, kwa maana hii ni mojawapo ya hila za maadui wetu wakubwa, ambayo wanatumia kuzuia mtu asijue ukweli.

86. Usiharakishe hasira, wala usihifadhi chuki kwa yule aliyekuchochea hasira.

87. Ukidhihakiwa, usimwonee chuki aliyekudhihaki, bali sema: 'Ninastahili kudharauliwa na ndugu zangu wote.'

88. Usilalamike, wala usimkasirishie mtu yeyote.

89. Usilipize uovu kwa uovu, wala tusi kwa tusi, bali Bwana mwenyewe atakutawala, kwa kuwa wewe hujidharau.

90. Wacha vijana na wazee waombe, ili wasiruhusiwe kuwa mateka ya udhalimu wa hasira.

91. Yeye amgeuzaye shavu lake la pili kwa yule amempiga kwa moja, hufurahi katika unyenyekevu wake. Bwana wetu Yesu Kristo hatamwacha kamwe, kwa maana Yeye ni mwema na huwasaidia roho zinazoteseka kwa ajili Yake na kumtafuta, akiwapa nguvu na uvumilivu hadi wakae imara katika amani (kutoka kwa tamaa). Hivyo basi, furahi wakati huzuni na taabu zinapokujia, kwani matunda matamu hufuata baada yake.

92. Usiogope lawama kutoka kwa watu.

dd) Miongoni mwa mienendo mingine ya moyo iliyoharibika inayodhoofisha mafanikio: hukumu.

93. Ukiona ndugu amefanya dhambi, usimdharau, usigeuke mbali naye, wala usimhukumu: maana la sivyo, wewe mwenyewe utaanguka mikononi mwa maadui zako.

94. Mtu yeyote usimdharau, wala usimhukumu.

95. Usinyweze sikio kusikia mabaya (kuhusu wengine), bali uwe msamahaji na mwenye huruma kwa watu, nawe utaishi.

96. Usimhukumu mtu yeyote, kwa maana ndivyo anguko lako lilivyo.

97. Msimlaani ndugu yenu, hata akionekana kuvunja amri zote; la sivyo, nanyi mtaanguka mikononi mwa maadui zenu.

98. Msimhukumu mwanadamu yeyote, ili Mungu asichukizwe na maombi yenu.

99. Usimwonyeshe mtu dosari zake, kwa sababu yoyote ile.

100. Usimkashifu mtu yeyote kwa udhaifu wake.

(e) Kiburi na majivuno.

101. Unapotoa sadaka, usifanye maonyesho.

102. Ukijihusisha na shughuli za kiroho, usijivunie.

103. Mtu yeyote usimwambie mapema kuhusu wema unaokusudia kufanya, bali fanya tu.

104. Unapofanya matendo yoyote ya wema, usijifanye kuwa wewe ni mwenye hekima kuliko wengine, wala usiseme moyoni mwako: 'Nimefanya hiki na kile,' maana ukitenda hivyo, hutakuwa mwenye hekima.

105. Usitafute utukufu, wala usijijalia sifa moyoni mwako, ukisema: 'Nimefanya hiki na kile, nimefanikiwa katika hiki na kile.' Mawazo kama hayo yanajaa kiburi, na yeye anayejazwa nayo anakuwa makao ya roho wasio safi.

zz) Kwa kujaribu kuwafurahisha wanadamu na kwa unafiki.

106. Usipuuze mapenzi ya Mungu ili kutimiza mapenzi ya wanadamu.

107. Usivunje amri za Mungu kwa sababu ya heshima ya urafiki wa kibinadamu.

108. Usiwe mnafiki wala mjigaji, achilia mbali kuwa mwongo.

109. Usijionyeshe tu kuwa mtu mwema mbele ya wengine, bali kuwa mwenye hekima, mpole, mkarimu, mvumilivu, mwenye bidii na mwenye huruma ndani yako.

(zz) Kiburi.

110. Usijivunie matendo yako, yalivyo yalivyo.

111. Usijivunie wala kujigamba.

112. Tupa kiburi mbali nawe, bali mchukulie jirani yako na watu wote kuwa bora kuliko wewe.

113. Hakuna uovu mkubwa kuliko kumwumiza mtu na kujitukuza juu ya wengine.

114. Usijidhani kuwa mwenzi wa hekima, ili roho yako isipandishwe na kiburi, na uanguke mikononi mwa adui zako.

115. Usijidhani kuwa unajua yote na mwenye hekima (yaani, usiseme: 'Ninajua hili mwenyewe; naweza kufanya hili mwenyewe'), la sivyo bidii yako itakuwa bure, na safari yako ya meli itakuwa bure hadi sasa.

Hitimisho

1. Yeyote asiyetimiza yote yaliyoamriwa atachochea ghadhabu ya Mungu. Mimi, Antonio, nakuambia ukweli. Kwa hiyo, nyosha sikio lako kwa maneno yangu na uyahifadhi moyoni mwako, na ujue kwamba kwa amri hizi nakukabidhi kwa Muumba. Ukiyashika, utafurahi pamoja na Malaika wote, na utawahuzunisha roho wote wabaya. Tembea, basi, katika amri hizi, na Mungu atakuwa pamoja nawe, na Malaika wake watashuka juu yako, na roho yako itajaa harufu tamu ya watakatifu, na uso wako utang'aa kwa nuru ya watakatifu; nawe utakuwa hekalu la Mungu, kama watakatifu wote, na hatimaye utamwona Bwana kwa furaha na shangwe , na utasikia sauti Yake ikisema: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mengi; ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21).

2. Usipishe mbali yoyote ya maagizo haya, na Bwana wetu Yesu Kristo atakupa amani, na atakamilisha kwa amani kazi uliyoianza. Baba zetu waliotimia, na wale waliowaiga, walitimizwa kwa kutimiza haya.

3. Ikiwa unataka kuongeza matendo yoyote mema kwa yale yaliyosemwa, fanya hivyo, na umwagee shukrani isiyokoma Bwana wetu Yesu Kristo.

4. Kila usiku, acha machozi yako yaoshe kitanda chako na kulowanisha mto wako, na ujinyenyekeze mbele ya Kristo Bwana, ili afute dhambi zako na kukufanyia mpya kabisa, ili akupe msaada katika kutenda matendo mema, na kukupa ufalme wake wa milele kama urithi. Sifa, heshima, utukufu na ibada zimwendee Yeye, pamoja na Baba mwenye wema wote na Roho Mtakatifu, sasa na daima, na milele na milele. Amina.

4. Masemi ya Mtakatifu Antinasi Mkuu na maelezo ya maisha yake

Kuhusu Kuachana na Ulimwengu

1. Yeyote anayetaka kuishi maisha ya ukiwa kwa mafanikio lazima avunje kabisa uhusiano na ulimwengu, aache mali zake zote, ajitenge nao kwa vitendo, na akate uhusiano wote na mali zake. Mtakatifu Antwoni alimwambia ukweli huu kwa nguvu ndugu mmoja ambaye, baada ya kuukataa ulimwengu na kuwapa maskini kila alichomiliki, alikuwa amejibakishia kiasi kidogo kwa ajili ya mahitaji, na akaja kwa Mtakatifu Antwoni. Mzee huyo, alipomtazama, alitambua kilichokuwa moyoni mwake na akamwambia: 'Ukitaka kuwa mtawa, nenda kijiji fulani, nunua nyama, ikate vipande vyembamba, na, ukiwa umevua vazi lako la kitawa, itandike mabegani na mikononi mwako – na urudi hapa ukiwa hivyo.' Ndugu yule alitenda kama vile mzee alivyomwamuru, na mara moja mbwa, ndege na nyigu wakamzunguka na kumfunika mwili wake wote kwa majeraha. Alipomrudia mzee, yule mzee alimuuliza kama alikuwa amefanya alivyoambiwa; ndugu yule, huku akilia, alimwonyesha majeraha yake. Ndipo Mtakatifu Antwoni akamwambia: 'Hivi ndivyo humtokea yeyote ambaye, anapoacha dunia nyuma, anabaki na hata sehemu ndogo kabisa ya mali zake: mashetani watamfunika kwa majeraha, na, akitapakaa vipande vipande, ataanguka katikati ya mzozo' (Dost. skaz. 20; Patr. Graec. vol. 40, p. 1099).

2. Maelezo yafuatayo, yaliyohifadhiwa na Cassian (Coll. 24, ch. 11. 10), pia yanahusu mada hiyohiyo. Ndugu mmoja alimjia Mtakatifu Antwoni, akiwa na imani kwamba hakukuwa na haja ya kujitenga na ulimwengu, na akaanza kusema: 'Thamani kubwa zaidi inawekwa kwa yule anayefanya kazi katika mji au kijiji, akitimiza yote yanayohitajika ili kufikia ukamilifu wa kiroho.' Mtakatifu Antwoni alimuuliza: 'Lakini unaishi wapi na vipi?' Mtu huyo alijibu: 'Ninaishi nyumbani kwa wazazi wangu, nao hunipa kila kitu ninachohitaji. Hii inaniondolea wasiwasi na hofu yote, na mimi huwa nimejishughulisha kila wakati na kusoma na maombi pekee, bila akili yangu kuvurugwa na kitu kingine chochote. Mt. Antonio alimuuliza tena: 'Niambie, mwanangu, unaomboleza nao katika majonzi yao, na unafurahi katika furaha zao?' Alikiri kwamba alipitia yote mawili. Kisha mzee akamwambia: 'Jua basi, kwamba katika umilki ujao utashiriki hatima ya wale ambao, katika maisha haya, unashiriki nao furaha na huzuni.' Na njia ya maisha uliyoichagua ni hatari kwako si tu kwa sababu, kutokana na mabadiliko ya karibu kila siku katika misukosuko ya maisha, inazamisha akili yako katika mawazo yasiyoisha ya mambo ya kidunia, bali pia kwa sababu inakunyang'anya tunda ambalo ungelivuna kama ungelipata riziki yako kwa jasho la mikono yako, ukifuata mfano wa Mtume Paulo, ambaye, hata alipokuwa akihudumu kuhubiri Injili, alijitunza yeye mwenyewe na wale waliokuwa naye kwa kazi ya mikono yake mwenyewe – kama alivyowaambia Waefeso: *'Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono hii yangu ilinileta mahitaji yangu na yale ya wale waliokuwa pamoja nami'* (Matendo 20:34). Alifanya hivi kwa ajili ya kujengwa kwetu, ili kutuachia mfano, kama alivyoandika kwa Wathesalonike: *'Hatukutenda machafu miongoni mwenu, wala hatukula mkate wa mtu kwa bure, bali kwa bidii na taabu, tukifanya kazi mchana na usiku, tusije kuwa mzigo kwa yeyote kati yenu—si kwamba hatuna haki ya kufanya hivyo, bali ili kuwa mfano*

kwenu, mfuate mfano wetu' (2 Wathes. 3:8–9). Ndiyo maana sisi pia, ingawa tuna fursa ya kutegemea msaada kutoka kwa jamaa zetu, tunapendelea kujipatia riziki kwa jasho la miili yetu kuliko kuitunzwa na jamaa zetu. Tungechagua hili la pili kwa furaha ikiwa tungeweza kuliona kuwa na manufaa zaidi. Zaidi ya hayo, fahamu kwamba ikiwa, ukiwa na afya njema, unaishi kwa gharama ya wengine, unatumia riziki ya maskini na wasiojiweza.

Majibu ya jumla kwa swali: basi, mtu afanye nini?

Baada ya kuacha dunia nyuma, mtu huingia katika uwanja mpya kabisa wa maisha, ambao, ingawa bila shaka si geni kabisa kwake, bado unaonyesha nyanja nyingi ambazo bila kue epukika huibua swali: mtu afanye nini na anapaswa kuishi vipi? Mt. Antonio aliulizwa swali hili zaidi ya mara moja, na hizi ndizo majibu yake:

1. Baba Pamvo alimuuliza kuhusu hili, naye akajibu: 'Usitegemee haki yako mwenyewe; toba kikweli kwa dhambi zako za zamani; na udhibiti ulimi wako, moyo wako na tumbo lako' (Patr. Graec. vol. 40, p. 1093. Dostoyevsky, note 6).

2. Hivi ndivyo alivyosema kuhusu mada hiyohiyo kwa Baba Pimen: 'Kitendo cha utukufu zaidi kati ya yote ambacho mtu anaweza kufanya ni kukiri dhambi zake mbele za Mungu na wazee wake, kujihukumu mwenyewe, na kuwa tayari kukabiliana na kila kishawishi hadi pumzi yake ya mwisho' (Patr. ib. 1084: Dostoevsky, vol. 4).

3. Mtu mwingine alimuuliza: 'Nifanye nini ili kumfurahisha Mungu?' Mt. Antwoni alijibu: 'Kila unapokwenda, daima mshikilie Mungu mbele ya macho yako; chochote unachofanya, kiwe na msingi wake katika Maandiko; na popote unapoishi, usiondoke mahali hapo mapema mno. Zingatia amri hizi tatu, na utaokolewa (Dost. sk., 3; Patr. ib. 1083).

4. Kwa mwanafunzi mwingine alimshauri: 'Chukia tumbo lako, tamaa za enzi hii, tamaa mbaya na heshima ya kibinadamu:ishi kana kwamba haupo katika ulimwengu huu, na utapata amani' (Patr. Lat. vol. 73, p. 1049).

5. Hili, kama anavyoandika Mtakatifu Athanasius, ndilo alilosema Baba Anthony kwa ndugu waliokuja kwake: 'Weka hofu mbele ya macho yako daima; mkumbuke Yeye anayeua na kuamsha uhai' (1 Sam. 2:6). Chukia ulimwengu na yote yaliyo ndani yake; chukia kila faraja ya kimwili; kanusha maisha haya, ili uishi kwa ajili ya Mungu; kumbuka ulichoahidi kwa Mungu: kwani Atakitaka hili kutoka kwako Siku ya Hukumu. Kuwa na njaa, kuwa na kiu, uwe uchi, kesha, lilia, liwazeni, pungeni pumzi mioyoni mwenu, jikague kama mnastahili Mungu, dharau mwili, ili mpate kuokoa roho zenu (Dost. sk. 33 na katika Life).

6. Mt. Kasiani anatoa maelezo ya kina yanayofanana kuhusu kile ambacho mtawa anapaswa kufanya. 'Tangu enzi za kale,' anasema, 'kumekuwa na mafundisho ya ajabu kutoka kwa aliyebarikiwa Anthony amekuwa akitambulika kwa muda mrefu, akisema kwamba mtawa, anayejitahidi kufikia ukamilifu wa juu zaidi, hapaswi kujifungia kwa kuiga yeyote kati ya Mababa waliofanikiwa, kwani katika hakuna mtu yeyote ambaye aina zote za wema zinaweza kupatikana kwa ukamilifu. Bali mmoja anajitambulisha kwa maarifa, mwingine kwa hukumu nzuri, wa tatu kwa uvumilivu usiyoyumba; mwingine anajitokeza kwa unyenyekevu, mwingine kwa kujidhibiti, mwingine kwa urahisi wa moyo uliojaa neema; mmoja huzidi wengine kwa ukarimu, mwingine kwa rehema, mmoja kwa uangalifu, na mwingine kwa ukimya au bidii. Kwa hiyo, mtawa anayetaka kujenga asali za kiroho lazima, kama nyuki mwenye busara, anapaswa kuchukua kila wema kutoka kwa yule aliye bora zaidi katika wema huo, na kuuhifadhi katika chombo cha moyo wake, bila kujali kile ambacho wengine wanakosa, bali akitazama wema huo na kujitahidi kuufanya wake, bila kujali ni wema gani unaowatofautisha (Inst. c. V. 1. 4).

Nguvu inayoendesha mtu kufanya matendo ya wema na kumwimarisha ndani yake

Kama mtu angeorodhesha yote yaliyotajwa, ingethibitika kuwa ni uwanja mpana sana wa matendo ya ujasiri. Swali linajitokeza: ni nguvu gani inayosukuma mtu kufanya matendo hayo na kumwezesha katika kazi zake? Nguvu hii ni shauku ya wokovu, kwa ajili ya utukufu wa jina la Mungu, iliyo tayari kwa lolote. Shauku hii ipo, matendo yote ya ujasiri ya mtawa huwa katika kilele chake. Bila hiyo, kila kitu husimama.

1. Kwa nini, wakati ndugu mmoja aliyekosa shauku hii alipomjia Mt. Antwoni na kumuomba aombe kwa ajili yake, mzee huyo mkuu akajibu: 'Mimi wala Mungu hatakuonyesha rehema ikiwa hutajitunza na kuomba kwa Mungu' (Maisha ya Mt. Antwoni, sura ya 16)?

2. Kwa sababu hii hasa, alishauri kujidumisha katika uangalizi wa daima kwa Mungu na katika macho, akisifu kama fadhila kuu yule ambaye, katika maisha yake yote, hufanya kazi bila kuchoka kwa ajili ya Bwana na, hadi pumzi yake ya mwisho, anakuwa mlinzi dhidi ya hila za mjaribu (Patr. Graec. vol. 40, p. 1083).

3. Hivyo basi aliwahimiza watu wasilegee katika jambo lolote, bali wadumishe kwa uvumilivu roho ileile ya bidii wakati wote, akisema: mtawa anayefanya kazi kwa siku chache, kisha anapuuza, kisha anafanya kazi tena na kisha anapuuza mara nyingine tena—tawa huyo ni sawa na asiyefanya chochote, na hatawahi kufikia ukamilifu wa maisha ya utawa, kwa sababu ya ukosefu wa uthabiti katika shauku na subira (Patr. Lat. vol. 73, p. 1049).

4. Aliwaelezea wale wanaotafuta urahisi kama wasiotambua wito wao na malengo yao, na akahusisha kushindwa kote kwa watawa na ukosefu wa shauku kwa ajili ya kazi ya kujinyima. Kwani, alisema, hatufanikiwi kwa sababu hatujui wito wetu, wala hatuelewi kile ambacho kazi tunayoichukua inahitaji, bali tunataka kupata wema bila juhudi. Ndiyo maana, mara tu tunapokumbana na kishawishi mahali petu, tunahama , tukidhani kuwa kuna mahali ambapo shetani hayupo. Lakini yeyote aliyegundua kuwa kuna vita haijiruhusu kujidhoofisha, bali hupigana vita daima, kwa msaada wa Mungu (Patr. Gr. vol. 40, p. 1093).

5. Maneno ya Mtakatifu Antwani kuhusu mada hii kwa wale wasiotamani chochote wala wasioweza kufanya kitu kingine ni ya ajabu. Wakati mmoja, ndugu wengine walikuja kwa Mtakatifu Antwani na wakamwambia: 'Tupe mafundisho ya jinsi ya kuokolewa.' Mzee huyo akawajibu: 'Mmesikia Maandiko?' Na hiyo inatosha kwenu kabisa.' Lakini wakasema, 'Tunataka pia kusikia kitu kutoka kwako, Baba.' Basi mzee akawaambia, 'Imeandikwa katika Injili: *"Mtu akikupiga konde upande wa kulia, mgeuzie na wa kushoto"* (Mathayo 5:39).' Wakamwambia, 'Hatuwezi kufanya hivyo.' Mzee akasema: 'Kama hamwezi kutoa shavu la pili, angalau vumilieni pigo moja. 'Hilo pia hatuwezi,' wakajibu. 'Kama hata hilo hamwezi,' akasema mzee, 'angalau msiolite pigo kwa pigo.' Ndugu wakasema: 'Hilo pia hatuwezi.' Kisha Mt. Antonio akamwambia mwanafunzi wake: 'Wapandishie chakula kidogo: wameugua.' Kama huwezi kufanya jambo moja na huko tayari kufanya jingine, ninaweza kukusaidia nini? Lazima mduae (mwenyewe, au wengine waduaeni kwa ajili yenu) ili roho ya bidii—hiyo nguvu ya maadili—iweze kuamshwa ndani yenu (Dost. sk. 19).

Mwongozo wa Bidii

Lakini shauku yenyewe wakati mwingine huwa kipofu, na inaweza kuchukua mwelekeo usioendana na malengo ya maisha ambayo mtu ameanza. Ndiyo maana lazima iongozwe na viongozi. Basi, hawa viongozi ni nani? Mt. Antwoni anawadokeza wawili: hukumu ya mtu mwenyewe na ushauri wa wenye uzoefu.

a) Mantiki yangu mwenyewe.

1. Mara moja, Baba wa Kanisa walikusanyika katika Monasteri ya Mt. Antonio kujadili ni sifa gani iliyo kamilifu zaidi ya zote na ambayo ingeweza kumlinda mtawa dhidi ya mitego yote ya adui. Kila mmoja wao alizungumza kama alivyoona inafaa. Wengine walisifu kufunga na kuamka usiku, kwani hivi huleta mpangilio katika mawazo ya mtu, hupolisha akili na kurahisisha mtu kumkaribia Mungu; wengine walipendelea umaskini na dharau kwa vitu vya kidunia, kwa sababu kupitia hivi akili hutulia, husafika na kuwa huru zaidi kutoka kwa wasiwasi wa kidunia, na hivyo kumkaribia Mungu kunakuwa rahisi; baadhi walitaka kuipa hisani kipaumbele kuliko sifa zote nyingine, kwa sababu Bwana atasema kwa wenye rehema: *'Njooni, barikiwa wa Baba yangu; mrithi ufalme wenu uliowekwa tayari kwa ajili yenu tangu mwanzo wa ulimwengu'* (Mathayo 25:34), huku wengine wakishikilia maoni tofauti. Na Mt. Antwoni akasema: sifa zote mliyotaja ni za wokovu sana na ni muhimu kabisa kwa wale wanaomtafuta Mungu, na wanaowaka na tamaa kuu ya kumkaribia Yeye. Hata hivyo, tumeona kwamba wengi walichosha miili yao kupitia kujidhihaki kupita kiasi, kukesha, na kujitenga jangwani; pia walijitoa kwa bidii katika kazi, walipenda umaskini, na walidharau anasa za kidunia, kiasi kwamba hawakujihifadhi hata kile kilichohitajika kwa siku moja, lakini walitoa kila walichokuwa nacho kwa maskini; na bado ilitokea mara nyingi kwamba, baada ya yote haya, walipotoshwa na kuanguka, na, wakiwa wamepoteza tunda la sifa zote hizo, wakawa stahiki wa hukumu. Sababu ya hili si nyingine isipokuwa kwamba walikosa sifa ya utambuzi na busara, na hawakuweza kutumia mwongozo wake. Kwani ni sifa hii hasa inayofundisha na kumwongoza mtu kutembea katika njia iliyonyooka, bila kupotoka kwenye makutano ya njia. Tukitembea katika njia ya kifalme, hatutawahi kupotoshwa na wale wanaotukashifu – wala kulia, kuelekea kwa kujinyima kupita kiasi, wala kushoto, kuelekea kwa uvivu, uzembe na ulegevu. Utaalamu ni jicho la roho na taa yake, kama vile jicho lilivyo taa ya mwili: hivyo basi ikiwa jicho hili ni safi, basi mwili wote (wa matendo yetu) utakuwa safi; lakini ikiwa jicho hili ni giza, basi mwili wote utakuwa giza, kama Bwana alivyosema katika Injili Takatifu (Mathayo 6:22–23). Kupitia utambuzi, mtu hukagua tamaa,

maneno na matendo yake, na hujiepusha na yote yanayomwepusha na Mungu. Kupitia utambuzi, huzuia na kuharibu hila zote za adui zinazomlenga, akitambua kwa uaminifu kati ya mema na mabaya. (Patr. Gr. vol. 40, p. 1096; Dostoevsky, vol. 8).

2. Kauli ifuatayo pia inaashiria mada hii hasa: fundi chuma, akichukua kipande cha chuma, anafikiria mapema atakachotengeneza nacho: mundu, upanga au shoka. Nasi vivyo hivyo tunapaswa kufikiria mapema ni wema gani tunaopaswa kuufuata, ili tusifanye kazi bure (Dost. sk. 35). Bila shaka, ingekuwa bora zaidi kuongozwa na hukumu ya mtu mwenyewe, kama tu hukumu ya mtu ingekuwa ya kutosha kwa kila kitu na kwa kila mtu. Lakini kwa kuwa hali hii haiwezi kusemwa kuwa ndivyo ilivyo, kuna mwongozo wa kuaminika zaidi na salama zaidi:

b) Ushauri wa wenye uzoefu.

3. Kwa maana hii, Mt. Antony anasema: 'Nawajua watawa ambao, baada ya kazi nyingi, wameanguka na kufikishwa kwenye wazimu, kwa sababu walitegemea juhudi zao wenyewe na kupuuza amri ya Yeye aliyesema: *"Muulize Baba yenu, naye atawaambia"*' (Kumb. la Torati 32:7). (The Virtues, sura ya 37).

4. Na zaidi ya hayo: Maandiko Matakatifu yanasema: *'Wenye mwongozo hawaanguki kama majani makavu'* (Mith. 11:14), na yameamuru kwamba hakuna kitendo chochote kifanyike bila ushauri, hata hata kuruhusu kunywa kileo cha kiroho kinachofurahisha moyo wa mwanadamu kufanyika bila ushauri, inaposema: *'Usifanye neno lolote bila kushauriana'* (Sirak 32:21), na: 'kunywa mvinyo kwa ushauri'. – Mtu anayefanya shughuli zake bila ushauri ni kama mji usio na kuta, ambao yeyote anayetaka anaweza kuingia na kupora hazina zake (Patr. Gr. vol. 40, p. 1098).

5. Mt. Antony aliona kuomba ushauri kutoka kwa wengine kuwa ni tendo la wokovu kiasi kwamba hata mwalimu wa wote aligeukia mwanafunzi wake mwenyewe—ambaye, hata hivyo, tayari alikuwa amefanikiwa—na kuuliza swali, na akatenda sawasawa na ushauri wa mwanafunzi huyo. Maana inasemekana kwamba wakati Baba Anthony alipopokea mwaliko ulioandikwa kutoka kwa Kaisari Constantius wa kuja Constantinople, alimgeukia Paulo Mnyenyekevu na kuuliza: 'Je, niende?' Na wakati huyo alipojibu: 'Ukienda, utakuwa Anthony; usipoenda, utakuwa Baba Anthony' – hivyo akapinga safari hiyo – alibaki kimya pale alipokuwa (Maisha ya Watakatifu, 32).

6. Aliwashauri wengine wote kufanya vivyo hivyo, akisema: 'Mtawa, ikiwezekana, anapaswa kushauriana na wazee kuhusu kila hatua anayochukua katika kibanda chake na kila tone la maji analokunywa.' Nawajua watawa wengine walioanguka kwa sababu walidhani, wenyewe, kwamba wangeweza kumridhisha Mungu (Patr. Gr., vol. 40, p. 1082; The True Tales, 38).

7. Hivyo basi, Mt. Antwoni hakukubaliana na kutegemea hukumu ya mtu mwenyewe. Je, si kwa sababu hii ndiyo alimsifu sana Aba Yosefu, ambaye, alipoulizwa swali kutoka Maandiko, alijibu, 'Sijui'—kwani katika hili, mbali na unyenyekevu, pia ilidhihirishwa ukosefu wa kujiamini katika akili yake mwenyewe? Ilitokea hivi: wazee wengine walimjia Mtakatifu Antony, na Baba Yosefu alikuwa pamoja nao. Mzee huyo, akitaka kuwajaribu, aliwasomea kifungu kutoka Maandiko na akaanza kumuuliza kila mmoja, kuanzia na mdogo zaidi, maana ya kifungu hicho. Kila mmoja alizungumza kadiri ya uwezo wake, lakini sheikh akamjibu kila mmoja: 'Hapana, hujielewi.' Baada ya wote kuzungumza, akamwambia Baba Yosefu: 'Wewe unasema nini kuhusu kifungu hiki?' 'Sijui,' akajibu Yosefu. Baba Antwoni akasema: 'Baba Yosefu alikuwa kwenye njia sahihi aliposema: "Sijui"' (Misemo ya Kiorthodoksi 17).

8. Hata hivyo, alishauri kwamba imani kwa wengine haipaswi kuwekwa bila masharti. Ni lazima kwanza kuhakikisha utimamu wa akili na uzoefu wa mzee – na ndipo tu ndipo mtu aweze kuamini neno lake na kukubali ushauri wake bila kuuliza maswali. Ishara ambayo hili linaweza kutambulika ni muafaka wa maneno yake na Neno la Mungu. Alisema, mtu lazima atazame kile kinachoamriwa. Ikiwa mtu yeyote anakuelekeza katika jambo lolote linaloendana na amri za Bwana wetu, likubali kwa unyenyekevu na jitahidi kulizingatia, ili maneno ya Mtume yatimizwe ndani yetu: *'Tii kila mmoja mwenzake kwa heshima ya Mungu'* (Gal. 5:13; Efe. 5:21). Kwa upande mwingine, ikiwa mtu yeyote anawaagiza jambo lolote linalokinzana na amri za kimungu, basi mwambie yule anayetoa maagizo: *'Je, ni sawa kukutii wewe kuliko Mungu?'* (Matendo 4:19). *'Lazima tumtii Mungu badala ya wanadamu'* (Matendo 5:29). Tukumbuke pia maneno ya Bwana: *'Kondoo wangu husikia sauti yangu, wala hawamfuati mgeni, kwa kuwa hawaitambui sauti ya mgeni'* (Yohana 10:5). Vivyo hivyo, Paulo mtukufu anatuhimiza, akisema: 'Lakini hata sisi au malaika kutoka mbinguni akihubiri injili tofauti na ile tuliyowahubiria, alaaniwe' (Gal. 1:8). (Patr. gr. vol. 40, p. 1083). Sababu ya kizuizi kama hicho huenda ilitolewa na Waari, ambao walivutia wengine kwao kwa kuonyesha unyofu kisha wakawachafua kwa mafundisho yao ya uongo. Au labda pia ilikuwa kwa sababu baadhi walijitwika jukumu

la kuwaongoza wengine bila wao wenyewe kuwa na uzoefu mwingi. Katika nyakati kama hizo, alikuwa na tabia ya kusema: Mababa wa Kanisa wa kale walijiondoa jangwani, na huko, baada ya kuponya roho zao wenyewe kupitia kazi zao nyingi, walijifunza jinsi ya kuwaponya wengine pia. Ndiyo maana, waliporudi kutoka huko, walikuwa madaktari wanaoponya wengine. Lakini sisi, ikiwa yeyote wetu atatokea kwenda jangwani, kabla ya kujiponya wenyewe, tunajichukulia jukumu la kuwatunza wengine; na kwa sababu hiyo, udhaifu wetu wa zamani unaturudia, na dhiki zetu za mwisho huwa chungu zaidi kuliko za kwanza. Ndiyo maana msemo huu unatuhusu: 'Daktari, jiponye wewe kwanza' (Luka 4:23). (Patr. lat. vol. 73, p. 1053).

Mtu huwasha vipi moto wa wivu?

Hakuna chochote katika mtu kinachodumu; baadhi ya mambo yanazidi kuwa na nguvu, mengine yanazidi kuwa dhaifu. Vivyo hivyo ari: wakati mwingine inawaka, wakati mwingine inazima. Katika hali ya pili, inapaswa kuwasha tena ili isizime kabisa. Vipi, basi, na kwa njia gani? Kwanza, kwa kukumbuka kifo. Mt. Antwoni aliwahimiza watu mara kwa mara kuweka akilini na mioyoni mwao kwamba siku tunayoishi ni ya mwisho kwetu.

1. Pili, kwa kukumbuka yale yatakayotokea baada ya kifo. Ili kuingiza wazo hili katika roho za wanafunzi wake, aliwaambia yale yaliyofunuliwa kwake binafsi, kama vile Athanasius Mkuu anavyosimulia katika wasifu wake. Mara moja, kabla ya chakula, majira ya saa tatu usiku, alipoinuka k a kuomba, Mtakatifu Antwoni alihisi ndani yake kwamba akili yake ilikuwa imenyakuliwa; na, cha kushangaza zaidi ya yote, alijiona kana kwamba akiwa nje, na kana kwamba mtu fulani alikuwa akimwinua angani, huku hewani kulisimama viumbe fulani vyenye huzuni na vya kutisha vilivyotaka kuzuia njia yake ya kupaa. Wafuasi wa Mtakatifu Antwoni waliwapinga, lakini viumbe hao walisisitiza hoja yao kana kwamba walikuwa na haki ya kufanya hivyo, wakidai maelezo iwapo Mtakatifu Antwoni alikuwa chini ya mamlaka yao kwa namna yoyote. Walilazimika kukubali, nao wakajiandaa kutathmini. Lakini walipojaribu kutathmini kuanzia tu kuzaliwa kwa Mt. Antwoni, waongozaji wake walipinga, wakisema: 'Kile kilichokuwa tangu kuzaliwa kimefutwa na Bwana alipochukua nadhiri zake za ukiwa; tathmini kuanzia wakati alipokuwa mtawa na kuchukua nadhiri zake kwa Mungu;' lakini katika suala hili washtaki wake hawakuweza kupata kosa lolote kwake; kwa hivyo waliondoka – na njia ya maisha ya kujinyima ya Anthony ikawa huru na isiyo na vikwazo. Baada ya hili, Mtakatifu Antona alianza kuhisi kwamba alikuwa anarudisha utulivu wake, na punde si punde akawa yule Antona wa zamani. Lakini alikuwa tayari amesahau chakula, na akatumia siku iliyobaki na usiku wote katika majonzo na maombi, akishangazwa na jinsi tunavyopaswa kupambana na maadui wengi na jinsi mtu anavyopaswa kuvumilia taabu nyingi anapotembea hewani. Ndipo maneno ya Mtume Paulo kuhusu *'mtawala wa mamlaka ya anga'* (Efe. 2:2) yalipomjia akilini. Kwani adui ana mamlaka angani kupigana na wale wanaopita humo, akitafuta kuziba njia yao. Hii ndiyo sababu Mtume alishauri hasa: *'Jivikieni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kustahimili siku ya uovu'* (Efe. 6:13) na ili adui aonekane aibu, *'asiwe na neno lolote la kutukashifu'* (Tito 2:8).

2. Hivi ndivyo Mtakatifu Athanasius anavyoeleza, na ingawa hakuna rekodi inayofuata ya Mtakatifu Antwoni akiwaambia wengine kuhusu hili, hakuna sababu ya kuhoji hili, kwani maarifa ya kile alichokiona yalikuwa muhimu si sana kwake mwenyewe bali kwa wengine. Kuhusu maono mengine kuhusu mada hiyohiyo, inabainishwa kwamba aliwaeleza wengine. Mtakatifu Athanasius anaandika: Mtakatifu Antwoni mara moja alikuwa akizungumza na ndugu wengine waliokuja kwake kuhusu hali ya roho baada ya kifo, na kuhusu mahali ambapo ingeishi. Usiku uliofuata, mtu fulani alimwita kutoka juu, akisema: 'Inuka, toka nje uone'; Antwoni alitoka nje (kwa maana alijua ni nani aliyemwamuru) na, akinyoosha macho yake, akaona jitu, la kutisha na la kutia hofu, ambalo kichwa chake kiligusa mawingu, huku kutoka ardhini ndege wengine wakipaa; jitu hilo liliziba njia ya wengine, huku wengine wakiruka juu yake, na baada ya kumpita, wakapaa juu kwa usalama. Alikwaruza meno yake kwa wale wa mwisho, lakini akafurahi kwa wale wa kwanza. Kisha sauti isiyoonekana ikasema: 'Antonia, elewa ulichokiona!' Ndipo akili yake ilipata nuru, naye akaelewa kwamba huu ulikuwa mpito wa roho kutoka duniani, na kwamba huyu jitu alikuwa adui wetu wa kale, anayewazuia wale wavivu na wale waliojisalimisha kwa ushawishi wake, akiwakataza wasiende mbele; lakini hawezi kuwazuia wenye bidii na wale wasiomsikiliza, nao humpita juu yake. Mtakatifu Antwoni alichukulia maono haya kama aina ya ukumbusho kwake mwenyewe, na akaanza kutumia bidii kubwa zaidi ili kufanikiwa katika mapambano dhidi ya yote yaliyo chuki. Kwa lengo lile lile—yaani, kuchochea shauku kubwa zaidi kwa ajili ya maisha safi—aliwasimulia wengine maono haya. Abba Cronius anasema kwamba wakati mmoja Mt. Antwoni alizungumzia maono haya mbele ya mkusanyiko mkubwa. Aliongeza kuwa, kabla ya maono haya, Mtakatifu Antwoni alikuwa ameomba kwa mwaka mzima ili ifunuliwe kwake kinachotokea kwa roho za

wacha Mungu na wenye dhambi baada ya kifo; kwamba mikono ya jitu ilikuwa imenyooka angani, na chini yake kulikuwa na ziwa kubwa kama bahari, ambalo ndege walidondokea ndani yake, wakipigwa na mkono wake (Lavsaik, sura ya 24). Katika Mkusanyiko wa Kipatriastiki wa Kilatini, maelezo ya hili yanadokeza kwamba ndege walipigwa na jitu na kuanguka katika ziwa tu walipokaa hewani chini ya mikono yake, wakikosa nguvu za kuinuka juu yake; ilhali wale wenye nguvu za kutosha kuinuka juu ya mikono na kichwa chake, hawa aliwafyonza meno tu, akitazama wakipaa kuelekea mbinguni na kupokelewa na Malaika (Patr. Lat. vol. 73, p. 1044).

3. Ni hofu gani ya kutikisa iliyojaa roho za wale waliosikia kuhusu hili! Lakini hapa kuna maono ya faraja, yanayochochea kwa nguvu shauku *kupitia 'tumaini'* la hali ya utukufu. Maono haya yanamhusu Mtakatifu Ammoni, si kama mwanafunzi bali kama rafiki na mwenza wa Mtakatifu Antwoni. Mtakatifu Athanasius anaandika kwamba Mtakatifu Antwoni, alipokuwa ameketi juu ya mlima siku moja, alitazama juu mbinguni na kumwona mtu akipaa hewani kuelekea mbinguni katika mshika wa moto, huku kutoka juu kundi la viumbe wa kimalaika waliokuwa wakifurahi wakishuka kumkutana naye. Akishangazwa na hili, alianza kuomba kwamba Bwana apende kumfunulia maana yake. Naye sauti ikamjia, ikisema kuwa ilikuwa ni roho ya Ammon, mtawa wa Nitria. Ammon huyu alikuwa ameishi maisha ya kujinyima vitu vya dunia kwa ukali hadi uzeeni. Alikuwa akimtembelea Mtakatifu Antwoni, na Mtakatifu Antwoni naye alikuwa akimtembelea. Umbali kutoka Milima ya Nitria hadi Mlima wa Mt. Antwoni ni safari ya siku 13 (versts 650). Wakati ndugu waliokuwa naye walipomuuliza kwa nini alikuwa ameshangaa sana, alisema kwamba alikuwa amemuona na kumsikia Ammon. Baada ya siku thelathini, ndugu kutoka Nitria walipowasili, waliuliza habari za Ammon, na wakajifunza kwamba kwa kweli alikuwa amefariki siku hiyo hiyo na saa ile ile ambayo mzee huyo alikuwa ameona roho yake ikipaa mbinguni.

4. Maono yafuatayo, yaliyosimuliwa na Mt. Antony mwenyewe, hayana ufanisi mdogo katika kuondoa uvivu na kuchochea ari. 'Niliomba kwa Mungu,' anasema, 'anionyeshe ni pazia gani linalomzunguka na kumlinda mtawa!' Nikaona mtawa amezungukwa na taa za moto, na umati wa malaika wakimlinda kama punda wa jicho lao, wakimkinga kwa upanga wao. Nami nikapumua kwa kina kirefu na kusema: 'Hiki ndicho kinachotolewa kwa mtawa!' Na bado, licha ya hayo, shetani humshinda, naye huanguka. Nami nikasikia sauti ikinijia kutoka kwa Bwana mwenye rehema, ikisema: 'Hakuna anayeweza kushushwa na shetani; hana nguvu yoyote sasa kwa kuwa mimi, nikiwa nimechukua asili ya kibinadamu, nimevunja mamlaka yake. Lakini mwanadamu huanguka kwa hiari yake mwenyewe anapojiachia kwa uzembe na kujirejesha kwa tamaa na hisia zake.' Niliuliza: 'Je, ngao kama hii hupewa kila mtawa?' Nami nikaonyeshwa umati wa watawa waliolindwa na ngao kama hiyo. Ndipo nikapaza sauti nikisema: 'Jinsi ilivyo heri jamii ya wanadamu, na hasa umati wa watawa, ambao wana Bwana mwenye huruma na upendo mkuu namna hii kwa wanadamu!' Basi, tuwe na bidii kwa ajili ya wokovu wetu wenyewe na, tukiacha upuuzi wote, tufanye kazi zetu kwa bidii, ili tuonekane kuwa stahiki wa Ufalme wa Mbinguni, kwa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo (Patr. Graec. vol. 40, p. 1083).

5. Wakati mwingine, Mtakatifu Antwoni aliwaonyesha wanafunzi wake jinsi, shauku inapopungua, maisha ya kimonaki yanavyolegea na utukufu wake unapotea. Baadhi ya wanafunzi wake, wakiwaona umati usio na hesabu wa watawa jangwani, waliopambwa na sifa hizo na wenye shauku kubwa ya mafanikio katika maisha matakatifu ya mtawa, waliuliza Baba Antwoni: 'Baba, shauku hii na upendo huu kwa upweke, umaskini, unyenyekevu, kujinyima na wema wengine wote, ambayo umati huu wa watawa sasa unajitolea kwa bidii, utadumu kwa muda gani?' Mtu wa Mungu aliwajibu kwa kuuguna na machozi: 'Wakati utafika, watoto wangu wapendwa, ambapo watawa wataacha nyika na badala yake watakusanyika katika miji ya matajiri, ambapo, badala ya mapango haya ya nyikani na vyumba vyembamba, watajenga majengo ya kiburi yanayoshindana na majumba ya wafalme; badala ya umaskini, upendo wa kukusanya utajiri utaongezeka; unyenyekevu utabadilishwa na kiburi; wengi watajivunia maarifa, lakini maarifa yasiyo na matendo mema yanayofaa maarifa hayo; upendo utapoa; badala ya kujidhibiti, ulafi utaongezeka, na wengi wao watajishughulisha na karamu za kifahari, si tofauti na watu wa kawaida wenyewe, ambao watafutwa na watawa isipokuwa kwa mavazi na vifuniko vya vichwa vyao tu; na ingawa wataishi katikati ya ulimwengu, watajitaja kuwa watawa wa kujitenga (kwa kweli, mtawa ni mtawa wa kujitenga). Zaidi ya hayo, watajigamba wakisema: *'Mimi ni wa Paulo, mimi ni wa Apolo'* (1 Wakorintho 1:12), kana kwamba nguvu yote ya umonaki wao ilikuwa katika heshima ya waandamizi wao: watajigamba kwa mababa zao, kama vile Wayahudi wanavyojigamba kwa baba yao Abrahamu. Lakini wakati huo pia kutakuwa na wale watakaothibitika kuwa bora zaidi na wakamilifu kuliko sisi, kwa maana 'heri yeye aliyeweza kuasi lakini hakufanya, na aliyeweza

kufanya uovu lakini hakufanya' (Hagaya 31:11), kuliko yule aliyevutwa kwenye wema na wingi wa wenye bidii waliojitahidi kufikia wema huo. Kwa nini, basi, Nuhu, Abrahamu na Loti, walioishi maisha ya bidii katikati ya watu wabaya, wanasifiwa ipasavyo katika Maandiko (Patr. Graec. vol. 40, p. 1095)?

6. Kumbukumbu hizi mbili—yaani, ya kifo na ya yale yaliyo nyuma yake—huwasha *'hofu ya Mungu'*, ambayo ni kichocheo cha tatu cha shauku. Mtakatifu Antony aliitaka hofu ya Mungu, kama tulivyoona tayari, katika kauli ya kina: 'Daima uwe na hofu ya Mungu; mhofu Yeye anayetoa kifo na kutoa uhai' (tazama hoja ya 7 hapo juu). Katika kauli nyingine fupi, anaonyesha hofu ya Mungu kama chanzo cha utayari na ufaafu kwa sifa zote njema. Anasema, hofu ya Mungu ni mwanzo wa wema wote na mwanzo wa hekima. Kama vile nuru, inapoingia katika nyumba yenye giza, huondoa giza lake na kuangaza, ndivyo hofu ya Mungu, inapoingia katika moyo wa mwanadamu, huondoa giza na kuwasha ndani yake shauku ya wema wote (Patr. gr. vol. 40, p. 1084).

7. Kwa hiyo, aliwaonya dhidi ya kupoteza hofu hii kwa njia zote zinazowezekana. 'Usiondoke kwenye seli yako,' alisema, 'la sivyo utapoteza hofu ya Mungu.' Kwa maana kama samaki anavyokufa anapotolewa majini, ndivyo hofu ya Mungu inavyokufa katika moyo wa mtawa akiondoka kwenye seli yake na kuzurura nje (ibid.).

8. Lakini vifaa hivi vyote vya shauku hufanya kazi kwa kulazimisha, vikivuta kutoka nje, ingawa vinachipuka ndani. Mtu lazima apate vichocheo vya ndani vya shauku, ili iweze kuchipuka yenyewe kutoka moyoni, kama chemchemi ya maji. Moyo hufikishwa katika hali hii kwa: 1) *'hisia ya utamu'* wa maisha katika Mungu. Hadi hisia hii itakapoundwa, shauku yetu hubaki isiyo ya kuaminika. Kwa nini, ndugu mmoja alipomuuliza Mtakatifu Antwoni: 'Kwa nini, ingawa Mungu, katika Maandiko yote, anaiahidi roho baraka kuu zaidi, roho haidumu katika kuzitafuta, bali hugeukia yale ya kupita, yanayoharibika na yasiyo safi? – Akajibu: 'Yeyote ambaye bado hajawahi kuonja utamu wa baraka za mbinguni, bado hajambana na Mungu kwa moyo wake wote; ndiyo maana anarudi kwa vinavyopita.' Lakini hadi mtu afikie ukamilifu huo, ni lazima amtumikie Mungu kwa utiifu kwa mapenzi Yake matakatifu, ili aweze kusema pamoja na Nabii: 'Nimekuwa kwako kama ng'ombe' (Zab. 72:23), yaani, 'Nilikutumikia kama mnyama aliyewekewa nira' (Patr. lat. t. 73, p. 1056).

9. Hivyo basi, 2) *'upendo'* kwa Mungu ni msukumo mkali zaidi wa bidii. Mtakatifu Antony mwenyewe alijua kwamba upendo ni imara kuliko hofu, na akasema: 'Sina hofu tena ya Mungu, bali ninampenda' (yaani, siongozwi na hofu kuhusu jinsi ya kuishi, bali na upendo); kwa maana *'upendo hauna hofu'* (1 Yohana 4:18). (Dost. sk. 32).

10. Pia aliwahimiza wengine kukuza, zaidi ya yote, upendo kwa Mungu ndani yao, kama nguvu isiyoweza kuharibiwa na ya kudumu. Hivyo, ndugu zake walipomuuliza mara moja: 'Ni kwa njia gani mtu anaweza kumfurahisha Mungu zaidi?', alijibu: 'Kitendo kinachomfurahisha Mungu zaidi ni kitendo cha upendo.' Hufanywa na yule anayemsifu Mungu bila kuchoka katika usafi wa mawazo yake, akichochewa na kumkumbuka Mungu, kumkumbuka baraka zilizohadiwa, na yote ambayo Amependa kututimilia. Kutokana na kumkumbuka haya yote, huzaliwa upendo kamili, kama ilivyoandikwa: *'Umpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote'* (Kumb. la Torati 6:5), – na kama ilivyoandikwa: *'Kama vile swala anavyotamani mito ya maji, ndivyo roho yangu inavyokutamani Wewe, Ee Mungu'* (Zab. 41:2). Hili ndilo kazi ambalo lazima tumfurahishe Mungu, ili maneno ya Mtume yatimizwe ndani yetu: *'Nani atakayetenganisha na upendo wa Mungu? Je! Ni dhiki, au taabu, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga?'* Hakika hakuna (Warumi 8:35, 38). (Patr. gr. vol. 40, uk. 1094).

11. Kutokana na hili, au pamoja nalo, huja 3) *'furaha'* ya kutenda mema na kuishi katika njia za Mungu, ambayo kwa upande mwingine inakuwa kichocheo cha bidii. Kauli ifuatayo ya Mtakatifu Antwoni inahusiana na hili. Aliulizwa: 'Furaha katika Bwana ni nini?' Akajibu: 'Kutimiza amri yoyote kwa furaha, kwa utukufu wa Mungu—hiyo ndiyo furaha katika Bwana. Kwa maana tunapotimiza amri Zake, tunapaswa kufurahi; kinyume chake, tunapozikiuka, tunapaswa kuhuzunika. Basi, tujitahidi kutimiza amri kwa furaha mioyoni mwetu, ili tuweze kufarijiana katika Bwana; lakini tukifanya hivyo, tuwe waangalifu sana tusibebwe na kiburi tunapofurahi, bali tuweke tumaini letu lote kwa Bwana (Patr gr. t. 40, p. 1095. Wazo linalofanana linapatikana katika Sheria Fupi za Basil Mkubwa, swali 193).

Matendo mema na matendo ya wema, hasa

Hivyo, shauku inayoongozwa na kuwasha kwa njia hii huelekezwa kwa juhudi za kujinyima—za kimwili na kiroho—na kwa kila tendo jema.

1. Mt. Antwoni alionyesha, katika mafundisho yake ya jumla kuhusu juhudi *za kujinyima* (tazama aya ya 7) na katika orodha yake ya sababu za msukumo wa tamaa (tazama dondoo, aya ya 18), ambayo ni lishe tele ya mwili – na hivyo (kama tiba dhidi ya msukumo huo) anaashiria uchovu wa mwili kupitia kufunga (Dost. sk. 22). Mtakatifu Antayo aliamuru kwamba mtu awe mkali sana kwa mwili (tazama hoja ya 7 hapo juu), na akalaani starehe yoyote. Hii ndiyo sababu hakuwatazama kwa jicho la kupendeza wale waliokuwa wakipenda kwenda kwenye mabafu. 'Mababa zetu,' alisema, 'hawakuwahi hata kujiosha nyuso zao – lakini sisi tunaenda kwenye mabafu ya kidunia' (Alphab. Pater., Art. 4).

2. Baada ya kutawala mwili, alithamini sana *'kudhibiti ulimi*'. Aliweka jitihada hii sawa na kutanga, akisema: 'Utanga wetu ni kuweka vinywa vyetu vikiwa vimefungwa' (ibid., uk. 4ff.).

3. Wale wanaozungumza kila kinachowajia akilini ni kama uwanja usio na lango, ambao yeyote anayetaka anaweza kuingia, kukaribia malisho na kumfungua punda. Ingawa wazo hili halikutolewa na Mt. Antwoni mwenyewe, lilisemwa mbele yake na bila shaka lilipokelewa vyema naye (Dost. sk. 18).

4. Pia alithamini sana *'kukaa ndani ya seli*'. Anasema, kama samaki wanavyokufa wakibaki nchi kavu kwa muda mrefu, ndivyo pia watawa wanavyopoteza upendo wao kwa ukimya wanapotumia muda mwingi nje ya seli zao au katika kampuni ya watu wa kawaida. Kwa hiyo, kama vile samaki anavyotamani bahari, ndivyo tunavyopaswa kukimbilia seli yetu, tusije, tukibaki nje yake, tukasahau kesho yetu ya ndani (Dost. sk. 10).

5. Kwa ujumla, alishauri kwamba mtu anapaswa kujiendesha kwa nidhamu kali ndani ya seli yake kiasi kwamba seli hiyo iwe kwa mtawa kama Tanuru ya Babeli, ikiteketeza yote yasiyo safi ndani yake (Patr. gr. t.40, 1086).

6. Hata hivyo, aliruhusu upungufu fulani katika ukali wa mazoezi yake ya kujinyima, kama inavyoonekana kutoka kwa jibu lake kwa mwindaji. Inasemekana kwamba mtu fulani, alipokuwa akivua wanyama pori jangwani, alimwona Baba Anthony akicheza utani na ndugu na akapotoshwa. Mzee huyo, akitaka kumhakikishia kwamba wakati mwingine ni lazima kuwapa ndugu mapumziko, alimwambia: 'Weka mshale kwenye upinde wako na urudishe nyuma.' Ndivyo alivyofanya. Mzee akamwambia: 'Urudishe nyuma zaidi.' Mtu huyo akarudisha nyuma zaidi. Tena akasema: 'Endelea kurudisha nyuma zaidi.' Mwindaji akajibu: 'Nikivuta upinde zaidi ya uwezo wake, utavunjika.' Kisha mzee akamwambia: 'Ndivyo ilivyo katika kazi ya Mungu: tukivuta nguvu za ndugu kupita kiasi, hivi karibuni watakatishwa tamaa. Kwa hiyo, ni lazima kuwapa ndugu mapumziko mara kwa mara.' – Mwindaji, aliposikia hayo, aliguswa sana na akaondoka kwa mzee akiwa amejengwa kiroho. Na ndugu, wakiwa wameimarishwa na haya, walirudi mahali pao (Dost. sk. 13). Zaidi ya hayo, yamehifadhiwa maneno na hadithi zinazoashiria matendo ya kiroho, au hali za moyo, zinazobainisha mafanikio. Hizi ni:

7. *Subira*. Ni muhimu sana kwa mtawa kiasi kwamba, ikiwa hana sifa hii, yeye mwenyewe hana thamani yoyote. Hivyo basi, ndugu walisifu mtawa fulani kwa Mt. Antwoni. Mtawa huyu alipofika, Mt. Antwanyo alitaka kumjaribu kuona kama angeweza kuvumilia tusi; na alipoona kuwa hakuweza, akamwambia: 'Wewe ni kama kijiji ambacho ni kizuri mbele, lakini kimeporwa na majambazi nyuma' (Dost., sur. 15).

8. Subira ni muhimu kwa sababu tunahitaji majaribu. Na Mt. Antwoni akasema: 'Hakuna anayeweza kuingia katika Ufalme wa Mungu bila majaribu; kama si kwa ajili ya majaribu, hakuna anayeweza kuokolewa' (Matendo ya Mt. Antwoni, sura ya 5).

9. *Maombi*. Alifundisha hili kwa mfano, kwani kila mtu alijua alikuwa akiomba kwa muda gani. 'Tunajua,' wanafunzi wake walisema, 'kwamba sheikh mbariki wakati mwingine alizama sana katika maombi kiasi kwamba alikaa humo usiku kucha; na jua lilipochomoza na kuvuruga maombi yake hayo, yaliyokuwa na shauku kubwa katika msisimko wa akili yake, tulimsikia akisema: "Kwa nini unanisumbua, ewe jua? Ni kana kwamba unaibuka tu kunisumbua kutoka kwa nuru ya Kimungu ya akili' (Patr. lat. vol. 73, p. 848).

10. *Machozi*. Hivyo, ndugu mmoja alipomuuliza Mtakatifu Antonio, 'Nitende nini kuhusu dhambi zangu?', alijibu: 'Yeyote anayetaka kuachiliwa kutoka kwa dhambi ataachiliwa kwa njia ya kulia na kuomboleza; na yeyote anayetaka kupatanishwa na wema atapatana nayo kwa njia ya kulia kwa uchungu. Kitendo chenyewe cha kuimba Zaburi ni aina ya kilio. Kumbuka mfano wa Hezekia, Mfalme wa Yuda, ambaye, kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Nabii Isaya (sura ya 38), si tu alipokea uponyaji kutoka kwa ugonjwa wake kupitia kilio chake, bali pia alipewa nyongeza ya maisha kwa miaka kumi na tano; na jeshi la adui, lenye watu 185,000, lilipigwa na nguvu ya Mungu, kwa ajili ya machozi aliyomwaga. Mtume Petro alipokea msamaha kupitia kilio chake kwa kumkosea Kristo kwa kumkana. Mariamu, kwa kuosha miguu ya

Mwokozi kwa machozi yake, alibarikiwa kusikia kwamba hili lingetangazwa kila mahali pamoja na mahubiri ya Injili (Patr. lat. vol. 73, p. 1055).

11. Mtakatifu Antwoni hakupata nafasi ya kicheko katika maisha ya mtawa, na wanafunzi wake walipomuuliza: 'Je, tunaruhusiwa kucheka?', alijibu: 'Bwana wetu anahukumu wale wanaocheka anaposema: *"Hela kwa ninyi mnaocheka sasa, maana mtalia na kuomboleza"* (Luka 6:25). Kwa hiyo, mtawa mwaminifu hapaswi kucheka; badala yake, tunapaswa kulia kwa ajili ya wale wanaotukana jina la Mungu, kwa sababu wanakiuka sheria Yake na wanatumia maisha yao yote wakijirusha katika dhambi. Tuwalia na kuomboleza, tukimwomba Mungu bila kukoma asiruhusu mioyo yao iwe migumu katika dhambi, na kifo kisiwakute kabla hawajatubu (Patr. gr. t. 40, p. 1096. Aya inayofanana inapatikana katika Kanuni Fupi za Mtakatifu Basil Mkuu, 31).

12. *Unyenyekevu*, ambao hushusha ngao kutoka juu na kulinda dhidi ya anguko zote. 'Niliona,' alisema Mt. Antwoni, 'mizengwe yote ya adui imeenea kote duniani, na kwa kuuguna nilisema: "Nani basi atakayewaponyoka?" Lakini nikasikia sauti ikiniambia: "Unyenyekevu"' (Dost. sk. 7).

13. Kwa nini basi alifundisha: tukijihusisha na jitihada njema, ni lazima tujinyenyekeze sana mbele za Bwana, ili Yeye, anayejua udhaifu wetu, atufunike kwa mkono wake wa kulia na kutuhifadhi; maana tukijivunia, atavuta ulinzi wake kutoka kwetu, na tutaangamia (Patr. gr. t. 40, uk. 1090).

14. Wakati mwingine alisema: kama vile kiburi na kujivunia kwa akili vinavyomwangusha shetani kutoka kwa urefu wa mbingu hadi kuzimu, ndivyo unyenyekevu na upole vinavyomuinua mwanadamu kutoka duniani hadi mbinguni (Ibid., uk. 1081).

15. Ili kuhakikisha kwamba nidhamu ya kiroho, kama vile ukimya, haipelekei kwenye kiburi, alishauri kuipa maana ya kujidharau. Akisema, kama mtu yeyote anajihusisha na mazoezi ya kujinyima ya ukimya, asidhani kuwa anatekeleza wema fulani, bali aweke moyoni mwake kuwa ananyamaza kwa sababu haastahili kuongea (Patr. lat. vol. 73, p. 1051).

16. Mt. Antwoni pia alifundisha kwamba Bwana Mwenyewe hutuelekeza ndani yetu kwa namna ambayo huficha matendo yetu mema kwetu, ili kutuweka wanyenyekevu katika jinsi tunavyojiona. Alikuwa akisema: kama mganga hangemfunga macho mnyama anayezungusha gurudumu, kazi yake isingefanikiwa. Kichwa cha mnyama kingedeng'enyuka, na kingedondoka, kikiwa hakiwezi kufanya kazi. – Vivyo hivyo, kwa malezi ya kimungu ya Mungu y , tunapewa pazia ili tusione matendo yetu mema; ili, kwa kujisifu kwa hayo, tusije tukajivunia na kupoteza tunda la kazi zetu zote! Hili hutokea tunapoachwa tukashindwa na mawazo machafu, ambapo hatuwezi kujizuia kujihukumu na mawazo yetu wenyewe. Na katika hali kama hiyo, tafakari juu ya wema wetu wenyewe haiwezi kutokea; kwa hivyo, matendo yetu madogo ya wema hufichwa na kubaki bila kuonekana kwa sababu ya mawazo haya machafu (Periphrasis, ibid., uk. 1037).

17. Dharau ni hatari iliyoje! Hili lilionyeshwa waziwazi kupitia kuanguka kwa mtawa mchanga baada ya muujiza alioufanya. Wakati wazee fulani walipokuwa wakipita mahali palipokuwa mtawa huyu mchanga akifanya maisha ya utawa, walikuwa wakielekea kwa Mt. Antwoni na walikuwa wamechoka sana. Aliwaita punda pori na kuwaamuru kubeba wazee hawa mgongoni mwao hadi kwa Mt. Antwoni. Wakati wazee walipomwambia Mt. Antwoni kuhusu hili, alijibu: 'Mtawa huyu, kwangu mimi, ni meli iliyobeba mizigo, lakini sijui kama atafika bandarini.' – Na kwa kweli, baada ya kujivunia, alipoteza neema muda mfupi baadaye. Akitambua hili, Mt. Antwoni aliwaambia wanafunzi wake: 'Sasa hivi, yule kijana mtawa ameporomoka.' 'Nendeni muone.' Wakaenda wakamkuta ameketi juu ya mkeka, akilia kwa dhambi aliyokuwa ameitenda (Matendo ya Watakatifu, 94).

18. Lakini kama vile kujivunia kujilipua ni uharibifu, ndivyo kujidharau, kinyume chake, ni wokovu. Hili linaonyeshwa kwa mfano wa mtengenezaji viatu, ambaye Mt. Antwoni alipokea ufunuo kutoka juu kumhusu. Mtakatifu Antwoni alikuwa akisali katika seli yake aliposikia sauti ikimwambia: 'Antwoni, bado hujafikia kiwango cha mshonaji fulani wa viatu huko Aleksandria!' Mtakatifu Antwoni alienda Aleksandria, akamtafuta mshonaji huyu wa viatu, na akamshawishi afichue kilichokuwa maalum sana kuhusu maisha yake. Alisema: 'Sikumbuki kamwe kufanya kitendo chochote kizuri, lakini kwa nini, ninapoamka kitandani asubuhi, kabla ya kukaa kufanya kazi, nasema: "Kila mtu katika mji huu, vijana na wazee wote, wataingia katika Ufalme wa Mungu kwa sababu ya matendo yao mema, ilhali mimi peke yangu, kwa sababu ya dhambi zangu, nitatia hukumu ya mateso ya milele."' Ninarudia maneno haya hayo kwa dhati kabisa ya moyo wangu jioni pia, kabla sijajilaza kulala.' Aliposikia haya, Mtakatifu Antwoni alitambua kwamba hakika hakuwa amefikia kiwango hicho bado (Patr. lat. vol. 73, p. 785).

19. Je, hii haikuwa sababu iliyomfanya baadaye arudie mara nyingi nasaha hii: lazima daima tujilaumu na kujishutumu katika mambo yote, na tufanye hivyo kwa dhati, kwa maana yeye anayejishutumu hupata haki na kutukuzwa na Mungu (Ibid.).

20. *Huduma na usaidizi wa pamoja*. Ndugu waliuliza Mt. Antonio: 'Kama mtu angekusema, "Sitachukua chochote kutoka kwa ndugu zangu, wala sitawapa chochote; nilicho nacho kinanitosha"—je, hilo ni sawa?' Mtakatifu Antonio akajibu: 'Watoto wangu! Mtu wa namna hiyo ana moyo mgumu, na roho yake ni roho ya simba. Anapaswa kuonekana amejitenga na jumuiya ya watu wote wema' (Patr. Graec. vol. 40, p. 1095).

21. Wakati mwingine aliulizwa: 'Mtu anapaswa kuwatumikiaje ndugu?' Akajibu: 'Ndugu wanaotaka kuwatumikia ndugu, nao watumikieni kama watumishi wanavyowatumikia mabwana wao, na kama Bwana alivyomtumikia Petro, ambaye alimtolea huduma ya mwisho, ingawa alikuwa Muumba wake.' Kwa hili Bwana alionyesha kwamba ikiwa wale wanaokataa huduma wanayopewa si wasio na hatia, basi ndivyo zaidi wale wanaostahili hukumu wanaoona ni aibu kuwahudumia ndugu zao. Ikiwa wale wa kwanza hawatakuwa na sehemu yoyote na Bwana, kama Bwana alivyomwambia Petro, basi nini kitaweza kusemwa kuhusu hawa wa pili? (Ibid.)

22. Na kwa ujumla alikuwa akisema: kutoka kwa jirani hutoka uzima na kifo. Kwa maana tukimpata ndugu, tunampata Mungu; lakini tukimpotosha ndugu, tunatenda dhambi dhidi ya Kristo (Dost. sk. 9).

23. *Huruma na uvumilivu kwa wale wanaoanguka*. Katika monasteri ya Baba Eliya, ndugu fulani alikabiliwa na jaribu. Alifukuzwa kutoka huko, naye akapanda Mlima kwenda kwa Baba Antwoni. Baba Antwoni, baada ya kumweka kwake kwa muda, alimpeleka tena kwenye monasteri aliyokuwa ametoka. Lakini ndugu wakamfukuza tena. Alirudi kwa Baba Anthony na kumwambia: 'Ndugu hawatanikubali, Baba!' Ndipo mzee akamtuma kwa maneno haya: 'Dhoruba ilimpata meli baharini; ikapoteza mzigo wake na kwa shida ikafaulu kujiokoa, lakini wewe unataka kuzamisha hata kile kilichookolewa karibu na pwani.' Ndugu, waliposikia kwamba Baba Anthony aliwatumia ndugu huyo, walimkubali mara moja (Dost. sk. 21).

24. Katika monasteri moja, ndugu mmoja alishtakiwa kwa uongo kwa zinaa, naye akamwendea Baba Anthony. Ndugu wa monasteri hiyo pia walikuja kumwamsha na kumpeleka tena miongoni mwao. Walianza kumkashifu, wakimuuliza kwa nini alifanya jambo kama hilo, lakini ndugu huyo alijitetea, akisema kuwa hakufanya jambo lolote la aina hiyo. Abba Paphnutius Kefalos alikuwa amewepo wakati huo. Aliwaambia mfano huu: 'Kando ya mto nilimwona mtu aliyekwama kwenye matope hadi magotini. Watu wengine walikuja kumsaidia, na wakamvuta hadi shingoni.' Baadaye Abba Anthony alisema: 'Kweli, huyu ndiye mtu anayeweza kuponya na kuokoa roho!' – Ndugu, wakiwa wamevutwa na maneno ya wazee, wainama mbele ya ndugu yao, na, kwa ushauri wa wazee, wakamrudisha katikati yao (Matendo ya Watakatifu, sura ya 29).

25. Fikra ya Mtakatifu Antwoni kuhusu nani anayeweza kuwa na upendo wa kweli wa kindugu ni ya ajabu. Alisema: 'Mwanadamu hawezi kamwe kuwa mwema kweli, hata akitamani kiasi gani, isipokuwa Mungu akae ndani yake; kwani hakuna aliye mwema, isipokuwa Mungu peke yake' (Patr. lat. vol. 73, p. 785).

Lengo kuu la vitu vyote na kilele cha ukamilifu

1. Kuishi huku kwa Mungu ndani yetu, au maisha katika Mungu, ndilo lengo kuu la kazi zote za kujinyima na kilele cha ukamilifu. Mungu Mwenyewe alimfunulia hili Mtakatifu Antwoni alipopewa ufunuo kama huo jangwani: 'Kuna mtu mjini anayefanana nawe, daktari kwa taaluma, anayetoa ziada yake kwa wahitaji na kuimba Trisagioni pamoja na Malaika kila siku' (yaani, kupitia ukamilifu wa upendo kwa jirani yake, anaishi katika Mungu na kutembea mbele za Mungu). (Maisha ya Mt. Antwoni, sura ya 24).

Ukamilifu wa Mtakatifu Antwoni na utukufu wake mbinguni

1. Ilisemwa kumhusu Baba Antwoni kwamba alikuwa nabii, lakini, akiepuka umbea wa kidunia, hakutaka jambo hili lijulikane; matukio yote ya dunia yaliyopita na yajayo yalifunuliwa kwake (Matendo ya Watakatifu, 30).

2. Mzee fulani alimwomba Mungu amruhusu kuona baba wa kanisa (katika utukufu), naye akawaona wote isipokuwa Baba Antwanyo. Akamuuliza yule aliyekuwa akimwonyesha: 'Basi, Baba Antwanyo yuko wapi?' Yule mwingine akajibu: 'Antwanyo yuko pale Mungu alipo!' (Maisha ya Mtakatifu Antwanyo, sura ya 28).

5. Ufafanuzi wa baadhi ya maneno ya Mtakatifu Antwoni Mkubwa, uliotolewa baada ya kifo chake na mzee mmoja

1. *Swali la watawa*. Tunawezaje kuelewa maneno ya Mtakatifu Baba Anthony, aliyoyasema kwa mwanafunzi wake Paulo wakati huyu, baada ya kuacha dunia, alipomuomba kuishi naye: 'Ikiwa unataka kuwa mtawa, nenda kwenye monasteri ambako kuna ndugu wengi wanaoweza kuimarisha udhaifu wako'?

Jibu la mzee. Kutokana na hili tunajifunza kwamba ni lazima tuwakubali katika monasteri wanyonge, wagonjwa, vipofu na walema – na tuwapende wanapojitolea kwa furaha na shauku katika kutafuta wema, ingawa, kwa sababu ya ulemavu wao, hawawezi kufanya kazi zote. Kwa hiyo, wale mababa wakuu wasiokubali wanaume wazee dhaifu—hata kama inajulikana kuwa wana tabia njema sana—lakini wanakubali kwa hiari vijana wenye nguvu kutekeleza majukumu mbalimbali ndani ya monasteri na kufanya misheni, hata kama ni wakorofi na wasioweza kuona aibu, wanastahili lawama kubwa. Mfasiri mbariki[9] anawakemea vikali mababa wakuu kama hao katika kitabu chake kuhusu *'ukamilifu wa utawala'* (wa monasteri), akisema: wanawaruhusu wanafunzi wao kubaki wavivu katika masuala ya wema, huku wakiwasihi kwa nguvu katika masuala ya kimwili na ya kidunia. Kwa wale waliotoa nadhiri za umonaki ili kujitolea kwa wema, hawapewi pumziko wala nafuu kutoka kwa shughuli za kidunia, wakiwasukuma bila kuchoka kuzitekeleza, na wanawakemea, kuwakemea, kuwatukana na kuwahukumu ikiwa hawatimizi kazi waliyoaminiwa kwa haraka maalum, iwe ni kwa sababu ya udhaifu au, wakati mwingine, kupungua kwa shauku, ingawa wanaweza kuwa wachapakazi na wenye shauku sana katika mambo ya kiroho; kinyume chake, wanatoa sifa nyingi kwa wale wanaojitolea kazi na uangalizi wao wote kwa mambo ya kidunia, ingawa ni wavivu katika kutafuta wema. Na bidii hii kwa upande wao haitokani na wema wa utiifu, bali kwa sababu wanapenda kujishughulisha na mambo ya kidunia. Lakini kibaya zaidi ni kwamba, iwe ni wavivu au wenye bidii, wanatendewa kama watumwa. Hata hivyo, Baba Pimen alisema: ikiwa, kati ya watawa watatu wa jumuiya, mmoja ananyamaza kikamilifu, mwingine ni mgonjwa lakini anamshukuru Mungu, na wa tatu anatekeleza majukumu yake kwa hiari, basi wote watatu wameungana katika juhudi moja ya kiroho. Kwa maneno haya, mtakatifu huyu alionyesha kwamba katika monasteri ambapo watawa wengi wa pamoja wamekusanyika, lazima kuwepo si tu wale ambao ni imara kimwili—ambao ni muhimu kwa ajili ya kutekeleza majukumu mbalimbali—bali pia ndugu dhaifu wanaojitolea kwa ukimya usio na kikomo: la sivyo, kazi yao yote ni bure.

2. *Swali*. Kwa nini Baba Anthony alimwambia Paulo, mwanafunzi wake: 'Nenda uketi peke yako, ili ujifunze mapambano yanayotokana na mashetani'?

Jibu. (Akimtakia ukamilifu.) Kwa maana ukamilifu wa mtawa unapatikana katika uwezo wake wa kuongoza maisha yake yote kwa roho yake. Lakini utawala huo wa kiroho huambatana na usafi wa moyo; na usafi wa moyo hupatikana wakati akili inapoongoza moyo, na akili inapoongozwa na maombi yasiyokoma. Hata hivyo, vita dhidi ya mashetani huchukua sura ya mawazo na maono, ambayo huibuliwa kwa nguvu zaidi katika upweke na ukimya.

Tanbihi. Nguvu ya jibu. Upweke hutoa fursa za kila wakati za kupigana na mawazo ya kina zaidi yaliyopandikizwa na mashetani. Vita hii hupiganwa na akili katika maombi, kwa Mungu ambaye yupo na anayesikiliza moyo, na ambaye huuongoza. Asili isiyokoma ya juhudi hii ya kiroho, katikati ya aina mbalimbali za uzoefu katika mapambano haya, hufundisha kujidhibiti kiroho na kukuza tabia yake; na hapo ndipo upatanisho wote wa kiroho wa mtawa na wa kila Mkristo upo.

3. *Swali*. Abba Anthony anamaanisha nini anaposema: 'Kama samaki anavyokufa anapotolewa majini, ndivyo ilivyo kwa mtawa anayekaa nje ya kibanda chake kwa muda mrefu mno'? Kwa njia gani mtawa anakufa kama samaki?

Jibu. Maisha ya roho ni tafakari isiyokoma na ya upendo kuhusu Mungu, ambayo kwa haki huitwa maisha ya roho, ikijumuisha na kuunganisha ndani yake akili na moyo. Hivyo basi, ikiwa mtawa atazurura mijini, akivurugwa na vitu anavyoviona na mazungumzo, ananyimwa uzima wa kiroho na anafa, kwa maana anamgeukia Mungu na kumwacha, na anafukuza kutoka moyoni mwake upendo wa Kristo aliouotesha ndani yake kwa jasho kubwa alipokuwa akinyamaza katika kibanda chake. Zaidi ya hayo, upendo wake kwa uhaba na taabu hupungua, naye hujikabidhi kwa mapumziko ya mwili na kwa anasa – na usafi wa moyo wake huvurugwa na mzunguko usio na utulivu wa taswira zinazoingia na kutoka kupitia kwa viungo – kuona, kusikia, kugusa, kuonja na kunusa – na kupitia kwa usemi; yote hayo humpeleka katika uzinzi na tamaa nyingine, ambazo ni kifo cha kweli na maangamizi ya mtawa. Hivyo, Baba Anthony alisema vizuri: kama

[9] Ni kweli, misemo au kanuni kwa ujumla… Kitabu kinachozungumziwa hakijafika kwetu.

samaki wanavyokufa wanapotupwa nchi kavu, ndivyo anavyokufa mtawa ambaye, baada ya kuacha seli yake, hutumia muda wake mijini na vijijini.

4. *Swali*. Baba Anthony anasema: 'Yeye anayeishi upweke huruwa na vita vitatu, yaani, vita vya ulimi, kuona na kusikia; je, vita vya moyo pekee ndivyo vinavyobaki kwake?' Tafadhali tuelezee maneno haya ya Aliye Barikiwa.

Jibu. Hakusema hivi ili kupendekeza kwamba mzozo unaopatikana katika utulivu na upweke ni mdogo kuliko ule unaotokea katika jumuiya, ambapo akili huvurugwa na kuona, kusikia na kuongea; bali, kwa maneno haya anaonyesha kwamba wale wanaoishi katika upweke wako huru kutokana na mzozo unaosababishwa na hisia—ambao wengine wanateswa zaidi kuliko na mzozo wa moyo unaochochewa ndani yao na mashetani. Mababa zetu walijitenga katika ukimya kwa sababu hii hasa: ili mapambano ya moyo yasizidishwe na mapambano yanayotokana na kuona, kusema na kusikia. Kwa maana ni kwa urahisi gani ndugu (wanaoishi kwa pamoja) wanang'oa—wale ambao kila mara wanatoka na kuingia, wakiiacha monasteri na kurudi—kwa sababu mtafaruku wa hisia huongezwa juu ya mtafaruku wa moyo, Hivyo pia watawa wanaoishi kwa ukimya huanguka kwa urahisi, na hutatizwa tu na mzozo wa moyo, hata kama mzozo unaotokana na hisia za mwili ungewapata pia. Hili linathibitishwa kikamilifu na wale ndugu (watawa wa kujitenga) ambao, walipokuwa wakiishi katika kujitenga, wanawake walitembelea kwa wakati fulani, na kwa hivyo, mapambano ya mioyo yao yakaongezwa na kuona miili na uzuri wa nyuso: walishindwa mara moja na mapambano yaliyokuwa yakizidi ya mioyo yao, na wakashindwa. Kweli, kwa wale wanaoishi upweke, mapambano yanayotokana na hisia za roho ni makali na ya nguvu zaidi kuliko yale yanayotokana na hisia za mwili – hili pia linaonekana katika maneno ya Mbarikiwa Evagrius, anayesema kwamba kwa wale watawa wanaoishi upweke, mashetani hupigana vita nao moja kwa moja kwa hiari yao, bila mpatanishi yeyote; ilhali dhidi ya wale wanaoishi katika monasteri na wenye shauku ya maendeleo katika wema, wanachochea na kuamsha watawa wapotovu, ambao hakuna waliokatili, waudhi au wanafiki zaidi yao.

5. *Swali*. Maana ya usemi ufuatao unaohusishwa na Mt. Aba Antwoni ni nini: 'Kibanda cha mtawa ni tanuru ya Babeli, mahali pa vijana watatu, ambapo miongoni mwao alikuwepo Mwana wa Mungu, na ni nguzo ya moto ambayo Mungu alizungumza nayo na Musa'?

Jibu. Kama vile moto ulivyo na sifa mbili, moja ikiwa ni joto linalowasha kwa uchungu na nyingine ni nuru inayoleta furaha, ndivyo pia kukaa kwa subira katika seli kunavyokuwa na athari mbili: moja huwatesa na kuwasumbua wanaoanza kimyakimya—wakati mwingine kwa uchovu uliokithiri, wakati mwingine kwa kukashifiwa— huku ile nyingine ikileta furaha kupitia maendeleo, ikileta amani kwa wale ambao, wakiwa wameushinda ushawishi wao, wamefanywa wakamilifu katika utakatifu na kupewa maono yenye mwangaza. Maana ya kile kilichowaambiwa kuhusu vijana watatu—kwamba walimwona Mwana wa Mungu—ni hii: kama vile Anania, Azaria na Misaeli, walipowekwa katika tanuru ya moto huko Babeli, hawakung'aa wala hata kuchomwa, kwa sababu Malaika wa Mungu alituma kwao kuondoa nifungo zao na kuwaokoa kutoka kwa nguvu ya moto iliyokuwa ya kuangamiza; vivyo hivyo kwa ndugu kuishi upweke, mapambano dhidi ya tamaa, zinazochochewa dhidi yao na mashetani, mwanzoni ni magumu sana; lakini kamwe hawaachwi peke yao na msaada wa neema wa Bwana wetu, Mwana wa Mungu, ambaye huwatembelea kwa dhahiri na kuishi nao, ili, wakiwa na msaada huu wameushinda tamaa zao na maadui zao, Yeye awape neema ya upendo kamili na utukufu wake wa kuu.

6. *Swali*. Maana ya kauli ifuatayo ya Baba Anthony ni ipi: 'Mtu hapaswi kulipiza uovu kwa uovu, na kama mtawa bado hajafikia kiwango hiki, na anyamaze na asitulie'? Mtu anawezaje kufikia hili (kutokuwa na hasira) kupitia ukimya?

Jibu. Ikiwa ndugu dhaifu, anayemtukana ndugu yake kwa ulimi wake na kumhifadhi chuki moyoni mwake, anajifungia katika kibanda chake na kujiepusha na kuongea na watu, huku akikandamiza mawazo maovu, na kujitoa daima kwa maombi na kusoma Maandiko, basi neema ya amani itamjia, – moyo wake utaangazwa na roho yake itafurahi katika Mungu, kwa kuwa imeachiliwa huru kutoka kwa tamaa. Maana mtu huyu, akitazama Msalaba wa Bwana, atawaka kwa upendo kwa Yeye, na, akiubusu, atafakari jinsi Mungu, kulingana na Maandiko, alivyoupenda ulimwengu kiasi kwamba alimtoa Mwanawe wa pekee kufa kwa ajili yake (Yohana 3:16), hivyo basi, bila shaka, Mungu alionyesha upendo wake kwetu kwa kuwa, *tulipokuwa* bado *'wenye dhambi, Kristo alikufa kwa ajili yetu'* (Warumi 5:8). – Kama Mungu hakumwonea huruma Mwanawe mwenyewe, bali alimtoa kwa ajili yetu, na zaidi ya hayo kwa kifo cha aibu msalabani, *'basi atatupatia vitu vyote kwa ukarimu pamoja naye'* (Warumi 8:32), au ni katika jambo gani lingine atatunyima chochote? Rehema na upendo mkuu wa Kristo kwetu hutuhimiza si tu kutambua kwamba hatupaswi kabisa

kuishi kwa ajili ya tamaa zetu wenyewe, bali kwa ajili Yake aliyefariki kwa ajili yetu (2 Kor. 5: 14, 15), bali pia kumtazama Yesu—aliyebeba kifo cha msalaba kwa ajili yetu na, baada ya kuvumilia unyenyekevu huo, ameketi tena katika mkono wa kuume wa Mungu juu—kama chanzo na mfano wa uvumilivu. Kwa hiyo, tukiteseka naye, tutatukuzwa naye (Warumi 8:17), na tukivumilia naye, tutatawala naye pia (2 Tim. 2:12). Kwa nini Mtume Paulo anatuhimiza, akisema: 'Tuweke macho yetu, ndugu zangu, kwenye msalaba wa Bwana wetu' (Waebrania 12:2)? Tazama alivyovumilia kwa ajili ya wenye dhambi, ambao walikuwa maadui wa nafsi zao wenyewe! Hivyo basi, msiwe na moyo mlegevu wala roho zenu zisipungue nguvu kwa sababu tu mnapaswa kuvumilia dhiki, matukano, unyanyasaji na kifo, ambavyo ni sehemu yenu kwa ajili ya upendo wenu kwake. Katika maombi yenu, ombeni msamaha kwa wale wanaowasababishia mateso, kama vile Bwana alivyowaombea wale waliomwonea msalabani, akisema: *'Baba, wasamehe'* (Luka 23:34), na kama vile mtakatifu Stefano alivyotafuta msamaha kutoka kwa Bwana wetu kwa wale waliokuwa wakimtoa mawe, akisema: *'Bwana, usiwawekee dhambi hii'* (Matendo 7:60). Ikiwa mtawa, akiwa ameketi peke yake katika kibanda chake, atafikiri kwa njia hii, ataimarishwa rohoni, Atapata ushindi juu ya tamaa zake zote mbele ya Bwana, na si tu kwamba atajiepusha kumkosea mtu yeyote, au kumkasirikia mtu yeyote, au kulipiza uovu kwa uovu, bali atafurahi sana na atalichukulia kuwa heshima ikiwa atatokea kupata tusi na dhuluma. Hii ndiyo nguvu ya kimaadili ambayo mtawa hupata katika seli yake, kupitia ukimya, kujichunguza na utekelezaji wa subira wa amri za Kristo, yaani: kufunga, kuomba, kutafakari Mungu na sifa nyingine njema zinazofanywa kwa ukimya. Hivyo basi, Baba Anthony aliye barikiwa alizungumza kwa hekima sana: kama mtawa hawezi kujizuia ulimi wake kutamka matusi, malalamiko na maneno ya upuuzi, na hana nguvu ya kutosha kuiweka mioyo yake mbali na makosa kama hayo, basi angalau, kadiri awezavyo, ajitoe kwa utulivu na ukimya.

7. *Swali*. Wakati mmoja, ndugu wengine walimjia Baba Antwoni na wakamwambia: 'Tupe amri tufuate.' Akawaambia: 'Imeandikwa katika Injili: "Mtu akikupiga konde upande mmoja, mgeuzie upande wa pili" (Mathayo 5:39).' Wakamjibu: 'Hatuwezi kabisa kutimiza hili.' Mzee akawaambia: 'Kama hamwezi kugeuza shavu jingine, vumilieni pigo la shavu moja kwa subira.' Wakasema: 'Hatuwezi kufanya hivyo pia.' Akawaambia tena: 'Kama hamwezi hata kufanya hivyo, angalau msimrudishie pigo yule anayewapiga.' Wakasema: 'Hatuwezi kufanya hivyo pia.' Kisha mlezi mkuu akamwambia mwanafunzi wake: 'Wapandishie ndugu hawa chakula kidogo, maana wameugua.' Maneno haya ya baba mtakatifu yanamaanisha nini?

Jibu. Alimaanisha kusema kwamba hakuna cha kufanywa na watu kama hao isipokuwa kuwapa chakula na kuwasindika zao. Lakini kama vile wazee alivyohitimisha kwa kusema, 'Mnahitaji maombi,' mtu anaweza kudhania kwamba kwa 'chakula' alimaanisha maombi ya wazee, kana kwamba anasema: 'Kama hamwezi kufanya hiki wala kile, basi maombi yanahitajika kwenu.' Kwa maana kama vile wagonjwa wanavyohitaji chakula maalum kwa sababu ya udhaifu wa tumbo lao, ambalo haliwezi kuvumilia kila aina ya chakula, ndivyo pia ilivyo kwenu, ambao akili zenu ni dhaifu sana kiasi kwamba hamwezi kutimiza hata sehemu ndogo ya amri za Bwana wetu, mnahitaji uponyaji na urejesho wa roho zenu—yaani, maombi ya waume za kiroho, ambao wanaweza kuombea msamaha kwa ajili yenu.

8. *Swali*. Mt. Abba Anthony alisema: 'Niliona mitego ya shetani imetandazwa kote duniani; nikaguna kwa hili na nikasema: "Ole kwa jamii ya wanadamu; nani anaweza kuikwepa?" Nami wakaniambia: "Unyenyekevu humwokoa mtu kutoka kwao, kwa maana hawawezi kumtia mtego."' Je, mtakatifu aliona mitego hii kwa macho yake ya mwili, au akilini mwake? Na walikuwa nani wale waliomwambia: 'Unyenyekevu humwokoa mtu kutoka kwao, kwa kuwa hawawezi kumtia mtego mnyenyekevu'?

Jibu. Baba Makariyo Mkubwa wa Misri, mwanafunzi wa Baba Antwoni, pia aliona hila zote za adui katika sehemu ya ndani kabisa ya Jangwa la Skete, wakati uleule Baba Antwoni alivyoziona, ingawa kwa umbo tofauti. Mtakatifu Makario aliwaona mashetani katika umbo la watu wawili, mmoja wao akiwa amevaa nguo zilizochakaa zenye viraka vya rangi mbalimbali; huku mwili wa yule mwingine ukiwa umefunikwa kabisa na nguo zilizochakaa, na juu yake kulikuwa na mtandao uliotundikwa vinyunyu vidogo; na akikaribia walikuwa na mtu mwingine, aliyekuwa amefunikwa na mabawa kama vazi. Hizi ndizo Abba Makario alizoziona kimwili—kwa macho yake ya mwili—wakati Mtakatifu Abba Antwoni aliona kwa jicho la akili, kama mtu anavyoona maono, mitego yote ya shetani anayoandaa kila mara kwa ajili ya watawa, na ambayo anajitahidi kuwafungia, kuwatengea na kuwazuia wasimalize salama safari yao katika njia ya wema, kama ilivyoandikwa: *'Mtego wa wenye kiburi umeandaliwa dhidi yangu, na mtego wa waovu unasubiri miguu yangu'* (Zaburi 139:5). Hivyo, aliona kwamba mitego ya shetani imewekwa juu ya nchi kwa njia ileile ambayo wawindaji huweka yao. Alipoona haya, alishangaa na kutisha kwa wingi wa mitego na nyavu, ambazo mnyama yeyote aliyenaswa hangeweza kujitoa, kwa sababu ya wingi wa mitego na vifungo tofauti. Kwa njia

hii, maono ya tamaa zote za kimwili na za kiroho, ambazo mashetani huwashambulia watawa nazo, yalifunuliwa kwa Baba Antwoni. Naye akaona malaika watakatifu, ambao walimwonyesha kwa jina kila mtego wa kila tamaa—yaani: mtego wa ulafi au kula kupita kiasi, mtego wa tamaa, mtego wa uzinzi, kiburi, majivuno na tamaa zingine. Zaidi ya hayo, walimwonyesha hila na ujanja wote ambao adui hutumia kuweka mitego na misururu yake, ili kuwazuia ndugu, kuwatengea mitego na kusitisha maendeleo yao katika njia kuu ya upendo wa Mungu. Aliposhtuka kwa hofu alipoona mitego hiyo, alipiga kelele na kusema: 'Ole wetu, sisi watawa! 'Tunawezaje kujikomboa na kuokolewa kutoka kwa mitego hii, ili tusishikwe nayo?' – Malaika wakamwambia: 'Unyenyekevu humwokoa mtu kutoka kwa yote, na yeye yeyote aliye nao hatashikwa nayo wala hatadondoshwa.' – Lakini hawakusema kwamba tamaa na mashetani hushindwa kwa unyenyekevu pekee: matendo na kazi nyingine pia zinahitajika pamoja na unyenyekevu. Unyenyekevu peke yake hautakuwa na faida yoyote, kama vile matendo bila unyenyekevu yasiyo na maana: kwani bila yake, ni kama nyama iliyotiwa udongo badala ya chumvi, ambayo huharibika na kuoza kwa urahisi. Hivyo basi, kazi ya mwili, mapambano ya ndani ya akili, ukimya na maombi yasiyokoma, vikiunganishwa na unyenyekevu mkamilifu, hushinda tamaa zote na mashetani, kiasi kwamba hao wa mwisho hawana uwezo wa kumdhuru mtawa aliye na sifa hizi, kama Malaika walivyomwambia Baba Anthony.

9. *Swali*. Baba Anthony alisema: tukijihusisha na matendo mema, ni lazima tumtishie Mungu kwa undani na kujinyenyekeza kabisa mbele Yake, ili Yeye, anayejua udhaifu wetu, atufunike kwa mkono Wake wa kulia na kutuhifadhi; maana tukijaa kiburi, atatuondolea ulinzi Wake, na tutaangamia. Maana ya neno hili la mtu aliye barikiwa ni nini?

Jibu. Lazima tuwe wanyenyekevu kila wakati, iwe ni nyakati za taabu, huzuni na mizozo, na pia nyakati za amani na utulivu mbali na mizozo. Wakati wote tunahitaji unyenyekevu, kwani nyakati za mizozo hutuletea msaada na kutupa nguvu ya kubeba mzigo wa mateso, ilhali nyakati za amani na mapumziko kutokana na mizozo hutulinda dhidi ya kiburi na kutuzuia tusiendelee kuanguka. Vilevile, kwa sababu ya uvivu wetu na ukafiri unaotushika, ni lazima tujinyenyekeze; kwani udhaifu wetu dhahiri katika jambo hili utasababisha unyenyekevu na kutalazimisha tuache kiburi chote. Mungu hataki tuwe katika hatari na taabu kila wakati, lakini, katika wema na upendo Wake kwa wanadamu, anatulinda na kuondoa ugomvi wa tamaa na ukali wa mashetani. Hivyo basi, ikiwa katika nyakati za mapambano na bidii tunajikwamua kwa unyenyekevu kwa sababu ya hatari na shida, lakini katika nyakati za amani na usalama kutokana na mizozo tunamsahau Mungu na kujivunia, basi bila shaka Yeye atatuondolea ulinzi Wake, na tutaharibika katika maangamizi na kukata tamaa. Kwa maana hakuna wakati ambao hatuhitaji unyenyekevu, kwani kila mahali na katika matendo yetu yote bila shaka tunauhitaji.

10. *Swali*. Mmoja wa wazee aliomba kwa Mungu amwonyeshe wazee wote, naye akapewa maono yao wote, isipokuwa Mt. Baba Anthony. Yule aliyekuwa akimwonyesha alisema: 'Pale ambapo Mungu yupo, hapo ndipo Baba Anthony yupo.' Aliwaje kuwaona wazee wote, na kwa nini hakuona Baba Anthony?

Jibu. Ama akili ya shemasi ilinyakuliwa hadi mbinguni, ambako aliwaona Wababa, au Wababa wenyewe walimjia, au malaika alimwonyesha kupitia maono. Hata hivyo, Baba Anthony hakumwonekana kwa sababu mbili: ili kuonyesha ukubwa wa utukufu wa Mtakatifu Baba Anthony, na kumwunyenyekeza mzee huyo, ili asije akajivunia kwa kiburi kwa kuwa alikuwa ameona Mababa wote. Kwa maana, kwa kukubali ombi lake, Mungu, kupitia maono haya ya Mababa, alimlazimisha kuiga wao; na ukweli kwamba hakuthaminiwa kuona Mt. Antayo ulikusudiwa kuashiria, , kwamba mzee hakuwa na nguvu za kutosha kumwiga, hivyo kumpa motisha wa kukandamiza kiburi chake na kujinyenyekeza.

11. *Swali*. Wakati mmoja, Baba Amon Mkinga alimjia Baba Antwoni na akamwambia: 'Naona kwamba nina kazi nyingi zaidi ya kufanya kuliko wewe; basi, kwa nini jina lako linajulikana sana miongoni mwa watu kuliko langu?' Mtakatifu Antwoni alimjibu: 'Ni kwa sababu ninampenda Mungu zaidi kuliko wewe.' Hii ilisemwa kwa nia gani?

Jibu. Si Baba Ammon alikuwa akijigamba kwa matendo yake, wala Baba Antwoni kwa upendo wake; bali, nia iliyokuwa nyuma ya maneno yao ilikuwa hii. Kwa kuwa watakatifu hawa walikuwa waanzilishi wa kwanza wa utawa na waasisi wa maisha ya jangwani, walikusudia, kwa makubaliano ya pamoja, kuthibitisha na kuonyesha kwa watawa wote kwamba mpangilio wa ndani wa akili ni bora kuliko matendo ya kimwili. Kwa maana mpangilio huu wa ndani wa akili huelekeza na kuhamasisha roho ya mtawa kuelekea upendo kamili zaidi wa Mungu, na kumfanya awe mwafaka wa maono na ufunuo wa utukufu wa Mungu. Kujinyima anasa za kimwili kunamwondoa mtawa kutoka kwa tamaa za mwili, kunamimarisha katika wema, kunampa nguvu ya kuondoa tamaa, na kuleta usafi kwa mwili. Na kujinyima kwa akili huweka roho silaha dhidi ya

mashetani na mawazo wanayopanda, na huleta usafi kwa moyo, ambao huimarishwa na upendo na kuwa mwafaka kutawaliwa na Roho. Sio kila anayefanikiwa katika wema na kumpenda Bwana anahitaji kushuhudiwa na watu: kwani tazama, Baba Paulo, babu wa wakaazi wa jangwani na mzaliwa wa kwanza miongoni mwa watawa (ambaye Baba Antwoni wakati mwingine alimwita Nabii Eliya, wakati mwingine Yohana Mbatizaji, na wakati mwingine Mtume Paulo), hakufahamika kabisa miongoni mwa watu alipokuwa hai. Lakini, kama nilivyosema tayari, Mababa hao wawili walitaka kuthibitishana wao kwa wao na kutufundisha ni aina gani ya kujinyima ni bora kuliko nyingine—ya kimwili au ya kiroho, inayojumuisha mapambano ya ndani, ya siri ya akili, katika sala isiyokoma na tafakari ya Mungu, ambayo, ikifikia ukamilifu, huinua akili ya mtawa hadi hali ya kiroho inayojumuisha sala ya kiroho, mshangao kwa Mungu, kumtafakari Yeye, na udhihirisho wa utukufu wa Bwana na Mungu wetu, ambaye atukuzwe milele na milele. Amina.

12. *Swali*. Mt. Abba Antwoni alisema kwamba Mungu hamruhusu shetani kuanzisha vita vikali dhidi ya kizazi hiki, kwa sababu ni dhaifu. – Hii ni kwa jinsi gani?

Jibu. Mungu ana huruma kwa wanadamu na hawaruhusu wakandamizwe sana na shetani, kwa kuwa hatuna shauku ya kutosha katika upendo wetu kwa Mungu na ari ya matendo mema. Kwa hiyo, shetani anatushambulia kwa udhaifu zaidi, kwa sababu ya udhaifu na uvivu wetu.

13. *Swali*. Maana ya maneno yafuatayo ya Baba Anthony ni yapi: 'Kama mganga hangefunika macho ya punda, hangefaidika chochote; kwani punda angekwaa kwa kuzungusha kichwa chake, na kazi ingesimama.' Vivyo hivyo, sisi pia tunafunikwa na utunzaji wa Kimungu. Kwani sisi pia, mwanzoni, hufanya mema bila kuyaona, tusije tukajiona kuwa watakatifu na kazi zetu kupotea kwa sababu hiyo; ndiyo maana wakati mwingine tunajipata tukifikiria mawazo ya aibu, ili, tukiyaona, tujilaumu wenyewe. Ni hasa mawazo haya ya aibu ndiyo yanayotumika kama vazi la kufunika wema mdogo tunaoufanya, kwani mtu anayejilaumu hatapoteza thawabu yake. – Eleza kwetu ni nini cha manufaa katika kauli hii?

Jibu. Si watakatifu wote hupewa maono; hawahi hata kuona wema wanaoufanya, wala ahadi zilizowekwa kwa ajili yao, ingawa wamejaa matendo mema na wema. Hii si kwa sababu Mungu hafurahii wema wao au kupata faraja katika matendo yao mema. Mwenye Wema Wote kupunguza kwa njia yoyote ile thawabu iliyoandaliwa kwa ajili ya wacha Mungu – mbali na Yeye! Lakini anafanya hivi ili watu wema wasije wakajivunia, na ili thamani ya wema wao isipotee kabisa kutokana na hilo, wasije wakanyimwa baraka zilizowandaliwa kwa ajili yao na wakawa mbali na neema ya Mungu. Kwa nini, basi, ingawa Mungu huwalinda kwa sababu wao ni wafanyao mema na wamejitolea kwa wema, bado wakati mwingine huwaruhusu mashetani kuwadhihaki, kuwapandia mawazo ya aibu, au kuwapandia hofu, au kuwajeruhi, ili wajitambue udhaifu wao na daima wawe waangalifu na wa macho: maadamu wako katika ulimwengu huu, maisha yao ni ya kubadilika na yasiyo na msimamo. Lakini kama vile wazo la thawabu iliyoandaliwa kwa ajili yao kwa matendo yao mema linavyowatia ari ya kutenda mema daima ili kuipata, ndivyo pia ufahamu wa mapungufu yao na udhaifu wao unavyowageuza mbali na kiburi, na kuhakikisha kuwa wako tayari kwa kila aina ya unyenyekevu, na huchukua tahadhari zote wasipoteze wema wao hasa wakati ambao wanapaswa kupokea furaha tele kutoka kwa Bwana wetu Yesu Kristo katika ufalme wa milele wa mbinguni.

14. *Swali*. Abba Hellenius wa Syria alipomjia Abba Anthony, Abba Anthony, alipomwona, akasema: 'Karibu, alfajiri inayochomoza.' Naye Abba Hellenius akamjibu: 'Na kwako pia, salamu, Ee nguzo mng'aayo uliyepamba ulimwengu wote.' – Huyu Hellen ni nani? Na kwa nini mbarikiwa alimwita hivyo?

Jibu. Hellenius huyu aliishi katika enzi za Baba Anthony na alikuwa sawa naye kwa upande wa ukamilifu wa kiroho na matendo. Alisifiwa na Kaisari Constantine Mshindi, ambaye alisema: 'Namshukuru Bwana Yesu Kristo kwamba katika siku zangu kuna viongozi watatu wa kimungu—baba mwenye baraka Anthony, Baba Hellenius na Baba Euchinus.' Alisema hivi kwa sababu walizidi sana watawa wote waliotoka na kujulikana wakati huo. Baba Anthony alimwita Nyota ya Asubuhi kwa sababu, kama vile Nyota ya Asubuhi inavyozidi nyota zote kwa ukubwa na mwangaza, ndivyo Baba Hellenius alivyowazidi watawa wote wa wakati wake kwa mwangaza wa neema. Kwa upande wake, akitaka kumwonyesha Baba Antwoni kwamba alikuwa akitambua kikamilifu ukamilifu wake wa juu na ukubwa wa nuru ya neema aliyopewa, alimwita 'nguzo yenye mwangaza' iliyopamba ulimwengu.

15. *Swali*. Baba Anthony alisema: 'Hatufanikiwi kwa sababu hatujui cheo na hadhi yetu, wala hatuelewi kinachohitajika katika kazi tunayoichukua, na tunataka kufikia wema bila juhudi.' Kwa nini, mara tu tunapokumbana na kishawishi mahali tunapoishi, tunahamia mahali pengine, tukidhani kwamba kuna mahali ambapo shetani hayupo? Lakini yeye aliyegundua kwamba kuna vita vinavyoendelea kila wakati (kila

mahali) kwa msaada wa Mungu, kwa maana Bwana wetu alisema: *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21). – Anaashiria nini kwa maneno haya?

Jibu. Maana ya maneno Yake ni haya. Watu huhama kutoka mahali pamoja hadi pengine, wakitumaini kupata mahali ambapo shetani hayupo, lakini wanapokumbana na majaribu hata katika mahali walipohama, wanaondoka kwenda mahali pengine. Lakini yeye anayejua kwamba kuna mapambano hupigana, kwa msaada wa Mungu, pale pale anapoishi, na hatafuti mahali pengine. Maana ya yale Bwana wetu *aliyosema*—'Ufalme *wa Mungu uko ndani* yenu'—ni kwamba sisi, kama watawa ambao tumejitenga na ulimwengu, tumechukua msalaba wetu kulingana na amri ya Bwana wetu, na tukanifuata, lazima tusalia mahali pamoja na, tukijishughulisha tu na wokovu wa roho zetu, tuvumilie kila aina ya mapambano tunayokutana nayo huko. Kwa ajili ya upendo kwa Mungu na kwa lengo la kutimiza mapenzi Yake—ambayo ni kutii amri Zake—lazima, popote tulipo, tuvumilie kwa subira majaribu na vishawishi vyote, iwe vinatoka kwa tamaa, kwa mashetani, au kwa watu. Lakini watu hawa, wasio na ustadi katika mapambano na wasiozoea kuvumilia taabu yoyote, huharakia kwenda sehemu nyingine, wakitumaini kupata mapumziko kutokana na mapambano na hifadhi kutokana na mawazo yao, wakihama kutoka mahali pamoja hadi pengine na kutoka nchi moja hadi nyingine. Kwa nini, basi, tuendelee kukaa tulipo? Na kama mzozo au kishawishi kitushambulia, tufunge, tuombe, tufunge magoti, na tujipige kifua mbele ya msalaba wa Bwana wetu, kwa machozi na moyo ulio na huzuni, tukimsihi atusaidie na kutuokoa: kwa maana Yeye yu pamoja nasi daima na anaishi ndani yetu, kama ilivyoandikwa: *'Bwana yu karibu na waliovunjika mioyo, Nao huokoa wanyonge wa roho'* (Zab. 33:19), na kama Bwana mwenyewe alivyosema: *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21), yaani, mimi nakaa ndani yenu. Kwa maana Ufalme wa Mungu ni Kristo, Yeye ambaye huishi daima ndani yetu. Mtume Paulo pia anasema: *'Je! Hamjui ya kwamba Kristo anakaa ndani yenu?'* (1 Wakorintho 3:16). Na si tu kwamba Yeye anaishi ndani yetu, bali sisi pia tunakaa ndani Yake, kama Yeye mwenyewe anavyosema: *'Kaa ndani yangu, nami ndani yenu'* (Yohana 15:4). Kwa hiyo, ikiwa tunaishi katika Mungu na sisi wenyewe ni makao Yake, tusamtelekeze Bwana wetu katika nyakati za majaribu, dhiki na mizozo; na tukilazimika kuhama kwenda mahali pengine, tusitafute msaada wala hifadhi kutoka kwa nchi au maeneo ya kigeni, bali tuendelee kukaa katika maeneo yetu wenyewe, tukimwomba Bwana anayeishi ndani yetu atupe msaada na kutuokoa. Wakati huo huo, tuwafunulie wazazi wetu wa kiroho mawazo yetu na tuwaombe watusalie. Tukidumu mahali petu, daima tuchukue hifadhi katika ulinzi wa Mwokozi wetu, naye bila shaka atatufanya washindi katika mapambano yetu yote.

Mtakatifu Makario Mkuu

Taarifa kuhusu maisha na maandiko ya Mtakatifu Makario

Mrithi wa karibu zaidi wa kipaji cha ufundishaji cha Mt. Antwoni alikuwa Mt. Makari wa Misri. Maelezo yaliyopo yamehifadhi matukio mawili tu ya Mt. Makari kumtembelea Mt. Antwoni, lakini ni lazima idhaniwe kwamba hizi hazikuwa ndizo fursa pekee. Inawezekana kwamba Mtakatifu Makario alilazimika kusikiliza mahubiri marefu ya Mtakatifu Antwoni zaidi ya mara moja, ambaye, alipotoka katika upweke wake, wakati mwingine alihubiri usiku kucha kwa ndugu waliokusanyika ili kujengwa rohoni na waliokuwa wakimsubiri katika monasteri, kama Cronius anavyotuhakikishia (Maisha, sura ya 23). Kwa hivyo, katika mahubiri ya Mtakatifu Makario, mtu anaweza kusikia, karibu neno kwa neno, baadhi ya mafundisho ya Mtakatifu Antwoni. Yeyote anayesoma zote mbili mfululizo atagundua hili mara moja. Na mtu hawezi kushindwa kutambua kwamba taa hii – Mtakatifu Makario – iliwashwa na ile taa kuu – Mtakatifu Antwoni. Maelezo ya maisha ya Mtakatifu Makario hayajatufikia kwa ukamilifu. Yote yaliyoweza kujifunzwa kumhusu yamekusanywa katika hagiografia yake, iliyojumuishwa katika toleo la mazungumzo yake. Tukio la ajabu zaidi ndani yake ni kashfa aliyovumilia alipokuwa bado akiishi si mbali na kijiji. Ni unyenyekevu gani, kujidhabihu gani, na kujitolea gani kwa mapenzi ya Mungu! Sifa hizi hatimaye zikawa alama ya maisha yote ya Mtakatifu Makario. Hata Shetani alikiri waziwazi kwamba alikuwa ameshindwa kabisa na unyenyekevu wa Mtakatifu Makario. Pia ilikuwa ngazi iliyoongoza hadi kwa viwango hivyo vya juu vya ukamilifu wa kiroho na vipawa vya neema ambavyo hatimaye tunaviona kwa Mtakatifu Makariyo. Kutoka kwa maandiko ya Mtakatifu Makariyo, tuna mahubiri 50 na barua moja. Hivi vimechapishwa kwa muda mrefu katika tafsiri ya Kirusi, na hakuna haja ya kuvijumuisha katika mkusanyiko wetu kama vilivyo. Tutafanya uteuzi kutoka kwao ambao utaonyesha, kwa mpangilio fulani, mafundisho ya Mtakatifu Makario. Kwani yanatengeneza

ujumla ulio sanifu na ni ya ajabu kwa kuwa yanaelezea kwa undani kazi kuu ya Ukristo – utakatifu wa roho iliyodondoka kupitia kazi ya neema ya Roho Mtakatifu. Hili ndilo jambo kuu ambalo karibu masomo yake yote yanalenga. Hii pia ndiyo mbinu iliyotumiwa na *Greek Philanthropy*. Kutoka kwa Mtakatifu Makariyo, haijajumuisha mahubiri yake, bali sura 150 zilizotolewa na Simeoni Metaphrastes kutoka kwa mahubiri yake, ambazo katika toleo letu zinajumuisha mahubiri saba. Lakini kile ambacho Metaphrastes alifanya, mtu yeyote anaweza kufanya. Hicho ndicho tunachofanya sisi pia. Mtakatifu Makariyo haingii katika maelezo ya kina ya kujinyima anasa. Wale aliowahutubia walikuwa tayari watenda kazi wenye bidii. Kwa hiyo, alijikita hasa katika kutoa mwelekeo unaofaa kwa kazi hizi, akiwaonyesha lengo kuu wanalopaswa kulifikia, na hivyo kuinua kazi na juhudi hizo. Hili, kama ilivyotajwa tayari, ni utakatifu wa roho kwa neema ya Roho Mtakatifu. Kiroho ni kiini hasa cha roho. Bila hicho, hakuna uhai. Ni ahadi ya hali ya baadaye ya nuru. Mtakatifu Makarius anashughulikia roho iliyodondoka na kuifundisha jinsi, kutoka katika hali hii ya giza, uharibifu na ukosefu wa uhai, ya kuingia katika nuru, kuponywa na kupata uhai. Kwa hiyo, mafundisho yake ni muhimu si tu kwa watu wanaoishi maisha ya kujinyima, bali kwa Wakristo wote kwa ujumla: kwa maana kiini cha Ukristo kiko katika kuinuka kutoka kwa anguko. Hii ndiyo sababu Bwana alikuja, na taasisi zake zote za wokovu ndani ya Kanisa zimeelekezwa kwa lengo hilo lile lile. Ingawa daima anafanya maisha ya kujinyima kuwa sharti la mafanikio katika jitihada hii, aina fulani ya kujinyima pia ni lazima kwa waumini wa kawaida. Kwa maana tamaa za ulimwengu ni uadui dhidi ya Mungu. Na katika hali hiyo, kuna wokovu gani? Katika kuchagua mafundisho haya, tutafuata mpangilio unaojitengeneza kiasili akilini tunaposoma mahubiri ya Mtakatifu Makariyo. Mtakatifu Makariyo mara nyingi huielekeza fikra zake kwenye mwanzo wetu kabisa na kuelezea hali ya mwangaza ambayo mwanadamu wa kwanza alijikuta akiwa nayo; hufanya hivi ili picha iliyo tayari ya huzuni ya mwanadamu aliyeanguka—ambayo anaiweka katika maneno yasiyovutia kabisa—ionekane kuwa ya huzuni zaidi. Hufanya mambo haya yote mawili ili rehema zisizo na kikomo za Mungu—zilizofunuliwa kwetu katika wokovu wetu kupitia Umwilisho wa Mwana wa Mungu Mwenye Kuwa Mmoja—na neema ya Roho Mtakatifu Sana ziwe dhahiri zaidi. Hata hivyo, anaweka mada hizi tatu kwa lengo la kuchochea ndani ya kila mtu hamu ya kutenda wokovu wao wenyewe na kuwapa ujasiri wa kutembea kwa subira na kukamilisha njia hii yote. Njia hii huanza na uundaji wa azma thabiti, iliyokita mizizi katika undani wa nafsi ya mtu, ya kumfuata Bwana; inaendelea kupitia taabu katika jitihada za kujidhibiti na kujizuia; lakini kwa kufanya hivyo ikifikia utendaji dhahiri wa neema—au, kama anavyosema, hadi kufikia hatua ambapo, hatimaye, neema ya Roho Mtakatifu inadhihirika moyoni kwa nguvu na ufanisi, inapelekea katika ukamilifu unaowezekana duniani katika Kristo Yesu Bwana wetu na inafikia kilele katika hali ya aina mbili ya roho katika maisha yajayo. Hivyo, tutakusanya mawazo yote ya Mtakatifu Makariyo Mkuu chini ya vichwa vifuatavyo:

1. Hali ya mwangaza ya mwanadamu wa kwanza.
2. Hali ya giza ya mwanadamu aliyeporomoka.
3. Wokovu wetu pekee – Bwana Yesu Kristo.
4. Kuundwa kwa azma thabiti ya kumfuata Bwana.
5. Hali ya kazi.
6. Hali ya wale waliokumbatia neema.
7. Uwezekano wa ukamilifu wa Kikristo duniani.
8. Hali ya baada ya kifo na ufufuo. Katika maandishi yote, maneno ya Mtakatifu Makariusi yamenukuliwa neno kwa neno. Mkusanyaji ameongeza tu vichwa vya habari. Katika nukuu, nambari ya kwanza inaashiria hotuba, na ya pili inaashiria sura au aya ya hotuba hiyo. Ikumbukwe kwamba kuna aya zenye mawazo zaidi ya moja, ndiyo maana wakati mwingine zinamnukuliwa zaidi ya mara moja.

Mafundisho ya Mtakatifu Makariyo Mkuu kuhusu Maisha ya Kikristo, yaliyochaguliwa kutoka katika mahubiri yake

1. Hali ya Mwanzo Yenye Mwangaza

a) Lengo kuu na wema mkuu wa mwanadamu uko katika umoja na Mungu. Mungu anafurahi kukaa ndani yake, na mwanadamu hapati pumziko mahali pengine popote isipokuwa kwa Mungu. Hivyo ndivyo upatanifu ulivyo kati ya mwanadamu na Mungu, kama ilivyokusudiwa tangu mwanzo kabisa wa uumbaji.

1. Hakuna ukaribu na uhusiano wa aina nyingine kama ule uliopo kati ya roho na Mungu, na kati ya Mungu na roho. Mungu aliumba viumbe mbalimbali; aliumba mbingu na nchi, jua, mwezi, maji, miti inayobeba matunda, na wanyama wa kila aina. Hata hivyo, Bwana hapumziki katika viumbe hivi vyovyote. Kila kiumbe kiko chini ya nguvu Zake; lakini Hakuanzisha kiti cha enzi ndani yao, wala Hakuanzisha ushirika nao; bali alifurahia sana mtu mmoja, akaingia katika ushirika naye, na hukaa ndani yake. Je, unaona katika hili uhusiano wa kifamilia kati ya Mungu na mwanadamu, na kati ya mwanadamu na Mungu? (45, 5).

2. Kama vile Mungu alivyoumba mbingu na nchi ili mwanadamu aishi ndani yake, ndivyo alivyoumba mwili na roho ya mwanadamu kuwa makazi yake mwenyewe, ili aweze kuishi na kupumzika katika mwili wake kama katika nyumba Yake mwenyewe, akiwa na roho mpendwa kama bibi harusi Yake mrembo, iliyoumbwa kwa sura Yake. Kwa nini Mtume anasema: *'Sisi ni nyumba Yake'* (Ebr. 3:6)? (49, 5).

3. Hadhi kuu ya mwanadamu. Tazama mbingu, dunia, jua na mwezi: Bwana hakuchagua kupumzika ndani yao, bali ndani ya mwanadamu tu. Kwa hiyo, mwanadamu ni wa thamani zaidi kuliko viumbe wote—hakika, nathubutu kusema, si wale wanaoonekana tu, bali pia wale wasioonekana, yaani, roho wanaohudumu. Kwa maana Mungu hakusema kwa Malaika Wakuu Mikaeli na Gabrieli*, 'Tuwatengeneze kwa sura yetu na mfano wetu'* (Mwanzo 1:26), bali alisema hivi kuhusu asili ya mwanadamu mwenye akili—yaani, roho isiyokufa. Imeandikwa: 'Kikosi cha malaika *"hukuzunguka wale wanaomcha"*' (Zab. 33:8). (15, 20, 41).

4. Basi, roho yenye busara na haki, ikishachunguza uumbaji wote, haipati pumziko popote isipokuwa kwa Bwana mmoja. Na Bwana hampendelei mtu yeyote isipokuwa mwanadamu mmoja (45:5).

5. Kama vile binti mrembo tajiri aliyeahidiwa ndoa, bila kujali zawadi anazoweza kupokea kabla ya harusi, hapati amani katika hizo hadi muungano wa ndoa utakapokamilika, ndivyo pia roho hapati amani katika chochote hadi itakapofikia ushirika mkamilifu na Bwana. Au kama mtoto mchanga, anapokuwa na njaa, haizingatii lulu wala mavazi ya thamani, bali anaweka umakini wake wote kwenye matiti yanayonyonyesha ili aonje maziwa, ndivyo pia mtu anapaswa kumfikiria roho (yaani, kwamba, akiacha yote mengine, inatafuta kuonja Mungu – na ni hapo tu ndipo hupata amani). (45:7).

b) Akiwa na kusudi kama hilo, mwanadamu alifanikishwa kulifikia tangu wakati huo huo wa uumbaji wake. Katika uumbaji, aliwekwa katika utimilifu wa kusudi hilo.

6. Nafsi ni kitu kikubwa na cha ajabu. Mungu alipouumba, aliitengeneza kwa namna ambayo hakuna ubaya uliowekwa katika asili yake; kinyume chake, aliiumba kwa sura ya wema wa Roho, akaiwekea sheria za wema, utambuzi, maarifa, busara, imani, upendo na wema wengine, kwa sura ya Roho (46, 5).

7. Aliipa ufahamu, hiari na akili ya kutawala; Aliitilia ndani yake usafi mkuu zaidi; Aliifanya kuwa wepesi, mwepesi wa miguu na isiyochoka; Aliipa uwezo wa kuja na kwenda kwa papo hapo na kumtumikia kwa fikra wakati wowote Roho anapotaka. Kwa kifupi, Aliumba hivyo ili awe bibi harusi na mshirika Wake, ili Yeye aweze kuungana naye, na yeye naye aweze kuungana Naye katika roho moja, kama ilivyoandikwa: *'Mtu anayeungana na Bwana ni roho moja pamoja na Bwana'* (1 Wakor. 6:17) (46:6).

8. Kama vile mume hukusanya kwa makini kila aina ya vitu vizuri nyumbani kwake, ndivyo pia Bwana, katika makao Yake—roho na mwili—hukusanya na kuhifadhi utajiri wa mbinguni wa Roho (49:4).

(c) Kwa hivyo, walioumba kwanza walikuwa katika Mungu na walikuwa na fursa na baraka kuu.

9. Kabla ya kuanguka, walikuwa wamevishwa utukufu wa Mungu… Adamu, alipokuwa akitunza amri, alikuwa rafiki wa Mungu – na aliishi na Mungu katika paradiso (12:8).

10. Neno likaishi ndani ya Adamu, naye alikuwa na Roho wa Mungu ndani yake (12:6).

11. Akili, ambayo hapo awali ilikuwa safi na ikikaa katika mpangilio wake sahihi, ilimtafakari Bwana wake; na Adamu, akiishi katika usafi, alitawala mawazo yake na akabarikiwa, akizungukwa na utukufu wa kimungu (45:1, 15, 23, 1.2, 6).

12. Neno, aliyeishi ndani yake, alikuwa kila kitu kwake: maarifa, hisia ya furaha tele, urithi na mafundisho. Na kutoka nje, utukufu ulimwangukia yule wa kwanza kuumbwa, hata wasiona uchi wao wenyewe (12:7, 10).

13. Mwanadamu alikuwa na heshima na safi; alikuwa bwana wa vitu vyote, kuanzia mbinguni; aliweza kutambua tamaa; hakuwa na uhusiano na mashetani; alikuwa huru kutokana na dhambi au uovu – alikuwa kwa sura ya Mungu (26:1).

(d) Hata hivyo, wingi huu wa neema haukuwa wa kulazimisha kwa njia yoyote. Mwanadamu alikuwa huru kubaki na Mungu na neema, au kujitenga nao. Alijitenga naye akaanguka, kama vile roho walivyokuwa wameanguka.

14. Viumbe vyote vyenye akili—yaani, malaika, roho na mashetani—viliumbwa na Muumba vikiwa safi na rahisi mno. Kuhusu ukweli kwamba baadhi yao walipotoshwa na kuingia katika uovu, hili lilitokea kupitia hiari yao wenyewe: kwani kwa hiari yao wenyewe walipotea kutoka kwa fikra sahihi (16, 1).

15. Viumbe vinavyoonekana vimefungwa na aina fulani ya asili isiyobadilika; haviwezi kuondoka katika hali ambayo viliumbwa, na havina hiari. Lakini wewe uumbwa kwa sura na mfano wa Mungu. Kama vile Mungu alivyo huru na huumba chochote anachokitaka, ndivyo na wewe ulivyo huru. Kwa asili, wewe ni mabadiliko rahisi (15, 20. 21).

16. Asili yetu inapokea wema na uovu, neema ya Mungu na nguvu inayopingana nayo. Haiwezi kulazimishwa (15, 23).

17. Ndivyo pia Adamu, kwa hiari yake mwenyewe, alivyokiuka amri na kumtii yule mwovu (12:8).

18. Utajiri mkuu na urithi mkuu vilimwandaliwa. Lakini mara tu alipokuwa na nia na mawazo mabaya, alipotea mbele za Mungu (12, 1).

2. Hali ya kusikitisha ya walioanguka

a) Baada ya kumtii yule mwovu, Adamu alijiuza kwake; naye, baada ya kumiliki, akamjaza kila aina ya uovu.

1. Adamu, baada ya kukiuka amri ya Mungu na kumtii nyoka mwovu, alijiuza na kujikabidhi kwa shetani, naye yule mwovu akamilia roho yake—kiumbe hicho kizuri. Roho huitwa mwili wa giza mwovu wakati giza la kiroho likiishi ndani yake, kwani ndipo linaishi na kushikiliwa mateka katika enzi yote ya giza mwovu, kama vile Mtume, akizungumzia mwili wa dhambi na mwili wa mauti, anavyosema: *'mwili wa dhambi uwe umewahiwa'* (Warumi 6:6), na tena: *'Nani ataniondoa katika mwili huu wa mauti?'* (Warumi 7:24). Roho si ya asili ya kimungu wala ya asili ya giza ovu, bali ni kiumbe mwenye akili, uliojaa uzuri, mkuu na wa ajabu, mfano kamili na sanamu ya Mungu; na uovu wa tamaa za giza uliingia ndani yake kutokana na Kuanguka (1:7).

2. Mwamuzi Mwovu—ufalme wa giza—alimtwaa mwanadamu kuwa mateka kwanza, na hivyo kumzunguka na kumvisha roho nguvu ya giza, kama vile mtu anavyomvisha mtu ili kumfanya mfalme na kumtunuku mavazi yote ya kifalme, ili kutoka kichwani hadi miguuni avae yote ya kifalme. Hivyo basi, Mkuu Mwovu alimvika roho dhambi, akichafua asili yake yote na kila sehemu yake, akimfanya mtumwa kabisa wa ufalme wake, bila kuacha sehemu hata moja huru kutokana na mamlaka yake—si mawazo yake, wala akili yake, wala mwili wake—bali akamvika zambarau ya giza. Kama vile mwilini (ukipata ugonjwa) si sehemu moja tu ndiyo huumia, bali mwili wote hupata mateso, ndivyo pia roho nzima imeteseka kutokana na udhaifu wa maovu na dhambi. Mwovu amemvika roho yote—sehemu hii muhimu ya mwanadamu, kiungo hiki muhimu cha uwepo wake—katika uovu wake mwenyewe, yaani, katika dhambi; na kwa njia hii mwili umekuwa wenye mateso na wenye kufa (2:1).

3. Mtume anaposema*, 'Vua mtu wa zamani'* (Kol. 3:9), anamrejelea mtu mkamilifu, ambaye machoni mwake ni macho, kichwani mwake ni kichwa, masikioni mwake ni masikio, mikononi mwake ni mikono, na miguuni mwake ni miguu. Kwa maana Yeye Mwovu ameuchafua na kuuvuta kwake yule mtu mzima wa zamani wote—aliyekuwa mchafu, asiye safi, asiye na Mungu, asiyetii sheria ya Mungu, katika dhambi yenyewe, ili asione tena kama inavyofaa kwa mwanadamu, bali aone kwa ujanja, na asikie kwa ujanja, na miguu yake ikiharakisha kutenda uovu, na mikono yake itende kinyume cha sheria, na moyo wake utunge njama za ujanja (2:2).

4. Mtu wa zamani amemwondoa mtu mkamilifu na anavaa mavazi ya ufalme wa giza: mavazi ya kufuru, kutokuamini, kutokuwa na hofu, upuuzi, kiburi, upendo wa fedha, tamaa, na mavazi mengine ya ufalme wa giza—nguo chafu na za kuchukiza (2:4).

5. Hili ndilo hasa alilotafuta adui: kumjeruhi na kumgandamiza mtu wa ndani—akili inayoongoza inayomwona Mungu—kupitia kosa la Adamu. Na macho yake, yakiwa yamepoteza ufikiaji wa baraka za mbinguni, yalifunguliwa kwa ajili ya maovu na tamaa (20:4).

6. Roho za uovu zinifunga nafsi (iliyoyumba) kwa minyororo ya giza; kwa hivyo, haiwezi kumpenda Bwana kadiri inavyotamani, wala kuamini kadiri inavyotamani, wala kuomba kadiri inavyotamani, kwani tangu wakati wa kosa la mwanadamu wa kwanza, upinzani—wazi na wa siri—umetushika katika mambo yote (21:2).

b) Wakiiona hali hii ya uharibifu, Mungu na malaika walimhurumia aliyeporomoka.

7. Siku Adamu alipoanguka, Mungu akaja na, akitembea katika Paradiso na kumwona Adamu, akamhuru, tuseme, na akasema: 'Kwa baraka kama hizi, uovu gani umechagua! Baada ya utukufu kama huu, aibu gani sasa unavumilia! Kwa nini sasa umeizimika, umeharibika sura, na kuwa dhaifu? Baada ya nuru kama hiyo, ni giza gani limekuzunguka!' Adamu alipoanguka na kufa kwa Mungu, Muumba alimhurumia; malaika, nguvu zote, mbingu, dunia, na viumbe wote vililia kifo chake na kuanguka kwake. Kwa maana viumbe viliona yule aliyewekwa juu yao kama mfalme alikuwa amekuwa mtumwa wa giza la uadui na la udanganyifu. Hivyo, alivaa roho yake gizani—giza chungu na la udanganyifu—kwa sababu mkuu wa giza alikuwa amemtawala. Alikuwa yeye (Adamu) aliyepigwa majeraha na wezi na kuachwa amekaribia kufa alipokuwa akisafiri kutoka Yerusalemu kwenda Yeriko (30:7).

c) Hata hivyo, Ukweli ulimpatia adhabu ya haki, naye akaachwa kama nyumba iliyotelekezwa.

8. Adamu, alipovunja amri, alitupwa nje ya Paradiso na kujiletea ghadhabu ya Mungu. Kama vile Mungu, alipokasirika mara moja kwa Wayahudi, alivyokabidhi Yerusalemu kwa dharau ya maadui zake, na wale waliowachukia wakaja kutawala juu yao, hata hakukuwa tena na sikukuu wala dhabihu huko; ndivyo, alipokasirika kwa nafsi kwa kukiuka amri, Aliikabidhi kwa maadui zake, mashetani na tamaa, nao, wakiwa wameudanganya, waliudidimiza kabisa, na hakukuwa tena na sherehe, wala ubani, wala sadaka iliyowasilishwa na roho kwa Mungu, kwa sababu njia zinazoelekea kwenye yaliyo bora ndani yake zilijaa wanyama wa porini, na viumbe wanaotambaa—roho za udanganyifu—walijenga viota vyao huko. Na kama vile nyumba, ikiwa bwana wake haishi ndani yake, hufunikwa na giza, aibu, uchafu, na kujazwa na uchafu na usaha, ndivyo pia nafsi, ikiwa Bwana wake hafanyi shangwe ndani yake pamoja na Malaika, hujazwa na giza la dhambi, mashika ya aibu na kila aina ya aibu (12:10, 28:1).

9. Kwa kuwa mwanadamu, katika kutotii kwake, alikubali laana moja baada ya nyingine: *'Mwoko na mchekecho utakuotesha ardhi'* (Mwa. 3:18), na zaidi: 'Utalima ardhi, wala haitakupa mazao yake', miiba na michekecho yameota na kukua katika ardhi ya moyo wake. Adui zake wameiba kwa hila utukufu wake na kumvika aibu. Mwangaza wake umenyakuliwa, na amevikwa giza. Wameua roho yake, wametawanya na kugawanya mawazo yake, na kumshusha akili yake kutoka juu; na mtu wa Israeli amekuwa mtumwa wa Farao wa kweli, ambaye amemwekea wasimamizi na wakaguzi—wenye ujanja wa kiroho—wanaomlazimisha, kwa hiari au bila hiari, kutenda matendo yake maovu, kujenga magofu na vifusi. Baada ya kumgeuza mwanadamu kutoka kwa njia ya kimungu ya kufikiri, wamemshusha hadi kwa matendo maovu—ya kimwili, ya kidunia, na ya kupita—na kwa maneno, mawazo na hoja za bure; kwa maana roho, ikishuka kutoka kwa urefu wake, ilikutana na ufalme wenye chuki kwa wanadamu na wakuu wakali wanaoilitia kulijenga miji yao ya dhambi ya maovu (47, 6).

(d) Kama matokeo ya Kuanguka, viumbe vyote na kizazi chote cha wanadamu vimetiwa chini ya udhalimu wa adui na tamaa za mwili.

10. Fikiria mfalme mwenye utajiri, na ambao watumishi wake wako tayari kumtumikia, na ikawa kwamba maadui zake walimkamata na kumpeleka uhamishoni. Mara tu anapokamatwa na kupelekwa, watumishi wake na wasaidizi wake ni lazima wamfuate. Ndivyo pia Adamu aliumbwa safi na Mungu ili kumtumikia Yeye, na viumbe hawa walipewa Adamu kwa ajili ya utumishi wake, kwa maana aliteuliwa kuwa bwana na mfalme juu ya viumbe vyote. Lakini mara tu neno la udanganyifu lilipomfikia na kuzungumza naye, Adamu kwanza alilipokea kwa kusikia kwake kwa nje; kisha likapenya moyoni mwake na kushika utu wake wote. Na hivyo, kupitia utumwani wake, viumbe vilivyomtumikia na kumtii pia vilishikwa utumwani pamoja naye, kwa maana kupitia kwake mauti ilitawala juu ya kila nafsi; na kwa sababu ya kutotii kwake, sura yote ya Adamu ilifutwa kabisa hata watu wakabadilika na kuanza kuabudu mashetani. Kwani hata matunda ya dunia, yaliyoundwa kwa uzuri na Mungu, hutolewa kwa mashetani. Mikate, divai, mafuta na wanyama huwekwa juu ya madhabahu zao. Hata waliwatoa dhabihu wana wao na binti zao kwa mashetani (11:5).

11. Tangu ukiukaji wa Adamu, mawazo ya roho, yakiwa yamegeuka kutoka kwa upendo wa Mungu, yametaapakaa katika enzi hii yote na kuchanganyika na mawazo ya kimwili na ya kidunia. Lakini kama vile Adamu, baada ya kuvunja amri, alivyojipatia chachu ya tamaa mbaya, ndivyo pia wale waliozaliwa naye na uzao wote wa Adamu, kwa urithi, walivyokuwa washiriki wa chachu hii, na kadiri hivi vilivyostawi na kuongezeka, tamaa za dhambi ziliongezeka sana ndani ya watu kiasi kwamba zilienea hadi kwenye uzinzi, uasherati, usagaji, uabudu sanamu, mauaji na matendo mengine ya kipuuzi, hadi wanadamu wote walipotoshwa na maovu. Uovu ulikuwa umekua mkubwa sana kwa watu kiasi kwamba walianza kufikiri kuwa Mungu hakuna; walianza kuabudu mawe yasiyo na uhai na hawakuweza hata kabisa kutengeneza dhana ya

Mungu katika akili zao. Hivyo ndivyo chachu ya tamaa mbaya ilivyochachua uzao wa Adamu wa zamani (24:2).

12. Baada ya mwanadamu kupotoka kutoka kwa amri na kuingia chini ya hukumu ya ghadhabu, dhambi ilimchukua katika utawala wake na, kama vilindi fulani vya uchungu—kilicho cha kina na kisichoonekana—ikiingia ndani, ikachukua nyanda za roho hadi kwenye vilindi vyake vya ndani kabisa. Hivyo basi, roho na dhambi iliyochanganyikana nayo vinaweza kufananishwa na mti mkubwa, wenye matawi mengi na mizizi katika vilindi vya dunia. Vivyo hivyo, dhambi iliyoingia katika nafsi ilishika sehemu zake za ndani kabisa, ikigeuka kuwa tabia na upendeleo; tangu utotoni hukua ndani ya kila mtu, ikimlea na kumfundisha uovu (41:1).

13. Lazaro, ambaye Bwana alimfufua kutoka kwa wafu—Lazaro huyu, ambaye alikuwa amejaa harufu mbaya kiasi kwamba hakuna aliyeweza kukaribia jeneza lake—alikuwa mfano wa Adamu, ambaye alikuwa ameijaza roho yake harufu mbaya kuu na alikuwa amejaa giza na gizani. Lakini mnaposikia kuhusu Adamu, yule aliyejeruhiwa na wezi, na kuhusu Lazaro, msiache akili zenu zizurure, kama vile, juu ya milima, bali rudi katika vilindi vya roho zenu, kwani ninyi pia mna majeraha yale yale, harufu ile ile, giza lile lile. Sote ni wana wa kizazi hiki kilichochafuliwa; sote tunashiriki katika harufu ileile. Udhaifu wowote uliomkuta Adamu umetukuta pia sisi sote tuliozawa kwa mbegu ya Adamu. Kwa maana, kama Isaya anavyosema, udhaifu uleule umetuangukia: *'Hakuna chubuko, wala kiwewe, wala kidonda kinachowaka; hakuna plasta ya kupaka, wala mafuta, wala bandeji ya kufunga'* (Isaya 1:6). Tumeathiriwa na kiwewe kisichoponyeka (30:8).

14. Kama ilivyokuwa Misri, wakati wa siku tatu za giza, mwana hakuweza kumwona baba yake, ndugu hakuweza kumwona ndugu yake, wala rafiki hakuweza kumwona rafiki yake wa kweli, kwa sababu giza liliwafunika, ndivyo pia, baada ya Adamu kuvunja amri, alipoteza utukufu wake wa awali na akajikabidhi kwa roho ya ulimwengu, na pazia la giza likashuka juu ya roho yake, kutoka kwake hadi Adamu wa mwisho, Bwana, mwanadamu hakuona Baba wa kweli wa Mbinguni, Mama mwenye rehema na mwema – neema ya Roho, Ndugu mpendwa na aliyetamaniwa sana – Bwana, wala marafiki zake na Malaika wake watakatifu waaminifu, ambao aliwahi kufurahi na kushangilia nao. Na si tu hadi Adamu wa mwisho, bali hata sasa, kwa wale ambao jua la haki—Kristo—halijawangaza, na ambao macho yao ya kiroho hayaja funguliwa na nuru ya kweli, – wote hao wamefunikwa na giza lile lile la dhambi, wako chini ya ushawishi ule ule wa tamaa za mwili, wako katika hatari ya adhabu ile ile, na hawana macho ya kumwona Baba (28, 4).

d) Matokeo dhahiri zaidi ya Kuanguka ni mchafukoge unaotawala ulimwenguni kote.

15. Watoto wa enzi hii wanafananishwa na ngano iliyomwagwa kwenye kichujio cha dunia hii, na wanachujwa katikati ya mawazo yasiyotulia ya dunia hii, katikati ya mtafaruku usioisha wa masuala ya kidunia, tamaa, na mtandao tata wa dhana za kimwili. Shetani hutikisa roho, na kwa kichujio—yaani, mambo ya kidunia—huchuja kizazi chote cha wanadamu wenye dhambi. Tangu Kuanguka, wakati Adamu alipokiuka amri na kujisalimisha kwa mkuu mwerevu aliyemtawala, amekuwa akiwachuja wana wote wa enzi hii kwa mawazo yasiyoisha, ya udanganyifu na yenye fujo, akiwaleta katika mzozo ndani ya kichujio cha dunia (5:1).

16. Kama vile ngano katika kikapu cha kupepea inavyorusha-rusha na mpepea na, kadiri inavyokuwa ikirushwa juu, hupepea ndani yake, ndivyo mkuu wa udanganyifu anavyowashughulisha watu wote na mambo ya kidunia, anawavuruga, anawazamisha katika mkanganyiko na wasiwasi, na kuwanyanyasa katika mawazo ya bure, tamaa chafu, na vifungo vya kidunia, bila kuchoka kuwatega, kuwapotosha na kuwakamata wazao wote wenye dhambi wa Adamu. Na Bwana aliwatabiria Mitume uasi wa yule mwovu ujao dhidi yao: *'Satanasi amewaomba awapepee kama ngano; lakini mimi nimemuomba* Baba wenu, ili imani yenu isipunguke' (Luka 22:31–32). Kwa neno hili na tangazo, lililozungumzwa waziwazi na Muumba kwa Kaini: *'Utakua mtu asiye na* utulivu *na mkimbizi'* duniani (Mwanzo 4:12), hutumika kwa siri kama mfano na mfano wa kuigwa kwa wenye dhambi wote, kwa sababu wazao wa Adamu, baada ya kuvunja amri na kuwa wenye dhambi, kwa siri walijichukulia mfano huu. Watu huingizwa katika mkanganyiko na mawazo ya kubadilika-badilika ya hofu, woga, taabu za kila aina, tamaa, na wingi wa raha za kila namna. Mkuu wa dunia hii huwasumbua kila roho isiyozaliwa kwa Mungu na, kama ngano inayozunguka daima kwenye kikapu cha kupepea, huwasumbua mawazo ya wanadamu kwa njia mbalimbali, akiwafanya wote watetemeke na kuwakwamisha kwa udanganyifu wa kidunia, raha za kimwili, hofu na mfadhaiko (5:2).

17. Bwana, akionyesha kwamba wale wanaofuata udanganyifu na tamaa za yule mwovu wanafanana na uovu wa Kaini, na kuwafichua, akasema: *'Ninyi mnataka kutenda tamaa za baba yenu; yeye alikuwa muuaji tangu mwanzo, wala hakusimama katika kweli'* (Yohana 8:44). Kwa hiyo, uzao wote wa Adamu wenye dhambi unabeba hukumu hii kwa siri: mkilia na kutetemeka, mtatandikizwa katika kichujio cha dunia na

Shetani, anayewapanda. Kama vile kizazi chote cha wanadamu kilivyosambaa kote duniani kutoka kwa Adamu mmoja, ndivyo ufisadi mmoja wa tamaa umeenea katika kizazi chote cha wanadamu wenye dhambi, na mkuu wa uovu pekee ndiye anayeweza kupanda katika wao wote mawazo ya kubadilika-badilika, ya kidunia, ya bure na ya uasi. Na kama upepo mmoja unaweza kuyatetemesha na kuyasogeza mimea na mbegu yote, na kama giza la usiku linavyotanda katika ulimwengu wote, ndivyo mkuu wa udanganyifu—akiwa kama giza la kiakili la dhambi na kifo—kwa upepo wa siri na mkali huichochea na kuizungusha jamii yote ya wanadamu duniani, akivamia mioyo ya wanadamu kwa mawazo yasiyo imara na tamaa za kidunia, na kujaza kila roho—ambayo haijazaliwa kutoka juu na ambayo akili na fikra zake hazijahamia katika enzi nyingine—kwa giza la ujinga, upofu na kusahau, kama ilivyoandikwa: *'uraia wetu upo mbinguni'* (Wafilipi 3:20). (5:3).

e) Kila mtu amepitia hili, lakini hakuna aliyejua uovu huu ulikuwa nini au ulitoka wapi, akichukulia hali hiyo kama ya kawaida.

18. Ulimwengu unaoonekana, kuanzia wafalme hadi walevi, uko katika machafuko kabisa, katika fujo, katika mizozo, na hakuna hata mmoja wao anayejua sababu ya haya—yaani, uovu huu ulio dhahiri ulioibuka kutokana na kosa la Adamu, mchoko huu wa kifo—kwa sababu dhambi, ikija kama nguvu fulani ya kimantiki na kiini chake cha Shetani, imepanda kila aina ya uovu: hufanya kazi kwa siri juu ya mtu wa ndani na juu ya akili, na hushambulia dhidi yake kupitia mawazo; lakini watu hawatambui kwamba wanatendewa na nguvu fulani ya kigeni; kinyume chake, wanafikiri kwamba hili ni la kawaida na kwamba wanatenda kulingana na akili zao wenyewe. Lakini wale walio na amani ya Kristo na nuru ya Kristo ndani ya akili zao wanajua hili yote linatokana na wapi (15:47).

19. Ni wafalme wangapi wa uzao wa Adamu waliotawala dunia nzima na kufikiria sana kuhusu enzi zao za kifalme! Na hakuna hata mmoja wao, katikati ya ustawi kama huo, aliyeweza kutambua uharibifu ambao kosa la mwanadamu wa kwanza lilileta katika nafsi na kuitandaza kivuli; ndiyo maana nafsi inashindwa kutambua mabadiliko yaliyotokea ndani yake—yaani, kwamba akili sasa imevaa aibu kwa sababu ya kuanguka kwake, na, kupitia upofu wa macho ya moyo, haioni utukufu ambao baba yetu Adamu aliouona kabla ya kosa (45, 1).

20. Kulikuwa na wanahikima wavivu duniani: wengine wao walionyesha ubora wao katika falsafa, wengine waliwashangaza kwa umahiri wao wa hoja za hadaa, wengine walionyesha ustadi wao katika fasihi, huku wengine wakiwa wanasarufi na washairi na waliandika historia kulingana na kanuni zilizowekwa. Pia kulikuwa na wasanii mbalimbali waliobobea katika sanaa za kidunia... Na hawa wote, waliokamatwa na nyoka aliyejiwekea makao ndani yao na bila kufahamu dhambi iliyokaa ndani yao, wakawa mateka na watumwa wa nguvu ya udanganyifu na hawakupata faida yoyote ile kutokana na maarifa na sanaa yao (45:2).

(g) Ingawa uovu uliotokana na Kuanguka ulikuwa mkubwa kiasi gani, haukumwua mwanadamu kabisa. Dalili za maisha ya kiroho zilibaki ndani yake.

21. Hatusemi kwamba mwanadamu amepotea kabisa, ameharibiwa, au amekufa: amekufa kwa Mungu, lakini anaishi kwa asili yake mwenyewe (12:2).

22. Mwanadamu aliharibika kwa sababu ya kosa lake; aliharibika; Shetani alifunika akili yake. Na kwa upande mmoja mwanadamu amekufa kweli, ilhali kwa mwingine anaishi, anafikiri, na ana hiari (26.1).

23. Na baada ya kosa, maarifa hubaki. (Hili linaonekana wazi katika utendaji wa dhamiri.) Mwizi anapofikishwa mahakamani na kesi kuanza, bwana anamuuliza: 'Ulikuwa ukifanya maovu, hukujua kuwa utakamatwa na kuuawa?' Na mwizi hajasikii kusema kwamba hakujua, kwa sababu alikuwa akifahamu vyema. Je, mzini haajui kwamba anafanya vibaya? Je, mwizi haajui kwamba anatenda dhambi? – Basi, je, watu, hata bila Maandiko, kwa ufahamu wao wa asili, hawajui kwamba kuna Mungu? Siku hiyo, hawatoweza kusema, 'Hatukujua kwamba kuna Mungu.' Kwa maana katika ngurumo na radi kutoka mbinguni hutangazwa kwao: 'Je, hamjui kwamba kuna Mungu anayetawala uumbaji?' (12:8–9).

24. Si haki kwa wengine, waliopotoshwa na mafundisho ya uongo, kudai kwamba mwanadamu amekufa kabisa na hawezi kufanya wema wowote (46:3).

25. Mwanadamu bado ana uhuru ambao Mungu alimpa tangu mwanzo. Kama wale walio kamili hawafungwi kwa wema kwa lazima yoyote, ndivyo pia wale waliozama katika dhambi na kujifanya vyombo vya shetani hawafungwi kwa uovu (15:38).

26. Wewe ni huru, na ikiwa unataka kupotea, asili yako inaweza kubadilika kwa urahisi. Yeyote anayetaka kufanya hivyo anaweza kujisalimisha kwa Mungu na kutembea katika njia ya haki, na kuzidhibiti tamaa zake, kwa maana akili ni adui na, kwa azimio thabiti, inaweza kushinda mwelekeo mbaya na tamaa chafu (15,21).

27. Hata hivyo, ni bure wanafikiri kuwa wanaweza, kwa uhuru wao wenyewe, kuondoa kutoka kwao nyenzo za dhambi. Uhuru uliopo kwa mwanadamu unafikia hadi kupinga kishawishi, lakini si lazima kuwa na mamlaka juu ya tamaa zake ingawa ana uwezo huu. Maana imeandikwa: *'Bwana asipojenga nyumba, wale wanaoiweka macho wamekesha bure'* na mjenzi hujitahidi bure (Zaburi 126:1). (25:1).

28. Uovu hufanya kazi ndani yetu kwa nguvu na ukali wake wote, ukipanda kila aina ya tamaa zisizo safi; lakini hauchanganyiki nasi kama vile wengine wasemavyo divai kuchanganywa na maji, bali ni kama ngano na magugu vinavyokua pamoja katika shamba moja, au kama mwizi na bwana wa nyumba wanaishi katika nyumba moja (16:1).

29. Jua linapong'aa na upepo unavuma, jua lina umbo lake na asili yake, na upepo una asili yake na umbo lake. Ndivyo pia dhambi imechanganyika na roho, lakini dhambi na roho zote mbili zina asili yao tofauti (2:2).

30. Chemchemi hutoa maji safi, lakini chini yake kuna matope. Mtu akichochea matope hayo, chemchemi yote inakuwa ya matope. Ndivyo ilivyo pia kwa roho; inaposumbuliwa, inachanganyika na maovu. Na Shetani anakuwa kitu kimoja na roho; wakati wa uzinzi au mauaji, roho hizo mbili huunda kitu kimoja. Ndiyo maana *'Msiungane na waovu, maana waovu ni mwili mmoja na mzinzi'* (1 Kor. 6:16). Wakati mwingine, hata hivyo, roho huru hufanya matendo yake kwa hiari yake na huungama matendo yake, hulia, husali na kumkumbuka Mungu. Na kama roho ingekuwa imezama daima katika uovu, ingeweza vipi kufanya hivi? Kwani Shetani, akiwa na moyo mgumu, hatamani kwa vyovyote vile watu wageuke na kutubu (16:2).

3. Bwana, Msanifu wa Wokovu

a) Bwana ndiye wokovu pekee kwa waliodondoka. Bwana alionyesha rehema na akaja kwa mwili kwa ajili ya wokovu wetu. Kwa damu Yake alitakasisha dhambi zetu; kupitia neema ya Roho Mtakatifu alibadilisha asili yetu iliyoharibika na hivyo kutufanya tuwe stahiki kwa ufalme Wake wa mbinguni.

1. Ulimwengu unafananishwa na mtu tajiri mwenye nyumba kubwa na za kifahari, aliyejaa fedha na dhahabu, mali mbalimbali na watumishi wa kila aina, lakini anapigwa ghafla na ugonjwa na udhaifu; jamaa zake wote husimama mbele yake na, licha ya utajiri wake wote, hawawezi kumwondoa katika ugonjwa wake. Hivyo basi, busara yoyote ya kidunia, wala utajiri, wala kitu kingine chochote hakiwezi kuokoa roho iliyozama katika dhambi kutoka kwa dhambi; na ni kuja kwa Kristo pekee ndiko kunaweza kutakasa roho na mwili (45, 3).

2. Kwa kuwa jamii ya wanadamu, ikiwa imetungwa mimba katika uasi na kuzaliwa katika dhambi, ilitengwa na tumbo la mama na ikabaki katika upotovu tangu tumbo la mama tangu dhambi ilipoanza kutawala kupitia Adamu, Mwana-Kondoo wa Mungu alikuja katika rehema Zake kuondoa dhambi za ulimwengu kwa nguvu Zake mwenyewe, kwanza akimfunga yule mwenye nguvu na kisha akinyang'anya vyombo alivyokuwa amevikusanya kama mateka, kama ilivyoandikwa: *'Umefunga wafungwa'* (Zaburi 67:19). (Waraka, uk. 433).

3. Kuanzia wakati wa kukiuka amri, Shetani na wakuu wa giza walikaa katika moyo, akili na mwili wa Adamu, kana kwamba kwenye kiti chao wenyewe cha enzi. Kwa nini, basi, Bwana hatimaye alikuja na kujichukulia mwili kutoka kwa Bikira? Kwa sababu, kama ingempendeza kuja kama Uungu usio na mwanzo, ni nani angeweza kuvumilia? Kinyume chake, kupitia chombo hiki—mwili—Aliwahutubia wanadamu. Na hatimaye, Bwana aliwafukuzia roho wabaya waliotawala katika mwili kutoka kwenye viti vyao vya enzi—yaani, kutoka kwa dhana na mawazo waliyotawalia—na akasafisha dhamiri, akafanya akili, mawazo na mwili kuwa kiti cha enzi kwa ajili Yake mwenyewe (6:5).

4. Mungu alimwamuru Musa kutengeneza nyoka wa shaba, kuuinua na kuufunga juu ya mwali, na wote walioumia kwa nyoka walipona kwa kumtazama nyoka wa shaba. Nyoka aliyekufa aliwashinda nyoka walio hai, kwa maana alikuwa ni mfano wa mwili wa Bwana. Kwa maana Bwana alichukua mwili Wake, ambao alipokea kutoka kwa Mariamu, na kuuinua juu ya msalaba, ukanyoshwa juu ya mti na kufungwa misumari huko; na mwili uliokufa ulishinda na kuuua nyoka anayeishi na kutambaa ndani ya moyo. Hapa kuna muujiza mkuu (11:8–9).

5. Nafsi, iliyokuwa imeteswa mwanzoni na kiwewe kisichopona cha tamaa mbaya, haikuweza kuponywa na mtu yeyote—si miongoni mwa wale wenye haki, wala miongoni mwa mababa wa kale, wala miongoni mwa manabii, wala miongoni mwa mababu wakuu. Musa alikuja, lakini hakuweza kuleta uponyaji kamili. Kulikuwa na makuhani, dhabihu, matoleo, utiifu wa Sabato, sherehe za mwezi mpya, kuoga, dhabihu, sadaka za kuunguzwa, na kila tendo lingine la haki lililotendwa kulingana na Sheria; lakini roho haikuweza

kuponywa wala kusafishwa kutoka kwa mtiririko mchafu wa mawazo maovu, na haki zake zote hazikuweza kumponya mwanadamu hadi Mwokozi alipokuja, Daktari wa kweli, anayeponya papo hapo na kujitoa mwenyewe kama fidia kwa jamii ya wanadamu. Yeye peke yake alitimiza ukombozi mkuu na wa wokovu na uponyaji wa roho; Aliiwachilia huru kutoka utumwani na kuiingiza kutoka gizani (20:5–6).

6. Tiba za mtu mwenyewe, zinazotokana na ardhi—yaani, matendo yake mwenyewe ya haki pekee—hazikuweza kuponya roho kutokana na dhiki isiyoonekana kama hiyo; ni kwa nguvu ya asili ya mbinguni na ya kimungu pekee, kwa zawadi ya Roho Mtakatifu—kupitia tiba hii moja pekee ndipo mtu angeweza kuponywa na kupata uzima kupitia utakaso wa moyo na Roho Mtakatifu (20:7).

7. Kama vile mkulima, anapokwenda kulima shamba, anavyopaswa kuchukua zana na mavazi yanayofaa kwa kilimo, ndivyo pia Kristo, Mfalme wa Mbinguni na Mfanyikazi wa kweli, alipokuja kwa wanadamu, ambao walikuwa wameharibiwa na maovu, alijivika mwili na, akiwa amebeba msalaba badala ya zana, alilima nafsi iliyokuwa jangwa, akaondoa miiba na miche yake, akamwaga magugu ya dhambi, na akaunguza mabaki yote ya dhambi zake kwa moto. Na hivyo, akiwa ameitengeneza kwa mti wa msalaba, alipanda ndani yake bustani ya kiroho nzuri zaidi, inayobeba kila aina ya matunda matamu na yanayotamanika kwa Mungu, Bwana (28, 3).

8. Kristo Bwana alifanyia upya Agano Jipya, akivunja milango ya kuzimu na dhambi kwa msalaba na kifo chake, akiondoa roho waumini, akiwapa Mfariji ndani yao, na kuwaleta katika ufalme wake (38, 3).

9. Sheria iliamuru kuwa kuhani achukue njiwa wawili: amchinje mmoja, na amnyunyizie yule aliye hai damu yake na aachiwe uruke. Kitendo hiki kilikuwa mfano na ishara ya ukweli. Kwani Kristo aliuawa, na damu Yake, baada ya kutunyunyizia, imetuachilia huru, kwa kuwa imetupa mabawa ya Roho Mtakatifu ili turuke bila kizuizi katika hewa ya Uungu (47:2).

10. Bwana wetu Yesu Kristo alikuja hasa ili kubadilisha, kufanyia upya na kurejesha asili yetu, na kuumba upya roho hii—ambayo, kutokana na dhambi, ilikuwa imeshushwa chini na tamaa mbaya—kwa kuifinyanga upya kupitia Roho wa Kimungu. Alikuja kuwapa wale wanaomwamini akili mpya, roho mpya, macho mapya, masikio mapya, ulimi mpya wa kiroho; kwa kifupi, watu wapya (44, 1).

11. Kama vile adui, akiwa amemchukua mtu aliyejisalimisha kwake, alivyomfanya mpya kwake kwa kumzitia mizigo ya tamaa mbaya, kumtia mafuta ya roho ya dhambi, na kumimina ndani yake divai ya uasi wote, ndivyo pia Bwana, akiwa amemwondoa mwanadamu dhambi, alivyomfanya mpya kwa kumtia mafuta ya Roho Mtakatifu (44, 2).

12. Kama vile katika ulimwengu unaoonekana hakuna anayeweza, kwa hiari yake mwenyewe, kuvuka bahari kwa mashua isipokuwa awe na mashua nyepesi na inayoweza kuelekezwa, ambayo, ikiwa imetengenezwa kwa mbao, inaweza kuteleza juu ya maji—kwa maana yeyote anayeanza kuvuka bahari atazama na kupotea—ndivyo pia haiwezekani kwa roho, kwa hiari yake mwenyewe, kuvuka, kushinda na kuvuka bahari chungu ya dhambi, kibonde kisichovukika cha nguvu za uovu na tamaa za giza, isipokuwa ikipokea ndani yake Roho Mtakatifu mwepesi, wa mbinguni, mwenye mabawa ya nuru, anayekanyaga na kushinda uovu wote (44, 6).

b) Baada ya kutoa wokovu, Bwana anataka wale wanaotaka kuokolewa waokolewe, lakini Hamlazimishi mtu yeyote.

13. Bwana wetu Yesu Kristo, akiwa amejitwika jukumu la wokovu wa mwanadamu, alitimiza kazi yote ya wokovu na, tangu mwanzo kabisa, aliitunza kupitia kwa Mababa, Mababu, Sheria na Manabii; na hatimaye, alipokuja Yeye mwenyewe na kupuuza aibu ya msalaba, alivumilia kifo. Na kazi Yake yote, na jitihada Zake zote, zilikuwa ili, kutoka Kwake Mwenyewe, kutoka kwa asili Yake, Azae watoto kwa Roho, akiruhusu wao wazaliwe kutoka juu kupitia Uungu Wake. Na kama vile baba wa kidunia wanavyosikitika wasipokuwa na watoto, ndivyo pia Bwana, akiwa amependelea jamii ya wanadamu kama sanamu yake mwenyewe, alitaka kuwazaa kutokana na mbegu yake ya kimungu. Na kama wengine hawataki kukubali kuzaliwa kama huko na kuzaliwa kutoka kwa viuno vya Roho wa Mungu, basi hii ni huzuni kuu kwa Kristo, ambaye aliteseka na kuvumilia kwa ajili yao ili kuwaokoa (30:2).

14. Bwana anatamani watu wote wafanywe stahiki wa kuzaliwa huku, kwani alikufa kwa ajili ya wote na aliwaita wote katika uzima. Na uzima ni kuzaliwa kutoka kwa Mungu kutoka juu. Kwani bila kuzaliwa huku haiwezekani kwa roho kuishi, kama Bwana anavyosema: *'Kama mtu asipozaliwa kutoka juu, hawezi kuona ufalme wa Mungu'* (Yohana 3:3). Na kwa hiyo wote wale waliomwamini Bwana na, wakiwa wamejitokeza, wamepewa uzali huu, huleta furaha na shangwe kuu mbinguni kwa wazazi waliowazaa, na malaika wote na majeshi matakatifu hufurahi juu ya roho iliyozaliwa kwa Roho na kuwa roho (30:3).

15. Mkulima hupanda mbegu kila mahali na kutumaini kwamba zote zitazaa matunda; lakini kisha huja na munduku wake na kuhuzunika akipata hakuna tunda. Ndivyo pia Bwana anataka neno Lake lipandwe katika mioyo ya wanadamu. Lakini kama vile mkulima anavyohuzunika kwa shamba lisilozaa, ndivyo Bwana anavyohuzunika kwa moyo usiozaa na usiozaa tunda (32:11).

16. Kama vile mfalme, alipomkuta mtu maskini na mgonjwa, asingemwonea aibu, bali akaanza kuponya majeraha yake kwa mafuta ya tiba na kumpeleka katika majumba yake ya kifalme, na kumvika nguo ya zambarau na taji, na kumfanya mshirika wake mezani, ndivyo pia Mfalme wa mbinguni, Kristo, alipomjia mtu mgonjwa , alimwaponya na kumkaribisha kwenye meza Yake ya kifalme; zaidi ya hayo, bila kulazimisha mapenzi yake, bali akimtendea kwa njia ya ushawishi, alimuinua hadi heshima hiyo (15, 28).

17. Imeandikwa katika Injili kwamba Bwana alituma watumishi kuwaita wale waliokuwa tayari na kuwa taarifu: *'Kifungua kinywa changu kimeandaliwa'* (Mathayo 22:4), lakini wale walioitwa walikataa na kusema: mmoja – *'Nimenunua ng'ombe wa kukokota'*, mwingine – *'Nimeoa mke'* (Luka 14: 19–20). Unaona – yule aliyewaalika alikuwa tayari, lakini walioalikwa walikataa na, bila shaka, walipaswa kujilaumu wenyewe. Unaona, Bwana ameandaa ufalme kwa ajili yao, anawaita waingie, lakini hawataki (15:29).

18. Bwana anagonga mlango wa mioyo yetu bila kuchoka, ili tumufungulie, naye aingie na kupumzika katika roho zetu, na kufanya makao yake ndani yetu. Kwa maana anasema: *'Tazama, nasimama mlangoni na kugonga; mtu akisikia sauti yangu, naye akifungua mlango, nitaingia kwake'* (Ufunuo 3:20). Kwa kusudi hili, aliridhia kuteseka sana, akikabidhi mwili wake kwa mauti na kutukomboa kutoka utumwani, ili, akifika kwa roho zetu, aweze kuufanya makao yake huko. Kwa maana chakula chake, kinywaji chake, mavazi yake, makazi yake na mapumziko yake vyote viko ndani ya roho zetu. Hivyo basi, anagonga mlango bila kuchoka, akitamani kuingia ndani yetu. Basi, tumkaribishe, na tumlete ndani ya nafsi zetu za ndani kabisa, maana kwetu sisi, yeye ndiye chakula chetu, kinywaji chetu, na uzima wa milele. Na kila roho ambayo haijamkaribisha Yeye ndani yake na haijampa pumziko ndani yake sasa—au tuseme, haijapata pumziko ndani Yake—haina urithi pamoja na Watakatifu katika ufalme wa mbinguni na haiwezi kuingia katika mji wa mbinguni. Wewe Mwenyewe, Bwana Yesu Kristo, utuongoze kuingia humo! (30:9).

4. Kuunda azimio thabiti la kuokolewa katika Bwana

Safari ya roho kuelekea wokovu huanza na kuundwa kwa tamaa ya wokovu na azimio thabiti la kulifikia katika Bwana. Bwana ametimiza wokovu wetu, ameandaa kila kitu kwa ajili yake, na anatamani kila mtu aokolewe. Kinachohitajika tu ni mtu kuchukua hatua ya kwanza na kuanza mchakato wa wokovu.

a) Tamaa yetu inahitajika kama sharti muhimu.

1. Mwanadamu kwa asili amepewa kusudi, na hili ndilo anachokitafuta Mungu. Na hivyo anamwamuru mwanadamu kwanza kuelewa, na alipoelewa, ampende na kuweka nia yake juu yake. Lakini kugeuza wazo kuwa tendo, au kuchukua kazi, au kutekeleza kitendo—hii ndiyo neema ya Bwana, ambayo anawapa wale wanaoitamani na kuamini. Kwa hiyo, hiari ya mwanadamu ni, kwa namna fulani, sharti muhimu. Kama hakuna hiari, Mungu Mwenyewe hafanyi chochote, ingawa Yeye ana uwezo wa kufanya hivyo kwa uhuru Wake mwenyewe. Kwa hiyo, utekelezaji wa kitendo kwa Roho hutegemea hiari ya mwanadamu. Tena, tukikabidhi hiari yetu kabisa, basi Mungu ambaye ni wa ajabu katika mambo yote na asiyeweza kufikiriwa kabisa hutuhesabia kitendo chote kwetu (37, 10).

2. Kama vile yule mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu, ingawa hakuweza kuponywa na alibaki mgonjwa, hata hivyo alikuwa na miguu ya kumjia Bwana na, alipofika, akapokea uponyaji; ndivyo ilivyo pia kwa yule kipofu, ingawa hakuweza kumjia na kumkaribia Bwana kwa sababu hakuweza kuona, hata hivyo alituma kilio kilichosafiri haraka kuliko wajumbe: *'Mwana wa Daudi, nionee huruma'* (Marko 10:47) – na kwa njia hii, alipomwamini, alipata uponyaji Bwana alipomjia na kumpa uoni; vivyo hivyo nafsi, ingawa imechubukwa na vidonda vya tamaa za aibu, ingawa imepofushwa na giza la dhambi, hata hivyo ana nia ya kumpigia kelele Yesu na kumwomba, ili Yeye aje na kumpa roho wokovu wa milele (20:7).

3. Kama vile yule kipofu, asingepiga kelele, na yule mwanamke mwenye kutokwa na damu, asingemjia Bwana, wasingepona, ndivyo pia, ikiwa mtu yeyote hamwamini Bwana kwa hiari yake na kwa moyo wake wote, na hamuombi kwa hakika ya imani, hatapokea uponyaji. Kwa maana gani waliropiwa mara moja, ilhali sisi bado hatujaponya kutoka kwa tamaa zetu zilizofichika? Kwa sababu ya kutokiamini kwetu, kwa sababu ya kusita kwetu, kwa sababu hatumpendi kwa mioyo yetu yote na hatuamini kwake kwa dhati, bado hatujapokea uponyaji wa kiroho na wokovu. Hivyo basi, tumwamini na tumkaribie kwa kweli, ili hivi karibuni alete uponyaji wa kweli ndani yetu. Maana ameahidi kuwapa *'Roho Mtakatifu wale wanaomwomba'* (Luka

11:13), kufungua mlango kwa wale wanaogonga, na kupatikana na wale wanaomtafuta (Mathayo 7:7). Na *'Yeye aliyeahidi'* si mwongo (Tito 1:2). (20, 8, cf. 45, 2).

4. Ingawa mtoto mchanga hana uwezo wa kufanya chochote au hawezi kutembea mwenyewe kwenda kwa mama yake, bado, akimtafuta mama yake, hujisogeza, analia na kulia. Na mama humhurumia; anafurahi kwamba mtoto anamtafuta kwa juhudi na analia. Na kwa kuwa mtoto mchanga hawezi kwenda kwake, mama mwenyewe, akishindwa na upendo kwa mtoto mchanga baada ya utafutaji wake mrefu, humkaribia na, kwa upole mkuu, humchukua, humpapasa na kumlisha. Ndivyo Mungu mwenye huruma anavyofanya kwa roho inayomjia na kumtafuta. Lakini, akichochewa zaidi na upendo wake mwenyewe na wema wake mwenyewe, Yeye hujikurubisha kwa roho mwenye akili na, kwa maneno ya Mtume, anakuwa *'roho moja'* nayo (1 Kor. 6:17). (46, 3).

5. Bwana ni mwenye rehema na mvumilivu, akisubiri toba yetu; na tukitenda dhambi, huvumilia kwa tumaini la toba yetu; na tukishindwa, haoni aibu kutupokea tena, kama ilivyoandikwa: *'Je, yeye anayeanguka hatainuka tena? Au, akigeuka, hatarudi?'* (Yer. 8:4). Mara tu tunapopata akili timamu, tumgeukie Yeye kwa haraka na kwa njia iliyo sahihi kutafuta msaada Wake; naye yuko tayari kutuokoa, kwani anasubiri jitihada za dhati za mapenzi yetu kumwelekea, kadiri tuwezavyo, mapenzi ambayo ni mema kwa sababu ya hiari yetu ya imani na shauku; naye Mwenyewe huleta maendeleo yote ndani yetu. Kwa nini basi, tukiondoa upendeleo wote, uvivu na uzembe, tusijitahidi kuwa na ujasiri na kuwa tayari kufuata nyayo Zake, na tusibadilishe hili siku baada ya siku, tukipotoshwa na maovu, kwa maana hatujui ni lini kuondoka kwetu katika mwili huu kutafika (4:17).

b) Jinsi hamu inavyoundwa.

aa) Kuamshwa na Mungu. Bwana huielimisha roho isivyoonekana; wakati mwingine huleta toba kupitia majaribu, wakati mwingine kupitia uingiliaji wake wa moja kwa moja, kama ilivyokuwa kwa Mtume Paulo; lakini mtangazaji wa jumla wa toba ni Neno la Mungu.

6. (Mtu aliye katika hali ya dhambi) Mungu anafurahi kumrudisha hai, na anamhimiza atoe machozi na atubu. Na ikiwa mtu ataendelea kufanya hivi (kuomboleza maisha yake), basi Mungu humshawishi mtu anayetubu kwa dhambi zake za zamani atoe machozi tena na kutoa toba (ili aweze kuomboleza maisha yake yote kwa undani). (15:15).

7. Wakati, kwa ajili ya kujengwa kwa Mungu, unapata kuwa katika huzuni, mateso na dhiki, basi kile unachokiona kinakuchukiza kwa kweli ni kwa manufaa ya roho yako. Ikiwa majanga yanakupata, unaanza kujihimiza akilini: 'Mimi si na furaha duniani; nitakataa dunia na kumtumikia Mungu.' Huenda ikawa, baada ya kufikia wazo hili, unasikia amri: *'Uzee mali zako'* (Mathayo 19:21), ili kuchukia ushirika wa kimwili na kumtumikia Mungu. Ndipo unaanza kushukuru kwa balaa lako duniani, kwa sababu, kwa njia hii, unajikuta utii amri ya Kristo. Hatimaye, ikiwa umebadilisha mawazo yako kwa kiasi fulani kuhusu ulimwengu unaoonekana na kujiondoa ulimwenguni na kutoka kwa ushirika wa kimwili, basi ni lazima pia ubadilishe akili yako, ukibadilisha hekima ya kimwili kuwa hekima ya kimbinguni. Kisha unaanza kutafakari juu ya amri hiyo hiyo uliyoisikia, na bado hupati pumziko, bali unajitwika jukumu na kazi ya kupata kile ulichosikia (32:7).

8. Mtakatifu Paulo alikamatwa na Mungu vipi? Kama vile mwanamasi, akiwa amemteka mtu mateka, anavyompeleka kwake, na kisha yeye mwenyewe anavyokamatwa na Mfalme wa kweli, ndivyo pia Paulo, wakati roho yaasi ya dhambi ilipokuwa ikifanya kazi ndani yake, alivyotesha na kuinyang'anya Kanisa; lakini kwa kuwa alifanya hivyo kwa ujinga, si kwa kupinga Mungu, bali kana kwamba alikuwa akitafuta ukweli, Bwana hakumkataa bali alimkamata. Mfalme wa mbinguni na wa kweli, akimbariki kwa njia isiyoelezeka, alimwezesha kusikia Sauti Yake na, akimpiga usoni kama mtumwa, akampa uhuru. Tazama wema wa Bwana, na jinsi Bwana anavyoweza, kwa kufumba na kufumbua, kuwaleta mabadiliko wale wenye roho ngumu na waliojishusha kwa maovu, na kuwapa wema na amani Yake (18:8).

9. Kama vile mfalme, akiwa ameandika barua kwa wale anaotaka kuwapa hati na zawadi zake, anawatangazia wote: 'Harakeni kunijia mkapokee zawadi zangu za kifalme'—na kama hawaji na hawazipokee, basi kusoma barua hizo hakutawafaidia chochote, bali badala yake watakuwa na hatia ya kifo kwa kukataa kuja na kupokea heshima kutoka mikononi mwa Mfalme; vivyo hivyo Mungu Mfalme amewapa watu Maandiko Matakatifu kama barua, akiwatangazia kwamba wale wanaomwomba Mungu na wameamini wanapaswa kuomba na kupokea zawadi ya mbinguni kutoka kwa Uhalisia wa Uungu Wake. Maana imeandikwa: *'ili tuwe washiriki wa asili ya kimungu'* (2 Petro 1:4). Lakini ikiwa mtu haiji, haombi, na hakubali, basi hatapata faida yoyote kutokana na kusoma Maandiko; kinyume chake, atakuwa na hatia ya kifo kwa

kukataa kupokea kutoka kwa Mfalme wa Mbinguni zawadi ya uzima, ambayo bila yake haiwezekani kupata uzima wa milele (39).

bb) Mapambano ndani ya nafsi ili kuelekeza nia kuelekea wito.

10. Mtu hakuwi mwafaa mara moja kwa heshima hii iliyobarikiwa anaposikia neno la Mungu. Kudai kinyume chake ni kumnyima mtu hiari yake na kukanusha kuwepo kwa nguvu inayopingana inayopambana na akili. Sisi, hata hivyo, tunasema kwamba yeye anayeisikia neno hulemewa na majuto, na kisha huanza kufanya mazoezi na kujifunza sanaa ya mapambano; anapambana na kujitahidi dhidi ya Shetani, na baada ya pambano refu, hushinda na kuwa Mkristo (yaani, anaazimia kuwa mfuasi mtiifu wa Kristo). (27, 20).

(bb) Mawazo na imani zinazoathiri mwelekeo wa hiari. Katika mapambano haya na nafsi, akili hukusanya mawazo mbalimbali ya kweli na imani zinazochochea na kushawishi, , zenye uwezo wa kutia hamasa na kutia moyo. Mtakatifu Makariyo hapa anaweka mbele mawazo ya kile Mungu alichotenda kwa ajili ya wokovu wetu, na ahadi ambazo amezunguka kazi hii. Anarejea kwenye hili mara nyingi kwa misemo tofauti.

11. Chunguza kwa undani kiini cha busara cha roho, na fanya hivyo kwa moyo wako wote. Roho isiyokufa ni chombo cha thamani cha aina yake. Tazama jinsi mbingu na dunia zilivyo pana, lakini neema ya Mungu haiko juu yao, bali juu yako wewe peke yako. Tazama uungu na heshima yako, kwani si malaika aliowatuma, bali Bwana mwenyewe aliyekuja kama msaidizi wako, kuwarejesha waliopotea na waliojeruhiwa, na kukuwarejeshea sura ya asili ya Adamu safi. Mungu mwenyewe alikuja kuombea na kukuokoa kutoka kwa kifo. Kwa hiyo, simama imara, na fikiria ni upaji gani unaofanyia kazi yako (26, 115. 28).

12. Fikiria kwamba mfalme, alipomkuta binti maskini aliyevaa nguo za vifusi, hakua na aibu, bali aliondoa nguo zake chafu, akafua uchafu wake, akamvika mavazi ya kifalme yenye kung'aa, na akamfanya kuwa mwandani na mshiriki katika karamu na sherehe ya mfalme. Ndivyo pia Bwana alivyopata nafsi iliyokuwa imejeruhiwa na kuvunjika; Aliiponya, akaivua mavazi yake meusi na aibu ya maovu, akaivaa mavazi ya kifalme, ya kiungu, ya kimungu, yenye mng'ao na utukufu, akaweka taji kichwani mwake, na kumkaribisha kwenye karamu ya kifalme kwa furaha na shangwe (27:3).

13. Basi, Ukristo si jambo la mchezo; ni fumbo kuu. Tambueni, basi, heshima yenu, ya kwamba mmeitwa katika hadhi ya kifalme, kwamba ninyi *ni 'taifa teule na taifa takatifu'* (1 Petro 2:9). Fumbo la Ukristo ni la ajabu kwa ulimwengu huu. Utukufu na utajiri unaoonekana wa mfalme ni wa kidunia, unaoharibika na wa kupita, ilhali ule ufalme na utajiri huo ni wa kimungu, wa mbinguni na wa utukufu; havipiti wala havikomi kamwe. Kwa maana katika Kanisa la mbinguni, wale wanaotawala pamoja na Mfalme wa mbinguni—kama vile Yeye mwenyewe alivyo mzaliwa wa kwanza kutoka kwa wafu (Wakolosai 1:18)—ndivyo pia wale wanaotawala pamoja Naye ni wazaliwa wa kwanza (27:4).

14. Ni kubwa na yasiyoelezeka ahadi zilizotolewa kwa Wakristo, na ni kubwa sana kiasi kwamba utukufu wote na mng'ao wa mbingu na dunia, pamoja na mapambo yake mengine, utofauti, utajiri, uzuri na raha za ulimwengu unaoonekana, hata hawezi kulinganishwa na imani na utajiri wa roho moja. Basi, kwa vivutio na ahadi nyingi kutoka kwa Bwana, tutawezaje kutotamani kujitolea kabisa kwa Bwana, kujitakasa kwa Yeye, tukiwa tumeacha yote mengine kulingana na Injili, na kumpenda Yeye peke yake kwa roho zetu zote, bila kupenda kitu kingine chochote? Yote haya yametolewa kwetu—na ni utukufu gani huu! Ni mara ngapi Bwana ametuangalia tangu siku za Mababa na Manabii! Ni ahadi ngapi zimetangazwa! Ni himizo ngapi! Jinsi Bwana alivyokuwa mkarimu kwetu tangu mwanzo kabisa! Hatimaye, katika kuja Kwake, Alionyesha wema Wake usioelezeka kwetu kupitia Msalaba, ili atuongoze sisi waliogeukia Kwake katika uzima. Hata hivyo, bado tunashikilia tamaa zetu wenyewe, upendo wetu kwa ulimwengu, mwelekeo na mazoea yetu maovu, na kwa njia hii tunajithibitisha kuwa na imani duni au hata wasio na imani! Hata hivyo, licha ya yote haya, Bwana anabaki kuwa na rehema kwetu, akitutunza na kututuliza kwa njia isiyoonekana; hatutupi kabisa hadi mwisho kwa maovu na udanganyifu wa dunia kwa sababu ya dhambi zetu; kwa wema wake mkuu na uvumilivu wake, haturuhusu tuangamie, akiendelea kutupa tumaini kwamba siku moja tutamgeukia (4:17–18).

15. Maana ya maneno haya ni yapi: *'Mambo ambayo jicho halijayaona, wala sikio halijayasikia, wala hayajaingia moyoni mwa mwanadamu, ambayo Mungu amewaandalia wale wanaompenda'* (1 Kor. 2:9)? Wakati huo, watu wakuu wenye haki, wafalme na manabii walijua kwamba Mwokozi angeja, lakini hawakuwajua, wala hawakuwahi kusikia, wala haikuwahi kuwafikia akilini kwamba angeotesha na kusulubishwa, kwamba damu ingemwagika msalabani, kwamba kungekuwa na ubatizo kwa moto na Roho

Mtakatifu, kwamba mkate na divai vingetolewa katika Kanisa, alama ya mwili na damu Yake, kwamba wale wanaoshiriki mkate unaoonekana wangeshiriki kiroho katika mwili wa Bwana, kwamba Mitume na Wakristo wangepokea Mfariji na kuvalishwa nguvu kutoka juu, na kufanywa washiriki wa umoja na Roho Mtakatifu. Manabii na wafalme hawakujua hili, wala hawakuwahi kulifikiria (27, 17).

16. Basi, kwa kuwa baraka kama hizi zimetayarishwa kwa ajili yetu, ahadi kama hizi zimetolewa, na neema ya Bwana kwetu imekuwa kubwa namna hii, tusichelewe wala tusiyumba katika kukimbilia uzima wa milele, na tujitoe kabisa kumfurahisha Bwana (49:5).

17. Mkisikia kuhusu hadhi ya roho na jinsi kiumbe hiki chenye akili kilivyo cha thamani, je, mnatambua kwamba mbingu na nchi zinapita, ilhali ninyi mmeitwa kuwa wana, kuwa ndugu, na kuwa bibi arusi wa Kristo? Katika ulimwengu unaoonekana, kila kitu kinachomilikiwa na bwana arusi pia ni cha bibi arusi; hivyo basi, yote yanayomilikiwa na Bwana yamekabidhiwa kwenu. Maana Yeye Mwenyewe alikuja kuombea, kukuitia. Hata hivyo, huna ufahamu juu yako mwenyewe na huelewi heshima yako; kwa hiyo, mtu wa kiroho analia kwa haki anguko lako, akisema: *'Mwanadamu, ingawa anaheshimiwa, hana ufahamu; ni kama ng'ombe wasio na akili, na anakuwa kama wao'* (Zab. 48:21). (16:13). Kufuatia m huu, anatoa hoja zaidi: kwamba lengo letu ni kuwa na jamaa zetu, yaani, na Bwana; na, hasa, kwamba tunakuwa na hali njema tu tunapomfuata Bwana, na kwamba hakuna hali mbaya zaidi kuliko tunapomwacha.

18. Ukiinua macho yako kwa jua, utaona kuwa diski ya jua iko mbinguni, ilhali mwanga wake na miale yake hushuka juu ya dunia, na nguvu yote ya mwanga wake na utukufu wake inaelekezwa duniani. Vivyo hivyo Bwana ameketi mkono wa kuume wa Baba, juu ya kila ukuu na mamlaka, lakini jicho Lake limeelekezwa kwenye mioyo ya watu wanaoishi duniani, ili aweze kuwatandaza wale wanaosubiri msaada Wake hadi mahali ambapo *Yeye* mwenyewe anaishi. Kwa maana anasema: *'Nipo, na mtumwa wangu atakuwapo pia'* (Yohana 12:26). Lakini wanyama wasioweza kuongea wana hekima zaidi kuliko sisi, kwa maana kila mmoja wao huambatana na wenzao: wanyama wa porini na wanyama wa porini, na kondoo vivyo hivyo na wenzao. Hata hivyo, ninyi hamrejei kwa jamaa yenu ya mbinguni, yaani, kwa Bwana, bali katika mawazo yenu mnakubaliana na kupendelea mawazo maovu, mkawa washirika wa dhambi, ukipigana vita pamoja nayo dhidi yako mwenyewe na hivyo kujikabidhi kama windo kwa adui, kama vile ndege anayenaswa na tai anavyomla, au kondoo na mbwa mwitu, au kama mtoto anavyokufa akiwa amenyoshia mkono wake nyoka na kuumwa nao (45, 6).

19. Roho ni ya yule ambaye ina muungano naye kupitia tamaa zake. Kwa hiyo, ama, ikiwa na nuru ya Mungu ndani yake na ikiishi ndani yake na kujipamba kwa kila wema, hushiriki katika nuru ya utulivu; au, ikiwa na giza la dhambi ndani yake, hukabiliwa na hukumu. Roho inayotamani kuishi na Mungu katika pumziko na nuru ya milele lazima ife kwa giza lake la zamani la udanganyifu na ipite katika maisha mengine kwa ajili ya malezi ya kimungu. Ukisikia haya, mwelekeze umakini wako kwako mwenyewe: je, hili limetokea ndani yako? Na kama sivyo, basi inakupasa kuomboleza, kulia na kuwa na huzuni isiyo na kikomo. Kama mtu ambaye bado amekufa kwa ufalme, mwombee Bwana na uombe kwa imani ili upate kuhesabiwa kuwa mwafaa kwa maisha ya kweli. Mungu, akiwa ameumba mwili huu—siyo kutokana na asili Yake mwenyewe, wala kutokana na mwili wenyewe—hakupa uwezo wa kupata maisha, chakula, kinywaji, nguo na viatu; kinyume chake, akiumba mwili ukiwa uchi ndani yake mwenyewe, Aliupangia kupata kila kitu kinachohitajika kwa maisha kutoka nje, na haiwezekani kwa mwili kuishi bila kile kilicho nje yake—yaani, bila chakula, bila kinywaji, bila nguo. Hata hivyo, ikijikita tu katika kile kilicho katika asili yake, bila kupokea chochote kutoka nje, inaharibika na kuangamia. Vivyo hivyo, roho, ambayo haimiliki nuru ya Mungu ndani yake, ingawa iliumbwa kwa sura ya Mungu (kwa maana Mungu alivyosema na kutaka iwe na uzima wa milele), hupokea chakula cha kiroho na kinywaji cha kiroho si kutoka kwa asili yake, bali kutoka kwa Uungu Wake, kutoka kwa Roho Wake mwenyewe, kutoka kwa nuru Yake mwenyewe, na mavazi ya mbinguni, ambayo huunda maisha ya kweli ya roho (1, 8, 10).

20. Kama vile, katika mwili—kama ilivyosemwa hapo awali—maisha hayaendi kutoka kwa mwili wenyewe, bali kutoka kwa kile kilicho nje yake, yaani, kutoka kwa udongo, na bila kile kilicho nje yake mwili hauwezi kuishi; vivyo hivyo, ikiwa roho bado haijazaliwa upya katika nchi hiyo ya walio hai, na huko hamkupokei lishe ya kiroho na hamkuota kiroho, na kustawi mbele ya Bwana, na msiivikie Uungu wake mavazi yasiyoelezeka ya uzuri wa mbinguni, basi bila lishe hiyo haiwezekani kuishi kwa hiari yake katika furaha na utulivu. Kwa maana asili ya Mungu ina mkate wa uzima, Yeye aliyesema: *'Mimi ndimi mkate wa uhai'* (Yohana 6:35), *'na maji yaliyo hai'* (Yohana 4:10), *'na mvinyo unaofurahisha moyo wa mwanadamu'* (Zaburi 103:15), na *'mafuta ya furaha'* (Zaburi 44:8), na lishe mbalimbali ya Roho wa mbinguni, na mavazi

ya mbinguni yenye nuru yaliyotolewa na Mungu. Hii ndiyo inayounda maisha ya kiroho ya nafsi. Ole wake mwili unapobaki katika hali yake ya asili, kwani unaharibika na kufa. Ole pia wake nafsi ikibaki katika hali yake ya asili pekee, bila kuwa na ushirika na Roho ya Kimungu, kwani inakufa, bila kuhesabiwa kuwa na haki ya maisha ya kimungu ya milele. Kama vile watu wanavyokata tamaa kwa wagonjwa ambao miili yao haiwezi tena kupokea chakula, na wapendwa wao wote—marafiki, jamaa na wapendwa wao—wanawalia, ndivyo pia Mungu na Malaika watakatifu wanavyoona kuwa wanastahili kuliliwa na machozi wale roho wasiokula chakula cha mbinguni cha Roho na wasioishi katika kutuharibika (1:11).

21. Basi, ikiwa nafsi yako ya ndani imepitia na bila shaka imejua haya yote, basi kwa kweli unaishi maisha ya milele, na roho yako hata sasa ipumzike na Bwana; kwa hakika umepata na kupokea haya kutoka kwa Bwana, ili uishi maisha ya kweli. Lakini ikiwa hujui jambo lolote kama hilo ndani yako, basi lilia, liomboleze na kulalamika, maana hadi leo bado hujapata utajiri wa milele na wa kiroho; hadi leo bado hujapokea uzima wa kweli. Kwa hiyo, jinyenyekezeni kwa sababu ya umaskini wenu, mkimwomba Bwana mchana na usiku, kwa maana mko katika hali ya kutisha ya umaskini wa dhambi. Lo, laiti mtu angepata hata huzuni hii kwa sababu ya umaskini wake! Lo, laiti tusingetumia muda wetu kwa uzembe, kana kwamba tumejishibisha! Yeyote anayehuzunika na kutafuta, na kumwomba Bwana kwa kusisitiza, atapokea ukombozi na utajiri wa mbinguni kwa haraka zaidi, kama Bwana alivyosema, akihitimisha mfano wake wa hakimu asiye na haki na mjane: *'Basi si zaidi , Mungu atawaletea haki wale wanaomlilia usiku na mchana?' Nawaambieni, atawaletea haki yao haraka sana'* (Luka 18:7–8). (1:12).

22. Kuja kwake Bwana kwote kulikuwa kwa ajili ya mwanadamu, aliyekuwa amelala amekufa katika kaburi la giza, dhambi, roho mchafu na nguvu za uovu, ili Bwana sasa, katika enzi hii, amfufue mwanadamu huyu kutoka kwa wafu na kumpa uzima, amtoshe katika giza zote, amwangazie kwa nuru Yake, na kumvika mavazi Yake ya mbinguni ya Uungu. Wakati wa ufufuo wa miili—ambayo roho zake tayari zimefufuliwa na kutukuzwa—miili hii pia itatukuzwa; na, ikimulikwa na roho ambayo tayari imemulikwa na kutukuzwa, itavikwa makao ya mbinguni yasiyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu, katika utukufu wa nuru ya Kimungu. Tazama jinsi utukufu wa Mungu ulivyo usioelezeka na usioeleweka! Haiwezekani kuelezea au kuonyesha utajiri usio na kipimo, usio na mipaka na usioeleweka wa Wakristo. Kwa hiyo, mtu lazima aingie katika maisha ya Kikristo kwa uangalifu mkubwa na apokee utajiri huo, kwa maana urithi na sehemu ya Wakristo ni Mungu Mwenyewe. Maana imeandikwa: *'Bwana ndiye sehemu yangu na kikombe changu'* (Zaburi 15:5). (34, 2. 3).

23. Kama vile nyama isiyo na chumvi inavyooza, ikajaa harufu mbaya sana, na kwa sababu ya harufu hiyo isiyovumilika kila mtu huiepuka, na katika nyama inayooza minyoo hutambaa, wakipata chakula hapo, wakiila na kujenga viota ndani yake, lakini mara tu chumvi inapomwagiliwa juu yake, minyoo iliyokuwa ikila nyama huangamizwa na kufa, na harufu mbaya hupungua; kwa maana ni asili ya chumvi kuangamiza minyoo na kuondoa harufu mbaya. Kwa njia ile ile, kila roho ambayo haijachumviwa na Roho Mtakatifu, ambayo haina sehemu katika chumvi ya mbinguni, yaani, ya nguvu ya Mungu, huchakaa na kujazwa na harufu kali ya mawazo maovu; ndiyo maana uso wa Mungu hugeuka mbali na harufu mbaya ya mawazo ya bure, giza na tamaa zinazoishi katika roho kama hiyo; minyoo miovu na ya kutisha husogea ndani yake, yaani, roho wabaya na nguvu za giza; hula, hujenga viota na kutambaa humo, wakili na kuoza. Maana imeandikwa: *'Majeraha yangu yameoza na kupunda'* (Zaburi 37:6). Lakini mara tu roho inapomgeukia Mungu, ikawaamini, na kuomba chumvi ya uzima—Roho mwema na mwenye fadhili—chumvi ya mbinguni iliyoshuka huangamiza minyoo ya kutisha iliyo ndani yake, huvunja harufu mbaya, na kuwatakasa roho kupitia nguvu ya kitendo chake. Na hivyo, roho inapopata afueni na kutokufa, inatumiwa tena kwa ajili ya Bwana wa mbinguni. Ndiyo maana, katika Sheria, ili kuashiria hili, Mungu aliamuru kwamba dhabihu zote ziwekwe chumvi (Mambo ya Walawi 2:13). (1:5).

24. Kama ilivyo katika ulimwengu unaoonekana, yeyote aliye uchi hupata aibu na unyofu mkuu, na marafiki hujiepusha na marafiki zao, na jamaa na wao wenyewe, ikiwa wako uchi; na watoto, wakiwaona baba yao wakiwa uchi, waligeuza macho yao ili wasimtazame baba yao akiwa uchi, walikaribia, *'wakageuka koteza macho'*, na wakamfunika, wakigeuza macho yao (Mwanzo 9:23); vivyo hivyo Mungu anageuka mbali na roho ambazo hazijavaliwa kwa uhakika kamili katika vazi la Roho, ambazo hazijajivika Bwana Yesu Kristo kwa nguvu na kweli (20:1).

25. Mtu wa kwanza kabisa, alipomwona yeye mwenyewe uchi, akaona aibu. Aibu kubwa iliko katika uchi! Kama hata uchi wa mwili unaleta aibu kama hiyo, na si zaidi kwamba nafsi—iliyonyang'anywa nguvu za kimungu na haivaagi, wala haijaavaa vazi la kweli lote, vazi lisiloelezeka, lisiloharibika na la kiroho la

Bwana Yesu Kristo Mwenyewe—hufunikwa na aibu na dharau na tamaa zake. Na yeyote anayevuliwa utukufu huo wa Kimungu anapaswa kuona aibu na kujitambua katika uduni wake kama Adamu alivyokuwa alipokuwa uchi kimwili: na ingawa alijitengenezea vazi la majani ya mfigo, bado alibeba aibu, akitambua umaskini na uchi wake. Kwa hiyo, na roho kama hiyo iombe kwa Kristo, yeye anayetoa vazi na kuivaa kwa utukufu katika nuru isiyoelezeka, wala isijitengenezee vazi kwa mawazo ya bure, wala, ikijidanganya kwa haki yake mwenyewe, isidhani kuwa ina vazi la wokovu (20, 2).

26. Kama vile nyumba ambayo bwana wake yu hai ndani yake hujawa na kila aina ya mapambo, uzuri na utukufu, ndivyo pia roho ambayo ina Bwana wake ndani yake na ambayo Yeye huishi ndani yake hujawa na kila aina ya uzuri na utukufu, kwa maana Bwana, pamoja na hazina zake za kiroho, ndiye mkazi na mtawala wake. Lakini ole wake ule nyumba ambayo bwana wake hayupo na ambayo haina bwana, kwani, inaporomoka na kuwa jangwa, hujazwa na kila aina ya uchafu na fujo; huko, kulingana na maneno ya Nabii, *'syrini na mashetani'* watakaa (Isaya 13:21), kwa maana katika nyumba iliyoachwa, paka mwitu, mbwa na kila aina ya uchafu hupata makao. Ole wake roho isiyoinuka kutoka kwa anguko lake la kusikitisha na yenye kuweka ndani yake wale wanaoisihi na kuilazimisha kubaki katika uadui na Mchumba wake, na ambao wanatafuta kuchafua mawazo yake, na kuigeuza mbali na Kristo (33:3).

(gg) Kupitia maono yanayowasilishwa kwake, roho iko tayari kukubali wito wa kumfuata Bwana, lakini mawazo yanajitokeza kwamba bado kuna muda wa kufanya hivyo, na mawazo haya hudhoofisha tamaa yake. Mtakatifu Makario wa anayafukuza kwa maono yenye nguvu ya hatari ya kucheleweshe kazi ya wokovu. Uvumilivu wa Mungu unaweza kuisha – na hapo maangamizi ni jambo lisiloepukika.

27. Nina hofu kwamba kwetu sisi, tunaoishi tukipuuzia kila kitu na kuongozwa na dhana potofu, kauli ya Kitume inaweza kutimia kwa wakati ufaao, yaani: *'Au unadharau utajiri wa wema wake, uvumilivu na subira yake, bila kutambua kwamba wema wa Mungu unakuongoza kwenye toba'* (Warumi 2:4)? Kwani ikiwa, mbele ya uvumilivu Wake, wema Wake na upole Wake, tutaongeza idadi ya dhambi zetu na, kupitia uzembe wetu na kutojali, tutajiletea hukumu kali zaidi, basi maneno ya Mtume yatatimizwa ndani yetu: *'Lakini kwa ugumu wako na kutokutubu kwa moyo wako, unajikusanyia ghadhabu kwa siku ya ghadhabu na kufunuliwa kwa hukumu ya haki ya Mungu'* (Warumi 2:5). Kwa maana wema wa Mungu ni mkuu na hauwezi kupimika, na uvumilivu Wake kwa jamii ya wanadamu hauwezi kuelezwa, mradi tu tunataka kurejea fahamu na kujitahidi kumgeukia Mungu kikamilifu, ili tufikie wokovu (4:19).

28. Na kama mnataka kujua uvumilivu wa Mungu na wema wake mkuu, tunaweza kujifunza hili kutoka kwa Maandiko yaliyoongozwa na Mungu. Fikiria Waisraeli, ambao kutoka kwao walitoka mababa ambao ahadi zilitolewa kwao, *'ambao Kristo alitoka kwao kwa jinsi ya mwili, na sheria na agano'* (Warumi 9:4–5)—walitenda dhambi mara ngapi? Walipotea mara ngapi? Hata hivyo Mungu hakuwatelekeza kabisa, bali kwa muda mfupi, kwa ajili ya heri yao, aliwaweka katika adhabu, akitaka kulainisha ugumu wa mioyo yao kwa njia ya dhiki; aliwarudisha, aliwahimiza, aliwatumia Manabii, na alivumilia nao kwa muda gani walipokuwa wakionya na kumkosea? Aliwakaribisha wale walio tuba kwa furaha, na walipopotea tena, Hawakuacha, bali kupitia Manabii aliwaita watubu; na ingawa walimgeukia mara kwa mara na kumrudia, Aliwakaribisha kwa neema kila mara, akiwakaribisha kwa upendo, hadi hatimaye walipofanya dhambi kuu, wakamshika Bwana wao, ambaye, kulingana na mapokeo ya Mababa na manabii watakatifu, walikuwa wakimsubiri kama Mkombozi, Mwokozi, Mfalme na Nabii wao. Maana alipokuja, hawakumkubali; kwa kweli, walimdhihaki sana na, mwishowe, wakamhukumu kifo msalabani. Na kwa tusi hili kuu na kosa hili kuu la kuchukiza, dhambi zao, zikiongezeka, zilijaza kikomo chao; kwa hiyo, sasa wameachwa kabisa, Roho Mtakatifu akiwa amejiondoa kwao pazia la hekalu liliporaruliwa. Hivyo basi, hekalu lao, lilipokabidhiwa kwa watu wa Mataifa, lilibomolewa na kupatwa na uharibifu, kulingana na agizo la Bwana: *'hakuna jiwe moja litakalobaki juu ya jingine lisilotupwa chini'* (Mathayo 24:2). Na hivyo, walikabidhiwa kwa uamuzi kwa Wakajusi na kusambazwa kote duniani na wafalme waliowateka nyara wakati huo, na wakaamriwa wasirudi kamwe katika nchi yao (4:20).

29. Ndivyo ilivyo sasa, Mungu, ambaye ni mwenye rehema na neema kwa kila mmoja wetu, huonyesha uvumilivu wake, ingawa huona makosa yanayorudiwa kutoka kwa kila mmoja wetu; bado hubaki kimya, akisubiri kuona kama mwanadamu atatilia maanani kwa wakati na kubadilisha njia zake, ili asimkosee tena, na kwa upendo mkuu na furaha huwapokea wale wanaoacha dhambi. Maana anasema: *'Kuna furaha kwa mtu mmoja mwenye dhambi anayetubu'* (Luka 15:10), na tena: *'Si mapenzi ya Baba yangu kwamba hata mmoja wa wadogo hawa apotee'* (Mathayo 18:14), hata mdogo kuliko wote. Lakini ikiwa mtu yeyote, mbele

ya rehema kuu na uvumilivu wa Mungu kwake—wakati Mungu hamwadhibu kwa kila kosa la dhambi, iwe la siri au la wazi, bali, akiliona, ananyamaza, kana kwamba, akisubiri toba—yeye mwenyewe ameanguka katika uzembe mkuu, anaanza kuongeza dhambi juu ya dhambi, akiongeza uzembe juu ya uzembe, kujenga kosa moja juu ya jingine na kujaza kipimo cha dhambi, basi hatimaye huanguka katika dhambi ambayo hawezi kutoroka, bali anakandamizwa na, akiwa amemkabidhi yule mwovu, hupotea kabisa (4:21).

30. Ndivyo ilivyokuwa kwa watu wa Sodoma. Baada ya kutenda dhambi nyingi na kukataa kuungama, hatimaye, kupitia nia yao mbaya dhidi ya Malaika, waliingia katika dhambi ambayo haikuwa na nafasi tena ya kuungama; bali walitupiliwa mbali kabisa, kwa sababu walikuwa wameijaza hata kuipita kiasi cha dhambi. Na hivyo, kwa hukumu ya Mungu, waliteketezwa kwa moto. Ilikuwa vivyo hivyo katika enzi za Nuhu: baada ya kuangukia katika dhambi mara kwa mara na kutokuonyesha toba, walifika mbali hata kufanya dhambi za namna kwamba hatimaye waliharibu dunia nzima. Vivyo hivyo, kwa Wamisri, ambao walimkosea Mungu sana na kuwatenda dhambi watu wake, Mungu bado alikuwa na rehema; hakuwapa adhabu za kuangamiza kabisa, bali kama somo, kuwafanya wageuke na kutubu, aliwapiga kwa upole, akionyesha uvumilivu wake mkuu na kusubiri toba yao. Lakini wao, wakiwa wametenda dhambi kubwa dhidi ya watu wa Mungu—wakati mwingine wakigeuka nyuma, wakati mwingine wakitoa toba, na kisha wakijikita katika ukosefu wao wa imani wa kale na nia yao mbaya—waliwazikimu watu wa Mungu kazi ngumu; na hatimaye, Mungu, kupitia Musa na kwa njia ya miujiza mingi, alipoongoza watu kutoka Misri, walitenda dhambi kubwa, kwa kuwafukuza watu wa Mungu. Ndiyo maana hukumu ya kimungu hatimaye iliangamiza na kuangamiza kabisa, na ikawazamisha katika maji, ikihesabu kuwa hawastahili maisha ya kuonekana (4:22).

31. Tumefafanua haya, wapendwa, tukithibitisha kwa mawazo yanayotokana na Maandiko, kwamba tunapaswa kumgeukia Bwana haraka iwezekanavyo na kumwendea kwa haraka, Yeye ambaye ni mwenye rehema kwetu na anasubiri kugeuka kwetu kikamilifu kutoka kwa udanganyifu wote na chuki mbaya; naye huwakaribisha wale wanaomgeukia kwa furaha kuu – tumefafanua haya, Ninazungumzia haya zaidi ili uzembe wetu usiongezeke siku baada ya siku, wala dhambi zetu zisiongezeke ndani yetu, na hivyo tusije tukajiletea ghadhabu ya Mungu. Basi, tujitahidi, tukimgeukia Mungu kwa moyo wa dhati, tumsogeleze; na kwa kuwa kukata tamaa ni kazi ya uovu na udanganyifu, tusikate tamaa ya wokovu tunapokumbuka dhambi zetu za zamani, ambazo ndizo hasa zinazompeleka mtu kukata tamaa, kutotenda, uzembe na kujiridhia, ili, akigeuka na kumwendea Bwana, asipokee wokovu kupitia rehema kuu za Bwana kwa wanadamu (4:24).

dd) Wakati huo huo, sawa na roho inavyokuwa ikikaribia azma ya kuanza kazi ya wokovu, adui hurusha juu yake mishale yake ya mwisho, ya moto, ya kukata tamaa na kukosa matumaini.

32. Hutokea kwamba Shetani anazungumza nawe moyoni mwako: 'Tazama uovu mwingi uliofanya; tazama jinsi roho yako ilivyojaa wazimu; umebanwa sana na dhambi kiasi kwamba huwezi kuokolewa tena.' Hufanya hivi ili kukuzamisha katika kukata tamaa, kwa kuwa toba yako ni chukizo kwake. Maana mara tu dhambi ilipoingia kwa ukiukaji, huzungumza na roho kila wakati, kama mtu mmoja anavyomzungumzia mwenzake. Mjibu yeye kwa upande wako: 'Una ushuhuda katika Maandiko ya Bwana: "Sitaki kifo cha mwenye dhambi, ila aingie akiba na kuishi" (Ezekieli 33:11). Maana kwa ajili hii ndiyo alishuka: kuokoa wenye dhambi, kufufua wafu, kuwapa uhai wale waliokufa katika dhambi zao, na kuwaangaza wale walioko gizani." Na kwa kweli, alipokuja, ametuitia kuwa wana, katika mji mtakatifu wenye amani, katika uzima usio na mwisho, katika utukufu usioharibika—mradi tu tuimalize vizuri mwanzo wetu, tuvumilie umaskini, uhamisho, na mateso, na tusikome kuomba kwa Mungu, tukidai mlango kwa uvumilivu. Kama vile mwili ulivyo karibu na roho, ndivyo Bwana alivyo karibu na tayari kuja na kufungua milango iliyofungwa ya moyo, na kutupatia utajiri wa mbinguni. Yeye ni mwema na mwenye upendo kwa wanadamu, na ahadi zake si za uongo, mradi tu tumtafute kwa subira hadi mwisho (11:15). 99.

33. Fikiria kambi ya Wapersi na kambi ya Warumi, na tazama, vijana wawili, wote wawili wenye nguvu sawa na waliojaa ujasiri, wametoka humo na wanapigana. Vivyo hivyo, nguvu zinazopingana za nguvu na akili zina usawa na zina mamlaka sawa: kama vile Shetani anavyoshawishi na kupamba roho ili ikubali matakwa yake kwa kupamba, vivyo hivyo roho humpinga na kumkataa kwa kila njia, kwani pande zote mbili zinaweza tu kuelekeza, lakini si kulazimisha, kuelekea uovu au wema. Ni kwa nia kama hiyo ndipo msaada wa Mungu hutolewa, na kupitia mapambano haya inaweza kupata silaha kutoka mbinguni, ambazo nazo itashinda na kuangamiza dhambi; kwani roho inaweza kuizuia dhambi, lakini haiwezi, bila Mungu, kuishinda au kuangamiza uovu. Lakini wale wanaodai kwamba dhambi ni kama jitu lenye nguvu, ilhali roho ni kama kijana, husema kinyume. Kwa maana kama tofauti ingekuwa hivyo—huku dhambi ikifananishwa na jitu na

roho na kijana—basi Mtoaji wa Sheria angekuwa si wa haki, Yeye aliyempa mwanadamu sheria ili apigane vita dhidi ya Shetani (27:22).

34. Hata hivyo, ikiwa inaonekana kwetu kana kwamba haiwezekani na vigumu kuacha wingi wa dhambi zilizotushinda (na wazo kama hilo, kama tulivyosema tayari, ni pendekezo la uovu na ni kikwazo kwa wokovu wetu), basi tujikumbushe na tusipuuze ukweli kwamba jinsi Bwana, alipokuja kwetu katika wema wake, alivipa macho watu vipofu, akaponya waliokufa ganzi, akaponya kila aina ya ugonjwa, akafufua wafu—ambao miili yao ilikuwa tayari imeguswa na kuoza na kuharibika—akafungua masikio ya viziwi, akatoa jeshi la mashetani kutoka kwa mtu mmoja, na akamrudishia akili timamu yule aliyekuwa ameingia katika hali kama hiyo ya kupatwa na pepo. Zaidi ya hayo, Yeye ataileta mabadiliko kwa roho inayomgeukia, inatafuta rehema Zake, na kumwomba msaada; Ataiiongoza hadi kwa uchaji wa kutokuwa na tamaa, ukuzaji wa kila wema, na upya wa akili; Ataiipa afya, ufahamu wa akili, na amani ya akili, ikiikomboa kutoka kwa upofu, upofu wa masikio na ukosefu wa uhai wa kutokumwamini, ujinga na ukosefu wa hofu, na atainua hadi kwenye uchaji, wema na usafi wa moyo. Kwa maana Yeye aliyeumba mwili pia aliumba roho. Na kama vile, alipokuwa duniani, kwa wema wake, Yeye, kama Tabibu mwema na peke yake, alivyowapa ukarimu wote waliokuja kwake na kutafuta msaada na uponyaji wake chochote walichohitaji, ndivyo pia alivyokuwa mkarimu katika mambo ya kiroho (4:25).

35. Na kupitia yote haya alitusihi kutafuta upatanisho wake wa neema bila kuchoka, bila kusita na bila kuchosheka, maana alikuja kwa ajili ya wenye dhambi, ili wamgeukie, na kuwaponya wale wanaomwamini. Ikiwa tungegeuka tu kutoka kwa dhana potofu za uovu kadiri tuwezavyo, tukichukia tamaa zetu mbaya na udanganyifu wa kidunia, na kuepuka mawazo ya u , ya udanganyifu na ya bure, basi tuishikamane naye daima, kadiri tuwezavyo; naye yuko tayari kutupatia msaada wake, maana yeye ni mwenye rehema tele, anatoa uhai, anaponya tamaa zisizoponyeka, na anatoa ukombozi kwa miili ile inayomwomba, inayomgeukia, na kwa hiari yao wenyewe na bila kulazimishwa, inajiepusha, kadiri iwezavyo, na upendo wote wa kidunia, inageuza akili zake mbali na dunia, na inaelekezwa kwake kwa tamaa na utafutaji wake (4, 27).

e) Wakati mawazo yote yanayopingana yameondolewa, mapambano ya ndani ya kumvutia mtu katika mwelekeo wa hiari hupata mwisho, na azimio huundwa la kumfanyia kazi Bwana ili kuleta wokovu wa mtu mwenyewe—azimio imara kama kifo. Udhihirisho wake ni: 'Ningependelea kufa kuliko kuendelea kuishi katika dhambi.'

36. Mtakatifu Makariyo anazungumzia nafsi yenye azimio la kweli: chochote kitakachoitokea, katikati ya majaribu elfu, ikivumilia yote, inasema: 'Hata nikifa, sitamwacha' (yaani, Bwana, kwa ajili ya dhambi na adui). (26:8).

(zz) Lakini mara nyingi zaidi huonyesha azma hii kupitia dhabihu ya roho, kama vile wanyama walivyochinjwa kama dhabihu: kwani azma hii kwa kweli ni kujitoa dhabihu kwa Bwana katika sadaka ya kuteketezwa.

37. Ikiwa mtu wa mwili anaazimia kuanza kujibadilisha, kwanza hufa na anakuwa tasa wa ule uhai wake wa zamani wa udanganyifu (46:2).

38. (Kuhusu dhabihu, iliamriwa) kwamba kuhani kwanza amchinje mnyama, ili afe, na kisha, akishakatwakatwa vipande, awekewe chumvi na, hatimaye, awekwe juu ya moto. Maana kama kuhani hatamchinja kwanza kondoo na kumuua, haupati chumvi wala hawakikeshwi kikamilifu kwa Bwana. Vivyo hivyo roho yetu, ikimkaribia Kuhani Mkuu wa kweli, Kristo, lazima iuawa naye na kufa kwa hekima yake mwenyewe na kwa maisha ya uovu iliyoyaishi—yaani, kwa dhambi—na kama vile uhai unavyoiacha dhabihu nyuma, ndivyo lazima iache udanganyifu wa tamaa zake. Kama vile mwili, roho inapoondoka, hufa na haishi tena maisha yale yale yaliyoishi—haikusiki wala haitembea—ndivyo pia, Kuhani Mkuu wa mbinguni, Kristo, kwa neema ya nguvu Zake, anapomtoa roho ili ichinjwe na kuuua ndani yake maisha yaliyojitolea kwa dunia, roho hufa kwa yale maisha ya udanganyifu iliyowahi kuishi, na haisikii tena, haizungumzi, wala haiishi katika giza la dhambi, kwa sababu udanganyifu wa tamaa, kama nafsi yake, unaondoka kutoka kwake kwa neema. Na Mtume anapaza sauti, akisema: *'Ulimwengu umesulubishwa kwangu, nami kwa ulimwengu'* (Gal. 6:14). (1, 6).

zz) Ili kuimarisha ukweli huu katika akili, Mtakatifu Makariyo anaelezea kwa undani jinsi mafanikio yote katika maisha ya kiroho, maanguko yote na kurudi nyuma, na tabia zote za kimaadili hutokana na ukosefu wa azimio la kujitolea kumtumikia Bwana huku ukikataa vitu vyote.

39. Ni wachache sana wale ambao wameunganisha mwanzo mwema na mwisho mwema, ambao wamefikia lengo lao bila kukwenda, ambao wana upendo mmoja kwa Mungu Mmoja na wameikataa kila kitu.

Wengi hushawishika kwa ibada, wengi hushiriki neema ya mbinguni, na kuguswa na upendo wa mbinguni; hata hivyo, wakishindwa kuvumilia mapambano mbalimbali, majaribu, huduma na vishawishi kutoka kwa Yule Mwovu—kwa kuwa kila mtu ana hamu ya kupenda kitu katika ulimwengu huu na hawezi kuachana kabisa na upendo wake, akirudi kwa tamaa mbalimbali za kidunia—iwe ni kwa udhaifu na kutotenda, au kwa woga wa mapenzi yao wenyewe, au kwa upendo wa kitu cha kidunia—wamebaki duniani na kuzama katika kina chake. Lakini wale ambao kwa kweli wameazimia kuishi maisha mema hadi mwisho, wanapaswa, wakiwa na upendo huo wa mbinguni, wasichukue kwa hiari yao wala wasichanganye upendo au mambo mengine yoyote ya kimwili, ili wasije wakajitengenezea vikwazo katika maendeleo yao ya kiroho, warudi nyuma, na, mwishowe, wakapoteza maisha yao. Kama vile ahadi za Mungu zilivyo kubwa, zisizoweza kuelezwa na zisizopimika, ndivyo pia tunavyohitaji imani na tumaini, bidii na matendo makuu, na majaribu ya muda mrefu. Baraka ambazo mtu anayetamani ufalme wa mbinguni anatumai kupokea si ndogo kwa vyovyote vile. Kwa kuwa anatamani kutawala na Kristo milele yote, je, hatazamua, kwa shauku, kuvumilia mapambano, kazi ngumu na majaribu katika kipindi kifupi cha maisha haya, hadi kufikia kifo chake? Bwana anatoa wito: *'Kama mtu yeyote anataka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, na anifuate, akifurahi kila siku'* (Mathayo 16:24). Na tena: *'Kama mtu yeyote hampendi baba yake, na mama yake, na mke wake, na watoto wake, na ndugu zake wa kiume na wa kike—ndiyo, hata nafsi yake—hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:26). Hata hivyo, watu wengi sana, ingawa wanakusudia kufikia ufalme na wanatamani kurithi uzima wa milele, hawajikani kuishi kulingana na tamaa zao na kuzifuata—au tuseme, kumfuata yule anayepanda upuuzi ndani yao—na, bila kujikana wenyewe, wanataka kurithi uzima wa milele, jambo ambalo halina uwezekano (5:7).

40. Hakika, neno la Bwana ni kweli. Wale wanaoishi bila lawama ni wale ambao, kwa kufuata amri ya Bwana, wamejikanusha kabisa, wamechukia tamaa zote za kidunia, vifungo, burudani, raha na shughuli, wanamtazama Bwana Mmoja daima, na wanatamani kutimiza amri Zake. Kwa hiyo, kila mtu hupotoshwa na mapenzi yake mwenyewe ikiwa hajajikana kwa kweli na, huku akidai kumpenda, bado anapenda kitu kingine, anafurahia raha au tamaa zozote za ulimwengu huu, na hana upendo kamili kwa Bwana, kadiri inavyowezekana kwa hiari na tamaa huru (5, 8).

41. Wakati mwingine, shughuli zinazoonekana kuwa njema hazileti matokeo yoyote kwa ajili ya utukufu na sifa za kibinadamu, na hili, mbele za Mungu, halitofautiani na uasi, wizi, na dhambi zingine. Kwa maana imeandikwa: *'Mungu atawavunja mifupa ya wale wanaotafuta kuwafurahisha wanadamu'* (Zab. 52:6). Na hata katika matendo yanayoonekana kuwa mema, yule mwovu huona njia ya kufikia malengo yake; yeye ni mwerevu mno na mdanganyifu katika tamaa za kidunia. Kwa upendo wowote wa kidunia na wa kimwili ambao mtu anajifunga kwa hiari yake, dhambi humkamata, ikawa kwake vifungo, nira, na mzigo mzito unaomzamisha na kumnyanyasa katika enzi hii ya udanganyifu, ukimzuia kukusanya nguvu zake na kumrudia Mungu. Chochote ambacho mtu amekipenda katika ulimwengu huu huzitoa akilini mwake, hukishikilia na kumzuia kukusanya nguvu zake. Hapa ndipo panategemea usawa na mwelekeo, na kuenea kwa maovu; kwa hili ukoo wote wa wanadamu hujaribiwa, kama vile Wakristo wote, iwe wanaishi mijini, au milimani, au katika monasteri, au mashambani, au maeneo ya jangwani; kwa maana mtu anaposhikwa na mtego wa hiari yake mwenyewe, anapoanza kupenda kitu, upendo wake unazama katika kitu hicho na hautengemei tena kabisa kwa Mungu. Kwa mfano, mmoja amependa utajiri, mwingine dhahabu na fedha, na mwingine hekima ya kidunia ya wasomi kwa ajili ya utukufu wa kibinadamu; mmoja amependa mamlaka, mwingine utukufu; mmoja anapenda mikusanyiko isiyo na maana, mwingine hutumia siku nzima katika mambo ya kupoteza muda na raha; mwingine hupotoshwa na mawazo ya bure; mwingine, kwa ajili ya utukufu wa kibinadamu, hupenda kuwa kama mwalimu wa sheria; mwingine hufurahia uvivu na uzembe; mwingine anashikamana na mavazi; mwingine hujitoa kwa ajili ya wasiwasi wa kidunia; mwingine hupenda usingizi, au utani, au lugha chafu. Chochote ambacho mtu amekishikilia katika ulimwengu huu, iwe kidogo au kikubwa, ndicho kinachomzuia na kumzuia kukusanya nguvu zake. Shauku yoyote ambayo mtu hapambani nayo kwa ujasiri, ndiyo anayoipenda; na inamshika na kumzitoa, ikawa kwake minyororo na kikwazo kinachozuia akili yake kugeukia Mungu, kumfurahisha Yeye, na—baada ya kumtumikia Yeye peke yake—kuwa mwafaa kwa ajili ya ufalme na kupata uzima wa milele (5, 9).

42. Lakini nafsi inayojitahidi kweli kwa ajili ya Bwana huielekeza upendo wake wote kabisa Kwake na, kwa nguvu zake zote, hujifunga kwa hiari yake Kwake peke yake; katika hili hupokea msaada wa neema, hujikana mwenyewe, na haifuati tamaa za akili yake, kwa maana kwa sababu ya uovu ulioko nasi daima na kutudanganya, akili hutembea katika njia za ujanja. Hivyo basi, mara tu roho inapompenda Bwana, huponywa

kutoka kwa mitego yake mwenyewe kupitia imani yake na bidii yake kuu, na, pamoja na msaada kutoka juu, hufanywa kuwa myafaa kwa ufalme wa milele; na, kwa kuwa imempenda kweli, kwa hiari yake na kwa msaada wa Bwana, haitanyimwa tena uzima wa milele (5, 10).

43. Ili kutuonyesha kwa uwazi zaidi, kupitia mfano halisi, jinsi wengi wanavyoharibika kwa hiari yao wenyewe—wakizama baharini au wakitekwa mateka—fikiria kwamba kuna nyumba inawaka moto: mtu mmoja, aliyedhamiria kujiokoa, anakimbia nje mara tu anapogundua moto, akiwaacha kila kitu nyuma na kuazimia kujali tu roho yake, na hivyo anajiokoa; mwingine, akiwa ameazimia kuchukua na yeye baadhi ya vitu vya nyumbani au vitu vingine, aliingia ndani ya nyumba kuvichukua; na alipokuwa akivikusanya, moto ulishinda nyumba na kumkamata ndani, akamweka moto hadi kufa. Je, unaona kwamba mtu huyu aliharibiwa na moto kwa hiari yake mwenyewe kwa sababu ya upendo—yaani, kwa kupenda kwa muda kitu kingine tofauti na nafsi yake? Kwa njia ileile, wengine wako baharini wakielea huku na kule, na wakikumbwa na dhoruba kali, mmoja, akiwa amejivua nguo, anajirusha majini akiwa na nia ya kujiokoa yeye mwenyewe tu; na hivyo, akisukumwa na mawimbi na bila kufungwa na chochote isipokuwa kujali roho yake mwenyewe, akielea juu ya mawimbi, alipata njia ya kutoroka kutoka bahari hiyo chungu, wakati mwingine, akiwa ameazimia kuokoa baadhi ya nguo zake, alifikiri kwamba, kama angechukua pamoja naye, angeweza kuogelea nazo na kufika nje ya bahari; lakini nguo alizokuwa amechukua zilimzitoa na kumzamisha katika vilindi vya bahari, na hivyo, kwa ajili ya faida ndogo na kwa kupuuza roho yake mwenyewe, aliharibika. Je, unaona jinsi, kwa hiari yake mwenyewe, alivyokuwa mwathirika wa kifo? Fikiria pia kwamba tetesi ilienea kuhusu wageni: mtu mmoja, mara tu aliposikia, alikimbia mara moja, bila kuchelewa hata kidogo, na akaondoka bila chochote; mwingine, hata hivyo, ama hakukiamini kwamba maadui walikuwa wanakuja, au alitaka kuchukua baadhi ya mali zake naye na alipokuwa amedhamiria kufanya hivyo, alicheleweshe kutoroka kwake, na hivyo maadui wakafika, wakamkamata, wakampeleka mateka nchi ya kigeni na kumlazimisha kuishi huko katika utumwa wa k . Je, unaona kwamba mtu huyu pia, kwa hiari yake mwenyewe, kwa sababu ya kutokuchukua hatua kwake, ukosefu wake wa ujasiri na kushikamana kwake na mali fulani, alitekwa mateka (5, 11).

44. Wale wasiotii amri za Bwana, wasiotangaza kutokujitawala kwao, na wasiompenda Bwana mmoja, bali kwa hiari wamejifunga na vifungo vya kidunia, ni kama wao. Ikiwa unataka kujifunza kuhusu haki ya upendo kamili kwa Bwana kutoka katika Maandiko Matakatifu yaliyopuliziwa na Mungu, basi fikiria jinsi Ayubu alivyonyang'anywa, tuseme, kila kitu alichokuwa nacho – watoto wake, mali yake, mifugo yake, watumishi wake na mali zake zote nyingine. Alionekana kuwa amejikusanyia vingi, lakini Bwana alipomjaribu, ikabainika kwamba Ayubu hakuwa amepata chochote isipokuwa Mungu mmoja. Vivyo hivyo, wakati Abrahamu alipowaamriwa na Bwana *'toka nchi yako, na jamaa zako, na nyumba ya baba yako'* (Mwanzo 12:1), mara moja, tuseme, aliacha kila kitu: nchi yake ya asili, ardhi yake, jamaa zake, wazazi wake – na akatii neno la Bwana. Baadaye, katikati ya majaribu na vishawishi vingi alivyokabiliana navyo—iwe ni wakati mke wake alipomchukuliwa, au alipokaa na kuvumilia taabu katika nchi ya kigeni—katika matukio haya yote alithibitisha kwamba alimpenda Mungu Mmoja juu ya kila kitu. Hatimaye, wakati, katika kutimizwa kwa ahadi, baada ya miaka mingi kupita, hatimaye alipata mwanawe wa pekee, aliyemtamani sana, na Mungu akamtaka amtoa mwana huyu kama dhabihu kwa hiari, Abrahamu alikataa kila kitu na kweli akajikana. Kwa dhabihu hii ya mwanawe wa pekee, alithibitisha kwamba hakupenda kitu kingine chochote isipokuwa Mungu. Na ikiwa alimwacha mwanawe kwa utayari kama huo, na zaidi ya hayo, kama angeamriwa kuachana na mali zake zote, au kuzigawa zote kwa maskini mara moja, angefanya hivyo kwa utayari na shauku kuu zaidi. Je, sasa unaona haki ya upendo kamili na wa hiari kwa Bwana? (5. 12).

45. Vivyo hivyo, wale wanaotaka kuwa warithi-wenza na haki hawa hawapaswi kupenda chochote isipokuwa Mungu, ili wanapowekwa kwenye majaribu, waweze kujithibitisha kuwa wanastahili na wenye ustadi, wakihifadhi kikamilifu upendo wao kwa Bwana. Ni wale tu ambao daima, kwa hiari yao wenyewe, wamempenda Mungu Mmoja na kukataa upendo wote wa kidunia ndio wataweza kustahimili hadi mwisho. Lakini ni watu wachache sana hupatikana ambao wangekumbatia upendo huo, wakajiepusha na raha na tamaa zote za kidunia, na kwa ukarimu wakastahimili uasi na kishawishi cha Mwovu. Watu wengi sana wanataka kufikia ufalme bila bidii, bila matendo ya ujasiri, bila jasho la paji la uso lao, lakini hili haliwezekani (5:13).

46. Kama ilivyo duniani, baadhi ya watu huenda kufanya kazi kwa mtu tajiri wakati wa mavuno au wakati mwingine wowote, ili kupata wanachohitaji kwa maisha yao, na baadhi yao ni wavivu na wasio na shughuli, hawafanyi kazi kwa bidii kama wengine, na hawafanyi kazi kama inavyopaswa, lakini, bila kujitahidi wala kujichosha katika nyumba ya mtu huyo tajiri, wanataka—kama vile tayari wamefanya kazi yote—kupokea mshahara uleule na wale wanaofanya kazi kwa subira, kwa haraka, na kwa nguvu zao zote;

kwa njia ileile, tunaposoma Maandiko—iwe ni kuhusu mtu mwema fulani, jinsi alivyomfurahisha Mungu, jinsi alivyokuwa rafiki na mwenza wa Mungu, au kuhusu Mababa wote—jinsi walivyokuwa marafiki na warithi wa Mungu, huzuni waliyovumilia, mateso waliyopitia kwa ajili ya Mungu, matendo na shujaa waliyoyatimiza—basi tunawapongeza na tunataka kuonekana kuwa na haki ya kupokea zawadi na heshima zilezile kama wao, tunatamani kwa hamu kupokea zawadi hizo za utukufu, tukiacha kando tu kazi zao, vitendo vyao vya ujasiri, huzuni na mateso yao, na tunatamani kwa dhati kupata heshima na hadhi ambazo walipokea kutoka kwa Mungu, huku sisi tusikubali juu yetu taabu, kazi na vitendo vyao vya ujasiri. Lakini nawaambieni kwamba kila mtu anatamani na kutamani haya yote: hata wazinzi, watoza ushuru na wasio haki wangependa kufikia ufalme kwa urahisi sana, bila kazi ngumu au matendo ya ujasiri. Ndiyo hasa sababu katika njia ya majaribu kuna majaribu mengi, huzuni, mapambano na kumwaga jasho: ili wafunuliwe wale ambao kwa kweli, kwa hiari yao wenyewe na kwa nguvu zao zote, hata kufa, wamempenda Bwana Mmoja, na katika upendo huo kwa Yeye hawakutamani chochote kingine kwa nafsi zao. Ndiyo maana, kwa kweli, wanaingia katika Ufalme wa Mungu, wakiwa wamejikanusha wenyewe, kulingana na neno la Bwana, na wakiwa wamempenda Bwana Mmoja zaidi ya pumzi zao; na kwa upendo wao mkuu watazawadiwa zawadi kuu za mbinguni (5:14).

5. Hali ya Kazi

a) Azimio ndilo hatua ya mwanzo. Mtu lazima aweze kuweka lengo kwake, ili kazi zake zisiwe bure. Basi, lengo ni lipi? Ni kufikia upya wa asili ya mtu kupitia neema ya Roho Mtakatifu. Baada ya kuamua kufanya hivyo, mtu lazima aelekeze juhudi zake zote kwa lengo hili, ili Roho Mtakatifu amfunike kwa nguvu na ufanisi na, kama moto, aanze kuchoma na kuondoa yote yasiyo safi. Hili likitimia, ni kana kwamba roho inaingia ndani ya roho; mtu hupata uhai kiroho, au ndipo tu anapokuwa binadamu kweli. Hii ndiyo wazo kuu la Mtakatifu Makariyo, ambalo mawazo mengine yote yamezunguka nalo.

1. Yeyote anayemjia Mungu na kutamani kwa dhati kuwa mfuasi wa Kristo lazima aje kwa lengo la kubadilishwa, la kujitambulisha kama mtu bora na mpya, bila kubakisha chochote ndani yake ambacho ni sifa za mtu wa zamani. Kwa maana imeandikwa: *'Kama mtu yeyote yuko katika Kristo, ni uumbaji mpya'* (2 Kor. 5:17). (44. 1).

2. Roho inayomwamini Kristo kweli lazima ipite kutoka katika hali yake ya sasa iliyoharibika na kuingia katika hali tofauti, njema, na kubadilisha asili yake ya sasa iliyoshuka hadhi na kuwa asili tofauti, ya kimungu, ikawa asili mpya kupitia nguvu inayosaidia ya Roho Mtakatifu; ni wakati huo tu ndipo inaweza kustahili Ufalme wa Mungu. Lakini hili linawezekana tu kwa sisi tunaoamini, tunampenda kweli, na tunatimiza amri zake zote takatifu. Ikiwa, katika kisa cha Elisha, mti—ambao kwa asili yake ni mwepesi juu ya maji—ulipotupwa ndani ya maji, ulijitengenezea chuma, ambacho kwa asili yake ni kizito, basi ndivyo zaidi Bwana atakavyotuma hapa Roho wake mwangavu, mwepesi, mwema na wa mbinguni, na kupitia Yeye atang'arisha roho, ambayo imezama katika maji ya udanganyifu, aipe mabawa, aipandishe hadi anga za juu, kuibadilisha na kurejesha asili yake ya kweli (44, 5).

3. Kama vile mwili usio na roho ulivyo mfu na hauwezi kufanya chochote, ndivyo pia, bila roho ya mbinguni—bila Roho wa Mungu—roho imekufa kwa ufalme na, bila Roho, haiwezi kufanya yale yaliyo ya Mungu (30, 3).

4. Kwa hiyo, yeyote anayejitahidi kuamini na kumwendea Bwana anapaswa kuomba kwamba Roho wa Mungu ampe hapa duniani, maana Yeye ndiye uzima wa roho; na kusudi la kuja kwa Bwana lilikuwa kumpa roho, hapa duniani, uzima wa Roho Mtakatifu (30, 6).

5. Mungu amekuonyesha fadhili kubwa kiasi kwamba alishuka kutoka mbinguni na kujichukulia asili yako ya akili na mwili wako wa udongo, akivijaza kwa Roho wake wa Uungu, ili nawe, mwanadamu tu, upokee roho ya mbinguni ndani yako. Na roho yako inapoungana na Roho, na roho ya mbinguni inapoingia ndani ya roho yako, basi utakuwa mwanadamu mkamilifu katika Mungu, mrithi na mwana (32, 6).

6. Kwa hiyo, tunapaswa kumpenda Bwana, kujitahidi kwa njia zote kuongoza katika sifa zote njema, na kuomba bila kuchoka na bila kusita ili tupokee ahadi ya Roho wake kikamilifu, ili roho zetu ziweze kufufuliwa tukiwa bado katika mwili. Maana kama roho, katika enzi hii ya sasa, haipokei ndani yake utakatifu wa Roho kupitia imani tele na maombi, na haishiriki katika asili ya kimungu kwa kubadilishwa na neema—kupitia msaada wake mnaweza kutimiza kila amri bila lawama na kwa usafi—basi haifai kwa ufalme wa mbinguni (44. 9). 119.

7. Kwa sababu ya kutotii kwa mwanadamu wa kwanza, tumejikabidhi kitu kigeni kwa asili yetu—hisi hatari—na kupitia tabia na kufyonzwa kwa muda mrefu, kwa namna fulani, tumezigeuza kuwa asili yetu; na tena, kwa zawadi ya ajabu ya Roho, kitu hiki kigeni lazima kitolewe ndani yetu na tulazimika kurejeshwa katika usafi wetu wa awali. Na sasa, ikiwa kupitia maombi mengi, usihi, imani, sala na kuachana na ulimwengu, hatupokei ndani yetu upendo huo wa mbinguni wa Roho, na asili yetu, iliyochafuliwa na maovu, haishikamani na upendo—yaani, kwa Bwana—na hawatakaswi na upendo huo wa Roho, na tusibaki bila lawama hadi mwisho, tukiaishi katika kila undani kulingana na amri za Bwana, basi hatutaweza kufikia Ufalme wa Mungu (4, 8).

b) Yeye yeyote aliyemgeukia Bwana kwa toba tayari anapokea neema anapopokea sakramenti. Lakini haijidhihirishi kwa njia ileile kwa kila mtu. Wengine wanapokea neema yake mara moja, ilhali wengine hupitia majaribu marefu, na ndipo tu nguvu yake inadhihirika.

8. Hekima ya Mungu isiyo na mipaka na isiyoweza kueleweka, kwa namna isiyopimika na isiyochunguzika, hutoa neema kwa wanadamu kwa njia nyingi ili kujaribu hiari, ili wale wanaompenda Mungu kwa moyo wao wote na ambao, kwa ajili Yake, huvumilia kila hatari na kila ugumu waweze kufunuliwa. Kwa maana kuna wengine ambao, mara tu wanapomkaribia kwa imani na maombi wakiwa bado wanaishi duniani—bila kuvumilia taabu, jasho au uchovu—hupokea mapema zawadi na neema za Roho Mtakatifu. Hata hivyo, Mungu hutoa neema si bila sababu, si kwa wakati usiofaa, wala kwa bahati, bali kulingana na hekima fulani isiyoelezeka na isiyoeleweka, ili nia na hiari ya wale wanaopokea neema ya Mungu kwa haraka ionekane kuwa imelengwa vyema, yaani kwa vile wanahisi wema, rehema walioonyeshwa, na utamu wa Mungu kwa kadiri ya neema waliokabidhiwa bila juhudi zao wenyewe; kwa kuwa wameonekana kuwa wastahiki wa neema hii, wanatakiwa kuonyesha bidii, utume usiochoka, juhudi na tunda la upendo, vinavyotokana na hiari na busara zao wenyewe, na kulipiza zawadi hizi—yaani, kujitoa kabisa, kujitakasa kwa upendo wa Bwana na kutimiza mapenzi ya Bwana pekee, huku wakiepuka kabisa kila tamaa ya kimwili (29, 1).

9. Kwa wengine, ingawa wamejitenga na ulimwengu, wameukataa enzi hii kulingana na Injili, na kwa subira kubwa wanang'ara katika maombi, kufunga, bidii na wema mwingine, Mungu hawapatii kwa urahisi neema, pumziko au vipawa vya kiroho, bali huahirisha na kuzuia kipawa hicho. Na hili si bila sababu, wala si kwa wakati usiofaa, wala kwa bahati tu, bali ni kwa hekima fulani isiyoelezeka, ili kujaribu hiari, kuona kama kweli wanamheshimu Mungu kwa uaminifu, ambaye ameahidi kuwapa wale wanaoomba na kufungua mlango wa uzima kwa wale wanaogonga, ili kuona kama kweli wameamini katika neno Lake, iwapo wataendelea hadi mwisho katika imani isiyoyumba na watautafuta na kuomba kwa bidii yote, iwapo watamgeukia Mungu katika dhiki na hofu, iwapo watashindwa na uvivu, wakidondokwa na kutokiamini na kukata tamaa, na kushindwa kuvumilia hadi mwisho, kwa sababu ya ucheleweshaji wa wakati na majaribio ya mapenzi yao na hiari yao (29:2).

10. Kwani yeyote asiye haraka kukubali, wakati Mungu anapochelewa na kusuasua, huwaka kwa shauku zaidi na hutamani baraka za mbinguni kwa nguvu zaidi, na kila siku hutumia tamaa, bidii, ustahimilivu, juhudi, na jumla ya sifa zote njema zaidi, njaa na kiu, ili tu kupata baraka hiyo; na asiyedhoofika kutokana na mawazo maovu yanayokaa katika roho, hatadondoka katika uvivu, ukosefu wa subira na kukata tamaa, wala, kwa kisingizio cha kuchelewa, hatajikabidhi kwa wivu, akiongozwa na wazo kama hili: 'Lini nitapokea neema ya Mungu?' – na hivyo kuongozwa kwa ujanja katika uvivu. Kinyume chake, kwa kadiri Bwana mwenyewe anavyocheleweshe na kuahirisha, akijaribu imani na upendo wa mapenzi Yake, Kwa kiwango hicho hicho, yeye lazima, kwa bidii na juhudi zaidi, bila kukwepa wala kuchoka, atafute zawadi ya Mungu, akiwa ameshaamini na kushawishika kwamba Mungu si wa uongo bali ni wa kweli, ambaye ameahidi kutoa Neema Yake kwa wale wanaoomba kwa imani na kwa subira yote hadi mwisho (29, 3).

11. Watu waaminifu wanamheshimu Mungu kama mwaminifu na wa kweli, na, kwa msingi wa neno la kweli, wamefikia imani *kwamba 'Yeye ni wa kweli'* (Yohana 3:33). Na kwa mujibu wa hili, kwa mujibu wa dhana ya imani iliyotajwa hapo juu, wanajichunguza kuona ni katika maeneo yapi, kadiri inavyowategemea wao, wanakosa—iwe ni katika bidii, au katika juhudi, au katika umakini, au katika imani, au katika upendo, au katika wema mwingine wowote—na baada ya kujichunguza kwa umakini mkubwa, kadiri ya uwezo wao, wanajisukuma na kujihimiza kumfurahisha Bwana, kwa kuwa wameamini kwamba Mungu, akiwa mwaminifu, hatawanyima zawadi ya kiroho ikiwa watabaki mbele Zake katika utumishi na uvumilivu hadi mwisho kabisa kwa bidii yote, na kwamba wakiwa bado katika mwili, watashiriki neema ya mbinguni na kupata uzima wa milele (29:4).

12. Hivyo, wanamwelekeza upendo wao wote kwa Bwana, wakiwa wamezidi kila kitu, wakimsubiri Yeye peke yake kwa hamu kuu, kwa njaa na kiu, wakitarajia daima pumziko na faraja ya neema, huku wakikosa faraja au pumziko katika chochote duniani, Wakijifunga kwa hiari, huku wakipinga bila kuchoka mawazo ya kidunia, wanangojea msaada wa Mungu na upatanisho wa Mungu pekee; wanangojea wakati ambapo, katika roho kama hizo zilizokumbatia kujidhibiti, bidii na uvumilivu, Bwana Mwenyewe atakuwa tayari amewepo kwa siri, akiwasaidia, akiwalinda na kukuza ndani yao kila tunda la wema. Kwa maana kuna mipaka, kipimo na uzito kwa hiari ya bure na upendo wa bure, na kwa mwelekeo, kulingana na uwezo wa mtu, kuelekea kwa amri zake zote takatifu. Na hivyo roho zinazotimiza kipimo cha upendo na wajibu wao hustahili ufalme na uzima wa milele (29, 5).

(c) Mtakatifu Makariyo anaeleza, kwa mifano mingi kutoka kwa Maandiko Matakatifu na kwa kutoa mafunzo kuhusu kile ambacho hili linawalazimisha waumini wote kufanya, kwamba sheria kuu ya neema si kujilazimisha ghafla.

13. Kazi ya kiroho ya neema ya Mungu katika nafsi hutimizwa kupitia uvumilivu mkuu, hekima na utambuzi wa fumbo wa akili, wakati mtu anajitahidi kwa subira kubwa kwa muda na kadri miaka inavyopita. Na kazi ya neema basi hujikuta imekamilika ndani yake wakati mapenzi yake huru, baada ya majaribio ya mara kwa mara, yanapokubalika kwa Roho na, kadri muda unavyopita, yanaonyesha uzoefu na uvumilivu. Tutatoa mifano dhahiri ya mpangilio huu kutoka kwa Maandiko yaliyoongozwa na Mungu (9:1).

14. Ninachodai ni sawa na kilichomtokea Yusufu. Ni muda gani na ni miaka mingapi iliyopita kabla ya mapenzi ya Mungu kumhusu yalitimia, na maono yakatimia! Na kabla ya hayo, Yusufu alijaribiwa kupitia kazi ngumu, huzuni na taabu ngapi! Na alipovumilia yote haya kwa ustahimilivu, akijidhihirisha kwa kila njia kuwa mtumishi stadi na mwaminifu wa Mungu, ndipo tu alipokuwa mtawala wa Misri na kuitunza familia yake; na unabii kuhusu yasiyoonekana ulitimia, kama ilivyokuwa mapenzi ya Mungu, ambayo yalitabiriwa zamani sana kupitia ufunuo wa kimungu (9:2).

15. Ndivyo ilivyokuwa kwa Daudi. Mungu alimtawaza kuwa mfalme kupitia Nabii Samweli. Na alipomtawazwa, alikimbizwa na Sauli na ilimbidi akimbie ili kuokoa maisha yake. Basi, ukombozi wa Mungu ulikuwa wapi? Utimizo wa haraka wa ahadi ulikuwa wapi? Kwani mara tu alipomwagiwa mafuta, alianza kuvumilia dhiki kubwa, akijificha jangwani, akiwa hana hata mkate wa kila siku, na kutafuta hifadhi miongoni mwa watu wa Mataifa ili kuepuka njama mbaya za Sauli dhidi yake. Na katika dhiki kama hizo ndipo yule aliyemwagiwa mafuta na Mungu kuwa mfalme alikaa! Baadaye, baada ya miaka mingi ya kujaribiwa na kusuguliwa, akivumilia dhiki na kuzibeba kwa ukarimu, alijikabidhi kwa Mungu kwa uthabiti na akajithibitishia: 'Kile ambacho Mungu amefanya ndani yangu kupitia upako wa unabii, na kile ambacho Amesema, bila shaka kitatimizwa', – kisha, hatimaye, baada ya mateso mengi, mapenzi ya Mungu yalitimizwa, na baada ya majaribu mengi Daudi aliketi kwenye kiti cha enzi; na neno la Mungu lilionekana wazi, na upako uliofanywa na Nabii ulithibitika kuwa thabiti na wa kweli (9:3). Hali ilikuwa vivyo hivyo kwa Musa, Abrahamu na Nuhu (9:4, 5, 6).

16. Tumetoa mifano hii kutoka Maandiko kama uthibitisho kwamba kazi ya neema ya Mungu hujidhihirisha kwa mtu na kwamba hupokea zawadi ya Roho Mtakatifu, ambayo roho mwaminifu huchukuliwa kuwa mwafaka wa kupokea tu baada ya mapambano marefu, baada ya majaribu ya uvumilivu mkuu na ukarimu wa moyo, baada ya vishawishi na majaribu, wakati mapenzi huru imejaribiwa kwa kila aina ya dhiki. Wakati haimkashifu Roho kwa njia yoyote, bali kwa neema hufanya yote sawasawa na amri, basi huchukuliwa kuwa mwafaka kupata uhuru kutoka kwa tamaa, kupokea ukamilifu wa kuasiliwa kiroho uliotangazwa katika sakramenti, pamoja na utajiri wa kiroho na ule ufahamu ambao si wa ulimwengu huu, na ambao Wakristo wa kweli pekee ndio hushiriki. Hii ndiyo sababu watu wa namna hiyo wanatofautiana kwa kila hali na wale wote walio na busara, wenye maarifa na wasomi, lakini ndani yao wenyewe wamehifadhi roho ya ulimwengu (9:7).

17. Basi, tujitayarishe, kwa hiari yetu na kwa shauku yote, kwenda kwa Bwana na kuwa wafuasi wa Kristo, ili tutimize mapenzi ya Kristo na tukumbuke na kuzingatia amri zote za Kristo; tukiwa tumeachana kabisa na upendo wa dunia, tuwakabidhi roho zetu kwa Kristo peke yake; tukumbuke kujishughulisha naye peke yake, kumtunza yeye peke yake, na kumtafuta Yeye peke yake. Hata hivyo, ikiwa kwa sababu ya mwili, tunashindwa kuwa na bidii inayostahili katika kutimiza amri na kumtii Mungu, basi angalau, tusiache mioyo yetu ikatizwe kutoka kwa upendo wa Bwana, kutoka kumtafuta Yeye na kujitahidi kumwelekea. Na kwa kujitahidi kwa moyo kama huo, kwa nia sahihi ya mawazo, tukitembea katika njia ya haki na daima tukijikumbusha, tufikie ahadi ya Roho Wake, na kwa neema Yake tukaponywa kutoka kwa maangamizi katika

giza la tamaa ambazo roho inamilikiwa nazo; na kupitia haya tuweze kustahili ufalme wa milele, na tukapewe neema ya kufurahi pamoja na Kristo milele yote, tukimtukuza Baba na Mwana na Roho Mtakatifu milele na milele. Amina (9, 13).

(d) Kwa hiyo, yeyote anayeazimia kumtumikia Bwana lazima, mwanzoni, avumilie kipindi cha mapambano – hali ambayo, kwa nguvu ya hiari yake ya busara pekee, anajilazimisha katika kila tendo jema na kujizuia dhidi ya kila kitu kinachokemewa na dhamiri yake, hata kama moyo wake hauoni huruma yoyote kwa hicho. Basi, umeamua? Anza kujilazimisha kufanya kila tendo jema na kujipinga katika kila tendo baya.

18. Yeyote anayetaka kumkaribia Bwana, apewe uzima wa milele, awe makao ya Kristo, ajazwe na Roho Mtakatifu, ili afikie hali ya kuzaa matunda ya Roho na kutimiza amri za Kristo kwa usafi na bila lawama, lazima aanze, kwanza kabisa, kwa kuamini imara katika Bwana, na kujitoa kikamilifu kwa mafundisho ya amri Zake, akikataa ulimwengu kwa kila hali, ili akili yake yote isijazwe na chochote kinachoonekana. Na anapaswa kudumu katika maombi bila kukoma, kwa imani, akimtarajia Bwana, akisubiri daima kutembelewa kwake na msaada wake, akiweka hili peke yake kuwa lengo la akili yake kila wakati. Kisha, kwa sababu ya dhambi inayokaa ndani yake, anapaswa kujilazimisha katika kila tendo jema, kutimiza amri zote za Bwana. Kwa mfano: anapaswa kujilazimisha kuwa na unyenyekevu mbele ya kila mtu, kujiona duni na mbaya kuliko mtu mwingine yeyote, asitafute heshima, sifa wala utukufu kwa yeyote, kama ilivyoandikwa katika Injili, bali daima akiweka mbele ya macho yake Bwana mmoja na amri Zake, akitamani kumfurahisha Yeye peke yake kwa moyo mnyenyekevu, kama Bwana anavyosema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa kuwa mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo, nanyi mtaona nafuu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). (19, 1).

19. Vivyo hivyo, na ajifunze, kadiri iwezekanavyo, kuwa mkarimu, mwema, mwenye huruma na mwema, kama Bwana anavyosema: 'Mwenye huruma na uwe mwema, *kama Baba yenu wa mbinguni alivyo mwenye huruma'* (Luka 6:36). Zaidi ya yote, na aweke akilini daima, kama mfano, na aweze kukumbuka unyenyekevu wa Bwana na maisha Yake, upole Wake, na jinsi alivyoshughulika na watu; na adumu katika maombi, akiwa amini na kuomba daima kwamba Bwana aje na akae ndani yake, akimkamilisha na kumtia nguvu katika utimizo wa amri Zake zote, na kwamba Bwana mwenyewe awe makao ya roho yake. Na kwa njia hii, kile anachofanya sasa kwa kulazimishwa, kinyume na mapenzi ya moyo wake, siku moja atakifanya kwa hiari yake mwenyewe, akijizoeza daima katika wema, akimkumbuka Bwana daima na kumngojea bila kuchoka kwa upendo mkuu. Ndipo Bwana, akiona utayari na bidii ya namna hiyo kutoka kwake, akiona jinsi anavyolazimisha nafsi yake kumkumbuka Bwana, na jinsi moyo wake, hata kinyume na matakwa yake, unavyoongozwa bila kukoma kuelekea wema, unyenyekevu, upole, na upendo, na kuongozwa, kadiri awezavyo, kwa nguvu zake zote, basi, nasema, Bwana humwonea huruma, akamwokoa kutoka kwa maadui zake na kutoka kwa dhambi inayokaa ndani yake, akamjaza Roho Mtakatifu. Kisha, bila juhudi wala taabu, hutimiza amri zote za Bwana kwa kweli yote; au tuseme, Bwana Mwenyewe hutimiza amri Zake ndani yake, naye hutoa matunda ya Roho katika utakatifu (19:2).

20. Lakini yeye anayemkaribia Bwana, kwa hiyo, lazima ajilazimisha katika kila tendo jema, ajilazimishe kupenda—ikiwa hana upendo—ajilazimishe kuwa mnyenyekevu—ikiwa hana unyenyekevu—ajilazimishe kuwa na huruma na kuwa na moyo wa huruma, ajilazimishe kuvumilia dharau, na wanapopuuzwa, kuwa na moyo mkuu; wanaponyanyaswa au kudharauliwa, wasikasirike, kama inavyosemwa: *'Msiwachilie wenu kisasi, wapendwa'* (Warumi 12:19); mtu anapaswa kujilazimisha kuomba, ikiwa hana maombi ya kiroho. Katika hali kama hiyo, Mungu, akiona kwamba mtu anajitahidi sana na, kinyume na mapenzi ya moyo wake, anajizuia kwa juhudi kubwa, humpa sala ya kiroho ya kweli, upendo wa kweli, upole wa kweli, *'moyo uliojaa ukarimu'*, wema wa kweli, na, kwa ufupi, huwajaza tunda la kiroho (19:3).

21. Lakini ikiwa mtu yeyote, akiwa hana maombi, anajilazimisha kuomba peke yake ili apokee neema ya maombi, lakini anajilazimisha kutii upole, unyenyekevu, upendo, au kutimiza amri zingine za Bwana, na hajali, wala hatumii bidii na juhudi kufanikiwa katika hayo, basi, kulingana na mapenzi yake mwenyewe na hiari yake, na kulingana na ombi lake, wakati mwingine hupewa kipimo cha neema ya maombi; lakini katika tabia hubaki kama alivyokuwa hapo awali. Anakosa upole kwa sababu hajajitahidi wala kujitayarisha kuwa mpole; anakosa unyenyekevu kwa sababu hakuutafuta wala kujilazimisha kuufanya; anakosa upendo kwa wote kwa sababu, alipokuwa akiomba sala, hakujali suala hili wala kuonyesha juhudi yoyote (19:4).

22. Lakini yeyote asiye na sifa hizi njema, na ambaye hajajizoeza wala kujitayarisha kwa ajili yake, hata kama atapokea neema ya maombi, huipoteza mara tu anapoiipokea, na ama huanguka katika kiburi, au

hushindwa kustawi na kukua katika neema aliyopewa, kwa sababu hajajitoa kikamilifu kwa ajili ya utimilifu wa amri za Bwana. Kwa maana unyenyekevu, upendo, upole na amri zingine za Bwana ni makao na mapumziko kwa Roho (19:6).

23. Basi, yeyote anayetaka kumpendeza Mungu kweli, kupokea kutoka Kwake neema ya mbinguni ya Roho, na kukua na kukamilishwa na Roho Mtakatifu, lazima ajilazimishe kutimiza amri zote za Mungu na kutawala moyo wake, hata kinyume na matakwa yake, kama ilivyoandikwa: *'Kwa sababu hii nimeelekeza uso wangu kuelekea amri zako zote; Nimechukia kila njia ya uasi'* (Zaburi 118:128). (19:7).

(d) Kujilazimisha kufanya mema ni sehemu moja ya mapambano. Sehemu nyingine ni kujikabili katika uovu. Hii ya pili ndiyo vita vya kiroho. Mtakatifu Makario anafundisha hivi kuihusu.

24. Yeyote anayetaka kumpendeza Mungu kweli na kuchukia kwa dhati upande unaopingana na uovu lazima apigane vita katika aina mbili za juhudi na mapambano, yaani: katika mambo yanayoonekana ya dunia hii, ili kujiepusha na raha za kidunia, upendo wa vifungo vya kidunia na tabia za dhambi; na katika mambo ya moyo, kupigana na roho zenyewe za uovu, ambazo Mtume alizungumzia: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya haki, mamlaka, na wakuu wa giza la ulimwengu huu, dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo katika mbingu'* (Efe. 6:12). (21:1).

25. Baada ya kukiuka amri na kufukuzwa kutoka Paradiso, mwanadamu amefungwa kwa njia mbili na kwa aina mbili za vifungo: katika ulimwengu – na masuala ya maisha ya kila siku, na upendo kwa ulimwengu, yaani, kwa anasa na tamaa za kimwili, kwa utajiri na utukufu, kwa mali, kwa mke wake, kwa watoto wake, kwa jamaa zake, kwa nchi yake, kwa makazi na mavazi yake; kwa kifupi, kwa yote yanayoonekana, ambayo Neno la Mungu linaamuru tujitenganishe nalo kwa hiari yetu wenyewe (kwa maana kila mtu hujishikiza kwa yote yanayoonekana kwa hiari yake), ili, baada ya kujikana na kujiondoa katika haya yote, waweze kuwa utimizo kamili wa amri; ilhali kwa siri, roho za uovu hufunga, hujijengea ngome, huzingira na kufunga nafsi kwa minyororo ya giza (21:2).

26. Basi, mtu akisikia neno la Mungu, anapoanza mapambano haya, akiacha mambo ya maisha ya kila siku na vifungo vya kidunia, akikataa raha zote za kimwili na kujitenga nazo, basi, kwa uthabiti , akiielekeza fikra zake kwa Bwana, anaweza kugundua kwamba kuna mapambano mengine ndani ya moyo wake, upinzani wa siri tofauti, vita tofauti ya mawazo inayopiganwa na roho za udanganyifu, na kwamba mapambano tofauti yamemsubiri. Na hivyo, kwa imani isiyoyumba na subira kuu, akimwomba Bwana bila kukoma na kusubiri msaada Wake, mtu anaweza hapa kupata ukombozi wa ndani kutoka kwa vifungo, mitego, vizuizi na giza la roho wabaya—yaani, kutoka kwa matendo ya tamaa za siri (21, 3).

27. Hata hivyo, mapambano haya yanaweza kuisha kwa neema na nguvu ya Mungu, kwa maana mwanadamu hawezi kujikomboa mwenyewe kutoka kwa upinzani, kutoka kwa kuzurura kwa mawazo yake, kutoka kwa tamaa zisizoonekana na kutoka kwa hila za yule mwovu. Lakini ikiwa mtu yeyote amejishikiza kwa vitu vinavyoonekana katika ulimwengu huu, anajichanganya katika vifungo vingi tofauti vya kidunia, na anavutiwa na tamaa hatari, hatatambua kwamba ndani yake kuna mapambano mengine, vita vingine, na vita vingine. Na, lo, kama mtu, akiwa amejikwamua kwa shida kubwa kutoka kwa vifungo hivi vya ulimwengu vinavyoonekana, wasiwasi wa kidunia na raha za kimwili, na akiwa ameanza kushikamana daima na Bwana huku akijitenga na ulimwengu huu, angeweza kisha kutambua mapambano ya tamaa zinazoota ndani yake, na mzozo wa ndani, na mawazo maovu! Lakini ikiwa, kama tulivyosema awali, hatuachi dunia kwa nguvu zake zote, halegeuki mbali na tamaa za kidunia kwa moyo wake wote, na hatamani kushikamana kabisa na Bwana, basi hatatambua udanganyifu wa roho zilizofichika za uovu na tamaa za siri, zenye maangamizi, bali hubaki kuwa mgeni kwake mwenyewe, kwa maana mateso yake mwenyewe hayamtambuliki, na, akiwa amejificha tamaa za siri ndani yake, hazitambui, bali bado anashikilia kwa hiari vitu vinavyoonekana na kujishikiza na wasiwasi wa kidunia (21:4).

28. Lakini yeye aliyeikata dunia kwa kweli, anayejitahidi, aliyeondoa mzigo wa kidunia, aliyejiondoa katika tamaa za bure, katika anasa za mwili, katika utukufu, mamlaka na heshima za kibinadamu, na anayejiepusha na haya yote kwa moyo wake wote, Mtu wa namna hiyo, Bwana anapomsaidia kwa siri katika mapambano haya dhahiri, kadiri alivyokataa mapenzi yake duniani, na anapokuwa yeye mwenyewe ametimka kabisa—yaani, kwa mwili na roho—na kudumu daima katika utumishi wa Bwana, hupata ndani yake upinzani, tamaa zilizofichika, vifungo visivyoonekana, vita vya siri, mapambano ya siri na jitihada za siri. Na hivyo, akiwa amemuomba Bwana na kupokea kutoka mbinguni silaha za kiroho zilizotajwa na Mtume mbarikiwa—gani la haki, kofia ya wokovu, ngao ya imani na upanga wa kiroho (Efe. 6:14–17)—na wakiwa wamejijihami kwa silaha hizi, wataweza kustahimili hila za siri za shetani katika udanganyifu anaotunga,

baada ya kupata silaha hizi kupitia maombi, uvumilivu, maombi ya kuomba, kufunga, na zaidi ya yote kwa imani, ataweza kupigana vita dhidi ya falme, mamlaka na watawala wa ulimwengu huu; na hivyo, akiwa ameshinda nguvu zinazopingana kwa msaada wa Roho na kupitia bidii yake mwenyewe katika sifa zote njema, atastahili uzima wa milele, akimtukuza Baba, Mwana na Roho Mtakatifu. Kwake awe utukufu na nguvu milele na milele! Amina (21:5).

29. Wengine husema kwamba Bwana anahitaji matunda ya nje tu kutoka kwa watu, ilhali Mungu mwenyewe hutimiza yale yaliyo ya siri. Lakini si hivyo katika uhalisia; kinyume chake, kadiri mtu anavyojilinda katika mwenendo wake wa nje, ndivyo anavyopaswa kupambana na kupigana vita dhidi ya mawazo yake, kwa maana Bwana anamtaka mtu ajiudhi, apigane vita dhidi ya akili yake mwenyewe, akatae kukubali mawazo maovu, na asipate furaha yoyote ndani yake (3, 3).

30. Roho lazima ipinge, ipambane na kuondoa. Nia yako, huku ikipambana na kuvumilia taabu na huzuni, hatimaye huanza kupata nguvu; inashuka na kuinuka tena; dhambi tena inaangusha; katika mapambano kumi au ishirini, inashinda na kuangusha roho; lakini roho, kwa wakati, hushinda dhambi kwa namna fulani. Na tena, ikiwa roho inasimama imara na haingiwi tamaa kwa lolote, huanza kupata ushindi, kutatua suala hilo na kupata ushindi dhidi ya dhambi. Hivi ndivyo watu wanavyoishinda na kuwa washindi wake (3, 4, 5).

31. Farasi, anapokuwa akila majani msituni miongoni mwa wanyama pori, hubaki hajatawaliwa na wanadamu. Lakini akishakamatwa, kamba nzito ya kichwa huwekwa juu yake ili kumtia adabu, hadi ajifunze kutembea ipasavyo na kwa mstari uleule. Kisha mpanda farasi mwenye uzoefu humfunza ili kumfanya awe tayari kwa vita. Wakati huo, nguo za chuma huwekwa juu yake—yaani, ngao ya kifua na kizibo cha uso—huku mshipi wa zamani ukitundikwa na kutikiswa mbele ya macho yake, ili azizoea na asiogope. Na farasi aliyefunzwa kwa njia hii na mpanda farasi, asipojifunza, hawezi kutumika vitani; lakini mara tu anapojifunza na kuzoea vita, mara tu anaposikia na kusikia sauti ya vita, huvamia maadui kwa hiari, na kwa kunguruma kwake huwaweka hofu mioyoni mwa maadui (23, 2).

32. Vivyo hivyo, roho, ikiwa imekuwa mwitu na mkaidi tangu wakati wa Kuanguka, inakaribia wanyama—roho za ujanja—katika jangwa la dunia, ikiendelea kutumikia dhambi. Lakini inaposikia neno la Mungu na kuamini, basi, ikidhibitiwa na Roho, huachana na asili yake ya porini na fikra zake za kimwili, ikiongozwa na Kristo Mpanda Farasi. Kisha huingia katika huzuni, unyenyekevu na taabu—vyote vinavyohitajika kwa ajili ya majaribio yake—ili Roho amtaratibu polepole, huku dhambi iliyo ndani yake ikipungua na kuangamizwa hatimaye. Na hivyo roho, ikiwa imevaa silaha za haki, kofia ya wokovu, na ngao ya imani, na ikiwa imeshika upanga wa kiroho, hujifunza kupigana na maadui zake; na, ikiwa imepewa silaha na Roho wa Bwana, hupigana na roho za uovu na kuzima mishale ya moto ya yule mwovu. Lakini bila silaha za kiroho, haijiungana na safu; lakini mara tu inapomiliki silaha za Bwana, mara tu inaposikia na kuhisi vita vikali basi huenda *mbele 'ikiruka na kupiga kelele'*, kama ilivyoandikwa katika kitabu cha Ayubu (Ayubu 39:25), kwa maana maadui zake huanguka kwa sauti tu ya sala yake. Baada ya kutimiza kitendo hicho na, kwa msaada wa Roho, kupata ushindi vitani, atapokea taji zake za ushindi kwa ujasiri mkuu, na atapumzika pamoja na Mfalme wa Mbinguni (23:3).

33. Mara tu unapojitenga na ulimwengu na kuanza kumtafuta Mungu na kumtafakari, itakubidi upambane na asili yako mwenyewe, tabia zako za zamani, na tabia ambazo zimekuwa sehemu ya asili yako. Na wakati ukipambana na tabia hii, utakutana na mawazo yanayokupinga na kupigana na akili yako; na mawazo haya yatakuvuta na kukufanya ukamatwe katika ulimwengu unaoonekana ambao ulitoroka. Ndipo utakapowanza mapambano na vita, ukipanga mawazo dhidi ya mawazo, akili dhidi ya akili, roho dhidi ya roho, mzimu dhidi ya mzimu (32, 9).

34. Kwa maana nguvu fulani iliyofichika na ya kijicho ya giza, inayokaa moyoni, hufunuliwa. Na Bwana yu karibu na roho na mwili wako; na, akiona mapambano yako, hukupandia mawazo yaliyo fichika, ya mbinguni, na kwa siri huanza kukupumzisha. Lakini kwa sasa bado anakuaacha chini ya mafunzo, na hata katikati ya huzuni zako anakupa neema. Na utakapopumzika, atajitambulisha kwako, na kukuthibitishia kwamba ilikuwa kwa ajili ya heri yako alikuruhusu kuwa katika mapambano. Kama vile mwana wa mtu tajiri, ambaye ana mlezi, anavyoona nidhamu, mafundisho, majeraha na mapigo ya mlezi wake kuwa magumu wakati mlezi anapomwadhibu—na hili linaendelea hadi anapokuwa mtu mzima, wakati huo anaanza kumshukuru mlezi wake—ndivyo pia neema inavyofundisha kwa uangalizi wa kimungu hadi utakapofikia ukomavu kamili (33. 10).

(e) Kwa kuwa kazi kama hiyo inahitajika kwa yule aliyeazimia kumfanyia Bwana kazi, mbali na azimio thabiti la kujitolea kwa kila aina ya taabu, ni lazima pia awe na busara, umakini na tahadhari.

35. Yeyote anayetaka kuishi maisha ya Kikristo kwa usahihi mkubwa na katika ukamilifu anawajibika, kwa nguvu zake zote, kujishughulisha kwanza kabisa na maana na sababu ya roho, ili, baada ya kupata uwezo wa kutofautisha kwa usahihi kati ya wema na uovu, na kutambua katika kila tukio kwamba kitu kigeni kwa asili yake safi kimeingia, tuishi kwa usahihi na bila kukwenda, na hivyo, kwa kutumia akili zetu kama jicho, tuweze kukataa kushirikiana au kujisalimisha kwa misukumo ya uovu; na kupitia hili, baada ya kupewa zawadi ya kimungu, tukawa wa kustahili Bwana (4:1).

36. Mwili una jicho kama mwongozo wake; linaona na kuongoza mwili mzima katika njia sahihi. Basi, fikiria kwamba mtu anatembea katika eneo lenye miti, lililojaa vichaka vya miiba na matope, ambapo moto unaziba njia na upanga umechomozwa ardhini; pia kuna mito yenye mtiririko mkali na maji mengi. Ikiwa msafiri ni mwerevu, mwangalifu na jasiri, basi, akiwa na jicho kama mwongozo wake, anapita katika maeneo haya magumu kwa uangalifu mkubwa, na anashikilia vazi lake imara kwa mikono na miguu yake kwa kila hali, ili lisiraruke miongoni mwa miti na miiba, lisichafuke na matope, wala lisikatwe na upanga, na jicho, likiwa kama mwanga kwa mwili wote, linamwonyesha njia, ili asishindwe na mkondo mkali, au kuzama majini, au kupata madhara mahali popote palipo na ugumu. Hivyo basi, msafiri mwerevu na mwenye busara, akiwa ameshikilia vazi lake kwa uangalifu, huenda mbele kwa njia ya macho yake, akijikinga asijeruhiwe na kulihifadhi vazi lake lisichomwe wala kusagika. Lakini ikiwa mtu asiye makini, mvivu, asiyejali, mkorofi, au asiyechukua tahadhari atapita katika maeneo kama hayo, tunu yake, ikipeperushwa huku na kule, kwa sababu msafiri hana azma ya kurekebisha vazi lake kwa kila hali, litachanika kwenye matawi na miiba, au kuwashwa na moto, au kuchanwa na upanga unaochomekwa, au kuchafuka kwenye matope; kwa kifupi, tunika yake nzuri na mpya itaharibika hivi karibuni kwa sababu ya kutojali kwake, kutokuchukua hatua na uvivu wake. Na kama msafiri hatazingatia kikamilifu mwongozo wa jicho, yeye mwenyewe ataanguka shimoni au kuzama majini (4:2).

37. Vivyo hivyo, roho, kana kwamba, huvaa chitoni nzuri—nguo ya mwili—na ina akili, ambayo huiongoza roho na mwili wote katika safari yake kwenye njia za misitu na zenye miiba za maisha, katikati ya matope, moto na mito yenye mtiririko mkali—yaani, matamanio na raha na upuuzi mwingine wa enzi hii, lazima ijizuie na kujilinda kila mahali kwa busara, ujasiri, uangalifu na tahadhari. Na hivyo basi, ili chuku ya mwili, katika njia zenye miti na vichaka za ulimwengu huu , isiraruke mahali popote kwa sababu ya wasiwasi, shughuli za upuuzi na burudani za kidunia, wala isiteketezwe na moto wa tamaa, roho iliyoiweka huviringisha macho yake ili isione udanganyifu, na vivyo hivyo huviringisha masikio yake ili isisikie uvumi, hudhibiti ulimi kutokana na maneno ya bure, na mikono na miguu kutokana na matendo maovu; kwa maana roho imepewa uhuru wa kugeuza mbali viungo vya mwili na kuzuia visishuhudie mandhari maovu, kusikia chochote cha udanganyifu au aibu, maneno yasiyofaa, na shughuli za kidunia na za udanganyifu (4:3).

38. Mara tu Bwana anapoona kwamba mtu fulani kwa ujasiri anajiepusha na raha za kidunia, burudani za kimwili na wasiwasi, vifungo vya kidunia na mizunguko ya mawazo ya bure, humpa mtu huyo msaada wake wa neema na huilinda roho hiyo isiyokoma, ambayo hufanya safari yake kwa uzuri katika enzi hii ya sasa ya uovu. Na hivyo, roho hupewa heshima kwa sifa za kimungu kutoka kwa Mungu na Malaika kwa kulinda vyema nafsi yake na vazi la mwili wake, kadiri ilivyoweza, kwa kuepuka kila tamaa ya kidunia, na, ikisaidiwa na Mungu, kukamilisha vyema mbio zake katika uwanja wa dunia hii (4, 4).

39. Lakini ikiwa mtu yeyote, kwa uvivu na uzembe, anaishi katika maisha haya bila kujali, na kwa hiari yake mwenyewe halegeuki kutoka kwa kila tamaa ya kidunia, wala hamtafuti Bwana Mmoja kwa moyo wake wote, basi vazi la mwili wake linatobolewa na miiba na miiba mikali ya ulimwengu huu, linachomwa na moto wa tamaa, na kuchafuliwa na matope ya anasa, na hivyo, Siku ya Hukumu, roho hujikuta haina ujasiri wa kusimama, kwa sababu haikuweza kuiweka vazi lake lisilo na doa, bali ililitia uchafu katikati ya udanganyifu wa enzi hii. Kwa sababu hii, hutupwa nje ya ufalme. Kwani Mungu atamfanyia nini yule ambaye, kwa hiari yake mwenyewe, anajikabidhi kwa dunia, anadanganywa na anasa zake, au anapotea, akizungukazunguka katika ulimwengu wa kimwili? Anatoa msaada Wake kwa wale wanaoacha raha za kidunia na tabia zao za zamani, wanaojitahidi daima kuelekeza mawazo yao kwa Bwana, wanaojikana wenyewe, na wanaomtafuta Bwana Mmoja. Mungu pia huwalinda wale ambao, katika jangwa la dunia hii, daima wako macho dhidi ya mitego na mizengwe, ambao, kwa hofu na kutetemeka, hufanyia kazi wokovu wao wenyewe (Wafilipi 2:12), ambaye kwa uangalifu wa hali ya juu hujiepusha na mitego, mizunguko na tamaa za enzi hii, na hutafuta msaada wa Bwana, akiamini katika rehema Zake ili aokolewe kwa neema (4:5).

(g) Mfanyakazi lazima apate msukumo wa kazi zake kutoka kwa tumaini na uhakika usiyoyumba kwamba Bwana ataona jinsi kazi ilivyo ya bidii, atashawishika na uaminifu wa roho, na ataitunuku Roho Mtakatifu na kujumuisha Nafsi Yake nayo. Mtakatifu Makariyo mara nyingi anagusia mada hii, na karibu kila somo kuhusu kazi linalenga kupanda tumaini hili.

40. Kila juhudi inayoonekana duniani hufanywa kwa matumaini ya kuvuna manufaa ya kazi ya mtu. Na kama mtu yeyote hana uhakika kamili kwamba atavuna matunda ya kazi yake, basi kazi yake haimfaa kwa lolote. Vivyo hivyo, mkulima hupanda kwa tumaini la kuvuna mavuno na, akiyatazamia, huvumilia taabu; imesema, *'Anayechimba hufanya hivyo kwa tumaini'* (1 Kor. 9:10). Na yeyote anayechukua mke hufanya hivyo kwa tumaini la kupata warithi, huku mfanyabiashara akisafiri kwa ajili ya faida, akijitia hatarini kwa kifo hakika. Vivyo hivyo katika Ufalme wa Mungu, mtu, kwa tumaini la kuwa macho ya moyo wake yataangazwa, hujiweka kando kutoka kwa mambo ya maisha haya, akitumia wakati wake katika maombi na sala, akimsubiri Bwana atakapokuja na kujidhihirisha kwake, na kumtakasa kutoka kwa dhambi inayokaa ndani yake (14:1).

41. Mkristo anapaswa kuwa na tumaini, furaha na matarajio ya ufalme unaokuja na ukombozi, na kusema: 'Kama sitakombolewa leo, nitakombolewa asubuhi'. Yeye anayepanda shamba la mizabibu, kabla hajaanza kazi, huwa na furaha na tumaini ndani yake; na ingawa bado hakuna divai, huiona kikandio cha divai akilini mwake, huhesabu faida, na akiwa na mawazo hayo huanza kazi yake; tumaini na matarajio humlazimisha afanye kazi kwa bidii, na kwa wakati huo huo hutoa gharama kubwa nyumbani kwake. Vivyo hivyo, mjenzi na mkulima hupiga mbizi kwanza kwa mali zao nyingi kwa matumaini ya faida ya baadaye. Ndivyo ilivyo hapa pia: ikiwa mtu hana mbele ya macho yake furaha na tumaini la kupokea ukombozi na uzima, hawezi kustahimili huzuni, kubeba mzigo, au kutembea katika njia nyembamba. Lakini tumaini na furaha zinazomsindikiza humwezesha kufanya kazi kwa bidii, kuvumilia huzuni, kubeba mzigo, na kutembea katika njia nyembamba (26:11).

42. Mwamini lazima amwombee Mungu kwa ajili yake mwenyewe, ili mapenzi yake yabadilishwe kwa upya wa moyo wake. Lazima uuinue akili na mawazo yako Kwake, na usishikilie chochote kingine katika mawazo yako isipokuwa tumaini la kumtazama. Na hivyo, kama mama anayewakusanya watoto wake wenye uhai, na roho ikusanye na kutuliza mawazo yaliyotawanywa na dhambi; na iwalete katika nyumba ya mwili wake, ikifunga siku zote na kumngojea Bwana kwa upendo, atakapokuja na kuikusanya pamoja kweli. Kwa kuwa yajayo hayajulikani, na iwe na tumaini zaidi, ikiweka tumaini lake imara kwa Msukani. Imeandikwa: 'Usiogope, kwa maana *mimi niko pamoja nawe; mimi ni Mungu wako, Mwenyezi anayekuokoa; nitakutangulia, , na kuyapangusa milima; nitavunja milango ya shaba na kupasua vizingiti vya chuma'* (Isa. 45:2). Na pia imesemwa, *'Jihadhari nawe, ili kusiwe na neno la uasi lililofichika moyoni mwako'* (Kumb. la Torati 15:9); usiseme moyoni mwako, *'Lugha hii ni nyingi na ni hodari'* (Kumb. la Torati 2:21). (31:1, 2).

43. Ikiwa hatutakuwa wavivu na haturuhusu mawazo yasiyotawala na maovu kuchipuka ndani yetu, bali kwa hiari yetu tunavuta akili zetu Kwake, tukilazimisha mawazo yetu kugeukia Bwana, basi, bila shaka, Bwana atakuja kwetu kwa hiari Yake, na kwa hakika atatukusanya Kwake mwenyewe, kwa maana huduma yote inayomvutia inategemea mawazo yetu. Hivyo basi, jitahidi kumfurahisha Bwana, ukimngojea daima kwa undani, ukimtafuta katika mawazo yako, ukihimiza na kulazimisha mapenzi yako na tamaa yako kugeukia Kwake bila kukoma. Kwa maana kadiri unavyoelekeza akili yako kumtafuta, ndivyo—na hata zaidi—anavyosukumwa na wema na fadhili zake mwenyewe kuja kwako na kukupa pumziko. Anasimama na kuutazama moyo wako, mawazo yako na mienendo ya mawazo yako; anangalia kuona jinsi unavyomtafuta—kwa moyo wako wote, au labda kwa uvivu au uzembe (31:3).

44. Naye atakapoyaona bidii yako katika kumtafuta, atatokea na kujidhihirisha kwako, atakupa msaada wake na kukupatia ushindi, akikununua kutoka kwa maadui zako. Kwa hiyo, tuuinishe mwili huu, tujenge madhabahu, tuweke juu yake mawazo yetu yote, na tumwombe Bwana atume chini kutoka mbinguni moto usioonekana na wenye nguvu, ili uoteze madhabahu na yote yaliyo juu yake. Na makuhani wote wa Baali—yaani, majeshi yanayopingana—watashuka, na ndipo tutaona mvua ya mbinguni, kama mzingo wa mwanadamu (3 Wafalme 18:44), ikishuka katika roho; hivyo ahadi ya Mungu itatimia juu yetu, kama ilivyoandikwa kwa njia ya Nabii: *'Nitainua na kujenga upya hema la Daudi lililokaa chini, na nitakarabati mabaki yake'* (Amosi 9:11). (31:4,5).

g) Mtakatifu Makario haingii katika maelezo ya kina ya mazoea ya kujinyima, kwa sababu yote yalikuwa tayari yakifanywa na wale aliowahutubia. Anaorodhesha tu pale inapohitajika, kama vile: kufunga, kuamka usiku, upweke, kazi za mikono, utiifu, msaada wa pamoja, na uvumilivu.

Anazungumzia kwa undani zaidi sala pekee, kwa sababu ndiyo kiini cha sifa zote njema na mazoezi ya kujinyima, na hasa kwa sababu ndiyo njia ambayo Roho Mtakatifu hupokelewa.

45. Kuhusu kujinyima kwa dhahiri na ni njia gani ya maisha iliyo juu na ya kwanza, jua hili, mpendwa: fadhila zote zimeunganishwa pamoja kama viungo vya mnyororo wa kiroho; zinategemeana: maombi kwa upendo, upendo kwa furaha, furaha kwa upole, upole kwa unyenyekevu, unyenyekevu kwa utumishi, utumishi kwa tumaini, tumaini kwa imani, imani kwa utiifu, na utiifu kwa unyofu. Vilevile, upande wa pili, matendo mabaya hutegemeana: chuki kutokana na hasira, hasira kutokana na kiburi, kiburi kutokana na majivuno, majivuno kutokana na ukosefu wa imani, ukosefu wa imani kutokana na ugumu wa moyo, ugumu wa moyo kutokana na uvivu, uvivu kutokana na wivu, uzembe kutokana na kukata tamaa, kukata tamaa kutokana na ukosefu wa subira, ukosefu wa subira kutokana na tamaa za mwili; nyanja nyingine za maovu pia zimeunganika, kama vile, upande wa wema, sifa njema zimeunganika na hutegemeana (40, 1).

46. Kipengele kikuu katika kila juhudi njema na taji la wema ni uvumilivu makini katika maombi. Kupitia hayo, kwa kumwomba Mungu, tunaweza kupata sifa nyingine njema pia kila siku. Hivyo, kwa wale wanaoonekana kuwa wastahiki, huibuka ushirika katika utakatifu wa Mungu, katika ufanisi wa kiroho, na umoja wa akili, kana kwamba, katika upendo usioelezeka kwa Bwana. Kwa maana yeye yeyote anayejilazimisha kila siku kubaki katika maombi huwasha ndani yake upendo wa kiroho kwa Mungu hadi kufikia kumwabudu kwa dhati na kuwa na tamaa kali, na hupokea neema ya ukamilifu wa utakatifu wa kiroho (40, 2).

47. Hatupaswi kuomba kwa sababu ya tabia ya kimwili, wala kwa tabia ya kupaza sauti, kunyamaza, au kupiga magoti, bali, tukisikiliza kwa umakinifu kwa akili zetu, tunapaswa kusubiri Mungu aje na kutembelea roho katika njia na njia zake zote na katika hisia zake zote. Hivyo basi, nyakati zingine ni lazima kuwa kimya, ilhali nyakati zingine ni lazima kupaza sauti na kuomba kwa kilio, mradi tu akili imekaa imara kwa Mungu. Kwa maana kama vile mwili, unapojishughulisha na kazi fulani, huingizwa kabisa humo, na viungo vyake vyote hukisaidiana, ndivyo pia roho inapaswa kujitoa kikamilifu kwa maombi na upendo wa Bwana, bila kupuuzwa au kuzurura katika mawazo yake, bali ikiweka tumaini lake lote kwa Kristo. Na katika hali hiyo, Bwana Mwenyewe ataiangaza, akiifundisha ombi la kweli, akiipa sala safi, ya kiroho inayomfaa Mungu, na ibada katika roho na kweli (33:1–2).

48. Wale wanaomkaribia Bwana wanapaswa kutoa maombi yao kwa utulivu, amani na utulivu wa kina, na kumwomba Bwana si kwa kelele zisizofaa na mchanganyiko, bali kwa moyo uliojeruhiwa na mawazo ya busara. Inampasa mtumishi wa Mungu kukaa si katika fujo, bali katika upole wote na hekima, kama Nabii alivyosema, *'Nitamtazama nani? Mwenye upole na mnyenyekevu, na yeye atikaye kwa maneno yangu'* (Isa. 66:2). Pia tunakuta kwamba wakati wa Musa na Eliya, Mungu alipowatokea, mbele ya utukufu wa Bwana kulikuwa na tarumbeta nyingi na majeshi makuu, lakini kuja kwa Bwana kulitambulika na kufunuliwa kwa kile kilichoelezwa hapo juu, yaani, kwa amani, ukimya na utulivu. Maana imeandikwa, *'Tazama, sauti ya upole, ya kimya, na hapo Bwana'* (1 Wafalme 19:12). Na hii inaonyesha kwamba pumziko la Bwana linajumuisha amani na mpangilio (6:1–2).

49. Msingi wa kweli wa maombi ni huu: kuwa makini kwa mawazo ya mtu na kutoa maombi katika ukimya na amani ya kina. Mtu anayeomba lazima aelekeze juhudi zake zote kwenye mawazo yake, akikata chochote kinachotumika kama lishe ya mawazo maovu, huku akielekeza akili yake kwa Mungu na kutenda si kulingana na tamaa za mawazo yake, bali akikusanya mawazo yake yaliyotawanyika kutoka pande zote na kuyaweka pamoja, akitenganisha mawazo ya asili na yale maovu. Chini ya uzito wa dhambi, roho inafananishwa, kana kwamba, na msitu mkubwa juu ya mlima, au matete kando ya mto, au kichaka fulani cha miiba na miti; kwa hiyo, wale wanaokusudia kupita katika mahali kama hapo lazima wanyoshe mikono yao na, kwa juhudi na shida, watenganishe matawi mbele yao. Vivyo hivyo, nafsi imezungukwa na msitu mzima wa mawazo yaliyopandwa na adui; kwa hiyo, uangalifu mkubwa na umakini vinahitajika ili mtu aweze kutofautisha mawazo ya kigeni yaliyopandwa na adui. Wale wanaozingatia mawazo yao hufanya kazi nzima ya maombi ndani ya nafsi zao. Watu wa aina hiyo, kupitia uelewa na utambuzi wao, wanaweza kufanikiwa, kuyakataa mawazo yanayoinuka, na kutembea katika mapenzi ya Bwana (6:3–4).

i) Kuhusu tahadhari ambazo mfanyakazi wa kiroho anapaswa kuchukua, Mtakatifu Makariasi anasisitiza zaidi ya yote kwamba mtu hapaswi kuridhika na maadili ya nje tu. Lengo la kazi ya kiroho, kwa mtazamo wa nje, ni kujizoeza katika mapambano yote ya kiroho na sifa zote njema; lakini hii si ili mtu aridhike hapo tu, bali ni kuelekeza juhudi hizi hasa katika kukuza maisha ya ndani na kupata ufanisi wa Roho. Hata hivyo, wengine huishia hapo tu, wakipata chochote zaidi ya mwenendo mwema,

huku wasiizingatie mioyo yao na wasitafute Roho wa neema. Hivyo basi, wanahudumu lakini hawazaa tunda. Mtakatifu Makariyo anatuhimiza tujihadhari na hili zaidi ya yote.

50. Wengi, huku wakizingatia sana mwenendo wa nje, wakifanya nidhamu na kujitahidi kuishi maisha ya haki, hufikiri kuwa mtu kama huyo ni mkamilifu, bila kuchunguza undani wa moyo au kuona maovu yaliyomo ndani yake yanayomweka roho mateka. Wakati huo huo, ndani ya viungo kuna mizizi ya uovu, kulingana na wazo potovu la ndani, na ndani ya nyumba kunajificha mwizi—yaani, nguvu ya upinzani, na hivyo kuwa chuki, na wakati huo huo, nguvu ya akili. Na kama mtu yeyote hashindani na dhambi, basi uovu wa ndani, ukienea taratibu na kuongezeka, humvuta mtu katika dhambi dhahiri na kumfanya azitende kwa vitendo, kwani uovu, kama chemchemi inayotiririka, daima hutiririsha mkondo kutoka ndani yake. Hivyo basi, jitahidi kuzuia mtiririko wa uovu, ili usije ukaanguka katika maovu elfu moja (15:46).

51. Ulimwengu unateseka kwa taabu ya maovu na haujui. Kuna moto usio safi unaowasha moyo, unapita katika viungo vyote, na kuwasukuma watu kwenye maovu na maelfu ya matendo maovu. Na wale wanaokasirika au kujihusisha na anasa hufanya zinaa moyoni mwao; na uovu unapopata lishe yake hivi, wao pia huanguka katika zinaa ya wazi. Fahamu kuwa hali ni ileile kwa tamaa, ubatili, kiburi, wivu na hasira. Kama vile mtu anavyoalikwa kwenye mlo na kupewa vyakula vingi, ndivyo pia dhambi inavyomshawishi mtu kuonja kila kitu, na kisha roho inayojiruhusu inazidiwa na mzigo (15:48).

52. Je, kuna yeyote anayeweza kusema: 'Ninafunga, ninaishi maisha ya hija, ninagawanya mali zangu; kwa hiyo, mimi tayari ni mtakatifu'? Kwa maana kujiepusha na uovu si ukamilifu wenyewe, isipokuwa tayari umeingia katika moyo mnyenyekevu na kumuua nyoka anayejificha chini kabisa ya akili, katika vilindi vya mawazo yako, ambako hujenga kiota na kukuua katika vivuli na maghala yanayodaiwa kuwa ya roho, kwa maana moyo ni vilindi; hivyo umeuua na kuondoa kutoka kwako kila uchafu uliokuwa ndani yako? Hekima zote, na Sheria, na Mitume, na kuja kwa Kristo vina kusudi la utakaso. Kila mtu, iwe Myahudi au Mgiriki, hupenda usafi, lakini hawezi kuwa safi. Kwa hiyo, mtu lazima atafute kugundua jinsi gani, na kwa njia gani, usafi wa moyo unaweza kupatikana. Hii inawezekana tu kupitia yule aliyesulubishwa kwa ajili yetu. Yeye ndiye Njia, Uhai, Kweli, Mlango, Lulu, Mkate hai na wa mbinguni. Bila kweli hii, haiwezekani kwa mtu yeyote kumjua kweli na kuokolewa. Kwa hiyo, kama vile, kwa upande wa mtu wa nje na vitu vinavyoonekana, umeacha kila kitu na kugawa mali zako, vivyo hivyo, ikiwa una maarifa na nguvu ya neno, na katika hekima ya kidunia ni lazima utupe kila kitu, na ukaona vyote si kitu, ndipo tu utaweza kujijenga katika shauku ya kuhubiri, ambayo ni hekima ya kweli, isiyotegemea uzuri wa maneno, bali nguvu inayotenda kazi kupitia msalaba mtakatifu (17:15).

53. Silaha muhimu zaidi kwa shujaa na mtawa ni kwamba, akiingia moyoni, apigane vita dhidi ya Shetani, ajichukie, aikanushe nafsi yake, aikasirie, ailaumu, apinga tamaa zake za kawaida, apambane na mawazo yake, na ajihangaishe (26:12).

54. Na ikiwa, huku ukilinda mwili wako kwa nje dhidi ya uharibifu na uzinzi, ndani yake umealiana na kuzini kwa mawazo yako, basi wewe ni mzinzi mbele za Mungu, na mwili wako mtakatifu hautakuwa na faida yoyote kwako. Kama vile kijana anayemshawishi bikira kwa ujanja na kumchafua, na kumfanya awe mchafu machoni pa mchumba wake kwa sababu ya uzinzi wake, ndivyo pia roho isiyo na mwili, ikijichanganya na nyoka anayeishi ndani yake—yaani roho ya udanganyifu—hufanya uzinzi mbele za Mungu. Na imeandikwa, *'Kila amemtazama mwanamke kwa tamaa amekwisha kufanya naye uzinzi moyoni mwake'* (Mathayo 5:28). Kwa maana kuna uasherati unaotendeka katika mwili, na kuna uasherati wa roho, unaoingia katika ushirika na Shetani. Roho hiyo hiyo inaweza kuwa mwenza na dada wa mashetani, au wa Mungu na Malaika; na kwa kufanya uzinzi na shetani, inakuwa haifai kwa Mchumba wa mbinguni (26:13).

55. Tumekuwa tukinukuu mara kwa mara mfano wa mkulima ambaye, baada ya kufanya kazi na kupanda mbegu ardhini, bado anapaswa kusubiri mvua kutoka juu. Lakini kama mawingu hayatokei na pepo haipepesi, kazi ya mkulima haitamnufaisha, na mbegu itabaki kame. Tumia hili pia kwa mambo ya kiroho. Mtu akijikita tu katika juhudi zake mwenyewe na asikubali kile ambacho ni cha ajabu kwa asili yake, hawezi kutoa matunda yenye heshima kwa Bwana. Basi, kazi ya mtu mwenyewe inajumuisha nini? Inajumuisha kuukataa ulimwengu, kujitenga nao, kudumu katika maombi na kuamka, kumpenda Mungu na ndugu zake; kudumu katika yote haya ndiyo kazi yake mwenyewe. Lakini ikiwa mtu anajikita katika kazi yake mwenyewe na hatarajii kupokea chochote kingine, na pepo za Roho Mtakatifu hazipepesi juu ya roho yake, wala wingu la mbinguni halionekani, wala mvua haitokei kutoka mbinguni kumwagilia roho yake, basi mtu hawezi kutoa tunda linalostahili kwa Bwana (26, 19).

i) Miongoni mwa watu wema wa namna hiyo wa nje, Mtakatifu Makariyo anawatenga wasomi, ambao wamejifunza kutoka kwa vitabu na mazungumzo nini hasa suala lililo, na wanalifafanua, lakini hawajishughulishi na suala hilo lenyewe; kwa hivyo, wanabaki nyuma hata kuliko wasiojua katika ufahamu wa kiroho, na ufafanuzi wao wenyewe ni wa kipuuzi.

56. Yeyote anayezungumzia mambo ya kiroho bila kuyonja mwenyewe ni kama mtu ambaye, wakati joto la mchana linapowaka, anatembea kupitia shamba lenye ukame na, akiteswa na kiu, anaelezea chemchemi ikibubujika maji, akijifanya anakunywa, ilhali midomo na ulimi wake vimechakaa kwa kiu inayovichoma; au kama mtu anayeongea kuhusu asali kuwa tamu, lakini hajawahi kuionja mwenyewe na hajui chochote kuhusu nguvu ya utamu wake. Hivyo basi, ikiwa wale ambao hawajawahi kupata ufanisi wake au kupata uthibitisho wake ndani yao wenyewe wanasema kuhusu ukamilifu, furaha, au kutokuwa na tamaa, basi kwa hakika mambo hayaendi kama wanavyosema. Kwa maana mtu wa aina hiyo anapoweza hatimaye, hata kwa sehemu, kuanza kazi hiyo, atajitafakari akisema: 'Haikuenda kama nilivyodhani. 'Mimi nilifikiri hivi, lakini Roho hufanya jingine' (17:12).

57. Ni jambo moja kuzungumzia mkate na mlo, na jambo jingine kabisa ni kula na kupokea lishe ya mkate, na hivyo kuimarisha kila sehemu ya mwili wa mtu. Ni jambo moja kuzungumza kwa maneno kuhusu kinywaji kitamu zaidi, na jambo jingine kabisa ni kwenda na kuchota kutoka chemchemi yenyewe na kushibishwa kwa kuonja kinywaji hicho kitamu. Ni jambo moja kuzungumzia vita, mashujaa na wapiganaji jasiri, na jambo jingine kabisa kwa mtu kuchukua silaha na kuingia vitani na maadui, kusonga mbele na kurudi nyuma, kupokea na kupiga mapigo, na kupata ushindi. Vivyo hivyo katika mambo ya kiroho: ni jambo moja kuelezea kile kilichosemwa kwa kutumia maarifa na akili tu, na ni jambo jingine kabisa kumiliki, kwa uhalisia na kwa uhakika, ndani ya nafsi na akili ya mtu, hazina, neema, msukumo na kazi ya Roho Mtakatifu. Wale wanaotamka maneno matupu wanajidanganya wenyewe na kujivunia kwa akili zao wenyewe (27:12).

58. Kama ilivyo katika dunia, vita inapotangazwa, wenye hekima na mabwana hawaendi uwanjani bali, kwa kuhofia kifo, hubaki nyumbani; badala yake, ni wale wapya, maskini na watu wa kawaida, ndio wanaoitwa vita; na hutokea kwamba wanapata ushindi juu ya maadui, wanafukuza kutoka kwenye mipaka, na kwa hili wanapokea zawadi na taji kutoka kwa mfalme, wakipata heshima na cheo, huku wale watu wakubwa wakibaki nyuma yao; ndivyo ilivyo pia katika mambo ya kiroho. Watu wasio na uzoefu, wakisikia neno kwa mara ya kwanza, wanalitenda kwa nia inayopenda ukweli na wanapokea neema ya kiroho kutoka kwa Mungu; lakini watu wenye hekima, wanaochunguza neno kwa umakini mkubwa, wanakwepa vita na hawafanikiwi, bali wanabaki nyuma ya wale walioshiriki vita na wakashinda (43:8).

k) Kwa hiyo, mtu lazima ajitahidi kwa njia zote kupata Roho wa neema. Maana ikiwa Yeye hayupo ndani yako, dhabihu zako zote na kazi zako ni bure, na wakati wa kuondoka pepo watakushika na kukuvuta katika shimo lao. Lakini yeye yeyote aliye na Roho atawateketeza.

59. Mtu yeyote, kwa ajili ya Bwana, akiacha vyake, akikataa ulimwengu huu, akiacha raha za kidunia, mali, baba na mama, akajisulubisha, na akawa mpiga kambi, mnyonge na asiye na kitu, lakini badala ya utulivu wa kidunia haupati ndani yake pumziko la Kimungu, hasisikii raha ya kiroho katika roho yake, na badala ya mavazi yanayoharibika haajiibishi vazi la nuru ya Kimungu, kulingana na mtu wa ndani; badala ya ushirika wake wa zamani wa kimwili, hatajua kwa uhakika katika roho yake ushirika na wa mbinguni; badala ya furaha inayoonekana ya ulimwengu huu, hatakuwa na ndani yake furaha ya roho na faraja ya neema ya mbinguni, wala hatapokea katika roho *yake*, kama ilivyoandikwa, kuridhika kwa kimungu, *'wakati utukufu wa Bwana utakafunuliwa kwake'* (Zab. 16: 15); kwa ufupi, badala ya raha hii ya muda, bado hajatapata katika roho yake furaha inayotamaniwa, isiyoweza kuangamia; hivyo amekuwa kama chumvi iliyopoteza ladha yake; ni wa kuhurumiwa kuliko watu wote, amenyimwa vitu vya ulimwengu huu na hajafurahia vitu vya kimungu; hajafikia kumjua, kupitia kazi ya Roho katika mtu wake wa ndani, mafumbo ya kimungu (49:1).

60. Na chochote kile roho ionekanao kufanya kwa hiari yake mwenyewe—chochote inachokitekeleza na kujitahidi kukitimiza, ikitegemea nguvu zake mwenyewe tu na ikidhani kwamba, yenyewe na bila msaada wa Roho, inaweza kukileta jambo hilo ukamilifu—katika hili inakosea sana, maana haifai kwa makao ya mbinguni, roho inayodhani inaweza kufikia utakatifu kamili kwa juhudi zake mwenyewe na bila Roho haifai kwa ufalme. Ikiwa mtu, akiwa chini ya ushawishi wa tamaa, hawakaribii Mungu kwa kuukataa ulimwengu, na haamini kwa tumaini na subira kwamba atapokea baraka isiyo ya kawaida kwa asili yake—yaani, nguvu ya Roho Mtakatifu—na hapokei uzima wa kimungu kutoka kwa Bwana juu katika roho yake, basi hatapata uzoefu wa uzima wa kweli, hatapata nafuu kutokana na ulevi wa kimwili; nuru ya Roho haitatokea katika

nafsi iliyokolezwa; siku takatifu haitatokea ndani yake; wala haitahuishwa kutoka usingizi mkuu wa ujinga, ili iweze kumjua Mungu kwa kweli kupitia nguvu za Mungu na kazi ya neema (24:5),

61. Basi, yeyote anayejitahidi kuamini na kumwendea Bwana anapaswa kuomba apokee Roho wa Mungu akiwa bado hapa, kwa maana Yeye ndiye uzima wa roho, na kusudi la kuja kwa Bwana lilikuwa ni kutoa uzima kwa roho akiwa bado hapa—Roho Mtakatifu. Maana imeandikwa, *'Mkiwa na nuru, amini katika nuru'* (Yohana 12:36), *'usiku unakuja, ambapo hamtaweza kutenda'* (Yohana 9:4). Kwa hiyo, ikiwa kuna yeyote hapa ambaye hajatafuta na kupokea uzima kwa ajili ya roho—yaani, nuru ya kimungu ya Roho—basi, wakati wa kuondoka katika mwili, wanatupwa katika ulimwengu wa giza, bila kuingia katika Ufalme wa Mungu, na watakutana na mwisho wao katika Gehena pamoja na shetani na malaika wake. Au, kama vile dhahabu au fedha, zinapowekwa kwenye moto, huwa safi na bora zaidi, na hakuna kitu—si mbao, wala majani hayawezi kuliibadilisha, kwani linakuwa kama moto na huunguza kila kinachokikaribia; vivyo hivyo roho, ikikaa katika moto wa kiroho na katika nuru ya Kimungu, haitavumilia uovu wowote kutoka kwa roho yoyote mwovu, na ikiwa kitu chochote kitakikaribia, huunguzwa na moto wa mbinguni wa Roho. Au, kama ndege, anapopaa juu, hana wasiwasi, haogopi wawindaji wala wanyama wakali, na, akiruka juu ya yote, huwadharau; vivyo hivyo roho, ikiwa imevaa mabawa ya Roho na kuruka hadi vilele vya juu vya mbinguni, hudharau kila kitu (30, 6).

62. Lakini ikiwa mtu yeyote bado hana neema ya Mungu iliyopandwa na kuimarishwa ndani yake, basi mchana na usiku, kana kwamba ni jambo la kawaida, na roho yake ishikamane na yale ambayo, mara kwa mara, huwaongoza, huwahamasisha, na kuwaelekeza kwenye yaliyo mema. Nawe, ndani yao, angalau, kuwepo, kama kitu cha asili kisichobadilika, uangalizi, hofu, wasiwasi, na moyo uliovunjika ambao daima umeimarishwa ndani yao (16:6).

6. Hali ya wale ambao Roho amekuwa hai ndani yao

a) Kwa wale ambao, kwa dhamiri njema na bila kujihurumia, hufuata kazi za kujinyima, nguvu na ufanisi wa neema hatimaye hufunuliwa. Hii hujidhihirisha kwa joto maalum la kiroho moyoni, utulivu wa mawazo, kupoteza hamu kwa vitu vyote vilivyoundwa, na kupungua kwa thamani ya yote yanayochukuliwa kuwa ya thamani duniani. Hii, kwa kweli, ndiyo mbegu halisi ya maisha ya kiroho. Hapa ndipo huanza kuwezeshwa kiroho kwa roho, kusafishwa kwake kutoka kwa tamaa, na uponyaji wa majeraha yaliyosababishwa na tamaa hizo.

1. Mfuate Maria, bila kufikiria chochote kingine isipokuwa kumtazama Yeye aliyesema: *'Nimekuja kuwaletea moto duniani, na jinsi ninavyotamani amewaka tayari!'* (Luka 12:49)? Kwa maana moto wa Roho hufufua moyo. Moto usio na mwili na wa kimungu hutakasa roho na kuzisafisha, kama vile dhahabu t u safi inavyosafishwa kwenye kinu, huku maovu yakiteketezwa kama miiba na nyasi kavu, kwa maana *'Mungu wetu ni moto uteketezaji'* (Waebrania 12:29). Akitafuta nguvu ya moto huu, Daudi aliye barikiwa alisema, *'Nijaribu, Ee Bwana, ukanitilia; uchunguze moyo wangu na roho yangu'* (Zab. 25:2). (25:9).

2. Moto huu ulipasha moto mioyo ya Kleopa na mwenzake wakati Mwokozi alipowaongea baada ya Ufufuo Wake. Na malaika na roho watumishi hushiriki katika mng'ao wa moto huu, kama ilivyoandikwa: *'Hufanya malaika wake kuwa roho, na watumishi wake kuwa moto wa kuwaka'* (Ebr. 1:7). Moto huu, kwa kuchoma na kuondoa makapi kutoka kwa bahari ya ndani, hutakasa akili, ili, baada ya kupata tena utambuzi wake wa asili, iweze kuona bila kikomo maajabu ya Mungu, kama anavyosema, *'Fungua macho yangu, nipate kuona mambo ya ajabu kutoka kwa sheria Yako'* (Zab. 118:18). Kwa hiyo, moto huu hufukuza mashetani na huangamiza dhambi (25:10).

3. Kama vile chuma, au risasi, au dhahabu, au fedha, vinapowekwa kwenye moto, hupoteza ugumu wao, na kubadilika kuwa vitu laini, na zikiwa bado ziko ndani ya moto, kwa nguvu ya joto la moto, huyeyuka na kupoteza ugumu wao wa asili; kwa njia ileile, roho, ikiwa imeachana na ulimwengu na kumwpenda Bwana Mmoja, kwa hamu kuu ya moyo, kupitia kazi na bidii, humngojea Yeye bila kuchoka kwa tumaini na imani; na baada ya kupokea ndani yake moto huo wa mbinguni wa Uungu na upendo wa Roho, huachana kweli na upendo wote wa kidunia, huponywa kutoka kwa kila madhara ya tamaa, huyaacha kila kitu, hubadilisha asili yake na ugumu wake wa dhambi, na huona kila kitu kuwa si cha lazima kwa Bwana mmoja wa mbinguni aliyemkubali ndani yake, akipata pumziko katika upendo mkuu na usiosemezeka kwake (4, 14).

4. Nami nawaambieni, hata ndugu wapendwa zaidi aliowaona machoni pake—ikiwa wanamzuia katika upendo huo—roho, tuseme, huwatenga, kwa maana maisha yake na amani yake viko katika ushirika wa fumbo lisiloelezeka na Mfalme wa mbinguni. Kwa maana hata upendo wa urafiki wa kimwili

humtenganisha mtu na baba yake, mama yake na ndugu zake, na kila kitu kinachohusiana nao huwa kigeni kwa akili. Na kama mtu anawapenda, anawapenda kama mgeni, lakini bado anampenda mke wake. Maana imeandikwa, *'Kwa sababu hii mtu ataacha baba yake na mama yake na kuungana na mke wake, na wawili hao watakuwa mwili mmoja'* (Efe. 5:31). Na kwa hiyo, ikiwa upendo wa kimwili humtenganisha mtu na upendo mwingine wote, basi ni kwa namna gani zaidi wale ambao kwa kweli wameonwa kuwa na haki ya kuingia katika umoja na Roho Mtakatifu wa mbinguni na aliyetamaniwa watajitenga na upendo wote kwa dunia, na kila kitu kitaonekana kuwa cha ziada kwao, kwa sababu wameshindiwa na tamaa ya mbinguni na wanategemea sana tamaa hiyo; hapo ndipo tamaa zao zilipo, huko ndiko mawazo yao hukaa, huko wanaishi, huko mawazo yao hutembea, huko akili zao hukaa daima, wakiwa wameshindiwa na upendo wa Kimungu na wa kimbinguni na tamaa ya kiroho (4, 15).

5. Wale ambao umande wa Roho wa Uhai wa Kimungu umewagusa, na ambao mioyo yao imepaswa na upendo wa Kimungu kwa ajili ya Mfalme wa mbinguni, Kristo, huvutwa na uzuri huo, na utukufu huo usioelezeka, na utukufu huo usioharakibika, na utajiri usiofikiriwa wa Mfalme wa kweli na wa milele, Kristo. Wanajikabidhi kwa hamu na upendo, wakimgeukia Kristo kikamilifu, na wanatamani kupokea baraka zile zisizoelezeka ambazo wanazitafakari kwa roho; na kwa ajili hii, wanachukulia kuwa ni upuuzi uzuri wote wa kidunia, utukufu, mng'ao na heshima, na utajiri wa wafalme na masultani, kwa maana wamevutiwa na uzuri wa Kimungu, na uzima wa kutokufa wa mbinguni umeingia katika roho zao. Ndiyo maana wanatamani upendo mmoja wa Mfalme wa mbinguni, wakimweka Yeye peke yake mbele ya macho yao kwa shauku kuu; kwa ajili Yake wanakataa upendo wote wa kidunia na kujiondoa katika vifungo vyote vya kidunia, ili waweze daima kushikilia tamaa hii moja katika mioyo yao na wasichanganye kitu kingine chochote nayo (5, 6).

6. Wakristo wale ambao kwa kweli wameonja neema ndio pekee wanaoweza kuelewa kwamba ulimwengu wote wa kidunia—hazina za kifalme, utajiri, utukufu na maneno ya hekima—haya yote si zaidi ya udanganyifu, kitu kisicho na msingi imara, bali ni cha kupita; na kama kuna chochote chini ya mbingu, kwa macho yao, kinastahili dharau kuu. Kwa nini iko hivi? Kwa sababu kile kilicho juu ya mbingu ni cha ajabu na cha kushangaza—kitu ambacho hakipatikani katika hazina za kifalme, wala katika maneno ya hekima, wala katika utukufu wa kidunia. Na heshima, au utajiri, ambao wameupata—kuwa na Bwana na Muumba wa vitu vyote ndani ya nafsi zao—ni umiliki usio wa kupita, bali unaodumu milele (15:40–41).

7. Kupitia ushirika na ushiriki katika Roho Mtakatifu, akili na ufahamu wa Wakristo hupata uthabiti, uthabiti, utulivu na amani; hawatung'ang'aniwi tena wala kusumbuliwa na mawazo yasiyo na msimamo na ya upuuzi, bali wanakaa katika amani ya Kristo na katika upendo wa Roho, kama vile Bwana alivyosema, akizungumzia watu kama hao, kwamba wamepitia *'kutoka katika kifo kuingia katika uzima'* (Yohana 5:24). Kupitia upya wa akili, kufa kwa mawazo, upendo na utauwa wa mbinguni kwa Bwana, uumbaji mpya— —Mkristo—anajitokeza tofauti na watu wote duniani. Kwa kusudi hili hasa Bwana alikuja, ili wale wanaoamini kweli katika Bwana wafanywe kuwa na haki ya baraka hizi za kiroho (5:4–5).

8. Kama vile yule mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu, aliyeamini kweli na kugusa ncha ya vazi la Bwana, alivyopona mara moja, na mtiririko wa chanzo hicho cha damu chafu ukauka, ndivyo kila roho, ikiwa na kidonda kisichoponyeka cha dhambi—chanzo cha mawazo machafu na maovu—ikimjia Kristo na, ikiwa imani ya kweli, inatoa ombi, itapokea uponyaji wa wokovu kutoka kwa mtiririko wa tamaa, na kwa nguvu ya Yesu pekee ile chemchemi, inayotiririsha mawazo machafu, itakauka na kuisha; lakini haiwezekani kwa mtu mwingine yeyote kuponya jeraha hili (20, 4).

9. Kama vile, jua linapochomoza juu ya dunia, miale yake yote huwa juu ya dunia, na linapozama magharibi, likirudi makao yake, linakusanya miale yake yote kwake mwenyewe, ndivyo pia nafsi, isipozaliwa upya kutoka juu kwa Roho, huwa yote duniani kwa mawazo yake, na mawazo yake yanafikia hadi ncha za dunia; lakini mara tu inapostahili kupokea kuzaliwa kwa mbinguni na ushirika kutoka kwa Roho, ikiwa imekusanya mawazo yake yote pamoja na kuyaweka ndani yake, huingia katika uwepo wa Bwana, katika makao ya mbinguni yasiyotengenezwa kwa mikono ya wanadamu, na mawazo yake yote, yakiingia katika anga la Kimungu, huwa ya kimbinguni, takatifu na takaswa; kwa maana roho, ikiwa imekombolewa kutoka kwa utumwa wa mkuu mwovu—roho ya ulimwengu—hupata mawazo safi na ya kimungu, kwa kuwa Mungu alipenda kumfanya mwanadamu shiriki wa asili ya kimungu (49, 3).

b) Hii inajitokeza tangu nyakati za mwanzo kabisa za ushawishi wa neema, lakini ni hatari sana kufikiri kwamba tayari kuna aina fulani ya ukamilifu hapa. Hii ni mwanzo tu. Neema, baada ya kujihisi, polepole inashika moyo hadi inajaza kila kitu na kubadilisha kabisa nafsi ya ndani.

10. Neema ya Kimungu, ambayo inaweza kumtakasa mtu na kumfanya mkamilifu kwa ghafla, huanza kuutembelea roho polepole, ili kujaribu hiari ya mwanadamu: iwapo inabaki na upendo usio na mgawanyiko kwa Mungu, ikikataa kufanya maelewano yoyote. Na usidhani kwamba roho ya mtu yeyote huangazwa mara moja kwa ujumla wake; ndani yake hubaki eneo kubwa la maovu, na mtu huhitaji kazi na juhudi kubwa, kwa muafaka na neema inayofanya kazi ndani yake. Ndiyo maana neema ya Kimungu, ambayo kwa wakati mmoja inaweza kumtakasa mtu na kumfanya mkamilifu, huanza kuutembelea roho polepole, ili kujaribu hiari ya mwanadamu: iwapo inabaki na upendo wa dhati kwa Mungu, bila kufanya maelewano na yule mwovu, bali kujikabidhi kabisa kwa neema. Hivyo basi, nafsi ambayo, kwa muda na miaka mingi, inajithibitisha kuwa na nia njema, bila kusababisha huzuni au kosa kwa neema, hupata msaada wake kupitia mchakato huu wa taratibu. Na neema yenyewe hushika malisho ndani ya nafsi; na kadiri nafsi, kwa miaka mingi, inavyothibitisha kuwa imejipanga vyema na kuendana na neema, inazamisha mizizi hadi kwenye silika na mawazo ya ndani kabisa ya nafsi, hadi nafsi nzima inakumbatiwa na neema ya mbinguni, ambayo tayari inatawala ndani ya chombo hiki (41, 2).

11. Hivyo wengi walipotoshwa na kazi yenyewe ya neema ndani yao; waliwaza kuwa wamefikia ukamilifu, na wakasema: 'Inatosha kwetu; hatukosi chochote.' Lakini Bwana hana upeo na haeleweki. Na Wakristo hawathubutu kusema kwamba wamefikia ufahamu, bali hujinyenyekeza mchana na usiku. Nafsi ina sehemu nyingi, na kina chake ni kikubwa; na dhambi iliyoyoteleza ndani yake imeshika malisho yake yote na nguvu za moyo. Kisha, mtu anapotafuta neema, huja kwake na kushika labda nguvu mbili za nafsi. Lakini mtu asiye na uzoefu, akifarijika na neema, anadhani kwamba neema iliyokuja imeshika nyanja zote za roho, na kwamba dhambi imetokomezwa. Hata hivyo, sehemu kubwa ya roho inasalia katika nguvu ya dhambi, ilhali ni sehemu moja tu ndiyo iko chini ya ushawishi wa neema. Na mtu huyo anadanganyika na haelewi hili (26, 17, 50, 5).

12. Hata kwa mtu aliyeugua, baadhi ya viungo vinaweza kuwa na afya—kwa mfano, kiungo cha kuona, jicho, au kiungo kingine—wakati vingine vikiwa vimeharibika. Ndivyo ilivyo pia katika mambo ya kiroho. Mtu anaweza kuwa na sehemu tatu za kiroho zilizo na afya njema, lakini hii haimaanishi kwamba tayari amekamilika. Unaona jinsi kuna ngazi na hatua nyingi za kiroho, na jinsi uovu unavyosafishwa na kuondolewa kidogo kidogo, badala ya mara moja (15, 7).

13. Kama vile kiinitete tumboni hakugeuki mara moja kuwa binadamu, bali polepole hupata umbo la binadamu na kuzaliwa—ingawa akiwa binadamu ambaye bado hajafikia umri wa utu uzima—bali kwanza hukua kwa miaka mingi na kisha kuwa mtu; na vivyo hivyo, mbegu za shayiri au ngano hazichipui mara moja zinapopandwa ardhini, bali ni pale tu baridi na pepo zinapopita ndipo, kwa wakati ufaao, hutoa mashina yao; na yeyote anayepanda mti wa pea haovuni matunda yake mara moja; vivyo hivyo katika mambo ya kiroho, ambapo kuna hekima na uhodari mwingi, mtu hukua taratibu na hufikia *'urefu wa mtu mkamilifu, kwa kadiri ya kipimo cha urefu wake'* (Efe. 4:13), na si, kama wengine wanavyodai, kana kwamba hii ni sawa na kuvua na kuvaa nguo (15:39).

14. Lakini kama nyuki anavyojenga siri mzinga wake wa asali ndani ya mzinga, ndivyo neema inavyozalisha siri upendo wake katika mioyo yetu, ikibadilisha uchungu kuwa utamu na ugumu wa moyo kuwa huruma. Na kama vile fundi fedha na mchongaji, akichonga bakuli kwa sehemu, anavyofunika wanyama mbalimbali anaowachonga, na anapomaliza kazi yake, ndipo anafunua bakuli hilo katika utukufu wake wote, ndivyo pia Msanii wa kweli (Kristo) Bwana huipamba mioyo yetu kwa uchongaji Wake na kuiiboresha upya kwa fumbo, hadi tutakapotoka katika mwili huu, na hapo ndipo uzuri wa roho utaonekana (16:7).

c) Kwa sababu hii, wale ambao wameonja neema huendelea kutamani zaidi na zaidi kuionja.

15. Roho zinazopenda haki na wema, ambazo kwa tumaini kubwa na imani zinatamani kuvalishwa kabisa Kristo, hazihitaji sana vikumbusho vya wengine, wala hazivumilii ndani yao hata kupungua kidogo kwa tamaa yao ya mbinguni na upendo wao kwa Bwana; bali, wakishikamana kabisa na msalaba wa Kristo, kila siku hupata ndani yao hisia ya ukuaji wa kiroho katika uhusiano wao na Mchumba wa kiroho; na, wakisukumwa na tamaa ya mbinguni na kukiwa na kiu ya ukweli wa wema, wanatamani sana na bila kutosheka nuru ya kiroho. Na ikiwa, kwa njia ya imani yao, wanahesabiwa kuwa wamestahili kupokea maarifa ya mafumbo ya kimungu, au kuwa washiriki wa furaha ya neema ya mbinguni, hawajitegemei wala kujiona kuwa wa kipekee; bali kadiri wanavyohesabiwa kuwa wamestahili zawadi za kiroho, kwa kiwango hicho hicho, kutokana na kutotosheka kwa tamaa yao ya mbinguni, wanazitafuta kwa shauku kubwa zaidi; kadiri wanavyohisi maendeleo ya kiroho ndani yao, ndivyo wanavyotamani na kuinywa zaidi kwa ajili ya ushirika na ongezeko la neema; kadiri wanavyotajirishwa kiroho, ndivyo zinavyoonekana, kana kwamba, kuwa

maskini zaidi katika kujitathmini kwao, kwa sababu ya kutosheka kwa tamaa ya kiroho ya kujitahidi kumwelekea Mchumba wa mbinguni, kama Maandiko yanavyosema, *'Wale wanaonila bado watapata njaa, na wale wanaoninywa bado watahisi kiu'* (Sir. 24:23). (10:1).

16. Nafsi inayompenda Mungu na Kristo kwa dhati, hata kama imefanya maelfu ya matendo ya haki, kwa sababu ya hamu yake isiyokwisha kwa Bwana, hujiona kana kwamba bado hajafanya chochote; hata kama ingeichosha mwili wake kwa kufunga na kukesha, hubaki na hisia kwamba bado haijaanza kujitahidi kwa ajili ya wema; hata kama ingeonekana kuwa na sifa ya kupokea vipawa mbalimbali vya kiroho, au mafunuo na mafumbo ya mbinguni, kwa upendo wake usio na mipaka na usioisha kwa Bwana, anajikuta ndani yake kwamba bado hajapata chochote; kinyume chake, akiwa na njaa na kiu kila siku, akikaa katika maombi kwa imani na upendo, hawezi kushibishwa na mafumbo yaliyojaa neema na kujikuza kwake katika kila wema. Akichomwa na upendo wa Roho wa mbinguni, na kwa msaada wa neema, huamsha ndani yake bila kuchoka tamaa kali kwa Mchumba wa mbinguni; anatamani kufanywa mwafaka kabisa kwa ushirika wa mafumbo usioweza kuelezwa naye katika hekalu la Roho; kwa uso usiofunikwa wa roho yake, humtazama Mchumba wa mbinguni uso kwa uso, katika nuru ya kiroho isiyoelezeka; kwa uhakika kamili, anaingia katika umoja na Yeye, anajifananisha na kifo Chake, na kwa hamu kuu anasubiri kifo bila kuchoka kwa ajili ya Kristo; anaamini bila shaka kwamba kupitia Roho atapokea ukombozi kamili kutoka kwa dhambi na giza la tamaa, na, akiwa amesafishwa na Roho na kutakaswa kwa roho na mwili, itahesabiwa kuwa mwafaka kuwa chombo safi cha kupokea ufalme wa mbinguni ndani yake na makao ya Kristo, Mfalme wa mbinguni na wa kweli. Na hapo ndipo inapostahili maisha ya mbinguni, ikiwa tayari hapa imekuwa makao safi ya Roho Mtakatifu (10:4).

17. Lakini haiwezekani kwa nafsi kufikia hali kama hiyo ghafla au bila majaribu. Kinyume chake, kupitia kazi nyingi na mapambano, kwa muda, kwa bidii, baada ya majaribu na vishawishi mbalimbali, hupata ukuaji wa kiroho na maendeleo hata kufikia hali kamilifu ya kutokuwa na tamaa, na kisha, baada ya kustahimili 'kila kishawishi cha dhambi' kwa hiari na kwa ujasiri, itastahili heshima kuu, vipawa vya kiroho na utajiri wa mbinguni, na kwa njia hii itakuwa mrithi wa ufalme wa mbinguni wa Kristo Yesu Bwana wetu (10:5).

18. Ukristo ni chakula na kinywaji. Na kadiri mtu anavyoionja, ndivyo akili inavyochochewa zaidi na utamu wake, ikawa isiyodhibika na isiyoshibika, ikidai na kuifurahia zaidi na zaidi. Au, kama vile mtu anapokuwa na kiu na akapewa kinywaji kitamu, anapokionja, kiu yake huongezeka zaidi, na anakaribia zaidi kinywaji hicho; vivyo hivyo, kuonja Roho huleta kiu isiyoweza kuzimwa, ambayo kwa haki inaweza kulinganishwa na kiu ya mtu huyo. Na haya si maneno tu, bali ni kazi ya Roho Mtakatifu, akisaidia akili kwa fumbo (17:13).

19. Fikiria chemchemi, na tuseme kuna mtu mwenye kiu anaanza kuinywa; kisha, anapokuwa akinywa, mtu anamvuruga na kumzuia asinywe akatosheke; kisha, baada ya kuonja maji, kiu yake inawaka zaidi, na anatafuta kinywaji hicho kwa hamu kubwa zaidi. Ndivyo ilivyo katika mambo ya kiroho: mtu tayari ameanza kuonja na kushiriki chakula cha mbinguni, na ghafla, wakati huo huo, anazuiliwa, na hakuna anayemruhusu kushibishwa (27:7).

20. Bwana anajua udhaifu wa mwanadamu—kwamba mtu hupata kiburi haraka—na hivyo huwazuia na kuwaruhusu kubaki katika majaribu na machafuko ya daima. Kwa maana kwamba, ikiwa hata mnapopokea kidogo tu mnakuwa wasiovumilika kwa wote na kujivunia, basi mta kuwa wasiovumilika zaidi kiasi gani kama mtaruhusiwa kushibishwa mara moja tu. Lakini Mungu, akijua udhaifu wako, anakutumia majaribu kulingana na hukumu Yake, ili upate kuwa mnyenyekevu na kumtafuta Mungu kwa bidii zaidi (27:8).

(d) Wakiwa na hamu zaidi na zaidi kwa Bwana, watu hawa hujihisi kuwa na upungufu na hawatoshi katika kila jambo; hivyo basi unyenyekevu ni hisia iliyokita mizizi ndani yao. Pia ni sharti la msingi kwa maendeleo yote zaidi.

21. Mtu anawezaje kuwa maskini rohoni, hasa anapohisi ndani yake kwamba amebadilika, amepiga hatua, na amepata maarifa na ufahamu ambao hakuwa nao hapo awali? Hadi mtu apate haya na kupiga hatua, bado hajawa maskini rohoni, bali anajiona mkubwa. Lakini ufahamu na maendeleo haya yanapokuja, basi neema yenyewe humfundisha kuwa maskini rohoni; na ingawa yeye ni mtu mwema na mteule wa Mungu, haipaswi kujiona kuwa chochote, bali lazima aitambue roho yake kuwa ya thamani ndogo na iliyenyenyekezwa, kana kwamba hakijui wala hakiwezi chochote, ingawa kwa kweli anajua na anaweza. Na wazo kama hilo linakuwa, kana kwamba, la asili na lililokita mizizi katika akili ya mwanadamu. Je, huoni kwamba baba yetu wa kale Abrahamu, akiwa mteule wa Mungu, alijiita vumbi na majivu (Mwanzo 18:27)? Na Daudi, aliyepakwa mafuta kuwa mfalme, alimwona Mungu mbele yake, naye anasema nini? *'Mimi ni*

mdudu, wala si mwanadamu, ninadharauwa na watu, na kutukuzwa na wengi' (Zab. 21:7). Kwa hiyo, wale wanaotaka kuwa warithi-wenzao, raia-wenzao katika mji wa mbinguni, na kutukuzwa pamoja nao, lazima wawe na unyenyekevu uleule na wasijifikirie kama wakiwa chochote, bali wawe na moyo uliokuswa (12:3–4).

22. Yeye aliyepokea neema anajiona duni kuliko wenye dhambi wote, na wazo kama hilo linawekwa ndani yake kama jambo la asili; kadiri anavyoingia zaidi katika maarifa ya Mungu, ndivyo anavyojiona mjinga zaidi; kadiri anavyojifunza zaidi, ndivyo anavyokiri kwamba hakijui chochote. Ni neema hii ya kusaidia ndiyo inayoleta hili katika nafsi, kama jambo la asili (16:12).

23. Wale waliobobea katika njia za Mungu wanakiri kuwa wao ni wadogo sana na wasio na ujuzi kabisa; na kwao imekuwa desturi ya kawaida na isiyoweza kuachwa kujiona wanyenyekevu, au hata kama si kitu. Je, watu kama hao hawagundui kwamba wamepewa kile ambacho hawakuwa nacho, na wamepata kitu cha ajabu kwa asili yao? Ninawaambia kwamba hawajioni kuwa wenye wema au wenye mafanikio; hawagundui kwamba wamepata kile ambacho hawakuwa nacho hapo awali. Lakini neema inayoshuka juu ya watu kama hao huwafundisha kwamba, hata wanapostawi, hawapaswi kujiona nafsi zao kuwa za thamani, bali wanapaswa kujitambua kwa asili kuwa hawana thamani yoyote. Na ingawa ni wa thamani machoni pa Mungu, hawajioni hivyo; hata katika ufanisi wao na chini ya mwongozo wa Mungu, wajiona kana kwamba hawajui chochote, na ingawa ni matajiri machoni pa Mungu, wanaonekana maskini machoni mwao wenyewe (27:4–5).

24. Lakini ukimwona mtu anayejigamba na kujivunia kuwa mshiriki wa neema, basi hata kama atafanya miujiza na kuwafufua wafu, lakini asipotambua nafsi yake kuwa duni na iliyonyenyekezwa, na yeye mwenyewe kuwa maskini kwa roho na mnyonge, hulauliwa na uovu bila hata kutambua. Hata akifanya miujiza, hapaswi kuaminika, kwa maana alama ya Ukristo ni kwamba hata yule anayempendeza Mungu anapaswa kujitahidi kuficha hili kwa watu; na hata kama anamiliki hazina zote za mfalme, anapaswa kuzificha na daima aseme: 'Hazina hii si yangu; mwingine amenikabidhi, na mimi ni ombaomba; wakati yule aliyenikabidhi atakapotaka, atanichukua.' Lakini ikiwa mtu yeyote atasema, 'Mimi ni tajiri; nimejitosheleza kwa yale niliyoyapata; sitaji haja ya kitu kingine tena'—mtu huyo si Mkristo, bali ni chombo cha udanganyifu na cha shetani. Kwa maana furaha iliyo katika Mungu haijaziki, na kadiri mtu anavyonifurahia na kushiriki Naye, ndivyo anavyozidi kuwa na njaa Yake. Watu wa aina hiyo wana shauku na upendo usiozuilika kwa Mungu; kadiri wanavyojitahidi kustawi na kupata, ndivyo wanavyotambua zaidi kuwa wao ni walevi, kana kwamba wamefiwa katika mambo yote na hawajapata chochote. Wanasema: 'Mimi si mwafaa jua hili linipambazuke.' Hii ni ishara ya Ukristo; hii ndiyo unyenyekevu (15:35).

25. Mtu asiyehifadhi unyenyekevu mkuu, anajikabidhi mikononi mwa Shetani na ananyimwa neema ya kimungu aliyopewa; na hapo ndipo kiburi chake kinadhihirika, maana yuko uchi na maskini. Kwa hiyo, yeye aliyebarikiwa kwa neema ya Mungu anapaswa kudumu katika unyenyekevu mkuu na toba ya moyo, ajione kama ombaomba na kama asiye na chochote, na afikiri: 'Kila kitu nilicho nacho si changu; mwingine amenipa, na atakapotaka, atanichukua.' Yeyote anayejinyenyekeza hivi mbele za Mungu na wanadamu anaweza kuhifadhi neema aliyopewa, kama ilivyoandikwa, *'Aliyenyenyekea atainuliwa'* (Mathayo 23:12). Kwa kuwa ni mteule wa Mungu, na ajihukumu; na kwa kuwa mwaminifu, na ajione kuwa hastahili. Roho kama hizo zinafurahisha Mungu na hupewa uhai na Kristo (41:3).

(d) Hata hivyo, wanaonywa zaidi ya yote kujilinda dhidi ya kiburi, majivuno na tabia ya kuhukumu, kwa maana neema huondoka kwa sababu ya hayo, na bila neema huja anguko la papo hapo.

26. Ikiwa mfalme anamkabidhi mnyonge hazina yake, yule aliyepokea kwa ajili ya kuihifadhi haioni hazina hii kama mali yake mwenyewe, bali anakiri umaskini wake kila mahali, hajithubutu kupoteza hazina ya mwingine, kwani daima anajisemeza: 'Hazina hii si yangu tu, bali pia imenikabidhiwa na mfalme mwenyezi, naye atainichukua wakati wowote atakapopenda.' Na wale walio na neema ya Mungu wanapaswa kujifikiria vivyo hivyo, kuwa wanyenyekevu katika hekima, na kukiri umaskini wao wenyewe. Basi, ikiwa hata wale waliokubaliwa neema watajivunia na mioyo yao ikajaa kiburi, Bwana atawatolea neema yake, nao watabaki kama walivyokuwa kabla ya kupokea neema kutoka kwa Bwana (15:25). Hivyo basi, ikiwa hata wale walio na neema wanajivunia, na mioyo yao ikajaa kiburi, Bwana atawatolea neema Yake, nao watabaki kama walivyokuwa kabla ya kupokea neema kutoka kwa Bwana (15, 25).

27. Kwa maana, wakiwa wamepokea neema ya Roho na wakijipatia faraja ya neema katika mapumziko, katika matamanio yao na katika utamu wa kiroho, na wakitegemea hili, wanajivunia, wanajitoa

kwa uzembe, bila majuto ya moyo, bila unyenyekevu wa akili, na bila kufikia kipimo kamili cha kutokuwa na tamaa, wakishindwa kujazwa kikamilifu na neema kupitia bidii na imani yote, wanaridhika na hili na kupumzika, na wakaridhika na kipimo kidogo tu cha faraja ya neema; roho kama hizo, zikistawi zaidi katika kiburi kuliko katika unyenyekevu, hata kama zingepewa zawadi fulani, zinanyimwa kwa sababu ya uzembe wao na majivuno matupu ya kiburi lao (10, 3).

28. Nawaambieni, hata hivyo, kwamba nimewona watu waliokuwa na kila kipaji na waliokuwa washiriki wa Roho, lakini, kwa kushindwa kufikia upendo mkamilifu, walianguka. Mtu mmoja wa heshima, alipokataa ulimwengu, aliuza mali yake, akaachilia watumwa wake huru, na, akiwa mwangalifu na mwenye busara, tayari alikuwa amepata sifa kwa ajili ya maisha yake ya heshima; lakini, aliposalimu amri kwa kiburi na majivuno, hatimaye aliangukia katika maovu na maovu elfu moja (27:14).

29. Mwingine, wakati wa mateso, alitoa dhabihu mwili wake; na, akiwa amekiri imani, baadaye, amani iliporejea, aliachiliwa huru na kuheshimiwa sana; kope zake zilikuwa zimeharibika kwa mateso ya moshi mzito. Na yeye, ingawa aliheshimiwa, alipoitwa kusali, alichukua mkate na kumpa mtumishi wake, na akili yake ilikuwa katika hali ya kwamba kana kwamba hakuwahi kusikia neno la Mungu (27:15).

30. Mwingine, mtawa fulani, aliyeishi nami katika nyumba moja na kuomba pamoja nami, alikuwa tajiri sana kwa neema kiasi kwamba, alipokuwa akiomba kando yangu, aliguswa na hisia za dhati, maana neema ilikuwa ikimjaa. Alikuwa amepewa zawadi ya uponyaji na si tu alifukuza pepo, bali pia aliwaponya wale waliofungwa mikono na miguu na waliokuwa wakitwaa magonjwa makali kwa kuweka mikono juu yao. Kisha, alipojivunia, akisifiwa na ulimwengu na kujifurahisha katika umuhimu wake mwenyewe, alijawa na kiburi na kuanguka katika vilindi vya dhambi. Basi, tazama, hata yeye aliyekuwa na karama ya uponyaji ameporomoka. Je, unaona jinsi wale ambao hawajafikia kipimo cha upendo wanavyoanguka? Lakini yeye aliyefikia upendo, akiwa amefungwa na kuvutiwa nao, huzamishwa na kupelekwa kama mateka katika ulimwengu mwingine, kana kwamba hajitambui (27, 16).

31. Nafsi mwaminifu na mpenzi wa kweli, ikitazama baraka za milele zilizotayarishwa kwa ajili ya wale walio haki, na wema usioelezeka wa neema ya Mungu unaokaribia kushuka, inajitambua, na kujiona kuwa haistahili ahadi zisizoelezeka za Roho. Huyo ndiye maskini kwa roho anayebarikiwa na Bwana. Huyo ndiye anayesikia njaa na kiu ya haki. Huyo ndiye aliyevunjika moyo. Wale waliokumbatia hali ya namna hiyo, kujitolea, bidii, na upendo kama huo kwa wema, na walioendelea hivyo hadi mwisho, ndio watakaoweza kwa kweli kupokea uzima na ufalme wa milele. Kwa hiyo, mtu yeyote asijidumishe mbele ya ndugu yake, wala mtu yeyote, akadanganywa na yule mwovu, asibebwe na kiburi, akisema, 'Tazama, mimi tayari nina kipawa cha kiroho.' Maana si stahili kwa Wakristo kufikiri hivyo. Huwezi kujua kesho itakuletea nini kwa ndugu yako; hujui mwisho wako au wake utakuwa vipi. Kinyume chake, kila mtu, akijitahidi kujitambua, aichunguze dhamiri yake bila kukoma na ajaribu kazi za moyo wake, akiona kwa umakini na bidii akili inavyojitahidi kumwelekea Mungu, na akizingatia lengo kuu—uhuru, kutokuwa na tamaa na amani ya kiroho— na iwe ikitiririka bila kukoma na kwa bidii, bila kutegemea zawadi au kisingizio chochote (29, 7).

32. Hata wale ambao neema ya Mungu imewafanyia kazi huanguka vipi? Hata mawazo safi zaidi kwa asili yanaweza kuharibika na kuanguka. Mtu huanza kujigamba, kumhukumu mwingine na kusema, 'Wewe ni mwenye dhambi' – huku akijitambua kuwa yeye ni mwenye haki. Je, hamjui Paulo anachosema? *'Alinipa mwiba mwilini mwangu, mjumbe wa Shetani, kunitesa, ili nisijidhanie kuwa nimepita kiasi'* (2 Wakorintho 12:7). Na hata katika asili safi kuna uwezekano wa kiburi (7:4).

33. Basi, Wakristo wenyewe lazima wafanye kila juhudi wasimhukumu mtu yeyote kabisa—mwenye uzinzi wa wazi, wala wenye dhambi, wala watu wasio na sheria—bali wamtazame kila mtu kwa moyo mnyofu, kwa jicho safi, ili iwe, kama vile, jambo la kawaida na lisiloepukika kwa mtu: kutomdharau yeyote, kutomhukumu yeyote, kumdharau yeyote, na kutofanya ubaguzi kati ya watu (15:8).

34. Je, mtu anaweza kuanguka akiwa na zawadi ya neema? Akijivunia, anaanguka, kwa maana maadui hawawahi kukaa bila kazi na hupigana vita bila kukumbwa na uvivu. Ndiyo sababu, basi, haipaswi kusitisha utafutaji wako mbele za Mungu. Maana madhara mengi yatakufikia ukijiachia kwa uzembe, hata kama, kwa nje, unaonekana kuwa umejaribiwa katika fumbo lenyewe la neema (15:14).

35. Heshima ya Wakristo ni kubwa; hailinganishiwi. Lakini ikiwa mtu yeyote atapotoshwa na kuibiwa na uovu, anakuwa kama mji usio na kuta, ambao wezi huingia bila kizuizi kutoka popote wanapopenda, na kuuangamiza na kuuchoma moto. Hivyo basi, ikiwa nanyi mtakuwa wazembe na wasiojali nafsi zenu, roho wabaya huja, wakipunguza akili yenu kuwa sifuri na kuiharibu, wakirusha mawazo yenu katika ulimwengu huu (15:45).

(e) Basi, kama vile wanavyofurahi, wakitambua thamani ya hazina waliyopokea, ndivyo pia wanavyoogopa kuipoteza, na wanajitahidi kutekeleza huduma yao ya kiroho kwa njia isiyomkashifu Roho wa neema, ili asiondoke kwao.

36. Mfanyakazi haweki tumaini lake katika kazi zake wala katika maisha yake hadi apokee anachotamani, hadi Bwana ajaye na kukaa ndani yake katika kila hisia na tendo la Roho. Na anapokuwa amedonza neema ya Bwana na kufurahia matunda ya kiroho, pazia la giza litaondolewa, na nuru ya Kristo itang'aa na kutenda kwa furaha isiyoelezeka; ndipo atakapokuwa na uhakika wa upendo mkuu alio nao, akiwa na Bwana pamoja naye. Kama mfanyabiashara aliyefanya faida, anafurahi, lakini wakati huo huo anahuzunika na kuogopa mabaya kutoka kwa wezi na roho za udanganyifu, ili asije, kwa kudhoofika, akapoteza kazi yake kwa njia yoyote kabla hajastahili kuingia katika Ufalme wa Mungu, Yerusalemu ya mbinguni (14:2).

37. Kama vile wafanyabiashara wanaosafiri baharini, ingawa wanaweza kupata upepo mwafaka na bahari tulivu, hubaki katika hofu daima hadi wafike bandarini kwamba upepo wa kinyume unaweza kusimuka ghafla, bahari ikawa na mawimbi makali, na meli itakuwa hatarini; vivyo hivyo Wakristo, ingawa wanahisi ndani yao pumzi ya neema ya Roho Mtakatifu, bado wana hofu kwamba upepo wa nguvu kinyume unaweza kusimama na kuvuma, na kuchochea baadhi ya uasi na machafuko katika roho zao. Hivyo basi, inahitajika uangalifu mkubwa ili kuingia bandari ya mapumziko, katika amani kamilifu, katika uzima wa milele na furaha ya milele, katika mji wa watakatifu—Yerusalemu ya mbinguni, katika Kanisa la wazaliwa wa kwanza (Ebr. 12:23). Lakini kwa wale ambao bado hawajapita katika hatua hizi, kuna sababu nyingi za kuogopa kwamba yule mwovu anaweza kuwafanya watetemeke kwa namna fulani wakiwa njiani (43:4).

38. Mtu fulani tajiri, mfalme mashuhuri sana, atamgeukia kwa fadhili mwanamke maskini asiye na kitu chochote isipokuwa mwili wake; atakuwa mpenzi wake na kuamua kumpeleka nyumbani kwake kama bibi harusi na mwenza wake. Na ikiwa hatimaye ataonyesha upendo wake kwa mumewe, basi, huku akibaki mwaminifu kwake, huyu mwanamke maskini, asiye na chochote, ambaye hakuwa na kitu chochote chake mwenyewe, anakuwa bibi wa mali yote ya mumewe. Lakini ikiwa atatenda kinyume na wajibu wake na kujiendesha isivyofaa nyumbani kwa mumewe, basi atatupwa nje kwa aibu na unyanyapaa, na atakwenda zake akiwa ameweka mikono yake kichwani, kama Sheria ya Musa inavyoamuru kwa mke asiyesikiliza na asiyempendeza mumewe (Kumb. la Torati 24:1), na kisha anateseka na kulia kwa uchungu, akitafakari utajiri alioupoteza na utukufu aliopokonywa, kwa kuwa amepata aibu kwa sababu ya upumbavu wake mwenyewe (15:2).

39. Ndivyo pia inavyopaswa kuwa kwa nafsi, ambayo Kristo, Mchumba wa mbinguni, anaiweka ahadi kuwa bibi arusi wake kwa ajili ya ushirika wa kimistiki na wa kimungu naye, na ambayo itashiriki katika utajiri wa mbinguni, kwa bidii na dhati kubwa itafute kumfurahisha Kristo, mchumba wake, na kutimiza huduma ya kiroho iliyokabidhiwa kwake kwa namna inayofaa na inavyostahili, ili kumfurahisha Mungu katika mambo yote, asimkosee Roho kwa njia yoyote, ahifadhi usafi kamili na upendo kwa Kristo kwa namna inayofaa, ajiendeshe vyema katika nyumba ya Mfalme wa mbinguni , kwa kujitolea kwake yote kwa neema aliyopewa. Na hivyo, nafsi kama hiyo huwekwa kuwa bibi juu ya baraka zote za Bwana; mwili wake wenyewe hupokea utukufu kutoka kwa Uungu wa Kristo. Lakini ikiwa atatenda dhambi kwa namna yoyote, na katika utumishi wake hufanya kinyume na wajibu wake, anashindwa kufanya kinachomfurahisha Kristo, na hafuatilii mapenzi Yake, wala kushirikiana na neema ya Roho iliyomo ndani yake, basi anawekwa katika aibu ya kusikitisha na anakatizwa kutoka kwa uzima, akiwa amekuwa asiyestahili na asiye na uwezo wa kuwa na ushirika na Mfalme wa Mbinguni. Na kwa ajili ya roho hii tayari kuna huzuni, maombolezo na kilio miongoni mwa roho zote takatifu na wenye busara; Malaika, Nguvu, Mitume, Manabii na Mashahidi wanamwombolezea (15:2).

40. Basi, ni lazima tujitahidi na kujiendesha kwa busara na tahadhari yote, ili, kama ilivyoandikwa, tufanyie kazi wokovu wetu wenyewe kwa hofu (Fil. 2:12). Basi, ninyi nyote mliokuwa washiriki wa Roho wa Kristo, katika jambo lolote—liwe dogo au kubwa—msifanye kwa dharau wala mkadhihaki neema ya Roho, msinyimwe maisha yale ambayo tayari mmekuwa washiriki yake (15:4),

41. Na nitatoa mfano mwingine ili kufafanua hili zaidi. Ikiwa mtumishi anaingia katika vyumba vya kifalme na kumtumikia mfalme kwa kutoa kile alichoaminiwa, huchukua hicho kutoka kwenye hazina ya mfalme mwenyewe; na, akiingia mikono mitupu, humtumikia mfalme kwa kutumia vyombo vya mfalme mwenyewe. Lakini hapa unahitajika busara na utambuzi mkuu, ili anapohudumu asifanye jambo lolote lisilofaa, asilete sahani moja badala ya nyingine kwenye meza ya mfalme, bali alete sahani zote, kuanzia ya

kwanza hadi ya mwisho, kwa mpangilio unaofaa. Na ikiwa, kwa ujinga na ukosefu wa hukumu, atamhudumia mfalme isivyo, atakuwa hatarini na kufa (15:5).

42. Ndivyo pia ilivyo kwa nafsi, ikijitolea kwa huduma ya Mungu kwa neema na kwa Roho, inahitaji busara kubwa na mwongozo, isije ikakosea kwa namna yoyote katika uelewa wake wa vyombo vya Mungu—yaani, katika uelewa wake wa huduma ya kiroho—kwa kutenda kulingana na mapenzi yake mwenyewe, ambayo yanapingana na neema. Maana roho inaweza kumtumikia Bwana kupitia utumishi wa kiroho, unaofanywa kwa siri na mtu wa ndani, na kupitia vyombo vyake mwenyewe, yaani, roho ya mtu wa ndani; lakini bila vyombo vyake—yaani, bila neema—hakuna anayeweza kumtumikia Mungu, yaani, kumpendeza kwa kutimiza mapenzi ya Mungu katika mambo yote (15, 5).

43. Na roho inapopokea neema, hapo huhitaji busara na utambuzi mwingi. Hata hivyo, Mungu mwenyewe huipa roho yote hii inayoomba, ili iweze kumtumikia kwa kupendeka kwa Roho anayepokea, bila kushindwa na maovu kwa njia yoyote, wala kuhatia kwa kupotoka kutoka njiani kwa ujinga, uzembe au kupuuza, na kwa kupita kinyume na mapenzi ya Bwana kinyume na wajibu wake; maana roho kama hiyo itahukumiwa kifo na huzuni, kama vile Mtume wa Kimungu anavyosema, *'isiwe kwamba, nikiwahubiri wengine, mimi mwenyewe nitang'olewe'* (1 Kor. 9:27). Je, unaona hofu aliyokuwa nayo, akiwa Mtume wa Mungu? Kwa hiyo, tuombe kwa Mungu kwamba sisi sote tuliokubali neema ya Mungu, zaidi ya yote, tufanye huduma yetu ya kiroho kulingana na mapenzi Yake, na tusizoea mtazamo unaopuuza kila kitu, bali kwa njia hii, kwa kuishi maisha yanayomfurahisha Mungu na, kwa mujibu wa mapenzi Yake, kumtumikia kupitia huduma ya kiroho, tuurithi uzima wa milele (15:6).

44. Kama vile makamishna, au magavana wa mikoa, wanapoingia katika jumba la Mfalme, wanajaa hofu kuu kuhusu jinsi ya kumjibu na kuepuka lawama na adhabu iwapo watakosea katika jibu lao, ilhali wakazi wa vijijini na watu wa kawaida, ambao hawajawahi kumuona mwana mfalme, wanajitendea bila kujali; ndivyo pia ulimwengu wote chini ya mbingu, kila mtu, kuanzia wafalme hadi walevi, bila kujua utukufu wa Kristo, amejishughulisha na mambo ya maisha haya, na ni wachache sana hufikiria Siku ya Hukumu; lakini wale wanaoingia kwa roho katika baraza la Kristo, ambapo kiti cha enzi cha Kristo kimesimama, na wakiwa daima mbele ya Kristo, wanabaki katika hofu na tetemeko daima, wasije wakadhambi kwa njia yoyote ile dhidi ya amri zake takatifu (15, 17).

45. Kama vile mtumwa, akiwa mbele ya bwana wake, huishi kwa hofu na hafanyi chochote bila yeye, ndivyo pia sisi tunapaswa kufunua na kudhihirisha mawazo yetu mbele ya Kristo, Bwana na Mjuzi wa Mioyo, na kuweka tumaini na imani yetu kwake, kwa maana Yeye ni utukufu wangu, Yeye ni Baba yangu, Yeye ni utajiri wangu. Kwa hiyo, lazima daima uwe na uangalifu na heshima katika dhamiri yako (16, 6).

46. Kama vile wale waliopewa jukumu la utawala mkuu wa mkoa, au hazina ya kifalme, daima huwa na wasiwasi wa kutomkasirisha mfalme kwa njia yoyote, ndivyo pia wale waliopewa mambo ya kiroho daima huwa na wasiwasi; na hata wakiwa na amani, ni kana kwamba hawana, kwa maana bado wanatimua kutoka katika roho zao ufalme wa giza, ambayo imevamia mji—yaani, roho—na watu wa kimbari walioteka malisho yake (16:12).

(g) Kwa kusudi hili hasa, wanajitahidi kwa njia zote kutoacha akili zao zikosee kutoka kwa Bwana, na kuweka nafsi zao za ndani katika mpangilio kama vile mwendeshaji mashua anavyoweka kikosi chake, au mwendeshaji gari la farasi anavyoweka farasi wake.

47. Mungu, ambaye hawezi kuelezwa wala kueleweka, anajidhihirisha kila mahali – milimani, baharini, na katika vilindi vya kuzimu – bila kuhama kutoka mahali pamoja hadi pengine; kama vile Malaika wanavyoshuka kutoka mbinguni hadi duniani, ndivyo Yeye alivyo mbinguni, na Yeye yupo hapa. Ukitafuta Bwana katika vilindi, utagundua kuwa hufanya miujiza huko. Ukitafuta Yeye katika shimo la simba, utagundua kuwa huko, katikati ya simba wawili, Yeye hulinda Danieli mwenye haki. Ukitafuta Yeye katika moto, utagundua kuwa huko huwasaidia watumishi Wake. Ukitafuta Yeye mlimani, utamkuta yuko huko—pamoja na Eliya na Musa. Bwana yupo kila mahali: chini ya dunia, juu ya mbingu, ndani yetu, na kila mahali (16:5, 12).

48. Mkristo anawajibika kumweka Mungu akilini kila wakati, maana imeandikwa, *'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote'* (Kumb. la Torati 6:5); yaani, mpeni Bwana upendo si tu mnapoingia nyumbani mwa maombi, bali pia mnaposafiri, mnapozungumza, na mnapokula—mueni Mungu akilini, na kudumisha upendo na uaminifu kwake. Kwa maana Yeye anasema, 'Hazina yako ilipo, ndipo na moyo wako utakuwa' (Mathayo 6:21)Kile ambacho moyo wa mtu umeambatishwa nacho, na kile ambacho tamaa yake inamvuta, hicho kinakuwa mungu wake. Ikiwa moyo daima unatafuta Mungu, basi Mungu ndiye Bwana wa

moyo huo. Kama vile matawi yanayotupwa motoni hayawezi kustahimili nguvu ya moto bali huungua papo hapo, ndivyo pia, mashetani wanapojitahidi kumshambulia mtu aliyebarikiwa na zawadi za Roho, wanachomwa na kuangamizwa na nguvu ya moto ya kimungu, mradi tu mtu huyo mwenyewe abaki amemshikilia Bwana daima na kuweka imani na tumaini lake kwake. Na hata kama mashetani ni imara kama milima imara, huwashwa na maombi, kama vile nta inavyowashwa na moto (43:3).

49. Na inatokea kwamba watakatifu wa Bwana hukaa katika ukumbi wa dunia na kutazama udanganyifu wake; lakini ndani yao huongea na Mungu, ilhali kwa nje wanaonekana kutazama kinachotokea duniani. Watu wa ulimwengu huathiriwa na ushawishi tofauti wa roho ya upendelezi, ambayo kwa njia yake wanatafuta hekima ya kidunia; lakini Wakristo wana mapenzi tofauti na akili tofauti; wao ni watu wa enzi tofauti na mji tofauti, kwa sababu Roho wa Mungu anaishi katika umoja na roho zao (15:8–9).

50. Mtume anasema: *'Nataka wanaume waombe bila hasira au tamaa ya kibinafsi'* (1 Tim. 2:8), kwa sababu, kulingana na Injili, mawazo hutoka moyoni (Mathayo 15:19). Kwa hiyo, mnapoanza kuomba, zingatia moyo wako na akili yako; tamaa kwamba sala safi itiririke kutoka kwako kwenda kwa Mungu; na, zaidi ya yote, angalia kama kuna kitu kinachozuia sala yako, je, sala yako ni safi, je, akili yako imejikita kwa Bwana kama vile ya mkulima ilivyo kwa kilimo, ya mume kwa mke wake, na ya mfanyabiashara kwa biashara; na unapopiga magoti kuomba, je, mawazo mengine yanakusumbua (15:12).

51. Imeandikwa, *'Umpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote'* (Kumb. la Torati 6:5). Nanyi mnasema, 'Namwenda, na nina Roho Mtakatifu.' Lakini je, kweli ndani yenu kuna kumbukumbu ya Bwana, upendo kwake, na shauku kwake? Je, umejitolea kwa Bwana mchana na usiku? Ikiwa una upendo kama huo, basi wewe ni mtakatifu. Lakini kama si hivyo, basi wakati wasiwasi wa kidunia na mawazo maovu na ya udanganyifu yanapoibuka, jichunguze kama kweli umeimara katika hili, kama roho yako daima huvutiwa na upendo wa Mungu na kujitolea kwake? Kwa maana mawazo ya kidunia hutawanya akili kwa mambo ya kidunia na ya kupita, na kumzuia mtu kumpenda Mungu au kumkumbuka Bwana. Mara nyingi hata mtu asiye na elimu huanza kuomba, anainama magoti, na akili yake huingia katika amani; na kadiri anavyohujumu ukuta wa upinzani wa uovu na kuchimba chini yake, ndivyo unavyoharibiwa, na mtu huyo hupata maono na hekima, kwa kiwango kisichofikiwa na wenye nguvu, au wenye hekima, au wasemaji mahiri, na hawawezi kufahamu wala kuelewa undani wa akili yake, kwa maana amezama katika mafumbo ya kimungu (15:13).

52. Ukiwa na moto nje ya chombo cha shaba, kisha ukaanza kuongeza kuni, chombo hicho hupata joto, na chochote kilicho ndani yake huchemsa na kupashwa moto na moto uliokuwa nje ya chombo. Lakini ikiwa mtu ni mvivu na haongezi kuni, joto litaanza kupungua na, kana kwamba, kuzima. Vivyo hivyo, neema ni moto wa mbinguni ndani yako. Ukisali na kukabidhi mawazo yako kwa upendo wa Kristo, ni kana kwamba umeongeza kuni, na mawazo yako yatakuwa moto na kuzamishwa katika upendo wa Mungu. Ingawa Roho anajiondoa na anaonekana kuwa nje yako, Hata hivyo anakaa ndani yako na kujidhihirisha nje yako. Lakini mtu akivurugika, hata kidogo, na mambo ya kidunia au kwa mvurugano, basi dhambi inarudi, inashika roho, na kuanza kumnyanyasa mtu huyo. Roho inakumbuka amani yake ya zamani, na inaanza kuhuzunika na kuteseka mara kwa mara (40, 7).

53. Mara nyingine tena akili inamgeukia Mungu; mara nyingine tena amani ya zamani inaanza kukaribia; mara nyingine tena inaanza kumtafuta Mungu kwa bidii zaidi, ikisema: 'Nakusihi, Ee Bwana!' Hatimaye moto huongezeka, ukiawasha na kutuliza roho, kama vile ndoano inavyomvuta samaki polepole kutoka kwenye vilindi. Na kama si kwa hili, na kama roho haingedhihirisha uchungu na kifo, ingewezaje kutofautisha kati ya uchungu na utamu, kifo na uzima, na kumshukuru Baba, Mwana na Roho Mtakatifu Watoaji wa Uzima milele na milele! (40, 8).

54. Kama vile katika meli, ikiwa imekamilika, nahodha huongoza na kudhibiti kila kitu, akiwakemea wengine na kuwaagiza wengine wafanye nini, ndivyo pia moyo una nahodha—akili—na dhamiri inayohukumu, na mawazo yanayohukumu na kuhalalisha; maana Mtume anasema: *'Wanahukumiwa au kuachiwa huru na mawazo yao wenyewe'* (Warumi 2:15). (15. 31).

55. Ikiwa gari la farasi, mshipi, wanyama na kila kitu kingine kinachohitajika viko mikononi mwa dereva mmoja, basi anapotaka, huendesha gari hilo kwa kasi kubwa; na anapotaka, hulizuia; na tena, popote anapotaka kuligeuza, linaelekea huko—gari lote liko chini ya udhibiti wa dereva. Ndivyo pia ilivyo kwa moyo, una mawazo mengi ya asili yaliyo karibu nao sana, wakati akili na dhamiri hutoa mwongozo na mwelekeo kwa moyo na kutuliza mawazo ya asili yanayojitokeza ndani yake, kwani roho ina vipengele vingi, ingawa ni moja (15, 32).

56. Watu, wakiwa wamewafunga farasi wao, huelekeza magari yao na kukimbizana, kila mmoja akijitahidi kumwangusha na kumshinda mpinzani wake. Basi moyo wa mtu anayejinyima unaonesha maajabu: huko, roho wabaya wanapambana na nafsi, huku Mungu na Malaika wakitazama pambano hilo. Zaidi ya hayo, kila saa mawazo mengi mapya huzalishwa na nafsi, na uovu pia huzipanda. Kwani nafsi ina mawazo mengi ya siri, na kwa wakati huu hasa huzalisha na kuzaa mawazo hayo; na uovu una mawazo na mikakati mingi, na kila saa huzalisha mawazo mapya dhidi ya nafsi, kwa sababu akili ndiye dereva wa gari, ambaye huendesha gari la roho, akishika mshipi wa mawazo, na hukimbia dhidi ya gari la kishetani, kama vile Shetani alivyoliandaa dhidi ya roho (40, 5).

g) Kutokana na hili, ni wazi kwamba vita dhidi ya dhambi na adui haikomi hapa pia; hivyo basi mapambano yasiyoisha dhidi ya mawazo na hisia za moyo. Hapa ni ya kificho zaidi.

57. Wengi, ingawa neema iko ndani yao, hawagundui kwamba wanaibiwa na dhambi. Kama vile, ikiwa msichana na mvulana wangeishi pamoja katika nyumba, na yule msichana, akishawishiwa na yule mwanamume, hatimaye akamkubali, akafanya uzinzi na kudharauliwa, ndivyo pia nyoka wa kutisha wa dhambi anakaa na roho, akishawishi na kuishawishi; na ikiwa anakubali, basi roho isiyo na mwili huingia katika muungano na uovu usio na mwili wa roho; yaani, roho huingia katika muungano na roho, na yeye anayekubali wazo la mwovu ndani yake na kulikubali hufanya uzinzi moyoni mwake. Kwa hiyo, kipimo cha mapambano yako ya kiroho hakiko katika kutenda uzinzi wa mawazo, bali katika kupinga kwa akili yako na kupigana vita vya ndani, kupigana dhidi ya uovu na kuupinga, na kutopata raha kwake katika mawazo yako. Na Bwana akiona utayari huu kwako, atakukubali katika Ufalme wake siku ya mwisho (15:26).

58. Ni katika asili ya mwanadamu kwamba hata yule aliyezama katika maovu na anayetenda dhambi anaweza kugeuka kwa wema, na hata yule aliyefungwa na Roho Mtakatifu na kuvutiwa na mambo ya mbinguni ana uwezo wa kugeuka kwa uovu. Na hata wale ambao wameonja neema ya Mungu na tayari wamekuwa washiriki wa Roho, wasipokuwa waangalifu, wanapoa na kuwa wabaya zaidi kuliko walivyokuwa walipokuwa wakiishi duniani. Na hili halitokei kwa sababu Mungu hubadilika au hana nguvu, au kwa sababu Roho hupungua, bali ni kwa sababu watu wenyewe hawako katika muafaka na neema, ndiyo maana wanapotoshwa na kuangukia katika maovu ya namna nyingi (15:34).

59. Wengine, wakiwa tayari wameonja utamu wa Mungu, bado wako chini ya ushawishi wa adui ndani yao, na, kwa ukosefu wa uzoefu, wanashangaa kwamba hata baada ya kutembelewa na Mungu, mawazo yao yanaendelea kuwa na ushawishi, hata wakati wa sakramenti za Kikristo. Lakini wale ambao wamezoea hali hii hawashangai, kama vile wakulima wenye uzoefu, kupitia utendaji wa muda mrefu, hawabaki bila wasiwasi kabisa wakati kuna mavuno tele, bali wanatarajia njaa na uhaba; na kinyume chake, wakati njaa au uhaba unawapata, hawapotezi tumaini lote, wakijua kwamba nyakati hubadilika. Ndivyo ilivyo pia katika mambo ya kiroho: roho inapokabiliwa na majaribu mbalimbali, haishangai wala haikati tamaa, kwa maana inajua kwamba, kwa ruhusa ya Mungu, yule mwovu anaruhusiwa kuijaribu na kuiadhibu; na kinyume chake, katikati ya utajiri wake mkuu na amani, haijivuni, bali hutarajia mabadiliko (16, 3).

60. Mtu anapozama kwa undani katika neema na kubarikiwa nayo, bado kuna sumu ya maovu ndani yake, lakini pia ana msaidizi anayemsaidia. Chemchemi inapotiririka, maeneo yanayozunguka hubaki na unyevu. Lakini mara tu joto linapoingia, chemchemi na maeneo ya jirani hukausha. Ndivyo ilivyo kwa watumishi wa Mungu, ambao neema imejaa ndani yao: hukausha tamaa zote zinazochochewa na Yule Mwovu na zile zinazojitokeza kiasili, kwa maana sasa watu wa Mungu wameinuka juu ya Adamu wa kwanza (16:4).

61. Wengine hupata pumziko kama hilo katika neema ya Mungu kiasi kwamba huwa na nguvu kuliko uovu unaoishi ndani yao; na ingawa wana maombi na amani kuu mbele za Mungu, nyakati zingine huwaathiriwa na mawazo maovu na hukamatwa na dhambi, ingawa bado wanaishi katika neema ya Mungu. Lakini watu wapuuzi na wajinga, neema inapofanya kazi ndani yao kwa kiasi fulani, hufikiri kwamba hakuna tena dhambi ndani yao; ilhali wale walio na busara na wenye hekima hawajivunji kujikana kwamba, ingawa wana neema ya Mungu, hawako chini ya ushawishi wa mawazo ya aibu na yasiyo safi (17:5).

62. Mara nyingi tunawapata miongoni mwa ndugu kwamba wengine, wakiwa wamepata furaha na neema kuu, kwa miaka mitano au sita, wangesema juu yao wenyewe: 'Shauku yetu imekauka' – na baadaye, walipojiona wameachiwa kabisa na shauku, uovu uliokuwa umejificha ndani yao ulianzishwa, na wakawaka na shauku, nao wakajishangaa wenyewe na kusema: 'Imetokeaje kwamba, baada ya muda mrefu namna hii, uovu kama huu umeibuka ndani yetu?' Kwa hiyo, hakuna mwenye akili timamu atakayethubutu kusema: 'Kwa kuwa neema inaishi ndani yangu, mimi niko huru kabisa kutokana na dhambi.' Kinyume chake, nguvu mbili zinafanya kazi katika akili. Wale wasio na uzoefu katika jambo hili, mara tu neema inapowaathiri hata kidogo,

hufikiri kwamba tayari wameshinda na wamekuwa Wakristo wakamilifu. Lakini kwa maoni yangu, ni hivi: jua linapong'aa katika anga safi, na mawingu yanakuja na kulifunika, yakizidisha unene wa hewa, jua, likiwa limefichwa nyuma ya mawingu, halipati hasara yoyote ile, si katika mwangaza wake wala katika kuwepo kwake. Ndivyo ilivyo kwa wale ambao hawajafikia utakatifu kamili. Wakati wakiishi katika neema ya Mungu, lakini bado wakiwa wamevamiwa na dhambi katika undani wa roho zao, wanajificha ndani yao msukumo wa asili na mawazo yanayowaimarisha katika jitihada zao za kumwelekea Mungu, ingawa hawajaimarika kikamilifu katika wema (17, 6).

63. Kinyume chake, hata wale ambao, katika undani wa roho zao, wanashikilia upande mwema—yaani, wanaongozwa na neema—wanabaki watumwa na wafungwa wa mawazo maovu na wanajikuta upande wa uovu. Kwa hiyo, busara kuu inahitajika kwa mtu kuthibitisha kupitia uzoefu jinsi mambo yalivyo ndani yetu. Basi, nawaambia kwamba hata Mitume wenyewe, wakiwa na Mfariji ndani yao, hawakukosa wasiwasi kabisa. Pamoja na furaha na shangwe zao, walipata pia hofu na kutetemeka kwa sababu ya kazi za neema yenyewe—si kwa sababu ya uovu; neema yenyewe iliwaonya wasipotee, hata katika jambo dogo kabisa. Kama vile mtu anayerusha kipande cha jiwe ukutani asisababishe uharibifu wowote, wala asisogeze ukuta kutoka mahali pake, au, kama vile mtu anayemlenga mshale mtu aliyevaa ngao haumdhuru wala chuma wala mwili, kwa sababu ngao huupenyeza mshale, vivyo hivyo, hata kama sehemu ya uovu ilikaribia Mitume, haikuwaletea madhara, kwa sababu walikuwa wamevaa nguvu kamilifu ya Kristo, nao wenyewe, kwa kuwa walikuwa wakamilifu, walikuwa na uhuru wa kutenda matendo ya haki. Kwa kuwa wengine husema kwamba, kupitia neema, roho haina cha kuwa na wasiwasi nacho, Mungu anahitaji hata kutoka kwa wale walio kamili roho iliyo tayari kumtumikia Roho, ili waweze kutenda kulingana na neema. Maana Mtume anasema: *'Msiizime Roho'* (1 Wathes. 5:19). (17, 7. 8).

64. Katika ulimwengu unaoonekana, ardhi yenyewe mara nyingi hutoa miiba; mkulima analima udongo, huutunza kwa bidii na kupanda mbegu; lakini miiba na magugu hukua na kuongezeka, kwa sababu Adamu, baada ya kosa lake, aliambiwa: *'Ardhi itakutoa miiba na miinamani kwa ajili yako'* (Mwa. 3:18). Mkulima anajitahidi tena, akichomoa miiba, lakini huongezeka hata zaidi. Letee hili akilini kiroho: kwa sababu ya Kuanguka, dunia hutoa miiba na mchicha kutoka moyoni; mwanadamu hulima dunia na kufanya kazi kwa bidii, lakini miiba ya roho waovu bado huchipuka. Kisha Roho Mtakatifu Mwenyewe huja kusaidia udhaifu wa mwanadamu, na Bwana hupanda mbegu ya mbinguni katika udongo huu wa moyo na kuulima. Na mbegu ya Bwana inapodondoka, miiba na miiba ya mwiba bado huchipuka. Bwana Mwenyewe na mwanadamu kwa mara nyingine wanachunga udongo wa roho, na roho saba mbaya na miiba bado huonekana na kuchipuka huko, hadi majira ya joto yanapofika, neema inapopata wingi, na miiba inakauka katika joto la jua (26:21).

65. Ingawa uovu upo katika asili yenyewe, hushamiri pale tu panapo pata nafasi ya kuchipua mizizi. Mijani myepesi ya ngano inaweza kuzibwa na magugu. Lakini wakati, kwa kuja kwa kiangazi, mimea inakauka, basi magugu hayadhuru ngano hata kidogo. Hebu tuseme kuna mizani thelathini ya ngano safi, lakini kuna mchanganyiko wa maganda ndani yake; kwa mfano, ikiwa kutakuwa na vikapu vichache tu – maganda hayataonekana katikati ya wingi wa ngano. Ndivyo ilivyo kwa neema: wakati zawadi na neema ya Mungu zinapoongezeka ndani ya mtu, na yeye anapostawi katika Bwana, basi uovu—ingawa unaweza kubaki ndani yake kwa kiasi fulani—hauwezi kumdhuru wala kuwa na nguvu juu yake, wala ushikio wowote ndani yake. Maana huu ndio kusudi la kuja kwa Bwana na malezi yake: kututuachilia huru—sisi walio watumwa, wenye hatia na walio chini ya maovu—na kutufanya washindi juu ya kifo na dhambi (26:22).

66. Je, Mitume wangeweza kutenda dhambi kama wangetaka, au neema ilikuwa na nguvu zaidi hata kuliko mapenzi yao wenyewe? Hawangeweza kutenda dhambi, kwa sababu, wakiwa wanaishi katika nuru na wenye neema hiyo, hawakawa na kiburi. Hata hivyo, hatusemi kwamba neema ilikuwa dhaifu ndani yao; bali, tunasisitiza kwamba neema inaruhusu hata watu wa kiroho waliokamilika kuwa na hiari yao wenyewe na uwezo wa kufanya wanachotaka, na kupendelea chochote wanachotaka. Na asili ya mwanadamu yenyewe, kwa kuwa dhaifu, ina uwezo wa kugeuka mbali na wema unaoishi ndani yake. Kama wale waliofunikwa kwa silaha kamili, wakiwa na silaha na vifaa vingine, tayari wako salama ndani, na maadui hawawashambulii—au hata wakifanya hivyo, bado wako na uwezo wa kutumia silaha zao, kupinga maadui zao, kuwashambulia vita na kutoka washindi— au, wakiwa na silaha, wasishambulie maadui zao, bali wafurahi pamoja nao na kuishi kwa amani; vivyo hivyo, Wakristo, wakiwa wamevalia nguvu kamilifu na wenye silaha za mbinguni, wakipenda, wanaweza kufurahia pamoja na Shetani na kuishi naye kwa amani, badala ya kupigana vita, kwa

sababu asili ya mwanadamu hubadilika kwa urahisi, na mwanadamu, kwa nguvu ya hiari anayo, anaweza, akipenda, kuwa mwana wa Mungu, au vilevile mwana wa upotevu (27:11).

67. Je, wakamilifu hukabili huzuni au mzozo? Au hawana wasiwasi kabisa? Hakuna mtu ambaye adui amekoma kumshambulia. Shetani hana huruma na anachukia wanadamu; kwa hiyo, hasiti kumshambulia kila mtu, ingawa kwa dhahiri hamshambulii kila mtu kwa nguvu sawa. Wengine huvumilia mapambano makali na mateso yanayotokana na dhambi, lakini wanatiwa nguvu na kuwa na hekima zaidi kupitia majaribu haya, wakipuuza nguvu inayowapinga, na hawako hatarini kwa jambo hili, kwa kuwa hawatikisiki na wana imani na wokovu wao, kwa kuwa wamezizoea mara nyingi na kupata uzoefu katika vita dhidi ya uovu, na Mungu Mwenyewe yu pamoja nao, wakiongozwa na Mungu, hupata pumziko. Wengine, hata hivyo, ambao bado hawajajifunza, wakipigwa na huzuni peke yake na vita ikawajia, mara moja huingia katika shida na maangamizi (15, 16, 17).

68. Wengine, wakiwa wamejijenga na chini ya ushawishi mkubwa wa neema ya Mungu ndani yao, waligundua viungo vyao vimetakaswa kiasi kwamba walihitimisha kwamba katika Ukristo hakukuwa tena na nafasi ya tamaa, bali kwamba akili safi na safifu ilipatikana, na kwamba mtu wa ndani tayari alikuwa akiruka katika mambo ya kimungu na ya mbinguni. Hivyo basi, mtu wa namna hiyo hufikiri kwamba bila shaka amefikia ukamilifu, na wakati tu anapojiona ameingia bandari salama – mawimbi humwinuka dhidi yake, na mara nyingine tena anajikuta katikati ya bahari, akisombwa hadi mahali ambapo hakuna kitu isipokuwa maji na anga, na kifo hakika. Hivyo, dhambi iliyoingia ndani yetu huleta kila aina ya tamaa mbaya. Lakini kwa kupewa tena neema fulani, na tuseme, kwa namna fulani, wakiwa wamepokea tone dogo kutoka kwenye vilindi vya bahari, wanagundua katika jambo hili hasa muujiza ukitokea saa kwa saa na siku kwa siku; na hivyo, kwa kutiwa chini ya kitendo cha ajabu, kipya na cha kimungu, wanastaajabia na kushangazwa na jinsi walivyodanganywa. Mwisho, neema, ikiwa ya kimungu na ya mbinguni, humwangaza, humwongoza na kumtuliza, ikipanga mambo yote kwa ajili ya wema (38, 4).

69. Tenda haki ndani ya mtu wa ndani, mahali ambapo madhabahu ya Kristo inasimama pamoja na hekalu lisilotawaliwa na uchafu, ili ushuhuda wa dhamiri yako ujivunie msalaba wa Kristo, unaotakasa dhamiri yako kutoka kwa matendo yaliyokufa, na uweze kumtumikia Mungu kwa roho yako, ukimjua Yeye unayemwabudu, kama ilivyoandikwa: *'Tunamwabudu yule tunayemjua'* (Yohana 4:22). Mwekeye nafsi yako kwa Mungu anayekuongoza; na roho yako iingie katika ushirika na Mungu, kama bibi harusi na bwana harusi wake. Maana imesema: *'Siri hii ni kuu; nasema juu ya Kristo'* (Efe. 5:32) na 'katika roho isiyo na lawama' (38:5).

70. Fikiria bustani yenye miti inayobeba matunda na mimea mingine yenye harufu nzuri; bustani nzima imepangwa na kupambwa kwa uzuri, na kwa ajili ya ulinzi, badala ya ua, imezungukwa na ukuta mfupi; zaidi ya hayo, mto unaotiririka kwa kasi unapita katikati yake. Ikiwa maji yatapiga ukuta, hata kidogo, yataharibu misingi yake, kupata njia ya kupita, hatimaye kuyeyusha kabisa misingi hiyo na, mara tu yatakapoingia bustanini, yatavunja na kung'oa mimea yote, kuharibu kazi yote, na kuifanya bustani kuwa kame. Ndivyo ilivyo kwa moyo wa mwanadamu. Ndani yake kuna mawazo matukufu, lakini mafuriko ya dhambi huendelea kukaribia moyo, yakiwa tayari kuuangusha na kuuvuta upande wao. Na akili, ingawa ni dhaifu kidogo, ikikubali mawazo machafu, basi roho za upendeleo tayari zimepata malisho huko; zimeingia kwa nguvu na kupindua uzuri wote, kuzifanya mawazo mema kuwa si kitu, na kuileta roho katika ukiwa (43, 6).

(i) Mbali na vita hii, vita nyingine—ya nje—inazuka. Kama vile neema ya Mungu inavyoanza kujidhihirisha katika moyo wa mfanyakazi, ndivyo pia mashambulizi ya uadui dhidi yake kutoka kwa watu wengine yanavyoanza. Adui, akifukuzwa kutoka ndani, anajihami kutoka nje. Hii imekuwa hali isiyoepukika kwa ukamilifu wa kiroho wa Mkristo.

71. Watu wa Mungu lazima wajitayarishe kwa mapambano na jitihada za kishujaa. Kama vile kijana shujaa anavyostahimili mapambano na kujibu mapigo anayopigwa kwa mapigo yake mwenyewe, ndivyo Wakristo wanapaswa kustahimili dhiki na mapambano ya nje na ya ndani, ili kwa kuvumilia mapigo, wapate ushindi kupitia uvumilivu. Hii ndiyo njia ya Ukristo. Pale Roho Mtakatifu alipo, mateso na mizozo hufuata kama kivuli. Je, unaona jinsi Nabii, ingawa Roho alifanya kazi ndani yao, walivyoteswa daima na watu wao wenyewe? Je, unaona jinsi Bwana, ambaye ni Njia na Ukweli, hakuoteswa na watu wa kigeni, bali na Watu wake wenyewe? Walikuwa ni watu wake wenyewe—Waisraeli—waliomtesa na kumwonea msalaba. Na hali ilikuwa vivyo hivyo kwa Mitume, kwani tangu wakati wa Msalaba Roho, Mfariji, alikuja na kukaa ndani ya Wakristo; hakuna Myahudi yeyote aliyeteswa tena, bali ni Wakristo pekee waliofanywa mashahidi. Kwa hiyo, hawapaswi kushangazwa na hili, kwani ukweli lazima uonewe (15:11).

72. Wala si bahati tu kwamba imeandikwa kumhusu Ayubu kwamba Shetani alimwomba, kwani hakuweza kufanya chochote kwa hiari yake bila ruhusa. Basi, shetani anamwambia nini Bwana? 'Mkabidhi mikononi mwangu, *"asipokukubali wewe mbele ya uso wako"*' (Ayubu 1:11)? Basi ndivyo ilivyo hata sasa: Ayubu ni yule yule, Mungu ni yule yule, na shetani ni yule yule. Wakati uleule Ayubu alipoona msaada wa Mungu, alipokuwa na bidii na shauku katika neema, Shetani alimwomba na akamwambia Bwana: 'Kwa kuwa Wewe unamsaidia na kumlinda, anakutumikia. Mwache na umkabidhi mikononi mwangu, *'asije akanibariki mbele Zako'*?" Hatimaye, kana kwamba ni kwa sababu roho imefarijika, neema huondoka, na roho hushikwa na majaribu. Hivyo basi, shetani huja, akilipatia maafa elfu moja, pamoja na kukata tamaa, kukata roho na mawazo maovu, na kuikandamiza roho ili kuidhoofisha na kuigeuza mbali na tumaini katika Mungu. Lakini nafsi yenye busara, iwe katika taabu au huzuni, haipotezi tumaini, bali inashikilia imara kile ilichonacho; na chochote kitakachoitwa juu yake, katikati ya majaribu elfu moja, ikivumilia yote, inasema: 'Hata nikifa, sitamwacha' (26:7–8).

73. Hata hivyo, waliyo haki wote, wakitembea katika njia nyembamba na ngumu, walimfurahisha Mungu hadi mwisho kabisa. Ibrahimu alikuwa tajiri machoni pa Mungu, lakini kwa ulimwengu alijiita vumbi na majivu (Mwanzo 18:27), na Daudi anasema kumhusu mwenyewe: *'Udharau wa wanadamu na dharau ya watu, mnyoo wala si mwanadamu'* (Zab. 21:7). Vivyo hivyo, Mitume na Manabii wote waliteseka na kudhihakiwa. Bwana Mwenyewe, Ambaye ni Njia na Mungu, aliyekuja si kwa ajili Yake bali kwa ajili yenu, ili awe kwenu mfano wa yote yaliyo mema—tazama katika unyenyekevu gani aliyekuja: Mungu, Mwana wa Mungu, Mfalme na Mwana wa Mafalme, alijichukua sura ya mtumwa, Anatoa dawa za uponyaji na anaponya wenye magonjwa, huku kwa nje akionekana, kana kwamba, ni mmoja wao (26:25).

74. Lakini msiipuuze utukufu wa Mungu mnapomwona amejinyenyekeza kwa nje na, kana kwamba, ni mmoja wetu: Alionekana hivyo kwa ajili yetu, si kwa ajili Yake mwenyewe. Tafakari kama Yeye hakuwa amejinyenyekeza kuliko wote katika saa ile walipopaza sauti, 'Msalibishe, msalibishe!' – na umati ukaungana pamoja! Kama ilivyo duniani, mfalme anapotangaza hukumu kwa mhalifu fulani, watu wote humdharau na kumnyanyasa, ndivyo pia Bwana, wakati wa kusulubishwa, kama mtu aliyehukumiwa kifo, alidharauliwa kabisa na Mafarisayo. Na walipomtemea mate usoni mwake, wakamwekea taji la miiba, na kumpiga mashavuni, je, hili halikuvuka kipimo cha unyenyekevu wote? Maana imeandikwa: *'Nilitoa mgongo wangu kwa wale wakanipiga, na uso wangu kwa wale wakanikamua ndevu; sikuficha uso wangu mbali na mate, wala mashavu yangu mbali na mapigo'* (Isaya 50:6). Basi, ikiwa Mungu alivumilia unyanyasaji, mateso na unyenyekevu mwingi kiasi hicho, haijalishi jinsi unavyoweza kujinyenyekeza—kwa kuwa kwa asili wewe ni dhaifu na mwenye kufa—hutaweza kamwe kufanya chochote kinachoweza kulinganishwa na Bwana wako. Kwa ajili yako, Mungu alijinyenyekeza, lakini wewe haujinyenyekezi hata kwa ajili yako mwenyewe, bali unajikuza na kujigamba. Alikuja kubeba huzuni na taabu, na kukupa amani Yake; lakini wewe huko tayari kuvumilia uchovu na mateso, ili kupitia hayo majeraha yako yaponeshwe. Utukufu uwe kwa mateso Yake na uvumilivu Wake milele na milele (26:26).

75. Ikiwa Mungu alitembea njia hii duniani, basi nanyi lazima mfuate nyayo Zake. Hivyo ndivyo Mitume na Manabii walivyotembea. Na sisi, ikiwa tunataka kujengwa juu ya msingi wa Bwana na Mitume, lazima tufuate mfano wao. Kwa maana Mtume anasema kwa Roho Mtakatifu: *'Kufuatana nami, kama mimi ninavyofuatana na Kristo'* (1 Kor. 4:16). Lakini ikiwa unapenda utukufu wa kibinadamu, unatamani kuabudiwa, na unatafuta raha kwa ajili yako mwenyewe, basi umepotea kutoka kwa njia. Ni lazima umsalibishwe pamoja na Aliyesalibishwa, uotesha pamoja na Aliyeteswa, ili baadaye uweze kutukuzwa pamoja na Aliyetukuzwa (Rum. 8:17). Maana bibi harusi lazima ahangaike pamoja na Bwana harusi na, kupitia hili, awe mshirika na mrithi pamoja na Kristo. Na hakuna aliyeidhinishwa, bila kuteseka, kuingia katika mji wa watakatifu kwa njia ambayo siyo laini, nyembamba na finyu, ili kupumzika na kutawala pamoja na Mfalme kwa enzi zisizo na mwisho (12:5).

76. Je, Shetani ameruhusiwa kutushambulia kwa kiasi fulani tu, au kadri anavyotaka? Lengo lake si Wakristo pekee, bali pia waabudu sanamu na ulimwengu wote. Kwa hiyo, kama angeruhusiwa kushambulia kadri anavyotaka, angeangamiza kila mtu. Kwa nini iko hivi? Kwa sababu hili ni kazi yake na hivyo ndivyo mapenzi yake. Lakini kama vile mfinyanzi, anapoweka vyombo kwenye moto, huongeza moto wa tanuru kwa kiasi—sio kwa wingi mno, ili vyombo visivunjike kwa kuchomwa kwa muda mrefu kuliko inavyohitajika, wala sio kwa uchache mno, ili, vikibaki bila kuchomwa, hivyo haziharibiwi bure, ndivyo pia fundi anayefanya vitu vya fedha na dhahabu anatumia moto kwa kiasi; maana akiongeza moto, dhahabu na fedha huteyuka, huwa kioevu na hupotea, na kama vile akili ya binadamu inavyoweza kupima mizigo kulingana na aina ya

mnyama wa kubeba mizigo—iwe ngamia au mnyama mwingine—na kubaini kwa usahihi uzito ambao inaweza kubeba, ndivyo zaidi Mungu, Ambaye anajua nguvu za vyombo vya binadamu, anavyoruhusu nguvu zinazopingana kutenda kwa viwango tofauti (26:3).

i) Kwa kuvumilia haya yote kwa subira na kutompa adui chochote, roho husafika zaidi na hujifungua kwa nguvu kuu za neema ya Roho Mtakatifu, ambayo hatimaye huonekana katika miale ya ufahamu, katika hali maalum za furaha ya kimaadili, katika maono na mwongozo. Inaonekana wazi kwamba roho inakaribia ukamilifu.

77. Mtu akimpenda Mungu, Mungu humweka upendo wake juu yake; kwa yeyote aliyewahi kuamini katika Mungu, Yeye humpa imani ya mbinguni, na mtu huyo hufanywa mkamilifu. Kwa hiyo, kama vile mnavyomtolea zawadi kutoka kwa viungo vyenu, vivyo hivyo Yeye, kwa njia ileile, atakabidhi kwa roho yenu kutoka kwa viungo vyake, ili mpate kufanya yote kwa usafi, kupenda, na kuomba (15, 20).

78. Mariamu aliacha kila kitu, akaketi miguuni pa Bwana, na amekuwa akimsifu Mungu mchana kutwa. Je, unaona jinsi kuketi miguuni pake kunavyozidi upendo? Lakini ili neno la Mungu liangaze zaidi, sikiliza zaidi. Kama mtu yeyote anampenda Yesu na anamsikiliza kama inavyostahili, na si kusikiliza tu bali anakaa katika upendo, basi Mungu tayari anataka kuzawadia roho hiyo kwa namna fulani kwa upendo huu, ingawa mtu huyo hajui atakachopokea, au kwa kiwango gani Mungu atamwonyesha neema yake roho hiyo. Kwa maana hata kwa Mariamu, aliyempenda na kukaa miguuni pake, hakumpa tu tuzo, bali kutoka katika kiini chake mwenyewe alimpa nguvu fulani iliyofichika. Maneno yenyewe ambayo Mungu alimwambia Mariamu yalikuwa roho na nguvu fulani. Maneno haya yaliingia moyoni mwake, yakawa roho ndani ya roho yake, na nguvu ya Kimungu ikajaa moyo wake; maana popote pale ambapo nguvu hiyo hupandwa mizizi, bila shaka hukaa hapo kama mali isiyoweza kuchukuliwa. Ndiyo maana Bwana, akijua alichompa, alisema: *'Marya amechagua sehemu iliyo bora'* (Luka 10:42). Lakini baadaye, hata yale aliyoyafanya Marta kwa tamaa ya kumtumikia yalimfikisha kwenye zawadi ileile, kwani yeye pia alipokea nguvu ya kimungu katika roho yake (12:16).

79. Na je, ni ajabu kwamba wale waliomjia Bwana na kuungana naye kimwili walipata nguvu? Wakati mwingine Mitume wangesema neno, na Roho Mtakatifu angewajia waumini (Matendo 10:44). Kornelio alipokea nguvu kutokana na neno alilosikia. Na zaidi ya hayo, Bwana alipozungumza na Mariamu, au na Zakayo, au na yule mwanamke mwenye dhambi ambaye, akiwa na nywele zake zilizonyoshwa, alifuta miguu ya Bwana, au na yule mwanamke Msamaria, au na yule mwizi – basi nguvu ilidhihirika, na Roho Mtakatifu aliingia katika umoja na roho zao. Na sasa, wale wanaompenda Bwana, wakiwa wameacha kila kitu na kudumu katika maombi, kwa siri wanajifunza kile ambacho hawakuwahi kukijua hapo awali. Ukweli Mwenyewe, kwa hiari Yake, hujidhihirisha kwao na kuwafundisha: *'Mimi ni Ukweli'* (Yohana 14:6). Mitume wenyewe, walipokuwa na Bwana kabla ya Msalaba, walishuhudia miujiza mikubwa—kama vile wenye ukoma kusafishwa na wafu kufufuliwa—lakini hawakujua jinsi nguvu ya Kimungu inavyoishi na kufanya kazi ndani ya moyo; hawakujua kwamba wao wenyewe wangezaliwa upya kiroho, wangekuwa katika umoja na roho ya mbinguni, na kuwa kiumbe kipya. Walimpenda Bwana kwa ajili ya miujiza Aliyofanya. Mwishowe, Bwana aliwaambia: 'Mbona mmestaajabia miujiza? Nawaachia urithi mkuu, ambao ulimwengu wote hauwezi kumiliki' (12:17).

80. Maneno ya Bwana yalikuwa bado fumbo kwao hadi alipoamka kutoka kwa wafu na, kwa ajili yetu, akapanda mbinguni kwa mwili. Kisha Roho wa Mfariji akashuka juu yao na kuungana na roho zao. Ukweli wenyewe hujidhihirisha katika roho za waumini, na mtu wa mbinguni huja kwa mtu wako, na kuna ushirika mmoja kati yao. Kwa hiyo, kwa wale wanaoendelea katika utumishi na kufanya kila kitu kwa bidii kwa shauku ya imani na upendo kwa Mungu, hili hatimaye huwapeleka kwenye maarifa ya Ukweli wenyewe, kwa maana Bwana hujidhihirisha kwa roho zao na kuwafundisha kuishi katika Roho Mtakatifu (12:18).

81. Imesemwa: *'Onjeni mkaone ya kuwa Bwana ni mwema'* (Zab. 33:9); na onjo hili, bila shaka, ni nguvu tendaji ya Roho, ambayo hufanya huduma yake katika moyo. Kwa wale ambao ni wana wa nuru na wanaitumikia Agano Jipya katika Roho Mtakatifu hawajifunzi chochote kutoka kwa wanadamu, bali hufundishwa na Mungu. Neema yenyewe huandika sheria za Roho katika mioyo yao. Kwa hiyo, lazima wapate uthibitisho si tu katika Maandiko, yaliyoandikwa kwa wino, bali pia katika mbao za moyo, ambapo neema ya Mungu huandika sheria za Roho na mafumbo ya mbinguni; kwa maana moyo hutawala kwa mamlaka na kifalme juu ya mwili wote. Na neema inaposhika sehemu za ndani kabisa za moyo, basi hutawala viungo na mawazo vyote, kwani huko ndiko kuna akili na mawazo yote, na tumaini la roho. Ndiyo maana neema huenea viungo vyote vya mwili (15:18).

82. Mtu wa namna hiyo, kama ilivyoandikwa (1 Kor. 2:14), humtambua kila mtu. Anamjua kila mmoja kutokana na chanzo anachotoka, mahali alipoishia, na hatua aliyofikia; lakini hakuna yeyote kati ya wale wenye roho ya ulimwengu anayeweza kumjua au kumhukumu. Ni wale tu wenye Roho hii ya mbinguni ya Mungu ndani yao wanaoweza kutambua wenzao, kama Mtume anavyosema: *'Wenye roho huwahukumu wenye roho'* (9:8).

83. Wale ambao wameonwa kuwa wastahiki kuwa watoto wa Mungu na kuzaliwa upya kwa Roho Mtakatifu, wakiwa na Kristo ndani yao anayewangaza na kuwafariji, waongozwa na Roho kwa njia nyingi na mbalimbali, na neema hufanya kazi kwa njia isiyoonekana katika mioyo yao katikati ya amani ya kiroho. Lakini tujitwike picha kutoka kwa raha zinazoonekana za ulimwengu huu ili kuonyesha, kwa sehemu, jinsi neema inavyofanya kazi katika roho za watu kama hao. Wakati mwingine huwa na furaha, kana kwamba wako kwenye karamu ya kifalme, na hufurahi kwa furaha isiyoelezeka na shangwe. Wakati mwingine, huwa kama bibi harusi, aliyetulizwa na amani ya kimungu katika umoja na bwana harusi wake. Wakati mwingine, pia, kama malaika wasio na miili, wakiwa bado katika mwili, huhisi ndani yao uwezekano uleule wa kupaa na roho inayoinuka. Wakati mwingine, huwa kana kwamba wako katika furaha kuu ya karamu, wakifurahiwa na kufurahiwa na Roho, wakifurahia mafumbo matakatifu ya kiroho (18:7).

84. Lakini nyakati zingine huonekana kulia na kuomboleza jamii ya wanadamu na, wakimwombea Adamu kwa ujumla, hutokwa na machozi na kulia, wakiwa wamewasha na upendo wa kiroho kwa wanadamu. Wakati mwingine Roho huwawasha kwa furaha na upendo kiasi kwamba, kama ingewezekana, wangewachukua watu wote mioyoni mwao, bila kufanya ubaguzi kati ya wabaya na wema. Wakati mwingine, katika unyenyekevu wa roho, hujinyenyekeza sana mbele ya kila mtu kiasi kwamba hujiona kuwa wa mwisho kabisa na wadogo kuliko wote. Wakati mwingine Roho huwaweka daima katika furaha isiyoelezeka. Wakati mwingine wanafananishwa na shujaa mwenye nguvu ambaye, akiwa amevaa ngao ya kifalme, huenda kupigana na maadui zake na kupigana kwa ujasiri ili kuwashinda. Kwa maana kwa njia ileile, mpiganaji wa kiroho huvaa ngao ya mbinguni ya Roho, huwafikia maadui zake na kuendesha vita dhidi yao, ili kuwaweka chini ya miguu yake (18:8).

85. Wakati mwingine roho hupata pumziko katika aina fulani ya utulivu mkuu, ukimya na amani, ikiishi katika furaha safi ya kiroho, katika utulivu na furaha isiyoelezeka. Wakati mwingine, kwa neema ya Mungu, huwezeshwa kuelewa mambo fulani, kufikia hekima isiyoelezeka, na kuongozwa na Roho asiyeelezeka—mambo ambayo hayawezi kuwekwa katika maneno au kusemwa kwa sauti kubwa. Wakati mwingine, mtu hufanana na mtu wa kawaida tu. Hivyo basi neema hufanya kazi kwa njia mbalimbali miongoni mwa watu na kuiongoza roho kwa njia nyingi, ikileta utulivu kulingana na mapenzi ya Mungu, na kuifunza kwa njia mbalimbali ili iweze kuwasilishwa kwa Baba wa mbinguni ikiwa kamilifu, isiyo na lawama na safi (18, 9).

86. Kazi hizi hasa za Roho ambazo tumeorodhesha hufikia kiwango kikubwa zaidi kwa wale walio karibu na ukamilifu. Kwani aina mbalimbali za faraja ya neema huonyeshwa kwa njia tofauti kupitia neno na hutendeka mwendelezo ndani ya watu, kiasi kwamba kazi moja hufuata nyingine. Roho inapopaa hadi ukamilifu wa Roho, ikiwa imesafishwa kabisa kutoka kwa tamaa zote, na, katika ushirika usioelezeka, ikifikia umoja na muungano na Roho Mfariji, na, ikiwa imeungana na Roho, inapohesabiwa kuwa na haki ya kuwa roho, basi inakuwa nuru tupu, jicho moja, roho moja, furaha yote, amani yote, shangwe yote, upendo wote, rehema zote, wema wote na fadhili. Kama jiwe lililoko katika vilindi vya bahari linavyozungukwa pande zote na maji, ndivyo pia watu hawa, wakiwa wameungana kwa kila njia na Roho Mtakatifu, wanakuwa kama Kristo, wakiwa na sifa za nguvu ya kiroho ndani yao, na wakibaki kiroho wasio na lawama, wasio na doa na watakatifu. Kwani wale waliokombwa na Roho wanawezaje kutoa tunda la maovu kwa nje? Kinyume chake, matunda ya Roho (18:10) daima na katika mambo yote huangaza ndani yao.

87. Mwingine huingia kupiga magoti – na moyo wake hujawa na nguvu za kimungu; roho yake hufurahi na Bwana, kama bibi harusi na bwana harusi wake, kulingana na maneno ya Nabii Isaya, anayesema: *'Kama vile bwana harusi anavyofurahi kwa bibi harusi, ndivyo Bwana atakavyofurahi kwa ninyi'* (Isaya 62:5). Na wakati mwingine, akiwa amejishughulisha na kitu fulani siku nzima, hutenga saa moja kwa ajili ya maombi – na nafsi yake ya ndani, kwa furaha kuu, huchukuliwa na kupelekwa katika hali ya maombi, katika vilindi visivyo na kikomo vya enzi hiyo, hata akili, ikiruka na kufurahi, huvama kabisa humo. Wakati huu, mambo ya kidunia husahaulika katika mawazo yake, kwani mawazo yake yamejaa na kuvutiwa na Kimungu, kimbinguni, kisicho na mipaka, kisichoweza kueleweka, na kitu cha ajabu ambacho midomo ya binadamu

haiwezi kukitaja. Katika saa hii, mtu huomba na kusema: 'Lo, laiti roho yangu ingeondoka pamoja na maombi yangu' (8:1).

88. Je, mtu huingia katika hali hii kila wakati? Ni kweli kwamba neema hukaa daima, hukita mizizi na hufanya kazi kama chachu ndani ya mtu tangu utotoni, na uwepo huu unaodumu ndani ya mtu unakuwa, kana kwamba, kitu cha kawaida na kisichotenganishwa, kana kwamba ni sehemu ya nafsi yake; hata hivyo, kama inavyopenda, hubadilisha kazi zake ndani ya mtu kwa manufaa yake. Wakati mwingine moto huu hupamba na kuwaka kwa nguvu zaidi, ilhali nyakati zingine huonekana dhaifu na mnyonge; nyakati zingine mwanga huu huwaka zaidi, ilhali nyakati zingine hupungua na kufifia; na taa hii, inayowaka na kung'aa daima, wakati mwingine huwa wazi zaidi, ikiwaka kwa mwangaza mkali kutokana na furaha ya upendo wa Mungu, ilhali nyakati zingine hutoa mwangaza wake kwa uchache, na mwanga uliomo ndani ya mwanadamu unakuwa dhaifu (8, 2).

89. Zaidi ya hayo, kwa wengine, alama ya msalaba ilionekana katika nuru na ikachorwa ndani ya nafsi. Wakati mwingine, pia, alipokuwa akisali, mtu angeingia katika aina fulani ya furaha ya kiroho; ilionekana kana kwamba alikuwa amesimama kanisani mbele ya madhabahu, na mikate mitatu ililetwa kwake, kana kwamba imechachuliwa kwa mafuta; na kadiri alivyoiwaja, mikate hiyo ilikua na kuinuka. Wakati mwingine, pia, nguo fulani yenye mwangaza ingeonekana, ambayo mfano wake hauonekani duniani katika enzi hii na ambayo mikono ya wanadamu haiwezi kuutengeneza. Maana kama vile Bwana, alipopanda mlima na Yohana na Petro, alivyobadilisha mavazi Yake na kuyafanya yaangaze kama radi, ndivyo ilivyokuwa kwa vazi hili; na mtu aliyevaa vazi hilo alijaa mshangao na mshangamko. Hata hivyo, nyakati zingine, nuru hii, ikionekana moyoni, ilifunua nuru ya ndani kabisa, ya kina na iliyofichika zaidi; kwa hiyo mtu, aliyezama kabisa katika utamu na tafakari kama hiyo, hakuwa tena na udhibiti juu yake mwenyewe, bali alikuwa, kana kwamba, mtu mwitu na mgeni kwa ulimwengu huu, kwa sababu ya wingi wa upendo na utamu na kwa sababu ya mafumbo yaliyofichika, ili kwamba mtu, akiwa amepokea uhuru wakati huo, afikie kipimo kamili, akawa mtakatifu na huru kutokana na dhambi. Lakini baada ya hili, neema ilipungua na pazia la nguvu kinyume likashuka; hata hivyo, neema ilibaki kuonekana, tuseme, kwa sehemu, na katika kiwango fulani cha chini cha ukamilifu (8, 3).

90. Mtu lazima, tuseme, apite katika hatua kumi na mbili na kisha afikie ukamilifu. Wakati mwingine, kwa kweli hufikia hali hii na kufikia ukamilifu. Kisha neema huanza kufanya kazi kwa udhaifu tena, na mwanadamu hushuka ngazi moja na kusimama kwenye ngazi ya kumi na moja. Lakini mwingine, aliye tajiri kwa neema, husimama mchana na usiku katika ngazi ya juu kabisa, akiwa huru na safi, daima amevutiwa na kutukuzwa. Na sasa, mtu ambaye miujiza hii imefunuliwa kwake na ambaye ameipitia mwenyewe—kama hili lingekuwa hali yake daima—hangeweza tena kujitwika jukumu la kujenga Neno, au mzigo mwingine wowote; angekataa kusikiliza au kujihangaisha, kama ilivyo desturi, na nafsi yake na siku inayokuja, bali angekaa tu pembezoni, akiwa katika mshangao na furaha kuu. Ndiyo maana kipimo kamili hakimpeanwi, ili aweze kushughulikia utunzaji wa ndugu na huduma ya Neno, isipokuwa ikiwa kizingiti cha uzio kimevunjwa tayari na kifo kimeshushwa (8:4).

91. Hata hivyo, kwa uhalisia, ndivyo ilivyo: kama hewa iliyobanwa, aina fulani ya nguvu ya giza hukaa juu ya mtu na kumfunika kidogo. Mwenge huwaka na kung'aa bila kukoma; lakini pazia, kana kwamba, linakaa juu ya mwanga, na hivyo mtu hukiri kwamba bado si mkamilifu na hajawekwa huru kabisa kutokana na dhambi; kwa hiyo, inaweza kusemwa kwamba ukuta wa mgawanyiko tayari umeangushwa na kuvunjika, lakini kwa upande mwingine haujabomolewa kabisa au kwa kudumu. Kwa maana kuna nyakati ambapo neema huwasha, hutuliza na kufariji mtu kwa nguvu zaidi, na kuna nyakati ambapo hupungua na kufifia, kama vile yenyewe inavyopanga hivi kwa manufaa ya mtu huyo. Basi, ni nani ambaye, hata kwa muda mfupi, amewahi kufikia ukamilifu, na kuonja na kupata hali hiyo? Hadi leo, sijui Mkristo hata mmoja aliye mkamilifu au huru. Kinyume chake, hata kama mtu anapata pumziko katika neema, anafikia mafumbo na mafunuo, na anahisi utamu mkuu wa neema, dhambi bado hukaa ndani yake. Watu wa aina hiyo, kwa sababu ya wingi wa neema na nuru ndani yao, hujiona kuwa huru na wakamilifu, lakini wanakosea katika hili, wakapotoshwa kwa ukosefu wa uzoefu na neema ile ile inayofanya kazi ndani yao. Na bado sijawahi kuona mtu huru hata mmoja; na, kwa kuwa nyakati zingine mimi mwenyewe nimewahi kufikia hatua hiyo kwa kiasi fulani, nimekuja kuelewa na kujua kwa nini hakuna mtu mkamilifu (8, 5).

92. Tuambie, uko katika hatua gani? – Sasa, baada ya alama ya msalaba, neema hufanya kazi kwa namna ambayo hutuliza viungo vyote na moyo, kiasi kwamba roho, kwa furaha kuu, inakuwa kama mtoto mchanga asiye na hatia, na mtu hatahukumu tena Mgiriki, wala Myahudi, wala mwenye dhambi, wala mtu wa

kawaida, bali mtu wa ndani huwatazama wote kwa jicho safi na hufurahi kwa ulimwengu wote, na hutamani kwa njia zote kuwaheshimu na kuwapenda Wagiriki na Wayahudi. Wakati mwingine, yeye, mwana wa wafalme, huweka tumaini thabiti namna hiyo katika Mwana wa Mungu kama alivyo katika baba yake mwenyewe. Milango humfunguka mbele yake, naye huingia katika makao mengi; na anapoingia, milango humfunguka tena mbele yake kwa idadi sawa—kwa mfano, kutoka makao mia moja hadi mia nyingine—naye hutajirika; na kadiri anavyotajirika, miujiza mipya humfunuliwa kwa kipimo sawa. Kwake, kama mwana na mrithi, amewekewa amana kile ambacho hawezi kuelezwa na asili ya mwanadamu, wala kusemwa na midomo au ulimi (8:6).

7. Kiwango cha Juu Zaidi cha Ukamili wa Kikristo

1. Nabii Ezekieli alisimulia maono na dhihiri ile ya kimungu na ya utukufu aliyoiona, na akaielezea kama dhihiri iliyojaa mafumbo yasiyoweza kuelezwa. Kwani aliona uwanjani gari la kerubi, likivutwa na viumbe wanne wa kiroho. Kila kiumbe hai kilikuwa na nyuso nne: moja ilikuwa uso wa simba, nyingine uso wa tai, ya tatu uso wa ndama, na ya nne uso wa mwanadamu. Na kila uso ulikuwa na mbawa, kiasi kwamba haikuwa rahisi kutofautisha upande gani ulikuwa mbele au nyuma. *'Tama zao* zilijaa' *'macho'*, na vifua vyao pia vilijaa macho, na hakukuwa na mahali palipokuwa halijaa macho. Kando ya kila uso kulikuwa na magurudumu matatu, kama gurudumu ndani ya gurudumu, na kulikuwa na roho ndani ya magurudumu hayo. Na Nabii akaona kilichoonekana kama umbo la mwanadamu, na miguu yake ilikuwa kama ya yakuti samawi. Gari hili (yaani, Kerubi na viumbe wenye uhai) lilimchukua Bwana akiwa ameketi juu yake. Kila mahali alipotaka kwenda, viumbe wenye uhai waligeuza nyuso zao upande huo. Na Nabii akaona, chini ya mabawa ya kerubi, kana kwamba, *'mkono wa mwanadamu'* uliowashikilia na kuwatunga (Ezekieli 1:5–28 na sura ya 10). (1:1).

2. Kile ambacho Nabii aliona katika maono yake kilikuwa cha kweli na bila shaka, lakini kilielekeza kwenye kitu kingine; kilitabiri kitu cha fumbo na cha kimungu, fumbo lililofichwa kweli kwa vizazi vya zamani, lakini likafunuliwa katika siku za mwisho, wakati wa kuja kwa Kristo. Nabii aliona fumbo la roho iliyotengewa kupokea Bwana wake na kuwa kiti cha enzi cha utukufu wake. Kwa maana roho, ambayo Roho—akiwa ameiiandaa kama kiti chake na makao yake—ameiona kuwa na haki ya kushiriki nuru Yake na ameangaza kwa uzuri wa utukufu Wake usioelezeka, inakuwa nuru kamilifu, uso kamilifu, jicho kamilifu; hakuna sehemu hata moja yake ambayo haijaajaa nuru ya macho ya kiroho; yaani, hakuna sehemu yoyote iliyokolezwa, bali imetengenezwa kabisa kwa nuru na roho; imejaa macho kabisa na haina upande wa mwisho au wa nyuma, bali huonekana kama uso kutoka kila pembe, kwa sababu uzuri usioelezeka wa utukufu wa Nuru ya Kristo umeshuka juu yake na unaishi ndani yake. Na kama vile jua lilivyo sawa kila mahali, likiwa halina sehemu ya mwisho au inayokosekana, bali, likiundwa na sehemu zote zinazofanana, linawaka kabisa kwa nuru, na ni nuru yote; au kama moto—yaani, nuru halisi ya moto— ikiwa kabisa kama yenyewe na ikiwa ndani yake hakuna sehemu ya 'kwanza' wala 'ya mwisho', wala sehemu kubwa zaidi au ndogo zaidi—ndivyo pia roho, ikiwa imetawaliwa kabisa na uzuri usioelezeka wa utukufu wa nuru kutoka kwa uso wa Kristo, na ikiwa imeingia kikamilifu katika ushirika na Roho Mtakatifu na kuonekana kuwa na haki ya kuwa makao na kiti cha enzi cha Mungu, inakuwa kabisa jicho, kabisa nuru, kiwa uso kamili, utukufu kamili, roho kamili, kama Kristo alivyomwandalia, kupanga na kumvika uzuri wa kiroho; Yeye ambaye anamchukua, anamuongoza, anamtegemeza na kumuinua. Maana imesema kwamba *'mkono wa mwanadamu'* ulikuwa chini ya kerubimu (Ezek. 1:8). Kristo Mwenyewe anabeba roho na kuiongoza (1:2).

3. Viumbe wanne wenye uhai walioubeba gari hilo walikuwa wakilisha nguvu kuu za kiakili za nafsi. Kama vile tai anavyotawala ndege, simba anavyotawala wanyama wa porini, ng'ombe anavyotawala wanyama wapole, na mwanadamu anavyotawala viumbe vyote, ndivyo pia katika nafsi kuna nguvu za kiakili zenye utawala zaidi, yaani hiari, dhamiri, akili na nguvu ya upendo. Magari ya roho huongozwa na viumbe hao; ndani yake Mungu huishi. Kwa tafsiri nyingine, bila shaka, hii inahusu Kanisa la mbinguni la Watakatifu. Na kama vile Nabii anavyozungumzia wanyama hao, akisema kwamba urefu wao ulikuwa mkubwa mno, kwamba walikuwa wamejaa macho, na kwamba hakuna aliyeweza kuhesabu idadi ya macho yao au kupima urefu wao, kwa sababu maarifa ya hili hayajatolewa—kama vile kila mtu anavyopewa kuona nyota mbinguni na kushangazwa nazo, lakini haiwezekani kwa yeyote kujua idadi yao— kwa njia ile ile, imewekwa kwa wote wanaotamani kujitahidi kuingia katika Kanisa la mbinguni la Watakatifu na kupata furaha ndani yake; lakini kujua na kuelewa idadi ya Watakatifu—hii ni ya Mungu Mmoja. Yeye anayeketi juu ya gari la kivita na juu ya kiti cha enzi cha viumbe hao watakao—au ndani ya kila roho ambayo imekuwa kiti chake cha enzi na kiti

chake, ikawa jicho na nuru—huyasogea na kuzunguka, ameketi juu yake, akiitawala kwa mihimili ya Roho na kuiongoza kama Yeye mwenyewe anavyojua vyema. Kama vile wanyama wa kiroho hawakusafiri popote walipotaka wenyewe kwenda, bali popote aliyeketi juu yao na kuwaongoza alivyojua na kutaka, ndivyo pia hapa Yeye mwenyewe hutawala na kuongoza, akionyesha njia kwa Roho wake. Hivyo basi, si kwa hiari yao wenyewe, wanapopenda, kwamba roho hupaa mbinguni, bali Mungu huelekeza roho, ikiwa imejitenga na mwili, kujitahidi kwa fikra kuelekea mbinguni; na tena, Ikipomvutia Yeye, hutembea katika mwili na katika fikra zake, na kwa mapenzi Yake haswa hufika hadi ncha za dunia, naye huifunulia mafumbo. Ee Mtawala wa kweli bora, mwema, wa pekee na wa kweli! Basi, ikiwa roho sasa imetukuzwa na imeungana na Roho, miili pia itashiriki katika ufufuo (1:3).

4. Kuhusu roho za waadilifu kuwa nuru ya mbinguni, Bwana mwenyewe aliwaambia Mitume: *'Ninyi ni nuru ya ulimwengu'* (Mathayo 5:14). Akiwa amewafanya wenyewe kuwa nuru, aliagiza ulimwengu uangazwe kupitia wao, na anasema: *'Hakuna mtu huwasha taa akaiweka chini ya ndoo, bali juu ya kinara, ili iwake nuru kwa wote walio ndani ya nyumba. Vivyo hivyo, nuru yenu na ing'ae mbele ya watu'* (Mathayo 5:15–16). Na hii inamaanisha: msiifiche zawadi mliyopokea kutoka Kwangu, bali mshirikishe wote wanaoitamani. Na tena: *"Jicho ni taa ya mwili: jicho lako likiwa safi, mwili wako wote utajaa nuru; lakini jicho lako likiwa baya, mwili wako wote utajaa giza. Basi nuru iliyo ndani yako ikawa giza, je, giza hilo ni kuu kiasi gani!"* (Mathayo 6:22–23)? Kama vile macho ndivyo nuru ya mwili—na yanapokuwa na afya, mwili wote hupata nuru, lakini kitu kinapoingia machoni na kuyafunika, basi mwili wote huingia gizani—ndivyo Mitume wamewekwa kuwa macho na nuru kwa ulimwengu wote. Kwa hiyo, Bwana, akiwaamuru, alisema: 'Mkiwa ninyi, mkiwa nuru ya ulimwengu, mkisimama imara na msianguke, basi mwili wote wa ulimwengu utang'azwa. Lakini ikiwa ninyi, mlio kuwa nuru ya ulimwengu, mmechanganyikiwa, basi giza—yaani, ulimwengu—litakuwaje?" Hivyo basi, Mitume, wakiwa wamekuwa nuru, walitumika kama nuru kwa wale waliamini, wakiangaza mioyo yao kwa nuru ile ya mbinguni ya Roho ambayo wao wenyewe walikuwa wameangazwa nayo (1:4).

5. Wale waliyoivua nafsi ya kale ya udongo, na ambao Yesu aliwavua mavazi ya ufalme wa giza, waliavishwa nafsi mpya ya mbinguni, Yesu Kristo. Na Bwana aliwavika mavazi ya ufalme wa nuru isiyoelezeka, mavazi ya imani, tumaini, upendo, furaha, amani, rehema na wema, na vivyo hivyo katika mavazi mengine yote ya kimungu, yanayotoa uzima ya nuru, uzima na pumziko lisiloelezeka, ili, kama vile Mungu alivyo upendo, furaha, amani, wema na rehema, ndivyo pia mwanadamu mpya aweze kuwa hivyo kwa neema (2:4–5).

6. Wakristo waliotimia, ambao wameonwa kuwa wastahiki kuingia katika kipimo cha ukamilifu na kumkaribia Mfalme, daima hujitolea kama dhabihu kwa Msalaba wa Kristo. Kama vile katika enzi za Manabii upako ulivyoheshimiwa sana, kwa sababu wafalme na manabii walipakwa mafuta, ndivyo pia sasa watu wa kiroho, waliopakwa mafuta ya mbinguni, wanakuwa Wakristo kwa neema, ili wawe wafalme na manabii wa mafumbo ya mbinguni. Wao ni wana, mabwana, na miungu, waliofungwa, watekwa, waliotupwa chini, wamesulubishwa, na waliotolewa kama zawadi. Ikiwa upako wa mafuta, kama yale yanayopatikana kutoka kwa mmea wa kidunia, kutoka kwa mti unaoonekana, ulikuwa na nguvu kiasi hicho kwamba aliyepakwa bila shaka alipokea wadhifa wake (kwa maana ilitambuliwa na wote kwamba waliwekwa kuwa wafalme, na Daudi aliyepakwa mara moja aliteswa na dhiki, lakini baada ya miaka saba akawa mfalme), na si hivyo zaidi wale ambao akili na nafsi zao za ndani zimepakwa mafuta ya mbinguni na ya kiroho ya furaha—ambayo huangaza na kuleta shangwe—wanapokea muhuri wa ufalme huo usioharibika na nguvu ya milele, dhamana ya Roho, – Roho Mtakatifu Mwenyewe na Mfariji (basi, fahamu kwamba Mfariji anafariji na kuwajaza furaha wale walio katika huzuni). (17:1).

7. Wale waliopakwa mafuta ya upandaji wa mbinguni, mti wa uzima—Yesu Kristo—wanahesabiwa kuwa wamestahili kuingia katika kipimo cha ukamilifu, yaani, ufalme na kuasiliwa kama wana; maana wakiwa bado katika ulimwengu huu, kwani tayari wanashiriki katika mafumbo ya Mfalme wa mbinguni, wana ujasiri mbele za Mwenyezi, na huingia katika jumba Lake, ambako Malaika na roho za Watakatifu hukaa. Kwa maana ingawa bado hawajapokea urithi kamili uliowekwa kwa ajili yao katika enzi ijayo, kwa ahadi waliyoipokea sasa, wamehakikisha nafasi zao kana kwamba tayari wamewekewa taji na kutawala; na, kupitia wingi na ujasiri wa Roho, hawaoni kuwa ni jambo la kushangaza kwamba watatawala pamoja na Kristo. Kwa nini iko hivi? Kwa sababu, wakiwa bado katika mwili, tayari walikuwa na ndani yao hisia hiyo ya utamu na kazi hiyo ya nguvu (17:2).

8. Kama vile, mwishoni mwa dunia, wakati anga hili litakapoisha kuwepo, waadilifu watakuwa tayari wanaishi katika ufalme, katika nuru na utukufu, wasiione chochote kingine isipokuwa Kristo akiishi milele katika utukufu upande wa kulia wa Baba, ndivyo pia hawa, ambao sasa tayari wamechukuliwa na kufikishwa katika enzi hiyo, wanatafakari uzuri wote na maajabu yaliyoko huko. Kwa maana tukiwa bado duniani, tuna makao mbinguni, kama wakaazi na raia wa ulimwengu huo katika akili zetu na katika undani wetu. Kama vile jicho linaloonekana, likiwa safi, daima huona jua waziwazi, ndivyo pia akili, ikiwa imesafishwa kikamilifu, daima huona utukufu wa nuru ya Kristo na hukaa na Bwana mchana na usiku, kama vile mwili wa Bwana, ukiwa umeunganishwa na Uungu, daima hukaa na Roho Mtakatifu. Lakini watu hawafiki hali hii mara moja, na hata hivyo ni kwa njia ya bidii, huzuni na juhudi kuu (17:4).

9. Kama vile Bwana, akiwa ameweka kando mamlaka na utawala wote, alivyochukua mwili, ndivyo pia Wakristo hujivika Roho Mtakatifu na kuishi katika amani. Hata kama mzozo hutokea kutoka nje, na Shetani huleta majeraha, wao hulindwa ndani na nguvu ya Bwana na hubaki wasiathiriwe na mashambulizi ya Shetani. Satanamwishawishi Bwana jangwani kwa siku arobaini, je, alimdhuru kwa njia yoyote ile kwa kumshambulia mwili wake kutoka nje? Mungu alikuwepo katika mwili huo. Ndivyo ilivyo pia kwa Wakristo, hata wakishawishiwa kutoka nje, wao hujaa ndani kwa nguvu za Uungu na hawadhuriki kwa njia yoyote ile. Lakini ikiwa mtu yeyote amefikia daraja hili, amefikia upendo kamili wa Kristo na utimilifu wa Uungu. Ama wale ambao hawajafikia hivyo, bado hupigana vita ndani yao. Wakati mmoja hupata utulivu katika maombi, ilhali wakati mwingine wako katika huzuni na mzozo. Kwa mfano, mtoto mchanga hupitia hatua hizi kwa mwongozo wa Bwana, kwa kuwa bado ni mtoto mchanga. Na ndani, kana kwamba, kuna vipengele viwili vinavyojitokeza: nuru na giza, amani na huzuni; wakati mmoja wanaomba kwa amani, wakati mwingine wako katika mtafaruku (26, 15).

10. Je, huwezi kusikia anachosema Paulo? 'Kama nikiwa na zawadi zote, *na hata nikijitoa mwili wangu kuchomwa moto, na nikizungumza kwa ndimi za malaika, lakini sina upendo, mimi si kitu'* (1 Kor. 13:1–3). Zawadi hizi huongoza tu hadi ukamilifu, na wale waliopata, ingawa wako katika nuru, bado ni watoto wachanga. Ndugu wengi wamefikia kiwango hiki na kumiliki vipawa vya uponyaji, ufunuo na unabii; lakini kwa kuwa bado hawajafikia upendo kamilifu, ambao ndani yake *kuna 'kifungo cha ukamilifu'* (Kol. 3:14), mzozo ulianzuka miongoni mwao, na, wakakatishwa tamaa, wakaanguka. Lakini yeyote anayefikia upendo kamilifu huwa mateka na mfungwa wa neema. Na yeyote anayesogea polepole kuelekea kipimo kikamilifu cha upendo, lakini bado hajafikia hatua ya kuwa mateka wa upendo, hubaki chini ya tishio la mzozo na kuanguka; na asipojilinda, Shetani atamwangusha (26:16).

11. Kila mtu lazima ajue kwamba kuna macho ambayo ni sehemu ya ndani kabisa ya macho haya, na kuna usikivu ambao ni sehemu ya ndani kabisa ya usikivu huu. Na kama vile macho haya yanaona kwa hisia na kutambua uso wa rafiki au mpenzi, ndivyo macho ya nafsi yenye haki na mwaminifu, iliyong'arishwa na nuru ya Kimungu, huona kiroho na kutambua rafiki wa kweli, Mchumba mtamu na aliyetamaniwa sana wa Bwana, mara tu nafsi inapong'arishwa na Roho anayestahili kuabudiwa. Na kwa njia hii, roho, ikitafakari akilini mwake ule uzuri uliotamaniwa na wa kipekee, usioweza kuelezwa, inapenyezwa na upendo wa Kimungu, inawianoana na sifa zote za kiroho, na kwa matokeo yake inapata upendo usio na mipaka na usioisha kwa Bwana anayemtamani (28, 5).

12. Chini ya kivuli cha Sheria iliyotolewa kupitia Musa, Mungu aliamuru kwamba siku ya Sabato kila mtu apumzike na asifanye kazi yoyote. Na hii ilikuwa ishara ya awali na kivuli cha Sabato ya kweli iliyotolewa kwa roho na Bwana. Kwani roho, ikiwa imehesabiwa kuwa na haki ya kuachiliwa kutoka kwa mawazo ya aibu na yasiyo safi, huadhimisha Sabato ya kweli na kupumzika katika pumziko la kweli, ikibaki bila shughuli na huru kutoka kwa matendo yote ya giza. Kwa maana katika Sabato ile ya mfano wa kwanza, ingawa walipumzika kimwili, roho zao zilikuwa zimekamatwa na udanganyifu na maovu; lakini Sabato hii ya kweli ni pumziko la kweli la roho, ambalo hubaki likiwa halifanyi kazi na kusafishwa kutoka kwa mawazo ya kishetani, likipumzika katika amani na furaha ya milele ya Bwana (35:1).

13. Kwa maana Bwana anamwita mwanadamu apumzike, akisema: *'Njooni kwangu, ninyi nyote mnaofanya kazi na mzito mzigo, nami nitawapumzisha'* (Mathayo 11:28). Na roho hizo zinazojisalimisha na kumjia Yeye, Yeye huwapa pumziko kutokana na mawazo haya mazito, yenye mizigo na yasiyo safi; wanachukuliwa huru kutoka kwa uasi wote, kuheshimu Sabato ya kweli, yenye kupendeza na takatifu, kusherehekea karamu ya kiroho ya furaha isiyoelezeka na shangwe, na kutekeleza, kwa moyo safi, ibada iliyo safi na inayomvutia Mungu. Na hii ndiyo Sabato ya kweli na inayong'aa. Basi na sisi tumwombe Mungu ili na sisi tuingie katika mapumziko haya, tukachomolewa na mawazo ya aibu, ya udanganyifu na ya upuuzi, na

hivyo tuweze kumtumikia Mungu kwa moyo safi na kusherehekea karamu ya Roho Mtakatifu. Na heri yake yeye aingiaye katika mapumziko haya (35:1, 3).

14. Roho inaposhikamana na Bwana, na Bwana, katika rehema na upendo Wake, akaja na kushikamana nayo, na ufahamu wake ukakaa daima katika neema ya Bwana, basi roho na Bwana wanakuwa roho moja, umoja mmoja, akili moja. Mwili wa roho unabaki umepigwa chini duniani, wakati akili yake inaishi kabisa katika Yerusalemu ya mbinguni, ikipaa hadi mbinguni ya tatu, ikishikamana na Bwana, na kumtumikia huko (46:3).

15. Naye Mwenyewe, anayeketi katika mji wa mbinguni juu ya kiti cha enzi cha utukufu juu, hukaa kikamilifu na roho ndani ya mwili wake, kwa maana ameweka sura yake juu katika mji wa mbinguni wa Watakatifu—Yerusalemu—na ameweka Sura yenyewe ya nuru isiyoelezeka ya Uungu wake ndani ya mwili wake; Yeye anamtumikia katika mji wa mwili, naye anamtumikia katika mji wa mbinguni. Roho imekuwa urithi Wake mbinguni, naye ameitambua kama urithi Wake duniani. Kwa maana Bwana anakuwa urithi wa roho, na roho inakuwa urithi wa Bwana. Hata mawazo na fikra za wenye dhambi walio gizani yanaweza kuwa mbali sana na mwili; yana uwezo, kwa kufumba na kufumbua, kuvuka masafa marefu, kusafiri kwenda nchi za mbali; na si jambo la ajabu mwili kulala chini ardhini, wakati akili ikiishi katika ulimwengu mwingine pamoja na mpendwa, na kujiona, kana kwamba, ikiishi huko. Na kama roho ya mwovu ni nyepesi na yenye mabawa ya kasi, na hakuna kinachozuia akili yake kuwa katika maeneo ya mbali, na si jambo la ajabu kwa mwili kulala chini ardhini wakati akili ikibaki katika ulimwengu mwingine na mpendwa, na kujiona, kana kwamba, ikiishi huko. na imeachiliwa kabisa kutoka kwa tamaa za uovu, ikiwa imetakaswa kwa neema – humtumikia Bwana kikamilifu mbinguni kwa roho, na humtumikia kikamilifu kwa mwili, na hujitanua sana katika fikra hata kuwa kila mahali na, popote na wakati wowote inavyotaka, humtumikia Kristo (46, 4).

16. Hivi ndivyo Mtume anavyosema: *'Ili mpate kuweza kuelewa, pamoja na watakatifu wote, upana na urefu na urefu na kina, na kumjua upendo wa Kristo ulio juu ya maarifa yote, ili mkaejaa utimilifu wote wa Mungu'* (Waefeso 3:18–19). Tafakari mafumbo yasiyoelezeka ya roho, ambayo Bwana huondoa giza lililoko juu yake na kuifunua, na kujidhihirisha kwake. Jinsi Anavyopanua na kutanua mawazo ya akili yake kwa upana, na kwa urefu, na kwa kina, na kwa urefu wa juu, katika uumbaji wote unaoonekana na usioonekana (46:5).

8. Maisha Yajayo

1. Roho ya mwanadamu inapoondoka mwilini, fumbo kuu hutimizwa. Maana ikiwa imehukumiwa kwa dhambi, umati wa mashetani na malaika wabaya huja, na nguvu za giza hushika roho hiyo na kuipeleka katika ufalme wao. Na hakuna anayepaswa kushangaa hili, kwani ikiwa, ilipokuwa katika maisha haya na katika enzi hii, roho ilijisalimisha kwao, ikawatii na kuwa mtumwa wao, basi ndivyo zaidi itashikiliwa nao na kubaki chini ya mamlaka yao itakapotoka katika ulimwengu huu. Kwa upande wa sehemu njema, lazima uone mambo yalivyo hivi. Hata sasa, watumishi watakatifu wa Mungu huambatana na malaika, na roho watakatifu huwazunguka na kuwalinda. Na wanapoondoka mwilini, malaika hupokea roho zao katika ufalme wao, katika enzi takatifu, na kwa njia hii huwapeleka kwa Bwana (22).

2. Kifo cha kweli kiko ndani—katika moyo—na kimefichika; ni kupitia hiki ndipo mtu wa ndani hufa. Kwa hiyo, ikiwa mtu yeyote amepita kutoka kwa kifo hadi kwa maisha yaliyofichika, yeye huishi kweli milele na hafii. Hata kama miili ya watu hao inaharibiwa kwa muda, itaamshwa tena kwa utukufu, kwa maana wametakaswa. Ndiyo maana sisi huiita kifo cha Wakristo 'usingizi' na 'kuondoka' (15, 37).

3. Kama vile mfanyabiashara, akirudi kutoka mbali akiwa amezidisha utajiri wake mara nyingi, anatuma ujumbe kwa watu wake nyumbani wamnunulie nyumba, bustani na mavazi ya lazima; na anapowasili katika nchi yake, analeta nae utajiri mwingi, na watu wake wa nyumbani na jamaa zake wanamkaribisha kwa furaha kuu—ndivyo ilivyo katika mambo ya kiroho. Wengine wanapojipatia utajiri wa mbinguni, raia wenzao—yaani, roho za malaika watakatifu—wanajua hili na kushangaa, wakisema: 'Ndugu zetu duniani wamepata utajiri mwingi.' Watu kama hao, wanapohama, wakiwa na Bwana pamoja nao, hupaa mbinguni kwa furaha kuu, na wale wanaoishi na Bwana huwakaribisha, wakiwa wamewategenezea huko makao, bustani, na mavazi yanayong'aa na ya thamani kuu (16:8).

4. Ikiwa mtu, akiwa bado katikati ya mapambano—wakati dhambi na neema zote mbili zikifanya kazi ndani ya roho yake—anaondoka duniani, basi mtu huyu, aliyezungukwa na zote mbili, anaenda wapi? Anaenda mahali ambapo akili yake ina lengo lake na makao yake anayoyapenda zaidi. Ikiwa huzuni au mapambano ya kiroho vinakupata, ni lazima uvipinge na kuvichukia. Kwa maana si kazi yako kuleta

mapambano, bali ni kazi yako kuvichukia. Na kisha Bwana, akiona moyo wako—kwa sababu unajitahidi na kumpenda Bwana kwa moyo wako wote—katika saa moja huondoa kifo kutoka kwa roho yako (hii si vigumu kwake) na hukubali katika kifua chake na katika nuru; kwa wakati mmoja anakunyang'anya kutoka kwa meno ya giza na mara moja anakupeleka katika ufalme wake. Ni rahisi kwa Mungu kutimiza kila kitu kwa wakati mmoja, mradi tu wewe umeupenda. Mungu anahitaji matendo ya mtu, kwa sababu roho inahesabiwa kuwa na haki ya ushirika na Uungu (26:18).

5. Mke mjamzito hubeba mtoto wake ndani yake katika giza, tuseme, na mahali pasipotakasika. Na mtoto anapozaliwa hatimaye kutoka tumbo wakati ufaao, huona kiumbe kipya chini ya mbingu, dunia na jua, ambacho hajawahi kuona kama hicho, na mara moja marafiki na jamaa, wakiwa na nyuso za furaha, humchukua mtoto mikononi mwao. Lakini ikiwa, kutokana na tatizo fulani, mtoto afe tumboni, inakuwa lazima kwa madaktari walioteuliwa kwa ajili hiyo kutumia vifaa vikali, na kisha mtoto huyo hupita kutoka kifo hadi kifo, kutoka gizani kwenda gizani. Ndivyo ilivyo pia katika ulimwengu wa kiroho. Wale waliopokea mbegu ya Uungu ndani yao huimiliki kwa njia isiyoonekana; lakini, kwa sababu ya dhambi inayokaa ndani yao, huihifadhi katika sehemu za giza na za kutisha. Kwa hiyo, wakijilinda na kulinda mbegu hiyo, wataitoa waziwazi kwa wakati mwafaka; na hatimaye, pamoja na miili yao, Malaika na majeshi yote ya mbinguni watawakaribisha kwa nyuso za furaha. Lakini ikiwa yule aliyevaa silaha za Kristo ili kupigana kwa ujasiri atalegeza, hivi karibuni atatiwa mikononi mwa maadui zake na, atakapojitenga na mwili wake, atapita kutoka gizani ambalo sasa linamshikilia kwenda kwenye giza lingine, la kutisha zaidi, na kwenye upotevu (43, 5).

6. Kama vile watoza kodi, wakikaa katika njia nyembamba, wanavyowasimamisha na kuwasumbua wale wanaopita, ndivyo pia mashetani wanavyolinda na kushikilia roho; na ikiwa roho hazijasafishwa kikamilifu, basi baada ya kuondoka katika miili yao haziruhusiwi kuingia katika makao ya mbinguni na kuonekana mbele ya Bwana wao, bali huchukuliwa chini na mashetani wa angani. Lakini wale wanaobaki katika mwili, kwa kazi na juhudi kuu, bado wanaweza kupokea neema kutoka juu kutoka kwa Bwana, nao, pamoja na wale waliofikia pumziko kupitia maisha ya wema, wataondoka kwenda kwa Bwana, kama Yeye Mwenyewe alivyoahidi: *'Nipo pale, mtumishi wangu atakuwapo pia'* (Yohana 12:26), – na kwa milele yote watatawala pamoja na Baba na Mwana na Roho Mtakatifu, sasa na daima, na milele milele! (43, 9).

7. Kila mtu lazima ajitahidi na kujikaza, kwa kuendelea katika sifa zote njema, ili kupata hekalu hili na kuamini kwamba linapatikana hapa. Maana ikiwa hekalu letu la kidunia litabomolewa, hatuna hekalu lingine ambalo roho yetu inaweza kuishi, *'maana ikiwa tutaondolewa kwenye hema hili la kidunia,'* kama ilivyoandikwa*, 'hatutapatikana tukiwa uchi'* (2 Kor. 5:3), yaani, hatutakatizwa ushirika na umoja na Roho Mtakatifu, Ambaye pekee roho mwaminifu inaweza kupata pumziko. Kwa hiyo, wale ambao ni Wakristo kwa maana zote na kwa nguvu kamili wanatumaini na kufurahi kwa dhati, wanapoondoka katika mwili huu, kwamba wanamiliki 'hiyo *hekalu lisilotengenezwa kwa mikono'*; na hekalu hili ni nguvu ya Roho anayeishi ndani yao. Na ikiwa hekalu la mwili linaangamizwa, hawaogopi hili, kwa maana wanamiliki hekalu la mbinguni, la kiroho na utukufu huo usioangamika ambao, siku ya ufufuo, utarudisha na kutukuza hekalu la mwili; kama Mtume anavyosema: *'Yeye aliyemfufua Kristo kutoka kwa wafu atatoa pia uhai kwa miili yetu yao kwa njia ya Roho wake anayeishi ndani yetu'*, na tena: *'ili maisha ya Yesu yadhihirike katika mwili wetu wenye kufa'* (2 Kor. 4:11), na, *'mwili wetu wa kufa utaharibiwa'*, kama ilivyoandikwa (2 Kor. 5:4). (15, 16).

8. Basi, tujitahidi, kwa imani na maisha ya haki hapa duniani, kujipatia vazi kama hilo, ili sisi, tukivaliwa na mwili, tusionekane tukiwa uchi; na kisha, siku hiyo, hakuna chochote kitakachotukuza mwili wetu. Kwa maana kadiri kila mtu alivyotangazwa kuwa mwafaka, kwa imani na bidii, kuwa mshiriki wa Roho Mtakatifu, ndivyo mwili wake utakavyotukuzwa siku hiyo. Chochote ambacho roho imekusanya sasa katika hazina yake ya ndani kitadhihirishwa na kuonekana nje ya mwili, kama vile miti, baada ya kupita kwa majira ya baridi, inapopokewa joto na nguvu isiyoonekana ya jua na upepo, hutoa na kunyunyiza majani yake, maua na matunda; na kama vile wakati huu maua ya porini yanavyochipuka kutoka katika undani wa dunia, yakifunika na kupamba dunia na nyasi, kama vile malenge ambayo Bwana alisema: *'Hata Suleimani katika utukufu wake wote hakujivika kama moja ya haya'* (Mathayo 6:29). Kwa maana haya yote ni mfano, kielelezo na sura ya Mkristo siku ya Ufufuo (5:17).

9. Hivyo basi, kwa roho zote zinazopenda Mungu—yaani, kwa Wakristo wa kweli—kuna mwezi wa kwanza wa Xanthikos, unaojulikana pia kama Aprili, na huu ndio Siku ya Ufufuo. Siku hiyo, kwa nguvu ya Jua la Haki, utukufu wa Roho Mtakatifu utadhihirishwa kutoka ndani, ukifunika na kuvalisha miili ya Watakatifu—utukufu huo huo ambao walikuwa wameuficha ndani ya roho zao. Kwa maana kile ambacho roho inamiliki sasa ndani yake kitadhihirishwa katika mwili. Mwezi huu ni wa kwanza wa miezi ya kiangazi

(Kutoka 12:2); huleta furaha kwa viumbe vyote; kwa kufungua ardhi, huvalisha miti iliyokaa wazi; huleta furaha kwa wanyama wote; hueneza shangwe miongoni mwa wote; kwa Wakristo, ni mwezi wa kwanza wa Xantikos, yaani, wakati wa Ufufuo, ambapo miili yao itatukuzwa kwa nuru isiyoelezeka, ambayo bado imefichwa ndani yao leo—yaani, kwa nguvu ya Roho, Ambaye atakuwa vazi lao, chakula chao, kinywaji chao, furaha yao, shangwe yao, amani yao, mavazi yao, na uzima wao wa milele. Kwa maana Roho wa Uungu, ambao tayari wameonekana kuwa wastahiki kumpokea ndani yao (5:18), atakuwa kwao kiini hasa cha mwangaza na uzuri wa mbinguni.

10. Basi, kila mmoja wetu anapaswa kujitahidi na kufanya kazi, akitenda kwa bidii sifa zote njema, akiamini na kumwomba Bwana ili mtu wa ndani aweze sasa hivi kushiriki katika utukufu huo, na kwamba roho ipate kushiriki katika utakatifu huo wa Roho; na kwamba, baada ya kusafishwa kutoka kwa uchafu wa maovu, sisi, katika Ufufuo, tuwe na kitu cha kuvishia miili yetu iliyofufuka iliyo uchi, kitu cha kufunika aibu yake, kitu cha kuihuisha na kuipa pumziko la milele katika ufalme wa mbinguni; kwa maana, kulingana na Maandiko Matakatifu, Kristo atatoka mbinguni na kuwafufua makabila yote ya Adamu, wote waliolala tangu mwanzo wa wakati, na kuwagawa katika sehemu mbili; na wale wanaobeba alama Yake mwenyewe—yaani, muhuri wa Roho—atawaweka upande wake wa kulia, akiwatangaza kuwa wake. Kwa maana anasema: *'Kondoo wangu husikia sauti yangu'* (Yohana 10:27), *'nami nawajua wangu, na wangu wananijua'* (Yohana 10:14). Kisha miili yao itavikwa utukufu wa kimungu kwa ajili ya matendo yao mema, na wao wenyewe watajazwa na utukufu huo wa kiroho ambao tayari walikuwa nao katika roho zao. Na hivyo, tukitukuzwa na nuru ya Kimungu na kupaa mbinguni *'kumlaki Bwana hewani'*, kama ilivyoandikwa, *'sisi tutakuwa daima pamoja na Bwana'* (1 Wathes. 4:17), tukitawala pamoja Naye milele na milele! Basi, tujitahidi mapema kubeba alama na muhuri wa Bwana juu yetu, kwa maana wakati wa hukumu, Mungu atakapofanya utengano na makabila yote ya dunia—watu wote wa Adamu—watakusanywa pamoja, Mchungaji atakapoiita kondoo lake, basi wote wenye alama watamtambua Mchungaji wao, na Mchungaji atawatambua wale wenye muhuri wake na kuwakusanya kutoka mataifa yote; wake wenyewe watasikia sauti yake na kufuata nyayo zake. Ulimwengu utagawanywa katika sehemu mbili: sehemu moja itakuwa kundi la giza, likienda katika moto wa milele, na nyingine – kundi lililojaa nuru, likiinuliwa kwa urithi wa mbinguni. Kile ambacho tumepata sasa katika roho zetu kitang'aa na kufunuliwa, na kitaivika miili yetu utukufu (5, 21, 12, 13).

11. Je, wanachama wote watafufuliwa Siku ya Ufufuo? Hakuna kitu kigumu kwa Mungu. Ndivyo ahadi Yake ilivyo. Kwa udhaifu wa mwanadamu na akili ya kibinadamu, hili linaonekana, kana kwamba, lisilowezekana. Kama vile Mungu, akichukua vumbi na udongo, alivyounda, kana kwamba, aina tofauti ya asili—yaani, asili ya kimwili, tofauti na udongo—na akaumba viumbe wa aina nyingi, kama vile: nywele, ngozi, mifupa na mishipa – na kama vile sindano, inapowekwa kwenye moto, hubadilisha rangi na kugeuzwa kuwa moto, ilhali asili ya chuma haiharibiwi bali inabaki vilevile, ndivyo pia katika Ufufuo viungo vyote vitafufuliwa, na, kama ilivyoandikwa, *'hakuna hata nywele moja itakayopotea'* (Luka 21:18), na kila kitu kitang'aa; kila kitu kitazamishwa na kubadilishwa kuwa nuru na moto, lakini hakitaharibiwa wala kuwa moto wenyewe, ili asili ya awali isitoweke, kama wengine wanavyodai. Maana Petro anabaki kuwa Petro, na Paulo anabaki kuwa Paulo, na Filipo anabaki kuwa Filipo; kila mmoja, akiwa amejaa Roho, anadumu katika asili na utu wake. Lakini ukidai kwamba asili yao imeharibiwa, basi hakuna tena Petro wala Paulo, bali Mungu yupo katika vitu vyote na kila mahali; na wale wanaokwenda Gehena hawahisi adhabu, ilhali wale wanaokwenda Ufalme hupokea baraka (15:10).

12. Fikiria bustani yenye kila aina ya miti inayobeba matunda: kulikuwa na miti ya pea, miti ya tufaha na mizabibu, yenye matunda na majani; lakini bustani, na miti yote na majani, vilibadilika na kupata asili tofauti, na kila kitu kilichokuwa hapo awali kikawa mwangaza. Ndivyo pia watu watakavyobadilishwa wakati wa Ufufuo, na viungo vyao vitakuwa vitakatifu na vyenye mng'ao (15:11).

13. Kama vile mwili wa Bwana, alipopanda mlima, ulitukuzwa na kubadilishwa kuwa utukufu wa kimungu na nuru isiyo na kikomo, ndivyo pia miili ya Watakatifu hutukuzwa na kuwa angavu. Kwa maana kama utukufu wa ndani wa Kristo ulivyodhihirishwa kikamilifu na kung'aa juu ya mwili wa Kristo, vivyo hivyo, kwa njia ileile, nguvu ya Kristo anayekaa ndani ya Watakatifu itamwagwa siku hiyo—juu ya miili yao—kwa sababu hata sasa wanashiriki, kupitia akili zao, kiini na asili ya Kristo. Maana imeandikwa: *'Yeye atakayewasafisha na wale wanaosafishwa wote ni wa asili moja'* (Ebr. 2:11), na: *'Utukufu ulionipa, nimewapa nao'* (Yohana 17:22). Kama vile taa nyingi huwashwa na mwali mmoja, ndivyo pia miili ya Watakatifu—haya viungo vya Kristo—inapaswa kuwa kimoja na sawa na Kristo Mwenyewe (15:36).

14. Na wale waliokamilishwa, wakiwa bado wako katika mwili, hawatolewi kutoka kwa wasiwasi kwa sababu ya uhuru wao, na wako chini ya hofu; ndiyo maana majaribu huruhusiwa kuwapata. Lakini roho inapoingia katika mji huo wa Watakatifu, ndipo tu itakapoweza kuishi bila huzuni wala majaribu, kwa maana hakuna wasiwasi huko, wala huzuni, wala taabu, wala uzee, wala Shetani, wala mzozo; bali kuna mapumziko, furaha, amani na wokovu. Huko, katikati yao, yupo Bwana, anayeitwa Mwokozi, kwa maana Yeye huwaponya wafungwa; Yeye huitwa Tabibu, kwa maana Yeye hutoa uponyaji wa kimungu na wa mbinguni na huponya tamaa za nafsi, ambazo kwa kiasi fulani humtawala mwanadamu. Kwa kifupi, Yesu ni Mfalme na Mungu, ilhali Shetani ni mtesaji na mkuu mwovu (26:23).

15. Kwa kuwa wengine huuza mali zao, huwachilia huru watumwa wao, na huzingatia amri, lakini hawajitahidi kupokea Roho katika ulimwengu huu, je, hawatatawala Ufalme wa Mungu wakiishi kwa njia hii? Hili ni suala nyeti la mjadala. Kwani wengine husema kuwa kuna ufalme mmoja tu na Gehena moja, ilhali sisi tunasema kuwa kuna viwango, tofauti na vipimo vingi ndani ya ufalme huo huo na ndani ya Gehena hiyo hiyo. Kama vile kulivyo na roho moja katika viungo vyote, ambayo hufanya kazi katika ubongo juu na huwafanya miguu kusogea chini, ndivyo pia Uungu unavyovizingira viumbe vyote, wale wa mbinguni na wale wa chini ya vilindi, na hukaa kikamilifu ndani ya uumbaji wote, ingawa, kwa sababu ya kutopimika na ukubwa wake, pia upo nje ya uumbaji. Hivyo basi, Uungu wenyewe huwasikiliza watu na huongoza vitu vyote kwa hekima. Na kwa kuwa wengine huomba bila kujua wanachoomba, wengine hufunga, na wengine hujitolea katika huduma, Mungu, Mhukumu mwenye haki, huwapa kila mmoja zawadi kulingana na kipimo cha imani yao. Kwa maana chochote wanachofanya, wanakifanya kwa hofu ya Mungu, lakini si wote wao ni wana, wafalme au warithi (40:3).

16. Wengine duniani ni wauaji, wengine wazinzi, wengine tena ni waporaji, ilhali wengine husambaza utajiri wao kwa maskini. Bwana huwatazama hawa na wale, na huwapa wale wanaotenda mema pumziko na thawabu; kuna vipimo v ambavyo ni tele na kuna vipimo ambavyo ni vidogo; hata katika nuru yenyewe na katika utukufu wenyewe kuna tofauti. Katika Gehena yenyewe na katika adhabu kuna wauaji, wezi, na wengine waliofanya dhambi katika mambo madogo. Lakini wale wanaodai kuwa kuna ufalme mmoja tu, Gehena moja, na hakuna viwango vya adhabu, husema kinyume. Ni watu wangapi wa ulimwengu wa leo wamejitoa kwa ajili ya maonyesho na ufisadi mwingine? Na ni wangapi zaidi wanaoomba na kumcha Mungu? Mungu huwatazama hawa wote, na kama Jaji mwenye haki huandaa mapumziko kwa wengine na adhabu kwa wengine (40:4).

Abba Mwenye Heshima Isaya

Maelezo mafupi ya baba wetu mtakatifu Isaia, Abba wa Nitria, na maandishi yake

Baba Yetu Mtakatifu Isaia mtawa aliishi katika nusu ya pili ya karne ya nne BK (alifariki mwaka 370), akiwa mwenzake Abba Makariyo Mkubwa. Eneo la kazi zake za kujinyima ulikuwa Misri ya Chini – hasa jangwa la Skethos (*Skethos*), linalojulikana kwetu kama Skete, si mbali na Alexandria, ambapo watawa waliishi maisha ya kutafakari katika ukimya wa kina (*sige*). Haijulikani alichagua maisha ya ukiwa akiwa na umri gani; tunachojua ni kwamba alikuwa mwana wa wazazi maskini na wanyenyekevu, kama inavyoonyeshwa katika kilio chake na kutoka kwa matusi aliyomwonea mwanafunzi wake Elisha, ambaye, wakati wa majaribu yake mwenyewe, alimwita mtu wa asili ya chini. Mtukufu Isaya aliheshimiwa na watawa wenzake wa wakati huo, ambao wengi wao walifuata ushauri wake na kwa hiari wakamtii kikamilifu. Alifahamika pia na Patriaki wa Aleksandria wa wakati huo, ambaye, wakati Mtukufu Elisha alipomshutumu, alisema: 'Nyoza midomo ya ujanja, inayozungumza dhidi ya mtu mwema kwa uovu, kiburi na dharau' (Zab. 30:19). Mtukufu Isaya alikuwa mnyenyekevu kupita kiasi na alikuwa na neema ya kilio cha dhati, kama inavyodhihirishwa na jibu lake la upole kwa mwanafunzi wake Elisha wakati wa majaribu, wakati huo Elisha alipokuwa akimkashifu na kumtuhumu, na kutoka kwa 'Maneno yake 14'—utendaji wa kilio, ambao usomaji wake makini unaweza kulainisha na hata kuleta toba kwa moyo wa jiwe. Kwa mujibu wa desturi ya Baba Wakongwe waliotembea kwa ukimya katika Skete, Mtukufu Isaya alikuwa na wanafunzi wawili – Petro na Elisha. Kwa yule wa kwanza, aliandika hotuba ya kuelimisha (ya 26), ilhali kumhusu yule wa pili kuna simulizi ya kuokoa roho katika Gerondika[10] . Mbali na wanafunzi hawa wawili, watawa wengine wengi

[10] Katika Utangulizi wetu wa Februari – chini ya tarehe 27.

waliongozwa na ushauri na mafundisho yake, ambao aliwasiliana nao si tu ana kwa ana bali pia kwa maandishi. Akisoma Maandiko Matakatifu mchana na usiku, na akipata mito tele ya hekima ya kiroho kutoka kwa vyanzo hivi vya wokovu, alikuwa mwandishi wa maandiko mengi mazuri sana, yanayohusu mada mbalimbali za wokovu wa roho na yakitengeneza kitabu kizima. Mtukufu Isaya anaitwa mtawa kwa sababu ya upendo wake kwa upweke wa kina na kujitenga kwake kwa kujinyima na watu wote, kiasi kwamba katika miaka ya mwisho ya maisha yake hata wanafunzi wake wa karibu hawakukaa naye, bali walimtembelea tu mara kwa mara, kama inavyoonyeshwa katika Mahubiri ya 27. Maandiko ya Mtakatifu huyu yanatajwa na: Askofu Ammon katika barua yake kwa Theophilus, Patriaki wa Alexandria; mtawa Nikiforos katika mahubiri yake kuhusu uhifadhi wa moyo; Barsanuphius Mkuu, Yohana wa Damascus, Gregory wa Sinai, na wengine. Kumbukumbu ya Baba Yetu Mwenye Heshima Isaya huadhimishwa na Kanisa la Orthodox siku ya Jumamosi ya Wiki ya Jibini. Mkusanyiko wa misemo ya Baba Isaya uliotufikia una misemo 29, lakini kuna uwezekano mkubwa kwamba si misemo yote ya Baba Isaya imejumuishwa hapa. Kwani katika dondoo za misemo yake kuna maagizo fulani ambayo hayapatikani katika misemo hii. Mbali na misemo hii, pia kuna kanuni kutoka kwa Baba huyu kwa watawa wanaoanza, zilizohifadhiwa na Baba Benedict wa Anian (mwanzoni mwa karne ya 9) katika mkusanyiko wake wa kanuni za kimonaki, *[11] *. Kuhusu kanuni hizi, mkusanyiko uliotajwa hapo juu unaeleza kuwa zimetolewa kutoka kwa misemo ya Baba huyo. Hata hivyo, si zote zinaweza kupatikana katika misemo hiyo yenyewe. Kwa hivyo, ni lazima idhaniwe kwamba nyingi kati yao zilichukuliwa kutoka kwa maandiko ya Abba ambayo hayajadumu, au zilifundishwa na yeye kando na maandiko yake kwa watu mbalimbali katika nyakati tofauti – na baadaye zikapitishwa kwa mdomo na kukusanywa na mtu fulani, si kwa mpangilio wa mawazo yake, bali kama zilivyosikika, na hivyo kuingizwa katika mkusanyiko wa jumla. Zina roho na maudhui sawa na kanuni za Mt. Anthony Mkubwa. Baadhi zinafanana nazo neno kwa neno. Inapaswa kudhaniwa kwamba Baba Isaia alikuwa mrithi wa karibu zaidi wa kipaji cha ufundishaji cha Baba Anthony Mkubwa, pamoja na Baba Makario Mkubwa. Katika *Dobrotolyubie*, kuna makala ya Baba Isaia kuhusu kulinda akili, yenye sura 27. Utangulizi unasema kuwa ni dondoo kutoka kwa maneno ya Baba huyu, na * * ina maagizo mafupi kuhusu jinsi ya kuzuia misukumo ya akili, kuiweka dhamiri safi, kushikilia mafundisho ya siri moyoni, na kuhifadhi kwa busara asili ya nafsi yenye sehemu tatu kwa utulivu wote. Katika juzuu ya 40 ya *Patrol. graec.*, kufuatia maneno haya, makala inayofanana inachapishwa chini ya kichwa: *Kuhusu Kujinyima na Kimya*, katika sura 19 zikiwa na maandishi ya Kigiriki. Sura hizi, pia, ni dondoo kutoka kwa maneno yake, kama ilivyoonyeshwa katika chapisho lenyewe kupitia nukuu zinazobainisha chanzo cha kila sura. Baadhi yao zinafanana neno kwa neno na zile zinazopatikana katika risala *Kuhusu Wema*. Hata hivyo, katika sura hizi 19 na pia katika zile 27 za *Dobrotolyubie* kuna maagizo ambayo hayapo katika *Words*. Hili, miongoni mwa mambo mengine, lilikuwa chanzo cha motisha cha kujumuisha makala hizi zote mbili katika toleo hili la sasa la maandiko ya Baba Isaia. Ili tusiachwe chochote kilichotoka kwa Baba huyu, tumejumuisha hapa, pamoja na yale yaliyotajwa katika 'Misemo ya Kumbukwa', misemo yake iliyomo katika 'Paterikon Yetu ya Kila Herufi'—hata hivyo, imetafsiriwa kutoka kwa lugha ya Kislavoni pekee, kwani hakuna Paterikon kama hiyo kwa Kigiriki. Hili ni kazi ya watawa wetu wenye bidii. Kila mtu ataona mwenyewe kwamba hata miongoni mwa masemi haya kuna kadhaa ambazo hazipatikani katika maandishi. Hivyo, yafuatayo yamewasilishwa hapa:

1. Maneno ya Baba Isaia. Ikumbukwe kwamba katika toleo la kwanza haya yalitolewa katika tafsiri kutoka kwa Kilatini, lugha ambayo pekee yake yamechapishwa. Hata hivyo, baadaye, wazee wa Mlima Athos walipogundua maandishi ya Kigiriki ya maneno haya mlimani na kutuma nakala yake Moscow, tafsiri mpya ilifanywa kutoka kwa maandishi hayo, na ni katika tafsiri hii ndipo sasa yanawasilishwa kwa wale wanaofurahia kusoma vitabu kama hivyo. – Katika utayarishaji wa tafsiri hii, tumezingatia tafsiri ya maneno haya iliyofanywa na mzee Mjerumani Paissios, tafsiri ambayo ilitolewa kwa hisani na wazee wa Kimbilio la Optina. Marejeleo yake yametolewa katika maelezo ya chini ya ukurasa pale inapofaa.

2. Sheria zake kwa watawa wapya.

3. Misemo yake.

4. Makala kutoka *Dobrotolyubie* kuhusu kulinda akili, katika sura 27.

5. Sura kuhusu kujinyima na ukimya.

[11] Patr. Lat. vol. CIII

1. Maneno ya Baba Mtakatifu Isaia kwa wanafunzi wake

1. Amri za Baba Isaia kwa ndugu walioishi naye

1. Mkitaka kubaki nami, sikieni kwa ajili ya Yesu.

2. Kila mmoja wenu akalie katika kibanda chake kwa hofu ya Bwana, wala msiache kazi zenu za mikono, kama alivyoamuru Mungu.

3. Msipuuze mafundisho yenu ya kiroho na maombi yasiyokoma, na lindeni mioyo yenu dhidi ya mawazo ya kigeni, mpate kutofikiria chochote—wala mtu yeyote wala kitu chochote kinachohusiana na ulimwengu huu—bali daima chunguzeni mnapokwenda mrama, na jitahidini kurekebisha njia zenu, mkimwomba Mungu kwa moyo uliovunjika, machozi na taabu (uchovu wa mwili), ili akusamehe, na katika mambo yote akuokoe usianguke tena katika yale yale.

4. Weka kifo mbele ya macho yako kila siku na tafakari kwa makini jinsi utakavyoondoka katika mwili huu, kupita nguvu za giza zinazotukutana nasi angani, na kuwasili mbele za Mungu bila kizuizi, ukitazama siku ya hofu ya Hukumu Yake ya Mwisho na malipo yatakayotolewa kwa kila mtu kwa matendo yake, maneno yake na mawazo yake. Kwa maana *'hakuna kitu chochote kilicho kificho mbele ya macho'* ya Yeye ambaye lazima tumpe hesabu (Ebr. 4:13).

5. Isipokuwa ni lazima kabisa, usiseme chochote wakati wa chakula au kanisani, na usimrekebishe yeyote anayewaimba isipokuwa wakiwa wamekuuliza wenyewe.

6. Hudumu jikoni kwa wiki moja kwa hofu ya Mungu, bila kupuuza mafundisho yako ya kiroho.

7. Kwa hali yoyote mtu asijeingia katika seli ya ndugu yake, wala msiutafute kuonana kabla ya wakati uliowekwa.

8. Msichunguze kazi za wenzako – iwe ndugu amefanya kazi zaidi ya wewe, au wewe umefanya zaidi yake.

9. Mnapotoka kufanya kazi, msishiriki katika mazungumzo ya bure wala kujiruhusu kukosa nidhamu, bali kila mmoja, kwa kuogopa Mungu, ajitunze yeye mwenyewe na roho yake, pamoja na mafundisho na maombi, kwa siri (katika undani wa moyo wake).

10. Wakati ibada ya kanisa inapokwisha, au mnapoinuka kutoka kwenye mlo wenu, msiketi chini kuzungumza ninyi kwa ninyi, hata si kuhusu maneno ya Mungu, bali kila mmoja wenu aende kwenye seli yake na alie kwa ajili ya dhambi zake.

11. Hata hivyo, ikiwa ni lazima umwongee mtu, zungumza kidogo iwezekanavyo, kwa unyenyekevu na heshima, kwa maana Mungu daima anawasikiliza.

12. Msihojiane kwa jambo lolote, wala msimwongee mtu yeyote kwa ukali; msimhukumu mtu yeyote, wala msimdharau, iwe kwa midomo yenu au mioyoni mwenu; wala msimng'urane mtu yeyote, ili uongo usitoke midomoni mwenu, na msitamani kusema wala kusikia lolote lisilo la faida kwenu.

13. Msihifadhi moyoni mwenu chuki, uhasama wala wivu kwa jirani yenu, na maneno yenu yasiwe tofauti na yale yaliyo moyoni mwenu, kwa maana *'Mungu hawezi kudhihakiwa'* (Gal. 6:7), bali Yeye huona yote – yaliyo ya siri na yaliyo wazi.

14. Msihifadhi wazo lolote, huzuni yoyote, tamaa yoyote au shaka yoyote ndani yenu; mzimweleze waziwazi abasi wenu, na chochote mtakachosikia kutoka kwake, jitahidini kukitekeleza kwa imani.

15. Jihadhari usichoke kutii amri zangu, maana – samahani – katika hali hiyo sitakuruhusu kubaki nami. Ukitii, nitakuombea mbele za Mungu; lakini usipotii, atakuhukumu – kwa uzembe wako na kwa kutotunga mbegu zangu. Yeyote anayeshika amri zangu, kwa siri na wazi, Bwana Mungu atamlinda na kila uovu na kumkinga katika kila majaribu yajayo—iwe ya siri au ya wazi.

16. Naomba ninyi, ndugu zangu, kumbukeni kwa nini mmewatoka ulimwenguni, na jitunzeni wokovu wenu, ili kujikana kwenu kusiwe bure, na ili msiwe na aibu mbele za Mungu na mbele za watakatifu waliokata ulimwengu kwa ajili Yake na wakashindana vyema.

17. Kudharau vitu vya kidunia, kujisumbua (matendo ya kujinyima na uhaba hadi kufikia kuchosha mwili), unyenyekevu, na mazoea ya kuzuia mapenzi ya mtu kwa busara katika mambo yote—na kutotumaini katika haki ya mtu mwenyewe, bali daima kuweka dhambi za mtu mbele ya macho yake—vitazaa wema ndani yako. Kila mtu ajue hili: kwamba starehe (za mwili), upana wa nia (*platysmos* – njia pana, kujisahau bila kujizuia kwa njia yoyote, hiari ya mtu mwenyewe) na ubatili huharibu kila tunda la maisha ya mtawa.

2. Kuhusu Sheria ya Asili

1. Ndugu zangu, sitaki msiwe wajinga, kwamba mwanzo, Mungu alipomuumba mwanadamu, alimweka katika Paradiso, naye alikuwa na nguvu zake zote zikiwa salama, zikiwa katika mpangilio wao wa asili; lakini alipomtii yule aliyemdanganya, nguvu zake zote zilibadilika kuwa unnaturalness[12] , naye akatupwa kutoka kwa utukufu wake. Lakini Bwana wetu alionyesha rehema zake kwa jamii ya wanadamu, kwa wema wake mkuu, *'Neno likawa mwili'* (Yohana 1:14) – yaani, alikuwa mwanadamu mkamilifu kwa kila hali ya kibinadamu, isipokuwa dhambi, ili kubadilisha hali yetu isiyo ya kawaida kuwa ya kawaida[13] kupitia Mwili wake Mtakatifu. Baada ya kuonyesha huruma kama hiyo kwa wanadamu, Anawarejesha tena paradiseni, – kwa kuwaweka katika hali yao ya asili wale walioanguka kupitia kumfuata katika nyayo zake na kutii amri zake, ambazo alitupa ili tuwashinde wale waliotutupa nje ya utukufu wetu – na kwa kutuonyesha ibada takatifu (*latreia*) na sheria safi, ili mwanadamu aweze kusimama katika mpangilio wake wa asili, ambao Mungu alimuumba.

2. Basi, yeyote anayetaka kurudi katika hali yake ya asili lazima atengue tamaa zake zote za mwili, ili wajiweke katika hali inayolingana na asili ya akili (ya kiroho). Ndani yetu, kwa asili, kuna hamu (ya Mungu)—na bila hamu hii ya Mungu hakuna upendo pia: kwa sababu hii Danieli anaitwa *'mtu wa tamaa'* (Dan. 9:23), lakini adui ameigeuza (hili tamaa ya asili) kuwa tamaa ya aibu, ili tushawishike tamaa ya kila aina ya uchafu. Katika akili, kwa asili, kuna shauku kwa Mungu – na bila shauku kwa Mungu hakuna maendeleo, kama ilivyoandikwa katika Waraka: *'Jitahidi kupata vipawa vikubwa zaidi'* (1 Kor. 12:31); lakini shauku hii kwa Mungu imebadilishwa ndani yetu kuwa shauku isiyo ya kawaida – ili tuwe na shauku dhidi ya wenzetu, tuweni wivu na wenzetu na tuwadanganye wenzetu. Katika akili kuna hasira kwa asili – na bila hasira hakuna usafi kwa mtu, isipokuwa anakasirika kwa kila kitu kinachopandikizwa ndani yake na adui, kama vile Finehasi, mwana wa Eleazari, katika hasira yake, alivyouwia mwanamume na mwanamke, na hasira ya Bwana ikawaondolea watu wake (Hes. 25, 7–9); lakini kwetu sisi aina hii ya hasira imebadilishwa kuwa nyingine, kiasi kwamba tunamkasirikia jirani yetu kwa ajili ya mambo ya kila aina ambayo si ya lazima na yasiyo na faida. Kuna chuki ya asili katika akili, kama ifuatavyo: ilipomshika Eliya, aliwaua manabii waovu (1 Wafalme 18:40); vivyo hivyo, Samweli alitenda kulingana nayo dhidi ya Agagi, mfalme wa Waamaleki (1 Wafalme 15:33)—na bila chuki kwa maadui wa mtu, heshima (thamani na hadhi) ya roho haidhihiriki; lakini chuki hii (ya asili) imebadilishwa ndani yetu kuwa isiyo ya asili, ikisababisha tuwachukie jirani yetu na kuwavua na kuchukia kwa dharau —na ni chuki hii hasa inayofukuza fadhila zote kutoka kwetu. – Ni asili ya akili kuwa na hekima mbele ya maadui zake, hivi: hii ilipomtokea Ayubu, aliwakemea maadui zake, akisema kwao: *'Ninyi ni wasio na heshima na mchukizi, mkosefu wa kila wema; siwahesabu kuwa mnastahili hata kuwa mbwa wa kundi langu'* (Ayubu 30:1, 4), lakini kiburi hiki kwa maadui kimetoka ndani yetu: tumejiweka chini mbele ya maadui zetu na tukawa na kiburi kwa wenzetu, tukajeruhiana, na kujiona kuwa wenye haki zaidi kuliko majirani zetu – na kwa ajili ya kiburi hicho, Mungu anakuwa adui kwa wanadamu. Hiki ndicho kilichoumba mwanadamu (kilichopandikizwa ndani yake wakati wa uumbaji), na ambacho, aliponajaa utovu wa nidhamu, kilibadilika ndani yake na kuwa tamaa za kutisha kama hizo.

3. Basi, wapendwa, tujitahidi kuwa makini kuzitupa (hizi hisia) kando, na kufikia kile ambacho Bwana wetu Yesu Kristo ametuonyesha katika Mwili Wake Mtakatifu: kwani Yeye *ni 'Mtakatifu na huishi miongoni mwa watakatifu*'. Tujihadhari sisi wenyewe, ili tumridhishe Mungu kadiri tuwezavyo, tukitumia uwezo wetu na kusawazisha (kama kwenye mizani) viungo vyetu vyote, hadi viwe vimerudishwa katika mpangilio wake wa asili, ili tupate rehema katika saa ya majaribu, *'itakayokuja juu ya ulimwengu wote'* (Luka 21:26), – tukimwomba kwa unyofu usio na kikomo, ili msaada Wake utoke pamoja na unyenyekevu wetu kwa ajili ya wokovu wetu kutoka kwa maadui zetu, kwani nguvu Zake, na msaada, na uwezo ni milele na milele. Amina.

3. Kuhusu hali ya wanafunzi wapya na wakaazi wa vyumba vyao

1. Kwanza kabisa, tunahitaji unyenyekevu, ili kwa kila neno tunalosikia, au kila tendo, tuwe tayari kusema: 'Nisamehe,' kwa maana kupitia unyenyekevu hila zote za adui hupingwa.

2. Usijihukumu kwa tendo lolote lako, ili uwe na amani katika mawazo yako.

3. Uso wako uwe na alama ya huzuni na majuto (unapokuwa peke yako), lakini kwa wageni (uonyeshe kuwa) wenye furaha na kupendeza, ili hofu ya Mungu iwe ndani yako.

---

[12] *Eis ten parafysin* – ndani ya mambo yasiyo ya kawaida.
[13] Ten ten hatafysin

4. Unapoanza safari na ndugu zako, jitengeneze kidogo ili uweze kunyamaza; na unapoenda, usitazame huku na kule, bali tafakari mawazo yako, au muombee Mungu moyoni mwako. Mahali popote unapokaa usiku, usijichukulie uhuru, bali kuwa mnyenyekevu na mwenye unyenyekevu katika mambo yote. Kitu kinapokabidhiwa kwako, nyosha mkono wako kwa kusita, kana kwamba unalazimishwa kufanya hivyo. Kama mdogo, usijidhanie unaweza kunyoosha mkono wako kuweka[14] (kirutubisho) kinywani mwa mtu mwingine. Popote unapolala usiku, usishiriki blanketi na mtu mwingine, bali kabla ya kulala, toa maombi mengi moyoni mwako. Ukichoka kutokana na safari yako na ukitaka kujipaka mafuta kidogo ili kupunguza uchovu wa njia, ruhusu miguu yako tu ipakwe mafuta, huku ukiwa na haya ya kuiondoa; usijiruhusu kujipaka mafuta mwili wote isipokuwa katika hali za dharura kubwa au ugonjwa.

5. Ikiwa, mnapokuwa mmeketi katika seli yenu, mgeni anawajia, mfanyie vivyo hivyo – mpakie miguu yake mafuta na mkamwambie: 'Kwa upendo, chukua mafuta kidogo na upake mwili wako wote.' Ikiwa atakuwa na wasiwasi kuikubali, usimsinze; lakini ikiwa ni mzee anayehudumu, msihi hadi umtiie mafuta mwili wake wote.

6. Ukapoketi mezani na ndugu zako wadogo, usiseme moyoni mwako, '[15] ': kula, lakini kumbuka dhambi zako, ili usile kwa tamaa. Shika tu kile kilicho mbele yako; usifikie kile kilicho mbele ya wengine. Acha nguo zako zikufunike miguu na magoti yako; ziunganishe pamoja. Ikiwa kuna wasafiri miongoni mwa wanaokula, wape wanachohitaji kwa mtazamo wa ukarimu, na wakimaliza kula, waambie mara mbili au tatu: 'Jionyesheni upendo; kula kidogo zaidi.' Unapokula, usigeuze uso wako kwa mtu aliye kando yako; usitazame huku na kule; usiseme maneno ya upuuzi; usinyooshe mkono wako kuchukua unachotaka bila kusema kwanza, 'Bariki hiki'; na unanywa maji, usiruhusu koo lako kutoa sauti ya kuguruma, kama watu wa kawaida wasivyofanya.

7. Ikiwa, ukiwa umeketi na ndugu zako, mate yanapokupanda, usiteme mbele yao, bali inuka uteme nje; usijinyoosha mbele ya watu wengine: ukihisi usingizi unakupanda, usifungue mdomo wako, na utapita; usifungue mdomo wako kucheka kwa hali yoyote ile, kwani huu ni upuuzi.

8. Usitamani chochote kinachomilikiwa na ndugu yako unapoona: iwe ni nguo, mkanda, au kamba ya kichwa; na usitende kulingana na tamaa yako ya kujifanya kama wao.

9. Ukipata kitabu, usipambe jalada lake (au mapambo yake), kwani hii ni tamaa.

10. Ukifanya dhambi kwa njia yoyote, usiseme uongo kwa aibu (ya kuikiri), bali inama, ukisema: 'Nisamehe' – na dhambi yako itasamehewa.

11. Mtu akikuongea kwa ukali, usimwekee chuki, bali harakisha kumwomba radhi kabla hasira (au hisia za kuudhiwa) haijachipuka moyoni mwako, kwani hasira hufuata haraka.

12. Ukikosolewa isivyo haki na mtu yeyote kuhusu jambo lolote, usichukue silaha dhidi yao, bali inama, ukisema: 'Nisamehe; sitarudia tena,' iwe unajua jambo hilo au la, kwani mambo yote kama hayo ni hatua ya kuanzisha upya.

[16]**13.** Unapoendeleza ufundi wako, usije mnyonge, bali uufanyie kwa kuogopa Mungu, ili usije ukafanya dhambi kwa kutojua.

14. Unapojifunza ufundi, zungumza na mwalimu wako, na usione aibu kumwambia mara kwa mara: 'Tafadhali, ni fadhili yako ukague kama ninakifanya hiki kwa usahihi au la.'

15. Ndugu yako akikuita ukiwa unajishughulisha na ufundi wako, harakisha kujua anachotaka, na umhudumie, ukiweka kando kazi yako.

16. Baada ya mlo, ingia katika seli yako na useme sala zako (*lietorgias*), na usiketi kuzungumza na wale ambao hautarajii faida yoyote kutoka kwao. Lakini ikiwa ni wazee wanaosema neno la Mungu, basi muulize abba wako: 'Je, niketi nikisikiliza, au niende kwenye seli yangu?' Na chochote atakachokuambia, kifanye.

17. Akikutuma kwa jukumu fulani, muulize: 'Unaagiza ni kae wapi?' Na chochote utakachohitaji, na chochote atakachosema, fanya hivyo – usiongeze chochote wala usipunguze chochote.

18. Ukiyasikia maneno yoyote nje, usiyachukue, na ukirudi, usiyarudie kwa mtu mwingine yeyote. Ukiyalinda masikio yako, ulimi wako hautatenda dhambi.

---

[14] *Balien eis stoma* – desturi inayofanywa bado Mashariki: kuchukua kipande kidogo cha chakula kutoka mezani na kukiweka mdomoni mwa mtu mwingine, kama ishara ya fadhili maalum.

[15] Katika Paissios: 'im.

[16] Au hivi: unapokamilisha kazi yako ya mikono, usidhani kuwa umemaliza, bali itunze, ili isipotee bure – na kadhalika.

19. Unapotaka kufanya jambo, lakini yule unayeishi naye hataki kulifanya, acha tamaa yako kwa ajili yake, ili mgogoro usitokee na asihuzunike.

20. Unapoenda kuishi na ndugu katika seli kama mgeni, usimwamrie jambo lolote, wala usitafute kuwa bora kuliko yeye.

21. Ukiishi na ndugu wengine, usitafute kuwa sawa nao katika heshima yao. Wakikuamuru kufanya jambo usilotaka kulifanya, tishinde mapenzi yako na ulifanye, ili usiwaletee huzuni au kuvunja unyenyekevu (heshima na kujidhibiti kunakotakiwa kwako) na kuishi kwa amani nao.

22. Ukiishi na ndugu na akakuambia, 'Nipikie kitu,' muulize, 'Ungependa nikutayarishie nini?' Na akiacha uamuzi kwako, akisema, 'Chochote unachotaka,' andaa chochote kilichopo, kwa kumcha Mungu.

23. Mkiishi pamoja (kwa kushirikiana au katika jumuiya), na kuna kazi ya kufanya, ifanye wewe mwenyewe pia; shiriki na wengine wote, na usijihurumie, kwa ajili ya dhamiri ya kila mtu.

24. Kila siku, asubuhi, mara tu unapoinuka, kabla ya kuanza kazi yako ya mikono, soma Neno la Mungu; na kama kuna kitu chochote kinachohitaji kupangiliwa—iwe ni mkeka, au chombo, au kitu kingine chochote—kifanye haraka iwezekanavyo bila uvivu.

25. Wakati kuna kazi inayohusisha malipo, mshirikishe ndugu yako – na usijivune mbele yake; lakini ikiwa kuna kazi ndogo na mmoja akamwambia mwenzake, 'Nenda ufanye kazi yako, ndugu yangu, nami nitafanya hii mwenyewe,' mtii: kwa maana yeye anayetii ni mkuu.

26. Kaka yako anayesafiri akikuja, mkaribishe kwa sura ya ukarimu unapomsalimia, na ubebe mzigo wake mwenyewe – na fanya vivyo hivyo tena anapoondoka. Salamu yako kwake iwe ya heshima na kwa kuogopa Mungu, ili asipate madhara yoyote. Jihadhari usimuulize chochote kisicho na manufaa kwako, bali muombe aombe. Anapoketi, mwambie, 'Habari yako?' na uishie hapo; kisha mpe kitabu – na ambe na ajifunze; lakini kama amekuja akiwa amechoka, mruhusu apumzike, na umwoshe miguu yake. Akisema maneno yasiyofaa katika mazungumzo nanyi, muombe kwa upole: 'Samahani—mimi ni dhaifu, na siwezi kuvumilia hili.' Akikuwa mgonjwa, na nguo zake zikiwa chafu, zioshe. Akikuwa mpumbavu, na nguo zake zilizochakaa zikiwa zimechakaa, zirekebishe. Ikiwa ni mmoja wa wale wanaozurura bila kusudi, nawe ukiwa na waumini, usimtambulishe kwao, bali umuenzi kwa upendo wa Mungu. Lakini ikiwa ni ndugu anayesafiri kwa ajili ya Mungu na ameku a kupumzika, usigeuze uso wako kwake, bali mkaribishe kwa furaha pamoja na waumini waliokuja kwako. Ikiwa ni maskini, usamtume mbali akiwa mikono mitupu, bali mpe kutoka kwa baraka ambazo Mungu amekubarikia, ukijua kwamba ulicho nacho si chako, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu.

27. Kama ndugu akiweka kitu kwako, usikifungue akiwa hayupo ili kuona kilicho ndani; lakini kama kile ulichoachiwa ni kitu cha thamani kubwa, mwambie: 'Nipe mkononi mwangu.'

28. Ukienda nyumbani kwa mtu na wakakuacha peke yako baada ya kutoka, usitazame juu kuona kilicho ndani ya nyumba yao, wala usifungue chochote—si mlango wa kabati, wala chombo, wala kitabu—bali waambie wanapoondoka: 'Nipe kazi ya kufanya ukiwa mbali' – na chochote atakachokupa cha kufanya, kifanye bila kuchelewa.

29. Usimsifu kile ambacho hukijaona, wala usizungumzie kile ambacho umesikia kana kwamba umekiona.

30. Mtu asidhani kwa sura, wala asimhukumu kwa mavazi yake (*shema*).

31. Iwe unasimama kuchota maji, au umekaa kwa sababu ya haja, usipuuze, bali kumbuka kwamba Mungu anakutazama.

32. Unapoamka katika seli yako kutoa sala yako, usije mlegevu wala mvivu; na badala ya kumheshimu Mungu, usichochee ghadhabu Yake, bali simama katika hofu ya Mungu; usiegemee ukutani, wala usinyooshe miguu yako, ukisimama kwa mguu mmoja na kuukunja mwingine, kama wapumbavu wafanyavyo; bali dhibiti moyo wako, usije ukaongozwa na tamaa zako, ili Mungu apokee dhabihu yako.

33. Wakati wengi wenu mnapoimba pamoja, kila mmoja awasilishe sala yake (sehemu yake, kwa zamu); kama kuna mgeni miongoni mwenu, mwombe pia, kwa upendo, awasilishe sala. Mwambie hili mara mbili au tatu, bila kubishana.

34. Wakati wa dhabihu (ya dhabihu isiyo na damu), shindana na mawazo yako, ukizingatia hofu ya Mungu, ili mchukuliwe kuwa mstahiki wa Sakramenti Takatifu na Bwana akaponye.

35. Jihadhari usiache mwili wako katika hali ya uchafu na upuuzi, ili kiburi kisiwadanganye; bali mwanafunzi ajiruhusu kuwa katika hali ya upuuzi katika mambo yote yanayohusu mwili wake, kwani hili ni la manufaa kwake.

36. Mwanzo asivue nguo za kifahari hadi afikie utu uzima: hii ni tiba kwake. Kuhusu divai, na iwe kanuni yake kutoruka zaidi ya vikombe vitatu inapohitajika. Anapocheka, asidhihirishe meno yake kwa namna yoyote; bali ainamishwe kichwa chake kwa unyenyekevu wa heshima. Anapolala, na abaki amefunga mkanda wake, na kwa kila hali ajitahidi kutoingiza mikono yake ndani (chini ya nguo zake), kwa maana mwili una tamaa nyingi, ambazo pia moyo hufungwa nazo. Anapohitaji kutoka nje, na avae sandali zake; hata hivyo, akiwa ndani ya seli yake, na ajitahidi kutovaa sandali. Anapotembea, na aingize mikono yake kwenye mkanda wake (au aishikilie ikinamana nao), na asiwapeperushe kama watu wa kawaida.

37. Unapotembea na wazee kuliko wewe, usiwahi kuwapita kwa njia yoyote ile. Mzee anaposimama kuzungumza na mtu, usijeji wala kukaa, bali simama hadi akupe ishara ya nini cha kufanya.

38. Unapotembea mjini au kijijini, shusha macho yako, ili usilete lawama juu yako mwenyewe (unapokuwa) katika seli yako.

39. Unaposafiri, usilale nyumbani kwa mtu yeyote ambapo moyo wako unahofia kuwa unaweza kuanguka katika dhambi.

40. Ukialikwa kula mahali fulani, na ukajua kuwa mwanamke atakuwepo, usiketi kwa hali yoyote ile; ni afadhali kumvunja moyo aliyekualika kuliko kutenda dhambi kwa siri moyoni mwako. Ukiweza, usitazame hata nguo za wanawake. Ukisafiri, mwanamke akikusemea, 'Amani iwe nawe', mjibu moyoni mwako, huku ukishusha macho yako.

41. Unapoanza safari na kiongozi, kwa hali yoyote usimruhusu kubeba mkoba wako; lakini ikiwa nyote ni wanafunzi wapya, mubezane kubeba; lakini yule anayebeba aende mbele.

4. Kuhusu ' ' safari ya wale wanaoishi katika vyumba vya kujitenga, na kuhusu dhamiri[17]

1. Mnaposafiri, na mmoja wenu ni dhaifu, mruhusu atangulie mbele yenu, ili, akitaka kukaa, aweze kufanya hivyo.

2. Ikiwa ninyi ni wanafunzi na mnasafiri pamoja, jiwekee utaratibu maalum wa mwenendo—iwe ni unapokaribia bafu au unapoketi mezani—ili kwamba, wakati unapofika, msiingiliane; lakini ikiwa mmoja ataongoza mara hii, mwingine aongoze mara ijayo.

3. Unapouliza kiongozi kuhusu wazo, mtawale wazo hilo kwa uwazi mbele yake, ikiwa unajua kiongozi huyo ni mwaminifu na atahifadhi siri yako.

4. Utaposikia kuhusu dhambi ya ndugu yako, usizungumzie na mtu yeyote, kwani hiyo ni kifo kwako.

5. Wakati watu fulani wanapozungumzia mawazo yanayokusumbua, usitake kuwasikiliza, ili hili lisikufanyie chanzo cha mzozo.

6. Jilazimishe kuomba mara kwa mara, kwa maana maombi ni nuru ya roho yako.

7. Kila siku tafakari kuhusu mahali ulipokosea, na ukisali juu yake, Mungu atakusamehe.

8. Kama ndugu anaanza kumtukana ndugu yake kwa uthabiti mbele yako, usione aibu kumzuia, wala usimwamini, ili usitende dhambi mbele za Mungu; bali mwambie kwa unyenyekevu: 'Samahani, ndugu yangu, mimi ni duni – ninachokisema ni kitendo changu mwenyewe – na siwezi kuvumilia.'

9. Kama ndugu akikudhulumu, na mtu akamzungumzia vibaya mbele yako, linda moyo wako ili chuki isichanuke ndani yako, bali kumbuka dhambi zako mbele za Mungu – na kama unataka akuondolee – mradhibu jirani yako kwa uovu.

10. Ukiondoka na ndugu usiokuwa unawafahamu, na ikawa ni watu wa cheo cha chini kuliko wewe, waheshimu kwa kuwaweka mbele katika kila jambo. Ukimpata rafiki yako, mpe kipaumbele katika kila kitu, iwe ni katika kukaribia mto wa kuoshia au kuketi mezani, na usijifanye kuwa amekaribishwa kwa ajili yako, bali mpe heshima hii, ukisema: 'Ni kwa ajili yako ndiyo ameniwekea wema.'

11. Ukisafiri na ndugu na ukapita kumtembelea rafiki yako ili kuzungumza naye kama unavyohitaji, ukamwambia ndugu yako, 'Ningoje hapa'—na rafiki yako akasisitiza ulie mkate—usiingize chochote mdomoni mwako hadi umwite ndugu yako ili naye afurahi pamoja nawe.

12. Ukisafiri na ndugu wengi na ukaona aibu kuwapeleka nyumbani kwa rafiki yako kwa sababu ni wengi sana, jitahadhari wasidhani kuwa wanadharauwa; na, ukiwatoroka kwa siri, usile mkate peke yako, ukiwaacha nyuma, bali fikiria pamoja nao kinachofaa kufanywa – na chochote watakachokuambia, wasikilize

[17] Kigiriki: *'peri syneideseos'* – nadhani inapaswa kusomwa: *'peri synodeyseos'* – kulingana na muktadha. Toleo la Kilatini lilisomwa kwa usahihi hivyo, likiwa na kichwa: Quid in itinere observandum est. Lakini kwa kuwa pia kuna utajwi wa dhamiri kuelekea mwisho, hili limeongezwa.

kwa unyenyekevu; na mnaposafiri pamoja nao, usijidhani kuwa na cheo cha juu, wala usikwepe majukumu ya mwanafunzi.

13. Ukijitahidi na kutaka kumtembelea ndugu, lakini yeye hataki kukupokea, basi unapo kumuona baadaye barabarani, au akikuja bila kutarajiwa, muonyeshe wema mkuu.

14. Ukisikia kwamba mtu amekusema vibaya, basi ukimpata mahali fulani, au akija kukutembelea bila kutarajiwa, mtakaribishe kwa uso wa furaha, ukarimu na urafiki kadiri uwezavyo, bila kumwambia chochote kuhusu kile ulichosikia: 'Kwa nini ulisema hivyo?' Maana imeandikwa katika Mithali: 'Mtu anayekumbuka uovu ni mtenzi wa uovu.'

15. Ndugu zangu, mkimtembelea ndugu aliye katika uhitaji, msimwoneze mzigo kwa maombi yoyote, bali jinunulieni wenyewe chakula cha kutosha, ili pawe na mabaki mengi kwake – malazi mtakayopata hapo yanatosha kwenu.

16. Mkitembelea wazee wowote mnaowajua, na wakiwepo wengine pamoja nanyi ambao wazee hawawajui, msiwe na ujasiri wa kipekee mbele ya wazee wale, bali waweke wale waliokuja nanyi wapate nafasi ya kusema mawazo yao.

17. Wakati ndugu wanapoishi nawe, wasimamie kwa ukali, mradi tu wanakusikiliza, ukijua kwamba utawajibika kwao mbele za Mungu.

18. Ukienda popote kama mtawa kwa ajili ya Mungu, usitafute kuanzisha uhusiano na wale walioko mahali hapo, wala usijihusishe nao katika mazungumzo, kwani (katika hali hiyo) ni bora zaidi kwako kuwa na jamaa zako wa damu.

19. Ukipanda milimani kuwatembelea ndugu katika monasteri, kaa na yule uliyemtembelea kwanza, na usihame kwenda kwa mwingine bila kumuuliza kwanza mtu huyo: 'Je, niende au sivyo?' Akikasirika na jambo hili, usimletee huzuni hadi utakapokuwa umeondoka mahali hapo.

20. Ikiwa (ukiwa ugenini) utachukua seli ya kuishi, usijiruhusu kuwa na marafiki wengi – mmoja anakutosha, kwa ajili ya udhaifu, na hutaharibu nguvu (umuhimu, uzito) wa hija yako.

21. Unapomfanyia hisani mnyonge (ndugu), usimwalike kushiriki chakula chako, ili usiharibu hisani uliyomfanyia.

22. Ukipofika kwenye monasteri (kibanda cha kutafakari) usiloujua, kaa popote mkazi wake anapokuruhusu, na usiweke mguu katika kibanda kingine hadi yeye mwenyewe akuitwe.

23. Ukiwa umenyamaza katika seli yako na ndugu akakuomba kitu anachohitaji, usikitunze kwa ajili yako, maana vinginevyo utavunja amri inayomhusu ndugu yako. Lakini ikiwa una milki tu ya kile kinachokuhitaji, na hakuna cha ziada, usitawanye kwa maangamizi yako mwenyewe: kwani ni afadhali kupoteza kiungo kimoja cha mwili wako kuliko mwili wako wote utupwe katika Gehena.

24. Ikiwa umejitenga na jamaa zako wa damu na nyama ili uwe msafiri kwa ajili ya Mungu, usiruhusu hisia tamu ya upendo kwao (furaha ya kuwa katika kampuni yao) ikushikilie, na, ukiwa umeketi katika seli yako, usisumbuliwe na majuto kwa ajili ya baba yako au mama yako, wala na kumbukumbu za kaka au dada yako, wala na huruma kwa watoto wako, wala na hamu ya mke wako moyoni mwako – kwa maana umeacha haya yote nyuma – bali kumbuka kuondoka kwako katika saa ya kifo. Kwa kuwa hakuna hata mmoja wao atakayekusaidia wakati huo, kwa nini usiwaache nyuma kwa ajili ya wema?

25. Unapokumbuka, ukiwa kimya ndani ya seli yako, mtu aliyekudhulumu, inuka ukaombe kwa Mungu kwa moyo wako wote akuwasamehe – na wazo la kulipiza kisasi litakuondoka.

26. Unapoenda kupokea Sakramenti Takatifu, dhibiti mawazo yako kwa njia zote (au jikinga dhidi ya mawazo yoyote yasiyo ya lazima), ili usishiriki kwa ajili ya hukumu yako mwenyewe.

27. Ukishawishiwa na ndoto za aibu usiku, linda moyo wako usifikirie mchana kuhusu nyuso zilizoonekana katika ndoto yako, ili usijichafue kwa mvuto wake na kujiletea ghadhabu kuu; bali shikamana na Mungu kwa moyo wako wote – naye atakusaidia, kwa maana yeye ni mwenye huruma kwa udhaifu wa mwanadamu.

28. Ukijishughulisha na maisha magumu ya kujinyima, usiruhusu moyo wako utegemee hayo, ukijiona kuwa ndiyo yanayokuhifadhi; bali mwambie akili yako kwamba, kwa ajili ya uchovu wa mwili, Mungu anasikia sala ya uduni wangu (na kunihifadhi).

29. Mtu yeyote akikutukana, usimpinge hadi atulie; kisha, ukijichunguza, ukigundua ndani yako kile ulichosikia kutoka kwake, toba kwa kuwa umekosea – na neema ya Mungu itakukaribisha tena.

30. Unaposafiri na ndugu, na miongoni mwao kuna mtu ambaye unampenda kwa ajili ya Mungu, usionyeshe ukaribu wa kipekee naye mbele yao; ili isije kuwa kuna dhaifu miongoni mwao ambaye anaweza kufa kwa wivu – nawe utabeba dhambi yake, kwa sababu ulimpa sababu ya kuadhibu.

31. Unapoenda kuwatembelea watu fulani, usitarajie wafurahi sana kukukuona, ili, watakapokukaribisha, uweze kumshukuru Mungu.

32. Ikiwa udhaifu utakushinda ukiwa kimya katika chumba chako, usipoteze moyo, bali mshukuru Mungu; ukiona roho yako inasumbuliwa na hili, iambie: 'Je, udhaifu huu si bora kwako kuliko Gehena uliyopangiwa kuingia?' – na itatulia ndani yako.

33. Ukienda kwa ndugu, na mmoja wao akakuambia, 'Sipati amani hapa, lakini natamani kuishi nawe,' usimpe nafasi, ili usiwaweke wengine kikwazo. Lakini akikuambia, 'Roho yangu inakufa kwa sababu ya jambo fulani lililofichika,' mpe njia ya kukimbia, lakini usimruhusu kuishi nawe.

34. Ukiwa umeketi kimya katika seli yako, jiwekee kanuni kuhusu chakula: kumpa mwili wako kile unachohitaji, ili ukudumishe na uweze kutekeleza ibada zako, na ili usihisi haja ya kwenda kwa wengine; usile chochote kwa ajili ya raha, ili kuridhisha tamaa za ladha, iwe chakula hicho ni cha afya au si cha afya; ukihitaji kutembelea – iwe ni kwa ndugu wa kiume au kwa kituo cha watawa wa kike – usiruhusu mwili wako ujaze chakula chochote kitamu utakachokipata huko, ili uweze kuutamani kurudi selini mwako haraka iwezekanavyo, na ili usije ukawa msaliti kwa nafsi yake.

35. Ikiwa mashetani wataanza kuelekeza moyo wako kwenye mambo yaliyo juu ya uwezo wako, usiwafuate, kwani kwa kawaida humchochea mtu kufanya kazi yoyote ambayo hana uwezo nayo, ili aanguke mikononi mwao nao wafurahi naye. Kula mara moja kwa siku na umpe mwili wako tu kile unachohitaji, ili uweze kuamka ukiwa bado na hamu ya (kula). Fanya ibada zako kwa unyofu, na usinyimie mwili wako kile unachohitaji, bali toa maombi yako kwa hekima na kiasi, ili roho yako isizimike kwa ibada nyingi mno na ipotee njia. Nusu ya usiku inatosha kwa maombi yako, na nusu kwa mapumziko ya mwili; kabla ya kulala, tumia saa mbili katika maombi na kuimba zaburi, kisha lala kupumzika, na Bwana anapokuamsha, toa maombi yako tena kwa shauku. Ukiona, , mwili wako unapunguza bidii, uuseme: 'Je, unataka kupumzika kwa muda huu mfupi, kisha utupwe gizani totoro baadaye?' Na ukijizoeza taratibu kwa njia hii, nguvu (kwa uchangamfu) itakujia.

36. Usihusiane na watu ambao dhamiri yako inaogopa kuwaona tofauti na jinsi wanavyoonekana, au tofauti na jinsi unavyotamani wawe – au inaogopa kwamba kupitia kwao utaweza kuwafahamu wengine kwa mtazamo tofauti – ili usiweke kikwazo katika njia ya haki.

37. Ukiwa kwenye monasteri na ukawe na mtumwa, ukamweka pamoja nawe, unaleta aibu kwa utume wa kimonaki; lakini ukimpatia ndugu, utatenda dhambi mbele za Mungu. Mwachilie huru na aende zake, au mpe uhuru wake. Akitaka kuwa mtawa, ataona mwenyewe (au kama anavyojua). Hata hivyo, usimweke pamoja nawe, maana hili si faida kwa roho yako.

38. Ukiishi mjini, na ukiadhibu mwili wako kwa ajili ya Mungu, na watu wa huko, kwa wivu, wakaanza kukuheshimu kwa sababu hiyo, ondoka mahali hapo na ukae mahali pengine – ili bidii yako isije ikawa bure; lakini ikiwa tayari umeshinda ubatili, usijali watu, ukijua kwamba Mungu, pamoja nawe, anafurahishwa na unachofanya.

39. Ukimkataa ulimwengu, usijihifadhi chochote kabisa; na ukipata ndani yako tamaa ya kuzunguka, basi lichane zaidi mwili wako kwa kazi za mikono, ili uweze kukaa kimya katika kibanda chako, ukila mkate wako kwa amani.

40. Ukienda mjini kuuza kazi zako za mikono, usishindane bei kama watu wa kawaida, bali uikabidhi tu kama inavyotokea, ili usidhoofishe nguvu (au umuhimu) wa kibanda chako.

41. Unaponunua kitu unachohitaji, usibishane bei, ukisema, 'Sitailipia zaidi ya hivi kwa hiki'; lakini ikiwa unakitamani kitu hicho, jitahidi kidogo (kulipa bei inayotakiwa); hata hivyo, kama huwezi kukimudu, kiachie kimya. Baadaye mawazo yanapoanza kutesa, yakikuuliza utaipataje pesa, yambi: 'Sasa nimekuwa kama watakatifu wote ambao Mungu aliwajaribu kwa umaskini hadi alipojua kuwa nia yao ilikuwa ya kweli, na ndipo tu alipowaongoza katika wingi (wa riziki).'

42. Kama ndugu anakwambia hifadhi kitu, nawe ukakihitaji, usikiguse bila yeye, isipokuwa kama umeshamwambia (hapo awali).

43. Kama ndugu anakupigia kando, akakuambia, 'Ninunulie hiki au kile', basi, ukiweza kukinunua, kinunue kutoka kwake. Hata hivyo, kama unaishi na wengine, usifanye hivi bila wao kujua na kukubali, la sivyo utawaudhi wale wanaoishi nawe.

44. Ukihitaji kwenda kijijini kwako kwa shughuli yoyote, kuwa mwangalifu usijiruhusu kuwa na ukaribu usiofaa katika muamala wako na jamaa zako wa damu, na usiwavuruge katika mazungumzo yao.

45. Ukikopa kitu kutoka kwa ndugu yako kwa matumizi ya muda, usipuuze, bali jitahidi kumrudishia haraka iwezekanavyo. Ikiwa ni zana, irudishe mara moja baada ya kumaliza kazi yako. Ikivunjika ikiwa mikononi mwako, itengeneze au itengeneze nyingine mpya: usipuuze hili.

46. Ukikopa ndugu yako maskini anayehitaji kitu chochote na ukaona kuwa hawezi kukurejeshea, usimsumbue wala kumwekea shinikizo, chochote kilivyo—iwe ni pesa au nguo—chochote ulichompa kulingana na uwezo wako.

47. Ukijaishi mahali fulani, ukachukua seli na, unapopanga kila kitu kinachohitajika ndani yake, ukatumia pesa juu yake, na kwa wakati ufaao ukaiacha, na ndugu mwingine akaja kuishi humo, nawe baadaye ukarejea huko mwenyewe – usimfukuze, bali tafuta seli nyingine kwa ajili yako, ili usitende dhambi mbele za Mungu. Lakini akiondoka kwa hiari yake, huta lawama yoyote. Ikiwa umeacha mali yoyote ndani ya seli na ameitumia, usidai arudishe.

48. Unapoondoka katika seli yako, jitahadhari usichukue vitu vinavyohitajika huko, bali viache kwa ajili ya ndugu anayehitaji, na Mungu atakutunza popote utakapoenda.

49. Usi aibu kumweleza mkuu wako wazo lolote linalokusumbua, nawe utaondolewa mzigo wake: kwa maana pepo hawapati msingi mkubwa kwa mtu yeyote kama kwa yule anayeficha mawazo yake, iwe ni mema au mabaya.

50. Jihadhari, unapokaribia Ekaristi Takatifu, usimwonee ndugu yako; maana kwa kufanya hivyo, unajidanganya mwenyewe.

51. Ikiwa maana yoyote ya kiisheo (allegorical) itafunuliwa kwako katika maneno ya Maandiko, tafsiri kwa njia ya kiisheo, lakini usipuuze maandishi (au maana halisi), ili usiamini akili yako kuliko Maandiko Matakatifu; kwani hii ni ishara ya kiburi.

52. Ndugu yako akipotea katika imani kwa sababu ya ujinga, akishawishiwa na maneno ya watu wa uongo, kisha akirejea, usimdharau, kwa kuwa ilikuwa ni suala la ujinga kwa upande wake.

53. Kuwa mwangalifu unapozungumza na wenye mafundisho potofu, huku ukijaribu kutetea imani, ili sumu ya maneno yao maovu isikuumize kwa vyovyote vile.

54. Ukipata kitabu kinachodaiwa kuwa cha uzushi, usitake kukisoma, ili usijaze moyo wako sumu ya kifo, bali shikamana na yale uliyofundishwa, usiongeze chochote wala usipunguze chochote.

55. Jilinde dhidi ya hekima ya uongo inayopinga mafundisho sahihi, kama ilivyoandikwa na Mtume (1 Tim. 6:20; 1:10).

56. Kama wewe ni kijana na bado haujautawala mwili wako, basi, ukiwa umesikia kuhusu wema wa juu wa Wababa na kuutamani, usidhani kwamba utaupata kwa kujishusha na uvivu: hautakuja kwako isipokuwa ukajitahidi kuukuza; lakini ukifanya hivyo, utakuja kwako wenyewe.

57. Jilinde dhidi ya kukata tamaa, maana huharibu tunda la jasho la mtawa.

58. Unapopambana na tamaa yoyote, usipoteze moyo, bali jiunyaze mbele za Mungu, ukisema kwa moyo wako wote: 'Siwezi kuushinda huu; nisaidie, ee roho yangu duni' – na utapata amani.

59. Ikiwa aibu itachipuka moyoni mwako ukiwa umeketi katika kibanda chako, jihadhari na roho yako, isije ikashinda; harakisha kumkumbuka Mungu, kwamba Anakutazama kwa makini, na kwamba kila kitu unachofikiria moyoni mwako kiko wazi mbele ya uso Wake; na uiambie roho yako: kama unaogopa wenye dhambi kama wewe, wasije wakiona dhambi zako, je, si zaidi sana (unapaswa kumwogopa) Mungu, anayekuona kwa karibu sana? Kutokana na himizo kama hilo, hofu ya Mungu itadhihirika ndani ya roho yako – na ukikaa ndani yake, utasimama imara dhidi ya tamaa zako, kama ilivyoandikwa: *'Wale wanaomtumaini Bwana ni kama Mlima Sayuni, usioweza kutikiswa, bali unabaki daima Yerusalemu'* (Zab. 124:1).

60. Ikiwa, ukiwa katika vita, utasimama dhidi ya majeshi ya adui na ukaona kwamba wameyumba mbele yako kwa uchovu na wanakimbia kurudi nyuma, usiruhusu moyo wako ufurahi kwa hili; kwa maana hila mbaya iliyotengenezwa dhidi yako na roho hizi iko nyuma yao, na wanakuandalia vita mbaya zaidi kuliko ile ya kwanza. Wanaacha kikosi maalum cha vita katika mtego—nyuma ya mji—na kuamuru kisihame. Kisha, utakapotoka kuwapambana na kuwapinga, watakukimbia mbele yako kana kwamba wamechoka; lakini moyo wako utakapoinuliwa kwa sababu umewafukuza – na utaondoka mjini – ndipo wengine wao kutoka nyuma watainuka kukupinga, wakati wengine watakusimamia mbele, wakimweka mnyonge katikati yao, ili asipate tena kimbilio. – Mji huu ni kujinyenyekeza kwa moyo wote mbele za Mungu, anayekuokoa kutoka kwa vita vyote vya adui.

61. Ukisali kwa Mungu kuhusu vita, ukimwomba akuondolee, naye asikusikie, usipoteze moyo, maana yeye anajua kuliko wewe kilicho kizuri kwako. Lakini unapomwomba Mungu chochote wakati wa vita, usiseme: 'Niondolee hiki, na nipatie kile', bali omba, ukisema hivi: Bwana Yesu Kristo, nisaidie, wala usiniruhusu kutenda dhambi dhidi Yako, kwa maana nimepotea; usiniruhusu kufuata mapenzi yangu; usiniruhusu kupotea katika dhambi zangu; iwe na huruma kwa viumbe vyako; usinidharau, kwa maana mimi ni dhaifu; usiniache, kwa maana nimekimbilia Kwako; ponyesha roho yangu, kwa maana nimekutenda dhambi; wote wanaonisumbua wako mbele yangu – wala sina kimbilio isipokuwa kwako, Ee Bwana; Bwana, niokoe kwa ajili ya rehema Zako; wote wanaoinuka kunipinga waaibike, wale wanaotafuta roho yangu ili kuiangamiza; maana Wewe, Ee Bwana, uweza katika mambo yote, na kwa Wewe utukufu uwe kwa Mungu Baba na Roho Mtakatifu, milele na milele. Amina. – Ndipo dhamiri yako itakapokuambia moyo wako kwa siri sababu ya Mungu kutokusikiliza; jukumu lako wakati huo si kuidharau, bali kufanya yote inayosema ufanye. Haiwezekani kwamba Mungu asimsikie mtu wakati mtu huyo hamtilii Mungu maanani. Yeye hayuko mbali na mwanadamu, lakini tamaa zetu wenyewe ndizo zinazomzuia asitusikie. Mtu yeyote asiwadanganye: kama vile ardhi haiwezi kutoa mazao yenyewe, bila kupandwa na kumwagiliwa, ndivyo pia haiwezekani kwa mtu kutoa mazao (ya wema) bila kujidhibiti (kujikana, kujitoa kafara) na unyenyekevu.

62. Basi, ndugu wapendwa, tusimame katika hofu ya Mungu, tukihifadhi na kufuata desturi ya wema (*to praktikon* – desturi – *ton areton), bila kuleta kigezo kwa dhamiri zetu, bali tukijihadhari sisi wenyewe katika hofu ya Mungu, hata ikachukuliwa huru pamoja nasi, ili kuwe na umoja kati yetu na dhamiri. Ndipo itakapokuwa mlinzi wetu, ikituonyesha yote ambayo kwa hayo tunapaswa kukata*[18] *(matakwa yetu wenyewe). Lakini tusipolitilia maanani, litageuka kutokana nasi na kutuacha, nasi tutaangukia mikononi mwa maadui zetu, ambao hawatakuwa na huruma kwetu, kama Bwana wetu alivyotufundisha katika ' ', akisema: 'Harakisha kusawaziana na mpinzani wako, bado mkiwa njiani naye: asije mpinga-mashitaka wako akakusalimisha kwa hakimu, na hakimu akakusalimisha kwa afisa, na ukatupwa gerezani. Kwa kweli nawaambia: hutotoka humo hata uwe umelipa senti ya mwisho'* (Mathayo 5:25–26). – Inasemekana kuwa dhamiri ni adui, kwa sababu inapinga mtu anapotaka kutimiza tamaa za mwili wake; na ikiwa mtu haisikilizi, inamkabidhi mikononi mwa maadui zake. Kwa nini Hosea, akimwombolezea Efraimu, alisema: *'Efraimu amemshinda adui yake; amekanyaga sheria chini ya miguu yake'* (Hosea 5:11): aliitafuta Misri, naye akateka nyara na Waisuri kinyume na mapenzi yake (Hosea 7:11). Misri inaashiria kwamba moyo ulitafuta tamaa zake za kimwili, wakati 'akateka nyara na Waisuri kinyume na mapenzi yake' inaashiria kwamba, ingawa kwa kusita, anawahudumia maadui zake.

63. Basi, wapendwa, tujihadhari tusije tukawa mateka wa matakwa yetu ya mwili – na yakatukabidhi kwa Wakashuria kinyume na mapenzi yetu. Tusikilize neno hili chungu: Mfalme wa Ashuri aliingia katika nchi ya Israeli, akawafukuza Efraimu na Israeli hadi Ashuri, akawaweka kando ya mito ya Huzani, katika nchi za Elehi na Amori, nao wamekaa huko hadi leo. Kisha mfalme wa Ashuri akatuma baadhi ya watu wake na kuwaamuru wakae katika nchi ya Israeli, na kila mmoja wao akajitengenezea sanamu na kuabudu sanamu hiyo. Nao wamekaa huko hadi leo (2 Wafalme 17:6, 24, 25, 29). Hili lilitokea kwa Efraimu kwa sababu *'alimshinda adui yake na kukanyaga haki*'.

64. Je, sasa mmegundua, ndugu, hatima ya wale wanaofuata tamaa zao mbaya na kuponda dhamiri zao—nini kiliwapata?—Basi, wapendwa, tusiwahusudu, bali tuwaige watakatifu, ambao hawakusalimu amri kwa dhambi hata kufa, bali waliitii dhamiri zao takatifu na wakarithi ufalme wa mbinguni. Kila mmoja wao alikufa akiwa safi katika kizazi chake, lakini majina yao yamekuwa yasiyofutika kwa vizazi vyote. – Tuchukue mfano wa Yakobo mpendwa, ambaye aliwatii wazazi wake katika mambo yote kulingana na mapenzi ya Mungu; alipopokea baraka yao, alitamani kwenda Mesoopotamia ili kupata watoto huko, maana hakutaka kuwapata kwa binti wa Kanaani, ambao hawakuwatii wazazi wao. Kisha, akichukua fimbo yake na chupa ya mafuta, alifika mahali panapoitwa Betheli – ambalo linamaanisha 'nyumba ya Mungu' – akapumzika huko; na katika maono usiku akaona ngazi inayotoka mbinguni hadi duniani, malaika wa Mungu wakipanda na kushuka juu yake. – Bwana alikuwa amesimama juu yake. Hii ni ishara kwa wale watakaomtumikia Mungu siku zijazo – kwamba ingawa uso wa wema huonyeshwa kwao mwanzoni, isipokuwa wakajitahidi kwa ajili yake, hawatafikia Mungu. Yakobo akaamka na akafanya agano na Mungu kwamba atakuwa mtumishi wake, na Mungu akathibitisha, akisema, *'Nitakuwa pamoja nawe na nitakulinda'* (Mwanzo 28:1–15). Basi akaenda Mesoopotamia kumwoa mke huko, na alipomwona Raheli, binti wa ndugu wa baba yake, akampenda na

[18] *Ekkoptomen*. Katika Paissios: ni katika hili ndipo tunakwama.

akamfanyia kazi kwa miaka saba; lakini hakumpewa hadi alipokuwa amemchukua kwanza Lea. Na Raheli alibaki tasa hadi alipokuwa amemfanyia kazi kwa miaka mingine saba. Hii ndiyo maana ya kauli hii.

65. Nchi hiyo inaitwa Mesopotamia kwa sababu iko kati ya mito miwili: ya kwanza inaitwa Tigris, na ya pili Eufrates; ya kwanza inatiririka kinyume na Waashuri, ilhali ya pili haina adui (kizuizi), bali inasemekana inatiririka katikati ya nchi tambarare. Tigrisi, inafasiriwa, inaashiria akili, wakati Yufratesi inaashiria unyenyekevu. Lea anachukuliwa kuwa alama ya kazi ya kimwili, wakati Raheli anawakilisha tafakari ya kweli. Hili linatimia kwa mtu anayeishi Mesopotamia ambaye, huku akifanya kazi ya kimwili kwa busara, anapinga uadui wa Waashuri, na kupitia unyenyekevu anapanda hadi tafakari ya kweli. – Lakini Raheli hakamzalia watoto yeyote, hadi Lea alipowazaa watoto wake wote, naye alipomfanyia Raheli kazi kwa miaka mingine saba. Hii ndiyo maana yake: kwamba isipokuwa mtu atimize mbio yote ya jitihada, tafakari ya kweli haipati uhuru (au usemi huru) ndani yake. Ingawa wake zote wawili walikuwa wake, alimpenda Rakeli kuliko Lea, kwa sababu huyu wa pili *'alikuwa na macho dhaifu. – Lakini Rakeli alikuwa mrembo sana wa sura'* (Mwanzo 29:17). Hii ndiyo maana ya kauli kwamba mke wa kwanza alikuwa na macho dhaifu – yaani, maadamu mtu bado anajihusisha na kazi za kimwili, bado haioni utukufu wa tafakari ya kweli, kwa maana adui, kama ilivyo desturi yake, huchanganya tamaa ya kuwafurahisha wanadamu katika mambo yake; lakini hapaswi kuitilia maanani. – Wakati Lea alipokoma kuzaa kwa muda, alimpa mume wake Zilpa, mjakazi wake, na baadaye akazaa tena na akamwita mtoto huyo Aser, jina linalotafsiriwa kama 'utajiri'. Lea alipomaliza kuzaa, Mungu alimkumbuka Raheli (Mwanzo 30:22). Hii inaashiria kwamba wakati kazi za kimwili zinaposafisha hisia, na zikachukuliwa huru kutoka kwa tamaa, basi tafakari ya kweli huonyesha utukufu wake kwa akili (au—hujidhihirisha kwa akili katika utukufu wake kamili). – Ingawa wana wa Lea walikuwa msaada kwa Yakobo, alimpenda Yosefu zaidi ya wote. Hii ina maana kwamba, ingawa kazi ya kimwili inamlinda mtu dhidi ya adui, ni tafakari ya kweli inayomunganisha na Mungu. – Kwa nini, mara tu Yakobo alipomwona Yosefu, alitaka mara moja kurudi kwa wazazi wake (Mwanzo 30:25)? Kwa sababu aliona kwamba alizaliwa mfalme juu ya ndugu zake. Zaidi ya hayo, Yakobo alipokuwa amewavusha wote waliokuwa naye (hema, msafara) kwenye kijito cha Yamokh (kwa Kislavoni na Kirusi – Yaboko), na akabaki peke yake ng'ambo, ndipo alipokea furaha ya baraka ya Mungu, ambaye alimwambia: *'Jina lako halituitwi tena Yakobo, bali Israeli'* (Mwa. 32: 28), Aliitwa Yakobo kwa sababu alipambana na adui – (na akaitwa hivyo) – hadi alipopewa baraka hii na kuokoa (kutoka utumwani) hisia zake, ambazo zilikuwa mikononi mwa adui. Hisia zake zilipopata uhuru ndani yake, ndipo alipewa jina jipya Israeli, yaani, akili inayomwona Mungu. Kwa maana akili inapofikia hatua ya kuona utukufu wa Uungu, basi chuki ya adui huo huogopa. Kwa nini, ingawa Esau anatoka kumkabili kwa uchungu, unyenyekevu wa Yakobo huizima uovu wake, na si yeye (Yakobo) tena anayemshinda (Esau), bali ni unyenyekevu wake mbele ya uso wa Mungu. Ingawa adui anaweza kumwonea mtu wivu, akiona utukufu mkuu aliofikia, hawezi kumshinda, kwa maana Mungu ndiye msaidizi wake, kama ilivyoandikwa: *'Rudi katika nchi ya kuzaliwa kwako, nami nitakuwa pamoja nawe'* (Mwanzo 31:3). – Mwishowe, alifika Salimu, akainunua shamba huko, akajenga madhabahu kwa BWANA, aliyemsikia siku ya taabu yake (Mwa. 33:19-20). Jina 'Salim' linamaanisha 'amani', yaani: mtu anapopitia vita ambapo Mungu anamlinda, hufikia hali ya amani. Naye Yakobo akajenga madhabahu ya mawe kumi na mbili, na akatoa dhabihu juu yake, katika nchi ya ahadi, kwa Mungu kutoka kwa matunda ya kazi aliyokuwa amefanya huko Mesopotámia.

66. Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Musa mpendwa, ambaye, baada ya kuiongoza watu kutoka Misri, aliwaokoa kutoka kwa mkono wa Farao, aliwavusha Bahari ya Shamu na kushuhudia kifo cha maadui zake wote, akamtuma Yoshua kuharibu Amaleki, wakati yeye mwenyewe alisimama kileleni mwa mlima (akiwa katika maombi), mikono yake ikiwa imeinuliwa na Aroni na Huri, ili wasipotee kutoka kwa ishara ya msalaba. Yesu alipomshinda Amaleki baadaye na kurudi kwa furaha, Musa akajenga madhabahu miguuni mwa mlima kwa mawe kumi na mbili, akapaita mahali hapo: *'Bwana ni kimbilio langu'* (Kutoka 17:15), maana Mungu hupigana na Amaleki kwa mkono usioonekana. – Jina Amaleki linamaanisha kukata tamaa. Kwani mtu anapoanza kugeuka kutoka kwa tamaa zake, kuacha dhambi zake, na kumgeukia Mungu, basi kukata tamaa—cha kwanza kuibuka—hupigana naye, kikitafuta kumrudisha kwenye dhambi zake. Kukata tamaa huku kunafukuzwa kwa kujitolea kwa bidii kwa Mungu; kujitolea huku kunakuwa na msingi katika kujidhibiti, ambako kunadumishwa kupitia kazi ya mikono, na ni kupitia hili ndipo Israeli hupata uhuru. Kisha mtu humshukuru Mungu, akisema: 'Mimi ni dhaifu, lakini Wewe ndiwe msaidizi wangu kutoka kizazi hadi kizazi.'

67. Ndivyo alivyo pia nabii mkuu Eliya. Hakuweza kuangamiza manabii wote wa uongo waliompinga hadi alipojenga madhabahu ya mawe kumi na mbili, kuweka magogo ya mbao juu yake, kuweka dhabihu

takatifu juu yake, na kumimina maji juu ya yote; na Mungu alikuwa moto kwake uliozikomea madhabahu na yote yaliyo juu yake. Ilikuwa ni wakati huo tu, katika dakika hiyo hasa, ndipo alivyowakabili adui zake (1 Wafalme 18:40 na kuendelea). – Na alipokuwa amewangamiza, hata hakuna hata mmoja aliyebaki, alimshukuru Mungu, akisema: 'Wewe upo katika haya yote, maana imeandikwa kwamba aliweka uso wake kati ya magoti yake' (1 Wafalme 18:42). Basi, akili ikilinda hisia zake kwa makini, hupata kutokufa (au uzima wa milele), na kutokufa (uzima wa milele) huiongoza hadi kwa maneno haya, ambayo Mungu huifunulia. Baadaye, *'kijana'* wa Eliya *'anainua macho'* na haoni mojawapo ya tamaa saba zikichochewa, ndipo anapoona *'wingu dogo, kama kiganja cha mtu, likileta maji kutoka baharini*': ambalo ni utulivu (1 Wafalme 18:43, 44) wa Mfariji Mtakatifu. – Kutokufa ni hili: kazi zako ziwe salama (zima na zisizoathirika), na usirudi kwa yale unayoomba msamaha. Maana Mungu anapokubali kazi za mwanadamu, na anachokifanya kikabaki kikiwa kizima, kimehifadhiwa dhidi ya nguvu za adui, basi maadui zake hawawezi kusimama dhidi yake; wanapoona kwamba mapenzi yao hayana nguvu juu yake, watatoweka wenyewe, kama ilivyoandikwa: *'Itaneni majina ya miungu yenu, nami nitaliita jina la Bwana, Mungu wangu; na yule Mungu atakayejibu kwa moto—ndiye Mungu'* (1 Wafalme 18:24). (*'Wakaitana… wala hakukuwa na sauti, wala jibu lolote'* – 26). Ndivyo ilivyo kwa kila kitu kinachopandwa ndani ya mtu kwa nguvu za adui: kwa yule asiye tayari, maadui hawawezi kutimiza mapenzi yao; wanatumia nguvu zao zote (ili kumshawishi ajiunge na upande wao), lakini mtu wa Mungu hawajali, kwa sababu moyo wake, ambao unakubaliana na mapenzi ya Mungu, hauitaki – kama ilivyoandikwa: 'Itieni jina la miungu yenu, nami nitaita jina la Bwana, Mungu wangu'; lakini kwa kuwa mapenzi yao hayakuwa Yeye, Hakuwajibu kwa njia yoyote.

68. Haya yote humtokea kila mtu anayefuata mapenzi ya Mungu na kuzishika amri Zake. Kwa watu wa wakati huo, hizi zilikuwa alama; lakini imeandikwa kwa ajili ya mafundisho yetu, sisi ambao tumeazimia kufuata nyayo zao, tukijitahidi kufikia uhai usio na kifo uliowakinga dhidi ya mishale yote ya adui. Walijificha chini ya ulinzi wa Mungu, wakisali kwa ajili ya msaada Wake, kwani hawakutegemea kazi zao wenyewe, na ulinzi wa Mungu ulikuwa ukuta wao wa kinga. Waliamini kwamba bila msaada wa Mungu hawangeweza kufanya chochote , na kwa unyenyekevu walizungumza na Mwandishi wa Zaburi: *'Bwana asipojenga nyumba, wale wanaojenga hufanya kazi bure; Bwana asipolinda mji, mlinzi huamka bure'* (Zab. 126:1). Na Mungu anapoona kwamba akili imejisalimisha Kwake kwa nguvu zake zote, na haina msaada kwa yeyote isipokuwa Yeye, huijaza nguvu, akisema: *'Usiogope, wewe Yakobo, wewe mdogo wa Israeli'* (Isaya 41:14), – na tena: *'Usiogope, kwa maana nimekukomboa; nimekuita kwa jina lako; wewe ni wangu. Na ingawa utapita katikati ya maji, mimi nitakuwa pamoja nawe; na katikati ya mito haitakuamili; na ingawa utatembea katikati ya moto, hutaungua, wala cheche haitakuteketeza. Kwa maana mimi ni Bwana, Mungu wako, Mtakatifu wa Israeli, mwokozi wako"* (Isaya 43:1–3). Akili inaposikia neno la kutia moyo kama hilo, inainuka kwa ujasiri dhidi ya nguvu za adui, ikisema: *'Nani atapigana nami? … Aje karibu nami. Tazama, Bwana, Bwana, ataniisaidia: nani ataniudhi? Tazama, nyote mtachakaa kama nguo, na kama gunia mtaharibika'* (Isaya 50: 8:9). Lakini Mungu ana nguvu za kutosha kuhakikisha kwamba sisi, pia, tuhesabiwe miongoni mwa wale ambao, kwa unyenyekevu, waliokolewa na Yeye, kwa maana unyenyekevu ulikuwa kofia yao ya chuma na uliwalinda dhidi ya mishale yote ya adui—kwa neema ya Mungu, ambaye awe na nguvu na utukufu na mamlaka milele na milele. Amina.

5. Kuhusu amri kwa waumini, na mwenendo wa wale wanaotaka kuishi pamoja kwa amani

1. Mnapotembea pamoja njiani, zingatia katika mambo yote mawazo ya aliye dhaifu zaidi miongoni mwenu, iwe anahitaji kupumzika kidogo, au kula chakula mapema kidogo kuliko kawaida.

2. Mnapoenda pamoja kufanya kazi fulani, kila mmoja aendelee na mambo yake mwenyewe, na si ya ndugu yake: asimfundishe wala asimwamuru.

3. Mnapogawana majukumu katika seli, au kupanga jambo fulani – kama vile jiko, kwa mfano, au kitu kingine chochote – yule anayefanya kazi afanye kama anavyotaka. Lakini akisema, 'Nionyeshe upendo, nifundishe, maana sijui jinsi ya (kufanya fulani na fulani),' na akawa kuna mtu miongoni mwenu anayejua jinsi ya (kuifanya), asije akawa mnafiki na kusema, 'Nami sijui jinsi'—unyenyekevu wa aina hiyo si wa Mungu.

4. Kama ndugu yako anafanya jambo (isipokuwa kama inavyopaswa) na ukaona, usimwambie, 'Umeharibu hili.' Lakini akisema, 'Nionyeshe upendo, nifundishe,' nawe humfundishi bali unabaki kimya, basi hakuna upendo wa Mungu ndani yako, kwa maana una hila (ndani ya moyo wako).

5. Ndugu yako akipika kitoweo na kikawa kibaya, usimwambie, 'Umeipika vibaya,' maana katika hili kuna kifo cha roho yako. Bali fikiria jinsi ambavyo ungekasirika wewe mwenyewe ukisikia haya kutoka kwa mtu mwingine – nawe utatuliwa.

6. Mnapoimba pamoja, na mtu akisema neno kimakosa, msimwonyeshe wala msimweke aibu; akikosewa neno, aachwe tu. Lakini akisema awali: 'Tuwezeonesha upendo', 'Niambie (nikifanya kosa au kukosa neno)', basi mkamwambie.

7. Mnapo kula chakula, na mmoja wenu akapenda chakula hicho, asiseme, 'Siwezi kula hiki,' bali kwa ajili ya Mungu, hata kufa, ajilazimishe (ama kunyamaza au kula kama wengine wanavyofanya) – na Mungu atamtuliza.

8. Mnapofanya kazi pamoja, na mmoja wenu, kwa woga, akiacha (kufanya kazi), msimkashifu, bali mkugeukie kwa wema, au mnyeye kwa upole.

9. Wakati ndugu wanapokuja kukutembelea, usiwahi kuwauliza chochote kinachoweza kukuumiza, ili usibaki na mzigo (aibu, kidonda moyoni) katika seli yako kwa ajili yao. Lakini ikiwa mgeni, asiyeweza kujizuia, atasema neno kwa mmoja wenu ambalo, kama ilivyoelezwa, linaweza kuwa na madhara kwenu, basi yule anayelisikia asilirudie kwa ndugu yeyote, bali anyamaze—ili msongo huu (kama ulivyokuja, vivyo hivyo) upite kwake peke yake—na asijaze mioyo yao sumu ya mauti.

10. Unapotoka nje, kwa sababu yoyote ile, usimuulize mtu yeyote kuhusu jambo lolote lisilokufaa, ili urudi selini mwako salama (bila madhara). Hata hivyo, ukisikia jambo ambalo hukutaka kulisikia, usilirudie kwa ndugu zako unaporudi.

11. Mnapo kuwa nje na kuzunguka, msiwape nafasi yoyote ya uhuru, popote mnaokwenda, ili wale wanaoshuhudia uadilifu wa mwenendo wenu wafaidike nanyi; hasa (usiwe mlegevu) katika ukimya wa siri na wa dhahiri: kwani tamaa zote hizo (makosa ya tabia yanayotokana na uhuru wa kupita kiasi) hujidhihirisha katika ndugu mwingine dhaifu, kutokana na utulivu (au utupu) wa moyo wake – kwani haioni dhambi zake mwenyewe. (Jua kwamba) msaada wa Mungu, tumaini, upole, dhamiri safi, kuachana na mapenzi ya nafsi, na kujinyima katika mambo yote – haya hupata nafasi katika moyo wa mnyenyekevu, ilhali kiburi, mizozo, kujiona mwenye hekima zaidi kuliko ndugu yake, kukanyaga dhamiri yake, na kutojali kwamba ndugu yake anahuzunika kwa ajili yake, akisema, 'Hiyo ni shauri gani langu?'—hupatikana kwa mtu mwenye moyo mgumu.

12. Unapokuwa umeketi ukifanya kazi yako ya mikono, na ndugu yako aingie kwenye seli yako, usifikirie hata kwa muda mfupi kama umefanya kazi kwa bidii zaidi kuliko yeye, au yeye amefanya kwa bidii zaidi kuliko wewe.

13. Ukifanya kazi pamoja na mtu asiye na afya, usijivunie moyoni mwako, ukitamani kufanya mengi kuliko yeye.

14. Ndugu yako, akiharibu kazi yoyote anayoifanya, usimwambie chochote isipokuwa yeye mwenyewe akikuambia: 'Nionyeshe upendo, ndugu yangu, na unifundishe'; na wewe ukijua (jinsi ya kuitengeneza) ukanyamaza, basi kifo chako kiko hapo.

15. Unapofanya kazi yako ya mikono, iwe ni kazi gani ile, jitahidi sana kutogundua ni kiasi gani umezalisha katika sehemu yako na kiasi gani ndugu yako amezalisha, kwani hii ni ishara ya ukosefu wa uzoefu.

16. Unapoenda kazini na ndugu zako, usitake wajue kuwa umefanya kazi zaidi yao. – Hiki ndicho Mungu anachomhitaji mwanadamu: kila tendo analofanya, alifanye kwa siri.

17. Kama ndugu yako, kwa udhaifu, anakujibu kwa neno la kutoridhika, vumilia naye kwa furaha; maana ukichunguza kilichotokea kwa hukumu ya Mungu—ambayo ni ya haki na isiyoegemea upande wowote—utaona kuwa wewe ndiye umekosea (na si ndugu yako).

18. Ukiishi na ndugu, na mawazo yako yakakusukuma kujidhibiti (zaidi ya kawaida) katika ulaji wako, waambie mawazo yako: 'Ndugu dhaifu anayeishi hapa ndiye bwana wangu.' Ikiwa umedhamiria kuongeza kujidhibiti kwako, chukua seli ndogo, tofauti kwa ajili yako, na usimsumbue ndugu wako dhaifu.

19. Kama ndugu anayezurura anakuja kwako, ambaye hapo awali umesikia kuwa yeye ni mjigaji (*filoshematikos esti*)—yaani, anapenda kujionyesha, kujitangaza kuwa mjuzi wa yote, mtawa, na kadhalika—usimhoji kuhusu hili kwa maneno hadi dosari yake hii ijidhihirishe yenyewe; lakini (hata baadaye) kuwa mwangalifu usitende kulingana na ulichojifunza, maana kama ndugu huyo atagundua hili, atakasirika.

20. Ukitaka kuchukua kitu kwa sababu unakihitaji, usilalamike dhidi ya ndugu yako (ukijiwazia): 'Kwa nini hakufikiria kunipa kwa hiari yake?', bali mwambie kwa ujasiri na kwa wazi: 'Nionyeshe upendo; nipatie

kitu fulani, maana ninakihitaji.' Hii ndiyo utakatifu mtakatifu (au uwazi) wa moyo. Lakini usiposema haya, na badala yake ukamnung'unikia na kumlaumu moyoni mwako, basi wewe ndiye uliye kosa.

21. Ikitokea mjadala miongoni mwenu kuhusu kifungu chochote cha Maandiko, na yule anayejua na kuelewa, kadiri ya uwezo wake, aache mapenzi yake (au amkabidhi ndugu yake) – na amtulize ndugu yake kwa furaha. – Neno ambalo mtu anapaswa kutafuta zaidi ya yote ni hili: kujinyenyekeza mbele ya ndugu yake.

22. Yeye yeyote anayekumbuka hukumu ya kutisha atakayewajibika kusimama mbele yake, atajitahidi kwa njia zote kuhakikisha kuwa kinywa chake hakinyamazi, asije akakosa la kusema kwa ajili ya utetezi wake katika saa hiyo ya kutisha.

23. Msichunguze mambo ya dunia hii, msije mkafanana na maeneo yale ambako kila mtu huenda kujisasisha, na ambako, kwa hivyo, kunakuwa na harufu mbaya sana. Bali, mwe madhabahu safi kwa Mungu, mkianzisha ndani yenu kuhani (wa kiroho) ambaye daima atatoa uvumba (juu ya madhabahu hii). Kamwe usiachie madhabahu hii bila ubani, bali jilazimishe bila kukoma kusimama mbele ya uso wa Bwana kwa kila sala, ili akupatie unyenyekevu na haki ya kitoto, na akuondolee kinyume chake—yaani, ujanja wote, hekima ya kiblisi, ujanja (kutembea huku na kule kuona hiki na kusikia kile), kujipenda na uovu; kwani mambo yote hayo huharibu kazi za wale wanaotenda kwa njia hii. Matokeo ya mwisho ya yote haya ni kwamba ikiwa mtu anamcha Mungu kwa hekima na anasikiliza kwa unyenyekevu dhamiri yake kama inavyoongozwa na Mungu, basi atajifundisha mwenyewe yote yaliyosemwa kwa siri. Lakini pale (ndani) ambapo hakuna bwana wa nyumba (hofu ya Mungu), basi makao (ya ndani) ya mtu maskini kama huyo huachwa chini ya huruma ya wengine, na yeyote anayetaka anaweza kusema ndani yake apendavyo, kwa sababu moyo wake hauko chini ya udhibiti wake mwenyewe, bali chini ya udhibiti wa maadui zake.

24. Ukiwa unakaribia kuanza kazi yako ndogo, mtu asimdharau mwenzake, wala asitoke peke yake, akimwacha ndugu yake ateswe na dhamiri yake selini; bali amwambie kwa upendo: 'Unataka kwenda? Tukende.' – Na akimwona ndugu yake hana amani (hajaishi kwa amani ya roho) wakati huo, au ni dhaifu kimwili, asihoji, akisisitiza kwamba lazima waende sasa, bali aahirishe kwa muda, na arudi selini mwake kwa upendo wenye huruma (kwa ndugu yake). Jihadhari kutoipinga ndugu yako katika jambo lolote, ili usimpishe chuki.

25. Yeye yeyote anayeishi na baba yake au ndugu yake asishauriane na mtu wa nje kuhusu jambo lolote, bali ajadili kila kitu na yule anayeishi naye: katika hili kuna amani na utiifu.

26. Ukiishi na baba yako au ndugu yako, jitunze usionekane ukiwa unafanya urafiki na mtu yeyote kwa siri, au kuandika barua kwa mtu yeyote kwa siri, bila kutaka wale walio pamoja nawe wajue: kwa kufanya hivi utaharibu wewe mwenyewe nao pia.

27. Ukiishi na mtu mzima kuliko wewe, jitahadhari usifanye tendo lolote la hisani kwa maskini bila kumuuliza kwanza – usifanye hivi kwa siri.

28. Unapohoji mawazo yako, usiulize baada ya kuyatekeleza, bali zungumzia kile kinachokusumbua kwa sasa. Iwe ni kubadilisha makazi, au kujifunza ufundi, au kubadilisha ufundi wako, au kuingia katika uhusiano na mtu, au kumaliza uhusiano huo – uliza kwa uhuru kuhusu mambo haya yote, lakini kabla ya kuyatekeleza. Vilevile, kuhusu udhaifu wa kiroho na tamaa za kimwili, uliza wakati mawazo haya bado yanakushawishi – na unapouliza, usiseme kwamba bado hujatekeleza misukumo hii, bali zungumzia jeraha hilo, ukisema kwamba tayari umejeruhiwa, ili upokee tiba ya jeraha hilo.

29. Unapouliza kuhusu mawazo yako mwenyewe, usiwe mnafiki, wala usiseme jambo moja badala ya jingine, au (usitumie kauli kama vile) kana kwamba mtu mwingine alitenda kwa namna fulani, bali sema ukweli, na jiandae kutenda chochote utakachowaambiwa. Ukifanya kinyume chake, unajidhihaki wewe mwenyewe, si wale wazee unaowauliza.

30. Unapo wauliza wazee kuhusu mzozo, usisikilize sauti hizo za ndani zinazokuambia zaidi ya wazee wanavyofanya, bali kwanza muombe Mungu, ukisema: 'Nionee huruma, na chochote kinachokupendeza kunihusu, wahimize baba zangu waniambie;' na kisha, chochote wazee watakachokuambia, kifanye kwa imani, na Mungu atutulia akili yako.

31. Unapoishi na ndugu zako na usipate amani kwa sababu yoyote ile: iwe ni kwa sababu ya kazi za mikono, au kwa sababu ya vizingiti (na hali nyembamba) ya maisha, au kwa sababu ya utulivu wa maisha, au kwa sababu huwezi kuvumilia (magumu unayokumbana nayo), au kwa sababu ya kukata tamaa, au kwa sababu unataka kujitenga katika ukimya, au kwa sababu huwezi kuvumilia nira (ya utiifu), au kwa sababu huwezi kufanya unachotaka, au kwa sababu huna kila unachohitaji, au kwa sababu unataka kujitolea kwa masaibu makubwa, au kwa sababu wewe ni dhaifu na huwezi kuvumilia kazi (wanayohitaji), – au, kwa ufupi,

kwa sababu yoyote ile inayochochea moyo wako kuwatenga – jitunze usikubali kuondoka, usivue nira, na usiondoke kwa huzuni – wala usitoroke kwa siri kwa sababu ya kuudhiwa (nao), au wakati ambapo ndani yako (bado) kuna lawama na hukumu juu yao, bila kukumbuka, kwa sababu ya chuki uliyowawekea, undugu wenu – bali tafuta amani wakati huu, ili moyo wako upate utulivu popote utakapoenda; chukua lawama zao juu yako, bila kuwahukumu kwa njia yoyote ndugu ulioishi nao; usiwasikilize maadui zako (wakijaribu kukushawishi) kubadilisha matendo yao mema kuwa mabaya, ili kuepuka kujilaumu mwenyewe na kutumia lawama za ndugu yako kufunika lawama zako; kwa jambo hili utaanguka mikononi mwa maadui zako, popote utakapokaa kuishi.

32. Unapofika kukaa mahali popote, usichukue seli yako mwenyewe hadi ujifunze desturi za maisha huko – kama kuna kikwazo chochote kwako huko, kama ni kwa sababu ya wasiwasi kupita kiasi (kwamba kuna majukumu mengi ya kubeba), au kwa sababu utaona watu fulani (wasiokuwa na manufaa kwako), au kwa sababu ya umaarufu unaoweza kuleta (kwako au kwa mahali hapo), au kwa sababu ya utulivu (maisha huko ni tulivu na ya kustarehesha mno), au kwa sababu ya vikwazo kutoka kwa marafiki zako. Ukiwa na busara, utagundua ndani ya siku chache kama hapo kutakuwa ni kifo au uhai kwako.

33. Ukikabidhi ndugu chumba chako ili akae humo kwa siku chache, usimchukulie kana kwamba yuko chini ya mamlaka yako.

34. Ukipewa seli na mtu ukae ndani yake kwa muda, usiharibu chochote, wala usifanye mabadiliko yoyote bila kumuuliza kwanza yule aliyekupa kama anakubali au anakataa; la sivyo, haitakuwa kwa mujibu wa dhamiri yako.

35. Unapoishi na mtu, au kukaa naye kwa muda, na ukapokea amri kutoka kwake, kuwa mwangalifu, kwa ajili ya Mungu, usipuuze, wala usivunje amri hii, iwe waziwazi au kwa siri.

36. Ikiwa, ukiwa unaishi peke yako katika seli yako, unaamua kula chakula chako kwa saa fulani, au kutokula chakula kilichopikwa, au kitu kingine chochote, na kisha ukatoka nje ulimwenguni, kuwa mwangalifu usimwambie yeyote ukiwa umeketi kwenye mlo (popote pale): 'Samahani, sikuli hiki,' kwa maana kupitia hili kazi yako yote itang'olewa mikononi m a maadui zako bure. Bwana na Mwokozi wako alisema: 'Fanya matendo yako kwa siri, ili Baba yako akulipize waziwazi.' Yeye anayependa kazi yake huilinda, ili isipotee bure.

37. Unapoishi pamoja na mtu, kazi yoyote mnafanya pamoja, iwe ndani au nje ya seli, ndugu yako anapokuita, jitahadhari usiseme: 'Subiri kidogo, niruhusu nimalize kazi hii ndogo' – bali mtii mara moja.

38. Mnapofanya kazi pamoja, kama ninyi ni wenye busara, kasoro yoyote mtakayoiona kwa wengine, msiizingatie, ili isitoke midomoni kwenu na mkaiongelea ndugu (wenu wanaoishi nanyi), maana katika hili ndipo kuna kifo cha roho yenu.

39. Wakati ndugu wanapoishi nawe, na ikawa kwamba wakati mwingine hufanya kazi siku nzima, watulize kwa kuwapa chakula kidogo kabla ya wakati uliowekwa. Usijifikirie wewe mwenyewe tu, bali zingatia hukumu ya Mungu. Mweke Mungu mbele ya macho yako katika kila kitendo, chochote utakachofanya.

40. Ukifika mahali pa kuishi—iwe peke yako au pamoja na wale waliokaa hapo kabla yako—na ukaona kitu kinachodhuru roho, au kisicho cha kimonaki, iwe ni ufundi fulani au shughuli nyingine yoyote, usifungue kinywa chako kukishutumu; lakini ikiwa haupendi kukaa huko, nenda mahali pengine, huku ukidhibiti ulimi wako ili usiwalaumie: kwani hapo ndipo upotevu wako upo.

41. Ukishindwa na tamaa, kuwa mwangalifu usimruhusu mtu yeyote kukufichia mawazo yake ya tamaa, kana kwamba ni kwa mtu wa siri, kwani jambo kama hilo ni maangamizi kwa roho yako.

42. Ikiwa utani wowote utatokea miongoni mwenu, jitunze usicheke hadi kicheko chako kisikike: kwa maana hii ni ishara ya ukosefu wa nidhamu na ukosefu wa kumcha Mungu, kwa sababu hakuna mlinzi ndani yako.

43. Kwa kuwa katika siku zetu ghadhabu ya Mungu imemwangukia ulimwengu wote, msisumbuke kwa chochote mtakachosikia, bali semeni mioyoni mwenu: hiki ni nini ikilinganishwa na mahali pale (Kuzimu) ambako tutaanguka kwa ajili ya dhambi zetu?

44. Kulima upendo kwa ajili ya Mungu; soma (kilichoandikwa hapa) ili nanyi mufuate, maana si jambo dogo kwa waumini kulichukulia hili kama jambo la upuuzi. – Mkitimiza hili kwa unyenyekevu na hekima, mtaingia katika pumziko la Mwana wa Mungu kwa furaha; lakini mkitimiza, mtasumbuka hata hapa, na mtakapotoka katika mwili, mtaongozwa kuzimu kama maandiko yanavyosema. Bwana wetu Kristo alikuja kwa ajili ya yale yaliyosemwa hapo juu (yaani, kuwapa pumziko wale wanaoshika amri Zake), lakini ugumu

wa mioyo yetu hutupofusha kwa tamaa za mioyo yetu, kwa maana tunazipenda zaidi kuliko Mungu, na hatumpendi kama tunavyopenda tamaa zetu.

45. Tazama, nimejilazimisha kukuandikia haya pia, kwa kuwa yale niliyoandika hapo awali hayakuwa ya kutosha kwako. Basi, tafanya upendo, na kuanzia sasa chukua mapambano; usibaki na mioyo yako isiyotahilika, bali jisaidie (jitahidi kwa ajili ya wokovu wako) katika siku chache zilizobaki kwako. Mkizingatia mambo haya—yaani, unyenyekevu, amani, uvumilivu, kujinyima matakwa yenu, na upendo—mtaishi maisha ambayo ni kwa ajili ya heri yenu; lakini mkiyapuuza, kinyume chake, mtajazwa na: wivu na wivu wa kidini, fitina na kiburi, malalamiko na uasi; basi mtatapiliza muda wenu bure, na kwa kweli mtaenda kuzimu mtakapoondoka katika mwili huu. Basi wapendeni ndugu zenu kwa upendo mtakatifu, na ulinzeni ulimi wenu, msiseme neno lisilofaa linaloweza kumjeruhi ndugu. Kwa maana Bwana Mungu wetu ni mwenye nguvu kutuwezesha *'kufanya na kutimiza'* mambo haya, ili kwa neema Yake tupate rehema, pamoja na watakatifu wote waliompendeza. Kwake awe utukufu, heshima na ibada, sasa na milele, na milele na milele. Amina.

6. Kuhusu wale wanaotaka kuzingatia ukimya wa wema

Wale wanaotaka kutii ukimya wa wema—wazingatie kuwatupa wezi wanaowiba, na wasipoteze muda wao katika utumwa na kazi chungu, wakijitolea mioyo yao kwa matendo yasiyowafaa, na kusahau dhambi zao wenyewe .

1. Upendo wa kuchunguza Maandiko huleta mabishano na uadui, ilhali kulilalamikia dhambi za mtu mwenyewe huleta amani. Ni dhambi kwa mtawa, akiwa ameketi katika kibanda chake, kujishughulisha na kuchunguza Maandiko huku akipuuza dhambi zake mwenyewe. Yeyote anayetoa moyo wake (kwa kuchunguza), – 'kwa nini Maandiko yalisema hiki au kile?' – kabla hajajitawala (kupata ufahamu wa nafsi, au kujidhibiti, au kujiondoa katika tamaa za mwili), huwa na moyo usio na utulivu na yuko katika utumwa wa kina; lakini yeye anayejilinda kwa uangalifu dhidi ya kutawaliwa na kitu chochote hupenda kujinyenyekeza mbele za uso wa Mungu.

2. Yeye anayetafuta kufanana na Mungu humtukana Mungu, lakini yeye anayetafuta jinsi ya kumheshimu (kwa ukamilifu zaidi) hupenda usafi katika hofu ya Mungu.

3. Yeye aliye na maneno ya Mungu amemjua Mungu (1 Yohana 2:3) – na mtu huyo huzitimiza kama mwenye deni (kwa hisia ya wajibu wa haraka).

4. Usitafute baraka kuu za Mungu wakati unapomwomba msaada; atake aje akuokoe kutoka kwa dhambi. Neema ya Mungu huja yenyewe pale mahali panapowekwa tayari kwa ajili yake, mahali pasipo na doa na safi.

5. Yeyote anayetegemea akili yake mwenyewe na kushikilia mapenzi yake huvutia umati wa mashetani juu yake[19] na hawezi kuwa wa Roho (wa Mungu), ambaye huleta huzuni (au majuto) moyoni.

6. Yeyote, akiona maneno ya Maandiko, akiyatafsiri kulingana na ufahamu wake mwenyewe, na akategemea hili, akiamini kwamba ndivyo ilivyo (akitegemea hili, anadhania kwamba maneno hayo yanapaswa kueleweka hivyo), mtu huyo hamjui utukufu wa Mungu wala utajiri wake; lakini yeyote, anapoyaona, akasema: 'Sijui—mimi ni binadamu tu,' na kumpa Mungu utukufu—katika mtu huyo hukaa utajiri wa Mungu, kulingana na nguvu zake na ufahamu wake.

7. Usiharakishe kufichua mawazo yako kwa kila mtu, bali kwa wale tu wazazi wako wa kiroho, ili usilete huzuni kwa moyo wako.

8. Linda midomo yako, ili jirani yako awe na heshima machoni pako (heshima kwa jirani yako inapaswa kuzuia midomo yako kumhukumu).

9. Mfunze ulimi wako kuzungumza maneno ya Mungu kwa hekima, na uongo utaondoka kwako.

10. Upendo wa utukufu wa kibinadamu huleta uongo, ilhali kujinyenyekeza, kwa unyenyekevu mkubwa zaidi, huweka hofu ya Mungu moyoni mwako.

11. Usitafute kuwa rafiki wa watu mashuhuri wa dunia hii, ili utukufu wao (hisia ya uharibifu wa utukufu wao) usizime ndani yako.

12. Mtu yeyote akimzungumzia vibaya ndugu yake mbele yako, akimdharau na kumwonyesha wivu, usimchague upande wake, ili jambo usilotamani likupate.

---

[19] *ktatai ehthran*. – Katika Isaya Mtakatifu*, 'ehthra'* ina maana ya nguvu ya adui – makundi ya mashetani. Kuzipata ni kujikusanyia, ni kuvutia.

13. Upweke na unyenyekevu (kutokuona nafsi yako kuwa na thamani) husafisha moyo kutoka kwa udanganyifu. Yeye yeyote anayemdanganya ndugu yake hatatoroka huzuni ya moyo. Yeyote anayesema jambo moja lakini anahifadhi jingine moyoni mwake kwa udanganyifu—ibada zake zote (*leitorgia* – maombi) ni bure. Usiungane na mtu yeyote wa aina hiyo, ili usichafuke kwa sumu yao iliyochafuka. Tembea na wasio na madhara, nawe utashiriki katika utukufu na usafi wao.

14. Usiweke chuki kwa yeyote, ili kazi zako zisiwe bure. Kuwa mwaminifu kwa kila mtu, ili uweze kuona amani ya Mungu ndani yako. Kama vile mtu anapochomwa na nge, sumu yake huenea mwilini mwote na kuharibu hata moyo wenyewe, ndivyo ilivyo kwa chuki kwa jirani yako moyoni: sumu yake huumiza roho, na roho huhangaika kwa uovu huu. Kwa hiyo, yeyote anayetaka kuokoa juhudi zake, ili zisipotee bure, na aharakishe kuondoa nge huyu kutoka ndani yake, yaani, udanganyifu na uovu.

7. Kuhusu Fadhila

1. Kuna sifa tatu ambazo akili daima huzihifadhi kwa busara, na ambazo inazihitaji: mwelekeo wake wa asili, ujasiri na bidii.

2. Kuna sifa tatu ambazo, akili ikiziona ndani yake, huifanya iamini kuwa imefikia uhai usio na mwisho (ufanyaji upya, au ukamilifu wa viumbe wa mbinguni wasiokufa): utambuzi unaotofautisha kwa usahihi kitu kimoja na kingine, utabiri wa mambo yote kabla ya wakati wake, na kutojali chochote kigeni.

3. Kuna sifa tatu ambazo daima huangaza akili: kutomwona mtu yeyote ana udanganyifu, kuwafanyia wema wale wanaokudhuru, na kuvumilia yote yanayokupata bila kusumbuka. Fadhila hizi tatu huleta nyingine tatu, kubwa kuliko zenyewe: kutokuona hila kwa mtu huleta upendo; kuwafanyia wema wanaokudhuru huleta amani; kuvumilia chochote kinachokupata bila kusumbuka huleta upole.

4. Kuna sifa nne zinazotakasa roho: ukimya, utiifu kwa amri, kujidhibiti (kujizuia katika mambo yote ili njia iwe nyembamba), na unyenyekevu.

5. Akili daima inahitaji sifa zifuatazo nne: kumwomba Mungu, kumshikilia bila kukoma; kuisujudu mbele ya uso wa Mungu; kutovurugwa na mtu yeyote (kuhusu jinsi walivyo na hali yao—ambayo ni sawa na kutojiuliza maswali juu yao), ili usiwahukumu; na kuwa kiziwi kwa yale ambayo tamaa zako zinakuambia.

6. Fadhila hizi nne hulinda nafsi kama ukuta, zikiiwezesha kupumua kwa urahisi, huru kutoka kwa wasiwasi unaosababishwa na maadui zake: rehema, kutokuwa na hasira, uvumilivu, na kuondoa kila mbegu ya dhambi inayochipuka; huku upinzani dhidi ya kusahau ukiihifadhi yote.

7. Fadhila nne, kulingana na Mungu, humsaidia mchanga (mwanafunzi mpya): mafundisho ya daima, bidii, uangalifu, na kujidharau (kutajiona kuwa wa kipekee).

8. Kuna mambo manne yanayochafua roho: kuzurura mjini bila kulinda mtazamo, urafiki na mwanamke, urafiki na watu mashuhuri wa dunia, na kupenda sana kuzungumza na jamaa wa damu.

9. Vitu vinne huongeza tamaa ya ngono mwilini: kulala kadri moyo unavyotaka, kula mpaka kushiba, mazungumzo ya upuuzi yasiyo na maana, na kupamba mwili.

10. Vitu vinne huvifunika nafsi: kumchukia jirani yako, kumdharau, kumwonea wivu, na kulalamika dhidi yake.

11. Nafsi hufunguliwa na vitu vinne (Esmpt): kusafiri kutoka mahali hadi mahali, upendo wa burudani, upendo wa mali, na ukarimu mdogo.

12. Hasira huongezwa na vitu vinne: kutoa na kupokea (miamala), kusisitiza matakwa ya mtu mwenyewe, tamaa ya kufundisha, na kujiona mwenye hekima (mtu mwenye busara).

13. Kuna mambo matatu ambayo ni magumu kwa mtu kuyapata—na kupitia hayo fadhila zote huhifadhiwa: majuto, kulia kwa dhambi za mtu, na kuweka kifo mbele ya macho.

14. Kuna vitu vitatu vinavyotawala roho hadi ifikie ukamilifu mkubwa—na ndivyo vinavyozuia wema kuishi pamoja na akili: utumwa (kushikamana na chochote kingine isipokuwa Mungu), uvivu, na kusahau. Kusahau hupigana na mtu hadi pumzi yake ya mwisho, na kumzamisha katika upumbavu; ni imara kuliko mawazo yote, na ni mama wa uovu wote, na mwangamizi wa kile ambacho mtu hujenga ndani yake saa baada ya saa.

15. Haya ndiyo matendo ya mwanadamu mpya, na haya ndiyo matendo ya mwanadamu wa zamani! Yeye anayependa roho yake na hataki kuiharibu hufanya matendo ya mwanadamu mpya, ilhali yeye anayependa faraja ya mwili katika wakati huu mfupi hufanya matendo ya mwanadamu wa zamani na kuuharibu roho wake. – Na Bwana wetu Yesu Kristo, akifunua mtu mpya katika mwili wake mwenyewe, alisema: *'Yeyote anayependa nafsi yake atapoteza'* (Yohana 12:25); *'Bali yeye anayepoteza nafsi yake kwa*

ajili yangu, ndiye atakayeitenda' (Mathayo 10:39). Yeye ndiye Bwana wa ulimwengu; kupitia Yeye ukuta wa mgawanyiko wa uadui umebomolewa (Efe. 2:14). Pia alisema: *'Sikujia kuleta amani, bali upanga'* (Mathayo 10:34), na tena: *'Nimekuja kuwasha moto duniani, na jinsi ninavyotamani ungewaka tayari!'* (Luka 12:49). Yaani, kwa wale waliotii mafundisho Yake matakatifu, moto wa Uungu Wake ulikuwa (upo wazi), na kwa hivyo, walikuwa na upanga wa kiroho ndani yao, ambao kwao walikata tamaa zote za mwili wao. Na Bwana akawapa furaha, akisema: *'Amani nawaachia; amani yangu nawaapa'* (Yohana 14:27).

16. Basi, wale waliotilia maanani kuokoa roho zao katika enzi hii, na waliokata tamaa zao wenyewe, wakawa kondoo wake watakatifu, wakatolewa kama dhabihu kwake. Na atakapojitokeza katika utukufu wa Uungu wake, atawaita upande wake wa kulia, akisema: *'Njoo, ninyi mliobarikiwa na Baba yangu; urithi ufalme uliokuwa umewaandaliwa tangu kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu. Kwa maana nilikuwa na njaa, nanyi mkanipa* chakula'… na kadhalika (Mathayo 25:34 na 35). Basi, wale wanaotoa dhabihu roho zao katika kipindi hiki kifupi watazipata wakati wa uhitaji, wakipokea thawabu kubwa zaidi kuliko walivyotarajia kupokea. Ama wale wanaofuata matakwa yao wenyewe, kwa hakika wanahifadhi roho zao katika enzi hii ya dhambi; lakini, kwa kuwa wanadanganywa na ubatili wa utajiri wao na hawashiki amri za Mungu, wakitarajia kubaki katika enzi hii milele, basi wakati wa hukumu aibu ya upofu wao itadhihirishwa, watatokea kama kondoo wa laana na kusikia hukumu ya kutisha ya Jaji, Ambaye atatangaza: *'Niondokeeni, ninyi mliobarikiwa laana, mkaingie katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya shetani na malaika wake. Kwa maana mlikuwa na tamaa na hamkunipa chochote cha* kula'… na kadhalika (41 na 42). Hata hivyo, vinywa vyao vitanyamazishwa – na hawatapata chochote cha kusema, wakikumbuka ukatili wao na umaskini wao (wa zamani na wa sasa). Ni kweli, watasema wakati huo: *'Bwana, tulikuona lini ukiwa na njaa… na tukakutendea vibaya?'* (44). Lakini atawanyamazisha, akisema: 'Kila aliyemfanyia mmoja wa hawa wanaoamini katika mimi jambo jema, alinifanyia mimi.'

17. Basi, tujichunguze sisi wenyewe, wapendwa, ili kuona kama kila mmoja wetu anashikilia amri za Bwana kadiri ya uwezo wake, au la; maana sote tuko chini ya wajibu wa kuzishikilia kadiri ya uwezo wetu—wadogo kadiri ya udogo wao, wakubwa kadiri ya ukubwa wao. Wale waliotupa michango yao kwenye hazina walikuwa matajiri, lakini Bwana alimfurahia zaidi yule mjane maskini kwa sababu ya senti zake mbili, maana Mungu huangalia nia yetu. Basi, tusiruhusu kukata tamaa kuingia mioyoni mwetu (tukifikiri kuwa hatuwezi kufanya mengi), ili wivu (kwa wengine) usitutenganishe na Mungu, bali tutimize matendo yetu ya utumishi kulingana na umaskini wetu. Kwa maana kama Bwana alivyomrehemu binti wa kiongozi wa sinagogi, kwa kumfufua kutoka kwa wafu; kama vile alivyomrehemu mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu, ambaye alikuwa ametumia kila alichokuwa nacho kwa madaktari kabla ya kumjua Kristo; kama vile alivyomponya mtumwa wa kiongozi wa kikosi kwa sababu kiongozi huyo aliamini—ndivyo alivyomrehemu mwanamke Mkanani, akimponya binti yake; na kama vile alivyomfufua Lazaro, mpendwa wake, kutoka kwa wafu, ndivyo alivyomfufua mwana wa pekee wa mjane maskini, kwa ajili ya machozi yake; na kama alivyoitoa k , hakumkataa Mariamu, aliyepaka miguu Yake manukato ya miri, vivyo hivyo hakumgeukia mwanamke mwenye dhambi aliyepaka miguu Yake manukato ya miri, akilia; na kama alivyowaita Petro na Yohana kutoka kwenye mashua yao, akisema*, 'Nifuateni'* (Mathayo 4:19), ndivyo alivyomwita Mathayo, aliyekuwa ameketi kwenye ofisi ya kodi; na kama alivyowaosha miguu ya wanafunzi wengine, ndivyo alivyomwosha pia miguu ya Yuda, bila kufanya ubaguzi; na kama alivyomtuma Roho Mtakatifu, Mfariji, juu ya Mitume, ndivyo alivyomtuma juu ya Korneli kwa ujasiri; na kama alivyomlazimisha Anania huko Dameski kwa ajili ya Paulo, akisema kwamba yeye *ni 'chombo chetu kilichochaguliwa'* (Matendo 9:15), ndivyo alivyomwongoza Filipo huko Samaria kwa ajili ya yule Mkristo Mtioponiko. Kwa maana kwake hakuna upendeleo, wala kwa mdogo wala kwa mkubwa, wala kwa tajiri wala maskini, bali hutafuta nia njema, na imani kwake, na utimizo wa amri zake, na upendo kwa wote. Hiki ndicho kitakachotumika kama muhuri kwa roho (alama yake ya utambulisho) itakapotoka mwilini, kama alivyowaamuru wanafunzi wake, akisema: *'Kwa jambo hili wote watajua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, kama mkiwa na upendo ninyi kwa ninyi'* (Yohana 13:35).

18. Anazungumzia nani Yeye anaposema kwamba watu watawatambua, kama si mamlaka za kulia na kushoto? (Na itakuwa kwamba), wapinzani watapoona ishara ya upendo ikisindikiza roho, watarudi nyuma kwa hofu, ilhali mamlaka takatifu watafurahi pamoja nayo. Basi, wapendwa, tujitahidi kadiri ya uwezo wetu kupata muhuri kama huo, ili maadui zetu wasitushike. Bwana alisema: *'Mji ulioko juu ya kilima hauwezi kufichika'* (Mathayo 5:14). Anazungumzia mlima gani, ikiwa si Neno Lake takatifu? Basi sisi, wapendwa, tujitume kwa bidii na hekima kutimiza Neno Lake, linalosema: *'Yeyote anayenipenda atashika amri zangu'* (Yohana 14:23), ili kwamba kazi kama hizo ziwe kwetu mji usioweza kuharibiwa na ulioimarishwa,

ukituhifadhi kwa Neno la Bwana kutoka kwa mkono wa maadui zetu wote, hadi tutakapokutana Naye (kuonekana mbele ya uso Wake). Kwa maana tukipata ujasiri, maadui wetu wote watatawanywa kwa nguvu ya Neno Lake Takatifu, ambalo ni lile mlima ambako jiwe lilichongwa bila mikono na lililoponda sanamu ile ya sehemu nne ya dhahabu—iliyotengenezwa kwa fedha, shaba, chuma na udongo—kama vile Mtume alivyosema: *'Vikeni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kustahimili mbele ya hila za shetani; maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya hila, dhidi ya mamlaka, dhidi ya watawala wa giza la ulimwengu huu, dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:11–12). Ufalme huu huu wa nne ndio unaounda ile taswira ya sehemu nne, ambayo ni uadui (nguvu ya adui). Neno takatifu la Mungu limeziharibu (hizo falme), kama ilivyoandikwa kwamba jiwe lililoupiga ule taswira likawa mlima mkuu na kujaza dunia yote (Dan. 2:34–35).

19. Basi, ndugu zangu, tufunge mateke chini ya kifuniko chake (cha Bwana)—na awe kimbilio letu atupeokoa kutoka kwa nguvu hizi nne mbaya, ili sisi pia tushiriki katika furaha (au kuonja, au kusikia neno lake la faraja) pamoja na watakatifu wake wote, watakapokusanyika mbele ya uso wake kutoka pande nne za dunia, na kila mmoja wao asikie baraka yake mwenyewe (utoaji wa baraka, au kile baraka kinachotolewa kwao mahususi) kulingana na matendo yao. – Kwa maana jina lake takatifu ni mwenye nguvu – kukaa nasi na kutuimarisha – na kutoruhusu mioyo yetu kudanganywa na kusahau kwa adui (kinachochochewa na adui), bali atatuhifadhi (na kutupa) nguvu ya kuvumilia yote yatakayotupata, kwa ajili ya Jina Lake Takatifu, ili tupate rehema pamoja na wote waliothibitishwa kuwa na haki ya kufikia furaha Yake. Kwake na iwe utukufu, heshima na ibada – kwa Baba, na kwa Mwana, na kwa Roho Mtakatifu, sasa na milele, na kwa vizazi vyote. Amina.

8. Misemo

1. Aba Isaia alisema: Wakati mwingine najiona kama farasi aliyeachwa huru, asiye na bwana wala mmiliki – ambaye yeyote anayekutana naye humpanda – na mmoja anapoachilia, mwingine humkamata na kumpanda.

2. Alisema tena: 'Mimi ni kama mtu aliyeshikwa, akafungwa na kutupwa katika shimo lenye matope na adui zake; na akipaza sauti kwa Bwana wake, wanampiga bila huruma ili kumnyamazisha.'

3. Alisema tena: 'Mimi ni kama ndege aliyefungwa mguu na mvulana mdogo: mvulana anapolegeza kamba, ndege huyo mara moja huruka juu, akidhani ameachiliwa huru, lakini mvulana anapovuta kamba, anamvuta chini ardhini. Hivi ndivyo ninavyojiwona, na hiki ndicho ninachotaka kusema kwa haya: kwamba hakuna mtu anayepaswa kujiachia kwa uzembe, hata mpaka pumzi yake ya mwisho.

4. Akasema tena: kama, umemkopesha mtu kitu, ukamsamehe, utakuwa unaiga tabia ya Yesu; lakini ukidai arudishe, utakuwa unaiga tabia ya Adamu; na kama utatoza riba, hili hata halitakuwa sawa na tabia ya Adamu (yaani, litakuwa duni kuliko au kinyume chake).

5. Mtu anapokushutumu kwa jambo ulilofanya au uliloshindwa kufanya, ukanyamaza, hili linaendana na asili ya Yesu; ukijibu, 'Nimefanya nini?', hili haliendani na asili Yake; lakini ukibishana neno kwa neno, hili linapingana na asili Yake.

6. Ukifanya huduma zako (*leitorgias* – ibada za maombi) kwa unyenyekevu, kama mtu asiyestahili, zinampendeza Mungu; lakini ukifanya hivyo, wazo likiibuka moyoni mwako na ukakumbuka jinsi mwingine alivyo (kwa wakati huo huo) amelala au kupuuza (jambo hili), basi bidii yako ni bure.

7. Alizungumza tena kuhusu unyenyekevu, akisema kwamba haina ulimi wa kumwita yeyote mtu mnyonge, wala mwingine mwenye dharau; wala haina macho ya kuchunguza makosa ya wengine; wala masikio ya kusikiliza kile kisicho na afya kwa roho yake; na haijali chochote isipokuwa dhambi zake mwenyewe, lakini iko na amani na watu wote, kwa mujibu wa amri ya Mungu, na si kwa sababu ya urafiki wowote. Yeyote anayefunga kwa siku sita na kujitumbukiza katika kazi ngumu na matendo ya kujinyima (mashujaa) mbali na njia hii—kazi zake zote ni bure.

8. Alisema tena: ikiwa mtu yeyote anapata kitu kwa ajili ya haja yake, lakini hawezi kukipata wakati haja inapojitokeza, basi amekipata bure. Hivyo ndivyo ilivyo kwa mtu anayesema, 'Ninamcha Mungu,' lakini anapowekwa katika hali ambapo hofu hii ingehitajika—kwa mfano, anapojikuta katika hali ambapo ni lazima azungumze na mtu, na wakati huo anahisi ama mlipuko wa hasira na ukosefu wa kujidhibiti wa dharau, au hamu ya kumfundisha mwingine katika mambo ambayo yeye mwenyewe hajayafikia, au msukumo wa kutafuta kibali cha wengine, au tamaa ya kupata umaarufu miongoni mwa watu, au dhihirisho la tamaa zingine—ikiwa wakati huo hatapata hofu ya Mungu ndani yake, basi kazi zake zote ni bure.

9. Kama Bwana wetu Yesu Kristo asingeponya kwanza magonjwa yote ya yule mtu ambaye alikuja kwa ajili yake duniani, huenda hata asingefika msalabani. Kabla ya kuja kwa Bwana kwa mwili, mwanadamu alikuwa kipofu, bubu, mlemavu, kiziwi, mwenye ukoma, kiwete, na alikuwa amekufa kwa kila namna ya hali zisizo za kawaida. Lakini alipokuwa na huruma na akaja kwetu, aliwafufua wafu na kuwafanya vipofu waone, viwete watembee, viziwi visikie – na akamleta mwanadamu mpya, huru kutoka kwa kila udhaifu. Kisha akapandishwa msalabani. Wizi wawili walisulubishwa pamoja naye; yule wa kulia alimsifu na kumwomba, akisema*, 'Bwana, nikumbuke katika ufalme wako'* (Luka 23:42), ilhali yule wa kushoto alimkashifu. – Hii ndiyo maana yake. Kabla ya kuamshwa kutoka kwa uvivu, akili huungana na majeshi ya adui. Lakini Bwana wetu Yesu Kristo anapoiamusha kutoka kwa uvivu wake na kuipa uwezo wa kuona ili kutambua vitu vyote waziwazi – na hivyo kuweza kupanda msalaba – basi nguvu za adui huanza kuitukana kwa maneno makali, katika matumaini kwamba, labda, akili, ikiwa imedhoofishwa na haya, itageuka kutoka kwa kazi zake na kurudi tena kwenye uvivu wake wa zamani. Hivyo ndivyo umuhimu wa wizi hao wawili, ambao Bwana wetu Yesu Kristo aliwatenganisha, na mmoja wao akamtukana, kwa matumaini kwamba labda angeweza kumwondolea tumaini lake, ilhali yule mwingine hakukoma kumwomba hadi aliposikia: *'Leo utakuwa nami katika Paradiso'* (Luka 23:43). Huyu alidhihirika kuwa mshindi wa Paradiso, na sasa anashiriki mti wa uzima.

10. Alizungumza tena kuhusu Ekaristi Takatifu, akisema kwamba inaitwa umoja na Mungu. Lakini ikiwa tunashindwa na tamaa—iwe ni hasira, wivu, tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, kiburi, chuki, au tamaa nyingine yoyote—basi tuko mbali na Mungu. Basi, umoja wetu na Mungu uko wapi?

11. Unapotimiza ibada zako (ibada za maombi) na, baada ya kuzikamilisha, mojawapo ya haya (mashawishi yaliyotajwa) ikichochea ndani ya moyo wako, basi kazi zako zote ni bure: Mungu hazikubali.

12. Mmoja wa wazee akamwambia: 'Kwa nini basi hawashinikizi (*oy kroyoysi*), Baba[20] ?' Mzee akajibu: 'Mvua inaponyesha juu ya ardhi iliyopandwa, hutoa mazao; lakini ardhi isiyopandwa, inawezaje kutoa mazao?' Kama mtu yeyote atajitahidi kuondoa kutoka moyoni mwake yote yasiyo ya asili (yaani, tamaa), basi hayatasumbua tena ndani yake. Mungu anataka mwanadamu afanane Naye kwa kila hali. Kwa sababu hii Alikuja duniani na kuteseka, ili kubadilisha asili yetu iliyoganda, na kukata tamaa zetu na maarifa yetu ya uongo, yaliyokuwa yameishika roho yetu. Wanyama wasio na uwezo wa kuongea wamehifadhi asili yao, ilhali mwanadamu ameibadilisha yake mwenyewe. Sasa, kama vile wanyama wa kufugwa wanavyomtii mwanadamu, ndivyo kila mtu anapaswa kumtii jirani yake kwa ajili ya Mungu: maana hii ndiyo sababu Bwana alikuja. Basi, fikiria jinsi mifugo inavyokuzidi wewe, ambaye unategemea maarifa yako ya udanganyifu. Kwa hiyo, ikiwa nataka kurudi katika hali yangu ya asili, kama vile mifugo isivyo na mapenzi wala maarifa yake wenyewe, ndivyo ninavyopaswa kutenda, si tu kwa wale walio pamoja nami, bali pia kwa wale wanaonipinga: maana hiyo ndiyo mapenzi ya Mungu. Yeyote anayetaka kuingia katika utulivu wa seli na asiteswe na uadui (kwa nguvu za adui, wala asiangukie humo), lazima ajitenge na watu kwa kila hali (kujiondoa katika kuwa na wasiwasi juu yao, na kujishughulisha na mambo yao), ili asimlaumu mtu yeyote, wala kuwasifu, wala kuwahalalisha, wala kuwapamba, wala kuthibitisha haki yao, wala kuwahuzunisha kwa njia yoyote, wala kuzingatia mapungufu yao, wala kufuga moyoni mwako kichaka cha wazo la uadui dhidi yao, wala kupoteza maarifa yako kwa wapumbavu, wala mapenzi yako kwa wajinga. Ndipo utakapojitambua, na kutambua kile kinachokuharibia. Yeye anayejiweka imani na haki yake mwenyewe na kushikilia mapenzi yake mwenyewe hawezi kuepuka uadui (hila za adui), wala kupata amani, wala kuona upungufu wake. Na anapoondoka katika mwili huu, ni vigumu kwake kupata rehema. Hata hivyo, mwisho wa yote ni kuishi na Mungu (kumtafakari, kumshikilia, na kutafuta kumpendeza) kwa moyo wako wote na nguvu zako zote, kuwapa wengine rehema, kulia na kumwomba Mungu kwa ajili ya msaada na rehema Yake.

13. Alizungumza tena kuhusu mafundisho ya jirani kwa uhusiano na amri za Mungu: kwa nini nijue kwamba Mungu amenikubali, ili niweze kumwambia mwingine: 'Fanya hiki au kile', wakati mimi mwenyewe niko katika hali ya toba kwa ajili ya dhambi zangu? – Kwa maana mtu aliyewahi kuanguka yuko katika hali ya toba. Na huwezi kuwa na uhakika thabiti (wa wokovu wako) hadi ujue kwamba msamaha wa dhambi zako umetimuliwa ndani yako. Dalili yake ni kwamba hakuna chochote kati ya mambo uliyoyatenda kwa dhambi kinachochochea moyoni mwako – au, ikiwa, mtu anapokuambia kuhusu hilo, hamtambui hata kwamba jambo kama hilo limetokea, basi ni wazi kwamba rehema imekupata. Lakini ikiwa hili bado linaishi ndani yako, likandamize na ulilie: maana hofu, kutetemeka na huzuni kuu ni kutokujali hili hadi utakapotoka mbele ya kiti cha enzi cha Mungu. – Ikiwa mtu yeyote atakuomba umfundishe kitu, nawe, ukihatarisha hata maisha yako,

[20] Hawashinikizi – labda mlango wa rehema za Mungu, ili sala iwe na tunda.

ukamwambia jinsi anavyoweza kuachiliwa huru (kutoka kwa kile kinachomkandamiza), kisha anarudi kwako akisema kile kile, bila kupiga hatua yoyote katika kile ulichomwambia, basi ni wazi kwamba hajaitekeleza. Kwa hiyo, mgeukie mbali naye, maana anaua roho yako. Ni jambo kubwa kwa mtu kuweka kando ukweli wake mwenyewe—ambao anadhani ni wa kimungu—na kushikilia neno la yule anayemfundisha kulingana na Mungu. Chukua, kwa mfano, mtu wa Mungu, Abba Nisteros, aliyeona utukufu wa Mungu—ingawa alikuwa na wana wa dada yake wakiishi naye, hakuwapa amri yoyote, bali aliwaacha kila mmoja kwa hiari yake, bila kujali kama walikuwa wema au wabaya. Vivyo hivyo, walizungumzia Kaini na Habi: nani aliwafundisha kufanya hiki au kile, wakati Bado hakukuwa na Sheria wala Maandiko? (Mungu, bila shaka), maana kama Mungu hamfundishi mtu, anajitahidi bure.

14. Akasema tena: 'Mtu yeyote anapoanza kukuambia maneno yasiyofaa, usimsikilize, asije akiharibu roho yako. Usione aibu mbele yake, na, kwa hofu ya kumhuzunisha, usivumilie maneno kama hayo yakielekezwa kwako, ukifikiri: "Baada ya yote, sikubali hili moyoni mwangu." La, usizungumze hivyo. Wewe si mkuu kuliko mtu wa kwanza, ambaye Mungu alimuumba kwa mkono Wake mwenyewe – na maneno maovu hayakumnufaisha. Basi kimbia na usisikilize. Lakini kuwa mwangalifu: ukiwa unakimbia kimwili, usitake kujua (au kukumbuka) kilichosemwa; maana hata kama umesikia kidogo tu, mashetani hawatachukulia kilichosemwa na ulichosikia kuwa cha kupotea bure, bali watauua roho yako kwa hayo. Unapokimbia, kimbia hadi mwisho kabisa.

15. Akasema tena: 'Kwa kadiri ninavyoona, ninahitimisha kwamba faida, heshima na amani humtesa mtu hadi kufa.'

16. Akasema tena: 'Kumfundisha jirani yako ni anguko la roho (kutoka cheo chake sahihi), na kumtaka afike katika hali njema ni maangamizi makuu ya roho. Kwa maana kila unapomfundisha jirani yako: 'Fanya hiki au kile' – basi jitafakari na kutafakari – kwamba wewe, ukiwa umechukua msumeno mkubwa, unaibomoa nyumba yako mwenyewe huku ukijaribu kujenga yake.

17. Alisema tena: 'Ole wake roho iliyotenda dhambi baada ya ubatizo mtakatifu! Mtu wa namna hiyo hawezi kuwa na utulivu na nafsi yake akiwa katika toba – iwe amekuwa mtenda dhambi za kimwili (za ngono), au ameiba, au amejihusisha na dhambi nyingine yoyote, au amemtazama mtu kwa tamaa, au amekula kitu kwa siri, akitazama pande zote kuhakikisha hakuna aliyemwona, au wakati mwingine alipoweka sadaka yake[21] , ulikuwa na udadisi wa kuona kilichomo ndani yake – kwa maana yeyote anayefanya hivi humdharau Yesu.

18. Ndipo mtu mmoja akamuuliza: 'Je, jambo hili ni muhimu kweli kiasi hicho, Baba?' – Naye akasema: 'Kama vile mtu anayevunja ukuta na kuchukua pesa, akadanganywa na adui, ndivyo ilivyo kwa hili (likadanganywa na adui yuleyule): kwa maana yeye aliyeshinda lile ameshinda hili pia – na yeye asiyeshinda katika mambo madogo, hatashinda katika makuu pia.'

19. Hata kama mtu atafanya miujiza mikubwa na uponyaji, na apate maarifa yote—hata kama atawafufua wafu—lakini mara tu anapoanguka katika dhambi, hawezi kujiamini, kwa maana yuko chini ya nira ya toba. Vivyo hivyo, ikiwa atajitwika kazi nyingi za toba, lakini, akimwona mtu akiwa katika dhambi au akiishi kwa uzembe , anamdhihaki mtu huyo—toba yake yote ni bure, kwa kuwa amemkataa mwili wa Kristo kwa kumhukumu, badala ya kuiacha hukumu kwa Mungu Mhukumu.

20. Akasema tena: sote tuko kama vile tuko hospitalini – mmoja anaugua jicho, mwingine anaugua mkono, mwingine ana chunjua, au udhaifu mwingine. Hutokea kwamba baadhi ya vidonda tayari vimepona, lakini mtu akila kitu cha kuumiza, hufunguka tena. Ndivyo ilivyo kwa mtu aliye katika hali ya toba: anapomhukumu au kumdharau mtu mwingine, anaharibu tena toba yake mwenyewe. – Kati ya wale walioko chumba cha wagonjwa wakiwa na magonjwa mbalimbali, mmoja akilia kwa sababu ya maumivu yake, je, mwingine angesema: 'Kwa nini unalia?' Je, si kila mtu hufikiria ugonjwa wake mwenyewe? Ndivyo ilivyo pia, kama maumivu ya dhambi zangu yangekuwa mbele ya macho yangu, singemwangalia mwenye dhambi mwingine: kama vile, miongoni mwa wale walioko katika chumba cha wagonjwa, kila mmoja hujihadhari isile chochote kinachoweza kufungua tena kidonda chake.

21. Ole wake roho isiyotaka[22] kuepuka dhambi zote! Inateseka huzuni nyingi kutoka kwa (maadui) wanaoichukia na kuipinga. Kwa nini, basi, inahitaji subira kubwa na shukrani kwa vitu vyote? Hivyo, watu (wa Israeli) walipokuwa Misri, wote walikunywa na kula wakatosheka, huku wakifanya kazi kwa Farao kama

---

[21] *Melotarion* – Milot – vazi la kimonaki (kiunzi), kulingana na kanuni ya Mtakatifu Pachomius – lililotengenezwa kwa ngozi ya mbuzi.

[22] Kwa kuzingatia muktadha wa kifungu hiki, inaonekana kumaanisha: yule anayetamani, anakusudia, au anayejitayarisha kufanya hivyo. Lakini katika toleo la Paissios: yule asiyetamani.

watumwa. Lakini Bwana alipowatuma msaada, yaani, Musa, ili kuwaachilia kutoka kwa Farao, walilazimishwa kufanya kazi ngumu na mateso makali; na hata katikati ya maafa yote ambayo Mungu alimletea Farao, Musa bado hakuthubutu kuzungumza kwa uhakika kuhusu ukombozi wao kutoka kwa maangamizi hadi wakati ulipofika na Mungu akamwambia: 'Nitaweka tauni nyingine juu ya Farao, nawe umwambie: "Waache watu waende, la sivyo nitampiga mzaliwa wako wa kwanza."' Hivyo basi, hatimaye Musa akapata ujasiri. Naye Mungu akamwambia: *'Nena maneno haya masikioni mwa watu, na kila mtu amwombe jirani yake, na kila mwanamke jirani yake, vyombo vya fedha na dhahabu, na mavazi; mkawabebeshe mabega ya watoto wenu, na mnyang'anye Wamisri'* (Kutoka 11:1–2). Baadhi ya vitu hivi baadaye vilitumika katika ujenzi wa Hema la Mkutano.

22. (Baada ya haya, Abba) alisema: 'Hivi ndivyo wazee wasemavyo kuhusu hili. Vyombo vya fedha na dhahabu na mavazi ni hisia zinazomtumikia adui: kilichoambiwa hapa kinamaanisha kwamba ikiwa mtu hatavinyang'anyi kutoka kwa adui ili zibereke matunda kwa ajili ya Mungu, kifuniko cha pumziko la Mungu hakitashuka juu yake; lakini akivinyang'anya kutoka kwa adui na kuleta matunda kwa Mungu, basi kifuniko cha Mungu kitamjia. Wala wingu halikufunika Hema la Mkutano likipungukiwa na chochote, lakini lilipokamilika kabisa, ndipo wingu likalifunika. Ndivyo ilivyokuwa kwa Hekalu lililojengwa baadaye: wakati bado kulikuwa na upungufu ndani yake, wingu halikulitanda; lakini lilipokamilika kabisa, na damu na mafuta ya dhabihu za kuteketezwa vilipopelekwa ndani yake, na Mungu aliponusa harufu yake, ndipo wingu lililitanda juu ya nyumba hiyo. Yaani, mpaka mtu ampenda Mungu kwa nguvu zake zote na kwa akili yake yote, na amshikilie kwa moyo wake wote, kifuniko cha pumziko la Mungu hakitamnuka juu yake.

23. Akasema tena: ikiwa akili, kabla ya hisia zake kuacha kuwa dhaifu (kuwa chini ya mamlaka ya tamaa), inataka kubeba msalaba, basi ghadhabu ya Mungu huanguka juu yake kwa kujihusisha na kazi iliyo juu ya uwezo wake, bila kwanza kuponya hisia zake.

24. Ikiwa uchafu (harufu mbaya ya tamaa) unafanya kazi ndani yako, na unauhurumia na kuchangia katika kile kinachouibua, lakini hukihuzuniki hili katika ugonjwa wa moyo wako, basi hili ni chini ya asili ya Adamu.

25. Ikiwa moyo wako umeshinda dhambi na kugeuka mbali na kile kinachoisababisha, na umejiwekea mbele yako mateso ya kuzimu, na, ukitaka kuwa na (Yule) Msaidizi ambaye daima yuko kando yako, humkosei kwa njia yoyote, bali ukilia mbele Yake, unasema: 'Ni kazi ya rehema Zako kunikomboa, Ee Bwana' – kwa maana mimi mwenyewe sina nguvu ya kutoroka mikononi mwa adui bila msaada Wako; na wakati huo huo unasikiliza moyo wako, ili usimhuzunishe yule anayekuelekeza katika njia za Mungu: kwani hili litakuwa kwa mujibu wa asili ya Yesu – na Yeye atakulinda na uovu wote. Amina.

9. Amri kwa wale walioukataa ulimwengu

1. Ikiwa umeukataa ulimwengu na kujitolea kwa Mungu kwa toba, usiruhusu mawazo yako yakusumbue kwa huzuni juu ya dhambi zako za zamani, kana kwamba hazikusamehewa katika hili, lakini pia usipuuzie amri za Bwana, maana vinginevyo Yeye hatawasamehe dhambi zako za zamani pia.

2. Hivi ndivyo unavyopaswa kuzingatia hata kufa, na usipuuze: usile katika kampuni ya mwanamke; usijifanyie urafiki na vijana sana; ukiwa kijana, usilale kwenye mkeka mmoja na mtu mwingine yeyote isipokuwa ndugu yako au abati wako – na fanya hivyo kwa heshima, si kwa uzembe; usiruhusu macho yako yatafute-tafute, wala usijali unapovaa nguo zako.

3. Ikibidi, kunywa hadi vikombe vitatu vya mvinyo, na usikiuke amri hii kwa ajili ya urafiki.

4. Usikae mahali ambapo umefanya dhambi mbele za Mungu, wala usipuuze ibada yako (maombi), ili usiende mikononi mwa adui yako.

5. Jilazimishe kusoma Zaburi – na hili litakuokoa usishikwe na sumu (mashaka). Zipende dhiki zote za mwili – na mashaka yako yatafugwa.

6. Jihadhari kujipima katika jambo lolote – na utapata uhuru wa kulia kwa ajili ya dhambi zako.

7. Jilinde dhidi ya uongo: la sivyo utaondoa hofu ya Mungu kwako.

8. Usifunue mawazo yako kwa kila mtu, ili usimsababishie jirani yako kukwenda, bali funua mawazo yako kwa baba zako wa kiroho, ili neema ya Mungu ikufunike.

9. Jitume katika kazi yako, na hofu ya Mungu itakaa nawe.

10. Ukiona ndugu yako akitenda dhambi, lakini si dhambi ya kifo (1 Yohana 5:16), usimdhihakishe, ili usidondoke mikononi mwa adui zako.

11. Jihadhari usishikwe na dhambi ulizotenda, ili zisiweze kufufuka ndani yako.

12. Penda unyenyekevu, na utaulindwa dhidi ya dhambi zako.

13. Usifanye upendeleo, ili hila yote isizame ndani yako.

14. Weka moyo wako katika utiifu kwa baba zako, na neema ya Mungu itakaa ndani yako.

15. Usijidhani kuwa wewe ni mwenzi wa hekima, ili usiende mikononi mwa adui zako.

16. Mfunze ulimi wako kusema, 'Nisamehe' – na unyenyekevu utakuja juu yako.

17. Ukiwa umeketi gerezani, daima zingatia mambo haya matatu: kazi ya mikono, masomo (kusoma na kutafakari Mungu), na sala.

18. Tafakari kila siku: 'Nina siku hii moja tu ya kuishi katika ulimwengu huu' – na hutadhambi mbele za Mungu.

19. Usile kupita kiasi, ili dhambi zako za zamani zisiwezeshwe ndani yako.

20. Usikate tamaa (usiuchoke) katika kazi yoyote, ili ushawishi wa adui usikushikilie.

21. Jilazimishe kusoma (kusoma na kutafakari kuhusu Mungu), na amani ya Mungu itakujia hivi karibuni: kwa maana kama nyumba iliyoharibika nje ya mji ilivyo mahali pa harufu mbaya, ndivyo roho ya mwanafunzi mvivu inavyokuwa chombo cha kila tamaa isiyo na heshima.

22. Jilazimishe kutoa maombi mengi kwa machozi: labda Bwana atakuonea huruma na kukuondolea mtu wako wa zamani mwenye dhambi.

23. Fanya hivi viwe wenzako: kazi, umaskini, uhamaji, unyenyekevu wa mwili na ukimya; maana kutoka kwa hivyo hutokea unyenyekevu, na unyenyekevu huleta msamaha wa kila dhambi.

24. Bwana wetu Mwema na Mungu wetu ana uwezo wa kutosha kutupa nguvu ya kujua kilicho sawa na kukitekeleza, ili tuweze kupata rehema kwa watakatifu waliotunza amri Zake. Amina.

10. Neno lingine (kwa wale waliotangua imani)

1. Mungu alimwonyesha Mtume Petro kwamba hakuna mtu anayepaswa kuchukuliwa kuwa mchafu au asiye safi (Matendo 10:15). Kwa kuwa moyo wake ulitakaswa, kila mtu alitakasika machoni pake. Lakini kwa wale ambao mioyo yao imetekwa na tamaa, hakuna mtu mtakatifu machoni pao; badala yake, kwa sababu ya tamaa zilizo ndani ya mioyo yao, wanafikiri kwamba kila mtu ni kama wao. Hata kama mtu angewaambia kwamba fulani ni mtu mwema, wangechukizwa na jambo hili mara moja mioyoni mwao. Basi, jilindeni, msimdharau mtu yeyote, si kwa midomo yenu tu, bali pia moyoni mwenu.

2. Maadamu mtu hajajitambua, anaendelea kufikiri moyoni mwake kwamba ni rafiki wa Mungu. Lakini anapookolewa kutoka kwa tamaa zake, anapata aibu kuinua macho yake mbinguni mbele za Mungu, akijiona kuwa mbali kabisa na Mungu.

3. Mtu mmoja alikuwa na watumishi wawili naye akawatuma shambani kwake kuvuna ngano, akiwaamuru kila mmoja kuvuna mikeka saba kwa siku. Mmoja wao alitumia nguvu zake zote kutimiza alichokuwa ameamriwa na bwana wake, lakini hakuweza kufanya hivyo, kwa sababu kazi hiyo ilikuwa ikimzidi nguvu; naye yule mwingine, akikatishwa tamaa na kufanikiwa, alisema kwa kukata tamaa: 'Nani awezaye kufanya kazi kama hii kwa siku moja? Na, bila kujali amri ya bwana wake, hakutilia maanani kazi hiyo, bali alilala usingizi—wakati mwingine akipiga chafya, wakati mwingine akiwa amelala, wakati mwingine akijigeuza geuza, kama mlango unaozunguka kwenye kiungio chake—na hivyo akaupoteza siku nzima kwa uvivu. Jioni ilipofika, walienda kwa bwana wao. Naye, alipowaongea wote wawili, alisifu kazi ya mtumishi mwenye bidii, ingawa hakuweza kabisa kukamilisha alichokuwa ameamriwa kufanya, huku akimfukuza yule mvivu, mpuuzi kutoka nyumbani kwake. Vivyo hivyo, hatupaswi kukata tamaa katika kazi yoyote, wala k katika huzuni yoyote, bali tutumie nguvu zetu, tukifanya kazi kwa moyo wetu wote. Na ninaamini kwamba Mungu atatukubali kuwa sawa na watakatifu wake.

4. Kila mtu anapaswa kutoa maombi mengi mbele za Mungu, kwa unyenyekevu mkuu wa moyo na mwili, wasijione kuwa wamefanya wema wowote, wasitegemee sifa kwa matendo yao yoyote, wasikasirike kwa shutuma, kukumbuka dhambi za mtu, kuweka moyo wa mtu katika amani na maadui zake, na kutoruhusu neno chungu kupita midomoni mwake ili kuwasemesha au kuwakemea, hata mbele ya wapendwa wake (marafiki).

5. Kwa kumalizia, mtawa lazima afunge milango yote ya roho yake na kulinda hisia zake zote, asije akaanguka kupitia kwake, na ajilinde na wale wanaomletea mazungumzo ya kidunia. Heri yake yeye anayejitosheleza na dhambi zake mwenyewe (yaani, kwa kuzitambua na kuzihuzunikia, bila kuchunguza dhambi za wengine).

11. Kuhusu Mbegu ya Haradali

Kuna fumbo katika maneno kuhusu mbegu ya haradali, kama vile Wababa walivyosema, ili kututia moyo kuchunguza maana yake kwa kutathmini kile kilichoandikwa kuihusu: *'Ufalme wa mbinguni ni kama mche wa haradali, ambao mtu alichukua na kupanda shambani mwake; ingawa ni mdogo kuliko mbegu zote, lakini ukikua, ni mkubwa kuliko mimea yote na huwa mti, hata ndege wa angani wanakuja na kujenga viota katika matawi yake'* (Mathayo 13:31–32). Ndiyo hali ya mbegu ya haradali, ndivyo sifa zake njema zilivyo! (Na Bwana, kwa kuzitaja) anataka mwanadamu amfuate katika mambo yote (katika yote aliyosema kumhusu). Baada ya kusema kuwa *ni 'mbegu ndogo kuliko zote'*, Anatia ndani yetu unyenyekevu – ili tujiweke chini ya kila mtu; (kwa kusema) kwamba imekua hadi ukubwa kamili, Anatukumbusha upole na uvumilivu; kwamba ina rangi ya moto, – inatukumbusha utakatifu, ili tusije na uchafu katika mwili; kwamba kiini chake ni kikali – inapanda chuki kwa tamaa, kwa kuwa ni kikali kwa wale wanaotamani amani; kwamba ladha yake tamu haionekani isipokuwa ikichekwa na kusagwa, hili linaashiria mateso yanayosababishwa na dhiki (kuwa kikali kwa mwili kupitia uhaba); unapoukoswa, huchoma macho – hii ni ukumbusho wa huzuni ya matendo ya mtu (au kazi za kujinyima); hutumika kupaka (kwa haradali inayotengenezwa kutoka kwake) viungo vilivyokufa, ili visiharibike. Basi, tuelewe maana yake na tufuate sifa zake – na tuipake viungo vyetu vilivyoharibika, ili visiharibike wala visitapakiwe na minyoo. Maana hii ndiyo maana ya kufanana na Kristo, kumwakilisha Bwana Yesu ndani yetu, ili tuweze kujitahidi, kadiri ya uwezo wetu, kujiandaa kwa ajili Yake kwa kufanana naye (kulingana na asili ya mbegu ya haradali), tukijijaribu kuona kama sisi ni wa mbegu hiyo au la, – kama tunashiriki asili yake na unyenyekevu wake, – kama tunashiriki hali yake ya kusagwa (kuwa unga), uchungu wake, au ladha yake. – Ni kwa neema ya Mungu ndipo tunapewa nguvu ya kufanya hivi, kulingana na mapenzi Yake. Utukufu uwe kwake – kwa Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, milele na milele. Amina.

12. Kuhusu divai

1. *Sakramenti ya divai*. (Ni ishara) ya asili ya mwanadamu (au ya mwanadamu), anayetamani kukutana na Mungu (kumfurahisha Mungu), na kwa kusudi hilo anaweka kazi yake ikiwa kamilifu katika usafi, ili Mungu apokee kazi yake kwa furaha.

2. Chombo (cha divai) kimefungwa vizuri kwa kizibo. Hii ni ishara ya usafi wa mwili, kila kiungo chake kikiwa kiko sawa (na safi) kutokana na tamaa za aibu, kwani haiwezekani kwa yule anayejihusisha na raha zozote za (kimwili) kumtumikia Mungu.

3. Kama vile ilivyo vigumu kumimina divai kwenye chombo ambacho hakijapakwa zasi kikamilifu, au ambacho kina mpasuko wowote, ndivyo ilivyo vigumu kwetu kumfurahisha Mungu tukiwa na chuki na uadui ndani yetu. Basi, tujichunguze (kuona kama hivi vipo ndani yetu), maana vinamzuia mtu katika kazi ya toba.

4. Divai huota mapema kabisa katika utengenezaji wake. Hii ni taswira ya muumini mpya, ambaye hawana utulivu hadi anapokomaa na kutulia.

5. Divai haitengenezi (divai halisi) isipokuwa chokaa kiungwe ndani yake, kama vile chachu inavyopaswa kuungwa kwa kipimo sahihi. Vivyo hivyo, mwanafunzi mchanga hawezi kufanikiwa anapofanya mambo kwa mapenzi yake mwenyewe isipokuwa apokee chachu kutoka kwa baba zake wa kiroho kulingana na Mungu, nao wamwonyeshe njia (na kumwongoza), hadi Mungu mwenyewe ampe neema ya kuiona.

6. (Divai) huachwa ndani ya nyumba (mahali inapotengenezwa) hadi itulie. Vivyo hivyo, bila ukimya, mateso kwa ajili ya Mungu, na kazi yote kwa mujibu wa Mungu, haiwezekani kwa mwanafunzi mchanga kufikia hali ya (utulivu thabiti).

7. Ikiwa divai itaachwa na nafaka au vijiti ndani yake, itachacha. Ndivyo ilivyo pia kwa mwanafunzi mchanga: isipokuwa akidumisha unyenyekevu katika mambo yote, juhudi zake zote zitakuwa bure.

8. Udongo huwekwa juu ya divai ili isiyeyuke na kupotea bure. Ndivyo ilivyo pia kwa mwanafunzi mchanga asiyekuza unyenyekevu katika mambo yote, kazi zake zote ni bure.

9. Kinywaji kikionjwa mara kwa mara, hupoteza harufu yake na ladha yake. Hali hiyohiyo hutokea kwa mtu anayejigamba kwa matendo yake, kwani katika hali hiyo majivuno huharibu kazi yake yote.

10. Kikombe cha divai kikiachwa wazi, mbu wachukizi huharibu divai. Ndivyo ilivyo pia kwa mtu anayejigamba na mafanikio yake, kwani katika hali kama hizo kiburi huharibu kila kitu alichokipata.

11. Kinywaji kikiachwa wazi kwenye upepo, huchafua mwonekano na ladha yake. Hivyo basi, kiburi huharibu kila tunda la jasho la mtu.

12. Divai huhifadhiwa kwenye maghala na kufunikwa kwa usalama. Ndivyo pia kimya na unyenyekevu katika kila jitihada 'huficha na kulinda' mtenda kazi wa Mungu. Na haiwezekani kwa mtu kuhifadhi tunda la kazi yake bila kimya na unyenyekevu huu.

13. Haya yote hufanywa kwa divai hadi ithibitike kuwa ya kuridhisha kwa muumbaji wake – naye afurahi katika kazi yake. – Haya yote mtu anapaswa kuyafanya hadi kazi yake ithibitike kuwa ya kuridhisha mbele za Mungu.

14. Kama vile isiwezekanavyo kujua divai ni ya namna gani bila kuifungua na kuionja, ndivyo isiwezekanavyo kwa mtu kuwa na ujasiri moyoni mwake na asije kuhofia nafsi yake hadi atakapotimia mbele za Mungu, na Mungu atakapositaja kazi yake kuwa kamilifu.

15. Kama vile, ikiwa chombo kianza kuvuja, divai itamwagika ardhini kabla ya mmiliki wake kugundua, ikiwa yeye ni mpuuzi; ndivyo pia, kitendo chochote kidogo na kisicho na maana (kisichostahili) huharibu tunda la mtu, ikiwa yeye ni mpuuzi.

16. Basi, ndugu zangu, tuitumie nguvu zetu kujilinda dhidi ya yote yaliyo hatari kwetu—na rehema na neema za Bwana zitupe ujasiri siku hiyo kusema: katika udhaifu wetu tulijitahidi kutunza yale dhamiri yetu iliyotuamuru, lakini nguvu (kwani yote hayo) ni Yako, na rehema, na msaada, na ulinzi, na msamaha, na uvumilivu. Kwani mimi ni nani? Hadi sasa nimekuwa mikononi mwa waovu, ambao Umeniokoa kutoka kwao, na sina chochote cha Kukupa. Mimi ni mwenye dhambi na sisistahili zawadi Zako, lakini Wewe umenihifadhi kutoka mikononi mwa maadui zangu. Wewe ndiwe Bwana wangu na Mungu wangu. Na zako ndizo utukufu, na rehema, na ulinzi, na msaada, na nguvu, milele na milele. Amina.

13. Wale waliojitahidi na kukamilisha kazi zao vyema

1. Haya ndiyo yale ishara ambayo Bwana Yesu alitenda kabla ya kusulubishwa kwake. *'Nenda,' akasema, 'mkamwambie Yohana mambo yale mliyoyaona na kuyasikia: vipofu wanaona, wakovu wanatembea, wenye ukoma wanatakaswa, viziwi wanapata kusikia, wafu wanafufuliwa, na maskini wanahubiriwa habari njema; na heri yeye asiyeshtushwa nami'* (Luka 7, 22–23)[23] .

2. Basi, Bwana Yesu alitenda ishara nyingi kama hizo. (Lakini ni lazima tufahamu kwamba kila moja yao, mbali na maana yake halisi, pia ina umuhimu wa kiisimu.) Kwamba *'wapofu wanaona'* inamaanisha hivi: yeye anayejikita katika matumaini ya dunia hii ni kipofu; lakini akiyaacha, na kuelekeza macho yake kwenye tumaini linalokuja, basi ameona; vivyo hivyo: *'wenye kupooza wanatembea'* ina maana hii: yeye anayetamani Mungu lakini anapenda mawazo ya kimwili ya moyo ni mpooza; lakini akiyaacha yale ya mwisho na kumpenda Mungu kwa moyo wake wote, basi ataanza kutembea kwa haki. Vivyo hivyo tena: *'wapofu* wanaona'—hivi ndivyo inavyomaanisha: ameandikwa katika Torati ya Musa: 'Mtu asiye safi asingeingia katika nyumba ya Bwana', yaani, yeyote mwenye chuki moyoni; lakini akiacha hayo na kumpenda Mungu kwa moyo wake wote, ataanza kutembea kwa haki. Na hili: *'wenye ukoma wanasafishwa*'—hivi ndivyo inavyomaanisha: imeandikwa katika Sheria ya Musa: 'Mtu asiye safi asije ndani ya nyumba ya Bwana', yaani, yule anayehifadhi uadui kwa jirani yake, au chuki, au wivu, au hukumu; lakini ikiwa mtu yeyote ataweka vitu hivi kando, atakuwa safi.

3. Basi, kipofu anapopata kuona, kiwete anaanza kutembea, kiziwi anaanza kusikia, na mtu mwenye ukoma anaponawa, ndipo mtu aliyekuwa amekufa kwa sababu ya haya (maovu ya kimaadili yanayodokezwa na hali hizi) wakati wa kupuuzwa anarejeshwa na kufanywa mpya, na kisha hutangaza habari njema kupitia hisia zake mwenyewe —ambazo zilikuwa zimekosa sifa takatifu—kwamba amepata kuona, ameanza kutembea na kusikia, na amesafishwa. Lazima uwasilishe uthibitisho kama huo kwa yule aliyekuogesha.

4. Hii ndiyo maana ya ubatizo: mateso ya uovu (uchungu wa mwili) kwa unyenyekevu na ukimya. Maana imeandikwa kumhusu Yohana—kwamba mavazi yake yalikuwa ya sufi ya ngamia, na alikuwa amefunga mkanda wa ngozi kiunoni mwake—na alikuwa jangwani (Mathayo 3:4). Hii ni ishara ya kujikana nafsi. Ndiyo jambo la kwanza kumtakasa mtu, na mtu yeyote akijitahidi, anaiipata; na anapoiipata kwa ajili yake mwenyewe, ndipo anajifungulia njia ya kupanda msalaba (Msalaba ni ishara ya uzima wa milele ujao), baada ya kuwanyamazisha kwanza Mafarisayo na Masaduki (Masaduki wanawakilisha ukosefu wa imani, wakati Mafarisayo wanawakilisha kila aina ya udanganyifu, unafiki na ubatili), kama ilivyoandikwa: *'kuanzia siku hiyo, hakuna aliyethubutu kumuuliza maswali tena'* (Mathayo 22:46).

---

[23] Yohana, aliyembatiza Bwana Yesu, ni mfano hai wa yale yanayoelezwa katika kifungu hiki, kwa maana yule anayebatizwa lazima akiri (kwa mbatizaji) kile anachofanya.

5. Mwisho, Bwana aliwatuma Petro na Yohana kuandaa Pasaka. Hii ni ishara ya jinsi, akili inapotambua kuwa haimiliki chochote, inajiandaa kwa ajili ya uhai wa milele kwa kukusanya nguvu zake pamoja na kuzishirikisha kuwa mwili mmoja, kwa kuzilisha kwa Mlo Takatifu wa Bwana.

6. Tena, Yesu alipoyaomba, akisema, *'Ikiwezekana, kikombe hiki kipite mbali nami wakati huu'* (Mathayo 26:39), maneno haya yanalenga sisi. Kwa maana akili inaposukumwa kupanda msalaba, huhitaji maombi mengi na machozi mengi, na kujikabidhi kikamilifu kwa Mungu, ikitafuta msaada kutoka kwa wema Wake, ili awe nguvu na mlinzi wake hadi atakapoinua katika ufufuo mtakatifu usioisha; kwa maana kuna hatari kubwa wakati wa msalaba. Na alipokuwa akisali, alihitaji Petro, Yohana na Yakobo wawe pamoja naye, ambao ni: imani imara, moyo ulioimarishwa na tumaini, na upendo kwa Mungu.

7. Hii pia ndiyo maana ya kilichomtokea Bwana Mwenyewe, Bwana na Mungu wetu mpendwa Yesu, kwa ajili yetu; Yeye aliyekuwa mfano kwetu katika mambo yote, kama ilivyoandikwa na Mtume: *'Ili nimjue yeye, na nguvu ya ufufuo wake, na ushirika wa mateso yake, nikifananishwa na kifo chake, kama isipokuwa kwa namna yoyote nitufikiwe na ufufuo kutoka kwa wafu'* (Fil. 3:10–11): – Mchungu aliouonja kwa ajili yetu hutuhamasisha kutokomeza ndani yetu kila tamaa mbaya (na kufumba vinywa vyetu), na kutoruhusu hata moja ya tamaa hizo kutoka mwilini na kutekelezwa kwa tendo; *'siki'* aliouonja kwa ajili yetu hutuhamasisha kuzima kila ubishi na kila uasi mtupu; *'matukano'* waliyomtukia kwa ajili yetu hutuhamasisha kukandamiza tamaa yote ya kuwapendeza wanadamu na tamaa yote ya utukufu wa ulimwengu huu; *'taji la miiba'*, waliolifuma na kulivalia kichwani mwake, hutuhamasisha kuvumilia shutuma, hata zile za mara kwa mara, na kubeba shutuma zote bila kuchanganyikiwa; *'Mkuki'* ambao walimpigia kichwani mwake kwa ajili yetu hututia moyo, huku tukivaa kila wakati kofia ya unyenyekevu, kuzima kiburi chote cha adui; kumkabidhi Bwana Yesu *apigwe 'michapo'* kabla ya kusulubishwa kwake hututia moyo kuona kila tusi na aibu ya kibinadamu kuwa si kitu; *'ugawaji wa mavazi Yake*' kwa kupiga kura, huku Yeye mwenyewe akibaki mtulivu, – hutuhamasisha kudharau vitu vyote vya ulimwengu kabla ya kupanda msalaba, sawasawa na maneno ya Mtume: *'Ninyi mlikubali kuporwa mali zenu kwa furaha, mkijua kwamba ninyi wenyewe mna urithi bora zaidi mbinguni'* (Ebr. 10:34).

8. Mtu lazima afanye haya yote ili aweze kupanda msalaba. Na kama hutafanya alichokifanya Yeye, kadiri uwezavyo kama mwanadamu, basi huwezi kupanda msalaba. Kwamba ilikuwa saa ya sita wakati watu wenye mioyo migumu walipomwambia msalabani kwa ajili ya wokovu wetu ni mfano kwetu, ili tujipambe kwa nguvu dhidi ya kukata tamaa na woga wote, hadi dhambi ife, kama ilivyoandikwa, kwamba Aliuua uadui kwa msalaba. Kwamba, ilipofika saa ya tisa, Yesu alipaza sauti kwa nguvu: *'Eloi, Eloi, lama sabachthani'* (Mathayo 27:46) – hili ni mfano kwetu kwamba, baada ya kuvumilia kwa subira majaribu ya mapambano dhidi ya tamaa zetu hadi zitimie, hatimaye tupate ujasiri, kwa unyenyekevu, wa kumwomba Mungu kwa sauti. Kwamba alikabidhi roho yake baada ya jua kuzama ni ishara kwetu kwamba, akili ikiachiliwa kutoka kwa matumaini yote katika ulimwengu huu unaoonekana, hii ni ishara kwamba dhambi imekufa ndani yako. Kwamba pazia la hekalu lilipasuka katikati kutoka juu hadi chini ni ishara kwamba, akili ikiachiliwa (kutoka kwa tamaa), mgawanyiko kati yake na Mungu huondolewa. Kwamba miamba ilipasuka na makaburi yalifunguka – hii ni ishara kwetu kwamba, kifo hicho (kwa dhambi) kinapotimia ndani yetu, wakati kila mzigo na upofu, na yote yanayopingana na roho, vinapoyeyuka, na hisia, ambazo zilikuwa zimekufa na kuzaa tunda la kifo, zinapoanza kustawi, zikichukua nguvu isiyoshindwa. Kwamba alifungwa kwa kitambaa safi chenye manukato ni ishara kwetu kwamba, baada ya kifo hicho (kwa dhambi), utakatifu hufungwa na kutuha kuhakikisha kupumzika kwake. Kwamba alizikwa katika kaburi jipya, ambalo hakuna mtu aliyewahi kuzikwa ndani yake, na jiwe kubwa liliviringishwa kwenye mlango wake—hii ni ishara kwetu kwamba wakati akili inapookolewa kutoka kwa vitu vyote na kuingia katika Sabato, tayari iko katika enzi mpya; hupata hekima mpya, hutegemea yale yasiyoweza kuoza, na kutafakari juu ya yasiyoweza kuoza. – Zaidi ya hayo, – *'mzoga* wako *wapi*, *huko na tai hukusanyika'* (Luka 17:37). – Kwamba alifufuka tena katika utukufu wa Baba yake, na kwamba alipaa mbinguni na akaketi *'kwa mkono wa kuume wa Ukuu ulio juu'* (Ebr. 1:3)—ni mfano kwetu, kulingana na maneno ya Mtume: *'Kwa maana mkiwa mmemfufuka pamoja na Kristo, tafuteni mambo yaliyo juu, ambako Kristo yuko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu. Weka akilini mambo yaliyo juu'* (a) *'si yale ya duniani, kwa maana mtakufa'* (Kol. 3:1–3).

9. Jina Lake takatifu, ambalo hufanya rehema na limekuwa mfano kwa watakatifu katika mambo yote, lituombe kwa nguvu kwa udhaifu wetu, na, kwa kuzingatia umaskini wetu, utusamehe madeni yetu, ili sisi pia tupate rehema pamoja na wote wanaostahili. Amina.

14. Matendo ya Kulalamika

1. Lo, mimi, lo, mimi – kwa maana bado sijakombolewa kutoka Gehena! Wale wanaonivuta humo bado huzaa matunda yao ndani yangu, na kazi zake zote huzua hisia ndani ya moyo wangu; wale wanaonitumbukiza katika moto bado hufanya kazi ndani ya mwili wangu, wakitamani kuzaa matunda yake; bado sijajua ni wapi nitaenda kutoka hapa; njia ya haki bado haijaandaliwa kwangu; bado sijasamehewa kutoka kwa nguvu za angani (mafumbo ya giza) zinazotafuta kuzuia njia yangu, kwa sababu ya matendo yao maovu ndani yangu; bado sijaona Mwokozi aliyeja kuniokoa kutoka kwao, kwa maana ukatili wao bado unazaa matunda ndani yangu; Bado sijaona upatanisho jasiri kati yangu na Mhukumu; bado hakuna ushahidi uliotolewa kwa niaba yangu kwamba si stahili kifo; bado sijajitenga na watenda maovu.

2. Mtu mwovu hafanyi shangwe akiwa amefungwa gerezani; akiwa amefungwa kwa chuma, hawezi kufanya apendavyo; akiwa amefungwa kwenye mkaa, hawezi kumfundisha mwingine; katikati ya kazi zake za uchungu, hakumbuki amani; akiwa amefungwa kwa mikono yake mwenyewe, haonji utamu; wala hapangi mbinu za kutenda uovu zaidi, kwa maana ametoa dhambi kwa kila namna, bali kwa moyo uliotapakaa, analia dhambi zake zote mbaya na mateso yote yanayomsubiri, akisema juu yao: 'Ndio, ninayastahili.'

3. Yeye ambaye daima anayefikiria kuhusu mwisho wake, na anayeona mateso (anayostahili) kwa ajili ya dhambi zake, hahitaji juhudi kubwa kujizuia kumhukumu yeyote moyoni mwake; uchungu wa mateso (yanayotarajiwa) unakula moyo wake; uchungu—la hasha! ndio mada ya tafakari yake ya ndani kila wakati; hawahimiza wengine wasikate tamaa; wasiwasi kuhusu chakula hauingii katika mambo yanayomsumbua; anatambua wema wa wale wanaomwonyesha wema, lakini, kwa sababu ya huzuni yake, hapati furaha yoyote ndani yake, kwa maana amefanya dhambi kwa kila namna[24] ; hasiwajibu kwa hasira wale wanaomtukana, na huvumilia kwa subira kazi ngumu zenye maumivu, akisema: 'Ninastahili'; dhihaka ya meno (Siraki 19:27) imemwondoka; anainama kichwa chake kwa kuomboleza, akikumbuka kiti cha enzi cha hukumu ambacho ni lazima atoke mbele yake; anaposikia maneno ya wengine, hasemi, 'Ni mema,' au 'Ni mabaya'; iwe ni mema au mabaya, masikio yake hayayakubali; kope zake hutiririsha mito ya machozi kwa sababu ya taabu zinazomlemea. Ikiwa ni wa asili ya kifalme, huzuni yake huongezeka zaidi, akikumbuka aibu atakayokumbana nayo mbele ya wale watakaomwona akihukumiwa katika hukumu. Akikumbuka hukumu iliyoandaliwa kwa ajili yake, hawajali watu, iwe ni wema au wabaya. Kama kuna wengine wanaohusiana naye, hawazingatii, wala hawaongei nao kuhusu kilichopo mbele; kwani kila mmoja hubeba mzigo wake, akielekezwa kwenye kifo chake. Uso wake umejaa huzuni. Hakuna anayethubutu kumtetea, kwa hofu ya mateso. Yeye mwenyewe anakiri alichokifanya, na kwamba anastahili kuhukumiwa kwa dhambi alizozitenda.

4. Ni kwa muda gani nilitakiwa kubaki nikiwa na ulevi bila divai? Ni kwa muda gani nilitakiwa kuwa bila wasiwasi, huku hatima kama hiyo ikiwa mbele yangu? Kuganda kwa moyo wangu kumekaukiza macho yangu—na ulevi wa kujishughulisha kwa upuuzi umekaukiza kichwa changu, ilhali tamaa za moyo wangu zimenipeleka kwenye kusahau hadi kufikia giza. Uhitaji wa kimwili umenifunga, na kukata tamaa kunatesa, kunanihimiza kuacha njia ya uzima. Sijapata rafiki atakayezungumza kwa niaba yangu, wala sina zawadi ya kuwatumia wananchi wenzangu. Habari za maovu yangu zinawaizuia kunitambua. Nikijaribu kuwasihi, hawanijali, kwa kuwa wanaona kwamba bado sijakombolewa kutoka kwa udhaifu wangu (wa kimaadili), wala siwaombi kwa moyo wazi (2 Kor. 6:11).

5. Michubuko ya dhambi zangu bado haijaanza kuchoma moyo wangu bila kukoma (yaani, majuto yenye uchungu kwa dhambi zangu bado hayajaja). Mzigo wa dhambi zangu bado haujaniuzidia (hauzidi uwezo wangu kwa uzito wake; sihisi uzito wa dhambi zangu). Bado sijatambua kikamilifu, kama inavyopaswa, nguvu ya moto huo; la sivyo, ningejitahidi kutouangukia. Sauti inasikika masikioni mwangu kwamba jehanamu iko mbele yangu, kwa maana kwa kweli bado sijasafisha moyo wangu. Majeraha mwilini mwangu yamekuwa hatari, lakini bado hayajaoza, kiasi cha kuhitaji matibabu ya kitabibu. Ninajificha majeraha ya mishale kwa watu, na siwezi kuvumilia daktari ayaguse. Alinitolea pendekezo la kuweka tiba (au pamba za maji) kwenye majeraha, lakini sina moyo thabiti vya kutosha kuvumilia uchungu wake. Daktari ni mwema na hanitaki malipo, lakini uvivu wangu unanizuia kwenda kwake. Ananijia mwenyewe kunitibu, na ananikuta nikila vitu vinavyowasha majeraha yangu. Ananisihi niaache kuanzia sasa (kula chakula kama hicho), lakini utamu wake hunidanganya moyo wangu. Ninapokula, ninajuta, lakini majuto yangu si ya dhati. Ananituma chakula (daktari) (akisema): 'Kula hiki upate nafuu,' lakini tabia yangu mbaya inanizuia kukikubali. 'Mwisho wa haya yote'—sijui la kufanya?

---

[24] Matumizi ya maneno hayako wazi kabisa. Kilatini hakiwezi kipengele hiki. Paissius anatafsiri hivi: 'Rehema ya wale wanaomwonyesha wema ni rehema; hawana ufahamu wa huzuni yao, kwa maana wanatenda dhambi kwa kila namna.'

6. Nilieni pamoja nami, ndugu zangu wote mnaonifahamu, ili msaada unifike ulio juu ya nguvu zangu na unishinde, nipate kuwa mwstahiki wa kuwa mwanafunzi wake (Bwana wangu): maana nguvu zake ni milele na milele. Amina.

15. Kuhusu Kuukataa Ulimwengu

1. Wapendwa! Tujihadhari, *'kwa kuwa nyakati ni fupi'* (1 Wakorintho 7:29). Hatuwezi kumtunza roho huku tukimtunza mwili. Kama vile mtu hawezi kuangalia kwa jicho moja mbinguni na kwa jingine duniani, ndivyo pia akili haiwezi kumtunza vitu vya Mungu na vitu vya ulimwengu. Ni aibu kumtunza kile ambacho hakitakusaidia utakapouacha mwili huu.

2. Kumbuka kwamba Mungu anakutazama katika kila tendo unalofanya. Kumbuka kwamba Mungu anakuaona katika kila wazo unalokuwa nalo.

3. Kila kitu unachojutia kukifanya mbele ya wengine, jione ukiwa na aibu kukifikiria kwa siri (katika moyo wako). Kama vile mti unavyotambulika kwa matunda yake, ndivyo akili, kwa tafakari yake (kwa kile ambacho jicho lake limeelekezwa), hutambua mawazo yake mwenyewe; na roho ya busara, kwa tafakari yake (kwa kile ambacho akili inazingatia), hujitambua.

4. Usijidhani kuwa huna tamaa wakati dhambi bado inakuvuta. Yeye ambaye ameachiwa uhuru (kutokana na tamaa) hatazami tena yale aliyoyafanya kinyume na asili yake. Kwa hiyo, usijidhani kuwa huru wakati unamtenda Bwana wako maovu, kwani uhuru hautokei hadi moyo wako uache kutamani chochote cha dunia hii.

5. Utunze mwili wako kama hekalu la Mungu – utunze kama mtu ambaye atafufuka tena na kutoa hesabu kwa Mungu; mcha Mungu kama mtu ambaye lazima amtolee hesabu ya yote uliyoyatenda; kama vile, mwili wako unapopata jeraha, unavyotunza ili kuponya, vivyo hivyo, hakikisha kuwa hautakuwa na tamaa wakati wa Ufufuo.

6. Jichunguze kila siku ili kuona ni tamaa gani umeishinda, kabla ya kuinua maombi yako kwa Mungu.

7. Kama vile ardhi haiwezi kutoa mazao bila mbegu na maji, ndivyo mtu hawezi kuungama dhambi bila unyenyekevu na kazi ya mikono.

8. Wakati hali ya hewa ni nzuri, mbegu huchanua; vivyo hivyo mtu hufanikiwa kupitia amri, wakati akili yake imewekwa katika kuzitii. Hii ni imani kwa Mungu na hofu ya Mungu, ili kutokwaza dhamiri ya mtu.

9. Ikiwa tamaa ya uzinzi inachipuka ndani yako ukiwa umeketi katika seli yako, jihadhari kuupinga wazo hilo, ili lisikubebe. Jitahidi kukumbuka kwamba Mungu anakutazama, na kwamba kila kitu unachofikiria moyoni mwako kiko wazi mbele Yake. Hivyo basi, mwambie roho yako: kama unaona aibu mbele ya wenye dhambi kama wewe (na unajitahidi) wasikuone ukitenda dhambi, je, si zaidi (unapaswa kuogopa kutenda dhambi) mbele za Mungu, anayesikia mawazo ya siri ya moyo wako. Kupitia tafakari kama hiyo akilini mwako, hofu ya Mungu itarejeshwa katika roho yako – na ukifuata hofu ya Mungu, utakuwa imara (dhidi ya tamaa) na hutaweza tena kushindwa na tamaa, kama ilivyoandikwa: *'Wale wanaomwamini Bwana ni kama Mlima Sayuni: hautahama kamwe, bali utadumu milele Yerusalemu'* (Zab. 124:1).

10. Yule anayeamini kwamba kuna hukumu mtu anapoondoka mwilini hawezi kumhukumu jirani yake katika jambo lolote, kwa kuwa yeye lazima atoe hesabu kwa Mungu kwa matendo yake yote, kama ilivyoandikwa kwamba ni lazima tuje *'mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mtu apokee yale aliyoyatenda akiwa mwilini, yaliyo mema au yaliyo maovu'* (2 Kor. 5:10).

11. Mwamini anayeamini kuwa kuna ufalme kwa watakatifu hujihadhari kujilinda asiye na hatia hata katika mambo madogo na yasiyo na maana, ili awe chombo kilichochaguliwa; maana imeandikwa: *'Ufalme wa mbinguni ni kama wavu uliotupwa baharini, unaokusanya samaki wa kila aina. Ikijaa, wanavuta njoo ufukweni, wanaketi, nao wote walio wema wanawatenganisha katika vyombo, bali wabaya wanawatupa nje'* (Mathayo 13:47–48).

12. Mwamini anayeamini kwamba mwili wake utafufuka katika hali yake ya asili siku ya Ufufuo lazima autunze na kuutakasa kutoka kwa uchafu wote; maana imeandikwa: *'Yeye atakayebadilisha mwili wa unyonge wetu, ili ufanane na mwili wa utukufu wake, kwa kadiri ya uwezo wake wa kuutengeneza mwili huu wote kuwa mfano wa mwili wake wa utukufu'* (Fil. 3:21).

13. Katika yule ambaye upendo wa Mungu umezaa mizizi, hakuna kitu cha kidunia kinachoweza tena kumtenganisha na Mungu, kama ilivyoandikwa: *'Nani atakayetenganisha na upendo wa Mungu? Je! Ni dhiki, au taabu, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga?'* (Warumi 8:35).

14. Hakika Mungu anaweza kuhakikisha kwamba sisi pia tuwe miongoni mwa wale ambao hawajaruhusu kujitenga na upendo wa Kristo kwa kitu chochote cha ulimwengu huu, ili pamoja nao tupokee neema kwa nguvu ya Bwana wetu, Yesu Kristo; maana utukufu uwe kwake, pamoja na Baba asiye na mwanzo na Roho anayetoa uzima, sasa na milele na hata vizazi vyote. Amina.

16. Kuhusu furaha inayopatikana katika nafsi inayotamani kumtumikia Mungu

1. Kwanza kabisa, nawapongeza katika hofu ya Mungu, na nawasihi: mkamilike, kama inavyompendeza Mungu, ili bidii yenu isiwe bure, na Mungu apokee kwa ukamilifu na furaha kutoka kwenu. Mfanyabiashara, akipata faida, hufurahi, akiiona kazi yake kama si kitu, kwa sababu ameona (jinsi ilivyokuwa na manufaa); mtu aliyeoa, mke wake akimletea amani na kumhudumia vyema, hufurahi naye kwa moyo wake wote, akimtegemea katika kila jambo; mtu aliyejiunga na utumishi wa kijeshi, ikiwa, baada ya kupigana kwa ajili ya mfalme huku akidharau maisha yake, anapokea taji, (hufurahi) kwamba amepata mafanikio kama hayo. Hivyo ndivyo mambo ya ulimwengu huu unaopita, na wale wanaoyafanya hufurahi wanapofanikiwa katika hayo. Basi, unafikiri, furaha ya roho ya yule ambaye, akiwa ameanza kumfanyia Mungu kazi, anakamilisha kazi yake hiyo kwa mafanikio itakuwa vipi? Baada ya kuondoka kwake katika ulimwengu huu, kazi kama hiyo itahakikisha kwamba Malaika wanafurahi pamoja naye, wakiwa wameona kwamba ameokolewa kutoka kwa mamlaka ya giza. Kwa maana roho inapoondoka mwilini, malaika hushuka kuikutanisha; lakini majeshi yote ya giza hutoka kuikutanisha, yakitaka kuikamata na kutafuta kuona kama kuna chochote chao ndani yake. Basi si malaika wanaopigana nao, bali matendo yaliyofanywa na roho, ambayo huilinda kama ukuta na kuihifadhi dhidi yao, ili wasiiguse. Matendo yake yanaposhinda, basi malaika, wakitembea mbele yake, huimba hadi inasimama mbele za Mungu kwa furaha. Wakati huo, inasahau kila jambo la ulimwengu huu na kazi zake zote.

2. Basi, tumie nguvu zetu kufanya kazi kwa bidii katika kipindi hiki kifupi, tukidumisha matendo yetu kuwa safi kutokana na uovu wote, ili tuokolewe kutoka mikononi mwa wakuu wa giza wanaotafuta kutupinga, kwa maana wao ni waovu na wasio na huruma. Ameebarikiwa yeye ambaye hakuna chochote chao kinachopatikana kwake: furaha na shangwe yake, pumziko lake na taji lake havina mipaka. Lakini vitu vyote vya ulimwengu ni vya kupita, iwe mtu anajihusisha na biashara, au katika ndoa, au katika kitu kingine chochote ambacho nimetaja hapo awali. Ndugu mpendwa! Tupate nguvu kutokana na machozi yetu mbele za Mungu; labda wema wake atatuonea huruma na kututumia nguvu ya kushinda, kupitia matendo mema tunayoyafanya, watawala wa uovu walio tayari kutupinga (tunapoondoka katika mwili).

3. Tuutunze wenyewe kwa moyo thabiti (bila kujihurumia) na tukue tamaa ya kumwona Mungu, ambayo itatuokoa kutoka kwa mtego wa uovu utakapotufikia. Tuwapende maskini, ili hili litatuokoa kutoka kwa (roho ya) tamaa utakapotufikia. Tupende amani na kila mtu, mkuu na mdogo, kwa maana itatuhifadhi dhidi ya (roho ya) chuki inapojitokeza mbele yetu. Tupende kila mtu kama ndugu zetu, bila kuwa na chuki hata kidogo mioyoni mwetu dhidi ya yeyote, na tusirudishe uovu kwa uovu kwa yeyote; hii itatuokoa kutoka kwa wivu utakapotukabili. Tupende unyenyekevu katika mambo yote, tukivumilia maneno ya jirani yetu, iwe anatukemea au anatushutumu: hili litatuhifadhi dhidi ya kiburi utakapotukabili. Tufanye jitihada kumheshimu jirani yetu, tusimruhusu kudharauliwa machoni mwetu anapotukaniwa, awe yeyote: hili litatunua dhidi ya uvumi utakapojitokeza. Tuchukie manufaa ya dunia na heshima zake, ili tuokolewe kutoka kwa wivu utakapojitokeza. Tufundishe ulimi wetu katika mafundisho ya Mungu, kweli na maombi, ili hili litulinde dhidi ya uongo linapotufikia. Tusafishe mioyo na miili yetu kutoka kwa tamaa, ili tuondokane na uchafu linapotufikia. – Mambo haya yote hutafuta kuinyakua nafsi inapoondoka mwilini, lakini wema huja kuisaidia ikiwa imeyapata.

4. Nani, basi, miongoni mwa wenye hekima, asiyekuwa tayari kuitoa roho yake kwa kifo, ili aachane na haya yote? Basi, tufanye tuwezalo, maana nguvu ya Bwana wetu Yesu Kristo ni kubwa vya kutosha kusaidia unyenyekevu wetu. Anajua kwamba mwanadamu ni kiumbe duni, na amempa toba akiwa bado katika mwili, hadi pumzi yake ya mwisho. Mwelekeze wazo lako moja kwa Mungu, ili akuhifadhi. – Usijali mali za dunia hii, kana kwamba mtu anaweza kuweka tumaini lolote kwazo, – ili uokolewe. Utaacha nyuma kila kitu kinachohusiana na ulimwengu huu na kuondoka; chochote utakachofanya kwa ajili ya Mungu, ndivyo utakavyopata tumaini lililobarikiwa wakati wa uhitaji.

5. Chukia maneno ya ulimwengu, ili moyo wako umwone Mungu. Penda kuomba mara kwa mara, ili moyo wako uangazwe. Usipende uvivu, ili usijutie utakapoungana na wachaungu katika ufufuo. Linda ulimi wako, ili moyo wako uangazwe. Usipende uvivu, na hofu ya Mungu itakaa ndani yako. Wape sasa wahitaji,

kwa moyo wa ukarimu, ili usione aibu mbele ya watakatifu na matendo yao mema. Chukia tamaa ya chakula, ili Amaleki asizuie njia yako. Usiharakishe katika ibada yako (kanuni za maombi), ili wanyama wasikume. Usipende divai hadi kufikia ulevi, ili usinyimwe furaha ya Mungu. Wapende waaminifu, ili kupitia kwao upokee rehema. Wapende watakatifu, ili shauku yao ikuinue.

6. Kumbuka Ufalme wa Mungu, ili tamaa yako ya kuutafuta isikupotoshe taratibu. Tafakari juu ya Gehena, ili uweze kuchukia matendo yake. Unapoamka kila asubuhi, kumbuka kwamba utatoa hesabu kwa Mungu kwa kila tendo, na hutatenda dhambi mbele Zake, na hofu Yake itamizama ndani yako. Jitayarishe kukutana Naye, na utatimiza mapenzi Yake. Jichunguze hapa kila siku ili uone unaposhindwa, na hutaachwa hukuwa huko wakati wa shida kuu. Wacha ndugu zako waone matendo yako, na shauku yako itawaongoza. Jichunguze kila siku kuona ni tamaa gani umeishinda – lakini usijidhanie wewe ni mkuu, kwa maana ni neema na nguvu ya Mungu. – Usijidhani kuwa mwaminifu hadi pumzi yako ya mwisho. – Usiwe na kiburi, kana kwamba wewe ni mwema, kwani huwezi kujikabidhi kwa maadui zako. – Usiitegemee nafsi yako ukiwa katika maisha haya – na hadi utakapovuka nguvu zote za giza.

7. Kuwa mwangalifu, ndugu, dhidi ya roho inayomletea mtu huzuni, kwani ina mitego mingi hadi inakupooza. Huzuni kwa ajili ya Mungu huleta furaha unapojiona umesimama katika mapenzi ya Mungu. Nani, basi, atakwambia: 'Utakimbilia wapi?' Huna toba; yeye anatoka upande wa adui (na anazungumza hivi) ili kumshawishi mtu aache azma yake ya kuishi maisha ya kujinyima. Lakini huzuni kwa ajili ya Mungu haimzidi mtu mzigo mzito, bali humwambia: 'Usiogope, rudi (kwa Mungu),' kwa maana Yeye anajua kwamba mtu ni dhaifu, na humpa nguvu.

8. Uwe na moyo unaotambua; mawazo yanapojitokeza, yatakuwa mepesi kwako. Wale wanaoyaogopa wanazidiwa na mzigo wao. Yeye anayeogopa ushawishi (wa adui) huonyesha kuwa hana imani kwa Mungu.

9. Haya na kujiona kama asiye na ujuzi huonyesha mtu ambaye hafuati tamaa zake ili kutenda mapenzi yake, bali hutenda mapenzi ya Mungu. Lakini yeye anayetamani kusema mawazo yake mbele ya wengi huonyesha kuwa hofu ya Mungu haiko ndani yake. Hofu ya Mungu ni mlinzi na msaidizi wa roho, mlinzi wa mtawala wa ndani (akili), katika kazi ya kuangamiza maadui zake wote.

10. Yeye anayetafuta utukufu wa Mungu hujitahidi kuondoa uchafu kutoka kwake. Kujihudumia kwa busara hukata tamaa, maana imeandikwa: 'Hutolewa kwa mwenye busara' (Mithali 17:12. *'Wajibika huangukia mtu mwenye busara; bali wapumbavu hupanga uovu.' Mtu mgonjwa anajua thamani ya afya. Yeye aliyepewa taji analipata kwa sababu amewashinda maadui wa mfalme. Kuna tamaa, na kuna wema. Lakini ikiwa tunakatishwa tamaa (tuna uvivu), basi ni wazi kwamba tuko kama wasaliti. Ujasiri wa moyo ni msaada kwa roho, karibu na Mungu; kama vile kukata tamaa (wivu) ndivyo msaada kwa uovu. Nguvu ya wale wanaotafuta kupata wema iko katika hili: kwamba wakishindwa, wasikate tamaa, bali wachukue tena jukumu la (okolezi). Zana za wema ni kazi za mwili zinazofanywa kwa busara. Mashambulizi ya tamaa hutokana na uzembe. Kutomhukumu jirani yako ni ukuta (kinga) kwa wale wanaopigana vita kwa busara; kumhukumu, hata hivyo, huvunja ukuta huu kwa upumbavu. Kujihifadhi kwa ulimi kunaonyesha wazi kuwa mtu yuko miongoni mwa wenye bidii; maneno yasiyodhibitiwa, kwa upande mwingine, yanaashiria kuwa anakosa wema ndani yake. Utowaji wa sadaka, unapofanywa kwa busara, huzalisha dharau kwa mali na huongoza kwenye upendo, huku tabia isiyo na huruma ikionyesha kuwa mtu hana wema. Wema huzalisha usafi; huku kujiruhusu (kutumia pesa kwa burudani na raha) huzalisha tamaa, na ukatili huzalisha hasira. Kuchukia upuuzi ni tendo la kiroho, ilhali kuwa mwangalifu ni tendo la kimwili. Upendo wa upuuzi ni anguko la roho, ilhali ukimya unaoambatana na busara ni urejesho wake. Usingizi mwingi huamsha tamaa mwilini, ilhali kukesha kwa kiasi ni wokovu wa moyo. Usingizi mwingi hufanya moyo kuwa mzito, ilhali kuwa macho kwa kiasi huuboresha. Ni afadhali kulala kimya ukiwa na akili timamu kuliko kukesha katikati ya mazungumzo yasiyo na maana. Kulia huondoa maovu yote (kakias) bila taabu. Kutoikandamiza dhamiri ya jirani yako (kwa kutokuidhuru wala kuiumiza) huleta unyenyekevu. Utukufu wa kibinadamu hatimaye huleta kiburi. Upendo wa anasa (kutokujizuia kwa uhaba) hufukuza maarifa, ilhali kujizuia kwa tumbo kunatulia tamaa. Tamaa ya chakula huamsha tamaa hizo bila juhudi. Kupamba mwili ni maangamizi ya roho, lakini kuutunza kwa kuogopa Mungu ni jambo jema.*

11. Kuzingatia hukumu ya Mungu huleta hofu katika roho, ilhali kupuuza dhamiri ya mtu huvua wema kutoka moyoni. Upendo kwa Mungu huondoa uvivu, ilhali kutokuwa na hofu huuchochea. Kujizuia kuongea huvuta akili kuelekea kwa Mungu, ikiwa mtu atanyamaza kwa hekima; lakini mambo mengi huleta kukata tamaa (wivu) na wazimu (*msisimko*). Kunyenyekea mapenzi ya jirani yako kunaashiria kwamba akili imejikita katika wema, ilhali kusisitiza mapenzi yako mwenyewe (katika mwingiliano) na jirani yako huonyesha ujinga.

Mafundisho katika hofu ya Mungu huhifadhi nafsi dhidi ya tamaa, ilhali kuzungumza maneno ya kidunia huzifunika nafsi, na kuigeuza mbali na wema. Upendo wa mali huwasumbua akili na roho, ilhali kuachana na vitu vyote huviibua upya. Kimya, ukikaa kimya ili usitoe mawazo yako, huonyesha kuwa unatafuta heshima ya dunia na utukufu wake wa aibu; lakini yeyote anayetoa mawazo yake kwa ujasiri (bila kujihifadhi) mbele ya wazee wake huwafukuza mbali naye.

12. Kama nyumba isiyo na milango wala madirisha, ambayo kiumbe chochote kinachotambaa kinaweza kuingia humo kwa hiari yake, ndivyo ilivyo kwa mtu anayefanya kazi lakini haulindi tunda la kazi yake. Kama kutu inavyochakaa chuma, ndivyo heshima ya kibinadamu inavyochakaa moyo, ikiwa utaukubali. Kama vile mzabibu, ukijipinda kwenye mzabibu, unaharibu tunda lake, ndivyo kiburi kinavyoharibu kazi ya mtawa akishashindwa nao. Juu ya wema wote kuna unyenyekevu, na juu ya tamaa zote kuna tamaa ya chakula. Mwisho wa wema ni upendo, na mwisho wa tamaa ni kujihalalisha. Kama mdudu, akitafuna mti, unauharibu, ndivyo uovu moyoni unavyogandamiza roho.

13. Kujisalimisha kwa roho kwa Mungu (kujitoa kwa mapenzi ya Mungu) huleta uvumilivu usio na mshtuko wa matusi, na machozi yake (basi) huhifadhiwa kutokana na yote yaliyo ya kibinadamu. Kushindwa kujidhibiti pia husababisha kushindwa kuvumilia (au kutawala) hasira. Kuchanganya maneno ya mtu na yale ya watu wa kawaida (kuongea na watu wa kawaida kwa njia ya kidunia) husumbua moyo na kuleta aibu kwake wakati wa sala, kwani baadaye hukosa ujasiri. Upendo wa manufaa ya kidunia hufanya roho kuwa na giza, ilhali kuyadharau katika mambo yote huleta maarifa. Upendo wa kazi ni chuki kwa tamaa, ilhali uvivu huzalisha tamaa bila juhudi.

14. Usihusiane na watu wa mji, na mawazo yako yatanyamaza ndani yako. Usitegemee nguvu zako mwenyewe – na msaada wa Mungu utakuja kwako. Usiwe na chuki kwa yeyote, la sivyo sala yako haitakubaliwa. Kuwa na amani na wote, ili uwe na ujasiri katika sala. Linda macho yako – na moyo wako hautatazama uovu. Yeye anayemtazama mtu kwa tamaa hufanya uzinzi. Usitake kusikia madhara yanayomkuta yule aliyekudhulumu, ili usimlipe kisasi moyoni mwako (maovu kwa maovu). Linda masikio yako, ili usikusanye matukano kupitia hayo. Jitahidi katika ufundi wako, ili maskini wapate mkate (kutoka kwako), kwa maana uvivu ni kifo na anguko la roho.

15. Sala makini humwondoa mtu utumwani (uraibu wa kitu chochote), ilhali kuipuuza, hata kidogo, ni chanzo cha kusahau. Yeye anayetarajia kifo kitoke karibuni hatendi dhambi nyingi, lakini yeye anayetarajia miaka mingi ijayo atazama katika dhambi nyingi. Yeyote anayejitayarisha kutoa hesabu kwa Mungu ya matendo yake yote, Mungu hujitahidi kusafisha njia yake yote kutoka kwa kila dhambi; lakini yeyote anayepuuza jambo hili, akisema, 'Nitawahi kufika huko siku moja', ni jirani wa mwovu. – Kabla ya kufanya kazi yoyote, kila siku, kumbuka uko wapi na unapaswa kwenda wapi mara tu utakapoiaga mwili huu – na usipuuzie roho yako hata siku moja. Tafakari kuhusu heshima iliyotolewa kwa watakatifu, na kuwaiga kutakusogeza polepole katika nyayo zao; tafakari pia kuhusu aibu waliyopitia wenye dhambi – na hili litakulinda daima dhidi ya uovu.

16. Daima fuata ushauri wa mababa wako, na utaishi maisha yako yote katika amani. Jihadhari na nafsi yako – na ikiwa wazo litakusumbua kwa sababu ndugu yako amekasirika nawe, usidharau wazo hilo, bali nenda umwinamie ndugu yako kwa sauti ya kuomba, na usijiepushe hadi umshawishi apatanishwe. Jihadhari usimwe kwa ndugu yako, (ukikumbuka kuwa) sisi tunateswa na adui. Unapoishi na ndugu zako, usiwape amri peke yao kufanya chochote, bali fanya kazi pamoja nao, ili usipoteze thawabu yako. Wakati mashetani wanapoanza kukusumbua kuhusu chakula, mavazi au umaskini ulioenea (miongoni mwa wote), wakikujulisha jinsi unavyotukana kwa sababu hii, usijibu kwa kupinga, bali jikabidhi kwa Mungu kwa moyo wako wote – naye atakutuliza. Jihadhari usipuuze utekelezaji sahihi wa ibada zako (maombi), kwani huleta nuru kwa roho.

17. Umefanya jambo jema, usijivunie; (bali, kwa upande mwingine, ukiwa umefanya mabaya mengi, usiruhusu moyo wako uhuzunike kupita kiasi, bali udhibiti moyo wako ili usiruhusu uendelee kulifikiria) – nawe utajikinga dhidi ya kiburi, ikiwa wewe ni mwenye hekima. Ukikumbana na mashambulizi ya tamaa, uweke mwili wako daima katika hali ya huzuni na unyenyekevu mbele za Mungu, usiruhusu moyo wako kushawishika kwamba dhambi zako zimesamehewa – na utapata amani. Ikiwa wivu unaanza kukandamiza, kumbuka kwamba sote ni viungo vya Mwili wa Kristo, na kwamba heshima na aibu ya jirani yako ni (heshima na aibu) yetu sote, ' ' – na utapata amani. Ikiwa ulafi umeanzisha vita dhidi yako kupitia tamaa ya chakula, basi kumbuka harufu mbaya ya vitu kama hivyo – na utapata amani. Ikiwa unatatizwa na hamu ya kumhukumu ndugu yako, basi kumbuka kwamba atahuzunika akisikia hivyo – na utaona aibu kumkabili baadaye – na utapata amani. Ikiwa kiburi kinapoanza kukushinda, basi kumbuka kwamba kinaharibu kazi yako yote, na

kwamba hakuna toba kwa wale waliojiunga nako – na utapata amani. Ikiwa moyo wako unasumbuliwa na tamaa ya kumdhalilisha jirani yako, kumbuka kwamba kwa sababu ya hili Mungu atakusalimisha mikononi mwa maadui zako – na utapata amani. Ikiwa uzuri wa kimwili unavutia moyo wako, kumbuka harufu yake mbaya – na utapata amani. Ikiwa mwanamke aliye mrembo kuliko wote anakuvutia sana, kumbuka wale ambao tayari wamekufa, na mahali walipoenda – na utapata amani.

18. Kwa kukusanya na kutafakari mambo yote kama hayo, akili huondoa mzozo. Lakini huwezi kufikia mantiki kama hiyo isipokuwa kwanza utumie ukimya (kujitenga na kelele za dunia) katika kuutafuta. Ukimya huzalisha kujinyima; kujinyima huzalisha kilio; kilio huzalisha hofu ya Mungu; hofu ya Mungu huzalisha unyenyekevu; unyenyekevu huzalisha ufahamu; ufahamu huzalisha upendo; upendo hufanya roho kuwa huru kutokana na maumivu na kutokuwa na chuki. Ndipo mtu anapotambua jinsi alivyo mbali na Mungu.

19. Baada ya haya yote, na yeyote anayetaka kupata sifa hizi zote za kupendeza asijali kuhusu mtu yeyote, na ajitayarishe kwa ajili ya kifo. Na itakuwa kwamba, katika kila sala, ataanza kutambua ni nini kinachomtenganisha na Mungu, na ataanza kuangamiza kitu hicho, akiwa amechukia aina yoyote ya maisha kama hayo (yaani, inayomtenganisha na Mungu), na wema wa Mungu hivi karibuni utampa haya (sifa zilizotajwa).

20. Hata hivyo, jua hili: mtu yeyote anayekula na kunywa bila kujali na kupenda chochote cha ulimwengu huu hatapata hizi (fadhila), wala hatazifikia, bali atajidanganya mwenyewe tu. Kwa hiyo, ninamsihi kila mtu anayetaka kutubu mbele za Mungu ajikinga dhidi ya ulaji wa kupindukia, kwa maana huamsha tamaa zote na kuondoa hofu ya Mungu kutoka moyoni. Kinyume chake, jitahidi kwa nguvu zako zote kumwomba Mungu akutume hofu Yake, ili, kupitia tamaa yako kuu kwa Mungu (ushirika Naye), Aondoe ndani yako tamaa zote zinazopingana na roho yako maskini na kutafuta kuitenga na Mungu, ili iwe urithi wao. Kwa kusudi hili hasa, maadui hufanya kila juhudi, wakimpinga mwanadamu.

21. Basi, ndugu yangu, usizingatie pumziko lolote (kutoka kwa mapambano) ukiwa katika mwili huu, wala usijidumini ukijikuta kwa muda umepata utulivu kutokana na tamaa; kwani wakati mwingine hupungua kwa muda kwa hila, wakitarajia kwamba labda mtu atapuuza moyo wake, akidhani kwamba amejiondoa kabisa; na kisha ghafla wakashambulia roho maskini na kuinyang'anya, kama ndege mdogo; na ikiwa wanakuwa na nguvu zaidi kuliko hiyo katika kila dhambi, wanailazimisha kwa ukatili, wakiitumbukiza katika dhambi mbaya zaidi kuliko zilizopita, ambazo msamaha wake tayari ulikuwa umeombwa.

22. Basi, tuimbe hofu ya Mungu, na tuishikilie, huku tukitekeleza matendo yetu na kuzingatia sifa zote njema zinazotulinda dhidi ya uovu wa maadui wetu. Kazi na taabu za wakati huu mfupi sio tu kwamba zinatuhifadhi dhidi ya uovu wote, bali pia huandaa taji kwa ajili ya roho kabla haijaondoka mwilini.

23. Mwalimu wetu Mtakatifu, Bwana Yesu, akijua ukatili mkuu wa maadui wetu na akiwa na huruma kwa jamii ya wanadamu, alituamuru kuwa imara mioyoni, akisema: 'Kuweni tayari kila wakati, maana hamjui ni saa ngapi mwizi atakuja, ili asije ghafla, akawakuta mmeala usingizi' (Mathayo 24, 43, 44). Na wakati mwingine, alipokuwa akiwafundisha wanafunzi wake, aliwaamuru, akisema: *'Jihadhari nanyi, msiwezwe mioyo yenu na ulafi, na ulevi, na wasiwasi wa maisha haya, na siku hiyo ikawajia ghafla'* (Luka 21:34). Akijua, zaidi ya hayo, kwamba wabaya (roho) ni wengi kuliko sisi, na akiwaonyesha wanafunzi wake kwamba ni kazi Yake kuwa na uwezo wa kuwakabili, na kwamba kwa hiyo hawana cha kuogopa, aliwaambia: *'Tazama, ninawawatuma kama kondoo katikati ya mbwa mwitu'* (Mathayo 10:16), lakini wakati huo huo aliwaamuru wasichukue chochote kwa ajili ya safari (Luka 9:3), kwa maana kwa vile hawakumiliki chochote kilichohusiana na mbwa mwitu hao, mbwa mwitu hawangeweza kuwala. Waliporudi salama na salama, wakiwa wamehifadhi amri Yake, Akafurahi pamoja nao, akiwashukuru Mungu Baba kwa ajili yao, na, akitia moyo mioyo yao, akawaambia*: 'Nilimwona Shetani akiporomoka kama radi kutoka mbinguni. Tazama, nawapa mamlaka ya kuponda nyoka na paka, na juu ya nguvu yote ya adui; na hakuna lolote litakalowadhuru kwa vyovyote vile'* (Luka 10:18–19). Hivyo basi, ujumbe Wake ulikuwa wa hofu na tahadhari; lakini walipokamilisha amri Yake, aliwapa mamlaka pamoja na nguvu.

24. Maneno haya hayawahusu wao tu, bali pia wote wanaoshika amri. Akiwapenda kwa upendo mkamilifu, aliwaambia: *'Msiogope, kundi dogo; kwa maana Baba yenu amependa kuwapa ufalme. Vendeni mali zenu na mtoe sadaka; jitengenezeeni mikoba isiyochakaa, hazina mbinguni isiyokwisha kamwe'* (Luka 12:32–33). Nao walipokamilisha neno hili pia, aliwaambia: *' , "Amani nawaachia; amani yangu nawapa'"* (Yohana 14:27). Akihakikishia hayo, alisema: *"Mtu akinipenda, atashika neno langu; na Baba yangu atampenda, na sisi tutakuja kwake na kufanya makao yetu pamoja naye"* (Yohana 14:23). Akawahimiza wasiogope dunia, aliwaambia: *"Ndani ya dunia mtawaona dhiki; lakini timizeni moyo, mimi nimeushinda*

ulimwengu" (Yohana 16:33). Akitia nguvu moyo wao ili wasipoteze matumaini katika dhiki zao, aliwaambia, akipanda furaha mioyoni mwao: *'Ninyi mmenikalia katika majaribu yangu; nami nitanipatia ninyi, kama vile Baba yangu alivyonipatia mimi, ufalme, mpate kula na kunywa mezani mwangu katika ufalme wangu'* (Luka 22:28–30).

25. Alisema haya—si kwa kila mtu, bali kwa wale waliovumilia naye katika majaribu yake. Lakini ni nani wale waliovumilia na Yesu katika majaribu yake, kama si wale wanaosimama imara dhidi ya tamaa zao hadi wamezitakasa? Aliwaambia haya alipokuwa akienda msalabani. Kwa nini, basi, yeyote anayetaka kula na kunywa katika meza Yake amfuate hadi msalabani huu? Kwa maana msalaba wa Yesu ni udhibiti wa kila tamaa hadi zote zikatwe. Na hivyo, Mtume mpendwa, akiwa amezikata, alithubutu kusema: *'Nimesulubishwa pamoja na Kristo. 'Mimi siishi tena, bali Kristo anaishi ndani yangu*' (Gal. 2:19-20). Basi, Kristo anaishi ndani ya wale walioua tamaa. Kwa hiyo, alipokuwa akiwafundisha wanawe, Mwinjilisti huyu huyu alisema: *'Wale walio wa Kristo wamemsalibisha mwili pamoja na tamaa zake'* (Gal. 5:24). Na akiandika kwa Timotheo, mwanawe wa kiroho, alisema: *'Kama tumekufa naye, tutaishi naye pia; kama tunavumilia, tutatawala naye pia; kama tunamkataa, naye atatukataa'* (2 Tim. 2:11, 12).

26. Basi, ni akina nani hawa wanaomkataa, kama si wale wanaofuata tamaa zao za mwili na hivyo kuleta aibu kwa Ubatizo Mtakatifu? Kwa jina Lake tunapewa msamaha wa dhambi, lakini adui, kwa wivu, anatutawala tena kupitia dhambi. Ndiyo maana Bwana wetu Yesu Kristo, akijua tangu mwanzo jinsi uovu wake ulivyo mkubwa, ametupatia toba hadi pumzi yetu ya mwisho. Kama isingekuwa toba, ni wachache sana wangeweza kuokolewa. Na Mtume, akijua kwamba kuna wale wanaotenda dhambi hata baada ya ubatizo, alisema: *'Mwizi asiyeibe tena'* (Efe. 4:28).

27. Basi, tukibeba muhuri wa Ubatizo Mtakatifu, tujitahidi kuacha dhambi zetu, ili tupate rehema siku hiyo. Kwa maana Bwana yu karibu na anakuja, ameketi katika kiti cha enzi cha utukufu wake. Na makabila yote yataikusanyika mbele zake. Ndipo kila mtu atadhihirishwa kwa taa anayoshika mkononi mwake. Taa ya yule asiye na mafuta itazima, naye atatupwa gizani; lakini yule taa yake inayoangaza sana ataingia katika ufalme pamoja na Bwana.

28. Basi, wapendwa, tujitahidi kujaza vyombo vyetu mafuta tukiwa bado katika mwili, ili taa zetu ziwake na tuingie katika Ufalme wa Bwana. Chombo ni toba; mafuta yake ni utendaji wa wema wote; na taa inayong'aa ni roho takatifu. Hivyo basi, roho yoyote itakayong'aa kwa matendo yake itaingia katika Ufalme pamoja na Bwana, ilhali roho yoyote itakayokolezwa na uovu wake itakwenda gizani.

29. Jitihadhini basi, ndugu zangu, maana wakati wetu umekaribia. Heri yake anayejali hili. Matunda yameiva na wakati wa mavuno umefika. Heri yake aliyehifadhi matunda yake, maana Malaika wataikusanya katika ghala la milele. Lakini ole wao walio magugu, maana moto unawasubiri.

30. Urithi wa dunia hii ni dhahabu na fedha, nyumba na mavazi. Hivi hutupeleka tu kwenye dhambi; na tunapoondoka hapa, tunaviacha nyuma. Lakini urithi wa Mungu haupimiki, ambao jicho halijawahi kuona, sikio halijawahi kusikia, wala moyo wa mwanadamu haujawahi kufikiria. Na ni hii ambayo Bwana amewapa wale wanaomtii katika kipindi hiki kifupi, na kwa wale wanaoipokea kwa kubadilishana na mkate, maji na mavazi waliyowapa wahitaji—kwa upendo wao kwa wanadamu na usafi wa mwili, kwa kutomdhuru jirani yao, kwa kuwa na moyo usio na uovu, na kwa kutii amri zingine.

31. Wale wanaotimiza mambo haya wana amani katika maisha haya na wanaheshimiwa sana na wengine; na wanapoondoka katika mwili huu, watapokea furaha ya milele. Lakini wale wanaofuata tamaa zao za dhambi na wasitubu, bali wanakidhi tamaa zao mbaya kwa kupitia anasa za kimwili na kujidanganya, kwa upuuzi na maneno ya bure, ugomvi na mabishano, ukosefu wa fadhili kwa maskini bila kuogopa hukumu ya Mungu, na dhambi nyinginezo, – watu hao watajaa aibu katika maisha haya na watadharauwa na wengine; na watakapotoka mwilini, aibu na unyanyapaa vitawafuata hadi Gehenna.

32. Lakini Mungu anaweza kutuwezesha kufanikiwa katika kazi Zake, huku akituhifadhi na tendo lolote baya, ili tuokolewe katika saa ya majaribu itakayokuja juu ya ulimwengu wote. Kwa maana Bwana wetu Yesu hatachelewa, bali atakuja, akiwa amebeba thawabu, na atawatuma waovu katika moto wa milele, na kuwapa wateule wake thawabu yao. Nao wataingia pamoja naye katika ufalme wake – na kupumzika ndani yake, milele na milele. Amina.

17. Kuhusu mawazo yanayoambatana na kuukataa ulimwengu na maisha ya mtawa

1. Jambo kuu zaidi ya yote ni maisha ya mwombaji, hasa unapojitenga peke yako, ukiwaacha nyuma wako (nyumba yako, familia yako, nchi yako – Mhariri), na ukaenda mahali pengine, ukiwa umebeba imani

kamilifu, tumaini, na moyo imara dhidi ya tamaa zako mwenyewe. Kwa maana wakati huo (maadui) watakuzunguka pande zote, na waanze kukuogopesha kwa majaribu, umaskini mkuu na magonjwa, wakikumbusha kwamba ukiyakubali, utafanya nini, ukiwa huna mtu wa kukujali wala kukujua? Ni wema wa Mungu unaokujaribu, ili bidii na upendo wako kwa Mungu vifunuliwe.

2. Ukiamua hatimaye kuishi peke yako katika seli, basi (maadui zako) wataanza kupandikiza ndani yako mawazo ya kutisha zaidi ya hofu, wakisema: 'Si kuzurura tu kunamwokoa mtu, bali kutimiza amri'; watakukumbusha pia jamaa fulani (ndugu zako wa damu) na kusema: 'Basi vipi? Je, watu hawa hawa si watumishi wa Mungu?' Wataingiza pia moyoni mwako mawazo kuhusu hewa isiyo na afya (katika mahali hapo) na taabu za mwili, hadi moyo wako uchoke kwa kukata tamaa. Lakini ikiwa upendo na tumaini vitabaki visivyotenganishwa moyoni mwako, basi uovu wa wale (wanaopanda mawazo kama hayo) hautakuumiza. Hivyo basi, kujitolea kwako kwa Mungu kutadhihirika, na ukweli kwamba unampenda Yeye zaidi ya faraja ya mwili wako mwenyewe.

3. Kwa wale wanaostahimili huzuni ya uhamisho (maisha katika nchi ya kigeni), huzuni huwaletea tumaini, na tumaini huwalinda dhidi ya (vishawishi) vya mwili. Maana hamkuhamia tu nchi ya kigeni, bali mlijitayarisha kupigana na maadui zenu na kujifunza kuwatupa wote kwa wakati unaofaa, hadi, mkiipata amani ya kutokuwa na tamaa, mtaokolewa (kutokana nao), mkiwashinda wote katika vita kwa wakati unaofaa.

4. Nadhani ni jambo kubwa na la heshima kushinda ubatili na kufanikiwa katika kumjua Mungu. Yeye anayeangukia aibu ya tamaa hii ya ujanja ya ubatili anajitenga na ulimwengu na anagandisha moyo wake kwa watakatifu; na mwishoni mwa maovu yake ataangukia kiburi kibaya na katika tabia ya kusema uongo (kwa neno, na zaidi sana kupitia unafiki). Wewe, hata hivyo, mtumishi mwaminifu, yafiche matendo yako ya bidii, na kwa huzuni ya dhati unapodhibiti ulimi wako, hakikisha ulimi wako hauyibi wala kuwaamshiria maadui zako. Yeyote aliye mfanyakazi (mtu anayefanya kazi kwa bidii katika kazi ya Mungu), akiwa ameweka kando tamaa za kimwili na makosa yake yote kwa njia ya toba, huifanya roho yake kuwa safi mbele za Mungu, akiitayarisha kwa ajili Yake kama dhabihu isiyo na doa, ili apate kuonwa kuwa mwafaa kuwa hekalu Lake. Lakini yeyote anayependa utukufu wa kibinadamu hawezi kuwa asiye na tamaa; badala yake, wivu na wivu wa machungu hukaa ndani yake. Mtu wa aina hiyo ameweka nafsi yake wazi kwa vishawishi vingi, na moyo wake umekaliwa na mashetani, kwa sababu mara chache hupata fursa ya kutimiza tamaa zake. Hata hivyo, mwisho wake ni maangamizi.

5. Kwa wale ambao wamepata unyenyekevu, Mungu huwafunulia dhambi zao ili wazitambue (kuzikiri na kuungama). Basi, ikiambatana na kilio, na vitu hivi viwili (toba ya dhambi na kilio) vikikaa ndani yake, vitafukuza mashetani kutoka kwa roho yake na kuitunza kwa heshima yao wenyewe na wema wao mtakatifu (wema uliomo ndani yao na ule unaotokana nao). Mtu wa namna hiyo hajali lawama za kibinadamu. Dhambi zake mwenyewe, anazokumbuka bila kuchoka, hutumika kama ngao kamili kwake, ikimlinda dhidi ya hasira na kisasi, na huvumilia kwa subira yote inayomtokea. Kwani ni kulaani gani inayoweza kumgusa (na kujeruhi moyo wake) anapojiona kuwa na aibu sana mbele za Mungu, akiweka dhambi zake mbele ya macho yake?

6. Ikiwa huwezi kuvumilia maneno ya jirani yako na kumlipiza kisasi, basi mzozo utatokea moyoni mwako, ukisababisha moyo wako kuuma kwa sababu ya kile ulichosikia, na kukalazimisha kuhuzunika kwa sababu ya kile ulichosema mwenyewe. Na utateswa na utumwa huu (wa tamaa hii), ukilazimika kutafuta faraja katika ukimya na kujitenga, na kuugandamiza moyo wako dhidi ya majirani zako, kana kwamba hawana upendo. Lakini chukua jukumu la kukuza uvumilivu, na utashinda hasira; upendo utaponya tusi, huku sala kwa Mungu ikihifadhi sifa hizi ndani yako. Upendo na uvumilivu huangamiza hasira ya asili, na vikiishi ndani yako, basi badala ya kumkasirikia jirani yako, utakasirikia mashetani, huku ukiwa na amani na jirani yako, ukiwa na huzuni na unyenyekevu ndani yako.

7. Yeye awezaye kuvumilia maneno makali ya mtu mkorofi na mjinga, kwa ajili ya Mungu na kwa ajili ya amani ya moyo, ataitwa mwana wa amani. Mtu wa namna hiyo ana nguvu ya kutosha kuhifadhi kila wakati amani ya nafsi, mwili na roho. Ndani ya mtu ambaye hawa watatu huendana vyema, ambaye mawazo yanayoinuka dhidi ya sheria ya akili husitishwa, na utumwa wa mwili hufutwa, mtu huyo ataitwa mwana wa amani – na Roho Mtakatifu atakaa ndani yake: kwa maana Amemfanya kuwa wake, na hatamwacha.

8. Wao ndio wenye heri ambao kazi zao zimepangwa kwa hekima, maana kwa njia hii wamejiondoa mzigo wote na kuepuka hila za mashetani, hasa mashetani wa hofu, ambao huweka vikw kwa mtu katika kila tendo jema analofanya, wakizamisha akili katika uvivu inapojitolea kwa umakini usio na kikomo kwa Mungu, ili kuwapotosha kwa namna fulani kutoka kwa njia hii ya bidii. Lakini naamini kwamba ikiwa tunamiliki

upendo, subira na kujidhibiti, wao (maadui) hawatafanikiwa katika hili hata kidogo, hasa ikiwa akili, ikitambua kwamba uvivu huharibu kila kitu, inakidharau.

9. Ukiwa umeacha vitu vyote vinavyoonekana, basi jilinde dhidi ya shetani wa huzuni, ili, kwa sababu ya uhaba (katika mambo yote) na huzuni ya maisha, usinyimwe fursa ya kung'ara katika sifa kuu, ambazo ni: kujidharau (kujiona kama si kitu), uvumilivu wa matukano, na kudharau umaarufu kwa upande wowote wa kidunia. Ukijitahidi kupata tabia kama hizo, zitakuandalia taji kwa ajili ya roho yako. Sio wale tu ombaomba ambao, wakiwa wameacha vitu vyote, wamekuwa maskini kwa maono, bali wale ambao wamevuliwa uovu wote na ambao daima wana njaa ya kumkumbuka Mungu. Wala si wale wanaoteseka kwa mateso yanayoonekana ndio hufikia kutokuwa na tamaa, bali wale wanaotunza mtu wa ndani na kukata tamaa zao wenyewe: hawa ndio watakaopokea taji la wema.

10. Linda moyo wako, ukizingatia hisia zako. Na ikumbukwa ya Mungu ikikaa kwa amani ndani yako, utawaona wezi wanaotaka kuiba. Yeye anayelinda mawazo yake kwa makini atawatambua wale wanaotaka kuingia na kuuchafua.

11. Ukijali amri kwa moyo wa dhati, utaelewa jinsi wale wanaochochea uasi (katika mawazo yako) wanakutatiza, wakipanda ukosefu wa azma ya kuchagua mahali pengine ambapo halitoi chochote (kwa kujihalalishia kulichagua), na (endapo utafanya uchaguzi mbaya) wakipendekeza: 'tukitubu, tutaishi tena hapa.' Wanatatafuna akili ili iote ndoto (ikipepea huku na kule kama kimondo) na ibaki wavivu. Lakini wale waliotambua uovu wao hubaki bila kusumbuka, wakimshukuru Bwana kwa mahali alipowaruhusu kutumia siku zao kwa subira. Kwani subira, ujasiri na upendo hupata thawabu kwa ajili ya bidii na kazi, ilhali uvivu, woga na upendo wa starehe hutafuta mahali ambapo vinaweza kutukuzwa. Na inawatokea kwamba, kwa sababu ya sifa wanazopokea kutoka kwa wengi, hisia zao hulegea; matokeo yake, wanakandamizwa na utumwa wa tamaa na wanapoteza mafundisho ya ndani kwa sababu ya akili iliyotawanyika na kuridhika na kila kitu.

12. Mtakatifu pia alisema: ikiwa akili, kabla ya hisia kupona kutoka kwa udhaifu wao (kutokana na ugonjwa wa tamaa), inatamani kupanda msalaba, basi ghadhabu ya Mungu huanguka juu yake kwa kujihusisha na kazi iliyo juu ya nguvu zake – bila kwanza kuponya hisia zake.

13. Ikiwa moyo wako umejaa machafuko na hujui jinsi ya kuutulia, basi (jua kwamba) mwenendo wako ni wa namna kwamba, iwe unataka au hutaki, huvuta moyo wako kwenye machafuko. Hii ndiyo hali isiyo ya kawaida ya Adamu.

14. Ikiwa moyo wako, kwa uwezo wake wote, umefikia kuchukia dhambi na umegeuka kutoka kwa kile kinachoisababisha, na wewe, ukiwa umejipangia mateso (ya milele) kwa akili timamu, umegeuka kutoka kwa kila kitu kinachopelekea huko (dhambini), na uombe kwa akili yako kwa Muumba wako, ili awe pamoja nawe, bila kumhuzunisha, bali ukilia mbele Yake na kusema: 'Ni kazi ya rehema Zako kunikomboa; maana bila msaada Wako, sina nguvu ya kutoroka mikononi mwao (maadui zangu),' – na (wakati huo huo) kuwa makini moyoni mwako kutomhuzunisha hata yule anayekuelekeza katika njia za Mungu; kwani hili linaendana na asili ya Yesu. Kwani hata kama mtu angefanya kila kitu, bado asipopata utiifu, unyenyekevu na uvumilivu, anapotea katika yale yanayopingana na asili. Bali mtoke moyo wako wote kwa utiifu kwa Mungu, ukimwomba kwa kweli na kusema: 'Bwana! Nimesimama mbele yako; nipe (maarifa ya) mapenzi yako, maana mimi mwenyewe sijui kilicho kizuri kwangu. Nishinde (maadui zangu), maana siyaelewi hila zao za uovu.' Na ukifanya yale yanayolingana na asili ya Yesu, Yeye hatakuacha upotee katika jambo lolote. Lakini ukitimiza amri moja tu bila kujitoa kwake kikamilifu kwa utiifu, Yeye hatawajali hata kidogo.

15. Kama vile shamba halipingi mkulima wake linapokuwa analiondoa magugu na kupanda mbegu zinazolingana na asili yake: (ndivyo pia inavyopaswa kuwa kwako kwa Bwana). Na kama mbegu halisi haziwezi kukuwa pamoja na zisizo halisi, na kuzimwa na hizi—kwa maana magugu ni washindani wao wasiwaona haya—basi usipojisafisha dhidi ya tamaa za mwili, huwezi kujilinda dhidi ya dhambi.

16. (Huwezi kujikinga dhidi ya dhambi) isipokuwa kwanza ujikinga dhidi ya kile kinachoisababisha. Na hii ndivyo ilivyo: woga ni mama mwovu wa dhambi; kukata tamaa (wivu) huleta ubinafsi; ubinafsi na tamaa ya kutokuwa na mipaka (kile kisichovumilia vizuizi au vikwazo, na kinachopenda kupanuka) huleta dharau (kwa yote yaliyo sahihi – 'Naam, nitafanya hivi'); moyo unaotamani kutawala (kwa kuwa umeanza kupenda ukosefu wa mipaka) huleta upendo wa mazungumzo ya kidunia, huleta hamu ya kutafuta vitu vya kidunia ambavyo havikufai, huleta tabia ya kusikiliza maneno ya (ya mtu mmoja) na kuzipitisha kwa mwingine; husababisha kutafuta vitu vya ulimwengu huu; husababisha tamaa ya kufundisha pasipo kuulizwa; husababisha tamaa ya kumjeruhi jirani; husababisha maovu mengine mengi pia. Kwa hiyo, na yeyote

aliyefanikiwa au anayetamani kufanikiwa ajilinde kwa hekima dhidi ya yote yanayochochea dhambi, na dhambi zenyewe zitapotea.

17. Mtu anayejinyima anayaona (dhambi) na uchungu wake, ilhali yule asiyejali (kuhusu wokovu) anajiandalia moto wa kuzimu. Yeye anayeogopa uchovu wa mwili (kutokana na kujinyima) hatapata hali iliyo ya asili kwake; lakini akimshikilia Mungu katika kazi zake zote, basi Mungu ana uwezo wa kutosha kumtuliza. Kama Gidioni asingewaponda wabebaji wa maji (Waamuzi 7:19), asingeshuhudia nuru ya taa: hivyo, kama mtu hamdharau mwili wake, hataona nuru ya Uungu. Vilevile, Yaeli, mke wa Heberi Mkeni, kama asingepinga msumari wa hema ardhini, asingeshinda kiburi cha Sisera (Waamuzi 4:21).

18. Wakati akili inapata nguvu na kujiandaa kufuata upendo unaozima tamaa zote za mwili na mwili (kwani ni mvumilivu, mwenye wema, huchukia wivu na kiburi, haibebi chochote katika moyo wake ambacho ni cha chini ya asili yake, na hairuhusu chochote kisicho cha kawaida kushika akili), basi hutumia nguvu hii hiyo kupambana na kile kisicho cha kawaida hadi ikikipambanua kabisa na kile ambacho ni cha kawaida. Akili inapochukua utawala kwa njia hii, basi inakuwa kichwa cha roho, (na kuifundisha) isikubali chochote kisicho cha asili, ikifunua kwake dhuluma zote ilizofanyiwa na kile kisicho cha asili wakati wote, ilipokuwa imechanganyika na kile cha asili.

19. Bwana wetu Yesu, alipomwaga neema yake kwa watakatifu wake (na kukamilisha ujenzi wa wokovu), aliwatenganisha wezi waliokuwa msalabani. Wawili walisulubishwa, naye alikuwa katikati yao. Yule wa kushoto alikasirika, akiona kwamba urafiki wake usio safi na yule wa kulia ulikuwa karibu kuvunjika. Lakini yule wa kulia akamgeukia Yesu na, kwa unyenyekevu na hofu, akasema: *'Nikumbuke utakapofika katika ufalme wako'* (Luka 23:42).

20. Kutokana na haya yote, ni wazi kwamba hawawezi tena kuwa kitu kimoja, na yule wa kushoto hawezi kumshawishi yule wa kulia awe upande wake kwa kupitia mapendekezo yake ya ujanja. Wale ambao bado hawajafikia hatua hii ya njia huanguka na kuinuka tena hadi rehema za Mungu ziwapate, na hawawezi kuokolewa isipokuwa rehema hizi ziwapate. Kwa hiyo, mtu lazima ajitahidi kwa hofu na unyenyekevu kufikia hali ya akili ya yule wa upande wa kulia. Unyenyekevu utampa mtu nguvu ya kuvumilia unyanyapaa.

21. Mtu anapojitenga na yule mwovu, ndipo atakapoona dhambi zake zote alizotenda mbele za Mungu; kwani hawezi kuona dhambi zake asipojitenga nazo kwa kutengana ku chungu (kwa moyo wenye huzuni). Lakini wale waliofikia kiwango hiki wamepata kilio na maombi, na uwezo wa kuhisi aibu mbele za Mungu, wakikumbuka ushirika wao mwovu na tamaa zao. Mungu ni mwenye nguvu kuwatia nguvu wale wanaofanya kazi kwa siri kwa unyenyekevu. Kwake awe heshima na utukufu, milele na milele. Amina.

18. Kuhusu Kusamehe

1. Mtume Mtakatifu sana aliwaamuru watoto wake: *'Bwana yu karibu. Msiwe na wasiwasi kwa jambo lolote, bali katika kila jambo, kwa sala na maombi, pamoja na shukrani, wasilisheni maombi yenu kwa Mungu'* (Fil. 4:5–6); *'na amani ya Mungu itawale mioyoni mwenu'* (Wakolosai 3:15). Na (Bwana) anawaambia wanafunzi wake katika Injili ya Marko: 'Wasamehe wadaiwao dhambi zao zote, ili Baba yenu awasamehe nanyi dhambi zenu' (Marko 11:25, Mathayo 6:14). Neno hili la Bwana ni onyo kali: (kulingana nalo) ukiona kwamba moyo wako si safi kwa kila mtu, basi usimuombe Mungu chochote, kwa maana unamkashifu Yeye unapokuwa mwenye dhambi na ukiwa na chuki kwa binadamu mwenzako, ukimwambia Yeye anayechunguza mioyo: 'Nisamehe dhambi zangu' (kama mimi ninavyosamehe). Mtu wa namna hiyo haombi kwa akili yake, bali kwa midomo yake tu katika upuuzi. Kwani yeyote anayetaka kweli kuomba kwa Mungu kwa akili yake, katika Roho Mtakatifu, kwa moyo safi, huchunguza moyo wake mwenyewe kabla ya kuanza kuomba, ili kuona kama hauna chuki dhidi ya kila mtu au la. Na ikiwa haiko (katika amani), basi anajidanganya mwenyewe (katika maombi), kwa maana hakuna anayemsikia (akiomba). Basi akili yako haioi, bali nyakati zilizowekwa zinafuatwa tu kwa mazoea.

2. Basi, ukitaka kutekeleza kitendo cha sala kwa usafi, kwanza chunguza moyo wako uone kilicho ndani yake, ili utakaposema, 'Nihurumie,' nawe mwenyewe uonyeshe huruma kwa yule anayeomba kwako; utakaposema, 'Nisamehe,' nawe mwenyewe, ingawa ni maskini, umsamehe; – unapodai: 'Usikumbuke makosa yangu', na wewe mwenyewe hukumbuki madhambi ya jirani yako, – unapodai: 'Usikumbuke maovu niliyoyatenda, kwa hiari au bila hiari', na wewe mwenyewe hukumbuki (hayo kwa upande wa jirani yako). Ikiwa hili ndilo linahitajika, basi hupaswi kuwa na mawazo yoyote mabaya dhidi ya mtu yeyote . Ikiwa bado hujafikia hatua ya kufanya hivyo, basi maombi yako ni bure: Mungu hatakusikia, kulingana na Maandiko yote – 'nisamehe'.

3. Bwana pia alisema katika Injili ya Mathayo, katika Sala ya Bwana: *'Na utusamehe madeni yetu, kama sisi tunavyowasamehe wenye madeni kwetu'* (Mathayo 6:12). Na katika Injili ya Luka alisema: *'Mkisamehe wengine dhambi zao, Baba yenu aliye mbinguni atawasamehe ninyi (dhambi zenu)'* (Mathayo 6:14. Katika Injili ya Luka inaandikwa: *'Sameheni, nanyi mtasamehewa'* – Luka 6:37). (Kama ilivyo): Nimewapa upendo wangu wote, ili chochote mnachotamani kwenu kutoka kwa Mungu, mfanye kwanza ninyi wenyewe (kwa jirani yenu), na hapo ndipo mtaachiliwa (kutoka kwa dhambi) kadiri mlivyoweza kufanya vivyo hivyo kwa wengine. Ukisha safisha moyo wako kwa kila kiumbe cha Mungu (chenye akili), ili usimwonee mtu yeyote wivu, basi ni lazima utimie hili: kwa maana Mungu ni kweli, na si maneno tu ya ulimi. Hivyo, kila mtu anajifunga mwenyewe kwa Gehena, na anajihuru mwenyewe kutoka kwake. Hakuna kitu kibaya zaidi kuliko hiari, iwe inajitahidi kwa ajili ya kifo au kwa ajili ya uzima.

4. Wao ndio waliobarikiwa waliopenda uzima wa milele, wasipokwenda kinyume. Kwa hiyo, lazima upambane kwa bidii na jasho, kwa siri moyoni mwako, dhidi ya wazo linalokusumbua (hisia za kuudhiwa), ili usiruhusu mshale wake kuumiza moyo wako. Lakini itakuwa vigumu kwako kuuponya isipokuwa kama daima utaweka dhambi zako mbele ya macho yako. Unaposikia kwamba mtu amekudhuru, jibu hilo kwa nia yako njema – usilipize kisasi moyoni mwako, usimlaani, usimhukumu, na usifanye kuwa hadithi kwa kila mtu; na baadaye fikiria: hakuna uovu ndani yangu. Kama una hofu ya Gehena, itashinda mawazo mabaya ndani yako yanayokushawishi kulipiza kisasi kwa jirani yako, ikikwambia: 'Mwanadamu mwovu! Wewe unaomba msamaha kwa dhambi zako, na Mungu amekuvumilia hadi leo, bila kuzifichua (kwa wote); lakini wewe, kwa hasira yako dhidi ya jirani yako, unamtupa midomoni mwa wote. Je, si wazi kwamba hukutubu kwa dhambi zako, kwa kuwa huna uvumilivu (dhidi ya jirani yako) moyoni mwako?

5. Basi, ikiwa moyo wako utawegeuka na kujiepusha na uovu wote (dhidi ya ndugu yako), basi utapata rehema kutoka kwa Mungu. Lakini ikiwa moyo wako utabaki kuwa na hila na mkali dhidi ya jirani yako, basi (jua kwamba) kumbukumbu yako haijafika mbele ya uso wa Mungu (hukumbuki Mungu). Nisamehe, kwani mimi ni maskini na nimeinamishwa na dhambi zangu, na ninapoandika haya, ninajifunika uso kwa aibu moyoni mwangu.

6. Mtu asipofikia hali ya Mwana wa Mungu kwa asili, kazi zake zote ni bure. Mkulima, akipanda mbegu zake, anatarajia kuvuna mavuno tele zaidi; lakini ikiwa upepo wa maangamizi utainuka, kuna huzuni isiyoisha moyoni mwake, kwa maana mbegu na kazi iliyotumika kulima shamba vimepotea bure. Mtakatifu Petro Mtume, aliyesulubishwa Roma, aliomba kusulubishwa kichwa chini miguu juu, na hivyo kuashiria hali isiyo ya kawaida iliyomkamata kila mwanadamu. Kwa hayo, alimaanisha kwamba kila mtu aliyebatizwa anawajibika kusulubisha uovu usio wa asili uliomkumba Adamu na kumwangusha kutoka kwa utukufu wake hadi kwenye udhalilifu wa uovu na aibu ya milele. Hivyo basi, akili lazima ijitahidi kwa ujasiri na kuchukia yote yanayoonekana kwa mwanadamu (kama yasiyo ya kawaida kwake), na kupigana nayo vita kwa chuki kali kabisa hadi mwisho.

7. Hizi ndizo tamaa kuu (zisizo za kawaida kwa mwanadamu) ambazo zimewashika wana wote wa Adamu: tamaa ya mali, heshima, amani, fahari kwa yale mtu anayoacha nyuma (mwishowe), kupamba mwili ili uwe safi na wenye mvuto, na kutafuta mavazi ya kifahari.

8. Haya yote hulea raha ya tamaa ambayo nyoka aliweka katika kinywa cha Eva; na kutokana na haya tunatambua kuwa sisi ni wana wa Adamu—kutokana na mawazo haya maovu ambayo yametufanya kuwa maadui wa Mungu.

9. Heri, basi, yeye aliyesulubishwa, akafa, akazikwa, na kufufuka kwa upya, anapoona nafsi yake kuwa ni wa asili ya Yesu na anamfuata katika nyayo Zake takatifu, ambazo alitembea nazo alipokuwa mwanadamu (duniani), kwa ajili ya watumishi Wake watakatifu. Sifa zake ni: unyenyekevu, umaskini, ufukara, kutokuwa na tamaa, msamaha, amani, uvumilivu wa shutuma, kutokujali mwili, na kutokuwa na woga mbele ya wale wenye nia mbaya wanaomshambulia kwa maneno; lakini kuu zaidi ya yote ni kujua yote yajayo na uvumilivu kwa watu kwa upole. Yeye aliyefikia hili na kuondoa yote yasiyo ya asili ndani yake huonyesha wazi kuwa yeye ni wa Kristo, Mwana wa Mungu, na ni ndugu wa Yesu, ambaye atukuzwe na kuabudiwa milele na milele. Amina.

19. Kuhusu Hisia

1. Inafaa pia kwangu kusema pamoja na Nabii Isaya: *'Nimevumilia kama mwanamke anayejifungua'* (hadi) *'nitakausha na kuangamiza'* (wote) *'pamoja'* (Isaya 42:14). Ukigundua kwamba chemchemi ya Roho Mtakatifu inatiririka ndani yako, hii ni ishara kwamba zimekauka na kuangamia (nani? tamaa), kama

Mwokozi wetu alivyosema kwamba *'ufalme wa Mungu si huku wala si kule'*, bali *'*ni *ndani yako'* (Luka 17:21). Kuna wengine wanaozungumzia kazi za Ufalme lakini hawazitekelezi; kuna wengine wanaotekeleza kazi za Ufalme lakini si kwa uangalifu (umakini) na ufahamu; ndani yao, hata hivyo, neno la Mwokozi limetimia—kwamba *'iko ndani yenu*'—hao ni wachache: ni adimu na vigumu kuwapata. Kwa watu kama hao Roho Mtakatifu wa Mungu ameshuka, na maneno ya Mwinjilisti Yohana yametimizwa ndani yao: *'Kwa wote waliomwamini, aliwapa haki ya kuwa watoto wa Mungu; wale waliozaliwa, si kwa damu, wala kwa tamaa ya mwili, wala kwa tamaa ya mwanadamu, bali kwa Mungu'* (Yohana 1, 12–13). Wameokolewa kutoka kwa huzuni iliyomkumba Eva: *'Kwa uchungu utazaa watoto'* (Mwanzo 3:16). Wameokolewa kutoka kwa hukumu chungu iliyomwangukia Adamu: *'Uliyo laana ardhi kwa ajili yako'* (Mwanzo 3:17). Hawa ndio wale waliopokea furaha ambayo Mariamu alipokea: *'Roho Mtakatifu atakujia'* (Luka 1:35). Kama vile huzuni ilivyomkuta Hawa na (inavyowakuta) wazao wake wote hata leo, ndivyo pia furaha imemkumbatia Mariamu na (inakumbatia) wazao wake hata leo. Na kama vile zamani tulivyokuwa wana wa Hawa na tukatambua laana yake juu yetu, kupitia mawazo yetu yasiyo ya heshima, vivyo hivyo tena ni lazima tutambue kwamba tumetoka kwa Mungu, kupitia mawazo ya Roho Mtakatifu na kupitia mateso ya Kristo, ikiwa kweli yapo katika miili yetu; maana imeandikwa katika Waraka: *'Jichunguzeni ninyi wenyewe kuona kama Kristo yu ndani yenu—isipokuwa, bila shaka, mmekosa faida'* (2 Kor. 13:5).

2. Basi, tulipobeba sura ya mtu wa udongo, tulitambua kuwa sisi ni wanawe, tuliozaliwa kwa chembe isiyo na heshima ya mawazo yake yaliyoishi ndani yetu, ambayo ni tamaa mbaya. Lakini wale waliovaa sura ya Mtu wa Mbinguni hutambua kuwa wao ni wanawe, kwa njia ya Roho Mtakatifu anayeishi ndani yao. Hivyo Isaya akapaza sauti, akisema: *'Kwa ajili ya hofu yako, ee Bwana, tulitunga mimba tumboni, tukajifungua, tukazaa roho ya wokovu, ambayo kwa hiyo tumetoka tumboni duniani'* (Isa. 26:1–8); na tena imeandikwa katika Mhubiri: *'Kama vile mifupa ilivyo katika tumbo la mama, ndivyo njia ya Roho ilivyo'* (Mhu. 11:5). Kwa maana kama vile Bikira Mtakatifu alivyombeba kwa mwili, ndivyo wale waliokubali neema ya Roho Mtakatifu wanavyombeba mioyoni mwao, kulingana na maneno ya Mtume, anayesema: *'Baba wa mbinguni awaimarishe kwa Roho wake katika undani wenu, mpate Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani, na mkazimwa mizizi na msingi katika upendo, ili mpate kuweza kuelewa upana na urefu na urefu na kina, na kumjua upendo wa Kristo unaopita ufahamu*' (Efe. 3, 16–18); na tena: *'Tuna hazina hii katika vyombo vya udongo, ili ubora ule wa ajabu uwe wa Mungu, wala si kutoka kwetu'* (2 Kor. 4:7),

3. Basi, ikiwa mmefikia hatua iliyoelezwa na maneno yafuatayo: *'Tunasombwa kutoka utukufu hadi utukufu katika mfano uleule'* (2 Kor. 3:18), na maneno ya Mtume yametimizwa ndani yenu, yasemayo: *'Amani ya Mungu iwe na mamlaka katika mioyo yenu'* (Kol. 3:15), – na: *'kama Kristo yu ndani yenu'*[25] , *'kwa maana mwili umekufa kwa ajili ya dhambi'* (Rum. 8:10); kama mmewafikia hatua ambapo neno lifuatalo pia linatumika: *'mwangaza wa maarifa ya Mungu umeangaza mioyoni mwenu kutoka gizani'* (2 Kor. 4:6), – na neno limetimia kwenu: *'Viuno vyenu vikafungwe, na taa zenu ziwake; na mwe kama watu wanaomsubiri bwana wao arudi kutoka harusi'* (Luka 12:35–36), ili kinywa chako kisinyamaze, kikiwa hakina la kusema katika kujitetea mbele ya watakatifu; ikiwa unajua kwamba kuna mafuta katika chombo chako, kama vile kwa bikira wenye busara, ili uingie katika chumba cha harusi na usiachwe nje; ikiwa umehisi kwamba roho yako, nafsi yako na mwili wako vimeungana bila lawama, na vitafufuka siku ya Bwana wetu Yesu Kristo bila doa; ikiwa umekuwa msafi na asiye na lawama katika dhamiri; ikiwa umekuwa mtoto, kulingana na neno la Mwokozi, Ambaye anasema: 'Waache watoto wadogo waje Kwangu: *'kwa maana ufalme wa mbinguni uko hivyo'* (Mathayo 19:14): basi kwa kweli umekuwa bibi arusi wake, na Roho Mtakatifu amekuleta katika urithi wako ukiwa bado katika mwili. Lakini ikiwa sivyo, basi tarajia huzuni na maombolezo makali; aibu na unyofu vitakutangulia mbele ya Watakatifu.

4. Jua hili pia: kama binti mwanaheri, anayeinuka kila asubuhi, hushughulikia kazi nyingine yoyote kabla ya kujipamba kwa ajili ya bwana arusi wake, akitazama mara kwa mara kwenye kioo—ili isije kuwa na doa usoni mwake ambalo linaweza kumkasirisha bwana arusi wake—ndivyo ilivyo kwa Watu Watakatifu, mchana na usiku, kujitahidi sana kuchunguza matendo yao na mawazo yao, ili wajue kama wako chini ya nira ya Mungu na Roho Mtakatifu, au la.

5. Basi, jitahidi sana, ndugu, katikati ya dhiki za moyo na mwili, kwa hekima, kufikia furaha hiyo ya milele; kwa maana ni wachache waliothibitishwa kuwa wamestahili—wale waliyoinyanyua upanga wa kiroho na kuwakomboa roho na hisia zao kutoka kwa uchafu wote wa tamaa mbaya, kama ilivyoandikwa na Mtume

[25] Katika toleo la Paissius: 'akilini mwako'.

(2 Kor. 7:1; Efe. 6:17). Mungu ana uwezo wa kutosha kutusaidia katika udhaifu wetu, ili tuonekane kuwa wa haki kuwa pamoja na watakatifu wake. Amina.

20. Kuhusu unyenyekevu

Unyenyekevu ni nini? Unyenyekevu ni kujiona kama mtu mwenye dhambi asiyefanya lolote jema mbele za Mungu. Matendo ya unyenyekevu ni: ukimya, kujilinganisha na chochote, kutotafuta kibali, utiifu, kushusha macho ardhini, kuweka kifo mbele ya macho, kujilinda dhidi ya uongo, kuepuka maneno ya upuuzi katika mazungumzo, kuto wapinga wakubwa wako au kusisitiza maoni yako mwenyewe, kuvumilia hali zako, kuchukia starehe, kujilazimisha kufanya kazi, na kumwumiza mtu yeyote. Basi, ndugu yangu, jitunze kutimiza mambo haya kwa usahihi, ili roho yako isije ikawa makao ya kila tamaa, na ukaishia maisha yako bure milele. Amina.

21. Kuhusu Toba

1. Abba Isaia aliulizwa: 'Tubu ni nini, au kugeuka kutoka kwa dhambi ni nini?' Naye akajibu, akisema: 'Kuna njia mbili: njia moja inaongoza kwenye uzima, na nyingine kwenye kifo. Yeye anayetembea katika moja haitembelei nyingine.' Lakini yeye anayepiga hatua juu ya zote mbili bado hahasubiriwi miongoni mwa upande wowote—si miongoni mwa wale wanaoongozwa katika ufalme, wala miongoni mwa wale wanaotupwa kuzimu. Hata hivyo, ikiwa mtu wa namna hiyo afe, basi hukumu juu yake ni jukumu la Mungu, ambaye pia ni mwenye rehema.

2. Lakini yeye anayetamani kuingia katika Ufalme hushika amri zake: Ufalme ni ukomeshaji wa dhambi yote. Adui hakika hupanda, lakini mawazo yao hayachipui mizizi. Kwa maana akili ikifikia kutafakari utamu wa Uungu, mishale yao haitachoma tena, kwa kuwa wakati huo imevaa silaha kamili za wema, zinazoiweka salama, kuitunza kwa bidii, na kuzuia isisumbuliwe (na mawazo au hisia), bali huishirikisha katika tafakari yake mwenyewe, ili iweze kujua na kutofautisha kati ya njia mbili, na kuifuata moja huku ikipenda nyingine.

3. Basi, yeye aliyejua utukufu wa Mungu amejua uchungu wa adui; yeye aliyejua Ufalme amejua Gehena; yeye aliyejua upendo amejua chuki ni nini; yeye aliyejua hamu ya Mungu amejua chuki inayomwelekea ulimwengu; yeyote aliyejua usafi amejua uchafu wa harufu mbaya (ya tamaa za mwili); yeyote aliyejua tunda la wema amejua tunda la uovu ni nini; yeyote anayefurahiwa na Malaika kwa matendo yake amejua jinsi mashetani walivyofurahi naye alipofanya matendo yao. Kwa maana isipokuwa ukakimbia[26] kutoka kwao, hutajua uchungu wao. Je, mtu anawezaje kujua upendo wa pesa ni nini, isipokuwa akijikana na kila kitu na kuishi katika umaskini mkuu kwa ajili ya Mungu? Mtu anawezaje kujua uchungu wa wivu, isipokuwa apate upole? Mtu anawezaje kujua uasi wa hasira isipokuwa apate uvumilivu katika mambo yote? Mtu anawezaje kujua ukosefu wa haya wa kiburi isipokuwa apate upole wa unyenyekevu? Mtu anawezaje kujua harufu mbaya ya uzinzi isipokuwa ajue harufu tamu ya usafi mtukufu? Mtu anawezaje kujua aibu ya hukumu isipokuwa ajue mapungufu yake mwenyewe? Mtu anawezaje kutambua ujinga wa dhihaka asipotambua kilio kwa ajili ya dhambi zake? Mtu anawezaje kutambua mchanganyiko wa kukata tamaa isipokuwa hisia zake ziwe thabiti na atambue nuru ya Mungu?

4. Haya yote (mashawishi mabaya) yana kichwa kimoja tu, kinachoitwa uovu wa nguvu ya adui; ilhali fadhila zote zina mama mmoja tu, anayeitwa hofu ya Mungu, ambayo, kwa wale waliyoipata, huzaa fadhila katika usafi na hukata matawi ya uovu, kama nilivyosema hapo awali. Ipate kwa ajili yako mwenyewe, mpendwa wangu, na utaitumia maisha yako yote katika amani. Kwa maana hofu ya Mungu ndiye mama wa fadhila zote. Mtu asipopitia hili, bado si mwana wa Ufalme wa Mungu; bali ni lazima ajitahidi kidogo kidogo hadi atakapo kata kila moja ya tamaa zilizotajwa. Kama mtu yeyote anataka kujua kama anajitahidi katika hili au la, hii ndiyo ishara: maadamu upande wa kushoto unafanya kazi yake, dhambi bado hajakufa ndani yao, na wema wa upande wa kulia hawaishi pamoja nayo. Maana imeandikwa: *'Je, hamjui kwamba, kwa yeyote mnyekemeaye miili yenu kuwa watumwa wa utiifu, ninyi ni watumwa wa yule mnimtiifu, iwe ni wa dhambi inayopeleka katika mauti, au wa utiifu unaopeleka katika haki*?' (Warumi 6:16). Na tena: *'Au hamjui kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu; je, hamna ufahamu kiasi hicho*?' (2 Kor. 13:5)? Na tena, Yakobo anasema: *'Kama yeyote kati yenu anadhani yeye ni mtu mwema, lakini hajidhibiti ulimi wake… imani yake ni bure'* (Yakobo 1:26).

---

[26] *'Fages'* – kulingana na Kigiriki; lakini mtiririko wa maandishi unahitaji *'fyges*'. Kilatini kimeacha hili; katika toleo la Paissius: 'isipokuwa ukivumilia'.

5. Roho Mtakatifu anatufundisha haya yote, akituonyesha jinsi ya kugeuka kutoka kwa mambo yasiyo ya kawaida na kujilinda dhidi yake. Kwa maana toba ni kugeuka kutoka kwa dhambi. Lakini dhambi si kitu kimoja; bali, mtu mzima wa zamani wote huitwa dhambi. Kwa nini Mtume anasema: *'Je, hamjui kwamba katika mbio wote wanaokimbia wanakimbia, lakini ni mmoja tu hupokea zawadi?'* (1 Kor. 9:24)? Nani huyu, kama si yeye anayesimama imara na kupigana kwa ujasiri (dhidi ya wote)? Kwa maana yeye (Mtume yuleyule) pia alisema mbele zaidi, *'Kila mshiriki wa mbio hujinyima mambo yote '* (ibid., v. 25). Basi, tujitunze sisi wenyewe, ndugu zangu. Lakini utunzaji huu wa kweli ni nini, kama si kujinyenyekeza mbele ya wema wa Bwana wetu Yesu Kristo (tukimsihi atulinde dhidi ya maadui zetu)? Naye ni mwenye nguvu juu yao, kupinga makusudi yao maovu dhidi yetu, ilhali mwanadamu ni nyama na damu tu.

6. Wakamuuliza tena (Abba huyu): ina maana gani kuwa kimya katika seli yako? Naye akajibu, akisema: kuwa kimya katika seli yako ni kujinyenyekeza mbele za Mungu, na kutumia nguvu zako zote kupinga kila wazo baya linalopandikizwa na adui; maana hii ndiyo maana ya kukimbia ulimwengu. Wakamuliza zaidi: 'Na ulimwengu ni nini?' Naye akajibu, akisema: 'Ulimwengu ni ufalme wa dhambi; ulimwengu ni warsha ya mambo yasiyo ya asili; ulimwengu ni utimilifu wa tamaa za mwili; ulimwengu ni imani kwamba mtu atabaki daima katika enzi hii; ulimwengu ni kuujali zaidi mwili kuliko roho; ulimwengu ni kujigamba kwamba mtu ataacha (hatimaye). Sisemi haya kwa hiari yangu, bali Mtume Yohana anasema hivi: *'Msiupende ulimwengu, wala vitu vilivyo katika ulimwengu: kama mtu yeyote anapenda ulimwengu, upendo wa Baba haupo ndani yake; kwa maana kila kilicho katika ulimwengu—tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha maisha—hakitoki kwa Baba, bali kinatoka katika ulimwengu huu. Na ulimwengu unapita, na tamaa zake; lakini yeye afanyaye mapenzi ya Mungu hudumu milele'* (1 Yohana 2:15–17). *'Watoto wadogo, mtu yeyote asiwadanganye; yeye afanyaye yaliyo haki ni mtu mwenye haki; yeye afanyaye dhambi ni wa shetani: maana shetani amekuwa akitenda dhambi tangu mwanzo'* (1 Yohana 3:7–8). *"Mashuhara ya ulimwengu ni uadui na Mungu"* (Yakobo 4:4). Tena, Mtume Petro, akitaka kuwafanya watoto wake kuwa wageni kwa dhambi za ulimwengu, alisema: *"Naawaonya, ndugu zangu, kama wageni na wapori, mjiepushe na tamaa za mwili zinazopigana vita na roho"* (1 Petro 2:11). Na Bwana wetu mpendwa Yesu, akijua kwamba ulimwengu wenye dhambi ni nira nzito hadi mtu aachane nayo, aliwahimiza wake, akisema: *'Kiongozi wa ulimwengu huu anakuja, naye hana chochote ndani yangu'* (Yohana 14:30); na tena: *'Ulimwengu wote uko katika uovu'* (1 Yohana 5:19). Alisema pia kumhusu wake kwamba aliwatoka katika ulimwengu (Yohana 15:19). Aliwatoka katika ulimwengu gani, kama si kutoka katika kuenea kwa dhambi kote?

7. Basi, yeyote anayetaka kuwa mwanafunzi wa Yesu lazima akimbie tamaa mbaya. Maana asipozikata, hawezi kuwa makao ya Mungu. Wala hataona utamu wa Uungu Wake isipokuwa aogeuke mbali nazo, kwa maana Yeye mwenyewe alisema: *'Jicho ni taa ya mwili; kwa hiyo jicho lako likiwa safi, mwili wako wote utajaa nuru; lakini jicho lako likiwa baya, mwili wako wote utajaa giza'* (Mathayo 6:22–23). Kwa hiyo, tafakari hili: ikiwa akili haiko huru kutokana na uovu, haiwezi kuona nuru ya Uungu, kwa maana uovu huo unakuwa ukuta wa giza kwa akili na huufanya roho kuwa mtupu, kama ilivyoandikwa katika Injili: *'Hakuna mtu, akiwasha taa, huifunika kwa chombo au kuiweka chini ya kitanda, bali huweka juu ya kinara, ili wanaoingia waone nuru'* (Luka 8:16). Inasemekana kwamba kitanda hapa kinaashiria uongo wa dunia. Hivyo basi, maadamu akili yetu inabaki katika hali isiyo ya kawaida, taa ya Uungu haiwezi kukaa ndani yake. Lakini akili inapokuwa taa kuu, basi nuru ya Uungu huangaza juu yake, na hutambua wale walio ndani ya nyumba; wale ambao inapaswa kuwafukuza, huwafukuza, na wale ambao inapaswa kuishi nao kwa amani, huwaacha. Kwa nini Bwana aliwaagiza wale ambao akili zao zilikuwa zimeangaziwa na amri zake za kimungu, akisema: *'Nawaambieni ninyi mnasikia: wapendeni adui zenu, wafanyieni wema wanaowachukia, wabariki wanaowalaani, na mwaombe kwa ajili ya wale wanaowadhulumu. Mtu akakupiga konde upande wa kulia, mgeukie na wa kushoto; na akinyakua kanzu yako, usimzuie mpakako. Na kwa kila mtu anayeomba kwenu, mpe; na yule anayetaka kuazima kwenu, msimkatishe; wala msimzuie yule anayechukua kwenu'* (Luka 6:27–30. Taz. Mathayo 5:42).

8. Alisema haya kwa wale waliokuwa wametoka duniani, kwa maana walikuwa wameacha kila kitu na kujitayarisha kumfuata Yeye, Mwokozi wao. Kwa hiyo, akiwa amewapenda kwa upendo mkamilifu, aliwaambia: *'Inukeni, tuondoke hapa'* (Yohana 14:31). Basi, anawapeleka wapi anaposema, *'Inukeni, tuondoke hapa"*? Anaelekeza fikra zao mbali na mambo ya dunia hii na kuwapa mapumziko katika ufalme Wake. Kwa nini, basi, akiwatia moyo, alisema: *'Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Kaeni ndani yangu, nami ndani yenu. Kama tawi lisivyoweza kutoa tunda lenyewe isipokuwa likibaki kwenye mzabibu, ndivyo ilivyo kwenu nanyi isipokuwa mkanibaki ndani yangu'* (Yohana 15:4–5). Anasema haya kwa wale waliouacha ulimwengu, kwa

sababu Roho yuko ndani yao na anaishi katika mioyo yao. *'Sitawaacha mkiwa yatima,'* anasema, *'nitafika kwenu'* (Yohana 14:18). Kwa hiyo, yeyote anayempenda Mungu na kutamani akae ndani yake, na asiyetaka kubaki yatima, na aweke kwanza mkazo katika kutii yale Yesu aliwaamuru, naye atakaa ndani yake, kwa maana hayuko mbali nasi, na hakuna kitu baina yetu na Yeye isipokuwa tamaa zetu.

9. Kama, ndugu yangu, unajiita mtu aliyeukataa ulimwengu, lakini unaonekana kufanya kazi za ulimwengu, basi haujakataa, bali unajidanganya mwenyewe. Bwana aliwapa ishara wale walioukata ulimwengu, akisema: *'Yeyote anayependa uhai wake atautelekeza, na yeyote atakayepoteza uhai wake kwa ajili Yangu ataiokoa'* (Mathayo 10:39). Basi, mtu hupotezaje uhai wake, isipokuwa kwa kukata tamaa zote za mwili? Na tena: *'Yeyote asiyebeba msalaba wake na kunifuata hawezi kuwa mwanafunzi wangu*' (Luka 14:27). Anasema, ni msalaba wa aina gani— — ambao tunapaswa kubeba, kama si ule unaohitaji akili iwe macho daima na imara katika wema, ili tusangue kutoka kwenye msalaba? Yaani, kujiepusha na tamaa za mwili hadi zitakapoondolewa – na akili hatimaye inainuka isiyoshindika. Kwa wale waliochochewa, Aliwapa ishara, akisema: *'Kama mbegu ya ngano haitakapoanguka katika ardhi na kufa, itabaki peke yake; lakini ikifa, itazaa mazao mengi'* (Yohana 12:24). Na kama faraja kwa wale waliokufa kama mbegu ya ngano, Alisema: *'Kama mtu aninitumikia, Baba atamheshimu; na mahali nilipo, huko ndipo mtumishi wangu atakapo kuwa'* (Yohana 12:26). Basi, wanamtumikia vipi Yesu, kama si kwa kuchukia ulimwengu wa tamaa na kutimiza amri Zake? Baada ya kuzishika, walipata ujasiri wa kusema mbele Yake: *'Tumeacha kila kitu na tukakufuata; basi, sisi tutapata nini*?*'* (Mathayo 19:27)? Naye akawaonyesha yatakayowapata, akisema: *'Ninyi mliofuata mimi, katika enzi ijayo, Mwana wa Mtu atakapoketi katika kiti chake cha utukufu, nanyi mtaketi katika viti kumi na viwili, mkihukumu makabila kumi na mawili ya Israeli. Na kila mtu aliyeacha nyumba, au ndugu wa kiume, au ndugu wa kike, au baba, au mama, au mke, au watoto, au mashamba, kwa ajili ya mimi, atapokea mara mia na kurithi uzima wa milele"* (Mathayo 19:28–29).

10. Bwana wetu, Yesu mpole kuliko wote, akijua kwamba isipokuwa mtu awe huru kutoka kwa wasiwasi wote wa kidunia, akili yake haiwezi kuinuka hadi msalabani, alituamuru tuache nyuma kila kitu ambacho, kupitia tabia na urafiki, huvuta akili chini kutoka kwa msalaba. Kwa nini, mtu mmoja alipomkaribia na kusema, *'Nitakufuata, Bwana'*, lakini kwanza niruhusu niende nikamilishe mambo *'yalioko nyumbani mwangu'* (Luka 9:61),—Yesu wetu mpendwa, akijua kwamba kama angewaona wale watu, moyo wake ungevutiwa nao tena, na kwamba mazingira mbalimbali huko yangemzuia, kana kwamba kwa haki, alimzuia asiende, akisema: *'Hakuna mtu anayeweka mkono wake kwenye plau akitazama nyuma anayestahili* ufalme wa mbinguni*'* (Luka 9:62). (Baada ya mfano wa harusi ya mwana wa mfalme, ambapo Aliyasimulia) jinsi (mfalme) alivyotayarisha karamu kwa ajili ya mwanawe na akawatuma watumishi wake kuwaita wale walioalikwa, lakini wao, kwa sababu ya upendo ambao kila mmoja alikuwa nao kwa ulimwengu, hawakuweza kuja, Alisema kwa huzuni: *'Yeyote anayenijia, asipomchukia baba yake na mama yake, na mke wake na watoto wake, na ndugu zake wa kiume na wa kike—ndiyo, hata nafsi yake mwenyewe—hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:16–26). Anasema haya kutufundisha kwamba yeyote anayetaka kuingia katika Ufalme wake, isipokuwa akiamua kwanza ndani yake mwenyewe kuchukia kila kitu kinachovuta moyo kuelekea ulimwengu, hawezi kuingia katika ufalme anaoutamani. Na katika kutusihi tusitegemee imani pekee bila kutenda juu yake, Bwana alisema kwamba mfalme, alipoingia *'kuwatazama waliotandikwa kwenye karamu, alimwona mtu mmoja hakuvaa nguo za harusi'* na akaamuru atupwe gizani lililo nje (Mathayo 22:11–13). Wanaingia kwa jina lao la Kikristo, lakini wanatupwa nje kwa kukosa matendo (ya Kikristo). Vivyo hivyo Mtume, akijua kwamba hakuna anayeweza kupenda yale ya Mungu na yale ya dunia hii, aliandika kwa Timotheo, mwanawe, akisema: *'Hakuna askari anayejiingiza katika mambo ya maisha ya kawaida, ili amridhishe bwana wake. 'Mtu akiteseka, hatapewa taji, isipokuwa akiteswa isivyo haki'* (2 Tim. 2:4–5). Akimhimiza kutumaini kwamba bidii yake haitakuwa bure, alimwambia: *'Inafaa mkulima akifanya kazi kwa bidii awe wa kwanza kupata matunda'* (2 Tim. 2:6). Na akiandika kwa wengine fulani, alisema: *'Mtu asiye na mke anajishughulisha na mambo ya Bwana, jinsi ya kumfurahisha Bwana; bali mtu aliyeoa anajishughulisha na mambo ya ulimwengu, jinsi ya kumfurahisha mke wake'* (1 Kor. 7:32–33). Mtu wa namna hiyo atasikia sauti ya kutisha ikisema: *'Mtupe gizani pande za nje; huko kutakuwa na kilio na kusaga meno'* (Mathayo 22:13).

11. Basi sisi, ndugu, tuitumie nguvu zetu kujivika nguo za wema, tusipotupwa nje; maana hakutakuwa na upendeleo siku hiyo. Kwa nini Mtume aliwaambia watoto wake, *'Maana hao hawataurithi ufalme wa Mungu'* (Gal. 5:21)? Akijua, zaidi ya hayo, kwamba wale walioonekana kuwa wamestahili kuinuka kutoka kwa tamaa za kifo hawana mpinzani tena, aliwaonyesha tunda la Roho, ambalo ni – *'upendo, furaha, amani,*

uvumilivu, wema, wema wa moyo, imani, upole, kujidhibiti, subira: dhidi ya mambo kama hayo,' anasema, 'hakuna sheria' (Gal. 5, 22–23). Na Bwana wetu mpendwa Yesu, akituonyesha kwamba siku hiyo tunda la matendo yetu litadhihirishwa, alisema: *'Wengi watatafuta kuingia, wasiweze*'. Kwa maana Bwana wa nyumba, *atakapoinuka na kufunga mlango*, atawaambia wale wanaogonga: *'Sijawajua ninyi'* (Luka 13:24–25). Je, kweli tunaweza kusema kumhusu Mungu kwamba hayajui chochote? Hapana kabisa. Lakini kama vile wale wanaogonga na kusema, *'Bwana, Bwana, utufungulie'*, hawakuijua wema, ndivyo anavyowaambia: 'Sikujui ninyi.' Na pia alituonyesha kuhusu wale walio na imani lakini wasio na matendo, akisema: *'Mimi ni mzabibu, ninyi ndio matawi; yeye ameketi ndani yangu, nami ndani yake, huyo hutoa mbanzi mingi. Lakini yeye asiyeketi ndani yangu hutupwa nje kama tawi, akakauka; nayo hukusanywa, zikawatupa katika moto, na huwashwa"* (Yohana 15:5,6). (Kuhusu matawi) yanayobeba matunda mema, Baba huyapogoa ili *yalete 'matunda mengi'* (Yohana 15:2). Tena, akituonyesha kwamba Hawapendi wale wanaotenda kulingana na tamaa zao za kimwili, Alisema katika maombi: *"Sinaombi kwa ajili ya ulimwengu wote, bali kwa ajili ya wale ulionipa , maana wao ni wako"* (Yohana 17:9). Na nimewachukua kutoka ulimwenguni (Yohana 15:19): kwa maana ulimwengu huwapenda wake. Mwisho, anasema: *'Baba, walinganie na uovu, kwa maana hawa wa ulimwengu si wao'* (Yohana 17:15–16).

12. Basi, tujichunguze, ndugu zangu, kama sisi ni wa ulimwengu au la. Kama sisi si wa ulimwengu, basi Yeye anatuhifadhi na uovu, maana alisema: *'Sinawaombia hawa peke yao, bali na wale watakaoamini kwangu kwa neno lao: ili wote wawe umoja, kama sisi tulivyo umoja*'. Na tena: *'Wapate kuwa pamoja nami mahali nilipo'* (Yohana 17:20-24). Basi, fikiria sasa, kwa upendo gani ametuupenda, wakati wale waliopambana katika ulimwengu huu na kuchukia tamaa zao za kimwili watatawala pamoja naye milele na milele? Na Yohana Mwinjilisti, akiona utukufu ule mkuu, akasema: *'Tunajua kwamba atakapodhihirika, tutafanana naye'* (1 Yohana 3:2), ikiwa tutashika amri zake na kufanya yaliyo kumpendeza. Na tena anasema: *'Msishangae'*, wapendwa, *'kama ulimwengu unawachukia. Tunajua kwamba tumehama kutoka kwa mauti kuingia katika uzima, kwa kuwa tunawapenda ndugu zetu'* (1 Yohana 3:13–14). Na tena: *'Yeyote asiyefanya yaliyo ya haki si wa Mungu, wala yeye asiyempenda ndugu yake'* (ibid., v. 11). Zaidi ya hayo: *'Yeyote afanyaye yaliyo ya haki amezaliwa na Mungu'* (1 Yohana 2:29), *'bali yeye afanyaye dhambi ni wa shetani'* (1 Yohana 3:8). Na tena: *"Yeyote aliyezaliwa na Mungu hafanyi dhambi, kwa maana mbegu yake inakaa ndani yake; wala hawezi kufanya dhambi, kwa sababu amezaliwa na Mungu"* (1 Yohana 3:9).

13. Basi, ndugu zangu, tufanye tuwezavyo, tukitilia moyo kwa ushuhuda kama huu. Labda wema wa Bwana wetu atatuonea huruma, naye atatupatia nguvu ya kuondoa mzigo wa ulimwengu huu mchafu. Kwa maana adui yetu hasinzii, bali hutulizia macho kila wakati, akitafuta kunyakua roho zetu. Lakini Bwana wetu Yesu yu pamoja nasi, naye humzuia adui kwa nguvu ya maneno yake matakatifu, ikiwa tuyashikilie. Kwani ni nani awezaye kupinga adui, au ni nani mwenye nguvu dhidi yake, isipokuwa maneno ambayo Mungu ameyasema dhidi yake? Maneno hayo humpinga na kumwangamiza kwa nguvu yake, hata mtu asipojua.

14. Mtume Petro, akitufundisha na kutuonyesha kwamba matendo humwokoa mtu, alisema: *'Kwenye imani yenu ongezeni wema; na kwenye wema, maarifa; na kwenye maarifa, kujidhibiti; na kwenye kujidhibiti, uvumilivu; na kwenye uvumilivu, utauwa; na kwenye utauwa, wema wa kindugu; na kwenye wema wa kindugu, upendo. Maana sifa hizi ikiwa ziko kwenu na zikiongezeka, zitawazuia msiwe wasio na tija wala wasiozaa matunda katika kumjua Bwana wetu Yesu Kristo. Lakini yeye asiye na sifa hizi ni kipofu na mwenye macho mafupi; amesahau kwamba alitakaswa kutoka kwa dhambi zake za zamani'* (2 Petro 1:5–9). Tena, Yohana Mbatizaji anasema: *"Zalisheni matunda yanayostahili toba. Maana shoka limewekwa tayari mizizi ya miti; kila mti basi, usiozaa tunda jema, utakatwa na kutupwa motoni"* (Luka 3:8–9). Na Bwana wetu Yesu anasema: *'Mti hujulikana kwa matunda yake'* (Mathayo 12:33). *'Je! Watu hukusanya zabibu kwenye miiba, au tini kwenye mchicha?'* (Mathayo 7:16). Na tena: *"Si kila mtu anayenisemea, 'Bwana, Bwana,' ataingia katika ufalme wa mbinguni, bali yeye anayefanya mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni"* (Mathayo 7:21). Yakobo pia anasema: *'Imani isiyo na matendo iko maiti. Hata pepo wanasadiki—na kutetemeka. Maana kama vile mwili usio na roho ukiwa maiti, ndivyo ilivyo kwa imani isiyo na matendo'* (Yakobo 2:20, 19:26). Vivyo hivyo, Mtume Paulo, alipokuwa akiwathibitishia watoto wake kwamba imani inahitaji matendo, aliwaamuru vikali, akisema: *'Lakini zinaa na uchafu wa kila namna visitajwe hata kati yenu, kama inavyofaa kwa watakatifu; bali shukrani. Maana jambo hili litambueni: hakuna mwasherati, wala mtu mchafu, wala mtu mraibu—yaani, mabwana wa sanamu—anayepata urithi katika ufalme wa Kristo na Mungu"* (Efe. 5:3–5). Na akithibitisha zaidi neno hili, aliwaambia: *"Mtu yeyote asiwadanganye kwa maneno ya bure; maana hasira ya Mungu huja juu ya wasioitii kwa sababu ya mambo haya. Basi msiwe washiriki wa mambo haya. Maana zamani mlikuwa*

giza, lakini sasa mmekuwa nuru katika Bwana. Tembeeni kama watoto wa nuru; maana tunda la Roho liko katika wema wote, haki na kweli" (Efe. 5:6–9). Na tena: *"Acheni uchungu wote, ghadhabu, hasira, kelele na shutuma ziondoke kwenu, pamoja na uovu wote"* (Efe. 4:31). *"Ninavyo mimi mfuate," alisema tena, "kama ninavyomfuata mimi Kristo"* (1 Kor. 11:1). *"Kwa maana wote mlionao ubatizo wa Kristo mmemvika Kristo"* (Gal. 3:27).

15. Basi, ndugu zangu, tujichunguze sisi wenyewe, tuone kama tumemvika Kristo au la. Kristo hutambulika kwa usafi, maana Yeye ni safi na huishi miongoni mwa wasafi. Na mtu anakuwaje safi? Ni kwa kuacha tu yale maovu aliyokuwa akiyatenda. Maana wema wa Mungu ni kwamba, mtu anapomgeukia kutoka kwa dhambi zake, Anampokea kwa furaha, bila kuzingatia dhambi zake za zamani, kama ilivyoandikwa katika Injili kumhusu mwana mdogo, ambaye, baada ya kutumia urithi wake kwa upotevu, alijikuta akilisha nguruwe na akitamani kujaza tumbo lake kwa chakula cha nguruwe; lakini hatimaye, alipojuta kwa yale aliyoyafanya, alitambua kwamba hakuna kuridhika katika dhambi, bali kadiri mtu anavyozifanya, ndivyo anavyozidi kuwashwa nazo. Hivyo, toba ilipogusa moyo wake (kihalisi: ikagonga mlango wake), hakuchelewa, bali (mara moja) alimrudia baba yake kwa unyenyekevu, akiwa ameweka kando tamaa zake zote za kimwili. Maana alimwamini baba yake kuwa na huruma na asimshtaki kwa matendo yake. Ndiyo maana baba yake mara moja akaamuru apewe vazi la heshima na alama ya uana (pete) (Luka 15:11–32). Haya yalisemwa na Bwana wetu Yesu Kristo, (akitaka kutuonyesha) kwamba tukimgeukia Yeye, ni lazima kwanza tuache chakula cha nguruwe, naye atatupokea, tukiwa tume safishwa. Alisema hivi ili roho isipoteze moyo, ikisema: 'Mungu atanisikia lini?' Kwa maana Yeye anajua wakati mwombaji anapostahili kusikiwa, na hapo atamsikia haraka.

16. Basi, tumgeukie kwa mioyo yetu yote na, huku tukimsihi, *tusichoke* (Luka 18:1), naye atatusikia hivi karibuni. Kwa maana Yeye mwenyewe alisema: *'Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtaona; gongeni, nanyi mtafunguliwa'* (Mathayo 7:7). Basi, ndugu zangu, tukilia, au kutafuta, au kugonga, tutapokea tunachokitafuta, au tunachomwomba. Kama vile yule mtu aliyemjia rafiki yake usiku wa manane alivyomsihi, akisema: *'Nipe mikate mitatu, kwa maana rafiki yangu ameniwekea chakula, naye amekuja kwangu kutoka safarini'* (Luka 11:5)—na, kwa kuwa hakukoma gongo, yule mwingine alimpa alichokuwa amimwomba. Basi, ndugu zangu, tuachane na uvivu wetu, na tujitayarishe kwa uvumilivu wa namna hii: na Mungu, akiona uvumilivu wetu, atatupatia tunachoomba kwake. Kwa maana Yeye ni mwenye rehema, na anatamani mwanadamu amgeukie, kama ilivyoandikwa: *'Kweli nawaambieni, kuna furaha mbinguni kwa mtu mmoja mwenye dhambi atakayetubu'* (Luka 15:7).

17. Basi, ndugu zangu, tukiwa na rehema kuu kutoka kwake na utajiri mwingi wa neema zake, tujitahidi mbele zake kwa mioyo yetu yote tukiwa bado tunaishi katika mwili huu; maana wakati wa maisha yetu ni wa kupita. Tukijitahidi, tutarithi furaha ya milele isiyoelezeka; lakini tukirudi nyuma, tutakuwa kama yule kijana aliyemwuliza Bwana Yesu jinsi ya kuokolewa. Akamjibu: *'Uzee kila ulicho nacho, ukagawie maskini, na'*, ukichukua msalaba wako, *'unifuate'*, akituonyesha kwamba kujikana mapenzi ya nafsi ni njia ya kuokolewa. Lakini yule kijana aliposikia hayo, alihuzunika sana, akaondoka (Luka 18, 22, 23). Maana alijua kwamba kutoa mali za mtu kwa maskini si vigumu kama kubeba msalaba. Kutoa mali za mtu kwa maskini ni wema mmoja tu, na mtu hufanya hivyo ili iwe (rahisi) kubeba msalaba; lakini msalaba ni ukomeshaji wa dhambi zote – na huzaa upendo; bila upendo, hakuna msalaba. Kwa nini, basi, Mtume—akijua kwamba kuna pia wema bandia ambapo hakuna upendo wala ukamilifu wa wema—alisema: *'Kama nikizungumza kwa ndimi za wanadamu na za malaika, lakini sina upendo, mimi ni kama kengele inayolia au chombo kinachopigapiga tu. Na hata nikitoa mali zangu zote, na hata nikikabidhi mwili wangu kuchomwa moto, lakini kama sina upendo, hainifai kitu. Upendo huvumilia, upendo ni mwema; hauwazii wengine, haujivuni, hujigambui, hawenendi kwa ukorofi, haufikirii maslahi yake, haukasirishwi, haufikirii mabaya'* (1 Wakorintho 13:1–5).

18. Basi, na yeyote anayetaka kuanza njia ya upendo aachane na kujali watu wote, iwe ni wema au wabaya. Ndipo, hatimaye, tamaa moja tu—ya Mungu—itakaa moyoni mwake, na tamaa hii itazua hasira inayolingana na asili yake; na hasira hii itapinga kila kitu kilichopandwa na adui. Ndipo *'sheria'* ya Mungu[27] inapata mahali pa kuishi ndani yake, na kupitia hofu, upendo hufunuliwa ndani yake. Ndipo mtu huyo anazungumza kwa ujasiri, kama ilivyofanya Mtume: *'Mimi si tu niko tayari kufungwa, bali pia niko tayari kufa kwa ajili ya jina la Bwana Yesu Kristo'* (Matendo 21:13). Herijestu nafsi iliyofikia upendo huo: kwani hapo huwa huru kutokana na tamaa.

[27] Katika toleo la Paisius, kwenye pembejeo kando ya sheria imeandikwa: 'hofu' – kama inavyotakiwa na maana ya maneno yafuatayo.

19. Tumeondoka, ndugu zangu, kutoka ulimwenguni; tunajua cheo chetu, na kwamba Bwana Yesu ni mwenye rehema, ili atupe kila mmoja wetu pumziko kulingana na matendo yetu, na wadogo kulingana na udogo wao, kama alivyosema: *'Katika nyumba ya Baba yangu kuna makao mengi'* (Yohana 14:2). Kwa maana ingawa kuna ufalme mmoja tu, kila mmoja hupata nafasi yake na jukumu lake ndani yake. Basi, ndugu zangu, tujitahidi kupambana na uvivu; tuvue koti la giza—yaani, kusahau—na tuione nuru ya toba. Tuchukulie moyoni mfano wa Marta na Mariamu, wanaowakilisha huzuni na kilio—hao wanaolia mbele ya Mwokozi, wakimsihi amfufue Lazaro, yaani, akili iliyofungwa na povu nyingi za tamaa zake. Yeye, ingawa anatoa rehema na kuwachochea kuchukua hatua, anawaachia wao kazi ya kufungua povu hizi na kumwachilia huru (kwenda). Lazaro anapoponywa, basi bidii ya Mariamu na Marta inadhihirika. Baada ya hili, yafuatayo yanaonekana: Lazaro amelala kwa utulivu na Yesu, Marta anatekeleza huduma yake kwa shauku na furaha, ilhali Mariamu, akiwa ameleta chupa ya alabasta ya manukato, anapaka miguu ya Bwana.

20. Basi, ndugu zetu, tujitahidi kadiri tuwezavyo, na Mungu atatusaidia, kwa wingi wa rehema zake. Kama hatujaweka mioyo yetu safi, kama vile wazee wetu walivyofanya, basi angalau tujitahidi kuweka miili yetu isiyo na dhambi, kama Mungu anavyotaka; na tuamini kwamba, katika wakati wa njaa iliyotukumba, Yeye atatuonyesha rehema, kama alivyowafanyia watakatifu wake wote. Maana ingawa utukufu wa jua ni jambo moja, na utukufu wa mwezi ni jambo lingine, na nyota moja inatofautiana na nyota nyingine kwa utukufu, hata hivyo zote zinaishi katika anga moja, na utukufu na heshima zake ni zake, kuanzia sasa hadi milele. Amina.

22. Kuhusu Maadili ya Mtu Mpya

1. Ndugu zangu wapendwa! Myahudi hutambulika kwa mambo matatu: ukahiri, Pasaka na Sabato. Maana imeandikwa katika Kitabu cha Mwanzo: *'Kila mtoto wa kiume miongoni mwenu, awe aliyezaliwa nyumbani kwenu au aliyenunuliwa kwa fedha, atahirika siku ya nane. Bali kila mwanaume asiyetahiriwa atakatiliwa mbali na watu wake, kwa kuwa hajashika Agano Langu'* (Mwa. 17:12, 14). Ibrahimu ndiye wa kwanza kutahirishwa, ambayo ni ishara kwamba 'upande' wake ulikuwa umekufa—yaani, utabiri wa nyakati za kale wa mwanadamu mpya ambaye Bwana Yesu alimfunua katika mwili wake mtakatifu, ili 'uharibifu' wa kale uliofunika jinsia ya kiume ukatwe na kutengwa. Na tena*: 'Kwa hiyo, kwa kadiri ya maisha yenu ya zamani, mnavua nafsi ya zamani, iliyoharibiwa na tamaa za udanganyifu; nanyi mmefanywa wapya katika roho ya akili zenu, na mvike nafsi mpya, iliyoumbwa sawasawa na Mungu katika haki na utakatifu wa kweli'* (Kol. 2:11, 12). Na tena: *'Mvueni mtu wenu wa zamani, aliyeoza kwa tamaa zake za udanganyifu, na mpate mpyaishwa rohoni; na mvike mtu mpya, aliyeumbwa kwa sura ya Mungu katika haki na utakatifu wa kweli'* (Efe. 4:22–24). Na tena: 'kufa kwa dhambi, lakini kuishi katika haki' (1 Petro 2:24). – Hili (kuhusu wajibu wa kwanza wa Myahudi) linahusu tohara. Yeye yeyote asiye na hili hajatahirika na si Myahudi, kwa sababu hawajashikilia agano ambalo Bwana Yesu aliweka kwa damu yake takatifu.

2. Kuhusu Pasaka takatifu, kuna mengi ya kusema. (Kwanza – kutahiniwa; pili – Pasaka; tatu – Sabato). Maana Musa anasema: *'Neno la Pasaka ni hili: mgeni yeyote asile; na kila mtumwa au aliyenunuliwa kwa fedha, mtatahini, naye ndipo atakapokula. Hakuna asiye na agano atakayekula kwake. Itakuliwa katika nyumba moja'* (Kutoka 12:43, 46). *'Viuno vyenu viwe vimefungwa, viatu vyenu miguuni, na fimbo zenu mkononi'* (Kutoka 12:11). 'Pasaka'—mkate huu uliookwa kwa moto—haipaswi kuliwa isipokuwa na mkate usio na chachu na majani machungu. Hakusema: 'mkifunga viuno vyenu', ili mtu asije akasema kwamba anazungumzia mkanda, bali: 'mkifunga viuno vyenu', kuonyesha kwamba anazungumzia utakatifu, hali ya kuwa huru kutokana na kila tamaa inayotokana na muungano wa ngono katika uchafu. *'Viatu'* zinaashiria utayari wa kusema waziwazi, na kukimbia jeraha lolote linalodhuru dhamiri na kuzuia akili kutazama tafakari yake katika utakatifu. *'Fimbo'* ni tumaini la kiume, ili mtu aweze kutembea bila hofu katika njia na kuingia katika Nchi ya Ahadi: hawa ndio wale waliotii Sabato. *'Dam'* inaashiria damu ya Bwana wetu Yesu Kristo, na kwamba atakapokuja katika kuja kwake na kuwaongoza wana wa Israeli katika urithi wake, basi wale walio tayari na kupakwa mafuta kwa alama yake katika roho zao watadhihirishwa. Kuchukua *'bundu la mrehani'* kunaashiria mateso, kwa maana imesema: 'Lia (Pasaka) na mitishamba michechemu'. Jichunguze basi, ndugu: umeogeshwa? Umeipaka mafuta nguzo za mlango wa nyumba yako kwa damu ya Mwana-Kondoo asiye na dosari? Umejisafisha dhidi ya kila wazo la kidunia? Umejiandaa kusafiri bila hofu na kuingia Nchi ya Ahadi?

3. Na kuna mengi ya kusema kuhusu Sabato – na hii ndiyo hatima ya wale waliobarikiwa kwa tohara ya kweli, wanaoshiriki Pasaka Takatifu, walioponywa kutoka kwa Wamisri, waliowaona wote wakiwa wamezama katika Bahari ya Shamu, na waliotii Sabato baada ya kuachiliwa kutoka utumwa wao mchungu.

Kwa (Mungu) kwa Musa: *'Siku sita fanya kazi, bali siku ya saba iwe sabato kwa Bwana Mungu wako'* (Kumb. la Torati 5:13-14). *'Kila atendaye kazi yoyote siku hiyo, nafsi yake atakatiliwa'* (Kumb. la Torati 5:14). Bwana wetu Yesu mwenyewe alishika Sabato ya kweli, na kuwafundisha wake jinsi ya kuishika, baada ya kupaa (msalabani) siku ya Ijumaa, baada ya kufanya kila maandalizi kwa ajili yake kabla ya kupaa juu yake, – yaani, matusi aliyoyapokea na kuyavumilia kwa ajili yetu, akijichomeka mwenyewe msalabani, na hakujihalalishia kujituliza kwa njia yoyote ile alipokuwa bado anapumua. Alipopaza sauti, *'Nina kiu'*, wakamnyooshea sponji iliyoloweshwa kwa siki, naye, alipoiwaja, akasema: *'Imekamilika; akainama kichwa chake, akatoa roho* yake*'* (Yohana 19:28–30). Kisha wakamshusha (kutoka msalabani) chini, akiwa hana tena mwendo na ametulia kweli. Hivyo basi, hatimaye, Bwana Yesu alipumzika siku ya saba na akaibariki, kwa maana siku hiyo alipumzika kutoka kwa kazi zake zote, ambazo kupitia zake aliondoa tamaa za kibinadamu, kama vile Mtume alivyosema: *'Akiingia katika mapumziko yake, naye amepumzika kutoka kwa kazi zake, kama vile Mungu alivyopumzika kutoka kwa zake'* (Waebrania 4:10). Hii ndiyo Sabato ya kweli! Basi, yeye asiyeshika Sabato si Myahudi. Kwa nini Yeremia, akilia kwa ajili ya watu wake, aliwaambia: 'Msibebe mizigo siku ya Sabato, wala msitoke kupitia malango ya Yerusalemu mkibeba mizigo siku ya Sabato' (Yer. 17:21)?

4. Ole wangu, mimi mwanadamu mnyonge, niliyevunja amri takatifu kama hizi na kubeba mizigo mizito siku ya Sabato, ingawa nimekufa pamoja Naye (Kristo), nikazikwa pamoja Naye, na kuuadhimisha Sabato! Basi, ni mizigo gani mizito ninayoibeba? (Ni tamaa) ambazo ninazitenda: hasira ni mzigo mzito, bidii, chuki, kiburi, hukumu, majeraha ya moyo na matukano, majivuno, kujiona mwenye haki, ukaidi, ugomvi, kujipenda, wivu. Haya ndiyo tamaa za nafsi; na kwa zile za mwili – ulewaji, tamaa ya ngono, tamaa ya mapambo, upenda-raha, tamaa mbaya, na ugumu wa moyo (labda ukosefu wa huruma). Haya yote na tamaa kama hizi ziliangamizwa na Bwana Yesu katika miili ya watakatifu na kufanywa kuwa maiti katika Mwili wake mtakatifu mwenyewe, kulingana na maneno ya Mtume, kwamba Yeye *'aliuua uadui kwa msalaba, na akafuta agano la amri zilizomo katika sheria'* (Efe. 2:16, 15) – ambalo ni Sabato takatifu. Basi, yeye yeyote anayebeba mizigo hii mizito (ya tamaa) na kutenda (kulingana nayo), akijirusha nazo siku ya Sabato, anawezaje kusema: 'Mimi ni Myahudi wa kweli'? Mtu wa namna hiyo anajidanganya mwenyewe, kwa maana jina tu ndilo liko juu yake. Kwa maana hatapokea chochote kutoka kwa Bwana Yesu, kwa kuwa anamkana kwa matendo yake, akiifufua kile ambacho Bwana alikuwa amekifisha, na kurejesha kile ambacho alikuwa amezika. Ni wazi kwamba mtu wa namna hiyo si Myahudi wa kweli, bali ni wa uongo—na hajatiwa sunu wala hajashikilia Sabato. Kwa hiyo, Bwana Yesu atakapokuja katika utukufu wake, atawaingiza katika ufalme wake wa milele wana wa kweli wa Israeli pekee, wote waliotahilika ndani yake, ambao amewakusanya kutoka kwa mataifa yote, kama Mtume anavyosema – kwamba *'kukakamaa kwa sehemu kumemjia Israeli, hadi utimilifu wa mataifa uingie'* (Warumi 11:25), na tena: *'Kama mtu yeyote aishi kwa sheria hizi, amani na rehema ziwe juu yao, na juu ya Israeli wa Mungu'* (Wagalatia 6:16). Je, unaona Waisraeli wa Mungu ni nani? – Wao ni wale wenye tohara ya moyo, na utunzaji wa Sabato, na kuachana na dhambi. Tena anasema (Mtume yuleyule): *'Kwa maana Yeye si Myahudi anayechukuliwa kuwa Myahudi kwa sura, wala si kutahiriwa kunakoonekana kwa mwili; bali Myahudi ni yeye aliye Myahudi kwa undani, na kutahiriwa ni kwa moyo, katika Roho, si kwa maandishi'* (Warumi 2:28-29).

5. Basi, ndugu zangu, tujilinde wenyewe! Tutafanya kazi kwa bidii hadi lini kisha tukaharibu bidii yetu kwa kupuuza, bila kutambua kwamba ndani yetu kuna adui wetu, anayetusifu-sifu na kutupotosha bila kuchoka (kutoka kwa yaliyo sawa), akizuia macho yetu kuyaona nuru yoyote ya Asili ya Uungu? Jichunguze basi, wewe mnyonge, aliyebatizwa katika Kristo na katika kifo chake. Ni kifo cha aina gani alichokufa? Ukimfuata, basi nionyeshe hivyo kwa matendo yako. Yeye hakuwa na dhambi, na akijitolea kuwa mfano wako katika mambo yote, aliishi katika umaskini, lakini wewe huwezi kustahimili umaskini. *'Hakukuwa na mahali pa kulaza kichwa chake'* (Mathayo 8:20), lakini wewe huwezi kuvumilia maisha ya mtembezi (kuwa mgeni kila mahali) kwa furaha. Alivumilia kila aina ya tusi, lakini wewe huwezi kuvumilia hata tusi moja. Hakilipiza uovu kwa uovu, lakini wewe huwezi kuvumilia kujizuia kulipiza uovu. Hakukasirika alipokuwa akiteseka, lakini ninyi, mnapokuwa mzigo kwa wengine hata mnapowahudumia, mnakasirika. Alibaki mtulivu alipokuwa akitukaniwa, lakini ninyi mnashikwa na hasira hata msiwatukaniwi. Alikuwa mnyenyekevu na aliwaita wenye dhambi kwake, lakini ninyi mnajeruhi hata wale wanaowapenda kwa maneno yenu. Alivumilia kwa furaha yote yaliyomfikia, lakini wewe, kwa tusi dogo tu, unakasirika. Alikuwa mpole kwa wale walioanguka katika dhambi, lakini wewe unajivunia hata kwa wale walio bora zaidi kuliko wewe. Aliwajitoa kwa ajili ya wale waliokuwa wametenda dhambi mbele zake, ili kuwasamehe, lakini wewe huwezi hata kujitoa kwa ajili ya wale wanaokupenda. Hiki ndicho Alichokupa; basi, wewe umemrudishia nini? Mfahamu kwa

matendo Yake, na ujifahamu wewe mwenyewe kwa matendo yako. Kama umekufa pamoja Naye, basi ni nani anayetenda dhambi kama hizo (ndani yako)?

6. Wapendwa! Tuzingatie kwa dhati amri zake takatifu, tuweke kando mapenzi yetu, na tuione nuru ya amri. Tukipenda tu wale wanaotuheshimu, tunafanya nini tofauti na mtu asiyeamini? Ukisali kwa ajili ya wale wanaokufanyia wema, hata mtoza ushuru hufanya vivyo hivyo. Ukifurahi pamoja na wale wanaokusifu, basi hata Myahudi hufanya vivyo hivyo. Basi, unafanya nini cha ziada, wewe uliyekufa kwa dhambi na kufufuka katika Kristo Yesu? Ukiwapenda tu wale wanaokutii, unafanya nini bora kuliko mwenye dhambi? Ndivyo anavyofanya yeye pia. Kama unawachukia wale wanaokusababishia matatizo, wasiotii na wanaosababisha ugomvi, basi huna tofauti na mtu wa kizushi. Lakini unapaswa kumwombea mtu kama huyo, apate kusamehewa (kwa maovu aliyokufanyia). Kama unaomboleza kwa wale wanaokushutumu, basi hata mtoza ushuru anafanya vivyo hivyo.

7. Basi, jifikirie wewe uliyebatizwa kwa jina la Bwana: je, matendo yako ni kama yale aliyofanya alipojidhihirisha? Au utaonekanaje siku ya Utukufu wake na kutawaliwa, ikiwa huna taji la ushindi juu ya tamaa ulizoshinda—tamaa ambazo Mfalme wako tayari ameshinda, akikuwa mfano katika nafsi yake? Kwa maana Yeye, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana, atakapojitokeza katika utukufu, atawaonekana kwa kila taifa katika utukufu wake mkuu, akiwa amebeba alama ya mateso yake kwa ajili yetu; lakini wewe lazima uonekane usikiwa na hisia zake zozote katika mwili wako, naye atakuambia: 'Sikujui.' Huko mtaona watakatifu wote waliokufa kwa ajili ya jina Lake, wakiwa na alama Yake, na mtaona aibu kusimama mbele yao. Tafakari maisha ya watakatifu wote, na mtagundua kuwa walisumbuliwa lakini hawakulipiza kisasi: (bali) damu yao wote iliomboleza (kwa Mungu): 'Tulipie kisasi kwa wale wanaoishi duniani.' Basi mimi, mpenzi wa amani, nitasema nini siku hiyo, nitakapowaona huko Manabii, Mitume, Mashahidi na watakatifu wengine, ambao, walipokuwa wakiteswa, walikuwa na uvumilivu mkuu, hawakilipiza kisasi, wala hawakukasirika, kwa kuwa walijua kwamba si mapenzi ya kibinadamu, bali uovu wa shetani, uliowalazimisha kuwafanyia hivi; iwe walipigwa kifo, wakapigwa mawe, wakachomwa au kuzamishwa, hawakakasirishwa na waonevu wao, bali waliwaombea, ili wasamehewe, wakijua ni nani aliyewalazimisha kuwafanyia hivi.

8. Basi, ndugu mpendwa, jifikirie mwenyewe—unachokifanya wewe mwenyewe—na uchunguze mawazo yako mwenyewe—ni nini ulicho nacho machoni pa Mungu. Kwa maana wakati huo hutaweza kuficha chochote; haitakuwa katika hiari ya mtu k u kusema jambo moja (na si jingine); lakini ufufuo utakapofanyika, basi kila mtu atainuka amevaa matendo yake, kama vazi—iwe ni dhambi au haki. Matendo haya yataongea, na kila mtu atajua mwenyewe mahali pake ni wapi. Heriye yule aliyejitahidi na kuondoa yale yaliyomvuta Gehena, na kujivika yale yaliyompeleka katika Ufalme. Mtume anasema: *'Tunajua ya kuwa hema letu la duniani, yaani mwili huu, ukiharibiwa, sisi tuna jengo kutoka kwa Mungu, nyumba isiyotengenezwa kwa mikono, ya milele mbinguni'* (2 Kor. 5:1). Muda wa maisha yetu ni wa kupita, na tunajidanganya (tukifikiri vinginevyo) hadi saa yetu ifike – na tutashindwa na huzuni katika kilio cha milele.

9. Basi, tusidhihirishe mioyo yetu, bali tufanye yote tuwezayo, tukiiweka katika uangalizi na kuilinda, na kumwomba Mungu kwa wema wake kila wakati atusadie. Tusiwafuate hasira majirani zetu kwa ajili ya maneno yaliyosemwa kwa upumbavu, si kwa hiari yao, bali wakiwa wameathiriwa na nguvu nyingine; maana, wakiwa wanatumika kama vyombo vya adui, wamegawanyika na Mungu hadi watakapoitwa kuwajibishwa na kuitoroka njia hii (mbaya). Jihadhari, wapendwa, kuwa wanyenyekevu katika mambo yote; vumilia shutuma na yote mtakayopaswa kuyatesa, na daima zoea kujinyima matakwa yako, kwani kushikilia matakwa yako kunaharibu sifa njema zote. Yeyote aliye na mawazo yaliyo sawa (ya wema) hudhibiti mapenzi yake kwa upole, akitisha tamaa ya nafsi kama anavyotisha nyoka, kwa maana inaharibu mpangilio wote wa ndani wa roho na kuifanya iwe gizani, hata haioni nuru ya wema wowote. Hivyo basi, jitunze zaidi ili kujikinga na shauku hii iliyelaaniwa, ambayo huchanganyika na wema ili kuuharibu. Ndivyo pia Bwana wetu Yesu Kristo hakuinuka msalabani hadi alipomwondoa Yuda kutoka miongoni mwa wanafunzi wake. Na kila mtu, isipokuwa akikata tamaa hii isiyo na heshima, hawezi kustawi kwa Mungu: kwani uovu wote hufuata nyuma yake: ukosefu wa subira hutokana nayo, ubatili hutokana nayo; kila kitu ambacho Mungu anachukia kiko katika nafsi ya mtu anayejiruhusu na mwenye kiburi – na kila kitu ambacho wanashawishi mioyo yao kuwa ni cha kimungu ni uongo kulingana na Maandiko yote.

10. Kujihukumu kwanza huleta unyenyekevu, wakati kujitolea kwa hiari kwa ajili ya jirani kwa hekima ni unyenyekevu. Usafi ni kumwomba Mungu '[28] '; kutohukumu ni upendo. Uvumilivu ni kutokuwa na mawazo mabaya dhidi ya jirani yako. Moyo unaopenda Mungu hausilipizi uovu kwa uovu. Kimya ni kutochunguza mambo yasiyokuhusu. Umaskini ni moyo usio na uovu. Kujitawala kihisia ni amani. Kuvumilia (mambo yote) ni upole. Kutoa hisani ni kusamehe. Haya yote hutokana na kutawala mapenzi yako mwenyewe. Huleta mshikamano miongoni mwa sifa njema. Hufanya akili inayoongoza kuwa na utulivu.

11. Hitimisho la haya yote ni: kama ninavyoona katika Maandiko yote, Mungu hataki kitu kingine kutoka kwa mwanadamu isipokuwa ajinyenyekeze mbele ya jirani yake katika mambo yote, aache mapenzi yake binafsi kuhusu kila kitu, amwombee daima kwa ajili ya zawadi ya msaada kwa mwanadamu, na kwa ajili ya kulindwa kwa macho yake dhidi ya usingizi wa kusahau na dhidi ya vishawishi vya utumwa, kwa maana asili ya mwanadamu ni ya ujanja na inayobadilika. Ni kazi Yake (ya Mungu) kutuhifadhi. Ni nguvu Yake kutupa nguvu ya kujihifadhi. Ni ulinzi Wake kututilia kinga dhidi ya umaskini wetu. Ni mgeuko Wake – kutugeuza kumwelekea Yeye. Ni shukrani Zake – kututunuku. Ni neema Yake – kututunuku neema ya kumshukuru Yeye. Ni ulinzi Wake – kutuhifadhi kutoka kwa mkono wa maadui zetu. Kwake awe heshima na utukufu milele na milele. Amina.

12. Hata hivyo, hivi ndivyo vinavyosababisha mizozo, na vinavyo haribu roho bila huruma: maneno mengi, mazungumzo ya bure, kupindisha maneno (tafsiri potofu) ili yalingane na malengo ya mtu mwenyewe, ukosefu wa kujidhibiti, ulimi mbili, na kusisitiza maneno ya mtu mwenyewe. Yeye yeyote aliye na mambo haya ana roho isiyo na wema. Baada ya haya yote, ikiwa roho haitahangaika kwa kila wema, haitaweza kufikia pumziko la Mwana wa Mungu. Basi, ndugu zangu, msiwe wazembe kuhusu maisha yenu, wala msiache akili zenu zitengeneze visingizio vya kila aina kwa ajili ya uvivu wa uovu, ili wakati wenu wote usipotee kabla ya kufikia pumziko la Mwana wa Mungu: yaani, unyenyekevu katika mambo yote, uhuru kutoka kwa uovu, kutokuwa na chuki kwa mtu yeyote, kutoshikamana na kitu chochote kisicho cha Mungu, kuweka dhambi za mtu mbele ya macho yake, na kuuua kila tendo baya. Na *'Mungu* si *mwongo'* (Tito 1:2) – ili aweze kusaidia udhaifu wetu kwa neema yake tele. Amina.

23. Kuhusu Ukamili

1. Mmoja wa Mababa wa Kanisa alisema kwamba isipokuwa mtu afikie imani kwa Mungu, hamu isiyo na kikomo kwa Mungu, kutokuwa na uovu, kujizuia kulipiza uovu kwa uovu, kuteseka kwa ajili ya Mungu, unyenyekevu, usafi, upendo kwa jirani yake, kuachana na vitu vyote , upole, uvumilivu, na maombi yasiyo na kikomo kwa Mungu kwa moyo wenye huzuni, upendo wa kweli, ili asitazame nyuma, asichukulie chochote kinachomtokea, asitegemea matendo yake mema mwenyewe au huduma (kazi ya kiibada – *leitorgia*), na kutafuta msaada wa Mungu dhidi ya kila kitu kinachomtokea siku baada ya siku – basi hawezi kuokolewa.

2. Adui zako, ewe mwanadamu, hawapumziki. Usiwe mvivu, usipuuzie dhamiri yako, na kwa vyovyote vile usidhani kuwa umefikia chochote kinachostahili Mungu wakati bado unajipata katika nchi ya adui zako. Kuteseka kwa ajili ya Mungu (kujinyima anasa za kimwili), inapofanywa kwa hekima, hurekebisha uzembe wa zamani; kilio cha roho huponya majeraha yaliyosababishwa na maadui wa ndani; upendo kamili kwa Mungu, kulingana na mapenzi Yake, hushindana na wapiganaji wasioonekana; na usafi wa ndani, ambao hushinda maadui wasioonekana, humwandarisha mtu kwa ajili ya mapumziko ya Mwana wa Mungu, huku usafi unaoonekana ukihifadhi wema.

3. Ikiwa maarifa ndiyo mzazi (wa yote yaliyosemwa), basi ndiyo pia mlezi (wake). Kupata (katika moyo) shukrani wakati wa majaribu hugeuza majaribu hayo yenyewe dhidi yao. Kutilia shaka kwamba kazi yako inamfurahisha Mungu huandaa msaada wa Mungu kukulinda. Yeye aliyetoa moyo wake kwa kumtafuta Mungu kwa njia ya haki na kweli hawezi kufikiria kwamba amemfurahisha Mungu. Maadamu dhamiri yake inamshutumu kwa jambo lolote lisilo la kawaida, anabaki kuwa mgeni kwa uhuru. Maadamu kuna mshutumu, kuna pia hakimu; na maadamu kuna hukumu, hakuna uhuru. Hatimaye, unapokuwa unaomba, ukiona kwamba hakuna uovu wowote unaokushitaki, basi wewe ni huru kweli, na umeingia katika mapumziko yake matakatifu, sawasawa na mapenzi yake.

4. Ukiona kwamba tunda jema limechipuka ndani yako, na magugu ya adui hayakuzuizi tena; ikiwa wapinzani—kwa kuwa haupambani tena na tamaa zako mwenyewe—wameondoka si kwa hiari yao,

[28] Katika toleo la Paissios hapa inasomeka: 'kile ambacho mtu hachihesabi kama chake husababisha mtu kumomonyoka kwa kilio'; hili halipatikani katika hati ya Kigiriki. Katika toleo la Kilatini inasomeka: 'yeye anayechukia tamaa zake mwenyewe hukaa katika kilio na machozi'.

wakiikabidhi kwa udanganyifu; ikiwa wingu limefunika hema lako, na jua halikuchomi mchana wala mwezi usiku (Zab. 120:6), ikiwa ndani yako una vifaa vyote (samani zote) za hema, ili uweze kulisimamisha na kulihifadhi kulingana na mapenzi ya Mungu, basi (jua kwamba) ushindi umefanikiwa ndani yako kwa Mungu, na kuanzia sasa Atatanda wingu juu ya hema (lako), maana ni lake, Atatangaulia na kuutayarishia mahali (pumziko, amani). Kwani ikiwa Yeye hatapumzika kwanza mahali anapopenda, basi nao, kama Maandiko yanavyosema, hautaweza kupumzika (kupata amani) (Hesabu 9:16–23).

5. Kuna hatari kubwa hadi mtu atakapotulia akilini na kuona wazi kwamba hakuna tena chochote ndani yake kutoka kwa (safu za maadui) wanaojitahidi kuvuruga maisha ya kimonaki kwa kufundisha desturi zisizo za kawaida. Kwa hiyo, ni lazima tuhakikishe kwamba hofu ya wema Wake (wa Mungu, au wa Mungu Mwema) inatawala juu yetu, kwamba kumbukumbu (ya kifo na hukumu) inatukumbusha daima, na kwamba unyenyekevu mtakatifu unatawala mioyo yetu wakati wote, kwa neema ya Mungu, (na kwa ajili hii ni lazima) tusipuuze kile kinachoandaa na kuhifadhi haya yote (hisi na tabia takatifu), bali tuendelee kuwa imara katika mtazamo huu hata mpaka mwisho kabisa – tukiona daima dhambi zetu wenyewe, na kujikataa katika jambo lolote ilhali bado tuko katika utumwa wa uovu.

6. Mtu anapomhukumu jirani yake, anapomlaumu na kumdharau ndugu yake moyoni mwake, anapomtukana kwa fursa ndogo tu, anapomfundisha kwa hasira, au anapomshutumu mbele ya wengine, hili humfanya kuwa mgeni kwa neema inayofurahiwa na watakatifu na kwa sifa njema. Kwa maana hii huharibu kazi aliyofanya mtu, na kuharibu matunda yake mema. Yeye yeyote asemaye, 'Ninaomboleza dhambi zangu,' lakini hafanyi lolote kuhusu yale anayosema, ni mjinga. Yeye yeyote asemaye, 'Ninalia kwa ajili ya dhambi zangu,' lakini hapati chochote kutokana na hilo, anajidanganya mwenyewe.

7. Yeye anayetafuta utulivu, lakini hajiitilii mbali tamaa zake kwa wakati mmoja, ni kipofu katika kutafuta wema. Yeye anayeacha dhambi zake na kujishughulisha tu na kusahihisha wengine hana uhusiano na maombi ya dhati na maombi ya busara kwa Mungu. Hii ndiyo ujasiri wa kweli—wakati mtu anapopambana na dhambi zilizopita, ambazo anasali asamehewe, akisihi daima asishuke tena katika hizo, si kwa moyo wake, wala kwa matendo yake, wala kwa hisia zake.

8. Isipokuwa kumbukumbu ya dhambi zake itawale daima juu ya moyo wake, na kumgeuza kutoka kwa yote yaliyo duniani, hata isimpite nguvu, hawezi kuacha dhambi zake; na, akijiridhisha tu kuzishughulikia, hawezi kuepuka hukumu ya uumbaji wa Mungu. Herimu ni yule ambaye amehesabiwa kuwa mwafaa kwa hili kwa kweli, na si kwa unafiki wala udanganyifu. Zaidi ya hayo, hili ndilo jukumu la wale wanaosikitika kweli: kupitia tendo hili linaloonekana, kuelekeza akili na hisia zao kutokumhukumu jirani yao. Maana ikiwa unaridhika kujishughulisha tu na dhambi zako mwenyewe, hili litakuweka mbali na—na kusababisha ukusahau—dhambi za jirani yako.

9. Kulipiza uovu kwa uovu ni mbali sana na huzuni ya kweli. Kujifananisha na mambo yoyote ya kidunia kwa ajili ya majivuno pia ni mbali nayo, hata katika fikra. Kuhuzunika kwamba maoni yako kuhusu upatanisho huu wa kidunia hayakubaliwi ni mbali nayo. Kufanya mtu apendavyo kiko mbali na hilo. Kumwambia mtu yeyote kwamba ni mwema au mwovu ni chanzo cha aibu kwake, kwa sababu anajua vyema kwamba yeye mwenyewe ni mbaya zaidi yao. Kutamani kujua kuhusu jambo ambalo si shauri lake ni chanzo cha aibu kwake, pamoja na ujinga na utumwa wa uovu unaomzuia kuona dhambi zake mwenyewe.

10. Mtu akikudhulumu nawe ukakasirika, basi kwa kweli hakuna kilio hapa. Ukiwa na shughuli zozote za kidunia na, ukiwa umepata hasara, ukahuzunika, basi hakuna hofu ya Mungu hapa. Watu wakisema kitu kuhusu wewe ambacho hata hukijui, nawe ukafadhaika, basi hapa hakuna (hofu ya Mungu). Mtu akikusifu nawe ukaikubali, basi hapa hakuna (hofu ya Mungu). Mtu akikukemea nawe ukakasirika, basi hapa hakuna (hofu ya Mungu). Ukitafuta watu mashuhuri na wenye nguvu wa dunia, ukitamani urafiki wao, basi hakuna (hofu ya Mungu) hapa. Ikiwa, unapozungumza na mtu, anakubishana nawe na ukashikilia maneno yako, basi hakuna (hofu ya Mungu) hapa. Ikiwa maneno yako yanadharauwa na wewe unahuzunika kwa sababu hiyo, basi hakuna (hofu ya Mungu) hapo. Haya yote huonyesha mtu wa zamani, kwamba bado yu hai na anatumia nguvu zake, kwa sababu hakuna mtu pale (ndani) wa kumpinga (hakuna hofu ya Mungu), wala hakuna maombolezo ya kweli.

11. Mtu anayefanya kile kinachompendeza Mungu lazima awe na macho ya kutambua ili kujitambua (na kutambua) kwamba anakuwa adui wa Mungu (anapojirejesha) kwa mapenzi yake mwenyewe. Ikiwa wewe, kama mlinzi wa amri za Mungu na unafanya matendo yako yote kwa hekima kwa ajili ya Mungu, ukikumbuka kwamba huwezi kumridhisha Mungu kwa namna inayofaa utukufu Wake, na ukaona dhambi zako mbele ya macho yako, utazikuta zikimpinga yule mwovu (roho) anayetaka kukushusha kwa dhana ya

haki yako mwenyewe, – na zitahifadhi muundo ambao machozi yako yameujenga kwako. Ndipo utakapogundua kwamba umejitambua na mahali unapoishi (katika hali gani uko), na hutautaamini moyo wako mwenyewe kwamba umepata ushindi. Kwa maana mpaka mtu asimame mbele ya kiti cha hukumu, na asikie hukumu (ya mwisho) inayomhusu, na ajue nafasi yake, mpaka wakati huo hawezi kuamini haya, kwa kuwa hofu hubaki kama amemridhisha Mungu au la. Huzuni kwa ajili ya Mungu, inayotia uchungu moyoni, inaweza kuzuia hisia, na upinzani (dhidi ya mawazo kama hayo), pamoja na kuwa mwangalifu, huhifadhi uwezo wa akili. Lakini mwanadamu hajaridhiki na hili, na hawezi kujishawishi kuamini kwamba lazima afanye kazi daima maadamu yuko katika mwili.

12. Wao ndio waliobarikiwa, wasiotegemea kwa ujasiri matendo yao wenyewe kana kwamba yanamfurahisha Bwana, na wanaoona aibu kukutana na Mungu kwa sababu ya ukosefu huo wa imani katika matendo yao wenyewe, ambao wamefikia kuelewa utukufu Wake na kujitahidi zaidi ya yote kutenda mapenzi Yake, kulingana na matakwa Yake; ambao wametambua udhaifu wao wenyewe na wanaridhika na huzuni kwa ajili yao wenyewe, ili kuomboleza kwa ajili yao wenyewe, bila kujali viumbe vingine vya Mungu, ambao Yeye Mwenyewe atawahukumu. Ushindi wa yule anayefanya kazi (katika Mungu) utadhihirika wakati, akiwa ameshikamana kikamilifu na Mungu, atakapofariki kulingana na mapenzi Yake. Imeandikwa kwamba jina lake litaandikwa katika Kitabu cha Uzima – wakati malaika wa mbinguni watakapotoa ushahidi kwamba amewapita watawala wa ulimwengu huu[29] . Kuanzia wakati huo, kumbukumbu yake itakuwa pamoja na wa mbinguni (wakaazi). Lakini wakati vita vikiendelea, mwanadamu anaishi kwa hofu na woga, kwani leo anaweza kushinda, lakini kesho ashindwe – au leo ashindwe, lakini kesho ashinde.

13. Mapambano hukaza moyo, ilhali kutokuwa na hisia ni imara. Tayari imepokea taji lake na haijali kuhusu hatima ya sehemu zetu tatu tofauti, zitakapopata amani nazo katika Mungu. Sehemu hizi tatu ni: roho, mwili na mzimu, kulingana na Mtume, anayezungumzia kuhusu hizi sehemu nyingine katika waraka wake (1 Wathes. 5:23). Hivyo, hizi sehemu tatu zinapounganishwa kuwa moja kupitia kazi ya Roho Mtakatifu, haziwezi tena kutenganishwa (kati yao). Basi Kristo, baada ya kufa na kufufuka, *'hatakufa tena kamwe; mauti haitakuwa na mamlaka juu Yake tena'* (Warumi 6:9). Kifo chake kilikuwa wokovu wetu, kwani kwa kifo chake alikifanya dhambi kufa, na ufufuo wake ulikuwa uzima kwa wote wanaoamini kwake kwa dhati. Aliwaponya (watu wake) kutoka kwa tamaa zao, ili waishi katika Mungu na kutoa tunda la haki.

14. Usijidhani kuwa umekufa (dhidi ya dhambi) wakati unavumilia mateso (ya vishawishi vya dhambi) kutoka kwa maadui zako, iwe ukiwa macho au usingizini: maadamu maskini huyo yupo uwanjani, hana ujasiri, na, akitazama kutoka mbali (kuelekea mwisho), haamini katika matendo yake mwenyewe. Ni wapumbavu tu, ingawa wanashindwa siku baada ya siku, hujiona washindi, kwa sababu hakuna mapambano katika uwanja wa vita.

15. Ndiyo maana Bwana aliwaambia wanafunzi wake, alipowatuma kuhubiri: *'Msimsalimu mtu yeyote njiani'*; bali salimuni wale walio nyumbani. Na *'ikiwa kuna mwana wa amani huko'*, *'kati na* yeye*'* (Luka 10:4 na kuendelea). Na hapo amani yenu itapumzika. Tena, Elisha akamwambia Ghezazi, alipomtuma: *'Ukikutana na mtu, usimpongeze'*, wala usipokee pongezi kutoka kwa yeyote (2 Wafalme 4:29). Kwa maana alijua kwamba mvulana hangefufuliwa, na kwamba hakuwa na nguvu ya kumfufua. Hata hivyo, mtu wa Mungu alipoingia , akimwona mvulana amelala kitandani, alifunga mlango nyuma yake na, kwa nguvu zake zote, akatenda miujiza na matendo alipopanda kitandani mwa mvulana na kushuka, na kutembea huku na kule mara saba. Hisia zake zilipopashwa joto, kwa mapenzi ya Roho wa Mungu, macho ya mvulana yalifunguka.

16. Basi, tuseme nini sisi, nafsi maskini zinazopenda utukufu wa dunia hii, zaidi ya utukufu wa Mungu, sisi wasiojua jinsi ya kupigana vita, bali tunaharakisha kuingia katika mapumziko, na hatuelewi uvumilivu wa Mungu—kwamba Anaacha magugu pamoja na mazao mema, na mpaka mazao mema yameiva na kukomaa kikamilifu, Haamtumi mtu yeyote kuvuna magugu? Na Giezi alikamilisha safari yake, lakini hakufanikiwa kumfufua yule kijana, kwa sababu alipenda utukufu wa kibinadamu kuliko utukufu wa Mungu.

17. Heri ya macho yale ambayo, kwa hekima, huyaona ni aibu kuyanyoosha kwa Mungu, na ambayo hujitahidi kuponya majeraha yao wenyewe kwa hekima, yakikiri dhambi zao na kuomba msamaha wao. Lakini ole wao wanaotumia bure muda wao, wakijidhania kuwa hawana dhambi; wanaokanyaga dhamiri zao, wasiotaka kuongozwa nayo katika majuto, na wasiotambua kuwa si jambo dogo kuwa mdogo kuliko wote.

18. Kama vile mkulima aliyepanda mbegu, ikiwa hazizai matunda, huona zimepotea bure na huzihuzunika kwa kazi yake kwa sababu ya kushindwa huku kuzalisha matunda, ndivyo pia mtu, hata kama

[29] Katika toleo la Paissios: 'la kiroho'.

angejua mafumbo yote na kuwa na maarifa yote, akatenda miujiza mingi na uponyaji, akavumilia mateso mbalimbali, na hata kufikia hatua ya kunyang'anywa nguo zake, bado yuko katika hali ya hofu, asiyemwamini dhamiri yake, na anabaki amezungukwa na maadui wa hila na wapinga, hadi anaposikia maneno haya: *'Upendo haukosi kamwe; huamini yote, hutumaini yote, huvumilia yote'* (1 Wakor. 13:8, 7).

19. Lo, njia ya Mungu ni ngumu, kama alivyosema: *'*Kwa maana *nyembamba ni lango, na ngumu ni njia inayopeleka uzimani; na ni wachache wanaoipata'* (Mathayo 7:14)! Na sisi, tukiwa wavivu na wenye tamaa kama tulivyo, tunafarijika kwa ukweli kwamba hatuwezi (kama tusemavyo) kubeba nira aliyozungumzia: *'Chukueni nira yangu mkaibebe, mjifunze kwangu; maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtaona nafuu kwa roho zenu. Maana nira yangu ni laini, na mzigo wangu ni mwepesi'* (Mathayo 11:29–30). Na ni nani kati ya wale wenye hekima kwa mujibu wa Mungu na wanaomcha, asiyejitahidi kwa nguvu zake zote kuvumilia dhiki katika kila kazi na kujitenga (na ulimwengu), kwa ukimya, kwa kulinda (moyo) na kwa kujali (kuhusu wokovu)? Hata yeye atajikuta hastahili kutamka jina la Mungu kwa midomo yake. Kwa sababu ya tamaa zinazotenda ndani yetu, Ee Bwana, Bwana Yesu alikuja (kwetu duniani) ili ndani yetu, *'wasiofuatia mwili bali Roho'* (Warumi 8:1-4), aweze kuzitia kifo, akitufunulia mapenzi yote ya Baba. Akifundisha wanafunzi wake, aliwaambia: *'Mtakapokuwa mmemaliza yote mliyoamriwa, semeni, "Sisi ni watumishi wasiofaa; tumefanya tu yale tuliyopaswa kufanya"'* (Luka 17:10–11). Aliwaambia hivi wale waliokuwa wameanza kazi na kuendelea nayo, kwa sababu walijua kulikuwa na wezi waliokuwa tayari kuiba kazi yao. Mtu yeyote anayeona kitu chenye sumu hukikimbia kwa hofu—iwe nyoka, nyoka wa sumu, mnyoo, au kitu kingine chochote chenye sumu ya kuua. Lakini nafsi yetu maskini, isiyo na haya, hukubali kila kitu kinachoua; haikimbii, wala haigeuki, bali hufurahia na kuishirikiana nayo moyoni mwake, ndiyo maana inapoteza muda wake bure, ikibaki kame na isiyo na tunda.

24. Kuhusu Kujitenga

1. Katika njia ya wema kuna vikwazo, kwani kuna maadui, kuna majaribu, kuna mabadiliko, kuna wingi, kuna kiasi, kuna uhaba, kuna huzuni, kuna furaha, kuna maumivu ya moyo, kuna huzuni kuu, kuna amani ya moyo, kuna ustawi, kuna uhitaji: kwani hii ni safari ya kufikia tumaini.

2. Hata hivyo, kujitenga kumeondolewa mbali na haya yote na hakikosi chochote: kwani kiko katika Mungu, na Mungu yuko ndani yake. Hakina maadui; hakihisi tena anguko lolote, wala ukosefu wa imani, wala taabu ya kujidhibiti, wala hofu ya tamaa, wala tamaa ya kitu chochote, wala wasiwasi kuhusu kitu chochote chenye uhasama.

3. Fadhili zake za utukufu ni kubwa na hazihesabiki. Maadamu kuna hofu yoyote ya tamaa ndani ya mtu, ndivyo anavyokuwa mbali nayo (kujitenga); maadamu hukumu inachipuka kutoka moyoni mwa mtu, ndivyo anavyokuwa mgeni kwake (kujitenga).

4. Hii ndiyo mwili ambao Bwana Yesu alijichukulia. Ni upendo, ambao aliwafundisha wanafunzi wake kuuonyesha katika matendo yao kwa furaha.

5. Watu wengi wajinga walidhani wameifikia ilhali tamaa bado zilikuwa zikikaa katika roho zao na miili yao haikuwa bado imetakaswa kikamilifu – na hivyo wakapotea kutoka kwa njia iliyo sawa. Nisamehe, kwa ajili ya Mungu.

25. Kwa Abba Petro, mwanafunzi wake

1. Ukaniandikia ukisema: 'Nataka kuungama dhambi zangu kwa Mungu; ikiwa Bwana atanikomboa kutoka kwa wasiwasi mkuu wa kidunia nilionao, basi umeongea vizuri: ikiwa nitatengwa na mambo ya enzi hii, kwa maana haiwezekani akili ijishughulishe na jambo moja na jingine kwa wakati mmoja, kama Bwana alivyosema: *"Huwezi kumtumikia Mungu na Mali"* (Mathayo 6:24). Mali huashiria kila shughuli ya ulimwengu huu. Kwa hiyo, mtu asipoiacha, hawezi kumtumikia Mungu.

2. Ni huduma gani nyingine kwa Mungu ipo, isipokuwa kwamba tusuwe na chochote katika akili zetu ambacho ni kigeni Kwake tunapombariki, hakuna tamaa tunapomwomba, hakuna uovu tunapomwimbia, hakuna chuki tunapomwabudu, wala wivu wowote mbaya, ambayo huweka vikwazo njiani mwetu tunapoketi mbele Yake, wala tamaa yoyote ya aibu katika viungo vyetu tunapomkumbuka: kwani haya yote ni kuta za giza zinazozunguka roho maskini, na haiwezi kumtumikia Mungu kwa usafi ilhali inahifadhi vitu kama hivyo ndani yake. Hii huweka vikwazo katika njia yake, ikimzuia kukutana na Mungu, kumbariki katika siri ya moyo wake, na kumwomba katika utamu wa upendo, katika furaha ya moyo, na katika tamaa takatifu ya kuyaangaziwa naye.

3. Kwa hivyo, akili huwa imefunikwa kila wakati na haiwezi kustawi katika Mungu, kwa sababu haijitahidi kukata hili kwa hekima. Hata hivyo, haiwezekani kwa nafsi kuanza kukata hili isipokuwa ikawa haijali mambo ya ulimwengu huu[30] . Mojawapo (ya wasiwasi) inaelekezwa nje – na inajishughulisha na mambo ya ulimwengu huu, kwa ajili ya utulivu wa mwili; nyingine, hata hivyo, inaelekezwa ndani, (kuelekea kuridhisha) tamaa, na inajenga vizuizi kwa wema. Lakini nafsi haiwezi kutambua wasiwasi huu wa ndani, wenye shauku, isipokuwa ikiachiliwa huru kutoka kwa ule wa nje. Kwa hiyo, Bwana Yesu alisema kwamba yeyote ambaye hajakataa mapenzi yake yote hawezi kuwa mwanafunzi wangu (Luka 14:26).

4. Wazo la nje hutokana na mapenzi ya mtu mwenyewe, ilhali wazo la ndani hutokana na vishawishi vya nje. Bwana wetu Yesu, akijua kwamba mapenzi hutawala upande mmoja au mwingine, aliamuru likatwe. Kwa kuwa akili hufa wakati roho imejishughulisha na mambo ya nje, tamaa za ndani huchukua nguvu bila kusita (bila kizuizi). Basi, ikiwa roho itatii neno la Yesu—la kukata tamaa zake zote—huanza kuchukia kila tendo la ulimwengu huu. Na hapo ndipo akili hutikiswa na hubaki macho hadi itakapokuwa imeviondoa nyumbani kwake, ikisikiliza roho bila kuchoka na kuilinda, ili isirudi kwa yale yaliyoisababishia taabu.

5. Nafsi ni kama mwanamke kijana aliyeolewa ambaye, mume wake akiwa mbali, bila hofu wala aibu anashindwa kuutunza uokozi kwa bidii (kama inavyostahili). Lakini mume wake anaporudi nyumbani kwake, mara moja, kwa hofu, anaacha yale aliyokuwa akifanya na kuanza kushughulikia kila kitu kulingana na mapenzi ya mume wake. Naye, aliporudi, anashughulikia masuala ya nyumbani kwa kila upande kulikowepo na uhitaji. Ndivyo ilivyo kwa akili. Inapochochewa, inaitunza roho na kuilinda bila kuchoka hadi ipate mimba kupitia kwake, naye analea watoto wake. Na hatimaye wanakuwa na moyo mmoja; roho inatii akili, naye anamtii, kama ilivyoandikwa katika Waraka: *'Kwa maana mume ni kichwa cha mke*'. Na tena: *'Mume hapaswi kufunika kichwa chake, kwa maana yeye ni mfano na utukufu wa Mungu; bali mke ni utukufu wa mume wake. Kwa maana mume hutoka kwa mke, bali mke hutoka kwa mume; maana mume hakutengenezwa kwa ajili ya mke, bali mke kwa ajili ya mume. Kwa sababu hii mke anapaswa kuwa na mamlaka juu ya kichwa chake, kwa ajili ya malaika. Hata hivyo, mume hayupo bila mke, wala mke hayupo bila mume, katika Bwana. Kwa maana kama vile mke anatoka kwa mume, ndivyo pia mume anatoka kwa mke; lakini vyote vinatoka kwa Mungu'* (1 Wakorintho 11:3, 7–12).

6. Neno hili linawahusu wale waliochukuliwa kuwa wastahiki kuwa kitu kimoja na Bwana, na hawako tena na asili yao ya zamani. Hawa ndio wanaomwomba Mungu kwa usafi. Hawa ndio wanaombariki Mungu kwa moyo mtakatifu. Hawa ndio waliomwangaziwa na Mungu. Hawa ndio waabudu wa kweli ambao Mungu anawatafuta. Hawa ndio wale aliowasema: *'Nitakaa ndani yao, na kutembea katikati yao'* (2 Kor. 6:16). Anachosema kinawahusu wao: kwamba wawili wakikubaliana (kati yao), chochote watakachoomba kwa jina Lake kitawapewa (Mathayo 18:19). Hivyo, anatamani wateule wake wawe safi kutokana na vitu vyote vya kimwili, kwa nje na ndani katika roho, na kutokana na yote aliyoyafuta katika mwili wake mwenyewe kupitia Umwili wake, kama alivyosema: *'Kaeni ndani yangu, nami ndani yenu'* (Yohana 15:4). Unaona, ndugu, kwamba Yeye anataka kwanza tuwe ndani Yake kwa matendo yetu; kisha Yeye atakuwa ndani yetu, kwa ajili ya utakatifu kulingana na uwezo wetu.

7. Lakini mtu anaweza kusema: 'Nimeingia kwake kwa njia ya ubatizo, lakini siwezi kuishi maisha (yanayolingana na hilo).' Sikiliza, mpendwa wangu! Hakika, yeyote anayepokea ubatizo hupokea kwa ajili ya kuondolewa kwa dhambi, kama Mtume alivyosema: *'Kwa maana tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika mauti, ili mwili wa dhambi ubatilishwe, tusije tukiwa watumwa wa dhambi tena'* (Warumi 6:4, 6). Kwani haiwezekani Kristo akae pamoja na dhambi. Kwa hiyo, ikiwa Kristo amekaa ndani yako, basi dhambi imekufa, *'lakini Roho anaishi kwa ajili ya haki'*, kama vile Mtume pia alivyosema (, Rum. 8:10). Kwa maana *'mwanamke aliyeolewa amefungwa na sheria kwa mume wake aliye hai; lakini mume wake akifa, yeye hupata uhuru kutokana na sheria ya mume wake. Kwa hiyo, mume wake akiwa hai, ni kahaba ikiwa atakuwa wa mwanaume mwingine; lakini mume wake akifa, ameachiwa huru kutokana na sheria, hata si kahaba ikiwa atakuwa wa mwanaume mwingine'* (Warumi 7:2–3).

8. Basi, yeyote anayetaka kujua kama Kristo amekaa ndani yake atatambua hili kutokana na mawazo yake mwenyewe. Maadamu dhambi inavutia moyo, Mungu bado hajakaa ndani yake, na Roho Wake bado hajapata pumziko ndani yake. Kwa maana inafaa kwa Mungu kuishi ndani ya mtu wanapofanya matendo (yanayofaa hili), na kwa mtu kuwa ndani ya Mungu roho yake inapoponywa (kutoka kwa tamaa), kama ilivyoandika Mtume: *'Yeyote anayejishirikisha na mwasherati huwa mwili mmoja na yule mwasherati; bali*

[30] Katika toleo la Paissios, kifungu kinasomeka: 'Kwa maana kuna mambo mawili yanayoshughulisha roho' – mambo mawili yanayoshughulisha roho, au wasiwasi wawili.

yeye aliyeungana na Bwana ni roho moja na Bwana' (1 Kor. 6:16–17). Kwa maana kila aina ya kinyume na asili huitwa kahaba.

9. Basi, roho inapopata uhuru na kupita yote yanayozuia njia yake angani (yaani, katika kupaa kwake kwenda kwa Mungu), hapo huanza kuwa katika Mungu na hupokea kutoka kwa Roho Yake – kama ilivyoandikwa, *'Mtu yeyote aliyeungana na Bwana, ni roho moja pamoja na Bwana'*, – naye anamfundisha jinsi ya kuomba – yeye anayemwabudu bila kuchoka na anayemshikilia. Naye anaishi ndani yake, akimwongoza na kumpa pumziko bila kukoma, akimfunulia heshima na zawadi zake zisizoweza kuelezwa. Kwa maana amezaliwa upya kutoka kwake kwa njia ya ubatizo na kwa pumzi ya Roho wake, kama ilivyoandikwa: *'Yeyote aliyezaliwa kwa Mungu hatendi dhambi, na yule mwovu hamgusi'* (1 Yohana 5:18), *'kwa maana amezaliwa kwa Mungu'* (1 Yohana 3:9). Kama alivyosema katika Injili: *'Msiwabadilike mkawe kama watoto, hataingieni katika ufalme wa mbinguni'* (Mathayo 18:3). Na tena: *'Mwenye kuwa kama watoto wachanga, mkitamani maziwa safi ya kiroho, mpate kukua kwa hayo'* (1 Petro 2:2).

10. Basi, ni zipi sifa za mtoto? Mtoto, akipigwa, hulia, na hufurahi pamoja na wanaofurahi naye; akikosolewa, hashasiliki, na akisifiwa, hajivuni; rafiki yake akitendewa heshima zaidi kuliko yeye, huchukia wivu; kitu chake kikichukuliwa, hapigi kelele; wakimwacha urithi mdogo, haulizi maswali, haingii katika mzozo na mtu yeyote, hasumbuki kwa kile ambacho ni chake, na hamchukii mtu yeyote; akiwa maskini, huzuni haimshindi; akiwa tajiri, hajivuni; akimwona mwanamke, hamtamani; tamaa za mwili wala wasiwasi uliopitiliza havatawala juu yake; hachagui mtu, wala haimtawalii mtu yeyote; hachukii mtu yeyote; haongei kwa majivuno kuhusu kile asichokijua; hamdhihaki jirani yake kwa sababu ya mwonekano wake wa nje; hakuwi na chuki kwa yeyote; haijifanyi; hatafuti heshima za ulimwengu huu; hatafuti kukusanya utajiri; si mpenzi wa pesa; hasi; hajikubali; hafundishi kwa hasira, wala hawahangaikii mtu yeyote; akinyang'anywa nguo zake, hasumbuki; hasisitizi apate anachotaka; haogopi njaa wala wahalifu; haogopi wanyama wakali wala fitina; mateso yanapokuja, hatetemeki.

11. Huyu ndiye yule ambaye Bwana wetu Yesu aliyezungumzia (akimtumia kama mfano): *'Msiwe kama watoto wadogo, mnaopelekwa huku na kule na kupeperushwa na kila upepo wa mafundisho, kwa ujanja wa watu, kwa hila za ujanja za udanganyifu*; bali *mkiwa na ukweli katika upendo, mkuwe mkiwa na ukuu kuelekea kwake*.' Lakini mtoto anapokua kidogo na uovu unaanza kuchipuka ndani yake, Mtume anamkemea, akisema: *'Basi, tusiendelee kuwa watoto wachanga, tukitupwa huku na kule na kubebwa na kila upepo wa mafundisho, kwa ujanja wa watu, kwa hila za ujanja za udanganyifu; bali tukiongea ukweli kwa upendo, tukue katika kila namna kumwelekea Yeye'* (Efe. 4:14–15). Na tena anasema: *"Niliwapa maziwa, sio chakula kigumu, maana bado hamkuwa mmeimarika, wala bado hamjaimarika"* (1 Kor. 3:2–3). Na tena anasema: *"Maana mrithi, maadamu ni mtoto, si bora kwa namna yoyote kuliko mtumwa, ingawa yeye ndiye bwana wa yote. Lakini amewekwa chini ya wasimamizi na wadhamini hata wakati uliowekwa na baba yake. Ndivyo ilivyokuwa pia kwetu sisi, tulipokuwa watoto, tulikuwa watumwa chini ya vitu vya msingi vya ulimwengu"* (Gal. 4:1–3). Na tena: *'Kimbia tamaa za ujana'* (2 Tim. 2:22). Akitufundisha, kwa hiyo, kukataa utoto wa aina hiyo, alisema: *'Ndugu zangu, msiwe watoto katika fikra zenu; bali mwe watoto katika uovu, nanyi mwe wakomaa katika fikra'* (1 Kor. 14:20). Basi, asili ya imani ya kitoto (ya kweli) katika Kristo ni ipi? Hii ndivyo ilivyo, kulingana na maneno ya Mtume Petro: *'Tupeni mbali uovu wote, na udanganyifu wote, na unafiki, na wivu, na kashfa zote, kama watoto wachanga'* (1 Petro 2:1). Je, unaona, ndugu, maana ya maneno yaliyosemwa na Bwana wetu Yesu: *'Amen, amen, nawaambia, isipokuwa mgeuke mkawa kama watoto, hamtapata kuingia katika Ufalme wa Mungu'* (Mathayo 18:3)? Maneno haya yamejaa utukufu, kwa maana Bwana wetu aliyasema kwa kiapo: *'Amen, Ameni, nawaambieni*': Yeye Mwenyewe ndiye Amina. Kwa nini Mtume alisema: kwa kuwa hakuna aliye mkuu kuliko Mungu, *'Anapa kiapo kwa nafsi Yake, akisema: "Kweli"* (Amina) *"nitakubariki"*" (Waebrania 6:13–14).

12. Basi, tuelewe neno hili kwa usahihi na tujitahidi kwa njia zote, kwa hofu na tetemeko, kulitimiza kila wakati, mara tu fursa inapojitokeza. Adui anapotupiga mshale wa chuki dhidi ya jirani yetu, au kwa sababu mtu ametukashifu, au kututukana, au kututuhumu, au kwa sababu jirani anabishana nasi, ili tukubali kushindwa naye, au wakati taabu isiyo safi inapoanza kutukuna, ikichoche , kumbukumbu chungu ya yale jirani yetu aliyetutendea, ili kuitia giza roho yetu kwa hasira na chuki—wakati wowote jambo la aina hiyo linapokaribia roho yetu, basi tukimbilie kumbuka neno la Bwana wetu, ambalo Alilitamka kwa kiapo, akisema*: 'Amen, Amen, nawaambieni: msipogeuka mkawa kama watoto, hamtapata kuingia katika Ufalme wa Mbinguni."* Nani asiyeshtushwa kwa hofu ya heshima akisikia maneno haya? Au ni hekima gani, ikitaka kuokoa roho yake, isiyotupa nje ya moyo wake kila chuki anayoihifadhi dhidi ya jirani yake? Au ni nani kati

ya wale wanaoogopa kuanguka Gehena asiyetokomeza kutoka moyoni mwake chuki yote, ili wasitupwe nje ya Ufalme? Kwa maana Bwana wetu alinena kwa maneno ya uhakika: *'Msimgeuke mkawa kama watoto, hamtapata kuingia katika Ufalme wa Mbinguni*'. Neno hili ni gumu kwa wale wanaoshikilia mapenzi yao wenyewe, wanaopenda ulimwengu na hawajajua (au kupokea) zawadi ya Roho Mtakatifu; kwa maana yeye anayeshuka juu yao, huwapa kusahau uovu wote na kuwafundisha njia zake mwenyewe: – upole badala ya hasira, amani badala ya uadui, unyenyekevu badala ya mizozo, upendo badala ya chuki, na uvumilivu badala ya kukata tamaa. Hawa ndio wale waliopewa kuzaliwa upya.

13. Basi, tujitahidi kuondoa mioyoni mwetu yale ambayo Mtume mkuu ametuambia, na tuyaweke kando ili tuwe kama watoto wadogo. Walipojali kufanya hivyo (Mitume) na kukata hili kutoka kwa roho zao (ili wawe watoto wachanga katika Kristo), baadaye walirudi kwenye ukomavu mtakatifu na ukamilifu. Kwa maana Bwana, baada ya kuwa pumzia, akasema: *'Pokeeni Roho Mtakatifu'* (Yohana 20:22); na alipowatokea kando ya Bahari ya Galilaya, akasema: 'Watoto, mna kitu chochote cha kula?*'* (Luka 24:41), akiwakumbusha kwamba kwa pumzi ya Roho, aliwafanya watoto – ilhali katika mwili hawakuwa watoto. Tena imeandikwa: *'Tazama, mimi na watoto ambao Mungu amenipa. Kwa kuwa basi watoto wameshiriki katika nyama na damu, Yeye mwenyewe naye alishiriki kweli katika vitu hivyo, ili kwa kufa aangamize yeye aliye na nguvu ya mauti, yaani, ibilisi, na kuwekomboa"* (Waebrania 2:14–15). Alishiriki kweli katika nyama na damu za nani, ikiwa si wale waliotupa udanganyifu wote na kufikia kipimo cha utotoni mtakatifu? Na wao, pia, wamekamilika tena, kulingana na maneno ya Mtume: *'Hata tufikie sote umoja wa imani na wa kumfahamu Mwana wa Mungu, tufikie kuwa mtu mkamilifu, tufikie kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13). Na tena*, 'urejesho wa mwili huleta uumbaji wake mwenyewe kupitia upendo'* (beti 16). Hivyo ndivyo anavyoandika Mtume Yohana, akisema: *'Ninawaandikia ninyi, watoto wadogo, kwa sababu mmemjua Baba... Nimewaandikia ninyi, vijana, kwa sababu mmemshinda yule mwovu"* (1 Yohana 2:13–14). Sasa mmeanza kutambua kwamba wale ambao hapo awali walikuwa wamezidiwa na uovu wenyewe wamekuwa wapiganaji dhidi ya adui, kwa sababu wamevuliwa silaha zake zote, ambayo ni uovu, nao wenyewe baadaye wakawa baba na wakafikia kiwango cha ukamilifu, hata maonyesho na mafumbo vimekabidhiwa kwao mpaka wafikie hekima, umoja, wema, upole na usafi, maana hayo ndiyo sifa za upole. Ndio wale waliemtukuza Kristo katika miili yao.

14. Basi, ndugu mpendwa, tuwe na moyo, tukikabili njaa kuu (inaonekana, ni ya kiroho), tusikate tamaa kwa lolote, bali tuombe wema wa Mungu bila kuchoka, ili asituruhusu kudanganywa na hila za adui na mwenye wivu, anayefanya maovu bila huruma, na ambaye kwa ujasiri wa ajabu hudumu na kusema, 'Ikiwa si sasa, basi kesho,' lakini sitasalimu amri hadi[31] nimshinde. Kwa nini basi tusali bila kukoma, tukisema, kama alivyofanya Mtakatifu Daudi: *'Nitazame ukanisikia, Ee Bwana, Mungu wangu; nifumbue macho yangu, nisilale usingizi wa kifo; adui yangu aseme: "Nimempata kwa nguvu." 'Wanaonichukia watafurahi nikikwama'* (Zab. 12:4–6). Ikiwa maadui zetu waanza kutushinda, tuwapaze sauti, tukisema: *'Ee Mungu, nani awe kama Wewe? Usi kimya, wala usinyamaze, Ee Mungu'* (usiwafanyie wema maadui zetu). *'Kwa maana adui zako, ee Mungu, wameinua kelele'* (wamepiga kelele… wametangaza), *'na wale wanaokuchukia wameinua vichwa vyao. Wamefanya hila kwa watu wako kwa hiari yao wenyewe'*, wakisema: 'Tutafuta kumbukumbu ya Israeli' (Zab. 82:2–5). Lakini *yeye* aliyejaa Roho Mtakatifu alisema: *"Ee Mungu, nifanye kama nguzo, kama mkwaju mbele ya uso wa upepo. Jaza nyuso zao aibu, ili wapate kujua kwamba Wewe peke yako ndiwe Aliye Juu Zaidi juu ya nchi yote"* (Zab. 82:14, 17, 19). Hivyo basi, wale wanaojitahidi katika imani yao huimarisha mioyo yao dhidi ya maadui zao, na kabla ya maadui hao kuja kuwapigana nao, hujithibitisha juu ya mwamba mtakatifu, ambaye ni Kristo, wakisema kwa moyo thabiti: *"Walinizunguka kama kundi la nyuki, na wakauka kama moto katikati ya miiba; lakini kwa jina la Bwana niliwapinga"* (Zab. 117:12).

15. Tunapoona kuwa maadui zetu wametuzunguka kwa ujanja wao, ambao ni kukata tamaa (ugovu), au wanatutuliza roho zetu kwa utamu wa tamaa, au wanatuzuia tusihisi hasira kwa jirani yetu anapofanya kosa, au wanazitoa macho yetu kwa tamaa ya raha za kimwili, au kutafuta kutushawishi kufurahia vitindamlo vitamu, au kufanya maneno ya jirani yetu kuwa sumu kwetu, au kutihamasisha kudharau maneno ya mwingine, au kupanda chuki kati ya ndugu, wakisema: 'huyu ni mwema, lakini yule ni mbaya'—basi, wakati mambo kama haya yanapotuzunguka, tusipoteze moyo, bali tuombee kwa sauti kwa moyo thabiti, kama Daudi, tukisema: *'Bwana ndiye mtetezi wa maisha yangu! Ingawa jeshi lingenikabili, moyo wangu hautatiyishwa; ingawa vita ingeinuka juu yangu, ndani Yake nitatumaini. Kitu kimoja nimeomba kwa Bwana,*

[31] Aya hii imerekebishwa kulingana na Paissios.

hicho ndicho nitakachotafuta: ni kukaa katika nyumba ya Bwana siku zote za maisha yangu, ili kuona uzuri wa Bwana, na kutembelea hekalu lake takatifu. Kwa maana amenificha… na kuniinua: na sasa ameninua kichwa changu juu ya adui zangu" (Zab. 26:1, 3–6). Hii ni sifa ya wale ambao wameinua nia zao kutoka kwa kazi zilizokufa, ambazo Mtume anaziita 'usiku', akisema*: 'Kwa maana ninyi si wa giza, wala si wa usiku'* (1 The. 5:5). Akawakemea wale wasiotilia maanani nafsi zao, akasema: *'Maana wale walala, hulala usiku; na wale walewaye, hulewa usiku'* (beti 7). Na tena: *'Siku ya Bwana itakuja kama mwivi wa usiku; wala hawatatoroka'* (aya 2–3), kwa sababu wako katika usiku. Lakini kwa wale ambao wameinua nia zao juu ya tamaa, ambazo ni usiku, aliwaambia: *'Enyi watoto wa mchana, tuwe wakiwa, tukiwa tumevaa ngao ya imani na upendo, na kofia ya tumaini la wokovu'* (aya 8).

16. Basi sote tutende kwa nia timamu, tukiachana na matendo yaliyokufa, na tuwe macho katika roho zetu wakati wote, ili tusifanye lolote isipokuwa kile kilicho cha asili; kwani asili yetu hubadilika, kulingana na maneno ya Nabii Isaya, aliyesema: *'Bwana amekuwa na huruma kwako, Ee mnyenyekevu na aliyetetereka; hujapata faraja'* (Isaya 54:10-11). Kwa maana roho ni kama chuma: ikiachwa bila kutunzwa, huchaka; lakini inapowashwa na moto, moto huisafisha, na ikiwa ndani ya moto, huwa kama moto wenyewe, na hakuna anayeweza kuichukua (mikononi mwake), kwa maana ni moto. Ndivyo ilivyo kwa roho: maadamu inakaa na Mungu na kuketi pamoja Naye, inabaki kuwa moto na huangamiza maadui zake wote waliyoifanya ipate kutu wakati wa kupuuzwa kwake, na (moto huu) huitakasa kwa upya, kama chuma, na haifurahii tena chochote cha kidunia, bali hupata pumziko katika asili yake mwenyewe, ambayo imestahili, kwa kuwa hapo awali ilikuwa yake. Lakini inapoacha asili yake, inakufa. Kwa maana kama mnyama anavyokufa akizamishwa majini, kwa sababu asili yake ni ya udongo, ndivyo pia samaki wanavyokufa wakitupwa nchi kavu, kwa sababu asili yao ni ya maji; vivyo hivyo, ndege, wakiwa angani, hubaki wakiwa wamelala amani, lakini wanaposhuka ardhini, huogopa kuwa watawakwa: ndivyo pia ilivyo kwa roho kamilifu, inayokaa katika asili yake, inakufa mara tu inapoiacha asili hiyo.

17. Ndiyo maana wale ambao wamestahili na wamepewa zawadi hizi huichukulia dunia kama gereza kwao, na hawataki kuchangamana nayo, wasije wakafa. Roho ya namna hiyo haiwezi tena kuupenda ulimwengu, hata kama ingetaka, ikikumbuka hali yake ya zamani, ambayo ilikuwa ndani yake kabla ya kuja kuishi katika Mungu, na kile ambacho ulimwengu ulikuwa umeifanyia na jinsi ulivyoiweka tupu. Kwa maana kama vile adui wa mfalme anapoingia mjini, na watu wa mji, kwa hofu, wanakabidhi kwake, mara moja kwa ukatili wake, anaharakisha kuharibu sanamu za mfalme na kufuta sheria zake; kisha anaweka sheria nyingine kali na kuweka sanamu yake pale, na hatimaye anawalazimisha watu wote kufanya kazi kwa ajili yake. Lakini raia wanapotuma ujumbe kwa siri kwa mfalme wa kweli, wakisema, 'Njoo, utusaidie,' naye, akiwa amekasirishwa na adui yake, anakuja na jeshi lake, basi raia, wakiwa wamesikia hayo, kwa furaha wanamfungulia malango; naye anaingia na kumuua adui yake, anaharibu sanamu iliyokuwa imewekwa kwa nguvu, na anafuta sheria; mji hushangilia, na Mfalme wa kweli, akiwa amerejesha sanamu yake na sheria zake, huishi ndani yake, huudhibiti ili hakuna mtu atakayewahi kuutwaa tena, na huwafundisha wale wanaoishi humo kupigana, ili waweze kusimama bila hofu dhidi ya adui yeyote wao. Ndivyo ilivyo nafsi ambayo, baada ya ubatizo mtakatifu, ilinyakuliwa kwa nguvu tena na adui; aliidhibiti kwa hila zote za aibu, akaangusha sanamu ya Mfalme na akasimamisha sanamu yake mwenyewe na sheria zake mwenyewe, akailazimisha kujishughulisha na mambo ya dunia hii, akaifundisha kutenda kwa uzembe na uovu, na kwa ujumla akaiumba upya kama alivyotaka; lakini hatimaye, wema wa Mfalme mtakatifu na mkuu Yesu ulituma toba – na roho ikafurahi. Tobu ilifungua njia, na Mfalme mkuu Kristo, akiingia ndani yake, aliuua adui yake, akafuta picha yake na sheria zake zisizo za kiungu, na, baada ya kuimweka huru, akaanzisha picha Yake takatifu ndani yake, akaiwekea sheria Zake, na akayafundisha viungo vyake vyote kupigana vita, na hatimaye Yeye hupumzika katika roho hiyo, kwa maana imekuwa Yake. Ndivyo ilivyo kwa roho kwa neema ya Mungu!

18. Kwa hiyo, haiwezekani kwa roho kuingia katika pumziko la Mwana wa Mungu isipokuwa ibebe sura ya Mfalme. Kama vile hakuna mfanyabiashara anayekubali au kutoa sarafu isipokuwa ibebe sura ya mfalme, wala mpimaji haipimi, wala mfalme haikubali kuingia katika hazina yake: basi, ikiwa roho haibebi sura ya Mfalme Mkuu Yesu, Malaika hawatakubali, na Mfalme mwenyewe ataitupa nje, akisema: 'Uliingiaje hapa bila kubeba sura Yangu?' Dalili ya sura hii ni upendo. Maana Yeye mwenyewe alisema: *'Kwa hili wote watajua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, kama mkiwa na upendo ninyi kwa ninyi'* (Yohana 13:35). Lakini upendo wake hauwezi kukaa ndani yetu wakati roho imegawanyika, ikimtafuta Mungu huku ikipenda vitu vya ulimwengu huu. Kama vile ndege haiwezi kuruka kwa bawa moja, au ikiwa imebeba mzigo, ndivyo pia roho haiwezi kustawi kwa Mungu ikiwa imefungwa na chochote cha dunia hii. Kama vile meli, ikiwa inakosa

chochote muhimu, haiwezi kusafiri: ndivyo pia haiwezekani kwa roho kuvuka mawimbi ya tamaa isipokuwa ikiwa imejipamba na sifa fulani njema. Kama vile wanameli wasivyovaa nguo za kifahari, au glavu, au buti, na (ikibidi) hawawezi kusafiri kwa meli isipokuwa wakiwa uchi: ndivyo pia roho haiwezi kuvuka mawimbi ya roho adui za uovu isipokuwa imevuliwa kila kitu cha kidunia. Kama vile mwanajeshi, anayeenda vitani kupambana na maadui wa mfalme, hawezi kuwashinda isipokuwa amevaa sehemu ya silaha zake kamili: vivyo hivyo haiwezekani kwa mtawa kupinga tamaa bila kuwa na sifa njema. Kama vile, katika mji uliozungukwa na ukuta, sehemu ndogo ya ukuta inapoharibiwa, maadui, wakitamani kuingia, huelekeza umakini wao wote kwenye sehemu hiyo iliyoharibiwa ili waingie kupitia hapo; na ingawa kuna walinzi malangoni, hawawezi kuwashinda maadui isipokuwa sehemu iliyoharibiwa ijengwe upya: ndivyo pia, mtawa anayejidhibiti, anaposhindwa na tamaa yoyote, hawezi kuwashinda maadui na kufikia kiwango cha ukamilifu.

19. Sio mimi anayesema haya, bali Maandiko Matakatifu nayo yanasema vivyo hivyo. Kwa hiyo imeandikwa katika Kitabu cha Mwanzo: *'Naye Mungu akamwambia Nuhu: "Nimekuona wewe* tu *kuwa mtu wa haki katika kizazi hiki,* na mkamilifu*"'* (Mwa. 7:1). Tena, akamwambia Abrahamu: *'Kuwa mkamilifu mbele yangu, nami nitaweka agano nawe… agano la milele'* (Mwa. 17:1, 7). Isaka, naye, alipombariki mwanawe Yakobo, akamwambia: *'Mungu wangu akukuze nguvu, upate kutimiza mapenzi yake yote'* (Mwa. 28:1 –). Tena, katika Kitabu cha Hesabu imeandikwa: *'Kila anayetoa nadhiri atajiepusha kunywa divai, siki ya divai, kinywaji kilevi, na chochote kinachotokana'* (na zabibu) *'hata kiini chake'* (Hes. 6:1–4). Na katika Kumbukumbu la Torati: *"Utakapoondoka kupigana vita na adui zako, jilinde na kila neno baya hata atakapotolewa adui wako mkononi mwako"* (Kum. 23:9 –). *"Kwa habari ya mataifa haya saba, usiacha hata mmoja wao aishi: ili wasikufundishe kuadhili Mimi"* (Kumb. la Torati 20:16, 18). Akifundisha sisi wanaosema, 'Utawaangamiza lini, wakiwa wengi namna hii?*'* tusikate tamaa, alisema: *'Hutaweza kuwaangamiza katika mwaka mmoja, ili nchi isije kuwa ukiwa na wanyama wa porini wakazidi kuwa wengi juu yako; bali kidogo kidogo, hata mtakapoongezeka na kuimarika... na Mungu atapanua mipaka yako'* (Kumb. la Torati 7:22). Mungu pia aliwaamuru mara nyingi, akisema: *'Jihadhari usifanye agano na Wakanaani, ambao ninakusudia kuangamiza mbele yako'* (– aya ya 2).

20. Zaidi ya hayo, Yoshua alipokwenda na kuizingira Yeriko na kuiharibu, Mungu akasema: *'Ilaani mji huu na kila kitu kilichomo ndani yake'* (Yoshua 6:16). Zaidi ya hayo, wakati Yoshua alipokuwa karibu kupigana na watu wa Gibeoni, Waisraeli walikimbia mbele yao, wasiweze kusimama mbele ya maadui wao, kwa sababu ya kitu kidogo kilichokuwa chini ya laana ambacho Akani alikuwa ameiba. Ndipo Yoshua akaanguka kifudifudi, akalia mbele za Mungu, akisema: *'Ee Bwana, uiondoe aibu ya Israeli mbele ya adui zake'* (Yoshua 7:8), na *'Nitende nini?'* Naye Malaika Mkuu wa nguvu za Bwana akamwambia: *"Kwa kuwa umefungwa na kiapo, Israeli, huwezi kusimama mbele ya maadui zako'"* (– 13). Naye (Yosua) hakutoka kupigana tena hadi alipomuua Akaar. Pia tunaona kwamba Mungu alimwondolea Daudi ufalme kwa sababu ya kiapo alichokuwa amekula kuhusu Waamaleki. Na zaidi ya hayo, kwa sababu Yonathani alichovya *'fimbo yake (katika seli ya asali) na kuitia kinywani mwake, Mungu hakusikia Israeli siku hiyo'* (1 Sam. 14:27, 37). Tena, Mhubiri, akitufundisha kwamba hata tamaa ndogo kabisa huharibu nguvu ya wema, anasema: *'Nzi wafu huharibu utamu wa mafuta'* (10:1). Ezekieli pia anasema: siku *'mtu mwema anapopinduka kutoka kwa* njia *yake ya wema na kutenda uovu, nitamleta ugonjwa juu yake, wala sitamkumbuka wema wake'* (Ezek. 18:24). Tena, Mtume anasema: *'Chachu kidogo huichachua donge lote'* (Gal. 5:9). Kuhusu Anania na Safira, mke wake, walipochukua baadhi ya mapato ya mauzo na kudanganya, mara moja walianguka miguuni mwa Mitume na wakafa, kwa kosa hili dogo. Tena, Yakobo anasema: *'Kwa maana yeye awaye yeyote aliyeshika sheria yote, lakini akakosa katika nukta moja, amekuwa na hatia ya yote'* (Yakobo 2:10).

21. Akitutia moyo kumgeukia Yeye, Mungu anasema kupitia Ezekieli: *'Siku ambayo mtu mwovu atageuka kutoka katika njia zake mbaya na atende yaliyo haki na yaliyo sawa, sitakumbuka uovu wake, bali ataishi'* (18:21); *'Kwa maana sipendi kifo cha mwovu, ila agebadili na akaishi; geukeni basi, mkaishi, ninyi nyote wa nyumba ya Israeli'* (33:11). Tena, Yeremia anasema: *'Nirudieni, enyi nyumba ya Israeli, nami nitawafariji, asema Bwana'* (Yer. 3: 12; 36:3). Na tena: *'Je, yeye aliyeanguka haainuki? Au yeye aliyegeuka hairudi? Basi kwa nini watu wangu hawa wa Yerusalemu wamegeuka kwa moyo mkaidi, na kuweka mawazo yao katika njia zao wenyewe, na wakakataa kurudi, asema Bwana'* (Yer. 8:4, 5)? *"Rudieni kwangu, nami nitawarudia"* (Mal. 3:7). Na Bwana Yesu akasema: *"Mkawasamehe watu dhambi zao, Baba yenu wa mbinguni atawasamehe ninyi. Lakini msiposamehe, Baba yenu naye hatawasamehe"* (Mathayo 6:14–15). Vivyo hivyo, Mtume anasema: *"Kama yeyote kati yenu akipotea katika dhambi yoyote, ninyi mlio wa kiroho mtarudishe mtu huyo kwa roho ya upole"* (Wagalatia 6:1). Tena, Yakobo anasema: *"Ndugu zangu, mtu yeyote kati yenu*

akipotea kutoka kwa njia ya kweli, na mtu mwingine akamrudisha, ajue ya kwamba yeye amemwokoa mtu mmoja kutoka kwa mauti na kufunika wingi wa dhambi" (Yakobo 5:19–20).

22. Ushuhuda huu wote kutoka Maandiko unatuhimiza tujichunguze ili kuona kama, tunapokuwa tukijitahidi (kufanya yaliyo mema), tunahifadhi chuki kwa jirani yetu, au kama tunamwonea kisasi, tukikataa kumwamsamehe (kwa jambo lolote), ili jambo hili lisiharibu kazi yetu. Katika hali kama hiyo, Bwana wetu Yesu Kristo hatatusaidia wakati adui zetu watakapokuja kututenda mabaya. Kwa maana Yeye mwenyewe aliwakemea vikali watu fulani wa aina hiyo, akisema: *'Ewe mtumwa mwovu! Nilikusamehe deni lote kwa sababu uliniomba. Je, wewe hakuonyesha huruma kwa mtumwa mwenzako? Na kwa hasira yake… akamkabidhi mnyanyasaji, mpaka alipoe deni lote. Ndivyo pia Baba yangu aliye mbinguni atakavyowatendea ninyi, kama kila mmoja wenu asimsamehe ndugu yake kutoka moyoni makosa yake'* (Mathayo 18:32–35). Jichunguze basi, ndugu, siku baada ya siku, ikiwa unataka kujua moyo wako mwenyewe—kilicho ndani yake mbele za Mungu—je, si hukumu (kwa ndugu yako), au chuki (kwake), au wivu, au dharau? Ikiwa sumu kama hiyo inachipuka moyoni mwako, kumbuka (basi) Neno la Bwana Yesu, alilolizungumza: *'Basi Baba yenu aliye mbinguni atawatendea ninyi vivyo hivyo, kama msimemsamehe ndugu yenu kutoka mioyoni mwao.'* Basi, yeyote anayetaka kuepuka kuanguka katika Gehena, na aondoe uovu wote moyoni mwake, ili hukumu hiyo ya kutisha isimwangukie. Hivyo basi, mdugu, umakini kwa moyo wako, na uwe mwangalifu na maadui zako, kwa maana wote ni wa hila katika uovu wao. Uhakikishe moyoni mwako ukweli wa kauli hii: kwamba haiwezekani kwa mtu kufanya wema huku akifanya uovu, lakini inawezekana kwa mtu kufanya uovu kwa kujifanya anafanya wema.

23. Basi, Mwokozi wetu alitufundisha kuwa waangalifu nao (maadui), akisema: *'Kwa maana lango ni jembamba, na njia ni nyembamba, inayopeleka uzimani; na ni wachache wanaoipata. Bali mlango ni mpana, na njia ni pana inayopeleka kwenye maangamizi, na ni wengi wanaoingia kupitia huo. 'Jihadharini,'* anasema, *'na manabii wa uongo, wanaowaje kwa nguo za kondoo, lakini kwa ndani wao ni mbwa mwitu wakali. 'Kwa matunda yao mtawatambua'* (Mathayo 7:14, 13, 15, 16). Basi, matunda yao haya ni yapi, kama si kila aina ya mambo yasiyo ya kawaida wanayotushambulia nayo, wakitafuta kuyapinda mioyo yetu kuyakubali? Lakini manabii wa uongo hawawezi kuwashawishi wale wanaompenda Mungu kwa mioyo yao yote wakubali chochote chao, kulingana na maneno ya Mtume: *'Nani atakayetutenga na upendo wa Mungu? Je! Ni dhiki, au taabu, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga? Kwa maana nimekuja kujua kwamba wala mauti wala uzima, wala malaika wala tawala, wala nguvu, wala yaliyo sasa wala yajayo, wala urefu wala upana, wala kiumbe kingine chochote kilichoumbwa, havitaweza kututenganisha na upendo wa Mungu.' Je*, unaona, ndugu yangu, jinsi walivyo wale wanaompenda Mungu kwa moyo wao wote, kwamba hakuna kitu cha kidunia kinachoweza kuwatenganisha na upendo Wake?

24. Basi, tahadharini, ili kitu chochote cha uharibifu kisikupotosheni kutoka kwa upendo wa Mungu—iwe ni dhahabu, au fedha, au makao, au utamu wa anasa, au chuki, au shutuma, au jeraha la moyo linalotokana na neno, au sumu nyingine yoyote inayomwagwa katika mioyo yetu na yule nyoka. Usitishike (unapotambua mambo kama hayo ndani yako), bali harakisha kuelekeza macho yako kwa nyoka wa shaba ambaye Musa alimtengeneza kwa amri ya Bwana. Aliweka juu ya nguzo, kileleni mwa mlima, ili yeyote aliyelumiwa na nyoka aweze kumtazama mara moja na apone. Bwana wetu Yesu Kristo alifananishwa na nyoka huyu wa shaba. (Nyoka) ni adui; kwa kumtii, Adamu akawa adui wa Mungu. Bwana wetu Yesu alikuwa mwanadamu mkamilifu, kwa kila hali—isipokuwa dhambi—kama Adamu, kwa ajili yetu; ilhali nyoka wa shaba, ingawa anafanana (kwa umbo) na yule aliyekuwa adui wa Mungu, hana mawazo mabaya, hana sumu, hana uovu; haitembea chini wala haungurumi, na hana pumzi ya adui. Bwana wetu Yesu alitimiza mfano huu, ili kuondoa sumu ambayo Adamu alikuwa ameionja kutoka kwa kinywa cha nyoka. Na asili ambayo ilikuwa imekuwa isiyo ya kawaida ilirejeshwa katika hali yake ya kawaida. Mungu alizungumza na Musa kwa namna ileile: *'Ni nini hicho mkononi mwako?' Naye akajibu: 'Mkuki.' Naye akamwambia: 'Uitupe chini ardhini.' Basi akaitupa chini ardhini, ikawa nyoka; naye Musa akakimbia mbali nayo. Bwana akamwambia Musa: 'Nyosha mkono wako uimshike kwa mkia wake.' Basi akanyoosha mkono wake, akaimshika kwa mkia wake, naye akawa fimbo mkononi mwake"* (Kutoka 4:2–4). Baada ya hili, Mungu alizungumza naye katika nyakati mbalimbali, akisema: 'Chukua fimbo (iliyokuwa imegeuka kuwa nyoka) na upige mto wa Misri kwa hiyo mbele ya Farao, na maji yake yatageuka kuwa damu'; kisha: 'Ipige Bahari ya Shamu nayo, nao wakauka'; na kisha: 'Chukua fimbo iliyo mkononi mwako, uliyopigia bahari, ukapige mwamba, na maji yatatoka' (Kutoka 7:19; 14:16; Hesabu 20:8).

25. Je, unaona jinsi, mtu anapofuata nyayo za Bwana wetu Yesu Kristo, akiwa hapo awali ni adui na nyoka, anageuzwa kuwa fimbo, na hakuna hata mmoja wa maadui zake anayeweza kumshinda? Hii ni fumbo kuu. Kwa nini, basi, ikiwa nyoka hutia sumu yake ndani yetu, tunaharakisha kumtazama Yeye aliyeinuliwa msalabani? Haya yote—mateso, msalaba, kifo—yalimfanyika kwa ajili yetu. Naye alivumilia yote bila kubadilika, bila kukasirishwa na wale waliomchukiza, bila kutoa neno kali, bali alibaki bila kutikisika, kama yule nyoka wa shaba wa E . Kwa hiyo, tukimzingatia na kufuata nyayo Zake, tutaepuka miba ya nyoka wa siri. Nguvu na msaada wake viko katika maneno yake: *'Kama vile Musa alivyoinua nyoka jangwani, ndivyo Mwana wa Mtu anavyopaswa kuinuliwa, ili kila amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele'* (Yohana 3:14–15). Hii ndiyo maana ya kumfuata – kuponywa kupitia Yeye. Basi, tunaponekaje? Ikiwa tunaamini kuwa Yeye ana uwezo (wa kufanya hivyo). Kwa maana, kwa wale walioumia porini, si nyoka wa shaba wenyewe aliyefika kuwaponya, bali yule aliyemumwa na nyoka, akimtazama kwa imani, ndiye aliyepona. Wengi walikufa huko kwa sababu ya nyoka kwa kutokumwamini Neno la Mungu, kama ilivyoandikwa: *'Tusimjaribu Kristo, kama wale walivyofanya, wakafa kwa nyoka'* (1 Kor. 10:9).

26. Je, unajua, ndugu, kwamba hata leo kuna nyoka katika nafsi, anayetamani kumjaribu Yesu? Na kumjaribu ni nini isipokuwa kuhoji amri zake na kutozitimiza, kama ilivyoandikwa: *'Na mmoja wao, mtaalamu wa sheria, akamuuliza, akimjaribu, akisema, "Mwalimu, amri gani kuu zaidi katika Sheria?" Yesu akajibu, 'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote, kama nafsi yako. Katika amri hizi mbili hutegemea torati yote na manabii wote'"* (Mathayo 22:35–40). Je, unaona kwamba wale wanaouliza maswali lakini hawatekelezi huitwa watiajaribu? Kwa sababu hawataki kuamini katika nyoka wa shaba, ambaye anaweza kuwaokoa kutoka kwa sumu ya nyoka asiyeonekana. Thibitisha moyo wako na usipoteze moyo, ukisema: 'Ninawezaje kutunza wema, mimi ni mtu mwenye dhambi?' Kwa maana mtu anapoacha dhambi zake na kumgeukia Mungu, toba humweka mpya, kama Mtume anavyosema: *'Kama vile tulivyovaa sura ya ule wa udongo, ndivyo tutakavyovaa sura ya ule wa mbinguni'* (1 Wakorintho 15:49). Je, unaona kwamba Mungu amewezesha mwanadamu kubadilishwa kupitia toba na kufanywa mpya kabisa kupitia hiyo?

27. Mtoto akiwa tumboni mwa mama yake, yeye humlinda kila wakati dhidi ya uovu wote. Anapolia, humpa titi lake na kumpapasa kwa upole shavuni, akimwonya ili apate maziwa yake kwa heshima na asiwe na ujasiri. Akilia kwa sababu ya hili, humhurumia, kama anavyomhurumia tunda la tumbo lake, humtuliza, humbusu na kumlea kwa upendo hadi atakaponyonya. Ukionyesha mtoto dhahabu, au fedha, au lulu, au hazina nyingine yoyote duniani, anaweza kuitazama, lakini akiwa mikononi mwa mama yake, anazidharau zote, ili aweze kufurahia titi lake. Baba yake hamkaribii kwa kosa la kutofanya kazi, au kwa kutokwenda vitani kupambana na maadui zake, kwa sababu bado ni mdogo mno na hawezi kufanya hivyo: ana miguu, lakini hawezi kusimama juu yake; ana mikono, lakini hawezi kushika silaha. Hivyo basi mama yake humvumilia kwa subira hadi anapokua kidogo kidogo. Anapokua kidogo na kuanza kupigana na mtu mwingine, na mtu huyo akimwangusha chini, baba yake hamkasirii kwa hili, akijua kwamba bado ni mtoto. Lakini anapokuwa mtu mzima, ndipo tabia yake halisi inadhihirika – iwapo ni adui kwa maadui wa baba yake. Ndipo baba yake anamkabidhi mambo yake, kwa kuwa yeye ni mwanawe. Lakini ikiwa, baada ya taabu zote ambazo wazazi wake wamepitia kumlea, yeye, akiwa amekua, anawaudhi, anaanza kuwachukia wazazi wake, anakataa kusikiliza hekima yao, na anafanya urafiki na maadui zao, basi wao, wakiwa wamemwondolea neema yao, wanamfukuza nyumbani kwao, (na kuazimia) kutompa urithi wake pia.

28. Na sisi, ndugu, tujitunze, tukilazimisha wenyewe kubaki chini ya uvuli wa toba; tutanywa maziwa kutoka kwenye matiti yake, ili yatutie nguvu. Tuchukie yote yanayoonekana, ili maziwa yake yawe matamu midomoni mwetu. Tubebe nira ya mafundisho yake, ili itutunze kwa bidii zaidi. Tukipigana na maadui zetu, nao wakatupuuza kama watoto wadogo, tualie mbele yake, ili amwombe Baba yetu atulipie kisasi kwa wale waliotutendea dhuluma. Tukate tamaa zote za mioyo yetu, na tufurahie kuwa wageni, ili itatuokoa, kama ilivyomwokoa Abrahamu. Tujiwasilishe mikononi mwake, kama Yakobo alivyofanya, ili tupokee baraka kutoka kwa Baba yetu. Tuchukie tamaa za mioyo yetu, kama Musa alivyozichukia, na, tukiwa tumehifadhiwa chini ya uvuli wake, tuwainuke dhidi ya wale waliotafuta kumuua (toba), kama mtu aliye huru kutoka kwa kila raha ya kimwili. Tusiidharau, ili isije ikatuchukia, kama Esau alivyofanya. Tuhifadhi usafi wake, ili utusimamishe katika nchi ya maadui zetu. Daima tuwe nacho kama kimbilio jema, kama vile Yesu, mwana wa Nuni, *'Mtumishi'*, anavyosema*: 'Yesu, mwana wa Nuni, kijana, hakuitoka hema'* (Kutoka 33:11). Tusiweke nafasi ya kukata tamaa mioyoni mwetu, ili isitufanye tusiwe na urithi katika Nchi ya Ahadi. Tupende unyenyekevu katika mambo yote, na tutamani kuingia katika nchi inayotiririka maziwa na asali, kama Kalebu.

Tusiitamani chochote cha uharibifu, tusije tukaharibiwa, kama Aroni. Tupende dhamiri yake (ya toba), ili itunyenyekee kila wakati na kutuokoa wakati wa majaribu, kama Rahabu. Tusiupende utamu wa vinywa katika kitoweo chochote, ili tusiharibiwe, kama ilivyowaharibu wana wa Eliya. Tujilinde dhidi ya udhalimu wote, kama Samweli, ambaye dhamiri yake haikuwa na doa, ili tusifanye uovu wowote kwa jirani yetu. Tusiupende wivu mbaya wa wengine, ili (toba) isitutupe kando, kama ilivyomfanya Sauli. Tusiupende kulipiza uovu kwa uovu kwa jirani yetu, ili (toba) ituhifadhi kutokana na uovu, kama ilivyomfanya Daudi. Tusiupende usifiaji wa nafsi na kiburi, ili tusitupwe mbali na uwepo wa Baba yetu, kama ilivyomfanyia Absalomu. Bali tuupende unyenyekevu na uaminifu, ili utufanye kuwa waadhibu dhidi ya maadui wote wa Baba yetu, kama ilivyomfanyia Suleimani. Tupende kuacha kabisa vitu vyote, tukidhibiti viungo vyetu kutokana na kila kazi iliyokufa, ili tupate moyo shujaa dhidi ya maadui zetu, kama Eliya Mtisbiti. Tusiwe wapenda raha au wenye tamaa, ili isije ikatuharibu kama ilivyomfanya Ahabu. Tujitahidi hadi kufa, tusipoteze urithi wake mtakatifu, kama Nahabu Mwisraeli. Tuwe watotii katika mambo yote kwa baba zetu katika Mungu, tukikata kila mapenzi yetu wenyewe, ili, kupitia utii kamili kwao, baraka zao zikae juu yetu, kama ilivyokuwa juu ya Elisha. Tusiwe wapenzi wa pesa au watu wanaopendeza wengine kwa udanganyifu, ili adhabu isitukute kama ilivyomkuta Gehazi. Tuwapende watu waaminifu (wanaume) katika mambo yote kuliko nafsi zetu, ili toba itubariki, kama ilivyombariki yule Mshunemi. Tusiwe wapenzi wenye shauku ya matendo ya aibu, ili yasitupoteze mbele zake, kama ilivyowafanya Ahija na Sedekia, ambao walichomwa kwa moto na Mfalme wa Babeli. Tuchukie dhambi, kwa ajili ya roho zetu, hata kufa, ili itusaidie katika saa yetu ya uhitaji, kama ilivyomsaidia Susanna. Tusiitamani sana vyakula vitamu mbalimbali, ili isitutupe, kama ilivyowatupa wale waliopokea chakula kutoka kwa meza ya Nebukadneza. Tupende mateso katika mambo yote, ili ipate furaha kutokana nasi, kama ilivyofurahi kwa wale waliokuwa na Azaria. Tusiwe na hila, kama Wababiloni waliokemea wale watiifu. Tufanye huduma zetu (za maombi) bila kujihusisha na uvivu wa mwili, kama Danieli, ambaye alipendelea kufa kuliko kuacha sala alizotoa kila siku. Kwa maana Mungu ana uwezo wa kuwalinda wale wanaompenda dhidi ya majaribu, na kuangamiza waovu. Hivyo basi, imani ya mtu mwema (Daniel) kwa Mungu iligeuza wanyama kuwa kondoo na kondoo dume. Heri uwe kwa Mungu wa toba, na heri mbele Zake yeye aliyempenda (toba) na kuinamisha shingo yake chini ya nira ya mapenzi Yake (toba), hadi apate kuzaliwa upya kutoka juu kwa mapenzi ya Mungu.

29. Basi, ndugu, mwanadamu anahitaji utambuzi mkuu, kukatwa kwa kila tamaa ya mwili, na uangalifu katika njia zake zote, ili asipotee wala asianguke mikononi mwa adui zake (wa toba). Hivyo basi, tabia ya kujiona mwenye haki humkaza moyo wake, hukumu ya wenye dhambi humfukuza, na aibu ya wavivu humkatilia mbali. Kumhusu imeandikwa katika Methali: *'Njia za nyumba yake ni nyembamba; lakini mkate wa wavivu hauli. Hufanyia mumewe mavazi ya kupendeza. Yeye ni kama mfanyabiashara anayesafiri kutoka mbali: hukusanya mali kwa ajili yake'* (Methali 31:27, 22, 14). Basi, tujitahidi kuelewa hili kutokana na maneno haya. Mfanyabiashara, anapopakia meli, huweka ndani yake si aina moja tu ya bidhaa, bali kila kitu ambacho, kama anavyojua, atapata faida. Anapoona mtu akipata hasara, haishindani naye, bali hushindana na wale walio tajirika na wanaoishi kwa amani majumbani mwao. Hujiepusha na kitu chochote kinacholeta hasara, na hupata chochote kinacholeta faida hadi anaponunua chake mwenyewe. Kanuni yake isiyobadilika ni hii: chochote kinachomletea faida, lazima arudi na kununua kitu kama hicho, na kuwauliza wale wasiomwonea wivu—wale walio tajirika na wanaoishi kwa amani majumbani mwao—aniuzi kwa bei gani, na kununua kwa bei gani. Ndivyo ilivyo roho inayotamani kukutana na Mungu bila kizuizi. Haikidishwi na biashara moja tu, bali hutafuta kila fursa yenye faida (kwa ajili ya wokovu); na ikisikia kuhusu fursa yoyote isiyo na faida, huikimbia, ili isipate hasara.

30. Basi, ndugu yangu, umejiita mfanyabiashara wa Yesu? Basi, jihadhari uwe mmoja. Biashara ya Mfalme imetengwa mbali na kitu chochote kinacholeta hasara. Hivi ndivyo vitu ambavyo havimfaa Yeye: utukufu wa kibinadamu, kiburi, kujiona mwenye haki, majivuno, maneno ya kuumiza, kujiruhusu, majigambo, na upendo wa burudani. Vitu hivi vyote havimfaa wafanyabiashara wa Yesu, na haiwezekani kuwafurahisha Yeye ikiwa wana vitu kama hivyo katika duka lao. Jichunguze, ndugu: kuna nini ndani yako? Acha akili yako ichunguze hisia zako: ni zipi kati ya hizi zinazobeba matunda kwa Mungu, na zipi zinavutiwa na dhambi? Je, macho yako hayavutiiwi na utamu wa raha? Je, ulimi wako hauvutiiwi na ukosefu wa adabu? Je, huoni moyo wako ukifurahia heshima ya kibinadamu? Je, masikio yako hayafurahii kusikia uvumi? Haya yote ni hatari kwa akili. Katika Kitabu cha Mambo ya Walawi imeandikwa: 'Ndivyo utakavyomwambia Aroni: *"Usilete juu ya madhabahu yangu mnyama wowote aliye safi aliye na kasoro; ili usikufa"* (Mambo ya Walawi 22:18, 20). Aroni ni ishara ya akili. Kwa kuwa adui (kawaida) huchanganya uovu wake na shughuli za haki, Mungu kwa

hiyo aliamuru kwamba zichunguzwe kabla ya kutolewa Kwake, ili mtu asife. Hata hivyo, kufa kunamaanisha kushuka kutoka katika tafakari na kuingia katika makubaliano na wale wanaotafuta kuchafua hisia za mtu.

31. Haya ndiyo maneno ya wale waliompenda Yesu na kuweka imani yao kwake! Na roho zao zikawa bibi harusi aliyepambwa kwa kila wema, akiwa na kioo chake kitakatifu, kulingana na maneno ya Mtume: *'Lakini sisi sote, kwa nyuso zisizofunikwa, tukitazama utukufu wa Bwana, tunageuzwa kuwa mfano uleule, kutoka utukufu hadi utukufu, kwa njia ya Roho wa Bwana'* (2 Kor. 3:18). Kwa maana *'sasa tunaona kwa kioo, kwa fumbo; wakati ule tutaona uso kwa uso'* (1 Kor. 13:12). Hivyo, wale ambao wamekuwa mabikira wake kwa njia ya utakatifu wanajitazama wenyewe, kama katika kioo, kuona kama kuna doa lolote usoni mwao, ili lisimkasirishie Mchumba wao. Maana Yeye anatafuta mabikira, roho safi, zisizo na doa, kama ilivyoandikwa kumhusu Rebeka, kwamba alikuwa na sura nzuri sana na hakuwahi kumjua mwanamume (Mwa. 24:16). Na Nabii anasema: *'Bikira wataletwa kwa Mfalme kwa kumsindikiza; wateule wake wataletwa kwako'* (Zab. 44:15). *'Wataletwa'* inaashiria utu wake mtakatifu, na *'wateule wake'* inaashiria uhusiano wao naye. Kwa maana kuzaliwa upya kwa ubatizo mtakatifu kumewapya kutoka kwa yote yaliyopita, na toba huwatakasa na kuwafanya mabikira watakatifu, ambao wamesahau yote yaliyopita na hawayakumbuki tena, kama Nabii alivyowaambia: *'Sikia, Ee binti, tazama; nyoosha sikio lako, wasahau watu wako na nyumba ya baba yako. Ndipo Mfalme atakapotamani uzuri wako'* (Zab. 44:11–12). Na majeshi yote ya mbinguni yataishangaa kwa sababu ya usafi ambao toba imemtakasa na kumfanya mwili mmoja na Bwana, nao watasema: *'Nani huyu anayepanda, akiwa mweupe na amepambwa na ndugu yake?'* (Wimbo Ulio Bora 8:5)?

32. Basi, tuitumie nguvu zetu zote, kwa machozi, kujitahidi kidogo kidogo hadi tuvuke matendo ya mtu wa zamani, na kujikinga dhidi ya kila tendo la uovu, hadi upendo Wake utufikie na, akiwa ametuondolea sura ya mtu wa udongo, aweke katika mioyo yetu sura Yake takatifu, ya mbinguni, ili tuweze kuwa stahiki Kwake, safi kutokana na kila uovu, kama Mtume alivyosema: *'Kama vile tulivyovaa sura ya ule wa duniani, ndivyo tutakavyovaa sura ya ule wa mbinguni'* (1 Kor. 15:49). Kwa kuwa Mtume alijua kwamba hakuna mwanadamu asiye na dhambi, tangu ukiukaji ulipotokea, na kwamba toba inaweza kumrudishia mwanadamu upya usio na dhambi; ndiyo maana alisema kwamba tunapaswa kuacha matendo ya yule aliyevunja Amri, na kutenda matendo—yaani, Amri takatifu za Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye alionyesha rehema na kubeba utumwa wa mwanadamu, ili kumwongoza katika paradiso iliyofichwa na kumpa sifa zake zote takatifu, akimruhusu kuonja kutoka kwa mti wa uzima, ambao ni usafi aliyozidhihirisha kwa Naye Mwenyewe, na akiwa amewapatilisha Kerubim kwa silaha zao zenye moto, ambazo zimewekwa kulinda njia ya mti wa uzima—ambayo ni maarifa ya maneno Yake matakatifu, zikiwalinda (waumini) wakati wote, na kuwalinda masikio yao dhidi ya kila neno la nyoka, akiwakumbusha utumwa mchungu waliouingia hapo awali, ili wasirudi tena, na kuwafundisha kutoa shukrani isiyokoma kwa Yeye aliyewafidia kwa damu Yake ya thamani. Aliifuta rekodi ya utumwa wao kwa msalaba (Wakolosai 2:14) na kuwafanya kuwa ndugu na marafiki (Yohana 15:14; 20:17), baada ya kumwaga Roho wake juu yao kwa neema na kutuliza mioyo yao, alisema: *'Ninaenda juu kwa Baba yangu na Baba wenu, na kwa Mungu wangu na Mungu wenu'* (Yohana 20:17). Zaidi ya hayo: *'Baba, natamani kwamba mahali nitakapokuwa mimi, wao pia wawe pamoja nami, kwa kuwa nimewapenda kama vile ulivyonipenda mimi'* (Yohana 17:24, 23). Alituonyesha pia kwamba hakusema haya kwa kila mtu, bali kwa wale ambao, wakiwa wameweka kando mapenzi yao wenyewe, walifuata mapenzi Yake matakatifu, na wakajitenga na kila tamaa ya ulimwengu huu. Kwa maana alisema: *'Nimewachagua kutoka ulimwenguni; kwa sababu hii ulimwengu unawachukia, kwa kuwa hawa wa ulimwengu'* (Yohana 15:19; 17:9, 14). Je, unaona kwamba ni wale waliotupa mambo ya kidunia ndio waliothibitishwa kuwa na haki ya kuwa mabibi harusi wa Bwana Yesu? Wanakaa katika umoja Naye, kama ilivyoandikwa na Mtume: *'Kwa sababu hii mtu ataacha baba yake na mama yake, naye atashikamana na mke wake, nao wawili watakuwa mwili mmoja. Hii ni fumbo kuu: lakini nasema kwa habari ya Kristo na Kanisa*' (Efe. 5:31, 32). Na tena akasema: *'ili nipate kuwa mrithi pamoja naye, na mshirika wa kazi, na mshiriki wa ahadi zake katika Kristo Yesu kwa njia ya Injili'* (Efe. 3:6). Je, unaona kwamba Roho wake Mtakatifu anakaa katika wale ambao wameonwa kuwa wastahiki kuwa mwili mmoja na Bwana? Na anawasaidia; anawatunza, kama Bwana alivyosema: *'Si ninyi mtakaozungumza, bali Roho wa Baba yenu anayezungumza ndani yenu'* (Mathayo 10:20). Vivyo hivyo, Mtume *anasema: 'Lakini Mungu ametuonyesha hizi mambo kwa njia ya Roho wake; maana Roho huchunguza yote, hata vilindi vya Mungu'* (1 Kor. 2:10). *'Lakini sisi*,*'* anaongeza, *'tuna nia ya Kristo'* (aya 16). Basi, inawezekanaje kwa nia ya Kristo kuwa na wazo lolote la dhambi?

33. Tafakari fumbo hili kwa makini, ndugu, kwa moyo wako: kwamba kila aina duniani huzaa aina yake, na si aina tofauti, iwe ni mifugo, mnyama mwitu, mnyama anayetambaa, au ndege. Kwa nini Mungu

aliwaleta wote kwa Adamu – ili kuona kama kulikuwa na kitu chochote kilichofanana naye? Na hakuna aliyepatikana, kwa sababu hawakuwa wa asili yake. Kisha Mungu, akichukua mmoja wa mbavu za Adamu, alimuumba kuwa mke wake, kama alivyomchukua kutoka kwa mwanamume. Fumbo hili kuu linapatikana pia kwa wale wanaokuwa mabibi harusi wa Kristo, kwa maana wao ni wa kiini chake hasa kupitia kuzaliwa upya, na wa mwili wake mtakatifu, kama vile Mtume anavyosema: *'Sisi sote ni mwili mmoja katika Kristo, na kila mmoja ni kiungo cha wenzake'* (Warumi 12:5). Na tena: *'Kwa maana sisi ni viungo vya mwili wake, vya nyama yake na vya mifupa yake'* (Efe. 5:30). Je, unaona anachotaka? Kwamba mwanadamu afanane naye kwa kila hali, kama vile Hawa alivyotoka kwa Adamu na kufanana naye kwa kila hali. Kwa nini, ikiwa tunamiliki kitu cha upumbavu wa wanyama, au tamaa ya wanyama pori, au mabadiliko ya mara kwa mara ya ndege, au sumu ya viumbe wanaotambaa, basi roho kama hizo haziwezi kuwa mabikira na mahari kwa Yeye, kwa sababu hazilingani na matendo Yake. Je, unaona, ndugu, jinsi Anavyotamani mwanadamu afanane Naye, akiwa huru kutokana na kila kitu kisicho cha asili, ili ahesabiwe kuwa mwafaka kuwa bibi harusi Wake? Nafsi hutambua mawazo yake kupitia matendo yake. Ikiwa inatenda kazi za Roho, basi (ni wazi kwamba) Roho Mtakatifu anaishi ndani yake, kwani kazi za Roho huzaliwa upya roho, na kuifanya isiyo na tamaa. Na haiwezekani kwa Roho Mtakatifu kutokaa katika roho kama hiyo, kama Bwana alivyosema: *'Mkinipenda, shikeni amri zangu. Na nitamuomba Baba, naye atawapa Mfariji mwingine—Roho wa kweli'* (Yohana 14:15–17). Na Mtume pia anasema: *'Au hamjajichunguza ninyi wenyewe kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu—isipokuwa tu kama mmekosa?'* (2 Wakorintho 13:5).

34. Je, unaona kwamba ikiwa mtu yeyote hana kazi za Yesu, hawana busara na si bibi arusi wake? Bikira wote waliandaa taa zao, lakini wale ambao hawakuwa na kazi waliachwa nje ya mlango. Wavu uliotupwa baharini ulikusanya samaki wa kila aina, lakini wale wazuri tu ndio waliokubaliwa kuingia katika ufalme. Magugu yalikua pamoja na ngano, lakini wakati wa mavuno ulipofika, yalifungwa katika vifundo na kutupwa motoni. Vichipukizi vyote vilibaki kwenye mzabibu, lakini vile ambavyo havikutoa tunda vilitupwa kwenye moto. Kondoo walichunga pamoja na mbuzi, lakini Aliwafikisha kondoo pekee pamoja Naye, huku mbuzi wakifukuzwa nje. Mpanzi alipanda mbegu zake zote kwa usawa, lakini alifurahi tu na zile zilizoota katika udongo mwema. Yule aliyetoa fedha (talanta, mnás) alitoa bila upendeleo, lakini yule tu aliyeizidisha mara mbili ndiye aliyemfurahisha. Wote walialikwa kwenye harusi, lakini yule asiyekuwa na mavazi ya harusi (mfalme) aliamuru atupwe gizani lililo nje. Maneno haya yanatuhusu sisi, kwa maana sote tunasema kwamba tunaamini, lakini wale wasio na matendo ya Uungu Wake, atawatupa nje, kama alivyosema: *'Maana wengi wanaitwa, lakini wachache huchaguliwa'* (Mathayo 22:14).

35. Tujichunguze, ndugu zangu, na kuzingatia matendo yetu kabla ya kumwona Bwana. Tusiangalie wale wanaotimiza tamaa za nyama za mioyo yao, tena tusipoteze utajiri mkuu tutakaoupata wakati wa uhitaji. Tujitahidi kuupata, na tuudharau ule tutakaouacha nyuma kama adui. Tufikirie wale waliotumia bidii yao yote katika kutafuta vitu vinavyopotea, walioviachana navyo na kuondoka, na kwa sababu hii wakarithi Gehena, kwa kuwa hawakutaka kufuata nyayo za Bwana, ili waonekane kuwa wamestahili kuwa bibi harusi wake. Basi, tujitahidi mbele za Mungu kwa machozi, kwa moyo wenye huzuni na kilio cha siri, ili tusije tukawaangukia katika aibu kama yao. Kwa maana, dhoruba inapokumba baharini, na meli nyingi zikipotea huku zingine zikisalia salama, hawasemi, 'Na sisi tutamezwa na vilindi, kama wao,' bali hujihimiza wenyewe wasikate tamaa na kumwomba Mungu awasaidie. Hakika, dhoruba kuu inavuma juu ya dunia. Basi, tujilazimishe kwa njia zote kufanya kazi kwa bidii, na kumlilia Bwana, tusipotee: kama vile, dhoruba inapoinuka baharini, nahodha wa meli daima hupata, miongoni mwa mabaharia na abiria, wale wanaomhimiza. (Tujue kwamba) mtu asipojiondoa kila kitu kinachopelekea maangamizi, hawezi kuokolewa kutoka kwa bahari hii yenye dhoruba. Wala Musa hakuweza kuimba wimbo kwa Bwana hadi alipovuka bahari na kuona kifo cha wale waliokuwa wakitaka kuwaweka watu wake Misri, ili waendelee kuwa watumwa huko. Na alipowavusha, walipokuwa huru kabisa, ndipo tu alipopaza sauti: *'Tumwimbie Yehova, maana ameshinda kwa utukufu; Amemwangusha farasi na mpanda wake katika bahari'* (Kutoka 15:1).

36. Basi, akili inapookoa vipawa vya roho kutoka kwa tamaa za mwili na kuvigeuza, nguzo ya tafakari itamtenganisha roho na tamaa za mwili. Kisha, ikiwa Mungu ataona ushupavu wa tamaa, zinapomshambulia roho, zikijaribu kuiweka hisia zake katika dhambi, wakati akili ikikaa bila kuchoka na Mungu kwa siri, Yeye humtuma msaada wake na kuziharibu zote kwa pamoja, kama ilivyoandikwa: *'Bwana akamwambia Musa: "Kwa nini unanilia? Waamuru Waisraeli wajitayarishe. Na wewe, chukua fimbo iliyo mkononi mwako uinyooshe juu ya maji ya bahari—nayo yakauka"'* (Kutoka 14:15–16). Mungu ni mwaminifu kumnyooshea Musa mkono wa msaada hata sasa, kuokoa Israeli kutoka mikononi mwa Wamisri—ambao matakwa yao

tuliyawatimiza hapo zamani—ili na sisi tuonekane kuwa na haki ya kumuimbia wimbo mpya, tukisema: *'Tumuimbie Bwana, maana amejitukuza kwa utukufu*'. Lakini tutasema vipi, *'kwa kuwa amebarikiwa kwa utukufu'*, ikiwa tunashikamana na maadui zetu na kugeukia Misri kwa hiari yetu, tukitamani chakula cha huko, na kumhimiza Haruni: *'Watengeneze miungu'* itakayoturudisha Misri (Kutoka 32:1)—na tukidharauliwa na woga wetu kiasi hicho hata tukadharau chakula cha kiroho. Hata hivyo, Mungu ana uwezo wa kutosha kumrudisha Musa kwetu kutoka mlimani ili kuangamiza ndama aliyechoma pembe, ambaye kwa yeye tumemkasirisha Mungu. Mungu, ambaye ametupatia toba, anaweza kuturudisha Kwake tena, na kumwezesha Musa kutuombea, akisema: *'Ukiwasamehe dhambi zao, wasamehe; lakin si ndivyo, niangue jina langu katika kitabu cha uhai'* (Kutoka 32:32), na kumvika Yesu nguvu, kwa wakati ufaao, ili kuangamiza mataifa saba ambao, kupitia ujanja wao wa wivu, wamejifanyia Nchi ya Ahadi mali yao – ili Israeli ipokee urithi wake, ikikaa ndani yake bila wivu milele na milele. Amina. Nguvu ni zake, msaada ni wake, ulinzi ni wake, hekima ni yake, na utetezi ni wake. Yuko ndani yetu, Ee Bwana Yesu Kristo, kwa utukufu na heshima ya Mungu Baba na Roho Mtakatifu, ' ' kabla ya enzi zote, sasa na milele na milele. Amina. Utakapomaliza kusoma haya, ndugu yangu, hakikisha unayatekeleza, ili Bwana akulinde katika saa ya majaribu. Amina.

26. Maneno yaliyopitishwa na Baba Petro, mwanafunzi wa Isaya

1. Baba yangu alisema: 'Uwe na ujasiri wa kurekebisha yale yanayohitaji kurekebishwa. Usafi huomba kwa Mungu. Hofu ya Mungu na kujidhibiti (katika mambo yote) huondoa dhambi. Mtu akihifadhi roho ya kisasi moyoni mwake, sala yake ni bure. Usitafute ushauri wala mwongozo (kuhusu mambo) ya enzi hii, wala usiupe wale wanaokuuliza. Weka masikio yako wazi daima kwa wale wanaozungumza ndani yako, na muombe Mungu akuwezeshe kupokea zawadi ya kujua ni maneno ya nani ya kuyazingatia. Tumia nguvu zako ili usiseme jambo moja kwa midomo yako huku ukiwa na jingine moyoni mwako.

2. Alisema tena kwamba kujinyenyekeza mbele za Mungu kwa ufahamu, na kutii amri kwa unyenyekevu, huleta upendo, na upendo huleta kutokuwa na tamaa.

3. Pia alisema kwamba yule anayezingatia ukimya lazima ajichunguze kila saa ili kuona kama amewapita wale waliokusudiwa kumweka akielea hewani, na kama ameachiwa huru nao huku bado akiwa hapa. Maadamu mtu bado yuko chini ya utumwa wao, bado hajaachiwa huru (nao). Ndiyo maana taabu iko mbele yake hadi neema iwe pamoja naye.

4. Alisema tena: 'Mtu anayehifadhi hukumu moyoni mwake yuko mbali na neema ya Mungu.' Nilipomuuliza kuhusu hili, alisema: 'Ikiwa unataka kumfuata Bwana wetu, Yesu Kristo, shikilia neno Lake; ukitaka kumwambika mtu wa zamani pamoja Naye, lazima ukatilie mbali wale wanaokupotosha kutoka kwa msalaba, jitayarishe kuvumilia aibu, utulize mioyo ya wale wanaokukasirisha, jinyenyekeze, tafute udhibiti juu ya tamaa zako, yanyameze midomo yako, na usimhukumu mtu yeyote moyoni mwako.

5. Alisema tena kwamba mtu aliye katika ukimya lazima awe na hofu ya kumkabili Mungu inayomwondolea pumzi; maadamu dhambi inavuta moyo wake kuelekea kwake, ndivyo hofu bado haijakamilika ndani yake, na rehema bado ni mbali naye.

6. Alisema tena: 'Inasikitisha kwamba tuna upungufu wa hisia midomoni mwetu, lakini uasi na uovu mioyoni mwetu.'

7. Pia alisema kwamba ikiwa mtu hatajitahidi, hata kufa, kufanya mwili wake kuwa kama ule uliotwaliwa na Yesu mpendwa, hatakutana Naye kwa furaha, wala bado hatoachiliwa kutoka kwa utumwa mchungu.

8. Na haya ndiyo aliyosema zaidi: 'Mwenye rehema! Mwenye rehema! Mwenye rehema! Nafsi imefikia hali gani! Ilitengenezwa katika usafi gani, na sasa inasimama chini ya nguvu gani, na imefungwa kwa upuuzi gani!'

9. Pia alisema: 'Wakati ukiwa katika mwili huu, nakusihi, usiruhusu moyo wako udhoofike; kwani kama vile mtu asivyoweza kutarajia tunda lolote kutoka kwa imani yake wakati bado inachipua shambani mwake—kwa sababu hajui litakachokuwa kabla halijahifadhiwa katika maghala yake—ndivyo mtu asivyoweza kuruhusu moyo wake udhoofike *"wakati pumzi bado ipo katika pua zake"* (Ayubu 27:3), na kama vile mtu asivyojua dhiki gani itamkuta hadi pumzi yake ya mwisho, ndivyo mtu asipaswe kuacha moyo wake ukose nguvu wakati bado ana pumzi, bali anapaswa daima kumuomba Mungu kwa ajili ya msaada na rehema Zake.

10. Nilimwuliza, nikisema: 'Baba, unyenyekevu ni nini, na nini kinachouibua?' Naye akaniambia: 'Utiifu, kujikatia tamaa ya nafsi kwa unyenyekevu bila ugumu, usafi, kuvumilia matusi, kuvumilia maneno ya jirani bila mzigo—hicho ndicho unyenyekevu.'

11. Aliendelea kusema: 'Heriye yule aliyepata mtu mpya kabla ya kukutana na Kristo.' Mtume pia alisema kwamba *'nyama na damu haziwezi kuurithi ufalme wa Mungu'* (1 Kor. 15:50), na akasema zaidi: *'Kwa kuwa kuna wivu na fitina miongoni mwenu, je, hamwenendi kama watu wa kimwili na kutenda mambo ya kimwili?'* (1 Kor. 3:3)?

12. Alisema tena: sababu ya sisi kupata dhiki kama hizi mikononi mwa maadui zetu ni kwa sababu hatujatambua dhambi zetu ipasavyo wala hatujapata huzuni yenye busara; maana kama huzuni ingefunuliwa ndani yetu, ingezionyesha dhambi zetu waziwazi mbele yetu. Basi, tutakapopewa neema ya kuona dhambi zetu kwa kweli, tutaona aibu hata kuwatazama wale wanaosimama mbele yetu, au hata wanawake wasiopata haya, kwa maana wao wana heshima zaidi kuliko sisi; kwa sababu hufanya dhambi zao kwa ujasiri huo kwa vile hawamjui Mungu, ilhali mioyo yetu imejaa dhambi, ingawa sisi ni waumini.

13. Akasema tena: Kuvumilia lawama na kumtii jirani yako kwa ajili ya Mungu, ili usimruhusu adui aingie, humwonyesha mtu mwenye matendo; maana ikiwa yeyote ana akili timamu na kusimama kwa busara miguuni mwa Bwana Yesu, atajitahidi kukata tamaa zake mwenyewe— —ili asitengwe na Bwana wake mpendwa. Lakini yeye anayeshikilia nia yake katika mambo yote hana amani hata na waumini, kwa sababu woga, hasira na chuki dhidi ya ndugu yake huambatana na moyo wake kila mahali. Yeye anayesema, 'Hakuna kitakachonitokea nikizungumza au nikisikiliza,' ni kama kipofu ambaye, awe anaingizwa au anatoka, haoni nuru. Elewa hili kutokana na kinachomtokea jua: hata wingu dogo linalopita linaweza kuficha mwangaza na joto lake. Lakini hili halionekani kwa kila mtu, bali kwa wale tu walio na maarifa.

14. Alisema tena: 'Mtu ambaye daima anatazama dhambi zake hana ulimi wa kumzungumza mtu mwingine.'

15. Akasema tena: 'Chukia kila kitu duniani, na starehe za mwili, maana vinakufanya kuwa adui wa Mungu. Kama vile mtu aliye na adui anavyompigana naye vita, ndivyo na sisi tunapaswa kupigana vita na miili yetu, ili kutoi mapumziko yoyote.'

16. Alisema tena: 'Mtu anayemwabudu Mungu anayempenda lazima azingatie kila wazo lake, na ayachunguze na afikirie kama yanatokana na mwili wake au la. Kwa maana kadiri tamaa zisizo za kawaida zinavyokuwa na nguvu juu ya kiungo chake chochote, ndivyo bado hajachukuliwa kuwa mtakatifu.'

17. Nilimwuliza: 'Maana ya maneno ya sala ya Injili: *"Jina lako litukuzwe" ni* nini?' Naye akasema: 'Hii inawahusu waliokamilika, kwa maana haiwezekani kwa jina la Mungu kutukuzwa ndani yetu, sisi tunaotawaliwa na tamaa.'

18. Akasema tena: 'Mababa zetu wa kale walifundisha kwamba kujitenga (kutoka duniani) ni kukimbia mwili (kuacha mwili) na kutafakari juu ya kifo.'

19. Alizungumza tena kuhusu amani na jirani yake, akisema kwamba mahali ambapo hakuna amani, Mungu haishi. Yeye anayetambua dhambi zake pia hutambua amani. Kwa maana si dhambi ndizo zisizotoa nafasi kwa Mungu kuishi, bali ni unyenyekevu. Daudi, anasema, alipofanya dhambi na mke wa Urias, hakupata chochote cha kumtolea Mungu kama dhabihu kwa dhambi zake isipokuwa maneno yafuatayo: *'Roho iliyovunjika ni dhabihu kwa Mungu; moyo uliovunjika na kusagika, Ee Mungu, hutadharau'* (Zab. 50:19).

20. Alisema tena kwamba woga na kumhukumu wengine huijaza akili uasi na kuizuia kuona nuru ya Mungu.

21. Alisema tena: 'Jitahidi kwa nguvu zako zote kuepuka tamaa tatu zifuatazo zinazoharibu roho: tamaa, tamaa ya cheo na upendo wa starehe; maana zinaposhinda roho, huizuia isistawi.'

22. Alisema tena: 'Ikiwa, ukiwa umeketi katika seli yako, wazo litakujia la kumhukumu jirani yako, basi mchague kwa kupima dhambi zako mwenyewe, ukihitimisha kwamba dhambi zako ni kubwa kuliko za jirani yako. Vilevile, ikikujia kwamba unafanya matendo ya haki, usidhani kwamba yanamfurahisha Mungu.' Kila sehemu yenye afya ya mwili huutunza na kuutunza sehemu mgonjwa, ukisema, 'Nina jambo la pamoja nalo,' na kuuhurumia hadi upone. Mtu mwenye moyo mgumu husema moyoni mwake: 'Sijawahi kuona dhambi', ilhali yeye aliyepata unyenyekevu hubeba lawama ya jirani yake, akisema: 'Mimi ndiye nimekosea'. Yule anayedharau unyenyekevu anashikilia moyoni mwake kwamba yeye ni mwenye hekima na hajawahi kumdhuru mtu yeyote, ilhali yeye amwogopaye Mungu anajali fadhila, ili hata moja kati ya hizo isipotee.

23. Akasema tena: 'Ikiwa, ukiwa umeketi katika seli yako, unafanya ibada (*leitorgian*) kwa Mungu ukiwa umeketi katika seli yako, na moyo wako unavutwa na chochote kisicho cha Mungu, lakini unafikiri

kwamba hii si dhambi—kwamba hizi ni mawazo tu na si dhambi—basi (jua kwamba) ibada unayoifanya kwa ukimya si ya kweli. Ukisemaga, 'Mungu anakubali ibada ya moyo niliyoitenda kwa kimya', basi (lazima ukubali kwamba) hata wakati moyo wako umeungana na uovu kwa kimya, kimya hicho kinahesabiwa kama dhambi mbele za Mungu.

24. Nilimwuliza, naye akaniambia kwamba mtu asiyepata msaada nyakati za vita au amani hawezi kuamini.

25. Alizungumza tena kuhusu kufundisha, akisema kwamba hofu ni ya asili katika jambo hili, ili mtu asije akatenda dhambi dhidi ya yale anayoyafundisha: maana mara tu mtu anapotenda dhambi, hawezi kufundisha.

26. Alizungumza tena kuhusu Ekaristi Takatifu: 'Ole wangu! Lo! Kwani nikijichanganya na maadui wa Mungu, ni ushirika gani nao ninaweza kuwa nao? Basi, kwa kushiriki, mimi hujiletea hukumu na hukumu ya hatia. Kwani hili ndilo neno tunalosema: 'mtakatifu kwa mtakatifu', yaani, mtakatifu (anapaswa kupokea) fumbo hili takatifu. Lakini ikiwa mimi ni mtakatifu, basi ni nani hawa wanaotenda ndani yangu?

27. Nilimwuliza, nikisema: 'Ni nini hofu ya Mungu?' Akaniambia kwamba mtu anayevutiwa na chochote ambacho si cha Mungu hana hofu ya Mungu.

28. Nilimwuliza tena: 'Nani ni mtumishi wa Mungu?' Akaniambia kwamba maadamu mtu yuko chini ya utawala wa tamaa zake, hawezi kuitwa mtumishi wa Mungu; bali ni mtumishi wa kile kinacho mtawala.

29. Nikasema tena: 'Ole wangu! Ole wangu! Kwa maana sijajitahidi kujitakasa, ili nipokee neema. Ole wangu! Ole wangu! Kwa maana sijajitahidi kushinda adui zangu vitani, ili nitawale pamoja na Kristo; kwani mtu aliye mtumwa wa wengine anawezaje kumkaribia Mfalme wake? Ole wangu!' Lo! mimi, kwa kuwa jina lako, Ee Bwana, linakaa juu yangu, ilhali ninahudumia maadui zako. Lo! mimi! Lo! mimi! kwa kuwa ninashiriki chakula ambacho Mungu wangu anachukia, na kwa sababu hii haniponi.

30. Nilimtembelea alipokuwa mgonjwa na nikamkuta akiteseka sana. Akiona huzuni moyoni mwangu kwa sababu ya mateso yake, akaniambia: 'Ni kwa kupitia magonjwa kama haya tu ndipo naweza kukumbuka kwa shida lile saa chungu; lakini afya ya mwili haina faida (kwa shughuli kama hizo).' Hutafuta afya imara ili kupigana vita dhidi ya Mungu, lakini mti unaopewa maji kila siku haukauki, wala hauacha kuzaa matunda (ya aina yake).

31. Akasema tena: 'Mwanadamu anahitaji moyo shujaa na mtukufu ili aweze kutunza amri za Mungu.'

32. Akasema tena: 'Lo! Lo! Kwani nina washtaki mbele yangu, wengine ninaowajua na wengine nisiyowajua, na siwezi kuwakana. Lo! Lo! Kwani nina washtaki, na nitawezaje kukutana na Bwana wangu na watakatifu wake, wakati maadui zangu hawajaniacha sehemu yoyote ya mwili wangu imara mbele ya uso wake?!'

33. Nilimwuliza: 'Afanye nini yule anayeishi kwa utulivu?' Akaniambia: 'Yule anayeishi kwa utulivu anahitaji sifa tatu zifuatazo: hofu isiyokoma, maombi ya daima, na uangalizi usiokatiza wa moyo wake.'

34. Aliendelea kusema kwamba mtu wa ukimya lazima ajilinde asisikie hata neno moja lisilo na manufaa kwake, kwani hili huharibu kazi yake.

35. Alizungumza tena kuhusu Baba Serapioni, akisimulia kwamba wakati mzee mmoja alimwuliza, 'Kwa upendo, niambie, unajiona vipi?', alijibu, 'Mimi ni kama yule anayesimama juu ya mnara na kutazama nje, akiwapunga mikono wale wanaopita, ili wasimsogele.' Na wazee waliomuuliza wakamwambia: 'Mimi, kwa upande wangu, najiona kana kwamba nimejengea uzio, na kuufunga kwa kufuli za chuma, ili mtu anapogonga, sijui ni nani yuko huko, wala ametoka wapi, wala anataka nini, wala ni mtu wa aina gani, na siwafungulii mlango hadi waondoke.'

36. Akasema tena: 'Yeye amtakayemtafuta Bwana kwa moyo uliovunjika, Yeye humsikia, akiliaomba hili kwa ufahamu, na kumtafuta kwa bidii kwa moyo uliovunjika, na asiyefungwa na jambo lolote la kidunia, bali anayejali roho yake kwa hofu, ili aweze kuwasilisha bila lawama mbele ya kiti cha hukumu cha Mungu kwa nguvu zake mwenyewe.'

27. Kuhusu 'Jali nafsi yako' (Kumb. la Torati 15:9)

1. Jihadhari nanyi kwa makini, mkithubutu na kuamini kwamba Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye ni Mungu, na mwenye utukufu na ukuu usioelezeka, amekuwa mfano kwetu, *'ili tufuate nyayo zake'* (1 Petro 2:21), na kwa ajili yetu alijinyenyekeza kwa unyenyekevu mkuu na wa ajabu zaidi, akichukua sura ya mtumwa, akawa maskini, akichukulia aibu kuwa jambo la kawaida, akivumilia matusi mengi na ya aibu, na kama ilivyoandikwa, *'Kama kondoo aliyepelekwa kuchinjwa, na kama mwana-kondoo mbele ya mkata nywele*

zake ananyamaza, hivyo Yeye hakufungua kinywa Chake. Katika unyenyekevu hukumu yake iliondolewa' (Isaya 53:7–8), – na (hatimaye) aliteswa kifo chenye dharau kuu kwa ajili yetu: ili sisi pia, kwa kufuata amri Yake na kwa sababu ya dhambi zetu wenyewe, tuvumilie kwa hiari, iwapo mtu yeyote, kwa haki au kinyume na haki, atatukashifu au kututuhumu, na – si lazima kusema – hata kama watatuendesha hadi kifo, tuendeshwe kama kondoo kwenda kuchinjwa, na tuwe, kama ng'ombe wasio na akili, bila kupinga kabisa, bali, ikiwezekana, tukisali, au angalau tukinyamaza, kwa unyenyekevu mkuu.

2. Mwangalie sana nafsi yako, ukiamini kwamba ni faida na wokovu mkubwa kwa roho kuvumilia matukano na dharau kwa ajili ya Mungu, na kuvibeba kwa hiari na utulivu, ukitafakari kwamba, kwa ajili ya dhambi zangu, ninastahili kuteseka zaidi, na kwamba kwa kila namna ninahesabiwa kuwa mwafaa kuteseka na kubeba kitu kwa ajili ya Bwana, ili kwamba, labda, kupitia mateso na dharau nyingi, niweze, hata kama ni kwa njia ndogo tu, kuwa mfuasi wa mateso ya Mungu wangu. Na kila unapowakumbuka wale waliokudharau, waombe kwa dhati na kwa moyo wote, kama vile wale waliokupa baraka kubwa, bila kulalamika juu yao kwa njia yoyote.

3. Jitahidi sana kuona kujiona mtu muhimu na upendo wa utukufu – tamaa ya utukufu, au heshima, au sifa za kibinadamu – kama kifo kikubwa, kama maangamizi ya roho yako na mateso ya milele; na kuvidharau na kuvichukia kabisa, pamoja na wazo kwamba wewe ni kitu, au kwamba umefanikiwa katika wema fulani, au kwamba wewe ni bora kuliko mtu mwingine yeyote; na katakata tamaa zote za aibu na raha za kimwili, hata zikiwa ndogo kiasi gani; vilevile, usijiruhusu kuchangamana na mtu yeyote bila sababu, wala kugusa mwili wa mtu mwingine, wala kula hata kidogo kwa wakati usiofaa; ili, kwa kujidhibiti kwa njia hii na kujilinda katika mambo madogo, usishuke katika dhambi kubwa, na, kwa kudharau mambo madogo, usianze kuhatia hatia katika mambo makubwa zaidi.

4. Jitahidi sana kujiona, kwa dhati na kwa kweli, kama Mkristo mnyonge na mwenye dhambi kuliko wote, na daima iwe na roho yako ikilia, ikidhilika na kuugua; na, kama asiyefaa na mjinga, daima uwe kimya, na kwa hakika usizungumze kabisa isipokuwa ni lazima kabisa.

5. Jihadhari daima ukumbuke na uweke machoni mwako moto wa milele na mateso ya milele, na wale waliotwa hukumu kwake, na ujione kuwa ni mmoja wa wale walioko huko kuliko walio hai.

6. Jitunze sana, ukijua kwamba Bwana wetu alikufa na kufufuka tena kwa ajili yetu, ili usiendelee kuishi kwa ajili yako mwenyewe, bali kwa ajili ya Bwana, *ambaye 'alikufa na kufufuka tena'* kwa ajili yetu (2 Kor. 5:15), ukichukua ujasiri na kuamini kwamba daima uko katika uwepo wake, na kwamba anaona moyo wako.

7. Jihadhari sana ili uwe tayari daima kutii mapenzi ya Mungu, iwe ni hadi kifo, au hadi uzima, au hadi dhiki yoyote, kwa moyo wako wote na kwa imani; na daima tarajia majaribu makuu na ya kutisha yatakayokupata, dhiki, mateso, na kifo chenye uchungu zaidi.

8. Jihadhari sana, kama mtu anayesimama mbele za Mungu, usifanye chochote kinyume na mapenzi Yake, hata jambo dogo kabisa. Chochote unachotaka kufanya—iwe ni kuongea, au kutenda, au kumtembelea mtu, au kula, au kunywa, au kulala, au kitu kingine chochote unachotaka kufanya—kwanza hakikisha kama kiko sawia na mapenzi ya Mungu, na ukiri sababu ya kwanini unakitaka; na kisha kifanye kama inavyofaa mbele za Mungu. Kwa njia hii, katika matendo na maneno yako yote, jitambulishe kwa Mungu, ili upate kumzoea zaidi na kuwa na ujasiri zaidi mbele zake.

9. Kuwa mwangalifu sana kwamba, mtu akikukosea kwa njia yoyote na ukahisi huzuni au hasira, uwe kimya na usiseme chochote isipokuwa kile kinachofaa hadi kwanza utulize moyo wako kupitia maombi; ndipo tu ndipo unapaswa kumwongea ndugu yako. Ikiwa unahitaji kumkemea ndugu, na ukajikuta katika hali ya hasira na msisimko, basi kwa vyovyote vile usimwambie chochote, ili usikasirike zaidi. Lakini unapoyaona kwamba wewe na yeye mko katika hali nzuri ya akili na mko wanyenyekevu, basi zungumza naye, si kama mtu anayekemea, bali kama mtu anayeakikumbusha, kwa unyenyekevu wote.

10. Jitayarishe kwa makini kutarajia kila siku majaribu yatakayokupata, iwe ni hadi kufa, au hadi huzuni kuu na majanga, na (yatakapokuja) vumilia kwa hiari na bila kuchanganyikiwa, ukikumbuka kwamba *'ni lazima kupitia taabu nyingi tuingie katika ufalme wa Mungu'* (Matendo 14:22).

11. Jihadhari sana, katika kila kitu kilicho mbele yako—iwe kwa neno, tendo au wazo—kutotafuta mapenzi yako wala amani yako, bali kutambua mapenzi ya Mungu kwa makini, na kuitimiza kikamilifu; na hata kama inaonekana vigumu, kuvumilia na kuifanya kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, ukiamini kwa moyo wako wote kwamba ni ya manufaa kwako, zaidi ya hekima yote ya kibinadamu: kwa maana amri Yake ni uzima wa milele, na *'wale wanaomtafuta Bwana hawataukosa wema wowote'* (Zab. 33:11).

12. Kumbuka kila wakati, kana kwamba uko daima mbele za Mungu, kutotarajia chochote kutoka kwa mtu yeyote, bali kutegemea kila kitu kutoka Kwake peke Yake, kwa imani. Na chochote unachohitaji, muombe Mungu upate kile unachohitaji kulingana na mapenzi Yake. Mshukuru Mungu daima kwa yote uliyonayo, kama alivyokupatia yote. Ukipoteza chochote, usiweke tumaini lako kwa mwanadamu yeyote; wala usihuzunike au kulalamika dhidi ya yeyote, bali kibebe kwa furaha na bila msongo, ukijiambia: 'Nastahili huzuni kubwa zaidi kwa dhambi zangu; lakini, Mungu akitaka kunirehemu, anaweza.' Ukipokea mtazamo huu, Atatimiza mahitaji yako yote.

13. Jitunze sana: usikubali kupokea chochote isipokuwa uwe na hakika kwamba Mungu anakutumia kama zawadi kwa ajili ya kazi zako za haki; na kisha ukikubali kwa amani yote. Lakini ukiiona inatokana na dhuluma, au mzozo, au udanganyifu na unafiki, ikatae na uiache mbali, ukikumbuka kwamba *'heri kipimo kidogo na hofu ya Bwana kuliko hazina nyingi bila hofu'* (Methali 15:16).

14. Jitunze sana, na jilazimishe kunyamaza, ili Mungu akupe nguvu ya kupambana na kujitahidi. Hata hivyo, ikiwa mtu yeyote anahitaji kuzungumza nawe, na wewe kwanza ukagundua mwenyewe kwamba haja hii imebarikiwa, na kwamba katika hali hii ni afadhali, kwa mujibu wa Mungu, kuzungumza kuliko kunyamaza: basi hatimaye fungua kinywa chako kwa hofu ya Mungu na kutetemeka, ukishusha uso wako na maneno yako ya heshima na yaliyoafaa. Unapozungumza na mtu yeyote, zungumza kwa kiasi kwa ajili ya upendo, na ukanyamaze haraka iwezekanavyo. Ukiulizwa kuhusu jambo lolote, sema tu kile kilicho cha lazima, na usizidishe.

15. Jihadhari sana kujiepusha si tu na uzinzi, bali pia na tamaa ya macho, masikio, ulimi na mguso; macho yako daima yawe yamekazwa tu kwako na kazi yako, na usiyageukie mtu mwingine, isipokuwa uone kwamba kuna haja iliyobarikiwa ya kufanya hivyo. Kuhusu mwanamke, au mwanaume mwenye mvuto, usimtazame kabisa isipokuwa ni lazima. Usiruhusu masikio yako yasikie chochote dhidi ya yeyote, wala maneno ya upuuzi. Acha midomo yako iwe kimya, na usizungumze kabisa isipokuwa ni lazima.

16. Ukisoma haya, mpendwa wangu, jitahidi sana kuhakikisha unayatekeleza, ili Mungu akulinde katika saa ya majaribu. Amina.

28. Kuhusu Matawi ya Uovu

1. Inahitajika kuzungumzia matawi ya uovu, ili mtu aweze kujua ni nini tamaa, na nini kinachomtenganisha na Mungu, na aweze kuomba neema Yake kuhusu kila moja yao—ili msaada Wake uwe naye na aweze kumpa nguvu (za kupambana navyo), hadi aweze kuziondoa kabisa. Kwa maana ni majeraha katika nafsi na huitenga na Mungu.

2. Heri yake yeye aliyeviondoa, kwani atakuwa kondoo mwenye busara, anayefaa kwa madhabahu ya Mungu, na atasikia sauti ya furaha ya Bwana: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mambo mengi: ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21). Lakini wale wanaotaka kufuata tamaa za mwili, na wasiotaka kujiponya kwa dawa takatifu ya toba ili watakasike, watakapofika saa ya uhitaji, watapatikana wakiwa uchi, bila vazi la wema, na watatupwa gizani iliyo kikuu, ambako shetani hukaa, wakiwa wamevalia mavazi ya tamaa, ambazo ni: uzinzi, tamaa, tamaa ya mali, uvumi, hasira, wivu, kiburi, majivuno. Hizi ndizo matawi hasa (ya uovu), na kuna mengi kama hayo, kama vile: ukosefu wa kiasi, kujipamba kwa kupita kiasi, mambo yasiyo na maana, uvivu, maneno ya mzaha, kutazama kwa ukosefu wa haya, tamaa ya kupanua, ukosefu wa dhamiri, kupuuza hukumu ya Mungu, wivu kwa jirani yako, kumdanganya ndugu yako kwa uwongo, tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, ushuhuda wa uongo, maarifa ya uongo, tamaa ya kufundisha, upendo wa desturi za dunia, woga, ukosefu wa subira, chuki kwa jirani yako, kushindwa kujikemea (kutojitambua na kuridhika na hali ilivyo), upendo wa utukufu wa kibinadamu badala ya utukufu wa Mungu, kuonyesha matendo ya mtu ili kutukuzwa na watu, upendo wa chakula kitamu, kujirejesha kwa tamaa za mwili moyoni, kuona kujidharau (au kujinyenyekeza) kama kishawishi, kujigamba kwa maarifa ya mtu, ugomvi, kusisitiza mapenzi ya mtu mwenyewe, kujiona mwenye busara na hekima, kumwona ndugu yake kama mjinga, na kumdhalilisha.

3. Haya yote hutokea ndani ya nafsi maskini hadi inapotengwa na Mungu. Hizi ndizo mizigo mizito ambayo Adamu alijichukulia alipokula kutoka kwa mti huo. Ni kuhusu hizi ndipo inaposemwa: *'Alibeba udhaifu wetu na kuponya magonjwa yetu'* (taz. Isa. 53:4...). Ndiyo hawa Bwana wetu Yesu Kristo aliowaua msalabani. Wao ndio mikebe ya mvinyo ya zamani ambayo mvinyo mpya haupakiwi. Wao ndio nguo za mazishi ambazo Lazaro alifungwa nazo. Ni mashetani wale ambao Kristo aliwatuma kwenye kundi la nguruwe. Huyu ndiye mtu wa zamani, ambaye Mtume alituamuru tuvue. Hivi ndivyo alivyosema: *'Nyama na*

damu haziwezi kurithi ufalme wa Mungu' (1 Kor. 15:50). Hivi ndivyo anavyosema: 'Kwa maana mkiishi kwa mwili, mtafa' (Warumi 8:13). Haya ndiyo magugu yaliyochipuka kutoka kwenye udongo wa Adamu alipofukuzwa kutoka Paradiso.

4. Nguo ya Kristo, hata hivyo, ni nyepesi: usafi usio na hasira, wema, upole, furaha ya roho, udhibiti wa tamaa, upendo kwa wote, fikra takatifu, imani isiyoyumba, uvumilivu katika dhiki, kujiona kama mgeni duniani, na tamaa ya kuondoka mwilini na kukutana na Kristo. Hizi ndizo mizigo mepesi ambayo Kristo ametuamuru tuibebe. Hii ndiyo njia ambayo watakatifu walifanya kazi nyingi hadi wakaikamilisha. Hiki ndicho ambacho hakuna mtu anayeweza kukifikia isipokuwa atupeuke mtu wa zamani, ajikomboe kwake, na apate upendo; na upendo utamfanya asiwe na wasiwasi kuhusu mambo yote. Lakini upendo huu hauwezi kuwashwa ndani yetu wakati tunapenda chochote cha ulimwengu huu, kama ilivyoandikwa: *'Huwezi kushiriki meza ya Bwana na meza ya mashetani'* (1 Kor. 10:21). Na Isaya anasema: *'Nani atakayekuambia kwamba moto unawaka; nani atakayekuambia mahali pa milele; (isipokuwa) yeye atendaye haki, anena njia ya kweli, anachukia uovu na dhuluma, na kusitaweka mikono yake ili wasipokee hongo; yeye azibaye masikio yake asisikie hukumu ya kumwaga damu; yeye azibaye macho yake asione dhuluma—yeye atakaa katika kilele cha pango la mwamba imara: 'Mikate yake itakuwa salama, na maji yake yatakuwa hakika'* (Isaya 33:14–16).

5. Je, unaona heshima gani Mungu huwapa wale wanaojitahidi katika kipindi hiki kifupi na wameweka kando mzigo wa dunia kwa kuvumilia huzuni zao? Je, unaona jinsi msaada wa Mungu unavyowafikia wale ambao wamezikata tamaa zao wenyewe na kufuta tamaa zote ndani yao, kwa sababu wamefuata mapenzi ya Mungu? Basi wale w , wanaoshikilia tamaa zao wenyewe na kutamani kuzitimiza, ingawa *'walianza katika Roho'*, lakini, kwa kuwa hawawezi kusimama imara dhidi ya maadui zao kwa sababu ya tamaa yao ya kutimiza mapenzi yao wenyewe, *'hukamilisha katika mwili'* (Gal. 3:3), na kufanya kazi yao kuwa bure na isiyo na tija. Kwa sababu hii, Nabii Yeremia anawakemea, akisema: *'Alaaniwe yeye afanyaye kazi ya Bwana kwa uvivu'* (Yer. 48:10).

6. Je, unaona kwamba ikiwa kuna wale ambao, wakitamani kumtumikia Mungu, wanajitahidi kwa ajili ya tamaa zao, Mungu haishi nao, bali, akiwaacha kwa njia zao wenyewe, huwakabidhi mikononi mwa wale wanaowachukia? Na badala ya heshima wanayoitafuta kutoka kwa watu, wanapokea shutuma, kwa sababu hawakuwasimama dhidi ya maadui zao hadi Mungu alipowasaidia na kuwadhalilisha (maadui hao). Hivyo basi, bila bidii, jasho na mateso, mtu hasikiki na Mungu, kulingana na Maandiko yote.

7. Basi, tuombe rehema za Mungu kwa moyo wetu wote, kwa machozi na huzuni, tukijinyenyekeza kwa kila mtu kwa ajili ya Bwana, tukijinyenyekeza mbele ya ndugu zetu kama wale wenye hekima kuliko sisi, tukimlipa mtu yeyote uovu kwa uovu, na kutokuwa na mawazo mabaya mioyoni mwetu dhidi ya mtu yeyote, bali tukikaa katika umoja wa moyo, tusizungumze chochote kuhusu mahitaji ya kimwili ya ulimwengu huu, wala kuhusu jambo lolote: 'hiki ni changu'; bali tukichunguza nia zetu kila siku kuona imekuwa na maendeleo kiasi gani, na kuzilinda zisishughulikie mawazo machafu, – tukinyima mwili wetu kushiba, ili usitake kuridhisha tamaa zake kutokana nasi – ili mwili uainamishwe mbele ya roho, na roho itii akili na kuwa bibi harusi, safi kutokana na uchafu wote, na kumwita bwana wake, ikisema: *'Ndugu yangu aishuke bustanini mwake, na ale matunda yake'* (Wimbo Ulio Bora 5:1).

8. Basi, tujitahidi, ndugu zangu, kwamba, tukipata ujasiri huo mbele Yake, sisi pia tusikie neno alilolisema: *'Nitaka pale nilipo, nao wawe pamoja Nami'*; kwa maana nimewapenda, kama Wewe ulivyonipenda, Ee Baba. *'Ninyi mpo ndani yangu, nami ndani yenu'* (Yohana 17:23–24). Utatu Mtakatifu, wa kiini kimoja na asiye na mwanzo, utuonyeshe rehema, ili tupate kupumzika, pamoja na watakatifu wake wote, Siku ya Mwisho. Kwake awe utukufu na nguvu milele na milele. Amina.

29. Vilio

1. Hela kwa sisi, viumbe wasio na msimamo na wa kupita, kwamba kwa ajili ya tamaa zetu za mwili za muda mfupi na zisizo halali, hatutaona utukufu wa Bwana!

2. Hela kwa sisi, kwani ingawa 'hivyo vinavyoweza kuoza vilazima kurithi visivyoweza kuoza' (1 Kor. 15:50), sisi, tukiwa tumeidharau ile isiyoweza kuoza, tunavutiwa bila kuepukika na ile inayoweza kuoza!

3. Ole wetu, kwa kuwa tunalisha mwili wetu—uliopangiwa kuoza na kuwa minyoo na harufu mbaya—katika dhambi, bila kuogopa moto utakaotetesha milele wala minyoo isiyolala!

4. Hela kwa sisi, kwani miili yetu—iliyochafuka na uchafu—huheshimiwa kwa kupigwa magoti na kubusu na watu wanaompenda Kristo, ilhali sisi ni jeneza zilizopakwa chokaa zenye dhambi ya mauti ndani yetu!

5. Hela kwa sisi, kwa kuwa kupitia upotovu katika chakula na vitu vitamu tunahifadhi ndani yetu mbegu za tamaa, na kupitia hili tunachochewa kwa ajili ya ushirika wa kimwili usio halali!

6. Hela kwa sisi, kwa kuwa hatulinganishi kinachopotea na kile kisichopotea, wala hatuogopi haki ya kimungu na ya kutisha!

7. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunasitasita katika kutenda mema, lakini tuko na bidii na haraka katika kutenda maovu!

8. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumetengeneza mwili wetu—ambao una uwezo wa kuwa makao ya nuru ya milele—kuwa makao ya giza la milele!

9. Hela kwa sisi, kwa kuwa Yeye aliyekuwa Mwana wa Adamu, na aliye wa asili moja na Mungu Baba, hana mahali pa kulaza kichwa chake ndani yetu, akiwa amejidhihirisha kwa ajili yetu, ilhali mbweha waovu na roho za udanganyifu wamejifanyia vichwa vyao ndani yetu!

10. Hela kwa sisi, kwani wale wenye haki mioyoni mwao watawasilisha roho zao kwa Mhukumu zikiwa safi na miili yao kuwa mtakatifu na isiyo na doa, ilhali sisi, tukiwa na roho zilizochafuka na miili michafu, hatabaki kusubiri isipokuwa hukumu ya mateso ya milele!

11. Hela kwa sisi, kwani ingawa sisi ni wapenzi wa dhulma na kila aina ya uchafu, tunadai kwa ajili yetu heshima inayostahili watakatifu!

12. Hela kwa sisi, kwani ingawa tumehukumiwa na tuna hatia ya dhambi nyingi, tunajichanganya na watakatifu na wanyenyekevu kana kwamba sisi ni safi na huru!

13. Hela kwa sisi, kwani tukiwa tumajaa makosa, tunawakemea na kuwafundisha wale walio bora zaidi kuliko sisi!

14. Hela kwa sisi, kwani tukiwa na mbao kichwani mwetu, sisi, kana kwamba hatuna lawama, tunatoa hukumu na kuudhiwa na kasoro ndogo kabisa (kama kichaka) za ndugu zetu!

15. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunawawekea wengine mizigo mizito isiyovumilika, ilhali sisi wenyewe, kana kwamba ni dhaifu kuliko wote kimwili, tunakataa hata kuigusa kwa kidole!

16. Hela kwa sisi, kwani wakati sisi wenyewe hatujafaulu katika maisha matakatifu ya kimonaki, tunakimbilia kuwafundisha wengine wema kwa vitendo bila haya!

17. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumesahau dhambi zetu za zamani, na kwa kutohuzunika wala kulia kwa dhambi zetu mpya!

18. Hela kwa sisi, kwa kuwa tulianza vizuri kwa msaada na neema ya Mungu, sasa tumekuwa wa mwili!

19. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumezama sana katika mawazo machafu kiasi kwamba, kana kwamba hatuoni dhambi zetu wenyewe, tunajiuliza kama tumetenda!

20. Hela kwa sisi, maana tunapokula na kunywa, hatukumbuki ugomvi unaoibuka ndani yetu kwa sababu ya ulafi wetu!

21. Hela kwa sisi, kwani mara tu mashetani wanapochochea mawazo ya tamaa ndani yetu, wanatukuta tayari tukiwa wamezidiwa nayo, yakikubaliana na mawazo yetu wenyewe!

22. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumeacha sala za ibada na usomaji wa tafakari, tunatumia siku zetu katika ndoto za mchana za bure na mazungumzo ya bure!

23. Hela kwa sisi, kwa kuwa mioyo yetu imeganda sana kwamba, ingawa mara nyingi tunajitahidi kwa bidii kupata majuto na machozi, tunashindwa kufanikiwa kwa sababu ya uzembe wetu uliokithiri na uvivu!

24. Hela kwa sisi, kwa kuwa Mungu aliposema*, 'Roho itakayotenda dhambi itakufa'* (Ezekieli 18:4), hatujali hata kidogo, ingawa inatenda dhambi bila kukoma.

25. Hela kwa sisi, kwani ingawa mwili wetu uko tayari kwa dhambi, kwa sababu ya kushibishwa na raha, tunachochea mawazo machafu na ya kipuuzi hadi kufikia tamaa, tunapokea mishale ya Yule Mwovu mioyoni mwetu kupitia macho yetu, na kupitia mgusano wa kimwili tunakuwa wanyama wenye tamaa, bila kutafakari kuhusu hadhi yetu ya kiakili wala kuogopa adhabu ya milele!

26. Hela kwa sisi, kwani tunangoja na kuhuzunika sana kwa mateso na magonjwa ya mwili, lakini bado hatuhisi maumivu kwa majeraha na magonjwa yasiyopona ya roho!

27. Lo, sisi, kwa kuwa mamlaka mkuu wa roho umewekwa chini ya mtumwa wake—mwili—na ubaya unashinda wema, badala ya vyote viwili kufanya kazi kwa umoja wa kusudi kwa ajili ya Mungu aliyeziumba!

28. Hela kwa sisi, maana dhambi zetu zinahuishwa na mawazo maovu na machafu, na tunashindwa kutofautisha kati ya Mungu kujiondoa kwetu na uvamizi wa roho zisizo safi ndani yetu!

29. Hela kwa sisi, kwa kuwa sisi ni wapumbavu na wasio na hekima, tunapenda na kuthamini sifa za watakatifu kuliko matendo yao makuu na kazi zao.

30. Hela kwa sisi, kwani katika kutii amri za Mungu hatuonyeshi wala hofu ya watumwa, wala shauku na busara ya wapangaji, wala upendo wa wana!

31. Hela kwa sisi, kwa kuwa ili kuwafurahisha watu hatukatai kusema na kufanya kila kitu, bila kujali kilicho cha haki!

32. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunatia aibu mbele ya wanadamu tunapokosa, lakini hatujali aibu ya milele.

33. Hela kwa sisi, kwani ingawa tulizaliwa na wazazi maskini na wasiojulikana, hatukujijua wenyewe (hatukujifikiria), lakini baada ya kuapa mbele za Mungu maisha ya umaskini na kutojulikana, tumekuwa na kiburi kiasi kwamba tunataka kuwekwa sawa na matajiri na watu mashuhuri!

34. Hela kwa sisi, kwani tulipokuwa duniani tulijidhibiti kwa sababu ya umaskini, lakini sasa, tukiwa tumeitwa katika kujidhibiti, tunajishughulisha kupita kiasi na kushibisha matumbo yetu na starehe za mwili!

35. Hela kwa sisi, kwani wakati malaika hukusanyika karibu na wale wanaomcha Mungu, na mashetani hukusanyika karibu na wale wasiomcha na wanaokiuka amri Zake, sisi tunajiweka katika safu za mashetani!

36. Hela kwa sisi, kwani tunapokutana na kuzungumza na matajiri na wenye mamlaka, tunajitahidi kuwafurahisha, lakini maskini wanapotujia kama waombaji, tunawaelekeza mgongo kana kwamba ni usumbufu!

37. Hela kwa sisi, kwani hatumtendei kila mtu kama wajibu wetu unavyotaka, bali tunatenda jinsi tunavyoona inafaa na jinsi inavyotufurahisha.

38. Hela kwa sisi, kwani tunafafanua haki zetu (madai yetu) kwa usahihi, tunazihukumu na kufundisha kuihusu, lakini tumepotoka mbali sana na kutenda mema!

39. Na ole wetu, kwani ingawa tunasafisha kwa bidii ardhi ya miiba na mchicha na mimea mingine hatari kwa matunda, hatusafishi kwa bidii roho zetu, kwa kuogopa Mungu, kutokana na mawazo maovu na machafu yanayoharibu sifa takatifu!

40. Ole wetu, kwa maana ingawa tutaondoka katika dunia hii, ambapo tunaishi kama wageni, tunatumia miaka mingi tukijishughulisha na mambo ya kidunia na yanayopita; lakini wakati wa kuondoka kwetu kwa karibu kutoka hapa, hatotolewa mamlaka yoyote juu ya lolote kati yao!

41. Hela kwa sisi, kwani ni lazima tuwape hesabu Jaji Mwenye Kuogofya kwa kila tendo la maisha yetu ya duniani, kila neno la bure, na kila wazo baya na chafu na kumbukumbu ya roho; lakini, kana kwamba hatutaulizwa hesabu ya maisha yetu yote, hatujali roho zetu wenyewe!

42. Ole wetu hakika, si kwa sababu ya uovu na uasi wetu tu, ambavyo tumetenda dhambi, bali pia kwa sababu ya dharau yetu kwa ahadi za Mungu na kutokumwamini kwetu!

43. Hela kwa sisi, kwa kuwa, kama wapumbavu, tumeshikilia yale yanayopotea; na ingawa tulipata fursa, kupitia maisha kulingana na Injili, ya kuunganishwa na yale yasiyopotea, kwa sababu ya upendo wetu kwa vitu vya duniani, tumebaki wageni kwa uhai wa milele usioisha!

44. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumependelea uharibifu unaochukiza kuliko kutaharibika!

45. Hela kwa sisi, kwani ingawa tuna fursa ya kushinda tamaa zote, kwa kujiruhusu tumechagua badala yake kushindwa na tamaa zetu!

46. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunatia aibu na kuogopa kuhatia dhambi mbele ya watu, lakini mbele ya macho ya Yeye aona yaliyo fumbo, hatuteti wala hatogopi kulaani na kuhatia dhambi!

47. Hela kwa sisi, kwa kuwa hatupambazi maneno yetu kwa chumvi ya kimungu, bali daima tunamwambia jirani yetu maneno yasiyo na faida na yaliyo mbali na uchaji Mungu!

48. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunazungumza na watu kwa upotoshaji, udanganyifu na unafiki, bila kuhofia hukumu kwa ajili yake!

49. Hela kwa sisi, kwani usingizi wetu na kukata tamaa kwetu huwaruhusu mashetani kuiba upole kutoka mioyoni mwetu!

50. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumeukataa ulimwengu, lakini tunawazidi waumini wa kawaida kwa tamaa zetu!

51. Hela kwa sisi, kwani wakati sisi wenyewe tunahitaji mafundisho na maelekezo mengi, tunawarekebisha wengine wanapokosea katika mambo madogo!

52. Hela kwa sisi ikiwa Bwana atatujaribu duniani na kutupeleka hukumu tukiwa hatuja tubu!

53. Hela kwa sisi, kwa kuwa hatuchunguzi undani wa mioyo yetu, na hivyo tunashindwa na tamaa za mwili na kiburi!

54. Hela kwa sisi, kwani ingawa daima tunachafua roho zetu kwa mawazo machafu, bado tunataka kuonekana kuwa watakatifu na kuheshimiwa kwa majina hayo!

55. Hela kwa sisi, kwa kuwa tumejikabidhi kwa upuuzi, tumeisahau vita dhidi ya shetani!

56. Hela kwa sisi tunaotenda dhambi hapa bila hofu! Kwa maana huko tutakutana na moto usioweza kuzimwa wa Gehena, giza totoro, mnyoo asiyelala kamwe, kilio na kusagwa kwa meno, na aibu ya milele mbele ya viumbe vilivyo juu na chini yetu.

57. Ole kwa roho yetu isiyo na hekima na isiyotubu! Kwani katika ufufuo wa wafu, kwa vilio na kusagana meno, italia na kuugua katika mwili wake wenye dhambi, ikipigwa na kukata tamaa kwa mateso makali na ya kuumiza ya moto wa milele.

58. Hela kwa sisi, kwa kuwa katika nchi hii ya uhamisho na ukaaji tunapenda furaha iliyelaaniwa, ilhali hatukumbuki utamu wa paradiso na tunadharau Ufalme wa Mungu!

59. Hela kwa sisi, kwani ni kama mabikira wapumbavu kwa ukosefu wetu wa rehema, na hapa hatununui mafuta ili kuwasha taa (huko) kupitia matendo ya hisani kwa majirani zetu!

60. Hela kwa sisi, kwani mchana na usiku tunainua maombi kwa Mungu, tukisema*, 'Bwana! Bwana!'*, lakini hatufanyi anachotuamuru!

61. Hela kwa yule aliyeandika vilio hivi, kwani, ingawa mimi nina hatia ya yote yaliyoandikwa, sijatoa hata mngurumo mdogo wa toba!

62. Ole wake anayehuzunika kwa wengine huku akipuuza huzuni zake mwenyewe (huhuzuniki kwa ajili yake)!

63. Hela kwa sisi, kwani ingawa tuna mashtaka juu ya dhamiri zetu—ambayo hutuhukumu bila kukoma na kushuhudia dhidi yetu—hatuna aibu; na ingawa tunastahili hukumu na mateso kwa yote tuliyoyatenda, hatutetemeki kwa Hukumu ya kutisha ya Mungu!

64. Hela kwa sisi, kwani matendo yetu yanawasha, tunafurahia sifa za kibinadamu!

65. Hela kwa sisi, kwani kuzurura kwa akili zetu huku na kule, kutawanyika kwetu na kusahau kwetu, kunayiba mioyo yetu hofu ya Mungu!

66. Ole wetu, kwani kujishughulisha kwetu na upuuzi wa kidunia kunageuza mioyo yetu kuwa ardhi tupu na kunapunguza hisia zetu kuhusu mambo ya kiroho!

67. Hela kwa sisi, kwa kuwa tunabebwa na uvumilivu wa Mungu, hatuangushwi na kifo kwa ajili ya matendo yetu; na bado, baada ya kupewa rehema kama hizo, hatufanyi jitihada kuwa na huruma sisi wenyewe!

68. Hela kwa sisi, maana hatukumbuki dhambi zetu sasa; lakini roho yetu itakapotengwa na mwili, ndipo zote—iwe kwa maneno, matendo au mawazo—zitaonekana mara moja, zikiwa zimechongwa na kuandikwa katika kumbukumbu za mioyo yetu, katikati ya toba chungu na ya kuumiza sana!

69. Hela kwa sisi, kwani licha ya tangazo la Mtume kwa wote kwamba *'yeyote anayekula (mkate) na kunywa (kombe la Bwana) isivyostahili, hula na kunywa hukumu juu yake mwenyewe, kwa kutotambua mwili wa Bwana'* (1 Kor. 11:29), sisi—tukizama katika uchafu wetu wenyewe—tunakaribia mafumbo ya ajabu ya Mungu, tukijisahihisha kwa yale tuliyoyafanya katika ndoto zetu za usiku na mawazo yetu maovu! Yule anayemkaribia Mungu akiwa na mawazo machafu, akiwa na macho yasiyo safi, akiwa na mwili usio safi, na tamaa za roho na mwili ambazo haziko safi—anajihusisha na magonjwa mangapi ya kimwili na udhaifu wa roho? Na baada ya hayo—adhabu ya milele na aibu isiyo na kikomo.

70. Lo, mimi, kwa kuwa naandika haya huku nikimwaga machozi ya uchungu, lakini bado sijawahi kuanza kazi ya toba!

71. Lo, mimi, kwani ninasema kweli, lakini siifanyi mema!

72. Ole wangu, mimi anayefundisha vizuri lakini anayetenda maovu!

73. Hela kwa wale wanaotenda dhambi wakiwa wanajivinjari katika raha! Kwani mwisho wao utakuwa mchungu, na aibu ya milele.

74. Hela kwa wale wanaosikitika kwa ajili ya mambo yasiyo na maana! Kwa maana wamejinyima huzuni inayookoa roho inayopelekea toba.

75. Ole wao kwa waeneza uvumi na wahalifu! Kwa maana wamejitenga wenyewe na upendo uliobarikiwa.

76. Hela kwa wale wenye nia mbaya na wivu! Kwa maana wamejifanya wageni kwa wema na rehema za Mungu.

77. Ole wao wanaotafuta kuwafurahisha wanadamu! Kwa maana hawawezi kumfurahisha Mungu.

78. Hela kwa wale wanaoonyesha upendeleo! Kwa maana wamepotea kutoka kwa kweli ya Mungu.

79. Ole wao wenye kiburi! Kwa maana wamesimama upande wa shetani mpinga-imani.

80. Hela kwa wale wasiomcha Bwana! Kwa maana watazamaa katika dhambi zisizohesabika na watapigwa hapa na pale.

81. Hela kwa sisi, kwa maana hatuwezi kuvumilia mchomo na mng'ato wa chawa, viwavi, mbu, nzi, buibui na nyuki (tunajikinga nao), lakini dhidi ya taya za joka mkuu, ambalo linatuchoma na kutumla kana kwamba kwenye mzinga wa kulia, na kututoboa kwa kila aina ya mchomo wa kifo, hatujipatii msaada wala kimbilio!

82. Lo, sisi, maana shetani anatuchosha kwa anasa na magonjwa, kwa taabu na kila namna ya vishawishi vya kidunia, lakini hatutaki kuacha maovu yetu!

83. Hela kwa sisi, kwani wakati huu wa uasi umeendelea kwa miaka mingi na wengi wameacha imani ya Kiorthodoksi, hatimwi machozi, mioyo yetu haihuzuniki, wala hatujizuizi dhidi ya tamaa zetu, bali tunaongeza dhambi juu ya dhambi, ili kwa ajili ya matendo yetu maovu na ukosefu wetu wa imani tupokee mara moja adhabu chungu ya milele katika Gehenna!

84. Hela kwa sisi tulioandika vilio hivi, kwani, mwisho wetu unakaribia, bila kutubu kwa matendo maovu ya ujana wetu wala kuvihuzunikia, tumeongeza katika uzee wetu maovu makuu yasiyovukika na dhambi zilizozito zaidi.

85. Hela kwa sisi, kwani hatuna hata aibu ya mateso makuu na magonjwa mbalimbali ya mwili, bali tunajiviringisha katika dhambi, na kwa dharau kwa yaliyo mema, kwa ukosefu kamili wa kiasi na uasherati, tunalisha miili yetu chafu na yenye dhambi!

86. Hela kwa sisi, kwani ni lazima tupite katika moto unaowaka kwa ukali zaidi kuliko mawimbi ya bahari, *'ili* kila mtu *apokee yale aliyoyatenda akiwa katika mwili, iwe ni mema au mabaya'* (2 Kor. 5:10).

87. Hela kwa sisi, kwa kuwa hatufikirii kuhusu moto huo mweusi na usio na mwili, wala kuhusu kilio cha milele chenye uchungu na kusaga meno huko! Kwani Mungu atatoa mwangaza kutoka kwenye moto, lakini ataacha moto wenyewe na giza ndani yake kwa ajili ya wasio na haki na wenye dhambi.

88. Lo, mimi, roho maskini! *'Kwa maana nina huzuni kuu na maumivu yasiyokoma moyoni mwangu'* (Warumi 9:2)! Kwani, ninapolia kwa ajili yangu mwenyewe, ni lazima niseme: uovu umefunika akili yangu na kufunika ukweli; mauti imeshinda uzima; yaliyo ya kidunia, yanayopotea na ya muda mfupi yamechukua nafasi ya yaliyo ya mbinguni, yasiyopotea na ya milele; yaliyo ya kuchukiza na ya kuchukia yameonekana kuwa tamu na kupendeza zaidi kuliko upendo wa kweli wa Kristo na heshima ya ; udanganyifu, baada ya kumhukumu ukweli kufungwa gerezani, umemtoa nje ya roho yangu; nimechagua huzuni badala ya furaha, aibu na lawama badala ya ujasiri na sifa; nilipendelea uchungu kuliko utamu; nilipenda dunia na majivu yake kuliko mbingu na ufalme wake; giza la adui mwenye chuki kwa uovu liliingia moyoni mwangu na kuzima nuru ya maarifa akilini mwangu.

89. Ole wangu! Ole wangu! Ni mitego gani ya shetani iliyonikwamisha na kunirusha chini kutoka kwenye urefu kama huu! Nimechoka kwa mapambano yangu, na jasho langu limenichovya bure. Nani asiyenililia? Nani asiyenililia kwa uchungu, mimi aliyechoka kwa kazi za bure na kupata ajali ya meli bandarini? *'Nionyesheni rehema, nionyesheni rehema, nionyesheni rehema, enyi marafiki'* (Ayubu 19:21), na wamwombe kwa bidii Bwana wangu mwema na mwenye fadhili Kristo, apate kunihurumia na kuondoa giza hili la kutisha la shetani, adui wa wema, kutoka akilini mwangu, ili niweze kuona ni katika matope gani nimeanguka, na, ingawa naweza kuinuka, sitainuka. Au je, wakati wangu uliofupishwa tayari umekatiza tumaini lote kwangu?! Hakuna ugonjwa mkubwa kuliko wangu; hakuna jeraha kama langu; hakuna maumivu kama maumivu ya moyo wangu; *'kwa maovu yangu yamenifikia kichwani'* (Zab. 37:5). Majeraha yangu si majeraha ya upanga, wala wafu wangu si wafu wa vita; bali mishale ya moto ya adui amenichoma na kupofusha nafsi yangu ya ndani, na *'nimezama katika vilindi vya giza, na hakuna kusimama'* (Zab. 68:3), – *'kile niliotisha kimewaja juu yangu'* (Ayubu 3:25), – *'na kivuli cha mauti kimetufunika'* (Zab. 43:20).

90. Ole wangu! Ee roho, tazama uone wakati wa sasa, ambao ni wa kupita, na ambao, baada ya kitambo kidogo, utapita kwa uchungu na huzuni, na wakati ujao – wenye kutisha kuliko yote. Tafakari, ee roho, ni baraka na matumaini mangapi unayaacha, na ni mateso gani utakayorithi hivi karibuni, yasiyo na mwisho na yasiyo na faraja! Kwa hiyo, kabla ya nuru kupotea juu ya kichwa chako, njoo mbele mapema; anguka, ombea na kuomba kwa Mtoaji wa nuru ya milele akuokoe kutoka kwa moto unaoteketeza yote na kutoka kwa giza

lisilo na nuru. Maana ni upendo wake kusamehe dhambi na kutupatia baraka sisi, ambao hatustahili rehema zake. Kwake awe utukufu na nguvu milele na milele. Amina.

2. Sheria na ushauri kwa watawa wapya[32]

Ndugu mpendwa! Ikiwa tayari umeacha dunia hii ya upuuzi na kujitolea kwa Mungu, toba kwa dhambi zako na ushikilie imara azma uliyofanya. Usisikilize mawazo yako mwenyewe yanapoanza kutesa, yakisema: 'Dhambi zako za zamani hazitasamehewa kamwe.' Bali zingatia sheria zifuatazo:

1. Usile na mwanamke; usijenge uhusiano wa karibu na kijana; usilale katika kitanda kimoja na kijana. Unapovua nguo zako, usitazame mwili wako.

2. Ukishawishiwa kunywa divai, usinywe zaidi ya vikombe vidogo vitatu. Usivunje sheria hii, hata kwa ajili ya urafiki.

3. Usisali sala zilizowekwa kwa nyakati maalum kwa uzembe, ili usishike mikononi mwa maadui zako. Jitahidi kadri uwezavyo kutafakari Zaburi, kwani hii itakuokoa kutokana na maisha yasiyo safi.

4. Penda kazi na kujinyima, ili tamaa zako zipunguzwe. Usijione kuwa wewe ni chochote kwa namna yoyote, na hutawahi kuacha kulia kwa ajili ya dhambi zako.

5. Jilinde dhidi ya uongo, maana utaondoa hofu ya Mungu kwako. Usitangaze matendo yako mema kwa kila mtu, ili adui yako asiyibe.

6. Ungamoa udhaifu wako kwa wale wazee wako wa kiroho, ili upate msaada kupitia ushauri wao.

7. Jilazimishe kufanya kazi ya mikono, na hofu ya Mungu itaamshwa ndani yako.

8. Usimhukumu ndugu yako aliyekosa, wala kumdharau, ili usianguke mikononi mwa adui zako.

9. Usiwe mpinga mabishano, ukishikilia njia yako, ili uovu usizame ndani yako.

10. Penda unyenyekevu na usitegemee ushauri wako mwenyewe. Mfunze ulimi wako kusema, 'Nisamehe,' na unyenyekevu utakuja juu yako.

11. Unapoketi katika seli yako, zingatia mambo matatu: maombi yasiyokoma, kuongeza uelewa wako wa Zaburi, na kazi ya mikono.

12. Jiambie: 'Sitasalia katika ulimwengu huu zaidi ya siku hii,' na utaokolewa kutoka kwa dhambi.

13. Usiwe mwingi wa maneno, ili dhambi zako za zamani zisiwezeshwe ndani yako. Usiwe mvivu katika kazi yako; jitahidi kuchunguza kwa undani Zaburi – na amani ya Mungu itakujia.

14. Jilazimishe kulia katika maombi, na Mungu atakuonea huruma na kuondoa utu wako wa zamani.

15. Jua kwamba kazi, umaskini, kujinyima na ukimya hupelekea unyenyekevu, na unyenyekevu huleta msamaha wa dhambi zote. Unyenyekevu ni mtu kujiona kama mwenye dhambi na asiye haki, kutokushikilia maneno yake mwenyewe, kukata tamaa zake, kushusha macho yake, kuvumilia matusi, kuchukia heshima na amani, na kumwambia kila mtu: 'Nisamehe.' Kupitia nguvu ya unyenyekevu, maadui hutoroka.

16. Kuwa na huzuni wakati wote, lakini ndugu wanapokujia, furahi pamoja nao – ili hofu ya Mungu ipate kufanywa mpya ndani yako.

17. Ukisafiri na ndugu, kaa mbali nao kidogo ili uweze kunyamaza. Usitazamaze huku na kule, bali jizame katika Zaburi na umwombee Mungu akilini mwako. Popote utakapoenda, usiwatie sana wenyeji. Endeleza unyenyekevu na kujihami katika mambo yote, na usinyoshe mkono kwa kile unachotolewa hadi uulizwe.

18. Usilale na mtu mwingine chini ya blanketi moja. Omba kwa muda mrefu kabla ya kulala, hata kama umechoka kutokana na safari yako.

19. Usiruhusu mtu yeyote akupake mafuta mwilini, isipokuwa kama una ugonjwa mbaya.

20. Unapoketi mezani na ndugu zako, usile kwa hamu, na usichukue isipokuwa kile kilicho mbele yako. Shikilia magoti yako yakiwa yamepashwa. Usinyanyue macho yako kumtazama mwingine. Usinywe maji kwa tamaa au kwa sauti ya kuguruma kooni.

21. Ukihisi haja ya kukohoa ukiwa umeketi miongoni mwa ndugu zako, simama na ufanye hivyo mbali nao. Usinyooshe mwili wala usifumbue mdomo ukiwa na wengine, na ikiwa usingizi utakushinda, usifumbue mdomo wako, na utapita.

22. Usifumbue mdomo wako sana ukiwa unacheka, kwani hii itaonyesha kuwa huna hofu ya Mungu.

23. Usitamani mali ya mwenzako. Ukipata kitabu, usikipambe, kwani hili litaonyesha umambatana nalo.

---

[32] Patr. Lat. vol. CIII, pp. 427, 434.

24. Ukifanya dhambi kwa njia yoyote, usione aibu kuikiri na usijitetee kwa uongo, bali piga magoti, kiri dhambi yako na uombe msamaha, na utakusamehewa.

25. Mtu yeyote akikusemea uongo, usikasirike, bali sema: 'Nisamehe.'

26. Usione aibu kuuliza maswali kwa mshauri wako.

27. Mtu yeyote akigonga mlango wa seli yako ukiwa umeketi na unajishughulisha na kazi yako, weka kazi yako kando na umhudumie.

28. Usizungumze na mtu yeyote, wala usisikilize maneno ya mwingine bila sababu ya msingi.

29. Baba yako wa kiroho akikutuma safarini, muulize jinsi unavyopaswa kujiendesha, kisha tenda kulingana na maagizo yake. Usichukue maneno yake nje ya muktadha wake. Ukiyalinda macho na masikio yako, hutatenda dhambi kwa ulimi wako pia.

30. Ukiishi na ndugu, kuwa naye kama mgeni; msimwamrie kufanya chochote, wala usijidhihirishe kuwa bora kuliko yeye. Akikuamuru kufanya jambo usilotaka kulifanya, weka kando mapenzi yako na usimkose (kwa kukataa), ili amani yenu isitawaliwe na fitina. Jua kwamba yeye anayetiifu ndiye mkuu zaidi.

31. Ukiishi na ndugu na akakuambia, 'Pika kitu', muulize, 'Ungependa nini?' Na akikupa uhuru wa kuchagua, pika chochote unachopata, kwa kumcha Mungu.

32. Unapoamka usingizini, toa du'a kabla ya kuanza kazi yoyote; kisha jizame katika Neno la Mungu, na baada ya hapo ndipo uanze kazi yako bila uvivu.

33. Mkaribishe msafiri kwa furaha na msalimie, ili mkutano wenu usiwe na madhara kwenu nyote. Anapoingia, usimuulize maswali yasiyo na maana, bali mwombe aombe kwanza; kisha, atakapoketi, mwambie, 'Habari gani, ndugu yangu?' – na kisha mpe kitabu asome. Kama amechoka kwa safari yake, mruhusu apumzike na aoge miguu yake. Kama anaanza kuzungumza upuuzi, mwambie: 'Samahani, ndugu yangu, mimi ni dhaifu na siwezi kuvumilia kusikia haya.' Ikiwa nguo zake zimechakaa, zitengeneze. Ikiwa ni mgonjwa na nguo zake zimechafuka, zioshe. Lakini ikiwa ni mlawi na wakati huo una wageni watakatifu, usimruhusu aingie, bali mpe salamu inayofaa na mpe njia. Hata hivyo, ikiwa ni maskini, msimtume mbali bila kumtuliza, na mpe kile ambacho Mungu amekupatia.

34. Kama ndugu yako akiacha kitu kwako, usikague kilichowekwa, isipokuwa mbele yake.

35. Mtu akiacha kitu chake kwako na kutoka, usinyanyue macho yako kuona kilicho ndani yake, bali anapoondoka, mwambie: 'Nipe kazi fulani, nami nitafanya kazi ukiwa mbali'; na chochote atakachokupa ufanye kwa bidii.

36. Usisali kwa uvivu au kwa kupuuza, kwani kwa kufanya hivyo, badala ya kumfurahisha Mungu, utachochea ghadhabu Yake. Simama katika maombi kwa hofu na kutetemeka, bila kuegemea ukutani au kupanua miguu yako, ili usimame kwa mguu mmoja huku ukiweka mguu mwingine nyuma. Pambana na mawazo yako mwenyewe na usiruhusu yajazwe na mambo ya kimwili, ili maombi yako yakubaliwe.

37. Unapohudhuria Ibada, dhibiti mawazo na hisia zako, na usimame kwa heshima mbele za Mungu Aliye Juu Zaidi, ili upokee Mwili na Damu ya Kristo kwa heshima na hivyo kuponya tamaa zako.

38. Ukiwa kijana, usivae mavazi ya kifahari hadi uzeeni.

39. Unaposafiri na mtu mzima kuliko wewe, usimtembee mbele yake. Mzee wako anaposimama kuzungumza na mtu, usibaki umekaa; simama pamoja naye na uendelee kusimama hadi akuambie ukalie chini.

40. Unapoingia mjini au kijijini, shusha macho yako, ili kile utakachoona kisababisha ugomvi katika seli yako.

41. Usilale mahali unapotisha utaonea dhambi moyoni mwako. Usile na mwanamke, wala usimtazame, hata nguo zake, kama unaweza kuepuka.

42. Ukisafiri na mzee, usimruhusu kubeba chochote mwenyewe. Kama wewe ni kijana, kila mmoja wenu abebe sehemu yake. Kama mzigo ni mwepesi, mbadilishane kuubeba kila baada ya saa moja. Amruhusu anayebeba mzigo atangulie, kama ilivyo kwa dhaifu; na anapochoka na kuketi kupumzika, keti naye.

43. Unapouliza mzee kuhusu mawazo yako, yafunue waziwazi, jinsi yalivyo, kwa yule unayemwamini atakayehifadhi siri zako. Katika kumchagua mzee, usimpe kipaumbele yule aliyezeeka kwa umri, bali yule aliyekomaa kwa maarifa na uzoefu wa kiroho, la sivyo utadhurika na tamaa zako zitazidi.

44. Jilazimishe kuomba kwa muda mrefu usiku, ili akili yako iangazwe. Tafakari juu ya dhambi zako na umwombee Mungu, naye atakusamehe.

45. Mtu yeyote akianza kumhukumu ndugu yake mbele yako, hata kama yule anayehukumu ni mmoja wa wale wanaokuhukumu wewe mwenyewe, mwambie kwa unyenyekevu: 'Nisamehe, ndugu yangu; mimi ni

mwenye dhambi na mnyonge, na mimi mwenyewe nina hatia ya kile unachokizungumzia, ndiyo maana siwezi kuvumilia kukisikia.'

46. Katika mambo yote, waweke ndugu zako mbele yako; na kama rafiki yeyote anakuheshimu mbele yao, sema: 'Ni kwa ajili yako ndiyo ameniwekea heshima hii.'

47. Mtu yeyote akikuomba mkopo, usimkatishe.

48. Usifikirie sana moyoni mwako kumbukumbu ya wale ulio waacha kwa ajili ya upendo wa Mungu, bali kumbuka kifo na hukumu, na kwamba hakuna hata mmoja wao atakayeweza kukusaidia wakati huo.

49. Ukikumbuka mtu aliyekudhulumu ukiwa umeketi katika seli yako, simama mara moja na umwombee moyoni mwako, ili Mungu amrehemu; kwa njia hii, chuki unayoihifadhi dhidi yake itapotea hivi karibuni.

50. Ukipenda kupokea Mwili na Damu ya Kristo, hakikisha hakuna hasira wala chuki kwa yeyote iliyobaki moyoni mwako; na ukijua kwamba yeyote anakasirika nawe, mwombe radhi kwanza, kama Bwana wetu alivyoamuru.

51. Ikiwa usiku (katika ndoto) unapata mashambulizi ya tamaa, jitahadhari usizame katika picha hizo za aibu katika mawazo yako mchana, ili moyo wako usichafuke na raha kama hiyo; bali anguka mbele za Bwana, naye atakuonea huruma: kwani anajua udhaifu wa mwanadamu.

52. Ukijinyimiza sana na kuanza kusali sala ndefu, usidhani kuwa zitakuokoa, bali amini kwamba Mungu ataridhika kwa mateso ya mwili wako na atakusaidia katika udhaifu wako.

53. Ukiugua, usipoteze moyo wala kukata tamaa, bali mshukuru Mungu kwamba anafanya kazi kukuletea baraka hii kupitia ugonjwa wako.

54. Ukiishi katika seli yako, weka kipimo maalum na muda maalum wa milo yako, na usipishe. Mpe mwili wako kile tu kinachohitajika ili uwe na nguvu za kutekeleza sala na , huduma ya Mungu. Ikiwa, nje ya seli yako, utaonyeshwa vyakula vitamu, usijaze tumbo.

55. Ikiwa mashetani watakushawishi kufanya kazi ambayo huna nguvu za kutosha kuifanya, usiwafuate; kwani kwa kawaida huongoza moyo wa mtu katika mambo ambayo hawana uwezo wa kuyashinda, ili baadaye waweze kuwazamisha katika kukata tamaa na kuwatania. Na mambo yao yote huwa ni ya kupita kiasi na bila mpangilio.

56. Kula mara moja kwa siku, lakini usijaze tumbo lako. Mpe mwili wako kiasi kinachohitaji kulingana na mahitaji ya asili (kulingana na jinsi mwili wako ulivyo).

57. Tenga nusu ya usiku kwa ibada ya kuamka, na nusu nyingine kwa mapumziko ya mwili wako. Kabla ya kulala, tumia saa mbili katika sala na sifa za Mungu (kuimba zaburi), kisha uiruhusu mwili wako upumzike. Mwili wako ukizidi kuwa mvivu wakati wa kuamka kwa ajili ya sala, uambie: 'Je, kweli unataka kupumzika kidogo sasa, na kisha ukabiliane na mateso yasiyo na mwisho baadaye? Je, si afadhali kufanya kazi kidogo hapa, ili huko uweze kufurahia pumziko la milele pamoja na watakatifu?' Basi uvivu utaondoka kwako, na msaada wa kimungu utakuja kwako.

58. Unapotoa nadhiri za ukiungama, mwachilie huru mtumwa wako; kama anataka kukuandamana na kuingia katika maisha ya ukiungama, usimruhusu kuishi nawe.

59. Ukienda kuuza kazi yako ya mikono, usishindane bei kama watu wa kawaida. Fanya vivyo hivyo unaponunua kitu; jua kwamba kuwa na mali chache hukuleta karibu na Mungu.

60. Kama ndugu anakabidhi kitu kwako na wewe unakitahajia, usikiguse isipokuwa amekupa ruhusa.

61. Kama ndugu anakuomba umnunulie kitu unapokwenda mjini, fanya hivyo; lakini kama ndugu wengine wako pamoja nawe, fanya hivyo mbele yao.

62. Ukipewa kitu, kirejeshe baada ya kukitumia kadri ulivyohitaji, lakini usikibakize hadi kiombwe; kama kitu chochote kimeharibika, kirekebishe. Ukikopa kitu kwa mtu kwa ajili ya matumizi yake, usikitake kirudishwe ikiwa utaona kuwa hawezi kukirudishia kwa sababu yoyote ile, hasa wakati wewe mwenyewe huna uhitaji nalo.

63. Ukiondoka kwenye seli yako, ukarudi baadaye na ukamkuta ndugu mwingine tayari anaishi humo, tafuta nyingine kwa ajili yako, lakini usimfukuze kwa hali yoyote ile, asije Mungu akakasirika nawe. Lakini ikiwa yeye mwenyewe anataka kuondoka kwa hiari yake, basi uko sahihi. Ikiwa, anapofanya hivyo, anachukua mali yoyote yake, usidai arudishe.

64. Ukipenda kuondoka kabisa kwenye seli yako, usichukue chochote chake, bali mpe ndugu maskini, na Mungu atakuonyesha rehema popote utakapoenda.

65. Hakuna kinachowafurahisha mashetani zaidi kuliko mtu anapoficha mawazo yake kwa baba yake wa kiroho. Usifikiri kuwa kama wale baba isipokuwa ukaiga kazi zao.

66. Jilinde dhidi ya utajiri na upendo wake, kwani unaharibu matunda ya maisha ya ukapera.

67. Ukikabiliwa na jaribu lolote, usipoteze moyo, bali jisujudu mbele za Mungu na useme: 'Nisaidie, Bwana, kwa maana mimi ni dhaifu na siwezi kustahimili vita hii' – naye atakusaidia, ikiwa sala yako itatoka moyoni mwako ulio safi. Ukishinda kishawishi baada ya mapambano, usijivunie wala kujitegemea, bali kuwa mwangalifu zaidi, kwani adui hatachelewa kuleta vita vipya juu yako, vita vikali zaidi kuliko vilivyopita.

68. Unapoomba kwa Mungu, usiseme: 'Bwana, ondoa hili kwangu na unipe lile' – bali sema: 'Bwana, Mungu wangu, Unajua kilichookoa kwangu; nisaidie wala usiruhusu ni dhambi mbele Yako na nipotee katika dhambi zangu, kwa maana mimi ni nafsi yenye dhambi na dhaifu; usinikabidhi mikononi mwa maadui zangu, kwa maana nimekimbilia Kwako; niokoe, Ee Bwana, kwa maana Wewe ndiwe nguvu yangu na tumaini langu. – Kwako iwe utukufu na shukrani milele. Amina.

3. Misemo ya Baba Ayasafu[33]

1. Baba Ayasafu alisema[34] : Kwa kuwa majanga yaleyale huwapata wenye dhambi na wenye haki, mtu hapaswi kufikiri kwamba wote wanaoteseka majanga hufanya hivyo kwa sababu ya dhambi zozote za awali.

2. Wale wanaofanya kila kitu kwa ajili yao wenyewe tu wanahudumia kiburi chao—ubaya mkuu kuliko yote—ambacho huchipukia upweke, ukosefu wa urafiki, ukosefu wa upendo, uongo na uovu. Mwanadamu hakutengenezwa kuishi peke yake, bali kuishi katika ushirika na wanadamu wenzake, na hata zaidi na Mungu, Muumba wa vitu vyote. Kwa hiyo, mtu mwenye hekima anapaswa kuwa mchangamfu na mpenzi wa Mungu, ili naye awe mupendeza kwa Mungu.

3. Baba Ayasiya said[35] : kutokana na upendo wa utukufu wa kibinadamu hutokea uongo. Yeyote anayepinga uongo kwa unyenyekevu huona hofu ya Mungu ikikua moyoni mwake. Basi, msiupende utukufu wa dunia hii, ili utukufu wa Mungu usiondoke kwenu.

4. Wakati, unapotekeleza wajibu wako, unafanya hivyo kwa unyenyekevu, kama mtu asiyestahili, inamkubalika Mungu. Lakini ikiwa, unapofanya hivyo, wazo la kiburi linatokea moyoni mwako na ukalikubali, na, ukimkumbuka mwingine aliyelala usingizini na asiye makini, unamhukumu kwa mawazo yako, basi jua kwamba kazi yako ni bure.

5. Mtu anakuwa mnyenyekevu lini na vipi? Wanapokuwa hawana ulimi wa kumwambia yeyote kwamba ni wazembe, au kumjibu aliyewadhulumu; hawana macho ya kuona makosa ya wengine; hawana masikio ya kusikia yasiyo na manufaa kwa roho zao; hawana mikono ya kumshinda yeyote, na hawambii mtu mwingine lawama kwa jambo lolote, isipokuwa kwa dhambi zao wenyewe.

6. Mtu lazima, zaidi ya yote, apate imani kwa Mungu na upendo usioyumba kwa Yeye, pamoja na kutokuwa na uovu, kutolipiza uovu kwa uovu, maisha ya taabu, unyenyekevu, usafi, na upendo kwa wanadamu – upendo na utiifu kwa wote.

7. Chukia vitu vyote vya ulimwengu na starehe za kimwili, kwani vimekufanya kuwa adui wa Mungu. Lakini kama vile mtu, akiwa na adui, anavyopigana naye vita, ndivyo pia tunapaswa kupigana vita na mwili, ili tusiuachie pumziko.

8. Ndugu mmoja aliuliza maana ya maneno *'Jina lako litukuzwe*'. Mzee akajibu: hili ni la wale waliokamilika, kwani haiwezekani kwa jina la Mungu kutukuzwa ndani yetu wakati tamaa bado zinatutawala.

9. Akasema tena: 'Ni afadhali kunyamaza kuliko kusema; maana ukimya hukusanya, ilhali maneno mengi hutawanya.'

10. Ni jambo kubwa kushinda kiburi. Yeye anayeangukia katika tamaa hii ya ujanja hujitenga na huruma, huwa na moyo mgumu kwa wote, na hatimaye huangukia katika kujiona na kiburi – hii ndiyo uovu mkuu, mama wa maangamizi. Hivyo basi, shughuli zako ziwe zako mwenyewe, na uangalie ugonjwa huu wa moyo, ili, kwa ajili ya kuwafurahisha wanadamu, usipoteze thawabu ya kujidhibiti kwako. Kwa maana yeye afanyaye jambo lolote ili aonekane na wengine hujinyima thawabu yake, kama Bwana alivyosema.

11. Yeye yeyote anayetamani kuheshimiwa na wanadamu hawezi kuwa huru kutokana na wivu, na yeye yeyote anayehifadhi wivu hawezi kufikia unyenyekevu. Mtu wa namna hiyo ameweka roho yake

[33] Hii imetolewa kama nyongeza kwa wale waliojumuishwa katika 'Dostovernaya Skazania'.

[34] Imenukuliwa na Mt. Damascene. Patr. graec., vol. 40, uk. 1212.

[35] Imetolewa kutoka kwenye Paterikon ya Kiarabu.

mikononi mwa maadui zake, nao huiongoza katika dhambi nyingi na kuiharibu. Kimbia, basi, utukufu wa bure, na utahesabiwa kuwa mwafaa kwa utukufu wa Mungu katika enzi ijayo.

12. Ikiwa wazo litakuja kwako la kumhukumu jirani yako kwa kosa lolote, jitafakari ndani yako kwamba umefanya dhambi zaidi kuliko yeye; na kwa yale mema unayoonekana kuyafanya, usidhani kuwa yanamfurahisha Mungu, wala usimhukumu ndugu yako mwaminifu. Kujidharau ndiko mahali pa amani ya ndani.

13. Abba Isaia, alipomwona ndugu akitenda dhambi ya aibu, hakumkemea, bali akasema: 'Kama Mungu, aliyeumba, akiona haya, hamwangamizi, mimi ni nani nikemee?'

14. Alisema pia: 'Tumkumbuke Yeye ambaye hakuwa na mahali pa kulaza kichwa chake.' Elewa hili, ewe mwanadamu, na usijidhanie kuwa mwerevu. Ni Yeye—na amekuwa nini kwa ajili yako? Bwana wa wote ni mgeni na hana makao. Lo, ni kubwa kiasi gani isiyoelezeka upendo wako kwa wanadamu, Ee Bwana! Umajinyenyekeza kiasi gani kwa ajili yangu? Lakini ikiwa Yeye aliyeumba vitu vyote kwa neno Lake hana mahali pa kulaza kichwa chake, kwa nini wewe, mwanadamu maskini, unajikita sana katika mambo ya ubatili? Kwa nini umepofushwa na tamaa isiyo na kikomo?

15. Yeye aliye na unyenyekevu huchukua hatia ya ndugu yake, akisema, 'Nimefanya dhambi.' Yeye anayejiona mwenye hekima humdharau na kumlaumu ndugu yake, lakini yeye anayenyenyekea hatamwlaumu ndugu yake kamwe.

16. Hekima haiko katika kuongea, bali katika kujua wakati mwafaka wa kuongea. Nyamazana kwa hekima, na uongee kwa hekima. Kabla ya kuanza kuongea, fikiria la kusema, ili uweze kutoa jibu linalofaa. Usijivunie hekima yako. Yeye asemaye, 'Sijui chochote,' anajua zaidi kuliko mtu mwingine yeyote. Taji la hekima ni kujilaumu mwenyewe na kujiweka chini ya wengine wote.

17. Mabishano ya bure huchochewa na sababu tano: mazungumzo ya bure, kiburi, usingizi kupita kiasi, kujionyesha, na kula kupita kiasi. Ukitaka kuepuka mabishano yasiyo na maana, usijikabidhi kwa tamaa hizi za upuuzi, bali badala ya mazungumzo ya bure, jipambe kwa kuimba zaburi; badala ya kiburi, upende unyenyekevu wa Kristo; badala ya kulala sana, jilinde kwa kuwa macho; badala ya mavazi ya kifahari, vaa nguo za vifusi na zilizochakaa; badala ya kula kupita kiasi, jifunge kwa kujinyima na kufunga. Kwa maana tamaa, kama viungo vya mnyororo, hushikana.

18. Mtu tajiri anayeelewa jambo hili huficha hazina zake ndani ya nyumba yake, kwa maana hazina inayoonekana wazi huamsha wivu na kuvutia shutuma kutoka kwa mtawala. Ndivyo pia mtawa mwenye wema lakini mnyenyekevu huficha wema wake, kama vile yule mtu tajiri anavyoficha hazina zake. Mtawa wa namna hiyo hafuati tamaa zake, bali anajikemea daima na kujifunza mafundisho ya siri, kulingana na maneno ya Maandiko: *'Moyo wangu unawaka ndani yangu, na moto umewashwa katika tafakari yangu'* (Zab. 38:4). Ni moto wa aina gani huu? Sikieni maneno ya Maandiko yanayosema: *'Mungu wetu ni moto ulao'* (Ebr. 12:29). Kama vile nta inavyoyeyuka na matope ya uchafu mchafu yanavyokauka mbele ya moto, ndivyo pia mawazo machafu yanavyokauka kwa mafundisho ya siri, tamaa za roho hukauka, akili inang'aa, fikra inakuwa wazi, na moyo unajawa na furaha. Maagizo ya siri hushambulia mashetani na kuondoa mawazo maovu, kwani huangaza mtu wa ndani. Yeye yeyote anayejihami kwa maagizo ya siri hutiwa nguvu na Mungu, hupokea nguvu kutoka kwa malaika, na anaheshimiwa miongoni mwa wanadamu. Maagizo ya siri na kusoma ni makao ya roho, ambayo hakuna anayeweza kuingia; ni nguzo isiyoyumba, kimbilio tulivu na la amani, ambalo bila shaka roho itasalimishwa. Mashetani huvurugika sana na kulalamika mnamo mtawa anapojihami kwa mafundisho ya siri, yaani, kwa sala: 'Bwana Yesu Kristo, Mwana wa Mungu, nionee huruma' – na kwa kusoma Maandiko Matakatifu peke yake. Mafundisho haya ya siri ni kioo cha akili na taa ya dhamiri. Maagizo ya siri hukausha uzinzi, hunyenyekeza ghadhabu, huondoa hasira, huondoa kiburi, hufukuza majivuno (huzuni ya kujiona haina maana), na huzima kukata tamaa. Mafundisho ya siri huangaza akili mkuu, huondoa uvivu, huzalisha upole, huingiza hofu ya Mungu, na huleta machozi. Mafundisho ya siri humpa mtawa unyenyekevu wa kweli, maombi ya uangalizi yenye bidii, na sala isiyo na vikwazo. Ni hazina ya maombi, inayofukuza mawazo yasiyofaa, inayoangamiza mashetani, na kusafisha mwili. Mafunzo ya siri hufundisha uvumilivu, humfanya mtu kuwa mshiriki wa kujidhibiti, na hutangaza Gehena. Mafunzo ya siri huhifadhi akili isiyo na mawazo ya bure, ikielekeza kufikiria juu ya kifo pekee. Mafundisho ya siri yamejaa kila tendo jema na kupambwa kwa kila wema, huku yakiwa yametengwa kabisa na kila tendo baya: hayakaribii kabisa mambo kama hayo.

4. Kuhusu Uhifadhi wa Akili: sura 27[36]

1. Hasira dhidi ya tamaa ni sehemu ya asili ya akili. Hakuwezi kuwa na usafi kwa mtu asiye na hasira – yaani, isipokuwa anapokasirika kwa kila kitu anachopandikizwa na adui. Yeye anayetaka kufikia hasira hii ya asili ya akili lazima akate tamaa zake zote hadi ajiweke katika hali inayotawaliwa na akili (hali ya kimantiki na kiroho ambapo nafsi na mwili viko chini kabisa ya roho).

2. Ukiwa unakabiliana na adui, ukiona kundi lake, baada ya kudhoofika, linakutoroka, usiruhusu moyo wako ufurahi kwa hili, kwani maadui hawa wamekuwekea mtego wa ujanja nyuma yao. Na huko ndipo wanapoandaa shambulio la kikatili zaidi dhidi yako. Walipokushambulia, waliacha sehemu kubwa ya jeshi lao kwenye mtego nje ya mji, wakiwaamuru wasisogee. Basi, ulipowapinga na kuwashambulia, walikimbia mbele yako, kana kwamba hawana nguvu; lakini ikiwa moyo wako utainuliwa kwa sababu kwamba umewafukuza, na ukaiacha mji hivyo, basi wale waliosalia kwenye mtego watainuka, na wale wanaokimbia mbele yako watasimama – na watazunguka nafsi yako maskini pande zote, hata haitakuwa na kimbilio. Mji ni maombi; kusimama dhidi ya maadui ni mzozo wa mawazo ndani ya Kristo Yesu; na kuwashambulia ni ghadhabu.

3. Basi sisi, wapendwa, tuimbe katika hofu ya Mungu, tukihifadhi na kufuata desturi ya wema, bila kuleta kosa kwa dhamiri yetu, bali tukijihadhari sisi wenyewe katika hofu ya Mungu, hata ikapata uhuru pamoja nasi, ili kuwe na umoja kati yetu na hiyo, na hatimaye iwe mlinzi wetu, ikituonyesha yote yanayoweza kutusababisha tukakwama. Lakini tusipoitilia maanani, itageuka kutokana nasi na kututenga. Basi tutaanguka mikononi mwa maadui zetu, ambao hawatatuachilia kamwe, kama Bwana wetu alivyotufundisha, akisema: *'Fanya suluhu haraka na mpinzani wako ukiwa njiani naye'*, na kadhalika (Mathayo 5:25). Inasemekana kuwa adui huyu ni dhamiri, kwa sababu inapinga mtu anayetaka kufuata tamaa za mwili. Asipoisikiliza, itamkabidhi mikononi mwa maadui zake.

4. Wakati Mungu anaona kwamba akili imejisalimisha Kwake kwa nguvu zake zote na inatarajia msaada kutoka kwake peke Yake, basi Yeye huikuza, akisema: *'Usiogope, kwa maana nimekuokolea, na nimekuita kwa jina langu; wewe ni wangu. Na ingawa utapita katikati ya maji, mimi nitakuwa pamoja nawe; na mito haitakujaa; na ingawa utatembea katikati ya moto, hutaungua, wala miali haitakuteketeza. Kwa maana mimi ni Bwana, Mungu wako, Mtakatifu wa Israeli, mwokozi wako'* (Isaya 43:1–3).

5. Akili inaposikia himizo kama hilo, basi huwatazama adui zake kwa ujasiri na kusema: 'Yeyote anayetaka kupigana nami, na asimame dhidi yangu! Na yeyote anayetaka kuseng'ana nami, na anikaribie! Tazama, Bwana ndiye msaidizi wangu; nani ataweza kuniudhi? Tazama, nyote mtatoweka kama nguo iliyoliwa na nondo.'

6. Ikiwa moyo wako, ukiwa umefikia kuchukia dhambi kabisa, ukajitahidi kuishinda na, ukiwa umegeuka kutoka kwa yote yanayochochea dhambi, umeweka mbele ya macho yako mateso (ya milele), basi jua kwamba Msaidizi wako anaishi nawe – nawe, bila kumkosea kwa njia yoyote, bali ukilia mbele ya uso wake, sema, ukisikiliza moyo wako: 'Rehema zako, Ee Bwana, zininusuru, maana mimi si imara vya kutosha kutoroka mikononi mwa adui bila msaada wako!' Naye atakulinda na uovu wote.

7. Mtawa lazima afunge milango yote ya roho yake, yaani, hisia zake, asije akaanguka kupitia kwazo. Wakati, kwa njia hii, akili inapoona kwamba hakuna kitu kinachovamia ili kuiweka mikononi mwake, hujiandaa kwa uhai usio na mwisho, kwa kukusanya hisia zake zote pamoja na kuzifanya mwili mmoja. (Wazo: akili, bila kusumbuliwa na ulimwengu wa nje kupitia hisia, inazingatia ndani na inasafirishwa hadi katika enzi hiyo. Wazo pia la Mtakatifu Basil Mkuu).

8. Akili inapopata uhuru kutoka kwa matumaini yote katika kitu chochote kinachoonekana na cha kidunia, hii ni ishara kwamba dhambi imekufa ndani yako.

9. Akili inapoponywa kutoka kwa tamaa, basi kizuizi kilichokuwa kati yake na Mungu huanguka.

10. Akili inapookolewa kutoka kwa maadui zake wote na kupumzika, basi huwa katika enzi nyingine, mpya, ikitazama kilicho kipya na kisichoweza kuharibika. *'Maana maiti wako wapi, hapo ndipo tai hukusanyika'* (Mathayo 24:28).

11. Wakati mwingine mashetani husubiri kwa ujanja, kuona kama mtu ataliruhusu moyo wake kwa uhuru, akidhani kwamba tayari umepumzika (kutokana na mapambano). (Ikiwa hili litatokea), ghafla wanamruka roho maskini na kumkamata kama ndege mdogo. Na wakishinda na kuwa na nguvu zaidi, wataidhalilisha bila huruma kwa kila aina ya dhambi, mbaya zaidi kuliko zile za awali, ambazo ilikuwa

[36] Kutoka kwa Kigiriki cha Dobrotol, uk. 33.

imeomba msamaha. Basi, tusimame bila kuchoka katika hofu ya Mungu na kulinda mioyo yetu kwa uangalifu mkuu, tukitekeleza maisha yetu ya kujinyima kwa bidii isiyoyumba na kudumisha wema (tabia ya busara na ya dhati) ambayo ni kizuizi dhidi ya uovu wa maadui zetu.

12. Mwalimu wetu, Yesu Kristo, akijua ukosefu mkubwa wa huruma wa maadui zetu na akiwa na huruma kwa jamii ya wanadamu, aliamuru jinsi tunavyopaswa kulinda mioyo yetu kwa ukali, akisema: 'Kuweni tayari kila wakati, maana hamjui saa gani mwizi atakuja, ili apokutembelea, asikukute mnalia usingizi' (Mathayo 24, 43 na zifuatazo). Na tena: *'Jihadhari nanyi, ili mioyo yenu isizitoe kwa ulafi, ulevi na wasiwasi wa maisha ya dunia, na siku hiyo isije juu yenu ghafla'* (Luka 21:34). Hivyo basi, linda moyo wako, ukisikiliza hisia zako. Na ikiwa ukumbusho wa Mungu uko pamoja nawe, utawashika kwa urahisi maadui wanaonyemelea kuiba moyo wako. Kwa maana yeye anayekuwa macho kwa mawazo yake atawatambua mara moja wale wanaotafuta kuingia na kumchafua. Wanachanganya akili ili ipoteze mwelekeo na kuwa tete (ikichelewa katika kazi yake). Lakini wale wanaotambua ujanja wao wanajidumisha wakiwa wanyamavu, wakiomba Bwana.

13. Mtu asipochukia yote yaliyo katika ulimwengu huu, hawezi kumtumikia na kumwabudu Mungu kama ipasavyo. Maana ibada ya Mungu ni nini, ikiwa si kuwa na kitu chochote kigeni akilini wakati wa kuomba, wala raha za kimwili wakati wa kumbariki Mungu, wala hasira wakati wa kumwimbia, wala chuki wakati wa kumtukuza, wala bidii ya uovu au wivu wakati wa kukaa mbele Yake na kumkumbuka? Kwa maana vitu hivi vyote vya giza huunda ukuta unaoizunguka roho maskini, na inapovihifadhi ndani yake, haiwezi kumtumikia Mungu kwa usafi. Kwa maana vinaiweka hewani na kuzuia isikutane na Mungu (kutoka kusimama mbele Zake ikiwa na akili timamu), kutoka kumbariki kwa siri na kumuomba kwa moyo mtamu, ili ipate nuru kutoka Kwake. Akili daima imefunikwa mawingu na haiwezi kustawi katika maisha kulingana na Mungu, hasa kwa sababu haijitahidi kwa hekima kukata yote haya.

14. Wakati akili inapokuwa na bidii kuondoa tamaa za kimwili katika uwezo wa nafsi na kuziongoza (kuvipeleka, kama katika mashua) hadi kutokuwa na tamaa, na kuutenganisha nafsi yenyewe na tamaa za kimwili, basi, ikiwa tamaa zisizo na haya zinamshambulia roho ili kushika nguvu zake na kuzivuta katika dhambi, na akili ikaanza kwa siri kumlilia Mungu bila kukoma, Mungu, akiona hili, atatuma msaada Wake na kuzifukuza kwa ghafla.

15. Nakusihi, ukiwa bado katika mwili, usiruhusu moyo wako ulegee. Kwa maana kama vile mkulima asivyoweza kutegemea nafaka yoyote inayoota shambani mwake, kwa kuwa hajui itakachokuwa kabla hajaingiza kwenye maghala yake, ndivyo mtu asivyoweza kuacha moyo wake ulegee wakati bado ana pumzi ndani yake (Ayubu 27:3). Hajui ni dhiki gani itamkuta hadi pumzi yake ya mwisho; kwa hiyo, hapaswi kuacha moyo wake udhoofike wakati bado ana pumzi. Bali anapaswa daima kumwomba Mungu kwa ajili ya msaada na rehema Zake.

16. Yeye asiyepata msaada katikati ya vita, hatawezi kuamini katika amani.

17. Mtu anapojiepusha na upande wa uovu, ndipo anapotambua kweli dhambi zote alizotenda mbele za Mungu: kwani kwa kawaida mtu haioni dhambi zake mwenyewe isipokuwa anapojiepusha nazo kwa toba chungu (yaani, kwa kusikitika na huzuni ya moyo). Wale waliofikia hatua hii hulia, huongeza maombi yao, na hushindwa na aibu mbele za Mungu, wakikumbuka ushirika wao usiofaa na tamaa zao. Basi, ndugu zangu, tujitahidi kadiri tuwezavyo, na Mungu atatusaidia kwa wingi wa rehema zake. Kama hatujayalinda mioyo yetu, kama waliotangulia wetu walivyofanya, angalau tujitahidi kuweka miili yetu isiyo na dhambi, kama Mungu anavyotaka. Na tuamini kwamba katika huu wakati wa njaa uliotukumba, Yeye atatuonyesha rehema, kama anavyowafanyia watakatifu wake.

18. Yeye aliyejitolea moyo wake kumtafuta Mungu kwa uchaji wa kweli hawezi kumhitimisha mara moja kwamba bidii yake inamfurahisha Mungu. Maadamu dhamiri yake inamshitaki kwa jambo lolote lisilo la kawaida, ndivyo anavyokuwa amepungukiwa na uhuru. Kwa maana pale panapokuwa na mshitaki, kuna pia hakimu; na pale panapokuwa na hukumu, hakuna uhuru. Hivyo, unapomwona, ukiwa unasali, kwamba hakuna kabisa kinachokushutumu kwa uovu, basi inaweza kusemwa kuwa uko huru na umeingia katika pumziko lake takatifu kwa mapenzi yake memu. Unapoona kwamba tunda jema limechipuka na halizimwi tena na magugu ya adui, kwamba mashujaa waliotegemea ujanja wao wenyewe, ingawa si kwa hiari yao, wamejiondoa ili wasiendelee kupigana na upendo wako; kwamba wingu limeweka kivuli chake juu ya hema lako, na jua halikuchomi tena mchana, wala mwezi usiku; kwamba ndani yako yote sasa yako tayari kwa ajili ya hema, kulisimamisha na kulihifadhi kulingana na mapenzi ya Mungu—basi ujue kwamba umepata ushindi kwa nguvu za Mungu. Hatimaye, Yeye Mwenyewe atatupa kivuli chake juu ya hema, maana ni chake. Lakini

wakati vita vikali, mtu huishi kwa hofu na woga, akijiuliza kama atashinda leo au kushindwa, na kama kesho atashindwa au atashinda. Mapambano huzitoa moyoni, lakini kutokuwa na tamaa huruha kutoka kwa mzozo: kwa maana tayari imepokea kilichostahili na imeacha kujishughulisha na sehemu tatu za mwanadamu ambazo zamani zilikuwa zimetengana, kwa sababu zimefikia upatanisho wa pamoja katika Mungu. Sehemu hizi tatu ni: roho, mwili na mzimu. Zinapokuwa moja kupitia kazi ya Roho Mtakatifu, haziwezi tena kutenganishwa. Usidhani kwamba umekufa kwa dhambi wakati bado unashambuliwa na maadui, iwe ni ukiwa macho au usingizini. Maadamu mwanadamu maskini bado anakimbia mbio, hana ujasiri.

19. Ikiwa akili inapewa msukumo na kuamua kwa utayari kufuata upendo unaozima tamaa za mwili, na kwa nguvu zake inakataa kuruhusu chochote kisicho cha kawaida (tamaa, dhambi) kushika moyo, basi, kwa kuupinga hivyo utundu, hatimaye inafikia kile kinachoitenganisha kabisa na kile kilicho cha kawaida.

20. Jichunguze kila siku, ndugu yangu, na, ukitazama ndani ya moyo wako mbele za Mungu, ukipata jambo lolote la tamaa ndani yake, likate kutoka moyoni mwako, ili hatima ya kutisha isikupate (kabla hujasafishwa).

21. Makini na moyo wako, ndugu, na uwe macho dhidi ya maadui zako: kwa maana wao ni werevu katika uovu wao. Thibitika kabisa moyoni mwako katika ukweli kwamba mtu hapaswi kumfanyia mema mtu anayetenda (anayependa) uovu. Ndiyo maana Mwokozi anatufundisha kuwa waangalifu, akisema, *'Mlango ni mwembamba, na njia ni ngumu, inayopeleka uzimani; na ni wachache waliokuwa wakiiwaza'* (Mathayo 7:14).

22. Jihadhari ili kitu chochote cha uharibifu kisikugeuze mbali na upendo wa Mungu; linda moyo wako na usipoteze moyo, ukisema: 'Nitawezaje kuuhifadhi, mimi ambaye ni mwenye dhambi?' Kwa maana mtu anapoacha dhambi zake na kumgeukia Mungu, basi toba yake humweka mpya na kumfanya kuwa mpya kabisa.

23. Maandiko Matakatifu, ya Agano la Kale na Jipya, yanazungumzia kote kuhusu kulinda moyo. Mtawa lazima aelewe kusudi la Maandiko: yanamwambia nani, yanasema nini, na kwa kusudi gani. Lazima pia adumuze kwa bidii katika jitihada za kujinyima na, akizingatia hila za adui, kama nahodha stadi, aweze kuendesha mawimbi ya akili, akiwa ameongozwa na neema, ili kwa njia hii, bila kupotoka kutoka kwa njia bali akijishughulisha yeye mwenyewe tu, aweze kuzungumza na Mungu kwa utulivu, bila akili iliyotawanyika au akili inayotafuta kujua kila kitu.

24. Nyakati zinatuhitaji tuombe, kama vile nahodha anavyopaswa kupambana na upepo, mawimbi na dhoruba. Tuna uwezo wa kuwa na mawazo mema na maovu. Wazo la utauwa na upendo kwa Mungu linaitwa—na kwa kweli ni— , bwana wa hisia. Sisi, wenye kimya, lazima tutofautishe na kupanga kwa uangalifu na busara sifa njema na maovu: ni sifa gani ya njema ya kuendeleza mbele ya ndugu na baba, na ni ipi ya kutekeleza tukiwa peke yetu; na ni sifa gani ya njema ni ya kwanza, ya pili na ya tatu; pamoja na ni shauku gani ni ya kiroho na ni ipi ni ya kimwili, na ni wema gani ni wa kiroho na ni upi ni wa kimwili; zaidi ya hayo, ni kwa sababu ya wema gani kiburi kinashambulia akili, ni kwa sababu ya upuuzi gani majivuno hupata mizizi, ni kwa sababu ya hasira gani ghadhabu huibuka, na ni kwa sababu ya tamaa gani ya chakula hushika mizizi. Kwa maana ni lazima *'tuangushe mawazo yote na kila jambo lililo juu linalojitukuza dhidi ya kumjua Mungu'* (2 Kor. 10:5).

25. Fadhila ya kwanza ni kujitenga, yaani, kuachana na kila mtu na kila tendo; kutokana na hili hutokea hamu inayotamaniwa ya Mungu, na hii kwa kawaida huibua hasira, inayopinga kila kitu kilichopandwa na adui. Kisha hofu ya Mungu hupata makao ndani ya mtu, na kupitia kazi ya hofu hii, upendo hufunuliwa baadaye.

26. Wakati wa maombi, mtu lazima aepushe mawazo potovu kutoka moyoni kwa kutumia mawazo mengine ya kimaungu, tusije tukajikuta tukiomba Mungu kwa midomo yetu ilhali tunahifadhi mawazo yasiyofaa mioyoni mwetu. Mungu hapokei kutoka kwa mtu aliyenyamaza sala inayotawaliwa na mawazo na isiyo makini. Na Maandiko yanaliamuru daima kulinda hisia za nafsi. Ikiwa mapenzi ya mtawa yanatii sheria ya Mungu, na akili inaanza kutawala vitu vyake—yaani, hisi zote za nafsi, hasa hasira na tamaa, kwa kuwa zinatii akili – basi wema hutimizwa ndani yetu na haki hutimia; tamaa yetu huelekezwa kwa Mungu na mapenzi Yake, na hasira yetu huelekezwa dhidi ya shetani na dhambi. Je, kuna kitu kingine kinachohitajika? – Mafunzo ya siri.

27. Ikiwa aibu inachipuka moyoni mwako ukiwa umeketi katika kibanda chako, jihadhari kupinga uovu, ili usikushikilie: jitahidi kumkumbuka Mungu, kwamba Anakusikiliza, na kwamba yote yanayofikiriwa na moyo wako yamewekwa wazi mbele Yake. Iwambie roho yako: ikiwa unawogopa wenye dhambi kama wewe, wasije wakiona dhambi zako, je, si inapaswa kumwogopa zaidi Mungu, Ambaye husikia yote?

Kutokana na mafundisho haya, hofu ya Mungu itadhihirika katika roho yako, na ukikaa ndani yake, hautatetemwa na tamaa (tamaa hazitakupeleka mbali), kama ilivyoandikwa: *'Wale wanaomtumaini Bwana ni kama Mlima Sayuni, usioweza kutikiswa, bali unabaki milele Yerusalemu'* (Zab. 124:1). Na katika kila tendo unalofanya, kumbuka kwamba Mungu huona kila wazo lako, na hutawahi kuona dhambi. Utukufu uwe kwake milele. Amina.

5. Sura za Kujinyima na Kimya[37]

1. Fadhila tatu ndizo walinzi wa daima wa akili: mwelekeo wake wa asili, ujasiri na kutokuwa na uvivu.

2. Kuna sifa tatu ambazo, akili inapoziona ndani yake, humhakikishia kwamba imefikia uhai wa milele: *'utambuzi'*, ambao hutofautisha kwa ustadi hisia moja na nyingine; *'utabiri'* wa mambo yote kabla ya wakati wake; na *'kutotii'* wazo lolote geni.

3. Kuna sifa tatu ambazo daima huleta nuru kwa akili: kutokuwa na chuki kwa mtu yeyote, kuvumilia yote yanayokupata bila kusumbuka, na kuonyesha wema kwa wale wanaotenda mabaya. Sifa hizi tatu huleta sifa nyingine tatu ambazo ni bora kuliko hizo: kutokuwa na chuki kwa yeyote huleta upendo; kuvumilia yote yanayokupata bila kusumbuka huleta upole; na kuonyesha wema kwa wale wanaotenda mabaya huleta amani.

4. Kuna sifa nne zinazotakasa roho: ukimya, utiifu wa amri, kujinyima na unyenyekevu.

5. Baba Isaia alisema: 'Ninajiona kama farasi aliyepotea asiye na bwana: yeyote anayempata humpanda na kumtembelea; na mtu anapomwachilia, mwingine huchukua na vivyo hivyo kumpanda na kumtembelea.'

6. Jilinde, usipate raha katika kile ulichowahi kuonea dhambi, ili dhambi zako za zamani zisiweze kufufuliwa ndani yako. Upende unyenyekevu, na utafunikwa dhambi zako. Weka moyo wako katika utiifu kwa wazee wako, na neema ya Mungu itakaa ndani yako. Usijidhani kuwa wewe ni mwenzi, ili usidondoke mikononi mwa maadui zako. Mfunze ulimi wako kuomba msamaha, na unyenyekevu utakuja juu yako. Ukiwa umeketi katika seli yako, jitoe kwa mambo matatu: kazi ya mikono, kutafakari Mungu, na maombi. Fikiria kila siku kwamba tuko hapa kufanya kazi katika dunia hii leo, lakini kesho sijui; na hutatenda dhambi mbele za Mungu.

7. Usiwe mla kupita kiasi, ili dhambi zako za zamani zisiweze kufufuka ndani yako. Usikate tamaa katika kazi yoyote, ili usishindwe na mashambulizi ya adui. Jilazimishe kupata mafundisho ya siri, na hivi karibuni utapata pumziko katika Mungu (amani ya Mungu). Jilazimishe kuomba kwa muda mrefu ukiwa unaomboleza, na labda Mungu atakuonea huruma na kukuondolea mtu wa zamani anayependa dhambi.

8. Kazi, umaskini, utangamano, mateso na ukimya huleta unyenyekevu, na kwa unyenyekevu dhambi zote husamehewa.

9. Ikiwa tamaa inakutesa, jichoshe bila kuchoka kwa kukesha, njaa na kiu, na ujinyenyekeze mbele ya wote; ikiwa urembo wa mtu unaanza kuvutia moyo wako, au tamaa ya mke, kumbuka harufu mbaya (itakayokuwa kaburini) – na uwe na amani.

10. Ndugu! Ukiwa katika maisha haya, usilitulize mwili wako, wala usiliamini unapouona kuwa huru kutokana na tamaa. Kwa maana mashetani mara nyingi husubiri kwa wakati, na mtu akiacha kujali wokovu wake, ghafla humshambulia roho maskini na kumkamata kama ndege mdogo; na wakimshinda, humnyenyekesha bila huruma kwa kila aina ya dhambi. Basi, tuimbe katika hofu ya Mungu na tujilinde, tukiendelea kutekeleza majukumu yetu na kuzingatia maadili yote mema ambayo ni kinga dhidi ya uovu wa maadui wetu. Kazi na mapambano ya wakati huu mfupi sio tu hutuokoa kutokana na matendo maovu, bali pia huandaa taji kwa ajili ya roho kabla ya kuondoka kwake mwilini. Basi, sisi ambao tumechukua muhuri wa ubatizo mtakatifu, tugeuke kutoka kwa dhambi zetu, ili tupate rehema Siku ya Hukumu. Tujitahidi, wapendwa: maana wakati umekaribia. Heri yake yeye anayejali hili mchana na usiku.

11. Ikiwa moyo wako umefadhaika na hujui jinsi ya kuudhibiti, jua kwamba kitendo fulani chako ndicho kinausababisha kuwa katika fujo hiyo, iwe ulikusudia au la. Kama Gidioni asingewaamuru vyombo vya maji vifunguliwe, mwanga wa taa usingeonekana (Waamuzi 7:19 na kuendelea): hivyo, kama mtu haudharau mwili wake, hataona mwanga wa Kimungu.

12. Ikiwa, katika mji wenye kuta, sehemu ndogo ya ukuta imevunjika, maadui, wakipenda kuingia mjini, huelekeza umakini wao wote kwenye pengo hili ili waingie kupitia kwalo. Ingawa walinzi husimama malangoni, hawawezi kuwashinda maadui isipokuwa sehemu iliyoharibika itengenezwe. Basi haiwezekani

[37] Patr. graec., juz. 40, baada ya maneno.

kwa mtawa kuwashinda maadui zake anaposhindwa na tamaa yoyote, na hawezi kufikia kiwango cha ukamilifu.

Mtakatifu Marko Mwenye Kujinyima

Taarifa kuhusu maisha na maandiko ya Mtakatifu Marko

Mtakatifu Marko Mwenye Kujinyima anahesabiwa miongoni mwa Mababa wa Kigiriki maarufu zaidi. Hata hivyo, mambo machache yanajulikana kuhusu mazingira ya maisha yake. Palladius (Lives, ch. 20), aliyekutana naye ana kwa ana, anasema kwamba alikuwa na tabia ya upole na unyenyekevu uliokithiri, kiasi kwamba hakuna aliyeweza kumlinganisha katika sifa hii, na kwamba tangu utotoni alipenda kusoma Maandiko Matakatifu na akayafahamu sana kiasi kwamba alijua Agano la Kale na Jipya kwa moyo (hii pia inarudiwa na Sozomen, *Historia ya Kanisa*, Kitabu cha 6, Sura za 29 na 30). Uchaji wa maisha yake na usafi wa moyo wake vilimwinua hadi kiwango cha juu cha ukamilifu wa kiroho. Mtakatifu Makariyo wa Aleksandria anashuhudia neema ya kipekee ya Mungu kwake wakati wa kupokea Sakramenti Takatifu, jambo ambalo linaashiria si tu nguvu kuu ya imani ya Mtakatifu Marko, bali pia ari ya upendo wake kwa Bwana na unyenyekevu wake uliokamilika. Mtakatifu Marko aliishi kwa zaidi ya miaka mia moja na, inadhaniwa, alifariki mwanzoni mwa karne ya tano. Hata hivyo, aliishi miongoni mwa na akahusiana na warithi wa kwanza wa maisha na mafundisho ya Mtakatifu Antwoni, na labda hata na Antwoni mwenyewe. Neema ya Mungu, uzoefu wa maisha yake na utafiti wake wa Neno la Mungu vilimfanya awe na ufahamu wa kina wa mafumbo ya maisha ya kiroho. Bila kuficha kipaji hiki, alifundisha na kuandika kwa wingi, lakini ni baadhi tu ya maandishi yake yaliyotufikia. Maneno yake kumi yamechapishwa katika tafsiri ya Kirusi. Patriaki Photius alinukuu maneno yake nane tu, huku Nikephoros Kallistos, pamoja na hayo nane, akimhusisha na maneno mengine thelathini na mawili (Historia ya Kanisa, Kitabu cha 13, Sura za 53 na 544). Katika mkusanyiko huu, tumejumuisha yale yanayopatikana katika *Dobrotolyubie*, tukiongeza maagizo yaliyotolewa kutoka kwa mahubiri yake yote mengine, na tumeandaa kila kitu kwa mpangilio ufuatao:

1. Barua kwa Mtawa Nicholas. Hii imewekwa kwanza kwa sababu ina maelezo ya maisha ya kujinyima tangu mwanzo hadi mwisho. Itafuatiwa na:

2. Maagizo yaliyotolewa kutoka kwa maandiko mengine ya Mt. Marko, kama mwendelezo wa mafundisho yaliyotolewa katika Waraka, na kama maandalizi ya kuelewa kauli fupi zilizomo katika sura zinazofuata mara moja baada yake.

3. Sura mia mbili kuhusu sheria ya kiroho.

4. Sura 226 zinazowalenga wale wanaodhani wanaweza kuhesabiwa haki kwa matendo yao. Vyanzo vifuatavyo vilitumika katika tafsiri: toleo la Kigiriki la *Dobrotolyubie*, kazi za Mt. Marko kama zilivyochapishwa katika *Patrologiae graecae* ya Migne, juz. 65, na hati ya maandishi kutoka Monasteri ya Mt. Sava nchini Palestina, ambayo ni kamili na sahihi zaidi kuliko zingine.

Maagizo ya Marko Mwenye Kujinyima kuhusu Maisha ya Kiroho

1. Barua kwa Mtawa Nikolasi

1. Umekuwa na wasiwasi mkubwa kwa muda mrefu kuhusu wokovu wako mwenyewe, na, kwa uangalifu mkubwa kwa maisha yanayomfaa Mungu, umetueleza yote kukuhusu: jinsi ulivyokazia nia kwa shauku kuu kumshikilia Bwana kupitia maisha ya kujinyima, kiasi na kila aina nyingine ya kujidharau, ukijitahidi katika maombi ya usiku kucha na sala ya bidii; pia ulielezea mapambano na wingi wa tamaa za mwili zinazowaka ndani ya mwili wako na kuinuka dhidi ya roho yako kutokana na sheria ya dhambi, inayopingana na sheria ya akili zetu; hasa, ulilalamika kwamba tamaa za hasira na uzinzi zinakutesa sana, na ulitafuta njia fulani au mwongozo wa maneno kuhusu kazi na juhudi zipi unazopaswa kutumia ili kupata ushindi (kupaa juu) dhidi ya tamaa hizi za maangamizi.

2. Wakati huo, kadiri ilivyowezekana, kwa roho ya upendo wangu kwako, nilikupa mawazo ya kuokoa roho na ushauri wa busara, nikionyesha kwa kazi gani na juhudi gani za kujidhibiti roho—kwa hekima na mwongozo ulioongozwa na nuru, ikiishi kwa busara kulingana na Injili—inaweza, kwa msaada wa neema kwa ajili ya imani, kushinda uovu (mawazo na hisia) unaotokea ndani ya moyo, hasa tamaa zilizotajwa. Kwa maana, kulingana na asili ya tamaa hizo—kutokana na mwelekeo wa asili kuelekea kwazo na kuzizoea—

ambazo roho imejulikana nazo, zikiiamsha hasa, ni lazima ianze mapambano yasiyokoma na ya bidii sana dhidi ya hizo, hadi itawale nguvu za kimwili na zisizo na maneno (vishawishi) vya dhambi, ambazo hapo awali ilikuwa zimetawala, ikivutwa na kufungwa mateka kupitia uhusiano wa ndani nao katika fikra, (ikilazimishwa) na ukumbusho wa mara kwa mara wa mawazo (maovu) na mazungumzo ya shauku nao.

3. Sasa, hata hivyo, kwa kuwa nimejitenga na ninyi kwa mwili na kwa nafsi, ingawa si kwa moyo, nikiwa nimeenda jangwani kwa watenda kazi na wapiganaji wa kweli wa Kristo, ili mimi pia, kwa kujitahidi na kupigana pamoja na ndugu zangu—wanaopigana dhidi ya ushawishi wa adui na kupinga kwa ujasiri tamaa zao—niweze kuondoa uvivu, kuondoa wavunjifu, kuachana na uvivu, na kukumbatia shauku na kila aina ya bidii, nikijitahidi kufikia kupendeza kwa Mungu, nimejisumbua kuandika kwa maandishi kwa dhati yako maelekezo mafupi na ushauri unaookoa roho, ili, kwa kusoma kwa makini muhtasari mfupi wa yale niliyokuambia ana kwa ana katika barua hii yangu fupi ya himizo, upate faida ya kiroho kutokana nayo, kana kwamba tuko pamoja nawe ana kwa ana.

4. Hapa, mwanangu, ndipo unapaswa kuanza upangaji wa maisha yako uliotolewa na Mungu, unaoelekea kwenye wokovu. Lazima uwe na akilini mwako, bila kusahau na kila wakati, kwa kutafakari isiyokoma, matendo yote ya uungu ya Mungu anayependa wanadamu—wa zamani na wa sasa—na baraka zake zote kwa ajili ya wokovu wa roho yako; na hupaswi kujiruhusu, iwe ni kwa kupofushwa na kusahau kwa uovu (kinachochochewa na adui), au kupitia uvivu, kusahau baraka Zake nyingi na kuu, na hivyo kutumia maisha yako yaliyosalia kwa njia isiyo na tija na isiyo shukuru. Kwani kumbukumbu kama hizo, kama kijiti cha miiba, huchoma moyo na kuuchochea daima kukiri (fadhili za Mungu), kwa unyenyekevu, kwa kutoa shukrani kwa roho iliyovunjika, kwa kufurahi katika yote yaliyo mema, kwa kupata, badala (ya baraka Zake), maadili mema na desturi na kila wema kulingana na Mungu, kutokana na kuchunguza kwa kina, kwa akili yenye dhamiri, neno lifuatalo la unabii: *'Nitamheshimu Bwana kwa nini, kwa yote aliyonipa?'* (Zaburi 115:3). Nafsi inapokumbuka baraka zote ilizopewa tangu kuzaliwa na Mungu anayewapenda wanadamu, pamoja na taabu nyingi ambazo imekombolewa kutoka kwazo mara kwa mara, au makosa mengi iliyoyafanya na dhambi ilizozing'oa kwa hiari, lakini, kwa hukumu ya haki, haikukabidhiwa kwa pepo walioidanganya ili iangamizwe na kufa, bali Mungu wa upendo, mwenye subira na asiyezingatia makosa yake, alimuhifadhi, akisubiri aongoke; na ingawa alihudumia kwa hiari maadui na roho wabaya kupitia tamaa zake, Aliilisha, aliihifadhi na kuitegemeza kwa kila namna; na hatimaye, kwa mwongozo wake wa neema, aliweka kwenye njia ya wokovu, akapanda katika moyo wake upendo kwa maisha ya kujinyima, akamwamsha furaha ya kuachana na dunia na vishawishi vyote vya raha zake za kimwili, akamvika kwa sura ya kimalaika ya maisha ya kujinyima, na akapanga apokelewe kwa uchangamfu na baba watakatifu katika udugu katika kituo cha , (wakati roho inapokumbuka haya yote), nani, akiwa na mawazo yanayoongozwa na dhamiri njema na kutafakari haya yote, hangeendelea kuwa na majuto ya dhati milele? Akiwa na msingi kama huo katika baraka alizopokea hapo awali, wakati yeye mwenyewe hakuwa amefanya jambo jema, bali kinyume chake alitenda dhambi nyingi mbele zake, akijichafua katika uchafu wa mwili na katika dhambi nyingine nyingi, hakunitendea kulingana na dhambi zangu wala kunilipia kulingana na uovu wangu, kama, wakati ambapo sikufanya jambo jema, bali kinyume chake nikatenda dhambi nyingi mbele zake, nikijirusha katika uchafu wa kimwili na katika dhambi nyingine nyingi, hakunitendea kulingana na dhambi zangu wala kunilipia kulingana na maovu yangu, bali akanionyesha rehema kwa zawadi na neema kama hizo, basi, nitakapojitolea kabisa kwa huduma Yake kupitia maisha yasiyo na lawama kabisa na kukuza kila wema, ni baraka gani na ni zawadi gani za kiroho atakazonipa, akiniimarisha, akaniongoza na kuniwezesha katika kila tendo jema? Hivyo basi, yeyote, asisahau baraka za Mungu, anayebeba wazo kama hilo, hujielekeza, hujisukuma na kujikokota kuelekea kila tendo jema la wema na kila kitendo cha haki, akiwa na bidii daima na tayari daima kutenda mapenzi ya Mungu.

5. Basi, mwanangu mpendwa, ukiwa na akili timamu kwa neema ya Kristo, daima yakuwe nao ndani yako mwenendo kama huo na tafakari njema kama hiyo; usijiruhusu kuwa, asiwezeshwe na wingu jeusi la kusahau hatari, wala kusitishwa katika maendeleo yako na uvivu, ambao hufanya akili kuwa batili na kuiongoa mbali na maisha inapaswa kuishi, wala mawazo yako yasifunikwe na ujinga—chanzo cha maovu yote – wala kubembelezwa na uvivu unaoharibu yote, wala kudanganywa na anasa za mwili, wala kushindwa na ulafi, wala kufanywa mtumwa wa akili na tamaa na kuchafuliwa ndani yako kwa kushirikiana na mawazo machafu, wala kushindwa na hasira inayozalisha chuki kwa ndugu yako, wala, kwa kisingizio chochote cha kusikitisha na kilicholaaniwa, huku ukisababisha huzuni na ukiwa na huzuni, uanze kufuga mawazo mabaya dhidi ya jirani yako katika kumbukumbu zako; wala asiongozwe na mtu yeyote kutoka kwa maombi safi kwa Mungu; wala na mtu ambaye akili yake imetekwa mateka kufuatilia ndugu mwenye nia moja kwa mawazo ya kinyama.

(Maana ikiwa haya yote yatakubaliwa kuendelea, basi) kwa tabia isiyo na maana kama hiyo, iliyojaa hoja za kimwili, huku ukiwa umefungwa na dhamiri, utasalimishwa kwa muda kwa adhabu ya mafundisho ya roho wabaya uliowakabidhi, hadi akili yako, ikishindwa kabisa na kumezwa na huzuni na kukata tamaa, kutokana na kupoteza maendeleo ya kiroho katika Mungu kwa sababu ya dhambi za zamani, ataanza tena, kwa unyenyekevu wote, kuchukua njia ya wokovu, akiwa, baada ya bidii kubwa katika maombi na mafungo ya usiku kucha, amepokea msamaha wa dhambi zake kupitia toba yake ya unyenyekevu mbele za Mungu na majirani zake. Hivyo anaanza tena kurejea fahamu zake na, akifunuliwa na nuru ya Injili, anagundua kwa neema ya Mungu kwamba yeyote asiyejikabidhi kabisa kwa msalaba katika tafakari ya unyenyekevu na kujidharau, na asiyejisalimisha mbele ya wote kwa kukanyagwa, kudharauliwa, kudunishwa, kuhukumiwa, kudhihakiwa na kudharauliwa—na kuvumilia yote haya kwa furaha kwa ajili ya Bwana, bila kutafuta chochote cha kibinadamu, wala utukufu wala heshima wala sifa, wala chakula kitamu na vinywaji, wala mavazi (maridadi)—haviwezi kuwa Mkristo wa kweli.

6. Basi, ikiwa matendo ya kishujaa, mapambano na taji kama hayo yako mbele yetu, tutaruhusu kwa muda gani kudhihakiwa na sura ya uungu ya uongo na kumtumikia Bwana kwa udanganyifu, wakati huo huo tukiheshimiwa na wanadamu, lakini tukionekana mbele ya Mwongozo kama wanafiki? Kwa maana ingawa tunaheshimiwa na wengi kama watakatifu, bado sisi ni wanyama kwa asili yetu, tukidai tu mwonekano wa nje wa uchaji Mungu, lakini hatujafikia nguvu yake mbele za Mungu (2 Tim. 3:5), ingawa tunachukuliwa na wengi kuwa mabikira na wasafi bila lawama, tumeliwa ndani mbele Yake anayeona yaliyofichika kwa uchafu wa tamaa zetu na mawazo ya ashiki, na tumetiwa doa na athari za hisia zetu; lakini, kwa sababu ya kujinyima kwetu kwa uongo kabisa, na pia kwa sababu ya sifa za kibinadamu, tunapuuza jambo hili, akili zetu zikiwa zimepofushwa. Basi, tutatembea kwa muda gani katika ubatili wa akili, tukishindwa kupokea hekima ya Injili na kushindwa kukumbatia maisha ya uadilifu, tukiwa na azma ya kutembea katika njia yake kwa bidii ili sisi pia tupate ujasiri katika dhamiri zetu, lakini bado tunategemea tu mwonekano wa haki katika mwenendo wetu wa nje, na kujidanganya wenyewe kwa wema wa nje kwa sababu ya ukosefu wa ufahamu wa kweli wa jambo hilo, tukitaka kuwafurahisha watu na kutafuta kutoka kwao utukufu, heshima na sifa?

7. Hakika, Yeye anayefichua mafumbo ya giza na kuleta wazi mawazo ya moyo (1 Kor. 4:5), Mhukumu asiyepokea hongo, atakuja—Yeye asiyewaona matajiri kuwa na aibu wala asiyewaonea maskini huruma. Atavua mavazi ya unafiki ya nje na kufichua ukweli uliofichika ndani; na atawaweka taji, mbele ya Malaika na Baba Yake, wale wanaoishi kwa dhamiri safi—watawa na mashujaa wa kweli—huku wanafiki, wanaojifunika tu kwa sura ya utauwa na kuonyesha tu maisha 'yasiyo na lawama' mbele ya watu, wakijitegemea bure na kujidanganya wenyewe, atawadhihirisha kwa ukali mbele ya Kanisa Takatifu lote na mbele ya jeshi lote la mbinguni, na kuwapeleka katika giza kuu kwa aibu kuu kabisa.

8. (Watu hao ni kama) mabikira watakatifu waliolinda usafi wao wa nje (kwani hawakuhukumiwa kabisa kwa hili) na, zaidi ya hayo, walikuwa na mafuta kidogo katika vyombo vyao—yaani, walikuwa na sifa fulani za nje na tabia njema, pamoja na vipaji fulani—ndiyo maana taa zao ziliwaka kwa muda; lakini, kwa kupuuzia, ujinga na uvivu, hawakutilia maanani maisha yao ya ndani na hawakutambua ipasavyo idadi kubwa ya tamaa zilikuwa zimejificha ndani, zikichochewa na roho wachafu; matokeo yake, fikra zao zilichafuliwa na ushawishi wa uadui, nao (bikira hao) walishirikiana na tamaa hizi katika fikra zao, wakichukuliwa na kushindwa kwa siri na aina mbaya zaidi ya wivu, wivu wa uhasama, upinzani, ushindani, chuki, hasira, huzuni, ukatili, unafiki, ukorofi, kiburi, majivuno, tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, kujiruhusu, tamaa, uzembe, tamaa za mwili, hisia za kimwili za mawazo, ukosefu wa imani, kutokuwa na hofu (mbele za Mungu), hofu (ya kitu cha nje), huzuni, kusengenyana, kila aina ya kujiruhusu, usingizi, kiburi, kujihalalishia, majivuno, ubatili, kutotosheka, anasa, tamaa, kukata tamaa—jambo baya zaidi kuliko yote—na ushawishi mwingine, mnyoofu zaidi wa dhambi. Wao (bikira) hawakufanya tu matendo mema na kuishi maisha ya heshima, ambayo walionyesha waziwazi mbele ya wengine, wakipokea sifa kutoka kwao kwa hayo, na hata vipawa vya kiroho, kama walivyokuwa navyo, waliuza kwa ajili ya roho za kiburi na tamaa ya kuwafurahisha wanadamu; wakiwa wamevutiwa na tamaa nyingine, walichanganya ujanja na mikakati ya kimwili katika jitihada zao njema, na hivyo kuzifanya kuwa chafu na zisizopendeza kwa Mungu, kama sadaka ya Kaini. Kwa yote haya, wameyimwa furaha pamoja na Mchumba, na wameachwa nje ya jumba la mbinguni, ambalo limewafungia.

9. Tukitafakari hili kwa utambuzi mkali na kujichunguza, tuelewe na kutambua hali tuliyomo; na, wakati bado upo wa toba na wongofu, tubadilishe njia zetu, tukihakikisha kwamba matendo yetu mema, yakitendwa kwa usafi, ni mema kweli, yakiwa huru kutoka kwa mchanganyiko wowote wa hoja za kimwili, isianguke kukataliwa, kama dhabihu yenye dosari, kwa sababu ya kutojali, uzembe na ukosefu wa maarifa ya

kweli: la sivyo tutabeba mzigo wa uchaji, kujinyima, kukesha, kufunga na kila aina ya kujidharau, na tutatumia siku zetu hivi – na bado yale yanayoonekana kwetu kuwa haki kama hiyo hayatakubaliwa na Kristo, Kuhani wa Mbinguni, kwa kuwa yameonekana kuwa dhabihu iliyochafuka kwa sababu ya tamaa zilizotajwa.

10. Basi, mwanangu, zaidi ya yote, mtu anayetaka kubeba msalaba na kumfuata Kristo anapaswa kujihangaisha na maarifa na ufahamu, akichunguza daima mawazo yake mwenyewe, kwa kujali sana wokovu na kujitolea kwa dhati kwa Mungu, huku wakitafuta ushauri kutoka kwa watumishi wa Mungu waliojumuika na wenye nia moja, wanaojitahidi katika jitihada hiyo hiyo, ili wasije, bila kujua wapi au vipi kuelekeza safari yao, wakatembea gizani bila taa angavu. Kwa maana mtu mwenye mapenzi yake mwenyewe, anayetembea bila mwongozo na uongozi wa Injili, mara nyingi hukwenda na kuanguka katika mitego na mashimo mingi ya Yule Mwovu; mara kwa mara hupotoshwa na kuachwa katika majanga makuu, na hajui hatimaye atafikia wapi. Wengi wamefanya matendo makuu ya kujinyima na kuvumilia kazi ngumu na taabu kwa ajili ya Mungu, lakini utashi wao wenyewe, ukosefu wa utambuzi, na kushindwa kwao kuona umuhimu wa kutafuta ushauri wa wokovu kutoka kwa jirani zao vimefanya kazi hizo zisimpendeze Mungu na kuwa bure.

11. Wewe, mwanangu mpendwa, kama nilivyosema mwanzoni mwa nasaha hii, usisahau baraka ulizopewa na Mungu anayesifiwa, Mwenye Huruma, ingawa unapotoshwa kutoka kwao kwa wizi wa uovu wa adui na kwa uvivu; bali, ukidumisha mbele ya macho yako yote iwe za kiroho au kimwili, baraka ulizopewa tangu mwanzo wa maisha yako hadi sasa, tafakari juu yake na ujifunze kutoka kwake, kama ilivyoandikwa: *'Usisahau thawabu zake zote'* (Zaburi 102:2). Kwa njia hii, moyo wako utasukumwa kwa urahisi katika hofu ya Mungu na upendo, na utaweza kumshukuru Mungu kupitia maisha yenye nidhamu, mwenendo mwema, dhamiri inayomcha Mungu, maneno yanayofaa, imani ya kweli, hekima ya unyenyekevu na, kwa urahisi kabisa, kwa kujitolea kwake kikamilifu. Hivi ndivyo ukumbusho wa baraka ulizopokea kutoka kwa Bwana Mwema na Mkarimu utakufikisha! Kupitia kumbukumbu hiyo ya baraka Zake, hasa kwa msaada wa msukumo kutoka juu, moyo wako utachomwa bila hiari na upendo na hamu ya Mungu; kwani Hakuwapa mtu mwingine yeyote—hata wale wanaostahili zaidi kuliko wewe—zawadi hiyo ya ajabu ambayo Amekupa wewe peke yako, kutokana na upendo Wake usioelezeka kwa wanadamu.

12. Basi, jitahidi kuweka akilini kila wakati baraka zote ulizopokea kutoka kwa Mungu; na hasa, kumbuka neema ile kuu na fadhili ya ajabu aliyokupatia, kama ulivyoniambia, wakati ukiwa unasafiri kwa meli kutoka Mahali Patakatifu hadi Konstantinopoli, pamoja na mama yako, wakati, usiku, dhoruba kali na isiyovumilika ilipozuka, ikisababisha bahari kuchafuka, na wote waliokuwa ndani ya meli—ikiwemo E , wanameli na mama yako mwenyewe—walipotea ndani ya kina, ilhali wewe peke yako, pamoja na wengine wawili, mlioponywa kwa nguvu tukufu ya Mungu na kutupwa ufukweni; (kumbuka) pia jinsi Bwana alivyoandaa safari yako kwenda Ancyra, ambako ulipokelewa kwa wema wa kibaba na mtu fulani mkarimu na ukaungana kwa upendo na mwana mcha Mungu sana Epiphanius, ambaye pamoja naye, chini ya mwongozo wa mtu fulani mtakatifu, mlianza njia ya wokovu (kwa kuacha dunia), na mlipokelewa na watumishi watakatifu wa Mungu kama watoto wa kweli.

13. Kwa baraka hizi zote mliyopewa na Mungu, mnaweza kumtolea nini Yeye aliyewaita katika uzima wa milele? Kama haki inavyotaka, hamapaswi kuishi tena kwa ajili yenu wenyewe, bali kwa ajili ya Kristo, aliyekufa kwa ajili yenu na kufufuka tena; lazima ujitahidi kwa kila wema unaokubalika na utimizo wa kila amri, ukitafuta daima *'nini mapenzi ya Mungu—nini kilicho kizuri, kinachopendeza na kamili'* (Warumi 12:2), na kujitahidi kwa nguvu zako zote kuyatimiza. Zaidi ya yote, mwanangu, weka ujana wako chini ya neno la Mungu, kama neno hili linavyoagiza: *'Wakabidheni miili yenu kuwa sadaka iliyo hai, takatifu, inayompendeza Mungu—hilo ndilo ibada yenu ya kiroho'* (Warumi 12:1). Zima na kausha kila unyevu wa tamaa za mwili kwa kula kwa kiasi, kunywa kwa kiasi, na kufanya maombi usiku kucha, ili nawe uweze kusema kutoka moyoni: *'Nimekuwa kama ndoo ya mvinyo iliyokaa ardhini'*[38] , *'Sijasahau matendo yako ya haki'* (Zab. 118:83). Ukigundua kuwa wewe ni wa Kristo, *'msalibishe mwili wenu'*, kama Mtume anavyosema, *'pamoja na tamaa zake na matamanio yake'* (Wagalatia 5:24), na *"uufishe viungo vyenu vilivyoko juu ya nchi"* (Wakolosai 3:5)—yaani, si tu matendo ya uzinzi, bali pia uchafu unaochochewa katika mwili na roho wachafu. Na yeye anayetamani kuhesabiwa kuwa mwafaa kwa taji la ubikira wa kweli, usiochafuliwa na mkamilifu kabisa, haimweki jitihada zake katika hili tu, bali, akifuata mafundisho ya Kitume, anajitahidi kuuua kabisa hisia za mwanzo za tamaa hii. Wala hajaridhiki hata na hili, yeye ambaye, kutokana na upendo thabiti (kwa usafi), ameweka moyo wake katika kupandikiza katika mwili wake bakhri wa kimalaika na safi kabisa, bali anaomba

[38] 'Kuhusu baridi kali' – katika baridi kali. Manyoya hupungua katika baridi kali na kuwa ngumu na kigumu.

hata wazo rahisi tu, wazo tupu la tamaa—ambalo hujitokeza akilini kama taswira inayopita, bila mwendo au ushawishi wa tamaa ya mwili—litoweke. Lakini hili linaweza kufikiwa tu kwa msaada kutoka juu, kwa nguvu na zawadi ya Roho Mtakatifu pekee, mradi tu wapo wanaoonekana kuwa wastahiki wa neema hiyo.

14. Basi, yeye anayetamani kupata taji la ubikira safi, usio na mwili na usio na doa anasulubisha mwili wake kwa kazi ngumu za kujinyima, *'akiua viungo ambazo ziko duniani'*, kupitia kazi ngumu na ya kujidhibiti kwa subira, ikisababisha mtu wa nje kukauka, kumfanya awe mwembamba na mzee kama mifupa tu, ili mtu wa ndani apate kufanywa mpya kwa uhuru zaidi kwa kazi ya neema kupitia imani na matendo ya kiroho, akiendelea siku baada ya siku kuelekea yaliyo bora, akikua katika upendo, akijipamba kwa upole, akifurahi kwa furaha ya kiroho, akipokea kutoka kwa Kristo ahadi ya amani, akiwa ameongozwa na wema, akiwa amevaa fadhili, akikumbatiwa na hofu ya Mungu, akiangaziwa na maarifa na ufahamu wa kiroho, akipambwa kwa hekima, na kuongozwa na hekima ya unyenyekevu. Kupitia sifa hizi na zinazofanana nazo, akili, iliyofanywa upya na Roho Mtakatifu, hupokea ndani yake chapa ya mfano wa kimungu, hufunikwa kwa uzuri wa kiakili, usioweza kuelezwa wa mfano wa Bwana, na hufanywa mshiriki wa utajiri wa hekima ya kiroho.

15. Basi, mwanangu, udhibiti mwili wako wa ujana, lishe roho yako, na upya akili yako kwa wema uliotajwa hapo juu, kwa msaada wa Roho Mtakatifu. Mwili wa ujana, uliotapika kwa vyakula vitamu mbalimbali na unywaji wa divai, unakuwa kama nguruwe mwitu aliye tayari kuchinjwa. Kwa hivyo, roho inakakamaa kwa moto wa anasa za kimwili, na akili inatekwa nyara na moto wa tamaa mbaya, ikiwa haiwezi kupinga matakwa ya mwili. Hivyo, kujaa kwa damu ni kupungua kwa roho. Kuhusu divai, ajana asinuse hata harufu yake, ili, asipowashwa na moto maradufu—ndani kutokana na ushawishi wa tamaa na nje kutokana na unywaji wa divai—furaha ya mwili isifukuze utamu wa kiroho wa toba chungu na kusababisha mchanganyiko na ugumu katika moyo. Wala vijana wasinywe maji hadi kushiba, ili kuhifadhi tamaa ya kiroho (tabia njema), kwani kiasi katika maji husaidia sana katika usafi wa mwili. Mtakapoyatenda haya, mtakatilia shaka kwa uzoefu wenu wenyewe. Kwa maana naweka kanuni hii kwenu na kuithibitisha, si kwa maana kwamba nataka kuwabebesha nira yoyote ya kulazimishwa, bali nawashauri kwa upendo na kupendekeza hili kama njia nzuri ya kuhifadhi usafi wa kweli na uchaji-ngono mkali, huku nikiwaacha kwa hiari yenu kufanya mpendavyo.

16. Sasa tuongee kidogo kuhusu shauku isiyo ya busara ya hasira, ambayo, inapokolea na kutenda, huharibu roho nzima, huwafanya wahangaike na kuwa gizani, na kumfanya mtu awe kama mnyama—hasa yule anayeshawishika kwa urahisi na kuikabidhi haraka. Shauku hii inaimarishwa, inadumishwa na kufanywa isiyoshindika na kiburi; na maadamu mti huu wa kishetani wa huzuni (Ebr. 12:15)—yaani, wa hasira na ukorofi—unakirimiwa maji mabaya ya kiburi, ndivyo unavyoendelea kukua na kustawi, ukizaa matunda mengi ya uasi. Hivyo basi, jengo hili la yule mwovu ndani ya nafsi hubaki lisiloweza kubomolewa maadamu limeimarishwa na kuungwa mkono na misingi ya kiburi. Kwa hiyo, ikiwa unataka mti huu wa uasi (namaanisha shauku ya kusumbuka, hasira na kuchukizwa) ukame ndani ya mwili na uwe tasa, ili shoka la Roho liweze kuja na kulikata, na ulitupwe katika moto, kulingana na Injili, na utoweke pamoja na uovu wote, – ikiwa unataka nyumba hii ya uasi, ambayo mwovu huijenga katika nafsi kwa ajili ya uovu, akikusanya mawazo yake kutoka pande zote, kama mawe, visingizio vilivyojengewa msingi na visivyo na msingi kutoka kwa matendo au maneno, na kuandaa muundo wa uovu katika nafsi, akitandika mawazo ya kiburi kama msingi wake imara—ukitaka nyumba hii ibomolewe na kuchimbuliwa, basi jishikilie unyenyekevu wa Bwana, usisahau kamwe moyoni mwako. Yeye ni nani, na alikuwa nini kwa ajili yetu? Kutoka kwa urefu gani wa nuru ya Uungu—iliyofunuliwa kwa kipimo kinachofaa hata kwa viumbe wa mbinguni, na kutukuzwa mbinguni na kila kiumbe mwenye akili—Malaika, Malaika Wakuu, Viti, Ufalme, Ukuu, Mamlaka, Kerubimu, Serafimu na mamlaka mengine yote ya kiakili yasiyotajwa majina, ambao majina yao hayajafikia kwetu – na hadi undani gani wa unyenyekevu wa kibinadamu alishuka kupitia wema wake usioelezeka, akawa katika kila hali kama sisi, sisi tunaokaa gizani na katika kivuli cha mauti, tukiwa mateka ya adui kwa sababu ya kosa la Adamu, na tukamilikiwa naye kupitia tamaa zinazotenda ndani yetu.

17. Basi, Bwana wa viumbe vyote vinavyoonekana na visivyoonekana hakutuaa sisi, tuliokuwa tukiteseka katika utumwa huo na katika mtego wa kifo kichungu, bali alijinyenyekeza na akachukua juu yake (juu Yake) Mwanadamu, ambaye, kwa amri ya Bwana, iliamriwa kubeba huzuni kama toba, na akawa kama sisi kwa kila hali isipokuwa dhambi, yaani, isipokuwa tamaa za uovu. Yote yaliyowekwa juu ya mwanadamu kwa amri ya kimungu kama adhabu kwa dhambi ya Kuanguka—yaani, kifo, kazi ngumu, njaa, kiu na kadhalika—aliyanikubali Yeye mwenyewe, akawa kama sisi, ili sisi tuweze kuwa kama Yeye: *'Neno likawa mwili'* (Yohana 1:14), ili mwili uwe Neno; *'Ingawa alikuwa tajiri, lakini kwa ajili yetu alijifanya maskini, ili kwa ufukara wake sisi tupate utajiri'* (2 Wakorintho 8:9); kutokana na upendo wake mkuu kwa wanadamu,

alikuwa kama sisi, ili sisi pia tuwe kama Yeye katika kila wema. Kwa kuwa Kristo alikuja, mwanadamu—ambaye (hata tangu mwanzo) aliumbwa kwa mfano na sura ya Mungu—anaboreshwa kweli kwa neema na nguvu ya Roho Mtakatifu, akifikia kiwango cha upendo kamili, ambao unaondoa hofu na hauwezi tena kushindwa, kwa maana *'upendo haukosi kamwe'* (1 Kor. 13:8), kwa sababu, kama Yohana anavyosema, *'*Mungu *ni upendo, na yeye aliye katika upendo yu katika Mungu'* (1 Yohana 4:16). Mitume na wote wale ambao, kama wao, walijitahidi katika wema na kujitoa kwa Bwana kama wakamilifu, wakiwa wamemfuata Kristo kwa kujitolea kikamilifu katika maisha yao yote, walionekana kuwa wastahiki wa hali hii.

18. Kwa hiyo, ikiwa mtaweka daima akilini, bila kamwe kusahau, unyenyekevu ambao Bwana alionyesha kutokana na upendo wake usioelezeka kwetu—yaani, kuumbwa kwa Neno la Mungu tumboni, kuchukua kwake asili ya kibinadamu, kuzaliwa kwake kutoka kwa mwanamke, hatua za ukuaji wake wa kimwili, dharau, usumbufu, matusi, dhihaka, shutuma, mapigo, mate, dhihaka, matusi, vazi jekundu, taji la miiba, hukumu ya watawala dhidi Yake, kelele dhidi Yake kutoka kwa Wayahudi wasio na sheria, jamaa Zake wenyewe: *'Mwondoe, mwondoe, msalibishe'* (Yohana 19:15), msalaba, misumari, mkuki, siki na mchuzi aliyepewa kunywa, shangwe za watu wa Mataifa, dhihaka ya wale waliokuwa wakipita wakisema: *'Kama wewe ni Mwana wa Mungu, shuka kutoka msalabani tukakiamini'* (Mathayo 27: 42) na mateso mengine aliyoyavumilia kwa ajili yetu: msalaba, kifo, mazishi ya siku tatu, kushuka kuzimu – na kisha matunda ya mateso Yake: ufufuo kutoka kwa wafu, kumalizwa kwa kuzimu na kifo kupitia ukombozi wa roho zilizokusanywa kwa Bwana, Kupaa mbinguni, kukaa mkono wa kuume wa Baba, juu ya kila ukuu na mamlaka na kila jina linalotajwa (Efe. 1:21), heshima, utukufu na ibada kutoka kwa malaika wote kwa Mzaliwa wa Kwanza kutoka kwa wafu, kwa ajili ya mateso Yake, kulingana na neno la Kitume linalosema: *'Lieni ninyi nia hii, iliyokuwa ndani ya Kristo Yesu, ambaye, ingawa alikuwa na umbo la Mungu, hakuchukulia usawa na Mungu kama jambo la kujishikilia, bali alijinyima, akichukua umbo la mtumwa, akifanywa kwa sura ya wanadamu; na alipoonekana ana umbo la mwanadamu, alijinyenyekeza kwa kuwa mwitiifu hata kufa—hata kifo cha msalabani. Kwa hiyo Mungu naye alimweka juu sana, akamwadhimulia Jina lile lililo juu ya majina yote, ili kwa jina la Yesu, kila goti lipigwe, la wale walio mbinguni, walio juu ya nchi, na walio chini ya nchi, na kadhalika"* (Fil. 2:5–10)... Tazama ni kwa utukufu na kuinuliwa gani, kulingana na kweli ya Mungu, mateso ya Bwana yaliyotajwa hapo juu yamemuinua Mwana wa Mtu!

19. Basi, kama utaweka mawazo kama hayo moyoni mwako kwa upendo wa dhati na bila kupuuza, hisia za huzuni, hasira na ukorofi hazitakuwa juu yako. Kwa maana msingi unapotolewa chini yao , yaani, hisia ya kiburi inapokomeshwa kwa kuzamishwa katika unyenyekevu wa Kristo, basi jengo zima la hasira isiyo ya kisheria, ghadhabu na huzuni litaporomoka kwa urahisi lenyewe. Ni moyo gani wa kikatili na mgumu usiovunjika, usiyesukumwa na huruma, na kujinyenyekeza, kama ungekumbuka daima unyenyekevu kama huu wa Mwana wa Mungu Mzaliwa Pekee kwa ajili yetu, na kukumbuka mateso Yake kama yalivyoelezwa hapo juu? Je, badala yake, haitakuwa kwa hiari vumbi, majivu na kanyagio kwa watu wote, kama Andiko linavyosema? Basi, roho, ikiona unyenyekevu wa Kristo, inajinyenyekeza na kujivunja kwa njia hii, ni ukorofi gani unaoweza kuishika? Ni hasira gani na ni huzuni gani inayoweza kuchipuka?

20. Hata hivyo, inaonekana kwamba kupuuzwa kwa mawazo haya—ambayo ni ya wokovu na yenye kutoa uzima kwetu—na dada yake, uvivu, na mshirika na sawa nao, ujinga—hizi magonjwa ya kutisha na ya kina zaidi ya roho, ambayo ni vigumu kuyatambua na vigumu zaidi kuyaponya, huviteka roho na kuifunika kwa udadisi usio na kiasi (kwa kuchunguza kila kitu cha nje badala ya nafsi yake)—ndiyo chanzo cha tamaa zote nyingine mbaya kushika na kujificha ndani yake: huchochea ukosefu wa hofu (mbele za Mungu) na kutojali yote yaliyo mema, na huipa kila tamaa uhuru wa kuingia katika nafsi na kutenda ndani yake bila aibu. Wakati roho inapofunikwa (kama kwa pazia la huzuni) na kusahau kinachotanda kila mahali, wivu unaoharibu na—mama na mlezi wa uovu wote—ujinga, basi akili maskini, iliyopofushwa, hushikamana kwa urahisi na kila kitu kinachoonekana, kinachoweza kufikiriwa au kusikiwa: huyaona, kwa mfano, uzuri wa mwanamke na mara moja huumizwa na tamaa ya mwili. Kumbukumbu, baada ya kupokea kwa shauku na furaha yale yaliyoonekana, yaliyosikiwa na yaliyoguswa, basi huchora picha za haya ndani, kupitia mawazo ya fikra na mazungumzo maovu nayo, na hivyo kuichafua akili iliyo bado na shauku na iliyohuzunika kupitia ushawishi wa roho za tamaa.

21. Mwisho, mwili wenyewe—iwe ni mnene, mchanga sana, au wenye unyevu kupita kiasi—huchochewa haraka na kumbukumbu na matendo kama hayo kwa asili yake, ukielekea kwenye tamaa; na wakati mwingine usingizini, wakati mwingine akiwa macho, hutiririsha uchafu, hata bila kufanya ngono na mke. Mtu wa aina hiyo anaweza kuonekana na wengi kuwa mtu safi, mtakatifu na asiye na hatia, au hata kudai

utakatifu; lakini mbele Zake anayeona yaliyo fichika, yeye ni mwasherati na mhaini mbaya, na siku hiyo atahukumiwa haki isipokuwa akilia na kuomboleza mbele za Mungu, mbele zake alihifadhi na kutenda maovu, na hakutoa toba inayostahili, akiwa ameuua mwili kwa kufunga, kukesha na maombi yasiyokoma, na akiwa ameponya na kurekebisha akili kwa kumbukumbu takatifu na mafundisho katika Neno la Mungu. Kwa maana sauti hai iliyosema si ya uongo: *'Kila amemtazama mwanamke kwa tamaa amekwisha kufanya uzinzi naye moyoni mwake'* (Mathayo 5:28). Kwa hiyo, ni faida sana, hasa kwa vijana, kutokuchangamana na wanawake kabisa, hata kama wanachukuliwa kuwa watakatifu, na, ikiwezekana, kuishi mbali na watu wote: Kwa njia hii atajifanyia mapambano ya kiroho kuwa rahisi zaidi na atahisi maendeleo yake kwa dhahiri zaidi, hasa akijilinda sana na kudumu katika maombi, akijidhibiti katika chakula na kinywaji—hata maji—na kukesha kwa muda mrefu, pamoja na kushauriana na walezi wa kiroho wenye uzoefu, akijitahidi kuwa nao na kufaidika na mwongozo wao. Kwa maana ni hatari sana kuishi peke yako, kulingana na mapenzi yako mwenyewe, bila mashahidi, au kuishi na wale wasio na uzoefu katika mapambano ya kiroho. Uovu (Satan) una hila nyingi, mitego mingi iliyofichwa, na aina mbalimbali za mizinga inayotandazwa na adui kila mahali. Kwa hiyo, kadiri iwezekanavyo, mtu anapaswa kujitahidi kwa njia zote kuishi pamoja na kuzungumza mara kwa mara na watu waliobobea katika mambo ya kiroho, ili, hata kama mtu hana nuru yake mwenyewe ya maarifa ya kweli kwa sababu ya utotoni mwake na hali isiyo kamilifu ya umri wake wa kiroho, kwa kutembea kando na wale wenye nuru hiyo, asiatembee gizani, wala awe hatarini kwa mitego na mizaha, wala asiwe mlolewa wa wanyama wa akili ambao, wakificha katika giza, hunasa na kuharibu wale wanaotembea humo bila taa yenye busara ya Neno la Mungu.

22. Lakini ikiwa unataka, mwanangu, kupata na kumiliki ndani yako taa yako mwenyewe ya nuru na mwongozo wa kiroho, ili uweze kutembea bila kizuizi katika usiku mkuu wa enzi hii *'na hatua zako ziwezeshwe na Bwana'* (Zab. 118:133), na kwa mujibu wa neno la unabii, *'umeitamani sana'* njia ya Injili—yaani, kutimiza amri kamili zaidi za Injili kwa imani yenye shauku kuu na kushiriki katika mateso ya Bwana kupitia tamaa ya hayo na kupitia maombi—basi nitakuonyesha njia ya ajabu ya kufikia hili, inayojumuisha hali ya ndani ya kimaadili ya roho, ambayo haihitaji kazi ya mwili au vitendo vya nguvu, bali kazi ya bidii ya roho, umilisi wa akili (juu ya yote yaliyo ndani) na fikra makini, kwa msaada wa hofu na upendo wa Mungu, Ukiwa na hali hii ya moyo, unaweza kuwafukuza kwa urahisi safu za maadui, kama alivyofanya Daudi aliye barikiwa, ambaye, kwa imani na kutumaini Mungu, kwa kumuua jitu mmoja tu la kigeni, aliweza kuwafukuza giza la maadui na watu wao.

23. Maneno yangu yanalenga magoli matatu ya kigeni, wenye nguvu na wakuu, ambao juu yao kuliko nguvu yote ya upinzani ya Holofernes wa kiakili; ikiwa wataangushwa na kuuawa, basi nguvu yote ya pepo wachafu itadhoofika kabisa. Hawa wakuu watatu wa wabaya, wanaoonekana kuwa na nguvu, ndio tuliowataja tayari – ujinga, mama wa maovu yote, kusahau, dada yake, mshirika na msaidizi wake; na, kwa kufuma mavazi meusi na sanda kwa ajili ya roho kutoka gizani—kivurugu (kupuuza), ambacho huwategemeza na kuimarisha wawili wa kwanza, huwapa uthabiti, na huhakikisha kwamba, katika roho yenye uzembe zaidi, uovu unakuwa, kana kwamba, umejikita na kujidhihirisha. Kwa maana ni kupitia kwa kutojali (kupuuza), kusahau na ujinga ndipo misingi ya tamaa zingine zote hupata nguvu na kuongezeka. Kwa kuwa ni msaada kwa kila mmoja na haziwezi kuwepo bila mwingine, zenyewe (zinapoungana) huunda nguvu kuu za adui na maamiri mkuu wa yule mwovu. Kupitia kwao, kundi la roho za uovu hutunga mitego yake ndani ya nafsi na kufanikiwa kutekeleza makusudio yake.

24. Ikiwa unataka kushinda tamaa zako na kwa urahisi kuwafukuza makundi ya wavamizi wa akili, basi, kupitia maombi na msaada wa Mungu, kusanya mawazo yako ndani yako na shuka katika vilindi vya moyo wako; huko, tafuta hawa walevi watatu wakubwa wa shetani—yaani, kusahau, kutojali, na uvivu, na ujinga—kwani ni kwa kuzilisha hizi ndipo tamaa zingine zote hufanya kazi, huota na kuwa na nguvu zaidi katika mioyo inayojiruhusu na roho zisizohukumiwa. Kupitia kujichunguza kwa makini na akili iliyo macho, kwa msaada kutoka juu, bila shaka utazipata (tambua ndani yako, shika) tamaa hizi—zisizojulikana na wengine na hata zisizoweza kufikirika, ambazo ni za uharibifu zaidi kuliko tamaa zote mbaya—kwa silaha za ukweli zinazozipinga: kumbukumbu nzuri, chanzo cha yote mema; maarifa yaliyoangazwa, ambayo kwa hayo roho iliyetikadali inaondoa giza la ujinga; na shauku hai inayochochea na kuiongoza roho hadi wokovu. Kisha, ukiwa umevaa silaha hizi hasa za wema, kwa kila sala na maombi, kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, utashinda kwa ujasiri na ushujaa (kuondoa kabisa) wale magamba watatu waliotajwa hapo juu, wavamizi hao wa akili, yaani: ukiwa na akili iliyowekwa katika mambo ya juu, ukitafakari daima *'kila kitu kilicho cha kweli, kila kitu cha heshima, kila kitu cha haki, kila kitu kilicho safi, kila kitu kinachopendeza, na kila kitu chenye sifa njema—*

ikiwa kuna wema wowote na ikiwa kuna jambo lolote la kusifiwa' (Wafilipi 4:8), utaondoa kabisa kusahau hatari zaidi; kwa mwongozo wa mbinguni ulioangaza, utaangamiza giza la uharibifu la ujinga; na kwa shauku kuu, ukiwa tayari kwa kila tendo jema, utaondoa upuuzaji usio na Mungu (ugugumu), unaosababisha uovu kuchipuka katika nafsi. Unaweza kupata sifa hizi si kwa hiari yako mwenyewe tu, bali kwa nguvu ya Mungu na msaada wa Roho Mtakatifu, kupitia umakini mwingi na maombi; na ukizipata kwa njia hii, unaweza, kupitia kwazo, kujiondoa wale majitu watatu wakubwa wa Yule Mwovu waliotajwa hapo juu. Wakati, kupitia nguvu ya neema inayotenda kazi, muungano (wa aina tatu) wa maarifa ya kweli, ukumbusho wa maneno ya Mungu, na shauku ya haki unapoundwa katika nafsi na kuhifadhiwa kwa uangalifu huko, basi hata chembe ndogo kabisa ya kusahau, ujinga na kutojali itatoweka kutoka kwa nafsi. Vitapotea kabisa, na neema katika Kristo Yesu, Bwana wetu, ambaye utukufu na nguvu ziwe kwake milele na milele, hatimaye itatawala katika roho. Amina.

2. Jibu la Mtawa Nikolasi kwa maandishi ya Marko Mwenye Kujinyima

Shukrani ziwe kwa Mungu, shukrani ziwe Kwake! Shukrani ziwe kwa zawadi Yake ya ajabu isiyoelezeka, kwamba Yeye, kwa upendo kwa roho—iliyoteswa na tamaa kali na kupokonywa nguvu zote—aliitembelea kwa mapenzi ya rehema yaliyomtegemea Mungu kikamilifu; nasema, kwa roho yako chenye wema na iliyounganishwa na Mungu, ambayo kupitia kwake cheche angavu, iliyojaa nuru ya kimungu na yenye kivutio cha kiroho, imetumwa kwangu—na kwa taa ya maneno ya bidii na upendo, yaliyozaliwa na akili iliyounganishwa na Mungu, Bwana ameinua roho yangu kutoka gizani kuu na dhoruba, na akafanya fikra zangu zipate nguvu kutokana na wale majitu watatu waliofunuliwa kwangu. Hakika, magamba haya ni makuu na wakali, na hawawahi kuacha kuishambulia jamii ya wanadamu. Basi, ni nani wanamshikilia kwa ukali na ukatili duniani kama mimi, na ni nani bado wanamiliki kwa hiari yao? Lakini Yeye Asiyefurahia kamwe maangamizi ya viumbe hai, amenionyesha rehema na kuonyesha uvumilivu Wake na upendo Wake wa huruma kwangu; na, baada ya kuchochea wazo hilo la utakatifu, Aliamsha mapenzi yangu, ambayo yalikuwa yamelala usingizi mzito, na akanionyesha na kufunua kwangu wale majitu waliojitaja hapo juu. Nasema, kwanza kabisa, kusahau, kilichomtoa Adamu kutoka Paradiso; kwani asingekuwa amesahau amri ya Bwana, asingedondoshwa kutoka kwa utukufu huo; na kukata tamaa, alichokikubali na hivyo kumtii mke wake; na ujinga, ambao kupitia kwake hakutambua alichokuwa na alichokuwa amekuwa. Bwana Yesu, kwa njia ya Roho Mtakatifu— —aliyeko ndani yako, amenifanya nayaona wazi roho hizi tatu. Kwani kwa kweli alituma upanga wenye ncha mbili, ambao ni Neno la Mungu, na akagawanya akili yangu katika sehemu mbili kwa utulivu mkuu. Hakukoma hapo, bali kwa kweli alipanda utamu fulani wa kiroho katika mapenzi yangu kupitia maneno yenu. Basi, kwa vinywa vingapi na kwa ndimi ngapi naweza kumshukuru ipasavyo Bwana Mungu wa kweli kwa baraka Zake, ambazo umenikumbusha, au, tena, kwa kunituma maneno haya ya busara na ya upendo, yanayochochea roho kutafuta ukweli na kutii amri za Mungu, na, hatimaye, kwa manufaa makuu [yalileta] kwa wale wanaotaka kutembea katika njia ya Bwana, inayopeleka kwenye uzima wa milele? Kwani maneno yako yameleta manufaa hayo si kwangu mimi tu, bali pia kwa wote waliyasikia—akili zao zimeangaziwa sana, nao wamepata manufaa makuu kutokana na maneno haya yaliyosemwa waziwazi. Hivyo basi, maneno haya yalithibitika kuwa ya kweli kama uhalisia wenyewe, na yalisikika si kama maneno tu, bali kama uhalisia dhahiri mbele ya macho yetu; kwani mara moja neno hili lilipanda katika mapenzi yetu uangalifu mkuu. Na kwa kuwa neno hili lilikuwa na nguvu, halikubaki tupu, bali mara moja lilizaa mashetula ya nafaka na kutoa matunda yaliyoiva; lakini halikuishia hapo, kwani hakuna hata mmoja wetu anayeshibishwa nalo, kama Mungu anavyojua: kila ninaposoma, roho yangu maskini haijashibishwa kamwe. Kwa hiyo, kwa kupitia upatanisho wa utakatifu wako, na nipewe zawadi hii, kwamba cheche ya mbinguni ikae ndani yangu na iharibu kabisa, hadi mwisho, wale majitu waliotajwa; ili nisije nikajisahau na, kupitia usaliti wa tamaa yangu ya kibinafsi, nijitupe katika uovu uliotajwa na kuwa windo la maadui zangu. Lakini naamini katika Bwana Yesu Kristo, anayeishi ndani yako, kwamba kwa ajili ya uchaji wako na wa wale wanaofanya kazi kama wewe, Yeye hatanidharau wala kunikabidhi kwa vinywa vya wale majitu waliotajwa; bali, akiniwakumbusha daima kupitia watumishi wake watakatifu, atanionyesha njia yake mimi, roho maskini, kupitia maombi yako matakatifu. Kwa hiyo, naomba na kukusihi roho yako ya neema na heshima isinione duni kwa kuthubutu, kwa tumaini, kuandika jibu hili kwa utakatifu wako; bali, ukiiona rehema ya Baba imefunguka sana, ingawa kwa mwandiko wangu duni, naomba na kukusihi unikumbuke kila saa; kwani Bwana daima hutembelea mtumishi wake imara na asiyechoka—yaani, akili ya roho yako iliyobarikiwa, iliyotakaswa ipasavyo—ili kwamba, kupitia utakatifu wako, nami, nikiwa nimeokolewa kutoka kwa maovu

yangu, nipate mwisho mwema, kwa neema ya Kristo Mungu mwenye huruma, ambaye, pamoja na Baba na Roho Mtakatifu, awe na heshima na mamlaka milele na milele. Amina.

2. Mafundisho ya Mtakatifu Marko, yaliyotolewa kutoka kwa maandishi yake mengine

1. Imani haiko tu katika kubatizwa kwa jina la Kristo, bali pia katika kutii amri zake. Hakika, Ubatizo Mtakatifu hutukamilisha, lakini hauwakamilishi wale wasiotii amri.

2. Ikiwa, hata baada ya ubatizo, tunabaki kuwa watumwa wa dhambi, si kwa sababu ubatizo haukuwa kamili, bali ni kwa sababu tunapuuza amri na tunabaki katika anasa za nafsi yetu kulingana na mapenzi yetu. Mungu wala Shetani hawailazimishi hiari yetu hata baada ya ubatizo. Katika ubatizo tumeachiliwa kwa fumbo kutoka kwa utumwa wa dhambi, kama ilivyoandikwa: *'kwa maana sheria ya Roho wa uzima imeniondoa katika sheria ya dhambi na mauti'* (Warumi 8:2); lakini, kwa sababu ya kupuuza kwetu amri za Yeye aliyetusafisha, tumeangukia chini ya nguvu ya dhambi, na kwa kuwa hatujashika amri, tumegeuka tena kuwa wafungwa wa adui.

3. Mtu, kwa hiari yake mwenyewe, hubaki pale anapochagua kuwa, hata kama amebatizwa, kwa sababu hiari ya mtu hawezi kulazimishwa. Maandiko yanaposema, *'wahitaji kwa roho watarithi ufalme wa mbinguni'* (Mathayo 11:12), yanazungumzia hiari ya mtu mwenyewe, ili kila mmoja wetu aweze kujilazimisha, baada ya ubatizo, kutokugeukia uovu, bali kudumu katika yaliyo mema. Kwa wale ambao, kama waumini, wamepokea nguvu ya kutimiza amri, Bwana anawaamuru wajitahidi kuzishika, ili wasirudi nyuma.

4. Juhudi za kiroho si kitu tofauti na amri. Ndizo amri. Nionyeshe matendo ya kujidhibiti kando na amri. Ukionyesha sala – hiyo ni amri; ukizungumzia kutawala mawazo – hiyo pia ni amri ('Kuweni na busara na waangalifu'); ukizungumzia kufunga na kukesha, hiyo pia ni amri; ukionyesha kujinyima, hiyo ni amri (ajikane), na tendo lolote la wema wa kujinyima utakalotaja – yote ni amri. (Lengo la kujinyima ni utimizo sahihi zaidi wa amri).

5. Ubatizo Takatifu hutoa uhuru kamili (kutoka utumwa wa dhambi, kama vile toba inavyofanya); lakini kujifunga upya kwa tamaa, au kubaki huru kwa kutii amri, ni suala la hiari ya mtu mwenyewe. Ikiwa wazo linapotea kuelekea kwa raha yoyote ya dhambi, hii ni kutokana n a hiari ya mtu mwenyewe, na si kwa sababu ya kulazimishwa. Kulingana na Maandiko, tuna uwezo *wa 'kuangusha hoja'* (2 Kor. 10:4). Wazo baya, kwa wale wanaoliangusha ndani yao, ni ishara ya upendo kwa Mungu, si ya dhambi; maana si kuibuka kwa wazo ndiko ni dhambi, bali ni mazungumzo ya kirafiki ya akili nalo. Ikiwa hatuipendi, kwa nini basi tunaendelea kuishughulikia? Haiwezekani kwa kitu chochote tunachokichukia kwa dhati kuzungumza kwa muda mrefu na moyo wetu bila ushiriki wetu wenyewe wa uovu katika hili.

6. Wakati, baada ya Ubatizo Mtakatifu, tukiwa katika nafasi ya kuzingatia amri, tunashindwa kuzizingatia, basi—hata bila kutaka—tunajikuta tumetekwa na dhambi (tunanguka tena katika utumwa wa dhambi), hadi, kupitia toba, tunamwomba Mungu, tukigeukia amri zake zote, naye anaharibu dhambi ya mapenzi yetu binafsi.

7. Mmewekwa nguo ya Kristo kwa njia ya ubatizo (Gal. 3:27) na mna nguvu na silaha za kubomoa ngome (2 Kor. 10:4). Lakini ikiwa, ukiwa na mamlaka juu yao, huwavunja si kwa dalili ya kwanza ya mashambulizi yao, basi ni wazi kwamba, kwa kutokua na imani, unajiruhusu katika tamaa za mwili, ukikubali na kuwa mshirika wao. Wewe mwenyewe unahukumiwa kwa tabia kama hiyo.

8. Wakati mwingine, bila idhini yetu, wazo baya fulani—tunalo chukia, kama mwizi—linatushambulia ghafla na kulazimisha akili yetu kuwa mateka. Hata hivyo, hakikisha kwamba hata wazo hili limetoka ndani yetu wenyewe; maana ama, baada ya ubatizo wetu, tulijikabidhi kwa wazo baya kama hilo—ingawa hatukutenda kulingana nalo—au, kwa hiari yetu wenyewe, tunahifadhi ndani yetu mbegu fulani za uovu, ndiyo maana yule mwovu anachipua ndani yetu, na yeye, akiwa ametushikilia mateka kwa mbegu hizi ovu, hatatoka hadi tuzitupe; ilhali wazo baya linaloishi ndani yetu kwa kutenda maovu litatupwa nje tutakapomtolea Mungu matendo yanayostahili toba. Hivyo basi, wewe mwenyewe una lawama kwa wazo hilo lisilotakikana na la kusumbua, kwa sababu, ukiwa na uwezo wa kulifukuza na kutakasa akili yako nalo punde tu linapoanza kuchipuka, hukufanya hivyo, bali ulizungumza nalo kwa hiari yako, ingawa hukutenda kulingana nalo. (Linapata mahali panapopokelewa, kwa mtu wa zamani, rafiki.)

9. Unapoona moyoni mwako msaada uliopewa, jua kwa hakika kwamba neema hii haikutoka nje, bali neema iliyokupewa kwa fumbo katika ubatizo sasa imefanya kazi hadi kufikia kwamba, kwa kuwa umeanza kuchukia wazo hilo, umegeuka mbali nalo.

10. Kristo Bwana, akituokoa kutoka kwa ukatili wote (kupitia neema ya ubatizo), hakuzizuia fikra zinazotokea mioyoni mwetu, ili baadhi, zikichukiwa kutoka moyoni, ziangamizwe mara moja, huku zingine zinaweza kubaki kadiri tunavyozipenda, ili neema ya Kristo na hiari ya mwanadamu zidhihirike—iwe ni upendo unaotenda kwa ajili ya neema, au mawazo kwa ajili ya anasa.

11. Kama uhusiano fulani wa uovu, tamaa zetu na mwelekeo wa mawazo yetu hufanya kazi kwa pamoja. Kila wazo, likishachipuka katika mpenzi wake, hulipasa kwa jirani yake, ili mtu, akivutwa sana na tabia kwa lile la kwanza, tayari anashikwa na hili la pili hata dhidi ya mapenzi yake. Kwa maana nani anaweza kuepuka kiburi akiwa amejaa majivuno? Au nani, aliyeshiba usingizi na kujitoa kwa anasa, hatashindwa na mawazo ya uzinzi? Au nani, aliyejitoa kwa tamaa, hatashikwa na ukosefu wa rehema? Na wale wanaofurahia mambo haya yote, wataepukaje ukorofi na hasira?

12. Na mara tu tunapopokea neema, ni kwa hiari yetu binafsi iwapo tutatembea kulingana na mwili au kulingana na Roho. Lakini haiwezekani kutembea kulingana na Roho huku tukipenda sifa za kibinadamu na kumridhisha mwili; wala haiwezekani kuishi kulingana na mwili huku moyoni mwetu tukipendelea yajayo kuliko yaliyopo sasa. Kwa hiyo, ni lazima tuichukie sifa ya kibinadamu na faraja ya mwili, ambazo kupitia zake, hata bila hiari yetu, mawazo maovu hupandwa mizizi ndani yetu, na kwa dhati tumseme Bwana: *'Nimewachukia kwa chuki kamilifu; walikuwa adui zangu'* (Zaburi 138:22).

13. Kwa wale waliubatizwa katika Kanisa Katoliki, neema hutolewa kwa fumbo kupitia ubatizo na hukaa ndani yao kwa siri; kisha, wanapotimiza amri na kukuza tumaini mioyoni mwao, hufunuliwa kwa muumini, kulingana na neno la Bwana: *'Yeyote anayeamini kwangu, mito ya maji ya uhai itatiririka kutoka ndani yake. Alisema haya kumhusu Roho, ambao wale waliomwamini jina Lake walipaswa kumpokea'* (Yohana 7:38, 39).

14. Kwa upungufu wao wenyewe wa imani, kila mtu huwa mateka wa nguvu ya dhambi, *'akivutwa na kushawishiwa na tamaa zake mwenyewe; na tamaa, ikipata mimba, huzaa dhambi; na dhambi, ikikomaa, huzaa mauti'* (Yakobo 1:14–15). Kutokana na tamaa za mtu mwenyewe hutokea dhambi ya akili, na kutokana na hili hufuata kitendo kinachoendana nayo. Mara tu mtu anapoanguka (kutoka kwa wajibu wa ubatizo), mara moja hushikwa mateka na dhambi.

15. Roho Mtakatifu hutolewa kwa wale wanaoamini kwa dhati wakati huo huo wa ubatizo, lakini sisi wenyewe tunamwomboleza na kumzima ndani yetu. Ndiyo maana Mtume anaurusha amri: *'Msimzime Roho'* (1 The. 5:19), *'Msimwombolezei Roho Mtakatifu, ambaye mmetimbiwa kwa siku ya ukombozi'* (Efe. 4:30). Hii haimaanishi kwamba kila mtu aliyebatizwa na hivyo kupokea neema hawezi kubadilika na hahitaji tena toba, bali kwamba tangu ubatizo, kupitia zawadi ya Kristo, tunapewa neema kamili ya Mungu kutimiza amri zote; lakini baadaye, yeyote aliyepokea neema hii kiasili lakini akashindwa kuzingatia amri, kwa kadiri anavyozipuuza, hubaki chini ya nguvu ya dhambi kwa sababu, kupitia uzembe, baada ya kupokea nguvu ya kutenda, wanashindwa kutekeleza matendo yanayohitajika. Iwe tunataka kufanywa wakamilifu, haraka au polepole, ni lazima tuamini katika Kristo kikamilifu na kutimiza amri zake zote, tukiwa tumefanywa na Yeye kuwa na uwezo wa kufanya hivyo. Kadiri tunavyotimiza amri za Mungu kwa imani, ndivyo Roho Mtakatifu anavyozaa matunda Yake ndani yetu. Matunda ya Roho, kulingana na Mtume Paulo, ni: *'upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, wema wa moyo, uaminifu, upole na kujidhibiti'* (Gal. 5:22).

16. Basi, ikiwa yeyote kati ya waumini, akiwa anaishi kulingana na amri, amefikia matokeo fulani ya kiroho yanayolingana na haya, na aamini kwamba tayari amepokea nguvu ya kufanya hivyo mapema, kwani katika ubatizo alipokea neema ya Roho—chanzo cha yote mema, si tu ya wema wa siri na wa kiroho, bali pia ya yale yanayodhihirika. Na asiyedhanie yeyote mwenye wema kwamba anaweza kufanya jambo lolote jema kwa nguvu zake mwenyewe; kwani mtu mwema, si kwa nafsi yake, bali *'kutoka hazina njema ya moyo hutoa mema'* (Mathayo 12:35), asema Neno, akimaanisha hazina hiyo kuwa Roho Mtakatifu aliyefichwa katika mioyo ya waumini.

17. Akijua kwa uhakika kwamba, kulingana na maneno ya Mtume, ana ndani yake Kristo aliyefichwa tangu ubatizo, akiwa ameachana na vitu vyote vya ulimwengu huu, anaishi moyoni mwake, *'akiulinda kwa uangalifu wote'* (Mith. 4:23). Kwa *maana 'ni Yeye anayetenda ndani yetu kuitaka na kutenda, kwa kadiri ya kusudi lake jema'* (Fil. 2:13). Kwa usemi 'kutaka na kutenda'—Mtume anaonyesha kwamba nia ya kufanya wema inategemea kujidhibiti kwetu, ilhali haiwezekani kuyafanya au kuondoa dhambi bila Mungu. Kauli,

'Bila mimi hamwezi kufanya neno' (Yohana 15:5), ina maana ileile. Hata hivyo, katika mambo yote ushiriki wetu wenyewe pia unahitajika.

18. Akili ya kifalme ya kila mtu kwanza hupokea ushauri mwema na unaojenga kutoka kwa Kristo, anayeishi ndani, kutoka hekalu la siri la moyo, na kuuweka katika vitendo kupitia maisha ya wema, ambayo kwa upande wake hutolewa tena kwa Kristo—Yeye aliyetoa ushauri huu—kupitia mawazo mema.

19. Baraka ambazo waliyo haki watazipokea wakati wa Ufufuo ziko juu; lakini uchumba wao na matunda yake ya kwanza tayari yanafanya kazi kiroho katika mioyo ya waumini, ili, tukihakikishiwa yajayo, tuudharau yote yaliyopo na tuupende Mungu hata kufa. Kwa hiyo, Mtume hakusema: *'mnapaswa kukaribia'*, *bali 'mmeikaribia Mlima wa Sayuni na mji wa Mungu aliye hai, Yerusalemu ya mbinguni'* (Ebr. 12:22): kwa maana sote tumewezeshwa hili kupitia ubatizo; lakini ni wale tu walio imara katika imani wanaoonwa kuwa wamestahili kulipokea—wale wanaokufa kila siku kwa ajili ya upendo wa Kristo, yaani, wale wanaopita juu ya kila wazo la maisha haya ya duniani na wasiufikirie chochote kingine isipokuwa jinsi ya kufikia upendo kamili kwa Kristo. Akitafuta hili zaidi ya yote, Mtume Paulo alisema: *'Ninaendelea mbele, na kama bado sijafikia, nitafikia—kama Kristo alivyofikia'*, yaani, nipende kama mimi nilivyopendwa na Kristo (Flp. 3:12). Na alipopata upendo huu, hakutaka tena kufikiria chochote kingine—wala mateso ya mwili wala maajabu ya uumbaji—bali aliacha kila kitu nyuma, na anasema: *'Nani atakayetenganisha nasi na upendo wa Kristo*?*'* (Warumi 8:35–39). Hakuwa anataka tena kufikiria chochote, bali tu kukaa huko (katika moyo, katika upendo wa Kristo).

20. Mtume alisema kwamba tuna ndani yetu malimbuko ya Roho (Warumi 8:23), ikionyesha kipimo cha uwezo wetu; kwani hatuwezi kuubeba kikamilifu ufanisi wa Roho isipokuwa kwa utiifu mkamilifu. Kama vile jua, likiwa kamili, linatoa neema kutoka kwake ambayo ni kamilifu, rahisi na sawa kwa wote, lakini kila mtu hupokea mwanga wa jua tu kadiri jicho lake linavyotakaswa—ndivyo pia Roho Mtakatifu, tangu wakati wa ubatizo, amewafanya wale wanaomwamini kuwa na uwezo wa kupokea kazi na vipawa vyake vyote: hata hivyo, zawadi Zake hazifanyi kazi kwa kila mtu kwa kiwango sawa, bali hutolewa kwa kila mmoja kulingana na utiifu wao kwa amri, kadiri wanavyotoa ushahidi kupitia matendo mema na kuonyesha kipimo cha imani yao katika Kristo.

21. Mwongozo wa kishetani ni wazo tu—mtazamo wa jambo baya (kitendo)—ambalo, ili liingie akilini mwetu, hupata mlango kupitia tu ukosefu wetu wa imani. Kwani, baada ya kupokea amri ya kutokuwa na wasiwasi juu ya jambo lolote, bali *'kuilinda moyo wako kwa uangalifu wote'* (Methali 4:23) na kutafuta Ufalme wa Mungu ndani yetu, akili itageuka mbali na moyo na kutoka kwa jitihada hiyo iliyotajwa; mara moja inasalimu amri kwa kishawishi cha shetani na inakuwa rahisi kushawishika na ushauri wa uovu. Hata hivyo, hata wakati huo, shetani hana nguvu ya kuanzisha mawazo yetu, vinginevyo hangeonyesha huruma kwetu, akitupandia kila wazo baya kwa nguvu na kutoturuhusu kufikiria jambo lolote jema; lakini ana nguvu tu ya kupandia mwelekeo potofu katika wazo la kwanza kabisa la , ili kujaribu mwelekeo wetu wa ndani—ambao unavumilia, iwe ni kwa ushauri wake au kwa amri ya Mungu, kwa kuwa vinapingana.

22. Wakati wazo la chuki linapokita mizizi ndani na kujikita, hili halihitaji tabia mpya kwa upande wetu, bali hutegemea utambuzi wa awali. Wazo kama hilo hubaki thabiti katika hali ya nia moja; ghadhabu ya moyo huzuia lisigeuke kuwa wingi wa mawazo na shauku. Wazo la mwelekeo mmoja (tupu), ambalo linachukizwa na yule anayejitambua, halina uwezo wa kuvuta akili katika wingi wa mawazo. Hili hutokea tu pale moyo unapouhisi huruma. Kwa hiyo, tukiacha kabisa huruma yote, udhihirisho (katika akili) wa picha zilizokubaliwa hapo awali utaendelea kuwa wa mtazamo mmoja, na hautoweza tena kutudhuru au kuhukumu dhamiri yetu.

23. Akili inapogundua ubatilifu wa upinzani wake dhidi ya picha (mawazo) zilizotengenezwa awali na kukiri hatia yake ya zamani kwa Mungu, kishawishi hiki hicho hupotea mara moja, na akili kwa mara nyingine tena hupata nguvu ya kutilia maanani moyo na kuulinda *'kwa bidii yote'* kupitia maombi, ikijitahidi kuingia katika vyumba vya ndani kabisa na salama vya moyo, ambapo hakuna tena pepo za mawazo maovu, zinazokera vikali na kuutupa roho na mwili katika vimbunga vya tamaa za mwili na mto wa uchafu, hakuna njia pana na pana, iliyojengwa kwa maneno na picha za hekima ya kidunia, inayodanganya wale wanaoifuata, hata kama wangekuwa na hekima sana; kwa maana vyumba safi kabisa vya ndani vya roho na nyumba ya Kristo hupokea ndani yake akili yetu, iliyong'olewa na kutoleta chochote kutoka duniani, iwe imehalalishwa na akili au la, isipokuwa *'hizi tatu'*, kama alivyotaja Mtume: *'imani, tumaini na upendo'* (1 Kor. 13). Kwa hiyo, yeyote anayependa ukweli na kutamani kufanya kazi kwa moyo wote anaweza, kama ilivyosemwa hapo juu, asibebwe na dhana zilizotengenezwa awali, bali asikilize moyo wake mwenyewe, ili kuendelea (kufikia)

maisha ya ndani na kumkaribia Mungu, mradi tu wasipuuzie kazi za maombi na maisha yanayoendana na Mungu; kwani yule anayejizuia kwa makini kila siku—sio tu kwa nje bali pia kwa ndani—kutokana na mawazo ya kupindukia na anasa za kimwili, hawezi kushindwa kufanya kazi kwa moyo wake.

24. Kuwa huru kutokana na majaribu ya uovu ni sifa ya Asili Isiyobadilika pekee, na si ya asili ya binadamu. Na Adamu alikuwa chini ya jaribu la Shetani, lakini alikuwa na uwezo wa kulitii au la. Majaribu ya mawazo si dhambi wala haki, bali ni ufunuo wa asili yetu ya kujitakia. Ndiyo maana tunaruhusiwa kujaribiwa, ili wale wanaoelekea kwa amri wahesabiwe kuwa wamestahili taji za (ushindi) kwa uaminifu wao, ilhali wale wanaoelekea kwa anasa waonyeshwe kuwa wanastahili hukumu kwa kutokuwa waaminifu kwao. Lakini ni lazima pia tujue hili: hukumu haitolewi mara moja baada ya kila mabadiliko ndani yetu kuhusu kama tumejithibitisha kuwa na uwezo au kuwa wa kukataliwa, bali tunapojaribiwa, katika maisha yetu yote, kwa majaribu—kushinda na kushindwa, kuanguka na kuinuka, kupotoka na kurejeshwa kwenye njia sahihi—ndipo tu, siku ya kuondoka kwetu, baada ya kila kitu kuzingatiwa, ndipo tutahukumiwa au kupongezwa ipasavyo. Kwa hiyo, jaribio lenyewe si dhambi. Sio kabisa! Kwa maana ingawa bila hiari yetu (bila idhini yetu) hutuwekea mambo mbele yetu katika wazo moja, sisi tumeipokea kutoka kwa Bwana nguvu ya tendo la kiroho, na iko ndani ya uwezo wetu wenyewe, katika wazo la kwanza kabisa, baada ya kutambua kilicho na madhara na kilicho na manufaa, kupuuza au kukubali mawazo hayo ambayo huongezeka si kwa sababu ya ulazima, bali kutokana na hali ya roho.

25. Kwa kuwa roho yetu, iliyofunikwa na tamaa za mwili na ubatili, imeingia katika vilindi vya upumbavu, haizingatii amri za Maandiko, wala akili ya asili, wala ushauri wa wenye uzoefu, bali hufuata tu nia zake mwenyewe. Kwa hiyo, ikiwa imejihifadhi ndani yake sababu hizi za uovu, haiwezi kuwa huru kutokana na matendo yanayotokana nazo. Kadiri kila mtu anavyomwamini Bwana kuhusu baraka za siku zijazo, akiwa amejiepusha na utukufu wa kibinadamu na anasa, ndivyo anavyodhibiti mawazo yake, na ndivyo anavyokuwa na amani zaidi kuliko mtu anayependa anasa; ndiyo maana tunatofautiana sisi kwa sisi katika mawazo yetu na katika mtindo wetu wa maisha.

26. Ujue kwa hakika kwamba Bwana hutazama mioyo ya watu wote: na kwa wale wanaochukia mwanzo kabisa wa mawazo maovu, Yeye huingilia kati mara moja, kama alivyoahidi, na hawaruhusu wingi wa mawazo yao yanayopotea, yakishachochewa, kuchafua akili na dhamiri zao; wakati wale wasiokandamiza mwanzo wa mawazo kama hayo kwa imani na tumaini katika Mungu, bali hufurahia, Yeye huwaacha kama wasioamini bila msaada, wakashindwa na mawazo yanayofuata, ambayo Yeye hayatoa, kwa sababu Anaona kwamba tunapenda mvuto wao wa kwanza badala ya kuyachukia yanapojitokeza.

27. Hakuna nguvu inayolazimisha kwa nguvu tufanye mema au mabaya, bali yeyote tunayemtumikia kwa hiari yetu—Mungu au shetani—yeye ndiye hututia moyo kuelekea yote yaliyo ndani ya eneo lake.

28. Asili ya matendo yetu ni mwelekeo miwili ya fikra, ambayo akili huzingatia bila kuyatambua: sifa za kibinadamu na kuridhika kwa mwili, ambazo, zinapotushika bila kukusudia kabla ya mapenzi yetu kuyakubali, haziundishi maovu wala wema, bali hutumika tu kama ufunuo wa mwelekeo wa mapenzi yetu, ambao tunavutiwa nao. Bwana anataka tuvumilie shutuma na kujitesa, ilhali shetani anatamani kinyume chake; na kwa hiyo, tunapofurahi katika mwelekeo huo uliotajwa, ni wazi kwamba, baada ya kumwasi Bwana, tunapendelea roho ya anasa; ilhali tunapohuzunika kwa mwelekeo huu, ni wazi kwamba tunamgeukia Mungu, baada ya kuchagua njia nyembamba. Ndiyo maana majaribu haya yanaruhusiwa kuwashambulia watu, ili wale wanaopenda amri ya Mungu na kufurahia katika hiyo waweze kuwasilisha mapenzi yao kwa Kristo, naye, akipata langu ndani yao, aweze kuelekeza akili zao kwenye ukweli. Lakini pia, elewa kinyume chake: wale ambao, kinyume chake, wanapenda utukufu wa kibinadamu na kuridhika kwa mwili, wanampa shetani mlango; naye, akishapata njia ya kuingia, anatuwekea mapendekezo yake maovu, na tunapofurahia mawazo hayo, haachi kuongeza, hadi tunapofikia kuchukia tamaa hizo mbili tulizotaja kutoka moyoni. Lakini tunavipenda sana kiasi kwamba si tu kwamba tunayaacha maadili kwa ajili yao, bali pia, fursa inapotokea, tunabadilishana tamaa hizi hapa na pale: wakati mwingine tunajidhihaki mwili kwa ajili ya kiburi, wakati mwingine tunavumilia aibu kwa ajili ya anasa za mwili. Hata hivyo, tunapokubali kuzifuata bila kujali, huanza kutafuta njia za kuzirejesha. Kiini cha kiburi na raha ya mwili ni upendo wa pesa, ambao, kulingana na Maandiko Matakatifu, ni mzizi wa maovu yote (1 Tim. 6:10).

29. Bwana hakumwambia Adamu: *'Siku ile ile utakapo kula nalo, nitakufa'*, bali, akiwatahadharisha, aliwatabiria sheria ya haki, akisema: *'Siku ile ile utakapo kula nalo, hakika utakufa'* (Mwa. 2:17). Na kwa ujumla, Bwana ameamuru kwamba kwa kila tendo, iwe ni jema au baya, malipo yanayofaa yafuatilie kiasili, na si kwa amri maalum, kama wengine wasio na ufahamu wa sheria ya kiroho wanavyodhani.

30. Tunapaswa kukumbuka kwamba ikiwa tunamchukia mwumini mwenzetu yeyote kwa kumwona mwovu, basi Mungu atatuchukia sisi kama wovu; na ikiwa tunamkataa yeyote kutoka kwa toba kwa kumwona kama mwenye dhambi, basi sisi pia tutakataliwa (na Mungu) kama wenye dhambi, na kama hatutamsamehe jirani yetu dhambi, basi vivyo hivyo sisi wenyewe hatupokei msamaha kwa dhambi zetu. Katika kutangaza sheria hii, Mwanzishaji wetu wa Sheria, Kristo, alituambia: *'Msiyahukumu, nanyi hamtahukumiwa; msiwahukumu hatia, nanyi hamtahukumiwa hatia; sameheni, nanyi mtasamehewa'* (Luka 6:37). Akijua sheria hii, Mtume Mtakatifu Paulo alisema waziwazi: *'Kwa maana ukimhukumu mwingine, unajihukumu mwenyewe'* (Warumi 2:1). Na Nabii, asiyejua hili, alimlilia Mungu: *'Kwa maana utamlipa kila mtu sawasawa na matendo yake'* (Zaburi 61:13); na Nabii mwingine, akizungumza kwa niaba ya Mungu, anasema*: 'Kisasi ni changu; mimi nditawalipiza, asema Bwana'* (Kumbukumbu la Torati 32:35).

31. Imeandikwa katika kitabu cha Nabii Danieli: *'Fanya kafara kwa dhambi zako kwa sadaka, na kwa maovu yako kwa matendo ya ukarimu'* (kwa maskini) (Dan. 4:24). Lakini labda utasema: Sina pesa; ninawezaje kuwa na ukarimu kwa maskini? Huna pesa, lakini una matamanio; yaweke kando na uyatumie kufanya mema. Je, huwezi kutoa sadaka kwa mkono wako? Toa sadaka kwa nia njema: *'Ndugu yako akikutenda dhambi, msamahie'* (Luka 17:3), kulingana na neno la Bwana, na hii itakuwa tendo kubwa la hisani kwako. Tukitafuta msamaha wa dhambi kwa Mungu, ni lazima tutende hivi kila tunapofanya dhambi, kwa kila mtu, ili yale yaliyosemwa (katika Injili) yatimie: *'Wasameheni, nanyi mtasamehewa'* (Luka 6:37). Ni tendo jema sana ikiwa mtu, akiwa na pesa, anatoa sadaka kwa maskini; lakini kumwonyesha jirani yake huruma kwa dhambi zake (aliyezitenda dhidi yetu) ni jema zaidi, kwa ajili ya kupata msamaha wa dhambi, kwa kadiri roho, kwa asili yake, ilivyo bora kuliko mwili. Lakini ikiwa, tunapoomba msamaha kwa Mungu (kwa dhambi) na tukapokea kile tulichoomba mara nyingi zaidi, kiasi kwamba hatujaumia hapa duniani kwa sababu yake, lakini tukakataa kuwaruhusu majirani zetu kushiriki katika zawadi hii, basi kwa kitendo hiki hasa tunakuwa kama yule mtumwa mwovu ambaye, akiwa amepokea msamaha wa deni—talanta kumi—kutoka kwa Bwana wake, hakumsamehe jirani yake, ambaye alikuwa anadai denari mia moja tu; ambaye Bwana, kana kwamba anahukumu kulingana na sheria, alisema: *'Ewe mtumwa mwovu! Nilikusamehe deni lote kwa sababu ulinililia; si unapaswa wewe pia kumrehemu mtumwa mwenzako na kumesamehe deni lake, kama vile mimi nilivyokusamehe wewe*?*' 'Naye alikasirika*,*'* inasemekana, *'na akamkabidhi watesaji mpaka alipolipa deni lote*.' Na anatoa hitimisho kutokana na hili, akisema: *'Ndivyo pia Baba yangu aliye mbinguni atakavyowatendea ninyi, kama msimwamsamehe ndugu yenu kutoka moyoni makosa yake'* (Mathayo 18:32-35).

32. Bwana alisema: *'Halaaniwa ninyi mlio tajiri'* (Luka 6:24). Lakini kwa kusema hivi, Yeye hawahukumu wote waliokuwa matajiri, kwani miongoni mwao kuna wale wanaojua kweli jinsi ya kusimamia utajiri wao kulingana na mapenzi ya Mungu, aliyewapa, na ambao, kama Maandiko yanavyosema, hupokea mara mia katika maisha haya; kama vile: Ibrahimu aliyebarikiwa na Ayubu mwadilifu, ambao, kwa kuwa wenye rehema, walikuwa matajiri zaidi hata zaidi hapa na katika enzi ijayo, lakini Anawakemea (kama tulivyosema hapo juu) wale ambao, wakiwa na tabia ya tamaa, wanajichukulia zawadi za Mungu—iwe ni kwa upande wa mali au neema Zake mbalimbali—na wanakataa kumrehemu jirani yao. Kwa maana si utajiri usiokwa Bwana ndio unaomdhuru mwenyewe, bali ni tamaa inayotokana na dhuluma na mama yake, – yaani, ukosefu wa huruma – ambao, kwa kuuepuka kabisa, waumini thabiti wamekataa kabisa baraka hizi za sasa, si kwa sababu wamekuja kuchukia uumbaji wa Mungu kwa haraka, bali kwa imani katika Kristo, ambaye aliwaamuru wafanye hivyo, wakipokea kutoka Kwake utimilifu wa mahitaji yao ya kila siku. Mwingine anaweza kuwa tajiri hata bila mali, akiwa na neno au maarifa katika utajiri wake, au njia nyingine ya kuonyesha huruma, iliyotolewa kwa wote, kwani anapokea ili kuigawanya kwa maskini.

33. Wale waliofanya dhambi hawapaswi kukata tamaa. Isiwe hivyo. Kwa maana hatuhukumiwi kwa wingi wa maovu yetu, bali kwa kukataa kwetu kutubu na kutambua maajabu ya Kristo, kama Ukweli wenyewe unavyoshuhudia: *'Je*, *mnadhani*,' asema Bwana, *'kwamba Wagalilea hawa, ambao damu yao Pilato aliichanganya na ile ya dhabihu zao, walikuwa wenye dhambi zaidi kuliko watu wote waliotoka Yerusalemu? 'La,' nawaambia, 'bali kama mtatubu, nanyi mtaangamia. Au wale kumi na wanane walioangushwa na mnara wa Siloamu na kuwaponda—je, mnafikiri walikuwa wenye dhambi zaidi kuliko watu wote waliotoka Yerusalemu?' Hapana, nawaambieni; lakini kama mtatubu, nanyi mtaangamia"* (Luka 13:2–5). Je, mnaona kwamba tunahukumiwa kwa kukosa toba?

34. Tooba, naamini, haijazuiliwa na wakati au kwa matendo yoyote maalum, bali hutimizwa kupitia amri za Kristo, kwa kufuata amri hizo. Baadhi ya amri ni za jumla kwa asili, zikijumuisha nyingi za maalum,

na kukataa nyanja nyingi za maovu kwa wakati mmoja; kwa mfano, kama ilivyoandikwa katika Maandiko: *'Mpe kila mtu anayewaomba; na yule anayechukua vyako, usirudishe'* (Luka 6:30), na: *'Usimkatalie yeyote anayetaka kukopa kwako'* (Mathayo 5:42); hizi ndizo amri maalum. Hata hivyo, amri kuu, inayojumuisha zote, *ni: 'Uze amauza mali zako, ukagawa maskini'*, na: *'Chukua msalaba wako ukanifuata'* (Mathayo 19:21), 'msalaba' hapa ukimaanisha uvumilivu wa dhiki zinazotupata. Kwa maana yeye aliyetoa yote kwa maskini na kuchukua msalaba wake ametimiza amri zote zilizotajwa hapo juu kwa wakati mmoja. Vilevile: *'Natamani*,' anasema Mtume, *'wanaume waombe kila mahali, wakinua mikono mitakatifu'* (1 Tim. 2:8), na kanuni kuu ya hili (Bwana): *'Ingia katika chumba chako cha ndani, ukaombe kwa Baba yako aliye faragha*' (Mathayo 6:6), na tena: *'Ombeni bila kukoma'* (1 Wathesalonike 5:17): yeye aingiaye katika chumba chake cha ndani na kuomba bila kukoma ametimiza kikamilifu sala iliyotolewa kila mahali. Pia imesemwa: *'Usiwe na uzinzi, usifanye uasherati, usiuwe'* na kadhalika, na kanuni kuu ya yote haya ni: *'kuyangamiza mawazo na kila jambo linalojitukuza dhidi ya kumjua Mungu'* (2 Kor. 10:5). Yeye anayedhibiti mawazo yake amejenga kizuizi dhidi ya maovu yote yaliyotajwa hapo juu. Ndiyo maana waumini wanaopenda Mungu na walio imara hujilazimisha kutii amri za jumla, bila kupuuza zile maalum zinazojitokeza kulingana na hali. Na hivyo naamini kwamba kazi ya toba hufanyika kupitia sifa tatu zifuatazo: usafishaji wa mawazo, maombi yasiyokoma, na uvumilivu katika dhiki zinazotupata; na haya yote lazima yafanyike si kwa nje tu, bali pia akilini, ili wale waliofanya bidii kwa muda mrefu waweze kutokana na hayo kuwa wasio na tamaa. Na kwa kuwa kazi ya toba, kama mazungumzo yetu yalivyoonyesha, haiwezi kutimizwa bila fadhila tatu zilizotajwa hapo juu, kwa hiyo naamini kwamba toba daima inafaa kwa wote wanaotaka kuokolewa, wasii na wenye haki, kwa maana hakuna kiwango cha ukamilifu ambacho hakihitaji mazoezi ya wema uliotajwa hapo juu; kupitia huo, wanaoanza hupata utangulizi wa uchaji Mungu, walio katika hatua ya kati hufanya maendeleo, na waliokamilika huimarishwa.

35. Bwana anawaamuru wote: *'Toeni toba'* (Mathayo 4:17), ili hata wale wa kiroho na wanaoendelea wasipuuze amri hii, wala wasipuuze hata makosa madogo na ya ndani kabisa; maana imesema: *'Ayenyanyapaa jambo dogo, polepole atashuka'* (Siraka 19:1). Na usiseme: 'Mtu wa kiroho anawezaje kuanguka?' Akibaki hivyo, haanguki; lakini anaporuhusu hata jambo dogo la adui kuingia ndani yake na akaishi nalo bila kutubu, jambo hilo dogo, likishachipuka na kukua, halitavumilia tena kubaki limetengana naye, bali linamvuta katika umoja nalo kana kwamba kwa mnyororo— —ushikamano wa muda mrefu, likimvuta kwa nguvu. Na ikiwa, baada ya kuingia katika mapambano nayo (uovu huu) kupitia maombi, anaiweka mbali, atabaki katika kiwango chake cha sasa cha ukomavu wa kiroho. Lakini ikiwa, bila shaka, anapotoshwa (kutoka katika kiwango chake cha kawaida) na shinikizo linaloongezeka la kile kinachomiliki, na hivyo kupunguza mapambano na kazi ya maombi, bila kuepukika atapotoshwa pia na tamaa zingine. Na hivyo, wakipotea taratibu, kila mmoja kulingana na kiwango cha upotovu wake, wananyimwa msaada wa Kimungu, na hatimaye huingizwa katika dhambi kubwa—wakati mwingine hata bila kutaka—kwa kulazimishwa na kile kilichowashika hapo awali. Lakini utaniambia: je, hangeweza, akiwa bado katika hatua za awali za uovu, kumwomba Mungu asipotee kabisa? Na nakuambia kwamba angeweza, lakini, kwa kudharau jambo dogo na, kwa hiari yake mwenyewe, akalikubali ndani yake kama jambo lisilo na maana, hatui ombi tena hili, bila kutambua kwamba jambo hili dogo ndilo mwanzo na chanzo cha jambo kubwa zaidi: ndivyo ilivyo kwa wema na uovu! Lakini tamaa inapozidi nguvu na, kwa msaada wa hiari yake mwenyewe, ikapata msingi ndani yake, basi huinuka dhidi yake kwa nguvu, kinyume na mapenzi yake. Ndipo, akitambua balaa lake, anamuomba Mungu, akipigana vita na adui ambaye, kwa ujinga, alikuwa amemtetea hapo awali, akitetea kwa niaba yake mbele ya wengine. Hata hivyo, wakati mwingine, hata akisikiwa na Bwana, hapati msaada, kwa maana msaada huo haujiti kwa jinsi mwanadamu anavyofikiria, bali kama Mungu anavyopanga kwa manufaa yetu. Kwani Yeye, akijua udhaifu na dharau yetu, hutusaidia sana kupitia dhiki, ili, kwa kuwa tumekombolewa bila kuteseka, tusije tukajitosa tena kwa hamu katika dhambi zilezile. Na hivyo tunathibitisha kwamba ni lazima kuvumilia yale yanayotukuta na kubaki katika toba, kama inavyofaa zaidi.

36. Utapinga hili: ni haja gani zaidi ya toba kwa wale ambao kwa kweli wamemfurahisha Mungu na kufikia ukamilifu? Mimi, pia, nakiri pamoja nawe kwamba watu kama hao wamekuwepo na bado wapo, lakini sikiliza kwa makini na utaelewa kwamba hata wao wanaihitaji. Bwana amelinganisha kumtazama mwanamke kwa tamaa na uzinzi, amelinganisha hasira kwa jirani na mauaji, na ameonyesha kwamba tutatoa hesabu hata kwa maneno ya bure (Mathayo 5:28, 29; 12:36). Basi, nani huru kutokana na tamaa inayotokana na kuona, ambaye hajawahi kumkasirikia jirani yake bila sababu, na ambaye hajawahi hata kukutwa na hatia ya neno la kipuuzi, kiasi kwamba hana haja ya toba? Kwani hata kama mtu si hivyo kwa sasa, aliwahi kuwa hivyo

zamani; na kwa hiyo, kuhusiana na toba, mtu hubaki na deni hadi kifo. Lakini tuchukulie kuwa kuna wengine ambao wako huru kutokana na udhaifu huu, kama wasemavyo, na ambao wamewa huru kutokana na maovu yote tangu kuzaliwa, ingawa hili haliwezekani, kulingana na maneno ya Mtume Paulo: *'Kwa maana wote wamefanya dhambi na kupungukiwa na utukufu wa Mungu, na wanahesabiwa haki bure kwa neema yake'* (Warumi 3:23, 24). Hata hivyo, hata kama watu kama hao wangekuwepo, bado wanatoka kwa Adamu; wote waliyezaliwa chini ya dhambi ya ukiukaji na kwa hiyo, kwa hukumu ya Mungu, wamehukumiwa kifo na hawawezi kuokolewa bila Kristo.

37. Tafakari wale waliotisha tangu mwanzo wa dunia, na utagundua kwamba kwa wale waliokumridhisha Mungu, fumbo la utauwa lilitimia kupitia toba. Hakuna aliyehukumiwa isipokuwa alilipuuza, na hakuna aliyeahalalishwa isipokuwa alilitafuta. Samsoni, Sauli na Eli, pamoja na wana wao, ingawa walikuwa tayari wamefikia kiwango fulani cha utakatifu lakini wakiwa wamechoka na toba, kwanza walipoteza utakatifu huo, na kisha, wakati wa msamaha ulipopita, wakakumbana na kifo cha kutisha. Kama shetani haachi kamwe kupigana nasi, basi toba haipaswi kamwe kuachwa. Watakatifu wanajilazimisha pia kuiendekeza kwa ajili ya majirani zao, kwa kuwa hawawezi kuwa wakamilifu bila upendo unaotenda,

38. Ikiwa toba ni ombi la rehema, basi wale walio nao wanapaswa kuwa waangalifu wasisikie: *'Mmejaza tayari'* (1 Kor. 4:8); na zaidi ya hayo, wahitaji wanapaswa kuomba kulingana na uhitaji wao, kwa maana *'kila anayeomba hupokea'* (Mathayo 7:8). Kama yeye anayeonyesha rehema (kwa wengine) naye anapewa rehema, basi, naamini, ulimwengu wote unadumishwa na toba, wakati mtu anaposaidiwa kimuujiza na mwingine. Kupitia toba, Mungu aliwokoa watu wa Ninawe, lakini aliangamiza watu wa Sodoma, ambao walikuwa wamempuuza.

39. Hata tukijitahidi katika toba hadi kufa, bado hatutakuwa tumetimiza wajibu wetu, kwa maana hatujatenda chochote kinachostahili Ufalme wa Mungu. Kwa maana kama vile tunavyokula, kunywa, kuongea na kusikia, ndivyo pia tunapaswa kutubu kiasili. Wakati mwingine, anayestahili kifo kulingana na sheria huuawa; lakini yeyote anayeishi, huishi kwa imani kwa ajili ya toba. Hata kama si kutokana na dhambi zetu wenyewe, bali kutokana na dhambi ya ukiukaji, tumetakaswa kupitia ubatizo; baada ya kutakaswa, tumepokea amri; lakini yeyote anayeshindwa kutimiza hii ya mwisho amechafua ile ya kwanza, *'akisahau utakaso wa dhambi zako za zamani'* (2 Petro 1:9), ambayo hakuna mtu huru nayo siku yoyote, hata kama hawajawahi kupuuza amri yoyote. Kwa hiyo, toba ni muhimu kwa wote: kwani inafichua dhambi zilizotendwa kwa hiari zamani, lakini sasa hutokea bila kukusudia, tunapochukia tamaa zetu na kuziepuka. Yeye anayekizuia hurudi nyuma na kufufua makosa ya zamani.

40. Kuhusu maisha yetu ya vitendo, hatuwezi kufanya lolote la heshima bila toba, lakini (Bwana) hututendea rehema kuu kwa ajili ya nia zetu. Yeyote anayejilazimisha na kusalia thabiti katika toba hadi kufa kwake, hata kama atatenda dhambi kwa namna fulani, ataokolewa kwa ajili ya kujidhibiti kwake, maana Bwana ameahidi hivi katika Injili. Yeyote anayesema kuwa hahitaji toba anajiona mwenye haki na huitwa katika Maandiko 'mtoto wa uovu'; kwa maana, kupitia imani yake katika haki yake mwenyewe, akionekana kana kwamba tayari ametubu bila kutambua, badala ya kusulubishwa, anashirikiana na tamaa: kwani kiburi na majivuno ni tamaa. Yeye mwenye kiburi hawezi kuokolewa, maana imeandikwa katika Maandiko: *'Bali mtu mwenye dharau, na mwenye kiburi, na mwenye majivuno, hatakuwa na mafanikio'* (Habakuku 2:5). Ikiwa unyenyekevu hauleti madhara yoyote kwa waliotimia, basi asiachene na chanzo chake—toba. Ibrahimu mwaminifu na Ayubu mtu mwema, katika unyenyekevu wao, walijiita vumbi na majivu, na maneno haya ni ishara ya unyenyekevu. Vijana watatu, wenye moyo mkuu na mashahidi wakuu, walikiri imani yao katikati ya moto ukawaka, na wakijisemea: 'Tumefanya dhambi na kutenda mabaya,' walitubu kwa maovu ya zamani, hata walipokuwa tayari wakamilifu, na kiini cha karibu wimbo wao wote ni toba. Basi, ikiwa hata wale waliokuwa wakimridhisha Mungu zaidi na waliojithibitisha kuwa wakamilifu katika matendo yao walitegemea msaada wa toba hadi kufikia mauti yao, ni nani basi anayeweza kutegemea haki zake mwenyewe na kudharau toba kwa kisingizio cha haki?

41. Tunapaswa kuwasamehe wale waliotutendea mabaya, tukijua kwamba thawabu ya kusamehe mabaya inazidi thawabu ya wema mwingine wowote. Na kama hatuwezi kufanya hivi kwa sababu ya dhambi iliyotushika, basi ni lazima, huku tukikesha na kuvumilia mateso, tuombe kwa Mungu atuonyeshe rehema na kutupa nguvu hiyo. Wakati huo huo, kila wakati, kila mahali na katika kila jitihada, ni lazima tuwe na nia moja: kwamba, tunapokabiliwa na makosa mbalimbali kutoka kwa wengine, tufurahi badala ya kuhuzunika; na ni lazima tufurahi si kwa urahisi au bila sababu, bali kwa sababu tuna fursa ya kuwasamehe wale waliokosea (dhidi yetu) na kupokea msamaha kwa dhambi zetu wenyewe. Kwa maana katika hili kuna maarifa ya kweli

ya Mungu, ambayo ni pana kuliko maarifa yote mengine na kupitia hayo tunaweza kumwomba Mungu na tukasikiwa; hii ndiyo tunda la imani; kwa hili imani yetu katika Kristo inathibitishwa; kupitia hili tunaweza kuubeba msalaba wetu na kumfuata Kristo, hii ndiyo mama wa amri ya kwanza na kuu; kwani kupitia hii tunaweza kumpenda Mungu kwa moyo wetu wote na jirani yetu kama nafsi zetu; kwa ajili ya hili ni lazima tusome, tusali na kuadhibu mwili wetu, ili mioyo yetu na hisia zetu za ndani zifunguke, zipokee hili ndani yake na lisilitupe tena. Kisha, kwa sababu tunasamehe dhambi za jirani yetu, tutagundua kwamba neema iliyotupewa kwa siri katika Ubatizo Mtakatifu itafanya kazi ndani yetu, si tena kwa njia iliyofichika, bali kwa namna inayoweza kutambuliwa na ufahamu na hisia zetu.

42. Wale walio na hekima katika maandiko ya sheria huwachukulia tu wale wanaowadhulumu wengine kuwa na hatia, ilhali wale walioangaziwa na Roho, hata wanapodhulumiwa na wengine, hujilaumu wenyewe—isipokuwa wakivumilia udhulumani huo kwa hiari na kwa furaha—na hujilaumu wenyewe si kwa hili tu, bali pia kwa sababu huzuni zao hutokana na makosa yao wenyewe ya zamani, ingawa dhambi moja inaweza kuwa nyepesi kuliko nyingine. Yeyote anayejilipiza kisasi ni kana kwamba anamshtaki Mungu kwa ukosefu wa haki; lakini yeyote anayevumilia mateso yaliyomkuta kana kwamba ni yake mwenyewe hukiri uovu alioutenda hapo awali, ambao kwa ajili yake anateseka, akiubeba mzigo wake.

43. Shauku mbili huzuia wema wa kusamehe makosa: kiburi na tamaa za mwili – na kwa hivyo mtu lazima kwanza azikatae akilini mwake na baada ya hapo tu ajitahidi kupata wema huu. Kwa hiyo, jihusishe katika mapambano na mapenzi yako mwenyewe ili kushinda shauku hizi. Huu ni mapambano ya ndani, si ya nje (kwa maana si na majirani zetu tunapaswa kupigana vita hii), bali ni ya ndani, na hakuna mtu yeyote miongoni mwa wanadamu atakayetujaidia. Tutakuwa na Msaidizi mmoja tu, aliyefichwa kwa fumbo ndani yetu tangu wakati wa ubatizo wetu – Kristo, Asiyeshindika na ambaye hakuna kinachomfichika. Atatusaidia katika mapambano haya, ikiwa tutatimiza amri Zake kadiri tuwezavyo. Kuhusu wapinzani wetu, kama ilivyotajwa hapo juu: tamaa za mwili, ambazo zimefungamana na mwili, na kiburi, ambacho kina nguvu juu yako na mimi. Walimdanganya Hawa na kumtia Adamu hila: upendo wa anasa ulielekeza kwenye mti, *'kwani ni mzuri kwa chakula'*, *'na wa kupendeza machoni kuutazama'*, huku ubatili ukiongeza juu yake: *'mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya'* (Mwa. 3:5–6).

44. (Watawa walipata wapi mtindo wao wa maisha?) Watawa hawashikii mtazamo unaopingana na Kanisa, bali hujitahidi kufuata nia ya Kristo, kwa maneno ya Mtume: *'Liveni na nia hii, iliyokuwa ndani ya Kristo Yesu, ambaye, ingawa alikuwa na umbo la Mungu, hakuliona usawa na Mungu kuwa jambo la kujigamba, bali alijinyima, akachukua umbo la mtumwa'* (Fil. 2:6–7). Jua, basi, kwamba mtazamo na maisha kama hayo hutolewa na Mungu na huleta wema mkuu – unyenyekevu. Bwana aliiamuru Kanisa kutekeleza kazi hii, akisema: *'Msifanyie kazi chakula kinachopotea, bali chakula kinachodumu hata uzima wa milele'* ( ) (Yohana 6:27). Kazi hii ni nini? Ni kutafuta, kupitia maombi, Ufalme wa Mungu na haki Yake, ambayo iko ndani yetu, kama Bwana alivyosema (Luka 17:21), akiahidi kwamba atawapatia yote yanayohitajika kwa mwili wale wanaomtafuta (Mathayo 6:33). Kuwaita wale waliyasikia haya kutoka kwa Bwana, waliyoamini (katika neno Lake) na wanaoyatimiza kadiri ya uwezo wao 'kufanya kinyume na asili' ni kumtusi Mungu, Aliyeamrisha haya.

45. Watawa hushindwaje, wakiwa wanashikilia njia hii ya maisha? Si wale wanaoishikilia ndio wanaoshindwa, bali wale wanaoiacha na, wakiwa wamezama katika ubatili na kujihangaisha na mambo ya kidunia, wanapuuza kile kilicho muhimu zaidi ndani yake—nazungumzia sala na unyenyekevu. Ndiyo maana shetani hatuzuizi tufikirie na kushughulikia mambo yote ya kidunia, mradi tu aweze kutugeuza mbali na sala na unyenyekevu; kwani anajua kwamba chochote kinachofanywa bila sifa hizi mbili, hata kama ni kizuri, hatimaye atakiondoa. Kwa sala, namaanisha si ile tu inayofanywa kwa mwili, bali pia ile inayotolewa kwa Mungu kwa akili isiyovurugika. Kwani ikiwa mojawapo ya hizi mbili (mwili au akili) itatengwa mapema, basi ile nyingine, ikiwaachwa peke yake, haisimami mbele za Mungu, bali mbele ya mapenzi yake mwenyewe.

46. Mtume Paulo, akitaka tusipuuzie sala kwa vyovyote vile, anasema: *'Ombeni bila kukoma'* (1 Wathes. 5:17); na wakati huo huo, akionyesha hali ya akili isiyosumbuliwa, alisema: *'Msijifananishe na mfumo wa dunia hii, bali mgeuke kwa kufanywa upya kwa nia zenu, mpate kujua na kuona mapenzi ya Mungu—yaliyo mema na yanayopendeza na yaliyo kamili'* (Warumi 12:2). Kwa kuwa Mungu, kutokana na ukosefu wetu wa imani na udhaifu, ametoa amri mbalimbali ili kila mtu, kulingana na juhudi zake mwenyewe, aweze kuepuka mateso na kupata wokovu, Mtume anatufundisha kuhusu mapenzi kamili ya Mungu, akitaka tusahukumiwe kabisa; na akijua kwamba maombi yanachangia katika utimilifu wa amri zote, hakuacha

kamwe kuamuru na kuzungumzia juu yake kwa njia nyingi na mbalimbali: *'mkisali kila wakati katika Roho, na mkiwa macho kwa ajili ya hili mkiwa na uvumilivu wote na maombi'* (Efe. 6:18).

47. Sala ina aina mbalimbali: kwani ni jambo moja kumuomba Mungu kwa akili isiyotawanyika, na jambo lingine kusimama kusali kwa mwili huku akili ikizurura; na jambo lingine tena ni kuweka muda maalum na, baada ya kuacha mazungumzo na shughuli za kidunia, kuomba; na bado ni jambo lingine kupendelea na kutoa kipaumbele kwa maombi kuliko wasiwasi wote wa kidunia kadri iwezekanavyo, kulingana na maneno ya Mtume yuleyule: *'Bwana yu karibu; msiwe na wasiwasi kwa neno lolote, ila katika kila neno, kwa sala naombezi, pamoja na shukrani, maombi yenu yawafikie Mungu'* (Fil. 4:6). Kama vile Petro aliye barikiwa anavyosema: *'Jitawadeni na kuwa macho katika maombi yenu, mkirusha huzuni zenu zote juu yake, maana yeye anawajali ninyi'* (1 Petro 4:7 na sura ya 5:7). Kwanza kabisa, Bwana Mwenyewe, akijua kwamba mambo yote yamewekwa imara kwa maombi, alisema: *'Msiwaze nini mtakachokula wala mtakachokunywa, wala mtakachovaa; bali tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtazidishiwa'* (Mathayo 6:31, 33). Lakini labda Bwana pia anatuitia hili kuwa ni wito wa imani kuu zaidi: kwani ni nani, akiwa ameweka kando wasiwasi wa mambo ya kidunia na asipata uhaba katika hayo, hatamwamini Mungu kuhusu baraka za milele? Akifichua hili, Bwana alisema: *'Yeye aliye mwaminifu katika kitu kidogo ni mwaminifu pia katika kitu kikubwa'* (Luka 16:10).

48. Bwana, akijua kwamba utunzaji wa kila siku wa mwili ni jambo lisiloepukika kwetu, hajatupigia marufuku utunzaji wa kila siku, bali ameturuhusu kutunza siku ya leo kwa njia inayofaa zaidi. Anatuamuru, kwa njia ya kiungu na ya wema, tusihangaike kuhusu kesho, kwa maana haiwezekani kwa watu walio na miili kutokuwa na wasiwasi kabisa kuhusu mambo yanayohusu maisha ya kimwili: kupitia maombi na kujidhibiti, mengi yanaweza kupunguzwa hadi kiwango cha chini kabisa, lakini haiwezekani kupuuza kila kitu (kinachohusu mwili) kabisa. Kwa hiyo, yeyote ambaye, kulingana na Maandiko, anatamani *'kukua hadi kufikia urefu kamili wa Kristo'* (Efe. 4:13) hapaswi kupendelea huduma mbalimbali kuliko maombi, wala, bila haja, kadiri fursa inavyojitokeza, lakini pia hapaswi kuepuka au kukataa zile zinazotokana na haja fulani na kwa utunzaji wa Mungu, kwa kisingizio cha maombi; badala yake, anapaswa kutambua tofauti (kati ya maombi na shughuli zingine) na kutumikia utunzaji wa Mungu bila kusita. Yeyote anayefikiri kinyume na hivi haamini kwamba, kulingana na Maandiko, amri moja ni ya juu na muhimu zaidi kuliko nyingine, na hataki, kwa maneno ya Nabii, *'kuongozwa na amri zote'* (Zaburi 118:128) zinazokuja njia yake kulingana na utunzaji wa Mungu.

49. Shughuli muhimu na za busara haziepukiki, lakini ni lazima tukatae shughuli zisizo za wakati mwafaka, tukipendelea maombi; hasa, ni lazima tukatae zile zinazotuletea matumizi makubwa na kujilimbikizia utajiri usio wa lazima. Kwa maana kadiri mtu anavyozidhibiti kwa ajili ya Bwana na kuondoa vipengele vyake visivyo vya lazima, ndivyo akili inavyobaki huru kutokana na usumbufu; na kadiri akili inavyobaki huru, ndivyo nafasi zaidi inavyotolewa kwa maombi safi, na imani ya kweli kwa Kristo inadhihirishwa. Hata hivyo, ikiwa m tu yeyote, kwa ukosefu wa imani au udhaifu mwingine, hawezi kufanya hivi, basi angalau wao watambue ukweli na, kwa kadri ya uwezo wao, wajitahidi kusonga mbele, wakikiri ukosefu wao wa ukomavu.

50. Tujitahidi, kwa njia ya tumaini na maombi, kuachana na wasiwasi wote wa kidunia; lakini ikiwa hatuwezi kufanikisha hili kikamilifu, tukiri makosa yetu kwa Mungu, huku tukiendelea kuwa wakakamavu katika maombi; kwani ni afadhali kukemewa kwa kupuuza mara kwa mara kuliko kuachwa kabisa. Katika yote tuliyosema kuhusu maombi na majukumu yasiyoepukika ya maisha, tunahitaji sana mwongozo wa Mungu ili kutambua ni wakati gani na shughuli gani tunapaswa kuipa kipaumbele kuliko maombi. Kwa maana kila mtu, anapojishughulisha na shughuli anayoipenda zaidi, hufikiri anatekeleza wajibu wake ipasavyo, bila kutambua kwamba matendo yetu yote yanapaswa kuelekezwa kumfurahisha Mungu, na si kwa ajili ya kuridhika kwetu wenyewe. Ni vigumu zaidi kutambua kwamba hata majukumu haya muhimu na yasiyoepukika si sawa kila wakati, bali moja kati yao lazima, wakati unaofaa, ipewe kipaumbele kuliko jingine: kwani kila moja ya majukumu haya haifanywi kila wakati, bali tu wakati unaofaa, ilhali jukumu la maombi limeamriwa kuwa lisilo na kikomo; kwa hivyo, lazima tuipe kipaumbele kuliko shughuli ambazo hazina uhitaji wa haraka. Na Mitume wote, wakiwafundisha watu kuhusu utofauti huu—watu waliotaka kuajiriwa katika huduma—walisema: *'Si vyema kwetu, tukiacha neno la Mungu, tuwahudumie meza. Basi, ndugu, tafuteni wanaume saba miongoni mwenu wanaoaminika, tuwaweke katika huduma hii. Basi sisi tutajitolea kwa maombi na huduma ya neno.' Na pendekezo hili likakubaliwa na mkutano wote"* (Matendo 6:2–5). Basi, tunajifunza nini kutokana na hili? Kwamba ni vyema kwa wale wasioweza kujitolea kwa maombi

kujishughulisha na huduma, ili tusinyimwe yote mawili, na kwamba wale wenye uwezo zaidi wasipuuze kile kilicho bora zaidi.

51. Tuianze kazi ya maombi na, tukiendelea taratibu, tutagundua kwamba si tu tumaini katika Mungu, bali pia imani imara, upendo wa dhati, msamaha, upendo kwa ndugu, kujidhibiti, subira, mwongozo wa ndani na ukombozi kutoka kwa majaribu, ni zawadi za neema; ungamo la dhati na machozi ya dhati hupewa waumini kupitia maombi; na si hivi tu (vitu vilivyoorodheshwa hapo juu), bali pia uvumilivu wa huzuni zinazotupata, na upendo safi kwa jirani yake, na maarifa ya sheria ya kiroho na kufikia ukweli wa Mungu, na msukumo wa Roho Mtakatifu, na kupewa hazina za kiroho, na yote ambayo Mungu ameahidi kuwapa waumini hapa na katika enzi ijayo – (yote haya wanayapokea kupitia maombi). Kwa kifupi, haiwezekani kurejesha sura ya Mungu ndani ya nafsi kwa njia nyingine yoyote isipokuwa kwa neema ya Mungu na imani, mradi tu mtu, kwa unyenyekevu mkuu, aelekeze akili zake katika maombi yasiyo na mshutiko.

52. Kuna aina tatu za wema: ya kwanza ni kuepuka kuhatia; ya pili ni, baada ya kuhatia, kuvumilia huzuni zinazotupata; na ya tatu ni kulia kwa sababu ya ukosefu wetu wa subira ikiwa hatuwezi kuvumilia huzuni hizi. Kwa maana kile ambacho hakirekebishwi hapa kwa njia stahiki za upatanisho (na Mungu) bila shaka kitatuletea hukumu katika akhera, isipokuwa Mungu, akituona tukilia na tukidhilika, kama Yeye mwenyewe anavyojua, afute dhambi zetu kwa neema yake ya uweza wote.

53. Lo, ni hila na hufichika kiasi gani tamaa ya kuwafurahisha wanadamu; hata huwashika wenye hekima! Kwa maana matendo ya tamaa nyingine hutambulika kwa urahisi na wale wanaoyafanya na hivyo huwafanya wenye tamaa hizo kulia na kuwa wanyenyekevu, ilhali tamaa ya kuwafurahisha wanadamu hufichwa kwa maneno na mwonekano wa utakatifu, kiasi kwamba ni vigumu kwa watu wanaodanganywa nayo kutambua sura zake mbalimbali.

54. Sikieni jinsi Maandiko yanavyokemea tamaa ya kuwafurahisha wanadamu. Kwanza, Nabii Daudi anasema: *'Mungu amevunja mifupa ya wale wanaowafurahisha wanadamu; wamepata aibu, maana Mungu amewadhalilisha'* (Zab. 52:6), na Mtume anasema: *'si kwa ajili ya kuwafurahisha wanadamu tu, kama wale wanaowafurahisha wanadamu'* (Efe. 6:6) na tena: *'Je! sasa ninatafuta kuwapendeza wanadamu? Kama bado ningekuwa natafuta kuwapendeza wanadamu, mimi siwezi kuwa mtumwa wa Kristo'* (Gal. 1:10). Na utapata mengi ya haya katika Maandiko Matakatifu, ukiyasoma.

55. Ndivyo gani aina mbalimbali za kutafuta kuwafurahisha wanadamu? Mama wa aina hizi, na ya kwanza kati yao, ni ukosefu wa imani; na ikifuatiwa, kama wazao wake, ni: wivu, chuki, usifaji wa kupenda, wivu, ugomvi, unafiki, upendeleo, utumishi wa kuonyesha tu, kashfa, uongo, kujifanya kuwa na utakatifu wa uongo badala ya utakatifu wa kweli, na hisia kama hizo ambazo ni vigumu kugundua na zisizojulikana. Lakini kibaya zaidi ni kwamba wengine husifu haya yote kwa maneno ya ujanja kuwa ni mema, huku wakificha madhara yaliyomo ndani yake. Ukipenda, nitakufichulia baadhi ya udanganyifu wao: mtu anayesifu kwa ujanja, anapomshauri mtu mmoja, anamwekea mwingine fitina; anapomsifu mmoja, anamkosoa mwingine; anapomfundisha jirani yake, anajisifu mwenyewe; anashiriki katika kesi si ili kuhukumu kwa haki, lakini ili kumtulizia kisasi adui; anashutumu kwa kupenda kupendwa hadi, kwa kumkashifu adui yake, anakubaliwa naye; anasema kinyongo bila kutaja majina ili kuficha kashfa yake; anawahimiza maskini wamwambie wanahitaji nini, kana kwamba anataka kuwapatia, na wanapofanya hivyo, anawatangaza kuwa ni walevi; anajigamba mbele ya wasio na uzoefu, lakini anazungumza kwa unyenyekevu mbele ya wenye uzoefu, akitafuta sifa kutoka kwa wote wawili; wakati wenye wema wanaposifiwa, anachukizwa na, kwa kuanzisha hadithi nyingine, anapotosha sifa hizo; anawakemea watawala wanapokuwepo, lakini wanapokosekana, huaibisha wema mbele yao; huwatania wanyenyekevu na wenye hekima; uausia walimu ili kuwapinga; hudharau unyenyekevu ili kujionyesha mwenye hekima isiyo na kifani; hupuuzia wema wa majirani zake wote, huku akibakisha maovu yao katika kumbukumbu zake. Kwa ufupi: anachukua kila fursa na kuwafanyia watu ujanja, (bila kukusudia) akifichua tamaa nyingi za kuwafurahisha wengine: anajaribu kuficha matendo yake maovu kwa kuulizia yale ya wengine. Hata hivyo, watawa wa kweli hawafanyi hivyo, bali kinyume chake kabisa: kwa roho ya huruma, hupuuzia matendo mabaya ya wengine, huku wakikiri yao waziwazi mbele za Mungu; kwa sababu hii, wanatukana na watu wasiojua nia zao, kwa kuwa wanatafuta kumridhisha Mungu badala ya watu. Hivyo basi, wakati mwingine wakimfurahisha Yeye, na wakati mwingine wakijinyenyekeza, wanangojea thawabu kutoka kwa Bwana kwa yote mawili, Yeye aliyesema: *'Kila ajikwezaye atanyenyekezwa, na kila ajinyenyekezaye atakwezwa'* (Luka 18:14).

56. Kati ya majonzi yanayotukuta, hakuna kinachotukuta kinyume na haki, bali kila kitu hutokea kulingana na hukumu ya haki ya Mungu. Wengine huteseka kwa ajili ya matendo yao maovu wenyewe,

wenginekwa ajili ya jirani zao. Hivyo basi, vijana watatu, walipowekwa kwenye tanuru, wanatufundisha mtazamo huu, wakisema kwamba waliwekwa humo kwa sababu ya kosa lao wenyewe (Dan. 3:28, 31) na kwa amri ya Mungu, ingawa (wakati huo) walikuwa wamechukua sura ya wengine. Na Mtakatifu Daudi, alipokuwa akitukaniwa na Shemei, alikiri kwamba alikuwa amepata matukano kwa sababu ya kosa lake mwenyewe na kwa amri ya Mungu (2 Mambo ya Nyakati 16:11). Isaya, Yeremia, Ezekieli, Danieli na Manabii wengine waliwatabiria watu (wa Israeli) na mataifa (ya Wapagani) kwamba dhiki zingewapata katika nyakati zijazo, kulingana na dhambi za kila mmoja, wakiwatangazia dhambi zao na majanga yao, kwani walisema hivi: 'Kwa sababu walinena hivi na kufanya hivi na hivi, hivi na hivi viliwapata.' Na Daudi aliyebarikiwa, akifafanua hili, anasema katika Zaburi: *'Nimeelewa, Ee Bwana, kwamba hukumu yako ni ya haki, na kwa kweli umenidhilisha'* (Zaburi 118:75) na tena: *'Umenikabidhi kwa dharau ya wapumbavu. Niliwekwa kimya, sikafungua kinywa changu, kwa maana Wewe umefanya hivi'* (Zab. 38:9, 10).

57. Tuwakubali wale wanaotukemea kama wakemewa waliopelekwa na Mungu kufichua mawazo mabaya yaliyofichika ndani yetu, ili, baada ya kuchunguza mawazo yetu kwa makini, tuweze kujirekebisha, ingawa hatufahamu uovu mwingi uliojificha ndani yetu; kwani ni alama ya mtu mkamilifu kukumbuka mapungufu yake yote. Kama hata mapungufu yetu yanayoonekana wazi hayagunduliki kwa urahisi nasi wenyewe, basi ndivyo ilivyo zaidi kwa mawazo yetu; na, kwa kuwa hatufahamu uovu mwingi uliofichika ndani yetu, tunashtushwa na huzuni zinazotukumba. Tukiri, kama watu wenye akili timamu, kwamba Bwana, kwa ajili ya heri yetu, huruhusu huzuni zitukumbwe na kwa njia hiyo hutufanyia mema mengi: kwanza, kupitia hili mawazo (maovu) yanayotawala kwa siri huwekwa wazi; na mara tu yanapowekwa wazi, Bwana hutupa unyenyekevu wa kweli na wa dhati, na kisha hutupatia ukombozi kutoka kwa kiburi batili na ufunuo kamili wa uovu wote uliofichika ndani yetu. Hakikisheni kwamba ikiwa hatuvumilii huzuni zinazotukumba kwa imani na shukrani, hatuwezi kutambua uovu uliofichwa ndani yetu; na tusipotambua waziwazi, hatuwezi kupinga mawazo yetu mabaya ya sasa, wala kutafuta usafi kutokana na maovu yaliyopita, wala kupata uhakika thabiti kuhusu yajayo.

58. Huzuni na lawama zinazotukumba huenda, kwa juu juu, zisionekane kuwa sawa na dhambi zetu, lakini kwa maana ya kiroho zinabaki kuwa na ukweli wote. Tunaweza kutambua hili kutoka kwa Maandiko Matakatifu pia: je, wale waliokufa mnara wa Siloamu ulipoanguka waliangushia mnara huo juu ya wengine? Au wale watekwa, waliokwenda uhamishoni Babeli kwa miaka sabini kama adhabu, waliteka wengine kama adhabu? Hivyo si asili ya adhabu hizi, lakini kama vile wanajeshi, wakipatikana na hatia ya kosa lolote, wanapokea adhabu ya kimwili, lakini hawateseki kwa uovu uleule walioufanya, ndivyo sisi sote tunapoadhibiwa na majaribu yanayotupata kwa wakati unaofaa na kwa namna inayofaa kwa ajili ya toba, lakini si kwa njia ileile, wala kwa wakati uleule, wala kwa vyombo vile vile. Ni hili—yaani, kucheleweshwa kwa wakati na kutofautiana kwa mateso yanayotupata na dhambi zetu—ndilo linalowafanya wengi wasiamini katika ukweli wa Mungu.

59. Chanzo cha kila tukio la huzuni (linalotukuta) kiko katika mawazo ya kila mmoja wetu: Naweza kusema kwamba maneno na matendo pia vinahusika, lakini kwa kuwa havitokei kabla ya wazo, kwa hivyo ninahusisha kila kitu na mawazo. Wazo huja kwanza, na kisha, kupitia maneno na matendo, muungano huundwa kati yetu (na majirani zetu). Sasa, muungano ni wa aina mbili: mmoja hutokana na uovu, na mwingine hutokana na upendo. Kupitia muungano tunakubaliana, hata wale tusiokuwa tunawajua; na kukubali jirani yako bila shaka kunahusisha mateso, kama Maandiko Matakatifu yanavyosema: *'Yeye anayemdhamini rafiki yake anampa adui mkono wake '* (Mithali 6:1). Hivyo basi, kila mtu huvumilia kinachomtokea si kwa ajili yake mwenyewe tu, bali pia kwa ajili ya jirani yake – kadiri alivyovibeba.

60. Kukubali mateso ya jirani yako, yanapotokana na uovu, ni bila hiari. Na inatokea hivi: yule anayemnyang'anya mwenzake kitu, ingawa hataki, hujitwika majaribu ya yule aliyenyang'anywa; vivyo hivyo, mchongezi hujitwika majaribu ya yule amemchongea; mnyang'anyi, majaribu ya yule amemnyang'anya; yule anayemchoka mwenzake, majaribu ya yule amemchoka; yule anayemzungumzia mwenzake mabaya, majaribu ya yule amemzungumzia mabaya; yeye anayedharau—anadharauwa; yeye anayesema uongo hujichukulia majaribu ya yule aliyemshutumu; na, ili kutoorodhesha kila kitu kimoja kimoja, nitasema kwa ufupi: yeyote anayemdhulumu jirani yake hujichukulia, kwa kadiri ya udhulumani uliofanyika, jaribu la yule aliyemdhulumu. Maandiko Matakatifu pia yanashuhudia hili, yakiwa yanasema: *'Yeyote anayechimba shimo kwa ajili ya mtu mwema ataangukia ndani yake, na yeyote anayekusanya jiwe juu yake atalileta juu yake'* (Methali 26:27), na pia: *'Mipango yote ya waovu hupotea; bali yote ya wenye haki hutoka kwa Bwana'*

(Methali 16:33). *'Je, Mungu ni mnyonge, akileta ghadhabu'* (Warumi 3:5) si tu kwa wale wanaoadhibiwa kwa dhiki, bali pia kwa wale wanaoasi dhidi ya dhiki hizi bila kufikiria.

61. Kujichukulia jirani yako kwa upendo ndicho ambacho Bwana Yesu ametwika sisi kwa njia zote, kwanza kwa kuponya udhaifu wetu wa kiroho, kisha *kwa 'kuponya kila udhaifu na kila ugonjwa, na kuondoa dhambi ya ulimwengu'*, kuwafanyia upya wale wanaoamini imara Yeye na kusafisha asili yao, kuwapatia ukombozi kutoka kwa kifo, kutuachia ibada ya Mungu, kufundisha uchaji wa Mungu, kuonyesha kwamba kwa ajili ya upendo ni lazima tuvumilie mabaya hata kufa; zaidi ya hayo, ametupatia uvumilivu kupitia ushirika wa Roho na baraka zijazo, *'ambazo jicho halijawahi kuona, wala sikio halijawahi kusikia, wala hazijawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu'* (1 Kor. 2:9). Hivyo basi, anavumilia majaribu kwa niaba yetu, anateswa kwa matusi, dhihaka na utumwa; anasalitiwa, anapigwa mashavu, analazimishwa kunywa siki na mchuzi mkali, anachomwa misumari msalabani, anasulubishwa na kuchomwa kwa mkuki. Hivyo basi, baada ya kujumuisha Nafsi Yake nasi kwa mwili na roho, na kubeba mateso yetu, Aliwabidhi sheria hii kwa Mitume watakatifu na wanafunzi, Manabii, Mababa na Mababa wa ukoo, baada ya kuwafundisha wengine kwanza kupitia Roho Mtakatifu, na kuionyesha kwa wengine kupitia Mwili Wake Mtakatifu kabisa. Akionyesha kujitolea huku, alisema: *'Hakuna upendo mkuu kuliko huu, kwamba mtu aweke chini uhai wake kwa ajili ya marafiki zake'* (Yohana 15:13). Ndiyo maana Mtume Paulo, akimfanania Bwana, alisema: *'Sasa ninafurahia mateso yangu kwa ajili yenu, na katika mwili wangu ninakamilisha yale yaliyokosekana katika mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, yaani Kanisa'* (Wakolosai 1:24), akidokeza kukubali huku kutokana na upendo.

62. Je, ungependa kuelewa kwa uwazi zaidi jinsi Mitume wote, kwa fikra, neno na tendo, walivyoshirikiana nasi na, kupitia ushirika huu, wakavumilia majaribu yetu? (Walifanya hivi) kwa fikra: kwa kutuwasilishia Maandiko, kunukuu unabii, kutihimiza tuamini katika Kristo kama Mwokozi, kutihakikishia kwamba tunapaswa kumtumikia kama Mwana wa Mungu kwa asili, kutuombea, kumwaga machozi, na kufanya kila kitu kinachoweza kufanywa na mtu aliye mwaminifu kwa fikra. Kwa maneno mengine: kwa kutusihi, kutuonya, kutufundisha, kutukemea, na kutukashifu kwa ukosefu wetu wa imani, wakikemea ujinga wetu, wakiielezea Maandiko, wakiifunua nyakati, wakimkiri Kristo na kutangaza kwamba alisulubishwa kwa ajili yetu, wakithibitisha kwamba Neno aliyefanywa mwili ni mmoja, si wawili, ingawa tunaelewa kuwa ana asili mbili, zilizounganishwa bila kutengana na bila kuchanganyika, wakati wote, mahali pote na katika kila tendo, wakikataza uovu, wakikataa kushirikiana na uongo, wasizungumze na wale wanaojivunia mwili, wasihusiane na wale wenye ubatili, wasiwaogope wenye kiburi, wakiangamiza wabaya, wakiwakaribisha wanyenyekevu, wakiwachukulia watakatifu kama wao, na kutufundisha kufanya vivyo hivyo. Na katika matendo yao: wakiteswa, wakidhihakiwa, wakinyimwa, wakitukuzwa, wakitupwa gerezani, wakiuawa, na kuvumilia mambo kama hayo kwa ajili yetu. Hivyo, kwa kuwa wameingia katika ushirika nasi, wao pia wamevumilia majaribu yetu, kwa maana wanasema: *'Tukiteswa, ni kwa ajili ya wokovu wenu; tukifarijika, ni kwa ajili ya faraja yenu'*, wakiwa wamepokea torati kutoka kwa Bwana, aliyesema: *'Hakuna upendo mkuu kuliko huu, kwamba mtu aweke maisha yake kwa ajili ya marafiki zake'* (Yohana 15:13). Nao wametupasia sisi, wakisema: *'Kwa maana Kristo alivyoweka roho yake kwa ajili yetu, na sisi inatupasa kuweka roho zetu kwa ajili ya ndugu zetu'* (1 Yohana 3:16), na tena: *'Bebaneni mizigo ya wengine, na kwa njia hii mtatimiza sheria ya Kristo'* (Wagalatia 6:2).

63. Basi, ikiwa tumejifunza kuhusu aina mbili za ushirika wa sisi kwa sisi—yaani, kukubaliana, ile inayotokana na ulazima na ile inayochipuka kutoka kwa upendo, basi, kulingana na hizi, tusije kuwa na udadisi kuhusu majaribu yanayotukuta—jinsi, au lini, au kupitia nani yanatufikia—kwa maana Mungu pekee ndiye anayejua jinsi kila moja yao inavyolingana na nguvu za uovu, wakati wa kutokea kwao kuepukika, na ushirikiano wa uumbaji wote katika kuyaleta. Na lazima tuamini tu katika ukweli wa Mungu na kujua kwamba kila kitu kinachotukuta bila hiari yetu hutokea kwa ajili ya upendo au kwa sababu ya uovu: na kwa hivyo ni lazima tukivumilie, na tusikikatae, tusije tukiongeza dhambi nyingine juu ya dhambi zetu.

64. Nia ya mwili ni mwendo wa asili wa mwili, unaofuatiwa na msukumo wa hisia bila tafakari—ambazo huimarishwa na usingizi na mapumziko ya mwili; kuhusu hizi, mtakatifu Petro anasema: *'Msishangae kwa ajili ya majaribu ya moto yaliyo juu yenu ili kuujaribu, kana kwamba jambo geni linawatokea'* (1 Petro 4:12). Na mtakatifu Paulo alisema juu yao: *'Nyama hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na nyama'*; ndiyo maana anaurusha amri, akisema: *'Tembeeni kwa Roho, na hamtimizii tamaa za mwili'* (Gal. 5:16–17). Mitume walisema haya, wakitamani tusileme kwa hisia kama hizo.

65. Wale wanaoanzisha jitihada ya kiroho, baada ya kuanza (utafutaji wa wema), lazima waukamilishe hadi mwisho. Kuhusu vijana na wazee, ambao wako na afya njema na hawaogopi kazi ngumu wala dhiki, ni

faida zaidi kukumbatia kufunga kwa kudumu kwa shauku yao yote: kula mkate kwa kiasi na kunywa maji mara kwa mara (kwa kipimo hicho hicho), ili waweze kumaliza mlo wao wakiwa bado wanahisi njaa na kiu fulani, ili raha (ya chakula na vinywaji) isije kuwa kikwazo kwa utumishi unaohitajika kwa Mungu. Ikiwa, tunapokula chakula kilichotajwa hapo juu, tutashiba kikamilifu, punde si punde tutatamani vyakula vingine vitamu. Hata hivyo, tusiposhiba, basi, tukiwa na njaa kila wakati, hata kama tungetamani kushiba, tungetaka kushiba hata kwa mkate pekee.

66. Si jambo rahisi kumiliki tumbo lisilo na haya: kwani ni mungu kwa wale wanaoshindwa nalo, na haiwezekani kwa yeyote anayelitii kubaki asiye na lawama. Na naona maafa yanatokana si tu na ulaji wa kupita kiasi bali pia na kujinyima chakula; kwani tunapokosa chakula kwa siku nyingi, kukata tamaa, kwa kupata msingi ndani yetu, kutainuka na kutushambulia, na kesho yetu ya usiku hufunikwa na usingizi, na sala yetu ya mchana hubadilika kuwa mawazo ya kimwili, kiasi kwamba hatupati faida yoyote kwa sababu ya usingizi na hupata madhara makubwa zaidi kutokana na mawazo ya kimwili; kwani, kwa kuwa sisi hufunga kuliko wengine, tunaanza kuwa na kiburi na kuwadharau wale walio duni, na mtazamo kama huo (kwa sisi wenyewe na majirani zetu) ni mzito kuliko dhambi yoyote.

67. Kama vile mkulima mjinga, aliyechimba shamba lake kwa gharama kubwa na kukaacha bila kupanda mbegu, alivajihangaisha kwa hasara yake mwenyewe, ndivyo pia, ikiwa sisi, baada ya kujitunza miili yetu kwa bidii kubwa, tutashindwa kupanda mbegu za maombi, itabainika kwamba tumejihangaisha kinyume na maslahi yetu mema. Lakini labda mtu anaweza kusema: ikiwa sala ni kazi kuu ya haki, kuna haja gani ya kufunga? Kuna haja kubwa nayo kwa kila hali: kwani kama vile mkulima maskini, akipanda katika shamba lililojaa magugu bila kulima udongo upya kwanza, atavuna miiba badala ya ngano; vivyo hivyo, tukipanda mbegu ya maombi bila kwanza kuuabudu miili yetu kwa kufunga, tutazaa matunda ya dhambi badala ya haki. Maana mwili huu ni wa udongo uleule, na usipotunzwa kwa bidii ileile kama udongo, hautazaa kamwe tunda la haki.

68. Fungo, ingawa linawafaidisha wale wanaolifanya kwa hekima, ni hatari kwa wale wanaolifanya kwa upuuzi. Kwa hiyo, wale wanaotafuta faida ya kufunga lazima wajilinde dhidi ya madhara yake, yaani, ubatili; na mkate tunaoula, baada ya kumaliza fungo tulilojiwekea, lazima tuugawanye katika siku za kujinyima chakula, ili, kwa kula kidogo kila siku, tuweze kuzibisha tamaa za mwili wetu na kuweka mioyo yetu imara katika sala yenye faida zaidi; ili, tukihifadhiwa na nguvu ya Mungu dhidi ya kiburi, tuweze kujihadhari siku zote za maisha yetu na kubaki katika unyenyekevu, ambao bila wake hakuna mtu anayeweza kumpendeza Mungu kamwe.

69. Kama tungejitahidi kuwa na unyenyekevu, isingekuwa na haja ya kuadhibiwa, kwa maana yote yaliyo mabaya na ya kusikitisha yanayotupata hutokea kwa sababu ya kiburi chetu. Kama malaika wa Shetani alimtumwa Mitume, *'kumtesa'*, ili asijivune, basi Shetani mwenyewe atatumwa kutukandamiza sisi tunapojivuna, hadi tujidhilisha. Wazee wetu walikuwa na nyumba, walikuwa na mali, walikuwa na wake, na waliwatunza watoto wao; lakini, kwa sababu ya unyenyekevu wao usio na kifani, waliongea na Mungu. Sisi, hata hivyo, tumejitenga na ulimwengu, tumeidharau mali, tumeacha nyumba zetu, na, tukidhani kuwa tunaishi na Mungu, badala yake tunatukianwa na mashetani kwa sababu ya kiburi chetu. Mtu mwenye kiburi haijui nafsi yake; maana kama angeona upumbavu na udhaifu wake mwenyewe, asingekuwa na kiburi; na mtu asiyejua nafsi yake anawezaje kumjua Mungu? Kama asingeweza kutambua upumbavu anaomo ndani yake, angewezaje kumjua hekima ya Mungu, ambayo ameiweka mbali nayo na ambayo ni kigeni kwake? Yeye amiyejua Mungu hutafakari ukuu Wake na, akijilaumu mwenyewe, husema kama Ayubu aliyebarikiwa: *'Nilikusikia kwa masikio ya watu tu, lakini sasa jicho langu limekuona. Ndiyo maana nimejidhihaki na nikayeyuka; nilijiona kama vumbi na majivu'* (Ayubu 42:5–6). Hivyo basi, wale wanaomfuata Ayubu humjua Yeye. Kwa hiyo, ikiwa sisi pia tunatamani kumwona Mungu, tuwajionee lawama na tuwe na unyenyekevu, ili tusimwone tu mbele yetu, bali, tukimweka akiishi na kukaa ndani yetu, tufurahi ndani yake; kwa maana kwa njia hii upumbavu wetu utafanywa hekima kwa hekima yake, na udhaifu wetu utaimarishwa kwa nguvu zake, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo.

70. Kufunga, kuamka, na maisha ya mtawa ni matendo mema; lakini hivi ni kazi za nje tu za maisha ya wema, ilhali njia ya Kikristo ni ya ndani zaidi kuliko hizi (fadhila za kimwili), na hakuna anayepaswa kuweka tumaini lake (pekee) katika hizi. Kwa maana kwa wengine hutokea kwamba, wakiwa bado wanashiriki neema, uovu (wa adui), ukiwa bado umejificha ndani yao, huweka mtego: hujisalimu kwa hiari kwao na kubaki kimya, lakini huwafanya watu waamini kwamba akili zao zimesafishwa, na baadaye huwavuta katika kiburi cha kujiona kuwa ni Wakristo wakamilifu, na kisha, mtu anapoacha kuwa mwangalifu (akiwa

huru na kuwa mvivu), uovu unamshambulia kama mwizi, ukiwa umejificha kwa siri, na kumshawishi, na kumtupa katika vilindi vya dunia. Kwa maana kama wezi au askari, wakiwa wanaume wa umri wa miaka ishirini, wanaweza kuweka mitego kwa maadui zao, kuweka mizinga, kuwavizia na kuwashambulia kwa nyuma, na kuwazunguka pande zote na kuwashinda, basi uovu—ambao umeishi kwa maelfu kadhaa ya miaka— na ambayo kusudi lake hasa ni kuharibu roho. Inajua jinsi ya kujificha kwa siri ndani ya moyo na, wakati fulani, kukaa kimya, ili kuilalisha roho katika hisia ya uongo ya ukamilifu wake. Msingi wa Ukristo uko katika hili: kwamba mtu, haijalishi anafanya matendo mema mangapi ya haki, asijivunie, wala ajione kuwa ni kitu kikubwa, bali abaki mnyenyekevu kwa roho. Na akishiriki katika neema, asidhani kuwa amefanikiwa chochote, wala ajidhani kuwa mtu mkuu, wala aanze kufundisha; na huku akiishi maisha mema katika unyenyekevu mkuu, kujinyima anasa na maombi, na akiwa mshiriki wa neema, asijidhanie nafsi yake kuwa na thamani kubwa. Lakini kwa kweli, mwanzo huo wa neema ulimpa wakati huo hasa ili aweze kustahimili taabu, njaa na kiu, ili asishibishwe katika (jitihada zake) wala ajione mwenye haki na tajiri katika neema, bali alie na kuomboleza kama mama anayemwombolezea mwanawe wa pekee ambaye, baada ya kumlea, alikufa ghafla.

71. Yeye yeyote anayetimiza sheria katika maisha na mwenendo wake wa nje huachiliwa huru tu kutokana na matokeo ya uovu, akimtolea Mungu dhabihu ya hasira zisizo na busara; na mtu wa namna hiyo, kwa sababu ya utoto wake wa kiroho, anaridhika na mwenendo huu kwa ajili ya wokovu.

72. Yeye aliyeipenda kweli maisha ya Injili amekikata kabisa chanzo na mwisho wa uovu wake; na kwa matendo na maneno huzidi kila wema, akitoa dhabihu ya sifa na toba, akiwa ameachiliwa kutoka kwa wasiwasi wote (inayotokana) na matendo ya tamaa; na, akiwa huru akilini kutoka kwa mapambano dhidi yake, hupata katika tumaini la baraka zijazo furaha isiyo na kikomo inayolisha roho.

73. Hofu ya Gehena inawahamasisha wale wanaoanza (juhudi zao za wema) kuepuka uovu, wakati tamaa ya thawabu ya matendo mema inawahamasisha wale wanaoendelea kujitahidi kufanya mema; na fumbo la upendo linainua akili juu ya viumbe vyote, na kuifanya ipuuze kila kitu kinachokuja baada ya Mungu. Ni kutoka miongoni mwa wale ambao wamekuwa vipofu kwa yote yanayofuata Mungu ambapo Bwana huwapa nuru (11c. 145,8), akiwafunulia yale ya Kimungu Zaidi.

74. *'Ufalme wa mbinguni ulio kama chachu, ambayo mwanamke mmoja alichukua na kuificha katika* vipimo *vitatu vya unga, hata yote yakachachuka'* (Mathayo 13:33). Hii inaashiria kwamba akili, baada ya kupokea neno la Bwana ndani yake, ililificha ndani ya asili yake yenye sehemu tatu—yaani, kulingana na Mtume, mwili, roho na nafsi—na kukusanya upekee wao wote katika fikra, kama unga uliosambazwa kwa njia nyingi, katika chachu moja ya imani, ikisubiri kufananishwa katika kila hali na neno linalofanya kazi ndani yake. Vivyo hivyo, Bwana alifananisha neno la kweli na mbegu ya haradali, ambayo, ingawa ni ndogo, inapopandwa katika mioyo ya wasikilizaji, hukua baadaye kupitia matendo yanayofaa, na kuwa (kulingana na Maandiko) kama mti mkubwa sana uliosimama mahali pa juu, *'nyumba ya hifadhi kwa mawazo yanayokaribia*'.

75. Sheria ya kiroho inajumuisha amri za Kristo, ambapo ya kwanza na kuu ni upendo; haifikirii mabaya, bali hupenda vitu vyote, huamini vyote, hutumaini vyote, huvumilia vyote (1 Kor. 13:5, 7), kulingana na neno la Maandiko. Ni kwa upendo huu ndio tunatambulika toka kwa wengine; lakini hakuna yeyote kati yetu anayefikia kiwango kamili cha thamani yake, bali tunatumai kwamba neema ya Kristo itajaza upungufu wetu, mradi tu tusikome kufanya yaliyo bora kadiri ya uwezo wetu; kwani Mungu anajua ni kiasi gani hatuwezi kufanya kwa sababu ya udhaifu wetu, na ni kiasi gani tunashindwa kutenda matendo ya upendo kwa kupuuza kwetu. Lakini kwa kuwa upendo huimarishwa si tu kwa juhudi za hiari bali pia na majaribu yanayotukumba, kwa hiyo tunahitaji subira na wema mwingi, kwa msaada wa Mungu. Mtume wa Kimungu anasema: *'Mtu yeyote anayetaka kuwa mwenye hekima katika enzi hii na awe mwenye hekima kweli, ili awe mwenye hekima kweli'* (1 Kor. 3:18).

76. Nchi ya Wakaldayo (Matendo 7:4) ni maisha yanayoishiwa katika tamaa za mwili, ambapo sanamu za dhambi huumbwa na kuabudiwa. Mesopotamia (ibid., v. 2), kwa upande mwingine, ni maisha yaliyojaa silika zote mbili zinazopingana. Lakini Nchi ya Ahadi (Ebr. 11:9) ni hali iliyojaa kila kitu kizuri. Hivyo, yeyote, kama Israeli wa kale, anayerejea katika njia zao za zamani, anarushwa tena katika utumwa wa tamaa, akipoteza uhuru waliopewa.

77. Yeye yeyote aliyeshinda kwa ujasiri tamaa za mwili na kupambana vya kutosha dhidi ya roho wabaya, na kufukuza makusudio yao kutoka nchi ya roho yake, anapaswa kuomba apewe moyo safi, na kwamba roho ya haki ipate kufanywa mpya ndani yake (Zab. 50:12), yaani, apate kuondolewa kabisa mawazo

maovu na, kwa zawadi ya neema, ajazwe mawazo ya kimungu, na hivyo kuwa ulimwengu wa kiakili wa Mungu, mwangavu na mkuu, unaojumuisha tafakari za kimaadili, kiasili na kiteolojia.

78. Moyo safi (Zaburi 50:12) ni ule ambao umewasilisha kwa Mungu kumbukumbu isiyo na umbo kabisa (safi isiyo na alama) na isiyo na picha, na ambao uko tayari kupokea tu alama za Mungu, ambazo kwa kawaida humufanya awe na mwangaza.

79. Yeye yeyote aliyeshinda mwelekeo wa nafsi kuelekea mwili kwa tamaa ya kimungu amekuwa huru isiyo na mipaka, hata anapokuwa akiishi ndani ya mwili. Kwa maana Mungu, anayevuta tamaa ya yule anayetamani, ni bora zaidi ya vitu vyote kwa namna isiyo na kifani, na hamruhusu yule anayetamani kuambatanisha tamaa yake na kitu chochote kinachofuata Mungu. Basi, tumtamani Mungu kwa nguvu zote za tamaa yetu, na tukihakikishe kuwa hiari yetu haimilikiwi na chochote cha kimwili; tuweke tabia yetu (ya roho) juu ya vitu vyote vya hisia na akili, na (basi) hatupataji madhara kwa hiari yetu, kutokana na maisha ya asili, kadiri inavyohusu kuwa na Mungu, ambaye kwa asili hawezi kuelezwa.

80. Musa mkuu, akiwa ameweka hema lake nje ya kambi—yaani, akiwa ameweka fikra na akili yake juu ya yaliyo dhahiri—anaanza kumwabudu Mungu (Kut. 34:8), na akiwa ameingia gizani (Kut. 20: 21), anaingia katika giza (Kut. 20, 81.

81. Hadi sisi, kwa akili zetu, tutakapokuwa tumeachana kabisa na uhusiano wetu wa kawaida na uwepo wetu wenyewe na yote yanayofuata Mungu, hatufiki uthabiti katika wema. Lakini tunapofikia hadhi hii kupitia upendo, ndipo tutakapojua nguvu ya ahadi ya Mungu: kwani mwenye kustahili lazima aamini kwamba kuna uhakika usiyetikisika pale ambapo akili huanzisha nguvu zake kwanza kupitia upendo. Maana isipokuwa akili ijiondoe kutoka kwake mwenyewe na kutoka kwa yote yanayoweza kufikiriwa, na ijithibitishe katika utulivu unaozidi fikra, haiwezi kuwa huru kutoka kwa mabadiliko yaliyomo katika vitu vyote.

82. Wale waliokaa katika chumba cha juu huko Galilaya *'kwa hofu ya Wayahudi'*, *'milango ikiwa imefungwa'* (Yohana 20:19)—yaani, kwa hofu ya roho za uovu, wakiishi kwa usalama katika nchi ya maono, katika kilele cha tafakari ya kimungu, wakiwa wamezima hisia zao kana kwamba ni milango—wanapokea Neno la Mungu, ambalo huja kwao kwa namna isiyoweza kueleweka; Neno hili huonekana kwao bila hisia yoyote ya kimwili, na kupitia tangazo la amani huwapa utulivu wa hisia, na kwa pumzi—mgawanyo wa Roho Mtakatifu—na huwapa mamlaka juu ya roho wachafu, na kuwadhihirishia ishara (Yohana 20:20) za mafumbo Yake.

83. Yeye anayezingatia siku ya sita kulingana na Injili, akiwa amewaua kwanza matamanio ya mwanzo ya dhambi, hufikia kupitia sifa hali ya kutokuwa na tamaa, safi kutokana na uovu wote, akishika Sabato (Kumb. la Torati 16:29–30) katika akili yake hata dhidi ya dhana nyembamba zaidi ya tamaa katika fikra. Na baada ya kuvuka Yordani (Mwa. 32:22, 30), mtu hupelekwa katika nchi ya maarifa, ambapo akili, iliyoundwa kwa fumbo na ulimwengu, hukaa katika Roho ya Mungu.

84. Sabato ya Sabato (Mambo ya Walawi 16, 31) ni amani ya nafsi ya akili, ambayo, kwa kuelekeza akili hata kutoka kwa maneno yote ya kimungu yaliyomo kwa siri ndani ya viumbe (vilivyotengenezwa), katika msisimko wa upendo imevivaa kabisa kwa Mungu mmoja na, kupitia teolojia ya mafumbo, imefanya akili isiyotenganishwa kabisa na Mungu.

3. Sura 200 Kuhusu Sheria ya Kiroho

1. Kwa kuwa umeonyesha mara kwa mara tamaa ya kujua jinsi, kulingana na Mtume, *'sheria ni ya kiroho'* (Warumi 7:14) na ni mwelekeo gani wa akili na mwenendo wa wale wanaojitahidi kuitii, tutaizungumzia hili kadiri ya uwezo wetu.

2. Kwanza, Mungu, kama tunavyojua, ni mwanzo, katikati na mwisho wa yote mema. Lakini mema[39] a haiwezi kuwepo wala kuhakikishwa isipokuwa katika Kristo Yesu na katika Roho Mtakatifu.

3. Kila kitu kizuri hutupewa na Bwana kwa kusudi maalum. Yeye amini hivi hatakipoteza.

4. Imani imara ni mnara imara[40] . Kwa muumini, Kristo ni yote.

5. Yeye anayeongoza yote mema na aongoze yote miyafanyayo, ili jitihada zenu ziwe sawia na mapenzi ya Mungu.

6. Mtu mnyenyekevu na mwenye nia ya kiroho, anaposoma Maandiko Matakatifu, atatumia kila kitu kwake mwenyewe, na si kwa wengine.

---

[39] Bila shaka, hii haimaanishi matendo mema yaliyofanywa na watu, bali baraka kutoka kwa Mungu.

[40] Nguzo katika Mashariki si mkusanyiko wa mawe, bali ni jengo refu la makazi linalotoa usalama dhidi ya watu wabaya.

7. Mwombe Mungu afungue macho ya moyo wako, ili uweze kuona faida ya maombi na usomaji, kama inavyoeleweka kupitia uzoefu.

8. Yeye aliye na kipaji chochote cha kiroho na akionyesha huruma kwa wenye uhitaji huuhifadhi kipaji chake kupitia huruma hii, ilhali mwenye kiburi atakipoteza, akishindwa na mawazo ya kiburi.

9. Midomo ya mnyenyekevu hutamka kweli, na yeye anayepinga kweli ni kama mtumwa aliyempiga Bwana shavu.

10. Usiwe mfuasi wa kujisifu, ili usijifunze kiburi badala ya unyenyekevu.

11. Usijivunie maarifa kutoka kwa Maandiko (uliyokopa), ili akili yako isiende katika roho ya kufuru.

12. Usijaribu kutatua jambo giza na linalochanganya kwa njia ya mabishano, bali kwa yale ambayo sheria ya kiroho inayaamuru – subira, sala na tumaini lisiloyumba la[41] .

13. Yeye anayeomba kwa mwili na bado hana akili ya kiroho ni kama yule kipofu aliyepaza sauti, akisema, *'Mwana wa Daudi, nionee huruma'* (Marko 10:48)!

14. Mtu huyu huyo, ambaye hapo awali alikuwa kipofu, alipopata kuona kwake na kumwona Bwana, hakumwita tena Mwana wa Daudi, bali alikiri kuwa Yeye ni Mwana wa Mungu na akamwabudu (Yohana 9:35-38).

15. Usijivune ukimwaga machozi katika maombi yako, maana ni Kristo aliyegusa macho yako na umepokea uoni wa kiroho.

16. Yeye peke yake anayefuata mfano wa yule kipofu, anayevua nguo zake[42] na kumkaribia Bwana, ndiye anayekuwa mfuasi wake (wa kweli) na mhubiri wa mafundisho yaliyo kamilifu zaidi (Marko 10:50-51).

17. Uovu (dhambi), unapofunikwa katika mawazo ya mtu (kwa raha), hugharibu moyo (huufanya kuwa jiwe), ilhali kujidhibiti pamoja na tumaini, kwa kuangamiza uovu, huleta upole moyoni (hukifanya kuwa vumbi).

18. Kuna kusagwa kwa moyo kwa njia inayofaa na yenye manufaa—kinachoupelekea ulaini—na kuna kingine, kisicho cha mpangilio na chenye madhara—kinachoupelekea tu uharibifu wake[43] .

19. Uangalifu, sala na subira mbele ya (magumu, misiba, huzuni) ni aina ya kusagwa (kusagwa) kunakojeruhi, lakini ni na manufaa kwa moyo, mradi tu tusizuie muungano wake kupitia kujiruhusu[44] . Yeye anayevishikilia, na katika mambo mengine, atasaidiwa; lakini yeye anayevipuuza na kuvigawanya (kuwatenganisha) atateseka isivyo vumilika wakati wa kuondoka[45] .

20. Moyo unaotafuta raha (unaotafuta raha tu) unakuwa, wakati wa kuondoka, gereza na vifungo vya roho; ilhali moyo unaofanya kazi (unaopenda kujidhihaki na kujichosha kinyume na mapenzi yake, kwa ajili ya Bwana) ni mlango ulio wazi (kwa maisha yajayo).

21. *Malango ya chuma yanayoingia mjini* (Matendo 12:10) ni moyo mgumu; kwa walioteswa na wenye moyo mnyonge, *'yatajifungua yenyewe'*, kama yalivyofanya kwa Petro[46] .

22. Kuna aina nyingi za maombi, kila moja ikitofautiana na nyingine. Hata hivyo, hakuna aina ya maombi yenye madhara, isipokuwa ile ambayo si maombi kabisa, bali ni kazi ya Shetani.

23. Mtu mmoja, akiwa na nia ya kutenda uovu, kwanza aliomba moyoni mwake kama ilivyokuwa desturi yake na, baada ya kuzuiliwa kwa hekima ya Mungu (kutenda uovu), baadaye alishukuru sana (kwa hili)[47] .

24. Daudi, akiwa na nia ya kumuua Nabal wa Karmeli, aligeuzwa kutoka kwa nia hii kwa kukumbuka malipo ya kimungu, na baadaye alitoa shukrani nyingi kwa hilo. Tunajua pia alichofanya alipomsahau Mungu, na hakukoma (kuwa mpotovu na asiyetubu) hadi Nabii Nathani alipomkumbusha Mungu.

---

[41] *Monologistos* inamaanisha 'neno moja'; kwa neno moja, 'mtu mwenye azma thabiti'. Wazee wengi, walipokumbana na mkanganyiko, waliomba na kupokea mwongozo.

[42] Hii, bila shaka, ni azimio lisilo na ubinafsi.

[43] Iwe mtu anajitesa bila sababu, au anakaripiwa na baba yake wa kiroho, moyo hupata majeraha tu: unapigwa – na huuma, lakini hakuna faida. Ni kama kumpa mgonjwa dawa isiyo sahihi.

[44] Suluhisho ni mchanganyiko wa vipengele tofauti, kwa mfano, maji na divai. Fadhila hizo tatu zilizotajwa lazima daima ziwe na muafaka miongoni mwao. Kujiruhusu hupotosha umoja wao.

[45] Ndipo mtu atagundua kwamba ametenda makosa kwa kutofikiria.

[46] Sio moyo uliokosa rehema, bali uliokazea kabisa, unaoteseka kwa ukosefu wa hisia. Hapa, ufunguzi wa malango yaliyofungwa mbele ya Mt. Petro unafasiriwa kiroho. Matesi ya kusikitisha ni uchungu wa nafsi unaosababishwa na uhaba wa nje, ilhali toba—ufutaji—ni msukumo wa busara wa moyo kwa kutambua ukweli unaosikitisha. Hivi viwili huondoa jiwe kutoka moyoni.

[47] Hii, bila shaka, inarejelea tukio halisi fulani, kama lile linaloitwa 'furaha isiyotarajiwa'.

25. Wakati mkimkumbuka Mungu, ongezeni maombi yenu, ili Bwana akakumbuke ninyi mnapomsahau.

26. Unaposoma Maandiko Matakatifu, fahamu kilichofichwa ndani yake (hasa kwa ajili yako): *'Maana yote yaliyoandikwa zamani yaliandikwa kwa ajili ya mafundisho yetu'* (Rum. 15:4).

27. Maandiko huitaja imani *'uhakika wa mambo yanayotarajiwa'* (Waebrania 11:1) na huwaweka wale wasiotambua kuwa Kristo yuko ndani yao kama wasio na ujuzi (2 Wakorintho 13:5).

28. Kama vile mawazo yanavyodhihirishwa kupitia matendo na maneno, ndivyo pia thawabu za baadaye zinavyoashiriwa na matendo ya moyo (kile unachovutiwa nacho, kile unachokipenda).

29. Moyo mkarimu utaonyeshwa wema waziwazi kama malipo, na moyo wenye rehema vivyo hivyo utapata rehema; lakini kinyume huchochea kinyume na matokeo yake.

30. Sheria ya uhuru hufundisha ukweli wote; wengi huiisoma kwa akili zao, lakini ni wachache wanaoielewa kupitia utimizo unaolingana wa amri.

31. Usitafute ukamilifu wake katika wema wa kibinadamu, kwani hakuna kitu kamili katika hayo: ukamilifu wake umefichwa katika Msalaba wa Kristo.

32. Sheria ya Uhuru husomwa kwa ufahamu wa kweli, huelezewa kupitia utimilifu wa amri, na hutimizwa kwa neema za Kristo.

33. Dhamiri yetu inapotulazimisha kushikilia amri zote za Mungu, ndipo tutaelewa kwamba sheria ya Bwana ni kamilifu, na kwamba ingawa inawezekana kwa wema wetu wenyewe (hisia na tabia zetu za asili za kimaadili na kidini), haiwezi kutimizwa kikamilifu kwa wanadamu bila neema ya Mungu.

34. Wale wasiotazama kuwa wamefungwa na kila amri ya Kristo hufasiri sheria ya Mungu kwa njia ya kimwili, *'wasielewe wala wanachosema wala wanachothibitisha'* (1 Tim. 1:7); kwa hiyo, wanafikiri wanaweza kuitimiza kwa matendo yao.

35. Kitendo kimoja hufanywa waziwazi kuwa kizuri, lakini nia ya akifanyaye haielekezwi kwa wema; kingine kinaonekana kuwa kibaya, lakini nia ya akifanyaye inakusudia wema. Na si matendo pekee yaliyofanywa kwa namna hii, bali pia maneno yaliyosemwa na wengine kwa njia ileile: wengine huwasilisha tendo kwa mwanga tofauti kwa sababu ya ukosefu wa uzoefu au ujinga; wengine hufanya hivyo kwa nia mbaya; na wengine bado kwa kujifanya watakatifu.

36. Yeye anayeficha kashfa na uchafuzi ndani ya maneno ya sifa, ambayo hayana maana kwa watu wa kawaida, ni kama yule anayejigamba huku akionekana mnyenyekevu. Kwa muda mrefu hufanikiwa kuficha ukweli ndani ya uongo, lakini hatimaye, wakishindwa na asili yao halisi, hufichuliwa na matendo yao.

37. Hutokea mtu mmoja, akionekana kufanya jambo jema kwa jirani yake, aharibiwe nafsi yake, na hutokea mwingine, hasa kwa sababu hafanyi tendo la wazi la huduma kwake, anafaidika nafsi yake.

38. Kuna hukumu inayotokana na uovu na kisasi, na kuna aina nyingine, inayotokana na hofu ya Mungu na ukweli.

39. Msimlaani yeye aliyeacha kuhatia na ambaye tayari anatubu. Lakini ikiwa, kama mnavyosema, mnataka kumlaani kwa ajili ya Mungu, basi kwanza mkiri dhambi zenu mbele yake.

40. Mungu ndiye mkuu wa kila wema, kama vile jua lilivyo mkuu wa nuru ya mchana.

41. Baada ya kutenda wema, mkumbuke Yeye aliyesema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5).

42. Imepangwa hivyo kwamba katika huzuni kuna wema kwa watu, ilhali katika ubatili na raha kuna uovu.

43. Yeye anayevumilia kashfa kutoka kwa wengine hujiepusha na dhambi na, katikati ya huzuni yake, hupata upatanisho.

44. Mwamini katika Kristo, akiamini katika thawabu inayolingana na imani yake, huvumilia kwa hiari kila dhuluma.

45. Yeye anayewaombea wale waliomdhulumu huwapiga mashetani, ilhali yeye anayewapinga wale wa kwanza hujeruhiwa na hao wa pili.

46. Ni afadhali kuteswa isivyo haki na watu kuliko na mashetani, lakini yeye amemfurahisha Bwana ameshinda wote wawili.

47. Kila baraka hutoka kwa Bwana kwa mpango wake, lakini huondoka kwa siri kwa washenzi, wasio na hisia na wavivu.

48. Kila dhambi huishia katika raha iliyopigwa marufuku, ilhali kila wema huishia katika faraja ya kiroho. Na kama vile ile ya kwanza inavyochochea roho zake ndugu, ndivyo hii ya mwisho inavyochochea roho zake ndugu.

49. Lawama za kibinadamu husababisha huzuni moyoni, lakini huwa chanzo cha usafi kwa yeye anayevumilia.

50. Ujinga hutoa kisingizio na uhuru wa kupinga yale yaliyo ya manufaa, na, ukishakuwa na ujasiri zaidi, huongeza pingamizi (au mapendekezo) ya uovu.

51. Ukiwa huna uhaba, pokea huzuni zinazokujia na, kama mtu anayepaswa kutoa hesabu, weka kando majivuno yote.

52. Umefanya dhambi kwa siri, usijaribu (hata mbele za Mungu) kuificha – (usidhani kwamba kilichofichika kinabaki hivyo), kwa maana *'kila kitu kiko wazi na kimefunuliwa machoni pa Bwana; kwake sisi ni lazima tufanye hesabu'* (Ebr. 4:13).

53. Jitokeze kiakili mbele za Bwana: *'Maana mwanadamu huangalia sura ya nje, bali Bwana huangalia moyo'* (1 Sam. 16:7).

54. Fikiria na usifanye chochote bila kusudi katika Mungu, kwani yeye anayeenda bila mwelekeo hupoteza juhudi zake bure.

55. Ni vigumu kwa mtu anayefanya dhambi bila sababu kuungama, kwani haiwezekani kujificha kutoka kwa ukweli wa Mungu.

56. Tukio la kusikitisha huwakumbusha wenye hekima Mungu; kwa wale wanaomsahau Mungu, husababisha huzuni kulingana na kusahau kwao.

57. Kila huzuni isiyotarajiwa iwe mwalimu wako katika kumbukumbu kama hiyo, na hamu yako ya kutubu isikose kamwe.

58. Kusahau kwa nafsi yake hakina nguvu, bali huendelezwa na uzembe wetu na hulingana nao.

59. Usiseme: 'Nitende nini? Sihitaji hata, lakini (kusahau) huja.' Hii ni kwa sababu ulipuuzia kile kilichotakiwa ulipokikumbuka.

60. Fanya matendo mema unayoyakumbuka, na yale usiyoyakumbuka nayo yatadhihirishwa kwako; na usiyaachie mawazo yako kwa kutojali yakasahaulike.

61. Maandiko yanasema: *'Kuzimu na maangamizi viko waziwazi mbele za Bwana'* (Methali 15:11). Hii inahusu ujinga na kusahau kwa moyo.

62. Jehanamu ni ujinga, kwani zote mbili ni giza. Hata hivyo, maangamizo ni kusahau, kwani katika zote mbili kitu cha kile kilichowahi kuwepo hupotea.

63. Chunguza matendo yako maovu, si ya jirani yako, na hekalu lako la ndani halitapambwa.

64. Kutojali hakutoi nafasi kwa wema wowote ulioko ndani ya uwezo wa mtu (hakubaliki kwa chochote). Zaka na sala huwarejesha wale waliokuwa wamepuuza wajibu wao.

65. Huzuni kwa ajili ya Mungu ni sehemu muhimu ya uchaji, kwani upendo wa kweli hujaribiwa na majaribu.

66. Usidhani kuwa unaweza kupata wema bila huzuni: wema wa aina hiyo hauna uhakika (hajajaribiwa) kwa sababu ya amani (unayoipata wakati wa kuupata).

67. Tafakari matokeo ya kila huzuni isiyotarajiwa, na utaona ndani yake uondoaji (usafishaji) wa dhambi.

68. Ushauri mwingi kutoka kwa jirani ni wa manufaa, lakini kwa kila mtu, hakuna kinachofaa zaidi kuliko uamuzi wake mwenyewe.

69. Unapotafuta tiba, sikiliza dhamiri yako; fanya inavyokuambia, na utafaidika.

70. Mungu na dhamiri ya mtu wanajua matendo ya siri ya kila mtu, na ni kupitia kwao ndipo yanaweza kurekebishwa.

71. Mtu anaweza kutenda kadri apendavyo, lakini Mungu huamua matokeo ya matendo yao kwa kweli[48] .

72. Ikiwa unataka kupokea sifa kutoka kwa watu bila lawama, kwanza jifunze kukaribisha lawama kwa ajili ya dhambi zako.

73. Kila shutuma ambayo mtu anaweza kuvumilia kwa ajili ya kweli ya Kristo, anaweza kutukuzwa mara mia na watu. Lakini ni bora zaidi kufanya kila tendo jema kwa ajili ya thawabu ya baadaye.

---

[48] Sura ya 71 katika rasimu ya Savv., kama ilivyochapishwa na Migne, inasomeka hivi: Yeye anayefanya kazi bila mwelekeo (bila kusudi au mpangilio) ni maskini katika mambo yote, ilhali yeye anayesonga mbele kwa tumaini ni tajiri mara mbili.

74. Mtu anapomfaa mwenzake kwa maneno au matendo, wote wawili watambue neema ya Mungu katika hili. Yeye asiyelielewa hili atashindwa na yeye aliyeelewa[49] .

75. Yeye anayemsifu jirani yake kwa unafiki baadaye atamkemea, na atatia aibu.

76. Asiyefahamu mitego ya maadui zake hujawa na kiburi kwa urahisi, na asiyeelewa chanzo cha tamaa (mizizi na vichocheo vyake) huanguka kwa urahisi.

77. Kutokana na kujiruhusu (kutenda kwa ajili ya raha ya mtu mwenyewe) hutokea uzembe, na kutokana na uzembe hutokea kusahau. Kwani Mungu amempa kila mtu maarifa kuhusu kile kinachomfaa.

78. Mtu humpa jirani yake (neno) kwa kadiri ya ujuzi wake, wakati Mungu hufanya kazi ndani ya msikilizaji kwa kadiri ya imani yake.

79. Nimeona watu wa kawaida waliojiweka chini kwa matendo yao, na wakawa na busara zaidi kuliko wenye busara[50] .

80. Nafsi nyingine rahisi, aliposikia wakisifiwa, hakuyaiga unyenyekevu wao, bali alijivunia tu urahisi wake, na kutokana na hili akawa na kiburi.

81. Yeye anayedharau maarifa na kujivunia ujinga wake ni mjinga si kwa neno tu bali pia kwa akili.

82. Kama vile kulivyo hekima katika maneno na hekima yenyewe, ndivyo kulivyo upumbavu katika maneno na upumbavu wenyewe.

83. Upuuzi wa maneno hauwadhuru hata kidogo wale watakatifu, kama vile hekima ya maneno isivyo na madhara kwa wanyenyekevu na wenye busara.

84. Usiseme: 'Sijui kilicho sawa na kwa hivyo sina lawama ikiwa sitakifanya.' Kwa maana kama utafanya wema ule unaoujua, basi yote mengine yatakufunuliwa polepole, jambo moja likieleweka kupitia jingine, kama vile ndugu wa ukoo mmoja wanavyotambua (Mithali, sura ya 48). Hakuna faida yoyote kwako kujua la pili (usilolijua) kabla ya kutekeleza la kwanza (unalolijua). Kwa maana *'akili hujivunia'* kwa kutotenda (ukosefu wa matendo), *'lakini upendo hujenga, kwa kuwa huvumilia yote'* (1 Wakorintho 8:1, 13:7).

85. Soma maneno ya Maandiko Matakatifu kwa matendo, na usikae sana kwenye maneno, ukijivunia mawazo matupu tu.

86. Yeye aliyeacha matendo na kuridhika na maarifa tu anashika, badala ya upanga wenye ncha mbili, fimbo ya mianzi, ambayo, wakati wa vita, kulingana na Maandiko (Isa. 36:6), itajeruhi mkono wake na, baada ya kuutoboa, itamwaga sumu ya kiburi kwenza kwa maadui zake.

87. Kila wazo lina kipimo na uzito wake mbele za Mungu. Hivyo, ni jambo moja mbele Zake kufikiri kwa upendeleo, au kwa njia moja tu (yaani, kwa akili pekee bila matendo, au kwa akili ya mtu mwenyewe pekee bila kushauriana na wenye uzoefu).

88. Yeye aliyeitimiza amri na asubiri majaribu kwa ajili yake. Kwa maana upendo kwa Kristo hujaribiwa na dhiki (taz. Sura ya 65).

89. Usidharau (usiache) wazo lolote kwa kupuuza. Kwani hakuna wazo linalofichika kwa Mungu.

90. Unapoona kwamba wazo linakuahidi utukufu wa kibinadamu, jua kwa hakika kwamba linakuandalia aibu.

91. Adui anajua matakwa ya sheria ya kiroho na anatafuta tu kudanganya akili (kwa kupanda wazo, badala ya tendo, kwa wale wanaoishi maisha ya kiroho). Kwa njia hii, yeye ama hufanikiwa kumfanya mwenza wake (wakati mtu anakubali pendekezo) ajisalimishe kwa taabu za toba (kama watakiri kosa lao), au, kama hawatoubu (baada ya kushindwa kukiri kosa lao), kuwazikimu mateso yasiyotakikana na yenye maumivu (na shida ambazo Mungu kwa kawaida huwatumia watu kama hao kwa ajili ya mafundisho yao). Hufanyika wakati mwingine kwamba huwasukuma watu kuasi dhidi ya msukumo kama huo (kama vile dhiki, kwa njia ya kulalamika, kutotii amri ya Mungu, na kutojua kwamba amejiletea mwenyewe), ili hivyo kuongeza taabu zenye maumivu hata hapa (kwa kuwa Mungu huzituma tena na tena ili kumrudisha akilini) na, wakati wa kuondoka kwake, kumwonyesha kuwa ni mkaidi (kufichua ukosefu wake wa imani katika Ulezi na ukweli kwamba yeye mwenyewe ndiye aliyekuwa na hatia).

92. Wengi wamefanikiwa kustahimili majanga yanayowapata (maishani), lakini bila sala na toba hakuna atakayekwepa mateso makali (ya maisha ya baada ya kifo).

93. Uovu hupata nguvu kutoka kwa kila mmoja; vivyo hivyo, wema hukua (hukomaa, hujimudu) kutoka kwa kila mmoja. Vyote viwili huvutia na kuwaongoza wafuasi wao kusonga mbele zaidi.

---

[49] Labda wazo pekee ni kwamba, kati ya wawili hao, yule anayeelewa hili ndiye mkuu zaidi.

[50] Pawulo Mwenye Upole.

94. Shetani hufanya dhambi ndogo zionekane kuwa za kipuuzi machoni mwetu, la sivyo hawezi kutupeleka katika dhambi kubwa zaidi.

95. Mzizi wa tamaa ya aibu ni sifa za kibinadamu, kama vile mzizi wa uchaji ni imani (yetu) ya uanadhambi wetu—sio tu tunaposikia, bali pia tunapokubali juu yetu wenyewe.

96. Hakuna faida yoyote kwa yule ambaye, akiwa ameukataa ulimwengu, anaishi maisha ya kujiruhusu (kwa ajili ya raha yake mwenyewe, akifanya kila wakati yale tu yanayopendeza na kukubalika kwa moyo). Kwa maana yale aliyokuwa akifanya hapo awali kwa njia ya utajiri wake, anayafanya tena sasa, akiwa hana chochote.

97. Tena, mtu anayejinyima, akipata pesa, ni kaka wa yule wa kwanza katika hali yake ya ndani, kwa kuwa yeye pia anatoka kwa mama mmoja—utafutaji wa kile kitamu moyoni—lakini anatoka kwa baba tofauti, kutokana na mabadiliko ya tamaa.

98. Wakati mwingine hutokea mtu akidhibiti tamaa yake kwa ajili ya raha kubwa zaidi (kwa sababu maisha ni tulivu zaidi bila kuwa mtumwa wake), na wengine, wasiofahamu kusudi lake, humsifu; lakini labda yeye mwenyewe anatambua kwamba juhudi zake ni bure.

99. Chanzo cha dhambi zote ni kiburi na tamaa ya raha. Isipokuwa mtu awachukie hivi, hatazidhibiti tamaa zake.

100. *Mzizi wa uovu wote ni upendo wa pesa* (1 Tim. 6:10), lakini ni dhahiri kwamba hili pia limeundwa kwa ajili yao (linahitajika nao, limeimarishwa juu yao, na linategemea wao).

101. Akili hufunikwa na tamaa hizi tatu: upendo wa pesa, nasema, ubatili, na tamaa ya starehe.

102. *Binti watatu wa mnyoo*, ambao Maandiko yanazungumzia, ni *'upendo wa mpendwa'* aliyezaliwa na mama, upumbavu (Mith. 30:15).

103. Akili na imani – wenzao wa asili yetu – vimepunguzwa nguvu na kitu kingine chochote isipokuwa hivi.

104. Hasira, ghadhabu, mabishano, mauaji na orodha nzima ya maovu mengine yameongezeka sana miongoni mwa watu kwa sababu yao.

105. Basi, ni lazima tuichukie upendo wa pesa, kiburi na tamaa ya starehe, kama mama wa maovu na mama wa kambo wa wema.

106. Kwa ajili yao, tumeamriwa tusiupende ulimwengu, wala vitu vilivyo katika ulimwengu; si (kwa maana hiyo) kwamba tunapaswa kuuchukia uumbaji wa Mungu bila kufikiri, bali ili tuweze kukata chanzo cha tamaa hizo.

107. *'Hakuna askari,'* asema Maandiko*, 'anayejihusisha na shughuli za maisha haya'* (2 Tim. 2:4). Kwani yeyote, akijihusisha nazo, akitaka kushinda tamaa, ni kama mtu anayejaribu kuzima moto kwa nyasi kavu.

108. Yeyote, kwa ajili ya pesa, umaarufu na anasa, anayemkasirikia jirani yake, bado hajatambua kwamba Mungu huendesha mambo yote kwa haki.

109. Unaposikia maneno ya Bwana: *'Kama mtu yeyote asipoacha mali yake yote, haistahili mimi'* (Luka 14:33, Mathayo 10:38), fahamu kwamba hii hairejelei mali tu, bali pia vyanzo vyote vya ndani vya uovu.

110. Yeye asiyejua ukweli hawezi kuamini kweli. Kwa maana maarifa, kwa asili yake, huja kabla ya imani.

111. Kama vile Mungu alivyogawanya kwa kila kiumbe kinachoonekana kile kilicho chake, ndivyo pia atakavyolipa malipo mawazo ya wanadamu kulingana na asili yake, iwe tunataka au hatutaki.

112. Kama mtu yeyote, akiwa ametenda dhambi waziwazi na bila kutubu, hajapata dhiki yoyote hadi mwisho kabisa, basi jua kwamba hukumu yake haitakuwa na huruma.

113. Yeye anayeomba akiwa na akili timamu huvumilia dhiki anazokabiliana nazo, ilhali wenye chuki bado hawajaomba kwa moyo safi.

114. Unapodhulumiwa, kutukwa au kushtakiwa na mtu mwingine, usizingatie yaliyopo sasa, bali yajayo; na utagundua kuwa amekuwa chanzo cha baraka nyingi kwako, si tu katika wakati huu bali pia katika enzi ijayo.

115. Kama vile mrehani mchungu ulivyo na faida kwa wenye tumbo zito, ndivyo pia ilivyo kwa wenye hasira kali kuvumilia majanga chungu: kwani tiba hizi hutumika kurejesha afya kwa wale wa kwanza na kuleta toba kwa wale wa pili.

116. Usipotaka kuumia, usitake kufanya uovu pia: kwani uovu unaotendwa hufuatana na ule unaoteseka. *'Kwa maana kila mtu apandavyo, ndivyo atavuna'* (Gal. 6:7).

117. Tukipanda uovu kwa hiari yetu na kuvuna ule uovu bila hiari yetu, tunapaswa kushangazwa na haki ya Mungu.

118. Ni lazima kuwe na muda fulani kati ya kupanda na kuvuna. Lakini kwa sababu hii, hatupaswi kuhoji kwamba kutakuwa na malipo.

119. Tunapofanya dhambi, si mwili unaopaswa kulaumiwa, bali akili; maana kama akili isingetangulia, mwili usingefuata.

120. Mwovu wa siri ni mbaya zaidi kuliko wale wanaowadhulumu wengine waziwazi; kwa hiyo, yeye ni mwovu zaidi na anaadhibiwa.

121. Yeye anayefunga njama na kufanya mabaya kwa siri ni nyoka, kama Maandiko yanavyosema, *'akiketi njiani kama mtego na kumng'ata kisigino cha farasi'* (Mwa. 49:17).

122. Yeyote, kwa wakati mmoja, anayemsifu jirani yake kwa jambo moja huku akimkashifu kwa jambo lingine, amejawa na kiburi na wivu: kupitia sifa anajaribu kuficha wivu wake, ilhali kupitia shutuma anajionyesha kuwa bora kuliko jirani yake.

123. Kama vile ilivyo vigumu kulisha kondoo na mbwa mwitu pamoja, ndivyo ilivyo vigumu kwa yule anayemwonea jirani yake hila kupokea rehema.

124. Yeyote anayechanganya siri nia yake na amri ni mzinzi, kama inavyoonyeshwa katika Kitabu cha Hekima, na *'kwa sababu ya ukosefu wake wa ufahamu, atateseka kwa ugonjwa na aibu'* (Mith. 6:32–33).

125. Kama vile maji na moto havichanganyiki kwa sababu ni kinyume, ndivyo kujihesabia haki na unyenyekevu ni kinyume kwa kinyume.

126. Yeye anayetafuta msamaha wa dhambi hupenda unyenyekevu, ilhali yeye anayemhukumu mwenzake hujichukulia mwenyewe matendo yake maovu.

127. Usiachie dhambi yoyote bila kufidiwa, haijalishi iwe ndogo kiasi gani, ili isikupeleke baadaye kwenye dhambi kubwa zaidi.

128. Ukitaka kuokolewa, upende neno la kweli (neno la ukweli kukuhusu) na usikatae lawama kwa upuuzi.

129. Neno la kweli liliwabadilisha wazao wa nyoka na kuwaonyesha jinsi ya kuepuka ghadhabu ijayo (Mathayo 3:7).

130. Yeye aliyeipokea neno la kweli anampokea Mungu Neno, maana imesema, *'Yeyote anayewapokea ninyi ananipokea Mimi'* (Mathayo 10:40).

131. Mtu aliyepooza, aliyetolewa kupitia paa, ni mwenzi wa dhambi, aliyekemewa na waumini kwa jina la Mungu na, kwa ajili ya imani yao, akapokea msamaha (wa dhambi) (Luka 5:19).

132. Ni afadhali kumwombea jirani yako kwa heshima na wema kuliko kumhukumu kwa kila dhambi.

133. Mwenye toba ya kweli hudhihakiwa na wasio na hekima. Lakini hii ni ishara kwake kwamba toba yake inamfurahisha Mungu.

134. *Jitahidi kujiepusha na kila kitu* (1 Wakorintho 9:25) na usikome (katika jitihada hii) mpaka Bwana atakapotangamiza mbegu ya Babeli.

135. Fikiria kwamba kuna tamaa kumi na mbili za uovu. Ukikumbatia kwa hiari hata moja tu, itachukua nafasi ya zile kumi na moja zilizobaki.

136. Dhambi ni moto unaowaka. Kadiri unavyoondoa kuni, ndivyo unavyozimika; kadiri unavyoongeza, ndivyo unavyowaka kwa nguvu zaidi.

137. Ukijivunia pongezi, tarajia aibu; maana, kama Maandiko yanavyosema, *'Yeye ajikwezaye atadhilishwa'* (Mathayo 23:12).

138. Ni pale tu tutakapokuwa tumekataa kila dhambi, hata zile za mawazo, ndipo tutaanza vita ya kweli dhidi ya misukumo ya tamaa zinazotuzunguka.

139. 'Kumbukumbu' ni ukumbusho usiotakikana wa dhambi zilizopita. Yeye ambaye bado anapambana (na tamaa) hujitahidi kuzuia (fikra kama hiyo) isigeuke kuwa tamaa, ilhali yeye ambaye ameshashinda huzuia msukumo wake wa mwanzo kabisa.

140. Mchocheo wa moyo ni msukumo wa moyo usio wa hiari, usioambatana na taswira[51] . Ni kama ufunguo (unaofungua mlango wa moyo kwa dhambi); kwa hiyo, wenye uzoefu hujitahidi kuudhibiti tangu mwanzo kabisa.

141. Pale ambapo picha za mawazo huchipua mizizi, kuna (inawezekana) palitokea kosa: kwani msukumo huo ambao ni wa asili (usio wa hiari) na usio na hatia hauambatani na picha. Hutokea mtu anazikimbia kama mkaa unaowaka unavyokimbia moto (ama kwa kuwa umeungua, au kwa kuogopa kuungua), wakati mwingine haugeuki kuzikimbia hadi cheche itakapowaka[52] .

142. Usiseme: 'Sihitaji hata, lakini (fikra) inakuja.' Kwa hakika, kama si kitu hiki hasa, basi bila shaka unapenda sababu zake.

143. Yeye anayetafuta sifa yuko katika mtego wa tamaa, na yeye anayelalamikia huzuni iliyomkuta bila shaka anapenda faraja.

144. Kama vyombo kwenye mizani, akili ya mtu anayependa raha haiwezi kutulia upande mmoja. Wakati mwingine analia na kuomboleza dhambi zake; nyakati zingine, anapambana na kugombana na jirani yake, akisaka raha.

145. Yeye anayechunguza yote na kushikilia yaliyo mema, kwa njia hiyo hiyo, bila shaka atajikinga na uovu wote (1 Wathes. 5:21–22).

146. *Mtu mvumilivu hupata ufahamu mwingi* (Mith. 14:29), kama vile yeye anayeinamisha sikio lake kwa maneno ya hekima.

147. Bila kumkumbuka Mungu, maarifa hayawezi kuwa ya kweli. Bila kumbukumbu ya Mungu, maarifa ni ya uongo.

148. Kwa wenye mioyo migumu, neno la maarifa ya kina zaidi halina faida, kwa maana bila hofu (mtu huyo) hawajitwika mzigo wa toba.

149. Kwa wanyenyekevu, neno la imani (kuhusu faraja za imani) linafaa, kwa kuwa hawajaribu uvumilivu wa Mungu na hawangukiwi na makosa ya mara kwa mara (dhidi ya mapenzi ya Mungu au Amri Zake).

150. Msimkeme mtu mwenye msimamo kwa ajili ya kiburi chake, bali mwonyeshe mzigo wa aibu ijayo; kwani kwa njia hii mtu mwenye busara atakubali lawama kwa urahisi zaidi (ndani yake).

151. Yeye asiyependa kukaripiwa bila shaka hujitumbukiza kwa hiari katika tamaa zake, ilhali yeye anayependa kukaripiwa kwa wazi huiepuka vishawishi vyake.

152. Usitake kusikia udanganyifu wa wengine, maana kwa kufanya hivyo sifa za udanganyifu huo huandikwa ndani yetu pia.

153. Ukisikia maneno maovu, kasirika nawe mwenyewe, wala si yule aliyeyasema; kwani sikio la mwovu ni la udanganyifu, na vivyo hivyo jibu lake[53] .

154. Iwapo kwa bahati yeyote atajikuta katikati ya kundi la wazungumzaji wa upuuzi, na ajione amehatia kwa mazungumzo hayo, ikiwa si kwa sasa, basi ni ya zamani (kwa sababu yeye mwenyewe amewahi kuzungumza nao hapo awali).

155. Ukiona mtu anakusifu kwa unafiki, tarajia atakukosoa wakati mwingine.

156. Tazama huzuni za sasa kuwa sawa na baraka za baadaye, na ukosefu wa kujali hautowahi kudhoofisha azma yako.

157. Ukimsifu mtu kuwa mwema kwa ajili ya zawadi ya kidunia, mbali na Mungu (ukisahau kuwa hili hufanywa kwa Utunzaji wa Mungu), basi baadaye mtu huyo huyo atakuwa mwovu kwako.

158. Kila baraka hutoka kwa Bwana kulingana na mapenzi Yake, na wale wanaoizileta kwetu sisi ni watumishi wa baraka.

159. Kikubali mchanganyiko wa wema na uovu kwa moyo ulio sawa; kwa ajili ya hili, Mungu hatimaye ataepusha na kasoro za matukio katika maisha yako.

160. Tofauti ya mawazo (yasiyotakikana) huleta mabadiliko katika mawazo ya mtu mwenyewe bila kukusudia pia. Na katika ulimwengu wa nje, Mungu huweka usawa kati ya yasiyotakikana na yale yanayotakikana.

---

[51] Ni ufafanuzi mfupi, kutokana na ufupi wa kifungu cha Kigiriki.

[52] Hii ni sawa na jibu la wazee kwa swali: 'Je, mtu anapaswa kuruhusu mawazo yaingie?' 'Yaruhusu yaingie,' angesema, 'kisha yaletee vita na uyafukuze.'

[53] Ni kweli, ni msemo, lakini wazo liko wazi. Tafsiri ya Kilatini: 'pravarum enim rerum avditor, pravus evadit nuntius.' Msikilizaji wa mambo maovu huwa mwovu mwenyewe, na vivyo hivyo mtumwa habari.

161. Hisia (hali ya nje) ni matokeo ya akili (mpangilio wa ndani), ikileta, kwa amri ya Mungu, kile kinachostahili (kulingana na thamani ya mtu).

162. Moyo ukijaa tamaa za anasa, ndipo hutokea mawazo na maneno maovu. Kama vile tunavyotambua kuwaka kwa kitu (ndani) kwa moshi wake.

163. Endelea kuwa na akili yako moyoni mwako, na hutatatizwa na vishawishi; lakini ukiondoka huko, vumilia chochote kitakachokupata.

164. Omba ili usijeukwa na majaribu; lakini yakikupata, uyakubali kuwa yako, si kama kitu kigeni.

165. Geuza akili yako mbali na upendo wote wa nafsi, na hapo ndipo utaweza kuona hila za shetani.

166. Yeyote anayedai kuona hila zote za shetani, bila kujua jinsi gani, anajitangaza kuwa mkamilifu.

167. Akili inapopata uhuru kutokana na wasiwasi wa mambo ya mwili, hutambua hila za adui kwa kadiri ya uhuru huo.

168. Yeye anayebebwa na mawazo hupofushwa nayo na huona matendo ya dhambi, lakini hawezi kuona vyanzo vyake.

169. Hutokea kwamba mtu, huku akitimiza amri kwa nje, huwa (ndani) mtumwa wa tamaa na huharibu kitendo kizuri kwa mawazo maovu.

170. Ukiiruhusu mbegu ya dhambi kuchipua ndani yako (kwa kuyumbishwa na wazo), usiseme, 'Haitanishinda' – kwani kadiri ulivyoiruhusu kuingia, ndivyo ulivyoshindwa tayari.

171. Kila kitu kinachotokea huanza kidogo na, kikilishwa kidogo kidogo, hukua.

172. Mtego wa dhambi ni wavu wenye nyuzi nyingi. Yeyote anayenaswa hata kwa sehemu ndogo na asipokuwa makini, hivi karibuni atanaswa kabisa nao.

173. Usitamani kusikia habari za maafa ya maadui zako, kwani yeyote anayesikiliza kwa hiari maneno kama hayo hukusanya (mara moja) matunda ya matakwa yake mwenyewe.

174. Usidhani kwamba kila dhiki huwapata watu kwa sababu ya dhambi zao. Kwani hutokea kwamba wengine wampendeza Mungu, lakini bado hupitia majaribu. Na imeandikwa si tu kwamba *'wabaya na wasio na sheria watatupwa nje'* (Zab. 36:28), bali vivyo hivyo kwamba *'wale wanaotaka kuishi maisha ya kimaungu katika Kristo Yesu watateswa'* (2 Tim. 3:12).

175. Katika nyakati za huzuni, jilinde dhidi ya vishawishi vya raha za kimwili. Kwa maana vinapoahidi faraja katika huzuni, mtu anaweza kushawishika kwa urahisi kuvikubali.

176. Wengine huwahesabu kuwa wenye busara wale wanaojua jinsi ya kusimamia mambo yao ya kimwili kwa hekima, lakini wenye busara wa kweli ni wale wanaotawala tamaa zao wenyewe.

177. Kabla hujawamaliza maovu (mashika), usilisikilize moyo wako; kwani chochote kilichopandwa ndani yake, ndivyo mwelekeo utakavyodai.

178. Kama vile nyoka wengine hupatikana msituni huku wengine wakijificha kwa siri ndani ya nyumba, ndivyo ilivyo kwa tamaa: baadhi ni za kufikirika tu (zinazotokea akilini), huku zingine zikiwa na ushawishi wa moja kwa moja (zikidhihirika katika matendo na kujificha ndani yake), ingawa hutokea zikibadilika kutoka umbo moja hadi jingine.

179. Unapoona kwamba kile kilicho ndani yako kimechochewa na kuanza kusonga kwa nguvu na kinavuta akili yako tulivu kuelekea tamaa, fahamu kwamba wakati fulani hapo awali akili yenyewe ilikuwa imejishughulisha na kile kitu hasa, ikakianzisha na kuipanda moyoni.

180. Wingu halitengenezi bila pumzi ya upepo, wala shauku haizaliwi bila kuchochewa kwa mawazo.

181. Ikiwa, kama Maandiko yanavyofundisha, hatufuati tena matakwa ya mwili, basi, kwa msaada wa Bwana, hata yale yaliyopandwa ndani yetu hapo awali (mashawishi ya nafsi na tabia mbaya) yataacha kutusumbua.

182. Picha zilizochipukia katika akili ni mbaya na zenye nguvu zaidi kuliko zile za kiakili tu, lakini hizi za mwisho huzitangulia na ndizo chanzo chake.

183. Kuna uovu unaotoka moyoni na kutushika kwa sababu ya kushikamana nalo kwa muda mrefu na moyo kukubali; na kuna uovu unaopigana vita akilini kwa sababu ya matukio ya kila siku.

184. Mungu huhukumu matendo kwa nia zake. *'Bwana akupe*,*'* anasema, *'kulingana na moyo wako'* (Zaburi 19:5),

185. Yeye asiyedumu kwa dhamiri katika tafakari hata hatakubali hata kazi ya kimwili kwa ajili ya uchaji Mungu.

186. Dhamiri ni kitabu cha asili (cha amri za Mungu): yeye asomaye kwa bidii hupokea uzoefu wa upatanisho wa kimungu.

187. Yeyote asiyejitolea kwa hiari kufanya kazi kwa ajili ya ukweli (katika kuutetea) atakabiliwa na adhabu kali zaidi kupitia mazingira yasiyo chini ya uwezo wake.

188. Yeyote, aliyejua mapenzi ya Mungu, akayatekeleza kadiri ya uwezo wake, atajiepusha na kazi kubwa kwa njia ya kazi ndogo.

189. Yeyote anayejaribu kushinda majaribu bila sala na subira hataweza kuyafukuza, bali atazama zaidi ndani yake.

190. Bwana amejificha katika amri Zake na hupatikana na wale wanaomtafuta kadiri wanavyozitimiza.

191. Usiseme: 'Nimezishika amri, na bado sikumwona Bwana.' Wote wanaomtafuta kwa kweli watapata amani.

192. Amani ni ukombozi kutoka kwa tamaa, ambao hauwezi kupatikana bila kazi ya Roho Mtakatifu.

193. Utimizo wa amri ni jambo moja, na wema ni jambo lingine, ingawa kila moja hupata msukumo wake wa wema kutoka kwa lingine.

194. Utimizo wa amri unafafanuliwa kama kutekeleza kile kilichoamriwa; wema, kwa upande mwingine, ni hali ya moyo ambayo kwayo kile kinachofanywa kinamfurahisha Mungu kweli.

195. Kama vile utajiri wa kidunia, ingawa ni kitu kimoja kwa asili yake, una aina nyingi kulingana na vitu vinavyopatikana, ndivyo pia wema ni kitu kimoja kwa asili yake, lakini unajidhihirisha katika matendo mengi tofauti.

196. Yeye ambaye, asiye na matendo, anajigamba na kusema maneno (anayofundisha jinsi ya kuishi) ni tajiri katika uasi, na *'kazi zake'*, kulingana na Maandiko, *'huingia katika nyumba za wageni'* (Mithali 5:10).

197. *'Kila kitu hujisalimu kwa dhahabu*,' asema Maandiko (Mhubiri 10:19). Lakini kwa neema ya Mungu, maisha ya akili (maisha ya kiroho) yataongozwa.

198. Dhamiri njema hupatikana kwa maombi, na maombi safi kwa dhamiri njema. Kwa asili yao, zinategemeana.

199. Yakobo alimtengenezea Yosefu vazi la rangi nyingi. Na Bwana huwapa wanyenyekevu maarifa ya kweli, kama ilivyoandikwa: *'Bwana atawafundisha wanyenyekevu njia zake'* (Zab. 24:9).

200. Fanya mema daima kadiri uwezavyo, na fursa inapojitokeza ya kufanya zaidi, usiridhike na kidogo; kwa maana *'yeye anayerudia nyuma'*, asema Bwana, *'safi siyo kwa ufalme wa Mungu'* (Luka 9:62).

4. Kwa wale wanaodhani wanaweza kuhesabiwa haki kwa matendo yao, sura 226[54]

1. Katika sura zifuatazo, udhaifu wa imani ya wale wanaoishi kwa haki kwa nje tu unafichuliwa na wale wanaoamini kweli na kujua ukweli kwa uaminifu.

2. Bwana, akitaka kuonyesha kwamba ingawa kila amri ni ya lazima, uasili wa kuwa wana hutolewa kwa watu kupitia damu Yake, anasema: *'Mtakapokuwa mmemaliza yote mliyoamriwa, semeni, "Sisi ni watumishi wasiofaa; kwa maana tumetenda yale tuliyopaswa kutenda"'* (Luka 17:10). Basi, Ufalme wa Mungu si thawabu kwa matendo, bali ni neema ya Bwana, iliyoandaliwa kwa ajili ya watumishi wake waaminifu.

3. Mtumishi haitaji uhuru kama zawadi, bali anahudumu kwa hiari, kama mtu mwenye deni, na unausubiri kama zawadi ya neema.

4. *'Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama Maandiko yanavyosema'* (1 Kor. 15:3), na Yeye huwapa uhuru wale wanaomtumikia kwa uaminifu. Kwa maana Yeye asema: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mambo mengi: ingia katika furaha ya Bwana wako'* (Mathayo 25:23).

5. Bado si mtumishi mwaminifu yule anayejitegemea maarifa tu, bali yule anayeamini kwa utiifu kwa Kristo, ambaye ametoa amri.

6. Yeye anayemheshimu Bwana hufanya yaliyoamriwa, na akitenda dhambi kwa njia yoyote au kumkosea utiifu, anakubali adhabu yoyote anayopokea kama stahili yake.

7. Kuwa na hamu ya kujifunza na mwenye bidii, kwa maana maarifa tu humwumbua mtu.

8. Majaribu, yanayotukuta ghafla kwa utunzaji wa Mungu, hutufundisha kuwa wakarimu na bila kukusudia hutupeleka kwenye toba.

9. Taabu zinazowapata watu ni matokeo ya matendo yao mabaya wenyewe. Lakini tukavumilia kwa maombi, tutapokea tena ongezeko la baraka.

---

[54] Kinachopingana na hili si imani, bali ni hali ya moyo, ambayo ndiyo chanzo cha matendo ya mtu.

10. Wengine, baada ya kusifiwa kwa wema wao, walifurahia na wakadhani kuwa utamu huu wa kiburi ulikuwa faraja (kutoka juu). Wengine, baada ya kushtakiwa kwa dhambi, walihuzunika, na wakaitazama huzuni hii yenye manufaa kama kazi ya uovu wa adui.

11. Wale ambao, kwa sababu ya matendo yao, hujikuza juu ya wale wasio na shauku kama yao, hufikiri kwa haki kwamba wanaweza kujihalalisha kwa matendo yao ya nje; lakini sisi, ambao, tukitegemea maarifa tu, tunawadharau wasio na ufahamu, ni wapumbavu zaidi kuliko wao.

12. Maarifa bila matendo bado hayajaimarishwa, hata kama ni ya kweli. Ni matendo ndiyo yanayothibitisha mambo yote.

13. Mara nyingi, maarifa (kuhusu jambo fulani) hufunikwa na kupuuzwa kwa kitendo chenyewe. Kwa maana yale matendo yanayopuuzwa kabisa, polepole hufifia kutoka katika kumbukumbu.

14. Maandiko yanatuhimiza kumjua Mungu kwa hekima ili tuweze kumtumikia ipasavyo kwa matendo yetu.

15. Tunapotimiza amri waziwazi, ingawa tunapokea kitu maalum kutoka kwa Bwana kwa malipo, tunafaidika kulingana na kusudi la mapenzi yetu wenyewe.

16. Yeye anayetamani kufanya jambo lakini hawezi, anasimama mbele ya Mungu, Mjuzi wa Fumbo la Moyo, kana kwamba amelifanya. Hili linapaswa kueleweka kwa upande wa wema na kwa upande wa uovu.

17. Akili, hata bila mwili, hufanya mema mengi na maovu mengi, ilhali mwili, bila akili, hawezi kufanya lolote kati ya hayo. Kwa maana maamuzi ya hiari hujitangulia kitendo.

18. Wengine, ingawa hawashiki amri, hufikiri wanaamini ipasavyo; wengine, ingawa wanazishika, wanatarajia ufalme kama thawabu inayostahili. Wote wawili wako katika makosa kuhusu ukweli.

19. Bwana hana wajibu wa kuwapa thawabu watumishi wake, lakini hata wale wasiohudumu ipasavyo hawapati uhuru.

20. Kristo akifa kwa ajili yetu, na sisi *'hatuishi tena kwa ajili yetu wenyewe, bali kwa ajili* Yake *aliyefariki na kufufuka tena kwa ajili yetu'* (2 Kor. 5:15), basi ni wazi kwamba tumejitolea kumtumikia hadi kufa. Basi, tunawezaje kuona kuasiliwa kama thawabu inayostahili?

21. Kristo ni Bwana kwa asili na Bwana kwa mpango wa wokovu, maana Yeye alituumba sisi walio hai, na aliwakomboa wale waliokuwa wamekufa katika dhambi kwa damu yake mwenyewe, na akawapa neema wale wanaoamini kwa njia hii.

22. Unaposikia maneno ya Maandiko kwamba Bwana atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake (Zab. 61:13), msiwaze kwamba matendo (kwao wenyewe) yanastahili Gehena au Ufalme, bali kwamba Kristo atamtuza kila mtu kulingana na matendo yake ya kutomwamini Yeye au ya imani, kama Mungu Muumba na Mkombozi wetu, na si kama Yeye anayepima vitu (yaani matendo na thawabu).

23. Sisi ambao tumetangazwa kuwa na haki ya bafu ya kuzaliwa upya hufanya matendo mema si kwa ajili ya thawabu, bali ili kuhifadhi utakatifu tuliopewa.

24. Kila tendo jema tunalotenda kwa nguvu zetu za asili, ingawa linaweza kutuondosha mbali na kinyume chake (yaani, tendo baya), haliwezi, bila neema, kuleta utakatifu wetu.

25. Wenye kujidhibiti hujiepusha na ulafi; wasio na tamaa hujiepusha na tamaa; wenye kunyamaza hujiepusha na mambo mengi; wenye utakatifu hujiepusha na upendo wa anasa za kimwili; wenye uchaji adili hujiepusha na uzinzi; wenye kuridhika na walicho nacho hujiepusha na tamaa ya mali; wenye upole hujiepusha na msukosuko (hasira); mwenye unyenyekevu kutoka kwa kiburi, mwenye kutii kutoka kwa ukaidi, anayejikemea kutoka kwa unafiki; vivyo hivyo, anayeomba hujiepusha na kukata tamaa, ombaomba kwa hiari kutoka kwa kujilimbikizia mali, mtoa ushuhuda kutoka kwa ukafiri, na shahidi kutoka kwa uabudu sanamu. Je, unaona jinsi kila wema, unapofanywa hata kufikia kifo, si kitu kingine bali ni kugeuka kutoka kwa dhambi; na huu mgeuko kutoka kwa dhambi ni jambo la asili, si kitu ambacho ufalme unaweza kupewa?

26. Mwanadamu kwa shida huhifadhi kile kilicho cha asili kwake, ilhali Kristo, kupitia msalaba, hutoa uzao wa kuasili kama wana.

27. Kuna amri maalum na kuna amri ya jumla (inayojumuisha yote). Kwani katika hali moja mtu anaamriwa kuwapa wahitaji kwa kiasi kidogo, ilhali katika nyingine anaamriwa kukataa (mara moja) mali zake zote.

[55]**28.** Kuna kazi ya neema, isiyotambulika kwa mtoto (kimaumbile cha kiroho), na kuna kazi ya uovu (adui), inayofanana na ukweli. Ni bora kutotafakari sana juu ya matendo kama hayo, kwa hofu ya

[55] Msemo wa Kigiriki unaelezea wazo hili: kama vile mtu anavyotazama mavazi yake ya kifahari kwenye kioo.

kudanganywa, wala kuyahukumu, kwa maana huenda yakiwa na ukweli; bali kuleta mambo yote kwa Mungu kwa tumaini, kwa maana Yeye anajua faida ya yote mawili.

29. Yeye anayetaka kuvuka bahari ya akili lazima awe mvumilivu, mnyenyekevu na mwenye hekima, mwangalifu, na mwenye kujidhibiti. Lakini akijilazimisha kuanzisha jitihada hii bila sifa hizi nne, atatesa tu moyo wake na hataweza kuvuka.

30. Kimya ni kukata maovu yote. Zaidi ya hayo, ikichanganywa na sifa hizi nne katika maombi, hakuna msaada bora au njia fupi zaidi ya kuondoa tamaa kuliko mpangilio huu.

31. Mtu hawezi kufikia utulivu wa akili bila mwili, wala hawezi kutakasa nafasi kati yao bila utulivu na maombi.

32. Nyama hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na nyama (Wagalatia 5:17); lakini wale wanaoendeshwa na Roho hawazitimizi tamaa za nyama.

33. Sala si kamilifu bila mwito wa kiakili. Bwana husikia akili inayopaza sauti kwa umakini usio na mgawanyiko.

34. Akili inayoiomba kwa umakini usio na mgawanyiko huvunja moyo. *'Moyo mvunjika na kusagika, Ee Mungu, hutadharau'* (Zab. 50:19)

35. Na sala huitwa wema, ingawa ndiyo mama wa wema, kwa maana huwazaa kupitia umoja na Kristo.

36. Chochote tunachofanya bila maombi na tumaini jema hatimaye kitadhihirika kuwa na madhara na (angalau) kisicho kamilifu.

37. Unaposikia kwamba 'wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho' (Mathayo 19:30), elewa kwamba hii inawahusu wale wenye wema na wale wenye upendo. Kwani ingawa upendo ni wa mwisho kati ya wema kwa mpangilio, kwa sifa yake ni wa kwanza kati yao wote, na huacha nyuma wote waliotangulia.

38. Wakati kukata tamaa kunapokutawala, iwe ni wakati wa maombi au kutokana na hila nyingi za adui, kumbuka Kitabu cha Kutoka na mateso makali. Hata hivyo, ni bora kushikamana na Mungu kupitia maombi na tumaini kuliko kufikiria sana mambo ya nje, hata kama ni ya manufaa.

39. Hakuna sifa moja yenyewe inayofungua mlango wa asili yetu (tazama Sura 224 na 225), isipokuwa zote zitegemeane kwa mfuatano.

40. Yeye ni mtu asiye na kiasi anayelisha mawazo; kwani hata kama yangekuwa na manufaa, hayawezi kuwa na manufaa zaidi kuliko tumaini.

41. Kila dhambi huongoza kwenye kifo isipokuwa ikisafishwa kwa toba. Hata kama mtakatifu angeombea mwingine kwa sababu ya dhambi kama hiyo, sala hiyo isingesikilizwa.

42. Yeye anayetubu ipasavyo hautafuti kuhalalisha dhambi zake za zamani, bali hutafuta kumtuliza Mungu kupitia dhambi hizo.

43. Tulipaswa kuwa tumetenda kila tendo jema ambalo asili yetu inaweza kufanya kila siku. Basi, tutamtolea nini Mungu kama fidia kwa maovu tuliyotenda hapo awali?

44. Hata tukiongeza wema wetu kiasi gani leo, huu ni hukumu tu ya uzembe wetu wa zamani, na si fidia (kwa Mungu kwa ajili yake).

45. Yeye aliyevunjika moyo (anayeomboleza dhambi zake) lakini akiwa mtulivu katika mwili (anayetimiza mahitaji ya mwili kwa kila hali) ni kama mtu anayetesa mwili wake (anayekataa mwili kila kitu) wakati akili yake imetawanyika.

46. Mateso ya hiari katika pande zote mbili (yaani, ya kimwili na kiroho) hujimakinisha kila moja: kiroho humakinisha kimwili, na kimwili humakinisha kiroho; lakini kutenganishwa kwao ni mbaya na kuleta mzigo zaidi (kuliko taabu zao).

47. Ni fadhila kuu kuvumilia yale yanayotupata na, kulingana na neno la Bwana, kumpenda jirani anayetu chukia.

48. Dalili ya upendo wa kweli ni kusamehe makosa. Hivyo ndivyo Bwana alivyoupenda ulimwengu.

49. Haiwezekani kusamehe makosa ya mtu yeyote kutoka moyoni bila maarifa ya kweli, kwani inamwonyesha kila mtu kwamba yale yanayomtokea ni matendo yake mwenyewe.

50. Hutapoteza chochote kati ya yale uliyotenga kwa ajili ya Bwana, kwani kwa wakati ufaao kitakurudia mara nyingi zaidi (kimezidishwa).

51. Akili inaposahau lengo la uchaji, basi tendo la wema la nje linakuwa batili.

52. Kama ukosefu wa busara (si ule wa wengine, bali wa mtu mwenyewe) ni hatari kwa kila mtu, basi si zaidi kwa wale ambao wamejikita katika maisha ya kujinyima.

53. Jionyeshe kuwa mtu mwenye hekima kwa matendo yako, maana hakuna neno lenye hekima kuliko tendo.

54. Kazi za kujinyima kwa ajili ya utauwa zitafuatiwa na maombezi. Hili linaweza kujulikana kutoka kwa sheria ya Mungu na kutoka kwa dhamiri ya mtu.

55. Mtu mmoja alipata wazo akashikilia bila kulichunguza; mwingine, alipolipata, alilitilia ukweli. Swali ni: ni yupi kati yao aliyetenda kwa uchaji zaidi?

56. Kustahimili dhiki na kutoilaumu wengine kwa majanga yako ndiyo hekima ya kweli.

57. Yeye afanyaye wema akitarajia thawabu, humtumikia si Mungu, bali tamaa yake mwenyewe.

58. Mwenye dhambi hawezi kuepuka adhabu isipokuwa kwa kutubu kulilo sawa na dhambi hiyo.

59. Wengine husema kwamba hatuwezi kutenda mema hadi tutakapopokea kwa ufanisi neema ya Roho Mtakatifu (na hili si sahihi).

60. Wale ambao matakwa yao daima yanapendelea starehe za kibinafsi hukataa hata kufanya kile kilicho ndani ya uwezo wao, kwa kisingizio kwamba hakuna msaada kutoka juu.

61. Wale ambao wamebatizwa katika Kristo tayari wamepewa neema kwa fumbo, lakini hii huanza kufanya kazi (kwa dhahiri) pale amri zinapotimizwa. Ingawa neema hii haikomi kutusaidia kwa siri, bado iko katika uwezo wetu kufanya au kutofanya mema kwa hiari yetu.

62. Kwanza, inachochea dhamiri kwa njia ya kimungu, ambayo hata wahalifu, wakiwa wameongoa, wamepata neema kwa Mungu.

63. Tena, mara nyingi hufichwa katika mafundisho ya jirani; wakati mwingine huambatana na wazo wakati wa kusoma na kuifundisha akili kweli kupitia matokeo ya kawaida (yanayotokana na wazo hilo). Hivyo basi, ikiwa hatutaficha zawadi hii katika matukio maalum kama haya na yanayofanana nayo ambapo hutolewa (yaani, tukifuata kile ambacho neema hutuhamasisha), basi tutaingia kweli katika furaha ya Bwana (tutahesabiwa kuwa na haki ya neema tendaji).

64. Yeye anayetafuta (anayetumaini kupokea) neema tendaji ya Roho Mtakatifu kabla ya kuzingatia amri ni kama mtumwa aliyenunuliwa kwa pesa ambaye, mara tu anaponunuliwa, anataka uhuru wake uthibitishwe kwake pamoja na malipo yake.

65. Yeye yeyote aliyegundua kwamba majanga ya nje hutokea kulingana na haki ya Mungu, akiwa amemtafuta Bwana, amepata maarifa katika haki.

66. Ikiwa, kwa mujibu wa Maandiko, *'unazingatia kwamba njia za Bwana ziko juu ya nchi yote'* (Zaburi 104:7), basi kila tukio litakuwa mwalimu wa maarifa ya Mungu kwako.

67. Kila mtu hupokea anachostahili kulingana na hali yake ya ndani, lakini maelezo ya jinsi matukio ya nje yanavyolingana na hali ya ndani ya kila mtu yanajulikana na Mungu peke yake.

68. Unapopata dharau yoyote mikononi mwa watu, kumbuka haraka thawabu *ya 'utukufu unaotoka kwa Mungu'* (Yohana 5:44), na kwa njia hii utabaki huru kutokana na huzuni na mchanganyiko hata katika dharau, na utabaki mwaminifu na asiye na lawama utukufu utakapokuja.

69. Unaposifiwa na watu, kwa neema ya Mungu, usiongeze (kwa makusudi) jambo lolote la kujionyesha kwenye hukumu ya Bwana, ili kila kitu kisiweze kubadilika na uishie kupata kinyume chake (aibu).

70. Mbegu haichanji bila udongo na maji, wala mtu hatapata faida yoyote bila kazi ya hiari na upatanisho wa kimungu.

71. Mvua haiwezi kunyesha bila wingu, wala mtu hawezi kumfurahisha Mungu bila dhamiri safi.

72. Usikatae kujifunza, hata kama wewe ni mwenzi wa hekima. Kwa maana mpangilio wa Mungu ni wa faida zaidi kuliko hekima yetu.

73. Moyo unapopotea njia ya kujidhibiti, ukichochewa na tamaa za mwili, huwa kama jiwe zito lililoteleza kwenye mteremko mkali; haliwezi kusimamishwa.

74. Kama vile ndama asiye na uzoefu, akikimbia kutoka kwenye kichaka kimoja cha majani hadi kingine, hukwama mahali ambapo ardhi inapinda kwa mwinuko mkali pande zote mbili (kulia na kushoto), ndivyo ilivyo kwa roho, ambayo polepole inapotoshwa na mawazo yake (kutoka katika mpangilio na mwelekeo wake sahihi).

75. Akili, ikiwa imetolewa nguvu katika Bwana, inapoigeuza nafsi kutoka kwa tabia mbaya ya muda mrefu, basi moyo huuawa, kana kwamba na wauaji, na akili na tamaa, vinavyovuruga huku na kule.

76. Kama vile wale wanaosafiri baharini kwa matumaini ya faida huvumilia kwa hiari joto kali la jua, ndivyo wale wanaochukia uovu wanapenda kukaripiwa. Wale wa kwanza wanapambana na upepo, na wale wa pili wanapambana na tamaa zao.

77. Kama *vile 'kukimbilia kwenye baridi au siku ya Sabato'* (Mathayo 24:20) kunavyosababisha ugonjwa kwa mwili na uchafu (kwa hakika, aibu) kwa roho, ndivyo pia kuchochea tamaa katika mwili uliozeeka na roho iliyotakaswa (katika mtu wa cheo kitakatifu).

78. Hakuna aliye mwema na mwenye rehema kama Bwana, lakini hawasamehe dhambi za wale wasio tuba.

79. Wengi wetu tunahuzunika kwa dhambi zetu, lakini kwa hiari tunahifadhi sababu zake ndani yetu.

80. Mpofu, akichimba chini ya ardhi, kwa kuwa kipofu, hawezi kuona nyota; na asiyeamini (kwa Mungu) kuhusu yaliyo ya dunia hawezi kuamini yaliyo ya milele pia.

81. Kama neema kabla ya neema zote, Mungu amewapa wanadamu maarifa ya kweli, ambayo kwanza kabisa huwafundisha wapokeaji wake kumwamini Yeye aliyewapa.

82. Wakati roho ya mwenye dhambi isipokubali taabu anazokutana nazo (isipopata busara kutokana nazo), basi Malaika husema kumhusu: *'Tumejaribu kumponya Babeli, lakini hajaponya'* (Yer. 51:9).

83. Akili inayosahau maarifa ya kweli hushambulia watu, ikiona yale yaliyo hatari kwake kuwa ni faida.

84. Kama vile moto hauwezi kuzimwa kwa maji, ndivyo pia wazo baya haliwezi kuchipuka katika moyo unaopenda Mungu. Kwa maana kila mtu anayempenda Mungu ni mwenzi wa bidii, na kazi ya hiari kwa asili yake ni adui wa tamaa.

85. Shauku, inayolimwa kwa hiari katika roho kupitia matendo, baadaye huibuka kwa nguvu ndani ya mpenzi wake, hata kama yeye haitaki.

86. Tunapenda vyanzo vya mawazo yasiyotakikana: ndiyo maana yanatokea; lakini kwa upande wa mawazo yanayotakikana, ni wazi kwamba tunapenda vitu vinavyofikiriwa.

87. Kiburi na majivuno ndivyo vyanzo vya kashfa, wakati tamaa na majivuno ya upuuzi ndivyo vyanzo vya ukosefu wa huruma na unafiki.

88. Shetani anapoona kwamba akili imeanza kuomba kwa dhati, huleta majaribu makuu na ya ujanja. Lakini haitazuia wema mdogo kwa mashambulizi makuu.

89. Wazo la ukorofi linafunua upendeleo wa mtu, wakati kuondolewa kwake kwa haraka kunaashiria ugomvi na upinzani.

90. Kuna hali tatu za akili ambazo akili huingia, zikibadilika ndani yake: ya kawaida, ya ajabu na isiyo ya kawaida. Inapoingia katika hali yake ya kawaida, hujiona kuwa chanzo cha mawazo maovu na chanzo cha tamaa, na hukiri dhambi zake kwa Mungu; lakini iko katika hali isiyo ya kawaida, husahau kweli ya Mungu na huwapigana na watu kana kwamba wanailemea kwa dhuluma. Na anapoinuliwa hadi hali ya kimungu, anapata ndani yake matunda ya Roho Mtakatifu, ambayo Mtume aliielezea kama *'upendo, furaha, amani'* na kadhalika (Gal. 5:22), na anajua kwamba, akipa kipaumbele mambo ya mwili, hawezi kubaki huko; na akiondoka huko, ananguka katika dhambi na majonzi mabaya yanayofuata, ingawa si mara moja, bali kwa wakati unaofaa, kama kweli ya Mungu inavyoamuru.

91. Maarifa ya mtu ni ya kweli kadiri yanavyothibitishwa na upole, unyenyekevu na upendo wake.

92. Kila mtu aliye batizwa katika imani ya Orthodox atapokea kwa fumbo neema zote, lakini hatimaye atapokea uthibitisho dhahiri wa hili anapotimiza amri.

93. Amri ya Kristo, inapotimizwa kwa uaminifu, hutoa faraja katikati ya dhiki nyingi za moyo; lakini vyote huja kwa wakati wake.

94. Na maombi yawe sehemu muhimu ya kila kitu unachofanya, kwani huwezi kufanya chochote bila msaada wa Mungu.

95. Hakuna kitu chenye nguvu zaidi kuliko maombi katika kupata msaada wa Mungu, na hakuna kitu chenye manufaa zaidi kuliko hicho katika kumfurahisha Mungu.

96. Utimizo wa amri zote uko hapo: kwani hakuna kilicho juu kuliko upendo kwa Mungu.

97. Sala isiyo na kikomo ni ishara ya upendo kwa Mungu kwa yule anayeishi ndani yake, ilhali kuipuuza na kupoteza umakini (wakati wa sala) ni ishara za kushikamana na mambo ya dunia (moyo ukivutiwa na chochote kingine isipokuwa Mungu).

98. Yeyote anayefanya maombi ya usiku bila huzuni, anavumilia kwa subira na anaomba, hushiriki katika nguvu ya Roho Mtakatifu; lakini hata yule ambaye, ingawa anahisi huzuni wakati wa matendo haya, anayavumilia kwa hiari kwa tendo la mapenzi yake, hivi karibuni atapokea upatanisho kutoka juu.

99. Kama agizo moja, kama ilivyosemwa, linavyozidi jingine, ndivyo pia imani moja inavyokuwa imara kuliko nyingine.

100. *Kuna imani inayotokana na kusikia* (Warumi 10:17), kulingana na Mtume, na *'imani iko katika habari za mambo yanayotarajiwa'* (Waebrania 11:1).

101. Ni vizuri kuwaajibu wanaouliza kwa maneno, lakini ni bora kuwasaidia kwa maombi na wema: kwani kwa njia hizi, yeye anayejitoa kwa Mungu huwasaidia majirani zake, huku yeye mwenyewe akistahili kupata msaada.

102. Ukitaka kutoa neno fupi kwa wenye kuuliza, waelekeze kwenye maombi, imani ya kweli na uvumilivu katika hali zote za huzuni, kwani kila wema mwingine hupatikana kupitia hivi.

103. Katika jambo lolote ambalo mtu ameweka tumaini lake lote kwa Mungu, hatapigana tena na majirani zake juu yake.

104. Ikiwa, kulingana na Maandiko, yote yasiyo ya hiari yana chanzo chake katika yale ya hiari, basi hakuna mtu anayekuwa adui wa mtu kama anavyokuwa yeye mwenyewe.

105. Chanzo kikuu cha maovu yote ni ujinga; cha pili ni ukosefu wa imani.

106. Kimbia kutoka kwa kishawishi kwa njia ya uvumilivu na maombi. Lakini ikiwa, mbali na hayo, utakikabili, kitakushambulia kwa nguvu zaidi.

107. Wanyenyekevu ndio wenye hekima kuliko wenye hekima mbele za Mungu, na wanyenyekevu wa moyo ndio wenye nguvu kuliko wenye nguvu, kwa kuwa wanabeba nira ya Kristo kwa hekima.

108. Kila tunachosema au kufanya bila sala huishia kuwa dhambi au uharibifu, na bila sisi kutambua, matendo yetu hutufichua.

109. Katika matendo, maneno na mawazo, kuna Mmoja tu ambaye ni mwenye haki; lakini kupitia imani, neema na toba, kuna wengi ambao ni wenye haki.

110. Kama vile si vyema kwa mtu anayetubu kuwa na kiburi, ndivyo pia haiwezekani kwa mtu anayefanya dhambi kwa makusudi kuwa mnyenyekevu.

111. Unyenyekevu si hukumu ya dhamiri, bali ni kukiri kwa neema ya Mungu na wema Wake.

112. Kama vile nyumba ya kimwili ilivyo kwa hewa inayoiijaza, ndivyo ilivyo kwa akili na neema ya Kimungu: kadiri unavyotupa vitu vya kimwili, ndivyo vingi vitakavyoingia; na kadiri unavyovivuta ndani, ndivyo vingi vitakavyotoka.

113. Vifaa vya ndani vya nyumba ni vyombo na chakula; vifaa vya ndani vya akili ni ubatili na kujiruhusu.

114. Moyo mpana ni imani kwa Mungu, wakati moyo mwembamba ni wasiwasi wa kidunia.

115. Neema ya Roho ni moja na haibadiliki, lakini hufanya kazi kwa kila mtu kama inavyotaka.

116. Kama vile mvua, inaponyesha duniani, inavyolisha na kudumisha sifa za asili za mimea—utamu kwa kitamu, na uchachu kwa chachu—ndivyo pia, neema, ikikaa katika mioyo ya waumini, inabadilisha athari zake kulingana na wema wao, huku ikisalia bila kubadilika yenyewe.

117. Kwa wale wanao njaa kwa ajili ya Kristo, inakuwa chakula; kwa wale wanao kiu, kinywaji kitamu; kwa wale wanaotetemeka, mavazi; kwa wale wanaofanya kazi, mapumziko; kwa wale wanaoomba, uhakika kwamba sala yao imesikilizwa; na kwa wale wanaolia, faraja.

118. Basi, mnaposikia maneno ya Maandiko kuhusu Roho Mtakatifu, kwamba Yeye *'alitua juu ya kila mmoja wa Mitume'* (Matendo 2:3), au kwamba Yeye *'alitua juu ya Nabii'* (1 Sam. 10:10), au kwamba Yeye hufanya kazi (1 Kor. 12:11), wakati mwingine tunakwazika (Efe. 4:30), kuzimwa (1 The. 5:19), au kuchukizwa (Mat. 17:16), na vivyo hivyo kwamba wengine wana matunda ya kwanza ya Roho (Rum. 8:23), wakati wengine wamejazwa na Roho Mtakatifu (Matendo 2:4)—msidhani juu ya Roho kana kwamba kuna mgawanyiko, mabadiliko au mabadiliko ndani Yake, bali amini, kama tulivyosema hapo awali, kwamba Yeye haabadiliki, hageuzeki na mwenyezi. Kwa hiyo, katika kazi zake, Yeye hubaki mmoja na yuleyule, na humpa kila mtu kile kinachofaa kwa njia ya kimungu. Yeye ni kama jua, ambalo limejimwaga kikamilifu juu ya wabatizwa; lakini kila mmoja wetu anang'azwa kadiri ambavyo, tukifika hatua ya kuchukia tamaa zinazotufunika, tunazizulia mizizi ndani yetu; na kadiri tunavyopatikana tukizipenda, ndivyo tunavyozidi kuwa gizani.

119. Yeye yeyote anayechukia tamaa huondoa pia vyanzo vyake; lakini yeye yeyote anayevutiwa na vyanzo hivi, hata akiwa hakiotaki, hushindwa na tamaa.

120. Wakati mawazo maovu yanapoibuka ndani yako, tujilaumu sisi wenyewe kwa hili, na si dhambi ya asili.

121. Mizizi ya mawazo haya ni dhambi dhahiri ambazo kila mmoja wetu hufanya kwa mikono, miguu na midomo yake.

122. Haiwezekani kwa mtu anayechukia sababu za shauku kuishi na shauku hiyo akilini mwake.

123. Nani atazungumza na ubatili ikiwa anachukia aibu? Nani atasumbuliwa na dharau ikiwa anapenda unyenyekevu? Nani atakubali tamaa za mwili ikiwa ana moyo uliovunjika na mnyenyekevu? Nani angeshughulishwa na vitu vya kupita au kupigana vita kwa ajili yake, ikiwa wanaamini katika Kristo?

124. Yeye aliyekataliwa na mtu mwingine, lakini haingii katika mzozo wowote na yule aliyemkataa—si kwa neno wala kwa wazo—amepata maarifa ya kweli na anaonyesha imani thabiti kwa Bwana.

125. *'Wana wa watu ni wa hila katika vipimo vyao; si wa kweli'* (Zab. 61:10), ilhali Mungu humhifadhi kila mtu kile anachostahili kweli.

126. Ikiwa hakuna kupita kiasi kwa mfanyaji maovu (katika kufanya maovu) wala ukosefu kwa aliyedhulumiwa (katika kuvumilia), *'kwani mwanadamu huzunguka-zunguka, lakini hufanya kazi bure'* (Zab. 38:7).

127. Ukiona mtu ameudhika sana kwa matukano, jua kuwa amejaa mawazo ya ubatili na sasa anavuna, kwa kusikitika kwake, matunda ya mbegu alizozipanda mwenyewe moyoni mwake.

128. Yeyote aliyejihusisha na anasa za mwili kupita kiasi atalipia ziada hii kwa mateso mara mia moja.

129. Abasi ana wajibu wa kumwambia ukweli mwanafunzi; na ikiwa mwanafunzi hatamtia sikio, anapaswa kumtahadharisha kuhusu mabaya yatakayomtokea kwa sababu hiyo.

130. Yeye anayedhulumiwa na mwingine na asitafute kisasi kinachostahili kutoka kwa mdhulumu, kwa hivyo huonyesha imani yake kwa Kristo na atapokea mara mia katika maisha haya, na atarithi uzima wa milele.

131. Kumbukumbu ya Mungu huambatana na moyo unaotamani utauwa; lakini yeyote anayemsahau Mungu hujawa na ubinafsi na kuwa mgumu moyo.

132. Usiseme kwamba asiye na hisia hawezi kuhuzunika, kwani kama si kwa ajili yake mwenyewe, basi ni lazima afanye hivyo kwa ajili ya jirani yake.

133. Adui anapokusanya kumbukumbu nyingi za dhambi zilizotendwa kwa kusahau, humlazimisha mwenye deni kutenda dhambi zilezile si kwa kusahau, na hivyo kutumia vibaya sheria ya dhambi kwa manufaa yake.

134. Ukitaka kumkumbuka Mungu daima, usikatae majanga kana kwamba ni ya dhuluma, bali yavumilie kana kwamba yanakupata kwa haki. Kwa maana subira (katika roho hii) huamsha kumbukumbu (ya Mungu) kila wakati, ilhali kukataa (kunyanyua mzigo kwa njia hii) hupunguza tafakari ya moyo (kikikata tamaa katika jitihada zake za kumwendea Mungu na kuelekeza chini) na, kupitia furaha (ya kuondoa mzigo), husababisha kusahau.

135. Ukitaka Bwana afunike dhambi zako, usijisifu mbele ya wengine ikiwa una wema wowote. Kwa maana kama sisi tunavyoshughulikia wema wetu, ndivyo na Mungu anavyoshughulikia dhambi zetu.

136. Ukihifadhi wema wako, usijivune, ukidhani umefanya mema. Haki ya kweli inahitaji si tu kuficha matendo yetu mema, bali pia kutofikiria chochote kilichopigwa marufuku.

137. Usifurahi unapomfanyia mtu wema, bali unapovumilia, bila kuhifadhi chuki, upinzani unaofuata (kutoka kwa yule uliyemsaidia). Kwa maana kama vile usiku unavyofuata mchana, ndivyo uovu unavyofuata wema.

138. Kiburi, tamaa na kujiruhusu kwa anasa havitaacha matendo mema yasiyochafuliwa isipokuwa vikianguka kwanza kwa kuhofia Mungu.

139. Katika majaribu yasiyotakikana na yenye uchungu kuna rehema za Mungu, ambazo huvuta wale wanaoyavumilia kwenye toba na kuwakomboa kutoka kwa mateso ya milele.

140. Wengine, huku wakishika amri, wanatarajia kwamba hii itatumika kama kizingiti cha dhambi zao kwenye mizani (ya haki ya Mungu); wengine, hata hivyo, wanafikiri kwa njia hii kumtuliza Yeye aliyefariki kwa ajili ya dhambi zetu. Swali ni: ni maoni yapi kati ya haya ni sahihi?

141. Hofu ya Gehena na upendo wa Ufalme hutupa subira katika dhiki. Na hii haitoki kwetu sisi, bali inatoka Kwake anayeongoza mawazo yetu.

142. Mwamini, akitazama yajayo, hujiepusha na anasa za kidunia bila kusita (au bila kubishana), ilhali mpinga-imani hujiruhusu na hana huruma.

143. Usiseme kwamba maskini hawezi kujishusha kwa anasa bila uwezo wa kufanya hivyo, kwani mtu anaweza kujishusha kwa anasa za kimwili kwa nguvu zaidi katika mawazo yake (kuliko kwa tendo).

144. Kuna tofauti kati ya maarifa ya matendo (busara tendaji) na maarifa ya ukweli. Kama vile jua lilivyo bora zaidi kuliko mwezi, ndivyo hili la pili lilivyo na manufaa zaidi kuliko lile la kwanza.

145. Maarifa ya matendo (busara tendaji) huongezeka kadiri amri zinavyotimizwa, ilhali maarifa ya ukweli huongezeka kadiri tumaini la mtu katika Kristo linavyoongezeka.

146. Ikiwa unataka kuokolewa na kufikia maarifa ya kweli, jitahidi daima kupita juu ya mambo ya hisia na, kupitia tumaini, kushikamana na Mungu Mmoja. Kwa kugeuka kwa njia hii, kwa kujilazimisha , kuelekea nafsi yako ya ndani, utakutana na falme na mamlaka zinazopigana nawe kupitia udanganyifu wa mawazo yako; lakini kwa kuzishinda kupitia maombi na kusalia thabiti katika tumaini, utapokea neema ya Mungu, ambayo inakuokoa kutoka kwa ghadhabu ijayo.

147. Yeye yeyote anayeelewa maneno ya fumbo ya Mt. Paulo, aliyesema kwamba *'mapambano yetu siyo dhidi ya nguvu za kiroho za uovu'* (Waefeso 6:12), ataelewa pia mfano wa Bwana, ambapo alifundisha kwamba tunapaswa kuomba daima na tusipoteze moyo (Luka 18:1).

148. Sheria kwa njia ya mfano inatuamuru tufanye kazi siku sita na kupumzika kutoka kwa kazi zetu siku ya saba. Kazi ya roho ni kufanya mema kwa mali za mtu—yaani, kupitia matendo ya mtu—huku pumziko lake, au utulivu wake, upo katika, kama Bwana anavyosema, kuuza mali zote za mtu na kuwapa maskini, na, baada ya kupata amani kupitia kujitenga hivyo na mali za kidunia, kufurahi katika tumaini la kiroho. Ni katika mapumziko haya hasa ambayo Mtume Paulo anatuhimiza tuingie kwa bidii, akisema: *'Tujitahidi kuingia katika mapumziko hayo'* (Waebrania 4:11).

149. Tumesema haya bila kuzuia yajayo au kuamua kwamba thawabu zote zitapatikana hapa, bali (tunadokeza tu) kwamba mtu lazima kwanza apokee neema ya kweli ya Roho Mtakatifu katika moyo wake na kisha, kulingana na hayo, aingie katika Ufalme wa Mungu. Akifichua hili, Bwana pia alisema: *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21). Mtume alisema vivyo hivyo: *'Imani ni uthibitisho wa mambo yanayotarajiwa'* (Waebrania 11:1), na tena: *'Jichungueni ninyi wenyewe kuona kama mko katika imani. Au hamjui kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu—isipokuwa, bila shaka, mmeanguka?'* (2 Wakorintho 13:5).

150. Yeye aliyefahamu ukweli haupingi majaribu ya huzuni. Kwa maana anajua kwamba yanampeleka mtu katika hofu ya Mungu.

151. Dhambi zilizopita, zinapokumbukwa kwa undani, humdhuru mtu mwenye tumaini jema. Kwa maana zikichomoza upya katika roho, zikiambatana na huzuni, humwondoa mtu mbali na tumaini; na zikifikiriwa bila huzuni, zinaingiza tena uchafu wa zamani ndani.

152. Wakati akili, kupitia kujinyima, imekumbatia tumaini lisiloyumba, basi adui, kwa kisingizio cha toba, huonyesha mbele yake, kama picha, dhambi za zamani, ili kuamsha upya tamaa—ambazo, kwa neema ya Mungu, zilikuwa tayari zimesahaulika—na kumdhuru mtu kwa siri. Kwani katika hali kama hiyo, hata akili ambayo tayari imetangazwa na kuchukia tamaa, hupata ukungu bila kuepukika, ikisumbuliwa na yale yaliyotendeka; na ikiwa bado imefunikwa kama kwa ukungu na ina huruma kwa tamaa, itapotea kwa kila njia (katika mawazo kama hayo) na kuanza kuzungumza kwa shauku na misukumo ya tamaa hizo, kiasi kwamba kumbukumbu kama hiyo haitakuwa toba bali utoaji huru kwa tamaa.

153. Ukitaka kumtolea Mungu toba isiyo na lawama, basi, bila kukumbuka kwa undani makosa yako ya zamani, vumilia matokeo yake kwa ujasiri.

154. Mtu hupata dhiki kubwa kwa ajili ya dhambi alizotenda zamani, zikileta adhabu iliyomo katika kila kosa.

155. Mtu mwenye hekima, alipofahamu ukweli, humkiri Mungu si kwa kukumbuka alichokitenda, bali kwa kuvumilia kinachomtokea.

156. Ukiwa umeondoa huzuni ya moyo kutokana na dhambi na dharau, usiahidi kupata toba kupitia wema mwingine; kwani kiburi na ukosefu wa hisia kwa kawaida hutumikia dhambi kwa mikono yote miwili.

157. Kama vile wema kwa kawaida huzaliwa kutokana na dhiki za maumivu na dharau, ndivyo dhambi zinavyotokana na kiburi na raha.

158. Kila raha ya kimwili hutokana na hali ya mapumziko ya awali (ya mwili), na ni ukosefu wa imani ndio unaomfanya mtu apendelee mapumziko haya.

159. Yeye aliye chini ya nguvu ya dhambi hawezi kushinda hoja za kimwili peke yake, kwa kuwa ana msukumo usioisha uliojikita katika viungo vyake.

160. Wale wenye tamaa wanapaswa kudumu katika sala na utiifu, kwani ni kwa msaada wa hivi—au kwa ajili ya hivi—ndipo mtu anaweza kwa shida kupambana na tamaa.

161. Yeye ambaye, kupitia utiifu na maombi, anapambana na tamaa zake mwenyewe ni mpiganaji stadi, akionyesha waziwazi mapambano yake ya ndani kwa kujiepusha na mambo ya kimwili.

162. Yeyote asiyeweka mapenzi yake sawia na mapenzi ya Mungu, anasurika katika jitihada zake na kuangukia mikononi mwa maadui zake.

163. Unapoona wenzi wa dhambi wanaopendana, jua kwamba wanasaidiana katika upotovu wa nafsi.

164. Mwenye kujiona mwenye haki (mwenye kiburi) na mtu wa kiburi huendana vyema: kwani yule wa kwanza humsifu yule mtu wa kiburi, anayeinama mbele yake kama mtumwa, ilhali yule wa pili humtukuza yule mwenye kujiona mwenye haki, ambaye humsifu mara kwa mara.

165. Msikilizaji anayempenda Mungu hufaidi katika pande zote mbili: wakati wema wake unapongezwa, anazidi kuwa na bidii zaidi kwa ajili yake, na wakati matendo yake maovu yanapofichuliwa, anasukumwa kutubu. Tunapaswa kuishi kulingana na maendeleo yetu, na kulingana na namna yetu ya maisha tunapaswa kutoa maombi yetu kwa Mungu.

166. Ni wema, bila shaka, kudumisha wema mkuu na kutojishughulisha na mambo ya kibinafsi, wala kuombea mambo ya kibinafsi, bali kutafuta Ufalme wa Mungu kulingana na neno la Bwana (Mathayo 6:33). Lakini ikiwa tunajishughulisha na kila uhitaji, basi ni lazima tuombe kwa kila mmoja, maana yeye afanyaye jambo lolote au anayehangaika na jambo lolote bila maombi, haimalizi kazi yake kwa mafanikio. Na hili ndilo hasa Bwana alilomaanisha aliposema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5).

167. Yeye yeyote anayeacha amri ya kuomba huangukia katika uasi usiofaa kabisa, ambao humpeleka kwenye mwingine, kama mfungwa.

168. Yeye yeyote anayekubali dhiki za sasa kwa utulivu, akitiwa moyo na tumaini la baraka zijazo, amepata maarifa ya kweli na atawekwa huru kwa urahisi kutoka kwa hasira na huzuni.

169. Yeye yeyote anayekubali dharau na kashfa kwa ajili ya ukweli hutembea katika njia ya Kitume, akiwa amechukua msalaba na kufungwa na minyororo yake. Lakini yeye yeyote, bila hili, anayejaribu kusikiliza moyo hushawishiwa na akili na huangukia katika majaribu na mitego ya shetani.

170. Mtu anayepambana hawezi kushinda ama mawazo yasiyo na sababu zake, au sababu hizi bila mawazo. Kwa maana tukikataa mojawapo kati ya hizi kivyake, punde si punde tutarudishwa kwenye yote mawili na kile kingine.

171. Yeyote anayepigana na wengine kwa hofu ya kuumia au kudharauliwa atateseka sana katika maisha haya, au atateswa bila huruma katika enzi ijayo.

172. Yeye anayetaka kuondoa kila mzigo lazima amkabidhi Mungu kila kitu katika maombi, na, akiwa amemwekea nia yake imara kwa Mungu katika tumaini, adharau wasiwasi wa mambo ya anasa kadiri iwezekanavyo.

173. Shetani anapoona kuwa mtu amejishughulisha kupita kiasi na mambo ya kimwili bila sababu, kwanza hushambulia akili, na kisha (akifanikiwa katika hili), hukata tamaa ya mtu kwa Mungu, kama vile kichwa kinavyokatwa.

174. Unapofika mahali patulivu pa sala safi, usifikirie wakati huo mambo ya kidunia ambayo adui huingiza, ili usipoteze kilicho bora zaidi. Kwa maana ni afadhali kumpiga kwa mishale ya maombi, akiwa amefungwa chini, kuliko kuzungumza naye anapokuwa akituletea mambo madogo madogo ili kutuvuruga na kutuzuia tusiombee dhidi yake.

175. Maarifa ya mambo ya kidunia yanaweza kumfaa mtu katika nyakati za majaribu na kukata tamaa, lakini wakati wa maombi kwa kawaida huwa ni hatari.

176. Ikiwa umeitwa kumfundisha Bwana, lakini watu hawakuangalii, basi huzunike kwa hilo moyoni mwako, lakini usionyeshe huzuni yako waziwazi. Kwa maana huzuni ya namna hiyo itakuokoa kutohukumiwa pamoja na wale wasiokuwa makini, ilhali ukionyesha huzuni yako waziwazi, bado utajaribiwa na nguvu zilezile.

177. Wakati wa mazungumzo, usifiche yale yaliyo muhimu na yenye manufaa kwa wale walioko; eleza yale yaliyo ya kupendeza kwa maneno wazi, na yale makali (kali) kwa maneno ya kufichika.

178. Usikemei mbele yao wale wasio chini ya mamlaka yako kwa makosa yao, kwani hili ni suala la mamlaka badala ya ushauri.

179. Kinachosemwa kwa jumla kwa wengi ni cha manufaa kwa wote; lakini dhamiri ya kila mtu humwongoza mtu binafsi.

180. Yeye anayesema ukweli anapaswa mwenyewe kumshukuru Mungu, kama mtu anayepokea kutoka kwa Mungu kile kinachopaswa kusemwa. Kwani ukweli si kazi ya msemaji, bali ni kazi ya Mungu anayefanya kazi (ndani yake au juu yake).

181. Usijihusishe na mabishano na wale ambao hawajatoa nadhiri ya kukutii unapowapinga ukweli, ili (badala ya kujenga) uadui tu usitoke, kulingana na Maandiko (tazama 2 Tim. 2:23).

182. Yeye amwoneaye mtu mchanga haki anapokosea, humdanganya katika jambo hilo na kumtia moyo (kwa ujumla) kupuuza viapo vyake vya utiifu.

183. Yeye yeyote, kwa hofu ya Mungu, anayemkemea na kumfundisha mwenye dhambi hujipatia wema unaokinzana na kosa hilo. Lakini mkosoaji mwenye chuki na nia mbaya, kulingana na sheria ya kiroho, huangukia katika shauku inayofanana na ile ya mwenye dhambi.

184. Yeye anayefundisha Sheria vyema humwogopa Mwanzishaji wa Sheria na, kwa kuogopa Yeye, hujiepusha na uovu wote.

185. Usiwe na ulimi mbili; yaani, usizungumze kwa njia moja wakati dhamiri yako ikielekea upande mwingine. Kwa maana Maandiko yanamweka mtu wa aina hiyo chini ya kiapo (Siraka 28:15).

186. Mmoja anasema kweli na anachukiwa na wapumbavu kwa ajili ya hilo; mwingine ni mnafiki na anapendwa kwa ajili ya hilo: lakini hakuna hata moja ya thawabu hizi inayodumu kwa muda mrefu. Wakati ukiwadia, Bwana atamlipa kila mtu kulingana na kustahili kwake.

187. Yeye anayetaka kuokoa huzuni za baadaye lazima avumilie zile za sasa kwa hiari. Kwa sababu kwa kubadilishana moja kwa moja akilini kwa njia hii, atiepuka mateso makuu kupitia huzuni ndogo.

188. Jiepushe na kujigamba kwa maneno yako na kiburi katika mawazo yako, ili usielekezwe kufanya kinyume chake; kwani matendo mema hayafanywi na mwanadamu peke yake, bali kwa msaada wa Mungu mwenye kuona yote.

189. Mungu mwenye kuona yote hutupatia thawabu zetu za haki si tu kwa matendo yetu, bali pia kwa mawazo yetu na nia zetu za makusudi.

190. Mawazo yasiyotakikana hutokana na dhambi iliyotangulia, ilhali yale ya makusudi hutokana na akili yenye mapenzi yake mwenyewe. Ndiyo maana yale ya pili ndiyo chanzo cha yale ya kwanza.

191. Mawazo maovu yasiyolingana na moyo huambatana na huzuni, ndiyo maana hupotea haraka; ilhali yale yanayolingana na moyo huambatana na furaha, ndiyo maana ni vigumu kuyaondoa.

192. Mtu anayejiruhusu huzunika kwa lawama na uhaba, ilhali mpenzi wa Mungu huzunika kwa sifa na wingi.

193. Yeye asiyejua hukumu za Mungu huenda (katika moyo wake) kwenye njia iliyozungukwa pande zote mbili na mafuriko, na huangushwa kwa urahisi na upepo wowote: apokosifiwa, hujivunia; akikosolewa, hukasirika; anapofurahia wingi wa riziki, hujitoa kwa tamaa; anapokumbana na uhaba, analia; anapojua kitu, anajigamba; anapokosa kujua, anajifanya mjuzi; anapokuwa tajiri, anajigamba; anapokuwa maskini, anakuwa mnafiki; anaposhiba, anakuwa mkorofi; anapo funga, anajivunia; anagombana na wale wanaomkemea, na kuwachukulia wale wanaomsamehe kuwa wapumbavu.

194. Mtu, hadi afikie kwa neema ya Kristo maarifa ya kweli na hofu ya Mungu, ataendelea kupata majeraha makali, si tu kutokana na tamaa zake bali pia kutokana na mazingira ya nje.

195. Unapotaka kutatua jambo gumu, tafuta kile kinachomfurahisha Mungu kuhusiana nalo, na bila shaka utapata suluhisho la manufaa.

196. Kila jambo ambalo Mungu analipenda, viumbe vyote huusaidia; na kila analilipuuza, viumbe vyote hulipinga.

197. Yeyote anayepinga hali ngumu, bila kutambua, anapinga amri ya Mungu; lakini yeyote anayezikubali kwa ufahamu wa kweli, kulingana na Maandiko, huvumilia Bwana.

198. Jaribu linapokuja, usitafute chanzo au kusudi lake, bali (hakikisha) unavumilia kwa shukrani, bila huzuni na bila kuchukia.

199. Uovu wa wengine hauongezi dhambi yetu, isipokuwa tukikubali—au tukauingiza ndani, au tukaufanya wetu—kwa mawazo maovu.

200. Kwa kuwa hakuna mtu anayeweza kumfurahisha Mungu bila kukabiliana na majaribu, tunapaswa kumshukuru Mungu kwa kila tukio la huzuni.

201. Kama Petro asingeliacha uvuvi wake wa usiku, asingestahili wito wake wa mchana; na kama Paulo asingepofushwa kimwili, asingepata uoni wa kiroho; na kama Stefano asingetuhumiwa kuwa mlaani, mbingu zisingemfunguka na asingemwona Mungu.

202. Kama vile tendo linaloendana na Mungu linavyoitwa wema, ndivyo pia huzuni isiyotarajiwa inavyoitwa majaribu.

203. Mungu alimjaribu Abrahamu; yaani, kwa ajili ya heri yake alimtumia dhiki, si kwa ajili ya kujua ni mtu wa aina gani alikuwa—kwani Yeye ajaye yote alimjua kabla ya mwanzo wa wakati—bali kumpa fursa ya imani kamilifu (ili aijue na kuthibalika ndani yake).

204. Huzuni yoyote huonyesha mwelekeo wa mapenzi yetu, iwe yanapinda kulia au kushoto. Hivyo basi, huzuni ya ghafla huitwa jaribu kwa sababu humweka yule anayepitia katika mtihani kuhusu hali zake za ndani kabisa.

205. Hofu ya Mungu hutulazimisha kupambana na dhambi, na tunapopambana, neema ya Mungu huangamiza.

206. Hekima haiko tu katika kujua ukweli kwa mpangilio wake wa asili, bali pia katika kuvumilia mabaya yanayotendwa kwetu na wengine kana kwamba ni yetu wenyewe (kama tulistahili). (Uzoefu wa umeonyesha kwamba) wale waliobaki na aina ya kwanza ya maarifa walinuliwa na kiburi, ilhali wale waliofikia ya pili walipata unyenyekevu.

207. Ikiwa unataka kuwa huru kutoka kwa mawazo maovu, zoea unyenyekevu wa roho na kujidhihaki kwa mwili; na fanya hivyo si kwa sehemu tu, bali kila wakati, kila mahali, na katika kila jitihada.

208. Yeye yeyote anayejizoeza kwa hiari kupitia dhiki hatashindwa na mawazo yasiyotakikana; lakini yeye asiyejichukulia yale ya kwanza bila shaka atawa mtekwa wa haya ya pili.

209. Wakati, kutokana na kosa, nafsi yako na moyo wako vinaposukumwa na hasira, usihuzunike kwamba kile kilichokuwa kimetulia ndani yako kimeamshwa; bali, ukifurahi, weka kando mawazo yaliyoibuka ndani, ukijua kwamba kama yanavyotwangwa mara ya kwanza ya kuchachuka, ndivyo pia uovu ulio chini yake na unaoyasukuma mara nyingi hupatwa; lakini ikiwa mawazo yatakubaliwa kuchipuka na kujitokeza mara kwa mara, basi uovu mara nyingi hupata mizizi.

210. Bila toba ya moyoni, haiwezekani kujiondoa kabisa katika uovu; moyo, hata hivyo, hutubu kupitia kujinyima kwa njia tatu, yaani: usingizi, chakula na mapumziko ya mwili. Kwa maana kuridhika katika vitu hivi hulea ubinafsi (kuridhika), huongeza mawazo mabaya, na huweka kutojitahidi kuomba na kutimiza utiifu unaostahili.

211. Kwa kuwa umechaguliwa kuwaongoza ndugu, thibitisha wadhifa wako na usinyamaze kuhusu kile kinachopaswa kusemwa au kuamriwa kwa sababu ya upinzani kutoka kwa wengine. Wakati wanakutii, utapokea thawabu kwa ajili ya wema wao; na wasipokutii, wasamehe, na kwa ajili hiyo utapokea thawabu sawa kutoka kwa Yeye aliyesema: *'Sameheni, nanyi mtasamehewa'* (Luka 6:37).

212. Matukio ya maisha ya kila siku ni kama soko la biashara. Wale wanaojua jinsi ya kufanya biashara hupata faida, ilhali wale wasiojua hupata hasara.

213. Ikiwa mtu hatakusikiliza tangu neno lako la kwanza, usimlazimishe kwa mabishano, bali mvutie upande wako kwa kutoa faida aliyoitupilia mbali. Kwani wema ni faida zaidi kwako kuliko utiifu wao.

214. Uovu wa mtu mmoja (aliyejiletea maangamizi kwa kutotii au kwa njia nyingine) unapowagusa wengi, basi haipaswi kuwa na uvumilivu mwingi, *'asiyetafuta faida yake mwenyewe, bali ya wengi, ili waokolewe'* (1 Kor. 10:33). Kwa maana maslahi ya wote ni ya manufaa zaidi kuliko maslahi ya mtu binafsi.

215. Mtu yeyote akishuka katika dhambi yoyote na asihuzunike kwayo kadiri ya uzito wa kosa, atashuka tena kwa urahisi katika mtego uleule (wa adui).

216. Kama vile dubu jike asivyokaribia ndama kwa urafiki, ndivyo pia aibu kutokuwepo hakukubali *'huzuni ya kiungu'* (2 Kor. 7:10).

217. Kama vile kondoo haingiani na mbwa mwitu ili kuzaa, ndivyo pia moyo ulio na raha kutokana na kushiba hukosa huzuni inayohitajika kwa ajili ya kutunga mimba ya wema.

218. Hakuna anayeweza kupata huzuni ya kiungu na maombolezo isipokuwa kwanza apende sababu zake.

219. Hofu ya Mungu na lawama huambatana na huzuni, ilhali kujidhibiti na uangalifu vinaendana na huzuni.

220. Yeyote asiyekumbushwa na amri na mafundisho ya Maandiko, ni lazima asukumwe *kwa 'mjeledi wa farasi na fimbo ya punda'* (Mith. 26:3)[56] ; lakini akipuuza hata hili, *'basi kwa kinywa na mshipi utazuia taya zake'* (Zab. 31:9).

221. Yeye anayeangushwa kwa urahisi na vishawishi vidogo bila shaka atatiwa utumwani na vikubwa zaidi; lakini yeye anayedharau vidogo atamwasi Bwana hata akikabiliwa na vikubwa zaidi.

222. Usijaribu kumwongoza kwa kukemea yule anayejivunia wema wake, kwa maana mtu huyo hawezi kuwa mpenda kujionyesha na mpenda kweli kwa wakati mmoja.

223. Kila neno la Kristo linafunua rehema, ukweli na hekima ya Mungu, na kupandikiza nguvu zake kupitia kusikia katika roho za wale wanaomsikiliza kwa hiari. Kwa hiyo, wasio na rehema na wasio haki, waliomsikiliza kwa kusita, si tu walishindwa kutambua hekima ya Mungu, bali pia walimhukumu kwa kusulubisha Yeye aliyeifundisha. Ndivyo pia tunapaswa kuchunguza kama tunamsikiliza kwa hiari. Kwa maana Alisema: *'Yeyote anayenipenda atashika amri zangu, naye atapendwa na Baba yangu, nami nitampenda, na kujidhihirisha kwake'* (Yohana 14:15, 21). Je, unaona jinsi alivyoficha udhihirisho Wake ndani ya amri? Hata hivyo, amri iliyo pana zaidi kuliko zote ni upendo kwa Mungu na jirani, ambao huzaliwa kwa kujitenga na vitu vyote vya kimwili katika utulivu wa mawazo.

224. Akijua haya, Bwana anatuamuru, akisema: *'Msijali kuhusu kesho'* (Mathayo 6:34). Ndivyo inavyopaswa kuwa. Kwani mtu ambaye hajaacha ulimwengu wa kimwili na wasiwasi wake atawezaje kujiondoa mawazo maovu? Lakini mtu anaposhindiwa na mawazo, atawezaje kuona dhambi ya msingi iliyofichika chini yake—ambayo ni giza na giza la roho, na ambako huchotoka mawazo yote maovu na tamaa—wakati shetani, akishawishi kwa kishawishi kisicholazimisha, anapoinyesha dhambi hiyo, na mtu, akichochewa na kiburi na kujiruhusu, anashirikiana naye? Hata kama, baada ya kutafakari, hakukusudia kuikamilisha, bado alifurahia msukumo huo na akajikuta amenaswa nao. Hata hivyo, asipoitambua dhambi hii kuu—lini na vipi, baada ya kuomba kuihusu, ataondolewa dosari yake? Na bila kuondolewa dosari, atapata vipi mahali pa asili takatifu (Ezek. 37:27)? Na akishindwa kupata hili, atawezaje kuona nyumba ya ndani ya Kristo? – ikiwa sisi ni nyumba ya Mungu, kulingana na maneno ya Manabii, Injili na Mitume (Zek. 2:10, Yoh. 14:23, 1 Kor. 3:16).

225. Kwa hiyo, ni lazima tujitahidi, kwa namna iliyoelezwa hapo juu, kupata nyumba hii na, tukikaa katika maombi, tukagonge mlango (Mathayo 7:7), ili ama hapa au wakati wa kuondoka kwetu, Bwana atufungulie na asiseme, tukizaliwa upya: *'Sijui mnapotoka'* (Luka 13:25). Hatupaswi tu kuuliza na kupokea, bali pia kulihifadhi kile tulichopewa, kwani wengine wamelipoteza hata baada ya kulipokea. Ujuzi tu wa mambo yaliyotajwa hapo juu, au hata uzoefu wa kawaida (kuhusu hayo), unaweza kumilikiwa hata na wale waliyoanza masomo yao kwa kuchelewa, na vijana; hata wazee—wenye bidii na wenye uzoefu zaidi—hupata kwa shida mazoezi ya daima na ya subira ya hili, wakiwa wamelipoteza mara nyingi kwa kutojali na kisha, kwa juhudi za makusudi, wanalitafuta na kulipata tena. Basi, tusikome kufanya vivyo hivyo hadi tutakapobobea katika mazoezi haya, ili yadumu ndani yetu bila kutenganishwa.

226. Kati ya mengi, tumejifunza machache tu ya hoja za kuthibitisha sheria ya kiroho, ambazo ni lazima tujifunze na kuzitenda bila kuchoka; na Mwandishi Mkuu wa Zaburi huwatia moyo wale wanaoimba mara nyingi kwa Bwana Yesu, ambaye kwa yeye iwe utukufu, nguvu na ibada, sasa na milele. Amina.

Abba Evagrius wa Pontus

Maelezo kuhusu maisha ya Baba Evagrius

Inajulikana kwamba Evagrius wa Pontus, mtawa na abati, alizaliwa karibu katikati ya karne ya 4 katika mji wa Ivor, karibu na Pontus Euxinus (Monasteri ya Mt. Basil haikuwa mbali na mji huu). Nasaba yake au uwezo wake ulivutia wazee watakatifu wakubwa waliokuwa wakiibuka wakati huo: Basil Mkubwa, Gregori wa Nyssa na Gregori Mtheolojia. Chini ya mwongozo wao, alikua na kustawi kiroho na katika ufahamu wake wa imani na maisha katika Kristo Yesu Bwana wetu. Basil Mkubwa alimteua kuwa msomaji; Gregori wa Nyssa alimweka kuwa diwani na kumwacha Konstantinopoli alipohudhuria Baraza la Pili la Kiinjili huko. Hali fulani, iliyohatarisha usafi wake, ilimlazimisha kuondoka Constantinople. Na hivyo, baada ya kukaa kwa muda mfupi Yerusalemu, alielekea Misri, ambako aliishi maisha ya kujinyima, kwanza Nitria, kisha katika

[56] Punda hawapandwi kwa mjeledi, bali huchomwa pembeni kwa chombo kilichofungwa kwenye fimbo.

seli, na hatimaye katika Skete, chini ya uongozi na katika ushirika na mababa wakuu wa monaki wa wakati huo. Palladius, mwanafunzi wake, akifuata Socrates, anaandika kumhusu katika *Laudatoria*, sura ya 73: 'Akiona ni kinyume na haki kukaa kimya kuhusu matendo ya Evagrius, diwani maarufu wa Kristo, mtu wa maisha ya Kitume, na, kinyume chake, akiona ni haki kuyaandika, ili kujenga wasomaji na kutukuza neema ya Mwokozi wetu, kwanza nitahadithia jinsi alivyoingia katika maisha ya ukiwa na jinsi, baada ya kufanya kazi kwa njia inayostahili kiapo chake, alifariki jangwani akiwa na umri wa miaka 54, kulingana na maneno ya Maandiko: *'Aliondoka haraka, akiwa ametimiza miaka ya huduma yake, kwa maana roho yake ilimpendeza Bwana*.' Alikuwa mzaliwa wa Pontus, kutoka mji wa Ivora, mwana wa presbiteri; aliteuliwa kuwa msomaji kanisani Argos na Mtakatifu Basili, Askofu wa Kaysaria. Baada ya kupumzishwa kwa Mtakatifu Basil, Askofu, Mtakatifu Gregori, Askofu wa Nyssa—ndugu wa Askofu Basil, ambaye alikuwa amefikia utukufu wa kitume, na ambaye alikuwa mwenye hekima kuu, asiye na upendeleo na maarufu kwa elimu yake—akitambua uwezo wa Evagrius, alimweka diwani. Baadaye, alipomwambatana kwenye Mtaguso Mkuu wa Konstantinopoli, Mtakatifu Gregori, Askofu, alimwacha huko chini ya uangalizi wa Askofu mtukufu Nektarius, kwa kuwa alikuwa hodari zaidi katika kupinga imani zote potofu. Naye akatanguka katika mji mkuu huo, akishinda kila imani potofu kwa maneno yake kwa ujasiri. Ilikuwa kwamba mtu huyu, aliyeheshimiwa kote jijini kwa uadilifu wake wa hali ya juu, alikumbwa na mapenzi makali kwa mwanamke, kama alivyotuambia yeye mwenyewe baadaye alipokuwa ameokolewa kutoka kwa jaribu hili. Mwanamke huyo alimpenda pia, na alikuwa wa asili ya kifalme. Evagrius, kwa kuwa alimcha Mungu, aliwaona aibu mbele ya dhamiri yake, na akitazama uchafu wa maovu na furaha yao mbaya yao ya wanaheresi, aliomba kwa dhati kwa Mungu kuzuia nia za mwanamke huyo; kwani, akiwa amewashwa na tamaa, alikuwa akijitahidi kumvuta katika dhambi. Alitaka kujitenga naye, lakini hakuweza, akiwa ameshikwa mateka na vifungo vya wema. Muda mfupi baada ya sala ambayo kwayo alijizuia kutenda dhambi, malaika alimtokea katika njozi, akiwa amevaa nguo za kivita za gavana wa mkoa; akamshika, yule malaika alimpeleka kana kwamba mahakamani na kumtupa gerezani, akimwekea nira za chuma shingoni mwake na kufunga mikono yake kwa minyororo ya chuma. Wale waliokuja kumtembelea hawakamwambia sababu ya kufungwa kwake, lakini yeye mwenyewe, akiteswa na dhamiri yake, alidhani alikuwa amefanyiwa hivi kwa sababu ya jambo hilo, na akakisia kuwa mume wa mwanamke huyo alikuwa amemjulisha hakimu kuhusu hilo. Zaidi ya hayo, ilionekana kwake kwamba wengine walikuwa wakihukumiwa hapo hapo kwa kosa lile lile. Hali hii ilimwacha katika mkanganyiko na hofu kuu. Kisha malaika akachukua sura ya mmoja wa marafiki zake wa dhati na akaja, kana kwamba, kumtembelea. Aliingia, akionekana kushtushwa na kuhuzunika sana kwamba rafiki yake alikuwa akiteseka kwa vifungo vya aibu vya gereza na alikuwa amefungwa pamoja na wahalifu arobaini, na akamwambia: 'Padri Diwani! Kwa nini wanakuweka katika kifungo cha aibu kama hiki pamoja na wahalifu?' Akajibu: 'Kwa kweli, sijui, lakini ninashuku kwamba eparki fulani amenishitaki kwa wivu wa kichaa, na ninaogopa kwamba gavana wa mji huenda amepokea hongo kutoka kwake na kwamba huenda nikapata adhabu kali.' Yule aliyeonekana kama rafiki akamwambia: 'Kama uko tayari kusikiliza rafiki yako, ningekushauri uondoke katika mji huu, kwa maana, kama ninavyoona, si jambo jema kwako kuishi hapa.' Evagrius akamwambia: 'Kama Mungu ataniondoa katika janga hili, na baadaye ukaniona Konstantinopoli, basi niadhibiwe adhabu kubwa zaidi.' Rafiki yake akamwambia: 'Ikiwa ndivyo, nitakuletea Injili; niapie juu yake kwamba utaondoka katika mji huu na kuwa mtawa, nami nitakuokoa kutoka kwa janga hili.' Evagrius akasema: 'Naapa, kama utakavyo, niokoe tu kutoka kwa wingu hili jeusi.' Baada ya hapo, rafiki yake alileta Injili na akamtaka aape. Evagrius alimwapia kiapo kwa Injili kwamba hatakaa mjini kwa zaidi ya siku moja, na hilo lilikuwa ni kwa ajili ya kupakia mali zake kwenye meli tu. Hapo ndipo maono yalipoisha. Akiinuka akiwa na wasiwasi, alifikiri: 'Ingawa kiapo kilitolewa kwa hasira, bado nimeapa.' Kwa hiyo, bila kuchelewa hata kidogo, alibeba kila alichomiliki hadi melini na akasafiri kuelekea Yerusalemu. Huko alivaa mavazi ya umonaki na akapokelewa na Melania aliye Barikiwa Mwarumi. Lakini shetani mara nyingine tena alifunika moyo wake na kudhoofisha azimio lake kiasi kwamba alibadilisha nguo zake tena, na akili yake ilitawaliwa na kiburi cha usemi. Lakini Mungu, Ambaye hutuhifadhi sote kutokana na maangamizi, alimpeleka katika janga lingine hapa pia, akimpatia homa na, kupitia ugonjwa mkali uliodumu kwa miezi sita, ukachosha mwili wake, ambao ulikuwa ukimzuia kuendelea katika njia aliyokuwa ameianza tayari. Wakati madaktari walipomkata tamaa, wakishindwa kumpa tiba, Melania mtukufu alimwambia: 'Inaonekana kwangu kwamba ugonjwa wako si wa kawaida, mwanangu; niambie, kuna jambo linalokandamiza moyo wako?' Alimwambia yote yaliyomtokea Konstantinopoli. Mtu huyo aliyebarikiwa akamwambia: 'Nipe neno lako mbele za Mungu kwamba utaazimia kuishi maisha ya kimonaki, na ingawa mimi ni mwenye dhambi, nitamwomba Bwana

akupe maisha ya kuendelea ili uweze kutubu na kurekebisha moyo wako.' Alipotoa neno lake, akasali, na Evagrius akapona ndani ya siku chache. Alipopona, yeye mwenyewe alimletea nguo ya kimonaki, na, alipoiweka, alielekea Misri, ambako, baada ya kuishi kwa miaka miwili Mlima Nitria, alijiondoa jangwani mwaka wa tatu. Aliishi kwa miaka kumi na nne katika kile kinachoitwa 'vyumba', akitegemea mkate na maji pekee, pamoja na kiasi kidogo cha mafuta mara kwa mara, na hakujiruhusu faraja yoyote katika suala hili. Hakula mboga za majani, wala matunda, wala zabibu; hakunywa divai na hakunaoga. Hivyo basi, mtu huyu, ambaye hapo awali alikuwa ameishi kwa anasa, alijitesa; lakini hata hapa majaribu hayakumwacha. Wakati mwingine pepo wa tamaa ya ngono alimshambulia vikali, kama alivyosimulia yeye mwenyewe; na kisha, katikati ya majira ya baridi, alikuwa akikaa uchi ndani ya kisima usiku kucha, hadi mwili wake ukapooza. Wakati mwingine, roho ya kufuru ilimsumbua, na wakati huo hosingia chini ya paa kwa siku arobaini, akijitesa. Kwa kweli, alivumilia majaribu mengi kutoka kwa mashetani mbalimbali kiasi kwamba ni vigumu hata kuyataja yote; hata alipigwa na mashetani. Lakini alipokuwa akitesa mwili wake kwa njia hii na kuvumilia majaribu kama hayo, yule mbarikiwa alihuishwa kiroho na Roho Mtakatifu, na, baada ya kutakasa akili yake, alipewa zawadi ya utambuzi na uwezo wa kutofautisha kati ya roho. Mtawa huyu shujaa wa Kristo alituambia kabla ya kifo chake: 'Kwa miaka mitatu sasa, tamaa ya mwili haijaniudhi.' Ikiwa, baada ya maisha ya kujinyima kama hayo, baada ya kazi ngumu za kujinyima na macho makavu yasiyochoka katika maombi, adui wa wema na shetani mharibifu alimshambulia mtu huyu mwenye haki kwa ukali kama huo, basi ni kwa kiasi gani watu wasio waangalifu watateseka mikononi mwa shetani huyu mchafu, au kwa sababu ya uzembe wao wenyewe! Aliandika sala mia moja na vitabu vitatu, yaani: *'iera'* – au *tuseme 'stihira'* (misemo mifupi katika mfumo wa beti au mifano), *'monahon'* – 'monaki' au masomo ya vitendo, na *'antirritikon'* – 'mapambano' – kuhusu vita dhidi ya mashetani na tamaa. Katika Socrates (Kitabu cha 4, Sura ya 23) pia tunapata kwamba Evagrius alikuwa mwanafunzi wa Macarius Mmisri na Macarius wa Aleksandria, chini ya uongozi wao—baada ya hapo awali kuwa m , mwanafalsafa kwa jina tu—alipata falsafa ya vitendo. Baada ya kufika Misri kutoka Konstantinopoli, alikutana na watu hao waliotajwa na kuanza kuiga mtindo wao wa maisha. Hapo chini, Socrates anasimulia matukio mawili kutoka maisha ya Evagrius, kwa maneno yake mwenyewe, ambapo ni wazi ni uhusiano wa aina gani alikuwa na Macarius Mkuu. Ya kwanza ni kwamba Baba Makario alimuuliza Evagrius kuhusu tofauti ya athari kwa roho kati ya kumbukumbu ya matusi kutoka kwa watu na kumbukumbu ya matusi kutoka kwa mashetani; ya pili ni jinsi, alipofika kwenye makazi ya Baba Makario, Evagrius—aliyekuwa amechoka kutokana na safari yake katika joto kali—aliomba maji kidogo na akakatawa. Maelezo haya yote mawili yanatolewa katika barua zake kwa Anatolius (Sura za 93 na 94). Zaidi mbele, Socrates pia anataja kwamba Evagrius, katika kitabu chake **The Gnostic**, anaandika kumhusu mwenyewe: 'Tulijifunza kutoka kwa Gregory mwenye haki kwamba kuna sifa nne na dhana zinazolingana: busara, ujasiri, kiasi na haki'. Gregory huyu ni nani? Kulingana na Palladius, ni Gregory wa Nyssa, ilhali kwa mujibu wa Socrates, ni Gregory wa Nazianzus, ambaye inasemekana alimweka kuwa diwani huko Constantinople. Je, inawezekana Socrates alimchanganya Gregory wa Nazianzus na Gregory wa Nyssa? Palladius angekuwa katika nafasi nzuri zaidi ya kujua ukweli. Mwishowe, tunapata maelezo yafuatayo katika kazi ya Socrates. Ammonius wa ajabu, ambaye alikuwa Roma na Athanasius Mkuu na aliyetamani kuona chochote isipokuwa Kanisa la Watakatifu Petro na Paulo, baadaye aliitwa kuwa askofu Misri na Theophilus wa Alexandria; na, akitoroka hili, alijikatia sikio lake la kulia ili, kwa kujidhuru mwili wake, aweze kuepuka kuwekwa wadhifa kwake. Muda fulani baadaye, Theophilus, Askofu wa Alexandria, alimteua Evagrius kuwa askofu; naye alikimbia, lakini hakujidhuru sehemu yoyote ya mwili wake. Alipokutana na Ammonius, Evagrius alimwambia kwa upole: 'Umekosea kukata sikio lako; utawajibika kwa Mungu kwa kitendo hicho.' 'Na wewe hutawajibishwa, Evagrius, kwa kujikata ulimi wako na, kwa kiburi, kushindwa kutumia neema uliyopewa?' Ammonius akajibu. Kuhusu kazi za Evagrius, Socrates anaandika: 'Aliandika vitabu kadhaa vizuri sana.' Mmoja wao unaitwa *'Mtawa'*, au Kuhusu Shughuli; mwingine, *'Mgnosisi',* au Kwa Mtu Aliyepata Maarifa, uliogawanywa katika sura hamsini; na wa tatu*, 'Antirritikos'* (*antirritikos*), au uteuzi kutoka kwa Maandiko Matakatifu dhidi ya mashetani wanaojaribu, uliogawanywa katika sehemu nane, kulingana na idadi ya mawazo nane. Zaidi ya hayo, alikusanya maswali 600 kuhusu yajayo na vitabu viwili zaidi vilivyoandikwa kwa mashairi: kimoja kikiwa kwa watawa wanaoishi katika jumuiya za pamoja, au monasteri za pamoja, na kingine kwa binti mmoja. Jinsi vitabu hivi vinavyovutia hasa kitagunduliwa na wale watakaovisoma. Sozomeni (Kitabu 6, Sura ya 30), baada ya kumzungumzia Ammonius aliyetajwa hapo juu kama mmoja wa watawa 'wa majoho marefu' aliyefikia kilele cha hekima na aliyekuwa na elimu ya juu—hadi kwamba alikuwa amesoma kazi za Origeni, Didymusi na waandishi wengine wa kiroho—anaongeza: 'Evagrius mwenye

hekima, mtu aliyesoma sana, mwenye nguvu akilini na katika maneno, na hasa mwenye uwezo wa kutofautisha kati ya mawazo (niyya) yanayoelekeza kwenye wema na yale yanayoelekeza kwenye uovu, na kujipanga ili kukuza yale ya kwanza na kujikinga dhidi ya yale ya pili, alikuwa rafiki wa Ammonius. Hata hivyo, maandishi yake yatafunua ni mwanazuoni wa aina gani alikuwa. Tabia yake, inasemekana, ilikuwa na upatanifu na haikuonyesha kiburi wala majivuno kiasi kwamba sifa alizostahili hazikujaza kiburi chake wala lawama zisizostahili hazikumtia huzuni. Alitafuta elimu na akasomea Maandiko Matakatifu chini ya Gregori, Askofu wa Nazianzus, ambaye alihudumu chini yake kama mhudumu mkuu wakati huo Askofu Gregori alipokuwa Askofu Mkuu wa Kanisa la Constantinople. Alikuwa mtu mwenye sura ya kupendeza na alifurahia kuvaa kwa haiba. Mmoja wa watu wa hadhi ya juu, alipogundua ukaribu wake na mke wake, alikumbwa na wivu na akaazimia kumuua. Wakati huo huo njama hiyo ilipokuwa karibu kutekelezwa, Mungu alimtumia, alipokuwa amelala, ndoto ya kutisha lakini ya wokovu.' Sozomen haongezi chochote kingine cha maana. Haiwezi kupuuzwa kwamba Socrates, kama alivyoandika Sozomen, anatofautiana na Palladius katika maelezo yake kuhusu ni Gregori gani alimfadhili Evagrius na kuchangia katika elimu yake. Palladius anataja Gregori wa Nyssa, wakati Sozomen anataja Gregori wa Nazianzus. Maelezo yao yanaweza kupatanishwa hivi: Evagrius aliteuliwa kuwa diwani na Gregori wa Nyssa, lakini pia alimfahamu Gregori wa Nazianzus na alinufaika na mafundisho yake. Gregori Mteolojia alipoitwa Konstantinopoli kuchukua wadhifa wa upatriarki, Gregori wa Nyssa alifika kwenye Mtaguso ulioitishwa chini ya mamlaka yake, akiwa ameambatana na Evagrius. Hapa, Evagrius huenda alihudumu kama diwani mkuu chini ya Nazianzen na, baada ya Mtaguso, alibaki Konstantinopoli kwa ushauri wa Grigories wote wawili. Socrates na Sozomen wanamzungumzia alipokuwa Konstantinopoli, wakati Palladius akisimulia yaliyotokea kabla ya hapo. Palladius, kama mwanafunzi wa Evagrius, anastahili kuaminika zaidi, kwani bila shaka alisikia anachoripoti moja kwa moja kutoka kwa Evagrius mwenyewe. Patrologia (vol. 40, uk. 1215) inaweka kifo cha Evagrius mwaka wa 399. Chanzo hicho hicho pia kina tathmini za maandiko ya Evagrius. Kwa bahati, Mtakatifu Jeremia aliandika (Epist. 135 ad Ctesiph) kwamba 'vitabu vya Evagrius husomwa si tu na Wagiriki kote Mashariki, bali pia Magharibi na Walatini katika tafsiri ya Rufinus, mwanafunzi wake'. Patrologia ina yote yaliyodumu ya maandiko ya Evagrius. Miongoni mwa haya, yanayoongoza ni *sura kuhusu maisha ya utendaji* zilizomwelekewa Anatolius. Hii, kama inavyoweza kubashiriwa, ndiyo iliyobaki ya kitabu ambacho wanahistoria tuliowataja walikitaja **The Monk**. Sura za * * zinaanza na barua fupi kwa Anatolius, inayotumika kama utangulizi wao. Hii inafuatiwa na sura 71 za *logos praktikos*—mafundisho kuhusu maisha ya kujinyima. Baada ya hizi kuna sura 100. Hata hivyo, kwa kuwa sura nyingi kati ya hizi ziko miongoni mwa zile 71 zilizotajwa tayari, ni maandishi ya zile sura ambazo hazijajumuishwa huko pekee ndiyo yanayowasilishwa hapa. Jumla yake, hata hivyo, kuna sura 100. Tutaiweka pia kichwa: 'Sura Mia Moja juu ya Maisha ya Kazi, zikimwendea Anatolius'. Kisha, katika *Patrologia*, kuna makala ambayo, katika *Dobrotolubie* yetu, ina kichwa kilicho wazi zaidi: 'Mfano wa Maisha ya Kimonaki, ikifundisha jinsi mtu anavyopaswa kufanya maisha ya kujinyima na kuzingatia ukimya'. Ndivyo ilivyo pia katika *Dobrotolubie* ya Kigiriki. Kichwa cha *Patrologia* ni kigumu kueleza hata kwa ufafanuzi. Tutabaki na kichwa chetu. Kisha kuna sura 33 **kat anoloythian** (sio **kat* analogian*, sivyo?); maudhui yake: taswira ya kiroho katika kilicho dhahiri; sura 25 zilizopangwa kimuundo wa alfabeti; hizi ni kauli fupi zenye maana maalum kuhusu mambo ya kiroho. Zimeambatanishwa na hizi za mwisho ni misemo mingine 26, ambayo haijaandaliwa kimuundo wa alfabeti. Kufuatia hili kuna sehemu kuhusu mawazo nane maovu, sehemu ya kazi ya kale **Antirritikon**. Mwishowe, kuna kanuni fupi kwa watawa wa Kinuit na kwa wasichana wasafi. Yote haya yamewasilishwa hapa katika tafsiri.

Maagizo ya Mtawa Evagrius kuhusu Kujinyima

1. Sura za Maisha ya Kazi, zilizolenga Anatolius

Uliandika kwangu hapo awali, ndugu yangu mpendwa sana Anatolius, kutoka Mlima Mtakatifu (pengine Mlima wa Nitria) hadi sketa yangu, ukinitaka nikueleze maana ya kiishara ya mavazi ya umonaki ya Kiegyipti, ukiamini kuwa si bila sababu nzuri kwamba yanatofautiana sana na aina zote nyingine za mavazi ya binadamu. Nitakusimulia kwa furaha yale niliyojifunza mwenyewe kuhusu hili kutoka kwa Mababa Watakatifu. Kukulli ni ishara ya neema ya Mungu Mwokozi wetu, inayofunika akili za watawa na, kwa kifuniko chake, inalinda utoto wao katika Kristo dhidi ya wale wanaotafuta kuwapiga na kuwajeruhi bila kuchoka. Wale wanaoivaa vichwani mwao, kwa imani thabiti na hai, huimba: 'Bwana asipojenga nyumba,

watawaijenga bure; Bwana asipolinda mji, wataulinda bure' (Zaburi 126:1). Mlio huo huotesha unyenyekevu na kuangamiza kiburi, ule uovu wa kale uliomwangusha Lusifa, nyota ya asubuhi, hadi duniani. Ukweli kwamba mikono yao haijafunikwa[57] unaonyesha uaminifu wa maisha yao. Kwa maana upuuzi unajua jinsi ya kujificha na kutupa kivuli cha wema, ukitafuta sifa kutoka kwa watu kila wakati na kuondoa imani, kama Mwokozi anavyosema: *'Mnawezaje kuamini, ninyi mnapopokeana utukufu wenu wenyewe, na hamtafuti utukufu unaotoka kwa Mungu mmoja*?*'* (Yohana 5:44). Uwema haupaswi kuwa kwa ajili ya kitu kingine chochote; kinyume chake, kila kitu kingine kinapaswa kuwa kwa ajili yake. Ikiwa hili halitambuliwi, itakuwa wazi kwamba kile kinachotuchochea kutenda mema kina thamani zaidi kwetu kuliko wema wenyewe, na hiyo itakuwa kilele cha upuuzi – kufikiria kitu kinachomzidi Mungu na kuzungumza kwa namna hiyo. Analav (paramanu yetu), inayovuka mabega yao kwa mshazari kwa umbo la msalaba, ni ishara ya imani kwa Kristo, ambaye huwapokea (αναλαμβάνεσης) wanyenyekevu, daima akiondoa vikwazo na kuhakikisha kwamba matendo yetu yanaendelea bila kizuizi. Utepe unaofunga viuno vyao huzuia uchafu wote na hutangaza: 'Ni vema mtu asimguse mke wake' (1 Kor. 7:1). Wana neema, kwa kuwa daima *'huvibeba katika miili yao kufa kwa Bwana Yesu'* (2 Kor. 4:10), wanapodhibiti tamaa zote za mwili zisizo na busara, wanapoondoa uovu katika nafsi kwa kutenda wema, na wanapopenda umaskini na kuepuka upendo wa utajiri, ambao ni uabudu wa sanamu. Fimbo ni mti wa uzima, inawaweka imara katika Kristo wote wanaoitwaa mikononi mwao na kuitegemea. Hivyo basi, kwa ufupi, hivi ndivyo vitu vinavyoashiriwa na mfumo huu! (Wanapowavika), Mababa Watakatifu daima huwambia maneno haya: Watoto! Hofu ya Mungu huimarisha imani, na kujidhibiti huimarisha hofu ya Mungu; hizi huimarishwa kwa uvumilivu na tumaini, ambapo huzaliwa utulivu wa nafsi; tunda la utulivu wa nafsi ni upendo, na upendo ni lango la maarifa ya kimwili, ambayo huongoza kwenye theolojia na furaha kuu. Na haya yanatosha kwa sasa kuhusu schema takatifu na mafundisho ya wazee. Sasa tuongee kuhusu maisha ya vitendo na ya tafakari—siyo tu yote tuliyoyaona (kwa wazee) na kuyasikia (kutokana nao), bali pia yale tuliyoamriwa nao kuyawasilisha kwa wengine, tukigawanya yale yanayohusu maisha ya vitendo katika sura mia moja, na yale yanayohusu maisha ya tafakari katika 650, tukificha baadhi ya mambo na kufunika mengine, ili tusitupe vitu vitakatifu kwa mbwa, au kutupa lulu mbele ya nguruwe (Mathayo 7:6), ingawa hili ni wazi kwa wale wanaofuata nyayo zao katika njia ileile.

1. Ukristo ni mafundisho (*dogma*) ya Mwokozi wetu Yesu Kristo, yanayochanganya mambo ya uzima, maarifa ya vitu, na maarifa ya Mungu.

2. Ufalme wa Mungu ni utulivu wa roho kupitia maarifa ya kweli ya Yeye Aliye.

3. Ufalme wa Mungu ni maarifa ya Utatu Mtakatifu, unaopanuka kulingana na hali ya akili na kuijaza na maisha ya furaha isiyo na mwisho.

4. Yeyote anayependa kitu kwa asili anakitamani, na chochote anachokitamani, anajitahidi kukipata. Kila raha huambatana na tamaa, na tamaa huzaliwa kutokana na hisia. Kile ambacho hakigusiwi na hisia hakina shauku.

5. Mashetani wenyewe hushindana ana kwa ana na watawa, ilhali dhidi ya wale wanaoishi maisha ya wema katika monasteri au jumuiya, huwapa silaha ndugu wazembe zaidi. Lakini mapambano ya pili ni rahisi zaidi kuliko ya kwanza, kwani mtu hawezi kupata duniani watu wabaya kuliko mashetani au wanaoonyesha uovu wao wote.

6. Akili inayozurura hutulizwa na usomaji, maombi ya usiku kucha na sala. Tamaa kali huzuiliwa na kufunga, kazi na kujinyima anasa. Hasira inayochipuka hutulizwa na kuimba zaburi, ukarimu na rehema. Mambo haya yote hufanikiwa yanapofanywa kwa wakati unaofaa na kwa kipimo kinachofaa. Chochote kinachofanywa kwa wakati usiofaa au kwa kupita kiasi huwa cha muda mfupi (kisicho imara), na kile kilicho cha muda mfupi huleta madhara zaidi kuliko mema.

7. Roho inaposhawishiwa na vyakula mbalimbali, tuiridhishe kwa mkate na maji, ili iweze kushukuru hata kwa kipande kidogo. Kwa maana tumbo lililojaa hushawishiwa na vyakula mbalimbali, ilhali njaa huona hata tumbo lililojaa mkate tu kama furaha kuu[58] .

8. Uhaba wa maji unachangia sana katika kuleta kiasi mwilini. Wale Wayisraeli mia tatu walioshinda Midiani pamoja na Gidioni wakushawishi kuhusu hili.

9. Kama vile ilivyo haiwezekani kwa kifo na uhai kuishi pamoja kwa mtu kwa wakati mmoja, ndivyo pia ilivyo haiwezekani kwa upendo na pesa kuishi pamoja kwa yeyote. Upendo sio tu unatumia pesa, bali pia hutoa kafara maisha yetu fupi.

---

[57] Cassian anaandika kwamba mikono yao ya nguo ilifika tu hadi kwenye viwiko vyao.

[58] Sura hii inanukuliwa na Mtakatifu Yohane Climacus, Ngazi 14, Sura ya 12.

10. Kujihusisha na raha za kidunia ni mnara usioingiliwa na shetani wa huzuni. Kwani huzuni ni upungufu wa raha, iwe ile ya sasa au ile inayotarajiwa. – Hatuwezi kujiondoa adui huyu maadamu bado tumeambatana na chochote cha kidunia. Hapo ndipo anapoweka mtego wake kuchochea huzuni, popote anapoona tumeambatana zaidi.

11. Hasira na chuki huongeza uchochezi wa moyo, ilhali wema na upole huuzima.

12. Usiruhusu jua lizame ukiwa bado na hasira, ili mashetani, wakishambulia usiku, wasiogeshe roho zetu na kufanya akili zetu kuwa dhaifu zaidi kwa ajili ya mapambano ya siku inayofuata. Ndoto za kutisha kwa kawaida hufuata mlipuko wa hasira, na hakuna kitu kingine kinacholazimisha akili yetu kujitenga (kutoroka) kama hasira yenye wasiwasi.

13. Wakati, kwa sababu yoyote ile, sehemu yenye hasira ya roho yetu inaposhtuka, mashetani hutupendekezea upweke kama jambo jema, ili, baada ya kuondoa sababu za huzuni, tusiponyoke katika mchanganyiko wetu[59] . Hata hivyo, tamaa inapowaka, wanajaribu kutufanya tuwe wa kijamii (kutuweka miongoni mwa watu), wakituitia wakali na wanyama kwa kujiondoa, ili, kwa kutamani miili, tuweze kukutana na miili (kwa kubaki katika jamii). Hatuwezi kuamini, bali tunapaswa kufanya kinyume cha wanachoshauri.

14. Usijikabidhi kwa mawazo ya hasira, ukipigana vita vya kiakili dhidi ya yule aliyekuhuzunisha, wala—tena—kwa mawazo ya tamaa, ukikaa kwa muda mrefu kwenye njozi za kimwili. Yule wa kwanza huzifunika roho, ilhali yule wa pili huongeza tamaa; yote mawili huchafua akili, na wakati unaomba, kwa kujaza mawazo yako na picha za tamaa kana kwamba ni sanamu, na hivyo kushindwa kumpa Mungu sala safi, mara moja unashikwa na pepo wa kukata tamaa, ambaye kwa kawaida hushambulia katika hali kama hizo na, kama mbwa, huiba roho kana kwamba ni maiti.

15. Hasira kwa asili yake imekusudiwa kupigana vita dhidi ya mashetani na kupambana na kila raha ya dhambi. Kwa hiyo, Malaika, kwa kuchochea furaha ya kiroho ndani yetu na kuturuhusu kuonja furaha yake, hutuelekeza kuelekeza hasira zetu dhidi ya mashetani; ilhali mashetani, kwa kutuvuta kuelekea tamaa za kidunia, hutulazimisha kupigana vita kwa hasira zetu dhidi ya watu, kinyume na asili yetu, ili akili, ikizidi kuwa na mawingu na kupoteza busara, iwe msaliti wa wema.

16. Jihadhari, ukiwa na hasira, usimfukuze ndugu yeyote. Kwa jambo hili, maisha yako yote, hutawahi kutoroka shetani wa huzuni, ambaye daima atalitaja hili kama kikwazo kwako wakati wa maombi.

17. Chuki huzimwa kwa zawadi. Na Yakobo akuhakikishie hili, kwani alimtuliza Esau kwa zawadi alipokuwa Esau akija kumkutana naye akiwa na watu mia nne (Mwanzo 32:6, 33:1). Lakini sisi, maskini tulivyo, tunaweza kutimiza haja hii (kwa kuweka chakula badala ya zawadi) kwa mlo.

18. Unaposhambuliwa na shetani wa kukata tamaa, basi, ukigawanya roho yako katika sehemu mbili na kuifanya sehemu moja iwe mfariji na nyingine iwe anayefarijiwa, tujaze ndani yetu matumaini mema, tukisifu masaa yafuatayo ya Daudi: *'Kwa nini umeugua, ewe roho yangu*?' *'Kwa nini umeudhika, ee roho yangu*?' *'Mwamini Mungu, kwani nitamtangaza; Yeye ndiye wokovu wa uso wangu na Mungu wangu'* (Zaburi 41:6).

19. Wakati wa majaribu, mtu hapaswi kuondoka katika seli yake kwa kisingizio chochote cha utauwa, bali anapaswa kubaki ndani na kuvumilia, akikabiliana kwa ujasiri na washambuliaji wote, hasa shetani wa kukata tamaa, ambaye, kwa kweli, ndiye mchungu zaidi kuliko wote, lakini ambaye, zaidi ya wengine wote, hufanya roho kuwa na uzoefu. Mtu akitoroka au kuepuka mapambano, akili yake itabaki isiyo na uzoefu, yenye woga na inayokimbia haraka.

20. Ni vigumu kuepuka wazo la kiburi, kwani chochote ambacho mtu hufanya kukiondoa huwa ni mwanzo wa wimbi jipya la kiburi. Hata hivyo, si kila wazo letu la haki hupingwa na mashetani; kwa kweli, viumbe hawa wabaya huunga mkono baadhi ya mawazo hayo, kwa matumaini ya kutudanganya.

21. Yeyote aliyegusa maarifa na kuonja utamu wake hatamwamini tena shetani wa kiburi, hata kama atampa raha zote za dunia. Kwani ni nini zaidi anachoweza kuahidi kuliko tafakari ya kiroho? Lakini hadi tutakapokuja kuonja maarifa, tuishi kwa bidii maisha ya huduma hai, tukimwambia Mungu kusudio letu, kwamba tunafanya mambo yote kwa ajili ya maarifa Yake.

22. Kumbuka maisha yako ya zamani na dhambi zako za hapo awali, na jinsi, ukiwa mtu mwenye tamaa, ulivyohamia katika maisha yasiyofuata tamaa, na jinsi ulivyojitenga tena na ulimwengu, ambao kwa njia nyingi mara nyingi ulikunyanyua hadhi. Tafakari pia juu ya Yeye anayekulinda jangwani na kukuondolea

[59] Ili, tunaposhinda huzuni zetu, tusizime hisia zetu za kulaani na hasira tunapoishi miongoni mwa wengine.

mashetani wanaokunyoosha meno yao. Tafakari kama hizi huotesha unyenyekevu na haziruhusu shetani wa kiburi kupata msingi.

23. Kila kitu tunachokikumbuka kwa shauku kilitambuliwa kwa shauku kwanza katika uhalisia; na vivyo hivyo, kila kitu tunachokitambua kwa shauku katika uhalisia, tutakikumbuka baadaye kwa shauku. Kwa mtu aliyeshinda mashetani wanaochochea tamaa, vitu vinavyotumika kuzichochea havina thamani tena. Kwa maana mpiganaji wa kiroho ni mwenye nguvu kuliko yule wa kimwili.

24. Hamu za nafsi hupata msukumo wake kutoka kwa watu, ilhali zile za mwili hupata msukumo wake kutoka kwa mwili. Shughuli za hamu za mwili hudhibitiwa na kujidhibiti, na zile za hamu za nafsi hudhibitiwa na upendo wa kiroho.

25. Mashetani wanaoongoza tamaa za nafsi hudumu kwa upinzani hadi kufa, wakitesa nafsi, ilhali wale wanaoongoza tamaa za mwili huondoka haraka zaidi. Zaidi ya hayo, baadhi ya mashetani, kama jua linapochomoza au kuzama, huathiri sehemu moja maalum tu ya nafsi, ilhali shetani wa adhuhuri kwa kawaida hushika nafsi nzima na kuushinda akili. Kwa nini maisha ya mtu anayejitenga ni matamu sana baada ya tamaa kudhibitiwa? Kwa sababu wakati huo hubaki tu kumbukumbu tupu za tamaa hizo; na, kuhusu mapambano, si mapambano yenyewe yanayobaki bali ni kutafakari kwake.

26. Inafaa kutafakari kama ni fikra ndiyo inayoanzisha hisia, au hisia ndizo zinazoanzisha fikra. Wengine wanaamini kile cha kwanza, huku wengine wakiamini kile cha pili. Kwa kawaida, hisia huanzishwa na vihisio; lakini mtu anapokuwa na upendo na kujidhibiti, hazichochewi, ilhali vinapokosekana, huchochewa. Hasira inahitaji tiba kubwa zaidi kuliko tamaa, na upendo huitwa mkuu hasa kwa sababu ndio kamba ya hasira. Mtume Musa aliuitaja kwa ishara kama 'ophiokhom' (mtu anayepigana na nyoka) alipoorodhesha vitu vinavyoweza na visivyoweza kuliwa (Mambo ya Walawi 11:22).

27. Kwa sababu ya uovu uliojulikana na usioisha wa mashetani, roho huwaka dhidi ya mawazo (yanayopandikizwa nao) mara tu inapohisi uwepo wao, na hujilinda kwa kuchukua asili ya hasira ya washambuliaji.

28. Si kila wakati inawezekana kufuata kanuni za kawaida, lakini mtu lazima azingatie mazingira na ajitahidi, kadiri awezavyo, kufanya kinachowezekana ndani yake. Hata mashetani wenyewe hawajui sheria hii ya uhalisia. Kwani, ingawa daima ni maadui kwetu, wanatuzuia kufanya kinachowezekana, huku wakitulazimisha kufanya kisichowezekana. Hivyo basi, wanawakatisha tamaa wagonjwa wasimshukuru Mungu kwa taabu zilizowapata na kuwavumilia wale wanaowahudumia kwa ukarimu; wanawapendekeza dhaifu kwa kujinyima vikali, na wale waliozidiwa mzigo (kwa uzee au kazi) kuimba zaburi wakiwa wamesimama.

29. Wakati wa uhitaji unapotulazimisha kukaa kwa muda mfupi katika mji au kijiji, basi, tunaposhughulika na watu wa kawaida, tuzingatie kujidhibiti kwa ukali, ili akili yetu, ikishakuwa na ridhaa na, kwa , ikiacha uangalizi wake wa kawaida, isifanye jambo la kiholela na kukimbia, ikisukumwa na mashetani.

30. Wakati wa majaribu, usianze kuomba hadi kwanza utamke maneno machache ya hasira dhidi ya mjaribu. Kwa maana roho inapochafuliwa na mawazo maovu, maombi yake hayawezi kuwa safi. Lakini ukisema chochote kwa hasira dhidi yao, utawachanganya wapinzani wako na kuharibu mapendekezo yao. Hasira kwa kawaida huwa na athari kama hiyo pia kwa mawazo mema.

31. Yeyote anayetaka kuwajaribu mashetani wabaya na kupata ustadi wa kutambua hila zao, na waangalie mawazo yao na watambue ni wapi mashetani husisitiza na wapi wanakubali; katika hali gani na nyakati gani kati yao husika huwa na shughuli nyingi; ni yupi anafuata yupi; na ni yupi asiyekubaliana na yupi; na watafute kutoka kwa Kristo Bwana suluhisho la haya yote. Mashetani huwasingizia hasira wale wanaotenda wema kwa ufahamu wa kweli (na kuyaleta yote uwanjani), wakitamani *'kuwapiga chini wanyofu wa moyo gizani'* (Zaburi 10:3).

32. Katika uchunguzi huu, utagundua mashetani wawili kuwa wepesi sana, karibu wakipita kasi ya mwendo wa akili zetu – shetani wa uzinzi na shetani anayetushawishi kufanya mambo ya kufuru. Lakini yule wa pili hudumu kwa muda mfupi, ilhali yule wa kwanza, mradi tu haichochei mawazo ya tamaa, haituzuizi kusonga mbele katika maarifa ya Mungu.

33. Yeye peke yake aliyewaunganisha ndiye aweza kutenganisha mwili na roho; lakini roho inaweza kutenganishwa na mwili na yule anayejitahidi kwa wema (katika kujinyima). Kwani mababa zetu huuita kujinyima kuwa ni ukumbusho wa kifo na kukimbia mwili (yaani, ili kutokuridhisha tamaa za mwili).

34. Wale wanaolisha kwa ukarimu nyama zao na kueneza utunzaji wao kwa hiyo hadi kufikia tamaa (Warumi 13:14) hawajifanyii mema; na walalamike dhidi yao wenyewe baada ya haya, na siyo dhidi yake. Kinyume chake, wale ambao wamefikia kutokuwa na tamaa za kiroho kupitia mwili huu wenyewe na, kwa kadiri ya uwezo wao (kwa njia zake), wanajitoa kwa tafakari ya Yule Aliye, wanashuhudia neema ya Muumba (ambaye alitupa mwili).

35. Akili inapoanza kutoa sala bila usumbufu, basi mapambano yote ya kila siku na kila usiku hupunguzwa kuwa mapambano na sehemu yenye kuchukizwa ya roho.

36. Dalili ya kutokuwa na tamaa ni pale akili inapoanza kuona nuru yake mwenyewe, inapata utulivu katika njozi zinazofanana na ndoto, na kuelewa mambo kwa urahisi (na kwa usahihi).

37. Wakati, katika maombi, akili haifikirii chochote cha kidunia, inamaanisha kuwa imekuwa imara.

38. Akili ambayo, kwa msaada wa Mungu, imekamilisha mkondo wa maisha ya vitendo na kufikia tafakari, huhisi kidogo, na kwa kweli huhisi chochote kabisa, kuhusu msukumo wa sehemu isiyo na akili ya roho: tafakari huinua juu ya huzuni na kuiweka mbali na vishawishi vya hisia.

39. Sio roho isiyovutiwa na vitu ndiyo isiyo na hisia, bali ile inayobaki bila kutatizika hata inapovikumbuka.

40. Kwa maana halisi, haisemwi kuhusu mtu mkamilifu kwamba 'anajizuia', wala kuhusu mtu asiye na tamaa kwamba 'anavumilia', kwa maana uvumilivu hupatikana kwa anayeteseka, na kujizuia kwa anayesukumwa na tamaa.

41. Ni jambo kubwa kuomba bila usumbufu, lakini kuimba bila usumbufu ni jambo kubwa zaidi.

42. Yeye aliyeimarisha wema ndani yake na anayeongozwa nao kikamilifu, hatakiwi tena kumbuka sheria, wala amri, wala adhabu, bali anazungumza (kama vile kwa asili) na kutenda kulingana na kile ambacho tabia yake iliyokomaa na tukufu inamtia ndani yake.

43. Nyimbo za kishetani huamsha tamaa zetu na kuzamisha roho katika njozi za aibu, ilhali zaburi, nyimbo za kuabudu na nyimbo za kiroho daima huvuta akili katika kumbukumbu ya wema, huku wakati huo huo zikipoa joto la hasira na kuzima tamaa.

44. Kama vile wapiganaji wanavyopiga—na kupokea mapigo—ndivyo pia kwa mashetani, ambao wako vita nasi; wanapotupiga, kwa kawaida wanapokea mapigo kutoka kwetu. *'Nitawapiga, wala hawatainuka tena'* (Zab. 17:39). Na tena: *'Wanaonitukana mimi na adui zangu, wanashindwa na kuanguka'* (Zaburi 26:2).

45. Hekima huambatana na utulivu, wakati busara huambatana na bidii. Huwezi kupata hekima bila mapambano, wala huwezi kupambana na mafanikio bila busara. Ni jukumu la busara kupinga hasira inayochochewa na mashetani, kama vile inavyolazimisha nguvu za roho kutenda kile ambacho ni asili yao, na hivyo kutengeneza njia ya kuelekea hekima.

46. Jaribu la mtawa ni wazo ambalo, likiingia kupitia sehemu ya roho yenye tamaa, hulifunika akili.

47. Dhambi ya mtawa iko katika ridhaa ya akili kwa tamaa haramu na ya dhambi.

48. Malaika hufurahi wakati uovu wa dhambi unapopungua, huku mashetani wakifurahi wakati wema unapopungua. Kwani wa kwanza ni watumishi wa rehema na upendo, huku wa pili wakiwa watumwa wa ghadhabu na chuki. Wale wa kwanza, wanapokaribia, hutujaza tafakari ya kiroho, ilhali wale wa pili, wanapokaribia, huingiza roho katika mawazo ya aibu.

49. Fadhila hazizuizi mashambulizi ya mashetani kwetu, lakini hutuhifadhi tusidhurike nao.

50. Maisha ya vitendo (utendaji wa wema) ni njia ya kiroho ya kusafisha sehemu yenye tamaa ya nafsi.

51. Kwa uponyaji kamili wa uwezo wa nafsi, haitoshi kufanya tu matendo mema yaliyoamriwa na amri, isipokuwa akili kwa wakati mmoja idumishe tafakari zinazolingana.

52. Kama vile mtu asivyoweza kujizuia kupinga mawazo mema yaliyopandikizwa ndani yetu na malaika, ndivyo anavyoweza kuyakataa mawazo maovu yaliyopandikizwa na mashetani. Mawazo ya kwanza hufuatiwa na hali ya utulivu wa akili, ilhali yale ya pili hufuatiwa na mtafaruku.

53. Chanzo cha kutokuwa na tamaa ni upendo; kutokuwa na tamaa, kwa upande wake, ni ua la maisha yenye bidii, na maisha yenye bidii ni utimizo wa amri. Mlinzi wa utimizo huu wa amri ni hofu ya Mungu, ambayo ni tunda la imani ya kweli; imani, hata hivyo, ni wema wa ndani wa roho, ambao kwa kawaida hupatikana hata kwa wale ambao bado hawajaamini kwa Mungu.

54. Kama vile roho, ikitenda kupitia mwili, inavyohisi ni viungo gani ni dhaifu, ndivyo akili, ikitenda kupitia shughuli zake mwenyewe, inavyotambua nguvu zake na, ikiona ni kipi kinayoikwamisha (kupitia uharibifu wake mwenyewe), inatafuta amri itakayoiwaponya.

55. Akili, ikipigana vita vikali, haioni mikakati ya adui: kwani wakati huo ni kama anayepigana usiku (katika giza). Lakini, ikipata utulivu, hutambua kwa urahisi hila za maadui zake.

56. Lengo kuu la maisha ya vitendo ni upendo, na mwisho wa maarifa ni theolojia. Hata hivyo, mwanzo wa vyote viwili ni imani na tafakari ya mambo. Pepo wale wanaoishambulia sehemu yenye hisia kali ya nafsi huitwa wapinzani wa maisha ya vitendo; ilhali wale wanaoshambulia nguvu yenyewe ya fikra huitwa maadui wa ukweli wote na wapinzani wa tafakari.

57. Hakuna kitu kinachotakasa mwili kinachobaki kwa mtu aliyetakaswa baadaye, lakini wema, baada ya kutakasa roho, hubaki ndani yake, pamoja na roho yenyewe iliyotakaswa.

58. Nafsi ya kiakili hufanya kazi kulingana na asili yake wakati sehemu yake ya tamaa inajitahidi kwa ajili ya wema, sehemu yake ya msukumo inafanya kazi kwa ajili yake, na sehemu yake ya fikra imejitolea kwa tafakari ya uwepo.

59. Yeye anayefanikiwa katika maisha ya vitendo hupunguza tamaa, ilhali yeye anayefanikiwa katika tafakari hupunguza ujinga. Kuhusu tamaa, husemwa kuwa kuangamizwa kwake kabisa hakutawahi kufikiwa; kuhusu ujinga, husemwa kuwa utaisha kwa sehemu, lakini si kikamilifu.

60. Mambo mema na mabaya tunayokutana nayo maishani yanaweza kuchangia katika wema na maovu. Jukumu la busara ni kuyatumia ili kukuza wema na kupambana na maovu.

61. Nafsi ina sehemu tatu, kulingana na mwalimu wetu mwenzi wa hekima (yaani Gregori wa Nyssa). Fadhila inapokaa katika sehemu ya busara, huitwa busara (fronesis), utambuzi (synesis) na hekima (sofia); inapokaa katika sehemu ya hiari, huitwa usafi, upendo na kujidhibiti; inapokaa katika sehemu ya hisia, huitwa ujasiri na uvumilivu; na inapotanda katika roho nzima, huitwa haki. Kazi ya busara ni kupigana vita dhidi ya nguvu zinazotupinga, kulinda wema, kuondoa maovu, na kushughulikia mambo yasiyo na upande kulingana na hali. Kazi ya utambuzi ni kupanga kila kitu kinachochangia lengo letu kwa njia inayofaa, huku kazi ya hekima ikiwa ni kutafakari viumbe vyenye mwili na visivyo na mwili kwa nyanja zote. Jukumu la usafi ni kutazama bila upendeleo vitu ambavyo kwa kawaida huamsha ndani yetu ndoto na tamaa zisizo na busara; wajibu wa upendo ni kujionyesha, katika mtazamo wetu kwa kila mtu aliye na sura ya Mungu, kuwa wa haki kama tunavyokuwa kwa sura ya asili, ingawa mashetani hujaribu kuwadhilisha wengine mbele ya macho yetu; wajibu wa kujinyima ni kukataa kwa furaha kila kitu kinachofurahisha ladha. Jukumu la uvumilivu na ujasiri ni kutokuwa na hofu ya maadui wa mtu na kuvumilia kila aina ya dhiki kwa hiari. Jukumu la haki ni kuweka sehemu zote za nafsi katika upatanisho na maelewano.

62. Matunda ya kupanda ni mavuno, na ya wema ni maarifa. Kama vile machozi yanavyoambatana na kutawanywa kwa mbegu, ndivyo furaha inavyoambatana na mavuno (Zaburi 125:6).

63. Mtu hawezi kujiondoa kumbukumbu za shauku isipokuwa atie bidii kuponya sehemu za tamaa na hasira katika asili yake; ile ya kwanza kwa kuidhibiti kupitia kufunga, kuamka usiku na kulala ardhini, na ile ya pili kwa kuishinda kupitia uvumilivu, msamaha na toleo. Ni kutokana na tamaa hizi mbili ndipo karibu mawazo yote ya kishetani hutokea, yakizamisha akili katika kila aina ya taabu na maangamizi. Lakini haiwezekani kwa mtu yeyote kujiondoa tamaa hizi isipokuwa akidharau kabisa chakula na kinywaji, utajiri na utukufu, na hata mwili wake mwenyewe, kwa ajili ya wale wanaotafuta kuwadhuru mara nyingi kupitia njia hizi (yaani, mashetani). Kwa hiyo, tumefungwa kabisa kuiga wale walioko shikameni baharini, wanaotupa mali zao baharini kwa sababu ya nguvu ya upepo na mawimbi makubwa. Hata hivyo, tukifanya hivyo, ni lazima tuwe waangalifu sana kwamba, wakati tunapotupa vitu baharini kwa njia hii, tusifanye hivyo ili tuonekane tu na wengine. Kwa maana kwa kufanya hivyo tutapoteza thawabu yetu na kupata ajali ya meli chungu zaidi kuliko ile ya awali, wakati pepo wa kiburi anapovumua upepo wake juu yetu. Ndiyo maana Bwana wetu, katika Injili, akimwongoza mtawala wetu—akili—anasema: *'Jihadhari, msiifanye hisani zenu mbele ya watu, ili muonekane nao; la sivyo, hamtapata thawabu kwa Baba yenu aliye mbinguni'* (Mathayo 6:1). Na tena anasema: *'Mtakapokuwa mnaomba,'* anasema*, 'msiwe kama wanafiki, ambao hupenda kusimama na kuomba katika masoko na kwenye njia kuu, ili waonekane na watu; kwa kweli nawaambieni, wamepokea tuzo yao'* (aya ya 5). Na tena anasema: *"Bali ninyi, mtakapofunga, jifanyeni wenye furaha; maana hamuonekani na wengine kama mnafunga; kweli nawaambia, wamepokea thawabu yao*" (beti 16). Bali msikieni hapa Tabibu wa roho, anapoponya ukorofi kwa sadaka, kusafisha akili kwa maombi, na kuua tamaa kwa kufunga; kutokana na haya huundwa mwanadamu mpya, aliyebadilishwa kwa sura ya Muumba wake (Kol. 3: 10–11), ambaye, kwa sababu ya kutokuwa na upendeleo*, 'hakuna mwanamume wala mwanamke; wala hakuna Myunani wala Myahudi, aliyetahiriwa wala asiyetahiriwa, Mbaribari wala Mskaithia, mtumwa wala huru, bali Kristo yu juu ya yote na katika yote'* (Gal. 3:28).

64. Mawazo machafu, yakichipuka ndani yetu kwa sababu ya tamaa zetu, huipeleka akili kwenye maangamizi na uharibifu kamili. Kwa maana kama vile wazo la mkate linavyochipuka ndani ya mtu mwenye njaa kwa sababu ya njaa, na wazo la maji ndani ya mtu mwenye kiu kwa sababu ya kiu, ndivyo pia wazo la pesa na mali nyingine linavyochipuka kwa sababu ya upendo wa pesa, na mawazo ya aibu kwa sababu ya tamaa ya ngono. Vivyo hivyo, inafafanuliwa jinsi tunavyozama katika mawazo ya ubatili na mambo mengine kama hayo. Haiwezekani kwa akili, iliyozama na kuzama katika mawazo kama hayo, kusimama mbele za Mungu na kutawaliwa taji la haki. Ni kwa mawazo haya ndipo akili iliyotajwa hapo awali yenye sehemu tatu ilinyang'anywa, ambayo, kulingana na mfano wa Injili, ilikataa karamu ya maarifa ya Mungu. Vilevile, yule aliyefungwa mikono na miguu na kutupwa gizani penye giza totoro alikuwa na vazi lililofumwa kutokana na mawazo haya, ambalo Mwalikaji aliliona halistahili karamu ya harusi kama hiyo. Vazi la harusi ni kutojali kwa nafsi yenye akili, ambayo imejikana tamaa za kidunia. Kuhusu sababu kwa nini mawazo ya mambo ya anasa, yanapokita mizizi, huharibu maarifa, hili litaelezwa katika sura za maombi.

65. Wazo la kishetani hupingwa na mawazo matatu, ambayo hulikataa linapokita mizizi akilini: wazo la kimalaika; wazo letu wenyewe, linalotokana na hiari yetu linapoelekezwa kwenye wema; na wazo letu lingine, linalochochewa na asili ya mwanadamu, ambalo kwa njia yake hata washenzi, kwa mfano, huwapenda watoto wao na kuwaheshimu wazazi wao. Hata hivyo, wazo jema hupingwa na mawazo mawili tu: lile la kisherufu, na letu wenyewe, linalotokana na hiari yetu tunapoipotosha kuelekea kwenye mabaya zaidi. Kwa maana hakuna wazo baya linalotokana na asili yetu: kwani tangu mwanzo hatukuwa wabaya, kwa sababu Bwana alipanda mbegu njema katika shamba Lake. Kulikuwa na wakati ambapo hakukuwa na uovu, na kutakuwa na wakati ambapo hautakuwepo. Mbegu za wema hazifutiki. Nimehakishwa hili na yule mtu tajiri katika Injili ambaye, hata alipokuwa amehukumiwa kwenda kuzimu, aliwadhihirishia ndugu zake huruma; na huruma ndiyo mbegu bora zaidi ya wema.

66. Baadhi ya mashetani wachafu hujificha kila wakati karibu na wale wanaosoma na kubuni njia zote za kuwatawanya akili zao na kuwapotosha. Mara nyingi, wakichukua ishara kutoka kwa Maandiko Matakatifu yenyewe, huwapeleka katika mawazo mabaya; hutokea kwamba, kinyume na kawaida, husababisha mtu apige chafya, au kumfanya alale usingizi mzito, tofauti sana na wa kawaida. Nimepitia hili mwenyewe, lakini sikuelewa kikamilifu sababu, ingawa mara nyingi nilikuwa nikikumbana nalo. Hata hivyo, nilisikia kutoka kwa Mtakatifu Makariyo kwamba kufumba macho isivyo kwa wakati na usingizi husababishwa na mashetani; kama uthibitisho wa hili, anataja desturi ya kuweka ishara ya msalaba juu ya midomo ya mtu anapofumba macho, kulingana na utamaduni wa kale ulioheshimiwa kwa muda mrefu. Tunavumilia haya yote kutoka kwao kwa sababu, tunaposoma, hatuweki umakini wa hali ya juu na hatukumbuki kwamba tunasoma maneno matakatifu ya Mungu Aliye Hai.

67. Kuna matukio miongoni mwa mashetani ya urithi na uhamisho, wakati mmoja wao anapochoka vitani, lakini amefanikiwa kuanzisha shauku yake pendwa. Baada ya kuona hili, nimegundua yafuatayo: wakati mawazo ya tamaa fulani hayajatujia kwa muda mrefu, kisha ghafla na bila kutarajiwa yakichocheka na kuanza kuwaka, ingawa hatujatoa sababu yoyote kwa kupuuza, basi jua kwamba shetani mwovu kuliko yule wa awali ametuchukua na, akichukua nafasi ya yule aliyeondoka, ameijaza nafasi hiyo kwa uovu wake. Akiona haya, akili na ikimbilie kwa Bwana, na, ikiwa imevaa kofia ya wokovu, ikiwa imejivika silaha za haki, ikiwa imechomoa upanga wa kiroho, ikiwa imeinua ngao ya imani (Efe. 6:14–17), na ikitazama mbinguni kwa machozi, na iseme: Bwana Yesu Kristo, *'nguvu za wokovu wangu'* (Zab. 139:8). *'Nielekee sikio lako; harakisha kuniokoa; uwe kwangu Mungu wa kinga na mahali pa kimbilio, ili uniokoe'* (Zab. 30:3). Na yeye, hasa, kwa njia ya kufunga na kuamka, aifanye upanga wake kung'aa. Baada ya haya, ingawa huenda akateseka kwa muda mrefu zaidi, akizungukwa na kushambuliwa na mishale ya moto ya Yule Mwovu, hata hivyo, mwishowe, shetani huyu pia hatulia taratibu kama alivyokuwa yule aliyemtangulia, na atatulia, hadi mwingine, mbaya zaidi, atakapowasili kuchukua nafasi yake.

68. Mawazo machafu mara nyingi huchipuka mizizi na kuenea katika mambo mengi; huvuka bahari kuu na hayaogopi kusafiri umbali mrefu, yakichochewa na tamaa inayowaka. Lakini zinapokuwa zime safishwa kiasi, huwa na udhibiti zaidi kuliko hizi (zisizo na mfinyo) na haziwezi kuenea kwa vitu vingi kwa sababu ya udhaifu wa shauku yao. Ndiyo maana hujikita zaidi ndani ya mipaka ya kile kilicho cha kawaida, na, kama anavyosema Suleimani mwenye hekima, wakati fulani huzidharau (Methali 7:12), wakikusanya magome kwa ajili ya uvivu usio na sheria (Kutoka 5:12, 7), bila kugusa magugu. Kwa hiyo, mtu lazima alinde moyo wake kwa bidii yote, ili uokolewe *'kama swala kutoka kwenye mtego, na kama ndege kutoka kwenye wavu'* (Methali 6:5). Kwa maana ni rahisi zaidi kutakasa roho isiyo safi kuliko kuirudisha afya roho ambayo,

baada ya kutakaswa, imefunikwa tena na majeraha, kwa sababu ya vizuizi vilivyoimarishwa na pepo wa huzuni, ambaye huingia mara kwa mara katika macho na, wakati wa maombi, huonyesha sanamu ya tamaa ya dhambi.

69. Kristo huamsha asili ya akili, ambayo imefanywa kuwa kizembe na dhambi, (kwa ajili ya toba) kupitia kutafakari enzi zote (yaani, yaliyopita, yaliyopo sasa, na, zaidi ya yote, yajayo), wakati Baba Yake huinua roho hii—ambayo wakati huo inakufa kifo cha Kristo, kifo cha dhambi—kupitia kumjua Mungu. Hii ndiyo maana ya maneno ya Mtume: *'Kama tulikufa naye, tutaishi naye pia'* (2 Tim. 2:11).

70. Akili inapoivua nafsi ya zamani na kuvalia ile ya neema, basi, wakati wa maombi, itaona hali yake mwenyewe, inayofanana na yakuti samawi au rangi ya mbingu: kile ambacho katika Maandiko Matakatifu huitwa mahali pa Mungu, kama wazee walivyokiona kwenye Mlima Sina (Kumb. la Torati 33:18).

71. Akili haitaona mahali pa Mungu ndani yake isipokuwa ikipaa juu ya mawazo yote ya kimwili na yaliyotengenezwa; lakini haitapaa juu yao isipokuwa ikiondoa tamaa zinazoiweka kifungoni kwa vitu vinavyoshikika na kusababisha mawazo yao. Itatupa tamaa hizi kupitia sifa njema, na mawazo ya kawaida kupitia tafakari ya kiroho; lakini itaacha hata hizi kando wakati nuru ile itakapomwekea, ambayo, wakati wa maombi, huonyesha mahali pa Mungu.

2. Evagrius Mtawa kuhusu Maisha ya Kazi: Sura Mia Moja

1. Mwalimu wetu mtakatifu na mwenye uzoefu zaidi alisema: mtawa anapaswa kuwa na nia ndani yake kana kwamba atakufa kesho, na bado amshughulishe mwili wake kana kwamba ataishi kwa miaka mingi. Kwa maana, anasema, hili hukata tamaa na kumfanya mtawa kuwa na bidii sana, huku hili likiweka mwili katika afya njema na kumlazimisha kuzingatia kujidhibiti daima.

2. Nimejifunza kwamba shetani wa kiburi, anayefukuzwa na karibu mashetani wote, husimama bila aibu juu ya maiti za wale wanaomfukuza na kujionyesha kwa fahari ukuu wa wema wake mbele ya mtawa[60] .

3. Mtu lazima atofautishe kati ya mashetani na kutambua nyakati wanapojitokeza. Kutokana na mawazo yetu (na mawazo kutokana na matendo yetu), tunajua ni mashetani gani ni adimu lakini makali, ni yapi ni ya kudumu lakini si makali sana, na ni yapi yanashambulia ghafla na kuipeleka akili katika kufuru. Pia ni lazima tuwe macho ili, mawazo yanapoanza kubadilisha mwelekeo wake, kabla hatujaondoka katika hali yetu ya kawaida, tuweze kusema kitu dhidi yao na kutambua ni nani yupo ndani yao. Kwani kwa njia hii, kwa msaada wa Mungu, sisi wenyewe tutaendelea, na tutawafanya waondoke kwa huzuni, wakitushangaa.

4. Wakati, wakiwa wanapambana na watawa, mashetani wanapochoka, hujiondoa kidogo ili kuangalia ni wema gani utapuuzwa katika kipindi hiki; na, kwa ghafla wakishambulia kutoka upande huo, huinyang'anya roho maskini.

5. Mashetani wabaya wakati mwingine huwaita mashetani wengine wabaya zaidi yao kwa ajili ya msaada na, baada ya kupanga mpango, huanza kupigana wao kwa wao, huku wakibaki wameungana kwa lengo moja – kuangamiza roho.

6. Mwovu anayewiba akili hadi kwenye kufuru na mawazo yaliyooza kabisa—ambayo ninatia aibu hata kuyaandika—asiutie aibu wala kuzima shauku yetu ya haki. Mungu, Mjuzi wa mioyo, anajua kwamba, hata tulipokuwa duniani, hatukukubali wazimu kama huo. Lengo la pepo huyu ni kutufanya tuache kuomba, ili tusimame mbele za Bwana Mungu wetu, bila kuthubutu kuinua mikono yetu Kwake ambaye tumemhifadhi mawazo kama hayo.

7. Dalili za tamaa zinazofanya kazi ndani ya nafsi ni neno lililotamkwa au mwendo wa mwili; kutokana na hizi, maadui zetu hutambua iwapo tunahifadhi mawazo yao ndani yetu na tunateswa na aina yao, au iwapo, baada ya kuyakataa, tunajali wokovu wetu wenyewe. Mungu peke yake, aliyetuumba, anajua mambo yote jinsi yalivyo na hahitaji dalili zozote zinazoonekana ili kutambua kilichofichika moyoni.

8. Mashetani huwapigana na watu wa kawaida hasa kupitia vitu vya kimwili, ilhali dhidi ya watawa hufanya hivyo kwa kiasi kikubwa kupitia mawazo, kwa sababu jangwani hawana mali za kimwili. Lakini kwa kuwa ni rahisi na haraka zaidi kuhatia kwa mawazo kuliko kwa tendo, mapambano ya kiakili ni makali zaidi kuliko yale yanayopigwa kupitia vitu vya kimwili. Akili ni kitu cha kasi sana na kisichodhibitiwa, kinachopenda mawazo ya dhambi.

[60] Labda, mara tu mashetani wote wanapoondolewa na kushindwa, mtu husimama juu ya maiti za wale aliowashinda, na kadhalika.

9. Hatujalazimishwa kufanya kazi bila kukoma, kukesha (kutolala) au kufunga (kutokula), lakini sheria inaamuru kusali bila kukoma. Kwani zile dhana za kujinyima zinazolenga kuponya sehemu ya nafsi yenye tamaa zinahitaji mwili ili ziwe na nguvu; lakini mwili, bila lishe, hauwezi kustahimili kazi isiyo na kikomo na masaibu. Lakini sala husafisha na kuimarisha akili kwa ajili ya vita; akili imeumbwa kuomba hata bila mwili huu na kupigana vita dhidi ya mashetani kwa ajili ya kutetea nguvu zote za roho.

10. Wakati mashetani wanaoendesha vita dhidi ya sehemu ya roho yenye tamaa wanapotuthibitishia, tukiwa usingizini, kukutana na watu tunaowafahamu, karamu na jamaa, kundi la wanawake, na mambo mengine kama hayo—mambo ambayo tamaa kwa kawaida hula—na tukavutiwa nayo, inamaanisha kwamba sehemu hii yetu imeteswa, na kwamba shauku hii ni kubwa ndani yetu. Lakini wanapoteka sehemu yetu yenye hasira, hutulazimisha (katika ndoto zetu) kutembea katika njia zenye maporomoko ya kutisha, na kutuletea watu wenye silaha, au nyoka wenye sumu na wanyama wakali. Basi, ikiwa sisi (tukiwa usingizini) tunatishwa na maeneo kama hayo na, tukifukuzwa na wanyama na watu, tunakimbia, ni lazima tuitunze sehemu yetu yenye hasira na, tukimwomba Kristo Bwana tukiwa macho, tutumie dawa zilizotajwa hapo awali.

11. Mienendo ya kawaida ya mwili wakati wa usingizi, bila ndoto za aibu, inaashiria kwamba roho iko na afya, kwa namna fulani; ilhali mchanganyiko wa ndoto kama hizo ni ishara kwamba iko mgonjwa. Katika suala hili, fahamu kwamba kuona sura zisizo wazi kunadokeza masalio ya tamaa ya muda mrefu, ilhali kuona sura zilizo wazi kunadokeza majeraha mapya ya moyo.

12. Tutabainisha dalili za kutokuwa na tamaa mchana kupitia mawazo yetu, na usiku kupitia ndoto zetu. Tutaiita kutokuwa na tamaa afya ya roho, na kujidhibiti lishe yake, kwani hicho pekee ndicho kwa kawaida huunganisha na nguvu takatifu, kwa kuwa umoja na kisicho na mwili unawezekana tu tunapokuwa katika muafaka nazo.

13. Kuna hali mbili za amani za roho: moja ni matokeo ya kupungua na kukauka kwa majimaji ya asili, ilhali nyingine hutokea mapepo wanapoondoka. Hali ya kwanza huambatana na unyenyekevu na majuto ya moyo – machozi na kujitolea isiyo na kikomo kwa Mungu; ilhali hali ya pili hufuatiwa na kiburi na majivuno, ambavyo humkamata mtawa baada ya mashetani wengine kuondoka. Yeyote anayebaki ndani ya mipaka ya hali ya kwanza atatambua kwa urahisi zaidi mashambulizi na hila za kishetani.

14. Shetani wa kiburi ni kinyume cha shetani wa tamaa, na kwa wote wawili kushambulia roho kwa wakati mmoja ni jambo lisilowezekana, kwani mmoja wao ahadi heshima, ilhali mwingine humtumbukiza mtu katika aibu. Kwa hiyo, mmoja wao anapokukaribia na kuanza kukusumbua, zihamasishe ndani yako mawazo ya shetani anayepingana naye; na ukiweza, kama msemo unavyosema, kupiga chuma kwa chuma, basi jua kuwa uko karibu na mipaka ya kutokuwa na tamaa, kwa maana akili yako imethibitisha kuwa na nguvu ya kutosha kufukuza mapendekezo ya kishetani kupitia mawazo ya kibinadamu. Lakini bila shaka, kuondoa wazo la kiburi kwa unyenyekevu, au wazo la tamaa kwa uchaji, itakuwa ni ishara ya kutokuwa na tamaa kwa undani zaidi. Jaribu kutenda kwa njia hii kwa mashetani wote wanaopingana. Wakati huo huo, utagundua ni tamaa gani umejaa zaidi. Hata hivyo, muombe Mungu kwa nguvu zako zote apofundishe na kukusaidia kuwafukuza maadui zako kwa njia ya pili.

15. Kadiri roho inavyoendelea, ndivyo wapinzani wake wanavyokuwa hatari zaidi. Sidhani kwamba mashetani wale wale hubaki nayo kila wakati. Wale wanaoangalia kwa makini majaribu yanayowashambulia wanajua hili vyema, kwani utulivu wao wa kawaida unatikiswa kwa nguvu zaidi kuliko hapo awali na mashetani wapya, warithi wa wale wa awali.

16. Utulivu kamili hutokea katika nafsi baada ya kushinda mashetani wote wanaopinga maisha ya vitendo; ilhali utulivu huitwa usio kamili wakati nafsi, kwa nguvu zake mwenyewe lakini bila kukubali kushindwa, bado inapambana na shetani anayeshambulia.

17. Akili haitapita, wala haitasafiri kwa usalama katika njia hiyo ya hisia (majaribu), wala haitaingia katika ufalme wa yasiyo na mwili, isipokuwa ikipanga nafsi yake ya ndani. Mchafukoge huu wa ndani bila shaka utaipeleka nyuma kwa wale ambao ilitoka kwao.

18. Fadhila na maovu vyote hupofusha akili: kwa upande wa fadhila, hushindwa kuona maovu; kwa upande wa maovu, hushindwa kuona fadhila.

Misemo ya Wazee Watakatifu

1. Mtu anapaswa kuulizia njia zilizotembwa na wazee wa zamani, na kuzifuata mwenyewe. Mengi mema, yaliyosemwa na kufanywa nao, yanaweza kupatikana. Hivyo basi, mmoja wao anasema kwamba kufunga kavu kwa kudumu, kunakofanywa kwa upendo, humpeleka mwamonaki haraka kwenye bandari ya

kutokuwa na tamaa. Pia alimwondolea ndugu mmoja, aliyekuwa akisumbuliwa na ndoto usiku, kwa kuamuru afike kwa wagonjwa akiwa anafunga. Kwani, alisema akijibu swali kuhusu jambo hili, hakuna kinachozima tamaa kama hisani.

2. Mmoja wa watu wenye hekima wa wakati huo alimwendea mtakatifu Antwoni na akasema: 'Unawezaje kuvumilia, Baba, maisha kama haya, ukiwa umenyimwa faraja inayotolewa na vitabu?' Akajibu: 'Kitabu changu, Ee mwanadamu mwenye hekima, ni maumbile haya yaliyoundwa. Kiko nami daima, na ninapopenda, naweza kusoma maneno ya Mungu ndani yake.'

3. Wakati mmoja, chombo kilichochaguliwa, mzee Mmisri Makari, aliniuliza: 'Ni kwa nini, tunapowachukia watu, tunavuruga nguvu ya kumbukumbu ya roho[61] , lakini tunapowachukia mashetani, hatudhuriki?' Niliposhindwa kujibu, nikamwomba anielezee mwenyewe, akasema: 'Ni kwa sababu ile ya kwanza ni kinyume na asili (uwezo wa kuchukizwa), ilhali ile ya pili ni kwa mujibu wake.'

4. Wakati mmoja, wakati wa joto kali la mchana, nilienda kwa Baba mtakatifu Makario na, nikiwa nimechakaa na kiu, nikamuomba maji ya kunywa. Lakini akasema: 'Ridhika na kivuli, kwani wasafiri na wanameli wengi wakati huu wananyimwa hata hicho.' Baadaye, nilipozungumzia suala la kujidhibiti kuhusiana na hili, alisema: 'Niamini, mwanangu, kwa miaka ishirini kamili sijawahi kujiruhusu kushiba mkate, maji au usingizi. Nilikula mkate wangu kwa uzito na kunywa maji kwa kipimo, na, nikiegemea ukutani, nilipata usingizi mchache.'

5. Mtawa fulani[62] alipokea habari za kifo cha baba yake, lakini akamwambia yule aliyemletea habari: 'Acha matusi yako, maana Baba yangu hawezi kufa.'

6. Ndugu mmoja aliwahi kumuuliza wazee kama anapaswa kula na mama yake na dada zake atakaporejea nyumbani. Mzee huyo akajibu: 'Usile na mwanamke.'

7. Ndugu mmoja alikuwa na Injili tu, lakini alipouza hata hiyo, alitoa pesa hizo kuwapa wenye njaa na, alipofanya hivyo, alitamka maneno haya ya kukumbukwa: 'Nimeuza lile neno linaloniambia: "Uze uwe na mali zako, ukawagawie maskini"' (Mathayo 19:21).

8. Karibu na Alexandria, katika sehemu ya kaskazini kabisa ya ghuba inayojulikana kama Ghuba ya Mariamu, kuna kisiwa ambacho kilikuwa na mtawa aliyekuwa na uzoefu mkubwa katika mambo ya kiroho. Alisema kwamba chochote watawa wanachofanya, wanakifanya kwa sababu tano: kwa ajili ya Mungu, kutokana na haja ya asili, kutokana na desturi, kutokana na uhitaji, na kwa ajili ya kazi za mikono. Alisema pia kwamba wema kwa asili yake ni kitu kimoja, lakini huchukua maumbo tofauti katika nguvu za roho, kama vile mwanga wa jua usivyo na umbo lake mwenyewe bali huchukua umbo la mashimo unayopita.

9. Mtawa mwingine alisema: 'Ninajinyima raha ili kukata chanzo cha hasira. Kwani najua kwamba hasira daima huanzisha ugomvi kuhusu raha, ikisumbua akili na kufukuza maarifa.' Hata hivyo, mmoja wa wazee alikuwa akisema kwamba upendo haujui jinsi ya kuhifadhi akiba ya mkate au pesa. Pia alisema: 'Sijui tukio lolote ambapo mashetani wamenidanganya mara mbili katika jambo moja.'

10. Haiwezekani kuwapenda ndugu wote kwa usawa, lakini mtu anaweza kuwatendea kila mmoja kwa haki, akiwa huru kutokana na chuki na uhasama. Baada ya Mungu, mtu anapaswa kuwapenda zaidi ya wote makasisi, wanaotakaswa kwa Sakramenti Takatifu na kuombea; na wazee wetu, tunapaswa kuwaheshimu kama vile tunavyowaheshimu Malaika. Lakini kwa sasa, neno hili likusikieni kutoka kwangu peke yangu, ndugu mpendwa Anatolius: hivi ndivyo tulivyopata na kukusanya kutoka matawi ya mzabibu wetu, ukiiva kwa neema ya Roho Mtakatifu. Hata hivyo, ikiwa jua la haki litaendelea kutuangaza na zabibu itakomaa kikamilifu, basi tutanywa kutoka kwake mvinyo *'unaofurahisha moyo wa mwanadamu'* (Zaburi 103:15), kupitia maombi na maombi ya mwaminifu Gregory, aliyenipanda, na ya Mababa watukufu hapa wananilisha, na kwa nguvu ya Kristo Yesu Bwana wetu, anayenirejesha, ambaye atukuzwe na kuwa na nguvu milele na milele. Amina.

3. Kazi ya mtawa Evagrius, mfano wa maisha ya kitawa, ambayo inafundisha jinsi mtu anavyopaswa kujitahidi na kutii ukimya

1. Imeandikwa katika Yeremia: *'Wala usichukue mke kwa ajili yako mahali hapa. Kwa maana Bwana asema hivi habari ya wana na binti watakaozaliwa mahali hapa: watakufa kwa mauti ya kusikitisha'* (16:1 na kadhalika). Aya hii inaashiria jambo lile lile kama Mtume anavyosema: *'Mtu aliyeoa anajishughulisha na mambo ya duniani, jinsi ya kumfurahisha mke wake… Na mwanamke aliyeolewa anajishughulisha na mambo*

[61] Katika 'Maneno Muhimu': tunapoteza kumbukumbu yetu ya Mungu.
[62] Kulingana na Palladius – Evagrius mwenyewe. Lakini Evagrius hapa ananukuu maneno ya wazee wa awali, si yake mwenyewe.

ya duniani, jinsi ya kumfurahisha mume wake' (1 Kor. 7:33–34), tukielewa kwamba Nabii haongei tu kuhusu wana na binti waliozaliwa katika maisha ya ndoa anaposema: *'watapotea kwa kifo cha maumivu'*, bali wa wana na binti waliozaliwa moyoni, yaani, wa mawazo na tamaa za kimwili, kwa kuwa nao hufa katika fikra za maumivu, dhaifu na zilizodhoofika za ulimwengu huu, na hawafiki uzima wa mbinguni na wa milele. *'Bali asiye na mke,'* anasema, *'ana shughuli za Bwana, jinsi atakavyomfurahisha Bwana'* (1 Kor. 7:32), na hutoa matunda ya maisha ya mbinguni yasiyokauka na yasiyo na kifo.

2. Hivyo ndivyo mtawa anavyopaswa kuwa; yaani, kwa kujitenga na mke wake, asizalie wana au binti katika mahali palipotajwa hapo juu; na si hivyo tu, bali pia awe askari wa Kristo, asiyejishikiza na mambo ya kidunia, huru kutokana na wasiwasi, na mgeni kwa mawazo na matendo ya ulimwengu huu usio na utulivu, kama Mtume anavyosema: *'Hakuna askari anayejihusisha na shughuli za maisha ya kawaida, ili amridhishe bwana wake'* (2 Tim. 2:4). Katika mambo haya, zaidi ya yote, mtawa na akae, akiwa ameacha vitu vyote vya ulimwengu huu na akijitahidi kwa ajili ya tuzo nzuri na njema za ukimya. Jinsi ilivyo nzuri na bora vita katika ukimya, jinsi ilivyo nzuri na bora kweli! *'Kamba yake ni laini na mzigo wake ni mwepesi'* (Mathayo 11:30): maisha ni matamu, kazi ni ya kupendeza.

3. Je, unataka, mpendwa wangu, kukumbatia maisha ya upweke kama inavyostahili na kujitahidi kupata thawabu za ukimya? Acha nyuma wasiwasi wa kidunia, pamoja na kanuni na mamlaka zake; yaani, kuwa kana kwamba huna mwili, huna hisia na huna tamaa yoyote, ili, ukiwa huru kutokana na mabadiliko yasiyo na utulivu yanayohusiana navyo, uweze kunyamaza vyema. Kwa maana yeye yeyote asiyejitenga na haya yote, hataweza kuishi maisha ya aina hii kama inavyopaswa. Chagua chakula rahisi, kinachopatikana kwa urahisi na kisichohitaji uangalizi mwingi, badala ya vyakula mbalimbali vinavyosababisha mfadhaiko. Ikiwa wazo la vyakula vya kifahari litakujia, kana kwamba ni kwa sababu ya kupenda vitu vipya, likatae, bila kulizingatia hata kidogo. Kwa maana kupitia hili adui atakushawishi, akijaribu kukugeuza kutoka kwa utulivu. Una Bwana Yesu, katika mfano wa Marta, akikemea nafsi inayohangaika kwa mambo kama hayo, na kusema, *'Umehangaika na kusumbuka kwa mambo mengi. 'Kinachohitajika ni kimoja'* (Luka 10:41)—yaani, kusikiliza neno la Mungu; mengine yote yatafuata bila shida. Ndiyo maana mara moja Anaongeza: *'Lakini Mariamu amechagua sehemu bora, ambayo haitachukuliwa kutoka kwake'* (42). Pia una mfano wa mjane wa Sarefati, na jinsi alivyomkaribisha Nabii (1 Wafalme 17:10). Hata kama ungekuwa na kitu kingine chochote isipokuwa mkate mmoja tu na maji kidogo, bado ungeweza kutimiza wajibu wa ukarimu ipasavyo kwa vitu hivyo na ukapata thawabu kwa ajili yake. Lakini hata kama hukuwa na hayo, mkaribishe msafiri kwa moyo wa ukarimu na umwambie neno la fadhili; kwa njia hii pia, unaweza kupata thawabu ya kuonyesha ukarimu. Kwani imesemwa: 'Neno la fadhili ni bora kuliko zawadi' (Siraka 18:16–17).

4. Lazima pia ufikirie kuhusu toleo. Usitamani kuwa na utajiri ili kuwagawia maskini. Kwa maana hili pia ni mtego wa yule mwovu, ambaye mara nyingi huja kwa sura ya kiburi na kuzamisha akili katika shughuli zisizokoma (zilizo za kupita kiasi). Katika Injili ya Bwana Yesu, una yule mjane ambaye amepokea shuhuda njema, ambaye, kwa senti zake mbili, alizidi nia na uwezo (thamani ya sadaka) wa matajiri. *'Kwa maana,'* alisema Bwana, *'wote hao wameweka sadaka yao katika hazina kutokana na ziada yao, bali yeye, katika umaskini wake, ameweka yote aliyokuwa nayo'* (Luka 21:4). Kwa upande wa mavazi, usitamani kuwa na nguo nyingi kuliko unavyohitaji; jipatie tu zile zinazotosha kukidhi haja hii ya mwili. *'Mweke mizigo yenu juu ya Bwana'* (Zaburi 54:23), naye atakutunza. *'Kwa maana yeye hutujali,'* asema Neno la Mungu (1 Petro 5:7). Ikiwa unahitaji chakula au nguo, usione aibu kuzipokea ikiwa wengine wanakupa . Kwa maana hii ni aina ya kiburi. Hata kama wewe mwenyewe una wingi wa vitu hivi, wape wale wasio navyo. Mungu anataka watoto Wake (au watumishi) wasimamie masuala yao ya nyumbani (au fedha) kwa njia hii. Ndiyo maana Mtume, akiandika kwa Wakorintho, anazungumzia wale wanaoteseka kwa uhaba wa mahitaji ya msingi: *'Ufikivu wenu katika vitu hivi ni uhaba wao, na ufikivu wao utakuwa uhaba wenu, ili kuwe na usawa, kama ilivyoandikwa: "Yeye aliye na mengi hakuongezeka, na yeye aliye na machache hakupungukiwa"'* (2 Kor. 8:14–15). Kwa hiyo, ukiwa na mahitaji yako ya sasa, usijali kuhusu siku zijazo—kwa mfano, kuhusu kesho, au wiki ijayo, au mwezi ujao, au mwaka ujao. Kesho inapofika, wakati huo wenyewe utakupatia unachohitaji, ikiwa utatafuta kwanza ufalme wa Mungu na haki yake. Maana Bwana asema: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtaongezewa'* (Mathayo 6:33).

5. Usimchukue mvulana mdogo, ili adui asitumie kumtengenezea mtego na kuudhi akili yako kwa wasiwasi wa chakula kitamu; kwani wakati huo hutaweza tena kujitunza wewe mwenyewe. Acha wazo hili (la kuwa na mwanafunzi mdogo) lijitokeze ili kutuliza mwili (kama kwamba ni lazima), lakini tafuta kilicho bora zaidi, yaani, amani ya kiroho: kwani amani ya kiroho ni bora zaidi kwa mbali kuliko amani ya kimwili.

Hata kama wazo litashauri kwamba hili lazima lifanywe kwa ajili ya ustawi wa mvulana, usiliamini: kwani hili si jukumu letu, bali ni la wale baba watakatifu wengine wanaoishi kwenye monasteri. Jali ustawi wako mwenyewe tu, ukizingatia kanuni ya maisha ya kimya kama inavyopaswa kuwa. Usifurahie kuishi na watu wanaopenda mambo ya kidunia na wasio na utulivu. Ama uishi peke yako, au uishi na ndugu ambao hawajishikii na mambo ya kidunia na wenye nia moja na wewe. Yule anayeishi na watu wanaoshikamana na vitu vya kidunia na wenye pilikapilika nyingi, bila shaka, atajikuta amenaswa katika pilikapilika zao na kuanza kujihusisha na desturi za kidunia, maneno matupu na kila aina ya matendo mengine maovu: hasira, huzuni, kushikamana kupita kiasi na vitu vya kidunia, hofu na mchanganyiko. Usiruhusu mawazo yako yavurugike na majukumu ya wazazi na uhusiano wa kifamilia. Jiepushe na ziara za mara kwa mara kwao, ili wasiibe utulivu wa seli yako na kukuvuta katika matatizo yao ya kawaida. *'Nenda,'* anasema Bwana, *'waache wafu wazike wafu wao; bali wewe nifuate mimi'* (Mathayo 8:22). Hata kama kibanda unamoishi kimejaa kelele, kimbia; usikisite, ili usipotoshwe na upendo wako kwake. Fanya hivyo kwa mambo yote, na fanya kila uwezalo ili kufikia utulivu, ukijiondolea mengine yote, na kujitahidi kwa jambo moja tu: jinsi ya kubaki katika mapenzi ya Mungu na kupigana vita kwa mafanikio dhidi ya nguvu zisizoonekana.

6. Ikiwa haiwezekani kwako kudumisha ukimya wa kweli katika nchi yako mwenyewe, azimia kufanya hivyo katika nchi ya kigeni na elekeza mawazo yako yote kwa lengo hili. Kuwa kama mfanyabiashara mwerevu, ukijaribu kila kitu ili kujihakikishia ukimya wa kweli na kukubali chochote kinachohitajika na kuwa na manufaa kwa lengo hilo. Zaidi ya hayo, nakuambia, upende maisha ya mtawa, kwani yanakuachilia kutoka kwa taabu ambazo ni za lazima katika nchi yako, na ndiyo pekee yanayokuwezesha kuonja baraka zote za maisha ya utulivu. Epuka kukaa mjini na vuma kwa subira jangwani. *'Kwa maana,'* anasema Mtakatifu Daudi, *'nilitoroka mbali na kukaa jangwani'* (Zaburi 54:8). Ikiwezekana, usiende kabisa mjini: kwani huko hutakuona chochote cha afya, chochote cha manufaa, chochote kinachofaa kwa maisha ya kujinyima uliyochagua. *'Nimeona,'* anasema mtakatifu huyo huyo tena, *'maovu na mzozo mjini'* (Zaburi 54:10). Hivyo basi, tafuta maeneo ya faragha na tulivu, na usitishwe kuishi humo. Hata kama utaona majini huko, usitishwe wala usikimbie kutoka kwenye uwanja huu, ambao ndio wokovu wetu. Vumilia bila hofu, na utaona ukuu wa Mungu (Kutoka 14:13), upataji wa Yeye, ulinzi Wake, na kila hakikisho lingine la wokovu. *'Nasubiri,'* asema yule mtu aliyebarikiwa, *'Mungu anilinde na moyo mnyonge na dhoruba'* (Zab. 54:9). Usiruhusu tamaa ya kutoka kujiburudisha ishinde azma yako (ya kuishi kwa utulivu). Kwa maana utembezi wa namna hiyo, unaosukumwa na tamaa, huharibu akili iliyo huru kutokana na uovu (1 Wathesalonike 4:12). Majaribu mengi hutokana na hili. Oga kuanguka katika dhambi na usimame imara katika kibanda chako.

7. Ikiwa una marafiki, epuka kukutana nao mara kwa mara. Kuonana nao mara kwa mara ni faida zaidi kwako na kwao. Hata hivyo, ukihisi kuwa wanakuletea madhara yoyote, usikaribie kabisa. Unapaswa kuwa na marafiki wanaokufaa na wanaounga mkono mtindo wako wa maisha. Epuka kukutana na watu wa udanganyifu na wasio haki, na usikae pamoja na watu kama hao; katalia mapendekezo yao maovu: kwa maana hawamtumiki Mungu wala hawaishi kwa ajili Yake. Rafiki zako wawe watu wanaopenda amani, ndugu wa kiroho, na watawa watakatifu. Kwa maana Bwana aliwaita watu wa namna hii kwa jina hili, akisema: *'Mama yangu, na ndugu zangu, na dada zangu ni wale watendaji wa mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 12:50, Marko 3:35). Usihusiane na watu wasio na utulivu na wenye mabishano, wala usiende kwenye meza yao, ili wasikuvute kwenye mitego yao na kukupotosha kutoka kwa nidhamu na sanaa ya maisha ya utulivu: kwani wana tamaa kubwa (ya kushawishi). Usinyooshe sikio lako kwa maneno yao, wala usikubali makusudio ya mioyo yao. Kwa maana wao ni hatari kweli. Roho yako na ipumzike pamoja na watiifu wa dunia, na moyo wako na uchome kwa huruma kwa kilio chao, ukifuata mfano wa Daudi, ambaye anasema: *'Macho yangu yako juu ya watiifu wa dunia, ili wakae pamoja nami'* (Zab. 100:6). Mtu yeyote anayepita katika njia ya upendo wa Mungu akikuja kwako na kukualika kushiriki mlo, na ukitaka kwenda, nenda; lakini rudi haraka kwenye kibanda chako. Ikiwezekana, usiwahi kulala nje ya kibanda chako, ili neema ya ukimya iwe nawe daima na uweze kutekeleza majukumu ya kibanda uliyoyaweka bila kizuizi.

8. Usijikabidhi kwa tamaa yako ya chakula kitamu, wala usipotoshwe na vishawishi vya anasa za kifahari: maana, kama Mtume anavyosema, *'yeye aishi kwa anasa amekufa tayari'* (1 Tim. 5:6). Usijaze tumbo lako kwa chakula kutoka kwenye meza za wengine, ili usiendelee kukipenda na kuanzisha tabia ya kula nje mara kwa mara. Maana imeandikwa: *'Usiuvutiwe na utoshelevu wa tumbo'* (Methali 24:15). Ukiona unaitwa mara kwa mara kutoka kwenye seli yako, kataa, kwa maana kutumia muda mwingi nje ya seli ni hatari. Kunakuibia neema, kunachafua mawazo yako, na kunapunguza shauku yako kuu (ya kuishi katika utulivu na Mungu). Fikiria divai: ikikaa bila kusogezwa mahali pamoja kwa muda mrefu sana, hutulia vizuri, ikawa safi

na yenye harufu nzuri; lakini ikisogezwa kutoka mahali hadi mahali, huwa na mawingu, isiyo safi na isiyokuwa tamu kwa ladha kwa sababu ya matope na chachu ambazo zimepanda juu. Ukijilinganisha nayo, jaribu kuiga jinsi ilivyo katika hali ya kwanza: katiza mawasiliano na watu wengi, ili akili yako isitawanyike na mawazo, na utulivu wa ukimya wako usisumbuliwe. Chukua kazi ya mikono na jitolee kwa kazi hiyo, ikiwezekana, mchana na usiku, ili si tu usiwekwe mzigo kwa yeyote, bali pia uweze kuwasaidia wengine, kama Mtume Paulo anavyoamuru (2 Wathes. 3:12, Efe. 4:28). Kwa njia hii utashinda pepo wa kukata tamaa na kukataa vishawishi vingine vyote vya adui. Kwa maana roho ya kukata tamaa kwa kawaida huwashambulia wavivu, ambao Kuhusuo anasema kuwa *'anapenda uvivu'* (Mithali 13:4). Huwezi kuepuka dhambi katika kutoa na kupokea. Kwa hiyo, iwe unauza au unanunua, ridhika na hasara ndogo ikilinganishwa na thamani halisi, ili, ukiwa unatafuta thamani halisi, usipotoshwe na hila za wazembe na kuangukia katika matendo hatari kwa roho – tamaa, kuapa uongo, kuvunja neno lako, na hivyo usidhihaki wala kuleta aibu kwa heshima ya wito wetu. Ukikumbuka hili, jiendeshe kwa tahadhari katika kutoa na kupokea[63] . Hata hivyo, ikiwa unataka kuchagua njia bora zaidi – na hili linawezekana kwako – mkabidhi mtu mwingine mwaminifu utunzaji wako, ili, ukiwa umepata utulivu (huru kutoka kwa wasiwasi unaosumbua, ukiwa na amani ndani yako), uweze kisha kuishi maisha mema na ya furaha, yaliyojaa tumaini.

9. Kanuni ya ukimya inakutaka utende matendo mema kama hayo. Sasa nitakutajia mambo mengine ambayo pia yanapaswa kuzingatiwa ndani yake. Basi, nisikilize, na utekeleze yale ninayokuamuru. Ukiwa umeketi katika seli yako, kumbuka siku ya kifo chako; fikiria ukosefu wa uhai wa mwili wakati huo; taswira hali ile ya kutisha (ambayo roho itajikuta ikiwa ndani yake); na yote haya yakuguse sana. Kwa njia hii, utaimarisha ndani yako dharau kwa upuuzi unaotatiza ulimwengu, utawasha upendo kwa maisha ya unyenyekevu uliyoyachagua, na kuwa na shauku ya kubaki imara na thabiti katika ukimya wako. Kumbuka, pia, hali ya sasa ya roho zilizoko kuzimu. Fikiria jinsi ilivyo kwao huko—katika ukimya mchungu, katika milio ya maumivu makali, katika hofu na kupooza kwa kusubiri (Kesi ya Mwisho)—jinsi mateso yao ya akili yasiyo na mwisho yalivyo, na jinsi machozi yao yasiyo na kikomo yalivyo. Kumbuka, pia, Siku ya Ufufuo na kusimama mbele za Mungu. Wazia hukumu hiyo ya kutisha na ya kuogofya; kumbuka kinachowangoja wenye dhambi huko – aibu mbele ya uso wa Mungu na Kristo wake, mbele ya Malaika, malaika wakuu, mamlaka, na mbele ya watu wote; pia fikiria mateso yote – moto wa milele, mnyoo asiyelala, Tartarus, giza; na juu ya yote haya, kusaga meno, hofu na mateso ya kutisha. Kumbuka, pia, baraka zilizotengwa kwa ajili ya wacha Mungu: ushirika wa ujasiri na Mungu Baba na Kristo wake, na Malaika, Malaika Wakuu, nguvu, na umati wote wa Watakatifu; ufalme na hazina zake, furaha na shangwe. Zingatia mambo haya yote mawili. Na kwa ajili ya hatima ya wenye dhambi, fanya vilio na kulia; jivike nguo za maombolezo, ukitisha kana kwamba wewe mwenyewe utahesabiwa miongoni mwao; lakini kwa ajili ya baraka zilizotayarishwa kwa ajili ya wacha Mungu, furahi, shangilia na uwe na furaha. Jitahidi kustahili hizi (baraka) na kuepuka yale (mateso). Basi, hakikisha kuwa huwahi kusahau hili, iwe wewe uko katika seli yako au mahali pengine; usiruhusu kumbukumbu hii itoke akilini mwako, ili, hata kama ni kwa njia hii tu, uepuke mawazo machafu na hatari.

10. Funga kadiri nguvu zako zinavyokuwezesha mbele za Bwana. Itasafisha dhambi na makosa yako, itatukuza roho yako, itatakasa akili yako, itafukuza mashetani, na kukuleta karibu na Mungu. Baada ya kushiriki mara moja kwa siku, usitamani kufanya hivyo mara ya pili, ili usitegemee sana na kuvuruga akili yako. Kwa njia hii, utakuwa daima na kitu cha kutumia kwa matendo ya hisani, na tamaa za mwili wako zitauliwa. Lakini ikiwa ndugu watakuwepo, na ukahitaji kula mara ya pili au ya tatu, usinyanyue uso wala kukata tamaa, bali furahi kwamba umeweza kutimiza mahitaji ya ndugu. Kwa maana unapokula mara ya pili au ya tatu, mshukuru Mungu kwamba umetimiza sheria ya upendo, na kwamba, kwa matokeo yake, utakuwa na Mungu mwenyewe kuwa Mlinzi wa maisha yako. Huenda ikawa kwamba wakati mwingine magonjwa yanakupata, na udhaifu wa mwili unakuhitaji ulie mara mbili, mara tatu, au hata mara nyingi; usihangaike na mawazo kama hayo. Kwani hakuna haja ya kudumisha mazoea ya kujinyima maisha yetu kwa ukali hata wakati wa magonjwa, bali katika baadhi ya hali ni lazima kupunguza masharti, ili upate nafuu ya afya yako haraka iwezekanavyo na kuendelea na kazi zilezile za kujinyima. Kuhusu chakula gani cha kujiepusha, Neno la Mungu halikuzizuia; badala yake, limetangaza: *'Nimewapa kila kitu, kama mimea ya kijani ya mashambani. Kula, wala msiwe na shaka'* (Mwa. 9:3; 1 Kor. 10:25, 27). Na tena: *'Si kile kinachoingia kinywani ndicho kinachomchafua mtu'* (Mathayo 15:11). Kwa hiyo, kujiepusha na vyakula fulani kunapaswa daima kuwa suala la hiari yetu na tendo la kujitolea la roho.

---

[63] 'Kutoa na kupokea' ni msemo unaoelezea mwingiliano wote wa kidunia na mahusiano yote na wengine. Katika kutoa na kupokea kuna yale yale kama katika mwingiliano na miamala yako na wengine.

11. Vumilia kulala juu ya ardhi tupu, kukesha na taabu zote nyingine kwa hiari, ukitarajia utukufu utakaofunuliwa kwako pamoja na watakatifu wote. *'Kwa maana mihanga ya wakati huu si kitu ikilinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu,'* anasema Mtume (Warumi 8:18). Unapoanza kukata tamaa, ombea kama ilivyoandikwa (Yakobo 5:13), lakini ombea kwa hofu na kutetemeka, kwa moyo wenye huzuni, kwa utulivu na uangalifu. Mtu anapaswa kuomba kwa njia hii, hasa kwa ajili ya maadui wetu wasioonekana, wabaya na werevu, ambao daima wanatafuta kutuzuia katika jitihada hii. Wanapoona tukiwa tumeinuka kusali, wao pia hutukaribia kwa haraka na kutia katika akili zetu mambo ambayo hatupaswi kuyakumbuka wala kuyafikiria tukiwa tunasali, ili kuwateka mateka akili zetu na kufanya maombi na sala zetu wakati wa ibada kuwa zisizo na tija, za bure na zisizo na maana. Kwa maana sala, maombi na viombelo ni bure na havina faida, kama ilivyosemwa, havikatolewi kwa hofu na kutetemeka, wala kwa busara na uangalifu. Basi, tunapomkaribia mfalme au mtu yeyote, kila mtu huwasilisha ombi lake kwa hofu na kutetemeka na kwa umakini kamili, je, sisi hatupaswi zaidi kusimama mbele za Mungu, Bwana wa wote, na Kristo, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana, kwa namna ileile, na kutoa sala na maombi yetu kwake kwa njia ileile? Utukufu uwe kwa Mungu wetu milele na milele. Amina.

4. Evagrius Mtawa: Sura 33 za Mifano, au Masawari

1. Uchungu ni hali hatari ya roho, ambayo humfanya mtu kuona Mungu na viumbe vyote isivyo kweli.

2. Kujizunguka mwenyewe ni kasoro ya asili ya busara, ambayo hufanya asili hiyo isiyopokea wema na maarifa ya Mungu.

3. Gangreni ni uvimbe na msukosuko wa hasira, unaotesha sehemu ya akili ya nafsi.

4. Upofu ni ujinga wa akili, ambao haujitahidi kwa ajili ya sifa tendaji wala maarifa ya uhalisia.

5. Kupooza ni kutoweza kusonga, au uvivu, wa nafsi ya kiakili kuhusiana na sifa njema tendaji.

6. Kupuuzia ni udhaifu wa nafsi ya akili unaosababishwa na kutojali, ambapo kwa kawaida hupuuza maneno ya mafundisho ya kiroho.

7. Kupooza ni kupooza kwa nafsi ya akili, ambapo inakataa wema ambao kupitia kwake Kristo hufanywa kuwepo ndani yetu.

8. Kifua kikuu ni ukosefu wa imani wa nafsi ya akili, ambapo haifikii imani, hata wakati, kana kwamba, inatambua ukweli wa maneno.

9. Kupoteza fahamu ni mwelekeo wa nafsi ya busara wa kurudi kwa uovu baada ya kupiga hatua katika wema na maarifa ya Mungu.

10. Mtetemo ni hali mbaya ya nafsi ya akili, ambapo inashikilia wema si kwa ajili ya wema wenyewe.

11. Kunyonyoka kwa pua ni upotevu wa sifa ambayo kupitia kwake harufu ya Kristo ilihisiwa.

12. Uziwi ni ugumu wa nafsi ya busara, ambayo hufanya ikiepuka mafundisho ya kiroho.

13. Uvimbe wa jicho ni kuanguka kutoka katika hali ya tafakari ya kiroho, au kupitisha mtazamo potofu kuhusu uwepo.

14. Gagasi ni mateso ya nafsi ya akili, ambapo, ikipotoshwa na matukio ya bahati nasibu, haiwezi kumshukuru Mungu katika mambo yote.

15. Ulemavu ni kutoweza kwa nafsi ya kiakili kufanya wema wa kweli.

16. Hydrops ni upotevu wa roho nje ya njia bila busara, wakati, huku wema ukiwa umezimwa, uovu na ujinga vikitawala ndani yake.

17. Mchwa ni kiumbe mchapakazi, anayeitayarisha chakula kwa ajili ya siku zijazo akiwa katika dunia hii.

18. Hirogrills (aina ya nguruwe) ni washirikina wasio safi ambao wamekubali amri za Kristo Mwokozi wetu.

19. Magonjwa ni roho wenye akili ambao kifo hakinawaigusa na ambao hula mbegu (labda: wasiotisha kifo, wanafurahia baraka za kidunia).

20. Askalavotis (aina ya mnyoo anayekimbia kwa uhuru kando ya kuta na dari) ni akili tendaji ambayo, kwa kutegemea wema, inaruka katikati ya maarifa ya mamlaka za mbinguni.

21. Skimen wa simba (kitoto cha simba) ni mtu asiye na tamaa ambaye ameshinda wanyama (tamaa) waliomkalia ndani yake.

22. Kochet ni mtu wa kiroho, aliyejaa maarifa, anayehubiri kwa roho zingine siku inayotoka kwa jua la hekima.

23. Paa ni mtu mwenye bidii anayeongoza kwa usahihi mawazo yake yasiyopangika.

24. Kinyonga ni nguvu isiyo safi inayonyonya damu ya haki kutoka kwa roho zenye akili.

25. Jehanamu ni giza la ujinga linalomfunika kiumbe mwenye akili baada ya kupoteza maono ya Mungu.

26. Mke ni upumbavu, unaotumbukiza roho zenye akili katika uchafu.

27. Dunia ni hali mbaya, iliyoundwa kwa uovu na ukosefu wa sheria.

28. Moto ni uovu unaoharibu sifa za kimungu ndani ya viumbe wenye akili.

29. Maji ni maarifa ya uongo, ambayo huzima maarifa ya kweli.

30. Jicho la dharau ni nguvu chafu inayodharau maarifa ya Mungu na kupuuza hekima ya Mungu katika yote yaliyopo.

31. Nguvu za kitakatifu ni kama kunguru wanaoangamiza uovu.

32. Vilindi ni roho zenye akili, zilizoharibiwa na ujinga na uovu.

33. Vifaranga wa tai ni nguvu takatifu zilizopewa jukumu la kuangamiza mashetani wasio safi.

5. Maneno yake kuhusu maisha ya kiroho, kwa mpangilio wa alfabeti

1. Si vyema kwa anayetafuta heshima kufanya kazi anazopewa heshima.

2. Unataka kumjua Mungu? Jijue wewe kwanza.

3. Rafiki wa kweli ni yule anayeharakisha kushiriki habari za matukio ya furaha.

4. Ni kinyume kabisa kujiona mwenye hadhi ukiwa unafanya matendo ya chini.

5. Katika kila hali, kiburi huzuia kujitambua.

6. Shetani wa maisha ya kipumbavu ni Hegemon (mtawala).

7. Utu wa roho hujidhihirisha katika tabia yake njema.

8. Mtu anayemcha Mungu ni yule asiyejipingana (anayeishi kulingana na mahitaji ya asili ya busara).

9. Hekalu la Mungu ni mtu asiye na lawama.

10. Aina mbaya zaidi ya tamaa ni maisha ya fujo.

11. Sema kinachopaswa kusemwa na wakati kinapopaswa kusemwa. Na hutayasikia yasiyopaswa kusemwa.

12. Mali bora ni rafiki mwaminifu.

13. Ugonjwa wa roho ni tabia ya upuuzi.

14. Mgeni na maskini ni dawa ya macho ya Mungu (Ufunuo 3:18). *'Jipake macho yako dawa ya macho, upate kuona.'* Dawa ya macho ni rehema kwa wale walio katika uhitaji.

15. Yeye anayewakaribisha hivi karibuni ataona wazi.

16. Ni vizuri kutoa hisani kwa wote, lakini hasa kwa wale wasioweza kulipa.

17. Msemaji wa kweli ni glasi ya maji baridi.

18. Usafi na upole wa roho ni kama kerubu.

19. Heshima katika uzee ni uthibitisho wa bidii kabla ya uzee.

20. Bidii katika ujana ni dhamana ya heshima katika uzee.

21. Chumba cha juu cha nafsi ni tafakari ya kweli.

22. Ukiupenda usiofaa, hutapenda unaofaa.

23. Ni afadhali kupokea dhahabu bandia kuliko rafiki bandia.

24. Roho safi mbele za Mungu ni Mungu Mwenyewe.

25. Ole wake nafsi mtu binafsi anayechukia wote!

6. Misemo mingine ya mwandishi huyu

1. Mwanzo wa upendo ni 'ypolefis doxes' – kuonyeshana heshima (au kuwa na maoni mazuri juu ya kila mmoja, au kutambua sifa bora za mwenzako).

2. Ni vizuri kuwa tajiri kwa upole na upendo.

3. Wazo la kiburi – pumzi ya wema.

4. Njia inafanywa laini kwa hisani.

5. Jaji asiye haki ana dhamiri iliyochafuka.

6. Ni aibu kuwa mtumwa wa tamaa za mwili.

7. Ukitaka kuwa huru na huzuni, jitahidi kumpendeza Mungu.

8. Mungu huwajali wale wanaojitunza vyema.

9. Moyo safi ni kimbilio la tafakari.

10. Ukitaka kujua wewe ni nani, usitazame ulivyokuwa, bali jinsi ulivyotengenezwa mwanzo.
11. Nafsi ya kiburi ni kisima kame.
12. Nafsi ya kiburi ni pango la wezi; haiwezi kuvumilia sauti ya mafundisho.
13. Kosa kubwa la mwanamume wa kweli ni kutoyajua Maandiko.
14. Ukimcha Mungu, jifunze kwa machozi.
15. Unyenyekevu wa roho ni silaha isiyoweza kuharibiwa.
16. Mtu mwema ni mti wa paradiso.
17. Yesu Kristo ndiye mti wa uzima. Mtumie ipasavyo, na hutakufa kamwe.
18. Wape maskini wa kweli sadaka, na utaonja Kristo.
19. Kushiriki Mwili wa Kristo ni nguvu ya kweli.
20. Mpenzi wa Kristo, usisahau kutii amri zake.
21. Maana hivi ndivyo mtu anavyomtambua nani, baada ya Mungu, ni mtenda wema.
22. Rafiki katika Mungu hutiririsha asali na maziwa katika maneno ya kweli.
23. Nafsi isiyojali haitakuwa na rafiki wa aina hiyo.
24. Akili yenye tamaa ni mtawala katili.
25. Kunyamya kuhusu ukweli ni kama kuzika dhahabu ardhini
26. Yeye amiyeogopa Mungu hufanya kila kitu kulingana na Mungu.

7. Kuhusu Mawazo Nane, kwa Anatolius

1. Kuna mawazo makuu nane ambayo mawazo mengine yote hutokana nayo. La kwanza ni ulafi, likifuatiwa na uzinzi; la tatu ni tamaa; la nne ni huzuni; la tano ni hasira; la sita ni kukata tamaa; la saba ni ubatili; la nane ni kiburi. Iwapo mawazo haya yataisumbua roho au la haiko juu yetu, lakini iwapo yatadumu ndani yetu kwa muda mrefu au la, iwapo yataamsha tamaa au la – hilo linategemea sisi.

2. Wazo la ulafi humhimiza mtawa kuacha maisha yake ya kujinyima haraka iwezekanavyo, likimwonyesha picha za magonjwa ya tumbo, ini au mfupa, kuvimba kwa maji mwilini au ugonjwa mwingine sugu, uhaba wa vifaa vya matibabu na ukosefu wa madaktari. Wakati huo huo, huleta akilini baadhi ya ndugu ambao kwa kweli wamewahi kuugua magonjwa kama hayo. Wakati mwingine humtokea adui kuwaweka ndani ya ndugu walioathirika wazo la kwenda kwa wanaofunga na kuwaambia kilichowatokea, akiongeza kuwa hili lilisababishwa na kujinyima kupita kiasi.

3. Shetani wa uzinzi huamsha tamaa ya mwili na huwashambulia kwa nguvu wale wanaotekeleza kujinyima, ili waache kujinyima kwao, wakidhani kuwa hakuleti faida yoyote. Akichafua roho, huilazimisha kufanya matendo kama hayo, na huifanya ionekane kana kwamba inazungumza na kusikia maneno fulani, kana kwamba tendo lenyewe linatokea mbele ya macho yake.

4. Urojo huashiria uzee uliokomaa, kutoweza kufanya kazi kwa mikono, njaa, ugonjwa, huzuni ya umaskini, na ugumu wa kulazimika kupokea kutoka kwa wengine kile kinachohitajika kwa mahitaji ya mwili.

5. Huzuni wakati mwingine hutokana na kukosa kile kinachotamaniwa, ilhali nyakati zingine huambatana na hasira. Inapotokana na kukosa kile kinachotamaniwa, hutokea hivi: mawazo fulani huja akilini mapema na kuiwakumbusha roho nyumbani, wapendwa na maisha yake ya zamani. Wanapoona kwamba haipinga bali inaziandamana nazo, na akili yake inabebwa na raha za mawazo hayo, basi, wakishika yake, wanamzama katika huzuni—kwa sababu vitu hivi havipo na kwa sababu, kulingana na mpangilio uliowekwa wa maisha, haviwezi kuwepo kamwe. Na roho maskini—kadiri alivyojitoa kwa shauku zaidi kwa mawazo yake ya awali, ndivyo anavyopigwa na kusagwa zaidi na mawazo ya mwisho.

6. Hasira ni hisia inayoshika kasi zaidi. Huchomoza mara moja na kuwashwa dhidi ya yule aliyekudhuru, au anayeonekana kukudhuru. Huchosha roho zaidi na zaidi; hasa wakati wa maombi, hushika akili, ikionyesha waziwazi sura ya yule aliyesababisha huzuni. Hufanyika kwamba, baada ya kuchipuka katika nafsi na kugeuka kuwa uadui, wakati mwingine husababisha wasiwasi wa usiku, mateso ya kimwili, hofu za kifo, na mashambulizi ya wanyama hatarishi na vipepeo. Matukio haya manne, yanayotokana na kuundwa kwa uadui, huambatana na mawazo mengi, kama mchunguzi yeyote atakavyogundua.

7. Shetani wa kukata tamaa, anayeitwa pia 'shetani wa adhuhuri' (Zaburi 90:6), ndiye shetani mchungu zaidi kuliko wote. Hushambulia mtawa karibu na saa ya nne (ambayo ni saa nne asubuhi kwa hesabu yetu) na kutesa roho yake hadi saa ya nane (saa nane mchana), na mwanzoni humlazimisha kutazama kwa kero jinsi jua linavyosonga polepole, au halisongi kabisa, na kwamba mchana unaonekana kuwa mrefu kama saa hamsini. Kisha humlazimisha kutazama nje dirishani mara kwa mara, au hata kutoka nje ya seli yake – ili

kuutazama jua, kuona ni muda gani umebaki hadi saa tatu asubuhi; na humchochea kutazama huku na kule kuona kama kuna ndugu yeyote karibu. Wakati huo huo, anachochea ndani yake chuki dhidi ya mahali hapo na hata mtindo wenyewe wa maisha, na dhidi ya kazi yake ya mikono, akiongeza kuwa upendo wa ndugu umekauka na hakuna mtu wa kumfariji. Ikiwa, katika siku hizo, mtu yeyote alimkosea yule mtawa, shetani pia analeta hili akilini ili kuongeza chuki yake. Kisha humtia hamu ya maeneo mengine ambapo ni rahisi kupata kile kinachohitajika kutimiza mahitaji yake, kwa kujishughulisha na biashara isiyo na kazi ngumu lakini yenye faida zaidi. Hapa huongeza kuwa kumfurahisha Bwana hakutegemei mahali mtu alipo; Mungu anaweza kuabudiwa popote. Inahusisha hili na kumbukumbu za familia yake na furaha yake ya zamani, huku wakati huo huo ikitabiri maisha marefu, ikichora picha ya taabu za maisha ya kujinyima, na kutumia hila za kila aina ili mtawa hatimaye aache kibanda chake na kukimbia njia ya kujinyima. Shetani mmoja hafuati mwingine mara moja. Lakini yeyote anayepigana na kushinda, baada ya mapambano yake, atapata hali fulani ya amani, na roho yake itajaa furaha isiyoelezeka.

8. Wazo la kiburi ndilo tete kuliko yote. Hujitokeza mbele ya wale wanaoishi kwa wema na huanza kutangaza matendo yao na kukusanya sifa kwa ajili yao kutoka kwa watu, likionyesha jinsi mapepo waliofurushwa wanavyopiga kelele, jinsi wanawake wanavyopona, jinsi umati wa watu unavyosukumana kumgusa; hatimaye, linamtabiria ukuhani, humpeleka hadi kwenye milango ya wale wanaomtafuta, ambao, anapokataa, humpeleka akiwa amefungwa kinyume na mapenzi yake – na hivyo, baada ya kuchochea matumaini ya bure ndani yake, huondoka, akimwacha apate majaribu zaidi ama na shetani wa kiburi au na shetani wa huzuni, ambaye mara moja humjaza mawazo yanayopingana na matumaini hayo. Wakati mwingine humkabidhi mtu huyu—ambaye hadi hivi karibuni alikuwa kasisi mwenye heshima na mtakatifu—kwa pepo wa uzinzi.

9. Shetani wa kiburi ndiye chanzo cha kuanguka kwa roho kwa janga kubwa zaidi. Huwapandikizia ndani yake kukataa kumtambua Mungu kama Msaidizi wake, bali kujihesabia haki yake mwenyewe, na kuwadharau ndugu zake kama wajinga, kwa sababu si kila mtu anafikiri vivyo hivyo kumhusu. Majivuno hufuatiwa na hasira na huzuni, na uovu mkuu – upotovu wa akili na wazimu, na maono ya mashetani wengi angani.

8. Mawazo yake mwenyewe, yanayohusiana na insha kuhusu mawazo nane

1. Kuna mazoea matano ambayo mtu anaweza kupitia kupata neema ya Mungu. La kwanza ni maombi ya dhati; la pili, kuimba zaburi; la tatu, kusoma Maandiko Matakatifu; la nne, kutubu kwa dhati kwa kutafakari dhambi zake, kifo na Hukumu ya Mwisho; na la tano, kazi ya mikono.

2. Ukitaka kumtumikia Mungu katika mwili, kama viumbe wasio na mwili, jitahidi bila kuchoka kuiweka sala ilifichika moyoni mwako. Kwani kwa njia hii roho yako, hata kabla ya kifo, itakaribia mfano wa Malaika.

3. Kama vile mwili wetu, roho inapoondoka, unakuwa mfu na wenye kunukia vibaya, ndivyo ilivyo kwa roho ambayo sala haipo, imekufa na inunukia vibaya. Lakini kwamba kutokuwepo kwa maombi kunapaswa kuchukuliwa kuwa chungu kuliko kifo chochote, tumefundishwa waziwazi na Nabii Danieli, ambaye alijiandaa zaidi kufa kuliko kujinyima maombi kwa saa yoyote. Mtu anapaswa kumkumbuka Mungu mara nyingi zaidi kuliko anavyopumua.

4. Sambanisha kila msukumo na kutaja jina la Yesu kwa tahadhari na tafakari ya unyenyekevu kuhusu kifo. Matendo haya yote mawili huleta faida kubwa kwa roho.

5. Je, unataka kumjulikana na Mungu? Hakikisha kuwa unajulikana na watu kidogo iwezekanavyo. Ukikumbuka kila wakati kwamba Mungu ndiye Shahidi wa kila kitu unachofanya, kwa roho na mwili, basi hutatenda dhambi katika jambo lolote na utakuwa na Mungu kama Mwandani wako.

6. Hakuna kinachomfanya mtu afanane na Mungu zaidi kuliko kutenda matendo mema kwa ajili ya wengine. Lakini unapotenda matendo ya wema, mtu lazima awe mwangalifu sana yasigeuzwe kuwa njia ya kujitangaza.

7. Hatimaye, kitakachokufanya uwe mwafaka kwa Mungu ni usifanye chochote kisichomfaa.

8. Utamtaja Mungu kwa utukufu mkuu zaidi pale unapochora mfano Wake katika roho yako kupitia sifa zako njema.

9. Watu huboreka wanapomkaribia Mungu.

10. Mtu mwenye hekima anayemheshimu na kumwabudu Mungu hutambuliwa naye. Kwa hiyo, hawajisumbui hata kidogo kama watabaki wasijulikane kwa watu wote. Jukumu la busara liko katika

kuchochea sehemu ya nafsi ambapo hasira hukaa ili kuanzisha mapambano ya ndani. Jukumu la hekima liko katika kuchochea akili kuwa macho daima na kwa makini. Jukumu la ukweli ni kuelekeza sehemu hiyo ambayo tamaa hukaa pekee kwa wema, na kwa Mungu. Hatimaye, jukumu la ujasiri ni kutawala hisia tano na kutoiruhusu nafsi yetu ya ndani—yaani, roho—au nafsi yetu ya nje—yaani, mwili—uchafuliwe kupitia kwa hisia hizo.

11. Nafsi ni kiumbe hai, rahisi, kisicho na mwili, kisichoonekana kwa jicho la mwili, na pia ni isiyokufa na imepewa akili na busara. Kama vile jicho lilivyo kwa mwili, ndivyo akili ilivyo kwa nafsi.

12. Miongoni mwa viumbe vyote wenye akili chini ya mbingu, wengine hupigana, wengine hulinda, na wengine hushambulia. Watu hupigana, Malaika wa Mungu hulinda, na majeshi machafu hushambulia. Lakini si kwa sababu ya upungufu wowote kwa wale wanaotetea, wala kwa sababu ya nguvu iliyopitiliza kwa wale wanaoshambulia, bali ni kwa sababu ya uzembe wa wale wanaopambana ndiyo maana maarifa ya mambo ya kimungu na ya Mungu Mwenyewe hayajaimarishwa ndani yetu.

13. Uovu, kwa maana halisi, si kitu, bali ni upungufu wa wema: kama vile giza lisivyo kitu kingine isipokuwa kutokuwepo kwa nuru.

14. Upweke si mwangalifu sana wala hauna maono ya mbali, na yeye ambaye yuko huru na salama kutokana na uovu haushukiwi.

15. Kwa kweli, maovu ni upuuzi, na mtu hawezi kufikiria chochote cha kuwashawishi watu waliopotea maadili wajitambue.

16. Nafsi safi na zilizo barikiwa huwa na ufahamu wa ajabu; huona shetani mara moja na kumfukuza, ingawa vinginevyo yeye ni mwerevu sana na mwenye uovu uliokithiri katika mashambulizi yake.

17. Hakuna kinachomtuliza Mungu kama kujinyima anasa za mwili.

18. Mmoja wa Mababa Watakatifu alisema kwamba yeyote asiyeweza kukumbatia maisha magumu na ya kazi ya umonki anaweza kupata wokovu kwa njia nyingine. Ikiwa wana imani kwa watawa, kuwafariji na kutimiza mahitaji yao, basi hili, miongoni mwa mambo mengine, litakuwa kwao moja ya matendo muhimu zaidi yanayoongoza kwenye wokovu.

19. Tumia usiku katika kazi ya maombi, na roho yako hivi karibuni itapata faraja.

20. Jishughulishe na kusoma ukiwa na roho tulivu, ili akili yako ivutiwe bila kukoma katika kutafakari kazi za ajabu za Mungu, kana kwamba inainuliwa na mkono uliotandikwa kuelekea kwake.

21. Kulala wakati wa mchana ni ishara ya ugonjwa wa mwili, au ya kukata tamaa kwa roho, au ya uzembe wake, au ya ukosefu wake wa uzoefu.

22. Kila roho, kwa neema ya Roho Mtakatifu na kwa juhudi na bidii yake mwenyewe, inaweza kukusanya na kuunganisha ndani yake sifa zifuatazo: neno lenye hekima (labda usemi mwororo uliounganishwa na ustawi wa kiakili), tendo pamoja na tafakari, wema pamoja na elimu, imani pamoja na maarifa yasiyo na kusahau; na kwa namna ambayo hakuna sifa hizi inayokuwa kubwa au ndogo kuliko nyingine. Maana wakati huo inaungana na Mungu wa kweli na mwema, na Yeye peke yake.

23. Kuna mawazo nane ambayo kila dhambi hutokana nayo: kwa wale wanaoishi maisha ya upweke – mawazo ya kukata tamaa, ubatili, kiburi, tamaa na huzuni; na kwa wale wanaoishi chini ya mamlaka ya wengine (katika jumuiya za kimonaki) – ulafi, hasira na uzinzi.

9. Maagizo kwa ndugu wanaoishi katika jumuiya za kimonaki na vituo vya wageni

1. Warithi wa Mungu, sikieni neno la Mungu! Warithi-wenza wa Kristo, zingatia amri za Kristo!

2. Imani ni mwanzo wa upendo, na mwisho wa upendo ni kumjua Mungu.

3. Hofu ya Mungu huhifadhi roho, ilhali kiasi huimzaa.

4. Subira ya mtu humzaa tumaini, na tumaini jema hutukuza.

5. Yeye anayedhibiti mwili wake kwa ukali atapata utulivu wa roho; yeye anayeuruhusu atateseka kwa ajili yake.

6. Roho ya uzinzi huishi katika miili isiyojidhibiti, ilhali roho ya unyenyekevu safi huishi katika roho za wasafi.

7. Upweke pamoja na upendo hutasafisha moyo, ilhali kujitenga na wengine kwa hasira hukusumbua.

8. Ni afadhali kuwa katikati ya elfu yenye upendo kuliko kujificha peke yako katika mapango yenye chuki.

9. Yeye mwenye chuki moyoni mwake ni kama anayeficha moto miongoni mwa makapi.

10. Usilishishe mwili wako chakula kingi mno, wala hutaona ndoto mbaya, maana kama vile maji yanavyozima moto, ndivyo njaa inavyozima ndoto mbaya.

11. Mtu mwenye hasira ya haraka huwa na hofu, lakini mnyenyekevu hajui hofu.

12. Upepo mkali huondoa mawingu, na chuki huondoa hisia njema kutoka moyoni.

13. Yeye anayewaombea maadui wake hatakumbuka uovu, na yeye anayelinda ulimi wake hatamtukana jirani yake.

14. Ndugu yako akikusumbua, mchukue ukaingia naye nyumbani; usisite kwenda kwake; mgawane naye mkate wako; na kwa kufanya hivi, utaokoa roho yako (kutoka kwa uasi), na huta kuwa na kikwazo wakati wa maombi.

15. Mtu aliye na mali hupata hekima, wala ngamia hawezi kupita kwenye tundu la sindano, lakini kwa Mungu hakuna kinachoshindikana.

16. Mpenzi wa fedha hatapata hekima, wala atakayekusanya hazina hatapata nuru (kutokana na ujinga).

17. Bwana huishi katika hema za wanyenyekevu, ilhali katika nyumba za wenye kiburi laana itaongezeka.

18. Yeye avunjaye sheria ya Mungu humdhalilisha; lakini yeye ayizingaye humtukuza Muumba wake.

19. Roho za wacha Mungu huchukuliwa na malaika, bali roho za waovu hushikiliwa na mashetani.

20. Dhambi inapoingia, upumbavu pia huingia; lakini mioyo ya wenye haki imejazwa maarifa.

21. Afadhali umaskini ukiwa na hekima kuliko utajiri ukiwa na upumbavu.

22. Pambo kuu la kichwa ni taji; pambo kuu la moyo ni kumjua Mungu.

23. Yeye amwonee huruma maskini, huondoa ghadhabu, na yeye amlishe atajaa baraka.

24. Hekima hukaa katika moyo mnyenyekevu, ilhali kiti cha utulivu ni roho mwema.

25. Yeye anayeomba mara kwa mara atiepuka majaribu, ilhali moyo wa asiye makini utasumbuliwa na mawazo.

26. Usifurahie mvinyo, asije nyama ikakushawishi.

27. Usiruhusu tamaa za mwili wako zipite kiasi, na mawazo maovu yatapungua ndani yako.

28. Usiseme: 'Leo ni sikukuu (Pasaka), nitakunywa divai', au 'Kesho ni Pentekoste, tutakula nyama'. Kwa watawa, hakuna sikukuu ya kujaza tumbo.

29. Pasaka ya Kristo ni kupita kutoka kwa dhambi (kwenda kwa wema na toba), wakati Pentekoste ni ufufuo wa roho.

30. Siku kuu ya Bwana ni kusahau maovu; lakini yeye anayekumbuka uovu atashindwa na kilio.

31. Siku kuu ya Mungu ni maarifa ya kweli; lakini yeyote anayejikita katika uongo na udanganyifu atakufa kifo cha aibu.

32. Ni afadhali kufunga kwa moyo safi kuliko kushiba wakati roho haiko safi.

33. Yeye aangamizaye mawazo maovu moyoni mwake ni kama yeye apundaye watoto wachanga juu ya mwamba.

34. Mtawa anayependa usingizi ataangukia katika kila aina ya uovu, lakini yeye anayependa kukesha ataruka kama ndege.

35. Wakati wa maombi yako, usijishusha kwa maneno ya upuuzi, wala usikatae maneno ya mtu wa kiroho, kwa maana Mungu huangalia moyo wako na hatakuondolea dhambi yako.

36. Usingizi mrefu huleta kishawishi, lakini kukesha huondoa kishawishi.

37. Usingaji kupita kiasi hufanya moyo kuwa mzito, lakini kuwa macho hununua akili.

38. Kama vile moto unavyoyeyusha nta, ndivyo machozi ya usiku yanavyoyeyusha mawazo maovu

39. Hata hivyo ni afadhali kulala kuliko kutumia muda katika maneno ya bure.

40. Ndoto ya kimalaika hufurahisha moyo, ilhali ile ya kishetani humtaabisha.

41. Tubu na unyenyekevu hurudisha roho, wakati sadaka na upole huimarisha.

42. Kumbuka daima Baba yako aliye mbinguni, wala usisahau Hukumu ya Mwisho, na roho yako haitajiwa katika dhambi.

43. Ikiwa roho ya kukata tamaa itakushambulia, usitoke katika chumba chako, wala usigeuke kando (kwa maneno mengine, usiondoke) katika nyakati za huzuni: maana kama vile fedha inavyosafishwa kwa kusuguliwa, ndivyo moyo wako utakavyong'aa ukisimama imara bila kutikisika.

44. Roho ya kukata tamaa hufuta machozi, ilhali roho ya huzuni hukandamiza sala.

45. Kama vile usivyoweza kumweka nge moyoni mwako, vivyo hivyo usitunze mawazo maovu moyoni mwako.

46. Kama vile dhahabu na fedha hujaribiwa kwa moto, ndivyo moyo wa mtawa hujaribiwa kwa kishawishi.

47. Yeye asiyepata utukufu anaoutafuta huwa na huzuni, ilhali yeye anayoupata huwa na kiburi.

48. Usimruhusu kiburi kiingie moyoni mwako, wala usiseme mbele za Mungu: 'Nina uwezo wa kufanya hili mwenyewe'—ila Bwana aache roho yako na mashetani wabaya waishinde. Ndipo maadui zako wa angani watakushinda, na hofu za usiku zitakukamata.

49. Roho safi ni chombo kilichochaguliwa; isiyo safi, hata hivyo, itajaa huzuni.

50. Mtoto hawezi kutolewa maziwa, wala roho hawezi kufurahi bila kutulia.

51. Kujitenga huja kabla ya upendo, ilhali upendo huandaliwa na maarifa.

52. Hofu ya Mungu huleta hekima, na imani kwa Kristo hutoa hofu ya Mungu.

53. Mshale wa moto huwasha roho, lakini mtu mwenye wema huuzima.

54. Sikiliza, mtawa, maneno ya baba yako, wala usiifanye mafundisho yake kuwa ya bure. Kwa njia hii utaepuka mawazo maovu, na mashetani wabaya hawatakuushinda.

55. Msimamizi duni (katika monasteri) huwasumbua roho za ndugu, na yeyote anayetumia vibaya mali za monasteri hufanya unyanyasaji mtakatifu.

56. Yeyote anayemzungumzia vibaya ndugu yake ataharibiwa, na yeyote anayedharau maskini hataliona nuru.

57. Usiseme: 'Leo nitabaki, lakini kesho nitaondoka (monasterini)', maana hili halikutoka kwa hekima.

58. Mtawa anayezurura huibua uongo, na (anaporudi) humdanganya mzee wake.

59. Yeye avaa nguo za kifahari na kujaza tumbo lake hushikilia mawazo ya aibu na hatajiunga na ushirika wa watakatifu.

60. Unapoingia kijijini, usikaribie wanawake wala usizungumze nao: la sivyo, kama samaki aliyemla ndoano, roho yako itavutiwa kuwatamani.

61. Mtawa mwenye moyo mkuu atafikia kutokuwa na tamaa; lakini yeye anayewahuzunisha ndugu zake atachukiwa.

62. Bwana anampenda mtawa mnyenyekevu, lakini anamfukuza mbali naye mtawa mzoezaji wa mabishano.

63. Ndugu akisikitika, mtulize; akihuzunika, mtaomboleze naye; kwa kufanya hivyo, utafurahisha moyo wake na kujikusanyia hazina kubwa mbinguni.

64. Usisikilize maneno yanayozungumzwa dhidi ya wako mzee, wala usichochee roho ya yeyote asiyemheshimu dhidi yake, ili Bwana asikasirike kwa matendo yako na akuangushe kutoka katika kitabu cha uzima.

65. Mtawa mvivu atateseka sana, na akiendelea na njia zake, hata atavua hata vazi lake la utawa.

66. Mtawa mwenye ulimi mbili huanzisha ugomvi miongoni mwa ndugu, ilhali mwaminifu huleta amani.

67. Yeye anayejitegemea nguvu zake atashauka, bali yeye anayejinyenyekeza atatukuzwa.

68. Usikubali kushindwa na njaa ya tumbo, na usingizi hautashinda usiku: kwa njia hii utakuwa mtakatifu hivi karibuni, na Roho wa Bwana atakushukia.

69. Kuimba zaburi hupunguza hasira; na ukarimu huondoa hofu.

70. Yeye anayehudhuria karamu nyingi ataliona nuru yake ikififia, na giza litamfunika roho yake.

71. Kula mkate kwa uzito na kunywa maji kwa kipimo, na roho ya uzinzi itakukimbia.

72. Msiweke mtego kwa ndugu yenu, wala msiifurahie anguko lake, kwa maana Bwana huona moyo wako, na atakuhesabia hayo siku ya kifo chako.

73. Yeye amepotosha watu wa kawaida hatadumu bila adhabu, na yeye awadhihaki anajidhiliza yeye mwenyewe.

74. Yeye apenda amani atatia asali yake, na yeye aikuongeza atajazwa asali.

75. Mheshimu Mungu na utawatambua wasio na mwili; umtumikie, naye atakuonyesha hekima ya enzi zote.

76. Nyama ya Kristo ni wema tendaji: yeyote anayeshiriki nayo atakuwa asiye na tamaa.

77. Damu ya Kristo ni utambuzi wa matendo; yeye anayeyanywa atang'azwa nayo.

78. Kifua cha Bwana ni maarifa ya Mungu: yeye yote anayepumzika juu yake atakuwa mwanatheolojia.

79. Aliyejaa maarifa na afanyaye mema wamekutana, na Bwana yuko katikati yao.

80. Usiacheni imani ya ubatizo wenu, wala msiuharibu muhuri wa kiroho, ili Bwana akae na roho yenu na akuwalinde katika nyakati za mabaya.

81. Maneno ya wapinga dini ni wajumbe wa kifo; yeye yeyote ayakubali ataharibu roho yake.

82. Na sasa, mwanangu, nisikilize: usikaribie milango ya wasio waaminifu, wala usipitishe miguu yako katika mitego yao, ili usashikwe.

83. Geuza roho yako mbali na maarifa ya uongo: Nimezungumza nao mara nyingi (wale waliopotoka) na kuchunguza maneno yao ya giza, na nimepata ndani yao sumu ya nyoka. Yeye anayeyakubali atapotea, na yeye anayeyapenda atajaa uovu.

84. Nimechunguza hekima ya mababu zao, lakini sijaona nuru ya ukweli katika maneno yao.

85. Njia za Utunzaji zimefunikwa na giza, na hatima Zake ziko juu ya uelewa wa akili, lakini mtu mwema atazijua.

10. Maagizo yake kwa mabikira

1. Mpende Bwana, naye atakupenda; umtumikie, naye atangaza nuru moyoni mwako.

2. Heshimu Mama yako (Abesi) kama Mama wa Bwana, na usitukane nywele zake zilizo cheche (kwa kiroho).

3. Wapendeni dada zenu kama binti wa Mama yenu, na msitoke njia ya amani.

4. Jua linapochomoza likukute na kitabu cha maombi mikononi mwako, na baada ya saa ya pili, mikono yako iwe na shughuli za uzi.

5. Ombea bila kukoma na umkumbuke Kristo, aliyekuzaa upya.

6. Epuka mikusanyiko ya wanaume, ili sanamu isibaki katika roho yako na kuwa kikwazo kwako wakati wa maombi yako.

7. Una Kristo kama Mpenzi wako; kwa hiyo, waachane na wanaume wote, na maisha yako hayatakuwa na lawama.

8. Tupa hasira na ghadhabu, na usiruhusu chuki ichipuke moyoni mwako.

9. Usiseme, 'Leo nitalia, na kesho nitafunga,' kwa maana hujui kesho itakuletea nini.

10. Si wema kula nyama, wala si haki kunywa divai; vyote viwili vinaruhusiwa tu kwa wagonjwa.

11. Bikira asiye na utulivu hatasalimishwa, na yeye aishi kwa anasa hataona Bwana wake.

12. Usiseme, 'Mtumishi amenihuzunisha; nitamlipia,' kwa maana hakuna utumwa miongoni mwa binti za Mungu.

13. Usikilize maneno ya upuuzi, wala usitoroke uvumi wa wazee wastaafu wasio na kazi.

14. Usitazame karamu za walevi, wala usiende kwenye harusi za kidunia: kila bibi asiyeolewa afanyaye mambo haya ni mchafu mbele za Bwana.

15. Fungua kinywa chako kuongea neno la Mungu, na jizuie kusema mengi.

16. Jinyenyekeze mbele za Mungu, naye atakuinua kwa mkono wake wa kuume.

17. Usimgeukie maskini wakati wa uhitaji wao, na mafuta ya taa yako hayatakauka (wakati wa uhitaji).

18. Fanya mambo yote kwa ajili ya Bwana, wala usitafute utukufu wa kibinadamu; maana utukufu wa kibinadamu ni kama ua la shambani, bali utukufu wa Bwana hudumu milele.

19. Bwana anampenda mwanaheri mpole, bali mtengano ni chukizo kwake.

20. Bikira anayesikiliza atapata neema, bali anayenawuka ni mjinga kabisa.

21. Bwana atamwangamiza mwanaheri anayeguna, lakini atamwokoa mwenye shukrani kutoka kwa kifo.

22. Kicheko ni aibu, na kutojificha kwa macho ni lawama; mwanamke mpumbavu yeyote ataangukia ndani yake.

23. Yeye anayejipamba kwa mavazi ya kifahari hata hupoteza haya ya mtazamo wake.

24. Usijifananishe sana na watu wa kawaida, isije moyo wako ukaelemea upande wao, na ushauri wao ukaonekana kuwa upuuzi.

25. Omba kwa machozi usiku, ili mtu asigundue kuwa unaomba, na utapata neema.

26. Kutembea kwa starehe na kutembelea nyumba za watu hupotosha hali ya roho na kutikisa azma ya nia yake.

27. Bikira mwaminifu haogopi, bali asiye mwaminifu huogopa hata kivuli chake.

28. Yeye amuadhiye dada dhaifu atakatizwa na Kristo.

29. Usiseme, 'Hiki ni changu, na kile ni chako,' kwa maana katika Kristo Yesu vyote ni vya pamoja.

30. Usichunguze jinsi mwingine anavyoishi, wala usifurahie anguko la dada yako.

31. Wahudumie wasichana wasio na mume wanaohitaji, wala ujivunie kwa cheo chako cha juu.

32. Katika Kanisa la Mungu, usiruhusu neno lolote kutoka midomoni mwako, wala usimdharau mtu yeyote, kwa maana Bwana anajua moyo wako na huona mawazo yako yote.

33. Ondoa kila wazo baya ndani yako, na adui zako hawataushinda.

34. Uimbie moyoni, wala usitamke maneno ya zaburi kwa ulimi wako tu.

35. Kama vile moto mkali ulivyo mgumu kuuzima, ndivyo roho ya mwanaheri iliyojeruhiwa isivyoweza kuponywa kwa urahisi.

36. Usikabidhi roho yako kwa mawazo mabaya, yasije yakachafua moyo wako na kufukuza sala safi kwako.

37. Huzuni ni nzito na kukata tamaa ni kugumu kuvumilia, lakini machozi kwa Bwana ni dhabiti kuliko vyote hivyo.

38. Njaa na kiu huondoa tamaa mbaya, wakati uangalizi wa haki husafisha akili.

39. Hasira na kuchukizwa huondoa upendo, ilhali kushikilia chuki huleta aibu kwa vipawa vya mtu.

40. Yeye anayemshutumu dada yake kwa siri atabaki nje ya chumba cha harusi cha Mchumba; atapaza kelele mlangoni, lakini hakuna atakayemsikia.

41. Taabu ya binti asiye na huruma itazima, wala haitauona kuja kwa Mchumba wake.

42. Kifunguo cha kioo kinachodondoka juu ya jiwe huvunjika vipande vipande; ndivyo binti asiyeshikamana na mume asitakuwa na haki.

43. Afadhali mwanamke mpole aliyeolewa kuliko bikira mwenye hasira na hasira.

44. Yeye anayecheka na kubembelezwa na maneno ya mumewe ni kama mtu aliyewaruhusu maadui zake kumwekea mtego shingoni mwake.

45. Kama lulu iliyowekwa katika mzingo wa dhahabu, ndivyo usafi wa kike ulivyo, umezungukwa na heshima.

46. Nyimbo za kishetani zinazosindikizwa na kinubi hutuliza roho na kudhoofisha uthabiti wa azma yake; linda hili zaidi ya yote, ili usikose.

47. Usifurahie dhihaka, wala usijiunge na wazungumzaji, kwa maana Bwana atawaacha.

48. Msimhukumu ndugu anayefurahia chakula, wala msiwe na kiburi kwa sababu ya kujinyima kwenu; maana hamjui Bwana amewapangia nini, wala ni nani kati yenu atakayesimama mbele zake.

49. Yeye anayelalamika kwamba macho yake yamefifia na mwili wake umeuchwa hatapata furaha katika kujinyima.

50. Kujinyima ni mzigo mzito na usafi ni vigumu kudumisha, lakini hakuna kilicho kitamu kuliko Mchumba wa Mbinguni.

51. Nimeona wanaume wanao haribu wasichana wasio na mume kwa mafundisho yao na kufanya usichana wao kuwa bure.

52. Lakini wewe, ee binti mrembo, zingatia mafundisho ya Kanisa la Mungu, wala usiruhusu mtu mwingine akulegeze moyo.

53. Mungu aliumba mbingu na nchi na huzitunza; hakuna malaika asiyeweza kutenda dhambi, wala hakuna shetani aliye mwovu kwa asili: Mungu aliumba wote wawili kwa hiari yao.

54. Kama vile mwanadamu anavyoundwa na mwili wenye kufa na roho yenye akili, ndivyo Bwana wetu alizaliwa kweli kama mwanadamu asiye na dhambi, alikula kweli, na alisulubishwa kweli: Hakuwa taswira machoni pa watu.

55. Kutakuwa na ufufuo wa wafu; ulimwengu huu utapita, na sisi tutapokea miili ya kiroho. Watu wema watarithi nuru, ilhali wabaya wakaa gizani.

56. Macho ya bikira yataona Mungu, na masikio yake yatasikia neno Lake.

57. Usafi wa ubikira unampendeza Bwana, na bikira safi atapokea taji kutoka mikononi mwa Mchumba wake.

58. Atapewa vazi la harusi, na atafurahi pamoja na malaika mbinguni.

59. Taabu yake itawaka bila kuzima, na mafuta katika chombo chake cha taabu hayatakauka kamwe; atapokea utajiri wa milele na kurithi Ufalme wa Mungu.

60. Kumbuka Kristo, anayekulinda, na usisahau Utatu Mtakatifu, anayestahili kuabudiwa.

11. Kuhusu Mawazo Mabaya Mbalimbali, Sura[64]

1. Miongoni mwa mashetani wanaopinga maisha ya huduma hai, wa kwanza kuchukua silaha ni wale waliotumwa na tamaa za ngono, au tamaa ya ulaji kupita kiasi; wale wanaotia ndani yetu upendo wa pesa; na wale wanaotuchochea kutafuta utukufu wa kibinadamu. Wengine wote, wakifuata nyayo zao, hupata zamu yao ya kuwashambulia wale ambao tayari wamewajeruhi. Kwani mtu hawezi kuangukia mikononi mwa uzinzi isipokuwa amekuwa mateka kwanza wa tamaa ya ngono ( ); mtu hawezi kushindwa na hasira isipokuwa anaposimama na kupambana kwa ajili ya chakula, au pesa, au utukufu; wala mtu hawezi kuepuka shetani wa huzuni isipokuwa amepata hasara fulani katika haya yote; wala hatuepuki kiburi, kile kizazi cha kwanza cha shetani, isipokuwa ameondoa *'mizizi ya maovu yote—upendo wa pesa'* (1 Tim. 6:10), kwa maana, kwa maneno ya Suleimani mwenye hekima, *'umaskini huleta unyenyekevu kwa mtu'* (Methali 10:4), na, kwa ufupi, mtu hawezi kushambuliwa na pepo yoyote isipokuwa amejeruhiwa kwanza na hizi za msingi. Kwa nini, basi, shetani alimwasilishia Mwokozi mawazo haya matatu: la kwanza, alipoomba mawe yageuzwe kuwa mikate; la pili, alipomuahidi hata ulimwengu wote kama Yeye, akiwa ameshuka, angemwabudu; na la tatu, alipomhakikishia kwamba kama angemtii, angekuwa na utukufu bila kuumia, baada ya kujitupa kutoka kwenye urefu kama huo (kutoka juu ya paa la kanisa). Lakini Bwana, akishinda yote haya, alimwamuru shetani aondoke, na hivyo kutufundisha kwamba shetani hawezi kufukuzwa isipokuwa tukadharau mawazo haya matatu.

2. Mawazo yote ya kishetani huingiza taswira za vitu vya hisia ndani ya nafsi, na akili, baada ya kupokea alama zake, huzitafakari ndani yake. Kwa hivyo, kwa mada ya wazo mtu anaweza kutambua ni shetani gani amemkaribia: kwa mfano, ikiwa sura ya mtu aliyenidhuru au kunidhalilisha itaonekana katika mawazo yangu, hii inadhihirisha kwamba pepo wa kisasi amekaribia; ikiwa, kwa upande mwingine, mawazo ya pesa au umaarufu yatatokea, mtu hawezi kushindwa kutambua, kwa mada yenyewe, ni nani anayetatiza; vivyo hivyo, kwa mawazo mengine, mtu anaweza kubaini, kwa mada yake, ni nani anayesimama mbele yetu na kuyapanda. Hata hivyo, sisemi kwamba kumbukumbu zote za mambo haya hutoka kwa mashetani, kwani akili yenyewe, mtu anapoianzisha, kwa kawaida hujirudishia picha za yaliyopita; lakini kumbukumbu zile tu zinazotoka kwa mashetani ni zile zinazochochea kwa wakati mmoja kero au tamaa, jambo ambalo si la kawaida. Kwa sababu nguvu hizi huzorota, akili hujihusisha na uzinzi wa kiakili na mabishano, na haiwezi tena kushikilia ndani yake mawazo ya Mungu, Mtoaji wake wa Sheria, kwani mwangaza huu (yaani tafakari isiyovurugika ya Mungu) huonekana katika akili mkuu kwa sharti kwamba mawazo yanayozunguka mambo ya kidunia wakati wa sala yananyamazishwa.

3. Sura ya 63 kuhusu maisha ya vitendo, iliyomwelekewa Anatolius.

4. Kuhusu *'ndoto*'. Inafaa kuchunguzwa jinsi mashetani, katika njozi zetu za usingizi, wanavyochora na kuzalisha tena picha katika akili yetu kuu. Jambo linalofanana hufanyika kwa kawaida kwa akili (hata mtu akiwa macho) inapoona kwa macho, au kusikia kwa masikio, au kuhisi kitu kutoka nje kupitia hisia nyingine yoyote, na kukihifadhi kwenye kumbukumbu; na kumbukumbu, kwa kuamsha kile ilichokipokea kupitia mwili, huwaleta picha hizi kwenye akili tawala. Kwa hivyo, inaonekana kwangu kwamba mashetani (katika ndoto) huingiza taswira akilini kwa kuamsha kumbukumbu, kwa sababu viungo vya hisia huvumishwa na usingizi wakati huo. Lakini swali linaibuka tena: wanaiamsha vipi kumbukumbu? Je, ni kupitia hisia za dhati? Ndio, (tukizingatia ndoto zenye hisia kali), na hili linadhihirika kutokana na ukweli kwamba wale ambao ni watakatifu na wasio na hisia kali hawapitii chochote cha aina hiyo. Lakini pia kuna msukumo rahisi (usio na hisia kali) wa kumbukumbu, unaotokana nasi wenyewe au kutoka kwa nguvu takatifu, ambao kupitia kwake (inaonekana kwamba) tunazungumza na kula pamoja na watakatifu. Hata hivyo, ni lazima ikumbukwe kwamba kama vile roho inavyoona taswira fulani kupitia mwili, ndivyo kumbukumbu inavyozifufua bila mwili (yaani, iwe na hisia au bila hisia). Jambo lile lile hutokea wakati wa usingizi, mwili unapokuwa umetulia. Kwani kama vile mtu anavyoweza kufikiria maji akiwa na kiu na akiwa hana kiu, ndivyo pia anavyoweza kufikiria dhahabu akiwa na tamaa na bila tamaa. Hali ni ile ile kwa vitu vingine. (Wakati wa kuamka na usingizini). Na akili inapokutana (au inapozitambua ndani yake wakati wa usingizi) na ndoto

[64] Treatisi hii imejumuishwa katika kazi za Mtakatifu Nilus. Lakini kwa kuwa kuna sura miongoni mwa hizi zinazofanana neno kwa neno na sura katika treatisi zingine za Evagrius, ni busara kuamini kwamba treatisi hii, kama zingine, ilijumuishwa katika kazi ya Mtakatifu Nilus kwa makosa. Waandaaji wa *Dobrotolyubie* waziwazi waliichukua kutoka kwenye mkusanyiko kamili wa maandishi ya Evagrius.

fulani, tambua katika tofauti hii uovu wa mashetani (ambao wanalenga maangamizi yetu katika mambo yote). Pia ni muhimu kujua kwamba mashetani hutumia vitu vya nje kuleta ndoto, kwa mfano, sauti ya mawimbi mtu anapokuwa akielea.

5. Hasira zetu, zinapochochewa kwa njia inayokinzana na asili yake, huchangia sana katika maonyesho ya mashetani na hutumika sana kwa ajili ya hila zao zote za uovu. Hii ndiyo sababu hakuna hata mmoja wao anayeshindwa kuziwasha mchana na usiku. Lakini wanapoona kuwa imedhibitiwa kwa upole, hujaribu mapema kuilegeza kwa kisingizio fulani kinachoonekana kuwa cha haki, ili, ikishakazika, iweze kuathiriwa kwa urahisi na kuchochewa na mawazo yao ya kinyama. Ndiyo maana, iwe kwa sababu za haki au za batili, hatupaswi kumruhusu achochewe, tena tusije tukaweka upanga hatari mikononi mwa wale wanaotia uovu ndani yetu – jambo ambalo, kama ninavyojua, wengi hufanya kwa sababu za kijinga kabisa, wakakasirika kupita kiasi. Basi, niambie, kwa nini unajikuta kwa urahisi katika hali ya mzozo, ikiwa umeapa kuachana na chakula, pesa na umaarufu? Kwa nini unamlisha mbwa, ilhali umeapa kutomiliki chochote? Akibweka na kuwashambulia watu, ni wazi kuwa una kitu ndani yako unachotaka kukihifadhi. Nina hakika kwamba mtu wa aina hiyo yuko mbali na sala safi, akijua kwamba hasira ndiye mwangamizi wa sala ya aina hiyo. Zaidi ya hayo, , nimeshtushwa na jinsi alivyowasahau watakatifu: Daudi, anayepaza sauti, *'Acha ghadhabu na uache hasira'* (Zab. 36:8), na Mhubiri, anayeamuru: *'Ondoa hasira moyoni mwako, na uachane na uovu mwili wako'* (Mhub. 11:10), na Mtume, anayetualika kuinua *'mikono mitakatifu* kila wakati *na mahali popote, bila hasira wala mabishano'* (1 Tim. 2:8). Zoezi la kale—la kuwafukuza mbwa nje ya nyumba wakati wa maombi—linatufundisha hili hasa, kwani linadokeza kwamba haipaswi kuwa na hasira kwa wale wanaoomba. Mmoja wa wanahikima wa kipagani hata alidai kwamba miungu haishiriki chumvi ya ng'ombe wala nyama ya paja, ingawa yeye mwenyewe hakuelewa, nadhani, alichokuwa akisema: kwani naamini kwamba chumvi ya ng'ombe ni ishara ya hasira, na nyama ya paja ni ishara ya tamaa ya kimwili. Kuhusu wazo kwamba mtu hapaswi kujihangaisha na mavazi au chakula, nadhani ni upuuzi hata kuandika kulihusu, wakati Mwokozi Mwenyewe anakataza hili katika Injili, akisema: *'Msiwaze maisha yenu, mtakachokula wala mtakachokunywa, wala mavazi mtakayovaa'* (Mathayo 6:25). Maana hili linafaa kwa watu wa kizushi wasioamini wanaokataa Utunzaji wa Kimungu na kumkataa Muumba, ilhali linapaswa kuwa geni kabisa kwa Wakristo, ambao wameamini mara moja kabisa kwamba hata ndege wawili wanaouzwa kwa assarius moja wako chini ya uangalizi wa malaika watakatifu. Wakati huo huo, ni desturi ya mashetani, wakifuata mawazo machafu, kupandikiza mawazo ya wasiwasi kupita kiasi, ili Yesu apotoshwe kutoka kwa *'watu'* wa mawazo *'wanaoishi'* katika akili, na ili neno, likikandamizwa na mawazo ya wasiwasi, libaki *'lisilozaa'* (Mathayo 13:22). Baada ya kuyatupa, 'tupeleke *mahangaiko yetu kwa Bwana'* (Zab. 54:23) *na 'turidhike na yale tuliyonayo'* (Ebr. 13:5), ili, kwa kuishi maisha ya kiasi na kuvaa mavazi ya unyenyekevu, tuweze, siku baada ya siku, kuachana na vyanzo hivi vya kiburi. Basi, yeyote anayehisi aibu kuvaa mavazi ya unyenyekevu, na atazame Mtume Paulo, aliyevumilia *'baridi na uchi'* (2 Kor. 11:27), akiwa ametiwa moyo na tumaini thabiti la kupokea *'taji la haki'* (2 Tim. 4:8). Lakini kwa kuwa Mtume Paulo aliita ulimwengu huu tamasha na mbio (1 Kor. 9:24), tuone kama inawezekana kwa yule aliyebanwa na mawazo *ya 'kujitahidi kufikia heshima ya wito wa juu'* (Flp. 3:14) ya Mungu na kupambana dhidi ya majeshi, mamlaka, na watawala wa giza la enzi hii (Efe. 6:12)? Mimi, hata hivyo, sisemi hivi, baada ya kujifunza kutokana na hadithi hii ya kusisimua (kinachotokea ulingoni), kwa sababu (mpigaji) huyu bila shaka atazuiliwa na mavazi yake, yanayomfanya aingie mkwamo, kama vile mawazo ya wasiwasi yanavyofanya akili iingie mkwamo, ikiwa ni kweli kwamba akili hukaa daima pamoja na hazina yake. Maana imeandikwa: *'Kwani hazina yako ilipo, hapo ndipo moyo wako utakapo kuwa'* (Mathayo 6:21).

6. Kwa mawazo, baadhi hukatwa, mengine hukatwa; na wakati mwingine wema hukatwa na waovu, na wakati mwingine waovu hukatwa na wema. Roho Mtakatifu huzingatia wazo la kwanza (ambalo hupata kipaumbele na mamlaka) na hutuhukumu au kutukubali kulingana nalo. Nasema nini? Hivyo ndivyo ilivyo! Kwa mfano, nina wazo fulani, ukarimu, na ninalo kwa ajili ya Bwana; lakini mjaribu anapokuja, linakatiliwa mbali kwa sababu ananipandia tamaa ya kufanya ukarimu kwa ajili ya utukufu. Na tena, nina wazo la ukarimu ili kuonekana mwema mbele ya watu; lakini wazo bora linapojitokeza, linabadilika kwa sababu wazo hilo bora linaelekeza wema wetu zaidi kwa Bwana na linatualazimisha kufanya hivi si kwa ajili ya watu. Hivyo basi, ikiwa katika matendo yetu wenyewe hatimaye tunabaki waaminifu kwa mawazo yetu ya kwanza, huku mawazo ya pili yakihudumu tu kama kishawishi, basi ni kwa msingi wa yale mawazo ya kwanza tu ndipo tutakapopokea thawabu yetu; kwa maana sisi kama wanadamu, na kama wale wanaohusika katika mapambano dhidi ya mashetani, hatuna nguvu ya daima kuiweka fikra ya haki bila kuchafuka, – kama vile, kinyume chake,

wazo baya haliwezi kukaa ndani yetu bila kuwa na jaribio la kulipinga kwa wazo jema, kwani ndani yetu kuna mbegu za wema (ambazo haziwezi kuzimwa). Hata hivyo, ikiwa mojawapo ya mawazo haya yanayoshindana itashika mizizi, inachukua nafasi ya lile lililokabiliwa na kishawishi (yaani, inabadilisha kabisa wazo la kwanza), na mtu huanza kutenda, akisukumwa hatimaye na wazo hili.

7. Kama tulivyojifunza kupitia uchunguzi wa muda mrefu, tofauti kati ya mawazo ya kimalaika, mawazo ya kibinadamu na yale yanayotoka kwa mashetani ni kama ifuatavyo: mawazo ya kimalaika hutafuta kuelewa asili ya vitu na kuchunguza umuhimu wake wa kiroho, kama vile: kwa nini dhahabu iliumbwa, na kwa nini imetawanywa kama mchanga katika baadhi ya sehemu za mbali za dunia, ambapo hutafutwa kwa juhudi na bidii kubwa? jinsi, ikipatikana, inafuliwa kwa maji na kuwekwa kwenye moto, na hivyo huingia mikononi mwa mafundi wanaoitengenezea Hema, kinara cha taa, madhabahu *ya uvumba*, *'vikombe na bakuli'* (2 Nya. 4:21), ambavyo, kwa neema ya Mwokozi, Mfalme wa Babeli hatakvinywa tena (Dan. 5:3). Hata hivyo, Kleopa analeta moyo uliowashwa na mafumbo haya. Akili ya kishetani haijui chochote kuhusu hili na haiwezi kulielewa, bali kwa ujasiri waovu huotesha tamaa ya kupata dhahabu ya kimwili na hutabiri furaha na utukufu utakaotokana nayo. Lakini akili ya mwanadamu haitafuti kupata wala haishangai kuhusu kile dhahabu inachowakilisha; badala yake, huingiza akilini picha moja, rahisi ya dhahabu, isiyo na tamaa na uovu. Mfumo sawa wa fikra lazima pia utumike kwa vitu vingine, ikiwa mtu yeyote atachagua kufanyisha akili yake kwa siri kulingana na mfano huu.

8. Kuna wazo ambalo linaweza kuitwa kwa haki mpitapita. Huonekana kwa ndugu mara nyingi wakati wa mapambazuko na huongoza akili kutoka mji hadi mji, kutoka mji mdogo hadi mji mdogo, kutoka nyumba hadi nyumba; mwanzoni hujihusisha katika mazungumzo rahisi, na kisha, baada ya kujihusisha katika mazungumzo marefu na watu fulani wazuri, huharibu hali yake; kulingana na tabia ya wale waliowakutana nayo, polepole huachana na ufahamu wa Mungu na wema na husahau wito na nadhiri yake. Hivyo basi, mtawa lazima awe mwangalifu dhidi ya shetani huyu, akitazama anapotoka na anapokaa, maana si kwa bahati nasibu wala bila kusudi anafanya mzunguko mpana namna hii, bali hufanya hivyo kwa nia ya kuvuruga hali ya akili ya mtawa, ili akili, ikiwashwa na haya yote na kulewa kwa mazungumzo mengi, iweze mara moja kuwa mateka wa shetani wa tamaa, au hasira, au huzuni, ambao huathiri vibaya sana uwazi wa tabia yake. Lakini ikiwa tunakusudia kuelewa kwa uwazi zaidi hila za shetani huyu, hatupaswi kumpinga ghafla, wala hatupaswi kufichua mara moja (kwa Watu wa Mungu) jinsi anavyounda mazungumzo ndani ya akili zetu na kwa njia gani anasukuma akili polepole katika eneo la kifo; kwani atakimbia mara moja, asivumilie tuone jinsi anavyofanya haya yote, na kwa njia hii hatutajifunza chochote kati ya yale tuliyotaka kujua. Lakini ni afadhali kumruhusu, siku ya pili au ya tatu, kuendeleza tamthilia yake hadi mwisho, ili, baada ya kubaini hila zake za ujanja kwa usahihi, tuweze kisha kumfukuza kwa neno moja la lawama. Lakini kwa kuwa, wakati wa majaribu, akili inaweza kusumbuka na kushindwa kuona waziwazi kinachotokea ndani yetu, shetani akiondoka, hiki ndicho kinachopaswa kufanywa: kalia chini na tafakari nawe mwenyewe kuhusu kilichokutokea, ulipoanzia na ulikokwenda, ni wakati gani ulishikwa na roho ya tamaa, au huzuni, au hasira, na jinsi kila kitu kingine kilichofuata kilivyotokea: chunguza haya yote na uyaweke akilini, ili yatakapokuja tena, uweze kuyafichua; zingatia pia mahali hasa panapojificha, na hutawafuata tena nyayo zake. Baada ya haya, ikiwa unataka kuikasirisha, ifichue mara moja inapojitokeza, na utaje mahali pa kwanza kabisa ulipoingia (katika akili yako, wakati wa zile hatua za kwanza za kujaribiwa), kisha pa pili na pa tatu; kwani inakasirika sana, ikiwa hawezi kuvumilia aibu. Uthibitisho kwamba ni wakati mwafaka (na wenye manufaa) kumwambia kwa njia hii utakuwa ni kukimbia kwa mawazo yake kutoka kwako, kwani haiwezekani kwake kusimama imara mbele ya kufichuliwa wazi kama huko. Mshindi wa shetani huyu utafuatiwa na usingizi mzito sana, kufa ganzi kwa kope za macho pamoja na baridi kali, kupiga chafya kupita kiasi na uzito mabegani; yote hayo Roho Mtakatifu hufukuza kwa sala ya dhati.

9. Chuki kwa mashetani hutusaidia sana katika wokovu wetu na ni ya manufaa sana katika mazoezi ya wema; hata hivyo, hatuwezi kukuza ndani yetu kama sifa fulani njema, kwa sababu roho za anasa huiondoa ndani yetu na mara nyingine tena huuita roho katika ushirika na ukaribu nao. Lakini Tabibu wa roho huondoa urafiki huu—ambao ni mbaya kuliko gangreni ngumu kupona—kwa kupuuzia, akituruhusu kuteseka kwa jambo la kutisha mikononi mwao mchana na usiku. Kwa hivyo, roho hurudi katika chuki yake ya asili (ya kawaida) dhidi yao, ikifundishwa kumwambia Bwana kwa maneno ya Daudi: *'Nimewachukia kwa chuki kamilifu; walikuwa adui zangu'* (Zaburi 138:22). Kwa maana yeye huwachukia adui zake kwa chuki kamilifu, asiyefanya dhambi kwa tendo wala kwa wazo – ambayo ni ishara ya ukosefu wa hisia mkuu na wa kwanza (kama ilivyokuwa kwa Adamu).

10. Na kwa upande wa yule pepo anayefanya roho isihisi chochote, je, kuna haja yoyote ya kumzungumzia? Mimi, kwa upande wangu, ninahofia hata kuandika kumhusu. Kwa maana kama roho inavyotoka katika asili yake, yeye huishika, akitupa mbali hofu ya Mungu na heshima yote, hachukulii dhambi kama dhambi wala uasi kama uasi, anakumbuka hukumu ya kutisha na mateso ya milele kama maneno matupu (ya upuuzi), na anadhihaki msukosuko huo wa moto, unaotikisa dunia kweli—na ingawa anaitangaza Mungu, hataki kujua amri Zake. Unapiga kifua chako anapokwenda kwenye dhambi, na haihisi chochote; unazungumza naye kutoka kwa Maandiko, naye, kana kwamba ni kipofu, haoni, na, kana kwamba ni kiziwi, hasikii; unamwonyesha dharau ya watu, lakini haijali kabisa, wala haihisi aibu mbele yao, na haijui kabisa, kama nguruwe ambaye, akiwa amefumba macho yake, amevunja uzio wake mwenyewe. Jini hili huchochewa na mawazo ya ubatili, ikiwa tutayaruhusu yameze mizizi ndani yetu kwa muda mrefu mno; na kwa sababu yake, *'kama siku hizo zisizofupishwa, hakuna mwili wowote unaoponywa'* (Mathayo 24:20). Ni mojawapo ya yale ambayo mara chache huwashambulia ndugu (yaani, Wakinoviti, wale wanaoishi katika makazi ya pamoja). Sababu ya hili ni dhahiri, kwani kwa kuona mabaya ya wengine—iwe ni mtu anashikwa na ugonjwa au anapigwa na kifo cha ghafla—yeye hutoroka mara moja, kwa kuwa roho, ikiwa imejaa huruma nyakati hizo, inashindwa na majuto, na upofu uliotupwa juu yake na shetani huondoka machoni pake. Sisi (watawa wa jangwani) tunanyimwa hili, kwa sababu ya jangwani na uhaba wa wagonjwa miongoni mwetu. Ili kutoa njia ya kumfukuza pepo huyu mahususi, Bwana katika Injili alituamuru kutembelea wagonjwa na w , na wale walio gerezani, anaposema: *'Nilipokuwa mgonjwa, mkanitembelea; nilipokuwa gerezani, mkanijia'* (Mathayo 25:36). Ikumbukwe kwamba ikiwa mtawa yeyote, akiwa ameshambuliwa na shetani huyu, hajawahi kuwa na mawazo ya tamaa, wala kuacha makao yake kwa kukata tamaa, hii inaashiria kwamba amepokea kutoka mbinguni uvumilivu na usafi uliotolewa kwake. Heri yeye aliyehesabiwa kuwa mwafaa wa utulivu kama huo! Kuhusu wale ambao, wakiwa wameapa kuishi maisha ya kujinyima kwa utumishi mtakatifu kwa Mungu, wanapendelea kuishi miongoni mwa watu wa kawaida, nao wawe makini na shetani huyu. Lakini ninatia aibu hata mbele ya watu kuongea au kuandika zaidi kumhusu.

11. Kuhusu roho ya huzuni. Mashetani wote huifundisha roho kupenda raha; shetani wa huzuni pekee hafanyi hivi, bali huwasumbua wale wanaoingia jangwani, akikata raha zote za kiroho na kukaukiza roho kwa huzuni, kwa maana *'mifupa ya mtu mwenye huzuni hukausha'* (Methali 17:22). Hata hivyo, akishambulia kwa kiasi, humfanya mtawa kuwa na ufahamu mkuu wa njia za Mungu: kwani humwelekeza kudharau mali zote za dunia hii na kugeuka mbali na faraja yoyote. Lakini inapomhangaisha kwa muda mrefu na kwa ukali, basi huibua mawazo yanayomshauri mtawa kuharibu roho yake mwenyewe, au kuisukuma ikimbie mbali na mahali hapo; akiwa amepata mawazo kama hayo, Ayubu aliwahi kuteseka alipokuwa akihangaishwa nayo, kwani alisema: *'Laiti ingewezekana, ningejitoa uhai wangu, au ningemsihi mwingine afanye hivyo kwa ajili yangu'* (Ayubu 30:24). Alama ya roho hii ni nyoka mchafukoge, ambaye sumu yake, inapotolewa kwa kiasi kidogo, huzuia sumu nyingine, lakini inapotumika kupita kiasi, huua kiumbe hai kilichoiwahi. Paulo alimkabidhi mtu asiye na sheria wa Korintho mikononi mwa pepo huyu; kwa sababu hii, punde si punde aliwaandikia tena, akisema: *'Mwrejeshe katika neema, ili asije akaharibiwa na huzuni nyingi mno'* (2 Kor. 2:7–8). Hivyo, roho hii inayotesha watu pia ndiyo chanzo cha toba ya kweli. Hii ndiyo sababu Yohana Mbatizaji aliwaita wale aliowakemea na waliokuwa wamejificha kwa Mungu 'kizazi cha nyoka', akisema: *'Nani aliwaonya ninyi mkuepuke ghadhabu ijayo? Basi, toeni matunda yanayostahili toba; wala msianze kusema ninyi wenyewe, "Tuna Abrahamu kuwa baba yetu." Kwa maana nawaambieni kwamba Mungu aweza kumwinulia Abrahamu watoto kutoka katika mawe haya'* (Mathayo 3:7–9). Zaidi ya hayo, yeyote ambaye, akifuata mfano wa Abrahamu, ameacha nchi yake ya asili na nyumba ya baba yake (Mwanzo 12:1), amekuwa na nguvu zaidi kuliko shetani huyu.

12. Yeye aliyeshinda hasira amewashinda mashetani; lakini yeye aliye mtumwa wake ni mgeni kwa maisha ya ukiwa na mbali na njia za Mwokozi wetu, kwa maana Bwana, kama ilivyoandikwa, huwafundisha wanyenyekevu njia zake (Zab. 24:9). Ndiyo maana akili za watawa ni vigumu kueleweka, kwa kuwa wanakimbilia bonde la upole. Kwani karibu hakuna sifa yoyote ambayo mashetani wanaitisha kama upole. Musa yule mkuu, aliyeitwa 'mwepole', alikuwa nayo zaidi ya mtu mwingine yeyote (Hesabu 12:3). Na Mtakatifu Daudi alizungumzia, akisema kwamba inastahili kukumbukwa na Mungu, aliposema: *'Kumbuka, Ee Bwana, Daudi na upole wake wote'* (Zaburi 131:1). Lakini Mwokozi mwenyewe alituamuru kuiga upole wake, akisema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo, nanyi mtapata utulivu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). Lakini mtu akijiepusha na chakula na kinywaji, naye akichochea hasira ndani yake kwa mawazo maovu, ni kama meli inayovuka bahari ikiwa na pepo mkuu mwelekezi. Kwa

hiyo, kadiri tuwezavyo, ni lazima tumwangalie kwa makini mbwa wetu huyu na tumfundishe ili aonese mbwa mwitu tu na asilume kondoo, tukionyesha upole kwa watu wote (Tito 3:2).

13. Kuhusu ubatili. Kati ya mawazo yote, wazo la ubatili pekee ndilo lenye nyanja nyingi, likijumuisha karibu ulimwengu wote na kufungua milango kwa mashetani wote, kama msaliti mwovu wa jiji. Hunyang'anya akili ya mtawa na, ikiiijaza kwa wingi wa maneno na vitu, huharibu maombi yake, ambayo nayo anajitahidi kuponya majeraha ya roho yake. Wazo hili huliwa na mashetani wote ambao tayari wameshushwa; kupitia kwalo hupata kuingia rohoni mara nyingine tena, hivyo kufanya *'wa mwisho wawe wa kwanza'* (Luka 11:26). Kutoka kwa wazo hili huchipuka wazo la kiburi, ambalo lilimtupa kutoka mbinguni hadi duniani *'chapa ya mfano na taji la wema'* (Ezekieli 28:12). Lakini jiepushe nayo, bila kujizama ndani yake, ili tusisaliti maisha yetu na uwepo wetu kwa wakosefu wa rehema (Mith. 5:9). Maombi ya dhati humfukuza shetani huyu, kama vile kujiepusha kutenda au kusema chochote kwa hiari yako kinachoongoza kwenye kiburi kilicholaaniwa.

14. Akili ya mtawa inapopata kiwango cha kujitenga, hapo, akipanda farasi wa kiburi, huanza kukimbia kwa kasi kupitia miji, akijivunia bila kiasi katika sifa na utukufu wake mwenyewe. Lakini, kwa huruma ya Mungu, roho ya upotovu humkutana naye na, akimfungia kwenye banda fulani, humfundisha hivi: asitoke kitandani mwake kabla hajapona, na asifanane na wale wagonjwa wasiovumilia ambao, wakiwa bado na mabaki ya ugonjwa wao, huanzisha safari au kuanza kutembelea mabafu, na hivyo kurudi tena kwenye magonjwa yao ya zamani. Kwa hiyo, tukikaa katika seli zetu, tujitahidi kujitazama kwa makini, ili kwa kuung'ara katika wema, tuweze kuwa imara mbele ya uovu; kwa kufanywa upya katika maarifa, tuonekane kuwa na haki ya tafakari nyingi na mbalimbali; na, kwa kuinuka katika maombi, tuweze kuuona kwa uwazi zaidi mwanga wa Mwokozi wetu.

15. Siwezi kuelezea uovu wote wa kichawi, na nina aibu kuorodhesha mikakati yao yote ya uovu, nikimwogopa hata msomaji wangu aliye rahisi zaidi. Hata hivyo, sikieni hila za uovu za roho ya uzinzi. Mtu anapofikia hali fulani ya kutokuwa na tamaa katika mambo ya ashiki, na mawazo yake machafu yanapopoa kiasi, basi roho hiyo huingiza (katika mawazo yake) wanaume na wanawake na kuwatambulisha wakicheza pamoja, huku ikimfanya mtawa kuwa mtazamaji wa matendo yao ya aibu na miondoko ya miili yao. Lakini ushawishi huu si wa aina inayochipuka akilini, kwani sala makini na mlo mnyonge sana, pamoja na kuwa macho na mazoezi ya tafakari ya kiroho, huuondoa kama wingu lisilo na maji. Lakini hutokea kwamba huyu mwerevu hata huigusa mwili, akichochea ndani yake mmomonyoko usio na mantiki, na huibua hila nyingine elfu moja, ambazo hakuna haja ya kuzifichua hadharani au kuzandika. Hasira kali inayomwelekea shetani aliye nyuma ya mawazo hayo ni tiba yenye nguvu dhidi yake; kwani yeye huogopa sana hasira hii inapowaka kutokana na mawazo hayo, kwa kuwa hivyo huvuruga mipango yake yote. Na hii ndiyo maana ya maneno: *'Kasirika, lakini msiotende dhambi'* (Zaburi 4:5). Tiba yenye manufaa inayotumika kwa roho wakati wa majaribu. Shetani wa hasira anamfanana shetani huyu, akimwonyesha mtawa (katika maono ya akili yake) taswira ya mmoja wa wazazi wake, marafiki au jamaa akidhulumiwa na watu wasio na maana, na hivyo kuamsha hasira yake, akipendekeza kwamba anapaswa kusema kitu kibaya au kuchukua hatua dhidi ya wale wanaoonekana kwake akilini (kama wahalifu). Mtu anapaswa kuwa mwangalifu kuhusu hili na haraka kuondoa mawazo kama hayo, ili, kwa kujikita ndani yake, yasije yaka kuwa makaa ya moto yanayowaka polepole wakati wa maombi. Majaribu kama haya huwapata hasa wale wenye hasira ya haraka, wanaochochewa kwa urahisi kutenda (dhidi ya wengine), na ambao wamepita mbali na sala safi na maarifa ya Mwokozi wetu Yesu Kristo.

16. Bwana amemkabidhi mwanadamu mawazo ya enzi hii, kama mchungaji mwema anavyofanya kwa kondoo wake, akimpa tamaa na hasira kuwa wasaidizi, ili kwa hasira aweze kuwafukuza mawazo ya mbwa mwitu (ya kishetani), na kwa shauku yake apende kondoo (mawazo mema) kwa moyo wake wote, na awalaze, huku akipigwa mara kwa mara na upepo na mvua zinazomwangusha. Pia alimpa sheria ya jinsi ya kuwalaza kondoo, na *'mahali pa kupumzika na maji tulivu'* (Zab. 22:2), na kinubi na arfa, na fimbo na gongo (na akaamuru) kwamba kutoka kwa kundi hili (na malisho) anapaswa kujilisha na kujivika nguo, na kukusanya *'nyasi kavu kutoka milimani'* (Mith. 27:25). 'Maana *ni nani anayelisha kundi, naye asile maziwa ya kundi*?*'* (1 Kor. 9:7)? Kwa hiyo, mtawa lazima alinde kundi hili mchana na usiku, ili mwana yeyote (wa kondoo – mwanakondoo) asinyakuliwe na wanyama wa porini au kuangukia mikononi mwa wezi; na ikiwa jambo kama hilo litatokea mahali fulani jangwani, lazima amwokoe (mateka) mara moja kutoka kwa meno ya simba au dubu jike (1 Sam. 17:34, 35). Kuna pia mawazo ambayo ni kama wanyama wakali: mawazo ya ndugu, ikiwa hukaa ndani yetu kwa chuki; mawazo ya mwanamke, ikiwa huzunguka ndani yetu kwa tamaa aibu; mawazo

ya fedha na dhahabu, ikiwa huchipua mizizi kwa tamaa; na hata mawazo ya zawadi takatifu, ikiwa hukaa akilini kwa ubatili. Ndivyo ilivyo kwa mawazo mengine, ikiwa yanachukuliwa na tamaa. Mtu hapaswi tu kulinda kundi lake mchana, bali pia kulichunga usiku, akiwa macho. Kwani hutokea kwamba wengine, wakipotea katika njozi za aibu na za ujanja, hupoteza walichonacho. Hiki ndicho hasa alichomaanisha Mt. Yakobo aliposema: *'Sikuletei wala mmoja wa kondoo waliotenganishwa na wanyama pori; mimi mwenyewe nimewafidia—kondoo walioporwa mchana na kondoo walioporwa usiku. Nilikuwa katika joto kali mchana na katika baridi usiku, na usingizi ulitoroka machoni pangu'* (Mwanzo 31, 39–40). Iwapo kukata tamaa kututokea kutokana na uchovu kupita kiasi, basi, tukiwa tumetafuta hifadhi katika mwamba wa maarifa, tuanze mahubiri yetu kwa Kitabu cha Zaburi, tukipiga nyuzi za maarifa kwa sifa njema. Basi, tuwalizie kondoo tena chini ya Mlima Sinai, ili Mungu wa mababu zetu atuweze kutuita kutoka mche (Kutoka 3:1, 4) na kutupa nguvu ya ishara na maajabu.

17. Kristo huamsha asili ya akili, ambayo imefanywa kuwa kizembe na dhambi, (kwa ajili ya toba) kupitia kutafakari juu ya enzi zote (yaani, yaliyopita, yaliyopo sasa, na, zaidi ya yote, yajayo), wakati Baba Yake huufufua roho huu—ambao unakufa kifo cha Kristo (kujiepusha na dhambi kupitia ubatizo au toba)—anainuka tena kupitia kumjua Yeye Mwenyewe. Na hili ndilo hasa lililomaanishwa na Mtume Paulo aliposema: *'Kama tulikufa pamoja naye, twaamini kwamba tutaishi pia pamoja naye'* (Warumi 6:8).

18. Wakati akili, ikiwa imevua mtu wa zamani, na kuvalishwa mtu wa neema, basi, wakati wa maombi, itaona asili yake mwenyewe, kama yakuti samawi au rangi ya kimungu, ambayo Maandiko pia huitaja kuwa 'mahali pa Mungu', kama wazee walivyoona kwenye Mlima Sinai (Kutoka 24:10).

19. Kwa upande wa mashetani wachafu, wengine wanamjaribu mwanadamu kama mwanadamu, huku wengine wakamsumbua mwanadamu kama mnyama mkimya. Wale wa kwanza, wanapokuja, hutia ndani yetu mawazo ya ubatili, au kiburi, au wivu, au hukumu, ambayo hayawaathiri viumbe woyote wanyamwe; kwa maana tamaa hizi ni za pamoja kwetu sisi na viumbe wanyamwe, na zimefichwa kwetu chini ya asili yetu ya busara (yaani, wakati wale wa pili, wanapokaribia, huamsha hasira au tamaa kinyume na asili yao; kwani hisia hizi ni za kawaida kwetu sisi na kwa viumbe vipofu, na zimefichwa kwetu sisi chini ya asili yetu ya busara (yaani, ziko chini yake). Kwa nini, basi, Roho Mtakatifu, akirejelea mawazo yanayotokea kwa watu kama wanadamu, anasema*: 'Nilisema: "Ninyi ni miungu, na nyote ni wana wa Aliye Juu Zaidi; lakini mtakufa kama wanadamu, na mtaanguka kama mmoja wa masultani"'* (Zab. 81:6, 7). Lakini tukizingatia mawazo yanayotembea ndani ya mtu, kama ndani ya kiumbe kipumbavu, kuna nini cha kusema? *'Usiwe kama farasi au punda, wasio na ufahamu: kwa kinywa cha farasi na mshipi wa paji ya uso lazima uzuie vinywa vyao, wasije wakakukaribia'* (Zab. 31:9).

20. Adui anapokujia na kukudunga, na ukitamani, kama ilivyoandikwa, kugeuza upanga wake dhidi ya moyo wake mwenyewe (Zab. 36:15), basi fanya kama tunavyokuambia. Chunguza ndani yako wazo alilopanda: ni nani, linaundwa na nini, na ni nini hasa ndani yake kinachogusa akili. Nasema nini? Hili ndilo. Tuseme kwamba wazo la upendo wa pesa limepelekwa kwako na wao. Lichanganue katika akili iliyolipokea, katika wazo la dhahabu, katika dhahabu yenyewe, na katika tamaa ya pesa. Mwisho, uliza: ni sehemu gani ya haya yote ni dhambi? Je, ni akili? Lakini hilo linawezaje kuwa, kwa kuwa ni mfano wa Mungu? Au ni wazo la dhahabu? Lakini nani, akiwa na akili, anaweza kusema hivi? Basi, siyo dhahabu yenyewe ndiyo dhambi? Lakini kwa nini, basi, iliumbwa? Hivyo, inabaki kuihusisha dhambi na kitu cha nne (yaani, tamaa ya pesa), ambacho siyo kitu huru kwa asili yake wala siyo dhana ya kitu, bali ni raha fulani ya kuchukia wanadamu, inayotokana na hiari na kulazimisha akili kutumia viumbe wa Mungu vibaya—raha ambayo sheria ya Mungu inatuamuru tuikandamize. Unapochunguza hili, wazo hilo litatoweka, likiwa limevunjwa na kuonyeshwa jinsi lilivyo kweli, na shetani atakimbia mara tu akili yako itakapoinuliwa na huzuni, ikihamasishwa na ufahamu huo. Hata hivyo, ikiwa hutaki kugeuza upanga wake dhidi yake, bali unataka kwanza kumpiga chini kwa mkuki wako, basi chukua jiwe kutoka mfukoni mwa mchungaji wako, na uingie katika tafakari hii: inakuwaje kwamba malaika na mashetani huvutiwa na ulimwengu wetu, ilhali sisi hatuvutiwi na wao? Kwa maana haitujii akilini kwetu kuwaweka malaika karibu zaidi na Mungu, wala kuwafanya mashetani kuwa wachafu zaidi. Pia (na tafakari hili pia), *vipi 'nyota ya asubuhi, inayochomoza asubuhi, itadondoka hata ardhini'* (Isaya 14:12), *'na bahari ni kama sufuria inayochemka, na vilindi vya Tartaro ni kama mfungwa; huwasha vilindi kama tanuru ya shaba'* (Ayubu 41: 22–23), akiwasumbua wote kwa uovu wake na akitaka kutawala juu ya wote? Tafakari ya mambo haya humjeruhi sana shetani na huwafanya majeshi yake yote kukimbia. Lakini hili linawezekana tu kwa wale ambao wame safishwa kiasi na wenye ufahamu fulani kuhusu sababu za yaliyotokea kutenda kwa njia hii. Lakini wasio safi hawawezi kudumisha tafakari kama hiyo; hakika, hata

kama watafundishwa na wengine kutafuta mizimu, hawatakisikika wakati, katika vita vya ndani, vumbi linapoinuka kama nguzo ndani yao na kila kitu kikiwa katika machafuko kwa sababu ya tamaa zao. Kwani ni lazima kabisa kwa jeshi lote la wavamizi wageni kusimama kimya, ili Goliati mmoja aweze kujitokeza dhidi ya Daudi wetu. Vilevile, katika suala la mawazo mengine yasiyo safi, tutatumia uchambuzi wa wazo (uliyotajwa hapo awali) na aina hii ya pili ya vita.

21. Wakati mawazo yoyote machafu yanapofukuzwa haraka mno, tuutafute sababu ya hili kutokea. Iwe ni kwa sababu ya uhaba wa mambo kama hayo—yaani, kwa kuwa lengo la wazo hilo ni gumu kulifikia—au kwa ukosefu wa shauku ulio ndani yetu, adui hajapata kutudhuru. Kwa mfano, kama mmoja wa watawa angefikiri kwamba amepewa jukumu la uongozi wa kiroho wa mji mkuu na asingepotea katika ndoto za mchana kuhusu wazo hili, ni wazi kwamba hii ingekuwa kwa sababu ya sababu ya kwanza (kutoweza kufikiwa kwa lengo); lakini ikiwa mtu anaota kuwa mtawala wa mji fulani (na kwa hivyo jambo hilo lina uwezekano mkubwa kutokea), na yeye vivyo hivyo analitazama wazo hilo (kwa dharau), basi huyu mtu aliyebarikiwa amejaa kutokuwa na shauku. Vivyo hivyo, kwa mawazo mengine, itakuwa wazi (kwa nini mawazo yalitoroka haraka sana) ikiwa tutatumia mbinu ileile ya uchunguzi. Tunahitaji kujua hili ili kuimarisha shauku na juhudi zetu, kwani kupitia hili tutajifunza kama tumevuka Yordani na tuko karibu *na 'mji wa mitende'* (Kumb. la Torati 34:3), au kama bado tunaishi jangwani na tunashambuliwa na wageni. Shetani wa tamaa, kwangu mimi, ni hodari mno na mbunifu katika udanganyifu wake. Mara nyingi, akiwa amesukumwa hadi kufikia kilele cha kuacha kila kitu, hujifanya kama msimamizi na mpenzi wa maskini; huwakaribisha kwa uchangamfu wasafiri wasiokuwepo, hutuma mahitaji kwa wengine wenye uhitaji, hutembelea magereza ya jiji, huwakomboa wale wanaouzwa, hujipendekeza kwa wanawake matajiri na kuwaambia ni nani wanapaswa kumhurumia, wakati kwa wengine, ambao mioyo yao tayari imejaa, huwapa moyo wa kuukataa ulimwengu; na hivyo, kidogo kidogo, baada ya kulidanganya roho, huizidi mzigo kwa mawazo ya tamaa na kuipeleka kwenye mtego wa ubatili. Huwapelekea wengi kumsifu Bwana kwa matendo yake (ya mtawa huyo), huku akiwafanya wengine kuzungumza kimyakimya miongoni mwao kuhusu ukuhani; hutabiri kifo cha padri wa sasa na kuongeza kuwa mtawa mwenyewe hawezi kuepuka (uteuzi), chochote atakachofanya kukizuia. Hivyo basi, akili maskini, ikiwa imenaswa katika mawazo kama hayo, hushindana na wale wasiomkubali; kwa wale wanaomkubali, anagawa zawadi kwa shauku na, kwa shukrani, anawapokea kwa uchangamfu ; huku akiwasilisha baadhi ya wale wakaidi (wapinga) kwa majaji na kudai waafukuzwe mjini. Wakati mawazo kama hayo yanapovuma ndani, shetani wa kiburi hujitokeza, akichafua hewa ya seli kwa miale ya umeme inayorudiarudia, akituma nyoka wenye mabawa na, kama uovu wa mwisho, kumnyang'anya mtu akili yake. Lakini sisi, tukisali ili mawazo kama hayo yapotee, tujitahidi, kwa roho ya shukrani, kukubaliana na hali zetu duni. *'Kwa maana hatukuleta kitu duniani, wala si dhahiri kwamba tutaweza kuondoka nacho; bali tukipata chakula na mavazi, tujitoshe navyo'* (1 Tim. 6:7–8), tukikumbuka alichosema Mtume Paulo baadaye: *'Kupenda fedha ndiko mzizi wa maovu yote'* (ibid. 6:10).

22. Mawazo yote machafu huchipuka ndani yetu kwa sababu ya tamaa, ambazo huzamisha akili katika maangamizi na uharibifu kamili. Kwa maana kama vile wazo la mkate linavyokita mizizi ndani ya mtu mwenye njaa kwa sababu ya njaa, na wazo la maji ndani ya mtu mwenye kiu kwa sababu ya kiu, ndivyo pia mawazo ya pesa na mawazo ya aibu, yanayotokana na chakula kingi, yanavyokita mizizi ndani yetu kwa sababu ya tamaa zinazolingana. Hali ni ile ile kwa mawazo ya ubatili, na pia kwa mawazo mengine. Lakini haiwezekani kwa akili, iliyotawaliwa na mawazo kama hayo, kusimama mbele za Mungu na kupewa taji la haki. Akili hiyo yenye dhambi tatu iliteketezwa na mawazo haya; ilikuwa akili ambayo, kulingana na mfano wa Injili, ilikataa karamu ya maarifa ya Mungu (Luka 14:18–20). Vivyo hivyo, yeye aliyefungwa mikono na miguu na kutupwa gizani penye giza alivaa vazi lililofumwa kutokana na mawazo haya hasa, ambalo Mwalikaji aliliona halistahili karamu ya harusi (Mathayo 22:11–13). Vazi la harusi ni upunguzaji wa tamaa wa nafsi ya busara ambayo imejikana tamaa za kidunia. Kuhusu sababu kwa nini mawazo ya mambo ya anasa, yanapodumu ndani yetu kwa muda mrefu, huharibu ufahamu wetu, hili linajadiliwa katika sura za maombi.

23. Miongoni mwa mashetani wanaopinga maisha ya huduma ya vitendo, kuna wakuu watatu, wakifuatiwa na umati wote wa wavamizi hawa wageni, ambao husimama mstari wa mbele wa vita na, kupitia mawazo machafu, huuchochea roho kutenda dhambi: kwanza, wale waliotumwa na tamaa ya ulaji wa kupindukia; pili, wale wanaopanda upendo wa pesa; na la tatu, wale wanaotuhimiza kutafuta utukufu wa kibinadamu. Kwa hiyo, ikiwa unatamani sala safi, jilinde dhidi ya hasira; ikiwa unapenda usafi, kizuia tumbo lako, ukilinyima ushaza wake wa mkate na kulitesa kwa uhaba wa maji. Kuwa mwangalifu katika maombi na uondoe chuki moyoni mwako; maneno ya Roho Mtakatifu yasiwahi kukukosa, na upige mlango wa Maandiko

kwa mikono ya wema. Ndipo utulivu wa moyo utawaka ndani yako, na utaona akili yako ikimetameta katika maombi kama nyota. Dondoo kutoka kwa Mtakatifu Nilus wa Sinai linafikia hadi sura ya 27. Tutazijumuisha hizi pia. Sura 23 zilizotangulia zinajumuisha sura zake 24.

24. Wakati shetani wa ulaji wa kupita kiasi, baada ya mapambano ya mara kwa mara na makali, anaposhindwa kudhoofisha kujidhibiti kwako ulilokwisha jenga, basi huotesha katika akili yako tamaa ya kujinyima anasa kwa ukali zaidi; kwa lengo hili, anakuja akilini hadithi ya Danieli—maisha yake ya uhaba na mbegu (ambayo ilikuwa chakula chake pekee) (Dan. 1:16), humkumbusha watawa wengine ambao daima wameishi kwa njia hii, tangu mwanzo kabisa, na humlazimisha kuwaiga, ili, baada ya kufuata kujinyima kupita kiasi, ashindwe kufikia hata kujinyima kwa kiasi mwili wake, kwa sababu ya udhaifu wake, unaposhindwa kufanya hivyo. Ninaamini ni sawa kutozizingatia mapendekezo kama hayo na kujinyima mkate, mafuta na maji. Kwa maana ndugu wamejifunza kutokana na uzoefu kwamba lishe kama hiyo ndiyo bora zaidi, mradi tu mtu asijazie tumbo lake chochote kati ya vitu hivi na ale mara moja tu kwa siku. Na ingekuwa ajabu ikiwa mtu yeyote, akijaza tumbo lake kwa mkate na maji, angeweza kupata taji la kutokuwa na tamaa. Kwa 'kujitenga', siku maana kujiepusha na matendo ya dhambi—kwani hilo huitwa 'kujinyima'—bali ni kukata mawazo ya tamaa moyoni, ambayo Mtume Paulo aliita 'ukeketaji wa kiroho wa Myahudi wa ndani' (Warumi 2:29). Roho ya mtu yeyote ikiyumba akisikia maneno kama hayo, na awakumbuke *'chombo teule'* (Matendo 9:15), Mtume aliyekamilisha mbio zake huku akiteseka njaa na kiu. Shetani huyu pia alifuatiwa na roho ya kukata tamaa; adui huyu wa ukweli huingiza katika nafsi yenye subira wazo la kujiondoa katika jangwa la ndani kabisa, akimhimiza kuiga Yohana Mbatizaji na baba wa watawa wa kujitenga – Antwoni – ili, asipoweza kustahimili upweke wa muda mrefu na usio wa kawaida, akatoroke kwa aibu, akiacha nafasi yake; na yule wa pili, akijigamba baadaye, akasema: *'Nimemkabili'* (Zab. 12:5).

25. Sawa na sura ya 68 – Evagrius wa Kwanza.

26. Mashetani hawajui mioyo yetu, kama watu wengine wanavyodhani. Kwa maana Yeye Aliyejua Mioyo peke yake *'anajua mawazo ya mwanadamu'* (Ayubu 7:20) *'na ameumba mioyo yao peke yake'* (Zaburi 32:15). Lakini iwe ni kutokana na maneno tunayosema au kutokana na mienendo fulani ya mwili, wanatambua hisia nyingi zinazotokea moyoni. Tuseme, kwa mfano, kwamba katika mazungumzo tumewalaani wale waliotushutumu. Kutokana na maneno haya, mashetani huchukua hitimisho kwamba tunawadeke nia mbaya, na huchukua hili kama kisingizio cha kutupandia mawazo mabaya dhidi yao ; mara tu tunapoyakubali haya, tunaangukia chini ya nira ya shetani wa chuki, na shetani huyu kisha huamsha bila kikomo mawazo ya kisasi dhidi yao ndani yetu. Kwa hiyo, Roho Mtakatifu anatukemea kwa haki, akisema: *'Uliketi, umemshutumu ndugu yako, na kuweka mtego kwa mwana wa mama yako'* (Zaburi 49:20); yaani, umefungua mlango kwa mawazo ya uovu na kuwasha akili yako wakati wa maombi, ukiendelea kumfikiria uso wa adui yako, na hivyo kumchukulia kama mungu. Kwa maana chochote ambacho akili huweka fikra zake kwa uthabiti wakati wa maombi lazima kitambuliwe kwa haki kama mungu. Kwa hiyo, tuiepuke ugonjwa wa kashfa; tusimwonee mtu yeyote mabaya, wala tusibadilishe sura zetu tunapomkumbuka jirani yeyote. Kwa maana mashetani waovu hutazama kila hatua yetu kwa udadisi na hawaachi chochote bila kukichunguza ambacho kinaweza kutumika dhidi yetu – iwe tunainuka, tunaketi, tunasimama, tunatembea, tunazungumza au tunatazama – wana udadisi kuhusu kila kitu, *'wakijifunza kutoka kwetu siku nzima kwa upuzi'* (Zab. 37:13), ili wakati wa maombi waone aibu akili iliyonyenyekea na kuzima nuru yake iliyobarikiwa.

12. Misemo ya Mtawa Evagrius[65]

1. Baba Evagrius alisema: epuka mazungumzo kuhusu mambo ya kidunia, ili akili yako isisumbuke na kanuni yako ya ukimya ivunjike.

2. Alisema pia: 'Ni jambo la umuhimu mkubwa kuomba bila usumbufu, na zaidi ya hayo kuimba (Zaburi) bila usumbufu.'

3. Alisema pia: 'Kumbuka daima mwisho wako; usisahau hukumu ya milele, na utaokoa roho yako kutoka kwa kila dhambi.'

4. Pia alisema: 'Kama isingekuwa kwa majaribu, hakuna mtu angeokolewa.'

5. Baba Evagrius alisema: 'Mwanzo wa wokovu ni kujilaumu mwenyewe.'

6. Pia alisema: 'Ukiporomoka katika kukata tamaa, ombea, lakini ombea kwa hofu na kutetemeka; ombea kwa dhati, kwa bidii na utulivu.'

---

[65] Kutoka kwa 'Hadithi za Kukumbukwa', 'Mkusanyiko wa Mheshimiwa Ignatius' na 'Paterikon ya Kila Herufi'.

7. Mwanzoni mwa maisha yake ya ukiwa, Baba Evagrio alienda kwa mzee fulani na akamwambia: 'Baba! Nipe neno linalookoa roho.' Mzee akamwambia: 'Kama unataka kuokolewa, basi kwa yeyote utakayemwendea, usizungumze hadi akuulize, "[66] "'."

8. Wakati mmoja, mkutano ulifanyika katika seli kujadili jambo fulani, na Baba Evagrius alikuwa akizungumza huko. Presbiteri mmoja alimwambia: 'Tunajua, Baba, kwamba kama ungekuwa upande wako mwenyewe, ungeweza kuwa askofu zamani sana na kuongoza wengi; lakini sasa unaketi hapa kama mgeni.' Abba Evagrius, ingawa aliguswa na maneno haya, hakushtushwa; akitikisa kichwa chake, akasema: 'Ni kweli kabisa, Baba, lakini *"Nimetamka neno moja; sitaliongeza la pili"* (Ayubu 39:35).'

9. Evagrius, katika *Gnostics* yake, anasema: tumejifunza kutoka kwa Gregori mwenye haki kwamba kuna sifa kuu nne: busara (*fronesis*), ujasiri, usafi na haki. Kazi ya busara, alisema, ni kutafakari nguvu takatifu zenye busara; kazi ya ujasiri ni kusimama imara katika ukweli na, hata kama upinzani unatokea, kutugeukia upande wa uongo; baada ya kupokea mbegu kutoka kwa mkulima wa kwanza, kumgeukia mpanzi (adui) ni, kwa maoni yake, sifa ya chastity[67] . Na wajibu wa haki ni kumpa kila mtu haki yake.

10. Katika kazi hiyo hiyo anasema: nguzo ya ukweli, Basili wa Kapadokia, anasema: maarifa yanayotokana na wanadamu hukamilishwa kupitia utafiti na mazoezi ya daima, ilhali yale yanayotokana na neema hukamilishwa kupitia ukweli, upole na rehema: yale ya kwanza yanaweza kupatikana hata na wale wenye tamaa, ilhali yale ya pili yanaweza kupokelewa tu na wasio na tamaa, ambao, wakati wa maombi, huona nuru inayomulika akili zao.

11. Pia alisema hapo: Serapion, malaika wa Kanisa la Tmuita, alisema kwamba akili husafishwa kwa kujifurahisha katika maarifa ya kiroho, upendo huponya hasira, na kujidhibiti huzuwia tamaa na hamu.

12. Zaidi ya hayo, Didymus alisema: 'Zungumza na nafsi yako daima kuhusu Utunzaji na hukumu, na jitahidi kuweka mambo haya akilini. Utunzaji unaonekana hasa katika kutuinua kutoka kwa dhambi na ujinga hadi kwa wema na maarifa.'

Juzuu ya II

Utangulizi

Katika kuchagua makala za toleo hili, ilikuwa muhimu kufuata mpangilio wa Kigiriki **wa *Dobrotolubie***. Hili limefanywa. Baada ya kuchagua kutoka kwa Mtakatifu Cassian—ambaye hapo awali aliachwa—hasa mafundisho yake ya kujinyima, huku tukiacha sheria yake ya umonaki, tunawasilisha maagizo ya kujinyima ya Mwenyeheshima Hesychius wa Yerusalemu na Nilus wa Sinai. Lakini hapa tunapaswa kusitisha kufuata mpangilio **wa *Dobrotolubie*** ya Kigiriki; kwani Wababa watawa watakatifu wengi wameachwa nje humo—fasihi wakuu wa maisha ya utawa kutoka kwa mtazamo wake wa ndani zaidi—yaani: Mt. Efrem wa Kishamsi, Yohana Climacus, Barsanuphius na Yohana, Abba Dorotheus, na Isaka Mwisiraeli. Kuikosesha mkusanyiko wetu mafundisho yao ingekuwa dhuluma kubwa. Kwa sababu hii, imehitajika kuyatumia. Kujumuisha maandiko ya Mababa hawa kwa ukamilifu usingekuwa sahihi, na hakuna haja ya haraka ya kufanya hivyo, kwa kuwa yote tayari yametafsiriwa katika lugha ya Kirusi. Zote zimetafsiriwa; hata hivyo si kila mtu anazipata kwa urahisi. Katika tamaa yetu ya kuziba pengo hili na kuwasilisha mafundisho matakatifu ya Baba hawa kwa roho zote zinazoyatamani, tumechagua kutoka kwao yale yaliyo muhimu zaidi kwa maisha ya kiroho, kwa uhakika kwamba hapa, mara nyingi, neno moja linaweza kuchukua nafasi ya majuzuu mazima. Mtakatifu Kasiani alitumika kama mwongozo katika uteuzi wa dondoo hizi; akiwa ameweka usafishaji wa moyo kutoka kwa tamaa za mwili kama lengo la maisha ya kujinyima, alielekeza mahubiri yake yote ya kujinyima kwa lengo hili. Ni kwa kuzingatia hili ndipo dondoo kutoka kwa Maandiko yake zimeandaliwa; kanuni hii pia inasimamia mpangilio wa maandiko yaliyotolewa na Mtakatifu Nilus wa Sinai; iliongoza uteuzi kutoka kwa Mtakatifu Efrem; na ilielekeza vifungu vilivyotolewa na Mtakatifu Barsanuphius na Mtakatifu Yohane, Mtakatifu Baba Dorotheus na Mtakatifu Isaka wa Kiyunani, ingawa michango kutoka kwa hawa watatu wa mwisho haijaonyeshwa kwa vichwa maalum. Hivyo basi, juzuu

[66] Kwa mwanazuoni Evagrius, hili halikuwa jambo dogo.
[67] Kutoka kwa mfano: mwagaji ni shetani.

nzima ya pili ya ***Dobrotolyubie*** yetu itakuwa mkusanyiko wa mafundisho ya Baba watakatifu, hasa kuhusu mapambano dhidi ya tamaa ili kusafisha moyo – lengo kuu la kujinyima.

Maelezo ya mhariri kwa toleo la HTML (2005)

Maandishi makuu ya juzuu ya pili hadi ya tano **za *Dobrotolyubie*** yameharirwa ili yalingane na tahajia na matamshi ya kisasa ya Kirusi. Nukuu kutoka Maandiko Matakatifu zimeachwa bila kubadilishwa. Pale inapohitajika, maana yake inaweza kufafanuliwa kwa kurejelea toleo jipya la Kirusi la Agano la Kale na Agano Jipya. Tofauti katika tahajia ya maneno 'mir' (jamii, wakati mwingine – ulimwengu ulioumbwa kwa ujumla), 'mir' (amani, utulivu, maelewano) na 'μνρο' (mchanganyiko wenye harufu nzuri kwa ajili ya kupaka mafuta takatifu) pia haijabadilishwa.

Mtakatifu Yohane Kasiani Mwarumi

Wasifu mfupi wake

Mtakatifu Yohane Kasiani Mwarumi alizaliwa (c. 350–360), pengine katika eneo la Gali, karibu na Marseille, kwa wazazi wa kifalme na matajiri, na akapata elimu bora ya kitaaluma. Tangu utotoni, alipenda maisha yanayomridhisha Mungu na, akiwa na shauku kubwa ya kufikia ukamilifu katika maisha hayo, alielekea Mashariki, ambako aliingia katika Monasteri ya Betlehemu na kuchukua nadhiri za kimonaki. Huko, baada ya kusikia kuhusu maisha matukufu ya kujinyima ya Baba wa Kigiriki, alitamani kuwaona na kujifunza kutoka kwao. Kwa lengo hili, baada ya kukubaliana na rafiki yake Herman, alielekea Misri karibu na mwaka wa 390, baada ya kukaa miaka miwili katika monasteri ya Betlehemu. Walikaa huko kwa miaka saba kamili, wakiishi katika sketi, seli, monasteri na miongoni mwa watawa wa upweke, katika upweke; walitazama kila kitu, wakakichunguza na wakakitekeleza wenyewe; na wakafahamu kikamilifu maisha ya kujinyima huko, katika undani wake wote. Walirejea kwenye monasteri yao mwaka wa 397; lakini katika mwaka huo huo walisafiri tena kuelekea maeneo yale yale ya jangwa la Misri na wakakaa huko hadi mwaka wa 400. Walipoondoka Misri wakati huu, Mtakatifu Kasiani na rafiki yake wakaelekea Konstantinopoli, ambako walipokelewa kwa ukarimu na Mtakatifu Khrisostomo, ambaye alimweka Mtakatifu Kasiani kuwa diwani na rafiki yake, akiwa ndiye mkubwa kati yao, kuwa padri (mwaka 400). Wakati Mt. Krisostomo alipohukumiwa uhamisho, wafuasi wake waaminifu walituma (mwaka 405) ujumbe Roma kwa Papa Innocenti kuomba msamaha wake, na miongoni mwao walikuwa Mt. Kasiani na rafiki yake. Ujumbe huu haukuleta mafanikio. Baada ya hili, Mtakatifu Kasiani hakurudi Mashariki, bali alienda nchi yake na huko akaendeleza maisha yake ya k i ya kujinyima, akifuata mfano wa Kiegipti; alijulikana sana kwa utakatifu wa maisha yake na kwa hekima yake kama mwalimu, na akawekwa wakfu kuwa padri. Wanafunzi walianza kukusanyika kwake mmoja baada ya mwingine, na punde monasteri nzima ilianzishwa kutoka miongoni mwao. Kwa kuiga mfano wao, monasteri ya watawa wa kike ilianzishwa si mbali. Katika monasteri zote mbili, kanuni ilianzishwa ambayo watawa waliishi nayo na kupata wokovu katika monasteri za Mashariki, na hasa za Misri. Uratibu upya wa monasteri hizi kwa roho mpya na kulingana na kanuni mpya, pamoja na mafanikio dhahiri ya wale waliofanya kazi huko, ulivutia usikivu wa maaskofu wakuu na mababa wakuu wa monasteri katika eneo la Kigallia. Wakitamani kuanzisha desturi kama hizo katika monasteri zao wenyewe, waliomba Mt. Cassian awandikie kanuni za kimonaki za Kimashriqi ambazo zingeakisi kiini cha maisha ya kujinyima. Alitekeleza ombi hili kwa hiari, akielezea kila kitu katika vitabu 12 vya maagizo na mahubiri 24. Mt. Cassian alifariki mwaka wa 435. Sikukuu yake huadhimishwa tarehe 29 Februari. Kutoka kwa maandiko haya ya kujinyima ya Mtakatifu Kasiani, toleo la zamani la *Dobrotolyubie* lilijumuisha vitabu nane (5–12) kuhusu mapambano dhidi ya tamaa kuu nane na hotuba moja (ya pili) kuhusu mantiki – vyote vikiwa katika mfumo mfupi. Sisi pia tunafuata mfano huu. Maandiko makuu yatakayojumuishwa yatakuwa vitabu nane kuhusu mapambano dhidi ya tamaa, katika tafsiri kamili zaidi, kwa kuongeza katika baadhi ya sehemu vifungu kutoka kwa insha na mahubiri pale inapofaa. Hata hivyo, pia imehitajika kuweka mbele yao dondoo kadhaa kutoka kwa mazungumzo, ambazo zinaonyesha umuhimu wa mapambano dhidi ya tamaa katika maisha ya kiroho, au nafasi yake ndani ya mchakato wa kujinyima; hizi zinafafanua uhitaji wa mapambano haya na kutoa muhtasari wa jumla wa tamaa na mapambano dhidi yake; na kufuatia hizi, kuambatanisha vifungu vingine vinavyoelezea mapambano mengine mawili—yaani, pambano dhidi ya mawazo, na pambano dhidi ya huzuni inayotokana na majanga na maafa—kama nyongeza kwa maelezo yaliyotangulia kuhusu pambano dhidi ya mawazo nane. Mwishoni kabisa, kama kiambatisho, maelekezo muhimu yamejumuishwa kuhusu mada kadhaa ambazo, ingawa

zinahusu maisha ya kiroho kwa ujumla, pia zinahusiana kwa karibu na mapambano ya kiroho; hizi ni: kuhusu neema na hiari, kama wahusika wakuu katika uundaji wa maisha ya kiroho; kuhusu maombi, ambapo vinakutana; kuhusu viwango vya ukamilifu katika maisha ya kiroho, kulingana na motisha zake; na kuhusu hitimisho la kazi za toba. – Kwa nini nyongeza hizi zinatuzuia kutoa vichwa vifuatavyo kwa vifungu vyote kutoka kwa maandishi ya Mt. Cassian: *'Muhtasari wa Mapambano ya Kiroho'*? Hivyo, vifungu kutoka kwa Mt. Cassian vitaandaliwa chini ya vichwa vifuatavyo:

1. Lengo na mwisho wa kujinyima.

2. Kwa kuzingatia lengo hili, ni lazima pia tuamue ni mfumo gani wa kuachana na dunia tunayopaswa kuchukua.

3. Mapambano kati ya mwili na roho.

4. Muhtasari wa jumla wa tamaa na mapambano dhidi yake.

5. Kupambana na tamaa kuu nane: (a) ulafi, (b) roho ya uzinzi, (c) roho ya tamaa, (d) roho ya hasira, (e) roho ya huzuni, (f) roho ya kukata tamaa, (g) roho ya ubatili, (h) roho ya kiburi.

6. Mapambano dhidi ya mawazo mabaya na, kupitia hayo, dhidi ya roho mbaya.

7. Mapambano dhidi ya kila aina ya dhiki.

8. Kuhusu neema ya Mungu na hiari kama vyanzo vya maisha ya kiroho.

9. Kuhusu sala.

10. Kuhusu mwongozo katika maisha ya kiroho.

11. Kuhusu viwango vya ukamilifu katika maisha ya kiroho kulingana na msukumo unaoelekea huko.

12. Kuhusu mwisho wa kazi za toba.

Muhtasari wa Mapambano ya Kiroho

1. Lengo na mwisho wa maisha ya kujinyima

1. Sayansi na sanaa zote zina kusudi lake (scopon) na lengo lake (telos) – na ni kwa kuzingatia hivi ambapo mpenda sanaa mwenye bidii huvumilia kwa hiari kazi ngumu na gharama zote. Hivyo basi, mkulima, akivumilia wakati huu joto, wakati mwingine baridi, huchimba na kupulizia udongo bila kuchoka, akiwa na *'kusudi'* lake – baada ya kuondoa uchafu wote wa kigeni – la kuufanya uwe na rutuba zaidi; akiwa na imani kwamba vinginevyo hatatimizia *'lengo'* lake, yaani, mavuno tele, ili kujikimu na kuongeza utajiri wake. Ndivyo pia kwa ukimbuzi wetu una madhumuni yake na lengo lake, ambayo kwa ajili yake tunajitwika kazi zote bila kuchoka na kwa furaha, – kwa ajili yake, chakula kidogo cha kufunga hakutuzidi nguvu, uchovu wa kukesha hutuletea furaha, usomaji wa daima wa Maandiko pamoja na tafakari hauchoshi, na hatuogopi kazi isiyo na kikomo, wala kuondolewa mali zote na kuishi katika uhaba wa kila kitu, wala hata hofu za jangwa hili lisilo na ukomo.

2. Mwisho wa maisha yetu ya kujinyima ni Ufalme wa Mungu, na lengo ni usafi wa moyo, ambao bila wake haiwezekani kufikia mwisho huo. Tukiwa tumelenga lengo hili, ni lazima tuelekeze mkondo wetu kwa uhakika kana kwamba ni katika mstari ulionyooka; na kama mawazo yetu yatapotea kutoka kwake hata kidogo, ni lazima turudi mara moja kulifikiria tena na kuyarekebisha, kana kwamba tunafuata kigezo fulani.

3. Hili ndilo anafundisha Mt. Paulo anapoambia wale waliochukua nira njema ya Kristo: *'Mnazaa matunda katika utakatifu, na mwisho wake ni uzima wa milele'* (Warumi 6:22). Kwa hili anasema, kana kwamba: lengo lenu ni utakatifu wa moyo, na mwisho wake ni uzima wa milele. Kwa hiyo, chochote kinachoweza kutuongoza kuelekea lengo hili—yaani, usafi wa moyo—tunapaswa kukitembelea kwa nguvu zetu zote; na chochote kinachotutenga nacho, tunapaswa kukiepuka kama kinachoharibu na kuumiza. Maana ni kwa ajili ya hili ndipo tunapofanya na kutimiza kila kitu; ni kwa ajili ya hili ndipo tunapoacha wazazi wetu, nchi yetu, vyeo vyetu, utajiri wetu, furaha za ulimwengu huu na raha zake zote—ili kwamba, kwa maneno mengine, tuweze kudumisha kwa uthabiti usafi wa daima wa moyo. Basi, ikiwa tutaendelea kuiweka lengo hili akilini, basi matendo na mawazo yetu yote yataelekezwa moja kwa moja kwenye kulifikia. Lakini ikiwa haitadumu daima mbele ya macho yetu, basi kazi na juhudi zetu zote, kwa kutokuelekezwa kwenye jambo hili moja, zitapotea bure.

4. Basi, ni lazima tufanye kila kitu na kutamani kila kitu kwa ajili ya usafi huu; kwa ajili yake ni lazima tuende jangwani, kwa ajili yake ni lazima tufunge, tukesha, tufanye kazi, tuishi katika umaskini wa kimwili, tusome na kufanya wema mwingine – ili, kwa maneno mengine, tuweze kuifanya mioyo yetu iwe huru

kutokana na tamaa zozote mbaya na kuiweka hivyo. Inatupasa kufanya fasta, mafungo, maisha ya kujinyima na kusoma Maandiko kwa ajili ya lengo hili kuu, yaani, usafi wa moyo; na kwa sababu ya haya, hatupaswi kuruhusu tuongozwe mbali na wema huu mkuu. Kwa maana kwamba tunapoendeleza sifa hii kuu, hakuna madhara yoyote ikiwa katika hali yoyote tutalazimika kuacha mojawapo ya mazoea ya kujinyima tuliyotaja; lakini tukidumu katika yote huku tukikiuka hii moja, hakutakuwa na faida yoyote; maana kila kitu kinapaswa kufanywa kwa ajili yake. Matendo haya si ukamilifu yenyewe, bali ni njia za kufikia ukamilifu. Basi, ni bure kiasi gani jitihada za yule anayekidhiwa nazo peke yake kana kwamba *ndiyo 'wema ulio kamilifu'*, na akasimamisha jitihada za moyo wake hapo, badala ya kuiendeleza hadi afikie mwisho ambao ndio chanzo cha kutamani matendo hayo.

2. Tukiwa na lengo hili akilini, ni lazima pia tuamue ni mfano gani wa kujinyima tunapaswa kuchukua

1. Kuna aina tatu za kuukataa ulimwengu: ya kwanza ni ile ambayo tunayaacha kimwili mali na utajiri wote wa ulimwengu; ya pili ni ile ambayo tunayaacha mazoea yetu ya zamani, maovu na tamaa, za kiroho na kimwili; ya tatu ni ile ambapo, tukigeuza fikra zetu mbali na yote yaliyo ya sasa na yanayoonekana, tunatafakari yajayo pekee na kutamani yale yasiyoonekana. Bwana alimwamuru Abrahamu kutekeleza mikatazo hii yote mitatu kwa pamoja alipomwambia: *'Toka nchi yako, na jamaa yako, na nyumba ya baba yako'* (Mwanzo 12:1): *'kutoka nchi yako'*, yaani, kutoka kwa utajiri wa kidunia na mali za kidunia; *'kutoka kwa jamaa zako'*, yaani, kutoka kwa mtindo wako wa zamani wa maisha, tabia na maovu ya zamani, ambayo, yakiwa yametushikilia tangu wakati wa kuzaliwa, ni karibu nasi kama jamaa wa damu; *'kutoka nyumbani kwa baba yako'*, yaani, kutoka kwa kila kumbukumbu ya ulimwengu na yote yanayoonekana machoni mwetu ndani yake. Hii hutokea tunapokufa na Kristo kwa mambo ya ulimwengu, tukitazama, kama Mtume anavyosema, si tena yale yanayoonekana, bali yale yasiyoonekana; *"kwani yaliyo dhahiri ni ya muda, bali yaliyo dhahiri siyo ya milele"* (2 Kor. 4:18) – na, tukiwa tumeondoka mioyoni mwetu kutoka kwa nyumba hii ya muda na inayoonekana, tunaelekeza macho na akili zetu kwa ile nyumba ambayo tutakaa milele; – kwa maana *"ingawa tunaishi katika mwili, hatupigani vita kulingana na mwili"* katika Bwana (2 Kor. 10:3), tukitangaza kwa matendo na maisha yetu maneno ya Mtume aliye barikiwa: *"uraia wetu upo mbinguni"* (Flp. 3:20).

2. Haitatufaa sana ikiwa, baada ya kufanya uachiliaji wetu wa kwanza kwa shauku yote ya imani, hatutekelezi wa pili kwa hamasa na shauku ileile—ili, tukifanikiwa hivyo kufikia huu, tuweze pia kufikia wa tatu, ambamo, baada ya kuacha nyumba ya baba wetu wa zamani kulingana na mtu wa zamani, tunaelekeza mtazamo wa akili yetu kabisa kuelekea mbinguni. Kwa hiyo, ikiwa tunataka kufikia ukamilifu wa kweli, ni lazima tujitahidi kuhakikisha kwamba, kama vile tulivyowaacha nyuma kimwili wazazi wetu, nchi yetu ya asili, utajiri na raha za kidunia, vivyo hivyo tuache vitu hivi vyote nyuma mioyoni mwetu, na tusigeukie tena kwa tamaa kile ambacho tumekikataa kwa dharau: kama Waisraeli, walioongozwa kutoka Misri, ambao, baada ya kuonja mana ya mbinguni, walitamani vyakula visivyo safi na vya duni vya Misri, wakisema: *'Ilikuwa bora kwetu tukiwa Misri, tulipokaa kando ya sufuria'* (Kutoka 16:3; Hes. 11:5). Na yeyote ambaye, akiwa ameachana na ulimwengu, anarudi kwa wasiwasi wake wa zamani na akashindwa na tamaa zake za zamani, anazungumza kwa matendo na fikra na , akisema vivyo hivyo kama walivyosema: *'Nilikuwa na hali njema Misri'* (ulimwengu). Kuacha tu ulimwengu nyuma kwa mwili, na kuondoka tu kutoka 'Misri' hii, hakutatuletea faida yoyote, isipokuwa kama sisi pia tunaweza kufikia kuacha kwa moyo, ambako ni juu zaidi na lenye faida zaidi. Kuhusu ule ukataaji ambao tumeuita wa kimwili, hili ndilo alilotangaza Mtume: *'Kama nikitoa mali zangu zote, na nikikabidhi mwili wangu kuungua, lakini sikiwa na upendo, hainifai kitu'* (1 Kor. 13:3). Yaani, hata kama nitajikana kila kitu hadi kutojibakishia chochote, na kwa kujitoa huku kote nikiongeza ushuhuda na kuchomwa kwa mwili wangu mwenyewe, ili niweze kutoa mwili wangu kwa ajili ya Kristo; bado ikiwa sina subira, nina hasira, wivu, au kiburi, ikiwa nimewasha na makosa ya wengine, au kutafuta maslahi yangu mwenyewe, ikiwa ninazingatia yaliyo mabaya, au kuvumilia kila jambo linalonitokea kwa ukosefu wa subira na kwa kulazimika: basi kujiweka kando kwangu na kuchomwa kwa mtu wa nje hakutanufaisha chochote, wakati mtu wa ndani akibaki amebanwa na tamaa zile zile za zamani.

3. Kwa hiyo, kwa nguvu zetu zote, ni lazima tukimbilie kuhakikisha kwamba nafsi yetu ya ndani, nayo, inajivua na kuachana na utajiri wote wa tamaa ambao imekusanya katika maisha yake ya zamani—tamaa ambazo, zikishikamana na mwili na roho, ni kiini chetu hasa; na isipokuwa, tukiwa bado katika mwili huu, zikatwe na kutupiliwa mbali, hazitaacha kutuangamia hata baada ya kifo. Kwa maana kama vile sifa njema—au upendo wenyewe, ambao ni chanzo chake—zinapopatikana katika enzi hii, humfanya mpenzi wake kuwa

mrembo na mwenye mng'ao hata baada ya mwisho wa maisha haya; ndivyo pia maovu, yakiwa yamemfunika roho kwa rangi za kuchukiza, humbea nayo, ikiwa imetiwa doa na hizo, hadi kwenye makao hayo ya milele. Uzuri au uchukizi wa roho hutokana na asili ya wema au uovu, ambapo hutokana na rangi fulani inayoiweka iwe angavu na nzuri kiasi cha kustahili kusikia neno la unabii: *'Mfalme atatamani wema wako'* (Zab. 44:11), – au mweusi sana, mchafu na mbaya sana, kiasi kwamba yeye mwenyewe, akikiri uovu wa uovu wake, atasema: *'Majeraha yangu yameharibika na kuchanja kwa ajili ya upumbavu wangu'* (Zab. 37:6). Kwa hiyo, zile (fadhila na hisia) kwa hakika ni utajiri wetu wa kweli, usioachana na roho, ambao hakuna mfalme anayeweza kutupa, wala adui yeyote anayeweza kutuchukua. Kwa hakika, ni utajiri wetu wa kweli, ambao hata kifo chenyewe hakiwezi kuondoa kutoka kwa roho. (Kutawanya utajiri mbaya wa tamaa kunamaanisha kuzifisha – jambo ambalo haliwezi kufanyika bila kupambana nazo. Hii ndiyo sababu wale walioukataa ulimwengu bila kuepukika hukabiliana na mapambano dhidi ya tamaa, ambayo ni lazima waanzie tangu mwanzo kabisa. Mtakatifu Kasiani anajadili mapambano haya kwa ujumla katika 'Mazungumzo' yake – la 4, *'Kuhusu Mapambano ya Nyama na Roho'*, na la 5, *'Kuhusu Tamaa Nane Kuu'* – wakati 'Vitabu vya Amri' vinatoa, hasa, maelezo ya kina ya mapambano dhidi ya kila moja ya tamaa nane kuu. – Tutachukua hoja muhimu zaidi kutoka kwa haya yote).

3. Mapambano kati ya Nyama na Roho

1. Kuna mzozo ndani ya viungo vyetu, kama tunavyosoma kwa Mtume: *'Nafsi hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na nafsi; na hizi zinapingana, hata hamwezi kufanya mnavyotaka'* (Gal 5:17). Kwa mpango wa kimungu, imekuwa, kana kwamba, sehemu ya asili yetu kabisa. Na je, inaweza kuchukuliwa kama kitu kingine chochote isipokuwa sifa ya asili, kana kwamba, ya asili ya binadamu kufuatia kuanguka kwa mwanadamu wa kwanza, ikiwa ni ya kawaida kwa wote bila ubaguzi? Hata hivyo, ni lazima tuamini kwamba ipo ndani yetu kwa mapenzi ya Mungu, kwa ajili ya heri yetu na si kwa ajili ya madhara yetu, kwa kuwa ni ya asili kwa wote. Imeachwa ndani yetu ili kuchochea ndani yetu shauku ya ukamilifu wa juu zaidi.

2. Neno *'nyama'* katika kifungu hiki halipaswi kueleweka kwa maana ya mwanadamu kama kiumbe, bali kwa maana ya mapenzi ya kimwili, au tamaa za chini; vivyo hivyo, neno *'roho'* halipaswi kueleweka kama linahusu kiumbe yeyote binafsi, bali tamaa njema na takatifu za nafsi. Mtume mwenyewe alifafanua maana hii, akisema: *'Tembeeni kwa Roho, wala hamtatimiza tamaa za mwili; maana mwili hutamani kinyume na Roho'*, na kadhalika (ibid., vv. 16–17). Kwa kuwa tamaa hizi zote mbili zipo ndani ya mtu mmoja, vita isiyoisha ya ndani huvuka ndani yetu. Wakati tamaa za mwili, ambazo kwa kimsingi zimeelekea kwenye dhambi, hupata raha pekee katika yale yanayohusiana na utimilifu wa mahitaji ya maisha haya ya sasa; Roho, kinyume chake, hutamani kujitolea kabisa kwa mambo ya kiroho, ikiacha kando hata mahitaji muhimu zaidi ya mwili, na hutaka kujitolea kwa hayo pekee, bila hata kuzingatia kidogo mwili huu wenye kufa. Mwili hufurahia wingi na kila aina ya raha; roho haipati raha hata katika kushughulikia mambo ya lazima ya asili. Ule wa kwanza hutamani kushibishwa na usingizi na kujazwa chakula; kwa ule wa pili, kukesha na kufunga ni lishe sana kiasi kwamba hangependa kujiruhusu usingizi au chakula, hata kiasi kinachohitajika kwa maisha. Ule wa kwanza hutamani kuwa na wingi wa kila aina ya utajiri; ule wa pili hajaridhiki hata k wa kuwa na mkate mdogo kwa matumizi ya kila siku. Yule wa kwanza anatamani kuishi kwa anasa na kuzungukwa na kundi la watoa pongezi; yule wa pili hupata furaha kubwa zaidi katika maisha magumu na upana wa jangwa lisilofikika, na hapendi kuwa katika ushirika na wanadamu. Yule wa kwanza huvutiwa na heshima na sifa za kibinadamu; yule wa pili hupata furaha katika mateso na matukano.

3. Nia yetu inapoongozwa na upendo wa nafsi na hekima ya kidunia, huibua njia fulani ya kati—inayostahili kila hukumu—katika mwelekeo huu miwili, ikijaribu kujiepusha na tamaa za mwili huku ikikosa kabisa mateso yasiyoepukika katika kutimiza mahitaji ya roho, – kutamani kupata usafi wa mwili bila kuuonea mwili, kupata usafi wa moyo bila taabu za kukesha, kufanikiwa katika wema wa kiroho huku mwili ukipumzika, kupata neema ya uvumilivu bila matukano chungu, kuonyesha unyenyekevu wa Kristo bila kupoteza heshima ya kidunia, kufuata unyenyekevu wa utauwa huku wakidumisha kiburi cha enzi hii, kumtumikia Kristo huku wakitafuta utukufu na neema ya wanadamu, kusema ukweli ulio wazi bila kukumbana na tusi lolote, hata likiwa dogo kiasi gani, – kwa ufupi, kupata baraka za enzi ijayo bila kupoteza zile za sasa. Nia kama hiyo haipeleki kwenye ukamilifu wa kweli, bali, kwa kumweka mtu katika hali ya uvuguvugu, humfanya mtu kuwa kama wale ambao Bwana anawaongea kwa dharau katika Ufunuo: *'Ninajua matendo yako; wala si baridi wala si moto. Nilitamani uwe baridi au moto. Basi, kwa kuwa wewe ni mvuguvugu, niko karibu kukuondoa kinywani mwangu'* (Ufunuo 3:15–16). Lakini neema inapokuja, huamsha

nguvu za roho na kurejesha ndani yake tamaa kuu zinazoiweka mbali na yote yaliyo ya kidunia. Chini ya ushawishi wao, hiari haiwezi tena kubaki bila kujali na ya uvuguvugu, bali hujawa na shauku kwa yaliyo bora na hutoa dhabihu yote ambayo ni ya chini yake. Hata hivyo, wakati huo huo, mwelekeo wa kurejea katika hali yake ya zamani ya kutokujali hubaki ndani yake, na huwa tayari mno kuangukia humo tena. Ili kuzuia hili litokee, hisia zinazopingana na tamaa za juu hubaki ndani ya mwili; utashi, ukiwa umeonja baraka za juu, hauwezi kuzikubali, na mara tu unapo zitambua, huchochewa mara moja kwa shauku yake yote na hutetea kwa ujasiri baraka zake za juu. Na hutokea kwamba mara tu mapenzi yanapozurura katika ule ulegevu unaopinga Mungu, mapambano ya mwili hujitokeza na kuyachochea kuwa na nguvu. Kutokana na hili, ni wazi kwamba tungebaki milele katika hali ya ulegevu huo unaopinga Mungu, kama si kwa ajili ya mapambano yanayoinuka ndani yetu ili kututoa humo. Kwa maana katika hali hiyo, tunapojisalimu amri kwa anasa, tukijitaka kujiruhusu, mwili mara moja hujitokeza na, ukitujeruhi kwa michubuko ya tamaa na hisia za dhambi, hutuzuia kusimama katika utakatifu unaotamaniwa na unaotuliza, na hutuvuta kuelekea kwa raha inayopooza—ambayo haimfurahishi Mungu— – ikitupeleka, kana kwamba, kwenye njia iliyojaa miiba. Lakini hili huamsha shauku iliyolala kwa ajili ya Mungu; huinuka na kuwatimua maadui wanaovamia. Likiwa linafanya kazi ndani yetu siku baada ya siku, mapambano haya hutupeleka kwenye azma yenye manufaa, – kukataa maisha ya uvivu na uzembe, na kufikia utakatifu wa moyo kupitia kazi nyingi na majuto ya roho, – kuhifadhi usafi wa mwili kupitia kufunga kwa ukali, njaa, kiu na kukosa usingizi, – kupanda hadi hali nzuri ya akili kupitia kusoma, kutafakari na sala isiyokoma.

4. Jambo linalofanana linaonyeshwa kwa fumbo katika mpango wa Mungu kuhusu mataifa yaliyokuwa adui wa Israeli, kama tunavyosoma katika Kitabu cha Waamuzi: *'Bwana aliwaacha mataifa haya ili kuwajaribu Israeli kupitia kwao… ili awaifundishe sanaa ya vita'* (Waam. 3:1–2). – Bwana alisababisha vita hivyo si kwa sababu hakutaka amani kwa Israeli, au hakujali ustawi wake, bali kwa sababu aliona jinsi ingewafaidia sana. Wakikabiliwa na mashambulizi ya karibu kila mara kutoka kwa mataifa hayo, hawakuweza kujizuia kuhisi haja ya daima ya msaada wa Mungu, na hivyo walilazimika kubaki katika utegemezi wa daima, wa kuamini, kwake na katika maombi. Wakishindwa kuacha shughuli za vita, hawakuwa na muda wa kujiachia kwa uzembe, au kupunguza bidii kwa uvivu na kupuuzia majukumu. Kwani mara nyingi usalama na furaha huangusha wale ambao majaribu hayakuweza kuwashinda.

5. Na ni kutokana na nini kingine tunapata roho za wale waliokatwa viungo vyao vya uzazi katika mwili ikiwa imepitiwa na usingizi, ikiwa si kwa sababu kwamba, kupitia udanganyifu, baada ya kujiondoa katika hitaji hili la kimwili, wanafikiri hawahitaji wala kazi ya kujinyima kwa mwili wala majuto ya moyo? Wakilelewa na uzembe huo, hawajishughulishi na kufikia ukamilifu wa kweli, wala kusafisha moyo kutoka kwa tamaa za nafsi. Hali kama hiyo, ingawa imeinuka juu ya hali ya kimwili, inabaki kuwa ya kiroho tu; lakini, kwa maneno ya Bwana Mwenyewe, inahesabiwa kuwa inastahili kukataliwa – kwa sababu, baada ya kutoka kwenye baridi hadi kwenye joto, imetulia katika joto hili linalochukiza.

6. Basi, mwanzoni kabisa mwa kujinyima, tunapoacha kuwa wa mwili—yaani, tunapoanza kujitenga na desturi za kidunia na kujiepusha na uchafu wa wazi wa kimwili— lazima tukimbilie na kujitahidi kwa nguvu zetu zote kuingiza mara moja hali ya kiroho ndani yetu; isije, kwa sababu tu t , tumeukataa ulimwengu kwa dhahiri, au kuacha kujichafua kwa zinaa ya kimwili, huku tukidhani kuwa tayari tumefikia ukamilifu, baadaye tukawa wazembe na wasiotilia maanani katika kuondoa chanzo cha tamaa na, hivyo tukibaki katikati ya mwili na roho, tukashindwa kufikia kiwango cha ukamilifu wa kiroho, tukidhani kwamba kwa ukamilifu huu inatosha tu kujitenga, kwa nje, na maisha na raha za dunia, na kujiepusha tu na ukosefu wa adili wa kimwili na uasherati. Kwa maana tukibaki katika hali hii ya uvuguvugu (kutojali), ambayo inachukuliwa kuwa mbaya zaidi, tutatapikwa kutoka kinywani *mwa* Bwana, kama anavyosema: *'Kwa kuwa wewe ni uvuguvugu… nitakutapika kutoka kinywani mwangu'* (Ufunuo 3:16). Bwana amesema kweli kumhusu wale ambao, baada ya kupokelewa na Yeye katika tumbo la upendo, walipoa, kwamba atawatapika kwa chukizo fulani. Kwa maana mtu wa mwili—yaani, mtu wa kidunia au mwasekuli—hugeukia wokovu kwa urahisi zaidi na hupanda hadi vilele vya ukamilifu wa kiroho kuliko yule ambaye, akiwa amechukua nira ya Kristo, hajaanza njia ya ukamilifu na ameuruhusu moto wa awali wa shauku ya kiroho kupoa. Kwa maana mtu wa namna hiyo, aliyenyenyekezwa na tamaa za mwili na kujitambua kuwa ni mchafu kwa sababu ya uchafu wa kimwili, anapopata toba na kumgeukia chanzo cha usafi na ukamilifu wote, atapanda kwa urahisi zaidi kuelekea ukamilifu, akichukia hali hiyo ya baridi ya kutokuamini na uzembe aliyokuwa amejikuta akiishi ndani yake, na akiwa ameungua na shauku. Kwa upande mwingine, yeyote anayeanza kazi ya Mungu kwa ubaridi na, bila unyenyekevu au shauku inayostahili, anapoanza njia ya wito huu, atakaposhambuliwa na maambukizi haya

ya janga, hataweza kujirekebisha mwenyewe wala kupokea ushauri kutoka kwa wengine. Kwa maana, kwa maneno ya Bwana, anasema moyoni mwake: *'Nimebarikiwa, nimefanikiwa, na sikosi chochote'*; ilhali ingekuwa bora zaidi kumhusisha na yafuatayo: *'na hujui ya kuwa wewe ni mnyonge, na maskini, na mnyonge, na kipofu, na uchi'* (Ufunuo 3:17). Kwa njia hii, anakuwa mbaya zaidi kuliko mtu wa kidunia, kwa kuwa anapoteza ufahamu wa jinsi alivyo maskini, kipofu na uchi, jinsi anavyohitaji sana kusahihishwa, na jinsi anavyohitaji sana mafundisho na maonyo kutoka kwa wengine; ndiyo maana haikubali neno lolote la wokovu, akishindwa kutambua kwamba katika enzi ijayo bila shaka atawekwa chini ya hukumu na adhabu kali zaidi.

4. Muhtasari wa Jumla wa Mawazo na Mapambano Dhidi Yake

1. Kuna tamaa kuu nane: ulaji kupita kiasi, tamaa ya ngono, tamaa ya mali, hasira, huzuni, kukata tamaa, ubatili na kiburi.

2. Hisia ni *za 'aina mbili*': za asili, zinazotokana na mahitaji ya asili, kama vile ulafi na uzinzi, na zisizo za asili, ambazo hazina mizizi katika asili, kama vile tamaa. Hata hivyo, *'dalili'* zao ni *za 'aina nne*': baadhi hufanya kazi mwilini tu na kupitia mwili, kama vile ulafi na uzinzi, huku zingine zikijidhihirisha bila ushiriki wa mwili, kama vile kiburi na majivuno; zaidi ya hayo, baadhi huamshwa kutoka nje, kama vile tamaa na hasira, huku zingine zikichochewa na sababu za ndani, kama vile kukata tamaa na huzuni. Njia hii ya kuonekana kwa athari za hisia hizi hutoa sababu ya kutambua makundi mawili zaidi miongoni mwao – kuyagawa kuwa ya kimwili na ya kiroho: hisia za kimwili hutokea ndani ya mwili na kulisha na kufurahisha mwili; ilhali hisia za kiroho hutokana na mwelekeo wa roho na kulisha roho, ingawa mara nyingi huwa na athari ya uharibifu kwa mwili. Hizi za mwisho huponywa kwa uponyaji rahisi wa ndani wa moyo; ilhali tamaa za kimwili huponywa kwa tiba ya aina mbili—ya nje na ya ndani.

3. Hebu tufafanue baadhi ya yale yaliyosemwa kwa majadiliano ya kina zaidi. Mawazo mabaya ya ulafi na uzinzi, kwa kuwa mizizi yake iko mwilini, wakati mwingine huibuliwa bila roho kushiriki, kwa kuchochewa tu na tamaa zinazozizalisha; lakini pia huvuta roho kwa sababu ya uhusiano wake na mwili. Ili kuzidhibiti, haitoshi kujihami dhidi yao kwa azimio la akili tu; ni lazima pia kuutawala mwili wenyewe kupitia kufunga, kuamka usiku, na uchovu kutokana na kazi; kujitenga kwa muda mfupi wakati mwingine ni lazima, na mara nyingi sana maisha ya kujinyima anasa kabisa. Kwa maana kama vile zinavyotokana na upotovu wa roho na mwili, ndivyo zinaweza kushindwa tu kupitia juhudi za vyote viwili. – Kiburi na majivuno hutokea katika nafsi bila kuingiliwa na mwili. Kwani majivuno yanahitaji nini cha kimwili, ilhali, kupitia tamaa tu ya sifa na utukufu, huipeleka nafsi iliyoshikwa na hayo kwenye maangamizi? Au ni tendo gani la kimwili lililotokea katika kiburi cha Lusifa, wakati alipolifikiria tu katika roho na mawazo yake, kama anavyosema Nabii: *'Wewe ulisema moyoni mwako: "Nitapanda mbinguni… na nitakuwa sawa na Aliye Juu Zaidi"* (Isaya 14:13–14). Hakika hakuwa na msukumo wowote wa kiburi kama hicho; kilianzishwa na kukomaa ndani yake kabisa.

4. Ingawa tamaa hizi nane zina asili tofauti na athari tofauti, sita za kwanza—yaani, ulafi, uzinzi, tamaa, hasira, huzuni na kukata tamaa—zimeunganishwa na uhusiano maalum, ambapo kupita kiasi kwa moja husababisha inayofuata. Kwa maana kutokana na kupita kiasi k kwa tamaa ya chakula, tamaa ya ngono hutokea bila kuepukika; kutokana na tamaa ya ngono, tamaa ya mali; kutokana na tamaa ya mali, hasira; kutokana na hasira, huzuni; na kutokana na huzuni, kukata tamaa. Kwa hiyo, ni lazima kuzipambana nazo kwa mpangilio uleule, ukianza katika mapambano kutoka kwa ile iliyotangulia hadi ile inayofuata: ili kushinda kukata tamaa, ni lazima kwanza kuzima huzuni; ili kuondoa huzuni, ni lazima kwanza kuzima hasira; ili kutuliza hasira, ni lazima kukandamiza tamaa ya mali; ili kutokomeza tamaa ya mali, lazima atawale tamaa; ili kutawala tamaa, lazima adhibiti tamaa ya ulaji wa kupita kiasi. Na tamaa mbili zilizosalia, kiburi na majivuno, zimeunganishwa kwa njia ileile; yaani, kuongezeka kwa ile ya kwanza huzaa ile ya pili—kiburi cha kupita kiasi huzaa tamaa ya majivuno; ushindi juu yao hupatikana kwa mpangilio uleule; yaani, ili kutokomeza kiburi, ni lazima ukandamize majivuno. Lakini hisia hizi mbili hazihusiani na zile sita zingine kwa maana ya kuzizalisha; kwani hazizali kutokana nazo, bali hutokea baada ya kutokomezwa kwao. Hukuwa na hisia hizi mbili hasa baada ya ushindi na mafanikio dhidi ya hisia zingine. – Hata hivyo, ingawa tamaa hizi nane zina uhusiano wa aina hiyo kati yao kama ilivyoonyeshwa sasa, bado zimegawanywa katika jozi nne: tamaa ya ngono ina uhusiano wa kipekee na ulafi, hasira na tamaa ya mali, kukata tamaa na huzuni, na kiburi na majivuno.

5. Kila mojawapo ya hisia hizi hujidhihirisha kwa zaidi ya namna moja.

6. Hivyo basi, ulafi una aina tatu: ama huleta hamu ya kula kabla ya wakati uliopangwa; au hutafuta kula kwa wingi sana hadi umejaa, bila kujali ubora wa chakula; au hutaka vyakula vitamu. Hivyo basi hutokea ulaji usio na mpangilio, kula ukiwa njiani, ulafi na kujirusha kimwili. Kutokana na hizi tatu hutokea taabu mbalimbali mbaya katika nafsi: kutokana na ya kwanza hujitokeza chuki dhidi ya kanuni za kimonaki; kutokana na chuki hii hukua kutoridhika na maisha ya kimonaki hadi kufikia kiwango cha kutovumilika, ambacho kwa kawaida hufuatiwa haraka na kutoroka kutoka kwa monasteri; ya pili husababisha tamaa ya mwili na hisia za kimwili; na ya tatu humzama mtu katika upendo wa pesa na haiachi nafasi kwa umaskini wa Kristo.

7. Kuna aina tatu za uzinzi: ya kwanza hufanywa kupitia ngono kati ya jinsia moja na nyingine; ya pili hutokea bila ngono na mwanamke, ambayo kwa ajili yake Onani, mwana wa Patriarki Yuda, alipigwa chini na Bwana (Mwa. 38:9–10), na ambayo huitwa 'uchafu' katika Maandiko; ya tatu hufanyika akilini na moyoni, ambayo Bwana anazungumzia katika Injili: *'Kila amwangaliaiye mwanamke kwa tamaa amekwisha kufanya uzinzi naye moyoni mwake'* (Mathayo 5:28). Mtume aliye barikiwa alibainisha aina hizi tatu katika aya ifuatayo: *'Kwa hiyo, keniweni wafu, ninyi wote mambo ya mwili: uzinzi, uchafu, tamaa mbaya'* na kadhalika (Wakolosai 3:5).

8. Kuna aina tatu za upendo wa pesa: katika ya kwanza, huzuia yule aliyekataa ulimwengu kujiondoa mali zake zote; katika ya pili, humlazimisha yule ambaye tayari amewapa maskini kila kitu kupata mali hizo tena; katika ya tatu, huamsha tamaa ya kupata mali hata kwa yule ambaye hapo awali hakuwa na chochote.

9. Pia kuna aina tatu za hasira: ya kwanza ni ile inayowaka kimyakimya ndani; ya pili ni ile inayotokea kwa maneno na matendo; ya tatu ni ile inayowaka kimyakimya kwa muda mrefu, na huitwa chuki.

10. Kuna aina mbili za huzuni: ya kwanza ni ile inayofuata kukoma kwa hasira, au inayosababishwa na hasara na uharibifu uliopatikana, na kutotimizwa kwa matamanio; ya pili hutokana na hofu na wasiwasi kuhusu hatima ya mtu mwenyewe, au kutoka kwa wasiwasi usio na msingi.

11. Kuna aina mbili za kukata tamaa: moja humzama mtu usingizini, ilhali nyingine humtoa mtu kwenye kibanda chake.

12. Ingawa kiburi hujidhihirisha kwa njia nyingi, kina aina kuu mbili: katika ya kwanza, tunajigamba kwa faida za kimwili na vitu vinavyoonekana; katika ya pili, tunachochewa na tamaa ya utukufu wa bure unaotokana na mambo ya kiroho.

13. Kuna aina mbili za kiburi: cha kwanza ni cha kimwili, na cha pili ni cha kiroho, ambacho ni hatari zaidi kuliko cha kwanza. Huchochea hasa wale ambao wamebobea katika sifa fulani njema.

14. Ingawa tamaa hizi nane zinawashawishi wanadamu wote, hata hivyo, haziwashambulii wote kwa njia ileile. Kwa maana kwa mtu mmoja, roho ya tamaa hupewa kipaumbele; kwa mwingine, hasira hushinda; kwa mwingine tena, kiburi hutawala; na kwa mwingine, majivuno hushika hatamu: hivyo basi ingawa tamaa zote huwashambulia watu wote, kila mmoja wetu huzisalimu amri kwa namna na mpangilio tofauti.

15. Basi, ni lazima tuwapigane vita tamaa hizi kwa namna ambayo kila mtu, baada ya kutambua ni tamaa gani hasa ni hatari kwake, anaelekeza mapambano yake hasa dhidi yake, akitumia kila juhudi na uangalifu kuilinda na kuikandamiza, akielekeza dhidi yake mikuki ya kufunga kila siku, kuishambulia kila wakati kwa mishale ya vilio na vinyemeleo vya moyo, na kumwaga machozi bila kukoma katika maombi kwa Mungu ili kumaliza mchafukoge unaomsumbua. Kwa maana hakuna anayeweza kushinda tamaa yoyote mpaka awe ameshawishika kwamba hawezi kupata ushindi juu yake kwa bidii au juhudi zake mwenyewe; ingawa ni lazima kwake, ili kujisafisha nayo, kujitoa mchana na usiku katika kila kazi na kila juhudi kwa lengo hilo.

16. Mpiganaji wa aina hiyo anapohisi kwamba ameachiliwa kutoka kwa shauku yake kuu, ni lazima atafute tena kwa makini sana katika vilindi vya moyo wake, ili, baada ya kutambua ni shauku gani ndani yake bado ni yenye nguvu zaidi kuliko zingine, aweze kuelekeza silaha zake zote za kiroho dhidi yake hasa. Kwa kuushinda hivi kila mara msukumo mkuu ndani yake, atapata nguvu juu ya yale yaliyosalia, madogo, kwa haraka na kwa urahisi zaidi.

17. Utakaposhinda tamaa moja au zaidi, hupaswi kujivunia ushindi huu. Vinginevyo, Bwana, akiona kiburi cha moyo wako, ataacha kuukinga na kuutetea – na wewe, ukiachwa na Yeye, utaanza tena kusumbuliwa na ile tamaa uliyokuwa umeishinda – ingawa ilikuwa kwa neema ya Mungu. Wala Nabii asingeliomba: *'Ee Bwana, usiwakabidhi wanyama roho yao inayokiri kwako'* (Zab. 73:19), kama asingejua kwamba wale ambao mioyo yao imeinuliwa hushindwa tena na tamaa walizokuwa wamezishinda, ili wapate kunyenyekezwa.

5. Mapambano Dhidi ya Hisia Nane Kuu

1. Katika kuelezea mapambano dhidi ya tamaa kuu nane, tutaelezea sifa zao, kubainisha vyanzo vyake, na kupendekeza tiba zinazofaa dhidi yake.

1. Mapambano Dhidi ya Ulaghai

1. Mapambano ya kwanza tunayopaswa kufanya ni mapambano dhidi ya ulafi, au tamaa ya kupindukia.

2. Kuhusu mazoea ya kujinyima chakula, au kufunga, hakuna kanuni moja inayoweza kuwekwa inayomhusu kila mtu; kwani si miili yote ina nguvu sawa, na wema huu hauzingatiwi kwa nguvu ya roho pekee, bali lazima pia uendane na nguvu ya mwili. Haiwezekani kwa kila mtu kufunga kwa wiki nzima; wengine hawawezi kukaa bila chakula kwa zaidi ya siku mbili au tatu, wakati wengine hupata ugumu kukaa bila chakula hadi machweo. Wala mboga, mimea au mkate mkavu si chakula cha kulisha kila mtu. Zaidi ya hayo, mtu mmoja anaweza kuhitaji pauni mbili ili ashibe, wakati mwingine anajisikia mzito baada ya kula pauni moja au nusu pauni. Hata hivyo, wote wanaojinyima wanapaswa kuwa na lengo moja: kula kulingana na uwezo wao, bila kujihusisha na ulafi. Kwani siyo tu ubora wa chakula, bali pia kiasi chake, ndicho kinacholegeza roho, na kuwasha ndani yake moto hatari na wa dhambi.

3. Vyakula vyovyote vitamu vinavyojaza tumbo, huibua mbegu za tamaa za mwili, na akili, ikiwa imezidiwa na mzigo wa chakula, haibaki na nguvu ya kutosha kuongoza mwongozo wa busara kwa usahihi. Si ulaji wa kupindukia wa divai pekee unaolewesha akili, bali pia ulafi wa kila aina ya chakula, ambao kwa kawaida huifanya isiwe imara na yenye kutetereka, na kuinyima mawazo safi na yasiyo na lawama. Kwa maana kwa watu wa Sodoma, sababu ya uharibifu na maangamizi yao haikuwa ulevi tu, bali pia ulafi wa tumbo. Sikieni jinsi Bwana, kupitia kwa Nabii, anavyokemea Yerusalemu (Ezekieli 16:49). Ndugu yako, Sodoma, alitenda dhambi kwa njia gani, ikiwa si kwa kula mkate wake hadi kushiba na kupita kiasi? Kwa kuwa, kwa kushiba hivyo kwa mkate, walichomwa na joto lisilozimika la tamaa ya mwili, waliteketezwa, kwa hukumu ya Mungu, na moto wa salfa uliotoka mbinguni. Kama, kwa njia hii, ulafi wao tu katika ulaji wa mkate, ukichochewa na tamaa ya kushiba, ukawatupa katika vilindi vya machafuko vya upotovu, basi nini kitakachosemwa kuhusu wale ambao, wakiwa katika kilele cha afya zao za kimwili, wanajiruhusu kula nyama na kunywa divai kwa wingi kupita kiasi, wakiitumia siyo kulingana na mahitaji ya miili yao, bali kama inavyoamuru tamaa yao ya kujiruhusu?

4. Wababa wa Kanisa walifafanua kipimo cha kujinyima chakula hivi: kwamba tuache kula chakula ambacho umuhimu unatualika tukile ili kuitunza mwili, wakati bado tunahisi hamu ya kula. Kwa kuzingatia hili, hata yule dhaifu kimwili anaweza kufanya wema wa kiasi kikamilifu, sawa na wale walio imara na wenye afya, ikiwa kwa tendo la hiari atadhibiti tamaa yake ya chakula wakati udhaifu wa mwili hauhitaji. Maana Mtume pia anasema: *'Msiitimize tamaa za mwili'* (Warumi 13:14). Hakuizuia kabisa kutunza mwili, bali alikataza tu kufanya hivyo kwa tamaa – alikataa utunzaji wa tamaa kwa mwili, lakini hakukataza utunzaji unaofaa kwa ajili yake, ambao ni muhimu kwa maisha; aliharamisha ya kwanza, ili kwa kuridhisha mwili tusije tukashuka kwenye matendo ya tamaa yanayoharibu, na akaruhusu ya pili, ili mwili, ukidhoofishwa na ukali usiofaa, usije ukaishia kuwa hauna uwezo wa kutekeleza shughuli na kazi zetu za kiroho.

5. Hivyo basi, kiwango cha kujinyima lazima kiamuliwe na hukumu ya dhamiri ya kila mtu. Kila mtu lazima ajiwekee kiwango cha kujinyima kinachohitajika na mapambano dhidi ya uasi wa mwili. – Fungo zilizowekwa na kanuni lazima, bila shaka, zifanywe; lakini ikiwa, baada ya hizo, kujinyima katika ulaji hakudumishwi, basi kuzifanya hakutaleta usafi kamili. Kufunga wakati wa vipindi virefu vya kujinyima kutazaa kama tunda lake udhaifu wa muda mfupi na uchovu wa mwili tu wakati huo, na siyo usafi wa uchaji, ikiwa hii inafuatiwa na mwili kushibishwa kikamilifu: kwani usafi wa roho umeunganishwa isiyotengana na kufunga kwa tumbo. Wale ambao hawaridhiki kudumisha kiwango thabiti na sawa cha kujinyima hawana usafi wa ucha wa kudumu. Fungo magumu, yakifuatiwa na kula kupita kiasi, hayana thamani, na matunda yake hufunikwa hivi karibuni na tamaa ya ulaji wa kupindukia. Kwa nini ni afadhali kujilisha kwa busara na kwa kiasi kila siku, kuliko kufunga fungo refu na magumu sana mara kwa mara? Kujinyima chakula kupita kiasi sio tu kunadhoofisha uthabiti na nguvu ya roho, bali pia hufanya ibada ya maombi kuwa isiyo na uhai, kutokana na uchovu wa mwili.

6. Ili kuhifadhi usafi wa roho na mwili, kujiepusha na chakula pekee hakutoshi isipokuwa kikiambatana na sifa nyingine za kiroho. Hivyo, kwanza kabisa, mtu lazima ajifunze unyenyekevu kupitia sifa ya utiifu, majuto ya moyo na uchovu wa mwili. Si tu kwamba mtu anapaswa kuepuka pesa na utajiri, bali pia

anatakiwa kutokomeza kabisa tamaa ya vitu hivyo. Kwani haitoshi tu kutomiliki vitu hivyo – jambo ambalo mara nyingi hutokea kwa sababu ya uhitaji – bali mtu hapaswi kuruhusu tamaa yenyewe ya kuvimiliki, hata kama angepewa kwa bahati. Lazima tukandamize hasira kali, tukashinde uzito wa huzuni, tukadharau fahari ya bure, tukanyateje kiburi kwa miguu, na pia kudhibiti fikra zetu zinazobadilika-badilika na kutetereka kwa kumkumbuka Mungu daima. Lazima daima tugeuze mioyo yetu mbali na kuzurura bila utulivu na tuirudishe katika kutafakari Mungu, mara tu adui mwerevu, anayetafuta kutupotosha akili zetu kutoka kwa tafakari hii, anapoingia kwa ujanja katika vilindi vya siri vya moyo.

7. Yeye ambaye hana nguvu ya kutosha kuzuia tamaa ya ulaji, hawezi kamwe kuzima msukumo wa tamaa ya ngono inapowaka. Usafi wa mtu wa ndani hutambulika kwa ukamilifu wa sifa hii. Kwani hutaamini kamwe kwamba mtu unayemuona akishindwa na dhaifu zaidi katika mzozo mdogo anaweza kupambana katika vita dhidi ya wapinzani wenye nguvu zaidi.

8. Kwa hiyo, kwanza kabisa ni lazima tukanyage tamaa ya ulaji kupita kiasi – na tukusafishe akili zetu si kwa kufunga tu, bali pia kwa kukesha, pamoja na kusoma na majuto ya daima ya moyo, huku tukikumbuka yote yaliyotushawishi au kutushinda, wakati mwingine tukilia kwa hofu kutokana na wingi wa dhambi, na wakati mwingine tukiwaka na tamaa ya ukamilifu na usafi. Na ni lazima tuifikishe hadi pale ambapo, tukiwa tumeshughulishwa na, kana kwamba, tumenyamuliwa katika kazi na mawazo kama hayo ya kujinyima, huona kitendo chenyewe cha kujilisha chakula si kama chanzo cha raha kinachoruhusiwa, bali kama mzigo uliowekwa kama adhabu, na anakikaribia zaidi kama kitu kinachohitajika kwa lazima kwa mwili kuliko kama kitu kinachotamaniwa na roho. Tukijidumisha katika uangalizi wa kiroho na majuto kama hayo, tutaweza hivi karibuni kuushinda tamaa ya mwili, ambayo hufikia kilele cha wazimu inapochochewa na chakula, na kudhoofisha sumu yake ya uharibifu. Hivyo basi, kwa wingi wa machozi na kilio kisichokoma kutoka moyoni, tunaweza kuzima tanuru ya miili yetu, iliyowashwa ndani yetu na Mfalme wa Babeli—yaani, shetani—ambaye hutuwekea mitego ya dhambi na kuchochea tamaa zetu; kwani wakati huo, kama vile kuongeza mafuta na lami kwenye tanuru, tunawaka kwa nguvu zaidi (kwelekea kwenye ufisadi); hadi, kwa neema ya Mungu, kupitia pumzi ya Roho Wake mwenye unyevunyevu katika mioyo yetu, mioto ya tamaa ya mwili ndani yetu izimike kabisa. Na hapa ndipo mapambano yetu ya kwanza – kutuliza tamaa ya ulaji wa kupita kiasi na kujiruhusu kupitia tamaa ya ukamilifu! Kwa sababu hii, hatupaswi tu kukandamiza tamaa ya chakula kingi kupitia kutafakari juu ya wema, bali pia kula chakula kinachohitajika kwa asili yetu—ambayo haifai kwa usafi—kwa umakini na tafakari ya moyo tu. Na ni lazima tuandae mwelekeo wa maisha yetu kwa namna ambayo tusisumbuke kamwe kutoka kwa shughuli za kiroho, isipokuwa wakati udhaifu wa mwili unalazimisha tujali mahitaji yake ya lazima. Lakini hata tunapokidhi mahitaji ya maisha badala ya kujisalimisha kikamilifu kwa tamaa za nafsi, tunapokubali hili ni jambo la lazima, ni lazima tukifanye haraka iwezekanavyo ili kuliacha kando, kama jambo linalotuvuruga kutoka kwa shughuli zetu za wokovu. Na hata tunapokula, hatupaswi kupuuzia shughuli hizi. Kwani hatuwezi kwa namna yoyote kuvurugika kutoka kwa furaha ya chakula kilicho mbele yetu, isipokuwa roho, ikiwa imeweka umakini wake katika kutafakari yaliyo ya Kimungu, ifurahie kwa wakati mmoja na zaidi katika upendo wa wema na uzuri wa vitu muhimu. Hakika, kila kitu katika maisha haya ya sasa huanza kudharauliwa kama cha kupita, wakati mtu anapoweka mtazamo wa akili yake daima ukilenga baraka zisizoharibika na za milele, akionja tayari kwa moyo, akiwa bado ndani ya mwili, furaha ya maisha yajayo.

9. Tukiwa tumeushinda, kwa tabia kama hiyo, tamaa ya ulaji wa kupita kiasi na starehe za kimwili, na tusiwe tena watumwa wa mwili, tutastahili kuingia katika mapambano ya juu zaidi—kupigana na nguvu zisizo safi, ambazo kwa kawaida huingia katika mapambano ya kibinafsi tu na wale ambao tayari wameshinda. Hivyo basi, kuzuia tamaa za mwili hujidhihirisha kuwa ndiyo msingi imara zaidi wa vita vyote. Isipokuwa mtu ameshinda mwili wake mwenyewe, hakuna anayeweza kupigana kihalali; na yeye yeyote asiyepigana kihalali hatatiwa taji.

10. Je, unataka kusikia shujaa wa kweli wa Kristo, anayepigana kulingana na sheria halali za mapigano? – Sikiliza kwa makini. – *'Mimi,'* anasema*, 'hukimbia si kama asiye na lengo; sipigani si kama anayepiga hewa; bali najidhibiti mwili wangu na kuutawala, ili, nikiwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisije nikawa nimefukuzwa'* (1 Wakorintho 9:26–27). Je, unaona jinsi, ndani yake mwenyewe—yaani, katika mwili wake mwenyewe—kama juu ya msingi imara zaidi, alivyoweka kazi kuu ya mapambano, na ameweka mafanikio yote ya mapambano katika tendo moja la kuuua mwili na kuutawala mwili wake? *'Mimi,'* anasema, *'nakimbia si bila kusudi.'* Hakimbii bila kusudi yule ambaye, akiitazama Yerusalemu ya mbinguni, ana ndani yake lengo lisiyoyumba ambalo lazima alielekeze kwa uthabiti mwendo wa haraka wa moyo wake. Hautelezi

kuelekea kutokuwa na uhakika yule ambaye, akisahau yaliyo nyuma na kujitahidi kuelekea yaliyo mbele, anajitahidi kwa ajili ya *'wito mtakatifu wa Mungu katika Kristo Yesu'* (Flp. 3: 13–14), ambayo daima huielekeza mtazamo wa akili yake, na kuelekea kwake kwa haraka kwa utayari wote wa moyo wake, akipaza sauti kwa ujasiri: *'Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa mwaminifu'* (2 Tim. 4:7). Na kwa kuwa alitambua jinsi alivyokimbia bila kuchoka, kwa shauku kuu ya dhamiri yake yote, *'katika harufu'* ya upako wa Kristo (Wimbo wa Wimbo 1:3), na kwa kuuua mwili kwa mafanikio alikuwa amepata ushindi katika mapambano ya kiroho; kwa hiyo, kwa tumaini lisilo na shaka, anatangaza: *'Kuna taji la haki limewekwa kwa ajili yangu, ambalo Bwana*, *Mhukumu mwenye haki, atalipa siku ile'* (2 Tim. 4:8). Na ili atufunulie tumaini lile lile la thawabu, ikiwa tungemfuata katika jitihada hiyohiyo, aliongeza: *'Sio kwangu peke yangu, bali kwa wote waliopenda kuonekana kwake'* , akitangaza kwamba Siku ya Hukumu sisi pia tutashiriki katika taji lake, ikiwa, kwa kupenda kuja kwa Kristo—si tu kuja ambako atajidhihirisha hata kwa wale wasiotamani, bali hasa kule ambako yeye hushuka daima kwa roho watakatifu—tutapata ushindi katika mapambano ya kiroho kupitia kuikandamiza mwili. Kuhusu huu utoaji wa mwisho, Bwana anazungumza katika Injili: *'Mimi na Baba tutakuja kwake na kufanya makaazi yetu kwake'* (Yohana 14:23). Na tena: *'Tazama, nasimama mlangoni na kugonga; mtu akisikia sauti yangu, nayo akifungua mlango, nitaingia kwake, na kula na yeye, naye pamoja nami'* (Ufunuo 3:20).

11. Zaidi ya hayo, Mtume haelezi tu kitendo cha kukimbia alichokitimiza, akisema: *'Mimi nakimbia kwa namna hii, si bure*': [ambayo inahusu hasa shauku ya akili yake na ari ya roho yake, ambayo nayo alimfuata Kristo kwa moyo wake wote, akiimba pamoja na Bibi Arusi: *'Tunafuata nyayo Zako, katika harufu ya manukato ya amani Yako*' (Wimbo wa Suleimani 1:3); na tena: *'Roho yangu inakunasa'* (Zaburi 62:9)]; bali pia anashuhudia kwamba alishinda katika aina nyingine ya mapambano, anaposema: *'Hivyo basi ninajitahidi, si kama anayepiga hewa: bali ninaoanika mwili wangu na kuutawala*': ambayo inahusu hasa kazi ngumu ya kujidhibiti, kuoanika kwa mwili na uchovu wa mwili. Hapa anajitambulisha kama mpigaji mieleka mwangalifu dhidi ya mwili wake mwenyewe, akionyesha kwamba hakupiga kwa mapigo ya kujidhibiti bure, bali kwa kuuonea mwili wake alifanikiwa kupata ushindi – ambapo, baada ya kuutawala kwa mijeledi ya kujidhibiti na kuuchosha kwa mapigo ya kufunga, alimpa roho iliyoshinda taji la kutokufa na taji la ushindi. Je, unaona mpangilio halali wa vita, je, unatambua matokeo ya mashindano ya kiroho – jinsi Kristo Mshujaa, akiwa ameshinda mwili wenye uasi na kuutupa chini ya miguu yake, anavyobebwa kama mshindi mkuu juu ya gari la ushindi?! – Haujihangaishi bure, maana ana hakika kwamba hivi karibuni ataingia katika mji mtakatifu, Yerusalemu ya mbinguni. *'Hivyo anajitahidi'* kwa kufunga, yaani, katika kuuua mwili, *'si kama anayepiga hewa'*, yaani, si kama anayepiga bure kwa mapigo ya kujinyima, kwani kwa hayo hapigi hewa tupu, bali roho za uovu zinazozunguka ndani yake, kupitia kuuawa kwa mwili wake. Kwa maana yeye asemaye, *'si kama apigaye hewa tupu'*, anadokeza kuwa si hewa tupu wala hewa isiyo na kitu ndiyo inapigwa, bali pia viumbe fulani wanaoishi ndani yake. Kwa kuwa yeye, akiwa ameshinda aina hizi za vita (yaani, vya mwili), sasa alitokea tena amevaa taji nyingi za ushindi, ni kawaida kwamba alishambuliwa na adui wake mwenye nguvu zaidi; na, akiwa ameshinda wa kwanza wao—wenye wivu—alianza kutangaza kwa ujasiri: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya wakuu, dhidi ya mamlaka, dhidi ya nguvu za giza hili, na dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12).

12. Kwani kwa mshujaa wa Kristo, alipokuwa bado katika mwili, fursa za kupata taji la ushindi katika mapigano yake hazikosi kamwe; lakini kadiri anavyotukuzwa zaidi na mafanikio ya ushindi wake, ndivyo mfululizo wa mapigano magumu zaidi unavyokuwa mbele yake. Kwa maana mara tu anaposhinda na kuushinda mwili wake, ni wingi gani wa wapinzani, ni umati gani wa maadui wanaoinuka dhidi ya shujaa huyu mshindi wa Kristo, wakichochewa na ushindi wake! Hii ni ili mpiganaji wa Kristo, akifurahia amani ya dunia, asisahau vita vya utukufu vya mapambano yake, na, akijawa na kuridhika kutokana na kutotenda na hisia potofu ya usalama dhidi ya maadui zake, asipoteze ari na ujasiri wa kuonyesha ujasiri wa ushindi unaostahili zawadi za juu zaidi. Kwa hiyo, ikiwa tunataka kufikia ushindi mkuu zaidi, si kwa kupungua bali kwa kuongezeka kwa nguvu na ujasiri, basi sisi pia ni lazima kupitia majaribu ya vita kwa mpangilio uleule – na kwanza tukamilishe kile ambacho tunaweza kusema pamoja na Mtume: *'Hivyo basi napigana, si kama mtu anayepiga hewa; lakini naunyonya mwili wangu na kuutawala'* – na kisha, tukishinda katika vita hii, kuingia katika vita nyingine, ambayo katika mafanikio yake tunaweza tena kuzungumza pamoja na Mtume: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya watu wa damu na nyama, bali ni dhidi ya falme, dhidi ya mamlaka, dhidi ya watawala wa giza la ulimwengu huu, dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* . Kwa maana hatuwezi kwa namna yoyote kupigana na hawa isipokuwa baada ya ushindi juu ya mwili – na

hatutawahi kuhesabiwa kuwa na haki ya kupitia mapambano dhidi ya roho ikiwa tunaendelea kushindwa katika mapambano dhidi ya mwili na kushindwa katika pambano na tumbo. Na kwa haki Mtume atatukemea, akisema*: 'Majaribu hayakupitii, isipokuwa yale ya kawaida kwa mwanadamu'* (1 Wakor. 10:13).

13. Mtawa anayetaka kufanikisha jitihada za mapambano ya ndani na awe ameweka kanuni hii mapema na ajiweke macho kwamba, kabla ya saa iliyowekwa na kanuni na ya kawaida kwa wote ya kula chakula, na kwa kweli nje ya nyakati za milo, asijiruhusu kwa namna yoyote ile kula chakula au kunywa kinywaji chochote, hata kama utamu na neema yake itamshawishi kufanya hivyo. Wala, hata baada ya mlo kumalizika, hapaswi kujiruhusu kufanya lolote la aina hiyo, hata kama ni kidogo kiasi gani. Vilevile, ni lazima azingatie kwa ukali nyakati na muda wa kulala, kama ilivyoamriwa na kanuni. Na tamaa za aina hii lazima zikatwe kwa bidii ileile ambayo tunapaswa kukata msukumo wa tamaa ya ngono. Kwa maana yeye ambaye ameshindwa kuzuia tamaa za kupindukia za tumbo, atawezaje kuzima shauku ya tamaa za mwili? Na yeye ambaye ameshindwa kutawala tamaa dhahiri na ndogo, atawezaje kushinda zile za siri, zinazotokea bila mashahidi yoyote?

14. Sio adui wa nje tunayepaswa kuogopa; adui wetu yuko ndani yetu. Hii ndiyo sababu vita vya ndani visivyoisha vinawaka ndani yetu. Tukishinda vita hivi, mapigano yote ya nje yatakuwa ya kipuuzi, na mambo yote yatakuwa na amani kwa mwanajeshi wa Kristo, na yote yatawekwa chini yake. Hatutakuwa na sababu ya kuogopa adui wa nje, mara tu yule aliye ndani yetu, akiwa ameshindwa, atakapojisalimisha kwa Roho. Hatupaswi kuamini kwamba, kwa ukamilifu wa moyo na usafi wa mwili, kufunga kunakojumuisha tu kujiepusha na chakula kinachoonekana kunatosha. La, kwa hili ni lazima pia tuongezee kufunga kwa roho. Kwani nao pia una vyakula vyake vya madhara, ambavyo, baada ya kuvizoea, huangukia katika shimo la tamaa za mwili, hata bila wingi wa lishe ya mwili. – Kujihukumu ndiko chakula chake, na ni chakula kitamu sana. Hasira, pia, ni chakula chake, ingawa si nyepesi, na wakati mwingine ni hatari, hata ya kuua. Wivu ni chakula cha roho, kikiharibu sumu majimaji yake muhimu na kukiitesa bila kikomo—roho hiyo maskini—kwa mafanikio ya furaha ya wengine. Ubinafsi wake ni chakula ambacho, kwa muda, humfurahisha kwa ladha tamu, lakini baadaye humwacha mtupu, amevuliwa na hana wema wowote, na kumfanya asiwe na tunda na asiye na uwezo wa kutoa matunda ya kiroho – na hivyo basi, sio tu humnyima thawabu ya kazi zake zisizohesabika, bali pia humletea adhabu kali. Kila tamaa na upotevu wa moyo usio na msimamo ni kama kulisha roho katika malisho yake maalum, ikiyalisha chakula cha madhara, huku ikinyima mkate wa mbinguni na chakula cha msingi. Kwa hiyo, kwa kujiepusha na haya yote kadiri tuwezavyo katika kufunga kwetu takatifu, tutafanya utekelezaji wa kufunga kwa mwili kuwa na maana na tija. Kwani kujiua kwa mwili, kikishikamana na majuto ya roho, kitaleta dhabihu inayompendeza sana Mungu na kuanzisha makao yanayostahili utakatifu Wake katika sehemu safi na zilizopambwa vizuri za moyo. Lakini ikiwa, wakati tukifunga kwa mwili, tunajikuta tumezama katika tamaa mbaya zaidi za nafsi, basi kuadhibu mwili hakutatuletea faida yoyote, kwa kuwa tunabaki tumechafuka katika sehemu yetu ya thamani zaidi—yaani, wakati ile sehemu ya asili yetu ambayo kwa kweli imefanywa makao ya Roho Mtakatifu inabaki imeharibika. Kwa maana si mwili unaoangamia, bali moyo safi ndio unakuwa makao ya Mungu na hekalu la Roho Mtakatifu. Kwa hiyo, wakati nafsi yetu ya nje inapo funga, ni lazima pia tuilinde nafsi yetu ya ndani dhidi ya vishawishi hatari. Mtume Mtakatifu anatuhimiza kuwasilisha mioyo yetu kwa Mungu ikiwa safi, ili tuweze kuonwa kuwa na haki ya kumpokea Kristo kama mgeni wetu, anaposema: *'ili Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani'* (Efe. 3:16–17).

15. Tunapaswa kuchagua chakula kinachotuliza, badala ya kuchochea, moto wa tamaa za mwili, na ambacho, zaidi ya hayo, kinapatikana kwa urahisi na kinakubaliana na desturi na utaratibu wa jumla wa ndugu. Ulawi unajidhihirisha kwa njia tatu: mtu mmoja husukumwa kula kabla ya saa iliyowekwa na kanuni; nyingine humfanya mtu kujaza na kuzidisha tumbo kwa chakula, bila kujali ni cha aina gani; ya tatu inaridhika tu na vyakula vitamu na vya kifahari zaidi. Kwa hiyo, mtawa lazima azingatie kanuni tatu dhidi ya hili: kwanza, kusubiri wakati uliowekwa chakula kinaporuhusiwa; pili, kutojilazimisha kula kupita kiasi; ya tatu, kuridhika na chakula fulani rahisi na kisicho ghali. Na chochote kinachoruhusiwa katika suala hili ambacho hakiendani na desturi na mazoea ya jumla hakikubaliwi na mapokeo ya kale kabisa ya Baba Wakubwa, kwa kuwa kimechafuliwa na ubatili, kiburi na majivuno. Wala hatujawahi kumwona yeyote miongoni mwa wale waliobainika kwa zawadi ya hekima na akili, wala kumfahamu yeyote miongoni mwa wale ambao neema ya Mungu imewaweka kama mianga angavu zaidi ya kuigwa, ambaye angejiepusha na kula mkate, ambao huchukuliwa kuwa wa kawaida na wa thamani ndogo. Kinyume chake, hatujawahi kumwona yeyote miongoni

mwa wale waliotumia mboga mboga na matunda tu akihesabiwa miongoni mwa watu wenye uzoefu zaidi, au kupewa neema ya kipaji cha utambuzi na maarifa.

16. Matendo ya upendo lazima yapendelewe kuliko kufunga. Hili tulijifunza kutoka kwa Mababa wa Kigiriki. Kwani tulipokuja kutoka Syria hadi Misri, tukitaka kujifunza kanuni za wazee hawa, tulipokelewa huko kwa ukarimu wa ajabu na wa dhati – na popote tulipokwenda, hakuna mahali popote, kwa ajili ya faraja yetu, walidai kufuata nyakati maalum za milo zilizoamriwa na kanuni, kama tulivyokuwa tumzoea kuona katika monasteri za Palestina—bali kila mahali walituruhusu kula kabla ya nyakati hizo, isipokuwa Jumatano na Ijumaa. Mmoja wa wazee, tulipomuuliza kwa nini kanuni ya kufunga kila siku ilizingatiwa kwa urahisi sana miongoni mwao, alijibu: 'Nafungo iko nami daima, lakini siwezi kuwaweka nanyi milele. Zaidi ya hayo, ingawa kufunga ni na manufaa makubwa na ni lazima daima, ni dhabihu ya hiari; ilhali kutekeleza matendo ya upendo ni hitaji la haraka la amri.' Kwa hiyo, kwa kumkaribisha Kristo ndani yangu, ni lazima nimlishe. Lakini nitakapokwaga, naweza kufidia upole ulioonyeshwa kwa ajili Yake kwa kufunga kwa ukali zaidi. Maana *'wageni wa harusi hawawezi kufunga wakati bwana arusi yuko nao. 'Lakini siku zitatoka ambazo bwana arusi atawachukuliwa, na ndipo watakapofunga'* (Luka 5:34–35).

17. Mambo ya kupita kiasi, kama wanavyosema Mababa Watakatifu, ni hatari kwa pande zote mbili – yaani, kufunga kupita kiasi na kulisha tumbo kupita kiasi. Tunawajua wengine ambao, ingawa hawakushindwa na ulafi, walidhoofishwa na kufunga kupita kiasi, na wakawa na tamaa ileile ya ulafi kwa sababu ya udhaifu uliotokana na kufunga kwao kupita kiasi.

18. Tunapaswa kuwa waangalifu tusile kabla ya wakati uliowekwa au kupita kiasi kwa tamaa ya raha za kimwili, na pia kula wakati uliowekwa, hata kama hatuhisi hamu; kwani tamaa kupita kiasi ya raha za kimwili na chuki kwa chakula vyote huibuliwa na adui yetu. Zaidi ya hayo, kujinyima bila kiasi ni hatari zaidi kuliko kula kupita kiasi; kwani kutokana na kula kupita kiasi, mtu anaweza kurudi kwenye mwenendo mwafaka kupitia toba, jambo ambalo haliwezekani kwa yule aliyejinyima kupita kiasi.

19. Wababa wetu wa awali mara nyingi walijadili jinsi ya kutembea katikati ya mipaka hii miwili huku wakizingatia kiasi kinachofaa; walipendelea mkate kuliko aina nyingine zote za chakula, na waliweka kipimo cha ulaji wake kuwa mikate miwili midogo yenye uzito wa takriban pauni moja.

20. Kanuni kuu ya wastani katika kujinyima ni kwamba kila mtu, kulingana na nguvu, hali ya mwili na umri wake, anapaswa kula chakula kinachotosha tu kudumisha afya ya mwili, na si kiasi ambacho tamaa ya kushiba inakitaka. Yeyote asiyezingatia kipimo thabiti—kufunga kupita kiasi wakati mmoja na kula kupita kiasi wakati mwingine— na hivyo huudhi sala na usafi: sala, kwa sababu bila chakula mtu hawezi kuwa macho katika sala, bali hushindwa na usingizi kwa sababu ya udhaifu; na usafi, kwa sababu moto huo wa tamaa ya mwili, unaowashwa na kula kupita kiasi, huendelea kuwaka hata wakati wa kufunga kwa ukali.

21. Kula kwa kiasi, kulingana na Wababa wa Kanisa, kunahusisha kula chakula cha kutosha kila siku ili mtu bado ahisi njaa baada ya kula. Kiasi kama hicho kitahifadhi roho na mwili katika hali ya usawa, na kitamzuia mtu kuangukia ama katika kufunga kupita kiasi, ambako kunadhoofisha mwili, au katika kula kupita kiasi, ambako kunazima roho.

22. Tunatoa mafundisho mengine yenye faida kutoka kwa Mbarikiwa Makario, ili tuweze kumalizia kitabu chetu kuhusu kufunga na kujinyima kwa hitimisho la kujenga, kwa maoni ya mtu kama huyo. Anasema kwamba mtawa lazima afunge kwa busara kana kwamba atabaki mwilini kwa miaka mia moja; na lazima adhibiti hisia za roho—akisamehe makosa, akiepuka huzuni, na kutoipa umuhimu majonzi na hasara—kana kwamba anaweza kufa kila siku. Kuhusu hoja ya kwanza—yaani, kufunga—anapendekeza busara inayomfaa roho, ambayo ingemlazimisha mtawa kutembea daima njia ya ukali thabiti katika kujinyima, bila kuruhusu, hata iwapo atachoka kimwili, aache ukali na kuelekea kwenye kupitiliza; na kwa upande wa la pili, yaani, kuzuia hisia, – ukarimu wenye kuokoa ambao ungekuwa na nguvu ya kutosha si tu kudharau kile kinachoonekana kuwa ustawi katika ulimwengu huu, bali pia kubaki bila kutikiswa na majanga na huzuni, na kuzipuuza kama zisizo na maana, huku akitazama kwa msimamo mkali mahali ambapo anatarajia kuitwa kila siku na kila dakika.

2. Mapambano dhidi ya roho ya uzinzi

1. Kulingana na mafundisho ya Wababa wa Kanisa, vita vyetu vya pili ni dhidi ya roho ya tamaa – vita virefu na vya kudumu kuliko vingine vyote, na ambavyo ni wachache sana waliovishinda kabisa – vita vikali vinavyoanza katika hatua ya kwanza ya ukomavu, na havikomi hadi tamaa zingine zimeshindiwa. Kwa kuwa uasi hapa ni wa aina mbili, na unafanywa kwa aina mbili za silaha, vivyo hivyo lazima upingwe kwa aina

mbili za silaha mkononi. Fungo la mwili pekee halitoshi kufikia utakatifu kamili wa usafi; lazima lipitwe na toba ya dhati ya roho na sala isiyokoma dhidi ya roho hii chafu sana; kisha kusoma daima Maandiko pamoja na bidii ya kiakili, pamoja na kazi ya mikono na kazi za mikono, ambazo huwazuia moyo kutanga-tanga na kuurudisha kwao wenyewe; na zaidi ya yote, unyenyekevu wa kweli na wa kina, ambao bila huo ushindi juu ya tamaa yoyote hauwezi kamwe kupatikana.

2. Mabadiliko ya shauku hii hutegemea usafi kamili wa moyo, ambapo, kulingana na neno la Bwana, sumu *ya* ugonjwa huu hutiririka. *'Kwa maana kutoka moyoni*,*'* anasema, *'hutoka mawazo maovu… uzinzi, uasherati'* na kadhalika (Mathayo 15:19). Kwa hiyo, ni lazima kwanza kutakasa chanzo ambacho chemchemi za uhai na kifo hutiririka, kama Suleimani anavyosema: *'Linda moyo wako kwa uangalifu wote; maana chemchemi za uhai hutiririka kutoka humo'* (Mith. 4:23); maana mwili unatii mapenzi na nguvu yake. Sheria ya kufunga na kula kwa kiasi lazima ifuatwe kwa bidii yote, ili mwili, ukishibishwa na chakula kingi, usipindukie dhidi ya amri za roho na, kwa wingi wake, umwangushe mtawala wake—yaani, roho. Lakini tukipunguza kiini chote cha juhudi zetu kuwa ni uchovu tu wa mwili, huku wakati huo huo tukishindwa kufunga na roho yetu kutoka kwa tamaa zingine, na kushindwa kuijishughulisha ama kwa mafundisho ya mambo ya Mungu au kwa shughuli zingine za kiroho; basi kwa vyovyote vile hatuwezi kupanda hadi vilele vya utakatifu wa kweli; kwa maana katika hali hiyo, kile kinachotawala ndani yetu kitachafua mwili wetu, hata kama ungekuwa safi. Kwa hiyo, kama Bwana anavyofundisha, ni lazima *'tusafishe kwanza yaliyo ndani ya vikombe na vyombo, ili na yaliyo nje yawe safi pia'* (Mathayo 23:26).

3. Hisia nyingine za msingi kwa kawaida hutasafishwa, miongoni mwa mambo mengine, kupitia mwingiliano na watu na shughuli na kazi za kila siku pamoja nao, na kwa namna fulani huponywa na ile hali ya kutokuwa na raha na usumbufu unaosababishwa na kuzishindwa. Hivyo basi, kwa mfano, mlipuko wa hasira, matusi na ukosefu wa subira havaponeki tu kwa mafundisho ya dhati na uangalizi makini, bali pia kwa kuwatembelea ndugu na kuendelea kuzikumbuka hisia hizi mara kwa mara. Kwa kuwa hisia hizi hujitokeza kwa urahisi zaidi mtu anapochochewa, huonekana mara kwa mara zaidi na hivyo hupona haraka zaidi. Lakini msongo huu, wakati mwili umechoka na moyo umevunjika, pia huhitaji upweke na kujitenga na watu, ili, kwa kuondoa hivyo sababu za msukosuko wake mbovu na wenye hamaki, mtu aweze kufikia haraka zaidi hali ya kupona kabisa. Kama ilivyo faida kwa wale wanaougua ugonjwa wowote kwamba vyakula vinavyowadhuru visiletee mbele ya macho yao, ili kuona navyo kusababisha tamaa hatari: vilevile ukimya na upweke huchangia sana katika kuondoa ugonjwa huu maalum (tamaa), ili roho inayougua, isipotezwe na watu na vitu mbalimbali, iweze kupaa kwa uhuru zaidi hadi kwenye tafakari ya kiakili iliyo safi kabisa, na kupitia hili iweze kwa urahisi zaidi kutokomeza hisia za tamaa zinazowambukiza.

4. Ni jambo moja kuwa na kujidhibiti, na ni jambo lingine kabisa kuwa safi, baada ya kufikia hali tulivu ya uadilifu wa kingono na usafi wa utoto. Fadhila kama hiyo huhusishwa pekee na wale ambao ni mabikira kwa roho na mwili, kama vile, kwa mfano, Yohana wawili (Mtangulizi na Mwinjilisti) katika Agano Jipya, na Eliya, Yeremia na Danieli katika Agano la Kale. Si dhulma kuwapa heshima, kwa kuwalinganisha nao, wale ambao, baada ya kuanguka, kupitia kazi ngumu za kujinyima na utafutaji makini wa kile kilichopotea, wamefikia hali ya usafi na uadilifu wa roho na mwili inayofanana na yao, na ambao huhisi msukumo wa mwili si sana kupitia mashambulizi ya tamaa ya aibu bali kupitia tu mienendo ya asili. Na hivyo, tunasema, ni vigumu sana kufikia hali kama hiyo miongoni mwa umma—je, si kwamba haiwezekani kabisa?—Hata hivyo, na mtu asitegemee kujifunza hili kutokana na hoja zetu, bali kila mtu na aligundue mwenyewe kwa uchunguzi wa dhamiri yake. – Hatuna shaka kwamba kuna wengi wanaotenda kujidhibiti, wanaoondoa na kukandamiza mashambulizi ya mwili—iwe ni mara chache au kila siku—iwe ni kwa hofu ya Gehenna au kwa tamaa ya Ufalme wa Mungu. Kuhusu wao, wazee wanaamini kwamba, ingawa huenda wasishindwe kabisa au washushwe na hisia kali, hata hivyo, hawawezi kuwa salama kutokana na mashambulizi au kuwa wasioathirika kabisa. Kwani yule aliye katika nafasi ya mpiganaji, hata kama mara nyingi hushinda na kumshinda mpinzani wake, bila kuepukika atawahi kuhisi wasiwasi na kujeruhiwa yeye mwenyewe.

5. Ikiwa, katika mioyo yetu, tunapaswa kupigana pamoja na Mtume katika mapambano ya kiroho (2 Tim. 2:5), basi, tukitegemea si nguvu zetu wenyewe (kwa maana juhudi za kibinadamu hazitoshi kutimiza hili), bali tukiamini katika msaada wa Bwana, tuanze kwa shauku yote kuushinda roho hii chafu sana. Kwa maana tamaa hii haitakoma kupinga ushindi wa roho hadi roho itambue kwamba kupigana vita kama hivyo kwa mafanikio ni jambo lililo nje ya uwezo wake, na kwamba kwa juhudi zake mwenyewe haiwezi kamwe kupata ushindi isipokuwa ikitiwa nguvu kwa msaada na upatanisho wa Bwana.

6. Hakika, ikiwa kila mafanikio katika wema ni kazi ya neema ya Bwana, na kushinda kila tamaa ni ushindi Wake, basi kazi hii hasa (yaani, kufikia utakatifu na kushinda tamaa ya uzinzi), ni neema na zawadi maalum, kama inavyothibitishwa na mafundisho ya Wazazi Watakatifu na uzoefu wa kusafishwa kutoka kwa tamaa hii, kama inavyoshuhudiwa na wale ambao wameonekana kuwa na haki ya kuifikia. Kwani kutohisi maumivu yoyote kutoka kwa mwili ni, kwa namna fulani, sawa na, huku ukiwa bado ndani ya mwili, kutoka nje ya mwili; kuvalia mwili lakini kuwa nje ya asili. Na kwa hiyo haiwezekani kwa mtu kuruka, tuseme, kwa mbawa zake mwenyewe hadi urefu wa kimbingu wa ukamilifu, isipokuwa neema ya Bwana, kupitia zawadi ya usafi, imuinue kutoka kwenye matope ya dunia. Kwa maana hakuna sifa inayowasogeza wanadamu wa mwili karibu na malaika wa mbinguni, kwa kuiga namna yao ya maisha, kama kufikia neema ya usafi, ambayo kupitia kwake wao, wakiwa bado wanaishi duniani, wana, kulingana na Mtume, *'makao mbinguni'* (Fil. 3:20), na hapa, katika miili yao ya kufa, tayari wanamiliki kile kilichoahidiwa kwa watakatifu katika maisha yajayo, baada ya kuachana na miili yao ya kifo.

7. Sikieni anachosema Mtume: *'Kila mwanariadha hujidhibiti katika mambo yote'* (1 Kor. 9:25). Anamtumia mwanariadha uwanjani kama mfano kwetu katika mapambano yetu ya kiroho. Ili afanikiwe katika mashindano, yeye hajiepushi tu na chakula kote kilichopigwa marufuku, ulevi na kulewa, bali pia na kutokuchukua hatua, uvivu na uzembe, akijitahidi kupitia mazoezi ya mara kwa mara na kujitolea kwa kazi hiyo ili kukuza nguvu zake na kupata ustadi; anaweka kando wasiwasi na huzuni yote kuhusu mambo ya kidunia na ya ndoa, akijishughulisha pekee na jinsi ya kufanikiwa na kushinda taji la mshindi; Zaidi ya yote, anajitahidi kujihifadhi na uchafu wa kimwili, ili hata katika usingizi wake asipotoshwe na ndoto za aibu, na hivyo kupunguza nguvu aliyopata kupitia kazi ngumu ya muda mrefu na kwa uangalifu mkubwa. Hapa unaona kila kitu ambacho mtawa wa kiroho anapaswa kufanya; pia unaona kwamba, ili upate mafanikio katika juhudi zako za kiroho, nawe pia lazima zaidi ya yote utunze usafi na uchaji. Kwa maana kama usafi ni muhimu sana katika mashindano ya kidunia, ya nje kwa ajili ya taji zinazopotea, basi ni muhimu zaidi kiasi gani katika jitihada zetu za kiroho, za ndani kwa ajili ya taji za mbinguni? Tunatakiwa si tu kudumisha usafi wa nje kutokana na dhambi ya mwili au uchafu usio wa hiari, bali zaidi ya yote kudumisha usafi wa ndani wa fikra na hisia. Lazima tulinde vilindi vya ndani kabisa vya mioyo yetu kwa uangalifu wote unaowezekana. Kile ambacho wale (washindani ulingoni) wanatamani kumiliki kwa mwili tu, sisi lazima tumiliki katika vilindi vya dhamiri yetu, ambako Bwana wetu, Mhukumu wa matendo yetu, hutazama kila mwendo wa mapenzi yetu hadi kwenye undani wake mdogo zaidi. Kwa hiyo, ni lazima tuhakikishe kwamba kile tunachoogopa kufanya waziwazi hakitoke ndani yetu kama wazo la kipuuzi, na kwamba kile tunachoona aibu kukitangaza mbele ya wengine hakituchafua kupitia idhini ya siri mioyoni mwetu. Kwa maana ingawa hili linaweza kufichika kwa watu, haliwezi kufichwa kwa Malaika wala kwa Mungu Mwenyezi Mungu Mwenyewe, Ambaye hakuna siri inayomfichika.

8. Ishara na kipimo cha ukamilifu wa usafi uliopatikana kinaweza kuchukuliwa kuwa hiki: kwamba tunapokuwa tumepumzika, au tumelala usingizi mzito, hakuna taswira ya kishawishi inayojitokeza ndani yetu; au, ikiwa itajitokeza, haikuwa na nguvu ya kutosha kuchochea tamaa yoyote ya kimwili. Kwa maana msukumo wa aina h , ingawa hauleti hatia kamili ya dhambi, bado ni ishara ya uhakika kwamba roho bado haijafikia ukamilifu, na unaonyesha kwamba tamaa bado haijaondolewa kabisa, wakati picha kama ndoto zinapoweza kuleta aina hii ya kosa.

9. Ubora wa mawazo ya mtu, ambao haujakingwa kikamilifu katikati ya visumbufu vya mchana, hujitokeza wakati wa mapumziko ya usiku; na kwa hiyo, kitendo hicho kilichotajwa kinapotokea, si ndoto ndiyo inapaswa kuwajibishwa, bali ni kushindwa kuwa macho katika kipindi kilichotangulia, na mtu anapaswa kuona katika hili udhihirisho wa ugonjwa uliojificha ndani, ambao usiku haukuubuni kwa mara ya kwanza (kama vile haikuwahi kuwepo hapo awali), bali ambayo, wakati mwili ulikuwa ukitiwa nguvu na usingizi, ilileta kwenye uso wa ngozi joto la ndani la shauku kama homa—joto ambalo sisi wenyewe tulikuwa tumelipatia moto kwa kulisha mawazo yasiyo na afya siku nzima. Vilevile, magonjwa ya kimwili hayatokei ghafla yanapodhihirika, bali hupatikana katika kipindi cha awali, wakati mtu, bila kuwa mwangalifu, kwa kula kila aina ya chakula chenye madhara kwa afya, hukusanya majimaji yanayozalisha magonjwa ndani yake.

10. Mungu Mwenyewe, Muumba na Mtengeneza wa jamii yote ya wanadamu, akijua vyema kuliko mtu mwingine yeyote asili ya uumbaji Wake, anaelekeza tiba kwenye chanzo chenyewe ambacho ndicho hasa chanzo kikuu cha magonjwa haya ya tamaa, anaposema: *'Kila amwangazaye mwanamke kwa tamaa amekwisha kufanya naye uzinzi moyoni mwake'* (Mathayo 5:28). Akizungumzia tamaa ya macho, Hasemi kuwa ni macho yenyewe yaliyo kosa, bali analaani hisia ya ndani inayotumia vibaya huduma ya macho katika

kuona. Moyo huu, mgonjwa na uliojeruhiwa na mshale wa tamaa, hutazama kwa hamu – baraka ya kuona, iliyotolewa na Muumba kwa ajili ya wema, inageuzwa, kupitia tamaa yake mwenyewe, kuwa huduma ya matendo maovu, na ugonjwa wa tamaa uliofichika ndani yake hufichuliwa kupitia kitendo cha kutazama. Ndiyo maana amri ya wokovu imewekwa kwa yule ambaye tamaa yake husababisha jeraha baya kupitia kuona. Maana haikusema: *'*Linda macho yako kwa uangalifu *wote'*, bali: *'Linda moyo wako kwa uangalifu wote'* (Mithali 4:23).

11. Hatua yetu ya kwanza na ya msingi katika kuhifadhi usafi wa mioyo yetu iwe hii: kila mara, kupitia hila za ujanja za uovu wa shetani, wazo la mwanamke yeyote—iwe mama yetu, dada, jamaa, au hata wanawake watakatifu—linapoingia akilini mwetu, tuwe wa haraka kuliondoa kutoka kwenye mawazo yetu haraka iwezekanavyo; kwani, tukichelewa sana katika mawazo kama hayo, adui wetu mdanganyifu anaweza kwa njia isiyotambulika kugeuza mawazo yetu kutoka kwa wanawake hawa kwenda kwa wengine kupitia kwao ambapo anaweza kupanda mawazo hatari kwa roho. Kwa nini, katika kujitahidi kutimiza amri: *'Linda moyo wako kwa uangalifu wote'*, ni lazima sisi, kwa mujibu wa amri ya awali ya Mungu, *tu 'linde'* kwa makini *'kichwa'* chenye sumu cha nyoka (Mwanzo 3), yaani, mwanzo wa mawazo mabaya, ambayo kupitia kwake shetani hujaribu kuteleza ndani ya roho yetu; ili, kichwa chake kikivamia moyo wetu kwa uzembe wetu, mwili wake wote usichukue nafasi hiyo—yaani, ili mawazo machafu na utayari wa kujihusisha na raha za dhambi visitoke. Kwani adui akisharuhusiwa kuingia, akiwa ameshikilia roho, bila shaka ataiua kwa mateso yake yenye sumu. Lazima pia *'tuwapige chini' 'wenye dhambi* wanaoinuka *katika nchi yetu*'—yaani, tamaa za *mwili—'tukitumbukiza tumboni'* mwa kuzaliwa kwao (Zab. 100:8), na *'kuwaponda dhidi ya mwamba'* wana wa Babeli wakiwa bado watoto wachanga (– 136:9). Kwa maana ikiwa hazitakandamizwa zikiwa bado laini na dhaifu, basi, zikikua kwa sababu ya udhaifu wetu, zitainuka kutupinga kwa nguvu kubwa, na—ama kutuangamiza, au, zikishindwa, bila shaka si bila majonjo makuu na taabu. Kwa *maana 'mtu mwenye nguvu*'—yaani, roho yetu—*'akijipamba silaha*, *analinda nyumba yake'*, yaani, inalinda amani ya mioyo yetu kwa Hoja ya Mungu, basi *'vitu vyake viko salama'* (Luka 11:21), yaani, matunda ya kazi zake na wema wake, vilivyopatikana kwa muda mrefu. *'Lakini mtu mwenye nguvu kuliko yeye akimjia na kumshinda'*, yaani, shetani kwa kuruhusu mawazo anayopanda*,* basi *'atamwondolea silaha zake zote alizotegemea'*, yaani, kumbukumbu ya Maandiko, au Hofu ya Mungu, – *'na atatawanya nyara zake'* (Luka 11:22), yaani, ustadi wake katika wema utasambaratishwa na kila aina ya maovu yanayopingana navyo.

12. *'Hili*,' anasema Mtume Paulo, '*ndilo mapenzi ya Mungu—kutakaswa kwenu'* (1 Wathes. 4:3). Na ili kutuacha bila shaka, au katika giza lolote kuhusu maana hasa anayokusudia kwa utakatifu—iwe ni ukweli, au upendo, au unyenyekevu, au uvumilivu—kwa maana utakatifu hupatikana kupitia sifa hizi zote—anaendelea kufafanua waziwazi kile hasa alichomaanisha kwa utakatifu: *'Maana hii ndiyo mapenzi ya Mungu, utakatifu wenu: mjiepushe na uasherati; na kila mmoja wenu ajue kumiliki chombo chake katika utakatifu na heshima, si katika tamaa ya ngono kama watu wa Mataifa wasiomjua Mungu'* (1 Wathes. 4:3–5). Tazama jinsi anavyosifu sana uchaji, akiuita heshima ya chombo—yaani, mwili wetu—na hekalu. Kwa hivyo, kinyume chake, yeyote anayebaki katika tamaa ya ngono yuko katika hali ya kutojali na uchafu na anaishi mbali na utakatifu. – Kidogo mbele zaidi, Mt. Paulo anaongeza, akitaja tena usafi kama ' ': *'Kwa maana Mungu hatuaiti katika uchafu, bali katika utakatifu. Kwa hiyo*, *yeyote anayekataa* hili (anayedharau hili) *'hakamkatai mwanadamu, bali Mungu*, *aliyeutia Roho wake Mtakatifu ndani yetu'* (ibid., vv. 7–8). Aliipa amri yake nguvu isiyovunjika na umuhimu aliposema kwamba yeyote anayepinga hili—yaani, kile nilichosema—hampingi mwanadamu, yaani, mimi anayeamrisha hili, bali Mungu, anayeongea kupitia kwangu, Yeye ambaye ameutengea mioyo yetu kuwa makao ya Roho wake Mtakatifu. Je, unaona jinsi alivyosifu wema huu kwa maneno rahisi! Kwanza, anaitaja kuwa ni utakatifu; pili, anathibitisha kwamba kupitia kwake chombo cha miili yetu huchukuliwa huru kutoka kwa uchafu wote; tatu, kwamba, baada ya kutupa mbali uchafu wa aibu, chombo hiki kitaheshimiwa, kama hekalu; na mwisho, kwamba faida yake kuu ni kwamba kupitia kwake Roho Mtakatifu atakaa katika mioyo yetu.

13. Nitainukuu pia ushuhuda mwingine unaofanana na huu kutoka kwa Mtume huyu huyu. – Akieleza kwa Waebrania, anasema: *'Jitahirini kupata amani na watu wote, na utakatifu ambao bila huo hakuna mtu atakayeona Bwana'* (Ebr. 12:14). Hapa pia, anathibitisha wazi kwamba bila utakatifu—ambao kwa kawaida huurejelea kama usafi na uchaji wa roho na mwili—haiwezekani kabisa kumwona Mungu.

14. Kadiri hadhi ya usafi inavyokuwa ya juu na ya kimungu zaidi, ndivyo shutuma zinazotolewa na adui zinavyokuwa kali zaidi. Ndiyo maana tunapaswa kuzingatia kwa bidii zaidi si tu kujinyima kwa mwili, bali pia majuto ya moyo, kwa majonja yasiyokoma ya maombi, ili tanuru ya mwili wetu—ambayo Mfalme

wa Babeli huitafuta kuwasha daima kwa makaa ya majaribu ya kimwili— iweze kuzimwa na kupozwa daima na umande wa Roho Mtakatifu unaoteremka katika mioyo yetu.

15. Tunaweza kudumisha hali hiyo ya akili daima ikiwa tutakumbuka kila wakati kwamba Mungu ni Mlinzi wa usiku na mchana na Mjuzi si tu wa matendo yetu ya siri bali pia ya mawazo yetu yote – na kuamini kwamba tunapaswa kumpa hesabu si tu kwa matendo na vitendo vyetu vyote bali pia kwa kila kitu kinachoendelea katika mioyo yetu.

16. Ili kuhakikisha kwamba hata tunapokuwa tukilala, ndoto zisizo safi hazituchafui, ni lazima daima tufunge kwa kiasi na kwa uthabiti. Kwani yeyote anayevunja kipimo cha busara cha ukali katika kujizuia kula, hatimaye bila shaka atavuka pia kipimo kinachofaa cha upole katika jambo hili. Na kadiri kipimo cha lishe yetu kinavyobadilika, ndivyo pia ubora wa usafi wetu lazima ubadilike. – Hata hivyo, katika hili ni lazima tudumishe unyenyekevu wa daima wa moyo na uvumilivu, pamoja na kujilinda kwa makini siku nzima dhidi ya hasira na tamaa zingine. Kwa maana mara tu moto wa hasira unaposhika ndani yetu, joto la tamaa linafuata kwa urahisi. Hata hivyo, zaidi ya yote, ni muhimu kuwa macho na mwangalifu juu ya nafsi mtu wakati wa usiku. Kwa maana kama vile usafi na kujidhibiti wakati wa mchana huandaa njia kwa ajili ya usafi wa usiku, ndivyo pia kuwa macho wakati wa usiku huipa moyo—pamoja na ufahamu wa nafsi—nguvu na uthabiti wa kupinga yote yasiyo safi wakati wa mchana.

17. Je, inawezekana kuzima kabisa moto wa tamaa, ambao joto lake nyama yetu inaonekana kulihisi kana kwamba ni kwa asili? – Kwanza kabisa, hebu tufikirie kile Paulo mtukufu anachosema kuhusu suala hili. *'Mauzeni*,*'* anasema, *'viungo vyenu vya mwilini'* (Kol 3:5). Ni viungo gani, basi, anatuamuru tuuue? – Hakika si kukata mikono na miguu au viungo vingine vyovyote; bali kuuua mwili wenye dhambi, ambao anaongelea mahali pengine: *'mwili wa dhambi uwe umeuawa'* (Warumi 6:6), – na ambao, kama mwili mwingine wowote, una viungo vyake. Ni viungo hivi ndivyo Mitume anatualamu tuvitie kifo. Na mara moja anataja hasa ni vipi. – Kwa kusema, *'Vitiieni kifo viungo vyenu vilivyoko duniani', anaendelea: 'uzinzi, uchafu, tamaa, tamaa mbaya, na tamaa ya mali, ambayo ni uabudu wa sanamu*'. Sehemu ya kwanza ni *'uzinzi*': hii ni dhambi ya ushikamanisho wa kimwili usio halali; sehemu ya pili ni *'uchafu'*, ambao wakati mwingine hutokea bila mawasiliano yoyote ya kimwili na mwanamke, iwe ni wakati wa usingizi au ukiwa macho; Kipengele cha tatu ni *'msisimko'*, ambao, ukiwa umejificha katika kina cha roho, unaweza kuwasha bila ushawishi wa tamaa ya mwili; kipengele cha nne ni *'tamaa mbaya'*, ambayo inaweza kurejelea si tu msisimko mchafu uliotajwa hapo awali, bali pia, kwa upana zaidi, kwa tamaa zote hatari, na ambayo ni ugonjwa tu wa mapenzi yaliyoharibika; Mtume anatambua *'ushikaji tamaa'* kama kipengele cha mwisho cha asili ya dhambi, akidokeza kwamba mtu hapaswi tu kujiepusha na kutamani mali za wengine, bali pia kudharau kwa ukarimu mali zake mwenyewe, kama kweli ilivyofanya jumuiya ya kwanza ya waumini, iliyotajwa katika Kitabu cha Matendo ya Mitume (Matendo 4:32, 35). Kutokana na yote yaliyosemwa, nakutoa hitimisho lifuatalo: ikiwa wengi, kwa ajili ya Kristo, walikataa mali zao, hata wakakata kutoka mioyoni mwao si tu umiliki wa pesa bali pia tamaa yake, inafuatia kwamba tamaa ya kimwili inaweza kuzimwa kwa njia ileile. Kwani Mtume hangeshirikisha yasiyowezekana na yaliyozekana. Lakini akitambua yote mawili kuwa yanawezekana, aliamuru yote mawili yauliwe. – Na hivyo Paulo mbarikiwa alikuwa na uhakika katika uwezekano wa kuangamiza tamaa ya uzinzi kutoka katika viungo vyetu kiasi kwamba hakuamuru tu iuliwe , bali pia aliamuru hata jina lake lisitajwe miongoni mwetu, akisema: *'Bali zinaa na uchafu wote au tamaa isitajwe hata jina lake miongoni mwenu, kama inavyostahili kwa watakatifu; wala maneno machafu, wala mambo ya upuuzi, wala micheko ya kipuuzi, ambayo hayafai'* (Efe. 5:3–4). Kwa hiyo, hakuna shaka kwamba tamaa ya uzinzi inaweza kuondolewa katika viungo vyetu – kwa kuwa Mtume aliamuru vikatwe, kama vile tamaa, mazungumzo ya bure na dhihaka vinavyopaswa kukatwa.

18. Hata hivyo, ni lazima tufahamu kwamba hata kama tungefuata aina kali zaidi ya kujinyima—yaani, njaa, kiu, kukesha, na kazi ya kila mara—na kujitoa kwa shauku isiyoyumba kusoma vitabu vinavyookoa roho; hata hivyo, hatuwezi, kwa juhudi hizi peke yake, kufikia utakatifu usio na kikomo wa usafi isipokuwa neema maalum ya Mungu itusaidie. Kila mtu ajue kwamba lazima afanye bila kuchoka mazoezi ya kujinyima yaliyotajwa hapo juu ili tu, kupitia huzuni wanayovumilia kwa subira, na hivyo kuvutia rehema za Mungu juu yake, ili apate kustahili zawadi ya kimungu ya ukombozi kutoka kwa mzozo wa mwili na kutoka kwa utawala wa tamaa zinazotawala; na si kwa matumaini kwamba, kwa juhudi zake mwenyewe kupitia matendo haya, anaweza kufikia usafi usiyoyumba wa uchaji-ngono wa mwili ambao anautamani na kuutafuta sana.

19. Tamaa za mambo haya haziwezi kuzuilika au kukataliwa isipokuwa zibadilishwe na tamaa nyingine, za wokovu. Kwa hiyo, ikiwa tunataka kutokomeza tamaa za kimwili kutoka mioyoni mwetu, ni

lazima tuziweke haraka mahali pake tamaa za kiroho, ili roho yetu, ikiendelea kujitahidi kuelekea kwa vitu hivyo, isipate wala hamu wala muda wa kuzingatia mvuto wa furaha za kidunia zinazopita. Na wakati, kupitia mazoezi ya kila siku katika shughuli za kiroho, roho yetu itakapothibitishwa katika hali kama hiyo ya kujitenga na vitu vyote, basi itafikia kuelewa kupitia uzoefu nguvu ya aya ifuatayo, ambayo sote mara nyingi huirudia, lakini nguvu yake inajulikana na roho chache tu zenye uzoefu: *'Nimemweka Bwana daima mbele yangu; kwa kuwa yuko mkono wangu wa kuume, sitatikisika'* (Zab. 15:8). Ni yule tu anayeelewa kwa kweli nguvu na maana ya aya hii, ambaye, akiwa amefikia usafi huo wa mwili na roho tunaouzungumzia, anatambua kwamba analindwa na Bwana kila wakati, asije akarudi kwenye njia zake za zamani, na kwamba mkono wake wa kulia—yaani, matendo yake matakatifu—unalindwa na Yeye daima. Kwa maana Bwana yu pamoja na watakatifu wake siku zote, si upande wa kushoto – kwa kuwa mtu mtakatifu hana kitu upande wa kushoto, yaani, hakuna kitu kibaya – bali upande wa kulia. Ama kwa wadhambi na wasio safi, Yeye hubaki haonekani kwao, kwa sababu hawana upande wa kulia, ambapo Yeye huwa pamoja nao.

20. Kuna viwango vingi vya uchaji ambavyo mtu hupanda hadi kwenye utakatifu usiyetikisika. Nitagawanya ngazi ya ukamilifu huo wa uchaji katika viwango sita, ambavyo, hata hivyo, kwa hakika huvukwa bila kutambuliwa, kama ilivyo kwa miili yetu, ambayo kila siku hukua bila kutambua na, bila sisi kujua, hufikia umbo lake kamili. – Daraja la *'kwanza'* la uchaji ni pale mtawa asipokuwa na wasiwasi wa tamaa ya mwili akiwa macho; – *la 'pili'* ni pale akili isipokaa kwenye mawazo ya tamaa; *la 'tatu'* ni pale, akimwona mwanamke, asisumbuliwe hata kidogo na tamaa; *'ya nne*' ni pale ambapo, akiwa macho, haruhusu hata mwendo mdogo wa kimwili; *'ya tano*' ni pale ambapo hata mwelekeo mdogo kabisa wa kitendo cha kimwili hausumbui akili, hata wakati hoja au kusoma kunapomkumbusha kuzaliwa kwa binadamu; *'ya sita'* – ikiwa, hata usingizini, mtu haasumbuliwi na ndoto za kuvutia za wanawake.

21. Usafi kamili wa kimaadili, tangu mwanzo kabisa wa kujiepusha na mawazo na vitendo vya tamaa, unatambulika kwa utulivu kamili wa hisia za kimwili na amani inayotokana nazo. Ucha ambao umekomaa kikamilifu daima huhifadhi usafi usiyoyumba wa mwili na roho, na si kitu kingine isipokuwa utakatifu. Hili hutokea wakati *'nyama'*, ikiwa imekoma *'kuwa na tamaa dhidi ya roho'*, inaanza kuendana na tamaa zake na wema wake, na wakati vyote viwili vinapounganishwa kwa uhusiano imara wa amani, na, kwa maneno ya Zaburini, vinapoanza kuishi pamoja kama ndugu (Zab. 132:1). – Basi Mungu yu pamoja nao; maana imesema *'Makazi yake yamo katika amani'* (Zab. 75:3) – yaani, si katika kelele za mizozo na mapambano dhidi ya tamaa, bali katika amani ya uchaji na katika utulivu wa daima wa moyo. Kwa maana mtu yeyote, kwa kuweka chini tamaa zake za kimwili, anapodhaniwa kuwa mwafaa kufikia mahali hapa pa amani, kwa wakati mmoja anakuwa makao ya Mungu.

3. Mapambano dhidi ya roho ya tamaa

1. Mapambano ya tatu tunayokabiliana nayo ni dhidi ya roho ya tamaa, – tamaa isiyo ya asili na isiyofaa kwa tabia yetu, na ambayo, kwa mtawa, hutokana na kitu kingine zaidi ya woga wa roho dhaifu isiyo na nia thabiti ambayo haijaandaliwa ipasavyo, na kwa kiasi kikubwa kutokana na mwanzo usiofikirika vyema wa kuacha ulimwengu wa , ambao msingi wake haukuwa upendo mkali kwa Mungu. Hisia nyingine za tamaa zinaonekana kuwa na asili yake ndani yetu, kana kwamba zimepandikizwa katika asili ya mwanadamu na kwa namna fulani zimejikita katika mwili. Kwa kuwa zipo tangu wakati wa kuzaliwa kwetu, utendaji wao hutangulia kuonekana kwetu uwezo wa kutofautisha kati ya wema na uovu – na hushindwa tu kupitia kazi ndefu na ngumu. Lakini taabu hii (ushikaji tamaa) huja baadaye kuliko zingine na huingizwa kwenye nafsi kutoka nje; ndiyo maana inaweza kuzuilika na kufukuzwa kwa urahisi zaidi. Lakini ikiwa, kwa kupuuzia, haitendewi hivyo na mara tu inapoingia moyoni, inadhihirika kuwa ya maangamizi zaidi kuliko nyingine yoyote na ngumu zaidi kuiondoa: kwani inakuwa mzizi wa maovu yote (1 Tim. 6:10), ikiwa chanzo cha kuchochea tamaa mbalimbali.

2. Ikiwa shauku hii itashinda roho dhaifu na baridi ya mtawa, kwanza humchochea apate mali kidogo, akichora picha hai ya sababu fulani—zinazoonekana kuwa za haki na za msingi—kwa nini ni lazima awe amejiwekea akiba ya pesa anapoachana na ulimwengu, au azipate baadaye. 'Vile vinavyotolewa kwenye monasteri,' inalalamika, 'havitoshi na ni vigumu kuvumilika kwa mwili wenye afya na imara. Utafanya nini ukipata ugonjwa, na huna chochote ulichoweka kando kwa ajili ya tukio kama hilo, ambacho kitakusaidia katika udhaifu wako? Vifaa vya kimonaki ni vichache, ilhali kupuuzia wagonjwa ni jambo la kusikitisha. Ikiwa huna chochote chako kinachoweza kutumika kurejesha afya yako ya kimwili, utalazimika kufa kifo cha kusikitisha. – Na hata nguo zinazotolewa na monasteri hazitoshi, isipokuwa uweze kuweka kando kitu cha

kujinunulia seti nyingine. Mwisho, haiwezekani kuishi katika monasteri ileile wakati wote; na katika hali hiyo, ikiwa hutaweka akiba ya pesa kwa ajili ya gharama za safari na kuvuka bahari, hutaweza kuondoka kutoka huko unapotaka, na hivyo, ukikandamizwa na umaskini mkuu, utaishi maisha ya mfanyakazi daima, maisha ya aibu yasiyo na mafanikio yoyote. – Mtawa anapofikiri mawazo kama haya, huanza kubuni njia za kupata hata denari moja; na kwa lengo hili hutafuta kazi ya kibinafsi, ambayo huifanya kwa uangalifu mkubwa, bila Abba wake kujua. Kisha, baada ya kuiuza kwa siri na kupokea sarafu hiyo aliyoitamani, anasumbuka na kuhangaika nayo kwa hofu, akijiuliza aiweke wapi au amwamini nani ili aiwekee salama; Wakati huo huo, wasiwasi mwingine mkali zaidi tayari umeanza kumkera: jinsi ya kuongeza thamani ya sarafu hiyo mara mbili – naye kwa hamu kubwa huandaa mipango mikubwa kuhusu nini cha kununua nayo, na mbinu gani za kutumia ili kufanikisha hili. Na anapofanikiwa katika hili, kama anavyotamani, tamaa isiyo na kigugumo ya dhahabu humzuka ndani yake, ambayo huwaka kwa ukali zaidi kadiri faida anavyopata inavyoongezeka: kwani kadiri pesa zinavyoongezeka, ndivyo pia wazimu wa tamaa yake kwa pesa hizo unavyoongezeka. Zaidi ya hayo, mawazo mengine ya wasiwasi huja kuongeza moto: matarajio ya maisha marefu, uzee uliokomaa, na magonjwa mbalimbali ya muda mrefu, ambayo itakuwa vigumu kuvumilia katika uzee isipokuwa mtu ameweka kando pesa nyingi katika miaka yake ya ujana. – Hivyo basi, nafsi hiyo ya maskini, iliyofungwa na mitego ya nyoka huyu (upendo wa pesa), huvutwa mbali zaidi na zaidi, katika tamaa, kwa wasiwasi usiofaa, ya kuongeza utajiri uliopatikana kwa njia isiyo halali, na hivyo kujaliza ndani yake sumu inayomla kwa ukatili zaidi, kama mshale wa moto. Akimezwa kabisa na mawazo ya tamaa, anaweka macho ya moyo wake si kwa chochote kingine isipokuwa njia za kupata pesa, ili kwa kutumia pesa hizo aweze kutoroka haraka iwezekanavyo kutoka kwa nira ya maisha magumu ya kimonaki. Punde tu matumaini yoyote ya kupata pesa yanapomwekea mbele yake, hatakiwi na kitu chochote: kwa ajili yake, hatasita kusema uongo, kuvunja kiapo, kuiba, au kusaliti uaminifu wake. Kwa kifupi, dhahabu na tumaini la faida ndio mungu wake katika mambo yote, kama vile tumbo lilivyo kwa wengine. Ndiyo maana Mtume aliye barikiwa, akitambua kabla sumu hatari ya ugonjwa huu, aliuitaja si tu mzizi wa maovu yote, bali pia uabudu sanamu, akisema: *'na tamaa'* (– kifeeni), *'ambayo ni uabudu sanamu'* (Wakolosai 3:5).

3. Kuna aina tatu za ugonjwa huu, ambazo zote zinakemewa na Wababa kwa chukizo sawa: ya kwanza ni ile ambayo asili yake ya uharibifu tumeielezea hapo juu – ambayo, kwa kuwadanganya roho fulani za maskini, inawashawishi wakusanye kile ambacho hawakuwa nacho hata hapo awali, walipokuwa wakiishi duniani; ya pili ni ile inayowasukuma kutamani tena na kudai kile walichokiacha nyuma mwanzoni mwa kuacha kwao dunia; ya tatu ni ile ambayo, ikitokana na mwanzo mbovu kabisa wa maisha ya kimonaki— iliyofanywa kwa kuacha vitu vyote bila kujitoa kikamilifu—huzuia wale ambao inafanikiwa kuambukiza ubaridi huu wa kiroho wasiweze kujiondoa kabisa na mali zote za kidunia, kwa kuwatisha na matarajio ya uhaba wa baadaye na kuwaudhi kupitia kutokuamini: na ambaye, kwa kushikilia pesa na mali nyingine ambazo walipaswa kuacha walipokataa dunia, baadaye huwazuia wasifikie ukamilifu wa Injili kwa njia yoyote— Na katika Maandiko Matakatifu tunapata mifano ya hukumu ya aina hizi tatu za kuanguka, ikisindikizwa na adhabu kali kwa ajili yao, kama ilivyoandikwa katika . Hivyo basi, Gahazi, akiwa na tamaa ya kupata kile ambacho hakuwa nacho hapo awali, si tu kwamba hakustahili kupokea neema ya unabii— ambayo alipaswa kuipokea kutoka kwa mwalimu wake, kana kwamba ni kwa urithi—bali pia alipigwa ukoma kwa laana ya Elisha (2 Wafalme 5:21, 27). Yuda, kwa upande mwingine, akitaka kurudisha pesa alizokuwa amezikataa awali alipomfuata Kristo, hakufanya tu kumsaliti Bwana na kupoteza wadhifa wake kama Mtume, bali pia hakuishi maisha ya kawaida, akayahitimisha kwa kujiua (Mathayo 27:5); wakati Anania na Safira, kwa kuficha sehemu ya mali zao, walihukumiwa kifo na Mitume (Matendo 5:1–11).

4. Kuhusu wale walioukataa ulimwengu lakini baadaye wakashindwa na ukosefu wa imani, na wanaoogopa kubaki wakiwa hawana mali yoyote ya kidunia, amri ya fumbo hutolewa katika Kumbukumbu la Torati: *'Mtu yeyote aliye na hofu na mnyonge moyoni'* (asiende vitani) *'ataenda na kurudi nyumbani kwake; ili asije akafanya moyo wa ndugu yake kuwa wa hofu kama wake'* (Kumb. la Torati 20:8). Nini, mtu anaweza kuuliza, kingekuwa dhahiri zaidi kuliko unabii huu? Je, Maandiko Matakatifu hayatamani waziwazi kwamba waachane kabisa na kutamani wito kama huo, wala wasiujitangazie, kuliko kwamba, kwa maneno yao na mfano mbaya, wakate tumaini la wengine kwa hofu yao isiyo na msingi na kuwaongoza kupotoka kutoka kwa ukamilifu wa Injili? Hivyo basi wanaamriwa kujiondoa kwenye vita na kurudi nyumbani kwao, kwa maana hakuna mtu mwenye moyo uliogawanyika anayeweza kupigana katika vita vya Bwana. Kwa maana *'mtu mwenye nia mbili ni tete katika njia zake zote'* (Yakobo 1:8). Na tukitafakari maana ya mfano huo wa Injili— ambapo inasemekana kwamba mfalme mmoja, aliyetoka na watu elfu kumi kupambana na mwingine

aliyekuwa akimjia na watu elfu ishirini, na asipokuwa na matumaini ya kushinda vita dhidi yake wakati yule mwingine bado yuko mbali, alituma watu kuomba amani (dhahiri hakutaka hata kuanza vita)— tunafikia hitimisho lile lile: kwamba ni afadhali kwa watu waliotajwa hapo juu wasianze kuukataa ulimwengu kabisa, kuliko, wakiwa wameanza, kushindwa kuendelea nao kwa bidii na kwa ukali kamili, na hivyo kujitia katika hatari kuu. Kwa maana, kama Mwenye Hekima anavyosema, *'Ni afadhali usilaani kuliko, ukiisha kuapa, usitimize'* (Mhub. 5:4). Imesemwa vizuri hapa kwamba mmoja anasonga mbele akiwa na maelfu kumi, ilhali mwingine akiwa na ishirini. Kwa maana idadi ya tamaa zinazotushambulia ni kubwa kuliko idadi ya nia njema zinazopigana kwa niaba yetu. Lakini *'hakuna mtu awezaye… kumtumikia Mungu na Mamoni'* (Mathayo 6:24), na: *'hakuna aliyeweka mkono wake kwenye plau akitazama nyuma anayestahili Ufalme wa Mungu'* (Luka 9:62).

5. Watu wa aina hii kwa kawaida hujaribu kuhalalisha tamaa yao endelevu kwa kutumia mamlaka ya Maandiko Matakatifu. Wakitafsiri vibaya, wanafurahi sana kupotosha na kubadilisha kwa mapenzi yao maana ya Mtume na hata ya Bwana, wakishindwa kurekebisha maisha yao au uelewa wao kulingana na maana ya Maandiko, bali badala yake wanapinda Maandiko ili yalingane na tamaa zao binafsi. Wakitaka, katika mfano huu pia, kuonyesha kwamba Maandiko yanakubaliana na mtazamo wao, wanasema: 'Imeandikwa: *"Ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea"*' (Matendo 20:35). Kwa kutafsiri maneno haya kwa njia iliyopotoshwa kabisa, wanaamini kwamba wanatengua kabisa nguvu ya usemi unaosema: *'Ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, uuze mali zako, uwagawie maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni; kisha njoo, unifuate'* (Mathayo 19:21). Wanafikiri kwamba, kwa misingi hiyo inayoonekana kuwa na msingi, hawapaswi kuachana na utajiri wao, na wanajitangaza kuwa wamebarikiwa zaidi kuliko wale waliouacha, wakati wao wenyewe wakiwa salama kwa mali zao za zamani, wanashiriki ziada na wengine; wakati wao wanajihisi aibu kukumbatia, pamoja na Mtume, umaskini mtukufu kwa ajili ya Kristo, na hawataki kuridhika na kazi ya mikono yao na posho duni za kimonaki. Wanabaki na chaguo moja kati ya mbili: ama kukiri kwamba wamejidanganya wenyewe na hawajawahi kuukataa ulimwengu, kwa kuwa wameambatana sana na utajiri wao wa zamani; au, ikiwa wanataka kujaribu wito wa ukiwa kwa matendo na kazi, wakatae na kutawanya kila kitu, ili, wasibakize chochote kwa ajili yao wenyewe kati ya yale waliyoyakataa, waweze kujigamba pamoja na Mtume kwa njaa na kiu, baridi na uchi (2 Kor. 11:27).

6. Kuna msemo unaohusishwa na Mtakatifu Basili, Askofu wa Kaysaria, alioutolea seneta aliyekuwa amepooza kutokana na baridi kali sana — ambaye, ingawa alidai kuwa ameuchukia ulimwengu, alikuwa amebakiza baadhi ya mali zake, asiyetaka kujikimu kwa kazi ya mikono yake mwenyewe, au kujifunza unyenyekevu wa kweli kupitia umaskini katika mambo yote, kazi ngumu na utiifu wa kimonaki. 'Na,' akamwambia, 'umepoteza hadhi yako ya useneta na hujawa mtawa.'

7. Basi, ikiwa tunataka kupigana vita vya kiroho kihalali, tumwondoe adui huyu mharibifu mioyoni mwetu—kwa maana ingawa si jambo kubwa kumshinda, kushindwa naye ni jambo la aibu na la kudhalilisha. Kwa maana kuangushwa na mpinzani mwenye nguvu, ingawa ni maumivu kwa sababu ya kuanguka ardhini, na inasikitisha kwa sababu ya kupoteza ushindi, bado katika hali kama hiyo faraja fulani huja kwa aliyeangushwa kutokana na ufahamu wa nguvu za mpinzani. Hata hivyo, ikiwa mtu anapaswa kuvumilia hili wakati mpinzani si wa maana, na asili ya mapambano si magumu; basi, maumivu makubwa zaidi kuliko yale ya kuangushwa chini yatasababishwa na aibu ya unyonge, na hasara kubwa zaidi kuliko kushindwa itasababishwa na aibu.

8. Ushindi wa mwisho na ushindi kamili dhidi ya adui huyu unaweza kutarajiwa tu wakati dhamiri ya mtawa haijachafuka kwa kumiliki hata sarafu ndogo kabisa. Kwa yeyote ambaye, akiwa amevutiwa na hata zawadi ndogo kabisa ya pesa, mbegu ya tamaa ya mali imepanda mizizi moyoni mwake, haiwezekani kuteketezwa mara moja na moto wa tamaa ya vitu vikubwa zaidi. Na askari wa Kristo atabaki mshindi, atakuwa juu ya hatari zote, na asiyeathirika na mashambulizi ya tamaa hii, mradi tu roho hii chafu zaidi haijapanda mbegu za tamaa yake katika moyo wake. Kama vile, katika kila aina ya tamaa, mtu anapaswa kwanza kulinda dhidi ya kichwa cha nyoka, ndivyo pia, kuhusiana na hii hasa, mtu anapaswa kuchukua tahadhari za hali ya juu ili kuhakikisha kwamba kichwa chake hakipiti ndani kwa njia yoyote. Kwa maana ikiruhusiwa kuingia, ikijilisha kwa chakula chake na kuongezeka nguvu, yenyewe itawasha moto uliokithiri. Na kwa hiyo, si tu kwamba mtu anapaswa kuwa mwangalifu na kumiliki pesa, bali tamaa yenyewe ya kuzipata lazima iangamizwe kabisa kutoka moyoni; na si suala la kuepuka matendo ya tamaa ya mali tu, bali ni suala la kukata tamaa hiyo chini kabisa: maana ukosefu wa pesa hautatuletea faida yoyote ikiwa tamaa ya kuzimiliki itaendelea kuwa ndani yetu.

9. Hata yule asiye na pesa huenda asiwe huru kutokana na ugonjwa wa tamaa; wala hakutakuwa na faida yoyote katika kujinyima mali yote kwa yeyote ambaye ameshindwa kukata tamaa ya uchu, akipata raha katika tendo la kufilisika badala ya katika wema wa umaskini wenyewe, na amekubali hali hiyo ngumu (ya kufanya hivyo) si bila moyo mzito. Kwa maana kama Injili inavyotangaza kwamba wengine, ingawa hawajaachafuka kimwili, ni wachafu mioyoni (Mathayo 5:28), ndivyo pia wale wasiozidiwa na mzigo wa pesa wanaweza kuhukumiwa, mioyoni na akilini, pamoja na wale wenye tamaa. Walikosa fursa tu ya kupata utajiri, si nia, ambayo machoni pa Mungu daima ina uzito mkubwa kuliko haja. Kwa nini, basi, ni lazima tuwe waangalifu sana kuhakikisha kwamba matunda ya bidii yetu hayapotei bure: kwani ni jambo la majuto kuvumilia madhara ya kujinyima kila kitu na kuanguka katika umaskini, tuishie kupoteza matunda ya bidii hii kwa sababu ya tamaa zenye uhanithi na za dhambi za mapenzi.

10. Je, unataka kujua ni matunda gani ya maangamizi shauku hii huzaa, na ni matawi gani ya shauku nyingine huibua, kwa maangamizi ya yeyote anayekumbatia—isipokuwa ikitokomezwa kabisa? Mtazame Yuda, ambaye alihesabiwa miongoni mwa Mitume! Ilimwaje—yeye ambaye hakutaka kukandamiza kichwa cha kifo cha nyoka huyu—kumharibu kwa sumu yake, kumtia katika mitego ya tamaa yake, na kumtupa katika shimo gani la kina la uhalifu, wakati ilipomfundisha kuuza Mwokozi wa ulimwengu na Mwanzilishi wa wokovu wa wanadamu kwa vipande thelathini vya fedha? Hangefikia kamwe kufanya kitendo hicho cha usaliti kisicho na Mungu kama asingekuwa ameambukizwa na ugonjwa wa tamaa, wala asingekuwa mchochezi mtakatifu wa mauaji ya Bwana kama asingekuwa amezoea kwanza kuiba kutoka kwenye hazina aliyokuwa amekabidhiwa.

11. Hili ndilo mfano wa kushangaza zaidi wa udhalimu wa tamaa hii, ambayo, kama tulivyosema, mara tu inaposhika nafsi yake, haimruhusu tena kuzingatia kanuni yoyote ya uaminifu, na kiasi chochote cha faida hakiwezi kuiridhisha kamwe. Kwa maana, mwisho wa wazimu wake si kuwa tajiri, bali ni kujinyang'anya kila kitu. Chukua Yuda huyu mwenyewe, kwa mfano: alipopewa mamlaka ya fedha zilizotengwa kwa ajili ya kuwapa maskini—ili, akijishibisha kwa wingi wa pesa hizi, angalau aweze kupunguza tamaa yake—badala yake, alichomwa na tamaa isiyodhibitiwa kiasi kwamba hakuiba tu fedha hizo kwa siri, bali pia alitamani kumwasi Bwana Mwenyewe. Kwa maana hamu ya shauku hii haiwezi kushibishwa na wingi wowote wa utajiri.

12. Ndiyo maana Mtume Petro, akijua kwamba haiwezekani kwa mtu anayemiliki chochote kwa sababu ya tamaa kuweka upendo wa pesa katika mipaka inayofaa, na kwamba mwisho wa tamaa hii hauamuliwi na kiasi cha pesa, iwe kidogo au kikubwa, bali kwa kujinyima kabisa vitu vyote, aliwaadhibu Anania na Safira kwa kifo kwa kujibakishia kitu kutoka kwa mali zao. Nao waliangamizwa kwa sababu ya uongo uliozaliwa kutokana na tamaa, kama vile Yuda alivyoleta maangamizi kwake mwenyewe kupitia usaliti wake kwa Bwana. Ni mfano gani uliopo kati yao katika uhalifu na adhabu! Huko, upendo wa pesa ulisababisha usaliti; huku, ulisababisha uongo. Huko, ukweli unasalitiwa; huku, dhambi ya kuongoa inatendeka. Ingawa asili ya dhambi inaonekana tofauti katika visa vyote viwili, vyote vinaishia kwenye lengo moja. Yule wa kwanza, akitaka kuepuka umaskini, alitamani tena kumiliki kile alichokikataa; ilhali yule wa pili, ili asije kuwa maskini, alijaribu kujibakishia sehemu ya mali yake ambayo alipaswa ama kuwakabidhi Mitume kwa uaminifu au kuigawa yote kwa ndugu. Ndiyo maana, katika visa vyote viwili, adhabu ileile ya kifo ilifuata: kwa maana dhambi zote mbili zilitokana na mzizi mmoja— —upendo wa pesa. – Basi, (tukichukua hili hatua moja zaidi), hukumu kali kama hiyo ilitolewa kwa wale ambao hawakutamani mali za wengine, bali walitaka kubaki na zao wenyewe, na hawakukuwa na tamaa ya kupata zaidi, bali tamaa tu ya kulinda walichokuwa nacho; basi nini kinachosemwa kuhusu wale wanaotamani kukusanya pesa ambazo hawajawahi kuwa nazo, na ingawa wanaonekana maskini mbele ya wanadamu, wanadhihirishwa mbele za Mungu kuwa matajiri katika tamaa?

13. Wale wenye tamaa wapaswa kuonekana kama wenye ukoma kiroho na kiroho, kama vile Gezius, ambaye, baada ya kutamani utajiri unaopotea wa dunia hii, alipigwa na ukoma wa kuambukiza na usio safi. Kupitia uzoefu huu huo, alituachia ishara wazi kwamba roho iliyochafuka na tamaa ya dhambi ya kupenda pesa huathiriwa na maambukizi ya kiroho ya tamaa, na husimama mbele ya macho ya Bwana ikiwa ni najisi, chini ya laana ya milele.

14. Basi, ikiwa, katika kutafuta kwako ukamilifu, umeachana na kila kitu na kumfuata Kristo, ukisikiliza neno Lake: *'Nenda, uuze mali zako, uawape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni; njoo, unifuate'* (Mathayo 19:21), basi kwa nini, ukiwa tayari umeweka mkono wako kwenye kiharusi, unatazama nyuma, hata kutangazwa kuwa haufai kwa Ufalme wa Mungu kwa maneno yake mwenyewe Bwana (Luka

9:62)? Ukiwa umewekwa juu ya paa—kilele cha ukamilifu wa Injili—kwa nini unashuka tena ndani ya nyumba yako kuchukua chochote kati ya vitu hivyo ulivyovidharau kwa urahisi hapo awali (Luka 17:31)? Ukiwa umewekwa katika shamba la matendo mema, kwa nini tena unajitahidi kujitwika mizigo ya mali za kidunia, ambazo ulijiondoa kuzo unapokataa ulimwengu? – Kama, ukiwa umeonywa na umaskini wakati huo, hukuwa na chochote cha kuacha nyuma, basi zaidi na zaidi hupaswi sasa kupata kile ambacho hukimiliki hapo awali. Ni kwa neema ya kipekee ya Mungu kwako ndivyo ulivyotayarishwa hivyo (kupitia umaskini ili kuukataa ulimwengu)—ili, bila kuzuiwa na vifungo vyovyote vya mali za kidunia, uweze kumwendea Yeye kwa haraka zaidi. Hata hivyo, mtu yeyote maskini asijisikie kudharauliwa kwa hili (kwamba hana chochote cha kuacha); maana hakuna mtu asiye na kitu cha kuacha. Yeye aliyekatilia mbeleni kabisa tamaa ya kupata mali za kidunia ameacha mali zote za kidunia.

15. Hatuwezi kulihifadhi sifa hili ya kutokuwa na umiliki kikamilifu na bila doa isipokuwa kwa kuishi katika monasteri, ikiwa, kama Mtume anavyosema, *'tukiwa na chakula na mavazi, tutaridhika na hayo'* (1 Tim. 6:8).

16. Basi, tukikumbuka hukumu ya Anania na Safira, na tuogope kushikilia chochote ambacho tumeapa kuachana nacho kabisa, tukiwa tumeazimia kuukataa ulimwengu. Tukiacha pia mfano wa Gehazi, ambaye alionewa na ukoma usio na tiba kwa dhambi ya tamaa, tuwe waangalifu tusipate kile ambacho hatukumiliki hapo awali. Tukishtushwa vilevile na uovu wa Yuda na hatima yake, tujitahidi kadiri tuwezavyo kuepuka kukusanya pesa tena, ambazo tumeziacha kabisa. – Zaidi ya yote, tukitafakari kuhusu ufao wa asili yetu na kutotabirika kwa saa ya kifo chetu, tuwe makini ili siku ya Bwana itakapokuja, kama mwivi usiku, isikutupeane dhamiri yetu ikiwa imechafuka na tamaa, hata kwa ovola moja; kwani hata hilo peke yake, kwa kufutilia mbali matunda yote ya kuukataa kwetu ulimwengu, litasababisha yale ambayo Bwana alimwambia yule mtu tajiri katika Injili kugeukizwa dhidi yetu: *'Ewe mjinga! Usiku huu huo roho yako itatolewa kwako; na yale uliyoyatayarisha, yatakuwa ya nani?'* (Luka 12:20)? Na bila kufikiria hata kidogo kuhusu kesho, tusijiruhusu kwa namna yoyote ile kupotoka kutoka kwa kanuni za maisha ya jumuiya. Hili bila shaka hatutaweza kulitimiza, wala hatuwezi kuishi kwa amani chini ya kanuni za umonaki, isipokuwa tuweke imara kwanza sifa ya uvumilivu ndani yetu, ambayo chanzo chake si kingine bali ni unyenyekevu.

4. Mapambano dhidi ya roho ya hasira

1. Katika vita hii ya nne, ni lazima tukamue sumu ya mauti ya hasira kutoka kwenye undani wa roho zetu. Maadamu ikikaa mioyoni mwetu na kupofusha jicho la akili yetu kwa giza la maangamizi, hatuwezi kupata utambuzi sahihi wa mema na mabaya, wala uwezo wa tafakari ya heshima; wala hatuwezi kuwa na ukomavu wa ushauri, wala kushiriki katika maisha, wala kushikilia ukweli, wala hata kuona nuru ya kweli ya kiroho; kwani imesema: *'Jicho langu limeudhiwa na ghadhabu'* (Zab. 6:8); hatuwezi kuwa washiriki wa hekima, hata kama tungetangazwa kuwa wenye hekima kwa maoni ya wote, kwa kuwa *'hasira hukaa kifuani mwa wapumbavu'* (Mhub. 7:10); wala hatuwezi kufikia uzima wa milele, hata kama kwa viwango vya kibinadamu tungehesabiwa kuwa wenye hekima, kwa maana *'hasira huangamiza hata mwenye hekima'* (Mith. 15:1); wala hatuwezi daima kudumisha mizani ya haki kulingana na maagizo ya mioyo yetu, kwa maana *'hasira ya mwanadamu haitimizi haki ya Mungu'* (Yakobo 1:20); wala hatuwezi kwa namna yoyote kumiliki heshima hiyo ya hadhi inayopatikana kwa wingi hata miongoni mwa watu wa enzi hizi, hata kama, kwa sababu ya kuzaliwa kwetu, tungechukuliwa kuwa wa kifahari na wa heshima, kwa kuwa *'mtu mwenye hasira ya haraka si m i wa tabia njema'* (Mith. 11:25), wala hatuwezi kwa namna yoyote kumiliki hekima ya ushauri, hata kama tunaonekana kupata maarifa mengi, kwa maana *'mtu mwenye hasira hufanya kila kitu bila kushauriana'* (Mith. 14:17); hatuwezi kuwa na amani kutokana na wasiwasi na mitikisiko, wala kuwa huru kutokana na dhambi, hata kama wengine wasingetuletea shida yoyote, kwa maana *'mtu mwenye hasira huamsha mabishano; bali mtu mwenye hasira* ya papo hapo *hufichua'* (hutoa bila aibu) *'dhambi'* (Mith. 29:22).

2. Wengine, katika jitihada zao za kuutetea ugonjwa huu hatari wa nafsi, hujaribu kupunguza uzito wake (ukosefu wa adabu) kwa kutumia tafsiri isiyo na adabu kabisa ya Maandiko, wakisema: sio jambo kubwa ikiwa tunawakasirikia ndugu zetu wanaotenda dhambi, kwa kuwa Mungu Mwenyewe huwashwa na hasira na ghadhabu dhidi ya wale ambao hawapendi kumjua, au, wakimjua, hawamtukuzi kama inavyostahili – kama, kwa mfano: *'Bwana akawakasirikia watu wake'* (Zab. 105:40), au kama katika kifungu kingine, ambapo Nabii anaomba, akisema: *'Ee Bwana, usinikeme kwa ghadhabu yako, wala usiniongoe kwa hasira zako'* (Zab. 6:2). – Wala hawatambui kwamba, ingawa kwa kufanya hivyo wanawapa watu uhuru wa kutenda kulingana na

tamaa hii hadi maangamizi yao wenyewe, wao pia kwa ukafiri wanamhusisha Mungu, ambaye hana mipaka na ni chanzo cha usafi wote, na tamaa chafu ya kimwili.

3. Ikiwa aya hizi na zingine zinazofanana nazo katika Maandiko zitaeleweka kihalisi, kwa maana ya kimwili na ya hisia, basi itakuwa kwamba Mungu hulala na kuamka, hukaa na kutembea, hugeukia mtu na kumgeukia, hujitokeza na kujiondoa – na ana viungo vya mwili: kichwa, macho, mikono, miguu na kadhalika. – Kama vile yote haya hayawezi kueleweka kihalisi, bila kufanya dhambi kuu ya unyanyasaji wa utakatifu, kumhusu Yeye ambaye, kulingana na ushuhuda wa Maandiko yenyewe, haonekani, hawezi kuelezwa na yupo kila mahali; vivyo hivyo, bila kufanya mchafuko wa Mungu, mtu hawezi kumhusisha na vipuputiko vya hasira na ghadhabu. Maneno 'viungo' na 'miondoko' yanadokeza sifa za kimungu na matendo Yake ya ulezi kwetu, ambayo tunaweza kuyaelewa kwa urahisi zaidi chini ya majina haya ya kimfano: 'macho' yanadokeza ujuzi wa Mungu wote na asili Yake ya kuona kila kitu; 'mikono' na 'miguu' – Ubunifu Wake na ulezi Wake; 'misuli' – Nguvu Zake na uweza Wake wote; na kadhalika. Vilevile, tunaposoma kuhusu hasira au ghadhabu ya Mungu, ni lazima tufahamu hili si kwa maana ya kibinadamu, bali kwa namna inayomfaa Mungu, ambaye hana uhusiano wowote na msisimko wote, – ni lazima tufahamu hili kwa usahihi: kwamba Yeye ndiye Jaji na mwangamizi mwenye haki wa yote yaliyofanywa kwa dhuluma katika ulimwengu huu; na, tukitisha adhabu ya haki ya Mungu tunaposoma maneno kama hayo, ni lazima tuwe waangalifu sana ili kuepuka kufanya chochote kinachokinzana na mapenzi Yake.

4. Basi, mtawa anayejitahidi kufikia ukamilifu na anayetamani kufanya kazi kwa halali katika kujinyima kwa kiroho, awe huru kutokana na kila msukumo wa tamaa za hasira na ghadhabu, akisikia anachomwamuru chombo kilichochaguliwa: *'Utengueni mbali nanyi kila ukali, ghadhabu, hasira, kelele, na shutuma, pamoja na uovu wote'* (Efe. 4:31)—ambaye, aliposema, *'Utenguzeni ghadhabu yote'*, hakutoa tofauti katika amri hii kwa aina yoyote ya ghadhabu, kana kwamba ilikuwa ya lazima au yenye manufaa. Basi, mnemonaki anapokwenda kwa haraka, ikibidi, kumwokoa ndugu anayetenda dhambi, afanye hivyo kwa namna ambayo, huku akijitahidi kumpa dawa yule anayeugua ugonjwa mdogo sana—labda homa—asijitumbukize, kwa hasira zake, katika taabu mbaya zaidi ya upofu. Kwa maana yeye anayetaka kuponya jeraha la mwenzake, ni lazima awe mwenyewe mzima na huru kutokana na ugonjwa wowote, ili maneno ya Injili yasemwe kwake: *'Daktari, jiponye wewe mwenyewe'* (Luka 4:23), – na vivyo hivyo: *'Kwa nini unaona kichanga kilicho katika jicho la ndugu yako, wala hujali mbao iliyo katika jicho lako? Au unawezaje kumwambia ndugu yako, "Njoo niondoe kichanga kutoka katika jicho lako," ilhali kuna mbao katika jicho lako*?' (Mathayo 7:3–4)!

5. Chochote kile kinachosababisha moto wa hasira, hupofusha macho ya moyo; na kwa kufunika uwezo mkali wa mtazamo wetu wa kiakili, hutuzuia kuona Jua la Haki. Haijalishi kama karatasi ya dhahabu, risasi, au chuma kingine chochote imewekwa juu ya macho; thamani ya metali hizo haibadilishi upofu unaosababishwa nazo. – Hata hivyo, hasira pia inaweza kutufaa sana tunapokasirika kwa sababu ya tamaa za mioyo yetu na tukachukizwa kwamba ndani ya vilindi vya vifua vyetu kunainuka kile ambacho hatupaswi kukifanya, au hata kukizungumzia, tunajihisi aibu mbele ya wengine, tukitetemeka kwa hofu tukifikiria uwepo wa Malaika na wa Mungu Mwenyewe, ambaye yuko kila mahali na ameenea kila kitu, na kwa Jicho la Mungu linaloona yote, ambalo hakuna siri za dhamiri yetu zinazoweza kufichika. Au tunapokasirika kwa hasira hii yenyewe, tukijiuliza ilivyovamia, ikitusukuma dhidi ya ndugu yetu, na kwa hasira tunatupa misukumo yake ya uharibifu, bila kuiruhusu kujificha katika vilindi vya vifua vyetu ili kutudhuru. Hivyo Nabii anatufundisha kuwa na hasira; yeye ambaye kwa uthabiti mkubwa aliiondoa hisia hii kutoka kwa hisia zake kiasi kwamba hakurudishia adhabu hata kwa maadui wake waziwazi, hata wale waliotolewa mikononi mwake na Mungu. Hivyo, wakati Shemei, alipokuwa akimrushia mawe Mfalme Daudi, alimkashifu uso kwa uso mbele ya kila mtu, na Abishai, mwana wa Seruya, akitaka kumkata kichwa kwa kulipiza kisasi kwa dharau kama hiyo kwa Mfalme, Daudi aliye barikiwa, akisukumwa na ghadhabu takatifu dhidi ya pendekezo hilo, alihifadhi upole wake usioyumba, na akawa mfano wa unyenyekevu na subira thabiti, akisema: *'Nina nini na wewe, mwana wa Saruina? Mwache peke yake, na amlaani, maana Bwana amemwamuru Daudi alaaniwe; na ni nani atakayesema, 'Kwa nini umefanya hivi?' Mwanangu mwenyewe, aliyetoka katika tumbo langu, anatafuta roho yangu; na si zaidi sana mwana wa Yemini! Mwache anilaani, maana Bwana amemwamuru afanye hivyo. Bwana atazame unyenyekevu wangu, na arudishe heri yangu badala ya laana yake siku hii hasa"* (2 Sam. 16:10–12).

6. Basi, tunaruhusiwa kuwa na hasira, lakini kwa njia inayoelekea kwenye wokovu, yaani, kwa nafsi zetu na kwa mawazo maovu yanayotokea ndani yetu – *'kuwa na hasira'* kwa hayo, na *'kutotenda dhambi'*,

yaani, kusiweke hayo katika vitendo kwa maangamizi yetu wenyewe. Aya ifuatayo inaeleza maana hii hiyohiyo kwa uwazi zaidi: *"Geukeni mioyoni mwenu, na mjisikitisheni katika vitanda vyenu"* (Zab. 4:5), yaani, mawazo yoyote yanayojitokeza mioyoni mwako kutokana na kuingia ghafla kwa misukumo ya kujaribu, mara tu unapofanikiwa, kupitia tafakari tulivu, kutuliza kelele na machafuko yote ya hasira—na, tuseme, kulala juu ya kitanda cha amani—unapaswa kuyarekebisha na kufidia kwa njia ya majuto yenye kuokoa. Na Paulo mtukufu, akitegemea mafundisho ya aya hii, baada ya kusema, *'Kasirika, lakini msifanye dhambi'*, aliongeza: *'Jua likishindwa mkiwa bado na hasira, wala msimpe shetani nafasi'* (Efe. 4:26–27). Ikiwa ni hatari kuruhusu jua la haki lizame tukiwa bado na hasira, na ikiwa, tunapokasirika, mara moja tunampa shetani mguu wa kuingilia mioyoni mwetu, basi atakuwa ametuamuru vipi hapo awali tukasirike, akisema, *'Kasirika, lakini usitende dhambi'*? Je, hakueleza waziwazi yafuatayo: kasirika kwa tamaa zako mwenyewe na kwa hasira zako mwenyewe, ili vinginevyo, kupitia upuuzaji wako, Jua la Haki—Kristo—alianze kuzama katika akili zako zilizokuzwa na hasira, na kwa kuondoka Kwake umpe shetani nafasi katika mioyo yako.

7. Kwa maana ya kiisheari, 'jua' linaweza kueleweka kama akili, ambayo inaitwa kwa haki jua kwa sababu huangaza mawazo yote na matarajio ya moyo wetu; na marufuku dhidi ya hasira inaweza kuonekana kama amri ya kutokuzima nuru hii kwa shauku ya hasira; ili, inapozama, giza la mchafukoge mkali—ambalo chanzo chake ni shetani—lisishikilie moyo wetu wote, na sisi, tukizungukwa na giza la hasira, tusibaki, kana kwamba tuko katika usiku wa giza, bila kujua la kufanya. Ni kwa maana hii ndipo maneno ya Mitume yanapaswa kueleweka, kama yalivyotuletea katika mafundisho ya wazee, ambao hawaturuhusu kuruhusu hasira kuingia mioyoni mwetu hata kwa muda mfupi, wakitilia maanani sana kuepuka kuangukia chini ya adhabu iliyoamriwa kwa hili katika Injili: *'Kila anayemkasirikia ndugu yake atawajibika hukumu'* (Mathayo 5:22). – Zaidi ya hayo, kama ingekuwa halali kuendelea kuwa na hasira hadi machweo, shauku ya hasira, ikitumia fursa ya ruhusa hiyo, daima ingeharakisha kutimiza kisasi chake, kana kwamba kihalali, kabla jua halijatua.

8. Basi, tuseme nini kuhusu wale ambao ukali wao hauna mipaka, hata wakati wa machweo, bali huhifadhi chuki kwa siku nyingi dhidi ya wale waliokosana nao? Watu hao huenda wakasema kwa maneno kwamba hawako na hasira; lakini matendo yao mara nyingi huonyesha waziwazi chuki yao ya ndani, kwa mfano, wanapowakosa heshima inayostahili au hawazungumzi nao kwa wema wao wa kawaida. Wanafikiri kwamba hawaitendi dhambi hili, kwa sababu hawatafuti kulipiziana kisasi kwa hasira yao. Lakini hawataki tu, au hawawezi, kuionyesha; lakini hukaa ikichemka ndani ya mioyo yao, na huvumilia kimya kimya, na hivyo kugeuza sumu ya hasira kuwa maangamizi yao wenyewe; hawaondoa mara moja uchungu wa chuki kwa nguvu za roho zao, bali huumeng'enya kwa siku nyingi, na hatimaye, kwa muda, hufanikiwa kuudhibiti kiasi.

9. Ni kana kwamba yule anayeongozwa na hasira, anayefanya tu kile anachoweza, hatosheki tena na kisasi chake na chuki yake! Hiki ndicho hasa wanachofanya wale wanaodhibiti msukumo wao wa hasira, si kwa sababu ya kutamani amani, bali kwa sababu ya kushindwa kulipiza kisasi, lakini wakitoa hasira zao kwa kadri ya uwezo wao. Kwa maana, kwa kuwa hawana njia nyingine ya kuwakumba wale wanaowakasirisha zaidi ya kuzuia wema wao wa kawaida katika maneno, basi kwa kufanya hivyo ndivyo wanavyotoa hasira zao kwao. Kana kwamba inatosha kutuliza hasira kwa kuzuia mwonekano wake wa nje, ilhali hakuna haja ya kuitoa kutoka kwenye vilindi vya moyo—tusije, tukifunikwa na giza lake, tukapoteza hukumu timilifu na nuru ya maarifa, na kuacha kuwa hekalu la Roho Mtakatifu wakati roho ya hasira inakaa ndani yetu. Kwa maana hasira iliyofichwa moyoni, ingawa hawakaribishi wale walioko, huondoa mwangaza mkuu wa Roho Mtakatifu kwa hakika sawa na hasira inayodhihirishwa waziwazi.

10. Na mtu anawezaje kufikiri kwamba Mungu anaturuhusu kuhifadhi hasira hata kwa muda mfupi, wakati Yeye haturuhusu kutoa dhabihu ya sala zetu za kiroho ikiwa tunatambua—si kwamba tunamkasirikia mtu mwingine, bali kwamba mtu mwingine ana malalamiko dhidi yetu—akisema: *'Ukileta sadaka yako madhabahuni, ukaikumbuka kwamba ndugu yako ana jambo nawe, acha sadaka yako huko mbele ya madhabahu; kwanza nenda upatane na ndugu yako, kisha urudi utoe sadaka yako'* (Mathayo 5:23–24)? – Basi, tunawezaje kufikiri kwamba tunaruhusiwa kuwa na chuki dhidi ya ndugu—sema, si kwa siku nyingi, bali hata hadi machweo—ikiwa, hata t , wakati yeye ana kinyongo nasi, haturuhusiwi kutoa sala zetu kwa Mungu—sisi ambao Mtume anatuamuru: *'Ombeni bila kukoma'* (1 The. 5:17), na: *'Nataka wanaume waombe kila mahali, wakinyoosha mikono mitakatifu bila hasira wala mabishano'* (1 Tim. 2:8)? – Kwa hiyo, ikiwa tunabeba sumu kama hiyo mioyoni mwetu, hatuna budi ila – ama tusisali kamwe, na hivyo kuwa na hatia ya kukaidi amri ya Kitume na ya Injili inayotuamuru kusali bila kukoma na mahali popote, – au – ikiwa, kwa

namna fulani tukijidanganya wenyewe, tunathubutu kutoa sala yetu kwa kupuuza marufuku hii – tujue kwamba katika hali hiyo hatutoi sala kwa Bwana, bali tunaonyesha uasi wa kiburi, katika roho ya uasi dhidi Yake.

11. Lakini kwa nini tuendelee kuzungumzia amri za Injili na za Kitume, wakati hata Sheria ya Kale—ambayo inaonekana kutoa msamaha kwa udhaifu wetu—pia inatahadharisha dhidi ya hili, ikisema: *'Usimchukie ndugu yako moyoni mwako'* (Mambo ya Walawi 19:17), na tena: *'Njia ya waovu huongoza kwa mauti'* (Mithali 12:28), na zaidi: *'Mkono wako usilipize kisasi, wala usishikilie chuki dhidi ya wana wa watu wako'* (Mambo ya Walawi 19:18)? – Unaona kwamba hata hapo, chuki dhidi ya ndugu haiondolewi tu kwa tendo bali pia katika mawazo ya siri, mtu anapoamriwa kuondoa chuki moyoni, na si tu kujizuia kulipiza kisasi kwa kosa, bali hata kulisahau kabisa.

12. Wakati mwingine, tukishindwa na kiburi au ukosefu wa subira, tunapohisi msukumo fulani wa ndani wa kurekebisha tabia yetu isiyopangika na yenye fujo, tunajilalamikia wenyewe kwamba hatuna eneo la kutulia—yaani, ikimaanisha tumaini kwamba huko, bila kusumbuliwa na yeyote, tungepata mara moja sifa ya subira, hivyo kwa wazi tukijisamehe kwa uzembe wetu (katika kuzuia mlipuko wetu wa hasira), na tukihusisha sababu ya kuzuka kwao si kwa ukosefu wetu wa subira, bali tukimwekea lawama ndugu zetu. Lakini ikiwa tutaweka lawama ya mapungufu yetu katika jambo hili kwa wengine kwa njia hii, hatutawahi kufikia kipimo kinachofaa cha subira na ukamilifu. Usikabidhi jukumu la kurekebisha na kutuliza mioyo yetu mikononi mwa mapenzi ya mtu mwingine, ambayo hatuna udhibiti wowote juu yake, bali lihifadhi ndani ya nia njema ya mapenzi yetu wenyewe. Kutokasirika kwetu hakupaswi kutegemea ukamilifu wa mwingine, bali wema wetu wenyewe, uliopatikana si kwa uvumilivu wa mwingine, bali kwa ukarimu wetu wenyewe.

13. Zaidi ya hayo, mtu anapaswa kutafuta jangwani atakapokuwa mkamilifu na safi kutokana na kila tamaa, au baada ya kusafisha kabisa tamaa zote akiwa anaishi miongoni mwa ndugu; na anapaswa kuingia huko si kwa kukimbia kwa woga, bali kwa tamaa ya kufikia kilele cha tafakari ya kimungu, ambacho hata wakamilifu hawawezi kukifikia isipokuwa jangwani. Kwa maana kwamba, hisia zozote tunazozipeleka jangwani bila kuponywa zitahisiwa zikifichika ndani yetu, badala ya kuwa zimeangamizwa. Na kama vile jangwa linavyoweka tafakari safi kabisa kwa wale ambao mioyo yao imetakaswa, na kufunua maarifa ya mafumbo ya kiroho katika maono ya kweli kabisa, ndivyo pia linavyofanya kwa kawaida, sio tu kuhifadhi bali hata kuimarisha zaidi hisia za wale ambao hawajajitakasa nazo. Katika hali kama hiyo, mtu anaweza kuonekana kuwa mvumilivu na mnyenyekevu kwake mwenyewe maadamu hakutani na mtu yeyote au kuingia katika mwingiliano nao; lakini mara moja anarudia tabia yake ya zamani mara tu tukio lolote linapomchochea kuchukua hatua: basi tamaa ambazo zilikuwa zimefichika huchipuka kutoka kwake na, kama farasi wasio na mfinyo waliotapika kwa kukaa bila kufanya kazi kwa muda mrefu, huvunja kutoka kwenye mabanda yao kwa hamu na hasira kubwa, na kumwangamiza mpandao wake. Kwa maana tamaa, zisizokuwa zimetakaswa awali, huchochewa zaidi ndani yetu wakati fursa za kuzidhihirisha na kuzidhibiti mbele ya watu zinapokatizwa. Na tunapoteza hata chembe ndogo kabisa ya uvumilivu ule ambao, kama tulivyodhani, tulionekana kuwa nao tulipokuwa tunaishi miongoni mwa ndugu zetu—na ambao tulionyesha, angalau, kwa heshima yao na kwa aibu ya kuonekana kuwa woga mbele ya wote—katika jangwa lisilo na wasiwasi la kutojali.

14. Hii ni kama vile spishi zote za nyoka au wanyama wenye sumu, wakati zinapobaki zimejificha jangwani na katika mashimo na makao yao, hazileti madhara – na bado hazitangazwi kuwa hazina madhara kwa sababu tu hazimdhuru mtu yeyote katika hali kama hizo: kwani hii si kwa sababu ya asili yao njema, bali ni kwa sababu jangwa linawanyanyasa kuwa hivyo; lakini mara tu wanapopata fursa ya kuumiza, mara moja huonyesha sumu na ukatili uliofichika ndani yao. – Ndivyo ilivyo pia kwa wale wanaotafuta ukamilifu, haitoshi kujizuia tu kuwakasirikia watu (wakati hakuna mwingiliano au mzozo nao. Hasira hubaki hai katika hali kama hizo, ikiwa imejificha tu, na iko tayari kushambulia kitu cha kwanza kitakachojitokeza). Nakumbuka jinsi, nilipokuwa nikiishi jangwani, wakati mwingine nilikuwa nikikasirika na fimbo yangu ya kuandikia kama singependa unene wake au ufinyu wake; wakati mwingine kwa kisu kidogo ikiwa, nilipokuwa nikikata nacho, kilikuwa kimekuwa kipande na hakikutema haraka vya kutosha; wakati mwingine kwa jiwe la flinti ikiwa chache ya moto haikutoka haraka vya kutosha nilipokuwa na haraka ya kusoma; na wimbi la hasira wakati mwingine lilikuwa kubwa kiasi kwamba laana ilitoka mdomoni mwangu bila kukusudia dhidi ya kitu kisicho na uhai, au kwa kweli dhidi ya shetani : hapo ndipo msisimko wangu ulipowezeka, na roho yangu ikatulia. Hivyo basi, katika kutafuta ukamilifu, kutokuwepo kwa watu wanaoweza kuchochea hasira kuna faida kidogo, kwa kuwa, isipokuwa subira ipatikane mapema, shauku ya hasira inaweza kutumia nguvu

zake hata kwa vitu visivyoweza kujitetea na mambo madogo madogo; kwani, inapobaki mioyoni mwetu, inatuzuia sisi wote wawili kufikia hali ya utulivu wa akili na kujiondoa kutoka kwa shauku zingine.

15. Kwa nini, basi, ikiwa tunataka kufikia wema huo mkuu wa kimungu ambao umeelezwa: *'Wenye furaha ni wao wasafi wa mioyo, maana wataona Mungu'* (Mathayo 5:8), hatupaswi tu kuondoa shauku hii katika matendo yetu, bali pia kuikamua kabisa kutoka kwenye undani wa roho zetu? Kwa maana itakuwa na faida kidogo kukandamiza hasira kali kwa maneno na si kuionyesha kwa matendo, ikiwa Mungu—ambaye siri za moyo hazifichiki kwake—anaiona katika vilindi vya moyo. Injili inatuamuru kukata mizizi ya tamaa potofu badala ya matunda yake; kwani mara tu mizizi itakapotolewa, matunda hakika hayatasaidia tena, – na hivyo roho itaweza kuishi daima katika subira na utakatifu wote, wakati hasira haiondolewi tu kwenye uso wa matendo yetu, bali pia inakunyolewa kutoka kwenye kina kirefu cha mawazo yetu. Na kwa hiyo ni lazima tuimalize hasira na chuki, tusije tukawa hatia ya dhambi ya mauaji, ambayo haiwezi kutendeka bila hizo. *'Kwa maana yeye yeyote amwoneavyo ndugu yake hasa, atakuwa chini ya hukumu'* (Mathayo 5:22); na – *'yeye amchukiaiye ndugu yake ni muuaji'* (1 Yohana 3:15). Kwa maana moyoni mwake anatamani maangamizi ya yule anayemkasirikia; basi, ingawa watu hawamchukulii kuwa amemwaga damu kwa mkono wake mwenyewe au kwa upanga, yeye bado anatangazwa kuwa muuaji na Bwana kwa sababu ya hasira kali; kwani Bwana atamzawadia au kumwadhibu kila mtu si tu kwa kitendo chenyewe, bali pia kwa nia ya moyo, kama Yeye Mwenyewe anavyosema kupitia Nabii: *'Nayajua matendo yao na mawazo yao, na ninakuja kukusanya mataifa yote…'* (Isaya 66:18). Na Mtume: *'Wanahukumu au kuwahesabia haki wengine katika mioyo yao siku ambayo Mungu, aliyefichika, atawahukumu wanadamu'* (Warumi 2:15–16).

16. Basi, mwanafunzi wa Kristo anayejitahidi kwa haki anapaswa kuondoa kabisa shauku ya hasira ndani yake. Kwa uponyaji kamili wa taabu hii, tiba ifuatayo inahitajika: kwanza kabisa, kuamini kwamba haifai kuwakasirikia kwa kisingizio chochote, iwe kwa sababu za haki au za batili – tukijua kwamba mara tu nuru yetu ya ndani, nuru ya moyo wetu, inapofunikwa na giza la hasira, tutapoteza mara moja nuru ya utambuzi, uthabiti wa busara na heshima, na kigezo cha ukweli; kisha kushikilia imani thabiti kwamba ikiwa roho ya hasira itachimba mizizi ndani yetu, usafi wa roho yetu bila shaka utafunikwa na mawingu, na haitaweza tena kutumika kama hekalu la Roho Mtakatifu; hatimaye, kutafakari ukweli kwamba, maadamu tuko katika hali ya hasira, hatuwezi kabisa kuomba au kumwaga maombi yetu mbele za Mungu. Zaidi ya yote, tukizingatia kutokuwa na uhakika kwa mipaka ya maisha ya binadamu, tuweze kuwa na hakika kila wakati kwamba tunaweza kuondoka katika mwili huu wakati wowote, na kwamba wala utulivu wa maadili, wala kuachana na mali zote, wala kudharau utajiri, wala kazi za kufunga na kukesha havitatusaidia hata kidogo huko, wakati kwa kitendo kimoja tu cha hasira na chuki, Jaji wa ulimwengu anatishia kwa mateso ya milele.

5. Mapambano Dhidi ya Roho ya Huzuni

1. Katika vita ya tano, ni lazima tuzuie ncha za huzuni kubwa inayoteka moyo – ambayo, ikipata fursa ya kushika moyo wetu, hukata maono ya tafakari ya kimungu, na, baada ya kuutupa roho mzima kutoka kwenye vilele vya utulivu mtakatifu, huudhoofisha na kuunyanyasa kabisa: huzuia isitoe sala kwa shauku yake ya kawaida ya dhati, wala haikuruhusu kujitolea kwa usomaji wa Maandiko Matakatifu—silaha na dawa hiyo ya kiroho—wala haikuruhusu kuishi kwa amani na utulivu pamoja na ndugu, – na humfanya asiwe na subira na akilalamika katika majukumu yote ya lazima ya utiifu; baada ya kumnyima busara yote na kutatiza moyo wake, humfanya, kana kwamba amepagawa na amelewa, na humkandamiza na kumzidi kwa kukata tamaa kunakoangamiza.

2. Kwa nini, ikiwa tunataka kupigana vita vya kiroho kwa njia ya haki, ni lazima tushughulikie mateso haya kwa uangalifu usio pungufu? Kwa maana *'kama nondo katika vazi, na minyoo katika mti, ndivyo huzuni inavyoharibu moyo wa mtu'* (Mithali 25:21) – hivyo Roho wa Mungu ameeleza waziwazi na bila shaka nguvu ya hisia hii hatari na yenye uharibifu mkubwa. Kama vile nguo iliyokumbwa na nondo haifai tena kwa matumizi yoyote ya heshima – na kama vile mti uliotobolewa na minyoo haufai tena kuwekwa kando kwa ajili ya ujenzi au mapambo ya jengo lolote, hata likiwa duni, bali umeandaliwa kwa ajili ya moto: ndivyo pia nafsi, iliyokaliwa na maumivu ya huzuni inayoponda sana, haifai tena kwa vazi hilo la upadri mkuu ambalo Roho Mtakatifu, akishuka kutoka mbinguni kwanza juu ya ndevu za Aroni, kisha hupumzika kwenye pindo lake, kama inavyoonyeshwa katika unabii wa Mtakatifu Daudi, kwa maneno yafuatayo: *'Kwa manukato juu ya kichwa, yakitiririka kwenye ndevu, ndevu ya Aroni, ikishuka hadi kwenye pindo la vazi lake'* (132:2), – wala si kwa ajili ya ujenzi na mapambo ya hekalu hilo la kiroho ambalo misingi yake iliwekwa na Paulo, Msanifu mwenye hekima kuu, aliposema: *"Ninyi ni hekalu la Mungu, na Roho wa Mungu anaishi ndani yenu"*

(1 Wakorintho 3:16), na ambapo aina fulani za mbao hutumika, kama Bibi Harusi anavyoeleza katika Wimbo wa Wimbo, akisema: *"Misunobari iwekwe kwa ajili ya nyumba yetu, na mbao zetu ziwe za msonobari"* (Wimbo wa Wimbo 1:16). Na hivyo basi ni aina hizi hasa za miti zilichaguliwa kwa ajili ya hekalu la Mungu—yenye harufu nzuri na isiyooza, ambayo haingeharibika wala kuliwa na wadudu.

3. Wakati mwingine dhiki hii hutokea kutokana na shauku, au hasira, au tamaa, au uovu uliotangulia, mtu anapopoteza tumaini lililokuwa limewekwa akilini kwamba mambo yake au mali zake zingeleta kuridhika kulingana na asili yake; nyakati zingine, hata hivyo, bila sababu yoyote dhahiri, ambayo ingeweza kututumbukiza katika shimo hili, chini ya ushawishi wa adui mwerevu, huzuni ya ghafla hutushika kiasi kwamba hatuwezi kuwakaribisha hata watu wetu wa karibu na muhimu kwa ukarimu wetu wa kawaida; na chochote watakachosema katika mazungumzo yanayofaa huchukuliwa na sisi kuwa si cha kufaa na ni cha ziada; na hatuwarudishii jibu lolote la kupendeza, kwa sababu kila kona ya moyo wetu imejawa na huzuni chungu.

4. Hii inathibitisha waziwazi kwamba maumivu ya huzuni ndani yetu hayachochewi kila wakati kwa kosa la wengine, bali kwa kosa letu wenyewe; kwani sisi wenyewe ndani mwetu tunahifadhi sababu za huzuni zetu zote, yaani katika mbegu za tamaa, ambazo, mara tu mvua ya majaribu inaponyunyizia roho yetu, hupanda mara moja na kutoa machipukizi na matunda yake. Hakuna mtu anayelazimishwa kutenda dhambi, hata kama mfano mbaya wa wengine ungewasukuma kufanya hivyo, isipokuwa kama ndani ya mioyo yao wamehifadhi kiini cha dhambi hiyo hiyo. Wala mtu hawezi kuamini, kwa mfano, kwamba mtu anaweza kushikwa ghafla na tamaa ya ngono (akiwa hakuitambui hapo awali) kwa kumtazama tu mwanamke mrembo na kuvutiwa na urembo wake; badala yake, ni lazima dhaniwe kwamba ikiwa alimtamani wakati huo, ni kwa sababu kumtazama kulichochea ugonjwa uliokuwa umefichika ndani yake. Hii ndiyo sababu ni lazima tuelekeze umakini wetu wote, zaidi ya yote, katika kutakasa macho yetu dhidi ya tamaa na kurekebisha hisia na tabia zetu.

5. Kuna pia aina nyingine ya huzuni – iliyoharibika zaidi – ambayo huingiza katika roho ya mwenye dhambi si nia ya kurekebisha maisha yake na kujisafisha dhidi ya tamaa, bali kukata tamaa kukubwa zaidi. Ni huzuni hii hasa iliyomzuia Kaini kutubu baada ya mauaji ya ndugu yake, na haikumruhusu Yuda, baada ya usaliti wake, kutafuta njia ya msamaha, bali, kupitia kukata tamaa alilolipandikiza ndani yake, ilimsababisha kujinyonga.

6. Tunapaswa kuona huzuni kuwa na manufaa kwetu tu tunapoiikubali, ikiwa imesababishwa na toba ya dhambi zetu, au na tamaa kuu ya ukamilifu, au na tafakari ya furaha ya wakati ujao. Kuhusu hili, Paulo mtukufu pia anasema: *'Kwa maana huzuni inayotokana na kumcha Mungu huleta toba inayopelekea wokovu, bila kusikitika; lakini huzuni ya kidunia huleta kifo'* (2 Wakorintho 7:10).

7. Lakini huzuni ile inayoleta toba inayopelekea wokovu bila shaka ni mwaminifu, mnyenyekevu, mwenye neema, mnyenyekevu, mpole, mvuto na mvumilivu; kwani, ikitokana na upendo kwa Mungu, ingawa inajitahidi bila kuchoka kufikia ukamilifu kupitia kujinyima kwa mwili na majuto ya roho, wakati huo huo inafarijika na kuwezeshwa daima na tumaini la mafanikio, na kwa hivyo huhifadhi upendeza wote wa urafiki na wema, ikiwa na ndani yake matunda yote ya Roho Mtakatifu, ambayo Mwinjilisti huyo huyo anayataja: *'Matunda ya Roho ni upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, wema wa moyo, uaminifu, upole na kujidhibiti'* (Gal. 5:22). Lakini hili—huzuni ya ulimwengu huu—lina malalamiko tele, ni la kukosa subira, na la ukali, limejaa upinzani unaokera, kilio kisicho na tija na kukata tamaa kunakoangamiza; huyasumbua na kumvuruga yeyote anayemkumbwa nayo kutoka kwa kila shughuli na kutoka kwa uchunguzi wa nafsi unaoamsha wokovu, na si tu kwamba hukandamiza kazi ya maombi, bali pia huharibu matunda yote ya kiroho yaliyotajwa hapo juu, ambayo kwa kawaida huleta *'huzuni kulingana na Mungu*'.

8. Kwa nini, isipokuwa huzuni ile inayopatikana ama kupitia toba ya wokovu, au kupitia shauku ya ukamilifu, au kupitia tamaa ya baraka za baadaye, kila aina nyingine ya huzuni—kwa kuwa ni ya kidunia na inayoleta kifo—inapaswa kukataliwa na kutupiliwa mbali kabisa, kama inavyopaswa kwa roho ya uzinzi, upendo wa pesa na hasira.

9. Tunaweza kuondoa tamaa hii hatari sana ndani yetu ikiwa, kwa kulisha roho yetu daima kwa mafundisho ya kiroho, tutaifufua na kuimakinisha kwa tumaini na tafakari ya furaha ya baadaye. Kwa njia hii tunaweza kushinda kila aina ya huzuni: ile inayotokana na hasira ya ghafla; ile inayotokana na hasara ya faida au kupata hasara; ile inayozaliwa na kosa lililotendewa kwetu; na ile inayotokana na msongo wa mawazo usio na msingi, na zile zinazotutumbukiza katika kukata tamaa kabisa: kwani, tukifarijika daima kwa kutafakari baraka za milele zijazo na tukisalia imara katika hali hiyo ya akili, hatotimia moyo katika nyakati za majonzi

wala hatutajivunia kupita kiasi katika nyakati za furaha, tukizichukulia zote mbili kuwa duni na za kupita. (Ili kutuliza roho ya huzuni, soma pia sehemu ya 7 ya dondoo kutoka kwa Mtakatifu Cassian – kuhusu mapambano dhidi ya majanga na huzuni).

6. Mapambano Dhidi ya Roho ya Kukata Tamaa

1. Mapambano ya sita tunayokabiliana nayo ni dhidi ya hisia ambayo Wagiriki huiita αχηδια, na ambayo tunaweza kuitaja kama kukata tamaa, kuchoshwa au maumivu ya moyo. Inafanana na huzuni, huhisiwa kwa ukali zaidi na watawa wanaozurura jangwani, na ni adui katili kwa wale wanaoishi upweke; huwasumbua kila mtawa, hasa karibu na saa ya sita, (ambayo ni saa sita mchana kwa hesabu yetu), kama aina fulani ya homa ambayo, kwa nyakati maalum, inashambulia roho mgonjwa kwa athari zake zote za kuvuruga. Baadhi ya wazee (Evagrius, Juz. I, uk. 631) huiita 'jini la mchana', ambalo linatajwa katika Zaburi 90.

2. Wakati kukata tamaa kunaposhambulia roho maskini ya mtawa, huleta hofu ya mahali hapo, chukio kwa kibanda chake, na dharau kwa ndugu wanaoishi naye au mbali naye, akiwaona kama wapuuzi na wasio wa kiroho kabisa; huku ikimfanya awe mvivu kabisa na kumzuia kufanya kazi yoyote ambayo kwa kawaida angefanya katika makazi yake. Huyapora hamu yoyote ya kukaa katika seli yake, humzuia asisome, na humlazimisha kupumua kwa uchungu na kulalamika kwamba, akiwa ameishi hapa kwa muda mrefu, hajapiga hatua hata kidogo na hakuvuna tunda la kiroho; humtawalia ufahamu wa maumivu kwamba anabaki katika mahali hapa bure na kwamba, ingawa angeweza kuwaongoza wengine na kuwafaidia wengi, hajatunza mtu yeyote hapa, wala hajamfanya mtu yeyote awe na uhai kiroho kupitia mwongozo na mafundisho yake. Kisha humsifu sifa za monasteri za mbali, akielezea maeneo hayo kuwa na mazingira bora zaidi kwa maendeleo ya kiroho na yenye uwezekano mkubwa wa kuchangia katika wokovu, na kuonyesha ushirika na ndugu pale kuwa wa kufurahisha na wenye kujenga kiroho; Kinyume chake, inaonyesha hali yake ya sasa kuwa isiyovumilika, ikimkumbusha kwamba hakuna ujenzi wa kiroho unaopatikana kutoka kwa ndugu wanaoishi hapa, na kwamba kila kitu kinachohitajika kwa ajili ya lishe ya mwili hupatikana tu kwa kazi ngumu sana. Hatimaye, inamwekea mtawa uhakika kwamba, akiwa amebaki mahali hapa, hawezi kuokolewa isipokuwa, baada ya kuondoka kwenye kibanda—ambacho, akichelewa zaidi, ataharibika—ahame kutoka hapa kwenda mahali pengine haraka iwezekanavyo. Baada ya hili, kati ya saa ya tano na ya sita, linamfanya mwili wake uchoke kupita kiasi na kumzua njaa kubwa kiasi kwamba anajihisi kana kwamba amechoka na kuchoshwa na safari ndefu na kazi ngumu zaidi, au kana kwamba amefunga siku mbili au tatu bila chakula chochote cha kumsaidia. Na hivyo anazunguka kwa wasiwasi, anapumua kwa uchungu kwamba hakuna hata ndugu yake anayemjia, mara kwa mara anatoka na kuingia selini mwake, na anaitazama jua, kana kwamba haliharakii kuchwa. Katika mchanganyiko huo wa akili usio na maana, kana kwamba amefunikwa na giza, anakuwa hawezi kufanya jitihada yoyote ya kiroho, na anaanza kufikiri kwamba hakuna tiba nyingine kwa dhiki kama hiyo isipokuwa kumtembelea ndugu au kujituliza kwa usingizi. Ndipo roho hii ya uharibifu inapoanza kumpa mawazo yule inayemsumbua kwamba anapaswa kuwapa ndugu salamu zinazohitajika, au kuwazuru wagonjwa, iwe karibu au mbali; pia inamwekea, kama wajibu, wazo kwamba anapaswa kutafuta jamaa fulani wa kiume au wa kike hapa, na kuwazuru mara kwa mara – kwamba itakuwa tendo kubwa la wema kumzuru mwanamke fulani mcha Mungu, ambaye amejitolea kwa Mungu lakini anakosa msaada wowote kutoka kwa jamaa zake, mara kwa mara na kumpa kila anachohitaji, kwa kuwa jamaa zake wanamwacha, – na kwamba mtu anapaswa kujitahidi zaidi katika matendo kama hayo ya wema kuliko kukaa tu bila kazi katika seli yake, bila tija na bila maendeleo yoyote.

3. Hivyo basi nafsi maskini, ikizungukwa na hila hizi za uadui, hutatizika sana hata mtawa, akiwa amechoka kiroho kwa kukata tamaa, anajaribu kujirusha kitandani, au, akiacha upweke wa kibanda chake, anajaribu kutafuta ukombozi kutoka kwa janga hilo kwa kumtembelea mtawa mwenzake. Lakini tiba hii hiyo, ambayo sasa anaitumia kama dawa, hivi karibuni itageuzwa na adui kuwa njia ya kumletea msiba mkubwa zaidi. Kwa maana adui atawashambulia mara nyingi zaidi na kwa ukali zaidi wale ambao amejifunza, kupitia uzoefu, kumgeukia mgongo mara tu piganio linapoanza, na ambao hufuata wokovu wao si kwa ushindi wala kwa upinzani, bali kwa kukimbia; hadi, akizidi kuondoka polepole kutoka kwa seli yake, anaanza kusahau kusudi kuu la wito wake, ambalo linajumuisha kutafuta utakatifu wa Kimungu usio na kifani—utakatifu ambao hauwezi kupatikana mahali pengine popote isipokuwa kupitia kukaa kwa utulivu na daima katika seli na mafundisho yasiyoisha ya Kimungu. Hivyo, askari wa Kristo hatimaye hukimbia jeshi lake, hujihusisha na mambo ya kidunia, na kuacha kumpendeza Kamanda (2 Tim. 2:4), ambaye aliahidi kumtumikia.

4. Daudi aliye barikiwa alielezea kwa uzuri sana matokeo yote mabaya ya taabu hii katika aya ifuatayo: *'Roho yangu imelala kwa sababu ya huzuni'* (Zab. 118:28). Na kwa kweli, si mwili bali ni roho ndiyo inayopumzika wakati kama huo. Kwani roho, iliyojeruhiwa na mshale wa tamaa hii ya maangamizi, kwa kweli hulala usingizi kutokana na jitihada zote za kutafuta wema na kutoka kwa uangalizi wa hisia zake za kiroho.

5. Basi, mwanajeshi wa kweli wa Kristo, akitaka kupigana kwa haki katika mapambano ya kufikia ukamilifu, anapaswa pia kujitahidi kuondoa mateso haya kutoka kwenye vilindi vya roho yake, na kujihami kwa ujasiri dhidi ya roho hii isiyopendeza kabisa ya kukata tamaa – ili asipotee, akijeruhiwa na mshale wa usingizi, wala asiikimbie upweke wa ukapera wake, hata chini ya madai ya uongo ya utauwa.

6. Kwa maana yeyote atakayeanza kumshinda kutoka upande wowote, atamwacha awe ndani ya seli bila maendeleo yoyote, kama mtu mvivu na asiyejali, au, baada ya kumfukuza kutoka huko, atamfanya awe mtundu na mvivu katika kila jitihada, akimsukuma kuzurura kila mara katika seli na monasteri za ndugu, na kufikiria jambo lingine lolote isipokuwa wapi na kwa kisingizio gani kupata fursa ya kupata mlo wake ujao. Kwa maana akili ya mvivu haifikirii jambo lingine isipokuwa chakula na tumbo, hadi, akikutana mahali fulani na mtu mwenzake aliyegubikwa na upuuzi kama yeye, anajihusisha na mambo na mahitaji yao. Akizama polepole katika shughuli kama hizo, ambazo ni za kuangamiza roho yake—kama vile amebanwa ndani ya mizunguko ya nyoka—hataweza tena kujiondoa, ili arudi kwa majukumu yaliyotelekezwa ya wito wake wa zamani.

7. Hivyo basi, jambo kuu ambalo roho ya kukata tamaa huleta ndani yetu ni kwamba hutufanya wavivu, hutugeuza mbali na wajibu wetu na kutufundisha uvivu. Kwa hiyo, njia kuu ya kulipinga ni: usikate tamaa; endelea na kazi yako. Kwa upande huu, tunaweza kuchukua kama tiba ya kukata tamaa kile ambacho Mtume Paulo aliwaandikia Wathesalonike kuhusu kazi: *'Naawaomba, ndugu zangu… mfanye nia yenu kuwa watulivu, kujishughulisha na mambo yenu wenyewe, na kufanya kazi kwa mikono yenu'* (1 Wathes. 4:10–11). – Anasema: *'jitahirini kubaki mtulivu*' – yaani, kaeni kimya katika vyumba vyenu, ili msiipoteze amani yenu ya ndani katikati ya uvumi mbalimbali ambao hauwezi kuepukika kwa mtu anayezurura huku na kule, na ili nanyi msiweze kuanza kusababisha msukosuko uleule kwa wengine; *'shughulikia mambo yako* mwenyewe' – yaani, usitafute, ukiwa umeongozwa na udadisi, kujua mambo ya kidunia au kuchunguza mwenendo wa ndugu mbalimbali – ili, badala ya kujali kujiboresha mwenyewe na kufuata wema kwa bidii, usizoea kupoteza muda wako katika kuwahukumu na kuwashtaki ndugu zako; *'na fanyeni kazi kwa mikono yenu wenyewe'* – yaani, mkiwa mmetulia katika vyumba vyenu, jitieni katika kazi za mikono. Kwa njia hii, aliondoa kabisa uwezekano wa jambo lile lile alilokuwa ameshaonya dhidi yake. Yeye yeyote anayependa kukaa kazini kwake hana muda wa kuzurura huku na kule, kuchunguza mambo ya wengine, kujichanganya nayo na kueneza umbeya juu yao. Katika barua yake ya pili kwa Wathessalonike hao hao, anaongeza hili: *'Tunawaamuru, ndugu, kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mjitenge na ndugu yeyote atembeaye kwa mpangilio mbaya, na si kwa kadiri ya mafundisho mliyopokea kwetu'* (2 Wathess. 3:6). Hapa hatakiombi tena, bali anatia amri; na si kwa maneno tu, bali kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, akifanya wazi kwamba hii ni amri ya dharura. Inaonekana wazi kutoka kwa hotuba yake iliyobaki kwamba hii ni amri inayohusu kazi, na kwamba wale wanaoiepuka hawapaswi kuvumiliwa ndani ya jumuiya ya Kikristo. – Hivyo, anatualamu kujitenga na wale wasio tayari kufanya kazi na kuwakatia, kama viungo vilivyoharibiwa na uvivu unaoangamiza, ili ugonjwa wa kutofanya kazi, kama maambukizi hatari, usiene kwa viungo vyenye afya vya mwili. Hili peke yake lilikuwa tayari motisha mkubwa wa bidii, lakini analiimarisha zaidi kwa kujitwika mwenyewe kama mfano wao wa kuuiga (ibid., v. 7). *'Sisi*,' anasema, *'tulipokuwa miongoni mwenu*, *hatukula mkate wa mtu yeyote bure'* (beti ya 8), ingawa *'Bwana ameamuru kwamba wale wanaohubiri Injili waishi kwa Injili'* (1 Wakorintho 9:14). Basi, ikiwa hata yeye aliyehubiri Injili na kutekeleza kazi kuu ya kiroho hakukubali chakula cha bure, tuseme nini kuutetea uvivu wetu wenyewe—sisi ambao si tu hatukupewa jukumu la kuhubiri Neno, bali pia hatuamriwi kuwa na jambo lingine lolote la kujali isipokuwa kuutunza roho zetu wenyewe? Kwa misingi gani tunathubutu, tukiwa na mikono mitupu, kula mkate bila malipo, wakati chombo kilichochaguliwa, kilichobanwa na majukumu ya kuhubiri Injili, hakujiruhusu kula mkate huo isipokuwa ulikuwa ni matunda ya jasho lake mwenyewe? – Hata hivyo, ili isidhaniwe kwamba mfano wake mwenyewe ni wa kipekee na haujakusudiwa kuwa kielelezo kwa wote kufuata, Mtume anaweka wazi kwamba si yeye peke yake aliyetenda hivi, bali pia wote waliokuwa naye—yaani, Sila na Timotheo, wanaoandika hili pamoja naye—ambao pia walijihusisha na kazi za mikono. – Ili mtu yeyote asishawishike kupotoka na kutofuata mfano wake, akidhani kwamba wote walifanya kazi kimya kimya, bila nia ya kuweka mfano utakaotulazimisha sisi pia kufanya kazi, anasema kwamba walikuwa na uhuru wa kutofanya kazi, lakini walifanya *hivyo*, *'ili tuwe mfano kwenu, mpate kufuata*

mfano wetu' (2 Wathessalonike 3:9)—ili kwamba, mkisahau mafundisho ya maneno yaliyotolewa mara nyingi masikioni mwenu, angalau mweze kubakiza katika kumbukumbu zenu mifano yetu, iliyowasilishwa mbele ya macho yenu. Hatimaye, baada ya maagizo mengi, Mtume hawaongei nao tena kwa ushauri wa mwalimu au daktari, bali kwa mamlaka ya ofisi ya Utume, akisema: *'Mtu asiyetaka kufanya kazi, asile'* (– 10)! Hii ni hukumu kwa wale wanaodhaniwa au kutabiriwa kudharau amri hii, iliyotolewa kutoka kwenye kiti cha hukumu ya Kitume.

8. Na katika Waraka wake kwa Waefeso, Mtume alitoa maagizo kuhusu kazi hii hasa, akisema: *'Mwizi asiendelee kuiba, bali afanye kazi, akitenda mema kwa mikono yake, ili awe na kitu cha kugawanya kwa wale walio na uhitaji'* (Efe. 4:28). – Tunapata pia katika Matendo ya Mitume kwamba yeye hakufundisha hili tu, bali pia alitenda vivyo hivyo mwenyewe. Kwa maana alipofika Korintho, hakutaka kukaa mahali pengine, bali alikaa na Akwila na Prisila, kwa sababu walikuwa wataalamu wa ufundi uleule ambao yeye mwenyewe alikuwa akifanya mara kwa mara – akiwa na nia wazi ya kufanya kazi pamoja nao (Matendo 18:1–3). – Baadaye, alipokuwa akisafiri kwa meli kuelekea Yerusalemu, alisimama Mileto; kutoka huko aliwaita wazee wa Kanisa la Efeso na, alipokuwa akiwapa maagizo kuhusu jinsi ya kuongoza Kanisa la Mungu akiwa hayupo, alisema kwamba hakukuwaomba pesa wala mavazi kutoka kwao; kwamba mikono yake mwenyewe ilikuwa imewapatia mahitaji yao na ya wenzake – na kwamba alifanya hivi kuonyesha kwamba, kwa kufanya kazi kwa njia hii, mtu anapaswa kuwasaidia wahitaji, akizingatia amri ya Bwana Mwenyewe – kwamba *'ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea'* (Matendo 20: 33–35). Hivyo, kwa kuweka mfano wa bidii, anafundisha kwa wakati mmoja kwamba ni bora kusaidia wenye uhitaji kutokana na kile ambacho kimetengenezwa kwa kazi ngumu kuliko kile kinachopatikana kwa njia nyingine. Mtawa akitenda hivi, basi hupambwa kwa wema wa aina mbili: kwa kuacha vitu vyote, hufikia umaskini kamili wa Kristo; na kupitia kazi na nia yake, huonyesha ukarimu wa matajiri, akimtukuza Mungu kupitia kazi zake za haki na kumtolea dhabihu kutoka kwa matunda ya haki yake.

9. Wababa wa Misri hawaruhusu kwa namna yoyote watawa kuwa wavivu, hasa wale wachanga, wakipima hali ya moyo na kiwango cha maendeleo katika subira na unyenyekevu kwa bidii yao kazini. Sio tu kwamba hawakubali chochote kwa ajili ya mahitaji yao wenyewe, bali kutokana na matunda ya kazi yao wanawalisha ndugu wanaowatembelea na wasafiri, na hutuma chakula katika maeneo ya Libya yaliyoathiriwa na ukame na njaa, na pia hutoa chakula kiasi kikubwa cha kila aina kwa miji ambako watu wanateseka katika magereza machafu, wakiamini kwamba kwa dhabihu kama hizo kutoka kwa matunda ya mikono yao wenyewe wanatoa dhabihu inayomfurahisha Bwana. – Kuhusu mada hii, Mababa wa kale wa Misri pia walitunga msemo ufuatao: mtawa anayefanya kazi anashawishiwa na pepo mmoja, ilhali asiyefanya kazi anashambuliwa na wingi wa mapepo wasiohesabika.

10. Nilipoanza kuishi jangwani, niliambia Baba Musa (wa Libya; tazama Mahubiri yake ya 1 na 2) kwamba jana nilikuwa nimevunjika kabisa na msongo wa kukata tamaa na sikuweza kupata njia nyingine ya kujiondoa humo isipokuwa kwenda kwa Baba Paulo: 'Hapana,' akaniambia, 'hulikomboa mwenyewe, bali ulijidhihirisha kuwa mnyenyekevu na mtumishi wake. Kwa maana kuanzia sasa itakushambulia kwa ukali zaidi, kama ilivyomshambulia mwoga na mkimbizi, baada ya kuona jinsi, tangu mapambano ya kwanza kabisa, ulivyojiruhusu kushindwa na mara moja ukakimbia uwanja wa vita—isipokuwa ukiamua nyakati nyingine kupigana na adui huyu, si kwa kuepuka mashambulizi yake makali kwa kuondoka kwenye seli yako au kuzama usingizini, bali kwa kuishinda kwa subira na upinzani. Hivyo basi, uzoefu umeonyesha kwamba mtu hapaswi kukimbia mashambulizi ya kukata tamaa, akiepuka mapambano dhidi yake, bali anapaswa kuishinda kwa kuipinga kwa ujasiri.

7. Mapambano Dhidi ya Roho ya Kiburi

1. Mapambano ya saba tunayopaswa kukabiliana nayo ni dhidi ya roho ya kiburi – roho yenye nyanja nyingi, inayobadilika na isiyoonekana kwa urahisi, kiasi kwamba hata wenye macho makali wanaona ugumu si tu kujikinga nayo, bali pia kuiona na kuitambua. Shauku zingine ni rahisi na za kuchosha, lakini hii ina nyanja nyingi na ni tofauti; inamshambulia shujaa kutoka pande zote na kwa kila mwelekeo, iwe bado anapigana au tayari ameshinda. Kwa maana inalenga kumjeruhi mpiganaji wa Kristo kupitia mavazi yake, mwonekano wake, mienendo yake, sauti yake, kazi yake, machozi yake ya kuamka, fungo zake, maombi yake, upweke wake, usomaji wake, maarifa yake, ukimya wake, utiifu wake, unyenyekevu wake na wema wake, – na, kama mwamba hatari sana chini ya maji , uliofichwa na mawimbi yanayoinuka, wakati wasiotarajia, ghafla utasababisha ajali mbaya ya meli kwa wale wanaosafiri kwa upepo unaowafaa.

2. Basi, yeyote anayetaka kutembea Njia ya Kifalme akiwa na *'silaha za haki mkononi mwake wa kulia na wa kushoto'* lazima, kulingana na mafundisho ya Kitume, apite *katika 'heshima na dharau, shutuma na sifa'* (2 Kor. 6: 7–8), na kwa tahadhari kuu waelekeze safari yao katika njia ya wema, katikati ya mawimbi yanayoinuka ya majaribu, wakiwa wameongozwa na akili na pumzi ya Roho wa Bwana, wakijua kwamba mara tu tutakapopotoka hata kidogo kulia au kushoto, tutapigwa mara moja dhidi ya miamba hatari ya chini ya maji. Ndiyo maana tunasikia nasaha kutoka kwa Suleimani mwenye hekima: *'Usigeukie kulia wala kushoto'* (Mith. 4:27), – yaani, usijisifu kwa sababu ya wema wako, wala kujivunia kwa sababu ya mafanikio yako ya kiroho; wala, unapopotea kwenye njia potofu ya tamaa, usitafute, kama Anavyosema Mtume, utukufu kutoka kwao katika aibu yako mwenyewe (Flp. 3:19). – Shetani, kwa wale ambao hakuweza kuwapandia kiburi kupitia mwonekano mzuri wa mavazi ya heshima na ya kifahari, anajaribu kupanda mbegu yake kwao kupitia mavazi ya kijinga, yasiyopangiliwa na ya umasikini; wale ambao hakuweza kuwatumbukiza katika tamaa hii kupitia heshima, anawachochea kufanya hivyo kupitia unyanyapaa; ambaye hakuweza kumlazimisha kujivunia elimu na usemi wake mwororo, kwa mtu huyo huichochea kwa majivuno ya kimyakimya. Ikiwa mtu anaomba saumu waziwazi, anasumbuliwa na fahari ya bure; lakini ikiwa mtu, kwa dharau ya fahari hiyo, anaficha saumu yake, anapata shambulio la kujionyesha. Ili kuepuka kuchafuliwa na ugonjwa wa kiburi, wengine hujiepusha kusali sala ndefu wakiwa waziwazi mbele ya ndugu zao; lakini, wakiwa wameanza kuzisali kwa siri, bila mtu yeyote kushuhudia matendo hayo, hawawezi kujizuia kujisifu wenyewe. Wazee wetu wanaelezea kwa uzuri asili ya taabu hii kwa kuilinganisha na vitunguu na kitunguu saumu, ambavyo, mara tu tabaka moja linapovuliwa, hupatikana vimefunikwa na lingine linalofanana nalo; na haijalishi matabaka hayo yanapuliwa mara ngapi, daima hupatikana vimefunikwa.

3. Haiachi kuwafukuza hata wale wanaokimbia utukufu, wakitafuta hifadhi jangwani, wakiepuka mawasiliano yote na wanadamu; na kadiri mtu anavyokimbia zaidi kutoka kwa ulimwengu, ndivyo inavyomshambulia kwa ukali zaidi. Kwa wale wanaoishi katika jumuiya za kimonaki, inatafuta kumfanya mmoja ajivunie kwa kuwa mvumilivu kuliko wote katika kazi na bidii; mwingine kwa kuwa na shauku zaidi ya wote katika kutii; na mwingine tena kwa kuwa anawazidi wote wengine kwa unyenyekevu. Mmoja anashawishiwa na hili kwa sababu ya upana wa maarifa yake; mwingine, kwa sababu ya muda mrefu anaotumia kusoma; na mwingine tena, kwa sababu ya urefu wa maombi yake ya usiku. Na mateso haya hujaribu kumjeruhi kila mmoja kupitia sifa zake hasa, na kuweka vizingiti vya maangamizi yake katika mambo yale yale ambayo matunda ya uzima hupatikana. Vivyo hivyo, kwa wale wanaotaka kutembea njia ya uchaji na ukamilifu, maadui wa fitina hawakosi kuficha mitego ya udanganyifu, kama ilivyo kwenye njia ile ile wanayotembea wenyewe, kulingana na maneno ya Daudi mtukufu: *'Kwenye njia hii, niliyoitembelea, wamenifungia mtego'* (Zab. 141:3) – ili sisi, katika njia ile ile ya wema tunayoifuata, tukijitahidi kwa ajili ya heshima ya wito wa juu zaidi, tukishangazwa na mafanikio yetu wenyewe, tukakwaza; na, tukikwama katika mtego wa ubatili, tuanguke, huku miguu ya roho zetu ikiwa imefungwa. Hivyo inakuwa kwamba, ingawa hatushindwi na shambulio la adui, tunashindwa na kilele cha ushindi wetu juu yake.

4. Mawazo mengine yote, yakishindwa, hupungua nguvu, na kadiri yanavyoshindwa, ndivyo yanavyozidi kuwa dhaifu kila siku; vivyo hivyo, kutokana na mazingira au wakati, hupungukiwa nguvu na kupungua; au kwa kila hali, kwa sababu ya mapambano yao na wema unaowapinga, huwa rahisi zaidi kuyaepuka na kuyazuia. Lakini hii, inapopigwa chini, huinuka kupigana kwa ukali zaidi; na inapodhaniwa kuwa imepumua pumzi yake ya mwisho, kupitia kifo chake yenyewe huwa hai zaidi, yenye afya na nguvu zaidi. Mashika mengine hutawala kwa udhalimu wale tu ambao yamewashinda katika vita; lakini hili hulinyanyasa kwa ukali zaidi wale walio lishinda, na kadiri linavyopigwa chini kwa nguvu zaidi, ndivyo linavyopigana kwa kupindukia zaidi likiwa na wazo la kujivunia wakati wa ushindi wake juu yake mwenyewe. Hapa ndipo, hasa, hila za adui hufunuliwa: kupitia hila zake, shujaa wa Kristo huangushwa na mishale yake mwenyewe, baada ya adui mwenyewe kushindwa kumshinda kwa silaha zake mwenyewe.

5. Hamu zingine, kama tulivyosema, hutulizwa na ushawishi wa mazingira tofauti; hupungua na kuchoshwa pia wakati lengo la dhambi, au fursa yake, au sababu yake, inapondolewa; lakini hili huingia hata jangwani na wale wanaokimbilia huko ili kuliepuka, na haliogopi mazingira yoyote, kama vile lisivunjiki hata wakati kile kinacholichochea kinapofichuliwa; kwani hupata nguvu zake si kutoka mahali pengine popote isipokuwa kutoka kwa mafanikio ya wema ya yule mtu anayeshambuliwa. – Hamu zingine, kama tulivyosema awali, wakati mwingine hupungua ukali na kufifia kadri muda unavyopita; lakini kwa hii, kupita kwa muda sio tu hakudhuru, bali hukusanya hata mafuta zaidi kwa ubatili wake.

6. Mwisho, tamaa zingine, kwa kuwa zinapingana na wema wao unaowapinga na kupigana waziwazi, kama mchana kutwa, ni rahisi kuzishinda na ni rahisi kuzikinga dhidi yake; wakati huu, ukiwa umejinyemelea kati ya wema na kuchanganyika katika safu zetu, hupigana kana kwamba ni gizani mwa usiku, na hutudanganya kwa ukatili zaidi kwa sababu hatutarajii wala hatuogopi shambulio lake.

7. Tuna soma kwamba Ezekia, Mfalme wa Yuda, mtu mwenye haki kamilifu katika mambo yote, alishushwa na mshale mmoja wa kiburi; na yeye ambaye, kwa sala moja, angeweza kuhakikisha mauaji ya askari 185,000 wa Asuri, alishindwa na upendo mtupu wa utukufu, – yeye ambaye, akiwa amepewa kikomo cha maisha yake na siku ya kifo chake kwa amri ya Mungu, alipewa nyongeza ya maisha kwa miaka mingine 15 kupitia maombi yake mwenyewe, jambo lililothibitishwa na jua kurudi nyuma kwa nyuzi kumi; yeye, baada ya ushuhuda kama huo wa wema wake na ishara kama hiyo ya kibali cha Mungu kwake, alipoteza kila kitu kwa kitendo kimoja tu cha kiburi na kujikuza, alipoteza kila kitu, na si yeye mwenyewe tu, bali pia aliwaweka watu wake wote katika ghadhabu ya Mungu—ghadhabu kubwa sana kiasi kwamba, alipojinyenyekeza na kuanza kumwomba Mungu pamoja na watu wake wote, aliweza kuomba tu kwamba ghadhabu hii isije katika enzi zake (2 Wafalme 20; 2 Nyaimbo 32). Hivyo ndivyo tamaa ya kiburi ilivyo ya uharibifu na ya dhambi kuu!

8. Uzia, babu mkubwa wa mfalme aliyetajwa hapo juu, ambaye pia anasifiwa katika ushuhuda wa Maandiko Matakatifu, baada ya kuwa na sifa nyingi na matendo mengi ya kusifika na taasisi nyingi kwa ajili ya watu, alijivunia kwa kiburi cha bure na *'akamkasirisha Bwana Mungu wake'* kwa tendo lisilompendeza, mara moja alianguka kutoka kwa kilele cha utukufu wake na akapigwa na ukoma (2 Nya. 26). Hii ni mfano mwingine wa anguko la kusikitisha! Unaweza kuona kutokana na hili jinsi hata mafanikio yenye furaha yanavyoweza kuwa hatari, wakati katikati yake, mtu anashindwa kujilinda dhidi ya ubatili na kiburi, na jinsi, katika hali kama hizo, wale wasiosikiliza au kujilinda, wasiokuwa wameinuliwa kwa unyenyekevu na dhiki, wananguka kwa nguvu zaidi wanaposhinda, na, baada ya kunusurika hatari ya kifo vitani, wananguka kwa sababu ya ushindi na mafanikio yao.

9. Kwa nini Mtume anahimiza: *'Tusiwe wenye kujivunia'* (Gal. 5:26)? Na Bwana, akiwakemea Mafarisayo, anasema: *'Mnawezaje kuamini, ninyi mnapopokeana utukufu wenu wenyewe, na hamtafuti utukufu unaotoka kwa Mungu peke yake?'* (Yohana 5:44). Ni kuhusu watu wa aina hii ambapo Daudi aliye barikiwa anazungumza akiwaonya: *'Mungu atawatawanya mifupa ya wale wanaotafuta kuwafurahisha wanadamu'* (Zab. 52:6).

10. Ujivuni wa wanaoanza na wa wale ambao bado hawajapiga hatua kubwa katika wema na maarifa ya kiroho kwa kawaida huwapelekea kujigamba ama kwa sauti yao—yaani, kwamba wanaimba kwa kupendeza zaidi kuliko wengine—au kwa ukweli kwamba wana umbo mwembamba au sura nzuri, au kwamba wana wazazi matajiri na wa hadhi, au kwamba wamekataa huduma ya kijeshi na heshima zake. Kwa wengine, inawapelekea kufikiria kwamba, kama wangekaa duniani, wangepata kwa urahisi heshima na utajiri, ingawa kamwe wasingeweza kuvipata – hivyo basi kuongeza kiburi chao kwa kuvitoa kafara kwa matumaini ya bure na kuwafanya wajivunie kuachana na kile ambacho hawakuwahi kuwa nacho.

11. Kwa wengine, huamsha tamaa ya upadri au udiakani, kikichora picha akilini mwao kwamba wangetenda majukumu yao kwa utakatifu na ukali kiasi kwamba wangekuwa mfano wa utakatifu kwa mapadri wengine; zaidi ya hayo, wangekuwa na manufaa kwa wengi kupitia mwenendo wao na uwasilishaji wa mahubiri yao. Wakati mwingine husababisha hata wale wanaoishi jangwani au katika upweke wa seli kuota akilini mwao kwamba wanatembelea nyumba za watu mbalimbali na monasteri, na kupitia nguvu ya imani zao za kufikirika wanaongoza wengi kwenye njia ya maisha ya haki. Na hivyo roho hii maskini huongozwa huku na kule na kiburi hicho, ikizurura kana kwamba iko usingizini mzito; na, ikibebwa na utamu wa mawazo hayo na kujazwa na ndoto kama hizo, kwa sehemu kubwa hawezi kutambua vitendo vyake wala uwepo wa ndugu, hata kama wangekuwa mbele ya macho yake, akiwa amezama kabisa na kwa utamu, kana kwamba ni jambo linalotokea kweli, katika kile ambacho, akiwa macho, huzurura kama ndotoni, katika kuzurura kwa mawazo yake.

12. Nakumbuka kwamba, nilipokuwa nikiishi Jangwani mwa Skete, mzee mmoja, alipofika kwenye kibanda cha ndugu mmoja kumtembelea, alimsikia akizungumza ndani akasita, akitaka kujua alikuwa akisoma nini kutoka kwa Maandiko Matakatifu, au alikuwa akisimulia nini kwa kumbukumbu, kama ilivyo desturi huko wakati wa kazi. Akisogea karibu zaidi, mchunguzi huyo mcha Mungu alisikia kwamba ndugu yule, kana kwamba alikuwa kanisani, alikuwa akihubiri kwa kutaniko: hii ilimaanisha kwamba, akidanganywa na roho ya kiburi, alikuwa akijiona kuwa padri na kutekeleza kazi ambayo kwa muda mrefu ilikuwa ndoto yake. Baada

ya kusubiri kwa muda mrefu zaidi, wazee alisikia kwamba ndugu huyo alikuwa amemaliza mahubiri yake na, akiwa amebadilisha jukumu lake, kana kwamba sasa akiwa katika wadhifa wa shemasi, alianza kutangaza: 'Wakatakumeni waondoke.' Wazee aligonga mlango. Ndugu huyo alitoka, akamsalimia kwa heshima yake ya kawaida, na, akimkaribisha ndani, akamuuliza amekaa huko kwa muda gani, akijifanya kuwa na wasiwasi kama ilibidi asimame nje kwa muda mrefu na kama alikuwa amepata usumbufu wowote kutokana na hilo – ingawa kwa kweli dhamiri yake ilikuwa ikimsumbua kwa ndoto zake za ubatili na kwa yale aliyoyafanya kutokana nazo. Mzee akajibu kwa wema: 'Nimetoka tu kuwasili, wakati tu ulipokuwa ukitangaza: "Wale waliopokea mafundisho waondoke."'

13. Nimeona ni vyema kuingiza hili hapa ili, tukipata picha kamili mbele ya macho yetu ya nguvu na namna ambavyo tamaa—ambazo huotesha roho maskini—huvishambulia, tuweze kuwa waangalifu zaidi kwetu wenyewe na, kwa hivyo, tuweze zaidi kuepuka mitego na mizengwe ya adui. Hivi ndivyo hasa Wababa wa Kigiriki walivyofanya. Bila kusita, walifichua mambo yote kama hayo, na kupitia masimulizi yao kuhusu wengine na wao wenyewe – kana kwamba wao pia walikuwa bado wakipitia kile walichokuwa wakielezea – – wanadhihirisha na kuweka wazi mbele ya watawa wachanga mapambano ya tamaa zote, zile ambazo vijana hawa tayari wanavumilia na zile ambazo bado watavumilia; ili kwamba, kupitia ufafanuzi huu wa udanganyifu wa tamaa zote, wale wanaoanza maisha ya ktawa, wakiwa wamewaka na shauku, waweze kujua siri za mapambano yao ya sasa, na, wakiyaona kama katika kioo, waweze kuelewa vyanzo vya tamaa zinazowatesa na tiba zake; na kuhusu mapambano yajayo, kabla hayajatokea, wajue mapema jinsi ya kujikinga, jinsi ya kukabiliana na washambuliaji wao na jinsi ya kupigana navyo. Kama vile madaktari wenye ustadi zaidi hawafanyi tu kuponya magonjwa ya sasa, bali pia, kupitia uzoefu wao wa kina, huzuia yajayo, wakiyazuia kwa ushauri wa tahadhari au dawa za kuponya: ndivyo pia hawa madaktari wa kweli wa roho, kupitia mafundisho yao ya kiroho—ambayo hutenda kama tiba—huharibu kabla magonjwa ya moyo ambayo vingeweza kutokea, wakizuia yasiota mizizi katika roho za watawa wachanga, huku wakiwafunulia vyanzo vya mashambulizi ya tamaa na tiba zake.

14. Mwanajeshi wa Kristo anayetamani kujihusisha kihalali katika mapambano ya kweli ya kiroho lazima ajitahidi kwa njia zote kuushinda mnyama huyu mwenye nyuso nyingi na wa aina mbalimbali. Na kwanza kabisa, tunaweza kuepuka kukutana na mnyama huyu mwenye nyuso nyingi—ambaye anasubiri kila mahali, tayari kutushambulia kwa uovu—kama, tukikumbuka lile neno la Daudi: *'Bwana amevunja mifupa ya wale wanaopendeza wanadamu'* (Zab. 52:6), na hatujiruhusu kufanya wala kuchukua jambo lolote kwa nia ya bure ya kupata utukufu wa bure. Zaidi ya hayo, ni lazima tujitahidi kudumisha na kulinda kile ambacho kimefanywa kwa nia njema kupitia uangalizi uleule—mzuri—ili ugonjwa wa kiburi usije ukaingia baadaye na kuharibu matunda ya kazi zetu zote. Vilevile, chochote ambacho si kawaida miongoni mwa ndugu na hakifanywi na wote lazima kikatae kwa bidii yote kama tendo la majivuno; na lazima tuiepuke kwa gharama yoyote ile kitu chochote ambacho kinaweza kutufanya tuonekane tofauti na wengine, au ambacho, kwa kuwa sisi pekee ndio tunakifanya, kinaweza kutuletea utukufu machoni pa wanadamu. Ni kupitia maonyesho kama hayo ya kujikuza ndipo inavyodhihirika zaidi kwamba maambukizi hatari ya kiburi yametushika: jambo ambalo, hata hivyo, tunaweza kuliepuka ikiwa tutazingatia kwamba si tu tutapoteza kabisa matunda ya kazi zetu, ambazo tunazifanya kwa nia ya ubatili, bali pia tutakuwa na hatia ya kosa kubwa zaidi na, kama wahalifu wa udhalilishaji wa utakatifu, itatubidi kuvumilia mateso ya milele; kwani tumechagua, kwa kumkosea Mungu, kuwafanyia watu kazi ambayo tulipaswa kumfanyia Yeye, na kwa hivyo tumewapendelea watu kuliko Mungu, na utukufu wa dunia kuliko utukufu wa Mungu – kama Mungu anayechunguza mioyo atakavyotuhukumu.

8. Mapambano Dhidi ya Roho ya Kiburi

1. Vita ya nane na ya mwisho iko mbele yetu: vita dhidi ya roho ya kiburi. Ingawa tamaa hii imewekwa mwisho katika mfuatano wa mapambano dhidi ya tamaa, kwa upande wa asili na wakati, ndiyo ya kwanza. Ni mnyama mkali zaidi na asiyedhibitiwa, unaowashambulia hasa wale waliokamilika na kuwala kwa ukali mkali wanapokuwa karibu kufikia kilele cha wema.

2. Kuna aina mbili za kiburi: ya kwanza ni ile ambayo, kama tulivyosema, huwasumbua watu wenye maisha ya juu ya kiroho; nyingine huwashika wanaoanza na wenye mwili. Na ingawa aina hizi zote mbili za kiburi huwashawezeshwa na hisia hatari ya kujikuza mbele za Mungu na mbele za watu, ya kwanza inamhusu Mungu moja kwa moja, ilhali ya pili inawahusu hasa watu. Tutachunguza asili ya aina hii ya pili na tiba zake,

Mungu akipenda, katika sura za mwisho za kitabu hiki; lakini kwa sasa, tunakusudia kujadili kwa kina kuhusu ile ya kwanza, ambayo, kama tulivyosema hapo juu, huwapotosha hasa wale waliokamilika.

3. Hakuna shauku nyingine inayoharibu kabisa sifa zote njema, na kumnyang'anya mtu haki na utakatifu wote, kama kiburi hiki kibaya: hiyo, kama maambukizi yanayoenea, haikidishwi na kudhoofika kwa kiungo au sehemu moja tu, bali huathiri mwili mzima kwa ugonjwa hatari , na hutafuta kuangusha na kuharibu hata wale ambao tayari wamesimama katika vilele vya wema kupitia anguko la kutisha mno. Kila tamaa nyingine inaridhika na mipaka yake na lengo lake, na ingawa inavuruga fadhila zingine pia, inalenga hasa dhidi ya moja maalum, ambayo huizunguka na kuishambulia kwanza kabisa. Hivyo basi, tamaa ya chakula—yaani, shauku ya kula kupita kiasi au ya vyakula vitamu—huharibu kujinyima kwa ukali; tamaa ya ngono huchafua usafi; na hasira huondoa subira. Hivyo, mtu aliyefanywa mtumwa na tamaa fulani hakuwa amepoteza kabisa sifa nyingine njema; hata hivyo, wakati sifa hiyo moja inaharibiwa—ikiwa imeshindwa na tamaa inayopingana nayo, ambayo imeichukua kwa ukali—zile zingine zinaweza kubaki, angalau kwa sehemu: lakini hii, mara tu inaposhika nafsi maskini, kama mtawala katili zaidi, baada ya kuteka ngome kuu kabisa ya wema (unyenyekevu), huvunja kabisa mji wake mzima na kuuacha ukiwa jangwa. Baada ya kubomoa kuta zilizowahi kuwa za juu za utakatifu na kuzichanganya na udongo wa maovu, hairuhusu dalili yoyote ya uhuru kubaki katika nafsi iliyoitawala. Kadiri nafsi inavyokuwa tajiri zaidi inayoikamata, ndivyo mzigo wa utumwa unaoweka juu yake unavyokuwa mzito zaidi, ikiiweka uchi ya sifa zake zote kwa unyang'anyi wa kikatili zaidi.

4. Ikiwa unataka kujua kwa usahihi zaidi upeo wa nguvu za mtawala huyu katili zaidi, tukumbuke jinsi malaika fulani, aliyepewa jina la Lusifa kwa wingi wa utukufu na uzuri wake, alivyotupwa kutoka mbinguni kwa sababu nyingine isipokuwa tamaa hii, na jinsi yeye, alipigwa na mshale wa kiburi, alivyoshuka kutoka cheo hicho cha juu kabisa cha malaika watakatifu hadi ulimwengu wa chini. Hivyo basi, ikiwa kiumbe asiye na mwili, aliyebarikiwa na sifa za kipekee kiasi hicho, aliweza kutupwa kutoka mbinguni hadi duniani kwa wimbi moja la kiburi, basi ukubwa wa anguko hilo la maangamizi unaonyesha jinsi sisi—tukiwa tumevalia mwili wao wenye kufa—tunavyopaswa kuwa waangalifu katika kulikingania. – Kuhusu jinsi tunavyoweza kuepuka maambukizi hatari zaidi ya shauku hii, tunaweza kujifunza hili kwa kufuatilia asili na sababu za kuanguka kulikotajwa hapo juu. Kwani haiwezekani kuponya udhaifu wowote, au kuagiza dawa za ugonjwa wowote, isipokuwa chanzo chake na sababu zake vichunguzwe kwanza kwa uchunguzi makini. – Yeye (Malaika Mkuu), aliyevaa mwangaza wa kimungu na kung'aa zaidi kuliko mamlaka mengine ya juu kwa ukarimu wa Muumba, alifikia kuamini kwamba utukufu huu wa hekima na uzuri huu wa wema, ambao alipambwa nayo kwa neema ya Muumba, alikuwa nayo kwa nguvu zake za asili, na si kwa zawadi ya ukarimu ya Mungu. Na kwa kuwa alitukuzwa kwa sababu hii, alijiona sawa na Mungu, kama yule ambaye, kama Mungu, hakukosa chochote – kana kwamba hakuwa na haja ya msaada wa Kimungu ili kubaki katika utakatifu huo. Hivyo, alitegemea kabisa nguvu ya hiari yake binafsi, akiamini kwamba hii pekee ingemrushia kwa wingi kila kitu kinachohitajika kwa ukamilifu kamili katika wema na kwa kuendelea kwa furaha kuu. Wazo hili moja likawa kwa yeye chanzo kikuu cha anguko lake la maangamizi. Akiwa ameachwa na Mungu kwa sababu ya hili—ambaye alijiona kuwa hahitaji—na kwa sababu hiyo akawa mnyonge na dhaifu mara moja, alihisi udhaifu wa asili yake na akapoteza furaha aliyokuwa akiifurahia kwa neema ya Mungu. Hivyo, kwa sababu *'alipenda' 'maneno ya majivuno'*, ambayo, akiwa amejivunia, alisema: *'Nitapanda mbinguni'* (Isaya 14:13), *'na ulimi wa kupamba'*, ambao, akijidanganya, alisema: *'Nitakuwa kama Aliye Juu Zaidi'*, kama vile alivyowadanganya Adamu na Hawa baadaye, akiwasihi: *'Mtakua kama miungu*': basi hii ndiyo hukumu yake: *'Kwa sababu hii Mungu atakuangamiza kabisa, atakunyang'anya mizizi yako, na kukufukuza kutoka katika makao yako. Watu wenye haki wataona hili na wataogopa; watamcheka na kusema: "Huyu ndiye mtu ambaye hakumfanya Mungu kuwa msaidizi wake, bali alitegemea wingi wa mali yake na nguvu za upuuzi wake"'* (Zaburi 51:6–9). Maneno ya mwisho ('huyu ndiye mtu') yanaweza kutumika kwa haki kabisa kwa wale wanaotumaini kufikia wema mkuu bila ulinzi na msaada wa Mungu.

5. Hii ndiyo sababu ya kuanguka kwanza na asili ya tamaa kuu—ambayo, baada ya kuingia kwa ujanja kwa yule aliyeumbwa kwanza kupitia yule aliyesumbuliwa nayo kwanza, ilizalisha wingi wote wa tamaa. Naye—mtu wa kwanza—akiamini kwamba kwa nguvu ya hiari yake binafsi na kupitia juhudi zake mwenyewe angeweza kufikia utukufu wa Uungu, alipoteza hata kile alichokuwa amepokea kwa wema wa Muumba.

6. Basi, mifano na ushuhuda wa Maandiko Matakatifu vinaonyesha waziwazi kwamba tamaa ya kiburi, ingawa ndiyo ya mwisho kabisa katika mpangilio wa mapambano ya kiroho, hata hivyo ndiyo ya kwanza kabisa kwa asili, na ndiyo chanzo cha dhambi na makosa yote. Tofauti na tamaa zingine, haiharibu tu wema

unaopingana nayo—yaani, unyenyekevu—bali ni mwangamizi wa wema wote kwa jumla; na hainashawishi tu wale wa cheo cha kati au wasio na maana, bali hasa wale walio katika kilele cha mamlaka. Maana Nabii anazungumzia roho hii hivi: *'Chakula chake kilichochaguliwa'* (Hab. 1:16). Kwa hiyo, Daudi aliye barikiwa, ingawa alilinda vilindi vya moyo wake kwa uangalifu mkubwa kiasi kwamba kutoka i kwake Yeye ambaye siri za dhamiri yake hazikufichika, alitangaza kwa ujasiri: *'Ee Bwana, moyo wangu haujivuni, wala macho yangu hayajitukuza; Sikutembea katika mambo ya watu wakubwa, wala katika mambo ya wale walio bora kuliko mimi'* (Zab. 130:1), – na tena: *'Ujivunaji uwe si katika nyumba yangu'* (Zab. 100:7); lakini, akijua jinsi ilivyo vigumu hata kwa wakamilifu kujikinga dhidi ya msukumo wowote wa hisia hii, hakutegemea juhudi zake mwenyewe pekee katika jambo hili, bali alitafuta msaada wa Bwana katika maombi, ili ampe neema ya kuepuka kujeruhiwa na mshale wa adui huyu, akisema: *'Mguu wa kiburi usinifikie'* (Zab. 35:12), (yaani 'Bwana, usiniruhusu kuchukua hatua hata moja inayochochewa na kiburi'), – akiogopa na kutisha kwamba angeweza kuwa mhanga wa kile kinachosemwa kuhusu wenye kiburi: *'Mungu hupinga wenye kiburi'* (Yakobo 4:6), – na zaidi: *'Hakuna mtu mwenye kiburi aliye safi machoni pa Mungu'* (Methali 16:5).

7. Je, kiburi ni uovu mkubwa kiasi gani, wakati Malaika na nguvu zingine zinazopingana nacho hazitoshi kukikabili, lakini Mungu Mwenyewe huinuka kukipinga! Ikumbukwe kwamba Mtume hakusema kuhusu wale waliokamatwa na tamaa zingine kwamba Mungu anawapinga; yaani, hakusema: 'Mungu anawapinga wale wanaotafuna sana, wazinzi, wenye hasira, au waviziaji', bali wenye kiburi pekee. Kwa maana tamaa hizo huathiri tu mtu anayezitenda, au huonekana kuelekezwa dhidi ya washirika wao, yaani, watu wengine; ilhali hii huelekezwa hasa dhidi ya Mungu, na kwa hivyo inastahili hasa kuwa Yeye adui yake.

8. Tunaweza kuepuka mitego ya roho hii chafu kabisa ikiwa, kuhusu kila wema tunaohisi tunafanikiwa, tutasema pamoja na Mtume: *'Si mimi, bali neema ya Mungu iliyo pamoja nami'* – na: *'Kwa neema ya Mungu mimi ni yule niliyo'* (1 Kor. 15:10), – na: *'Ni Mungu atendaye kati yetu kutaka na kutenda kwa ajili ya mapenzi yake memu'* (Fil. 2:13), – kama Mwandishi wa wokovu wetu Yeye mwenyewe anavyosema: *'Yeyote akikaa ndani yangu, nami ndani yake, huyo hutoa mbanzi mingi; maana bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5), – na Zaburi anarudia: *'Kama Bwana asipojenga nyumba, wale wanaojenga hufanya kazi bure; kama Bwana asipolinda mji, mlinzi huamka bure'* (Zab. 126:1). Na nia ya yeyote anayetamani na kujitahidi haitoshi kwa mtu aliyevaa mwili unaopigana na roho, kufikia utakatifu kamili na haki bila kimbilio maalum la rehema za Kimungu, na hivyo kudhaniwa kuwa anastahili kupokea kile anachokitamani sana na anachokitaka kwa bidii. Kwa maana *'kila zawadi njema na kila kikamilisho kizuri hutoka juu, hushuka kutoka kwa Baba wa taa'* (Yakobo 1:17). *'Kwa maana unalo nini ambalo hukupokea? Na ikiwa ulilipokea, mbona ujivunie kana kwamba hukulipokea?'* (1 Wakorintho 4:7).

9. Nasema haya si kwa lengo la kudunisha juhudi za binadamu au kumkatisha tamaa yeyote kutoka kwa kazi ya bidii na ya nguvu. Kinyume chake, ninasisitiza kwa dhati—si kwa maoni yangu mwenyewe, bali ya wazee—kwamba ukamilifu hauwezi kufikiwa bila ya bidii hizo, na kwamba kupitia bidii hizo peke yake, bila neema ya Mungu, hauwezi kufikiwa katika kiwango kinachofaa na mtu yeyote. Kwa maana kama tunavyosema kwamba juhudi za kibinadamu peke yake, bila msaada wa Mungu, haziwezi kuifikia, vivyo hivyo tunathibitisha kwamba neema ya Mungu hutolewa tu kwa wale wanaofanya kazi kwa jasho la paji la uso wao, au, kwa maneno ya Mtume, hutolewa tu kwa wale wanaotamani na kujitahidi, tukizingatia pia ukweli kwamba katika Zaburi 88 inaimbwa kwa niaba ya Mungu: *'Nimeweka msaada wangu juu ya mwenye nguvu; Nimeinua mteule wangu kutoka katikati ya wanadamu'* (beti 20). Ingawa, kwa mujibu wa neno la Bwana, tunasema kwamba kwa wale wanaoomba hutolewa, kwa wale wanaogonga hufunguliwa, na kwa wale wanaotafuta hupatikana; bado kuomba, kutafuta na kugonga kwa vyenyewe havitoshi kwa hili, isipokuwa rehema za Mungu zitupe tunachoomba, zifungue tunachogonga, na kutuwezeshe kupata tunachotafuta. Yeye yuko tayari kutupatia haya yote mara tu tunapompa fursa ya kufanya hivyo kwa kutoa nia zetu njema: kwani Yeye anatamani na kusubiri ukamilifu na wokovu wetu zaidi kuliko sisi wenyewe. Na Daudi Mbariki alikuwa na ufahamu wa kina wa kutowezekana kwa kufanikiwa katika jitihada na kazi zake kwa nguvu zake mwenyewe peke yake, hata akaomba mara mbili neema kwamba Bwana Mwenyewe aendeleze kazi zake, akisema: *'Endeleza kazi za mikono yetu kwa ajili yetu, na endeleza kazi za mikono yetu'* (Zab. 89:17), – na tena: *'Ee Mungu, thibitisha hiki ulichotenda ndani yetu'* (Zab. 67:29).

10. Basi, ni lazima tujitahidi kufikia ukamilifu kwa njia hii, tukijitolea kwa kufunga, kukesha, sala, na kuadhibu moyo na mwili, tusije tukajivunia kwa kiburi, na hivyo kupoteza yote. Lazima tuamini kwamba si tu kwamba hatuwezi kufikia ukamilifu wenyewe kupitia juhudi na kazi zetu wenyewe, bali pia kwamba

mambo yenyewe ambayo tunayafanya ili kuyafikia—yaani, mapambano yetu ya kiroho na kazi mbalimbali za kiroho—hatuwezi kuyafanya ipasavyo bila msaada wa neema ya Mungu.

11. Tunapaswa kumshukuru Mungu daima, si tu kwa sababu alituumba viumbe wenye akili, akatupatia hiari, akatupatia neema ya ubatizo, na akatupatia mwongozo wa Sheria, bali pia kwa sababu anatutunza kupitia utunzaji wake wa kila siku, yaani: Anatuokoa kutoka kwa mitego ya adui, anatusaidia kushinda tamaa za mwili, anatulinda dhidi ya hatari bila sisi kujua, anatulinda tusidanganyike na dhambi, anatusaidia na anatupeza katika maarifa na ufahamu wa mahitaji ya Sheria Yake, kwa siri anatupandikiza toba kwa ajili ya uzembe na makosa yetu, anatengeneza makosa yetu kwa ajili ya wokovu, akitupatia neema ya kipekee, na wakati mwingine hata kinyume na mapenzi yetu anatuvuta kuelekea wokovu. – Mwisho, Anaelekeza mapenzi yetu huru, ambayo yamevamiwa zaidi na tamaa, kuelekea kitendo bora zaidi na chenye faida kwa roho, na kuyageuza kwenye njia ya wema kupitia neema ya ushawishi Wake juu yake.

12. Hii ndiyo maana halisi ya unyenyekevu mbele za Mungu; huu ndio imani ya Mababa wa kale kabisa, ambayo imebaki bila doa hata hadi leo, na inashikiliwa na warithi wao. Nguvu za Kitume walizoonyesha—siyo tu miongoni mwetu, bali pia miongoni mwa wasioamini na wenye mioyo myepesi—zinatoa ushahidi usiopingika kwa imani yao hii.

13. Yoashi, Mfalme wa Yuda, mwanzoni aliishi maisha ya kusifiwa; lakini baadaye, alipokuwa na kiburi, alijitoa kwa tamaa zisizo za heshima na zisizo safi, au, kama Mtume anavyosema: *'akili, isipofunzwa, hupanga mambo yasiyofaa'* (Warumi 1:26, 28). Hivyo ndivyo sheria ya haki ya Mungu ilivyo, kwamba yeyote, bila kutubu, anayejivunia kwa kiburi cha moyo hutiwa mikononi mwa aibu ya unyanyapaa mbaya zaidi wa kimwili, ili, akishushwa moyo kwa njia hii, apate ufahamu kwamba ikiwa sasa anajikuta amechafuka hivi, ni kwa sababu hapo awali alikataa kutambua uchafu wa ndani kabisa na mbaya zaidi unaotokana na kiburi cha majivuno, na kwamba, akitambua hili, asukumwe kujisafisha kutoka kwa tamaa zote mbili.

14. Kwa hiyo ni wazi kwamba hakuna mtu anayeweza kufikia kikomo cha juu kabisa cha ukamilifu na usafi isipokuwa kupitia unyenyekevu wa kweli, ambao, huku ukijidhihirisha waziwazi mbele ya ndugu, pia huonyeshwa mbele za Mungu katika siri za ndani za moyo wa mtu, akiamini kwamba bila ulinzi na msaada Wake, ambavyo viko pamoja naye kila wakati, hawezi kwa namna yoyote kufikia ukamilifu anaoutamani na anaojitahidi kuufikia kwa nguvu zake zote.

15. Hadi sasa, kadiri tunavyoweza kwa vipaji vyetu vidogo, kwa msaada wa Mungu tumezungumza vya kutosha kuhusu kiburi cha kiroho, ambacho, kama ilivyosemwa, huwatia majaribu wale walio kamili. Aina hii ya kiburi inajulikana na wachache na kuonekana na wachache, kwa sababu si wengi hujitahidi kufikia utakatifu kamili wa moyo ili kufikia majaribu kama hayo. Kwa kawaida huwashambulia tu wale ambao, wakiwa wameshinda tamaa zote nyingine, tayari wako karibu na kilele cha wema. Adui yetu mwerevu zaidi, akishindwa kuwashinda kwa kuwavuta kwenye dhambi ya kimwili, sasa anajaribu kuwatumbukiza na kuwashusha kupitia anguko la kiroho, akipanga hivyo kuwanyima matunda yote waliyoyapata hapo awali kwa bidii kubwa. Kwa sisi, ambao bado tumezuiwa na tamaa za mwili, hata hajali kutushawishi kwa njia hii kabisa, bali hutukwamisha kwa kiburi kisicho na kificho, na, tuseme, cha kimwili. Na hivyo, kuhusu hili—ambalo sisi, au watu wa cheo chetu, tuko katika hatari kubwa zaidi ya kuangukia, na hasa roho za watawa wachanga au wapya—naona ni muhimu kusema maneno machache, kama tulivyoahidi.

16. Kiburi hiki cha kimwili, kama tulivyosema, ikiwa—baada ya kushindwa kuanza ipasavyo katika kuukataa ulimwengu, na kukosa shauku inayohitajika—kinabaki katika roho ya mtawa, kinamzuia kushuka kutoka kwa majivuno yake ya zamani ya kidunia hadi unyenyekevu wa kweli wa Kristo; kwanza kinamfanya asiwe na utiifu na kuwa mkaidi; basi humzuia awe mpole na mwenye adabu, pamoja na kutenda sawasawa na ndugu zake wote na kuishi kama kila mtu mwingine, bila kujitokeza; hasa, haimruhusu, kwa mujibu wa amri ya Mungu na Mwokozi wetu, kujiondoa katika umiliki wa mali zote za kidunia; na bado, ilhali kuukataa ulimwengu si kitu kingine isipokuwa onyesho la kusulubishwa kwa vitu vyote, na haiwezi kuanza kweli au kujengwa juu ya msingi mwingine wowote isipokuwa kujitambua kama mtu aliyekufa kiroho kwa mambo yote ya ulimwengu huu, na kuamini kwamba ni lazima mtu afe pia kimwili kila siku, – kinyume chake, inamshawishi atumaini maisha marefu, inamwonesha uwezekano wa magonjwa mbalimbali ya muda mrefu, inamsumbua kwa aibu na fedheha akibaki bila chochote, na kuanza kujitegemeza kwa mali za wengine badala ya zake mwenyewe, na inamwekea dhana kwamba ni bora zaidi kupata chakula na mavazi kwa njia zake mwenyewe kuliko kwa njia za wengine, akikumbusha, kuunga mkono hili, kauli ifuatayo: *'Ni heri zaidi kutoa kuliko kupokea'* (Matendo 20:35), – ambayo maana yake ya kweli watu hawa, ambao mioyo yao imekuwa migumu na baridi, hawawezi kamwe kuielewa.

17. Mtawa ambaye ameianzia vibaya hivi kuachana na ulimwengu hawezi kamwe kukumbatia unyenyekevu wa kweli na wa dhati wa Kristo. Hatawahi kuacha kujivunia kuzaliwa kwake katika ukoo wa heshima, au kujigamba kwa maisha yake ya zamani ya kidunia—ambayo ameiacha kwa mwili tu, si kwa moyo—au kujigamba kwa pesa alizojihifadhi kwa ajili yake mwenyewe kwa maangamizi yake; kwa sababu yake, hawezi tena kuvumilia nira ya nidhamu ya umonki kwa utulivu, wala kutii maagizo ya mzee yeyote. Yeyote anayeshindwa na kiburi huona ni aibu kufuata sheria zozote za unyenyekevu au utiifu; kwa hakika, hata hukaanga kuusikiliza mafundisho ya jumla kuhusu ukamilifu wa maisha ya kiroho, na wakati mwingine huwa na chuki kamili nayo, hasa anapokemea dhamiri yake, anashuku kuwa yameelekezwa dhidi yake kwa makusudi. Katika hali ya mwisho, moyo wake huchukizwa zaidi na kujaa hasira. Baada ya hapo, anazungumza kwa sauti kubwa, anatumia lugha chafu, anajibu kwa ukaidi na kwa ukali, anatembea kwa majivuno na kwa haraka, na anakuwa mzungumzaji asiyezuilika. Hivyo basi, mazungumzo ya kiroho si tu hayamletei faida yoyote, bali kinyume chake yanakuwa na madhara, yakawa kwake chanzo cha dhambi kubwa zaidi.

18. Nimesikia kwamba mmoja wa watawa wachanga, Abba alipomkemea kwa 'kuacha unyenyekevu aliouonyesha kwa muda baada ya kuachana na ulimwengu na kuanza kujivunia kwa kiburi cha kishetani', alimjibu kwa majivuno makuu: 'Je, nilinyenyekea kwa muda ili tu niwe mtumishi milele?' – Kwa jibu hili la ukosefu wa adabu kabisa na la uhalifu, wazee alishituka kwa mshangao kiasi kwamba alishindwa kuongea, kana kwamba alikuwa amesikia maneno hayo si kutoka kwa mwanadamu, bali kutoka kwa yule Lucifer wa kale mwenyewe, na hakuweza kutamka sauti hata moja kutoka midomoni mwake dhidi ya dharau hiyo, bali alitoa vilio na manung'uniko kutoka moyoni mwake, akirudia kimyakimya akilini mwake maneno yaliyosemwa kumhusu Mwokozi wetu: *'yeye, ambaye akiwa na umbo la Mungu… alijinyenyekeza kwa kuwa* mwitiifu'—si kwa muda (kama anavyodai mtu huyu, aliyekamatwa na roho ya kiburi ya kishetani), bali *'hata kufikia kifo'* (Flp. 2:6, 8).

19. Kiburi hiki cha kimwili hujidhihirisha kwa njia zifuatazo: katika maneno yake huwa na sauti kali, katika ukimya – hasira ya ghafla; katika furaha, kicheko kikubwa na cha fujo; katika huzuni – huzuni isiyo na maana; katika jibu, ukali; katika maneno, upuuzi, huku maneno yakitoka ovyo bila kuhusisha moyo. Haijui uvumilivu, haifahamu upendo, ni jasiri katika kutoa matusi, dhaifu katika kuvumilia matusi, huchelewa kutii isipokuwa ikitanguliwa na tamaa na mapenzi yake mwenyewe, hatubuwi kwa ushawishi, hawezi kuacha tamaa zake, ni mkaidi sana linapokuja suala la kuwatii wengine; daima hujitahidi kupata anachotaka, na kamwe hakubali kumtii mtu mwingine; na hivyo basi hutokea kwamba, akishindwa kupokea ushauri wenye manufaa, humwamini maoni yake mwenyewe kuliko hukumu ya wazee.

20. Kupitia hatua kama hizo za kushuka, yule ambaye amewahi kushikwa na kiburi, akiwa amezama vileleni, hujiepusha kwa hofu kutokana na nidhamu kali ya maisha ya jumuiya, na, – akiamini kwamba, ikiwa hafanyi maendeleo makubwa katika njia ya ukamilifu, ni kwa sababu muungano wake na ndugu ndio unaomzuia, na kwamba, ikiwa hafanyi maendeleo makubwa katika kupata uvumilivu na unyenyekevu, ni kosa la wengine, kutokana na vikwazo kwa upande wao, – anakuwa na tamaa ya kuishi katika seli ya upweke, au hata anajitosa kuanzisha monasteri tofauti, kwa lengo la kuwavuta wengi kwenye njia ngumu ya maisha, na anaharakisha kukusanya wale wanaopaswa kufuata mafundisho na mwongozo wake, hivyo kujibadilisha kutoka kuwa mwanafunzi asiyefaa na kuwa mwalimu asiyefaa kabisa.

21. Basi, ikiwa tunataka jengo letu lipande hadi kilele chake na kupendeza kwa Mungu, tujitahidi kuweka msingi wake si kwa kadiri ya mapenzi yetu wenyewe ya kibinafsi, bali kwa kadiri ya mafundisho sahihi ya Injili, ambayo kwa mujibu wake msingi kama huo hauwezi kuwa kitu kingine isipokuwa hofu ya Mungu na unyenyekevu, unaozaliwa kutokana na upole na unyofu wa moyo. Hata hivyo, unyenyekevu hauwezi kupatikana bila kujivua kila kitu, ambacho bila hicho haiwezekani kuimarishwa katika utiifu mwema, katika subira thabiti, katika upole usiyetikisika, au katika upendo kamili; na bila haya, moyo wetu kwa vyovyote vile hauwezi kuwa makao ya Roho Mtakatifu, kama Bwana anavyotangaza kupitia kwa Nabii: *'Nitamtazama nani, ila mnyenyekevu na mtulivu, na yeye ayetetemeka kwa maneno yangu'* (Zaburi 66:2).

22. Kwa nini, basi, askari wa Kristo, ambaye, huku akishiriki halali katika mapambano ya kiroho, anatamani kutawazwa na Bwana, anapaswa kujitahidi kwa njia zote kuangamiza mnyama huyu mkatili zaidi—mla wa sifa zote njema—akiwa na uhakika kwamba maadamu bado yupo moyoni mwake, si tu kwamba hataweza kujiondoa katika tamaa zote, bali kwamba hata kama atapata wema wowote ule, nao pia utaharibika kwa sumu yake. Kwa maana jengo la wema haliwezi kujengwa kwa namna yoyote ile katika roho yetu isipokuwa misingi ya unyenyekevu wa kweli itawekwa kwanza katika moyo wetu; na unyenyekevu huu, ukiwa umeimarishwa kabisa, ndio pekee unaoweza kuhimili kwa nguvu jengo la ukamilifu na upendo

lililoinuliwa hadi kilele chake. Kwa lengo hili, ni lazima, kwanza kabisa, tuonyeshe unyenyekevu wa kweli kwa ndugu zetu kwa nia njema ya dhati, bila kujiruhusu kwa namna yoyote kuwahuzunisha au kuwakasirisha – jambo ambalo hatuwezi kulifikia isipokuwa, kwa ajili ya upendo wa Kristo, kujikana kweli kwa vitu vyote kimezama mizizi ndani yetu, kwa kuondoa kabisa mali zote za kidunia; pili, ni lazima, kwa moyo wa unyenyekevu na bila kujifanya, tukubali nira ya utiifu na unyenyekevu, ili, mbali na amri ya Abba ' ', haipaswi kuwa na nia nyingine yoyote ndani yetu; hali ambayo hawezi kuiona mtu yeyote isipokuwa yule ambaye si tu amejiona amekufa kwa ulimwengu huu, bali pia anajiona mjinga na asiye na akili, na bila kusita anatekeleza yote ambayo wazee wanaamuru, kwa imani kwamba mambo yote hayo ni matakatifu na yametangazwa na Mungu Mwenyewe.

23. Tunapokuwa na hali kama hiyo ya moyo, basi bila shaka hii itafuatiwa na hali isiyoyumba na isiyobadilika ya unyenyekevu kiasi kwamba, tukijiona kuwa wa chini ya wote, tutavumilia kwa subira kuu yote yatakayotupata, bila kujali jinsi yatakavyokuwa hayana msingi, ya kukera, au hata hatari, – kana kwamba imetupangwa juu yetu na baba zetu wa kiroho (kama tendo la utiifu au majaribu). Na si tu kwamba tutavumilia mambo yote hayo kwa urahisi, bali pia tutayaona kuwa madogo na yasiyo na maana, ikiwa, kwa wakati huo huo, tutaendelea kuweka akilini na kuhisi mateso ya Bwana wetu na ya Watakatifu wote; kwani wakati huo, shutuma tunazovumilia zitaonekana kuwa nyepesi zaidi kwetu, kulingana na jinsi tunavyokosa kufikia matendo yao makuu na maisha yao yenye tunda. Motisha wa kuvumilia unaotokana na hili utakuwa mkubwa zaidi ikiwa, wakati huo huo, tutafakari kwamba sisi pia hivi karibuni tutaondoka duniani na, mwishoni mwa maisha yetu, tutashiriki mara moja katika furaha na utukufu wao. Tafakari kama hii huangamiza si tu kiburi, bali tamaa zote. Baada ya haya, ni lazima tushikilie unyenyekevu kama huo mbele za Mungu: hili litawezekana ikiwa tutaamini kabisa kwamba, kwa nguvu zetu wenyewe, bila msaada na neema Yake, hatuwezi kufanya chochote kinachohusiana na ukamilifu wa wema, na ikiwa tutaamini kwa dhati kwamba hata kile tulichoweza kuelewa ni zawadi Yake.

6. Mapambano dhidi ya mawazo, na kupitia hayo dhidi ya roho mbaya

1. *Swali*. Hatuoni mafanikio yoyote katika kudumisha umakini wetu, licha ya juhudi zetu zote. Haiwezekani kuiweka akili isizurure. Hata mtu anapohisi kwamba moyo umevutiwa kwa dhati katika tafakari fulani, akili, bila kujali, inapotea kutoka huko, na kuzama kwa kasi kubwa tena katika kuzurura kwake kwa kawaida. Hivyo, mara nyingi sana kila siku, inateka nyara na mawazo yake ya kufikiria huku na kule. Kwa hivyo, mtu hufikia hata kukata tamaa kabisa kupata tiba inayotakiwa kwa udhaifu huu, na inaonekana kwamba kuzingatia jambo hili ni kazi bure, mtu anapoona kwamba roho, licha ya yote, bado huanza kuzurura kila wakati kwa haraka isiyo na kifani. Unaileta katika tafakari ya kiroho kupitia hofu ya Mungu, lakini kabla haijakaa humo, inatoweka tena ghafla. Na kisha, kana kwamba ukitambua nia yake ya kukimbia, unaikamata mwanzoni kabisa na kuirudisha kwenye tafakari iliyoanza kuipoteza, ukikusudia, kwa namna fulani, kuifunga kwa umakini mkuu wa moyo – lakini hata unapokuwa ukijitahidi nayo kwa njia hii, inafanikiwa kutoroka kutoka kwenye hekalu la ndani kwa haraka zaidi kuliko nyoka majini kutoka mikononi mwa mvuvi. Akijitahidi kwa njia hii kila siku kwa shauku yake yote ili kudhibiti mawazo yake, na asipopata mafanikio yoyote, mtu hujikuta bila kukusudia akifikia hitimisho kwamba mawazo haya yanayozurura hayatokani nasi, bali kwa hakika ni asili yetu haswa (– Kazi Zilizokusanywa 7, 3).

2. Si busara kutoa hitimisho kwa haraka bila kuchunguza suala husika ipasavyo. Si haki kudhani, kwa sababu tu mtu hawezi kufanikiwa katika jambo fulani, kwamba mafanikio hayo hayawezekani kwa mtu yeyote. Ni kana kwamba mtu, asiyeweza kuogelea na kujishikiza majini kwa nguvu zake mwenyewe, angefikia hitimisho kwamba, kwa kuwa mwili wake, kwa sababu ya uzito wake, hauwezi kubaki juu ya maji, na kwa kuwa mwili wa kila mtu ni kama wake, hakuna mwili wa mtu unaoweza kubaki juu ya maji, na kwa hivyo hakuna anayeweza kuogelea – hiyo ndiyo asili halisi ya miili kwamba kuogelea ni jambo lisilowezekana. Hata kama hitimisho kama hilo linaonekana kuwa sahihi kwake, uzoefu wake halithibitishi. Hivyo ndivyo hukumu yako pia. Akili yetu, kwa asili yake, haiwezi kukaa bila shughuli; kwa nini, basi, ni jambo lisiloepukika kwamba, ikiwa haijajiwekea mada zilizotayarishwa kwa busara mapema ili kuzoeza harakati zake na kujishughulisha nazo kila wakati, basi—kwa nguvu ya wepesi wake mwenyewe—inapaswa kuruka huku na kule na kuzurura kila mahali, hadi, kupitia mazoezi ya muda mrefu na tabia ya kudumu—kile unachokiita kazi bure—ijifunze kutokana na uzoefu ni vifaa gani anapaswa kuhifadhi katika kumbukumbu yake, ili aweze kuzizunguka katika safari zake zisizo na uchovu, na kupitia kujitolea bila kuchoka kwa kazi hii apate nguvu ya kupinga mapendekezo yanayopingana ya adui—ambayo yalikuwa yakimvuruga hapo

awali—na hivyo kubaki bila kutikiswa katika hali hiyo (ya utulivu na amani ya ndani) anayoitaka. Kwa hiyo, hatupaswi kuhusisha tabia ya kubadilikabadilika ya akili na kuzurura bila mwelekeo na asili ya mwanadamu, au kwa Mungu—Muumba wake. Maana neno la Maandiko ni kweli: *'Mungu aliumba mwanadamu kwa haki, lakini hawa'* (watu) *'wamepanga njia nyingi '* (Mhubiri 7:30). Kwa hivyo, ubora wa mawazo yetu hutegemea sisi. Na Zaburini anasema: *'Herimu mtu aliye na kimbilio lake kwako; aweke tamaa zake moyoni mwake'* (Zab. 83:6). Unaona, iko ndani ya uwezo wetu kuweka mioyoni mwetu ama 'miinuko'—yaani, mawazo yanayomfikia Mungu—au 'mashuka'—yaani, mawazo yanayoshuka chini, kuelekea mambo ya kidunia na ya kimwili. Kama mawazo yasingekuwa katika uwezo wetu, je, Bwana asingewakemea Mafarisayo, akisema*: 'Kwa nini mnashikilia mawazo maovu mioyoni mwenu?'* (Mathayo 9:4)? Wala asingetoa amri kupitia Manabii: *'Ondoa mawazo yenu maovu mbele ya macho yangu'* (Isaya 1:16), na: *'Mawazo yenu maovu yatadumu ndani yenu kwa muda gani?'* (Yeremia 4:14). (– Mahubiri 7, 4).

3. Ni kweli kwamba mawazo mengi ya bure hutatiza hata kinyume na matakwa yetu na kutudanganya karibu bila sisi kufahamu, huingia ndani yetu kwa namna isiyotambulika na kwa ujanja kiasi kwamba si tu kwamba hatuwezi kuzuia kuingia kwao, bali pia tunapata ugumu mkubwa kuyatambua; lakini kuzikubali au kuzikataa kunawezekana kwa yeyote ambaye, kwa msaada wa Mungu, anatumia bidii na juhudi zake kwa ajili hiyo. Kama vile kutokea kwao kutategemea sisi, ndivyo kuzikataa au kuzikubali kuliko katika mapenzi yetu. Zaidi ya hayo, hata katika kuibuka kwa mawazo, si kila kitu kinapaswa kuhusishwa na uvamizi wa mawazo, au kwa yale majini yanayotafuta kuyapandikiza: bali ni juu yetu kurekebisha asili ya mawazo yetu, na kuhakikisha kwamba mawazo ya kiroho na matakatifu yanaibuka katika mioyo yetu badala ya yale ya kimwili na ya kidunia, kama si kila wakati, basi kwa sehemu kubwa. Wakati mtu anaposoma Maandiko Matakatifu kwa hekima na bidii, anafanya sala za zaburi na kuimba, anashikilia kufunga na kuamka, na anakumbuka daima yajayo—Ufalme wa Mungu na Gehena ya moto—na kazi zote za Mungu; basi mawazo mabaya hupungua na huonekana mara chache. Kwa upande mwingine, mtu anapokuwa amejishughulisha na wasiwasi wa kidunia na mambo ya kimwili, na kujihusisha na mazungumzo ya bure na ya kipuuzi, basi mawazo mabaya huongezeka ndani yetu (– Kikusanyiko 1, 16–17).

4. Kazi za akili yetu zinaweza kulinganishwa vyema na kinu, ambacho huzunguka kwa kasi kwa sababu ya mtiririko wa haraka wa maji. Hakiwezi kuacha kuzunguka inapoendeshwa na maji; lakini ni juu ya msongezi iwapo ataponda ngano, shayiri, au makapi. Vivyo hivyo, katika maisha haya ya sasa, akili yetu—inayosukumwa kila mara na mitiririko ya mawazo yanayoivamia kutoka pande zote—haiwezi kuwa huru kutokana na msukosuko wa mawazo; lakini ni ipi kati ya haya ya kukubali au kuichukulia moyoni inategemea hiari na busara yetu. Ikiwa, kama ilivyosemwa, tunajishughulisha daima na kusoma Maandiko Matakatifu, kujaza kumbukumbu zetu na mambo ya kiroho, na kukuza tamaa ya ukamilifu na tumaini la furaha ya baadaye; basi mawazo ya kiroho yataibuka kutokana na haya, na akili yetu itawekwa katika tafakari ya daima ya mambo hayo ambayo tumeyachunguza kwa kina. Hata hivyo, kupitia uzembe na kupuuzia, tukijishughulisha na vitu vya tamaa na mazungumzo ya bure, au kujitoa kwa mambo ya kidunia na wasiwasi wa bure; basi, kwa asili yake, mawazo yataibuka baadaye kama magugu na kuyalazimisha mioyo yetu kufanya kazi hatari, kulingana na neno la Bwana na Mwokozi: *'Wapi hazina* yako *ilipo'—yaani*, matendo yako na umakini wako—hapo *'*ndipo *moyo wako utakuwapo pia'* (Mathayo 6:21). (Kol. 1. 18).

5. Tunapaswa kujua kwamba kuna vyanzo vitatu vya mawazo yetu: kutoka kwa Mungu, kutoka kwa shetani, na kutoka kwetu wenyewe. Kutoka kwa Mungu – anapotujalia kututembelea kwa nuru ya Roho Mtakatifu, akichochea ndani yetu ari ya kufikia kilele cha mafanikio, au majuto kwa kushindwa kwetu na kujihusisha kwetu na uvivu na uzembe; au anapotuonyesha mafumbo ya mbinguni na kuelekeza nia zetu katika matendo bora zaidi. Hivyo Bwana alimchochea Artaksasta kuomba kumbukumbu hizo; na alipojifunza kutokana nazo kuhusu matendo mema ya Mordekai, mara moja alifuta amri yake ya awali ya kikatili ya kuangamiza Watu wa Kiyahudi (Estara, sura ya 6). Vivyo hivyo iliahidiwa kwa Mitume: *'Si ninyi mtaongea, bali Roho wa Baba yenu anayeongea kupitia kwenu'* (Mathayo 10:20). – Mawazo hutoka kwa shetani anapojaribu kutupotosha, akichochea kupitia kwao furaha ya kishenzi, au kwa udanganyifu wa ujanja akionyesha uovu kama wema, *'akijigeuza'* mbele yetu *'kuwa malaika wa nuru'* (2 Kor. 11:14). Hivyo basi yeye *'aliweka moyoni mwa Yuda Iskarioti kumsaliti Bwana'* (Yohana 13:2), na *moyoni* mwa Anania *'kumdanganya Roho Mtakatifu'* (Matendo 5:3). – Mawazo hutokea ndani yetu tunapokumbuka kiasili kile tulichokiona, kusikia, au kufanya (– Sob. 1:19).

6. Lazima daima tuzingatie chanzo hiki cha aina tatu cha mawazo, ili tusihukumu mawazo yanayotokea mioyoni mwetu kwa kuzingatia hayo, bali tuyashughulikie ipasavyo. Katika suala hili, ni lazima tuiga

wabadilishaji sarafu stadi – wanaojua jinsi ya kutambua kwa usahihi kama sarafu imetengenezwa kwa dhahabu, na kama ni dhahabu tupu au shaba inayofanana na dhahabu kwa mng'ao wake; kama ina sura ya mfalme, na kama ndivyo, kama imechorwa kihalali; na kama sarafu hiyo pia ina uzito halali. Lazima tutekeleze haya yote kwa maana ya kiroho kwa mawazo yetu. Kwanza, ni lazima tuchunguze kama kile kilichoingia mioyoni mwetu ni kweli ni , au la. Kwa mfano, ikiwa mafundisho fulani yanatolewa, ni lazima tufikirie kama yamefutwa kwa moto wa kimungu wa Roho Mtakatifu, au kama ni ya dhana potofu za Kiyahudi, au kama yanatokana na falsafa ya kiburi ya ulimwengu na yanajifanya tu kuwa ya utakatifu. Kwa kufanya hivyo, tutatimiza maagizo ya Kitume: *'Msiamini kila roho, bali zijaribuni zile roho ili kujua kama zimetoka kwa Mungu'* (1 Yohana 4:1); na tutakuwa salama dhidi ya kupotoka kutoka kwa ukweli. Lakini wale ambao hawakujali kusikiliza onyo hili walipata mabadiliko ya imani yenye madhara makubwa. Wadanganyifu wenye ulimi laini kwanza walivutia kwao kwa hisia na hoja fulani za kiungu, zinazolingana na Imani Takatifu, kana kwamba kwa mng'ao wa dhahabu; na kisha wakawafundisha mafundisho yanayopingana na imani, ambayo, wakiwa wamedanganywa na mwonekano wa awali wa heshima, hawakufikiria kuyachunguza; na, kwa hivyo, baada ya kuchukua sarafu ya uongo ya shaba kwa dhahabu, waliingia katika makosa ya kiheretiki. – Pili, ni lazima tuwe waangalifu sana ili kuhakikisha kama tunasikia tafsiri potofu ya Maandiko Matakatifu, ambayo, ikijifanya kuwa dhahabu tupu ya uelewa wa kweli wa maneno ya kimungu, inajaribu kutudanganya kwa mwonekano wa chuma hiki cha thamani – ili tuweze kuikubali pamoja na mchanganyiko wa shaba ambao umeunganishwa nayo kwa uwongo. Hivyo ndivyo Shetani alivyojaribu kumjaribu Kristo Mwokozi Mwenyewe. Na hivyo anatujaribu sisi sote, si bila mafanikio, kama alivyomfanya Bwana wetu. – La tatu, – ni lazima tuwe waangalifu kwa kila njia, ili adui, kwa kupotosha maneno ya thamani ya Maandiko Matakatifu kupitia tafsiri ya ujanja, asifanikiwe kutushawishi kuyatumia isivyo sahihi, akificha hili kwa njia ya udanganyifu katika mapokeo, kana kwamba yalitoka kwa wazee, kama vile mtu anavyoweza kuweka muhuri wa kifalme kinyume cha sheria kwenye sarafu bandia. Hufanikiwa kufanya hivi anapotushawishi katika kazi kupita kiasi na nzito, katika kukesha kupita kiasi, maombi yasiyo na mpangilio, na usomaji usiofaa, na, akitushawishi kwa ahadi ya mema, hutupeleka kwenye mwisho unaoharibu roho; au anapotushauri kufanya ziara zisizo za lazima, ili kututoa katika upweke wetu na kutunyima utulivu uliobarikiwa; au anapopanda wazo la kuwajali wanawake wacha Mungu, wasiojiweza, ili kumzama mtu katika wasiwasi unaoharibu; au anapomchochea mtu kutamani cheo kitakatifu, kwa kisingizio cha kuwaimarisha wengi, na hivyo kumvuruga kutoka kwa wito wetu wa unyenyekevu. Mapendekezo yote kama hayo, yaliyojifunika kwa sura ya rehema, utauwa na mafanikio makuu, huwadanganya wasio na uzoefu. Kwa nje, yanafanana na sarafu za Mfalme wa kweli; lakini hayakuchongwa na wachonga sarafu wa kweli wa kiroho—si na Mababa wa Kanisa wa Kiorthodoksi wenye uzoefu—bali yamechongwa kwa ujanja wa mashetani kwa ajili ya madhara na maangamizi. Kauli ya mwandishi wa Methali inawahusu kabisa: *'Kuna njia inayoonekana sawa machoni pa mtu, lakini mwisho wake ni milango ya kuzimu'* (Methali 16:25). – Uangalizi wa mwisho (wa nne) wa mtengenezaji sarafu mwenye uzoefu, kuhusu uchunguzi wa uzito, utatekelezwa na sisi katika juhudi zetu za kiroho ikiwa, kila wakati wazo linapotuchochea kufanya jambo fulani, sisi, baada ya kuliweka kwenye mizani ya dhamiri yetu, tutachunguza kwa umakini mkubwa iwapo lina uzito wa kweli – iwapo limezito kwa hofu ya Mungu, je, ina yote yanayohitajika—kwa mujibu wa maana na umuhimu wake—je, maonyesho na upya huifanya ionekane nyepesi, je, kiburi kinaweza kupunguza uzito wake baadaye, na je, utukufu wa kibinadamu unaweza kuichakaa. Baada ya kuzingatia haya yote na kuyathibitisha kwa ushuhuda wa Mitume na Manabii, ni lazima basi tuikubali kama inalingana nao, au, kwa ukali mkuu, tuikatae kama inapingana nao na ni hatari kwetu (– Mkusanyiko 1, 20, 21).

7. Basi, ni lazima tukague bila kuchoka vilindi vyote vya mioyo yetu, na kwa uangalifu mkuu tuangalie alama za wale wanaoingia, ili mnyama fulani wa akili, au hata simba au joka mwenyewe, isije ikatandikilia humo, na, ikiwa imechonga kwa siri alama zake za maangamizi humo, isije pia ikatengeneza njia kwa wengine kuingia katika vilindi vya mioyo yetu wakati sisi hatuna uangalifu kwa mawazo yetu. Kwa kulima udongo wa mioyo yetu kwa njia hii, saa baada ya saa na dakika baada ya dakika, kwa kulima kwa Injili—yaani, kwa kukumbuka msalaba wa Bwana bila kukoma—tutakuwa na uwezo wa kuangamiza kwa urahisi makao ya wanyama hatari na mashimo ya nyoka wenye sumu, na kuwatimua kutoka ndani yetu (– Kolekta 1, 22).

8. Taswira ya akili kamilifu (ile inayodhibiti mawazo yake mwenyewe) imeonyeshwa kwa uzuri katika mfano wa Kijeshi wa Kirumi katika Injili. Katika maelezo yake, nguvu ya kimaadili – inayomwezesha mtu asiendeshwe na kila wazo linalopita, bali akubali mawazo mema kulingana na hukumu yake mwenyewe, na kuyaacha yale yanayopingana nayo bila shida yoyote – inaelezewa katika maneno yafuatayo yake, ikifasiriwa

kimfano: *'Kwa maana mimi pia ni mtu aliye chini ya mamlaka, nikiwa na askari walio chini yangu; na nimwambie mmoja, "Nenda," naye huenda; na mwingine, "Njoo," naye huja; na mtumishi wangu, "Fanya hili," naye hufanya'* (Mathayo 8:9). Iwapo sisi pia, tukipigana kwa ujasiri dhidi ya msukumo na tamaa zisizo za mpangilio za ndani, tungepata nguvu za kuzitiisha chini ya mamlaka na akili zetu, kuzima tamaa zinazopigana vita ndani ya mwili wetu, kuweka umati usio na mpangilio wa mawazo yetu chini ya nira ya mamlaka ya akili, na, kwa msalaba wa wokovu wa Bwana, tukifukuza kutoka kwenye mipaka ya mioyo yetu mkusanyiko wa majeshi ya adui katili zaidi, basi kwa ushindi na mafanikio y o tungeinuliwa hadi cheo cha senturia kwa maana yake ya kiroho. Na kwa njia hii, tukipanda hadi vilele vya heshima kama hiyo, sisi pia tutakuwa na mamlaka na nguvu ileile ya amri kama yeye, ambayo kwa njia yake hatutabebwa tena na mawazo yoyote tusiyotaka kuwa nayo, bali katika yale ambayo tunapata furaha ya kiroho, tutaweza kukaa na kushikamana nayo, tukiyamuru kwa mamlaka misukumo mibaya: 'Ondokeni!' – nao wataondoka; huku tukikaribisha mawazo mema: 'Njoo,' na zitakuja; na kwa mtumwa wetu—nyama—tutaiamuru kile kinachohitajika kwa ajili ya usafi na kujidhibiti, na itatekeleza hili bila pingamizi lolote, bila kuamsha tena tamaa zinazopingana na roho, bali ikiionyesha utiifu wote (—Sob. 7:5).

9. Lakini hili litawezaje kufikiwa? Litajitokeza lenyewe tunapoungana na Mungu kwa dhati kiasi kwamba Yeye hufanya kazi ndani yetu. Mtume anathibitisha hili anaposema: *'Maana silaha zetu za vita si za kimwili, bali zenye nguvu kwa Mungu hata kuangusha ngome, tukivunja-vunja mipango na kila kitu kilichoinuka dhidi ya kumjua Mungu'* (2 Kor. 10:4). Chochote tutakachojaribu kufanya ili kushinda mawazo yetu, hakitakuwa na ufanisi mpaka Mungu Mwenyewe, kupitia umoja Wake nasi, atende kupitia hicho. Ndipo njia zetu dhaifu zitakapokuwa imara na zenye ushindi wa kila kitu—zitabomoa ngome za adui na kuangusha na kufukuza kila aina ya mawazo. Na neno la unabii litatimizwa ndani yetu: *'Na alewe dhaifu aseme,* "Mimi ni hodari"*'*, *'na alewe mpole awe shujaa'* (Yoeli 3:10–11)—na kile ambacho Mtume Paulo anasema kumhusu mwenyewe: *'Kwa maana ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa hodari'* (2 Kor. 12:10). Kwani wakati huo *'nguvu za Mungu'* zitakamilika *'katika udhaifu wetu'* (– 9). Basi, kwa hamu yote ya mioyo yetu, tujitahidi kwa ajili ya umoja na Bwana, hata kufikia yale ambayo mtakatifu Daudi alipata uzoefu*: 'Roho yangu inakukumbatia; mkono wako wa kulia unanishikilia'* (Zab. 62:9), – na kila mmoja wetu, pamoja naye, anaweza kuanza kuimba: *'Ni heri kwangu kumkumbatia Mungu'* (Zab. 72:28). Bila shaka, hili linahitaji juhudi na bidii ya daima; lakini bila haya, hakuna mafanikio katika jitihada yoyote. Zaidi ya hayo, mtu hawezi kuyatarajia katika jambo muhimu kama hili. Hakuna wema unaofikia ukamilifu bila bidii – na hakuna anayeweza kufikia utulivu wa akili bila juhudi kuu za moyo. Maneno ya Bwana yanatumika moja kwa moja hapa: *'Ufalme wa Mungu hupatikana kwa nguvu, na waliojitahidi hupata'* (Mathayo 11:12). Ili roho yetu *'ifike kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13) – na kuwa *'roho moja na Bwana'* (1 Kor. 6:17) – ni lazima daima iwe macho kwa bidii kubwa na ifanye kazi hii kwa shauku isiyokoma. Baada ya kufikia hili, inaweza kisha kujiunga na Mtume katika kusema kwa uzito: *'Ninaweza kufanya yote kwa Yeye anayenitia nguvu'* (Fil. 4:13). (– Ufafanuzi kutoka The Collects, Kitabu cha 7, Sura za 5 na 6).

10. Kwa nini umakini wetu wote lazima daima uelekezwe kwa kitu hicho kimoja—yaani, kurudisha mawazo yetu haraka katika kumbukumbu ya Mungu kutoka kwa upotevu na kuzunguka kwao? Kama vile yule anayetaka kujenga kuba ipasavyo na kufanya paa lake lipate ncha juu, anavyoendelea kuchora duara kuzunguka muundo huo kwa kamba kutoka katikati, na hivyo kuhakikisha kuwa umbo lake la mviringo ni sawa kote; Ndivyo ilivyo pia kwa roho yetu: ikiwa, baada ya kuanzisha ndani yetu ukumbusho wa upendo wa Mungu kama aina ya kitovu kisichoyumba, haitadumisha mviringo sahihi bila kukosea, wala haiwezi kubaini kwa mtazamo mmoja imepotoka kiasi gani bila kurejea kwa mwongozo wa usahihi uliotajwa hapo awali: ndivyo ilivyo pia kwa roho yetu: ikiwa, baada ya kuanzisha ndani yetu kumbukumbu ya upendo ya Mungu kama aina fulani ya kitovu kisichohamishika, hatufuati, kuendelea kutoka kwake na, ukiwa nao kama mwongozo, kuchunguza matendo na bidii zake zote kila wakati, ukiutumia kama jaribio la kubaini ubora wa mawazo na shughuli—ili kukubali baadhi na kukataa mengine—na ukiutumia, kama dira mwaminifu, kuongoza yote yanayofanywa; basi kwa hakika hatajenga, kama inavyostahili, ule msingi wa kiroho ambao Paulo ndiye mbunifu wake (1 Kor. 3:10), wala hatautia uzuri wa ule nyumba ambayo, akitaka kumtayarishia Bwana moyoni mwake, Daudi aliye barikiwa alipaza sauti: *'Ee Bwana, nampenda uzuri wa nyumba yako na mahali patakatifu pa utukufu wako'* (Zab. 25:8), bali bila busara atajenga moyoni mwake nyumba isiyovutia, isiyostahili Roho Mtakatifu na ambayo daima iko karibu kuanguka, ikiwa imepangiwa si kupokea utukufu kutoka kwa Yeye anayesubiriwa, bali kuonekana isiyostahili mgeni ambaye hajaruhusiwa kuingia katika

makazi kama hayo (yaani Roho Mtakatifu), bali kupondwa kwa huruma chini ya magofu ya ujenzi wake mwenyewe (– Mahubiri 24:6).

11. Ni hasa kupitia mawazo yetu ambapo nguvu za giza hutenda juu yetu, na bila shaka ingekuwa rahisi kwetu kukabiliana nazo kama tusingezungukwa kila wakati na kwa wingi na maadui hawa wanaotutakia mabaya – lakini hakuna haja ya kuogopa hili. Hivi maadui kweli hutushutumu kila wakati, lakini wao hutia na kuchochea uovu tu ndani yetu; hawatuwalazimishi kuutenda. Kama wangepewa uwezo sio tu wa kutia mawazo maovu bali pia wa kutuvuta kwa nguvu kuelekea kwao, basi tamaa yoyote ya dhambi wangetaka kuwasha katika mioyo yetu, hakuna mtu hata mmoja ambaye angeweza kuepuka kuhatia dhambi kwa sababu yake. Lakini tunaona kwamba kama walivyoidhinishwa kutuchochea, vivyo hivyo sisi tumepewa nguvu ya kupinga vichocheo hivyo, na uhuru wa kuvitii. Basi, kuna nini cha kuogopa? – Hata hivyo, ikiwa mtu yeyote anaogopa ukatili na mashambulizi yao, kwa mtu huyo sisi, kinyume chake, tunatoa ulinzi wa Mungu na msaada wa Mungu, ambao ni wenye nguvu zaidi kuliko wao, kama ilivyoandikwa: *'Yeye aliye ndani yenu ni mkuu kuliko yule aliye katika ulimwengu'* (1 Yohana 4:4), – Ambaye maombezi yake hushinda kwa ajili yetu kwa nguvu isiyo na kifani kuliko ile ambayo upande wa adui hunyanyuka kutupinga. Kwani Mungu si tu huamsha matendo mema, bali pia huyalinda na kuyakamilisha; ili kwamba wakati mwingine, bila hiari yetu au bila sisi kujua, Hutuvuta kuelekea wokovu. Kwa hiyo imethibitishwa kwamba hakuna anayeweza kudanganywa na shetani isipokuwa wale ambao wenyewe huchagua kumkubali kwa hiari yao. Kama Mhubiri alivyoeleza waziwazi kwa maneno haya: *'Kwa kuwa hukumu haitolewi mara moja juu ya wale watenda mabaya; kwa hiyo mioyo ya wanadamu imejielekeza katika kutenda mabaya'* (Mhub. 8:11). Kwa hiyo ni wazi kwamba kila mtu hufanya dhambi kwa sababu, mawazo maovu yanapowashambulia, hawayapingi mara moja kwa kuyakanusha. Maana imesema: *'Mpingeni shetani, naye atawakimbia'* (Yakobo 4:7). (– Mahubiri 7, 8).

12. Wengine wanaweza kushangaa jinsi pepo hawa wabaya wanavyoingia katika muungano na roho—jinsi wanavyozungumza nayo bila kutambuliwa, kuipandikizia chochote wanachotaka, kuona mawazo na harakati zake, na kuzitumia kwa hasara yake. – Lakini hakuna cha ajabu kuhusu hili. Roho inaweza kuingia katika muungano na roho nyingine na kuishawishi kwa siri, ikipendekeza yale yanayoitamani. Kwa maana kati yao, kama ilivyo kati ya wanadamu, kuna mfanano fulani na uhusiano wa asili. Lakini kwao kuingia ndani ya kila mmoja na kumiliki kila mmoja ni jambo lisilowezekana kabisa. Hili kwa kweli linaweza kuhusishwa tu na Kimungu (– Op. 7, 9, 10).

13. Yaliyosemwa hapo juu hayapingani kwa vyovyote vile na yale yanayowapata wale waliokamatwa na mapepo, ambapo, wakiwa wamechukuliwa na roho zisizo safi, husema na kufanya mambo wasiyotaka kufanya, na hulazimika kutamka maneno wasiyoyafahamu. Inajulikana vyema kwamba si kila mtu huathiriwa na roho kwa njia ileile katika matukio kama haya. Wengine huchukuliwa kabisa na roho hizo kiasi kwamba hawajui kabisa wanachokifanya au kusema, huku wengine wakifahamu na kukumbuka baadaye. Vyote viwili hutokea kwa ushawishi wa roho chafu – ingawa si kwa namna ya kuingia ndani kabisa ya kiini cha nafsi, na kuungana nayo, kana kwamba imevaa mavazi yake, na kutoa maneno na kauli kupitia midomo ya mtu aliyeathirika. Hawawezi kufanya hivi kwa namna yoyote ile. Kinachotokea ni kwamba roho mchafu, akikaa katika sehemu hizo za mwili ambazo roho hutenda kupitia kwake, na kuweka mzigo usiovumilika juu yake, hufunika uwezo wa kimantiki wa roho kwa giza la kutisha na hukandamiza utendaji wake (kwa kukandamiza viungo vya utendaji huu). Kama tunavyoona, hili wakati mwingine hutokea kutokana na divai, pamoja na kutoka kwa homa, baridi kali, na magonjwa mengine yanayotokana na sababu za nje. Ili shetani, akipata nguvu juu ya mwili wake, asije akafikiria kumfanyia vivyo hivyo Ayubu aliyebarikiwa, Bwana alimzuia asifanye hivyo kwa amri maalum, akisema: *'Tazama, nimekamkabidhi mikononi mwako; lakini acha roho yake'* (Ayubu 2:6), yaani, usimpeleke kichaa kwa kuvuruga makao ya roho, kuingilia akili yake, na kuharibu uwezo wa kuelewa, ambao kwa njia yake yeye (Ayubu) anapaswa kukupinga wewe (– Sob. 7:12).

14. Hata hivyo, ingawa roho kwa hivyo huungana bila mshono na hili jambo gumu na imara—yaani, na mwili—jambo ambalo linaweza kuwa rahisi sana; haimaanishi, hata hivyo, kwamba inaweza pia kuungana na nafsi, ambayo nayo ni roho, kwa namna ya kuifanya, kama mwili, kuwa chombo cha uwepo wake. Hili linawezekana tu kwa Utatu Mmoja, Ambaye si tu anayejumuisha kila kiumbe mwenye akili bali pia anayepenya ndani yake. Mungu mmoja yupo kikamilifu kila mahali na katika kila kitu, hivyo anaona mawazo yetu yote, mienendo yetu yote ya ndani, na siri zote za roho zetu. *'Hakuna kiumbe aliyefichwa mbele zake; bali mambo yote yamewekwa wazi na wazi machoni pake'* (Ebr. 4:13), – na *'Anachunguza mioyo na akili kwa haki'* (Zab. 7:10). (– Kanuni 7:13).

15. Lakini je, majini wachafu hujua mawazo yetu vipi? – Hawayasomi moja kwa moja katika nafsi, bali huyatambua kutokana na mwonekano wake katika ishara za nje zinazoonekana, yaani, kutokana na maneno na matendo yetu. Lakini hawawezi kwa namna yoyote kuingia katika mawazo ambayo bado hayajatokea kutoka ndani ya nafsi. Hata kama, na jinsi, mawazo yenyewe wanayopanda yanavyokubaliwa, hawajui kutoka kwa roho yenyewe, wala kutoka kwa mienendo ya ndani kabisa inayotokea kwa siri ndani yake kutokana na hayo, bali kutoka kwa dalili za hili nje ya roho. Hivyo basi, kwa mfano, wakimpandikizia wazo la ulaji wa kupita kiasi, wakimwona mtawa ameanza kutazama nje dirishani na jua, au kuuliza ni saa ngapi, hutokana na hili wanasema kuwa tamaa ya ulaji wa kupita kiasi imepandikizwa ndani yake. Na haishangazi kwamba nguvu za angani hutambua hili na mambo yanayofanana, tunapoona kwamba hata watu werevu wanaweza kutambua hali ya ndani ya mtu kutokana na macho, uso na dalili zingine za nje. Hakika, wale ambao, kama roho, bila shaka ni nyeti na wenye utambuzi zaidi kuliko wanadamu, wanaweza kutambua hili kwa usahihi zaidi (– Kazi Zilizokusanywa 7, 15).

16. Inapaswa kueleweka kwamba si mashetani wote huwasha kila shauku ndani ya watu, bali kwamba roho fulani zimepangiwa kila shauku maalum; kwani baadhi yao hufurahia tamaa zisizo safi na za aibu, wengine hupenda kufuru, wengine hasira na ghadhabu, wengine hupata raha katika huzuni, na wengine katika ubatilifu na kiburi – na kila mmoja hupanda katika mioyo ya wanadamu tamaa ambayo yeye mwenyewe anafurahia hasa; lakini hawachochei tamaa zao zote kwa wakati mmoja, bali kwa mfululizo, kulingana na yanayohitajika na wakati, mahali na upokeaji wa yule anayejaribiwa (– Collect. 7, 17).

17. Pia inapaswa kueleweka kwamba si wote ni waovu kwa kiwango sawa au wenye nguvu kwa kiwango sawa. Roho dhaifu huanza kuwashambulia wanaoanza na wasio na nguvu; na hawa wanaposhindwa, ndipo wale wenye nguvu zaidi hutumwa – na kwa njia hii, mwanajeshi wa Kristo lazima ahimili hatua kwa hatua mapigano yenye nguvu zaidi, kulingana na maendeleo yake na ukuaji wa nguvu zake za kiroho. Na hakuna hata mmoja wa Watakatifu angeweza kwa namna yoyote kuyastahimili maovu ya maadui wengi na wakali kama hao, wala kusimama imara dhidi ya kashfa zao na ghadhabu yao kali, kama si kwa sababu kwamba, katika mapambano yetu, Kristo—Mwombezi na Msaidizi mwenye neema tele—alikuwa daima nasi, ambaye hakusawazisha nguvu za wapiganaji, hakukataza wala kuzuia mashambulizi ya fujo ya maadui, na *'hakuruhusu tujaribiwe kupita kile tunachoweza kustahimili'* (1 Kor. 10:13). (– Mkusanyiko 7, 20).

18. Kwamba mashetani hawana uwezo wa kumdhuru kila mwanadamu inaonyeshwa waziwazi zaidi kwa mfano wa Ayubu aliye barikiwa, ambaye adui hakuthubutu kumjaribu zaidi ya ilivyoruhusiwa na mapenzi ya Mungu; hili pia linathibitishwa na maungamo ya roho mbaya yaliyorekodiwa katika Injili: *'Ukitutoa hapa, tutume kwenye kundi la nguruwe'* (Mathayo 8:31). Hivyo basi, ni sababu ya msingi zaidi ya kuamini kwamba hawawezi, kwa hiari yao, kuingia kwa mwanadamu yeyote aliyeumbwa kwa sura ya Mungu, kwa kuwa bila ruhusa ya Mungu hawakukuwa na nguvu hata ya kuingia kwa wanyama wasio safi na wasioweza kuongea. Hakika, kama wangepewa uwezo wa kumshawishi na kumchukiza mtu yeyote wakiitaka, basi hakuna mtu—si tu watawa wachanga, bali hata watu wenye wema mkamilifu—angeweza kuishi jangwani, akiwa amezungukwa na kundi kubwa la maadui waovu namna hiyo (– Collects 7:22).

19. Inajulikana pia kwamba pepo wachafu hawawaiingia katika miili ya wale wanaotekwa nao isipokuwa kwanza wakiwa wamechukua milki ya akili na mawazo yao. Baada ya kwanza kuwanyima hofu ya Mungu, kumbukumbu ya Mungu na mafundisho ya kiroho, basi huwashambulia kwa ujasiri kana kwamba hawana kinga na wameyimwa msaada na ulinzi wa Mungu, na hivyo huwa washinde kwa urahisi; na hatimaye hujenga makao yao ndani yao, kama katika eneo walilopewa. – Hata hivyo, ni kweli pia kwamba wale wanaoteswa nao kwa uchungu na kupita kiasi ndio wale ambao, ingawa hawamilikiwi nao kimwili, wanamilikiwa nao kwa uharibifu mkubwa katika roho – yaani, wale ambao wamezama katika tamaa na ashiki zao; kwani, kwa maneno ya Mtume, ′kila mtu *akishindwa na roho, huwa mtumwa wa roho huyo'* (2 Petro 2:19), (– Mkusanyiko 7, 24, 25).

20. Maandiko yanashuhudia kwamba malaika wawili huwa wapo daima pamoja na kila mmoja wetu – mmoja mwema na mmoja mwovu. Kuhusu wale wema, Mwokozi anasema*: 'Jihadharini msimdharau hata mmoja wa hawa wadogo; maana nawaambieni, malaika wao mbinguni huona kila wakati uso wa Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 18:10), – na Aliye Barikiwa Daudi: *'Malaika wa Bwana huwazingira wale wanaomcha, Naye huwaokoa'* (Zab. 33:8); ushahidi zaidi wa kuwepo kwao unapatikana katika Kitabu cha Matendo ya Mitume, ambapo inasemekana kumhusu Petro: *'Ana malaika'* (– 12:15). Malaika wote wawili wanajadiliwa kwa kina katika kitabu *Mchungaji*. – Tukizingatia pia yule aliyekutafuta kupata ufikiaji kwa Aliye Barikiwa Ayubu, tutaelewa wazi kwamba alikuwa yeye ambaye daima alikuwa akimshutumu, lakini

hakuwahi kumshawishi atende dhambi; ndiyo maana aliomba kwa Bwana mamlaka juu yake – akikiri kwamba hadi wakati huo alikuwa ameshindwa si kwa wema wa Ayubu, bali kwa upatanisho wa Bwana, ambaye daima alikuwa akimkinga kwa ulinzi Wake. Na pia imesemwa kumhusu Yuda: *'Na shetani asimame mkono wake wa kulia'* (Zab. 108:6). (– Kolekta 8, 17).

7. Mapambano dhidi ya kila aina ya dhiki zinazotokana na majanga na maafa

1. Nchini Palestina, katika majangwa kati ya Yerusalemu na Bahari ya Chumvi, watu wa kimbari ghafla waliwashambulia watawa – na kuwapiga wengi wao. Mungu angewezaje kuruhusu uovu kama huo kutendeka dhidi ya watumishi Wake? – Swali hili kwa kawaida huwasumbua akili za wale ambao, wakiwa na imani na maarifa machache, hufikiri kwamba wema na matendo ya Watakatifu hupewa thawabu ndani ya kipindi kifupi cha maisha haya – yale ya kidunia. Sisi, hata hivyo, ambao *hatuweki 'tumaini letu katika maisha haya tu ndani ya Kristo'*, ili, kulingana na Mtume, *'tusiwe waovu kuliko watu wote'* (1 Kor. 15:19), hatupaswi kupotoshwa na maoni kama hayo; ili, kwa kutojua asili halisi ya matukio kama hayo, tusije, tulip , tukashikwa na hofu na mchanganyiko kwa majaribu tunayokumbana nayo, na hivyo tukapotoshwa kutoka kwa njia ya haki (Zab. 72:2), – au, ili kusema kwa maneno ya kutisha zaidi, tusimhukumu Mungu kuwa na dhuluma na kutojali mambo ya wanadamu, kwa msingi kwamba, kana kwamba, Hawaokoa watakatifu na wenye haki kutoka kwenye majaribu, wala hawawalipii wema kwa wema na wabaya kwa uovu katika maisha haya – na hivyo tusistahili hukumu pamoja na wale ambao Nabii Sefania anawatishia kwa niaba ya Bwana, akisema: *'Nitawalipiza kisasi wale wanaosema mioyoni mwao: "Bwana hatafanya mema, wala hatafanya mabaya"'* (Sef. 1:12), wala hawatapata hatima ile ile kama wale wanaomkashifu Mungu kwa malalamiko kama hayo: *'Kila atendaye uovu ni mwema machoni pa Bwana, naye anawapendeza; na haki iko wapi*?*'* (Mal. 2:17)? Ongezea hili tusi lililoelezwa na Nabii muda mfupi baadaye: *'Je*, *ni bure tulivyomtumikia Mungu, na zaidi ya hayo, tulivyoshika amri zake, na kutembea kwa unyenyekevu mbele za uso wa Bwana wa majeshi? Na sasa tunawabariki wageni, na wote wanaotenda maovu wanastawi: wamempinga Mungu na bado wameokolewa'* (Mal. 3:14–15). – Basi, ili tuweze kuepuka ujinga ambao ni mzizi na chanzo cha kosa hili la kuchukiza sana, ni lazima kwanza kabisa tuhakikishe kwa uhakika kile kilicho kizuri kweli na kile kilicho kibaya. Tukishikamana basi si na maoni ya uongo ya umati katika jambo hili, bali na ufafanuzi wa kweli wa Maandiko, hatupotoshwa kwa vyovyote vile na makosa ya wasioamini.

2. Vyote vilivyopo na vinavyotokea duniani ni vya aina tatu, yaani: wema, uovu na njia ya kati. Kwa hiyo, ni lazima tutambue kwa hakika wema ni nini, uovu ni nini na njia ya kati ni nini, ili imani yetu, ikilindwa na maarifa sahihi, ibaki imara katika majaribu yote. Katika masuala ya kibinadamu, hakuna kinachopaswa kuchukuliwa kama wema wa msingi isipokuwa wema mmoja wa kiroho, ambao, kwa imani ya dhati inayotuongoza kwa Mungu, hutulazimisha kushikamana bila kuchoka na wema huu usiobadilika. Kinyume chake, hakuna kinachopaswa kuchukuliwa kama uovu isipokuwa dhambi, ambayo, kwa kututenganisha na Mungu mwema, hutufunga kwa shetani mwovu. Kile kilicho katikati ni kile kinachoweza kuhusishwa na upande mmoja au mwingine, kulingana na tabia na hali ya mtu anayeinufaika nacho, kama vile: utajiri, mamlaka, heshima, nguvu za kimwili, afya, urembo, maisha yenyewe au kifo, umaskini, udhaifu wa mwili, fitina na vitu vingine kama hivyo, ambavyo, kulingana na asili na tabia ya mtu anayavitumia, vinaweza kutumika kwa wema au kwa uovu. Kwa maana hata utajiri mara nyingi unaweza kutumika kwa wema, kulingana na Mtume, ambaye *'anawaamuru matajiri wa sasa wawe matajiri katika matendo mema, wawe wakarimu na tayari kushiriki, wakijitengenezea msingi mwema kwa ajili ya wakati ujao, ili wapate uzima wa milele'* (1 Tim. 6: 17–19): lakini hubadilika kuwa uovu inapokusanywa kwa ajili ya kujifungia na kuzikia ardhini, kama wafanyavyo wanyang'avu, au kutumika kwa anasa na starehe badala ya kwa ajili ya wale wenye uhitaji. Zaidi ya hayo, ukweli kwamba mamlaka na heshima, nguvu za kimwili na afya ni vitu visivyo na upande, na vinavyofaa kwa pande zote mbili, unaonyeshwa kwa urahisi na ukweli kwamba watakatifu wengi katika Agano la Kale, wakiwa na vitu hivi vyote, walikuwa wakipendeza sana kwa Mungu; ilhali, kinyume chake, wale ambao walitumia baraka hizi vibaya, wakizigeuza kwa ajili ya matakwa yao maovu, waliadhibiwa isivyo haki au kuuawa, kama inavyoelezwa mara nyingi katika Vitabu vya Wafalme. Vilevile, kuhusu vitu vingine vyenye asili ya wastani, fahamu kwamba si wema wa kweli, ambao unategemea tu wema, bali ni kitu cha kati; kwani ingawa ni vya manufaa na faida kwa wenye haki—ambao huvitumia katika matendo ya haki na yaliyo muhimu, na hivyo kuwawezesha kuhifadhi matunda ya wema kama hazina kwa ajili ya uzima wa milele—kwa kinyume chake, havina manufaa wala faida kwa wale wanaovitumia vibaya, bali huwapelekea tu dhambi na kifo.

3. Tukishikilia kwa dhati tofauti hii kati ya vitu na matendo, na tukijua kwamba hakuna wema wa kweli mbali na wema pekee, unaotokana na hofu ya Mungu na upendo kwa Mungu, na kwamba hakuna uovu wa kweli mbali na dhambi na kutengwa na Mungu, sasa hebu tuchunguze kwa makini sana, je, imewahi kutokea kwamba Mungu, awe Yeye Mwenyewe au kupitia mwingine, amesababisha uovu kama huo kwa mtakatifu Wake yeyote? Bila shaka hautapata mfano kama huo mahali popote. Kwa maana haijawahi kutokea kwamba mtu mwingine aweze kumwongoza yeyote katika dhambi wakati mtu huyo hatamani uovu huo na anautaabudu; na kama ingetokea kwamba mtu aliongozwa katika dhambi, ilikuwa ni yule tu ambaye mwenyewe alikuwa ameibua dhambi hiyo ndani yake, kupitia ukosefu wa tahadhari ya moyo na mapenzi yaliyoharibika. Hivyo basi, shetani alipomtaka Ayubu mwadilifu afanye uovu huu—kwa kuingia katika dhambi—alitumia hila zote za uovu wake dhidi yake—akamnyang'anya mali zake zote, akawaua watoto wake, na kumfunika Ayubu mwenyewe kutoka kichwani hadi miguuni kwa vidonda vilivyosababisha maumivu yasiyovumilika—lakini hakuweza kwa namna yoyote kumchafua kwa dhambi; kwa maana *'katika majaribu haya yote'* Ayubu hakutikisika na *'hakumlaumu Mungu kwa upumbavu'* (Ayubu 1:22)—hakushindwa na kufikia kufuru.

4. Lakini basi, inakuwaje kwamba Mungu Mwenyewe anasema kumhusu Yeye mwenyewe*: 'Mimi ni… Muumba wa amani na Mtengeneza wa maafa'* (Isaya 45:7), na Nabii anashuhudia kumhusu Yeye: *'Je, kuna maafa mjini ambayo Bwana hakuyaleta?'* (Amosi 3:6)? – Katika Maandiko Matakatifu, neno 'uovu' wakati mwingine huashiria matukio yasiyofaa, si kwa sababu ni uovu kwa asili yake , bali kwa sababu huonekana kama uovu na wale wanaopokea kwa ajili ya manufaa yao wenyewe. Kwani Neno la Mungu, linapowaongea watu, bila shaka huongea kwa maneno ya kibinadamu na kwa hisia za kibinadamu. Hivyo basi, upasuaji wa kuokoa maisha wa kukata na kuchoma, ambao daktari hufanya kwa manufaa ya wale wanaoteseka kwa vidonda hatari, huchukuliwa kuwa uovu na wale wanaolazimika kuvumilia; vivyo hivyo, ncha za chuma kwa farasi na marekebisho kwa mwenye dhambi si jambo la kufurahisha; na kila ukali wa mafunzo huonekana kuwa chungu kwa wale wanaopokea mafunzo, kama Mtume anavyosema: *'Mafunzo yote hayaonekani kuwa ya kufurahisha wakati huo, bali ya kuumiza; lakini baadaye hutoa matunda ya amani ya haki kwa wale waliolimbiwa nayo' – na tena: 'Bwana huadhibu ampendaye, Naye humchapia kila mwana amkubaliye. Maana ni mwana gani asiyeadibiwa na baba yake?'* (Ebr. 12:6, 7, 11)? – Hivyo, neno *'uovu'* wakati mwingine hutumika kuashiria matukio yasiyofaa, kama katika kauli ifuatayo: *'Na Mungu akajuta kwa uovu aliowasemea kuwafanyia, akawaasiwafanyia'* (Yona 3:10). Na tena: *'Maana wewe, Ee Bwana, ukarimu na huruma, mvumilivu, mwenye fadhili kuu, nawe unatubu uovu uliokusudia kuwapelekea wanadamu*' (Yona 4:2), yaani, magumu na majanga makali ambayo umelazimika kutupelekea kwa sababu ya dhambi zetu. Akijua jinsi hizi zinavyokuwa na manufaa kwa wengine, Nabii mwingine, si kwa chuki dhidi yao bali kwa tamaa ya wokovu wao, anaomba hivi: *'Walete mabaya, Ee Bwana; walete mabaya kwa majivunaji wa nchi'* (Isaya 26:15). Na Bwana Mwenyewe anasema: *'Tazama, nitawaletea mabaya'* (Yer. 11:11), yaani, huzuni na maangamizi, ambayo, baada ya kuadhibiwa kwa ajili ya wokovu katika wakati huu, hatimaye mtalazimika kunigeukia na kunikimbilia Mimi, Niliyemsahau katika siku za furaha zenu. Kwa nini hatuwezi kuzitambua kama uovu wa asili, wakati zinahudumia mema ya wengi na kuzipeleka kufikia furaha ya milele? Kwa hiyo—turudi kwenye swali letu—kila kitu kinachochukuliwa kwa kawaida kama uovu, iwe ni kilichotupatia na maadui au kinachotutesa kwa njia nyingine yoyote, hakipaswi kuonekana kwetu kama uovu, bali kama kitu cha kati. Na hivyo basi haitakuwa tena jinsi anayesababisha kwa hasira anavyoiona, bali jinsi anayevumilia anavyoihisi. Kwa nini, basi, mtu mtakatifu anapouawa, mtu asidhani kwamba uovu umefanywa kwake, bali kitu cha kati? Kwa maana ingawa kwa mwenye dhambi ni uovu, kwa mtu mwema ni chanzo cha faraja na ukombozi kutoka kwa maovu. *'Kwa maana kifo cha mtu mwema ni pumziko; njia yake imefichwa'* (Ayubu 3:23). Mtu mwema hapati hasara yoyote kutokana na kifo kama hicho – kwa maana hakuna jambo jipya au lisilo la kawaida lililomtokea, – bali kile kilichokuwa lazima kimtukie kwa hitaji la asili, alikikubali kupitia uovu wa adui, si bila faida kwa maisha ya milele; na deni la kifo cha kibinadamu, ambalo alilazimika kulilipa kwa mujibu wa sheria isiyoweza kuepukika ya maisha yetu ya sasa, alililipa kwa tunda la wingi la mateso kama dhamana ya thawabu kuu inayomsubiri.

5. Hata hivyo, hii hawaondolei hatiani wahalifu. Mwenye uovu na mvunjaji wa sheria hataponywa adhabu kwa sababu tu kitendo chake kibaya hakikuweza kumdhuru sana mtu mwema. Kwa maana uvumilivu ni wema wa waadilifu, na si yeye aliyesababisha kifo au mateso, bali yeye aliyevumilia kwa subira, ndiye anayestahili thawabu. Kwa maana kama yule wa kwanza atakavyoteswa adhabu kwa haki kwa ukatili wake mkali, ndivyo yule wa pili, ingawa hakuteseka madhara yoyote makubwa, atazawadiwa; kwa kuwa, kwa

kuvumilia majaribu na mateso kwa uvumilivu kupitia nguvu ya roho yake, amegeuza kila kitu kilichomfikia kwa nia mbaya kuwa ni wema wake, kwa ajili ya kuongezeka kwa furaha yake katika maisha yajayo.

6. Basi, uvumilivu wa Ayubu haukumletea shetani thawabu nzuri, ambaye alikuwa amemfanya awe na utukufu zaidi kupitia majaribu yake, bali ulimletea Ayubu mwenyewe, ambaye alivumilia kwa ujasiri; wala Yuda hatapewa ukombozi kutoka kwa mateso ya milele kwa msingi kwamba usaliti wake ulisaidia kuokoa jamii ya wanadamu. Kwa maana mtu hapaswi kuangalia matokeo ya kitendo, bali hali ya moyo wa aliyefanya kitendo hicho. Kwa nini, basi, ni lazima tushikilie imani thabiti kwamba hakuna madhara yanayoweza kumtokea mtu kutoka kwa mwingine, isipokuwa mtu huyo mwenyewe anayeyaleta juu yake kupitia udhaifu wa moyo wake na woga wake, wakati hata Mtume mbarikiwa anathibitisha kanuni hiyohiyo katika aya moja: *'Tunajua kwamba yote hufanya kazi pamoja kwa ajili ya wema kwa wale wanaompenda Mungu'* (Warumi 8:28). Kwani kwa kusema*, 'mambo yote hufanya kazi* pamoja *kwa ajili ya wema'*, Yeye alijumuisha kila kitu, si tu kile kinachochukuliwa kuwa furaha, bali pia kile kinachochukuliwa kuwa bahati mbaya; kama vile Mtume huyo huyo anavyosema kumhusu yeye mwenyewe mahali pengine, kwamba amepitia yote mawili: *'vyombo vya haki upande wa kulia na kushoto—yaani, utukufu na dharau, kashfa na sifa: kama waongo, lakini wa kweli; kama wenye huzuni, lakini daima tukifurahi; kama maskini, lakini tukifanya wengi kuwa matajiri'*, na kadhalika (2 Kor. 6:7–10). Hivyo basi, kila kitu—iwe ni kile kinachoonekana kuwa furaha ambacho Mtume anakihusisha na mkono wa kulia, akikitaja kwa maneno: *'utukufu na sifa'*, au kile kinachoonekana kuwa taabu ambacho alikitaja kwa maneno: *'aibu na matusi'*, akimaanisha upande wa kushoto – yote haya yanakuwa, mikononi mwa mtu mkamilifu, *'silaha za haki*': ikiwa atavumilia mapigo (magumu) yanayomwandama kwa ukarimu wa moyo, akipigana hivyo, yaani, akitumia kama silaha vitu hivyo hivyo anavyoshambuliwa navyo, na, akiwa amevaa silaha hiyo kama upinde, upanga na ngao imara zaidi dhidi ya wale wanaomfanyia, huonyesha kikamilifu uvumilivu na ujasiri wake, akisherehekea ushindi mtukufu zaidi wa uthabiti wake kwa kutumia mishale hiyo hiyo ya adui inayomchoma hadi kufa; na ikiwa, kwa njia hii, bila kupandwa na furaha kwa mafanikio wala kukatishwa tamaa na majonzi, bali akitembea katika njia iliyonyooka na ya kifalme, yeye, kutokana na hali hiyo ya utulivu wa moyo, haisukumwi kando kana kwamba upande wa kulia na furaha, wala kuangushwa chini kana kwamba upande wa kushoto na mashambulizi ya majonzi na wimbi la huzuni. – *'Amani iko kwa wale wanaoupenda sheria yako, Ee Bwana, wala hawana kikwazo*,*'* anashuhudia Mtakatifu Daudi (Zab. 118:165); lakini kwa wale wanaobadilika kila pindi bahati inapogeuka, kulingana na asili yao na tofauti zao, imesemwa: *'Mpumbavu, kama mwezi, hubadilika'* (Siraka 27:11). Vilevile, kwa wale walio kamili na wenye hekima inasemekana: *'Kwa wale wanaompenda Mungu, yote huenda pamoja kwa wema'*; ilhali kwa wanyonge na wapumbavu inatangazwa: *'Kila jambo ni kinyume kwa mpumbavu'* (Mith. 14:7), kwa sababu yeye hutumia furaha kwa ubaya wake wala hapati mafundisho kutokana na taabu. Nguvu ileile ya kimaadili inayohitajika kuvumilia taabu kwa ujasiri ndiyo inayohitajika kudumisha upimamozito unaofaa katika furaha; na bila shaka yeyote, yeyote anayepotoshwa na mojawapo ya hali hizi hana nguvu za kutosha kustahimili hata moja kati ya hizo. Hata hivyo, furaha humdhuru mtu zaidi kuliko taabu. Kwa maana kwamba ya pili wakati mwingine, kinyume na mapenzi ya mtu, humzuia na kumwunyenyekeza, na kwa kumwongoza katika majuto yenye manufaa, aidha humfanya apunguze kutenda dhambi, au humlazimisha ajirekebishe kabisa; ilhali ile ya kwanza, kwa kuifanya roho ijivune kwa pongezi za uongo ingawa za kupendeza, huwasaganya hadi kuwa vumbi, katika maangamizi ya kutisha, wale ambao, kwa sababu ya mafanikio yao katika furaha, hujiona wako salama.

7. Watu kama hao waliokamilika huitwa kwa njia ya mfano *'wanaotumia mikono yote miwili'* katika Maandiko Matakatifu, kama vile Ehudi, kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Waamuzi, ambaye alitumia mikono yote miwili kana kwamba ni mkono wake wa kulia (3:15). Sisi pia tunaweza kuwa na ukamilifu huo wa kiroho ikiwa tutaelekeza furaha—inayochukuliwa kama *'mkono wa* kulia'—na taabu—inayoitwa *'mkono wa* kushoto'—kuelekea upande wa kulia kupitia matumizi mema na ya haki, ili chochote kinachotupata kiwe, kwa maneno ya Mtume, *'silaha za haki'* kwetu. Ndani mwetu, tunatambua pande mbili na, tuseme, mikono miwili. Na hakuna mtakatifu anayeweza kushindwa kumiliki yote mawili, kile tunachokiita mkono wa 'kulia' na kile tunachokiita *'kushoto'*; lakini ukamilifu wa wema wake unatambulika kwa ukweli kwamba anayageuza yote kuwa mkono wa kulia, akiyatumia vyema. Ili kufafanua zaidi kile tunachozungumzia, nasema: mtu mtakatifu anamiliki mkono wa kulia anapodhihirisha maendeleo ya kiroho – anapowaka kwa Roho, akitawala kabisa juu ya tamaa na hisia zake zote; anapokuwa huru kutokana na kila shambulio la kishetani, akikata na kutenganisha tamaa za kimwili bila juhudi au usumbufu wowote; anapopaa juu sana ya dunia, na huchukulia yote yaliyo ya sasa na ya kidunia kama moshi unaopita na kivuli kitupu, na anayadharau kama kitu kilicho

tayari kupita wakati wowote; wakati, katika msisimko wa akili yake, yeye si tu anatamani sana yajayo bali pia anayaona kwa uwazi kabisa; wakati analishwa kwa ufanisi zaidi na tafakari za kiroho; wakati anayaona waziwazi, kana kwamba kupitia mlango uliofunguliwa kwa ajili yake, anayaona mafumbo ya mbinguni; anapomwomba Bwana kwa usafi na shauku; anapowaka kwa moto wa Roho, akivutwa kabisa na hamu yote ya roho yake kuelekea yaliyo dhahiri na yaliyo ya milele, hata akidhani kuwa hayupo tena katika mwili; pia anamiliki hali hii, – anapozamishwa na dhoruba za majaribu, anapowashwa na mawimbi ya msukumo wa tamaa za mwili, anapochochewa hasira ya kichaa na moto wa msukosuko unaokera, anapopandishwa kiburi au majivuno na kujisifu, anaponyanyaswa *na 'huzuni inayoua'* (2 Kor. 7:10), anapopoteza kabisa moyo kutokana na mashambulizi ya kukata tamaa kwa siri, na wakati, kwa kuondoka kwa shauku yote ya kiroho, anapooza kwa kutojali na huzuni fulani isiyoelezeka, kiasi kwamba si tu mawazo mema—yanayowasha shauku ya ndani—yanamwondoka, bali pia zaburi, maombi, na kusoma, na kujitenga katika seli vinakuwa vya kuchosha mno kwake, na vyombo vyote vya wema vinakutana na chukizo na kusita fulani kisichovumilika – yote haya, mtawa anapoteseka kwa njia hii, yanaashiria kwamba upande wa kushoto unamshinikiza. Hivyo basi, yeyote, iwe kwa yale ambayo, kama tulivyosema, ni ya upande wa kulia, hajivuni kwa kiburi kinachotokea, wala, kwa yale ambayo ni ya upande wa kushoto, huku akipigana vita kwa ujasiri, haanguki katika kukata tamaa; atatumia mikono yote miwili kana kwamba ni mkono wake wa kulia, na akishinda katika juhudi zote mbili, atapokea taji la ushindi kutoka kwa hali zake zote mbili, ile ya kushoto na ile ya kulia. Kibanzi kama hicho, kama tunavyosoma, kilipatikana na Ayubu aliyebarikiwa, ambaye alitawazwa kwa matendo yake kwa mkono wake wa kulia, alipokuwa baba tajiri na mkarimu mwenye wana saba, alipotoa dhabihu kwa Bwana kila siku kwa ajili ya usafi wao, akiwa na nia ya kutoa dhabihu hizo si sana kwa ajili yake mwenyewe, bali kumfurahisha na kumpendeza Mungu; wakati mlango wake ulipokuwa wazi kwa wote waliokuja; wakati k alikuwa nguzo kwa viwete na mwongozo kwa vipofu; wakati mabega ya wagonjwa yalipopatiwa joto na manyoya ya kondoo wake; wakati alipokuwa baba kwa yatima na mume kwa mjane; hata wakati moyoni mwake hakufurahia anguko la adui yake. Ayubu huyo huyo, akitenda kwa azma isiyoyumba na ujasiri mkuu usio na kifani, alishinda majaribu makuu wakati, baada ya kupoteza wanawe saba kwa wakati mmoja, hakukumbwa, kama baba, na huzuni kuu, bali, kama mtumishi wa Mungu, alipata amani katika mapenzi ya Muumba wake; wakati, alipobadilika kutoka kuwa tajiri na kuwa maskini kuliko wote, kutoka kwa wingi hadi uchi, kutoka kuwa mtu mwenye afya njema hadi kuwa mtu mwenye ukoma, kutoka kuwa mtu wa heshima na utukufu hadi kuwa mtu aliyedharauliwa na kudharauliwa, alidumisha ujasiri wa roho yake bila kuathirika; na hatimaye, alipopoteza mali zake zote na utajiri wake wote, akawa mkazi wa mfereji wa mbozi, na kana kwamba mtesaji fulani wa mwili wake mwenyewe—mkatili zaidi wa wote—alikuwa akikwangua uvimbe unaotiririka kwa kipande cha udongo na kuzamisha vidole vyake ndani kabisa ya vidonda vilivyofunika kila sehemu ya mwili wake, akitoa mende kutoka ndani. Katika yote haya, hakukufia hata kidogo katika kumtukana Mungu, wala hakulalamika dhidi ya Muumba wake kwa namna yoyote; kwa kweli, nini? – bila hofu hata kidogo ya mzigo kama huo wa vishawishi vikali zaidi, alivua na kutupa hata nguo iliyokuwa ikimfunika mwili wake—kitu pekee ambacho kingeweza kuachiliwa kutoka kwa unyang'anyi wa shetani—na hivyo kuongeza uchi wake wa hiari juu ya ule alioupata kutokana na unyang'anyi huu mkali zaidi. Vilevile, nywele za kichwa chake—sehemu pekee ya alama zake za zamani za utukufu ambayo haikuguswa—aliikata na kumtupia mtesaji wake; na, baada ya hivyo kukata kile ambacho adui yake mnyang'anyi alikuwa amemwacha, alitangaza furaha yake kwa ushindi wake juu yake kwa sauti ya kimungu: *"Kama tulivyopokea mema kwa mkono wa Bwana, je, hatavumilia mabaya? Nilitoka uchi tumbo la mama yangu, nami nitarudi uchi: Bwana alitoa, na Bwana ameondoa; kama Bwana alivyopenda, ndivyo imekuwa: lililobarikiwe jina la Bwana'* (Ayubu 2:10; 1:21). – Nami naweza kumuita Yusufu 'aliye na mikono miwili' kwa haki, maana katika nyakati za ufanisi alikuwa mpendwa kwa baba yake, mwenye heshima kwa ndugu zake, na aliyempendeza Mungu; katika nyakati za dhiki, alikuwa safi, mwaminifu kwa bwana wake, mpole sana alipokuwa gerezani, asiyekumbuka mabaya aliyotendewa, mwenye huruma kwa maadui zake, na kwa wenye wivu, na hata wale waliotaka kumuua; kwa ndugu zake, hakuwa tu mkarimu kwa upole bali pia alikuwa mkarimu kupita kiasi. Hawa na wengine walio kama wao huitwa kwa haki 'wenye mikono miwili'; kwa maana wanatumia mkono wao wote miwili kama mkono wao wa kulia, na, wakipitia majaribu yaliyotajwa na Mtume, wanaweza kusema, kama Yeye: *'vyombo vya haki, kwa kulia na kushoto, kwa heshima na dharau, kwa uhaba na sifa'* na kadhalika. – Na sisi pia tuwe wenye kutumia mikono yote miwili, ili wingi wala uhaba wa baraka za kidunia usitutikise; wala ule wa kwanza usitushawishi katika anasa za uasherati unaoharibu, wala huu wa pili usitutumbukize katika kukata tamaa na kulalamika, lakini tunapotoa shukrani sawa kwa Mungu katika hali

zote mbili, tutapata faida sawa kutokana na furaha na taabu; tunapokuwa kama yule mtu wa kweli mwenye mikono yote miwili, Mwalimu wa Mataifa, aliyeshuhudia juu yake mwenyewe: *'Nimejifunza kuridhika katika hali yoyote ile ninayojikuta. Najua jinsi ya kuwa maskini, na najua jinsi ya kuwa na wingi; katika kila hali, nimefundishwa siri ya kuridhika, nisheke au nina njaa, katika wingi au katika uhaba. Nitaweza kufanya yote kupitia yeye anayenitia nguvu'* (Wafilipi 4:11–13).

8. Mwenge, kama tulivyosema, ni wa aina mbili – yaani, kupitia furaha na kupitia taabu; sababu ya watu kuwengwa, hata hivyo, ni tatu: mara nyingi ni kwa ajili ya majaribio, wakati mwingine kwa ajili ya kusahihishwa, na si mara chache kama adhabu ya dhambi. Hivyo basi, kama tunavyosoma, Abrahamu aliye barikiwa na watakatifu wengi walisimama imara katika dhiki nyingi zisizohesabika, kama Ayubu, kwa ajili ya majaribio; na kwa ajili yake pia, Waisraeli walipitia majaribu jangwani, kama Musa anavyosema katika Kumbukumbu la Torati: *'Na kumbuka yote ya safari ambayo Bwana, Mungu wako, amekupitisha katika miaka hii arobaini jangwani, ili kukujaribu na kukutesa, apate kujua yaliyokuwa moyoni mwako, kama utashika amri zake au la'* (Kumb. la Torati 8:2), – na kama inavyokumbushwa katika Zaburi: *'Nilikujaribu kando ya maji ya Meriba'* (Zab. 80:8). Na kwamba Ayubu alipitia yote aliyoteseka kwa sababu hii hasa, jambo hili linathibitishwa moja kwa moja na Mungu Mwenyewe, anayesema: *'Je! Udhani nilikuumba kwa kusudi lingine, isipokuwa upate kuwa mtu mwenye haki*?*'* (Ayubu 40:3). Hili hutokea kwa ajili ya kusahihisha wakati Bwana, akiwadhili wateule wake kwa ajili ya dhambi ndogo na za kijinga, au kwa ajili ya kiburi chao katika haki zao wenyewe, huwaweka katika majaribu mbalimbali, ili, akiwa amewasafisha katika wakati huu kutoka kwa kila uchafu wa mawazo na akiwa amewaka kila uchafu anaouona umefichwa ndani kabisa ya nafsi zao, uchafu (Isa. 1: 25), ili waweze kuwasilishwa kwa majaribio yajayo wakiwa safi kama dhahabu, bila chochote kubaki ndani yao ambacho, baada ya kujaribiwa kwa moto wa hukumu, Yeye angeona ni lazima kuwasafisha kwa kuchoma kwa adhabu. Kwa maana hii inasemekana: *'Huzuni nyingi ziko kwa mtu mwema'* (Zab. 33: 20); na pia: *'Mwanangu, usidharau adabu ya Bwana, wala usipoteze moyo anapokukemea. Kwa maana Bwana humwadibu mtu ampendaye, Humpiga kila mwana amkubaliye. Mkivumilia adabu, Mungu anawatendea kama wana; maana ni mwana gani asiyedibwa na baba yake? Lakini ikiwa hamna nidhamu—ambayo wote wamepokea—basi ninyi ni wazinzi, na si wana*" (Ebr. 12:5–9); na katika Kitabu cha Ufunuo: *"Wale ninaowapenda, nawawakemea na kuwdiscipline a*" (– 3:19). Kwa watu kama hao, chini ya taswira ya Yerusalemu, Nabii Yeremia anawaambia maneno haya kwa niaba ya Mungu: *'Nitaweka kikomo kwa mataifa yote'* (Nitayaharibu), *'ambamo niliwatawanya; lakini sitaweka kikomo kwako, bali nitakuadhibu kwa hukumu'* (Yer. 30:11). Ni kwa ajili ya marekebisho haya ya wokovu ndiyo Mtakatifu Daudi anasali, akisema: *'Nijaribu, Ee Bwana, ukanitilia; uchunguze moyo wangu na nia zangu'* (Zab. 25:2). Vilevile, Nabii Yeremia, akitambua asili ya wokovu ya majaribio kama hayo, anapaza sauti: *'Utukeme, Ee Bwana, lakini kwa hukumu, wala si kwa ghadhabu'* (Yer. 10:24). Vivyo hivyo Isaya: *'Nitakubariki, Ee Bwana, kwa kuwa ulikasirika nami, Ukaigeuza ghadhabu yako, ukamnufaisha mimi'* (Isa. 12:1). Mapigo ya majaribu pia hutumwa kwa sababu ya dhambi. Hivyo Bwana anatishia kutuma mapigo kama hayo juu ya watu wa Israeli, akisema: *'Nitawatuma meno ya wanyama juu yenu, pamoja na ghadhabu ya viumbe vinavyotambaa ardhini'* (Kumb. la Torati 32:24); na katika Zaburi inasemekana juu yao: *'Mwili wa mwenye dhambi umejaa vidonda'* (Zab. 31:10); vivyo hivyo katika Injili: *'Ulikuwa na afya kabla; usitende dhambi tena, ili jambo baya zaidi likupate'* (Yohana 5:14). Kuna pia sababu ya nne kwa nini mateso fulani hutumwa kwa baadhi ya watu, kama tunavyojua kutoka kwa Maandiko—yaani, ili kupitia hayo utukufu na kazi za Mungu zidhihirishwe. Hivyo, katika Injili inasemekana kumhusu yule mtu aliyezaliwa kipofu: *'Wala si mtu huyu wala wazazi wake hawaku dhambi, bali hili lilitokea ili matendo ya Mungu yadhihirishwe kwake'* (Yohana 9:3), na kuhusu ugonjwa wa Lazaro: *'Ugonjwa huu si wa kifo, bali ni kwa utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu atukuzwe kupitia huo'* (Yohana 11:4). Kuna pia aina nyingine za adhabu ya Mungu, zinazowapata watu fulani ambao wamevuka kiwango cha juu kabisa cha uovu, na ambazo, kama tunavyosoma, Dathani, Abiramu na Kora walihukumiwa, na zaidi ya wote wale ambao Mtume anawaongea: *'Kwa sababu hii Mungu aliwakabidhi kwa tamaa ovu, ili wafanye mambo yasiyostahili'* (Warumi 1:26, 28)—ambayo lazima ichukuliwe kama adhabu kali zaidi kuliko zote. Ni wao ambao Zaburini anazungumzia*: 'Hawamo miongoni mwa taabu za wanadamu, wala hawashiriki katika taabu za wanadamu'* (Zab. 72:5); kwa maana hawastahili kuokolewa kwa uingiliaji wa Bwana wala kupokea uponyaji kupitia adhabu za muda, kama *"wale walio potea na kujitoa kwa uasherati, wakifanya kila aina ya uchafu"* (Efe. 4:19), – na kwa sababu ya kukakamaa kwa mioyo yao kutokana na kuishi kwao kwa muda mrefu katika dhambi isiyo na kikomo, wanazidi viwango vyote vya utakaso na malipo ndani ya kipindi kifupi sana cha maisha katika enzi hii. Neno la Mungu linawakatia hukumu *watu* wa namna hii kupitia kwa Nabii Amosi:

'Niliangamiza, kama Sodoma na Gomora alivyoangamiza; nanyi mlikuwa kama mche uliookolewa kutoka moto, lakini hamkunirudia, asema Bwana' (Amos 4:11), na kupitia Nabii Yeremia: *'Niliwaua na kuwaangamiza watu wangu, lakini hawajageuka kutoka katika njia zao'* (Yer. 15:7), – na mahali pengine: *"Uliwapiga, lakini hawakuhuzunika; uliwakandamiza, lakini hawakukubali adabu; mliokaza nyuso zenu kuliko jiwe, wala hamkutaka kugeuka"* (– 5:3). Hivyo basi, hatimaye, Bwana, kama Tabibu mwenye ustadi zaidi, akiwa amemaliza tiba zote za wokovu na akiona kwamba hakuna njia nyingine ya wokovu inayoweza kutumika kwa majeraha yao, anashindwa, kana kwamba, na ukubwa wa maovu yao na, akilazimika kuacha kuwadhibu kwa huruma, anawatangazia, akisema: *'Mwivu wangu utaondolewa juu yenu, nami nitapumzika; wala sitajali'* (Ezekieli 16:42). Ama wengine, ambao mioyo yao bado haijaiganda kwa kuonyesha dhambi mara kwa mara, ambao bado hawastahili adhabu ya kikatili na ya kuharibu kiasi hicho, bali wanaweza kupokea adhabu ya kusahihisha kwa ajili ya wokovu wao, imesema: *'Nitawakemea kwa kuwafanya wasikie taabu yao'* (Nitawafanya watambue kwa kuwafanya wasikie dhiki inayowatishia) (Hosea 7:12).

9. Mtu anawezaje kupata na kudumisha subira na utulivu wa moyo? – Subira na utulivu wa kweli haviwezi kupatikana au kudumishwa bila unyenyekevu wa moyo. Subira inapotoka kwenye chanzo hiki, hakutakuwa na haja ya kujifungia katika seli au kutafuta hifadhi jangwani ili kuepuka huzuni inayotokana na majaribu. Mara tu inapokita mizizi katika kina cha nafsi katika wema wa unyenyekevu, mama na mlinzi wetu, haihitaji tena msaada wa nje. Kwa maana ikiwa tunasumbuliwa na shutuma isiyo na msingi, ni wazi kwamba misingi ya unyenyekevu haijawekwa imara ndani yetu, na jengo letu la ndani linakumbwa na msukosuko mkuu kwa upepo mdogo tu wa dhoruba. Subira si ya kusifiwa na kustahili kupendwa pale utulivu wa ndani unapohifadhiwa, bila kutikiswa na mishale yoyote ya maadui; lakini huwa ya heshima na utukufu inapobaki imara wakati dhoruba ya vishawishi inapokivizia. Na kadiri inavyoonekana kukandamizwa na kutikiswa, ndivyo inavyozidi kuimarika; na kadiri inavyoonekana kupooza, ndivyo inavyosafishwa zaidi. Kwani ni maarifa ya kawaida kwamba subira inatokana na kuvumilia dhiki, na kwa hivyo hakuna anayeweza kuitwa mwenye subira isipokuwa yule anayevumilia yote yanayomkabili bila kusumbuka. Na ni kwa sababu hii hasa kwamba Suleimani anamsifu ipasavyo: *'Mwenye stahamala ni afadhali kuliko shujaa, na yeye aenyamazishaye hasira yake kuliko yeye anayeinua jiwe la theluji'* (Mith. 16:32). Zaidi ya hayo: *'Mwenye stahamala ana busara nyingi, bali yeye mwenye moyo mnyonge ni mjinga kabisa'* (Methali 14:29). Hivyo, mtu anapoteseka kwa kashfa, anapokumbwa na moto wa hasira, tusiwe tukiona tusi , kama chanzo cha dhambi hiyo kwake, bali kama kisingizio tu cha kufichua ugonjwa (wa hasira) uliokuwa umefichika ndani yake, kulingana na maana ya mfano wa Mwokozi wa nyumba mbili—moja iliyojengwa juu ya mwamba na nyingine juu ya mchanga—ambazo zote mbili zilishambuliwa kwa nguvu sawa na maji yaliyokuwa yakifurika na upepo mkali, lakini zikawa na matokeo tofauti; kwa maana katika mfano huu, nyumba iliyojengwa juu ya mwamba imara hakupata madhara yoyote yule kutokana na shambulio lenye nguvu kama hilo, ilhali ile iliyojengwa kwenye mchanga unaosogea iliharibiwa mara moja – na iliharibiwa, waziwazi, si kwa sababu ilipigwa na mawimbi yaliyokuwa yakikielekea, bali kwa sababu ilikuwa imejengwa kwa upumbavu juu ya mchanga. Vivyo hivyo, mtu mtakatifu anatofautiana na mwenye dhambi si kwa sababu anavutiwa na vishawishi visivyo na nguvu zaidi kuliko vile anavyokabiliana navyo mwenye dhambi, bali kwa sababu haishindwi hata na vishawishi vikubwa, wakati mwenye dhambi anashindwa hata na vidogo. Wala, kama tulivyosema, ujasiri wa mtu yeyote mwema usingefaa kusifiwa ikiwa angefanikiwa bila kusumbuliwa na majaribu; kwa hakika, ushindi usingekuwepo kama singekuwa na mashambulizi kutoka kwa adui. Kwa maana *'Heri ya mtu anayevumilia majaribu; kwa kuwa amepimwa, atapokea taji la uzima, ambalo Mungu ameliahidi wale wanaompenda'* (Yakobo 1:12). Na kulingana na Mtume Paulo, *'nguvu ya Mungu'* haiko katika amani na faraja, bali *'hukamilika katika udhaifu'* (2 Kor. 12:9). Maana Bwana alimwambia Yeremia hivi: *'Tazama, leo nimekufanya kuwa kama mji ulio imarishwa, nguzo ya chuma na ukuta wa shaba dhidi ya wafalme wote wa Yuda, wakuu wake, makuhani wake na watu wa nchi; watapigana nawe, lakini hawatafanikiwa, maana mimi niko pamoja nawe'* (Yer. 1:18–19). (– Kikusanyo 18:13).

10. Ningependa kuwawekea angalau mifano miwili ya uvumilivu wa aina hiyo – mmoja wao ukiwa ni ule ulioonyeshwa na mwanamke mcha Mungu ambaye, akitamani kujikamilisha katika sifa ya uvumilivu, hakukwepa tu majaribu bali hata alitafuta sababu za kusumbuka; na ilivyokuwa ikimkashifu mara nyingi, hakuyumba chini ya majaribu. Mwanamke huyu aliishi Alexandria; alikuwa wa asili ya kifalme, na katika nyumba aliyoachiwa na wazazi wake, alimtumikia Mungu kwa unyofu. Wakati mmoja, alipomwendea Marehemu Askofu Mkuu Athanasius, alimwomba amkabidhi mjane mmoja kutoka miongoni mwa wale waliotegemea msaada wa Kanisa ili amtunze na kumsaidia. 'Nipe,' alisema, 'mmoja wa akina dada nimtieni

moyo.' Askofu Mkuu, akisifu nia njema ya mwanamke huyo na shauku yake kwa kazi za hisani, aliamuru kwamba mjane achaguliwe kutoka miongoni mwao wote ambaye angezidi wengine kwa uadilifu, heshima na adabu, ili tamaa ya kuonyesha ukarimu huo isizimwe na kutokustahili kwa yule aliyekuwa anafaidika nayo, na ili yule aliyeonyesha ukarimu huo, akakasirishwa na uovu wa yule aliyenufaika, imani yake isidhurike. Hivyo, baada ya kumkubali huyu aliyechaguliwa, alimleta nyumbani kwake na kuanza kumhudumia kwa njia zote. Lakini alipoona unyenyekevu na upole wake, na akipokea kutoka kwake heshima ya shukrani kila wakati kwa tendo lake la hisani, alirudi baada ya siku chache kwa Kuhani Mkuu aliyetajwa hapo awali na akasema: 'Niliomba uamuru nipewe mtu ambaye naweze kumtuliza, na ambaye naweze kumhudumia kwa utiifu kamili.' Mwanzoni hakuelewa sababu ya ombi hilo wala kile ambacho mwanamke huyu alitaka; na, akidhani kuwa ombi lake lilipuuzwa kwa sababu ya uzembe wa msimamizi kwa ajili ya mjane, aliuliza—si bila wasiwasi fulani wa ndani—kuhusu sababu za kuchelewa huko. Aliambiwa kwamba miongoni mwa wajane wote, yule mwenye maadili bora zaidi alikuwa ametumwa kwake. Kisha, alipogundua kile ambacho mke huyo mwenye busara alikuwa akitafuta, aliamuru apewe mjane asiyesikiliza zaidi kuliko wote, ambaye angezidi wengine wote kwa hasira, ugomvi, ukatili, mdahalo na upuuzi. Walipompata na kumleta mwanamke wa aina hiyo, alimpeleka nyumbani kwake na, kwa shauku ileile au hata kubwa zaidi, akaanza kumhudumia huyu kama alivyomhudumia yule wa kwanza; lakini kwa shukrani kwa huduma hizo, hakupokea kutoka kwake isipokuwa matukano, kashfa, matusi na lawama, wakati yule mwingine alilalamika kwa maneno makali akisema kwamba alikuwa amemsihi Askofu Mkuu ampe si kwa ajili ya amani ya akili, bali kwa mateso, na alikuwa amemhamisha kutoka maisha ya amani kwenda kwenye maisha magumu zaidi, badala ya kutoka maisha magumu kwenda kwenye maisha ya amani. Ujasiri wa mwanamke huyu katika kutoa matusi kama hayo wakati mwingine ulifika kiasi kwamba hakuweza hata kuzuia mikono yake, huku yule bibi husika akiongeza huduma yake ya unyenyekevu kama jibu, akijifunza kushinda hasira yake si kwa kupinga, bali kwa kujisalimisha kwake kwa unyenyekevu zaidi, na kutuliza hasira yake kwa upole wenye wema. Hivyo basi, alipokuwa amethibitishwa kabisa katika subira kupitia majaribu hayo na kufikia ukamilifu katika wema huu unaotamaniwa, alienda kwa Mtakatifu aliyetajwa hapo awali kumshukuru kwa uchaguzi wake wenye busara na kwa mafundisho yake yenye manufaa, kwa kuwa hatimaye, kabisa kulingana na matakwa yake, alikuwa amemteua mwalimu anayestahili sana, ambaye kupitia matusi yake yasiyoisha alikuwa akitiwa nguvu kila siku katika uvumilivu, hadi alipofikia kilele cha wema huu. Hatimaye, Bwana, umenipa, kwa faraja yangu, hasa yule niliyemtamani; na yule mwalimu wa kwanza, kwa utendaji wake wa heshima kwangu, alinifariji na kunituliza zaidi kuliko mimi nilivyomfanyia yeye. – Inatosha kusema haya tu kuhusu jinsia ya kike, ili kumbukumbu ya jambo kama hili isiwe tu ya kujenga, bali pia kututia aibu; maana tusipojifungia katika seli, hatuwezi kuhifadhi uvumilivu wetu (– Collect. 18. 14).

11. Sasa tuzingatie mfano mwingine wa uvumilivu wa Baba Pafnutio, aliyeishi katika upweke kamili katika Jangwa maarufu la Skete, ambako sasa anahudumu kama presbiteri. Hata alipokuwa bado mtawa mchanga, aling'aa kwa utakatifu uliojaa neema kiasi kwamba watu wakuu wa wakati huo walishangazwa na maendeleo yake; na, licha ya kuwa ndiye kijana zaidi kati yao wote, walimweka sawa na wazee na wakamwamua kumjumuisha katika hesabu yao. Hili lilipojulikana, wivu ambao mara moja ulikuwa umetia moto mioyo ya ndugu zake dhidi ya Yosefu sasa uliwasha, kwa moto wake wenye sumu, moyo wa mmoja wa ndugu wa Skete dhidi yake; mtu huyu kwa uovu alitafuta kuchafua uzuri wake kwa doa la aibu. Kwa ajili hiyo, aliposubiri hadi Pafnutio aende kanisani siku ya Jumapili, alinyemelea chumbani kwake na, baada ya kuficha kitabu chake miongoni mwa kazi za vikapu—ambazo kwa kawaida hufumwa huko kwa matawi ya mtini—alienda kanisani yeye mwenyewe, akijivunia ujanja wake; na mwishoni mwa ibada ya Jumapili, mbele ya ndugu wote, alimweleza Mt. Isidore, ambaye wakati huo alikuwa presbiteri, kwamba kitabu kimeibwa kutoka kwenye seli yake. Lalamiko hili liliwachanganya wote, na hasa presbiteri, kiasi kwamba hawakujua la kufikiri wala la kufanya, wakishangazwa na uhalifu huo mpya na usiokuwa wa kawaida mahali hapo. Kisha mlalamikaji aliyeripoti hili alidai kwamba, huku akibaki na ndugu wote kanisani, wachache waliochaguliwa kutoka miongoni mwao watumwe kutafuta katika vyumba vyote. Wakati wazee watatu walioteuliwa kwa kazi hii na presbiteri, baada ya kukagua vyumba vingine vyote, walipofika kwenye chumba cha Pafnutio, walikuta kitabu kimefichwa miongoni mwa majani ya mtini, kama vile mlaumu alivyokificha hapo; na wakakichukua, walikileta mara moja kanisani na kukitandaza mbele ya wote. Pafnutio, ingawa kwa dhamiri yake yote alikuwa na uhakika wa kutokuwa na hatia katika dhambi hii, hata hivyo, kana kwamba ni mwizi, alijikabidhi kwa hukumu ya wazee, akitangaza utayari wake kuvumilia adhabu yoyote itakayotolewa kama fidia na kuomba apewe nafasi ya kutubu. Hakusema chochote kujitetea; kwa aibu ya unyenyekevu, alihofia kwamba, kwa

kujaribu kuondoa doa la wizi kwa maneno, angeweza kupata hukumu zaidi ya uongo, wakati hakuna mtu aliyeshuku chochote kingine isipokuwa kile kilichokuwa kimegunduliwa. Mara tu taratibu zilipokwisha na hukumu ikatolewa, aliondoka Kanisani, si kwa kukata tamaa, bali akijikabidhi kwa hukumu ya Mungu Mwenyewe, na akaanza kutubu, akiongeza maombi yake kwa machozi tele, akizidisha saumu yake mara tatu, na, kwa unyenyekevu mkuu wa roho, akijinyenyekeza mbele ya wengine. Baada ya kujinyima kwa kila aina ya mateso ya mwili na roho kwa takriban wiki mbili, na kisha, alfajiri moja ya Jumamosi au Jumapili, alifika kanisani—si ili kupokea Ekaristi Takatifu, bali ili kujitupa chini ya milango yake na kuomba msamaha kwa unyenyekevu;—ndipo Mungu, shahidi na mjuzi wa yote yaliyofichika, asiyevumilia kumwona akiendelea kujitesa na kudharauliwa na wengine, alimfanya shetani afichue yale ambayo mvumbuzi huyo wa uovu, yule mwizi mwovu wa mali za wengine, yule mchafuzi mwerevu wa heshima ya mwenzake, alikuwa ameyafanya bila mashahidi wowote. Kwa maana, akishikwa na pepo mkuu zaidi, yeye mwenyewe alifichua ujanja wote wa mpango wake wa siri; na hivyo, yeye ambaye alikuwa mchochezi wa uhalifu na njama, akawa, kwa njia ileile, mfichuzi wake mwaminifu. Baada ya hapo, roho hii mchafu ilimsumbua ndugu huyu maskini kwa uchungu na kwa muda mrefu, kiasi kwamba si tu maombi ya Watakatifu wengine waliokuwepo hapo—waliopewa zawadi ya kimungu ya mamlaka juu ya mashetani—hayakuweza kumwondoa, bali hata neema maalum ya Isidoro Mzee haikuweza kumfukuza mtesaji huyu mkatili zaidi, ingawa, kwa ukarimu wa Bwana, alikuwa amepewa mamlaka makubwa kiasi hicho juu yao kwamba wale waliokumbwa na pepo hawakuletezwa hata mlangoni mwake mara tu walipopata uponyaji. Hii ilikuwa kwa sababu Kristo Bwana alikuwa amemwekea Pafnutio utukufu huu, ili yule aliyekosea aponwe kwa sala za yule yule aliyemkanyaga, na apate msamaha wa dhambi yake na ukombozi kutoka kwa adhabu yake ya sasa, huku akitangaza jina la Yule ambaye utukufu wake alikuwa ametumaini kuufunika, kama adui mwenye wivu (– Collect. 18:15).

12. Sababu mbili zimenihimiza kusimulia hadithi hii: ya kwanza, ili kwa kutafakari juu ya uthabiti usiyoyumba wa mtu huyu, tuweze kuonyesha utulivu na subira zaidi, kadiri tunavyosumbuliwa na shutuma za adui; pili, ili tuweze kupata imani thabiti kwamba hatuwezi kuwa salama dhidi ya dhoruba ya majaribu na mashambulizi ya shetani ikiwa tutaweka ulinzi wote wa uvumilivu wetu na tumaini letu lote katika hayo, na si katika nguvu ya nafsi zetu za ndani, bali katika mipaka ya seli, au katika upweke wa jangwani, au katika ushirika wa Watakatifu, au kwa kweli katika chochote kilicho nje yetu. Kwa maana Bwana, aliyesema katika Injili: *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21), hataiimarisha roho yetu kwa nguvu ya upatanisho wake, basi tutatumaini bure—iwe ni kushinda shutuma za adui wa hewani kwa msaada wa wale wanaoishi nasi, au kuzizuia kwa umbali wa kimwili (yaani, kwa kujihami jangwani), au kuzizuia kwa kujifungia nyuma ya kuta na paa (yaani, kwa kujifungia katika seli). Kwa maana Mtakatifu Pafnutio alikuwa na vitu hivi vyote , na bado yule mjaribu alipata njia ya kumshambulia – wala ngome ya kuta, wala upweke wa jangwani, wala maombezi ya Watakatifu wengi katika jumuiya hiyo havikuweza kumwepusha na roho hii katili mno. Lakini kwa kuwa mtumishi huyu mtakatifu wa Mungu aliweka tumaini la moyo wake si katika kitu chochote cha nje, bali kwa Mhukumu wa siri zote Yeye mwenyewe, hakuweza kutikiswa kwa njama za shambulio kama hilo. Vilevile, je, yule aliyesukumwa na wivu kufanya uhalifu huo hakufaidika pia na baraka za jangwani, ulinzi wa makazi ya mbali, na ushirika wa mtukufu Isidore, Aba na Presbiteri, na Watakatifu wengine? Na bado, dhoruba ya shetani ilipomkuta akiwa amejenga juu ya mchanga, haikupiga tu pigo zito makazi yake (hali yake ya ndani), bali iliyaharibu kabisa. Basi, tuache kutafuta misingi ya amani yetu ya ndani isiyoyumba nje yetu wenyewe, na kutarajia kwamba udhaifu wa uvumilivu wetu wenyewe utasaidiwa na uvumilivu wa wengine. Kwa maana kama *'Ufalme wa Mungu* uko *ndani yetu'*, vivyo *hivyo 'adui wa mtu ni watu wa nyumba yake'* (Mathayo 10:36). Na hakuna anayepingana nami zaidi ya hisia zangu mwenyewe, ambazo ndizo watu wa karibu zaidi wa nyumba yangu. Basi, tujiangalie kwa makini, ili maadui wa nyumba yetu wasituumize. Maana wakati wale wa nyumbani kwetu hawainuka kutupinga, basi Ufalme wa Mungu hukaa ndani yetu katika amani ya akili isiyosumbuliwa. Na tukichunguza kwa makini sababu za yale yanayotokea ndani yetu, tutagundua kwamba siwezi kujeruhiwa na mtu yeyote, hata yule mwenye nia mbaya zaidi, isipokuwa mimi mwenyewe nikijipinga kupitia wasiwasi wa moyo wangu. Kwa maana nikijeruhiwa, chanzo si shambulio kutoka nje, bali ni ukosefu wangu wa subira. Kama vile chakula kigumu kinavyokuwa na faida kwa mwenye afya lakini ni hatari kwa mgonjwa; hakiwezi kumdhuru anayekipokea, isipokuwa udhaifu wake ndio unaokipa nguvu ya kumdhuru (– Sob. 18, 16).

8. Kuhusu Neema ya Kimungu na Hiari

1. Lazima daima tuwe na hakika kabisa kwamba hatuwezi kwa namna yoyote kufikia ukamilifu kupitia kazi na juhudi zetu wenyewe, hata kama tungetenda kila wema kwa bidii kuu. Juhudi za kibinadamu pekee haziwezi kuwa na thamani na nguvu ya kutuinua hadi vilele vya utakatifu na furaha, isipokuwa Bwana Mwenyewe atusaidie na kuelekeza mioyo yetu kwenye yaliyo mema kwetu. Kwa hiyo, kila wakati ni lazima tumwombee Mungu kwa sauti pamoja na Daudi: *'Thibitisha hatua zangu katika njia zako, ili miguu yangu isiteleze'* (Zab. 16:5),—ili kwamba mtawala huyu asiyeonekana wa roho ya mwanadamu aweze kuelekeza mapenzi yetu kwenye wema, kwa kuwa ina mwelekeo zaidi wa uovu, iwe ni kwa ajili ya ujinga wa yaliyo mema au kwa udanganyifu wa tamaa. Hili limeelezwa waziwazi sana na Nabii katika aya moja ya zaburi: *'Niligeuka kama kondoo aliyepotea; lakini Bwana akanipokea'* (Zab. 117:13). Nusu ya kwanza ya mstari huu inaashiria kutokuwa imara kwa mapenzi yetu; na nusu ya pili – msaada kutoka kwa Bwana ambao daima uko tayari kwa ajili yetu, Yeye, wakati wowote tunapoanza kutetereka, ananyoosha mikono Yake kwetu, anatutegemeza na kutuimarisha, ili tusije, kwa mapenzi yetu wenyewe tu, tukadidimia kabisa. – Hivyo, hakuna mtu mwema mwenye nguvu ya kutosha ndani yake mwenyewe kufikia haki; wanatikisika bila kukoma na wako tayari kuanguka wakati wowote. Kwa hiyo, rehema za Bwana huzitunza kwa mkono Wake, ili, wakianguka kwa sababu ya udhaifu wa mapenzi yao, wasipotee kabisa katika kuanguka kwao (Mahubiri 3:12). Na ni nani angekuwa na dharau na upofu kiasi hicho kufikiri kwamba hawana haja ya msaada wa daima wa Mungu, wakati Bwana mwenyewe anafundisha waziwazi katika Injili: *'Kama tawi lisivyoweza kutoa tunda lenyewe isipokuwa likibaki katika mzabibu, ndivyo nanyi hamwezi, isipokuwa mkibaki ndani yangu: mbali nami hamwezi kufanya neno lolote'* (Yohana 15:4–5)? Ni upumbavu kiasi gani, na kwa kweli ni kufuru, kuhusisha matendo yoyote mema na juhudi za mtu mwenyewe badala ya neema na msaada wa Mungu, wakati maneno ya Bwana yanashuhudia kwamba bila msaada Wake hakuna mtu anayeweza kutoa tunda la kiroho (– Kikusanyo 3, 16)?

2. Tunaamini kwamba kama vile mwanzo wa tabia njema unavyopandwa ndani yetu kwa msukumo maalum kutoka kwa Mungu, ndivyo pia utekelezaji wa wema unavyotolewa na Yeye; sehemu yetu ni kujisalimisha tu, kwa utayari mkubwa au mdogo, kwa msukumo wa Mungu na kukubali msaada Wake. Tunastahili thawabu, au adhabu ya haki, kulingana na iwapo tunapuuza, au iwapo tunajitahidi kwa unyenyekevu na utii kufuata mapenzi na utunzaji wa Mungu, uliotolewa kwetu kupitia neema Yake. Hili lilionyeshwa waziwazi katika uponyaji wa vipofu wa Yeriko. Bwana kupita karibu nao ilikuwa ni tendo la uangalizi wa kimungu na rehema. Lakini walipopaza sauti, *'Tuhurumie, Bwana, Mwana wa Daudi'* (Mathayo 20:31), ilikuwa ni suala la imani na tumaini lao; hata hivyo, kupona kwao halisi kulikuwa tena ni kwa huruma ya Mungu (– Collect 3, 19).

3. Mkulima, ingawa anafanya kazi kwa bidii kulima ardhi, hawezi kutarajia mavuno tele isipokuwa mvua ya wakati mwafaka inanyesha kwenye udongo uliolimwa na hali ya hewa kuwa nzuri . Hivyo basi, kama vile Mungu asivyowapa mavuno wakulima wavivu wasiotumia juhudi kulima ardhi yao, ndivyo pia bidii ya daima haitaleta faida kwa wenye bidii isipokuwa rehema za Mungu zitakapowafaa. Vivyo hivyo, katika suala la kuishi kulingana na Mungu, bidii zetu wenyewe ni muhimu, lakini ikiwa neema ya Mungu haitutendei wema, hatufanikiwi chochote. Kiri, basi, kwamba Mungu ndiye chanzo kikuu sio tu cha matendo mema bali pia ya mawazo mema: Anatuhamasisha kwa Mapenzi Yake Matakatifu, na kutupa nguvu na fursa inayofaa kutimiza tunachotamani kwa haki; *'kwani kila zawadi njema na kila kikamilisho kizuri hutoka juu, hushuka kutoka kwa Baba wa miale'* (Yakobo 1:17). (– Mkusanyiko 13, 3).

4. Mapenzi ya Mungu daima ni kwamba mwanadamu aliyeumbwa naye asipotee, bali aishi milele. Mungu akiona hata cheche ya mwelekeo wa wema katika mioyo yetu, kwa rehema zake hataruhusu izimike; bali, akitaka wote waokolewe na kufikia kumjua kweli, hufanya kila awezalo kuhakikisha kuwa inageuzwa kuwa mshumaa. Neema ya Mungu iko karibu na wote; inawaita wote, bila ubaguzi, kwa wokovu na kwa maarifa ya kweli, maana Yeye anasema: 'Njooni *kwangu, ninyi nyote mnaofanya kazi na mzito mzigo, nami nitawapumzisha'* (Mathayo 11:28). (– Mahubiri 13, 7).

5. Ni jambo linalozidi uelewa wa akili ya binadamu jinsi wokovu huu unavyohusiana pia na hiari yetu, maana imesemwa: *'Mkipenda, na mkinitii, mtakula malimwa ya nchi'* (Isa. 1:19), na bado ni kazi *ya 'si yeye apendaye, wala yeye akimbiaji, bali Mungu aonyeshaye rehema'* (Rum. 9:16) – jinsi ambavyo Mungu atakavyomlipa kila mtu kulingana na matendo yake, na bado Yeye Mwenyewe ndiye *'yeye apendaye na yeye afanyaye kwa kupenda kwake'* (Flp. 2:13)—ndiyo maana tumeamriwa *'kujitengenezea mioyo mipya na roho mpya'* (Ezek. 18:31), ilhali pia imesemwa: *'Nitawapa mioyo mipya na kuweka roho mpya ndani yenu'* (Ezek.

11:19). Haita kuwa vigumu kutatua mashaka haya tukikumbuka kwamba neema ya Mungu na hiari yetu binafsi vyote vinahusika katika kazi ya wokovu wetu, na kwamba ingawa mtu anaweza wakati mwingine kutamani wema, daima anahitaji msaada wa Mungu kutimiza tamaa hizi; kama vile haitoshi kwa mgonjwa kutamani tu kupona; badala yake, Mtoaji wa uhai—Mungu—lazima atoe nguvu ya kurejesha afya. Ili kushawishika kabisa kwamba hata tamaa njema zinazotokana na uwezo wa asili uliotolewa na Muumba mwenye rehema zinaweza kutimizwa tu kwa msaada wa Mungu, inatosha kukumbuka maneno ya Mtume: *'Kwa maana nina tamaa ya kutenda mema, lakini siwezi kutekeleza'* (Warumi 7:18). (– Mkusanyiko 13, 9).

6. Wengi huuliza: neema hufanya kazi ndani yetu lini—je, ni wakati nia njema inajidhihirisha ndani yetu, au nia njema inajidhihirisha ndani yetu wakati neema ya Mungu inatutembelea? Uzoefu unathibitisha yote mawili: Sauli na Mathayo mtoza ushuru hawakutamani mambo haya kwa hiari yao, bali waliyatamani kama jibu kwa wito; Zakeo na yule mwivi msalabani walitangulia kazi ya neema kwa tamaa yao wenyewe. Hivyo basi, ni lazima ieleweke: Mungu anapoona kwamba tuna mwelekeo wa wema, Yeye huongoza na kuimarisha utayari wetu; lakini ikiwa hatutamani wema, au tumepoa kuelekea kwake, Yeye hutupatia msukumo wa wokovu, ambao kupitia kwake tabia njema huundwa au kufanywa mpya (– Kolekta 13, 11).

7. Mtu hapaswi kufikiri kwamba asili ya mwanadamu ina uwezo wa uovu pekee. Muumba amepanda ndani ya roho zetu mbegu za wema wote, lakini ili hizi ziote, uwezo wa kimungu unahitajika; hata hivyo mwanadamu daima anabaki na hiari ya kukubali au kukataa uwezo huu wa neema. Kama mpangilio wa wokovu wetu usingetegemea sisi kabisa, Mtume asingesema: *'Tendeni wokovu wenu wenyewe kwa hofu na kutetemeka'*; lakini kama kila kitu kingetegemea sisi pekee, asingekuwa ameongeza: *'Kwa maana Mungu ndiye anayefanya kazi ndani yenu, kuwapa nia na nguvu, kwa kupenda kwake'* (Fil. 2. 12–13). Neema ya Mungu inatutangulia, kwa maana Nabii anasema: *'Mungu wangu, rehema zake zitatutangulia'* (Zab. 58: 11), na inafuata mapenzi yetu, ndiyo maana inasemekana: *'Na asubuhi sala yangu itakutangulia'* (Zab. 87: 14). (– Kolekta 13, 12).

8. Neema ya Mungu daima huelekeza mapenzi yetu kuelekea wema, lakini kwa namna ambayo inahitaji au inatarajia juhudi zinazolingana kutoka kwetu. Ili isitoe zawadi zake kwa wapuuzi, hutafuta fursa za kututahadharisha kutoka kwa upuuzi wetu baridi; ili utoaji wake wa ukarimu wa zawadi zake usionekane kuwa usio na msingi, huzitoa kwa kujibu tamaa na bidii yetu. Hata hivyo, neema daima hutolewa kama zawadi, kwani inatuza jitihada zetu ndogo kwa ukarimu usio na kikomo. Kwa hiyo, jitihada za binadamu ziwe kubwa kiasi gani, haziwezi kuifanya neema kuwa zawadi ambayo haitolewi kwa uhuru. Mtume wa Mataifa, ingawa alisema kwamba *'alifanya kazi kwa bidii zaidi kuliko Mitume wote'*; hata hivyo anaongeza kwamba kazi hizi si zake, bali ni *za 'neema ya Mungu iliyo pamoja naye'* (1 Kor. 15:10). Hivyo, kwa maneno *'nimetenda kazi'*, anaelezea juhudi za hiari yake mwenyewe; kwa maneno *'si mimi, bali neema ya Mungu'* – msaada wa kimungu; na kwa usemi *'pamoja nami'* – anaonyesha kwamba neema ilimsaidia, si alipokuwa mvivu na asiyejali, bali alipokuwa akifanya kazi (– Sob., 13, 13).

9. Mungu huandaa wokovu wetu kwa njia nyingi na zisizochunguzika: kwa wale wanaotamani na kutafuta wokovu, Yeye huimarisha tamaa hiyo; kwa wale wasiokuwa nayo, Yeye huichochea; Yeye husaidia utimilifu wa tamaa zetu za wokovu – na hupanda tamaa takatifu, au huzithibitisha. Hii ndiyo sababu, katika maombi yetu, tunamuita Mlinzi, Mwokozi na Msaidizi wetu. Kama Baba mpole kuliko wote na Tabibu mwenye huruma, Yeye hutimiza kila kitu ndani yetu sote: kwa wengine huanzisha mwanzo wa wokovu na huwasha ari kwa ajili Yake, katika wengine huwaletea matendo hadi ukamilifu na sifa hadi ukamilisho; huwazuia wengine wasianguke karibu, huku akiwapa wengine fursa na mazingira mazuri kwa ajili ya wokovu; huwasaidia wale walio tayari na wanaojitahidi, huku akiwavuta wengine—wasio tayari na wanaopinga—kuelekea katika hali inayofaa: kote huleta mambo yote – akichochea, akisaidia na kuthibitisha – lakini bila kukiuka uhuru ambao Yeye mwenyewe ametoa (– Sob., 13, 18).

9. Kuhusu Maombi

1. Mtu anapaswa kuweka kama lengo lake kuu na kilele cha ukamilifu sala isiyokoma, iliyojengwa juu ya utulivu wa roho na usafi wa moyo, ambayo kwa ajili yake tunavumilia uchovu wa mwili na kudumisha majuto ya moyo. Uhusiano kati ya matendo haya yote na maombi hauwezi kutenganishwa na ni wa pande zote mbili. Kwani kama vile utendaji wa wema huu unavyoelekeza kwenye ukamilifu katika maombi, vivyo hivyo—isipokuwa maombi yakikamilisha na kuyaweka kileleni vyote—hayawezi kubaki imara na thabiti. Kama vile, bila ya hizo, sala isiyokoma, safi na isiyoyumba tunayoizungumzia haiwezi kupatikana au kufikishwa kwenye ukamilifu; ndivyo pia kwa fadhila hizi, ambazo katika mpangilio wa maisha kulingana na

Mungu huja kabla yake, haziwezi kudhihirishwa kikamilifu bila sala isiyokoma. Kwa hiyo, hatungeweza kuendelea moja kwa moja na mjadala kuhusu nguvu ya maombi, ambayo hutawala jengo la sifa zote, isipokuwa kama kwanza, kwa mpangilio unaofaa, tungetambua na kuchunguza kila kitu kinachopaswa kuondolewa au kuandaliwa ili kuyafikia – au isipokuwa, kwa mujibu wa maana ya mfano wa Injili (Luka 14: 28–30), tusingeweza kwanza kuhesabu na kukusanya kila kitu kinachohitajika kwa ujenzi wa nguzo hii ya kiroho iliyotukuka zaidi; ambayo, hata hivyo, hata kama imetayarishwa, haitatimiza kusudi lake ipasavyo, wala haitaruhusu vilele vya mwisho vya ukamilifu kuwekwa juu yake ipasavyo, isipokuwa kwanza, baada ya kuondoa uchafu wote wa maovu na kutupa vifusi na takataka zilizokufa za tamaa, msingi imara kabisa wa unyenyekevu na upole uwe umewekwa juu ya ardhi hai na imara ya moyo wetu, kana kwamba juu ya mwamba huo wa Injili (Luka 6: 48), msingi imara zaidi wa unyenyekevu na upole ukawekwa, juu yake nguzo hii inaweza kujengwa kupitia ujenzi wa sifa za kiroho, ikisimama bila kutikisika na kuinua kichwa chake hadi anga za juu kabisa, ikitegemea nguvu zake mwenyewe. Lakini ikishaimarishwa juu ya msingi kama huo, basi na mvua ya mafuriko ya tamaa za nafsi ianguke; na mito ya mafuriko ya mateso iishambulie kama kondoo wa kupigia mizinga; na dhoruba kali ya roho za uadui iitukane—haitaangamizwa tu, bali hata haitasikia pigo lao.

2. Basi, ili sala iweze kutolewa kwa shauku na utakatifu unaofaa, yafuatayo lazima yazingatiwe kwa kila hali: kwanza, haja zote za mambo ya kidunia lazima zikatwe kabisa; la pili – si tu kwamba lazima kuepukwa kujishughulisha na jambo au hali fulani, bali hata kumbukumbu ya mambo hayo haipaswi kuruhusiwa kwa vyovyote vile; vivyo hivyo, usumbufu, mazungumzo ya bure, maneno mengi, na utani lazima viache, na zaidi ya yote, msukosuko unaosababishwa na hasira au huzuni lazima ukandamizwe kabisa, huku msukumo hatari wa tamaa za mwili na tamaa ya mali ukiondolewa kabisa. Mara tu maovu haya na yanayofanana nayo—yale yanayoonekana kwa macho ya binadamu—yapowekwa mbali kabisa na kukatizwa, na kufuatia usafishaji huu wa awali wa yote, unaoishia katika utakatifu na haki, basi, kwanza kabisa, mtu lazima aweze kuweka msingi imara wa unyenyekevu wa dhati, wenye nguvu ya kutosha kuweza kuunga mkono nguzo inayofikia hata mbinguni; kisha, juu ya msingi huu, jengo la wema wa kiroho lazima lijengwe, na roho lazima izuwe isiruke na kuzurura ovyoovyo, ili kwa njia hii mtazamo wa kiroho uweze, kidogo kidogo, kuanza kuinuka kuelekea kutafakari Mungu. Kwa maana yale yote ambayo roho yetu imeyashika kabla ya wakati wa sala huja akilini wakati wa sala, yakiletwa huko na mkono wa kumbukumbu. Kwa hiyo, hali yoyote tunayotaka kuwa nayo wakati wa maombi, ni lazima tujiandae kwa ajili yake kabla ya wakati wa maombi; na chochote ambacho hatungependa kukikuta kikijaza ndani yetu tunapoomba, tuwe wepesi kukiondoa kutoka kwenye vilindi vya ndani vya mioyo yetu mapema, ili tuweze kutimiza amri ya Kitume: *'Ombeni bila kukoma'* (1 Wathes. 5:17).

3. Akili yetu inalinganishwa ipasavyo na manyoya mepesi sana, au wingu la manyoya laini, ambalo, likiwa halijanyunyizwa na kioevu chochote cha nje, kwa kawaida hupeperushwa juu hadi maeneo ya juu sana na upepo mdogo sana, kwa sababu ya wepesi wake; lakini inapobanwa na unyevu wowote, badala ya kupaa hewani, huanguka ardhini na kushikamana na udongo kwa sababu ya uzito wa unyevu ulioyonyonya. Ndivyo ilivyo pia akili yetu: ikiwa haijazidiwa na tamaa na wasiwasi wa kidunia unaoishambulia, wala haijafisadiwa na unyevu wa tamaa mbaya; basi, ikiwa nyepesi kwa sababu ya usafi wake wa asili, kwa pumzi ndogo kabisa ya tafakari ya kiroho, inaruka juu, na, ikiacha nyuma yale ya chini na ya kidunia, inabebwa hadi mbinguni na yaliyo dhahiri. Ndiyo hasa sababu amri za Bwana zinatuhimiza: *'Jihadhari nanyi, msiwezwe mioyo yenu na ulafi, na ulevi, na wasiwasi wa maisha haya'* (Luka 21:34). Kwa hiyo, ikiwa tunataka sala zetu ziingie si tu mbinguni bali hata juu ya mbingu, tujitahidi kuinua akili zetu hadi katika wepesi wake wa asili, tukizitakasa na maovu yote ya kidunia na kila dalili ya tamaa za kidunia, ili, zisizozitolewa tena na mzigo wowote wa kigeni, sala yetu ipaa kwa wepesi kwenda kwa Mungu.

4. Zingatia sababu ambazo Bwana ameonyesha kuwa zinazozitoa akili zetu. Hakuashiria uzinzi, uasherati, mauaji, kufuru au wizi—vyote ambavyo vinatambuliwa kama dhambi kuu zinazostahili hukumu—bali aliashiria ulafi, ulema, na wasiwasi na matatizo ya dunia hii—ambayo si tu kwamba haziepukwi na mtu yeyote duniani na hazichukuliwi kuwa za aibu, bali, inasikitisha kusema, hata baadhi ya wale walioukataa ulimwengu hushiriki katika raha zilezile, wakiona ndani yake hakuna madhara wala balaa kwao. Hata hivyo, maovu haya matatu, yanayozitoa roho, kuitenganisha na Mungu na kuishusha chini duniani, ni rahisi kuyaepuka yakieleweka kama maandishi ya sheria yanavyoamuru, hasa kwetu sisi, ambao tumejitenga kabisa na dunia na hatuna fursa yoyote ya kujihusisha na wasiwasi huu unaoonekana, ulevi na ulafi. Lakini kuna aina nyingine ya njaa na ulevi wa kiroho, ambayo ni ngumu zaidi kuepuka, na kuna aina nyingine ya wasiwasi wa kidunia na huzuni ya enzi hii, ambayo pia hutuzunguka, hata baada ya kuacha kabisa mali zote za kidunia,

wakati tunajiepusha na divai na njaa yote, na wakati tunaishi upweke jangwani. Ninazungumzia tamaa za mwili, vishikio na hisia; isipokuwa tukijisafisha kutokana na hivi, hata bila ulevi wa divai au wingi wa chakula, mioyo yetu itazidiwa na ulevi na ulafi ambao ni hatari zaidi. Na ni yule tu ambaye akili yake, ikiwa imejiondoa katika vifungo vya tamaa zote, hupata amani ya kina, na ambaye moyo wake unashikamana imara zaidi na Mungu kama wema ulio juu zaidi kwa hamu yake yote, ndiye anayeweza kutimiza kikamilifu amri ya Kitume: *'Ombeni bila kukoma*'.

5. Ninaamini haiwezekani kujumuisha aina zote za maombi bila toba ya dhati ya moyo, usafi wa roho na nuru kutoka kwa Roho Mtakatifu. Kuna aina nyingi za maombi kama vile kuna hali na mienendo tofauti inayoweza kutokea ndani ya roho moja, au kwa kweli ndani ya roho zote. Akili inapoendelea katika usafi na, kulingana na asili ya hali inayoipeleka—iwe kwa bahati au kwa sifa ya mienendo yake ya ndani—hupaa ikiwa imefanywa upya, na katika kila wakati kama huo hubadilika; na kwa hivyo ni dhahiri kwamba hakuna mtu anayeweza daima kutoa aina ileile ya sala. Kila mtu huomba tofauti anapokuwa na furaha, tofauti anapobanwa na huzuni au bala; tofauti anapostawi katika maendeleo ya kiroho; tofauti anapokandamizwa na mashambulizi mengi ya adui; tofauti anapotafuta msamaha wa dhambi; tofauti anapoomba ongezeko la neema, au kupata wema fulani, au kuzima tamaa fulani; tofauti anaposhtushwa na hofu kwa wazo la Gehena na hukumu ya baadaye; nyakati nyingine, anapowaka na tumaini na tamaa ya baraka zijazo; nyakati nyingine, anapokuwa na uhitaji na hatarini; nyakati nyingine, anapofurahia usalama na amani; nyakati nyingine, anapopata nuru kupitia mafunuo ya mafumbo ya mbinguni; nyakati nyingine, anapohuzunika kwa kukosa kwake maendeleo katika wema na ukavu wa hisia zake.

6. Kulingana na yaliyomo, Mtume anatofautisha aina nne za maombi, akisema: *'Nasiwasihi basi, kwanza kabisa, kwamba maombi, sala, kwayo na shukrani vitolewe'* (1 Tim. 2:1). – *'Ombi'* – δεησις – ni maombi ya kuomba msamaha au kuomba huruma kuhusu dhambi, wakati mtu, akiwa amefikia hali ya majuto kwa dhambi alizotenda, iwe za sasa au za zamani, anaomba msamaha kwa ajili ya dhambi hizo; – *'ombea'* – προσευχή – hutokea tunapoomba, tukitoa au kuahidi kitu kwa Mungu (tukisema: 'Nitakwenda hivi na vile, Ee Bwana, kama tu utakuwa na huruma'); *'maombezi'* – εντεξις – hutokea tunapotoa maombi kwa ajili ya wengine, wale tunaowapenda, au kwa ajili ya amani ya ulimwengu wote; *'Shukrani'* – ευχαρισία – hutokea wakati akili inapotoa shukrani (na sifa) kwa Mungu, ikikumbuka baraka Zake za zamani, au ikiona zile za sasa, au ikitazamia baraka ambazo Mungu ameziandaa kwa ajili ya wale wanaompenda katika siku zijazo.

7. Kufuatia aina hizi nne za maombi huja hali ya juu kabisa ya maombi, ambayo inajumuisha kutafakari Mungu mmoja na upendo mkuu kwake, na ambapo akili yetu, ikiwa imekumbatiwa na kujazwa na upendo huu, huzungumza na Mungu kwa ukaribu zaidi na kwa uaminifu wa kipekee. Sala ya *Bwana—'Baba Yetu'* na kadhalika (Mathayo 6:9–13)—inatuvutia kutafuta hali hii kwa bidii. Tunasema: *'Baba yetu!'* na kwa kufanya hivyo, kwa kumkiri Mungu—Mtawala wa ulimwengu—kama Baba yetu, tunakiri pamoja kwamba tumekombolewa kutoka kwa hali ya utumwa na kupokelewa na Mungu kama watoto Wake. – Na kwa kuongeza baadaye: *'Uliye mbinguni'*, tunaonyesha utayari wetu wa kugeuka kwa chukio kamili kutoka kwa mtego wa maisha haya ya sasa ya kidunia, ambayo ni ya kupita na hututenga mbali na Baba yetu; na, kinyume chake, kujitahidi kwa hamu kuu kuelekea ufalme huo, ambako Baba yetu anakoishi, na tusijiruhusu chochote ambacho, kwa kutufanya tusistahili uasili huu uliokuwa juu, kingetunyima, kama watoto wasio halali, urithi wa Baba yetu na kutuweka chini ya ukali wote wa hukumu ya haki ya Mungu. Baada ya kufikia cheo cha juu namna hii kama wana wa Mungu, ni lazima tukawake kwa upendo mkuu wa kiutoto kwa Mungu kiasi kwamba tusitafute tena maslahi yetu wenyewe, bali tutamani kwa moyo wetu wote utukufu Wake – utukufu wa Baba yetu – tukimwambia: *'Jina lako litukuzwe'*, hivyo tukishuhudia kwamba tamaa yetu yote na furaha yetu yote ziko katika utukufu wa Baba yetu – ili Jina la Baba yetu lenye utukufu zaidi litukuzwe, litukuzwe kwa heshima na kuabudiwa. Ombi la pili la akili iliyotakaswa ni ombi, *'Ufalme wako uje'* ya Baba Yake—yaani, Ufalme ambao Kristo hutawala miongoni mwa watakatifu, wakati, baada ya kumnyang'anya shetani mamlaka yake juu yetu na kutoa tamaa zote ovu kutoka mioyoni mwetu, Mungu anapoanza kutawala ndani yetu kupitia harufu nzuri ya wema—au Ufalme ulioahidiwa kwa wakati uliopangwa kwa wote waliokamilika na kwa watoto wa Mungu, wakati Kristo atakapowaambia: *'Njoo, enyi mliobarikiwa na Baba yangu; urithi wenu, Ufalme uliokuweniandaliwa tangu kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu'* (Mathayo 25:34). Ombi la tatu, linalowahusu wana: *'Mapenzi yako na yatimizwe duniani kama yalivyo mbinguni*' – ambalo linamaanisha: watu wawe kama malaika – na kama vile wanavyotimiza mapenzi ya Mungu mbinguni, ndivyo pia wote wanaoishi duniani wasifanye mapenzi yao, bali Yake; pia inamaanisha: kila kitu katika maisha yetu kiwe kulingana na mapenzi Yako; tunaweka hatima yetu mikononi Mwako, tukiamini kuwa Wewe huandaa kila

kitu – furaha na taabu – kwa ajili ya heri yetu, na unajali wokovu wetu zaidi kuliko sisi wenyewe tunavyojali. Zaidi ya hayo: *'Utupe leo mkate wetu wa kila siku.' 'Kila siku'* – kile kilicho juu ya viumbe vyote – kilicho juu zaidi ya viumbe vyote – (ambacho kinaweza kuwa tu *'mkate ulioishuka kutoka mbinguni'*). Inaposema 'leo', inaonyesha kuwa kushiriki kwake jana hakutoshi isipokuwa pia tukipewe sasa, ili kutuhakikishia umuhimu wake wa kila siku kila wakati wa kutoa sala hii, kwa kuwa hakuna siku ambayo si muhimu kuimarisha moyo wa mtu wetu wa ndani kwa kupokea na kushiriki mkate huu. *'Na utusamehe madeni yetu, kama sisi tunavyowasamehe wadaiwa wetu*.' Bwana mwenye rehema anatuahidi msamaha wa dhambi zetu, mradi sisi wenyewe tuwe mfano wa msamaha kwa ndugu zetu: *'utusamehe, kama sisi tunavyosamehe*'. Ni wazi kwamba, katika tumaini la sala hii, ni wale tu ambao wenyewe wamewasamehe wadaiwa wao ndio wanaoweza kuomba msamaha kwa ujasiri. Lakini yeyote asiyemsamehe ndugu yake aliyemtenda dhambi kwa moyo wote, kwa sala hii, haitakuwa akiomba rehema bali atakuwa akiomba hukumu. Kwa maana dua hii yake ikisikilizwa, basi, kwa kufuata mfano wake, ni nini kingine kinachoweza kufuata isipokuwa ghadhabu isiyokoma na hukumu ya adhabu isiyoepukika*? 'Hukumu isiyo na huruma itamhukumu yeyote ambaye hakuonyesha huruma'* (Yakobo 2:13). *'Wala usitupeleke katika majaribu*'. Tukikumbuka maneno ya Mtume Yakobo: *'Heri ya mtu anayevumilia majaribu'* (Yakobo 1:12); – ni lazima tuelewe maneno haya ya maombi si kama: 'usiruhusu kamwe tujarribiwe', – bali kama: 'usiruhusu tushindwe na majaribu'. Ayubu alijaribiwa, lakini hakuelekezwa katika majaribu; kwani, kwa msaada wa Mungu, *'hakumlaumu Mungu kwa upumbavu'* (Ayubu 1:22), wala hakuchafua midomo yake kwa kunung'unika kwa kumtukana Mungu, jambo ambalo mshtaki alitaka kumshawishi alifanye. Abrahamu alijaribiwa, Yosefu alijaribiwa, lakini hakuna hata mmoja wao aliyeongozwa katika jaribu; kwa maana hakuna hata mmoja wao aliyetekeleza mapenzi ya mjaribu. *'Bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu'* – yaani, usiruhusu tushawishwe na shetani kupita nguvu zetu, bali *'utupe, pamoja na majaribu, njia ya kutoroka, ili tuweze kuvumilia'* (1 Wakorintho 10:13).

8. Ingawa sala iliyopendekezwa, ikitolewa na Bwana Mwenyewe, ina ukamilifu kamili wa sala; hata hivyo, Bwana huwaongoza waaminifu Wake hata mbali zaidi – katika hali fulani ya juu, kama tulivyotaja hapo juu – katika ile sala ya dhati, inayojulikana au kupatwa na wachache sana, na, ningesema, hata isiyoelezeka kwa maneno, ambayo, ikivuka kote uelewa wa kibinadamu, haionyeshwi kwa sauti ya mlio, mwendo wa ulimi, au utamkaji wa maneno yoyote; na ambayo akili, ikiwa imetengenezwa na kumiminika kwa nuru hiyo ya mbinguni, haielezei kupitia hotuba dhaifu ya kibinadamu, bali, ikiwa imekusanya hisia zake, humimina kutoka ndani yake bila kudhibitiwa, kana kwamba kutoka kwa chanzo chenye wingi mno, , na kwa namna fulani isiyoelezeka hutiririka moja kwa moja kwa Bwana, hivyo kufunua katika ule wakati mfupi kabisa kitu ambacho, kikiwa kimetulia, hakiwezi kukitamka kwa maneno wala kukifuatilia kwa fikra.

9. Hali hii ya sala ni zawadi kutoka kwa Mungu; kwa kawaida, hata hivyo, hali ya sala iliyojaa neema hutambulika kwa hisia ya upole, ambayo uwepo wake huchochea akili katika sala safi na ya dhati. Upole huu hujitokeza katika nyakati mbalimbali, kama uzoefu ulivyoonyesha. Wakati mwingine, wakati wa kuimba zaburi, maneno ya aya fulani yalitoa fursa ya maombi ya dhati; na nyakati zingine, sauti tamu ya ndugu mmoja ilichochea roho za wale waliohamasika kwa maombi ya dhati kabisa. Pia tunajua kwamba wakati mwingine kuimba kwa uwazi na kwa heshima kulichochea shauku kubwa kwa wale waliokuwepo; na mara nyingi mawaidha ya mtu mwenye wema na maisha ya kiroho yaliamsha ndani ya wale waliokuwa wamesujudu hamu ya maombi mengi. Ilikuwa ikitokea kwamba tuliguswa sana na huzuni kwa kifo cha ndugu au mtu mpendwa. Vilevile, ukumbusho wa ubaridi na uvivu wetu wenyewe wakati mwingine uliwasha ndani yetu shauku ya kiroho inayookoa. Na kwa kweli, matukio ambayo neema ya Mungu huamsha roho zetu kutoka kwa ukosefu wa hisia na usingizi ni yasiyohesabika.

10. Kama vile upole unavyotokea katika hali tofauti, ndivyo pia unavyojiweka dhihiri kwa njia mbalimbali: Wakati mwingine hujidhihirisha kama furaha ya kiroho isiyoelezeka; wakati mwingine huzamisha nguvu na hisia zote za roho katika ukimya wa kina; wakati mwingine huleta machozi kwa wingi au kwa uchache. Machozi, au hali fulani ya kulia, ndiyo ishara yake ya kawaida zaidi. Haya machozi yanaweza kutokana na moyo kuumwa na dhamiri kutokana na ufahamu wa dhambi za mtu, au kutokana na kutafakari baraka za milele na tamaa ya utukufu wa milele, au kutokana na kutambua baraka kuu za Mungu juu ya nafsi ya mtu, pamoja na hisia ya kutokustahili na kutotosheleza kwa nafsi yake, au kutokana na hisia ya safari yetu ya mateso hapa duniani.

11. Ni ishara gani kwamba sala imesikilizwa? – Wakati, tukiwa tunasali, hatusumbuliwi na shaka yoyote, na hakuna kinachozima tumaini letu katika ombi letu kwa kukata tamaa; ikiwa, katika kumimina sala yetu, tunahisi kwamba tumepokea tulichokiomba, basi tusishike shaka kwamba sala zetu kwa hakika

zimesikilizwa. Kwa maana yeye anayeomba atahesabiwa kuwa mwafaa kusikiwa na kupokea alichoomba kadiri anavyoamini kwamba Mungu anamtazama na anaweza kutimiza ombi lake. Kwa maana neno la Bwana wetu halibadiliki: *'Kila kitu mnachoomba katika maombi, amini kwamba mmekipokea, na kitakuwa chenu'* (Marko 11:24). Kwa upande huu, Neno la Mungu linaonyesha sababu nyingi zinazochangia maombi kujibiwa. Hivyo basi, sala husikika wakati wawili wanapokubaliana kuomba (Mathayo 18:19), – au mtu anapoomba kwa imani, hata kama imani hiyo ni ndogo kama mbegu ya haradali (Mathayo 17:20), – au mtu anapoomba kwa kudumu (Luka 11:8), – au pale mnyakumo unapounganishwa na maombi (Siraka 29:15), – na matendo mengine ya rehema (Zaburi 58:6–9). Tazama ni njia ngapi zilizopo za kupata neema ya kusikilizwa kwa maombi; kwa hivyo, mtu yeyote asikate tamaa anapotafuta baraka za wokovu. Kwani, tuseme una upungufu wa mambo mengi ambayo maombi husikilizwa kupitia; lakini hakika unaweza kuwa na bidii katika maombi, jambo ambalo liko ndani ya uwezo wa kila anayelitamani. Kwa sababu hii pekee, Bwana ameahidi kutoa chochote kinachoombwa. Kwa hiyo, bila kusita kwa kukosa imani, tuwe thabiti katika maombi, na tutapokea tunachoomba. Bwana aliahidi hivi: *'Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtaona; gongeni, nanyi mtafunguliwa'* (Luka 11:9–10). Lakini kila anayeomba lazima ajue kwamba hakika hatasikilizwa ikiwa anashuku kwamba atasikilizwa.

12. Zaidi ya yote, kuhusiana na maombi, ni lazima tutimize amri ya Injili ya kumuomba Baba yetu aliye mbinguni, baada ya kuingia katika chumba chetu cha ndani na kufunga mlango. Hili lifanywe kihalisi, lakini hata zaidi kiroho. Tunasali ndani ya chumba chetu cha ndani tunapokuwa, baada ya kugeuza mioyo yetu kabisa kutoka kwa mawazo na wasiwasi yote, tunatoa sala zetu kwa Bwana kwa namna fulani ya siri na kwa ujasiri. Tunasali mlango ukiwa umefungwa tunapokuwa, midomo yetu ikiwa imefungwa, tunasali kimya kimya kwa Yeye asiyejaribu maneno yetu bali mioyo yetu. Tunasali mahali patulivu tunapoweka maombi yetu kwa Mungu peke yake kwa kutumia moyo wetu na akili iliyotulia, ili hata nguvu za uadui zisijue tunachoomba. Kwa nini ni muhimu kuomba katika ukimya wa kina? Sio tu ili kutozua wasumbufu kwa waabudu wenzetu kutoka kwa sala zao au kuingilia hisia zao za ibada kwa minong'ono au vilio vyetu, bali pia ili kusudi la sala yetu lifichwe hata kwa maadui zetu wenyewe, wanaotushutumu, hasa wakati tunapoomba.

13. Sala yetu itafikia ukamilifu wake halisi wakati kile ambacho Bwana aliomba kwa Baba yake kitatimia ndani yetu: kwamba *'upendo ulionipenda mimi uwe ndani yao'* (Yohana 17:26); na zaidi: *'kama vile Wewe, Baba, ulivyo ndani yangu, nami nikiwa ndani yako, ndivyo nao wawe umoja ndani yetu*' (ibid., v. 21). Hali hii itakuwa hivyo wakati upendo wetu wote, tamaa yetu yote, shauku yetu yote, bidii yetu yote, mawazo yetu yote, kila kitu tunachoona, kila kitu tunachozungumzia, na kila kitu tunachotumaini, ni Mungu – na wakati umoja ule uliopo kati ya Baba na Mwana, na kati ya Mwana na Baba, unapomwagika mioyoni na akilini mwetu – ili kama vile Yeye anavyotupenda kwa usafi wa kweli na upendo usiokatika, ndivyo na sisi tuungane naye kwa upendo safi na usioyumba. Yeye anayefikia hili huingia katika hali ambayo sala isiyokoma haiwezi isipokuwa kuwashwa moyoni mwake; basi kila mwendo wa maisha yake, na kila mwelekeo wa moyo wake, utakuwa sala moja isiyokatika, ladha ya awali na ahadi ya maisha yaliyo barikiwa milele.

14. Ili kufikia ukamilifu wa juu zaidi katika maombi, mtu lazima ajenge tabia ya kumkumbuka Mungu daima bila kukoma – ambapo maombi mafupi yanayorudiwa mara kwa mara hutumika kama njia ya kufanikisha hili (Mazungumzo, 9, 36). Mababa zetu wamegundua kwamba yule anayejitahidi kwa ajili ya kumkumbuka Mungu daima lazima apate tabia ya kurudia-rudia sala ifuatayo isiyo na kikomo: *'Ee Mungu, sikia kilio changu; Ee Bwana, harakisha kunisaidia'* (Zab. 69:2). – Aya hii imechaguliwa kutoka katika Maandiko yote kwa sababu nzuri: inaelezea hali zote zinazohitajika katika maombi na inakidhi mahitaji yote ya mtu anayeomba. Inajumuisha toba ya unyenyekevu ya kutokuwa na msaada kwa mtu, toba kwamba Mungu ndiye Msaidizi pekee, aliye tayari kusaidia kila wakati – imani na tumaini kwamba atamsaidia anayetoa sala hii na kumwokoa kutoka kwa kila dhiki. Yeyote anayemwomba Mungu bila kuchoka kwa maneno haya anatambua kwa hekima na anahisi moyoni mwake kwamba Mungu yupo pamoja naye, na anamgeukia kama Baba akiwa na moyo uliojaa upendo wa kiwana – na hivyo huvutia juu yao ulinzi, makao na kinga ya Mungu. Na kwa njia hii, sala hii fupi inakuwa ukuta usiopenyeka dhidi ya mashambulizi ya mashetani – kiondoa kelele za mawazo, mkanushaji wa nia mbaya, mtawala wa hisia kali, na mlezi wa nia zote njema moyoni. Wana wa Kanisa Wakuu pia wametualimu: ikiwa tamaa ya ulaji kupita kiasi inakusumbua katika dhihirisho zake mbalimbali, piga kelele: *'Ee Mungu, sikia kilio changu cha msaada; Ee Bwana, harakisha kunisaidia'*; – au ukihisi uhitaji wa kufunga kwa ukali zaidi ili kuutawala mwili, na hautarajii kujitawala, ombea: *'Ee Mungu, isikia kilio changu cha msaada'*, na kadhalika. Ikiwa roho ya kukata tamaa inakutesa, na huzuni inakuteketeza, ikikuzuia kufanya kila kazi inayofaa, sema: *'Ee Mungu, isikia kilio changu cha msaada'*; – au ikiwa furaha

fulani ya kiroho itatembelea roho yako, na unataka kuihifadhi na kuikuza, sema maneno yale yale: *'Ee Mungu, sikia kilio changu cha msaada*'. Ikiwa tamaa za mwili zinainuka na utamu wake wa udanganyifu – na unaogopa kwamba moto huu unaweza kuchoma ua lenye harufu nzuri la usafi – piga kelele: *'Ee Mungu, sikia kilio changu cha msaada'* na kadhalika; au ikiwa utulivu na baridi ya roho vimeingia katika viungo vyako, na unataka hali hii njema iendelee, au kudumu ndani yako milele, rudia kwa shauku kuu zaidi: *'Ee Mungu, sikia kilio changu cha msaada'* na kadhalika. Hivyo basi, katika kila uhitaji wa kiroho, rudia sala hii moja; na itakuwa kwako ukombozi kutoka kwa yote yaliyo mabaya, na kinga kwa yote yaliyo mema ndani yako. Basi, iwe ikirindima daima ndani ya moyo wako; katika kila kazi na utumishi, njiani na mezani, unapokwenda kulala na unapoamka, usikome kamwe kusema mstari huu mfupi na kujifunza kutoka kwake, hadi, kupitia mazoezi ya daima ya jambo hili, uzoee kuusema hata usingizini.

15. Matunda yake yatakuwa, kwanza kabisa, kwamba utaacha mbali utajiri wote wa mawazo yako mwenyewe, na, ukishikiliwa imara na umoja wa aya hii, utazidi kuzoea kuunganisha akili yako katika kumfikiria Msaidizi mmoja, ukimwona akiwa pamoja nawe daima, mwenye kuona yote na mwenye kujaza yote. Kutoka hapo, ukipanda hadi kwenye muungano dhahiri zaidi na Mungu, utaanza kujazwa na mafumbo tukufu zaidi, ukijizamisha katika Mungu, ukikaa ndani Yake peke Yake, na kupata kuridhika ndani Yake peke Yake. Hivyo basi, hatimaye, utafikia ile sala safi iliyotajwa hapo juu, ambayo haitaki tena taswira yoyote katika mawazo yako, wala haionyeshwi kwa sauti yoyote ya mdomo au kwa kusema maneno yoyote, bali hutokea kwa ghafla kutoka moyoni kwa nguvu isiyozuilika, njozi ya dhati isiyoelezeka na yenye moto ya akili kwa ajili ya Mungu, na kumwaga mbele Yake kwa vinywa na vilio visivyoelezeka.

10. Kuhusu mwongozo katika maisha ya kiroho – hotuba yenye ushauri kutoka kwa mwenye uzoefu zaidi

1. Wakati mmoja, wazee walikusanyika karibu na Mt. Antonio Mkuu na, kuanzia jioni hadi asubuhi, walijadili mambo mbalimbali ya kiroho – na hasa ni sifa gani, zaidi ya zote, ingeweza kutuhifadhi tusipotee katika mitego ya udanganyifu wa shetani na kutuongoza moja kwa moja katika njia ya ukamilifu. Maoni mbalimbali yalitolewa: wengine walipendekeza kufunga na kukesha; wengine, kutokuwa na tamaa ya kumiliki na kudharau vitu vyote; wengine, kujinyima anasa au kujitenga jangwani; na wengine, upendo kwa jirani. Kila mtu alipokuwa amesema, Mtakatifu Antwoni alianza kuongea. 'Yote mliyoyasema ni ya wokovu na ni muhimu kwa wale wanaomtafuta Mungu na kutamani kumfikia. Lakini matukio ya kuanguka kwa wale waliobobea katika sifa hizi hayaturuhusu kutilia mkazo mojawapo kati yao. Kwani hata wale waliojitangaza kwa kufunga na kukesha vikali, na wale walioishi peke yao jangwani bila kuchoka, na wale waliofikia kiwango cha juu kabisa cha kutoshikamana na mali za kidunia, na wale waliokuwa wakitoa sadaka kwa ukarimu—wote waliangukia katika mtego wa adui na wakashindwa. Na sababu ya hili, naamini, haikuwa kitu kingine isipokuwa ukosefu wa busara. Kwani busara humfundisha mtu kutembea katika njia ya kifalme, akiepuka mipaka hatari: kwa mfano, kuhusu kufunga, hairuhusu wala uchovu kupita kiasi wa mwili wala kumtendea mwili kwa upole kupita kiasi. Katika Injili, huitwa jicho na taa ya roho: *'Taa ya mwili*,' asema Bwana, *'ni jicho: basi jicho lako likiwa safi, mwili wako wote utajaa nuru; lakini jicho lako likiwa baya, mwili wako wote utajaa giza'* (Mathayo 6:22–23). Kama vile nuru inavyoangaza kila kitu na jicho linavyoona kila kitu, ndivyo pia ufahamu, kwa kukagua na kuchunguza mawazo na matendo yote ya mtu, unavyo bainisha na kuamua kinachopaswa kufanywa, na kile ambacho mtu anapaswa kukiepuka na chanzo chake. Lakini mtu anapokosa utambuzi huo, basi matendo na mawazo yake, kwa kutokuchunguzwa kwa makini, hutiririka tu jinsi yanavyotaka; na hapa adui hufanikiwa kubadilisha kile kinachoonekana kuwa kizuri kwa ajili ya wema wa kweli, na, akikitumia kuficha shimo au mtego, huwatupa ndani yake na kuwaangamiza."

2. Uamuzi wa Mt. Antonio unathibitishwa na mifano isiyo na hesabu. Tukumbuke kuanguka kwa kusikitisha kwa Mzee Iron. Alikuwa amejitolea kwa kufunga kwa ukali sana na kujitenga kabisa, na, ili asivunje kwa njia yoyote, kwa uchochezi wa adui, aliacha kuhudhuria mikusanyiko ya kawaida ya watawa siku za Jumamosi na Jumapili, ambapo, kupitia majadiliano ya pamoja, njia mbalimbali na makutano ya maisha ya kujinyima yaliwekwa wazi. Akadanganywa na hili, ambalo lilionekana kama ushauri mwema kutoka kwa adui, alimwacha adui amshinde kwa upotoshaji mkubwa zaidi – alimchukulia kuwa ni malaika alipojitokeza kwa sura hiyo, na akakubali, kwa neno lake, kujitupa kwenye kisima kame – alipata pigo na akafa siku ya tatu. – Hapa kuna mfano mwingine: ndugu wawili, wakiamua kuingia jangwani mwendo, waliapa kutochukua chakula kingine isipokuwa kile ambacho Bwana Mwenyewe angetoa. Walipokuwa wakizurura jangwani, wakaishiwa na nguvu kiasi kwamba hawakuweza tena kusonga, waliwashambulia na

Wamaziki – watu wakali na waovu; lakini wakiwaona katika hali hiyo ya kusikitisha, waliwapa huruma na kuwapa mkate. Mmoja wao alipata busara na akakubali kuupokea mkate huo, ingawa ulitoka kwa wanadamu, akiuchukulia kama uliotumwa na Bwana; alipata tena nguvu zake na akaishi. Yule mwingine, hata hivyo, alishikilia uamuzi wake kwa upuuzi – na akafa kwa njaa. Hapa kuna mfano mwingine: mtu fulani mtawa na mcha Mungu mkali alijiona anastahili kushirikiana na nguvu za mbinguni – na adui alikuwa mwepesi kutumia fursa hii; alianza kujitokeza kwake kama malaika, akitoa mafunuo kuhusu matendo na mawazo ya wanadamu, na kuwasha nuru katika kibanda chake bila taa. Baada ya kupata uaminifu wake kamili kwa njia hii, hatimaye adui aliamuru amtolee mwanawe dhabihu kwa Mungu, kama alivyofanya Abrahamu. Na hakika hili lingetimizwa kama mwanawe, alipoona maandalizi yasiyo ya kawaida, asingetambua kwamba alipaswa kutoroka. – Zaidi ya hayo: huko Mesopotamia, adui alimwongoza mtawa fulani mwenye kujinyima na mtu aliyejitenga kuwa na imani isiyo na maswali katika ndoto, akimwonyesha kwa maono watu wawili: watu wa Kikristo, pamoja na Mitume na Mashahidi, wakiwa katika giza, aibu, huzuni na kilio; na watu wa Kiyahudi, pamoja na Musa, Mababa wa ukoo na Manabii, katika mwangaza mkuu, katika utukufu na furaha – na kumshawishi aongoke kwenye Uyahudi na kutahirishwa. – Mifano hii inatosha kutushawishi kwamba ukosefu wa utambuzi ni mlango wazi wa kuanguka na maangamizi.

3. Hekima ni zawadi kutoka kwa Mungu, ambayo hata hivyo inapaswa kukuza na kulea. Vipi? Kwa kuwakabidhi Wababa wenye uzoefu zaidi kila kitu ili waamue. Hii ndiyo shule yenye busara zaidi ya hekima, ambapo hata wale wasio na kipaji maalum hujifunza kufikiri vyema kuhusu kile kilicho sahihi. Hivyo basi, swali linatatuliwa: hekima hupatikana vipi. Ufahamu wa kweli hupatikana kupitia unyenyekevu wa kweli, ambao ushahidi wake wa kwanza ni kuwafichia Wababa si tu tunachofanya, bali pia tunachofikiria; tukiamini si mawazo yetu wenyewe katika jambo lolote, bali tukifuata maagizo ya wazee katika mambo yote, na tukichukulia kuwa ni mema au mabaya tu yale wanayoyatambua hivyo. Tabia kama hiyo humsaidia mtu kubaki salama katika njia sahihi na kumlinda dhidi ya mitego yote ya shetani. Haiwezekani kwa yule anayeongoza maisha yake si kwa hukumu yake mwenyewe bali kwa ushauri wa wale waliofanikiwa, kuangukia katika jaribu la kishetani. Hivyo basi, kuwasilisha mawazo ya mtu kwa hukumu ya Wababa huchukua nafasi ya utambuzi wa mtu mwenyewe na kuufundisha. Adui anachukia nuru; ndiyo maana ufunuo wa mawazo maovu, mara tu yanapofichuliwa, huyafukuza na kuyaangamiza. Kama vile nyoka, anapovutwa kutoka kwenye pango lake la giza hadi kwenye mwanga, anajaribu kukimbia na kujificha: ndivyo pia mawazo mabaya, yanapofichuliwa kupitia toba ya wazi na maungamo, hujaribu kukimbia kutoka kwa mtu. Hili linathibitishwa na mifano na uzoefu mwingi sana.

4. Baba Serapioni anasimulia hivi kumhusu yeye mwenyewe: nilipokuwa mgeni, nilikuwa nikichukua kwa siri kipande cha mkate mkavu kutoka kwa Baba na kukila. Nilifanya hivi kwa muda mrefu sana, na tamaa hiyo ilinishika sana kiasi kwamba sikuweza kuishinda. Dhamiri yangu ilinilaumu; lakini nilikuwa na aibu kumwambia Baba kuhusu hilo. – Lakini kwa utunzaji wa Mungu mwenye rehema, ndugu wengine walitokea kumtembelea mzee, nao walianza kumweleza mawazo yao na kuomba ruhusa yake kuhusu hayo. Mzee aliwajibu kama ilivyotakiwa, na katika mazungumzo hayo ilimbidi azungumzie kujinyima katika chakula. Kisha akaongeza: 'Hakuna kinachowadhuru watawa sana, na hakuna kinachowafurahisha mashetani sana, kama kuficha mawazo ya mtu kwa wazazi wake wa kiroho.' Maneno haya yalinigusa sana; ilionekana kwangu kwamba Mungu alikuwa amefunua dhambi zangu kwa wazee, na, nikishindwa na majuto, nilianza kulia – kisha nikatoa kifuani mwangu kipande cha mkate nilichokuwa nikiziba, na, nikijirusha chini, nilimsihi anisamehe makosa yangu ya zamani na aombe nisalimishwe kutokana na mambo kama hayo siku zijazo. Ndipo wazee akasema: 'Kutubu kwako kumekomboa kutoka kwa utumwa wako; kwa kufichua dhambi zako, umempiga shetani aliyekuwa akikutesa ukiwa umenyamaza. Hadi sasa ulikuwa umemruhusu akuingilie, bila kumpinga wala kumfichua; lakini sasa kwa kuwa amefukuzwa kutoka moyoni mwako na kufichuliwa, hatakuwa na nafasi tena ndani yako.' Mzee hakuwa amemaliza kuongea ilipoonekana kana kwamba tochi inayowaka ilitoka kutoka ndani kabisa yangu na kujaza seli nzima kwa harufu mbaya, kiasi kwamba wale waliokuwepo walidhani kwamba salfa ilikuwa inawaka. Mzee huyo akaongeza: 'Tazama, Bwana amethibitisha waziwazi ukweli wa maneno yangu na ukombozi wako.' Hivyo, kupitia tendo la toba, tamaa ya ulaji kupita kiasi iliondoka ndani yangu, na tangu wakati huo tamaa hiyo ya zamani haijawahi hata kupita akilini mwangu.

5. Tunaona nini kwa Samweli? – Yeye, akiwa ametakaswa kwa ajili ya Mungu tangu utotoni na kupewa fursa ya kuzungumza Naye, hakutegemea mawazo yake mwenyewe, bali, alipoitwa mara mbili na Mungu, alikimbilia kwa mzee Eliya, na kutoka kwake alipokea mafundisho kuhusu jinsi mtu anavyopaswa

kumjibu Mungu. Hivyo Mungu Mwenyewe, hata kwa mtu ambaye Alimwona kuwa mwafaa kuzungumza Naye, alichagua kumwongoza kupitia mafundisho ya mzee, ili hivyo kumwongoza katika unyenyekevu. – Je, hatuoni vivyo hivyo kwa Mtume Paulo? Bwana Mwenyewe alimwita; lakini mara moja akamtuma kwa Anania, ili apate kujifunza njia ya kweli kutoka kwake. – Na Mtume Paulo mwenyewe, baada ya majaribio kadhaa ya kuhubiri Injili, alienda Yerusalemu kuthibitisha ujumbe wake, *'nisije nikikimbia bure'* (Gal. 2:2), – ingawa alikuwa akiongozwa waziwazi na neema ya Roho Mtakatifu. Hivyo basi ni dhahiri kwamba Bwana huwafunulia njia ya ukamilifu hakuna mtu isipokuwa wale wanaoongozwa kuelekea huko na Baba wa kiroho, kama anavyosema kupitia Nabii: *'Muulize baba yako, naye atakuambia; wazee wako, nao watakuambia'* (Kumb. la Torati 32:7).

11. Kuhusu viwango vya ukamilifu katika maisha ya kiroho, kulingana na motisha zake

1. Motisha tatu huwalazimisha watu kudhibiti tamaa zao, yaani: hofu ya mateso ya Gehena yajayo, au hofu ya ukali wa sheria za sasa; tumaini na tamaa ya kufikia Ufalme wa Mungu; na, hatimaye, upendo wa wema au wema moyoni. Hofu hiyo inayosababisha mtu kuchukia uchafu wa uovu inazungumziwa katika Kitabu cha Mithali: *'Hofu ya Bwana huchukia uovu'* (8:13). Kwamba tumaini hilo pia linamzuia mtu asiendeshwe na tamaa zake linatamkwa hivi: *'Wote wanaomtumaini hawatatwaa aibu'* (Zab. 33:23). Kuhusu upendo, unasemekana kwamba hauogopi hata kuanguka katika dhambi: *'Upendo haukosi kamwe'* (1 Kor. 13:8). Kwa hiyo, Mtume alifupisha jambo zima la wokovu katika upataji wa sifa hizi tatu, akisema: *'Na sasa hivi vitatu vinabaki: imani, tumaini na upendo'* (1 Kor. 13:13). Imani, kwa kutia hofu ya hukumu na mateso ya baadaye, hutugeuza mbali na uchafu wa tamaa; tumaini, kwa kuelekeza fikra zetu mbali na yaliyopo kwa matarajio ya thawabu za mbinguni, hutulazimisha kudharau raha zote za kimwili; upendo, kwa moto wake unaowasha ndani yetu upendo kwa Kristo na kwa maendeleo katika sifa za kiroho, hutusukuma kuepuka kwa chuki kamili kila kitu kinachopingana nazo. Ingawa sifa hizi tatu zote hutupeleka kwenye lengo moja, yaani, hutuhimiza kujiepusha na yote yaliyopigwa marufuku; lakini zinatofautiana sana kwa viwango vyao vya ubora. Zile mbili za kwanza ni sifa za wale watu ambao, ingawa wanajitahidi kusonga mbele, bado hawajafikia kuzipenda kwa moyo wao wote; ya tatu, hata hivyo, ni ya Mungu pekee, na ya wale watu ambao wameirejesha ndani yao sura na mfano wa Mungu. Kwa maana Mungu peke yake huumba yote yaliyo mema, si kwa hofu au tamaa ya thawabu, bali kwa upendo safi. *"'Bwana amefanya yote kwa ajili yake mwenyewe,'* asema Suleimani (Mith. 16:4), yaani, kutokana na wema wake yeye humwaga baraka za kila aina kwa wingi juu ya wale wanaostahili na wasiostahili; kwani hawezi kuhuzunishwa na makosa wala kuchochewa na uasi wa wanadamu, akiwa mkamilifu milele na, kwa asili yake, wema usiobadilika.

2. Kwa hiyo, yeyote anayejitahidi kufikia ukamilifu lazima apande polepole kutoka hatua ya kwanza ya hofu—inayoitwa ipasavyo 'hofu ya utumwa'—hadi kwenye njia ya tumaini. Hapa, mtu haulinganishiwi tena na mtumwa, bali na mhudumu aliyewajibishwa; kwa maana yeye hufanya mambo akitarajia thawabu ya baadaye. Ingawa, akiwa na uhakika wa msamaha wa dhambi zake, hatogopi tena adhabu kwa ajili yao, na, akitambua matendo mema ndani yake, anatumai kupokea thawabu nzuri kwa ajili yao; bado hajafikia hali inayomfaa mwana, ambaye, akiwa na uhakika kamili wa wema mwingi wa Baba wake kwake, bila kusita huona kuwa ni vyake vyote vinavyomilikiwa na Baba.

3. Kwa hiyo, ni lazima tuendeleze kasi katika maendeleo yetu ili, kupitia *'upendo usioisha'*, tukipanda hadi cheo cha tatu cha wana wanaoona yote yaliyomilikiwa na Baba kuwa ni mali yao, tuchukuliwe kuwa na haki ya kupokea sura na mfano wa Baba wa mbinguni na, tukifuata mfano wa Mwanawe wa kweli, tukapaza sauti: *'Vyote ambavyo Baba anavyo ni vyangu'* (Yohana 16:15): jambo ambalo mtume Paulo aliye barikiwa pia anashuhudia kutuhusu sisi, akisema: *'Vyote ambavyo mlivyo—iwe Paulo, au Apolo, au Kefa, au ulimwengu, au uzima, au kifo, au yaliyo sasa, au yajayo—vyote ambavyo mlivyo'* (1 Kor. 3:21–22). Amri ya Mwokozi pia inatuita katika uungu wa namna hii: *'Kwa hiyo, mkamilike,'* anasema, *'kama vile Baba yenu wa mbinguni alivyo mkamilifu'* (Mathayo 5:48). Kwa wale ambao bado wako katika hali ya utumwa na utumishi wa ajira, mwelekeo wa wema wakati mwingine huvurugika, yaani wakati nafsi, kwa sababu ya kupoa kwa hisia zake, au kwa sababu inavurugwa na raha na furaha za kidunia, haisogezwi tena na hofu ya Gehena au tamaa ya baraka za baadaye. Hivyo basi, tunaweza kufikia ukamilifu wa kweli kwa njia nyingine yoyote isipokuwa kwa kumpenda Mungu kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa msukumo wenyewe wa upendo kwake; kwani Yeye, pia, alituwapenda kwanza kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa wokovu wetu. Kwa lengo hili, ni lazima tujitahidi kwa shauku kuu kupanda kutoka kwa hofu hadi tumaini, na kutoka kwa tumaini hadi kiwango cha upendo kwa Mungu—au upendo kwa wema wenyewe—kwa shauku kamili ya roho, ili,

baada ya kukumbatia kujitolea kwa wema huko, tuweze, kadiri asili ya binadamu inavyoruhusu, kudumu imara ndani yake.

4. Kuna tofauti kubwa kati ya yule anayetuliza moto wa tamaa ndani yake kwa hofu ya Gehenna au tumaini la thawabu ya baadaye, na yule ambaye, akisukumwa na hisia ya upendo wa kimungu, anageuka kwa kuchukia uovu na uchafu wenyewe, na analinda moyoni mwake wema wa usafi kwa sababu ya upendo na kujitolea kwa usafi, na hufanya mambo yote, bila hofu ya mateso, bali kwa upendo wa wema, na bila kutazamia thawabu iliyohadiwa siku zijazo, bali wakiridhika na kufurahia kwa dhati wema wa sasa. Katika hali kama hiyo, mtu, hata kama hakuwa na mtu wa kushuhudia matendo yake, hangejiruhusu kuongozwa kwenye dhambi, wala hata kujichafua kwa siri katika mawazo yake kwa kujihusisha na raha za dhambi; kwani, akilima moyoni mwake upendo wa kweli kwa wema, haukanushi tu chochote kinachokinzana nacho, bali anakiepuka kwa kuchukia. Lakini yeyote anayezuiwa kusombwa na vishawishi vya tamaa kwa hofu, mara tu kizuizi cha hofu kitakapotolewa, atageuka tena kwa kile anachokipenda, na kwa hivyo hatakuwa thabiti daima katika wema wake, wala hatapata kamwe amani kutokana na mzozo wa tamaa; kwani hataweza kwa namna yoyote ile kufikia amani ya ndani iliyo imara na isiyovunjika inayotokana na kuanzishwa kwa utakatifu. Mahali ambapo hakuna mapumziko kutoka kwa vita, mtu hawezi kuepuka kujeruhiwa mara kwa mara. Kwa maana haijalishi mtu ana ustadi kiasi gani katika sanaa ya vita, anapigana kwa ujasiri kiasi gani, na hata kama mara kwa mara anawapiga majeraha ya kifo maadui zake, bado haiwezekani kwa upanga wa adui kumsibu mara kwa mara. Kinyume chake, yeyote aliyekandamiza kila msukumo wa tamaa, tayari anafurahia amani salama, na amejitolea kwa wema wenyewe; mtu huyo atahifadhi daima hali hii ya tabia njema, ambayo amezungukwa nayo kikamilifu na amejitolea kwake kikamilifu, kwa kuwa ana hakika kwamba hakuna kitu chenye maangamizi zaidi kuliko kupoteza usafi. Heshima kwa wale walioko mbele yake haiongezi chochote kwa uadilifu wake, wala upweke hauupunguzi hata kidogo; lakini, akiwa amebeba daima na kila mahali hakimu si tu wa matendo yake bali pia wa mawazo yake—dhamiri yake—anajitahidi zaidi ya yote kumridhisha Yeye ambaye, kama anavyoamini, mtu hawezi kumkwepa, kumdanganya, au kumficha.

5. Yeyote, akitegemea msaada wa Mungu badala ya bidii yake mwenyewe ya shauku, anayehesabiwa kuwa mwafaa kufikia daraja hili la ukamilifu, atapita kutoka katika hali ya utumwa, ambapo hofu ndiyo nguvu inayosukuma, na kutoka katika hali ya kuwa mfanyakazi wa ajira, ambapo msukumo mkuu si wema wa ndani wa mtu anayefanya kazi bali ni matarajio ya thawabu, hadi katika hali ya kuwa mwana, ambapo hakuna nafasi ya woga wala tamaa ya thawabu, bali ambapo *'upendo usiokoma'* hufanya kazi bila kuchoka. Yeyote, kupitia upendo kama huo, anayerejesha ndani yake sura na mfano wa Mungu, atafurahia wema kwa sababu tu ya mwelekeo wa dhati kuelekea wema wenyewe; na akiwa amepata uvumilivu na upole, ambavyo kwa namna fulani vinafanana na vya Mungu mwenyewe, hatakasirishwa tena na maovu yoyote ya wenye dhambi, bali, akihuzunika na kuwa na huruma kwa udhaifu wao, anawaombea msamaha, akikumbuka kwamba yeye mwenyewe hapo awali alikuwa ameshindwa na tamaa kama hizo hadi rehema za Bwana zimwokoe, na kwamba haikuwa kwa juhudi zake mwenyewe alizookoka kutoka kwa vifungo vya maisha ya mwili, bali ni neema ya Mungu iliyomwokoa; – ili aweze kutambua kwamba si ghadhabu bali ni huruma ndiyo inayopaswa kuonyeshwa kwa wenye dhambi, wakati moyo wake uko katika amani na Mungu: *'Umenifungua nira yangu*': *'Nitakutolea dhabihu ya shukrani'* (Zab. 115:7), – na zaidi ya hayo: *'Bwana asingelinisaidia, nafsi yangu ingekuwa imeshuka kaburini hivi punde'* (Zab. 93:17); na ili, akiwa katika hali ya unyenyekevu kama hiyo, atimize amri ifuatayo ya ukamilifu wa Injili: *"Wapendeni maadui wenu, wafanyieni wema wale wanaowachukia, na mwasalishe wale wanaowatesa na kuwatoa'* (Mathayo 5:44); na kwa njia hii waonekane kuwa wastahiki kupokea thawabu inayohusishwa na amri hii, ambayo kwa hiyo sisi si tu tunafanywa kuwa na sura na mfano wa Mungu, bali pia tunaitwa wana wa Mungu: *'mpate kuwa*,*'* inasema hapo, *'wana wa Baba yenu aliye mbinguni: maana yeye huwapa jua lake machomo kwa waovu na wema, na hupeleka mvua kwa wenye haki na wasio na haki'* (aya 45). Akitambua kwamba amefikia upendo huo, Yohana Mtakatifu anasema: *'Tuwe na ujasiri siku ya hukumu, kwa maana kama Yeye alivyo, ndivyo tulivyo sisi katika ulimwengu huu'* (1 Yohana 4:17). Kwa kuwa mwanadamu, kwa asili yake ni dhaifu na duni, anawezaje kuwa 'kama Yeye alivyo', ikiwa si kwa kutoa upendo mkarimu wa moyo wake, kwa kuiga Mungu, kwa wema na waovu, wenye haki na wasio haki? – Ili afanye mema kwa kujitolea kwa wema wenyewe, akidhihirisha ndani yake kuwa ni mtu aliyechukuliwa kuwa mwana wa Mungu kweli, ambaye yule Mtume mbariki anamtangaza*: 'Kila aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi; bali yule aliyezaliwa na Mungu hujilinda, na yule mwovu hamgusi' (1 Yohana 3:9),* na tena: 'Tunajua kwamba *kila* mtu *aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi; bali yule aliyezaliwa na Mungu hujilinda, na yule mwovu hamgusi' (1 Yohana 3:9), na tena: 'Tunajua kwamba kila mtu aliyezaliwa*

na Mungu hatendi dhambi; bali yule aliyezaliwa na Mungu hujilinda, na yule mwovu hamgusi' (1 Yohana 3:9), na tena: 'Kila aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu mbegu yake hukaa ndani yake; na hawezi kutenda dhambi, kwa sababu amezaliwa na Mungu' (1 Yohana 3:9), na tena: 'Kila aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu mbegu yake hukaa ndani yake; na hawezi kutenda dhambi, kwa sababu amezaliwa na Mungu' (1 Yohana 3:9), na tena: 'Kila aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, kwa sababu mbegu yake hukaa ndani yake; na hawezi kutenda dhambi, kwa sababu amezaliwa na Mungu' (1 Yohana 3:9), na tena: *'* (1 Yohana 3:9), na tena: *'Tunajua kwamba kila mtu aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi; bali yeye aliyezaliwa na Mungu hujihifadhi salama, na yule mwovu hamgusi'* (1 Yohana 5:18). – (Hata hivyo, hili lazima lueleweke kuwa halirejelei kila aina ya dhambi, bali dhambi za mauti pekee. – Kwa kweli, haiwezekani hata kwa roho watakatifu zaidi kutokukumbwa na makosa madogo yanayotokea kwa neno, kwa fikra, kwa tamaa, kwa ujinga, kwa kusahau, kwa kupita kiasi, au kwa jambo lisilotarajiwa – ambayo, ingawa ni tofauti na dhambi inayoitwa dhambi ya mauti, bado hayawezi kuwa bila kiasi fulani cha hatia na lawama). Hivyo basi, kama tulivyosema, yeyote anayepata upendo kwa yaliyo mema na kuwa mfuasi wa Mungu, akiwa amevaa rehema na uvumilivu wa Bwana (Wakolosai 3:12), ataomba hata kwa ajili ya wale wanaomtesa, akipaza sauti kama Bwana wake: *'Baba, wasamehe, kwa maana hawajui watendalo'* (Luka 23:34). Ishara dhahiri, hata hivyo, ya roho ambayo bado haijasafishwa kutoka kwa tamaa mbaya ni pale mtu anapokosa huruma kwa makosa ya wengine, bali anawahukumu vikali.

12. Kuhusu kumalizika kwa kazi za toba

1. Toba kamili ni kutotenda tena dhambi zile tunazozitubu na ambazo dhamiri yetu inatuhukumu; ushahidi wa kuwa tumefidia na kusamehewa ni kutupwa kutoka mioyoni mwetu hata huruma kidogo kwa dhambi hizo. Kila mtu ajue kwamba bado hajasamehewa dhambi zake za zamani, mradi tu, anapokuwa akifanya kazi na majonzi yanayohitajika ili kufidia dhambi hizo, taswira za matendo ya dhambi—iwe yale aliyoyatenda yeye mwenyewe au yanayofanana nayo—zinapopita mbele ya macho ya akili yake; na kupitia hili, bila hata ya kuvutiwa na vitu visivyofaa, bali hata kwa kukumbuka tu, amani ya ndani ya roho huvurugika. Kwa hiyo, na yeye anayefanya kazi kwa bidii na uangalifu kuelekea utoshelevu huo ajione ameondolewa hatiani kwa dhambi zake, na amesamehewa yote aliyoyatenda hapo awali, pale tu anapohisi kwamba moyo wake hausogezwi hata kidogo na vishawishi vyao, na si kwa dhana tu. Kwa maana hakimu wa toba na msamaha hukaa ndani ya dhamiri yetu; kabla ya Siku ya Hukumu, wakati bado tukiishi katika mwili huu, yeye hutupa msamaha wa hatia yetu na kutangaza ukamilifu wa upatanisho kupitia tangazo la msamaha. Na ili kueleza wazi zaidi kile tulichosema, nasema: hatimaye ni lazima tuamini kwamba uchafu wote wa dhambi zetu za zamani umesamehewa, wakati tamaa za kimwili na hisia zote zimetimuliwa kutoka mioyoni mwetu.

2. *Swali*: Lakini basi, unyenyekevu na toba takatifu na ya wokovu huo unaweza kutokea wapi ndani yetu, ambavyo vinaelezewa hivi kutoka kwa mtazamo wa mtoba: *'Nimetambua uovu wangu, na hatia yangu sijaificha; Nitakiri uovu wangu kwa Bwana'*, ili yale yanayofuata yatuhusu kwa kweli na kwa haki: *'nawe umesamehe uovu wa moyo wangu'* (Zab. 31:5)? Au vipi, tukijitupa kwa unyenyekevu katika maombi, tunaweza kuchochea ndani yetu machozi ya toba yenye nguvu ya kutosha kutupatia msamaha wa dhambi, kama ilivyofanya Mtakatifu Daudi: *'Ninaosha kitanda changu kila usiku; na kwa machozi yangu ninanyunyizia kitanda changu'* (Zab. 6:7), ikiwa tungefuta kutoka mioyoni mwetu kila kumbukumbu ya dhambi zetu, ambazo, kinyume chake, tumeamriwa kushikilia kwa bidii na neno la Bwana Mwenyewe: *'Mimi, naam, mimi ndiye anayefuta uasi wako na dhambi zako; wala sitakumbuki; bali wewe ukumbuke'* (Isaya 43:25)? Kwa nini si tu ninaposhona, bali pia ninapoomba, kwa makusudi ninajitahidi kukumbuka dhambi zangu za zamani, ili, nikiwa nimejiweka katika unyenyekevu wa kweli na majuto ya moyo kwa ufanisi zaidi, nipate ujasiri wa kusema pamoja na Nabii: *'Tazama unyenyekevu wangu na taabu yangu, ukasamehe dhambi zangu zote'* (Zab. 24:18).

3. *Jibu*: Yaliyosemwa yanahusu kilele cha toba na ishara ya dhamiri na haki kuridhika. Kuhusu ukumbusho wa dhambi, hili bila shaka ni la manufaa na ni la lazima; lakini ni kwa wale ambao bado wanafanya kazi ya toba—ili, wakijipiga vifua, waweze kupaza sauti bila kukoma: *'Maana najua uovu wangu, na dhambi yangu daima iko mbele yangu'* (Zab. 50:5), – na pia: *'Maana nitakiri uovu wangu, na dhambi yangu nitaikumbuka'* (Zab. 37:19). Hivyo, tunapofanya toba, na kumbukumbu ya matendo ya dhambi yaliyopita bado inatuumiza, ni lazima kwamba mvua ya machozi inayotokana na ufahamu wa hatia yetu izime moto wa dhamiri inayowaka. Lakini wakati, kupitia kazi ya unyenyekevu wa kina wa moyo na majuto ya roho, kupitia kazi isiyochoka ya toba na majonzi, kumbukumbu ya dhambi hizi hulalishwa na chungu cha dhamiri

huondolewa kutoka katika vilindi vya roho kwa neema ya Mungu mwenye rehema, basi itakuwa wazi kwamba amefikia mwisho wa upatanisho, amepokea msamaha kamili ipasavyo, na amesafishwa kutoka kwa uchafu wa dhambi zake zote. Hata hivyo, kusahau kama huko hupatikana tu kupitia msamaha wa dhambi zilizopita na tamaa za hisia, na usafi kamili na wa hali ya juu wa moyo; na hakuna yeyote kati ya wale ambao, kwa kupuuzia au kiburi, hupuuzia usafishaji wa hisia zao wanaoweza kuufikia bila unyenyekevu; bali yule tu ambaye, kupitia kilio chungu na majonzi yasiyoisha, anaondoa uchafu wote wa mambo machafu yaliyopita, na ambaye, kupitia kazi zake, anaweza kumwomba Mungu kwa nguvu zote za roho yake: *'Nimetambua uovu wangu, na hatia yangu sikuitia siri'* (Zab. 31:5), – na: *'Machozi yangu yamekuwa chakula changu mchana na usiku'* (Zab. 41:4), – ili, kwa matokeo yake, wasikie kwa haki kutoka kwa midomo ya Bwana mwenyewe: *'Nimefuta uovu wako kama wingu, na dhambi zako kama giza la machweo'* (Isaya 44:22).

4. Umesema awali kwamba unakumbuka makusudi dhambi za zamani. Hili halipaswi kufanyika; hata kama kumbukumbu kama hiyo inajitokeza kinyume na mapenzi ya mtu, lazima iondolewe mara moja, kwa maana huvuruga akili kutokana na tafakari safi, hasa kwa yule anayeishi katika upweke, ikimzama katika uchafu wa ulimwengu huu na kumnyonga kwa harufu mbaya ya tamaa. Kwa maana unapowasha upya kumbukumbu ya yale uliyoyatenda hapo awali, kwa ujinga au tamaa, ukiwa chini ya ushawishi wa mkuu wa dunia hii, kuanzia wakati huo, – Nitakubali nawe kwamba hakuna raha yoyote kutoka kwa mambo hayo inayokujia huku ukiwa umebeba mawazo kama hayo – basi, bila shaka, mgusano huu tu wa kiakili na ufisadi wa zamani utachafua hewa ya akili kwa harufu mbaya inayochukiza na kufukuza harufu nzuri ya kiroho, au utamu wa manukato ya wema. Kwa nini, kumbukumbu ya matendo ya zamani ya shauku inapochochea hisia, mtu anapaswa kuyakataa mara moja, kama vile mtu mwenye heshima na hadhi anavyokimbia mwanamke asiye na haya na mkorofi ambaye, mbele ya macho ya wote, anamkaribia kwa mikumbatio au maneno. Maana ikiwa hatazuia mara moja mguso wake na akaruhusu hata kuchelewa kidogo katika mazungumzo yasiyofaa naye, basi hata kama atakataa ridhaa ya raha ya aibu, hatoweza kwa vyovyote vile kuepuka hukumu ya wote wanaopita, kama mtu aliyeidhinisha jambo la aibu na la kulaaniwa. Vivyo hivyo, ikiwa tunapelekwa katika mawazo kama hayo na kumbukumbu inayowambukiza, hatupaswi kubaki humo hata kwa muda mfupi, bali ni lazima mara moja tugeuke na kuyaacha—ili kwamba wakati Malaika, wanapopita, watakapotuona tumezama katika mawazo machafu na ya aibu kama hayo, wasizuiwe kusema juu yetu: *'Baraka za Bwana ziwe juu yenu; tumewabariki kwa jina la Bwana'* (Zab. 128:8). Lakini mara nyingi hutokea kwamba mtu fulani asiye na uzoefu, akiwa katika hali ya majuto anapokagua mapungufu yake mwenyewe au ya wengine, huchomwa bila kutambua na mshale mnyembamba zaidi wa tamaa na kuushindwa – na hivyo kile kilichoanza kwa sura ya utakatifu huishia kwa matokeo ya aibu na ya maangamizi kwao wenyewe. *"Kwa maana kuna njia inayoonekana kuwa sawa machoni pa mtu, lakini mwisho wake huingia malango ya kuzimu"* (Methali 16:25).

Mheshimiwa Isichius, Padre wa Yerusalemu

Maelezo mafupi kumhusu

Mtukufu Isichius, mzaliwa wa Yerusalemu, katika ujana wake alikuwa mwanafunzi na mfuasi wa Mtakatifu Gregori Mteolojia. Baada ya kifo cha mwalimu wake mkuu, aliishi maisha ya kujinyima katika mojawapo ya majangwa ya Palestina, ambapo aliendelea kuchunguza kiini cha Ukristo—wakati mwingine kupitia vitabu, wakati mwingine kupitia majadiliano ya mdomo na wenzake, watawa wa kujinyima wa Palestina, na wakati mwingine kupitia uzoefu wake binafsi na utafiti. Mnamo mwaka wa 412, Askofu Mkuu wa Yerusalemu alimweka mtawa huyu mwenye elimu kuwa presbiteri, na kuanzia wakati huo, akichanganya wadhifa wa presbiteri na ule wa mhubiri, anajitokeza katika historia ya Kanisa kama mmoja wa walimu wake mashuhuri zaidi. 'Euthymius Mkuu,' kama mwanafunzi wake Cyril wa Scythopolis anavyoandika (katika Maisha ya Mtakatifu Euthymius), alifarijika sana na ukweli kwamba Mtakatifu Juvenal, Patriaki wa Yerusalemu, alipowasili kwenye monasteri yake mwaka 429 kwa ajili ya kuweka wakfu kanisa, alimleta pamoja naye Isichius mwenye hekima, padri na mwalimu wa Kanisa." Theophanes, katika kronografia yake, anaweka kifo chake katika mwaka wa 26 wa utawala wa Theodosius Mdogo, sawa na mwaka 432–433. Katika kalenda ya Mfalme Basil, kumbukumbu yake imeorodheshwa kuwa tarehe 28 Machi. Hapa, kama ilivyo katika Mashariki yote, sasa anakumbukwa pamoja na mababa watakatifu wote katika Jumamosi ya Jibini. Katika kanuni ya Mtakatifu Theodore Studite kwa siku hii, katika beti ya tisa, anawekwa miongoni mwa

walimu wakuu: Basili Mkuu, Gregori Mteolojia, Yohane Krisostomo, Atanasi Mkuu, Kirili wawili—wa Yerusalemu na wa Aleksandria—Mtakatifu Epifania, Gregory wa Nyssa – na anaitwa 'mwanatheolojia mwingine', bila shaka baada ya Gregory Mwanatheolojia. Kwa sababu ya kazi zake za kitaaluma, Mtakatifu Isichius alikuwa mwanafunzi anayefaa wa Mtakatifu Gregory Mwanatheolojia. Menologion ya Kaisari Basil, ikimtambua Mtakatifu Isichius kama mhubiri na mfasiri wa Maandiko Matakatifu, inasema: 'Aliyaelezea na kuyaitafakari Maandiko Matakatifu yote kwa uwazi na akayawasilisha kwa ajili ya manufaa ya wote; ndiyo maana alikuwa maarufu sana na wa ajabu kwa wote.' Kati ya kazi zake nyingi, tukifuata mfano wa Dobrotolubie ya Kigiriki, tumejumuisha katika mkusanyiko huu mahubiri kwa Theodulus, lililogawanywa katika sura 203, kama lile lenye manufaa zaidi kwa wale wanaotaka kuishi kwa kiasi, makini na kulinda moyo. Aliye Barikiwa Photius, katika Philokalia yake, katika somo la 198, anaelezea mahubiri haya kama 'yanayofaa zaidi kuliko maandishi mengine yoyote kwa wale wanaoishi maisha ya kujinyima kwa ajili ya urithi wa Ufalme wa Mbinguni. Imeandikwa, anasema, kwa uwazi na kwa kila upande kama inavyohitajika kwa watu wasiojihusisha na tafiti za kina, bali wanaojitolea kazi na uangalifu wao wote kwa juhudi za maisha ya vitendo." [Katika tafsiri, maandishi ya Kigiriki ya Theotokos yalijazwa katika baadhi ya sehemu kutoka kwa *Patrologia Graeca* ya Migne, juz. 93].

Kwa Theodulus: hotuba ya kuokoa roho na ya wokovu kuhusu kiasi na maombi[68]

1. Uwezono ni sanaa ya kiroho ambayo, ikifanyiwa kwa muda mrefu na kwa shauku isiyokoma, kwa msaada wa Mungu, humwondoa mtu kabisa kutoka kwa mawazo ya kishenzi, maneno na matendo maovu; huwapa wale wanaoiendeleza kwa njia hii maarifa ya kweli ya Mungu asiyeweza kueleweka, kadiri inavyowezekana kwetu sisi, na ufahamu wa kina wa mafumbo ya kimungu yaliyofichika; na ndiyo chanzo cha kila amri ya Agano la Kale na Jipya na mtoaji wa kila baraka ya enzi ijayo. – Kwa hakika, ni usafi wa moyo wenyewe, ambao, kwa sababu ya ukubwa wake na sifa zake za juu—au, kusema kwa ukweli zaidi, kwa sababu ya kutojali na uzembe wetu—sasa ni adimu sana miongoni mwa watawa; lakini Kristo anaiibariki, akisema: *'Wenye mioyo safi ni wema, kwa kuwa wataona Mungu'* (Mathayo 5:8). Kwa kuwa ni hivyo, hupatikana kwa bei kubwa. Utawala wa nafsi, ikiwa hudumu daima ndani ya mtu, huwa mwongozo kwake wa maisha ya haki yanayomfurahisha Mungu. Pia ni ngazi ya tafakari; hutufundisha jinsi ya kuongoza ipasavyo mienendo ya nafsi yenye sehemu tatu (yaani, vipaji vitatu: akili, hisia, na hiari) na kudumisha hisia zetu imara – na kwa mwenye sifa hii, kila siku hufanyia upya sifa kuu nne (yaani, hekima, ujasiri, busara na haki).

2. Mlezi mkuu wa Sheria Musa, na hata zaidi Roho Mtakatifu, wakionyesha jinsi sifa hii ilivyo isiyo na lawama, safi, inayojumuisha yote na iliyotukuka, na kutufundisha jinsi tunavyopaswa kuanza na kuiendeleza, wanasema: *'Jihadhari, ili isije kuwa na neno la siri la uasi moyoni mwako'* (Kumb. la Torati 15:9), akiaita 'neno la siri' kila dhana ya akili ya jambo la dhambi linalochukiza Mungu: ambalo Mababa Watakatifu pia wanalita pendekezo linaloingizwa moyoni na shetani, ambalo, mara tu linapojitokeza akilini, hufuatiliwa mara moja na mawazo yetu, ambayo hujadiliana nalo kwa shauku.

3. Uwezepwa ni njia ya kila wema na ya amri za Mungu; pia huitwa ukimya wa moyo, na ni sawa na utunzaji wa akili, unaotunzwa katika uhuru kamili dhidi ya ndoto za mchana.

4. Kama vile mtu aliyezaliwa kipofu asivyoweza kuona nuru ya jua, ndivyo pia mtu asiyeishi kwa busara anavyoshindwa kuona mng'ao wa neema inayotiririka kwa wingi kutoka juu; wala mtu huyo hatatuwekwa huru kutoka kwa matendo, maneno na mawazo ya dhambi ambayo ni machukizo kwa Mungu. Katika safari yao ya mwisho, watu hao hawatatoroka masultani wa Tartaro (wanaowasubiri kwa ujanja).

5. Umakinifu ni utulivu usio na kikomo wa moyo, huru kutoka kwa kila wazo, ambamo, kupitia Kristo Yesu, Mwana wa Mungu na Mungu Mwenyewe, na humvuta pumzi Yeye peke yake daima, bila kukoma na milele; humwita, ' '; hushika silaha kwa ujasiri pamoja Naye dhidi ya maadui Wake; na hukiri makosa yake kwa Yeye, ambaye ana mamlaka ya kusamehe dhambi. Roho ya namna hiyo, kupitia mwito huu, mara nyingi humkumbatia Kristo, Yeye anayejua siri za moyo, huku ikijitahidi kwa njia zote kuficha utamu wake na mapambano yake ya ndani kwa watu wote, ili adui mwerevu asije akapata njia rahisi ya kuingiza uovu ndani yake na kuharibu matendo yake bora zaidi.

---

[68] Ingawa katika *Dobrotolyubie* ya Kigiriki, iliyokusanywa na Mtakatifu Nikodemo wa Svyatogor, pamoja na katika tafsiri ya Kislavoni na Mtakatifu Paissius (Velichkovsky), mwandishi wa sura anaitwa 'Padri Hesychius', Mtakatifu Theophan Mjapweke, alipokuwa akiandaa *Dobrotolubie* ya Kirusi, kwa kosa aliwahusisha na mwandishi mwingine – Mtakatifu Hesychius wa Yerusalemu. Kihalisi, kazi hiyo ni ya mkuu wa monasteri Hesychius wa Sinai.

6. Uwezani ni msimamo imara wa fikra za akili na kusimama kwake mlangoni mwa moyo; ili iweze kuona jinsi mawazo ya kigeni yanavyokaribia—majambazi na waporaji hawa—na isikie kile ambacho waharibifu hawa husema na kufanya, na picha gani mashetani huzichora na kuzithibitisha, wakijaribu kulishawishi akili kuingia katika ndoto za mchana na hivyo kulidanganya. Tukikubali kuvumilia mchakato kama huo, utaonyesha, tukitaka, kwa undani na uwazi mkubwa, kupitia uzoefu, sanaa ya vita vya kiroho na kutupatia uzoefu halisi katika vita hivyo.

7. Hofu iliyokita mizizi—kwa upande mmoja, ya kuachwa na Mungu, na kwa upande mwingine, ya kuruhusu kwa makusudi vishawishi vya nje ili kujifunza—kwa kawaida huleta uangalizi wa mara kwa mara katika akili ya mtu anayejitahidi kuziba chanzo cha mawazo na matendo maovu. Ni kwa ajili hii hasa ndiyo majaribu hutokea, na vishawishi visivyotarajiwa hutumwa na Mungu, ili kurekebisha maisha yetu, hasa wakati mtu amedhamu utamu wa kupumzika kutokana na wema huu (utambuzi na kuepuka mambo mabaya) – na amejiamini kupita kiasi. – Kutokana na utambuzi huu wa mara kwa mara huzuka tabia; kutokana na hili – huibuka mwendelezo fulani wa asili wa kistaarabu; na kutokana na hili, kwa asili yake, kidogo kidogo huibuka maono ya vita, ikifuatiwa na sala isiyokoma ya Yesu, utulivu mtamu wa akili isiyo na ndoto za mchana, na hali ya ajabu inayotokana na umoja na Yesu.

8. Akili inayoyasimama imara, ikimwomba Kristo dhidi ya maadui zake na kumkimbilia Yeye, ni kama mnyama ambao, akiwa amezungukwa na kundi la mbwa, unasimama kwa ujasiri dhidi yao, ukijificha ndani ya uzio fulani. Kutoka mbali, ikitengeneza picha akilini mwa mitego ya kufikirika ya maadui wasioonekana, huomba bila kukoma kwa Yesu, Mleeta Amani, dhidi yao, na kwa njia hiyo hubaki hawawezi kuathiriwa nao.

9. Ikiwa unajua, na umeonyeshwa *'kuwapo mbele za Bwana* kesho'—si tu kuonekana, bali pia kuona (Zab. 5:4)—basi unaelewa ninachozungumzia. Ikiwa sivyo, kaa macho, na utapokea.

10. Muundo wa bahari ni wingi wa maji; na muundo na msingi wa tahadhari ni uangalifu na utulivu wa kina wa roho, pamoja na kina kirefu cha tafakari za ajabu na zisizoelezeka, na wa unyenyekevu unaofaa, haki na upendo—ni (kwenyewe) utulivu na maombi ya juu kabisa kwa Kristo Yesu, bila fikra, kwa vilio, visivyo na kikomo, vyenye taabu, lakini bila kukata tamaa au uchovu (Luka 18:1).

11. *'Si kila mtu anayenisemea, "Bwana, Bwana," ataingia*,*'* asema Bwana, *'ndani ya ufalme wa mbinguni, bali yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 7:21). Na mapenzi ya Baba Yake ni haya: *'Ninyi mnaopenda Bwana, chukeni uovu'* (Zab. 96:10). Basi, tunapomwomba Yesu Kristo, tuuchukie mawazo maovu – na mapenzi ya Mungu yatatimizwa.

12. Bwana na Mungu wetu, alipofanyika mwili, aliweka mfano wa kila wema kama mfano kwa jamii ya wanadamu na kama wito wa kuinuka kutoka kwa anguko la kale, akionyesha waziwazi maisha yake yote ya wema akiwa katika mwili. Miongoni mwa mifano mingine mingi mizuri aliyoweka, baada ya ubatizo wake akaenda jangwani, ambako, alipokuwa akifunga, alishiriki katika vita vya kiroho na shetani, ambaye alimkaribia kana kwamba alikuwa mwanadamu tu; na kupitia njia za ushindi juu yake—yaani, unyenyekevu, kufunga, sala na kiasi, ambavyo alivitumia ingawa hakuvihitaji, akiwa Mungu na Mungu wa miungu—Alitufundisha sisi, watumishi Wake wasiostahili, jinsi ya kupigana vita dhidi ya roho za uovu ipasavyo.

13. Kwa upande wa njia mbalimbali (mbinu) za kujidhibiti ambazo, kwa maoni yangu, zinaweza hatua kwa hatua kusafisha akili dhidi ya mawazo ya tamaa—sitasita kuelezea hizi kwenu kwa lugha rahisi na isiyo na mapambo. Kwa maana sioni kuwa ni busara, hata katika hotuba hii—kama ilivyo kawaida katika maelezo ya vita vya nje—kuficha yale yenye manufaa, hasa kwa watu wa kawaida, kwa wingi wa *maneno… 'Bali wewe, mwanangu Timotheo*,*'* nitakuambia kwa maneno ya Mtume, *'zingatia* sana*'* yale uliyo *'soma'* (1 Tim. 4:13).

14. Kwa hiyo, kuna njia moja (mbinu) ya kistaarabu: kuwa mwangalifu daima juu ya ndoto za mchana, au juu ya mawazo ya mtu; maana bila ndoto za mchana, Shetani hawezi kutunga mawazo na kuyawasilisha kwa akili ili kuidanganya.

15. Njia nyingine ni: kuiweka moyo wako kimya kabisa kila wakati, utulivu mbele ya kila wazo, na kuomba.

16. Njia nyingine tena: – kumwomba Bwana Yesu Kristo msaada bila kukoma kwa unyenyekevu.

17. Njia nyingine tena ni kuwa na kumbukumbu ya daima ya kifo katika roho ya mtu.

18. Mazoea haya yote, mpendwa wangu, ni kama walinzi wa lango, wakizuia mawazo maovu kuingia; kwa hoja kwamba mtu anapaswa kutazama mbinguni tu (kukitafikiri daima akili katika mambo ya mbinguni), bila kuipa umuhimu dunia (na yote yaliyo ya kidunia)—ambayo pia ni mojawapo ya njia madhubuti za

uwezavu wa kiroho, kama zile nyingine—nitaelezea hili kwa undani zaidi mahali pengine, kwa msaada wa Mungu, anayetoa neno.

19. Tukikata vyanzo vya tamaa (vichocheo vinavyoziamsha) na kujishughulisha na mambo ya kiroho kwa muda mfupi tu, badala ya kudumu katika njia hii ya maisha milele, tukiwa na shughuli hii yenyewe; tutarejea kwa urahisi kwenye tamaa za kimwili, bila kupata tunda lingine lolote kutokana na (jitihada hiyo njema) isipokuwa giza totoro la akili na kushuka kwa kina zaidi katika ulimwengu wa kimwili.

20. Yeye anayejitahidi ndani lazima, kila wakati, afanye mambo yafuatayo manne: unyenyekevu, uangalizi wa hali ya juu, kupinga mawazo, na maombi. Unyenyekevu – ili, anapopigana vita dhidi ya wapinzani wake – mashetani majivunzi – aweze daima kuwa na msaada wa Kristo moyoni mwake: kwa maana Bwana anawachukia majivunzi. Uangalifu – ili aweze daima kuweka moyo wake huru kutokana na wazo lolote, hata kama linaonekana kuwa jema. Upinzani – ili, mara tu anapotambua ni nani amemjia, apinge mara moja yule mwovu kwa hasira, kama ilivyoandikwa: *'Nitawajibu wale wanaotukana neno langu'* (Zab. 118:42) – *'Je, roho yangu haitamtumikia Mungu?'* (Zab. 61:2)? Maombi—ili, baada ya upinzani, aweze mara moja kumwita Kristo kwa sauti kutoka katika undani wa moyo wake kwa hewa isiyoelezeka. Na kisha mtawa mwenyewe ataona jinsi adui yake, kwa jina la Yesu, anavyoabudiwa, jinsi anavyotawanywa kama vumbi na upepo na kufukuzwa, au jinsi anavyotoweka kama moshi pamoja na udanganyifu wake.

21. Yeye ambaye hana maombi yaliyosafishwa na mawazo hana silaha ya vita—maombi, nasema, ambayo yangeendelea kufanya kazi katika vilindi vya ndani vya roho, ili kwa kumwomba Bwana Yesu Kristo adui, anayepigana vita kwa siri, apigwe (kwa njia isiyoonekana) na kuchomwa.

22. Lazima utazame ndani kwa mtazamo mkali na wa kina wa akili, ili utambue wale wanaoingia; na mara tu unapowatambua, lazima mara moja ukandamize kichwa cha nyoka kwa kupinga, huku ukipaza sauti kwa Kristo kwa kuuguna. Na hapo ndipo utaona upatanisho wa kimungu usioonekana. Ndipo pia utaona waziwazi haki ya moyo (iwe ni jinsi unavyotenda kwa haki, au ni nini hasa kitendo cha haki cha moyo).

23. Kama vile mtu anayeshika kioo mkononi mwake na kukiangalia, akiwa amesimama miongoni mwa wengine, huona uso wake jinsi ulivyo, na huona wengine wakiangalia katika kioo hicho hicho: ndivyo, mtu anayeangalia ndani ya moyo wake kwa umakini wote huona hali yake ndani yake, na huona nyuso za giza za Waafrika weusi wa kiakili.

24. Akili haiwezi kushinda udanganyifu wa kishetani kwa nguvu zake wenyewe: isidhani kamwe kufanya hivyo. Kwa maadui zetu, wakiwa na ujanja, hujifanya wameshindwa huku wakipanga kumwangusha mpiganaji kutoka upande mwingine – kwa njia ya kiburi; lakini jina la Yesu linapotajwa, hawastahimili hata kusita kwa muda mfupi kupanga njama dhidi yako.

25. Jihadhari usijidhanie kupita kiasi (wala kubuni mbinu zako mwenyewe za mapambano), kama Israeli wa kale walivyofanya: la sivyo, nawe pia utawekwa mikononi mwa adui zako wa kiakili. Maana watu hao, baada ya kuokolewa kutoka kwa Wamisri na Mungu wa wote, baadaye walijitengenezea msaidizi—sanamu iliyoyeyushwa.

26. Kwa 'sanamu iliyoyeyushwa' kunamaanishwa akili yetu dhaifu, ambayo, inapomwomba Yesu Kristo dhidi ya roho za uovu, huwafukuza kwa urahisi na, kwa ustadi, huwafanya majeshi ya adui yasiyoonekana na ya kivita kukimbia; lakini mara tu inapothubutu kwa upuuzi kujitegemea yenyewe, huanguka na kuvunjika, kama kile kiumbe kinachoitwa chenye mabawa ya kasi. Hivi ndivyo anavyokiri yule anayemwamini Bwana: *"'Bwana,'* asema, *'ni msaidizi wangu na mlinzi wangu; ndani yake moyo wangu umeweka tumaini, naye atanisaidia, na mwili wangu utaishi kwa utulivu'* (Zab. 27:7); na *'nani,'* mbali na Bwana, *'atainuka kwa ajili yangu dhidi ya wale wenye hila? Au nani atainuka kwa ajili yangu dhidi ya wale wanaotenda uovu'* (Zab. 93:16) – mawazo yasiyohesabika? Lakini yeye anayejiamini badala ya Mungu atadondoka kwa kuanguka kukubwa. Kundi la njiwa, baada ya kuruka juu, huzunguka na kuanguka chini. Kama wasipofanikiwa kujigeuza kwa wakati, hupiga chini na kuvunjika hadi kufa.

27. Hili, mpendwa wangu – ikiwa unataka kupigana vita kama inavyopaswa – likuwe mwongozo wa mfano wa aina na namna ya utulivu wa moyo: kiumbe kidogo, buibui. Hukamata na kuua nzi wadogo, na wewe, ikiwa kama yeye (akikaa kwenye mzinga wake wenye nyuzi), utadumisha ukimya kwa juhudi katika roho yako, usikome kumpiga chini watoto wa Babeli wakati wote – jambo ambalo kumpiga chini Roho Mtakatifu, kupitia Daudi, lingekuita mwenye baraka (Zab. 136:9).

28. Kama vile ilivyo vigumu Bahari ya Shamu kuonekana mbinguni miongoni mwa nyota, na kama vile ilivyo vigumu kwa mwanadamu anayetembea duniani kutopumua hewa ya ulimwengu huu: ndivyo ilivyo

vigumu kwetu kusafisha mioyo yetu kutokana na mawazo ya tamaa na kuwafukuza maadui wetu wa akili, bila kumwomba Yesu Kristo mara kwa mara.

29. Ikiwa, kwa tafakari ya unyenyekevu, ukumbusho wa kifo, kujinyima, kupambana na mawazo (maovu), na kumwomba Yesu Kristo, utaendelea kukaa daima moyoni mwako, na kwa zana hizi ukivuka kwa utulivu kila siku njia ya kiakili—nyembamba, lakini inayoleta furaha na tamu; basi utaingia katika tafakari takatifu za watakatifu, na utang'azwa na maarifa ya mafumbo ya kina kutoka kwa Kristo, *'ambaye ndani yake yamefichwa hazina zote za hekima na maarifa'* (Wakolosai 2:3) na *'ambaye ndani yake anakaa utimilifu wote wa Uungu kimwili'* (beti ya 9). Kwa maana ndani ya Yesu utahisi kwamba Roho Mtakatifu ameshuka katika roho yako; ukiangaziwa naye, akili ya mwanadamu *'huitazama utukufu wa Mungu uso kwa uso*' (2 Kor. 3:18). *'Hakuna anayeweza*,' anasema Mtume, *'kusema "Bwana Yesu" isipokuwa kwa Roho Mtakatifu'* (1 Kor. 12:3), Yeye anayewathibitisha kwa siri wale wanaomtafuta (kwa kweli ndani Yake).

30. Wapendao mafundisho lazima wajue hili pia: kwamba mashetani wabaya, wakitweni wivu kwa sababu ya faida kuu inayotokana na mapambano ya kiroho, hekima inayopatikana kupitia hayo, na kupaa kwa Mungu, mara nyingi huficha mapambano haya ya kiakili kwetu na kuyazima, (huku pia wakikusudia) kwamba, sisi (tukisahau hatari za mashambulizi yao) tukawa wa kupuuza, waibambezwe ghafla akili zetu (katika ndoto za mchana), na tena watufanye tusijali wala kutokujali mioyo yetu. Kwa maana wao daima wamejikita katika lengo moja na jitihada moja: kuzuia mioyo yetu isijikite kabisa, wakijua ni utajiri gani hukusanywa ndani ya nafsi kwa njia hiyo. – Lakini ni hasa wakati huo (wakati wa utulivu wa vita) tutakapojizamisha katika tafakari ya kiroho, tukimkumbuka Bwana wetu Yesu Kristo – na vita itateka tena akili zetu. Tufanye kila kitu, tuseme, kwa ushauri wa Bwana Mwenyewe na kwa unyenyekevu mkuu.

31. Wakati tukikaa katika jumuiya, ni lazima, kwa hiari yetu na kwa moyo wa kujitolea, tuweke kando kila tamaa ya kibinafsi mbele ya abati, na hivyo, kwa msaada wa Mungu, tukawa, kana kwamba, wamejisalimisha na wasio na mapenzi yao wenyewe. Katika hili, ni lazima tufanye tuwezavyo kuepuka kuchochewa na hasira na kuzuia mlipuko wa hasira usio na msingi na usio wa kawaida, maana vinginevyo, katika saa ya vita vya kiroho, tutajikuta hatuna ujasiri. Kwa maana mapenzi yetu, isipokuwa tukiyadhibiti sisi wenyewe kwa hiari, kwa kawaida huchochewa dhidi ya wale wanaojaribu kuyadhibiti kwa nguvu (bila idhini yetu); na kwa sababu hii, hasira iliyochochewa hivyo, ikibweka kwa ukatili, huharibu uelewa wa vita (ustadi wa kuipigania), ambao ni vigumu sana kuupata kwa shida kubwa. Hasira kwa kawaida huharibu. Ikielekezwa dhidi ya mawazo ya kishetani, huvunja na kuviharibu; lakini ikichomoza dhidi ya watu, huharibu ndani yetu mawazo mema tuliyonayo juu yao. Hivyo basi, hasira ni wazi kuwa ni kiharibifu kwa aina zote za mawazo, iwe ni mabaya au, kama inavyoweza kutokea, hata yaliyo ya haki. Imepewa sisi na Mungu, kama ngao na upinde, na hubaki hivyo ikiwa haipindi kutoka kwa kusudi lake. Lakini ikiwa inaanza kutenda kinyume na kusudi hilo, inakuwa mwangamizi. Nimeona kwamba hata mbwa, ambaye wakati mwingine huvamia mbwa mwitu kwa ujasiri, anaweza kuuripua kondoo.

32. Basi, mtu anapaswa kukimbia ukorofi (uruja isiyo na kujali katika kuwatendea wengine) kama anavyokimbia sumu ya nyoka, na kuepuka mazungumzo ya mara kwa mara kama anavyokwepa nyoka na mayai ya nyoka sumu; kwani zinaweza kwa haraka sana kupelekea kusahau kabisa mapambano ya ndani, na kumshusha roho kutoka kwa vilele vya kutukuzwa vinavyotolewa na usafi wa moyo. Kusahau kama huko, ambako kunastahili laana, hukataa kuzingatiwa kama maji yanavyozua moto, na ni adui wa kudumu na wa kutisha. Kutokana na kusahau tunaangukia katika uvivu; kutokana na uvivu tunapita kwenye kupuuza (kanuni za maisha ya kiroho) na kukata tamaa – na kwenye tamaa zisizodhibitiwa; na kwa njia hii tunarudi nyuma tena, kama mbwa kwa kutapika kwake mwenyewe (2 Petro 2:22). Basi, tukimbie uhuru wa maovu kama sumu ya mauti; na turudishe tiba kwa ugonjwa huu mbaya wa kusahau kwa uangalizi mkali wa akili na kumwomba Bwana wetu Yesu Kristo bila kukoma: maana bila Yeye hatuwezi *'kufanya neno'* (Yohana 15:5).

33. Si desturi, wala kwa kweli haiwezekani, kuwa marafiki na nyoka na kumhifadhi ndani ya nafsi ya mtu; wala haiwezekani kumtia moyo mwili kwa kila njia, kuupenda na kuufurahisha—isipokuwa kwa kukidhi mahitaji yake ya lazima—huku wakati huo huo tukijitahidi kupata wema wa mbinguni. Kwa maana yule (nyoka), kwa asili yake, hawezi kujizuia kumjeruhi yule aliyemchukua, ilhali huyu (mwili)—huchafua yule anayemfurahisha kwa hisia za raha za kimwili. Mwili unapotenda dhambi kwa njia yoyote, lazima upigwe mjeledi bila huruma hadi utoe damu, kama mtumwa aliyekimbia aliyelewa divai, ili ijue kwamba kuna bwana (akili) juu yake, aliye tayari kuadhibu, na ili isitafute ulevi wa anasa kana kwamba ni divai kwenye baa, isije ikawa mtumwa huyu wa usiku—huyu mavumbi yanayopotea—hajui bibi yake (roho), ambaye haangukiwi na kufa. Usiitegemee mwili wako hata mwisho kabisa. Matamani ya mwili, anasema Mtume, *"hupinga Mungu;*

maana hayawezi kutii sheria ya Mungu" (Warumi 8:7), – na: *"kwa maana mwili uiko katika vita na Roho"* (Wagalatia 5:17), – na tena: *"Wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu. lakini ninyi mko katika Roho, si katika mwili'* (Warumi 8:8–9).

34. Jukumu *la 'busara'* ni kuelekeza daima asili yetu ya msukumo kuelekea mapambano ya vita vya ndani na kuelekea kujidhibiti; jukumu *la 'hekima'* ni kuelekeza uwezo wetu wa akili kuelekea utulivu mkali na usioisha na kuelekea tafakari ya kiroho; wajibu *wa 'haki'* ni kuelekeza nguvu yetu ya hiari kuelekea wema na kuelekea kwa Mungu; wajibu *wa 'jasiri'* ni kutawala hisia zetu tano na kuzidhibiti, ili zisiuchafue wala utu wetu wa ndani au moyo wetu, wala utu wetu wa nje au mwili wetu.

35. *'Nguvu zake ziko juu ya Israeli*' – juu ya akili inayotazama uzuri wa utukufu wa Mungu kadiri iwezekanavyo, *'na nguvu zake ziko katika mawingu'* (Zab. 67:35)—juu ya roho zinazotazama nuru, ambazo asubuhi huweka macho yao juu Yake aliye kiti cha kulia kwa Baba, Yeye, akiwamulika kama vile jua linavyoangaza miale yake juu ya mawingu safi, huwadhihirisha kuwa wa kupendeza sana.

36. *'Mtu anayefanya dhambi haharibu wema wa wengi*,' asema Andiko Takatifu (Mhub. 9:18); na akili, kwa kuadhini, huharibu kile kilichoandikwa katika sura iliyopita—hivi vinywaji na vyakula vya mbinguni.

37. Sisi hatuna nguvu kuliko Samsoni, hatuna hekima kuliko Suleimani, hatuna busara kuliko Daudi aliye barikiwa, wala hatumpendi Mungu zaidi kuliko mtume mkuu Petro. Basi, tusiweke tumaini letu kwetu wenyewe; maana Andiko linasema, yeye anayejitegemea atasombwa chini kwa nguvu.

38. Tujifunze unyenyekevu kutoka kwa Kristo, upole kutoka kwa Daudi, na kutoka kwa Petro jinsi ya kulia juu ya kuanguka kwetu kwa wakati, lakini tusikate tamaa kama Samsoni, Yuda, na Suleimani mwenye hekima nyingi.

39. *"Shetani, kama simba anayenguruma, anazunguka akitafuta mtu amle"* (1 Petro 5:8). Tusikome kamwe kuwa waangalifu wa mioyo yetu, kuwa na busara, utambuzi (wa mawazo) na maombi kwa Kristo Yesu, Mungu wetu. Maana hutapata msaada bora zaidi katika maisha yako yote kuliko ule unaotoka kwa Yesu: kwani Yeye peke yake, kama Mungu, anajua mitego, hila na udanganyifu wa mashetani.

40. Roho basi na iweke imani kwa ujasiri katika Kristo na kumwomba; isihofie hata kidogo maadui zake: maana haipigani peke yake, bali pamoja na Mfalme Mkuu Yesu Kristo, Muumba wa vitu vyote vilivyopo, visivyo na mwili na vyenye mwili, vinavyoonekana na visivyoonekana.

41. Kama vile mvua inavyozidi kunyesha duniani, ndivyo inavyozidi kulainisha; vivyo hivyo jina takatifu la Kristo, linapotangazwa na sisi bila kusita, kadiri tunavyomwita mara nyingi, ndivyo linavyozidi kulainisha udongo wa mioyo yetu, na kuijaza furaha na shangwe.

42. Ni vema pia kwa wasio na uzoefu kujua kwamba sisi, ambao ni wazito na wamenama chini ya mzigo wa dunia kwa mwili na roho, tunaweza kuwashinda maadui zetu—wale wasio na miili na wasioonekana, wenye nia mbaya na ujanja katika uovu wao, wepesi na wangavu— ambao wamekakamaa katika vita iliyopiganwa tangu enzi ya Adamu hadi sasa, hawana njia nyingine ya kuwashinda isipokuwa kwa kuwa macho daima kwa akili na kumwomba Yesu Kristo, Mungu wetu na Muumba wetu. Kwa wasio na uzoefu, sala ya Yesu Kristo inaweza kutumika kama msukumo na mwongozo wa kujaribu na kujua kilicho kizuri; lakini kwa wenye uzoefu, mwalimu bora zaidi wa wema ni matendo, kujaribu kupitia matendo, na kuonja wema.

43. Kama vile mtoto mdogo asiye na hila, akimwona mwingine akitenda hila fulani, hupata faraja katika hilo na, katika usafi wake, humfuata mtu huyu wa maajabu: vivyo hivyo roho yetu, ikiwa nyenyekevu na mwema—kwa maana imebuniwa hivyo na Bwana wake mwema— – hufurahia mapendekezo ya mawazo ya kishetani na, ikidanganywa nayo, humkimbilia yeye, yule mwerevu, kana kwamba ni mtu mwema, kama njiwa anavyomkimbilia mtu anayeweka mitego kwa ajili ya vifaranga vyake, na hivyo kuchanganya mawazo yake na mapendekezo ya mawazo ya kishetani. Ikiwa hii ni taswira ya mwanamke mrembo, au kitu kingine chochote kilichokatazwa kabisa na amri za Kristo, yeye hutunga njama ya kutimiza kile ambacho urembo uliojitokeza mbele yake umemchochea; na kisha, akishakuwa na azma kutokana na wazo hilo, hutekeleza kwa mwili wake uasi aliouwazia akilini mwake, na hivyo kujiletea hukumu.

44. Hiyo ndiyo ujanja wa Mwovu, na kwa mishale kama hiyo ndipo anavyonasa kila mwathiriwa. Kwa hiyo, si salama, kabla ya akili kupata uzoefu mkubwa katika vita vya kiroho, kuruhusu mawazo kama hayo kuingia mioyoni mwetu – hasa mwanzoni, wakati roho yetu bado inahusiana na vishawishi vya kibladi, inapata raha katika navyo, na inavifuata kwa hiari; lakini mara tu zinapotambuliwa, lazima zikatwe mara moja, wakati huo huo zinapogunduliwa na kuchipua mizizi. Hata hivyo, akili, ikiwa imejishughulisha kwa muda mrefu katika jitihada hii ya ajabu, ikijifunza uwezo huu, itatambua kila kitu ndani yake na kupata ustadi katika

kupigana vita kama hivi, kiasi kwamba itatambua mawazo kwa uhakika na, kama anavyosema Nabii, itaweza kuwakamata *'mbweha wadogo'* kwa urahisi (Wimbo wa Wimbo 2:15): basi mtu anaweza kwa ustadi kuwaruhusu waingie, kupigana nao kwa msaada wa Kristo, kuwafichua na kuwatupa nje.

45. Kama vile isiwezekanavyo kwa moto na maji kupita katika mfereji mmoja kwa wakati mmoja, ndivyo isiwezekanavyo kwa dhambi kuingia moyoni isipokuwa ikigonga kwanza mlango wa moyo kupitia ushawishi wa hila wa yule mwovu.

46. Ya kwanza ni msukumo; ya pili ni mchanganyiko, wakati mawazo yetu na mawazo ya mashetani waovu yanapochanganyika; ya tatu ni njama, wakati mawazo ya aina zote mbili yanaposhirikiana kwa ajili ya uovu na kuamua miongoni mwao jinsi yatakavyotekelezwa; ya nne, hata hivyo, ni kitendo cha hisia au dhambi. Hivyo basi, akili ikibaki na tahadhari, ikijitilia maanani na, kwa kukemea na kumwomba Bwana Yesu, ikifukuza wazo hilo wakati linapojitokeza, basi hakuna chochote kati ya yale yanayofuata kawaida kinachotokea. Kwani yule mwovu, akiwa ni roho asiye na mwili, anaweza tu kuwadanganya roho kupitia njozi na mawazo. (Kuhusu matendo haya) Daudi anazungumzia jaribu: *'Asubuhi nitakatilia mbali wote waovu wa nchi'* (Zab. 100:8); wakati Musa mkuu anazungumzia ushirika: *'Hautaungana nao'* (Kumb. la Tor. 23:32).

47. Akili hushindana katika mapambano yasiyoonekana na akili—akili ya kibladi dhidi ya yetu wenyewe. Kwa hiyo, kila wakati ni lazima tumwombee Kristo kutoka ndani kabisa ya roho zetu, ili Aondoe akili ya kibladi na, kama Mpenzi wa Wanadamu, atupe mawindo ya ushindi.

48. Fanya taswira ya utulivu wa ndani iwe kwako kama mtu anayeshika kioo mikononi mwake na kukiangalia kwa makini; na kisha (yaani, unapotanza kuiga) utaona jinsi uovu na wema vimechorwa moyoni mwako.

49. Jihadhari wakati wote usiweke wazo lolote moyoni mwako, liwe lisilo la heshima au linaloonekana kuwa jema, ili kwa njia hii uweze kuwatambua kwa urahisi wageni, yaani, wana wa kwanza wa Misri (wakimaanisha tamaa).

50. Ni wema, kupendeza, kung'aa, tamu, yenye faida yote, yenye kuona wazi (yenye furaha) na nzuri kiasi gani ni wema wa kiasi! Ikiongozwa na Wewe, Kristo Mungu wetu, na ikifanywa kwa bidii na akili ya mwanadamu katika unyenyekevu mkuu! Kwa maana inanyoosha matawi yake hadi baharini na katika vilindi vya tafakari, na machipukizi yake hadi mito ya mafumbo matamu ya kimungu (Zab. 79: 12), inalea (inayeyusha, inaburudisha) akili, ambayo imekuwa ikichomwa kwa muda mrefu na uovu kutokana na utamu wa mawazo ya udanganyifu ya kishetani na hoja za kichaa za mwili, ambazo ndani yake kuna kifo.

51. Upole ni kama ngazi ya Yakobo, ambayo Mungu hukaa kileleni mwake, na ambayo Malaika hutembea juu yake. Huvunja kila uovu ndani yetu, hukata maneno mengi, kashfa, uvumi na orodha nzima ya tamaa za mwili, bila kuvumilia hata kwa muda mfupi kupoteza utamu wake.

52. Ndiyo hili, ndugu zangu, tutakalolifuata kwa moyo wetu wote. Lakini, tukiwa na akili safi katika Kristo Yesu, tukipaa katika maono Yake, tuweke machoni mwetu pia makosa yetu na maisha yetu ya zamani, ili, tukisagwa na kunyenyekezwa na kumbukumbu ya dhambi zetu, tupate msaada usiokoma wa Yesu Kristo, Mungu wetu, katika vita vya kiroho. Maana mara tu, kupitia kiburi, majivuno au kujipenda, tunaponyimwa msaada wa Yesu, kwa hivyo tunanyimwa pia usafi wa moyo, ambao kupitia kwake Mungu hujidhihirisha kwa mwanadamu; maana, kama ilivyoahidiwa (Mathayo 5:8), kimoja ni chanzo cha kingine (usafi wa moyo unaopelekea kuona Mungu).

53. Akili isiyopuuza kazi yake ya ndani, pamoja na baraka zingine zinazotokana na kujidhibiti na kujilinda daima, pia hufikia hali ambapo hisia tano za mwili haziwi washirika katika vishawishi vya dhambi vinavyotoka nje. Akizingatia kabisa wema wake—yaani, kiasi—na akitamani daima kufurahia mawazo mema, hawaruhusu hisia zake tano kumdanganya kwa kuingia akilini mwake kupitia mawazo yao ya kimwili na ya bure; bali, akijua udanganyifu unaotokana nazo, huzidhibiti kutoka ndani kwa juhudi kubwa.

54. Endelea kuwa macho kwa akili, na hutatwaliwa na vishawishi. Lakini ukipotea njia, vumilia chochote kitakachokupata.

55. Kama vile mrehani mchungu ulivyo na faida kwa wale ambao wamepoteza hamu ya kula na wanachukia chakula, ndivyo ilivyo kwa waovu kuvumilia majanga.

56. Usipotaka kuumia, usitake kufanya uovu pia, kwani uovu unaotendwa hufuatiwa na uovu unaopokewa. Kile mtu anachopanda, ndicho anachovuna. Hivyo, tunapopanda uovu kwa hiari, tukavuna (huzuni) kinyume na matakwa yetu, inatupasa kushangaa haki ya Mungu katika hili.

57. Akili hufunikwa na tamaa tatu zifuatazo: upendo wa pesa, kiburi na upendo wa raha.

58. Maarifa na imani, ambavyo ni wenza wa asili yetu, vimefifia kwa kitu kingine chochote isipokuwa tamaa hizi.

59. Hasira na ghadhabu, mizozo na mauaji, na orodha nzima ya tamaa zingine zimejikita kwa undani ndani ya watu kupitia kwao.

60. Yeye asiyejua kweli hawezi kuamini kweli; kwa maana maarifa kwa asili huja kabla ya imani. Kilichoandikwa katika Maandiko hakijasemwa ili tujue tu, bali pia ili tukitumie.

61. Basi, tuanze kuitekeleza. Hivyo, tukiendelea hatua kwa hatua, tutagundua kwamba tumaini katika Mungu, imani imara, maarifa ya ndani, ukombozi kutoka kwa majaribu, vipawa vya neema, toba ya dhati, na machozi tele hupewa waumini kupitia maombi; na si hivyo tu, bali pia uvumilivu mbele ya dhiki, msamaha wa dhati kwa jirani, uelewa wa sheria ya kiroho, upataji wa haki ya Mungu, msukumo wa Roho Mtakatifu, utoaji wa hazina za kiroho, na yote ambayo Mungu ameahidi kwa waumini hapa na katika enzi ijayo. Kwa ufupi, haiwezekani kwa nafsi kuwepo katika sura ya Mungu kwa njia nyingine yoyote isipokuwa kupitia neema ya Mungu na imani ya mtu anayeishi moyoni, katika unyenyekevu wa dhati na katika maombi yasiyo na usumbufu.

62. Kwa kweli tumepata baraka kubwa kutokana na uzoefu—yaani, kwamba mtu anapaswa kumwomba Bwana Yesu bila kukoma dhidi ya adui wa akili, ikiwa anataka kutakasa moyo wake. Na tazama jinsi neno ninalolitoa kutokana na uzoefu linavyoendana na ushuhuda wa Maandiko: *'Jitayarishe,'* inasema, *'kumwomba Bwana Mungu wako, Ee Israeli'* (Amosi 4:12). Mtume pia anasema: *'Ombeni bila kukoma'* (1 Wathesalonike 5:17). Na Bwana anatangaza kwetu: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno. Yeye akiishi ndani yangu, nami ndani yake, atazaa matunda mengi. Lakini yeye asiyeishi ndani yangu atatupwa nje kama tawi, naye hukauka'* (Yohana 15:5–6). Maombi ni baraka kuu, inayojumuisha baraka zote ndani yake, kwani husafisha moyo, ambao waumini humuona Mungu.

63. Kwa kuwa hazina ya unyenyekevu imetukuzwa na inampendeza Mungu, na ina nguvu ya kutokomeza uovu wote ndani yetu na kila kitu kinachomchukiza Mungu, haipatikani kwa urahisi. Unaweza kupata kwa mtu mwingine matendo fulani ya sifa nyingi, lakini, ukitafuta harufu ya unyenyekevu kwake, karibu huwezi kuipata. Kwa hiyo, bidii na juhudi nyingi zinahitajika ili kupata hazina hii. Maandiko pia huuita shetani 'asiye safi' kwa sababu, tangu mwanzo kabisa, alikataa hazina hii ya thamani ya unyenyekevu na akapenda kiburi. Kwa sababu hii pekee, anaitwa 'roho mchafu' katika Maandiko yote. Kwa maana ni uchafu gani wa kimwili kiumbe kisicho na mwili kabisa, kisicho na sehemu, kinaweza kutenda, kiasi kwamba kiitwe najisi kwa sababu hii? Ni wazi, ni kwa sababu ya kiburi ndiyo anaitwa najisi, na kutoka kuwa malaika safi na mng'ao, ametiwa chapa ya kuwa mchafu. *'Kila mtu mwenye kiburi ni najisi mbele za Mungu'* (Mith. 16:5). Dhambi ya kwanza, kulingana na Maandiko, ni *'ujivunaji'* (Sir. 10:15). Farao aliposema, *'Sijamjua Mungu wenu, wala sitamwacha Israeli aende zake'* (Kumb. la Torati 5:2), alizungumza kama mtu aliyejivunia.

64. Kuna matendo mengi ya akili yanayoweza kutupatia zawadi iliyobarikiwa ya unyenyekevu, mradi tusipuuzie wokovu wetu; kwa mfano: ukumbusho wa dhambi—kwa neno, tendo na wazo—na mambo mengine mengi, yanapokumbuliwa akilini, huchangia katika unyenyekevu. Pia hupelekea unyenyekevu wa kweli mtu anapofikiria daima sifa njema za majirani zake na kusifu sifa zao nyingine za asili, akilinganisha zake na zao. Akiona waziwazi namna hii katika akili yake hali yake ya duni na jinsi anavyokosa ukamilifu wa wengine, mtu kwa asili atajiona kama vumbi na majivu, na hata si kama binadamu, bali kama mbwa tu, kwa kuwa anabaki nyuma ya viumbe wote wenye akili duniani kwa kila hali na ni maskini na duni kuliko wote.

65. Mdomo wa Kristo, nguzo ya Kanisa, Baba wetu mkuu Basilio, anasema: 'Msaada mkuu wa kuepuka dhambi na kutodondoka katika dhambi ileile tena siku inayofuata ni huu: mwishoni mwa siku, kujikabidhi sisi wenyewe na vyote vilivyo vyetu kwa hukumu ya dhamiri yetu, ili tuone tulikosea wapi na tulitenda ipasavyo wapi. Hiki ndicho alichofanya Ayubu, kwa upande wake na kwa upande wa watoto wake." Ukaguzi huu wa kila siku huweka wazi kile kinachotokea kwetu saa kwa saa (au hutufundisha kujichunguza saa kwa saa, ili tuone jinsi tunavyopaswa kutenda kila saa).

66. Mwingine wa Wman,[69] , ambaye pia alikuwa mmoja wa wenye hekima katika mambo ya kimungu, alisema: 'Mwanzo wa matunda ni ua; na mwanzo wa maisha yenye bidii ni kujidhibiti.' Basi, hebu tuzishike nidhamu, na zaidi ya hayo kwa kipimo na kiasi, kama vile Wazee wanavyofundisha, na tutumie siku nzima ya saa kumi na mbili katika kujidhibiti akili zetu. Kwa kutenda hivi, kwa msaada wa Mungu na kupitia

[69] Mtakatifu Nilus wa Sinai.

nidhamu binafsi fulani, tutaweza kuzima na kupunguza uovu ndani yetu. Kwani ni kupitia nidhamu binafsi ndipo maisha ya wema hupatikana, ambayo kwa ajili yake Ufalme wa Mbinguni utatolewa.

67. Njia ya kufikia maarifa ni kutokuwa na tamaa na unyenyekevu, ambavyo bila hivyo hakuna mtu atakayemwona Bwana.

68. Yeye anayekaa daima ndani ya nafsi yake, akielekeza mawazo yake huko kila wakati, hujizoeza kujidhibiti; na si hivyo tu, bali pia hutafakari, anatafakari mambo ya kimungu, na huomba. Na hili ndilo hasa anachokizungumzia Mtume: *'Tembeeni kwa Roho, na hamtatimiza tamaa za mwili'* (Gal. 5:16).

69. Yeye asiyejua jinsi ya kutembea katika njia ya kiroho haizingatii mawazo ya tamaa (yaani, hayafukuzi kutoka kwake), bali daima anajishughulisha tu na mwili: ama kwa kujirusha katika ulafi na maisha ya anasa, au kwa kuhuzunika, kukasirika na kuwa na chuki, na hivyo kufunika akili; au, kwa kujihusisha na matendo ya kujinyima yaliyopitiliza, anavuruga moyo.

70. Yeye aliyeacha maisha ya kidunia—yaani, mke wake, mali na kadhalika—amefanya tu mtu wa nje kuwa mtawa, lakini si mtu wa ndani. Lakini yeyote aliyeacha mawazo ya tamaa kuhusu mambo haya yote amefanya mtu wa ndani—ambaye ni akili—kuwa mtawa pia. Na mtu wa aina hiyo ndiye mtawa wa kweli. Ni rahisi kumfanya mtu wa nje kuwa mtawa, ikiwa mtu anataka, lakini si kazi ndogo kumfanya mtu wa ndani kuwa mtawa.

71. Nani, katika mpangilio huu, ameachiwa kabisa mawazo ya kishirikina na amekuwa akipewa daima sala safi na isiyo ya kimwili – ambayo ndiyo sifa bainishi ya mtu wa ndani?

72. Shauku nyingi zimejificha katika roho zetu; lakini hujidhihirisha tu wakati vyanzo vyake (vitu, matukio) vinapojitokeza mbele ya macho yetu.

73. Usijitoe kabisa kwa mazoezi ya kimwili; bali, ukishaipa mwili kazi inayoweza kufanyika, mwelekeze akili yako yote kwa nafsi ya ndani: *'Mazoezi ya kimwili ni ya faida kidogo, bali utauwa una faida kwa kila hali'* (1 Tim. 4:8).

74. Hisia za tamaa zinapokuwa kimya – kwa sababu tu ama vyanzo vyake (vitu, matukio) vimeondolewa, au mashetani wameondoka kwa ujanja – kiburi huchipuka.

75. Unyenyekevu na kujinyima kwa ajili ya maisha ya kiroho (kujinyima anasa za mwili) humuondolea mtu kila dhambi—unyenyekevu kwa kukata tamaa za nafsi, na kujinyima kwa kukata tamaa za mwili. Kwa hiyo Bwana anasema: *'Wenye furaha ni waoyo safi, kwa kuwa watamwona Mungu'* (Mathayo 5:8) – watamwona Yeye mwenyewe na hazina zilizo ndani Yake, wanaposafisha nafsi zao kwa upendo na kujidhibiti – na hili zaidi kadiri wanavyoongeza usafi wao.

76. Ncha ya juu (kituo cha uangalizi, mnara wa kulia) ambayo kupitia kwake mtu anatafakari maneno yanayohusu kila wema ni utunzaji wa akili, kama vile katika nyakati za kale mlinzi wa Daudi alivyorejelea ukeketaji wa moyo (2 Sam. 18:24).

77. Kama vile tunavyodhulumiwa kwa kutazama yale yaliyo hatari kwa hisia, ndivyo ilivyo pia kwa upande wa akili.

78. Kama vile mtu anayeharibu kiini cha mmea husababisha mmea mzima kukauka, ndivyo pia inavyotakiwa uelewe kuwa hili linamhusu mwanadamu. Ni lazima kuwa macho kila wakati, kwani wanyama wakali hawalii usingizi kamwe.

79. Bwana, akitaka kuonyesha kwamba kila amri ni ya lazima na kwamba uana ni zawadi iliyopatikana kwa ajili ya wanadamu kwa damu Yake mwenyewe, anasema: *'Basi ninyi, mtakapokuwa mmemaliza kutenda yote mlioamriwa, semeni, "Sisi ni watumwa wasiostahili; kwa maana tumetenda yale tuliyopaswa kutenda"'* (Luka 17:10). Kwa hiyo, Ufalme wa Mungu si thawabu kwa matendo, bali ni zawadi ya neema kutoka kwa Bwana, iliyoandaliwa kwa ajili ya watumishi wake watiifu. Mtumishi haitaji uhuru kama thawabu; bali (akiupokea) hushukuru kama mwenye deni, na (akisipokea) huusubiri kama wema.

80. Kristo, kulingana na Maandiko, alikufa kwa ajili ya dhambi zetu na huwapa uhuru watumwa wanaofanya kazi vizuri kwa ajili Yake; maana anasema: *'Hongera sana, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mambo mengi: ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21). Bali mtumishi mwaminifu si yule anayeegemea maarifa tu (ya wajibu wa mtumishi), bali yule anayeonyesha uaminifu kupitia utiifu kwa Kristo, aliyetoa amri.

81. Yeye anayemheshimu bwana wake hutekeleza anachoamriwa; lakini akitenda dhambi kwa njia yoyote, au akikaidi, huvumilia kinachomtokea kama matokeo ya haki. Kuwa na hamu ya kujifunza na bidii (kwa asili, katika kutekeleza amri): maana maarifa pekee humfanya mtu kuwa na kiburi.

82. Majaribu yanayotukuta ghafla hutufundisha, kupitia utunzaji wa kimungu, kuwa wa bidii.

83. Nyota hutambulika kwa nuru inayoiizunguka; lakini alama ya wacha Mungu ni umaskini na unyenyekevu, kwani hakuna kitu kingine kinachokusudiwa kuwa alama ya utambulisho na ishara ya wanafunzi wa Kristo isipokuwa hekima ya unyenyekevu na tabia ya upole. Injili zote nne zinatangaza hili kote kote. Yeyote asiyeishi kwa njia hii—yaani, bila unyenyekevu—ananyimwa sehemu yake katika Yeye aliyejinyenyekeza hadi msalabani na kifoni, na ambaye ni Mtoaji hai wa Sheria ya Kiinjili wa amri za kimungu, akituonyesha amri zinazotutaka (kupitia matendo na maisha Yake, kama ilivyoelezwa katika Injili).

84. *'Njooni kwa maji*, *ninyi nyote mnaonywa*,*'* asema Nabii (Isaya 55:1); ninyi mnaonywa kwa ajili ya Mungu, tembeeni katika usafi wa akili na moyo. Hata hivyo, yeye anayepaa juu sana lazima pia aelekeze mtazamo wake kwenye uduni wa dunia yake. Hakuna aliye juu kuliko mwenye unyenyekevu. Kama vile ambapo hakuna nuru, yote huwa ni giza na gubike; ndivyo pia, kunapokosekana unyenyekevu, kazi zetu zote tunazofanya kwa mujibu wa Mungu huwa ni bure na hazina tija.

85. *'Mwisho wa maneno yote, sikia haya yote: mcha Mungu, na uzishike amri zake'* (Mhub. 12:13), kwa fikra na kwa tendo. Ukijilazimisha kiakili kuzitii, mara chache utahitaji kujitahidi kimwili kwa ajili yake. Daudi anasema: *'Nimetamani kutenda mapenzi yako, na sheria yako iko moyoni mwangu'* (Zab. 39:9).

86. Mtu asipoweka mapenzi ya Mungu na sheria Yake ndani ya moyo wake, yaani, ndani ya nafsi yake ya ndani kabisa, basi hatawezi kuzitimiza kwa urahisi kwa njia ya nje pia. Yule asiye na akili timamu na asiyejali, ni kana kwamba anamwambia Mungu: *'Sitaki kuona njia zako'* (Ayubu 21:14) – hakika hii ni kwa sababu ya ukosefu wa nuru ya kimungu, ambaye aliyepokea nuru hiyo si tu anashikilia sheria moyoni mwake kwa ushawishi, bali pia ana nguvu ya kutosha kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu.

87. Kama vile chumvi inavyoongeza ladha ya mkate na kila aina ya chakula, inahifadhi nyama isiharibike na kuiweka imara kwa muda mrefu; vivyo hivyo, unapaswa kuelewa uhifadhi wenye busara wa utamu wa kiroho na kazi za ajabu za moyo. Kwa maana hutamiza kwa utamu wa kimungu mtu wa ndani na wa nje, huondoa harufu mbaya ya mawazo maovu, na hutuweka imara katika wema.

88. Kutokana na mambukizi huchipuka mawazo mengi, na kutokana na hayo, hujitokeza matendo maovu ya mwili. Yeye ambaye mara moja huzima mawazo hayo kwa Yesu pia atayaepuka matendo hayo. Na atatajirishwa kwa maarifa matamu ya kimungu, ambapo atamwona Mungu akiwa kila mahali; na, akishika kioo cha akili mbele Yake, atang'azwa naye, kama kioo safi kinachoshikiliwa mbele ya jua la hisia. Basi, hatimaye, akili, ikiwa imefikia ukomo wa mwisho wa tamaa zake, itapumzika kutoka kwa tafakari nyingine zote ndani yake.

89. Kwa kuwa kila wazo huingia moyoni kupitia dhana ya kitu kinachogusika na hisia (na kile kinachogusika na hisia huzuia kile cha kiakili), Nuru ya Kimungu ya Uungu huanza kuangaza akili tu inapokuwa imetawaliwa na utupu na kuwa isiyo na umbo kabisa (bila kuwasilisha taswira au umbo lolote). Kwa maana nuru hiyo hujidhihirisha katika akili ambayo tayari ni safi, mradi tu imetawaliwa na mawazo yote.

90. Kadiri unavyotilia maanani akili yako kwa uangalifu zaidi, ndivyo utakavyoomba kwa Yesu kwa bidii zaidi; na tena, kadiri unavyotunza akili yako kwa uzembe zaidi, ndivyo utakavyozidi kumwacha Yesu. Na kama vile ile ya kwanza inavyoangaza sana hali ya akili, ndivyo hii ya pili—kukataa utulivu na mwito mtamu wa Yesu—kwa kawaida huizama kabisa gizani. Ni kawaida tu kwa jambo hili kuwa kama tulivyosema – na haliwezi kuwa vinginevyo. Utajifunza hili kwa uzoefu utakapolitekeleza. Kwa maana wema, na hasa zoezi kama hili linalotoa nuru na tamu, kwa kawaida hujifunzwa tu kupitia uzoefu.

91. Kumuomba Yesu bila kukoma, kwa hamu fulani ya dhati, iliyojaa utamu na furaha, huleta hali ambayo hewa ya moyo, kupitia umakini kamili, hujazwa utulivu wenye furaha. Zaidi ya hayo, Yeye anayehusika na kusafishwa kikamilifu kwa moyo ni Yesu Kristo, Mwana wa Mungu na Mungu Mwenyewe, chanzo na Muumba wa yote yaliyo mema. Kwa maana Yeye mwenyewe anasema: *'Mimi ni Bwana Mungu, anayeumba dunia'* (Isaya 45:7).

92. Roho, ikiwa imebarikiwa na kufarijiwa na Yesu, humjibu Mwema kwa furaha na upendo fulani kupitia toba, kutoa shukrani na kumwita kwa furaha Yeye aliyewapatilisha: maana ndani yake yenyewe inaona kwa jicho la akili yake jinsi anavyotawanya udanganyifu wa roho wachafu.

93. *'Na jicho langu la* utambuzi,' anasema Daudi, '*litawatazama adui zangu wa* dhani*, na sikio langu litasikia wale wanaoinuka kunipinga kwa udanganyifu'* (Zaburi 91:12-13). Nami nikautazama *'malipo ya wenye dhambi'* yakitendeka ndani yangu kwa Mungu (Zab. 90:8). Hata hivyo, pale ambapo hakuna njozi moyoni, basi akili huweka katika mpangilio wake wa asili, ikiwa tayari kusukumwa katika tafakari kila tamu, iwe ya kiroho au inayopenda Mungu.

94. Basi, kama nilivyosema, kistaarabu na Sala ya Yesu vinategemeana – umakini wa hali ya juu ni sehemu ya sala isiyo na kikomo, wakati sala, kwa upande wake, ni sehemu ya kistaarabu na umakini wa hali ya juu kabisa wa akili.

95. Mwalimu mwema kwa mwili na roho ni ukumbusho usioweza kusahaulika wa kifo, na mazoezi ya kuweka kando yote yaliyopo katikati (yaani, kati ya wakati huu na saa ya kifo), daima ukikiweka mbele ya macho—na kitanda hicho cha mauti ambacho tutalalia tunapoaga mwili, na kadhalika.

96. Ndugu zangu, yeye anayetaka kubaki salama kila wakati hapaswi kushindwa na usingizi. Lakini mojawapo ya mambo mawili ni jambo lisiloepukika – ama kuanguka na kuharibika, baada ya kunyang'anywa sifa zako, au kusimama macho daima ukiwa na akili iliyojizatiti: kwani adui naye, yuko tayari daima pamoja na jeshi lake, akisubiri kwa siri.

97. Hali fulani ya kiungu huzaliwa katika akili zetu kupitia ukumbusho na mwito usioisha wa Bwana wetu Yesu Kristo, mradi tu tusipuuze sala ya daima kwa Yeye katika akili zetu, uangalizi usiokatizwa, na wajibu wa mlango (yaani, kuwaruhusu walio wako na kuwakataa wageni); lakini kwa kweli, sisi tutakuwa daima tukijihusisha na tendo lile lile la kumwomba Yesu Kristo Bwana wetu, tukimlilia kwa moyo mkuu, ili atupe fursa ya kushiriki (kuonja) Jina Lake Takatifu (ili liweze kuchipuka katika mioyo yetu). Kwa maana urudiaji wa mara kwa mara ndiye mama wa tabia, iwe kwa upande wa wema au uovu; na tabia hiyo hutawala kwa ukamilifu, kama asili. Baada ya kufikia hali hiyo, akili yenyewe hutafuta wapinzani, kama mbwa wa uwindaji anayetafuta sungura kwenye vichaka; lakini ile ya kwanza hutafuta kumeza, ilhali ile ya pili hutafuta kupiga chini na kufukuza.

98. Basi, kila mara mawazo maovu yanapoongezeka ndani yetu, tuingize kati yao mwito wa Bwana wetu Yesu Kristo; na mara moja tutaona yakianza kutawanyika kama moshi hewani – kama vile uzoefu ulivyotufundisha. Baada ya hayo, akili inapobaki peke yake (ikiwa huru kutoka kwa mawazo ya kusumbua), tuendeleze macho yetu yasiyochoka na kumwomba Mungu. Hivyo ndivyo tutakavyotenda tunapokabiliwa na jaribu kama hilo.

99. Kama vile ilivyo vigumu kwenda vitani ukiwa uchi, au kuvuka bahari kuu ukiwa umevaa, au kuishi bila kupumua: ndivyo ilivyo vigumu, bila unyenyekevu na maombi yasiyoisha kwa Kristo, kujifunza vita ya kiroho na ya siri, na kuifuatilia na kuizima kwa ustadi.

100. Daudi mkuu, mwenye uzoefu mkubwa katika mambo kama haya, anamwambia Bwana: *'Nitahifadhi nguvu zangu kwa njia yako'* (Zab. 58:10) – (yaani, kwa kugeukia Wewe kwa ajili ya msaada). Vilevile, uhifadhi wa utawala wa moyo na utulivu wa akili, ambapo sifa zote njema hutokea, hufikiwa kwetu kwa msaada wa Bwana, ambaye ametupa amri Zake, na ambaye, tunapomwomba bila kukoma, hutufukuza ule upuuzaji usio na afya ambao, zaidi ya kitu kingine chochote, huharibu utulivu wa moyo, kama vile maji yanavyozima moto. Kwa hiyo, Ee mtawa, usishindwe na usingizi unaotokana na uvivu, ambao husababisha kifo chako; bali kwa jina la Yesu, waondoa maadui zako, na likizo hili tamu kuliko yote, kama alivyosema mtu mmoja mwenye hekima, na likishikamane na pumzi yako: na hapo ndipo utakapojua faida ya ukimya.

101. Tunapopewa heshima, ingawa hatustahili, ya kushiriki kwa hofu na kutetemeka, Sakramenti Takatifu na safi kabisa za Kristo Mungu na Mfalme wetu, ndipo tutakapodhihirisha waziwazi utulivu wa akili, umakini na tahadhari, ili moto huu wa Kimungu—yaani, Mwili wa Bwana wetu Yesu Kristo, utaangamiza dhambi zetu na uchafu wetu—mdogo na mkubwa. Kwani, hapo tu unapouingia, mara moja huondoa roho mbaya za uovu kutoka mioyoni mwetu na kutusamehe dhambi zetu za zamani; na akili yetu huachwa huru kutoka kwa msumbufu usio na utulivu wa mawazo maovu. Ikiwa, baada ya hili, tukisimama mlangoni mwa mioyo yetu, tukilinda akili zetu kwa makini, basi, tutakapostahili tena kushiriki katika Fumbo Takatifu, Mwili wa Kimungu utaangaza akili zetu zaidi na zaidi na kuufanya uangaze kama nyota.

102. Kusahau kwa kawaida huzima uangalizi wa akili, kama vile maji yanavyozima moto. Lakini sala isiyokoma ya Yesu, ikishirikiana na uangalizi usioyumba, hatimaye huiondoa kabisa kutoka moyoni. Maombi yanahitaji uangalifu, kama vile taa ndogo inavyohitaji mwanga wa mshumaa (au labda, kama taa katika upepo tulivu, ili iwake kama mshumaa).

103. Ni lazima mtu awe makini sana kulihifadhi kile kilicho cha thamani; na kwa kweli, kitu pekee cha thamani kwetu ni kile kinachotuhifadhi kutokana na uovu wote, wa kimwili na kiakili. Hii ndiyo uhifadhi wa akili kupitia kumwomba Yesu Kristo—yaani, daima kutazama undani wa moyo na kukaa kimya bila kukoma katika fikra—hata, naweza kusema, kutokana na fikra zinazoonekana kuwa za haki—na kujitahidi kuwa tupu kabisa ya fikra zote, ili wezi wasijifiche chini yake. Lakini, ingawa tunateseka tunapovumilia katika moyo, faraja bado ipo karibu.

104. Moyo unaolindwa daima, ambao hauruhusiwi kupokea maono, picha na njozi za roho za giza na za udanganyifu, kwa kawaida huleta mawazo yanayofanana na nuru. Kwa maana kama vile makaa ya mawe yanavyozalisha mwali, ndivyo zaidi Mungu, anayeishi mioyoni mwetu kupitia ubatizo mtakatifu, akipata hewa ya mioyo yetu ikiwa safi kutokana na upepo wa uovu na iliyolindwa kwa uangalifu wa akili, atawasha nguvu zetu za kiakili kwa ajili ya tafakari, kama mwali kwenye mshumaa wa nta.

105. Ni lazima daima tuweke jina la Yesu Kristo likizunguka ndani ya nafsi zetu, kama vile radi linavyong'aa angani kabla ya mvua kunyesha. Wale walio na uzoefu wa kiroho wa aina ya ' ' katika mapambano ya ndani wanajua hili vyema. Tutapigana vita hii ya kiakili kwa mpangilio ufuatao: kazi ya kwanza ni umakini; kisha, tunapogundua kuwa wazo la adui limekaribia, tutalirusha, kwa hasira, maneno ya laana kutoka moyoni; la tatu, tutaomba dhidi yake, tukigeuza mioyo yetu kwa mwito wa Yesu Kristo, ili mzuka huu wa kishetani upotee mara moja; la sivyo, akili inaweza kufuata mkondo wa njozi hii, kama mtoto aliyedanganywa na mchawi stadi.

106. Tujitahidi, tukipaza sauti kama Daudi: 'Bwana Yesu Kristo!' – Kama matawi yetu yakikauka (yakipoteza sauti); lakini macho yetu yenye utambuzi yasiache kamwe kutazama juu kwa tumaini *'kwelekea kwa Bwana Mungu wetu'* (Zab. 68:4).

107. Tukikumbuka daima mfano wa hakimu asiye na haki, ambao Bwana alisimulia ili kutufundisha kwamba tunapaswa kuomba daima na tusipoteze moyo, (na tukitenda kulingana nao), – tutapokea manufaa na haki yetu.

108. Kama vile ilivyo vigumu kwa mtu anayezingatia jua kutokuwaka macho yake, ndivyo ilivyo vigumu kwa mtu anayeingia daima katika hewa ya moyo kutowaka.

109. Kama vile haiwezekani kuishi maisha haya ya sasa bila chakula na vinywaji, ndivyo pia, bila utunzaji wa akili na usafi wa moyo—ambacho kinajulikana kama kiasi—haiwezekani kwa roho kupata chochote cha kiroho na kinachomfurahisha Mungu, au kuachiliwa kutoka kwa dhambi ya kiakili, hata kama mtu angejizuia kutenda dhambi kwa kitendo kwa hofu ya mateso.

110. Hata hivyo, hata wale ambao, kupitia nidhamu fulani binafsi, hujizuia kutenda dhambi kwa vitendo, wamebarikiwa mbele za Mungu, Malaika na wanadamu: kwa maana *'wale wanaojidhibiti'* ndio *'wale wanaolazimisha kuingia katika ufalme wa mbinguni'* (Mathayo 11:12).

111. Hili ndilo la ajabu kuhusu matunda ya ukimya kwa akili: kwamba dhambi, ambazo mwanzoni huimba mlango wa akili kama mawazo tu—ili, zikikubaliwa na akili, baadaye ziwe dhambi zito, za kimwili—zote hukatwa kiakili ndani ya mtu wetu wa ndani kwa nguvu ya busara, ambayo haiziruhusu ziingie ndani na kujidhihirisha katika matendo maovu, kupitia mwongozo na upatanisho wa Bwana wetu Yesu Kristo.

112. Agano la Kale ni mfano wa matendo ya nje, ya kimwili na ya hisia, ilhali Injili Takatifu, ambayo ni Agano Jipya, ni mfano wa umakinifu au usafi wa moyo. Na kama vile Agano la Kale halikupeleka katika ukamilifu, wala halikumtia mtu wa ndani kuridhika au kuthibitishwa katika kazi ya kumfurahisha Mungu: *'Kwa maana*,*'* anasema Mtume, *'sheria haikutimiza chochote'* (Ebr. 7:19), bali ilizuia tu dhambi kubwa (kwa kukata kutoka moyoni mawazo na tamaa mbaya ili kuhifadhi usafi wa moyo, ambao ni amri ya Injili iliyo juu kuliko, kwa mfano, marufuku dhidi ya kumtoa jirani yako jicho au jino): ndivyo pia inavyopaswa kueleweka haki ya kimwili na mazoea ya kujinyima kimwili—nazungumzia kufunga, kujiepusha na vyakula fulani, kulala ardhini bila chochote, kusimama, kukesha, na kadhalika—ambayo kwa kawaida hufanywa kwa ajili ya mwili na hutumika kutuliza sehemu yenye tamaa ya mwili dhidi ya msukumo wa dhambi. Haya yote, bila shaka, ni mema, kama inavyosemwa kuhusu Agano la Kale (kwamba Sheria ni njema); maana hutumika kumfundisha mtu wetu wa nje na kutulinda dhidi ya matendo ya tamaa. Lakini mazoezi haya ya kujinyima si walinzi dhidi ya dhambi za akili, wala hayazizuizi; yaani, hayana nguvu ya kutosha kutuokoa kutoka kwa wivu, hasira na mambo yanayofanana na hayo.

113. Lakini usafi wa moyo—yaani, ulinzi na uhifadhi wa akili, ambalo ndilo lengo la Agano Jipya, ikiwa tutalizingatia kama ipasavyo— hukata tamaa zote na kila uovu moyoni na kuondoa mizizi yake, na badala yake hukipandia furaha, tumaini, majuto, kilio, machozi, kujitambua na maarifa ya dhambi za mtu mwenyewe, kumbukumbu ya kifo, unyenyekevu wa kweli, upendo usio na kikomo kwa Mungu na watu, na uangalizi wa kimungu wa moyo.

114. Kama vile ilivyo vigumu kwa mtu anayetembea juu ya nchi kutovuka hewa, ndivyo ilivyo vigumu kwa moyo wa binadamu kutoshambuliwa bila kukoma na mashetani, au kutokuwa chini ya ushawishi wao wa siri, hata kama mtu angefanya kujinyima kwa mwili kwa ukali mkuu.

115. Ikiwa unataka si tu kuonekana kuwa mtawa mbele za Bwana—mzuri, mnyenyekevu, na aliyeshikamana daima na Mungu—bali kuwa hivyo kweli; basi jitahidi kwa nguvu zako zote kutenda wema wa makini, ambao unahusisha kulinda na kuhifadhi akili na kuanzisha utulivu mtamu wa moyo na hali ya furaha ya roho, isiyo na ndoto za mchana: kazi ambayo hutawaona kwa wengi.

116. Fadhila ya umakini huitwa hekima ya akili. – Na uitekeleze kwa tahadhari kubwa na shauku ya dhati, kupitia Sala ya Yesu, kwa unyenyekevu na uvumilivu, kwa ukimya wa hisia na akili, kwa kiasi katika chakula na vinywaji, na kwa kuepuka yote yenye dhambi; uitekeleze kwa ustadi kupitia njia ya akili kwa busara, na, kwa msaada wa Mungu, itakufunulia— —usichokitarajia; itakupa maarifa, itakuangazia, itakupa hekima, na kukufundisha yale ambayo hapo awali hukuweza hata kuyawazia akilini mwako, ulipokuwa ukitembea katika giza la tamaa na matendo maovu, ukiwa umezama katika vilindi vya kusahau na mchanganyiko wa mawazo.

117. Kama vile mabonde hutoa ngano kwa wingi, ndivyo itakavyotoa kila aina ya wema kwa wingi moyoni mwako – au tuseme, hili litakutengewa na Bwana wetu Yesu Kristo Mwenyewe, Ambaye bila Yeye hatuwezi kufanya chochote. Na mwanzoni utaiona kama ngazi; kisha kama kitabu ambacho utakisoma; na hatimaye, kadiri unavyoendelea zaidi na zaidi, utaiona kama mji, Yerusalemu ya mbinguni, na kwa kweli utamtazama kwa akili yako Kristo wa Israeli, Mfalme wa Nguvu, pamoja na Baba Yake wa milele na Roho Mtakatifu, ambaye anastahili kuabudiwa.

118. Mashetani daima hutupeleka katika dhambi kupitia njozi za udanganyifu. Hivyo, kupitia njozi za utajiri na tamaa, walichochea Yuda mwovu kumsaliti Bwana na Mungu wa wote. Kupitia ndoto za uongo za faraja ya kimwili—ambayo yenyewe si ya maana—na za heshima, utajiri na utukufu, walimvuta katika mauaji ya Mungu, na kisha wakamsukuma kujiua kwa kumuumiza shingo, wakimhakikishia kifo cha milele—kinyume kabisa na kile walichokuwa wamemwonyesha katika ndoto zake au katika njama zao wenyewe, hivyo wakilipiza kisasi kwa yule mwasi.

119. Basi, tazama jinsi maadui wa wokovu wetu wanavyotupeleka kwenye maangamizi kupitia ndoto za uongo na ahadi za bure. Na Shetani mwenyewe alianguka kutoka kwenye urefu wa mbinguni kwa njia ileile, kama radi, baada ya kuota ndoto ya kuwa sawa na Mungu. Hivyo, baadaye alimtenganisha Adamu na Mungu kwa kumpandikizia ndoto ya sifa fulani ya kimungu (ujuzi wote); na kwa njia ileile adui huyu mdanganyifu na mwovu huwa anawadanganya wote wanaotenda dhambi.

120. Mioyo yetu hujaa uchungu wa sumu ya mawazo maovu tunapopoteza umakini kwa kusahau, na hivyo tukapotoshwa kwa muda mrefu kutoka kwa umakini na maombi ya Yesu. Lakini tunapoanza kwa bidii, kwa shauku thabiti kutokana na upendo kwa Uungu, kutekeleza yale yaliyoelezwa hapo juu (yaani, umakinifu na sala) katika hekalu letu la ndani (katika warsha yetu ya ndani, moyoni), hujawa tena na utamu katika hisia ya furaha ya anasa fulani ya Kiungu. Ndipo tunapoamua kwa dhati kutembea daima katika utulivu wa moyo, si kwa sababu nyingine yoyote, bali kwa ajili ya utamu mwororo na faraja tunayoihisi katika roho yetu kutokana na hilo.

121. Sayansi ya sayansi na sanaa ya sanaa ni uwezo wa kushughulikia mawazo mabaya. Tiba na sanaa bora kabisa dhidi yao ni kuwa makini, kwa msaada wa Bwana, kwa kuonekana kwa dalili zao, na daima kuweka mawazo ya mtu safi, kama vile tunavyolinda macho yetu ya kimwili, tukiyaangalia kwa makini yoyote kitu kinachoweza kuyadhuru kwa bahati mbaya na kujitahidi kwa njia zote kutoacha hata chembe ya vumbi iwayafikie.

122. Kama vile theluji haizali mshumaa, wala maji kutoa moto, wala mche wa kijani kutoa tini: ndivyo moyo wa kila mtu hautawekwa huru kutoka kwa mawazo, maneno na matendo ya kishetani isipokuwa wakisafisha nafsi zao za ndani, wakichanganya kiasi na Sala ya Yesu, wakipata unyenyekevu na utulivu wa ndani, na kujitahidi kwa shauku yote ya shemeji, wakiharakisha mbele. Roho isiyojali yenyewe bila shaka ni tasa ya mawazo mema na kamilifu, kama punda jike tasa; kwani ndani yake, pia, hakuna ufahamu wa hekima ya kiroho. Hakika, kutaja jina la Yesu na kuweka kando mawazo ya tamaa ni kazi tamu inayoleta amani kwa roho.

123. Wakati roho inapoingia katika makubaliano maovu na mwili, basi pamoja wanajenga mji wa ubatili na nguzo ya kiburi, na (huzua) mawazo machafu ili yakae ndani yake. Lakini Bwana, kwa hofu ya Gehena, huvuruga mapatano yao na kuwatenganisha, akimlazimisha bibi, yaani roho, kutenda kwa hekima na kusema maneno ya kigeni na kinyume na mwili (mtumwa). Kutokana na hofu hii hutokea mgawanyiko kati yao: *'Kwa maana nia iliyo katika mwili ni uadui na Mungu; maana haitii sheria ya Mungu'* (Warumi 8:7).

124. Ni lazima tupime matendo yetu ya kila siku saa kwa saa, tukiyatafakari kwa makini, na jioni tuweze kupunguza mzigo wake kwa njia ya toba, kadiri tuwezavyo, ikiwa tunataka, kwa msaada wa Kristo, kushinda uovu ulio ndani yetu. Pia ni lazima tuchunguze kama tunatenda matendo yetu yote ya hisia na yanayoonekana kwa mujibu wa Mungu, mbele za Mungu, na kwa ajili ya Mungu peke yake, ili, kwa upumbavu, tusishindwe na hisia zozote zisizofaa katika mchakato huo.

125. Ikiwa, kwa msaada wa Mungu, tunapata kitu kila siku kupitia kujidhibiti kwetu, hatupaswi kuingia katika urafiki usio na uteuzi na wengine, tusije tukadhurika kutokana na mazungumzo yoyote ya kuvutia; bali tunapaswa kuchukia yote yasiyo na maana, kwa ajili ya sifa hii (utimamu wa akili), ambayo ni ya kupendeza zaidi na tamu zaidi.

126. Lazima tuelekeze nguvu tatu za nafsi kwa njia sahihi, kulingana na asili yao na kwa muafaka na kusudi la Mungu, aliyeziumba. Yaani: nguvu ya hasira lazima ielekezwe dhidi ya nafsi yetu ya nje na dhidi ya nyoka – Shetani. *'Kasirika*,' imesema, *'wala msitende dhambi'* (Zab. 4:5). Hii inamaanisha kasirika dhidi ya dhambi, yaani, dhidi yetu wenyewe na dhidi ya shetani, ili tusitende dhambi dhidi ya Mungu. Lazima tuelekeze nguvu ya tamaa kwa Mungu na wema, huku tukifanya akili kuwa bibi wa zote mbili, ili kwa hekima na busara iweze kuzipanga, kuzifundisha, kuzihukumu na kutawala juu yake, kama vile mfalme anavyotawala wananchi wake. Na kisha akili iliyo ndani yetu, ambayo ni ya Mungu, itazitawala (yaani, inapotawala juu yao badala ya kuzitii). Ingawa hisia zinaweza kuasi dhidi ya akili, hatutaacha kuamuru kwamba akili itawale juu yao. Kwa maana ndugu wa Bwana anasema: *'Mtu asiyekosea kwa maneno ni mtu mkamilifu, aweza kuzuia mwili wote'* (Yakobo 3:2). Kwa kweli, kila kosa na dhambi hufanywa na nguvu hizi tatu, na kila wema na haki hutimizwa na nguvu hizi tatu zilezile.

127. Akili huvurugika na kuwa kame pale mtawa anapomzungumzia mtu mambo ya kidunia, au anayatafakari katika mawazo yake, au mwili wake na akili yake vinapojishughulisha bure na jambo lolote la kimwili, au anapojihusisha kwa ujumla na upuuzi (na mambo yasiyo na maana). Kwa maana katika hali kama hiyo, mara moja baadaye, anapoteza ari yake, (unyenyekevu, ujasiri mbele za Mungu na maarifa (anamsahau Mungu na njia zake): kiasi kwamba kadiri tunavyotumia akili zetu, ndivyo tunavyong'arishwa, na kadiri tusivyotumia akili zetu, ndivyo tunavyofunikwa.

128. Yeye yeyote anayejitahidi kila siku kwa ajili ya amani na utulivu wa akili, na kuitafuta kwa dhati, atadharau kwa urahisi yote yanayohusu tamaa za mwili, ili juhudi zake zisiwe bure. Lakini akidanganya dhamiri yake kwa hoja yoyote ya uongo (kwamba hakuna madhara katika kujishughulisha na chochote cha hisia za mwili), ataanguka katika usingizi mchungu wa kusahau, ambao Daudi mtakatifu anaomba asilale (Zaburi 12:4 – *'nisilale usingizi wa kifo'*). Mwinjilisti, zaidi ya hayo, anasema*: 'Basi, mtu yeyote aliyefahamu yaliyo mema, naye asiyoyafanya, ni dhambi kwake'* (Yakobo 4:17).

129. Akili hurudi kutoka kwa uvivu na kurudi katika hali yake ya kawaida na utulivu ikiwa, mara tu tunapogundua hali yetu ya kupoa, tunawashwa na shauku na, kwa bidii ya dhati, kurejesha shughuli za kawaida za akili (utulivu na maombi).

130. Punda wa kusaga hakuweza kusonga mbele anapokuwa akisaga gurudumu alilofungwa nalo (anatembea, lakini hubaki mahali pamoja hadi gurudumu limesimama): na akili haitasonga mbele kuelekea ukamilifu kupitia wema hai (yaani, kuelekea utulivu unaopelekea ukamilifu) isipokuwa ikileta utulivu wake wa ndani (kwa kusitisha mzunguko wa mawazo hapo). Kwani akili kama hiyo daima huwa kipofu kwa macho yake ya ndani, haiwezi kuona wema na Yesu anayeng'aa.

131. Farasi mwema na imara hukimbia kwa furaha akiwa amebeba mpanda wake: vivyo hivyo roho itafurahi katika nuru ya Bwana *itakapojitokeza* mbele Yake *asubuhi* ikiwa huru kutokana na mawazo yote (Isaya 5:4). Ikijichochea kwa shauku, itaendelea *'kutoka kwa nguvu'* ya hekima tendaji ya akili hadi *kwenye 'nguvu'* ya ajabu ya tafakari na ya mafumbo na wema yasiyoelezeka; na hatimaye anapogundua moyoni mwake kina kisichopimika cha mawazo matakatifu ya kimungu, basi *'Mungu wa miungu atamwonekania'*, kadiri moyo wake unavyoweza kubeba (Zab. 83:8). Akigusiwa na hili, akili basi humtukuza Mungu kwa upendo, Yeye anayeonekana na Mwenye kuona yote, Ambaye kwa sababu hii hasa huokoa mtazamo wa kiakili unaomwelekea kwa bidii.

132. Ukimya wa moyo, uliohifadhiwa kwa busara, utaona vilindi vya juu; na sikio la akili lililonyamaza litasikia mambo ya ajabu.

133. Msafiri, akiwa amesafiri katika safari ndefu, ngumu na yenye taabu, na akihofia kupotea njia ya kurudi, huweka alama kando ya barabara, kama alama za barabarani, zitakazomsaidia kurudi nyumbani

salama: na mtu anayeifuata njia ya busara aweke (kama alama za njia) maneno (aliyoyasikia kutoka kwa Wazazi wa Kanisa), akitisha hatari ile ile kwa nafsi yake (yaani, kupotea njia au kurudi nyuma).

134. Lakini kwa msafiri, kurudi mahali alipoanzia ni chanzo cha furaha; ilhali kwa mwenye busara, kurudi nyuma ni maangamizi ya nafsi ya busara na ishara ya kugeuka mbali na matendo, maneno na mawazo yanayomridhisha Mungu. Na wakati wa usingizi hatari wa roho, atakuwa na mawazo ambayo, kama miiba, yatamwamsha (kutoka usingizi wake), yakimkumbusha giza kuu na uvivu ambao ameangukia kwa sababu ya uzembe wake mwenyewe.

135. Tukiwa tumeporomoka katika huzuni, kukata tamaa na kukosa matumaini (– katika hali za kukata tamaa kabisa ambazo hakuna tumaini la kuokolewa), ni lazima tufanye kwa ajili yetu kile ambacho Daudi alifanya – *'kumwaga'* mioyo yetu na *'maombi yetu'* mbele za Mungu, na *'kuweka wazi' 'huzuni'* yetu kama ilivyo kwa Bwana (Zab. 141:3). Kwa maana tunamwungama Mungu, ambaye ni mwenye nguvu na hekima ya kutosha kupanga mambo yote yanayotuhusu, na kuifanya dhiki yetu, ikiwa ni kwa ajili ya heri yetu, iwe nyepesi (rahisi kuvumiliwa na rahisi kushindwa), na kutuokoa kutoka kwa huzuni ya maangamizi na uharibifu.

136. Hasira kwa watu, ambayo si ya kiasili; huzuni isiyo kwa mujibu wa Mungu; na kukata tamaa—vyote ni vya uharibifu sawa kwa mawazo mema na ya busara; lakini Bwana, akivifukuza kwa ajili ya toba yetu, huweka furaha.

137. Mawazo yaliyoingia mioyoni mwetu kinyume na matakwa yetu na kudumu humo kwa kawaida huondolewa kwa Sala ya Yesu, inapofanywa kwa tahadhari kutoka katika kina cha tafakari ya moyo.

138. Tutapata nafuu na furaha katika huzuni yetu katikati ya wingi wa mawazo yasiyosemwa tunapojilaumu kwa dhati na bila upendeleo – au tunapomkabidhi Bwana kila kitu, kana kwamba ni mwanadamu (ambaye ni sehemu yetu). Kwa kila njia, kupitia njia hizi mbili, tutapata amani kutokana na yote yanayotusumbua.

139. Wababa wa Kanisa wanamtambua Musa, mtoaji wa sheria, kama mfano wa akili—yeye anayeona Mungu katika kichaka kinachowaka moto, anatiwa utukufu ana kwa ana, na anateuliwa na Mungu wa miungu kuwa mungu kwa Farao; kisha anapiga Misri kwa tauni, anaiongoza Israeli kutoka humo, na anatoa Sheria. Haya yote, yanapochukuliwa kimfano, kwa maana ya kiroho, yanaonyesha matendo na sifa njema za akili.

140. Aroni, ndugu wa mtoaji wa sheria, anahudumu kama mfano wa mwanadamu wa nje. Kwa hiyo, tunapomshutumu (mtu wa nje) kwa hasira, tuongee naye, kama Musa alivyomwambia Aroni alipokuwa ametenda dhambi: 'Ni kwa haki gani Israeli (akili, inayomwona Mungu) ilikuhesabia haki, ulipokwenda haraka kumfanya apotee imani na Bwana, Mungu Aliye Hai, Mwenyezi (kwa mawazo yako mwenyewe ulimwepusha na tafakari ya kina ya Mungu) (Kutoka 32:21)?

141. Miongoni mwa mifano mingine mingi mizuri, Bwana, alipokuwa akianza kumfufua Lazaro kutoka kwa wafu (kwa kusema, *'Njoo nje, kijana'*), pia ilionyesha kwamba ni lazima tuidhibiti nafsi kwa marufuku kali inapojishusha kwa hisia zisizo na udhibiti, na kwa ujumla, inajitahidi kujijengea ndani yake tabia kali (kwa nafsi yake) ambayo—namaanisha kujilaumu mwenyewe—ina uwezo wa kuikomboa nafsi kutoka kwa kujiruhusu, ubatili na kiburi.

142. Kama vile mtu hawezi kuvuka kina kirefu cha bahari bila meli kubwa, ndivyo ilivyo haiwezekani kutoa mawazo maovu ya yule mwovu bila kutaja jina la Yesu Kristo.

143. Kulaani kwa kawaida huzuia maendeleo zaidi ya mawazo kama hayo, ilhali kumtaja jina la Yesu Kristo huwafukuza kutoka moyoni. Punde tu wazo linapojitokeza katika nafsi kupitia kwa kutambua kitu fulani kinachoguswa na hisia—kama vile mtu aliyetukosea, au uzuri wa mwanamke, au fedha na dhahabu—au wakati vitu hivi vyote vinapopita akilini mwetu mmoja baada ya jingine; mara moja inakuwa wazi kwamba roho zilizopeleka mioyo yetu katika ndoto za mchana kama hizo ni: chuki, tamaa na upendo wa pesa. Ikiwa akili yetu ina uzoefu, imefunzwa na ina ustadi wa kujilinda dhidi ya udanganyifu na kuona, waziwazi kama mchana kutwa, ndoto za mchana za kupotosha na hila za waovu, basi mara moja, kupitia upinzani, lawama na maombi kwa Yesu Kristo, huizima kwa urahisi mishale ya moto ya shetani, kuzuia ndoto za mchana zenye shauku zisivute mawazo yetu, na kuzuia mawazo haya yasiungane na taswira ya kishawishi, au kuzungumza nayo kwa upole na kujihusisha na fikra za bure, au kushirikiana nayo – baada ya hapo, bila kuepukika, kama usiku unavyofuata mchana, matendo maovu hufuata.

144. Hata hivyo, ikiwa akili yetu haina uzoefu katika sanaa ya uangalizi makini, mara moja hushikilia kwa hamu maono yoyote yanayojitokeza mbele yake, bila kujali ni yapi, na huanza kuongea nayo, ikipokea maswali yasiyo na maana na kutoa majibu yasiyo na maana vivyo hivyo. Ndipo mawazo yetu yanapochanganyika na njozi za kishetani, ambazo, kutokana na hayo, huenea zaidi na kuzidishwa, kiasi cha

kuonekana kuwa za kupendeza zaidi, nzuri na za kuvutia kwa akili inayodanganywa na kunaswa. Akili yetu basi hupata hali inayofanana na ile ambayo ingetokea, kwenye uwanda fulani ambapo kondoo wadogo wapole wanachunga, kama mbwa angejitokeza, na kondoo hao, mara tu anapojitokeza, wakakimbilia kwake mara kwa mara, kana kwamba ni kwa mama yao, bila kupata faida yoyote ile kwa kukaribia kwake, bali wakichukua uchafu na harufu yake mbaya tu. Kwa njia ile ile kabisa, mawazo yetu, kwa sababu ya ukosefu wa uzoefu, hukimbilia kwa haraka kwenye njozi zote za kishetani akilini na, kama nilivyosema, huchanganyikana nazo, kiasi kwamba mtu anaweza kudhani kwamba vyote viwili vinafanya baraza (miongoni mwao), – ili kupanga mpango wa kutimiza, kupitia mwili, kile kilichoonekana kuwa cha kuvutia na kitamu sana kwao wakiwa chini ya ushawishi wa udanganyifu wa kishetani. Hivyo, kuanguka kwa roho hatimaye hufanyika ndani; baada ya hapo, kana kwamba kwa lazima, kile ambacho kimeiva ndani ya moyo huonekana wazi kwa nje.

145. Akili yetu ni kitu chepesi na chenye tabia njema, kinachopenda sana ndoto za mchana na chenye mwelekeo usioweza kuzuilika wa mawazo ya dhambi, isipokuwa ikiwa ndani yake kuna wazo ambalo, kama mtawala wa hisia, lingedhibiti na kulidhibiti kila wakati.

146. Tafakari na maarifa kwa kawaida huwa waongozaji na wachochezi wa maisha ya nidhamu, kwa maana kwamba moyo, ukiwa umevutiwa navyo, huja kuchukia raha za kidunia na kila anasa ya maisha haya kama mambo yasiyo na maana.

147. Kinyume chake, maisha ya uangalizi, yanayoishiwa katika Kristo Yesu, huwa baba wa tafakari na utambuzi na chanzo cha tamaa za kiungu na mawazo yenye busara zaidi, yakiwa yameungana na mke wake—unyenyekevu—kama anavyosema Nabii wa Kiungu Isaya: *'Wale wanaomsubiri Bwana watabadilisha nguvu zao; watapaa kwa mbawa kama tai'* (Isaya 40:31).

148. Inaonekana kwa watu kuwa ni kali mno na mzito kumweka roho kimya dhidi ya kila wazo. Na kwa kweli ni vigumu na vya maumivu: kwani si kwa wale tu wasiofahamu mafumbo ya mapambano ya kiroho ndiko ni vigumu na vya maumivu kufungia na kushikilia kiumbe asiye na mwili ndani ya makao ya kimwili, bali pia kwa wale ambao wamejaribiwa katika mapambano ya ndani, yasiyo ya kimwili. Lakini yeyote, kupitia maombi yasiyokoma, anayemweka Bwana Yesu ndani ya moyo wake, atakwenda, kulingana na Nabii, *'hatachoka kumfuata, wala hatatamani maisha ya mwanadamu'* (Yer. 17:16), kwa ajili ya uzuri, furaha na utamu wa Yesu; wala hatatuhilishwa na maadui zake—mashetani wachafu wanaomzingira—bali *'atawafokea huko malangoni'* ya moyo (Zab. 126:5), na kuwarudisha nyuma akiwa na Yesu.

149. Nafsi, ikiwa imepaa baada ya kifo hewani kuelekea malango ya mbinguni, haitawahi aibu mbele ya maadui zake huko, ikiwa na Kristo; lakini hata wakati huo, kama ilivyo sasa, itawapigia kelele kwa ujasiri *'kwenye malango*'. Bali isikome, hadi mwisho kabisa, kupaza sauti mchana na usiku kwa Bwana Yesu Kristo, Mwana wa Mungu; naye ataleta haki yake upesi, kulingana na ahadi yake ya kimungu isiyoyumba, aliyosema katika mfano wa hakimu asiye haki: *'Nawaambieni, ataleta haki yake upesi'* (Luka 18:8)—katika maisha haya na baada ya kuondoka kwa mwili wake.

150. Unaposafiri baharini mwa akili, mkae imara katika Yesu; maana Yeye mwenyewe yuko ndani yako – katika moyo wako – akikuitia kwa fumbo: *'Usiogope, wewe Yakobo, wewe mdogo wa Israeli; mimi ni Mungu wako; nitashika mkono wako wa kuume'* (Isaya 41:13–14). *'Mungu akiwa upande wetu*, ni nani *atakayepinga*?*'* (Warumi 8:31). Mungu yu upande wetu, Yeye aliyebariki wale walio safi mioyoni na akaamuru kwamba Yesu Mwema Zaidi, Yeye Pekee Asiye na Uchafu, akae kimungu katika mioyo safi na kukaa ndani yake. Basi, kwa maneno ya Paulo mtume, tusikome kuwafundisha akili zetu katika uchaji wa Mungu (1 Tim. 4:7).

151. Atapata furaha, kama Daudi anavyosema, katika wingi wa amani (Zab. 36: 11), yeyote asiyemchagua mtu kwa upendeleo, asiyetenda dhuluma moyoni mwake; yaani, yeyote asiyekubali sanamu za roho wabaya na, kupitia sanamu hizi, asiyepanga dhambi, bali, akihukumu kwa ukali na kutoa hukumu kali katika nchi ya moyo wake, anaitendea dhambi haki yake. Mababa wakubwa na wenye hekima, katika baadhi ya maandishi yao, wanawaita mashetani 'wanaume' kwa sababu ya uwezo wao wa kufikiri. Vilevile katika Injili Bwana anasema: *'adui wa mwanadamu amefanya hivi'* (Mathayo 13:28), yaani, amepanda magugu miongoni mwa ngano (akimaanisha shetani; kwani baadaye alisema: *'mpandaji ni shetani'*). Kwa kuwa hatupambani mara moja na wahalifu hawa, basi tunashindwa na mawazo yetu.

152. Ikiwa, tukiwa tumeanza kuishi katika uangalizi wa akili, tukichanganya busara na unyenyekevu na kuunganisha sala na upinzani, basi tutatembea vyema katika njia ya akili, kama na taa ya nuru, tukibeba jina takatifu na la heshima la Yesu Kristo, – zikifuta na kutusafisha dhambi, na kupamba na kupanga nyumba ya moyo wetu. Lakini tukiiweka tumaini letu katika busara au ufahamu wetu wenyewe tu, basi punde,

tukishambuliwa na maadui wetu, tutaanguka, tukiwa tumetupwa chini. Na kisha hawa maadui werevu na wabaya zaidi wataanza kutushinda kwa kila namna, wakati sisi tutazidi kufungwa na tamaa mbaya, kama katika wavu – au tutaangukia mauaji makubwa mikononi mwao, tukikosa ndani yetu upanga wenye ushindi – jina la Yesu Kristo. Kwa maana upanga huu mtakatifu pekee, unapotumiwa daima katika moyo uliosafishwa dhidi ya picha zote, ndio unaoweza kuwarudisha nyuma, kuwatema, kuwachoma na kuwateketeza, kama moto unaoteketeza nyasi kavu.

153. Jukumu la uangalizi usio na kikomo, ambalo ni la faida kwa roho na linalozaa matunda mengi, ni kutambua mara moja mawazo ya ubatili yanayojitokeza akilini. Jukumu la kukemea ni kufichua na kuona aibu ya wazo linalojaribu kuingia katika anga la akili zetu kupitia taswira ya kitu fulani kinachoguswa na hisia. Kile kinachozima na kutawanya papo hapo kila mpango wa adui, kila neno, kila ndoto, kila sanamu na kila nguzo ya uovu, ni kumwomba Bwana. Na sisi wenyewe tunaona katika akili zetu kushindwa kwao kikamilifu kwa mikono ya Yesu, Mungu wetu mkuu, na kisasi chake kwa niaba yetu sisi tulio wanyenyekevu, maskini na wasio na faida.

154. Wengi hawatambui kwamba mawazo yetu si kitu kingine isipokuwa picha za kufikirika tu za vitu vinavyoweza kuguswa na vya kidunia. Lakini tunapobaki na nia timamu katika maombi kwa muda, basi maombi huachilia akili yetu kutoka kwa kila taswira ya kimwili ya mawazo maovu na kuiwezesha kutambua maneno ya adui (labda ikirejelea asili ya mawazo kwa ujumla—ni nini hasa—au kwa mipango na hila za maadui wanapopanda mawazo haya), na kupata faida ya maombi na utimamu wa akili. *'Wala kwa macho yako uyaona malipo ya* wakosaji'—katika fikra, wewe mwenyewe *uta 'kuona'* na kuelewa (Zab. 90:8), kama asemavyo Zaburi mbariki Daudi.

155. Basi, tukiepata fursa, tukumbuke kifo bila kuchoka: kwani kutokana na kumbukumbu hii huibuka ndani yetu kuachana na wasiwasi wote na upuuzi, utunzaji wa akili na maombi yasiyokoma, kujitenga na mwili na kuchukia dhambi; na, kusema kweli, takriban kila wema hai na tendaji hutokana nayo. Kwa hiyo, tujitahidi, kadiri iwezekanavyo, kufanya mazoezi haya bila kukoma kama vile tunavyopumua.

156. Moyo, ukiwa umejitenga kabisa na ndoto, utaanza kuzaa mawazo matakatifu na ya fumbo, yakicheza ndani yake kama samaki wanavyocheza na popo wa baharini wanavyoruka katika bahari tulivu. Upepo mwanana huchochea bahari, na kina cha moyo huchochewa na Roho Mtakatifu. *'Na kwa kuwa ninyi ni wana*,*'* anasema Mtume, *'Mungu amemtuma Roho wa Mwanawe mioyoni mwenu, akipaza sauti, "Abba, Baba!"'* (Gal. 4:6)!

157. Kila mtawa atashuku na kusita kuhusu kuanza mazoezi ya kiroho kabla ya akili yake kuwa na utulivu—iwe ni kwa sababu bado hajatambua uzuri wake, au kwa sababu, akiwa ameitambua, hana nguvu ya kujitolea kwa sababu ya ukosefu wa shauku. Lakini kusita huku bila shaka kutatoweka mara tu atakapoanza mazoezi ya kulinda akili, ambayo hujulikana kama hekima ya akili, au hekima tendaji ya akili. Maana wakati huo atapata Njia, Yeye aliyesema: *'Mimi ni Njia, na Ufufuo, na Uzima'* (Yohana 14:6).

158. Mara nyingine tena atatikisika, akiona shimo kuu la mawazo na umati wa watoto wachanga wa Babeli; lakini Kristo huondoa utikisiko huu pia, ikiwa tutaendelea kutia akili zetu msingi kwake na kutupa watoto wachanga wa Babeli, tukawapiga dhidi ya mwamba huu (Zaburi 136:9), – hivyo kutimiza, kama ilivyoandikwa, mapenzi Yake juu yao (hasira Yake juu yao). Kwa maana, kama Mwenye Hekima asemavyo, *'Linda amri, usiruhusu neno la udanganyifu litoke'* (Mhubiri 8:5). Na Bwana anasema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno lolote'* (Yohana 15:5).

159. Yeye ni mtawa wa kweli anayejinyima, na ni mtawa wa kweli anayejinyima kwa moyo (ambaye moyoni mwake hakuna kitu isipokuwa Mungu).

160. Maisha ya binadamu husonga mbele kupitia mfululizo wa miaka, miezi, wiki, siku na usiku, saa na dakika. Pamoja nazo, sisi pia tunapaswa kusonga mbele (kuelekea ukamilifu) matendo yetu mema hadi mwisho kabisa—yaani, kujinyima, maombi, na utulivu wa moyo, huku tukidumisha ukimya usio na kikomo.

161. Hatimaye, saa ya kifo itatufikia pia—itakuja, na hakuna kuikwepa; na—oh, laiti tu mkuu wa dunia hii, akija wakati huo, angeona makosa yetu kuwa madogo na yasiyo na maana kiasi kwamba hangeweza kutuhukumu kwa haki! – Vinginevyo, tutalia wakati huo, ingawa itakuwa tayari kuchelewa mno. Kwani, kama Bwana anavyosema, *'mtumwa ajayejua mapenzi ya bwana wake, naye asitende, atapigwa vibaya sana'* (Luka 12:47).

162. Hela kwa wale waliyochafulia mioyo yao! Na watafanya nini Bwana atakapokuja (Siraka 2:14)? – Basi, ndugu zetu, tujitahidi zaidi katika kazi ya moyo.

163. Mawazo tulivu na yasiyo na shauku hufuatiwa na yale yenye shauku, kama tulivyo jifunza kutokana na uzoefu na uchunguzi wa muda mrefu; na yale ya kwanza hutumika kama lango kwa yale ya pili, yasiyo na shauku kwa yale yenye shauku.

164. Hakika, mtu lazima ajigawanye kwa hiari yake; lazima ajirarue kwa mawazo yenye busara zaidi; hakika, anapaswa kuwa adui asiyepatanishwa kwa nafsi yake. Mwelekeo wowote anaoupa mtu aliyemkosea na kumtukana vibaya, ni lazima tuwe na mwelekeo uleule—au mbaya zaidi—kwa nafsi zetu, ikiwa tunataka kutimiza amri kuu na ya kwanza, yaani, unyenyekevu uliobarikiwa—makao ya Kristo, maisha ya Mungu yaliyofanyika mwili. Kwa hiyo, Mtume anasema: *'Nani ataniondoa katika mwili huu wa mauti*?' (Warumi 7:24)? *'Kwa maana mwili una tamaa kinyume na Mungu'* (Warumi 8:7). Zaidi ya hayo, akionyesha kwamba kumtiisha mwili kwa mapenzi ya Mungu ni mojawapo ya wajibu wetu, alisema: *'Maana tukijihukumu sisi wenyewe, hatuhukumiwi. Lakini tukihukumiwa, tunadhibitiwa na Bwana'* (1 Kor. 11:31–32).

165. Mwanzo wa kuzaa matunda ni ua; na mwanzo wa akili iliyotulia ni kujinyima katika chakula na vinywaji, kukataa na kuondoa mawazo yote, na ukimya wa moyo.

166. Tunapomjua Kristo Yesu, tukianza kuishi katika hali ya utulivu iliyokomaa, basi kwanza hutujia akilini—kama taa iliyoshikiliwa na mkono wa akili ikituongoza katika njia za fikra; kisha, kama mwezi katika utukufu wake wote, ukizunguka katika anga la moyo; na hatimaye, kama jua, – Yesu, akimulika kwa haki kama jua, yaani, akijidhihirisha Yeye mwenyewe na nuru Zake zote za tafakari zinazong'aza.

167. Hiki ndicho Anachoadhihirisha kwa fumbo kwa akili ambayo, kwa shauku isiyokoma, huweka amri Yake, inayosema: *'Taharini mioyo yenu'* (Kumb. la Torati 10:16). – Ndiyo, kama ilivyosemwa tayari, kujichunguza kwa makini humfundisha mwanadamu kweli hizi za ajabu. Uungu hauna upendeleo. Kwa nini Bwana anasema: *'Nisikieni, nanyi mtatenda; msiwe na shika-shika; maana yeye aliye nao, atapewa zaidi, naye atakuwa na wingi; bali yeye asiye nao, hata alicho nacho kitamchukuliwa'* (Mathayo 13: 12–13); na tena: *'Mambo yote yafanya kazi pamoja kwa wema kwa wale wanaompenda Mungu'* (Rum. 8:28). Je, sifa hizi (utimamu wa akili na maombi) haziwaharakishi zaidi kuelekea hili?

168. Meli haiwezi kusonga mbele bila maji; wala uhifadhi wa akili hauwezi kufanikiwa hata kidogo bila kiasi, pamoja na unyenyekevu na sala kwa Yesu Kristo.

169. Msingi wa nyumba ni mawe; lakini kwa fadhila hii (kuhifadhi akili), msingi na paa vyote ni jina takatifu na linaloabudiwa la Bwana wetu Yesu Kristo. Nahodha mjinga atapata ajali ya meli haraka na kwa urahisi wakati wa dhoruba ikiwa atawaacha wafanyakazi, atatupa miti ya kuogelea na kuielekeza meli baharini, na kisha yeye mwenyewe kulala; lakini roho itazama haraka zaidi na mashetani ikiwa, mwanzoni mwa majaribu, itapuuzia kuwa na akili timamu na kuliita jina la Yesu Kristo.

170. Tunapitia katika Maandiko yale tunayoyajua, na tunashuhudia kwa wale walio tayari, kuhusu yale tuliyoyaona tukisafiri njia, ikiwa mko tayari kukubali yale mnaambiwa. Kwa maana Bwana mwenyewe alisema: *'Kama mtu yeyote asikae ndani yangu, atatupwa nje kama tawi, naye hukauka; wanayakusanya, wakatupa katika moto, nayo huungua. Lakini yeye akiishi ndani yangu, nami ndani yake, huyazaa matunda mengi'* (Yohana 15:5–6). Kama vile ilivyo vigumu kwa jua kung'aa bila nuru, ndivyo ilivyo vigumu kwa moyo kusafishwa kutoka kwa uchafu wa mawazo hatari bila sala kwa jina la Yesu. Ikiwa hili ni kweli, kama ninavyoona (kutokana na uzoefu), basi tuuombe Jina hili kila tunapopumua. Kwa maana Yeye ni nuru, ilhali zile (fikra zisizo safi) ni giza; na Yeye (Yesu, tunayemuomba) ni Mungu na Bwana, ilhali zile ni watumishi wa mashetani.

171. Inafaa na inakubalika kwa ajili ya utunzaji wa akili kuitwa yenye kubeba nuru, yenye kubeba radi, inayotoa nuru na yenye kubeba moto. Kwani, kwa kweli, ni bora kuliko hata wema mkuu zaidi wa kimwili, haijalishi mtu ana wangapi. Ni kwa sababu hii hasa kwamba wema huu unapaswa kuitwa kwa majina ya heshima zaidi, kwa ajili ya nuru angavu zinazotokana nao. Wale ambao wameanza kuipenda hubadilishwa, kwa nguvu ya Yesu Kristo, kutoka kuwa wenye dhambi waliopotoka, waovu, wajinga, wapumbavu na wasio haki na kuwa watu wenye haki, wema, wasafi, watakatifu na wenye hekima; na si hivyo tu, bali pia huanza kutafakari mafumbo na kujihusisha na tafakari ya kiteolojia. Wakishakuwa watu wa tafakari, wanapelekwa kwenye Ule Mwanga safi kabisa, usio na mipaka; wanagusa Yeye kwa miguso isiyoelezeka; wanaishi na kutenda naye, kwa maana *wame 'kuonja kwamba Bwana ni mwema'*; hata hivyo, kwa malaika hawa wa kwanza, maneno ya Daudi mtakatifu yanatimizwa waziwazi: *'Bali wenye haki watakiri jina lako, nao wanyofu wakae katika usoni pako'* (Zab. 139:14). Na kwa kweli, wao peke yao ndio wanaomwita Mungu kweli, wanakiri Kwake, na daima hufurahia kuzungumza Naye, wakimpenda.

172. Ole kwa nafsi ya ndani kutokana na ile ya nje; kwani mtu wa ndani huteseka sana kutokana na hisia za nje. Lakini akipata mateso yoyote, ni lazima atumie mjeledi dhidi ya hisia hizi za nje. Yeye aliyefanya kinachohitajika kulingana na herufi tayari ameelewa kinachohitajika kulingana na roho.

173. Ikiwa mtu wetu wa ndani anabaki akiwa na busara, basi, kulingana na Wababa wa Kanisa, ana nguvu ya kutosha kumhifadhi pia mtu wa nje. Kulingana na maneno yao wenyewe, sisi na mashetani wabaya sote tunatenda dhambi pamoja: wao huonyesha tu dhambi mbele ya akili katika mawazo yao au maono ya kufikirika kama wanavyopenda, wakati sisi tunatenda dhambi kimwili kupitia matendo yetu na kiroho kupitia mawazo yetu. Mashetani, kwa kuwa hawana miili imara, huandaa mateso kwao wenyewe na kwetu sisi kwa njia ya mawazo, mikakati na udanganyifu pekee. Lakini kama viumbe hawa waliopotoka sana wasiponyimwa miili imara, wangefanya dhambi bila kukoma pia kupitia matendo yao, wakiwa daima na nia mbaya ndani yao, tayari kutenda maovu.

174. Lakini sala ya dhati kwa Bwana huivunja na kuifanya vishawishi vyake kuwa vumbi. Kwa Yesu, Mungu na Mwana wa Mungu, tunayemwomba bila kuchoka na bila uvivu, hata hawaruhusu hata kuanza kupandikiza dhambi ndani yetu – kinachoitwa 'msukumo' – wala hawaruhusu taswira yoyote ile ionekane akilini katika kioo cha fikra, wala maneno yoyote yanasemwa kwa moyo. Lakini kama hakuna taswira inayoweza kulazimisha njia yake ndani ya moyo, basi utakuwa mtupu hata mawazo, kama tulivyosema; kwani mashetani kwa kawaida huzungumza kwa siri na roho kupitia mawazo na kuifundisha uovu.

175. Hivyo, kupitia maombi yasiyokoma, hewa ya akili yetu husafishwa kutoka kwa mawingu meusi na upepo wa roho za uovu. Basi, hewa ya moyo inapokuwa safi, hakuna kinachozuia nuru ya kimungu ya Yesu kung'aa ndani yake, mradi tu tusije tukajaa kiburi, majivuno na kujisifu kwa majigambo, tusijitahidi kufikia yasiyowezekana, na hivyo tuoneke tukinyimwa msaada wa Yesu; kwani Kristo anachukia mambo yote kama hayo, akiwa ndiye mfano halisi wa unyenyekevu.

176. Basi, tushikamane na maombi na unyenyekevu—silaha hizi mbili, ambazo, pamoja na busara, kama upanga unaowaka moto, huwavika wapiganaji wa kiroho silaha dhidi ya mashetani. Tukiyaishi maisha yetu kwa njia hii, basi kila siku na kila saa tunaweza kuwa na karamu ya furaha ya fumbo ndani ya mioyo yetu.

177. Kuna mawazo makuu nane ya dhambi, ambayo yanajumuisha uwanja wote wa mawazo kama hayo, na ambayo yote hutokana nayo. Yote huikaribia malango ya moyo na, ukiukuta haujalindwa na akili, huingia mmoja baada ya mwingine, kila moja kwa wakati wake. Wakati mojawapo ya mawazo haya manane inapoinuka hadi moyoni na kuingia, huleta pamoja nao kundi zima la mawazo machafu na, baada ya kulifunika akili na moyo, huuchochea mwili na kuuvuta kuelekea kutenda matendo ya aibu.

178. Lakini yeye yeyote anayejilinda dhidi ya kichwa cha nyoka (kiambatisho) na, kwa lawama ya hasira, akichagua maneno ya ghadhabu, akapiga uso wa adui kama kwa ngumi, hivyo huimaliza fujo. Kwa maana, akiwa amekata kichwa, amejiepusha na mawazo maovu na matendo maovu zaidi. Baada ya haya, akili yake hubaki bila kusumbuliwa: kwa maana Mungu hukubali uangalizi wake juu ya mawazo yake na, kwa malipo, humpa maarifa ya jinsi ya kuwashinda maadui zake na jinsi ya kutakasa moyo kutoka kwa mawazo yanayochafua mtu wa ndani, ambayo Bwana Yesu anasema: *'Kwa maana kutoka moyoni hutoka mawazo mabaya, uzinzi, uasherati… Haya ndiyo yanayomtia mtu uchafu'* (Mathayo 15:19–20).

179. Kwa njia hii, roho inaweza kufanana na Bwana katika wema wake, uzuri wake na haki yake, kama vile ilivyoundwa na Mungu mwanzoni kuwa njema na mwenye haki, kama anavyosema mtumishi mkuu wa Mungu, Antonio: 'Akili iliyo ndani ya roho iko kama inavyopaswa kuwa kwa asili, basi roho nzima ni wema'. Alisema tena: 'Roho kuwa mwema ni sawa na akili yake kuwa katika hali yake ya asili, kama ilivyoundwa.' Na kidogo baadaye anasema tena: 'Tusafisheni akili; kwani naamini kwamba, ikishasafishwa kikamilifu na kurudi katika hali yake ya asili, inaweza kuwa na utambuzi na kuona zaidi ya mashetani, ikiwa na ndani yake Bwana anayetoa ufunuo.' Haya ndiyo aliyosema Anthony mwenye utukufu, kama anavyosimulia Athanasius mkuu katika Maisha ya Anthony.

180. Kila wazo huzalisha katika akili taswira ya kitu fulani kinachoguswa na hisia: kwani Masyiria (adui), akiwa yeye ni nguvu ya kiroho, anaweza kutudanganya tu kwa kutumia kitu tunachokifahamu, kitu kinachoguswa na hisia.

181. Kama vile ilivyo vigumu kwetu sisi wanadamu kuwinda ndege angani, au kuruka kama wao, kwa sababu hii haiendani na asili yetu; ndivyo ilivyo vigumu kwetu kuondoa mawazo ya kichawi yasiyo na mwili na kuelekeza kwa uhuru jicho lenye uangalifu la akili kwa Mungu, bila maombi ya makini na yasiyokoma. Ukikosa hili, basi uko duniani na utafuata mambo ya kidunia.

182. Ikiwa kweli unataka kuwafanya mawazo yako aibu, inakupasa kunyamaza na kuiweka roho yako katika hali ya tahadhari bila juhudi; acha Sala ya Yesu ishikamane na pumzi yako – na ndani ya siku chache utaona hili likitendeka.

183. Kama vile mtu asivyopaswa kuandika barua hewani, bali anapaswa kuzichonga kwa nyundo ya kuchongia juu ya uso mgumu ili zihifadhiwe kwa muda mrefu: Vivyo hivyo, ni lazima tuunganishe Sala ya Yesu na uvivu wetu wa kujidhibiti, ili wema mzuri wa kujidhibiti, pamoja Naye, uweze kubaki mzima ndani yetu daima, na kupitia Yeye utahifadhiwa ndani yetu milele kama sehemu yetu isiyotengwa.

184. Weka mambo yako kwa Bwana, kama ilivyoandikwa, na utapata neema, ili maneno ya Nabii yasituhusu sisi pamoja na ninyi: *'Wao wako karibu nawe, Ee Bwana, kwa midomo yao, lakini wako mbali na mioyo yao'* (Yer. 12:2). Hakuna mwingine anayeweza kutuliza kweli moyo wako kutokana na tamaa zake, isipokuwa Yesu Kristo Mwenyewe, aliyeunganisha ndani Yake kile kilicho mbali (yaani, Uungu na Ubinadamu).

185. Mazungumzo ya ndani ya akili na mawazo ya mtu mwenyewe na mazungumzo ya nje na maneno ya bure vilevile huweka kivuli juu ya roho. Kwa hiyo, wale wanaojitahidi kuondoa yote yaliyo hatari kutoka katika akili zao lazima, bila huruma, waondoe wapenzi hawa wote wa maneno matupu—iwe ni mawazo au watu—kwa sababu i na ya kimungu kabisa, yaani: – ili akili, ikifunikwa, isidhoofike katika utimamu wa akili: kwani inapofunikwa na kusahau (kinachotokana na mazungumzo kama hayo), tunapoteza akili zetu (tukawa kana kwamba hatuna akili kabisa).

186. Yeye yeyote anayehifadhi usafi wa moyo kwa bidii yote atakuwa na Mwongozo wake katika jambo hili Mtoaji wa Sheria wake, Kristo, Ambaye atamfunulia mapenzi Yake kwa fumbo. *'Nitasikia Bwana Mungu atakachosema juu yangu'* (Zab. 84:9), anasema Daudi, akionyesha hili. Akielezea mazungumzo ya ndani ya akili kuhusu vita vya mawazo na upatanisho wa ulinzi wa Mungu humo, alisema: *'Na mtu atasema: "Kama kuna thawabu kwa mwenye haki"'* (Zab. 57:12)? Kisha, akielezea uamuzi uliofikiwa baada ya tafakari ya makini kutoka pande zote mbili, anasema: *'Kwa maana Mungu ndiye hakimu wao'* – wa mashetani wabaya *'ardhini' ndani* ya mioyo yetu (ibid.). Na katika kifungu kingine anasema: *'Mtu atakaribia, na moyo utakuwa mkuu, na Mungu atatukuzwa'*; na kisha *'vidonda vyao'* vitahesabiwa kama *'mishale ya watoto wachanga'* (Zab. 63:7–8).

187. Tuendelee daima kujiendesha kama *wale 'waliofundishwa hekima kwa moyo'* (Zab. 89:12), tukivuta pumzi isiyokoma kutoka kwa Yesu Kristo, nguvu za Baba na Hekima ya Mungu. Hata hivyo, tukipungukiwa kwa bahati mbaya na kupoteza mkondo huu wa hekima, basi asubuhi inayofuata tufunge upya kiuno cha akili zetu na tuanze kazi yetu kwa azma kubwa zaidi, tukijua kwamba hatuna kisingizio, sisi *'waliotiwa moyo kutenda mema*'.

188. Kama vile, chakula cha kuumiza, kilichotumika hivi karibuni, kinaposababisha maumivu makali mwilini, yule aliyekila, mara tu anapohisi madhara haya, anaharakisha kuyatoa, na hivyo anabaki salama: ndivyo pia akili, inapokuwa imepokea mawazo maovu iliyoyachukua na kuhisi uchungu wake unaoangamiza roho, huharakisha kuzitupa kwa njia ya Sala ya Yesu, inayotamkwa kutoka kwa undani wa moyo, na kuzitupa mbali na nafsi yake, na hivyo kuepuka madhara yote kutoka kwao, kama vile, kwa neema ya Mungu, mafundisho ya wengine na uzoefu wa mtu mwenyewe viliwezeshwa wale wenye akili timamu kuelewa jambo hili.

189. Changanya utulivu wa akili na pumzi yako na jina la Yesu, au wazo la kifo na unyenyekevu; kwani vyote viwili huleta faida kubwa.

190. Bwana alisema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29).

191. Bwana pia alisema: *'Kwa maana yeye yeyote ajiyenyekeshaye kama mtoto huyu mdogo ndiye mkuu katika ufalme wa mbinguni'* (Mathayo 18:4); *'Bali yeye yeyote ajijulishaye atanyenyekezwa'* (Luka 18:14). – *'Jifunzeni kwangu,'* anasema. Na je, unaona tunapaswa kujifunza nini? Unyenyekevu. Amri yake ni uzima wa milele; na amri hii ni unyenyekevu. Kwa hiyo, yeyote asiye mnyenyekevu amepotea kutoka kwa uzima, na bila shaka atajikuta katika kinyume chake kabisa.

192. Ikiwa kila wema hutendwa na roho na mwili, na ikiwa roho na mwili—kupitia ambavyo, kama nilivyosema, kila wema hutimizwa—ni uumbaji wa Mungu; je, hatutendi kwa upumbavu mkuu tunapojivunia na kujigamba kwa mapambo ya roho na mwili ambayo si yetu? Na je, hili si kweli zaidi kwa sababu, tukitegemea kiburi kama fimbo, tunajipinga na Mungu, ambaye ukuu wake hauna mipaka, na hivyo kujiletea wenyewe hasira yake kuu zaidi kwa uasi wetu mkuu na upumbavu; kwa maana *'Bwana huwapinga wenye*

kiburi' (Yakobo 4:6). Badala ya kuiga Bwana katika unyenyekevu, kupitia hoja zetu za upuuzi na za kiburi tunaingia katika ushirika na adui mkuu wa Bwana, yule shetani mwenye kiburi. Ndiyo maana Mtume anasema: *'Umeipata wapi hiyo usiyopokea?'* (1 Wakorintho 4:7)? Je, ulijitengeneza mwenyewe? Basi, ikiwa ulipokea kutoka kwa Mungu mwili na roho—ambavyo, ndani yake, na kupitia kwake kila wema upo—basi *'unajivunia nini, kwa kuwa hukuyapokea*?*'* (ibid.)? Kwa maana Bwana amekupa haya yote.

193. Usafishaji wa moyo, ambao kupitia kwake unyenyekevu na kila baraka inayotoka juu huwepo ndani yetu, si kitu kingine isipokuwa kuhakikisha kwamba mawazo hatari hayaruhusiwi kabisa kuingia katika nafsi.

194. Ulinzi wa akili, unaofanywa kwa msaada wa Mungu na kwa ajili ya Mungu Mmoja, ukishawekwa katika nafsi, huipa akili hekima ya kutenda matendo kulingana na Mungu. Pia humpa mpokeaji wake uwezo mkubwa wa kupanga matendo na maneno ya nje kulingana na Mungu, kwa hukumu isiyo na dosari.

195. Pambo la kipekee la kuhani mkuu katika Agano la Kale (kipara cha dhahabu safi, chenye maandishi: 'Takatifu kwa Bwana', Kutoka. 28:36) ilikuwa ishara ya utakasaji wa moyo, jambo linalotuhimiza kuitilia maanani gamba la kifua la mioyo yetu wenyewe, ili kuona kama limechafuka kwa dhambi, ili (ikithibitika kuwa ndivyo) tuweze kuharakisha kulitakasa kwa machozi, toba na maombi. Akili yetu ni kitu chepesi (kinachopita), na ni vigumu kuizuia dhidi ya mawazo ya dhambi; hata hivyo, mtu anaweza kusema kwamba inafuatilia mawazo mabaya na mema ya akili kwa urahisi sawa.

196. Heri kweli yule ambaye ameweka mawazo yake imara sana juu ya Sala ya Yesu, akimwita Yeye bila kukoma moyoni mwake, kama vile hewa inavyonamana na miili yetu, au mwali wa moto kwenye mshumaa. Jua, linapopita juu ya dunia, huleta mchana; na jina takatifu na linalostahili kuabudiwa la Bwana Yesu, likimeta bila kukoma akilini, huzalisha wingi usiohesabika wa mawazo yanayofanana na jua.

197. Mavumbi yanapotawanyika, hewa huonekana safi; na mawazo ya tamaa yanapofutwa na Jua la Haki, Yesu Kristo, basi mawazo yanayofanana na nuru na nyota kwa kawaida huzaliwa moyoni, kwa sababu Yesu amemwangaza hewa ya moyo. Maana Mwenye Hekima asema: *'Wale wanaomtumaini Bwana wataelewa kweli, na waaminifu watakaa katika upendo Wake'* (Hek. 3:9).

198. Mmoja wa Watakatifu alisema: 'Kama ni lazima uwe na chuki, uwe nayo dhidi ya mashetani; na kama ni lazima uwe na uadui, uwe na uadui na mwili wakati wote. Mwili ni rafiki msaliti, na unaposhibishwa, hushambulia kwa vita vikali zaidi.' Na tena: 'Uwe na uadui na mwili na upigane vita dhidi ya tumbo.'

199. Katika sura zilizotangulia, zinazojumuisha mia ya kwanza na ya pili, tumeelezea kazi za ukimya mtakatifu wa akili, tukitoa si tu matunda ya utafiti wetu wenyewe, bali pia yale ambayo maneno matakatifu ya Baba watakatifu hutufundisha kuhusu usafi wa akili. Sasa, baada ya kusema kidogo zaidi ili kuonyesha faida ya kulinda akili, tutahitimisha mahubiri yetu.

200. Basi, nifuateni mpate uhifadhi uliobarikiwa wa akili, ninyi nyote, ambao kwa roho mnapenda *'kuona siku za wema'* (Zab. 33:12) – nami nitawafundisha, kuhusu Bwana, matendo yanayoonekana na makao ya nguvu zisizo na mwili. Malaika hawachoki kuimba sifa za Muumba; wala akili, ambayo inawashindana nao kwa usafi, haitotosheka kamwe. Na kama vile viumbe wasio na mwili (malaika mbinguni) wasivyojishughulisha na chakula, ndivyo pia viumbe wenye mwili lakini wasio na mwili (wanadamu—wale wenye akili timamu duniani) wasivyojishughulisha nacho, wanapo panda mbinguni mwa utulivu wa akili.

201. Kama vile mamlaka za mbinguni hazijihusishi na utajiri na mali za kidunia, ndivyo pia wale waliotakasa jicho la roho na kupata tabia ya wema (utulivu) wasijihusishe na uovu wa pepo wachafu. Na kama vile wale wanavyotambulika kwa utajiri wa mafanikio katika ukamilifu kwa Mungu, ndivyo hawa wanavyotambulika kwa hamu na upendo wao kwa Mungu, juhudi na kupanda kwao kuelekea upande wa Uungu. Nao, wakiwa na shauku isiyosaza ya kuonja upendo wa Kimungu unaopelekea kwenye furaha kuu, wakijitahidi katika kupanda kwao (mlima wa ukamilifu wa kiroho), hawatapumzika hadi wafikie kufanana na Serafi, – wala hawatawahi kupumzika kutokana na utulivu wa akili na upandaji mkali hadi watakapokuwa Malaika katika Kristo Yesu Bwana wetu.

202. Hakuna sumu hatari kuliko ile ya nyoka wa sumu na basilisk; na hakuna uovu mkubwa kuliko uovu wa kujipenda. Wazao wa upendo wa nafsi—haya nyoka wanaoruka—ni hawa: kujisifu moyoni, kujiruhusu, ulafi, uzinzi, kiburi, wivu, na kilele cha maovu yote, kiburi, ambacho huangusha si wanadamu tu bali pia Malaika kutoka mbinguni na kuwafunika kwa giza badala ya nuru.

203. Nimeandika haya kwako, Theodulus, mtu wangu wa kimya (yaani, Hesychius), ingawa kwa kweli mimi si mtu wa kimya. Labda sijaandika kila kitu kinachohusiana na mada yetu, lakini kwa kila njia kile ambacho Mungu amejalia, katika Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, asiye sifiwa na kutukuzwa na viumbe

vyote wenye akili: malaika na wanadamu, na kwa kila kiumbe aliyeumbwa na Utatu Mtakatifu asiyeweza kuelezwa, Mungu Mmoja, ambao ufalme wake wa utukufu na sisi pia tutangazwe kuwa na haki ya kuupokea, kupitia maombi ya Mama wa Mungu Mtakatifu Sana na Mababa wetu Waheshimiwa. Kwake, Mungu asiyeweza kueleweka, utukufu wa milele. Amina.

Mtukufu Nilus wa Sinai

Wasifu mfupi wa yeye

Mwenye Heshima Nilus alitoka katika familia tajiri na ya kifahari na, kwa uwezekano mkubwa, alikuwa msikilizaji na mfuasi wa Mt. Krisostomo hata wakati huo bado alipokuwa akihubiri Antiokia. Asili yake ya kifahari na sifa zake binafsi vilimuinua hadi cheo cha mkuu wa mji mkuu. Lakini tamaa za roho yake zilikinzana na majukumu na mtindo wa maisha wa mji mkuu. Hivyo basi, kwa makubaliano na mke wake—ambaye tayari walikuwa na watoto wawili—aliacha ulimwengu nyuma ili kutafuta wokovu katika upweke, akifuata nyayo za mama mkwe wake. Akiwa na mwanawe Theodulus, alikaa Mlima Sinai; wakati mke wake na binti yake walipata hifadhi katika mojawapo ya monasteri za Misri. Katika Jangwa la Sinai, Mtakatifu Nilus aliishi maisha ya kujinyima kupita kiasi: kwa mikono yao wenyewe, yeye na mwanawe walichimba pango kwa ajili yao, na wakiishi huko, hawakuishi hata kwa mkate, bali kwa mimea ya porini, yenye uchungu. Hata hivyo, walitumia muda wao wote katika maombi, kusoma Maandiko, kutafakari Mungu, na kazi. Ingawa alikuwa ameukataa ulimwengu, Mtukufu Nilus hakukoma kuungana na watu. Kutoka pande zote— —na watu wa kila aina walimgeukia kwa mahitaji yao ya kiroho, na hakuna aliyeachwa bila mwongozo na ujenzi unaohitajika. Hata mfalme alimwandikia akiomba maombi, naye akamwandikia mfalme, akimkemea kwa dhuluma yake dhidi ya Mtakatifu Krisostomo. Maandishi mengine ya Baba Mtakatifu yalikuwa hasa ya kimaadili na ya kujinyima. Kutokana na yote aliyoandika, ni wazi jinsi maarifa yake yalivyokuwa makubwa na ya kina, na jinsi kazi yake katika jitihada hii ilivyokuwa ya kuchosha. Jaribu maalum lilimjia ili kujaribu upendo wake kwa Mungu. Wahuni wakali kutoka Arabia walivamia Mlima Sinayi na maeneo ya jirani, wakipora kila kitu, wakiua wengi, na kuwateka wengine mateka. Miongoni mwa hao walio tekwa mateka alikuwa Theodulus, mwana wa Mtukufu Nilus. Janga hili lilimzitoa sana Mtakatifu huyo – na hakupata amani, hasa alipopata habari, siku ya pili au ya tatu baada ya janga hilo kuu, kwamba wale wanyama waovu walikusudia kumtoa mwanawe kafara kwa nyota ya asubuhi – Zuhura – ingawa haikudhibitishwa kama mpango huo ulitekelezwa kweli. Lakini Mungu hakuruhusu moyo wa baba yake kusumbuliwa kwa muda mrefu. Punde si punde aligundua kuwa dhabihu hiyo haikutokea na kwamba mateka walikuwa wameuzwa katika nchi za Kikristo. Baadaye alipatikana katika mji wa Elusa, ambapo askofu wake alikuwa amemnua kutoka kwa watu wa kimbari pamoja na wengine, na tayari alikuwa anamwandaa kwa ajili ya utume Kanisani, jukumu ambalo baba yake, aliyekuja kumchukua, naye alikuwa anahimizwa kulichukua. Upendo wao kwa maisha ya ukiwa uliwaizuia kukubaliana na hili; na askofu, baada ya kuwaweka wakfu kuwa mapadri, aliwabariki waondoke kwenda Mlima wao wa Sinai walioupenda, ambapo walikaa kwa maisha yao yote yaliyosalia. Mtakatifu Nilus alifariki mwaka wa 390; aliishi Jangwani mwa Sinai kwa miaka 60 na alifariki karibu na mwaka wa 450. Sikukuu zake ni tarehe 12 Novemba na 13 Januari. Wakati wa utawala wa Justin Mchanga, mabaki yake matakatifu yalihamaishwa hadi Constantinople na kuwekwa katika Kanisa la Mitume Watakatifu. Kutoka kwa maandishi ya Mtakatifu Nilus, 'Hotuba juu ya Maombi' na 'Hotuba ya Kujinyima' zilichukuliwa katika *Dobrotolyubie* ya Kigiriki, na kutoka huko katika toleo la Kislavoni. Sisi pia tunaingiza *'Hotuba juu ya Maombi'* katika *Dobrotolyubie* yetu wenyewe; wakati, badala ya risala ya kizawa, tunapendelea kujumuisha risala *'Kuhusu Roho Nane za Udanganyifu'*, na *'makusanyo mawili ya kauli fupi'* na maagizo, ambapo moja linaitwa: *'Sura au Himizo'*, na lingine: *'Mawazo yanayomwepusha mtu na vitu vinavyopita na kumshikamisha na yale yasiyopita*'. – Lakini kwa kuwa ushauri na maagizo mengi sana yenye manufaa kuhusu sala na mapambano dhidi ya tamaa mbaya yamewasilishwa na Baba Mtakatifu katika maandiko yake mengine, vivyo hivyo mawazo ya kuelimisha yanapatikana humo kwa wingi—kama vile kuhusu maadili kwa ujumla na, hasa, kuhusu maisha yasiyoshikamana na vitu vyovyote: kwa hiyo, baada ya kutambua kuwa itakuwa ni dhuluma kuwanyima wasomaji wetu wanaopenda wema hazina hizi, tumeamua kuchukua kutoka kwa maandiko yaliyotajwa ya Baba Mtakatifu, tukiweka yale yanayohusu maombi chini ya kichwa cha maombi, yale yanayohusu mapambano dhidi ya tamaa chini ya kila moja ya tamaa nane, na yale yanayohusu mafundisho ya jumla, – chini ya 'mkusanyiko wa misemo'. Katika hili tunaifuata mfano wa watu

wa kale. Kwani katika *Patrologia Graeca* ya Migne, juz. 79, ambapo maandiko yote ya Mtakatifu Nilus yamehifadhiwa, baada ya *'mawazo yanayomwondolea mtu katika yaliyo ya kupita na kumshikilia katika yaliyo ya kudumu'* – kur. 1249–50 – kuna dokezo linalosema kwamba katika mswada ambao mawazo haya yalichapishwa kutoka kwake, kuna mawazo mengine kumi na nne yanayofuata, yaliyotokana kwa sehemu na risala kuhusu *'kutokuwa na tamaa ya kupata vitu'* na kwa sehemu kutoka kwa risala kuhusu *'ubora'* wa kuishi upweke kuliko maisha ya mjini. Nukuu hizi zenyewe hazijachapishwa; lakini mfano haupotezi chochote kwa hili. Tutadokeza nukuu za nukuu hizi mwishoni mwa makala, tukibainisha juzuu na nambari ya ukurasa – kulingana na toleo la kazi za Mheshimiwa katika tafsiri ya Kirusi. Makala zisizo na nukuu zinapatikana kwenye ukurasa uleule kama ilivyoonyeshwa hapo juu.

Maelekezo ya Kujinyima za Mtakatifu Nilus wa Sinai

1. Neno Kuhusu Maombi

Utangulizi

Umeniamsha kwa wakati mwafaka, nilipokuwa nimezama katika homa kali ya tamaa chafu, kupitia mguso wa maandishi yako yanayompenda Mungu, na umefariji akili yangu, iliyoteswa na magonjwa ya aibu zaidi, kwa kuiga mfano wa Mwongozo na Mwalimu mkuu. Na hili si jambo la kushangaza. Imekuwa ni hatima yako daima kutafuta yaliyo ya utukufu na ya ajabu, kama ilivyokuwa kwa Yakobo aliye barikiwa. Kwani, baada ya kufanya kazi kwa bidii kwa ajili ya Raheli na kupokea Lea, unamtafuta mpendwa wako, kama yeye aliyetimiza kazi ya miaka saba kwa ajili yake (Mwanzo 29:20–28). Na sikatai kwamba, nikiwa nimechapa kazi usiku kucha, sikushika chochote; lakini, nikiwa nimepitisha mitanda kwa neno lako, niliwavua samaki wengi sana—si wakubwa, nadhani, bali mia moja hamsini na watatu (Yohana 21:11). Na ninakutumia hivi katika kikapu cha upendo; na kwa kufanya hivyo ninatimiza amri yako , kwa kuandika idadi inayolingana ya sura (kuhusu maombi). Ninakushangaa na kufurahishwa sana na uteuzi wako wa ajabu, kwamba ulitaka (hakuna kitu kingine) isipokuwa sura kuhusu maombi; na zaidi ya hayo, haukutaka tu ziandikwe kwenye karatasi, bali ziwekwe akilini kwa upendo na wema. Kwa kuwa *'kila kitu ni kimoja, na kimoja ni kinyume na kingine'*, kwa maneno ya hekima ya Siraka (42:25), usiyakubali kwa herufi tu, bali uyatekeleze kwa roho. Usilalamike kuhusu idadi ndogo ya sura, kama mtu anayejua *'jinsi ya kuwa na kutosheka na jinsi ya kukosa'* (Fil. 4:12). Hakika, usilalamike, ukikumbuka kwamba Bwana hakukataa mite miwili ya mjane, bali aliipokea kwa fadhili zaidi kuliko sadaka nono za wengine wengi. Lakini zaidi ya yote, huku mkiendeleza wema na upendo kwa ndugu zenu wa kweli, ombeni kwa ajili ya wagonjwa, wapate kupona na, wakibeba vitanda vyao, waweze kuanza kutembea, kwa neema ya Kristo. Amina.

153 Sura za Maombi

1. Kama mtu yeyote angetaka kuandaa ubani wenye harufu, lazima, kulingana na torati, achanganye sehemu sawa *za 'ubani safi, kasia, onikisi na stakti'* (Kumb. la Torati 30:34). Hii ndiyo wanne[70] i ya wema. Zote zinapokuwepo katika nafsi kwa ukamilifu kamili na nguvu sawa, basi akili haitasalitiwa (kwa usaliti, bila shaka, na msaliti fulani wa ndani).

2. Nafsi, ikiwa imetakaswa na utimilifu wa wema,[71] inaleta akili katika hali ya kutetemeka, na kuifanya iweze kupokea hali inayohitajika (katika maombi).

3. Sala ni mazungumzo kati ya akili na Mungu. Basi, akili inahitaji hali gani ili iweze, bila kuangalia nyuma (au upande wowote), kupaa kwa Bwana wake na kuzungumza Naye bila mpatanishi yeyote[72] ?

4. Musa, aliyekusudia kukaribia kichaka kinachowaka moto duniani, alizuiwa kufanya hivyo hadi alipovua viatu vyake miguuni (Kutoka 3. 5), basi unawezaje kushindwa kutupilia mbali kila wazo la shauku unapotaka kumuona Yeye Aliye juu ya hisia na wazo zote, na kuzungumza naye?

---

[70] Upole, ujasiri, hekima, haki.

[71] Katika *Dobrotolyubie*, matoleo yote mawili ya Kigiriki na Kislavoni yanasomeka: 'utimizo wa amri'.

[72] Tafsiri ya Kislavoni: 'kuwa katikati ya kitu chochote' – inaweza kuwa bora zaidi.

5. Zaidi ya yote, ombea machozi, ili kwa kulia uweze kulainisha ukatili wenyewe (Kigiriki: 'ukatili') ulio ndani ya roho yako na, baada ya kumkiri *Bwana 'ukatili wako'* (Zab. 31:5), upokee kutoka Kwake msamaha wa dhambi zako.

6. Tumia machozi kama njia ya kupata kila ombi; kwa maana Bwana hufurahi sana juu yako unapomwomba kwa machozi.

7. Wakati, katika maombi yako, unapomwaga maji ya machozi, usijivunie kwa vyovyote vile, kana kwamba wewe ni bora kuliko wengi. Ni kwa sababu maombi yako yamepokea msaada kutoka juu, ili, baada ya kukiri dhambi zako kwa dhati, uweze kumtuliza Bwana kwa machozi yako.

8. Basi, usigeuze njia ya kupambana na tamaa kuwa tamaa yenyewe, ili usimkasirishe zaidi Yule aliyekupa neema hii (yaani, machozi). Wengi, wakiwa wanatoa machozi kwa ajili ya dhambi zao, wamesahau kusudi la machozi hayo na, kwa kupelekea, wamepotea (kutoka njia iliyo sahihi, au kupoteza akili).

9. Simama imara katika subira na uombe kwa dhati, ukitupilia mbali mambo yanayokwaza ya wasiwasi wa kidunia na kila aina ya mawazo; kwani yanakusumbua na kukutia wasiwasi, yakitafuta kuvuruga unyamazivu wako katika maombi.

10. Mashetani wanapoona mtu ana shauku na ari ya kuomba kama inavyopaswa, huweka mawazo ya kitu fulani ndani yake (wakati wa maombi), kana kwamba ni lazima (na wanajiondoa), lakini muda mfupi baadaye wanachochea tena kumbukumbu yake, wakihimiza akili kuifikiria (ikiwa ni swali, kulitatua; ikiwa ni jambo, kulipata); naye, akishindwa kupata anachokitafuta, anasumbuka na kuhuzunika. Kisha, anaposimama kuomba (mtu huyu mwenye bidii katika sala), wanamkumbusha kile alichokuwa akifikiria na kile alichokuwa akitafuta, ili, kwa kugeuza akili yake tena kwenye jambo hilo (ambalo halikutatuliwa awali), afanye sala yake isiwe na tija.

11. Jitahidi kuufanya moyo wako usisikie na kutoongea wakati wa maombi; na hapo ndipo utaweza kuomba kama inavyotakiwa.

12. Mwisho unapokupata, au unachochewa na mtu anayepingana nawe—hadi unahisi hasira dhidi ya aliyekupinga, au hata kutoa neno lisilofaa; basi kumbuka sala yako na hukumu inayotendeka wakati wa hiyo (juu yako katika dhamiri yako mbele za Mungu) – na mara moja msukosuko usio na nidhamu ndani yako utadhibitiwa.

13. Chochote utakachofanya kumlipa ndugu aliyekudhulumu, vyote vitakuwa kikwazo kwako (vitakusumbua) wakati wa sala.

14. Sala ni tawi (la mti) la upole na kutokuwa na hasira.

15. Sala ni dhihirisho la furaha na shukrani.

16. Sala ni dawa ya huzuni na kukata tamaa.

17. *'Nenda, uuze mali zako, uwagawie maskini'* (Mathayo 19:21), na, ukichukua msalaba wako, kajikane (– 16:24), ili uweze kuomba bila usumbufu.

18. Ukitaka kutoa sala ya sifa, jikane ukiwa unasali na, ukiwa unavumilia uchungu mkuu, kuwa na subira kwa ajili ya sala.

19. Kila dhiki utakayolazimika kuvumilia, kuwa na subira; basi utavuna tunda lake wakati wa maombi.

20. Ukitaka kuomba kama ipasavyo, usiruhusu roho yako ihuzunike (au uwe na uchungu moyoni mwako); la sivyo, juhudi zako (au kazi yako ya maombi) zitakuwa bure.

21. *'Acha sadaka yako hapo,'* asema Bwana, *'mbele ya madhabahu, na kwanza nenda patuliana na ndugu yako'* (Mathayo 5:24) – na kisha, utakaporudi, utasali bila mvurugano; maana chuki huweka kivuli juu ya akili ya mtu anayesali na kuzingira sala zake gizani.

22. Wale wanaobeba huzuni (maombolezo) na chuki ndani yao, na wanaoomba wakiwa katika hali hii, ni kama wale wanaovuta maji na kuyamimina kwenye ndoo inayovuja.

23. Ukiwa mvumilivu, utasali daima kwa furaha.

24. Unapoomba kama inavyostahili, mambo fulani yanaweza kukuja akilini ambayo yanaweza kufanya uonekane ni sawa kumkasirikia jirani yako. (Kesha). – Hakuna hasira dhidi ya jirani ambayo ni ya haki kamwe. Na, ukitafuta, utagundua kuwa mambo yanaweza kusuluhishwa vizuri hata bila hasira. Kwa hiyo, jitahidi kadiri uwezavyo kutokubali kushindwa na hasira.

25. Uwe mwangalifu, unapomtaka mwingine apone, kwamba wewe mwenyewe usibaki bila kupona, na usiruhusu sala yako kukatizwa.

26. Kwa kuonyesha rehema kwa wengine na kutokuwa na hasira juu yao, utapata rehema kwa ajili yako mwenyewe, utajithibitisha kuwa mwenye hekima katika kujitathmini kwako, na utahesabiwa miongoni mwa wale wanaoomba kweli.

27. Kwa kujihami dhidi ya hasira, hutawahi kuathiriwa na mwanzo wa tamaa; kwani inanywesha hasira, na hili husumbua jicho la akili na kuharibu hali ya maombi.

28. Unapoomba, usijikite tu katika miondoko na mikao ya nje, bali inua akili yako kwa roho ya maombi kwa heshima kuu.

29. Wakati mwingine, mara tu unapopiga magoti kuomba, utaomba vizuri mara moja; na wakati mwingine, hata baada ya juhudi nyingi, hutafikia lengo hili unalolitaka; (na hili limeruhusiwa kwako ili) utafute (maombi) kwa bidii zaidi na, ukiyapata, uwe na maombi ambayo ni imara kabisa, salama dhidi ya kuibwa.

30. Malaika anapokaribia kwetu, wale wote wanaotatiza (mashetani) huondoka mara moja: akili hujawa na furaha kuu na huomba kwa utulivu. Na wakati mwingine, wakati wa mashambulizi ya mapambano ya kawaida, akili hupambana na kuzuilwa kuinuka (kwenye fikra za kiungu na ustawi wa kiroho). Hii ni kwa sababu imewahi kuchafuliwa na tamaa mbalimbali (imevutiwa nazo na kuzionja). Hata hivyo, ikiitafuta kwa bidii zaidi, itapata, na ikiwa haitakuwa mvivu kuendelea, itafunguliwa.

31. Usisali, 'Iwe kama matakwa yako'; maana hayalingani daima na mapenzi ya Mungu. Bali sali kama ulivyofundishwa, ukisema: *'Matakwa yako yafanyike* ndani yangu*'* (Mathayo 6:10). Na katika kila jambo, muombe kwa njia hii: maana Yeye daima hutaka kilicho kizuri na cha manufaa kwa roho yako, ilhali wewe huendi kutafuta hivi kila wakati.

32. Mara nyingi, nikiwa naomba, nimeomba kile kilichoonekana kuwa kizuri kwangu, na nimeendelea kusisitiza ombi langu, nikishinikiza mapenzi ya Mungu kwa upumbavu, badala ya kumkabidhi yeye mpangilio bora wa kile anachojua kuwa ni cha manufaa kwangu. Lakini nilipopokea kile nilichokuwa nimekiomba, baadaye ningejikuta katika taabu kubwa, hasa kwa sababu sikuwa nimeomba iwe bora kulingana na mapenzi ya Mungu; kwani jambo hilo halikutokea kama nilivyodhani.

33. Ni nini kizuri kando na Mungu? Basi tumkabidhi Yeye yote yanayotuhusu, nasi tutakuwa salama; maana Mtoaji wa zawadi njema hakika Yeye mwenyewe ni mwema.

34. Usihuzunike kama hutapokea mara moja kutoka kwa Mungu kile unachoomba. Anataka kukupatia baraka kubwa zaidi kwa kukufanya usimame mbele Yake katika maombi kwa subira kwa muda mrefu zaidi. Kwani ni nini kinachoweza kuwa kikubwa zaidi kuliko kuzungumza na Mungu na kukumbatiwa na ushirika Naye?

35. Sala isiyo na mvurugano ni tendo la juu zaidi la akili.

36. Sala ni kupaa kwa akili kwa Mungu.

37. Ukitamani sala ya kweli, kanamna kila kitu, ili urithi vyote.

38. Omba, kwanza kabisa, usafishwe kutoka kwa tamaa zako; pili, uokolewe kutoka kwa ujinga na kusahau; na tatu, uokolewe kutoka kwa kila jaribu na uapostasia.

39. Katika maombi yako, tafuta haki na ufalme tu, yaani wema na maarifa – na mengine yote *'yatakutimizwa'* (Mathayo 6:33).

40. Ni haki kuomba si kwa ajili ya utakaso wako mwenyewe tu, bali pia kwa ajili ya utakaso wa kila mtu, kwa kuiga mpangilio wa malaika.

41. Fikiria kama kweli unasimama mbele za Mungu katika maombi yako, au kama umeshindwa na tamaa ya sifa za kibinadamu na unajitahidi kuipata, ukificha tamaa hii isiyo na afya kwa kujifanya kana kwamba unaomba kwa dhati.

42. Iwe unaomba na ndugu au peke yako, jitahidi si tu kutimiza desturi, bali kuomba kwa hisia.

43. Ni tabia ya sala (ya aina hii—inayofanywa kwa hisia) kuzama kwa undani katika heshima, kwa upole na moyo wenye huzuni, huku ukikiri dhambi zako kwa majonja ya kimya.

44. Akili yako ikizurura wakati wa maombi, basi hawaombi kama mtawa, bali bado wewe ni mtu wa kawaida, ukipamba tu hema la nje.

45. Unapoomba, linda kumbukumbu yako kwa nguvu zako zote, ili isikubebee mawazo yake mwenyewe; bali kwa kila njia jitokeze mbele za Mungu kwa umakinifu (ukijua uko mbele ya nani na kwa kusudi gani). Kwa maana wakati wa maombi, akili kwa kawaida huvurugika sana na kumbukumbu (huleta vitu, watu, matukio akilini, na hivyo kuiondoa fikra kutoka kwa maombi).

46. Wakati wa maombi, kumbukumbu yako hukuletea akilini ama matukio yaliyopita, au wasiwasi mpya, au mtu aliyekukosea.

47. Shetani anamwonea wivu sana mtu anayeomba na hutumia hila za kila aina kupinga nia yake; kwa hiyo huamsha bila kuchoka, kupitia kumbukumbu, mawazo ya mambo mbalimbali, na kupitia mwili huamsha tamaa zote, ili kuzuia kwa njia yoyote mtiririko mzuri wa sala (yaani, juhudi za sala) na kupaa kwa Mungu (kuinuliwa kwa umakini).

48. Shetani mwerevu sana, akishindwa kuzuia sala ya mwabudu (mtu wa sala) baada ya kutumia hila nyingi, basi hushambulia kwa nguvu zaidi, na badala yake, mtu huyo anapomaliza sala yake, humlipiza kisasi. Kwa maana ama kwa kumwamsha hasira, huharibu hali hiyo nzuri ya akili inayopatikana kupitia maombi, au kwa kuamsha furaha isiyo na maneno (hamu ya kufurahia raha za kimwili), huchukia akili.

49. Ukisali kama ipasavyo, tarajia yasiyotarajiwa – na usimame imara, ukilinda tunda lako. Hili ndilo ulilotakiwa kufanya tangu mwanzo kabisa – yaani, *'kuilima na kuilinda'* (Mwanzo 2:15). Kwa nini, baada ya kutimiza wajibu wako (baada ya kuomba kama inavyostahili), uache bila kulinda kile ulichokipata kwa jasho? Vinginevyo, hutapata faida yoyote ile kutokana na maombi yako.

50. Mzozo wote unaopiganwa kati yetu na roho wachafu hauendelezwi kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa sala ya kiroho, kwani inapingana kabisa na hawawezi kuvumilia, ilhali kwetu sisi ni ya wokovu na yenye faida.

51. Kwa nini mashetani, kupitia ushawishi wao, hujaribu kuchochea ndani yetu ulafi wa chakula, uzinzi, tamaa, hasira, chuki na tamaa zingine? Ili akili, ikiwa imepooza nao, isipate kuomba kama inavyopaswa; kwani tamaa za asili yetu isiyo na busara, mara tu zinapoanza kutenda (zikiwa zimeshachochewa), haziruhusu akili kutenda kwa busara.

52. Tunafanya wema kwa sababu ni hitaji la asili; tunatii asili kwa ajili ya Neno aliyeiumba – (Bwana). Hata hivyo, Neno huyu kwa kawaida hujidhihirisha kwetu (huchorwa waziwazi katika ufahamu wetu) tukiwa katika hali ya maombi.

53. Hali ya maombi ni tabia isiyo na hisia kali ambayo, kupitia upendo mkuu, huinua akili yenye busara na ya kiroho hadi vileleni.

54. Yeye anayetaka kuomba kweli, si tu lazima atawale hasira na tamaa, bali pia awe huru kutoka kwa kila wazo la shauku.

55. Yeye yeyote anayempenda Mungu daima huongea naye kama na Baba, akiepuka kila wazo la shauku.

56. Siyo kila aliyepata utulivu wa hisia ndiye anayeomba kweli; kwani mtu wa namna hiyo anaweza bado kuwa amejishughulisha na mawazo rahisi (kuhusu vitu, bila msisimko wowote wa hisia) na akavurugwa na hadithi zao (labda na taswira zao na mchanganyiko wake mbalimbali) – na hivyo kuwa mbali sana na Mungu. (Hakuna msukumo wa hisia, lakini akili inatafakari ndoto za mchana).

57. Lakini hata wakati akili haibaki katika mawazo rahisi kuhusu vitu, hii bado haimaanishi kuwa imefikia hali ya maombi: kwani inaweza kuwa imejishughulisha na tafakari (ya kifalsafa) kuhusu vitu hivi na kuchunguza kwa undani uhusiano wao wa sababu na athari. Ingawa haya yote ni dhana zisizo dhahiri, kwa kuwa ni fikra kuhusu vitu, huweka alama zao akilini – na kuupeleka mbali na Mungu. (Hisia za dhati haziendi, lakini akili hufikiri kwa kina badala ya kuomba: hali ya wasomi).

58. Hata kama akili inapanda juu ya dhana kuhusu asili ya kimwili, haimaanishi kwamba tayari imeshuhudia uwepo halisi wa Mungu: kwani inaweza kuwa imejishughulisha na maarifa ya viumbe wenye akili (wa ulimwengu wa malaika), na kujazwa nao (kujaa mawazo na fikra mbalimbali kuhusu wao).

59. Ukipenda kuomba ipasavyo, unamhitaji Mungu, ambaye humjibu anayeomba. Mwombee, ukisema: *'Jina lako litukuzwe, ufalme wako uje'* (Mathayo 6:9–10), yaani, Roho Mtakatifu na Mwanao wa pekee. Maana hili ndilo Bwana mwenyewe alivyofundisha, akisema kwamba Baba *'anapaswa kuabudiwa kwa roho na kweli'* (Yohana 4:24).

60. Yeye anayeomba kwa roho na kwa kweli hakuichukui fikra zake za kumtukuza Muumba kutoka kwa vitu vilivyotengenezwa, bali huchukua kutoka Kwake peke Yake ufahamu wa kumsifu.

61. Ukiwa mtaalamu wa theolojia, utasali kwa kweli; na ukisali kwa kweli, wewe ni mtaalamu wa theolojia.

62. Wakati akili yako, ikiwaka na shauku ya Mungu, polepole, kana kwamba, inajitenga na mwili na kuepuka mawazo yote yanayotokana na hisia au kumbukumbu, huku wakati huo huo ikiwa imejaa heshima na furaha; basi hitambue kuwa imekaribia kabisa mipaka ya sala.

63. Roho Mtakatifu, akishuka kwa huruma kwa udhaifu wetu, huja kwetu hata wakati bado hatuja safishwa; na akipata tu akili yetu ikiomba kwake kwa dhati, Yeye hushuka juu yake na kutawanya umati wote wa mawazo na taswira unaoizunguka (na kusababisha vitoweke), na hivyo kuiweka katika hamu ya sala ya kiroho.

64. Roho zingine—zamawema na zibaya—huingiza mawazo, fikra na dhana katika akili kwa kuathiri mwili; lakini Bwana hufanya kinyume chake: kwa kuichochea akili yenyewe, huipandikizia maarifa ya yote yanayomfurahisha—na kupitia akili hutawala ukorofi wa mwili.

65. Yeye ambaye, akiwa anapenda sala ya kweli, anakasirika au anaweka chuki anastahili kila lawama: kwani ni kama mtu anayetaka kuona waziwazi, lakini wakati huo huo anafunika macho yake kwa vumbi.

66. Ukipenda kuomba kama inavyostahili, usifanye lolote linalopingana (linalo hasira) na maombi, ili Mungu, akikaribia, ashuke juu yako.

67. Unapoomba, usimpa Mungu sura yoyote, wala usiruhusu akili yako ibadilishwe kuwa taswira yoyote (au kujifikiria katika sura yoyote, au taswira yoyote ichorwe akilini mwako); bali mkaribie asiye na umbo kwa kutumia kile kisicho na umbo – nawe utaungana nacho.

68. Jihadhari na mitego ya adui: kwani inaweza kutokea kwamba, ukiwa unaomba kwa usafi na utulivu, taswira fulani ya ajabu na isiyo ya kawaida ikatokea ghafla kwako. Hili ni kazi ya maadui, iliyokusudiwa kukuingiza katika kiburi kwa kupandikiza wazo kwamba Kimungu kimejitokeza kwako hapa – na zaidi ya hayo, ili uweze kufikiri kwamba, kama mwonekano huu wa ghafla, Kimungu pia kina kiasi (kinachukua nafasi, kina upana, na kina sehemu), ilhali Kimungu hakina kiasi wala umbo.

69. Shetani mwenye wivu anaposhindwa kuamsha kumbukumbu, hufanya kazi juu ya damu na majimaji muhimu ya mwili, ili kuzalisha katika akili, kupitia hayo, dhana ya kitu kigeni na kuiijaza na taswira; na akili, ikizoea kutafakari juu ya mawazo kama hayo, huvutwa nao kwa urahisi; na, ikidhani kuwa inapanda kwenye ufalme wa maarifa usio na mwili na usioonekana, inadanganywa, ikichukulia moshi kuwa ni nuru.

70. Jilinde, ukilinda akili yako dhidi ya mawazo yanayozurura wakati wa maombi na kujitahidi kubaki katika hali ya utulivu wa akili—ili *'Yeye mwenye huruma kwa wasiojua'* (Ebr. 5:2) akuje kwako na kukupa zawadi tukufu ya maombi.

71. Haiwezekani kwako kuomba kwa usafi ukiwa umefungwa katika mambo ya kidunia na kusumbuliwa na wasiwasi usioisha: kwani maombi ni kuweka kando mawazo yote ya pembeni.

72. Aliyefungwa hawezi kukimbia—wala akili iliyotawaliwa na tamaa yoyote haiwezi kuona mahali pa sala ya kiroho; zaidi ya hayo, inasukumwa na kutupwa-tupwa na mawazo ya tamaa, na haina msimamo imara.

73. Akili inapoanza hatimaye kuomba kwa usafi na bila shauku, hapo ndipo mashetani huishambulia, si tena kutoka kushoto bali kutoka kulia: huwasilisha maono kana kwamba ni ya utukufu wa Mungu, au taswira fulani inayopendeza kwa hisia, kiasi kwamba inaonekana kwa akili kana kwamba tayari imefikia lengo la maombi kikamilifu. Kama alivyosema mtu mmoja aliyefahamu vyema mambo haya (Evagrius), hili hutokana na tamaa ya kiburi, kutokana na mguso wa kishetani kwenye sehemu fulani ya ubongo, na kutokana na msukosuko (au uvimbe) katika mishipa ya fahamu huko.

74. Ninaamini kwamba shetani, kwa kugusa sehemu hiyo anavyopenda, hubadilisha nuru inayozunguka akili; kutokana na hili, kiburi huamsha wazo linalolazimisha akili kujipa kwa upuuzi maarifa ya kimungu na ya msingi. Kwa kuwa haateseki na tamaa chafu za mwili, bali anasimama safi katika maombi, haingii akilini mwake kwamba huenda kuna ushawishi wa adui unaofanya kazi hapa, – na anashawishika kwamba huu kwa kweli ni ufunuo wa kimungu, ilhali umeibuka kutoka kwa pepo ambaye, kwa kutumia ujanja wake wote, hubadilisha nuru inayohusiana na akili kupitia ubongo, kama tulivyosema, na kuunda akili yenyewe (ikiipa umbo lake mwenyewe, au kuisababisha ikisia hiki au kile).

75. Malaika wa Mungu, mara tu anapojitokeza, kwa ufupi huweka kikomo kwa shughuli za adui ndani yetu na huamsha nuru ya akili kutenda bila udanganyifu.

76. Ndivyo ilivyoandikwa katika Ufunuo kumhusu Malaika, kwamba analeta uvumba *'ili kuutoa pamoja na sala za watakatifu'* (Ufu. 8:3), naamini inaashiria neema hii, ambayo hufanya kazi kupitia Malaika na hutoa uwezo wa kuomba kwa kweli; ili akili hatimaye iweze kukaa katika maombi bila mchanganyiko wa mawazo, bila kukata tamaa au kukosa moyo.

77. Vyombo vya uvumba ni, kama inavyosemwa huko, *'maombi ya watakatifu'*, ambayo yalitolewa na *'wazee ishirini na wanne'* (Ufunuo 5:8). Kwa chombo mtu anapaswa kuelewa ushirika na Mungu, au upendo kamili, wa kiroho kwake, ambapo sala hutolewa kwa roho na kwa kweli.

78. Unapotambua kwamba wakati wa maombi yako huhisi haja ya kulia juu ya dhambi zako, basi tafakari jinsi ulivyopotea mbali na Mungu, ingawa umepaswa kukaa ndani Yake daima – na utatokosa machozi ya uchungu mkuu.

79. Kwa kweli, ndivyo ilivyo: ukitambua thamani yako mwenyewe (umaskini na udogo wako), utalia kwa utamu, ukijihuzunisha kama Isaya – kama *mtu 'asiye safi na mwenye midomo michafu'* na anayeishi miongoni mwa watu kama hao, yaani, wapinzani (wa Mungu – nguvu au mawazo machafu), unathubutu kusimama mbele ya Bwana wa Majeshi (Isaya 6:5).

80. Ukisali kwa kweli, utapokea uhakika kamili katika mambo mengi, na Malaika watakukusanyika karibu nawe, kama walivyofanya kwa Danieli, na kukupa nuru ya maarifa ya sababu za mambo kutokea.

81. Fahamu kwamba Malaika hutuhamasisha kuomba na kusimama nasi katika maombi, wakifurahi na kuombea pamoja nasi. Hivyo basi, tukipuuzia na kuwa na mawazo maovu, tunachochea hasira zao kwa kiasi kikubwa; kwa maana wakati wao wanajitahidi sana kwa niaba yetu, sisi hatutaki kumwomba Mungu kwa ajili yetu, bali, tukipuuzia utume wetu kwa Mungu na kumwacha Mungu na Bwana wao, tunazungumza na mashetani wachafu (katika mawazo yetu).

82. Ombea kwa amani na utulivu; waimbe kwa busara na kwa furaha – nawe utakuwa kama chipukizi wa tai anayepaa angani.

83. Kuimba zaburi huzilaza tamaa na kuzibana tamaa za mwili; ilhali sala huoanisha akili na shughuli yake ya kiakili inayofaa kwake.

84. Sala ni shughuli inayofaa hadhi ya akili, au tuseme, matumizi yake halisi.

85. Kuimba zaburi ni dhihirisho la hekima nyingi; na sala ni utangulizi wa maarifa ya kiroho.

86. Tafakari ni shughuli bora kuliko zote; husaidia maombi kwa kuchochea nguvu za kiakili za akili ili kutafakari maarifa ya kimungu.

87. Ikiwa bado hujapokea zawadi ya sala au kuimba zaburi, omba kwa kudumu na utaipokea.

88. *'Na Bwana aliwaambia mfano kuonyesha kwamba mtu anapaswa kuomba daima na asipoteze moyo'* (Luka 18:1). Kwa hiyo, msihuzunike wala msiweke moyo chini kwa sababu bado hamjapokea; kwani mtaipokea kwa wakati ufaao. Bwana akaongeza hili kwenye mfano: *'Kama mimi siogopi Mungu wala sijiuni mbele ya watu, lakini kwa kuwa mjane huyu ananitesa , nitamlipizia kisasi'* (– 5). Vivyo hivyo*, 'Mungu atawalipizia kisasi hivi karibuni wale wanaomlilia mchana na usiku'* (– 7). Hivyo basi, kuwa na furaha, ukiendelea katika maombi kwa subira makini.

89. Usitake mambo yanayokuhusu yawe kama unavyofikiri (ni bora), bali kama inavyomfurahisha Mungu; nawe utakuwa mtulivu na mwenye shukrani katika maombi yako.

90. Hata kama inaonekana tayari uko na Mungu, jilinde na shetani wa tamaa; kwani yeye ni mshawishi na mwerevu sana, na hujitahidi kwa kila njia kushinda azma ya akili yako iliyo makini na kuigeuza kutoka kwa Mungu, hata inaposimama mbele za Mungu kwa heshima na hofu.

91. Ukifurahia maombi, basi jiandae kwa majaribu ya kishetani na uvumilie kwa subira adhabu zao; kwani kama wanyama wa porini watakushambulia na kukaribua mwili wako wote vipande vipande.

92. Jiandae, kama mpigaji mieleka stadi – usiyumba, hata kama ghafla utaona kiumbe wa ajabu; usitishike, hata kama upanga utainuliwa kukushambulia, au mshumaa utashikiliwa usoni mwako; usipoteze moyo (usiogope), hata kama kiumbe wa kutisha na wa hila kitatokea mbele yako; bali simama imara, ukitangaza imani ya kweli, na waangalie adui zako kwa ujasiri.

93. Yeye avumilia huzuni atastahili furaha; na yeye avumilia taabu hatanyimwa sehemu yake katika raha.

94. Jihadhari mashetani wang'ang'ani wasikudanganye kwa maono yoyote. (Ikitokea hivyo,) ukiwa mtulivu, geuka kwa maombi na umwombe Mungu kwamba, ikiwa ni kutoka Kwake (kwa ajili ya ujenzi wako), Yeye Mwenyewe akuangazie; na kama sivyo, amwondoe mdanganyifu huyo kwako kwa haraka. Na kuwa na moyo; maana mbwa hawa hawatashikilia msimamo wao utakapomgeukia Mungu kwa maombi ya dhati, bali, wakipigwa papo hapo, kwa nguvu isiyoonekana na isiyotambulika ya Mungu, watakukimbia mbali.

95. Unapaswa pia kuwa makini na hila ifuatayo ya mashetani. Wakati mwingine hujigawa katika makundi. Wengine huja kukushawishi. Na unapotafuta msaada, wengine huingia kwa sura ya malaika na kuwafukuza wale wa kwanza, ili udanganyike ukidhani kuwa ni malaika wa kweli, na uanguke katika kiburi cha kujiona unastahili jambo kama hilo.

96. Jitahidi kuwa mnyenyekevu na jasiri iwezekanavyo – na shambulio la uadui la mashetani halitagusa roho yako, wala adhabu yao haitatoka karibu na mwili wako. *'Atamwamuru malaika wake kukuhusu akuilinde'* (Zaburi 91:10–11); nao bila kuonekana watakuzuia dhidi ya kila tendo la uadui.

97. Ingawa yule anayejitahidi kuiweka sala yake safi atasikia kelele, mvurugano, mayowe na matukano ya mashetani, hatapotoshwa katika mawazo yake wala hawataleta juu yake, bali atasema kwa Mungu: *'Sitaliogopa uovu, kwa kuwa Wewe upo pamoja nami'* (Zab. 22:4), na mambo kama hayo.

98. Wakati wa majaribu kama hayo, zoea sala isiyokoma, fupi lakini yenye nguvu.

99. Ikiwa mashetani watakutishia, wakisema watatokea ghafla angani ili kukustaajabisha na kukunyang'anya akili yako, usiwaogope na usizingatie kabisa vitisho hivyo. Wanajaribu tu kukuogopesha, wakijaribu kuona kama unawadhania kuwa na maana yoyote, au kama tayari umewadharau kabisa.

100. Ukisimama mbele ya Mungu Mwenyezi, Muumba na Mpeaji, katika maombi, kwa nini basi unasimama mbele Yake kwa upumbavu kiasi kwamba, ukiwa umeacha hofu yako kwake—ambayo haitingiki—unaogopa nzi na mbu? Au hulisikia lile Nabii analosema: *'Mtamcha Bwana, Mungu wenu'* (Kumb. la Torati 10:20), na tena: *'Wote wanamcha, na kutetemeka kwa kuona nguvu zake'* – na kadhalika (2 Mambo ya Nyakati 36, sala ya Manase).

101. Kama vile mkate ulivyo chakula cha mwili, na wema ni chakula cha roho, ndivyo sala ya kiroho ilivyo chakula cha akili.

102. Omba mahali patakatifu pa maombi si kama Mfarisi, bali kama mtoza ushuru, ili nawe pia uwe halali mbele ya Bwana.

103. Jitahidi kutomwombea mtu yeyote mabaya katika maombi yako, ili usiharibu unachojenga, na hivyo kufanya maombi yako kuwa machukizi (mbele za Mungu).

104. Mwacha *mdaiwa wa 'talanta kumi'* akufundishe kwamba, isipokuwa umemsamehe mdaiwa wako, nawe hutamsamehewa; maana imesemwa: *'Akamkabidhi mtesaji'* (Mathayo 18:34).

105. Weka kando mahitaji ya mwili wako ukiwa unasimama kuomba (mbele za Mungu), asije mng'ato wa chawa, mbu au nzi ukakunyang'anya baraka kuu zaidi ambayo sala hutoa.

106. Imetufikia kwamba wakati Mtakatifu fulani aliposimama kuomba, Shetani alimkataa vikali sana kiasi kwamba mara tu alipoinua mikono yake, Shetani, akijigeuza kuwa simba, aliinua miguu yake ya mbele na, akichomeka kucha zake katika mapaja ya mtawa huyo, hakulegeza mkono hadi Mtakatifu alipoinua mikono yake. Lakini hakuwahi kuzishusha hadi alipomaliza sala zake za kawaida.

107. Hivyo ndivyo ilivyokuwa pia, kama tunavyojua, kwa Yohana Mdogo—au tuseme, mtawa mkuu zaidi—ambaye alibaki katika muungano wa kiroho wa daima na Mungu huku shetani akiwa katika umbo la joka akijizungusha mwili wake, akimng'arua nyama yake na kumtemea mate usoni mwake.

108. Hakika umesoma maisha ya watawa wa Tavenisi, ambapo inasemekana kwamba wakati Baba Theodore alipokuwa akizungumza na ndugu, nyoka wawili sumu walitembea hadi miguuni mwake; hata hivyo, bila kusumbuka hata kidogo, aliinua miguu yake juu kama akitengeneza daraja, akawaacha nyoka wale wapite chini yake, na akaendelea na mahubiri yake hadi mwisho; na ndipo tu alipowaonyesha ndugu, baada ya kusimulia tukio hilo.

109. Tumesoma pia kuhusu ndugu mwingine wa kiroho ambaye, alipokuwa akisali, echidna ilimnyookelea na kugusa mguu wake; lakini hakushusha mikono yake hadi alipomaliza sala yake ya kawaida. Na mtu huyu, aliyempenda Mungu zaidi ya nafsi yake, hakupata madhara yoyote.

110. Weka macho yako imara kwenye kile kisichokuvuruga unapokuwa unasali, na, baada ya kujitenga na mwili na roho, uishi kwa akili.

111. Kwa mtakatifu mwingine fulani, mtu thabiti wa maombi aliyeishi kwa utulivu jangwani, mashetani walimtokea na, kwa wiki mbili, wakacheza naye kana kwamba ni mpira, wakimrushia juu na kumdaka kwenye mkeka; lakini hawakuweza hata kidogo kugeuza mawazo yake kutoka kwa maombi yake ya dhati.

112. Kwa mtawa mwingine aliyempenda Mungu, alipokuwa akitoa sala ya kimawazo huku akitembea jangwani, malaika wawili walitokea na kutembea kando yake, wakimweka katikati yao. Lakini hakuwageukia hata kwa muda mfupi, asije akapoteza alichokuwa akikitamani zaidi, kwani alikumbuka maneno ya Mtume, anayesema: *'Wala malaika, wala utawala, wala nguvu haziwezi kututenga na upendo wa Kristo'* (Warumi 8:38–39).

113. Kupitia maombi, mtawa hufanana na malaika, akitamani *'kuona uso wa Baba aliye mbinguni'* (Mathayo 18:10).

114. Kwa vyovyote vile usitamani wala kutafuta kuona uso au sura yoyote ukiwa unaomba.

115. Usitamani kuona Malaika, au Nguvu, au Kristo kwa hisia zako za kimwili, ili usipoteze akili yako kwa kumchukulia mbwa mwitu kuwa mchungaji na kuabudu maadui – mashetani.

116. Mwanzo wa upotovu wa akili ni kiburi; ikichochewa na hili, akili hujaribu kuichora Uungu katika umbo au taswira fulani.

117. Nitarudia kile nilichowaambia wanaoanza: heri ile akili ambayo, inapoomba, inaweka ukimya kamili.

118. Heri ya moyo unaoomba bila usumbufu, ukipokea hamu inayoongezeka daima kwa Mungu.

119. Heri ya moyo ambao, unapokuwa unasali, umejitenga na vitu vya kidunia na huru kutokana na tamaa.

120. Heri ya moyo ambao, unapokuwa ukisali, hujiepusha kabisa na mambo yote.

121. Ameebarikiwa mtawa anayemheshimu kila mtu kana kwamba ni mungu baada ya Mungu.

122. Heri mtawa anayechukulia wokovu na mafanikio ya wote kama yake mwenyewe.

123. Heri mtawa anayejiona kama takataka wa wote.

124. Mtawa ni yule ambaye, huku akijitenga na wote, hubaki katika umoja na wote.

125. Mtawa ni yule anayejiona akiwa na kila mtu na kujiona katika kila mtu.

126. Yeye ambaye daima huweka mawazo yake ya kwanza kabisa kwa Mungu ndiye anayeomba.

127. Epuka uongo wote na viapo vyote, kama mtawa anayetamani kuomba kwa dhati; la sivyo, unavaa sura isiyo yako bure.

128. Ukitaka kuomba kwa Roho, usichukue chochote kutoka kwa mwili – na hutaona wingu la giza likienea mbele yako wakati wa maombi.

129. Weka mahitaji yako ya kimwili mikononi mwa Mungu – na itakuwa wazi kwamba pia unaweka mahitaji yako ya kiroho mikononi mwake.

130. Ikiwa utaonekana kuwa mwafaa kupokea ahadi, utatawala. Basi, kwa kuzingatia hili, si unapaswa kuvumilia umaskini wako wa sasa kwa furaha?

131. Usigeuke mbali na umaskini na huzuni za maisha – hivi ndivyo vyombo (mabawa) vya sala ya nuru.

132. Acha wema wa kimwili uwe dhamana ya wale wa kiroho kwako, wema wa kiroho dhamana ya kiroho, na hizi ziwe dhamana ya maarifa yasiyo ya kimwili na ya msingi.

133. Ikiwa, unapokuwa ukisali dhidi ya wazo fulani, unagundua kuwa linapungua haraka na kwa urahisi, basi chunguza chanzo cha hili, ili usidanganyike na, ukiwa umedanganywa, uwe msaliti kwa nafsi yako.

134. Wakati mwingine hufanyika kwamba mashetani, baada ya kupanda mawazo fulani ndani yako, wenyewe hukusukuma uwaombee dhidi yao na kuwashinda – kisha wakakimbia mara moja; ili uweze kuangukia udanganyifu, ukidhani kwamba tayari umeanza kushinda mawazo yako na kuwatiisha mashetani.

135. Ukipiga maombi dhidi ya tamaa yoyote au pepo yoyote inayokutesa, kumbuka maneno ya Mwimbaji wa Zaburi: *'Nitawafukuza adui zangu, na kuwakamata; sitarudi nyuma hata waangamie; nitawapiga, wala hawawezi kusimama; wataanguka miguuni pangu'*, na kadhalika (Zab. 17, 38–39). Lakini sema haya kwa wakati unaofaa, ukijihami dhidi ya wapinzani wako kwa unyenyekevu.

136. Usifikiri kupata wema bila kwanza kupigania kwa kumwaga damu. Kulingana na Mtume wa Kimungu, mtu lazima apambane na dhambi hadi kufa, ili abaki asiye na lawama (Ebr. 12:4).

137. Wakati mwingine hutokea kwamba, baada ya kumfanyia mtu mmoja wema, unadhurika kutoka kwa mwingine (kupitia njama za adui), kiasi kwamba, unapokabiliwa na fitina, unasema au kufanya jambo lisilofaa, na kwa njia hii unaharibu mema uliyoyakusanya. Hilo ndilo lengo la mashetani wanyemeleaji. Kwa hiyo, lazima ujihadhari kwa hekima.

138. Unaposhambuliwa na mashetani, kuwa mwangalifu sana usishikwe nao.

139. Usiku, mashetani waovu wenyewe hutafuta kumtia wasiwasi mwalimu wa kiroho; ilhali mchana hufanya hivyo kupitia watu, wakimzunguka kwa matukio yasiyopendeza, kashfa na majanga waliyosababisha.

140. Usikatae kuvumilia watu hawa wenye fujo. Waache wakupige na kukukanyaga, wakutandaze na kukupapasa; kwani kwa njia hii, vazi lako linang'aa zaidi.

141. Mpaka utakapokuwa umeacha kabisa tamaa zako na akili yako bado ikionesha upinzani kwa wema na ukweli, hutapata ubani wenye harufu nzuri ndani ya moyo wako (yaani, sala safi na ya dhati).

142. Je, unataka kuomba (kama inavyopaswa)? Kwa kugeuka mbali na ulimwengu huu, fanya makao yako daima kuwa mbinguni—sio kwa maneno tu, bali kupitia matendo ya kimalaika na ufahamu mtakatifu zaidi.

143. Ikiwa, unapokumbuka Mhukumu—jinsi alivyo wa kutisha na asiyepungukiwa na nguvu—ni wakati tu unapokuwa katika dhiki (ukikabiliwa na majaribu makali, ukiwa katika hatari ya kuanguka), basi bado hujajifunza *'kumtumikia Bwana kwa hofu na kumfurahia kwa kutetemeka'* (Zab. 2:11). Jua kwamba katika nyakati za furaha na faraja ya kiroho, ndivyo inavyofaa zaidi kumtumikia kwa hofu na heshima.

144. Mwenye hekima ni mtu ambaye, kabla ya kufikia toba kamili, haachi kamwe kukumbuka dhambi zake kwa huzuni, na adhabu ya haki kwa hizo katika moto wa milele.

145. Yeye anayeishi katika dhambi na kuuchochea ghadhabu ya Mungu—na ambaye bila aibu anadhani anaweza kufikia maarifa ya mambo ya kimungu na maombi yasiyo ya kimwili—na akubali marufuku ya Kitume kwamba si salama kwake kuomba akiwa kichwa chake kiko wazi na kisichofunikwa. Roho kama hiyo, kwa kutumia maneno ya Mtume, *'inapaswa kuwa na malaika anayesimama juu ya kichwa chake'* kwa ajili ya wale walioko (1 Kor. 11:10), akiwa amejivika haya na unyenyekevu unaomfaa mtu mnyenyekevu.

146. Kama vile haifai kwa mtu mwenye kasoro ya macho kutazama jua kwa muda mrefu na kwa makini, katika mwanga mkali zaidi wa adhuhuri, ndivyo pia haifai kwa akili yenye tamaa na chafu kufikiria sala ya kutisha na ya kimungu kwa roho na kwa kweli; kinyume chake, Uungu utainua hasira dhidi yake.

147. Kama Yeye asiye na upungufu wala asiyeonea upendeleo hakubali mtu anayekuja madhabahuni na sadaka yake hadi ampatiliane na jirani yake anayemhifadhi (Mathayo 5:23), basi fikiria ni kujidhibiti gani na ni busara gani vinahitajika ili kutoa uvumba unaomvutia Mungu juu ya madhabahu ya akili.

148. Usiwe mpenzi wa maneno, wala mpenzi wa utukufu; la sivyo itakuwa wazi kwamba *'si kwenye uti wa mgongo'*, bali usoni mwako ndipo *'wabaya wanafanya kazi'* (Zab. 128:3). Na utakuwa mcheko kwao wakati wa maombi, ukivutwa na kudanganywa nao katika mawazo yasiyoelekea.

149. Umakini unaotafuta sala utapata sala. Hakuna kitu bora kinachofuata umakini kuliko sala, na ni sala ambayo mtu anapaswa kutumia kila uangalifu kuikuza.

150. Kama vile uoni unavyozidi hisia zote nyingine, ndivyo sala ilivyo ya kimungu zaidi kuliko wema wote.

151. Faida ya maombi haiko tu katika wingi, bali pia katika ubora. Hili linaonyeshwa na *'wale waliopanda hekaluni kusali'* (Luka 18:10), na kwa maneno yafuatayo: *'Bali ninyi mkisali*, *msitumie maneno ya bure yaliyojirudia'*, na kadhalika (Mathayo 6:7).

152. Maadamu unazingatia tu mkao unaofaa kwa maombi, na akili yako inahusu tu uzuri wa nje wa hema (kwa mambo mengine ya nje ya maombi… tazama Sura ya 44), jua kwamba bado haujaona mahali pa maombi, bali njia iliyobarikiwa kuelekea huko bado iko mbali nawe.

153. Utakapokuwa umesimama katika maombi na ukafikia juu ya furaha zote, basi (jua kuwa) umeupata kweli utulivu wa maombi.[73]

154. Sala na kusoma ni vya ajabu; huweka kikomo kwa kuzurura kwa bure kwa mawazo, huzuia akili isiyotembea isivyostahili, na kwa manufaa huweka akilini mwelekeo katika jitihada hii ya ajabu bila kuruhusu ikengeushwe hata kidogo (1, 16).

155. Sala hutuweka katika hali ya kuzungumza na Mungu na, kupitia mazoea ya muda mrefu katika hili, hutuleta katika ushirika Naye; Naye anayekubali hata watu wa hali ya chini kabisa katika upendo Wake na haoni aibu na ukaribu wa kirafiki nao, maadamu upendo unaokaa ndani yao unawapa ujasiri (1, 17).

156. Maombi huondoa mawazo yote ya anasa akilini, na kuyainua kwa Mungu Mwenyewe, ambaye yuko juu ya vitu vyote, ili tuweze kuzungumza naye na kumwomba kwa ujasiri chochote tunachotaka; na kwa njia hii humwezesha mtu kuishi maisha ya utakatifu, kama yule ambaye tayari amekuwa katika umoja na Mungu na ambaye mara moja baadaye anajiandaa tena kwa ajili ya umoja huo (1:19).

157. Paulo anatufundisha *'kusitadi katika maombi'* (Warumi 12:12), na hivyo kukuza ndani yetu tabia ya maombi kupitia mazoezi ya daima (Wakolosai 4:2; Waefeso 6:18). Anatuamuru pia *'kusali kila mahali'* (1 Tim. 2:8), ili mtu asiye makini asijitete kwa kusema anaishi mbali na mahali pa ibada. Mahali popote pawe pa kufaa kwa maombi. Mungu huwakubali wale wanaomwomba kwa moyo safi na matendo ya haki, na,

[73] Hapa kuna nyongeza kutoka kwa maandiko mengine ya Mt. Nilus – *'kuhusu maombi*'.

akitazama nia zao, husikia maombi yao, hata kama mahali wanapomwomba, kwa maoni yetu, halina tofauti na mahali pengine popote (1:20).

158. Wakati mwingine, wakati wa ibada ya usiku, mtu anapaswa kusoma zaburi kwa haraka, ilhali nyakati zingine mtu anapaswa kupendelea kuzimba. Lazima tubadilishe mbinu zetu, kupinga hila za maadui zetu, ambao wakati mwingine huingiza tamaa ya kupita haraka katika maandishi, kwa sababu roho inashikwa na kukata tamaa, na nyakati zingine hutuchochea kuimba kwa utulivu na kwa sauti tamu (1, 234).

159. Wakati wazo la adui linaposhambulia moyo wako, usitafute hiki au kile kwa maombi, bali zingatia upanga wa machozi dhidi ya adui. Kwa kumkabili adui kwa silaha zenye nguvu kama hizi, tutamlazimisha kurudi nyuma kutokana nasi kwa haraka zaidi.

160. Furahia kufanya kazi za mikono: lakini zaidi ya hayo katika kumbukumbu ya sala; kwani ile ya kwanza haizaa matunda kila wakati, ilhali hii ya pili hutoa matunda ya kazi yake bila kukoma. Usikatize sala yako hadi utimize kikamilifu wajibu wako wa kusali, na usijali wazo kwamba ni wakati wa kuanza kazi; vivyo hivyo, ukiwa kazini, usijishughulishe kupita kiasi na kazi yako, ili, kwa haraka yako, usisumbue moyo wako na kuufanya usifae kwa ajili ya sala.

161. Akili ambayo wazo la Mungu limeibwa na ambayo imepishana na kumbukumbu Yake hutenda dhambi bila kujali hata kupitia hisia za nje: kwani wala sikio wala ulimi havina uwezo tena wa kutumika kama mlinzi wa akili kama hiyo, kwa sababu kujitolea kwa kazi ya kujidhibiti kumeondoka ndani yake (1, 244).

162. Hutokea kwamba tunajitahidi kutoa sala safi na hatuwezi kufanya hivyo; lakini pia hutokea kwamba hatujilazimishi, lakini roho hubaki katika sala safi. Ya kwanza hutokana na udhaifu wetu, ilhali ya pili hutokana na neema kutoka juu, ambayo hutuitia kwa hayo kutafuta usafi wa roho, ikitufundisha kupitia yote mawili kutisifu wenyewe tukisali kwa usafi, bali kutambua katika hili zawadi ya Mtoaji. *'Kwa maana hatujui kuomba kama inavyotupasa*' (Warumi 8:26). Tunapojitahidi kuifanya sala yetu kuwa safi na tukashindwa, bali badala yake tukafunikwa na mawingu; basi, huku machozi yakitiririka mashavuni mwetu, tumwombee Mungu kwamba usiku wa mashindano uondokane na nuru ing'ae katika roho zetu (1, 264).

163. Kumbukumbu ya tamaa za mwili husumbua; kwani si tu kwamba hutuzuia kuzungumza na Mungu, bali pia uchafua akili—ambayo inaonekana kuwa inasali—kwa njozi za picha chafu. Ni vizuri kudumu katika maombi bila kuchoka na kuizoeza akili katika mazungumzo na Mungu. Lakini je, ndivyo ilivyo kwetu? – Mara nyingi, tukivurugwa kutoka kwa maneno ya maombi, tunafuata mawazo yanayotupotosha, bila kuyakataa wala kuhuzunishwa nayo – jambo ambalo lingekuwa ishara ya kutokubaliana kwa hiari na wale wanaopendekeza yasiyofaa. Ingawa kwa nje tunaonekana kuwa tunasali – kwani, tukiinama magotini, tunaonekana kwa wale wanaotutazama kuwa tunasali – akilini mwetu tunawazia kitu cha kupendeza, tunazungumza kwa upole na marafiki, tunawalaani maadui zetu kwa hasira, tunafanya karamu na wageni, tunajenga nyumba kwa ajili ya jamaa, tunapanda miti, kusafiri, kujihusisha na biashara, kuvutwa kwa nguvu katika huduma takatifu, kusimamia kwa busara makubwa masuala ya makanisa yaliyokabidhiwa kwetu, na kupitia haya yote akilini mwetu, tukikubaliana na chochote ambacho mawazo yetu yanapendekeza, kama vile tamaa zetu zinavyoona inafaa kuyelekeza mioyo yetu kuyafuata (– 2, 129–130).

164. Maombi yanahitaji akili iwe safi kutokana na kila wazo na isiruhusu chochote ndani yake ambacho si cha kiombi, hata kama ni cha heshima; bali, kama mtu aliyepewa msukumo na Mungu, akijitenga na vitu vyote, aweze kuendesha mazungumzo yake na Yeye peke yake (2, 131).

165. Yeyote anayegawanya muda wake kati ya kazi ya mikono na maombi huufunza mwili kupitia kazi na huweka mahitaji yake yasiyo na mpangilio chini ya udhibiti; na roho, ambayo, ikifanya kazi pamoja na mwili, hatimaye hutamani kupumzika, kwa hivyo huvutiwa kuelekea maombi kama kazi rahisi zaidi, na huongozwa kwayo kwa shauku na nguvu. Kwa maana anapata faraja katika mabadiliko ya shughuli na kutoka katika moja hadi nyingine, ilhali anachoka anapojishughulisha na kazi ileile kwa muda mrefu mno; anachoshwa na urudiaji, lakini anafurahi katika utofauti wa shughuli; inaonekana kwake kwamba, kwa kuacha kazi moja, ni kana kwamba anaondoa uchovu wote, ndiyo maana anaanza kazi inayofuata akiwa na nguvu mpya, kana kwamba ndiyo kwanza anaanza kufanya kazi[74] – (2, 231. 232).

166. Yeye asiyependa kufanya kazi hulea tamaa zake kwa kutotenda na huachia huru tamaa zake kugeukia vitu vinavyomvutia – jambo linaloonekana wazi zaidi wakati wa maombi; kwani wakati huo umakini wa akili huvutwa kabisa na chochote kinachoshikilia moyo, na haifanyi chochote isipokuwa kutafakari juu ya msukumo wa tamaa iliyochochewa, badala ya kuzungumza na Mungu na kumuomba kile kinachonufaisha

[74] Sura hii na inayofuata zinalenga dhidi ya Wa-Euchite.

mtu binafsi. Akijua hili, Mtume Paulo anakemea kwa ukali uvivu na, kwa mamlaka yake ya kitume, anawalazimisha wote kufanya kazi (2 Wathes. 3:6–12). Kazi ni nanga kwa akili na huipa mwelekeo salama. Vimbunga vije pande zote, na pepo kali zitishie kuzamisha meli; fikra inasimama imara, ikishikiliwa imara na kazi kama nanga; inasukumwa kidogo na mawazo yanayoinuka, lakini haisukumwi hadi hatarini, kwa kuwa vifungo vinavyoishikilia ni imara kuliko pepo zinazoisukuma (2, 232, 234).

167. Wale wanaokataa kujishughulisha na kazi za mikono kwa kisingizio kwamba mtu lazima aombe bila kukoma, kwa hakika hawaombi kabisa. Kwa kufikiri kwamba uvivu utaondoa roho kutoka kwa wasiwasi, wanaiingiza kwenye mzingile wa mawazo yasiyoweza kuepukika na hivyo kuiweka katika hali ya kutoweza kuomba. Mwili unaojishughulisha na kazi huudhibiti akili; akili, kama vile macho, lazima itazame kinachofanyika na kusaidia mwili ili kuhakikisha utendaji usio na kasoro, ilhali mwili ulioko mapumziko huipa akili uhuru wa kuzurura; kwani wakati wa mapumziko tamaa huamshwa, na kwa kila kumbukumbu ya tamaa huiba akili na kuiweka kama mfungwa (2, 234. 5).

168. Kuna sala kuu ya wakamilifu—aina ya kufurahiwa kwa akili, utengano wake kamili na vitu vya hisia, ambapo, kupitia vinywa visivyosikika vya roho, inakaribia Mungu, Yeye anayeona nia ya moyo, uliofunuliwa kama kitabu kilichoandikwa, na kuonyesha mapenzi yake kwa picha zisizo na maneno. Hivyo basi Paulo alichukuliwa hadi mbingu ya tatu na hakujua *'ikiwa* alikuwa *ndani ya mwili au nje ya mwili'* (2 Kor. 12:2) (2, 235).

169. Baada (chini) ya aina ya kwanza kuna aina ya pili ya maombi, wakati maneno yanaposemwa, na akili ikiyafuata kwa bidii, ikijua Anayewekwa maombi yake.

170. Hata hivyo, sala inayokatizwa na mawazo (ya chini) na kufungwa na mahangaiko ya kimwili imepotoka sana kutoka kwa hali inayomfaa mtu anayeomba. Mtu wa aina hiyo hata haisikii sauti yake mwenyewe, mawazo yake yakizurura huku na kule, na hakumbuki maneno anayoyatamka. Lakini ikiwa anayeomba yuko hivi, je, sikio la Kimungu litasikiliza kile ambacho yeye mwenyewe, kwa sababu ya kupoteza mwelekeo, hakilitilii maanani? Kwa maneno ya wale walisema*: 'Isikie sala yangu; sikia ombi langu'* (Zab. 16:1), na *'Masikio yako na yakiwe makini kwa sauti ya ombi langu'* (Zab. 129:2), akili zao zote zilikuwa zimeelekezwa kwa makini huko, na hazikutawanyika, kama ilivyo kawaida kwa mawazo yasiyodhibitiwa ya wale wasiojali (2, 236).

2. Kuhusu roho nane mbaya

1. Kuhusu ulaji wa kupindukia

1. Mwanzo wa matunda ni ua, na mwanzo wa maisha yenye bidii ni kujidhibiti.

2. Yeye anayezidhibiti tamaa yake hupunguza tamaa zake, ilhali yeye anayeshindwa na ulafi huongeza tamaa zake za kimwili.

3. Asili ya ndimi ni Amaliki, na asili ya tamaa ni uleaji.

4. Nyenzo ya moto ni kuni, na chakula cha tumbo ni lishe.

5. Mkaa mwingi huwasha moto mkuu, na chakula kingi hukuza tamaa.

6. Mwako hufa mafuta yanapokwisha, ilhali uhaba wa chakula hukauka tamaa.

7. Tamaa ya chakula ilisababisha uasi, na ladha yake tamu ilitufukuza kutoka Paradiso.

8. Chakula kitamu hufurahisha koo, lakini pia huliwa na mnyoo wa tamaa anayezidi kukua.

9. Tumbo tupu hutayarisha mtu kwa kesha katika maombi, ilhali tumbo lililojaa husababisha usingizi mzito.

10. Tafakari ya busara hupatikana kwa kufunga, ilhali maisha ya wingi na kuridhika huzamisha akili katika usingizi mzito.

11. Sala ya mtu anayefunga ni kama chipukizi wa tai anayepaa juu, ilhali sala ya aliyesheka inadondoka ardhini, ikiwa imezidiwa na kushiba.

12. Akili ya mtu anayefunga ni nyota angavu katika anga safi, ilhali akili ya aliyekula ni kama anga lililo giza usiku usio na mwezi.

13. Ukungu huficha miale ya jua, ilhali moshi mzito wa chakula kilichotumika hufunika akili.

14. Kioo kilichochafuka hakiwezi kuonyesha sifa halisi za taswira inayojitokeza ndani yake; na nguvu ya akili, iliyofunikwa na ulaji wa kupita kiasi, haiwezi kupokea maarifa ya Mungu.

15. Ardhi isiyolimwa kwa muda mrefu hutoa miiba; na akili ya mla-mwingi huzalisha mawazo ya aibu.

16. Kama vile mtu asivyoweza kupata manukato kwenye kinyesi, ndivyo pia kwa mla-mwingi hakuna harufu ya tafakari.

17. Jicho la mla-mwingi hutafuta karamu, ilhali jicho la mwenye kiasi hutafuta mikusanyiko ya wenye hekima.

18. Nafsi ya mla-mwingi huhesabu siku za ukumbusho wa mashahidi, ilhali nafsi ya mwenye kiasi huiga maisha yao.

19. Mshujaa moga-oga hutetemeka kwa sauti ya tarumbeta inayotangaza vita, ilhali mla-mwingi hutetemeka kwa tangazo la kuanza kwa fungo.

20. Mtawa mla-mwingi ni mtumwa wa tumbo lake, na chini ya mchapuko wake hulipa kodi yake ya kila siku.

21. Msafiri mwenye haraka hufika jiji hivi karibuni, na mtawa anayejidhibiti hupata utulivu wa akili.

22. Msafiri polepole (akitaka kushindwa kufika mahali popote panapoishi watu) hulala nje; na mtawa mla tamaa hatawahi kufika nyumbani kwa kutokuwa na tamaa.

23. Uwasho wa ubani hupamba hewa – na sala ya mtu mwenye kujidhibiti ni harufu tamu kwa Mungu.

24. Ukijikabidhi kwa tamaa ya kujaza tumbo lako, hakuna kitakachotosha ulafi wako; kwani ulafi ni moto unaoteketeza chakula na daima unahitaji zaidi.

25. Kipimo cha kutosha (cha chochote kinachomwagwa kwenye chombo) hujaza chombo, lakini tumbo, hata likiwa limejaa, halitasema, 'Inatosha.'

26. Kuinuliwa kwa mikono kulikimbiza Wamaaleki, na matendo yanayokolezwa mbinguni hushinda tamaa za mwili.

27. Haribu ndani yako kila kitu kinachochochea tamaa, na uwauwe kabisa viungo vyako vya mwili.

28. Kama vile adui aliyeshtiliwa hakuibui hofu ndani yako, ndivyo mwili uliokufa hautasumbua roho yako.

29. Kama vile mwili uliokufa hautishiwi na moto, ndivyo mtu safi asivyopata raha kutokana na tamaa iliyokufa.

30. Ukimpiga Msimgi, mzike mchangani – yaani, ukishinda tamaa ya ngono, usikidhi mwili (wala usimweke kwenye lishe kavu); kwani kama vile kile kilichofichwa ardhini kinavyochipuka kinaponyunyizwa maji, ndivyo pia tamaa ya ngono iliyofichwa ndani ya mwili inavyochanua inapokidhiwa.

31. Mwako uliozimika hupata nguvu tena na kuwasha kwa nguvu ikiwa matawi makavu mapya yataongezwa; na tamaa ya ngono, ikishazimwa, hufufuliwa na kuridhishwa kwa tumbo kwa chakula.

32. Usimhurumie mwili unapotanga kulalamika kwa uchovu, wala usikidhi tamaa yake kwa chakula anachokipenda; maana ukimrejeshea nguvu, atainuka kukupinga na kuanzisha vita isiyoweza kusuluhishwa dhidi yako, hadi atakapotekeleza roho yako na kukusalimisha utumwani wa tamaa ya uzinzi.

33. Mwili unaolishwa kwa kiasi ni kama farasi aliyefunzwa vizuri ambaye hawezi kamwe kumtupa mpanda wake. Kama vile farasi, anayezuiliwa na kamba ya kinywa, anavyonyenyekea na kutii mkono wa mpanda wake, ndivyo pia mwili, uliofunzwa kwa kula kwa kiasi na kuwa macho, hautoki huru kutoka kwa mshiko wa fikra iliyo juu yake, wala hauwahi, kama anavyofanya anapoendeshwa na msukumo wa tamaa.

* * *

34. Kula kupita kiasi kulisha mawazo, na mlevi hujaa ndoto usingizini mwake (1. 248).

35. Furaha ya anasa hufa mara tu chakula kinapopita kooni, lakini katika jeneza hili tamaa hufufuka.

36. Kazi ya kulima shamba lako mwenyewe huishia kwa mapumziko; lakini aina mbalimbali za raha huishia kwa moto (iwe ni za kimwili hapa, au za adhabu huko).

37. Yeye ambaye, kupitia kazi zake, husababisha mvuto wa mwili kufa, humfikiri kila siku katika mwili wake kuhusu kifo chake mwenyewe (kwa maana uchovu wa mwili humlazimisha kufikiri kifo bila kukoma) (1. 249).

38. Hekima ya moyo irekebishe kazi ya kujidhibiti kulingana na hali ya mwili, ili mwili unapodhoofika, yeye mwenyewe asihangaike.

39. Na mwili uridhike na kuridhika kwa kiasi kwa mahitaji yake ya asili.

40. Na kujinyima kwako kwa mwili kuelekezwe kwa malengo ya kimaadili, ili ujifunze kuhuzunika moyoni mwako (kwa dhambi) na kuomboleza katika roho yako.

41. Mama wa tamaa ya mwili ni ulafi: kwani huibua tamaa ya mwili na tamaa nyingine nyingi. Kutokana nayo, kama kutoka kwenye mzizi, tamaa nyingine huchipuka; na punde, zikikua na kuwa miti sawa

na ile iliyozizalisha, hutoa matawi ya maovu yanayofikia hadi mbinguni. Hivyo basi, tamaa, hasira na huzuni ni wazao na ukuaji wa ulafi. Kwanza kabisa, mla kupita kiasi anahitaji pesa ili kuridhisha tamaa yake isiyozima, ingawa haijawahi kuridhika; kisha, anapaswa kuwakasirikia wale wanaosisitiza njia ya kupata pesa; na tamaa inaposhindwa kuchukua hatua, huzuni huja bila kuepukika (2, 73).

42. Ulaghai una uhusiano wa karibu zaidi na msukumo wa tamaa ya ngono. Na asili yenyewe, ikitaka kuonyesha uhusiano wa hisia hizi, imeweka viungo vya ngono chini ya tumbo, ikionyesha kwa ukaribu huu uhusiano wao wa karibu. Kwa maana, shauku hii (tamaa) inapolegea, ni kwa sababu ya kupungua kwa kile kilicho juu yake—yaani, tumbo; na inapoongezeka na kuanzishwa, huchota nguvu zake kutoka huko. Lakini ulafi siyo tu kile kinacholisha na kudumisha tamaa hii; huangamiza yote mema yaliyo ndani ya mtu. Mara tu unapopata nguvu, kujidhibiti, usafi, ujasiri, uvumilivu na sifa nyingine zote njema kwa kawaida hupotea (2, 76).

43. Ni bora kubaki ndani ya mipaka ya mahitaji ya mtu na kujitahidi kwa nguvu zote zisizivuke. Ikiwa tamaa ya ngono inamvuta mtu yeyote hata kidogo kuelekea kwenye raha za maisha haya, basi hakuna maneno yenye nguvu ya kutosha kusitisha kasi yao ya kusonga mbele (kwelekea upande huo). Kwa maana hakuna kikomo kwa yale yaliyo zaidi ya mahitaji ya mtu; bali tamaa isiyosaza na wasiwasi usio na mwisho, usiozuilika huongeza kazi (inayohitajika ili kuyatimizia) bila kipimo, na huchochea tamaa, kama vile moto unavyowashwa zaidi kwa kuongezewa kuni (2, 88).

2. Kuhusu zinaa

1. Kujidhibiti huleta usafi; lakini ulafi ndio mama wa tamaa ya uzinzi.

2. Mafuta hulea mwali wa taa; lakini kuambatana na wanawake huwasha moto wa raha za tamaa.

3. Kama vile meli isiyo na mzigo inavyotupwa huku na kule na mawimbi, ndivyo pia akili isiyodhibitiwa inavyotupwa huku na kule na mawazo potovu.

4. Tamaa huchukua kujiruhusu kupita kiasi kama chake, huungana na safu za adui wa akili, na kupigana nayo hadi mwisho kabisa, pamoja na maadui zake.

5. Yeye apenda kimya ni vigumu kumpiga kwa mishale ya adui huyu; lakini yeye anayechangamana na umati hupata majeraha yasiyoisha kutoka kwake.

6. Mtazamo wa mwanamke ni mshale wenye sumu; unaloumiza roho na kumimina sumu ndani yake; na kadiri jeraha hili linavyoendelea kuoza, ndivyo linalosababisha uharibifu mkubwa zaidi.

7. Yeye anayejikinga dhidi ya mishale hii haahudhurii mikusanyiko yenye watu wengi, wala haazururi ovyo ovyo kwenye sherehe. Kwa maana ni afadhali kukaa nyumbani kwa utulivu na kujitolea kwa maombi kuliko, ukiwa na nia ya kuheshimu sherehe, uwe windo rahisi kwa maadui zako.

8. Jiepushe na kuchangamana na wanawake ikiwa unataka kubaki safi, na usiwape kamwe uhuru wa kukuongea kwa ujasiri; kwani mwanzoni huwa na haya ya kweli, au hujifanya kuwa na haya, lakini baadaye hujawa na ujasiri wa kufanya chochote. – Na hili likawa kwako mtego unaoelekeza kwenye kifo, wavu uliosokotwa kwa ujanja unaokuvuta kwenye maangamizi. Wasiwadanganye kwa maneno yao ya unyenyekevu; kwani ndani yao, pia, kuna sumu mbaya ya mnyama (mnyama kutoka kuzimu).

9. Ni afadhali kukaribia moto unaowaka kuliko mwanamke mchanga ukiwa wewe mwenyewe bado kijana: maana, ukihisi maumivu ya moto unapokaribia, utaruka mbali mara moja; lakini, ukiwa umelalishwa na maneno ya mwanamke, hutaondoka mara moja.

10. Nyasi inayoota kando ya maji hukauka, na tamaa ya uzinzi huibuka katika ushirika wa wanawake.

11. Yeye ajazaye tumbo lake na kuapa kuwa safi ni kama yeye anayedai kwamba nyasi kame zitaizima moto. Kama vile ilivyo vigumu kuzuia kasi ya moto unaoenea kwa nyasi kame, ndivyo ilivyo vigumu kuzuia tamaa inayowaka ya uzinzi kwa kushiba.

12. Nguzo huegemea kwenye msingi wake – na tamaa ya uzinzi huegemea kwenye kushiba.

13. Meli inayotikiswa na mawimbi huharakia bandari, ilhali roho safi hutafuta jangwani. Meli hukimbia mawimbi hatari ya bahari, ilhali roho hukimbia sura za wanawake wanaoleta maangamizi.

14. Kuona mwanamke aliyevaa vizuri kunaharibu zaidi kuliko mawimbi. Mtu anaweza bado kuogelea na kuokoka mawimbi kwa ajili ya upendo wa maisha; lakini mwonekano wa kuvutia wa mwanamke hufanya mtu apuuze hata maisha yenyewe.

15. Mche wa jangwani salama na moto – na mtu mcha, mbali na wanawake, salama na kuwasha kwa tamaa ya uzinzi: maana kama vile kumbukumbu ya moto haichomi akili, ndivyo tamaa haina nguvu isipokuwa na mafuta.

16. Ukimuonyesha huruma adui yako, utakuwa na adui; na ukiacha tamaa hii, itainuka kukupinga.

17. Kuona mwanamke huamsha tamaa mbaya kwa asiye na udhibiti, lakini huwainamisha wenye heshima kwa utukufu wa Mungu.

18. Ikiwa tamaa ya ngono inabaki tulivu katika mwingiliano wako na wanawake, usiamini utulivu unaoahidi. Kwani hata mbwa, akiwa amezungukwa na umati, hutikisa mkia wake, lakini mara tu anapoondoka kwenye umati, mara moja huonyesha ukali wake wa asili.

19. Wakati kumbukumbu ya mwanamke inapokosa hamu, basi jiamini kuwa umeingia katika uwanja wa uchaji. Lakini taswira yake unayojiwekea inapoichukua roho yako, basi jua kuwa bado uko mbali na wema huu. Hata hivyo, hata katika hali ya kwanza, usikae sana katika mawazo kama hayo, na usizungumze kiakili na taswira ya mwanamke kwa muda mrefu; kwani tamaa hii hupenda kurudi, na hatari yake huwa ipo kila wakati.

20. Kama vile uchomeleaji wa wastani hutakasa fedha, ilhali uchomeleaji uliopitiliza husababisha kupotea kwake; ndivyo pia tabia ya uchaji huchafua taswira ya mwanamke iliyodumu akilini.

21. Usikae sana akilini na taswira iliyokujia, ili isiwashie ndani yako moto wa tamaa na kuwasha sakafu ya nafsi yako.

22. Kama vile cheche iliyobaki kwenye nyasi kavu kwa muda mrefu huibua moto, ndivyo pia kumkumbuka mwanamke kwa muda mrefu huamsha tamaa.

* * *

23. Ukishinda mwili unaotamani kinyume na roho kwa kazi za kujinyima, basi baada ya enzi hii utapokea utukufu ulioahidiwa katika Baraka, kama mshindi katika vita dhidi ya kile ambacho, ndani ya mwili wako*, 'hupigana vita na sheria* ya *akili* yako*'*, na inakuweka utumwani *chini ya 'sheria ya dhambi iliyo katika viungo vyako'* (Warumi 7:23) (1, 230).

24. Fahamu kwamba aina fulani za uzinzi huunganishwa pamoja—uzinzi wa kimwili na uzinzi wa kiroho. Wazo la uzinzi linapoungana na roho yako, basi nafsi yako huungana na alama ya udanganyifu iliyo ndani yake (1, 247–8).

25. Shetani huchukua sura ya mwanamke ili kumshawishi roho kuungana naye. Jini lisilo na mwili hujichukua sura ya mwanamke ili kuipeleka roho katika uzinzi kupitia mawazo ya tamaa. Basi, msiingie katika mtego wa kiumbe asiye na msingi, msije mkafanya jambo linalofanana katika mwili. Wote wasiopinga uasherati wa ndani kwa msalaba wamedanganywa na roho ya uzinzi.

26. Adhibu mawazo yako kwa chakula kidogo, ili yasiwaze uzinzi, bali njaa.

27. Changanya machozi yako na maombi ya kuamka, ili upate msaada katika vita hii ya kweli.

28. Wakati wa vita dhidi ya tamaa, kataa mialiko ya karamu.

29. Shetani wa uzinzi humshambulia kwa kasi mtu mwenye bidii wa kujinyima, akimnyweshea ghafla mishale ya tamaa kali, kwani hawezi kustahimili kwa muda mrefu joto kali la moto angavu unaotoka katika kazi za mtu huyo; na kwa yule ambaye, amedhoofishwa katika ukali wa kujidhibiti na utamu wa kuvutia wa tamaa, shetani huingia polepole kuzungumza na moyo wake, ili, ukiwashwa na tamaa mbaya, uweze kujitoa katika mazungumzo nao, kuvutiwa nao, na kuacha kabisa chuki yake kwa dhambi hii (1, 252–3).

30. Ni hatari zaidi ya yote pale moyo unapokuwa umezama katika mazoea ya raha za uzinzi, na inahitaji juhudi kubwa kukata mmea huu (wa tamaa) chini kabisa.

31. Usizoeze mawazo yako kujihusisha na mazungumzo na raha za tamaa, kwani katikati ya wingi wa mawazo na hisia za shauku, moto huwashwa (Zab. 105:18). Kwa kukuwasha, watakufanya ufikiri kwamba ni vigumu kuzuia moto wa mwili, kwamba huwezi tena kupinga tamaa zako za asili – na kwamba ingawa unaweza kutenda dhambi leo kwa sababu ya ulazima, utatubu kesho kulingana na amri. Kwa maana sheria (ya Kikristo) ni ya rehema – inasamehe kwa urahisi dhambi za wale wanaotubu. Wakati huo huo, watatoa mfano wa jinsi wengine, baada ya kujidhibiti, walivyoshuka kwenye dhambi na kuungama tena, na hivyo kuipa nguvu ushauri wao wa udanganyifu; ili, kwa kuvunja azma ya kupinga kwa tumaini hili la kurejeshwa kwa urahisi kupitia toba, waweze kugeuza hekalu la usafi kuwa shimo la uzinzi (1, 253–4).

32. Tazama, wewe mtu mwenye kujidhibiti, usadanganywe na matumaini yasiyojulikana kwa kisingizio cha toba. Kwani wengi, wakianguka, huchukuliwa mara moja na kifo, huku wengine wakishindwa kuinuka (kutokana na kuanguka kwao), wakiwa wamefungwa na tabia yao ya anasa za tamaa, kana kwamba ni sheria. Unajuaje, wewe mwanadamu, kama utaishi, au kama utatubu, hata kuweka kikomo kwa miaka ya maisha yako? – Kwa kuangukia katika hili, unakidhi tamaa za mwili wako, ilhali unapaswa kujitolea zaidi

kwa ukumbusho wa kifo, ili moyoni mwako uweze kuona waziwazi hukumu ya kutisha, na hivyo kuzima hila za mwili wako uliokuwa umewaka tamaa.

33. Muumba ameweka njia ile ile ya maisha ya asili kwa sisi na wanyama; *'Nawapa,'* asema Mungu kwa mwanadamu, *'mmea wote uwanjani; utakuwa chakula kwenu na kwa wanyama'* (Mwanzo 1:29–30). Kwa hiyo, kwa kuwa tunapokea chakula kile kile na viumbe wasio na sauti, na tukakibadilisha kuwa kitu cha kifahari zaidi kwa ubunifu wetu wenyewe, si haki kwamba tuchukuliwe kuwa na akili pungufu kuliko viumbe wasio na sauti, ikiwa wanyama wanabaki ndani ya mipaka ya asili, bila kukiuka amri ya Mungu, wakati sisi—wanadamu, tuliobarikiwa na akili—tumeacha kabisa sheria ile ya kale? Kwani ni vyakula gani vitamu ambavyo viumbe wasio na sauti vina? Ni mafundi wa kuoka na wapishi gani, kwa sanaa zao elfu, huandaa vitu vitamu kwa ajili ya matumbo yao duni? Je, hawapendi ule uchaji wa zamani, wakila majani, wakiridhika na chochote kinachowajia, na kunywa maji—na hata hayo mara chache tu? Ndiyo maana wanajihusisha na raha za kimwili mara chache, wasiwashishe tamaa zao kwa chakula chochote kinachoongeza uzito, na hawatofautishi kati ya jinsia ya kiume na ya kike kila wakati. Kwa maana tamaa hii huwaruhusiwa kwa wakati mmoja tu wa mwaka, wakati sheria ya asili, kama njia ya kuendeleza spishi, imewapangia waungane ili kuzalisha watoto wanaofanana nao; hata hivyo, nyakati zingine, hujiepusha kwa kiasi kwamba husahau kabisa tamaa hii. Lakini kwa wanadamu, karamu za kifahari zimepanda tamaa isiyosaza ya starehe za ngono, zikichochea tamaa kali na kamwe haziruhusu shauku hiyo kupungua wakati wowote (2, 90).

3. Kuhusu Upendo wa Pesa

1. Urojo ni mzizi wa maovu yote; kama matawi yaliyokauka, huliisha tamaa zote nyingine na kuzuia kile kilichostawi kutokana nayo kukauka.

2. Yeye anayetaka kutokomeza tamaa, aingalie kwanza akamue chanzo chake; lakini tamaa ya pesa ikibaki, hutapata faida yoyote kwa kukata matawi; maana hata yakikatwa, hupanda tena punde.

3. Mtawa anayegombea utajiri ni kama meli iliyobeba mzigo kupita kiasi, inayozama kwa urahisi kwa mawimbi yaliyoinuliwa na dhoruba.

4. Mtawa asiye na tamaa ni msafiri mwepesi, anayepata makazi popote anapoenda.

5. Mtawa asiye na tamaa ni tai anayepaa, anayeshuka tu anapolazimika kwa sababu ya haja ya chakula.

6. Mtu wa aina hiyo yuko juu ya kila kishawishi, anadhihaki yote ya kidunia, na, akiruka juu, anajitenga na vitu vyote vya kidunia na anakaa na vya mbinguni; kwani mabawa yake ni mepesi, hayajaelemewa na wasiwasi.

7. Huzuni inapokuja, huondoka makwa yake bila huzuni; kifo kinapokuja, huondoka hapa kwa kuridhika, kwa kuwa hakufunga roho yake kwa vifungo vyovyote vya kidunia.

8. Lakini mtu mraibu wa mali amenaswa katika wasiwasi, na amefungwa minyororo kama mbwa; akilazimishwa kusogea, hubeba naye kumbukumbu ya huzuni ya mali zake, kama mzigo mzito usio na faida.

9. Wakati kifo kinapofika, anaacha ulimwengu wa sasa kwa majuto; anatoa roho yake, lakini macho yake hayaondoki kamwe kwenye alicho nacho – na anavutwa kwa nguvu, kama mtumwa aliyekimbia; anatenganishwa na mwili wake, lakini si na mali zake, kwa maana tamaa yake inamshikilia kwa nguvu zaidi kuliko wale wanaomvuta.

10. Bahari haijazii, hata ikipokea mito mingi, na tamaa ya mtu mkorofi haishibishwi na utajiri ambao tayari ameukusanya; akiwa ameiongeza mara mbili, anatamani kuiongeza mara mbili tena; na haachi kuiongeza mara mbili hadi kifo kikomeshe kazi hii ya bure.

11. Mtawa mwenye busara hufikiria tu mahitaji ya mwili – na hujaza tumbo lake tupu kwa mkate na maji tu.

12. Hatapenda matajiri ili kuridhisha tumbo lake, wala hatauuza akili yake huru kwa mabwana wengi; kwani mikono yake pekee inatosha kumhudumia mwili, ikikidhi mahitaji yake ya asili.

13. Mtawa asiye na tamaa ni mpigaji ngumi mgumu kushikwa na mkimbiaji mwepesi, akifikia kwa haraka *'tuzo ya wito wa juu'* (Fil. 3:14).

14. Mtawa mraibu hufurahia mapato yake mengi, ilhali mtawa asiye mraibu hufurahia taji za mafanikio.

15. Mtawa anayependa faida hufanya kazi kwa bidii, ilhali mtawa asiye wa kidunia hutumia muda wake katika maombi na kusoma.

16. Mtawa anayependa pesa hujaa hazina zake kwa fedha, ilhali asiye na tamaa hukusanya hazina mbinguni.

17. Amelaaniwa yeye anayetengeneza sanamu na kuiweka *'kwa siri'* (Kumb. la Torati 27:15). Lakini hali hiyohiyo inamhusu yule anayelinda tamaa ya kupenda pesa. Yule wa kwanza anamwabudu mungu wa uongo bure, ilhali yule wa pili analinda ndoto ya utajiri kwa siri moyoni mwake, kana kwamba ni sanamu.

* * *

18. Asiye na tamaa huishi maisha ya utulivu, ilhali kwa mwenye tamaa, kutafuta utajiri ni mateso yasiyoisha (1, 237).

19. Utashika mateke mawazo mengi unapokataa kuwachia moyo wako wasiwasi kuhusu vitu vya kimwili. Utaubeba msalaba wako bila kusumbuliwa unapokataa tamaa ya kumiliki mali.

20. Wazo la faida ya kidunia hutabiri uzee na ugonjwa kwako, ili utenganishe tumaini lako kwa Mungu na tumaini lako kwa mali.

21. Yeye aliyechagua maisha ya kujinyima kwa kuacha vitu vya dunia na azungukwe na imani, aimarishwe na upendo, na ashikiliwe na tumaini. Imani si kuachwa bila chochote, bali ni imani isiyoyumba ya kumiliki kilicho kamilifu zaidi, kwa tumaini lenye subira na upendo unaoishi.

22. Ukiwa umeacha vitu vyote, usijali mawazo ya giza yatakayokulaumu kwa umaskini wako, yakikuonyesha hali yako ya sasa—uhaba katika mambo yote, umasikini na aibu—ili, kupitia uovu huo, yaweze kukupelekea kujuta kwa ajili ya wema huo mkuu. Lakini ukitafakari hekima ya kujinyima kwa namna hiyo, utagundua hivi karibuni kwamba kwa ajili ya mambo yale yale unayokemewa, taji litakufumwa.

23. Tuachane na mambo ya kidunia na tugeukie baraka za kiroho. Tutabaki kwa muda gani tukijishughulisha na michezo ya kitoto, bila hata kidogo kuchukua mtazamo wa kiume? Katika utotoni, dadu, mpira na vitu kama hivyo hutumika kwa ajili ya burudani – na watoto hupenda vitu kama hivyo hadi wafikie utu uzima. Lakini mtu anapofikia utu uzima, huacha yote haya na kujitolea kwa dhati kwa mambo ya umuhimu. Hata hivyo, sote tunabaki katika utotoni, tukishangazwa na yale yaliyo ya utotoni na tukikataa kujishughulisha na yale yaliyo bora zaidi—yale yanayowafaa watu wazima. Kama vile inavyokuwa aibu kumwona mtu mzima ameketi kwenye rundo la majivu akichora michezo ya kitoto kwenye majivu; ndivyo inavyokuwa aibu, au aibu zaidi, kuona wale ambao wameweka macho yao kwenye kufurahia baraka za milele wakijiviringisha kwenye vumbi la mambo ya kidunia, na kwa kutokufaa kwa matendo kama hayo wakileta aibu kwa heshima ya nadhiri yao. Sababu ya hili, inaonekana, ni kwamba hatuwezi kufikiria kitu chochote muhimu zaidi kuliko kile kinachoonekana; hatufahamu umuhimu mdogo wa baraka za sasa na ubora wa zile za akhera; na, tukipofushwa na mng'ao wa kile kinachoonekana kuwa cha heshima hapa, tunakishikilia kwa hamu yetu yote (2, 81).

24. Basi, tuanze kukataa baraka za sasa; tupuuze mali na pesa, na kila kitu kinachotuvuta na kuzamisha mawazo yetu. Kama vile tukiwa katika dhoruba, tuachilie mizigo ili mwendeshaji mashua—akili—na abiria—mawazo yetu—waokolewe. Ikiwa wale wanaosafiri baharini wakati wa dhoruba hawajali mizigo yao na, kwa mikono yao wenyewe, hurusha hata mali za thamani baharini, wakithamini maisha zaidi ya mali, kwa nini basi sisi, kwa ajili ya maisha bora, tusipuuze yale yanayovuta roho kwenye vilindi vya mauti? Kwa nini hofu yetu ya Mungu si kubwa kama hofu yao ya bahari? Wao, kwa sababu ya upendo wa maisha haya ya muda, hawathamini sana kupoteza kile wanachobeba; lakini sisi, ingawa tunadai kutamani uzima wa milele, hatupuuzi hata mambo madogo, bali tunajiamua kupotea na mzigo usio na thamani kuliko kuokolewa kwa kuuacha. – Kwa hiyo, nawasihi, tuachane na kila kitu. Mabondia hawaiingii ulingoni wakiwa wamevalia; sheria za mchezo wa mieleka zinawataka washindane wakiwa uchi uwanjani. Iwe ni joto au baridi, huingia hivyo, wakiwa wameacha nguo zao nje ya uwanja. Ikiwa yeyote kati yao atakataa kuoga, ni lazima pia akatae kupigana. Lakini sisi, tukiwa tumeapa kujitahidi, sio tu kwamba hatuondoi nguo zetu (mali zetu), bali, tukiwa tumebeba mizigo elfu moja mabegani mwetu, tunaingia kwenye pambano, na hivyo kuwapa wapinzani wetu kila fursa ya kutushika (2, 82–83).

25. Mtu anawezaje kupigana na roho za uovu wakati, kupitia hili, mapigo yanamnyesha kwa urahisi kutoka pande zote? Mtu anawezaje kupambana na roho ya tamaa ya mali wakati ananyunyiziwa pesa? Mtu anawezaje kuwakimbia mashetani, akiwa huru kutokana na wasiwasi wote, ilhali amebanwa na wasiwasi elfu moja? Maandiko Matakatifu yanasema: *'Mtu aliye uchi atakimbia siku hiyo'* (Amos 2:16). Mtu yuko uchi anayekosa mavazi ya vifundo visivyo na hesabu vya wasiwasi za kidunia – yuko uchi ambaye mawazo yake changamano kuhusu pesa na mali hayazuizi kasi yake: kwani ni vigumu, na hata haiwezekani, kwa mwenye nia mbaya kumkamata mtu aliye uchi (2, 83. 84).

26. Mtu lazima apigane akiwa uchi, na si tu akiwa uchi, bali pia akiwa amepakwa mafuta. Kuwa uchi huhakikisha kuwa mpinzani hana chochote cha kushikilia, wakati kupakwa mafuta, hata kama mtu amenaswa, humwezesha kuteleza kutoka kwenye mikono ya anayemkamata. Hii ndiyo sababu wapinzani hujaribu kumnyunyizia kila mmoja mchanga, ili, kwa kufanya ulaini wa mafuta kuwa mchafu kwa vumbi, waweze kumfanya mpinzani wao kuwa rahisi kushikwa pindi anaposhikwa. Lakini kile ambacho ni vumbi huko kinaendana na masuala ya kidunia katika mapambano yetu, na kile ambacho ni mafuta huko kinaendana na uhuru kutoka kwa wasiwasi hapa (2, 85).

27. Kuwa huru kutokana na wasiwasi ni sifa ya roho iliyokamilika, ilhali kuzidiwa na wasiwasi ni sifa ya roho ya mtu asiye na kumcha Mungu. Imesemwa kuhusu roho iliyokamilika kwamba ni *'kama waridi miongoni mwa miiba'* (Wimbo wa Wimbo 2:2), na hii inaashiria roho ambayo, katikati ya wale waliojishughulisha na mambo mengi, inaishi huru kutokana na wasiwasi. Katika Injili, pia, waridi huashiria roho isiyo na wasiwasi; kwani imesema: *'Haifanyi kazi wala haisuki'*, lakini imevaa utukufu kuliko Suleimani (Mathayo 6:28). Kwa wale walio na wasiwasi mwingi kuhusu mwili, imesemwa: *'Maisha yote ya mwovu ni wasiwasi'* (Ayubu 15:20). Na kwa kweli, ni uovu kuelekeza wasiwasi wa mambo ya kimwili katika maisha yote ya mtu – na kutokuwa na wasiwasi wowote kabisa kuhusu yajayo (2:86).

28. Uhitaji lazima uwe kipimo cha upataji. Kile kinachozidi kipimo hiki ni ziada, ambayo huzuia badala ya kusaidia. Kama vile nguo inayolingana na mwili inavyotumika kama hitaji na pambo, ndivyo nguo inayoning'inia pande zote, ikikwamisha miguu na kuburuzika ardhini, inavyokuwa, ingawa haivutii, kizuizi kwa kazi yote: ndivyo pia ilivyo kwa utajiri unaozidi mahitaji ya mwili , ambao huzuia wema na unakashifiwa vikali na wale wenye uwezo wa kuchunguza asili ya vitu (2, 87).

29. Kwa kutokuwa na tamaa ya kupata mali hatumaanishi umaskini wa kulazimishwa, ambao, ukitokana na haja, unakandamiza roho na, kwa kuwa si wa hiari, unachukuliwa kuwa usiovumilika; bali azimio la hiari la kuridhika na kidogo, lililopatikana kupitia kujidhibiti kwa mawazo, lakini ni ile inayohitaji juhudi, na hii hadi wakati ambapo mazoezi, yakiwa yamekuwa tabia, hufanya kuvumilika kile ambacho kwa muda mrefu kilionekana kuwa kigumu na kisichovumilika. Sio urembo wa kimwili tu unaolaghai, bali anasa ya utajiri huamsha tamaa kwa nguvu sawa – na katika hali zote mbili roho shujaa inahitajika ili isishindwe na mvuto wao.

30. Hakika, wale wanaoshinda katika uwanja huu lazima waitewe wakubwa na wenyejasiri, wakati mawazo yanapigana na kushindana, yakitumia hoja za kushawishi kana kwamba ni harakati za kimwili, yakijitahidi kuthibitisha kwamba mtu anapaswa kukubaliana na maoni ya wengi, na kutambua kile kinachoonekana kuwa kizuri kama kizuri haswa, kutokataa kile ambacho, kwa makubaliano ya wengi, kinachukuliwa kuwa kinastahili heshima, kutokugeuka mbali na kumiliki kile ambacho kimepewa kwa matumizi na Muumba Mwenyewe, na kutolaani bure upataji wa kile ambacho kimeumbwa kwa kusudi maalum, na si bure. Watawa hawa wanastahili sifa kweli, kwa maana hawajawapa wapinzani wao nafasi, hawajapotea njia, na hawajangukia mikononi mwa maadui zao. Wakiwa wamejijengea msingi imara wa hukumu nzuri, hawakushindwa na vishawishi vya mali za kidunia; wakipendelea maisha ya unyenyekevu kuliko yale ya fujo, na kupitia kiasi katika mahitaji yao walipata utulivu (2, 99–101).

31. Watakatifu wa kale walifikia kiwango cha juu sana cha kutokuwa na umiliki kiasi kwamba waliishi maisha ya kutokuwa na makao, wakila chakula chochote kilichotolewa na asili, na wakitafuta mahali pa kulala popote na kwa njia yoyote ile. Hawakuwa na paa juu ya vichwa vyao, wala kitanda, wala meza; manyoya ya kondoo yalikuwa mavazi yao. Walikuwa wakakita sana katika kufuata ushauri wa Bwana: *'Tazama ndege wa angani… tafakari maua ya mashamba…*'. (Mathayo 6:26–28). Waliamini kwa dhati kwamba yale yaliyohitajika kwa mahitaji ya mwili yangefuata yenyewe pindi mtu anapomfurahisha Mungu, Mtoaji wa vitu hivi, na kujikita hasa katika kupata Ufalme wa Mungu (2, 102–3).

32. Hata hivyo, maisha yetu wenyewe, yaliyozungukwa na kuridhika kamili kwa kila upande, yanawezaje kulinganishwa na maisha ya wale roho waliobarikiwa—ambao hawakuwasumbuliwa na mawazo ya mwili au mambo ya kimwili, bali na shauku safi ya Kimungu, ambayo iliwavuta bila kukoma juu kuelekea kilele cha juu zaidi, ikiwashawishi wasisahau kile kinachochukuliwa kuwa cha kifahari duniani? Hawakuwa na chochote duniani isipokuwa mwili, ambao asili ilishikilia imara duniani; hata hivyo, hata huo wangetamani kuuchukua nao mahali ambapo akili zao zilikaa, wakitafakari baraka za mbinguni. Na kamwe wasingetenganishwa na furaha hiyo huko, kama asili isingewarudisha katika utimizo wa mahitaji ya kimwili, wakilazimishwa na heshima kwa Yeye aliyefunga roho na mwili ili kuutunza mwili pia, hata walipokiri kwamba kujitenga nao kulikuwa na manufaa makuu (2, 104).

33. Haja ya mwili hutiririka kwa kasi na hupita; zamani haikuwa na kujali kuhusu sasa, na sasa haina kujali kuhusu baadaye; hutibu tu sasa. Lakini kazi ya wema ni mbegu inayotoa mavuno yasiyokwisha; – na hata wakati inafanyika, inafurahisha dhamiri kwa matarajio ya furaha, na baada ya kuondoka katika maisha haya, inadhihirika kuwa ya kupendeza na inayoongoza kwenye furaha ya milele (2, 105).

34. Kwa kuwa njia inayoelekeza kwenye ufalme imejaa matatizo mengi, ikiwa nyembamba na imezungukwa pande zote na mapango, kuna maana gani ya kujitwika mizigo ya milundo ya pesa na mali nyingine, na kujaribu kutembea njia hii kwa namna inayofanya isiwezekane kusonga mbele? Hofu kuhusu vitu vya kidunia, zinazotawanya akili na kumvuta mtu kwa nguvu chini, huifanya kuanguka kuwa na uwezekano mkubwa zaidi, hasa pale ambapo mtiririko wa matukio unahitaji umakini mkuu na wa busara. Na hata kwa umakini huo, safari mara chache huendelea bila kukwepa, kutokana na ugumu ulioko kwenye njia nyembamba katikati ya mifereji ya maji ya kasi; lakini kwa wale ambao wamejibebesha mzigo usio wa lazima wa mali za kidunia, kuanguka ni jambo lisiloepukika. Hakika, kitendo chenyewe cha kupata utajiri tayari ni anguko (2, 111).

35. Mtazamo wetu kuhusu mali za kidunia una sehemu tatu: kutotamani mali—katika hali yake ya juu na ya kati—na maisha yaliyojikita katika vitu vya kidunia na yaliyozidi kutamani mali. Asili yake ni kama ifuatavyo. Katika Paradiso, hiki ndicho kilichoamriwa kwa mwanadamu wa kwanza: *'Kusanya majani ya shamba'* (Mwanzo 1:29). Hadhi ya Yeye aliyeamrisha inahakikisha ufaafu kamili wa chakula kama hicho kwa maisha yaliyokusudiwa kwa mwanadamu. Hata hivyo, tunaweza kuongeza kwa njia ya ufafanuzi wa ufaafu huu kwamba ilikuwa na msaada zaidi kuliko nyingine yoyote katika kuhifadhi, kwa wale walioumbwa kwa sura ya Mungu, utakatifu unaotakiwa, ili nguvu ya fikra iweze daima kubaki bila mzigo na utulivu wa akili usizuiwe. Wakati, kwa njia hii, mahitaji ya maisha ya mwili yalipopatikana yenyewe, akili haikubaki wavivu, ikiwa na muda wake wote huru kutoka kwa kazi za mwili, bali ilivutwa bila kukoma kwenye tafakari ya kiroho, ambayo iliijaza na furaha isiyoisha. Mungu Mwenyewe alikuza tabia hii ndani yake, akimjia kila siku kwa hiari Yake kwa ajili ya mazungumzo. – Hii ndiyo kawaida ya maisha yanayomfaa mwanadamu! – Asili yake haiwezi kubadilishwa au kufutwa; lakini namna tofauti ya mwenendo wake unaoonekana inawezekana – jambo ambalo Kuanguka kulofuata kulifanya kuwa la lazima. Kwa yule aliyevunja amri na kufukuzwa kutoka Paradiso, Mungu aliweka namna tofauti ya maisha, kulingana na hali yake ya kuanguka, akiamuru yeye—ambaye hakutumia ipasavyo muda wake wa kupumzika—apatie chakula kupitia kazi na jasho; kwa sababu hakuweza kubaki daima katika utumishi wa Mungu na katika muungano Naye alipokuwa na muda wa ziada na hakuwa na haja ya kazi ya kimwili (katika Paradiso). Kwa chakula, alipewa mkate uliopatikana kwa jasho la paji la uso wake, na kwa mavazi, mavazi ya ngozi – hivyo basi kuweka kikomo kwa tamaa na kiburi. Uasi wa asili wa kutokuwa na tamaa wa Paradiso ulibadilishwa na upataji wa kiasi kama huo, ambao, zaidi ya hayo, licha ya kazi ngumu iliyohusika, haukuwaategemea yeye peke yake, bali zaidi ya yote baraka za Mungu. Kivitendo, hii ilizalisha njia tatu za maisha: wengine waliridhika na upataji wa kiasi, wakifanya kazi kwa jasho lao huku wakimweka tumaini lao kwa Mungu; wengine, wakiwa wamezama zaidi katika tumaini lao kwa Mungu, walikataa upataji wote kabisa (wakitaka kurejesha hali ya kutokuwa na umiliki ya paradiso) na walitunzwa na Mungu; kundi la tatu, lilijitumbukiza katika aina zote za kazi, likaweka tumaini lake la kupata mahitaji yake juu yake, huku likiweka usalama wa maisha yake kwenye kujilimbikizia utajiri. Mungu alisahaulika: upendo wa mali ukawa mungu wao. Hizi ndizo aina tatu zilizotajwa awali za mtazamo wetu kuhusu umiliki (2, 116–123 – kwa ufupi).

36. Aina ya pili iliyoelezwa hapa inawakilisha tabia (kimsingi) inayofaa kwa kiumbe mwenye akili, yaani: kutumia muda wako katika utumishi wa Mungu, na kupokea kile kinachostahili kutoka kwa hazina ya Utunzaji wa Mungu; kuweka tumaini la mtu katika utunzaji wa Mungu na kuona dunia kama zawadi; kumtumikia Muumba kwa dhati, na kutimiza mahitaji ya uumbaji kupitia sadaka za hiari; kuwa mgeni hapa, na kuona kama makao halisi ya mtu yale yaliyoandaliwa mbinguni. Muumba aliagiza maisha haya tangu mwanzo – na Watakatifu wote waliishi maisha haya, wakimtumaini Yeye (mifano: Eliya, Elisha, wana wa manabii, Yohana Mbatizaji, Mitume) (2, 124–129).

37. Hii ndiyo *'fomu ya juu kabisa'* ya kutotamani mali iliyofanywa na Watakatifu. Hata hivyo, *'*fomu *ya kati'* ya kutotamani mali, inayofuata baada yake, pia ina faida kubwa, kwani inafaa kwa nyakati na kwa uhitaji. Ingawa haiwezi kushindana kwa umuhimu wa kwanza au kujivunia kuwa sawa na njia bora zaidi ya maisha, bila shaka inashikilia cheo cha pili cha heshima. Watakatifu wa awali (wakiwa na kujitenga kamili) waliishi kwa ajili ya roho pekee na kwa ajili ya Mungu aliyeiumba, bila kuipa umuhimu mwili; hata hivyo, bila hata ya kuutunza, walikuwa na kila walichohitaji—si kwa kukusanywa mapema katika maghala, bali kwa

kupokelewa kwa wakati mwafaka kutoka kwa mapenzi mema ya Mungu, kana kwamba kutoka hazina. Watakatifu waliowafuata (wakiwa na kujitenga kwa kiasi kutokana na mali za dunia), ingawa walitunza faraja muhimu ya mwili na kuhakikisha kwamba asili yetu ya wanyama—ikiachwa bila kujalika—haikuanguka katika maangamizi kinyume na mapenzi ya Yeye aliyeiuunganisha nasi, walitumia mikono yao kufanya kazi kwa kadiri tu ilivyokuwa ni lazima kabisa kumhudumia mwili; lakini walitumia sehemu kubwa ya muda wao kuutunza roho, katika maombi, tafakari ya Mungu na shughuli stahiki, kwa lengo la kutangulia katika matendo mema (2, 137).

38. Wale wa mwisho, wakijawa kabisa na tamaa za kimwili, walijitoa kikamilifu katika utumishi wa sanamu ya kidunia, wakitamani si tu kile kilichotosha kwa ajili ya maisha yao ya kimwili, bali pia kile ambacho kingewafanya waonekane kuwa wa kipekee kwa wingi wao, ili, hata kama ni kwa njia hii tu, waweze kuonekana na umma. Kwa njia hii, walifichua waziwazi upumbavu wao kwa aibu ya umma, wakichukua kama chanzo cha sifa kile kinachostahili lawama, na wakidhani kuwa kwa njia hiyo wangevutia umakini na kupata pongezi—jambo ambalo linawafanya wastahili dharau na kejeli. Kwa maana kama vile tabia inayofaa cheo cha mtu inavyotoa msingi thabiti wa kupongezwa, ndivyo pia tabia isiyofaa cheo cha mtu—hata kama si mbaya kwa njia nyingine—inavyostahili lawama sana pale isipofaa (2, 138).

39. Basi, ni kwa wapi *'wale wa daraja la kati'* wako karibu zaidi miongoni mwa wale wanaowazunguka pande zote mbili? – Hakika, kwa wale ambao wako karibu nao katika mwenendo wao, na ambao wanatangaza uhusiano nao kwa kujitahidi kuwa karibu nao katika mtindo wao wa maisha. Kwa maana, kwa kuwa wako katika cheo cha kati kati ya makundi hayo mawili, hawapendelei upande wowote kwa usawa; na ingawa wanabaki nyuma ya wale waliowatangulia, wanafuata moja kwa moja nyuma yao, wakifuata nyayo zao kwa nguvu za ujana, na wako mbali na wale wanaowafuata kama vile wanariadha wanavyojiweka mbali polepole na wale wanaotembea kwa mwendo wa kawaida, au wale waliosimama. Kuhusu wa kwanza na wa pili—hawana chochote cha kufanana. Ni ushirika gani unaoweza kuwepo kati ya wale walio na utajiri mwingi wa kidunia na wale wasio wa kidunia ( )? Ni maelewano gani kati ya wale wenye hekima ya kimwili na wale wenye hekima ya kiroho? Ni msingi gani wa pamoja kati ya wale waliozama katika mambo ya kidunia na wale wanaomtumikia Mungu bila wasiwasi? Wengine, wakiwa wanafuatia Mitume, huacha yote waliyoyapata; wengine hupata kile ambacho hawakuwa nacho. Wengine hukaa kimya, wakijitolea kwa undani kwa maendeleo ya kiroho; wengine hushiriki katika mapambano ya kila aina, wakipigania pesa na mali. Wengine hupambana na roho za uovu kwa ajili ya baraka za mbinguni; wengine, kwa ajili ya baraka za duniani, huvamia wa aina yao. Kwa wengine, Paulo anasema: *'mpate kung'aa kama nuru duniani'* (Fil. 2:15), waking'aa, bila shaka, kwa utukufu wa maisha na kuwa, kwa wale wanaowaona, mfano wa ushindani mwafaka; ilhali kwa wengine husemwa: *'Jina langu linatukana kwa ajili yenu'* (Rum. 2:24), yaani, kwa ajili yenu mnaotenda kinyume na wito wenu na kuwa na mwonekano wa nje unaopingana na matendo yenu (2:139–40).

40. Neno gani, basi, halidharauwa na yule anayedai kuacha maisha ya kidunia, lakini kwa kweli amejitoa kwa raha zake? Yule anayejivunia kudharau ulimwengu, lakini amejitoa kichawi kwa mambo ya kidunia? Yule aliyeahidi kutojali kabisa mambo ya kidunia, lakini anathibitisha kwa matendo yake uongo wa ahadi hiyo? Je, anadai kuwa ameaga upuuzi, lakini hawezi kuachana nao? – Mmetoka Misri – basi, bado mna nini cha kufanana na uvivu? Mnasafiri jangwani, mkiharakisha kuelekea Nchi ya Ahadi; basi, kwa nini mnachelewa, mkijishughulisha na kazi za bure, na kuwa msafiri mvivu katika safari hii ndefu? Je, njia iliyo mbele yako inahitaji uangalifu mkubwa kiasi hicho hivi kwamba unazurura kwenye makutano ya njia, ukihatarisha kushindwa kufikia pumziko lako? Umeiweka mkono wako kwenye mpini wa plau; kwa nini basi unageuka nyuma, na kujifanya usifae kwa Ufalme wa Mungu? Umeacha nyuma shauku ya Pentekoste; kwa nini basi unatazama nyuma, ukitamani kuona kinachoendelea huko? Umeubeba msalaba wako? – basi mfuate Kristo, ukiwaacha nyuma vitu vyote, kwa maana Kristo, ambaye umeunganishwa naye, anatamani kupendwa juu ya yote (2, 141–2).

41. Mwili unahitaji faraja kidogo – hakikisha unapewa faraja; kwani umefungwa kwa mwili kwa muda, ili uwe mshirika wako katika utendaji wa wema na ili maendeleo ya roho yasizuiwe. Lakini yeye aliyejishughulisha na ng'ombe, anahesabu kundi lake la kondoo kila siku, na bila kuchoka hutunza mashamba yake ya mizabibu, miti ya matunda, mashamba na bustani, hata kiasi cha mchana hakitoshi kwa kazi hizi—ataipata wapi na lini nafasi ya kumkumbuka Mungu? Ataipata wapi nafasi ya kuimba Zaburi? Ataomba lini? Ni wakati gani anaweza kujitolea kwa tafakari ya kiungu? Na hata akipata fursa ya kufanya hivyo mara kwa mara katikati ya majukumu yake mengi, awezaje kumtolea Bwana sala safi wakati mawazo yake hayajatolewa

mbali na mambo yanayomshughulisha sana? Atakavyofuatilia mienendo ya tamaa zake, ili kutofautisha kati ya jana na leo kwa upande wa mabadiliko ya kuwa bora au kuwa mabaya? Atawezaje kufumbua mtandao uliovurugika wa mawazo, ambayo huendelea kuchukua nafasi ya mawazo mengine kwa njia nyingi na kufanya uchunguzi wenyewe kuwa mgumu? Au haukagundui jinsi shughuli zako za kila siku zinavyokandamiza mchana, na wasiwasi wako kuzihusu usiku, zikigeuza wakati wa kupumzika kuwa wakati wa mateso? Maana kumbukumbu—kwa kukuletea akilini nani amevuka mpaka, nani ameharibu mazao, nani amekatiza njia za maji za umwagiliaji, nani ameweka sumu kwenye malisho, nani anasababisha au amesababisha kosa lingine, na jinsi kila mmoja anavyoshikilia msimamo wake na kubishana— – hivyo huendesha asili ya kuchukizwa ya nafsi hadi kwenye wazimu, ikihamasisha kulipiza kisasi, bila kuacha muda wa usingizi au mapumziko, na hata kidogo zaidi kwa ajili ya sala, ambayo inahitaji ukimya mkubwa na nyakati ndefu za muda usio na shughuli, ikitoa, kwa sehemu, utulivu kutoka kwa wasiwasi wote (2, 142–144).

4. Kuhusu hasira

1. Hasira ni shauku kali; huwachochea kwa urahisi hata wenye hekima hadi hasira, huifanya roho kuwa katili, na kumlazimisha mtu kuepuka mazungumzo (ya kirafiki).

2. Upepo mkali hautetemesha nguzo, wala kuchukizwa hakutachukua roho ambayo haina hasira.

3. Maji huchochewa na nguvu ya upepo, na mtu mwenye hasira huchochewa na mawazo yasiyo na busara.

4. Mmonki mwenye hasira ni kama nguruwe mwitu jangwani; anamwona mtu naye anakwaruza meno yake.

5. Ukungu mnene hufunika anga, na wimbi la hasira hufanya akili ya mtu mwenye hasira kuwa ngumu.

6. Wingu linalopita hufunika jua, na wazo la chuki linalotokana na kulazimishwa hufunika akili.

7. Simba katika banda la wanyama hutetemesha vifungo vya mlango bila kukoma, wakati mtawa mwenye hasira katika kibanda chake anatafakari mawazo ya hasira.

8. Bahari tulivu ni mandhari ya kupendeza, lakini si ya kupendeza zaidi kuliko hali ya amani ya akili.

9. Delfini hucheza katika bahari tulivu, na mawazo matakatifu hutokea katika hali ya utulivu wa akili.

10. Mtawa mwenye kuvumilia sana ni chemchemi tulivu, inayotoa kinywaji kitamu kwa wote; lakini akili ya mtu mwenye hasira daima hukasirika na haitoi maji kwa wenye kiu; na hata ikitoa, huwa ni machafu na hayafai kunywa.

11. Macho ya mtu mwenye hasira huwa mekundu na yenye ukungu, yakionyesha machafuko ya moyo; lakini uso wa mvumilivu huwa mtulivu, macho yake huwa ya huruma na yanatazama mbele.

12. Upole wa mtu unakumbukwa na Mungu (Zab. 131:1), na roho isiyo na hasira inakuwa hekalu la Roho Mtakatifu.

13. Kristo anainama kichwa chake katika roho ya uvumilivu mkuu, na akili tulivu inakuwa makao ya Utatu Mtakatifu.

14. Mbweha huishi katika nafsi ya kisasi, na wanyama wa porini hujificha katika moyo ulio na wasiwasi.

15. Mtu mwaminifu hujiepusha na hifadhi ya aibu, na Mungu hujiepusha na moyo wa kisasi.

16. Jiwe linaloanguka huturubua maji, na neno kali huturubua moyo wa mtu.

17. Tupa mawazo ya hasira kutoka kwa roho yako na usiruhusu hasira zichipuke moyoni mwako – na hutavurugika ukiwa unaomba.

18. Kama vile moshi kutoka kwa nyasi zinazowaka polepole unavyosumbua macho, ndivyo pia akili ya kisasi inavyosumbua akili wakati wa maombi.

19. Mawazo ya mwenye hasira ni kama mayai ya nyoka; hula moyo uliyoyazaa.

20. Sala ya mtu mkasirika ni moshi unaochukiza; wimbo wa zaburi wa mwenye hasira ni sauti isiyopendeza.

21. Sadaka ya mtu mwenye kisasi ni dhabihu iliyokula minyoo; asikaribie madhabahu za utakaso.

22. Mtu mkasirika huota ndoto za wasiwasi, na mwenye hasira huota ndoto za mashambulizi ya wanyama wa porini.

23. Mwenye subira huona kwa maono mikusanyiko ya malaika watakatifu, na asiyeshikilia chuki hufanya tafakari ya kiroho, akipokea ufunuo wa mafumbo usiku.

* * *

24. Mashetani wanapoona kwamba hatujawashwa na joto la dharau yenyewe, basi huvamia kimya kimya, wakitafuta kuchochea kanuni inayoongoza ndani yetu (akili), ili tuasi kwa siri dhidi ya wale ambao tulidumisha amani nao tulipokuwa pamoja nao (1, 229).

25. Utakapomaliza kwa amani mzozo au ugomvi na ndugu kwa sababu ya jambo lolote lililokera, jione kuwa wewe ndiye uliyekosea, ili katika utulivu wa moyo wako usipate mapambano ya mawazo, baadhi yao, kwa kuangazia udogo wa tusi hilo, watakulaumu kwa kutoshughulikia hata kulifikiria, wakati wengine, kwa kusisitiza uzito wake, watatia majuto kwamba halikujibiwa kwa tusi lenye kipimo sawa.

26. Wakati hasira kali inapomwomboleza kwa undani ndugu yeyote katika jumuiya, basi mawazo kama hayo huanza kuwapamba wale wanaoishi katika upweke, ili, kama vile walivyowanyima ndugu uvumilivu wa wema, waweze pia kuwatenga na njia ya upendo.

27. Yeye yeyote anayezima hasira kwa uvumilivu mwororo, na huzuni kwa upendo, huzima wanyama wawili wa uovu wenye hasira kwa fadhila mbili.

28. Yeye anaye, akiwa amepiga magoti, anamsihi aliyemsababishia huzuni aache hasira yake, hivyo huondoa kero kwa wote wawili kwa wakati mmoja.

29. Yeye amewapatanisha wale waliokasirika hushinda roho yenyewe ya hasira.

30. Yeye ambaye, kwa ajili ya amani, humvumilia mtu mwenye hasira, kwa kweli ni mwana wa amani (1, 230).

31. Jizoeze kuwa mpole na tayari kupigana: mpole kwa watu, lakini tayari kupigana na adui yetu; kwani ndani yake ndipo matumizi ya asili ya hasira, yaani kumpinga nyoka (wa kale) kwa uadui (1, 235).

32. Hivyo ndivyo upole wa wanyenyekevu: kuwa mkarimu kwa ndugu yako kwa sababu ya upendo, na kupigana vita dhidi ya wazo (lenye hasira) linalomlenga.

33. Mtu mpole na awe tayari kupigana pia, akionyesha upole kwa ndugu yake kwa upendo, na asipanue vita kwa majirani zake kwa asili.

34. Usigeuze matumizi ya asili ya hasira kuwa kitu kisicho cha asili; yaani, usimkasirike ndugu yako, ukimwiga nyoka, wala usijihusishe na mawazo mabaya, ukijihusisha na nyoka huyu (1, 236).

35. Mtu mpole, hata anapovumilia jambo la kumkera, haiachi upendo, bali kwa ajili yake *'huvumilia yote, hushikilia yote, hutumaini yote, hustahimili yote'* (1 Wakorintho 13:4, 7).

36. Kama kazi ya upendo ni kuwa na subira, basi kumpigana vita ndugu kwa hasira si kazi ya upendo.

37. Hasira huamsha huzuni na chuki, lakini upendo huondoa vyote vitatu.

38. Ukiwa na msingi imara katika upendo, umjali zaidi kuliko kinachokudhihaki.

39. Yeye aliyepata wema wa upendo huzinyenyekesha tamaa zinazowahusu waovu.

40. Yeye aliye na sifa hizi tatu kutoka kwa Utatu Mtakatifu—imani, tumaini na upendo—atakuwa ngome yenye kuta tatu, iliyozingirwa, kana kwamba kwa ngome za juu, na minara ya wema.

41. Yeye yeyote anayejeruhiwa na kashfa za wengine, lakini haitambui shetani kama chanzo chake, humtia moyo tu adui zaidi aandae mishale dhidi yake – kwa maana roho yake huanguka, ikijeruhiwa na kashfa kama hiyo (1, 251).

42. Unapovumilia shutuma mbaya zaidi au dhuluma chungu, usihifadhi chuki, bali wabariki (1, 252).

43. Yeye anayeweka chuki dhidi ya mashetani hawaweki chuki dhidi ya watu; lakini yeye anayeweka chuki dhidi ya ndugu yake huwa na amani na mashetani.

44. Hasira na chuki ni moto moyoni, ilhali roho za wale wasio na chuki hupuliziwa maji na umande wa kiroho.

45. Kama vile makaa ya moto yanavyotapika cheche, ndivyo na roho zisizosisama zinavyotapika mawazo maovu.

46. Kama mchomo wa nge unavyosababisha maumivu makali zaidi, ndivyo nafsi ya kisasi inavyobeba sumu chungu zaidi.

47. Daudi alipomkejeliwa, hakujibu neno, bali hata alizuia kisasi cha Abishai (2 Sam. 16:10). Na wewe, unapokejeliwa, si tu kwamba hupaswi kulipiza kwa kejeli, bali pia lazima uzuie hata wale wanaoweza kutafuta kukulipia kisasi (1, 228).

48. Vumilia matukano kwa subira, na uzime mlango wa hasira kwa midomo yako: hapa ndipo upatikanapo mafanikio yako.

49. Usiwajibu kabisa wale wanaokutishia, ili kwa ukimya wako uweze kuziba vinywa vinavyovuta moto.

50. Kwa kujizuia ulimi wako, utawapata wale wanaokutishia na kukutukana maumivu makali zaidi.

51. Kwa kukaa kimya, hautaharibiwa na matusi; bali mchukiaji wako ataumia sana kwa ukimya wako, akiona jinsi unavyovumilia kwa ukarimu ujeuri wake.

5. Kuhusu Huzuni

1. Mtawa mwenye huzuni hajui furaha ya kiroho; huzuni, hata hivyo, ni kukata tamaa kwa roho na hutokana na mawazo ya hasira; maana hasira hutamani kisasi; kushindwa kulipiza kisasi husababisha huzuni.

2. Huzuni ni kinywa cha simba, na huwala kwa urahisi wenye huzuni.

3. Huzuni ni mnyoo moyoni – na humla mama aliyemzaa.

4. Mama huteseka anapojifungua mtoto wake, lakini anapomaliza kujifungua, huponywa kutoka kwa mateso yake; lakini huzuni husababisha maumivu makali hata wakati wa kujifungua, na baada ya kujifungua huendelea kumtesa kwa maumivu.

5. Mtawa mwenye huzuni hajui furaha ya kiroho, kama vile anayeugua homa kali asivyojua ladha ya asali.

6. Mmonki mwenye huzuni hawezi kuelekeza akili yake kwenye tafakari, wala hatatoa sala safi kamwe; kwani huzuni ni kikwazo kwa yote yaliyo mema.

7. Vifungo miguuni huzuia maendeleo ya haraka, wakati huzuni ni kikwazo kwa tafakari.

8. Aliyekamatwa na watu wa kigeni hufungwa kwa minyororo, ilhali mfungwa wa tamaa hufungwa na huzuni.

9. Huzuni haina nguvu pale ambapo hakuna tamaa nyingine, kama vile pingu hazifungi pale ambapo hakuna kitu cha kuzifungia.

10. Yeye aliyefungwa na huzuni hushindwa na tamaa, na hubeba vifungo vyake kama alama ya kushindwa kwake; kwani huzuni ni matokeo ya kutotimizwa kwa tamaa ya kujiridhisha, na tamaa kama hiyo huunganishwa na kila tamaa.

11. Yeye aliyeshinda tamaa zake ameshinda hisia zake; na yeye aliyeshinda hisia zake hatashindwa na huzuni.

12. Watu wenye kiasi hawahuzuniki kwa kukosa chakula; wenye uchaji, kwa kuepuka ufuska wa aibu; wasiokasirika kwa urahisi, kwa kushindwa kulipiza kisasi; wanyenyekevu, kwa kukosa heshima ya kibinadamu; wasiotamani mali, kwa kupata kushindwa. Wamezima kabisa tamaa zote kama hizo ndani yao – ndiyo maana hawahisi huzuni; kwani wasio na tamaa hawapatiwi na huzuni, kama vile mshale usivyomchoma mtu aliyevaa ngao.

13. Ngao humpa mlinzi usalama, ukuta humpa mji; lakini kutokuwa na tamaa humpa mtawa usalama mkubwa kuliko ngao au ukuta. Kwani ngao mara nyingi hutobolewa na mshale unaoruka kwa kasi, na ukuta huvunjwa na umati wa wapiganaji, ilhali kutokuwa na tamaa kushindwa na huzuni.

14. Yeye aliyeshinda tamaa zake ameshinda huzuni; lakini yeye anayeshindwa na utamu wa tamaa hatatoroka vifungo vyake.

15. Yeye ambaye huwa na huzuni mara kwa mara, lakini anadai kuwa hana hisia, ni kama mgonjwa anayejifanya kuwa na afya; maana kama vile mgonjwa anavyotambulika kwa rangi ya uso wake, ndivyo huzuni inavyomwonyesha mtu mwenye hisia.

16. Yeye apenda dunia ana huzuni nyingi, bali yeye ayadharau yote yaliyo duniani huwa na furaha daima.

17. Mwenye tamaa, akipata hasara, huzihuzunika sana, ilhali yeye aliyetenga mali huwa hana wasiwasi.

18. Mwenye kutafuta utukufu huhuzunika anapodharauliwa, ilhali mnyenyekevu huikubali kama mwandani.

19. Tanuru huchuja fedha ghafi; na huzuni kwa ajili ya Mungu husafisha moyo uliozama katika dhambi.

20. Kuyeyushwa mara kwa mara hupunguza kiasi cha risasi, kama vile huzuni ya kidunia inavyodhoofisha akili.

21. Giza hupunguza nguvu ya macho, na huzuni hufanya akili isifikiri vizuri.

22. Mwangaza wa jua hauingii katika vilindi vya maji, wala tafakari angavu ya akili haiangazi moyo ulio katika huzuni.

23. Kila mtu hufurahia mapambazuko, lakini hata hili halileti faraja kwa roho iliyohuzunika.

24. Ugonjwa wa manjano huzuia ladha, na huzuni huiba hisia za roho.

25. Wale wanaodharau raha za kidunia hawatataabika na mawazo ya huzuni.

* * *

26. Utakapounganisha ndani yako utatu ulioko ndani yako (yaani, roho, nafsi na mwili) kwa ufunguo wa amani, basi, ukiwa umeunganisha ndani yako kwa mujibu wa amri ya Utatu wa Kimungu, utasikia: *'Wenye heri ni watengenezaji wa amani; maana wao wataitwa wana wa Mungu'* (Mathayo 5:9) (1, 230).

27. Kuu ni kiungo hiki cha amani, kwani pamoja nayo huja furaha, ambayo huangaza jicho la akili kwa ajili ya kutafakari juu ya mema yaliyo juu zaidi.

28. Tukipata furaha ya kutengeneza amani katika hali ngumu, tutaepuka kwa urahisi, kwa shukrani, huzuni zinazotukumba na kuzuia shetani mkuu wa huzuni kutuingia; kwani, akitafuta kumeza nafsi, huishambulia kwa ukali zaidi katika nyakati za huzuni, kuandaa njia kwa ajili ya roho ya kukata tamaa, ili pamoja ziangushe kivuli kirefu zaidi juu ya nafsi na kuharibu kazi zake.

29. Furaha ya amani iwe sheria yetu, iliyoandikwa mioyoni mwetu: furaha inayofukuza huzuni, inazima hasira, inapinga chuki, inaharibu kisasi, inaondoa kukata tamaa, na kubadilisha maombolezo kuwa furaha (1, 231).

30. Ikistarehe katika utulivu wa amani, furaha hii ni bahari ya wema, ambayo, kama msalaba, huzamisha majeshi yanayopingana ya shetani.

31. Tambua pia kwamba kuna furaha inayopingana na hii—ya udanganyifu—na, ukadanganywa na kivuli chake, usizichanganye; kwani mashetani hata hufanya bandia zawadi za kiroho, ili, kwa kupotosha akili kwa njozi, waipeleke kwenye wazimu. Furaha ya kiroho hutokea bila sababu yoyote ya nje, ikipata chanzo chake cha juu zaidi katika huzuni kwa ajili ya Mungu.

32. Huzuni kwa ajili ya Mungu huifanyia upya roho kwa machozi, huweka wasiwasi wa uangalizi kwa ajili ya kifo na hukumu vinavyokaribia, na polepole huifundisha mtu kuvisubiri kwa hamu (1, 232).

33. Matamanio yasiyotimizwa huleta huzuni; ilhali maombi na shukrani huzifanya kukauka.

34. Huzuni ya upatanishi huingilia kati ya wale walio na hasira. Ikiwa yule anayejitambua kwanza atashinda hisia zake na kumpa mwenzake mkono wa msamaha, ataondoa huzuni hiyo chungu.

35. Huzuni ni ugonjwa wa roho na mwili; inawateka roho, huku ikikausha mwili, na kuuacha nyuma.

36. Huzuni hutokana na mambo yasiyopendeza (mashika, maombolezo, taabu); kutokana na huzuni, hujitokeza tabia ya kukata tamaa (kama msemo unaosema: 'haja na hamu'); na kutokana na vyote hivi hutokea ugomvi usio na maana (kulalamikia kila kitu).

37. Ikiwa unataka kushinda huzuni na hali ya kukata tamaa, basi pokea upendo mkarimu na ujivike furaha ya upole.

38. Kuwa na shukrani hasa katika nyakati za huzuni: kwani kupitia huzuni hizo neema ya upatanisho huhisiwa kwa uwazi zaidi. Hivyo, kwa kuondoa huzuni kutokana na majaribu yanayokupata kwa njia ya shukrani, hutadhoofisha uzuri mng'ao wa utulivu wa ujasiri.

6. Kuhusu kukata tamaa

1. Kukata tamaa ni uchovu wa roho; na roho iliyo katika hali ya uchovu, ikikosa kile ambacho ni cha asili yake, haiwezi kusimama imara na kupinga vishawishi.

2. Kama vile chakula kilivyo kwa mwili wenye afya, ndivyo vishawishi vilivyo kwa roho shujaa.

3. Upepo wa kaskazini hupatia mimea inayokua lishe, kama vile vishawishi vinavyoimarisha subira ya roho.

4. Wingu lisilo na maji hubebwa na upepo, na akili isiyo na subira hubebwa na roho ya kukata tamaa.

5. Ukungu wa asubuhi husaidia ukuaji wa mazao shambani, ilhali neno la Mungu huinua hali ya roho.

6. Roho ya kukata tamaa humfukuza mtawa kutoka kwa makao yake; lakini yeye aliye na subira hukaa kimya daima.

7. Mtu aliyekatishwa tamaa hutumia kumtembelea mgonjwa kama kisingizio cha kutoka nje, lakini kwa kweli ana kusudi lake mwenyewe katika kufanya hivyo.

8. Mtawa aliye na kukata tamaa anawaka hamu ya kutumikia na anaona kutimizwa kwa tamaa yake mwenyewe kupitia hili kama amri.

9. Upepo mwanana hupinda mmea dhaifu, na wazo la kuzurura humchukua kwa urahisi mtu aliyekatishwa tamaa.

10. Mti ulioimarika hauvunjiki kwa upepo, na kukata tamaa hakuteseki nafsi zilizoimarika.

11. Mtawa anayezururа ni kama tawi lililokauka jangwani; hukaa selini mwake kwa muda mfupi, kisha kwa kusita anaondoka tena kwenda mahali pengine.

12. Mimea inayohamishwa kutoka mahali hadi mahali haitoi tunda, na mtawa anayezururа hautoi tunda la wema.

13. Mgonjwa hawezi kushibishwa na mlo mmoja, wala mtawa aliyekatishwa tamaa hawezi kushibishwa na kazi moja.

14. Mtu mwenye tamaa ya ngono haitosheki na mke mmoja, na mtawa mwenye kukata tamaa hatosheki na kibanda kimoja.

15. Macho ya mtu aliyekata tamaa huwa yameelekezwa mlangoni kila wakati, na mawazo yake huwa yamejikita kwa wageni; mlango unaponguruma, anaruka; sauti inaposikika, anatazama nje kupitia dirishani, na haondoki hapo hadi anachoka nayo.

16. Msomaji asiye na hamu, anaposoma kitabu, hunyaa mara kwa mara na kulala usingizi; anajikuna uso, anajinyoosha, akinyoosha mikono yake, na, akigeuza macho yake kutoka kwenye kitabu, anatazama ukuta kwa makini; akirudi kwenye kitabu, anasoma kidogo, akipindapinda kurasa, akiwa na udadisi wa kuona mwisho wa neno, huhesabu kurasa, huhesabu idadi ya kurasa kamili, hukosoa mwandiko na mapambo – na hatimaye, akikunja kitabu, anakitandika chini ya kichwa chake na kulala usingizi usio mzito sana, kwa sababu njaa tayari inaanza kutesha roho yake na kumlazimisha kujifikiria yeye mwenyewe pia.

17. Mtawa aliyekata tamaa ni mvivu linapokuja suala la maombi, na kamwe hasemi maombi yake.

18. Kama vile mtu mgonjwa asivyoweza kubeba mzigo mzito, ndivyo waliokata tamaa wasivyoweza kutekeleza kazi ya Mungu kwa bidii; kwa maana nguvu za kimwili za yule wa kwanza zimevurugika, ilhali nguvu za kiroho za huyu wa pili zimedhoofika.

19. Subira ni dawa ya kukata tamaa, kama ilivyo kutekeleza wajibu wa mtu (hata bila ari) kwa kujidhibiti kikamilifu, kwa kuogopa Mungu.

20. Katika kila kazi, jiwekee kikomo, na usiliee hadi umemaliza; vivyo hivyo, ombea kwa busara na kwa dhati – na roho ya kukata tamaa itakukimbia.

* * *

21. Acha subira ya ujasiri ikuongoze katika kazi zako zote; kwani kukata tamaa husimama kinyume chako, kimejivika uovu wote, na, kikilinda kazi zako, huzijaribu zote – na ikikuta kuwa yoyote kati yao haijaimarishwa kwa subira, huifanya kuwa nzito isiyovumilika (1, 233).

22. Wakati, wakati wa Ibada Takatifu, roho ya kukata tamaa inapokushambulia, inanong'oneza kwa roho kwamba kuimba zaburi ni mzigo, ikimweka uvivu kama adui dhidi ya shauku yako – na ' ' inakuhimiza kuharakisha kuimba zaburi ili kumpa mwili pumziko, kwa maana, kana kwamba, umechoka sana kwa sababu fulani.

23. Tunapokuwa katika ibada ya usiku, tusiketi chini wakati wa ibada kwa kukata tamaa; maana wakati huo mashetani watakuja, na wakikusanya makapi ya mawazo, watayapanda mara moja moyoni.

24. Tunapoamka kabla ya ibada, tujaze mioyo yetu mawazo mema, ili, tukiweka nia zetu juu yao, tuweze kusimama wakati wa kuimba zaburi tukiwa na roho hai (1, 234).

25. Kama vile nafsi yetu ya nje inavyofanya kazi kwa mikono yake ili isawawezeshwe na wengine, ndivyo pia nafsi yetu ya ndani ifanye kazi (katika kazi yake) ili isiruhusu akili kulemewa na mawazo; kwani mawazo hupandikiza mzigo wake mwenyewe juu ya roho yanapoishika ikiwa imetulia kutokana na mawazo yanayokubaliana na Mungu (1. 235).

26. Kulima kazi za mikono kwa upendo kwa jirani yako, na nidhamu ya akili kwa upendo wa hekima, ili ile ya kwanza itumike kuwapatia wageni na kushinda au kuondoa kabisa uvivu, ilhali ile ya pili iwe mwongozo wa tafakari na usafishaji kamili wa akili kutokana na mawazo.

27. Tusizururе kutoka mahali hadi mahali, bali tufanye kazi kwa ukimya katika majukumu yetu: kwani kutokana na uvivu (na uvivu) mawazo hupata nguvu juu yetu (1, 238).

28. Wakati mawazo yanapotushurutisha kwenda mahali pale ambapo awali, kupitia mashauri yao, yalituongoza kupenda; basi yanatushurutisha kuutubu, ili kutufanya wa kubadilika-badilika na wasio na tunda katika mambo yote.

29. Mabadiliko ya mahali yanapaswa kufanywa kwa lengo la maisha ya kiroho zaidi, na si kwa ajili ya amani zaidi (1, 239).

30. Subira, ucheshi mwema na upendo huleta thawabu hata katika nyakati za huzuni; ilhali kukata tamaa, uvivu na kujipenda hupata furaha katika maisha ya raha.

7. Kuhusu kiburi

1. Kiburi ni tamaa isiyo na mantiki na huingiliana kwa urahisi na kila tendo la wema.

2. Mstari uliochorwa juu ya maji hupotea (na kuwa usioonekana); ndivyo pia jitihada za wema katika nafsi potovu.

3. Mkono mweupe uliofichwa kifuani, – na tendo lililofichwa linawaka zaidi kuliko mwanga.

4. Mzabibu hujipinda kuzunguka mti, na inapofika kileleni, hukauka mzizi; na ubatili hujipandikiza kwenye wema na hauondoki kutoka kwao hadi utakapokuwa umevua wote umuhimu wao.

5. Kikundi cha zabibu kilichodondoka ardhini, au kilicholala juu yake, huchachuka kwa urahisi; vivyo hivyo wema hupotea unaposhikamana na ubatili.

6. Mtawa mjivunja – mfanyakazi asiyelipwa – hufanya kazi kwa bidii lakini hapati thawabu.

7. Mfuko wenye matundu hauwezi kushikilia kile kinachowekwa ndani yake, na ubatili huangamiza thawabu ya wema.

8. Kujidhibiti kwa mjivunaji ni kama moshi kutoka kwenye tanuru; vyote viwili hupotea hewani.

9. Upepo hufuta alama za miguu ya mwanadamu, na ubatili hufanya hisani kuwa sifuri.

10. Haijalishi jinsi unavyorusha jiwe kwa nguvu, haliwezi kufika mbinguni – wala sala ya mtu anayejipendekeza haipandi mbinguni.

11. Kiburi ni mwamba uliofichika; ukigonga, utapoteza mzigo wako.

12. Mtu mwenye busara huficha hazina yake, na mtawa mwema huficha matunda ya wema wake.

13. Kiburi humhimiza mtu kusali juu ya paa; lakini yeye anayepambana na kiburi husali katika seli yake.

14. Mtu asiye na busara hutangaza mali yake hadharani na kuwachochea wengi kumwonea wivu; lakini wewe, ukisafiri katika barabara yenye wezi, huficha ulicho nacho hadi ufikie mji wa amani na hapo uanze kufurahia mali yako kwa usalama.

15. Wema wa mjivunaji ni dhabihu inayotolewa kwa kukata tamaa, ambayo haipaswi kuletewa madhabahuni mwa Mungu (Mambo ya Walawi 22:22).

16. Kukata tamaa kunadhoofisha nguvu za roho, ilhali majivuno ya wagonjwa huwafanya wawe na afya, na mzee kuwa na nguvu kuliko kijana, mradi tu kuna mashahidi wengi wa yale yanayofanyika: basi kufunga, kukesha na sala huwa rahisi; kwani sifa ya wengi huamsha shauku.

17. Usiachena kazi zako kwa ajili ya utukufu wa kibinadamu, wala kubadilisha utukufu wa baadaye kwa sifa isiyo na thamani; kwani utukufu wa kibinadamu hupinduka vumbi na umaarufu wake hupotea duniani, ilhali utukufu wa wema hudumu milele.

* * *

18. Uungu wa kweli hauutafuti sifa za kibinadamu wala haufurahii heshima – yule mama wa maovu (1, 226).

19. Mwanzo wa heshima ni tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, na mwisho wake ni kiburi.

20. Yeye anayetafuta heshima hujikuza na, kwa hivyo, hawezi kuvumilia unyenyekevu.

21. Na kazi katika wema iwe heshima kwako, na sifa inayotafutwa iwe aibu (1, 227).

22. Usitafute utukufu kutoka kwa mwili – wewe ambaye umeamua kuukataa ushawishi wa mwili – bali tafuta kilicho bora zaidi, na huu utakuwa utukufu wako.

23. Yeye anayetamani kuheshimiwa huwawazia wivu wale wanaomzidi utukufu, na huongeza chuki juu ya wivu huu.

24. Akishindwa na tamaa kali ya heshima, hawezi kuvumilia mtu yeyote kupendelewa kuliko yeye, bali anadai kuwa wa kwanza, ili asionekane duni kuliko yeyote.

25. Hasiweza kuvumilia wale wanaomzidi wakiheshimiwa hata akiwa hayupo – na kwa kawaida hudharau utukufu wa kazi zao akisema si kitu.

26. Kwa mtafutaji wa utukufu, lawama ni jeraha chungu zaidi – na hawezi kujizuia kuwa na chuki dhidi ya yule anayemlaumu.

27. Mtafutaji wa utukufu ni mtumwa wa bibi katili, na huuzwa kwa madikteta wengi—kiburi, wivu, wivu wa kimapenzi na kila aina ya roho; lakini yeye yeyote anayedhibiti roho ya tamaa kwa unyenyekevu huondoa kundi zima la mashetani.

28. Yeye yeyote, kwa unyenyekevu, anayejifanya mtumishi wa wote, anakuwa kama Yeye aliyejinyenyekeza na kuchukua sura ya utumishi (Fil. 2:7).

29. Ukijipima kwa kipimo kidogo, hutajilinganisha na wengine.

30. Yeyote anayeonyesha udhaifu wa roho yake kupitia machozi hatajivunia kazi zake mwenyewe (1, 228).

31. Mashetani mara nyingi huwatesa wanyenyekevu kwa kudharauliwa na kunyanyaswa, ili wasiweze kuvumilia dharau isiyo ya haki, na waache unyenyekevu wao; lakini yeye yeyote, kwa unyenyekevu, anayevumilia kwa ujasiri kudharauliwa, kwa njia hiyo hupandishwa juu zaidi hadi kwenye vilele vya hekima.

32. Ondoa kabisa ndani yako hata wazo la sifa za kibinadamu, ili kwa njia hiyo uweze kuzuia wazo la kiburi la kujitafutia kabla hata halijachipuka.

33. Unaposhinda tamaa zako kwa kupambana nazo, usiruhusu wazo la udanganyifu likutukuze, ili kwa kuliamini, usije ukaangukia upotevu; bali jitahidi kuona mapungufu katika kile ulichokitenda, ili mafanikio yako yasiharibiwe na maadui wa ndani (1, 230).

34. Wengine, wakiwa wamepongezwa kwa mafanikio yao, walizidi kujiamini kadiri muda ulivyopita; matokeo yake, pongezi zote ziliisha na kazi zao zikawa bure.

35. Wengine, wakiwa wameganda kwa kiburi katika matendo yao wenyewe, walianza kujiona kuwa wakubwa; wakati huo huo, dhamiri yao ilizidi kuwa ngumu, ugonjwa wa majivuno ulizidi, na mawazo yao, yakiondoa macho ya roho kutoka kwa majeraha yake, yalinyang'anya kazi zao zote kwa kisingizio cha sifa (1240).

36. Unapotoa toba ya dhati kwa dhambi zako, mashetani, huku wakikuza matendo yako ya toba, hupunguza uzito wa dhambi zako; na mara nyingi huwa wameficha katika kusahulika, au hukufanya uamini kuwa zimesamehewa, ili, kwa kudhoofisha juhudi zako, usione tena umuhimu wa kuomboleza makosa yako kwa uchungu.

37. Silaha kali zaidi ya nyoka (wa kale) ni kiburi, ambacho huharibu matunda ya kazi zetu zote. Lakini yeyote anayejiandaa mapema kwa mbinu ya kupambana ya matendo mema ya siri yuko karibu kukata kichwa cha shetani mwenyewe (1, 241).

38. Ficha harufu nzuri ya kazi zako za kujinyima chini ya muhuri wa ukimya, ili, zikifunuliwa na ulimi wako, zinyang'anywe na utukufu.

39. Mwanya kimya ulimi wako ukiwa unaishi maisha ya kujinyima (yaani, acha matendo yako yazungumze badala ya ulimi wako); maana kwa wakati huo, hata ukiwa kimya, utakuwa na matendo yako kama mashahidi waaminifu wa maisha yako—watu wenzako wanaoishi maisha ya kujinyima. Yeye ambaye matendo dhahiri yanamshuhudia, hana haja ya kujishuhudia mwenyewe kwa ulimi wake.

40. Wengine, wakiwa wameweka chini mzigo wa kazi, hujaribu kuficha uvivu wao kwa matendo ya zamani, wakitoa—kwa njia isiyo na uhakika na isiyoshawishi—matendo ambayo hayapo tena kama mashahidi dhahiri.

41. Kama vile mnavyoficha dhambi zenu kwa watu, ndivyo mnavyopaswa kuficha pia matendo yenu mema kwao. Mnaona aibu kufichua matendo yenu ya aibu, ili msiwekwe chini ya lawama na unyanyapaa – jambo ambalo, kwa kweli, lingekuwa na faida kwa roho yenu. Kuwa mwangalifu usionyeshe matendo yako ya kujidhalilisha, ili dhambi ya kujipenda isiharibu roho yako. Ikiwa unaonyesha mapungufu yako ya aibu kwa Mungu peke yake, usionyeshe mapambano yako dhidi yake kwa watu, wasije wakayaona kama taji la ushindi.

42. Wengine, wakiwa wamejulikana vibaya miongoni mwa watu kwa tabia zao mbaya, huchukua maisha ya wema, si kwa ajili ya kufidia makosa yao ya dhambi kupitia kazi ngumu za kujinyima, bali ni kunyamazisha uvumi wa kulaaniwa unaowahusu. Lakini ikiwa mtu yeyote hujihusisha na matendo ya utauwa kwa ajili ya sifa tu, basi anamtumikia si Mungu bali watu (1. 245. 6).

43. Wale wanaotambulika katika maisha ya kujinyima kwa rangi yao ya kijivu usoni wanapaswa kuepuka sifa za kibinadamu kabla hazijaja—yaani, wakati, hata kabla ya kukutana na watu, adui anapanda wazo la kupenda sifa (1. 249).

44. Utakapokuwa umetumia muda mrefu kujinyima divai, mafuta na anasa nyingine, basi mawazo ya sifa, yakikadiria muda, yataanza kukushauri upunguze bidii yako kwa ajili ya mwili. Kwa wale wataalamu wa

hila wabaya, sema badala yake chochote kitakachoweza kupinga hila zao. Hivyo basi, mmoja wa ndugu, aliyesifiwa na mawazo yake ya ndani kwa ajili ya bidii yake katika mapambano dhidi ya mashetani, alisema maneno ya Zaburi: *'Wale waliotukana nami, wakisema, "Hongera, hongera," warudi nyuma*' (Zab. 69:4).

45. Jisikize na mavazi ya kupendeza, ili usivae waziwazi zaidi shetani wa kiburi; kwani si uzuri wa mavazi unaoashiria kuwa umevaa mavazi ya wema, bali kazi za kujinyima, kama mapambo ya dhahabu, hushuhudia uzuri wa vazi la roho yako (1, 256).

46. Yeyote, aliyepitia maisha ya vitendo na ya tafakari, anayefundisha wasio na uzoefu sanaa ya kutofautisha mawazo, anapaswa kuwa mwangalifu ili majivuno kuhusu maarifa hayo yasijitokeze, wala tamaa yoyote ya kuyajionyesha kwa ajili ya utukufu.

47. Yule anayejitendea kazi kwa ukali zaidi katika kutekeleza matendo ya kimwili hapaswi kujichosha kwa ajili ya sifa, wala kujiruhusu ajivunie kwa utukufu. Vinginevyo, mashetani, kwa kumtia roho yake majivuno kutokana na kazi hizi na utukufu na kumchochea kuongeza ukali wake dhidi yake zaidi, watampotosha atekeleze matendo makuu zaidi, ili ajivunie zaidi. Kwa lengo hili, hujihusisha katika mazungumzo yafuatayo ya ndani naye kupitia mawazo yake: 'Kama vile fulani alivyojitahidi bila kujihurumia na hivyo kujipatia sifa kubwa sana, kiasi kwamba watu bado wanamzungumzia hata baada ya kifo chake; basi nawe lazima upande hadi kilele cha kujinyima, ili upate utukufu kwa ajili yako na jina lako likubalike na lisimuliwe kwa sifa nyingi hata baada ya kifo chako (1, 268).

48. Katika ndoto zao, wanamuinua mtu mwingine hadi kwenye kiti cha mwalimu na kumwonyesha kana kwamba anazungumza—na kana kwamba maoni ya umma yanampa kipaumbele juu ya wote wale ambao, kupitia kazi zao za kujinyima, wamekuwa maarufu na wenye maarifa mapana. Kwa njia hii, wanamchochea kuwa na si tu roho ya ushindani, bali pia wivu kwa wote ambao mafanikio yao yanasifika, amali zao zinastahili kusifiwa, na maarifa yao makubwa yanashangaza (1, 269).

49. Wakati mwingine hutokea kwamba wanazilaza tamaa za mwili na kuvuta mawazo machafu kutoka ndani, kwa nia ya ujanja ili mtawa afikiri kwamba, kupitia ugumu wa maisha yake, ameshinda kabisa roho ya uzinzi, kwamba moyo wake umesafishwa na umekaribia utakatifu wa watakatifu – na kwamba amepanda hadi kilele cha utakatifu. Mara nyingi humlazimisha mtu wa namna hiyo kujivunia matendo yake mwenyewe: 'Nimefanya hiki na kile; nimejitahidi kwa njia fulani na kujichosha'—lakini hawamruhusu kuongeza: *'Sio mimi, bali neema iliyo ndani yangu*'. Wala hawamruhusu kumtambua Mungu kama msaidizi wake katika mambo yale yale wanayomlazimisha ajivunie, ili, baada ya kutimiza kila kitu katika kazi zake kwa juhudi zake mwenyewe, aweze kudai sifa zote mwenyewe – na kupitia kushindwa huku kumtukuza Mungu, anazama katika kina cha kufuru, akijitukuza kwa upumbavu kana kwamba yeye ni mjitosheleza.

50. Wakati mawazo kama hayo ya kutafuta utukufu yanaposikika moyoni na moyo haupinga, basi mtawa (na hasa mtawa wa kujitenga) haiko mbali na upotovu wa akili; basi akili iko hatarini kutupwa katika mkanganyiko, ama kwa ndoto za kishetani zinazochukuliwa kuwa za kweli, au kwa maonyesho wakati wa maombi, au kwa kuonekana kwa mashetani katika maumbo yenye mwangaza. Kwani Shetani mwenyewe, ili kutudanganya, wakati mwingine hujigeuza kuwa malaika wa nuru; akiahidi kwamba, ukimwabudu, atakupa zawadi fulani, au atakupeleka mbinguni, kama Eliya mpya, katika gari la moto. Na imetokea kwamba wale waliolichukulia hili kuwa kweli walipotea kutoka kwa ukweli na kuanguka katika wazimu. Ili kuepuka hili, ukikumbuka sababu ya kwanini kazi za kujinyima hufanywa kwa upendo, linda moyo wako kwa uangalifu mkubwa, ili, unapojishughulisha na matendo ya nje, usishikwe kwa ujanja ndani na kujisifu (kisicho na maana) (1, 270).

51. Kwa wale wanaotenda matendo mema, Bwana anawaonya: *'Mtakapoonana, msiingie vyumba vyenu vya ndani, mkafunga milango yenu, mkaombeeni Baba yenu aliye faragha'* (Mathayo 6:6), na zaidi: *'Mnapotoa sadaka, msiipige tarumbeta mbele yenu'* (– 2), akituamuru kuepuka kufanya tendo lolote jema kwa ajili ya maonyesho, kana kwamba ni kitendo cha madhara. Na Nabii, akisema kwamba *'yeye anayekusanya thawabu yake huikusanya katika mfuko wenye matundu'* (Hagai 1:6), inaonyesha kwamba kila bidii (ya kujitahidi kiroho na matendo mema) huharibiwa na nia potofu ya kiburi – kama vile kupitia mfuko wenye matundu, ikipita katika moyo usiokuwa na ulinzi wa hekima ya unyenyekevu. Moyo wa hekima ya unyenyekevu kwa kweli ni hazina na ngome iliyozingirwa kwa nguvu pande zote, *'ambapo mende wala kutu haviharibu, ambapo wezi hawavunji wala hawaibi'* (Mathayo 6:20). Kwa 'mende' inamaanisha kiburi kinachotokea ndani, kikiharibu yote yaliyo mema kwa watu; na kwa 'wizi'—sifa inayotoka nje, ambayo, kwa kuchochea kiburi cha kipumbavu, hupora kwa haraka hazina za kiroho zilizokusanywa kupitia kazi ngumu ya matendo mema. Kwa maana kama vile mdudu unavyokula kile kilichouzaa, na wezi, kwa kupenyeza ukuta,

huchukua kile kilichokusanywa kwa bidii (vitu vya kimwili): ndivyo pia wazo, likichochewa na matendo mema hadi kuwa fahari, huharibu thamani ya matendo hayo hasa; na sifa za kibinadamu, kwa kudhoofisha akili dhaifu, (huvamia) na haiachi chochote kizuri hapo—kile kilichoingizwa kutoka nje kwa njia halali (kupitia milango), na kisha hutolewa nao kupitia masikio. Lakini mtu yeyote asiruhusu shauku hii kumshinda kiasi kwamba, akilelewa na maneno matamu ya kiburi, apoteze kabisa yote aliyoyapata kwa jasho; bali kila mtu na awe na busara na kuwa macho, ili kuwaharibu wale wanaotunga fitina wakiwa bado wanadhoofisha tu, kabla hawajadhuru, na kuwashambulia wakati huo huo wanapodhoofisha, kabla jua linapochomoza – na wazo likawa kitendo (2, 106–7).

8. Kuhusu Kiburi

1. Kiburi ni uvimbe (mfadhaiko) wa roho, uliojaa damu iliyoharibika; ukikomaa, utalipuka na kusababisha shida kubwa.

2. Mwale wa radi hutangulia mngurumo wa radi, kama vile kiburi kinavyotangulia ujinga.

3. Kiburi huinua wenye kiburi hadi maeneo ya juu sana, na kutoka huko huwatupa katika vilindi vya kuzimu.

4. Kiburi huwasumbua wale waliomgeukia Mungu na kupishe mbele matendo yao mema kwa nguvu zao wenyewe.

5. Kama vile anayekanyaga wavu wa buibui anavyoanguka na kuburuzwa, ndivyo pia anayejitegemea nguvu zake mwenyewe anavyoanguka.

6. Mavuno mengi hupinda matawi ya mti hadi ardhini, na wema mwingi hujenyuza hekima ya mtu.

7. Tunda lililooza halina faida kwa mkulima, na wema wa mjivunaji hauna faida kwa Mungu.

8. Msaada huishikilia tawi lililojaa matunda, na hofu ya Mungu huishikilia roho mwema.

9. Kama vile uzito wa tunda linavyovunja tawi, ndivyo kiburi kinavyomwangusha mtu mwenye haki.

10. Usikabidhi roho yako kwa kiburi, na hutaona maono ya kutisha; kwa maana roho ya mwenye kiburi imetelekezwa na Mungu na inakuwa chanzo cha furaha kwa mashetani.

11. Usiku mtu mwenye kiburi hufikiria wingi wa wanyama wanaomshambulia, na mchana huudhiwa na mawazo ya kutisha; anapolala, mara nyingi huamka kwa ghafla, na akiwa macho, huogopa hata kivuli cha ndege.

12. Mvumo wa jani humjaza mtu mwenye kiburi hofu, na mngurumo wa maji huugusa roho yake.

13. Basi, yeye aliyejipinga na Mungu na kukataa msaada Wake sasa anatiwa hofu na mizimu isiyo na maana.

14. Kiburi kilimwangusha malaika mkuu kutoka mbinguni na kumfanya aanguke duniani kama radi. Lakini unyenyekevu wa mwanadamu humuinua hadi mbinguni na kumtayarisha kushangilia pamoja na malaika.

15. Kwa nini unaruka juu sana, Ee mwanadamu, na kuinuka juu ya mawingu, wakati wewe ni vumbi na majivu tu?

16. Tazama asili yako: wewe ni udongo na majivu, na hivi karibuni utayeyuka kuwa vumbi; sasa umeinuliwa, lakini baada ya kitambo kidogo utakuwa mdudu. Kwa nini unaweka moyo wako kwenye mwili ambao hivi karibuni utaoza?

17. Mwanadamu ni mkuu Mungu anapomsaidia; lakini mara tu anapoachwa na Mungu, anatambua udhaifu wa asili yake.

18. Huna kitu kizuri ulicho nacho ambacho hukipokei kutoka kwa Mungu. Kwa nini, basi, unajivunia kile ambacho ni cha mwingine kana kwamba ni chako? Kwa nini unajivunia kile ambacho kimetolewa kwa neema ya Mungu kana kwamba ni mafanikio yako mwenyewe?

19. Mtambue Mpaji na usijikweze; wewe ni kiumbe wa Mungu; usigeuke mbali na Muumba wako.

20. Mungu anakusaidia; usimkanushe Mkarimu wako; umefikia vilele vya maisha memu, lakini ni Mungu aliyekuongoza; umefanikiwa katika wema, lakini ni Mungu aliyetenda ndani yako; mtambue Yeye aliyekutukuza, ili uweze kubaki imara katika vilele.

21. Tambua kuwa binadamu mwenzako ana asili sawa na yako, na usikanushe undugu wako naye kwa kiburi.

22. Yeye amenyenyekezwa, ilhali wewe umeadhimishwa; lakini Muumba mmoja aliwatengeneza nyote.

23. Msiwadharau wanyenyekevu; wamesimama imara kuliko ninyi, wanatembea duniani, na hawatadondoka kwa urahisi; bali mwenye kiburi, akidondoka, atavunjika.

24. Mtawa mwenye kiburi ni kama mti usio na mizizi usioweza kustahimili nguvu ya upepo; lakini hekima isiyo na mbwembwe ni mji uliozingirwa, ambamo mtu huishi kwa usalama.

25. Kijani cha nyasi hupandishwa juu na upepo mkali, ilhali wenye kiburi hupandishwa na udanganyifu wa upumbavu.

26. Puto lililopasuka huwa si kitu – na kumbukumbu ya wenye kiburi itaharibika.

27. Maneno ya mnyenyekevu ni tiba ya kupumzisha roho, ilhali maneno ya mwenye kiburi yamejaa majivuno.

28. Sala ya wanyenyekevu humgusa Mungu, lakini maombi ya majivunaji humkasirisha.

29. Unyenyekevu ni taji kwa nyumba, na huwalinda wanaoingia salama.

30. Unapopanda hadi vilele vya wema, unahitaji sana ulinzi: maana anayeanguka akiwa ardhini hukauka haraka, lakini anayeanguka kutoka juu yuko hatarini kufa.

31. Kito hupambwa na msingi wa dhahabu, na unyenyekevu wa mtu huangaza kwa fadhila nyingi.

* * *

32. Usisahau anguko lako, ingawa unatubu; lakini kumbuka dhambi yako kwa kulia, kwa ajili ya unyenyekevu wako, ili, ukiinyenyekesha nafsi yako, kiburi chako kikatewe kama inavyohitajika (1, 240).

33. Usiwatazame waliodondoka kwa fikra ya kiburi inayokutukua, kana kwamba wewe ni hakimu, bali jikague mwenyewe kwa akili timamu – kama mkaguzi na mtathmini wa matendo yako mwenyewe (1, 245).

34. Unapoanguka, piga kelele; na unapofanikiwa, usijivunie. Usijisifu kuwa huna lawama, ili usivae aibu badala ya utukufu.

35. Mmoja wa wasemaji mahiri zaidi, akizungumza kuhusu mada ya unyenyekevu, alisimulia yafuatayo: 'Baba mmoja mzungumzaji mahiri alipigwa kibofu na mtu aliyekuwa amepatwa na pepo, ambaye alikuwa katika hali ya wazimu mkali; na yule baba, akigeuka mara moja, alimtolea kibofu chake kingine, akiwa tayari kupokea pigo hilo. Kisha pepo, akipigwa na unyenyekevu kana kwamba ni radi, alipiga kelele na mara moja akatoka katika kiumbe cha Mungu (1, 259–60).

36. Kama vile wale wanaoshuka hadi vilindi vya dunia wanavyotoa dhahabu kutoka humo, ndivyo wale wanaoshuka hadi unyenyekevu unaofanana na dhahabu wanavyotoa fadhila kutoka kwake (1, 266).

37. Mtume Paulo anatualamu, *'nikisahau yaliyo nyuma, nikijitahidi kuelekea yaliyo mbele'* (Fil. 3:13). Wale walio na hali hiyo hawatukuzwi sana na yale waliyoyafanikisha, bali wanadidimwa na yale wanayokosa ikilinganishwa na yale yanayohitajika, wakijali kukamilisha yale ambayo hayajakamilika na wasiielekeze fikra zao kwa yale ambayo tayari yamekamilika; kwa maana kile ambacho kimefanyika mara nyingi huwainua watu wasio na uzito hadi kufikia uzembe, ilhali kile ambacho bado hakijafanyika huinyenyekeza akili kwa kutokuwa na uhakika kama kitafanyika, na husababisha huzuni hata kabla hakijafanyika. Kwa hiyo, Bwana, akiwalinda wale waliopanda hadi vilele vya wema dhidi ya jaribu la kiburi, anasema: *'Basi ninyi, mtakapokuwa mmemaliza yote mlioamriwa, semeni, "Sisi ni watumwa wasiofaa; tumetenda tu yale yaliyo wajibu wetu"'* (Luka 17:10). Ingawa Yeye hatuzuia tufurahi kwamba wajibu wetu umetimizwa, haturuhusu kujiona kuwa wakuu. Kwa maana anasema kwamba deni limelipwa, siyo zawadi ya hiari iliyotolewa (2, 112–13).

38. Kiburi hukifanya akili kujivunia kupita kiasi, hukifundisha mtu kudharau kila mwanadamu na kumtazama jirani yake kwa dharau kama kitu kisicho na maana; humpelekea mtu wazimu kupitia mawazo ya juu, humtia moyo kuota kuwa sawa na Mungu, hakitambui Usimamizi na utunzaji wa Mungu Mwema Wote, na huchukulia kwamba, kama zawadi kwa matendo yake, mtu hupokea neema zote anazofurahia kama malipo stahiki ya matendo yake; inakataa kutambua msaada wa Mungu katika yale anayofanya na katika mafanikio yake; inajiona inatosha kwa kila tendo jema; katika kiburi chake, inadhani ina nguvu kwa kila kitu, ilhali haina nguvu kabisa. Yeye ni povu la maji, lililovimba kwa maoni yake ya kiburi, ambalo, kama pumzi moja tu ingepulizwa juu yake, lingebadilika kuwa si kitu (2, 184).

3. Sura za Himizo

1. Mwogope Mungu na umpende Mungu, na uendane na kila mtu kulingana na maagizo dhahiri ya dhamiri yako.

2. Amini kwamba Mungu mwenyewe yuko mbele yako katika matendo yote unayofanya kila siku.

3. Epuka sifa, lakini aibu na uchukulie moyoni ukosoaji.

4. Furahi unapofanya wema, lakini usijigambie, ili usipate ajali bandari.

5. Kadiri unavyofanikiwa katika kutii Sheria, ndivyo unavyopaswa kutambua kuwa bado uko mbali na ukamilifu.

6. Fikiria matokeo ya kila jambo kabla ya kulianza.

7. Mchana na usiku, tafakari siku yako ya mwisho, na hakuna upendo kwa maisha haya ya sasa utakaokufunga duniani.

8. Usijihusishe na wale ambao, kama unavyoona, watu wema wanawadharau.

9. Ukitenda, ukizungumza au ukitafakari, jitahidi usimdhuru mtu yeyote.

10. Usifurahie maua ya maisha; ni kama maua ya majani tu; unapoyagusa, yananyauka.

11. Shukuru wakati wa huzuni, na mzigo wa dhambi zako utapunguzwa.

12. Kuwa thabiti katika majaribu; kwani yamewadhihirisha wengi, hata wakubwa, kuwa hawana uthabiti au kujidhibiti.

13. Usikosoa uvumilivu wa Mungu; kwani ni dawa ya ulimwengu wote.

14. Chukia machafuko ya maisha ya (binadamu), lakini usimlaumu Mungu kwa hayo.

15. Tujihadhari sisi wenyewe, – ndipo hatutawahukumu wengine; kwani kuna mengi ndani yetu tunayowahukumu wengine kwa ajili yake.

16. Akiwe daima wimbo wa sala midomoni mwako; kwani kutamka tu jina la Mungu huwafukuza mashetani.

17. Sala zetu ziwe katika hali ya busara, tusije tukamwomba Mungu kile kinachomkasirisha.

18. Mkumbuke Mungu daima – na akili yako itakuwa kama mbingu.

19. Zidhibiti macho yako; maana usipoyalinda, huzurura huku na kule.

20. Linda ulimi wako; kwani mara nyingi hufichua yale ambayo ingekuwa bora yasisemwe.

21. Liendeleze akili yako kwa mafundisho ya Sheria; kwani mafundisho ya daima ndani yake huondoa mawazo mabaya.

22. Ficha wema wako, lakini jitahidi kuwa na mashahidi wengi wa namna yako ya maisha.

23. Chukia anasa za mwili; kwani unachafua mwili na roho.

24. Mpe mwili tu kile kinachohitajika, na si kile anachokitamani kwa tamaa.

25. Usifurahie raha za maisha; kwani hizi zinamfunga mtu kwa maisha haya ya sasa, na vyote hivi husababisha uadui dhidi ya Mungu.

26. Jiepushe na furaha za maisha haya; kwani hufanya wale wanaosafiri katika njia ya maisha kuteleza na kuanguka.

27. Ukiwa na mali, itumie; usipokuwa nayo, usikusanye.

28. Chukulia kufunga kama silaha, sala kama ukuta, na machozi kama bafu.

29. Dhambi zote ulizotenda, kumbuka zote kwa kuomboleza; kwani hili huleta majuto ya daima katika roho.

30. Fariji maskini; kwani wao humfanya Mhukumu kutuonea huruma.

31. Shiriki katika mahitaji ya watakatifu; kwani kupitia kwao kuna ushirika na Mungu.

32. Ingia Kanisani kana kwamba unaingia mbinguni, na ukiwa ndani yake usizungumzie, wala usifikirie, jambo lolote la kidunia.

33. Chukulia kuwa ni muhimu kuwa na vya kutosha kwa mahitaji ya maisha; lakini acha jukumu la mambo haya kwa Mungu.

34. Choka mwili kwa matendo mema, lakini hakikisha haanguki kabisa (kwa uzito wake).

35. Kunywa divai kidogo iwezekanavyo; kadiri matumizi yake yanavyodhibitiwa, ndivyo inavyokuwa na manufaa zaidi kwa wale wanaoinywa.

36. Dhibiti hasira yako; kwani inapozidi kiasi, huwa baba wa wazimu.

37. Wakati wa magonjwa, geukia kwanza maombi badala ya madaktari na dawa.

38. Heshimu makasisi wote, lakini tafuta wale wema.

39. Penda nyumba za Mungu, lakini pia jifanye kuwa sehemu ya nyumba ya Mungu.

40. Hudhuria kanisani mara kwa mara; kwani hutunua kutoka kwa dhoruba na taabu za nje.

41. Kila kilicho duniani ni cha muda; basi, usihuzunike vitu hivyo vikiondolewa kwako.

42. Wazo la tamaa linapokushambulia, likabiliane na aibu ya kuonekana na wengine na kumkosea Mungu.

43. Linda masikio na macho yako; kwani ni kupitia hayo mishale yote ya adui huingia.

44. Unapoomba, inua mawazo yako kwa Mungu; na yakipotea na kushuka, yainue tena.

45. Akili haikomi kuzalisha mawazo; lakini fukuza yale mabaya na kukuza yale mema.

46. Furahi katika unyenyekevu; kwa maana urefu unaoleta ni mkubwa, na hauwezi kuanguka.

47. Jitahidi kadri inavyohitajika kuzibana tamaa za mwili; na ukichoka, mpe mwili wako nafuu, si kwa ajili ya raha, bali kwa ajili ya afya yako.

48. Fukuza mawazo mabaya kwa mawazo mengine—mazuri.

49. Tafakari juu ya utukufu wa baraka za mbinguni, na hutashikwa na upendo wowote kwa dunia au kwa raha zake.

50. Amini kwamba mawazo maovu ni upandaji wa shetani; hivyo yataacha, na mpandaji atatia aibu.

51. Jilinde zaidi ya yote dhidi ya kusikiliza; kwani husababisha roho kuwa na mtafaruku na kupuuza, na roho inayopuuza huondoa kwa urahisi kamba ya sheria.

52. Nafsi inapaswa kugawanywa kati ya kazi na maombi (yaani, wakati mwingine ikishughulikia kazi, wakati mwingine ikisali); basi shetani atapata njia chache za kuingia juu yetu.

53. Ukishika kazi, acha ulimi wako uimbe, na akili yako iombe; maana Mungu anataka tumkumbuke daima.

54. Bariki kila kazi unayoifanya kwa maombi, na hasa zile ambazo unagundua mawazo yako yanadidimia.

55. Ukitaka kazi ya mikono yako iwe ya kimungu badala ya kidunia, basi shiriki na wale wenye uhitaji kile unachopata kutokana nayo.

56. Furahi kwa ziara ya watakatifu, kwani kupitia kwao Mungu hujidhihirisha.

57. Tenganisha watakatifu wa kweli kwa matendo yao; maana kila mti hujulikana kwa tunda lake.

58. Daima jitahidi kujifunza kitu unapowaona watakatifu; tazama mtazamo wao na mwenendo wao, kwani vyote viwili ni vya manufaa sana.

59. Jitahidi moyoni mwako kudumisha roho ya upole, na mwilini mwako, usafi; kwani vyote viwili vinakufanya hekalu la Mungu.

60. Hivyo basi, linda hekalu lako, kama hekalu la Yeye aliyekuumba na atakayekuhukumu, na anayetaka mambo yote ili wewe—mfano wake—uwe mtakatifu.

61. Mazungumzo na watu wa dunia huondoa fikra za mtu kutoka kwa Mungu; kwa hiyo, si tu kwamba wewe mwenyewe unapaswa kujiepusha kuongea nao, bali pia unapaswa kuwakataza wale wanaoongea nao wasifanye hivyo.

62. Unapotukwa, tafakari kama umefanya jambo lolote linalostahili kutukwa; kama sivyo, chukulia tusi hili kama moshi unaotoweka haraka.

63. Bila moyo uliojeruhiwa na toba, haiwezekani kuachiliwa kutoka kwa tamaa; hata hivyo, moyo hufikishwa kwenye majeraha ya toba kupitia kujinyima mara tatu: yaani, kujinyima usingizi, chakula, na mapumziko ya mwili.

64. Ukidhulumiwa kwa njia yoyote, subiri – na madhara yatawapata wale waliokudhulumu.

65. Unapoona utajiri, au utukufu, au mamlaka ya kidunia, tafakari kuhusu upitaji wake – na utaepuka mtego.

66. Vumilia huzuni; kwani ndani yake, kama waridi miongoni mwa miiba, wema huzaliwa na kufikia ukomavu.

67. Usishikilie chochote kuwa na thamani sawa na wema, kwani ni sura ya Mungu; kwa hivyo haibadiliki, kama Yeye alivyo.

68. Lilia mwenye dhambi anayefanikiwa; kwani upanga wa Jaji Mwenye Haki umeangukia juu yake.

69. Chukulia uvivu kuwa mzizi wa maovu yote; kwani unateka nyara vema ulivyo navyo na kukuzuia kupata vile usivyo navyo.

70. Mwenye uovu asipojihisi aibu kwa matendo yake, mateso yanazidi kuwa mabaya – na kuanguka kunasababisha kukata tamaa.

71. Kila unapohisi kukata tamaa, tafakari kuhusu baraka zilizotengwa kwa waumini – na tunda la kiroho (furaha) litakuja kwako hivi karibuni.

72. Watu wa imani wanapaswa kuwa wanyenyekevu mbele ya wote; kwani kuwa mnyenyekevu mbele ya baadhi tu ni kuwa na unyenyekevu wa uongo.

73. Usitangulize chochote mbele ya upendo kwa jirani yako, isipokuwa katika hali ambapo upendo kwa Mungu unadharauliwa kwa sababu yake.

74. Usimwambate mtu yeyote wala kuonyesha upendeleo kinyume na sheria ya Mungu; kwani yeye yeyote anayempendelea mtu kuliko Mungu humfanya Mungu aonekane kuwa na thamani ndogo kuliko mtu huyo.

75. Usimtetee mwovu, kwa maana kwa kufanya hivyo unawahimiza katika uovu wao na unajichafua kwa kushirikiana na matendo yao.

76. Mwonye mwenye dhambi, lakini usimhukumu aliyekosea; kwani hili la pili ni tendo la mchongezi, ilhali lile la kwanza ni la mtu anayetaka kusahihisha.

77. Jitahidi daima kusikia na kuzungumzia matendo ya watakatifu; kwani hili huamsha roho kwa ajili ya kuiga mema.

78. Ikiwa moyo ni kanisa la nyumbani kwa kila mmoja wetu, basi ni hapo ndipo tunapaswa pia kufanya ibada zetu za kanisani.

79. Ikiwa ibada inafanyika Kanisani, uhudhurie; lakini ikiwa sivyo, (baada ya kuimba) soma Injili ya Mitume – na uendelee na shughuli zako.

80. Pima utukufu wa wema kwa watakatifu; kwani utukufu wao hubaki usiokufa hata baada ya kifo.

81. Utachukia uovu utakapogundua kuwa ni upanga wa shetani unaong'aa dhidi yetu.

82. Ukimwonya aliyekosea, laini maneno yako kwa huruma; basi masikio yake yatalainika na moyo wake utang'azwa.

83. Unapozungumza na watakatifu, uliza masuala ya kiroho; lakini usipokuwa na watakatifu, usizungumzie mambo hayo.

84. Daima uwe na shauku ya kutenda matendo mema, ili, kwa kuyaacha, usiondoke hapa ukiwa mtu asiyekamilika.

85. *'Kimbia hivyo ili upate zawadi'* (1 Wakorintho 9:24), yaani, bila kukoma; kwa maana ni lazima tufuate wema hata tutakapotoka katika uwanja wa maisha.

86. Usiwe mvivu katika kutii amri; maana watu kama hao hufanya kazi bure.

87. Zoea uvumilivu hata kabla haujahitaji; ili, uhitaji unapojitokeza, uwe umeupata ukiwa tayari kikamilifu.

88. Pambana na mawazo mabaya na uyazungumzie kama Sheria inavyoamuru (yaani, kwa Neno la Mungu dhidi yake).

89. Kwa bidii kuu, geuza macho yako mbali na maisha haya, kwani moshi mbaya unaoinuka kutoka kwake huchochea roho.

90. Ikiwa tabia mbaya imekushika, iache polepole – na bila juhudi kubwa utatoa kichaka hiki kutoka kwa roho yako.

91. Mpende Mungu safi kwa usafi; na uone vitu vyote kuwa duni mbele Yake, Yeye aliye juu ya yote.

92. Ukipenda kuwa hekalu la Mungu, mtolee sala isiyokoma kama dhabihu endelevu.

93. Usimchukue mtu asiye makini kuwa mshauri wako; kwani, akipenda mabaya, hawezi kushauri mema asiyoyapenda.

94. Jiepushe na yote yanayopita, na shiriki katika karamu ya fumbo kila siku; maana kwa njia hii Mwili wa Kristo unakuwa wetu.

95. Unapokemewa na Mungu kwa njia yoyote, usilalamike; maana Yeye hukemea kama Baba, na anastahili shukrani kama Mkarimu.

96. Unapopata aibu, furahi; maana ikiwa ni isiyo ya haki, thawabu yako kwa ajili yake itakuwa kubwa, na ikiwa ni ya haki, kwa kubaki safi kupitia hiyo, utaepushwa na kiboko cha adhabu.

97. Chukulia huzuni na furaha za maisha kuwa kama vivuli na gurudumu, kwani ni za kupita, kama kivuli, na huzunguka, kama gurudumu.

98. Jitahidi daima kustawi kwa Mungu; kwani yeye anayechanganya kidogo kwa kidogo, kwa muda mfupi, atakusanya utajiri mwema unaotafutwa na wote.

99. Ukitaka kuepuka mateso ya maumivu, usimhukumu mtu yeyote; kwani hili humwudhi Mungu.

100. Ikiwa unataka kuepuka kila adhabu nyumbani kwako, usimwonee mwenzako binadamu—mwenzi wako muumbwa; kwa kuwa Muumba, aliyemuumba, anahuzunika kwa haki kwa jambo hili.

101. Ukitaka kuwa juu ya dhambi zote, usichunguze mambo ya wengine; kwani kuna mengi ndani yako mwenyewe ya mambo yale yale unayomshtaki mwingine.

102. Epuka kiburi, Ewe mwanadamu, hata kama wewe ni tajiri, ili usimfanye Mungu adui yako.

103. Penda unyenyekevu, hata kama wewe ni mkuu, ili uweze kuinuliwa Siku ya Hukumu.

104. Usawadharau wengine, nawe hutawahi kuhitaji kuvumilia dharau maisha yako yote.

105. Ukiwa kanisani, usiruhusu mawazo yako yatembelee; kwa maana wale wanaosimama mbele ya Mfalme hawacheki wala hawajiruhusu kuvurugika.

106. Kumbuka maneno haya kwa dhati – na haya yatakuletea heshima maisha yako yote.

107. Jitahidi kuishi maisha ya wema, ili uwe na ujasiri wa kuwakemea wale wanaotenda dhambi.

108. Fungia mdomo wako; usimkashifu mtu yeyote – ili usihukumiwe kuwa mtu mwenye kiburi.

109. Msiidhihakishe anguko la jirani yako, ili usiidhihakishwe na wale ambao hutotaka waidhihakishe.

110. Zingatia maagizo haya, na yatakuletea taji la utukufu.

111. Kuwa mtendaji wa amri hizi, na zitakufanya kuwa wa heshima machoni pa watu na kupendeza kwa Mungu; kwani kwa hili Mungu hufurahi, na utumishi wa kweli kwake hujazawadiwa kwa mafanikio kama hayo.

112. Jitahidi daima kufanya mema kuliko wote.[75]

113. Hata hivyo, shujaa haaheshimiwi isipokuwa amepata mafunzo kwa mazoezi ya muda mrefu na kujaribiwa katika kazi na vita, akiwa ameonyesha kwa uzoefu kwamba anaweza kushinda maadui zake.

114. Zaidi ya hayo, katika uwepo wa Mfalme wa kweli wa mbinguni, hakuna anayechukuliwa kuwa mwafaa kupokea zawadi za mbinguni za Roho Mtakatifu isipokuwa amejizoeza kwanza katika kusoma amri takatifu, na kwa njia hii amechukua silaha ya mbinguni ya neema yenyewe na kuingia katika mapambano dhidi ya roho za uovu.

115. Kadiri mtu anavyofanikiwa katika juhudi za kiroho, ndivyo anavyopanda hadi vilele vya mafumbo ya Roho na hazina zilizofichika za hekima.

116. Na kadiri mtu anavyotajirishwa kwa neema, ndivyo anavyofanikiwa, kwa msaada wa Bwana, katika kutambua mikakati ya uovu. Kwake awe utukufu na nguvu milele! Amina. (Katika toleo la Kigiriki la Kipatriarki, sura za kwanza za sura hizi za mafundisho ni kama zifuatazo – na baada yake huja: 'mcheni Mungu...' na kadhalika.)

117. Mwanzo wa wokovu ni kujihukumu mwenyewe.

118. Ni afadhali kurusha jiwe bila kufikiri kuliko kusema neno.

119. Mwitendee kila mtu kama mnavyotaka wawatendee ninyi.

120. Onyesha ukweli kwa matendo yako badala ya maneno yako.

121. Si yeye anayewafadhili wengi ndiye mcha Mungu, bali yeye asiyemkosea mtu.

122. Ni afadhali kulala ardhini miongoni mwa majani, ukiwa na dhamiri safi, kuliko kulala bila dhamiri safi juu ya kitanda cha dhahabu.

123. Rafiki anayelisha roho ni rafiki mpendwa.

124. Msifuni Mungu kwa maneno, mwatumikieni kwa matendo yenu, na mwaheshimuni kwa fikra na moyo.

125. Kuhani hutengenezwa kwa hekima, maisha mema na uungwana (wa hisia).

126. Jambo baya zaidi ambalo mtu anaweza kufanya ni kujinyenyekeza mbele ya yote yanayostahili aibu.

127. Jifunze wema kwa maneno, na uhubiri kwa matendo.

128. Usione tu wema kuwa jambo zuri, bali uwe nao kama inavyostahili.

129. Heshimu sheria, nawe utaishi kwa sheria.

130. Msafiri ni yule ambaye vitu vyote vya dunia ni vigeni kwake.

131. Usipambe matajiri, lakini pia usiwachochee.

132. Divai huimarisha mwili, lakini Neno la Mungu huimarisha roho.

133. Kula chakula chenye afya, si kitamu.

134. Ukitafuta kuwafurahisha watu wengi, utafanana nao.

135. Zaidi ya yote, jidhilisha mwili wako.

136. Mtu mwenye bidii ni yule asiye na muda wa ziada.

---

[75] Hii inahitimisha sura za mafundisho katika toleo la Patriaki la Kigiriki. Tafsiri ya Chuo Kikuu cha Moscow inaongeza sura zifuatazo kutoka kwa hati iliyotumika.

137. Kutoa matusi dhidi ya Mungu ni dhambi isiyosameheka.

138. Taabu kuu hutokana na masikio na ulimi.

4. Mawazo yanayomgeuza mtu kutoka kwa yaliyo ya kupita na kumfunga kwa yaliyo ya kudumu

1. Njia ya wema ni kukimbia ulimwengu – njia nzuri na fupi.

2. Yeye anayetamani yasiyoharibika anapaswa kuona yote yanayoharibika kama si kitu.

3. Ukipenda maisha ya kweli, daima tarajia kifo cha kibinadamu.

4. Chukia maisha haya ya sasa, kwani unaona jinsi gurudumu lake linavyozunguka bila mpangilio.

5. Usitamani baraka ambazo furaha ya kuzifurahia ni ya muda mfupi na kumiliki kwake ni kupotea.

6. Cheka wale wanaofanikiwa katika kila kitu, na uwaonee huruma wale wanaoshindwa katika kila kitu; kwani yule wa kwanza hupelekea thawabu, ilhali yule wa pili hupelekea hekima.

7. Jitahidi kwa ajili ya uvumilivu ambao, kama tunavyojua, mashahidi walionyesha; kwani sisi pia tumeitwa kwa ushuhuda wa dhamiri (kusimama imara katika matakwa ya dhamiri).

8. Tenga nafsi juu ya kila kitu kingine, na njia ya wema itatiririka bila shida; kwani vitu vyote ni vya kufa, lakini nafsi ni isiyokufa, na isiyokufa inapaswa kupendelewa kuliko kinachokufa.

9. Jiandae kwa majaribu, na utapata faida kubwa kutokana nayo.

10. Mwombe Mungu si kile kinachopendeza, bali kile kinachofaa tu; maana haijalishi utaomba kile cha kwanza kwa kiasi gani, Mungu hatakikupa; na hata kama kwa namna fulani utakipata, kitapotea hivi karibuni.

11. Usidharau umaskini; kwani huufanya mpiganaji katika uwanja wa Sheria asisumbuliwe na chochote.

12. Usivutiwe na utajiri; kwani wasiwasi unaoleta mara nyingi humgeuza mtu kutoka kwa Mungu kinyume na mapenzi yake.

13. Mwisho umekaribia; jiandae, wewe mvivu, kwa mabiti.

14. Mavuno si mbali; basi tuondoe miiba katika shamba la roho.

15. Hakuna kitu kilichofichika kwa Mhukumu; na ni bure tunapojitahidi kujificha tunapokuwa tunatenda dhambi.

16. Acheni kuona aibu mbele ya Malaika—ambao ni wengi miongoni mwetu—kuliko mbele ya wanadamu, na jiepusheni na kila tendo la aibu.

17. Tafakari kwa makini mizani ya Mhukumu – na utaondoa maishani mwako yote yasiyoweza kustahimili uzito wake halisi (kwenye mizani hiyo – au yanayothibitika kuwa bandia kwa sababu ya kuchanganywa na vitu vya kigeni, kama vile, kwa mfano, sarafu ya dhahabu, ambayo haifikii uzito wake halisi kwa sababu ya kuchanganywa na vipengele vingine).

18. Chukulia uvivu na kutokuchukua hatua kuwa hasara kwako mwenyewe, na harakisha kufanya chochote kinachotuhitaji.

19. Daima tafakari kuhusu upitaji wa maisha haya, na hakuna chochote ndani yake kitakachoweza kukuvuruga.

20. Usiruhusu furaha za kidunia—ambazo ni za muda mfupi—zikufurahishe; kwani ni ndoano inayovutia na kunasa roho kama samaki.

21. Simama imara dhidi ya vishawishi, ukiwa na ujasiri unaohitajika.

22. Msiudhi maskini anayetoa machozi, ili machozi ya sala yenu yasidharauwe.

23. Hekima ndiyo mali bora zaidi ambayo mtu anaweza kuwa nayo; lakini, kwa kuwa ni ya kipekee, inataka kuishi tu na yule aliyepata.

24. Wema ni vazi la Mungu; litengeneze, nawe utamvika Yeye anayevika viumbe vyote.

25. Vitu vya duniani huibwa na wezi; tafuta vitu vya mbinguni, ambavyo viko juu ya uwezo wa vidole vya wezi (havisimamiki kwa vidole hivi).

26. Mtu anapaswa kuachana na raha; kwani zinamvuta katika matendo ambayo, mtu anapozinduka, husababisha majonzi.

27. Mtu anapaswa kuchukia mawazo ya kimwili kwa kila hali, kwani yanaharibu mwili na kuchafua roho.

28. Hata baraka za duniani hazipatikani bila jasho; kwa nini basi, tunageuka mbali na baraka za mbinguni kwa sababu ya jasho?

29. Je, unataka kufanya wema bila kuhisi taabu? Kumbuka kuwa taabu hii ni ya muda, ilhali thawabu yake ni ya milele.

30. Wote wanaotamani raha za bure (zisizo na maana) wafakiri juu ya ufupi wa furaha wanayoileta na urefu wa adhabu inayofuata.

31. Tazama vitu vyote kama vinavyoharibika – ni wema tu usioharibika.

32. Dharau kila kitu kinachomfanya mtu kuwa kama mnyama – na fanya jambo moja tu linaloweza kukufanya kuwa wa mbinguni.

33. Jitahidi kwa wema; kwani kupitia hekima huonyesha Adamu kama mungu.

34. Je, unaidhibiti tamaa yako? Basi idhibiti na ulimi wako pia, ili usije ukafanywa mtumwa wa jambo moja na mtu huru asiye na faida katika jambo lingine.

35. Mpende Mungu, na usijishikilie watu wako kuliko Yeye, ili, kulingana na Neno Lake, usidhihirike kuwa hastahili Yeye, hata kama haukutaki hivyo.

36. Vumilia huzuni kwa subira; maana ndani yake kuna taji kwa wale wanaopigana vita vyema.

37. Heri yeye anayevumilia mabaya, bali ni mnyonge yeye ayafanyaye; kwa maana yeye avumilia mabaya ni mrithi wa Kristo, bali yeye ayafanyaye ni mrithi-mwenza wa shetani.

38. Mkate wa kufunga ni mwema; kwa maana hauna chachu ya anasa za mwili.

39. Madhabahu ya maombi ni takatifu; kwani huvuta Utakatifu wa Vitakatifu karibu nasi.

40. Usidhani kuwa haki ni ya wema pekee, kwani bila yake kila tendo linachafuka.

41. Ukapanda miongoni mwa maskini, unapanda yako mwenyewe; kwani kile kinachomilikiwa na wengine ni chungu kuliko magugu.

42. Mwenye rehema ni kipofu akitenda kinyume na haki; kwani anachimba shamba ambalo hatowezi kuvuna mavuno yake.

43. Tarajia kifo daima, lakini usikitisha (au jiweke katika hali ambayo huogopi); maana yote mawili ni alama za kweli za hekima.

44. Jionyeshe mwenye wema, siyo ili kudanganya, bali ili kuwafaidia wale wanaokuona.

45. Inafaa kumzungumzia mema hata yule asiyefanya mema, ili, akijaa aibu kwa maneno yake mwenyewe, aanze kufanya mema.

46. Ukitamani kweli mbingu, basi dunia si kitu kwako; kwani inakuzuia usiruke kuelekea kwake.

47. Usitafute kuwa tajiri kwa sababu ya upendo wa mali; kwa maana Mungu ameamuru kwamba wenye haki watoe sadaka *'kutoka kwa yale walivyo nayo'* (Luka 11:41; – kutoka kwa yale wanayomiliki).

48. Ikiwa kikombe cha maji baridi kinahesabia haki wale wenye huruma, basi ni thawabu gani inamsubiri yule anayewapa maskini kila kitu?

49. Usafi na huruma ni akina mama wa wema; kwa hiyo, bila vyote viwili, mtu hawezi kumtumikia Kristo (au kupigana kwa ajili ya Kristo).

50. Usipuuze huruma; kwani ilimshusha Bwana Mwema kutoka mbinguni.

51. Msipuuzie usafi; kwani kupitia kwake Bikira Mtakatifu Sana, alipokuwa chombo cha Umwilisho, aliwapa wanadamu Mungu aliyemwilika kwa ajili yetu.

52. Usiseme: 'Nitalipiza kisasi kwa adui yangu'; maana tuna Hakimu mwenye haki (na Mlipizaji) mbinguni.

53. Usitamani kuishi katika anasa, wala kuwa tajiri, wala kutukuzwa; maana hizi ni upuuzi wa kupita wa maisha haya, na hatukuumbwa ili tupotee.

54. Usimwombee aliyekufa—hii ni njia ya kawaida; na heri yule anayefikia mwisho wake (bila kosa).

55. Lilia mwenye dhambi, wala si maskini; maana yule wa kwanza anajiandalia taji, ilhali yule wa pili anajiandalia mateso.

56. Cheka gurudumu la maisha, likizunguka ovyoovyo; lakini jilinde na shimo kuu ambalo hulitupa wale wanaolala juu yake.

57. Zungumza sana na Mungu, na kidogo na watu; lakini kwa kusoma Sheria, utawarekebisha wote wawili.

58. Bafu inayomfaa roho ni machozi wakati wa maombi; lakini baada ya maombi, kumbuka kile ulichokililia.

59. Usipendezee wenye mamlaka wa dunia hii; kwa maana *'wenye nguvu watahukumiwa vikali'* (Hikima 6:6); ndiyo maana watakuwa na Jaji ambaye ni mkali zaidi kwao.

60. Ni hatima ya Adamu (yaani, mwanadamu aliyeanguka) kufanya kazi (kwa mwili wake, bila hiari na bila malipo); lakini kwa kufanya kazi katika Sheria, tunastahili thawabu yetu.

61. Wazao wa Hawa lazima wahangaike; lakini tunapovumilia mateso yetu kwa shukrani, basi laana hubadilika kuwa baraka kwetu.

62. Acha dhamiri yako iwe mwanga unaoongoza katika matendo yako; kwani inaonyesha ni yapi ni mema na yapi ni mabaya.

63. Tujihukumu sisi wenyewe, na Mhukumu ataridhika; kwani Yeye, akiwa mwema, hufurahi anapoona mwenye dhambi akiondoa mzigo wake.

64. Tukifanya lolote lisilo safi, tuoshe kwa toba; maana ni lazima tuwasilishe sura ya Mungu iliyo ndani yetu ikiwa safi.

65. Tuponye vidonda vya roho kabla havijaonekana wazi, ili kwa uponyaji huo tuweze kuepuka mapigo ya adhabu.

66. Kama vile ilivyo vigumu kwa mtu aliyefungwa kutembea, ndivyo pia mtu aliyefungwa katika mambo ya kidunia hawezi kutembea njia ya wema kwa usafi.

67. Tunapaswa kuchukia dhambi; kwa maana kwa kufanya hivyo, hata kama mtu yeyote angedondoka humo, atatoroka kwa urahisi zaidi kutoka kwa mitego yake.

68. Yeye asiyechukia dhambi, hata asifanye dhambi, huhesabiwa miongoni mwa wenye dhambi.

69. Mlilie jirani anayefanya dhambi, ili nanyi mlijililie wenyewe; kwa maana sote tumefanya dhambi.

70. Mkumbushe rafiki aliyeporomoka Kuhusu Mhukumu – na kwa kufanya hivyo utatuliza jeraha lako la dhambi; kwani ushauri kama huo ni dawa ya ulimwengu wote.

71. Unapokusudia kusema au kufanya jambo lolote, kumbuka jibu litakalotakiwa kutoka kwako hivi karibuni; na utajizuia kwa sababu ya hofu.

72. Oga adhabu ya dhambi, na minyororo inayokufunga kwa kufikiria aibu yake; kwani mzigo wa vyote viwili hauwezi kupimika.

73. Uzuri na wingi wa baraka zijazo havina kikomo, ilhali zile za sasa ni kama kivuli, moshi, au povu la maji.

74. Usipande uovu, maana mavuno yako karibu – na moto unasubiri mpandaji wa miiba.

75. Wanafiki, wabahatiri, na watafuta raha ndio waridi wa dunia hii; lakini subiri kidogo na utaona (badala ya waridi) nyasi zilizokanyagwa.

76. Kila tendo baya humpa shetani silaha dhidi yetu; lakini yeye, akiwa amejihami nayo, huwatendea ukatili wale waliomjalia silaha hiyo.

77. Je, unataka kumchoka adui yako? Kata dhambi, na kisha unaweza kumdhihaki kama unavyofanya kwa teo aliyenyoa.

78. Ole wao waovu; maana wakati wote watakapopata nuru, yeye hufunikwa na giza.

79. Ole wake anayekufuru; maana ulimi wake utafungwa mbele ya Hakimu, na hataweza kusema neno lolote kujitetea.

80. Ole wake mtu asiye na sheria; kwani atakwenda mbele ya Jaji mkali na Mwanzishaji wa Sheria mwenye haki.

81. Ole wao wenye tamaa! Utajiri utamwepuka, na moto utamkaribisha.

82. Ole wake mvivu! Atalia kwa ajili ya wakati alioupoteza.

83. Ole wake mwenye kiburi! Atakapolala katika jeneza lake, ndipo atakapotambua yeye ni nani.

84. Ole wake kahaba aliyechafua nguo ya harusi! Atatupwa kwa aibu kutoka kwenye ukumbi wa harusi wa Mfalme.

85. Ole wao wapenda mabishano na mlevi anayekaa pamoja naye! Watachukuliwa kama wauaji na kuadhibiwa kama wazinzi.

86. Hela kwa wale wanaojirusha katika raha za maisha haya mafupi! Wanajineneza kama ndama aliyeteuliwa kuchinjwa.

87. Heri yake yeye anayetembea njia nyembamba; kwani ataingia mbinguni akiwa amepewa taji.

88. Heri yeye anayekanyaga raha; maana mashetani humtetemeka mbele yake.

89. Heri yeye aliye safi moyoni na mwaminifu katika wema; maana atahukumu ulimwengu, wala hatahukumiwa pamoja na ulimwengu.

90. Heri yeye asiyeacha sala, kusoma na matendo mema; asiyevunjika moyo hatalala usingizi wa kifo.

91. Heri yeye anayeishi maisha ya heshima na mwenye hekima ya unyenyekevu; kwani anamfanana Kristo na ataketi na Kristo.

92. Heri yeye ambaye Sheria haiondoki midomoni mwake; kwa maana Mungu haondoki kamwe katika makao yake.

93. Heri yeye anayefanya wema kwa wengi; maana siku ya hukumu atapata watetezi wengi.

94. Heri yeye ambaye wema wake si wa kuigiza; kwa maana jembe la Mhukumu bila shaka litawatawanya wote.

95. Heri yeye anayepamba matendo yake kabla moto haujadhihirika, ambao vitu vyote vitajaribiwa kwao.

96. Heri yake yeye anayeharakisha kuelekea uzima ujao; maana maisha ya sasa hutoa harufu mbaya ya kuoza na huvutwa kuelekea kifo.

97. Heri yake yeye anayetumia uovu alioukusanya na kusimama safi mbele ya Jaji Mtakatifu.

98. Lakini kiini cha jambo ni hiki: Ee roho, usiwe mwangavu! Kwa maana punde utasimama mbele ya mizani ya kiti cha hukumu cha kutisha cha Kristo, Mungu wetu.

5. Mawazo na himizo yanayofanana na yale yaliyotangulia, yaliyotolewa kutoka kwa maandiko mengine ya Mtakatifu Nilus

1. Ujasiri wa wema unapaswa kusifiwa wakati wa amani, lakini ushujaa wake unasifiwa zaidi wakati wa mizozo.

2. Uungu hujidhihirisha si tu katika yale yaliyotendwa, bali pia katika majaribu yanayoupinga.

3. Yeye hana tamaa ambaye ameshinda, baada ya kuvumilia mateso katika vita vingi; lakini yeye anayedai kuwa amepata wema bila vita bado ana tamaa.

4. Moyo usiojua mapambano hupoteza fursa ya kuonyesha wema; kwani wema hupata jina lake kutokana na matendo ya kishujaa yaliyofanywa vitani.

5. Tukate kwa uthabiti raha inayotokana na mawazo, tukielekeza hasira zetu zote dhidi yao, ili, kwa kuyakubali mawazo haya kwa raha, tusije tukawa na huruma hata kwa yale yanayoyahusu.

6. Kwa mtu asiye kimya, nafsi hupambana na hisia za viungo, ilhali mpenzi wa ukimya, anayelinda hisia zake, hupambana na mawazo yake.

7. Wale ambao wamepokea nguvu kwa ajili ya kazi za kujinyima kupitia neema wanapaswa kujihadhari na wazo kwamba wana nguvu hii kiasili kwa hiari yao wenyewe. Chanzo cha yote mema ndani yetu ni Yeye aliyetoa Neno kuhusu amri, kama vile chanzo cha yote maovu ni mchochezi mwerevu wa udanganyifu. Kwa hiyo, mema yoyote unayofanya, mshukuru Chanzo cha mema; lakini uovu wowote unaokusumbua kwa misukumo yake, umhusishe mwanzilishi wa uovu wote.

8. Kuhusu mwisho wa kila kazi (ugumu, huzuni)—mshukurie Mungu, Mtoaji wa mambo yote mema, ili uovu wa adui uaibishwe na shukrani kama hizo zinazotolewa kwa dhati. Yeyote anayechanganya shukrani na kazi yake atamiliki hazina isiyoharibika ya moyo, akiwa amejenga ukuta wa pande mbili wenye minara ya kupambana dhidi ya dhambi.

9. Anastahili sifa yule mtu aliyechanganya maisha ya vitendo na maisha ya tafakari, ili shamba la roho, lililopatiwa maji na vyanzo vyote viwili, liweze kutoa wema kwa wingi zaidi. Kwa maana tafakari humtia moyo akili kutafakari mambo yaliyo kamilifu zaidi, huku tendo la matendo likiua *'viungo vilivyoko duniani: uzinzi, uchafu, tamaa, tamaa mbaya'* (Wakolosai 3:5). Hivyo basi, yeye aliyejifunga silaha kamili za matendo na tafakari amejipanga vyema kukabiliana na ujanja wa mashetani.

10. Mashetani hupigana vita dhidi ya roho kupitia mawazo, lakini uvumilivu—ambao ni wenye ufanisi zaidi dhidi yao—huwapinga; na wanapoona kiongozi huyu mkuu wa vita, huingia kwenye pambano kwa hofu.

11. Ikiwa unataka kupigana vita kwa mafanikio dhidi ya kundi la mashetani, basi linda malango ya roho yako (hisia zako) kwa ukimya wa upweke, na sikiliza maneno ya baba wa kanisa, ili, kwa kujifunza hivyo kutambua vishawishi vya mawazo kwa uwazi zaidi, uweze kuviteketeza kwa hasira na kukataa.

12. Unaposikiliza ushauri wa wazee, usitende kama hakimu wa matendo yao, bali kama mtu anayeelewa na kuchunguza maneno yao.

13. Ni tabia ya maadui kuelekeza fikra za mhojiwa kwenye matendo ya mshauri, ili, kwa kukufanya kuwa hakimu mkali na mchunguzi wa makosa yake, wakunyang'anye ushauri wake wenye manufaa.

14. Unapopewa ushauri, usiuipuuze, hata kama wewe mwenyewe ni mwenye hekima.

15. Yeye anayepuuza amri ya baba yake, naye hupuuza amri ya sheria.

16. Usizungumzie mafanikio ya mababu zako kwa ajili ya burudani yako tu, bali jiwekeze kuwa wewe ndiye mwenye bidii zaidi katika kuyatimiza.

17. Yeye anayejitahidi kwa bidii kutofautisha ni wazo gani linapinga tendo gani atakuwa hodari katika mapambano dhidi ya udanganyifu wa adui.

18. Jua kwamba badala ya juhudi za kiroho zinazokosekana katika kazi zako zote za kiroho, wazo limeingia kwa siri ambalo limeichukua nafasi yake na ambalo kwa kawaida hulipinga.

19. Kumbuka kulinda moyo wako kwa busara ukiwa katika kazi za kujinyima, ili kutojali vitu bora, baada ya kuiba moyo wako, usilete utumwa wa mawazo. Kupuuza utumwa huu hushirikiana na uovu (adui), ili, mara tu unapoporia akili, uweze kuingia ndani yake kwa haraka zaidi na kuinyang'anya kama ipendavyo.

20. Mtu anapofurahia kusikiliza wakati mwingine anamtuhumu mtu, basi wote wawili wanakuwa vyombo vya roho mbili zinazosaidiana: maana kusikiliza kwa nia mbaya huchochea maneno mabaya, na maneno mabaya huchochea kusikiliza kwa nia mbaya; na vyote viwili, kwa maangamizi ya moyo, hufurahia kila kimoja kingine.

21. Ziba masikio yako dhidi ya mambo ya kusema, asije ukafanya dhambi kwa njia mbili: kwa kujizoeza tamaa ya uharibifu, na kwa kushindwa kuwakataza wengine wasiseme.

22. Yeye anayefurahia dhihaka huiba roho za wema (wa watu wake) kama mwizi, akidhoofisha wenye nia dhaifu kwa kashfa.

23. Yeye anayekimbia ulimi unaomshutumu jirani yake, ataondoa shutuma kutoka kwa ulimi wake.

24. Yeye anayesikiliza kwa furaha mchongezi huvuta sumu ya mnyama (kutoka kuzimu) kupitia masikio yake.

25. Isiwe masikio yako yameonja sumu hii chungu, ili nawe, pia, usirutie kinywaji hicho kwa mwingine.

26. Usichafue usikivu wako kwa umbea usio na maana, ili, ukiwa umejiuza kwa shauku hii, usije ukafanyika mtumwa wa shauku nyingi; kwani mara tu shauku moja itakapopata nafasi ndani yako, itaongoza shauku zingine kwenye kiota hicho hicho (au zizi); na akili hodari inakuwa mtumwa wa tamaa nyingi pale inapojiunga na tamaa moja, na hivyo kupuuza kabisa juhudi za kujinyima.

27. Kila kitu ndani yako kinachostahili wivu, kifiche hasa kutoka kwa wenye wivu.

28. Rafiki yako, akiona sifa njema za matendo yako kama dharau kwake, anachomwa na wivu na hata anafikiria kuyafunika kwa shutuma fulani, kuwa mwangalifu usichomwe na wewe mwenyewe, kwa kuruhusu sumu chungu ya kusumbuka kuingia katika roho yako. Lengo la Shetani ni kuwasha moto wa wivu wake mwenyewe huku akikuteketeza kwa huzuni.

29. Bali, badala yake tujinyenyekeze na kuwathamini watu hao *'zaidi sana'* (Warumi 12:10), tukijitahidi hata kwa mlo kuutuliza roho zao, ambazo zimechachuliwa na wivu.

30. Mtu fulani alijaribu kumshawishi mtawa mzee fulani mwenye umri mkubwa aondoke jangwani, kwa sababu ya uzee wake. Lakini yule mzee akamwambia: 'Acha kunilazimisha kufanya hivi; maana mimi, kama mwenye dhambi, muda wangu wa uhamisho bado haujakwisha.'

31. Nilipomuomba anipe neno la kujenga, alijibu: 'Tafuta kwanza kabisa, kwa bidii, kupandikiza hofu ya Mungu moyoni mwako – na kisha utapata daima ndani yako lile neno la lazima linalomfundisha mtu hekima.'

32. Mzee huyu yuleyule, alipoulizwa kuhusu kupata hofu ya Mungu, alisema hivi: 'Yeyote anayeweka kwa makini ukumbusho wa kifo akilini humwongoza kwa hiyo kwenye hofu ya hukumu.'

33. Kwa kuongozwa na hofu, na Maandiko Matakatifu yawe mwandani wako wa kila siku; kwa kuzungumza nayo, utaondoa uvamizi wa mawazo ya kigeni.

34. Yeyote, kupitia mafundisho ya Maandiko Matakatifu, anayekusanya hazina ya maarifa ya kiroho moyoni mwake, ataondoa kwa urahisi mawazo kama hayo kutoka humo.

35. Wakati wa usomaji wa usiku katika ibada za machozi, tunaposikiliza Maandiko Matakatifu, tusizime usikivu wetu kwa usingizi, wala tusiruhusu roho zetu kushikwa mateka na mawazo; bali tuchome moyo wetu kwa ncha ya Maandiko, ili, tukiletwa katika majuto, tujazwe shauku ya wokovu na kuukomesha uvivu unaopingana nao.

36. Yeye anayewaka kwa upendo wa Mungu, kwa kukumbuka ufalme wa mbinguni, huondoa mawazo yake yote ya kuwapendeza wanadamu.

37. Usikabidhi shahidi wa matendo yako—dhamiri yako—kwa wazo linalodharau kuanguka na kulizungumzia kwa maneno ya kupamba.

38. Hutazima tamaa za mwili isipokuwa utaweka dawa ya kazi za kujinyima mwili zinazozidhibiti tamaa zake. Wala hutazima tamaa za roho isipokuwa kwanza utaijaza mioyo yako kwa matunda ya upendo.

39. Hamu za mwili chanzo chake ni mahitaji ya asili ya mwili – na kujinyima kunahitajika ili kuzipinga; ilhali hamu za roho hutokana na mahitaji ya roho – na maombi yanahitajika ili kuzipinga.

40. Upendo ni ukamilifu wa kutokuwa na tamaa—ni kuangamiza tamaa: huleta uvumilivu, hupoa hasira inayochemka, hupanda unyenyekevu, na huushinda kiburi.

41. Upendo, kwa asili yake, haina kitu kingine isipokuwa Mungu; kwa maana Mungu ni upendo.

42. Jivike hofu ya Mungu badala ya hofu ya mateso ya milele – ili hofu ya moto wa Gehenna iwashe ndani yako shauku isiyozimika (kwa kazi ya kumfurahisha Mungu), na upate kwa urahisi hekima dhidi ya uovu wa mawazo yako; kwani hofu ni mwanzo wa hekima.

43. Yeye anayeelezea, kwa njia ya uzoefu, udanganyifu wa akili haeleweki na wote, bali na wale tu wenye uzoefu; kwa maana njia ya kufikia maarifa haya ni uzoefu pekee kwa wote.

44. Shule ya maarifa ya uzoefu ni maisha ya vitendo; kwa kuyakumbatia kwa bidii kuu, tunajitambua, tunajifunza kutambua mawazo yetu, na kumjua Mungu.

45. Matendo yako yawe nguvu inayotuliza mawazo yako; kwani hekima tendaji ina busara zaidi kuliko ile inayojifunzwa tu au yenye maneno matupu, kama vile ilivyo ngumu zaidi; katika tendo, maneno yanang'aa kama radi, lakini pasipo na matendo, maneno hayang'ai kwa nguvu ya matendo.

46. Mawazo, kwa kuchoma jicho la roho, hutupofusha, hata amri bora zaidi hutumiwa kwa njia mbaya zaidi.

47. Mashetani huchukia sana wale (ndugu) wanaojitokeza kwa utiifu wao kwa babo wao mkuu, na hukwaruza meno yao kwa hasira dhidi yao, kwa sababu wameunganisha utiifu na kuachana na ulimwengu bila wasiwasi.

48. Kwa wale wanaomtii baba yao, mashetani, wakitafuta kila aina ya visingizio, humwandalia taabu; na iwapo hasira itatokea kuhusiana na hili, huamsha chuki dhidi yake, na kisha, kidogo kidogo, huingiza ukandamizaji na chuki dhidi yake, kwa kisingizio kwamba anakaripia isivyo haki na anapendelea baadhi; mashetani hufanya hivi ili, baada ya kuyatikisa roho kwa njia mbalimbali, waweze kuinyang'anya kutoka mikononi mwa baba.

49. Wakati mwingine mashetani husifu kazi za kujinyima katika mawazo ya mtu, na wakati mwingine huzidharau kwa kusema hazina maana, ili kuwapandikizia wengine kiburi na kupanda kukata tamaa kwa wengine. Huwatukuza kazi za wale ambao hawawezi kuwachochea uvivu, ili kuwapeleka kwenye kiburi; na kwa wale wanaokataa kukubali kiburi, husisitiza kwamba kazi zao hazina maana, ili, kwa kuwapeleka hivyo kwenye uvivu, waweze kuwatumbukiza katika kukata tamaa.

50. Wakati mawazo yetu yanaposifu kazi zetu za kujinyima, basi, tukiyaacha kando kwa dharau, tuunyanyeze roho yetu; na wakati yanapodharau kazi hizi kwa kusema hazina faida, basi, kwa nguvu zetu zote, tuusifu rehema za Kristo.

51. Kwa kadiri unavyoadhibu mwili wako, ndivyo unavyopaswa kuchunguza dhamiri yako. Jitambue, ukitambua wizi wa siri wa mawazo yako, ili, tukibaki hatujali unyangu wao wa siri, tusipotoshwe na dhana kwamba wema hupatikana kwa njia ya maisha magumu pekee.

52. Kama vile dhahabu ambayo haijatumiwa, inapowekwa kwenye tanuru ya kuyeyusha, huwa safi zaidi; ndivyo pia mnemonaki mgeni, akiwa ameboresha tabia yake ndani ya monasteri, hupata nuru kupitia majaribu ya uvumilivu. Kupitia maagizo ya ndugu hujifunza utiifu, na kupitia adhabu zinazotolewa na yule anayemfunza nidhamu (mababa mkuu au wazee) huandaliwa ili uvumilivu uwe umeizama mizizi ndani yake. Na akipokea matusi kwa furaha na akaja kupenda unyenyekevu katika unyanyapaa, basi, akiwa amepaa juu ya tamaa zinazopingana na hili, ataanza kung'aa zaidi na zaidi kwa wema, kulingana na nguvu anayopewa na neema.

53. Akili itapumzika basi, baada ya kukata chanzo cha hisia za dhati, itakapoingia katika tafakari; lakini hadi hisia hizo zitakapokatwa, hupitia taabu na hatari, ikitoka kwa hatua zisizotulia kupigana na wapinzani wake.

54. Wazee wanapongeza sana maisha ya mtawa inapoanzishwa kwa wakati unaofaa – yaani, mtu anapoanza maisha hayo akiwa amekamilisha wema wake alipokuwa akiishi katika jumuiya. Na mtu wa namna hiyo awajaribu kwanza ili kuona kama anaweza kuishi kwa mafanikio katika upweke; na wakiona hili haliwezekani kwao, kwa sababu ya ukosefu wa nguvu, warudi katika maisha ya jumuiya, ili wasipoteze akili zao kwa kukosa nguvu za kupinga hila za mawazo yao.

55. Kama vile mjane anayelia anavyopata faraja katika wanawe, ndivyo pia faraja ya roho iliyokwenda dhambi inavyopatikana katika kazi za kujinyima, ambazo huondoa mawazo ya kukata tamaa, huimarisha toba ya kweli, hutangaza rehema za Kristo, na kufidia dhambi zilizotendwa.

56. Kama mbwa mchanga anavyojaribu kunyakua mkate kutoka kwa mtoto mchanga, ndivyo wazo la ujanja linavyotaka kunyakua akili kutoka moyoni. Kwa hiyo, tusije, kama watoto wachanga, kuwa vipofu kwa hila za nguvu zinazopingana, tena tusije tukakabidhi roho zetu kwa wizi wao.

57. Kama vile umati wa nyota unaong'aa unavyoangaza anga, ndivyo ukweli wa maneno ya kimungu, kama taa iliyowashwa ndani, unavyomwangaza mtu. Basi, sote tuwe na sura ileile ya ukweli, kwa maana *'Bwana huweka wale wenye nia moja katika nyumba moja'* (Zab. 67:7).

58. Kama vile jua linavyotabasamu duniani kote kwa miale yake inayong'aa, ndivyo upendo unavyosalimu kila roho kwa matendo yanayong'aa. Tukoupata, tutazima tamaa zetu na kung'aa hadi mbinguni. Utatimiza kazi yoyote mara tu unapopata upendo mtakatifu; lakini ukiwa haujipo, hakuna mafanikio katika chochote – hapo hasira huibuka, tabia huwa mbaya, na kiburi huchanganyikana na kazi zinazofanywa kwa jina la hekima.

59. Kwanza mtu lazima apambane na tamaa zake na, kwa kujidhibiti sana, akumbuke yaliyotokea wakati wa mapambano; na kisha, akitumia uzoefu wake mwenyewe, awafundishe wengine kanuni za mapambano na kuwafanyia ushindi kuwa rahisi kwa kuelezea mapema mbinu za kupigana vita. Wengine wameushinda ushawishi wao, labda kwa kupitia kipindi kirefu cha maisha ya kujinyima, lakini hawajui njia ya ushindi, kwa sababu, kama katika vita vya usiku, hawakufuatilia mkondo wa tukio zima, na akili zao hazikutambua nia mbaya za adui.

60. Yeyote aliyenyonja ukimya na kuanza kufanya tafakari kwa kiwango chochote hatakubali kufunga akili yake na wasiwasi wa mwili, wala, akiwa ameigeuza kutoka kwa maarifa ya kiroho, kuielekeza kwenye mambo ya kidunia, wakati mara nyingi inarukia anga za juu.

61. Mara tu tamaa zitakapo dhibitiwa, maadui hawasumbui tena kutoka pande zote, na hakuna haja ya kutumia silaha za kujikinga; hapo ndipo mtu anaweza kuendelea na ukuzaji wa roho za wengine. Lakini wakati tamaa bado zinatawala, na mapambano dhidi ya hila za mwili yanaendelea, mtu hapaswi kuweka chini silaha zake; badala yake, anapaswa kuzishikilia kila wakati, ili maadui werevu wasigeuze utulivu wetu kuwa fursa ya kushambulia na kutushika bila kumwaga damu.

62. Mtume Musa anawapa Israeli, watakapouingia Nchi ya Ahadi na kuwafukuza watu wanaoishi humo, funzo hili: *'Jihadhari nao, usije ukajaribiwa kuwafuata wao baada ya kuwafukuza'* (Kumb. la Torati 12:30). – Somo hili linafaa zaidi kwa wale ambao, baada ya kukata tamaa zao, hawazingatii kwa makini mioyo yao. Kwa maana katika hali kama hizo, taswira za mambo yaliyopita sana huanza kuchipuka ndani yao, kama miche; na yeyote anayewaruhusu uhuru wa kuangukia mara kwa mara katika mtazamo wa ubabe, bila kuzizuia kuingia huko, atafungua tena kimbilio ndani ya nafsi zao kwa ajili ya tamaa hizo, baada ya kuzishinda, na hivyo kuifanya maisha kuwa hatari kutokana na mizozo. Kwa maana tamaa, hata zikishadhibitiwa na, kama ng'ombe, kufundishwa kula nyasi kavu, zina tabia, kwa uzembe wa mdhibiti, kurudi kuwa pori tena na kuangukia katika ukali wa wanyama.

63. *'Alaaniwe yeye anayeweka sanamu mahali pa siri'* (Kumb. la Torati 27:15). Si jambo lile lile kuficha kitu ardhini milele na kulibadilisha na kulitia mahali pa siri. Kile kinachofichwa ardhini na kisichoonekana tena kwa hisia, kwa wakati, hufutwa kutoka kwenye kumbukumbu; lakini kile kinachotiwa mahali pa siri, ingawa kimefichwa kwa watu wa nje, mara nyingi huonekana kwa yule aliyekitia hapo na hivyo hufufua kumbukumbu yake. Kila wazo la aibu lililojitengeneza akilini na halijatupwa, bali linahifadhiwa kwa siri, ni kama sanamu iliyowekwa mahali patupu. Yeye yeyote anayefanya hivi anastahili adhabu iliyoamriwa na sheria; kwani kuhifadhi wazo la aibu ni sawa na kuabudu sanamu.

64. Mtu hapaswi kuruhusu picha zinazochafua akili kuingia moyoni; kwani ikiwa moyo utazama katika giza la mawazo machafu, basi, kana kwamba, unavutwa kwa nguvu na kinyume na mapenzi yake katika tendo la kishupavu.

65. Roho Mtakatifu amerekodi maisha ya watakatifu ili kila mtu anayefuata njia yoyote ya maisha aongozwe kwenye ukweli kupitia mifano hiyo.

66. Wale ambao wameachiliwa huru hivi karibuni kutoka kwenye fujo za dunia wanapaswa kushauriwa kubaki katika utulivu (ndani ya kuta za monasteri au nyumbani kwao), na wasifungue tena majeraha ya moyo kupitia hisia za kimwili kwa kutoka nje mara kwa mara, wala kuingiza sanamu mpya kando ya zile za zamani za dhambi. Ukimya huu ni mgumu kwa wale ambao wameacha dunia hivi karibuni; kwani

wakati huo kumbukumbu huamsha uchafu wote uliohifadhiwa ndani yake, kwa kuwa haikuwa na fursa ya kufanya hivyo hapo awali kutokana na wingi wa kazi zilizofuatana bila kukoma. Lakini hili huwa ni kwa mwanzo tu; kadiri muda unavyopita, ukimya, ukiambatana na subira, utaondoa kabisa akili kutoka kwa usumbufu wa mawazo machafu.

67. Akili ya mtu aliyeacha dhambi hivi karibuni ni kama mwili unaoanza kupata nguvu zake baada ya ugonjwa mrefu; kwa kuwa bado haujapona kikamilifu, hata msukumo mdogo wa unaweza kusababisha ugonjwa kurudi. Nguvu zake bado ni dhaifu; ndiyo maana mtu anapaswa kuwa mwangalifu ili shauku isirudi, endapo mtu yeyote ataiipa sababu ya kuibuka kwa kujiingiza katika umati wa watu. Watawa ambao wamekuwa imara na wakomaa wanaweza kwenda kupigana kwa ujasiri; lakini wale ambao bado hawawezi kupigana wanapaswa, kwa ukimya na wakiwa nyumbani, kujitafutia mahali salama pa kujihifadhi.

68. Wakati kuna utulivu wa kweli wa ndani, na si tu kwamba hisia kali hupungua, bali hata kumbukumbu zake hufifia; basi roho, ikiishi kwa amani ndani yake, inaweza kutambua picha zilizochorwa ndani yake hapo awali na zilizojificha ndani, kupambana na kila moja yao na kuzikamua kutoka moyoni. Lakini picha zinapokuja mfululizo, haiwezekani kufuta taswira zilizopita; kwani akili imejawa na picha mpya, ambazo, kupitia mvuto wao usioisha, huziba maono ya roho. Kama vile wale wanaotaka kuona mkondo wa mto ukauka hawatafaidika chochote kwa kuchimba maji mahali pale pale ambapo, kwa mtazamo wao, wanachokitafuta kiko; kwa maana nafasi iliyotawaliwa hujazwa mara moja na maji yanayotiririka; na mkondo wa maji unapozuiwa kutoka juu, kitanda hujitokeza kwa urahisi, maji yaliyobaki yanapomwagika yenyewe, na kuacha ardhi kavu kwa uchunguzi unaotarajiwa: hivyo ni rahisi kuondoa taswira zilizochorwa za tamaa wakati hisia hazitoi tena msukumo wowote wa nje; lakini hisia, kama mtiririko mkali, zinapotoa hisia mpya na mpya daima, basi si tu kwamba ni vigumu bali haiwezekani kabisa kusafisha roho kikamilifu kutoka kwa taswira na msukumo wa tamaa.

69. Nabii anaurusha amri: *'Mkatilie mbali mbegu ya Babeli'* (Yer. 50:16). Kwetu sisi, ushauri hapa ni kutokomeza picha hizi zikiwa bado katika tumbo la hisia, ili, zikidondokea kwenye udongo wa moyo, zisiote na, zikidumbuliwa na mvua ya mazungumzo ya mara kwa mara nazo, zisiweze kuzaa matunda ya uovu. Hata hivyo, Nabii mwingine anawapongeza hata wale wasiosubiri tamaa ziive, bali wanaziharibu zikiwa bado kama watoto wachanga wanaonyonyesha, akisema: *'Herini yeye atakayeshika na kupasua watoto wenu dhidi ya mwamba'* (Zab. 136:9). Maneno ya Ayubu yana maana inayofanana: *'Dudu walipotea kwa sababu hawakupata chakula'* (4:11). Ni wazi kwamba Ayubu mkuu, akitaka kuonyesha asili ya hila ya tamaa, alibuni jina tata kwake: *'simba*-mchwa', akichanganya majina ya simba mwenye nguvu zaidi na kiumbe mnyonge zaidi kuliko wote, mchwa; kwani shambulio la tamaa huanza na mawazo ya kina, yanayonyonyoka kimyakimya kama sisimizi, lakini baadaye hukua na kuwa hatari isiyo na ubaguzi kwa wale wanaokabiliwa na mashambulizi hayo kama shambulio la simba. Kwa nini, basi, mtawa lazima azishinde tamaa zake zikiwa bado ndogo kama sisimizi, akitumia udogo wao kama chambo? Maana zikifanikiwa kupata nguvu za simba, hazishindwi na husababisha taabu kuu. Hapa, kwa vyovyote vile mtu hapaswi kuwapa lishe; kwani lishe yao, kama ilivyosemwa mara nyingi hapo awali, ni picha za tamaa zinazoingia kupitia hisia, ambazo huliisha tamaa hizo, na kila moja huweka sanamu yake kuwa tayari kumpinga roho.

70. Na katika hekalu, Mtoaji wa Sheria alipanga *'madirisha yenye vichanja'* (Ezek. 41:16) – akidokeza kwa hayo kwamba wale wanaoamua kuweka mioyo yao safi, kama hekalu, kama vile madirisha ya wavu huko yanavyohakikisha kwamba hakuna kitu kichafu kinachoweza kuingia ndani, lazima wakinge hisia zao kwa hofu ya hukumu ijayo, kama wavu unaoziba lango la kuingilia picha mpya zinazochipuka na kuingilia kati.

71. 71. Yeyote, anapopambana na mambo ya kuudhi (ya kishenzi), awezaye—kwa kuhofia adhabu zijazo—kujiingiza katika mzozo mkali kama ule wa mtu anayeelea baharini akipambana na mawimbi; mtu huyo atawashinda kwa urahisi wale wanaomshambulia, bila kuhisi mapigo yanayomwangukia, hata wakasema: *'Walinipiga, lakini sikajeruhiwa; walinitukana, lakini sikujali'* (Methali 23:35), yaani, walinipiga, wakidhani watanitukana, lakini sikuhisi hata pigo, kwa kuwa *'misumari* yao *ilikuwa kama vidonda vya watoto wachanga'* (Zaburi 63:8); wala sikuzingatia matusi yao, wala sikutoa hata ishara ndogo kabisa kwamba nilifahamu uwepo wao.

72. Hakuna faida katika kukataa mambo ya kidunia kwa wale wasiokuwa thabiti katika azma zao, bali wanashindwa tena na kujisalimisha kwa mawazo yao, na mara kwa mara wanarudi kwa yale waliyoyaacha, na hivyo kuonyesha kushikamana kwao navyo, kama mke wa Loti, ambaye, alipotazama nyuma, akageuzwa kuwa nguzo ya chumvi, kama onyo kwa watu kama hao. Mwelekeo wa mara kwa mara kuelekea kile tulichokiepuka bila shaka utaturudisha nyuma kutoka kwa tabia njema ambayo bado haijachipuka; na, kwa

kudhoofisha ari yetu ya kusonga mbele, utatuburuta kabisa kuelekea kwake na kutalazimisha turudi kwenye tabia zetu mbaya za zamani. Kwa hivyo, tabia ya zamani mbaya itaimarika zaidi na haitaruhusu kwa urahisi kurejea katika mazoea ya mwenendo mwema yaliyoanza. Kwani mazoea huzalisha utendaji, na utendaji unakuwa tabia ya pili; lakini ni vigumu kubadilisha na kurekebisha asili ya mtu. Fikiria nafsi inayofuata tabia zake, jinsi inavyokaa juu ya sanamu zake, kana kwamba imesumwa nazo: *'Siwezi*,*'* inasema, *'kusimama mbele yako, kwa maana mimi ni mwanamke kwa asili'* (, Mwanzo 31:35). Na roho, ambayo kwa muda mrefu imepata pumziko katika mambo ya maisha haya, hukaa juu yao kama juu ya sanamu na imefungwa navyo kiasi kwamba haiwezi wala haitaki kuachana navyo.

73. Watakatifu wa Mungu walikimbia kutoka katika miji, wakijua kwamba ushirika na watu wasio na maadili unaochafulia zaidi kuliko ugonjwa wa kuambukiza. Eliya, baada ya kuondoka Yuda, aliishi Mlima Karmeli, mlima usio na watu uliojaa wanyama pori. Mwanafunzi wake Elisha alifuata mfano wa mwalimu huyu katika upendo wake kwa jangwa. Na Yohana aliishi jangwani mwa Yordani, akila nzige na asali ya porini, ili kuonyesha jinsi ilivyo rahisi kukidhi mahitaji ya maisha ya mwili. Labda Musa, naye, alitabiri jambo linalofanana na hili alipowaamuru Waisraeli kukusanya mana kwa siku moja tu; hili lilifundisha kwamba kujishughulisha na mahitaji ya mwili kunapaswa kuwa kwa siku moja tu. Hakika, watakatifu wote, *'ambao dunia haikuwastahili'*, wakiwa wameacha ulimwengu uliojaa watu, *'walizurura majangwani'* (Ebr. 11:37–38), wakitoroka maovu dhahiri ya wanadamu, ili nguvu ya tamaa zao isiwapotoshe, kama mtiririko mkali wa maji, na kuwatupa katika mkondo wa jumla wa maisha ya kidunia, ambao ni wa maangamizi.

74. Tumeumbwa kwa sura ya Mungu ili tuweze kuhifadhi sifa Zake ndani yetu, na kwa kuishi maisha ya mfano, tuonyeshe alama zilizo wazi za mfano wa Mungu kwa wale wanaotutazama. 'Mimi,*'* asema Mungu, *'ni mwema na mwenye huruma, mvumilivu wa hasira na mwingi wa rehema'* (Zab. 102:8; Yoeli 2:13), na ninatetea haki. Hizi ndizo sifa za sura ya kimungu. Kupitia hizo ndipo anatambulika roho ambaye ameshiriki katika mfano wa Mungu na kuwa jamaa wa Uungu. Ikisukumwa na upendo kwa Mungu kujitahidi kufikia ukamilifu wa kimungu, na ikifungwa na vifungo vya mwili ambao umeunganishwa nao, huchukua kazi juu ya kazi katika harakati zake za kujisafisha, hadi inafanikiwa kupata kile kinachotofautisha asili ya kimungu—wema, uvumilivu, fadhili na upendo kwa wanadamu. Na kisha anakuwa *'kidogo tu chini ya malaika'* (Zab. 8:6).[76]

75. Yeye yeyote anayekimbia machafuko ya kidunia, haijiruhusu kusumbuliwa na upuuzi wa maisha, na anajiepusha na ushirika wa watu wasio na maana na wasio na uwajibikaji, hutumia muda wake mwingi nyumbani katika maombi ya kimyakimya na kusoma Neno la Mungu; na katika nyakati chache anapoondoka nyumbani, huonekana kuwa na heshima, mnyenyekevu, asiye na hasira, mwenye huruma na upendo wa kindugu; Nani asiyemwita mtu kama huyo mtumishi wa kweli mwenye bidii wa Mungu, sura na mfano wa kweli wa Mungu, aliyeng'arishwa na miale ya kimungu ya wema wa Mungu, na anayeonyesha waziwazi mfano wake kwa Mungu kupitia sifa njema zilizo za kuvutia kama maua mazuri zaidi?

76. Haya ndiyo sifa bainishi za Mungu – na za mtu anayejitahidi kumfanana na Mungu: upole, kutokuwa na uovu, kutokuwa na hasira, kutokuwa na wivu, upendo, huruma, msamaha, upendo wa wema, wema, heshima, kujali ustawi wa wengine, urafiki, ukarimu, kutokuwa na kujipenda, – kwa ufupi, kila kitu ambacho Mungu huonyesha wingi wa wema, Yeye ambaye *'hupasha jua lake machomo juu ya waovu na wema, na kutuma mvua juu ya wa haki na waasi'* (Mathayo 5:45). Kupitia sifa hizi ndipo mtu hutambua yule anayejitahidi kuwa mfuasi wa Mungu.

77. Maagizo haya peke yake yangetosha kuwafundisha wacha Mungu jinsi ya kuishi maisha yasiyo na lawama; lakini, akijua jinsi ilivyo vigumu kwa wengine kufikishwa hapo, Mtume Paulo, kupitia mafundisho mengi, kwa ustadi anajitahidi kuelekeza fikra zetu mbali na upuuzi wa kidunia, akichochea ari yetu kwa maneno mbalimbali ya sifa. Wakati mmoja anasema: *'Ninyi ni hekalu la Mungu'* (1 Kor. 3:16); mahali pengine: *'Tembeeni kama watoto wa nuru'* (Efe. 5:8); na mahali pengine tena: *'Ishi kwa njia inayostahili injili ya Kristo'* (Fil. 1:27); na tena: *'Miili yenu ni bibi harusi wa Kristo'* (1 Kor. 6:15); mahali pengine anatuitwa *'watakatifu na wasio na lawama'* (Efe. 1:4), na mahali pengine – *'wasio na lawama na watakatifu, watoto wa Mungu wasio na dosari'* (Flp. 2:15). Anazungumzia haya yote kana kwamba tayari yapo ndani yetu, ingawa bado si hivyo—kwa lengo kwamba, tukiacha hofu kuwa sifa kama hizo zigeuke kuwa shutuma na dhihaka ikiwa hatutathibitisha kuwa hivyo, tujitahidi kwa shauku yote kuwa na kubaki hivyo. Kwa nini Mtume Mtakatifu

[76] Kutoka kwa barua kwa diakonesi wa Ancyra – Migne, juz. 2, uk. 97.

hajikiti tu katika sifa hizi, bali pia anaeleza njia na mbinu mbalimbali ambazo *kupitia zake* tunaweza *'kufikia kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13)?

78. Kwanza kabisa, anahitaji tuwe tuame na kusulubishwa kwa ulimwengu, ili tusihisi hata kidogo raha wala huzuni za ulimwengu huu. *'Mmefariki,'* anasema, *'na maisha yenu yamefichwa pamoja na Kristo katika Mungu'* (Kol. 3:3), akitaka kuonyesha jinsi wale waliounganishwa na Kristo wanavyoishi—*'wakitafuta mambo yaliyo juu'* na *'wakifikiria mambo yaliyo juu*'—wakisha kufa *'kwa mambo ya msingi ya dunia'* na hawaishi tena kulingana nayo. Anasema pia: *'Wawekeni miili yenu dhabihu hai kwa Mungu*' (Warumi 12:1), akitaka, kwa upande mmoja, tuwe tufu kwa kile hasa kinachochochea tamaa za mwili, zinazopingana na i ya roho; na kwa upande mwingine, akituamuru tuishi kwa kile ambacho matendo ya wema hufanywa kwa kupendeza Mungu. Ndiyo maana Yeye huwaita wale ambao *wame"waua wanachama walioko duniani"* (Rum. 12:1; Wakolosai 3:5) na wale wanaoishi *'katika ubarifu wa uzima'* (Warumi 6:4), ambao, wakiwa wameuua tamaa zao za kimwili, hawachochewi uovu, wala hawabaki wavivu katika kutenda matendo mema; kwani, wakiwa dhabihu hai, hawajapoteza nguvu kwa ajili ya hili, bali, kama mmea unaochanua na changa, wanazitumia dhidi ya njama za uadui za muda mrefu za mwili, wasipotoshwe tena na tamaa hizi za kipumbavu, kwa kuwa wamepitia kabisa kutoka kwa maisha ya mwili hadi kwa maisha ya kiroho, na hawaishi kwa mwili bali kwa Roho.

79. Kwa wale ambao, ingawa bado wamevaa mwili, wameacha kusumbuliwa na mahitaji yake yasiyo na mpangilio, Mtume anasema: *'Ninyi mko katika mwili, lakini si katika mwili'* (Warumi 8:9). Maana dhambi haikutawala tena katika miili yao ya mauti, wala haikuwalazimisha kwa nguvu kutii tamaa zao, zikipinga sheria ya akili na kwa kawaida ikitawala utumwa wao kwa sheria fulani iliyokuwapo katika viungo vyao; bali sheria ya Roho wa uzima katika Kristo Yesu ilitawala, ikiwaleta katika utiifu kamili kwa amri za Kristo. Katika mpangilio huu, hawafurahii tu kile kilicho bora kwa mtu wa ndani, bali wanamkamilisha, wakiwa tayari kulipiza kisasi kwa mwili kila utovu wa nidhamu wa zamani, ambao hapo awali uliruhusiwa kuufurahisha, kwa kazi ngumu zinazopingana nao, kwa ajili ya wema. – Kuhusu jinsi 'adhabu' hii ilivyo na jinsi inavyotekelezwa, Mtume anafundisha hivi: *'Kama vile mlivyowasilisha viungo vyenu kuwa watumwa wa uchafu na wa kutotii, mkiishia katika kutotii; vivyo hivyo sasa wasilisheni viungo vyenu kuwa watumwa wa haki, mkiishia katika utakatifu'* (Warumi 6:19). Wale ambao, wakishindwa na tabia, wanalazimika kubadilisha tabia mbaya kuwa nzuri wanajua jinsi kazi hii ilivyo kubwa. Kazi ni kubwa, lakini wale wasiostahiliwa wenyewe hufanikiwa katika hili kupitia neema ya Mungu. Baada ya vikwazo vingi na majaribio mengi ya kusonga mbele, hatimaye wanafanikiwa kugeuka kabisa kutoka kwa tamaa mbaya walizokuwa wameuzamishwa, na kugeuza hali yao yote kabisa kutoka mabaya kwenda mema—ili waweze kutumia viungo vyao vyote kupambana na tamaa za uadui, na kuvibadilisha kutoka kuwa vyombo vya dhambi kuwa vyombo vya haki.

80. Zingatia sana mienendo ya akili, ukitazama jinsi inavyochochea kumbukumbu za mambo, ikikubali taswira za mambo haya ama kwa upendeleo ama bila. Wengi wanakubali tamaa zao zaidi katika fikra zao kuliko katika matendo yao, wakizikubali kimyakimya na kufurahia. Kihalisi wameanguka, ingawa hakuna makosa yanayoonekana yanayowafuata. Na hutokea kwamba wengine huonekana kwa nje kuwa hawana lawama kabisa – lakini wao wenyewe ndio wanaofahamu uchafu uliofichwa ndani, na hupata aibu kwa sababu yasiyoonekana ni kinyume cha yale yanayoonekana; ukweli unapingana na mwonekano wao wa heshima wa nje na husababisha dhamiri yao kuhisi aibu ya haki. Je, mtu wa aina hiyo anatofautianaje na jeneza, wakati roho yake ikiweka mawazo yasiyofaa na kujawa na hisia za aibu? Je, si mbaya zaidi kuliko jeneza? Jeneza hayadumishi harufu yake mbaya kwa muda mrefu, wakati unyevu bado upo mwilini, lakini mara tu majimaji ya mwili yanapokauka, harufu mbaya hupungua; lakini moyo, uliojaa mawazo ya aibu, daima huchukiza, ukiwa na harufu mbaya zaidi kuliko mwili unaochaa – na hufurahia tu aibu yake mwenyewe.

81. Kama vile furaha na huzuni hufuata tamaa (ya kwanza ikifuata utimizo wake, ya pili ikifuata kutotimizwa kwake), na tamaa huamshwa na hisia (taswira kutoka kwa vitu vya nje, au mawazo kuihusu); hivyo yeye asiyeruhusu hili la mwisho (hisia, wazo) kutokea haachi nafasi kwa hili la kwanza (tamani na raha au huzuni): kama vile yule anayeponda kichwa cha nyoka aliyenaswa kwenye mlango huacha nyuma, nje ya mlango, mwili wake wote ukiburutika nyuma ya kichwa, ambacho bila shaka kingepita kwa uhuru kupitia mlango kama kichwa, baada ya kusukuma mbele, kingepata njia wazi. Hivyo ndivyo sheria ya kujitambua au kuepuka mambo mabaya.

82. Mtu yeyote akitaka jambo baya, iwe anatimiza tamaa yake au la, matokeo yote mawili ni hatari kwake kwa usawa – yaani, furaha katika kisa cha kwanza na huzuni katika cha pili. Kwa maana huzuni hii si

'huzuni kulingana na Mungu', ambayo, kwa maneno ya Mtume Paulo, *'huleta toba inayopelekea wokovu'* (2 Kor. 7:10); wala furaha hii si furaha katika Bwana, kama ile inayopatikana kwa wale wanaofurahi kwa dhamiri safi (Fil. 4:4). Furaha hii ni aina ya udanganyifu wa roho, unaopandikizwa na pepo, kwa kuwa haitegemei kufurahia wema wa kweli, bali kupotoshwa na udanganyifu wake.

83. Haya ndiyo sifa bainishi za jinsi wema unavyoiongoza akili iliyojitolea kwake kuelekea mafanikio yanayowezekana. Mafanikio yanaonyeshwa kuwa si ya mbali sana, ili isionekane kana kwamba wema unatafuta kutisha kwa kuwa mbali sana; lakini hauisimami ili usikamatwe na mfuasi, na hili ni ili asikome katika shauku yake hadi kifo, bali aongeze bidii yake maishani mwake yote, na kuieneza katika mambo yote.

84. Hata kama maisha yote hayatoshi kukuza wema, na wale wanaojitahidi kwa ajili yake wanahitaji kujidhibiti sana kwa sababu ya tamaa zao za kimwili; basi, katikati ya mvurugano na mabadiliko ya mawazo yetu, tutawezaje kukamilisha kwa mafanikio safari ndefu na ngumu kama hiyo, na kujilinda dhidi ya hila za wapinzani wetu—ambao ni wengi na wasioonekana, na wanaotumia tamaa na hisia zetu kama silaha dhidi yetu, na hivyo kutushusha kwa kutumia vitu hivyo hivyo ambavyo wema wa Mungu umetutia silaha kwa ajili ya kujilinda dhidi yao? Kwa hiyo, ni lazima tuwe macho na tusipotoshwe na kile ambacho adui zetu hututumia dhidi yetu. Ni wazi kwamba chochote kisichochangia mafanikio yetu katika jitihada zetu, hufanyia kazi maslahi ya adui zetu.

85. Ni kwa mawazo yapi wale wanaokusudia kuelekeza mawazo yao sawasawa wanapaswa kuongozwa? – Sikiliza kwa makini. – Daudi alisema katika sehemu moja: *'Maagizo ya moyo wangu ni ufahamu wangu'* (Zab. 48:4); mahali pengine: *'Nitayajifunza maagizo yako* daima' (Zab. 118:16); na tena: *'Nitayajifunza matendo yako yote, na nitafurahia kazi zako'* (76:13). – Fanya hivi, – na akili yako isiyotulia daima haitakuwa na muda wa kuzurura kwenye mambo yasiyostahili, bali itajishughulisha kila wakati na yale ambayo, yanapochunguzwa kwa undani, huleta furaha na faida kubwa, ikifurahisha hisia kwa kuona na roho kwa tafakari.

6. Himizo kwa Watawa

1. Kula kupita kiasi kunabatilisha kufunga, wakati kujidhibiti pamoja na maombi kunapambana na tamaa za kimwili.

2. Upendo wa pesa – mama wa uabudu wa sanamu – huzuia kuridhika, wakati kujali mahitaji ya mwili kunakatiza tumaini kwa Mungu.

3. Akili inayozurura huzuia kusoma Neno la Mungu na maombi ya uangalizi.

4. Hasira kali huangamiza furaha na kuimba zaburi.

5. Kukata tamaa huondolewa kwa uvumilivu na machozi, ilhali huzuni ya kidunia inanyamazishwa na kuchukia raha za kimwili.

6. Ukarimu hukuza unyenyekevu na kutoipenda kujiona mtu muhimu na kuwa na faida juu ya wengine. Hata hivyo, kiburi—uovu huo wa kale, chukizo mbele za Bwana, kile ambacho Mungu anakipinga—hushindwa tu na unyenyekevu usio na kikomo, ambao hutangaza: *'Mimi ni vumbi na majivu'* (Mwa. 18:27), na tena: *'Bwana asipojenga nyumba, wale wanaojenga hufanya kazi bure; wale wanaolinda huamka bure'* (Zab. 126:1).

7. Kama vile ilivyo vigumu kutuliza maji machafu bila kuyatulia, ndivyo ilivyo vigumu kwa mtawa kujua hali yake ya ndani bila ukimya.

8. Kama vile ilivyo vigumu kwa shujaa kutawaliwa taji la ushindi bila kupigana vita, ndivyo ilivyo vigumu kuwa Mkristo bila matendo ya kujitolea.

9. Kama vile mizani haiwezi kusalia sawa wakati upande mmoja umezidiwa na mzigo mzito, ndivyo haiwezekani kutimiza amri ya Mungu wakati mawazo ya kimwili yanaposhinda.

10. Kama vile ilivyo vigumu kumudu ufundi bila kuufanyia mazoezi kwa bidii, ndivyo ilivyo vigumu kufikia sala bila kumkaribia Mungu kwa moyo mwema.

11. Yeye ambaye hajafikia sala safi hana silaha ya vita.

12. Yeye anayetembea kwa mavazi ya kifahari, lakini hana sifa za Mungu, ni makao ya mashetani.

13. Kama vile mfalme hatakaa katika nyumba ya maskini, ndivyo Kristo hatakaa katika nafsi iliyochafuka kwa dhambi.

14. Kama shamba lililotelekezwa linavyolimwa kwa bidii, ndivyo roho iliyopotea katika dhambi inavyotawaliwa ikiwa itaanza kuishi kulingana na sheria ya Mungu.

15. Kama jiwe lililoko chini ya bahari lisivyofikiwa na mawimbi, ndivyo pia atakayekuwa bora katika wema—na, kana kwamba, amelizama ndani yake—hatoyatikiswa na shetani.

16. Kama vile tabibu stadi hupanga dawa mara moja kwa ajili ya ugonjwa uliopo, ndivyo pia maarifa ya Mungu, yanayothaminiwa (katika akili na moyo), humfundisha mwenyayo jinsi ya kujilinda (dhidi ya kuanguka) na kujitahidi kwa ajili ya yaliyo bora.

17. Kama vile mto huchonga njia yake mwenyewe, ndivyo pia dhambi, ikishakumbatiwa, kwa hiari yake huongoza yule aliyeipata hadi kwenye maangamizi.

18. Kama vile mnyama aliyenaswa kwenye mtego hana njia rahisi ya kutoroka, ndivyo pia yeye anayehifadhi tamaa, huku akijizama katika ulimwengu wake mwenyewe, hatatoroka dhambi; kwa maana tamaa, zikiwa za ujanja na za kuvutia, ni vifungo vigumu kuvivunja.

19. Kama vile mzabibu usiozaa matunda mema unavyokatwa ili usichukue nafasi bure, ndivyo pia yeyote asiyezaa matunda ya Roho Mtakatifu atakavyokatwa kutoka kwa Bwana.

20. Kama vile ni vigumu kwa mtu aliyepigwa mshale kubaki bila kuumia, ndivyo ilivyo kwa mtawa aliyehifadhi wazo baya kutouumwa nalo.

21. Kama vile mtu aliyepotea njia sahihi anavyozurura katika nchi ya kigeni, asijue aende wapi, ndivyo pia mtu asiyeamini katika Utatu Mtakatifu wa kiini kimoja anavyozurura.

22. Kama vile mtu, ingawa amegawanywa katika sehemu nyingi, ni mmoja kwa asili, ndivyo pia Utatu Mtakatifu, ingawa umegawanywa kwa majina na Nafsi, ni mmoja kwa asili. Huwezi kufikia asili ya Mungu, hata kama ungepaa kuelekea Kwake kwa mbawa. Mungu hawezi kufahamika kikamilifu, maana Yeye ni Muumba wetu.

23. Kama vile chombo kinachotengenezwa hakijui asili ya yule anayekitengeneza, ndivyo pia mtu hawezi kujua asili ya Mungu.

24. Usishuku Utatu, bali amini na kuabudu tu, maana yeye anayeshuku haamini.

25. Tafuteni hekima, si fedha; bali vaeni nguo ya mwangaza ya Kristo Bwana wetu kuliko kitani chochote bora, maana mali kama hizo hazitakuwa na manufaa siku ya kifo.

26. Kama vile moto unavyoteketeza miiba, ndivyo kila mwenye dhambi atakavyoteketezwa na moto wa milele, lakini hataweza kufa; kwa maana atateswa bila mwisho.

27. Hakuna jambo kubwa katika kuwa wa haki kwetu; maana kwa wakati huo tutakuwa tu kama tulivyoundwa na Mungu mwanzoni, wema kupita kiasi.

28. Yeye asiyeishi kulingana na asili yake, haishiki amri za Mungu.

29. Hekima yote iko katika kumcha Bwana: lakini mafundisho yoyote yasiyofundisha sheria ya Bwana ni upumbavu na kipuuzi.

30. Imani na ubatizo, bila matendo ya haki, havitamwokoa mtu kutoka kwa moto wa milele. Kama umeungana na Kristo, shikilia amri zake; na kama unaamini katika yajayo, jitahidi kupata utukufu wa milele na uogope upanga wa moto. Lakini kama hushikii amri za Mungu, jiseme kuwa si mwumini.

31. Kila kiumbe hutii mapenzi ya Mungu; mwanadamu pekee ndiye anayethubutu kumwasi, *'ambaye kwa yeye vitu vyote viliumbwa*'.

32. Hatutamfaa Mungu kwa kujitakasa; lakini sisi wenyewe tunapata uzima wa milele na kufurahia baraka za milele zisizoelezeka.

33. Usiseme: 'Siwezi kutii amri ya Mungu kwa sababu ya kizuizi kutoka kwa baba yangu, au mama yangu, au mke wangu, au watoto wangu, au mtu mwingine yeyote'; kwa maana hawatakuokoa kutoka kwa ghadhabu ijayo, wala kutoka kwa mnyoo asiyefaa. Kila mtu anayekuzuia kutafuta Mungu na wema na awe chukizo na chuki kwako; *usihusiane hata* naye.

Mtakatifu Efrem wa Syria

Wasifu mfupi wake

Mtakatifu Efrem alizaliwa katika miaka ya mwanzo ya karne ya nne karibu na Nisibis, au katika mji wenyewe, kwa wazazi wa hali ya kawaida. – Wazazi wake walimlea katika hofu ya Mungu; lakini miaka ya ujana wake ilimpeleka katika makosa fulani ya kimaadili; ambazo baadaye zilianza kuchafua imani yake katika Utunzaji wa Kimungu, na akaanza kuamini kwamba kila kitu katika maisha yetu hutokea kwa bahati nasibu. Utunzaji wa Kimungu ulimponya dhidi ya mwelekeo huu wa kiakili kupitia somo la kugusa hisia sana.

Alishtakiwa kwa kuiba kondoo na kufungwa gerezani. Wakati huo huo, mtu mwingine alifungwa pamoja naye – na huko wakamkuta wa tatu. Wote walikuwa wamehukumiwa kimakosa katika kesi hii. Baada ya kutumikia siku saba katika kifungo hiki, Mtakatifu Efrem alisikia sauti katika ndoto ikimwambia kwamba, ingawa hakuwa na hatia katika kesi hii, alikuwa akiteseka kwa dhambi zake za zamani; vivyo hivyo, wafungwa wenzake walikuwa wakiteseka kwa dhambi zao wenyewe za zamani. Alipoamka, aliwaambia wale wengine wawili ndoto hiyo, na wote watatu, baada ya kutafakari yaliyopita, waligundua kwamba kwa kweli wao pia walikuwa wamefanya makosa kama hayo hapo awali – na wakaponyoka bila adhabu. Jaji alimwachilia huru Mt. Efrem, kama alivyotabiriwa tena katika ndoto. Mfululizo huu wa matukio, ulipomjaza Mt. Efrem moyoni imani kamili katika Jicho la Utunzaji wa Kimungu linalotutunza, ulimgusa sana kiasi kwamba hakupoteza muda kuacha ulimwengu na kujipatia makao milimani karibu ili kujiunga na watawa, ambapo alikuwa mwanafunzi wa Mt. Yakobo, ambaye baadaye alikuwa Mtakatifu mkuu wa Nyssa. Chini ya mwongozo wake, Mtakatifu Efrem alifanya matendo ya utakatifu, akasoma Neno la Mungu, na, kutokana na yote mawili, alipitia mabadiliko kamili katika tabia yake. Badala ya kijana mwenye hasira na mashaka, Mt. Efrem sasa anaonekana kama mtawa mnyenyekevu na mwenye majonzi, akihuzunika kwa dhambi zake mchana na usiku na kujitoa kikamilifu kwa njia za Utunzaji wa Kimungu. Mtakatifu Yakobo, akitambua sifa kuu za mwanafunzi wake, na mara tu alipokuwa askofu, alitumia uwezo wake katika utawala wa Kanisa, akimkabidhi utangazaji wa Neno la Mungu, mafunzo ya watoto shuleni; alimpeleka kwenye Baraza la Kwanza la Kiinjili huko Nicaea, na aliporudi akamfanya mshirika katika maamuzi na maombi yake ya kuikomboa jiji dhidi ya uvamizi wa Shapur Mperisia (337). Baada ya kifo cha Mtakatifu Yakobo (338), Mtakatifu Efremu aliamua kutembelea nchi ya asili ya mama yake, mji wa Amida, uliokuwa pia katika Mesopotamia, na akaishi naye kwa muda. Kutoka huko, alivutiwa na Edessa kwa tamaa ya kuheshimu vitu vitakatifu vilivyokuwepo huko: kwani huko ndipo jibu kutoka kwa Kristo Mwokozi kwa Abgar lilivyohifadhiwa; ndipo Picha ya Kristo Isiyotengenezwa kwa Mikono ilipojulikana; huko kulikuwa na masalia ya Mtume Thaddayo, ambaye alikuwa amewang'arisha mfalme, mji na nchi nzima kwa imani; na maisha ya kimonaki yalistawi katika maeneo ya karibu na mji huo. Alipowasili katika mji huu, Mtakatifu Efrem alibaki huko. Kwa kuwa hakuwa na njia ya kujipatia riziki, aliajiriwa kama mfanyakazi wa mmiliki wa bafu. Kazi hii haikufaa tabia yake wala malengo yake; lakini alisubiri mwongozo kutoka juu, ambao haukupungukiwa na kuchelewa kuja. Alitumia muda wake ambao haukuwa na maombi au majukumu aliyopangiwa katika mazungumzo na washenzi. Wakati wa mojawapo ya mazungumzo hayo, alisikizwa na wazee mmoja kutoka jangwani ambaye, kwa kutathmini ubora wa majadiliano hayo, alihitimisha kwa usahihi kwamba Mt. Efrem alikuwa mahali pasipofaa. Hivyo basi, aliposubiri hadi mazungumzo yalipokwisha, alizungumza naye na, alipogundua matarajio yake ya maisha ya kujinyima, alipendekeza ajiunge na mojawapo ya monasteri zilizo karibu, pendekezo ambalo Mtakatifu Efrem alikubali mara moja. Baada ya kujitenga milimani, alipata huko kila kitu ambacho roho yake ilikuwa ikitafuta. Kulikuwa na watawa wakuu wengi huko, ambao maisha yao yote yalikuwa yakitumika katika maombi, kuimba zaburi na kumtukuza Mungu; hawakukuwa na kimbilio lingine isipokuwa mapango; wala hawakula chakula cha kawaida, bali walitegemea mimea pekee. Akiona haya yote, Mt. Efrem kwa moyo wote alikubali njia hii ya maisha kwa ajili yake, akiongeza kwenye kazi zake za kujinyima na maombi, masomo yasiyochoka ya Neno la Mungu tu. Roho yake punde si punde ilipata undugu na wapenzi hawa wa jangwa; lakini alikuwa rafiki wa karibu hasa na mtawa Julian, ambaye alikuwa na roho iliyosikitika kama yake na alipenda vivyo hivyo kusoma Maandiko Matakatifu. Akiijitoa bila kuchoka kwa kusoma Neno la Mungu, Mtakatifu Efrem alipata huruma na hekima kutoka kwalo. Hata hivyo, hazina za maarifa yake zilibaki, kwa kiasi kikubwa, zikifichika kwa wengine, kutokana na unyenyekevu wake, na labda kwa sababu zilikuwa bado ni matunda ya juhudi zake za kiakili badala ya kipaji maalum cha kufundisha—kipaji ambacho hakitafuti kubaki fichwa bali kinahitaji mafundisho yake yashirikiwe kwa ukarimu kwa wote. Hivi karibuni zawadi hii ilitolewa, kama ilivyofunuliwa kwa wazee yuleyule mwenye busara aliyemwongoza Mt. Efrem kutoka mjini, katika maono ya Malaika mng'ao akimweka kitabu fulani cha fumbo kinywani mwa Mt. Efrem. Kuanzia wakati huo, roho yake, iliyokuwa imejazwa na maji ya uhai ya maarifa ya Mungu na mambo ya kimungu, ilianza kumimina mto usiozuilika wa himizo la dhati. Zikiwa zimekolezwa na hisia hai ya utauwa na zikitiririka kutoka kwa utimilifu wa moyo uliotakaswa na neema ya Mungu, maneno yake yalijaa upako wa kiroho. Nihimizo zenye kushawishi zaidi, kujilaumu kwa hisia na kumlaumu wengine, sheria na ushauri wa busara, vilitiririka kwa ajabu kutoka midomoni mwake; na mara nyingi, kwa msukumo wa ghafla na usio wa kawaida, mawazo yake ya heshima yangeinuka juu kuelekea kwa Mungu, ama kukiri utukufu wa upendo Wake usio na kikomo au kumuomba msamaha wa dhambi. Mifano na misemo ya kibiblia, uzoefu kutoka maisha ya mtu aliyejinyima

anasa, parables na mlinganisho vilivyotokana na ulimwengu wa asili—vyote vilikuwa tayari na vilijitokeza kwa urahisi katika mazungumzo yake ya kawaida na yasiyo na mbwembwe. Lakini si masomo ya kimaadili, kiroho na ya kujinyima anasa pekee yaliyounda mada ya maandishi yake. Pia alijitolea jitihada kubwa katika tafsiri ya Maandiko Matakatifu, na hata zaidi katika ufafanuzi wa mafundisho ya kanisa, hasa kuhusiana na yale mambo ambayo wamwasi wa wakati huo na wa zamani walikuwa wamepotoshwa. Maisha yake yote yaliwekwa wakfu kwa kazi kama hizo – na yalikuwa tayari yanakaribia mwisho wakati alipohisi hamu ya kuwaona watawa wa Kiegiipti na kumtembelea Mchungaji Mkuu wa Kapadokia, Basil Mkuu. Akiwa ameambatana na mwanafunzi aliyeweza kuongea Kigiriki, alifika Bahari ya Mediterania na kupanda meli. Maombi na kumwamini Mungu waliokoa yeye na wasafiri wenzake kutokana na kuzama. Mlima Nitria ulimkaribisha kama mgeni mpendwa na ukampa faraja alipokutana na Paissius mkuu, ambaye alitumia siku sita akizungumza naye, pamoja na John Kolov na wazee wengine. Mbali na Nitria, alitembelea pia maeneo mengine yaliyokaliwa na watu waliotengwa kwa ajili ya maisha ya ibada, na kila mahali aliacha kumbukumbu nzuri kama mtu aliyeangaziwa na Mungu; yeye mwenyewe aliondoka huko akiwa amejifunza masomo ya mafundisho kuhusu maisha na kanuni za watu wa Misri waliotengwa kwa ajili ya maisha ya ibada, wale waliofariki na wale waliokuwa bado wanaishi. Katika safari yake ya kurudi kutoka Misri, Mtakatifu Efremu aliamua kumtembelea Mtakatifu Basili Mkubwa huko Kesaaria ya Kapadokia. Mkutano wao wa kwanza ulifanyika kanisani. Mtakatifu Efremu aliingia kanisani wakati Mtakatifu Basili Mkubwa alipokuwa akihubiri kwa kutaniko, na akashawishika na hali yake iliyojaa neema. Mtakatifu Basili Mkubwa, naye, alikuwa amearifiwa na Roho Mtakatifu kumhusu Mtakatifu Efremu, na akamwalika aungane naye katika patakatifu. Baada ya salamu fupi huko, mazungumzo yaliendelea nyumbani, yakigusia mada mbalimbali. Baba Mtakatifu wa Kaysaria alitaka kumweka Mtakatifu Efrem katika cheo cha Presbiteri; lakini mtawa mnyenyekevu kutoka Edessa hakukubali kwa njia yoyote ile kupokea cheo hiki, na Mtakatifu Basili aliweza tu kumweka kuwa diwani, huku akimweka mwanafunzi wake kuwa Presbiteri. Baadaye, Mtakatifu Basili aliwatuma wanafunzi wake wawili Edessa na mwaliko kwa Mtakatifu Efremu achukue kiti cha usharika; lakini Mtakatifu Efremu, akijifanya mwendawazimu, alikataa heshima hii, kwa unyenyekevu akijiona hastahili. Aliporudi kwenye kimbilio lake huko Edessa, Mtakatifu Efremu alitaka kutumia maisha yake yaliyosalia katika upweke. Lakini Utunzaji wa Kimungu ulimwita tena kuhudumia majirani zake. Wakazi wa mji huo walikuwa wakiteseka kwa njaa wakati huo. Kwa maneno yake yenye nguvu, Mtakatifu Efrem aliwashawishi matajiri kupunguza mateso ya maskini, akichukua jukumu la kusimamia michango yao. Hili lilikuwa tendo lake la mwisho la utumishi kwa Kanisa. Aliporudi kutoka mjini kwenda milimani, punde si punde aliumia, na, baada ya kuandika wasia wake, alifariki kwa amani mwaka wa 372 au 373. Alifariki akiwa mikononi mwa wanafunzi wake na watu wa Edessa waliompenda; mbele ya umati mkubwa wa watu, makasisi na watawa, mwili wake ulizikwa; lakini muda fulani baadaye, mabaki yake yasiyoharibika yalihamishiwa kanisani.

* * *

Mkusanyiko wa Kigiriki *Dobrotolyubie* hauna chochote kutoka kwa Mtakatifu Efrem. Tunaona ni dhuluma kinywanyua mkusanyiko wetu dhidi ya hazina za mafundisho yake. Kwa hiyo, tumeamua kuchagua kazi zake zenye mafundisho bora zaidi chini ya vichwa vifuatavyo:

1. Himizo la toba na kutafuta wokovu.

2. Masomo kuhusu toba.

3. Muhtasari wa jumla wa maisha ya wale waliojitolea kumridhisha Mungu na kutafuta wokovu wao wenyewe.

4. Kuhusu wema na tamaa.

5. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa kuu nane.

6. Masomo ya jumla kuhusu maisha ya kujinyima.

7. Juu ya yote haya inaongezwa, kama muhtasari wa masomo yote, kauli ya 50: ushauri kwa watu wanaojinyima, pamoja na ushauri kama huo kutoka kauli ya 55. (Dondoo zimechukuliwa kutoka toleo la Maandiko ya Mtakatifu Efremu, katika mfululizo wa Kazi za Watu Watakatifu wa Kale. Nukuu kutoka kila sehemu zimeorodheshwa baada ya jedwali lake la yaliyomo).

Maagizo ya Mtakatifu Efrem kwa Watawa

1. Himizo la Kutubu na Kufuata Uokozi

1. Njoo, mpendwa, tuanze kufanya manunuzi wakati siku ya manunuzi bado inadumu. Njoo, tupate uzima wa milele; tununue wokovu wa roho zetu. Tushikilie wazo hili la ajabu; tutamani Ufalme na paradiso.

2. Jitahidi katika *'saa* hii *ya kumi na moja'*; harakisha, ili usiachwe nje ya milango iliyofungwa. Jioni imekaribia, na Mtoaji wa Zawadi anakuja kwa utukufu mkuu kulipa kila mtu kulingana na matendo yake. Tuwajutie, ndugu zangu, wakati bado upo.

3. Sikiliza anachosema Bwana: *'Pana furaha mbinguni kwa mtu mmoja mwenye dhambi atubu'* (Luka 15:10). Kwa nini unajikabidhi kwa uzembe, wewe mwenye dhambi? Kwa nini unazama katika kukata tamaa? Ikiwa kuna furaha mbinguni unapotubu, una nini cha kuogopa? Malaika wanashangilia, lakini wewe unanyenyekea uzembe? Malaika Mkuu anatangaza toba – lakini wewe unaogopa? Utatu Mtakatifu asiyegawanyika, anayesifiwa anakuitia, lakini wewe unapumua kwa uchungu!

4. Tuwaze kulia kidogo hapa, ili tusilie huko, tukiteseka milele. Kuja kwa Kristo ni ghafla, kama radi la kutisha. Wakati huo, kila mtu atapokea kulingana na matendo yake; kila mtu atavuna alichopanda. Sote tutaonekana mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo bila chochote kufichwa – na kila mtu atatoa hesabu yake mbele ya Jaji. Wakati huo, hakuna mtu atakayeweza kumsaidia mwingine. Kila mtu atasimama kwa hofu na kutetemeka, akisubiri hukumu ya Mungu.

5. Kwa nini tunapuuza Maandiko Matakatifu na Maneno ya Kristo? Sikieni anachosema Bwana: *'Neno ambalo nimetamka ndilo litawahukumu siku ya mwisho'* (Yohana 12:48). Neno hili ni nini? Ni Injili Yake Takatifu na Maandiko Matakatifu mengine ya Manabii na Mitume Watakatifu. Basi, tusipuuze yale yaliyoandikwa . *'Maana mbingu na nchi zitapita, lakini maneno ya Kristo hayatapita kamwe'* (Mathayo 24:35).

6. Basi, mpendwa, tujitupe katika bahari ya neema za Mungu, kabla ya siku ile ya hofu kufika. Mungu mwenyewe anatuitikia: *'Njooni kwangu, ninyi nyote… nami nitakupumzisha'* (Mathayo 11:28). Anamwalika kila mtu; kwa maana anataka wote waokolewe. Mtu asisite; maana anasema, *'Mimi sitamtupa nje yeyote anayenijia'* (Yohana 6:37). – Na ni nani anayemjia? Ni yeye anayesikiliza Neno Lake na kuzishika amri Zake. Basi, tumwamsikilize na tumtii: maana *'ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai'* (Waebrania 10:31).

7. Toa toba, wewe mwenye dhambi, ukitazama kwa ujasiri upendo usio na kikomo wa Kristo kwa wanadamu, ambaye alisema: *'Sikujia kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi watoe toba'* (Mathayo 9:13). Toa toba wakati bado kuna nafasi, ili usishushwe hadhi katika hukumu ya kutisha, ambapo maelfu kwa maelfu ya malaika na watakatifu watasimama kwa mshangao—vitabu vya matendo vitafunguliwa, na yaliyofichika yatafunuliwa—Hakimu ni mwenye nguvu, hukumu haina huruma—matendo yatawekwa wazi mbele ya macho Yake—na mto wa moto. Tafakari yote haya, na harakisha kujiokoa.

8. Unasubiri nini? Una mawazo gani? Je, kuna mwingine atakayekujibulia? Je, hujui kwamba kila mtu atatoa hesabu yake mbele za Mungu – kila mtu atavuna alichopanda – kila mtu atabeba mzigo wake? Tupa mzigo huu wa dhambi wakati bado kuna nafasi.

9. Mara moja na kwa wote ulimkataa Shetani na kazi zake zote, na mbele ya mashahidi wengi uliingia katika agano na Kristo. Kumbuka hili na usilisahau. Kwa maana jua kwamba wakati huo huo Malaika walirekodi maneno yako—ahadi zako na kukataa kwako—na wanayaweka mbinguni hadi Siku ile ya hofu ya Hukumu. Siku ya Hukumu, watawaleta maandishi yako na maneno ya kinywa chako mbele ya kiti cha hukumu cha kutisha. Na hapo utasikia: *'Nitakuhukumu kwa maneno yako mwenyewe, wewe mtumwa mwovu'* (Luka 19:22). Basi, jiweke huruma, na uokoe roho yako.

10. Tazama wengine: jinsi wanavyojitahidi, jinsi wanavyojitahidi kuokolewa, jinsi wanavyoweka bidii katika kila tendo jema, jinsi wanavyojilinda dhidi ya yote yaliyo maovu, jinsi waliyopenda njia nyembamba na finyu—wanafunga, wako macho, huvumilia mateso na kulia, – midomo yao daima huimba na kumtosheleza Mchumba, macho yao daima huona uzuri Wake, na roho zao hufurahi.

11. Tafakari na uone: tazama, Mchumba tayari anakaribia. – Anakuja kuwavika taji wale waliojitahidi kwa haki na walioupenda njia nyembamba na finyu; Anakuja kuonyesha rehema kwa wenye rehema, – kuwabariki maskini na kuwashibisha wale ambao wameona njaa na kiu kwa ajili Yake; *'Anakuja kuyaleta machoni mambo yaliyofichwa gizani na kufichua makusudi ya mioyo'* (1 Kor. 4:5), – na *'kumlipa kila mtu kulingana na yale aliyoyatenda'* (Rum. 2:6).

12. Hatimaye, kilio cha ghafla kitasikika: *'Tazama, Bwana arusi anakuja!'* (Mathayo 25:6). Tazama furaha iliyosubiriwa kwa muda mrefu, sifa ya wale walio haki, Jua la Haki! Tazama *'Bwana arusi—toka kwenda kumlaki!'*

13. Ndipo wale ambao taa zao zinawaka mwangaza na waliovalia nguo nyeupe watatoka kumlaki kwa furaha na ujasiri, wakifurahi na kutumaini kwamba taa zao hazitazima. Lakini ninyi mtaishije? Mkitambua kwamba taa yenu inazima, kwa hofu na huzuni, mtawageukia wale wa kwanza kwa ombi—wakupeni mafuta—nanyi mtasikia: *'Nendeni kwa wale wanaouza mnunue'* (Mathayo 25:9).

14. Utaenda, lakini hutapata mahali pa kuinunua; kwa maana unununzi wa uzima tayari umekwisha. Ndipo, ukiwa katika taabu kuu, ukilia na kuomboleza, utaambia nafsi yako: 'Nitaenda na kupiga mlango wa rehema za Kristo. Labda Bwana mwenye huruma atanifungulia?' – Unaenda na kupiga; lakini Mchumba anakujibu kutoka ndani: *'Amen, nawaambia: Sikujui ninyi'* (– 12). Ondokeni mbali nami, ninyi mnaotenda maovu. Hamkuonyesha huruma, na ninyi hamtaonyeshwa huruma. Umetimiza tamaa za mwili wako na ukaonja nguo zako kwa uchafu; basi unataka vipi kuingia hapa na kuonja Ufalme Wangu? Umetimiza mapenzi ya shetani, ukiwa umekataa yangu; huna sehemu yoyote nami. *'Ondokeni mbali nami, mkaingie katika moto wa milele'* (Mathayo 25:41).

15. Mkisikia haya, mtasimama huko kwa aibu. – Wakati huo huo, sauti ya furaha na shangwe itafikia masikio yenu; mtamtambua kila mmoja wa marafiki zenu, na hapo ndipo mtatokwa na pumzi kwa uchungu, mkisema: 'Ole wangu, mimi mnyonge! Ni utukufu gani nimepungukiwa, na ni ushirika gani nimebanwa nje kwa sababu ya matendo yangu maovu na maovu kabisa!' – Lakini kwa kweli hukumu ya Mungu ni ya haki; kwa kweli ninateseka kwa uhaba huu kwa haki. Waliishi kwa kujidhibiti, ilhali mimi nilitafuta kila aina ya raha; – wao waliimba zaburi, ilhali mimi niliimba nyimbo za aibu; wao walisali, ilhali mimi nilikuwa nikilala tu bila kazi au nikitoka kwenda kucheza; wao walilia, mimi nikicheka. – Kwa sababu hii, wao sasa wanafurahi, mimi nikihuzunika; wao wamefurahia, mimi nikilia; wao wataitawala pamoja na Kristo milele na milele, mimi nitatupwa katika moto wa milele pamoja na Mpinga Kristo. Lo, mimi mnyonge!

16. Utasema haya na mambo yanayofanana nayo wakati huo, ukiwa unateseka, na hutapata faida yoyote kutokana nayo; kwani hakuna faida huko, wala katika toba. – Basi, hatimaye, tuitunze wokovu wa roho: kwani hii ndiyo *'lolemo moja lililo la lazima'* (Luka 10:41).

17. Mwili, pia, unahitaji utunzaji, lakini si mwingi; kwa roho, hata hivyo, utunzaji lazima uwe usio na kikomo; kwani roho ni juu ya kila kitu. Umeundwa kwa roho na mwili; hivyo, mpe roho lishe ya kiroho, na mwili lishe ya kimwili. Usiache roho ife, bali ilishe kwa Neno la Mungu, zaburi, nyimbo na wimbo za kiroho, kusoma Maandiko yanayookoa roho, kufunga, kukesha, maombi, machozi, tumaini na mawazo ya baraka zijazo. Vitu hivi vyote na vinginevyo ni chakula na uhai kwa roho.

18. Katika Maandiko yote, wale tu wanaoenda katika njia nyembamba ndio waliobarikiwa, ilhali wale waliochukua njia pana na pana mno hutabiriwa kila mahali kukumbana na taabu. Basi, tuiacheni njia pana inayoongoza kwenye maangamizi, na tuchukue ile nyembamba, ili, baada ya kufanya kazi kidogo hapa, tuweze kutawala milele na milele. Tufanye kazi, tukimwona daima mbele ya macho yetu Yeye anayekuja kuwahukumu walio hai na wafu, na tukikumbuka daima uzima wa milele, ufalme usio na mwisho, kufurahi pamoja na Malaika, na kuishi pamoja na Kristo.

19. Msifurahie raha za maisha haya. Daima muwe na zaburi midomoni mwenu; kwani kutamka jina la Mungu huwafukuza mashetani. Hata mnaposhughulikia kazi, na ulimi wenu uimbe zaburi, na akili zenu ziombe. Bwana mwenyewe anahimiza kila mtu hapa kujitayarisha kwa ajili ya maisha yajayo. Basi, tufanye hivyo; na tukikosea kwa kuteleza, tuiponye kwa machozi wakati bado kuna nafasi ya toba. Wakati wa toba ni mfupi; lakini Ufalme wa Mungu hauna mwisho.

20. Tunawasifu Watakatifu na tunatamani taji zao, lakini hatutaki kuiga matendo yao. Au mnafikiri kwamba walipewa taji zao kama zawadi, bila jasho wala huzuni? Je, ungependa kusikia ni aina gani ya pumziko Watakatifu walipata katika maisha haya? *'Walipigwa… walitoka wakiwa wamefungwa kwa minyororo… walinyimwa, wakateswa, wakashutumiwa…'* na kadhalika (Waebrania 11:35–38). Je, unataka kutawala nao milele? – Basi fuata nyayo zao.

21. Mababa zetu, kama vimulimuli, waliangaza dunia nzima, wakiishi juu yake katikati ya miiba na mchicha, katikati ya wanaharakati na watu wasiomcha Mungu, kama vito na lulu za thamani. Kwa sababu ya maisha yao ya heshima na safi, hata maadui zao wenyewe wakawa waigaji wao. Na ni nani asiyehisi majuto alipoyaona unyenyekevu wao? Hapa walitenda kazi, na huko wanafurahi; maana Mungu alitukuzwa ndani yao, na watu walijengwa nao.

22. Ama maisha yetu sisi, tukiwa tumeacha njia zilizo nyofu, yafuata mito yenye kasi na njia zenye magofu. Hatuoni mtu yeyote ambaye, kwa ajili ya Mungu, ameacha kabisa mali zake, au ambaye ameukataa kabisa ulimwengu kwa ajili ya uzima wa milele. Hakuna mtu aliye mpole, mnyenyekevu au mtulivu. Hakuna anayejizuia kuwatukana wengine, hakuna anayevumilia kashfa; bali wote ni wakali wa hasira, wapenda kubishana, wote ni wavivu na wenye hasira, na wanajali mavazi ya kifahari; wote ni wenye kiburi na wanaotafuta utukufu, wote ni wenye ubinafsi.

23. Tunasikia kwamba Mungu Mwenyewe—Neno—alichomwa msalabani na kuuawa kwa ajili ya dhambi zetu, lakini sisi tunacheka, tukikubali kuvurugika. Jua, likishindwa kuvumilia tusi la Bwana, liligeuza mwangaza wake kuwa giza; lakini sisi tunakataa kutoka katika giza la uasi wetu. Paa la Hekalu, ambalo halikufanya dhambi yoyote, lilipasuka lenyewe; lakini sisi hatutaki mioyo yetu ipasuke kwa majuto ya dhambi zetu. Basi, ndugu zangu, na tuungame hatimaye, ili tuweze kumtuliza Mungu kwa ajili ya dhambi zetu.

24. Ninaogopa kwamba siku hiyo itatushangaza, na kwamba, tukijikuta tuko uchi, maskini na wasiofaa, tutatupwa nje. Maana jambo hili liliwapata wale waliotisha katika siku za Nuhu: *'walikuwa wakila, wakinwa, wakiingiza na kuingizwa, wakinunua na kuuza, hata mafuriko yakaja na kuwaangamiza wote'* (Luka 17:27–28).

25. Yeye yeyote anayetaka kuokolewa lazima awe na bidii kwa wokovu, na yeye yeyote anayetaka kuingia katika Ufalme hapaswi kuwa mvivu. Yeye yeyote anayetaka kuepuka moto wa Gehena lazima ajitahidi kwa njia inayokubalika; yeye yeyote asiyetaka kutupwa kwa mnyoo asiyetulia lazima awe mwangavu. Yeyote anayetaka kuingia katika ukumbi wa harusi na kufurahi, na aandae taa inayowaka kwa mwangaza mkali na mafuta katika chombo. Yeyote anayetegemea kualikwa kwenye harusi hiyo, na ajipatie mavazi bora.

26. Mji wa Mfalme umejaa furaha na shangwe, umejaa nuru na raha, na kwa wale wanaoishi ndani yake, pamoja na uzima wa milele, huwapa kila aina ya faraja. Yeye yeyote anayetaka kuishi katika mji uleule na Mfalme, na aharakishe safari yake; kwa maana siku inakaribia kuisha, na hakuna anayejua kilicho mbele kwenye njia. Kama msafiri, ingawa anajua barabara ni ndefu, hulala hadi jioni, na kisha, anapoamka, huona kwamba siku tayari inakaribia kuisha; na mara tu anapoanza safari yake, ghafla huibuka mawingu, theluji, radi, umeme na majanga kutoka pande zote, na yeye hawezi kufika mahali pake pa kulala kwa usiku wala kurudi mahali pake pa awali: ndivyo pia tutakavyoteseka hatima ile ile tukidesturika wakati wa toba yetu. Sisi *ni 'wageni na wapita njia'* (Zab. 38:13). Basi, tujitahidi kuingia katika mji wetu na nchi yetu kwa wakati unaofaa.

27. Sisi, ndugu, ni wafanyabiashara wa kiroho, wanaotafuta lulu isiyo na bei, ambayo ni Kristo Mwokozi wetu—hazina ambayo haiwezi kuibwa. Basi, tusidhulike katika kutafuta kupata lulu hii. Aliye barikiwa— —amebarikiwa mara tatu yeye aliyejitahidi kuipata; lakini ni maskini na mnyonge kabisa yeye aliyechoka—kwa kutafuta kupata Muumba wetu wa pamoja mwenyewe, na kwa kupatikana naye.

28. Je! Hamjui kwamba sisi ni matawi ya mzabibu wa kweli, ambaye yeye ni Bwana? Basi, jihadhari, asije yeyote kati yetu akawa tasa. Baba wa Ukweli, akitunza shamba lake la mizabibu, huwajali kwa upendo wale wanaozaa matunda, ili waweze kutoa matunda mengi zaidi; lakini wale wasiozaa matunda, huwapunguza matawi na kuwatupa nje ya shamba la mizabibu ili wachomwe kwa moto. Hivyo basi, tahadharini, msije mkajikuta hambebi tunda, mkakatuliwa na kutupwa motoni.

29. Sisi pia ni mbegu njema iliyopandwa na Muumba wa mbingu na nchi, Bwana wa Nyumba—Kristo. Tazama, wakati wa mavuno umeshafika, na nyundo zao ziko mikononi mwao: wanangojea tu ishara ya Bwana. Hivyo basi, tahadharini, tusije tukawa magugu, tukafungwa katika vifurushi na kutupwa motoni kuungua milele (Mathayo 13:30).

30. Je, hamjui kwamba Mfalme wa wafalme ametualika kwenye karamu ya harusi katika jumba lake? Basi, kwa nini tunajiachia kwa uzembe na tusifanye juhudi za kujipatia mavazi angavu, na taa zinazowaka, na mafuta katika vyombo vyetu? Je, mnawezaje kutotambua kwamba hakuna anayeingia huko akiwa uchi? Na kama mtu yeyote atasisitiza kuingia bila mavazi ya harusi, je, hamjui kitakachomtokea? Kwa amri ya Mfalme, mikono na miguu yake itafungwa, naye atatupwa gizani lililo nje, huko *kutakuwa na 'kilio na kusaga meno'* (Mathayo 22:13). Nina hofu kwamba tamaa za mwili zinaweza kututupia nje ya ukumbi wa harusi, ingawa tumejivika mavazi ya nje tu.

31. Ni Baba gani mwenye huruma kiasi hicho? Ni Baba gani mwenye rehema kiasi hicho? Ni Baba gani anayependa kama Bwana wetu, ambaye huonyesha upendo kwetu sisi, watumishi wake? Anatunza wote, huhifadhi kila kitu kwa wingi, huponya majeraha ya roho zetu, na ni mvumilivu, hata tunapomwacha, akitaka

wote wawe warithi wa Ufalme Wake; Anamsamehe mwenye dhambi dhambi zake, akimchochea kuwa na bidii, na huzingatia haraka wale dhaifu, asije akakata tamaa. Anaweza, kwa nguvu zake, kutwalazimisha kutenda mema, lakini hataki afanye hivyo, ili hiari yetu isinyimwe sifa zake. Basi, je, tutachoka kumtafuta amridhike, wakati Yeye anatupenda na kutuonea huruma sana? Amekomboa na kung'arisha macho ya akili zetu; Ametupa maarifa kumhusu Yeye, na kutupatia ladha ya utamu wake, ili tuweze kumtafuta kwa mioyo yetu yote. Heri yake aliyedonja upendo wake; kupitia huu, amejitayarisha kuufurahia bila kikomo.

32. Nani asiyempenda Bwana kama huyu? Nani asiyekiri na kumwabudu wema wake? Basi tutakuwa na kisingizio gani Siku ya Hukumu tukimgeukia? Au tutamwambia nini? Kwamba hatikusikia, au hatukujua, au hatufundishwi? Hata hivyo, ujumbe Wake umeenea ulimwengu wote. Je, kuna kitu ambacho alipaswa kutufanyia ambacho hakukifanya? Je, hakuteremka kwa ajili yetu kutoka kwa urefu usio na kipimo, kutoka kifuani mwa Baba aliye barikiwa? Je, hakujidhihirisha, ingawa haonekani, kwa ajili yetu? Je, Yeye, Moto usioisha, hakuchukua mwili kwa ajili yetu? Je, Yeye, ingawa ni asiyeisha, hakufa kwa ajili yetu, ili sisi tuweze kufufuliwa? Je, hakizikwa, ili sisi tuweze kufufuliwa pamoja naye? Ametuokoa kutoka kwa adui, akamfunga na kutupa nguvu ya kumshambulia. Tulimwomba lini, naye akatokutusikia? Tuligonga mlango lini, naye akatokutufungulia? Na kama alichelewa, ilikuwa ni kwa ajili ya kuongeza thawabu yetu. Tukizingatia haya yote, nani atabaki katika uzembe na kutojali, na hivyo kumkosea Bwana wa namna hii?

33. Tafakari hayo, ndugu! Wale ndugu waliokuwa nasi jana, wakiongea nasi, hawako nasi leo; wameitwa kwa Bwana wao na Bwana wetu, ili kila mmoja awasilishe hesabu yake. Tazama jinsi *'jana'* lilivyo na jinsi *'leo' lil*ivyo: kama *vile 'jana'* lilivyopita, kama ua la asubuhi; ndivyo *'leo'* litakavyopita, kama kivuli cha jioni. Basi, chunguza ununuzi wako mwenyewe: je, unamfurahisha Mungu? Siku zetu zinakimbia kama mzaha. Heri yeye anayevuna faida kubwa siku baada ya siku kutokana na ununuzi wake na kuikusanya kwa ajili ya uzima wa milele. Lakini ninyi, wapendwa, mmekwaza nini? Mmekuwa wavivu nini? Mnajifurahisha katika uvivu kana kwamba ni divai nini?

34. Wazia wasafiri wawili, kila mmoja akiwa njiani kuelekea nyumbani kwake, ambao, baada ya kukutana njiani jioni ilipofika, wote wawili walisimama kwenye nyumba ya wageni waliyofikia, na wakatawanyika alfajiri; kila mmoja wao anajua kinachomsubiri nyumbani—utajiri au umaskini, amani au huzuni. Ndivyo ilivyo kwetu katika maisha haya; maana maisha haya ni kama nyumba ya wageni, ambapo tunapotoka kwenda nyumbani kwetu, tunatengana, tukijua kile kilicho mbele yetu. Kwa maana si siri kwa yeyote kile walichotuma mbele yao mbinguni: kwa mfano, sala iliyomwagwa kwa machozi, au mafungo ya mara kwa mara, au kuimba zaburi kwa moyo uliokusha, au kujidhibiti pamoja na unyenyekevu, au kuacha vitu vya kidunia, au upendo wa kweli na utauwa kwa Kristo. Ukimtoa haya, basi tia moyo; kwani unaondoka kwenda mapumziko.

35. Umepewa muda wa toba, lakini huizingatii toba. Je, utamwambia mauti: 'Subiri, niweze kutubu'? Tenda kwa busara, mpendwa, tenda kwa busara. Wakati saa ya mwisho itakapokuzunguka kama wavu, ndipo utaanza kupiga kelele kwa hofu: 'Lo! Siku zangu zimepotea kwa kupuuzia. Nimepoteza muda wangu kwa mawazo ya bure!' Lakini itakuwa na faida gani kufikiri hivyo wakati wa kifo, wakati hautaruhusiwi tena kubaki katika ulimwengu huu? Basi, sasa, tafakari maneno haya kwa akili yako, na panga maisha yako kulingana na nguvu yake.

36. Nani asiyetoka machozi, nani atayehuzunika, nani atayejazwa hofu kwa sababu kwamba Bwana wa ulimwengu, yeye mwenyewe na kupitia kwa watumishi wake—Manabii na Mitume—anahubiri na kupaza sauti, lakini hakuna anayemsikiliza? *'Karamu ya harusi imewahi*,*'* anapaza sauti, *'Bibi harusi wangu ameuawa'* (Mathayo 22:4). Mchumba ameketi katika ukumbi wa harusi kwa utukufu na heshima, na anawapokea kwa furaha wale wanaokuja; mlango umefunguliwa, watumishi wanaonyesha bidii yao. 'Wakati mlango bado umefunguliwa, harakisheni kuingia; la sivyo mtaachwa nje, na hakuna atakayewafungulia.' – Hata hivyo hakuna anayeelewa; hakuna anayejitahidi; uvivu na wasiwasi wa dunia hii vimefunga akili zetu kama minyororo. Tunanakili Maandiko Matakatifu kwa usahihi, na tunayasoma kwa usahihi, lakini hatutaki kuyatii kwa usahihi; kwa maana hatupendezwi kutimiza yale yaliyoamriwa ndani yake.

37. Kama vile katikati ya usiku, wakati jamii ya wanadamu ilipo usingizini mzito, wakati mwingine ghafla huwa na kelele kubwa kutoka mbinguni, na radi ya kutisha, na umeme wa kuogofya unaofuatana na tetemeko la ardhi, na wale walioko usingizini hushikwa na hofu ghafla; ndivyo itakavyokuwa katika saa hiyo, kama umeme wa kasi zaidi, ikitisha ghafla dunia nzima; tarumbeta italia kwa hofu kutoka mbinguni, ikiamshawasha walioko usingizini na kuamsha wafu waliokuwa wamelala tangu enzi za kale: mbingu hizi na *'mamlaka ya mbinguni yatatikiswa'* (Mathayo 24:29), na dunia yote, kama maji ya bahari, itatikiswa mbele ya

uso wa utukufu wake; kwa maana moto wa kutisha utaenda mbele ya uso wake, ukitakasa dunia kutokana na maovu yanayoiwachafua; Kuzimu itafungua milango yake ya milele, mauti itaondolewa, na vumbi lililooza la asili ya mwanadamu, likisikia sauti ya tarumbeta, litarudishwa hai. Ndipo wale wenye haki watafurahi na wacha Mungu watafurahia; watawa wakamilifu watatuliwa moyo kwa taabu ya mapambano yao; Washuhuda, Mitume na Manabii watatiwa taji. Heri yeye ambaye, wakati huo, atahesabiwa *kuwa mwafaka 'kuinuliwa juu katika mawingu kwa utukufu'* ili kukutana na Bwana arusi asiyefaa (1 Wathes. 4:17). Kama vile kila mmoja alivyonyoosha mbawa zake hapa, ndivyo atakavyopaa hadi anga za juu; kama vile kila mmoja alivyotakasa akili yake hapa, ndivyo atakavyoona utukufu Wake huko; na kadiri kila mmoja alivyompenda, ndivyo atakavyojazwa na upendo Wake huko.

38. Nilikumbuka saa hiyo na nilitetemeka; nikafikiria hukumu hiyo ya kutisha na nikajaa hofu; Nilifikiria furaha za paradiso na, nikainuka, nikajitoa kwa kilio na nikalia hadi sikuisha na nguvu za kuendelea kulia; kwani nilikuwa nimetumia siku zangu kwa uvivu na kupoteza fikra, na nikatuma miaka yangu katika mawazo machafu – na sikugundua jinsi zilivyopita, wala sikuhisi jinsi zilivyokwisha; siku zangu zimepungua, ilhali maovu yangu yamezidi. Lo! Nitafanya nini wakati huo, watu ninaowajua wakinizunguka—wale ambao, wakiniona katika mwonekano huu wa utauwa, walinipamba, ilhali ndani yangu nilikuwa nimejaa uovu na uchafu, na nilikuwa nimemsahau Bwana anayechunguza moyo na akili. – Kuna aibu ya kweli huko, na ole wake atakayeshushwa heshima huko. – Kwa fadhili Zako nakusihi, Ee Mpenzi wa Wanadamu na Mwema, usiniweke upande wa kushoto pamoja na mbuzi wanaokuhuzunisha, usiniambie: *'Sikujui'*, bali katika wema wako nipatie machozi yasiyoisha; lipatie moyo wangu majuto na unyenyekevu, na ulisafishe, ili uwe hekalu la neema yako.

39. Naomba muwe na umoja wa nia, ndugu zangu wapendwa; jitihangikeni kumpendeza Mungu wakati bado kuna nafasi; lieni mbele Zake mchana na usiku katika maombi yenu na kuimba zaburi, ili atuokoe kutoka kwa kilio hicho kisicho na mwisho, na kutoka kwa kusaga meno, na kutoka kwa moto wa Gehena, na kutoka kwa mnyoo asiyelala kamwe, na ili atujaze furaha katika Ufalme Wake, katika uzima wa milele, ambako huzuni, ugonjwa na kuugua—ambapo daima kuna furaha, shangwe, na furaha tele, na karamu iliyojaa vitu vitamu vya kiroho, ambavyo Mungu ameandaa kwa ajili ya wale wanaompenda. Heri yeye anayehesabiwa kuwa mwafaa kwake; na ni maskini yeye anayenyimwa.

40. *'Mtu aliyebarikiwa akazungumza, wote wakanyamaza, maneno yake yakaandaliwa hadi mawingu'* (Sir. 13:28). Hata hivyo, Mungu anazungumza nasi katika Maandiko Matakatifu, wakati sisi tunakataa kunyamaza na kusikiliza; kinyume chake, mmoja anapozungumza, mwingine analala usingizi, na mwingine mawazo yake yako kwingineko. Lakini Maandiko husema nini? *'Ayenyanyua sikio lake asisikie sheria za Aliye Juu Zaidi, sala yake imechafuka'* (Mith. 28:9).

41. Jitahidi kupata uzima wa milele, ambao umeitwa, mbele ya mashahidi wengi, ukiwa umetoa ushuhuda wako mwema: *'Kwa maana, angalau kidogo, naye ajaye atakuja, wala hatachelewa'* (Ebr. 10:37).

42. Mwogope Bwana kwa nguvu zako zote, wala usifuate mwenendo wa waovu; kwa maana moto wao hautazimika, na mnyoo wao hautaafa (Marko 9:44).

43. Msiimini yule mwovu, anayewapandia mawazo ya udanganyifu, akisema: 'Bado mchanga; bado mna miaka mingi ya kuishi; hivyo furahieni sasa na msiihuzunishe roho zenu—katika uzeeni wenu ndipo mtaleta toba'. – Je, kweli wewe ni mjinga kiasi hicho, ndugu, hata hutambui kwamba Mwovu atakudanganya katika hili? Kama hutatubu ukiwa kijana na katika kilele cha nguvu zako, wakati unaweza kuvumilia kila ugumu na kutenda matendo ya shujaa, je, utakapokuwa mzee hutatumia udhaifu wa uzee kama kisingizio? – Na kama utaondolewa hapa ukiwa bado kijana, utafanya nini wakati huo? Kwa hiyo, acha njia ya adui na uyasikilize sauti ya Bwana wa kweli, Aliyosema: *'Basi kesheni na kusali, kwa kuwa hamjui siku wala saa'* (Mathayo 25:13).

44. Itakuja, itakuja, na saa ile ya kutisha haitachelewa kuja, ambayo, tutakapowekwa kwenye majaribio, hatutakuwa na kisingizio. Kwa maana tutaweza kumjibu Bwana nini? Ni nini kingine alichotubakishia kutufanyia ambacho hakikufanya? – Je, hatukumwona Mungu—Neno—akijidharau kwa kuchukua sura ya mtumwa, ili na sisi tuwe na unyenyekevu? Je, hatukuona Uso Wake usioeleweka ukitukwa mate, ili sisi pia, tukitukwa, tusije tukawa na uchungu? Au hatukuona jinsi mgongo Wake mtakatifu ulivyopigwa mabaya, ili sisi pia tuweze kuvumilia nira ya utiifu kwa upole? Au hatukuona jinsi Uso Wake ulivyopigwa, ili sisi, tukidhihakiwa, tusije tukakariri? Au hatujasikia Akisema: *'Jifunzeni kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29), ili sisi pia tuwe wapole na wenye unyenyekevu, na tusione wivu kwa wenzetu, wala tusilume-lume, wala tusimeze-meze? Basi, tutampa kisingizio gani?

45. Najua kwamba Mungu amewaonyesha rehema wengi walio toba; lakini wengi wao walitenda dhambi kwa kutojua. Najua kwamba Mungu amewasamehe wengi; lakini walikuwa na wapatanishi wengi mbele Zake kwa ajili yao. – Nasoma kilichoandikwa kumhusu Kora na Dathani, na ninatetemeka kuona jinsi Mungu alivyowahukumu kwa ajili ya Musa. Nafikiria yaliyoandikwa kumhusu Miriam, dada yake, jinsi alivyofunikwa na ukoma kwa neno moja tu alilomwambia Musa – nami natetemeka. Ikiwa adhabu kama hiyo ilimwangukia mtu mtakatifu, basi ni mateso gani yatakayotoka kwa Mungu wa milele? Kaini, aliyemuua ndugu yake, anapokea adhabu ya kudumu kwa muda mrefu; basi, itakuwaje kwa wale waliomkosea Mungu? Hukumu ilikuwa kali wakati wa Mafuriko, na nina hofu kwamba naweza kupata hatima ileile kama wale walioangamizwa wakati huo. Mungu alikasirishwa na ujenzi wa mnara, ambao haukukamilika; basi, atafanya nini kuhusu anguko langu mwenyewe? Nimetubu, lakini sijui kama nimemridhisha Mungu. Nawasihi Watakatifu pia; lakini labda sala zao hazitakubaliwa; kwani nasikia Ezekieli akisema kwamba *'wala Nuhu, wala Ayubu, wala Danieli'* hawatafanikiwa katika wanachoomba (Ezek. 14:18).

46. Yeye aliyetoka katika kifua cha Baba na akawa kwetu njia ya wokovu, Bwana, kwa sauti yake ya kimungu, anatuhamasisha kutubu, akisema*: 'Sikujia kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi watubu'* (Mathayo 9:13). – Nikisema haya, huenda mkanisikiliza. Lakini Bwana mwenyewe akisema haya, mbona mnaipuuza, bila kujali maisha yenu? Kama unatambua ndani yako kwamba kuna kidonda cha mawazo na matendo katika undani wako, mbona hujali vidonda vyako vilivyofichika? Je, unamwogopa tabibu?! Lakini Yeye amejaa wema na rehema. Alikuja kwa ajili yako kutoka kifuani mwa Baba. Alitwaa mwili kwa ajili yako, ili uweze kumkaribia bila hofu; Alikua mwanadamu kwa ajili yako, kuponya majeraha yako makali. – Na Yeye mwenyewe anakuitia kwa upendo mkuu na wema wote.

47. Mlango wa toba umefunguliwa; fanya tuwezavyo, wewe mwenye dhambi, kuingia wakati bado umefunguliwa. Hautakusubiri ikiwa, wakati wa kufungwa kwake utakapofika, utakuta umechelewa kwa kupuuza. Kwa nini umejiudhi mwenyewe, wewe mnyonge? – Ni nini kikubwa kuliko roho yako, ee mwanadamu? Hata hivyo wewe, mwenye dhambi, umeipuuzia. Haujui, mpendwa, ni saa gani Tabibu wa mbinguni ataamuru mlango wa uponyaji wake ufungwe. Nakuomba, njoo mbele, na jitahidi kupona. Anatamani kuifurahisha kundi la mbinguni kwa toba yako. Jua tayari limefika saa ya jioni, na linachelewa kwa ajili yako tu, ili uweze kufika mahali patakatifu.

48. Utamvumilia kwa muda gani adui wako asiye safi, akitekeleza mapenzi yake bila aibu? Anatamani kukuangusha katika moto. Hilo ndilo lengo la juhudi zake! Hii ndiyo zawadi yake kwa wale wanaompenda! Yeye daima yuko vitani na watu wote, akiwapiga kwa tamaa mbaya na chafu; na yeye, ambaye yeye mwenyewe ni mchafu, huwasukuma wale waliomtii kurudi katika kukata tamaa, huigandisha mioyo yao, na kukaukiza machozi yao, ili mwenye dhambi asije kwa toba. Mgeukie mbali naye kwa kila njia, Ee mwanadamu, ukihifadhi chuki na kuchukia kile ambacho ni kipenzi chake.

49. Tuanze; tuombe wakati bado upo. Hapa, tukiwa katika maisha haya, tunaweza kumtuliza Mungu kila wakati. Sio vigumu kwetu kupata msamaha wakati bado kuna nafasi ya kugonga mlango wa rehema Zake. Tutoe machozi wakati bado kuna nafasi ya kukubaliwa, ili, tukifika katika umilki ujao, tusililie bure; kwani huko, machozi hayana maana yoyote.

50. Kwa nini tunapuuza wokovu wetu? Kwa nini hatutaki kuponywa wakati bado kuna nafasi? Kwa ajili ya machozi machache yanayomwagwa sasa na kwa ajili ya toba, Mungu anasamehe dhambi zote. Lilia kidogo hapa, ili usililie huko milele na milele gizani kuu. Toeni toba hapa, ili msiangushwe huko katika moto usiozimika.

51. Watakatifu na watu wengi waliyo haki wamegeuka kutoka kwa ulimwengu huu na njia zake kwa hiari yao wenyewe, na kwa tumaini thabiti katika amri za Mungu, wakiwa na hakika kwamba watafurahia baraka za Mungu katika paradiso ya furaha tele. Wakishampenda Kristo, walimpenda zaidi kuliko kila kitu cha kupita; kwa hiyo, siku baada ya siku wanafurahi katika Mungu, wanang'azwa katika Kristo, na kufurahi bila kikomo katika Roho Mtakatifu. Utatu Mtakatifu unafurahi kwa ajili yao, Malaika na Malaika Wakuu wanafurahi kwa ajili yao, na paradiso ya furaha inafurahi kwa ajili yao.

52. Wengine, hata hivyo, wamezama katika vitu vya kupita na wamekuwa karibu wasiwe na akili kama wanyama. – Unafanya nini, ewe mwanadamu, kuishi maisha ya dhambi namna hii? Mungu alikuumba uwe na akili: lakini unajifanya kama mnyama asiye na sauti. Tenda kwa busara, angalau kidogo, na jikusanye. – Kwa ajili yako, Mungu Aliye Juu Kuliko Wote alishuka kutoka mbinguni ili kukuinua kutoka duniani hadi mbinguni. Umeitwa kwenye harusi ya Mchumba wa mbinguni: kwa nini, basi, wewe ni mvivu namna hii? Kwa nini unaichelewesha? Niambie, utaingaje kwenye harusi bila mavazi yanayofaa kwa karamu ya harusi?

Na ukiingia bila hayo, mara moja utasikia: *'Rafiki, uliingiaje hapa bila mavazi ya harusi?'* (Mathayo 22:12). Mfunge mikono na miguu, mkatupe katika tanuru ya moto. Je, haogopi hili, wala hutetemeki kwa wazo kwamba wakati umekaribia ambapo Mchumba atatokea katika utukufu Wake? – Je, hujui kwamba yote tayari yameandaliwa, na kwamba tarumbeta ya mbinguni inasubiri ishara? – Na utafanya nini wakati huo, ikiwa hutaandalia kama ipasavyo?

53. Wakati wa kifo, hofu kuu inawasubiri wenye dhambi wote. Saa ya kuaga inaleta furaha kwa Watakatifu wote, wote wenye haki, na wote waliojinyima; lakini saa hiyo hiyo huwatumbukiza wavivu na wanyonge katika huzuni, ikiwakumbusha uvivu na uzembe wao katika maisha yao yaliyopita. Ndipo majuto yanaposumbua moyo wa mtu ambaye hadi wakati huo hakuonyesha kujali wokovu wake. Maumivu ya majuto haya huzidi hata hofu yenyewe ya kifo na kutengana. – Kinyume chake, Watu Wanaoishi kwa Haki, Watakatifu na Watawa hufurahi wakati wa kifo na kutengana, wakitazama mbele ya macho yao kazi kuu ya kujinyima kwao: macho yao ya kuamka usiku, sala, kufunga, machozi, kulala ardhini wazi, na nguo ya gunia; roho zao hushangilia, maana baada ya kutengana na mwili zinatarajia kuingia katika mapumziko. Lakini kuona kifo ni kutisha kwa wenye dhambi na kwa watu dhaifu wasiotilia maanani usafi wa maisha katika ulimwengu huu wa ubatili. Na saa ya kuagana ni chanzo cha huzuni kuu kwa mtu mwenye dhambi; haaruhusiwi kusema chochote kujitetea; amri inayohusu saa hiyo hutolewa kwa ukali.

54. Wakati wa kuaga hauhuzunishi yule aliyeachiliwa kutoka kwa vitu vyote vya duniani; lakini huhuzunisha kifo cha mwenye tamaa; huhuzunisha mwenye dhambi; huhuzunisha wavivu, ambao walikuwa wavivu mno kufanya kinachomfurahisha Mungu; huhuzunisha wanafidhuli, ambao wamefunga roho zao kwa wasiwasi wa kidunia; inaleta huzuni kwa mtu tajiri, kwa sababu inamtenganisha na utajiri wake bila kukusudia; inaleta huzuni kwa mpenzi wa dunia, kwa sababu inamtenganisha na dunia. Watu wote hao huhuzunika wakati wa kifo, kwa sababu wamefungwa na wasiwasi wa kidunia. Lakini ni nini kwa roho, iliyo huru kutoka kwa dunia na kutengwa na wasiwasi wake, ya kulia au kuhuzunika? Aliitamani uhuru, akautafuta, na akaupata – na akabaki hivyo daima, akitembea kwa ujasiri katika njia ya Mungu, akitenda kwa hiari yale yanayomfurahisha Yeye. – Na wewe, pia, ukimshikilia Mungu kwa roho yako yote, hautawahi kuogopa saa ya kifo; bali, kifo na kutengana na mwili vitakuwa furaha kwako.

55. Mungu Mwema ametupatia nuru ya maarifa; lakini siku baada ya siku tunaikataa. Kama tungetimizia mapenzi ya Mungu, tungebarikiwa wakati wa hukumu, pamoja na wote waliofanya mapenzi Yake. Lakini, kwa kuwa hatuyatimizi, hatutakuwa na haki yoyote huko; kwani sote tunatenda dhambi tukiwa na maarifa. Sote tunapata uzoefu wa Utunzaji wa Mungu na zawadi zote ambazo Mungu mwenye neema ametubariki. Neema yake mara nyingi hutembelea mioyo yetu wakati wote, na ikipata pumziko, huingia na kukaa daima katika nafsi; lakini ikikosa kupata moyo safi, hurudi nyuma mara moja. Hata hivyo, ukarimu Wake mara nyingine tena huchochea kushuka na kututembelea sisi wenye dhambi, kwa maana sote tunabadilika kwa hiari, lakini si kwa asili. Daima tunavurugika na kuwa dhaifu, wenye wivu na wadanganyifu; mara nyingi tunawadhania wengine mabaya, tunahifadhi mawazo ya udanganyifu, na daima, kana kwamba tuko kwenye tope la kutisha, tumezama katika mawazo yetu wenyewe. Na neema inapotujia kututembelea, hukutana katika mioyo yetu na harufu mbaya ya mawazo machafu, na mara moja hurudi nyuma, ikikosa njia ya kuingia ili kukaa na kuishi ndani yetu kama ipendavyo. Na bado, kupitia utamu wake mng'ao, huacha alama moyoni, kiasi kwamba mtu anaweza kuhisi kwamba neema imemtembelea lakini haikupata njia ya kuingia; na hivyo, akifurahi na mng'ao wa neema, anaweza kuitafuta. Hata hivyo, neema yenyewe haiwezi kujiondoa kabisa kwetu; kwani, ikisukumwa na huruma yake mwenyewe, inasukumwa kuonyesha huruma kwa wote. Je, unaona Utunzaji wa Mungu? Je, unaona huruma ya Kristo? Je, unaona jinsi Mungu Mtakatifu anavyotupenda daima na kutamani tuokolewe? Heri yake mtu anayejitahidi daima kuandaa moyo safi kwa ajili ya neema, ili, inapokuja, ipate harufu nzuri ya wema na utakatifu wa roho, na kukaa ndani yake milele na milele.

56. Wao ndio waliobarikiwa, ambao, wakiwa wameangukia katika mitego ya adui, wameweza kuvunja vifungo vyake na kujificha, wakimkimbia kama samaki aliyekwepa kutoka kwenye wavu. Samaki, akiwa bado majini, akishikwa, akavunja wavu na kujificha katika vilindi, ataokolewa; lakini ikivutwa pwani, haiwezi tena kujiokoa. Ndivyo ilivyo pia kwetu, tukiwa bado katika maisha haya, tuna nguvu kutoka kwa Mungu kuvunja vifungo vya mapenzi ya adui vinavyotufunga, kuondoa mzigo wa dhambi zetu kwa kutubu, na kuokolewa katika ufalme wa mbinguni. Lakini ikiwa amri hiyo ya kutisha itatukumba, na roho itatoka, na mwili utawekwa ardhini, basi hatuwezi tena kujisaidia wenyewe, kama vile samaki, aliyechukuliwa kutoka majini na kufungwa kwenye chombo, hawezi tena kujisaidia.

57. Tusubiri kifo kifike, tusije tukabaki na aibu katika Ufufuo wa Wafu; wakati Watakatifu watakapovishwa vazi la mwangaza waliyojiandalia kwa matendo mema. Tukijikuta wakati huo tumeondolewa si tu utukufu mng'aa, bali pia tumekuwa weusi na kujazwa na harufu mbaya, aibu gani itatushinda? – Basi, tujitahidi kuepuka hatari kama hiyo kwa kuingia katika njia ya toba na kujisafisha kutoka kwa tamaa zetu.

58. Dhambi ni giza, na wema ni nuru. Dhambi, inapopendwa na kutendwa, huwafanya weusi wale wanaoifanya; lakini wema, unapotendwa, huwafanya wale wanaoibobea kuwa na mng'ao.

59. Tutoe matunda yanayomvutia Mungu kabla ya amri ya kutisha kuja kuchukua roho kutoka mwilini mwetu. Ole wake ambaye amemkosea Bwana Mungu wetu na hajatoa toba! Atatafuta wakati alioupoteza kwa uzembe – na hataupata. Basi, tufilie mbele za Bwana Mungu wetu, ili tupate rehema zake. Tukipokuwa bado na muda, tujilinde na kutafuta baraka ya Bwana. Wasiwasi wetu si kwa ajili ya pesa; hata mtu akizipoteza, anaweza kupata nyingine zaidi badala yake. Ni roho yetu iliyo hatarini; tukiiangamiza, hatuwezi kamwe kuirudisha (Mathayo 16:26–27).

60. Siku zetu zinapita, na mwisho unakaribia. Tuwilie mbele ya Bwana Mungu wetu, kabla hatujafungiwa gizani totoro. Ndipo, hata kwa machozi mengi, hatutaweza kurejesha siku hizi tukizitumia kwa uvivu na kutotumia kabisa kwa ajili ya wokovu wetu. *'Tazama, sasa ndio wakati uliokubalika; tazama, sasa ndio siku ya wokovu'* (2 Wakorintho 6:2). Wao ndio waliobarikiwa wanaoendelea kuwa na busara, maana watatundikwa taji la furaha. *"Wenye heri ni wale wanaolia sasa, kwa kuwa watatuliwa"* (Mathayo 5:4), pamoja na wateule wa Mungu. Wao ndio wenye heri wanaotumikia Bwana, kwani furaha ya mbinguni inawasubiri.

61. Wala hatutahesabiwa haki kwa matendo ya wengine, wala wengine hawatahukumiwa kwa matendo yetu. Tutakapofikishwa mbele ya Jaji, tukiwa tumevuliwa uchi na kufunuliwa, ili kutoa hesabu ya yale tuliyoyatenda, basi hakuna mtu atakayehukumiwa kwa ajili ya mwingine: *'kwa maana kila mtu atabeba mzigo wake'* (Gal. 6:5).

62. Ikiwa mtawala anapewa taarifa kuhusu mtu aliyefanya kosa, mshtakiwa anaweza bado kuepuka adhabu kwa kukimbilia mahali pengine; lakini kutoka kwa uso wa Mungu, tutakimbilia wapi, kulingana na maneno ya Yeye aliyesema*: 'Nitakwenda wapi mbali na Roho yako, na nitakimbia wapi mbali na uwepo wako? Nikipanda mbinguni, Wewe uko huko; nikishuka kuzimu, Wewe uko huko; nikitoka mbingu hadi ncha za dunia, hata huko mkono wako utaniongoza, na mkono wako wa kuume utanishika imara'* (Zab. 138:7-10).

63. Tuenende katika njia nyembamba na iliyobana, tukithamini majuto, ili kumbukumbu ya kifo ikae ndani yetu, na tuponyoke kutoka kwa hukumu. Maana imesemwa: *'Halaiki ninyi mnaocheka sasa, kwa maana mtalia na kuhuzunika'* (Luka 6:25). *'Wenye heri ni wale wanaolia sasa, kwa kuwa watatuliwa'* (Mathayo 5:4). Tuchunguze kaburini, na tutaona mafumbo ya asili yetu—rundo la mifupa lililolala juu ya jingine, fuvu za mifupa zilizong'olewa nyama, na mifupa mingine. Tunapozitazama, tutaona nafsi zetu ndani yake. Imewapi uzuri wa rangi yetu ya zamani, imewapi mng'ao mwekundu wa mashavu yetu? Tukitafakari hayo, tuachane na tamaa za mwili, tusije tukaswaa wakati wa Ufufuo.

64. Tarajia kuondoka kwako kila siku, na jiandae kwa safari hii: kwa maana saa ambayo huitarajia kabisa, amri ya kutisha itatokea; na ole wao wasiojiandaa! Huzuni ya moyo ni jambo la ajabu; huponya roho za wanadamu.

65. Kama vile ilivyo vigumu kwa wanameli kubaki melini milele, au kwa msafiri aliye kwenye nyumba ya wageni kutokiondoka, ndivyo ilivyo pia kwetu kutoweza kubaki katika maisha haya milele. Sisi ni wahajaji na wageni. Basi, tukitazama hili kwa jicho la akili, tujitayarishe kwa kuondoka kwetu kutoka maishani haya.

66. Ukiwa umekuwa mfanyakazi, usihuzunike kwa kukaribia kwa safari iliyobarikiwa kwenda maishani yajayo. Yeye anayerejea nyumbani akiwa na utajiri huwa hatosikitika kamwe.

67. Mungu aliumba mwanadamu huru; ndiyo maana heshima na adhabu zimemtengenezea: yaani, heshima na taji kwa wale wanaojitahidi vyema, na adhabu na mateso kwa wahalifu na wapuuzi. Kuna *'dhambi linalo pelekea mauti'* (1 Yohana 5:16); na mauti huletwa kwa mtu mwenyewe na wale wanaoshikilia dhambi na wasiogeuke kutoka kwa matendo yaliyopigwa marufuku ili kuishi maisha bora.

68. Uoga ni mkuu wakati wa saa ya kifo, roho inapotengana na mwili; maana katika saa hii ya kutengana, matendo ya roho—yaliyo mema na yaliyo mabaya, yale aliyoyatenda mchana na usiku—yatainuka mbele yake. Akitetemeka anapoangalia matendo yake, anawaambia: 'Nendeni zenu—niacheni.' Lakini matendo yake, kwa sauti moja, yanamjibu: 'Umetuumbia; tutaenda nawe kwa Mungu kwa hukumu.'

69. Hakuna anayejua siku wala saa ya kutengana. Wakati tunatembea bila wasiwasi na kufurahi duniani, amri ya kutisha hutukumba ghafla—kuondoa roho yetu kutoka mwilini mwetu. Na mwenye dhambi anaanza safari hiyo, siku na saa ambayo hakutarajia, wakati roho yake imejaa dhambi na haina utetezi.

70. Usidhani, ndugu, kwamba utaishi miaka mingi zaidi duniani – wala usijiridhishe, ukijihusisha na mawazo na matendo ya dhambi. Amri ya Bwana itakuja ghafla na kumkuta mwenye dhambi wakati ambapo hatakuwa na muda tena wa kutubu na kupokea msamaha. – Na uta nini, ndugu, kwa kifo wakati wa kuagana?!

71. Subiri kifo, kutengana, na kufika kwako mbele ya kiti cha hukumu cha Bwana, kila wakati. Na kama msimamizi mwenye busara wa wokovu wako, daima uwe na taa yako iliyoandaliwa – na uikague kila saa, kwa machozi na maombi

72. Siku inakaribia kuisha; wakati wetu unakwisha; lakini sisi, katika kutoamini kwetu, tunadhani bado ni asubuhi. Wakati wa mavuno umefika; enzi hii inakaribia kuisha; malaika wameshika mikuki yao ya kukata wakisubiri ishara. Twaogope, wapendwa! Ni saa kumi na moja za mchana tayari, lakini safari bado ni ndefu. Tujitahidi kupatikana tukiwa njiani. Tuwange; tupige mbizi usingizi wetu.

73. Jiseme: 'Tazama, ndugu zetu wako kazini, ilhali mimi na wewe tunatumia muda wetu kwa uvivu; wao, wanaposikiliza Maandiko Matakatifu, wanalishwa kama udongo kame ulionyonywa na mvua, ilhali sisi, hata tukiwa ndani ya ukumbi wa kijeshi, tunaruhusu mawazo yetu yatae kila mahali; wao wana busara, ilhali sisi hatuna wasiwasi; wao hulinda macho kwa maombi, ilhali sisi tumefungwa na usingizi na uvivu; wao wamepokea taji lao, ilhali sisi tunabaki katika uvivu wetu; wao wanamridhisha Bwana, ilhali sisi tunaridhisha ulimwengu. Kwa nini basi tusitambue, ili na sisi tupokee thawabu yetu?

74. Siku hizi, miaka na miezi hupita kama ndoto na kama kivuli cha jioni, na hivi karibuni kuja kwa Kristo kutisha na kuu kutawasili. – Na kwa kweli siku hiyo ni ya kutisha kwa wenye dhambi ambao wamekataa kutenda mapenzi ya Mungu na kuokolewa. – Basi, hebu tuachane, hatimaye, na wasiwasi wote wa mambo ya kidunia – na tuanze kujiandaa kukabiliana na siku hiyo.

75. Vitu vyote hupita, vyote hupotea, na hakuna kitakachotufaa wakati huo isipokuwa matendo mema tuliyoyatenda hapa. Kila mmoja wetu ataleta matendo na maneno yake mbele ya kiti cha hukumu cha Jaji mwenye haki. Mioyo yetu itatetemeka na undani wetu utaatikiswa matendo yetu yatakapofichuliwa na mawazo na maneno yetu yakichunguzwa kwa makini. Nani asiyetetemeka, nani asiyehangaika, nani asiyemwaga machozi, wakati yote ambayo kila mmoja wetu ameyafanya kwa siri na gizani yatakapofunuliwa huko?

76. Ili kuonyesha hili, nakupa mfano wa miti inayobeba matunda, ambayo, katika msimu wake, hutoa matunda pamoja na majani yake. Miti hupata utukufu wake si kutoka kwa chanzo cha nje, bali kutoka ndani yake kila mmoja hutoa tunda kulingana na aina yake. Ndivyo ilivyo pia, siku ile ya hofu, miili yote ya wanadamu itatoa kutoka ndani yake yote yaliyotendwa, iwe mema au mabaya; na kila mmoja ataleta mbele ya kiti cha hukumu cha Jaji wa hofu matendo yake, kama tunda zuri na la kupendeza, na maneno yake, kama majani. Watakatifu wataleta tunda la matendo mema – zuri na la thamani; mashahidi wataleta uvumilivu wao unaosifiwa mbele ya mateso na dhuluma; watu wa kujinyima wataleta matunda ya kazi zao za kujidhibiti, kufunga na kusali. Lakini watu wenye dhambi, wasiomcha Mungu na waliochafuka, kwa aibu, kilio na maombolezo, watawaletea huko tunda la uchafu na dhuluma – chakula cha mdudu asiyekufa na moto usiozimika.

77. Kwa nini, basi, hatujali hivi? Au hatujui kinachotungoja? Tukijua haya, kwa nini hatulii machozi mchana na usiku, tukimwomba Mungu atupe toba, ili tuokolewe kutoka kwa aibu hiyo na giza la milele? Huko midomo yetu ya dhambi itanyamama; huko viumbe vyote vitatetemeka, na hata safu za Malaika Watakatifu zitatetemeka kwa utukufu na utukuzaji wa kuja kwa Bwana. Tutasema nini Kwake siku hiyo, ikiwa tutatumia muda wetu wote kwa uzembe? – Hapa Yeye ni mvumilivu, akiwavutia wote Kwake na kuwapokea kwa neema katika Ufalme Wake. Lakini huko atadai hesabu, na atatoa hukumu isiyo na huruma juu ya wale waliokuwa na nia ya kumfuata lakini walipuuza.

78. Hivi ndivyo vinavyotutegemea: kwa upande mmoja, Ufalme na uzima, pumziko na furaha; kwa mwingine, mateso ya milele gizani penye giza. – Nenda popote upendapo; uko huru kufanya upendavyo. – Kwa hiyo, ikiwa wewe ni mvivu, hufanyi toba, hutaki kuokolewa, hutembei katika njia zake nyofu za Mungu, na hutaki kutimiza amri zake, basi unajiharibu mwenyewe, unajitupa nje ya jumba la mbinguni. – Mungu Mtakatifu hakumwonea huruma Mwanawe wa pekee kwa ajili yako; lakini wewe, mjinga, huonyeshi huruma hata kwa nafsi yako. – Amka hatimaye, na uamke kutoka usingizi wako wa dhambi!

79. Panda juu, na utaona kwamba kila kitu kilicho chini ni duni; lakini ukishuka kutoka ule urefu, utashangaa hata kwa nyumba ndogo iliyopakwa chokaa.

80. Tujishughulishe na wokovu wetu; tujishughulishe na saa ya kifo. Lo, ni ya kutisha kiasi gani saa ya kifo, wakati roho inapotengana na mwili! – Wakati huo si baba atakayemwambatana na mwanawe, wala mama na binti yake, wala mke na mumewe, wala ndugu na ndugu yake, bali matendo ya kila mtu tu – mema au maovu waliyoyatenda. Basi, tuwatume matendo yetu mema mbele yetu, ili sisi wenyewe tutakapofika huko, yatakarishe katika mji wao.

81. Ukitaka kurithi Ufalme, tafuta neema ya Mfalme ukiwa bado hapa. Kadiri unavyomheshimu hapa, ndivyo atakavyokuheshimu; kadiri unavyomtumikia hapa, ndivyo atakavyokuheshimu huko. Maana imeandikwa: *'Nitawainua wanaoniheshimu, lakini wanaonidharau wataaibishwa'* (1 Sam. 2:30). Mheshimu, basi, kwa roho yako yote, ili Yeye aonapoafaa kukupa heshima ya Watakatifu. – Unaweza kuuliza: 'Basi, ninawezaje kupata kibali Chake?' – Mtolee dhahabu na fedha kwa kuwasaidia wahitaji, ikiwa unao. Lakini ikiwa huna yoyote kati ya vitu hivi, mtolee zawadi zingine – imani, upendo, kujidhibiti, uvumilivu, ukarimu, unyenyekevu; jiepushe na hukumu; linda macho yako, yasitazame upuuzi; linda mikono yako, isitende dhuluma; geuza miguu yako mbali na njia ya uovu; watieni moyo walio na moyo mnyonge, weni huruma kwa wagonjwa, mpe kikombe cha maji baridi wenye kiu, mpe kipande cha mkate wenye njaa; chochote ulicho nacho, na chochote ambacho Yeye amekupatia, mletee Yeye; kwani Kristo hakukataa hata vile vidini viwili vya mjane.

82. Tufakari mara kwa mara mateso yanayosubiri mwenye dhambi, ili tujisukume kutubu na kuacha maisha ya dhambi. – Ni kitu gani kidogo kuliko mbu? Hata hivyo, hatuwezi hata kuvumilia maumivu yake. Basi, itakuwaje huko, ukiwa na mdudu mchafukoge, asiyekoma? – Jua linapozama, watu husema: 'Washa taa, kwa maana ni giza'; na giza hufukuzwa na taa. Basi, tutafanya nini huko mbele ya giza lisiloingilika, lisilo na mwisho? – Hapa, mtu anapochomwa na miale ya jua, hukimbilia kwenye kivuli. Basi, tutafanya nini na Gehena ya moto usiozimika?

83. Tenda kwa busara na usipuuzie moto usiozimika. Na kama utaupuuza, basi jijaribu hapa kwanza kuona kama utaweza kustahimili ukatili wa moto unaotesha. Washa taa na weka ncha ya kidole chako juu yake. Ikiwa unaweza kustahimili maumivu haya, basi labda utaweza kujisaidia huko pia. Lakini ikiwa, wakati mwili wako wote uko nje ya moto, huwezi kuvumilia maumivu ya kiungo kimoja kidogo, utafanya nini wakati mwili wako wote, pamoja na roho yako, utakapotupwa katika Gehena ya moto?

84. Sisi ni wageni na wapita njia katika maisha haya; lakini hatujui ni lini tutachukuliwa kutoka hapa. Wengi, wakiamka asubuhi, hawakuishi kuona jioni; wengine, wakianguka usingizini jioni, hawafiki asubuhi: *'Mwanadamu ni kama pumzi; siku zake hupita kama kivuli'* (Zab. 143:4). Na nani ajuaye kama wakati wa kuondoka kwetu haujawadia? – Basi, tusidhaniwe kuhusu wokovu wetu.

85. Heri yeye ambaye, wakati wa kifo, hujidhihirisha kuwa dhabihu takatifu, inayompendeza Bwana; heri yeye ambaye, kwa furaha kuu, hujitenga na mwili wake na kutoka katika maisha haya ya ubatili. Kikosi cha malaika, wakimwona mbinguni, watamsifu kama mtumishi aliye kama wao, aliyefahamu Bwana vyema.

86. *'Kifo cha watakatifu wake ni cha thamani machoni pa Bwana'* (Zab. 115:6); lakini *'kifo cha wabaya ni chungu'* (Zab. 33:22)—siku hiyo itakuja, bila shaka itakuja, na haitaturuka, siku ambayo mtu ataacha kila kitu na kila mtu nyuma, na kuanza safari peke yake, akiwa ameachwa na wote, uchi na asiyejiweza, asiye na mpatanishi wala rafiki, asiye tayari na asiye na kinga, ikiwa siku hiyo itamkuta akiwa katika hali ya uzembe, *'siku asiyoijua, na saa asiyoitarajia'* (Mathayo 24:50), – wakati yeye anajivunia, akikusanya hazina, akiishi kwa anasa, na kujirusha katika uzinzi. – Ghafla saa hiyo itafika – na yote yatakuwa yamekwisha. Usiku mmoja mrefu, wenye mateso makali – na mwanadamu ataondoka, kama mshtakiwa, popote pale wale wanaomchukua watakapompeleka. Basi, ewe mwanadamu, utahitaji wasaidizi wengi, maombi mengi katika saa hiyo ya kutengana kwa roho. Hofu itakuwa kubwa wakati huo, kutetemeka kukubwa, mvurugano mkuu, katika mpito huo kwenda ulimwengu wa kufikiri. Hii ndiyo saa yetu – saa ya kutisha, lakini isiyoepukika. Huu ndio mwisho unaowafikia wote – na wa kutisha kwa wote; njia ngumu, lakini ambayo wote lazima waitembee; njia nyembamba na finyu, lakini sote tutaipitia; hii ni kikombe chenye uchungu na hofu, lakini sote tutakinywa hadi chemchemi yake. Kile ambacho roho hupitia wakati huo kimejaa hofu na kutisha, lakini hakuna hata mmoja wetu anayejua, isipokuwa wale wachache waliokwenda mbele yetu huko, isipokuwa wale wachache waliokipitia wenyewe.

87. Je, hawaoni wale wanaokufa, na jinsi ilivyo ya kutisha wakati huo? Wako katika mtafaruku gani, jinsi wanavyopumua kwa shida, jinsi wanavyotupa macho yao huku na kule? Jinsi wakati mwingine

wanavyokuna meno yao? Kisha wanaona wasiowahi kuona, na kusikia wasiowahi kusikia, na kuvumilia wasiowahi kuvumilia; wanatafuta mwokozi, na hakuna anayeweza kuwaokoa.

88. Mmoja wa wale wanaokufa husema: 'Kwaheri, ndugu zangu, kwaheri. Naanza safari ndefu—safari ambayo sijawahi kuifanya, kuelekea nchi ngeni kwangu, ambayo hakuna mtu aliyewahi kurudi kutoka humo, kuelekea nchi ya giza ambako sijui kinachoningoja. Basi naondoka – na sitawarudia kamwe. Saa hii ni fupi sana kwangu, kwani naondoka bila kuwa tayari; usiku huu ni giza kwangu, kwani nitakatwa kama mti usiozaa; safari iliyo mbele yangu ni nzito kwangu, kwani sina mwongozo mwema. – Sasa naona jinsi nilivyojidanganya, nikisema: 'Bado ni kijana; nitafurahia maisha kwa sasa, na kisha nitatubu; Mungu ni mwenye rehema na bila shaka atanisamehe.' Nikitafakari hivi kila siku, niliharibu maisha yangu. Nilifundishwa, lakini sikusikiliza; nilipewa ushauri, lakini niliucheka; nilisikiliza Maandiko, lakini ninaishia maisha yangu kana kwamba sikuwahi kuyasikia; nilisikia kuhusu hukumu, lakini niliidhihaki; nilisikia kuhusu kifo, lakini niliishi kana kwamba mimi ni asiyekufa. Na sasa nimechukuliwa nikiwa sijiandaa kabisa – wala sina msaidizi; nikiduwazwa, bila kutubu – wala hakuna anayeweza kuniokoa; nakabiliwa na hukumu – wala hakuna anayeweza kuniokoa. – Ni mara ngapi niliamua kutubu, kisha nikafanya mabaya zaidi tena? Ni mara ngapi nilimshikilia Mungu, kisha nikamgeukia tena? Ni mara ngapi amenionyesha rehema, nami nikamwudhi tena? – Na sasa naondoka katika hali ya kukata tamaa kabisa. – Ah, ndugu zangu, nifanyieni kilio!!" – Hivyo ndivyo anavyotuzungumzia yule anayekaribia kuondoka – na ghafla ulimi wake unaganda, macho yake yanabadilika, sauti yake inakatika na midomo yake inanyamaza.

89. Saa ya mwisho inapokaribia, malaika—wavunaji wa roho—hutumwa kuchukua roho inayotoka na kuiwasilisha mbele ya kiti cha hukumu cha Mungu. Akiyaona wakikaribia, mnyonge—hata kama angekuwa mfalme, mtawala, au mtawala wa dunia—anapotea kabisa, kana kwamba kwa tetemeko la ardhi; anatetemeka mwili mzima, kama jani linalopeperushwa na upepo; anadidimia kama ndege mdogo mkononi mwa mwindaji; amepooza kabisa na kushangazwa, akitazama mamlaka ya kutisha, akitazama maono mapya kwake na ya ukubwa mkubwa, akitazama sura za kutisha na kali, akitazama mpangilio wa mambo ambao hajawahi kuuona hapo awali. – Haya yote huonekana wakati huo na yule anayechukuliwa kutoka kwetu, na hatutii tena sikio kwetu. Hutoa tu maombi ndani yake, kadiri nguvu zake zinavyomruhusu. Kutokana na mwonekano wake tunahitimisha kuwa anaona mamlaka ya juu zaidi, na, tukionyeshana ishara, tunasema: 'Nyamazeni na msimwonezee usumbufu yule aliyelala hapo, msije mkamchanganya. Badala yake, tuombe roho yake itoke kwa amani, na apate Mhukumu mwenye rehema.'

90. Amefariki; hayupo tena; amemaliza maisha yake, na sasa amelala bila kutikisika, bila pumzi na kimya. – Basi, mwanadamu ni nini? – Ndoto na kivuli. – Malaika – wavunaji – wakiwa wamechukua roho, hupaa angani, mahali ambapo vyeo na mamlaka, na watawala wa majeshi yanayopingana, husimama. Hawa ndio washtaki wetu waovu – hapa, wawashawishi na waandishi wa matendo yetu maovu; pale, waotesha. Wanakutana na roho inayo panda njiani, wanaikagua na kuhesabu dhambi zake kulingana na kumbukumbu zao – dhambi za ujana na uzee, za hiari na zisizo za hiari, zilizotendwa kwa tendo, neno na wazo. Lo, ni hofu gani, ni woga gani kwa roho hiyo maskini! Ni dhiki isiyoelezeka inayovumilia wakati huo mikononi mwa umati usiohesabika wa maadui wanaoizunguka gizani, wakiituhumu ili kuzuia isipande mbinguni, iingie katika ufalme wa uzima, na kuchukua nafasi yake miongoni mwa walio hai.

91. Basi Malaika, wakiwa wameichukua roho, huiongoza katika njia inayojulikana nao pekee. – Sisi, kwa upande wetu, baada ya kuandaa mwili, tunauweka kwenye makaburi – na hapa tunakumbana na fumbo jipya na la kutisha. Wanyonge na wenye nguvu, wafalme na watu wa kawaida, mabwana na watumwa – wote wamekuwa vumbi moja, udongo mmoja, majivu moja, harufu moja mbaya, mchafukoge mmoja: Mmisri ni kama yule aliyekuwa mrembo; kijana ni kama mzee; aliyepooza ni kama yule mwenye nguvu mwilini; wote wamekuwa, kama ilivyotangazwa mwanzoni, vumbi na majivu (Mwanzo 3:19). – Na hakuna kinachoweza kutofautishwa. – Ni fumbo kuu na la kutisha kweli lililo mbele yetu! Tunaona kwamba kila umri umefutwa huko, kila uzuri wa kimwili umebadilika, kila uzuri wa sura umetoweka, kila mtazamo wa kupendeza umefifia, kila kinywa chenye usemi mwororo kimefungwa, kila wimbi la nywele limeoza – yote yamekwisha. Tunazungumza – na hakuna anayesikiliza – tunalia – na hakuna anayejali.

92. Laiti tungeweza kuwauliza wale walioko huko: 'Mmeenda wapi, ndugu zetu? Mnaishi wapi?' Makazi yenu yako wapi? Tupeni ishara, tuzungumzeni kama mlivyofanya zamani. Na ingekuwa ya kufundisha kwao kutujibu: 'Sisi tulioondoka kwenu, ambao bado tunaishi duniani—yaani, roho ya kila mmoja wetu—tuko mahali panapofaa kila roho kulingana na thamani yake. Na hii vumbi lililolala mbele yenu, hizi majivu mnazoyaona, hii harufu mbaya, haya mifupa iliyooza – hivi ndivyo miili ya wale vijana na binti

mchanga ambao mliowatamani sana zamani. Haya majivu ndiyo nyama yenyewe mliyoshikilia katika mikumbatio yenu ya na kumwibia busu bila kutosheka. Meno haya yaliyotoka, yale midomo mliyoifunika mchana na usiku kwa busu zisizohesabika. Huu uvimbe na unyevu huu unaochukiza – ni lile nyama lenyewe ambalo katika kumbatio lake mlijitoa kwa dhambi. Kwa hiyo, tazama na uhakikishe kwamba, mnapokumbatia wapenzi wenu wachanga vitandani mwenu, mnakuwa mnakumbatia vumbi na matope. Jua kwamba unapobusu viungo vyao, unabusu harufu mbaya na supu. Tambua kwamba unapowaka na mapenzi kwao, lengo la tamaa yako ni minyoo, majivu na harufu mbaya. Msijikabidhi kwa udanganyifu, vijana wapumbavu na wasichana! Msidanganywe na uzuri wa ujana unaopita; kwani sisi pia, tulioko mbele ya macho yenu, maiti hizi zilizooza, tulikuwa wakati mmoja katika maisha yetu, kama ninyi mlivyo sasa, warembo na wa heshima, tukipakwa manukato, tukipendwa, tukifurahia maisha na kuishi katika utajiri; na sasa, kama mnavyoona, yote haya yamekuwa njozi, vumbi, majivu na harufu mbaya. Msijidanganye tena; bali jifunzeni kutoka kwetu, sisi waliokwenda kabla yenu na sasa tulalio katika kaburi, na kuwa waangalifu, na kuwa na hakika – kwamba kuna hukumu, kuna mateso yasiyo na mwisho, kuna giza lisiloingilika na Gehena isiyo na tumaini, kuna mnyoo asiyeisha, kilio kisichoisha, kuleta meno kisichoisha, na huzuni isiyoponyeka".

93. Haya ndiyo yanayotufundisha ndugu zetu, waliotutangulia huko—siyo kwa maneno tu, bali kwa matendo yao haswa. Basi, tujiamshie kutoka usingizi wetu. Tuaache kujidanganya kwa matumaini matupu. Tusiwaruhusu tena adui mwerevu atudharau. Tusipotoshwe na mawazo ya kupamba yanayotuahidi maisha marefu. Wengi, wakiwa wamepanga mipango mingi, hawakufikia hata kuona asubuhi, bali walinyakuliwa ghafla na kifo, kama ndege anavyonyakuliwa na tai, au mwana-kondoo na mbwa mwitu. Wengine, waliolala jioni wakiwa na afya njema, hawakiamka; wengine, wakiwa wameketi mezani, walikata roho; na wengine walikufa ghafla wakiwa wanatembea au wakijifurahisha; wengine, wakifa kwenye bafu, wakapata kuoshwa kwa mazishi yao hapo hapo; wengine walinyakuliwa ghafla na kifo wakati wa harusi yao, ndani ya chumba cha harusi chenyewe – na mavazi yao ya harusi yakawa mavazi yao ya mazishi, na wale waliocheza muziki kwenye harusi wakachukuliwa nafasi na waombolezaji, na wale waliocheza densi wakachukuliwa nafasi na waomboleza. 'Tunajua haya yote,' na bado hatuachi kujidanganya. Ndiyo maana hatutapata rehema yoyote kutoka kwa Mungu; kwani si kwa ujinga, bali kwa kujua, tunajikabidhi kwa udanganyifu. 'Nawaomba basi,'—msiwe wasikilizaji tu, bali pia watendaji wa mafundisho mliyopewa.

94. Ni hofu gani na taabu gani tutakabiliana nayo wakati wa kuondoka kwetu katika maisha haya, roho inapotengana na mwili?! Sira kuu na ya kutisha hutimizwa wakati huo! Malaika wema na umati wa majeshi ya mbinguni huikaribia roho, kama vile nguvu zote zinazopingana na mkuu wa giza; pande zote mbili hujaribu kuivuta roho katika eneo lao. Wakati huu, ikiwa roho imepata sifa njema hapa, imeishi maisha ya heshima, na imekuwa na wema; basi siku ya kuondoka kwake, wema alioupata hapa huchukuliwa na malaika wema, wanaoizunguka na hawaruhusu nguvu yoyote pinzani kuigusa; lakini, kwa furaha na shangwe, malaika watakatifu wanapokea roho hiyo na kumpeleka kwa Kristo, Bwana na Mfalme wa Utukufu, na kumwabudu Yeye pamoja na roho hiyo na pamoja na majeshi yote ya mbinguni. Na hatimaye, roho huongozwa mahali pa mapumziko, kwenye furaha isiyoelezeka, kwenye nuru ya milele, ambapo hakuna huzuni wala kukohoa, wala machozi, wala wasiwasi, bali kuna uzima usiokufa na furaha ya milele katika ufalme wa mbinguni pamoja na wengine wote waliomfurahisha Mungu. – Lakini ikiwa roho imeishi maisha ya aibu katika dunia hii, ikijihusisha na tamaa za aibu na ikitekwa na raha za kimwili na ubatili wa dunia hii, basi siku ya kuondoka kwake kutoka kwa maisha haya, hamu na raha zile ambazo ilizipata katika maisha haya hubadilika kuwa mashetani waovu; huzingira roho hiyo maskini na hawawaruhusu Malaika wa Mungu kuikaribia, lakini, pamoja na nguvu zinazopingana, masultani wa giza, wanamkamata—akiwa mnyonge, akilia, amekata tamaa na akilalamika—na kumpeleka katika maeneo ya giza, ya huzuni na ya simanzi, ambako wenye dhambi wote huhifadhiwa hadi Siku ya Hukumu na mateso ya milele, ambako shetani na malaika wake watatupwa.

95. Basi, wakati bado upo, tujihadhari kujisafisha na tamaa zetu kwa njia ya toba, na kwa njia ya kujinyima na matendo mema, tuimbe katika mioyo yetu wema badala yake, ambazo, wakati wa kufariki kwetu, zitatuombea, na pamoja na Malaika wa Mungu zitasimama mbele ya Bwana na Bwana wetu, na kuvuta neema Yake juu yetu.

2. Masomo juu ya Toba

1. Lo, mimi! Aibu iliyonikabidhi! Hali yangu ya ndani si kama inavyoonekana kwa nje! Kwa kweli, nina sura tu ya utauwa, lakini si nguvu yake. Nitaingiaje mbele za Bwana Mungu, Yeye anayejua siri za moyo wangu? Nikiwa na lawama kwa matendo mengi mabaya, hata ninaposimama kuomba, ninaogopa kwamba

moto utaanguka kutoka mbinguni na kuniteketeza. – Hata hivyo, sikati tamaa, nikiwa na tumaini katika rehema za Mungu.

2. Moyo wangu umekuwa mgumu, akili yangu imeharibika, fikra zangu zimechanganyikiwa. Kama mbwa, narudi kwenye *'kinyago changu'* (2 Petro 2:22). Sina toba ya kweli, sina machozi wakati wa maombi, ingawa ninapumua kwa uchungu na kujipiga kifua—makao ya tamaa.

3. Hapo, yaliyo fanyika kwa siri na yaliyo fanyika waziwazi yatafunuliwa. Aibu gani itanikumba roho yangu wakati wale wanaosema sasa mimi si na lawama wataniona kama mtu aliyehukumiwa! Nikiwa nimeacha mambo ya kiroho, nimejisalimisha kwa tamaa zangu. Sitaki kujifunza, lakini ninafurahi kufundisha; sitaki kunyenyekea, lakini napenda kuwatawala wengine; sitaki kufanya kazi, lakini nina hamu ya kuwaumiza wengine; sitaki kuwapa wengine heshima, lakini natamani kuheshimiwa; siwezi kuvumilia lawama, lakini napenda kulaumu; sitaki kudharauliwa, lakini napenda kuwadharauli wengine. – Nina hekima ya kutosha kutoa ushauri, lakini sina hekima ya kutosha kuufuata mimi mwenyewe; nasema yale yanayopaswa kufanywa, lakini mimi hufanya yale yasiyopaswa kusemwa.

4. Usiseme, 'Leo nitatenda dhambi, na kesho nitaungama.' Bali tuungame leo; maana hatujui kama tutaishi kuona kesho.

5. Je, tumefanya dhambi? Tuwajutie, maana Bwana hukubali toba ya wale wanaotubu kweli.

6. Ndugu akitenda dhambi, tunafurahi sana kumkemea; lakini sisi wenyewe tukitenda dhambi, hatupokei lawama kwa upendo.

7. *'Usipigane na ukweli, wala usione aibu kwa adhabu yako. Usione aibu kukiri dhambi zako'* (Siraki 4:29–30). *'Usiseme: "Nimetenda dhambi, na nitafanywa nini?" Kwa maana Bwana ni mvumilivu. Usikawie kumgeukia Bwana, wala usikawie siku baada ya siku'* (Siraka 5:4, 8). *'Kumbuka kwamba ghadhabu yake haitachelewa'* (Siraka 7:18).

8. *"Nani atakayenipa maji kichwani, na chemchemi ya machozi machoni, ili nilie kwa dhambi zangu mchana na usiku"* (Yer. 9:1)? Kwa kicheko nilisema (Mhub. 2:2): 'Ondoka nami'; na kwa machozi: 'Njoo kwangu'; maana dhambi yangu ni kubwa sana mbele za Bwana, na makosa yangu hayahesabiki.

9. Je, unajua kwamba kuna aina tatu tofauti za machozi miongoni mwa watu? Kuna machozi kwa ajili ya vitu vinavyoonekana – na haya ni machungu sana na ya bure. Kuna machozi ya toba, wakati roho inatamani baraka za milele, na haya ni matamu sana na yenye manufaa. Na kuna machozi ya majuto ambapo kuna *'kilio na kusagwa kwa meno'* (Mathayo 8:12) – na machozi haya ni chungu na hayana faida, kwa kuwa hayazaa tunda kabisa wakati hakuna tena muda wa toba.

10. Kwa nje sisi ni wanyenyekevu, lakini kwa tabia yetu sisi ni wakali na wasio na huruma; kwa nje sisi ni watakatifu, lakini kwa tabia yetu sisi ni wauaji; kwa nje sisi ni wenye upendo, lakini kwa tabia yetu sisi ni maadui; kwa nje sisi ni wakarimu, lakini kwa tabia yetu sisi ni wachukia; Kwa nje wanaonekana kuwa watawa, lakini kwa tabia ni maafa kwa watawa; kwa nje wanafunga, lakini kwa tabia ni maharamia wa baharini; kwa nje ni wachaji, lakini kwa moyo ni wazinzi; kwa nje ni wanyamavu, lakini kwa moyo ni wapotevu; kwa nje ni wanyenyekevu, lakini kwa tabia ni wenye kiburi; kwa nje washauri, lakini kwa tabia, wapotoshaji; kwa nje wenye mioyo myepesi, lakini kwa tabia, hatari. – Kwa nini iko hivi? Kwa sababu hatuna hofu ya Mungu machoni mwetu, na ama hatuyajui maagizo ya Bwana, au, tukiyajua, tunapotosha maana yake ili iendane na sisi.

11. Na hata sasa (baada ya miaka mingi ya kujiboresha), bado kuna mawazo mengi yasiyo safi ndani yangu – wivu, uhasama, kujiruhusu, ulafi, hasira, kiburi, na tamaa. Mimi si kitu chochote ndani yangu, lakini najiona kuwa ni kitu; nahesabiwa miongoni mwa waovu, lakini ninatafuta kupata sifa ya utakatifu; naishi katika dhambi, lakini nataka kuonekana kuwa mwenye haki. Mimi mwenyewe ni mwongo, lakini nakasirishwa na waongo; najichafua kwa mawazo yangu, lakini nahukumu wale waliooana nje ya ndoa; Ninawalaani wezi, lakini mimi humdhulumu maskini; ninaonekana safi, ilhali mimi ni mchafu kabisa; Kanisani ninachukua nafasi ya mbele, ilhali mimi si mwafaa hata kwa ya mwisho; ninadai heshima kwa ajili yangu, wakati ninapaswa kuvumilia kudharauliwa; mbele ya wanawake nataka kuonekana mrembo, mbele ya matajiri – mcha Mungu. Nikidharauliwa, ninatenda kisasi; ninapokemewa, huonyesha hasira; nisipoona pongezi, huchukizwa; nawadharau wenye mamlaka, lakini hufanya unafiki mbele yao; nakataa kuwapa heshima wanaostahili, lakini, ingawa mimi mwenyewe si mwafaa, nataka heshima kwa ajili yangu. Sitaelezea mawazo yanayonijaza kila siku, kujishughulisha kwangu kwa majivuno, kupuuza kwangu maombi, au tamaa yangu ya umbeya. Lakini nitaelezea matembezi yangu kanisani kulingana na utaratibu uliowekwa, na ucheleweshaji wa makusudi unaohusika, mikutano iliyopangwa, mazungumzo ya kinafiki na wanawake

wacha Mungu, tamaa yangu isiyo na kutosheka ya kupokea zawadi, na pongezi za uongo zinazolenga kupata zaidi. Hivyo ndivyo maisha yangu, hivyo ndivyo mapungufu yangu!

12. Labda mtu atasema, 'Je, mawazo ni jambo muhimu kiasi hicho?!' Hili ninasema: ni muhimu sana, na hii hapa ni ushahidi kutoka Maandiko. Ayubu alitoa dhabihu kwa ajili ya watoto wake, akisema, 'Labda wamefikiria jambo baya mioyoni mwao' (1:5). Kama mawazo hayangekuwa chini ya uwajibikaji, kwa nini angehitaji hata kutoa ng'ombe mmoja kwa dhambi za mawazo yake? – Wenye nia mbaya walihukumiwa katika mkutano wa Kora; na kwa sababu walikuwa na mawazo mabaya, waliteketezwa. Na Bwana Mwokozi, katika unyenyekevu wake, alipouita uzinzi 'uzinzi', tamaa ya mke 'tendo lenyewe hasa', hasira 'uaaji', na anahesabu chuki kuwa sawa na uaji. Mtume Paulo pia anashuhudia jukumu letu juu ya mawazo yetu anaposema kwamba Bwana atafichua *'kusudi za moyo'* siku ya hukumu na kuyaleta wazi *'mambo yaliyofichwa ya giza'* (1 Wakor. 4:5). – Kwa hiyo, usiseme kwamba mawazo hayana maana, wakati kuridhia mawazo hayo kunatambuliwa kuwa kitendo chenyewe.

13. Sio mawazo yetu pekee tunayopaswa kuzingatia, bali ni uamuzi wa hiari ya kuyachukulia mawazo hayo kuwa ya kupendeza na kuyasalimisha. Mkulima hupanda mbegu juu ya ardhi, lakini si kila kitu hukubaliwa nayo; vivyo hivyo akili hupanda katika mapenzi, lakini si kila kitu hukubaliwa na kupitishwa nayo. Kutoka kwa kile kinachokubaliwa na ardhi, mkulima hutafuta mavuno; na kwa kile ambacho mapenzi yamepitisha na kukubali, Mungu anadai hesabu.

14. Mtume aliwaita wale wanaotenda kiasili 'wa kiroho', na wale wanaotenda kinyume na asili 'wa kimwili'; ilhali wa kiroho ni wale wanaobadilisha hata asili kuwa roho. Mungu anajua asili, mapenzi na nguvu za kila mtu; Anapanda Neno Lake ndani yao, na anadai matendo kulingana na uwezo wao; Anapenya kwa njia ya kimungu katika nafsi na roho, katika asili na mapenzi (bila kulazimisha yale ya pili). Ikiwa mtu anaridhika na kile kilicho cha asili, basi Mungu hamlaani kwa hilo; kwani Ameweka kipimo cha asili na kuweka sheria kwa ajili yake. Lakini ikiwa mapenzi yanashindwa na asili, basi Anamweka uwajibikaji kwa kutotosheka na kwa kukiuka sheria ya Mungu.

15. Nachukia dhambi, lakini bado ninabaki katika tamaa; nakataa uasi, lakini ninajikabidhi kwa raha kinyume na mapenzi yangu. Nimeifanya asili yangu mtumwa wa dhambi, na dhambi, ikiwa imenunua hiari yangu, inanilazimisha. Tamaa zinanijaa kama mto; kwani nimeunganisha akili yangu na mwili, na kutenganisha ni vigumu. Ninaharakisha kubadilisha mapenzi yangu, lakini hali yangu ya zamani inanikabili katika hili. Ninaharakisha kuikomboa roho yangu, lakini nimezidiwa na wingi wa madeni.

16. Shetani, yule mkopeshaji mwovu, hanikumbushi kulipa; anakopa kwa ukarimu, lakini anakataa kuchukua chochote kurudi. Anatafuta tu kututawala, na hasemi chochote kuhusu deni; anakopa ili tuwe matajiri kwa tamaa, na hataki kulipwa kile alichotupa. Nataka kumlipa, lakini yeye huongeza juu ya kile nilichodaiwa hapo awali. Ninapomlazimisha kuchukua, hunipa kitu kingine, ili ionekane kana kwamba ninamlipa kwa mkopo wake mwenyewe. Ananizidishia madeni mapya, kwani huangamiza tamaa zangu za zamani kwa zingine ambazo hazikuwepo hadi sasa. Zile za zamani zinaonekana kuwa zimelipwa; lakini yeye ananivuta katika wajibu mpya wa shauku na kunitambulisha kwa hali mpya. Ananilazimisha kunyamaza kuhusu shauku zangu na kutozikiri, na ananishawishi kufuata shauku mpya, kana kwamba hazina madhara. Naanza kuzoea tamaa ambazo sijawahi kuzijua, na, nikivurugwa nazo, ninasahau tamaa zangu za zamani. Ninafanya agano na wale waliokuja kwangu upya, na mara nyingine tena najikuta nina deni. Ninawakimbilia kana kwamba ni marafiki, na wale waliolinikopesha pesa wanageuka kuwa mabwana wangu tena. Natamani kujikomboa, nao wananifanya mtumwa anayejilimbikizia mali. Naharakisha kuvunja vifungo vyao, na kujifunga kwa vipya; na wakati nikijitahidi kujiondoa katika kupigana chini ya bendera za tamaa, kwa sababu ya mafanikio yao na zawadi zao, najikuta kuwa msimamizi wao.

17. Lo, mbali nami utumwa huu kwa nyoka! Mbali na utawala huu wa tamaa! Mbali na dhambi hii iliyokita mizizi. Imetoa ahadi kununua akili yangu kwa ajili yake; imelamba mwili ili kuufanya roho wangu mtumishi wake. Ilitangulia ujana wangu, ili akili yangu isione kilichokuwa kinaendelea; ilifunga akili yangu isiyo na ukomavu kwake, na kupitia kwake, kama mnyororo wa shaba, inamweka mateka akili yangu yenye upungufu; na akili ikitaka kutoroka, haiachi, ikiiweka imefungwa. Dhambi inazungushia akili kuta na kufunga mlango wa maarifa. Shauku huilinda akili kila wakati, ili isije, kwa kumwomba Mungu, ikazuia mwili usiuze. Huapa kwamba kujiruhusu mwili si kosa hata kidogo, na kwamba hakutakuwa na adhabu kwa jambo dogo kama hilo. Inanukuu kama mifano mawazo mengi yaliyochanganyikiwa, na kunihakikishia kuwa haiwezekani kuyachunguza kwa makini; inarejelea ujanja wao (utovu wa maana), na kunihakikishia kuwa mambo yote

kama hayo yatasahaulika. Hivi ndivyo adui anavyonizuia na kunifunga, akinivizia kwa udanganyifu na upendeleo.

18. Paulo alisema kumhusu mwenye dhambi kwamba yeye *ni 'wa mwili'* (Warumi 7:14). Dhambi hufanywa na wale wanaoifanya kwa hiari; lakini kati ya asili na dhambi, tabia hufanya kazi kama wapatanishi; na tamaa ni kitu kinachotolewa na dhambi na kukubaliwa na asili; matumizi yake husababisha utawala wa nafsi, mchanganyiko wa akili, na utumwa. Kwa maana dhambi, ikikaa katika mwili, hutawala akili na kumiliki nafsi, ikiiweka chini ya utawala kupitia mwili. Dhambi hutumia mwili badala ya msimamizi; kupitia huo, pia huizidiwa mzigo nafsi yenyewe, na inakuwa, kana kwamba, msimamizi wake; kwa maana huagiza kazi na kudai hesabu ya utekelezaji wake. Ikiwa ni lazima kuipiga, huizidisha mizigo hiyo kupitia mwili. Kwani, kana kwamba, imegeuza mwili kuwa minyororo yake mwenyewe, na huishikilia roho juu yake kama kondoo wa kuchinjwa; na kama ndege anayepaa, imeiweka pingu kwa mnyororo huu wa , na nayo, kama vile jitu lenye nguvu linavyofanya kwa upanga, imekata mikono na miguu yake. Siwezi kukimbia wala kujisaidia, kwa maana nimefariki ingawa bado ninaishi; naona kwa macho yangu, lakini mimi ni kipofu; nimekuwa mbwa badala ya mwanadamu, na ingawa nina akili, ninatenda kama kiumbe kisichoweza kuongea.

19. Hata hivyo, natamani sana kuachiliwa kutoka kwa hali hii ya kusikitisha na ya tamaa, Bwana akisaidia. Akishughulika nami kulingana na wingi wa rehema zake, atanikomboa kutoka kwa dhambi; na akimimina wema wake juu yangu, nitaokolewa. Nina hakika kwamba hili linawezekana kwake – na sikati tamaa ya wokovu wangu. Najua kwamba wingi wa neema zake utashinda wingi wa dhambi zangu. Najua kwamba, alipokuja, aliwapa huruma wote, na katika ubatizo alitoa msamaha wa dhambi. Nakiri hili, kwa maana nimefaidika na neema hii. Nahitaji uponyaji kwa dhambi nilizotenda baada ya ubatizo wangu; lakini kwa Yeye aliyefufua wafu, si jambo lisilowezekana kuniponya pia katika jambo hili. Mimi ni kipofu, lakini Aliwaponya hata yule mtu aliyezaliwa kipofu. Nimetupwa kando kama mtu mwenye ukoma, lakini akipenda Yeye, anaweza kunisafisha mimi pia. Nimelemewa na dhambi, lakini wema wake kwangu hautashindwa nazo. Alimrehemu Zakayo kama mtu anayestahili; atani rehemu mimi kama mtu asiyestahili.

20. Hata maneno ya upuuzi yatahukumiwa. Na neno la upuuzi ni nini? Ni ahadi ya imani isiyotimizwa kwa matendo. Mtu huamini na kumkiri Kristo, lakini hubaki mvivu, akishindwa kufanya yale Kristo aliyoamuru. Katika mfano mwingine, neno ni la bure, yaani pale mtu anapokiri dhambi zake lakini haibadili mwenendo wake, anaposema anaungama lakini anatenda dhambi tena. Na kumtukana mtu mwingine ni neno la bure; kwani linahesabu kile ambacho hakikutendeka na kile ambacho hakikuonekana.

21. Njoo, wewe mwenye dhambi, kwa Tabibu Mwema, upone bila jasho. Tupa mzigo wa dhambi zako, toa maombi, na osha vidonda vyako vinavyo ota na machozi. Kwani huyu Tabibu wa mbinguni huponya vidonda kwa machozi na vilio. Basi, njoo, ukiwa umebeba machozi yako—hii ndiyo dawa bora. Kwani ni mapenzi ya Tabibu wa mbinguni kwamba kila mtu ajiponye mwenyewe na aokolewe na machozi yake mwenyewe. Tiba hii si ya muda mrefu, lakini ina ufanisi; haifuniki tu kidonda kwa muda usio na kikomo, bali inakuponya mara moja. Tabibu anasubiri tu kuona machozi yako; njoo mbele, usiogope. Mwonyeshe kidonda, ukileta nawe tiba—machozi na majonoko.

22. Nani asiyeshangazwe, nani asiyeshtushwe, nani asiyebariki rehema kuu ya wema Wako, Mwokozi wa roho zetu, wakati Wewe unapositikia kukubali machozi kama bei ya uponyaji Wako! Ee nguvu ya machozi! Umewezekana kwa mbali! Kwa ujasiri mkuu, unaingia mbinguni mwenyewe bila kizuizi. Ee nguvu ya machozi! Kikosi cha malaika na majeshi yote ya mbinguni hufurahi bila kikomo kwa ujasiri wako. Ee nguvu ya machozi! Ukipenda, unaweza kusimama kwa furaha mbele ya kiti kitakatifu na kilicho juu cha Bwana Mtakatifu Zaidi. Ee nguvu ya machozi! Kwa pigo la jicho, unaruka hadi mbinguni, na unapokea kutoka kwa Mungu kile unachoomba; kwani Yeye hutoka kukutana nawe, akitoa msamaha kwa hiari.

23. Nikuombaje, Mwokozi wangu, ikiwa midomo yangu imejaa kashfa? Naitaje sifa zako, ikiwa dhamiri yangu imechafuka? Nikuiteje, ikiwa nimeshindwa kushika amri zako? – Lakini Wewe mwenyewe, Ee Mwema-wote, usinidharau, mimi mnyonge; usinitupe, mimi kiumbe duni; usiniachie, mimi mtu asiye na tumaini. Kwa maana ni furaha kuu kwa adui yangu kuniona nikikata tamaa juu yangu mwenyewe; furaha yake pekee ni kuniona, kutokana na kukata tamaa kwangu, nikawa mateka wake: lakini Wewe mwenyewe, kwa rehema Zako, utaifanya tamaa yake iwe aibu, utanikwamua kinywani mwake, utanikomboa kutoka kwa hila zake za ujanja, na kutoka kwa mitego yote aliyoniwekea! – Na kwa wote ambao dhamiri zao zinasumbuliwa na matendo yao maovu, nawasihi: msi kata tamaa juu yenu; msimpe furaha adui yenu. Bali mkaribieni Mungu bila aibu, mlilie mbele Zake, na msi kata tamaa juu yenu. Kwa maana Bwana wetu hufurahi sana kwa wale wanaotubu na anasubiri uongofu wetu. Yeye mwenyewe anawaita wote: *'Njooni kwangu, ninyi nyote*

mnaofanya kazi na mzito mzigo, nami nitawapumzisha' (Mathayo 11:28). Kwa hiyo, mtu yeyote asipoteze tumaini ndani yake, hata kama amefanya dhambi. Bwana ni mkali tu kwa wale wanaomkataa na wasiotubu.

24. Heri yeye ambaye, kwa hekima, amechagua kulia, na ambaye, kwa moyo uliokuswa, anatiririsha machozi juu ya nchi mbele za Bwana, kama lulu za thamani.

25. Heri yeye ambaye roho yake imekuwa kama mti uliopandwa hivi karibuni, na ambaye daima, kama maji kutoka kwenye mfereji wa umwagiliaji, hutiririsha machozi kwa ajili ya Mungu.

26. Heri yeye anayepanda mimea myema—yaani, wema—katika roho yake, na kumwagilia kile alichopanda ndani yake, akiomba kwa machozi ili mimea yake ipendeze na iwe na tunda kwa Bwana.

27. Nataka kuwafafanulia nguvu ya machozi. Kupitia sala yake ya machozi, Hannah alipokea Nabii Samweli, pamoja na furaha, huzuni na sifa za Mungu moyoni mwake. Mwanamke mwenye dhambi nyumbani kwa Simoni, akilia na kuosha miguu takatifu ya Bwana kwa machozi yake, alipokea msamaha wa dhambi zake kutoka Kwake. Upole (kuomboleza kwa dhati mbele ya Mungu) ni uponyaji wa roho. Huweka Mwana wa pekee ndani yetu tunapomtamani, na huvuta Roho Mtakatifu ndani ya roho. Hakuna furaha duniani tamu kuliko ile inayotokana na toba ya dhati. Je, yeyote kati yenu amemwangaziwa na furaha hii ya machozi kwa ajili ya Mungu? Ikiwa yeyote kati yenu, baada ya kupata uzoefu huu na kuufurahia, amepaa juu ya dunia akiwa katika maombi, basi wakati huo mlikuwa kabisa nje ya miili yenu, nje ya enzi hii nzima – na si duniani tena. – Machozi matakatifu na safi kwa ajili ya Mungu daima husafisha roho dhidi ya dhambi na kuiondoa maovu. Machozi kwa ajili ya Mungu wakati wote hutoa ujasiri mbele za Mungu; mawazo yasiyo safi hayawezi kwa namna yoyote kumkaribia roho ambayo daima imesukumwa na upole kwa ajili ya Mungu. Upole ni hazina isiyoweza kuibwa; ninaposema upole namaanisha ule usiouka kwa siku moja tu, bali unaendelea bila kukoma, mchana na usiku na hadi mwisho wa maisha ya mtu. Upole ni chemchemi safi inayomwagilia bustani zenye tunda za roho (yaani, wema).

28. Kabla ya mtu yeyote kutenda uovu, adui hupunguza sana uzito wake machoni pake; hasa, hupunguza umuhimu wa tamaa ya anasa, kana kwamba kuiridhisha ni sawa na kumwaga bakuli la maji baridi sakafuni. Hivyo basi, mwovu hupunguza umuhimu wa dhambi machoni pa mtu kabla haijatendeka; lakini dhambi ikishatendeka, yule mwovu hudidisha uovu huo kupita kiasi machoni pa yule aliyekwama humo. Akifanya hivyo, huamsha mawimbi ya kukata tamaa ndani yao; na mara nyingi hujihami dhidi yao kwa masimulizi, akipanda mawazo kama: 'Umefanya nini, wewe mfanyakazi bure? Na kitendo chako kinafanana na nini? Hivi ndivyo inavyofanana: mtu fulani alipanda mizabibu, akaitunza na kuikuza hadi ikazaa matunda; naye akakusanya zabibu, akajaa mapipa divai; lakini kisha, ghafla, aliamka, akachukua shoka na kuvunja mapipa; divai ikamwagika na kupotea; hivi ndivyo tendo lako linavyofanana." Hivi ndivyo yule mwovu anavyopandikiza katika mtu, kwa nia ya kumzamia katika vilindi vya kukata tamaa.

29. Basi, mkijua kabla hila za adui, mkimbie dhambi. Lakini mkianguka katika dhambi, msitishike; bali inukeni na kumgeukia Bwana Mungu wenu kwa moyo wenu wote, ili roho zenu ziponoke. Mwambie wazo la uovu: 'Ingawa nimevunja mapipa na kuharibu divai, shamba langu la mizabibu bado limebaki salama, na Bwana ni mvumilivu, mwenye rehema nyingi, mwenye huruma na mwenye haki. Na ninatumai kwamba, kwa msaada wa neema Yake, nitapanda tena na kuvuna zabibu zangu, na kujaza mapipa yangu kama zamani. Maana kupitia kwa Nabii Isaya anasema: *'Ingawa dhambi zenu ni kama zambarau, nitazifanya nyeupe kama theluji; ingawa ni nyekundu kama rangi nyekundu, nitazifanya nyeupe kama sufi'* (Zaburi 1:18).

30. Kwa mtu mmoja, wazo hujitokeza na kusema: 'Bado wewe ni kijana; utatubu ukiwa mzee.' Lakini kwa yule ambaye amefikia uzee, wazo hujitokeza: 'Umekuwa mzee – unawezaje kustahimili taabu za toba? Unahitaji kupumzika.'

31. Usikate tamaa juu yako mwenyewe, wala usiseme, 'Siwezi tena kuokolewa'. Kinyume chake, bado una uwezo mkubwa wa kuokolewa. Upende hofu ya Mungu kwa roho yako yote; na itaponya majeraha yako na kukuweka usishindwe kuanzia sasa. Maadamu roho yako inapenda hofu ya Bwana, hautadondoka katika mitego ya shetani, bali utakuwa kama tai anayepaa juu. – Lakini ikiwa, baada ya hapo, roho ikapuuzia hofu ya Mungu, ikajivunia, basi, ikijitupa kutoka juu, inakuwa kichezeo cha roho za ulimwengu wa chini. Nazo, zikimfunga macho, zinamvuta katika tamaa za uasherati, kama ng'ombe aliyewekewa nira.

32. Ukipigwa mshale kutoka kwa adui mwerevu, usikate tamaa hata kidogo; kinyume chake, haijalishi utashindwa mara ngapi, usibaki umeshindwa, bali inuka mara moja na umpige vita adui: kwa maana Msaidizi yuko tayari daima kukuinulia mkono wake wa kulia, na atakuinua kutoka kwa anguko lako. Mara tu unaponyoosha mkono wako wa kulia Kwake, ndivyo Naye atakavyonyoosha mkono Wake wa kulia kwako ili kukuinua. Adui mwovu, hata hivyo, hufanya kila awezalo ili kukuzamisha katika kukata tamaa mara tu

unapoporomoka. Usimwamini; lakini hata kama utaanguka mara saba kwa siku, jitahidi kuinuka tena na kumtuliza Mungu kwa kutubu.

33. Ingawa tumeanguka kwa udhaifu wetu wenyewe, tujitahidi kujiponya kwa kutubu. Ingawa, kama wanadamu, tuko chini ya tamaa zetu, tusikate tamaa nasi wenyewe hadi mwisho; bali, tukimzingatia Mungu, tumw sikilize akisema: *'Tubuni, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia'* (Mathayo 4:17). Hakutaja agizo la toba kwa dhambi fulani tu, huku akiacha nyingine; bali, Tabibu wa roho zetu ametupatia dawa hii kwa kila dhambi inayotesha.

34. Toba ni shamba linalolimwa wakati wote. Ni mti unaotoa matunda mengi, ukimletea Mungu matunda ya utukufu kwa kila namna. Ni mti wa uzima, unaoamsha wafu waliokufa kwa dhambi. Ni ushirika na Uungu, na Mungu hufurahia kama nguvu ya uumbaji wake; kwa wale ambao dhambi huangamiza, huumba upya kwa utukufu wa Mungu. Ni faida ya kiroho; kwani huvuna kile ambacho hakikupanda, na huchukua kile ambacho hakikutoa.

35. Wale wanaotenda mema, kupitia toba, wamechimba shamba la Mungu; kupitia kwake wameitakaa Kanisa; kupitia kwake wamejaza maghala ya Mungu. Kupitia kwake, dunia imekuwa mbingu, kwa kuwa imejazwa na Watakatifu—hawa Malaika wa duniani. Sifa ziwe kwa watumishi wema ambao, kupitia toba, wamezaa mara nyingi sana kile kilichopandwa.

36. Mungu akaona kwamba jamii ya wanadamu ingesumbuliwa na adui, naye akaweka toba kupambana na anguko lake. Adui anashawishi mtu kutenda dhambi, ilhali toba iko tayari kumpokea mwenye dhambi. Adui anachochea mtu kutenda maovu, ilhali toba inamshauri mtu arudi nyuma. Ile ya kwanza inapelekea kukata tamaa, ilhali ile ya pili inaahidi tumaini la wokovu. Dhambi huinyamazisha dhamiri, ilhali toba hutumika kama fimbo ya kuiamshia. *'Bwana huinua waliodondoka'* (Zab. 145:7); na anafanikisha hili kupitia toba.

37. Katika toba, Sheria hutumika kama taa; kwani kupitia kwake, wale waliotenda dhambi hukutana na Mungu tena. Mtu asiye na sheria amefunikwa na giza na hawezi kuona wema wa Mungu; kwani Adui amejaa roho yake na kukata tamaa. Lakini toba, kama daktari mzuri, huondoa giza kutoka kwa roho na yote yanayoiweka mzito, na kuiwekea wazi nuru ya wema wa Mungu. Shetani huwazuia wasiomcha Mungu wasiweze kuamka kwa kuwasilisha toba kama kazi ngumu. Lakini toba, ikiona ujanja wake, huja kwa upole na kusema: 'Kumbuka tu Mungu – nami nitakufanyia kazi. Wazia rehema Zake akilini mwako – nami nitakuombea kwa majonja. Pumzeni kidogo tu kwa huzuni, enyi wenye dhambi—nami nitawafanya watumishi wa Mungu. Na Nabii Isaya akasema: *'Mtakapogeuka na kupumua, ndipo mtaokolewa'* (Isaya 30:15). 'Hii ndiyo ushuhuda kwenu; mnahitaji tu kutubu.' Mkonoaji akipumua kwa uchungu, mzigo wa dhambi uliowekwa juu yake na nyoka utaondoka kwa pumzi hiyo. Ndipo ukungu wa ujinga utaondoka akilini mwake – jicho la roho litakuwa safi, na toba itaanza kuiongoza roho kuelekea wokovu.

38. Mwenye dhambi anayejuta anapoona wema wa Mungu, basi hatatosita tu, bali atatoa machozi kwa huzuni kuu. Kwa maana roho, baada ya kutengwa na Mungu kwa muda mrefu, inapomwona kama Baba, hushukwa na hisia za kumwaga machozi. Kwa sababu hatimaye imemwona Muumba wake, inatokwa na machozi na kumvuta Mungu kwake, kwa maana inapenda neema ya Baba; na kwa njia hii inasafishwa kutoka kwa yote ambayo nyoka alikuwa ameipeleka. Au hukusikia alichosema Daudi: *'Ninaosha kitanda changu kila usiku'* (Zab. 6:7)? Lakini kwanza alipumua kwa uchungu, kisha akaanza kulia. Ndivyo ilivyo katika asili: kwanza upepo, kisha mvua; kwanza radi huluma, kisha matone ya mvua hutokea kutoka kwa mawingu.

39. Daudi, alipopumua kwa uchungu, alilowanisha kitanda chake kwa machozi, maana kilikuwa kimechafuliwa na uzinzi. Aliosha kitanda chake kwa machozi, ambacho alikuwa amekitawanya kwa uhusiano usio halali. Alisema: *'Nimechoka kwa kunong'ona kwangu'* (Zab. 6:7); na uchovu wa kunong'ona ni tunda la moyo mgonjwa, ambao pia hutoa machozi mengi. Hivyo basi, machozi huongezeka kutokana na nong'ono zinazotangulia.

40. Dhamiri ina mwelekeo wa asili kuelekea kwa Mungu (inamuwakilisha Mungu na yote yaliyo ya Mungu), na hukataa udanganyifu wowote ulioingia. Dhambi mara nyingi huingilia kati bila haya, lakini dhamiri, ikitumia fursa ya mazingira ya wakati huo, hushinda. Mtu akishikwa na hofu akiwa gizani, hii huonyesha kuwa ni kwa sababu ya dhambi: maana Maandiko yanasema*, 'Mwenye uovu hutoroka ingawa hakuna anayemfukuza'* (Mith. 28:1). Au ikiwa, akiwa kwenye meli, mtu anavurugwa na mawimbi makali ya bahari, dhamiri humkumbusha uovu wake. Au wakati wa tetemeko la ardhi, huleta akilini matendo ya uasi. Au mtu anapokuwa safarini, humkumbusha matendo yake ya tamaa. Mwisho, ikiwa mwenye dhambi hatubu, humhukumu anapopata udhaifu na magonjwa ya mwili – na, kwa upendo wa maisha, anamwapia Mungu

kuangamiza dhambi ndani yake. Akisikia hofu ya kifo na kupoteza baraka za uzima wa milele, yeye, akiteswa na dhamiri yake, hujigeuza kwa toba – huyu mpatanishi kati ya Mungu na mwanadamu.

41. Kijana aliye tajwa katika Injili, alipopokea urithi wake kutoka kwa baba yake, akaenda nchi ya mbali na akautumia kwa ajili ya malaya; matokeo yake ni kwamba alijikuta akiteseka kwa umaskini mkuu kwa kila hali. Alipoanza kuteseka chini ya mzigo wa taabu zake, toba—kwa kumfanya atambue upotevu wa maisha yake ya zamani yasiyo na wasiwasi akiwa na baba yake—iliamsha ndani yake tena hamu ya kuyarudia, na tumaini la kumtuliza baba yake kupitia majuto yake. Naye akapaza sauti, *akasema, 'Nitainuka, niende kwa baba yangu, na nimwambie, Baba, nimekosa dhidi ya mbinguni na mbele yako'* (Luka 15:18). Wakati adui alipomvamia yule kijana aliyeshindwa na kishawishi, na kumfanyia apendavyo, toba ilibaki kimya, ikiwa imenyamazisha dhamiri yake na ikisubiri wakati wake kabla ya kuchukua hatua. Lakini wakati wa dhiki ulipomfikia, hapo toba, kama mama, ilinyoosha kifua chake, ikamkumbatia, na ikamnyang'anya kutoka mikononi mwa mama yake wa kambo—anasa—ili kumrudisha kwa mama yake—utauwa.

42. Kijana yule akapaza sauti, *akasema, 'Baba, nimekosa dhidi ya mbingu na mbele yako.'* Mwana aliyekosa alimtambua baba yake, akilalamika kwamba yule aliyemhadaa alikuwa baba mkwe na mhalifu. Akaona usaliti, akaona u , na akakimbilia toba kama mama. Kwa muda mrefu alikuwa amelishwa kijani kibichi na kuvumilia njaa; lakini toba, kama mama mwenye huruma, baada ya kumpokea kijana huyu, inamlisha tena kwa maziwa, ikimpa matiti yake – inamlisha kwa maziwa, kwani dhambi ilikuwa imemnyonya nguvu zake kupitia maisha ya aibu. Kama si kwa maziwa haya, hangeweza kupona. Lakini wale ambao hawakuweza kuinuka walainuliwa na toba, wakanyoshwa kwa maziwa. Iliyaponya walio dhaifu kabisa na kuwaweka mikononi mwa baba yao.

43. Je, unaona jinsi toba mwanzoni inavyoonekana kwa wenye dhambi si kama kitu kigumu, bali kama msamaha na upole! Hakukazimisha kufunga, wala hakudai kujinyima au kukesha, bali iliwaalika waanze kwa toba: *'Nimetenda dhambi*'. Inaanza na hatua rahisi zaidi, ikijua kwamba dhamiri itakamilisha yaliyobaki. Dhamiri ni mlinzi wa toba; inachukua roho chini ya uangalizi wake na kuharakisha kuitakasa. Inajua utiifu wa nafsi – na huiongoza, kama anavyofanya mpanda farasi. Inataka toba ikubaliwe; inatamani izamike ndani ya watenda dhambi, na, kama jua, ipenye ndani ya akili na kuangaza. Hivyo basi huwaongoza kwa upole kwa Mungu na, kwa muda mfupi, huwafanya kuwa wake.

44. Ndugu zangu, hatupaswi kukata tamaa ya wokovu tukiwa na mama kama toba. Hatupaswi kupoteza tumaini la wokovu mama kama huyu anapotutuliza. Iliwaongoza wale waliokamatwa na adui katili hadi paradiso kwa Mungu; je, kweli itatuacha sisi? Iliwapa huruma wale waliokuwa nje ya Kanisa; je, haitatuonea huruma sisi? Hakuna mtu anayewaruhusu wengine kupoteza kwa urahisi kile ambacho yeye mwenyewe amekikusanya kwa bidii kubwa. Basi, Mungu Baba angewezaje kuwachilia sisi—aliowapatia kwa damu ya Mwanawe—kwa adui? – Sisi ni kundi lake, naye ni Mchungaji wetu. Ametupa toba kama maji ya kusafisha, ili tukapofanya dhambi kwa njia yoyote, tusafishwe nayo. Tuna *'bafu'* si tu *kwa ajili ya 'kuzaliwa upya'* bali pia kwa ajili ya *'ufanyaji upya*'. Tukifanya dhambi kwa njia yoyote, tukijiosha kwa toba, tunakuwa safi.

45. Toba ni madhabahu ya Mungu, kwani kupitia kwake wale wanaotenda dhambi hufanya upatanisho kwa Mungu. Chini ya Sheria, watu walipotenda dhambi, walitakiwa kutoa dhabihu ya kimwili, na kwa ajili ya hili ilibidi waende Yerusalemu; lakini wengine walizuilwa kufanya hivyo kwa ukarangavu, wengine kwa umaskini, na wengine kwa uvivu. Katika neema mpya, haya yote hufanyika kwa toba pekee, kwa kutoa dhabihu katika dhamiri ya mtu. Haahitaji mbuzi, bali maungamo. Je, huna njiwa, wewe mwenye dhambi? Pumua kwa uchungu—na Mungu atahesabu hili zaidi ya njiwa. Je, huna njiwa? Ungama dhambi zako kwa Mungu—na hii itakuwa dhabihu yako ya kuteketezwa. Huna ndege mwingine kabisa? Lilia—na litahesabiwa kama dhabihu kwa ajili yako. Ukisali, Mungu atakubali sala yako badala ya ndama. Ukijitupa chini kwa moyo wa dhati, shauku yako itathaminiwa zaidi kuliko ng'ombe aliyetoa dhabihu. Kwa nini utaandaa ubani? Toba itakutakasa bila kuchoma moshi.

46. Toba pia ni mlo wa Mungu, kwani kupitia kwake Mungu hufurahia wokovu wa mwanadamu. Na Mwokozi anasema: *'Vyakula vyangu ni kutenda mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Yohana 4:34). Hivyo basi, toba ni mkate wa ajabu wa Mungu; ndani yake, Mungu hufurahia toba ya dhamiri; katika toba, Yeye hunywa machozi ya majuto; ndani yake, Yeye hufurahia harufu nzuri—hisia ya dhati ya majonjo; kwani kwa Mungu ni mwang'ozi wenye harufu nzuri. Tazama—sadaka mbalimbali za Mungu: kujinyima, kufunga, kukesha, maombi ya bidii, utiifu kwa unyenyekevu; kwani hizi zimpendekeza zaidi kwa Mungu kuliko dhabihu nyingi.

47. Toba ni karamu kwa Mungu; kwani Injili inasema kwamba Mungu hufurahi zaidi *'kwa mtu mmoja mwenye dhambi atubu kuliko kwa watu tisini na tisa wenye haki'* (Luka 15:7). Tubu, kwa kusherehekea karamu kwa ajili ya Mungu, huita mbingu yenyewe kwenye karamu hiyo. Malaika hufurahi tubu inapowaalika kwenye karamu. Kikosi kote cha mbinguni husherehekea karamu, kikichochewa furaha na tubu.

48. Toba huwasilisha wenye dhambi kama dhabihu, lakini pia huwahuisha; huwaua, lakini pia huwafufua kutoka kwa wafu. Hii inawezaje kuwa? Sikilizeni: huwachukua wenye dhambi na kuwafanya waadilifu. Jana walikuwa wamekufa, lakini leo wako hai kwa Mungu kwa njia ya toba; jana walikuwa wageni, lakini leo ni mali ya Mungu; jana walikuwa wasio na sheria, lakini leo ni watakatifu. Toba ni tanuru kuu inayochukua shaba na kuigeuza kuwa dhahabu; inachukua risasi na kutoa fedha. Kama umeona jinsi kioo kinavyopata rangi ya zambarau, au kijani cha kijani, au bluu ya samawi, basi huta kuwa na shaka kuhusu mabadiliko kama hayo yanayotokana na nguvu ya toba. Toba, kwa mapenzi mema ya Mungu, huunganisha watoa toba na neema ya Roho Mtakatifu, na kumfanya mtu kuwa mtoto wa Mungu kikamilifu.

49. Sheria iliamuru kwamba vitu vitakatifu vitengenezwe kwa dhahabu tupu. Mtoaji wa Sheria hakuruhusu upungufu wowote katika vitu hivi vya thamani, ili tujue kwamba watakatifu wa Mungu wana utakatifu kamili ndani yao. Sikieni, ninyi mnaotubu! Mkaribieni Mungu kwa moyo wenu wote, naye atawapambanua kabisa. Mmetafuta kupambanuliwa katika moto wa toba; hakikisheni hakuna kinachobaki kisichopambanuliwa. Hivi ndivyo ninavyomaanisha. Tuseme unaungama zinaa. Hakikisha unaachana na aina zote za zinaa, kwa maana , aina zote za maovu ya ngono hutokana nazo. Na si hivyo tu, bali pia acha kila kitu kinachopelekea uchafu kupitia kwao: kicheko, utani, lugha chafu, ulafi – hizi ni njia za kuelekea kwenye zinaa.

50. Tupeni kabisa yote yaliyo ya dhambi. Watu walipofanya dhambi, Nabii Musa aliamuru nyoka asulubishwe, yaani, dhambi ziharibiwe – naye hakuufanya nyoka kuwa na tundu, bali ulikuwa umeumbwa kwa kuyeyushwa na imara. Kwa nini ilikuwa hivi? Ili kuwafundisha kwamba lazima mgeuke kabisa kutoka kwa *'udanganyifu'* wote. Aliutengeneza nyoka wote kwa shaba, kwa sababu mzizi wa uovu wote ni *'kupenda pesa*'. Aliutengeneza kwa kipande kimoja kutoka kwenye tanuru, ili muweze kuzima ndani yenu *'mwali'* unaoenea ndani yenu, unaopelekea ufisadi wa akili. Aliutundika nyoka huo juu ya mti ili, kwa njia ya toba, uweze kuwasaliba maovu haya matatu ndani yako, kwani yanapelekea kifo cha roho.

51. Neno langu ni kwako, wewe mtoba toba; usiwe na upungufu ndani yako; kuwa imara katika azma yako ya kupinga dhambi na kusimama imara katika wema, kama mwamba. *'Thibitisha moyo wako*,*'* kama anavyosema Nabii, *'usitetemeke'* (Zab. 111:5, 8). Lazima utoe toba thabiti, kama Petro, kwa maana umefanya dhambi kubwa. Mungu hapokei toba isiyoambatana na matendo thabiti. Wengi huiga mienendo ya wafalme, lakini hawaheshimiwi kama wafalme kwa ajili ya hayo. Vivyo hivyo, wale wanaotubu, kama hawatubu kwa dhati, wataonekana tu kuwa watubu, bila nguvu ambayo toba hutoa. Wale wanaotoa toba kwa ajili ya maonyesho hawatendi dhambi moja tu, bali dhambi nyingi, kwa sababu wanawaongoza wengine kutoa toba ya nje tu. Watu kama hao hawamsamehewi tu, bali dhambi nyingine huongezwa kwenye hesabu yao.

52. Basi, ninyi mliokosea, toeni toba ya kweli mpate kusamehewa. Mtume Paulo alisema kwamba yeye ajayeza juu ya msingi *wa 'mbao, nyasi kavu na manyasi'* hatapokea thawabu; na alisema haya si tu kuhusu mafundisho, bali pia kuhusu toba. Kama mtu yeyote hatatoa toba ya dhati, ni kama magome au mbao yanayelea juu ya maji. Yeyote asiyekaribia toba kwa dhati ni kama mbao; na mtu wa namna hiyo hatakataliwa tu bali pia atateketezwa, kama inavyosemwa, kwa moto. Kwa sababu gani? Kwa sababu walidhani wanaweza kumdhihaki Mungu.

53. Tuwanyege, kama watu wa Ninefe walivyofanya, ili na sisi tupate wokovu. Walinyenya kwa kweli, na waliokolewa kwa kweli; kama walivyotenda dhambi, ndivyo walivyonyenya – na wakakubaliwa. Hawakugeuka kwa sehemu tu, maana wafalme na watu wa kawaida walilia kwa pamoja. Haikuwa ni sehemu yao tu waliotubu, kwani watawala na watumwa walilia pamoja. Wala hawakutubu kwa muda mfupi tu – kwani kwa siku tatu kamili, wanaume na wanawake, watoto wachanga na wazee, hawakukoma kufanya toba zao. Walikubali hukumu, na kana kwamba walijiandaa kwa kifo, walililania vikali kwa ajili ya wenzao. 'Kwa Niniwe namaanisha mtu, na kwa wingi wa wakazi wake ninawakilisha sehemu za roho na shughuli za akili. Kama vile walivyojitolea kwa pamoja kutubu, ndivyo pia sisi, kwa nguvu zetu zote na kwa jumla, tunapaswa kutoa toba.'

54. Katika Sheria, Mungu hakuamuru tu sanamu, madhabahu na mahali pa ibada viharibiwe, bali pia majivu ya mawe na miti iliyoteketezwa, kwa kuwa ni najisi, yatupwe nje ya kambi. Na ninyi mnaotubu, kumbukeni kwamba ni wajibu wenu kuangamiza kila dalili ya dhambi kutoka ndani yenu. Ikiwa majivu ya

dhambi yatabaki ndani yenu, wanyama wachafu na wanyama wa kutambaa watavutiwa kwenu. Lakini mkiyatoa nje ya nafsi zenu, hata nzi wadogo wa dhambi au mbu hawatawasumbua. Safisheni akili zenu kabisa na 'miili ya dhambi' – na hata harufu yake mbaya itatoweka kwenu. Hii 'miili ya dhambi' ni kumbukumbu zenye shauku. Zikibaki ndani yenu, zitachafua mawazo yenu, na mawazo yenu yatafanywa kuzunguka, ambayo, kama ukungu mzito, utakaa juu ya macho yenu ya kiroho.

55. Tujikamue kwa kutubu, tusipoteze neema ya msamaha, kana kwamba ndiyo rangi yetu ya kweli. Kujikamua ni kuondoa kabisa kile kinachochukiza. Kwa maana kwa njia hii, rangi (ya msamaha) iliyotolewa kwetu, ikiwa imetengenezwa katika roho zetu, haitawahi kufifia. Jinaeni kwa kina kwa machozi, kama vile wachapaji wa rangi wanavyoosha sufu; jitoleeni kwa unyenyekevu; jidhibitieni katika mambo yote; maana mkiwa mmejisafisha hivi, mtakaribia Mungu mkiwa tayari kupokea neema.

56. Wengine wa wale wanaotubu hurudi tena kwenye dhambi, kwa sababu hawakuwa na ufahamu wa nyoka aliyekuwa akijificha ndani yao; na hata kama walikuwa na ufahamu, hawakumtoa kabisa, bali waliwaruhusu mabaki ya sura yake kubaki ndani; na punde si punde, kana kwamba amepandwa mimba tumboni, hurudisha sura kamili ya uovu wake. Unapoona mtoba toba anayearudia tena dhambi, fahamu kwamba hajabadilika moyoni mwake; maana ameacha ndani yake tamaa zote za dhambi. Hata hivyo, ishara ya mtu anayetoa toba ya kweli ni maisha ya nidhamu na kujinyima, kuachana na kiburi na majivuno, na macho na akili zilizowekwa daima kwa Yesu Kristo anayetamaniwa, pamoja na tamaa, kwa neema ya Kristo, ya kuwa mtu mpya.

57. Jilinde dhidi ya yale yote yanayopingana na wema. Ukifunga lakini ukacheka kwa upuuzi, utaanguka kirahisi. Ukilia katika maombi lakini ukajiendesha kwa njia ya kidunia ukiwa na watu, hivi karibuni utashikwa kwenye mtego. Ukipuuzia utulivu ukiwa unaishi maisha ya usafi, hutatulia muda mrefu kabla ya kuanguka. Tubu inapaswa kutoka moyoni. Mtu anayetubu anapaswa kubaki thabiti, yaani, daima awe kile alichokusudia kuwa hapo awali. Ikiwa mtu yeyote anashindwa kwa namna yoyote, hii tayari ni ishara ya toba isiyo kamilifu. Ikiwa wanabadilika, hii inaonyesha kuwa msingi imara wa maisha kulingana na Mungu haujawekwa katika moyo wao. Mtu wa aina hiyo anatubu kama mtoto anayefundishwa, na analia kwa sababu ya kulazimishwa, kama mtu aliyepigwa, badala ya kwa hiari yake mwenyewe. Sheria za kidunia hurekebisha tabia kwa kutumia hofu, lakini hazibadili hali ya moyo. – Vilevile, baadhi ya watu hutubu kwa nia ya siri, labda wakiwa hawatambui kabisa – ya kuendelea kufanya dhambi mara kwa mara.

58. Mmoja wa Manabii alisema: *'Katika mkutano wa Bwana,* isikuwepo na kashfa *yenye "machozi"'* (Mika 2:5–6). Kwa hili Nabii haukanushi toba, wala hauiiiti toba ya moyo mnyenyekevu mbele za Bwana kuwa ni kashfa; bali, anasema kwamba ikiwa machozi yatamwagwa kwa unafiki kwa nia mbaya, toba kama hiyo si thabiti. Na anasema pia: *'Jaribuni mioyo yenu, si mavazi yenu'* (Yoeli 2:13). Kwani hataki tujivunie toba yetu, bali tutubu kweli. Na Daudi anasema: *'Nitalainisha kitanda changu kwa machozi yangu'* (Zaburi 6:7). Sitawaga machozi kanisani, nikijionyesha tu mbele ya watu na kutafuta utukufu ili waninione kuwa mimi ni mtakatifu, bali kitandani mwangu nitakiosha kitanda changu kwa machozi kila usiku, ili niwe sawia na Kristo, Ambaye anasema: 'Ukapiga mlango wako, ukaomba, Baba yako, aliyeona yaliyo yafanyika *faragha, atakupa zawadi*; naye atakutangaza *waziwazi'* (Mathayo 6:6).

59. Wengi hufanya biashara ya toba, mara nyingi wakijionyesha kuwa bora kuliko walivyo kweli, na hivyo kuficha utu wao halisi. Wengine hufanya toba kuwa biashara, wakitumia kujipatia utukufu. Wengine tena hubadilisha toba kuwa kisingizio cha kiburi, na badala ya kupokea msamaha, hujitwika deni jipya. Bado hujawachiliwa kutoka kwa deni lako la awali – na bado unaingia katika jipya? Umetoka kulipa deni lako – na bado unajifunga na wajibu mpya? Je, unajitahidi kujiondoa kwenye deni, lakini unapanga utumwa mpya kwa ajili yako? – Hii ndiyo maana ya maneno: *'Iweombea yake ihesabiwe kuwa dhambi'* (Zab. 108:7). Na mtu wa namna hiyo anawezaje kutokurudia dhambi? Anawezaje tena kutushwa na tamaa zake? Je, nyoka atamwacha kwa amani? Je, viumbe wanaotambaa vitaacha kumtasibu? – Lo! Kile Kristo alichosema kitamtokea mtu wa namna hii: *'roho nyingine saba zenye uovu zaidi kuliko ile ya kwanza'* zitakaa ndani yake (Luka 11:26).

3. Muhtasari wa jumla wa maisha ya wale waliojitolea kumridhisha Bwana

Dondoo fupi kutoka Sura ya 110. Ingawa maandishi haya yameelekezwa kwa watawa, yanawahusu wote kwa ujumla.

1. Wote waliomtolea Mungu maisha yao na daima hujitahidi *'kuwasilisha miili yao kama dhabihu iliyo hai, takatifu na inayompendeza Mungu'* (Warumi 12: 1), wanapaswa, kwa mujibu wa ahadi takatifu za Injili na maandiko mengine ya Biblia, kuamini kwamba, kwa kujitolea kwao kwa kila kazi njema na kila mazoezi ya wema, wanaweza, kupitia neema ya Kristo na nguvu ya Mungu, kupata ukombozi kamili na usafishaji

kutoka kwa tamaa za uovu zinazotokea katika roho na mwili. Kile ambacho ni vigumu kwetu kinawezekana kwa Mungu, ambaye ametoa ahadi hii. Zaidi ya hayo, tamaa za dhambi baadaye ziliingia katika nafsi na mwili kama matokeo ya kosa la mwanadamu wa kwanza.

2. Sisi waumini tumeipokea, kupitia Ubatizo Mtakatifu, ahadi ya neema, kama talanta, ili iweze kuzidishwa mara nyingi na hivyo kuongeza urithi ulioahidiwa. Roho wa kimungu na wa faraja, aliyepewa Mitume na kupitishwa kupitia kwao kwa Kanisa la kweli la Mungu, hukaa tangu wakati wa ubatizo ndani ya kila mtu anayekaribia ubatizo kwa imani safi – na kila mtu hupokea *'talanta'* hii kwa ajili ya kuzidisha, kukuza na kukua, kama ilivyoelezwa katika Injili.

3. Kama vile mtoto anayezaliwa katika ulimwengu huu hasiti kuwa mtoto mchanga milele, bali anakua kila siku, kulingana na sheria ya asili, hadi afikie utu uzima kamili: vivyo hivyo, aliyezaliwa juu kwa maji na Roho hapaswi kubaki katika utoto wa kiroho, bali, kwa kuishi daima katika kujidhalilisha, bidii na subira nyingi, anailazimika, kupitia mapambano dhidi ya adui wa kiroho, kustawi na kukua hadi utimilifu wa *ukomavu* wa kiroho – au *'hadi kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'*, kama Mtume anavyofundisha (Efe. 4:13).

4. Lakini katika kuzaliwa kimwili, mtoto mchanga, kwa sheria ya lazima ya asili, hufikia utu uzima: kwani Utunzaji wa Mungu umeamuru kwamba ukomavu wa kimwili upatikane si kwa hiari ya mtu mwenyewe, bali kulingana na mpangilio wa asili; ilhali katika kuzaliwa kiroho kutoka juu, Mungu ameweka mpangilio tofauti—yaani, katika suala la ukuaji wa kiroho, Amemkabidhi mwanadamu hiari yake ya kujitegemea kazi, juhudi, na safari ngumu (kuelekea lengo hili), inayofanywa kwa subira thabiti. Jitahidi, asema Bwana, *'kuingia kupitia lango nyembamba'* (Luka 13:24); na tena: jitumeeni, kwa maana *'wale wanaotafuta Ufalme wa Mungu kwa nguvu zote watauchukua'* (Mathayo 11:12); na tena: *'kwa uvumilivu wenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19). Hivyo neema ya Mungu imepanga mambo, ili kila mtu, kulingana na asili na mapenzi yake, afikie ukuaji wa kiroho kupitia kazi na juhudi.

5. Kadiri mtu anavyojitolea kwa bidii ya kimwili na kiroho, akifurahia matendo mema, ndivyo anavyopokea ushiriki wa Roho Mtakatifu katika ukuaji wa kiroho kupitia upya wa akili, – wakipokea (nguvu ya) wokovu kwa neema pekee, huku kupitia imani, upendo na juhudi za hiari wakipanda hadi ustawi na utimilifu, ili, kwa neema na kwa haki, wawe warithi wa uzima wa milele. Si kwa nguvu na neema ya Mungu pekee, bila ushirikiano na juhudi za mwanadamu mwenyewe, ndipo mtu anapostawi; wala si kwa nguvu na uwezo wa mtu mwenyewe pekee, bila ushirikiano na msaada wa Roho, ndipo tunaweza kufikia mapenzi kamili ya Mungu na kiwango kikamilifu cha utakatifu. Kwa maana *'Bwana asipojenga nyumba, wajenzi watafanya kazi bure, wala asilinde mji, walinzi watafanya kazi bure'* (Zab. 126:1).

6. Ni hiari gani kamilifu ya Mungu, ambayo Mtume anahimiza na kusihi kila mtu aiifikie (Warumi 12:2)? – Ni utakaso na utakatifu wa moyo kupitia kukaa kwa Roho wa Mungu, jambo ambalo bila shaka hutokea katika nafsi ambayo, kwa imani na upendo, inajikabidhi kabisa kwa Mungu. Bwana alisema: *'Wenye furaha ni wao wasafi wa moyo, kwa kuwa watamwona Mungu*' (Mathayo 5:7); kwa wale wanaotamani kufikia furaha hiyo, Yeye anadai usafishaji kamili kutoka kwa dhambi, yaani, ukombozi thabiti kutoka kwa tamaa za uovu na uwekaji kamili ndani ya nafsi ya sifa kuu zaidi. Nabii pia anaashiria hili aliposema, katika maombi: *'Utengeneze moyo safi ndani yangu, Ee Mungu, na kunifanyia upya roho iliyo thabiti'* (Zab. 50:12); na tena, alipohoji: *'Nani ataweza kupanda mlima wa Bwana, au nani atasimama mahali pake patakatifu*?*'*, alijibu: *'*Yeye *asiye na uovu mikononi mwake na safi moyoni'* (Zab. 23:3–4). Kwa hili Roho alionyesha kwamba ni lazima, kupitia juhudi zetu wenyewe, tukate kabisa dhambi iliyotendwa kwa tendo, neno na wazo, tukijitahidi kwa ajili ya usafi kamili wa roho, na tukitumaini kuufikia kupitia neema ya Roho Mtakatifu. Hivyo Mwinjilisti, akielezea jinsi roho za wale wanaojitenga na ndoa ya kimwili na vifungo vya kidunia na kutamani kubaki katika usichana anavyopaswa kuwa, anasema: *'Asiyeolewa hujishughulisha na mambo ya Bwana, jinsi ya kumfurahisha Bwana, ili awe* mtakatifu'—si *'kwa mwili'* tu bali pia *'kwa roho'* (1 Kor. 7:34). Kwa njia hiyo anafundisha kwamba roho, bibi arusi wa Kristo, ikitaka kuungana na Mfalme mtakatifu wa mbinguni, lazima iwe huru kutokana na dhambi inayotendeka na ya kiakili—yaani, kutokana na dhambi za wazi na tamaa za siri—kama Mtakatifu Yohana Mteolojia anavyosema: *'Kila mtu aliye na tumaini hili kwake hujisafisha, kama vile yeye alivyo safi'* (1 Yohana 3:3).

7. Nafsi ambayo imejitenga na urafiki wa kidunia na inatamani kukaa katika umoja na ushirika na Mchumba asiyeharibika lazima iwe safi si tu kutoka kwa dhambi zilizo dhahiri—kama vile uzinzi, wizi, ulafi, uvumi, mazungumzo ya bure, kupaza sauti, kicheko na tamaa— lakini zaidi ya hayo, ni lazima ijihadhari na tamaa kali za nafsi na dhambi za siri, yaani, kutoka kwa tamaa mbaya, ubatili, tamaa ya kuwafurahisha

wanadamu, unafiki, upendo wa mamlaka, utapeli, uovu, chuki, ukosefu wa imani, wivu, kiburi, wivu wa kimapenzi, kujiruhusu, kujipenda, majivuno na *'mashika' mengine* yasiyoonekana yanayofanana nayo *ya dhambi* (Rum. 1:26). Maandiko Matakatifu yanayaona dhambi zilizofichika za nafsi kuwa sawa na dhambi zinazodhihirishwa kwa matendo; kwa maana ni tunda la mzizi uleule. Hivyo basi, Nabii anawakemea watu fulani: *'Katika mioyo yenu mnafanya uovu'* (Zab. 57:3). Naye anaomba kwa ajili yake mwenyewe: *'Nisafishe kutoka kwa dhambi zangu za siri'* (Zab. 18:13). Kwa hiyo, kama vile tunavyojitahidi kulinda mtu wa nje—yaani, mwili, kama hekalu la Mungu—kutoka kwa dhambi zilizo wazi, vivyo hivyo lazima tutumie bidii na juhudi zilezile kumlinda mtu wa ndani—yaani, roho—kutoka kwa kila wazo baya, kama ilivyoandikwa: *'Linda moyo wako kwa uangalifu wote; maana chemchemi za uzima hutoka humo'* (Mithali 4:23).

8. Tutafaulu katika utakaso huu wa moyo ikiwa daima tutapinga na kupinga mawazo maovu—kama vile kiburi, chuki, majivuno, ushangiliaji, tamaa, ushindani, ubinafsi na kadhalika— – kwa kujichunguza kwa ukali zaidi, na kulinda akili zetu dhidi ya muungano au mapatano yoyote na tamaa za siri za nafsi; na, kinyume chake, kwa kujitoa kwa nguvu zetu zote katika kila jitihada njema, kazi na tendo la ujasiri, ili kuweka vikwazo katika njia ya adui yetu. Kwa maana tukitenda hivi, Bwana, akiona bidii yetu ya kiroho, kwa upendo Wake kwa wanadamu na kwa nguvu ya Roho Wake mwenyewe, bila shaka ataleta katika sisi uponyaji mkuu kutoka kwa tamaa za siri, akitwalia kisasi maadui zetu wa kiakili.

9. Tutajifunza kutoka kwa Mtume Paulo ni hadi urefu gani wa kiroho tunapaswa kutamani kufikia. Anasema: lengo letu kuu ni *'ili tuweze kumwasilisha kila mtu akiwa mkamilifu katika Kristo'* (Wakolosai 1:28). Na kuhusu ukamilifu huu unajumuisha nini, alionyesha katika baraka yake ya maombi kwa Waefeso, akisema: 'Mungu awape – *"kuimarishwa kwa nguvu kwa njia ya Roho wake katika mtu wa ndani; Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani; mizizi na msingi katika upendo, mpate…"* nk. (Efe. 3:16–18). Taji ya yote ni upendo; aliwasilisha hili kwa njia ya kuvutia zaidi katika waraka mwingine, ambapo, alipokuwa akiorodhesha zawadi mbalimbali za Mungu na kujitoa kwa mwanadamu, anaongeza kwa kila moja kwamba yote haya na mambo yanayofanana nayo si kitu bila upendo. Kisha anaelezea upendo kama mla na mwangamizi wa tamaa zote (1 Kor. 13:1–8). Hii ndiyo kilele cha ukamilifu. Inatokana na hili kwamba wale ambao wameonekana kuwa wastahiki wa vipawa vilivyoorodheshwa na Mtume Paulo, lakini ambao bado hawajawekwa huru (kutoka kwa tamaa mbaya) kwa nguvu ya upendo wa kiroho ulio kamilifu na wenye ufanisi zaidi, bado wako hatarini, katika mapambano na hofu, ingawa tayari wanamiliki vipawa vya kiroho.

10. Mtume alibainisha hili kwa ajili ya wale wanaotaka kusonga mbele kwa uaminifu kuelekea ukamilifu wa Kikristo, ili mtu yeyote aliyepewa vipawa asidhani kuwa tayari amefikia ukamilifu, hata wakati neema bado haijafanya kazi kikamilifu, na ili, akijidanganya na kuamini kuwa hana mahitaji tena, na, wakiridhika na vipaji duni tu, washindwe kufikia lengo linalofaa la ukamilifu. Katika kuweka lengo hili la ukamilifu, Mtume anafundisha kwamba kila mtu, akitambua kuwa yeye ni maskini mbele ya utajiri huo wa upendo, anapaswa kujitahidi bila kuchoka na bila kukata tamaa katika matendo mema na kukimbia mbio za kiroho hadi afikie lengo, kama ilivyoandikwa: *'Kimbieni ili mpate kushinda'* (1 Wakor. 9:24).

11. Nimefafanua kwa undani sana kusudi la maisha ya kujinyima ili, kwa wale wanaotaka kuyakumbatia, niweze kuweka uelewa thabiti wa tumaini letu na njia iliyo mbele yetu; na ili kila mwanamume na mwanamke aliyejitolea kwa Mungu, akiwa ameongozwa na uelewa huu na akikumbuka daima mahali tulipoitwa na kiwango tunachopaswa kufikia, kwa njia zote, kwa nguvu zao zote, na kwa uangalifu mkubwa, wajitolee daima kwa bidii na yote walio nao katika ulimwengu huu kwa ajili ya matendo mema, bila, hata hivyo, kuangukia kiburi cha kujiona kuwa sisi ni kitu, bali kutambua kwamba kwa kweli sisi ni upungu daima ikilinganishwa na ubora wa kipimo kamili cha wito wetu na utajiri usio na kiasi wa upendo wa Kristo. *'Basi tukimbie kwa uvumilivu mbio iliyo mbele yetu, tukimtazama Yesu, mwanzo na mkamilishaji wa imani yetu'* (Ebr. 12:1), – *'nikisahau yaliyo nyuma, na nikijitahidi yaliyo mbele'* (Flp. 3:14).

12. Basi, ndugu zangu, tunapaswa kuishi na kutenda kwa njia gani kwa wenzetu? Kupitia kazi gani, taabu na mazoezi gani wapendao ukweli wanaweza kufikia lengo lililotajwa hapo juu? Amweke anayejitahidi kufikia lengo hili, akiwa amejiweka kando na ulimwengu na anasa zake, ajitoe roho yake kwa udugu. Hivyo ndivyo Mwokozi alivyoamuru, alipoorodhesha yale ambayo mtu anapaswa kuachana nayo akitaka kumfuata, akasema: *'hata roho yake mwenyewe'* (Luka 14:26). Kwa maana gani ni kuikabidhi roho ya mtu, au kuikana? – Ni kujitoa kwa hali na mali kwa udugu, bila kutimiza kabisa mapenzi ya nafsi, na kwa uthabiti kutokuwa na chochote chini ya mamlaka ya mtu isipokuwa mavazi anayovaa, ili, bila kuwa na wasiwasi wa aina yoyote, mtu afanye kwa furaha daima yale tu yaliyoamriwa. Yeye aliyejikana nafsi yake anapaswa kuwaheshimu ndugu zake wote, na hasa Mababa Wakuu, kama mabwana na bwana; na kwa *'busara'* yote anapaswa

kuwahudumia, *'si kwa utendaji wa kuonekana tu ili kuwafurahisha wanadamu, bali kama watumishi wa Kristo'* (Efe. 6:6). Akiwa amejitolea kwa Bwana, na atembee katika njia hii nyembamba na finyu (ya utiifu), na ajinyenyekee kwa hiari chini ya nira hii nzuri ya Kristo, akiamini bila shaka kwamba inamtayarishia wokovu mkuu.

13. Ndugu lazima waishi miongoni mwao kwa unyenyekevu, usafi, maungano, amani na uaminifu wa dhati. Mtu asijikweze juu ya mwenzake, wala kujiona bora au mkuu kuliko yeyote; kinyume chake, kila mmoja, kama mwanafunzi wa Kristo, ajitambue kuwa ndiye mdogo wa watu wote; ili kwamba, kupitia upendo, unyenyekevu, kutokuwepo kwa ushindani na kiburi, na kujisalimisha kwa wengine kwa woga wa Mungu, kiungo cha amani ndani ya udugu kiweze kuhifadhiwa, kana kwamba ni mwili mmoja na roho moja katika Kristo Yesu.

14. Katika azma ya kufuata sheria hizi, kila mtu, kwanza kabisa, afanye kila awezalo kuweka moyoni mwake upendo mtakatifu na hofu ya Mungu; waombe hivi kwa Mungu bila kukoma, na kwa kumkumbuka Bwana na upendo wa mbinguni mara kwa mara—au tuseme, bila kukoma—wajitahidi kwa njia zote kuvilea ndani yao siku baada ya siku, kwa msaada wa neema.

15. Kuhusu upendo kwa jirani (baada ya huu), tunaweza kufanikiwa kwa urahisi. Weka wa kwanza mahali pa kwanza; kisha wa pili, akifuata wa kwanza, utaenda sawa kwa wakati unaofaa. Lakini ikiwa mtu yeyote atapuuzia amri kuu ya kwanza—upendo kwa Mungu, ambao, kwa msaada wa Mungu, hujengwa ndani yetu kutokana na tabia ya ndani, dhamiri njema na mawazo yaliyo sawa kumhusu Mungu, – na akaamua kushughulikia la pili, ambalo ni kama hilo, basi kutokana na hili, matokeo yake yatakuwa ni huduma ya nje tu kwa ndugu zake, na hatawahi kuweza kutekeleza huduma hii kwa usafi na uadilifu; kwa kuwa hila za uovu, zikikuta akili yake imepotelea mbali na kumkumbuka Mungu, kutoka kwa upendo wake na hamu yake, zitachochea malalamiko na kulalamika katika roho yake kuhusu utumishi kwa ndugu zake, zikionyesha kuwa ni mgumu na mzito, au zitainua kiburi chake na kumlazimisha kujiona mwenye heshima na mkuu, na kumdanganya kwa wazo la matendo yake mengi kwa manufaa ya wote. Wakati mtu yuko mbali na kumkumbuka Mungu na hofu ya Mungu, basi bila kuepukika hutafuta utukufu na kutamani sifa kutoka kwa wale anaowahudumia. Lakini wakati akili na hali ya moyo wa mtu vimejazwa kila wakati na mawazo ya Mungu na hamu ya kumtaka Yeye, basi, kwa mujibu wa upendo wa Mungu, mtu—akifanya mambo yote kwa utukufu wa Mungu na kujijenga kwa matendo safi na yanayomfurahisha Mungu ya upendo kwa ndugu zake—anapata mafanikio kamili katika kazi yake, ambayo itatunukiwa taji la thawabu ya milele kutoka kwa Mungu.

16. Na kila zoezi la wema tunalofanya lifanywe kwa utukufu wa Mungu, wala lisifanywe kwa utukufu wetu wenyewe. Utiifu wetu kwa amri ni mtakatifu na safi tu pale linapotekelezwa kwa kumkumbuka Bwana, kwa hofu ya Mungu, na kwa upendo wa Mungu. Kwa hali ya namna hiyo, adui—ambaye daima anatafuta kuchafua utimilifu wa amri—anapelekwa mbali nasi, na yote yaliyoamriwa katika amri yanakuwa rahisi na wazi kwetu kuyatimiza; kwani upendo wa Mungu ulio ndani yetu hufanya amri kuwa rahisi na kuondoa kila ugumu katika kuzitimiza. Adui hujitahidi kwa kila njia kutawanya akili zetu kutoka kwa kumkumbuka Mungu, kutoka kwa hofu na upendo wa Bwana, kwa vishawishi mbalimbali vya kidunia, ili aweze kisha, kwa hila fulani za kuaminika, kugeuza mioyo yetu kutoka kwa wema wa kweli—yaani, kutoka kwa upendo wa Mungu—kuelekea kwa vema vya kubuniwa. Na wema wowote ambao mtu hufanya, yule mwovu hujitahidi kuudhihaki na kuuchafua, kwa kuchanganya katika utimizaji wa amri mbegu zake za kiburi, au shaka, au malalamiko, au chochote kile cha aina hiyo, ili wema uliofanywa usiwe wema wa kweli – jambo ambalo hutokea tu pale unapofanywa kwa unyenyekevu na kwa dhati kwa ajili ya Mungu. Ndiyo maana kila mtu anahitaji maarifa makuu na utambuzi, ili akili iweze kutambua hila na mikakati ya adui na kuondoa yote yenye dhambi katika matendo yao. Kwa maana hata kitendo kizuri kinaweza kufanywa kwa uzembe au kupuuzwa, au kwa nia isiyo safi, ambapo kitendo hicho hakitampendeza Mungu; au kinaweza kufanywa kulingana na mapenzi ya Mungu, kwa uangalifu, kwa busara, kwa ajili ya Mungu – ili kikamwe kipendeze Mungu.

17. Wale ambao wamejitolea kabisa kwa Mungu wanapaswa, kwa kadiri ya uwezo wao, kutimiza amri zote, kwa kuwa ni wazi kwa wote kwamba kuna lengo moja tu la uchaji Mungu, – yaani, kwamba kupitia imani na shauku kwa ajili ya sifa zote njema tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kutimizwa na Roho Mtakatifu, na kupata ukombozi kamili kutoka kwa tamaa, yaani, utakatifu wa moyo unaotendeka katika roho za waumini na wenye haki kwa Roho anayetakatifuza. Kwa hiyo, kila mmoja ajitoe kwa wema kadiri upendo wake kwa Mungu unavyopanuka. – Na mwishowe, ikiwa yeyote anataka kuomba bila kukoma, na akae daima katika maombi. (Hii inahusu, bila shaka, watawa wanaoishi upweke.)

18. Basi, ikiwa mshiriki yeyote wa udugu anataka kujishughulisha na maombi kwa kujinyima kwa ajili ya baraka za mbinguni, anapaswa kuruhusiwa kufanya hivyo – na anastahili sifa sana mbele ya wanadamu na mbele za Mungu. Ndugu, kwa umoja na kwa furaha, wamruhusu mtu kama huyo kubaki katika maombi, ili wao wenyewe wapokee thawabu kutoka kwa Mungu kwa kumpa ndugu yao ruhusa hii na kwa msaada wao wa fadhili kwake; mradi tu yule anayejitwika hili afanye hivyo akichochewa na shauku isiyozuilika ya kukaa na Bwana mmoja – na kwa vitendo anadumu imara katika jitihada hii isiyo na kikomo ya kumwelekea Bwana, akikataa mawazo yote yasiyo ya lazima, ili kwa njia hii matunda ya kazi yake yaonekane wazi kila siku kwa ajili ya ujenzi wa wote. Yeyote aliye na upendo kwa Bwana, hata kama bado hahisi uchungu na moto wa upendo wa kimungu wakati wa maombi, lakini akijitahidi, akipambana na kulazimisha mapenzi yake kwa kazi hii, akijitoa bila kusita kwa upendo wa mbinguni, akijitahidi kufikia maombi ya kweli ya kiroho; na ndugu wengine wamruhusu kwa furaha abaki katika maombi, au zaidi, wamsaidie kama wasaidizi, wakiona maendeleo ya ndugu yao kuelekea ukamilifu kama mafanikio yao wenyewe; wasimvuruge kutoka kwa hili kwa ushindani au wivu; wasizuie mwanzo wa jitihada hii nzuri na ya bidii; wala wasiweke vikwazo katika jitihada zake njema kuelekea Mungu. Na Mungu, akiona ari ya upendo wao wa dhati, atakubali maombi ya wote, akiwazawadia kila mmoja kwa haki na wema wao kwa wenzake.

19. Yeye aliyeingia katika safu ya wanaoomba, akiwa amejitwika jukumu kuu zaidi, lazima pia ajitwike katika juhudi kubwa zaidi; kwani kuna vikwazo vingi vya kudumu katika maombi bila kukoma: usingizi, kukata tamaa, uchovu wa mwili, mawazo yanayozurura, ukosefu wa subira, na uvivu; na, juu ya yote haya, uasi wa roho waovu, wanaoapiza vita dhidi ya roho—ambayo, kwa asili yake, huitafuta Mungu bila kukoma—wakipinga na kuzuia kwa kila njia isipate karibu na Mungu. Kwa hiyo, mtu lazima daima awe macho na makini kwa yote yanayotokea ndani yake, katika mapambano, uvumilivu na kilio, akijitahidi kwa nguvu zake zote kuzuia chochote kinachodhuru maombi.

20. Ikiwa sala yetu haijapambwa kwa unyenyekevu, upendo, unyofu na wema, basi sala kama hiyo haitatuzaa faida yoyote; au tuseme, itakuwa ni kujifanya tu kusali. Hata hivyo, hili halihusu sala pekee, bali kila juhudi ya kiroho kwa ujumla – iwe ni uchaji, kufunga, kukesha, kuimba zaburi, huduma, au kazi nyingine yoyote inayofanywa kwa ajili ya wema. Ikiwa, tunapojihusisha navyo, hatupati ndani yetu matunda ya upendo, amani, furaha, upole, unyenyekevu, urahisi, uaminifu, subira, kutokuwa na wivu na kadhalika, basi kazi na matendo yote hayo ni bure. Kwa maana ni kwa ajili ya matunda kama hayo ndiyo juhudi hizi hufanywa; kwa hivyo, matunda haya yakikosekana ndani yetu, matendo yetu yote na shughuli zetu zote ni bure. Wale wasio na matunda haya, Siku ya Mwisho, watajikuta katika kundi moja na mabikira wapumbavu.

21. Wale ambao bado hawawezi kujitoa kikamilifu kwa kazi ya maombi wanapaswa, kwa imani na hofu ya Mungu, kujitayarisha kwa ajili ya huduma ya ndugu, au kwa utekelezaji wa majukumu yao; na baada ya kuchukua kazi hii, waifanye kama wale wanaotimiza amri ya Bwana na kufanya kazi ya kiroho; zitieni makini kama kazi ya Mungu, na hudumuni kwa furaha kama watumishi wa Bwana, bila kamwe kuruhusu uovu wa adui uchafue kazi yenu njema kwa kutafuta kupendwa na watu, au kwa kulalamika, au kiburi, au uvivu, au uzembe; bali, kinyume chake, mkijitahidi kwa njia zote kutakasa utiifu wenu bora kwa heshima na upendo kwa Mungu, ili uwe wa kupendeza machoni pake.

22. Basi, kwa kuwa ndugu wote wanaoishi maisha sawa wana lengo moja lililotajwa hapo juu, kila mmoja ajitahidi kadiri ya nguvu zake, na amtumaini Mungu kwamba, kwa bidii inayostahili na utendaji wa wema, atafikia kiwango kamili cha uana wa Kikristo. Urahisi, uaminifu, upendo wa kindugu, furaha na unyenyekevu katika mambo yote lazima daima vikae imara ndani ya udugu, kama msingi, ili, kwa kujivunia, au kudharau wenzetu, au kukubali kulalamika, tusije tukafanya kazi yetu kuwa bure. Na yeye anayeishi katika maombi bila kukoma asijikweze juu ya wale ambao bado hawawezi kuomba kwa uthabiti huo, ili kazi yake iwe na mafanikio mbele za Mungu na wanadamu. Na yeye aliyejitolea kwa huduma, au kwa kutimiza wajibu mwingine wowote, asilalamike kwa nia mbaya, wala asishutumu wale wanaodumu katika maombi na kufunga, ili naye apate neema ya Mungu, na kazi yake ipendeze machoni pa Mungu. – Kama viungo vya mwili mmoja, ni wajibu wetu kutiana moyo. Kama vile viungo vya mwili, vinavyoongozwa na roho moja, vinavyohudumiana bila wivu, ndivyo pia sisi, tukiwa viungo vya mwili mmoja, tukiongozwa na Roho mmoja na tukilishwa Neno moja hai la kweli, tunapaswa kuishi kwa faraja ya pamoja kupitia upendo na unyenyekevu, wema na furaha. – Roho ya undugu wa upole kama huo inapodumishwa, basi wingi wa wale wanaojitolea kwa maombi utafidia mapungufu ya wale wanaotekeleza majukumu yao katika jambo hili, na vivyo hivyo, Utajiri wa wale wanaotimiza wajibu wao utajaza upungufu wa wale wanaoendelea kuomba, *'ili kuwe na usawa'*, kama anavyosema Mtume (2 Kor. 8:14). Laiti tu upweke, upendo, unyenyekevu na kutokuwepo kwa

wivu vingetawala miongoni mwa ndugu. Basi, kadiri kila mmoja anavyoamini, kupenda na kufanya kazi, akiendelea kila siku kwa kiwango kile kile, atahesabiwa kuwa anastahili ufalme. Hii ndiyo kweli maisha ya malaika! Hii ndiyo hasa maana ya: *'Mapenzi yako yafanyike, duniani kama ilivyo mbinguni'*, tunapoungana sisi kwa sisi katika roho isiyo na wivu, kwa unyofu, upendo, amani na furaha, tukiona mafanikio ya jirani yetu kama faida yetu wenyewe, na vivyo hivyo tukitambua udhaifu wao, mapungufu yao na huzuni zao kama hasara yetu wenyewe, kama ilivyoandikwa: *'Msijali kila mtu mambo yake mwenyewe, bali kila mtu mambo ya wengine'* (Wafilipi 2:4). Kwa njia hii, kwa kuonyeshana huruma—na hasa wenye nguvu kwa wanyonge, na wenye afya kwa wasio na afya—tutakuwa na uwezo wa kutimiza sheria ya Kristo, kama vile Mtume Paulo alivyoagiza (Wagalatia 6:2).

4. Kuhusu wema na hisia

1. Inahitajika kujua kwamba, kwa kuwa mwanadamu ana asili ya sehemu mbili—yaani, akiundwa na mwili na roho—yeye pia ana aina mbili za hisia. Kuna hisia tano za kiakili na hisia tano za kimwili. Hisia za kiakili huitwa na wanahikima ' ' (nguvu za roho), na ni hizi zifuatazo: akili, hoja, ufahamu, taswira na hisia; wakati hisia za kimwili ni: kuona, kunusa, kusikia, kuonja na kugusa. Kutokana na hizi hutokea aina mbili za wema na aina mbili za uovu. Na ni muhimu sana kwa kila mtu kujua waziwazi wema wa roho ni nini, na wema wa mwili ni nini, pamoja na hisia za roho ni zipi na hisia za mwili ni zipi.

Fadhila za nafsi

2. Kuhusu sifa za roho, tunashikilia kwamba kimsingi, kuna sifa kuu nne, yaani: ujasiri, busara, kiasi na haki. Kutokana na hizi, sifa zifuatazo za roho hutokea: imani, tumaini, upendo, sala, unyenyekevu, upole, ukarimu, subira, wema, uvumilivu, maarifa ya Mungu, utulivu wa moyo, urahisi, kutotatizika, uaminifu, ukweli, uhuru, kuepuka hukumu, ubatili, majivuno, kiburi, wivu, udanganyifu na upendo wa pesa, huruma, rehema, ukarimu, heshima, unyenyekevu, hamu ya baraka za milele zijazo, tamaa ya Ufalme wa Mungu, na shauku ya kupokelewa kama watoto wa Mungu.

Fadhila za kimwili

3. Kwa upande wa wema wa kimwili—ambao ni sahihi zaidi kusema kwamba, kupitia mwongozo wa Mungu, hubadilishwa kuwa vyombo vya wema, na, ikiwa huru kutoka kwa unafiki wote na tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, humwongoza mtu kung'ara katika unyenyekevu na kutokuwa na tamaa—hizi ni kama zifuatazo: kujinyima, kufunga, njaa, kiu, kukesha, kusimama usiku kucha, kupiga magoti, kujizuia kwenda bafuni mara kwa mara, kuridhika na nguo moja, kula chakula kikavu tu, kula kuchelewa na kisha kwa kiasi kidogo tu, kunywa maji tu, kulala ardhini bila godoro, umaskini, kutokuwa na tamaa, kukohoa mwili, kupuuza mavazi, kujitolea, upweke, ukimya, kujifungia seli, ukarimu, kuridhika na kidogo, ukimya, kazi ya mikono, kila aina ya mateso na kila tendo la kimwili. Mambo haya yote, wakati mwili uko na afya na unateswa na tamaa za mwili, ni muhimu sana na yenye faida; lakini unapokuwa dhaifu na, kwa msaada wa Mungu, umeshinda tamaa zake, si muhimu sana; kwani yote yanatimizwa kwa unyenyekevu mtakatifu na shukrani.

Shauku za nafsi

4. Hamu za nafsi ni: kusahau, uvivu na ujinga. Jicho la roho—yaani, akili—linapofunikwa na tamaa hizi tatu, hushuka chini ya utawala wa tamaa nyingine, kama vile: ukosefu wa heshima kwa Mungu, ukosefu wa imani—yaani, kila aina ya uzushi, kufuru, ukorofi, hasira, kero, hasira ya haraka, chuki kwa wanadamu, chuki sugu, kashfa, hukumu, huzuni isiyo na msingi, hofu, woga, mzozo, wivu, hasira, kiburi, kujidanganya, uongo, ukosefu wa imani, ukosefu wa busara, kutotofautisha, uoni mfupi, tamaa isiyosaza, tamaa, ugovu, unafiki, upendeleo, kushikamana na vitu vya kidunia, kukata tamaa, woga, kutojali shukrani, kulalamika, majivuno, kiburi, hasira kali, kiburi, upendo wa mamlaka, kuwafurahisha watu, ujanja, ukosefu wa haya, ukosefu wa hisia, upendelezi, usiri, dhihaka, unafiki, kujisalimisha kwa dhambi kwa sababu ya tamaa, kuendelea kufikiria dhambi bila kukoma, akili inayozurura, kujipenda – mama wa uovu wote, upendo wa pesa – mzizi wa maovu yote na tamaa, uovu na ujanja.

Shauku za mwili

5. Hamu za mwili ni: ulafi, kupita kiasi, anasa, ulevi, kula kwa siri, aina mbalimbali za tamaa za mwili, uzinzi, uasherati, maovu, uchafu, ngono ya ndugu, kumnyanyasa mtoto kingono, ngono na mnyama, tamaa

mbaya na kila aina ya tamaa zisizo za kawaida na za aibu, wizi, kufuru, unyang'anyi, mauaji kutokana na wivu au katika hasira isiyo na sababu, kila aina ya starehe za kimwili, kuridhisha tamaa za mwili—hasa wakati mwili uko na afya njema—uchawi, utabiri, uchawi, utabiri wa hatima, uaguzi, urembo kupita kiasi, upuuzi, uvivu, shauku ya mapambo, kujipaka-paka uso, ufisadi wa aibu, kamari, kujitolea kupita kiasi kwa raha za kidunia, maisha yaliyojitolea kwa mwili yanayolegeza akili, na kuifanya iwe ya kidunia na kama ya mnyama, na kwa namna yoyote ile hayaruhusu mtu kuinua mtazamo wake kuelekea Mungu na matendo ya wema. Mzizi wa maovu yote, na, kama wengine wasemavyo, chanzo kikuu, ni upendo wa raha, upendo wa utukufu na upendo wa pesa, ambavyo ndivyo chanzo cha yote yaliyo maovu.

6. Hata hivyo, mtu hafanyi dhambi yoyote isipokuwa, kama anavyosema mtawa mwenye hekima Marko, majitu haya makuu—yaani, kusahau, uvivu na ujinga—yampite na kumshinda kwanza. Haya, kwa upande wao, huzaliwa kutokana na maisha ya anasa na starehe za kimwili, na kutokana na kushikamana na utukufu wa kibinadamu na burudani. Na chanzo kikuu, na mama asiyefaa zaidi wa haya yote, ni kujipenda, yaani, mshikamano usio na mantiki na upendo mkali kwa mwili, akili iliyotawanyika na isiyojikita, pamoja na lugha chafu yenye ulimi mkali, kila aina ya uhuru kupita kiasi katika maneno na vicheko, ambavyo vinaleta uovu mwingi na anguko nyingi.

7. Zaidi ya hayo, mtu lazima ajue kwamba upendo wa utukufu, unapobadilika kuwa shauku, una aina nyingi na huchukua maumbo mengi; na kwamba kuna raha nyingi zinazodanganya roho isipokuwa imetulia mbele za Mungu, wala haijakumbatiwa na hofu ya Mungu na upendo wa Kristo, huku ikiwa imejishughulisha na mazoezi ya wema. Kwa maana kutoka pande zote huonekana maelfu ya raha zinazovuta macho ya roho kwa upande wao: urembo wa kimwili, pesa, anasa, umaarufu, uvivu, hasira, umiliki, upendo wa mamlaka, na tamaa; katika upotovu wetu, raha hizi hutiwa mbele yetu; mwonekano wao ni mzuri na wa kuvutia, wa kutosha kuwavutia wale wanaovutiwa na vitu hivyo, na ambao hawana ndani yao upendo mkuu kwa wema, bali wanapata ugumu. Kila shauku ya kidunia, kila mwelekeo kwa kitu chochote cha kimwili, bila kujali jinsi kinavyoweza kuwa kidogo, huleta raha na hisia ya kupendeza kwa mtu anayevutiwa nacho—ingawa hili si busara na hatimaye ni hatari—na huifanya nguvu ya tamaa ya roho kuwa mtumwa kabisa kiasi kwamba yule aliyenyanyaswa na tamaa, anaponyimwa kile anachokipenda, huingia katika hasira, huzuni, hasira na chuki. Na ikiwa, pamoja na mtego huu, hata tabia ndogo inamshika mtu, basi, ole! husababisha yule aliyenaswa na mtego usio na mantiki kujisalimisha kwake kabisa, kwa sababu ya raha iliyofichwa ndani yake.

8. Furaha ya tamaa, kama ilivyotajwa hapo juu, ni nyingi, na hupata ridhaa yake si tu katika uzinzi na raha zingine za kimwili, bali pia katika tamaa zingine. Na uchaji hauko tu katika kujiepusha na uzinzi na raha za kimwili, bali pia katika kuwa huru kutokana na tamaa zingine. Kwa hiyo, wabadhirifu, wapenda pesa, na waviziaji si wachaji. Kama vile mtu anavyovutiwa na uzuri wa kimwili, ndivyo mwingine anavyovutiwa na pesa. Na huyu wa pili si mchaji hata zaidi; kwa maana hana msukumo uleule kama yule wa kwanza, ambao ungelazimisha kwa mahitaji ya asili. Kwa maana, kwa haki kabisa, mpanda farasi anayeitwa kwa usahihi zaidi kuwa hana ustadi si yule asiyeweza kumzuia farasi mkaidi na mwenye roho, bali yule asiyeweza kumtambua farasi mpole na mtiifu. Na ni wazi kutokana na haya yote kwamba tamaa ya pesa ni kubwa kuliko zingine na si ya asili; na msukumo unaoelekea kwayo hauko katika asili yetu, bali katika mapenzi yaliyopindukia; ndiyo maana yeyote anayeshindwa nayo hufanya dhambi isiyosameheka. Ni lazima basi tuelewe wazi kwamba upendo wa raha hauishii tu kwa uzinzi na raha za kimwili, bali upo katika kila kitu tunachokipenda kwa hiari ya nafsi na kupitia upendeleo.

9. Ili kuelewa tamaa hizi kwa uwazi zaidi, tumeona ni muhimu kuongeza yafuatayo. Roho imegawanywa katika sehemu tatu: sehemu ya busara, sehemu ya hasira na sehemu ya tamaa. Na dhambi za sehemu ya busara ni kama zifuatazo: ukosefu wa imani, uzushi, ukosefu wa busara, kufuru, ukosefu wa utambuzi, kuto shukuru, na kuridhia dhambi zinazotokana na sehemu ya tamaa ya roho. Tiba na uponyaji wa dhambi hizi ni: imani isiyoyumba kwa Mungu, mafundisho ya kweli na yasiyokosea, kusoma daima maneno ya Roho, sala safi, na shukrani isiyokoma kwa Mungu. Madhambi ya nguvu ya hasira ni kama yafuatavyo: ukatili, chuki, ukosefu wa huruma, kulipiza kisasi, wivu, mauaji na mawazo ya mara kwa mara ya mambo kama hayo. Tiba za dhambi hizi ni upendo kwa wanadamu, upendo, upole, upendo wa kindugu, huruma, uvumilivu na wema. Dhambi za mamlaka ya tamaa ni kama zifuatazo: ulafi, kula kupita kiasi, ulevi, uzinzi, uasherati, uchafu, maovu, tamaa, na tamaa ya utukufu wa bure, dhahabu, utajiri na raha za kimwili. Kufunga, kujinyima, kujikana, kutokuwa na tamaa, kutumia pesa kwa maskini, kujitahidi kupata baraka za baadaye, tamaa ya Ufalme wa Mungu, na hamu ya kupokewa kama watoto wa Mungu hutumika kutibu na kuponya dhambi hizi.

10. Sasa nitazungumzia mawazo yenye shauku ambayo kupitia kwake kila dhambi hufanyika. Kuna maovu nane kwa jumla: ulafi wa chakula, uzinzi, tamaa, hasira, huzuni, kukata tamaa, ubatili na kiburi. Iwapo mawazo haya yote yanatutatiza au la si chini ya nguvu zetu; lakini iwapo yanabaki au hayabaki ndani yetu, na iwapo yanachochea hisia au hayachochei, hilo liko chini ya nguvu zetu. Lakini kuna tofauti kati *ya kishawishi*, *ushirika*, *tamaa*, *mapambano*, *ridhaa—ambayo* huvuta mtu kuelekea kitendo na kufanana nacho—*hatua ya kujitegemea*, na *utumwa*. *Majaribu* ni pendekezo rahisi linalotolewa na adui, kwa mfano: 'Fanya hiki na kile', kama vile adui alivyomwambia Kristo Mungu wetu: *'Semaga, "Mawe haya yawe mikate"'* (Mathayo 4:3). Na hili, kama ilivyosemwa, haliko katika uwezo wetu. Kwa upande mwingine, *ushirika* ni kukubali wazo lililopendekezwa na adui, na, kwa namna fulani, kulishughulikia na kuzungumza nalo kwa furaha, likitokea kwa hiari yetu. *Shauku* ni tabia inayoundwa kutokana na ushirika na wazo lililopendekezwa na adui, na, kwa namna fulani, kutafakari kulikohusu kila mara na kuota ndoto za mchana kulihusu. *Mapambano* ni upinzani wa pande mbili kati ya wazo na akili, unaoelekea ama kwenye kutokomeza tamaa kutoka kwa wazo, au kwenye kukubali wazo lenye tamaa, kama vile Mtume anavyosema: *'Maana mwili hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na mwili; na hivi hupingana'* (Wagalatia 5:17). *Utekwa* ni ushawishi wa kulazimishwa, usio wa hiari wa moyo, unaotawaliwa na dhana potofu na tabia ya muda mrefu. *Ridhaa* ni dhihirisho la kiakili la kukubaliana na tamaa; na *'kitendo cha kujitenda*' ni kitendo chenyewe cha kujisalimisha kwa wazo lenye tamaa.

11. Yeyote, kupitia upinzani na uthabiti wake tangu mwanzo kabisa, anayekataa ya kwanza—yaani, mvuto wa awali—kutoka kwake, kwa hivyo huweka kikomo kwa yote mengine kwa wakati mmoja. Ulaaji wa kupindukia hufutwa kwa kujinyima; uzinzi kwa upendo wa kimungu na hamu ya yajayo; tamaa kwa huruma kwa maskini; hasira kwa wema na upendo kwa wote; huzuni ya kidunia kwa furaha ya kiroho; kukata tamaa kwa subira, uthabiti na shukrani mbele za Mungu; ubatili – kwa kutenda wema kwa siri na sala ya daima kwa moyo uliokushtuka; kiburi – kwa kutomhukumu au kumdharau yeyote, kama Mfarisi mjivunja mbwembwe, bali kwa kujiona kuwa mdogo kuliko wote. Kwa njia hii, akili, ikiwa imeachiliwa huru kutoka kwa tamaa zote zilizotajwa hapo juu na kupaa hadi kwa Mungu, huanza hata hapa kuishi maisha ya baraka, akiwa amepokea ahadi ya Roho Mtakatifu; na anapoondoka duniani, akiwa hana tamaa na mwenye maarifa ya kweli, huwekwa katika nuru ya Utatu Mtakatifu na wa Kimungu, pamoja na Malaika Watakatifu, aking'aa milele yote.

12. Nafsi, kama ilivyosemwa hapo juu, imegawanywa katika sehemu tatu; kwani kuna nguvu tatu ndani yake: fikra, hisia, na tamaa. Ikiwa kuna upendo na wema katika hisia, na usafi na uchaji katika tamaa, basi fikra ni safi. Lakini ikiwa kuna chuki kwa wanadamu katika hisia, na uasherati katika tamaa, basi akili huwa na giza. Hisia zinapoitawala, akili huwa imara, safi na yenye mwangaza; inatafakari kiroho uhusiano kati ya viumbe wa Mungu na inainuliwa hadi kwa Utatu Mtakatifu na Mbarikiwa. Vilevile, hasira ni ya kiasili pale mtu anapowapenda watu wote, hakumlalamikia yeyote, na hakuwi na chuki. Na tamaa ni ya kweli kwa asili pale, kupitia kujidhibiti, unyenyekevu na kutokuwa na tamaa, inapouua tamaa—yaani, raha za kimwili, tamaa ya kupata, na kwa utukufu wa kupita; kwani tamaa ina mwelekeo wa aina tatu: ama kuelekea kwa raha za kimwili, au kuelekea kwa utukufu wa bure, au kuelekea kwa mvuto wa utajiri – na kwa sababu ya mwelekeo huu, ambao ni kinyume na akili, mtu hupuuzia Mungu na amri zake, husahau hadhi yake mwenyewe, huchukizwa na jirani yake, hukufunika mawazo na kukuzuia kuinua mtazamo wako kuelekea ukweli. Lakini yeye yeyote aliyefikia hali ya juu kabisa ya fikra, hata hapa, kama ilivyoelezwa hapo juu, hupata ladha ya Ufalme wa Mungu, huanza kuishi maisha ya baraka, akisubiri furaha iliyoandaliwa kwa ajili ya wale wanaompenda Mungu, ambayo sisi wasiostahili pia tuchukuliwe kuwa na haki ya kuipata, kwa neema ya Kristo.

13. Ni muhimu kutambua kwamba ukamilifu kamili wa wema wowote hawezi kufikiwa na yule ambaye, katika maisha yake yote, hajitahidi kwa bidii isiyochoka kuupata kupitia juhudi za dhati na za makini. Hili linahusu kutoa sadaka, sala, upendo, au mojawapo ya sifa kuu—ujasiri, busara, usafi na haki. – Wakati akijitahidi bila kuchoka kutekeleza sifa hizi, mtu lazima awe mwangalifu zisipunguze, achilia mbali kuharibu, thamani na umuhimu wake kwa kuruhusu nia zisizofaa kuambatana nazo, kama vile tamaa ya kuwafurahisha wengine, utukufu wa bure, na kadhalika. Na zaidi ya yote, mtu lazima daima atende wema kwa busara – ambayo ni bora kuliko wema wote, kana kwamba ni malkia, na wema wa wema.

14. Ni muhimu pia kwa wote wanaotaka kung'ara katika wema na kujitahidi kuepuka dhambi kutambua kwamba, kama vile roho ilivyo bora zaidi kuliko mwili kwa namna isiyopimika, ndivyo pia wema wa roho—hasa wale waliopewa majina ya Mungu na wale wanaomfanana—ni bora kuliko wema wa mwili;

kama vile maovu ya roho yalivyo makubwa na hatari zaidi kuliko yale ya mwili, katika athari zake na katika adhabu zinazoyafuatia , ingawa sijui kwa nini hili linawapita wengi. Ulevi, uzinzi, wizi na maovu yanayofanana na haya—ambayo, kwa namna hiyo, wengi wanaonekana kuyachukia—wanajikinga, wanayaogopa na kuyaepuka; lakini wanachukulia kwa upuuzi maovu ambayo ni hatari zaidi, yaani yale ya roho – wivu, chuki, kiburi, udanganyifu, na mzizi wa maovu yote – upendo wa pesa, na maovu yanayofanana na haya.

5. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa kuu nane, kwa ujumla

1. Jua kwamba kuna mawazo nane ambayo maovu yote hutokana nayo: tamaa ya chakula, uzinzi, upendo wa pesa, hasira, huzuni isiyo ya wakati, kukata tamaa, ubatili, na kiburi. Haya ndiyo yanayompigana na kila mtu.

2. Wewe, ikiwa unataka kushinda *'ushibe'*, pendelea kujidhibiti, uwe na hofu ya Mungu – na utashinda.

3. Ukitaka kushinda *'uzinzi'*, penda kuwa macho na kujidhibiti, fikiria kifo kila wakati, na usiwahi kuzungumza na mwanamke – na utashinda.

4. Ukitaka kushinda *'ushikaji tamaa'*, penda maisha ya kawaida na kutosheka.

5. Ukitaka kushinda *'hasira'*, kukuza upole na ukarimu wa *moyo*, na kumbuka jinsi Wayahudi walivyomtendea mabaya Bwana wetu Yesu Kristo; lakini Yeye, kama Mungu anayewapenda wanadamu, hakikasirika nao, bali kinyume chake aliwaombea, akisema: *'Baba, wasamehe*' dhambi hii: *'kwa kuwa hawajui wanafanya nini'* (Luka 23:34).

6. Ukitaka kushinda *'huzuni'* isiyo ya wakati, usiwahi kuhuzunika kwa jambo lolote la muda; lakini ukijeruhiwa na neno, au kusumbuliwa, au kudharauliwa, usihuzunike, bali kinyume chake, furahi. Huzunika tu unapotenda dhambi; lakini hata wakati huo, kuwa na kiasi, ili usidanganyike na kukata tamaa na kufa.

7. Ikiwa unataka kushinda *'kukata tamaa'*, jishughulishe na ufundi fulani, hata kwa muda mfupi tu, au soma, au ombea mara kwa mara.

8. Ikiwa unataka kushinda *'maringo'*, usipende sifa, heshima, mavazi ya kifahari, nafasi ya heshima, au kutendewa kwa upendeleo; kinyume chake, penda kukosolewa na kudharauliwa, na uongo kusambazwa kukuhusu: na jilaumu mwenyewe kwa kuwa mwenye dhambi zaidi kuliko mdhambi yeyote.

9. Ukitaka kushinda *'kiburi'*, chochote unachofanya, usiseme kwamba kimetokana na bidii yako mwenyewe au nguvu zako mwenyewe; bali iwe unafunga, unatumia muda katika maombi ya usiku, iwe unalala ardhini, unaimba zaburi, au unafanya sujudu nyingi, sema kwamba hili linafanyika kwa msaada wa Mungu na chini ya ulinzi wa Mungu, na si kwa nguvu zangu wala juhudi zangu.

1. Kuhusu mapambano dhidi ya ulaji wa kupita kiasi

1. Mmonki haapaswi kutamani nyama, wala kunywa divai hadi kulewa: la sivyo akili yako itakuwa mchafu, na hutaweza kumaliza wasiwasi wako wa kidunia.

2. Dalili za maisha memu kwa mtawa mchanga ni kujinyima kwa unyenyekevu na busara pombe na mazungumzo ya kupindukia. Yeye anayependa mambo haya hatastahimili hadi mwisho katika maisha memu.

3. Msilazimishe ndugu yenu kunywa divai hadi kulewa, hata kama amekuwa akinywa kwa muda mrefu; kwani meli huchukua muda mrefu kujengwa, lakini huvunjika kwa pigo moja papo hapo.

4. Yeye anayetamani faraja ya kimwili huleta mabaya mengi juu yake; lakini wenye subira huokolewa.

5. Ni afadhali kula mbele za Bwana na kumshukuru Bwana, kuliko kujiepusha na chakula na kuwahukumu wale wanaokula na kumshukuru Bwana.

6. Umejikuta pamoja na wengine kwa chakula? Kula mkate wako, lakini usimhukumu jirani yako, isije, kwa hukumu yako, ukaonekana kama unamla ndugu yako.

7. Uimarishe imani yako, na ule chochote kilicho mbele yako kwa jina la Bwana. Kama kitu kimewekwa mbele yako usichotaka kula, usikitupe kutoka mezani wakati wengine wanataka kula na kumshukuru Bwana.

8. Umetandikwa mezani? Kula kama mwanadamu, wala usizunguke kama mjinga.

9. Ndugu mmoja alisema: 'Sikatai kula nyama kwa sababu ya kuchukia: maana *"kila kiumbe cha Mungu ni chema, wala hakuna kinachopaswa kukataliwa"* (1 Tim. 4:4); bali kwa kuwa imeandikwa: *"Utamu haufai kwa mjinga"* (Mith. 19:10), si busara kwa mtawa kula nyama ya wanyama.'

10. Wakati vipande (masalio) vinapotolewa, usivicheke; kwa maana Bwana aliwaamuru wanafunzi wake kukusanya vipande vilivyobaki, *'ili lisipotee chochote'* (Yohana 6:12).

11. Ni aibu kwa mtu kulewa divai; nikiwa nimeona wengi, sijapata mtu kama mlevi.

12. Kujinyima kunachoka mwili, ilhali ulafi hufanya akili kuwa dhaifu.

13. Jidhulumu, ewe mtawa, na uifinyange mwili wako, ili usitupwe nje.

14. Jitahidi katika mwili wako, na utazaa matunda kwa Mungu.

15. Je, unataka, Ee mtawa, kupata amani katika ushirika wa ndugu? Ridhika na mlo wa pamoja wa ndugu; *'nao utakuwa tiba* kwa mwili wako,*'* na *'utengenezaji kwa mifupa yako'* (Met. 3:8), na roho yako haitadhurika. *'Lakini ukitazama vikombe na glasi, baadaye utateseka kwa maumivu, kana kwamba umelumiwa na nyoka'* (Mith. 23:31).

16. Simba, akimfukuza mnyama kwa ajili ya tumbo lake, huwa mateka; na mla-mwingi hujinyenyekeza kwa ajili ya raha ya tumbo lake.

17. Ulezi mwingi hufanya akili kuwa dhaifu, lakini kujidhibiti kunaisafisha.

18. Mtu aliyelewa na mwenye hasira huchochea roho za ndugu zake, na aibu huwa naye daima.

19. Mtu anayekunywa jioni hufanya na kusema asivyopaswa, na asubuhi hutubu; lakini akipata divai tena, hutenda vivyo hivyo.

20. Usinywe mvinyo hata kufikia hali ya kulewa, hata kama marafiki zako walio pamoja nawe wanakushawishi ufanye hivyo: maana mvinyo ukakushinda, wale waliokushawishi ndio watakaokuwa wa kwanza kupotoshwa na wewe.

21. Mleaji mwingi hujitahidi na kuhangaika jinsi ya kujaza tumbo lake chakula, na mara tu anapokula, anateseka anapolya; lakini kujidhibiti huleta afya na utimamu wa akili.

22. Mtawa mla-mwingi hujihangaisha kwa mambo mengi, lakini mtawa mwenye kiasi ni kama swala uwanjani.

23. Usijali tumbo lako, mtawa, na utapata amani.

24. Miti yote ya msituni haitoshi kuzima moto; ndivyo ilivyo mwili, haujalishe kamwe.

25. Mchungaji aliyelewa hatachunga kondoo aliyekabidhiwa, na aliyekuwa usingizini atakuwa mateke kwa wanyama wa porini. Kwa maana *'michongoma hukua mikononi mwa mlevi'* (Mith. 26:9), ilhali roho ya mwenye kiasi hukumbatia Mungu.

26. Kujidhibiti ni wema wa uvumilivu.

27. Usinywe divai hadi kulewa ili kuwafurahisha wengine; maana wakati huo utaona aibu kuu watakapokupata ukiwa umelewa.

28. Umeonja mkate na umeshiba! Mpe utukufu Mungu aliyekulisha. Na ikiwa unataka kumtosha mwili wako kwa kidogo, mpe utukufu Mungu aliyekuimarisha, na usiseme mbele ya kila mtu: 'Sikula kipande fulani cha mkate'. – Unanufaika nini na hili? – Je, hauko tu kuwahukumu wale wanaokula na kutoa shukrani?

29. Mtawa mla wembe huita kufunga wakati wa huzuni, ilhali yule mwenye kiasi haonekani mwenye huzuni hata anapofunga.

30. Kujinyima kupita kiasi, naamini, si jambo la kusifiwa; wala si faida kupuuza kujinyima kunakofaa. Kama vile kupotoka kwa muda mrefu kutoka kwa milo iliyopangwa kunavyosababisha uvivu na ukosefu wa nguvu kwa ajili ya huduma, ndivyo pia kula kupita kiasi kunavyoalika hukumu. Imesema: *'Heri ninyi mlioja sasa, kwa kuwa mtakuwa na njaa'* (Luka 6:25). Zaidi ya hayo, mtu asiye na kiasi, kwa ukosefu wa kujidhibiti, huangukia katika tamaa za mwili. Kwa hiyo, mtu lazima aongoze mwili kwa njia ya kimungu na inayofaa.

31. Baada ya kupata nafuu (kwenye mlo), usizurure katika vyumba, bali kaa kimya katika chumba chako; maana shetani amepotosha wengi kwa mvinyo. Basi, baada ya kupata nafuu, kuwa katika chumba cha mtu mwingine huonyesha upuuzi na uasherati. Katika mikusanyiko kama hiyo, roho huangukia katika dhambi, hasa wakati mamlaka ya mkuu wa monasteri yalipo dhaifu. Kwa maana yeye asiyetaka kujizuia akili yake kwa hofu ya Mungu huhitaji hofu ya kibinadamu ili kumzuia asijihusishe na mambo yasiyo na maana, kama vile mtumwa anavyobaki safi chini ya ukali wa bwana wake.

32. Kula chakula rahisi na cha lazima, ili akili yako isizitoe kwa *'kula kupita kiasi, ulevi na wasiwasi wa maisha haya'* (Luka 21:34). Kwa maana wale waliokamatwa na tamaa kama hizo hawachukulii uzinzi kuwa uzinzi, wala uasherati kuwa uasherati, na hawaepuki yote yale ambayo watu wa Mataifa, wasiomjua Mungu, hufanya; bali hufanya mambo haya yote bila hofu, wasio tofauti kwa vyovyote vile na nguruwe wanaojiviringisha katika matope; hawakumbuki Sheria, wala Manabii, wala Bwana Mwenyewe, aliyejidhihirisha kwa mwili ili kuangamiza u , ukosefu wa sheria wa dhambi. Basi, msijizame katika nyama na divai, ili akili zenu zisipate uwezo wa kupokea zawadi za kiroho.

33. Msijishughulishe sana na kuoga, kunywa, wala kula nyama nyingi, msije mkaangukia hatari zisizovukika kwa kuhatia katika mambo ya umuhimu.

34. Usifuate ushauri wa watu wanaojiruhusu – wale ambao wamejifanya watumwa wa tamaa zao na tamaa zao za mwili.

35. Kula kupita kiasi na kunywa kupita kiasi ni vya kupendeza kwa wakati huo tu; siku inayofuata, huacha akili ya mtu ikiwa na wasiwasi na uvivu.

36. Mmonki hatadumu kwa muda mrefu mahali pamoja, wala hatapata amani ya akili, isipokuwa kwanza apende ukimya na kujidhibiti. Kwa maana ukimya hufundisha utulivu na maombi ya daima, ilhali kujidhibiti huhifadhi akili bila mtafaruku. Mwisho, wale waliofikia haya wanaweza kutarajia hali ya amani ya moyo.

37. Usidanganywe na kuridhika kwa tumbo, *'wala mlevi kwa mvinyo, ambamo kuna upotovu'* (Efe. 5:18). Hakuna kinachokunufaisha isipokuwa kutimiza mapenzi ya Mungu.

38. Fahamu kwamba kadiri mtu anavyoruhusu mwili wake—kwa hasara yake mwenyewe—anazidisha tamaa ndani yake, na hatimaye roho, ikiwa imezidiwa na tabia mbaya za mwili, inakuwa tasa. Kwa hiyo Mwokozi anasema: *'Jihadhari nanyi, msiwezwe mioyo yenu na ulafi, na ulevi, na wasiwasi wa maisha haya'* (Luka 21:34). Ndiyo maana Mtume anasema: *'Ninajiziba mwili wangu na kuutawala, ili, nikiwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisije nikawa nimepungukiwa'* (1 Wakorintho 9:27). – Lakini ikiwa mtu yeyote anajilazimisha kwa kazi ya Bwana, basi kwa kadiri ileile mwili wake unakuwa imara, na roho yake inang'azwa. Kama vile mpigaji mieleka anavyojitolea muda mara kwa mara kwa mazoezi ya viungo ili kuufunza mwili wake kwa sanaa ya mieleka, ndivyo pia mtu anayejidhibiti kwa ajili ya utakatifu anapaswa kufanya kila tendo jema, kama Mtume anavyosema: *'Jifunze kuwa mcha Mungu'* (1 Tim. 4:7–8).

2. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa

1. Mtu mwenye tamaa, anapokutana na wanawake, hufurahi na huvutiwa na urembo wao; mvuto wao wa kimwili humfanya apoteze akili, urembo wa nyuso zao humfurahisha, mvuto wa maumbile yao humvutia, na katika mazungumzo na wanawake hiyeyuka kwa raha; anapokumbuka alichokiona, huota ndoto za ashiki, akijiona akini mawazoni sura za wanawake, hisia zao za shauku, tabasamu zao za kuvutia, mng'ao wa macho yao, urembo wa mavazi yao, maneno yao ya kupendeza, na mgusano wa midomo yao. Anaona ushirika wa wanaume kuwa wa kuchosha; lakini anapoona wanawake, uso wake hung'aa, na anahangaika huku na kule kutoa huduma zake; hapo ndipo anapopata sauti ya kuimba, uwezo wa kutoa kauli ya ucheshi, kucheka, na kujionyesha kuwa mtu wa kuburudisha na kupendeza.

2. Usiruhusu macho yako yatafute huku na kule, wala usitazame kwa makini uzuri wa mwenzako, ili adui yako asikuangushe kwa njia ya macho yako.

3. Jicho linalotanga ni anguko la mtawa. Jicho linalotanga linaleta huzuni nyingi kwa yule anayelitazama. Usipozuia macho yako kutanga, hutatembea katika njia nyofu za usafi.

4. Ukipenda kujidhibiti, utamshinda shetani wa tamaa.

5. Yeye yeyote aliyelisha mwili wake hulisha tamaa mbaya, na mawazo ya aibu hayatakoma ndani yake.

6. Yeye amezidhibiti macho yake atapata nuru; lakini yeye aachaye macho yake yatawanyike atajitwika mzigo. Maana imesema: *'Haraka ya tamaa huharibu akili isiyo mbaya'* (Hikima 4:12).

7. Ikiwa, ukiwa umehamasishwa na tamaa, utaruhusu macho yako kutazama upuuzi, basi uyadhibiti haraka, ili usiende kwenye aibu ya kujiruhusu kwa tamaa za mwili.

8. Nyama inapochochewa, usiguse mwili wako, ili usichochee msisimko mkubwa zaidi.

9. Jihadhari nawe mwenyewe, mtawa; kuwa mwangalifu unapokutana na wanawake.

10. Kimbia nyoka anayekula mwili; kimbia zaidi mwanamke anayekula roho.

11. Yeye anayezingatia uzuri wa mwanamke hupanda ndani ya roho yake tamaa ya uzuri wake; na yeye anayekaa mlangoni mwa nyumba yake ni kama anayetembea juu ya barafu; kwa maana kishawishi kiko karibu sana.

12. Wapigaji ngumi wawili ni kama mtawa aliye pamoja na mwanamke. Lakini mtu aliye na busara atajipatia faida, naye mwenyewe hatanyang'anywa.

13. Usinyooshe sikio lako kwa maneno ya aibu, wala moyo wako usichafuke. *'Kwa maana kama moshi kwa macho'* (Met. 25:20), ndivyo neno la aibu lilivyo la kuumiza roho.

14. Roho ya uzinzi ikikusumbua, ikeme, ukisema: 'Bwana akuangamize, wewe uliyejaa unukizi mbaya, wewe pepo wa uchafu.' Kwa maana tunamjua aliyesema: *'Kwa maana nia ya mwili ni uadui na Mungu'* (Warumi 8:7).

15. Kila mtu anayependa usafi na uchaji-ngono anakuwa hekalu la Mungu.

16. 'Mtu yeyote *atakayeharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu'* (1 Kor. 3:17), asema Maandiko Matakatifu. Mpinge shetani wa uzinzi kama unavyompinga mbwa; usiruhusu kwa vyovyote vile kubembelezwa na mawazo kama hayo; kwani kutoka cheche moja hutokea makaa mengi, na kutoka wazo baya hutokea tamaa mbaya nyingi. Jitahidi kuangamiza kumbukumbu zake zaidi ya unavyotaka kuondoa harufu mbaya ya matope.

17. Kama vile harufu nzuri inavyofurahisha hisia ya kunusa, ndivyo pia Roho Mtakatifu anavyofurahia utakatifu na kuishi ndani ya mtu.

18. Kama vile nguruwe anavyopenda kujiviringisha kwenye matope, ndivyo pia mashetani wanavyopenda uzinzi na uchafu.

19. Katika usafi hukaa nuru kuu, furaha, amani na uvumilivu; lakini katika uzinzi hukaa huzuni, kukata tamaa, usingizi usio na kikomo na giza nene.

20. Ee mtawa, upende usafi katika upendo wa Kristo; ni sawa kwa maisha yako kama vile fundi mbao anavyopaswa kuwa na chombo.

21. Mmonki fulani, alipokuwa akiteswa na tamaa, alimkemea shetani, akisema: 'Ingia gizani, Shetani! Je, hujui kwamba, ingawa mimi si mwafaa, bado mimi ni mwenye viungo vya Kristo?' Na mara moja tamaa ikatoweka (kama vile mtu angezima taa); naye akashangaa sana jambo hili ndani yake na kumtukuza Bwana.

22. Kwa nini unapenda kujipamba kwa upuuzi kama huo? Sikiliza anachosema Mtume: *'Kimbia tamaa za ujana'* (2 Tim. 2:22). Je, hujui unayepigana naye ni adui gani? Je, hujui jinsi ilivyo baya kuwa mtego kwa roho ya mwingine? Utakuwaje hukuwa na fikra juu ya kuoza na kuoza kunakowangoja wale wanaofanya mambo kama hayo? Nataka kuweka wazi kwenu kwamba ikiwa mtu wa nje amevaa vizuri, lakini makao ya roho yamechafuka, basi uzuri wake hautachelewa kuharibika. Lakini ikiwa mtaupata uzuri wa ndani, basi kutokana na uzuri huu, na kutoka kwa nuru hii, kitu kitang'aa pia kwa mtu wa nje, na uzuri kama huo ni wa milele!

23. Yeye anayejipamba mavazi yake na kujaza tumbo lake atapata lawama nyingi; bali mtu mwenye busara ni hofu kwa adui zake.

24. Ikiwa, ukiwa kazini, roho ya tamaa inakusumbua, usiwe mvivu kuinua mikono yako kuomba, na sala ya imani itakutetea.

25. Zuwia tamaa ndani yako kabla haijakudhibiti, kwani huwapelekea wale wanaoikubali hadi vilindi vya kuzimu.

26. Penda amani na utakatifu, ili uweze kufaa kuuona uso wa Bwana Mungu.

27. Jiepushe, ndugu, na utani, ili usije ukaonekana huna haya; kwani ukosefu wa haya ni mama wa maovu ya ngono.

28. Usiende kwenye chumba cha wale waliolevi, ili usiangamize ghafla utajiri wa usafi wako.

29. Shauku inapowaka ndani ya mwili wako, kumbuka moto usioweza kuzimwa na mnyoo asiyekufa, na moto wa viungo vyako utazimwa mara moja; la sivyo, ukilegea, utashindwa na kuja kujuta, na moto wa huzuni ya toba utakula, na utaizoea dhambi, hata ukiwa unajuta. Mwanzoni, jitahidi kuwa mkali kwa kila msukumo wa tamaa hii, ili usishindwe nayo – na hutazoea kuikabidhi ushindi katika mapambano. Kwani tabia ni asili ya pili. Tabia ya kujiruhusu kamwe haitakuwezesha kupata kujidhibiti. Daima inatengeneza na kuharibu, iko katika kuonea na kutubu. Ukizoea kushusha gadi yako unaposhambuliwa, basi maandishi katika hati yako yatakuwa milele na milele: *'toba*'. Yeye yeyote aliyezoea kukabidhi ushindi kwa tamaa hukatazwa daima na dhamiri yake; yeye huwa na huzuni nyakati zote, na ingawa huonyesha uso wa furaha mbele ya wengine, ndani yake huwa amevunjika moyo kwa sababu ya hukumu ya dhamiri yake. Kwa maana hatima ya tamaa ni kuleta huzuni kuu kwa wale wanaoizamea. Basi, zingatia kwa roho yako yote, ukimweka Mungu daima ndani yako.

30. Jihadhari nawe mwenyewe, na jitahidi hadi kufa kujihifadhi safi, ili uweze kukutana na Mchumba wako asiyefaa kwa ujasiri na furaha. Heshimu usafi; na utakupeleka katika jumba la mbinguni. Ndiyo maana Mtume alisema: *'Nimekuomboleza kwa mume mmoja, mwanamwali mtakatifu, ili niwakabidhi kwa Kristo'* (2 Wakorintho 11:2).

31. Linda mwili wako dhidi ya dhambi, ili usilale mbele ya Muumba; kwa maana tumejitoa sisi wenyewe kama zawadi kwa Bwana, na hatuna tena mamlaka juu ya miili yetu wenyewe, wala hatuwezi kurejesha zawadi hiyo kwa hiari yetu. Kama mtu yeyote, akiwa ametoa nadhiri kwa Mungu, ametoa dhabihu kwa Bwana, na kuhani, akiwa amepokea dhabihu hiyo, ameihifadhi hekaluni, basi hata kama yule aliyetoa dhabihu hiyo atajuta baadaye, hana tena mamlaka ya kuirudisha dhabihu hiyo mara tu itakapokuwa imetolegwa kwa Bwana; na akijaribu kuiba kwa siri, hatakuwa huru kutokana na lawama kama mtu aliyechukua mali yake mwenyewe, bali atapata adhabu kama mtu mtakatifu-msaliti. Vivyo hivyo, wale ambao wameweka roho zao wakfu kwa Mungu hawana tena mamlaka juu ya miili yao wenyewe.

32. Jihadhari na ushauri mbaya. Kwani mara nyingi hutokea kwamba wale walioanguka kutoka kwa wema hujitahidi kuupotosha wengine, ili wasiwe wao pekee wanaoishi maisha ya fujo. Huzungumza kwa upendeleo, wakitafuta kuwaongoza wale wanaowatii mbali na usafi na kuwatumbukiza katika dhambi. Wakiwa wameanguka wenyewe, sio tu kwamba wanakataa kuinuka tena, bali pia kwa makusudi huwapeleka wengine kwenye majaribu—kwelekea kwenye anguko na maangamizi. Na shetani huwatumia kama chambo kwenye ndoano. *'Koo zao ni makaburi wazi'*, zilizojitolea kwa *'mashika ya uchafu'* (Warumi 3:13; Warumi 1:26). Mwekeeni macho, wasiwaweke moto kwa maneno yao laini.

33. Wao ndio waliobarikiwa wanaohifadhi utakatifu (usafi) katika unyenyekevu! – Lakini mtu asije akitumaini kupata amani (katika jambo hili) huku akijisalimu amri kwa misukumo ya adui: maana wakati huo mtesaji huyu atawashikilia mateka kupitia mawazo na raha za kimwili, ingawa hawatendi matendo ya aibu. Katika hali hiyo, kwa kuwa hawajamjua mke, adui huwapa wazo la kudai kuwa mabikira, ilhali miili yao yote imejaa uchafu wa tamaa. Hivyo adui anawafanya wajivunie kana kwamba wako huru kutokana na dhambi, wakati yeye anawaajiri *'kikundi cha nyongo na kikundi cha uchungu'* (Kumb. la Torati 32:32),

34. Ni dhahiri kwamba mtu hapaswi kujihusisha na divai au kutumia muda na wanawake; kwani kila mtu anaweza kujionea wazi jinsi hili lilivyo kinyume na wema. Na si kutokana na jambo hili moja tu ndipo mtu anapaswa kujilinda dhidi ya hila za mashetani, bali pia anapaswa kuepuka mazungumzo ya kike na wanaume, ambayo yanaweza kuchochea raha ya tamaa na kuupeleka roho kwenye maangamizi. – Tunajiepusha kukutana na wanawake si kwa sababu tunawaona wanawake kuwa wadanganyifu, bali kwa sababu, kupitia kukutana na kuzungumza na wanawake, adui anaweza kutushusha kwa urahisi na kutupeleka kutenda dhambi ya amri za Mungu. Sisi, hata hivyo, ni lazima tujilinde pande zote dhidi ya hila za roho wadanganyifu, tukitia tumaini letu katika silaha kamili na nguvu ya Roho Mtakatifu. Yeyote anayefunga mlango mmoja dhidi ya adui lakini akifungua mingine miwili kwake, na kujiona salama, anajidanganya mwenyewe. La; mtu anapaswa kujilinda pande zote, na asitoe kisingizio kwa wale wanaotafuta visingizio.

35. Usipuuzie wema wa usafi, bali jitahidi kwa nguvu zako zote kuhifadhi utakatifu (usafi) ndani yako, maana ndiyo sababu umeacha ulimwengu. Hifadhi usichana wako, ili Roho Mtakatifu akae ndani yako. Usijali tamaa za aibu au vumbavu visivyo na maana; jilinde uwe safi, na kama moto wa dhambi utaanza kuwaka ndani yako, uzizime kwa machozi na maombi kwa Bwana, anayewapenda wale wanaotafuta utakatifu na kumtumikia katika hilo. – Hazina ya thamani ni uchaji katika akili ya mwadilifu. Ukiupenda, utatukuzwa na Bwana, na utafanikiwa katika mambo yote.

36. Iwapo mzozo wa kimwili utainuka ndani yako, usitishwe wala usipoteze moyo. Kwa kufanya hivyo, utamwongezea adui ujasiri dhidi yako, naye ataanza kupanda mbegu za mawazo ya kishawishi ndani yako, akisema: 'Haiwezekani moto ulio ndani yako uzimwe isipokuwa ukitimiza tamaa yako.' Bali *'vumilia kwa saburi kwa ajili ya Bwana'*; mimina maombi yako kwa kilio mbele ya wema wake, naye ataku *'sikia'*, na *'kukuinua'* kutoka kwenye *'shimo la tamaa'*, yaani, kutoka kwa mawazo yasiyo safi, na kutoka *kwa 'matope ya tope'*, yaani, njozi za aibu, na *'weka miguu* yako*'* juu ya *'mwamba'* wa utakatifu (usafi) (Zab. 39:1–3), na utaona msaada uliokufikia kutoka Kwake. Hivyo basi, vumilia; usiruhusu mawazo yako yanyonge, usichoke kama unavyoondoa maji kwenye mashua: maana bandari ya uzima iko karibu. *'Bado unazungumza, naye atasema: "Niko hapa"'* (Isaya 58:9). Lakini Yeye anasubiri kuona shujaa lako, kuona kama kweli uko tayari kupigana na dhambi hata kufa. Hivyo basi, msiweke moyo; Mungu hatawaacha. Anatazama mapambano yenu; nyuso za Malaika Watakatifu na umati wa mashetani navyo vinayatazama. Malaika wako tayari kumpa mshindi taji; mashetani, ili kuwafunika walioshindwa kwa aibu. Basi, kuwa macho. Usihuzunishe wako (Malaika), wala usiwape furaha wageni (mashetani).

37. Hakuna kilichofichika machoni pa Mungu. Msiache adui awadanganye kwa kusema, *'Hatatuona*.' Mnasimama mbele za Mungu. Msipuuze hili. Maana imeandikwa: *'Mbingu ni kiti changu cha enzi, na dunia ni kile ninachoweka miguu yangu'* (Matendo 7:49).

38. Sio bahati mbaya kwamba tamaa hutupinga na kwamba ni lazima tuipambane; lakini ni janga ikiwa, kwa kujiruhusu, tukashindwa mbele ya wapinzani wetu. Basi, ipinga tamaa inayowaka ndani yako, ili uepuke moto usiozimika. Kwa maana tamaa ikikusha kushinda mara moja, haitarudi nyuma, bali itakupinga zaidi. Kuwa macho, basi, ili usinyimwe utukufu wa uso wa Mungu.

39. Tukepuke ulevi; tukepuke, kadri iwezekanavyo, urafiki na wanawake: kwa maana neno la mwanamke ni kama *'mtego'* moyoni (Mith. 7:21), na yeye anayelisikiliza huvutwa katika muungano wa aibu.

40. Jihadhari usishikwe na mitego ya raha za muda, ili usipoteze uzima wa milele. Umeitwa kuwa mfanyabiashara; kaa macho kabisa, ili usipoteze lulu zako, ili adui asibeze hazina yako na kuzamisha jahazi lako na mizigo yake, na ili usirudi nyumbani mikono mitupu. Adui, akijua utukufu unaopatikana mbele za Mungu kwa wale wanaojitakasa na uchafu wa mwili, huwapigania vita vikali kwa mawazo, akitafuta kuwatengea mitego kwa mawazo haya ili, wakishindwa kujizuia na mawazo hayo, wakose utukufu wa baadaye. Na akipata nafsi inayokataa mawazo machafu, haishambulii mara kwa mara, lakini pia haijiondoi kabisa. Badala yake, huenda mahali ambapo, mara tu anapopiga msukumo mdogo, mlango hufunguliwa kwake mara moja; na huchafua mwili na roho kwa tamaa chafu zaidi kwa yule asiyemkabili; hatimaye, kana kwamba yeye ni mshauri mwema, humwingiza akilini wazo: 'Ni afadhali kwako kwenda ulimwenguni na kupata mwenzi kuliko kuuonea mwili wako kwa njia hii.' Lakini mambo ya aina hiyo hayawafikii watu wenye busara. Kwa hiyo, jilinde, ili jambo lolote la aina hiyo likupite.

41. Kumbuka ulichoahidi kwa Mungu na uhifadhi utakatifu wako, ili upate neema kwa Bwana. Zingatia maneno: *'Kimbia uzinzi'* (1 Kor. 6:18). – Je, unataka kujua ni dhambi kubwa kiasi gani uzinzi? Tazama: wale ambao nyoka hawakuweza kuua jangwani walishushwa heshima kwa uasherati katika nchi ya Midiani. Hata hivyo, ikiwa umeanguka katika dhambi, usibaki katika anguko lako, na usipuuze uvumilivu wa Mungu na rehema Zake. *'Kumbuka kwamba kifo hakitachelewa'* (Sir. 14:12). Kumbuka kwamba huwezi kutoroka mikono ya Mungu. Kwa hiyo, usipuuze, bali toba, lilia, na kuomboleza kwa kupotoshwa kwako; maana hata tukisahau anguko letu, Mungu aliyetuumba anajua matendo ya kila mmoja.

42. Usiwe mwepesi, bali simama imara dhidi ya adui, na uzibishe mpasuko ambao adui huingilia kuleta maangamizi kwako, ili, akishindwa kupata njia rahisi ya kuingia, aondoke mikono mitupu. Na kuziba mwanya kunamaanisha kulinda viungo ambavyo mema na mabaya huingia kupitia kwa roho—yaani, kuona, kusikia, kunusa, kugusa na kuonja—na kutoiruhusu fikra zako kuzurura mahali pasipofaa. Kumbuka wale wakuu walioharibu dunia kwa utawala wao, na jinsi Bwana alivyowafuta uso wa dunia kwa ghafla kwa Mafuriko; na nguvu zao hazikuwafaidia chochote. Fikiria nchi ya Sodoma na Gomora, jinsi ilivyoharibiwa kwa ajili ya dhambi za wakazi wake; na wala anasa zao wala kiburi chao hakikuwafaidia. Basi, tuwajibike kwa wokovu wetu wenyewe, ili kifo cha ghafla kisitukute sisi pia, na ili tusiondoke hapa chini ya hukumu kuu.

43. Mwambie yule anayekuingiza tamaa mbaya na chafu: 'Ewe adui wa kweli! Je, ni lazima nijidhihakishe ili uweze kutimiza tamaa yako? Nenda kwa wale walio kama wewe, walioharibika. Umeomba kundi la nguruwe! Zama pamoja nao. Mimi, sitakuwa mtumwa wa tamaa zangu tena. Nimechoka na yaliyopita; kuanzia sasa nitajishughulisha na ukweli, na kumwomba Mungu wangu aniondoe kabisa katika njia zako. Alinipa Roho Mtakatifu, nami nimemhuzunisha; alinipa roho na mwili safi, nami nimevichafua." Nena hivyo, mpendwa wangu, kwa yule anayepanda tamaa kama hizo ndani yako.

44. Mmoja wa Watakatifu alisema: 'Uasherati ni kama mbwa; ukimpapasa, hautaacha, lakini ukimfukuza, atakimbia.' Jihadhari na nafsi yako, wala usiipuuze maisha yako. Jihadhari, kwa ajili ya raha kidogo, usiharibu tunda la kazi zako – kwamba, kwa ajili ya uchafu, usipoteze thawabu ya matendo yako – kwamba, kwa ajili ya uchafu, usiharibu thawabu ya ukimya, ya kuamka usiku, ya kujinyima, na ya wema mwingine; usiwe kama mtu anayeweka mshahara aliojipatia kwenye mkoba wenye matundu. – Jilinde kwa hofu ya Bwana.

45. Ukisema na mwanamke mwenye urembo mng'ao, linda macho yako ili tamaa isitawale akilini mwako; kwani wakati huo utaanza kusema kwa urefu, maneno yako yakijaa shauku ya dhati; na itatokea kwamba ingawa unazungumzia usafi kwa ncha za midomo yako, katika roho yako unakubali tamaa na umezama kabisa ndani yake. Kwa hiyo, unapokutana na hali kama hiyo, ni afadhali kukata mazungumzo na ukanyamaze. Maana Maandiko yanasema: *'Akamshawishi kwa maneno yake mengi'* (Methali 7:21). Mazungumzo ya mara kwa mara ya aina hii huleta madhara makubwa kwa roho.

46. Mzini hawezi kumpenda yule anayechukia tamaa yake, bali *'mtu hushikamana* na *waliyo kama yeye*'.

47. Tafuta njia za kushinda tamaa yako; kwani hili limeachwa kwa juhudi zako mwenyewe.

48. Kimbilio dhidi ya tamaa za mwili ni, kwanza kabisa, kuomba mara kwa mara na kwa akili timamu, na kisha kuruhusu akili na fikra safi zichukue usukani, ukiepuka kutamka maneno ya uzinzi yasiyopatana na hali ya heshima ya roho, ukiwa na uhakika kwamba Bwana ndiye Jaji asiyekosea. Umakini na matarajio ya hukumu vitaharibu msukumo wa ndani na kukaukiza tamaa inayokua; na katika roho kama hiyo kutakuwa na utulivu (msukumo wa tamaa utapungua).

49. Ukiwa safi, usijivunie kujidhibiti kwako, bali kwa unyenyekevu muombee Bwana awe Mlinzi wako hadi mwisho. Kwani si jambo la nadra kwa uvamizi wa ghafla wa wanyama wenye miguu minne kwenye shamba la mizabibu kuharibu ghafla matunda kwa sababu ya uzembe wa mlinzi.

50. Unapolala, usitandaze vitanda vingi kuliko inavyohitajika; kwani anasa inaweza kuwasha mwili wako kiasili na kuchochea sana moto wa tamaa za kimwili.

51. Heri yeye aliyelinda mwili wake kama hekalu la Mwokozi, na hakuuaibisha roho yake kwa matendo yasiyostahili, bali amebaki kumpendeza Bwana. Heri yeye aliyechukia matendo machafu na ya aibu, na amejitoa dhabihu hai inayompendeza Bwana.

52. Heri yeye ambaye, kwa matendo yake, amemkemea mtesaji (shetani—mtawala wa roho), na hakuangushwa na hofu ya moto wa tamaa; kwa maana roho yake itanyoshwa na umande wa Roho Mtakatifu.

53. Ukipigana kwa ujasiri dhidi ya wale wanaotaka kuiba matunda ya kazi yako (mawazo ya bure); basi jitunze, asije mtu kwa ujanja fulani akapanda juu kutoka chini na kukushusha (wazo la tamaa). Lakini tengeneza mawazo yako (kuwa macho), ili usishindwe kutambua upepo mwafaka, na weka vifaa vyako tayari, ili uweze kuokoa meli kwa kuiongoza hadi bandari ya uzima.

54. Nani anayepanda mti wa tini katika bustani yake, kisha aache tunda lake bila kulinda? Basi, kuna sababu zaidi ya kulinda usafi na uchaji. – Au nani, aliyelumiwa na nyoka, hasichukua tahadhari ya kuepuka kukaribia pango lake? Ikiwa, baada ya kulumiwa, ataweka mkono wake kwenye pango lake, atalumiwa tena; basi nani atawajibika kwa kifo chake? Je, ni kiumbe huyo mwenye sumu, au ni yule mtu aliyeshindwa kujilinda? – Elewa vizuri yaliyosemwa.

55. Ni hatari kwa mtawa kuungana na mwanamke. Na usikaribie bikira hata kidogo, ikiwa bado kuna wazo lolote la mwili ndani yako. Mtawa anayetumia muda kunywa divai na wanawake si tofauti na anayejitupa kwenye moto. Kimbia kukutana nao, kama vile paa anavyokimbia mtego.

56. Linda usafi wa mwili wako. Ukihifadhi kwa ajili ya upendo kwa Kristo, utaweza kwa urahisi kung'ara katika kila wema. Roho Mtakatifu anayeishi ndani yako atafurahi juu yako, kwa kuwa unajaza hekalu lako la Mungu na harufu ya usafi na mapenzi ya haki – na atakuimarisha katika kila tendo jema. Na ili kung'ara katika wema na utakatifu wa kimungu, una msaada huu mitatu: kujinyima kwa tumbo na ulimi, na kuzuia macho. Yote matatu ni lazima yazingatiwe. Kama, kwa mfano, utazingatia mawili ya kwanza lakini ukashindwa kuzuia macho yako yasizurure, hutafikia utakatifu wa kudumu. Kama vile bomba la maji lililovunjika lisivyoweza kushikilia maji, ndivyo jicho linalozurura lisivyoweza kushikilia akili safi. *'Usitazame uzuri wa wageni'* (Sir. 9:8) – na akili yako iwekwe imara katika hofu ya Mungu (Isa. 118:120).

57. Mtawa hafai kuoga mwili wake au kunawa miguu yake kwa uangalifu wa kipekee. Kama vile wale wanaotafuta raha katika uzuri wa mwili na mavazi wanavyotafuta raha zao wenyewe, ndivyo mtawa wa uchaji anavyopinga wapinzani wake kwa kufanya kinyume chake.

58. Mapambano kati ya utakatifu (usafi) na uchafu si jambo dogo. Wale wanaotusaidia katika uchafu huingiza wazo hili: 'Hakuna anayekuona; unaogopa nini?' Lakini wale wanaotusaidia katika utakatifu wanapinga: 'Mungu anaona – na malaika wake wako pamoja nawe; basi unawezaje kusema, "Nani anakuaona?"' Mjaribu anaendelea: 'Wako wapi? 'Hakuna mtu anayeonekana hapa bado.' Wakati huo, wale wanaounga mkono utakatifu wanamkata: 'Huwezi kuona?! – Umeongea ukweli: maana imeandikwa: *"Uovu wao umewapofusha"* (Hikima 2:21). *"Je, Yeye aliyeumba jicho hatutazama?"* (Zaburi 93:9)? Unaweza kujificha wapi mbele za Mungu (Zaburi 138:1–12)?" – Hili ndilo unalopaswa kulichukulia moyoni – na dhambi haitakuwa bwana juu yako tena, wala huzuni ya dhambi haitakushinda, bali furaha na amani katika Roho Mtakatifu zitakujia.

59. Linda usafi wa mwili wako kwa Bwana kama lulu ya thamani; usijigambe kwa mavazi yako; shusha macho yako na kuinua roho yako; usijizoeze sana na kijana, na hata kuzungumza na mwanamke ni kupita kiasi; usiirefushe mazungumzo na kijana, wala usijihusishe na walevi na wajinga, bali kaa kabisa katika hofu ya Mungu, ukikumbuka amri ya Mtume: *'Msilewe mvinyo, maana ndani yake kuna maovu'* (Efe. 5:18).

60. Wakati mwingine hufanyika kwamba yule mwovu huingiza wazo la kishawishi kama hili: 'Wazo la tamaa linakusumbua kila wakati; utavumilia mateso haya kwa muda gani? Timiza tamaa za mwili, ili usije

kuwa na mzozo; utatubu baadaye – si jambo kubwa.' Mjibu kwa akili timamu: 'Lakini nani anayeweza kuniambia kwamba, nikijiruhusu kwa tamaa za mwili wangu, nitapata muda wa toba, na sitasombwa pamoja na wale wanaotenda maovu? Kwa maana *"maisha* yetu *duniani ni kama hema tu"* (Ayubu 8:9). Ikiwa hilo lingetokea, je, si sawa kwangu kuhatia dhambi kama vile kuchukua upanga na kujiua? – Na unawezaje kusema kuwa hili ni jambo la kipuuzi? Kwa maana naona jinsi wale ambao hawajajikabidhi kwa jaribu hili wanavyoheshimiwa sana, na jinsi wale waliojishusha wanavyodharauliwa. Yusufu anasifiwa kutoka kizazi hadi kizazi, mbinguni na duniani, ilhali mwanamke Mmisri anadhihakiwa; Susana mwenye heshima anasifiwa, ilhali wazee wenye tamaa wameacha jina baya kwa vizazi vyote. – Unawezaje bado kusema: 'Ikidhi tamaa hiyo mara moja tu na utakuwa na amani'? 'Je, hujui, wewe shetani, kwamba mnyama, akishazoea tabia za kula nyama, hujiruhusu kwa urahisi zaidi tamaa hii? Na bado unataka kunihakikishia kwamba nikikidhi tamaa yangu, haitaniudhi tena. Bwana asalini, wewe mdanganyifu mwerevu, ambaye, kama simba, unatafuta kumeza roho yangu. Utamu wako ni uchungu; ushauri wako ni vilindi vya uovu; ahadi zako zimejaa kifo na maangamizi. Unanipandikizia dhambi itakayoniondolea neema ya Bwana na kuakasirisha Roho Mtakatifu. *'Ambaye,'* mimi *'*nilitiwa muhuri *siku ya ukombozi wangu'* (Efe. 4:30); lakini unasema kuwa hili halina umuhimu. Unanishawishi *'kufanya viungo vya Kristo viwe viungo vya malaya'* (1 Kor. 6:15), ili kwa wakati mmoja nipoteze hazina yangu isiyokufa na kupoteza utakatifu ambao bila wake hakuna mtu atakayeona Bwana. Na hili, kwa mtazamo wako, halina maana? Unanishawishi kumkasirisha Bwana, ili siku ile ya hofu, mbele ya kiti cha hukumu cha hofu, nisikie kutoka Kwake, Mhukumu mwenye haki: 'Mtumwa mwovu, mpenda anasa za mwili kuliko upendo wa Mungu, umechafua dunia kwa uchafu wako na dhambi zako.' Na je, hilo si jambo muhimu? – Je, wewe mwenyewe hujawahi kushuhudia ukali na kutobadilika kwa hukumu ya kutisha ya Mungu mwenye haki, Ambaye *'hatawaonea huruma hata malaika waliofanya dhambi pamoja nawe, bali akiwafunga kama wafungwa wa giza, atawaweka kwa hukumu ya siku kuu ili walindwe na wale wanaoteswa'?* Na bado unasema: 'Hakuna maana'? – Wewe ni uongo, upotoshaji na maangamizi. Kwa uongo na upotoshaji mnafumba macho ya akili na mnafanikiwa kuwavuta wengine kupendelea raha hii ya muda mfupi kuliko uzima wa milele. Lakini sisi, tukiwa tumejitolea kwa Bwana, hatukuogopi. Bwana ndiye nguvu yetu; Bwana ndiye kimbilio letu; Bwana ndiye msaidizi na mlinzi wetu."

61. Shetani wa uzinzi hupoteza nguvu si tu kwa kuepuka chakula, bali pia kwa kuzuia macho, *'nisione upuuzi'* (Zab. 118:37). Katika mtazamo unaozurura bila mwelekeo tayari kuna uzinzi, ambao Bwana alishuhudia: *'Kila amemtazama mwanamke kwa tamaa amekwisha kufanya naye uzinzi moyoni mwake'* (Mathayo 5:28). Zinaa ya aina hiyo hukandamizwa kwa yule anayepiga macho yake chini na roho yake kwa Bwana; na yeye aliyeshinda tumbo lake ameshinda pia mtazamo wake. Jicho linalozurura ni msaliti wa kutisha miongoni mwetu.

62. Mzozo unaochochewa na jicho linalotanga huwasha roho kwa tamaa, iwe kile kinachotazamwa kipo au hakipo. Hata huwasilisha kile kinachotazamwa kwa moyo wakati wa usingizi; kwani mashetani huchora picha ya kishawishi akilini na kuchukua akili, wakiboresha picha ya kile kilichovutia ambacho macho ya mtu yalikuwa yameona hapo awali. Ni kwa sababu hii hasa kwamba Nabii anasali: *'Geuza mbali macho yangu, yasione upuuzi*'.

63. Shetani anapoanza kuchora picha ya kitu kinachotia tamaa ndani yako, na kuchora akilini mwako uzuri wa mwanamke ambaye hujawahi kumwona; jiwekee moyoni mwako hofu ya Mungu, na wakumbuke wale wanaolala katika dhambi – tafakari juu ya siku ya kuondoka kwako, wakati roho yako itakapotengwa na mwili wako – fikiria sauti ile ya kutisha na ya kuogofya itakayosikika na wale waliopuuzia ukweli na kushindwa kuzingatia amri za Kristo: *'Niondokeeni, ninyi mliolaaniwa, mkaingie katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya shetani na malaika wake'* (Mathayo 25:41) – fikiria pia yule mnyoo asiyefaa na mateso yasiyo na mwisho. Tafakari juu ya haya na uyaweke akilini – na tamaa ya raha itatoweka kutoka katika mawazo yako, kama vile nta inavyoyeyuka mbele ya uso wa moto; kwani mashetani na nyakati za kupita haraka haziwezi kupinga hofu ya Mungu.

64. Yeye yeyote asiyepinga tamaa, bali anaruhusu macho yake kuzurura huru, kwa hakika tayari ameweka akili yake chini ya tamaa; na kama si kwa aibu ya kibinadamu, angechafua mwili wake zaidi ya mara moja. Kwa maana asipojidhibiti na kuweka hofu ya Mungu daima mbele ya macho yake, hatachelewa kuchafua mwili wake. Kwa maana shetani huyu, anayefundisha macho kuwa na mambo mengi, anafuatiwa na shetani mwingine, ambaye kwa kweli hutenda dhambi katika mwili. Ikiwa yule wa pili ataona kwamba yule wa kwanza amefanikiwa kuyapotosha roho na kuyafanya yasikilizi, mara moja huanza kusihi pia dhambi ya kimwili itendeke. Kwa yule aliyeshindwa na macho yake mwenyewe, anaanza kupendekeza kitu kama

hiki: 'Tayari ume dhambi katika nia yako na kufanya uzinzi moyoni mwako; tayari umevunja amri, na dhambi ya kuvunja amri tayari imehesabiwa kwako. Kwa hiyo, timiza tamaa yako sasa. Kwa maana kutenda na kutamani ni jambo moja na lile lile. Angalau furahia tamaa yako.' – Lakini usiamini mawazo yake, kulingana na maneno ya Mtume: *'Hatuelewi mawazo yake'* (2 Kor. 2:11). Kwa hili anatafuta kumtega roho yako. – Kwa shetani huyu, anayekushauri kutenda dhambi isiyo halali, lazima useme: 'Ingawa nimeanguka kwa macho yangu na kutenda uzinzi moyoni mwangu, bado nakivunja moyo wangu wa uzinzi kwa majonjo ya toba, na kuosha macho yangu yaliyoanguka kwa machozi. Kwa maana *'moyo aliyevunjika na kusagika, Ee Mungu, hutadharau'* (Zab. 50:19).

65. Ukijikuta unahitaji kwenda kijijini, usijifurahishe kwa kuzungumza na wanawake; la sivyo, roho yako itachukuliwa kama ndege aliyemla nyoka. Uwe mwangalifu zaidi wakati huo; kwani hauko mbali na kuanguka. Ukijidhibiti, utakuwa kana kwamba uko katika bandari salama. Pambana na kishawishi kwa heshima na hofu ya Mungu. Ujasiri ni mama wa uzinzi. Wanawake wakiona kuwa unawaona kwa urahisi na kuzungumza nao mambo yasiyo na maana, watakuchochea kufanya mambo mabaya zaidi na kukupeleka kwenye anguko lako. – Lakini pia kuwa mwangalifu, wasije wengine, kwa kujifanya wanasikitika na kuwa na heshima, wakadhoofisha azma yako kwa maneno yao. Mmoja wa Watakatifu alisema: wanazungumza hivi, wakitafuta kukuielekeza kwenye tamaa.

66. Ukigundua kuwa wazo fulani linakuvuta kuelekea kwa kijana au mwanamke mrembo, jua kuwa unakaribia mitego ya adui. Ikiwa, hata baada ya kuonywa (usiifanye hivyo), huachi nia yako, basi jua kwamba tayari umenaswa katika mitego, na haitakuwa rahisi kwako kushinda tamaa ya mwili. Unaweza kusema: 'Sina madhara yoyote kutokana na hili.' Lakini je, inawezekana kutembea juu ya makaa ya moto bila kuchoma miguu yako?

67. Ukitaka kuwa safi, jizuie na uache mikutano inayodhuru. Kadiri mtu anavyokaribia kile kinacholeta kishawishi, ndivyo inavyokuwa vigumu kwa moyo wake kubaki huru kutokana na mawazo ya kusumbua na kuwasha tamaa mbaya; kwani kuona uso na kusikia sauti humchochea kwa shauku. Kama vile sponji, inapowekwa kwenye kitu kilicho na unyevu, huvimba na kunyonya unyevu, ndivyo ilivyo kwa mtu ambaye mawazo yake si thabiti: akikaribia au kuzungumza kwa muda mrefu na wale wanaozungumza mambo ya kimwili, hunyonya madhara; kwa hiyo, akilewa na hili, anazidiwa bila kosa lake, na kwa sababu tayari amejazwa na kile kilicho na madhara, haipokei neno la kiroho.

68. Yeye anayetaka kujirekebisha na kuimarishwa katika utakatifu lazima ashikilie mawazo safi, achoshe mwili kwa matendo mema, na, kupitia kumkumbuka Mungu bila kukoma, asafishe akili yake kutoka kwa yote yaliyo mabaya na ya aibu. Kwa njia hii, akili yetu hujazwa neema; na neema ya Mungu, ikikaa katika akili na kuitawala, huizuia njia yake kwa maadui wa ujanja wanapojaribu kuingia.

69. Unapoona mwanamke mwenye busara anayeng'aa kwa urembo, mwenye mtazamo angavu, mashavu yanayong'aa, na hisia fulani ya bandia usoni mwake – na anachochea mawazo yako na kuongeza tamaa zako – tafakari kwamba kinachokushangaza ni udongo, na kinachokuwasha ni majivu; – na roho yako itakoma kuing'ang'a. Mwekeze mawazo yako kwenye ngozi ya uso wake, na hapo utaona upuuzi kamili wa urembo wake; kwani hutapata chochote isipokuwa mifupa, mishipa na harufu mbaya. Tambua pia kwamba anazeeka, anabadilika, anakufa, na rangi hii yote inafifia. Tafakari kile kinachokushangaza, na uwe na aibu – na, ukiwa na aibu, toa toba.

70. Heri yake mtu anayejali kumpendeza Mungu na anayehifadhi mwili wake safi, ili awe hekalu takatifu la Kristo Mfalme. Je, tayari, kwa hiari yako mwenyewe, umekuwa hekalu, Ee mwanadamu? Jihadhari na nafsi yako mchana na usiku, ili hekalu lako lisichafuke. Ukilitunza kuwa safi na linalofaa kwa utumishi wa Bwana wako, basi Roho wa Mungu atakaa ndani yako na atakutakasa zaidi na zaidi.

71. Jifunge kiunoni kwa imani, tumaini na upendo, na usimame imara kama mlinzi imara, ukilinda hekalu la Mungu dhidi ya mawazo yote yasiyo safi. Kuwa macho daima, ukichunguza na kutafuta mashambulizi ya shetani; maana mara tu wavamizi hawa wanapomwona mtu asiyejali na asiye makini, humshambulia mara moja ili kuchafua hekalu lake la mwili laovu, ili lisistahili tena kwa Bwana. Kwa hiyo, kuwa macho, ili isije ikawa wewe mwenyewe unakaribisha wezi hawa wa Yule Mwovu—yaani, mawazo machafu na tamaa mbaya.

72. Mzizi wa tamaa hauna haya. Ukikata kila siku, hukauka kila saa. Utoe mzizi wa tamaa kabisa kutoka moyoni mwako, ili usikauke wala usichipuke upya saa baada ya saa. Ukikata mara elfu moja, utachipuka mara mbili zaidi – hadi utakapouondoa kabisa.

73. Jihadhari nawe mwenyewe, ili badala ya Bwana Mtakatifu na Mtakaswa, usimruhusu adui mchafu aingie hekaluni mwako, na ili hekalu lako lisichafuke kwa ukaidi wa adui huyu, mchukia wema. Hana haya na ni mkaidi katika nia yake; ingawa unamfukuza mara kwa mara kwa kukemea, anajitahidi kuingia bila haya. Ukimpeleka hekaluni mwako, Mungu atakuacha. Na hekalu lako litajaa kila aina ya uchafu, harufu mbaya na giza.

3. Kuhusu mapambano dhidi ya upendo wa pesa

1. Usitafute faida inayodhuru roho; kwani ni nini cha thamani zaidi kuliko roho?

2. Mtawa maskini anayenyamaza kwa unyenyekevu ni afadhali kuliko mtawa tajiri aliyejaa kiburi na majivuno.

3. Yeye apenda dhahabu hatapatwa haki; bali yeye ampendaye Bwana atabarikiwa. Yeye awekaye tumaini lake katika dhahabu atashindwa; bali yeye awekaye tumaini lake katika Bwana ataokolewa.

4. Ukiupenda upendo wa pesa, utaondoka duniani bila chochote; lakini ukiupenda kutokuwa na tamaa, hutanyimwa utajiri wa mbinguni.

5. Ukiipenda umaskini, utamfukuza shetani wa uzinzi.

6. Yeye yeyote afichaye dhahabu katika seli yake hukusanya ndani yake tamaa za kiburi na uasi. Lakini yeye yeyote akusanyaye maombi na hisani katika hazina yake hupata utajiri kwa Mungu. Wengine hukusanya pesa kwa ajili yao wenyewe, lakini wewe, mtawa, kusanya maombi na hisani kwa ajili yako.

7. Tufute tu kile kinachotutosha; kwani kupita kiasi hutatiza tu na hakuleti faida yoyote.

8. Mmonki anayetafuta urithi kutoka kwa wazazi wake wa duniani huanguka katika jaribu, lakini yeye anayemtafuta Bwana ataokolewa.

9. Usiseme, 'Nitakula nini nitakapokuwa mzee?' Kwa maana haturuhusiwi hata kuwa na wasiwasi kuhusu siku ijayo, lakini wewe tayari una wasiwasi kuhusu uzee. Tufuate *'tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtazidishiwa'* (Mathayo 6:33). Hata hivyo, ikiwa hatutatafuta hili zaidi ya yote, itakuwa wazi kwamba hatujali kabisa. Kwa hiyo, *'Mweke mzigo wako juu ya Bwana, naye atakutegemeza'* (Zab. 54:23).

10. Mtawa mwenye tamaa ni kama mpalanga usiozaa, ilhali asiye na tamaa ni kama mpalanga uliokatwa machipukizi yake ukikua mrefu.

11. Mtawa anayejishikilia vitu vya kidunia ni kama tai anayepaa akiwa amefungwa kamba miguuni; popote anapoketia, mara moja anajikuta amefungamana. Lakini yeye asiyejishikilia vitu vya kidunia ni kama msafiri, daima yuko tayari kuondoka.

12. Dhahabu haileti subira, lakini imani huwaweka wale waliyoipata kwenye msingi imara.

13. Kwa nini tusitupe kila wasiwasi usio na maana na kujiondoa chini ya mzigo wa vitu vya duniani? Je, hujui kwamba lango ni nyembamba na njia ni ngumu, na kwamba wazembe hawawezi kuingia kupitia kwake? Mungu anawapenda wale wasio wazembe, ambao kwa hiari wamejitolea kwa uhaba na huzuni kwa ajili ya Kristo, katika kazi zao, katika mafungo yao, na katika mateso mengi.

14. Mkono wako uasiwe mnyoofu wa kuchukua, bali uwe mnyoofu wa kutoa (Siraka 4:35).

15. Shauku ya tamaa ni mbaya zaidi, kwa maana ni *'mizizi ya maovu yote'* (1 Tim. 6:10). Je, ungependa kujua jinsi shauku hii inavyotokomezwa? – Kwa kuweka tumaini la mtu kwa Mungu kwa moyo wote na roho yote.

16. Kwa ndugu mwingine, yule mwovu hupandikiza shauku kupita kiasi ya kazi za mikono. Kutokana na hili hutokea tamaa ya kupenda pesa. Kisha nafsi, ikiwa imejeruhiwa na upendo wa pesa—mizizi ya maovu yote—humchochea mtawa kuketi kufanya kazi yake ya mikono mapema kuliko kawaida asubuhi na kuacha baadaye kuliko inavyostahili jioni; ili, iwezekanavyo, asifikirie sala au Ibada ya Mungu, na, akichochewa na upendo wa pesa, ajishughulishe tu na kazi yake. Kengele inapopigwa kwa ajili ya ibada, ndugu huyu huwasili baada ya wengine wote, na hutafuta visingizio vya kuondoka kwenye ibada kabla ya mtu mwingine yeyote. – Ukijua haya, jilinde, ili usipotoshwe na kuingia katika yale yaliyokatazwa kabisa, na upoteze cheo chako. – Kwani adui haishii hapo. Lakini, akipata njia ya kuingia, hufanikiwa kuwapotosha wengine, akipendekeza: 'Unajihangaisha sana, lakini huna cha kuonyesha; nenda ujifunze fani yenye faida zaidi.' – Bila kuelewa suala hilo kikamilifu, ndugu fulani hufuata ushauri huu na kuingia duniani; na hubaki huko milele. Hivyo basi, kuwa mwangalifu.

17. Ucha ni kujiepusha si tu na uzinzi na raha za kimwili, bali pia ni kuwa huru kutokana na tamaa nyingine. Wenye tamaa, wapenda pesa, na wenye tamaa ya mali hawako safi. Kama vile mtu anavyovutiwa

na uzuri wa kimwili, ndivyo mwingine anavyovutiwa na pesa; na , huyu wa pili, kwa kiwango kikubwa zaidi, si safi; kwani hana msukumo uleule kama yule wa kwanza, ambao ungelazimisha kutokana na mahitaji ya asili. Shauku ya pesa si ya kiasili, na msukumo unaoelekea kwake hauko katika asili yetu, bali katika mapenzi yaliyopindukia; kwa hivyo, yeyote anayenyenyekea kwa hiari yake hufanya dhambi isiyosameheka.

4. Kuhusu mapambano dhidi ya hasira

1. Yeye anayeondoa kwake roho ya hasira na kuchukizwa yuko mbali na mizozo na uasi; daima yuko mtulivu kwa roho, mwenye furaha usoni, na mwenye akili timamu – na ni makao ya Roho Mtakatifu.

2. Mtu mpole, hata anapodhulumiwa, hufurahi; hata anapotukwa, hushukuru; huwatuliza wenye hasira kwa upendo; anapopigwa, hashindwa kujidhibiti; anapogombanishwa, hubaki mtulivu; – anapowekwa chini ya mamlaka, anafurahi; hajisikii kuudhiwa na kiburi cha mwingine; anafurahi katika unyenyekevu; hajivunii sifa zake; ana amani na wote; anawatii wakubwa wake; yuko tayari kwa kazi yoyote; hajihusishi na udanganyifu; hajui wivu.

3. Mtu asiye na wivu hatafuti heshima; hufurahi na wanaofurahi, huwasaidia wanaofanikiwa, huwatazama kwa furaha wanaoishi njia ya wema, huwasifu wanaoishi kama inavyostahili, na, kwa ujumla, akiwa huru kutokana na wivu na ushindani, hufurahi kwa kila mafanikio na kila kitendo cha ujasiri cha wengine.

4. Yeye aliyeathiriwa na wivu na ushindani anamchemanga; kwa maana yeye ni mshirika wa shetani, ambaye *kwa 'wivu'* wake *'mauti iliingia ulimwenguni'* (Hekima 2:24). Moyo wake umechoka kila wakati kwa huzuni, mwili wake umefinywa na uchovu, na nguvu zake zimeisha. Wivu na ushindani ni sumu ya kutisha: kutoka kwao hutokea kashfa, chuki na mauaji.

5. Yeye ambaye hajajeruhi ulimi wake kwa kashfa amehifadhi moyo na dhamiri yake bila doa. Yeye ambaye hajashindwa na roho ya kashfa amegundua kweli kwamba yeye mwenyewe ni mtu wa mwili, na amejiepusha kutaka kulipiza kisasi. Yeyote asiyeshirikiana na wazushi atakaa na Malaika. Yeyote ambaye hajauweka sumu masikio na ulimi wake kwa uzushi amejazwa na nguvu ya uponyaji ya upendo. Yeyote asiyechafua midomo yake kwa uzushi ana midomo inayotoa matunda ya Roho Mtakatifu.

6. Yeye amwoneaye mwenzake mabaya hujihukumu mwenyewe. Katika kashfa kuna upotoshaji, chuki na kusengenya; na anaitwa kwa haki muuaji wa ndugu.

7. Chuki au wivu vilivyojifunika kwa unyofu ni kama maji machungu katika vyombo vya dhahabu. Piga mizizi ya mti wa uzima ndani yake, na yatakuwa matamu. Kwa msalaba wa Mwokozi wetu, shutuma zote za adui mwerevu zimefutwa.

8. Upendo huangaza macho ya akili; lakini yeye anayependa ugomvi na mabishano ni kama mtu anayechovya mkono wake mara kwa mara kwenye shimo la nyoka.

9. Ukijificha chuki moyoni mwako, utakuwa makao ya ghadhabu na ujinga, na pia ya huzuni – na sura ya uso wako itabadilika. Kwa maana imesema: *'Njia ya mwenye chuki huongoza kwenye kifo'* (Mith. 12:28).

10. Mtu yeyote anayehifadhi chuki moyoni mwake ni kama anayelisha nyoka kifuani mwake.

11. Mtu mwenye hasira kali atachochea roho za ndugu zake, lakini yeye aliyevumilia kwa upendo atamcha Mungu.

12. Upepo wa kaskazini huwasha bahari, na hasira huwasha mawazo ya mtu; lakini ukarimu huondoa uchungu, na bila uchungu, hasira huisha.

13. Farasi asiyedhibitiwa humkabidhi mpanda wake mikononi mwa wahalifu, na mtu mwenye hasira kali huingia katika shida.

14. Ee mtawa, usisikilize wivu; usimwekee ndugu yako mtego, wala umwite jina la dharau. Unapotaka kumwondoa mahali pake kwa aibu, jihadhari usijutewe nawe kile unachomtengenezea mwenzako. *'Anayechimba shimo kwa jirani yake, ataangukia ndani yake'* (Mhub. 10:8). Sikia kilichoandikwa: *'Wenye uovu watangukia katika mtego wao wenyewe'* (Zab. 140:10).

15. Usitoe kisingizio: 'Ndugu huyu anadhuru jamii.' Lakini usimfanyie mwenzako uovu, wala usijihusishe na wale wanaofanya uovu; kwa maana Mungu *'hupima mioyo na akili'* (Zab. 7:10).

16. Yeye aliyepata njia ya uvumilivu na wema amepata njia ya uzima.

17. Yeye anayemwonea wivu ndugu yake mafanikio hujitenga na uzima wa milele, lakini yeye anayemsaidia ndugu yake atakuwa mwenzae katika uzima wa milele. Kwa maana, ikiwa, katika hukumu, wale wanaotenda maovu na wale wanaoshirikiana nao watahukumiwa, si Bwana atamzawadia zaidi yule anayesaidia katika kutimiza mapenzi Yake?

18. Ni afadhali kutuliza hasira kwa tabasamu kuliko kuchochea ghadhabu isiyodhibitiwa.

19. Moshi huwafukuza nyuki, lakini kushikilia chuki huondoa maarifa moyoni.

20. Mwombe Bwana, na utoe machozi mbele ya wema wake: basi chuki haitachipua mizizi katika roho yako, na sala yako itakuwa *'kama uvumba'* mbele zake (Zab. 140:2).

21. Yeye yeyote anayetaka kuishi kwa amani popote alipo asitafute amani yake mwenyewe, bali amani ya wengine katika Bwana, naye atapata amani kwa ajili yake mwenyewe. Lakini wenye mabishano na wenye hasira hawatapata amani kamwe.

22. Ikitokea ugomvi kati ya ndugu, wa kwanza kutubu atapokea taji la ushindi; lakini yule mwingine naye atatiwa taji, mradi tu asikatae toba bali kwa hiari afanye kinachohitajika kwa ajili ya amani.

23. Hasira ya mtu ni mtego kwake; lakini yeye aliyeshinda hasira yake amejiepusha na mtego huu.

24. Bwana hukaa katika umoja wa ndugu, ilhali uadui wao humfurahisha yule mwovu.

25. Yeye anayenyamaza anaposhtakiwa kwa uovu huwa na chuki moyoni mwake; lakini yeye anayejitetea (au kukiri) kwa upole na amani hakuwi na chuki.

26. Mtu mkasirika na mkorofi hushika kiapo haraka, bali mtulivu ni mwenye hekima.

27. Je, ukorofi ni nini? Ni tamaa ya ujasiri na isiyo na haya, inayofuatiwa na toba; lakini huzuni huteketeza moyo wa mtu aliyeangukia humo.

28. Yeye apenda uasi atashambuliwa ghafla na maangamizi, mgawanyiko na uharibifu usio na tiba; kwa maana anafurahia yote yanayomchukiza Bwana; bali yeye apenda amani atarithi amani; na upole kwa mtu huzuia mchokozi.

29. Hasira na kulipiza kisasi ni kama sumu ya nyoka; kwani hubadilisha sura, huvuruga akili, hudhoofisha misuli, na kumnyang'anya mtu nguvu za kutekeleza kazi yake; lakini upole na upendo huondoa haya yote.

30. Chuki huondolewaje? Kwa kuweka katika roho ya mtu hofu ya Mungu na kumbukumbu ya siku ya kifo. *'Kumbuka mwisho, ukaache mabishano'* (Siraka 28:6). Kumbuka mauti, na usijivune; maana punde utalazwa kaburini; na matendo yako maovu yatakunufaisha nini?

31. Kuwa mpatanishi, ili uweze kustahili cheo cha 'mwana wa Mungu'.

32. Mkaa ni mafuta ya moto; kiburi ni mafuta ya hasira.

33. Je, unataka kuzuia hasira zako? Kukumbatia unyenyekevu, na utembee katika njia ya wanyenyekevu na wapole.

34. Ndugu wakipata taabu kubwa pamoja, heri yeye afanyaye amani; lakini yeye awachocheaye kugombana hataponyoka.

35. Ndani ya mtu mpole na mnyenyekevu hukaa roho ya hekima; bali Bwana huwapenda wale wanaoendelea katika hekima.

36. Mtawa mpole na mnyamavu atarithi uzima wa milele.

37. Mtawa mpole ni mlinzi anayelinda tamaa.

38. Msamehe ndugu yako ikiwa amekukosea, na Bwana atakusamehe makosa yako.

39. Harakisha kwenda kwa ndugu aliyekukosea, na ujitubike mbele yake kwa moyo safi, sawasawa na maneno ya Yeye aliyeamuru kwamba dhambi za ndugu zisamehewe si tu *'mara saba, bali sabini mara saba'* (Mathayo 18:22).

40. Kaka, pokea toba ya ndugu yako kama inavyotoka kwa aliyetumwa na Mungu, ili usimdharaui aliyemtuma na kuamsha ghadhabu Yake juu yako mwenyewe.

41. Msiwadhuru ndugu yenu siku ya huzuni yake, wala msiongeze machungu yake.

42. Usimwekee kaka yako chuki; maana imeandikwa: *'Njia ya wale wanaoweka chuki huongoza hadi kifo'* (Mithali 12:28).

43. Je, huwezi kuvumilia matukano? Nyamazana, na utapata amani.

44. Jihadhari na nafsi yako, ili hasira kali, kuchukizwa kirahisi na roho ya kisasi visikushinde – maana hivi vitakufanya uishi maisha ya wasiwasi na fujo. Bali, kukuza ukarimu wa moyo, upole, wema, na yote yanayowafaa Wakristo, ili uweze kuishi maisha ya amani na utulivu.

45. Usihifadhi chuki moyoni mwako kwa yeyote, wala usilipize uovu kwa uovu; bali kua na upendo, ambao Maandiko Matakatifu yameuipa nafasi ya juu kuliko sifa zote njema; kwani yameuulinganisha na Muumba Mwenyewe, yakiwa yanasema: *'Mungu ni upendo'* (1 Yohana 4:8).

46. Bwana hatamwacha aliyeanguka, lakini asiye na chuki wala wivu ndani yake, katika hali hiyo ya kuanguka; bali atamneemesha mkono wa msaada ili kumwinua – kwa maana hajaitupa upendo. Kwa upande

mwingine, yule anayeonekana kusimama imara lakini amejivunia kwa kiburi na anahifadhi chuki ndani yake hayuko salama; kwa maana giza la chuki limempofusha macho yake, na haoni anakokwenda.

47. Usijitahidi kuwa mtu mwenye hasira ya haraka, asije ukalevywa bila sababu, na kujitwika mzigo wa ghadhabu.

48. Kufurahi na kushangilia mafanikio ya jirani ni alama ya ukamilifu; ilhali kuhuzunika na kutoridhika mtu mwingine anaposifiwa ni ishara ya tabia mbaya na nia mbaya.

49. Ni kazi isiyowezekana kufikisha wema hadi ukamilifu bila kuuchanganya na upendo (1 Kor. 13:2). Bila upendo, tutapotea mbali na njia iliyonyooka inayoelekea malangoni mwa mbinguni. Basi, tupige machozi, ili tuachiliwe kutoka kwa vifungo vya chuki, wivu, kiburi na kila uchafu wa kishetani. Ni tendo la kishetani kukasirishwa na wema wa wale wanaofanikiwa. Chuki imemizima mizizi yake kwa mashetani; tamaa yao kuu ni kwamba wote wang'amuke kabisa. Watakatifu, hata hivyo, wakifuata mfano wa Bwana, *'wanatamani watu wote waokolewe na kufikia kumjua kweli'* (1 Tim. 2:4); kwa kuwa, wakiwa wamejawa na upendo, wamempenda jirani yao kama nafsi zao.

50. Kuwa mvumilivu, ili uweze kuwa imara katika busara. Uvumilivu ni zawadi ya ajabu; huondoa ukorofi, hasira na dharau, na huwaleta roho katika hali ya amani.

51. Mtu anapokushutumu, usikasirike; bali mara moja, kwa unyenyekevu na tabasamu usoni mwako, geuza hasira yako kuwa amani. Kumbuka, hata hivyo, kwamba tabasamu unapokuwa umekasirika huamsha hasira kubwa zaidi kwa mtu mwingine. Kwa hiyo, tuliza kwanza moyo wako, kisha sema ukiwa umetabasamu. Moto hauzimwi kwa moto. Na wewe, kwa upendo na wema, unapaswa kutuliza hasira za mtu aliyekasirika. Kama ndugu hafanikiwi kutulia kwa njia hii, tutajitahidi kutumia njia zingine—za kila aina—kumwokoa, ili mwishowe hasira zake zimshtukize, na zisifanye dhabihu zetu zote kwa Mungu kuwa zisizopendeza (Mathayo 5, 23–24). Tumuige Bwana Mwokozi wetu, *'ambaye, alipomkejeliwa, hakumkejeli mwingine'* (1 Petro 2:23), na Daudi, ambaye, akijibu matusi ya Shemei, akasema: *'Alaani, kwa maana Bwana amemwamuru alaani Daudi... bali Bwana asidharau unyenyekevu wangu'* (2 Sam. 16:10, 12).

52. Jua lisizame tukiwa bado na hasira, bali tuwasamehe wote wanaotuhini, na tuimarishe upendo, maana hufunika wingi wa dhambi. Yeyote anayehifadhi uadui kwa ndugu yake, na akidhani kumpa Mungu sadaka yoyote, atahesabiwa kama anayetoa mbwa kama dhabihu, au malipo ya malaya. Yeyote anayehifadhi uadui kwa ndugu yake – na akidhani kuwa anampenda Kristo – ni mwongo na anajidanganya mwenyewe.

53. Ukiwa na malalamiko dhidi ya ndugu yako, au ndugu yako akiwa na malalamiko dhidi yako, pataneni. Msipofanya hivi, chochote mtakachotoa kwa Mungu hakitakubaliwa (Marko 11:25; Mathayo 5:23–24). Lakini ukitimiza amri hii ya Bwana, basi mwombe kwa ujasiri, ukisema: 'Nisamehe madeni yangu, Bwana, kama vile mimi nimsamehe ndugu yangu, nikiwa nimetimiza amri Yako!' Na Mpenzi wa Wanadamu atajibu: 'Mkisamehe, nami nitawasamehe; mkisamehe madeni, nami nitawasamehe madeni yenu.'

5. Kuhusu mapambano dhidi ya huzuni

1. Yeye anayevumilia kwa subira anapotuhumiwa au kudhulumiwa ni kama mtu aliyemfungia simba katika zizi; lakini yeye anayejilipiza kisasi kwa shutuma na uovu ni kama mtu anayejipiga (kwa silaha).

2. Tusianguke moyo; maana hatutaishi katika maisha haya milele.

3. Usiruhusu huzuni iingie moyoni mwako; *'kwa maana huzuni ya ulimwengu huu huleta mauti, bali huzuni inayokubaliana na mapenzi ya Mungu* huleta uzima wa milele' (2 Wakorintho 7:10).

4. Mtawa aliyejiandaa kuvumilia kwa ujasiri chochote kitakachotokea atapata huzuni kidogo tu.

5. Usiruhusu huzuni iingie moyoni mwako, bali patia faraja kwa Bwana.

6. Ukishutumiwa, na baadaye usafi wa dhamiri yako ukafunuliwa, usijivunie, bali mtumikie Bwana aliyekuokoa kutoka kwa shutuma za wanadamu kwa unyenyekevu, ili usidondoke katika anguko baya.

7. Nafsi ya udanganyifu, inapopongezwa, hujivunia, na inapodharauliwa, huchukizwa; lakini nafsi njema haifurahii pongezi wala haichukii dharau.

8. Hakuna kikomo cha uvumilivu, mradi tu umejengewa juu ya upendo.

9. Mvumilie Bwana siku ya huzuni, ili akukingie siku ya ghadhabu.

10. Msiwatukane wanaoteseka, wala msiifurahie kuona mtu akipotea, ili Bwana asikukasirike, nawe usiachwe bila ulinzi siku ya huzuni.

11. Usidhani kuwa wewe peke yako unateseka zaidi kuliko mtu mwingine yeyote. Kama vile ilivyo vigumu kwa mtu anayeishi duniani kuepuka hewa, ndivyo ilivyo vigumu kwa mtu anayeishi katika ulimwengu huu kutokuwekwa majaribiongo na huzuni na magonjwa. Wale waliojishughulisha na mambo ya kidunia

hupata huzuni za kidunia; ilhali wale wanaojitahidi kwa ajili ya mambo ya kiroho huteseka kwa sababu za kiroho. Lakini hao wa mwisho watabarikiwa; kwa maana tunda lao ni tele kwa Bwana.

12. Ikiwa sisi ni mateka wa Mungu Mwokozi, hatutajiona aibu kubeba nira ya huzuni, bali tutavumilia kwa furaha, tukisubiri kuja Kwake kutoka mbinguni, atakapotuhesabu miongoni mwa safu za watakatifu; kwa maana wale wanaoshiriki katika mateso Yake, ndivyo watakavyoshiriki katika faraja Yake (2 Kor. 1:7).

13. Sasa kuna aina mbili za huzuni ambazo kila mtu duniani anakumbana nazo: huzuni kwa ajili ya Mungu na huzuni ya kidunia; na haiwezekani kupitia maisha haya bila mojawapo—ama bila huzuni kwa ajili ya Mungu au bila huzuni ya kidunia. – Huzuni ya kidunia ni nzito na haitoi thawabu; lakini huzuni kwa ajili ya Mungu huleta faraja, na hutufurahisha zaidi kwa ahadi ya uzima wa milele. Unapokumbana na ile ya kwanza, harakisha kuigeuza kuwa ile ya pili – na utaondoa huzuni inayotesha kutoka moyoni mwako.

14. Ikiwa, unapofanya kazi ya Mungu kwa unyenyekevu na heshima, adui, akiwa na nia ya kukuzuia usishi maisha ya haki, anawashinikiza watu wasio na fikra dhidi yako, basi usitake, usivunjike moyo, wala usipotee njia iliyonyooka. *'Mngojee Bwana'* (Zab. 26:14), Ee mteule wa Mungu, ili wale wanaokutukana nawe sasa wastaajabie wokovu wako wa utukufu, kama ilivyoandikwa: *'Mwenye haki, kifo kinapomkuta, atapumzika kwa amani'* (Hik. ya Sula. 4:7).

15. Kama vile moto katika kinu hujaribu dhahabu na fedha, ndivyo pia roho za wanadamu hujaribiwa katika dhiki, zikiwa na Bwana kama msaidizi wao.

16. Tusiogope majaribu, bali tujitahidi kwa ujasiri kwa ajili ya heshima ya wito ulio juu katika Kristo. Kwa maana Bwana huwapa taji wote wanaompenda.

17. Yeye yeyote anayetamani kuwa mtawa lakini hawezi kuvumilia matukano, aibu na hasara, hatakuwa mtawa kamwe.

18. Vumilia matukano na shutuma kwa ukarimu, ukichukulia jina 'baya' kuwa 'jema', na jina lisilostahili kabisa kuwa jina linalopendeza. – Na mtu anapaswa daima kukumbuka kwamba *'mtumishi wa Bwana asishindane, bali awe mpole kwa watu wote'* (2 Tim. 2:24).

19. Ikitokea umeugua, usigeukie tiba za bure au ulinzi wa kibinadamu; bali tuwe na subira, tukisubiri rehema za Mungu, ili atuongoze katika mambo yote; kwa maana kuna nyakati ambapo hata mwili hupaswa kurekebishwa. Katika mambo yote, tumridhishe Bwana, *"kwa maana yeye hutujali"* (1 Petro 5:7). Mtu anapougua, roho yake huanza kumtafuta Bwana zaidi. Kwa nini kusahihishwa ni jambo jema, mradi tu yule anayesahihishwa anatoa shukrani? Hakika mtu huyo atasema: *'Kama tukipokea mema kutoka kwa Bwana, je, hatavumilia mabaya? Abarikiwe jina la Bwana milele'* (Ayubu 2:10; 1:21).

20. Mtu hapaswi kukata tamaa katika nyakati za majaribu, bali abaki macho katika maombi na matendo mema – akiiga wale wanaosafiri baharini ambao, dhoruba inapoinuka, huangalia kila kitu kwa makini, hubaki macho na kumwomba Mungu msaada. Bwana hawadharau wale wanaomwomba kwa kweli. Kwa hiyo, huzuni inapotupata, na sisi tufanye kimbilio kwa Bwana, kama ilivyoandikwa: *'Ee Bwana, katika taabu zetu tunakukumbuka'* (Isaya 26:16). Bahari si tulivu kila wakati; na haiwezekani kusafiri katika maisha haya bila majaribu. Lakini tukishikilia imani yetu kwa Bwana kama usukani, itatuongoza hadi bandari ya uzima; – na kisha, baada ya kuweka kando kazi zetu, tutavikwa uzima na kutokuoza.

21. Iwapo huzuni inatupata, tuangalie mbele kuja kwa furaha. Tuchukue mfano wa wale wanaosafiri baharini. Upepo unaporuka na dhoruba kali inapozuka, wanapambana na mawimbi, wakisubiri hali ya utulivu; na utulivu unapotawala, wanangojea dhoruba; na hivyo huwa waangalifu daima, ili upepo mkali wa ghafla usiwakute wakiwa hawajajiandaa na kuwatupa baharini. Ndivyo na sisi tunavyopaswa kutenda. Wakati huzuni na dhiki vinapotupata, tuangalie Mungu kwa faraja na msaada, ili, ikiwa huzuni itaendelea, wazo kwamba hatuna tena tumaini la wokovu lisilete kifo chetu. Na vivyo hivyo, tunapokuwa na furaha, tusubiri huzuni, ili katikati ya furaha yetu tusisahau machozi yetu.

22. Thubutu katika majaribu na huzuni, na upinge tamaa inayowasha moto ndani yenu, ili nanyi, kama matofali yasiyochomwa, msiangushwe na matone ya mvua, na ili msiwe mnaonekana kukosa ustahimilivu ambao mnafikiri mnao.

23. Kwa kuwa mmekusudia kumfurahisha Mungu, kuwa na uvumilivu. Tazama vizazi vya zamani, na utaona kwamba Watakatifu wote walipata ahadi kwa njia ya subira ya daima na uvumilivu. Kwa hiyo, tujihamasishe kila siku, ili sisi pia turithi Ufalme wa Mungu pamoja nao. – Kwa sababu ya ukosefu wetu wa imani, subira huondoka kwetu. Mwekeze moyo wako kwa Bwana, uwe na ujasiri, kama mwumini mwaminifu, ili usipoteze nguvu zako za ndani kwa huzuni kuu. Wafikirie wale walioteseka kwa mateso katika uhamisho, katika migodi na katika utumwa mchungu – na ujisalimishe kwa dhiki zitakazokupata kwa ajili ya Bwana.

24. Ukihangaika, kuvumilia bado si uovu mkuu; lakini kubaki katika taabu ni mzigo na hatari. Ikiwa, ukiwa mbali, mtu amekusema vibaya, na mwingine akaja na kukuambia kwamba ndugu fulani amekusema vibaya, basi, kama mtu mwenye hekima, tambua ni ushawishi wa nani huu, na usimwonee ndugu yako. Na mwambie yule aliyekujulisha: 'Ingawa amenitukana, yeye ni ndugu yangu, na mimi mwenyewe niliistahili tuka; zaidi ya hayo, hakutenda kwa hiari yake, bali adui alipanga hili ili kupanda uhasama kati yetu. Bwana awazuie hila za waovu, amwonee huruma ndugu yangu, na asitutupe.' – Ukidhihakiwa tena mbele ya macho yako, usikasirike kwa jambo hili, wala usiruhusu moyo wako usumbuke. – Hata hivyo, inapotokea tunadhihakiwa kwa sababu ya kosa letu, tusikuwa na mioyo migumu, bali badala yake turudishe dosari zetu.

25. Ikiwa yule anayefariji wenye huzuni ni mtu wa kiroho, huja kwao siyo ili kuwaletea madhara, bali kwa manufaa makuu. Lakini yeye yeyote aliye na nia ya kimwili hataleta faida yoyote; kwa kweli, akiwa amekuja kuwafariji wenye huzuni, atawakasirisha zaidi.

26. Unasikia neno lisilopendeza – na unahuzunika. Lakini ukikemewa kwa haki kwa neno, furahi kwamba umekemewa kwa ajili ya heri yako mwenyewe, na jitahidi kurekebisha mapungufu yako. Je, umekemewa kinyume cha haki? Zawadi yako itakuwa kubwa zaidi ikiwa utavumilia kwa utulivu. Na Mitume, kana kwamba walikuwa wahalifu, walipigwa mijeledi katikati ya mji; lakini hawakasirika, wala hawakuchukizwa, bali walifurahi, *'kwa sababu walionekana kuwa wamestahili kudharauliwa kwa ajili ya Jina Lake'* (Matendo 5:41). Ninyi nanyi furahini, kwamba mmestahili kudharauliwa kwa ajili ya Jina Lake.

27. Labda nafsi fulani mnyonge inaweza kusema: 'Inanihuzunisha kwamba hili limenitokea baada ya kazi ngumu nyingi.'—Je, hili linakuhuzunisha, mtumishi wa Bwana? Je, si bora zaidi utambue kutokana na hili kwamba, baada ya miaka mingi ya kazi, tamaa zako bado hazijashindwa, na, ukitambua hili, uanze tangu sasa kuzishinda? *'Kwa maana yeye anayejidhani kuwa na kitu, naye hana kitu, anajidanganya mwenyewe'* (Gal. 6:3). Ustadi wa nahodha hujidhihirisha wakati wa dhoruba. Yeyote anayejigamba, 'Nimeishi maisha ya kimonaki kwa miaka mingi', lakini haonyeshi ushahidi wa njia hii ya maisha, hubeba zana za ufundi ambao bado hajajifunza. – Mtihani mdogo ulikupata, na mara moja ukaacha njia ya maisha ya kimonaki, kana kwamba ukikataa maisha hayo. Kwa wakati mmoja tu umeharibu kazi ya miaka mingi. – Hapana, ndugu, usiwageukie maadui zako; bali simama imara, pambana, na maadui zako watakukimbia. Vaa silaha za imani, chukua *'kofia ya wokovu'*, chukua *'upanga'* wa Roho Mtakatifu, *'ambao ni neno la Mungu'* (Efe. 6:17), – na upigane, ili Roho Mtakatifu anayeishi ndani yako afurahi kwa ujasiri wako.

28. Usipoweza kustahimili kishawishi kidogo, utawezaje kustahimili kikubwa? Usipoweza kumshinda kijana, utamshindaje mtu mzima? Usipoweza kustahimili neno, utawezaje kustahimili pigo? Usipoweza kustahimili kofi au pigo, utawezaje kubeba msalaba? Usibebe msalaba, utaingiaje katika utukufu wa mbinguni pamoja na wale wanaosema: *'Kwa ajili yako tunauawa siku nzima; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa'* (Zab. 43:23)? Je, sisi, ndugu, tumesahau Bwana wetu wa pamoja alivyoteseka kwa ajili yetu? Alitukuzwa, akadharauwa; wakamwambia, *'Una pepo*' – naye hakasirika; wakamwita mwongo, wakampiga kiganja, wakampiga, wakamwambatanisha msalabani; Aliionja siki iliyochanganywa na mateke, na alichomwa kwa mkuki upande wa tumbo. Alivumilia haya yote kwa ajili ya wokovu wetu. Na sisi—ole wetu sisi wanyonge!—hatuko tayari kuvumilia hata tusi moja, hata neno moja, kwa ajili Yake, Yeye aliyeteseka sana kwa ajili yetu.

29. Yeye yeyote anayetaka kumfurahisha Mungu na kuwa mrithi wa Mungu kwa njia ya imani, ili aweze kuitwa mwana wa Mungu, aliyezaliwa kwa Roho Mtakatifu, lazima kwanza kabisa, akiwa amevaa wema na uvumilivu, avumilie kwa ujasiri huzuni, majanga na taabu zinazomjia, – iwe ni magonjwa na mateso ya kimwili, au matukano na dhuluma kutoka kwa watu, au huzuni mbalimbali zisizoonekana ambazo roho wachafu huzileta kwa roho kwa nia ya kuipeleka katika upuuzi, uvivu na ukosefu wa subira, na hivyo kuzuia isiingie katika uzima. Hata hivyo, yote haya hutokea kupitia mpango wa uangalizi wa Mungu, ambaye huruhusu kila roho kujaribiwa na huzuni mbalimbali, ili wale wanaompenda Mungu kwa moyo wao wote waweze kudhihirishwa kupitia uvumilivu wao jasiri wa mambo yote bila kupoteza tumaini katika Mungu, bali kwa matarajio ya daima—kwa neema, kwa imani na uvumilivu—ya ukombozi, – na ili, baada ya kuvumilia kila majaribu hivi, wafae kuwa wa haki kwa Ufalme wa Mungu.

30. Nafsi yoyote isiyochukua ujasiri na kuvumilia kila kishawishi na kila huzuni kwa ustahimilivu, bali badala yake inasumbuka, kukata tamaa, kuudhiwa, kuwa na wasiwasi, na kupuuza mapambano, au hata kukata tamaa kabisa; kama yule ambaye hana tena matumaini yoyote ya ukombozi; kwa kushindwa kuhifadhi ndani yake tumaini hilo ambalo, kwa imani isiyoyumba, linasubiri rehema za Mungu, hakika haistahili uzima; kwani halijamfuata Watakatifu wote, wala halijatembea katika nyayo za Bwana. Tazama na uangalie jinsi,

tangu enzi za kale, Mababa, Mababu, Manabii, Mitume na Mashahidi, wakiwa wamepitia njia hii ya majaribu na huzuni, waliweza kumridhisha Mungu kwa njia hiyo, na wakastahili tuzo kubwa.

31. Mungu hauruhusu roho inayomwamini na kuwa na subira kushawishiwa hadi kufikia kiwango cha kukata tamaa, yaani, kuangukia katika majaribu na huzuni ambazo haiwezi kuvumilia (1 Kor. 10:13). Wala Yeye Mwovu haimjaribu roho wala kuizidiwa na huzuni kwa kadiri anavyotaka, bali kwa kadiri tu inayoruhusiwa na Mungu. Roho ibvumilie tu mambo yote kwa ujasiri, ikishikilia tumaini kupitia imani, na ikitarajia msaada na faraja kutoka kwa Mungu; na haiwezekani kuachwa peke yake. Kinyume chake, kadiri roho inavyojitahidi, ikimgeukia Mungu kwa imani na tumaini, na ikitarajia msaada na ukombozi kutoka Kwake bila shaka, ndivyo Bwana anavyoikomboa haraka zaidi kutoka kwa kila huzuni inayoiweka nyuma. Kwa maana Yeye anajua ni kwa kiasi gani roho inapaswa kuwekwa katika majaribu na vishawishi—na Yeye huruhusu kiasi hicho tu. Mchonga matofali, akitengeneza vyombo, asipoviweka kwenye tanuru ili, vikichomwa, vikae imara, havitakuwa nafaa kwa matumizi ya binadamu. Lakini hata anapoweka vyombo hivyo kwenye tanuri, anajua ni kwa muda gani vinapaswa kubaki kwenye moto hadi viwe tayari, na haviachi kwenye tanuri kwa muda mrefu kuliko inavyohitajika, ili visipasuke kwa kuchomwa kupita kiasi; wala havitoi kabla ya wakati wake, ili visibaki visivyokamilika na visivyofaa kwa matumizi. Basi, ikiwa watu wanaonyesha utambuzi na maarifa kama hayo katika mambo yanayohusiana na yale ya kupita, je, si zaidi sana Mungu anajua mahitaji ya roho katika majaribu na vishawishi, kwa ajili ya wale wanaotaka kumridhisha na wanaotamani kupata uzima wa milele.

32. Kama vile kitani kisivyofaa kunolewa kuwa nyuzi nyembamba isipokuwa kipigwe mara nyingi, lakini kadiri kinavyopigwa, ndivyo kinavyokuwa safi na kufaa zaidi kwa kunolewa: ndivyo pia roho inayompenda Mungu, inapokabiliwa na majaribu na majaribio mengi, na kuvumilia huzuni kwa ujasiri, inakuwa safi zaidi na inayofaa zaidi kwa bidii ya kiroho, na hatimaye inahesabiwa kuwa na haki ya kurithi Ufalme wa Mungu. – Huzuni na majaribu hufanya roho kuwa na wema na imara, ikiwa itavumilia yote yanayoitokea kwa ujasiri, kwa hiari na kwa kumtumaini Mungu, ikisubiri ukombozi kutoka kwa Bwana na rehema Zake kwa imani isiyoyumba.

33. Roho zinazopitia dhiki kama jaribio, na kuteswa kwa njia mbalimbali na roho mbaya—iwe kwa siri, kupitia mzigo wa ndani wa huzuni au mawazo maovu, au waziwazi, kupitia mateso ya kimwili—ikiwa zivumilie kwa ujasiri, zidumishe tumaini lao, na kusubiri thawabu yao kutoka kwa Bwana; watahesabiwa kuwa wastahiki wa taji za haki, na Siku ya Mwisho watapata ujasiri uleule mbele za Mungu kama wa watakatifu waliouawa kwa ajili ya imani. Kwani mateso yanayovumiliwa katika dhiki ni yaleyale, iwe yanawajwa na wengine msalabani au na wengine kwa mikono ya roho wachafu wanaowatesa.

34. Ikiwa adui hawezi kumwongoza mtu yeyote katika uovu au kumwangusha kupitia mawazo yake, basi hummiminia huzuni ili kufunika akili yake, na ndipo tu hupanda ndani yake anachokipenda. Na kama hata kwa hili hawezi kuwaleta katika uovu, huwapa kila faraja maishani; huwainua na kuwaleta katika udanganyifu mkuu, ambao ni hatari zaidi na mbaya kuliko tamaa zote, kwani hufanya mtu ajivunie, humvuta katika vilindi vya anasa, na huondoa kumbukumbu ya Mungu, ya udhaifu wao, na ya saa ya kifo. Anatambua mwelekeo wa mtu na kugeukia dhidi yake, ili kuupinga kwa kila aina ya dhuluma.

35. Mambo yote hutoka kwa Mungu—mazuri na ya huzuni; lakini baadhi hutoka kwa mapenzi Yake mema, mengine kwa mpango Wake wa uangalizi, na mengine bado kwa ruhusa Yake. Kwa mapenzi Yake mema, tunapoishi kwa wema; maana inamfurahisha Mungu kwamba wale wanaoishi kwa wema watiwe taji la uvumilivu; kwa ajili ya nidhamu, tunapokosolewa baada ya kuanguka katika dhambi; na kwa ruhusa ya Mungu, tunaposhindwa kutubu hata baada ya kukosolewa. – Tena, kwa ajili ya nidhamu, Mungu hutuchukulia hatua sisi wanaotenda dhambi, ili tusihukumiwe pamoja na ulimwengu, kama Mtume anavyosema: *'Tunakaripiwa na Bwana, ili tusihukumiwe pamoja na ulimwengu'* (1 Kor. 11:32). – Hii ina maana*: 'Hakuna maafa mjini ambayo Bwana hajaleta'* (Amosi 3:6); kama vile njaa, tauni, magonjwa, kushindwa na vita; kwani vyote hivi hutumika kutusafisha dhambi zetu. – Hata hivyo, Mungu huwaruhusu na huwatelekeza kabisa wale ambao ama hawataki kuishi bila dhambi, au ambao, ingawa wakionewa, hawajuti bali wanaendelea katika dhambi. *'Ndipo Mungu anawaweka katika akili iliyopotoshwa'*, yaani, anawaruhusu uhuru *'wa kufanya yasiyofaa'* (Warumi 1:28).

6. Kuhusu mapambano dhidi ya kukata tamaa

1. Mngurumo hafai kwa kazi yoyote na hana hamu ya kuifanya. Ni mvivu na daima huwa na kisingizio tayari cha kukwepa majukumu yake. Na anawapotosha wengine, akisema: 'Faida ya hiki ni nini? Faida ya kile ni nini? Hakuna manufaa katika chochote kati ya haya.'

2. Mtu mvivu, anapoitwa kuimba zaburi, huchukizwa; anapochochewa kwa ajili ya ibada ya usiku, hutoa visingizio vya maumivu ya tumbo na maumivu ya kichwa. Akionewa nasaha, husema, 'Jifunze wewe mwenyewe'; akifundishwa kitu, hupaza sauti, 'Nayajua hayo mwenyewe'.

3. Si haki kwa mtu anayeweza kufanya kazi kula mkate wa mwingine akiwa mvivu, wakati Mtume anasema: *'Nimejiepusha na uhitaji, nami nitaendelea kufanya hivyo'* (2 Wakorintho 11:9).

4. Mtawa anayelalamika hujidhuru sana; lakini yeye avumilia yote kwa moyo wa ujasiri atarithi furaha.

5. Ikiwa roho ya kukata tamaa itakushukia, usiondoke nyumbani kwako, bali mpinge roho huyu kwa subira. Usiruhusu wazo linalokushawishi kuhama kutoka mahali hadi mahali likushawishi. Kwa maana ukikubali wazo hili, hutakuwa na subira kamwe.

6. Lakini mmonki aseme: 'Hapa kuna ugomvi na taabu, ilhali huko (mahali fulani) kuna maisha ya amani na bila wasiwasi' (akifikiria kuhamia huko). Kwani je, unajua nani anayetupigania vita? Je, si adui yetu, shetani? Naye *'huzunguka dunia yote'* (Ayubu 2:2). Kwa kuwa, popote uendapo, utakuwa chini ya mbingu; kwa hivyo, utapatikana kwa shetani kila mahali. Kwa nini basi ni bora zaidi, ukiwa umebaki mahali ulipo, *'mpingeni shetani, naye atawatoka'*; na kinyume chake, *'mkaribieni Mungu, naye atawakaribia'* (Yakobo 4:7, 8)?

7. Mmonki mvivu hutoa visingizio na kusema: 'Leo ninaishi hapa, na kesho nitaenda mahali pengine; kwa nini basi nijitahidi?'

8. Mtawa mvivu hujipatia visingizio vingi – na aliyelala atajipata katika shida.

9. Yeye anayehama-hama kutoka seli moja hadi nyingine hupata mawazo ya bure; lakini yeye anayebaki mahali pamoja huwa na amani zaidi.

10. Mtawa anayezurura haepukiki matatizo isipokuwa akibaki macho; lakini yeye anayebaki alipoitwa hupata amani mapema.

11. Uvivu unaweza kuonekana kuwa mzuri kwako, lakini mwisho wake ni chungu; unaweza kuchoka ukiwa kazini, lakini utafurahi baadaye.

12. Mtawa mvivu na anayejilenga mwenyewe (anayejihurumia), mara tu anapoona kazi ya kufanya, hujificha, lakini wakati wa chakula cha jioni hujiweka miongoni mwa wa kwanza.

13. Kumbukumbu ya kifo na adhabu ni upanga dhidi ya shetani wa kukata tamaa.

14. Kati ya mizigo yote mizito, kukata tamaa ndiko kuzito zaidi, hasa inapokuwa pamoja na ukosefu wa imani; kwani matunda yake yamejaa sumu ya kifo.

15. Wewe, mtawa, umeacha kibanda chako na unazurura duniani. Je, huogopi *'ukosefu wa sheria na mzozo mjini'* (Zab. 54:10)?

16. Nani ni mvivu kuliko mtu mwenye kiu anayekaa kando ya chemchemi lakini haonyooshi mikono yake kunoa maji na kuzima kiu yake? – Na nani ni mnyonge kuliko mtu anayemiliki kitabu lakini anapuuza kukisoma?

17. Jitahidi kuwafundisha wale wanaotaka kujifunza kusoma, ili wanaposoma kuhusu matendo ya ajabu ya Mungu, wabariki Jina Lake la ajabu; na Mungu atakuwa mtoaji wa thawabu yako.

18. Mtawa aliye na kukata tamaa hushindwa na uvivu; na anapokuwa mvumilivu, hushindwa na kiburi; lakini yeye anayempenda Bwana kwa kweli hupinga vyote viwili.

19. Mtawa mvivu atapata hasara nyingi, ilhali asiye na mcheche huachilia hata saa moja.

20. Usipende kuhama-hama kutoka mahali hadi mahali; bali, kwa uvumilivu, pata faida kutokana na taabu unazokutana nazo mahali unapokaa. Niambie, baada ya mimi na wewe kusafiri ulimwengu wote, si seli ndiyo inatusubiri, ikiwa tunataka kuokolewa? Na tukikosa subira ya kukaa katika makazi ya pamoja, na tusipata utulivu katika upweke, basi hatimaye tutapata hifadhi wapi? Ni kama kusema: 'Siwezi kuvumilia joto la jua, wala siwezi kustahimili kivuli.' Nina hofu kwamba, mwishowe, pango hilo hilo ndilo litakalotuhifadhi.

21. Tuwe na moyo imara; kwani udhaifu wa moyo ni kinyume na wema. Tusianguke moyo ikiwa huzuni kidogo itatukumba, bali tujilazimishe, kama msafiri mwema. Msafiri anapochoka njiani, haiachi lengo lake la kuendelea na safari, bali hujituliza kwa maneno: 'Sasa si mbali; utafika mahali pako pa kulala na kupumzika.' – Na Bwana, akiona jinsi tunavyojisukuma, atatupa nguvu na kurahisisha shida zetu.

22. Ili kujitunza, tufanye kazi, tukimwamini Mungu. Msihuzunike kwa kazi; wengi, kwa kutofanya chochote, walizidiwa na uvivu wao wenyewe. Jifunzeni kufanya kazi, ili msiwe mnatakiwa kujifunza kuombaomba. Msiwe wavivu katika kazi yenu. *'Bwana yu karibu'* (Wafilipi 4:6).

23. Tusipoteze moyo tukiwa tumekaa katika vyumba vyetu, tukikumbusha kuwa Mashahidi Watakatifu, baada ya mateso makali, walifungwa kwa minyororo ya chuma. Kwa hiyo, tusiepuke usumbufu wa chumba, wala tusitamani kazi, tukikumbuka kuwa Watakatifu wengi walitumiwa kwenye migodi kwa ajili ya Bwana. Kama tungekuwa tunaishi katika nyakati hizo, je, kwa kweli tungebadilisha mtindo wetu wa maisha kwa sababu ya mateso? Je, kwa kweli tungekataa imani yetu kwa sababu ya hali ngumu sana?

24. Shikamana na mahali unapokaa, ukipinga uvivu. Kwani si kwa kubadilisha mahali au kwa umbali, bali kwa makini ya akili pekee ndipo unaweza kutawala tamaa. Tunahitaji *'uvumilivu'* ili, *'baada ya kutenda mapenzi ya Mungu, tupokee ahadi'* (Ebr. 10:36). Yule anayejisalimisha kwa kukata tamaa yuko mbali na uvumilivu kama vile mgonjwa alivyo mbali na afya. Wema hutambulika si kwa kukata tamaa, bali kwa uvumilivu. Vilevile, uvumilivu hufanywa mpya na kuimarishwa wakati akili inapojishughulisha na tafakari na mafundisho ya kimungu. Ikilishwa kwa njia hii, akili hupata nguvu, kama vile mwili unavyopata kutokana na lishe bora. Lakini akili ikigeuka mbali na neema hii na heshima hii, hakika itakuwa maskini na dhaifu. Kwa hiyo, baada ya kujiondoa kwenye upendeleo wako kwa vitu vya kidunia, zoeza akili yako katika jitihada hii ya kimungu. Na hutahitaji kusogeza mwili wako kutoka mahali hadi mahali, wala kuuchosha kwa safari zisizo na kusudi lililobarikiwa. Kwa maana *'Ufalme wa Mungu uko ndani yetu'* (Luka 17:21).

25. Unapogundua ndani yako kwamba kusoma Maandiko Matakatifu kumechukiza, na unajikita kusikiliza mafundisho ya kiroho, basi jua kwamba roho yako imepata ugonjwa mkuu. Kwani huu ndio mwanzo wa uovu, ambao wale walioathirika wamevuna tunda la kifo.

26. Heri yeye ambaye, saa kwa saa, hupanda ndani yake mawazo mazuri na mema – na kwa tumaini ameshinda tamaa mbaya ya kukata tamaa, ambayo watawa wa Bwana wanapambana nayo.

27. Heri yeye ambaye, katika kazi ya Bwana, amekuwa kama shujaa, akiwasukuma wavivu na kuwatia moyo wenye moyo mnyonge katika njia ya Bwana.

28. Heri yeye ambaye hamu ya kukata tamaa haijamwangusha kama mtu asiye na ujasiri; bali amefikia uvumilivu mkamilifu, ambao kwa ajili yake Watakatifu wote wamepokea taji zao.

29. Roho ya kukata tamaa inapokusumbua, usiendeshwe na mawazo yake; bali kaa mahali pale Mungu alipokuweka, ukitafakari ndani yako upendo uliokuwa nao kwa Mungu ulipokuja kwanza malangoni mwa monasteri. Tuweke upendo huo huo hadi mwisho kabisa, tukimvumilia Bwana kama mpigaji mieleka ambaye, kwa uvumilivu, humshinda anayempiga. Kwa maana *'yeye avumiliae hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22).

30. Kabla ya ibada ya usiku kucha, wazo likamjia ndugu mmoja: 'Jipe mapumziko leo, na usisimame kwa ajili ya ibada.' Lakini akajibu wazo hilo: 'Nani ajua? Labda hutasimama kesho; kwa hiyo, lazima usimame leo.' Na alipokuwa akifanya kazi pia, wazo likamwingia akilini: 'Jipumzishe leo, na ukafanye kazi kesho.' Lakini akajibu tena: 'La, nitafanya kazi leo, na Bwana atashughulikia kesho.'

31. Ikiwa kukata tamaa kunakusumbua, usipoteze moyo, bali muombee Bwana akupe uvumilivu. Baada ya maombi yako, keti chini, kusanya mawazo yako, na utulize roho yako kwa maneno ya Zaburi: *'Kwa nini umeanguka moyo, ee roho yangu? Kwa nini unanitesa? Weka tumaini lako kwa Mungu, maana bado nitamwungama Yeye kuwa Mwokozi wa uso wangu, na Mungu wangu'* (Zab. 41:6). Sema pia: 'Kwa nini umeanguka moyo, ee roho yangu? Kwani, hatuwezi kuishi duniani milele. Sikiliza anachosema Mwimbaji: *"Mimi ni mgeni katika nchi, na mhamiaji, kama baba zangu wote"* (Zab. 38:13). Sisi pia tutapita pamoja nawe, wakati Mungu atakapopenda. Maisha ya wale walio haki huanza baada ya kifo chao. Ndiyo maana Nabii, akitamani maisha yajayo, anasema: *'Kama vile swala anavyotamani mito ya maji, ndivyo roho yangu inavyokutamani Wewe, Ee Mungu; nitakuja na kuonekana mbele ya uso wako lini*?*'* (Zab. 41:2-3). Watakatifu waliuona maisha haya ya sasa kama gereza. Ndiyo maana mmoja wao alipaza sauti kwa furaha akisema: *'Basi, Bwana, sasa unaachilia mtumishi wako kwa amani'* (Luka 2:29); huku mwingine akitangaza kwamba alitamani *'kuachiliwa na kuwa na Kristo'* (Wafilipi 1:23).

32. Asubuhi inapofika, ndugu huyo huamka, na baada ya kusali, anaanza kazi yake ya mikono. Kisha adui wa wema, shetani, humwingiza wazo la kukata tamaa.

33. Ikiwa, wakati wa kukata tamaa unampata, ndugu huyo anaendelea kufanya kazi na kujitahidi, basi, kwa msaada wa neema, huiondoa kukata tamaa kwake. Lakini ikiwa, wakati wa kukata tamaa unampata, ndugu huyo haikabili kwa subira, hukushindwa nayo na huwa mateka wake. Akiacha mawazo yake yatawale,

anaanza kujiambia: 'Leo najisikia si mzuri na si vizuri. Nitapumzika leo, na asubuhi nitafanya kazi ya siku mbili.' Hivyo, katika siku hii ya kwanza, ndugu huyo hafanyi chochote, akitumaini kufidia uzembe huu asubuhi. Hata hivyo, asubuhi iliyofuata, shetani anayechukia wema humtia katika kukata tamaa kukubwa zaidi kuliko siku iliyotangulia. Kisha, akiwa tayari ameshindwa na mawazo yake, ndugu huyo huamka na kuacha kazi yake – na ama haifanyi kabisa, au huifanya kwa nusu moyo, si kama kazi inayostahili. – Au adui humvutia kutoka kwenye seli yake na kumfanya atembele-tembele.

34. Uwe unafanya chochote kile, ikiwa adui anakuletea kukata tamaa ukiwa kazini, ili kupambana na adui huyu, elekeza fikra zako kwenye ufundi mwingine unaofanana (ukiongeza: 'Je, unaona jinsi wanavyofanya kazi kwa ajili ya vitu vya muda? Kwa nini, basi, hupendi kujitahidi kwa ajili ya yaliyo ya milele?"). Na kazi yoyote uifanyayo, acha dhamiri yako iwe shahidi kwamba unachofanya kimefanywa kwa mujibu wa Mungu – na utaokolewa (kutoka kwa kukata tamaa).

7. Kuhusu mapambano dhidi ya ubatili

1. Elewa, mtawa, ninachosema: tusiwepo sisi—wewe na mimi—na heshima ya nje, lakini uasi wa kutojali ndani ya seli; tusije tukawa kama *'makaburi yaliyopakwa chokaa'* (Mathayo 23:27). Kwa maana kila mahali kuna Mungu mmoja na yuleyule, ambaye atukuzwe milele! Amina.

2. Mtawa anayejivunia nguvu zake mwenyewe ndiye mjinga wa kwanza; ni chanzo cha aibu na lawama kwa mtawa kujivunia nguvu zake mwenyewe: *'Alijivuniye, ajivunie Bwana'* (1 Kor. 1:31).

3. Je, unataka kupata sifa njema? *'Fanya mambo yako kwa upole'* (Siraka 3:17).

4. Bado si wema kudharauliwa na usihisi; lakini ni wema kuhisi na kuvumilia kwa ajili ya utauwa. Maana imesema: *'Mvivu hatajihisi aibu'* (Mith. 20:4).

5. Upendo wa utukufu ni ugonjwa wa roho, tamaa mbaya.

6. Imeandikwa: *'Wenye haki wakusifu, si kinywa chako; mgeni, si midomo yako'* (Methali 27:2). Na tena: *'Fedha na dhahabu ni majaribu ya tabia*': na mtu *'hujaribiwa na midomo ya wale wanaomsifu'* (ibid. 21).

7. Wape heshima wote kwa ajili ya Bwana, bila kutafuta heshima kwa ajili yako mwenyewe, na utapata kibali kwa Bwana.

8. Usidanganywe kamwe na mtu anayejaribu kuwafurahisha watu, lakini si Bwana.

9. Kwa siri, mpendwa wangu, shika amri za Bwana, na Bwana atakupa thawabu waziwazi.

10. Ukiona mtu duniani amepata heshima kuu, usishangae; bali mshangae yeye aliyeichukia utukufu wa kidunia.

11. Jihadhari, kwa kutamani heshima kupita kiasi kwa ajili yako, usijidhihaki mwenyewe; kwani heshima ya kweli kwa mtu iko katika kufanya kila kitu kulingana na mapenzi ya Mungu, ilhali udhihaki mkuu uko katika kuvunja amri.

12. Usijitahidi kujionyesha kuwa na ustadi katika kila jambo, ili usiende kwenye ubatili, ambao huzaa upendo wa utukufu, hasira na huzuni. Zaidi ya yote, jitahidi kuwa mnyenyekevu na mwenye roho tulivu katika mambo yote.

13. Usijigambe, ukijivunia maneno ya busara, bali tangaza mafundisho yanayotokana na uzoefu wa watu wa kawaida, wasio na elimu, ili uweze kuwa mwanafunzi wa Mitume wa Kristo; kwa maana kujigamba kwa hekima ya nje kumezuiwa, hasa kwa Wakristo. *'Aliyekuja ajigambe kwa Bwana'* (2 Kor. 10:17).

14. Wale wanaotenda wema ili kuwafurahisha wanadamu tu wameweka msingi wa wokovu wao si juu ya mwamba bali juu ya mchanga; kwa hiyo, mara tu mvua inanyesha, mito inainuka na upepo (vishawishi) huvuma, wanangushwa chini na mawazo yao wenyewe. Wakati hawajianguki, bali wanaishi jinsi inavyostahili, hujivunia kwa kiburi kikubwa; na wanapoanguka, hujikabidhi kwa kukata tamaa kusiko na maana.

15. *'Mtu asijivunie nafsi yake'* (2 Kor. 10:18). Lakini kwanza chunguza matendo yako mwenyewe: je, umeishi kweli maisha yanayostahili sifa unazojipa mwenyewe? Je, umeshinda tamaa, ukakumbatia umaskini, ukachukia uvumi, ukiacha upendo wako wa upuuzi, ukachukia tamaa za mwili, je, umechukia anasa, je, kwa kweli hujawadhuru mtu yeyote, je, umeshinda tamaa zako, je, kwa kweli hukasiriki unapotukana, na unapopata sifa zako, hukajivunia, umempenda Bwana kwa nguvu zako zote na jirani yako kama nafsi yako? – Hata hivyo, ikiwa hatujazingatia haya, basi kwa nini tujivunie sisi wenyewe? – Lazima tuomboleze hili mbele ya r ahamu ya Bwana, ili atuponye ugumu wa mioyo yetu na kutuimarisha kuishi maisha yanayomfaa.

16. Hatupaswi kufanya lolote ili kujionyesha mbele ya watu, bali katika mambo yote tunapaswa kutenda kwa moyo safi; kwa maana Mungu anajua yaliyo ya siri na yaliyofichika, na ni kwake peke yake tunatumai kupokea thawabu yetu.

17. Mtu mpumbavu, akiwa maskini, hata akijipa cheo cha Mfalme, bado hatakuwa Mfalme: vivyo hivyo mtawa anayekula kwa siri, wakati wa mlo wa pamoja akijifanya kwa unafiki kuwa mtu anayefunga na mwenye kujinyima, bado si mtawa anayejinyima. Anatunga wavu wa udanganyifu – na haendi katika njia ya haki ya Watakatifu, bali katika njia ya wale wanaotafuta kuwafurahisha wanadamu.

8. Kuhusu mapambano dhidi ya kiburi

1. Mtu mwenye kiburi hawezi kuvumilia kushindwa – na anapokutana na mtu aliye bora kuliko yeye, anamwonea wivu au anashindana naye. Ushindani na wivu huambatana, na kwa yeyote anayehifadhi mojawapo ya hisia hizi, vyote viwili vipo.

2. Yeye anayehifadhi tamaa hizi huumizwa na mafanikio ya wengine; lakini yeye asiye nazo hasumbuki nayo. Mtu wa aina hiyo hasumbuki heshima inapomwekwa kwa mwingine; wala haisumbuki mwingine anapoinuliwa, kwa kuwa humpa kila mtu kipaumbele na kumpendelea kila mtu kuliko yeye mwenyewe.

3. Bila unyenyekevu, kila mafanikio, kila tendo la kujidhibiti, kila tendo la utiifu, kila tendo la kutokuwa na tamaa, na kila tendo la kujifunza ni bure.

4. Roho chafu ya kiburi ni ya ujanja na yenye nyuso nyingi, na hutumia kila juhudi ili kupata nguvu juu ya kila mtu: huwategea wenye hekima kwa hekima, wenye nguvu kwa nguvu, matajiri kwa utajiri, warembo kwa urembo, na msanii kwa sanaa.

5. Wala haishindwi kuwajaribu kwa njia ile ile wale wanaoishi maisha ya kiroho, ikiweka mitego yake—kwa yule aliyeukataa ulimwengu, katika ukataji wake; kwa wachaji, katika uchaji wao; kwa mnyamavu, katika ukimya wake; kwa asiyesaka, katika kutokusaka kwake; kwa wanaoomba, katika maombi yao. Katika yote, inajitahidi kupanda magugu yake.

6. Kama tiba dhidi ya kiburi, soma mara kwa mara vifungu vifuatavyo na vingine vinavyofanana kutoka kwa Maandiko vinavyolenga dhidi yake: *'Mtakapokuwa mmewatenda yote mlioamriwa, semeni, "Sisi ni watumwa wasiofaa"'* (Luka 17:10). *'Mtu akijidhani kuwa yeye ni kitu, naye si kitu, hujadanganya mwenyewe'* (Gal. 6:3). *'Kila kitu kinachotukuzwa miongoni mwa wanadamu ni chukizo machoni pa Bwana'* (Luka 16:15). *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa kuwa mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtaona nafuu kwa roho zenu, asema Bwana'* (Mathayo 11:29). *"Katika unyenyekevu wetu Bwana ametukumbuka; Ametuokoa kutoka kwa maadui zetu"* (Zab. 135:23). *"Nilinyenyekea, naye akaniokoa"* (Zab. 114:5). *"Kila mtu mwenye kiburi ni chukizo kwa Bwana"* (Mith. 16:5).

7. Ukiwa na afya njema, usijivunie, bali kuwa mwangalifu.

8. Yeye anayejikweza huleta aibu juu yake mwenyewe; bali yeye anayemtumikia jirani yake kwa unyenyekevu atatukuzwa.

9. Dhilisha wazo la kiburi kabla ya kiburi kukudhilisha. Epua wazo la majivuno kabla halijakuangusha. Vunja tamaa kabla tamaa haijakuvunja.

10. Usimhukumu ndugu yako kwa kutokuwa kwake thabiti, asije wewe mwenyewe ukawaanguka katika udhaifu uleule.

11. Mgeni asiye na unyenyekevu hana silaha ya kujihami; naye atashindwa vibaya.

12. Mtawa na ajione duni kuliko wote – naye atapata tumaini. Maana *'yeye anayejinyenyekeza atainuliwa, na yeye anayejikuza atainyenyekezwa'* (Luka 18:14).

13. Lawama mbaya dhidi ya mtawa ni kiburi, ukosefu wa adabu, ukosefu wa huruma, ukosefu wa haya, ukosefu wa tahadhari, hasira kali na upumbavu.

14. Ukipenda kiburi, utakuwa wa mashetani; ukipenda unyenyekevu, utakuwa wa Bwana Kristo.

15. Mtu mwenye kiburi atateseka kwa huzuni nyingi, lakini mwenye moyo mnyenyekevu atafurahi daima katika Bwana.

16. Kiburi daima hutafuta heshima; lakini unyenyekevu hauinuliwi katika utukufu, wala hauhuzuniki katika aibu; maana unasubiri thawabu yake kutoka kwa Bwana.

17. Kiburi hupofusha macho ya wenye hekima, ilhali unyenyekevu huwapa nuru kwa upendo; kwa maana Bwana *'huyafundisha wanyenyekevu njia zake'* (Zab. 24:9).

18. Ni hatari kwa mtu kujitegemea, bali yeye anayemwamini Bwana ataokolewa.

19. Yeye anayejipamba kwa mavazi yake atajivunia; na mtawa mwenye kiburi ni kama tai ambaye bado hajachanua manyoya yake.

20. Mtawa mwenye hekima ya unyenyekevu ni mwanga na mtembea mwepesi na (kama tusemavyo) ni mpiga shaba mahiri.

21. Kama vile chuma kinavyosafisha na kutawala vitu vyote, ndivyo unyenyekevu wa kiungu unavyoharibu mikakati ya adui.

22. Kama vile mkuki ulivyo kwa mwindaji na silaha kwa shujaa, ndivyo unyenyekevu ulivyo kwa mtawa.

23. Kiburi ni hatari kwa mtu, katika umbo lolote liwe. Usipende kiburi; kwani hakuna faida yoyote ndani yake. Kila udhaifu huponywa kwa uangalizi, lakini ugonjwa wa kiburi ni uovu mgumu kutibu; kwani hupinga dawa ya uponyaji na kujitengenezea sumu ya kifo. Isipatikane miongoni mwa watumishi wa Kristo.

24. Unataka kuwa mkuu? – Uwe mdogo wa wote (Marko 9:35).

25. Kama ndugu anaondoka kwenye monasteri, usimdharau moyoni mwako, wala usimwone kwa dharau machoni pako: *'Usidharau siku ya kuzaliwa kwako'* (Mith. 3:28).

26. Sikiliza anayesema: *'Jihadhari usijidanganye, usije ukaanguka'* (1 Kor. 10:12), na pia: *'Usijisifu wewe mwenyewe, bali Mungu ndiye akusifu'* (2 Kor. 10:18). Kwa maana wengi walidhani kuwa wamepata ushindi na ndio waliokuwa na mamlaka; lakini wale waliokuwa waovu zaidi walizidi kuwa waovu zaidi, ilhali wale waliokata tamaa walipokea neema; kwa maana Mungu *'hupinga wenye kiburi, bali huwapa neema wenye unyenyekevu'* (Yakobo 4:6).

27. Ukiona mtu asiyeitii, mwenye kiburi na *'mwerevu machoni pake mwenyewe'*, basi mzizi wake tayari umekufa nusu; maana hapokei ndani yake lishe inayotolewa na hofu ya Mungu. Lakini ukiona mtu mnyamavu na mnyenyekevu, ujue kwamba mzizi wake umeimarika; maana analishwa na hofu ya Mungu.

28. Mwendo ni mkuu na utukufu ni mkuu wa unyenyekevu, wala hakuna anguko ndani yake. Alama ya unyenyekevu ni kukidhi mahitaji ya ndugu yako kwa mikono yote miwili, kama vile wewe mwenyewe unavyopokea msaada.

29. Mtu mwenye kiburi na mkaidi atapitia siku za taabu; bali wanyenyekevu na wenye subira watamfurahia Bwana daima.

30. Ni jambo kuu kumpata mtu mnyenyekevu na mvumilivu; wema wao hauna kikomo.

31. Yeye yeyote anayejikweza juu ya ndugu yake huchekwa na mashetani.

32. Mvua hufanya magugu kustawi, na urafiki na watu wa dunia huleta kiburi. Lakini wale wanaomcha Bwana hawajivuni.

33. Ukiwa umepewa kipaji, usijidharau; kwa maana huna ukamilifu hata mmoja, *'ambao hukupokea* kutoka kwa Mungu*'* (1 Kor. 4:7); na kama hutatembea kulingana na amri na mapenzi Yake, Atachukua zawadi Yake kutoka kwako na kumpa yule aliye bora zaidi: na wakati huo utakuwa kama mtu ambaye kalamu, iliyokuwa imechovya wino, imechukuliwa kutoka kwake.

34. Hata mtu anajivunia kiasi gani kwa kiburi cha moyo wake, bado anatembea juu ya nchi aliyochukuliwa kutoka kwake na atakayerejea; lakini Bwana huwatukuza wanyenyekevu.

35. Kiburi hushusha, ilhali unyenyekevu hupokea zawadi ya ushindi.

36. Hata kama utajithibitisha kuwa safi kama dhahabu mbele ya ndugu zako, bado jione kama chombo kisichofaa kutumika, na utaepuka kiburi, ambacho ni cha kuchukiza kwa Mungu na kwa wanadamu.

37. Ukiona ndugu akitenda dhambi, na ukakutana naye asubuhi iliyofuata, usimdharau, ukimwona kuwa ni mwenzi wa dhambi moyoni mwako: maana hujui kama, labda, baada ya wewe kumwacha, alifanya jambo jema kufuatia anguko lake, na kumtuliza Bwana kwa majonzi na machozi ya uchungu.

38. Tunapaswa kujiepusha na kuwahukumu wengine; bali kila mmoja wetu anapaswa kujinyenyekeza, tukizungumza sisi wenyewe kwa maneno ya Zaburi: *'Maovu yangu yamenifunika kichwa; yamenizidi kama mzigo mzito'* (Zab. 37:5).

39. Bwana, Mtawala wa wote, usinipe moyo unaochukia kunyenyekea na maonyo ya baba; niondolee mawazo ya kiburi; kwa maana Wewe, Ee Bwana, umewakataza wenye kiburi (Zab. 118:21).

40. Si macho yangu tu yashushwe, bali moyo wangu usiinuliwe juu ya wengine.

41. Watu wawili wapya wakikaa na mzee, nani kati yao ni mkuu mbele za Bwana? Yeye anayejinyenyekeza mbele ya ndugu yake kwa kuogopa Mungu. Kwa maana Yeye aliyesema, *'Yeye anayejinyenyekeza atainuliwa'* (Luka 18:14), alisema kweli.

42. Yeye yeyote anayetaka kusogeza jiwe, lazima aweke kichomeo si kutoka juu, bali kutoka chini – na kisha jiwe litazunguka kwa urahisi. – Hii ni mfano wa unyenyekevu!

43. Kiburi ni chukizo kwa Mungu na watu, lakini Bwana huwatukuza wale wanaopenda unyenyekevu.

44. Siyo heshima, utukufu wala ukubwa vinavyoingiza katika Ufalme wa Mungu, bali unyenyekevu, utiifu, upendo, uvumilivu na wema—hivi ndivyo vinavyomwokoa mtu. Je, hukusikia kwamba shetani alitupwa kutoka mbinguni kwa sababu ya kiburi chake? Je, hukusikia ni utukufu mkubwa kiasi gani alinyimwa kwa kumpinga Mungu?

45. Mtu mnyenyekevu hajivuni wala kujigamba, bali humtumikia Bwana kwa heshima yake. Mtu mnyenyekevu hapangi matakwa yake kwa nguvu, kinyume na ukweli, bali hutii ukweli. Mtu mnyenyekevu hachukii mafanikio ya jirani yake, wala hafanyi sherehe kwa maafa ya jirani yake; kinyume chake, hufurahi na wanaofurahi na kulia na wanaolia. Mtu mnyenyekevu hakiangukiwi na kukata tamaa kwa sababu ya uhaba na umaskini, wala hajivuni kwa sababu ya ustawi na utukufu, bali hubaki imara katika wema wake uleule. Mtu mnyenyekevu anaheshimu si wale walio juu yake pekee, bali pia wale walio chini yake. Mtu mnyenyekevu hakuwi na hasira, hamdhihaki mtu yeyote, na hasigombani na mtu yeyote. Mtu mnyenyekevu si mkaidi wala mvivu, hata akiamriwa kufanya kazi katikati ya usiku; kwani amejitolea kwa utiifu kwa amri za Bwana. Mtu mnyenyekevu hajui chuki wala udanganyifu, bali anamtumikia Bwana kwa unyofu, akiishi kwa amani na wote. Mtu mnyenyekevu, akikosolewa, hang'urumi, na akikemewa, hapotezi subira; maana yeye ni mwanafunzi wa Yeye aliyevumilia msalaba kwa ajili yetu. Mtu mnyenyekevu huchukia kujipenda, na kwa hiyo hatafuti heshima ya juu, bali hujiona katika ulimwengu huu kana kwamba ni msafiri wa muda tu kwenye meli.

46. Hata kama umesoma Maandiko Matakatifu yote, jitahadhari kwamba, kinyume na Maandiko, wazo kama hilo likufanye ujivunie; kwani Maandiko yote, yaliyoongozwa na Mungu, hutufundisha unyenyekevu. Na yeyote anayefikiri au kutenda kinyume na kile alichojifunza hujidhihirisha kuwa ni mkiuka sheria.

47. Ikiwa roho ya kiburi, au ya ubinafsi, au ya utajiri inakutia wasiwasi, usishindwe nayo, bali simama imara dhidi ya majeshi ya roho mwovu na ya udanganyifu. Jiweke picha akilini mwako majengo ya kale, sanamu zilizoharibika, nguzo zilizochakaa kwa kutu – na tafakari juu ya haya ndani yako, na fikiria wamiliki na wajenzi wa haya yote wako wapi sasa; na jitahidi kumridhisha Bwana, ili upate kuhesabiwa kuwa mwafaa kwa Ufalme wa Mungu: *'kwa maana kila mwili ni kama majani, na utukufu wote wa mwanadamu kama ua la majani'* (1 Petro 1:24). Ni nini kilicho juu na chenye utukufu zaidi kuliko heshima na utukufu wa kifalme? Hata hivyo, wafalme wanapita, na utukufu wao pia. Lakini wale wanaoonwa kuwa wamestahili Ufalme wa Mungu hawataona lolote la namna hiyo, wakiishi kwa amani na furaha mbinguni pamoja na malaika, huru kutokana na ugonjwa, huzuni na majonzi, katika furaha na shangwe, wakimsifu, kumtukuza na kumwabudu Mfalme wa Mbinguni na Bwana wa nchi yote.

48. Ukiwa wa kwanza kufika kwenye Ibada ya Kimungu na ukaendelea hadi mwisho, usiruhusu wazo hili likufanye mjivunie; kwani kiburi ni kama pango ambalo nyoka hukaa na kumuua yeyote anayekaribia.

49. Tusiinue nafsi zetu, bali tujidhilisha. Na ni nguvu gani tuliyonayo ya kujiinua, wakati hata ugumu mdogo hutufanya tupige magoti? Kwa hiyo, tuipende unyenyekevu, ili Bwana asigeuke kutuacha.

50. Kila mahali na katika kila tendo, na unyenyekevu uwe pamoja nanyi. Kwa maana kama vile mwili unavyohitaji mavazi, iwe ni joto au baridi nje, ndivyo pia roho inavyohitaji daima kujivika unyenyekevu. Ni afadhali kutembea uchi na bila viatu kuliko kuondolewa unyenyekevu; kwa maana Bwana huwavika wale wanaoupenda.

51. Jitunze kuwa na moyo mnyenyekevu, ili, ukiwa umepaa hadi vilele vya juu, usije ukaanguka kwa anguko baya.

52. Mwanzo wa unyenyekevu ni utiifu. Nao unyenyekevu uwe msingi na vazi la jibu lako; na maneno yako yawe ya kawaida na ya neema katika upendo wa Mungu. Kiburi hakisalimu amri, hakitii, ni kasi, na huongozwa na mawazo yake mwenyewe. Lakini unyenyekevu hutii, ni mwema, na mnyenyekevu, ukiheshimu wanyonge na wakubwa.

53. Ukichagua maisha ya uchaji Mungu, kuwa mwangalifu asije yule Mwovu, kwa kifuniko cha uchaji Mungu, akipanda ndani yako wazo la kigeni—yaani, ubatili na kiburi—litakalokufanya usitake kufanya kazi pamoja na ndugu zako. Fanya kazi kama ndugu wengine wanavyofanya, na ulinde uchaji wako Mungu.

54. Ikiwa wazo la kiburi likikusumbua, liambie wazo linalopambana nawe: 'Niondoke, wazo ovu. Nimefanya nini, na ni kwa wema gani nimebobea, hata ukanipandia mawazo kama haya? Watakatifu *'walipigwa mawe, wakakatwakatwa, wakajaribiwa, wakauawa kwa upanga'* (Ebr. 11:37). Bwana Mwenyewe,

Mtawala wa wote, *'alivumilia'* msalaba kwa ajili yetu, akiona aibu si kitu (– 12:2). Lakini mimi, niliyemtumia maisha yangu yote katika dhambi, nitatoa jibu gani Siku ya Hukumu?' – Na kwa hili utaondoa kiburi kutoka kwako.

55. Ndugu mmoja alisema: 'Niliomba kwa Bwana roho ya unyenyekevu, ili ndugu yangu anaponiagiza kufanya jambo, niweze kujiambia: "Huyu ni bwana wako; mtii"; na kama ndugu m e ananiagiza, niweze tena kusema: "Huyu ni ndugu wa bwana wako". Na kama mtoto angeniagiza, ningesema: 'Mtii mwana wa bwana wako.' – Na kwa njia hii, akikataa mawazo ya kigeni, kwa msaada wa neema, aliendelea na shughuli zake akiwa na akili tulivu.

56. Kutokuwa na hofu huleta kiburi; na kiburi ni chanzo cha kutotii. Unyenyekevu na upole huwafunga wale walio navyo kwa hofu ya Mungu, kama nguzo iliyosimama imara katika hekalu la Mungu.

57. Jilinde dhidi ya shetani wa kiburi, usije ukaangukia katika roho ya kiburi na kutotii na kujidhuru. Hakuna aibu katika kubaki katika utiifu kwa Bwana na kufanya mema kwa mikono yako. Tanuru hili dogo—na mateso unayovumilia kwa ajili ya Bwana—litakuletea uzima wa milele. Fikiria kama mtu angebadilisha drachma moja kwa maelfu kadhaa ya talanta za dhahabu; ndivyo kila huzuni ya maisha ya ukiwa inavyokuwa ikilinganishwa na mateso ya baadaye yanayosubiri wale wanaotenda maovu. Unaacha kidogo, lakini unapewa mengi. – Kwa hiyo, kanamana na kiburi, na Bwana atakuwa urithi wako.

58. Sifa na alama bainishi za mtu mwenye unyenyekevu wa kweli ni hizi: kujiona mwenye dhambi zaidi kuliko wenye dhambi wote, kwa kuwa hajafanya jambo jema mbele za Mungu; kujilaumu mwenyewe wakati wote, kila mahali na kwa kila kitendo; kutomshutumu mtu yeyote na kutopata mtu duniani mwenye dhambi nyingi au mnyonge zaidi kuliko wewe mwenyewe, bali kumwamsifu na kumtukuza kila mtu daima; kamwe kutomhukumu, kumdharau au kumshutumu mtu yeyote; kunyamaza kila wakati, na kutokutamka chochote bila kuulizwa au katika hali za dharura kubwa; na anapohojiwa, au pale kunapokuwa na kusudi, au pale dharura ya hali ya juu inapomlazimu mtu kusema na kujibu, basi aseme kwa upole, kwa utulivu, kwa uchache, kana kwamba anakabiliwa na kulazimishwa na kwa aibu; asijitangaze kupita kiasi katika jambo lolote, wala kubishana na mtu yeyote kuhusu imani au jambo lingine lolote; bali mtu akizungumza vizuri, amwambie: 'Ndiyo', na akizungumza vibaya, ajibu: 'Kama utakavyo'; kuwa mnyenyekevu na kuchukia mapenzi yako mwenyewe kama kitu cha uharibifu; shusha macho yako chini ardhini wakati wote; weka kifo chako mbele ya macho yako; usiwahi kushiriki katika mazungumzo ya bure, usiwahi kuzungumza kwa upuuzi, usiwahi kusema uongo, usiwahi kupinga wakubwa wako; kukubali matukano, unyanyapaa na hasara kwa furaha; kuchukia uvivu na kupenda kazi; kumwumiza mtu yeyote, wala kujeruhi dhamiri ya mtu yeyote. Haya ndiyo dalili za unyenyekevu wa kweli; na heri yake yeye anayevimiliki; maana hapa anaanza kuwa makao na hekalu la Mungu, na Mungu anakaa ndani yake – na anakuwa mrithi wa Ufalme.

59. Hakuna unyenyekevu kwa mwenye dhambi kujiona kama mwenye dhambi: bali unyenyekevu unakinzana na hili—kwamba ingawa mtu anafahamu mambo mengi na makuu ndani yake, hajiwekei mawazo yoyote makuu. Yeye ni mnyenyekevu aliye kama Paulo; lakini anasema kumhusu mwenyewe: *'Sijajiona na kasoro yoyote'* (1 Kor. 4:4), au: *'Kristo Yesu alikuja ulimwenguni kuokoa wenye dhambi, ambaye mimi ni wa kwanza wao'* (1 Tim. 1:15). Basi, kutukuzwa kwa sifa zako mwenyewe huku ukijidharau moyoni mwako—hii ndiyo unyenyekevu wa kweli!

6. Masomo ya Jumla kuhusu Maisha ya Kujinyima

1. Kuna kiasi kwa ulimi – kutokuzungumza sana, wala kuzungumza bure, kutotuhumu; kutowaumiza wengine kwa maneno, kutolaani, kutoshiriki katika mazungumzo yasiyo na maana, kutotania, kutogombanisha, kutokuwa na umbea, kutofichua siri, kutovuruga mambo yasiyo sisi.

2. Kuna kiasi kwa masikio – kudhibiti usikivu wako na usishawishwe na umbea usio na maana.

3. Kuna kiasi kwa macho – kudhibiti mtazamo wa mtu na kutozipiga macho kwenye kile kinachovutia kwa dhambi au kisichofaa.

4. Kuna kujidhibiti katika hasira – kudhibiti hasira zako na usichomeke ghafla.

5. Kuna kujidhibiti kuhusu utukufu: kutotamani au kutafuta sifa na heshima, kutijivunia, kutokuwa na kiburi, na kutokuwa na majivuno kupita kiasi.

6. Kuna kujidhibiti katika mawazo – kutawala mawazo kwa hofu ya Mungu, kutokububujika kwa mawazo ya kuvutia na kuchochea tamaa, na kutopata raha katika mawazo hayo.

7. Kuna kujidhibiti katika chakula: usitamani au kutafuta milo mingi, tamu au ya bei ghali; usile kwa nyakati zisizo za kawaida; usijisalimishe kwa uleaji wa kupita kiasi; usichochewe tamaa na ubora wa chakula; na usitamani sahani moja wakati mmoja na nyingine wakati mwingine.

8. Kuna upungufu katika unywaji: usinywe sio tu divai bali pia maji bila kiasi; usitafute raha ya kunywa vinywaji vilivyotayarishwa kwa ustadi; usitafute vinywaji mbalimbali; usinywe divai bila sababu; na usihudhurie karamu.

9. Kuna kujiepusha na tamaa ya dhambi – kutokubali msukumo wa ghafla wa tamaa, kutokubali mawazo ya aibu, kutotimiza tamaa za mwili, bali kuzuia hisia za mtu kupitia hofu ya Mungu.

10. Wana wa Mungu watakatifu wametia amana kwa ajili yetu kanuni ya ajabu kwa matendo ya toba na kujinyima, wakisema: 'Usijinyime leo tu, huku ukitayarisha karamu kwa ajili ya kesho; usinywe maji tu leo, huku ukitafuta divai kwa ajili ya kesho; usivae tu nguo ya nywele leo, huku ukivaa nguo ya kifahari kesho; usiwe mpole na mnyenyekevu leo tu, bali mwenye kiburi na majivuno kesho; usikuwa mtulivu na mtiifu leo tu, bali mkorofi na mkaidi kesho; usijitoe kwa kulia na kuomboleza leo tu, bali kwa kucheka na kutojali kesho; usilale ardhini uchi leo tu, bali pumzika kitandani laini kesho. Bali shikamana na kanuni moja, mpendwa wangu, ambayo kwa hiyo utamfurahisha Mungu na kujinufaisha wewe mwenyewe na jirani yako.

11. Kwa miaka arobaini au hamsini, Mababa Watakatifu hawakubadilisha kanuni yao—yaani, kujidhibiti kwao kuliko kizuri na kutokula lawama, kulikoheshimiwa katika mambo ya chakula, maneno, kulala ardhini bila godoro, unyenyekevu, wepesi wa moyo, imani na upendo, kutokuwa na tamaa, na maombi yasiyokoma kwa kulia na majuto – na kwa njia hii walijisafisha. Ndiyo maana Mungu aliishi ndani yao na kutukuzwa ndani yao.

12. Kama mtu yeyote hatajisafisha kutoka kwa kila tendo baya, kutoka kwa mawazo machafu, kutoka kwa tamaa mbovu, kutoka kwa hasira, ukorofi, wivu, kiburi, majivuno, chuki, uvumi, hukumu, maneno ya bure – kwa kifupi, – kutoka kwa kila kitu kinachomchukiza Mungu, na ikiwa, baada ya kujiepusha na mambo haya, hawajiepushi navyo; basi Mungu hataishi ndani yao. Kwa hiyo, tujisafishe, wapendwa, ili Mungu akae ndani yetu – na tuweze kufaa kwa ahadi zake.

13. Je, unataka kujua kilicho moyoni mwako? – Sikiliza kwa makini! – Kupenda kupongezwa ni ishara kwamba ni wenye kiburi; kufurahia chakula kitamu kunaonyesha kuwa ni wenye tamaa ya chakula; kupuuza kunaonyesha kuwa sisi ni wavivu; tamaa inaonyesha kuwa hatumpendi Kristo; wivu hutangaza kwamba hakuna upendo ndani yetu; furaha tunayopata tunapowahukumu wengine inaashiria kuwa tumejaa chuki. Hivyo basi, roho isiyoonekana hufanywa ionekane kupitia matendo ya mwili, ikifichua kama ni mwema au mwovu.

14. Lakini ulimi ni mhubiri asiyedhibitiwa zaidi wa yale moyo unayopenda na yale unaoshikilia; siri za mioyo yetu hufunuliwa kupitia midomo yetu. Midomo yetu inapokuwa wazi na isiyolindwa, maneno yetu hutiririka bila kuchaguliwa, yakifunua kila kitu kilicho moyoni. Kwa hiyo, ikiwa unataka kujua mawazo ya moyo, zingatia midomo; kutoka kwao utajifunza kile ambacho moyo unakijali na kukitaka—iwe ni ya kidunia au ya mbinguni, ya kiroho au ya kimwili, raha au kujidhibiti, tamaa au kuridhika, unyenyekevu au kiburi, upendo au chuki. Kutoka kwa hazina za moyo, midomo hutoa chakula kwa wale wanaokuja, na kile ambacho ulimi umejishughulisha nacho huonyesha kile ambacho moyo unapenda – Kristo, au kitu cha ulimwengu huu.

15. Nafsi yetu ni njema kwa asili, lakini huwa mbaya kwa hiari yake mwenyewe. Mawazo ya tamaa si ya kiasili; yamepandikizwa na kukuzawa na mapenzi mabaya – na mazoea huifanya kuwa imara kama asili yenyewe. Asili ni utumwa; mazoea ni hiari. Hiari, ikiwa huru, ni, kana kwamba, mkulima anayepanda katika asili yetu mazoea mabaya na mema, kama anavyopenda. Asili ni udongo tunaolima; hiari ni mkulima; na Maandiko Matakatifu ni washauri na walimu wanaomfundisha mkulima wetu ni mazoea gani mabaya anapaswa kuyakwamua na ni sifa gani njema za kulima.

16. Hata mkulima wetu awe makini na mwenye bidii kiasi gani, bila mafundisho ya Maandiko Matakatifu yeye si mwenye nguvu wala mwenye maarifa. Maagizo ya Maandiko Matakatifu humpa uelewa na nguvu, na, kutoka matawi yake mwenyewe, sifa njema za kupandikiza kwenye mti wa asili—yaani: imani, tumaini, upendo, maarifa, bidii na kadhalika. Lakini ikiwa mkulima wetu, kwa kiburi chake, atawahi kuamua kumwacha mwalimu na mshauri wake, yaani, Maandiko Matakatifu, basi huanza kutenda kwa upotevu, na kupandikiza katika asili kile ambacho si cha asili yake; kwa maana ya: ukosefu wa imani, ujinga, chuki, wivu, kiburi, majivuno, upendo wa utukufu, ulafi, ugomvi, mabishano na mambo mengine mengi kama hayo; kwani, akiwa amemwacha Mtoaji wa Sheria, yeye mwenyewe anaachwa na Yeye. Lakini akija kwa toba, anajihukumu mwenyewe na, akianguka miguuni mwa Mtoaji wa Sheria, anasema: 'Nimetenda dhambi kwa

kukuacha Wewe'; basi Mtoaji wa Sheria, katika upendo Wake wa kawaida kwa wanadamu, mara moja humkubali, humpa ufahamu na nguvu ya kulima shamba la asili yake upya, ili kung'oa tabia mbaya zilizo ndani yake na kupanda wema badala yake. Zaidi ya hayo, humpa taji kwa ajili ya haya na kumnyeshea sifa.

17. Kwa nini, basi, umeukataa ulimwengu, ikiwa bado unatafuta raha za kidunia, ukitafuta mavazi badala ya uchi, na divai badala ya kiu? – Umeitwa kupigana vita, lakini unataka kuingia vitani bila silaha; badala ya kuwa macho, unazama usingizini; badala ya kulia na kuomboleza, unajitoa kwa vicheko; badala ya upendo, una chuki ndani yako kwa ndugu yako. Umeitwa kutii, lakini unaasi. Mmeitwa kwa urithi wa Ufalme wa Mungu, lakini mnapanga mioyo yenu kwa mambo ya duniani, mkionyesha kiburi na majivuno badala ya unyenyekevu na upole.

18. Ndugu zangu, sisi ni wafanyabiashara wa kiroho, na ni kama wafanyabiashara wa duniani. Mfanyabiashara huhesabu faida na hasara yake kila siku; na akipata hasara, hufanya kila awezalo kuirejesha. Nanyi vivyo hivyo, wapendwa, kila siku, jioni na asubuhi, chukuleni muda kufikiria kwa makini biashara yenu imefanikisha kiasi gani. – Na *'jioni'*, ukiingia katika hekalu la moyo wako, fanya tathmini na jiulize: 'Je, nimemkasirisha Mungu kwa namna yoyote? Je, nimetamka maneno ya upuuzi? Je, nimekuwa mvivu? Je, nimemsikitisha ndugu yangu? Je, nimemhukumu mtu yeyote? Wakati midomo yangu ilipokuwa ikisifu zaburi, je, akili yangu haikuwa ikizurura kwenye mambo ya kidunia? Je, tamaa ya kimwili ilinijia, na sikuitikia kwa raha? Je, sikuruhusu wasiwasi wa kidunia kunishinda?' Ikiwa umepata hasara katika mojawapo ya mambo yaliyotajwa, basi jitahidi kufidia kile kilichopotea; kisha vuma na kulia, ili usidanganywe tena kwa njia ileile. Na *'asubuhi',* jitathmini tena na ujiulize: 'Usiku huu umekwenda vipi? Je, nimepata chochote kutokana na juhudi zangu? Je, akili yangu ilikuwa macho pamoja na mwili wangu? Je, machozi yalitiririka kutoka machoni pangu? Je, usingizi haukunizidi nikiwa nimepiga magoti kusali? Je, mawazo maovu yalikuja akilini mwangu, na sikuyatafakari kwa furaha?" Ikiwa umeshindwa na mojawapo ya mambo haya, basi jitahidi kujiponya; weka mlinzi juu ya moyo wako, ili usiteseke kwa jambo lile lile tena. – Ukiwa macho hivyo, utahifadhi hazina yako salama; na kwa njia hii utamfurahisha Bwana wako na kujinufaisha wewe mwenyewe.

19. Jihadhari na nafsi yako, usiwahi kushindwa na uvivu; kwani kuenea kwa uvivu ndio mwanzo wa maangamizi. Mfuate mnyoo, na uangalie fumbo lake la ajabu, jinsi anavyokusanya kazi yake kutoka kwa maua yaliyotawanyika kote duniani. Acha akili yako ichunguze kiumbe hiki kidogo. Hata kama wanahikima wote wa dunia na wanafalsafa wote katika ulimwengu wangekusanyika pamoja, wasingeweza kufikia hekima yake. Na kila mtu mwenye busara, akiona bidii yake, humsifu Mungu Muumba, akishangaa kwamba hekima nyingi kiasi hicho inatoka kwa kiumbe mdogo kiasi hicho. Vivyo hivyo, mpendwa wangu, kuwa kama nyuki, na ukusanye kwa ajili yako kutoka kwa Maandiko Matakatifu hazina tele isiyoharibika, na uipeleke njiani kuelekea mbinguni.

20. Mtawa ni kama mpiganaji anayeingia vitani, anayejikinga mwili wake pande zote kwa silaha kamili, anekesha hadi apate ushindi, na kuwa mwangalifu ili adui asimshambulie ghafla, na ili yeye, akishindwa kuchukua tahadhari, asishikwe mateka. Vilevile, ikiwa mtawa, kwa kujiruhusu kuwa mlegevu, anakuwa mvivu, anatekawa kwa urahisi na adui; kwa maana adui humjaza mawazo machafu, ambayo huyakubali kwa furaha—namaanisha mawazo ya kiburi na majivuno, pamoja na wivu na hukumu, ulafi na usingizi usio na kikomo, na, zaidi ya hayo, humpelekea kukata tamaa. Hata hivyo, ikiwa mtawa anabaki macho daima, anapata msaada wa neema ya Mungu, anafundishwa na Mungu jinsi ya kumfurahisha, na anakuwa anayemfurahisha Mungu na pia anayemsifu Mungu. Kama vile mtu anayejitazama kwenye kioo anavyokuwa mtazamaji na aliyeangaliwa, ndivyo pia, neema inapopumzika kwa mtu na kukaa ndani yake, inamtukuza mtu huyo na yenyewe inatukuzwa naye.

21. Bila msaada wa neema, moyo hauwezi kuwa na nguvu ya kutosha ndani yake wala kujawa na majuto ya dhati ili kukiri ipasavyo mbele ya Bwana; kinyume chake, mtu huwa maskini na asiye na wema, na mawazo machafu na ya duni hupata mizizi ndani yake, *'kama tai wa usiku juu ya magofu'* (Zab. 101:7). Kwa hiyo, ni wajibu wa mwanadamu kuuita neema, ili inapokuja, imwangaze—ni wajibu wa mwanadamu, baada ya kujisafisha, kutafuta neema iishi ndani yake na kumsaidia; na kwa neema atastawi katika kila wema, na, akiwa ametiwa nuru nayo, ataweza kuelewa utofauti na utukufu wa baraka za enzi ijayo. Neema inakuwa kwake ukuta na ngome, na inamlinda kutoka kwa enzi hii kwa ajili ya uzima wa enzi ijayo.

22. Jitahidi kupata wema kamili, uliopambwa na yote ambayo Mungu anapenda (hii ndiyo upendo). Unaitwa wema mmoja na unajumuisha uzuri na utofauti wote wa wema. Kama vile taji la kifalme lisivyoweza kutengenezwa bila vito vya thamani na lulu bora, ndivyo ilivyo kwa wema huu mmoja, hauwezekani bila uzuri wa wema mbalimbali. Ni kama taji la kifalme kabisa. Kama vile ile ya mwisho, ikiwa inakosa jiwe moja

la thamani la au lulu moja, haiwezi kung'aa juu ya kichwa cha kifalme, ndivyo pia wema huu wa kipekee, ikiwa unakosa kipengele chochote cha urembo unaopatikana katika wema wengine, hauwezi kuitwa wema kamili.

23. Ni kama vile vyakula vitamu, vinavyotayarishwa kwa aina zote za viungo vya kupendeza, lakini bila chumvi. Kama vile vyakula hivi vizuri, vikikosekana chumvi, havifai kuliwa na havivutii, ndivyo ilivyo kwa wema huu, uliopambwa kwa uzuri wote wa wema mbalimbali, hauvutii kabisa ikiwa hauna upendo kwa Kristo na jirani yake.

24. Pia ni kama alfabeti kamilifu na nzuri, ambayo herufi zake zimetengenezwa kwa ustadi na kupambwa, lakini inakuwa batili kabisa ikiwa hata herufi moja itaondolewa kutoka kwake. Ndivyo ilivyo pia kwa wema huu, ukinyimwa hata wema mmoja kati ya wema wengine, unadhihirika kuwa batili kabisa.

25. Na ni kama tai mkubwa anayeelea juu, ambaye, akiona chakula kimezuiwa kwa wavu, anashuka juu yake kwa nguvu zake zote; lakini, kwa hamu yake ya kunyakua windo, makucha yake yanachanganyikana, na kwa sababu ya jambo hili dogo, nguvu zake zote zinazuiwa: na ingawa, kwa nje, mwili wake wote unaonekana kuwa huru na nje ya wavu, lakini nguvu zake zote zimefungwa na nyavu. Vivyo hivyo, wema huu, ukifungwa na kitu chochote cha kidunia, huzuiawa, hupungua nguvu na kufa, na hauwezi tena kuruka hadi anga za juu; kwa maana umeshikiliwa chini ardhini.

26. Kama vile mtu anavyozama katika vilindi vya bahari kutafuta lulu ya thamani na ya kipekee, na akishapata, huibuka na kukimbilia ufukweni akiwa na utajiri mwingi. Ndivyo ilivyo pia, jiondolee uchafu wote wa maisha haya, jivike sifa hii, na, ukiwa umepambwa nayo, kaa macho mchana na usiku, ili isikunyang'anywe. Hakuna balaa linaloweza kutikisa roho inayomiliki wema huu—iwe ni njaa, wala uchi, wala kukata tamaa, wala ugonjwa, wala umaskini, wala mateso, wala kishawishi kingine chochote cha kishetani. Ikiwa itaendelea kuwa macho, hukua zaidi kupitia hili na hutawazwa taji, ikistawi daima katika Mungu na kupata nuru. Hata kifo chenyewe hakina nguvu ya kukidhuru; kinyume chake, kinapoondoka mwilini, Malaika hukipokea, wakifurahi, mbinguni, na kukiongoza kwa Baba wa nuru.

27. Baba na Mwana, pamoja na Roho Mtakatifu, wanamfurahia. Baba anamfurahia kwa sababu alimpenda Yeye na hakumpenda mtu mwingine isipokuwa Yeye. Mwanawe wa pekee anamfurahia kwa sababu alitamani Yeye na hakutafuta mtu mwingine isipokuwa Yeye. Roho Mtakatifu anafurahi kwa ajili yake kwa sababu amekuwa Hekalu Takatifu kwake, na Yeye amekaa ndani yake. Mbingu na majeshi ya mbinguni hufurahi kwa ajili yake, na kwa sauti moja wanainama na kumtukuza Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, wakiona kwamba amepambwa kwa wema wa kimalaika katika uzuri wote wa haki. Peponi inafurahi kwa ajili yake, kwa maana ameipokea kama urithi wake. Utukufu na utukufu kwa Mungu mmoja mwema na mkarimu, Ambaye, katika wema Wake, anatupa Ufalme Wake.

28. Tuwe na busara na tukajitahidi katika wakati huu mfupi. Jioni imekaribia. Mlipa thawabu anakuja katika utukufu kumtuza kila mtu kulingana na matendo yake. Jihadhari, asije yeyote kati yenu, akiwa amefanikiwa, akajivunia na hivyo akakosa thawabu isiyo na kikomo ya Mwokozi. Mtawa ni kama shamba lililopandwa ambalo, baada ya kustawi kutokana na mvua za baraka na umande, hutoa tunda la furaha; na wakati wa mavuno unapowadia, humpa mkulima wasiwasi mkuu kwamba theluji na wanyama pori wasiharibu shamba. Mkulima anapopokea thawabu yake wakati wa mavuno, akiwa amekusanya matunda yaliyovunwa kwenye ghala, hufurahi na kusanyanga, akimshukuru Mungu. Vilevile, akiwa katika mwili huu, mtawa lazima ajali maisha ya milele, akijitahidi katika kujinyima tamaa hadi siku ya mwisho kabisa, ili kwa kupuuza asije akafanya maisha yake yote kuwa yasiyo na tija. Na wakati, akiwa amemaliza kazi yake, kama yule mkulima, anapobeba matunda ya kazi yake hadi mbinguni, analeta furaha na shangwe kwa Malaika.

29. Fikiria kwamba mtu fulani, akiwa amesimama mbele ya Mfalme na kuzungumza Naye, anaposikia wito wa mtumishi mwenzake, anaacha nyuma mazungumzo hayo ya ajabu na ya utukufu na Mfalme na anaanza kuzungumza na mtumishi huyo; ndivyo ilivyo kwa yule anayezungumza wakati zaburi zinaimbwa. Tufahamu, wapendwa, mbele ya Nani tuko. Kama vile Malaika, wakiwa wamesimama mbele Zake kwa heshima kuu, wanamwimbia Mwumba sifa, ndivyo pia tunapaswa kusimama kwa heshima na mshangao wakati wa kuimbwa kwa zaburi. Isiwe kwamba wakati miili yetu ipo, akili zetu ziko kwingineko.

30. Aina tatu za mwenendo huzaa uovu, na ya nne haihesabiwi miongoni mwa wema: wakati vijana wanapokosa kutii; wakati wazee wanapowachukia wengine kwa mafanikio yao; wakati wacha Mungu wanapopotoshwa na kufanya matendo yasiyofaa; na wakati mkuu wa watawa, kwa ujinga wake mwenyewe, anaponyanyasa na kuwaumiza ndugu.

31. Aina tatu za matendo huzaa wema, na aina ya nne inapendeza mbele za Bwana na mbele za wanadamu: wakati ndugu wanapokuwa na nia moja katika upole na kweli; wakati ndugu mmoja anamfundisha mwenzake katika hofu ya Bwana; wakati wadogo wanawatii wakubwa kama bwana zao; na wakati abati anapowapenda ndugu zake kama nafsi yake, na kwa kweli anajali wokovu wa roho zao.

32. Ukiona mtu akifanya biashara ya kitu fulani, jiambie: 'Mtu huyu, akitamani vitu vya muda, anavumilia mengi ili kukusanya mali zinazopita. Hakika wewe, roho yangu, hutakatishwa tamaa kuhusu yale yaliyo ya milele?" – Ukiona watu wakigombana, jiambie: "Watu hawa wanajitahidi sana na wanabishana kuhusu kitu ambacho hakina faida yoyote. Hakika wewe, roho yangu, ukiwa na vipaji vingi, hutashindwa kumgeukia Mungu kama ipasavyo, ili deni lako lisamehemuwe?" – Ukiona watu wakijenga nyumba ya udongo, basi jiambie: "Watu hawa, wakijenga nyumba ya udongo, wanatumia juhudi zao kukamilisha kazi hiyo. Hakika wewe, roho yangu, hutapuuzia makao ya milele?" Lakini ili nisipandishe maneno yangu kwa kuzungumzia jambo moja kisha jingine, nitasema hivi: chochote tunachoona maishani, tuweke badala yake mawazo ya kidunia na hoja za kawaida kwa yale ya kiroho, na kwa neema inayotusaidia, bila shaka tutafaidika.

33. Mtawa ni nani? Mtawa ni kama mtu ambaye, anapokuwa akidondoka kutoka juu sana, anakutana na kamba iliyoning'inia juu ya ardhi, anashika kamba hiyo, anashikilia, na anamlilia Bwana kwa msaada bila kukoma, akijua kwamba akidhoofika na kuachia kamba hiyo kwa mikono yote miwili, atadondoka na kufa.

34. Kwa sababu hatutaki kuvumilia huzuni kidogo kwa ajili ya Bwana, tunaangukia bila kukusudia katika huzuni nyingi na kuu. Kwa sababu hatutaki kuachana na mapenzi yetu kwa ajili ya Bwana, tunajiletea madhara ya kiroho. Kwa sababu hatuvumilii kuwa katika hali ya unyenyekevu na udhalilisho kwa ajili ya Bwana, tunajinyima faraja ya wale waliyo haki. Kwa sababu hatuzingatii maonyo tunayopewa kwa ajili ya Bwana, tunajifanya kuwa kichezeo cha mashetani. Kwa sababu hatukubali adhabu ya fimbo, shimo la gereza linatusubiri, ambalo ndani yake hakutakuwa na mfariji yeyote.

35. Mwadanganyaji—adui—amepanda sumu zake ndani yetu kila mmoja kwa njia mbalimbali, na kupitia hila zake hutuleta kila mmoja wetu katika kigogo. Mmoja amefunga, lakini anajikabidhi kwa ushindani na wivu. Mwingine ameepuka tamaa za aibu, lakini amefungwa na kiburi. Mwingine amefanikiwa katika kuamka usiku, lakini amenaswa katika mitego ya hukumu. Mmoja hujiepusha na hukumu, lakini amejaa utovu wa nidhamu na uasi. Mwingine hujiepusha na chakula, lakini anazama katika kiburi na majivuno. Mwingine ni mchapakazi katika maombi, lakini anaruhusu hasira na kuchukizwa kumshinda. Mwingine amefanikiwa katika jambo dogo na tayari anawatawala wale walio wazembe zaidi kuliko yeye. Kila mmoja, kwa namna moja au nyingine, amefungwa na dhambi – na hakuna anayegundua.

36. Mapambano yetu si dhidi ya watu wanaoonekana, ambao, kwa kuwa waangalifu, tunaweza kujilinda nao. Wale wanaotupigia vita ni wasioonekana. Kwa hiyo, hatari ni kubwa kwa wale wasio waangalifu, lakini thawabu ni kubwa kwa washindi. – Hatutapigana nao bila ustadi, na tutawashinda. – Adui, – nipe mfano, – akichochea tamaa yetu ya kula, tutamshambulia kwa kufunga; akichochea tamaa ya mwanamke ndani yetu, kwa kuvumilia tutashinda hisia hiyo, na adui atakimbia mara moja kutoka kwetu; akituchochea hasira, tutajihami kwa amani; akitusukuma kwenye kuchukizwa, turudi kwa upole; akichochea chuki ndani yetu, tushikamane na upendo; akichochea kutafuta heshima, tuonyeshe unyenyekevu; akichochea kutafuta utukufu, tukumbatie udogo wetu; akituongoza kwa ndoto hadi vilele, tuweke mbele yetu unyenyekevu wa Bwana. – Tukimkabili adui kwa njia hii, hatasimama dhidi yetu na atakimbia, na neema itaturudia.

37. Jihadhari na nafsi yako, ewe mpenda kujinyima, ili siku zako zisipotee kwa kupuuzika. Usihifadhi mawazo ya udanganyifu ndani yako, ili nguvu zako zisipunguke katika mapambano dhidi ya adui yako. Daima mshikilie Bwana mpole zaidi akilini mwako, ili mkondo wa jitihada zako za kujinyima uweze kutunukiwa taji la mafanikio. Harakisha mapambano ya jitihada zako za kujinyima; kwani ghafla siku itafika ambapo wale wanaofanya kazi watatunukiwa taji, na wavivu watatubu. Jipatie wema wakati bado kuna nafasi; jipatie heshima kwa macho yako, ukweli kwa masikio yako, maneno ya uzima kwa ulimi wako, kutembelea wagonjwa kwa miguu yako, sura ya Bwana wako kwa moyo wako, na mafanikio katika uchaji kwa viungo vyako, ili uonekane kuwa mwafaka wa heshima kuu zaidi mbele ya Malaika na wanadamu. Mti usio na uhai hutiwa heshima ukiwa na sanamu ya mfalme wa dunia; na si zaidi tu, basi, katika enzi hii na ijayo, roho iliyo na Mungu ndani yake itaheshimiwa.

38. Njoo, marafiki zangu, tushuke chini mbele za Bwana, ili atupe nuru ya roho kutambua hila za adui—mpinzani wetu, anayechukia kila kitu kizuri. Kwa maana huweka katika njia yetu miamba ya kukwama, vishawishi, madhara, mambo ya kupoteza fikra ya enzi hii, raha za kimwili, tumaini la maisha marefu katika

ulimwengu huu, hofu wakati wa kazi zetu, uvivu katika maombi, usingizi na kuridhika kimwili tunapoimba zaburi. Lakini kadiri yeye anavyojitahidi, ndivyo sisi tunavyokuwa wazembe; na kadiri anavyopanga njama za uovu, ndivyo sisi tunavyozembea wajibu wetu, ingawa tunajua kwamba siku zetu zimehesabiwa – na Bwana wa utukufu anakuja.

39. Tumeapa kuzaa tunda la uzima. Lakini kwa ajili ya tunda letu hakuna machozi ya kulileta kwenye ukomavu; hakuna majuto ya kulifanya liistawi kupitia pumzi ya machozi; hakuna unyenyekevu wa kulikinga na joto kuu; hakuna kujitenga na mali za kidunia, ili kitu chochote kinyume kisilitwike; hakuna upendo wa Mungu—ile mizizi imara inayotegemeza tunda; hakuna kujali kwa vitu vya kidunia; hakuna uangalifu, hakuna akili makini, iliyotulizwa na sala. Badala ya sifa hizi nzuri na njema, tuna kinyume chake: kuna hasira kali na ukorofi, ambayo kwa hiyo tunda lililopondwa halifai kwa chochote; kuna tamaa, inayolizitoa; kuna kukata tamaa kukubwa. Je, majaribu haya yote yatairuhusu iva kama inavyopaswa, ili iweze kustahili Bwana wake?

40. Ili, kwa kuangalia mtindo wa maisha wa kila mtu, tuweze kuiga mwenendo wao—yaani, jinsi kila mmoja, akiwa amejihami kwa bidii, anavyokimbilia *'heshima ya wito wa juu'* (Fil. 3:14)—lazima tutazame kwa makini katika mtu mmoja imani kamilifu na isiyoyumba, katika mwingine, tumaini katika Mungu; katika mwingine tena, upendo wa aina mbili kwa Bwana na jirani yake; na katika mwingine tena, jinsi, katika hofu ya Mungu, anavyosimama katika zamu yake, akijilinda dhidi ya kila tendo baya, akiishi maisha yasiyokemebika wala yasiyo na lawama, bali, kinyume chake, anasifiwa na wote kwa usafi na kutokuwa na hatia kwa mwenendo wake.

41. Tazama jinsi mwingine, akishambuliwa na adui kupitia tamaa mbalimbali, anavyokimbilia sala kwa Mungu na, akimshikilia kwa upendo na toba, hupokea msaada wa neema na huokolewa kutoka kwa mawazo yasiyofaa na yasiyo safi, – akilia kwa uchungu, kwa machozi na vinywa, akitubu kwa yale aliyoyatenda, akihuzunika kwa dhambi zake kwa huzuni, akizikiri kwa Mungu katika maombi na maombi ya usiku kucha, akivumilia taabu kwa njia ya kufunga, kujinyima na huzuni, na kujitahidi kujiokoa mwenyewe kwa silaha hizi. Hivyo basi, jitahidi kupigana hadi kufa, kama shujaa wa kweli, – ukikumbuka kwamba kujinyima kwa ajili ya maisha bora si jambo la kipuuzi, na kwamba wokovu hupatikana kwa bidii kuu tu.

42. Fuata mfano wa wale wanaoonyesha kujitenga kikamilifu na ulimwengu – nawe utapanda kwa urahisi hadi vilele vya wema. Unapoona mtu ameachana kikamilifu na mali za dunia – jinsi, akiwa ameacha kila kitu nyuma, anajitahidi kuondoa mawazo yote ya wasiwasi akilini mwake, ili aweze kujitolea kwa maombi bila usumbufu, na ili hakuna wazo wala wasiwasi utakaovuruga maombi yake – jitahidi kwa kadiri ya uwezo wako kuiga mfano wao. Yeyote anayemuomba Mungu kwa moyo safi, kwa upendo na machozi, huakisi Mungu Mwenyewe katika akili yake, kama katika kioo. Na baraka hii isiyo na bei hupatikana kupitia umaskini, ufukara na maisha ya kila aina ya taabu. *'Mlango ni mwembamba, na njia ni ngumu*, *inayopeleka uzimani'* (Mathayo 7:14).

43. Waiga Watakatifu katika mtindo wako wa maisha – wengine katika heshima na hofu ya Mungu, wengine katika unyenyekevu, wengine katika kujidharau na kujilaumu, wengine katika ukimya, baadhi kwa upole, baadhi kwa uvumilivu mzuri, baadhi kwa upatanifu na utulivu, baadhi kwa urafiki na umoja wa nia, baadhi kwa utimamu wa akili na busara, baadhi kwa tabia njema, urafiki na uvumilivu, baadhi kwa kusamehe makosa, jasiri na ukarimu; wengine katika matendo ya ujasiri na utiifu; wengine katika kazi za mikono na utumishi kwa ndugu zao; wengine katika shauku na moto wa roho; wengine katika kujitenga kabisa na dunia na katika kufa kila siku kama mtu aliyesulubishwa; wengine katika uthabiti wa roho na upendo wa kweli; wengine katika usafi na ubikira. Tazama pia – kwa wengine wema na utayari wa kusaidia, kwa wengine upole wa tabia na wema, kwa wengine huruma na rehema, kwa wengine usawa na haki, kwa wengine unyenyekevu na adabu, kwa wengine kuridhika na kidogo na kiasi, ambaye anajulikana kwa unyenyekevu na uwazi, ambaye kwa maombi yasiyokoma, kuimba zaburi na mito ya machozi – kwa kifupi, tafuteni sifa za maisha yanayomfurahisha Mungu kwa kila mtu – na mwaige.

44. Tujitahidi kutazama mambo yaliyo juu, kufikiria mambo yaliyo juu, daima kukumbuka mambo yaliyo juu, kushikamana kabisa na mambo yaliyo juu, kuwa katika muungano wa daima na mambo yaliyo juu – na kwa namna yoyote ile tusigeuze macho yetu kuelekea mambo yaliyo chini, ambako kuna anasa, ambako kuna tamaa za ulimwengu huu mdanganyifu na unaoharibu maisha. Daima ni vizuri kutazama mambo ya mbinguni kwa jicho la moyo, tukichukua tahadhari yote kwamba hakuna chochote kiingie kwenye jicho la akili—iwe ni wazo baya au kitu kingine chochote kinachomkasirisha Mungu—na kukufanya mawazo kuwa matu.

45. Tunapaswa kuomba bila kukoma ili Bwana atuokoe kutoka kwa hila za shetani. Kwa maana mawazo haya hayatushindi tu tunapokaa peke yetu katika seli zetu, bali huibuka kwa nguvu hata tunapokusanyika nyumbani kwa Bwana; hukufanya hata tuwatazame miili ya watu kwa macho machafu; na nyoka hutupeleka hata kwenye tendo la aibu kupitia mawazo ya kufikirika. Hupanda mchanganyiko wa mawazo ili ndugu apoteze mwelekeo na asiweze, akiwa na akili safi, kuzingatia mafumbo matakatifu zaidi ya Mwokozi wetu—Mungu. – Hata hivyo, kwa kulinda macho yake na kuwa macho kiakili, mtu safi huushinda huu, kwa msaada wa E na neema ya Mungu. Kwa hiyo, mtu anapaswa kulinda moyo wake na hisia zake kwa uangalifu wa hali ya juu; kwani katika maisha haya tunapigana vita kuu; na adui yetu ni mkali.

46. Mtu hapaswi kuacha mapambano. Yeye yeyote aliye na amani na tamaa zake—anawezaje kupigana nazo wakati tayari amejiuza kuwa mtumwa wa anasa za dhambi na kwa hiari hulipa kodi kwa mtesaji? Kwa maana popote palipo uadui, kuna vita; palipo vita, kuna mapambano; palipo mapambano, kuna taji. Mtu yeyote anayetaka kuachiliwa kutoka kwa utumwa mchungu, na apigane na shetani. Baada ya kushinda vita hii, Watakatifu walipewa baraka za mbinguni.

47. Yeyote anayetaka kuachiliwa kutoka kwa dhihaka za adui na kujiondoa katika utumwa wake mchungu lazima apinge mapenzi ya mtawala huyu wetu na apigane naye kwa ajili ya upendo kwa Muumba. Kwa maana watadhihirisha ujasiri wa mapambano yao wakati, si kwa midomo tu bali kwa nia ya mioyo yao, watakapomwambia: 'Hatutaisikia sauti yako, wewe shetani, wala hatutahudumu tena kwa tamaa zako.' Lakini wakati wa mapambano, mtu lazima ainue sauti ya maombi kwa Mungu; ili awaone aibu watumishi Wake wanaotafuta uovu. Basi, na mtesaji huyu mwenye hasira awake tanuru ya tamaa mara saba; wale wanaomtumaini Bwana hivi karibuni wataona tanuru hii ikigeuzwa kuwa umande – na mtesaji, ambaye hapo awali alisababisha hofu, atatetemeka mbele yao.

48. Mmoja wa Watakatifu alisema: 'Fikiria yaliyo mema, ili usifikirie yaliyo maovu; kwani akili haiwezi kuvumilia kuwa wavivu'. – Basi, tuzipeleke nia zetu katika kusoma Neno la Mungu, katika maombi na katika matendo mema. Kwa maana kujishughulisha na mawazo ya bure huleta matendo ya bure; ilhali kujishughulisha na mawazo mema huleta matunda mema.

49. Hata kama hutomwaga machozi yanayoonekana, na iwe na majuto ya moyo; kwani kuna tofauti hata miongoni mwa machozi. – Lakini heri yeye ambaye, katika roho yake kama katika kioo, anamtazama Bwana, na, pamoja na machozi yake, anamwaga sifa Kwake mbele ya wema Wake; kwani sala yake itasikilizwa.

50. Ukitaka kuwa chombo teule, basi uwe bora katika utiifu kwa mwongozo wako wa kiroho katika Bwana na katika unyenyekevu. Maisha ya Watakatifu yamekuwa ya mwangaza, kwa kuwa yameinuliwa kupitia utiifu. Yosua, kupitia utiifu wake kamili kwa Musa, alionekana kuwa mwstahiki wa zawadi ya kumrithi. Samweli, alipokuwa akiitii kuhani Eliya, alipewa heshima ya kusikia sauti ya Mungu. Elisha, kupitia utiifu wake, alipokea neema maalum ya mwalimu wake. Mungu mwenyewe—Neno—alipofanyika mwili, aliishi maisha ya unyenyekevu na utiifu, kama Mwinjilisti anavyosema: *'naye aliwatii'* (Luka 2:51). Mtume pia alisema: *'Alijinyenyekeza, akawa mtiifu hata kufa, hata kufa msalabani'* (Wafilipi 2:8). Umeanza na azma njema; basi, simama imara, ili Bwana akutukuze pamoja na wanyenyekevu na wanyenyekevu wa moyo katika Ufalme wa Mungu.

51. Ndugu fulani, alipokuwa akiendelea kutii Wababa wake wa kiroho, alimwendea ndugu mwingine na kusema: 'Nataka kuwaacha Wababa wangu wa kiroho na kufanya ukimya peke yangu.' Yule mwingine akajibu: 'Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa na mwana, ambaye alimkabidhi mwalimu ili amfundishe ufundi wake. Mvulana hakuweka moyo katika kazi yake. Na baada ya siku chache, mtoto huyu alimjia baba yake na kusema: 'Baba, niondoe kwa mwalimu wangu; naweza kujifunza ufundi huu vizuri zaidi peke yangu.' Lakini baba yake akamwambia: 'Kama, ukiwa unajifunza kutoka kwa wengine, hujajifunza chochote chini ya mwongozo wao, utawezaje kufanikiwa katika jambo lolote peke yako?' Naona umejifunza ufundi wako vibaya, na nina hofu kwamba juhudi zangu kwa ajili yako zimekuwa bure. Kwa hiyo, anza kazi yako ipasavyo na uitende chini ya mwongozo wa bwana wako, ili, ukishakuwa na ustadi katika ufundi huu, baadaye uweze kujipatia riziki kutokana nao." – Basi sisi pia, ndugu, tusijitahidi kuondoa nira ya utiifu kwa Bwana, tena tusibaki kuwa wasio na ustadi katika kazi ya kumfurahisha Mungu, na kuwa wanyonge tunapoanguka katika majaribu.

52. Wakati, baada ya kushinda tamaa zetu, tutakapokuwa tumeondoa ndani yetu kila mwelekeo wa kidunia, basi neema ya Roho Mtakatifu, ikipata pumziko ndani yetu, itangaza nuru mioyoni mwetu, kama taa iliyoandaliwa, iliyojaa mafuta na yenye pamba. Lakini ikiwa bado tumefanywa watumwa na tamaa zetu na

kuzizama ndani yake, ni kama taa isiyo na mafuta wala waka – na tunakaa gizani. Basi, tuwajibike kujiandaa kupokea nuru ya akili; tutafute uzima wa kiroho, ili akili yetu, ikitiwa chini ya utawala wa Roho Mtakatifu, na mwili wetu, ukishiriki Roho, vitakataliswa ndani yetu.

53. *Mfano*. Wanaume wawili walianza safari kuelekea mji uliokuwa umbali wa stadia thelathini. Walipokuwa wamepita stadia mbili au tatu, walifika kwenye kichaka chenye kivuli kando ya barabara, ambacho mito ya maji ilipita katikati yake, na kulikuwa na sehemu nyingi za kupendeza. Wasafiri walipoingia mahali hapa, mmoja wao, akiwa na hamu ya kuona mji haraka iwezekanavyo, alipita kwa haraka, huku yule mwingine akisimama kuangalia pande zote na akabaki nyuma. Baada ya kuzunguka, yeye pia alitamani kwenda mjini, lakini, kwa kuogopa joto, alibaki kwenye kivuli cha miti. Lakini alipokuwa akichelewa, akifurahia upendeza wa mahali hapo, mnyama mmoja alitoka msituni, akamkamata na kumvuta hadi kwenye pango lake. Wakati huo huo, yule mtu mwingine, ambaye hakushawishika na mahali hapa, alifika mjini salama. – Mfano huu unamaanisha yafuatayo: wale watu wawili ni wale walioanza njia ya uchaji Mungu na wameanza kujitahidi juu yake. Mahali panapovutia njiani ni ulimwengu na vishawishi vyake. Yule aliyepita anawakilisha wale ambao, bila kujali chochote, wanakimbilia *'kufikia tuzo ya mwito wa juu katika Kristo'* (Fil. 3:14). Na yule aliyevutiwa na mandhari ya kuvutia anawakilisha wale ambao, wakiwa wamesahau lengo lao, wamegeuza akili zao kutoka kwa yasiyoonekana kwenda kwa yanayoonekana. Joto ni taabu ya wema. Ukweli kwamba mtu, aliyekaa kwa muda mahali pamoja, alikumbwa na mnyama unaashiria kwamba mtu anapoweka mawazo yake kwenye tamaa za kidunia, dhambi hutokea kutokana na tamaa hiyo na, ikimkamata mtu huyo, humla kama mnyama mkali—kama ilivyoandikwa: *'Shauku, ikipata mimba, huzaa dhambi; na dhambi, ikikomaa, huzaa mauti'* (Yakobo 1:15). Basi, tukimbie tamaa za kidunia, tusije tukaonekana tena kuwa watumwa wa dhambi.

54. Epuka mazungumzo yasiyo na maana, ili usishuke katika mawazo ya aibu. Kama vile maneno mema yanavyonufaisha roho, ndivyo maneno mabaya yanavyoichafulia, kama Mtume anavyosema: *'Urafiki mbaya haharibu tabia njema'* (1 Kor. 15:33).

55. Unapoona watu wavivu ambao wamezeeka katika maisha ya ukiwa, lazima uwe mwangalifu sana, ili, kwa kuiga wao, usifuate njia ileile; na ili, baada ya kuwa mcha, usijivune juu yao, maana yake ni kuruhusu kiburi kukushinda. Msikilize yeye asemaye, *'Jihadhari na nafsi yako'*, na ulinde roho yako kwa uangalifu.

56. Usifunue mawazo yako kwa mtu yeyote, bali kwa wale unaowajua kuwa ni wa kiroho. Kwa maana shetani ana mitego mingi. Usifiche chochote kwa watu wa kiroho, ili adui, akipata mguu wa kuingilia, asije kukaa ndani yako. Lakini usishauriane na watu wa kidunia.

57. Mtu anapaswa kuepuka mazungumzo ya bure na asiwe na shughuli na wale wasiojali hofu ya Mungu; kwani hawasemi chochote cha manufaa, hawafanyi kitu kwa Bwana, wala hawazungumzii kuhusu wema, wala utakatifu, wala usafi. Maneno yao ni mtego wa kifo; ushauri wao ni vilindi vya kuzimu; urafiki wao ni maangamizi ya roho.

58. Jihadhari usipoteze ujasiri wako mbele za Mungu kwa ajili ya heshima au utukufu wa kibinadamu, au kwa ajili ya chakula, kinywaji au mavazi; maana vitu hivi vyote hupotea, ilhali matendo ya kila mtu, yaliyo mema na yaliyo mabaya, hurekodiwa. *'Weka nia zenu mambo yaliyo juu, si yaliyo juu ya nchi'* (Wakolosai 3:2), ili mpokee ahadi ya Baba wa mbinguni.

59. Wanajeshi wa Mfalme wa duniani hutoa damu ili kumfurahisha Mfalme wao; lakini wewe huna haja ya kumwaga damu—bali usiruhusu dhambi ikushinde, isije ikazaa matunda ya kifo (Rum. 7:5). Kuwa mwangalifu, ndugu, kuwa mwangalifu, na uvumilie katika kazi zako. Mungu si mnyonge wala hatasahau kazi yako. Lakini hata kwa taabu unayovumilia ukiwa umekaa gerezani, nuru ya ukweli itang'aa juu yako. *'Pigana vita njema ya imani'* (1 Tim. 6:12), ili, ukiwa umemshinda adui, umwabudu Mfalme wa Utukufu bila aibu. Kwa maana Bwana hawatunuki taji wale tu waliokufa kwa upanga na wale walioteswa na waonevu wao, bali pia wale waliojithibitisha kuwa na ustadi katika kujinyima na katika upendo. Kama vile wale wa kwanza walivyovumilia dharau kwa ajili ya Bwana, ndivyo pia wale wa pili walivyovumilia maisha ya huzuni na kujinyima kwa ajili ya Bwana.

60. Jihadhari na nafsi yako, na 'usiwe na *wazo baya moyoni mwako*'. Usikubali mawazo mabaya. Hivyo ndivyo mtu fulani wa zamani alivyoteseka, alipoficha kitu kutoka kwa kiapo chake katika vichaka vyake (Yosua 7:1–26); na vivyo hivyo Gehazi, mtumishi wa Nabii Elisha, aliteseka. Hawakujificha kwa Mungu tu, bali pia kwa wanadamu. Walitenda kosa lao kwa siri; lakini walipokea adhabu yao waziwazi. Mmoja alitupwa mawe na kufa hadharani, ilhali mwingine alipigwa na ukoma (2 Wafalme 5:27). Kwani si bure kusema: *'Mungu hawezi kudharauliwa; maana mtu anachopanda, ndicho atakavyovuna'* (Wagalatia 6:7).

61. Ni kwa njia gani adui hutushinda? Ni kwa njia gani tamaa zetu huongezeka ndani yetu? – Je, si kwa kutotii kwetu wenyewe? – Tunapofundishwa, hatizingatii; tunapokemewa ili kurekebisha makosa yetu, tunageuza masikio magumu. Tunajificha kwa watu, lakini tunamwacha Mungu. Nyoka wa kutisha hutia ndani yetu 'hikima' ya kuwashinda kwa maneno wale wanaotaka kututengeneza; na hivyo dhambi huongezeka ndani yetu, bila kuwa na mpinzani wa kuipinga.

62. Mwanzo wa mmomonyoko wa kiroho kwa mmonki ni kicheko na uzinzi. Unapoona haya ndani yako, ewe mmonki, jua kwamba umezama katika vilindi vya uovu. Usikome kuomba kwa Mungu akukomboe kutoka kwa kifo hiki. Kicheko na uzinzi havizami tu watawa wachanga bali pia wazee katika tamaa za aibu. Mmoja wa Watakatifu alisema kuhusu uzinzi: 'Uzinzi ni kama upepo mkali; huharibu matunda ya mtawa.' Basi, sikiliza sasa kuhusu kicheko: kicheko humnyima mtu baraka iliyoahidiwa kwa wale wanaolia (Mathayo 5:4), huharibu amani ya ndani ya mtu, humkashifu Roho Mtakatifu, huumiza roho, na kuharibu mwili. Kicheko huondoa wema; hakina kumbukumbu ya kifo, wala wazo lolote la mateso.

63. Mwanzo wa kulia ni kujijua. Basi, kulia kwetu si kwa ajili ya mwanadamu, bali kwa ajili ya Mungu, Yeye anayejua siri za moyo, ili tupokee baraka kutoka Kwake. Hivyo basi, tuwe na furaha kwa sura, tukifurahi katika zawadi za Bwana na katika Roho Mtakatifu; lakini tiliwe na kulia mioyoni mwetu, tukimwomba Mungu atusamehe dhambi zetu zote na kutuhifadhi dhidi yake milele hadi mwisho wa siku zetu. Kulia huimarisha na kulinda; kulia huosha roho kwa machozi na kuifanya takatifu. Kulia huleta usafi wa moyo, hukata tamaa, na huimarisha wema. Kulia humfurahisha Mungu na huleta faraja kutoka kwa Malaika.

64. Jitoe kwa mambo ya kiroho, ili kumbukumbu ya Mungu ihifadhiwe ndani yako; lakini chukia maneno ya upuuzi; kwani haiwezekani kwa harufu mbaya na manukato kuwa na muafaka.

65. Mtawa huponywa kutoka kwa aina tatu za mizozo—kutoka kwa kuona, kusikia na kuongea. Na mtawa wa kijumuiya anayejali vivyo hivyo huponywa kutoka kwa aina tatu za mizozo—kutoka kwa kununua, kuuza na mashambulizi ya majambazi. Lakini popote pale mtu alipo, ni lazima ajihadhari na awe na dhamiri safi.

66. Usiseme: 'Nimeingia monasterini, na ninabeba sura ya malaika.' Sio mwonekano wa nje tu unaowapendeza watu, bali Mungu Mwenyewe; kinachohitajika zaidi ya yote ni matunda ya matendo mema. – Kwa hiyo, simama imara kama mti unaobeba matunda, ukilinda matunda ya *wema* wako, ili mdudu *wa 'kiburi'* asije na kutafuna tunda la unyenyekevu ndani yako; ili *'ujivuni'* usitandaze kivuli juu ya uchaji wako; ili *'hasira'* isikuibe upole wako; hasira hazipungui wema wako, mabishano hayavurugi amani yako, uadui hauzuizi urafiki, kuchukia moyo hakukatishi upendo wa pamoja, chuki haivunji uhusiano wa maelewano, *'ushamba wa kula'* hauzuizi kufunga, tamaa haiharibu kujidhibiti, *"uzembe"* haujazuia bidii yako, usingizi haujapunguza uangalizi wako, *"kukata tamaa"* hakuzimii shauku yako, uvivu haujazuia huduma yako, kulalamika hakupunguza utiifu wako, *"kutotii"* hakuziba njia ya utiifu, mazungumzo ya bure hayajashinda kuimba zaburi, Ucheshi haukushinda sifa, kicheko hakishinda kilio, *'uzinzi'* haukuharibu usafi, na upendo wa pesa haukupendelewa kuliko kutokuwa na tamaa. Jihadhari usiwapende wazazi wako kuliko Kristo, wala usipate furaha kubwa zaidi duniani kuliko katika Ufalme; ili tamaa ya umbeya isichochee ulimi wako; ili wivu kwa yeyote usikutesa; ili hila isichafue usafi wa moyo wako, ujanja usikunyang'anye furaha ya baraka za kweli, wizi usikuzuie kutoka kwa Ufalme, uongo usikuzuie kuingia paradiso, tamaa ya kuwafurahisha wanadamu isiharibu ujasiri wako, upendo wa anasa usikunyang'anye upendo wa Mungu, tamaa ya ngono isizime majuto ya moyo wako.

67. Kadiri mtu anavyodhibiti na kutawala mapenzi yake, ndivyo anavyoendelea kuelekea mafanikio. Na kadiri mtu anavyoshikilia mapenzi yake kwa upuuzi, ndivyo anavyojidhuru zaidi. Kwa hiyo, usitake kuwa mtumwa wa mapenzi yako mwenyewe, bali utii mapenzi ya Mungu.

68. Unapoondoka kwenye seli yako kutekeleza majukumu yako, au kuzungumza na mtu, linda macho yako, huku ukichochea moyo wako kwa mawazo matakatifu, ukijiambia: 'Wewe si mchoraji, wala hujatoka nje kujifunza jinsi ya kunakili sura za watu.' Jihadhari na nafsi yako. Ikiwa umakini wako umechukuliwa na hisia, utawezaje, ukiwa na akili safi kama kioo, kutafakari mambo ya mbinguni, kupata furaha na kushangilia katika kumkumbuka Mungu?

69. Acha kuchunguza dhambi za wengine, ili mawazo yako matakatifu yasiharibike kiasili kwa sababu hiyo.

70. Zoea ukimya; utakukomboa kutoka kwa maovu mengi. Kumbuka daima hali ya wadhambi, ukitisha kwamba nawe hivi karibuni utaorodheshwa miongoni mwao.

71. Tusiwe wenye kujipenda; kwani kutoka kwa kujipenda, kama matawi, tamaa zote hutokea. Hata hivyo, kujipenda kunatokomezwa na upendo, ambao huvuta wote kuelekea umoja wa nia na kuwashikamanisha pamoja kama mmoja. Upendo ni hazina kuu na ya thamani. Kwa hiyo, jitahidi usiepuke upendo.

72. Kama tunavyojali wokovu wetu wenyewe, tumwonyeshe jirani yetu aliye ndani yetu mfano wa wema katika imani, katika upendo, katika uvumilivu, katika usafi, katika utiifu, katika unyenyekevu, na katika hofu ya Mungu, bila kuongozwa na tamaa mbaya, bali tukijitahidi katika kazi za kiroho.

73. Ili kukubali amri za Mungu, kuwa na upole wa njiwa; na ili kupinga hila za adui, kuwa na ujanja wa nyoka.

74. Jiepushe kwa busara na ushirika mbaya, ili nafsi yako ipate utulivu.

75. Usikae na waigizaji, asije fikra zako zikaharibika; maana maneno yao ni hatari sana. Wanawalazimisha wazee kutenda kama vijana, na kuwavuta vijana kwenye matendo yasiyo na sheria.

76. Mtu anapolia, haiwezekani kutenda dhambi; na hakuna anayepanga mabaya akiwa na majuto ya dhati. Majuto ya dhati huleta machozi, na machozi hufuatiwa na kupungua kwa uovu kwa kujiepusha na matendo maovu.

77. Ukiwa kijana, jizoeze ukimya na kazi. Kazi itakufanya usizaniwe, na ukimya utahifadhi nuru ya roho yako isizimike, bila kuiruhusu kufifia kwa hisia yoyote.

78. Sio nywele wala mavazi hufanya mtu kuwa wa kidunia, bali ni tabia mbaya na mwelekeo wa tamaa za kidunia na zisizo safi, ambazo hufanya roho kuwa chafu.

79. Sio kunyoa nywele wala mavazi ya kitawa ndiyo hufanya mtu kuwa mtawa, bali ni tamaa ya mbinguni na njia ya maisha ya kimungu, ambayo ndani yake ukamilifu wa maisha hufunuliwa.

80. Usijikweze kabla ya majaribu; kwani majaribu, yanapokupata, mara nyingi huwafanya aibu wale wanaoonekana kuwa thabiti. Ndiyo maana mtu lazima awe macho, na hivyo kuiweka akili salama dhidi ya kuanguka.

81. Fanya kila kitu na fikiria kila kitu kwa namna inayomfurahisha Mungu; maana ukikosa nia hii, matendo yako yote hupoteza thamani yake.

82. Iwe unaishi katika jumuiya au unaishi kimya, ukiwa umejitenga na wote, usipuuzie unachokitafuta, yaani, moyo safi na roho iliyosagika. Yeye amepata hivi hatadhalilishwa na Mungu; lakini kuvipuuza ni hatari kubwa.

83. Mwagilia roho yako maji ya kimungu (Neno la Mungu na sakramenti), ili iweze kustawi na kutoa matunda katika haki. Lazima tujitahidi kwa ajili ya yale yaliyo na faida kwa roho kama vile wanyama wanavyokimbilia malisho ya kijani.

84. Roho inapokuwa na afya, basi na mwili pia huwa na nguvu za kutenda mema; lakini roho ikipotea katika mawazo maovu, basi na mwili pia bila shaka utaharibiwa na dhambi.

85. Yule Mwovu kila siku huweka mitego iliyofichwa kwa ajili ya roho yetu, ili, baada ya kuishawishi, aiweke katika mateso ya milele. Mitego hii imejaa utamu, ili kudanganya na kuvutia roho zisizojali. Usifurahie, ndugu yangu, utamu huu wa kifo, ukashindwa na mawazo ya ushawishi. Wazo ni mshawishi; likipata njia yake ndani ya nafsi, huifurahisha kwa mawazo ya dhambi, ili baadaye liuue kwa dhambi. Na linakuwa mtego kwa nafsi. Lakini teteuka na uharakie kuvunja mtego huu, ukifukuza wazo hilo kutoka kwa nafsi yako kwa maombi, machozi, kujinyima na kuwa macho. – Katika mambo mengine yote, kuwa mwangalifu, na usikae kwenye wazo la kishawishi hata kwa muda mfupi. Daima mgeukie Mungu katika maombi, kufunga na machozi, ili ukombolewe kutoka kwa mitego yote, vishawishi na tamaa.

86. Tuwe mashujaa wanao wa macho; tumshinde yule mwovu katika vita kila siku. Tujifunze sheria za vita hivi: ni vita visivyoonekana, na sheria yake ni kujinyima vitu vyote vya kidunia. Tukisubiri kifo, tukikiweka machoni mwetu kila siku, basi hatutatenda dhambi. Ukijiondoa katika mambo yote ya kidunia, hautashindwa katika vita. Kwa maana mambo ya kidunia hutuvuta chini, na tamaa hufunika macho ya moyo; hivyo Mwovu hutushinda katika vita vyetu dhidi yake.

87. Mtawa, usifanye hoja ukisema: 'Juhudi za kujinyima ni kubwa, lakini mimi ni dhaifu na mnyonge, siwezi kujinyima.' – Ukianza safari ya kwenda nchi au ardhi ya mbali, haitawezekana kwako kufunika safari yote kwa wakati mmoja; lakini kwa kusafiri kila siku kutoka mahali pa kupumzika hadi jingine, kwa muda, utafika nchi uliyoikusudia. Ndivyo ilivyo pia kwa Ufalme wa Mungu na paradiso ya furaha. Kila mtu huifikia kupitia jasho la maisha yote – kupitia kufunga, kujinyima na kuamka usiku. Kujinyima, machozi, maombi, kuamka usiku na upendo – haya ndiyo maeneo ya kupumzika yanayopeleka mbinguni. Vumilia kwa subira –

na kwa furaha. Baada ya kila kituo, hatua za roho yako zitaimarika – na hutapata ugumu wowote katika njia yako inayoelekea mbinguni.

88. Adui hufanikiwa kupandikiza roho ya uhuru katika mtu aliyeingia maisha ya ukiwa bila kutafakari ipasavyo. Na kwa yule aliyekuwa mkiwa kwa ajili ya heshima, humjaza tamaa zilizozidi nguvu zake. Lakini yeye anayemcha Mungu kweli haapotoshwi na mojawapo ya mawazo haya. Hofu ya Mungu huangaza moyo wake kutembea katika njia iliyonyooka.

89. Ndugu mmoja, baada ya kuchukua nadhiri za umonki, aliteseka na wazo la kuondoka kwenye jumuiya. – Na mawazo yake yalimwonyesha mfano huu: 'Tazama uoto huu wa kijani bustanini; kama mkulima anayelima mashamba haya hatavuta mimea na kuipandikiza mahali pengine, haitakua.' Lakini Ndugu alijibu mawazo haya kwa namna hii: 'Je, mkulima atavunja kabisa kila kitu kilichopandwa katika mashamba haya? Je, hatiacha katika shamba kile ambacho linaweza kukuza? – Zaidi ya hayo, kile kilichovuliwa hakiko salama kama kile kilichobaki mahali pake. Kwa hiyo, nawe pia unapaswa kuwa miongoni mwa wale wasiovuliwa.' – Na hivyo, kwa msaada wa neema, alishinda wazo hilo.

90. Mmonki anapaswa kuwa mwangalifu, ili atambue mpango wa adui dhidi yake – na kuacha mambo mengine yapite kwa kicheko, mengine kwa unyenyekevu, na mengine akiyapinga kwa neno lililochaguliwa vyema.

91. Maadamu roho inatamani mambo ya kidunia, tamaa mbalimbali za ulimwengu huu na raha za bure zinazojitokeza kwa roho katika mawazo yake hupunguza nguvu zake; na kwa sababu hii, yule anayeishi katika kibanda huangukia uvivu. Lakini mtu anapoukata dunia kabisa, akaianza kuichukia pamoja na vishawishi vyake, na kwa moyo wake wote na roho yake yote akajitolea kuwa mtumishi wa Bwana, basi uvivu hautapata nguvu juu yake, na kwa hivyo atakuwa huru kufanya kazi yake. Atakabiliana tu na mapambano dhidi ya wazo la ubatili; lakini hata wazo hili mtumishi wa Bwana atalifukuza, akizingatia udhaifu wake mwenyewe na ukweli kwamba kila zawadi aliyonayo ni zawadi kutoka kwa Bwana, sawasawa na msemo: *'Ulio nao, ulipokea'* (1 Wakorintho 4:7)? Pia anakabiliwa na mapambano na udhaifu wa mwili; lakini mtumishi wa Bwana hatashindwa na hofu kwa sababu ya hili, wala hatajitenga na upendo wa Mungu, sawasawa na maneno ya yule aliyesema: *'Nani atakayetutenga na upendo wa Mungu?'* (Warumi 8:35–39)? Kwa maana nyuma ya tamaa zote iko roho ya uzinzi; lakini epuka maneno ya aibu, na utaepuka mawazo machafu.

92. Wazee wenye hekima ni mafuta ya uponyaji kwa ndugu, wakipaka na kuimarisha roho.

93. Ukimkataa ulimwengu, basi jishughulishie kazi yako, ili upate lulu unayoitafuta. Kwa maana wapo wengine ambao, baada ya kuukataa ulimwengu, walijiondoa katika maisha ya kidunia—wengine waliacha utumishi wa kijeshi, wengine walipoteza mali zao—lakini mwishowe, wakiwa wanaongozwa na mapenzi yao wenyewe, walishindwa; kwani hakuna jambo baya zaidi kuliko kuongozwa na mapenzi yako mwenyewe badala ya kuishi kulingana na mapenzi ya Mungu. Walijifanya kuwa wanaacha vitu vyote vya kidunia kupitia lango kuu, lakini walirudi duniani kupitia mlango uliofichika.

94. Hii ndiyo harufu ya hekima kwa mtu: kwamba katika kila hali hujilaumu wenyewe, na, huku wakijilaumu wenyewe, hawamhukumu mwingine aliyeanguka katika kosa lile lile.

95. Yeye ambaye moyo wake umefunikwa na dhoruba ya mawazo na ashindwavyo na tamaa, hajisikii aibu mbele ya mwanadamu wala haogopi Mungu. Akawa mtawala, hufanya uovu bila hofu. Hata hivyo, akawa dhaifu na maskini, naye hufanya maovu bila aibu, akijikabidhi kwa uovu wa asili yake.

96. Kwa mashujaa, vita ni fupi, lakini kwa wale wenye bidii kwa wokovu, inaendelea hadi kuondoka kwao kwa Bwana. Kwa hiyo, mtu lazima aifanyie kazi hiyo kwa bidii yote, busara na subira. Ukiamua kumuua simba, fanya hivyo kwa uthabiti, ili asinyaze mifupa yako kama chombo cha mfinyanzi. Ukitetemwa baharini, usipoteze moyo hadi ufike nchi kavu, ili usizame katika vilindi kama jiwe. Ukishiriki katika mashindano, kuwa na busara, ili mpinzani wako asifurahi kukushinda, na usipokee kinyume cha taji.

97. Yeyote anayetaka kuwa mtawa lazima ajiandae kwa uvumilivu wa kiume, asije, akianza maisha ya utawa, akasema: 'Sikujua kwamba haya yangenitokea.' Hili limetangazwa kwako. Basi, panga mawazo yako, na ujihami kwa subira—ili, wakati wa upigaji nywele zako: 'Nitavumilia kila kitu', usije ukajikuta asubuhi iliyofuata ukivunja nadhiri hii, kwa neno na kwa tendo. Malaika wa Mungu wanasimama na kusikia kila kitu kinachotoka midomoni mwako. Jihadhari usidanganye; maana Bwana *'ataangamiza wote wanaosema uongo'* (Zab. 5:7).

98. Majaribu mengi huwakabili wale wanaojiandaa kumtumikia Bwana. Lakini yeye anayejikabidhi kwa moyo wote kwa mwongozo wa Mungu na kubaki katika mapenzi ya Mungu huushinda yote. Mungu

anataka kutoka kwetu azimio tu, na Yeye Mwenyewe hutupa nguvu na kutupatia ushindi: *'Yeye ni ngao kwa wale wanaomkimbilia'* (Zab. 17:31).

99. Msiwatazame wale wasiojali; bali jitunzeni ninyi wenyewe, mkaweka Mungu mbele ya macho yenu, mkiiga mfano wa yule aliandika: *'Nimemweka Bwana daima mbele yangu; kwa kuwa yuko mkono wangu wa kuume, sitatikisika'* (Zab. 16:8).

100. Tusimhukumu mtu yeyote; kwani hatujui jinsi wanavyojiendesha katika chumba chao, au jinsi wanavyofanya kazi mbele za Mungu; tusimhukumu tukawaona wakicheka au wakizungumza; kwani hatujui hali yao ya akili ni ipi katika chumba chao. Kila mmoja wetu anapaswa kujihadhari na nafsi yake; kwani kila mmoja wetu atatoa hesabu kwa Mungu kwa niaba yake mwenyewe.

101. Je, unataka kuepuka kushindwa na majaribu? Kata kila dalili ya mapenzi yako mwenyewe. Ikiwa jambo linaonekana kuwa jema kwako, lakini abati, katika Bwana, halioni kuwa jema, basi mjisalimishe kwake katika Bwana wa . Kuingia katika mabishano au kufuata nia za mtu mwenyewe tayari ni ishara ya kuanguka. Kila mtu asikie kinachosemwa katika Zaburi: *'Mtumikeni Bwana kwa hofu, nanyi mfurahi mbele zake kwa kutetemeka. Kumbati mwelekeo, asije Bwana akakasirika, nanyi mkipotea katika njia ya wacha Mungu'* (Zab. 2:11–12).

102. Tusijiendeshe kwa namna hii kwamba leo tunajidhibiti na kuwa wanyenyekevu, ilhali kesho tunajikabidhi kwa ukosefu wa kiasi na kiburi; leo – ukimya, maombi ya machozi, unyenyekevu; na kesho – burudani, usingizi usio na kikomo, uasi na mambo kama hayo; leo tunakanusha dunia, tunakanusha vitu vyote vya kidunia, tunakanusha nchi yetu, marafiki na wazazi, tukitia tumaini letu kwa Bwana, ilhali kesho tunatamani kuona nchi yetu, jamaa zetu na urithi wetu – tamaa ambayo hututumbukiza katika maovu mengi. Tukumbuke kwamba mke wa Loti, alipoitazama nyuma, aligeuzwa kuwa nguzo ya chumvi. Na Bwana anafundisha: *'Hakuna mtu anayeweka mkono wake kwenye plau na kuangalia nyuma anayestahili Ufalme wa Mungu'* (Luka 9:62).

103. Daima kumbuka siku ile, ulipoachana na vitu vyote vya kidunia, ukaacha dunia kwa ajili ya Bwana, ulipowashwa na hofu ya Mungu na roho yako ikawaka kwa Bwana. Shikilia hali hii ya moyo hadi mwisho; kwa maana *'yeye anayevumilia hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22).

104. Usiweke chini ulinzi wako dhidi ya mawazo yanayokujia; kwani huu ndio mwanzo wa mapambano. Chukua somo kutoka kwa kidimbwi la maji ya mvua. Muda mfupi baada ya mvua, wakati baraka ya mvua bado imekusanywa tu kwenye kidimbwi, maji huwa yako matope, lakini kadiri muda unavyopita, ndivyo yanavyokuwa safi zaidi. – Kuwa na subira; mawazo yako nayo yatatulia – na kukupa amani.

105. Sikiliza mfano huu kuhusu mawazo mabaya. Mizabibu inapokusanywa kutoka kwenye mizabibu, kuwekwa kwenye kanyagio la divai, kukamuliwa ili kutoa divai, na kumiminwa kwenye vyombo, divai mwanzoni huvua kana kwamba imepashwa moto na moto mkali zaidi, kiasi kwamba hata vyombo bora zaidi, vikiwa havidumu na nguvu yake, wakati mwingine huvunjika kwa msongo. Ndivyo ilivyo kwa mawazo ya binadamu, yanapogeuka kutoka kwa enzi hii ya ubatili na wasiwasi wake kuelekea ufalme wa mbinguni. Mashetani, wasioweza kuvumilia bidii kwa Mungu katika mtu, huchanganya akili yake kwa njia mbalimbali, kwa nia ya kuchanganya nayo *'giza la uharibifu'* (Abba 2:15); na wakipata chombo ambacho si kamilifu—yaani, roho isiyo na imani na yenye mashaka—huvunja chombo hicho. Mashetani, kama mbwa mwitu wakali, huzunguka-zunguka katika vyumba vya watawa, wakitafuta mlango ulioachwa wazi kwa ajili yao, ili, baada ya kuingia kwa nguvu, waweze kuharibu roho iliyo chini yao. Lakini wakikuta mlango umefungwa, na roho imara katika imani, wanaondoka wakiwa na sura za kukata tamaa.

106. Katika matendo yako yote, kudumisha unyenyekevu, ambao ni mama wa utiifu. – Tupa nia mbili, na ujivike imani katika mambo yote, ili Bwana, akiona ari ya roho yako, akukuze katika matendo yako. – Kuzieni ndani yenu chuki kali kwa uvivu, ushindani, kila aina ya uovu na wivu, kwa kuwa mmeacha yote kwa ajili ya Bwana. Fahamu kwamba ikiwa mawazo kama hayo yatakufanya upunguke bidii mwanzoni, baadaye utateseka kwa kazi ngumu na madhara.

107. Kama vile usivyoacha uchafu kujilimbikiza katika uwanja wako, vivyo hivyo usiruhusu tamaa za mwili kushinda ndani yako.

108. Kwenye njia pana, hufuata mambo yafuatayo: uhasama, upuuzi, ulafi, ulevi, upotevu, uzinzi, mivugano, ukorofi, kiburi, ukosefu wa msimamo na kadhalika; na kufuatia haya kuna: ukosefu wa imani, kutotii, uasi, na uovu mbaya zaidi kuliko vyote, kukata tamaa. – Na katika njia nyembamba, hupatikana: ukimya, kujidhibiti, usafi, upendo, uvumilivu, furaha, amani, unyenyekevu na kadhalika. Na kufuatia haya ni uzima usio na mwisho.

109. Jilinde hasa dhidi ya uzinifu, ili usitawaliwe na mambo mengi ya maneno na ukosefu wa haya, ili usije ukafanya mashetani kuwa na furaha, na hatimaye ukapoteza ushirika na ndugu zako. Sio punda pori ndio wanaoteketeza nafaka, bali ni uzinifu ndio unaoharibu kazi za watawa.

110. Tuwafikirie wale wanaosimama mbele ya Mfalme wa duniani na kutumikia kiti cha enzi cha kifo; kwa umakini na hofu gani husimama mbele ya Mfalme wao? Je, sisi, zaidi yao sisi ambao ni waumini, hatupaswi kusimama mbele ya Mfalme wa Mbinguni kwa hofu na kutetemeka na kwa heshima yote? Kwa hiyo, sioni kuwa ni sawa kutazama kwa jicho lisilo na haya mafumbo matakatifu ya Mwili na Damu ya Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo. Na Maandiko Matakatifu yatushawishi juu ya hili, yakiwa yanasema: *'Mose alitetemeka, wala hakuthubutu kutazama'* (mche unaowaka moto) (Matendo 7:32).

111. Kwa maoni yangu, kuna aina tatu za usingizi unaomsumbua mtu usiku. Aina ya *'kwanza'* humpata ndugu kwa kazi za yule mwovu anapoanza kuimba zaburi. Lakini kama ndugu huyo hana wivu, haina nguvu yoyote; hata hivyo, humsumbua zaidi ikiwa tumbo la ndugu huyo limejaa chakula na kinyw . *'Ya pili'* humpata ndugu wakati wa Ibada ya Mungu, kwa uzembe wake mwenyewe, anapokosa kujitahidi kubaki hadi mwisho wa ibada, akitamani katikati ya ibada kuacha wale wanaoimba zaburi na kwenda kulala. *'Ya tatu'* huhisiwa kwa sababu ya asili ya mwili baada ya kumalizika kwa ibada ya kawaida. – Basi, msiwe wazembe. Je, hamkusikia jinsi Nabii Samweli, ingawa aliitwa mara kwa mara, hakuwahi kushindwa kuinuka, hata alipokuwa bado kijana? Unaposimama katika Ibada Takatifu, miongoni mwa ndugu au ukiwa peke yako, kumtukuza Mwokozi wetu Yesu Kristo, na hisia za kwanza za usingizi zinakusumbua: unapoziwona, zipinge, ili kwa kupuuzia kwako mwenyewe usinyimwe matunda ya ibada yako kwa Mungu; bali vumilia kwa uthabiti, hata kama usingizi utakufumba macho mara moja au mbili; usiondoke mahali pako – na utapata faida kubwa. Kupenda usingizi usioisha ni kama tamaa ya ulaji wa kupindukia. Ikiwa mtu amezoea kula sana, basi asili yake inahitaji mengi; lakini ikiwa mtu amezoea kiasi, basi asili yake haihitaji ulaji wa kupindukia. Chukua wavuvi kama mfano: hutumia usiku kucha wakiwa macho, bila kupuuza kazi yao. Lakini ikiwa yeyote wao, akizidiwa na usingizi na kujiachia kwa uzembe, atalala; basi anapoamka kutoka usingizini mwake, ataona kwamba hawakuvua chochote. Naye ataanza kujilaumu kwa uzembe wake. Hali hiyo hiyo itakutokea wewe ukijikabidhi kwa usingizi na kulala, kama anavyosema Nabii: *'Walianguka usingizini wao, wala hawakupata chochote'* (Zab. 75:6).

112. Kama vile meli baharini, ikiwa tundu dogo litaonekana ndani yake na hakuna juhudi za kulirekebisha mara moja, itazamishwa na mawimbi licha ya ukubwa wake, ndivyo ilivyo kwa roho ambayo imeruhusu hila za adui kuishika, isipokuwa ikimgeukia Muumba wake. Ndiyo maana, ndugu yangu, tunahitaji kuwa wa busara na kuwa na unyenyekevu mkuu. Uovu wote hupoteza nguvu zake kwa kugeuza moyo wa mtu kwa Mungu.

113. Wakati mwingine humtokea mtu kuchukua chombo kuchota maji, lakini bila kukijaza maji, anakipindua na kukivunja. Ndivyo ilivyo kwa yule ambaye, akiwa amejiunga na ukiwa ili kufikia ukamilifu wa Kikristo, anakataa neema ya Mungu na kurudi tena katika maisha ya kidunia.

114. Imani ni mama wa yote yaliyo mema, na kupitia kwake mtu hupata utimilifu wa ahadi za Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo, kama ilivyoandikwa: *'Bila imani haiwezekani kumridhisha Mungu'* (Ebr. 11:6). – Lakini faida ya mzuka inayomzaa sana ni ukosefu wa imani, ambao ni mama wa kila tendo baya. Kutokana nayo hutokea moyo mchanganyiko, ambao ni fujo. *'Mtu mwenye moyo mchanganyiko*,*'* inasemekana, *'si thabiti katika njia zake zote'* (Yakobo 1:8).

115. Je, unataka kuepuka majaribu na uvumi? Weka lango midomoni mwako kuhusu Bwana, *'na uigeuze mbali macho yangu, yasitazame upuuzi'* (Zab. 118:37) – na utaepuka yote mawili: uvumi kwa kunyamaza, na majaribu kwa kulinda macho yako. Tusiposhinda hili ndani yetu, popote tuendapo, tutawabeba maadui wetu ndani yetu. Washinde, na utakuwa na amani, popote utakapoishi.

116. Sala na kufunga ni bora, lakini kutoa hisani huimarisha; maana imesemwa: *'Nataka rehema, si dhabihu'* (Hosea 6:6). Na Mwokozi huwabariki wenye rehema: *'Wenye rehema ni wema, kwa maana watapata rehema*'. Na Malaika anamwambia Cornelii nini: *'Maombi yako na sadaka zako yamepanda kuwa kumbukumbu mbele za Mungu'* (Matendo 10:4) – si maombi yako tu, bali sadaka zako pia.

117. Usipuuze ibada ya Kanisa kwa kisingizio cha shughuli nyingine. Kama vile mvua inavyolisha mbegu, ndivyo pia ibada ya Kanisa inavyoimarisha roho katika wema.

118. Usitende kwa namna ambayo leo unabaki katika ukimya na kujitolea kwa kazi ya Mungu, kisha asubuhi inayofuata uende kutoka seli hadi seli, au, kibaya zaidi, kutoka kijiji hadi kijiji. Bali kaa kimya wakati

wote, ukikumbuka kwamba kadiri mtu anavyokaa kimya, ndivyo mawazo yake yanavyotakaswa – na kadiri mtu anavyotoka katika ukimya, ndivyo akili yake inavyostarehe.

119. Hofu ya Mungu ni nguzo imara dhidi ya adui. Usibomoe nguzo hii, na hutawashwa. Mshikamane na Mpenzi wa wanadamu, mkipaza sauti pamoja na Nabii kwa wema wake: *'Ndani yako, Ee Bwana, nimeweka tumaini langu; usiruhusu nione aibu milele; niokoe na kunikomboa kwa haki yako'* (Zab. 30:1–6). Ndipo Bwana atakapokuambia: *'Mimi nitakuwa pamoja nawe; sitakuacha wala sitakudharau. Kuwa na nguvu, uwe na moyo wa ujasiri'* (Yoshua 1:5–6).

120. Tuwe na moyo mkuu, na tukebebeane mizigo yetu, tukijitahidi kuwainua wale walioanguka na wale waliotekwa nyara na adui. Ni mpiganaji gani, akimwona mwenzake ametekwa nyara na adui, asiyeingia kwenye pambano na kupigana nao ili kumwokoa mwenzake kutoka mikononi mwa watekaji wake? Na anaposhindwa kumwokoa, hapo analia na kuhuzunika, akimkumbuka rafiki yake. Je, sisi basi hatupaswi kujitoa mhanga kwa ajili ya wenzetu zaidi ya hayo? Kwa maana Bwana na Mwokozi wetu Yesu Kristo alisema: 'Hakuna *upendo mkuu kuliko huu, kwamba mtu aweke chini uhai wake kwa ajili ya marafiki zake'* (Yohana 15:13).

121. Mtu anayetumia siku zake kwa uvivu anajidanganya mwenyewe, bila kufikiria kabisa kuhusu baraka ambazo Bwana ameandaa kwa ajili ya wacha Mungu, wala kuhusu adhabu iliyotengwa kwa wenye dhambi, huku akijirusha katika anasa bila hofu yoyote. Katika mtu huyo, Yule Mwovu huamsha kila aina ya tamaa za mwili; lakini hawezi kutambua hili, kama vile malango yasivyotambua wale wanaoingia na kutoka kupitia kwake; kwa maana tamaa, ikishakita mizizi katika akili yake, imefunika macho yake.

122. Kimbia ukosefu wa adabu na starehe; zuia ulafi kwa kujidhibiti, tamaa kwa kutotamani, mambo mengi kwa ukimya, wasiwasi kwa kukaa peke yako, uvivu kwa kukumbuka baraka zijazo, na uasi kwa unyenyekevu; Zaidi ya yote, epuka uzinzi, ambao, kwa maoni yangu, ni mzizi wa maovu yote. Usipouzuia, utakufanya usiye na haya. Lakini ukauzuia, utabarikiwa; maana imesema: *'Heri ya mtu yeye anayeheshimu kila neno kwa ajili ya heshima'* (Mith. 28:14).

123. Jihadhari na nafsi yako, usije ukaipoteza muda wako kwa uvivu na mambo ya kupoteza muda. Umejipandia shamba la mizabibu; lizingire kwa ua. Umejipatia bustani; linda matunda yake, ili ufurahie mwishowe; wala usiruhusu nguruwe wako waingie katika ardhi uliyokula kwa jasho lako, wasije wakaangamiza. Faida gani ya kujenga kwa siku moja na kubomoa kwa mbili? Kwa kutenda hivyo, kazi itakamilikaje kamwe?

124. Aina zote za vishawishi vya dhambi vimeenea katika wanadamu wote, kiasi kwamba mtu hupambana na akili yake kila wakati. Lakini wengine hupambana, huku wengine wakitekwa na vishawishi na kuanguka; na wanaanguka—mmoja katika jambo moja, mwingine katika jambo lingine, kulingana na tabia ya kila mtu. Hili halitokei bila ushiriki wa adui, lakini hata yeye huzingatia mwelekeo wetu. Na anapotaka kumfunga mtu kwa tamaa za dhambi, anamfunga kwa zile ambazo anapata raha nazo, ili, kwa kufurahia vifungo vyao, wasiwahi kutamani kujikomboa. Yule anayetufunga ni mwerevu, na anajua vyema kabisa kwa nini na jinsi ya kumfunga kila mtu; anajua kwamba akimfunga mtu kwa vifungo visivyotakikana, akili itavivunja mara moja na hivi karibuni atatoroka. Kwa hiyo, anamfunga kila mtu kwa kile ambacho anapata raha na faraja. Ndiyo maana, ingawa tumefungwa, hatuhuzuniki bali tunafurahi ndani yake – na ingawa tumezuiwa, tunajivunia; tunajivunia kwa sababu mtu aliyefungwa, kwa mfano, na wivu—mradi tu hajafungwa na uzinzi—hujiona huru kutokana na chochote, na mtu aliyefungwa na kiburi—mradi tu hajafungwa na dhuluma zilizo wazi—hujiona huru kutoka kwa vifungo vya aibu. Hakuna yeyote kati ya wale waliofungwa anayefahamu vifungo vyake, wala hawahisi mitego iliyowekwa kwa ajili yao. Wote wanateseka kutokana na ujinga wa wale waliolevywa. Aliyefungwa, kama mtu aliye katika hali ya ulevi, hajui kwamba amefungwa. Katika ulevi wao husahau vifungo vyao, na katika msisimko wao hawaoni mitego iliyowekwa kwao.

125. Kumbuka kwamba mchanganyiko wa tamaa ya dhambi huharibu na kuangamiza yote mema: ukweli huangamizwa wakati ujanja waovu unapochanganywa nao; Usafi unachafuka ikiwa tamaa ya ngono inaugusa; imani huharibika ikiwa inasikiliza unabii wa uongo; upendo unachafuka ikiwa unajivunia; kufunga kunatukanishwa ikiwa kunaruhusu hukumu. Kwa hiyo, jihadhari nawe mwenyewe na usiruhusu mchanganyiko kama huo unaoharibu wema.

126. Lazima ulinde kila sehemu ya mwili wako kwa njia inayofaa dhidi ya yale yaliyo hatari. Ikiwa mwili wako hauna zinaa, linda midomo yako isihukumu wengine. Kinywa hakiwezi kufanya uzinzi, lakini kinaweza kusema uongo na kutunga uvumi. Ikiwa kiungo chako kimoja hakina hatia, ilhali kingine kina hatia, basi kwa hukumu ya kiungo hicho kimoja unaweza kuhukumiwa pamoja nanyi nyote. Usichukulie hukumu

kama jambo la kipuuzi. Kutoka kwa mfano wa wale wanaoshikwa na wawindaji, jifunze kutopuuza hata kitu kidogo kabisa. Hutokea ndege kushikwa kwenye wavu kwa kucha ndogo tu, na nguvu ya mabawa yake hukandamizwa na kushindwa na ncha ya kucha isiyo na thamani; na ingawa ndege huyo yuko kabisa nje ya wavu, bado hukamatwa nao kikamilifu.

127. Tukatee mbali mawazo maovu; kwani mawazo huhukumiwa sawa na matendo. Tugeukie mawazo mema, ambayo hupokea thawabu yao kutoka kwa Mchunguzi wa mioyo sawa na matendo. Nia tayari ni tendo; kwani ndani yake, kama ilivyo katika chanzo cha uumbaji wote, kuna msingi wa uhuru wetu.

128. Bwana mwenye rehema ametupatia silaha dhidi ya mashambulizi yote ya adui. Usijivunie tu kuzitumia, na hautadhurika. Adui akirusha mishale yake ya moto juu yetu, tuna ngao isiyoshindika – maombi; akitutaka kutushawishi kwa uongo, turudie ukweli, nasi tutaokolewa; akitutaka kukudunga kwa chuki, mkaribishe kwa nguvu ya upendo; akikushika kwa kiburi, mpigane naye kwa unyenyekevu; akichochea tamaa ya mwili, jivikie haraka silaha ya uchaji; akishambulia kwa tamaa isiyosaza, tujifanye mabawa – kufunga. – Hivyo basi, kama maadui zetu walivyo na mishale, ndivyo pia udhaifu wetu wa ulivyo na mishale. Kushindwa vitani hakutoki kwa ukosefu wa silaha, bali kutokana na kutojali na kusita kuzitumia.

129. Ni faida gani ikiwa mtu ana kila kitu, lakini hana upendo unaookoa? Ikiwa mtu angeandaa karamu kuu kumwalika Mfalme na wakuu, na akaandaa kila kitu kwa anasa ili hakuna chochote kikose, lakini hakuwa na chumvi: je, ingewezekana kuonja karamu kama hiyo? Bila shaka hapana. Ndivyo ilivyo hapa. Iwe mtu amehifadhi usafi wake, amefunga, amefanya ibada za usiku, ameomba, amewapa makazi maskini, amekusudia kutoa zawadi, mazao ya kwanza au mazao mengine, amejenga makanisa, au amefanya jambo lingine lolote—bila upendo, haya yote hayana maana yoyote mbele za Mungu (1 Kor. 13:1–4).

130. Tujitahidi kupata baraka za milele tulizohadiwa; tujitume kwa jambo hili wakati bado ni mchana, wakati soko bado halijafungwa; tujipatie marafiki kwa ajili ya uzima ujao kutoka miongoni mwa maskini na wasiojiweza. Tununue mafuta kutoka kwao na tuyatume mbele yetu; kwani hapa, mafuta ya taa za akhera huuzwa na majane, yatima, wasiojiweza, wenye ulemavu, vipofu na wote wale wakosi ambao hukaa kwenye milango ya makanisa.

131. Unaposimama mbele za Mungu katika maombi, jali kwamba vyombo vyako vya kupendeza, unavyomwimbia Mungu—yaani, mawazo yako—visinyang'anywe na maadui zako. Utamwabudu Mungu vipi au kwa nini wakati chombo chako kimenyang'anywa—yaani, mawazo yako yamekamatwa mateka? Kumtumikia Mungu kunahitaji kwamba mawazo yako, nguvu zote na uwezo wa roho yako, na akili yako yote visisumbuliwe na viwe vimeelekezwa kwa Mungu. Usichanganye shaba au risasi na dhahabu yako—yaani, usichanganye mawazo mengi yasiyo safi na roho yako. Kama bibi harusi aliyeahidiwa na mume, akishawishika na wengine, anakuwa chukizo machoni pake: ndivyo pia roho, ikibebwa na mawazo machafu na kujikabidhi kwake, ni chukizo kwa Mchumba wake wa mbinguni, Kristo. – Lazima afanye kila awezalo kuepuka mawasiliano yoyote na mawazo kama hayo na asifurahie kuyasalimisha, ili Bwana, akiona upendo wake kwake, aridhike naye, na, akija, aweze kuangamiza maadui zake wanaotafuta kugeuza mawazo yake mbali naye. Maana mara tu Bwana anapoona kwamba roho inajitahidi kwa dhati kujikusanya ndani yake, ikimtafuta Bwana bila kuchoka, ikimsubiri usiku, na ikimpigia kelele mchana; hatachelewa kuwalipiza kisasi watesi wake, na ataisafisha kutoka kwa dhambi yoyote iliyobaki ndani yake, na kumwasilisha kwa Nafsi yake kama bibi harusi asiye na doa.

132. Fungua moyo wako; azimia kumtamani Mungu siku zote za maisha yako. Kumtamani Mungu ni furaha ya milele na nuru, na furaha ya milele. Ukimtamani daima, Yeye atakaa daima ndani yako. – Yeye huishi katika roho za wale wanaomcha – na hutimiza mapenzi ya wale wanaompenda.

133. Je, unataka kuwa hekalu takatifu na lisilo na doa la Mungu? Daima shikilia Suri ya Mungu moyoni mwako. Kwa Sura ya Mungu, siku maana taswira ya picha, bali ile Sura inayochorwa katika roho kupitia matendo mema, kufunga, kukesha, maendeleo katika wema, kujidhibiti na maombi; na rangi za Sura hii ya mbinguni, ya kifalme ni mawazo safi, kuachana na vitu vyote vya kidunia, na maisha ambayo daima ni safi.

134. Kwa dunia wala katika maisha ya kujinyima hakuna anayepokea taji bila mapambano; maana bila mapambano, hakuna anayeweza kupata taji lisilokwisha na uzima wa milele. Maana maisha haya ya sasa daima ni kama uwanja wa vita. Je, unataka kujithibitisha kuwa mkamilifu katika mapambano? Daima jivike katika wema, kama silaha za mapambano. Je, umejivika wema? Jitahidi bila kuchoka usiuachane nao.

135. Jitahidi kuiga maisha na wema wa wale baba watakatifu. Fuata njia ya maisha yao na jitahidi kama walivyojitahidi, – jitahidi kwa akili yako, jitahidi kwa roho yako, jitahidi kwa mwili wako; jidhibiti

katika mavazi yako, jidhibiti katika chakula chako, jidhibiti katika maneno yako, jidhibiti katika mtazamo wako, jidhibiti katika mawazo yako – ili uwe mkamilifu katika mambo yote.

136. Jihadhari na nafsi yako, ili usisumbuke wakati wa sala. Unaposimama mbele ya Mungu katika sala, simama mbele Yake kwa hofu na kutetemeka. Kata moyoni mwako mawazo na wasiwasi yote kuhusu mambo ya kidunia. Wakati wa sala, uwe malaika wa mbinguni kikamilifu, na jitahidi kuhakikisha kuwa sala yako ni takatifu, safi na isiyo na doa, ili, ikiona ikipaa juu, milango ya mbinguni ifunguke mara moja mbele yake; ili, ikiona (ikiwa imepaa huko), Malaika na Malaika Wakuu wote waiusalimie kwa furaha na kuipeleka mbele ya kiti kitakatifu na kilicho juu cha Bwana Asiye na Uchafu. Hivyo basi, wakati wa sala, daima jisujudu mbele za Mungu, kama vile Kerubimu na Serafimu.

137. Vita vyako si vya kawaida; kinyume chake, Malaika wote na Bwana wao wanatazama vita unavyovipigana dhidi ya adui. – Basi, mnaposhinda adui, Mungu na malaika watapiga makofi kwa ajili yenu: na malaika, wakifurahi, watamsifu Mungu, ambaye amewapa nguvu ya kumshinda yule mwovu. Kwa sababu hii, vita inazidi kuwa kali zaidi na zaidi, ili mpate kuwa na ustadi katika imani, Mungu apate kutukuzwa, na watu wafuate mfano wenu.

138. Usikate tamaa kwa uchovu, bali shikilia tumaini lako. Kwani pale panapokuwa na matendo ya kishujaa, kuna zawadi; pale panapokuwa na vita, kuna heshima; pale panapokuwa na mapambano, kuna taji. Ukikumbuka haya, jijenge kwa mafundisho ya subira. Jihimize daima, ukilia kwa sauti pamoja na Watakatifu: *'Thabiti, na moyo wako uwe na nguvu; mngojee Bwana'* (Zab. 26:14).

139. Andaa mambo yako kwa ajili ya kuondoka kwako; panga kila kitu katika shamba lako; na shamba hili ni maisha haya: chukua ngao nzuri—Agano Jipya; zungusha mali zako na miiba (tengeneza ua la mimea yenye miiba)—kupitia kufunga, sala na mafundisho. Ukipata uzio kama huo, mnyama—yaani, shetani—hataingia. Lima roho yako kama shamba zuri la mizabibu—na kama walinzi wa mashamba ya mizabibu wanavyopiga makofi na kupiga kelele, na kwa kelele hizo kuwatisha wavamizi: nanyi nanyi fanyeni vivyo hivyo – inueni sauti zenu, pigeni kelele kwa kuimba zaburi, na mtafuratisha yule mnyama mwerevu – mnyoo, yaani, shetani. Mweke macho adui kila wakati, endapo tamaa yenu itakuwa ni kugeukia matendo yasiyofaa. Na akianza kurusha mawazo machafu ndani ya roho yako, kana kwamba kutoka kwa mkuki, shika ngao ya imani, na uvae kofia ya tumaini. Chukua *'upanga wa Roho, ambao ni neno la Mungu'* (Efe. 6:17). Na, ukiwa umejihami hivyo dhidi ya adui, vumilia, na usipuuze vita; badala yake, kuwa mwangalifu katika mambo yote, ukisema: 'Tunajua hila zake!'

140. Wazo baya linapoibuka ndani yako, chomoa upanga wako—yaani, chochea hofu ya Mungu moyoni mwako—nawe utakatilia mbali nguvu zote za adui. Na badala ya tarumbeta ya kijeshi, tumia Maandiko. Kama tarumbeta inavyokusanya mashujaa kwa sauti yake, ndivyo pia Maandiko, yakituita, hukusanya mawazo mema; na, yakiyapanga kwa hofu ya Mungu, huyafanya kuwa kikosi cha kupinga adui: maana mawazo yetu, kama mashujaa, hupigana na maadui wa Mfalme. Na zaidi ya hayo, kama vile tarumbeta, kwa sauti yake, inavyochochea wapiganaji vijana wakati wa vita kuwa tayari kukabiliana na wapinzani wao, ndivyo Maandiko yanavyochochea ari yako kwa ajili ya yaliyo mema na kukutia nguvu kwa ajili ya mapambano dhidi ya tamaa zako.

141. Kadiri nguvu zako zinavyoruhusu, jilazimishe, mara nyingi iwezekanavyo, kusoma Maandiko, ili yayaokusanye pamoja mawazo yako, ambayo adui huzawanya kwa njama zake mbaya, akipanda mawazo ya ujanja ndani yako, huku akikutia huzuni mara kwa mara au akikupa mafanikio mengi na faraja za kidunia. Hufanya hivi kwa uovu wake mwenyewe, akiwa na nia ya kumwepusha mwanadamu na Mungu.

142. Kuwa mwangalifu, na daima jitahidi kujitolea kwa bidii kusoma, ili ikufundishe jinsi ya kuepuka mitego ya adui na kupata uzima wa milele.

143. Kusoma Maandiko Matakatifu kunaleta utulivu kwa akili inayozurura na kunaweka maarifa ya Mungu. Maana imeandikwa: *'Tulia, mkajue kuwa mimi ni Mungu'* (Zab. 45:11). Unasikia kwamba maarifa ya Mungu hupatikana na wale ambao, kwa moyo safi, hutekeleza kusoma Maandiko Matakatifu. Kwa hiyo, usipuuze, bali zoea usomaji huu – na maombi – ili akili yako iangazwe, na upate kuwa *'mkamilifu na mtimilifu, usikose chochote'* (Yakobo 1:4).

144. Wengine hujivunia kuzungumza na watu mashuhuri, wakuu na wafalme; lakini wewe unapaswa kujivunia kwamba katika Maandiko Matakatifu unazungumza na Roho Mtakatifu; kwani ni kupitia hayo Roho Mtakatifu anazungumza.

145. Jitahidi kusoma Maandiko Matakatifu na kubaki daima katika maombi. Kwa maana kila unapoongea na Mungu kupitia hayo, mwili wako na roho yako hutakaswa. Ukijua hayo, jitahidi kuyafanya mara nyingi zaidi.

146. Usipoweza kusoma, usigeuke mbali na mahali ambapo unaweza kusikiliza na kufaidika; maana imeandikwa: *'Ukamwona mtu mwenye busara, mtafute, na mguu wako na ukae katika njia za mlango wake'* (Siraka 6:36). Hii ni ya manufaa si tu kwa wale wasioweza kusoma, bali pia kwa wale wanaoweza; kwani wengi husoma bila kujua wanachosoma.

147. Jihadhari, unapotaka kusoma, adui asikukatize tamaa au kukupoteza fikra, au kwa kusema: 'Fanya kazi fulani kwanza, kwa kuwa si kubwa; na kisha, ukiwa na akili tulivu, utasoma'. Kwa kupendekeza hili, yeye pia huamsha shauku maalum ya kazi za mikono, ili kukupotosha kutoka kwa kusoma haraka iwezekanavyo. Hufanya hivi anapoona kwamba ndugu anasoma kwa bidii na anapata faida kutokana na hilo, akijitahidi kumpotosha kutoka kwa shughuli hii na kumzuia kwa visingizio hivi na vingine. Usimwamini; bali kuwa kama swala mwenye kiu anayetamani kufika kwenye chemchemi za maji, yaani, Maandiko Matakatifu, ili upate kunywa kutoka kwake na kuzima kiu yako, inayokuchoma kwa tamaa mbaya.

148. Bwana anapokupa neema ya kusoma na kuelewa neno kutoka katika Maandiko, hakikisha halikupiti bure; bali tafakari nalo kwa akili yako, lichonge moyoni mwako, na l lihifadhi daima katika kumbukumbu yako. Maana imeandikwa: *'Nitayajifunza mapigo yako'* (Zab. 118:16); na tena: *'Nimeyaficha maneno yako moyoni mwangu'* (– 11).

149. Unaposoma, soma kwa shauku na bidii; tafakari kila neno kwa makini sana, na usigeuze tu kurasa, bali ikibidi, usiwe mvivu kusoma aya mara mbili, mara tatu, au mara kadhaa, ili uweze kuelewa maana yake.

150. 150 Unapoketi kusoma au kusikiliza mtu anayesoma, ombea kwanza Mungu, ukisema: 'Bwana Yesu Kristo! Fungua masikio na macho ya moyo wangu, nipate kusikia Maneno Yako na kutimiza mapenzi Yako. *'Nifungulie macho yangu, nitaona ajabu za sheria Yako'* (Zab. 118:18). Nimeweka tumaini, Ee Mungu wangu, kwamba utaangaza moyo wangu." – Daima muombe Mungu kwa njia hii, ili akuangazie akili yako na kukufunulia nguvu ya Maneno Yake. Wengi, wakiwa wamejitegemea ufahamu wao wenyewe, wameanguka katika makosa, na *'wakidai kuwa ni wenye hekima, walikuwa wapumbavu'* (Warumi 1:22).

151. Pata ukimya kama ukuta imara; kwani ukimya utakuinua juu ya tamaa za mwili. Utapigana vita ukiwa juu, wakati wao wakipigana wakiwa chini. Basi, patia utulivu katika hofu ya Mungu, na hakuna hata mshale mmoja wa adui utakayekudhuru. Utulivu, ukiambatana na hofu ya Mungu, ni gari la moto linaloinua wale walioopata hadi mbinguni.

152. Ukimya ni mama wa majuto, kioo cha dhambi, chemchemi ya machozi yasiyoisha, shule ya kutafakari mawazo na mantiki yake, msingi wa kufunga, kizuizi dhidi ya ulafi, uwanja wa mazoezi katika sala na usomaji, utulivu wa mawazo, kimbilio lisiloyumba dhidi ya wasiwasi, nira nzuri na nyepesi inayotuliza na kuyawezesha wale wanaoibeba, mama wa heshima, gereza la tamaa, kamba ya kuzuia kwa macho, ulimi na masikio, divai ya kutokuwa na tamaa, shamba lenye tunda la Kristo, linalotoa matunda mema.

153. Jipatie sehemu hii njema, iliyochaguliwa na Mariamu, ambaye, akikaa miguuni mwa Bwana na kumshikilia Yeye peke yake, akawa mfano wa ukimya. Kwa hili Bwana alimsifu, akisema: *'Mariamu amechagua sehemu njema, ambayo haitachukuliwa kutoka kwake'* (Luka 10:42). Tazama jinsi kimya ilivyo! Bwana mwenyewe anawapongeza wale waliokifikia. Basi, fikia kimya, nawe utafurahi *katika 'Bwana'* (Zab. 36:4), ukikaa miguuni pake na kumshikilia Yeye peke yake, ili uweze kusema kwa ujasiri: *'Roho yangu inamshikilia; mkono wako wa kuume unanishikilia'* (Zab. 62:9).

154. Magonjwa hayageuki ghafla kuwa yasiyoponyeka, bali yakianza vibaya kwa kupuuzwa, hukua na kuwa uharibifu usio na kiasi. Na tamaa mbaya ndani ya nafsi hutokana na sababu ndogo, lakini zisipoangamizwa, husababisha machafuko yasiyo na kiasi ndani ya nafsi. Je, unaona jinsi madoa ya kijani kwenye shaba yanavyozidi kuwa makali zaidi na zaidi? – Basi, elewa, tamaa hufanya nini kwa roho inapopuuzwa. Usipouondoa kutu, hutaweza kuondoa madoa; usipodhibiti asili ya mwili, hutafaulu kuiondoa tamaa ndani yako. Ngisi hujishikilia kwa nguvu kwenye shaba: ndivyo pia shauku hupandwa mizizi katika asili ya mtu. Yeyote anayesafisha shaba kabla haijachakaa hatakuwa na wasiwasi tena kuihusu; yeyote anayevika roho wema atakuwa salama na hataotesha hata ufisadi uliofichika wa uovu. Inapong'arishwa, shaba hupata mng'ao, kama ilivyo kwa mavazi; na ikiwa shaba itapong'arishwa ikiwa bado haijachafuka na kutu, itatumika vizuri kwa muda mrefu; la sivyo, mng'ao wake ni wa udanganyifu; chombo kama hicho ni dhaifu na huharibika haraka, kama vile chombo kilichotengenezwa kwa shaba iliyoharibika. Na nafsi, ikiwa tayari

imeharibika na kisha ikageukia wema, huingia katika wavukavu, na kutoka wavukavu huingia katika uharibifu.

155. Kama roho inavyokuwa ya kimwili kwa muungano wake na mwili ulio na unyevu, ndivyo pia mwili unavyokuwa wa kiroho wakati roho, ikiwa katika muungano na mbegu ya Mungu, inabaki isiyoharibika. Na Mtume Paulo anatofautisha kati ya watu wa kiroho na watu wa kimwili. Alifahamu kwamba wenye mwili pia wana roho, na wenye kiroho pia wana mwili; lakini kwa sababu ya kutawala kwa kile kilicho kikubwa zaidi kwa mtu, jina la kipengele kinachotawala hutumika kwa mtu mzima. Ikiwa mwili unatawala juu ya roho kwa mtu, basi yeye ni wa kimwili; lakini ikiwa roho inatawala, basi yeye ni wa kiroho. Mahali pengine, akieleza maana ileile, anasema*:* *'*Maana *mwili hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na mwili; kwa maana hizi hupingana, mpate kutotenda yale mnayotaka'* (Gal. 5:17). Injili inasema kwamba Ufalme wa Mungu ni wa wale wanaoutafuta kwa bidii (Mathayo 11:12). Roho hujitahidi kuinua asili hadi kiungu; kwani asili, kupitia mwili, huvutwa kuelekea vitu vya kidunia. Mapambano haya ya roho dhidi ya asili ni vita, na hufanyika kwa njia mbili: kwa wale walioongoka hivi karibuni, ili wasianguke katika umoja na mwili; na kwa wale waliokamilika, ili hata mwili wenyewe uweze kufanywa wa kiroho.

156. Ikiwa kiini cha mwanadamu ni roho isiyokufa, basi hakuna dhuluma kwa upande wa Mungu kumgeuza mwanadamu kuelekea kutokuoza; Yeye hapati shinikizo kwa asili tata ya mwanadamu, bali anahimiza tu, kupitia nguvu ya Roho, mwili—uliopotoshwa na dhambi—uvutwe kwa hiari yake kuelekea kutokuoza, kama mtumwa. Kama vile shaba inavyopata sura ya moto katika tanuru ya moto , ndivyo pia mwili unavyotakaswa kiroho unapounganishwa na kutokuharibika. Shaba hiyo hiyo, ikizikwa ardhini, huliwa na kutu na kuwa vumbi; ndivyo ilivyo kwa mwili uliozama katika tamaa.

157. Watakatifu wanaiwaje mwili? – Asili ya mwili hutamani kupumzika, lakini wao hujitahidi zaidi kuutawala na kuuua tamaa zake. Asili yetu (iliyoharibika, ya kimwili) hufurahia utukufu, ilhali wao, ingawa wanatukaniwa, hupata faraja na huficha matendo yao. Asili ya mwili hutamani ladha ya chakula; lakini huichosha kwa kufunga na kuiudhi kwa kazi za kujinyima. Asili huvutiwa na maisha ya ndoa; lakini wao huizuia kwa kujinyima na hukata vyanzo vyote vya msukumo wa tamaa. Asili hufuata faraja za maisha; lakini Watakatifu, wanapodhulumiwa, huvumilia; wanaponyang'anywa, huvumilia kwa ujasiri. Kwa ujumla, wanakataa kabisa maisha ya kimwili, kulingana na Neno la Bwana: *'Chukua msalaba wako ukanifuata'* (Mathayo 16:24). Mtume anafundisha vivyo hivyo, akisema: *'Mauzeni viungo vyenu vilivyoko duniani'* (Wakolosai 3:5). Hautahukumu uumbaji wa Mungu kwa maangamizi; badala yake, Anatamani kuuhuisha mwili kwa kuuua kile kisicho cha asili kilicho ndani yake kupitia juhudi za roho. Hakuwaambia: *'*Ua viungo vya mwili*'*, bali *'viungo vilivyoko juu ya nchi*'. Basi, hivi ni nini? – Uasherati, uchafu, tamaa mbaya, tamaa, na mambo yote kama hayo. Mwanadamu wa mwili, aliyedunishwa na kuharibiwa na dhambi, hufurahia mambo yote kama hayo. Dhambi hufanya ukatili kwa maumbile. Na hivyo maumbile, badala ya kuridhika, hujikabidhi kwa tamaa isiyosaza; badala ya kuzima kiu kwa kinywaji – kwa ulevi; badala ya ndoa – kwa uzinzi; badala ya kweli – kwa uongo; badala ya upendo – kwa uadui. Mambo haya yote ni kigeni kwa asili, na Mtume anatufundisha kuyaua, kwa kuzuia asili yetu iliyoharibika ili, ikiwa chini ya udhibiti wa roho, isivuke mipaka yake. Na Mwokozi aliposema kwamba ni afadhali kwa mtu anayejinyima kuingia katika Ufalme *'akiwa kiwete'* au *'msikini'* (Mathayo 18:8), Aliamuru tusikate viungo alivyoviumba, bali tusivifanye kuwa vyombo vya dhambi.

158. Yeyote anayetaka kujitahidi kwa ajili ya Kristo lazima apate silaha kama hizo zitakazomwezesha kumpinga shetani na kumfurahisha Mwokozi wetu, yaani:

159. Badala ya mzozo, shikilia, kama mbegu ya haradali, imani katika Utatu mmoja wa asili na usioyambika. Kama vile mbegu ya haradali ilivyo duara kikamilifu na, kana kwamba, inaendeshwa yenyewe, ndivyo imani yako na iwe inayoendeshwa yenyewe. Harakati ya imani ni wema. Wengine wana imani lakini hawana matendo; hii si imani, kwani imekufa – kama inavyosemwa: *'Imani isiyo na matendo imekufa'* (Yakobo 2:20). Yeyote aliye na imani na anayefanya matendo ya imani ana imani kama mbegu ya haradali inayojiendesha yenyewe. Ipate, na uwe imara na salama katika imani, ukiawaka kwa utayari wa kutii amri za Mwokozi wetu, ili nawe pia usikie kutoka Kwake: *'Vyema sana, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:23). Bwana alimwita 'mwema' kwa sababu ya matendo yake, na 'mwaminifu' kwa sababu ya imani yake.

160. Badala ya kofia ya chuma, shikilia tumaini la baraka zijazo, *'ambazo jicho halijawahi kuliona, wala sikio halijawahi kusikia, wala hazijawahi kuingia ndani ya moyo wa mwanadamu, na ambazo malaika wanatamani kuzitazama'* (1 Petro 1:12; 1 Wakorintho 2:9). Tumaini hili linakupa faraja thabiti katika dhiki na

huzuni, na kukumbuka kwalo kutakufurahisha. Mashahidi waliobarikiwa wa Kristo walizingatia hili; katikati ya mateso makali, katikati ya dhuluma za kutisha na mbalimbali, katikati ya moto unaowaka, walishikilia tumaini hili walilolitamani mbele ya macho yao, na kwa hiyo walivumilia yote kwa hiari na kwa shukrani, ili tu wapate kile walichokuwa wakitumaini. Weka tumaini hili daima mbele ya macho yako, ili tamaa ya kile unachokitazamia isikuruhusu kufikiria chochote cha kupita, na zaidi ya hayo, ichoche ndani yako utayari wa kutenda kila wema.

161. Badala ya mkanda, jifunge kwa upendo kamili kwa Mungu na jirani yako: upendo utahakikisha kuwa unaendelea bila kizuizi. Aliyejifunga hupita katika kila kitu kwa urahisi na bila kizuizi; na zaidi ya hayo, aliyejifunga kwa upendo hupita kwa urahisi kila mahali. Kwa maana *'upendo'*, kama inavyosemwa, *'huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote'* (1 Kor. 13:7); akiwa ameujawa nalo, Mt. Paulo alisema: *'Mwenye kudhoofika ni nani, nami si dhaifu? Nani anapotea, nami sipotezi subira'* (2 Kor. 11:29)? Tazama huruma na nguvu ya upendo!

162. Badala ya viatu, vaa unyenyekevu: kama vile viatu vinavyotendwa chini ya miguu, ndivyo pia anavyotenda yule aliyepata unyenyekevu, akijiendesha kwa namna ambayo, kila mtu anapomkanyaga, huona hili kuwa ni sehemu ya mpangilio wa kawaida wa mambo. Na wewe, ndugu, pata unyenyekevu. Hizi si viatu vya kimwili, bali ni vya kiroho: vitakulinda, *'ili mguu wako usigongwe na jiwe'* (Zab. 90:12). Daudi aliye barikiwa, alipopata unyenyekevu, alisema: *'Mimi ni mdudu, wala si mwanadamu'* (Zab. 21:7). Tazama jinsi Mungu anavyopenda unyenyekevu, jinsi anavyowakaribia wale walioupata, na jinsi anavyowatazama daima kwa neema. Maana imeandikwa: *'Hakaa juu, lakini anatazama kwa neema wanyenyekevu'* (Zab. 112:5–6), na tena: *'Macho yake yako juu ya wahitaji'* (Zab. 9:29). Unaposikia kuhusu maskini, usifikirie wale wasio na mali za kidunia; kwani wafalme wengi wamemfurahisha Mungu , na maskini wengi wameangamizwa. Lakini Yeye huwaita maskini wale walio maskini kwa roho, kama ilivyoandikwa: *'Wenye heri ni maskini kwa roho, maana ufalme wa mbinguni ni wao'* (Mathayo 5:3).

163. Badala ya ngao, jilinde kwa msalaba mtakatifu, ukichora viungo vyako na moyo wako kwa msalaba huo. Na usifanye tu ishara ya msalaba kwa mkono wako, bali pia weka alama kwa kutumia msalaba, katika mawazo yako, kwa kila shughuli unayoifanya: kuingia na kutoka kwako, kukaa na kusimama kwako, na kitanda chako – na huduma yoyote unayofanya, kwanza kabisa, kwa ajili ya baraka, jipige msalaba kwa jina la Baba, Mwana na Roho Mtakatifu. Hili ni silaha yenye nguvu kuu – na hakuna anayeweza kukuumiza ikiwa umelindwa na silaha hii. Kama hata yeye anayebeba muhuri wa Mfalme wa dunia hawezi kuumizwa na yeyote, na si zaidi tu kwamba hakuna anayeweza kupambana nasi tunapobeba juu yetu muhuri kama huo wa Mfalme mkuu wa mbinguni. Tumia silaha hii mara nyingi iwezekanavyo, ndugu; kwani inapinga kwa nguvu mishale ya adui. Usisahau kamwe kujikinga kwa ishara ya msalaba; nawe utavunja mitego ambayo shetani amekuandalia; maana imeandikwa: *'Kwenye njia hii, nilipopita, waliweka mtego kwangu'* (Zab. 141:4). Daima jipige ishara ya msalaba; na uovu hautagusa roho yako.

164. Badala ya upinde, nyosha mikono yako ukiomba, kama ilivyoandikwa: *'Umenitengenezea mikono yangu upinde wa shaba'* (Zab. 17:35). Kwani kwa kweli, 'upinde wa shaba' dhidi ya maadui ni mikono iliyonyoshwa katika maombi yaliyotolewa kwa ufahamu kamili; hii ndiyo mshale, uliopigwa kwa ustadi na yule anayevuta upinde. Ukikubali mawazo yako yatembelee, utakuwa kama mtu anayeshika upinde mkononi mwake lakini hajui jinsi ya kulenga mshale kwa adui yake, na anaurusha angani. Je, urushaji huu utamwogopesha adui yako ikiwa unashika upinde mkononi mwako na kurusha mshale si kwake bali ovyoovyo? – Hapana hata kidogo. Ni pale tu mtu anapoomba kwa busara, hakuruhusu mawazo yake yatawanyike, na anaelewa yeye ni nani, anasimama mbele ya Nani, na anazungumza na Nani, ndipo sala inapokaribia Mungu, na adui anateseka sana, kana kwamba amepigwa mshale moyoni. Kisha, kwa neema ya Mungu, roho huendelea kustawi zaidi na zaidi, huku adui akitoroka kama vumbi mbele ya upepo, akisukumwa na Malaika wa Mungu. Hii ndiyo sababu wale wanaoomba kwa utambuzi na kujitahidi kwa ujasiri kutawala mawazo yao wenyewe husababisha adui kuteseka.

165. Omba ukiwa na ufahamu kamili (ukijua unamwomba nani na unamwomba nini). Na ikiwa, unapokuwa unaomba, kitu chochote—iwe kupitia macho yako au kwa sababu nyingine yoyote, inapotosha akili yako, jua kwamba hili ni kazi ya adui, na usiharakishe kumaliza sala yako; bali, baada ya kujikemea, zingatia tena akili yako, na kisha sala kwa ufahamu kamili, ili ujue unamuomba nini Mungu na kwa kusudi gani unamuomba, na ili usizungumze bila maana au kuwa mrefu wa maneno. – Na ni kazi ya Shetani kwamba anamrushia mtu wazo kama mshale uliopigwa ovyoovyo, na hamruhusu mtu huyo kuendelea kuzingatia anachomhusu. Kwani anajua kwamba mtu akiendelea na sala yake, Yeye aliyemuumba atamsikia, hata kama

ni mwenzi wa dhambi zisizohesabika. Ndiyo maana adui humpeleka katika mawazo ya kupoteza mwelekeo, ili mawazo yake yaruke kama mshale uliopigwa angani. Na hutokea kwamba wakati mikono yake imenyoshwa katika maombi, ulimi wake unasema jambo moja, ilhali akili yake inafikiria na kufikiriria jambo lingine – kwa dhihaka ya adui. Kwa hiyo, ndugu yangu, daima muombe Mungu kile kilicho cha lazima hasa na kile unachohitaji kwa mahususi, na kulingana na hisia ya uhitaji huu. Wafikirie vipofu wawili wa Yeriko. Walimwita Bwana kwa sauti: *'Tushureheke, Mwana wa Daudi*'. Na Bwana alipowauliza*, 'Mnataka nikufanyieni nini?'* – walisihi, katika ugonjwa wao na kwa uchungu wa mioyo yao, *'macho yao yafunguliwe'* (Mathayo 20:30). Hawakasema: 'Tupe hiki au kile'; kwani mahitaji yao hayakuwa mengi? Lakini waliomba kile kitu kimoja ambacho kilikuwa na dharura zaidi kwao. – Mwambie mwanamke wa Kikanaani – analia nini baada ya Bwana? – *'Nionee huruma, Bwana! Binti yangu anateswa sana na pepo'* (Mathayo 15:22). Hakusema chochote kingine isipokuwa taabu ya moyo wake. Vilevile, si wote waliomjia walidhihirisha mbele yake taabu za mioyo yao? Mtu mgonjwa anapomwendea daktari, si anamwonyesha daktari kilicho mgonjwa? Na wewe, ndugu yangu, mwasilishe kwa Mungu taabu ya roho yako. – Basi, mtazame kwa macho ya akili yako na kwa nguvu ya imani, ili, kama ilivyoandikwa, uweze kumuona *'yeye aliye kiti cha enzi, mrefu na mkuu'* (Isaya 6:1), na makundi ya malaika na malaika wakuu wakiwa wamesimama mbele zake; na, ukijitupa mbele ya wema wake, umwagee maombi yako mbele zake. Kwanza toa toba ya dhambi zako, na ndipo tu uwasilishe mbele Yake maneno yako, au huzuni yako, ili aweze kukurehemu kwa wema wake, na kumimina fadhili zake juu yako: Ee roho! *'Kwa kuwa imani yako ni kubwa, ukubaliwe kama utakavyo'* (Mathayo 15:28).

166. Wale ambao macho yao ya kiroho yameangazwa na daima yako wazi wanajua vyema kwamba si kwa nguvu zao wenyewe, bali kwa nguvu isiyoshindika ya Mungu, ndipo wanaponusurika kutoka kwa majaribu ya yule mwovu. Uhuru unaopatikana kwa mtu unategemea kabisa azma—au kutokuwepo kwake—ya kumkabili shetani; lakini hata wakati upinzani kama huo unakuwepo, hawezi kuwa na udhibiti kamili juu ya tamaa zake. Kama asili ya mwanadamu, hata bila silaha kamili za Roho Mtakatifu, ingeweza kustahimili hila za shetani, basi Bwana asingetuamuru kusema katika maombi: *'Usituletee majaribu, bali utuokoe na yule mwovu*'. Kwa hiyo, yeyote anayetaka kuokolewa kutoka kwa mishale ya moto ya yule mwovu, kufikia hali ya kutokuwa na tamaa na kushiriki katika utukufu wa kimungu, na afanye hivyo, kwa tamaa isiyosazika, kwa moyo wake wote na nguvu zake zote, atafute daima msaada kutoka juu, ili kwa msaada wake ashinde tamaa, na kupitia ushindi huo wa heshima afikie ufalme wa usafi, *'ambapo hakuna mtu isipokuwa Yeye atakaye mtazama Bwana*'.

167. Jitahidi kuwa mtoto wa Mungu asiye na lawama, na kuingia katika pumziko *'ambalo Kristo ameenda mbele yetu'* (Ebr. 6:20); jitahidi kuandikishwa katika Kanisa la mbinguni pamoja na wazaliwa wa kwanza; jitahidi kupaa hadi Yerusalemu ya mbinguni, ambako paradiso ya utamu iko. – Lakini jua kwamba hutahesabiwa kuwa wa kustahili baraka hizi za ajabu isipokuwa utomwe machozi mchana na usiku kama mito, kama vile Mtakatifu anavyosema: *'Ninaosha kitanda changu kila usiku; kwa machozi yangu ninanyunyizia tandiko langu'* (Zab. 67:7). Je, hujui kwamba *'wale wanaopanda kwa kilio watavuna kwa shangwe'* (Zab. 125:5)? Kwa hiyo Nabii anasema: *'Usifiche machozi yangu'* (Zab. 38:13); na tena: *'Nimekuwekea machozi yangu mbele yako, kama ilivyo katika ahadi yako'* (Zab. 55:9); na tena: *'Machozi yangu yamekuwa chakula changu mchana na usiku'* (Zab. 41:4); *'na nimechanganya kinywaji changu na kilio'* (Zab. 101:10). Machozi yanayomwagika kwa ufahamu, kwa huzuni kuu, katikati ya shauku safi ya undani wa moyo, ni chakula cha roho, mkate wa mbinguni unaolisha roho kwa ajili ya uzima wa milele.

168. Kama vile kulivyo na hili mbingu linaloonekana, linaloitwa anga, ndivyo juu yake kuna mbingu nyingine, inayong'aa kwa nuru na isiyoonekana kwa jicho la mwili, ambako makundi ya malaika hukaa. Kuna hema lisilotengenezwa kwa mikono, ambamo malaika watakatifu hutoa huduma yao. Haya yote ni ya kimungu, yasiyoelezeka kwa maneno, yanang'aa, na si ya enzi hii, bali ni ya ulimwengu mwingine, ambapo hakuna usiku, wala pepo wachafu, wala mizozo. Lakini kwa kuwa si kila mtu, awe yeyote awezaye, anaruhusiwa kuona mambo ya mbinguni kwa jicho la ndani; kwa hiyo, kana kwamba ni vazi la kifuniko, anga la mbinguni limewekwa, ili kutoka huko wasiwaone tu watu wote, bali wale tu walio safi mioyoni na watakatifu akilini—watu wao wa nyumbani na askari wenzao. Na vazi la kifuniko litakapoinuliwa, basi watakatifu watafunuliwa kile kinachowangoja.

169. Sala ndefu, yenye roho ya huzuni na akili iliyozingatia, hupaa mbinguni. Kama vile maji, yakiwa yanatiririka juu ya ardhi tambarare na kufurahia nafasi pana, hayapandi juu, lakini yanapozuiliwa na mabomba, basi, yakiwa yamebanwa, yanaruka juu kwa kasi zaidi ya mshale wowote: ndivyo pia akili ya mwanadamu inavyojitanda na kusambaratika inapofurahia uhuru mkubwa; lakini moyo unapovunjika na

kusikitika na kuikandamiza, basi, katika ukandamizaji huu mzuri, huruka juu na kupeleka kwa Mungu sala safi na zenye shauku. Kwamba maombi yanayotolewa kwa huzuni husikilizwa hasa inathibitishwa na Nabii, anayesema: *'Nilipokuwa katika taabu, nikamwita, akanisikia'* (Zab. 119:1). Basi, tuichoche dhamiri yetu na kuamsha huzuni katika roho zetu kwa kukumbuka dhambi zetu, ili sala zetu ziweze kustahili kusikiwa—zikiwa na busara, zilizo macho, na zenye uwezo wa kufikia mbingu kwa vilio vyake. Hakuna kinachoondoa uvivu na uzembe kwetu kwa ufanisi kama hisia chungu ya majuto na huzuni, ambayo huweka akili kwenye nukta moja na kuiirudisha kwa nafsi yake. Yeyote anayehuzunika na kuomba kwa njia hii, baada ya maombi, ataweza kupatia roho yake faraja kuu. Kama vile mkusanyiko wa mawingu unavyofanya anga kuwa na giza kwanza, lakini mvua inaponyesha kutoka kwao na mawingu yanapopoteza, kimoja baada ya kingine, mvuke uliokusanyika ndani yao, basi anga linakuwa safi na angavu tena: ndivyo pia huzuni ya roho, ikiwa imefungwa ndani, hufanya mawazo yetu kuwa meusi; lakini inapojichosha kwa kulia kupitia maneno ya maombi na kujitokeza wazi, huleta uwazi mkubwa kwa roho, ikishusha katika akili za mwombaji, kama miale ya nuru, wazo la msaada wa Mungu.

170. Je, unataka kuomba bila usumbufu? – Hakikisha kuwa maombi yako yanatoka katika undani wa roho yako. Kama vile miti iliyochonga mizizi mirefu, hata ikipigwa mara elfu moja na upepo, haivunjiki na haiwezi kung'olewa, kwa sababu mizizi yake imeshikilia imara katika undani wa ardhi, ndivyo pia maombi yanayotoka katika undani wa roho, yakiwa yamechimbwa imara, hupanda juu, na hakuna msukosuko wa mawazo unaoweza kuzipotosha. Nabii anatupa mfano wa hili, akizungumza kuhusu nafsi yake: *'Kutoka kuzimu nakuita, Ee Bwana'* (Zab. 129:1).

171. Nilitazama ghala la silaha la washindi, nikitafuta kuelewa ni silaha gani inaleta ushindi wa uhakika kwa anayeitumia. 'Niliona silaha nyingi mbele ya macho yangu huko,' na kwa kila moja yao mtu anaweza kupata ushindi mkuu. Kwanza kabisa, niliona fungo safi—upanga ule ambao kamwe hautapoteza ukali wake. Kisha nikiona uchaji, usafi na utakatifu—urembo ule ambao mishale yake mikali hunyunya mioyo ya waovu. Nilionyeshwa pia umaskini, unaodharau fedha na mali zote za kidunia – ngao hii inayozuia mishale ya ujanja ya shetani kufikia moyo. Nilitambua pale upendo wa k – ngao hii; na amani – mkuki huu imara, ambao Shetani hutetemeka kwao na kutoroka. Niliona kesha – ngao hii; sala – vigae hivi; na haki – gari hili la vita jepesi. – Lakini nilipokuwa nikichunguza silaha hizi zote na kutafakari ni ipi kati yao iliyo imara zaidi, nikautazama ngome ya unyenyekevu na nikagundua kuwa hakuna kitu kinachozidi uimara wake; kwa maana hakuna silaha ya adui inayoweza kuipenya, na Yule Mwovu hana nguvu ya kuishambulia. Kwa hiyo, ikiwa unataka kushinda katika vita unavyopigana, tafuta hifadhi nyuma ya ngome ya unyenyekevu; hifadhi huko na usiondoke katika ulinzi huu – na mnyama mwitu hatakuchukua mateka; usitegemee kabisa silaha zako zingine, ili Mwovu asikupige chini.

7. Ushauri kwa Watawa

1. Mwanzo wa kujinyima kwa mtawa ni hofu ya Mungu; kwani mtawa asiyemcha Mungu atajikuta nje ya malango ya Ufalme wa Mungu. Mwanzo wa maisha mema kwa mtawa ni kumjua Mungu; kumbe, kutojua Mungu hufunika roho ya mtawa.

2. Urithi mzuri wa mtawa ni usafi na utakatifu; lakini mtawa asiye na sifa hizi ananyimwa urithi wa mababa.

3. Juhudi za kiroho za mtawa ni kujifunza Maandiko na kuzingatia amri za Mungu; mtawa asiyejishughulisha na haya si mshujaa wa kiroho.

4. Lishe ya mtawa ni kutenda mapenzi ya Mungu; chakula cha kimwili, hata hivyo, hakitaleta mtawa mbele ya Kristo, bali *'huingia tumboni na kutoka nje kwenye choo'* (Mathayo 15:17).

5. Miguu ya mtawa, ikitembea kwa heshima, na itembelee katika hatua za Kanisa; lakini isizurure kutoka nyumba hadi nyumba, ikijiendesha kwa fujo.

6. Mtawa atafute ushauri kwa wenye hekima; asiruhusu ushauri wa wapumbavu uchipuke moyoni mwake.

7. Mtawa anayefanya zamu kwa kutumia Zaburi, nyimbo na wimbo za kiroho huondoa mawazo ya usiku; lakini mtawa anayejivunia matendo yake mema, anapolala, husuka wavu wa buibui.

8. Mtawa jasiri hujiepusha na mitego ya shetani kwa msalaba wa Kristo.

9. Mtawa aliye imara na mwenye kujinyenyekeza anafanya mambo kwa njia ya kishetani katika kila jambo (kwa kupuuza amri, kupitia ujanja na kujiruhusu).

10. Mawazo ya mtawa daima yawe yamejawa na matendo mema. Nidhamu ya mtawa ni mawazo yenye wema. Uangalifu wa mtawa hunyamazisha mawazo machafu.

11. Utakatifu wa mtawa ni roho njema, inayotoa matunda kulingana na Injili. Mtawa anayeitunza ndiye wa kwanza kuonja matunda yake.

12. Nguvu isiyokufa ndani ya mtawa ni kutokuwa na tamaa, ambayo huibeba msalaba; lakini upendo wa pesa ni maangamizi kwao, kwani huwazuia kuingia katika Ufalme wa Mungu.

13. Zawadi nzuri kwa mtawa ni usafi, ambao, pamoja na Eliya katika gari lake, humuinua hadi mbinguni. Nguvu ya usafi iko katika kujiepusha na chakula; lakini mtawa anayejirusha kwa ulaji kupita kiasi anachafua mwili wake mwenyewe.

14. Machozi yanayotiririka kutoka machoni ni mti wa uzima, unaokua juu zaidi katika unyenyekevu. Mtawa anayefikia hili atavuna tunda jema.

15. Mtawa anayetangaza zawadi yake kwa wote huleta chukizo – na atasikia kutoka kwa Bwana: *'Umeshapokea tuzo yako'* (Mathayo 6:2). Lakini yeye anayepata aibu ya kuizungumzia atapokea tuzo yake kutoka kwa Bwana, anayejua yaliyofanyika kwa siri.

16. Unapotoa *'kwa Mungu kilicho cha Mungu'*, usijisifu, mtawa; bali, ukimwomba Bwana, sema: 'Ninaleta Kwako, Ee Bwana, kilicho chako, na kwako wewe peke yako ndiko ninatafuta wokovu wa roho yangu.'

17. Bwana anamsikia mtawa anayefanya sala zake za usiku kwa moyo safi; mchana humfanya awe mng'avu kama mchana wenyewe, na siku baada ya siku humfunua kuwa anazidi kung'aa.

18. Bwana haishi katika kiburi cha mtawa, bali katika unyenyekevu wake Roho Mtakatifu huishi.

19. Gauni la mtawa (siyo lile lililofumwa, bali lile la kiroho) lisichafuke kamwe. Mtawa wa namna hiyo ataingia katika jumba la kifalme pamoja na Mgeni wa Harusi usiku wa manane.

20. Mtawa, andaa mafuta ili kumlaki Bwana Arusi; maana ikiwa huta kuwa na chochote cha kumimina kwenye taa ili iwake kwa mwangaza, utabaki nje ya jumba pamoja na mabikira wapumbavu.

21. Maisha ya mtawa, kwa kuiga malaika, yawe ni kuungua kwa dhambi; lazima yawe ni tunda lisilo na kikomo la mtu anayetoa toba.

22. Maisha ya mtawa yaweke muhuri wa kujidhihaki kwa tamaa katika viungo vyake vyote: maisha ya Yohana Mbatizaji ni mfano kwake.

23. Dhoruba ya mashetani ikimbie watawa; na utulivu wa kimalaika ufurahie miongoni mwao. Dhoruba ya mashetani inapoinuka, Ee mtawa, kizuia hasira zako; kwani maisha ya mtawa lazima daima yavestwe kwa upole na subira.

24. Mtawa aliyewaka kwa roho (ya bidii kwa Mungu) huwafukuza mashetani; lakini mtawa anayeongozwa na ushindani (wa kiburi), anayeshindana na ndugu yake, humvuta shetani kwake.

25. Usiruhusu jua likupite ukiwa bado na hasira, wala usiruhusu kelele zisizo za mpangilio zinazotoka kwenye koo lako lililokasirika kuwasumbua ndugu zako.

26. Usigeuke mbali na kusikiliza nyimbo za ibada, maana huu ni wimbo wa malaika; lakini kimbia kelele za maonyesho ya kishetani, maana huu ni udanganyifu wa kishetani.

27. Na msalaba wa Kristo uwe daima juu ya paji lako la uso, na hofu ya Mungu katika moyo wako.

28. Kimya, pamoja na moyo safi, humpakaza mtawa kwa mafuta ya Roho Mtakatifu.

29. Tabia njema huotesha upendo wa kindugu na huondoa mizozo.

30. Yeye aliyeungana na Bwana hatajikabidhi kwa shetani, asije akaaibika katika chumba cha harusi.

31. Ngao isiyoshindika ya mtawa ni wimbo wa malaika midomoni mwake; lakini kifo, kwake yeye, ni usingizi, unaopendeza hata kuliko wimbo wao.

32. Hazina ya mtawa ni umaskini wa hiari; mtawa aliyevaa umaskini huo ni wa kimungu. Jitunzie hazina mbinguni; kwani enzi za furaha hazina mwisho.

33. Akili yako daima iwe imejawa na Maandiko Matakatifu. Mlango wako usifungwe kwa kufuli za chuma, bali uzingirwe na jiwe la msingi (jina la Bwana Yesu, linalotangazwa kwa unyenyekevu).

34. Uso wa mtawa hupata mng'ao wa ajabu anapoomba, na alama za furaha ya kiroho aliyopata huleta furaha kwa kundi lote la watawa.

35. Mtawa asiyejiachia tamaa zake na asiyependa divai hufanana na malaika.

36. Usichana wa ajabu ni utauwa unaong'aa katika roho ya mtawa; lakini uso wake unakuwa mbaya sana utauwa huo unapotendewa uchafu.

37. Jambo baya zaidi kwa mtawa ni kuanguka katika dhambi; hula yote mema yaliyo ndani yake, kama vile moto unavyokula nyasi kavu.

38. Mtawa aliyeacha dunia anakuwa rafiki wa Kristo; lakini anayeingia katika mambo ya kidunia hamvutii Kamanda—Kristo.

39. Mtawa asiye na tamaa ya pesa ndiye mhubiri wa kweli wa Ufalme wa Mungu, ilhali yule anayeteswa na tamaa ni mtu aliyeharibika kwa aibu.

40. Ucha, ukiambatana na usichana mtakatifu, ni pambo la mtawa mchanga.

41. Utiifu ni hazina kwa mtawa: yeyote atakayepata utiifu ataisikia Bwana.

42. Mtawa aseme maneno ya wema, na kwa midomo yake aseme Neno la Aliye Juu Zaidi.

43. Mtawa na avumilie njaa kwa hiari, ili kuunyenyekeza mwili wa kidunia na kuinua roho ya mbinguni.

44. Mtawa aseme maneno ya kweli, na uongo uondolewe midomoni mwake.

45. Utaposikia maneno magumu, usikasirike, bali kuwa mnyenyekevu; kwa kuwa, kwa kuwa mpatanishi wa amani, utapokea thawabu ya uhakika ya amani, na utaitwa mwana wa Aliye Juu Zaidi.

46. Simba huogopwa na punda pori; vivyo hivyo mtawa anapaswa kuogopa tamaa za mwili.

47. Mtawa anayeruhusu kula nje ya muda wa kufunga ni kama anayeuhujumu msingi wa nguzo (anayoishi ndani yake).

48. Kama dhoruba inavyoinua vumbi uwanjani, ndivyo ilivyo kwa mtawa mwenye kiburi anayechochea tamaa kali ndani ya monasteri.

49. Malaika duniani ni mtawa mwema, asiyedhurumiwa na mishale ya tamaa za mwili.

50. Usikubali kiburi, ili usipate anguko baya. Fuata unyenyekevu wa Paulo, ili uwe mrithi mwenza naye.

51. Chukua upole wa Musa kama mfano wako, ili Mungu aweze kubadilisha moyo wako wa jiwe kuwa ziwa la maji, na wewe, baada ya kupata manufaa yake, utatangaza kwa sifa: *'Bwana ameniongoza katika maji ya utulivu'* (Zab. 22:2).

52. Tambua jinsi unyenyekevu ulivyo wa ajabu, na uchague kwa ajili yako; kwani huinua mtu hadi mbinguni. Zawadi nzuri inatolewa kwako kwa ajili ya unyenyekevu—Ufalme wa Mungu: usipoteze moyo juu yake.

53. Mtawa mchanga, akidharau ubatili, na awe imara katika uchaji. Mtawa aliyelishwa na uchaji ni mche uliotakaswa na Mungu.

54. Kufunga ni kamba kwa mmonki; yeyote anayeivua kamba hii anakuwa *'farasi mwitu'* (Yer. 5:8). Mmonki mchanga asiyezibisha tumbo lake hataweza kujizuia dhambi ya mwili.

55. Mchana na usiku, mtawa aliye macho hubaki makini katika maombi; akijipiga moyo wake, anatokwa na machozi na hushusha juu yake mafuta ya upako kutoka mbinguni.

56. Mti wa uzima duniani ni mtawa ambaye hajatiwa utumwa na tamaa na ambaye amekumbatia maisha ya kimalaika.

57. Upanga mkali zaidi dhidi ya shetani ni zaburi midomoni mwa mtawa.

58. Mti mkavu wa Elisha ulivuta chuma kutoka vileleni; vivyo hivyo mwili wa mtawa, ukiwa umekuwa mkavu, huvuta roho kutoka vileleni (vya tamaa). Kufunga kwa mtawa hukausha mito ya tamaa za mwili. Kwa mtawa, kikomo cha kufunga ni kifo; na kilimwache kabla ya kufariki kwake.

59. Upanga dhidi ya tamaa ni uangalifu wa mtawa katika maombi. Hakuna kikomo kilichowekwa kwa maombi ya mtawa; kwa hiyo, na ambariki Bwana wakati wote.

60. Si rahisi kwa mtawa asiyedhibiti ulimi wake siku ya hasira kudhibiti tamaa zake pia. Mtawa anayekasirika huuua roho yake na kumjeruhi jirani yake kwa mishale mikali.

61. Jijihami kabla ya jaribu; hili litakusaidia kujithibitisha kuwa na ustadi mbele ya jaribu.

62. Usikusanye utajiri, wala usiruhusu tamaa za mwili: njia nyembamba na finyu inahitaji uweke kando kila kitu kisicho na manufaa juu yake. Fuata mfano wa Paulo, *'nikihesabu yote kuwa hasara, ili nimiliki Kristo'* (Fil. 3:8). Utajiri na anasa za mwili havitakubaliwa kupitia malango ya mbinguni. Kwa hiyo, penda kutokuwa na tamaa na kujidhibiti; na hutaachwa nje ya malango hayo.

63. Moto unaowaka ndani ya mtawa ni tamaa za kimwili, unaowashwa na ulevi. Kristo ni chemchemi inayotiririka daima; kwa kuchota kutoka Kwake, zima moto huo wenye harufu mbaya.

64. Usinene maneno mabaya; la sivyo utakuwa kama shamba la mizabibu linalotoa miiba. Tumia maneno ya kupendeza unapozungumza na jirani yako, ukimwiga mnyoo, ambaye daima huleta asali isiyo na uchungu.

65. Mtawa asiye makini hupeperushwa na dhoruba ya mawazo; lakini yeye ajitawala hutiwa nguvu na maneno ya Injili. Mtawa mnyonge, hata hivyo, huzuiliwa na mawazo yake, kama vile ngano inavyozuiliwa na miiba.

66. Usimwekee ndugu yako chuki moyoni mwako, ili uweze kutangaza katika maombi: *'Utusamehe… kama sisi tunavyowasamehe'* (Mathayo 6:12).

67. Taji la sifa kwa mtawa ni amani na utakatifu; yeyote anayevifikia *'ataona Bwana'* (Ebr. 12:14).

68. Hekima ya mtawa haiko katika kujua kazi anazopaswa kufanya, bali katika kuzitekeleza kwa hekima. Yeye aliye hivyo hafundishi kwa neno, bali hufundisha kwa matendo.

69. Mtawa mwenye hekima, anapopambana na umati wa mashetani, hawajeruhiwi na mishale yao; akiwa ametiwa nguvu na Msalaba wa Kristo, anaponda kichwa cha nyoka.

70. Hazina ya thamani zaidi kwa mtawa ni usafi, unaong'azwa na nuru ya upendo. Yeye aliyeufikia na kuuhifadhi bila shaka ataingia katika chumba cha harusi.

71. Zingatia amri za Aliye Juu Zaidi, na utunze kanuni za Wababa; nawe utakuwa mrithi wa Ufalme wa Mungu.

72. Mtawa asiye na udhibiti na mwenye kiburi atanguka katika majaribu na mtego wa shetani; lakini mnyenyekevu atakutana na amani na taji la utakatifu.

73. Mtawa anayekula kupita kiasi ataanguka katika udanganyifu na njozi za usiku; lakini yule anayefunga, kitanda chake hakuchafuki, na usingizi wake hautasumbuliwa.

74. Mtawa anayemcha Mungu hatavumilia jambo lolote la uharibifu, kwa maana Bwana humlinda mtu wa namna hiyo, na siku ya kifo chake atakuwa na dhabihu ya upatanisho.

75. Unyenyekevu wa mtawa hautambuliwi katika matendo makuu, bali hujaribiwa katika vishawishi. Subira ya mtawa katika dhiki, ikitekelezwa kwa uaminifu, humletea tumaini lisilo na aibu. Na ashikilie imara hadi pumzi yake ya mwisho, kwa maana *'yeye avumiliae hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22). Vumilia, mtawa; maana wakati wa mateso ni mfupi, lakini enzi za furaha hazina mwisho.

76. Wimbo wa mtawa usikome; maana Serafi wanasifu bila kukoma. Nawe uwe na wimbo wa kiroho midomoni mwako, Ee mtawa, ili kupunguza mzigo wa majaribu yanayokushambulia.

77. Mtawa aliye watiifu atasimama mbele ya Msalaba kwa ujasiri uliobarikiwa; maana juu ya Msalaba yupo Bwana, aliye watiifu hata kufa—hata kifo cha Msalaba.

78. Sauti ya mtawa, katika unyenyekevu wa maombi, ipaa kwa dhati kwenda kwa Mungu kutoka midomoni iliyonyamaza.

79. Nuru ya kweli duniani ni mtawa ambaye hajashutumu kwa ulimi wake. Yeye aliye hivyo, na ambaye hajuchafua mwili wake kwa dhambi, ni rafiki wa Kristo.

80. Ikiwa hofu ya Mungu humkamata mtawa, yeye ni kama nguzo isiyoyumba. Mtawa ambaye hajapata hofu ya Mungu atatekwa nyara kwa urahisi na maadui zake.

81. Mtawa asiye na mali yoyote ni nuru safi duniani; kwani *'kupenda pesa, mzizi wa maovu yote'* (1 Tim. 6:10), hakutoi tunda lolote jema.

82. Ni bora kwa mtawa kula nyama na kunywa divai kuliko kula nyama ya ndugu zake kwa kashfa.

83. Dhahabu hujaribiwa katika tanuru ya moto, na mtawa hujulikana miongoni mwa watawa wengi.

84. Mikono ya mtawa na iinuliwe kwa heshima kwa Mungu ili kushinda adui, akimfananisha Musa, ambaye, kwa kuinua mikono yake katika umbo la msalaba, alimshinda Amaleki.

85. Neema tele humwogelea mtawa aliyesulubishwa na kufa kila siku; Malaika humfurahia, wakimkaribisha katika Ufalme wa Mungu.

86. Kufunga ni kamba ya kuzuia tamaa, na kujiua tamaa ni sala iliyosindikizwa na toleo.

87. Mtawa aliye juu ya tamaa za mwili ni mweupe kuliko theluji; akimtamani Kristo peke yake, ataona jinsi Kristo anavyomtia taji siku ya neema.

88. Mtawa anayenong'ona atawafukuza watawa wengi na kuwatawanya marafiki zake. Nyoka alimfukuza Hawa kutoka Paradiso kwa kunong'ona kwake; na mtawa anayenong'ona ni kama yeye, kwa maana anaharibu roho ya jirani yake na haiokoi yake mwenyewe.

89. Yeye yeyote anayewaimba kwa hekima moyoni mwake atasikika na Mungu. Roho ya mtawa naimtazame Mungu kwa jicho lisilotawaliwa; kwani inafaa kwake, baada ya kuukataa ulimwengu na kujumuika na Kristo, kupuuza mambo yote ya kidunia.

90. Roho ya mtawa, iliyokolezwa na Roho, hutakasa hisia yake ya kunusa dhidi ya nyoka, ili isihisi uchafu wa tamaa. – Vivyo hivyo, yeye yeyote aliye na hofu ya Mungu moyoni mwake hataguswa na uchafu wa anasa.

91. Jitahidi daima kuwa mkweli na mnyoofu, na usifanye nia moja moyoni mwako huku ukiongea nyingine; kwani huu ni udanganyifu.

92. Uwe mkweli na usidanganye, kwa maana uongo hutoka kwa shetani.

93. Usilipize uovu kwa uovu; bali mtu akikutendea uovu, msamahie, ili na Mungu akuamsamehe.

94. Ikiwa unasumbuliwa na roho ya kisasi, muombee ndugu huyo kwa dhati, na roho hiyo ya kisasi itakuondoka.

95. Jihadhari usishikilie tamaa ya wivu ndani yako, asije shetani akakula ukiwa bado hai; bali nenda ukiri dhambi na umwombee Mungu akuokoe kutoka kwa hatari kama hiyo.

96. Ukiona mtu akitenda dhambi, usifichue dhambi yake, usimhukumu, wala usihifadhi chuki dhidi yake, ili nawe usidanganyike na dhambi ileile; badala yake, sema: 'Mimi ni mbaya zaidi kuliko yeye; na ingawa yeye ametenda dhambi leo, mimi nitatenda dhambi kesho.'

97. Jua pia kwamba mashetani huogopa ukimya, kufunga, kuamka usiku, kujinyima, unyenyekevu, sala, machozi na sifa nyingine za kujinyima.

98. Ukipenda Mungu akupe machozi, majuto na kutojali vitu vya dunia, kumbuka daima kifo na kaburi lako.

99. Ukadanganywa na shetani na kuanguka katika dhambi, iwe ndogo au kubwa, usikatize tamaa wala kujihukumu kwa maangamizi, bali rudia toba na maungamo, na Mungu hatakugeukia.

100. Usifurahie kuingia mijini; maana usipoona kile kilicho dhambi, utabaki mtakatifu.

101. Usinywe divai hadi kulewa; la sivyo, moyo wako utaelekea kwa haraka katika anasa.

102. Usile mara mbili kwa siku, ili mwili wako usigeuke kuwa mzito, na tamaa zako zisiongezeke nguvu.

103. Usilale sana, bali tafuta msaada wa Mungu daima, *'ili uponyoke kama ndege kutoka kwenye mtego'* (Mithali 6:5).

104. Usizungumze sana, ili usishuke kwenye uwongo.

105. Usijipatie chochote zaidi ya mahitaji yako, na uishi kulingana na uwezo wako.

106. Uwe kimya, na ujishughulishe na mambo yako.

107. Dhibiti ulimi wako na tumbo lako kwa nguvu zako zote.

108. Kuwa mnyenyekevu katika hekima; tenda kana kwamba huna maarifa na huna elimu.

109. Kuwa mpole kwa watu wote.

110. Kuna madhara mengi katika mambo ya maneno mengi na vicheko; na mtu mwenye busara hutulia kimya.

111. Daima mwe na mauti machoni penu, na ushawishi hautawahi kuwapelekea anguko.

112. Jioni na asubuhi, jichunguze ili kuona jinsi ulivyotumia muda wako; lakini hili haliwezi kufanyika bila juhudi (kujitilia maanani kila wakati na kuilinda moyo wako).

113. Mwogope Mungu, kama mtu anayepaswa kutoa hesabu ya matendo yake yote.

114. Jiulize kila siku: ni tamaa gani umeishinda?

115. Yeye yeyote aaminiye kuwa kutakuwa na hukumu haamhukumu mtu, bali hujilinda na kujikinga zaidi, hata dhidi ya uovu mdogo na usio na maana.

116. Yeyote anayeamini kwamba mwili wake utafufuliwa kutoka kwa wafu hujitahidi kuutakasa kutoka kwa uchafu.

117. Ukiwa umejijenga katika hofu ya Mungu, shikilia na timiza yote uliyopaswa kufanya – na usipuuze msukumo wa dhamiri yako; bali uizingatie, ili nayo iwe mlinzi wako, na iponyeshe mara moja unachokuwa unashuka, isikueleke, wala isikuruhusu kuanguka mikononi mwa maadui zako.

118. Fahamu kwamba wakati akili ya mtawa inapoanza kugeuka kutoka kwa mapenzi yake mwenyewe na kumgeukia Mungu, kukata tamaa ndiko kwanza humshambulia. Yafuatayo husaidia kuondoa kukata tamaa kama huko: maombi na tafakari isiyokoma kumhusu Mungu; tafakari hii hudumishwa na kujidhibiti, na

kujidhibiti kunadumishwa na kazi ya mikono. Hii ndiyo lango nyembamba *'linaloongoza kwenye uzima'* (Mathayo 7:14).

119. Ikiwa umempenda Bwana kwa dhati na unajitahidi kufikia Ufalme ujao, na umeahidi kufanya kazi kwa sababu ya dhambi zako mwenyewe, basi kumbuka hukumu na mateso ya milele, ukisubiri kwa hofu kuondoka kwako duniani.

120. Usiambatane na pesa, wala na mali, wala na wazazi wako, wala na utukufu wa kidunia, wala na marafiki, wala na jamaa, wala na ndugu, wala kwa hakika na kitu chochote cha kidunia. Usijali wala kutafakari mambo haya; bali ukivunja uhusiano wote, ukatupe mbali wasiwasi wote, na ukaanza kuyachukia—hata ukijinyima mwili wako yote haya—mfuate Kristo kwa moyo usio na wasiwasi na wenye bidii, ukitazama mbinguni siku zote na kusubiri msaada kutoka huko. Kwa maana kifo ni cha ghafla, na hukumu iko karibu. Na ole wao wasio tayari!

Mtakatifu Yohane Mwinuko

Maelezo mafupi kumhusu

Wazazi wa Mtakatifu Yohane, mahali alipozaliwa na mazingira yaliyosababisha kuingia kwake katika Monasteri ya Mlima Sinai havijulikani. Ni wazi kutokana na maandishi yake kwamba alipata elimu nzuri; lakini shauku yake ya kuishi na Mungu ilimsukuma kuacha ulimwengu na utukufu wake na kujitenga katika Monasteri ya Sinai, ambayo ilikuwa maarufu wakati huo kwa Mababa wake wenye hekima. Aliingia kwenye monasteri akiwa na umri wa miaka 16 na akajitoa chini ya mafunzo na mwongozo wa sheikh Martirios, ambaye, miaka minne baadaye, alipokuwa na umri wa miaka 20, alimkata nywele kama mtawa. Utiifu wake kwa sheikh wake ulikuwa mkubwa sana kiasi kwamba ilionekana hakuwa na mapenzi yake mwenyewe; lakini kwa watawa wenzake alijiendesha kwa unyenyekevu na kwa urahisi, bila kuonyesha kiburi kwa yeyote. Baada ya kuishi na mzee wake kwa miaka 19, Mtakatifu Yohane alimhuzunika, na baada ya kifo chake, alianza kuishi peke yake, akichagua kwa ajili hiyo mahali palipojitenga, aliyejulikana kama Fola, uliokuwa umbali wa stadia tano kutoka kwa monasteri. Hapa aliishi kwa miaka 40. Maisha yake ya upweke yalikuwa ya amani, yakiashiria kujinyima kwa ukali, ambako hata hivyo alijua jinsi ya kuficha, bila kuonekana kwa njia yoyote ya kipekee. Kila Jumamosi na Jumapili alikuwa akija monasterini kuhudhuria Misa Takatifu kanisani, kushiriki Sakramenti Takatifu za Kristo, na kisha kuzungumza na Baba Watakatifu na kuchunguza hali yake ya akili kwa mwangaza wa mwongozo wao. Wakati wa mikusanyiko hiyo, Mt. Yohana mara nyingi alizungumza, na kwa kawaida, maneno yake hayangeweza kutokuwa na uzito zaidi kuliko ya wengine. Hili liliwafurahisha wanyenyekevu; lakini wengine wasio na ufahamu mkubwa walianza kumshuku mzungumzaji huyo mwenye hekima kwa kiburi, na hawakuweza kuficha shaka hiyo. Kisha, ili wasipotoshe dhaifu , Mt. Yohana alijinyamazisha kabisa, jambo alilolizingatia kwa ukarimu kwa mwaka mzima; na alinyamaza tu baada ya maombi ya dhati ya watu hao hao waliomlazimisha kufanya kitendo hicho cha kishujaa. Baada ya miaka arobaini ya kuishi kimya, Mtakatifu Yohane alichaguliwa, kwa kura ya pamoja ya ndugu wote, kuwa abati wa Monasteri ya Mlima Sinai. Lakini baada ya kuongoza kundi hili la kiroho kwa miaka minne, alirudi tena katika upweke wake, muda mfupi kabla ya kifo chake, kilichotokea katika mwaka wa 80 wa maisha yake, mwaka wa 563. Kwa ombi la abati wa Raif, ambaye alikuwa na jina moja naye, Mt. Yohana aliandika *Ngazi ya Kupanda kwa Kiungu*, ambamo, katika hatua 30, anaelezea hatua za kupanda kuelekea ukamilifu wa kiroho. Pia aliongeza kwenye Ngazi 'Neno kwa Mchungaji', ambapo anaelezea majukumu ya mchungaji wa kiroho. Kutoka kwa maneno 30 ya Ngazi, tunawasilisha uteuzi chini ya vichwa vifuatavyo:

1. Kanuni za Jumla za Kujinyima

2. Kuhusu Toba

3. Kuhusu wema na tamaa, na kuhusu mapambano dhidi ya tamaa kwa ujumla

4. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa nane kuu: (b) tamaa ya ngono; (c) hasira; (e) kukata tamaa; (h) kiburi

5. Kuhusu kutokuwa na tamaa

Mafundisho ya Kujinyima ya Mtakatifu Yohane Climacus

1. Kanuni Kuu za Kujinyima

1. Mungu ni uzima na wokovu kwa wote walio na hiari yao.

2. Yeye aliyejitolea kwa Mungu, akiwa amevaa mwili wa kidunia na wenye kufa, huiga maisha na hali ya viumbe wasio na mwili: – anashikilia tu maneno na amri za Mungu, wakati wote, mahali pote na katika matendo yote, – daima hujizuia hisia zake na hufanya kujinyima na kujilaumu, – daima anatafakari juu ya kifo, akihuzunika na kuteseka katika roho yake, – hujiepusha na mali za kidunia, zinazosisitizwa na ulimwengu, ili kupata baraka za mbinguni.

3. Wote waliyoacha kwa dhati maisha ya dunia, bila shaka, wamefanya hivyo ama kwa ajili ya Ufalme ujao, au kwa sababu ya wingi wa dhambi zao, au kwa upendo wa Mungu. Hata hivyo, kama hawakukuwa na nia yoyote kati ya hizi, basi kujitenga kwao na dunia kulikuwa si kwa busara. Licha ya hayo, Mwongozi wetu mwema anasubiri kuona matokeo ya njia yao yatakavyokuwa.

4. Tunapotamani kuondoka Misri na kukimbia Farao, sisi pia tunahitaji Musa fulani—yaani, mwombezi mbele za Mungu na kupitia Mungu—ambaye, akiwa amesimama katikati ya matendo na mwenendo wetu, angeinua mikono yake kwa Mungu kwa niaba yetu, ili, tukiongozwa naye, tuweze kuvuka bahari ya dhambi na kumshinda Amaleki wa tamaa mbaya.

5. Kwa wote wanaojaribu kupanda mbinguni wakiwa bado katika mwili, kujidhibiti (kujizuia) na kujinyima lisilo na kikomo (maumivu ya hiari) ni muhimu kweli – hasa mwanzoni kabisa mwa kuacha vitu, hadi asili yetu inayotafuta raha itakaswe na moyo wetu mgumu utapashwe joto na upendo wa Mungu. Kwa maana kazi ngumu—kazi ngumu kweli—na mateso makuu yaliyofichika haviepukiki katika jitihada hii, hadi akili yetu, mbwa huyu mkali na mtafutaji wa raha, iwe safi na yenye upendo. – Hata hivyo, ninyi wenye shauku na dhaifu! – tuwe na furaha. Tukiri udhaifu wetu kwa Kristo Bwana, tukimwasilishia kwa imani isiyoyumba, kama kwa mkono imara, – na kwa hakika tutapokea msaada Wake, – hata kupita kiasi chetu, mradi tu daima tujinyenyekeze hadi vilindi vya unyenyekevu.

6. Wale wanaoanzisha jitihada hii lazima waache kila kitu, wadharau kila kitu, wachukue kila kitu kwa mzaha, na kutupa kila kitu kando, ili kuweka msingi imara. Msingi ufuatao wa nguzo tatu ni mzuri: kutokuwa na chuki, kufunga na usafi.

7. Mwanzo imara (azma) bila shaka utatufaa, hata kama baadaye tutaudhoofika; kwa maana roho iliyokuwa na ujasiri, ikidhoofika, inajeruhiwa na kumbukumbu ya shauku yake ya zamani, kama kwa silaha kali. Wengine wamejijenga upya kwa njia hii mara nyingi, baada ya kupuuza.

8. Wakati roho, ikijihaini kwa usaliti, inapoharibu ule msukumo mtukufu na uliotamaniwa, na ichunguze kwa bidii sababu iliyosababisha kuupoteza; na ielekeze juhudi zake zote na shauku yake yote kwa sababu hiyo hasa; kwani ule msukumo wa awali hauwezi kurejeshwa isipokuwa kupitia mlango uleule uliotumika kuondoka kwake.

9. Mwanzoni kabisa mwa kuacha kwetu vitu vya dunia, bila shaka tunafanya wema kwa shida, kwa kujilazimisha na kwa huzuni; lakini tunapoendelea, tunakoma kuhisi huzuni katika mambo hayo, au kuihisi kwa kiasi kidogo tu; na wakati hoja zetu za kimwili zimeshindiwa na kushikwa na moto wa shauku, basi tunayafanya kwa furaha yote, tamaa, na shauku ya kimungu.

10. Watu wa kawaida waliniuliza: 'Tunawezaje sisi, wanaoishi na wake zetu na kuzama katika wasiwasi wa dunia, kufikia maisha kamili zaidi ya Kikristo?' – Niliwajibu: 'Fanyeni mema yote mwezayo; msimhukumu mtu yeyote, msiibe, msimdanganye mtu yeyote, msitapeli mbele ya mtu yeyote, msiweke chuki kwa yeyote, msipuuze mikutano ya kanisani, mwe na huruma kwa wale walio katika uhitaji, msimpotelee mtu yeyote njia, msiingilie heshima ya mwingine, na mkae waaminifu kwa wake zenu. – Mkifanya mambo haya, hamtakuwa mbali na Ufalme wa Mungu.

11. Tukatekeleze jitihada hii tukufu kwa furaha na ujasiri. Tusiwaogope maadui wetu; kwani wao huutazama uso wa roho yetu, ingawa wao wenyewe hawaonekani – na wanapoona kuwa umebadilika kwa sababu ya hofu, hujihami kwa ukali zaidi dhidi yetu, wakiwa wameona kwamba tumetawaliwa na hofu. Basi, tujihami kwa ujasiri dhidi yao; maana hakuna anayeweza kupambana na mpiganaji shujaa.

12. Wale wanaotaka kumtumikia Kristo kwa dhati, ni lazima, kwanza kabisa, wajihadhari kuchagua kwa ajili yao wenyewe—kwa msaada wa walezi wao wa kiroho na kwa utambuzi wao wenyewe—maeneo yanayofaa na njia za maisha, nyanja na aina za mafunzo; kwani maisha ya pamoja si ya manufaa kwa kila mtu, wala si kila mtu anafaa kwa ukimya. Kila mtu anapaswa kutafakari ni njia gani inalingana na sifa zake mwenyewe.

13. Maisha yote ya kimonaki yanajumuisha aina tatu kuu za mpangilio na njia za kujinyima: ama katika kujitenga na ukiwa; au katika ukimya na mwenza mmoja, au wawili kwa juu juu; au, hatimaye, katika kukaa kwa subira katika maisha ya pamoja.

14. Yeye yeyote amempenda Bwana kwa dhati, yeyote anayetamani na kutafuta kwa dhati Ufalme ujao, yeyote aliye na huzuni ya kweli kwa dhambi zake, yeyote aliyeweka kwa dhati ndani yake kumbukumbu ya hukumu na mateso ya milele, yeyote anayeitisha kwa dhati mwisho wa maisha haya, hatapenda tena chochote cha kidunia; hatajishughulisha tena na mali na upataji wake, wala na utukufu na heshima ya ulimwengu huu, wala na chochote cha kidunia; bali, akiwa ameweka kando wasiwasi wote kama huo, na hata kufikia kuchukia mwili wake mwenyewe, atamfuata Kristo, akiwa uchi na huru kutokana na wasiwasi na uvivu, akitazama mbinguni bila kuchoka na kusubiri msaada kutoka huko, sawasawa na maneno ya Mtakatifu aliyesema: *'Roho yangu inakunata'* (Zab. 62:9), na kwa maneno ya mwingine asiyesahaulika kamwe: *'Sijachoka kukufuata, wala sikutamani siku ya mapumziko ya kibinadamu, Ee Bwana'* (Yer. 17:16).

15. Ni aibu kwetu, baada ya kuacha kila kitu nyuma, kujishughulisha tena na vitu vile vilevile. Hii ndiyo hasa maana ya kurudi nyuma na kutopelekwa katika Ufalme wa Mungu.

16. Sikieni alichosema Bwana kwa yule kijana aliyekuwa ametimiza takriban amri zote: 'Kuna jambo moja unalokosa: uuze mali zako, uwagawie maskini, na ujitengenezee mkebe ili upate kupokea michango kutoka kwa wengine' (Luka 18:22, Mathayo 19:21).

17. Tuweke akilini kwamba, wakati tukidhani tunatembea katika njia nyembamba, kwa kweli tusipotee na kuingia katika ile pana na pana zaidi. Hii ndiyo maelezo ya kweli ya njia nyembamba: kuitawala mwili, kukesha usiku kucha, kunywa maji kwa kiasi, uhaba wa mkate, kinywaji kitakatifu cha dharau, shutuma, dhihaka, matusi, kuutawala utashi wa mtu mwenyewe, kunyanyaswa kwa uvumilivu, kutolalamika mbele ya dharau, kuvumilia dhiki nzito – ili kuvumilia kwa ujasiri unapodhulumiwa, usikasirike unapotuhumiwa, usichukie unapohukumiwa, na kuwa mnyenyekevu unapodharauliwa. Wao ndio wenye heri wanaoendelea katika njia za mkondo ulioonyeshwa hapa, kwa maana *'watu hao ni wa Ufalme wa Mungu'* (Mathayo 5:3–12).

18. Yeyote anayefikiri hana uhusiano na kitu chochote, lakini anahuzunika moyoni mwake anaponyimwa, anajidanganya.

19. Kimbilio hili (kuacha ulimwengu) ndilo chanzo cha wokovu na maafa; hili linajulikana na wale wanaovuka bahari hii ya akili. Lakini ni jambo la kusikitisha pale wale waliookolewa kutoka kuzimu wanapozama ndani ya kimbilio hilo hilo.

20. Baada ya kujitenga na ulimwengu, usiuoguse; maana tamaa hurudi haraka.

21. Kimbia kutoka kwa maeneo ambayo yanakupa fursa ya kuanguka kama vile unavyokimbia kiboko; kwa maana tusipoona tunda lililokatazwa, hatulitamani kwa nguvu sana.

22. Tujitahidi kumfuata Loti, na si mke wake; maana roho, ikirudi nyuma mahali ilipotoka, itakuwa kama chumvi iliyopoteza ukali wake, na haitaweza kutenda tena. Kimbia kutoka Misri usirudi tena; maana mioyo iliyorejea huko haijaona Yerusalemu – yaani, nchi ya kutokuwa na tamaa.

23. Yeye awe baba yako, ambaye ana uwezo na nia ya kukusaidia kuondoa mzigo wa dhambi zako; aibu, ambayo inaweza kukuosha na uchafu, iwe mama yako; ndugu yako awe mshirika na mpinzani wako katika kutafuta mambo ya mbinguni; chukua kumbukumbu ya kifo kama rafiki yako asiyeachana nawe; wafanye vinyemeleo vya moyo wako viwe watoto wako wapendwa; mwili wako uwe mtumishi wako, na uufanye uwezo wa mbinguni kuwa marafiki zako, kwa maana saa ya kuondoka kwa roho yako zinaweza kukufaa ikiwa ni marafiki zako. *'Hawa'* ndio *'kizazi kinachomtafuta Bwana'* (Zab. 23:6).

24. Katika kujitenga na dunia, ni lazima tuchague makao yetu kuwa yale yasiyo na fursa za faraja na kiburi – na yenye unyenyekevu; la sivyo, basi tunatenda kwa tamaa.

25. Kama vile ilivyo vigumu kuangalia mbingu kwa jicho moja na dunia kwa jingine, ndivyo ilivyo vigumu kwa yeyote ambaye hajaachana, kwa fikra na matendo, na ulimwengu wote, kuepuka majanga ya kiroho.

26. Tabia njema na iliyopangwa vizuri hupatikana kwa kazi na juhudi nyingi; lakini kile ambacho kimepatikana kwa juhudi za muda mrefu kinaweza kupotea kwa papo hapo: *'Maana uungwana huchafua tabia njema'* (1 Kor. 15:33).

2. Kuhusu Toba

1. Toba ni ufanyaji upya wa ubatizo. Toba ni usafishaji wa dhamiri. Toba ni agano na Mungu la kurekebisha maisha ya mtu. Toba ni upatanisho na Bwana kupitia utendaji wa matendo mema, kinyume na

dhambi za zamani za mtu. Toba ni roho ya kujihukumu, na kujali nafsi, huru kutoka kwa wasiwasi wa nje. Tubu ni binti wa tumaini na kukataa kukata tamaa.

2. Kwetu sisi tulioanguka katika shimo la uasi, haiwezekani kutolewa humo isipokuwa tukizama katika kina kirefu cha unyenyekevu.

3. Kuna unyenyekevu wa kusikitika wa wale wanaotubu; kuna maumivu ya dhamiri yanayohisiwa na wale wanaoendelea kuangukia katika dhambi zao; na kuna utajiri wenye heri wa unyenyekevu unaowajia wale waliokamilika kupitia kazi ya Mungu. Alama ya aina ya pili (ya unyenyekevu) ni uvumilivu kamili wa kudharauliwa. – Tabia za zamani mara nyingi huzitawala hata wale wanaozililia. Na msiishangae hili. Sababu na namna ya kuanguka kwetu hazieleweki na hazifahamiki kabisa na nafsi: baadhi hutokana na uzembe, baadhi kutokana na kupuuza nidhamu ya kiroho, na baadhi kutokana na Mungu kugeuka mbali. Hata hivyo, mtu fulani aliniambia kwamba katika anguko tunayopata kutokana na masuala yetu ya nyumbani, tunaruhusiwa kurejea haraka kutoka kwao; kwani Yeye anayetupeleka humo hawaruhusu pepo wa huzuni kutushikilia kwa muda mrefu.

4. Jeraha likiwa bado jipya na mbichi, hupona kwa urahisi; lakini majeraha sugu, yale yaliyotelekezwa na kuachwa yachafuke, hayaponiki kwa urahisi, na huhitaji kazi nyingi, upasuaji, kufungwa na kuchomwa ili yapone. Majeraha mengi huwa hayawezi kuponywa kadri muda unavyopita, lakini *'kwa Mungu mambo yote yanawezekana'* (Mathayo 19:26).

5. Kabla ya Kuanguka, mashetani wanamtambulisha Mungu kwetu kama mwenye upendo kwa wanadamu, lakini baada ya Kuanguka kama mkali asiyeweza kukaribiana naye.

6. Usimjali adui ambaye, baada ya Kuanguka, anakusemeza kwa sauti ya chini kuhusu kutokuwa na maana kwa dhambi, akisema: 'Mradi tu usifanye hiki au kile, hiki si kitu.' Mara nyingi hata dhabihu ndogo zimelainisha ghadhabu kuu ya Mhukumu (na kinyume chake).

7. Yeyote anayetafuta kwa dhati uhakika wa msamaha wa dhambi zake huuona kila siku ambayo haalii kama siku iliyopotea, hata kama amefanya wema fulani siku hiyo.

8. Mtu yeyote anayepaswa kulia dhambi zake asilegeze bidii yake katika hili, akijidanganya kwa tumaini kama hili: 'Mwisho wa maisha yangu (sahani ya kifo) nitapokea neno la msamaha.' Kile kisichojulikana hakiwezi kuchukuliwa kuwa hakika. *'Niondolee'* na uhakika huu, *'ili nipumzike, kabla sijaondoka'* kutoka hapa bila uhakika huu (Zab. 38:14). *'Pale ambapo Roho wa Bwana yupo, hapo nira hufunguka'* (2 Kor. 3:17); pale ambapo kuna unyenyekevu usio na kifani, hapo nira hufunguka. Lakini wale ambao hawa wawili hawapo ndani yao wasijidanganye: wamefungwa.

9. Wale wanaoishi duniani ndio pekee wageni kwa mafunuo haya. Lakini baadhi yao, wakitembea katika njia ya hisani, watagundua wakati wa saa ya kuondoka kwao jinsi hili lilivyo na tunda kwao.

10. Yeye anayelia kwa ajili yake mwenyewe hatatambua kilio, au anguko, au lawama ya mwingine. – Mbwa, aliyelumiwa na mnyama, huchukizwa zaidi dhidi yake, akimkasirikia bila kuzuilika kwa sababu ya maumivu ya jeraha.

11. Tufikirie kama dhamiri yetu imeacha kutukemea kwa sababu imekandamizwa na uovu, badala ya kwa sababu imekuwa safi. Ishara ya msamaha kwa kosa ni kukiri daima kwamba mtu ana deni.

12. Sote tuwe waangalifu, hasa sisi ambao tumeanguka, ili mafundisho hatari ya Origeni asiye na Mungu yasipate nafasi mioyoni mwetu. Mafundisho hayo machafu yaliweka mkazo zaidi ya yote upendo wa Mungu kwa wanadamu, jambo ambalo linawakaribisha sana wale wanaotafuta anasa za kimwili.

13. Mwanzoni kabisa mwa mapambano yetu ya kiroho, tukiri dhambi zetu kwa hakimu wetu mwema (baba wa kiroho), faraghani; lakini akiamuru, basi mbele ya wote. Kwa maana vidonda vinapofunuliwa, hali yake haizidi kuwa mbaya kwa sababu hiyo, bali hupona.

14. Wakati wa toba, kuwa—kwa sura ya nje na kwa hisia na fikra za ndani—kama mhalifu aliyehukumiwa, ukiinama uso wako ardhini; na ikiwezekana, lowanisha miguu ya baba yako wa kiroho kwa machozi yako, kana kwamba ni miguu ya Kristo Mwenyewe.

15. Mashetani kwa kawaida hutushawishi ama tusitubu dhambi zetu kwa baba yetu wa kiroho kabisa, au kuzitubu huku tukihamishia lawama ya dhambi zetu kwa wengine.

16. Usipotoshwe na roho ya kiburi, bali kiri dhambi zako kwa baba yako wa kiroho bila kuficha chochote; kwani bila kujilaumu mwenyewe, haiwezekani kuachiliwa kutoka kwa aibu ya milele. Fichua kidonda chako kwa daktari na usione aibu kumwambia: 'Baba, hili ni kidonda changu, jeraha langu; halikutokea kwa mtu mwingine yeyote, bali kwa uzembe wangu mwenyewe: hakuna anayelazimika

kuilaumu—si mwanadamu, wala roho, wala mwili, wala kitu kingine chochote—bali uzembe wangu mwenyewe tu'.

17. Yohana Mbatizaji aliwataka wale waliokuja kwake watoe maungamo kabla ya ubatizo, si kwa sababu yeye mwenyewe alihitaji, bali akitafuta wokovu wa wale waliokuja.

18. Hakuna kitu kinachochukiza wale wanaotubu kama msukosuko unaosababishwa na hasira, kwani toba inahitaji unyenyekevu mkubwa, ilhali hasira ni ishara ya kiburi kikubwa.

19. Miale ya jua, ikipenya ndani ya nyumba kupitia nyufa, huangaza kila kitu kilicho ndani yake, hata vumbi nyembamba zaidi linaloelea hewani huonekana: vivyo hivyo, hofu ya Bwana inapoingia moyoni, hufichua dhambi zake zote.

20. Kama vile maji yanavyoondoa herufi, ndivyo pia chozi linaweza kusafisha dhambi.

21. Kama vile, kwa ukosefu wa maji, herufi hufutwa kwa njia nyingine, ndivyo pia roho zilizonyimwa machozi hujisafisha na kufidia dhambi zao kupitia huzuni, majonoko na vilio vingi.

22. Kama vile jeraha jipya linaponya haraka, ndivyo, kinyume chake, majeraha ya kiroho ya zamani ni magumu kupona, ingawa yanaweza kuponywa.

23. Kama vile inavyokuwa aibu kwa aliyemzika baba yake kuhudhuria harusi mara tu anaporudi kutoka mazishini, ndivyo pia inavyokuwa si vyema kwa wale wanaolia dhambi zao kutafuta amani, heshima au utukufu kutoka kwa watu katika enzi hii ya sasa.

24. Kama vile makazi ya raia wanaotii sheria yanavyotofautiana na yale ya wahalifu waliohukumiwa, ndivyo pia mtindo wa maisha wa wale wanaosikitika kwa dhambi zao unavyopaswa kuwa tofauti kabisa na ule wa wasio na hatia.

25. Hisia za roho ni sifa yake ya asili; lakini dhambi hupooza hisia hizi. Dhamiri huleta ama kuacha uovu au kupunguza uovu. Dhamiri, kwa upande wake, ni matokeo ya sauti ya Malaika Mlinzi, aliyetupewa wakati wa ubatizo. Ndiyo maana tunaona kwamba wale ambao hawajaangaziwa na ubatizo hawateswi sana katika roho zao kwa ajili ya matendo yao maovu kama vile waumini wanavyoteswa, ingawa sababu yake haiko wazi kabisa.

26. Na yeyote anayetaka kuachiliwa kutoka kwa mzigo wa dhambi zake aiga wale wanaokaa kando ya makaburi nje ya mji, na wasiache kutiririsha machozi ya moto na ya shauku, na asijeacha kulia kimyakimya kwa moyo wake, hadi yeye pia amuone Yesu akija na kuondoa jiwe la ugumu kutoka moyoni mwake, na, kama vile Lazaro, kuachilia akili yetu kutoka vifungo vya dhambi, na kuamuru watumishi wake—Malaika: *'Mfungue'* kutoka kwa tamaa *zake 'na mkamwachilie aende'* (Yohana 11:44), kuelekea furaha ya kutokuwa na tamaa.

3. Kuhusu wema na tamaa – na kuhusu mapambano dhidi ya hizi za mwisho – kwa ujumla

1. Utambuzi ni uelewa wa kweli wa mapenzi ya Mungu wakati wote, mahali popote na katika kila jambo; hupatikana tu kwa wale wenye mioyo safi.

2. Yeye yeyote aliyeshinda tamaa tatu kuu za kwanza (ujivunaji, upendo wa mali, ulafi) kwa hivyo ameshinda pia zile tano za mwisho (uzinzi, hasira, huzuni, kukata tamaa, kiburi); lakini yeye yeyote asiyejali kushinda zile za kwanza hatashinda hata moja.

3. Mashambulizi yote ya kishetani hutokana na sababu kuu tatu: ama kutokana na uzembe wetu wenyewe, au kutokana na kiburi, au kutokana na wivu wa shetani.

4. Sisi, katika hali zote, tuweke dhamiri yetu (iliyong'arishwa na imani na amri za Bwana) sawasawa na Mungu; na tukitambua kutoka wapi pepo zinavuma, tuweke mipepo yetu kulingana na mwongozo wake.

5. Katika matendo yote tunayojaribu kumfurahisha Mungu, mashetani hutachimba mashimo matatu kwetu: kwanza, hujitahidi kuzuia kazi yetu njema; pili, wanaposhindwa katika jaribio hili la kwanza, hujitahidi kuhakikisha kwamba kile kilichofanywa hakiko kulingana na Mungu; na wanaposhindwa katika mpango huu wa pia, basi, wakiwa wameyanyanyia roho yetu kimyakimya, hutusifu kana kwamba tunaishi kwa namna inayomfurahisha Mungu. – Jaribu la kwanza linapingwa kwa shauku (ya wokovu) na wasiwasi wa kifo; la pili kwa utiifu na unyenyekevu; na la tatu kwa kujilaumu daima. *'Kazi hii iko mbele yetu, hata moto* wa Mungu *uingie katika patakatifu pake'* (Zab. 78:16). – Basi haitakuwepo tena ndani yetu ukali wa tabia mbaya; *'kwa maana Mungu wetu ni moto ulao'* (Ebr. 12:29) *unaokula* kila msukumo na mchocheo wa tamaa, kila tabia mbaya, kila ugumu na giza, iwe ya ndani au ya nje, inayoonekana au ya kiakili.

6. Mashetani wanaposhinda nafsi na kuzima nuru ya akili, basi sisi, wanyonge, hatutakuwa tena na umakini wa busara, wala akili, wala maarifa, wala haya; bali badala yake kutakuwa na: ugumu wa moyo, ukosefu wa hisia, ukosefu wa hukumu, na upofu.

7. *Uporaji* wa nafsi hutokea tunapochukulia kuwa ni wema kile ambacho hakina wema wowote – ni upungufu usioonekana wa utajiri, utumwa usiojulikana wa nafsi. *'Uuaji'* wa roho ni kuuawa kwa akili ya busara, kupitia kushuka katika matendo maovu (kukandamizwa kwa hofu ya Mungu, dhamiri na hisia za kiroho na dhambi za kifo). *'Maangamizi'* ya roho ni kushuka katika kukata tamaa kufuatia kutenda uovu.

8. Wale ambao wamefanywa watumwa na tamaa zao na wameongoa, watiwe moyo! Kwa maana hata kama wameangukia katika kila shimo, wakafungwa na kila mtego, na wakateseka kwa kila ugonjwa; bado, wakiwa wamepona, watakuwa minara na waganga kwa wote, taa na waongozaji, wakitangaza asili na aina za kila ugonjwa, na kupitia uzoefu wao wenyewe kuokoa wale walio karibu kuanguka.

9. 'Alfabeti' bora zaidi *'kwa wote'* (wanaoanza) ni kama ifuatavyo: utiifu, kufunga, gunia, majivu, machozi, toba, ukimya, unyenyekevu, kistari, ujasiri, baridi, kazi, mateso kwa ajili ya imani, unyanyapaa, majuto, msamaha, upendo wa kindugu, upole, imani rahisi na isiyo na maswali, kutojali mambo ya kidunia, chuki safi kwa wazazi, kutokubagua, urahisi bila uovu, kujinyima kwa hiari.

10. Hali na sifa *za wale wanao 'fanikiwa'* ni: kutokuwa na kiburi, kutokuwa na hasira, tumaini jema, ukimya, utambuzi, kumbukumbu thabiti ya hukumu, rehema, ukarimu, mafundisho ya wastani, sala isiyokoma, na kutopenda pesa.

11. Mpaka, hali na sheria ya roho *'zilizokamilika katika uchaji Mungu'* ni kama ifuatavyo: moyo ushindiwa, upendo kamili, chemchemi ya unyenyekevu, kumiminika kwa akili, msukumo wa Kristo, nuru na sala isiyokoma, wingi wa nuru ya Mungu, hamu ya kifo, chuki kwa maisha, kuepuka mwili, mwombezi mwenye sala kwa ajili ya ulimwengu, kana kwamba akilazimisha Mungu kuonyesha rehema, mfanyakazi-mwenza na Malaika, kinara cha ufahamu, makao ya sakramenti, hazina ya mafunuo yasiyoelezeka, mwokozi wa wanadamu, mungu juu ya mashetani, bwana wa hisia, bwana wa mwili, mtawala wa maumbile, mtu asiye na dhambi, makao ya kutokuwa na hisia, mfuasi wa Bwana kwa msaada wa Bwana.

12. Ni lazima tuendelee kutunza na kutafuta hisia ya kiroho bila kuchoka; kwani inapojitokeza, basi hisia za nje zitakoma kuwa na ushawishi wa kupotosha kwa roho; na akijua hili, mmoja wa watu wenye hekima alisema: *'ndipo utakapopata fahamu ya Mungu'* (Mith. 2:5, 3).

13. Maisha ya kimonaki, kwa vitendo, maneno, mawazo na matendo, lazima yaishiwe kulingana na msukumo wa moyo. Ikiwa sivyo, basi hayatakuwa ya kimonaki, achilia mbali ya kiangelu.

14. Wengine, tuseme, kwa asili wanapendelea kujidhibiti, au ukimya, au usafi, au unyenyekevu, au upole, au upole wa moyo; lakini wengine wana asili inayokaribia kupinga kabisa wema uliotajwa hapo juu, lakini wanajilazimisha kuutenda; na ingawa wakati mwingine wanashindwa, bado nawapongeza zaidi kuliko wale wa kwanza, kwa kuwa ndio wanaoshinda asili yao wenyewe.

15. Watawa ni nuru ya malaika, nao wenyewe ni nuru kwa watu wote; na kwa hiyo, na wajitahidi kuwa mfano mwema katika mambo yote, *'wasije wakamtia mtu yeyote kinyongo kwa jambo lolote'* (2 Kor. 6:3), si kwa tendo wala kwa neno.

16. Kwa msaada wa Utatu Mtakatifu, tujihami dhidi ya tamaa kuu tatu kwa wema kuu tatu. Tukishindwa kufanya hivyo, tutajiletea taabu nyingi zisizohesabika.

17. Ikiwa Mungu atainuliwa ndani yetu kupitia matendo yetu, maadui zake watatawanyika; na tukimkaribia kupitia maono, basi *'wale wanaomchukia' yeye* na sisi *'watakimbia kutoka mbele zake'* na mbele yetu.

18. Basi, zaidi ya yote kwa njia ya bidii na si maneno tu, tujitahidi kujifunza maarifa ya kweli za kimungu; kwani si maneno bali matendo ndiyo tunayopaswa kuonyesha wakati wa kutoka.

19. Wale ambao wamesikia kuwa hazina imefichwa mahali panapojulikana huitafuta, na wakiipata kwa shida, huhifadhi kwa uangalifu walichokipata; lakini wale walio tajirika bila juhudi huwa wanyonge.

20. Ni dhambi zipi zinazotokana na mawazo makuu nane ya tamaa, na ni tamaa gani kati ya tatu kuu ndiyo chanzo cha kila moja ya zile tano zingine? – Mama wa uzinzi ni ulafi; mama wa kukata tamaa ni ubatili; huzuni na hasira hutokana na tamaa zote tatu kuu; na mama wa kiburi ni ubatili. – Kuhusu ni dhambi gani zinazotokana na hisia kuu nane, nitasema hivi: katika hisia zisizodhibitiwa hakuna busara wala mpangilio, bali machafuko na fujo tu.

21. Kicheko kisichofaa wakati, kwa mfano, wakati mwingine hutokana na shetani wa tamaa; wakati mwingine kutokana na kiburi, mtu anapojisifu kwa aibu ndani yake; na wakati mwingine kicheko hutokana na kushiba.

22. Usingaji kupita kiasi wakati mwingine hutokana na kushiba; wakati mwingine kutokana na kufunga, watu wanaofunga wanapofurahi; wakati mwingine kutokana na kukata tamaa, na wakati mwingine kutokana na asili ya mtu.

23. Ucheshi mwingi wakati mwingine hutokana na kushiba, na wakati mwingine hutokana na kiburi.

24. Kufuru, kimsingi, ni tunda la kiburi; lakini si nadra kwa hiyo kutokea kwa kumhukumu jirani yako kwa jambo lile lile, au kutokana na wivu wa uadui wa mashetani.

25. Kuganga moyo wakati mwingine hutokana na uchovu, wakati mwingine kutokana na ukosefu wa hisia; na wakati mwingine kutokana na kushikamana na kitu. Na kushikamana, kwa upande wake, wakati mwingine hutokana na uzinzi, wakati mwingine kutokana na upendo wa pesa, wakati mwingine kutokana na ulafi, wakati mwingine kutokana na kiburi – na kutokana na sababu nyingine nyingi.

26. Udanganyifu hutokana na kiburi na hasira.

27. Unafiki hutokana na kujiridhisha na kujipendelea.

28. Hata hivyo, wema unaopingana na haya huzaliwa kutoka kwa wazazi wake wapinzani. Lakini kwa kuwa sina muda wa kujadili kila moja kati yao kivyake, nitasema kwa ufupi kwa jumla kwamba utawala wa hisia zote zilizotajwa ni unyenyekevu—na yeye yeyote aliyepata wema huu ameshinda hisia zote.

29. Na hofu tunayoihisi kwa wakuu wetu iwe mfano kwetu wa hofu ya Mungu; na upendo kwa uzuri wa kimwili uwe kielelezo kwetu cha upendo kwa Mungu: kwani hakuna kinachotuzuia kuchukua mifano ya wema wetu hata kutoka kwa matendo yanayopingana nayo.

30. Mungu hafunuliwi katika kazi peke yake, bali katika kazi iliyosindikizwa na unyenyekevu na upole. Ingawa *'nguvu za Mungu hutimizwa katika udhaifu'* (2 Kor. 12:9), Bwana atamkataa mfanyakazi asiye na unyenyekevu.

31. Ugonjwa wakati mwingine hutumwa kutusafisha dhambi zetu; na wakati mwingine kunyenyekeza kiburi chetu.

32. Bwana wetu na Mwalimu wetu Mwema na Mwema-wote, akiona kwamba mtu fulani ni mvivu sana katika juhudi zake za kiroho, anainyenyekeza mwili wake kwa ugonjwa, kama juhudi isiyo na shida nyingi; na wakati mwingine kwa njia hiyo huosha roho kutoka kwa mawazo na hisia mbaya.

33. Kila kitu kinachotupata, iwe kinachoonekana au kisichoonekana, hupokelewa kwa mojawapo ya njia tatu: ama kwa nia njema, au kwa hisia kali, au kwa nia fulani iliyo katikati. Niliwaona ndugu watatu waliokuwa wamepata hasara: mmoja wao alikasirika, mwingine hakutikiswa, ilhali wa tatu alikubali kwa furaha kubwa.

34. Nimewona wakulima waliochimba mbegu zile zile ardhini; lakini kila mmoja wao alikuwa na nia yake maalum: mmoja ili kulipa madeni yake, mwingine ili tajirika, na wa tatu ili kumheshimu Bwana wake kwa zawadi; wakati wengine walikuwa na nia ya kupata sifa kwa matendo yao memu kutoka kwa wale wanaopita katika njia hii ya maisha, au kumkera adui wao mwenye wivu, au kuepuka lawama kutoka kwa watu kwa uvivu. – Haya ndiyo majina ya mbegu zilizopandwa na wakulima hawa: kufunga, kuamka usiku, kutoa hisani, matendo mbalimbali ya huduma, na kadhalika. Ndugu wenyewe wachunguze kwa makini nia zao katika nuru ya Bwana.

35. Kama vile, tunapochota maji kutoka kwenye chemchemi, wakati mwingine bila kukusudia tunachota chura pamoja na maji; vivyo hivyo, tunapofanya dhati, mara nyingi tunatimiza tamaa zilizosokotana nayo kwa siri. Hivyo basi – ulafi umesokotana na ukarimu; na upendo – uzinzi; na busara – ukali kupita kiasi; na hekima – ujanja; na upole – mashaka, uvivu, ulegevu, kusema mabaya kwa wengine, ubinafsi na kutotii; na ukimya – ukandamizaji wa mafundisho; na furaha – kiburi; na tumaini – uvivu; na upendo tena – hukumu; na ukimya – kukata tamaa na uvivu; na usafi – uchungu; na hekima ya unyenyekevu – dhana ya kujiona (isiyo na kipimo); na kufuatia haya yote, kama tiba ya kawaida—au tuseme, sumu—huja ubatili.

36. Tusihuzunike tunapoomba Bwana jambo fulani na tukacheleweshwa kusikilizwa kwa muda mrefu. Bwana Mwenyewe angetaka watu wote wawe watulivu mara moja (lakini anakumbana na vikwazo vikubwa kutoka kwa mapenzi yetu wenyewe).

37. Wote wanaomuomba Mungu kitu na wasikipokee bila shaka wanashindwa kupokea kwa mojawapo ya sababu zifuatazo: ama kwa sababu wanaomba kabla ya wakati mwafaka; au kwa sababu wanaomba kupita

kiasi chao na kwa kiburi; au kwa sababu, kama wangepokea walichokiomba, wangekuwa na kiburi au wangeporomoka katika uvivu.

38. Hutokea kwamba kwa baadhi ya watu—si wale waaminifu tu bali na wasio waaminifu pia—hisia zote huondoka, na kuacha ile moja tu ambayo, kama uovu mkuu, ndiyo pekee inayochukua nafasi ya zote nyingine, na ambayo ni hatari sana kiasi kwamba inaweza kumwangusha mtu kutoka mbinguni mwenyewe (hii ni kiburi).

39. Kiini cha tamaa hupotea, kikiangamizwa na kuchomwa kutoka roho na moto wa Kimungu.[77]

40. Wakati mwingine mashetani hujiondoa wenyewe, ili kutulazimisha kuishi kwa amani ya uongo. Lakini kisha wanashambulia ghafla roho maskini, wanainyang'anya, na kuizoeza maovu kiasi kwamba baadaye hujichafua na kujipigania vita.

41. Pia ninatambua aina nyingine ya kujiondoa kwa wanyama hawa – ambayo hutokea wakati roho imejikita kabisa katika tabia za dhambi. Tunaona mfano wa hili kwa watoto wachanga ambao, kutokana na tabia ya muda mrefu, hunyonya vidole gumba vyao wakati akina mama wao hawawaruhusu tena kunyonya matiti.

42. Pia ninatambua aina ya tano ya kutokuwa na hisia, ambayo hutokea katika nafsi kutokana na unyenyekevu mkuu na ukosefu wa uovu unaosifika. Kwa watu kama hao msaada hutoka kwa Mungu, *'ambaye huokoa wenye mioyo iliyonyooka'* (Zab. 7:11), na wao wenyewe hawajui kwamba Yeye anawaokoa kutoka kwa tamaa zao. Kama vile watoto wachanga, nguo zao zinapovuliwa, hawagundui kabisa uchi wao.

43. Dhambi na tamaa, kwa asili, si sehemu ya asili ya mwanadamu. Mungu si muumba wa tamaa. Hata hivyo, ametupatia wema mwingi katika asili yetu, ambao ni pamoja na yafuatayo: huruma—kwa maana hata washenzi huwa na huruma; upendo—kwa maana hata wanyama wasio na sauti mara nyingi hulia machozi wanapopotezana; imani – kwa maana sote tunaitoa kwa hiari yetu; tumaini – kwa maana iwe tunapopana au kupokeana, iwe tunapopanda au kusafiri baharini, tunafanya hivyo kwa tumaini la kupata utajiri. Basi, ikiwa—kama ilivyoonyeshwa—upendo na wema viko kiasili katika asili yetu, na upendo ndio utimilifu wa sheria, basi ni wazi kwamba wema si kigeni kwa asili yetu. Na waone aibu wale wanao halalisha kushindwa kwao kutenda wema kwa kisingizio cha udhaifu wao wenyewe.

44. Lakini kwa upande wa usafi, kiasi, unyenyekevu, maombi, kuamka, kufunga na toba ya daima, wema hawa ni juu ya asili. Baadhi yao tulifundishwa na watu kupitia mfano wao; malaika walikuwa mifano kwa wengine; na kwa wengine tena, Mwalimu na Mtoaji ni Mungu Neno Mwenyewe.

45. Wakati mwingine hutokea kwamba, tunapokuwa tukisali, hutokea tendo la hisani lisiloweza kusubiri. Katika hali kama hiyo, kazi ya upendo lazima ipewe kipaumbele. Kwa maana upendo ni mkuu kuliko sala, kwani sala ni wema maalum, ilhali upendo unajumuisha wema wote.

46. Si jambo la ajabu kwamba Mungu, kwa mapenzi ya Utunzaji Wake, huacha hisia fulani ndogo sana kwa watu wa kiroho, ili, wakiona udhaifu huu mdogo, karibu usio na dhambi, wajilaumu wenyewe sana, na kwa njia hiyo wapate utajiri usioharibika wa unyenyekevu.

47. Yeye yeyote asiyeishi kwa utiifu tangu mwanzo hawezi kupata unyenyekevu, kwa maana yeyote aliyejifunza ufundi hujiona mwenye maana.

48. Mababa wa Kanisa wanapunguza maisha ya vitendo kwa fadhila kuu mbili: kufunga na utiifu. Na ni kwa haki; kwani ya kwanza ni mwangamizi wa tamaa za mwili, ilhali ya pili inalinda uharibifu huu kwa unyenyekevu. Na kulia lina athari mbili, kwani kwa upande mmoja huangamiza dhambi, na kwa mwingine huzalisha unyenyekevu.

49. Ni tabia ya wacha Mungu kutoa kwa kila anayeomba; kutoa hata kwa wale wasioomba ni kitendo cha wacha Mungu zaidi; na kutoidai tena kile kilichochukuliwa kutoka kwa yule aliyechukua, hasa anapoweza kurudisha, ni sifa ya wale wasio na tamaa.

50. Kuhusu tamaa na wema vyote, tuchunguze daima tuko wapi – mwanzoni, katikati, au mwishoni.

51. Mashambulizi yote ya mashetani dhidi yetu yanatokana na sababu tatu zifuatazo: kujiruhusu, kiburi na wivu wa mashetani.

52. Ni jambo moja kuomba dhidi ya mawazo kama hayo; jambo lingine ni kuyapinga; na jambo lingine tena ni kuyapuuza na kuyashinda (au kuwa na mamlaka juu yao). Wa kati kati yao (yaani yule anayeweza kupinga mawazo hayo) mara nyingi hutumia njia ya kwanza, kwa sababu ya kutokuwa tayari kwake; lakini

[77] Katika tafsiri ya Optina, nyongeza ifuatayo inaonekana: 'na kadiri vitu vya kimwili vinavyotokomezwa na roho inavyotakaswa, tamaa pia hurudi nyuma, isipokuwa mtu mwenyewe anazirejesha kwa njia ya maisha ya kimwili na uvivu'.

wa kwanza bado hawezi kuwafukuza maadui zake kwa njia ya pili; ilhali wa tatu hatimaye huwatania maadui zake.

53. Kama vile wale wenye hisia kali za kunusa wanavyoweza kugundua manukato, hata mtu anapoyabeba kwa siri: ndivyo pia roho safi inavyotambua kwa wengine manukato ambayo yenyewe imepokea kutoka kwa Mungu – na harufu mbaya ambayo haina kabisa, ingawa wengine hawaioni.

54. Ingawa si kila mtu anaweza kuwa mtulivu, bado wote wanaweza kuokolewa.

55. Msiwaruhusu wageni hao wapate nguvu juu yenu, wanaowahimiza kuhoji njia zisizoweza kuelezwa za Utunzaji na utunzaji wa Mungu kwa wanadamu – na ambao kwa siri wanadokeza kwamba Bwana huonyesha upendeleo kwa wengine kuliko wengine. Hao ni wazao wa kiburi – na wanajidhihirisha kuwa hivyo.

56. Wengine wamesema kwamba mashetani fulani wanapingana; lakini nimegundua kwamba wote wanatafuta maangamizi yetu.

57. Kila juhudi ya kiroho, iwe ya dhahiri au ya kiakili, huanzishwa na hiari ya mtu mwenyewe na tamaa ya dhati kabisa, ambazo, kwa msaada wa Mungu, hufanikiwa. Maana kama vile ya kwanza (hiari na tamaa) havitangulii, basi vile vya pili (msaada wa Mungu) havitawafuata.

58. 'Kuna wakati wa kila jambo chini ya mbingu,' asema Mhubiri. Basi, tusadanganywe na shauku ya kiburi, inayotihamasisha kutafuta kabla ya wakati wake kile kitakachokuja kwa wakati wake. Tusitafute, wakati wa kupanda, kile kinachohusiana na mavuno; kwa maana kuna wakati wa kupanda kazi zetu, na kuna wakati wa kuvuna zawadi zisizoweza kuelezwa za neema. Vinginevyo, hata kwa wakati wake, hatutapokea kile kinachofaa na kinachokubalika kwa wakati huo.

59. Wengine, kwa mapenzi yasiyoelezeka ya Utunzaji wa Mungu, wamepokea zawadi za neema kabla ya kazi zao; wengine, katikati kabisa ya kazi zao; wengine bado, baada ya kazi zao; na wengine, hata wakati wa kifo. Ni jaribio kuona ni yupi kati yao ni mnyenyekevu zaidi kuliko wengine.

60. Kuna kukata tamaa kunakotokana na wingi wa dhambi na mzigo wa dhamiri; na kuna kukata tamaa kunakotokana na kiburi na majivuno, wakati wale walioanguka katika dhambi wanafikiri kwamba hawastahili (kuokolewa) kutoka kwa anguko hilo. – Ile ya kwanza huponyezwa kwa kujiepusha na dhambi na tumaini jema; ile ya pili kwa unyenyekevu na kutomhukumu yeyote.

61. Katika mambo yote unayofanya na matendo yako yote, ya nje na ya ndani, chunguza kama kweli yameanzishwa na kufanywa ili kumfurahisha Mungu. Dalili kwamba matendo yetu yanamfurahisha Mungu ni, kwa wanaoanza, maendeleo katika unyenyekevu; kwa wale wa hatua ya kati, kuisha kwa mzozo wa ndani; na kwa waliokamilika, kuzidishwa na wingi wa Nuru ya Kimungu.

62. Anga likipata wazi kutoka kwa mawingu, jua hujitokeza kwa utukufu wake wote; ndivyo pia nafsi, ikipewa msamaha wa dhambi na kuachiliwa kutoka kwa tabia (na mawazo) za kishupavu, bila shaka huona nuru ya Kimungu.

63. Wengine hupata furaha kuu katika miujiza na vipawa vingine vya kiroho vinavyoonekana, bila kutambua kwamba kuna vipawa vingi bora zaidi ambavyo vimefichwa na hivyo viko salama dhidi ya kuanguka katika dhambi.

64. Yeye aliye safishwa kabisa kutoka kwa tamaa huona roho ya jirani yake—si kiini chake haswa, bali muundo wake, hisia na tabia zake; ilhali yeye ambaye bado anaimarika huahukumu roho kwa matendo yake ya kimwili.

65. Wale walio dhaifu kiroho lazima watambue kutembelea kwa Bwana na rehema Zake kwao kupitia magonjwa ya mwili, misiba na vishawishi vya nje; walio kamili, hata hivyo, hutambua kutembelea kwa Mungu kupitia uwepo wa Roho Mtakatifu ndani yao na kupitia kuongezeka kwa vipawa vyao.

66. Miongoni mwa roho wabaya kuna shetani—mtangulizi—ambaye, mara tu tunapoamka, huja kutushawishi na kuchafua mawazo yetu ya kwanza kabisa. Tenga mwanzo wa siku yako kwa Bwana; maana kwa yeyote unayempa kwanza, kwake ndio yatakuwa. Mtaalamu mmoja stadi sana aliwahi kuniambia maneno yafuatayo, ambayo yanastahili kuzingatiwa: 'Tangu mwanzo wa asubuhi najua mkondo wote wa siku yangu'.

67. Katika majaribu yanayotukuta, mashetani hujitahidi kutufanya tuseme au tufanye jambo lisilo la busara; na wasipoweza kutushinda, wanakaribia kimyakimya na kwa siri huingiza hisia ya kiburi ya shukrani kwa Mungu.

68. Wale waliotafuta hekima katika mambo ya mbinguni huinuka mbinguni baada ya kifo, ilhali wale wanaoshikilia vitu vya duniani hushuka hadi ulimwengu wa wafu; kwani hakuna mahali pa tatu, pa kati, kwa ajili ya roho zilizotengwa na miili yao.

69. Kama vile mnyama mwitu aliyekaushwa na kiu anavyotamani maji, ndivyo watawa wanapaswa kutamani kuelewa mapenzi ya Mungu; na si mapenzi haya tu, bali pia wakati mapenzi yetu yamechanganyika nayo, na wakati nguvu inayopingana nayo . Wanapaswa pia kuzingatia ni matendo yapi yanayopaswa kufanywa bila kuchelewa na bila kusita, na yapi yanayopaswa kufanywa bila haraka na kwa busara.

70. Wote wanaotaka kujua mapenzi ya Bwana lazima kwanza wauae mapenzi yao wenyewe ndani yao; na, baada ya kuomba kwa Mungu kwa imani na unyofu wa kweli, lazima washauriane na baba zao na ndugu zao kwa moyo mnyenyekevu na bila shaka yoyote akilini mwao; na lazima wakubali ushauri wao kana kwamba umetoka katika kinywa cha Mungu, hata kama unapingana na akili zao wenyewe. – Wale wanaofuata kanuni hii bila shaka hujaa unyenyekevu mkuu. – Na Mungu hawaruhusu wapotee njia.

71. Wengine walitambua mapenzi ya Mungu kwa njia hii: walitenganisha mawazo yao na mwelekeo wowote wa tamaa fulani ya nafsi—yaani, kuelekea kwa yale yanayomsukuma mtu kutenda na pia kuelekea kwa yale yanayopinga; na, baada ya kuondoa nia yao binafsi, walikabidhi akili zao kwa Bwana kwa maombi ya dhati kwa muda maalum; na kwa njia hii wakapata maarifa ya mapenzi Yake—ama kwa sababu Akili iliyomo ndani ya akili zao iliwafunulia kiakili, au kwa sababu mojawapo ya mawazo hayo ilitoweka kabisa kutoka kwa roho yao.

72. Wengine, kwa kutathmini huzuni na ugumu uliotokana na jitihada zao, walihitimisha kuwa ilikuwa ni sawia na Mapenzi ya Kimungu. Wengine, kinyume chake, wakiisikia msaada usio wa kawaida walioupata katika jitihada zao, walihisi kuwa ilimfurahisha Mungu, wakijiambia wenyewe: 'Mungu huwasaidia tu wale wanaochagua yaliyo mema.'

73. Yeyote aliyemfikia Mungu ndani yake mwenyewe kupitia nuru ya kimungu hufahamishwa hivi karibuni mapenzi matakatifu ya Mungu, katika mambo yanayohitaji hatua ya haraka na yale yanayoruhusu kuchelewa, kwa njia ya pili (yaani kupitia mazingira mazuri).

74. Mungu ni mwenye haki, wala hataziba milango ya rehema zake kwa wale wanaogonga kwa unyenyekevu.

75. Katika hali zote ni lazima tukague nia zetu: kwani Bwana huzitazama katika matendo yetu yote. Kitu chochote ambacho hakina upendeleo wala uchafu wowote, na kinatendwa kwa ajili ya Mungu pekee na si kwa sababu nyingine yoyote, kitahesabiwa kwetu, hata kama hakikuwa kizuri kabisa.

76. Kuna roho shujaa ambao, kutokana na upendo mkuu kwa Mungu na unyenyekevu wa moyo, hujaribu matendo yanayozidi uwezo wao; lakini pia kuna mioyo ya kiburi inayojihusisha na shughuli zilezile (kwa uchochezi wa maadui zetu). Kwa maana maadui zetu mara nyingi hutuchochea kwa makusudi tufanye matendo yanayotuzidi uwezo, ili tukishindwa, tukate tamaa na kuacha hata yale matendo yanayolingana na nguvu zetu – na hivyo kuwa kichekesho kwa maadui zetu.

77. Nimewona wale walio dhaifu kwa roho na mwili ambao, kwa sababu ya dhambi zao nyingi, walijaribu mambo makuu yaliyo nje ya uwezo wao, lakini hawakuweza kuyavumilia. Niliwaambia kwamba Mungu haahukumu toba kwa kipimo cha bidii ya mtu, bali kwa kipimo cha unyenyekevu wa mtu (ukiambatana na kilio, majuto na kuacha dhambi).

78. Wakati mwingine malezi ya mtu husababisha maovu makuu, na wakati mwingine ni urafiki mbaya; lakini mara nyingi uharibifu wa nafsi ya mtu mwenyewe unatosha kuleta maangamizi yake. Yeyote aliyejiondoa maovu mawili ya kwanza huenda naweza kujiondoa na la tatu pia; lakini yeyote anayetawaliwa na la tatu hafai kwa nafasi yoyote. Hakuna mahali salama kuliko mbinguni; lakini hata huko wengine wameangamia kwa sababu ya mapenzi yao yaliyoharibika.

79. Miongoni mwa majini wachafu kuna wengine ambao ni wanyemeleaji kuliko wengine. Hawajaridhika tu kwa kutupeleka katika dhambi, bali pia hutihimizi kuchukua wengine kama washirika katika uovu, ili kutuletea mateso makali zaidi. – Nilimwona mtu aliyemkabidhi mwingine tabia yake ya dhambi; baadaye, alipopata akili, alianza kutubu na kuacha dhambi; lakini kwa kuwa yule aliyemfundisha hakukoma ku dhambi, toba yake, kwa kweli, haikuwa ya kweli.

80. Kusikiliza masimulizi ya matendo na wema wa baba wa kiroho huamsha akili na roho kuwa na shauku; na kusikiliza mafundisho yao ni taa gizani, ni kurejea kwa aliyepotoka kwenye njia sahihi, na ni nuru kwa vipofu.

81. Yeyote anayetaka kumtolea Bwana mwili safi na moyo safi, lazima aishi maisha yenye kuepuka hasira na kujidhibiti, kwani bila makuu haya mawili, kazi yetu yote itakuwa bure.

82. Miongoni mwa wema kuna binti, na kuna mama wa wema. Mtu mwenye hekima hujitahidi zaidi ya yote kupata mama. Mungu mwenyewe, kwa tendo lake mwenyewe, huwafundisha mama, ilhali kuna walimu wengi wa kuwafundisha binti.

83. Tujihadhari tusijaribu kufidia ukosefu wa raha (katika chakula) kwa usingizi mwingi kupita kiasi, na vivyo hivyo kinyume chake; kwani kufanya hivyo ni ukosefu wa busara.

84. Miongoni mwa pepo wachafu kuna pia wale ambao, mwanzoni mwa maisha yetu ya kiroho, hutafsiri Maandiko Matakatifu kwetu. Kwa kawaida hufanya hivi katika mioyo ya watu wapumbavu, na hata zaidi kwa wale waliofunzwa katika sayansi za kidunia, ili, kwa kuwadanganya polepole, hatimaye wawaingize katika uzushi na kufuru. Tunaweza kutambua 'teolojia' hii ya kishetani—au tuseme, 'mapigano dhidi ya Mungu'—kwa mchanganyiko na furaha isiyo na mpangilio na isiyodhibitiwa inayotokea katika roho wakati wa tafsiri kama hizo.

85. Hatutasita kuendelea katika wema na upendo, wala katika enzi hii wala katika enzi ijayo, tukipokea daima nuru mpya ya ufahamu kupitia nuru (ufunuzi kutoka juu). Na malaika, viumbe hawa wenye akili, hawabaki bila maendeleo, bali hupokea utukufu juu ya utukufu, na ufahamu juu ya ufahamu.

86. Usimwonee hukumu kali yule anayefundisha wema mkuu kwa neno, lakini ni mvivu katika matendo mema; kwani mara nyingi ukosefu wa matendo hufidiwa na faida ya mafundisho hayo. Sote hatujafikia kila kitu kwa kipimo sawa: wengine wako bora zaidi kwa neno kuliko kwa tendo, ilhali kwa wengine, kinyume chake, tendo ni imara kuliko neno.

87. Mungu si muumba wa uovu; kwa hiyo, wale wanaosema kwamba hisia fulani ni za asili kwa roho wanakosea, wakishindwa kutambua kwamba sisi wenyewe tumebadilisha tabia zetu za asili kuwa hisia kwa ajili ya uovu. Kwa asili, kwa mfano, tuna mbegu ya kuzaa, lakini tunaitumia kwa tamaa isiyo halali; kwa asili pia kuna hasira ndani yetu, iliyolengwa dhidi ya yule nyoka wa kale, lakini tunaitumia dhidi ya jirani yetu; tumepewa bidii ili tuwe na shauku kwa wema, lakini tunakuwa na shauku kwa maovu… na kadhalika.

88. Roho isiyokuwa wavivu huwasukuma mashetani kupigana nayo; na kadiri vita vinavyoongezeka, ndivyo taji zinavyoongezeka. Yeye asiyejeruhiwa na adui zake hatapokea taji lolote; lakini yeye asiyekata tamaa mbele ya mashambulizi yanayomkabili atasifiwa na Malaika kama shujaa.

89. Chunguza daima dhihirisho za msukumo wa tamaa ndani yako; na utaona kwamba kuna tamaa nyingi ndani yako ambazo, zikikumbwa na magonjwa ya kiroho, hatuwezi kuzitambua—iwe ni kwa sababu ya udhaifu wetu au kwa sababu ya tabia ya dhambi iliyokita mizizi.

90. Mashetani mara nyingi hutupotosha kutoka kwa kazi rahisi na zenye manufaa zaidi, na kutihamasisha kuchukua zile ngumu zaidi.

91. Jumuiya iliyopangwa kulingana na mapenzi ya Mungu ni kama sehemu ya kuoshia ya kiroho, inayofuta kila doa, kila ukorofi na kila uovu wa roho. Kwa upande mwingine, ukumbi wa watawa unaweza kuitwa kama kiwanda cha rangi kwa wale ambao kwanza wamejisafisha dhidi ya tamaa, chuki na ukorofi, na ndipo tu wamejitenga katika ukimya.

92. Mashetani wa uzinzi, hasira, ulafi, kukata tamaa na usingizi hawana uwezo wa kuvimbisha akili zetu (bali huwa wanyenyekeza); ilhali mashetani wa tamaa, upendo wa mamlaka, upuuzi na wengine wengi kwa kawaida huongeza uovu wa kiburi kwenye dhambi yenyewe; na shetani wa hukumu ni kama wao katika jambo hili.

93. Ikiwa mtawa, baada ya kuwatembelea watu wa kawaida au kuwakaribisha nyumbani kwake, anapigwa na mshale wa huzuni saa moja au siku moja baada ya kuachana nao, badala ya kufurahi kwa kuokolewa kwake kutoka kwa mtego uliozuia maendeleo yake, basi anakuwa kichezeo cha tamaa za kiburi au za uzinzi.

94. Tunapaswa kufikiria kwa makini sana ni lini na katika mazingira yapi tunapaswa kusimama imara dhidi ya vitu vinavyochochea tamaa zetu na kupambana navyo, na ni lini tunapaswa kujiondoa; kwa maana wakati mwingine, kwa udhaifu, ni afadhali kuchagua kukimbia, ili tusife kiroho.

95. Kama vile pepo, katika hali ya utulivu wa hewa, huvuruga tu uso wa bahari, ilhali nyakati zingine huvuruga hata vilindi vyake, ndivyo pia tunapaswa kuhitimisha kuhusu pepo za giza; kwa maana kwa wale waliokumbwa na tamaa, huvuruga hisia za moyo kabisa, ilhali kwa wale waliowashinda huvuruga tu uso wa akili; kwa hivyo, hao wa pili hupata haraka kurudisha utulivu wao wa kawaida, ambao haujaguswa.

96. Kujinyima ni mama wa afya; na mama wa kujinyima ni fikra ya kifo na ukumbusho thabiti wa mchuzi uliochanganywa na siki ambao Bwana, Bwana na Mungu wetu, aliunawa.

97. Kimya ni chanzo na msaada wa usafi; kufunga kunazima tamaa za mwili; na majuto ya moyo ni adui wa mawazo maovu na ya tamaa.

98. Kama vile nyoka hawezi kuondoa ngozi yake ya zamani isipopita katika tundu nyembamba, ndivyo sisi pia hatuwezi kuachana na tabia zetu mbaya za zamani, ufisadi wa roho, na vazi la mtu wa zamani, isipokuwa tukitembea katika njia nyembamba na finyu ya kufunga na kujidharau.

99. Kama vile mayai, yanapopashwa joto chini ya mabawa, hupata uhai, ndivyo pia mawazo yanayofichwa kwa baba wa kiroho hubadilika kuwa matendo.

100. Kama vile farasi bora, wanapokimbia pamoja, huchocheana, ndivyo pia katika maisha ya pamoja ya ndugu wema, mmoja humchochea mwenzake kwa bidii takatifu.

101. Kama mawingu yanavyofunika jua, ndivyo pia mawazo maovu yanavyogandamiza na kuharibu akili.

102. Kama vile maskini, wanapoona hazina za mfalme, wanazidi kutambua umaskini wao, ndivyo pia roho, inaposoma habari za wema mkuu wa Mababa Watakatifu, bila kukusudia inazidi kuwa mnyenyekevu katika mtazamo wake.

103. Kama vile mtu anayebeba manukato hutoa harufu nzuri hata asipotaka, ndivyo pia anayemiliki Roho wa Bwana ndani yake hutambulika kwa maneno yake na kwa unyenyekevu wake.

104. Kama vile wezi wasivyoweza kuingia kwa haraka mahali panapoonekana wazi silaha za mfalme, ndivyo pia wezi wa akili husita kumwiba yule ambaye ameunganisha sala na moyo wake na kuiweka humo.

105. Kama meli yenye nahodha stadi, kwa neema ya Mungu, huingia bandari salama, ndivyo pia roho, ikiwa na mchungaji mwema, huingia mbinguni kwa utulivu, ingawa zamani ilitenda dhambi nyingi.

106. Kama vile mtu asiye na mwongozo anavyopotea kwa urahisi njiani, haijalishi awe mwerevu kiasi gani, ndivyo pia anayefuata njia ya ukiwa peke yake anavyoharibika kwa urahisi, hata kama angejua hekima yote ya ulimwengu huu.

107. Yeyote aliye dhaifu kimwili na amefanya makosa makuu mengi anapaswa kutembea katika njia ya unyenyekevu na sifa njema zinazohusiana nayo; kwani hatapata wokovu mwingine.

108. Kutambua makosa ya mtu humpelekea kuachana nayo; na kuachana nayo ndio mwanzo wa toba. Mwanzo wa toba ni mwanzo wa wokovu, ilhali mwanzo wa kujitahidi kwa ajili ya wokovu ni azma njema (ya kumfurahisha Mungu). Azma hii njema huleta matendo mema, na mwanzo wa matendo mema ni wema. Mwanzo wa wema ni kiini chake, na kiini cha wema ni tendo. Uzazi wa wema ni uthabiti (katika fikra na shauku yake), ilhali tunda na matokeo ya fikra (na shauku) ya daima ni tabia. Tunda la tabia ni utakaso wa roho kwa wema; na utakaso huu wa roho ndiye mama wa hofu. Hofu huleta utiifu wa amri, za mbinguni na za duniani; na utiifu wa amri ni ishara ya upendo. Mwanzo wa upendo ni utajiri wa unyenyekevu; utajiri wa unyenyekevu ni ukamilifu wa upendo; na kisha hufuata ukaaji kamili wa Mungu katika wale ambao wamekuwa safi wa moyo kupitia kutokuwa na tamaa; *'kwani hao wataona Mungu'* (Mathayo 5:8).

4. Kuhusu mapambano dhidi ya tamaa nane kuu

1. Mapambano dhidi ya ulafi

1. Ingekuwa jambo la ajabu kama mtu yeyote, kabla ya kushuka kaburini, angekombolewa kutoka kwa mashambulizi ya tumbo.

2. Katika tamaa ya ulaji, tumbo, hata likisha kula, hulia: 'Nina njaa!' na likijaa na kuvimba kwa wingi, hulia: 'Ninakufa njaa.' Tamaa hii, vitu vitamu vikiwa mbele ya macho, humchochea mtu kumeza kila kitu kwa pigo moja.

3. Yeye anayembatia simba mara kwa mara humtuliza; lakini yeye anayekidhi tamaa za mwili huongeza ukali wake tu.

4. Mtumwa wa tumbo hutafuta vyakula vitamu vya kustawisha karamu; lakini mtumishi wa Mungu anafikiria ni zawadi gani anazoweza kujijengea utajiri.

5. Mgeni anapowasili, mla-mwao hujionesha kuwa mwenye ukarimu, akichochewa na tamaa yake isiyosaza; na anadhani kuwa fursa ya kumtuliza mgeni ni, kwake pia, kibali cha kufanya anachotaka. Hutumia ziara hiyo kama kisingizio cha kunywa divai; na kwa kujifanya anaficha wema, anakuwa mtumwa wa tamaa.

6. Mara nyingi kiburi hupingana na ulafi: na tamaa hizi mbili hushambuliana kwa mtawa maskini, kama ilivyo kwa mtumwa aliyenunuliwa. Ulafi humlazimisha mtu kujiruhusu, ilhali kiburi humhimiza mtu

kuonyesha wema wake; lakini mtu mwenye busara huiepuka shimo hizi zote mbili; na anajua jinsi ya kutumia fursa nzuri kupambana na tamaa moja kwa nyingine.

7. Ikiwa mwili bado unatamani kwa nguvu, lazima utawaliwe kwa kujinyima, wakati wote na mahali popote. Utakapotulia (jambo ambalo, kwa kweli, sisubiri kuliona kabla ya kifo changu), basi tunaweza kuficha kujinyima kwetu kwa wengine.

8. Ikiwa baba yako wa kiroho anakuruhusu, ukiwa kijana, kunywa divai katika karamu, basi tazama yeye ni mtu wa aina gani: ikiwa yeye ni mcha Mungu, unaweza kujiruhusu kidogo; lakini ikiwa yeye si mwangalifu kabisa, ni afadhali kwako, bila kujali baraka yake, kudumisha kujinyima, hasa wakati bado unapambana na moto wa tamaa ya mwili.

9. Katika kumtulia tumbo, tufanye kwa busara na hatua kwa hatua: kwanza tuache chakula kinachoongeza uzito, kisha kile kinachochochea hamu ya kula, na baadaye kile kitamu na cha kustarehesha. Lisha tumbo lako chakula cha wastani na kinachomekuka kwa urahisi, ili kwa kushiba kiasi uweze kujiondoa tamaa yake, na kupitia kumekuka haraka kwa chakula uokolewe kutoka kwa msisimko, kama kutoka kwa mchwa.

10. Kwa wale ambao hawajawaanguka katika dhambi, kujinyima maalum kunahitajika tu wakati tamaa inapoamka; lakini kwa wale walioanguka, ni lazima hata kufa; hadi mwisho wao, wasiupe miili yao faraja na wapigane nayo bila maelewano. Wale wa kwanza wanahitaji tu kudumisha mpangilio sahihi wa akili kila wakati; ilhali wale wa pili lazima pia wamtulize Mungu kupitia kilio cha roho na kukohoa (kutokana na njaa na kiu).

11. Tuwashinde tumbo kwa kutafakari juu ya moto ujao. Kwa kulisalimu tumbo, wengine (kwa sababu ya msisimko unaosababishwa na tamaa) hatimaye wamejitenganishia viungo vyao wenyewe – na wakafa kifo cha mara mbili. Tazama kwa makini na utaona kwamba ulafi ndiyo chanzo pekee cha kuzama (katika bahari ya tamaa) kunakotukuta.

12. Akili ya mtu anayefunga huomba kwa tahadhari, ilhali akili ya mtu asiye na kiasi imejaa njozi zisizo safi. Kujazwa kwa tumbo hukausha chemchemi za machozi, ilhali tumbo lililokauka kwa kujinyima hutoa machozi.

13. Yeye amliyetumikia tumbo lake, na kwa wakati huo huo akijaribu kuushinda roho ya uzinzi, ni kama anayetimiza moto kwa mafuta.

14. Tumbo likidhibitiwa, moyo hujinyenyekeza; lakini likishibishwa chakula, moyo hujivunia katika mawazo yake.

15. Kwa kujidhibiti, dhibiti tumbo lako, na kwa hivyo utanyamazisha kinywa chako; maana ulimi hupata nguvu zake kutokana na wingi wa chakula.

16. Yeye ajazaye tumbo lake hupanua matumbo yake; bali kwa yeye ayenyanyasaye kwa kujidhibiti, hupungua taratibu; na yakishapungua, hayataki wala kukubali chakula kingi.

17. Fahamu kwamba mara nyingi shetani hukaa juu ya tumbo na hamruhusu mtu kushiba, hata kama angekula chakula chote cha Misri na kunywa maji yote ya Mto Nile.

18. Ikiwa umemuahidi Kristo kutembea njia nyembamba na finyu, basi kanyaga tumbo lako. *'Njia pana'* ya ulaji wa kupita kiasi ni *pana, 'inayoongoza kwenye maangamizi' kupitia maovu, 'na wengi huifuata'*; lakini *'lango jembamba na njia ngumu'* ya kujidhibiti, *'inayoongoza kwenye uzima'* wa utakatifu, *'na ni wachache wanaoingia kupitia kwake'* (Mathayo 7:14).

19. Unapoketi mezani iliyojaa chakula, wazia kifo na hukumu mbele ya macho ya akili yako; kwani hata kwa njia hii unaweza, kwa hali ya juu, kupunguza kidogo tamaa ya ulaji wa kupita kiasi. Unapokunywa, kumbuka daima siki na mateke ya Bwana wako; na kwa njia hii, utaendelea kuwa na kujidhibiti, au angalau, utakapotulia, utaunyanyua moyo wako.

20. Ulaaji wa kupita kiasi ndio chanzo cha maangamizi yote na ukiukaji wa nadhiri katika jumuiya za kimonaki. Ukimshinda mpenzi huyu, kila mahali kitakusaidia kufikia kutokuwa na tamaa; lakini akitawala juu yako, utateseka kila mahali hadi kaburini.

21. Kumbukumbu hai ya kifo hudhibiti ulaji wa kupindukia; na ulaji huo unapodhibitiwa kwa unyenyekevu, tamaa zingine pia hukatwa kwa wakati mmoja.

22. Wakati mmoja, nilipokuwa bado kijana, nilifika katika mji au kijiji – na huko, nilipokuwa nikila, mawazo ya ulafi na kiburi yalinishambulia ghafla; lakini, kwa kuhofia madhara ya ulafi, niliona ni afadhali kushindwa na kiburi. Miongoni mwa watu wa kawaida, mzizi wa maovu yote ni upendo wa pesa, ilhali miongoni mwa watawa ni ulafi.

23. Nimewahi kuwaona watu shujaa ambao, kwa sababu ya haja fulani, baada ya kuyapa tumbo lao mapumziko kidogo kwa chakula, baadaye waliuchosha mwili huu duni kwa kusimama usiku kucha; na kwa njia hiyo wakaufundisha kujiepusha na kushiba kwa furaha.

24. Ni kazi isiyowezekana kuwa huru kabisa kutokana na ulafi na kiburi mwanzoni kabisa mwa maisha ya umonaki. Lakini hatupaswi kupambana na kiburi kwa kumridhisha tumbo.

25. Kama vile mhalifu aliyehukumiwa na anayesubiri kutekelezwa kwa hukumu yake asivyozungumzia burudani za umma, ndivyo pia atakayehuzunika dhambi zake kwa kweli hatajishusha tumbo lake.

26. Kama vile mbolea nyingi huzaa minyoo mingi, ndivyo pia chakula kingi husababisha anguko nyingi, mawazo maovu na ndoto (za aibu).

27. Kama kilele cha uleaji wa kupindukia ni kujilazimisha kula wakati huna hamu ya kufanya hivyo, basi kilele cha kujinyima ni kujizuia asili yako inapokuwa na tamaa, hata kama haijafanya kosa lolote wakati huo.

28. Kama vile ndege wenye manyoya mafuta wasivyoweza kuruka juu, ndivyo pia hawezekani kwa yule anayejitoa kwa tamaa za mwili kupaa mbinguni.

29. Kama vile matope yaliyokauka yasivyofaa kwa nguruwe, ndivyo pia mwili, uliokonda kwa kazi za kujinyima, hautokiwatilisha tena mashetani.

30. (*Ungamo wa Ulaghai*). Mnapanga vipi kujiondoa kwangu, wakati mimi nimefungwa na asili yenu? – Lango langu ni hitaji la chakula, huku tabia ikinifanya nisishibike – jambo ambalo, pamoja na ukosefu wa hisia wa roho na kusahau kifo, hutumika kama msingi wa shauku yenu kwangu. – Mwana wangu wa kwanza ni uzinzi; kizazi cha pili baada yake ni ugumu wa moyo; na wa tatu ni usingizi. Bahari ya mawazo maovu, mawimbi ya uchafu, vilindi vya uchafu usiosemekana – hivi, pia, hutoka kwangu. Binti zangu ni: uvivu, mambo mengi, ukorofi, dhihaka, kufuru, kusema mabaya kwa siri, ukatili, kutotii, ukosefu wa hisia, utumwa wa akili, majivuno, kujiamini kwa kiburi na upumbavu, upendo wa dunia, ikifuatiwa na sala iliyochafuka, mawazo yanayoruka na mara nyingi majanga yasiyotarajiwa; na kufuatia yote haya huja kukata tamaa – hisia kali zaidi kuliko zote. – Kumbukumbu ya dhambi zangu huninuka dhidi yangu, lakini haishindi. Wazo la kifo ni adui mkuu kwangu, lakini hakuna kitu ndani ya wanadamu kinachoweza kuniharibu kabisa. Yeyote aliyempokea Mfariji humlilia kwa sala Kwake kunihusu mimi, naye, akiombwa, haaniruhusu kutenda kwa shauku ndani yake. Lakini wale ambao hawajamwona utamu wake hutafuta kwa kila njia kufurahia utamu wangu.

2. Mapambano Dhidi ya Uasherati

1. Uchovu wa tumbo ni chanzo cha uzinzi, ilhali kujiua kwa tumbo ni chanzo cha usafi.

2. Tunaposhiba, roho ya ulafi huondoka, na kututumia roho ya uzinzi, ikiiambia kuhusu hali tuliyomo, na kusema: 'Nenda umshawishi fulani; tumbo lake limeshiba, na kwa hivyo utakuwa na shida kidogo'. Roho hii, inapowasili, inatabasamu na, baada ya kutufunga mikono na miguu kwa usingizi, hufanya nasi chochote inachokipenda, ikichafua roho kwa njozi na mwili kwa mifereji ya tamaa.

3. Mtu yeyote aliyefunzwa katika kuhifadhi usafi asidhani kuwa amepata kwa nguvu zake mwenyewe, kwani ni jambo lisilowezekana kwa mtu yeyote kushinda asili yake; na pale ambapo asili inashindwa, hutambulika kuja Kwake Aliye juu ya asili; kwani, bila kinyume chochote, kidogo huangamizwa na kikubwa.

4. Mwanzo wa usafi hutokea wakati mawazo hayachanganyiki na dhana za tamaa, na majimaji hutoka mara kwa mara usingizini bila njozi; hatua ya kati ya usafi ni wakati miondoko ya asili hutokana tu na kuridhika na chakula, na haina njozi wala majimaji; huku mwisho wa usafi ukiwa ni kuuawa kwa tamaa za mwili, ikitanguliwa na kuuawa kwa mawazo machafu.

5. Yeye anayefukuza mbwa wa tamaa kwa maombi ni kama anayepigana na simba; yeye anayeitawala kwa kupinga ni kama mtu aliyemfukuza adui yake na kumfukuza; lakini yeye aliyeachiliwa kabisa kutoka kwa kishawishi chenyewe, akiwa amekifanya kisichowezekana kabisa kupata nafasi kwake, ingawa bado yuko katika mwili, tayari amefufuka kutoka kwa mauti.

6. Ikiwa alama ya usafi ni kutokuwa na msukumo wowote wa tamaa hata katika ndoto, basi kwa hakika kiwango cha juu kabisa cha tamaa ni kupata mkojo wa usiku ukiwa macho kwa sababu tu ya mawazo na kumbukumbu.

7. Yeye anayepigana vita dhidi ya adui huyu kwa kazi ya mikono na jasho ni kama yule aliyemfunga adui yake kwa kamba; yeye anayepigana na adui yake kwa njia ya kujinyima na kuwa macho ni kama yule

aliyemfunga adui yake kwa minyororo ya chuma; na yeye anayejihami dhidi yake kwa unyenyekevu, uvumilivu na kujidharau ni kama yule aliyemuua mpinzani wake na kumficha mchangani.

8. Kuna wengine wanaomfunga mtesaji huyu kwa matendo yao, wengine kwa unyenyekevu, na wengine bado kwa msukumo wa ndani wa Mungu. Wa kwanza ni kama mapambazuko, wa pili kama mwezi kamili, na wa tatu kama jua angavu; lakini wote hao wanaishi mbinguni.

9. Ubweha hujifanya amelala, na shetani hujifanya mcha; yule wa kwanza kumdanganya ndege, yule wa pili kuharibu roho. Usimwamini mwili huu wenye kufa maisha yako yote; wala usitegemee hadi tutakaposimama mbele ya Kristo.

10. Miongoni mwa wale walioongoka hivi karibuni, kuanguka katika dhambi za kimwili kwa kawaida hutokana na wingi wa chakula; miongoni mwa wale walio katika hatua ya kati, hutokana na kiburi, na kwa sababu ileile kama ilivyo kwa wale walioongoka hivi karibuni; lakini miongoni mwa wale wanaokaribia ukamilifu, hutokana tu na kuwahukumu majirani zao.

11. Wengine husifu wale ambao ni makuhani kwa asili (kutoka kuzaliwa), kwa kusema wameokolewa kutoka kwa mateso ya mwili; lakini mimi nasifu wale wanaojifanya makuhani siku baada ya siku, na ambao, kwa mawazo yao—kama kisu—wamezoea kujikatia.

12. Usifikiri kumwangusha shetani wa tamaa kwa kupinga na kubishana; ana hoja za msingi upande wake, kwani anapigana nasi kwa kutumia asili yetu wenyewe.

13. Yeyote anayetarajia kupambana na mwili wake, au kuushinda kwa nguvu zake mwenyewe, hufanya kazi bure. Maana isipokuwa Bwana atakapobomoa nyumba ya tamaa za mwili na kujenga nyumba ya roho, yeye anayejaribu kufanikiwa katika hili kwa nguvu zake mwenyewe huamka na kufunga bure.

14. Weka wazi mbele ya Bwana udhaifu wa asili yako, ukikiri udhaifu wako kamili katika mambo yote, na utapokea zawadi ya usafi bila hata ya kutambua.

15. Wale waliokanyuka na kuanguka katika shimo la tamaa huachwa nyuma sana na wale wanaopanda na kushuka ngazi (iliyomo kwa Yakobo); na ili waweze kuendelea na upandaji huo, wanahitaji bidii kubwa na kujidhibiti kwa hali na mali.

16. Kuna uzinzi hata bila kumjua mke – ambao, kwa kuwa si wa kawaida, humuweka mtu katika mateso makubwa zaidi. Ni aina ya kifo na maangamizi ambayo daima tunabeba ndani yetu, na hasa katika ujana wetu. Lakini sijasikii kuandika kuhusu uharibifu huu, kwa maana mkono wangu umezuiwa na maneno: ʹKwa maana *aibu* hata kuzitaja *au kuziongelea mambo yale yaliyofanywa kwa* siriʹ (Efe. 5:12).

17. Adui asiye binadamu, mchochezi wa uzinzi, anamwonyesha Mungu kama mwenye wema, akidokeza kwamba Yeye anaonyesha uvumilivu mkubwa kwa tamaa hii, kana kwamba ni ya kawaida. Lakini mchunguze kwa makini mjanja huyu, na utagundua kwamba, mara tu dhambi hii inapofanywa, tayari anamwonyesha Mungu kwa sura tofauti—kama Mungu mwenye haki tu na asiyesamehe. Anatoa pendekezo la kwanza ili kutuvuta kwenye dhambi, na la pili ili kututumbukiza katika kukata tamaa.

18. Tunapokuwa tumetenda dhambi, tukateswa na huzuni na kukata tamaa, si desturi yetu kujirusha katika dhambi nyingine; lakini hisia hizi zinapopungua, adui mwovu huanza tena kutuongea kuhusu upendo wa Mungu kwa wanadamu.

19. Bwana, kwa kuwa yeye ni asiyeharibika na asiye na mwili, hufurahi kwa usafi na kutoharibika kwa mwili wetu; mashetani, hata hivyo, hawafurahii chochote kama zinaa chafu, na hawapendi tamaa yoyote kama hii, ambayo huchafua mwili.

20. Chanzo cha utamu (wa matunda yanayoleta faraja) ni dunia na umande; na chanzo cha usafi ni ukimya uliounganishwa na utiifu. Usafi wa mwili, unaopatikana kwa ukimya pekee, huku ukikaribia dunia, mara nyingi haukudumu imara; lakini ule unaopatikana kwa utiifu unasifiwa na wote na hautatikisiki.

21. Yeye anayejaribu kutuliza mzozo huu kwa kujinyima pekee ni kama mtu anayejitahidi kuogelea kutoka kwenye kina kirefu cha bahari kwa mkono mmoja tu. Changanya kujinyima na unyenyekevu; kwani cha kwanza, bila cha pili, hujidhihirisha kuwa hakina manufaa.

22. Shauku yoyote uyoona ikitawala ndani yako, jilinde hasa dhidi ya hiyo, na hasa dhidi ya adui wako wa ndani wa asili. Kwa maana ikiwa mimi na wewe hatutashinda shauku hii, ushindi dhidi ya wengine hautatufaa; lakini tukimwangusha Mmisri huyu, sisi pia bila shaka tutamwona Mungu katika kichaka cha unyenyekevu.

23. Nikiwa katika majaribu, nilihisi furaha, machozi na faraja, na katika ujinga wangu nilidhani hii ilikuwa tunda la kiroho, lakini ilikuwa ni udanganyifu wa adui.

24. Usidanganyike, kijana! Nimeona wengine waliowatakia wema wale waliowapenda, ambao, ingawa walichochewa na tamaa ya ngono, walidhani bado walikuwa wanatimiza wajibu wa upendo mtakatifu.

25. Tunapolala katika vitanda vyetu, hapo ndipo tunapopaswa kuwa waangalifu zaidi; maana wakati huo akili, ikiwa imetengwa na mwili, hupambana na mashetani; na ikiwa bado haijakata huruma yote kwa utamu wa tamaa, kwa urahisi inakuwa msaliti.

26. Kumbukumbu ya kifo na ilale na uamke pamoja nawe, pamoja na maombi ya Yesu; kwani hakuna kinachoweza kukupa upatanisho wenye nguvu kama huu wakati wa usingizi wako kama matendo haya.

27. Utoaji wakati wa usingizi wakati mwingine hutokea kwa sababu ya chakula kingi, na kwa ujumla kutokana na kujiruhusu kupita kiasi kwa mwili; wakati mwingine kutokana na kiburi, tunapokuwa tumekaa bila utoaji kwa muda mrefu na tukajivunia; wakati mwingine kwa sababu tunamhukumu jirani yetu; na wakati mwingine kwa wivu tu wa mashetani. Mungu huwaruhusu wengine kupata hali hii, ili kupitia dhiki hii aweze kumfundisha mtu asiye na dhambi unyenyekevu.

28. Usijiruhusu kutafakari mchana kuhusu ndoto ulizoota; kwani nia hasa ya mashetani ni kutuchafua sisi tulio macho kupitia ndoto kama hizo.

29. Wakati wa dhoruba ya kishawishi cha tamaa, yafuatayo hutusaidia sana: nguo ya nywele, mabaki ya moto, kusimama kuomba usiku kucha, njaa, kiu kali—inayotulizwa na matone machache tu—kukaa katika makaburi, na zaidi ya yote, unyenyekevu wa moyo; na ikiwezekana, baba wa kiroho, au ndugu mwenye bidii, mwepesi kusaidia na mwenye hekima kwa uzoefu; kwa maana naona ni muujiza kwamba mtu yeyote aweze, kwa nguvu zake mwenyewe, kuokoa jahazi lake kutoka kwa shimo hili.

30. Mtu fulani, alipomwona mwanamke mrembo isivyo kawaida, alimsifu Muumba kupitia kwake. Alipomwona, upendo kwa Mungu uliwaka ndani yake, na chemchemi ya machozi ikatiririka kutoka machoni mwake. Na ilikuwa ya ajabu kuona jinsi kile ambacho kingemsababishia maangamizi mwingine, kwake kikawa taji (la ushindi) lililopita mpangilio wa kawaida. Ikiwa mtu wa aina hiyo anahisi na kutenda hivi kila wakati katika hali zinazofanana, basi amepata kutuha kuharibika hata kabla ya ufufuo wa jumla.

31. Tunapaswa kuongozwa na kanuni ileile kuhusu zaburi na nyimbo. Wale wanaompenda Mungu kwa kawaida huamshwa na nyimbo za kidunia na za kiroho hadi kufikia furaha takatifu, upendo wa Mungu na machozi, ilhali wale wanaopenda anasa za kimwili huamshwa hadi kufikia kinyume chake.

32. Wengine husema kwamba baada ya kuonja dhambi ya kimwili haiwezekani kuitwa safi; lakini mimi, nikikanusha maoni yao, nasema kwamba inawezekana na inafaa kwa yule anayetamani hivyo kubadilisha mzabibu mwitu kuwa mzabibu mwema kwa kupandikiza. Kama funguo za Ufalme zingekabidhiwa kwa mtu aliye safi kimwili, basi maoni ya watu hao yangekuwa na msingi. Lakini na waone aibu kwa yule ambaye, akiwa na shemeji, amekuwa safi na anabeba funguo za Ufalme.

33. Nyoka wa tamaa ya mwili hujidhihirisha kwa sura nyingi: kwa wale ambao hawajawahi kuonja utamu wake, huwasihi waonje mara moja tu na kisha waache; lakini kwa wale ambao wameuonja, nyoka huyu mwerevu huwasukuma waonje tena. Wengi wa wa kwanza, kwa kutokujua uovu huu, hubaki huru kutokana na mzozo; ilhali wa pili, kwa kuwa wamepitia chukizo hiki, huvumilia mzozo na uchochezi. Hata hivyo, kinyume chake pia hutokea mara nyingi.

34. Tunapoamka kutoka usingizini tukiwa na hali ya roho nzuri na ya amani, hili hutokea kupitia ushawishi uliofichika wa Malaika Watakatifu, hasa ikiwa tulilala usingizi tukiwa katika maombi na utulivu wa roho. Lakini hutokea kwamba tunaamka tukiwa na hali ya roho ya huzuni na wasiwasi, tukiteswa na hili kwa sababu ya ndoto mbaya.

35. Haishangazi kwamba kisicho cha kimwili kinapigana na kisicho cha kimwili; lakini ni muujiza—na kwa kweli muujiza wa ajabu—kwamba mtu aliyevaa mwili anawafukuza adui wasio wa kimwili, huku akipambana na mwili wake huu mwenyewe, ambao ni adui na msaliti.

36. Mababa wenye busara wanasema kwamba kitu kimoja ni *'sifa'*, kingine ni *'mchanganyiko'*, kingine ni *'muunganiko'*, kingine ni *'utumwa'*, kingine ni *'mapambano'*, na kingine tena ni kile kinachoitwa *'hisia'* ya roho. Wanafafanua 'uwekaji' kama neno rahisi (fikra), au taswira ya kitu fulani, ambacho hujitokeza tena akilini na kuingizwa moyoni; *'muunganiko'* ni mazungumzo na taswira iliyojitokeza, iwe kwa shauku au bila shauku; *'ufananisho'* ni mwelekeo wa roho kuelekea kwa kile kinachoonekana, ukiambatana na furaha; *mashikamano* ni mvuto mkali na usio wa hiari wa moyo kwa kile kinachoonekana, au muungano wake kamili nacho, jambo linalovuruga utengemezi wetu mzuri; *'Mapambano'* ni neno linalotumika kwa upinzani mkali dhidi ya adui, unaoishia ama kwa ushindi au kushindwa – kwa hiari; huku *'hamu'* ikimaanisha ile tabia ya tamaa ambayo, baada ya kuchipuka katika nafsi, baadaye, kupitia mazoea marefu, hubadilishwa na kuwa kile

kinachoonekana kama sifa ya asili ya nafsi, kiasi kwamba nafsi sasa kwa hiari na kwa hiari yake inajitahidi ili kuridhika. Kati ya hizi zote, ya kwanza haina dhambi; ya pili si hivyo kabisa; ya tatu inaweza kuwa na dhambi au isiyo na dhambi, kulingana na hali ya mtu anayehusika katika mapambano. Mapambano haya yanaweza kupelekea ama thawabu au adhabu. Utumwa unahukumiwa katika baadhi ya matukio unapotokea wakati wa maombi, na katika mengine unapotokea nyakati zingine – katika baadhi ya matukio mtu akifikiria mambo yasiyo na uhusika, na katika mengine akifikiria mambo maovu. Kuhusu *tamaa* ya ngono , bila shaka inalaaniwa katika kila hali, na, isipokuwa ikisafishwa na kitendo cha toba kinacholingana, hukabiliwa na mateso ya milele. Lakini yeyote anayeshughulikia ya kwanza—yaani, msukumo wa awali—kwa kujitenga (akiikataa bila kuifikiria sana), hukata yote yanayofuata kwa pigo moja.

37. Wale Wababa walio na nuru na busara zaidi pia wamebainisha wazo lingine, ambalo ni la kina zaidi kuliko yote yaliyotajwa hapo juu. Linaitwa 'mng'ao wa wazo' – ambalo, bila wakati maalum, bila neno au picha, kwa kasi ya mshale, huamsha tamaa ndani ya anayejaribiwa. Hakuna kitu kinachopita haraka zaidi mwilini, hakuna kitu cha kasi zaidi au cha ghafla zaidi akilini, kuliko jinsi wazo hili—kwa ukumbusho mmoja mdogo—kisicho na wakati, kisichosemwa, na kwa wengine hata kisichojulikana—kinavyojitokeza ghafla katika nafsi, bila kushauriana nayo au kupata ridhaa yake awali. – Yeye yeyote, kupitia machozi, ameweza kuelewa (kufahamu, kuelewa) uhodari wa wazo hili, pia kunaweza kutuelezea jinsi inavyotokea kwamba roho, kutokana na mtazamo mmoja tu, au mguso wa mkono, au sauti ya wimbo, inapotea kwa hamu (inachafuka na kuharibiwa na tamaa) bila kuifikiria au kuikusudia.

38. Wakati mwingine tamaa, ikishuka ndani ya nafsi, hupita hadi mwilini, ilhali nyakati zingine hupita kutoka mwilini hadi nafsi. Hili la pili kwa kawaida huwapata wale wanaoishi duniani, ilhali la kwanza huwapata wale wanaoishi maisha ya ukapera, kwa sababu ya uhaba wa asili (au nyenzo) ya tamaa ndani yao.

39. Wakati, baada ya mapambano marefu na shetani—mshirika wa mwili wetu wenye kufa—hatimaye tunampinga na kumtupa kutoka mioyoni mwetu kwa mawe ya kufunga na panga za unyenyekevu, basi huyu aliyelaaniwa, kama mnyoo anayetambaa ndani ya mwili wetu, hujitahidi kutuchafua kwa hisia fulani ya kuwasha, akichochea miondoko isiyo ya wakati na isiyo na mpangilio.

40. Shetani huyu hutazama kwa makini zaidi kuliko wengine wote wakati ambao kimwili hatuwezi kuomba dhidi yake. Na ni wakati huo ndipo huyu mchafu hujaribu hasa kutushambulia.

41. Kwa wale ambao bado hawajafikia sala ya kweli kutoka moyoni, kujitahidi katika sala ya kimwili husaidia (katika mapambano dhidi ya tamaa za mwili) – kwa maana ya – kuinua mikono, kupiga kifua, kuinua macho kwa upole kuelekea mbinguni, majivuno yanayosindikizwa na milio, na kupiga magoti mara kwa mara; – ingawa mara nyingi hawawezi kufanya hivi kwa sababu ya uwepo wa wengine. – Ni katika nyakati kama hizo ndipo mashetani hujitahidi hasa kuwashambulia; na, kwa kuwa bado hawana nguvu ya kuwakabili kwa uthabiti wa akili na nguvu isiyoonekana ya maombi, wanaweza, kwa sababu ya uhitaji, wakati mwingine kujisalimisha kwa wale wanaowashambulia. Katika hali kama hiyo, unapaswa, ikiwezekana, kujitenga na watu haraka iwezekanavyo, jificheni mahali fulani pasipoonekana kwa muda mfupi – na huko, ukainua macho yako kwa huzuni, kiroho ukiweza, na kama si hivyo, angalau kimwili – na kupanua mikono yako kwa umbo la msalaba, ili hivyo kumwonaa na kumshinda Amaleki wa kufikirika, – mwangie Mwenyezi akuokoe, si kwa maneno ya hila, bali kwa maneno ya unyenyekevu, ukipaza sauti kwanza kabisa: *'Nionee huruma, kwa maana nimeudhaifu'* (Zab. 6:3). Kisha, kwa uzoefu, utatambua nguvu ya Aliye Juu Zaidi, na kwa msaada usioonekana utawafukuza wasioonekana. Ukizoea kupigana vita kwa njia hii, hivi karibuni utaweza kuwafukuza maadui zako kwa roho yako tu: kwani zawadi hii ya pili hutolewa na Mungu kwa wale wanaotenda ya kwanza kama zawadi.

42. Kunywa kwa hamu, kama maji ya uzima, dharau ya kila mtu anayetaka kukupa dawa hii, inayokutakasa kutoka kwa tamaa za mwili; kwani wakati huo utakatifu wa kina utang'aa katika roho yako, na nuru ya Mungu haitakosekana katika moyo wako.

43. Kamwe usikome kuona akilini na kukumbuka shimo kuu la moto mweusi, watumishi wasio na huruma, Mhukumu asiye na huruma wala msamaha, kina kisicho na mwisho cha moto wa kuzimu, na njia nyembamba zinazoelekea ulimwengu wa chini, mapango ya kutisha, na mambo mengine ya aina hii; ili, kupitia hofu inayotokana na kumbukumbu hizi, uondoe ndani yako hisia ya tamaa, ujiunganishe na usafi usioharibika, na upokee katika roho yako mng'ao wa nuru isiyo na umbo, inayong'aa kwa mwangaza zaidi kuliko moto mwingine wote.

44. Kuna shetani ambaye, mara tu tunalala kitandani kwetu, hutujia na kutumiza mawazo ya ujanja na yasiyo safi: ili, kwa kuwa wavivu kujihami dhidi yake kwa maombi, na tukawa tumelala tukifikiria mawazo yasiyo safi, baadaye tukashindwe na ndoto zisizo safi.

45. Kile ambacho macho hayajaona, koo halitamani sana kuonja kwa kusikia tu; vivyo hivyo, wale ambao ni safi kimwili hupata nafuu kubwa katika vita dhidi ya uzinzi kutokana na kutojua kwao raha zake.

46. Kama vile anayepigana na simba na kumwacha macho yake hupotea mara moja, ndivyo pia anayepambana na mwili wake mwenyewe—akimpa nafasi.

47. Kwa wale wanaopambana na tamaa za mwili, ukimya wakati mwingine ni mwafaka – lakini kwa ruhusa tu ya mshauri anayewajua vyema.

48. Nimejifunza kwamba pepo wa kukata tamaa huutangulia pepo wa uzinzi na kuutayarishia njia; kwa kulirejesha mwili utulivu kabisa na kulizama usingizini, huwezesha pepo wa uzinzi kutenda uchafu kwa aliyelala, kama ilivyo katika maisha ya macho.

49. Kama vile mfalme wa duniani anavyochukizwa mtu anaposimama mbele yake huku akigeuza uso wake mbali naye na kuzungumza na maadui zake, ndivyo pia inavyomchukiza Bwana mtu anaposimama mbele Yake katika maombi huku akiwa na mawazo machafu.

50. Mbwa huyu (shetani wa tamaa) anapokujia, mfurushe kwa silaha ya kiroho ya maombi; na bila kujali jinsi anavyodumu kwa ujasiri usio na aibu, usimkabidhi nafasi.

51. (*Kiri ya tamaa ya mwili*). Nafsi huuliza: 'Niambie, mpenzi wangu—asili yangu yenyewe (kwa maana sitaki kuuliza mtu mwingine yeyote isipokuwa wewe kuhusu mambo yanayokuhusu)—niambie, ninawezaje kubaki bila kuathirika na wewe? Ninawezaje kushinda mateso unayoniletea?" Yeye, akijibu roho yake, anasema: "Sitakuambia kile ambacho wewe mwenyewe hujui; lakini nitakuambia kile tunachokielewa sote wawili. Ndani yangu nina baba yangu – upendo wa nafsi (ujiruhusu na kujihurumia). Kutoka mbali, kila aina ya kujiruhusu na faraja huandaa msisimko wangu; kutokana na faraja hii na matendo yanayoambatana nayo, basi tamaa ya kijinsia huwaka ndani yangu. Na kisha, nikipata mimba, ninazaa dhambi; na hizi, zikishazaliwa, kwa upande wao husababisha kifo cha roho kupitia kukata tamaa. – Ukikiri udhaifu wangu na wako – waziwazi na wa kina – utafunga mikono yangu. Ukikomesha koo langu, utafunga miguu yangu, ili nisiendelee mbele. Ukijishirikisha na utiifu, utavunja uhusiano wako nami. Na ukipata unyenyekevu, utanikata kichwa.

3. Mapambano Dhidi ya Upendo wa Pesa

1. Upendo wa pesa ni binti wa kutokuamini. Hutumia udhaifu unaowezekana, kuanza kwa uzee, na kuanza ghafla kwa njaa inayosababishwa na ukame kama visingizio vyake.

2. Mpenzi wa pesa ni mdhihaki na mkiukaji wa hiari wa Injili. (Roho ya Injili ni upendo.) Lakini yeyote aliye na upendo hatajikusanya pesa. Yeyote anayejaribu kupata yote mawili (upendo na pesa) anajidanganya.

3. Yeye aliyejitoa kwa ajili yake mwenyewe hujikana (siyo tu mali zake, bali) hata mwili wake; na ikiwa wakati utadai, hata huo hautaokoa.

4. Usiseme kwamba unahitaji kukusanya michango kwa ajili ya maskini (ili, kwa kuwasaidia, upate Ufalme), kwa maana Ufalme unaweza kununuliwa hata kwa lepta mbili.

5. Mpenzi wa kusafiri na mpenzi wa pesa walikutana; naye wa pili akamwita wa kwanza mjinga.

6. Yeye aliyeshinda tamaa hii (ya pesa) amejiondoa wasiwasi wote; lakini yeye anayefungwa nayo (hatesekeshwa na wasiwasi kila wakati) na hawezi kamwe kuomba kwa moyo safi.

7. Upendo wa pesa huanza kwa kujifanya kutoa sadaka, lakini huishia kwa chuki kwa maskini. Naye (mpenda-pesa), anapokuwa akikusanya, huwa na huruma; lakini mara tu anapokusanya vya kutosha, hushikilia ngumi.

8. Nimeona wale wanaoombaomba katika utajiri ambao, wakiishi maisha ya maskini wa kiroho, wamekuwa matajiri kiroho na wamesahau umaskini wao wa zamani.

9. Mtu asiyependa kumiliki vitu ameweka kando wasiwasi wote (kuhusu mambo ya kidunia), haihangaiki kuhusu maisha na mambo yake, na anatembea njia yake bila kizuizi. Yeye ni bwana wa ulimwengu, akiwa ameweka huzuni zake zote kwa Mungu. Hatamwambia mtu kuhusu uhitaji wake, bali anakubali chochote kinachokuja kama kinachotoka kwa mkono wa Bwana.

10. Mtu asiyependa kumiliki hushikamana na kitu chochote, na hafikirii kuhusu anachomiliki kana kwamba hakipo; kwani alikuwa tayari amejikana vitu vyote alipoazimia kuwa mtawa. Yeyote anayehuzunika kwa jambo lolote bado si mtu asiyependa kumiliki.

11. Mtu asiye na tamaa huomba kwa moyo safi, ilhali mtu mwenye tamaa, wakati wa maombi, huwa amejaa taswira za vitu vya kimwili, na ni kana kwamba anaziomba.

12. Wale wanaoishi kwa utiifu hawafungamani na upendo wa pesa; kwani wakiwa wamejitolea hata miili yao wenyewe, ni mali gani nyingine wanaweza kuwa nayo kama yao?

13. Yeye aliyenyonya ladha ya mbinguni huona mambo ya duniani kuwa si kitu; lakini yeye ambaye hajanyonya ladha ya mbinguni hufurahia kupata mambo ya duniani.

14. Enyi watawa! Tusije tukawa wasadifu kidogo kuliko ndege, ambao hawapandi wala hawakusanyi.

15. Mkubwa ni yeye aliyeacha kwa uchaji mali zote; lakini yeye aziache kwa hiari yake ni mtakatifu. Yule wa kwanza atapokea mara mia moja, iwe ni katika mali au zawadi, ilhali yule wa pili atarithi uzima wa milele.

16. Bahari haiwezi kuwa bila mawimbi, wala mpenzi wa fedha hana hasira wala huzuni.

17. Imani isiyoyumba huondoa wasiwasi wote, ilhali kumbukumbu ya kifo humfundisha mtu kuachana hata na mwili.

18. Hakukuwa na dalili ya tamaa kwa Ayubu; ndiyo maana, hata alipopoteza kila kitu, alibaki mtulivu.

19. *'Mzizi wa mabaya yote*' huitwa *'upendo wa pesa*' (1 Tim. 6:10); kwani huleta chuki, wizi, wivu, mgawanyiko, mabishano, mivunjo, uovu, ukatili na mauaji.

20. Imani na maisha ya hija ni kifo cha upendo wa pesa; ilhali rehema na upendo hata hazihifadhi mwili wenyewe.

21. Kama vile wale wenye minyororo miguuni mwao wasiweze kutembea kwa raha, ndivyo pia wale wanaokusanya pesa wasiweze kupaa kwenda mbinguni.

22. Ikiwa kiwango cha juu cha tamaa ni pale mtu anaposhindwa kuacha kukusanya utajiri, au anapokuwa hajaridhika kamwe nacho; basi kilele cha kutokuwa na tamaa ni kutokujihifadhi hata mwili wake mwenyewe.

23. Tuweke kando wasiwasi wetu; kwani tumejiandikisha miongoni mwa wale wasio na wasiwasi. Hatuwezi kujitafutia kisingizio chochote ikiwa hatatimiza hili. Tukumbuke jambo moja: kwamba kwa wale waliompokea Bwana kupitia upya wa Ubatizo Mtakatifu, Amewapa *'haki ya kuwa watoto wa Mungu'* (Yohana 1:12); ndiyo maana huambiwa: *'Tulia, mkamjua kuwa mimi ni Mungu'* (Zaburi 45:11).

24. Ni aibu kubwa kwetu sisi tulioacha kila kitu, tukiwa tumeitwa—siyo na mwanadamu bali na Bwana—kuwajali chochote ambacho hakiwezi kutunufaisha wakati wa uhitaji wetu mkuu, yaani, saa ya kutolewa kwa roho. Hii ndiyo maana, kama Bwana alivyosema, ya kurudi nyuma na kutokaribishwa katika Ufalme wa Mungu.

25. Shetani wa tamaa hupigana vita na wale wasio wa kidunia; na anaposhindwa kuwashinda, huwaletea walevi na, kwa kisingizio cha hisani, huwashawishi waache yaliyo ya kiroho warudi kwa yaliyo ya kimwili.

26. Kama vile wale wanaobadilisha dhahabu kwa udongo wanapata hasara kubwa, ndivyo pia wale ambao, kwa ajili ya faida ya kidunia, wanatangaza na kutangaza mafanikio yao ya kiroho, hawapati isipokuwa hasara.

4. Mapambano Dhidi ya Hasira

1. *Hasira* ni ukumbusho wa chuki iliyofichika, yaani, kisasi. *'Hasira'* ni tamaa ya kumdhuru yule aliyekudhuru. *'Hasira ya ghafla*' (hasira ya haraka) ni mlipuko wa ghafla wa moyo. *'Huzuni'* ni hisia isiyopendeza (inayokera) iliyokaa ndani ya nafsi. *'Hasira kuu'* ni uharibifu wa tabia njema na uchafuzi wa nafsi.

2. Wengine, kwa kuwa na asili ya kuchukizwa na hasira, hawalizingatii hili na hawajihusishi na kuponya shauku hii, bila kufikiria kile Mwenye Hekima alichosema: *'Hamaki ndiyo anguko lake'* (Siraka 1:22).

3. Hasira, kama mzunguko wa kasi wa gurudumu la kusagia, inaweza kwa papo hapo kusaga na kuharibu ngano na tunda la roho—zaidi ya kitu kingine chochote kinachoweza kufanya hivyo katika siku nzima. Kwa hiyo, mtu anapaswa kujilinda kwa makini. Kama mwali unaopeperushwa na upepo mkali, huunguza na kuharibu shamba la roho kwa haraka zaidi kuliko moto unaowaka taratibu.

4. Kutokuwa na upendeleo ni tamaa isiyosaza ya kudharauliwa, kama vile kwa mjinga kulivyo na tamaa kupita kiasi ya kupongezwa. Kutokuwa na upendeleo ni ushindi dhidi ya asili ya mtu, unaopatikana kwa bidii na jasho, huku ukisalia bila kushtushwa na matusi.

5. Upole ni hali isiyoyumba ya nafsi, inayobaki vilevile mbele ya matukio na sifa.

6. Mwanzo wa kutokuwa na hasira ni ukimya wa midomo moyo unapokuwa na wasiwasi; katikati yake ni ukimya wa mawazo roho inaposumbuliwa kidogo; na mwisho wake ni utulivu usiyoyumba mbele ya upepo wa uchafu.

7. Kama vile maji, yanayomwagwa bila kukoma juu ya moto, huuzima kabisa, ndivyo pia machozi ya kilio cha kweli huizima kila cheche ya hasira na ghadhabu.

8. Kama giza linavyotawanywa na mwonekano wa nuru, ndivyo kila dhiki na hasira vinavyotoweka kwa harufu ya unyenyekevu.

9. Hakuna kitu kinachokwaza wale wanaotubu kama hasira ya ukorofi; kwani kumgeukia Mungu kunahitaji unyenyekevu mkuu; na ukorofi ni ishara ya kujiona kuwa mkuu.

10. Ikiwa kilele cha upole kiko katika kubaki mtulivu na mwenye upendo moyoni mwako kumwendea mtu mkasirika hata akiwepo; basi, bila shaka, kilele cha ukorofi kiko kwa mtu, anapokuwa peke yake, akipigana vita vikali na kupambana dhidi ya yule aliyemkosea, akionyesha hili kwa maneno na ishara.

11. Ikiwa Roho Mtakatifu ni amani ya roho, na hasira ni mtafaruku wa moyo, basi hakuna kitu kinachoweka kikwazo kama hasira inayoleta mtafaruku kwa Yeye kuishi ndani yetu.

12. Kimya cha midomo ni silaha ya kwanza dhidi ya hasira; lakini inawezekana, kwa kujificha nyuma ya ukimya, kubeba chuki moyoni. Na hili ni baya zaidi; ni afadhali kusema unachofikiria, hata ukiwa na hasira. Wengine, wanapokasirika, hujikataa kula – na hivyo huongeza tu shauku hii; wengineo hula sana – na hili huwafanya wachochee hasira; lakini faraja ya kiasi mara nyingi imesaidia kutuliza hasira kama hiyo. Kwa hiyo, mapambano dhidi ya shauku hii yanahitaji busara kubwa. Na asili yenyewe huisaidia, kama vile inavyofanya kwa nyoka wa tamaa ya mwili.

13. Wakati mwingine kuimba kwa upole huondoa kwa mafanikio kero; wakati mwingine, hata hivyo, inapokuwa kupita kiasi na isiyo ya wakati, huchochea tamaa za ngono. Kwa hiyo, ni lazima mtu atumie dawa hii, kwa kutambua kwa busara kipimo chake na wakati wake.

14. Ni nafaa zaidi kwa wenye hasira kuishi katika jumuiya, ilhali ni bora kwa wenye tamaa kuishi maisha ya utulivu, kama tiba dhidi ya uzinzi na uchafu mkuu. Kwa wale wanaoteswa na mojawapo ya magonjwa haya, ni lazima wajikabidhi mikononi mwa baba yao wa kiroho, ili wakati mwingine awaweke kimya, na wakati mwingine awashirikishe katika kazi za utiifu wa kijumuiya.

15. Ni madhara makubwa kuusumbua uoni wa moyo kwa hasira, kama alivyosema yule: *'Jicho langu limesumbuliwa na ghadhabu'* (Zab. 6:8); lakini ni madhara makubwa zaidi kuelezea machafuko ya ndani ya hasira kwa maneno; kuacha mikono ya mtu ihusishwe katika hili pia ni kinyume kabisa na kigeni kwa maisha ya kimonaki—maisha ya kimalaika na ya kimungu.

16. Tuchunguze kwa makini, na tutaona kwamba wengi wa wale wenye hasira ya haraka hutekeleza kwa bidii kuamka usiku, kufunga na ukimya – na adui hawaliweki vizuizi katika hili; kwani anajua jinsi, hata katikati ya matendo ya toba na kilio, ya kuandaa mafuta kwa ajili ya kulisha na kuwasha upya shauku hii.

17. Mwanzo wa upole uliobarikiwa upo katika kuvumilia matusi kwa subira, licha ya uchungu na maumivu ya roho; hatua ya kati ni kuiweka moyo wako huru kutokana na huzuni na wasiwasi unapovumilia hayo; na ukamilifu, ikiwa utafikiwa, upo katika kuyaona kama chanzo cha kujisifu.

18. Kuna tofauti kati ya kutokuwa na hasira kwa wanaoanza, ambako hutokana na kilio cha toba, na ustahimilivu dhidi ya hasira unaopatikana kwa wale waliokamilika. Kwa wale wa kwanza, hasira hudhibitiwa na machozi, kama kwa mshipi fulani, ilhali kwa wale wa pili nyoka huyu huuawa kwa upanga wa kutokuwa na shauku.

19. Niliwaona watawa watatu ambao wote walikuwa wamepitia aibu pamoja. Mmoja wao alihisi dharau lakini akanyamaza; mwingine alifurahi kwa ajili yake lakini akasikitika kwa yule aliyemtukana; wa tatu, hata hivyo, baada ya kuchonga madhara yaliyofanywa na jirani yake akilini mwake, alimwombolezea kwa machozi ya dhati. Hapa tunaona watekelezaji wa hofu, thawabu, na upendo.

20. Kuuza moyo ni kilele cha hasira: kuhifadhi katika kumbukumbu dhambi (zilizotendwa dhidi yetu na jirani yetu), kukataa njia ya msamaha (kama ilivyoamriwa na Mungu: 'Samaheni, nanyi mtasamehewa'), – uharibifu wa sifa zote njema za zamani, sumu inayoua roho, mnyoo unaotafuna moyo, aibu ya kuomba (je,

mtu anawezaje kusema: 'Tusamehe, kama sisi tunavyosamehe?'), msumari uliochomwa rohoni, dhambi isiyo na kikomo, uasi usio na huruma, uovu wa kila wakati.

21. Yeye aliyeshinda hasira yake amekatilia mbeleni mbegu za chuki; kwani uzao hutoka tu kwa baba aliye hai.

22. Yeye aliyepata upendo amekuwa mgeni kwa uadui; lakini yeye anayehifadhi uadui huzaa ndani yake kazi nyingi zisizojulika mapumziko.

23. Ukiwa na chuki, uwe nayo dhidi ya mashetani; na ukiwa na uadui, uwe nao dhidi ya mwili wako wakati wote. Nyama ni rafiki asiyeshukuru na mwovu; ikiruhusiwa, husababisha madhara makubwa zaidi.

24. Moyo wa kisasi ni tafsiri potofu ya Maandiko, ukipinda maneno ya Roho ili yamfae. Lakini na aone aibu kwa sala iliyotolewa kwetu na Bwana Yesu, ambayo hatuwezi kuitamka tukiwa na moyo wa kisasi.

25. Ikiwa, baada ya kujitahidi sana, huwezi kuondoa kichwa hiki cha mchubuko moyoni mwako, basi nenda ujidhililishe kwa toba mbele ya yule unayemchukia, hata kama ni kwa maneno tu; na, ukiwa na aibu ya unafiki wako wa muda mrefu kwake, utamkumbatia kwa upendo wako, huku dhamiri yako ikikusumbua kama moto.

26. Usidhani kuwa umeondolewa taabu hii kwa kuombea tu yule aliyekudhulumu, au kumpa zawadi, au kumwalika kwenye mlo; bali ni pale unapopata habari kwamba amepata msiba fulani, iwe wa kiakili au kimwili, unahisi maumivu na kumlilia kama vile unavyojililia wewe mwenyewe.

27. Kumbukumbu ya mateso ya Bwana Yesu huonya moyo wa kisasi – moyo uliotuhariki sana kwa kutokuwa na ukatili Kwake.

28. Wengine hujiweka katika taabu na jasho ili kupata msamaha, lakini yeye anayesamehe yuko mbele yao. Maana neno ni kweli: *'Mkisamehe wengine* kwa urahisi*, ninyi nanyi mtasamehewa kwa ukarimu'* (Luka 6:37).

29. Kutoshikilia chuki ni ishara ya toba ya kweli; lakini yeyote, anapokumbuka maovu, akidhani kuwa toba inafanyika, ni kama mtu ambaye, akiwa amelala, anajifikiria mwenyewe akikimbia.

30. Nimewona wale wenye chuki ambao, walipokuwa wakiwashauri wengine wenye chuki wasifanye hivyo, walishitakiwa na maneno yao wenyewe na wakajiepusha na shauku hii.

31. Ulaghai huzaliwa kutokana na chuki na kisasi – ni ugonjwa hatari, mdudu aliyefichika anayenyonya damu ya upendo.

32. Wengine huficha kashfa kama upendo, kama tamaa ya kusahihisha. Lakini ukimpenda jirani yako, usimzungumzie mabaya, bali umwombee. Ni matendo kama hayo tu yanayompendeza Bwana.

33. Yeyote anayetaka kujiondoa katika roho ya hukumu asielekeze lawama zake kwa anayeanguka, bali kwa shetani anayejaribu. Kwa maana hakuna anayetaka kutenda dhambi dhidi ya Mungu, ingawa kila mtu huru kutokana na kulazimishwa (yaani, wanatenda dhambi kwa hiari yao).

34. Moja ya njia fupi zaidi za kusamehewa dhambi ni kutomhukumu mtu yeyote; maana imeandikwa: *'Msihukumu, nanyi hamtahukumiwa'* (Luka 6:37).

35. Kama vile moto unavyopingana na maji, ndivyo isivyofaa kwa mtu anayetubu kuwahukumu wengine. Hata kama ungeona mtu akitenda dhambi wakati roho yake inapotoka mwilini mwake, usimhukumu, kwa maana hukumu ya Mungu imefichwa kwa wanadamu. Wengine wameanguka waziwazi katika dhambi kubwa, ilhali kwa siri wametenda matendo mema makubwa zaidi; na wale wanaopenda kusambaza umbeya wamepotoshwa, wakiona moshi lakini wakishindwa kuona jua lililo nyuma yake.

36. Uzoefu umeonyesha kwamba dhambi yoyote, iwe ya mwili au ya roho, tunayotumia kumhukumu jirani yetu, sisi wenyewe tutaangukia humo.

37. Wale ambao ni wepesi na wakali katika kukemea makosa ya jirani zao huchukizwa na shauku hii, kwa sababu wanakosa kumbukumbu kamili na ya daima, na huzuni kwa dhambi zao wenyewe. Kwa maana yeye yeyote, asiyefunikwa na wingu la kujipenda, atakayeangalia kwa kweli matendo yake mabaya, hatajishughulisha tena na kitu kingine chochote isipokuwa hayo, akifikiria kwa haki kwamba hata maisha yote hayatoshi kuomboleza nafsi yake, hata kama angeishi miaka mia moja, na hata kama angeona Mto Yordani wote ukitiririka kutoka machoni pake.

38. Mashetani, wauaji wa roho, hutuchochea ama kutenda dhambi, au, tusipotenda dhambi, kuwahukumu wale wanaotenda, ili kupitia hili watuchafue—na pia wale wasiotenda dhambi.

39. Fahamu kwamba, kwa roho ya uadui, kufurahia kukosoa mafundisho, matendo na wema wa jirani yako ni ishara ya mtu mwenye kisasi na wivu.

40. Nimewona watu wanaotenda dhambi kubwa kwa siri, ambazo hubaki bila kufichuliwa, lakini, wakiwa wamejiamini kuwa wao ni watakatifu, huwashambulia kwa ukatili wale walioanguka katika dhambi—hata kama ni ndogo—ambazo zimefichuka.

41. Kuhukumu ni kunyakua kwa mamlaka ya Mungu bila haya; na kuhukumu kuwa ni maangamizi ya roho ya mtu mwenyewe.

42. Kama vile kiburi, hata bila hisia nyingine yoyote, kinaweza kumwangamiza mtu, ndivyo hukumu yenyewe inaweza kutuangamiza kabisa. Hivyo basi Mfarisi yule alihukumiwa kwa hili.

43. Mtu mwenye hasira na mnafiki walikutana; na katika mazungumzo yao hakuna neno hata moja la kweli lililopatikana. Ukichunguza moyo wa yule wa kwanza, utapata ghadhabu; na ukichunguza roho ya yule wa pili, utaona udanganyifu.

44. Kama vile pepo huvuruga vilindi, ndivyo hasira, zaidi ya shauku nyingine yoyote, huvuruga akili.

45. (*Kiri ya Shauku Hii*). Tuambie, ee shauku upumbavu na ya aibu, ni jina gani la baba aliyekuzaa, na ni jina gani la mama aliyekutunga kwa uovu; pia, ni majina gani ya wana wako wa kiume na wa kike waovu; na si hivyo tu, bali pia ni akina nani wanaopambana nawe, na ni akina nani wanaokuua? – "Nina akina mama wengi , na baba zaidi ya mmoja. Akina mama zangu ni: kiburi, tamaa, ulafi, na wakati mwingine uzinzi; huku baba yangu mkuu akiwa ni kiburi. Binti zangu ni: chuki, uhasama, uadui, na kujitetea. Wapinzani wangu ni wema ambao ni kinyume cha binti zangu – subira na upole; wakati mchongezi wangu ni unyenyekevu."

5. Mapambano Dhidi ya Huzuni

1. Yeye aliyeanza kuchukia ulimwengu ameponyoka huzuni. Lakini ikiwa mtu yeyote amejishikilia kitu chochote kinachoonekana, bado hajaokolewa nacho; maana ni vipi mtu asihuzunike kwa kupokonywa kitu anachokipenda? Ingawa ni lazima tujidhibiti katika mambo yote, ni lazima tuwe waangalifu na wa busara zaidi katika jambo hili kuliko yote.

2. Abasi anapotujaribu kwa unyenyekevu unaofaa kupitia makemeo na lawama, tukumbuke maneno ya kutisha ya Mhukumu wa Wote; na huzuni na maumivu yasiyo na busara yaliyopandwa ndani yetu tutayakata, bila shaka, kwa upole na subira, kama kwa upanga wenye ncha mbili.

3. Tukishuka moyo, kwanza kabisa tuchukue silaha dhidi ya roho ya huzuni; kwani huonekana wakati wa maombi yetu na kutukumbusha ujasiri wetu wa zamani mbele za Mungu, ikitafuta kututenga na maombi.

4. Upendo kwa wanyonge ni tiba ya hasira; wakati wimbo wa zaburi, rehema, na kutokuwa na tamaa ni wauaji wa huzuni.

5. Kama vile kuni nyingi kupita kiasi zinavyofunika na kuzima moto, na kutoa moshi mwingi, ndivyo pia huzuni kupita kiasi inavyofanya roho, kana kwamba, kuwa na moshi na giza, na kukaukisha chemchemi ya machozi.

6. Njia nyembamba inaashiriwa na aibu, shutuma, dhihaka, matusi na mzigo wa dhiki. Na huongoza kwenye wokovu ikiwa wewe—unapodhulumiwa—unavumilia kwa ustahimilivu; unapotuhumiwa kwa uongo—hukasiriki; unapodharauliwa—hukasiriki; na unapohukumiwa—unajisalimisha kwa unyenyekevu. Wenyeheri ni wale wanaoendelea katika njia za mkondo huu, kwa kuwa ni yao Ufalme wa Mbinguni (Mathayo 5:3–12).

7. Kunyanyubaia kwa hiari yote yenye huzuni ndiyo njia ya kweli, ya wokovu ya toba.

8. Kujiona unastahili si tu mateso yanayoonekana na yasiyoonekana ambayo tayari umeyavumilia, bali pia yale makubwa zaidi, ni ishara ya toba hai.

9. Kama vile maji, yanapofungwa, hupanda juu, ndivyo pia roho, ikikandamizwa na majaribu, hutiririka juu katika toba kwa Mungu na kuokolewa.

10. Abba mmoja anayeitwa Kir alinyanyaswa kila siku katika monasteri; na watumishi walikuwa wakimfukuza kutoka kwenye mlo karibu kila siku, kiasi kwamba mara nyingi alibaki bila chakula. Mimi (Mtakatifu Yohane Climacus) nilimuuliza jinsi alivyotazama hili. Akajibu: 'Niamini, Baba, hawa baba zangu wananijaribu kuona kama kweli mimi ni mtawa. Na kwa kuwa hawafanyi hivi kwa dhati, mimi, nikijua nia yao, navumilia kwa furaha na sisikitiki.' – Alipokuwa kitandani kwa mauti, miaka miwili baadaye, alisema: 'Nawashukuru, ndugu zangu; kwa sababu mmenijaribu kwa ajili ya wokovu wangu, nimekuwa huru kutokana na majaribu ya kishetani kwa miaka kumi na saba.'

11. Mtu mwingine, fulani aliyeitwa Makedoni, mzee, alikuwa amehukumiwa kwa haki, kama adhabu, kukaa daima miongoni mwa waanza; lakini wakati wake ulipoisha, yeye mwenyewe aliomba aruhusiwe kubaki chini ya toba hii ya unyenyekevu, kana kwamba alikuwa amefanya dhambi kubwa. – Baadaye,

alimwungama Mtakatifu Yohane Climacus: "Sijawahi kupata nafuu kama hii katika kila mapambano ya ndani, na kamwe sijawahi kuhisi ndani yangu utamu wa nuru ya Kimungu kama ninavyouhisi sasa."

12. Tunapochomwa na lawama, tukumbuke dhambi zetu, hadi Bwana, akiona uhitaji wetu na madhara tunayojidhuru wenyewe, ajaliwe kufuta dhambi zetu – na kubadilisha huzuni zinazotamisha mioyo yetu kuwa furaha, kama Mwimbaji anavyosema: *'Kwa wingi wa taabu zangu ndani ya moyo wangu, faraja zako zimefurahisha roho yangu'* (Zab. 93:19).

13. Heri yake yeye ambaye, akikemewa na kudharauliwa kila siku kwa ajili ya Mungu, hajilazimisha kuvumilia; atafurahi pamoja na mashahidi na atazungumza kwa ujasiri pamoja na Malaika. – Yeye yeyote anayekataa lawama ya haki au isiyo ya haki anakataa wokovu wake mwenyewe, lakini yeye yeyote anayekubali, iwe kwa huzuni au bila, hivi karibuni atapokea msamaha wa dhambi zake.

14. Mwanangu! Ukijitolea kwanza kuvumilia matukano, utafanya kazi kidogo tu kufikia amani iliyobarikiwa ya moyo.

15. Kama vile moto mdogo unavyoyeyusha nta nyingi, ndivyo pia unyenyekevu mdogo mara nyingi huweyezesha moyo ghafla, kuutuliza, na kuangamiza ukali wake wote, ugumu wake wote na uchungu wake wote.

16. Kero, aibu na matukio yote kama hayo katika roho ya mwanafunzi mchanga hulinganishwa na uchungu wa mrehani, ilhali sifa, heshima na idhini hulinganishwa na asali. Lakini mrehani husafisha uchafu wote wa ndani, ilhali asali kwa kawaida huongeza uchungu.

6. Mapambano dhidi ya roho ya kukata tamaa

1. Kukata tamaa ni kudhoofika kwa roho, kupuuzia juhudi za kiroho, na kugeuka kutoka kwa nadhiri ya mtu; furaha ya watu wa kawaida, mtusi wa Mungu, kana kwamba Yeye hana huruma na si mwanadamu; katika kuimba zaburi ni sauti isiyopatana, katika maombi ni dhaifu, lakini katika utumishi wa kimwili ni imara kama chuma, mwenye bidii katika kazi za mikono, na mwepesi na radhi katika utiifu.

2. Mtu anayeishi kwa utiifu na unyenyekevu hafahamu kukata tamaa; na kupitia kwa hisia za kimwili hufanikiwa kiroho.

3. Maisha ya jumuiya ni adui wa kukata tamaa, lakini kwa mtawa anayenyamaza ni mwenza wake wa kudumu; haitamwacha kabla ya kifo chake, wala haitasita kupambana naye hadi atakapopita. Ikiona kibanda cha mtawa, huketemesha tabasamu, na ikikaribia, hukaa karibu naye.

4. Daktari hutembelea wagonjwa asubuhi, ilhali kukata tamaa hutembelea watawa adhuhuri.

5. Kunyumba kunachochea ukarimu, na kunasumbua kwa mapendekezo ya kutoa sadaka kutoka kwa jasho la mtu mwenyewe; kunahimiza kwa hamu kutembelea wagonjwa, kukiwakumbusha maneno: *'Nilikuwa mgonjwa nanyi mkanijia'* (Mathayo 25:36); hushawishi kwa uthabiti: 'Nenda kwa waliopata huzuni na wenye mioyo myepesi' – na, kwa kuwa yenyewe ina moyo mwepesi, hutushauri kuwafariji wenye mioyo myepesi.

6. Kwa wale walioanza kuomba, inawakumbusha majukumu muhimu, na inatunga kila njia iwezekanavyo kutuvuruga kutoka kwa maombi kwa baraka fulani, kama mshipi wa kimya.

7. Kila moja ya tamaa zingine hushindwa na wema mmoja; lakini kukata tamaa, kwa mtawa, ni kifo kinachomzunguka wote. Kati ya viongozi wote wanane wa uovu, roho ya kukata tamaa ndiyo chungu zaidi.

8. Wakati hakuna kuimba zaburi, kukata tamaa hakutokei; na mwishoni mwa kanuni (wakati usingizi unapoingia), macho hufunguka kwa furaha.

9. Wakati wa vipindi vya kukata tamaa, vishawishi vya mwili hujitokeza; na hakuna kinachomletea mtawa (aliye makini) taji nyingi kama kukata tamaa.

10. Yeye anayejililia haijui kukata tamaa.

11. Mtawa anayependa pesa hajui kukata tamaa: anakumbuka kila wakati maneno ya Mtume: *'Asile mtu asiyefanya kazi'* (2 Wathes. 3:10), na mengine: *'Mikono hii imenihudumia mimi na wale waliokuwa pamoja nami'* (Matendo 20:34).

12. Kukata tamaa wakati mwingine hutokana na kujihusisha na anasa za kimwili, na wakati mwingine kutokana na ukosefu wa heshima mbele za Mungu.

13. Sala ya bidii ni tiba ya kukata tamaa; wakati kumbukumbu ya Hukumu ya Mwisho huibua shauku (ya kutenda kulingana na mapenzi ya Mungu).

14. Tumaini jema ni upanga ambao mtawa anatumia kushinda na kuua kukata tamaa.

15. (*Kiri ya kukata tamaa*). Tuambie, Ewe tamaa ya uvivu na upuuzi, ni nani aliyekuzaa wewe katika uovu? Wana wako ni nani? Ni nani wanaopigana nawe vita? Na ni nani muuaji wako? – (*Jibu*). – Nina akina

mama wengi: wakati mwingine, ukosefu wa hisia wa roho; wakati mwingine, kusahau baraka za mbinguni; na wakati mwingine, kazi nyingi kupita kiasi. Wana wangu, wanaoishi nami, ni kubadilisha makazi, kupuuza maagizo ya baba wa kiroho, kusahau Hukumu ya Mwisho, na wakati mwingine, kuacha nadhiri ya umonaki. Wapinzani wangu, wanaonifunga, ni waimba-zaburi huku wakifanya kazi za mikono. Adui yangu ni wazo la kifo; lakini sala, pamoja na tumaini thabiti la kupata baraka za milele, inanifanya niwe kama mfu.

7. Mapambano Dhidi ya Ubatili

1. Ubatili ni upotevu wa kazi, upotevu wa jasho, mwizi wa hazina ya roho, sisimizi kwenye kiganda cha maisha ambaye, ingawa ni mdogo, daima yuko tayari kuiba matunda ya kazi zetu na thawabu za matendo yetu.

2. Kiburi kinanitawala katika kila kitu: Ninajivunia ninapo funga, lakini ninapo vunjia fungo langu ili kuficha kujidhibiti kwangu mbele ya wengine, ninajivunia tena, nikijiona mwenye hekima; ninashindwa na kiburi ninapovaa nguo za kifahari; lakini hata ninapovaa nguo za kuvaa-vaia, bado ninajivunia; nikinena, ninashindwa na kiburi; nikinyamaza, ninashindwa nacho tena. Hata ukitupa mkuki huu wenye ncha tatu, ncha yake daima itaelekeza juu.

3. Mtu mwenye kiburi ni mwabudu sanamu. Anadhani anamtukuza Mungu, lakini kwa kweli anawafurahisha watu, si Mungu.

4. Mtu yeyote anayependa kujionyesha ni mjivunaji. Fungo la wajivunaji halina thawabu, na sala yao haina tunda; kwani wote wawili hufanya hivyo kwa ajili ya sifa za kibinadamu.

5. Mtu anayejidhibiti kwa ajili ya sifa hujidhuru mara mbili, kwani anachoka mwili wake lakini hapati thawabu yoyote.

6. Bwana mara nyingi huficha machoni mwetu wema tuliyoyapata; lakini mtu anayetusifu—au tuseme, anayetudanganya kwa maneno ya kupamba—hufungua macho yetu kwa sifa zake, na mara tu yanapofunguliwa, utajiri wa wema hupotea (ni kana kwamba umemuliwa machoni mwetu).

7. Msifaji ni mtumishi wa mashetani, mchochezi wa kiburi, mwangamizi wa huruma, mharibifu wa wema, na *yeye ndiye* anayepotosha mtu kutoka kwa njia ya kweli. *'Wanaoibariki, wanakusifia, na wanatandaza miguu yako,'* asema Nabii (Isaya 3:12).

8. Nimewona wale wanaolia, ambao, baada ya kusifiwa, walikasirika kwa sifa hizo, na, kama ilivyo kawaida katika biashara, wakabadilisha hisia moja na nyingine.

9. Mjirani, au hata rafiki, akukemea, iwe mbele yako au nyuma yako, basi onyesha upendo – mpe sifa.

10. Ni jambo kubwa kukataa sifa za kibinadamu kutoka moyoni, lakini ni jambo kubwa zaidi kuepuka sifa za kishetani.

11. Siyo yule anayejidharau ndiye anayeonyesha unyenyekevu (kwa maana nani awezaye kuvumilia matusi kutoka kwake mwenyewe?); bali yule ambaye, anapokemezwa na mtu mwingine, hapunguzi upendo wake kwa mtu huyo.

12. Shetani wa kiburi anapoona kwamba mtawa amepata, hata kidogo, utulivu wa moyo, mara moja humhimiza atoke duniani, akisema: 'Nenda uokoe roho zinazopotea.'

13. Kiburi huwahamasisha watu wasio na uzito, mbele ya wageni, kujivika unyenyekevu, na katika mwenendo wao, sura na sauti, kuonyesha utauwa; wakati wa chakula huwalazimisha kujinyima kwa njia inayoonekana; wakati wa kuimba zaburi, huwafanya wavivu kuwa na bidii na wasiosikia vizuri kuwa na sauti nzuri.

14. Kiburi huwafanya wale wanaopendwa kuwa na majivuno, na huotesha roho ya chuki kwa wale wanaodharauliwa.

15. Kiburi hujishikilia kwa urahisi sana kwenye vipaji vya asili, na kupitia navyo mara nyingi huwaletea maangamizi watumwa wake waovu.

16. Niliwahi kuona jinsi shetani wa kiburi alivyomfukuza ndugu yake, shetani wa hasira. Ndugu mmoja alimkasirikia mwenzake; lakini watu wa kawaida walipowasili, ghafla akanyamaza, akiwa amejiuza tena kwa kiburi; maana hakuweza kuwatumikia mabwana hawa wawili kwa wakati mmoja.

17. Yeyote aliyekuwa mtumwa wa kiburi huishi maisha mawili: moja kwa nje, na jingine katika ulimwengu wa mawazo na hisia; moja faraghani, na jingine hadharani.

18. Yeye aliyenyonja utukufu wa mbinguni kwa asili hudharau utukufu wote wa kidunia; na ningeshangaa kama mtu yeyote, asiyetamua ule wa kwanza, angeudharau kabisa ule wa mwisho.

19. Nimeona jinsi wengine walivyoanza juhudi zao za kiroho kwa ajili ya majivuno; lakini baadaye, wakibadilisha nia katika juhudi zao, walitawaza mwanzo wa kulaaniwa kwa mwisho wa kusifiwa.

20. Yeyote anayejivunia vipaji vya asili, kama vile akili, uelewa wa haraka, ustadi wa kusoma na matamshi, akili kali, na uwezo mwingine kama huo unaotujia bila juhudi, hatawahi kufikia chochote cha juu zaidi kuliko baraka za asili; kwani 'yeye *asiye mwaminifu katika kidogo atakuwa asiye mwaminifu katika kingi'* kwa ajili ya kiburi chake (Luka 16:10).

21. Yeye yeyote anayemuomba Mungu zawadi kwa malipo ya bidii yake anasimama juu ya msingi usio imara; lakini yeye yeyote, kinyume chake, anayejiona kuwa daima ana deni kwa Mungu, atajikuta ghafla amebarikiwa na utajiri wa mbinguni uliokithiri zaidi ya matarajio yake yote.

22. Msimsikilize mchochezi huyu anapowafundisha kutangaza wema wenu ili kuwafaa wale wanaosikia; *'kwani faida gani kwa mtu* akipata ulimwengu wote, *lakini akipoteza roho yake*?*'* (Mathayo 16:26). Hakuna kinachowaletea majirani faida kubwa kama tabia ya unyenyekevu na uaminifu, na maneno yanayolingana nayo. Kwa njia hii tutawatia moyo wengine wasijivune; na ni nini kingine chenye faida zaidi kuliko hili?

23. Sifa huinua na kupandisha roho; lakini roho inapoinuliwa, kiburi hushika, ikiinua hadi mbinguni na kuirusha chini katika vilindi vya kuzimu.

24. Kiburi kibaya hutufundisha kujifanya kuwa na wema ambao hatuna, na kutupelekea kudanganywa na maneno ya Mwokozi: *'Nuru yenu na ing'ae mbele ya watu, ili waone matendo yenu mema'* (Mathayo 5:16).

25. Usifunike aibu yako kwa wazo la kutompa jirani yako sababu ya kukasirika; ingawa si kila wakati ni vyema kutumia tiba hii, bali inategemea aina maalum ya dhambi.

26. Wakati wale wanaotutamani—au, tuseme, wale wanaotusifu kupita kiasi—wanapoanza kutusifu, hebu tukumbuke haraka dhambi zetu nyingi (na hukumu ya Mungu, ambayo si kama ile ya mwanadamu), na tutaona kuwa hatustahili yale wanayosema au kufanya kwa heshima yetu.

27. Wale ambao ni wanyenyekevu moyoni hawapatiwa sumu hii kwa urahisi; kwani kiburi ni maangamizi ya unyenyekevu na maisha ya kujidanganya.

28. Mara nyingi hutokea kwamba mdudu, akifika utu uzima, hupata mabawa na kuruka hadi anga za juu; vivyo hivyo kiburi, kikiimarika, huleta majivuno, chanzo na kilele cha maovu yote.

29. Mwanzo wa kuangamiza kiburi uko katika kulinda midomo ya mtu na kukumbatia aibu; hatua ya kati ni kukata uhusiano wote wa kiakili na kiburi; na mwisho (kama kweli kuna mwisho wa bonde hili) ni kufanya, bila aibu mbele ya wengine, kile kinacholeta aibu.

30. Ficha uungwana wako, wala ujivunie asili yako ya juu, ili usije ukaonekana namna moja kwa maneno lakini tofauti kwa matendo.

31. Nilimwona mwanafunzi asiye na uzoefu ambaye, mbele ya watu fulani, alijivunia sifa za mwalimu wake; na, akidhani atajipatia utukufu kwa nafaka ya mwenzake, badala yake alijiletea aibu wakati kila mtu alipomwambia: 'Imetokeaje kwamba mti mwema umezaa tawi lisilozaa?'

32. Kiburi hupenda kujionyesha kwa heshima katika kiti cha enzi cha maneno mengi; lakini ukimya wa midomo huangamiza kiburi.

33. Wale wanaoshindwa na shetani wa kiburi hupata msukumo wa ghafla wa tamaa, wakati, baada ya kujiondoa kwa muda kutoka kwa mawazo machafu, wanapoanza kujiona wenye thamani. Nafsi za tamaa zinazotokea kutokana na hayo huwafanya watambue ubatili uliojificha katika kina cha mioyo yao, na kuwafundisha wasihusishe usafi wa moyo unaotokea wakati mwingine na bidii na juhudi zao wenyewe, wakifuata maagizo ya Mtume: *'Kile ulicho nacho, umepokea'* (1 Kor. 4:7), iwe moja kwa moja kutoka kwa Mungu, au kupitia msaada wa wengine na kwa njia ya maombi yao.

34. Kimya na utulivu ni maadui wa kiburi; lakini ukikaa katika jumuiya, basi vumilia matukano.

35. Ikiwa kiburi cha kupita kiasi ni pale mtu, akiona hakuna anayemwona ili amsifu, anajionyesha kwa kiburi faraghani, basi alama ya unyenyekevu kamili ni kutushindwa na mawazo ya kiburi hata mbele ya wengine.

8. Mapambano Dhidi ya Kiburi

1. Kiburi ni kukataa Mungu, dharau kwa watu, mama wa hukumu, kizazi cha sifa, kukanusha msaada wa Mungu, chanzo cha anguko, chanzo cha hasira, mtesaji mchungu wa matendo ya wengine, hakimu asiye na huruma, adui wa Mungu, mzizi wa kufuru.

2. *Mwanzo* wa kiburi upo katika mizizi ya majivuno; *hatua yake ya 'kati*' ni kumdharau jirani yako, kujivunia bila haya kazi zako mwenyewe, kujisifu moyoni, na kuchukia ukosoaji; huku *'mwisho' wake* ukiwa ni kukataa msaada wa Mungu, kutegemea kwa kiburi juhudi zako mwenyewe, na tabia ya kishetani.

3. Nimeona watu wanaomshukuru Mungu kwa midomo yao, ilhali wakijivunia katika mawazo yao. Mfano dhahiri wa hili ni Mfarisi, aliposema: *'Mungu, nakushukuru'* (Luka 18:11).

4. Mahali ambapo Kuanguka kulitokea, kiburi tayari kilikuwa kimechipukia, kwa maana kiburi ndicho mtangulizi wa Kuanguka.

5. Mmonaki anayejiona mwenye haki atapinga kwa nguvu; lakini mmonaki mnyenyekevu si tu kwamba atajiepusha kupinga, bali hata hatathubutu kuinua macho yake.

6. Mti wa kipresisi hauinami wala haujinyeshi ardhini; vivyo hivyo, mtawa mwenye kiburi hawezi kuwa na utiifu wa unyenyekevu.

7. Ikiwa *'Mungu huwapinga wenye kiburi'* (Yakobo 4:6), basi ni nani awezaye kuwaona huruma? – Na ikiwa *'kila anayejivunia ni chukizo kwa BWANA'* (Mithali 16:5), basi ni nani awezaye kumtakasa?

8. Yeye aliyekataa nasaha huonyesha tamaa ya kiburi; bali yeye aliyeikubali amejiweka huru kutoka kwa vifungo vya kiburi.

9. Mzee mmoja mwenye hekima aliwahi kumkemea ndugu mwenye kiburi; lakini yule, akiwa amepofushwa roho yake, akasema: 'Samahani, Baba, mimi sina kiburi kabisa.' Basi yule mzee mwenye hekima akajibu: 'Vipi, mwanangu, ungeweza kuthibitisha wazi zaidi kwamba una kiburi kuliko kusema kwamba hakuna kiburi ndani yako?'

10. Kwa watu wenye tabia ya kiburi, ni faida zaidi kuwa watiifu, kuishi maisha ya unyenyekevu na dharau zaidi, na kusoma simulizi za madhara ya kiburi na tiba zake za kiroho.

11. Ni aibu kujigamba kwa mapambo ya mtu mwingine, na ni upumbavu uliokithiri kujivunia zawadi za Mungu. Jigambie tu kwa yale wema uliyokuwa nayo kabla ya kuzaliwa kwako; na yale ambayo umeyafanya tangu kuzaliwa kwako, Mungu amekupa, kama vile alivyokupa hata kuzaliwa kwako. – Ikiwa umekuza sifa zozote bila msaada wa akili yako, basi zibaki kuwa zako, kwani hata akili yenyewe ilikupewa na Mungu. – Na ikiwa umefanya vitendo vyovyote bila mwili wako, vilitokana na juhudi zako mwenyewe tu; kwani hata mwili si wako – ni uumbaji wa Mungu.

12. Usitegemee wema wako mwenyewe hadi utakapokuwa umesikia hukumu ya mwisho ya Jaji kukuhusu; kwani katika Injili tunaona kwamba hata yule aliyekuwa ameketi kwenye karamu ya harusi alifungwa mikono na miguu na kutupwa gizani lililo nje (Mathayo 22:13).

13. Tusikome kujichunguza na kulinganisha maisha yetu na yale ya Mababa Watakatifu na watu mashuhuri waliotutangulia; na tutagundua kuwa bado hatujafanya hatua hata moja ya kuiga nyayo za watu hawa wakuu – kwa kweli, hatujatimiza hata viapo vyetu kama ipasavyo, bali bado tunaishi katika njia za ulimwengu.

14. Mtawa ni kinara cha unyenyekevu alijitupa mwenyewe ndani yake, na ambacho amezamisha kila roho mbaya.

15. Kutokana na kiburi huja kusahau dhambi; lakini kuzikumbuka ni mwombezi wa unyenyekevu.

16. Kiburi ni umaskini wa roho, inayojiona tajiri na, ilhali ikiwa gizani, inadhani ina nuru.

17. Wenye kiburi ni kama tufaha, wameoza ndani lakini wang'aa kwa uzuri nje.

18. Wajivunaji hawahitaji shetani, mjaribu; wamejifanya wenyewe kuwa shetani na adui wao.

19. Maneno ya kufuru huzaliwa katika mioyo ya kiburi, ilhali maono ya mbinguni huzaliwa katika roho nyenyekevu.

20. Sijui jinsi inavyotokea kwamba wengi wa wenye kiburi, wasiojitambua, hufikiri wamefikia kutokuwa na tamaa, na ni baada ya kuondoka duniani tu ndipo wanatambua hali yao ya kusikitisha.

21. Yeye aliye mtumwa wa kiburi anahitaji sana msaada wa ajabu wa Mungu kwa ajili ya ukombozi; kwani njia za kibinadamu za wokovu hazimsaidii.

22. Mawazo ya kufuru hutokana na kiburi, na kiburi huzuia mtu kuyamweleza baba wa kiroho. Ndiyo maana mara nyingi hufanyika kwamba taabu hii huwatumbukiza wengine katika kukata tamaa, ikiharibu tumaini lao lote, kama mende anavyotafuna mti.

23. Hakuna mawazo ambayo (kwa sababu ya kiburi) ni magumu kukiri kama mawazo ya kufuru; kwa hiyo, mara nyingi hubaki ndani ya watu wengi hadi uzeeni. Hata hivyo, hakuna kinachowapa nguvu mashetani na mawazo mabaya dhidi yetu kuliko ukweli kwamba hatuyakiri, bali tunayaficha mioyoni mwetu – jambo ambalo huyalisha.

24. Hakuna anayepaswa kufikiri kuwa ana hatia ya mawazo ya kufuru; kwa maana Bwana ndiye mjuzi wa mioyo na anajua kwamba maneno na mawazo kama hayo si yetu, bali ni ya maadui zetu.

25. Tujifunze kuchukia roho ya kufuru, na, bila kuizingatia kabisa mawazo anayopanda, tuiambie: *'Nenda zako, Shetani;* Namwabudu *Bwana Mungu wangu*, *na* nitamtumikia *Yeye peke yake*; lakini *'ugonjwa'* wako na maneno yako *'yarudi juu ya kichwa* chako mwenyewe*'*, na matukano yako yaanguke *juu ya 'kichwa'* chako, katika enzi hii na katika enzi ijayo (Zab. 7:17).

26. Yeye anayedharau adui huyu huponywa kutoka kwa mateso yake; lakini yeye anayekusudia kupigana naye kwa njia nyingine yoyote atashindwa naye. Yeye anayejaribu kushinda roho kwa maneno ni kama mtu anayejaribu kuziba upepo.

27. Unyenyekevu mtakatifu unapochanua ndani yetu, ndipo tutaanza kudharau sifa na utukufu wote wa kibinadamu. Na itakapofikia ukomavu kamili, hatutaona tu matendo yetu mema kuwa si kitu, bali tutayahesabu kuwa ni chukizo, tukifikiri kwamba tunaongeza mzigo wa dhambi zetu kila siku kwa kupoteza wema ambao hatufahamu.

28. Toba na kilio cha bidii, vilivyosafishwa kutoka kwa uchafu wote, huinua hekalu la unyenyekevu moyoni na kubomoa kibanda cha kiburi kilichojengwa juu ya mchanga.

29. Dalili za kutoweka kwa kiburi na kuanzishwa kwa unyenyekevu ni: kukubali kwa furaha matukano na unyanyasaji, kuzima hasira, na ukosefu wa kujiamini katika wema wa mtu mwenyewe.

30. Mwisho wa tamaa zote ni ubatili na kiburi kwa yeyote asiyejilinda. Lakini mwangamizi wake—unyenyekevu—huyalinda yule aliye nao asijeruhiwe na sumu yoyote ya kuua (ya tamaa).

31. Mtawa mnyenyekevu hachunguzi mambo yaliyo juu ya uelewa wake; bali wenye kiburi hutafuta kufahamu hata vilindi vya mapenzi ya Bwana.

32. Mashetani walimkaribia mmoja wa ndugu walio na busara zaidi na wakampamba. Lakini mtu huyu mnyenyekevu na mwenye hekima aliwaambia: 'Mkilia kuacha kunisifu moyoni mwenu, ningehitimisha kutokana na kuondoka kwenu kwamba mimi ni mkuu; lakini kama hamtaacha kunisifu, naona uchafu wangu katika sifa zenu; kwa maana *"kila mtu mwenye kiburi ni mchafu mbele za Bwana"* (Met. 16:5). 'Kwa hiyo, ama niondokeeni, ili nijione kuwa mtu mkuu; au nisisifuni—na nitapata unyenyekevu mkuu kupitia kwenu.' Walishtushwa sana na upanga huu wa hoja wenye ncha mbili hata wakapotea mara moja.

33. Ni jambo moja kuwa na kiburi, jingine kutokuwa na kiburi, na jingine tena kuwa mnyenyekevu. Mtu mmoja hukata hukumu mchana kutwa; mwingine hakati hukumu chochote, wala hajihukumu mwenyewe; ilhali mtu wa tatu, ingawa hana lawama, daima anajihukumu mwenyewe.

34. Farasi anapokimbia peke yake, huonekana kwake mwenyewe kwamba anakimbia kwa kasi; lakini anapokimbia pamoja na wengine, hutambua jinsi alivyo mvivu. (Jilinganishe na walio bora, na utaepuka kiburi).

35. Mashetani wasio safi walipanda sifa kwa siri moyoni mwa mtawa fulani aliyekuwa makini. Lakini yeye, akiwa ameongozwa na ufunuo wa kimungu, aliweza kushinda ujanja wa pepo kwa hila takatifu kama hiyo: aliandika kwenye ukuta wa kibanda chake majina ya sifa kuu, yaani, upendo kamili, unyenyekevu wa kimalaika, sala safi, usafi usiochafuliwa, na nyinginezo za aina hiyo. Kila mara mawazo yake yalipoanza kumtukuza, aliwaambia: 'Twendeni tukajaribiwe' – na, akikaribia ukuta, alisoma majina yaliyoandikwa huko – na akaongeza: 'Hata mtakapokuwa mmepata sifa hizi zote, jueni bado mko mbali na Mungu'.

36. Ukitaka kupata upendo usioyumba kwa maombi, kwanza elimize moyo wako usitazame dhambi za wengine; lakini kitendo cha utangulizi kwa hili ni kuchukia ubatili.

37. Tukitaka kujielewa, tusikome kuujichunguza na kuuchanganua; na ikiwa, kwa hisia ya kweli ya roho, tutaamini kwamba kila jirani yetu ni bora kuliko sisi, basi rehema za Mungu si mbali nasi.

38. Wengi hujiita wenye dhambi, na pengine kwa kweli wanajifikiria hivyo; lakini moyo hujaribiwa na unyenyekevu (kwa mikono ya wengine).

39. Yeyote anayesema anahisi harufu ya unyenyekevu – hata anapopokea sifa, ingawa moyo wake haujasogezwa sana – asadanganyike, maana amedanganyika.

40. *'Siyo sisi, Ee Bwana, siyo sisi, bali jina lako litukuzwe*,*'* alisema mtu fulani katika undani wa roho yake (Zab. 113:9); kwa maana alijua kwamba asili ya mwanadamu, ikiwa dhaifu namna hii, haiwezi kupokea sifa bila madhara. *'Sifa zangu ni kwako katika kanisa kuu'* (Zab. 21:26) – katika enzi ijayo; lakini kabla ya hapo, siwezi kuipokea kwa usalama.

41. Ni tabia ya asili ya mti wa ndimu kwamba, ukiwa hautoi tunda, matawi yake hukua juu; lakini yanapopindishwa chini, kuna uwezekano mkubwa zaidi wa kutoa tunda. – Yeye aliyepata hekima huielewa hili.

42. Ikiwa kiburi cha baadhi ya malaika kiliwageuza kuwa mashetani, basi bila shaka unyenyekevu unaweza kugeuza mashetani kuwa malaika. Basi, waliodondoka, watiwe moyo, wakiwa na imani kwa Mungu.

43. Hakuna kinachomwenyenyesha nafsi kama kuishi katika umaskini na kutegemea michango.

44. Yeyote, katika mazungumzo, anayekaza shoka kutetea maoni yake mwenyewe, hata kama ni ya kweli, na ajue kwamba amepata ugonjwa wa kishetani (kiburi); na, akitenda hivi katika mazungumzo na wenzake, anaweza kukemewa na wazee wake na hivyo kupona; lakini akitendea hivi wale walio bora na wenye hekima zaidi kuliko yeye, basi watu hawawezi kuponya ugonjwa huu.

45. Wakati mmoja nilimuuliza mmoja wa wazee wenye hekima zaidi jinsi utiifu unavyohusiana na unyenyekevu. Akanijibu: mwanafunzi mchanga mwenye busara, hata kama angefufua wafu na kupokea zawadi ya machozi; na angeokolewa kutoka kwenye mzozo, daima anafikiri kwamba haya yote yametimia kwa maombi ya baba yake wa kiroho – na hubaki mbali na majivuno ya bure; na kwa kweli, angejivunia vipi jambo ambalo, kama anavyotambua yeye mwenyewe, lilitimizwa kwa msaada wa mwingine, na si kwa juhudi zake mwenyewe?

46. Wakati ukiishi katika jumuiya, jitunze kwa makini, na kwa vyovyote vile usijaribu kuonekana kuwa mcha Mungu kuliko ndugu wengine; la sivyo utatenda maovu mawili: utawajeruhi ndugu kwa bidii yako ya uongo na ya kuigiza, na utajipa sababu ya kiburi.

47. Kuwa na bidii, lakini moyoni mwako, bila kuidhihirisha kwa namna yoyote katika mwenendo wako wa nje—si kwa mwonekano wako, wala kwa neno lolote, wala kwa ishara yoyote isiyoonekana; katika mambo yote uwe kama ndugu zako, ili kuepuka kiburi.

48. Huruma ya uongo huleta kiburi, ilhali huruma ya kweli huleta faraja.

49. Yeye anayejivunia machozi yake mwenyewe na kuwahukumu akilini wale wasiokuwa na huzuni ni kama mtu aliyeomba kwa mfalme silaha dhidi ya adui yake, na hatimaye kujiuwa nayo.

50. Kama mtu yeyote atagundua kwamba anashindwa kwa urahisi na kiburi na hasira, ujanja na unafiki—na akitaka kupambana na maadui hawa kwa upanga wenye ncha mbili wa upole na wema—na aharakishe kuingia, kana kwamba, katika sehemu ya kuoshia nguo ya wokovu, mkutano wa ndugu, – na kwa kweli, ile kali zaidi, anapotaka kujiondoa kabisa katika tabia zake mbaya; ili hapo, akitetemeshwa na lawama, unyanyapaa na usumbufu wa ndugu, na kupigwa nao kiakili, na wakati mwingine hata kukandamizwa kimwili, kukanyagwa na kupigwa teke, aweze kusafisha vazi la roho yake – kutoka kwa uchafu unaoishi ndani yake.

51. Nimeona kwamba kiburi kinaweza kuwa chanzo cha unyenyekevu. Kwa maana tunda la majivuno ni kuanguka katika dhambi; na kuanguka huku katika dhambi mara nyingi, kwa wale wanaotaka kuokolewa, huwa chanzo cha hekima ya unyenyekevu.

52. Roho ya kiburi ni mtumwa wa hofu; ikitegemea yenyewe, huogopa hata sauti hafifu ya viumbe na hata vivuli.

53. Watu wasio na maadili wanaweza kusahihishwa na wanadamu, wanyang'anyi na Malaika, lakini wenye kiburi wanaponya na Mungu Mwenyewe.

54. Majivuno yanayoonekana huponywa na majonzi; lakini majivuno yasiyoonekana huponywa kwanza kabisa na Yeye Asiyeonekana.

55. Linda kiburi bila kuchoka kwa jicho la roho; maana miongoni mwa udanganyifu wote, hakuna kitu cha uharibifu zaidi kuliko tamaa hii.

56. Ikiwa ishara ya maangamizi—yaani, ya kiburi—ni pale mtu anapojikuza hata kwa mambo madogo na yasiyo na maana; basi ishara ya wokovu ya unyenyekevu ni kudumisha hali ya unyenyekevu hata katika mambo makuu na mageuzi.

57. Mwishowe, nilipomkamata mchawi huyu mwendawazimu moyoni mwangu, akiwa amebebwa huko mabegani mwa mama yake—ujivuni; nikawafunga wote wawili kwa vifungo vya utiifu, na kuwacharaza kwa mjeledi wa unyenyekevu, niliwalazimisha kuniambia jinsi walivyokuja kuingia katika roho yangu. Hatimaye, chini ya mapigo, walisema: 'Hatuna mwanzo wala kuzaliwa, maana sisi wenyewe ndio watawala na wamama wa tamaa zote. Mmoja wa maadui zetu anatuwekea uadui mkubwa – majuto ya moyo yanayozaliwa kwa utiifu. Lakini kuwa chini ya mtu yeyote—hili hatuwezi kuvumilia; ndiyo maana, tukawa watawala hata mbinguni, tuliondoka huko. Kwa kifupi: sisi ni wamama wa kila kitu kinachopingana na unyenyekevu; na chochote kinachokisaidia, kinatupinga. Hata hivyo, kama tungeonekana kwa nguvu kama

hizo hata mbinguni, utakimbilia wapi mbele ya uwepo wetu? Mara nyingi sana hufuata nyayo za kuvumilia matukano, ya utendaji wa utiifu na uvumilivu, ya kutokuwa na chuki, na ya kumhudumia jirani yako. Wazao wetu ni anguko la watu wa roho: hasira, kashfa, msumbufu, ukorofi, kelele, kufuru, unafiki, chuki, wivu, kusengenya, ubinafsi, na kutotii. Kuna jambo moja ambalo hatuna nguvu ya kulizuia—tukipigwa vibaya na ninyi, tutawaambia hivi pia: 'Mkijilaumu wenyewe kwa dhati mbele za Bwana, mtatuchukia kama wavu wa buibui.' 'Mnaona,' akasema kiburi, 'kwamba farasi ninayepanda ni ubatili; lakini unyenyekevu mtakatifu na kujilaumu kwa dhati vitadhihaki farasi na mpanda wake, na vitaimba kwa utamu wimbo huo wa ushindi: *'Twamwimbie Yehova, maana amejitukuza; Amemwaga farasi na mpanda wake katika bahari'* (Kutoka 15:1), yaani, katika vilindi vya unyenyekevu."

5. Kuhusu kutokuwa na tamaa

1. Utukufu wa anga ulioko katika nyota, wakati mapambo ya kutokuwa na tamaa yako katika wema.

2. Anaitwa, na ni, asiye na tamaa yule ambaye amefanya mwili wake usishawishike na tamaa, ameinua akili yake juu ya viumbe vyote, amedhibiti hisia zake zote kwa akili yake, na ameweka roho yake mbele ya uso wa Bwana, akimvutia daima, hata zaidi ya nguvu zake mwenyewe.

3. Wengine pia husema kwamba kutokuwa na tamaa ni ufufuo wa roho kabla ya ufufuo wa mwili, wakati wengine husema kwamba ni maarifa kamili ya Mungu (umioano na Mungu)—ya pili tu baada ya malaika.

4. Ukamilifu huu kamili na usio na mwisho wa wale waliokamilika katika Bwana, kama mtu aliyeuonja alivyoniambia, hatimaye hutakasa akili na kuiweka mbali na vitu vyote vya kimwili, ili, inapofika kwenye kimbilio hili la mbinguni, itumie sehemu kubwa ya maisha yake katika mwili katika maono ya furaha tele ya mbinguni.

5. Kuna asiye na tamaa, na kuna asiye na tamaa kuliko wote. Kwani mmoja huichukia uovu kwa dhati, ilhali yule mwingine hutajirishwa isiyo na kiasi na sifa njema.

6. Usafi (utauwa) pia huitwa kutokuwa na tamaa. Na ni kwa haki; kwani ni ladha ya awali ya ufufuo wa jumla na kutaharibika kwa vitu vinavyoweza kuharibika.

7. Ikiwa ishara ya utumwa kamili kwa tamaa za mwili iko katika utayari wa mtu kutii karibu mawazo yote yaliyopandikizwa kwa siri na mashetani, basi ninachukulia kama ishara za kutokuwa na tamaa takatifu uwezo wa kusema, bila uongo, pamoja na Daudi: *'Sijamtambua mwovu anayenigeukia'* (Zab. 100:4), na sijui jinsi alivyokuja, wala kwa nini alikuja, wala jinsi alivyoondoka; nimekuwa mgumu hisi kwa mambo yote hayo, nikiwa nimeungana kabisa na Mungu, na nikitumaini daima kubaki katika hali hii.

8. Yeye yeyote aliyehesabiwa kuwa mwafaa kuwa katika hali hii, akiwa bado hapa, amefungwa katika mwili wenye kufa, anakuwa hekalu la Mungu aliye hai, Ambaye humwongoza na kumfundisha katika maneno yake yote, matendo yake na mawazo yake; na, kwa nguvu ya nuru hii ya ndani, hutambua mapenzi ya Bwana, kana kwamba anasikia sauti fulani, na, akiwa juu ya mafundisho yote ya kibinadamu, husema: *'Nitakuja lini na kuonekana mbele za uso wa Mungu?'* (Zab. 41:3)? Kwa maana siwezi tena kustahimili maumivu ya hamu yangu ya mbinguni, bali ninatafuta ule uzuri usiofaulu ulionipa kabla sijakumbwa na uharibifu.

9. Mtu asiye na tamaa—je, kuna nini zaidi cha kusema?—*'haishi tena kwa ajili yake mwenyewe, bali Kristo anaishi ndani yake'* (Gal. 2:20), kama alivyosema *yule aliye 'apigana vita vyema, amemaliza mbio, na kuilinda imani'* (2 Tim. 4:7).

10. Kama vile taji la kifalme lisivyotengenezwa kwa jiwe moja tu, ndivyo pia hali ya kutokuwa na tamaa haiwezi kufikiwa tukipuuza hata sifa moja tu njema.

11. Unyenyekevu huzaliwa kwa utiifu, na kutoka kwa unyenyekevu huja kutokuwa na tamaa, ambayo ni utimilifu wa unyenyekevu. Mwanzo wa unyenyekevu ni utiifu; na kutokuwa na tamaa, ambaye ni binti wa unyenyekevu, humkamilisha mama yake.

12. Wengine huchosha miili yao wakitafuta kutokuwa na tamaa na utajiri wa vipawa, miujiza na nguvu ya utambuzi; lakini roho hizi maskini hazitambui kwamba si bidii, bali zaidi ya yote unyenyekevu, ndiye mama wa baraka hizi.

13. Yeye yeyote aliyeolewa na wema wa unyenyekevu ni mpole, mnyenyekevu, anayesikia huruma kwa urahisi, mwenye rehema, na zaidi ya yote ni mtulivu, mwenye furaha, anayesikiliza, asiye na wasiwasi, mwangalifu, asiye mvivu, na—ni nini zaidi cha kusema? – asiye na tamaa, kwa maana *'katika unyenyekevu wetu Bwana ametukumbuka, naye ametukomboa kutoka kwa maadui zetu'* (Zab. 135:23-24), – kutoka kwa tamaa zetu na uchafu wetu.

14. Wengi wamepokea msamaha wa dhambi zao kwa haraka, – lakini hakuna aliyepata utulivu wa hisia kwa haraka; kwani kuufikia kunahitaji muda mrefu, kazi nyingi ya upendo, na msaada wa Mungu.

Watakatifu Wanaoheshimiwa Barsanuphius na Yohana

Maelezo mafupi juu yao

Imetolewa kutoka kwa *Maisha* ya Mtakatifu Varsanufius, iliyokusanywa na Nikodemo Hagiorite. Mtakatifu Varsanufius alitoka asili Misri. Tangu utotoni, alikuwa amejaa tamaa kali ya kuishi maisha ya kujinyima. Mara moja, alipokuwa akipita karibu na uwanja wa mbio za farasi, aliingia humo na, alipoona jinsi kila mtu pale alivyokuwa akijitahidi kumzidi mwenzake, akajiambia: 'Je, unaona jinsi wale wanaotafuta taji zinazopotea wanavyojitahidi kwa bidii? 'Je, sisi, warithi wa Ufalme wa Mungu, hatupaswi kujitahidi zaidi?'" Naye akaondoka mahali hapo, roho yake ikiwa na shauku zaidi kuliko awali kwa maisha ya kujinyima. Haijulikani kama alikuwa katika monasteri yoyote nchini Misri. Tamaduni inaashiria * * kwamba alikuwa mtawa huko Palestina yenyewe. Alipofika Yerusalemu kuabudu mahali patakatifu, alibaki huko na mwanzoni aliishi chini ya uongozi wa wazee Marcellus, kabla ya kuhamia kwenye monasteri ya Abba Serid karibu na Gaza. Huko, akijitahidi kufikia kiwango cha juu zaidi cha kujinyima, alijengea kibanda kidogo nje ya monasteri na, akijifungia ndani yake, alifurahia utulivu mtamu zaidi. Mwanzoni mwa kipindi hiki cha ukimya, aliletewa mikate mitatu tu kwa wiki kutoka kwa monasteri. Lakini alipojitoa kwa kilio na kupata utamu mkuu kutoka kwa machozi yake, mara nyingi aliridhika na mkate mmoja tu kutokana na hisia ya utamu huu usioelezeka, na mara nyingi alisahau hata kula ule. Hivyo alikula wakati mwingine mara mbili kwa wiki, wakati mwingine mara moja; kwani mara nyingi alivutiwa na lishe ya kiroho, ambayo utamu wake ulimfanya asahau chakula cha kimwili. Kadiri muda ulivyosonga, akijisafisha kwa machozi yasiyoisha, yule mbariki alitakasa moyo wake sana kutoka kwa tamaa za kiroho na za kimwili kiasi kwamba alishinda mishale ya adui, akapata amani ya akili—ambayo ndiyo chombo cha zawadi za Roho Mtakatifu— – na akafikia hatua ambapo kila msukumo wa hisia na dhana ndani yake ulikuwa umelala, au, kwa kweli, umekufa; ndiyo maana aliita seli yake kaburi. Tangu wakati huo huo alipotakasa moyo wake kutoka kwa tamaa na kufaa kuwa hekalu na makao ya Roho Mtakatifu, kutokana na utakatifu huo, alibarikiwa unyenyekevu uliokuwa mtukufu, wa kweli na mkamilifu, ambao kwa njia yake alijiona kama vumbi na majivu – kwa vitendo, si kwa maneno tu – na daima alijiambia: 'Mimi ni nani? na nani ananiona kuwa chochote kabisa?' Kupitia unyenyekevu huo, alionekana kuwa mwafaka wa wema mkuu kuliko yote—utambuzi, ambao Mungu humpa mtawa kama msimamizi. Kupitia utambuzi, Barsanuphius mkuu alipewa zawadi ya ufahamu wa ndani, ambayo, kama ilivyoelezwa na Mt. Petro wa Damascus, hutumika kuelewa asili za kiakili na zilizofichika za viumbe vinavyoweza kuhisiwa na kueleweka. Kupitia ufahamu huu, alionekana kuwa mwafaka kupokea zawadi ya uoni na unabii—kuona matukio yanayotokea mbali kana kwamba yako karibu, na yajayo kana kwamba ni ya sasa (Resp. 31. 812). Kwa neema ya Mungu, alitambua pia hali za ndani za watu, na aliwajibu wale waliomhoji, si kulingana na maneno yao, bali kulingana na mwelekeo wa akili na mawazo yao. Na kwa kutamani Mungu daima moyoni mwake, kulingana na maneno ya Daudi mtakatifu, na kuongeza unyenyekevu juu ya unyenyekevu, ukimya juu ya ukimya, na upendo juu ya upendo, hatimaye alihesabiwa kuwa mwafaa kupokea zawadi kuu zaidi—ufuraha mkuu katika Mungu, ambapo alipandishwa hadi mbingu ya saba, sio kwa mabawa ya ndoto ya mawazo, bali katika nguvu isiyoelezeka ya Roho; na huko alipokea baraka na akaona baraka na mafumbo yasiyoelezeka ya Ufalme wa Mungu, bila kujua kama alikuwa katika mwili au nje ya mwili, kama vile Paulo mkuu alivyofanya (2 Kor. 12:3). Na baadaye alipewa zawadi tele ya kufanya miujiza, ili aweze kufufua wafu kwa jina la Bwana Yesu Kristo, kutoa pepo, kuponya magonjwa yasiyopona, kutenda matendo mengine makuu na miujiza, na, kama Eliya, kufunga na kufungua mbingu. Barsanuphius mkuu, aliyekuwa maarufu miongoni mwa Baba wa Kanisa, alionekana kuwa mwafaka kupokea zawadi kuu kama hizo na kufikia ukamilifu mkubwa katika wema. Hata hivyo, alipata zawadi hizi kuu katikati ya majaribu ambayo wengi si tu wasingeweza kuvumilia kwa dhati, bali wasingeweza hata kuyaelewa kwa kusikia tu. Vilevile, mtu huyu aliyebarikiwa sana aliteswa na magonjwa makali, lakini alivyovumilia kwa ujasiri kiasi kwamba, alipokuwa mgonjwa, si tu hakulala kamwe kitandani kwa ajili ya faraja yake, bali hata hakuaacha kazi zake za mikono. Mtakatifu huyu aliishi katika karne ya 6, wakati wa utawala wa Kaisari Justiniani, na kwa miaka hamsini kamili au zaidi, hakuna mtu hata mmoja aliyemwona. Mara moja tu alijitokeza kwa ndugu

wachache na kuosha miguu yao, ili kuondoa shaka yoyote kuhusu uwepo wake. Na kuelekea mwisho wa maisha yake, alivunja ukimya wake alioupenda sana kwa ajili ya mema ya Kanisa, wakati Justinian alianza kuwatesa Waaforthodoksi, ambao awali alikuwa akiwalinda, kwa sababu hawakukubali mafundisho yake. Patriaki wa Yerusalemu, katika wakati huu wa uhitaji, alimshawishi Abba huyu mkuu kwenda kwa Mfalme na kuomba aigeuze ghadhabu yake kuwa rehema. Ujumbe huo ulifanikiwa. Akiwa ameshawishika na nguvu ya maneno ya Baba huyo, Mfalme alisitisha mateso yaliyopangwa dhidi ya wale aliowaona kama wasiomtii yeye binafsi, na akarejesha neema yake kwa Kanisa la Yerusalemu, akilitumia zawadi kupitia Barsanuphius. Baba huyo mkuu alifariki mwaka wa 563. Wengine, bila kubainisha mwaka, kwa ujumla husema: kabla ya mwaka 600. Mzee mwingine, Mtakatifu Yohane, aliishi maisha ya ukimya kama Barsanuphius, na alibarikiwa kupokea vipawa vya Roho vilivyofanana na vyake, hasa na zaidi ya yote vipawa vya uoni na unabii, ndiyo maana aliitwa nabii. Haijulikani Mtakatifu Yohane alitoka wapi asili yake, wala jinsi alivyofika kwenye monasteri hii. Aliishi katika seli ya kwanza ya Barsanuphius mkubwa, wakati yule mwenzake alipokuwa amejipangia seli nyingine karibu na monasteri hiyo hiyo – naye aliishi humo kwa utulivu kwa miaka 18 hadi kufa kwake. Hakuna mtu aliyewahi kumwona akitabasamu, akishtuka, au akipokea Sakramenti Takatifu bila machozi, kama vile mkuu wa monasteri hiyo alivyoshuhudia kumhusu. Kwa neema ya Utunzaji wa Mungu, Mtakatifu Yohane, baada ya kutabiri mambo mengine mengi yaliyotimia kama alivyotabiri, alitabiri pia kifo chake mwenyewe, akisema: 'Nitakufa katika vyumba vya Baba Serid. "Kama Abba Serid angeishi kwa muda mrefu zaidi, na mimi ningeishi miaka mitano mingine, lakini kwa kuwa Mungu alinificha hili na kumpeleka, mimi pia sitaishi tena." Lakini kwa kuwa Baba Elian, ambaye alikuwa bado kijana wakati huo, baada ya kunyoa nywele na kuteuliwa kuwa mkuu wa monasteri, hakuwa anafahamu sheria za kimonaki na jinsi ya kuongoza ndugu, alimsihi mbarikiwa Yohana: 'Nipe wiki mbili tu, ili niweze kukuuliza kuhusu monasteri na utawala wake,' mzee huyo, akimhurumia na akisukumwa na Roho Mtakatifu aliye ndani yake, akasema: 'Sawa sana, nitabaki nawe kwa wiki mbili nyingine.' Na Baba Elian alimuuliza kuhusu kila kitu kinachohusiana na utawala wa jumuiya ya watawa. Mwishoni mwa wiki hizo mbili, mtu huyo mtakatifu aliita jumuiya yote ya watawa na, baada ya kuwapongeza kila mmoja binafsi, aliwarudisha kwenye vyumba vyao; na kisha, kwa amani, alikabidhi roho yake mikononi mwa Mungu. Baada ya kifo cha Mtakatifu Yohana, Mt. Varsanufius akanyamaza kabisa na hakujibu maswali ya mtu yeyote tena, kama Abba Dorotheus anavyosema katika utangulizi wa mahubiri yake ya pili; yeye, baada ya Varsanufius kunyamaza, akaondoka katika monasteri hiyo na kuanzisha jumuiya yake mwenyewe tofauti.

* * *

Mababa hawa waliobarikiwa, waliowapenda majirani zao kwa mioyo yao yote, hawakuwabariki tu kwa baraka za kiroho wakati wa maisha yao, bali wanaendelea kufanya hivyo hata baada ya vifo vyao, wakitutakia kitabu hiki cha majibu yao ya kiungu kinachookoa roho kama urithi wa kibaba kwa watoto wao, ili, kwa kukisoma kwa bidii, tupate faida kubwa ya kiroho kutokana nacho. Kitabu hiki kina majibu 850 kwa maswali mbalimbali yaliyoulizwa na watu wa aina mbalimbali: maaskofu, mapadri, watawa, watu wa kawaida, wazee, vijana, wagonjwa na wenye afya njema. Baadhi ya majibu haya yaliandikwa na anayejulikana kama 'Mzee John mwingine', huku mengine – kwa hakika, sehemu kubwa zaidi yao – yalitolewa na Mzee mkubwa Barsanuphius mwenyewe, ambaye hakuyaandika mwenyewe bali kupitia Abba Serid. Hali ifuatayo ni ya kipekee sana. Wakati Barsanuphius mkubwa alianza kutoa majibu yake, alimwita Abba Serid, akamweleza jibu lake, na akamwamuru aliandike (jibu lilikuwa likielekezwa kwa Yohana, mtawa wa Monasteri ya Myrosav). Abba Serid, bila kutarajia kuwa ataweza kukumbuka maneno yote ambayo Mtakatifu alikuwa amemwambia, alishangaa jinsi atakavyoweza kuandika wingi huo wa maneno, na akadhani kuwa Mzee angemwamuru alete wino na karatasi ili, huku akisikiliza, aweze kuandika kila kitu, neno kwa neno. Mtakatifu Varsanufius, kwa neema ya utambuzi aliyopewa, alitambua wazo la siri la Serid; uso wake uling'aa kama moto, naye akamwambia Serid: "Nenda, andika, wala usiogope; hata kama ningekuamuru uandike maneno yasiyohesabika, jua kwamba Roho Mtakatifu hatakuacha uandike neno moja zaidi au pungufu ya yale yatakayosemwa, hata kama wewe mwenyewe ungependa, bali atakuongoza mkono wako kuandika kila kitu kwa uaminifu, katika mpangilio sahihi." Hivyo ndivyo ilivyo kitabu hiki! Kikiwa kimejaa hoja za ajabu, kinatatua maswali magumu zaidi – ni mwalimu wa uvumilivu, kiondoa malalamiko, upanga unaokatilia tamaa ya mtu mwenyewe, shoka linalopiga chini tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, mwongozo wa unyenyekevu wa kweli na kamili, ukitufundisha kujiona sisi ni sifuri, mtangazaji wa toba, mama wa machozi, na mwombezi kwa ajili ya wokovu wa roho na ukamilifu katika Kristo Bwana.

Maelekezo kuhusu Kujinyima

(Chagua mfululizo vifungu vyote vinavyohusiana na juhudi za kujinyima na mapambano dhidi ya tamaa)

1. Weka nia ya kumshukuru Mungu kwa kila kitu, ukizingatia maneno ya Mtume: *'Shukureni katika mambo yote'* (1 Wathes. 5:18). Iwe katika huzuni, au uhitaji, au dhiki, au ugonjwa na taabu za mwili – mshukuru Mungu kwa yote yanayokupata, kwa maana *'ni lazima kupitia taabu nyingi tuingie katika ufalme wa Mungu'* (Matendo 14:22). Kwa hiyo, roho yako isyetetemeke, wala moyo wako usidhoofike kwa jambo lolote; bali kumbuka maneno ya Mtume: *'Kwa maana mwili wetu wa nje ukipotea, lakini wa ndani wetu hupambanuliwa kila siku'* (2 Kor. 4:16). Isipokuwa uvumilie mateso, huwezi kupanda msalaba na kushiriki katika matunda yake ya wokovu.

2. Nyongea ikiwa baharini, hukumbana na hatari na uharibifu wa upepo. Lakini inapofika bandari tulivu na ya amani, haitishiwi tena na hatari, majanga au uharibifu wa upepo, bali hubaki salama. Vivyo hivyo, wakati bado uko miongoni mwa watu, tarajia huzuni, hatari na mapigo ya upepo wa mawazo. Lakini utakapofika bandari ya utulivu iliyokutayarishia, basi hutaogopa tena.

3. Msipoteze moyo katika huzuni na kazi za mwili mnazovumilia mnapofanya kazi kwa ajili ya maslahi ya wote; kwani hili pia linamaanisha *'kuweka uhai wa mtu kwa ajili ya ndugu zake'* (1 Yohana 3:16), na ninatumai kuwa thawabu ya kazi hii itakuwa kubwa. Kama vile Bwana alivyomteua Yusufu kuwatunza ndugu zake wakati wa njaa (Zab. 32:19) nchini Misri, ndivyo pia alivyokuteua wewe kumhudumia jamii. Mimi, kwa upande wangu, nakurudishia maneno ya Mtume: *'Wewe, basi, mwanangu, uwe na nguvu katika neema ya Roho Mtakatifu'* (2 Tim. 2:1).

4. Mmoja hupata pumziko lake kupitia kazi katika Bwana, wakati mwingine hupata pumziko hilo hilo kupitia unyenyekevu. Wewe, hata hivyo, lazima uwe na hali ya moyo ambayo itakuruhusu kuipata kwa njia zote mbili, hasira inapoisha ndani yako, kutokana na kutuliza ukorofi moyoni mwako; na kisha neno la Maandiko litatimia ndani yako: *'Tazama unyenyekevu wangu na taabu yangu, ukaone, ukaone, na usamehe dhambi zangu zote'* (Zab. 24:18). Bwana akuhifadhi nafsi yako, mwili wako na roho yako kutoka kwa uovu wote, kutoka kwa kila dhiki inayoletezwa na shetani, na kutoka kwa kila wazo la upuuzi linalochochea uasi katika mawazo yako.

5. Zaidi ya yote, jilinde dhidi ya roho ya kukata tamaa, ambayo huibua uovu wote na vishawishi mbalimbali. Kwa nini moyo wako unadhoofika na kuchoka kwa sababu ya huzuni iliyokupata kutokana na kundi la Kristo? Sikiliza kwa makini ninachokwenda kukuambia: uvumilivu ni chanzo cha mema yote. Mtazame Musa, ambaye alichagua *'kuhuzunika pamoja na watu wa Mungu kuliko kufurahia raha za muda fupi za dhambi'* (Ebr. 11:25).

6. Jihadhari asije nyoka wenye ujanja wakakunyang'anya na kukutia sumu yao (hasira). Ni hatari ya kifo. Hakuna mtu atakayefanya mema kwa uovu, maana yeye mwenyewe atashindwa na uovu. Kinyume chake, *'uovu'* hushindwa na *'wema'* (Warumi 12:21). Umesimama *'katika uwanja wa mapambano'*; ndiyo maana lazima upambane na wanyama wakali, kama vile Mtume alivyofanya huko Efeso (1 Kor. 15:32), ambaye alijivunia kuwa amewashinda wanyama hao. Umetupwa katika dhoruba baharini; kwa hiyo ni lazima uvumilie hatari nyingi na kupambana na mawimbi makali. Ukiwashinda kwa msaada wa Mungu, utaingia bandari ya amani katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

7. Unasumbuliwa na mawazo yanayokushurutisha kuwakasirisha wengine na wewe mwenyewe ukakasirishwa na wengine. Lakini jua, ndugu yangu, kwamba mtu akimkosea mwenzake, iwe kwa tendo au kwa neno, yeye mwenyewe baadaye atakosewa mara mia. Basi, vumilia katika mambo yote, na uwe mwangalifu kutoweka mapenzi yako katika jambo lolote. Chunguza mawazo yako kwa makini, ili yasijidhirishe moyo wako sumu ya kuua (hasira), na kukudanganya ukadhani mbu ni ngamia na kichwa cha jiwe ni kilima kirefu, hata ukafikia kuwa kama yule mtu aliye na mti mzima jicho lake, akitazama kichwa cha pini jicho la mwenzake.

8. Wewe unajiita mwenye dhambi, lakini kwa kweli unaonyesha kuwa hujihisi kuwa hivyo. Yeye anayekiri kuwa ni mwenye dhambi na chanzo cha maovu mengi haipingani na mtu yeyote, hasigombani na mtu yeyote, wala hachiwi na hasira kwa mtu yeyote, bali huona kila mtu kuwa bora na mwenye hekima kuliko yeye. Kama wewe ni mwenye dhambi, kwa nini basi unamkemea jirani yako na kumshutumu, kana kwamba huzuni inakuja kwako kupitia kwake? – Inaonekana kwamba mimi na wewe bado hatujafikia hatua ya kujiona sisi wenyewe kuwa watenda dhambi. – Angalia, ndugu, jinsi tulivyoleta aibu kwa nafsi zetu: tunazungumza kwa midomo yetu, lakini matendo yetu yanaonyesha kinyume. – Kwa nini, tunapopambana na mawazo yetu,

hatupati nguvu ya kuyakataa? Kwa sababu kwanza tunajikabidhi kumhukumu jirani yetu, na kwa njia hii nguvu zetu za kiroho hudhoofika, na tunamshtaki ndugu yetu ilhali sisi wenyewe ndio tuna kosa. – Tupa kila wazo kwa Bwana, ukisema: 'Mungu anajua kilicho kizuri' – na utapata amani – na taratibu utapata nguvu ya kuvumilia.

9. Yeye asiyeweza kustahimili dharau, hataona utukufu; na asiyejisafisha kutoka kwa uchungu, hataonja utamu. Umeingia katikati ya ndugu zako na majaribu mbalimbali, ili upate kusafishwa na kujaribiwa: na dhahabu haijaribiwi kwa kitu kingine isipokuwa moto. Kwa vyovyote vile usijiwekee sheria zako mwenyewe, kwani kwa kufanya hivyo utajikuta katika mizozo na wasiwasi; bali kwa kuogopa Mungu, tambua kinachofaa kwa wakati husika, na usifanye chochote kwa shauku kupita kiasi; kadiri uwezavyo, jiepushe na hasira, usimhukumu mtu yeyote, na upende hasa wale wanaokushawishi. Ukitafakari kwa makini, utagundua kuwa ni wao wanaotupeleka kwenye mafanikio.

10. Kuwa mvumilivu katika dhiki, kama mtu aliyefikia ahadi ya Bwana, inayosema: *'Katika ulimwengu mtawaona shida, lakini timiza moyo, kwa maana mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33); ili mufikie upendo ushindi, unaowaleta wale walioupata katika korti za kifalme na kuwafanya kuwa ndugu wa Kristo.

11. Koroga maziwa, na utapata siagi; lakini ukikamua kichwa cha maziwa kwa mkono wako, damu itatoka (Methali 30:33). Kama mtu anataka kupinda mti au mzabibu kama pete, ni lazima aipinde taratibu, na haitavunjika; lakini akipinda ghafla na kwa nguvu, mti utavunjika mara moja. (Hii inahusu hatua kali za wakuu wa monasteri – na juhudi za kujinyima kupita kiasi za watawa).

12. Je, umechoka kwa dhiki, kama mtu wa mwili? Au hukusikia kwamba dhiki zinakungoja? Na hujui kwamba *'dhiki za wacha Mungu ni nyingi'* (Zab. 33:20)—na hujaribiwa nazo, kama dhahabu katika kinu? Kwa hiyo, ikiwa sisi ni wacha Mungu, tujisalimishe kwa hiari kwenye majaribu ya huzuni; lakini ikiwa sisi ni wenye dhambi, tuvumilie kama inavyotupasa. – Tuwakumbuke watakatifu wote, tangu mwanzo w a ulimwengu, – na tukumbuke jinsi walivyovumilia wakitenda mema, wakisema mema, na kubaki imara katika ukweli. Walichukiwa na kudharauliwa na watu hadi mwisho kabisa wa maisha yao – na, kwa maneno ya Mwokozi, *'walitubuana na wale waliowatesa'* (Mathayo 5:44). Je, nawe umeuzwa utumwani, kama Yusufu mcha? Je, kama Musa, umevumilia uadui kutoka utotoni hadi uzeeni? Je, umeteswa, kama Daudi, aliyeteswa kwa mikono ya Sauli? Au, kama Yona, ulitupwa baharini? Kwa nini, basi, akili yako inaudhika? Usidhoewe wala kuogopa, kama asiye na ujasiri, ili usinyimwe ahadi za Mungu. Usiogope, kama asiyeamini, bali tiisha mawazo yako yaliyolegea. Penda dhiki katika mambo yote, ili uwe mwana stadi wa watakatifu.

13. Hakuna anayetamani kufika mjini anayekaa tu; hakuna anayetamani kufanya kazi na akiona jua linachomoza anayejiachia kwa uvivu; hakuna anayetamani kumbolea shamba lake anayeacha kulima. Bali yeye anayetamani kufika mjini huharakisha kufika kabla ya machweo; yeye anayetamani kumaliza kazi yake, akiiona jua linapochomoza, huharakia kwa furaha kwenye kazi yake, akihofia kucheleweshwa na chochote; na yeye anayetamani kulima shamba lake hujitahidi kufanya hivyo kabla halijaharibika kabisa na kuwa lisilofaa tena. – *'Yeyote aliye na masikio ya kusikia, na asikie!'*

14. Je, unataka kuondolewa huzuni na usizidiwe nazo? – Tazamia zile kubwa zaidi, – na utapata amani. Kumbuka Ayubu na watakatifu wengine, na huzuni walizovumilia; jipatie uvumilivu wao, – na roho yako itatuliwa. Jipe moyo, uwe na nguvu, na uombe.

15. Lilia, ombaka; usitafute kuonekana kama mtu wa kipekee, na usijilinganishe na wengine kwa njia yoyote. Geuka mbali na ulimwengu, chukua msalaba wako, tupa mambo ya kidunia, kimbua vumbi miguuni mwako, *'usijali aibu'* (Ebr. 12:2), usichome tanuru pamoja na Wakaldayo, ili usichomwe pamoja nao kwa ghadhabu ya Mungu. Mwone kila mtu kuwa bora kuliko wewe – lia wafu wako – chonga mti wako mwenyewe – jenga upya nyumba yako iliyobomolewa – piga kelele: *'Nifadhili, Mwana wa Daudi… nipate kuona'* (Luka 18:38, 41).

16. Tukipokuwa bado na muda, tujitunze na tujifunze kunyamaza. Na ikiwa unataka kuwa na amani na mambo yote, kufa kwa kila mtu, na utapata amani. Nasema haya kuhusu mawazo, kuhusu matendo yote, mahusiano yetu na watu, na wasiwasi wetu.

17. Uliandika: 'Ombea dhambi zangu.' Nami nakuambia vivyo hivyo: 'Ombea dhambi zangu.' Maana imesema: *'Jinsi mtakavyotaka wengine wawatendee, ndivyo nanyi mwatendeeni'* (Luka 6:31). Ingawa mimi ni duni na mdogo kuliko watu wote, bado ninafanya hivi kadiri niwezavyo, kwa kufuata amri: *'Ombeni kwa ajili ya wengine, mpate kuponywa'* (Yakobo 5:16).

18. Ikiwa huwezi kufikiri kwa kina kuhusu imani, basi usifanye hivyo. Mtu aliye imara katika imani, akizungumza na kujadiliana na watu wa uzushi au wasioamini, hatashindwa kamwe; kwa maana ana ndani yake Yesu, Bwana wa amani na utulivu. Na mtu wa namna hiyo, baada ya mjadala wa amani, anaweza kwa upendo kuwaongoza watu wengi wa uzushi na wasioamini katika maarifa ya Mwokozi wetu Yesu Kristo. Wewe, kwa kuwa kujadili mambo mengine ni zaidi ya uwezo wako, shikilia thabiti njia ya kifalme, yaani, imani ya Mababa Watakatifu (na kwetu sisi leo – imani iliyothibitishwa na Mabaraza Saba ya Kiinjilisti), ambayo ulibatizwa kwayo: inajumuisha kila kitu kwa usahihi kwa wale wanaoelewa kikamilifu. Jitunze zaidi, ukitafakari dhambi zako na jinsi Mungu atakavyokutana nawe.

19. Unaposikia sifa zinazokuelekezwa kwako, kumbuka maneno ya Maandiko: *'Enyi watu wangu, wanaowaita baraka, wanawapamba, na kuwapotosha'* (Isaya 3:12). Usifi huo huzuia kuona uovu wa matendo yetu: unaonekana kuwaharibu hata wale ambao wamefikia kiwango fulani cha maendeleo ya kiroho, na unawapotosha kutoka kwa imani kwa Mungu, Ambaye anasema: *'Mnawezaje kuamini, mkipokea utukufu kwa wenzio*?*'* (Yohana 5:44)? Yule anayekumbatia unyenyekevu wa Mtume atachagua badala yake *'kuwa mjinga, ili awe na hekima'* mwishowe (1 Kor. 3:18). Na yule anayejionyesha kuwa mwenye hekima, badala ya kuwa mwenye roho, nashangaa kama atatoroka hukumu iliyotengwa kwa ajili ya kiburi.

20. (*Kuhusu suala la hofu usiku*). Watu wa kawaida huogopa uvamizi wa adui maadamu hawana msaada kutoka kwa mfalme. Lakini wanaposikia habari kwamba kamanda wa jeshi ameingia mjini mwao, hawahisi wasiwasi tena, wakijua kwamba viongozi wao wanawatunza. Hata wakisikia maadui wanakaribia, kwa kuwa na mlinzi, hawaiti tena. Ndivyo ilivyo pia, tukiamini katika Mungu, hatuogopi mashetani; kwa maana Mungu hututumia msaada wake.

21. Masa na zaburi ni sehemu ya utamaduni wa Kanisa, na yameimarishwa vyema ili kuwaweka watu wote katika upatanisho (katika maombi), na pia kukuza upatanisho miongoni mwa wengi wanaoishi kwa pamoja. Hata hivyo, waskete hawasomi masa wala zaburi, bali hujishughulisha na ufundi, kusoma na tafakari wakiwa peke yao, na baada ya muda fulani husimama kuomba. Unaposimama kuomba, unapaswa kuombea ukombozi kutoka kwa nafsi ya zamani, , au kusoma *'Baba Yetu'*, au yote mawili pamoja, kisha uketi chini kufanya kazi zako za mikono. Kuhusu muda wa kuendelea kusali ukiwa umesimama, nitasema hivi: ikiwa *unasali 'bila kukoma'* kulingana na maneno ya Mtume (1 Wathes. 5:17), basi hakuna haja ya kubainisha muda maalum.

22. Kuhusu usingizi wa usiku, ombea kwa saa mbili jioni, ukihesabu kuanzia machweo; na ukimaliza Doxolojia, lala kwa saa sita, kisha inuka kwa ajili ya maombi ya usiku na ukae macho kwa saa nne zilizobaki. Fanya vivyo hivyo wakati wa kiangazi; lakini fupisha Doxolojia na usome zaburi chache, kulingana na ufupi wa usiku.

23. Bwana alitufundisha jinsi ya kufikia unyenyekevu, akisema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtapata utulivu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). Ikiwa nawe unataka kufikia amani kamilifu, tambua yale ambayo Bwana alivumilia, na uvumilie wewe mwenyewe, na uweke kando mapenzi yako katika mambo yote. Mwokozi mwenyewe alisema: *'Nimekuja kutoka mbinguni, si kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi ya Baba aliyenituma'* (Yohana 6:38). Hata hivyo, unyenyekevu kamili ni kuvumilia shutuma, matusi na yote mengine ambayo Mwalimu wetu, Kristo Yesu, alivumilia. Hii pia hutumika kama ishara kwamba mtu amefikia sala kamili – yaani, kwamba hatasumbuka tena, hata kama ulimwengu wote ungemtukana.

24. Lango la kuingia katika sala kamilifu ni pale mtu anapoponywa kutoka kwa mvurugiko wa mawazo yake na kuona kwamba akili yake, ikiwa imetawaliwa na Bwana, imejaa furaha. Yule anayeomba kikamilifu ni mtu anayejikana kwa dunia na faraja zake; na mtu anapofanya kazi yake kwa bidii kwa ajili ya Mungu, hii si usumbufu, bali ni bidii inayomvutia Mungu.

25. Kuhusu kiasi katika chakula na vinywaji, Wababa wa Kanisa wanafundisha kwamba mtu anapaswa kula na kunywa kidogo kuliko kawaida, yaani, bila kujaza tumbo kikamilifu. Na kila mtu anapaswa kujipimilia kipimo kinachofaa, katika chakula kilichopikwa na divai. Hata hivyo, kiasi hakihusiani tu na chakula na vinywaji, bali kinajumuisha pia mazungumzo, usingizi, mavazi, na hisia zote; katika mambo haya yote lazima kuwe na kiasi.

26. Mtu anapaswa vipi kupima kiasi cha chakula na vinywaji ili kiwe kidogo kidogo kuliko kiasi kinachofaa? – Kutoka kwa jumla ya chakula, yaani, mkate na vyakula vingine, weka kando kidogo chini ya aunsi moja; na kwa upande wa divai na maji, weka kando chini ya nusu kikombe cha kila kimoja. Ikiwa unajijali na unaona ni rahisi kunywa mara moja tu, hilo litakuwa jema; lakini usipoweza, basi kunywa mara

mbili, ingawa kila mara ni kidogo kuliko kiasi kinachofaa. Na wakati wa mchanganyiko na msukosuko wa ndani, mtu anapaswa kupunguza hata kiasi cha kawaida cha chakula na vinywaji kidogo, yaani, chakula kwa aunsi moja zaidi, na vinywaji vyote kwa kikombe kimoja zaidi – ili kupunguza jumla ya chakula kwa aunsi mbili na jumla ya vinywaji kwa kikombe kimoja.

27. Na mtu atajuaje kipimo kinachofaa, au atajuaje kiasi anachohitaji kula na kunywa? – Kwa kujitazama mwenyewe kwa muda wa siku kadhaa kuhusiana na chakula chote, yaani, mkate, milo mingine na mboga, mtu anaweza kujifunza kutokana na uzoefu kiasi gani cha chakula na vinywaji mwili wake unahitaji (ili kushiba bila kuhisi mzito). Kutokana na kipimo hiki, waachane waweke kando aunsi moja ya chakula na nusu kikombe cha kinywaji. Na nyakati za vita, waachane waweke kando aunsi nyingine na nusu kikombe kingine.

28. Nini maana ya kujinyima 'kulingana na uwezo wa mtu'? Kujinyima 'kulingana na uwezo wa mtu' kunamaanisha kula na kunywa chakula na vinywaji, kama ilivyosemwa—yaani, kuvitumia kidogo chini ya kiasi kinachofaa—na hali ni hiyo hiyo kwa usingizi. Lakini ikiwa mtu yeyote, kwa sababu ya kazi na uchovu, atatumia kidogo zaidi ya hivi, haitakuwa ukiukaji wa kanuni: 'kulingana na uwezo wa mtu'. – Unaweza kuuliza: kipimo cha usingizi kinapaswa kuwa kipi? – Wababa wa Kanisa wameweka nusu ya usiku kwa ajili hii. Kuhusu chakula, acha kula unapotamani bado kula kidogo zaidi – na kwa njia hii, kila mara kitumie kwa kiasi.

29. Inamaanisha nini kula kwa hisia za ghafla, na inamaanisha nini kula kama asili inavyotaka? – Kula kwa hisia za ghafla kunamaanisha kutamani kula si kwa sababu ya hitaji la mwili, bali kumfurahisha tumbo (na koo). Hata hivyo, ukiona kuwa mwili wako unapendelea aina tofauti ya chakula, si kwa utamu wake bali kwa wepesi wake, basi kulikula si hisia za ghafla. Wengine, kwa asili yao, hutamani chakula kitamu, wengine chenye ladha kali, na wengine chenye uchachu: – na hii si tamaa ya ghafla. – Lakini kuwa na upendo wa kipekee kwa chakula fulani na kukitamani kwa tamaa – hiyo ni tamaa ya ghafla – mtumishi wa uleaji wa kupindukia. – Ikiwa unataka kujua kama unamilikiwa na shauku ya ulafi, hivi ndivyo unavyoweza kujua: ikiwa chakula kina nguvu juu ya mawazo yako (hivyo huwezi kukiepuka), basi wewe ni mlawi. Hata hivyo, ikiwa hakuna nguvu kama hiyo, na unakula kwa uhuru chakula chochote kinachofaa kwa mahitaji ya mwili, basi wewe si mlawi. Kuna dalili nyingine ya ulafi – kutaka kula kabla ya wakati wa milo; hili halipaswi kamwe kufanywa, isipokuwa kama kuna sababu ya msingi.

30. Ikiwa tamaa (ya ulaji wa kupita kiasi) haishindi kabla, bali inajitokeza tu ninapokaribia kula, nifanye nini wakati huo – je, niache chakula, au la? – Unapokula na wengine, usikatae chakula: bali, kwa kutaja jina la Mungu, epuka tamaa na kula kwa kiasi; ukijikumbusha kwamba chakula hiki hivi karibuni kitageuka kuwa na harufu mbaya. Hata hivyo, unapokuwa peke yako na una njaa, kula mkate na chakula kingine chochote utakachopata, mradi huna wasiwasi wowote kulihusu.

31. Je, mtu anapaswa kushauriana na wazee kuhusu kila wazo linalojitokeza moyoni mwake? – Mtu hapaswi kushauriana nao kuhusu kila wazo linalojitokeza moyoni mwake, bali tu kuhusu yale yanayodumu ndani ya mtu na kumtesa. Hii ni kama mtu ambaye, ingawa watu wengi wanamkasirisha, anapuuza usumbufu huu na hauzingatii. Lakini ikiwa mtu anainuka na kumshambulia, basi anaripoti jambo hilo kwa mtawala.

32. Je, mtu anapaswa kuupinga wazo linalopambana naye? – Usilipinge; kwa maana maadui wa tamaa hii wanalitaka, na (wakiona upinzani wako) hawatakoma kushambulia; bali muombe Bwana dhidi yao, ukimwonyesha udhaifu wako, naye huenda asiwafukuze tu, bali pia awangamize kabisa.

33. Maono ya usiku na uchafuzi hutokea, wakati mwingine kutokana na kiburi, wakati mwingine kutokana na ulafi, na wakati mwingine kupitia wivu wa shetani. Kuhusu hili la mwisho, ni lazima isemwe kwamba wakati, kwa upande wetu, kiburi na ulafi havimsaidii adui, hawezi kurudia hili mara kwa mara. Kama vile mjenzi, ikiwa hawezi kupata vifaa muhimu, hufanya kazi bure; ndivyo ilivyo kwa shetani.

34. Natamani kuzuia hamu yangu ya kula na kupunguza kiasi cha chakula ninachokula, lakini siwezi. Hata nikipunguza wakati mwingine, baada ya muda mfupi narudi kwenye kiasi changu cha awali; hali ni hiyo hiyo kwa upande wa kunywa. Kwa nini iwe hivyo? – Hakuna mtu asiye na hili, isipokuwa wale waliofikia kiasi, kama katika maneno ya yule aliyesema: *'Nimesahau kula mkate wangu; kwa sauti ya majonzi yangu, mifupa yangu imegandamiza nyama yangu'* (Zab. 101:5-6). Mtu wa aina hiyo hupunguza chakula na vinywaji haraka; kwani machozi ndiyo mkate wake – na hatimaye hufikia hatua ambapo analishwa na Roho Mtakatifu. Amini mimi, ndugu, ninamjua mtu wa hadhi ya namna hiyo; mara moja au mbili kwa wiki, na mara nyingi zaidi, huvutiwa na chakula cha kiroho, na kwa sababu ya utamu wake husahau chakula cha kimwili; lakini

wakati unapofika wa kula mkate, huwa ameshiba, kana kwamba, na hataki kuula, na, anapokuwa akila, hujilaumu, akisema: 'Kwa nini siko katika hali hii kila wakati?' Na hutamani kusonga mbele hata zaidi.

35. Hali kama hiyo inapatikana vipi? – Wakati mawazo yote ya mtu yanapounda umoja katika Mungu; basi mwili huu pia utafuata mawazo yanayokwenda kwa Mungu – na furaha ya Roho huonekana moyoni, ikilisha roho na kuitia mwili unene, na kuviimarisha vyote viwili. Mtu wa aina hiyo hatudhoofiki tena wala kukata tamaa; kwani kuanzia wakati huo na kuendelea, Yesu hutenda kama Mwombezi wao, na kuwaweka karibu na kizingiti cha mahali *'ambapo kila ugonjwa, huzuni na kuuguna hutoroka'* (Isaya 51:11)—na neno la Maandiko linatimia ndani yake: *'Kwa maana hazina yako ilipo, ndipo na moyo wako utakuwapo'* (Mathayo 6:21). Ni unyenyekevu unaomleta mtu katika hali hii.

36. Mtu anawezaje kutofautisha kati ya udhaifu wa kawaida wa kimwili (kutokana na kujinyima) na ule unaosababishwa na pepo, na ni chakula kiasi gani mtu anapaswa kula? – Kuhusu udhaifu, nitasema hivi: ikiwa mwili, unapokuwa unachukua chakula chako cha kila siku (kwa kiwango cha kawaida cha kujidhibiti), unadhoofika, hii ni kwa sababu ya mashetani; vinginevyo (wakati kiwango cha kujidhibiti ni kikubwa mno), ni udhaifu wa kawaida. Kiwango cha kawaida cha kujidhibiti ni kuondoka mezani ukiwa na hisia ya kutotosheka kidogo, kama wazee walivyoweka kwa wanaoanza. – Mtu anapokuwa amejikita katika hili, na katika kiwango kikubwa zaidi cha kujidhibiti, basi, akiwa tayari amezoea kwa tabia, hawezi kusahau ni kiasi gani anapaswa kula.

37. 'Nisaliieni; niko katika huzuni kuu.' – Wale ambao kwa kweli wanakufa kwa dunia kupitia uvumilivu na huzuni hufikia kiwango cha ukomavu. Ee ndugu mpendwa! – Bwana alivumilia msalaba – je, nawe hutafurahi katika majonzi yako, ambayo uvumilivu wake huingiza katika Ufalme wa Mungu? Kwamba wewe ni mwenye huzuni ni ishara njema. Je, hujui kwamba majonzi na majaribu huongezeka wakati Bwana anapoandaa neema Yake kwa ajili ya mtu? Na kwa ujumla, usitafute mapumziko ya kimwili isipokuwa Bwana akikutumia, kwani mapumziko ya kimwili ni chukizo kwa Bwana. Na Bwana alisema: *'Katika ulimwengu mtawaona shika, lakini mwe na furaha; mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33).

38. Ni chakula gani cha kila siku mtu anapaswa kuweka kando kwa ajili yake? – Ukijiwekea chakula cha kila siku katika kibanda chako, kitakupeleka kwenye wasiwasi na mzozo. Ridhika na chochote ambacho Mungu hutuma. *'Aenyeketiwa hupata tumaini'* (Methali 10:9).

39. Wakati wa kusoma Zaburi, je, mtu anapaswa kusema *'Sala ya Bwana'* baada ya kila Zaburi? – Inatosha kusema *'Sala ya Bwana'* mara moja.

40. Fuata njia ambayo sisi pia tumetembea, tukifuata nyayo za Baba zetu. Sikumbuki kwamba, baada ya kupata amani kamilifu, kamwe tulitumia fursa hiyo; bali tulijitahidi kwa kila njia kuongeza taabu na huzuni kidogo kutoka pande zote, tukimwogopa Yeye aliyesema: *'Umekusanya mema yako katika kifua chako'* ((Luka 16:25), na tukikumbuka kwamba *'lazima tuingie katika ufalme wa Mungu tukipitia dhiki nyingi'* (Matendo 14:22). Hivyo ndivyo tulivyotenda hata wakati mali nyingi zilipofika mikononi mwetu, na Mungu anajua tulikuwa maskini kiasi gani, kwa ajili Yake aliyekuwa maskini kwa ajili yetu. – Siyo mema kutafuta amani ya akili katika mambo yote. Yeye yeyote anayetafuta hili huishi kwa ajili yake mwenyewe na si kwa ajili ya Mungu; maana mtu wa namna hiyo hawezi kuutawala utashi wake.

41. Bwana anataka umwone kila mtu kuwa bora kuliko wewe. Mtii baba yako wa kiroho katika mambo yote, na fanya yote anayokuambia, iwe ni kuhusu chakula, kinywaji, au jambo lingine lolote. Ukikosolewa, furahi; hili ni faida kubwa kwako. Ukidharauliwa, vumilia; *'kwa maana yeye avumilia hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22). Mshukuru Mungu kwa kila kitu; kwa maana shukrani huombea mbele za Mungu kwa niaba ya udhaifu wetu. Katika mambo yote na wakati wote, jione kama mtu anayetoa dhambi na kupotoshwa – na Mungu hatakuhukumu; kuwa mnyenyekevu katika mambo yote na utapokea neema.

42. Katika hali zote, tugeukie unyenyekevu; kwani wanyenyekevu wamelala ardhini, na yeye aliyelala ardhini—anawezaje kuanguka? Lakini yeye aliye juu yuko hatarini kuanguka. Tukija kujitubu na kurekebishwa, hili si kwa nguvu zetu, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu; maana *'Bwana huinua waliodondoka na kuwapa macho vipofu'* (Zab. 145:8).

43. Ugonjwa ni nasaha ya Mungu kwetu, na hutumika kutuletea ustawi, ikiwa tunamshukuru Mungu. Je, Ayubu hakuwa rafiki mwaminifu wa Mungu? Hata hivyo, alivumilia nini isipokuwa yote, huku akimshukuru na kumbariki Mungu? – Na uvumilivu wake hatimaye ulimpeleka kwenye utukufu usio na kifani. Vumilia kidogo (katika ugonjwa wako), *'na utaona utukufu wa Mungu'* (Yohana 11:40). – Na kama huwezi kufunga (ukiwa mgonjwa), usihuzunike; Mungu hamwombi mtu yeyote kazi inayozidi nguvu zake. Zaidi ya hayo, je, kufunga si nidhamu ya mwili, inayokusudiwa kuutawala mwili wenye afya na kuufanya

dhaifu dhidi ya tamaa, sawasawa na maneno ya Mtume: *'Nikiwa dhaifu, ndipo nina nguvu'* (2 Kor. 12:10). Ugonjwa ni adhabu kubwa kuliko hii, na huhesabiwa badala ya kufunga – hakika, unathaminiwa hata zaidi kuliko kufunga. Yeyote anayevumilia kwa subira, akimshukuru Mungu, hupokea kupitia subira hiyo tunda la wokovu wake. Badala ya kudhoofisha nguvu za mwili kwa kufunga, tayari umeudhoofishwa na ugonjwa. Basi, mshukuru Mungu kwamba umeepushwa na kazi ya kufunga. Hata kama ungekula mara kumi kwa siku, usihuzunike; hautahukumiwa kwa jambo hilo, kwa kuwa hufanyi hivyo kwa ajili ya tamaa zako.

44. Kwa wivu (wa matunda ya imani), mashetani huingiza ukosefu wa imani ndani yetu; na tukikubali, tunakuwa watumwa na washirika wao.

45. (*Zoezi la kila siku*). Unapaswa kufanya mazoezi ya kuimba Zaburi kidogo, na kuomba kwa sauti kidogo (ukisali kutoka kwenye kumbukumbu); pia unahitaji muda wa kuchunguza na kulinda mawazo yako. Kuhusu kuimba zaburi na kusoma sala kwa moyo, usijiwekee mipaka mikali, bali fanya kadri Bwana anavyokupa nguvu; wala usipuuzie kusoma na sala ya kimya. Kidogo cha hiki, kidogo cha kile, na hivyo utaitumia siku yako kumpendeza Mungu. Mababa wetu watakatifu hawakukuwa na kanuni maalum, bali siku nzima walitimiza kanuni yao: walitumbuiza zaburi kwa muda, walitaja maombi kwa moyo kwa muda, walichunguza mawazo yao kwa muda, na, ingawa kidogo tu, walitilia maanani chakula chao – na yote haya waliyatenda kwa hofu ya Mungu. Maana imeandikwa: *'Kila mnachokifanya, kifanyeni kwa utukufu wa Mungu'* (1 Wakorintho 10:31).

46. Usiruhusu adui akuvuruge katika dhiki yako. Je, kishawishi au dhiki humpata mtu yeyote bila ruhusa ya Mungu? Hapana. Mungu huruhusu hili kwa manufaa ya roho zetu, ilhali shetani hutuwekea mambo tofauti, kama alivyofanya zamani alipowafukuza wazazi wetu wa kwanza kutoka Paradiso. – Lakini hatufikirii hili, na, tukisahau kwamba Mungu hututumia dhiki ili kutusafisha kutoka kwa uchafu wote, tunasumbuka na kukata tamaa. – Ukitaka kuokolewa, usidhamini mawazo yako mwenyewe; kwa maana mashetani hupanda mbegu za uovu ndani yako na kuwasilisha jambo moja badala ya jingine. Kwa vyovyote vile, usimtuhumu mtu yeyote kwa jambo lolote, bali katika kila jambo jitahidi kumfurahisha jirani yako. Wala usiweke mawazo mabaya juu ya mtu yeyote; kwa maana kwa kufanya hivyo wewe mwenyewe unakuwa mwovu, kwa kuwa waovu hufikiria mabaya, na wema hufikiria mema. Wazo likikujia: 'Wananizungumzia' – jua kwamba ni adui anayekunong'oneza. Usawahi kuwa na mashaka kama hayo. Vumilia yote, ukifurahi na kusanyuka; maana thawabu ya uvumilivu ni kubwa. Na usawaamini mashetani; maana wanachokuonyesha si cha kweli: wanatafuta tu kukuchanganya kwa namna fulani.

47. ('Tusi lingine'). Nashangazwa na ujinga wako, ndugu. Je, kweli unafikiri kwamba shetani anawahi kuacha kumshawishi mtu yeyote? – Zaidi ya hayo, je, mtu anaweza kumlaumu aliyepatwa na pepo, anayeanguka chini na kupata povu mdomoni? – Vilevile, mtu hawezi kuwalaumu wale ambao shetani anawasukuma kuupinga na kututukana. Sio wao wanaopaswa kulaumiwa, bali tamaa na yule anayeitia moto. Adui anakuchanganya – na wewe huangalii dhambi zako mwenyewe, bali unaona waziwazi dhambi za jirani yako; unaendelea kulalamikia makosa ya ndugu yako, huku ukisahau yako mwenyewe . – Na wewe ni nani, hata hivyo, wa kuangalia dhambi za wengine? – Kumbuka Lazaro – alivumilia kwa muda gani, shukrani kwa Mungu?

48. 'Nimeangukia katika njozi (za aibu ninapokuwa nimelala).' – Mungu anaturuhusu kuangukia katika njozi na tamaa zingine ili tuweze kutambua udhaifu wetu wenyewe, na kuweka imani na tumaini letu si kwetu wenyewe, bali kwake peke yake. – Hata hivyo, msiwaze kwamba tunashindwa na njozi na tamaa nyingine kwa mapenzi ya Mungu; bali, Mungu anaruhusu hili litupate kwa sababu ya uzembe wetu wenyewe, na kutokana na upendo Wake kwa wanadamu, anatumia uovu (ulio dhihirika ndani yetu) kutuongoza kwenye unyenyekevu kwa ajili ya wokovu wetu. Jitambue, basi, wewe ni nani, na ujinyenyekeze si tu mbele za Mungu bali pia mbele za watu, ukimkabidhi Mungu mzigo wako wote, yeye ambaye anaweza kufanya kupita kiasi kuliko tunachoomba au kufikiria.

49. 'Nimechoka na vishawishi'. – Usipoteze moyo, ndugu; Mungu hakukuacha wala hatakuacha. Fahamu kwamba hukumu iliyotamkwa na Bwana juu ya baba yetu wa pamoja Adamu: *'Kwa jasho la uso wako ndipo utakula mkate wako'* (Mwa. 3:19), haiwezi kubadilika. Kama vile dhahabu, inavyosafishwa kwenye tanuru, inavyokuwa safi na kustahili taji la kifalme, ndivyo pia mtu, anavyosafishwa na huzuni—akizivumilia kwa shukrani—anakuwa mwana wa ufalme. Basi, amini kwamba kila kinachokupata ni kwa ajili ya heri yako, ili nawe upate ujasiri mbele za Mungu.

50. (*Kwa mgonjwa aliyekatishwa tamaa*). Tafakari kuhusu mateso ya Mwokozi wetu—kana kwamba nawe unateseka pamoja Naye kwa matukano, majeraha, unyanyasaji, dhuluma ya kutafunwa mate, lawama

ya vazi jekundu, aibu ya taji la miiba, siki iliyochanganywa na mchuzi wa nyongo, maumivu ya misumari kupigwa, kupasuliwa kwa mkuki, kumwagika kwa maji na damu – na upate faraja kutokana na haya kwa ajili ya mateso yako mwenyewe. Bwana hataruhusu bidii yako kuwa bure. Amekuruhusu kuvumilia ugonjwa kidogo ili usije ukaonekana kuwa mgeni kwa Watakatifu utakapowaona wakati huo wakiwa wamezaa matunda ya mateso yao ya subira na wametukuzwa, bali uwe mshiriki pamoja nao na pamoja na Yesu, ukiwa na ujasiri mbele zake pamoja na Watakatifu. Basi, msihuzunike; Mungu hajawasahau, bali anawajali kama mwanawe halisi, na si kama *'mzinzi*'.

51. Nao ndugu yetu mkuu atupe msaada sote; namaanisha Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye alifurahi kutufanya ndugu zake (Ebr. 2:11). Na sisi tayari tumekuwa hivyo, na Malaika wanatibariki. – Ee, tumemwona nani kuwa ndugu yetu! Mwenye Nguvu, kutuimarisha; – Mwenye Kujawa, kugawana na sisi mateka ya vita; – Amiri, kuangamiza maadui zetu wanaotushambulia vitani; – Mponyaji, kuponya nafsi zetu za ndani, pamoja na nafsi zetu za nje, na kuitiisha hii ya nje kwa ile ya ndani; – Mlezi, kutulisha kwa chakula cha kiroho, – Aliye Hai, kututegemeza, – Mwenye Huruma, kutuonea huruma, – Mkarimu, kutuonyesha fadhili, – Mfalme, kutufanya sisi pia kuwa wafalme, – Mungu, kutufanya sisi pia kuwa miungu. – Kwa hiyo, mkijua kwamba mambo yote yapo ndani Yake, mmuombee – naye ataitimiza ombi la moyo wenu, mradi tu ninyi mnyewe msimzuie.

52. Bwana Yesu, aliyeambia, *'Ombeni, nanyi mtapokea'* (Yohana 16:24), atimize maombi yenu yote. Weka tu nyumba yako tayari, ukiwa umeisafisha kikamilifu, ili kupokea zawadi za Mungu. Zinabaki zimehifadhiwa tu katika nyumba iliyosafishwa – na ni hapo tu hutoa harufu yake, ambapo hakuna uchafu. Yeye yeyote anayeshiriki katika hizo anakuwa mgeni kwa mtu wa zamani, amesulubishwa kwa dunia, kama vile dunia ilivyo kwake, na huishi daima katika Bwana. Haijalishi mawimbi ya adui yatakavyopiga kwa nguvu, hayawezi kuvunja meli yake; na kuanzia wakati huo na kuendelea anakuwa hofu kwa maadui zake—kwa maana wanaona muhuri mtakatifu juu yake—na kadiri anavyokuwa adui wao, ndivyo anavyokuwa rafiki mwaminifu na mpenzi zaidi kwa Mfalme Mkuu.

53. Usitetemeshwe na wasiwasi unaosababishwa na tamaa na njozi za kishetani. Amini kwamba, ingawa mashetani hutatiza na kutushawishi, hawatapata mafanikio katika kufanya chochote, bali hata watazidisha wema wetu, mradi tu tuwe macho juu yetu wenyewe ili kudumisha subira kidogo. Basi, tusilegeze bidii zetu, tusije tukapoteza ahadi tulizopewa na Mungu wetu mwenye wema na rehema. Ni juu Yake kutoa, na jukumu letu ni kulinda. Na usishangae kwamba, baada ya ahadi takatifu za Mungu na zawadi zisizojaliwa, mashetani tena huinua tamaa zao za aibu dhidi yako, wakitumaini kuiba utajiri wako usio na kipimo, lakini kumbukeni jinsi wasivyokuwa na haya, baada ya Mungu Mwenyewe kumshuhudia Ayubu mtakatifu, walimletea majaribu na mateso makubwa ili kumwangusha nguzo hii ya uvumilivu; lakini hawakuweza kumshinda, wala hawakuweza kunyakua hazina za imani yake angavu na shukrani yake. Dhahabu husafishwa kwa kupitishwa katika moto, yaani, mtu mwema hupitia majaribu mengi. Mungu aliruhusu na kuidhinisha kwamba, hata baada ya ushuhuda Wake maalum kumhusu mtu mwema, mtumishi Wake ajaribiwe, kwa ajili ya heshima na utukufu mkuu wa Bwana na kushindwa kabisa kwa maadui Wake. Basi, usipoteze moyo. Hati za ahadi zinasalia salama; *'lakini nangojea Bwana'* (Zab. 26:14); *'lakini yeye avumilia hadi mwisho ataokolewa'* (Math. 24:13), kumhusu Kristo Yesu Bwana wetu.

54. (*Majibu*). – Mfadhaiko katika mawazo yako unatokana na kuwa na moyo usio na msimamo. – Huna haja ya kuacha kabisa divai, bali itumie kwa kiasi. – Kulala ukiwa umekaa hatimaye hupelekea unyenyekevu. – Kwa ujumla, hata hivyo, wajisalimishe kabisa kwa Mungu, kwa heshima Yake.

55. Jihadhari na nafsi yako; mashetani wanataka kukusukuma kwenye mambo yasiyo na faida kubwa, kama vile: kulala ukiwa umekaa, au kutotumia mto – ambayo ni sawa na *'mrehani, bizari na fyneli'* – na wanapanda wazo *la 'kupuuza mambo makuu ya sheria'* (Mathayo 23:23), yaani, kutuliza hasira, kutuliza ukorofi, na kupata utiifu katika mambo yote. Hupanda mambo haya ndani yako ili kuchosha mwili wako, ambapo utaugua na, kwa lazima, utahitaji kitanda laini na vyakula mbalimbali; lakini badala yake, ridhika na kichwa cha kitanda kimoja na upumzike juu yake kwa hofu ya Mungu. Weka katika sufuria yako mchanganyiko wa dawa za kiroho, kama vile: unyenyekevu, utiifu, imani, tumaini na upendo; maana yeye yeyote aliye na hivi huandaa karamu kwa ajili ya Kristo, Mfalme wa Mbinguni.

56. 'Nimevutiwa na wazo la kufuru.' – Imepita muda mrefu tangu shetani mlaaniwe, anayeangamiza roho zinazomkubali, alipoanza kukushambulia. Amekushika kwa nira (mnyororo wa shingoni – tamaa mbaya), ili kukuua. Lo, Mungu asimruhusu kutekeleza mapenzi yake juu yako (2 Tim. 2:26). – Lakini usikate tamaa. Mungu, anayekubali toba yako, anasimama mbele yako. Amka kutoka kwa udanganyifu wa utumwa

– na zaidi ya yote, zuia hasira na ukorofi wako, ukijua kwamba vinamwongoza mtu kwenye kufuru hatari dhidi ya Mungu; badala yake upate unyenyekevu, unaowasha mashetani; utiifu, unaofungua njia kwa Mwana wa Mungu kuingia kwa mtu; imani, inayomwokoa mtu; tumaini lisilomwonea aibu yeyote; na upendo, unaomzuia mtu kugeuka mbali na Mungu. Hujajali kukuza wema huu; kinyume chake, umechagua kinyume chake—hasira, kuchukizwa na maangamizi kamili—utukufu mbaya uliotajwa hapo juu. Lakini jitahidi kurekebisha njia zako, ukitafakari wema wa Mungu na kutafakari ni baraka ngapi Bwana amekupatia. – Yaliyopita yamesamehewa, lakini badilisha njia zako kuanzia sasa. – Kwa siku 40, toa toba kwa Mungu, ukifanya sujudu tatu kila siku na kusema: 'Nisamehe, mimi aliyekulaani dhidi Yako, Ee Mungu wangu!' na umkiri Yeye kwa midomo yako iliyokulaani, mara tatu kwa siku, ukisema: 'Utukufu ni Kwako, Ee Mungu wangu, na wewe ni mbarikiwa milele – Amina!' – Na usirudi tena katika dhambi ile ile, ili jambo baya zaidi likupate. Kupitia ukosefu wa hisia wa moyo wako ulifika kwenye hasira, na kutoka kwa hasira uliendelea na kuacha kushiriki Ekaristi Takatifu: ukashikwa kabisa, nawe pia ulianguka katika shimo la kufuru. – Na kama si kwa mkono wa Mungu mwenye huruma ulioingilia kati na maombi ya Watakatifu, roho yako ingekuwa imeporomoka katika maangamizi ya kukata tamaa. Tazama, kupitia mimi, mdogo wa wote, Mungu anazungumza nawe: ume dhambi – usidhambi tena. Omba pia kwa ajili ya dhambi zako zilizopita. Mungu ni mwenye huruma na, ikiwa tunataka (kurekebisha njia zetu), anasamehe dhambi zetu.

57. (Ninaomboleza Abba kwa kuwapendelea wengine.) Ndugu! Unajijaribu mwenyewe. Je, hujui kwamba *'kila mtu hujaribiwa, akishikwa na kushawishiwa na tamaa yake mwenyewe'* (Yakobo 1:14)? – Msiweke akilini wengine isipokuwa wewe mwenyewe, na usichunguze mambo ya wengine, kwani hili halina faida yoyote kwako kwa namna yoyote ile. – Na tazama jinsi Shetani alivyotatiza moyo wako kwa jambo dogo kama hili. – Basi, inuka, ukitiwa nguvu na mkono wa Mungu, – na usitegemee mawazo yako mwenyewe, ambayo kupitia hayo mashetani hukuthibitishia mambo jinsi wanavyopenda.

58. (Unapopata fursa ya kufanya jambo linaloashiria heshima). Jilinde dhidi ya kupenda kuheshimiwa kwa jambo lolote, na uonyeshe utiifu unaoondoa uasi, ambao unachukizwa na Mungu na wale wanaompenda. Shikamana na utiifu, ambao hupandisha mtu mbinguni na kuwafanya wale wanaoufikia kuwa kama Mwana wa Mungu.

59. (Jinsi ya kuanza toba?) Ukitaka kuanza toba, fikiria alichofanya *yule* mwanamke *aliyekuwa ametenda dhambi*: *'kwa machozi yake aliiosha miguu ya Bwana'* (Luka 7:38). Kulia huosha dhambi za kila mtu. Lakini mtu hupata kilio kwa njia ya taabu, kwa kusoma Maandiko kwa bidii, uvumilivu, kutafakari kuhusu hukumu ya kutisha na aibu ya milele, na kwa kujikana, kama Bwana alivyosema: *'Yeyote anayetaka kunifuata, ajikanie, ajitwike msalaba wake, na anifuate'* (Mathayo 16:24)Kujikanusha na kubeba msalaba wako kunamaanisha: kuweka kando mapenzi yako katika mambo yote na kujiona kama si kitu.

60. (Kwa sababu ya udhaifu wangu wa kimwili, siwezi kujitahidi kama vile Wazee wa Kanisa walivyofanya). Ikiwa wewe ni dhaifu na huwezi kuvumilia mengi, basi fanya uwezavyo, ukipunguza chakula na kinywaji kidogo kuliko unavyohitaji; kwani Mungu alikubali mite mbili za mjane na akafurahi nazo zaidi kuliko na chochote kingine. – Jizoeze kutowapuuza wengine, – nawe utaokolewa.

61. Mawazo yanayotokea ndani yangu husema: 'Nenda nchi ya kigeni, na huko utaokolewa.' – Hili hutoka kwa adui, ambaye anakupa hili kwa kujifanya ni ukweli, ili, baada ya kukudhihaki, aweze kukufanya kuwa kikwazo kwa wengi, ili wewe pia upate hukumu kwa niaba yao. – Hata hivyo, unalazimishwa kufanya hivi kwa sababu ya uvivu na kiburi chako. Mashetani huongeza hila zao kwenye uvivu na kiburi chako, ili kuharibu roho yako. Basi, jitunze sana, na upambane na mawazo haya, ukifukuza uzembe na kiburi; usifanye chochote kwa hiari yako, na usikubali mawazo na kujihalalishia kunakotokea ndani yako: la sivyo, utaanguka vibaya sana. Pata uthabiti, na utaondoa kwako uhuru wa kutenda upendavyo kwa jirani yako, chanzo cha uovu wote kwa mwanadamu; weka kando wasiwasi wote, na utakuwa huru kumtumikia Mungu; kufa kwa kila mtu, na utakuwa mgeni; jione kama si kitu, na akili yako haitasumbuliwa; usidhani kuwa umefanya jambo lolote jema – na thawabu yako itahifadhiwa kwako kikamilifu. Zaidi ya hayo, kumbuka kwamba hautadumu katika mwili kwa muda mrefu, na jitahidi kufanya mambo ambayo siku hiyo utaweza kusema kwa ujasiri: *'Nimejiandaa na sikuhuzunika'* (Zab. 118:60). Ndugu! Mtu hawezi kuishi bila bidii, na hakuna anayepewa taji bila mapambano. Jilazimishe kujitahidi kwa ajili ya wokovu wako – na Mungu atakusaidia, *'ambaye anataka watu wote waokolewe na kufikia kumjua kweli'* (1 Tim. 2:4).

62. Siyo kila anayeishi katika monasteri ndiye mtawa, bali mtawa ni yule anayeishi maisha ya kitawa. Bwana alisema: *'Si kila anayenisemea, "Bwana, Bwana," ataingia katika Ufalme wa Mungu, bali wale tu watendaji wa mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 7:21). Ndugu! Kwa nini unamruhusu adui

akuudhi na kukuweka katika hatari ya kuanguka? – unauliza – lakini hufanyi jitihada yoyote kutekeleza kile ulichoambiwa. Unauliza tena na, kwa ajili ya kiburi na tamaa ya kuwafurahisha wengine, unawapa wengine – na hivyo kujizuia kufanya maendeleo hivi karibuni. Tumejaliwa muda ili, baada ya kutambua tamaa zetu, tujitahidi kuziponya, huku tukilia na kusikiliza vilio. Ikiwa, ukiwa katika seli yako, mawazo yako yanapotea, jilaumu mwenyewe kwa hilo, ukikiri udhaifu wako mbele za Mungu.

63. Yeyote anayetaka kuwa mtawa haapaswi kamwe kuwa na mapenzi yake mwenyewe katika jambo lolote. Kristo Bwana, akifundisha hili, alisema: *'Kwa maana nimekuja kutoka mbinguni, si kutenda mapenzi yangu'* (Yohana 6:38). Hata hivyo, ukitekeleza jambo moja huku ukikataa jingine, utakuwa unaonyesha kuwa wewe ni mwenye hekima zaidi kuliko yeye anayekuamuru, na hili ni sawa na kudhihakiwa na mashetani. Kwa hiyo, lazima utii katika mambo yote, hata kama kwa mtazamo wako kazi uliyoamriwa haina dhambi. Baba anayekupa kazi hiyo atabeba dhambi yako, na atawajibika kwa ajili yako. Ikiwa kazi hiyo ni usumbufu mkubwa kwako au hatari, au ikizidi nguvu zako, mweleze Baba hili, na fanya kama yeye anavyoona inafaa.

64. (Ninaposhiriki mazungumzo, hupitwa na hisia na kujipoteza; baadaye, nahisi aibu na huzuni.) Ili kuwazuia wanyonge wasianguke katika hili, na katika upendo wa utukufu, ni lazima waepuke maneno mengi kwa gharama yoyote na kuyamaliza mazungumzo, wakitoa visingizio na kujiondoa kwa wale wanaozungumza. – Mazungumzo yanapokuwa na manufaa na hayazuizi kazi muhimu zaidi, basi kaa wakiwa wanazungumza; lakini kama mazungumzo hayana manufaa, sema: 'Samahani, mimi ni dhaifu,' na uondoke.

65. Mtu anapaswa kujiendesha vipi anapokutana na wengine? Unapokutana na mtu yeyote, salimiana tu; kisha sema: 'Nisaliieni, ninaelekea kushughulikia jambo fulani,' na uondoke. Na ukiulizwa kuhusu jambo fulani, na ukijua jibu, basi litoe na uendelee na safari yako; lakini usipojua, sema: 'Sijui,' na uendelee na safari yako.

66. Ninataka kuacha mikusanyiko ya kijamii: je, nifanye hivyo mara moja, au taratibu? – Ukiyaacha yote kwa pamoja, utapata amani; la sivyo, utakuwa chanzo cha taabu nyingi kwa ajili yako na kwa wengine.

67. (Mgonjwa anauliza kama anapaswa kusoma vitabu vya tiba.) Visome, lakini unapovisoma, au unapomuuliza mtu yeyote kuhusu matibabu, usisahau kwamba bila Mungu, hakuna anayepata uponyaji. Yeyote anayejitolea kwa sanaa ya tiba lazima ajitolee kwa jina la Mungu, na Mungu atampa msaada. Sanaa ya tiba haingeizuia mtu kuwa mcha Mungu; lakini itende kama ufundi, kwa ajili ya ndugu. Kila unachofanya, kifanye kwa hofu ya Mungu, na utahifadhiwa kwa maombi ya Watakatifu.

68. 'Nina shughuli nyingi mchana kutwa – na hili linanizuia kumkumbuka Mungu.' – Wakati mwingine hutokea mtu asikie mengi kuhusu mji fulani, lakini anapoingia ndani yake, haitambui kuwa huu ndio ule mji ambao alikuwa amesikia habari zake. Ndivyo ilivyo pia, ndugu, wewe hutumia siku nzima katika kumkumbuka Mungu bila wewe kutambua. Kuwa na amri na kujitahidi kuitii kama ya Mungu mwenyewe—ndani yake kuna utiifu na kumkumbuka Mungu.

69. Tunahitaji chakula kila siku, lakini hatupaswi kukila kwa tamaa. Tunapokula, tukimshukuru Mungu aliyetupa, na kujihukumu kuwa hatustahili, basi Mungu huhakikisha kuwa kinatutumikia kwa ajili ya utakatifu na baraka. Vilevile, ikiwa unahitaji kitu na ukafanikiwa kukipata, mshukuru Mungu anayekusaidia, na ujilaumu mwenyewe kwa kuwa haustahili; na Mungu ataondoa kwako kila shauku ya kukinamana nacho.

70. Kila mtu anampenda jirani yake kadiri ya uwezo wake; lakini kipimo cha upendo kamili ni kumpenda jirani yako kama unavyojipenda wewe mwenyewe, kwa ajili ya upendo unaomwomba Mungu. – Vijana huwa na mwelekeo wa kuanguka katika dhambi kwa sababu ya upendo wao wa kipumbavu kwa kila mmoja na kwa sababu hukusanyika pamoja kwa ajili ya mazungumzo ya faragha. – Kipimo cha upendo wao kwa kila mmoja kinapaswa kuwa hiki: wasinung'uniane, wasichukiane, wasidharau, wasitafute maslahi yao wenyewe tu, wasipendane kwa ajili ya urembo wa mwili au kwa ajili ya tamaa yoyote ya kimwili, na wasikae pamoja bila haja ya lazima, wasije wakawa na kiburi, ambacho huharibu matunda yote ya maisha ya mtawa na kumfanya awe kama mti uliokonda.

71. 'Natamani kuokolewa, lakini sijui njia ya wokovu.' – Ndugu! Mungu, kupitia Maandiko Matakatifu na kupitia kwa Watu wa Mungu wa zamani, ametufunulia njia ya wokovu, akisema: *'Muulize baba yako, naye atakuambia; wazee wako, nao watakuambia'* (Kumb. la Torati 32:7). – Kwa hiyo, ikiwa hutaki kupotea katika suala la wokovu, usifanye chochote bila kushauriana kwanza na baba zako wa kiroho, na huta potea kwa neema ya Mungu, *'ambaye anataka watu wote waokolewe na kufikia kumjua kweli'* (1 Tim. 2:4).

72. 'Wazo linaniambia kwamba kama ningeenda mahali fulani na kuishi peke yangu, ningefikia utulivu kamili.' – Bwana wetu Yesu Kristo, kabla ya msalaba, alivumilia taabu na matukano mengi, na baada ya hayo alipaa msalabani. Vivyo hivyo, hakuna mtu anayeweza kufikia utulivu kamili na wenye tunda na pumziko la

maisha matakatifu na kamili isipokuwa kwanza ateseke na Kristo (akiishi miongoni mwa ndugu zake) na avumilie mateso yake yote, akikumbuka maneno ya Mtume: *'Kama tusikitika pamoja naye, tutatukuzwa pamoja naye'* (Warumi 8:17). Usijidanganye; hakuna njia nyingine ya wokovu isipokuwa hii.

73. (Kwa mgonjwa). Ugonjwa huu umekupata ili usiende kwa Mungu bila kutoa tunda. Ukivumilia na kumshukuru Mungu, utahesabiwa kwa ajili yako badala ya kazi za kujinyima, kwa kuwa hujakaa muda mrefu katika maisha ya ukiwa.

74. Mtu hapaswi kwenda popote bila amri; kwa maana kile tunachofanya kwa hiari yetu hakimpendezi Mungu. Lakini unapokwenda kwa amri, basi katika kitendo chenyewe cha kutimiza amri ya yule aliyekutuma kuna sala na kumpendeza Mungu, Yeye aliyesema: *'Nimekamshuka kutoka mbinguni, si kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi ya Baba aliyenituma'* (Yohana 6:38).

75. (Ninaona utiifu ni mzito sana kubeba. Je, niombe msaada?) Ndugu! Yeyote anayetaka kumfuata Yesu na kutembea katika njia ya wokovu lazima atarajie majaribu na huzuni kila wakati. Maandiko yanasema: *'Mwanangu, ukijitosa kumtumikia Bwana, andaa roho yako kwa majaribu'* (Siraka 2:1). Na Bwana akasema: *'Yeyote anayetaka kunifuata, ajikanushe, ajitwike msalaba wake* kila siku, *na anifuate'* (Mathayo 16:24). Hivyo basi, yeyote anayetaka kuwa mwanafunzi wake lazima abaki mwaminifu hadi kifo. Ni nafuu zaidi kwako kuwa peke yako na kujitahidi kidogo wewe mwenyewe kuliko kumwalika mwingine. Uhuru katika maisha yako ya kiroho hauimarishi sana wakati kaka anakusaidia tu, kama ilivyo yeye anapokuwa nawe kila wakati.

76. (Mtu anapaswa kumuuliza nani kuhusu mawazo yake, na je, ni sahihi, baada ya kumuuliza mtu mmoja, kumuuliza mwingine swali lile lile?) – Mtu anapaswa kumuuliza yule ambaye anamwamini, na ambaye anajua ana uwezo wa kubeba mawazo yake, na ambaye anamuamini kama anavyomwamini Mungu; lakini kumuuliza mwingine kuhusu wazo lile lile ni tendo la kutokuwa na imani na mashaka. Ikiwa unaamini kwamba Mungu huzungumza kupitia Mtakatifu wake, basi kuna haja gani ya jaribio hapa, au kuna haja gani ya kumjaribu Mungu kwa kumuuliza mtu mwingine jambo lile lile?

77. 'Mtu anapaswa kusali mara ngapi kabla ya wazo kupata mwongozo kuhusu jambo?' – Wakati huwezi kuuliza mzee wako, lazima usali mara tatu kuhusu kila jambo; na baada ya hapo, tazama moyo wako unapendelea wapi, hata kama ni kwa kipenyo cha sindano – na utende kulingana na hilo; kwani mwongozo unaonekana na kufichuliwa kwa moyo kwa kila njia.

78. 'Mtu anapaswa kuomba mara tatu vipi – kwa nyakati tofauti, au mara moja? Wakati mwingine haiwezekani kuchelewa.' – Ikiwa una muda wa ziada, ombea mara tatu katika kipindi cha siku tatu; lakini ikiwa kuna haja ya haraka, kama wakati wa mateso ya Mwokozi, basi chukua mfano wako kuwa Yeye alijitenga mara tatu kuomba, na alipokuwa akiomba mara tatu, alisema maneno yale yale (Mathayo 26:44).

79. (Kuhusu mwongozo). Meli inapopepezwa na mawimbi, ikiwa ina nahodha, yeye, kwa hekima aliyopewa na Mungu, huiokoa meli, na wale walio ndani yake hufurahi kuiona salama. Zaidi ya yote, mgonjwa hutiwa moyo sana na kumkumbuka daktari, na zaidi na zaidi na ustadi wake; na msafiri aliye hatarini kutokana na wezi hutiwa moyo na sauti ya walinzi, na zaidi na zaidi na uwepo wao. Ikiwa kweli ndivyo ilivyo, basi je, jibu la baba, *'*', halipaswi kuleta furaha kubwa zaidi kwa wote wanaolisikia, hasa linapoambatana na maombi ya dhati kwa Mungu, aliyeambia: *'Ombeni kwa ajili ya wengine, mpate kuponywa'* (Yakobo 5:16)?

80. Yeye anayekiri dhambi zake hushuhudiwa haki kutokana nazo, kulingana na maneno ya Maandiko: *'Taja kwanza maovu yako, ili upate haki'* (Isaya 43:26), na tena: *'Nikasema, "Nitakiri BWANA makosa yangu," nawe ukaiondoa hatia ya moyo wangu'* (Zab. 31:5). Tujihadhari kuanzia sasa, maana Mungu ametusamehe dhambi zetu za zamani.

81. Mtu yeyote, anapofunga, akiongeza chochote kwa hiari yake, au akifunga kwa kutafuta utukufu wa kibinadamu na manufaa yanayotokana nayo, basi fungo lake ni chukizo kwa Mungu. Ndivyo ilivyo katika mambo yote. Kazi yoyote njema inayofanywa si kwa ajili ya upendo kwa Mungu pekee, bali ambayo nia ya mtu binafsi imechanganywa, ni najisi na haimvutii Mungu. Hili pia linaweza kueleweka kutoka kwa Sheria ya Mungu, inayosema: *'Usipande mbegu mchanganyiko katika shamba lako, wala usijitengenezee nguo ya sufu na kitani zilizochanganywa'* (Kumb. la Torati 22:9–11; Mambo ya Walawi 19:19).

82. Unapojifunza Zaburi kwa moyo, usijideke, ili isije ikawa kwamba unajaza hewa kwa maneno yasiyo na maana, na hili linaweza kuwa sababu ya hukumu yako. Neno la Mungu ni mbegu ya wema; ikiwa halitazaa ndani yako, utahukumiwa pamoja na yule mtu aliyezika fedha aliyopewa ili izidishwe ardhini.

83. Tunawezaje kumshukuru Yeye aliyetuumbia kwanza, kisha akatupatia msaada dhidi ya adui – na, la muhimu zaidi ya yote – akatupatia nafasi ya toba yetu, na Mwili na Damu yake mwenyewe kwa ajili ya

msamaha wa dhambi na kuimarisha mioyo yetu? – Hatutawahi kuweza kumpa shukrani kama anavyostahili; lakini tumpe shukrani tunazoweza, kwa midomo yetu na katika mioyo yetu – hasa kwa kuvumilia yote kwa ajili Yake hata kufa – naye, katika upendo Wake kwa wanadamu, atahesabu haya yote kama vile ile sarafu mbili za mjane katika Injili.

84. Wakati kazi fulani inayomfurahisha Mungu inapojitokeza kwako, na wazo linalopingana nalo linapinga, basi kutokana na jambo hili lenyewe inajulikana kwamba kazi hiyo kwa kweli inamfurahisha Mungu. – Lakini toa sala, – na uone: ikiwa, unapokuwa unasali, moyo wako unatiwa nguvu katika yaliyo mema na mema haya yanaongezeka badala ya kupungua, basi, iwe wazo lile linalokinzana na kukusumbua linaendelea au la, jua kwamba jambo hilo limetoka kwa Mungu; kwani kile kilicho chema daima hukumbana na upinzani mkuu kwa sababu ya wivu wa shetani, lakini kile chema hushinda upinzani huu kupitia maombi. Hata hivyo, ikiwa kile chema kinachoonekana kimechomwa na shetani, na pia kuna upinzani unaotoka kwake; basi kupitia maombi hata kile chema kinachoonekana hupunguzwa, na pamoja nacho upinzani unaoonekana. Katika hali kama hiyo, ni wazi kwamba adui anapinga wazo alilopanda ili tu atudanganye tukalikubali wazo hilo kuwa jema.

85. Wakati wazo linapokusifu, na huwezi kuepuka madhara yanayosababishwa, jaribu kuliita jina la Mungu, na uliambie wazo lako: 'Maandiko yanasema: *"Watu wangu, wale wanaokusifu wanakudanganya na kukusababisha kukwama"*' (Isaya 3:12). Fanya vivyo hivyo wengine wanapokusifu – huku ukikumbuka kwamba wale wanaokubali sifa za kibinadamu hawapati faida yoyote, kama Bwana mwenyewe anavyosema: *'Mnawezaje kuamini mimi, ninyi mnapopokea utukufu kutoka kwa wanadamu?'* (Yohana 5:44)? – Kwa ujumla, mtu anapaswa kuweka akilini na moyoni kwamba anapaswa *'kujivunia katika Bwana'* (2 Kor. 10:17); maana hata kama tuna chochote kutoka kwa Mungu, yote ni kwa msaada wa Mungu. Kwa nini, basi, Mtume, akiwa amefikia cheo kikubwa namna hiyo, hakijivunia yeye mwenyewe, bali alipaza sauti, akisema: *'Kwa neema ya Mungu mimi ni yule niliyo'* (1 Kor. 15:10)?

86. Wakati, wakati wa kuimba zaburi, au sala, au usomaji, wazo baya linapojitokeza; ipuuze, na zingatia zaidi wimbo wa zaburi, maombi au usomaji, ili upate nguvu kutokana na maneno unayosema; ikiendelea, jitahidi kumwita jina la Mungu, na Mungu atakusaidia na kupinga hila za maadui.

87. 'Mtu hupataje majuto katika maombi, usomaji na kuimba zaburi?' – Majuto katika maombi hutokana na kukumbuka dhambi za mtu mwenyewe. Mtu anayeomba lazima akumbuke matendo yake mwenyewe, na jinsi wale wanaofanya mambo kama hayo wanavyohukumiwa, na ile sauti ya kutisha: *'Nendeni zenu, mliobarikiwa, mkaingie katika ufalme uliotayarishwa tangu milele; lakini mliokini, nendeni zenu katika moto wa milele'* (Mathayo 25:41). – Kuhusu kusoma na kuimba zaburi, kujitolea hutokea mtu anapozingatia akili yake kwenye maneno yanayosemwa na kupokea katika roho yake nguvu iliyomo ndani yake. Ikiwa, licha ya hayo, kutojali bado kunabaki ndani yako, usipoteze moyo, bali endelea kufanya kazi kwa subira; kwa maana Mungu ni mwenye rehema, mkarimu na mvumilivu, naye hupokea juhudi zetu. Kumbuka daima maneno ya Mwandishi wa Zaburi: *'Nilimngojea Bwana kwa subira, akanisikia'* (Zab. 39:1). Ukijifunza kutokana na hili, amini kwamba rehema za Mungu zitakufikia hivi karibuni.

88. Ukipomwita Mungu ukiwa unaimba zaburi au ukiwa na wengine, usidhani kuwa humwiti isipokuwa ukitamka maneno hayo kwa sauti; bali kumbuka kuwa Yeye anajua yaliyo mioyoni na anaangalia moyo – na mwite moyoni mwako. Hivi ndivyo ilivyoandikwa katika Maandiko: *'Funga mlango wako, ukaombe Baba yako faraghani'* (Mathayo 6:6). – Hata kama hutamtaja jina la Mungu moyoni mwako, bali unamkumbuka tu Mungu, hili linafanana zaidi na kumwomba – na linatosha kukusaidia.

89. Huzuni ya kweli, ikichanganyika na majuto, hufidia dhambi za zamani na huondoa uchafu; na kupitia jina la Mungu huilinda daima mtu aliyeifikia, huondoa vicheko na mambo ya kupoteza fikira, na hudumisha kilio kisichokoma; ni ngao inayopindua mishale yote ya moto ya shetani (Efe. 6:16); yeyote anayemiliki hao hubaki bila kuathirika kabisa na mizozo, iwe miongoni mwa watu au hata katika ushirika na malaya.

90. Huzuni isiyo kamilifu huja na kuondoka, kulingana na jinsi wazo (maua) la wokovu linavyowaka na kuzimika. Lakini shauku hiyo inapokuwa ya kudumu, basi hujitokeza majuto makuu na ya kudumu, na haya hufuatiwa na kilio cha kweli, ambacho mtu anapaswa kujitahidi kukipata kwa kujilazimisha kufanya hivyo.

91. Unyenyekevu ni kukata mapenzi yako katika mambo yote, na kutokuwa na kujali chochote. Kukata mzizi wa tamaa (tamaa ya ngono, ulafi, tamaa ya mali) kunamaanisha kukata mapenzi yako mwenyewe,

kujitesa kadri iwezekanavyo, na kulazimisha hisia zisizidi mipaka yake; kwa njia hii, mzizi hukatwa si tu wa hizi, bali pia wa tamaa zingine.

92. Kujitolea kila kitu kwa mapenzi ya Mungu kunamlinda mtu dhidi ya taabu, chochote kitakachotokea. Hata hivyo, mkanganyiko bado unaweza kutokea na kumzuia mtu kukubali kilichotokea kwa shukrani na furaha. Katika hali kama hiyo, mtu lazima apambane na mkanganyiko huu kwa kufufua kujitolea kwake kwa mapenzi ya Mungu, akithibitisha tena imani kwamba vitu vyote hutoka kwa Mungu, na kwamba kila kitu kinachotoka kwa Mungu ni kizuri kwetu. – Hakuna jambo jema linalotimizwa kwa juhudi zetu wenyewe peke yetu, bali kwa nguvu na mapenzi ya Mungu. Hata hivyo, Mungu pia anatutaka tujitahidi kulingana na mapenzi Yake, na si kwa hila au udanganyifu wowote, unaotoka kwa yule mwovu.

93. Kimya ni bora na cha ajabu zaidi kuliko mahubiri yoyote ya kujenga. Watu wetu wa zamani waliheshimu na kukithamini, na kupitia kwake walitukuzwa. Lakini kwa kuwa sisi, kwa sababu ya udhaifu wetu, bado hatujafikia kutembea katika njia ya wakamilifu, tuongee yale yanayojenga – na tuongee, tukichota maneno kutoka kwa Wazee, badala ya kujitosa katika ufafanuzi wa Maandiko; kwani jitihada hii inaleta hatari kubwa kwa wasio na ufahamu. Maandiko yanazungumziwa kwa mambo ya kiroho, na mtu wa mwili hawezi kuelewa yale ya kiroho. Ni afadhali tugeukie maneno ya Mababa katika mahubiri yetu, na kupata faida iliyomo ndani yake. Lakini tuyatumie kwa kiasi, tukikumbuka maneno ya yule aliyesema: *'Katika wingi wa maneno, hatia haiepukiki'* (Mith. 10:19). Na ili tusije tukajivunia na kujigamba, tukumbuke kwamba, tusipotekeleza tunachosema, tunazungumza kwa ajili ya hukumu yetu wenyewe.

94. Ikiwa ukimya unatambuliwa kuwa na faida zaidi kuliko mazungumzo mema, basi ndivyo ilivyo zaidi kwa mazungumzo kuhusu mambo ya kidunia (kama vile miji, vijiji, biashara, amani na vita, na kadhalika). Lakini tunaposhindwa kunyamaza na tukavutiwa katika mazungumzo kuhusu mada kama hizo, angalau tusiyarefushe mazungumzo hayo, tusije tukawaangukia katika mtego wa adui kwa maneno mengi.

95. Ukijikuta katika mzunguko wa watu wanaojadili mambo ya kidunia au ya kiroho, jiruhusu kusema kitu kisicho na madhara, lakini zungumza kwa busara, ili tu kuepuka wenzako wakusifu kwa kunyamaza. Lakini hata ukifanya hivi—yaani, kuzungumza kidogo—kuwa mwangalifu wasiwahukumu kwa kuzungumza kwa urefu.

96. Unapokusudia kufanya jambo, na ukahisi wasiwasi katika mawazo yako, na wasiwasi huu ukadumu hata baada ya kutaja jina la Mungu, hata kama ni kwa chembe ya nywele; basi itambue kutokana na hili kwamba kitendo unachotaka kutekeleza kimependekezwa kwako na Ibilisi, na usikitekeleze; kwani hakuna jambo linalofanywa kwa wasiwasi linalomfurahisha Mungu. – Lakini mtu anapokabiliana na wasiwasi huu (wakati wazo linaloukataa linapotokea), hapaswi mara moja kuona jambo hilo kuwa baya, bali alichunguze ili kuona kama ni jema au la – na ikiwa si jema, aliachie; lakini ikiwa ni jema, alifanye, huku akipuuza wasiwasi huo.

97. Ikiwa, baada ya kuanza mazungumzo, utagundua kuwa ni ya dhambi, yaweke kikomo kwa kusema: 'Hapana, tusizungumzie hili'; au, baada ya kusita kwa muda mfupi, sema: 'Nimesahau nilichokuwa nikizungumzia' – na uelekeze mazungumzo kwenye mada nyingine isiyo na dhambi.

98. Nini maana ya kujihalalishia? Ni pale mtu anapokana dhambi, kama tunavyoona katika kisa cha Adamu, Hawa, Kaini na wengine kama wao, ambao walitenda dhambi lakini, kwa kutaka kujihalalishia, walikana dhambi zao.

99. Kila wazo na kila tendo, kama ilivyosemwa, lazima lichunguzwe kuona kama ni jema au la, na mtu anapaswa kufanya yaliyo mema huku akikataa yale yasiyo mema. Hata hivyo, ili yaliyo mema yasiendane na mkanganyiko, mtu lazima achunguze wazo kuu lililo nyuma yake—kusudi ambalo mtu hufanyia chochote—na unapouliza swali juu yake kwa kuogopa Mungu, Mungu hatakuacha uanguke katika kosa. – Lakini kwa vyovyote vile, usisahau kutaja jina la Mungu.

100. (Kwa yule aliyepigwa na ndugu yake na anataka kutengana naye). Usikasirike, ili usitende kwa upuuzi, hasa kwa mtu ambaye mawazo yake yamefunikwa na shetani mwenye wivu. Watu wengine wagonjwa, akili zao zikiwa zimetiwa ukungu na homa kali, huwasumbua wale walio na afya na wanaowahudumia, bila wao wenyewe kutambua, kwa sababu ugonjwa umewashika kabisa. Ndivyo ilivyo kwa yule anayejaribiwa, ingawa anaharibu roho yake mwenyewe, hajui; kwa maana amelewa na shauku ya mateso yake, kupitia kazi za adui, ambaye daima anapotosha kila kitu mbele yake ili kumtupa katika shimo la maangamizi. Hastahili hasira wala kisasi, bali huruma na uvumilivu. Kupitia hivi, Mungu anaturuhusu tujaribiwe – na anaruhusu kwa uangalifu, ili tuweze kuwasilika mbele Zake kama wale waliojaribiwa. Basi, tuwavumilie majirani zetu wakati wa mapambano yao, kimwili na kiakili, kwa maana imesema: *'Jibebeni*

mizigo ya ninyi kwa ninyi, na kwa njia hiyo mtatimiza sheria ya Kristo' (Gal. 6:2). – Usishawishike kuacha nafasi yako na kujitenga na ndugu yako; kwani hili halitakuwa kulingana na Mungu, bali utimizo wa mapenzi ya shetani, na ukiamua kufanya hivi, adui hatapumzika, bali ataendelea kufanya mambo mabaya zaidi. Ni afadhali kumwombea ndugu yako kwa moyo wako wote, na kumpenda katika Kristo Yesu Bwana wetu.

101. (Kwa ndugu anayesumbuliwa na hofu). Ndugu! Lazima umsifu Mungu kwa sababu kwamba Yeye anatimiza ndani yako neno la Maandiko linalosema: *'Mungu ni mwaminifu; hatawaacha mjaribiwe kupita mwezavyo'* (1 Kor. 10:13). Kulingana na nguvu zako, Anakuruhusu kufunzwa katika vita vya kiroho; lakini Huwajaribu watu wakubwa kwa majaribu makubwa kulingana na nguvu zao, nao hufurahi kwa hili; kwa maana kishawishi humpeleka mtu kwenye mafanikio. Pale ambapo kuna wema, kuna pia mapambano. Kwa hiyo, usitishwe na majaribu, bali uyafurahie, maana yanapelekea kwenye maendeleo. Dharau jaribu hili. Mungu anakusaidia na anakulinda.

102. Jitahidi kukuza unyenyekevu na upole; kwa vyovyote vile usisisitize mambo yafanyike kwa njia yako, kwani hii husababisha hasira; usimhukumu wala kumdharau mtu yeyote, kwani hii husababisha moyo kuchoka na akili kupofushwa, na kutokana na hili huibuka kutojali na ugumu wa moyo. Kuwa macho daima, ukisoma sheria ya Mungu, maana kwa njia hii moyo hupashwa moto na moto wa mbinguni, kama ilivyoandikwa: *'Na katika mafundisho yangu moto utawashwa'* (Zab. 38:4). Linda midomo yako dhidi ya maneno ya upuuzi na mazungumzo ya bure, wala usiruhusu moyo wako kuzoea maneno mabaya. Jinyenyekeze mbele za Mungu, ukisema: *'Ee Mungu, nionee huruma mimi mwenye dhambi'* (Luka 18:13); naye atakuonea huruma, atakulinda, na kukikinga na uovu wote, ili upite kutoka gizani uingie katika nuru ya kweli, kutoka upotevu uufikie kweli, kutoka mauti uingie uzimani katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

103. Lipe mwili chakula kinachokutosha; na hautadhurika, hata kama utakula mara tatu kwa siku. Ikiwa mtu anakula mara moja tu kwa siku, lakini kwa kupuuza, inamfaa nini? – Ulaaji wa kupita kiasi hufuatiwa na kishawishi cha uzinzi – na adui kisha humzidia mwili usingizi, ili kuuchafua.

104. Usishangae ikiwa wakati mwingine utahisi udhaifu mkubwa ukiwa kazini na wakati wa kazi za mikono. Hivyo ndivyo asili ya njia hii ilivyo: wakati mwingine mtu huhisi namna moja, na wakati mwingine namna nyingine, kama msafiri ambaye wakati mwingine hutembea kwenye njia laini, wakati mwingine hukutana na mito yenye mtiririko mkali na milima, na kisha mara nyingine tena anafika kwenye ardhi tambarare. Usizingatie udhaifu wako; bali endelea mbele na utimize wajibu wako.

105. (Kwa mgonjwa aliyelazimika kula kinyume na kanuni). Mungu hamhukumu yeyote anayekula si kwa ajili ya raha, bali kwa sababu ya udhaifu wa mwili. Baadhi ya vyakula vimeharamishwa kwetu ili kutulinda dhidi ya ulafi na tamaa za mwili; lakini pale ambapo kuna udhaifu, marufuku hizi huachwa kando; kwani pale ambapo kuna udhaifu, kuna wito kwa Mungu.

106. (Kwa mgonjwa ambaye, katika uchovu wake, aliomba maombi). Ndugu yangu aliyekata tamaa na mwenye kulalamika! Kwa nini unahuzunika? Kwa nini unapaza sauti? Kwa nini unaita msaada kutoka mbali, wakati Yesu yuko karibu nawe na anatamani umwite kwa ajili ya msaada! – Mwite: *'Mwalimu!'* naye atakujibu. Gusa ncha ya vazi lake, naye atakuponya si kwa ugonjwa huu tu, bali kwa taabu zako zote. Kama akili yako ingekuwa mahali inapostahili kuwa; basi hata miba ya nyoka wenye sumu na nge isingeweza kukushusha kutoka huko hadi hisia ya ugonjwa wa mwili: *' ' 'Nimesahau,'* anasema, *'kuchukua mkate wangu kwa sababu ya sauti ya kuuguna kwangu'* (Zab. 101:5). Usihuzunike; rehema za Mungu ziko karibu nawe.

107. Dharau mwili, ambao minyoo wataumla; hautakuwa na msaada wowote kwako utakapokabidhiwa kwa kuoza. Mtume anasema: *'Msitimize tamaa za mwili'* (Warumi 13:14).

108. (Mtu mgonjwa: 'Je, niliruhusu mwili udhaifu wake?') Mungu ametupa akili ili tuongozwe katika njia iliyo sahihi kupitia Maandiko Matakatifu. Mtume anasema: *'Jaribuni kila kitu; shikeni kilicho kizuri'* (1 The. 5:20). Ni lazima mtu awe mwangalifu asitumie au kufanya chochote kwa sababu ya tamaa; lakini chochote anachofanya mtu kwa udhaifu au kwa ulazima hakihesabiwi kama dhambi wala upuuzaji. Tukiwa na afya njema, tamaa ya kupumzika inasukumwa na hamu ya mwili wenyewe; lakini tunapolitunza mwili kwa ulazima, utatusaidia katika kutekeleza majukumu yetu. Ikiwa tunawatunza wanyama wanaotumikia mahitaji yetu, si inatupasa zaidi kuitunza miili yetu kama chombo cha roho? Chombo kinapochakaa, huzuia fundi, hata kama ni mwerevu na mwenye hekima. Mtume, akitambua ugonjwa wa Mt. Timotheo na tumbo lake dhaifu, alimwamuru anywe divai (1 Tim. 5:23), ingawa pia alimwamuru *'kunyanyua* mateso*'* (kunyanyua uhaba) huku akitekeleza *'kazi ya mhubiri'* (2 Tim. 4:5). Na katika mambo yote mtu anapaswa kuongozwa na akili – na hatapotea njia hivi karibuni.

109. 'Vita dhidi yangu vinazidi kuwa vikali.' – Ndugu! Wakati wa vita ni wakati wa kutenda; usilegee, bali tenda. Pambana vita; na vita vinapokazika, jitiwe nguvu wewe mwenyewe pia, ukipaza sauti: 'Bwana Yesu Kristo!' Unaona udhaifu wangu na huzuni yangu; nisaidie*, 'na uniokoe kutoka kwa wale wanaonisumbua, kwa maana nimekuja kwako'* (Zab. 141:7; 142:9); na uombe upate nguvu ya kumtumikia Mungu kwa moyo safi.

110. Mungu amewapa watu zawadi mbili ambazo kupitia kwazo wanaweza kuokolewa na kuachiliwa kutoka kwa tamaa zote za mtu wa zamani: unyenyekevu na utiifu; lakini hatujitahidi kuzipata, wala hatutaki kuishi ndani yake au kuongozwa nazo. – Tupa upotovu wote, inama shingo yako kwa unyenyekevu na utiifu, na utapokea neema. Ukitimiza kwa unyenyekevu na utiifu yale unayosikia kutoka kwa Mababa, Bwana atakupa msaada wake wa neema, si tu katika kazi unayofanya, bali pia atahakikisha kwamba mipango yako yote inafanikiwa, kwani Yeye huwalinda wale wanaomcha na kulinda safari yao. Kwa nini unaudhi? Kwa nini unabishana? Rehema za Mungu zitakusaidia ikiwa utadumu daima katika uvumilivu wa Mungu. Acha kuwa na hasira, mchokozi na mwenye wivu. Kufa kwa kila mwanadamu. Jiulize: 'Mimi ni nani?*' – 'Mavumbi na majivu'* (Mwa. 18:27) *'na mbwa'* (Mathayo 15:27). Usihukumu wengine kwa kuwadhihaki au kuwatania. Jilazimishe usiseme: 'Hii ni nini? Kwa nini iko hivi?' (Siraka 39:22). 'Kwa nini mimi si sawa na mtu huyu au yule?' Bali fanya kazi kwa bidii katika kazi yako ndogo, kwa hofu ya Mungu, na hutapokea thawabu ndogo kwa ajili yake.

111. Uvivu unapotokana na kukata tamaa na kuzuia kazi iliyopo, basi mtu anapaswa kuinuka akaombe na asikome kuomba – na Bwana ataondoa uvivu huo kwa maombi.

112. (Kwa mtu aliyetamani kuwa wa mwisho—mradi tu apokelewe kwenye monasteri).—Si jukumu lako kutafuta kuwa katika nafasi ya mwisho.—Hilo linategemea Abba wako; jukumu lako ni kujiandaa kwa utiifu.

113. Ikiwa mtu haifanyi juhudi mwenyewe, kwa kadiri ya uwezo wake, na haoani kazi yake na maombi ya Watakatifu, hatapata faida yoyote ile kutokana na maombi ya Watakatifu kwa ajili yake. Wanapofunga na kumwombea, wakati yeye anajishusha kwa tamaa za mwili na anajiendesha kwa fujo, ni faida gani maombi yao kwa ajili yake yataleta? Maana hapa linatimia lile linosemwa katika Maandiko: *'Mmoja hujenga, mwingine hubomoa; jambo pekee linalostawi ni kazi'* (Sir. 34:23)? Na Mtume anasema: *'Maombi ya mtu mwema yana nguvu na yanafaa*' (Yakobo 5:16), yaani, mtu mtakatifu na mwema anapomwombea mwenye dhambi, mwenye dhambi, kwa upande wake, lazima ayasaidie maombi ya watakatifu kwa kutubu.

114. Mtu anapomuomba mwenzake kitu, na yule mwingine hakiwezi, hatahukumiwa kwa kutompa kile alichoombwa. Na Mtume Petro, mlemavu alipomuomba sadaka, alisema: *'Sina fedha wala dhahabu'* (Matendo 3:6), na hakukopa pesa ili kumpa. Vilevile, ikiwa mtu ana tu kile anachohitaji kabisa kwa ajili yake mwenyewe, hapaswi kutumia hata hicho kwa ajili ya sadaka, ili baadaye, anapokuwa na uhitaji mwenyewe, asije akasikitika, kwa kushindwa kuvumilia taabu. Na mnyonge anapomsumbua, naye akasema, 'Samahani, sina chochote cha kukupa,' huu si uongo; kwani yeye aliye na kile tu kinachomhitaji kabisa hana cha kumpa mwingine. Na aseme kwa mnyonge, 'Samahani, sina chochote isipokuwa kile ninachohitaji kabisa.' Kumbuka bikira watano ambao, wengine walipowaomba wawape mafuta ya taa zao, w akajibu: *'Hayatoshi kwa sisi na ninyi'* (Mathayo 25:9). Na Mtume Paulo, akiandika kwa Wakorintho, anasema: *'Ufikivu wenu uwe upungufu wao'* (2 Kor. 8:14), na: *'Ili, wengine wapate furaha, ninyi mpate huzuni'* (2 Kor. 8:13).

115. Unapotaka kutoa sadaka, lakini wazo linakufanya utaabiri kama unapaswa kutoa; basi chunguza mawazo yako, na ukigundua kuwa ni kwa ubadhirifu, basi toa, na hata kidogo zaidi ya ulivyohisi unapaswa kutoa.

116. 'Je, yule asiye na kitu cha kutoa anawezaje kushiriki katika furaha?' – Furaha haijaahidiwa kwa wale wanaotoa sadaka pekee. – *'Wenye furaha ni maskini wa roho'*, *'wenye furaha ni wale wanaolia'*, na kadhalika (Mathayo 5:3 na kuendelea). Hivyo, kama huwezi kutoa sadaka, uwe maskini kwa roho, ili urithi Ufalme wa Mungu pamoja na watakatifu. Lilia dhambi zako katika ulimwengu huu, ili upate faraja pamoja na wale wanaosikitika. Jipatie upole, ili urithi dunia. Uwe mtulivu moyoni, ili umwone Mungu katika utukufu wake. Vumilia tusi, mateso na shutuma za uongo kwa ajili ya Bwana, ili ufurahie furaha ya kupokea thawabu kubwa mbinguni.

117. Ikiwa sheria ya Bwana inatia amri jambo moja, ilhali sheria ya ulimwengu huu inaagiza kinyume chake: mtu afanye nini? – Sheria ya Mungu inatangulia; maana inazungumzia wokovu wa roho, ilhali sheria ya kidunia, kwa kuwa ni ya kimwili, inawazungumzia wenye mwili.

118. Upendo wako unaniuliza kuhusu jambo la kwamba wakati mwingine unajikuta ukimtazama kwa hamu yule aliye mbele yako – na roho yako ikivutiwa. Hii kwa wazi inarejelea majaribu ya shetani. Katika nyakati kama hizo, ni lazima ukumbuke kuoza na harufu mbaya ya asili yetu, na jinsi tutakavyobadilishwa tutakapolala katika makaburi yetu. Pia, wazia mbele ya macho yako hukumu ya kutisha ya Mungu ijayo, na hatima ya wale wanaotenda hivyo itakuwa vipi, na jinsi utakavyoweza kuvumilia aibu hiyo kuu wakati matendo yetu yatakapofichuliwa mbele ya Malaika na Malaika Wakuu, mbele ya watu wote na mbele ya Jaji mwenye haki, na jinsi vinywa vya wale wanaotenda matendo haya vitakavyonyamazishwa. Mwogope Yeye aliyesema: *'Msiadanganye wenyewe: wala wazinzi, wala wachezi wa uzinzi, wala waume wa kike, wala wasagaji hawatalirithi ufalme wa Mungu'* (1 Wakorintho 6:9–10), na: *'Kila mtu anayemwangalia mwanamke kwa tamaa'* na kadhalika. (Mathayo 5:28). Lazima ukumbuke hili, na usijihusishe na kampuni ya wale ambao unajihisi mgogoro huu juu yao; lakini usiwafichulie kwa nini unajitenga nao, ili usiwatie chanzo cha mashaka mbalimbali. – Na mara tu unapohitaji kuongea nao, mwite jina takatifu la Mungu kwa msaada, ukisema: Bwana Yesu! Nifunike, na unisaidie katika udhaifu wangu.' Wala usiogope; Atavunja upinde wa maadui zako, kwa maana kwa jina Lake uovu hupoteza nguvu. Zungumza kidogo kuliko mengi, wala usiruhusu masikio yako au mawazo yako kwa uhuru; bali jiendeshe kwa heshima na bila kuchanganyikiwa, ili mtu asigundue kinachoendelea. Ukipata nguvu kwa njia hii, usije kuwa na ujasiri mbele ya maadui zako, kwa maana hawana haya, na hata wakishindwa mara elfu moja, watapigana tena. Lakini Mungu Mshindi huwasaidia wanyenyekevu, ambao kwa ajili yao Yeye, kwa hiari Yake mwenyewe, alichagua kuutwaa mwili.

119. 'Akili inajichanganya vipi katika mawazo ya tamaa?' – Kujichanganya au kupepesuka kwa akili (na utumwa wake) hakutokei tu kwa upande wa tamaa ya ngono, bali pia katika mambo mengine. Akili inasalitiwa kwa njia hii kupitia usumbufu – na jambo hili linapotokea, mtu anapaswa kujikemea, akisema: 'Bwana, nisamehe, kwa ajili ya Jina Lako Takatifu; kupitia uzembe wangu mwenyewe nimeangukia katika hili. Nitoe katika usumbufu na katika kila mtego wa adui.' – Na hii iwe ishara ambayo utatambua mtawanyiko huo: ikiwa mtu anazungumza na mwingine, na akili yake ikizurura huku na kule, hutokea kwamba wakati anazungumzia jambo moja, mawazo yake yanageukia jambo lingine. Hii ndiyo hasa maana ya mtawanyiko. – Vivyo hivyo, mawazo ya tamaa hutupotosha. Hutokea kwamba mtu anapokuwa akiongea na mwingine, ikiwa adui atafanikiwa kugeuza akili kutoka kwa utulivu wa kimungu, basi, kutokana na mtawanyiko huo, tamaa huibuka akilini. – Na hili, pia, ni aina ya mfadhaiko, kwa sababu halikutokana na tafakari au kumbukumbu, bali mtu alinyakuliwa na lile jambo kwa kupuuza. – Akipata fahamu, mtu wa aina hiyo lazima ajirekebishe, kama ilivyoelezwa hapo juu, na atafute hifadhi katika rehema za Mungu; Bwana ni mwenye neema na atampokea kama yule mwana mpotevu. Lakini pale ambapo mapambano kama hayo yanapotokea katika mawazo ya mtu hata bila ya msukumo, ni lazima mtu abaki na akili timamu, asifurahie mawazo hayo, asiyazamie, bali aelekee kwa Bwana Mungu mara moja.

120. Ni bora zaidi kuepuka mazungumzo yote na wanawake. Ikiwa ni lazima mtu awe na muingiliano nao, tujaribu kufanya hivyo kupitia wengine. Ikiwa hata hili haliwezekani, basi, tunapokuwa na muingiliano nao, tujitende kama mtu anayekaribia moto. Kama mtu anavyochukua tahadhari zote ili asichomwe na moto, ndivyo tunavyopaswa kuwatendea wanawake kana kwamba tunakaribia moto – na tutajijenga imara katika hofu ya Mungu. Tusiwatazame wanawake, kwa hali yoyote ile. Tusiwachukulie uhuru macho yetu, wala tusihusiane nao kwa mazungumzo marefu; kwa maana kutoka hapo hutokea moto wa tamaa; bali tujitahidi kuwatenga haraka, tukimwomba Mungu atuokoe katika saa hii ngumu kutoka kwa mtego wa shetani uliowekwa mbele yetu, na tukamkumbuke Mungu daima – na nguvu zake kuu zitafunika udhaifu wetu katika Kristo Yesu Bwana wetu.

121. 'Je, ni sawa kwangu kumwacha mke wangu kwa nia ya kuingia kwenye monasteri?' – Hupaswi kumwacha kwa hiari yako mwenyewe, kwa maana utakuwa unavunja amri ya Mtume, anayesema: *'Ukiwa umefungwa na mke, usitafute msamaha'* (1 Kor. 7:27). Ikiwa yeye (baada ya wewe kumwacha) atatenda dhambi na kuishi maisha ya fujo, basi dhambi hii itakuwa juu yako; isipokuwa, bila shaka, ukamwacha kwa makubaliano yenu, baada ya kushauriana naye, na kwa ajili ya heri yake mwenyewe. – Lakini acha suala hili kwa Mungu; na kama upendo Wake kwa wanadamu unavyoona inafaa, ndivyo atakavyotenda.

122. Mtu hapaswi kuhuzunika kwa vyovyote vile kwa mambo ya dunia hii, bali kwa dhambi yenyewe tu. Vilevile, *'kufurahi na wanaofurahi'* inamaanisha kushiriki katika furaha ya wale wanaoongoza kwa wema kulingana na Mungu na kufurahi katika tumaini la baraka zijazo; na *'kulia na wanaolia'* inamaanisha kuhurumia wenye dhambi katika toba yao kwa dhambi zao.

123. (Kuhusu *'Wenyeheri ni wale watengenezaji wa amani'*). Ni bora kuleta amani moyoni mwako: hili linafaa kwa kila mtu – na heri yule anayefanya hivyo. Lakini si kila mtu anayefaa kuwapatanisha wale waliokosana, bali wale tu wanaoweza kufanya hivyo bila kujidhuru. Wanyonge, hata hivyo, wanapaswa kufurahi kwa amani ya wote, lakini hawapaswi kujifanya wapatanishi kwa ajili ya upatanisho wa kila mtu, isipokuwa wale wanaowapenda katika Bwana; na hata hivyo, ni pale tu ambapo hakuna madhara kwa roho zao.

124. 'Ninadharauliwa na fulani: nifanye nini?' – Mfanyie wema.

125. 'Mmoja wa wazee anapokuja kwangu, sina kitu kinachofaa kumpa – nami nahuzunika.' – Wazo kama hilo linatoka kwa shetani. Inatosha kuwapa ulicho nacho, kama ilivyoandikwa: *'Ridhika na yale uliyonayo'* (Ebr. 13:5), – na Mungu atawafahamisha kuhusu bidii yako. Wewe pia unapokwenda mahali fulani, usitegemee kupata amani huko – na hutakatishwa tamaa; lakini ukitazamia kuipata, ukashindwa, utamshutumu yule aliyekupokea: lakini uvumi ni kifo cha roho. – Shukuru kwa kila kitu: maana katika hili kuna chakula cha kiroho na cha kulisha roho na amani.

126. Yeye anayetafuta ushauri kutoka kwa wazee huiga Kristo, *Aliyejinyenyekeza, akichukua sura ya mtumwa* (Fil. 2:7–8). Mtu anayeishi bila ushauri ni adui yake mwenyewe, maana Maandiko yanasema: *'Fanya kila kitu kwa ushauri'* (Sir. 32:21). Ni nafaa zaidi kuuliza kwa unyenyekevu kuliko kufuata mapenzi ya mtu mwenyewe; kwa maana Bwana mwenyewe huweka kinywani mwa yeye anayeulizwa neno la kusema, kwa ajili ya unyenyekevu na uadilifu wa moyo wa muulizaji.

127. Usibishane kamwe kuhusu imani: Mungu hasihi hili kutoka kwako, bali tu kwamba uamini ipasavyo, kama ulivyopokea kutoka kwa Kanisa Takatifu wakati wa ubatizo, na kwamba uzishikilie amri Zake. Shikilia hili, na utaokolewa. Hata hivyo, ukisailiwa, sema: 'Nisamehe, mababa watakatifu, hili linanizidi.'

128. Usichunguze chochote ambacho Mungu hakukuitaji, bali ridhika, kama nilivyosema hapo juu, na ushuhuda wa imani ya kweli, na usijali kujua chochote zaidi ya hapo.

129. Unapokutana na watu wa kawaida nao waanze kupiga porojo, kama huna haja maalum, ondoka; lakini panapokuwa na haja, mwelekeze mawazo yako kwenye sala yako mwenyewe, bila kuwahukumu, bali ukitambua udhaifu wako mwenyewe. – Hata hivyo, ikiwa wana nia njema kwako na unajua kwamba wako tayari kusikiliza Neno la Mungu, jaribu kugeuza mazungumzo haya ya bure kuwa jambo la manufaa – kwa kuwaambia kitu kutoka katika maisha ya Watakatifu.

130. Mtu yeyote kati ya wahalifu wako anaposhikilia dhana za kiheretiki, mkemeze ajifunze imani ya kweli, lakini usibishane naye, wala usitake kusikia dhana zake, ili usipate sumu yake. Ikiwa anataka kusikia ukweli wa imani, muelekeze kwa Mababa Watakatifu, ambao wanaweza kumfaa katika Kristo. Kwa njia hii utamsaidia kulingana na mapenzi ya Mungu bila kujidhuru. Lakini ikiwa, baada ya maonyo ya kwanza na ya pili, hatarekebishi njia zake, basi, kwa maneno ya Mtume, *'mkatae'* (Tito 3:10).

131. 'Dhamiri yangu inanielekeza nisitoke nyumbani mara kwa mara, lakini imekuwa kwamba kuna ibada kadhaa kanisani katika wiki: je, ninapaswa kuhudhuria, au ni afadhali kubaki nyumbani na kujitolea kwa maombi?' – Ikiwa unajua kwamba unapotoka nyumbani, mikutano unayoipata inakuumiza, basi ni faida kwako kutoenda nje mara kwa mara, hata kwa ajili ya ibada, bali mara kwa mara tu; kwani ukimya humwokoa mtu kutoka kwa maovu mengi.

132. "Hata hivyo, nikiona ni lazima kutoka nje ya nyumba, iwe ni kwa ajili ya mahitaji yangu mwenyewe au kwa ajili ya wazazi wangu, je, haitakuwa mzigo mzito kwa dhamiri yangu kutokwenda kanisani (katika hali kama hiyo)?" – Ikiwa unahitaji kutoka nyumbani kwa sababu ya haja, au kwa amri ya wazazi, jitahidi kufanya shughuli zako kwa hofu ya Mungu, na usijali kuhusu kukosa ibada ya kanisani; bali rudi nyumbani kwako, na huko tafakari juu ya dhambi zako. Hata hivyo, ukitoka nje ya nyumba kwa uvivu au kupoteza mwelekeo, ni afadhali basi kwenda kwenye ibada na usiruhusu mawazo yako yatembelee, bali jikita.

133. "Je, ni afadhali kwenda kanisani usiku (kwa ibada ya kuamka), au kuwa macho nyumbani kadiri iwezekanavyo?" – Ni afadhali kuwa macho nyumbani, kwa kuwa mara nyingi huwa kuna mazungumzo yasiyo na maana kanisani.

134. "Wazo linanijia kuhusu ukosefu wa uwezo ninaouhitaji, likionyesha kuwa siwezi kuwatunza watu wa nyumbani kwangu – na kutokana na hili, huzuni inanishambulia." – Hii ni huzuni ya kila aina. Kama tungekuwa na tumaini katika Mungu, Yeye Mwenyewe angetuongoza kulingana na mapenzi Yake. Kwa hiyo, *'Mweke huzuni yako kwa Bwana'* (Zab. 54:23), naye ana uwezo wa kutosha kukupatia wewe na familia yako

kila kitu kinachohitajika, bila huzuni wala maombolezo. Mwambie: *'Mapenzi yako na yatimizwe'*, naye hatakuacha katika huzuni wala maombolezo.

135. 'Ninapofanya jambo lisilo la haki na kisha kulirekebisha, akili yangu hujivunia, ikionyesha kwamba nimefanya jambo jema; niliseme nini katika hali hii?' – Mwambie: bila Mungu hatuwezi kufanya jambo jema lolote, kama Yeye Mwenyewe alivyosema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5). Na Mtume anasema: *'Lakini umepokea; basi ujivunie nini? Lakini ukipokea, kwa nini ujivunie kana kwamba hukupokea?'* (1 Kor. 4:7). Basi, kama hatuwezi kujivunia hata kwa kufanya mema, na si zaidi sana tujivunie kwa kujiepusha na maovu. Ni upumbavu mkuu kujivunia kwamba hatufanyi dhambi.

136. 'Kila chakula kina utamu wake wa asili: je, hakileti madhara kwa anayekula?' – Bwana Mungu ameweka utamu katika kila aina ya chakula, na hakuna madhara yoyote kwa yule anayekipokea kwa shukrani. Hata hivyo, mtu anapaswa daima kujilinda dhidi ya uraibu: kwani ni hatari kwa roho.

137. 'Je, si kinyume na haki kufanya jambo lolote kwa namna ambayo kazi inakuwa nadhifu na safi, kwa mfano, ninapojenga jengo, au kufanya jambo lingine lolote?' – Sio vibaya kutengeneza kitu ili kiwe safi na kizuri, kwa ajili ya kusudi lililokusudiwa, lakini bila kushikamana nacho, kwa maana Bwana hufurahi katika yote yaliyo safi. Hata hivyo, ukiona upendo kwa kitu ndani yako, basi kumbuka mwisho wake—jinsi kinavyoweza kuharibika—na utatulia; maana hakuna kitu chochote kinachodumu katika umbo lake moja, bali vitu vyote ni vya kupita na vinabadilika.

Mtakatifu Baba Dorotheo

Maelezo mafupi kumhusu

Abba Dorotheus alistawi mwishoni mwa karne ya sita na mwanzoni mwa karne ya saba. Alitumia ujana wake wa mwanzo akisomea sayansi za kidunia kwa bidii kubwa. Baada ya kukamilisha elimu yake, aliishi kwa muda katika nchi yake, si mbali na monasteri ya Abba Serid, labda Ashkelon au Gaza. Alikuwa na mali ya kutosha. Hivi karibuni alikutana na wazee wakubwa Barsanuphius na Yohana, ambao mafundisho yao yalimshawishi aache kila kitu na kutoa nadhiri za ukiwa katika monasteri ya Baba Serid, ambako waliishi. Chini ya mwongozo wao alipokea mafunzo yake ya umonaki, ingawa hasa chini ya mwongozo wa wazee Yohana, huku wakati huo huo akitekeleza majukumu aliyopewa na mkuu wa monasteri, ambaye kwanza alimkabidhi usimamizi wa nyumba ya wageni na kisha wa wodi ya wagonjwa. Katika kipindi hiki cha mwisho cha huduma, alikuwa mshauri wa Mtakatifu Dositeo. Baada ya vifo vya Abba Serida na Mzee Mt. Yohana, wakati mshauri wao wa pamoja, Barsanuphius mkuu, alipojiondoa kabisa kwenye chumba chake, Mheshimiwa Dorotheus aliacha jumuiya ya Abba Serida na akawa mkuu wa monasteri nyingine. Mafundisho yake, aliyowapa wanafunzi wake, huenda yalianza katika kipindi hiki. Mafundisho haya, yaliyojumuisha ishirini na moja, pamoja na barua kadhaa, ndiyo yote yaliyobaki kwetu kama urithi kutoka kwa maandishi ya Baba huyu, ambaye nuru ya mafundisho yake haikuenea tu katika jumuiya za watawa bali pia kote ulimwenguni mwa Kikristo. Inadhaniwa alifariki karibu na mwaka wa 620. Siku yake ya sherehe ni tarehe 5 Juni.

Maagizo kwa Watawa

(Imetolewa kwa mpangilio)

1. Katika wema Wake, Mungu ametupa amri zinazotakaswa, ili, tukitaka, kwa kuzishika amri hizi, tufanywe wakfu si tu kutoka kwa dhambi bali pia kutoka kwa tamaa zenyewe. Kwa maana tamaa ni jambo moja, na dhambi ni jambo lingine. Mashabiki ni: hasira, kiburi, tamaa, chuki, tamaa mbaya na kadhalika. Dhambi, hata hivyo, ni matendo halisi ya mashabiki, mtu anapoyatenda kwa vitendo, yaani, anatenda kwa mwili yale matendo ambayo mashabiki yake yanamsukuma; kwani mtu anaweza kuwa na mashabiki bila kuyatekeleza.

2. Sheria (ya Kale) ilikusudiwa kutufundisha tusifanye kile ambacho sisi wenyewe hatungetaka kukipata; ndiyo maana ilituzuia tu kutenda maovu. Sasa, hata hivyo (katika Agano Jipya), tunatakiwa kuondoa kabisa shauku inayotutia nguvu kutenda maovu – chuki yenyewe, tamaa yenyewe, upendo wa utukufu wenyewe, na shauku zingine.

3. Sikiliza anachosema Bwana: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa kuwa mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtapata utulivu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). Hapa alifunua mzizi na chanzo cha uovu

wote na tiba yake – chanzo cha yote mema; Alionyesha waziwazi kwamba kujikweza kumetuleta chini, na kwamba rehema haiwezi kupatikana isipokuwa kupitia kinyume chake, yaani unyenyekevu. – Kwa nini tumewekwa chini ya huzuni hizi zote? Je, si kwa sababu ya kiburi? Mwanadamu aliumbwa katika kila aina ya raha na alikuwa katika Paradiso. Lakini aliamriwa asifanye jambo moja, na bado alilifanya. Je, unaona kiburi? Je, unaona kutoiti (binti wa kiburi)? – Ndipo Mungu akasema: mwanadamu hawezi kufurahia furaha hata moja; asipopitia masaibu, atazidi mbali zaidi na kupotea kabisa; asipojua maana ya huzuni na taabu, hatajua pia maana ya furaha na amani; – naye akamtoa katika Paradiso. – Huko aliachwa kwa upendo wake mwenyewe na mapenzi yake mwenyewe, ili vimvunje mifupa yake, na kupitia hili ajifunze kufuata si yeye mwenyewe bali amri za Mungu, na ili mateso yenyewe ya kutotii yamfundishe heri ya utiifu, kama ilivyoambiwa na Nabii: *'Uasi wako* utakufundisha *somo'* (Yer. 2:19). – Sasa, pia, wema wa Mungu unaita*: 'Njooni kwangu, ninyi nyote mnaofanya kazi na mzito mzigo, nanyi mtaona pumziko kwa roho zenu'* (Mathayo 11:28). Ni kana kwamba anasema: mmepata shida na mateso, na mmeona madhara ya uasi; basi, njooni sasa, mgeuke; jirejesheni kwa unyenyekevu, badala ya kiburi ambacho mmejiua nacho. *'Jifunzeni kutoka kwangu, maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni, nanyi mtaipata nafuu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29).

4. Baba Marko alisema: bila majuto ya moyo, haiwezekani kuachiliwa huru kutoka kwa uovu na kupata wema. Kupitia majuto ya moyo, mtu hufuata amri, huponywa kutoka kwa uovu, hupata wema – na kisha hupaa hadi mapumziko yake.

5. Watu wengine wanaopenda Mungu, baada ya kudhibiti matendo ya tamaa zao kupitia ubatizo mtakatifu, walitamani kushinda tamaa hizo wenyewe na kuwa wasio na tamaa; hao walikuwa Mtakatifu Antwoni, Mtakatifu Pakomi na Mababa wengine watakatifu. Waliamua *'kujitakasa na kila uchafu wa mwili na roho'* (2 Kor. 7:1). Lakini wakijua kwamba, wakiishi duniani, si rahisi kufikia hili, waliunda njia yao maalum ya maisha, njia maalum ya kuishi, yaani, maisha ya kujitenga mbali na ulimwengu, na wakaanza kutoroka ulimwengu na kuishi jangwani, wakijihangaisha kwa kufunga na kukesha, wakilala ardhini, na wakavumilia kila aina ya uhaba mwingine, wakiwa wameacha kabisa nchi yao ya asili na ukoo wao, mali na mali zao.

6. Siyo tu kwamba walishikilia amri, bali pia walileta zawadi kwa Mungu. Amri zimetolewa kwa Wakristo wote, na kila Mkristo anawajibika kuzishikilia. Hii ni sawa na heshima inayostahili mfalme duniani. Lakini kama vile kulivyo na watu wakubwa na wakuu duniani ambao hawatoi tu heshima kwa mfalme bali pia humletea zawadi – ambazo kwa ajili yake hupewa heshima maalum, zawadi na cheo: ndivyo pia Mababa wa Kanisa hawakuwa wakiitolea heshima Mungu kwa kutii amri tu, bali pia walimtolea zawadi – usafi wa moyo na kutokuwa na mali, ambavyo si amri bali ni matendo ya hiari ya hiari: maana kuhusu cha kwanza imesemwa: *'Acheni yeyote akubali hili awezaye'* (Mathayo 19:12), na kuhusu cha pili: *'Ukitaka kuwa mkamilifu… uzee mali zako ukanipe masikini'* (Mathayo 19:21).

7. Waliisalibisha dunia kwa ajili yao wenyewe, na kisha wakaanza kujisalibisha kwa dunia, wakimfuata Mtume, anayesema: *'Dunia imeusalibiwa kwangu, na mimi kwa dunia'* (Gal. 6:15). Maana mtu anapokataa ulimwengu na kuwa mtawa—akiacha nyuma wazazi wake, mali zake, na mambo yote ya kidunia na wasiwasi wake—basi huumiza ulimwengu kwa ajili yake. Na pale anapojikomboa kutoka kwa vitu vya nje, anapopambana na raha zenyewe, au dhidi ya tamaa ya vitu, na dhidi ya matakwa yake mwenyewe, na kuziuwa tamaa zenyewe, basi anajisulubisha kwa ulimwengu – na anaweza kusema kwa ujasiri pamoja na Mtume: *'Ulimwengu umesulubishwa kwangu, na mimi kwa ulimwengu*'.

8. Wababa wetu, wakiwa wameisalibisha dunia kwao wenyewe, pia walijisalibisha kwa dunia, wakijitolea kwa maisha ya kujinyima. Sisi, ingawa inaonekana tumeisalibisha dunia kwa sisi wenyewe kwa kuiacha dunia na kuingia monasterini; lakini hatutaki kujisulubisha kwa ulimwengu, kwa maana bado tunapenda raha zake, bado tuna uhusiano nayo, tunahuzunika kwa utukufu wake, na tunabaki na upendo wa chakula, mavazi na vitu vingine vya ubatili ndani yetu. Hata hivyo, hatupaswi kutenda hivi; kama vile tulivyokataa ulimwengu na mali zake, ndivyo pia tunapaswa kukataa ule mshikamano wetu wenyewe kwa vitu hivyo.

9. Tumeiacha dunia nyuma; tuiacheni pia uambatisho wetu kwake. Kwa maana uambatisho tena hutufunga kwa dunia na kutuunganisha nayo, hata kama unahusu mambo ya kawaida, ya kawaida na yasiyo na thamani. Lakini ikiwa tunataka kubadilishwa kabisa na kuachiliwa kutoka kwa vishikio, tujifunze kukata tamaa zetu wenyewe—haijalishi mambo yanayohusiana nazo ni madogo kiasi gani. Kwani hakuna kinachowaletea watu manufaa makubwa kama kuzuia mapenzi yao wenyewe; na kwa kweli, mtu hufaidi zaidi kutokana na hili kuliko kutokana na wema mwingine wowote. Wakati huo huo, kuzuia hivi matakwa na tamaa

za mtu kunaweza kufanyika kila wakati. Tuseme mtu anatembea; wazo linamwambia: 'Angalia huku na kule,' lakini anazuia tamaa yake na haangalii. Anakutana na watu wakiongea; wazo linamwambia: 'Waambie neno moja au mawili,' lakini anazima tamaa hiyo na haongei chochote. Anakaribia jikoni; wazo linamwambia: 'Ingia ndani na uulize mpishi anaandaa nini,' lakini anazima tamaa hiyo na haingii ndani, na kadhalika na kadhalika. – Kwa kukandamiza tamaa zake kwa njia hii, anazoea kuzikandamiza na, akianza na mambo madogo, anafikia hatua ambapo anazikandamiza bila juhudi na kwa utulivu hata katika mambo makubwa; na hivyo hatimaye anakuwa hana hiari kabisa, na chochote kitakachotokea, anabaki mtulivu. Hivyo basi, kwa kukata tamaa ya mtu, mtu hupata kutokuwa na upendeleo, na kutokana na kutokuwa na upendeleo, kwa msaada wa Mungu, mtu hupanda hadi kufikia hali kamili ya kutokuwa na tamaa.

10. Mmoja wa wazee alisema: 'Zaidi ya yote, tunahitaji unyenyekevu.' Kwa nini alisema hivi? – Kwa nini hakusema kwamba, zaidi ya yote, tunahitaji kujidhibiti? Maana Mtume anasema: *'Kila mtu anayeshindana katika michezo hujidhibiti katika mambo yote'* (1 Kor. 9:25). Au kwa nini hakusema kwamba, zaidi ya yote, tunahitaji hofu ya Mungu? Kwa maana imeandikwa katika Maandiko: *'Hofu ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima'* (Mith. 1:7). Kwa nini, pia, hakusema kwamba, zaidi ya yote, tunahitaji toleo la hisani, au imani? Maana imesema: *'Makosa husafishwa kwa michango na imani'* (Mith. 15:27), na tena: *'Bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu'* (Ebr. 11:6). Kwa nini, basi, akiwa ameweka kando mambo haya yote ambayo ni muhimu sana, anasisitiza unyenyekevu pekee? Mzee anatufundisha kwa hili kwamba si hofu ya Mungu, wala toleo, wala imani, wala kujidhibiti, wala wema mwingine wowote unaweza kukamilishwa bila unyenyekevu. Kwa maana ni kwa unyenyekevu ndipo mishale yote ya adui na mpinzani huvunjika. Watakatifu wote wamefanya matembezi yao katika njia yake na kupitia kwa bidii yake. *'Tazama unyenyekevu wangu na taabu yangu*, *ukaone, ukaone*, na *usamehe dhambi zangu zote*,*'* anasema Zaburí; na tena: *'Nilinyenyekea, Bwana akaniokoa'* (Zab. 24:18; 114:6).

11. Mzee yuleyule alisema: unyenyekevu hauwahi kumkasirikia mtu yeyote, wala hauwahi kumchochea mtu yeyote hasira. Unyenyekevu huvuta neema ya Mungu juu ya nafsi; na neema ya Mungu inapokuja, huikomboa nafsi kutoka kwa tamaa hizi mbili mbaya. Kwani ni nini kinachoweza kuwa kibaya zaidi kuliko kumkasirikia jirani yako na kumchochea hasira? – Lakini je, nasema kwamba unyenyekevu hutuponya kutoka kwa shauku hizi mbili tu? Hutuponya roho kutoka kwa kila shauku na kila jaribu.

12. Mt. Antwoni alipoona mitego yote ya shetani imetandazwa mbele yake, akapumua kwa uchungu, akamuuliza Mungu, 'Nani basi anaweza kuyatoroka?', Mungu akamjibu, 'Unyenyekevu huatoroka', na, kwa jambo la kushangaza zaidi, akaongeza, 'Hautegui hata kumgusa'. Je, unaona nguvu ya wema huu? Kwa kweli, hakuna kitu chenye nguvu kuliko unyenyekevu; hakuna kinachoweza kuushinda. Jambo la kusikitisha likimpata mnyenyekevu, mara moja hujihukumu mwenyewe, akikiri kwamba anastahili – na hatamlaumu mtu yeyote, wala hataweka lawama kwa mwingine. Kwa njia hii, huvumilia kilichotokea bila wasiwasi, bila huzuni, kwa utulivu kamili; na kwa hivyo hamwoni mtu yeyote kwa hasira, wala hamchochei mtu yeyote hasira.

13. Kuna aina mbili za unyenyekevu, kama vile kulivyo na aina mbili za kiburi. *'Aina ya kwanza ya kiburi'* ni pale mtu anapomkemea ndugu, anamhukumu na kumdhalilisha kana kwamba hana maana, huku akijiona bora kuliko yeye. Ikiwa mtu wa aina hiyo hatatubu mapema na kujitahidi kurekebisha njia zake, polepole huingia *katika 'aina ya pili ya kiburi'*, ambayo ni kiburi dhidi ya Mungu Mwenyewe na anahusisha matendo na wema wake mwenyewe badala ya kumhusisha Mungu, kana kwamba aliyekamilisha hayo kwa juhudi zake mwenyewe, kupitia maarifa na akili yake mwenyewe, na si kwa msaada wa Mungu. Kutokana na hili tunaweza kuona jinsi aina hizi mbili za unyenyekevu zilivyo. Unyenyekevu wa *'kwanza'* ni kumwona ndugu yako kuwa na hekima zaidi na bora kuliko wewe kwa kila hali – au kujiona wewe ni duni kuliko wengine wote. Hata hivyo, unyenyekevu wa *'pili'* ni kutambua kuwa matendo yako ni ya Mungu. Na huu ndio unyenyekevu kamili wa Watakatifu.

14. Unyenyekevu kamili huzaliwa kutokana na utimilifu wa amri. Wakati kuna matunda mengi kwenye miti, matunda yenyewe hupinda matawi kuelekea chini na kuyafanya yainame; ilhali tawi lisilo na tunda hujinyoosha juu na kukua wima. Hata hivyo, kuna miti fulani (kama vile miti ya ndimu) ambayo haitoi tunda huku matawi yake yakikua juu; lakini ukichukua jiwe, ukafunga kwenye tawi na kulipinda chini, basi hutoa tunda. Ndivyo ilivyo pia, roho inapojinyenyekeza, hutoa tunda, na kadiri inavyotoa tunda nyingi, ndivyo inavyojinyenyekeza zaidi. Kwa sababu hii, kadiri Watakatifu wanavyomkaribia Mungu, ndivyo wanavyojiwona zaidi kama wenye dhambi. Hivyo basi Abrahamu, alipomwona Bwana, alijiita *'mavumbi na*

majivu' (Mwa. 18:27); Isaya, alipomwona Mungu katika utukufu wake ulio juu, alipaza sauti: *'Ole wangu! Nimepotea; maana mimi ni mtu mwenye uchafu'* (Isaya 6:5).

15. Hakuna anayeweza kuelezea kwa maneno unyenyekevu ni nini, au jinsi unavyozaliwa katika roho, isipokuwa amejifunza hili kupitia uzoefu. Hakuna anayeweza kujua hili kwa maneno pekee. Wakati mmoja, Baba Zosima alikuwa akizungumza kuhusu unyenyekevu (kwamba kadiri mtu anavyokuwa mtakatifu, ndivyo anavyokuwa mnyenyekevu zaidi), na mtaalamu fulani wa mjini aliyekuwepo akamuuliza: 'Je, hujui kuwa una wema? Baada ya yote, unaona kuwa unashikilia amri: basi inakuwaje kwamba, unapofanya hivyo, unajiona kuwa mdhambi?' Mzee hakuweza kumpa jibu, bali akasema tu: 'Sijui nikutaje, lakini mimi najiona kuwa ni mwenye dhambi.' Na sofisti huyo alipoendelea kumkera kwa swali: 'Vipi?' – mzee akajibu tu: 'Sijui vipi; lakini kwa kweli najiona hivyo. Usinitesa.' Basi, Abba Agathon alipokuwa anakaribia mwisho wa maisha yake, ndugu wakamwambia, 'Je, nawe unaogopa, Baba?', akajibu: 'Kadiri niwezavyo, nililazimisha mwenyewe kutii amri, lakini mimi ni binadamu, na nawezaje kujua kama matendo yangu yanamfurahisha Mungu? Kwa maana hukumu ya Mungu ni jambo moja, na ya mwanadamu ni jambo jingine.'

16. Kuhusu kile kinachopelekea unyenyekevu, mmoja wa wazee alisema hivi: 'Njia ya unyenyekevu ni kupitia kazi za mwili zinazofanywa kwa hekima, na kwa kujiona duni kuliko wote, na kwa kuomba Mungu bila kukoma.' – Kazi ya kimwili huongoza roho kwenye unyenyekevu, kwa sababu roho hurahisiana na mwili na hushiriki katika kila kitu kinachotokea ndani yake. Kama vile kazi ya kimwili inavyonyenyekesha mwili, ndivyo pia roho hunyenyekezwa pamoja nao. Kujiona duni kuliko wengine wote ni sifa bainifu ya unyenyekevu, na kujizoeza katika hili kwa kawaida huimarisha mizizi ya unyenyekevu na kuangamiza kiburi ambacho tumekitaja kuwa cha kwanza. Kwani, ni vipi mtu anaweza kujivunia mbele ya mwingine, au kumlaumu na kumdhalilisha mtu yeyote, ambaye anajiona duni kuliko wengine wote? – Vilevile, kuomba bila kukoma kunapingana waziwazi na kiburi – aina ya pili. Kwani ni dhahiri kwamba anajielekeza kwenye unyenyekevu yule ambaye, akijua kwamba hawezi kufanya wema wowote bila msaada wa Mungu, haachi kuomba kwa Mungu ili ampe neema Yake. Kwa nini yule anayeomba bila kukoma, hata kama atachukuliwa kuwa anastahili kutimiza jambo lolote, hawezi kuwa na kiburi, akijua ni kwa nini amefanya hivyo? Kwa maana hawezi kuhusisha hili na nguvu zake mwenyewe, bali anahusisha mafanikio yake yote na Mungu, akimshukuru daima na kumwomba daima, akitetemeka kwa hofu ya kuondolewa msaada huo. Hivyo, anaomba kwa unyenyekevu na unyenyekevu huu unakuwa mkubwa zaidi kwa njia ya maombi; na kadiri anavyoendelea katika wema, ndivyo anavyonyenyekea zaidi; na anaponyenyekea, anapokea msaada na kuendelea katika unyenyekevu.

17. Mungu alipomuumba mwanadamu, alimpa kitu cha kimungu—fikra kama cheche, yenye mwanga na joto—fikra inayomwangazia akili na kuonyesha mema na mabaya. Hii huitwa dhamiri—na ndiyo sheria ya asili. Kwa kufuata sheria hii – dhamiri – Mababa wa ukoo na Watakatifu wote, hata kabla ya sheria iliyoandikwa, walipata neema kwa Mungu. Lakini watu walipokandamiza na kuponda dhamiri zao kupitia Kuanguka, basi sheria iliyoandikwa ikawa ya lazima, Manabii Watakatifu wakawa wa lazima, na hata kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo kulikuwa kwa lazima – ili kuifunua na kuitengeneza upya, ili cheche iliyozimwa iweze kuwashwa tena kupitia utiifu wa Amri Zake Takatifu.

18. Sasa iko ndani ya uwezo wetu ama kuiweka kimya tena, au kuiruhusu ing'ae ndani yetu na kutuangaza, ikiwa tutatii. Dhamiri yetu inapotuambia tufanye jambo, na tukapuuza – na inapozungumza nasi tena, na hatuchukui hatua, bali tunaendelea kuitandika; basi tunaiweka kimya – na haiwezi tena kuzungumza nasi wazi kwa sababu ya mzigo unaoizitoa, bali, kama taa inayong'aa kutoka nyuma ya dhamiri, inaanza kutuonyesha mambo ambayo ni giza zaidi na zaidi. Kama vile katika maji yaliyotiwa uchafu mwingi, hakuna anayeweza kujitambua, ndivyo pia, kupitia dhambi, tunashindwa kuelewa kile dhamiri yetu inatuambia – kiasi kwamba kwetu inaonekana kana kwamba hatuna dhamiri kabisa.

19. Dhamiri huitwa adui kwa sababu daima hupinga nia yetu mbaya na kutukumbusha kile tunachopaswa kufanya lakini hatufanyi, na tukifanya kile tusichopaswa kufanya, hutuhukumu. Ndiyo maana Bwana aliita adui, na anatuamuru: *'Fanya amani na adui wako ukiwa njiani naye'* (Mathayo 5:25), yaani, katika dunia hii, kama anavyosema Mtakatifu Basili Mkubwa.

20. Basi, tuilinde dhamiri yetu tukiwa katika ulimwengu huu; tusiruhusu ikutuhumu kwa kosa lolote; tusikanyage juu yake kwa jambo lolote, hata kama ni jambo dogo kabisa. Tambua kwamba kwa kupuuza jambo hili dogo na, kwa hakika, lisilo na maana, tunaendelea na kupuuza hata mambo makuu. Ikiwa mtu yeyote anaanza kusema: 'Ni nini tatizo nikila kitu hiki kidogo? Ni nini tatizo nikitazama kitu hiki au kile?', basi kutokana na hili: 'Hili ni nini, lile ni nini' – anajiingiza katika tabia mbaya na anaanza kupuuza yale makuu

na muhimu na kukanyaga dhamiri yake; na hivyo, akizidi kuwa mgumu katika uovu, atakuwa hatarini kuangukia katika ukosefu wa hisia kabisa.

21. Mtu anapaswa kuiweka dhamiri yake sawa mbele za Mungu, na mbele za jirani yake, na mbele za vitu. – Mbele za Mungu, mtu huiweka dhamiri yake sawa kwa kutopuuza amri Zake; na hata katika mambo yth so ambayo watu hawaoni, na ambayo hakuna anayetuomba tufanye, mtu huiweka dhamiri yake mbele za Mungu kwa siri. – Kuwa na dhamiri safi katika uhusiano na jirani yako kunahitaji kwamba kwa vyovyote vile mtu asifanye jambo lolote ambalo, kama tunavyojua, linamkasirisha au kumshawishi jirani yake, iwe kwa tendo, neno, mwonekano au mtazamo. – Kuweka dhamiri safi kuhusiana na vitu vya kidunia kunajumuisha kutotendea vibaya kitu chochote, kutosababisha kuharibika kwake, na kutositupa bila sababu ya msingi. – Katika nyanja hizi zote, mtu lazima aweke dhamiri yake safi na isiyo na doa, ili asije kuanguka katika shida ambayo Bwana Mwenyewe anatuhimiza kwayo (Mathayo 5:26).

22. Mt. Yohana anasema: *'Upendo kamili huondoa hofu'* (1 Yohana 4:18). Lakini basi, Nabii mtakatifu Daudi anasema: *'Mwogopeni Bwana, ninyi nyote watakatifu wake'* (Zab. 33:10)? Hii inaonyesha kwamba kuna aina mbili za hofu: moja ni ya mwanzo, na nyingine ni kamilifu – moja ni sifa ya wanaoanza, na nyingine ni sifa ya watakatifu wakamilifu ambao wamefikia kiwango cha upendo kamilifu. Yeyote anayetimiza mapenzi ya Mungu kwa hofu ya adhabu bado ni mwanzo; lakini yeyote anayetimiza mapenzi ya Mungu kwa upendo wa Mungu—ili kumfurahisha Mungu—huongozwa na upendo huu katika hofu kamilifu, ambayo, akiwa amegusa utamu wa kuishi na Mungu, huogopa kuanguka, huogopa kuupoteza. Na ni hofu hii kamilifu, iliyozaliwa kwa upendo, ndiyo inayofukuza hofu ya mwanzo.

23. Haiwezekani kufikia hofu kamilifu isipokuwa mtu apate kwanza hofu ya asili. Siraki Mwenye Hekima anasema: *'Hofu ya Mungu ndiyo mwanzo na mwisho'* (Siraki 1:15, 18). 'Mwanzo' unarejelea hofu ya awali, ikifuatiwa na hofu kamilifu ya Watakatifu. Hofu ya awali ni sifa ya hali ya kiroho. Hulinua roho dhidi ya kuanguka; maana imesemwa: *'Kwa hofu ya Bwana, kila mtu hujiepusha na uovu'* (Mith. 15:27). Lakini yeyote anayejiepusha na uovu kwa hofu ya adhabu, kama mtumwa anayemwogopa bwana wake, polepole huanza kufanya mema kwa hiari yake – mwanzoni, kama mfanyakazi wa ajira, akitarajia thawabu kwa matendo yake mema. Hata hivyo, akiendelea kwa njia hii—akiepuka maovu kwa hofu, kama mtumwa, na akifanya mema kwa matumaini ya thawabu, kama mfanyakazi wa ajira; basi, akikaa katika wema kwa neema ya Mungu na kuungana na Mungu kadiri ya hili, hatimaye anapata ladha ya wema, anafikia ufahamu fulani wa kile kilicho kizuri kweli – na hataki tena kutengwa nacho. Kisha anapata hadhi ya mwana, na anapenda wema kwa ajili yake mwenyewe – na ingawa anahofia, ni kwa sababu anapenda. Hii ndiyo hofu kuu na kamilifu.

24. Mchakato huu wa hatua kwa hatua pia unaelezwa na Nabii Mtakatifu Daudi kwa maneno yafuatayo: *'Jiepushe na uovu, tena utende wema; tafuta amani, uikimbilie'* (Zab. 33:15). *'Jiepushe,'* anasema, na *'uovu,'* yaani, epuka uovu wote kwa ujumla; jiepushe na kila tendo linaloelekeza kwenye dhambi. Lakini baada ya kusema haya, hakusimama hapo, bali akaongeza: *'na fanya mema*'. Kwani hutokea kwamba wengine hawafanyi uovu, lakini wala hawafanyi mema; na, kwa mfano, hawadhulumu wengine, lakini hawatoi huruma, au hawachukii, lakini wala hawapendi. Baada ya kusema haya, anaendelea kimantiki: *'Tafuteni amani na kuifuata.'* Hakuwa amesema tu *'tafuteni'*, bali 'jitahidini kwa bidii kuipata, mpate.' – Zingatia kwa makini maneno haya kwa akili yako, na utambue ujanja uliotumiwa na Mtakatifu. – Mtu anapopewa neema ya kuacha uovu, na kisha, kwa msaada wa Mungu, akifanya mema kwa bidii, mashambulizi ya adui yatainuka mara moja dhidi yake – naye hujitahidi, hufanya kazi kwa bidii na huzunika, wakati mwingine akiogopa kurejea kwenye uovu kama mtumwa, na wakati mwingine akitarajia thawabu kwa matendo yake mema kama mfanyakazi wa ajira. Lakini anapovumilia mashambulizi kutoka kwa adui, akipigana naye na kumkataa; akichochewa na hisia hizi, ingawa anafanya mema, anafanya hivyo kwa huzuni kuu na kwa kazi ngumu sana. Hata hivyo, anapopokea msaada kutoka kwa Mungu na kupata ustadi fulani katika kutenda mema, ndipo anaona amani, ndipo anahisi amani, ndipo anatambua maana ya mapambano ya huzuni, na ni nini furaha na shangwe za amani. – Na ni wakati huo tu ndipo anaanza kutafuta amani, kujitahidi kwa bidii ili kuipata, kuimiliki kikamilifu, na kuianzisha ndani yake. Yeye aliyefikia kiwango hiki hatimaye ananusa baraka ya watengenezaji wa amani (Mathayo 5:9). – Na kuanzia hapo, nani awezaye kumshawishi nafsi kama hiyo kutenda mema kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa kufurahia wema huo wenyewe? Ndipo mtu kama huyo anapofikia kujua hofu kamilifu.

25. Wazee wa Kanisa wamesema kwamba mtu hupata hofu ya Mungu ikiwa daima anaweka akilini kifo na mateso ya maisha ya baada ya kifo – ikiwa kila jioni anajichunguza kuona jinsi alivyotumia siku, na

kila asubuhi kuona jinsi usiku ulivyopita – ikiwa hana kiburi, na hatimaye, ikiwa anabaki katika ushirika wa karibu na mtu anayemcha Mungu. Maana inasemekana kwamba ndugu fulani alimuuliza mzee: 'Nifanye nini, Baba, ili niogope Mungu?' Mzee akamjibu: 'Nenda ukae na mtu anayemcha Mungu – na kwa kuogopa kwake Mungu, atakufundisha nawe kuogopa Mungu.' – Tunafukuza hofu ya Mungu kutoka kwetu kwa kufanya kinyume kabisa cha yale yaliyosemwa: hatuna kumbukumbu ya kifo wala kumbukumbu ya mateso; hatujali nafsi zetu na hatuchunguzi jinsi tunavyotumia muda wetu; bali tunaishi kwa uzembe na kuchangamana na watu wasio na hofu ya Mungu – na tunakuwa na kiburi. Na hoja hii ya mwisho ndiyo mbaya zaidi ya yote: ni maangamizi kamili; kwani hakuna kitu kinachoondoa hofu ya Mungu rohoni kama ukorofi. Wakati mmoja Baba Agathon aliulizwa kuihusu, naye akasema: 'Ujeuri ni kama upepo mkali, mchomayo, ambao watu wote hukimbia unapovuma, na unaoangamiza kila tunda juu ya miti.' – Mungu atuokoe kutoka kwa shauku hii ya uharibifu wote – ujeuri.

26. Kujidai kuna aina nyingi: mtu anaweza kujidai kwa neno, kwa ishara, na kwa mtazamo. Kwa sababu ya kujidai, wengine huingia katika mazungumzo ya bure, huzungumzia mambo ya kidunia, hutenda kwa njia ya kipuuzi, na huwachochea wengine kucheka kinyume na adabu. Ujeuri pia ni pale mtu anapomgusa mwingine bila sababu, anaponyoosha mkono kwa mtu anayecheka, anapomsukuma mtu, anapomnyang'anya kitu kutoka mikononi mwake, au anapomtazama mtu bila haya: yote haya ni kazi ya ujeuri; yote haya yanatokana na ukosefu wa hofu ya Mungu katika roho – na kutokana na hili, mtu polepole hushuka hadi katika uzembe mtupu. – Ndiyo maana Mungu, alipotoa amri za Sheria, alisema: *'Na watoto wa Israeli wawe na heshima'* (Mambo ya Walawi 15:31); kwani bila heshima na haya ya unyenyekevu, mtu haimheshimu Mungu mwenyewe wala haitii amri hata moja. Kwa maana hakuna kitu chenye madhara zaidi kuliko ujasiri—ndiyo maana ndiye mama wa tamaa zote, akifukuza heshima, akiondoa hofu ya Mungu kutoka moyoni, na kusababisha uzembe.

27. Aba Yohana, mwanafunzi wa Aba Barsanufio, alikuwa na tabia ya kurudia kauli zifuatazo nne—wakati mwingine moja, wakati mwingine nyingine—alipokuwa akiaga ndugu waliokuja kumtembelea: 'Kwa kuwa na dhamiri safi mbele ya jirani yako, unyenyekevu huzaliwa; – mtu hapaswi kamwe kupendelea mapenzi yake kuliko yale ya ndugu yake; – kimbia yote yaliyo ya kibinadamu nawe utaokolewa; – *'Bebaneni mizigo ya wengine, na kwa njia hiyo mtatimiza sheria ya Kristo'* (Gal. 6:2)". – Kila mara alikuwa akiambatanisha maneno haya na kauli kama vile: 'Niliwahi kusema, ndugu, – Mungu ahifadhi upendo, – mababa walisema', – na baada ya hapo aliongeza moja ya kauli zake mwenyewe.

28. Katika kazi yoyote utakayokutana nayo, hata kama ni ya umuhimu wa hali ya juu na inahitaji uangalifu mkubwa, sitaki uifanye kwa kusita au mkanganyiko; bali uwe na hakika kwamba kila kazi unayoichukua—iwe kubwa au ndogo—ni thelathini moja ya lengo linalotafutwa, na ili kudumisha utulivu wako, hata kama hii inamaanisha kushindwa kukamilisha kazi hiyo, ni nane kati ya nane. Kwa hiyo, ukichukua jukumu na kutaka kulitimiza kikamilifu, basi jitahidi sio tu kutekeleza jukumu hilo lenyewe—ambalo, kama nilivyosema, ni nane moja kati ya nane ya matokeo yanayotarajiwa—bali pia, kwa wakati mmoja, kulinda ustawi wako bila madhara—ambalo linaunda nane kati ya nane. Hata hivyo, ikiwa ili kutimiza kazi ya utumishi wako, inakuwa lazima ujichochee na kujidhuru wewe mwenyewe au mtu mwingine ukiwa unazozana nao, basi hupaswi kupoteza nane-saba ili kulinda nane-moja.

29. Suleimani mwenye hekima anasema katika Mithali: *'Wenye kosa hawana msaada huanguka kama majani; lakini wokovu upo katika wingi wa washauri'* (Mith. 11:14). Je, unaona kile Maandiko Matakatifu yanatufundisha? Yanatuhimiza tusitegemee wenyewe, tusijidhani kuwa tunajua yote, tusiamini kwamba tunaweza kujiendesha wenyewe, kwa maana tunahitaji msaada; tunawahitaji wale wanaotufundisha kulingana na Mungu. Hakuna aliye maskini zaidi au karibu na maangamizi kuliko wale wasio na mwongozo katika njia ya Mungu. Maana yake ni nini msemo huu: 'Wale wasio na mwongozo huanguka kama majani'? – Jani huwa kijani kibichi, linastawi na kuwa zuri mwanzoni, lakini kisha hukauka taratibu, huanguka, na hatimaye hukanyagwa chini ya miguu. Ndivyo ilivyo kwa mtu, akiachwa kwa matakwa yake mwenyewe, mwanzoni huwa na shauku daima kwa kufunga, kuamka usiku, ukimya, utiifu na wema mwingine; lakini shauku hii polepole hupoa, na, kwa kuwa hana mtu wa kumfundisha, kumuunga mkono, au kuamsha tena shauku hii ndani yake, hukauka bila kutambua, hushuka, na hatimaye anakuwa mtumwa anayetiifu kwa maadui zake, ambao kisha hufanya naye kama wanavyopenda.

30. Kuhusu wale wanaofichua mawazo na matendo yao na kufanya kila kitu baada ya kushauriana, Mwenye Hekima anasema: *'Uokoaji upo katika ushauri wa wengi*'. Hajasema, 'Katika ushauri wa wengi'—ikimaanisha kwamba mtu anapaswa kushauriana na kila mtu—bali kwamba mtu anapaswa kushauriana

kuhusu kila kitu—kwa kawaida na wale ambao tunao imani nao, na si kwa njia ya kusema jambo moja huku ukificha jingine, bali kuweka kila kitu wazi na kutafuta ushauri kuhusu mambo yote; kwa mtu kama huyo kuna wokovu wa kweli *'katika ushauri wa wengi*'.

31. Tunapokosa kufichua mawazo na nia zetu na kutatafuta ushauri wa wenye uzoefu, basi tunashikilia mapenzi yetu na kufuata hoja zetu wenyewe (yaani, kile tunachokiona sisi wenyewe kuwa ni haki). Na kisha, ingawa tunaonekana kufanya kitendo kizuri, tunajitengenezea mitego na tunahukumiwa bila kutambua. Maana tutawezaje kuelewa mapenzi ya Mungu, au kujikabidhi kwake kikamilifu, ikiwa tunajiamini na kushikilia mapenzi yetu wenyewe? – Ndiyo maana Baba Pimen alisema kwamba 'mapenzi yetu ni ukuta wa shaba kati ya mwanadamu na Mungu'.

32. Kwa wale wanaoamini katika akili zao wenyewe na wanakubali matakwa yao wenyewe, adui huweka mtego apendavyo. Lakini kwa wale wanaofanya mambo yote kwa kushauriana, hana njia ya kuingia. Ndiyo maana anachukia maswali na mafundisho kwao; anachukia sauti yenyewe, mlio wenyewe wa maneno kama hayo. Na niseme kwa nini? – Kwa sababu anajua kwamba uovu wake utafichuliwa mara moja watu wanapoanza kuuliza maswali na kuzungumzia yale yaliyo ya manufaa. Na hakuna anachokiogopa kama kutambuliwa, kwani wakati huo hawezi tena kupanga njama apendavyo. Mtu anapoomba na kupokea ushauri kutoka kwa mtu mwenye uzoefu: 'Fanya hiki, lakini usifanye kile', au: 'Sasa si wakati wa hili', na nyakati zingine: 'Sasa ndio wakati'; basi shetani hawezi kupata njia ya kumdhuru au kumwangusha, kwa sababu yeye daima hutafuta ushauri na kujilinda pande zote – na hivyo msemo unatimia kwake: *'Uokoaji upo katika ushauri mwingi*'.

33. Adui huwapenda wale wanaotegemea busara zao wenyewe; kwa maana wanamsaidia na kunasa wenyewe katika mitego yao. Sijui sababu nyingine yoyote ya kuanguka kwa mtawa isipokuwa anapomwamini moyo wake mwenyewe. Wengine husema kuwa mtu huanguka kwa sababu ya hiki au kile; lakini sijui sababu nyingine ya kuanguka isipokuwa mtu anapofuata mapenzi yake mwenyewe. Ukiona mtu ameanguka, jua kuwa amefuata mapenzi yake mwenyewe. Hakuna kitu hatari zaidi, hakuna kitu cha maangamizi zaidi ya hili.

34. Mimi huwambia daima kwamba ni kupitia mambo madogo madogo ya kujiruhusu ndipo hufikia kutenda dhambi kubwa. Ni nini kinachohuzunisha zaidi kuliko kumhukumu jirani yako? Ni nini ambacho Mungu anakichukia sana, na anageuka nako kwa chukizo kikubwa namna hiyo? Na bado mtu huanguka katika uovu mkuu namna hii kutokana na kile kinachoonekana kuwa kidogo – kwa kujiruhusu kuchukizwa hata kidogo na jirani yake. Kwa maana hili linaporuhusiwa, akili huanza kupuuza dhambi zake mwenyewe na kuona dhambi za jirani yake. Na kutokana na hili (kutokana na tabia ya kufanya hivyo) hutokea umbeya, shutuma, kashfa – na hatimaye – hukumu ya maangamizi. Lakini hakuna kinachomkasirisha Mungu sana, hakuna kinachomnyang'anya mtu (neema) na kumwongoza kwenye maangamizi kama kumshutumu, kumkashifu, na kumhukumu jirani yake.

35. Ni jambo moja kumzungumzia mtu vibaya, na jambo lingine kabisa ni kumhukumu au kumdharau. Kumzungumzia mtu vibaya kunamaanisha kumwambia: 'Fulani alidanganya, au alizini, au alikasirika, au alifanya kosa lingine fulani.' Huyu ni mtu ambaye amemshutumu ndugu, yaani, amezungumza kwa hisia kali kuhusu dhambi yake. Lakini kuhukumu kunamaanisha kusema: 'Fulani ni mwongo, mzinzi, au mtu mwenye hasira ya haraka.' Huyu ni mtu ambaye amehukumu hali halisi ya nafsi yake, ametoa hukumu juu ya maisha yake yote kwa kusema kwamba yeye ni fulani na fulani, na kumhukumu hivyo: na hii ni kosa kubwa.

36. Mfarisi, alipokuwa akisali na kumshukuru Mungu kwa wema wake, hakusema uongo bali alisema kweli, na hakuhukumiwa kwa hilo: maana tunapaswa kumshukuru Mungu tunapoweza kufanya wema wowote, kwa sababu Yeye ametusaidia na kutuunga mkono katika hili. Hakuhukumiwa kwa hili; wala kwa kusema, *'Mimi si kama watu wengine*'. Lakini alipomgeukia mtoza ushuru, akasema, *'bali kama mtoza ushuru huyu'*; ndipo alipopata hukumu (yeye mwenyewe kwa kumhukumu mwingine). Kwa maana alimhukumu mtu huyo mwenyewe, hali halisi ya roho yake, maisha yake yote. Ndiyo maana mtoza ushuru alitoka huko akiwa amehesabiwa haki, badala ya yule mtu mwingine (Luka 18:11).

37. Ni kwa Mungu peke yake kuhukumu haki au kuadhibu, kwa kuwa Yeye anajua hali ya roho ya kila mtu, pamoja na nguvu zao, matarajio yao na vipaji vyao, umbo lao la kimwili na uwezo wao – na kwa mujibu wa haya, Yeye huhukumu haki au kuadhibu kila mtu kwa haki. Kwani ni nani anayeweza kujua haya yote kwa kweli, isipokuwa Yeye aliyeumba vitu vyote na mwenye kujua yote?

38. Wakati mwingine hatuhukumu tu bali pia tunamdhalilisha jirani yetu; kwani kuna tofauti kati ya kuhukumu na kudhalilisha. Udhalilishaji hutokea wakati mtu si tu anapomhukumu bali pia anamdharau

mwingine—akimchukia na kumgeukia kama vile ni kitu cha kuchukiza: hili ni baya zaidi kuliko hukumu na ni la uharibifu zaidi sana.

39. Wale wanaotaka kuokolewa hawazingatii kasoro za majirani zao, bali daima huangalia zao wenyewe na kustawi. Hivyo ndivyo alivyo yule mtu ambaye, alipomwona ndugu yake amefanya dhambi, alipumua kwa uchungu na kusema: 'Ole wangu! Kama alivyo fanya dhambi leo, ndivyo nami nitakavyofanya dhambi kesho.' Je, unaona tabia ya busara ya nafsi? Alipata vipi njia ya kuepuka kumhukumu ndugu yake mara moja? Kwa kusema, 'Nami nitadanganya kesho,' alijipa hisia ya hofu na wasiwasi kwamba yeye pia angeweza kutenda dhambi punde si punde – na hivyo akiepuka kumhukumu jirani yake. Zaidi ya hayo, hakuridhika na hili, bali alijirusha miguuni pake, akisema: 'Na huyu atatubu dhambi yake, lakini mimi sitatubu kama inavyostahili; sitafikia toba; nitakuwa sina uwezo wa kutubu.' Je, unaona nuru ya roho ya kimungu?

40. Hutokea kwamba sumu ya hukumu, ikishapita kiasi katika roho yetu, hutafuta kumwagika kwa wengine. Na hivyo, tunapokutana na ndugu mwingine, ambaye ana amani na wote, tunaharakisha kumweleza: 'Kitu fulani na fulani kimetokea' – na tunamdhuru kwa kupanda katika moyo wake dhambi ya hukumu. Hatuiogopi maneno: *'Ole wake anayempotosha rafiki yake kwa ulevi wa pombe chafu'* (Habakuku 2:15); lakini tunatekeleza kazi ya mashetani na hatujali. Kwani ni kazi ya nani kuchanganya na kuumiza, kama si ya mashetani? Na hivyo tunajikuta tukitenda kama washirika wa mashetani, kwa maangamizi yetu na ya jirani yetu. Kwa nini iwe hivyo? Kwa sababu hakuna upendo ndani yetu. Kwani *'upendo hufunika wingi wa dhambi'* (1 Petro 4:8).

41. Watakatifu hawahukumu mwenye dhambi wala hawamgeukii, bali wanamhurumia, wanamhuzunikia, wanamwonya, wanamfariji, wanamponya kama kiungo kilicho mgonjwa, na hufanya kila kitu ili kumwokoa. – Mt. Amoni alifanya nini ndugu walipokuja na kumwambia kwa mshtuko: 'Nenda uone, Baba, je, kuna mwanamke katika chumba cha ndugu fulani?' Alionyesha huruma gani? Akitambua kwamba ndugu huyo alikuwa amemficha mwanamke chini ya pipa, alienda na kuketi juu yake, na kuwaamuru wakague chumba chote. Walipokosa kupata chochote, aliwaambia: 'Mungu awasamehe.' Hivyo aliwaaibisha na kuwafanyia wema mkuu, akiwafundisha wasiwe wepesi kuamini tuhuma dhidi ya jirani zao; na akamrudisha mwelekeo ndugu yule, si tu kwa kumfunika kwa njia ya kiungu, bali pia kwa kumfundisha wakati ufaao. Kwa maana, baada ya kuwatoa wote, alimshika mkono na kumwambia, 'Fikiria kuhusu roho yako, ndugu yangu!' – Ndugu huyu mara moja alijaa aibu, alihisi toba, na akaacha dhambi yake. Hivyo basi, upendo na huruma ya wazee kwa wanadamu vilikuwa na athari ya manufaa sana kwa roho yake.

42. Fikiria duara, lenye katikati yake katikati, na miale inayotoka katikati. Kadiri miale hii inavyoenea mbali kutoka katikati, ndivyo inavyotawanyika na kutengana; kinyume chake, kadiri inavyokaribia katikati, ndivyo inavyokaribiana. Sasa wazia kuwa duara hili ni ulimwengu, katikati kabisa ya duara ni Mungu, na mistari iliyonyooka (mionzi) inayotoka katikati hadi ukingoni, au kutoka ukingoni hadi katikati, ni njia za maisha ya binadamu. Na hapa, vivyo hivyo, hali ni ileile. Kadiri Watakatifu wanavyoingia ndani ya duara kuelekea katikati yake, wakitamani kumkaribia Mungu, ndivyo, wanapoingia, wanavyokaribiana zaidi na Mungu na pia wao kwa wao; na zaidi ya hayo, kwa namna kwamba kadiri wanavyomkaribia Mungu, ndivyo wanavyokaribiana wao kwa wao, na kadiri wanavyokaribiana wao kwa wao, ndivyo wanavyomkaribia Mungu. – Fahamu kanuni ile ile kuhusiana na umbali. Wanapomgeukia mbali na Mungu na kuelekea kwa yaliyo ya nje, ni wazi kwamba kadiri wanavyoondoka katikati na kujitenga na Mungu, ndivyo pia wanavyojitenga na wengine – na kadiri wanavyojitenga na wengine, ndivyo pia wanavyojitenga na Mungu. Hivyo ndivyo asili ya upendo ilivyo: lakini kadiri tunavyobaki nje na kumpenda Mungu, ndivyo kila mmoja wetu anavyokuwa mbali na jirani yake. Hata hivyo, tukimpenda Mungu, basi kadiri tunavyomkaribia Mungu kupitia upendo wetu kwake, ndivyo tunavyoungana katika upendo na majirani zetu; na kadiri tunavyoungana na majirani zetu, ndivyo tunavyoungana pia na Mungu.

43. Kwa nini wakati mwingine, mtu anaposikia kauli ya kumtusi, haijali na anapokea bila kukerwa, kana kwamba hakusikia kabisa, ilhali nyakati zingine, mara tu anaposikia, anakerwa mara moja? Kwa nini hivi hutokea? Sababu yao ya kutovurugika ni hii: **kwanza**, hutokea kwamba mtu, baada ya sala au mazoezi mazuri ya kiroho, huwa na hali nzuri ya akili, na hivyo humsamahau ndugu yake na havurugiki na maneno yake; **pia** hutokea kwamba wengine wanampenda sana mtu fulani, na kwa hivyo huvumilia kila kitu ambacho mtu huyo anawafanyia bila kusumbuka; **pia** hutokea kwamba wengine wanamdharau yule anayewatukana, na hawapi umuhimu matusi yake. – Lakini watu hujisumbua na kinyume chake – ama kwa sababu hawana hali nzuri ya moyo, au kwa sababu wanamwonea wivu yule aliyewatukana – na kwa sababu nyingine pia. – Hata hivyo, chanzo kikuu cha usumbufu wote huo ni kwamba hatujikemei wenyewe.

44. Baba Pimen alisema: 'Mahali popote ambapo mtu anayejilaumu huenda, madhara yoyote, dharau au huzuni nyingine itakapomkuta, tayari anajiona anastahili yote yasiyopendeza na hawasumbuki kamwe. Je, kuna kitu chochote kisicho na wasiwasi zaidi ya hali kama hiyo?'...

45. Mtu anaweza kusema: kama ndugu ananikosea, nami, baada ya kujichunguza, nikagundua kuwa sikumpa sababu yoyote ya kufanya hivyo, nawezaje kujilaumu? – Kwa kweli, ikiwa mtu yeyote anajichunguza kwa hofu ya Mungu, atagundua kwamba kwa kila namna amempa sababu ya kufanya hivyo, iwe kwa tendo, neno au mwonekano; na ikiwa haionekani kwamba amempa sababu yoyote kwa wakati huu, basi bila shaka, wakati mwingine, amemkosea, iwe katika jambo hili au jingine, au labda amemkosea ndugu mwingine na anapaswa kuadhibiwa kwa hilo – au mara nyingi kwa dhambi nyingine. Ndiyo maana nasema kwamba ikiwa mtu yeyote atajichunguza kwa hofu ya Mungu na kuchunguza dhamiri yake kwa makini, bila shaka atajiona na hatia na kujilaumu.

46. Hutokea kwamba mtu fulani, akiwa ameketi peke yake kimya, anabaki na amani. Lakini kisha ndugu mmoja anakuja, na katika mazungumzo anasema kitu kisichopendeza, naye mara moja anavurugika – na baadaye anasema: 'Laiti asingekuja kwangu akanisumbua, nisingetenda dhambi.' – Ni mantiki ya kipuuzi iliyoje! Je, yule aliyemwambia maneno hayo ndiye aliyemtaja tamaa hiyo ndani yake? Yeye alichokifanya tu ni kuibua kile kilichokuwa tayari ndani yake; – na sasa hapaswi kuhuzunika kwa ajili ya ndugu yake, bali atubu kwa ajili ya tamaa yake, akijilaumu mwenyewe. Mtu wa namna hiyo ni kama mkate uliooza, ambao unaonekana mzuri kwa nje lakini umeota ukungu ndani; na mtu yeyote anapo uvunja, uoza wake hufunuka – au kama chombo safi ambacho kimejaa harufu mbaya na chafu ndani, na mtu anapo kifungua, harufu yake mbaya huhisiwa mara moja. Ndivyo ilivyokuwa kwa mtu huyu, aliyeonekana kuwa mtulivu , huku asijua kwamba hasira ilikuwa ndani yake; ndugu yake alizungumza neno moja tu naye na kufichua uozo uliokuwa umefichika ndani yake. Kwa hiyo, ikiwa anataka kusamehewa, na aje atubu, akijilaumu mwenyewe. Ni kwa njia hii pekee atakayepata usafi na kustawi. Lazima pia amshukuru ndugu huyo kwa kumletea manufaa kama hayo.

47. Roho inapofanya dhambi, inachoshwa nayo; kwani dhambi humdhoofisha na kumchoka yule anayejikabidhi kwake; na kwa hiyo kila kinachomtokea humzidi mzigo. Lakini mtu akistawi katika wema, basi, kadiri anavyostawi, kile kilichokuwa mzigo huwa rahisi kwake.

48. Hata hivyo, ni lazima tuangalie mateso. Iwe mtu anatufanyia wema, au tunadhulumiwa na mtu mwingine, ni lazima tuyachukulie kama majaribu, na tumshukuru Mungu kwa kila kitu kinachotupata, tukijilaumu sisi wenyewe kila wakati na kusema kwamba ikiwa kitu kizuri kinatutokea, ni kwa sababu ya utunzaji wa rehema wa Mungu kwetu, na ikiwa kitu kibaya kinatutokea, ni kwa sababu ya dhambi zetu.

49. Hela kwa sisi, tunao dhambi kila siku na kufuata tamaa zetu! Tumeacha njia ya haki iliyoonyeshwa kwetu na baba zetu—njia ya kujilaumu wenyewe—na tunatembea katika njia potofu ya kumlaumu jirani yetu. Na kila mmoja wetu anajitahidi, katika kila jambo, kuhamishia lawama kwa ndugu yake na kumwekea mzigo wote; kila mmoja ni mvivu na hatunzi amri hata moja, lakini anataka jirani yetu atimize amri zote.

50. Yuko wapi yule mzee ambaye, alipoulizwa, 'Ni jambo gani muhimu zaidi ulilolipata katika njia hii, Baba?', akajibu, 'Kujilaumu mwenyewe katika mambo yote?' – Ndivyo pia Abba Pimen alivyosema kwa kuuguna, 'Fadhila zote zimeingia katika nyumba hii, lakini bila fadhila moja ni vigumu kwa mtu kusimama imara.' 'Ni wema gani huo?' wakauliza. Akajibu: 'Mtu ajilaumu mwenyewe.' Na Mt. Antwoni akasema: 'Ni tendo kuu kuweka dhambi za mtu mwenyewe juu yake mbele za uso wa Mungu – na kutarajia majaribu hadi pumzi yake ya mwisho.' Na kila mahali tunakuta kwamba waume zetu walipata amani kwa sababu, baada ya kumkabidhi Mungu kila kitu—hata kitu kidogo kabisa—daima walizingatia kanuni hii: kujilaumu wenyewe katika mambo yote.

51. Wana wa Mungu walisema kwamba si sawa kwa watawa kukasirika, wala kumtukana mtu yeyote, na zaidi ya hayo: 'Yeye aliyeshinda ukasirika amewashinda mashetani, lakini yeye anayeshindwa na shauku hii ni mgeni kabisa kwa maisha ya utawa,' na kadhalika. – Basi, tuseme nini kuhusu sisi wenyewe, wakati si tu kwamba tunashindwa na hasira na kuchukizwa, bali pia tunaweka chuki? – Tufanye nini isipokuwa kulilia hali hii ya kusikitisha na isiyo ya kibinadamu (ya roho zetu)? – Hata hivyo, ndugu zangu, tuwajibike, na tujitahidi, kwa msaada wa Mungu, kujiondoa uchungu wa shauku hii ya maangamizi.

52. Kutoelewana na malalamiko mara nyingi hutokea miongoni mwa ndugu, lakini kwa kawaida huharakisha kutatua mizozo hii na kufanya amani. Hata hivyo, hutokea kwamba wengine, hata baada ya kufanya upatanisho, huendelea kuhifadhi chuki dhidi ya ndugu na kuwa na mawazo mabaya dhidi yake. Hii ni chuki – na inahitaji uangalifu mkubwa ili mtu asijizame ndani yake na kufa. Yeye aliyefanya amani mara

tu baada ya kukasirika ameponya hasira yake, lakini bado hajapambana na chuki – na kwa hivyo anaendelea kuhifadhi chuki dhidi ya ndugu yake. Kwa maana kuna tofauti kati ya kuchukia moyoni, hasira, kuchukizwa kirahisi, na mkanganyiko. Ili kukusaidia kuelewa hili vyema, nitatoa mfano. Yeyote anayewasha moto huchukua kwanza mkaa mdogo: huu ni neno la ndugu aliyekosea. Ukavumilia neno hili, basi umezima mkaa huo. Lakini ukifikiria: 'Kwa nini alisema hivyo? Basi, nitamwambia fulani na fulani; kama hakukusudia kunitukana, asingesema hivyo – kwa hivyo nami nitamtukana – bila kosa.' – Hapo umeongeza vijiti, au kitu kama hicho, kama anavyofanya anayewasha moto, na umeibua moshi, ambao ni msukosuko. Mkanganyiko ni msukosuko huo na kuchochewa kwa mawazo kunakoamsha na kukasirisha moyo. Na ukasiriko ni uasi wa kulipiza kisasi dhidi ya yule aliyesababisha huzuni, ambao hubadilika kuwa ukorofi, kama alivyosema Baba Yetu Aliye Barikiwa Marko: 'Uovu, ukilishwa na mawazo, hukasirisha moyo; lakini sala huuua.' Kama ungelichukulia kauli ya dharau ya ndugu moyoni, ungelizima kile kichanga cha moto kabla ya fitina kuibuka. – Hata hivyo, hata hilo, ukitaka, unaweza kulizima kwa urahisi likiwa bado jipya, kwa njia ya ukimya, sala, au njozi moja kutoka moyoni. – Lakini ukiendelea 'kuchoma moto taratibu'—yaani, kuukera na kuusumbua moyo wako kwa mawazo kama: 'Kwa nini yeye… nami vivyo hivyo'—basi moyo wako utawaka na homa ya ukorofi itatokea. – Ukipenda, unaweza kuizima hii pia kabla hasira haijakita mizizi. Lakini ukiendelea kujichochea na kujikasirisha, utakuwa kama mtu anayeweka mafuta kwenye moto, ambao hutoa mshumaa mkali – na hii ndiyo hasira. Na hasira, ikizidi kuwa ngumu kuiondoa, hugeuka kuwa chuki, ambayo mtu haachiwe huru isipokuwa atoe damu yake mwenyewe (kupitia jasho na kujidhibiti).

53. Sasa umesikia mfadhaiko wa mwanzo ni nini, ukorofi ni nini, hasira ni nini, na chuki ni nini. Je, unaona jinsi neno moja linaweza kupelekea uovu kama huo? Kwa maana kama ungemuonya kwanza, ukavumilia maneno ya ndugu yako kwa subira, na usingetafuta kumlipiza kisasi, wala kujibu neno moja kwa maneno mawili au matano, wala kulipiza uovu kwa uovu; basi ungesalimika na maovu haya yote. Ndiyo maana nawaambia: daima kateni tamaa zenu zikiwa bado changa, kabla hazijaota mizizi, zikawa imara ndani yenu, na kuanza kuwazitoeni; kwani wakati huo itawabidi mteseke sana kwa sababu yao. Ni jambo moja kung'oa kijani kidogo, na jambo jingine kabisa kung'oa mti mkubwa.

54. Mtu anaweza kulipiza uovu kwa uovu si kwa tendo tu, bali pia kwa neno na kwa mwonekano. Wengine hufikiri kuwa hawamalipiza uovu kwa uovu, lakini huonekana kuwa wanafanya hivyo kwa neno, au kwa mwonekano, au kwa ishara, au kwa mtazamo; maana kwa vitu hivi vyote mtu anaweza kumkosea ndugu yake – na hili, pia, ni kulipiza uovu kwa uovu. Mwingine, hata hivyo, hafanyi jaribio lolote la kulipiza kisasi kwa makosa yaliyomtendewa—si kwa tendo, wala kwa neno, wala kwa sura, wala kwa ishara—bali huhifadhi chuki moyoni mwake dhidi ya ndugu yake na kumwombolezea. Hata hivyo, mwingine, ingawa hana huzuni kwa ndugu yake, akisikia kwamba mtu fulani amemtukana ndugu huyo kwa njia yoyote, au kwamba amekaripiwa au kudharauliwa – na akafurahi kwa hili – basi naye hupatikana kuwa anarudishia uovu kwa uovu moyoni mwake. Mwingine hakuwi na chuki moyoni mwake, wala hafanyi shangwe anaposikia aibu ya yule aliyemdhihaki; kwa hakika, hata huzunika ikiwa mtu huyo atadhihakiwa; lakini pia hafanyi shangwe kwa mafanikio ya mwenzake – kwa mfano, anapomwona mtu huyo akisifiwa na kupendelewa, huzunika; na hili, pia, ni aina ya chuki, ingawa ni hafifu zaidi.

55. Aina nyingine, ikiwa mtu atamtendea kosa, nao wakasalimiana na kupatana, huishi kwa amani na mtu huyo na hakuwi na chuki moyoni mwake; lakini baada ya muda, mtu huyo akimtendea tena jambo linalomtaabisha, huanza kukumbuka tukio la awali na huyasumbuliwa si tu na kosa la pili bali pia la kwanza. – Hii ni kama mtu mwenye jeraha ambaye ameweka plasta juu yake; ingawa jeraha sasa limepona na ngozi imefunika, eneo hilo bado ni laini; na kama mtu angeirusha jiwe, eneo hilo lingeumia zaidi kuliko sehemu nyingine yoyote ya mwili na lingeanza kuvuja damu mara moja. Ndivyo inavyotokea kwa mtu huyo: alikuwa na kidonda, na akaweka plasta – yaani, alinyenyekeza kichwa chake na kuponya kidonda hicho, yaani, hasira zake, kupitia upatanisho; pia alianza kujijenga dhidi ya chuki, akijitahidi kutokufuga wazo hata moja baya moyoni mwake. Hii ina maana kwamba kidonda kinaona; lakini bado hakijapona kabisa – bado kuna masalio ya chuki, ambayo yanaweza kufungua kidonda tena kwa urahisi ikiwa mtu huyo atapata hata pigo dogo.

56. Mtu anapaswa kujitahidi kuondoa uchafu wa ndani kabisa, ili sehemu iliyoathirika ipone kikamilifu, na ili kusiwe na uharibifu wowote na isiwezekane kutambua kwamba kulikuwa na kidonda hapo. Basi, hili linawezaje kufikiwa? – Kwa kumwomba kwa moyo wote yule aliyekosea, na kusema: 'Ee Mungu, tusaidie mimi na ndugu yangu kwa ajili ya maombi yake!' – Kwa kumwombea ndugu yake kwa njia hii, mtu huonyesha huruma na upendo; na kwa kuomba msaada kwa ajili yake mwenyewe, kwa ajili ya maombi yake, mtu hujinyenyekeza. Na pale ambapo kuna huruma, upendo na unyenyekevu, kuna nafasi gani kwa ajili ya

hasira, au kisasi, au tamaa nyingine yoyote? – Na Baba Zosima akasema: 'Hata kama shetani atatumia hila zote za uovu wake, pamoja na mashetani wake wote, mikakati yake yote itabatilishwa na kusagwa kwa unyenyekevu kulingana na amri ya Kristo.' Na mzee mwingine akasema: 'Yeye anayemuombea adui yake hatakuwa na kisasi.'

57. Weka shauri la wazee katika vitendo, na hapo ndipo utaelewa kweli wanachosema; usipoweka katika vitendo, huwezi kamwe kujifunza sanaa ya kujinyima kwa maneno tu. Ni mtu wa aina gani, anayetaka kujifunza ufundi, anayebobea kwa maneno tu? La; kwanza anafanya kazi na anafanya makosa, anafanya kazi na anaharibu uumbaji wake; na hivyo, kidogo kidogo, kupitia kazi na uvumilivu, anajifunza ufundi huo, kwa msaada wa Mungu, anayeutazama bidii yake na nia yake. Hata hivyo sisi tunataka kujifunza sanaa kuu ya sanaa zote kwa maneno tu, bila kuanza kazi. Je, hili linawezekana?! – Basi, tuweke macho nasi wenyewe, na tufanye kazi kwa bidii wakati bado tuna nafasi.

58. Lazima tuwe waangalifu kwa kila njia, tusinyang'anywe na uongo, kwa maana mwongo hakuungana na Mungu. Uongo si wa Kimungu. Maandiko yanasema kwamba *'uongo hutoka kwa shetani'*, kwamba yeye *'ni mwongo na baba wa uongo'* (Yohana 8:44). Tazama, shetani anaitwa baba wa uongo, ilhali Mungu ni kweli; kwa maana Yeye mwenyewe anasema: *'Mimi ni njia, kweli na uzima'* (Yohana 14:6). Tazama ni kwa Nani tunajitenga na ni kwa nani tunajiunga kupitia uongo! – Kwa hiyo, ikiwa kweli tunataka kuokolewa, ni lazima tuupende ukweli kwa nguvu zetu zote na kwa shauku yetu yote, na kujilinda dhidi ya kila uongo, ili usitutenganishe na ukweli na uzima.

59. Kuna aina tatu tofauti za uongo: mmoja upo katika fikra, mwingine katika neno, na mwingine kupitia mtindo wake wa maisha. – Anadanganya kwa mawazo yule anayechukua dhana zake mwenyewe kuwa ni ukweli, yaani, mashaka yasiyo na msingi kumhusu jirani yake; kwa mfano, anapomwona mtu akiongea na ndugu yake, anafanya makisio yake mwenyewe: 'Ananitaja vibaya' – na mambo kama hayo. – Mtu wa aina hiyo huongo katika fikra; kwani haongei chochote cha kweli, bali kulingana na maoni yake mwenyewe, na kutokana na hili hutokea kashfa, umbea, uadui na hukumu. – Kwa ufupi, anadanganya yule ambaye, kwa mfano, akiwa mvivu mno kuinuka kwa ajili ya ibada ya usiku, hasemi: 'Samahani, nilikuwa mvivu kuinuka'; bali anasema: 'Nilikuwa na homa, sikuwa na afya', na anabuni maneno mengi ya uongo – ili asijikunje hata kidogo au kujinyenyekeza. Vilevile, akitamani kitu, hatasema waziwazi, 'Natamani hiki', bali atapinda maneno yake, akitaja mara ugonjwa, mara uhitaji – na anadanganya hadi tamaa yake itimie. Hatimaye, watu huacha kumwamini mtu wa aina hiyo, hata anaposema ukweli. – Yeye anayesema uongo kwa maisha yake yote ni yule ambaye, akiwa mwasherati, anajifanya mcha; au, akiwa mkorofi, anajionyesha kama mwenye huruma; au, akiwa mwenye kiburi, anajifanya mnyenyekevu.

60. Tujihadhari na nafsi zetu. Nani atatupa wakati huu ikiwa tutauharibu bure? Hakika, kutakuja wakati tutakapotamani siku hizi na hatuzipate. Baba Arsenius daima alijiambia: 'Arsenius, kwa nini uliiacha dunia?'

61. Tukijitahidi kidogo, hatuhuzuniki sana wala kukumbana na taabu. Maana yeyote anayejilazimisha kuishi maisha ya kujinyima, kwa kuendelea kujitahidi, hufanya maendeleo kidogo kidogo na hatimaye hufanya wema kwa urahisi; maana Mungu, akiona kwamba anajilazimisha, humpa msaada. Basi, tujilazimishe; maana ingawa bado hatujafikia ukamilifu, tukijitahidi, tutapokea msaada kupitia jitihada zetu, na kwa msaada huu tutapata kila aina ya wema. Ndiyo maana mmoja wa Baba wa Kanisa alisema: 'Toa damu yako upokee Roho', yaani, jitahidi, na utapata tabia ya wema.

62. Kama vile mtu anayetaka kujifunza uanagenzi hajishughulishi na biashara nyingine yoyote, ndivyo pia wale wanaotaka kujifunza ufundi wa kiroho hawapaswi kujishughulisha na kitu kingine chochote, bali wanapaswa kusoma mchana na usiku jinsi ya kuupata. Hata hivyo, lazima kuwe na kipimo kwa kila kitu. Mmoja wa wazee alisema: 'Tembea njia ya kifalme na hesabu vituo (versts).' Kwa maana wema ni msimamo wa kati kati ya kupita kiasi na upungufu. Ndiyo maana imeandikwa katika Maandiko: 'Usigeukie kulia wala kushoto, bali tembea njia ya kifalme' (Kumb. la Torati 5:32; 17:11).

63. Uovu wenyewe si kitu, kwa maana si kiumbe cha aina yoyote na hakina muundo. Lakini roho, ikipotea kutoka kwa wema, hujaa tamaa na huzalia dhambi, na kisha hukonda, bila kupata pumziko la asili ndani yake. Je, mti, kwa asili yake, huwa na minyoo ndani yake? Lakini haribiko kidogo huanza; kutokana na haribiko hili, mdudu huzaliwa – na mdudu huyu mwenyewe hula mti. Ndivyo pia roho yenyewe hutoa uovu – na tena inateseka kutokana na uovu huo wenyewe, kama alivyosema Gregori Mtheolojia: 'Moto ni bidhaa ya kitu; na hula kitu hicho, kama vile uovu unavyomla mwovu.'

64. Tunaona jambo lile lile katika magonjwa ya kimwili: mtu anapoishi maisha yasiyo na mpangilio na kutotunza afya yake, hutokea ziada au upungufu wa kitu fulani mwilini, na kutokana na hili mtu huyo

baadaye huugua; lakini kabla ya hapo, hakukuwa na ugonjwa wowote, na haikuwa kitu chochote; na tena, mwili unapopona, ugonjwa huisha kabisa. Kwa njia ile ile kabisa, uovu ni ugonjwa wa roho, ambayo imenyimwa afya inayostahili na inayomilikiwa kiasili, ambayo ni wema.

65. Kuna hali tatu kwa mtu: ama hufuata tamaa yake, huipinga, au huikamata. Hufuata tamaa yake yule anayeitekeleza na kuiruhusu. Anapinga tamaa yake yule asiyefuata, asiyekatilie, lakini kwa busara anaiepuka tamaa hiyo, kana kwamba, huku bado akiwa ameihifadhi ndani yake. Na huangamiza tamaa yule anayejitahidi na kutenda kinyume chake.

66. Yeye anayefuata tamaa yake ni kama mtu aliyepigwa mishale na adui yake, anayochukua mishale hiyo na kuitumbukiza moyoni mwake kwa mikono yake mwenyewe. Yeye anayepinga tamaa yake ni kama mtu ananyunyiziwa mishale ya adui yake lakini amevaa ngao, na kwa hivyo hapati majeraha. Na yeye anayeangamiza tamaa ni kama mtu ambaye, anapokamuliwa na mishale ya adui yake, anavivunja au kuwarudishia moyoni mwa adui, kama ilivyoandikwa katika Zaburi: *'Upanga wao na uwachome mioyo yao, na upinde wao uvunjike*.'

67. Kaka mmoja alikuwa na homa kwa siku saba, na sasa zimepita siku nyingine arobaini, lakini bado hajapata nguvu ndani yake. 'Mtu huyu mnyenyekevu alikuwa mgonjwa kwa siku saba' – lakini ni siku ngapi zimepita tangu wakati huo, na bado hajapona? Ndivyo ilivyo kwa roho: mtu anaweza kutenda dhambi kidogo tu, lakini hutumia muda gani, akimwaga damu yake mwenyewe, kabla ya kurekebishwa?

68. Tunaona ndugu zetu wakichukuliwa kutoka katikati yetu, lakini hatujali nafsi zetu, ingawa tunajua kwamba sisi pia tunakaribia kifo kidogo kidogo. Basi, tuzijali nafsi zetu, na wakati bado upo, tusupoteze bure. Tunawezaje kusahau maneno ya yule mzee aliyesema kwamba mtu akipoteza dhahabu au fedha ya , anaweza kupata nyingine badala yake; lakini tukipoteza wakati kwa kuishi katika uvivu na uzembe, hatutaweza kupata mwingine wa kuchukua nafasi ya kilichopotea. Kwa kweli, tutatafuta hata saa moja ya wakati huu na hatutaipata.

69. Mzee mmoja mkuu alikuwa akitembea na wanafunzi wake mahali fulani palipokuwa na miti mbalimbali ya misunobari, mikubwa na midogo. Mzee huyo akamwambia mmoja wa wanafunzi wake: 'Itoe msunobari huu.' Msunobari ule ulikuwa mdogo, na yule ndugu mara moja akautoa kwa mkono mmoja. Mzee akainyesha mwingine, mkubwa kuliko ule wa kwanza, na akasema: 'Utoe huu pia.' Ndugu huyo aliitikisa kwa mikono yote miwili na akaitoa. Mzee huyo alionyesha mwingine, mkubwa zaidi. Aliitoa ule pia, lakini kwa shida kubwa. Kisha mzee alionyesha mwingine tena, mkubwa zaidi. Kwa juhudi zake zote, ndugu huyo kwanza aliitikisa kwa nguvu, akajitahidi na akatokwa na jasho, na hatimaye akaitoa huu pia. Hatimaye, mzee alimwonyesha mti mwingine mkubwa zaidi wa sipres. Lakini ndugu yule, ingawa alijitahidi na kutokwa na jasho, hakuweza kuutoa. Mzee, alipoona kwamba hawezi kuufanya peke yake, alimwambia ndugu mwingine amsaidie. Na wawili hao walifaulu kwa shida kuutoa. – Kisha mzee akawaambia wanafunzi wake: 'Ndivyo ilivyo kwa tamaa; zikiwa ndogo, tunaweza kuzikamata mizizi kwa urahisi tukitaka; lakini tukizichukulia kana kwamba bado ni ndogo, zinakua imara zaidi, na kadiri zinavyozidi kuwa imara, ndivyo zinavyotaka juhudi kubwa zaidi kutoka kwetu; na zinapokita mizizi ndani yetu, basi hata kwa juhudi kubwa hatuwezi kuziondoa wenyewe, isipokuwa tukipokea msaada kutoka kwa Watakatifu fulani wanaotusaidia kupitia Mungu."

70. Nabii anamwambia binti wa Babeli: *'Herimu yeye anayeshika watoto wako wadogo na kuwapiga na mwamba'* (Zab. 136:9). – Binti wa Babeli ni ishara ya yote yaliyo ya dhambi na yanayompinga Mungu. Wazao wake ni mawazo na matendo ya tamaa. Heriye yule asiyehifadhi mawazo maovu yanayojitokeza ndani yake, wala asiwaruhusu nafasi ya kukua ndani yake na kuleta uovu; bali yakiwa bado madogo, na kabla hayajachipua na kumwasi, anajitahidi kwa njia zote kuyakandamiza dhidi ya mwamba wa azimio lisiloyumba, na kuyangamiza kwa jina la Bwana Yesu Kristo.

71. Wazee wa Kanisa wametufundisha jinsi mtu anavyopaswa kujisafisha hatua kwa hatua: kila jioni anapaswa kujichunguza jinsi alivyotumia mchana, na tena asubuhi, jinsi alivyotumia usiku, na kutubu mbele za Mungu kwa dhambi zozote ambazo huenda amezitenda. Lakini sisi, kwa kuwa tunatenda dhambi nyingi, ni lazima kweli—kwa sababu ya kusahaulika kwetu—kwamba hata baada ya saa sita kupita, tujichunguze ili kuona jinsi tulivyotumia muda wetu na kwa njia gani tumefanya dhambi.

72. Yeyote anayejichunguza kwa njia hii atagundua kwamba uovu huanza kupungua kidogo kidogo – na kama walitenda makosa tisa, watatenda nane; – na hivyo, wakiendelea taratibu kwa msaada wa Mungu, hawataruhusu tamaa zao mizizi ndani yao. Ni bahati mbaya sana kuangukia katika tabia ya tamaa yoyote.

73. Si mtu aliyekasirika mara moja ndiye anayeitwa mwenye hasira tayari, wala si mtu aliyefanya uzinzi mara moja ndiye anayeitwa mzinzi, wala si mtu aliyeonyesha rehema mara moja ndiye anayeitwa

mwenye rehema; lakini katika wema na uovu, kupitia mazoezi ya mara kwa mara, nafsi hupata tabia, na baadaye tabia hii ama huitesa au huituliza. Uwema huleta amani: maana kadiri tunavyotenda mema, ndivyo tabia yetu ya uwema inavyozidi kuwa kubwa, na kupitia hili tunarudisha hali yetu ya asili na kurudi katika hali yetu ya awali ya ustawi. Lakini uovu hututesa: maana kupitia kwake tunapata tabia ambayo ni kigeni na adui kwa asili yetu, na ambayo huangamiza.

74. Ikiwa tai ni huru kabisa kutoka kwa wavu lakini inajikuta imenaswa kwa kucha moja tu, undani huu mdogo unatosha kuifanya iwe dhaifu – na mwindaji anaweza kuishika wakati wowote atakapopenda. Ndivyo ilivyo pia kwa nafsi: ikiruhusu hata tamaa moja tu kuwa tabia, adui anaweza kuishusha wakati wowote apendao, kwa sababu ya tamaa hiyo iko mikononi mwake. Basi, usiruhusu tamaa yoyote kuwa tabia yako, bali jitahidi na uombe kwa Mungu mchana na usiku, ili usidanganywe. Hata hivyo, tukishindwa, kama wanadamu wanavyofanya, na kuanguka katika dhambi, tujitahidi kuinuka mara moja, tuitubu, tupige kilio mbele ya wema wa Mungu, na tuendelee kuwa waangalifu na imara. Na Mungu, akiona nia yetu njema, unyenyekevu wetu na majuto yetu, atatupatia msaada na kutuonyesha rehema.

75. Ni lazima tulete kila kinachotokea mbele za Mungu na kusema: hakuna kinachotokea bila mapenzi ya Mungu; Mungu anajua kwamba hiki au kile ni kizuri na cha manufaa, na ndiyo maana kinatokea jinsi kinavyotokea. Katika vyote ambavyo Mungu ameumba, hakuna kitu ambacho si kizuri, bali *'kilikuwa chema sana'* (Mwanzo 1:31). Kwa hiyo, hakuna anayepaswa kuhuzunika kwa yale yanayomtokea, bali, akiweka imani yake kwa Mungu, anapaswa kupata amani. Kuna watu wengine ambao huzidiwa sana na huzuni zinazowapata kiasi kwamba hukataa maisha yenyewe na kuona kifo kuwa kitamu, ili tu waachane na huzuni zao: lakini hili hutokana na woga na upumbavu mkuu. Hawatambui uhitaji ule mkuu unaokutana nasi wakati roho inapotoka mwilini.

76. Ndugu mmoja mwenye bidii sana alimuuliza kiongozi fulani: 'Kwa nini roho yangu inatamani kifo?' Kiongozi akajibu: 'Kwa sababu hutaki kuvumilia huzuni unazokabiliana nazo, bila kutambua kwamba huzuni zijazo ni nzito zaidi kuliko hizi za hapa.' – Na ndugu mwingine pia alimuuliza kiongozi: 'Kwa nini ninapuuza ninapokuwa katika seli yangu?' Akamwambia: 'Kwa sababu bado hujatambua wala pumziko linalokusubiri wala mateso yajayo. Kwani kama ungefahamu hili kweli, hata kama seli yako ingekuwa imejaa minyoo, kiasi kwamba ungekusimama ndani yake hadi shingoni, ungevumilia hili bila kukata tamaa'. Lakini sisi, tukiendelea kulala usingizi, tunataka kuokolewa, na kwa hivyo tunateseka kwa huzuni; ilhali tunapaswa kumshukuru Mungu na kujihesabu kuwa wenye baraka kwamba tumetazamwa kuwa na haki ya kuteseka kidogo hapa, ili tuweze kupata amani isiyo ya kidogo huko.

77. Evagrius alisema: 'Yeyote anayejisalimisha kwa tamaa na kumwomba Mungu afe haraka iwezekanavyo ni kama mtu mgonjwa anayemwomba fundi mbao akate kitanda chake haraka iwezekanavyo (ambacho hata hivyo alipata faraja fulani katika mateso yake). Kwa maana akiwa katika mwili huu, roho hupata nafuu kutokana na tamaa zake na faraja kiasi: hapa mtu hula, hunywa, hulala, huzungumza, na kuchangamana na marafiki zake. Lakini roho inapoondoka mwilini, inabaki peke yake na tamaa zake, na kwa hivyo inateswa na hizo daima; ikishindwa na hizo, inachomwa na moto wa tamaa hizo – na inateswa na hizo kiasi kwamba haiwezi hata kumkumbuka Mungu. Kumbukumbu hii ya Mungu inaweza kuifariji roho, kama ilivyoandikwa katika Zaburi: *'Nilimkumbuka Mungu nikafurahi'* (Zab. 76:4); lakini tamaa zake huizuia kufanya hivyo.

78. Kutoka kwa mateso hapa duniani, unaweza kupata ufahamu fulani wa jinsi mateso yalivyo huko. Kwa mfano, mtu anapokuwa na homa, ni nini kinachomwunguza? Ni aina gani ya moto unaosababisha uchomaji huu? Ndivyo pia, nafsi yenye tamaa huteswa daima huko na tabia zake mbaya mwenyewe, ikibeba kumbukumbu chungu na alama za mateso za tamaa zinazowaka na kuichochea bila kukoma.

79. Nani, zaidi ya hayo, anaweza kukumbuka bila kutishwa maeneo ya kutisha ya mateso—moto, giza, watumishi wasio na huruma wa waonevu, na mateso mengine yaliyotajwa katika Maandiko: kuishi pamoja na mashetani, ambao kwa ajili yao pekee moto wa mahali hapo umeandaliwa (Mathayo 25:41)? – Na aibu yenyewe ya hukumu peke yake si ya kusikitisha na ya kifo kiasi gani? Mtakatifu Khrisostomo anasema: "Hata kama singi ya moto isingetiririka na malaika wa kutisha wasingekuwepo, bali watu wote wangekusanywa kwa ajili ya hukumu, na—baadhi, wakipokea sifa, wangetukuzwa, huku wengine wakifukuzwa kwa aibu, ili wasiweze kuona utukufu wa Mungu; je, adhabu ya aibu na unyofu huo, na huzuni ya kupokonywa baraka kama hizo, isingekuwa ya kutisha zaidi kuliko Gehena yoyote?" –

80. Basi, tujitahidi kujisafisha, ili tuokolewe kutoka kwa maafa kama hayo. Kazi bila shaka inahitajika: na tufanye kazi, ili tupate rehema. Mtu anayemiliki shamba anapolitelekeza, je, halitachipuka na magugu? –

Na je, halijazwi zaidi na miiba na mchicha kadiri anavyoendelea kulitelekeza? Na anapotaka baadaye kusafisha shamba lake na magugu yote aliyoruhusu kukua wakati wa uzembe wake, je, mikono yake haitajaandamana na damu zaidi kadiri alivyoliacha kwa muda mrefu? – Kwa maana haipaswi tu kukata magugu, bali kuyakwamua kutoka mizizi; la sivyo yote yatachipuka tena, haijalishi atayakata kiasi gani. Ndivyo ilivyo kwa roho yetu. Tunapoiuzembea, hukua kupita kiasi na kila aina ya magugu mabaya ya tamaa; lakini tunapozinduka, na kuanza kuisafisha, kazi yenye maumivu haiwezi kuepukika: maana hatupaswi tu kuacha matendo ya tamaa, bali kutokomeza kabisa tabia zenyewe za tamaa. Hata hivyo, hakuna kitu kibaya zaidi ya tabia ya tamaa. 'Si jambo dogo,' anasema Mtakatifu Basili Mkubwa, 'kushinda tabia mbaya, kwani tabia, ikishakita mizizi kwa muda mrefu, mara nyingi hupata nguvu ya asili.'

81. Mtu hapaswi tu kukata tamaa, bali pia vichocheo vyake; kisha mtu anapaswa kulirutubisha ipasavyo udongo wa tabia yake kwa toba na machozi – na hapo ndipo anapoanza kupanda mbegu njema, yaani, matendo mema. Kwa maana kama ilivyo kwa shamba—ikiwa, baada ya kusafishwa na kulimwa, hakuna mbegu njema inayopandwa juu yake, basi magugu huchipuka na, yakikuta udongo umeachiwa na kupolewa kwa sababu ya usafishaji, huchota mizizi ya kina zaidi ndani yake: ndivyo ilivyo kwa mtu: ikiwa, baada ya kutubu kwa matendo yao ya zamani na kurekebisha tabia yao, hawajitahidi kupata sifa njema, basi kinachosemwa katika Injili kuhusu kurudi kwa roho chafu kwenye makao yake ya zamani hutimia, sasa amesafishwa na kupukuliwa, akiambatana na roho nyingine saba – na hivyo mtu huyo huishia kuwa mbaya zaidi kuliko awali (Mathayo 12:44).

82. Kila anayetaka kuokolewa si tu anapaswa kujiepusha na maovu, bali pia anawajibika kutenda mema, kama ilivyoandikwa katika Zaburi: *'Uache uovu, utende wema'* (Zab. 33). Kwa mfano, ikiwa mtu alikuwa na hasira ya haraka, si tu anapaswa kujiepusha na kuingia hasira, bali pia anapaswa kupata upole; kama mtu alikuwa na kiburi, haapaswi tu kuepuka kiburi, bali pia awe mnyenyekevu. Kwa maana kila tamaa ina sifa inayopingana nayo: kiburi – unyenyekevu, ukarimu – upendo, uzinzi – usafi, woga – uvumilivu, hasira – upole, chuki – upendo.

83. Kama vile tulivyowahi kuondoa sifa njema na kuchukua tamaa mahali pake, vivyo hivyo sasa ni lazima tujitahidi si tu kuondoa tamaa, bali pia kuimarisha sifa njema ndani yetu badala yake. Kwa asili tunazo ndani yetu sifa njema zilizotolewa kwetu na Mungu. Kwani Mungu, katika tendo lenyewe la kumumba mwanadamu, alimpandikiza sifa njema zote, kama alivyosema: *"Tumtengeneze mwanadamu kwa mfano wetu, sawasawa na mfano wetu*' (Mwanzo 1:26). Inasemekana: *'kwa mfano* wetu' – kwa sababu Mungu aliumba roho iwe isiyokufa na huru; na 'sawasawa na mfano wetu' inahusu wema – kana kwamba: *'Kuwa mtakatifu, kwa maana mimi ni mtakatifu'* (1 Petro 1:16). Kwa hivyo, wema ni sehemu ya asili yetu; lakini tamaa si sehemu ya asili yetu, bali huingizwa ndani yake – yaani, wakati roho inajireceka kwa starehe za kibinafsi, hapo hutangauka kutoka kwa wema na hufuga tamaa ndani yake.

84. Baba Pimen alizungumza vizuri aliposema kwamba maendeleo ya mtawa hujidhihirisha katika majaribu: kwa maana mtawa ambaye kwa kweli *'anajitosa kumtumikia Bwana'* lazima *'aandae roho yake kwa ajili ya majaribu'* (Sir. 2:1)—ili asishangae wala asifadhaike na jambo lolote litakalomtokea, akiamini kwamba hakuna kinachotokea bila Utunzaji wa Mungu. Na chochote kilicho sehemu ya Utunzaji wa Mungu ni kizuri kabisa na kinatenda mema kwa ajili ya roho; maana chochote ambacho Mungu hufanya, anafanya kwa ajili ya manufaa yetu, akitupenda na kutuonea huruma. Na tunapaswa, kama ilivyoandikwa na Mtume, *'kutoa shukrani kwa kila kitu'* (Efe. 5:20; 1 The. 5:18) kwa wema wake, na tusihuzunike wala tukate tamaa kwa yale yanayotupata, bali tukubali kila kitu kinachotokea kwetu bila wasiwasi, kwa unyenyekevu na tumaini katika Mungu, tukiamini kwamba chochote Mungu anachotufanyia, anafanya kwa wema wake, akitupenda na kwa ajili ya heri yetu.

85. Mtu akiwa na rafiki na akihakika kuwa anampenda, basi hata anapoteseka kwa sababu yake—hata jambo la kuumiza—anadhani kuwa rafiki yake alifanya hivyo kwa upendo, na hatawahi kuamini kuwa rafiki yake alikusudia kumdhuru: na zaidi sana tunapaswa kumfikiria Mungu, Ambaye alituumba na kutuleta kutoka kutokuwepo hadi kuwepo, Ambaye alijidhihirisha kwa ajili yetu na kufa kwa ajili yetu, kwamba Yeye hufanya kila kitu kwetu kutokana na wema Wake na kwa ajili ya upendo Wake kwetu. Mtu anaweza kumfikiria rafiki: hufanya kila kitu kwa upendo na huruma kwangu (na daima yuko tayari kutenda kwa njia hii); lakini hana hekima ya kupanga kila kitu kinachonihusu kwa njia bora zaidi kila wakati; hivyo basi hutokea kwamba, bila kukusudia, huniletea madhara. Lakini hatuwezi kusema hivi kumhusu Mungu; kwani Yeye ndiye chanzo cha hekima, anajua yote yenye faida kwetu, na kwa kadiri hiyo hupanga kila kitu kinachotuhusu, hata mambo madogo kabisa. Aidha, mtu anaweza kusema kuhusu rafiki kwamba, ingawa anatupenda na kutujali na ana

busara ya kutosha kusimamia mambo yanayotuhusu, hana uwezo wa kutusaidia katika mambo ambayo anadhani anaweza kutufaa. Lakini hata hili haliwezi kusemwa kuhusu Mungu; kwani kwake yote yanawezekana, na hakuna kitu kisichowezekana kwake. Kwa kuzingatia haya yote, ni lazima tukubali kila kitu kinachotutokea kwa shukrani, kama kinachotoka kwa Mungu, Mwema wetu na Bwana mwenye neema, hata kama kinahuzunisha.

86. Mtu akivumilia majaribu kwa subira na unyenyekevu, yatapita bila kumdhuru; lakini akipoteza moyo, akifadhaika, na kulaumu kila mtu mwingine, anajizidisha mzigo tu na hapati faida yoyote, bali anajidhuru mwenyewe tu; ilhali majaribu huleta faida kubwa kwa wale wanaoyavumilia bila kufadhaika.

87. Hatupaswi kuonea aibu, hata pasheni inapotuletea aibu. Kwa nini wewe, mwenye pasheni, ushangae, na kwa nini uonee aibu pasheni inapokutatiza? 'Wewe mwenyewe umeikuza ndani yako; kwa hiari unaihifadhi ndani yako – na bado unasumbuka? Umeikubali ahadi zake, na bado unauliza: "Kwa nini inanisumbua?" Ni afadhali kuvumilia, kujitahidi, na kuomba Mungu akusaidie; maana haiwezekani kwa mtu aliyejirejesha katika tamaa kuwa huru kutokana na mashambulizi yake yenye kusumbua. Vyombo vyao, kama Abba Sisoes alivyosema, viko ndani yako; vipe haki yake, na vitaondoka kwako. Kwa kuwa tumeanza kuvipenda na kuvichochea, haiwezekani kwetu kutawaliwa na mawazo ya shauku yanayotulazimisha, hata kinyume na matakwa yetu, kutenda kulingana na tamaa zetu; kwani tumejisalimisha kwa hiari mikononi mwao.

88. Yeye yeyote anayeshambuliwa na mawazo ya tamaa kabla ya kutenda kulingana na tamaa yake bado yuko katika mji wake; yuko huru, na Mungu ndiye msaidizi wake. Maana mara tu anapojinyenyekeza mbele za Mungu katika jambo hili na kupambana kidogo, msaada wa Mungu utaonekana kumwokoa kutoka kwa shambulio la tamaa. Lakini ikiwa mtu yeyote anakataa kupambana na, akijiruhusu, anajikabidhi kwa tamaa za mwili, basi msaada wa Mungu hujiondoa kwake, na tamaa humvuta katika matendo ya tamaa; na hili litasababisha yeye kutumikia tamaa hiyo bila kukusudia.

89. Inasemekana kwamba mwanafunzi fulani wa wazee mkuu alipokumbwa na mapambano ya kimwili, na wazee huyo, alipoona mapambano yake, akamwambia: 'Ukitaka, nitamuomba Mungu akupunguzie mapambano haya ya kimwili,' mwanafunzi akajibu: 'Ingawa ni kigumu na kizito kwangu, Baba, naona ndani yangu tunda la jasho langu; kwa hiyo, muombee Mungu anipe subira.' Mzee akamjibu: 'Sasa najua kuwa unastawi na kunizidi.' Hawa ndio wale wanaotamani wokovu kwa dhati! Na hii ndiyo maana ya kubeba nira ya majaribu kwa unyenyekevu!

90. Wakati Mungu alipomtuma Musa kuongoza Waisraeli kutoka Misri na kutoka utumwa wa Farao, Farao akaweka mzigo mzito zaidi wa kazi juu yao. Ndivyo pia shetani, anapoona kwamba Mungu amemhurumia roho na yuko tayari kuonyesha rehema kwake na kuiondoa mzigo wa tamaa zake, basi huiongezea mzigo zaidi wa tamaa na kupigana nayo kwa ukali zaidi. Lakini Mababa wa Kanisa, wakijua hili, humtia mtu nguvu kupitia mafundisho yao na hawamruhusu kukubali kushindwa na hofu. *'Thubutu, na mioyo yenu ipate moyo, ninyi nyote mnaotumaini Bwana'* (Zab. 30:25).

91. Hofu ya Mungu humtia moyo mtu kutii amri, na kwa njia ya amri nyumba ya roho hujengwa. Basi, tumwogope Mungu na tujijengee nyumba, ili tuweze kupata hifadhi wakati wa baridi, mvua, radi na radi ya mbingu, kwani yeye asiye na nyumba hupata taabu kubwa wakati wa baridi.

92. Jinsi mtu anavyopaswa kujenga nyumba ya roho inaweza kujifunzwa kutoka kwa ujenzi wa nyumba ya kimwili. Yeye anayejenga nyumba husimamisha kuta katika pande zote nne, na hasijishughulishi na ukuta mmoja tu; la sivyo, atakuwa amepoteza gharama na kazi yake bure. Ndivyo ilivyo pia, mtu anayetaka kujenga nyumba ya kiroho hapaswi kupuuza sehemu yoyote ya jengo lake, bali anapaswa kulijenga kwa usawa na kwa mshikamano. Hii ndiyo maana Abba Yohana alikusudia aliposema: 'Nataka mtu apate kidogo cha kila wema kila siku' – na si kama wengine wafanyavyo, ambao, wakishikilia wema mmoja tu na kukaa ndani yake, hutenda huo mmoja tu na kupuuza mengine.

93. Hivyo basi, nyumba ya nafsi hujengwa sawasawa na kwa uwiano pande zote kwa namna ifuatayo. – Kwanza, ni lazima mtu aweze msingi, ambao ni imani: kwani *'bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu'* (Ebr. 11:6). Na kisha, juu ya msingi huu, mtu anapaswa kujenga jengo hilo kwa usawa – yaani: ikiwa fursa ya utiifu inapotokea, mtu anapaswa kuweka jiwe la utiifu; ikiwa mtu anakumbana na huzuni kutoka kwa ndugu, anapaswa kuweka jiwe la uvumilivu; ikiwa fursa ya kujidhibiti inajitokeza, mtu anapaswa kuweka jiwe la kujidhibiti. Hivyo basi, kwa kila wema unaopata fursa, ni lazima mtu aweke jiwe katika jengo, na kwa njia hii alijenge pande zote, akiweka katika jengo mara jiwe la huruma, mara jiwe la kujinyima matakwa ya nafsi, mara jiwe la upole, na kadhalika. Lakini katika haya yote, mtu lazima awe makini kukuza uvumilivu na ujasiri:

kwani ndivyo mawe ya msingi; kwa njia yao jengo linaunganishwa pamoja na ukuta unaounganishwa na ukuta, zikizizuia kupinda au kutengana. Bila subira na ujasiri, hakuna mtu anayeweza kufanya wema wowote. Ndiyo maana inasemekana: *'Kwa subira yenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19).

94. Yeye anayejenga nyumba huweka chokaa juu ya kila jiwe; maana akitandika jiwe juu ya jiwe bila chokaa, majani yataanguka na nyumba itaporomoka. Chokaa (katika ujenzi wa nafsi) ni unyenyekevu, kwa maana huchukuliwa kutoka ardhini na huwa chini ya miguu ya kila mtu. Na wema wowote unaotendwa bila unyenyekevu si wema. Hili pia limeelezwa katika Misemo ya Baba: 'Kama vile meli haiwezi kujengwa bila misumari, ndivyo mtu hawezi kuokolewa bila unyenyekevu'. – Nyumba ya kawaida ina paa. Paa la nyumba ya kiroho ni upendo, ambao ni ukamilifu wa wema, kama vile paa la nyumba lilivyo sehemu ya kilele cha nyumba. – Ukuta wa kinga huzunguka paa ili, kama Sheria inavyosema (Kumb. la Torati 22:8), watoto wasianguke kutoka juu ya paa. Ukuta wa kinga katika nyumba ya roho ni kiasi, uangalifu na maombi; na watoto ni mawazo yanayojitokeza katika roho, ambayo hudhibitiwa na kiasi na maombi.

95. Lakini katika kazi hii ya ujenzi, jambo moja zaidi linahitajika, yaani, kwamba mjenga awe na ustadi. Maana ikiwa hana ustadi, anaweza kujenga ukuta kinyemela, na nyumba itawahi kuporomoka. Mtaalamu ni yule anayetenda wema kwa busara; kwani hutokea kwamba wengine hujihusisha na kazi ya wema, lakini kwa sababu wanafanya kazi hii bila busara, wanaharibu wenyewe, au wanaharibu kazi kila mara; na kwa njia hii hawakamilishi ujenzi, bali wanajenga na kuharibu tu.

96. Hii ni mfano mmoja kati ya mingi. Ikiwa mtu yeyote anaomba kwa kujionyesha au akijifikiria mwenyewe kwamba anafanya wema maalum, basi mtu huyo anaomba kwa upumbavu, na kwa hivyo baadaye anaanza kumlaumu ndugu yake, akijiona kuwa ni mtu mkubwa; na inabainika kwamba si tu kwamba yeye, baada ya kuweka jiwe moja, ameondoa mawili, bali yuko hatarini kuangusha ukuta mzima kwa kulaani jirani yake. Lakini yeye anayefunga kwa hekima hafikiri kwamba anafanya wema wowote maalum, wala hataki kusifiwa kama mfungaji; bali anaamini kwamba kupitia kujinyima atapata usafi wa moyo, na kupitia hili atapata unyenyekevu, kama Wana wa Kanisa wanavyosema: 'Njia ya unyenyekevu iko katika kazi za mwili zinazofanywa kwa hekima', na kadhalika. Mtu wa aina hii hujidhihirisha kuwa mjenzi stadi, anayeweza kujenga nyumba yake imara.

97. Usipotoshwe na mawazo kwamba wema ni zaidi ya uwezo wako na hauwezi kuufikia; bali, ukihamasishwa na imani, anza kwa ujasiri, onyesha mbele za Mungu nia yako njema na bidii yako – na utaona msaada ambao atakupa ili kuishi kwa wema. – Fikiria ngazi mbili: moja inaelekea mbinguni, na nyingine inaelekea kuzimu; wewe, hata hivyo, unasimama ardhini katikati ya ngazi hizo mbili. Usifikiri wala kusema: 'Nitainuka vipi kutoka ardhini na ghafla nijikute niko juu mbinguni, yaani, juu ya ngazi?' Angalia tu usiteleze chini kwa kufanya mabaya; kuhusu kupanda juu, jitahidi kupanda kidogo kidogo, ukifanya kila wema unaopata. Kila kitendo kitakuwa hatua ya juu. Hivyo, ukipanda kwa msaada wa Mungu kutoka hatua moja hadi nyingine, hatimaye utafika kileleni mwa ngazi.

98. Tukitafuta, tutapata; na tukilia, tutapokea; maana Injili inasema: *'Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtaona; gongeni, nanyi mtafunguliwa'* (Mathayo 7:7). Imesemwa, *'Omba'*, ili tuweze kumwomba Mungu msaada katika maombi; na *'Tafuta'* inamaanisha kwamba, baada ya kuona jinsi wema unavyokuja na nini kinachousababisha, tunapaswa kutumia juhudi zetu wenyewe kuupata. *'Gonga'* inamaanisha kutimiza amri; kwani yeyote anayegonga hufanya hivyo kwa mikono yake, na mikono huashiria tendo. Hivyo basi, hatupaswi kuomba tu, bali pia kutafuta na kutenda, tukijitahidi, kama Mtume anavyosema, *'kuwa tayari kwa kila kazi njema'* (2 Kor. 9:8; 2 Tim. 3:17) – yaani, kuwa tuko tayari kikamilifu kutekeleza mapenzi ya Mungu kwa hekima, kama Yeye anavyotaka na kama inavyompendeza Yeye.

99. Mtume alituamuru *'kujaribu kupata ni nini mapenzi ya Mungu—yaliyo mema na yanayokubalika na yaliyo kamilifu'* (Warumi 12:2)—ili tuweze kutenda kulingana nayo. – Basi, mapenzi mema ya Mungu ni yapi? – Ni kupendana, kuwa na huruma, kufanya hisani na mambo kama hayo; haya ndiyo *'mapenzi mema ya Mungu*'. Na *'mapenzi yanayomvutia Mungu'* ni yapi? Siyo kila anayefanya jambo jema hufanya hivyo kwa namna inayomvutia Mungu. Hutokea, kwa mfano, mtu kumpata yatima maskini lakini mrembo; anamvutia kwa sababu ya urembo wake – naye anamchukua na kumlea, akiwa yatima maskini na, wakati huo huo, akiwa msichana mrembo. Hii ni mapenzi ya Mungu na *ni 'yaliyo mema'*, lakini *'hayapendezi'*; ilhali kile *'kinachopendeza'* ni pale mtu anapofanya tendo la rehema, si kwa sababu ya nia yoyote ya kibinadamu, bali kwa ajili ya Mungu, ambaye ameyamuru, kwa ajili ya wema wenyewe, kutokana na huruma safi: haya ndiyo yanayompendeza Mungu. – Mwishowe, mapenzi *'kamili'* ya Mungu ni pale mtu anapofanya tendo la rehema, si kwa ukarimu mdogo, si kwa uvivu, si kwa dharau, bali kwa nguvu zake zote na kwa mapenzi yake yote,

akionyesha rehema kana kwamba yeye mwenyewe ndiye anayepokea, na akitoa wema kana kwamba yeye mwenyewe ndiye anayepokea wema: ndipo mapenzi kamili ya Mungu yanatimizwa. – Hivi ndivyo mtu anavyotimiza mapenzi ya Mungu, ambayo ni mema, yanayopendeza, na kamili.

100. Kuna aina mbili za ulafi: ya kwanza ni pale mtu anapotafuta chakula kitamu na si kwamba anataka kula sana kila wakati, bali anatamani kitu kitamu; ya pili ni pale mtu anaposhindwa na tamaa ya kula – na hawatamani chakula kizuri, wala hawajali ladha yake, bali wanataka kula na kula tu, bila kujali ni chakula gani, na wakiwa na lengo la kujaza tumbo lao tu. Ya kwanza huitwa 'tamaa ya kula ya koo', na ya pili 'tamaa ya kula ya tumbo'. – Yeyote anayetaka kufunga kwa ajili ya kusafisha dhambi zake lazima aepuke aina hizi zote mbili za ulafi; kwani hazitimizi mahitaji ya mwili bali tamaa zake, na ikiwa mtu yeyote atajirusha nazo, inahesabiwa kama dhambi dhidi yake.

101. Hata hivyo, wakati wa kufunga, hatupaswi tu kuzingatia kanuni kuhusu chakula iliyotajwa hapo juu, bali pia tunapaswa kujiepusha na kila dhambi nyingine, ili, kama vile tunavyofunga kwa tumbo letu, tuweze pia kufunga kwa ndimi zetu, tukiepuka kashfa, uongo, maneno ya bure, kuwadhihaki ndugu zetu, hasira, na kila dhambi nyingine inayotendwa kwa ulimi. Pia ni lazima tufunga kwa macho yetu, yaani, tusitazame mambo ya bure, tusiyaruhusu macho yetu yafanye yalipotaka, na tusimtazame mtu yeyote bila haya au bila hofu. Vilevile, ni lazima tuweke mikono na miguu yetu mbali na kila tendo baya.

102. Lini tunapaswa kutembeleana? – Kwanza, tunapaswa kutembeleana kwa ajili ya upendo; pili, ili kusikia Neno la Mungu, kwani Neno la Mungu linaeleweka vyema zaidi miongoni mwa kundi la ndugu: mmoja anapokosa kujua jambo fulani, mwingine anajua, na yule wa kwanza, kwa kuuliza yule mwingine, naye analijifunza; hatimaye, kuelewa hali na mazingira ya roho zetu wenyewe – na kuchukua mifano ya mwenendo kutoka kwa wengine, kama vile Mtakatifu Antwoni alivyofanya, akijifunza upole kutoka kwa mmoja, unyenyekevu kutoka kwa mwingine, ukimya kutoka kwa mwingine tena, na kwa njia hii kukusanya ndani yetu sifa njema za kila mtu tunayemtembelea.

103. Unapowaangalia wengine, ni lazima zaidi ya yote uepuke dhana, ambayo hukuzua hukumu ya uharibifu. Nimekuwa na uzoefu mwingi unaothibitisha ukweli kwamba kila mtu huwahukumu wengine kulingana na tabia yake mwenyewe. Wacha nipe mfano. Tuseme kwamba mtu fulani alikuwa amesimama mahali fulani usiku, na watu watatu walikuwa wakipita karibu naye. Alipomwona, mmoja wao anafikiri: 'Anangoja mtu aende kufanya uzinzi '; mwingine: 'Lazima awe ni mwizi'; wa tatu: 'Ameandana na mtu kutoka nyumba iliyo karibu zaidi kwenda mahali fulani pamoja kusali' – na anamsubiri mtu huyo. Hivyo watu watatu walimwona mtu yuleyule, mahali pamoja, lakini hawakutoa maoni yaleyale kumhusu; mmoja alifikiri jambo moja, mwingine jambo lingine, na wa tatu jambo tofauti kabisa – na ni wazi kila mmoja kulingana na hali yake ya akili. Kama vile miili ya watu wenye huzuni na wembamba hubadilisha kila chakula wanachokula kuwa majimaji duni, hata kama chakula hicho ni cha afya, ndivyo pia roho yenye tabia mbaya hupata madhara kutoka kwa kila kitu, hata kama vitu inavyokutana navyo ni vizuri. Lakini mwenye tabia njema ni kama mtu mwenye afya imara, ambaye, hata akila kitu chenye madhara, hupinduliwa kuwa majimaji yenye afya. Ndivyo ilivyo pia, ikiwa tuna tabia njema na tuko katika hali nzuri ya akili, tunaweza kupata faida kutoka kwa kila kitu, hata kama kitu hicho kwa asili yake si cha manufaa.

104. Nilisikia habari za ndugu fulani ambaye, kila alipomtembelea mtawa mwenzake na akaona kibanda chake hakijapukuliwa wala kupangiliwa, alikuwa akijiambia: 'Amebarikiwa ndugu huyu, ambaye ameacha kabisa kujali mambo ya duniani na ameelekeza akili yake mbinguni kiasi kwamba hajapata hata muda wa kupangilia kibanda chake.' Vilevile, alipomtembelea mwingine na kuona seli yake imepangwa vizuri, imefagiliwa na kusafishwa, alisema tena kwa nafsi yake: 'Kama vile roho ya ndugu huyu ilivyo safi, ndivyo pia seli yake ilivyo safi, na hali ya seli yake inaendana na hali ya roho yake.' Na hakuwahi kumwita mtu yeyote mvivu au mwenye kiburi, bali, kwa tabia yake njema, aliwaona wote kuwa wazuri, na akapata faida kutoka kwa kila mmoja. Mungu Mwema atupe sisi pia tabia hiyo njema, ili na sisi tupate faida kutoka kwa kila mtu na tusiwahi kuona kasoro za jirani yetu.

105. *'Maagizo kwa Wanaofunzwa Maisha ya Umonaki*'. Ukiishi kwa utiifu, usiwahi kuamini moyo wako mwenyewe, kwa maana umepofushwa na tamaa za muda mrefu. Usifuate hukumu yako mwenyewe katika jambo lolote, na usifanye uamuzi wowote kwa ajili yako mwenyewe bila kuomba mwongozo na ushauri. Usidhani wala kufikiri kuwa wewe ni bora au mwenye haki zaidi kuliko mshauri wako, na usichunguze matendo yake. Kwa kufanya hivyo, utatii na utatembea kwa utulivu na usalama katika njia ya Watu wetu Wakuu. Jilazimishe katika mambo yote na utawale mapenzi yako; na kwa neema ya Kristo, kupitia mafundisho, utazoea kutawala mapenzi yako, na kisha utafanya hivyo bila kulazimishwa au huzuni, ili kila

kitu kitoke kama utakavyotaka. Usitake kila kitu kifanyike kama utakavyo; bali taka kiwe kama kitakavyokuwa, na kwa njia hii utakuwa na amani na kila mtu. Na amini kwamba kila kinachotutokea, hata katika undani wake mdogo kabisa, hutokea kulingana na Utunzaji wa Mungu, na hapo utavumilia yote yatakayokupata bila msongo wa mawazo. Amini kwamba matukano na lawama ni dawa zinazoponya kiburi cha roho yako, na uwaombee wale wanaokulaumu kana kwamba ni madaktari wa kweli wa roho yako, ukiwa na hakika kwamba yeyote anayechukia matukano anachukia unyenyekevu, na yeyote anayeepuka wale wanaomsikitisha anakimbia upole. Usitafute kujua kasoro za jirani yako, wala usishikilie dhana mbaya juu yake zinazopandikizwa ndani yako na adui; lakini ikiwa mawazo kama hayo yatatokea ndani yako, kwa sababu ya udhaifu wetu wenyewe, basi jitahidi kuyageuza kuwa mawazo mema. Shukuru kwa kila kitu, na kukuza wema na upendo mtakatifu. Zaidi ya yote, sote tuilinde dhamiri yetu katika mambo yote—kwa upande wa Mungu, kwa upande wa jirani yetu, na kwa upande wa vitu vya kidunia; na kabla ya kusema au kufanya chochote, tuchunguze kama kiko sawia na mapenzi ya Mungu; na kisha, baada ya kuomba, tukiseme au tukifanye, tukikiri kwa unyenyekevu udhaifu wetu mbele za Mungu na kutafuta msaada Wake.

106. Ikiwa unataka mawazo matakatifu ya imani yawe na athari yake ya kutuliza kwa wakati unaofaa, ili kuzima hisia, mawazo na matamanio yasiyo ya haki, basi yatumie daima, ukiyakagua mara kwa mara akilini mwako – na naamini kwa Mungu utapata amani. Vilevile, changanya sala na mafundisho. Jitahidi kung'ara katika hili, ili wakati huzuni ya kimwili au ya kiroho itakapokupata, uweze kuvumilia bila huzuni, bila mzigo, na kwa subira.

107. Utaposikia kuwa umefanya jambo ambalo hukufanya, usishangae wala kusumbuka kwa jambo hili, bali mara moja mnyamaze kwa unyenyekevu mbele ya yule aliyekuambia, ukisema: 'Nisamehe, na uniombee' – kisha ukanyamaze, kama walivyosema Wababa. Na atakapokuuliza, 'Je, hili ni kweli au la?', basi, baada ya kujinyenyekeza, sema ukweli jinsi lilivyotokea; na baada ya kusema, jinyenyekeze tena na useme: 'Nisamehe na uniombee'.

108. Ikiwa, unapokutana au kuwa na mwingiliano na ndugu, huwezi kudumisha hali thabiti ya akili, basi angalau jaribu kutopotoshwa na chochote, kumhukumu mtu yeyote, kumzungumzia mtu vibaya, wala kuchunguza maneno, matendo au mienendo ya ndugu – kwani haya hayatakufaidi chochote; badala yake, jaribu kupata mafundisho kwa ajili yako kutoka kwa kila kitu.

109. Fahamu kwamba yeyote anayesumbuliwa na wazo lolote, au analihuzunikia, na akalikiri, hivyo analiimarisha dhidi yake mwenyewe; yaani, anawapa wazo hilo nguvu ya kupambana naye na kumtesa zaidi. Lakini ikiwa m , anaitambua na kuanza kupambana na kuupinga wazo lake, na kufanya kinyume chake, basi tamaa hiyo itadhoofika na haitakuwa na nguvu ya kupambana naye au kumletea huzuni. Na kisha, kidogo kidogo, kupitia kujitahidi na kupokea msaada kutoka kwa Mungu, ataitendaa tamaa hiyo yenyewe.

110. Baba Pimen alisema kwamba kumcha Mungu, kumwomba Mungu, na kumfanyia mema jirani yako ni fadhila tatu kuu. – Aliweka hofu ya Mungu kwanza kwa sababu hofu ya Mungu hutangulia kila wema, kwa maana *'hofu ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima'* (Zab. 110:10), na *'hofu ya Mungu humwondolea mtu uovu'* (Mith. 15:27). Kisha alizungumzia kuomba kwa Mungu kwa sababu mwanadamu, kwa hiari yake mwenyewe, hawezi kufanya jambo lolote jema wala kupata wema, bali katika mambo yote anahitaji msaada wa Mungu pamoja na juhudi zake mwenyewe, ambazo huongozwa na hofu ya Mungu. Na alizungumzia kufanya wema kwa jirani mwishoni kwa sababu hili ni tendo la upendo, ambao ni kilele cha ukamilifu wa Kikristo (Rum. 13:10).

111. Roho inapokuwa imeganda, ni faida kusoma Maandiko Matakatifu na maneno ya kujenga ya Baba Wabeba Mungu mara kwa mara, na kutafakari kuhusu hukumu ya Mungu ya kutisha, kuhusu kuondoka kwa roho kutoka kwa mwili, na kuhusu nguvu za giza za kutisha zinazoisubiri—ambazo imefanya maovu nazo katika maisha haya ya kupita na ya majanga.

Mtakatifu Isaya Mgiriki

Maelezo mafupi kumhusu

Mtakatifu Isaka alikuwa mzaliwa wa Ninawe. Hakuna kinachojulikana kuhusu wazazi wake. Akiwa katika kilele cha ujana wake, baada ya kujitenga na dunia na mambo yote ya kidunia, aliingia katika Monasteri ya Mt. Mathayo pamoja na kaka yake, na huko alianza kuishi maisha ya kimonaki. Baada ya kujikamilisha katika maisha ya kujinyima katika monasteri hii na kufanya maendeleo ya kutosha katika wema, alikumbwa

na hamu ya ukimya. Kwa hiyo, baada ya kujitenga umbali mkubwa kutoka monasteri, alikaa katika kibanda cha mtawa na kuanza kuishi maisha ya upweke kamili, bila mwingiliano na mtu yeyote na akijishughulisha tu na nafsi yake na Mungu. Ndugu yake mwenyewe, alipochukua usimamizi wa monasteri iliyotajwa hapo juu, alimsihi sana aache jangwani na arudi makwao yake ya zamani; lakini alikuwa amejikita sana jangwani kiasi kwamba hakuridhia kuondoka hata kwa muda mfupi. Hata hivyo, kile ambacho maombi ya ndugu yake yalishindwa kufanikisha kilitimizwa kwa ufunuo wa kimungu. Mtakatifu Isaka, baada ya kutosikiliza ndugu yake, alijisalimisha kwa Baba, ambaye alikuwa amemwita kutoka juu ili kuongoza Kanisa la Ninawe. Hivyo basi, aliacha jangwa na akawekwa wakfu kuwa Askofu wa mji mkuu wa Ninawe. Kwa maana ilikuwa inafaa kwamba taa hii isifichwe katika upweke wa jangwani, bali iwekwe juu ya kinara cha Ofisi ya Uchungaji, na itawanye miale angavu ya wema wake kote kote. Lakini hili halikudumu sana: mara tu nuru hii ilipong'aa, ilifichika tena. Mtakatifu aliacha kiti cha ushomasoma kwa sababu ifuatayo. Watu wawili walimjia katika makazi ya askofu—mdai na mdaiwa—mdai akitaka alipwe deni lake mara moja, huku mdaiwa, akikiri deni lake, akimwomba mdai ampe muda mfupi wa kuahirisha malipo. Lakini mdai akajibu: 'Asiponilipa deni mara moja, nitampeleka mbele ya hakimu papo hapo.' Mtakatifu Isaka akamwambia: 'Kama, kulingana na amri ya Injili, haupaswi kabisa kudai malipo kutoka kwa yule aliyechukua mali yako, basi inavyostahili zaidi ni kuonyesha ukarimu kwa yule anayeahidi kukulipa deni hivi karibuni.' Lakini mtu huyu katili akajibu: 'Wacha amri ya Injili kwa sasa.' – Naye hakusikiliza tena. Ndipo Mtakatifu wa Mungu akajiambia: 'Kama hawatatii amri za Injili za Bwana, nimeachaje cha kufanya hapa?' – Akiwa pia ameona jinsi utulivu na utulivu wa kimyakimya ambao alikuwa ameuzoea jangwani ulivyokuwa ukivurugwa na mahitaji yasiyoepukika ya utawala, aliamua kuacha kiti cha enzi na kurejea kwenye kibanda chake cha upweke alichokipenda jangwani. Akikaa huko hadi kifo chake, matendo makuu aliyoyafanya Mtakatifu Isaka katika mapambano yake dhidi ya mashetani na mwili, jinsi alivyotangulia katika wema unaohitajika katika maisha ya utendaji na ya tafakari, ukamilifu wa kiroho aliofikia, na jinsi, hata katika maisha haya, alibarikiwa na baraka kama hizo – itakuwa ni kupitiliza kuzungumzia hili: mtu anaweza kujifunza kwa urahisi kuhusu hilo kutoka kwa maandishi yake. Mtakatifu Isaka aliandika sana, na kila kitu alichoandika kilitokana na uzoefu. Kwanza alikuwa amepitia kikamilifu yote aliyoandika baadaye, na kupitia mfano wake hai aliwafundisha wale waliokuwa chini ya uongozi wake. Hivyo, hata akiwa jangwani, aliendelea kumimina mto usioisha wa maji safi na yanayotoa uzima, ambao kwao aliwashibisha kwa wingi roho za ndugu zake. Maandiko ya Mtakatifu Isaka yametufikia kwa lugha ya Kisiriaki na Kiarabu; kati ya haya, karibu nusu , yametafsiriwa kwa Kigiriki – na kutoka Kigiriki hadi Kirusi, kama mojawapo ya kazi 91 za Baba Watakatifu. Mtakatifu Isaka alihama kwenda makao yake ya mbinguni mwishoni mwa karne ya 6. Siku yake ya sherehe, kulingana na kalenda ya Askofu Mkuu Sergius, ni tarehe 28 Januari.

Maagizo ya Kujinyima

(Imetolewa katika makala fupi)

1. Hofu ya Mungu ndio mwanzo wa wema; ni tunda la imani na hupandwa moyoni wakati akili inapookolewa kutoka kwa mambo ya kidunia, ili mtu aweze kukusanya mawazo yake yaliyotawanyika katika kutafakari ufufuo ujao.

2. Ili kuweka msingi wa wema, ni bora kwa mtu kujiepusha na mambo ya kidunia na kushikilia sheria inayong'arisha njia za haki na utakatifu, kama Roho Mtakatifu alivyoashiria kupitia Zaburi (Zab. 22:3; 118:35).

3. Mwanzo wa njia ya uzima ni kusoma Neno la Mungu daima kwa akili na kuishi maisha ya umaskini. Kujilisha moja husaidia kukamilisha jingine. Ukijilisha kwa kusoma Neno la Mungu, hili husaidia mafanikio yako katika umaskini; na mafanikio katika kutokuwa na tamaa hukupa muda wa ziada wa kung'ara katika kusoma Neno la Mungu. Utamaduni wa yote mawili, kwa upande mwingine, huchangia katika ujenzi wa haraka wa jengo zima la wema.

4. Bila kujitenga na ulimwengu, hakuna anayeweza kumkaribia Mungu. Ninaposema 'kujitenga', simaanishi kuhama kimwili, bali kujitenga na masuala ya kidunia. Fadhila ya kujitenga na ulimwengu iko katika kutokuruhusu akili yako kujazwa na mambo ya ulimwengu.

5. Neema inapokithiri kwa mtu, hofu ya kifo huwa si kitu kwake katika njia ya haki anayoitamani (au anapokabiliwa na vikwazo katika njia hiyo) – na hupata sababu nyingi ndani ya roho yake kwa nini, kwa ajili ya hofu ya Mungu, yuko tayari kuvumilia dhiki kama jambo linalotarajiwa; basi kila kitu ambacho hakipendezi kwa mwili na kinachoweza kuusababishia mateso hakina thamani machoni pake ikilinganishwa na kile

anachokitarajia katika siku zijazo. Lakini neema ya mtu inapopungua, basi kinachotokea ndani yake na kwake ni kinyume cha yale yaliyosemwa: basi maarifa, yanayotokana na uchunguzi (ambayo yanaweza kutegemea tu vitu vinavyoonekana), hupewa kipaumbele kuliko imani; kuamini Mungu hakupo katika kila jambo; na Utunzaji wa Mungu kumhusu mwanadamu hueleweka tofauti. Mtu wa aina hiyo huwekwa daima katika hofu, kupitia hila za wale wanaomvizia *'kumshambulia gizani'* kwa mishale yao (Zab. 10:2).

6. Shaka moyoni huleta hofu kwa roho; lakini imani inaweza kuifanya nia kuwa thabiti, hata viungo vikikatwa. Kadiri upendo wa mwili unavyotawala ndani yako, ndivyo usioweza kuwa jasiri na asiye na hofu mbele ya dhiki nyingi zinazomzunguka yule unayempenda.

7. Mtu safi si yule ambaye, wakati wa mapambano, kazi ngumu na juhudi, mawazo ya aibu yanakoma, bali ni yule ambaye, kupitia uaminifu wa moyo wake, huhifadhi maono ya akili yake kuwa safi, bila kuyaruhusu kupotelea kwenye mawazo yasiyofaa. – Na wakati uadilifu wa dhamiri yake unashuhudia uaminifu wake (kwa sheria ya usafi) kupitia mtazamo wa macho yake, haya hujifunika kama vazi juu ya chumba cha ndani kabisa cha mawazo yake, na usafi wake, kama bikira safi, huhifadhiwa kwa imani katika Kristo.

8. Ili kuzuia mwelekeo wa roho uliopo tangu awali kuelekea uchafu, hakuna kitu kinachosaidia kama kujizamisha katika upendo wa kusoma Maandiko Matakatifu na kuelewa kina cha mawazo yake. Wakati mawazo yanapozamishwa katika furaha ya kuelewa hekima iliyofichwa ndani ya maneno; basi, kadiri mtu anavyopata nuru kutoka kwao, ndivyo anavyoacha dunia nyuma na kusahau yote yaliyo duniani. – Hata hivyo, hata wakati akili inapoyumbayumba tu juu ya uso wa maji ya bahari ya Maandiko Matakatifu, na haiwezi kufika hadi kwenye kina kirefu cha maana ya Maandiko; hata jambo hili lenyewe—kwamba anajishughulisha kwa shauku ya kuelewa Maandiko—linatosha kumwezesha kufunga mawazo yake imara pamoja na wazo moja la kile kinachostahili sifa, na kuyazuia yasipotee kuelekea kwa vitu vya kimwili na vya anasa.

9. Katika kila kitu unachokutana nacho katika Maandiko, tafuta kusudi la maneno, ili uingie katika undani wa mawazo ya Watakatifu na kuyaelewa kwa usahihi zaidi. Wale wanaoongozwa na neema ya kimungu kuelekea nuru katika maisha yao daima huhisi, kana kwamba, miale ya busara ikipita katika aya za maandishi, ikitenganisha kwa akili maneno matupu na yale yanayozungumzwa na roho yenye maana ya kina.

10. Mtu akisoma aya zenye maana tele bila kuzichunguza kwa undani, basi moyo wake hubaki maskini (usidhukunayo), na nguvu takatifu iliyo ndani yake hupotea—nguvu ile ambayo, kupitia ufahamu wa ajabu wa roho, humpa moyo furaha tamu zaidi.

11. Kila kitu kwa asili huvutiwa na kile kinachofanana nacho. Na roho, ikiwa na sehemu ya mzimu ndani yake, inaposikia kauli yenye nguvu ya kiroho iliyofichika, huvutiwa sana na maana ya kauli hiyo. Si kila mtu husukumwa kushangaa na yale yasemwayo kiroho na yenye nguvu kubwa, iliyofichika ya kiroho ndani yake. Neno kuhusu wema linahitaji moyo usio na mashughuli na mambo ya kidunia; lakini kwa mtu ambaye akili yake imezidiwa na wasiwasi wa mambo ya kupita, wema hauibui mawazo ya kuupenda au kutafuta kuupata.

12. Kujitenga na ulimwengu wa kimwili kwa undani wa nafsi ya mtu huja kabla ya umoja na Mungu, ingawa si mara chache, kulingana na mpangilio wa neema, kwa wengine umoja huu huja kabla ya kujitenga. Mpangilio wa maisha ya kimonaki ni tofauti na mpangilio wa kawaida kwa watu wote. – Wewe, hata hivyo, unapaswa kushikilia mpangilio wa kawaida. Ikiwa neema inakuja kwanza kwako, hiyo ni kazi yake mwenyewe; na ikiwa sivyo, basi fuata njia ya watu wote na wewe pia utapanda hadi vilele vya nguzo ya kiroho.

13. Kutotosheka kwa nafsi katika kutafuta wema kunageuza kuwa faida yake sehemu ya tamaa za mwili zinazoonekana (za hisia) ambao umeunganishwa nayo. Kiasi hupamba kila kitu. Bila kiasi, hata kile kinachoonekana kuwa kizuri hupata kuwa na madhara.

14. Je, unataka kuungana na Mungu kupitia akili yako? – Fanya hisani. Hakuna njia nyingine ya upendo wa kiroho, unaochora taswira isiyoonekana (ya Mungu) ndani yako, isipokuwa mtu aanze kwa kuwa mkarimu kwa kiwango kile kile ambacho Baba yetu wa mbinguni ni mkamilifu, kama Bwana alivyosema (Luka 6:36).

15. Kama vile msanii anayechora maji ukutani hawezi kuzima kiu yake kwa maji hayo, ndivyo ilivyo kwa neno lisiloungwa mkono na matendo. Yeyote anayezungumzia wema ambao yeye mwenyewe ameutekeleza huwasilisha ujumbe huo kwa msikilizaji wake kama vile mtu mmoja anavyompa mwingine pesa alizozipata kwa jasho lake. Na yeyote anayepanda mafundisho kutoka kwenye hazina yake mwenyewe katika masikio ya wale wanaomsikiliza huongea kwa ujasiri, akiwaambia watoto wake wa kiroho, kama vile mzee

Yakobo alivyomwambia Yosefu mcha: *'Ninakupa'* sehemu moja *'juu ya ndugu zako, niliyoichukua'* kutoka kwa Waamori *'kwa upanga wangu na upinde wangu'* (Mwanzo 48:22).

16. Mtu mmoja alisema vizuri aliposema kwamba hofu ya kifo humhuzunisha mtu ambaye dhamiri yake imemhukumu; lakini yeye ambaye ana dhamiri njema ndani yake hutamani kifo kama anavyotamani maisha.

17. Kama kuna jambo lolote lililokita mizizi katika roho yako, lione kama hazina yako si kwa maisha haya tu, bali amini kwamba litakwenda nawe katika maisha yajayo. Na ikiwa ni jambo jema, furahi na umshukuru Mungu moyoni mwako; lakini ikiwa ni jambo baya, basi huzunika na upumue kwa uchungu, na jitahidi kujiondoa kwalo ukiwa bado katika mwili.

18. Daima kumbuka huzuni kuu za wale walioathirika na wenye uchungu, ili wewe mwenyewe uweze kutoa shukrani stahiki kwa huzuni ndogo na zisizo na maana zinazokupata, na uweze kuvumilia kwa furaha.

19. Katika nyakati za upuuzi na uvivu, kumbuka moyoni mwako siku za bidii yako ya zamani, jinsi ulivyoshughulikia kila kitu, hata kitu kidogo kabisa; matendo makuu uliyotenda, na kwa shauku gani uliwakabili wale waliotaka kuzuia maendeleo yako. Kupitia ukumbusho huo, roho yako itachukuliwa tena, kana kwamba kutoka usingizi mzito; itavaliwa upya na moto wa shauku, kana kwamba ikifufuka kutoka kwa wafu, na kupitia mapambano makali dhidi ya shetani na dhambi, itarudi katika hali yake ya awali.

20. Kazi ya Msalaba ina sehemu mbili: moja ni kuvumilia huzuni za mwili (mahangaiko ya kimwili, ambayo ni ya lazima katika mapambano dhidi ya tamaa za mwili), na huitwa 'kazi tendaji' halisi; ilhali ile nyingine ni katika kazi za kina za akili, katika tafakari ya kimungu, na katika kudumu katika maombi, n.k., na huitwa 'tafakari'. Ya kwanza husafisha sehemu ya roho yenye tamaa, ilhali ya pili huangaza sehemu ya roho yenye akili. Mtu yeyote ambaye, kabla ya kufundishwa kikamilifu katika sehemu ya kwanza, anahamia kwenye sehemu hii ya pili, akivutiwa na utamu wake—bila kusahau uvivu wake mwenyewe—atapata ghadhabu kwa kushindwa kwanza 'kuwaua *viungo vya mwili vilivyo duniani'* (Wakolosai 3:5)—yaani, kwa kushindwa kuponya udhaifu wa mawazo yake kupitia mazoezi ya subira katika kubeba msalaba—alikaribia kuota katika akili yake utukufu wa msalaba. Hiki ndicho hasa walichomaanisha Watakatifu wa kale waliposema kwamba akili ikianza kupanda msalaba kabla ya hisia zake, ambazo zimeshawapona na dhaifu zao na kufikia utulivu, basi ghadhabu ya Mungu huangukia juu yake. Kwa maana yeye aliye na akili iliyochafuka na tamaa za aibu, na ambaye ni mwepesi kutimiza tamaa za akili yake kwa mawazo ya ubatili, midomo yake imefungwa kwa marufuku kwa sababu, kwa kuwa hakusafisha kwanza akili yake kwa njia ya dhiki, wala hakudhibiti tamaa zake za mwili, lakini, akitegemea kile sikio lililosikia na kile kilichoandikwa kwa wino, amekimbilia mbele, kutembea njia iliyojaa giza, akiwa kipofu kimwili.

21. Fikiria kwamba wema ni mwili, tafakari ni roho, na wote wawili pamoja ni binadamu mmoja mkamilifu, waliounganishwa na roho kutoka sehemu mbili: hisia na akili. Na kama vile hawezekani kwa roho kufikia hali ambapo inaweza kuonyesha uwepo wake bila mwili kuumbwa na viungo vyake, ndivyo pia hawezekani kwa roho kufikia tafakari bila mazoezi ya wema.

22. Baada ya kusikia kwamba mtu lazima ajitenge na ulimwengu, aache ulimwengu nyuma, na kujisafisha na yote yaliyo ulimwenguni, lazima kwanza uelewe na utambue—si kupitia dhana za kawaida, bali kupitia dhana za kimantiki kabisa—neno lenyewe *'ulimwengu'* linamaanisha nini, na ni tofauti gani ambazo jina hili linaundwa nazo; na utaweza kutambua, kuhusiana na roho yako mwenyewe, ni kwa kiasi gani imetengwa na ulimwengu, na ni vipengele gani vya ulimwengu vimechanganyikana ndani yake. – 'Ulimwengu' ni neno la jumla linalojumuisha kile kinachoitwa tamaa. Tunapotaka kurejelea tamaa kwa jumla, tunaziita 'ulimwengu'; lakini tunapotaka kuzitenganisha kulingana na majina yao binafsi, tunaziita 'tamaa'.

23. Utakapofahamu ulimwengu ni nini, basi, kwa kutofautisha yote yanayomaanishwa nao, utaelewa pia jinsi ulivyofungwa kwa ulimwengu, na kwa njia gani umejitenga nao. Kwa ufupi zaidi: ulimwengu ni maisha ya kimwili na hila za mwili. Ni kwa sababu mtu amejiondoa katika haya ndipo inajulikana kwamba ameondoka duniani.

24. Hofu ya mwili ni kubwa sana kwa watu kiasi kwamba, kutokana na hilo, mara nyingi hufanya wasiweze kutenda jambo lolote la kusifiwa au la heshima. Lakini hofu ya roho inaposhinda hofu ya mwili, basi hofu ya mwili hupotea kwa hofu ya kiroho, kama vile nta inavyoteketezwa na nguvu ya moto unaowaka.

25. Nafsi kwa asili yake haina hisia kali. Hisia hizi ni kitu kilichowekwa juu yake – na nafsi yenyewe ndiyo inawajibika nazo. – Ikiwa asili ya roho ilikuwa angalau mara moja yenye mwangaza na safi, kutokana na kupokea kwake nuru ya Kimungu, na vivyo hivyo inakuwa hivyo tena inaporudi katika hali yake ya asili;

basi bila shaka ni kweli kwamba roho iko nje ya asili yake mara tu inapoingia katika hali ya hisia kali, kama vile wanafunzi wa Kanisa wanavyodai.

26. Hali ya asili ya roho ni maarifa ya viumbe vya Mungu—vyote vinavyoweza kuguswa na vinavyoweza kufikiriwa. Hali yake isiyo ya kawaida ni mwendo (au tendo na hali) wa kutafakari Uungu uliotangulia kuwepo. Hali yake isiyo ya asili, hata hivyo, ni mwendo wa roho, au mwelekeo na mtindo wake wa maisha, kama ule unaopatikana kwa watu wenye tamaa ambao wamefanywa watumwa na tamaa zao. Hivyo basi, ni wazi kwamba hisia za nafsi si za nafsi kwa asili yake.

27. Ukitaka kujua mafumbo ya asili ya mwanadamu na bado hujafikia hatua ya kuyatambua kwa roho, utayatambua kupitia maneno, mtindo wa maisha, na tabia za kila mtu. Yeyote aliye safi roho na hana lawama katika mwenendo wake daima huzungumza maneno ya Roho kwa unyofu, na, kulingana na kipimo cha ufahamu wake, hutoa hoja kuhusu Mungu na kuhusu yale yaliyo ndani yake. Lakini kwa wale ambao mioyo yao imejaa tamaa, ndimi zao husukumwa na tamaa hizo hasa. Wakizungumza juu ya mambo ya kiroho, watatoa hoja wakiwa chini ya ushawishi wa tamaa. Wenye hekima humtambua mtu wa aina hiyo mara ya kwanza, na wasafi wanaweza kunusa harufu mbaya ya uovu wao.

28. Wajibu wa mtawa ni kama ifuatavyo: uhuru dhidi ya mwili, kazi ya kimwili wakati wa maombi, na kumkumbuka Mungu daima moyoni.

29. Sala ni jambo moja, na tafakari katika sala ni jambo lingine, ingawa sala na tafakari chimbuko lao linatokana na kila moja. Maombi ni kupanda; tafakari ni uvunaji wa mavuno, ambapo mvunaji hujawa na mshangao kwa maono yasiyoelezeka ya jinsi, kutoka kwa mbegu ndogo na tupu alizopanda, mashetula mazuri ya mahindi yalivyochipuka ghafla mbele yake.

30. Mwokozi alianza kazi ya kuleta wokovu wetu kupitia kufunga. Vilevile, wote wanaofuata nyayo za Mwokozi juu ya msingi huu huweka mwanzo wa juhudi zao, kwa maana kufunga ni silaha iliyotayarishwa na Mungu. – Na ni nani, akitafakari hayo, asiyeshawishika kwa ukweli wake? – Kama Mtoaji wa Sheria mwenyewe anafunga, je, yeyote aliye chini ya sheria anawezaje kutofunga? Ndiyo maana, kabla ya kufunga, jamii ya wanadamu haikujua ushindi, na shetani hakuwahi kushindwa kwa mikono ya asili yetu; lakini kwa silaha hii hakika alishindwa. Na Bwana wetu alikuwa kiongozi na mzaliwa wa kwanza wa ushindi huu, ili aweze kuweka taji la kwanza la ushindi juu ya kichwa cha asili yetu. Na mara tu shetani anapoona silaha hii juu ya mwanadamu yeyote, adui na mtesaji huyu hushikwa na hofu mara moja, akikumbuka kushindwa kwake jangwani mikononi mwa Mwokozi – na nguvu zake huvunjika papo hapo, na hata kuona tu silaha hii iliyotolewa kwetu na Amiri wetu Mkuu humwunguza. – Akivaa silaha ya kufunga, mtu huwa amejaa shauku daima. – Yeyote anayekaa ndani yake ana akili isiyoyumba, aliyo tayari kukabiliana na kuzuia tamaa zote kali.

31. Matendo na kazi huleta utulivu wa hisia kwa roho, huua *'viungo vilivyo duniani'*, na hutoa pumziko kwa mawazo, tunaposhiriki katika ukimya, wakati vurugu katika roho, zinazosababishwa na hisia za nje, zinapoisha. Vinginevyo, mafanikio katika hili hayawezekani. Maana kama mti unakolezwa kila siku, je, mizizi yake itawahi kukauka? Je, maji hupungua kamwe katika chombo kinachoongezewa kila siku? – Mtu anapofikia utulivu, roho hutambua kwa urahisi hisia za tamaa, na mtu wa ndani, akichochewa kwa bidii ya kiroho, huzishinda, na siku baada ya siku kuinua roho kuelekea usafi.

32. Ni lini mtu anaweza kusemekana amepata usafi? – Mtu anapoona watu wote kuwa wazuri, na hakuna anayeonekana kwake kuwa mchafu au mchafu, basi yeye ni safi kwa kweli moyoni.

33. Ni nini kinachofaa kwa mtawa anayeishi kwa utulivu katika kibanda chake kufanya? – Je, mtu mwenye busara na anayejidhibiti anahitaji kweli kuambiwa jinsi ya kujiendesha anapokuwa peke yake? – Mtawa hana shughuli gani nyingine katika kibanda chake isipokuwa kulia? Na ni shughuli gani nyingine iliyo bora kuliko hii? Hali yake ya utawa na upweke wake, vinavyofananishwa na kuwa katika kaburi, mbali na furaha ya kibinadamu, vinamfundisha kwamba shughuli yake ni kulia. Na Watakatifu wote waliondoka katika maisha haya wakiwa wanalia. – Basi, tuombe Bwana atupe kilio. Maana tukipokea neema hii, zawadi bora na kuu kuliko zote, basi kwa msaada wake tutafikia usafi; na mara tu tutakapoupata, hautotwaliwa kutoka kwetu hadi mwisho kabisa wa maisha yetu katika ulimwengu huu.

34. Wao wenye mioyo safi ni heri, kwa maana hakuna wakati ambapo hawafurahii utamu wa machozi—ambapo daima humtazama Bwana. Machozi bado yakiwa machoni mwao, wanapewa maono ya mafunuo Yake katika vilele vya maombi yao, na hawana ombi lolote lisilo na machozi. Hiki ndicho hasa Bwana alichomaanisha aliposema: *'Wenye huzuni wamebarikiwa, kwa kuwa watatuliwa'* (Mathayo 5:4). Maana mnemonaki, kwa nguvu ya machozi, anapopewa neema ya kuvuka ufalme wa hisia na kuingia katika

uwanda wa usafi wa kiroho, ndipo anapopata faraja ambayo Mungu huwapa wale wanaolia kwa ajili ya usafi wao. Kutokwa na machozi na kulia ni zawadi ya wale wasio na tamaa. Na ikiwa machozi ya anayelia na kuomboleza yanaweza, kwa muda, si tu kumwongoza kuelekea kutokuwa na tamaa, bali pia kusafisha kabisa na kuachilia akili yake kutoka kwa kumbukumbu za tamaa, basi nini kinaweza kusemwa kuhusu wale ambao, kwa ufahamu kamili, hufanya kazi hii mchana na usiku?

35. Mmoja wa Watakatifu alisema kwamba mwili huwa rafiki wa dhambi unapotisha kishawishi, ili usiende kupita kiasi na kupoteza maisha yake. Kwa hiyo, Roho Mtakatifu unalilazimisha kufa (kwa kumtia hamasa mtawa kujitoa kwa kifo). Kwani anajua kwamba isipokufa, halitashinda dhambi. Kama mtu yeyote anataka Bwana akae ndani yake, anailazimisha mwili wake kumtumikia Bwana, kufanya kazi katika maagizo ya Roho kama alivyoeleza Mtume, na kulinda roho yake dhidi ya matendo ya mwili yaliyoelezwa na Mtume (Gal. 5:19). Lakini mwili, ukiwa umezoea dhambi, hupata raha katika matendo ya mwili, na Roho wa Mungu hapati raha katika matunda yake. Kwa maana mwili unapochoshwa na kufunga na unyenyekevu, roho hupata nguvu kwa maombi.

36. Wakati mwili unaponyanyaswa sana na huzuni za ukimya, unavumilia uhaba na taabu, na uko karibu kupoteza uhai wake, kwa kawaida hukusihi, ukisema: 'Nipe uhuru kidogo ili niishi kwa heshima; sasa natembea katika njia sahihi, maana nimejaribiwa na kila aina ya dhiki'. Na mara tu, kwa huruma, unapopunguza huzuni zake na kuipa nafuu, itaanza polepole kukusemezea kwa maneno ya kupamba (na maneno yake ya kupamba yana nguvu sana): 'Tunaweza kuishi vizuri hata duniani, kwa kufuata sheria zilezile tunazofuata sasa; kwani tumepimwa kwa njia nyingi. Nishawishi tu, na kama sitakuwa kama unavyotaka, tunaweza kurudi. Jangwa halitokimbia kutoka kwetu.' – Usiliamini, ingawa litakuomba kwa dhati na kutoa ahadi nyingi. Halitotimiza anachosema. Unapokubali ombi lake, litakupeleka katika anguko kubwa ambalo hutoweza kuinuka wala kutoroka.

37. Unapokabiliwa na majaribu, ukakata tamaa na kuchoshwa nayo, jiambie: 'Mara nyingine tena unatamani maisha yasiyo safi na ya aibu.' – Na mwili wako ukikwambia: 'Ni dhambi kubwa kujiua,' basi jibu: 'Najiua kwa sababu siwezi kuishi katika uchafu. Nitakufa hapa, ili nisishuhudie kifo cha kweli cha roho yangu—kifo kwa Mungu. Ni afadhali nikufa hapa kwa ajili ya usafi kuliko kuishi maisha ya aibu duniani. Nimechagua kifo hiki kwa hiari kwa ajili ya dhambi zangu. Ninaitamatisha maisha yangu mwenyewe kwa sababu nimemtenda dhambi Bwana; sitachochea hasira Yake tena. Maana gani ya maisha yaliyo mbali na Mungu? Nitasubiri magumu haya ili nisikatiliwe mbali na tumaini la mbinguni. Mungu anajali nini maisha yangu katika ulimwengu huu, ikiwa naishi maisha maovu na kuchochea hasira ya Mungu?"

38. Ni hatari kwa mtawa kuona ulimwengu na vitu vya kidunia. Na ni mabadiliko gani hutokea katika akili ya yule ambaye, akiwa amenyamaza ndani yake kwa muda mrefu, ghafla anarudi kwenye mvurugano wa ulimwengu, akiona na kusikia mambo yasiyomzoesha! – Tusiadanganywe na wale wanaodai kuwa hakuna madhara kwetu kusikia na kuona mambo fulani, kwamba mawazo yetu yanabaki yaleyale iwe katika upweke au katika ulimwengu, kwamba haya yetu hayavurugiki iwe ndani au nje ya seli, wala hakuna mabadiliko yoyote mabaya yanayoyatokea, na kwamba, tunapokutana na watu na vitu, hatuhisi msukosuko wa hisia. Ni wale tu wenye roho imara ndio wanaoweza kusema hivi—wale ambao, hata wakipata majeraha, hawahisi maumivu yake. Lakini bado hatujafikia uthabiti huo; bado tunabeba majeraha yanayooza ambayo yatajaa mende ikiwa, hata kwa siku moja tu, yatapuuzwa, yakiwa hayajafungwa, bila plasta, na bila kufungwa kwa bandeji.

39. Nafsi, ikishajikabidhi kwa Mungu kwa imani na kupata msaada Wake mara kwa mara, haijishughulishi tena na ustawi wake, bali imefungwa na mshangao na ukimya, na haiwezi kurudi kwenye tabia zake za zamani na kuzitekeleza, ili isinyimwe Utunzaji wa Mungu, ambao kwa siri huilinda roho bila kuchoka, huitunza, na huilinda daima – na haitanyimwa kwa sababu, katika hali hiyo, ingeonekana kuwa inajiwazia kwa majivuno kwamba inaweza kujitosheleza kwa nguvu ya ufahamu wake mwenyewe.

40. Wale ambao nuru ya imani haing'ezi tena hawaanguki katika uasi huo wa kutoona haya wa kumuomba tena Mungu katika maombi yao: 'Tupe hili', au: 'Tutolee lile' – wala hawajali nafsi zao hata kidogo; kwa maana kwa macho ya kiroho ya imani huona kila wakati Utunzaji wa Baba, ambao kwao Baba huyo wa kweli huwalinda; Yeye ambaye, kwa upendo Wake usio na kipimo, huzidi upendo wote wa kibaba wa kidunia, na ambaye, juu ya wote, ana uwezo na nguvu ya kutusaidia kwa wingi, kwa kiwango kikubwa kuliko tunachoomba, tunachofikiria au tunachoweza kufikiria.

41. Yeye yeyote aliyehesabiwa kuwa mwafaa kuonja utamu wa imani, na akageukia maarifa ya kidunia, ni kama yule aliyepata lulu ya thamani na akabadilisha kwa sarafu ya shaba; na zaidi ya hayo, ni kama yule aliyeacha uhuru kamili na akarudi katika hali ya umaskini, iliyojaa hofu na utumwa.

42. Kuna njia tatu za kiakili ambazo maarifa hupanda na kushuka kupitia kwake. Njia hizi ni: mwili, roho, na mzimu. Maarifa ni zawadi kutoka kwa Mungu kwa viumbe wenye akili, yaliyotolewa kwao mwanzoni mwa uumbaji wao; na kwa asili yake ni rahisi na yasiyogawanyika, kama nuru ya jua, lakini kulingana na utendaji wake hupitia mabadiliko na mgawanyiko. – Sikiliza mpangilio wa utendaji huu.

43. *'Daraja la kwanza la maarifa*'. Wakati maarifa yanapofuata tamaa ya mwili, huunganisha njia zifuatazo kuwa moja: utajiri, kiburi, mapambo, starehe za kimwili, kutafuta hekima ya maneno—inayofaa kwa kutawala katika ulimwengu huu na kuleta uvumbuzi katika uvumbuzi, sanaa, na sayansi—na kila kitu kingine ambacho mwili hupambwa nacho katika ulimwengu huu unaoonekana. – Na kwa sifa hizi za kipekee, mtazamo huu unapinga imani. – Unaitwa maarifa tu; kwa maana unaondoa utunzaji wote wa kimungu, na, kwa sababu ya kutawala kwa mwili, unaingiza katika akili hali ya kukosa msaada kishemu na kuelekeza wasiwasi wake wote kabisa kwa dunia hii pekee. Hivi ndivyo falsafa hii inavyojiwazia: kana kwamba ni nguvu ya akili inayoongoza mwanadamu kwa siri, ule utunzaji wa kimungu unaomwangalia na kumtunza kikamilifu. Kwa hiyo, haitambui utawala wa dunia kwa Utunzaji wa Mungu; badala yake, kila kitu kizuri katika mwanadamu, ukombozi wake kutoka kwa kile kinachomdhuru, na ulinzi wake wa asili dhidi ya matatizo na masaibu mengi yanayoambatana na asili yetu kwa siri na waziwazi, huonekana kwake kuwa ni matokeo ya busara yake mwenyewe na mbinu zake mwenyewe. Hivyo ndivyo dhana ya maarifa ya kujidanganya. Inadhani kwamba kila kitu hutokea kulingana na mpango wake mwenyewe; na katika hili inakubaliana na wale wanaodai kwamba hakuna utawala wa dunia hii. Hata hivyo, haiwezi kuwepo bila wasiwasi usioisha na bila hofu ya mwili; na kwa hivyo inashindwa na woga, huzuni, kukata tamaa, hofu ya mashetani, hofu ya watu, uvumi wa majambazi, ripoti za vifo, wasiwasi wakati wa ugonjwa, wasiwasi wakati wa uhaba na ukosefu wa mahitaji, hofu ya kifo, hofu ya mateso na wanyama wakali, na kila aina ya mambo mengine kama hayo – ambayo hufanya akili kufanana na bahari ambayo, saa kwa saa, mchana na usiku, mawimbi huinuka na kuvuma juu ya waogeleaji. Kwa kuwa mtindo huu wa maisha hauwezi kujikabidhi kwa Mungu kwa tumaini la imani Kwake, daima hujishughulisha na mikakati na kubuni njia kuhusu kila kitu kinachomhusu. Hata hivyo, mbinu anazobuni katika tukio lolote linapothibitika kuwa hazina ma mafanikio – na anashindwa kutambua utunzaji wa kimuujiza unaofanya kazi katika hili – basi hushindana na wale wanaokwamisha na kupinga. Katika upande huu, mti wa maarifa ya mema na mabaya umepandwa ndani ya mtazamo huu, ukimwondoa mizizi upendo. – Kivivio na kiburi hutawala ndani yake. – Hujivunia, lakini huenda gizani, – na huthamini mali zake kwa kulinganisha na zile za duniani, bila kutambua kwamba kuna kitu bora kuliko yeye.

44. *'Ngazi ya pili ya maarifa*'. Mtu, akiwa ameacha ngazi ya kwanza, anajishughulisha na mawazo na tamaa za kiroho; basi, kwa mwangaza wa asili ya nafsi, hufanya matendo yafuatayo bora: kufunga, kuomba, kutoa hisani, kusoma Maandiko Matakatifu, maisha ya wema, mapambano dhidi ya tamaa, na kadhalika. Kwa matendo yote mema, sifa zote tukufu zinazotambulika katika roho, na njia za ajabu zinazotumika katika utumishi ndani ya korti ya Kristo—katika hatua hii ya pili ya mwongozo, katika utendaji wa Nguvu Yake—hufanywa na Roho Mtakatifu. Na hili ndilo linaloonyesha moyo njia zinazotupeleka kwenye imani, likikusanya ndani yake mwongozo unaoelekea kwenye maisha ya kweli. Baada ya toba, kazi za matendo mema na kujinyima hufanywa, kwa lengo la kutakasa moyo, kupitia neema ya Roho Mtakatifu. Hata hivyo, hata hapa, njia bado ni ya kimwili na ngumu. Inatoa tu njia inayotuongoza na kutuelekeza kwenye imani. Bado kuna daraja la juu zaidi la mwongozo. Na ikiwa mtu yeyote atafaulu, atapata fursa, kwa msaada wa Kristo, kuinuliwa hadi kiwango hicho, anapo weka msingi wa mwenendo wake katika upweke wa kimyakimya mbali na watu, katika kusoma Maandiko, katika maombi, na katika matendo mengine mema ambayo kupitia kwake yote yanayohusiana na aina ya pili ya mwongozo hutimizwa. Na ni kupitia hivi ambapo yote yaliyo mema hufanikishwa; hii ndiyo inayoitwa utendaji wa mambo; kwani kupitia matendo ya hisia, kwa njia ya hisia za mwili, mtu hufanya kazi yake katika ngazi ya nje.

45. *Daraja la tatu la utendaji ni daraja la ukamilifu*. Sikilizeni sasa jinsi mtu anavyotakaswa, anavyopata mambo ya kiroho, na, katika namna yake ya maisha, anakuwa kama nguvu zisizoonekana, ambazo hufanya huduma yao si kwa matendo yanayotokana na hisia, bali kwa uangalizi wa akili. Uelewa huu unapopaa juu ya mambo ya kidunia na juu ya kujali mambo ya kidunia, na kuanza kuchunguza mawazo yake kuhusu yale yaliyofichwa machoni ndani, na mtazamo wake unapoinuka juu na kuongozwa na imani katika kujali enzi ijayo, na katika hamu ya yale tuliyoiwahi kuahidiwa, na katika kutafuta mafumbo yaliyofichwa;

basi imani yenyewe huchukua maarifa haya, huyabadilisha, na kuwazalia upya, hata kuwa roho tupu kabisa. Ndipo inaweza kuruka kwa mbawa hadi katika ufalme wa kisera, kugusa vilindi vya bahari isiyoshikika, ikitawaliwa akilini na matendo matakatifu na ya ajabu ya utawala ndani ya asili za viumbe wenye akili na wenye hisia, na kutafuta mafumbo ya kiroho yanayoweza kueleweka na akili rahisi na nyofu. Kisha hisia za ndani huamshwa kwa ajili ya shughuli za kiroho kwa namna itakayotawala katika ule uhai wa kutokufa na kutaharibika; kwani hata katika maisha haya ya sasa, kana kwamba kwa siri, ufufuo wa kiroho hupokelewa, kama ushuhuda wa kweli wa ufufuo wa ulimwengu wote.

46. Haya ndiyo hatua tatu za maarifa. – Kuanzia wakati mtu anapoanza kutofautisha uovu na wema, na hadi atakapondoka duniani, maarifa ya roho yake hubaki katika hatua hizi tatu. Na ukamilifu wa dhulma na uovu wote, na ukamilifu wa haki, na uwezo wa kufahamu undani wa mafumbo yote ya roho, huletawa na aina moja tu ya maarifa ndani ya hatua hizi tatu; na ndani yake kuna kila mwendo wa akili, iwe inapanda au inashuka, katika wema, au katika uovu, au katika eneo la kati kati ya wema na uovu. Viwango hivi hivi huitwa na Baba wa Kanisa: cha asili, kisicho cha asili na cha kiungu. Na hizi ndizo mwelekeo tatu ambazo kumbukumbu ya nafsi ya akili huinuliwa na kushushwa, wakati, kama ilivyosemwa, mtu ama hutenda kweli kulingana na asili, au, akivuka mipaka ya asili, hupotea katika kumbukumbu yake katika kutafakari Mungu ulio juu ya asili, au huenda kulisha nguruwe, akiwa amepoteza utajiri wa utambuzi wake huku akifanya kazi na umati wa mashetani.

47. Hatua ya kwanza ya maarifa hupoeza roho kwa ajili ya kazi za safari kuelekea kwa Mungu. Ya pili huipasha roho joto kwa ajili ya maendeleo ya haraka kuelekea kile kilicho katika hatua ya imani. Hata hivyo, ya tatu ni mapumziko kutokana na kazi, ambapo akili, katika zoezi moja, hufurahia mafumbo ya yajayo. Lakini kwa kuwa asili yetu bado haiwezi kuinuka kabisa juu ya hali ya kifo cha kiroho na mzigo wa mwili, maadamu mtu anaishi katika mwili, hubaki katika hali ya mpito kati ya hizi mbili. Kama ombaomba maskini, roho yake huanza kutumika katika hatua ya pili, ya kati ya wema; nyakati zingine, kama wale waliokubali roho ya uana, katika fumbo la uhuru, inafurahia neema ya kiroho, kulingana na ustahiki wa Yule anayeitawaza; na tena inarudi kwenye unyenyekevu wa matendo yake, yanayotendwa kwa msaada wa mwili. Kwa maana katika enzi isiyo kamilifu hakuna uhuru kamili.

48. Kazi katika ngazi ya pili inajumuisha tendo na utendaji wake endelevu; ilhali kazi katika ngazi ya tatu ni kazi ya imani, ambayo haitokana na matendo, bali inatimuliwa kupitia taswira za kiroho za akili, katika tendo la kiroho kabisa; na inavuka mipaka ya hisia. – Hata hivyo, kwa imani, hatumaanishi kile ambacho mtu anashikilia kuhusu utofauti kati ya Hali za Kimungu zinazostahili kuabudiwa, na mpango wa ajabu wa Umwilisho kupitia kuchukua asili yetu – ingawa imani hii ni ya juu mno; – bali ni imani inayong'aa katika roho kutokana na nuru ya neema, ikitia moyo nguvu kwa ushuhuda wenye busara, ili usiyumba katika uhakika wa tumaini, ukiwa umeondolewa mbali na shaka yote. Na imani hii haidhihirishwi kwa kunoa usikivu wa masikio, bali kupitia macho ya kiroho yanayoona mafumbo yaliyofichwa ndani ya nafsi, utajiri wa kimungu usioonekana, uliofichwa kwa macho ya wana wa mwili, na kufunuliwa na Roho kwa wale wanaoshiriki meza ya Kristo, kwa mafundisho ya sheria ya Kristo, kama Bwana alivyosema: 'Mkishika amri zangu, nitawatuma Mfariji, Roho wa kweli, *ambaye ulimwengu hauwezi kumpokea, naye atawafundisha kweli yote'* (Yohana 14:17, 26).

49. *Kuna tofauti nyingine tena kati ya aina za maarifa*. Maarifa yanayohusu vitu vinavyoonekana, au yanayopokea kupitia hisia kile kinachotolewa kutoka kwa vitu vinavyoonekana, huitwa ya kawaida. Hata hivyo, maarifa yanayohusu nguvu ya akili na, ndani yake yenyewe, asili za viumbe wasio na mwili, huitwa ya kiroho; kwani utambuzi hupokelewa na roho, si kwa hisia. Na kwa sababu ya vyanzo hivi viwili (utambuzi wa vitu vinavyoonekana na vya kiroho), aina zote mbili za maarifa huja kwa roho kutoka nje. Lakini maarifa yanayotolewa na nguvu ya kimungu huitwa ya ajabu; na ni yasiyoweza kueleweka na ya juu zaidi kuliko maarifa. Na roho hupokea tafakari ya maarifa haya si kutoka kwa kitu cha kimwili kilicho nje yake, kama ilivyo kwa aina mbili za kwanza za maarifa; bali ndani yake mwenyewe, kihalisia, kimya kimya, kwa haraka na kinyume na matarajio, hufunuliwa na kuonekana kutoka katika vilindi vya undani wake; kwa maana, kama Kristo alivyosema, *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21)—haikuinui tumaini kupitia dalili ya awali, wala haiji *'kwa uangalizi'*, bali ndani ya sura iliyochorwa katika akili ya ndani kabisa, hujidhihirisha yenyewe, bila kufikiriwa kabisa. Aina ya kwanza ya maarifa ni matokeo ya bidii isiyokoma na masomo makini; ya pili ni matokeo ya maisha mema na imani imara; na ya tatu hutolewa kama sehemu ya imani pekee, ambayo kwa hiyo maarifa huachwa kando na matendo hufikia kikomo.

50. Usishuku nguvu ya sala katika maandiko yetu ya ibada, hata kama, wakati wa sala au usomaji wa kila saa, hazifuatiwi na hisia kali na majuto yasiyokoma.

51. Kikubali kuwa ni muhimu neno lolote linalosemwa kutokana na uzoefu, hata kama anayeongea si mtu mwenye elimu; kwani ingawa hazina za mfalme ni kubwa kuliko zote duniani, haidharau kukubali kama nyongeza vazi moja tu lililotolewa na ombaomba; na kutoka kwenye vijito vidogo, mito hujazwa maji na kuwa mikubwa katika mkondo wake.

52. Kumbukumbu ya wema na kumbukumbu ya uovu, kana kwamba kwa kidole, hutuelekeza aibu ya mawazo yetu au ukuu wa maisha yetu, na kila moja, kulingana na asili yake, huimarisha ndani yetu mawazo na hisia ambazo ni za haki au za uovu. Tunajishughulisha navyo katika vilindi vya siri vya akili zetu; lakini katika shughuli hii ya kiakili mwelekeo wa maisha yetu unachorwa, na ndani yake tunaweza kujiona wenyewe.

53. Kuna upendo kama taa ndogo inayowashwa na mafuta, inayozima mafuta yanapokwisha – au kama kijito kinachotiririka kwa maji ya mvua ambacho mtiririko wake unaisha maji yanapopungua. Lakini kuna upendo kama chemchemi inayotiririka kutoka ardhini, ambayo haikomi kamwe. Ya kwanza ni upendo wa kibinadamu; ya pili ni wa kimungu, ukiwa na Mungu kama chanzo chake.

54. Je, unataka kufurahia kusoma zaburi wakati wa ibada yako, na kuelewa maana ya maneno ya Roho unayosema? – Weka kando kabisa idadi ya mistari, usijali mdundo wa mistari, na acha maneno ya kifahari yasiyo ya lazima; bali chimbua kwa kina akilini mwako katika kusoma maneno ya Roho, hadi roho yako ichochewe kupata maarifa ya juu, na kupitia hili isukumwe kusifu, au kuhuzunika kwa njia inayofaa. – Katika mtazamo wa utumwa (wa kusoma tu kile kilichoamriwa), hakuna amani kwa akili; na kwa kawaida mkanganyiko huiba ladha ya akili kwa ajili ya maana na uelewa na hueneza mawazo ya mtu. Inafaa kuiita mkanganyiko gari la Shetani, kwani Shetani ana tabia, kama dereva wa gari, ya kukaa juu ya akili, akichukua pamoja naye kundi la tamaa, akiingia nazo katika roho iliyohuzunika, na kuizamisha katika mkanganyiko.

55. Usibishane na mawazo yaliyopandikizwa ndani yako na adui, bali katiza mazungumzo yako nao kwa kumwomba Mungu. Sisi si daima tuna nguvu za kupinga mawazo kama hayo ili kuyaweka kikomo; kinyume chake, katika hali kama hizo, mara nyingi tunajeruhiwa nao kidonda kinachochukua muda mrefu kupona. Licha ya hekima yako yote na busara zako zote, maadui watafaulu kukushusha. Lakini hata unapozishinda, uchafu wa mawazo hayo utachafua akili yako, na harufu mbaya yao itadumu kwenye pua zako kwa muda mrefu. Hata hivyo, kwa kutumia njia ya kwanza, utaachiliwa huru kutoka kwa haya yote na hofu; kwani hakuna msaada mwingine isipokuwa Mungu.

56. Wakati, ukiwa unakaa katika ukimya wa kibanda chako, unapojishughulisha na kazi ya mikono, usitumie amri ya baba yako kama kisingizio cha upendo wako kwa pesa. Ili kuepuka kukata tamaa, kazi yako iwe ndogo isiyotatiza akili; lakini usisahau kwamba sala, kwa utaratibu wake unaofaa, ni ya juu zaidi ya yote.

57. Uwe na hakika kwamba Msimamizi wako yuko pamoja nawe daima – na kwamba, pamoja na viumbe wengine wote, unasimama chini ya Bwana mmoja, Ambaye, kwa ishara moja tu, huanzisha mambo yote na kuyapanga yote. Kwa hiyo, simama imara, na uwe na furaha. Wala mashetani, wala wanyama wakali, wala watu wabaya hawawezi kutekeleza nia yao ya kukuumiza au kukuangamiza, isipokuwa kama mapenzi ya Mtawala yanaruhusu, na kuyapa nafasi kwa kiwango fulani. Kwa hiyo, mwambie roho yako: 'Nina Mlinzi anayenilinda; na hakuna kiumbe kinachoweza kujitokeza mbele yangu isipokuwa kama kuna amri kutoka juu. Hata hivyo, ikiwa ni mapenzi ya Bwana wangu kwamba wabaya washinde kiumbe, basi nakubali hili bila huzuni, bila kutamani kwamba mapenzi ya Bwana wangu yasitimizwe.' Kwa njia hii, katikati ya majaribu yako, utajaa furaha, kwa kuwa umejua na kutambua kikamilifu kwamba ni mapenzi ya Mwenye Enzi yanayokutawala na kukuongoza. Basi, thibitisha moyo wako kwa tumaini katika Bwana.

58. Kudhibiti ulimi sio tu kunasababisha akili kuruka kuelekea Mungu, bali pia kwa siri kunatoa nguvu kubwa kwa matendo dhahiri yanayotendwa kupitia mwili, na kuwezesha utimizo wake; na vivyo hivyo huwapa nuru katika matendo ya siri, kama vile Wazee wa Kanisa walivyokuwa wanasema, kwani kulinda midomo husababisha dhamiri kuruka kuelekea Mungu, mradi mtu ananyamaza kwa ufahamu kamili.

59. Kila wazo la wema hufuatwa na *'mshikamano'*, ambao shauku yake hulinganishwa na makaa ya mawe yanayowaka; na kwa kawaida hulinda wazo hili, kuzuia upinzani, kikwazo au kizuizi chochote kukaribia. Hii ni sifa ambayo bila yake hakuna wema unaoweza kutokea. Mtu fulani, aliyevaa Kristo, aliita shauku hii mbwa na mlinzi wa sheria ya Mungu. Nguvu hii ya shauku huamshwa, huimarishwa na huwashwa kwa njia mbili, kwa ajili ya ulinzi wa nyumbani (roho) – na vivyo hivyo, hufikishwa kwenye uchovu, usingizi na uvivu kwa njia mbili. Huchochewa na kuwashwa (kwa kwanza) pale *'hofu'* fulani inapokuja akilini mwa mtu, ikimsababisha kuhofia wema alioupata, au anayokusudia kuupata, ili usibe au kuharibiwa. Wakati hofu

hii inachochewa, basi shauku huwaka mchana na usiku kama tanuru inayowaka – na, kama kerubu, huangalia mazingira yake kila wakati na kwa shauku huilinda mema yake dhidi ya vishawishi vyote vya adui, kutoka nje na ndani. Kuna njia nyingine ambayo shauku hii huwasha: wakati tamaa ya wema inapokua kwa nguvu zaidi katika nafsi. Na kadiri tamaa hii inavyokua katika nafsi, ndivyo shauku ya wema inavyowashwa. Sababu ya kwanza ya kupoa kwake ni wakati tamaa yenyewe ya wema inapopungua au kuisha katika nafsi; na sababu ya pili ni pale wazo fulani la kujiamini na ujasiri linapoingia katika nafsi na kuchipua mizizi humo—na mtu huanza kutumaini, kufikiri, na kushikilia dhana kwamba hana sababu ya kuogopa madhara kutoka kwa nguvu yoyote; kwa hiyo wanatupa silaha ya uangalizi, na nyumba inabaki bila mlinzi; mbwa mlinzi hulala usingizi na kuacha zamu yake kwa muda mrefu. Mambo haya yote mawili hutokea kwa sababu wazo fulani la dhihiri la kiburi limeingia katika roho na kuchipukia humo; au kwa sababu mtu amejikita zaidi katika kujali mambo ya kupita, au katika mwingiliano wa mara kwa mara na wa kuvutia na ulimwengu. Au hili linaweza kutokana na tumbo, yule mama wa uovu wote. Kila mtawa anapojiunga na ulimwengu, roho yake huchoka mara moja. Hali hii hufanana anapoungana na wengi ambao, kwa kiburi, bila shaka hukandamiza roho yake. Akili ya mtawa anayeingia katika muungano na ulimwengu inafananishwa na nahodha anayeendesha meli kwa utulivu baharini, na ghafla kujikuta katikati ya miamba iliyozama na kupata ajali ya meli.

60. Kuchagua wema ni jukumu la yeye anayelitamani; lakini kutimiza uchaguzi huo ni kazi ya Mungu. Kwa ajili hii, mtu anahitaji msaada wa Mungu. Basi, tuhakikishe kwamba kila tunapokuwa na tamaa njema ndani yetu, inafuatiwa na maombi ya mara kwa mara, tukiiomba si tu msaada Wake, bali pia mwongozo kuhusu kama tamaa hii inapendeza kwa mapenzi ya Mungu au la. Kwani si kila tamaa njema huingia moyoni kutoka kwa Mungu, bali ile tu yenye manufaa.

61. Wakati mwingine mtu hutamani yaliyo mema, lakini Mungu humsaidia; kwani wakati mwingine tamaa kama hiyo hutoka kwa shetani, si kwa manufaa yetu bali kwa madhara yetu – ama kwa sababu jitihada inayotamaniwa iko nje ya uwezo wetu, kwa kuwa bado hatujafikia namna ya maisha inayofaa kwa ajili yake, – au kwa sababu ni kigeni kwa njia ya maisha tuliyochukua, – au kwa sababu wakati bado haujafika wa kutekeleza, au wa kuanza kuitekeleza, – au kwa sababu hatuna maarifa wala nguvu za kimwili za kutosha kuitekeleza, – au kwa sababu hali za wakati huo hazitufai katika hili. Wakati huo huo, Shetani hufanya kila awezalo ili kuifanya jambo kama hilo lionekane kuwa la kuaminika, ili kwa kutushawishi kulifanya, aweze kuvuruga amani yetu ya moyo au kuleta madhara kwa mwili wetu. Kwa hiyo, hata nia njema lazima zizingatiwe kwa makini. Hata hivyo, ni afadhali kufanya kila kitu kwa ushauri.

62. Wema ni chanzo cha huzuni; kutokana na huzuni huja unyenyekevu; na neema hutolewa kwa unyenyekevu. Na thawabu inayofuata si tena kwa ajili ya wema wenyewe, wala kwa kazi iliyofanywa kwa ajili yake, bali kwa unyenyekevu unaotokana nayo. Hata hivyo, ikiwa unyenyekevu huo utapotea, basi yale ya awali yatakuwa bure.

63. Bwana haagizi utimizaji wa amri tu, bali ukarabuni wa roho, ambao kwa ajili yake aliweka amri hizo. – Mwili hufanya kazi kwa njia ile ile katika matendo mema na mabaya; akili, hata hivyo, huwa ni ya haki au hufanya dhambi, kulingana na tabia yake.

64. Zawadi isiyo na majaribu ni maangamizi kwa wale wanaoipokea. Ukifanya mema mbele za Mungu, naye akakupa zawadi, mwombe akuwezeshe kuwa mnyenyekevu, kama inavyokufaa, au aweke mlinzi juu ya zawadi hiyo, au aiondoe kwako, ili isije ikawa chanzo cha maangamizi yako. Kwani si kila mtu anafaidika kwa kumiliki utajiri.

65. Fadhila huambatana na huzuni. Yeye yeyote anayekwepa huzuni bila shaka huachana na fadhila pia. Ukipenda wema, basi jikabidhi kwa kila aina ya huzuni. Kwani huzuni huzaa unyenyekevu. Hadi tutakapopata maarifa ya kweli, tutakaribia unyenyekevu kupitia majaribu. Kwani yeyote anayeishi katika wema wake bila huzuni huwa na mlango wa kiburi ulio wazi kabisa.

66. Mtu anapoishi kwa kiburi, Malaika Mlinzi, ambaye yuko karibu naye na kumchochea kuwa na shauku ya wema, humwacha. Lakini mtu anapomkosea Malaika huyu, naye anamwacha, basi mgeni (roho ya giza) anamkaribia – na kuanzia wakati huo haijali tena haki.

67. Mungu mara nyingi huwaruhusu wenye wema kujaribiwa na mambo mbalimbali—Huruhusu majaribu kuwafikia kutoka pande zote, huwasumbua katika miili yao, kama alivyomfanyia Ayubu, huwaweka katika umaskini, husababisha watu kuwatenga, na kushambulia walichokipata; lakini hakuna madhara yanayokaribia roho zao. – Na haiwezekani, tunapotembea katika njia ya haki, tusikutana na huzuni, mwili usichoshwe na magonjwa na kazi – na bado tukasalia imara, mradi tu tunapenda kuishi kwa wema. – Mtu anapotembea katika njia za Mungu, na jambo la aina hii likimpata; basi haifai kwake kupotoka kutoka njia

yake, bali ni lazima akubali hili kwa furaha, bila kulalamika, na amshukuru Mungu kwa kumtuma neema hii, na kwamba amehesabiwa kuwa mwafaa, kwa ajili ya Mungu, kuangukia katika majaribu na kuwa mshirika katika mateso ya Manabii, Mitume na Watakatifu wengine, ambao wavumilia huzuni kwa ajili ya njia hii. Iwapo mashawishi yanamjia kutoka kwa watu, kutoka kwa mashetani, au kutoka kwa mwili, na hili liwe sababu kwake ya kutoa shukrani. Kwa maana haiwezekani kwa Mungu kumpa neema yeyote anayetamani kuishi pamoja Naye isipokuwa kwa kumtumia majaribu kwa ajili ya kweli; kama vile haiwezekanavyo kwa mtu kustahili utukufu huu—yaani, kuingia katika majaribu na kufurahi—bila neema ya Kristo. Jambo hili ni kubwa sana kiasi kwamba Mtume Paulo analitaja waziwazi kuwa ni zawadi mtu anapothibitishwa kuwa mwafaa kuteseka kwa ajili ya tumaini la Mungu, akiwaambia Waefeso: *'Kwa maana mmejaliwa na Mungu, si tu kuamini, bali pia kuteseka kwa ajili yake'* (Wafilipi 1:29). Vilevile, Mt. Petro aliandika katika barua yake: *'Kama mnateseka kwa ajili ya haki, mbarikiwa'* (1 Petro 3:14) – kwa sababu mmewashiriki mateso ya Kristo. Haupaswi, ukiishi katika ustawi, kufurahi, wala, katika nyakati za huzuni, kujigeuza na kupuuza, wala kuona majaribu kama hayo kuwa kigeni kwa njia ya Mungu. Kwa maana njia Yake imewekwa wazi tangu zamani za kale na kutoka kizazi hadi kizazi kupitia msalaba na kifo. Na wazo kama hilo linatoka wapi (kutembea katika njia ya Mungu kwa nusu moyo)? – Tambua kutokana na hili kwamba uko nje ya njia ya Mungu na unazurura mbali nayo; hutaki kufuata nyayo za Watakatifu, au unakusudia kujitengenezea njia nyingine maalum, na kutembea humo bila mateso. Njia ya Mungu ni msalaba wa kila siku. Hakuna aliyepaa mbinguni akiwa anaishi maisha ya kutojali. – Na kuhusu njia ya kutojali, tunajua inakwisha wapi.

68. Watu wa haki wa kweli daima hujitambua kuwa hawastahili Mungu – na ukweli wenyewe kwamba wao ni wa haki kweli inadhihirishwa na ukweli kwamba wanakiri kuwa ni wanyonge na hawastahili uangalizi wa Mungu, na wanakiri hili kwa siri na waziwazi, na wanawawezeshwa kufanya hivyo na Roho Mtakatifu, ili waendelee kuwa katika taabu na dhiki wakiwa katika maisha haya. Hata hivyo, Mungu amewahifadhi wakati wa kupumzika katika enzi ijayo. Na wale ambao Bwana anaishi ndani yao, kwa sababu hii hasa, hawatamani kupumzika au kuachiliwa kutoka kwa huzuni, ingawa mara kwa mara wanapewa faraja ya kiroho kwa njia ya fumbo.

69. Ndivyo ilivyo mapenzi ya Roho, kwamba wapendwa wake waendelee kuwa katika taabu. Siyo Roho wa Mungu anayeishi katika wale wanaoishi katika mapumziko. Hivi ndivyo wana wa Mungu wanavyotofautishwa na wengine: kwamba wanaishi katika dhiki; ilhali ulimwengu hujivunia anasa na mapumziko. Mungu hakutaka wapendwa wake wapumzike wakiwa katika mwili, bali alitaka kwamba, wakiwa duniani, waishi katika huzuni, katika dhiki, katika taabu, katika umaskini, katika uchi, katika uhaba, katika unyenyekevu, katika matukano, katika mwili uliochoka, na katika mawazo ya huzuni, ili maneno yaliyosemwa yatimizwe ndani yao: *'Katika ulimwengu mna dhiki'* (Yohana 16:33). Bwana anajua kwamba wale wanaoishi katika amani hawawezi kudumu katika upendo Wake, na kwa hiyo anawanyima amani na furaha.

70. Kupitia upendo ambao Watakatifu wameonyesha kwa Mungu, wakiteseka kwa ajili ya Jina Lake, mioyo yao hupata *'jasiri'* ya kumtazama Mungu bila kifuniko uso, na kumuomba kwa tumaini. – Nguvu ya sala ya ujasiri ni kubwa. Kwa hiyo, Mungu huwaruhusu Watakatifu wake kujaribiwa na kila aina ya huzuni, ili waweze kupata msaada wake na kutambua jinsi Mungu anavyowajali. Kupitia majaribu haya wanapata hekima, na kutokana na uzoefu wanapata maarifa ya mambo yote, ili wasidhihakiwe na mashetani. Kama Mungu angewafunza katika jambo moja tu jema, wangekosa mafunzo katika maeneo mengine, na wangekuwa vipofu wakati wa nyakati za mizozo.

71. Mtu asipojaribiwa kwanza na dhiki, hawezi kuthamini wema, ili anapokutana na wema katikati ya dhiki, aweze kuutumia kwa ufahamu, kana kwamba ni wake mwenyewe. Jinsi ilivyo tamu maarifa yanayopatikana moja kwa moja kutoka kwa uzoefu na mazoezi, na ni nguvu gani huwapa wale waliyoipata ndani yao wenyewe kupitia uzoefu wa muda mrefu – hili hutambuliwa na wale waliokumbana na msaada wa maarifa haya, pamoja na udhaifu wa asili ya mwanadamu na msaada wa Nguvu ya Kimungu, na wakashawishika nayo. Kwa maana wanajua haya tu wakati Mungu, baada ya kwanza kuwazuia nguvu Zake kuwasaidia, anawafanya watambue udhaifu wa asili ya mwanadamu, ugumu wa majaribu, ujanja wa adui, na asili ya mapambano wanayokabiliana nayo, jinsi walivyotunukiwa kwa asili, na jinsi walivyolindwa na nguvu ya kimungu, umbali waliosafiri, jinsi nguvu ya Mungu ilivyowainua, na jinsi walivyo dhaifu katika mapambano dhidi ya kila tamaa wakati nguvu hii ya kimungu inapowatolewa—hivyo basi kutokana na haya yote hupata unyenyekevu, wanakaribia Mungu, huanza kusubiri msaada Wake, na kudumu katika maombi. Na wangepata wapi haya yote, kama wasingepata uzoefu wa mabaya mengi, baada ya kuangukia katika

mabaya haya kwa ruhusa ya Mungu, kama Mtume anavyosema: *'Ili nisijikweze kwa sababu ya ufunuo huo uliopita kiasi, niliwekewa mchubuko mwilini, mjumbe wa Shetani, kunicharaza'* (2 Wakorintho 12:7)? Lakini katika majaribu, baada ya kupata msaada wa Mungu mara kwa mara, mtu pia hupata imani thabiti; ambayo humfanya kuwa jasiri na kupata utulivu katika majaribu.

72. Mwanzo ni faida kwa kila mtu. Watawa wanajaribiwa ili waongezee utajiri wao wa kiroho; waliojiridhia, ili wajilinde dhidi ya madhara; waliozama usingizini, ili wajitayarishe kuamka; wale walio mbali, ili wakaribie Mungu; wale wanaomilikiwa na Mungu, ili wafurahi kwa ujasiri. – Kila mwana asiyelishwa hupokea utajiri kutoka nyumbani kwa Baba yake si kwa manufaa yake mwenyewe. Ndiyo maana Mungu huwajaribu na kuwasumbua kwanza, kisha huwapa zawadi Yake.

73. Mtu akiwa katika hali ya upuuzi, huogopa saa ya kifo; lakini anapomkaribia Mungu, huogopa hukumu ijayo; lakini anapoingia kikamilifu katika uwepo wa Mungu, basi hofu zote mbili hufutwa na upendo. – Kwa nini iwe hivyo? – Kwa sababu mtu anapobaki katika ufalme wa mwili na kuishi maisha ya kimwili, huogopa kifo. Lakini anapokuwa na ufahamu wa kiroho na kuishi maisha ya wema, akili yake hukaa kila wakati katika kumbukumbu ya hukumu ijayo; kwa maana, akiwa mwaminifu kwa asili, anatembea katika ufalme wa kiroho, anajishughulisha na ufahamu wake na namna yake ya maisha, na amejitayarisha vyema kumkaribia Mungu. Lakini anapopata maarifa hayo ya kweli, kupitia kuamshwa ndani yake kwa maarifa ya mafumbo ya Mungu na kuimarishwa kwa tumaini lake la siku zijazo, basi yule mtu wa mwili—ambaye, kama mnyama, anahofia kuchinjwa—na mtu mwenye akili, anayehofia hukumu ya Mungu, wote wawili huangamizwa na upendo; na akawa mwana, anapambwa kwa upendo, badala ya kuadhibiwa kwa fimbo ya kutisha, akisema: *'Mimi na nyumba ya baba yangu tutamtumikia Bwana'* (Yosua 24:15).

74. Heri yeye ambaye mawazo yake daima yako kwa Mungu, na ambaye hudumu katika mazungumzo naye peke yake katika ufahamu wa moyo wake. Furaha katika Mungu ni imara kuliko maisha haya ya duniani; na yeye aliyeipata si tu hatajali mateso, bali hata hatuangalia maisha yake mwenyewe. Upendo ni mtamu kuliko maisha, na ufahamu wa Mungu, ambao upendo huzaliwa kutoka kwake, ni mtamu zaidi hata kuliko asali na mzinga wa asali. Kwa upendo, si huzuni kukubali kifo cha uchungu kwa ajili ya wale unaowapenda. Upendo ni tunda la maarifa; na maarifa ni tunda la afya ya kiroho, ilhali afya ya kiroho ni nguvu inayozaliwa kutokana na uvumilivu sugu.

75. Uzima wa milele ni faraja katika Mungu; na yeye yeyote aliyepata faraja katika Mungu huona faraja za kidunia kuwa za ziada. Kama mtu yeyote amepokea hekima kutoka kwa Roho, anaitambua kutokana na hekima yenyewe, ambayo, katika undani wa nafsi yake na katika hisia zake, humfundisha mwenendo wa unyenyekevu. Kama mtu yeyote amefikia unyenyekevu, anaitambua kwa sababu anaona ni chukizo kuridhisha ulimwengu kwa uhusiano wake nao au kwa maneno yake; na kwamba utukufu wa ulimwengu huu ni chukizo machoni pake.

76. Hamu (katika matendo) ni mwelekeo ambao, ukichochewa na vitu vya ulimwengu huu, humvutia mtu, kwa kisingizio cha uhitaji, kutimiza mahitaji ya maisha; na mwelekeo huu haukomi maadamu ulimwengu huu upo. Lakini mtu aliyebarikiwa kwa neema ya Kimungu, akiwa amedhamu na kupata uzoefu wa kitu cha juu zaidi kuliko hiki, hawaruhusu tamaa hizi kuingia moyoni mwake; kwani mahali pake tamaa nyingine, bora zaidi, imeshinda ndani yake – na wala tamaa hizi zenyewe wala kile zinachokiza hazikaribii moyo wake, bali hubaki nje, zisifanye kazi – si kwa sababu hakuna tena tamaa zozote, bali kwa sababu moyo ambao ungezipokea umekufa kwa tamaa hizo na unaishi kwa kitu kingine; sio kwa sababu mtu huyo amepata amani kupitia matumizi ya akili na matendo mema, bali kwa sababu hakuna chochote akilini mwake kinachomsumbua, ufahamu wake ukiwa umeshiba, kwa kuwa umepata furaha katika kitu kingine.

77. Tukishikilia sheria ya kiasi na mazoea ya busara kwa udhibiti, mapambano dhidi ya tamaa za hisia hatayatokea hata kidogo akilini. Zinazuiliwa kuingia moyoni si kwa mapambano, bali kwa kujazwa kwa ufahamu na uelewa—ambavyo roho imejazwa navyo—na kwa tamaa ya tafakari za ajabu zinazopatikana ndani ya roho. Mtu akiishi, anahitaji uwezo wa kujidhibiti, uangalifu na tahadhari ili kulinda hazina yake. Lakini akiacha kikomo kilichowekwa kwake (sala ya kufunga), atakuwa dhaifu na ataporwa. Mtu hapaswi kufanya kazi tu hadi aonekane tunda; bali anapaswa kujitahidi hadi mwisho kabisa. Kwani si jambo la nadra hata tunda lililokomaa kupigwa ghafla na theluji.

78. Tukijizoeza kutafakari mema (mafundisho moyoni), tutaona aibu kwa tamaa zetu mara tu tutakapokutana nazo. Lakini pia tutaona aibu kwa kukaribia tamaa zetu kwa sababu ya hatia zake.

79. Unapotaka kutenda jambo fulani kwa upendo wa Mungu, weka kifo kama kikomo cha tamaa hii; na kwa njia hii utahesabiwa kuwa mwema kweli kupanda hadi cheo cha ujasiri wa kuuawa katika mapambano

dhidi ya kila tamaa, na hautadhurika kwa lolote utakalo kukutana nalo ndani ya kikomo hicho, mradi tu uvumilie hadi mwisho na usilegeze. Mawazo ya akili dhaifu hufanya pia nguvu ya uvumilivu kuwa dhaifu; lakini akili imara huwapa wale wanaoifuata nguvu ambayo asili haijayo.

80. Maisha katika dunia hii ni kama herufi zilizochorwa kwenye mbao; na yeyote atakayependa anaweza kuongeza, kupunguza, au kubadilisha herufi hizo. Lakini maisha ya kesho ni kama maandishi yaliyoandikwa kwenye vitabu tupu, yaliyofungwa kwa muhuri wa kifalme, ambapo kuongeza wala kupunguza hakuruhusiwi. Kwa hiyo, tukiwa katikati ya mabadiliko, tujihadhari; na tukiwa bado tuna mamlaka juu ya rasimu ya maisha yetu wenyewe—ambayo tunaandika kwa mikono yetu—tujitahidi kuiboresha kwa maisha mema, na kufuta mapungufu ya maisha yetu ya zamani. Kwa maana tukiwa katika ulimwengu huu, Mungu haitii muhuri wake juu ya wema au uovu hadi saa ya mwisho kabisa ya kuondoka kwetu katika maisha haya.

81. Sala inahitaji mazoezi, ili akili iweze kupata ustadi kupitia kuishirikisha kwa muda mrefu. Sala huanziliwa na kutengwa (upweke, kutoa mawazo kutoka kwa yote yasiyo ya lazima). Upweke ni muhimu kwa ajili ya sala, na sala ni muhimu ili tuweze kupata upendo wa Mungu; kwani ni kupitia sala ndipo tunapata sababu za kumpenda Mungu.

82. Tunapaswa kujua kwamba kila mazungumzo ya siri na Mungu, kila wasiwasi wa moyo mwema kwa ajili ya Mungu, kila tafakari kuhusu mambo ya kiroho huanzishwa na sala, huitwa kwa jina la sala, na huunganishwa chini ya jina hili kuwa kitu kimoja, – iwe unaelewa hili kumaanisha masomo mbalimbali, au sauti ya midomo katika kumtukuza Mungu, au huzuni ya kutafakari kwa ajili ya Bwana, au kusujudu kwa mwili, au kuimba zaburi, au yote mengineyo yanayounda ibada nzima ya maombi ya kweli, ambayo upendo wa Mungu huzaliwa; kwani upendo hutokana na maombi, na maombi hutokana na kuwa peke yake; tunahitaji upweke ili tuweze kuzungumza kwa uhuru zaidi na Mungu.

83. Jihadhari na kiburi wakati wa mabadiliko chanya ndani yako. Mweleze Bwana kwa makini katika maombi udhaifu wako na ujinga wako kuhusu hali fiche za kiburi hiki, ili usiteleke au kupelekwa kwenye jaribu la aibu; kwani baada ya kiburi hujia uzinzi, na baada ya majivuno hujia udanganyifu.

84. Ukipanga mazoezi mengine yote ya kujinyima upande mmoja wa mizani na ukimya upande mwingine, utagundua kuwa ukimya unauzidia uzito. Watu wana ushauri mwingi; lakini mtu anapokaribia ukimya, itakuwa si ya lazima kwake kushikilia ushauri huo, na matendo yake ya zamani yatathibitika kuwa si ya lazima, na yeye mwenyewe atapatikana amevuka matendo hayo; kwa maana amekaribia ukamilifu.

85. Fanya toleo la hisani liwe la kwanza kwako daima. Fanya huruma yetu iwe kioo, ili tuweze kuona ndani yetu mfano huo na sura ile ya kweli iliyopo katika asili ya Mungu na katika hakika ya Mungu. Moyo mkatili na usio na huruma hautawahi kusafishwa. Mtu mwenye huruma ni mponyaji wa roho yake mwenyewe; kwani, kana kwamba, kwa upepo mkali kutoka ndani, huondoa giza la tamaa. Hili, kulingana na neno la uzima la Injili, ni deni jema tunalokopa kwa Mungu.

86. Unapokaribia kitanda chako, kielezee: 'Usiku huu, labda, utakuwa jeneza langu, ewe kitanda; na sijui kama, badala ya usingizi wa muda, usingizi wa milele utanikumba usiku huu haswa.' Kwa hiyo, bado una miguu, anza kutenda matendo mema, kabla ya kufungwa na vifungo visivyoweza kufunguliwa. Wakati bado una vidole, jisalibishe kwa maombi, kabla ya kifo kufika. Wakati bado una macho, yajaze na machozi, kabla ya kufunikwa na vumbi. Kama vile waridi inavyokauka mara tu upepo unapopiga juu yake, ndivyo iwapo mojawapo ya viungo vinavyounda uwepo wako vingeacha kufanya kazi ndani yako, ungekufa. Chukulia moyoni, Ee mwanadamu, kwamba kuondoka kwako kumekaribia, na jiambie bila kukoma: 'Tazama, mjumbe aliyenitilia amesha fika mlangoni. Basi kwa nini niketi hapa?' Kifo changu ni cha milele; hakutakuwa na kurudi.

87. Yeye yeyote anayependa kuzungumza na Kristo hupenda upweke. Lakini yeye yeyote anayependa kubaki miongoni mwa wengi ni rafiki wa ulimwengu huu. Ukiipenda toba, ipende pia ukimya. Kwa maana bila ukimya, toba haifikii ukamilifu. Ikiwa unapenda ukimya—mama wa toba—basi ukumbatie kwa furaha usumbufu mdogo wa kimwili, lawama na matusi yatakayokupatia kwa sababu ya ukimya wako. Kujitolea kwa ukimya ni kutazamia kifo kila wakati. Yeyote anayeingia katika ukimya bila mtazamo huu hawezi kuvumilia yale yanayohusiana bila kuepukika na njia hii ya maisha.

88. Tupende ukimya hadi dunia itakapo fariki katika mioyo yetu. Tukumbuke kifo daima, na kwa wazo hili tumkaribie Mungu kwa mioyo yetu – na anasa za kidunia zitadharauwa kwetu.

89. Mmoja wa wenye ukimya alisema: 'Ninafanya ukimya ili aya ziwe furaha kwangu ninaposoma na kuomba. Na pale, kutokana na furaha ya kuzielewa, ulimi wangu unanyamaza; basi, kana kwamba katika ndoto fulani, naingia katika hali ambayo hisia na mawazo yangu vinatulia. Na kisha, ukimya huu unapozidi

kuendelea, moyo wangu unatulia kutokana na mvurugano wa kumbukumbu, mawimbi ya furaha hutumwa kwangu bila kukoma kupitia mawazo ya ndani, yakija ghafla, bila kutarajiwa, kufurahisha moyo wangu."

90. Mwingine alisema: "Ukimya hukata visingizio na sababu za mawazo mapya, na ndani ya kuta zake husababisha kumbukumbu ya yale tuliyokuwa tukiyeshughulikia kupotea na kukauka. Na mawazo ya zamani yanapopotea, basi akili, kwa kuyarekebisha, hurudi katika mpangilio wake halisi."

91. Mwingine anasema: "Jichagulie mwenyewe mazoea yanayoleta furaha – kuwa macho usiku kucha, ambapo Mababa wote walivua mtu wa zamani na wakapewa upya wa akili. Katika saa hizi roho hupata uzoefu wa uhai huo usio na kifo, na kupitia uzoefu huu huvua mavazi ya giza na hupokea Roho Mtakatifu ndani yake."

92. Na zaidi: "Haiwezekani kuweka hisia hizi (za nje) chini ya mamlaka ya nafsi bila ukimya na kujitenga na watu; kwa maana nafsi ya kiakili, ikiwa imo ndani na imechanganyika na hisia hizi—na zake mwenyewe—hupelekwa ovyo na mawazo bila kutambua, isipokuwa mtu awe macho katika maombi ya siri."

93. Kama vile sikio la uchaji linavyotokea kutokana na mbegu ya jasho la kufunga, ndivyo hamu ya uzinzi inavyotokea kutokana na kushibaa, na uchafu kutokana na kupita kiasi. Tumbo likiwa na njaa na lenye unyenyekevu, mawazo ya aibu hayawezi kuingia katika nafsi.

94. Jinsi uzuri wako, uchaji, unavyong'azishwa kwa kulala ardhini bila godoro, na taabu ya njaa inayonyonya usingizi, na mateso ya mwili ambao, unapojizuia chakula, unakuwa kama bonde kuu kati ya mbavu na tumbo! Kila kichemsho tunachokijaza mwilini mwetu na kila mapumziko ya mwili huleta ndani yetu mawazo ya aibu na njozi za kuchukiza; na zinapojitokeza, hutuchochea kuwa na mwelekeo wa siri kuelekea matendo ya aibu. Lakini utupu wa tumbo na wa mawazo yetu hufanya akili yetu kuwa jangwa, lisilovurugwa na mawazo, na lililonyamaza kutokana na mawazo yote ya uasi.

95. *Maagizo kadhaa muhimu kwa anayezingatia ukimya*: Ikiwa, wakati wa ibada mbalimbali, utajikuta, kadiri iwezekanavyo, huru kutokana na kuzurura kwa mawazo, na ghafla aya iliyo ulimini mwako ikakatizwa, na pingu za ukimya zikawekwa juu ya roho yako, bila hiari yako, na hili likifuatiwa na kipindi kirefu cha ukimya; basi jua kwamba katika ukimya wako unaendelea mbele, na kwamba upole umeanza kuchipuka ndani yako. Kwa maana ukimya tu kwa kweli unastahili lawama. Ukigundua ndani ya roho yako kwamba kwa kila wazo linalojitokeza ndani yake, kwa kila kumbukumbu, na wakati wa nyakati za tafakari zinazotokea katika ukimya wako, macho yako hujawa na machozi, na machozi hutiririka bila kutarajiwa kwenye mashavu yako; basi jua kwamba mpasuko unaanza kufunguka mbele yako, kwa maangamizi ya wapinzani. Ukigundua ndani yako kwamba, mara kwa mara, mawazo yako—bila nia yoyote ya awali ya kufanya hivyo, na nje ya mpangilio wa kawaida wa mambo—yanaingia ndani yako kwa undani, na yakakaa katika hali hii kwa takriban saa moja, au kwa muda wowote ule, na kisha ukagundua kwamba amani imetawala katika mawazo yako—na jambo lile lile likikutokea mara kwa mara; basi jua kwamba wingu limeanza kuifunika makazi yako. Hata hivyo, ukianza kazi hii, ukikosa amani kutokana na tamaa zinazokusumbua, usishangae. Kama vile vilindi vya dunia, vinaponyimwa miale ya jua, hubaki gizani kwa muda mrefu, ndivyo pia harufu ya dawa na manukato ya mdalasini, vinapopepea hewani, hudumu kwa muda si mfupi kabla ya kutawanyika na kutoweka; ndivyo pia tamaa, kama mbwa waliozoea kulamba damu kwenye duka la mchinjaji, husimama na kuwala wakati hawapati chakula chao cha kawaida, hadi nguvu ya tabia yao ya zamani ivunjike. Hata hivyo, unapopiga hatua mbele, utapata dalili zifuatazo zilizo wazi karibu katika nafsi yako: utatiwa nguvu katika mambo yote kwa tumaini na utapewa utajiri kwa sala; – akili yako haitakosa kamwe kile kinachokuhudumia mema yako kila unapokutana na watu na kuhisi udhaifu wa asili ya mwanadamu (kila fursa kama hiyo itakulinda dhidi ya kiburi); – kasoro za jirani yako zitakuwa hazistahili kuzingatiwa machoni pako; – utamwomba Mungu kwa hamu kuondoka katika mwili huu kwa tamaa ileile ambayo ungetaka kuishi katika enzi ijayo; – kuhusu kila majaribu ya huzuni yatakayokupata, iwe waziwazi au kwa siri, utagundua kuwa haya yote yamekupata kwa haki na kulingana na hukumu ya Mungu, na utamshukuru Mungu kwa hayo.

96. Hisia za shauku huanzishwa ama na picha fulani, au na hisia isiyo na picha, na kwa kumbukumbu—mwanzoni bila miondoko ya shauku au mawazo—ambayo baadaye husababisha kuchukizwa.

97. Uangalifu wa daima unaambatana na usomaji, ukifuatiwa na sujudu za mara kwa mara, bila shaka utaleta, kupitia mazoezi ya bidii, hali ya utulivu wa akili. Na yeyote aliyeifikia hii amefanya hivyo hasa kupitia njia hizi. Wale wanaotaka kuifikia tena lazima wawe kimya, huku wakifanya mazoezi ya yale yaliyosemwa; lakini kwanza kabisa, hawapaswi kuruhusu mawazo yao yashikamane na chochote kingine isipokuwa roho yao; wanapaswa kufanya tafakari ya ndani, na katika kutafakari matendo yao wenyewe, wanapaswa kufanya

hasa yale ambayo tunapata hisia fulani inayotukaribia sana, hisia inayothibitisha kuwa tuko katika hali nzuri ya akili.

98. Katika kila nafsi yenye akili kuna mabadiliko yasiyohesabika, na mabadiliko hutokea ndani ya kila mtu kila wakati. Mtu mwenye busara anaweza kuelewa hili kwa kujijaribu; ikiwa watabaki na akili timamu na kujitazama katika akili zao wenyewe, wataona kwa urahisi ni mabadiliko gani mawazo yao hupitia wakati wowote, jinsi yanavyopita ghafla kutoka katika hali ya utulivu hadi kwenye mkanganyiko, na kwa sababu gani. Mtakatifu Makariyo aliandika kuhusu hili katika maagizo yake kwa ndugu, akiwashauri wasikate tamaa mabadiliko mabaya yanapotokea; kwani hata wale wanaosimama kwenye ngazi ya utakatifu, kadiri hewa inavyopoa, daima hupata kushuka kutoka hali bora kwenda mbaya zaidi, ingawa hakuna uzembe wala kujiruhusu kwa upande wao; Kinyume chake, hata wanapofuata nidhamu yao, anguko kama hayo huwapata, kinyume na nia ya mapenzi yao. Mtakatifu Marko anathibitisha vivyo hivyo, akisema: 'Mabadiliko hutokea kwa kila mtu, kama ilivyo hewani.' *'Kwa kila mtu'*, yaani, si kwa wale wa chini na wabaya tu, bali pia kwa walio kamili zaidi. Kama vile katika asili baridi hufuatiwa mara moja na joto – na vivyo hivyo theluji hufuatiwa si muda mrefu baadaye na hali ya hewa ya wazi – ndivyo ilivyo katika nidhamu yetu ya kiroho: nyakati zingine kuna mzozo, nyakati zingine kuna msaada kutoka kwa neema; wakati mwingine roho huwa katika mtafaruku na mawimbi ya ukatili humeinuka dhidi yake – na tena mabadiliko hutokea, kwani neema hutembelea na kujaza moyo wa mwanadamu na furaha na amani kutoka kwa Mungu, na mawazo safi na ya amani.

99. Basi, ukiwa katika mtafaruku, usikate tamaa; na ukiwa umezungukwa na amani, usijivunie. Kinyume chake, chunguza kwa makini zaidi ndani yako mawazo machafu na yale maumbo yasiyofaa yaliyochipuka katika akili yako wakati wa mtafaruku, katika saa ya mchanganyiko na fujo ya mawazo; – tafakari pia jinsi ulivyopotoshwa haraka na tamaa zako, na kuzungumza nazo wakati akili yako ilipokuwa imefunikwa ; na ujue kwamba haya yote yaliletwa kwetu na Utunzaji wa Mungu kwa ajili ya unyenyekevu wetu, kwani Yeye hutunza na kupanga yale yaliyo ya manufaa kwa kila mmoja wetu.

100. Unyenyekevu, hata bila matendo ya wema, hufanya dhambi nyingi kusameheka; lakini bila unyenyekevu, hata matendo ya wema ni bure, na kwa kweli hutupatia madhara makubwa. Kama vile chumvi ilivyo kwa kila chakula, ndivyo unyenyekevu ulivyo kwa kila wema. Ili kuipata, ni lazima tufunge maombolezo daima katika mawazo yetu kwa kujidharau na huzuni yenye busara. Na tukiiipata, itatufanya kuwa wana wa Mungu.

101. Bwana wetu ametufunulia msaada wa udhaifu wetu katika maombi, akisema: 'Amkeni, *"kesheni na kusali, msije mkaingia katika majaribu"*' (Mathayo 26:41). Ombeni, msiwe wavivu, bali wakati wote *'mwe macho na mkisali'* (Wakolosai 4:2–3). *'Ombeni, nanyi mtapewa; tafuteni, nanyi mtaona'*; *'gongeni, nanyi mtafunguliwa. Kwa maana kila ase omba hupokea, na kila atafute hupata; na kwa mlango wa yule apigaye utafunguliwa'* (Mathayo 7:7–8). Alisisitiza hasa neno hili lake na kutihamasisha kwa bidii zaidi kwa mfano wa rafiki aliyemwendea rafiki yake usiku wa manane na kumwomba mkate. Bwana anasema: *'Amen, nawaambieni, hata asipompa kwa kuwa ni rafiki yake, lakini kwa sababu ya usumbufu wake atainuka na kumpa yote anayohitaji'* (Luka 11:8). Nanyi, ombeni, na msiwe wavivu. Ni himizo gani lisiloelezeka la ujasiri!

102. Bwana anajua kwamba kabla ya kifo hatatutwalia uwezekano wa kupotea; kwamba mabadiliko haya yako karibu sana—yaani, mpito kutoka kwa wema kwenda uovu; kwamba mwanadamu na asili yake wana uwezo wa kukumbatia kinyume chake; ndiyo maana ametuamuru kuwa waangalifu na kujitahidi katika maombi ya daima. Na ametualika tusali si tu kujikinga dhidi ya mabadiliko dhahiri; bali pia kwa sababu ya ujanja na kutotambulika kwa yale tunayokumbana nayo daima, na ambayo hayawezi kueleweka na akili zetu katika hali ambazo mara nyingi tunajikuta nazo bila hiari yetu. Kwa maana, ingawa mawazo yetu ni imara sana na yameambatana na yaliyo mema, Utunzaji Wake hata hivyo mara kwa mara hutuweka kando ya majaribu na kututupa ndani yake, kama vile Paulo mtukufu alivyosema: *'Kijoka mwilini mwangu kilinipewa'* (2 Wakorintho 12:7–9).

103. Ulimwengu huu ni shindano na uwanja wa mashindano. Huu ni wakati wa mapambano. Na wakati wa mapambano, na wakati wa mashindano, hakuna sheria; yaani, Mfalme haweki mipaka kwa mashujaa Wake hadi mashindano yameisha, na kila mtu hufikishwa kwenye malango ya Mfalme wa Wafalme na hujaribiwa huko kuona kama wameshinda katika mashindano au wamevunjika migongo yao. Hapa kuna sheria moja tu: kuwa macho na kusimama imara. – Basi, tusipuuzie sala, wala tuswe kupitia kuomba msaada kwa Bwana, ambaye bila Yeye hatuwezi kufanya lolote linalompendeza. – Tukumbuke kwa dhati kwamba maadamu tuko

katika ulimwengu huu na tukiwa katika mwili, hata kama tungepaa hadi mbinguni, hatuwezi kubaki bila kazi wala bila taabu, wala bila wasiwasi.

104. Ukamili katika jitihada hii upo katika yafuatayo: katika toba, usafi na kujiboresha. (Mtu anayetoa toba huingia katika mapambano dhidi ya tamaa – na hupambana hadi moyo usafishwe kutoka kwa tamaa hizo; usafishaji wa moyo ndio mwisho wa mapambano, na lango la kuingia katika eneo la ukamilifu).

105. Mtu mmoja aliulizwa: 'Tubu ni nini?' Naye akajibu: 'Kuacha njia za zamani na kuhuzunika kwa ajili yake'; na pia: 'moyo uliojeruhiwa na unyenyekevu'.

106. Aliulizwa pia: 'Mtu anawezaje kupata unyenyekevu?' Akasema: 'Kwa kukumbuka dhambi zake bila kuchoka na ukaribu wa kifo, kwa kuvaa nguo za unyenyekevu – kwa kuchagua daima mahali pa chini, na katika kila hali kujitwika kwa hiari kazi za chini kabisa na zinazonyenyekeza – kwa kutokuwa mkaidi, – kunyamaza, – kutofurahia kuhudhuria mikusanyiko, kutamani kubaki hujulikani na kutochaguliwa kushika wadhifa wowote, – kutokuwa na umiliki kamili wa mali yoyote, – kuchukia mazungumzo na watu wengi, – kutokuwa na upendo wa faida, na, zaidi ya hayo, kiakili kuwa juu ya hatua ya kumkosoa na kumshutumu mtu yeyote, hata kama sababu ni ndogo kiasi gani, na juu ya wivu, – kutokuwa mtu ambaye mikono yake iko juu ya kila mtu na ambaye kila mtu anaweka mikono yake juu yake, bali kujishughulisha na mambo yako peke yako kwa upweke, na kujishughulisha na mambo ya dunia siyo, isipokuwa nafsi yako. Kwa ufupi: maisha ya kuzurura, umaskini na upweke – ndivyo vinavyoleta unyenyekevu na kusafisha moyo."

107. Alama ya wale waliofikia ukamilifu ni hii: kama wangepelekwa kuungua mara kumi kwa siku kwa ajili ya upendo kwa majirani zao, wasingetosheka na hayo, kama ilivyodhihirishwa na Musa (Kut. 32:32), na Paulo Mbarikiwa (Rum. 9:3), na Mitume wengine. – Mungu alimtoa Mwanawe kwa kifo msalabani kwa upendo kwa viumbe vyake. Na kama angekuwa na kitu chochote cha thamani zaidi, angekitupa sisi pia, ili kwa njia hiyo ashinde ukoo wetu kwa ajili Yake. – Kwa kufuata mfano huu, Watakatifu wote, wakijitahidi kufikia ukamilifu, wanatafuta kuwa kama Mungu kupitia ukamilifu wa upendo kwa jirani zao.

108. Hakuna anayeweza kufikia kilele cha upendo huu isipokuwa ahisi ukiwa ndani kabisa ya siri ya tumaini lake. Wale wanaopenda ulimwengu huu hawawezi kupata upendo kwa wanadamu wenzao. Mtu anapopata upendo, huvalishwa Mungu Mwenyewe pamoja na upendo huo. Na yeye aliyempata Mungu haapaswi tu kukataa kukubali chochote kingine pamoja Naye, bali pia ni lazima aachane na mwili wake mwenyewe. Hata hivyo, ikiwa mtu yeyote amevaa ulimwengu huu na maisha haya kwa kupitia upendo kwa ulimwengu, hatavaa Mungu hadi atakapouacha huu. Kwa maana Mungu Mwenyewe ametoa ushuhuda wa hili, akisema: *'Mtu yeyote'* asiyeacha hili, na *'asiyechukia nafsi yake, hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:26). Mtu haipaswi tu kuliacha, bali pia kulichukia.

109. Kwa nini tumaini ni tamu sana, na kwa nini matendo yote huwa rahisi likiwepo? – Kwa sababu katika saa hiyo hamu ya asili (ya ustawi) huamshwa katika roho za Watakatifu, huku tumaini likiwaruhusu kunywa hili katika monasteri kutoka kikombe chake wenyewe, na kuwajaa furaha. Hivyo basi, hawahisi tena uchovu, bali wanakuwa wasiojali uchovu na huzuni; na katika safari yao yote wanahisi kana kwamba wanatembea juu ya hewa, badala ya kutembea kwa miguu ya kibinadamu; kwa maana ugumu wa njia hauonekani kwao; hakuna vilima wala vijito mbele yao, na sehemu zenye miamba njiani huwa laini kwa ajili yao (Isaya 40:4). Mawazo yao yameelekezwa kwenye kifua cha Baba yao—na tumaini lenyewe, kana kwamba kwa kidole, huwabainishia kila wakati kile kilicho mbali na kisichoonekana, lakini kinachoonekana kwa jicho la siri la imani; na tamaa ya lengo hili la mbali, kana kwamba kwa moto, huwasha kila sehemu ya roho yao. Huko ndiko tamaa yote ya mawazo yao inakoelekea, na huko ndiko wanakokimbilia kufika kila wakati. – Hivyo tumaini huwawasha kama moto, na hawawezi kujiruhusu kupumzika katika mtiririko huu wa haraka na usio na kikomo, unaofanywa kwa furaha.

110. Kujitenga hakuhusishi tu kutohisi tamaa, bali pia kuzizuia zisizame mizizi ndani ya nafsi. Kutokana na wema mwingi na wa aina mbalimbali, ulioonekana na usioonekana, uliopatikana na Watakatifu, tamaa zimeushinda ndani yao, na haziwezi kuinuka kwa urahisi dhidi ya roho zao; wala akili zao hazihitaji kuwa macho kila wakati katika utafakari wake; kwani kila wakati imejawa na mawazo ambayo, kwa ufahamu kamili, huamshwa akilini kwa kutafakari na kuzungumzia juu ya wema bora zaidi. Na mara tu tamaa zinapoanza kuchocheka, akili huvutiwa ghafla, kana kwamba, na ufahamu fulani ulioingia ndani yake; na tamaa hizo, kama alivyosema Baraka Marko, hubaki ndani yao, kana kwamba, zimesimama.

111. Akili, kwa neema ya Mungu, wakati ikitenda matendo mema na kukaribia maarifa, kwa shida hutambua kile kinachounda sehemu ya msingi na isiyo na busara ya nafsi. Kwani maarifa huinua hadi juu na kuiweka mbali na yote yaliyo duniani. Na kwa sababu ya utakatifu wa Watakatifu, na upole, unyumbufu na

ukali wa akili zao, pamoja na juhudi zao za kujinyima, akili zao hutakaswa na kujikuta zimeangaziwa, kupitia kuifanya mwili wao ufe. Na, kutokana na mafunzo yao katika ukimya na kukaa kwao humo kwa muda mrefu, tafakari kila ya ndani huwapatia kwa urahisi na haraka, na kile wanachokitafakari huwajaa mshangao. Wakati huo huo, kwa kawaida huwa wamejaa tafakari, na akili zao hazikosi kamwe vitu vya kuelewa, wala hawawahi kukosa kile kinachozalisha tunda la Roho ndani yao. Kupitia mazoea ya muda mrefu, kumbukumbu zinazochochea tamaa katika mioyo yao hufutwa, na nguvu ya utawala wa shetani hudhoofika. Kwa maana roho isiposhiriki na tamaa kwa kuzifikiria, basi, kwa kuwa daima imejishughulisha na mambo mengine, nguvu ya tamaa haiwezi kushikilia hisia zake za kiroho katika makucha yake.

112. Kama vile kiburi kinavyoinua roho juu na kuitia uhuru wa kuruka katika mawingu ya mawazo yake mwenyewe na kuzunguka miongoni mwa viumbe vyote, ndivyo unyenyekevu unavyokusanya roho katika nukta moja kupitia utulivu – na inajikita yenyewe. Kama vile roho, ikiwa ndani ya mwili, imefichika isionekane na kutokuwana muingiliano na watu wote, ndivyo pia mtu mnyenyekevu wa kweli sio tu hana hamu ya kuonekana au kujulikana na wengine, bali ni hata nia yake kujitupa kutoka kwake mwenyewe hadi ndani yake mwenyewe, kuwa kitu cha kutokuwepo, kana kwamba hakuwahi kuwepo, kana kwamba hajazaliwa. – Na wakati mtu wa aina hiyo anapobaki amefichika, amejitenga ndani yake na ametengwa na ulimwengu, yeye huishi kikamilifu pamoja na Bwana wake.

113. Mwenyenyenyekevu hawi na muda wa kutazama mikusanyiko, umati, kelele, kelele au sherehe; haizingatii maneno, mazungumzo, kelele au usumbufu wa hisia; tamaa yake si kumiliki vitu vingi au kuwa na shughuli kila wakati, bali kuwa huru kila wakati, huru kutoka kwa wasiwasi, ili mawazo yake yasipite mbali naye. Kwa maana anahakika kwamba kama angejihusisha na mambo mengi, hangeweza kubaki huru kutokana na mchanganyiko wa mawazo; kwani pamoja na mambo mengi kuna wasiwasi mwingi na wingi wa mawazo changamano; na kupitia hili mlango hufunguliwa kwa tamaa, utulivu wa akili huondolewa, na mlango wa amani hufungwa. Kwa hiyo, mtu mwenye moyo mnyenyekevu hujikinga dh i dhidi ya yote yaliyopitiliza; na kwa njia hii hubaki kila wakati katika utulivu, utulivu wa akili, amani, unyenyekevu, na heshima.

114. Mtu mnyenyekevu na mwenye hekima huwa na haraka, huwa na mbio, huwa hajichanganyi, na huwa hana mawazo ya ghafla au yasiyo na maana, bali hubaki katika amani wakati wote. Hakuna kitu kinachoweza kumshangaza, kumtia wasiwasi au kumtisha; kwani wala katika huzuni hapotezi utulivu wake wala hatikisiki, wala katika furaha hashangai au kubebwa na hisia. Bali furaha yake yote na shangwe zake zote ziko katika yale yanayomfurahisha Bwana wake.

115. Mwenye moyo mnyenyekevu hajisikii hata kuomba kwa Mungu, wala kuomba chochote, na hawajui la kuombea; bali wanabaki kimya tu kwa hisia zao zote, wakisubiri tu rehema na mapenzi yatakayowajia kutoka kwa uso wa Mwenye Utukufu Mkuu, – anapoinama uso wake ardhini, na maono ya ndani ya moyo wake yanainuliwa hadi malango ya Mahali Patakatifu Pa Patakatifu, ambako Yeye anaishi katika giza, Ambaye mbele Yake macho ya Serafi yamefungwa, – na anathubutu tu kusema na kuomba hivi: 'Kwa mapenzi Yako, Ee Bwana, iwe kwangu'.

116. Tembea mbele za Mungu katika unyenyekevu, si katika ujanja wa akili. Unyenyekevu hufuatwa na imani; lakini ujanja na hila za akili hufuatwa na kiburi; na kiburi, kwa upande wake, husababisha ugeni kutoka kwa Mungu.

117. Unaposimama mbele za Mungu katika maombi, jifanye katika mawazo yako kana kwamba wewe ni mtoto mchanga asiye na sauti. Usizungumze mbele za Mungu kutokana na maarifa yoyote, bali mkaribie kwa mawazo ya kitoto, na tembea mbele zake, ili upate kustahili ile malezi ya kibaba ambayo baba huwa nayo kwa watoto wao wachanga. Imesemwa: *'Bwana huwakinga wadogo'* (Zab. 114:5) – si wale tu walio wadogo kwa mwili, bali pia wale wenye hekima duniani, ambao, wakiwa wameweka kando elimu yao, kwa hiari yao wenyewe, wamejifanya kama watoto wadogo, na wameanza kujifunza kuhusu Hekima ile inayovika kila mahali ambayo haiwezi kupatikana kupitia kazi za (ya vitabu). Muombe Mungu akupe ufikie kipimo cha imani hii. Omba hili bila uvivu, litafute kwa shauku, na ulilie kwa dhati sana hadi utakapolipokea. Hii utapewa ikiwa kwanza, kwa imani, utajilazimisha kutupa wasiwasi wako kwa Mungu na kubadilisha wasiwasi wako mwenyewe na utunzaji Wake. Na Mungu akiona kwako azimio hili—kwamba kwa nia safi umejikabidhi kwa Mungu Mwenyewe badala ya kwa nafsi yako, na umejilazimisha kuweka tumaini lako kwa Mungu badala ya kwa roho yako mwenyewe— basi nguvu ile isiyoelezeka itakaa ndani yako, na utahisi dhahiri kwamba bila shaka kuna nguvu iliyo pamoja nawe—nguvu ile ambayo, wakiihisi ndani yao, wengi hutembea katikati ya moto bila hofu, na kutembea juu ya maji bila mawazo yao kuyumba kwa hofu kwamba watazama.

118. Je, haionekani kwako kwamba, kwa kila hali, maarifa haya ya kiroho yanaweza kuchukuliwa kimakosa kuwa maarifa ya nafsi? – Sio tu kwamba haiwezekani kuchanganya maarifa haya ya kiroho na yale ya nafsi, bali hata uwezekano wa kuyaona kwa hisia za mwili haupo kwa yeyote anayefuata kwa bidii maarifa ya nafsi. Na kama yeyote wao anataka kukaribia maarifa haya mengine ya kiroho, basi hadi watakapojitenga na maarifa haya ya kiakili—na mizunguko yake yote ya hadaa, na mbinu zake tata—na hadi watakapopokea mtazamo wa kufikiri kama watoto, hawataweza hata kidogo kukaribia maarifa ya kiroho. Kinyume chake, tabia na dhana za mwongozo wa kiakili hubaki kuwa kikwazo kikubwa kwao hadi watakapoziondoa hatua kwa hatua. Mwongozo huu wa kiroho ni rahisi na hauonekani wazi katika mawazo ya kiakili. Hadi akili itakapokombolewa kutoka kwa mawazo mengi na kufikia upweke mmoja wa usafi, haitaweza kuona mwongozo wa kiroho.

119. Ukijikabidhi kwa Bwana mara moja, ambaye anatosha kabisa kukulinda na kukutunza, basi usijali tena kuhusu mambo kama hayo, bali mwambie roho yako: 'Katika kila jambo, Yeye niliyemkabidhi roho yangu mara moja ananitosha. Mimi siko hapa; Yeye anajua hili.' – Ndipo kwa kweli utaona maajabu ya Mungu – utaona jinsi Mungu alivyo karibu daima kuokoa wale wanaomwogopa, na jinsi Utunzaji Wake unakuzunguka, ingawa hauonekani. Lakini kwa sababu Mlinzi anayeishi nawe haonekani kwa jicho la mwili, hupaswi kumshuku kana kwamba hayupo; kwani mara nyingi hujidhihirisha hata kwa jicho la mwili, ili upate faraja.

120. Mara tu mtu anapoacha msaada wote unaoonekana na matumaini ya kibinadamu, na kumfuata Mungu kwa imani na moyo safi, neema itamfuata mara moja na kumwonyesha nguvu zake kupitia aina mbalimbali za msaada. Kwanza, inajidhihirisha katika mambo haya yanayoonekana, ya kimwili, na kumpa msaada kupitia utunzaji wake juu yake, ili katika hili aweze kuhisi kwa dhati zaidi nguvu ya Utunzaji wa Mungu ikifanya kazi ndani yake. Kwa kutambua msaada huu ulio dhahiri, anahakikishiwa msaada katika yaliyo ya siri pia; katika mchakato huu, neema humfunulia mtandao tata wa mawazo na nia ngumu, ambapo mtu anaweza kwa urahisi kutambua maana yake, uhusiano wake, na mvuto wake, na jinsi zinavyotokana nyingine kwa nyingine – na kuharibu roho. Wakati huo huo, neema humwonyesha machoni pake uovu wote wa mashetani ulioko katika mazingira ya kawaida, na humonyesha, kana kwamba kwa kidole, kile ambacho angekuwa amekipata dhiki kama asingeyajua haya. Kisha wazo hujitokeza ndani yake kwamba lazima amwombe Muumba wake kila kitu, kidogo na kikubwa, katika maombi.

121. Neema ya Mungu inapokuza azimio lake la kumtumaini Mungu katika mambo haya yote, anaanza polepole kukabiliana na majaribu. Na neema huruhusu majaribu kumjia, kulingana na uwezo wake, ili aweze kuvumilia uzito wake. Na katika majaribu haya, msaada humkaribia kwa dhahiri, ili aweze kusimama imara huku akifundishwa hatua kwa hatua na kupata hekima, na, akimwamini Mungu, anaanza kuwadharau maadui zake. Kwa maana haiwezekani kwa mtu kuwa na hekima katika mapambano ya kiroho, kumjua Mpezi wake, kumhisi Mungu wake, na kusimama imara katika imani kwa Yeye, isipokuwa kupitia nguvu anayopata kwa kuvumilia majaribu.

122. Mara tu Neema inapogundua kuwa wazo la shaka linaanza kuchipuka katika mawazo ya mtu, na kwamba ameanza kujiona mkubwa, mara moja huruhusu majaribu kuongezeka na kuwa makali dhidi yake, hadi atambue udhaifu wake na kwa mara nyingine, kwa unyenyekevu, amshikilie Mungu.

123. Usishangae kwamba, unapojitahidi kutenda wema, huzuni kali na kubwa hukunyeshea kutoka pande zote; kwani wema hauchukuliwi hivyo ikiwa utendaji wake hauambatani na taabu. Ndiyo maana Mt. Yohana (Kolov au Nabii) alisema: 'Wema kwa kawaida hukumbana na taabu; inastahili lawama inaposhikamana na urahisi'. Na Mtakatifu Marko anasema: 'Kila wema kamili huitwa msalaba inapotimiza amri ya Roho'. Hii ndiyo mafundisho ya Kitume kwamba *'wote wanaotaka kuishi'* katika hofu ya Bwana na *'katika Kristo Yesu watateswa'* (2 Tim. 3:12). Bwana, hata hivyo, anasema: *'Yeyote atakayepoteza roho yake kwa ajili Yangu, ataipata'* (Mathayo 16:25). Kwa sababu hii, Anakupa msalaba mwanzoni kabisa, ili kwanza ujitoe kwa msalaba, na ndipo roho yako itafuata Yeye.

124. Hakuna kitu chenye nguvu kama kukata tamaa. Hakijui kushindwa, iwe kwa mkono wa kulia au wa kushoto. Mtu anaponyang'anya maisha yake matumaini yote katika mawazo yake, basi hakuna mtu jasiri zaidi yake. Hakuna hata adui wake anayeweza kumshinda, na hakuna huzuni yoyote ambayo kutajwa kwake tu kunaweza kuleta wavunjiko katika azimio lake; kwani huzuni yoyote inayomkuta ni nyepesi kuliko kifo, na ameinamisha kichwa chake kukubali kifo kwa hiari yake.

125. Tumaini la amani siku zote limewafanya watu kusahau yaliyo makuu, mema na ya haki. Kabla ya wakati wetu na hadi leo, si kwa sababu ya jambo lingine lolote bali hasa kwa sababu hii, watu wanachoka;

na si tu kwamba wanashindwa kupata ushindi, bali hata wanapoteza yaliyo bora zaidi. Hivyo basi, kwa ufupi, mtu akipuuza Ufalme wa Mungu, ni kwa sababu ya tumaini la faraja kidogo hapa duniani. Nani asiyejua kwamba ndege huikaribia wavu, wakifikiria kupumzika?

126. Akili inapokuwa na shauku ya wema, basi hisia za nje hazisalimu amri kwa ugumu wowote. Moyo unapokuwa na shauku ya roho, basi mwili hauhuzuniki kwa huzuni, hauanguki katika hofu, wala haurudi nyuma kwa woga; kwani wakati huo akili, kama almasi, kwa uthabiti wake inapinga vishawishi vyote vilivyo ndani yake. Basi, tuwe na bidii – na uvivu, unaozalisha wivu, utatukimbia. Bidii huzalisha ujasiri na kuiwezesha roho kuwa na nguvu ya ushindi. Ni nguvu gani ya mashetani inayoweza kuivumilia roho inapotumia bidii yake ya asili dhidi yao?

127. Mababa zetu wa kale, wakijua kwamba akili yetu si thabiti kila wakati na hawezi kukesha, na nyakati zingine haiwezi hata kutambua kinachoiumiza, walijivika kujitenga na mali za dunia kana kwamba ni silaha, na wakajiondoa jangwani, ambako hakuna shughuli za kidunia zinazochochea tamaa, ili wasiwe na chanzo cha kuchukizwa, tamaa au chuki. Dhidi ya haya yote na mambo yanayofanana nayo, walijijenga na kujikinga kana kwamba ni nguzo isiyoshindika.

128. Mtu anapoishi kwa kujitenga, wazo la kuondoka katika maisha haya huja akilini mwake kila mara – na huchukua tahadhari kila wakati ili kujiandaa navyo, – hujiepusha na mapumziko yote; wazo la kuachana na dunia huamsha mawazo yake kwa dhahiri; huimarisha moyo wake kukabiliana na hatari bila hofu; haogopi kifo, kwani huangalia kifo kila wakati; hukubali huzuni, zitakapokuja, kwa furaha na shangwe, akijua kuwa huziletea taji. Lakini ikitokea anapata kitu chochote cha kupita, basi wakati huo huo upendo kwa mwili huanza kuchochea ndani ya roho yake; mawazo ya faraja za kimwili huibuka, pamoja na njia za kupata yote yanayohudumia lengo hilo; kuanzia hapa na kuendelea, uthabiti wa moyo alioumiliki alipokuwa, katika kujitenga kwake na mali za dunia, juu ya dunia, huanza kumwepuka, na roho yake huanza kushambuliwa na mawazo yanayopanda hofu kwa maisha yake; hivyo, tumaini lake thabiti kwa Mungu humwondoka.

129. *Misemo Mbalimbali*. – Kama vile ilivyo vigumu kwa mtu aliyezama kichwa chake ndani ya maji kupumua hewa safi, ndivyo ilivyo pia vigumu kwa mtu anayezamisha mawazo yake katika wasiwasi wa kidunia kupumua hisia za ulimwengu huo mpya. Kama harufu mbaya inavyovuruga hali ya mwili, ndivyo pia taswira isiyofaa inavyovuruga amani ya akili. Kama kioo kisichoweza kubaki kikiwa kizima kinapogongana na jiwe lililo karibu, ndivyo pia Mtakatifu, anapokaa kwa muda mrefu katika ushirika na kuzungumza na mwanamke, hawezi kuhifadhi usafi wake na kuepuka kuchafuka. Kama vile miti inavyotumbuliwa na mkondo mkali na endelevu wa maji, ndivyo upendo wa dunia unavyotokomezwa moyoni na mafuriko ya vishawishi vinavyolenga mwili. Kama vile dawa chungu hufukuza uchafu wa majimaji yasiyo na afya mwilini, ndivyo ukali wa huzuni hutakasa moyo kutoka kwa tamaa mbaya. Kama vile ilivyo vigumu kwa yule anayemrehemu adui yake uwanjani kubaki salama, ndivyo ilivyo vigumu kwa mtawa kuokoa roho yake kutokana na maangamizi akirehemu mwili wake. Kama binti mchanga, aliyepigwa na mshtuko wa kuona kitu cha kutisha, anakimbilia kwa wazazi wake, anashikilia nguo zao na kupaza sauti kuomba msaada, ndivyo pia roho, kadiri inavyosumbuliwa na kusagwa na hofu ya vishawishi, inaharakisha kushikilia Mungu, ikimwomba kwa maombi yasiyo na kikomo. Na wakati vishawishi vinavyozidi kuishambulia mmoja baada ya jingine, huongeza maombi yake; lakini mara tu anapopata nafuu, hujikabidhi kwa mawazo ya bure. Kama vile mtu anayemletea Mfalme zawadi kuu anavyotunukiwa na Mfalme kwa mtazamo wa neema, ndivyo pia Mfalme mkuu wa enzi zote, Mungu, anavyomsamehe kila kipimo cha dhambi yule ambaye sala yake huambatana na machozi, na kumtuza kwa mtazamo wa kupendeza. Kama mtu anayebeba lulu ya thamani, akitembea kwenye barabara inayopitiwa na majambazi, huwa na hofu daima ya kushambuliwa na kuibiwa; vivyo hivyo, yeye anayebeba lulu ya usafi na kutembea duniani—njia hii iliyojaa maadui—hawezi kuwa huru kutokana na hofu ya wezi hawa hadi afike makao ya kaburi, yaani, nchi ya mapumziko. Kama vile mtu anayekunywa divai siku ya maombolezo, akishapooza, husahau huzuni yote kuhusu hali yake ngumu, ndivyo pia anayepoozwa na upendo wa Mungu, katika dunia hii—yaani, katika nyumba ya kilio—husahau kazi zake zote na huzuni zake, na kwa sababu ya upoozi wake hupoteza hisia kwa tamaa zote za dhambi, moyo wake unatiwa nguvu na tumaini la Mungu, roho yake ni nyepesi kama ndege mwenye manyoya, akili yake inainuliwa kutoka duniani kila wakati; mawazo yake yanapaa juu ya yote yaliyo ya kibinadamu, na anafurahia kutokufa pamoja na Aliye Juu Zaidi.

130. Unyenyekevu ni vazi la Uungu. Neno aliyejidhihirisha kwa mwili alivaa vazi hilo, na kupitia kwalo alituongea katika mwili wetu, akifunika utukufu wa ukuu wake na utukufu wake kwa unyenyekevu huu, ili viumbe visiteketee kwa kumtazama. Maumbile yasingeweza kumtazama kama asingechukua sehemu

yake, na hivyo kuja kuzungumza nayo. Kwa hiyo, yeyote anayevaa vazi hili la unyenyekevu humvua Kristo mwenyewe; maana kama alivyokuwa Kristo kwa umbo ambalo lilionekana kwa viumbe vyake na kuishi miongoni mwao, ndivyo pia yeye anataka kumvisha mtu wake wa ndani.

131. Unyenyekevu ni nguvu fulani ya fumbo ambayo, baada ya kukamilika kwa safari yao yote ya maisha, hupokelewa na Watakatifu waliokamilika. Nguvu hii hutolewa kwa nguvu ya neema kwa wale tu waliokamilika katika wema, kwani wema huu unajumuisha vitu vyote.

132. Siyo kila mtu anayekuwa mnyenyekevu, mtulivu, au mpole amefikia tayari daraja la unyenyekevu. Wala hatumpi jina la 'mwenye unyenyekevu wa hekima' yule ambaye, anapokumbuka dhambi zake na kuzihuzunikia, huonyesha unyenyekevu; ingawa hili ni jambo la kusifiwa, kwani bado hana unyenyekevu, bali kwa ustadi huukaribia – anatamani tu unyenyekevu, lakini bado hajau miliki. Mtu mnyenyekevu wa kweli hana haja ya kutunga sababu za unyenyekevu kwa kutumia fikra zake mwenyewe, bali huonyesha unyenyekevu katika mambo yote bila juhudi au kujilazimisha.

133. Mtu akiniuliza jinsi ya kupata unyenyekevu, tutamjibu: *'Inatosha kwa mwanafunzi* kuwa kama mwalimu wake, – mtumishi kama bwana wake (Mathayo 10:25). Tazama jinsi Yeye aliyeamuru unyenyekevu na anayetoa zawadi hii alivyouonyesha mwenyewe – mfuate, na mtaupata.

134. Lazima tuiepuke kwa gharama yoyote ile kitu chochote kinachochochea tamaa mbaya ndani yetu; hasa, lazima tuangamize ndani yetu vyanzo vya tamaa hizi na chochote kinachozianzisha, hata kile kidogo zaidi; na wakati, licha ya hayo, tamaa hizi zinapoibuka, lazima tuzipinga na kupigana nazo. Kwa madhumuni haya yote mawili, njia bora zaidi ni kujizama katika nafsi ya mtu, na kukaa huko peke yake, ukiendeleza bila kuchoka shamba la mzabibu la moyo wako. Akili yetu inapoishi huko peke yake na kwa faragha, siyo tena akili inayopigana vita dhidi ya tamaa, bali ni neema.

135. Kusudi la kuja kwa Mwokozi, alipotupa amri zake zinazotoa uzima kama dawa zinazotakasa kwa ajili ya hali yetu ya tamaa, lilikuwa ni kutakasa roho kutokana n , uharibifu uliosababishwa na kosa la kwanza, na kuirudisha katika hali yake ya asili. Kama vile dawa zilivyo kwa ajili ya mwili mgonjwa, ndivyo amri zilivyo kwa ajili ya roho yenye tamaa. Na ni wazi kwamba amri zimewekwa kupinga tamaa, kwa ajili ya uponyaji wa roho yenye dhambi.

136. Uharibifu ulitufikia kupitia kukiuka amri. Kutokana na hili, tayari ni wazi kwamba afya inarejeshwa tena kwa kuzitii. Na bila kuzingatia amri—isipokuwa tukianza kwanza katika njia inayopelekea kwenye utakatifu wa roho—hatupaswi hata kutamani au kutumaini kusafishwa kwa roho. Na usiseme kwamba Mungu, hata bila sisi kuzingatia amri, anaweza kutupa utakatifu wa roho kwa neema Yake. Haya ni hukumu za Bwana, na Kanisa halituamrishi kuomba chochote cha aina hiyo. Wayahudi, wakati wa kurudi kwao kutoka Babeli kwenda Yerusalemu, wasafiri kwa njia ya kawaida; lakini Ezekieli alifika Yerusalemu kwa njia isiyo ya kawaida na, kupitia ufunuo wa kimungu, akawa shahidi wa upya wa siku zijazo. Jambo linalofanana hutokea katika suala la usafi wa roho. Wengine hupata usafi wa roho kwa njia iliyozoeleka, kwa kutii amri katika maisha ya kazi ngumu sana, kwa gharama ya damu zao wenyewe; huku wengine wakipewa kama zawadi ya neema. Na ni jambo la kushangaza kwamba haturuhusiwi kuomba katika maombi usafi tunaopewa kwa neema, huku wakati huo huo tukikataa maisha ya kutii amri. Kwa yule mtu tajiri aliyemwuliza Bwana, *'Nifanye nini ili nirithi uzima wa milele?'*, Bwana alisema waziwazi: *'Yashikilie amri'* (Luka 10:25). Lakini yule mtu tajiri alipodai mwongozo zaidi, Alisema: *'Ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, uuze mali zako, uwape maskini, kisha chukua msalaba wako ukanifuata'* (Mathayo 19:21). Na hii inamaanisha: kufa kwa yote uliyonayo, kisha uishi ndani Yangu; ondoka katika ulimwengu wa zamani wa tamaa, kisha uingie katika ulimwengu mpya wa Roho. Maana Bwana, aliposema, *'Chukua msalaba wako'* (Mathayo 16:24), alimfundisha mwanadamu kufa kwa vitu vyote vya ulimwengu. Na alipokuwa amemwua ndani yake mtu wa zamani, yaani tamaa, ndipo akamwambia, *'Nifuate*'. Haiwezekani kwa mtu wa zamani kutembea katika njia ya Kristo.

137. Mtakatifu Basilio Mkuu, na watakatifu Gregori, ambao walikuwa wapenzi wa jangwa na waliusifu ukimya, hawakutulia kwa sababu walishindwa kutenda amri, bali waliishi kwanza ulimwenguni, wakishika amri ambazo wale wanaoishi katika jamii wanapaswa kushika, na kisha wakafikia usafi wa roho na wakastahili tafakari ya kiroho. Na baada ya hayo walikimbilia kutafuta ukimya wa jangwani; na kuanzia wakati huo na kuendelea wakaishi na mtu wao wa ndani; kwa hiyo wakawa watu wa tafakari na wakabaki katika tafakari ya kiroho hadi walipoitwa kwa neema kuwa wachungaji wa Kanisa la Kristo.

138. Jangwa hupeleka tamaa zilizotulia kulala. Lakini jambo moja linahitajika kwa mtu kwa ajili ya hili—kuzilaza tamaa zake kulala, na kwa kweli kuzikamata mizizi, yaani, kuzishinda zinapoendelea

kutupinga. Tamaa ambazo zimepelekwa kulala hufufuka mara tu sababu inapojitokeza ili ziweze kufanya kazi. Basi, tuitamani jangwa si kwa sababu tu linazilaza tamaa zetu, bali tutamani kwamba, katikati ya ukosefu wa raha za hisia na upweke kutoka kwa wengine wote, tuweze kupata hekima huko, na kwamba mtu wa ndani, wa kiroho katika Kristo, apate kufanywa mpya ndani yetu; ili wakati wote tuwe macho juu yetu wenyewe, na akili yetu iwe macho, ikijilinda kila wakati, na kwamba kumbukumbu ya tumaini lake isibewe kutoka kwake.

139. Bwana wetu, ili tuendane na ukuu wa Baba yetu wa Mbinguni, ametuwekea rehema; lakini watawa wanapendelea ukimya kuliko rehema. Hili linawezaje kupatanishwa? Bwana ameagiza rehema ili tuwe kama Baba Yetu wa Mbinguni, kwa maana huvuta wenye rehema karibu na Mungu. Na sisi, kama watawa, tunaheshimu ukimya, si kwa kuacha rehema, bali tukijitahidi kadiri iwezekanavyo kujitenga na wasiwasi wa bure na fujo; – hatuna nia ya kupuuza wajibu wetu (kwa majirani zetu), lakini tunathamini ukimya ili (kwa usahihi zaidi, kutimiza wajibu mwingine mkuu zaidi) tuishi katika tafakari ya Mungu, ambayo kupitia kwake tunaweza kurejesha utakatifu wetu ipasavyo na kumkaribia Mungu. Hata hivyo, iwapo wakati fulani ndugu zetu watahitaji huduma yetu kweli, hatupaswi kupuuza. Kwa hiyo, tujihimize daima kuwa na huruma ya dhati kwa kila kiumbe mwenye akili wakati wote. Kwani hili ndilo tunalohamasishwa nalo na mafundisho ya Bwana, na ni katika hili—na si katika jambo lolote la bure—ambapo upekee wa ukimya wetu unapatikana. Na hatupaswi tu kulinda huruma hii ya ndani, bali, wakati mazingira yanapohitaji, hatupaswi kupuuza kuonyesha upendo wetu waziwazi.

140. Mtoaji wa Uhai amefupisha ukamilifu wa amri katika amri mbili, zinazojumuisha zote nyingine: upendo kwa Mungu, na upendo unaofanana kwa mfano wa Mungu. Ya kwanza inatimiza kusudi la tafakari ya kiroho; ya pili, lile la tafakari na tendo. Kwa maana asili ya Mungu ni rahisi, haionekani, na kwa asili yake haina haja ya kitu chochote; na akili, katika kujitafakari kwake, kwa asili haina haja ya kitu cho te kinachohusiana na Mungu; katika shughuli za kimwili, shughuli yake ni rahisi na hujidhihirisha katika sehemu moja tu ya akili, kulingana na urahisi wa Fikira inayostahili kuabudiwa, ambayo iko juu ya hisia za kimwili. Na amri ya pili, yaani, upendo kwa jirani yako, kwa sababu ya upande mbili wa asili, inahitaji kwamba tutamani kutimiza katika mwili, kwa njia ileile, kile tunachokitimiza kwa usiri katika ufahamu wetu. Kwa kuwa tendo kila mahali hutangulia tafakari, haiwezekani kwa yeyote kupaa hadi katika eneo la hali hii ya juu isipokuwa wakitimiza kwanza ile ya chini kupitia matendo yao wenyewe. Wala mtu yeyote hawezi kudai, kuhusu upendo kwa jirani yake, kwamba anautekeleza kikamilifu kwa roho yake, ikiwa anapuuzia sehemu ile ambayo, kwa kadiri ya uwezo wake na kulingana na wakati na mahali, hutekelezwa kwa mwili. Kwani ni kupitia utimilifu huu pekee ndipo inakuwa hakika kwamba upendo kamili upo ndani ya mtu. Na tunapokuwa, kadiri iwezekanavyo, waaminifu na wa kweli katika hili, basi roho hupewa nguvu, katika dhana rahisi na zisizo na kifani, kufikia eneo kuu la tafakari tukufu na ya kimungu. Lakini pale ambapo haiwezekani kutenda upendo kwa jirani kupitia matendo yanayoonekana kwa mwili, upendo wetu kwa majirani, unaotendwa kwa roho pekee, unatosha mbele za Mungu.

141. Yeye anayetamani kumpenda Mungu zaidi ya kila kitu lazima ajiweke makini kuhifadhi usafi wa roho yake; na usafi wa roho hupatikana kwa kushinda na kuangamiza tamaa. Mashabiki ni mlango uliofungwa mbele ya usafi. Isipokuwa mtu afungue mlango huu uliofungwa, hatatafika katika ufalme usio na doa na safi wa moyo. Na bila haya, roho haiwezi kuwa na ujasiri wakati wa sala; kwani ujasiri huu ni tunda la usafi na la juhudi zilizotumika kuufikia. Huu ndio mpangilio ambao mambo haya yote hutokea: subira, pamoja na kujidhibiti, kupambana na tamaa kwa ajili ya usafi; ikiwa roho itashinda tamaa, hupata usafi; na usafi wa kweli huwezesha akili kupata ujasiri katika saa ya maombi.

142. Tujiepushe na kuomba kwa Mungu chochote cha juu; bali zaidi ya yote, tupate uvumilivu kwa yote yatakayotupata – na, kwa unyenyekevu mkuu na majuto kuhusu yale yaliyo ndani yetu na mawazo yetu, tuombe msamaha wa dhambi zetu na utulivu wa roho zetu. Mmoja wa Baba wa Kanisa aliandika: 'Yeyote asiyejiona kuwa mdhambi, sala yake haikubaliwi na Bwana.' Imeandikwa kwamba *'Ufalme wa Mungu hauji kwa utaratibu'* (yaani, kwa njia ya dhahiri) – (Luka 17:20). Kwa upande wetu, tutajitahidi kwa njia zote kuweka mioyo yetu sawa kupitia matendo ya toba na maisha yanayomfurahisha Mungu; Ufalme wa Bwana utaja kwa njia yake mwenyewe ikiwa nafasi katika mioyo yetu ni safi na haijachafuka. Kuhusu kile tunachokitafuta *'kwa kuonekana*'—yaani, zawadi kuu za Mungu—hii haikubaliwi na Kanisa la Mungu; na wale waliopokea vitu kama hivyo wamejiletea kiburi na anguko. Na hii si ishara kwamba mtu anampenda Mungu, bali ni ugonjwa wa roho. Na tutawezaje kutafuta zawadi zilizoinuliwa za Mungu, wakati Paulo anajivunia mateso yake na kuona ushiriki katika mateso ya Kristo kama zawadi kuu kutoka kwa Mungu?

143. Maadamu nafsi inateswa na tamaa, haioni mambo ya kiroho kwa hisia zake, wala haijui jinsi ya kuyatamani; badala yake, inayatamani kupitia tu kile inachosikia na kupitia Maandiko. Nguvu ya ndani ya roho huponywa magonjwa haya kupitia utimizaji wa siri wa amri, kwa umoja na mateso ya Kristo. Hapo awali, asili yetu, kupitia Umwilisho wa Kristo, ilipokea upya na kuunganishwa na mateso na kifo cha Kristo; na kisha, kufuatia upya huu kupitia kumwaga damu, ilitakaswa na kuwa na uwezo wa kupokea amri mpya na kamilifu. Na kama amri hizi zingetolewa kwa watu kabla ya kumwagika kwa damu, kabla ya upya na utakatifu wa asili yetu; basi, labda, hata amri mpya kabisa, kama zile za kale, zingekata tu maovu katika nafsi, lakini zisingeweza kuangamiza mzizi wenyewe wa maovu kutoka katika nafsi. Hata hivyo, sasa si hivyo: mienendo ya ndani na amri mpya na za kiroho, ambazo roho huitii kwa kuogopa Mungu, hufanyia upya na kutakasa roho, na kuponya kwa siri viungo vyake vyote. Kwa maana ni dhahiri kwa wote ni tamaa gani kila amri inaponya kimyakimya ndani ya nafsi, na ufanisi wake unaonekana wazi kwa mponyaji na kwa anayeponywa, kama ilivyokuwa kwa yule mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu.

144. Uponyaji wa sehemu yenye tamaa za roho unaweza pia kufanyika kwa neema, kama ilivyokuwa kwa Mitume watakatifu. Lakini hili ni suala la uteuzi maalum wa Mungu; hata hivyo, kwa kawaida, roho hupata afya kwa njia halali. Yaani: yeyote aliyeshinda tamaa kupitia utiifu wa amri na kazi ngumu za maisha ya kweli amepata afya ya kiroho kwa njia halali—ya kawaida; na aliponyeshwa maziwa yaliyopita ulimwengu huu wa kimwili, amejitenga na asili yake ya zamani na kuzaliwa upya, kama mwanzoni, katika ufalme wa kiroho, na kwa neema, akiwa amepata ufahamu wa mtu wa ndani, amekuwa dhahiri katika ufalme wa roho, na amepokea ndani yake ulimwengu mpya, usio na utata.

145. Akili inapofanywa mpya na moyo kutakaswa, basi dhana zote zinazotokea ndani yake huchochewa kulingana na asili ya ule ulimwengu unaoingia. Kwanza, upendo kwa Uungu huchochewa ndani yake , na huutamani muungano na Malaika na ufunuo wa mafumbo ya maarifa ya kiroho; akili yake inasafishwa na maarifa ya kiroho ya viumbe, na tafakari ya mafumbo ya Utatu Mtakatifu inang'aa ndani yake, pamoja na mafumbo ya mpango wa kimungu ulioanzishwa kwa ajili yetu; na kisha huingia kikamilifu katika umoja na maarifa ya tumaini la siku zijazo.

146. Kama roho, ikiwa imefungwa ndani ya eneo la hisia, ingeweza kuelewa kiroho kwa kweli, isingehitaji kuuliza au kutafuta maarifa ya mafumbo ya ulimwengu wa kiroho. Lakini ni wazi kwamba kujifunza na maarifa, wakati tamaa zipo, havina faida, na havitoshi kufungua mlango uliofungwa mbele ya usafi. Hata hivyo, tamaa zinapoondolewa kutoka kwa nafsi, basi akili huangazwa na kuwekwa katika ufalme safi wa asili, na haihitaji maswali; kwani huona waziwazi baraka zinazopatikana mahali pake panapostahili. Kwa maana kama vile hisia za nje hazitambui asili na vitu vinavyogusana navyo kwa sababu ya kujifunza, bali kila hisia kwa asili yake hutambua kile inachokipata: vivyo hivyo, fikiria tafakari ya kiroho. Kwa maana akili, inayochunguza mafumbo yaliyofichika ya roho, ikiwa iko katika afya yake ya asili, hutafakari kikamilifu utukufu wa Kristo, wala haulizi wala haijifunzi, bali hufurahia mafumbo ya ulimwengu mpya, yaliyo juu ya uhuru wa hiari, kwa kadiri ya shauku ya imani na tumaini katika Kristo.

147. Ikiwa ni tamaa yako kwamba moyo wako uwe makao ya mafumbo ya ulimwengu mpya, basi kwanza jitajirishe kupitia matendo ya kimwili: kufunga, kuamka usiku, ibada, kujinyima, uvumilivu, kuyatawala mawazo, na kadhalika. Tumia akili yako kusoma Maandiko na kuyachunguza kwa undani; andika amri mbele ya macho yako; na kupitia maongezi yasiyoisha ya kiibada na tafakari ya kina juu ya maneno ya maombi, ondosha kutoka moyoni mwako kila taswira na kila mfano uliowahi kuumbwa ndani yako. Funza akili yako kuchunguza daima mafumbo ya familia ya Mwokozi; acha kutafuta maarifa na tafakari ambayo, kwa wakati na mahali pake, yanazidi maelezo ya maneno, na endelea kutenda amri na kujitahidi katika kutafuta utakatifu, na muombe Bwana akupe maisha ya hekima. Mwanzo, katikati na mwisho wa maisha haya ni haya yafuatayo: kutengwa kwa vitu vyote kupitia umoja na Kristo. Hata hivyo, ikiwa unatamani kutafakari mafumbo, kukuza amri ndani yako kupitia matendo, na si kwa tamaa tu ya maarifa yao. Tafakari ya kiroho hufanya kazi ndani yetu katika uwanja wa utakatifu.

148. Tafakari miongoni mwa watoto wa fumbo la imani inaungana na imani, na huchotwa katika malisho ya Maandiko. Maneno yaliyo juu ya uwezo wa maarifa yanakuwa na maana kwetu kupitia imani, na tunapata maarifa yao kupitia tafakari, ambayo hupatikana kwa njia ya utakatifu. Kwa ajili ya mafumbo ya kiroho, ambayo yapita uelewa na ambayo hayatambuliwi na hisia za mwili wala na nguvu ya kimantiki ya akili, Mungu ametupa imani, ambayo kupitia kwake tunajua tu kwamba mafumbo haya yapo. Na kutokana na imani hii huzaliwa ndani yetu tumaini kuhusu hayo (yaani, tumaini la kuyaelewa). Kwa imani tunakiri kwamba Mungu ndiye Bwana, Mtawala, Muumba na Mpangaji wa vitu vyote. Kwa hivyo, tukisukumwa na

dhamiri yetu, tunaazimia kwamba ni lazima tuzishike amri Zake, na kuelewa kwamba amri za kale zinaoshwa kwa hofu, ilhali amri za Kristo zinazotoa uzima zinaoshwa kwa upendo, kama Bwana anavyosema: *'Mkinipenda, shikeni amri zangu. 'Nami nitamuomba Baba, naye atawapa Mfariji mwingine'* (Yohana 14:15,16). Kupitia kuja kwa Mfariji, anamaanisha utoaji wa ufunuo wa mafumbo ya kiroho; kwa hiyo, katika kupokea Roho, ambaye Mitume walimpokea, kuna utimilifu wa maarifa ya kiroho. Na Bwana aliahidi, baada ya kuombea kwa Baba yake, kuwapa Mfariji, ili kwa kutii amri zake na kujisafisha, awe nao milele. Je, unaona kwamba, kwa kutii amri, akili hufanywa kuwa na haki ya neema ya tafakari ya kimistiki na mafunuo ya maarifa ya kiroho?

149. Kuzingatia amri kunaonyesha nguvu kama hiyo inapofanywa kwa upendo kwa Yeye aliyezitoa, na si kwa hofu. Kwa hiyo, lango halali linaloelekeza kwenye tafakari ni upendo. Katika nyanja zote za ufunuo wa maarifa na tafakari za kimistiki, upendo wa Kimungu huongoza wale walioufikia juu na chini. Kwa hiyo, ni lazima kwanza kupata upendo; na baada ya hapo, tafakari ya kiroho itatujia kiasili. Na uelewe hekima ya Paulo aliye barikiwa, jinsi alivyoweka kando zawadi zote zilizotolewa kwa neema na akatafuta ile muhimu zaidi kuliko zote—yaani, upendo ambao ndio njia ya kupokea na kuhifadhi zawadi hizo (1 Kor. sura ya 13). Hapo ndipo mahali pa maono; na katika mahali hapa, tafakari hujidhihirisha kwetu yenyewe. Kama vile nafsi inavyokomaa kiasili, hupokea maarifa mapya kila mara kuhusu yale yaliyopo duniani, na kujifunza haya zaidi na zaidi siku baada ya siku, ndivyo pia, katika ulimwengu wa kiroho, mtu hupokea tafakari ya kiroho na hisia ya Uungu, na kujifunza haya kadiri akili inavyokomaa katika maisha ya busara. Lakini anapoingia katika ufalme wa upendo, ndipo anatafakari mambo ya kiroho mahali pake panapostahili.

150. Maadamu mtu anajitahidi kulifanya kiroho kiteremke juu yake, hakitii. Na akithubutu kuota, na kuinua mtazamo wake kwa kiroho, na kutafuta kukifikia kwa ufahamu wake kabla ya wakati mwafaka, basi maono yake hufunikwa haraka, na badala ya uhalisia, huona taswira na vivuli tu. Mara tu unapofahamu hili kwa akili yako yenye utambuzi, hutatafuta tafakari isiyo ya wakati mwafaka. Hata hivyo, ikiwa inaonekana kwako kwamba hata sasa (kabla ya kuingia katika ufalme wa usafi na upendo) unakumbana na tafakari, basi tafakari hii si kitu zaidi ya kivuli cha njozi, na si tafakari ya kweli; kwani kila kitu kinachofikiriwa akilini kina mfano na taswira ya ndoto, ilhali pia kuna tafakari ya kweli. Na katika mpangilio wa asili, wakati mwingine uhalisia huonekana, na wakati mwingine kinyume chake; jicho huona kivuli badala ya uhalisia, huona maji mahali pasipo nayo, huona majengo yakiwa yamepepea hewani, ilhali yamesimama ardhini. Fikiria tukio lile lile katika ufalme wa akili kama unavyofanya katika ufalme wa kimwili.

151. Ikiwa maono ya akili hayajasafishwa kwa kutii amri na kwa matendo ya maisha ya utulivu, ikiwa hayafiki ukamilifu wa nuru ya upendo, na ikiwa hayakui kadiri yanavyozeeka katika upya wa Kristo, basi haiwezi kuwa mtazamaji wa kweli wa tafakari ya kimungu. Hata hivyo, yale mfanano ya kiroho ambayo akili inatafuta kujitengenezea huitwa njozi, si uhalisia. Na ukweli kwamba akili huona kitu kimoja badala ya kingine unatokana na ukweli kwamba haijasafishwa. Hali ilikuwa hivyo pia kwa wanafalsafa wa nje, ambao walichukulia kuwa ni kiroho kile ambacho hawakuwa wamepokea mafundisho ya kweli kutoka kwa Mungu – na, katika majivuno yao yasiyofaa, walidandana kulihusu; waligawanya Mungu mmoja kuwa uabudu wa sanamu nyingi, walizungumza na kukubaliana miongoni mwao katika dhihaka ya mawazo yao, na waliuita udanganyifu huu wa mawazo yao ya kichaa 'tafakari ya asili'.

152. Tafakari ya kweli ya asili zinazogusika na zisizogusika, na ya Utatu Mtakatifu wenyewe, hutolewa kupitia Ufunuo wa Kristo. Kristo aliwafundisha wanadamu hili na aliwaonyesha walipokuwa, kupitia Hypostasis Yake, kwanza akileta upya wa asili ya mwanadamu, akirejesha na kuipa uhuru wake wa asili, na Yeye mwenyewe akatengeneza njia kwetu kupanda hadi Kweli kupitia amri Zake zinazotoa uzima. Na asili yetu ina uwezo wa kuwa mtazamaji wa tafakari ya kweli, badala ya ile ya kufikirika, ni pale tu mtu, kupitia uvumilivu wa mwanzo wa mateso, kazi ngumu na huzuni, anapovua mtu wa zamani aliyejaa tamaa, kama vile mtoto mchanga anavyovua nguo alizozaliwa nazo kutoka tumbo la mama yake. Kisha akili, ikiwa imezaliwa upya kiroho, huwa na uwezo wa kupokea tafakari ya makao yake halisi.

153. Na tafakari hii hutumika kama lishe kwa akili hadi ifikie hali ambapo inaweza kupokea tafakari ya juu zaidi kuliko ile ya kwanza; kwani tafakari moja humpeleka mtu kwenye nyingine, hadi akili ifikishwe katika ufalme wa upendo kamili. Upendo ni makao ya kiroho, na hupandikiza mizizi katika usafi wa roho. Akili inapoingia katika ufalme wa upendo, basi neema hufanya kazi; akili hupokea tafakari ya kiroho na kuwa mtazamaji wa yaliyo fichika.

154. Kama nilivyosema tayari, zawadi ya mafunuo ya tafakari ya kiakili hutolewa kwa njia mbili. Wakati mwingine hutolewa kwa neema kwa ajili ya imani yenye shauku; na wakati mwingine kwa ajili ya

kutii amri na kwa usafi. Kwa neema, kama ilivyokuwa kwa Mitume watakatifu, ambao walitakasa akili zao si kwa kutii amri bali kwa imani yenye shauku; kwa maana waliamini katika Kristo kwa unyofu na, bila shaka kwa mioyo iliyowaka, walimfuata. Na Kristo alipokamilisha kazi Yake tukufu zaidi ya kuijenga Kanisa, aliwatumia Roho, Mfariji, Ambaye alitakasa na kukamilisha akili zao, na kwa ufanisi akaua ndani yao mtu wa zamani aliyejawa na tamaa, na kwa ufanisi akamfanya hai ndani yao mtu mpya wa kiroho. – Hivyo basi Paulo mtukufu alifanywa mpya kwa fumbo, na baada ya hapo alipokea tafakari ya mafumbo ya ufunuo. Haijaandikwa waziwazi Yesu alimwambia nini, lakini imeandikwa kwamba Anania alimwambia: *'Ndugu Sauli, Bwana* wetu *Yesu* Kristo, *aliyekuonekana njiani, amenituma kwako ili macho yako yafunguke, na ujazwe Roho Mtakatifu'* (Matendo 9:17). – Naye alipomwbatiza, alijazwa na Roho Mtakatifu; naye akaona mafumbo yaliyofichika ya mafunuo, kama vile ilivyotokea kwa Mitume watakatifu, ambao Bwana Yesu alikuwa amewaambia: *'Nina mengi zaidi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuvumilia sasa; lakini atakapokuja Yeye, Roho wa Ukweli, atawaongoza katika kweli yote, na atawaambia mambo yajayo'* (Yohana 16:12–13).

155. Na ilikuwa ni wakati huo hasa, mtume Paulo alipopokea Roho Mtakatifu na kufanywa mpya naye, ndipo alipostahili mafumbo ya ufunuo; alianza kutafakari kwa roho ya ufunuo, na akafurahia tafakari hii; alisikia maneno yasiyoelezeka, akaona tafakari ya asili ya juu kabisa, akashangazwa na maono ya nguvu za mbinguni, na akafurahia mambo ya kiroho. Na isije kuwa kama wanavyodai warumi (Euktitai) kwa upumbavu wao, kwamba alifikia upandaji huu kwa hiari yake mwenyewe! Akili haiwezi kupaa huko kabisa. Kinyume chake, Paulo alinyakuliwa katika roho ya ufunuo, kama alivyoandika yeye mwenyewe katika Barua yake kwa Wakorintho (2 Kor. 12:2, 4), kinyume na watu hawa wapotovu, waliojilinganisha na Mitume Watakatifu na kuziita dhana za mawazo yao 'tafakari za kiroho'.

156. Kuhusu wale watu waliojaa tamaa na wanaojishughulisha na kusoma sheria za viumbe na visivyo viumbe, na ambao kwa hivyo hawatofautiani na wagonjwa wanaofundisha kanuni za kudumisha afya, mmoja wa Watakatifu aliandika: 'Ameebarikiwa...' Paulo, alipopata habari ya wanafunzi waliopuuza amri na hawakuwa wameushinda utashi wao, lakini walitamani sana furaha ya kutafakari mafumbo—furaha inayowezekana tu kupitia kusafishwa kutoka kwa utashi huo—aliwaambia: 'Kwanza vueni ule mtu wa zamani wa tamaa, na kisha tamilieni kuvaa mtu mpya, aliyesahihishwa kwa maarifa ya mafumbo kwa mfano wa Muumba; na msitamani furaha yangu au ile ya Mitume wengine, ambayo imekamilika kikamilifu kwa neema; kwa maana *"Mungu hurahimu amtakaye, na kumfanya mgumu amtakaye"* (Warumi 9:18). Kwani ni nani awezaye kupinga uso wake, au kupinga mapenzi yake? – Mungu wakati mwingine hutoa kwa ukarimu; nyakati zingine hutaka matendo na usafishaji, na ndipo tu hutuma zawadi; na wakati mwingine, hata baada ya matendo na usafishaji, haitoi hapa, bali huihifadhi ili kutoa maono kwa wakati wake."

157. Tunagundua kuwa Hufanya hivyo hata kwa karama ndogo kuliko hii—yaani, msamaha wa dhambi. Kwani Hutoa ubatizo kwa ukarimu, bila kudai chochote isipokuwa imani; ila, katika suala la toba ya dhambi baada ya ubatizo, Yeye hasamehi mara moja, bali anahitaji bidii, huzuni, maombolezo, majuto, machozi, na kilio kirefu – na ndipo tu anaposamehe. Alimsamehe mwivi mara moja kwa toba moja tu aliyosema msalabani, na kumuahidi ufalme; lakini kwa mwanamke mzushi pia alihitaji imani na machozi.

158. Roho inayompenda Mungu hupata pumziko kwa Mungu na kwa Yeye peke yake. Kwanza, katiza kila nanga ya nje ndani yako, na hapo ndipo utaweza kuungana na Mungu moyoni mwako; kwani muungano na Mungu huandaliwa na kujitenga na ulimwengu wa kimwili. Mkate hupewa mtoto mchanga ili ale baada ya kulishwa maziwa: na mtu anayetaka kustawi katika mambo ya Kimungu lazima kwanza ajitenganishe na ulimwengu, kama vile mtoto mchanga anavyojitenganisha na mikono ya mama yake na matiti yake. Kazi ya kimwili huja kabla ya kazi ya kiroho, kama vile vumbi lilivyotangulia nafsi iliyopumzwa ndani ya Adamu. Yeye ambaye hajafikia kazi ya kimwili hawezi kumiliki kazi ya kiroho pia; kwani ya pili huzaliwa kutokana na ya kwanza, kama vile funzi la ngano linavyochipuka kutoka kwa mbegu tupu ya ngano. Na yeye ambaye hana kazi ya kiroho pia amenyimwa vipawa vya kiroho.

159. Kama vile kupanda kwa machozi hufuatiwa na mavuno ya furaha, ndivyo pia mateso kwa ajili ya Mungu yatafuatiwa na furaha. Mkate uliopatikana kwa jasho huonekana kuwa mtamu kwa mkulima; vivyo hivyo matendo ya haki ni matamu kwa moyo uliopokea mafundisho ya Kristo. Vumilia unyenyekevu na unyenyekefu kwa roho iliyo tayari, ili uwe na ujasiri mbele za Mungu. Mtu mwenye hekima anayevumilia kila neno kali, asiyefanya mabaya hapo awali kwa yule aliyenena—hata anapojinyanyizia taji la miiba kichwani mwake—bado ni mwenye baraka, kwa maana anatajwa taji lisiloweza kuoza, ingawa yeye mwenyewe hakulitambui.

160. Yeye yeyote, kwa busara, anayejiepusha na fahari ya bure amegundua enzi ijayo ndani ya roho yake. Yeye yeyote anayetafuta amani katika maisha haya ya sasa tayari ameweka akili yake kwenye enzi ijayo. Lakini yeye yeyote anayefungwa na upendo wa faida ni mtumwa wa tamaa zake. Usidhani kwamba kupata dhahabu na fedha pekee ndiko kunakoonyesha tamaa; ni kupata chochote kile ambacho matakwa yako yameambatishwa nacho. Msimsifu yule anayeteseka kwa magonjwa ya mwili, lakini wakati huo huo anawaruhusu hisia zake kwa uhuru—namaanisha masikio, kinywa kinachofumbuka bila kizuizi, na macho yanayotanga-tanga.

161. Jua kwamba kusamehe madeni ya wakopaji ni tendo la wema. Ndipo utaona utulivu na uwazi katika akili yako yote. Ikiwa wenye rehema hawawezi kupita haki zao wenyewe, basi si wenye rehema – yaani, wenye rehema wa kweli hawatoi tu sadaka kwa watu kutoka katika mali zao, bali pia huvumilia kwa furaha dhuluma kutoka kwa wengine na kuwaonyesha rehema. Yeye anayetoa roho yake kwa ajili ya ndugu yake ndiye mwenye rehema, si yule anayeonyesha tu rehema kwa ndugu yake kwa kutoa sadaka. Na ni mwenye rehema yule ambaye, akikosolewa na ndugu yake, hana ujasiri wa kujibu na kumhuzunisha moyo wake.

162. Penda utendaji wa maombi ya usiku, ili upate faraja kwa wale walio karibu na roho yako. Jitoe kwa kusoma kimya, ili akili yako iweze kuinuliwa daima kwa maajabu ya Mungu. Penda umaskini kwa subira, ili akili yako iweze kukusanyika pamoja, bila usumbufu. Chukia maisha ya anasa, ili mawazo yako yasisumbuke. Jiepushe na vitu vingi, na jali roho yako pekee, ili uiokoe kutokana na upotevu wa amani ya ndani.

163. Penda usafi, ili usishushwe hadhi mbele za Mungu wakati wa maombi yako. Pata utakatifu katika matendo yako, ili roho yako iangaziwe katika maombi, na kumbukumbu ya kifo ichomeke furaha katika akili yako. Usiwe mvivu katika kazi yako, ili usishushwe hadhi unapokuwa miongoni mwa marafiki zako. Usifunge uhuru wako kwa kile kinachotokana na raha, ili usije ukafanywa mtumwa wa watumwa. Katika mavazi yako, pendelea mavazi ya kawaida, ili kuyainamisha mawazo yanayotokea ndani yako, yaani, kiburi cha moyo. Yeyote anayependa anasa hawezi kupata uhuru wa fikra; kwani moyo huumbwa ndani kwa kufanana na mwonekano wa nje.

164. Unyenyekevu hufuatiwa na kujidhibiti na wastani katika mambo yote. Unyenyekevu, kupitia kujidhibiti daima, hufikia tafakari na kupamba roho kwa usafi; ilhali kiburi, kupitia mvurugano na mkanganyiko usioisha wa mawazo yake, hukusanya hazina zisizo safi kutoka kwa kila kinachokutana nacho na kuchafua moyo. Huitazama asili ya vitu kwa jicho lisilo safi na kujaza akili mawazo ya aibu, ilhali unyenyekevu unajijenga kiroho kupitia tafakari na huwahamasisha wale walioupata kutoa sifa.

165. Ni afadhali kwako kujikomboa kutoka kwa vifungo vya dhambi kuliko kuwakomboa watumwa kutoka kwa utumwa. Ni afadhali kwako kuwa na amani na roho yako kwa upatanifu na asili tatu iliyomo ndani yako—yaani, mwili, roho na mzimu—kuliko kuwapatia amani wale wenye nia tofauti kupitia mafundisho yako. Gregory anasema: 'Ni jambo jema kujihusisha na theolojia kwa ajili ya Mungu, lakini ni bora zaidi kwa mtu kujitakasa kwa ajili ya Mungu.' Ni na manufaa zaidi kwako kuhakikisha kwamba kile kilichoanguka ndani ya roho yako kutokana na tamaa kirejeshwe kwa kuelekeza mawazo yako kwa upande wa Kimungu, kuliko kuwafufua wafu.

166. Maishani mwako wote, popote uendapo, jione kama mgeni, ili uweze kujiondoa madhara yanayosababishwa na ukosefu wa kujidhibiti katika mwenendo wako. Bariki daima kwa midomo yako, na hutaonakaliwa, kwani onakali huzalisha onakali, ilhali baraka huzalisha baraka. Katika kila jambo, jione umekosea, ili ujifunze – na katika maisha yako yote utajithibitisha kuwa mwenye hekima. Mtu mwingine usimwambie kile ambacho wewe mwenyewe hujapitia, ili usijione aibu, na ili uongo wako ufichuliwe wakati maisha yako yatakapochunguzwa.

167. Jihadhari na kusoma mafundisho ya uzushi, kwani hili lina uwezekano mkubwa wa kuchochea roho ya kufuru ndani yako. Soma mara kwa mara, bila kuchoka, kazi za walimu kuhusu Utunzaji wa Mungu, kwani zinaongoza akili kutambua mpangilio katika viumbe na kazi za Mungu; zinaikuza kwa hekima yao; kwa ujanja wao, zinaitayarisha kupata mawazo yenye mwangaza; na zinahakikisha kuwa inaendelea kwa usafi kuelekea uelewa wa viumbe vya Mungu. Soma Injili, ambayo Mungu aliiacha kama urithi kwa ajili ya maarifa ya ulimwengu wote, ili akili yako izamike katika maajabu ya Mungu. Soma katika utulivu usioingiliwa na chochote, ukiwa huru kutokana na wasiwasi kupita kiasi wa mwili na kutoka kwa fujo za maisha ya kila siku, ili uweze kufahamu katika roho yako, kupitia tafakari tamu, ladha tamu zaidi, inayozidi kila hisia, na ili roho yako ifahamu hili kwa kukaa humo.

168. Safisha roho yako; acha kabisa kujali yale yaliyo nje ya asili yako; funika mawazo na matendo yako kwa pazia la usafi na unyenyekevu; na kwa njia hii utagundua yale yaliyo ndani ya asili yako, kwani kwa wanyenyekevu hutolewa ufunuo wa mafumbo.

169. Ikiwa unakusudia kujitolea roho yako kwa kazi ya sala, ambayo husafisha akili, na kwa kukesha usiku ili kupata akili timamu, basi jitenge na macho ya watu, acha kukutana na watu, na usipokee katika seli yako, kama ilivyo desturi, marafiki, hata kwa kisingizio cha manufaa, isipokuwa wale wenye nia na roho sawa na wewe na watawa wenzako; jilinde dhidi ya usumbufu unaosababishwa na mazungumzo ya ndani, na baada ya kuacha mazungumzo ya nje, muunganishe sadaka na maombi yako, na roho yako itautazama nuru ya ukweli. Kwa maana kadiri moyo unavyoacha kusumbuliwa na mambo ya nje, ndivyo akili inavyoweza, kupitia uelewa wa mawazo na matendo ya kimungu, kufikia ufahamu na mshangao. Kwani roho huwa na tabia ya kubadilisha mazungumzo moja kwa jingine kwa haraka, ikiwa tutaonyesha bidii kidogo.

170. Ili kubadilisha mazungumzo moja na mengine (ya upuuzi kwa yale ya kuokoa roho), jitolee kusoma Maandiko na maisha ya Watakatifu. Na unapojishughulisha na sala yako na utaratibu wako wa kila siku, badala ya kutafakari yale uliyoyaona na kuyasikia duniani, utajikuta ukitafakari Maandiko Matakatifu uliyoyasoma; na kupitia tafakari hii, mawazo yako kuhusu mambo ya kidunia yatapotea akilini mwako; na kwa njia hii akili hutakaswa. Na hii ndiyo maana ya yale yaliyoandikwa: kwamba kusoma huusaidia roho inapogeukia maombi; na vivyo hivyo: roho hupata nuru katika usomaji wake kupitia maombi. Na kusoma, kwa upande wake, badala ya vishawishi vya nje, hutoa lishe kwa aina mbalimbali za maombi; na kwa hivyo, kupitia kusoma, roho hupata nuru, ili iweze daima kuomba bila uvivu au usumbufu.

171. Ni kinyume kabisa kwa wale wenye tamaa na wazururaji kujishughulisha na masomo ya kiroho, kama ilivyo kwa kahaba kutoa mafundisho kuhusu uchaji. Mwili ulio mgonjwa sana hauwezi kuvumilia chakula kizito; na akili iliyoshughulishwa na mambo ya kidunia haiwezi kufikia masomo ya Kimungu. Moto hauwashiki kwenye kuni kavu; wala shauku ya kiungu haianzishwi katika moyo unaopenda utulivu wa kidunia. Kama vile yule ambaye hajawahi kuona jua kwa macho yake hawezi kumwelezea mtu mwingine mwangaza wake kwa kusikia tu—wala hata kuutambua mwangaza huo—ndivyo ilivyo kwa yule ambaye hajawahi kuonja utamu wa mambo ya kiroho kwa roho yake.

172. Ukiwa na chochote cha ziada zaidi ya mahitaji yako ya kila siku, kipatie maskini, na nenda mbele kwa ujasiri kutoa maombi yako; yaani, zungumza na Mungu kama mwana anavyozungumza na Baba yake. Hakuna kinachoweza kulikaribia moyo Mungu kuliko sadaka; na hakuna kinacholeta utulivu kama huo kwa roho kama umaskini wa hiari. Unapotoa, toa kwa ukarimu, ukiwa na sura ya upole, na toa zaidi ya inavyoombwa. Usijaribu kutofautisha wenye haki na wasio na haki; wafanye watu wote wawe sawa machoni pako linapokuja suala la kutenda mema. Kwani kwa njia hii unaweza hata kuwavuta wasio na haki kwenye wema, kwa sababu roho huvutwa haraka, kupitia njia za kimwili, kwenye hofu ya Mungu.

173. Safisha seli yako ya vitu vya ziada, kwani hii itakupeleka kwenye kujidhibiti, hata kama hutaki. Uwekezaji katika kila jambo humfundisha mtu kujidhibiti. Wale ambao wameshinda katika vita vya nje—ambavyo ninamaanisha vita vinavyopiganwa dhidi ya nafsi na hisia: kusikia, kuona na kadhalika—hawapaswi kuogopa vita vya ndani pia. Mtu anapofunga milango ya mji—yaani, hisia zake—hapo hupigana ndani yake, wala hawaogopi wale wanaopanga mabaya nje ya mji. Heri yake yeye ambaye, akijua haya, haijihangaishi na kazi nyingi, bali ameelekeza shughuli zake zote za kimwili katika kazi ya maombi.

174. Wakati Mungu anaposukumia moyo wako kwa ndani hadi toba, inama na piga magoti bila kukoma. Usiruhusu moyo wako ujishughulishe na jambo lingine lolote ikiwa, wakati huo, mashetani wataanza kukushawishi ujishughulishe na mambo mengine; na kisha tazama na kushangaa kitakachotokea kwako. Hakuna kitu kingine katika mapambano ya kujinyima anachotia maana au anachofanya kuwa kigumu, wala kinachowachochea wivu mashetani, kama mtu anapojinyenyekeza mbele ya Msalaba wa Kristo, akiomba mchana na usiku, kana kwamba mikono yake imefungwa nyuma. Ikiwa hutaki kupoa katika shauku yako, wala kuchoshwa na machozi, jitoe kwa hili; na umebarikiwa wewe ukizingatia yale yaliyokwambwa usiku na mchana, na kutafuta kitu kingine chochote. Usipojitahidi, hutayafikia; na usipogonga kwa shauku mlangoni na kubaki macho huko bila kuchoka, hutaisikiwa.

175. Hadi mtu wa nje afe kwa vitu vyote vya ulimwengu—siyo kwa dhambi tu, bali kwa kila tendo—na vivyo hivyo mtu wa ndani kwa mawazo maovu, na hadi mwendo wa asili wa mwili udhibitiwe kiasi kwamba hakuna utamu wa dhambi unaochochewa moyoni, hadi wakati huo utamu wa Roho wa Mungu hautachochewa ndani ya mtu; viungo vyake havitapata usafi katika maisha haya, na mawazo ya kimungu hayatatawala roho yake, yakibaki yasiyotambulika na yasiyoonekana. – Na mpaka mtu, moyoni mwake, aache

kabisa kujali mambo ya kidunia—isipokuwa mahitaji muhimu ya mwili—na aache kumwacha Mungu ajali mambo hayo; mpaka wakati huo, furaha ya kiroho haitachochewa ndani yake.

176. Yeye yeyote anayeshikilia imara akilini, kwa imani na hisia, usawa ambao lengo la pamoja la wote huwaleta, hahitaji Mwalimu mwingine ili kukataa maisha ya kidunia. Yeyote asiyejiepusha kwa hiari kutokana na vyanzo vya tamaa huingia katika dhambi bila kukusudia. Vyanzo vya dhambi ni vifuatavyo: divai, wanawake, utajiri, na afya ya mwili; si kwamba hivi ni dhambi kwa asili yao, bali kwa sababu asili ya mwanadamu huvutiwa kwa urahisi navyo kuelekea katika tamaa za dhambi, na kwa hivyo mtu lazima awe mwangalifu kujikinga dhidi ya hili. Watu wanachukia umaskini, lakini kwa Mungu roho ya kiburi na akili ya majivuno vinachukiza zaidi. Utajiri unaheshimiwa na watu; lakini kwa Mungu, roho iliyojinyenyekeza ndiyo yenye heshima.

177. Ukitaka kuanza kutenda mema, jiandae kwanza kwa ajili ya majaribu yatakayokushambulia. Kwa maana ni desturi ya adui—anapoona kwamba mtu ameanza maisha ya wema kwa imani ya dhati—kuwakabili na vishawishi mbalimbali vya kutisha, ili, wakishikwa na hofu, wapatwe na baridi katika azma yao njema na wasiwe tena na shauku ya kufanya matendo yanayomfurahisha Mungu. Hivyo basi, jiandae kwa ujasiri kukabiliana na vishawishi vinavyoshambulia wema, na baada ya hapo tu uanze kuvitekeleza.

178. Amri za Mungu ni bora kuliko hazina zote za ulimwengu. Yeye amezipata hupata Mungu ndani yake. Yeye anayekaa daima katika uangalizi wa Mungu amempata Mungu kuwa mlinzi wake. Yeye anayetamani kutimiza mapenzi ya Mungu atakuwa na malaika wa mbinguni kuwa waongozaji wake. Yeyote anayeitisha dhambi atakamilisha safari ya kutisha bila kizuizi, na gizani atapata nuru mbele yake na ndani yake. Bwana huwalinda wale wanaoogopa dhambi, na dhambi inapojitokeza, rehema za Mungu hutangulia. Yeyote anayechukulia makosa yake kuwa madogo huangukia katika hali mbaya zaidi ya awali na hupokea adhabu mara saba.

179. Panda hisani kwa unyenyekevu, na utavuna rehema siku ya hukumu. Kila wema ulioharibu, urejeshe kwa njia hiyo. Umeharibu usafi; Mungu hatakubali sadaka kutoka kwako wakati bado unaendelea na uzinzi; kwani Yeye anataka utakatifu wa mwili wako. Na kila ugonjwa huponywa kwa dawa yake maalum. Umeshindiwa na wivu; kwa nini basi unajitahidi kupambana na usingizi (badala ya kupambana na wivu)?

180. Wakati kosa bado ni dogo na halijatimia, liko kondo kabla halijapanua matawi yake kote na kuanza kuzaa matunda. Usikubali uzembe wakati kosa likionekana dogo kwako; kwani baadaye utalipata kuwa bwana mkatili na utamkimbia kama mtumwa, mfungwa. Lakini yeyote anayepinga tamaa tangu mwanzo hivi karibuni ataitawala.

181. Yeyote anayeweza kuvumilia tusi kwa furaha, hata akiwa na uwezo wa kulizuia, amepokea faraja kutoka kwa Mungu kupitia imani naye. Na yeyote anayevumilia mashtaka yanayomkabili kwa hekima ya unyenyekevu amefikia ukamilifu, na Malaika Watakatifu humshangaa. Kwa maana hakuna sifa nyingine itakayokuwa ya juu na ngumu kutekeleza kama hiyo.

182. Usijidhamini kuwa imara hadi utakapojaribiwa – na ukajikuta haukubadilika. Usiitegemee nguvu zako mwenyewe, ili usiruhusiwe kuanguka kwa udhaifu; na kisha, kupitia anguko lako mwenyewe, ndipo utakapotambua udhaifu wako. Usiamini maarifa yako, asije adui, akijitokeza, akakushika kwa ujanja wake. Kamwe jisifu kwa matendo yako, asije ukahukumiwa aibu. Katika jambo lolote ambalo mtu anajivunia, Mungu humruhusu abadilishwe, ili awe mnyenyekevu na ajifunze unyenyekevu.

183. Inyoosheni macho yenu kwa Mungu daima; kwani Ulinzi na Malezi ya Mungu vinajumuisha watu wote, lakini Yeye haonekani, akijidhihirisha tu kwa wale waliojitakasa dhambi na wanaomfikiria Mungu daima, na Yeye peke yake. Malezi ya Mungu huwadhihirikia zaidi ya yote wanapokumbana na majaribu kwa ajili ya Mungu. Maana wakati huo wanatambua Utunzaji wa Mungu, kana kwamba wanamtazama kwa macho yao ya mwili, kulingana na kipimo na sababu ya majaribu yanayowapata, ili kuwachochea watawa hawa kuwa na ujasiri, kama ilivyokuwa kwa Yakobo, Yoshua, vijana watatu, Petro na Watakatifu wengine, ambao kwao Utunzaji wa Mungu ulionekana katika umbo la kibinadamu, ukiwatiisha na kuwatia nguvu katika uchaji wa Mungu.

184. Je, tunahitaji kusema chochote kuhusu watawa, ambao ni wageni kwa ulimwengu, na kuhusu watawa wa kujitenga? Waligeuza jangwa kuwa mji, wakilibadilisha kuwa makazi na mahali pa kuishi kwa Malaika. Malaika walikuwa wakikuja kwao kila wakati kwa sababu ya haki ya maisha yao, na kama wapiganaji wa Bwana mmoja, wakati mwingine walipigana bega kwa bega. Siku zote za maisha yao walilipenda jangwa, na kwa upendo wa Mungu walijenga makazi yao katika milima, mapango na mapango makuu ya ardhi. Kwa kuwa walikuwa wameacha mambo ya kidunia ili wapende yale ya mbinguni, na wakawa

waigaji wa malaika, malaika watakatifu zaidi, kwa haki, hawakuficha uwepo wao kwao, bali walitimiza kila tamaa yao na kuwapa kila aina ya msaada katika mambo yote.

185. Yeyote ambaye amejitolea kwa Mungu kabisa hutumia maisha yake katika utulivu wa akili. Bila kujitenga, roho haiwezi kujikwamua kutoka kwa mvurugano wa mawazo – na isipokuwa hisia zikiwekwa utulivu, mtu hatapata utulivu wa akili. Bila kukabiliana na vishawishi, hakuna mtu atakayepata hekima ya kiroho. Bila kusoma kwa bidii, mtu hawezi kutambua undani wa mawazo. Bila utulivu wa mawazo, akili haitaweza kufikia mafumbo ya ndani kabisa. Bila tumaini katika imani, roho haiwezi kukabiliana na majaribu kwa ujasiri. Bila kupata ulinzi dhahiri wa Mungu, moyo hauwezi kutarajia kwa Mungu. Ikiwa roho haishiriki, kwa ufahamu kamili, mateso ya Kristo, haitakuwa na ushirika na Kristo.

186. Yeye amwoneyeo maskini huruma, Mungu humtunza, na yeye ajaye maskini kwa ajili ya Mungu atapata hazina zisizokwisha. Mungu hana upungufu wowote, lakini Anapendezwa anapoona mtu anaheshimu sura Yake na kuiheshimu kwa ajili Yake. Mtu anapoomba kile ulicho nacho, usiseme moyoni mwako: 'Nitahifadhi hiki kwa ajili yangu, ili nipate pumziko kwake, na Mungu atakidhi mahitaji ya mtu huyu kutoka mahali pengine.' Mawazo kama hayo ni ya watu wasio haki wasiomjua Mungu. Mtu mwema na mwenye haki hatatoa heshima yake kwa mwingine, wala hataruhusu wakati wa neema upite kwa uvivu. Mtu maskini na mnyonge hutunzwa na Mungu, kwa maana Bwana hamwachi mtu yeyote; lakini wewe, kwa kumtuma mbali yule maskini, umegeuka kutoka kwa heshima uliyopewa na Mungu na umeondoa neema Yake kutoka kwako mwenyewe. Kwa hiyo, unapotoa, furahi na useme: 'Utukufu kwako, Ee Mungu, kwa kuniwezesha kumpata mtu wa kumtuliza.' Hata hivyo, ikiwa huna chochote cha kutoa, furahi zaidi na, ukimshukuru Mungu, sema: 'Ninakushukuru, Ee Mungu wangu, kwa kunipa neema na heshima hii—kuwa maskini kwa ajili ya jina Lako—na kuniwezesha kuonja dhiki zilizowekwa katika njia ya amri Zako, katika ugonjwa na umaskini, kama vile Watakatifu Wako waliokataa njia hii walivyoonja.'

187. Asili yetu imekuwa dhaifu kwa tamaa; kuna majaribu mengi katika ulimwengu huu; uovu uko karibu nawe; unachipuka ndani yako na uko chini ya miguu yako. Kama vile enzi zote ziko karibu mbele ya macho yetu, ndivyo vishawishi viko karibu na watu; na Mungu amepanga hili kwa hekima kuu kwa manufaa yako, ili uweze kugonga mlango Wake kila wakati, ili hofu ya dhiki iweze kupanda kumbukumbu Yake akilini mwako, ili umkaribie katika maombi na moyo wako utakaswe kwa kumkumbuka Yeye isivyo na kikomo. Mungu hakukuumba ukiwa na kinga dhidi ya huzuni, ili, ukitaka kuwa mungu, urithi hatima ileile kama yeye ambaye hapo awali alikuwa kerubu lakini baadaye, kwa kiburi, akawa Shetani; wala hakukuumba usiyebadilika na asiyeteguka, ili usije ukafanana na asili ya viumbe visivyo na uhai.

188. Jisafishe daima mbele za Mungu, ukimweka moyoni mwako, ili, kwa kukaa muda mrefu bila kumkumbuka, usijikute umekosa ujasiri unapojitokeza mbele zake. Kwa maana ujasiri mbele za Mungu hutokana na ushirika wa mara kwa mara naye na maombi mengi. Uhusiano na watu hufanyika kupitia mwili, ilhali ushirika na Mungu hufanyika kupitia kumbukumbu ya roho kumhusu Yeye, kumtazama Yeye katika maombi, na kujikabidhi kabisa kwa Yeye. Kwa kudumisha kumbukumbu ya Mungu kwa muda mrefu, roho wakati mwingine hujawa na mshangao na kustaajabu. *"Mioyo yao waliompata Bwana na ishindilie furaha. Mtafuteni Bwana,"* ninyi mliohukumiwa, *"nanyi mtiwe imara"* katika tumaini; *"tafuteni uso wake"* kwa kutubu (Zab. 104:3, 4) – nanyi mutakaswe kwa utakatifu wa uso wake na kusafishwa dhambi zenu.

189. Mtu mwovu anapokumbwa na majaribu, hana tumaini la kumwomba Mungu wala kutarajia wokovu kutoka kwake; maana katika siku za mapumziko yake alipotea kutoka kwa mapenzi ya Mungu. Kabla ya huzuni kukupata, muombee Mungu; na katika wakati wa dhiki utamkuta – naye atakusikia. Meli ya Nuhu iliandaliwa katika nyakati za amani; mbao zake zilitengenezwa kwa zaidi ya miaka mia moja, na katika wakati wa ghadhabu wasio haki waliangamia, ilhali ikawa kimbilio kwa wenye haki.

190. Katika wale amani imewafa, mtu huvumilia matukano kwa furaha; lakini katika wale amani hai, mtu hawezi kuvumilia matukano, bali, akichochewa na kiburi, anakasirika, na kupitia tabia isiyo ya busara anapotea au kushindwa na huzuni. Yeyote anayetaka kung'ara katika sifa za uvumilivu mbele ya matukano na ukarimu lazima ajitenge na jamaa zake na awe msafiri; kwani haiwezekani kung'ara katika sifa hii katika nchi yake mwenyewe. Ni alama ya wakuu na wenye nguvu kuvumilia mateso kama hayo miongoni mwa jamaa zao wenyewe – na hili linawezekana tu kwa wale ambao dunia hii imekufa ndani yao; kwa maana hawatarajii tena faraja yoyote katika enzi hii ya sasa.

191. Kama vile neema ilivyo karibu na unyenyekevu, ndivyo majaribu yenye uchungu yalivyo karibu na kiburi. Macho ya Bwana yako juu ya wanyenyekevu, kuwafurahisha; lakini uso wa Bwana ni dhidi ya wenye kiburi, kuwanyenyekeza. Kuwa mtu ambaye ukuu wako haufikiriwi kirahisi, badala ya kuwa mtu

anayejigamba katika udogo wake. Yeye anayetafuta heshima, heshima humkimbia; lakini yeye anayekimbia heshima, heshima humfuatia. Yeye anayepata njaa na kiu kwa ajili ya Mungu, Mungu atamridhisha kwa baraka Zake. Yeye anayevumilia uchi kwa ajili ya Mungu, Yeye atamvika vazi la kutokuoza na utukufu. Yeyote anayefilisika kwa ajili ya Mungu hapatwa na faraja kwa utajiri Wake wa kweli. Jitambue kuwa wewe ni mwenye dhambi maisha yako yote, ili uweze kuhesabiwa haki maisha yako yote. Uwe na ushirika na wanyenyekevu, na utajifunza njia zao. Uwe na tabia ya kuwa mkarimu na mwenye heshima kwa wote daima.

192. Kwa manufaa ya nafsi, Mungu ameiruhusu iwe chini ya hisia; lakini hakudhania kuwa ni faida kuiweka juu ya hisia kabla ya maisha ya pili. – Na nafsi kuwa chini ya hisia ni faida kwa ajili ya kuchomwa na dhamiri; lakini kubaki katika hisia ni ukaidi na ukosefu wa haya. Kama vile ulafi unavyosababisha mtafaruku wa mawazo, ndivyo pia maneno mengi na mazungumzo yasiyo na maana husababisha upumbavu na akili kupotea kutoka kwa mpangilio wake sahihi. Kujali mambo ya kidunia huweka roho katika mkanganyiko, na kusumbuliwa nayo huchanganya akili na kuinyang'anya utulivu wake. Inamfaa mtawa aliyejitolea kwa mambo ya mbinguni kuwa huru wakati wote kutokana na kila wasiwasi wa kidunia, ili, akijitafakari, asipate chochote kinachohusiana na enzi hii. Akiwa ameachiliwa huru kutokana na mambo yote hayo, basi anaweza, bila usumbufu, kujifunza Sheria ya Bwana mchana na usiku.

193. Kazi ya mwili bila usafi wa akili ni kama tumbo lisilotunga mimba na matiti yaliyokauka; kwani haiwezi kukaribia maarifa ya Mungu. Huzichosha miili yao lakini hawajali kuondoa tamaa za akili; na kwa hiyo hawavuni chochote. Kama vile asiyepanda katikati ya miiba asivyoweza kuvuna chochote, ndivyo yeye anayejiharibu kwa chuki na tamaa asivyoweza kufanikiwa katika chochote, bali anangojaa katika kitanda chake kwa sababu ya kukosa usingizi kunakoletwa na wasiwasi unaomkandamiza.

194. Ikiwa nafsi itang'azwa na kumkumbuka Mungu na kwa kuwa macho usiku na mchana, basi Bwana huweka huko (ndani) wingu ili kuilinda, ambalo huipa kivuli mchana na kuangaza usiku wake kwa nuru ya moto; gizani mwake, nuru huwaka.

195. Kama wingu linavyofunika nuru ya mwezi, ndivyo mvuke unaotoka tumboni uliyojaa unavyoifukuza Hekima ya Mungu kutoka kwa roho. Kama vile moto wa moto unavyowaka katika kuni kavu, ndivyo mwili unavyowaka wakati tumbo limejaa. Kama vile kitu kimoja kinachowaka moto, kinapowekwa kwenye kingine, huongeza moto, ndivyo aina mbalimbali za tamaa za kimwili huongeza msukumo wa tamaa ndani ya mwili. Maarifa ya kimungu hayaishi katika mwili unaojitolea kwa raha za kimwili; na yeyote anayependa mwili wake hatapata neema ya Mungu. Kama vile katika maumivu ya kujifungua mtoto huletawa duniani, akileta furaha kwa mama, ndivyo pia, wakati koo linapateseka, tunda la maarifa ya mafumbo ya Mungu huzaliwa katika roho. Kama vile baba anavyowalea watoto wake, ndivyo Kristo anavyolitunza mwili unaoteseka kwa ajili Yake – na daima huwa karibu na midomo Yake.

196. Mwabiria ni yule ambaye mawazo yake yamepanda juu ya vitu vyote vya kidunia. Mmonki ni yule anayeishi mbali na ulimwengu, na daima huomba kwa Mungu ampe baraka za wakati ujao. Utajiri wa mtawa ni faraja inayopatikana katika kulia, na furaha ya imani inayong'aa katika vilindi vya akili. Bikira ni yule ambaye si tu amehifadhi mwili wake usichochafuliwa na ngono, bali anayepata aibu hata kwa kumbukumbu ndogo zaidi ya jambo hilo. Kama unapenda usafi, fukuza mawazo ya aibu kwa kusoma na sala ya kudumu; na hapo utakuwa na silaha dhidi ya tamaa za asili za mambo kama hayo; na bila hili, haiwezekani kuona usafi katika roho.

197. Ikiwa wewe ni mwenye huruma kweli, basi mali yako halali inapokunyang'anywa, usihuzunike moyoni, wala usizungumzie hasara hiyo kwa watu wa nje. Acha madhara yaliyotendwa na wale waliokudhulumu yamezame katika huruma yako, kama vile ukali wa divai unavyomezwa na maji mengi. Onyesha wingi wa rehema zako kupitia matendo mema unayowatendea wale waliokudhulumu, kama vile Eliisha aliyebarikiwa alivyoshughulika na maadui zake waliokusudia kumteka (2 Wafalme 6:13–23).

198. Yule ambaye ni mnyenyekevu na mwenye hekima kweli, anaposhutumiwa kinyume na haki, hasumbuki, wala asemi chochote kujitetea kuhusu jambo analolishtukiwa kinyume na haki, bali hupokea kashfa kama ukweli, na hafanyi juhudi kuwashawishi watu kwamba amekashifiwa vibaya, bali huomba msamaha. Wengine kwa hiari yao walijipa jina la kuwa watu wasio na maadili, ingawa hawakuwa hivyo; wakati wengine walivumilia kuitwa washikwa, ingawa walikuwa mbali na kutenda uzinzi, na walitoa ushuhuda kwa machozi kwamba walibeba tunda la dhambi ambayo hawakuitenda, na wakalia wakiomba msamaha kutoka kwa wale waliowadhulumu kwa kosa ambalo hawakulitenda, wakati roho zao zilipambwa kwa kila usafi na kutokuwa na hatia. Wengine bado, ili wasisifiwe kwa maisha yao ya kimaadili waliyoyafuata kwa siri, walijitangaza kuwa wapumbavu watakatifu, wakiwa wameyeyushwa na chumvi ya Kimungu;

walibaki washtiri katika utulivu wao, hata kwamba, walipofikia kilele cha ukamilifu wao, Malaika Watakatifu walitumika kuwa watangazaji wa wema wao.

199. Mwokozi, alipozungumzia makao mengi kwa Baba, alirejelea viwango mbalimbali vya akili miongoni mwa wale wanaoishi katika ufalme huo—yaani, utofauti na tofauti katika vipawa vya kiroho, ambavyo wanavifurahia kulingana na akili zao. Kwani alizungumzia makao mengi si kwa mujibu wa utofauti wa maeneo, bali kwa mujibu wa viwango vya vipawa vyao. Kama vile kila mtu anavyofurahia jua linaloonekana kulingana na usafi na uwezo wa jicho lake kupokea mwanga, na kama vile mwanga unaotoka kwenye taa moja katika nyumba moja unavyotofautiana, ingawa mwanga huo haujagawanyika kuwa mianga mingi tofauti, ndivyo katika umilki ujao waliyo haki wote wamekaa bila kugawanyika katika nchi moja, lakini kila mmoja anang'azwa kwa kipimo chake na Jua moja la kiroho, na kulingana na haki yake anajivunia furaha na shangwe, kana kwamba kutoka kwa anga moja, mahali pamoja, kiti kimoja cha enzi, maono moja na mfano mmoja. – Na hakuna anayeona kipimo cha neema ya mwenzake, iwe ya juu au ya chini, ili, kama wangeweza kuona neema ya juu ya rafiki yao na ukosefu wao wenyewe, hili lisawa sababu ya huzuni na masikitiko kwao. Huko, kila mtu, kulingana na neema aliyopewa, hufurahi ndani ya kipimo chake. Hata hivyo, nje ya yote haya, kuna maonyesho moja tu na ufalme mmoja – na mbali na viwango hivi viwili, ambavyo ninamaanisha ufalme mmoja wa mbinguni na mwingine wa duniani, kuna, katikati yao, utofauti katika aina mbalimbali za thawabu.

200. Shetani anapotaka kuchafua akili kwa mawazo ya uasherati, hujaribu kwanza uvumilivu wao kupitia upendo wao wa kiburi, na mwanzo wa wazo hili hauonekani kama tamaa. Hivi ndivyo anavyowashughulikia wale wanaolinda akili zao, ambao haiwezekani kuwapandikizia wazo lolote lisilo la adabu haraka. Lakini anapomtoa mtu kutoka kwenye ngome yake na aanza kutafakari wazo la kwanza na kupotoka kutoka kwenye ngome yake, basi humkabili na kitu kinachokumbushia uzinzi, na kuupotosha akili kuelekea vitu visivyofaa. Mwanzoni akili huchanganyikiwa na kuibuka ghafla kwa mawazo haya – kisha hujizoeza nayo – na hufuata hatua ya kutenda. Lakini ikiwa akili , inajizuia na kuzuia mawazo ya aina hiyo kuibuka, basi, kwa msaada wa Mungu, inaweza kushinda tamaa hiyo kwa urahisi.

201. Ni afadhali kuzuia tamaa kwa kukumbuka wema kuliko kuzipinga, kwani tamaa zinapovuka mipaka yao halali na kusimama kupigana, huchapa picha na mfanano wao katika akili. Mapigano haya hupata nguvu kubwa juu ya akili, yakisumbua sana na kutupa mawazo katika mkanganyiko. Lakini mtu akitenda kulingana na kanuni ya kwanza tuliyotaja, hata chembe ya tamaa haibaki akilini baada ya kufukuzwa.

202. Mtu asipomrudia Mfariji, anahitaji Maandiko Matakatifu ili kumbukumbu ya yaliyo mema ichapwe katika mawazo yake, na ili, kupitia usomaji wa daima, mwelekeo wake kuelekea wema uwe umefanywa upya ndani yake, na roho yake ilindwe dhidi ya ujanja wa njia za dhambi: kwa maana bado hajapata nguvu ya Roho, ambayo huondoa udanganyifu na kushika mawazo yenye manufaa kwa roho. Nguvu ya Roho inaposhuka ndani ya nguvu ya roho inayofanya kazi ndani ya mtu, basi, badala ya sheria ya Maandiko, amri za Roho hupandwa mizizi moyoni; na hapo ndipo mtu hufundishwa kwa siri na Roho na haina haja ya msaada wa vitu vinavyogusika; maadamu moyo unajifunza kutoka kwa vitu vinavyogusika, upotoshaji na kusahau hufuata mafundisho mara moja; lakini mafundisho yanapotolewa na Roho, basi kumbukumbu hubaki salama.

203. Huu ni huo moyo unaoanza kuruka ambao, kupitia toba, umeibuka hivi karibuni kutoka kwa vifungo vya tamaa, na ambao, wakati wa maombi, hujitahidi kupaa juu ya mambo ya kidunia, lakini hawezi; kinyume chake, bado hutambaa juu ya uso wa dunia, ukiwa hauna nguvu za kuruka. Hata hivyo, kupitia kusoma, matendo mema, hofu ya Mungu, na kujali wema mwingi, hukusanya mawazo yake katika umoja; kwani haiwezi kujua chochote zaidi ya hili. Na hili huweka akili isiyo na doa kwa muda mfupi; lakini baadaye kumbukumbu hurudi, na huzua msukosuko na kuchafua moyo; kwani mwanadamu bado hajapata uzoefu wa hali ile tulivu ya uhuru ambayo, baada ya muda mrefu tu, kwa kusahau mambo ya kidunia, huipeleka akili yake; kwani amepata tu mabawa ya kimwili—yaani, sifa zinazofanywa kwa dhahiri—lakini bado hajaziona sifa za kutafakari, wala hajadhaniwa kuwa mwafaa kuzipata; na hizi ndizo mbawa za akili ambazo mtu hukaribia mbinguni na kuugeukia ulimwengu wa kidunia.

204. Maadamu mtu anamtumikia Bwana kwa kitu chochote cha hisia, taswira za kile kilicho cha hisia hubaki zikichorwa katika mawazo yake, na humwona Mungu katika maumbo ya kimwili. Lakini anapopata utambuzi wa ndani, basi, kwa kadiri ya utambuzi huo, akili yake itapanda, mara kwa mara, juu ya taswira za vitu.

205. Roho yako inapokaribia kutoka gizani, hii ndiyo itakuwa ishara kwako: moyo wako unawaka ndani yako na kuungua kama moto mchana na usiku; na hivyo unauona ulimwengu wote kama vumbi na

majivu; hutamani hata chakula, kwa sababu ya utamu wa mawazo mapya, ya moto yanayochochewa bila kikomo ndani ya roho yako. Ghafla chemchemi ya machozi hukupatia, kama mto unaotiririka wenyewe, ukichanganyika na shughuli zako zote—yaani, unapokuwa unasoma, unaomba na kutafakari, unapokula na kunywa, na katika mambo yako yote. Na utakapoyaona haya katika roho yako, tia moyo, kwa maana umevuka bahari; na uwe mwangalifu sana katika mambo yako, na uwe macho sana, ili neema iongezeke ndani yako siku baada ya siku. Mpaka upate hili ndani yako, bado haujakamilisha safari yako, wala hujaingia katika mlima wa Mungu. Lakini ikiwa, hata baada ya kupata na kupokea neema ya machozi, yatakoma, na shauku yako itapoa bila mabadiliko mengine yoyote—yaani, bila ulemavu wa mwili—basi ole wako! Umeharibu nini kwa kuangukia katika kiburi, au kutojali, au uvivu?! – Lakini kuhusu kile kinachofuata machozi, tutaandika hapo baadaye.

206. Ikiwa huna kazi ya kufanya, usizungumzie wema. Zaidi ya maombi au dhabihu yoyote mbele ya Mungu ni huzuni kwa ajili Yake na kwa sababu Yake; na zaidi ya manukato yote ni harufu ya jasho lao. Chukulia wema wowote uliopatikana bila kazi ya kimwili kuwa kama tunda la mapema na lisilo hai la tumbo. Sadaka za waadilifu ni machozi ya macho yao, na dhabihu inayomvutia Mungu ni majonzi yao wakati wa maombi yao ya usiku kucha. Wenye haki na wale wanaoteswa na mzigo wa mwili wataita kwa Bwana; katika ugonjwa watainua maombi yao kwa Mungu; na kwa sauti yao witoo, Majeshi Matakatifu yataleta msaada wao ili kuwatiisha na kuwafariji kwa tumaini; kwa maana Malaika Watakatifu, kwa sababu ya ukaribu wao na watu watakatifu, hushiriki katika mateso na huzuni zao.

207. Divai hupasha mwili joto, lakini Neno la Mungu hupasha akili joto. Wale waliokuwa na shauku kali huchochewa na mawazo ya yale wanayoyatumaini na kuweka akili zao kwa enzi ijayo. Wale waliolevishwa na divai hawaoni vikwazo mbele yao: vivyo hivyo, wale waliolevishwa na tumaini hawajui huzuni wala chochote cha ulimwengu huu. Heri yao w ale ambao, kwa ajili ya bahari ya huzuni na kwa ajili ya upendo wa Mungu, wamejifunga viuno vyao kwa unyenyekevu na nia isiyo na mashaka, na hawageuki. Wale wanaoanza njia hii ngumu wakiwa na tumaini hawageuki nyuma, wala hawaisiti kutafakari asili yake. Lakini wanapovuka bahari, ndipo, wakiona ugumu wa njia, wanamshukuru Mungu kwa kuwaokoa kutoka kwa mashaka, mikondo ya kasi na ukali kama huo wa njia – ingawa hawakutambua hivyo wakati huo. Matumaini, yakianza safari, huendelea mbele kwa shauku ya awali, bila kujali kabisa mwili, na bila kujifikiria kama kazi iliyoichukua itazaa matunda au la. Unapotaka kuanzisha kazi ya Mungu, kwanza tengeneza wasia wako, kama mtu ambaye hatakiishi tena katika dunia hii, kama mtu aliyejiandaa kwa kifo na ambaye amekata tamaa na maisha ya sasa, kama mtu ambaye wakati wake umefika mwisho. Anza kila kazi njema kwa ujasiri, na usianze kazi kama hizo ukiwa na nia mbili; usiruhusu moyo wako utetemeke katika tumaini lako kwa Mungu, ili kazi yako isije kuwa bure na jitihada zako kuwa mzigo.

208. Matendo ya wale wanaoishi kulingana na Mungu ni kama yafuatayo: Mmoja hutumia siku nzima akipiga kichwa chake ardhini, na hufanya hivyo badala ya kutekeleza ibada za kimungu, yaani, saa za ibada. Mwingine huunganisha sala kadhaa na kupiga magoti kwa uthabiti na kwa muda mrefu. Mwingine tena hubadilisha ibada zake za kimungu kwa machozi mengi na anaridhika na hayo. Mwingine hujitahidi kuelewa maana ya kile kinachosomwa, na huunganisha hili na kanuni maalum. Mwingine huichoma njaa roho yake, kiasi kwamba hawezi kutekeleza ibada za kimungu. Mwingine, akiwa amezama katika tafakari ya dhati ya Zaburi, hufanya ibada yake isiyo na kikomo. Mwingine hutumia muda wake kusoma, na moyo wake hupata joto. Mwingine huzama kabisa, akitafakari maana ya kimungu katika Maandiko Matakatifu. Mwingine, akishangazwa na maajabu anayoyapata katika aya, anazuiliwa asisome kama kawaida na anashindwa na ukimya. Mwingine, baada ya kuonja yote haya na kushibishwa, aligeuka na kuwa mtulivu. Mwingine, baada ya kuonja kidogo tu na kujivunia, alianguka katika makosa. Mmoja alizuilwa kutimiza kanuni zake na ugonjwa mkuu na udhaifu; mwingine na utawala wa tabia fulani, au tamaa fulani, au matakwa yake binafsi, au kiburi, au tamaa ya mali, au shauku ya kukusanya mali duniani. Mwingine aliteleza lakini akafufuka tena, na hakugeuka nyuma hadi alipopata lulu ya thamani.

209. Mwanzo wa mambo yote ni nia njema mbele za Mungu (azma ya kumfurahisha Mungu). Hii hufuatiwa, baada ya kujitenga na mambo ya kidunia, na: kufunga, kusoma, maombi ya usiku kucha na uangalifu wa tahadhari – kila mmoja kulingana na uwezo wake – na sujudi nyingi, ambazo ni za manufaa kufanya wakati wa mchana, na mara nyingi pia wakati wa usiku. Uwezo wako wa chini kabisa uwe ni kusujudu mara thelathini – kisha kunamisha mbele ya Msalaba Mtakatifu na kumalizia hivyo. Lakini pia kuna wale ambao, kulingana na nguvu zao, huongeza idadi hii ya sujudu. Wengine, kwa upande mwingine, hutumia saa tatu katika sala moja, wakiwa na akili tulivu, na kujisujudia ardhini bila kulazimishwa au mawazo

yanayozurura (yaani, wengine huomba mara kwa mara lakini kwa muda mfupi; huku wengine wakisimama kuomba mara moja tu, lakini kwa muda mrefu).

210. Adui yetu, shetani, ana tabia ya zamani ya kubadilisha kwa ujanja mapambano yake dhidi ya wale wanaoanzisha jitihada hii ya kujinyima. Akitumia silaha mbalimbali dhidi yao, na kujirekebisha kulingana na nia ya mtu binafsi, hubadilisha mbinu yake ya mapambano. *Mbinu ya kwanza ya vita vya adui*. – Wale ambao ni wavivu kwa hiari na dhaifu katika fikra zao, anawashambulia kwa ukali tangu mwanzo kabisa, akiweka vishawishi vikali dhidi yao, ili hofu iwatenge tangu jitihada ya kwanza, na njia yao ionekane kuwa kikatili na isiyovukika kwao – na husema: 'Ikiwa mwanzo wa njia ni mgumu na wa kazi kiasi hiki, je, kuna yeyote anayeweza kuvumilia hadi mwisho, pamoja na mapambano mengi yaliyoko mbele?' Na shetani hawapigani nao vita kwa muda mrefu – bali hivi karibuni huwafanya wakimbie. Hii ni kwa sababu walianza jitihada za Bwana kwa shaka na kutojali. Lakini Mungu anatualika kuchukua jitihada hii kwa utayari wa kufa kwa ajili Yake, akiahidi kumtawaza mfanyakazi mwaminifu kwa heshima ya ushuhuda. Kwa kuwa hawakudhamiria tangu mwanzo kujitoa hadi kufa, wanajidhihirisha kuwa dhaifu sana. Kwa hivyo, hawako imara tena katika vita yoyote, wakiwa wanafikiria nafsi zao tu na, zaidi ya yote, wakijihifadhi miili yao. Na adui anawafukuza kama dhoruba, akiwaona hawana nguvu yoyote ya kiroho ambayo kwa kawaida huonekana kwa Watakatifu. Ni kwa hiari ya mtu mwenyewe anajitahidi kumwelekea Mungu, na Mungu anashirikiana, anasaidia, na kumfunulia utunzaji Wake kumhusu. Na shetani hawezi kumkaribia mtu, au kumletea majaribu, isipokuwa mtu huyo akubali, au Mungu aruhusu.

211. *Njia ya pili*. – Ama kwa wale ambao shetani huona kuwa ni jasiri, wanaoona kifo kuwa si kitu na hujitosa katika kazi yao kwa shauku kuu; shetani hawapambani nao mara moja, wala hawapigani nao vita punde tu wanapoanza kusonga mbele, akijua kwamba wapiganaji wenye shauku hawashindwi kwa urahisi. Kwa hiyo, anapowaona katika hali hii, hata hajisikii kuwagusa hadi aone, , kwamba shauku yao imepoa, na kwamba silaha walizokuwa wameziandaa katika akili zao zimetupiliwa mbali kwa kuacha kwao maneno na kumbukumbu za kimungu zinazowasaidia na kuwasaidia. Mara tu wanapoanza kupotoka kutoka kwa nia zao za awali, na kwa hiari yao kuanza kubuni yale yanayowashinda, kupitia pongezi za hoja zao wenyewe, ambazo huzidhoofisha kutoka ndani, na kwa hiari yao wenyewe waanze kuchimba kwa ajili ya roho zao shimo la maangamizi kupitia mwelekeo wa mawazo yao unaotokana na uvivu—ambapo baridi hukaa katika akili na mioyo yao—ndipo anawashambulia bila huruma. Hata hivyo, shetani amejizuia kuwashambulia hadi sasa, kwa sababu nguvu fulani huwazunguka wale ambao, kwa shauku kuu, wanajitahidi kumuelekea Mungu, wanaweka tumaini lao Kwake na wamwamini. Kwa sababu hii, Mungu huwakinga dhidi ya ukali wa uovu wa shetani, na hauwakaribii. Adui huzuiliwa anapoona Mlinzi anayewasimamia daima. Maadamu hawapuuzi njia za msaada—maombi na kazi za unyenyekevu—Msuluhishi na Msaidizi hawawahi kuwaacha.

212. Kumbuka, basi, unapofuata nyayo za Mungu, katika kila hatua ya jitihada zako, mwanzo na shauku ya awali uliyohisi ulipoanza kwanza njia hii, na mawazo yale ya shauku uliyoondoka nayo nyumbani kwako na kuchukua nafasi yako katika safu za jeshi. Jipime kila siku, ili shauku ya roho yako isipoe katika jukumu lolote ulilochukua, wala katika ari iliyowaka ndani yako mwanzoni mwa jitihada zako. Na bila kuchoka, inua sauti yako katikati ya kambi ya kijeshi, ukihimiza na kuwasukuma wana wa nchi hii kuwa mashujaa, huku ukiwaonyesha upande wa adui kwamba wewe unabaki kuwa mtulivu. Wakati huo huo, mwite Mungu kwa ujasiri, lilia mbele ya wema wake, toa machozi na jitahidi mpaka atume Msaidizi kwako. Na hapo hutashindwa tena.

213. *Mbinu ya tatu ya vita vya adui*. – Adui anapoona nguvu ambayo mtu hupokea kutoka kwa Mungu kupitia shauku yake na kumwomba kwa uaminifu, hujitahidi kutafuta njia ya kumfukuza Malaika anayemsaidia, – yaani, anajaribu kuchochea mawazo ya kiburi ndani yake, ili afikiri kwamba nguvu zake zote zinategemea uwezo wake mwenyewe, na kwamba yeye mwenyewe, kwa nguvu zake mwenyewe, anajilinda dhidi ya adui yake na muuaji wake. Yeyote anayeamini mawazo kama hayo, yaliyopandikizwa na adui, atapoteza msaada wa Mungu – na atashindwa na adui. Lakini yeyote asiyekubali mapendekezo haya, bali anashikilia kwa nguvu kumbukumbu ya Yeye anayemsaidia, na hakomi kuelekeza jicho la moyo wake mbinguni; dhidi ya mtu kama huyo adui hutunga mbinu mpya za vita.

214. *Mbinu ya nne* ya *vita vya adui* ni kuanza kumnyanyasa mtu kupitia mahitaji yake ya kawaida (hasa hitaji la mke na hitaji la njia za maisha). (Kuhusu mke.) Ingawa hawezi kumlazimisha mtu kutenda kitendo kama hicho, kwa sababu mtu huyo analindwa na ukimya na makao yake yako mbali na nyenzo na sababu za dhambi, bado hujitahidi kufanya akili za watu wanaojinyima hili kuliona kama njozi, na hujitahidi kuwapandikizia ndoto za uongo kwa mvuto wa ukweli. Zaidi ya hayo, ili wafikie kutamani kile walichokiota,

huamsha tamaa zao na huwachochea kutafakari mawazo ya aibu, kuyakubali, na kujihusisha nayo. Kwa maana adui anajua kwamba kwa mtawa, ushindi na mafanikio dhidi yake hulewa na mawazo yake mwenyewe na hutimizwa kwa papo hapo – mara tu wazo linapoamka mahali pake na kushuka kutoka kwenye urefu wake hadi ardhini, na kwa hiari yake kwa muda mfupi linaonyesha ridhaa yake, – kama ilivyotokea kwa wengi walipokuwa wakitamani uzuri wa kike. Hata hivyo, kama walikuwa wamejitenga kidogo na ulimwengu, adui mara nyingi alitumia njia ya kuwaletea wanawake. Kwa njia hii na nyinginezo, adui wakati mwingine alipata nguvu juu ya wale wasio waangalifu na wale ambao mioyo yao haikuwa imara. Lakini wengine walikuwa na nguvu zaidi kuliko vishawishi hivi na, wakiwa wamesaidiwa na neema ya Mungu, walimshinda adui na udanganyifu wake. (Kuhusu kishawishi cha pili). Adui pia mara nyingi aliwafanya waone, katika ndoto zao, dhahabu, vitu vya thamani na hazina nyingine; na wakati mwingine aliwaonyesha vitu hivi kwa kweli, kwa matumaini kwamba, labda, angefanikiwa kumzuia mmoja wao katika maendeleo yake kupitia njozi kama hizo, na kuwatengea katika mojawapo ya mitego na nyavu zake. Hili huruhusiwa ili kupimwa kama, mambo haya yanapoondolewa wakati wa maisha yao ya kujitenga, katikati ya uhaba na umaskini wao, wao ni wapenzi wa kweli wa Mungu; na kama, wanapokabiliwa na mambo haya, wanajitahidi, kutokana na upendo wao kwa Mungu, kuzipuuza, na, wanaposhawishiwa nazo, wasiruhusu kushinda, zikiona kuwa si kitu ukilinganisha na upendo wa Mungu. Watu wa kweli wanaojinyima hawakati tamaa, na wanapojaribiwa hupatikana wametakaswa, kama dhahabu kwenye kinu; ilhali wale wasio waangalifu na dhaifu hushindwa hata na ugumu mdogo zaidi wakati wa uhaba na hurudi nyuma, wakiacha jitihada zao za kujinyima.

215. Mara tu mtu anapotambua udhaifu wake na kuuhisi kweli, mara moja huamsha roho yake kutoka kwenye usingizi na kujihami kwa kuwa mwangalifu. Lakini hakuna anayeweza kuhisi udhaifu wake isipokuwa , angalau kishawishi kidogo—iwe cha kimwili au kiroho—kinaruhusiwa kumtokea, na anapewa ukombozi kutoka kwacho. Maana wakati huo ataona waziwazi ubatilifu wa juhudi na hatua zake mwenyewe – ataona kwamba tahadhari yake, kujidhibiti kwake na kinga za roho yake, ambazo alitumaini kupata usalama, hazijafaidhi chochote, na kwamba ukombozi ulikuja tofauti na hayo yote. Kutokana na hili anapata uhakika kwamba yeye mwenyewe si kitu, na kwamba ni msaada wa Mungu pekee unaookoa. Yeyote anayetambua kuwa anahitaji msaada wa Mungu huomba maombi mengi. Na kadiri anavyozaa maombi haya, ndivyo moyo wake unavyoabudu. Kwani yeyote anayeomba na kuomba hawezi kuepuka kuabudu. *'Moyo aliyevunjika na kusagika, Ee Mungu, hutadharau'* (Zab. 50:19). Mara tu mtu anapojinyenyekeza, rehema za Mungu mara moja humzunguka. Na kisha moyo huhisi msaada wa kimungu na kupata ndani yake nguvu fulani ya ujasiri (katika Mungu). Na mtu anapohisi kwamba msaada wa Mungu kweli unamtimiza, basi moyo wake hujaa imani kweli. Kutokana na hili anatambua kwamba maombi ni kimbilio kwa wale wanaotafuta msaada, chanzo cha wokovu, hazina ya tumaini, bandari inayookoa kutoka kwenye machafuko, msaada kwa wanyonge, kificho wakati wa majaribu, ngao ya ukombozi vitani, mshale mkali dhidi ya maadui – na inafunuliwa kwake kwamba wingi wote wa baraka za kiroho unapatikana kwake kupitia maombi. Kuanzia hapo, anaanza kufurahia maombi ya imani; haombi tena kwa uchovu na taabu, bali kwa furaha ya dhati na mshangao, akimimina shukrani zisizo na kikomo, huku akipiga magoti mara nyingi isiyo na hesabu.

216. Akisukumwa na tamaa kuu ya msaada wa Mungu, mtu humkaribia Mungu akiwa katika sala. Lakini kadiri anavyomkaribia Mungu kwa nia yake mwenyewe, ndivyo pia Mungu anavyomkaribia kwa zawadi Zake, na humzuia neema kwa sababu ya unyenyekevu wake mkuu. Hata hivyo, wakati mwingine, Mungu mkarimu huzuia zawadi za neema kwake, ili hili liwe kama kichocheo cha kumkaribia Mungu, na ili, kwa sababu ya uhitaji wake, mtu aweze kubaki daima mbele za Mungu, akiwa tayari kumpa kile kilicho kwa manufaa yake. Mungu hukubali baadhi ya maombi haraka—yaani, yale ambayo bila hayo hakuna mtu anayeweza kuokolewa—huku akichelewa kukubali mengine. Katika hali fulani, Yeye humzuia na kumfukuza nguvu ya moto ya adui kutoka kwake, ilhali katika nyingine humruhusu kuanguka katika majaribu, ili majaribu haya yawe sababu ya yeye kumkaribia Mungu – na ili ajifunze kuwa na uzoefu katika majaribu, na, akiwa na ushahidi wa udhaifu wake mbele ya macho yake, aweze kuimarika zaidi katika unyenyekevu. Kwa mtu mwema ambaye hajatambua udhaifu wake, matendo yake ni kama yalivyo kwenye ukingo wa upanga – na hayuko mbali na kuanguka na simba mharibifu wa kiburi. Yeye asiyejua udhaifu wake hana unyenyekevu; na yeye asiye nao bado hajafikia ukamilifu; na yeye ambaye hajaifikia huishi daima katika hofu; kwani mji wake haujajengwa juu ya nguzo za chuma na kizingiti za shaba, yaani, juu ya unyenyekevu. Bila unyenyekevu, kazi ya mtu (ile inayotafutwa) haiwezi kukamilika, na muhuri wa Roho bado haujatambikwa kwenye mzingo wa uhuru wake – hadi wakati huo anabaki kuwa mtumwa, na kazi yake haina uhuru kutokana na hofu.

217. Basi, Bwana huwapa watakatifu wake sababu za kuwa na unyenyekevu na moyo uliosagika katika maombi ya dhati, ili wale wanaompenda waweze kumkaribia kupitia unyenyekevu. Na mara nyingi huwatisha kwa tamaa za asili yao na mwelekeo wa mawazo ya aibu na yasiyo safi; mara kwa mara kupitia lawama, matukano na dhihaka kutoka kwa watu; wakati mwingine kupitia magonjwa na maradhi ya mwili; nyakati zingine, kwa umaskini na ukosefu wa mahitaji ya msingi, au kwa mateso ya hofu kali, kuachwa, mashambulizi ya wazi ya shetani, na matukio mbalimbali ya kutisha. Na haya yote ni ili wawe na sababu za unyenyekevu na ili wasianguke katika usingizi wa uvivu.

218. Hutokea nafsi yako kujawa na giza ndani, na kama vile miale ya jua inavyofunikwa duniani na ukungu wa mawingu, roho yako inanyimwa faraja ya kiroho kwa muda, na nuru ya neema iliyo ndani inafifia, kwa sababu ya wingu la tamaa zinazofunika roho yako, na kwa sababu nguvu inayoleta furaha iliyo ndani yako imepungua kiasi, na huzuni isiyo ya kawaida imetanda kwenye akili yako; usihuzunike kwa wazo hili, bali kuwa mvumilivu – soma maandiko ya walimu, jisukume kuomba – na subiri msaada. Utakuja hivi karibuni, bila hata wewe kuutambua. Kwa maana kama vile uso wa dunia unavyofunuliwa na miale ya jua kutoka gizani mwa hewa inayozunguka dunia, ndivyo sala inaweza kuondoa na kutawanya mawingu ya tamaa ndani ya nafsi, na kuangaza akili kwa nuru ya furaha na faraja.

219. Mpaka ufikie ufalme wa machozi, nafsi yako ya ndani bado inamtumikia ulimwengu – yaani, bado unaishi maisha ya kidunia, na bado unafanya kazi ya Mungu kupitia nafsi yako ya nje, huku nafsi yako ya ndani ikibaki kame; kwani tunda lake huanza na machozi. Unapofika katika ufalme wa machozi, basi jua kwamba akili yako imetoka katika gereza la dunia hii, imeweka mguu wake kwenye njia ya enzi mpya, na imeanza kupumua harufu ya hewa mpya ya ajabu. Machozi huanza kutiririka kwa sababu kuzaliwa k kwa mtoto wa kiroho kumekaribia. Neema, Mama wa wote, anasihi kwa fumbo kuzaa Surah ya Kimungu katika nuru ya enzi ijayo. Lakini aina hii ya kulia si sawa na ile inayotokea mara kwa mara miongoni mwa wale wanaotilia maanani ukimya (wakati mwingine wakati wa tafakari, wakati mwingine wakiwa wanaposoma, wakati mwingine wakati wa sala). Sizungumzii kuhusu aina hii *ya kulia*, bali kuhusu ile inayotokea *bila kukoma*, *mchana na usiku*. Macho ya yule aliyefikia hali hii yanafanana na chemchemi ya maji *kwa miaka miwili au zaidi*, na kisha anafikia utulivu wa mawazo yake. Na mawazo yanapokaa kimya, kadiri asili inavyoruhusu, mtu huingia katika *'mapumziko' yale* ambayo Mtume Paulo aliyazungumzia (Ebr. 4:3). Na kupitia mapumziko haya ya amani, akili huanza *kutafakari mafumbo*. Ndipo Roho Mtakatifu anapoanza kumfunulia mambo ya mbinguni – na *Mungu hukaa ndani yake*, na hutoa ndani yake tunda la Roho. Lakini sikiliza zaidi: unapoingia katika eneo la utulizaji wa mawazo, basi mafuriko ya machozi yatakutolewa – na machozi yatakuja kwako kwa kipimo kinachofaa, na kwa wakati unaofaa.

220. Kuna hatua tatu ambazo mtu hupitia: hatua ya wanaoanza, hatua ya kati, na hatua ya waliokamilika. Wale walio katika *hatua ya kwanza*, ingawa fikra zao zinaelekea kwenye wema, bado wanapata akili zao zikitetwa na tamaa. *Hatua ya pili* ni eneo la kati kati ya hali ya tamaa na hali ya kutokuwa na tamaa, ambapo mawazo mema na mabaya huibuka kwa usawa ndani ya mtu, na huendelea kuangaza mwanga na giza kwa pamoja. Zaidi ya hayo, akiacha—hata kwa muda mfupi—kusoma mara kwa mara Maandiko Matakatifu na kutengeneza taswira takatifu akilini mwake, huku akitumia tahadhari katika mambo ya nje—ambayo ndiyo chanzo cha uhifadhi wa ndani—basi mtu huyo huvutwa katika tamaa. Lakini akilisha shauku yake ya mambo ya kiroho kwa namna ilivyoelezwa, – akitafuta, akijitahidi, akilisha mawazo mema kupitia kusoma Maandiko na kuyazuia yasipotee katika ulimwengu wa mwili, akilinda roho yake kwa upendo, na kushikamana na Mungu kwa subira katika maombi yasiyo na kuchoka – basi Mungu hatimaye atamfungulia mlango wake, hasa kwa sababu ya unyenyekevu wake; kwani ufunuo wa mafumbo huja kwa wanyenyekevu wa moyo (na hii ndiyo *cheo cha tatu*).

221. Tumaini kwa Mungu hutanguliwa na bidii kwa ajili ya Mungu na jasho linalotiririka katika kazi ya mtu. Ikiwa unaamini katika Mungu, unafanya vizuri. Lakini imani inahitaji matendo, na tumaini kwa Mungu hujidhihirisha katika mateso kwa ajili ya wema. Je, unaamini kwamba Mungu anawajali viumbe wake na ni mwenyezi? Basi, imani yako iambatane na matendo yanayofaa; na hapo Mungu atakusikia. Usijaribu kushika upepo kwa mkono wako, yaani, imani bila matendo. Si jambo la ajabu kwa mtu, bila kujua, kutembea njia yenye mnyama mwitu, au wauaji, au kitu kama hicho; na hivyo basi malezi ya kimungu ya Mungu humwokoa kutoka kwa madhara, au hupunguza kasi ya msafiri kwa namna fulani hadi mnyama mwitu ahame, au humfanya apinde kutoka kwenye njia kupitia kwa tukio fulani. Wakati mwingine nyoka mwovu hukaa njiani, bila kuonekana; lakini Mungu, asiyetaka kumweka mtu katika jaribu hilo, husababisha nyoka huyo kutoa mngurumo ghafla – hunyanyuka kutoka mahali pake na kutambaa mbele ya msafiri, ambaye, akimwona,

huchukua tahadhari na kuokolewa. Mara nyingi hutokea kwamba nyumba, au ukuta, au jiwe huanguka – wakati mtu ameketi pale – na Mungu, katika upendo Wake kwa wanadamu, humuamuru Malaika kushikilia kitu kinachoanguka hadi wale walioketi pale waondoke au waitewe; na mara tu wanapoondoka, Yeye huruhusu kile kitu kinachoanguka kuanguka. Haya yote na yaliyo kama hayo ni kazi ya Utunzaji wa jumla na wa ulimwengu wa Mungu; lakini mtu mwema yuko chini ya utunzaji maalum na wa kudumu. Mungu amewaamuru watu wengine kusimamia mambo yao kwa busara, na, chini ya utunzaji wa Mungu, watumie hekima zao wenyewe; lakini mtu mwema, badala ya hekima, amepata imani, ambayo kwa hiyo haogopi chochote, bali *'huenenda kwa ujasiri kama simba'* (Mithali 28:1). Na kama vile umakini wake wa daima umejitolea kwa Mungu, ndivyo Mungu anavyosema kumhusu: *'Niko pamoja naye katika dhiki yake; Nitamwokoa na kumtukuza; Nitamshibisha na maisha ya refu na kumwonyesha wokovu Wangu'* (Zab. 90:15–16). Mtu asiye makini na mvivu katika kazi yake hawezi kuwa na tumaini kama hilo. Lakini yeyote anayekaa na Mungu katika mambo yote, anamkaribia kwa wema wa matendo yake, na bila kuchoka anaelekeza macho ya moyo wake kwenye neema Yake; mtu wa namna hiyo anaweza kusema kumhusu mwenyewe kile Daudi mtakatifu alichosema: *'Macho yangu yamefifia, kwa sababu nimekuwa nikimtarajia BWANA'* (Zab. 68:4).

222. Tunapotafuta kukimbia ulimwengu, hakuna kinachotutenga nao kikamilifu, kinachoua tamaa zetu ndani yetu, na kutuhuisha katika maisha ya kiroho kama vile kulia na huzuni ya dhati yenye busara. Lakini vivyo hivyo, hakuna kinachotufanya washirika wa dunia, wala kututenga sana na hazina za Hekima na maarifa ya mafumbo ya Mungu, kama upuuzi na, katika uhuru wetu wa mwenendo, kukimbia kwa mawazo yetu. – Na hili ni kazi ya shetani mpotovu. Kwa hiyo nakusihi kwa upendo ujilinde dhidi ya uovu wa adui, asije, kupitia maneno ya bure, apunguza shauku ya upendo wako kwa Kristo katika roho yako—Yeye ambaye, kwa ajili yako, alionja moto mchungu juu ya msalaba—na asije adui, badala ya zoezi hilo tamu na ujasiri mbele za Mungu, asijaze roho yako ndoto nyingi ukiwa macho, wala, ukiwa usingizini, aisumbue kwa maono ya kipuuzi, ambayo harufu yake Mabalozi hawawezi kuvumilia. Jilazimishe kuiga unyenyekevu wa Kristo, ili moto aliouwasha ndani yako nao upate kuwashwa mapema zaidi— —ambao huangamiza kabisa mienendo yote ya ulimwengu, mienendo inayomuua mtu mpya na kuchafua viwanja vya Bwana Mtakatifu na Mwenyezi. Kwani ninathubutu kusema, pamoja na Mtume Paulo, kwamba sisi ni Hekalu la Mungu (1 Wakorintho 3:16). Hivyo basi, kama Mungu mwenyewe ni mtakatifu, na sisi tusafishe hekalu lake, ili apendelee kukaa ndani yake. Na kwa kuwa Yeye Mwenyewe ni Mtakatifu, tuutakase hekalu Lake; tuupambe kwa kila tendo jema na la heshima, na tuunukize kwa harufu ya amani ya mapenzi ya Mungu, kwa njia ya sala safi na ya dhati. Ndipo wingu la utukufu Wake litakapofunika roho, na nuru ya utukuzaji Wake itawaka ndani ya moyo.

223. Mtu aliyejaa wasiwasi wengi hawezi kunyamaza; kwani wingi wa majukumu hutawanya utulivu na ukimya wake, hata kama yeye hataki. Mtawa lazima ajiweke mbele ya uso wa Mungu na daima kuinua macho yake kwa Mungu, ikiwa kweli anataka kulinda akili yake, kuzuia msukumo wa kigeni unaonyemelea ndani yake, na, katika utulivu wa mawazo yake, kutambua kinachoingia na kinachotoka. Usitafute nuru ndani ya roho yako, wala utulivu na kimya, wakati hisia zako hazidhibitiwi, isipokuwa ukiwa huru kutokana na wasiwasi. Bila maombi yasiyo na kikomo, haiwezekani kumkaribia Mungu. Zaidi ya hayo, baada ya kazi ya maombi, kuwekewa wasiwasi mpya akilini husababisha mfarakano wa mawazo. Machozi, kujipiga kifua wakati wa maombi, na shauku kuu ya kuendelea kuomba huamsha moyoni ari ya utamu wa machozi, na moyo hupaa kwa Mungu kwa furaha ya kupendeza, ukipaza sauti: *'Roho yangu inakuomboleza*, Ee *Mungu, Mungu mwenyezi na aliye hai: nitakuja na kuonekana mbele ya uso wako lini*?' (Zab. 41:3). – Yeyote aliyenyonya divai hii kisha akanyimwa anajua vyema hali ya taabu anayoachwa nayo, na kile kilichomchukuliwa kwa sababu ya wavivu wake.

224. Mikutano na watu na mazungumzo nao ni hatari kiasi gani kwa wale wanaoishi katika ukimya! – Kama vile theluji kubwa ya mawe, inaponyesha ghafla juu ya matunda ya miti, huiponda na kuiharibu, ndivyo pia mikutano na watu, hata kama ni ya muda mfupi, huiponda maua ya wema, ambayo yameanza kuchanua na kuyapamba taji shina la roho, lililopandwa kando ya vijito vya maji ya toba (Zab. 1:3). Kama vile theluji nzito, inapofunika kijani kibichi ambacho bado kimeanza kuchipuka kutoka ardhini, inakichoma, ndivyo pia kukutana na watu kunavyochoma mzizi wa akili, ambao umeanza kutoa nafaka ya wema. Kama vile mtu mkuu na mwenye heshima, anapolewa, anasahau utukufu wake na kujifanya dharau kwa ajili ya mawazo ya ajabu yaliyoleta na mvinyo, ndivyo pia usafi wa roho unavyovurugwa na kuona watu na kuzungumza nao: – mtu husahau tahadhari yake; azma ya mtiyo wake hufutwa katika mawazo yake, na msingi wa maisha ya kupongezwa huchomwa mizizi.

225. Msiwaze, enyi wanadamu, kwamba kuna ibada yoyote katika maisha ya ukiungwana yenye umuhimu zaidi kuliko maombi ya usiku. Kupitia maombi hayo, ikiwa mtawa hatatatizwa na mambo ya kimwili au wasiwasi wa vitu vya kupita, akili yake, kwa muda mfupi, itapaa juu kana kwamba kwa mbawa na kuinuka hadi kwenye furaha ya Mungu. Ikiwa mtawa atadumu katika uangalifu wa akili kwa busara, utamwona kana kwamba si wa mwili. Haiwezekani kwamba wale wanaotumia maisha yao yote katika jitihada hii waachwe na Mungu bila vipawa vyovyote kwa ajili ya utulivu wao wa akili, uangalifu wa mioyo yao, na kuelekeza fikra zao kwa uangalifu Kwake. Roho inayojitahidi kubaki macho itakuwa na macho ya Kerubimu, ili iweze kuinua mtazamo wake bila kukoma na kutafakari maajabu ya mbinguni.

226. Yeye aliyechagua kazi hii ya kimungu lazima ajilinde kwa kila njia mchana dhidi ya fujo za mikusanyiko ya kijamii na dhidi ya wasiwasi wa mambo ya kidunia; la sivyo, atavumilia taabu ya kujizuia kulala lakini hatavuna tunda lolote kutokana nayo; kwani katika hali kama hiyo, itakuwa vigumu kwa akili kushiriki ipasavyo katika kuimba zaburi na maombi. Lakini mtu, badala ya kujishughulisha na wasiwasi wa kidunia mchana kutwa, anajitolea kusoma Maandiko Matakatifu—ambayo huimarisha akili, husaidia hasa kulisha maombi, na husaidia katika kesha lililo karibu na maombi— basi katika usomaji huu mtu hupata mwongozo wa njia sahihi, hupata kile ambacho ni mbegu ya tafakari ya kiibada inayolisha yote, ambayo huzuia mawazo yasipotee na huotesha kumbukumbu ya Mungu katika roho bila kukoma.

227. Kimya cha kudumu, pamoja na kusoma, kula kwa kiasi na kuamka usiku, hivi karibuni huamsha akili kushangaa, mradi tu hakuna sababu ya kuvunja kimya. Mawazo yanayojitokeza kwa wale walio kimya, kwa hiari yao na bila juhudi za makusudi, hufanya macho yote mawili, huku machozi yakitiririka kutoka kwayo na wingi wake ukitiririka kwenye mashavu, kufanana na fito ya ubatizo.

228. Mtu huruwi kutokana na raha inayotokana na nguvu ya dhambi, mpaka achukie kwa dhati sababu za dhambi, kutoka moyoni. Hii ndiyo mapambano chungu zaidi (dhidi ya raha ya dhambi), ambayo haimshindi mtu hata kufikia hatua ya kumwaga damu. Ndani yake, uhuru wa mtu hujaribiwa katika umoja (na upekee) wa upendo wake kwa wema. Katika mapambano haya ndipo upo nguvu ya dhambi, ambayo adui kwa kawaida hutumia kuvuruga roho za watu safi, akiwalazimisha kupitia kile ambacho hawakuwahi kukubali kabisa ndani yao. Na huu ndio wakati wa mapambano yasiyoonekana, ambayo huwa magumu mno pale ambapo vita hii, kupitia tabia iliyokita mizizi, inapata nguvu kubwa juu ya wale ambao wamejikabidhi kwa kushindwa kwa kukubali mawazo yao wenyewe.

229. Jihadhari na uvivu; kwani ndani yake kuna kifo hakika – na bila huo haiwezekani kuangukia mikononi mwa wale wanaotafuta kututawala. Siku hiyo, Mungu hatatuahukumu kwa sababu ya zaburi zetu, wala kwa kupuuza kwetu maombi, bali kwa sababu kwamba kwa kupuuza huku tunawapa shetani nafasi ya kuingia. Na wanapopata nafasi yao, wanapoingia na kufunga milango ya macho yetu, ndipo watakapotutendea, kwa njia ya mateso makali, yale yanayotufanya tuangukie hukumu ya Mungu na adhabu kali zaidi. Utendaji wa hili (huduma ya kuimba zaburi na sala) ndani ya seli umewekwa na wenye busara, kwa mujibu wa roho ya ufunuo, kwa ajili ya ulinzi wa maisha yetu; lakini wasio na busara huona kutojali hili kuwa jambo la kidogo. Kwa kuwa hao hawazingatii madhara yanayotokana na hili, mwanzo na katikati ya njia yao huashiria uhuru wa kijinga, ambao ni mama wa tamaa.

230. Hatuwezi kuhakikisha kuwa hatuna sababu za tamaa; kwa hivyo, tunashawishiwa hata kinyume na matakwa yetu. Hatutamani dhambi kwa ajili yetu wenyewe—lakini hutokea kwamba tunakubali kwa furaha sababu zinazotupeleka kwazo; na kisha sababu hizi zinakuwa chanzo cha matokeo ya dhambi. Yeyote anayependa fursa za tamaa hujifanya mtumwa wake bila kukusudia. Yeyote anayechukia dhambi zake ataacha ku dhambi; na yeyote anayezitubu atapokea msamaha. Hata hivyo, haiwezekani kwa mtu kuacha tabia ya dhambi isipokuwa kwanza ajenge chuki kwa dhambi, na haiwezekani kupokea msamaha kabla ya kutubu makosa yake.

231. Maadamu mtu anahifadhi ndani yake sumu ya kufurahia dhambi zake, chochote anachofanya kinaonekana kuwa sawa kwake. Na mara tu asili inapopotea katika mpangilio wake unaofaa, haijalishi kama imelewa kwa mvinyo au kwa tamaa: kwani vyote viwili humpeleka mtu mbali na hali yake ya sasa – na vyote viwili husababisha msukosuko uleule mwilini; ingawa njia zake ni tofauti, matokeo yake ni yaleyale.

232. Ikiwa uko peke yako katika seli yako na bado hujapata nguvu ya tafakari ya kweli, basi daima jishughulishe na kusoma troparia na kathismas, ukitafakari juu ya kifo na kutumaini yajayo. Haya yote huweka akili kwenye nukta moja na kuzuia isipotee hadi tafakari ya kweli itakapofika; kwani nguvu ya roho ni kuu kuliko tamaa. Kuhusu tumaini la wakati ujao, jishughulishe na kumkumbuka Mungu; jitahidi kuelewa vizuri maana ya troparia, na jilinde dhidi ya vitu vyote vya nje vinavyokichochea tamaa; na wakati huo huo, kuwa

mwangalifu hata katika mambo madogo unayofanya katika seli yako. Chunguza mawazo yako, na uombe upate utambuzi katika shughuli zako zote: furaha hii itaanza kukutiririkia; na kisha utapata huzuni ambazo ni tamu kuliko asali.

233. Hakuna anayeweza kushinda tamaa isipokuwa kupitia wema unaoonekana na unaoshikika; na hakuna anayeweza kushinda kuzurura kwa akili isipokuwa kupitia kujifunza maarifa ya kiroho. Akili yetu ni tete, na isipokuwa ikidhibitiwa na aina fulani ya tafakari, haiachi kamwe kuzurura. Na bila ukamilifu katika sifa zilizotajwa hapo juu, haiwezekani kufikia hali hii ya ulinzi; kwani isipokuwa mtu ashinde maadui zake, hakuwezi kuwa na amani. Mawazo ya tamaa ni kizuizi kwa sifa za siri za roho; na isipokuwa kwanza yadhibitiwe na sifa za nje, sifa za ndani hubaki zimefichwa nyuma yake.

234. Upendo kwa Mungu kwa asili ni mkali, na unapomzidi mtu bila kipimo, huujaza ule roho na furaha kuu. Kwa yule ambaye amepitia upendo huu, mabadiliko ya ajabu huonekana: uso wake hung'aa na kuwa na furaha, na mwili wake hupata joto; hofu na aibu humwondoka; huona kifo cha kutisha kama furaha; tafakari ya akili yake hairuhusu usumbufu wowote katika mawazo yake ya mambo ya mbinguni; hahisi msukumo unaosababishwa na vitu vya nje, kwani ingawa hufanya kitu, hakitambui kabisa – kwa kuwa akili yake huruka katika tafakari, na mawazo yake daima, kana kwamba, yanazungumza na mtu fulani. Mitume na mashahidi walijazwa mara moja na furaha hii ya kiroho. Wengine walisafiri ulimwengu, wakifanya kazi na kuvumilia dharau, huku wengine, katika mateso makali, hawakakata tamaa, bali waliyavumilia kwa ujasiri. – Wengineo, kwa wakati huo huo, walizurura katika majangwa, milima na mapango – na katika fujo zao wao ndio waliokuwa na mpangilio zaidi; walionekana kama wapumbavu, lakini wao ndio waliokuwa wenye hekima zaidi kuliko wenye hekima wote.

235. Kujinyima ni mama wa utakatifu; kutoka kwake hutokana uzoefu wa kwanza wa mafumbo ya Kristo – ambao huitwa hatua ya kwanza ya maarifa ya kiroho. Roho iliyochafuka haingii katika ufalme safi, wala haishirikiani na roho za Watakatifu. Pamba wema wako wa usafi kwa machozi, kufunga na ukimya wa upweke. Huzuni kidogo kwa ajili ya Mungu ni bora kuliko kitendo kikubwa kilichofanywa bila huzuni. Kile kinachofanywa bila juhudi—yaani, desturi ya watu wa kidunia wanaotoa sadaka kwa nje, lakini ha pati chochote ndani yao. Bali jitahidi ndani yako, na uoteseke kwa ajili ya Kristo, ili uonekane kuwa mwstahiki kushiriki katika utukufu wa Kristo. Akili haitatukuzwa pamoja na Yesu isipokuwa mwili uoteseke kwa ajili ya Kristo.

236. Kuna njia mbili za kupanda msalaba: moja ni kusulubishwa kwa mwili, na nyingine ni kupanda katika tafakari; ile ya kwanza ni matokeo ya kuachiliwa kutoka kwa tamaa, ilhali ile ya pili ni matokeo ya ufanisi wa matendo ya roho. Akili haitalainishwa isipokuwa mwili utaitiikia. Ufalme wa akili ni kusulubishwa kwa mwili: na akili haitalainishwa kwa Mungu isipokuwa uhuru utawekwa chini ya hekima. Yeye yeyote anayejisalimisha kwa Mungu yuko karibu na kila kitu kumtii.

237. Msingi wa yote mema, urejesho wa roho kutoka utumwani wa adui, njia inayoongoza kwenye nuru na uzima—haya yote yamo katika mazoea mawili yafuatayo: kujikusanya katika umoja na kufunga kila wakati; yaani, kwa hekima na busara kufanya kuwa kanuni kujiepusha na chakula, kubaki mahali pamoja bila kuondoka, na kujishughulisha daima na tafakari ya Mungu. Hivyo basi, utawala wa hisia, utulivu wa akili, udhibiti wa tamaa kali zinazochochewa mwilini, mienendo angavu ya fikra, bidii katika matendo mema, machozi na ukumbusho wa ufao, usafi wa moyo, ulio mbali na kila dhana potofu na wazo la kishawishi; kwa ufupi, hivyo basi uhuru wa mwanadamu wa kweli, furaha ya kiroho na ufufuo pamoja na Kristo katika Ufalme. Basi, yeyote anayepuuza njia hizi mbili, na ajue kwamba si tu atajidhuru mwenyewe katika yote yaliyosemwa hapo juu, bali pia atatikisa msingi wenyewe wa sifa zote njema – na ataangukia katika maovu mawili yafuatayo, ambayo ni kinyume cha yale ya awali: yaani, upotovu wa kimwili na ulafi usio na haya. Haya ndiyo maanzilisho kabisa ya kile kinachopingana na kile kilichosemwa – na yanatoa nafasi katika nafsi kwa ajili ya tamaa zote.

238. Adui, akijua nyakati za mahitaji yetu ya asili, yanayochochea asili kujiridhisha—akijua kwamba kutokana na kuzurura kwa macho na kuridhika kwa tumbo, akili huingia katika mkanganyiko, hujitahidi, hasa katika nyakati kama hizo, kutuchochea kuongeza mahitaji yetu ya asili na kupanda ndani yetu picha za mawazo ya udanganyifu, ili tamaa, katika mapambano yaliyo kali zaidi, zipate nguvu juu ya asili, na mwanadamu azame katika dhambi. Kwa hiyo, kama vile adui anavyotazama nyakati kama hizo, ndivyo pia tunavyopaswa kuwa waangalifu, hasa katika nyakati hizi hasa, na tusijiruhusu kutekeleza kwa haraka mapenzi ya mawazo haya yaliyopendekezwa, wala kusalimisha ushindi kwa tamaa, na zaidi ya yote, tusihame kutoka

mahali petu pa ukimya wala kwenda mahali popote panapokuwa rahisi kwetu, ili kwa kufanya hivyo tusitoe visingizio vya kuondoka jangwani kabisa.

239. Adui husimama mbele ya macho yetu mchana na usiku, akitazama, akisubiri na kufuatilia mlango wowote ulio wazi ambao kupitia kwake anaweza kuingia katika hisia zetu. Na tunapojiruhusu kuwa na uzembe hata katika jambo moja, basi mbwa huyu mwerevu na asiye na haya hutupiga mishale yake. Wakati mwingine maumbile yenyewe huanza kutamani amani, uhuru, vicheko, urukaji wa mawazo, na uvivu – na huwa chanzo cha tamaa na vilindi vya uasi; na wakati mwingine adui hupanda mambo haya katika nafsi. Jihadhari usijishusha katika mambo madogo, ili usije ukajishusha katika yale makubwa zaidi na kupata anguko kubwa. Na kitendo kidogo cha uzembe, kama mtu mmoja alivyosema, mara nyingi husababisha hatari kubwa. Kukaa na akili timamu hata katika mambo madogo na yasiyo na maana—hiyo ndiyo hekima.

240. Usipoteze moyo linapohusu kulinda maisha yako, wala usiwe mvivu kufa kwa ajili yake; kwani woga ni ishara ya kukata tamaa, na uzembe ndio mama wa vyote viwili. Mtu mwenye woga hufichua kuwa anaugua magonjwa mawili, yaani, upendo wa maisha na ukosefu wa imani. Upendo wa maisha ni ishara ya kutokumwamini Mungu. Lakini yeyote anayepuuza hili huthibitisha kuwa anaamini katika Mungu kwa roho yake yote na anatarajia yajayo. Ujasiri wa moyo na kupuuza hatari hutokana na mojawapo ya sababu mbili: ama imani kubwa kwa Mungu, au ugumu wa moyo. Ugumu wa moyo hufuatiwa na kiburi, ilhali imani hufuatiwa na unyenyekevu wa moyo.

241. Mtu hawezi kupata tumaini katika Mungu isipokuwa ametimiza kwanza, kwa kadiri ya uwezo wake, mapenzi Yake. Kwa maana tumaini katika Mungu na ujasiri wa moyo hutokana na ushuhuda wa dhamiri, na ni kupitia ushuhuda wa kweli wa akili yetu tu ndipo tunapata tumaini katika Mungu. Ushuhuda wa akili unadhihirishwa na ukweli kwamba dhamiri ya mtu haimlaani hata kidogo kwa kupuuzia jambo lolote alilopaswa kufanya, kadiri ya uwezo wake. Ikiwa moyo wetu hautuhukumu, *'tuna ujasiri mbele za Mungu'* (1 Yohana 3:21). Kwa hiyo, ujasiri ni matokeo ya maendeleo katika wema na dhamiri safi.

242. Kimya cha mtu cha daima na kuzingatia ukimya hutokana na sababu tatu zifuatazo: ama kwa ajili ya utukufu wa kibinadamu, au kutokana na shauku kuu ya wema, au kwa sababu mtu huyo ana ndani yake mazungumzo fulani ya kimungu, na akili yake huvutiwa nayo. Hesima haiko katika utekelezaji wa matendo mengi na tofauti ya kimwili, bali katika tumaini la hekima zaidi la moyo; kwani kusudi jema hulifunga kwa Mungu. Akili, bila matendo ya kimwili, inaweza kufanya mema; lakini mwili, bila hekima ya moyo, hata kama unafanya kitu, hauwezi kupata faida yoyote kutokana nacho. Hata hivyo, mtu wa Mungu anapopata fursa ya kutenda tendo jema, hatashindwa kuonyesha upendo wake kwa Mungu kupitia kazi ya matendo yake.

243. Katika mapambano dhidi ya msukumo wa tamaa ya mwili, chukulia kuepuka kuwatazama wanawake kama silaha yenye nguvu kwako; kwani adui hawezi kuleta ndani yetu kile ambacho asili ina uwezo wa kukifanya kwa nguvu zake mwenyewe. Usidhani kwamba asili husahau kile ambacho Mungu amepanda ndani yake kwa asili kwa ajili ya kuzaa na kwa ajili ya majaribio ya wale waliojihusisha katika jitihada hii. Lakini kujiepusha na vitu vya tamaa huua tamaa katika viungo, husababisha mtu kuisahau, na huiondoa kabisa. Vitu, visipoonekana, huleta msukumo mdogo usiojulikana sana; lakini vitu, vinapoonekana, huamsha tamaa kwa ukaribu wao, huikuza kama mafuta yanavyokuza mwali wa taa – na huwasha upya tamaa ambayo ilikuwa tayari imepungua na kuzimika. Harakati za asili, bila kuongezwa kwa chochote kutoka nje, haziwezi kuvuruga usafi wa nia wala kuvuruga usafi wa maisha; kwani Mungu hakuipa asili nguvu ya kushinda mwelekeo wa nia njema kwake. Hata hivyo, tukiruhusu mara kwa mara tuendeshwe na hisia zetu, na kujihusisha na kula na kunywa kupita kiasi, au kuwa katika kampuni ya wanawake, tukitazama na kuzungumza juu yao—jambo ambalo huwasha na kueneza haraka moto wa tamaa mwilini kote; basi kwa kufanya hivyo tunabadilisha mwendo wa asili ulio tulivu ndani ya mwili kuwa mkali na usioweza kudhibitiwa – kupitia nyongeza hizi kwa asili, zinazosukumwa na msukumo wa mapenzi yetu wenyewe. Kila kitu ambacho Mungu ameumba, ameumba kwa uzuri na kwa uwiano. Na maadamu kipimo cha muafaka na asili kinahifadhiwa ipasavyo ndani yetu, mienendo ya asili haiwezi kutulazimisha kupotoka kutoka kwa njia: bali mienendo ya muafaka tu ndiyo huamshwa mwilini, ambayo inaashiria tu kwamba kuna shauku ya asili ndani yetu, bila, hata hivyo, kusababisha msukosuko na mivurugiko yenye nguvu ya kutosha kuzuia uchaji.

244. Wakati mwingine kuna msukumo katika viungo, unaoruhusiwa na Mungu kwa sababu ya kiburi chetu. Tunajua kuhusu mapambano haya kwamba, tunapokuwa tumekuwa waangalifu kwetu wenyewe kwa muda mrefu na tumefanya kazi kwa bidii, hata tukijiona kama tumefanikiwa kwa kiasi fulani, tunaruhusiwa kuvumilia ili tujifunze unyenyekevu. Majaribu mengine hutokana na uvivu wetu na kujiruhusu kupita kiasi kwa mwili, kupitia kuacha yote yaliyo ya maumivu na magumu katika mpangilio wa maisha yetu—hasa,

kufungwa daima ndani ya seli na kazi ngumu ya kimwili. Uchungu, ugumu na hali finyu za maisha huzuia na kufaisha tamaa za kimwili; ilhali raha, starehe na utulivu wa mwili huziachia, huzilisha na kuzihuisha. Mungu na malaika wake hufurahi tunapokuwa na uhitaji, ilhali shetani na wateja wake hufurahi tunapokuwa katika raha. Huzuni na dhiki hupanua na kurahisisha utimizo wa amri; ilhali raha huachia nafasi tamaa, na hivyo kuzuia na kukandamiza utimizo wa amri. Katika mwili unaoteseka, mawazo hayawezi kupata nafasi ya kufikiria mambo hatari yasiyo na msingi. Mtu anapovumilia kazi na huzuni kwa furaha, anaweza kuyadhibiti mawazo yake kwa urahisi, kwani kazi huwafanya yasifanye kazi. Mtu anapojichukulia adhabu, akikumbuka dhambi zake za zamani, Mungu humtazama kwa neema. Mungu hufurahi kwamba, kwa kupotoka kutoka njia Yake, amejitwika adhabu—ambayo ni ishara ya toba. Na kadiri anavyojinyima zaidi, ndivyo neema ya Mungu kwake inavyoongezeka zaidi. Lakini furaha yoyote ambayo chanzo chake si wema huamsha mara moja tamaa za mwili kwa yule anayeiwahi.

245. Fadhila hufuatana mfululizo ili njia ya fadhila isiwe ngumu au ya mzigo, ili mtu aweze kuziendelea kwa wakati unaofaa na kupata nafuu kwa kufanya hivyo, na ili, kwa njia hii, taabu zenyewe zilizovumiliwa kwa ajili ya fadhila ziweze kuwa za kupendeza, kama kitu kizuri. Hivyo basi, hakuna anayeweza kupata kujitenga kweli isipokuwa ajitayarishe kuvumilia majaribu kwa furaha. Na hakuna anayeweza kuvumilia majaribu isipokuwa ameshawishika kwamba, kwa malipo ya huzuni ambazo amejitayarisha, anaweza kupokea kitu kinachozidi faraja ya kimwili. Mtu yeyote anayejinyima vitu vya kimwili lakini hajajinyima uhalisia wa hisia – ambapo ninamaanisha kuona na kusikia – amejiletea huzuni maradufu, na atateseka na kuhuzunika zaidi. Kwa maana, ikiwa picha tu za vitu akilini, bila vitu hivyo wenyewe, huleta hisia ya maumivu kwa mtu – tutasema nini basi wakati vitu hivyo wenyewe vipo na viko karibu? – Katika hali hii, kutokana na hisia zinazotokana na vitu hivi, mtu huteseka kama alivyoteseka awali alipokuwa akitenda kitendo hicho; kwa maana kumbukumbu ya tabia yake ya kuvitumia haiondoki akilini mwake kamwe. Jinsi ilivyo ya ajabu maisha ya mtu anayeishi peke yake kwa upande huu! Ndani yake, mawazo pekee ndiyo yanabaki kama vishawishi; lakini pia huchangia sana na kwa nguvu katika kuwalea mawazo haya.

246. Usitake ushauri kutoka kwa mtu asiyeishi maisha kama yako, hata kama ni mwenye hekima kuu. Badala yake, mkabidhi mawazo yako mtu asiye na elimu ya juu lakini mwenye uzoefu wa vitendo kuhusu jambo hilo, kuliko mwanafalsafa mtaalamu anayetumia hoja za utafiti wake bila kuwahi kujaribu utendaji wake. Kupata uzoefu humaanisha si tu kukaribia mambo fulani na kuyaangalia bila kupata maarifa yoyote juu yao, bali, kupitia kuushughulikia kwa muda mrefu, kutambua waziwazi manufaa na madhara yake kupitia uzoefu binafsi. Si jambo la nadra kitu kuonekana kuwa na madhara kwa juu juu, lakini kikaonekana kuwa na faida tele kiini chake; na kinyume chake, si jambo la nadra kitu kuonekana kuwa na faida, lakini kikiwa kimejaa madhara ndani. Kwa hiyo, tafuta ushauri wa yule ambaye, akiwa amejaribu kila kitu mwenyewe, anaweza kujadili kwa subira yale yanayohitaji kuzingatiwa katika mambo yako mwenyewe – na anaweza kuonyesha kwa uhakika kile ambacho ni cha manufaa kwako kweli.

247. Utakapopata amani isiyobadilika katika njia yako, kuwa mwangalifu; kwani umeondoka mbali na njia iliyonyooka iliyopitiwa na miguu iliyochoka ya Watakatifu. Wakati bado uko kwenye njia ya kuelekea mji wa Ufalme, na ishara iwe kwako kwamba unakaribia mji wa Mungu: utakutana na vishawishi vikali; – na kadiri unavyokaribia na kuendelea mbele, ndivyo vishawishi vilivyo mbele yako vitakavyoongezeka. Kwa hiyo, mara tu unapohisi vishawishi vikubwa na vyenye nguvu zaidi katika roho yako njiani; jua kwamba wakati huo roho yako kwa kweli imepaa kwa siri hadi hatua mpya, ya juu zaidi, na kwamba neema imezidishwa kwa ajili yake katika hali iliyomo; maana kwa kadiri neema inavyokuwa kubwa, Mungu huiongoza roho katika dhiki ya majaribu kwa kiwango hicho hicho. Ikiwa roho ni dhaifu na haina nguvu ya kutosha kwa ajili ya majaribu makuu, na kwa hivyo inasihi isipitiwe na hayo, na Mungu anaitimiza ombi lake; basi jua kwa hakika kwamba kadiri roho inavyokosa nguvu ya kutosha kwa majaribu makuu, ndivyo inavyokosa pia uwezo wa kupokea zawadi kuu; na kama vile inavyokataliwa kupata majaribu makuu, ndivyo pia inavyokataliwa kupokea zawadi kuu. Kwa maana Mungu hautoi zawadi kuu bila jaribu kuu; zawadi hupimwa na Mungu kulingana na majaribu, kwa mujibu wa hekima Yake, ambayo wale aliowaumba hawawezi kuielewa.

248. Majaribu yanayokutana nayo mtu anapoanza maisha ya wema na *'kadiri yanavyoendelea'* ni tofauti na yale yanayoruhusiwa ili *'kuunyenyekeza kiburi'* cha moyo. Majaribu yanayomkuta roho kutoka kwa fimbo ya kiroho *'kwa ajili ya maendeleo'* na ukuaji *wake*, na ambayo kupitia hayo hufundishwa, hujaribiwa na kuongozwa katika mapambano, ni kama yafuatavyo: ughafu, uzito mwilini, udhaifu wa viungo, kukata

tamaa, mchanganyiko wa mawazo, mashaka yanayotokana na uchovu wa kimwili, kupoteza tumaini kwa muda, kuyeyuka kwa mawazo, ukosefu wa msaada wa kibinadamu, uhaba wa kile ambacho mwili unahitaji, na kadhalika. Majaribu haya huibua katika nafsi hisia ya upweke na kutokuwa na kinga, giza la moyo na unyenyekevu. Hata hivyo, Utunzaji wa Mungu hupima majaribu haya kulingana na nguvu na mahitaji ya wale wanaoyavumilia. Ndani yake huwepo faraja na kushindwa, nuru na giza, ugomvi na msaada; kwa ufupi, kifungo na upana. Na hili hutumika kama ishara kwamba mtu anastawi kwa msaada wa Mungu.

249. Majaribu ambayo, kwa idhini ya Mungu, huwapata wale *'wanaojikweza'* mbele ya wema wa Mungu na kumkosea Mungu kwa *'kiburi'* chao ni kama yafuatavyo: kuondolewa kwa nguvu ya hekima ambayo watu wanayo; hisia ya kutokuwa na utulivu ndani ya nafsi kutokana na mawazo yasiyo na mwelekeo, iliyoruhusiwa ili kupunguza kiburi chao; hasira ya haraka; tamaa ya kila kitu kiende jinsi yeye anavyotaka; mabishano ya maneno; kuwakemea wengine; moyo unaodharau kila mtu; upotoshaji kamili wa akili; kutukana na jina la Mungu; mawazo ya kipumbavu, ya kuchekesha, kana kwamba watu wanayapuuza, heshima yao ikipunguzwa kuwa sifuri; na, kwa siri na waziwazi, kwa njia mbalimbali, wanakabiliwa na aibu na dhuluma kutoka kwa mashetani; hatimaye, tamaa ya kuwa katika ushirika na urafiki na ulimwengu, ya kuongea bila kukoma na kujihusisha na mazungumzo ya upuuzi yasiyo na tahadhari, ya daima kutafuta habari na hata unabii wa uongo, na kutoa ahadi zaidi ya uwezo wa mtu. Na hizi ndizo kiini cha majaribu ya kiroho. Miongoni mwa majaribu ya kimwili ni: magonjwa ya kiharusi yenye maumivu, changamano, ya muda mrefu na yasiyopona kwa urahisi; kukutana daima na watu wabaya na wasio na Mungu; kuangukia mikononi mwa wanyanyasaji; kukwama kusikotarajiwa na kuanguka hatari; na majanga ya kuharibu maisha kwao wenyewe na familia zao. Yote tuliyoyataja hapa ni ya aina ya majaribu ya kiburi. Mwanzo wa haya huonekana kwa mtu wanapoanza kujiona wenye hekima machoni pao. Na hupitia masaibu haya yote wanapojikita mawazo kama hayo ya kiburi: kadiri unavyokuwa na hayo zaidi, ndivyo kiburi kinavyokuzidi kuingia ndani yako.

250. Kuna aina nyingine ya kishawishi – woga unaotokana na ukosefu wa subira. Kila hali ngumu na kila huzuni, ikikumbana na ukosefu wa subira, husababisha mateso makali; kwani subira kwa mtu humzuia mabaya, ilhali woga ni chanzo cha mateso. Subira ni chanzo cha faraja – na nguvu fulani, ambayo kwa kawaida hutokana na moyo mkarimu. Ni vigumu kwa mtu kupata nguvu ya aina hii ya k katika majonzi yake bila zawadi ya kimungu, inayopatikana kupitia maombi yasiyokoma na kumwaga machozi. Mungu anapopenda kumweka mtu katika majonzi makuu, Yeye humruhusu kuangukia katika mikononi mwa woga. Na hii husababisha nguvu kubwa ya kukata tamaa, ambapo anahisi roho yake ikisagwa – na hii ni ladha ya Gehena; kwani kutoka hapa hutokea maelfu ya majaribu: mkanganyiko, kero, kufuru, malalamiko dhidi ya hatima, mawazo potofu, kuhama kutoka nchi moja hadi nyingine, na kadhalika. Chanzo cha haya yote ni uzembe wako mwenyewe. Wewe mwenyewe hujajali kutafuta tiba ya hili. Hata hivyo, kuna tiba moja tu kwa haya yote: unyenyekevu wa moyo. Bila huo, hakuna anayeweza kuvunja kizuizi cha maovu haya. Unyenyekevu unavyoongezeka, ndivyo uvumilivu katika dhiki unavyoongezeka; uvumilivu unavyoongezeka, mzigo wa huzuni unapunguzwa, na faraja hupokelewa; kadiri faraja inavyoongezeka, ndivyo upendo kwa Mungu unavyoongezeka; na kadiri upendo unavyoongezeka, ndivyo furaha ya Roho Mtakatifu inavyoongezeka. Mungu hawaondolei watumishi wake majaribu, bali huwapa uvumilivu katika majaribu, kwa ajili ya imani yao na kujitolea kwao kwa mapenzi Yake.

251. Maisha ya kuishi kulingana na Mungu katika mwili yanajumuisha matendo ya kimwili – juhudi za kimwili kusafisha mwili kutoka kwa tamaa kupitia shughuli za wema. Maisha ya kuishi kulingana na akili ni suala la moyo, linalofuatiliwa bila kuchoka kwa fikra makini za Hukumu, pamoja na sala ya daima ya moyo, tafakari juu ya Utunzaji na uangalizi wa Mungu, ya faragha na ya jumla, kama inavyoonekana kote ulimwenguni, na kujilinda dhidi ya tamaa zilizofichika, ili kusiwe na kitu chochote cha tamaa kinachopatikana katika ufalme wa ndani na wa kiroho.

252. Toba hutolewa kwa watu kama neema juu ya neema baada ya ubatizo; kwani toba ni kuzaliwa mara ya pili kutoka kwa Mungu. Toba ni lango la rehema; kupitia lango hili tunaingia katika rehema za Mungu, na mbali na lango hili mtu hawezi kupata rehema. Tubu ni neema ya pili, na huzaliwa kwa imani na hofu; hata hivyo, hofu ni fimbo ya kibaba inayotuongoza hadi tutakapofikia paradiso ya kiroho ya baraka: baada ya hapo huondoka kwetu. Paradiso ni upendo wa Mungu, ambamo kuna furaha ya heri zote. Mti wa uzima ni upendo wa Mungu, ambao Adamu alianguka kutoka kwake; na tangu wakati huo hajawahi kujua furaha; bali aliteseka na kufanya kazi katika nchi ya miiba. Wale waliokataliwa upendo wa Mungu, wakitembea katika haki, hula mkate huo wa jasho la paji la uso wao katika kazi zao, ambao uliagizwa kwa mwanadamu wa kwanza baada ya kuanguka kwake. Yeye anayeishi katika upendo huzaa tunda la uzima

kutoka kwa Mungu, na hata katika ulimwengu huu hupumua hewa ya ufufuo. Upendo ndilo ufalme; kumhusu, Bwana aliwaahidi Mitume kwa fumbo kwamba wangeonja katika ufalme Wake. Maana imesema: *'Utakula na kunywa katika meza ya ufalme wangu'* (Luka 22:30)—hivi ina maana gani isipokuwa upendo?—Tazama*, 'mvinyo unaofurahisha moyo wa mwanadamu'* (Zaburi 103:15). Heri yeye anayekunywa mvinyo huu!

253. Kama vile ilivyo vigumu kuvuka bahari kuu bila meli au mashua, ndivyo hakuna anayeweza kufikia upendo bila hofu. Tunaweza kuvuka bahari chafu iliyo kati yetu na paradiso ya akili kwa mashua ya toba pekee, ambayo inasukumwa na wapelelezi wa hofu. Lakini ikiwa wapiga mashua wa hofu hawaiongozi meli ya toba, ambayo tunasafiri nayo kuvuka bahari ya dunia hii kuelekea kwa Mungu, basi tutazama katika bahari hii chafu. Tubu ni meli, hofu ni nahodha wake, na upendo ni bandari ya Kimungu. Hofu hutuleta kwenye meli ya toba, hutuvusha bahari chafu ya maisha, na kutuongoza hadi bandari ya Kimungu, ambayo ni upendo. Wote wanaofanya kazi na wenye mizigo mizito huja bandarini humu—kupitia toba. Na tukishapata upendo, basi tumempata Mungu, na safari yetu imekamilika, na tumewasili katika kisiwa cha ulimwengu ujao, ambako Baba, Mwana na Roho Mtakatifu wanaishi.

254. Kuna maarifa yanayotangulia imani, na kuna maarifa yanayozaliwa kutokana na imani. Maarifa yanayotangulia imani ni maarifa ya asili, ilhali yale yanayozaliwa kutokana na imani ni maarifa ya kiroho. Maarifa ya asili hutofautisha mema na maovu, na huitwa utambuzi wa asili, ambao kwa njia yake tunatambua mema na maovu kiasili, bila kujifunza. Mungu amepanda utambuzi huu katika asili ya mwanadamu mwenye akili; huku, kwa msaada wa kujifunza, ukiongezwa nguvu na kutajirishwa. Hakuna mwanadamu asiye nao. Hii ndiyo nguvu ya maarifa ya asili ndani ya nafsi yenye akili, nguvu ambayo hutumika ndani yake bila kukoma. Heshima ya asili ya mwanadamu iko katika utambuzi unaotofautisha mema na mabaya, na Nabii alilinganisha kwa usahihi wale walioupoteza na wanyama wasio na akili (Zaburi 48:13).

255. Ufahamu wa asili, unaotangulia imani, ni njia ya kufikia imani na Mungu. Kwa kuwa umetandikwa katika asili yetu na Mungu, unauthibitishia wenyewe kwamba tunapaswa kumwamini Mungu, aliyeumba vitu vyote. Imani hii huweka hofu ndani yetu; na hofu hii hutulazimisha kutubu na kutenda matendo mema; kwani ni kupitia matendo mema ndipo mtu hupewa ufahamu wa kiroho, au hisia ya mafumbo, ambayo huibua imani ya tafakari ya kweli. Uelewa wa kiroho hauzaliwi kwa imani pekee; bali imani huibua hofu ya Mungu, na kupitia hofu hii ya Mungu, tunapoanza kutenda kulingana nayo, uelewa wa kiroho huzaliwa kutokana na kitendo cha hofu hii, kama alivyosema Mtakatifu Krisostomo: 'Mtu yeyote anapopata nia inayolingana na hofu ya Mungu na mtazamo sahihi wa kiroho, basi hupokea hivi karibuni ufunuo wa mambo yaliyofichika.' Kwa 'ufunuo wa mambo yaliyofichika' anamaanisha ufahamu wa kiroho.

256. Hata hivyo, si hofu ya Mungu ndiyo inayozalisha ufahamu huu wa kiroho; bali, ufahamu huu hutolewa kama zawadi juu ya utendaji wa hofu ya Mungu. Utendaji wa hofu ya Mungu ni toba; na toba, ikikamilika kikamilifu na kufikia mwisho wake, huongoza mahali ambapo ufahamu wa kiroho hutolewa. Ufahamu wa kiroho ni utambuzi wa yaliyo fichika. Na mtu anapotambua uhalisia huu usioonekana, basi aina tofauti ya imani huzaliwa ndani ya utambuzi huo—imani ambayo haipingani na imani ya kwanza, bali inathibitisha imani hiyo. Hii huitwa imani ya tafakari. Hadi wakati huo kulikuwa na kusikia; sasa kuna tafakari, na tafakari ina uhakika zaidi kuliko kusikia.

257. Haya yote hutokana na ile maarifa ya asili inayotofautisha kati ya wema na uovu. Ni mbegu njema ya wema. Kufuata maarifa haya ya asili ndani ya mtu huleta – msukumo endelevu wa dhamiri, – ukumbusho usioisha wa kifo na wasiwasi mkali unaoendelea hadi mwisho kabisa wa maisha yake, – na baada ya haya, huzuni, kukata tamaa, hofu ya Mungu, haya ya asili, – huzuni kwa dhambi za zamani, bidii, ukumbusho wa njia ya pamoja, kujali kujitayarisha kwa ajili yake, – ombi lenye machozi kwa Mungu la kupitishwa kwa wema kupitia malango haya, ambayo kila kiumbe lazima apite, – dharau kwa dunia na mapambano makali kwa ajili ya wema. Haya yote hupatikana kupitia maarifa ya asili – na kila mtu alinganishe matendo yake na haya. Inapodhihirika kwamba mtu amepata haya, inamaanisha kwamba anafuata njia ya asili; na anapovuka haya na kuingia katika upendo, anainuka juu ya asili – na kwake, mapambano, hofu, kazi ngumu na uchovu katika mambo yote hufikia mwisho. Haya ndiyo matokeo ya maarifa ya asili. – Na tunapata hili ndani yetu tunapokwepa kuchafua uelewa huu kwa matakwa yetu ya kujiruhusu. – Na tunabaki katika hatua hii hadi tufikie upendo, ambao hutuweka huru kutokana na haya yote. Kila mtu, kwa kuzingatia yote tuliyosema, ajichunguze na ajijaribu ili kuona njia yake iko wapi: iwe katika kile kisicho cha asili, au katika kile cha asili, au katika kile kilicho juu ya asili.

258. Wazo jema hupandwa mizizi moyoni kwa neema ya Kimungu pekee; wazo baya hulikaribia mtu ili kumjaribu na kumtia mtihani. Mtu aliyefikia kutambua ukubwa wa udhaifu wake amefikia ukamilifu wa

unyenyekevu. Zawadi za Mungu huvuta moyo, ukiuchochea katika shukrani isiyo na kikomo. Bwana huvumilia udhaifu wote wa kibinadamu, lakini haivumilii mtu anayelalamika daima, wala hawaachi bila kusahihishwa. Unyenyekevu hutangulia neema; na kiburi hutangulia adhabu. Wenye kiburi wanaruhusiwa kuanguka katika kufuru; wale wanaojivunia wema wao wanaorodheshwa kuanguka katika uzinzi; na wale wanaojivunia hekima yao wanaruhusiwa kuanguka katika mitego ya giza ya ujinga.

259. Yeye yeyote, anapomkumbuka Mungu, anamheshimu kila mtu, mtu huyo, kwa utunzaji wa siri wa Mungu, hupata msaada kutoka kwa kila mtu. Yeyote anayemtetea aliyedhulumiwa anampata Mungu kama mlinzi wake; yeyote anayeinua mkono wake kumsaidia jirani yake hupokea nguvu za Mungu kujisaidia. Yeyote anayemshtaki ndugu yake kwa maovu yake anampata Mungu kuwa mshitaki wake. Yeyote anayemwosha ndugu yake faragha anaponya kasoro yake mwenyewe; lakini yeyote anayemshtaki mtu mbele ya mkutano huongeza maumivu ya majeraha yake mwenyewe. Rafiki anayekemea kwa siri ni daktari mwenye busara, lakini anayeponya mbele ya macho ya wengi ni mchokozi.

260. Mungu huongoza kwa upendo, na hasagii kisasi (Mungu asije)! Anatafuta tu kuponya sura Yake mwenyewe, na hakuwi na hasira. Yeye yeyote anayefanya wema kwa ajili ya thawabu atabadilika hivi karibuni. Hata mtu akijikamilisha kiasi gani katika maisha haya katika jitihada zake kuelekea Mungu, kila kitu hubaki nyuma Yake; katika umri ujao, hata hivyo, Mungu huwatokezea uso Wake – ingawa si hasa jinsi alivyo. Hata wacha Mungu wakitafakari Mungu kwa kina kiasi gani hapa, wao huona tu taswira kama katika kioo, ilhali huko watamwona Mungu kwa dhati.

261. Moto uliokita mizizi kwenye kuni kavu ni vigumu kuuzima: na ikiwa joto la Mungu litawaka moyoni mwa yule aliyeukataa ulimwengu, mwangwi wake hauzimiki – na unawaka kwa ukali zaidi kuliko moto. Nguvu ya divai inapoingia katika viungo, akili husahau kila kizuizi: na kumbukumbu ya Mungu, inaposhika malisho ya roho, huondoa kabisa kutoka moyoni kila kumbukumbu ya ulimwengu unaoonekana. Hisia ya enzi ijayo katika ulimwengu huu ni kama kisiwa kidogo baharini; na yeye anayekikaribia hatupepezwi tena na mawimbi ya maono ya enzi hii. Mtawa, wakati bado anaona haja katika maisha haya ya kufanya kazi zaidi, huzihuzunika kwa wazo la kutengana na mwili; lakini anapohisi katika roho yake kwamba amelitumia vyema wakati wake na kupokea ahadi yake, hutamani enzi ijayo. Wakati mfanyabiashara yuko baharini, hofu humkamata kiini chake, ili wasi wimbi limwinuke na kuzamisha tumaini la jitihada zake; na wakati mtawa yuko duniani, hofu humshika maishani mwake, ili wasi dhoruba isimuke ndani yake na kazi yake—ambayo ameichapakia kwa bidii tangu ujana wake hadi uzeeni—ipotee.

262. Nahodha, anaposafiri baharini, hutazama nyota na kuongoza meli yake kwa kutumia nyota hizo hadi anafika bandarini; na mtawa hutazama sala, kwani ndiyo humweka sawa na kuongoza safari yake kuelekea bandari ambayo maisha yake yanaelekezwa kwa sala ya kila wakati. Mwogeleaji, akiwa amevua nguo zake, huingia baharini kutafuta lulu; na mtawa, akiwa amejitenga na vitu vyote vya kidunia, huishi maisha yake kutafuta ndani yake lulu—Yesu Kristo—na anapomkuta Yeye, hatafuti kitu kingine chochote kilicho mbali Naye.

263. Ni hatari kwa bibi kuchangamana na watu wengi na kuwa katika mikusanyiko mikubwa, na kwa akili ya mtawa kuzungumza na watu wengi. Ndege, popote ilipo, hujitahidi kwa ajili ya kiota chake ili kulelea vifaranga vyake huko; na mtawa mwenye busara huharakia kwenda mahali pake ili kutoa ndani yake tunda la uzima. Mawingu hufunika jua; na mazungumzo ya kupindukia hufunika roho ambayo imeanza kuangazwa na tafakari ya kiroho. Inasemekana kuhusu ndege anayeitwa sireni kwamba yeyote anayesikia sauti yake tamu huvutiwa sana kiasi kwamba, akimfuata jangwani, husahau maisha yake mwenyewe kwa sababu ya utamu wa wimbo wake, na huanguka na kufa. Ndivyo ilivyo kwa roho. Utamu wa mbinguni unaposhuka juu yake, basi, ikisukumwa na sauti tamu ya maneno ya Mungu, ambayo yamechongwa kwa kina katika akili, huvutwa kabisa katika nyayo Zake, kiasi kwamba husahau maisha yake ya kimwili; na mwili huondolewa tamaa zake, wakati roho inainuliwa kutoka katika maisha haya kwenda kwa Mungu.

264. Mti, isipokuwa ukatwe majani yake makongwe kwanza, hautotoa matawi mapya; na mtawa, hadi atakapotokomeza kutoka moyoni mwake kumbukumbu zote za matendo yake ya zamani, hatazaa tunda na matawi mapya katika Kristo Yesu. Ndani ya ganda ambalo lulu huumbwa, husemekana kwamba aina fulani ya cheche hutengenezwa na radi, na huvuta lishe kutoka hewani; hadi wakati huo, hubaki kuwa nyama tu: na moyo wa mtawa, hadi upokonyapo lishe ya mbinguni kupitia akili, kazi yake ni ya kawaida, na hatunzi tunda la faraja ndani ya ganda lake. Mbwa anayelamba vinywa vyake mwenyewe hunywa damu yake mwenyewe, na, kwa sababu ya utamu wa damu yake, haihisi madhara anayojiachia; na mtawa anayependa kujivunia kwa

ubatili hunywa maisha yake mwenyewe, na, kwa sababu ya utamu anaouhisi kwa muda mfupi, haitambui madhara anayojiachia.

265. Usikaribie maneno ya sakramenti yaliyomo katika Maandiko Matakatifu bila sala na bila kutafuta msaada wa Mungu, bali sema: 'Nipe, Ee Bwana, hisia ya nguvu iliyomo ndani yake'. Chukulia sala kuwa ufunguo wa maana halisi ya yale yaliyosemwa katika Maandiko Matakatifu. Unapotaka kumkaribia Mungu kwa moyo wako, kwanza thibitisha upendo wako Kwake kupitia kazi ya mikono. Ndani yake kuna mwanzo wa maisha – na Bwana ameziweka kama msingi wa ukamilifu. Chukulia uvivu kuwa mwanzo wa giza la roho; na kama giza moja linavyopelekea jingine, ndivyo mikusanyiko ya mazungumzo ilivyo. Ikiwa hata maneno yenye manufaa, yasipodhibitiwa, husababisha giza, basi si zaidi juu ya mazungumzo ya bure. Roho hufanywa kuwa duni na wingi wa mazungumzo marefu.

266. Kiasi na kanuni zilizoimarishwa katika mtindo wa maisha wa mtu hufumbua akili na kuzuia mkanganyiko. Mkanganyiko wa akili unaotokana na fujo (kutokana na ukosefu wa kanuni thabiti) huleta giza katika roho, na giza hili kwa upande wake husababisha mkanganyiko zaidi. Amani (ya akili) ni matokeo ya mpangilio mwema, na kutokana na amani huzaliwa nuru; na kutokana na nuru na amani, hewa safi huangaza katika akili.

267. Nafsi inayotafuta maslahi yake binafsi inanyimwa hekima, ilhali nafsi yenye huruma itafanywa kuwa na hekima na Roho. Ufunguo wa moyo kupata zawadi za kimungu hupatikana kupitia upendo kwa jirani, na kadiri moyo unavyoachiliwa kutoka kwa vifungo vya mwili, mlango wa maarifa hufunguliwa mbele yake vivyo hivyo. Ni upendo kiasi gani mzuri na wa kusifiwa kwa jirani, mradi tu utunzaji unaoambatana nao usitutenganishe na upendo wa Mungu!

268. Jinsi ilivyo tamu mazungumzo na ndugu zetu wa kiroho, mradi tu tuweze kudumisha ushirika wetu na Mungu tukiwa tunayafanya! Ni vema pia kuwajali mazungumzo yetu na ndugu zetu wa kiroho, mradi tu wiano utawaliwe katika hili, yaani, mradi tu kwa kisingizio hiki tusipoteze kazi yetu ya ndani na njia yetu ya maisha, na mazungumzo yetu yasiyokoma na Mungu. Hii ya mwisho huvurugika mara tu mwanzo wa ile ya kwanza; kwani akili haitoshi kudumisha mazungumzo mawili kwa wakati mmoja. Mazungumzo mengi kupita kiasi na ndugu wa kiroho, pia, yanaweza kuwa na madhara; na kwa watu wa kidunia, ni hatari hata kuwatazama kutoka mbali; hakika, hata bila kuwaona, sauti zao pekee zinatosha kuvuruga amani ya moyo.

269. Kama vile roho kwa asili yake ilivyo bora kuliko mwili, ndivyo pia mwili wa kiroho ulivyo bora kuliko ule wa kimwili. Lakini kama vile uumbaji wa mwili ulivyotangulia upumuaji wa uhai ndani yake, ndivyo pia matendo ya kimwili yanavyotangulia yale ya kiroho. Na si maisha ya juu, yanayodumishwa bila kukosekana, ndiyo yanayounda nguvu kuu. Dondoo dhaifu, ikitiririka daima, hutoboa jiwe gumu. Wakati unapokaribia kwa mtu wa kiroho kuinuka ndani yako, basi furaha huwashwa katika roho yako, na mawazo yako huzungukwa na utamu ulioko moyoni mwako. Lakini wakati dunia inapotaka kuinuka tena ndani yako, basi , mtetemo wa mawazo huongezeka ndani yako. Ninaposema 'dunia' namaanisha tamaa zinazotokana na mtetemo wa akili. Zinapozaliwa na kufikia utu uzima, huwa dhambi na kumuua mtu. Kama vile watoto hawazaliwi bila mama, ndivyo tamaa hazizaliwi bila urukaji wa akili, na kutenda dhambi hakufanyiki bila mazungumzo na tamaa.

270. Ikiwa subira inakua ndani ya roho zetu, ni ishara kwamba tumepokea kwa siri neema ya faraja. Wakati roho inapovutiwa na furaha ya tumaini lake na furaha ya Mungu, basi mwili hauhisi huzuni yoyote, ingawa ni dhaifu. Basi unaweza kubeba mzigo maradufu bila kuonyesha kupungua kwa nguvu. Hivi ndivyo hutokea roho inapoingia katika furaha hiyo ya kiroho. Ukidhibiti ulimi wako, Mungu atakupa neema ya upole wa dhati, ili uweze kuona roho yako ndani yake, na hivyo kuingia katika furaha ya kiroho. Kadiri mtu anavyoanza kazi kwa ajili ya Mungu, ndivyo moyo wake unavyopokea ujasiri katika maombi yake; na kadiri mtu anavyovurugwa na mambo mengi, ndivyo anavyonyimwa msaada wa Mungu.

271. *Wazo la kwanza* ambalo, kupitia upendo wa Mungu kwa wanadamu, huingia ndani ya mtu na kuongoza roho kuelekea uzima, *'ndilo' wazo* linalochipukia katika *'moyo kuhusu hatima ya asili hii*'. Wazo hili kwa kawaida hufuatiwa na kutojali dunia; na hii huashiria mwanzo ndani ya mtu wa kila msukumo mwema unaomwongoza kuelekea uzima. Ni nguvu hii hiyohiyo ya Kimungu, inayomwambatana mtu, inayoweka msingi inapotaka kufunua uzima ndani yake. – Na ikiwa mtu hatazima ndani yake wazo hili tulilolizungumzia kwa ajili ya wasiwasi wa kidunia na mazungumzo ya bure, bali analikua kimyakimya, analitafakari kwa kina, na kujitolea kwalo; basi litampeleka kwenye tafakari ya kina ambayo hakuna awezaye kuielezea kwa maneno. Shetani anachukia wazo hili, na analishambulia kwa nguvu zake zote ili kulifutilia mbali kwa mwanadamu. Na kama ingewezekana, angempa ufalme wa ulimwengu wote, ili tu kufuta wazo kama hilo kutoka akilini

mwa mtu kwa njia ya kupotoshwa. Kwa maana yule mnyang'anyi anajua kwamba ikiwa wazo hili litaishi ndani ya mtu, basi akili yake haitaishi tena katika dunia hii ya udanganyifu, na hila zake hazitaweza kumkaribia.

272. *Hatua nyingine* hufuata *hii*, wakati mtu anaishi maisha mema na anakaribia uzoefu wa kutafakari na kuitenda, wakati kutoka juu anapokea *'neema ya kuonja utamu wa maarifa ya kiroho*'. Mwanzo wa mchakato huu unajumuisha yafuatayo: kwanza, mtu anahakikishiwa utunzaji wa Mungu kwa wanadamu, anang'arishwa na upendo wake kwa Muumba, na kwa wakati mmoja anajaa mshangao kwa mpangilio wa viumbe wenye akili na kwa utunzaji mkuu wa Mungu kwao. Kuanzia hapa, utamu wa Mungu na kuwasha kwa upendo kwa Mungu huanza ndani yake, ukimwaka moyoni mwake na kuangamiza tamaa zake za kiroho na za kimwili. Upendo huu, ukiambatana na bidii kubwa na dhamiri safi, huanza kuwaka ghafla – na mtu anastawi nao kama vile kwa divai, na moyo wake unatekwa mateka na Mungu. Kadiri mtu anavyojitahidi kuishi maisha ya wema, kujidhibiti, na kutumia muda katika kusoma na maombi, ndivyo nguvu hii inavyoimarishwa na kuongezwa ndani yake.

273. Tusikate tamaa tunapojikuta katika hali ya giza. Ninazungumzia giza hilo maalum ambalo, wakati mwingine, roho hupata taabu, kana kwamba iko katikati ya mawimbi; na iwe mtu anasoma Maandiko au anafanya ibada, katika kazi yoyote anayoifanya, giza hufuata giza. Mtu wa aina hiyo huacha kazi hiyo, na mara nyingi hata huruhusiwa kuikaribia. Saa hii imejawa na kukata tamaa na hofu; tumaini kwa Mungu na faraja ya imani Kwake hutupiliwa mbali kabisa na roho – na roho nzima hujaa kabisa shaka na hofu. Lakini Mungu haiachi nafsi katika hali kama hiyo kwa muda mrefu; badala yake, huleta njia ya kutokea hivi karibuni (1 Kor. 10:13). Na nitakuelekeza hili na kukupa ushauri: ikiwa huna nguvu ya kujidhibiti na unaanguka kifudifudi katika maombi; kisha funika kichwa chako kwa vazi na kulala hadi saa hii ya giza ipite kwako, lakini usitoke katika chumba chako. Wale wanaotaka kuishi maisha ya tafakari, na wanaotafuta faraja ya imani katika safari yao, ndio wanaokumbwa zaidi na jaribu hili. Kwa hiyo, saa hii huwasumbua na kuwachosha zaidi ya wote kwa kutetemeka kwa akili; na mara nyingi hii hufuatiwa na matukano, wakati mwingine mtu hushambuliwa na shaka kuhusu Ufufuo, na mambo mengine ambayo hatupaswi kuyazungumzia. Wale wanaojihusisha na kazi za kimwili wako huru kabisa kutokana na majaribu haya. Wanaathiriwa na aina tofauti ya kukata tamaa, inayojulikana na wote, ambayo kwa asili yake ni tofauti na majaribu haya na yanayofanana nayo. Ameebarikiwa yeye anayevumilia hili bila kutoka nje ya mlango. Hata hivyo, mapambano haya hayaishii kwa saa moja tu; wala neema hairudi ghafla na kuchipua katika roho, bali polepole. Na kimoja huachia nafasi kwa kingine: wakati mwingine ni majaribu, na wakati mwingine ni faraja.

274. Mtu aliyejaa wivu usio na msingi kamwe hapati amani ya akili; na yeyote ambaye ni mgeni kwa amani hiyo pia ni mgeni kwa furaha. Ikiwa amani ya akili huitwa afya kamili, na wivu usio na msingi ni kinyume cha amani hiyo, basi inafuatia kwamba yeyote anayehifadhi wivu wa uovu tayari anaugua ugonjwa mkuu. Moyo uliojaa huzuni kutokana na udhaifu na kutokuwa na nguvu katika mambo ya dhahiri ya kimwili huchukua nafasi ya mambo yote haya ya kimwili. Mambo ya kimwili bila huzuni ya akili ni kama mwili usio na roho. Yeye anayehuzunika moyoni mwake na kuachia tamaa zake huru ni kama mtu anayeumwa kimwili, ambaye mdomo wake uko wazi kwa chakula chochote kinachomdhuru, au kama yule aliye na mwana mmoja tu – ambaye, kidogo kidogo, anamuua kwa mikono yake mwenyewe.

275. Ucha na mazungumzo na mwanamke ni kama dubu jike na kondoo katika nyumba moja. Matendo yasiyo na huruma mbele za Mungu ni kama mtu anayemuua mwanawe mbele ya baba yake. Kama vile kiganja cha mchanga kinachotupwa baharini hakina maana, ndivyo pia dhambi za wanadamu wote zinavyokuwa ikilinganishwa na Utunzaji wa Mungu na rehema za Mungu. Na kama vile chemchemi yenye maji tele haizibwi na kiganja cha vumbi, ndivyo rehema za Muumba hazishindwi na maovu ya viumbe Wake. Kuwa na kisasi na kuomba ni kama kupanda mbegu baharini na kutarajia mavuno. Kama vile mwali wa moto usioweza kuzuia kujipenyeza juu, ndivyo sala za wenye huruma zinavyopaa mbinguni. Kama vile maji yanavyotiririka chini kwenye mteremko, ndivyo hasira inavyoingia mioyoni mwetu.

276. Kuna unyenyekevu unaotokana na hofu ya Mungu, kuna unyenyekevu unaotokana na upendo kwa Mungu, na kuna unyenyekevu unaotokana na furaha. Yeye anayenyenyekea kwa sababu ya hofu ya Mungu huambatana kila wakati na haya katika viungo vyake vyote, utaratibu wa hisia, na moyo uliosagika. Mkusanyiko wa wanyenyekevu unapendwa na Mungu, kama mkusanyiko wa Serafi. Mwili safi ni wa thamani zaidi mbele za Mungu kuliko dhabihu safi. Fadhila hizi mbili—unyenyekevu na usafi—huandaa katika roho ahadi ya uchumba kwa ajili ya Utatu Mtakatifu.

277. Linda nafsi yako ya ndani, lakini si kama unavyolinda macho yako; kwani mzozo wa ndani, bila shaka, ni rahisi zaidi kuushughulikia kuliko mzozo wa nje. Usiamini, ndugu, kwamba mawazo ya ndani yanaweza kuzuilika bila kuiweka mwili katika hali njema na ya mpangilio. Ogena mazoea kuliko unavyoogopa maadui. Yeye anayelisha zoea ndani yake ni kama mtu anayelisha moto. Kama zoea linadai kitu mara moja, na ombi lake halitimizwi, utaliona dhaifu mara inayofuata. Lakini ukilipatia mara moja, utaliona likishambulia kwa nguvu kubwa zaidi mara ya pili.

278. Usiwe rafiki na yeyote anayependa kucheka na kupenda kujionesha kwa wengine; la sivyo, watakufundisha tabia ya kujihusisha na uvivu. Mtu anapoanza kumtukana ndugu yake mbele yako, panga macho yako. Mara tu utakapofanya hivi, utaonyesha kuwa wewe ni mwenye busara mbele za Mungu na mbele yao. Ukimpatia mtu aliye katika uhitaji, basi furaha ya uso wako iwe mbele ya zawadi yako, na utulize huzuni yake kwa neno la fadhili. Ukiifanya hivi, wema wako utakuwa wa thamani zaidi kwake kuliko zawadi ambayo ingezidi hata mahitaji yake. Katika matendo yako yote, na kujidhibiti kwa mwili na dhamiri safi viwe mbele yako; kwani bila hivyo, kila tendo ni bure mbele za Mungu.

279. Wakateseke, lakini usiwateseke; wakusalibishe, lakini usiwasalibishe; wakudhulumie, lakini usiwadhulumie; wakusengenyishe, lakini usiwasesenyishe. Kwenda mahakamani si njia ya maisha ya Kikristo; hakuna hata dalili ya hili katika mafundisho ya Kristo. Furahi na wale wanaofurahi, na lia na wale wanaolia; maana hii ni ishara ya utakatifu. Huzunika na wale wanaoteseka; omba machozi kwa ajili ya wenye dhambi; furahi na wale wanaotubu. Kuwa na urafiki kwa watu wote, lakini kaa peke yako katika mawazo yako.

280. Usimhukumu wala kumtukana mtu yeyote, hata wale wanaoishi maisha ya aibu zaidi. Tandaza vazi lako juu ya aliyeanguka na umfunike. Fahamu kwamba hii ndiyo sababu hatupaswi kutoka nje ya kizingiti cha seli yetu, ili tuweze kubaki hatujui matendo maovu ya watu; na kisha, katika kutojua kwa akili zetu, tutawaona watu wote watakatifu na wema. Kama huwezi kufanya kazi kwa mwili wako, angalau huzunika katika mawazo yako. Kama huwezi kufunga kwa siku mbili, funga angalau hadi jioni; lakini kama huwezi hata kufunga hadi jioni, basi jilinde dhidi ya ulafi. Kama wewe si mtawali wa amani, basi angalau usiwe mchochezi wa fitina. Kama huwezi kumnyamazisha anayemhukumu rafiki yako, basi angalau, jilinde dhidi ya kuingia kwenye mazungumzo naye.

281. Jua kwamba ikiwa moto utatoka kwako na kuwaka wengine, Mungu atakuhesabu kwa roho zilizoteketezwa na moto wako. Na ikiwa hutawasha moto wewe mwenyewe, lakini unakubaliana na anayefanya hivyo na kufurahia, utahesabiwa miongoni mwa washirika wake siku ya hukumu. Katika njia zote ambazo watu huifuata katika dunia hii, hawapati amani hadi wanapogeukia tumaini la Mungu. Moyo haupati nafuu kutokana na taabu na majaribu hadi tumaini linaingia ndani yake, linalituliza, na kumimina furaha ndani yake. Ni kuhusu hili ndivyo midomo ile ya heshima ilivyosema: *'Njooni kwangu, ninyi nyote mnaofanya kazi na mzito mzigo, nami nitawapumzisha'* (Mathayo 11:28). Nuru ya akili huleta imani; imani huleta faraja ya tumaini; na tumaini, kwa upande wake, huimarisha moyo.

282. Mwana wa Mungu alivumilia msalaba; kwa hiyo sisi wenye dhambi kwa ujasiri tunaweka tumaini letu katika toba. Huzuni za moyo zinatosha kuchukua nafasi ya kazi yote ya mwili. Mtakatifu Gregori anasema: 'Yeye ni hekalu la neema aliye katika umoja na Mungu – na daima amejawa na wazo la hukumu Yake'. Bariki Basil alisema: 'Maombi yasiyokoma huzalisha katika roho wazo safi la Mungu; na tunapoweka ndani yetu ukumbusho wa Mungu, ni Mungu Mwenyewe anayeishi ndani yetu.' Hivyo basi tunakuwa hekalu la Mungu. Moyo uliojeruhiwa hutumika kama maandalizi ya kupumzika katika Mungu.

283. Tunachopata wakati wa vipindi vyetu vya uvivu ndicho hutuletea aibu wakati wa maombi yetu. Uwezaji wa akili humsaidia mtu zaidi kuliko kazi; ilhali kupepesuka kwa mawazo (kutawanyika kwa mawazo) humdhuru zaidi kuliko mapumziko (ya kimwili). Migogoro ya nyumbani hutokana na mapumziko na kumtia mtu wasiwasi, lakini ana uwezo wa kuimaliza. Maana mara tu mtu anapoacha mapumziko na kurejea kazini kwake, mabishano haya huondoka kwake na kupotea. Lakini kile kinachosababishwa na ukosefu wa kujidhibiti si sawa na kile kinachosababishwa na mapumziko. Wakati mtu anapobaki ndani ya wigo wa uhuru wake wakati wa mapumziko, anaweza kurejea na kujitawala kulingana na sheria zake alizoweka; maana bado yuko ndani ya wigo wa uhuru wake. Lakini kwa kujiruhusu (kwa mawazo ya starehe), anatoka nje ya wigo wa uhuru wake. Kama mtu asingekuwa ameacha kabisa kujitazama, asingelazimishwa kwa nguvu na bila hiari yake kukubali kile ambacho hakileti amani kwake.

284. Ee mwanadamu, usimpe uhuru hisia zako zozote, ili usifikie hatua ambapo itakuwa vigumu kurejea kwenye uhuru. Uvivu huwadhuru vijana pekee, ilhali kujiruhusu hujidhuru wazee na waliokamilika.

Wale ambao, kwa uvivu, huangukia katika mawazo maovu wanaweza kurejea kwenye kujichunguza na kujijenga upya katika njia yao tukufu ya maisha. Lakini wale ambao, kwa matumaini ya mafanikio, wamekuwa wavivu katika kujichunguza huongozwa mateka kutoka katika njia yao tukufu ya maisha hadi katika maisha ya ufisadi.

285. Hatupaswi kuhuzunika tu tunaposhawishika kufanya jambo fulani, bali hasa tunapokuwa magumu katika jambo hilo lenyewe; maana ushawishi mara nyingi huwapata hata wale waliokamilika, ilhali kuwa magumu ndani yake ni giza kamili la roho. Huzuni tunayoihisi kutokana na ushawishi wetu huhesabiwa kwetu kwa neema badala ya kitendo safi. Yeyote, kwa tumaini la toba, anayejisalimu amri kwa dhambi kwa makusudi mara ya pili, anamtendea Mungu hila; kifo kinamkuta ghafla, na hafiki wakati ambao alikuwa ametumaini kutenda matendo ya wema.

286. Kila aliyewaruhusu hisia zake huru pia amewaruhusu moyo wake huru: kwani matendo ya moyo hutumika kama vifungo kwa hisia za nje. Mtu yeyote anayejihusisha na jitihada hii kwa busara, hili hujidhihirisha kupitia sifa tatu zifuatazo: yaani, hajifungii kwa raha za kimwili, hafurahii ulafi, na hajiruhusu kuwa na hasira. Pale ambapo sifa hizi tatu zipo, hakuna mpangilio wa kweli wa ndani, hata kama mwonekano wa nje hauna lawama. Kutopenda mwili kwa busara huleta kujitenga na vitu vyote, kutopenda amani, na kutojali upendo wa kibinadamu. Ikiwa mtu yeyote anakubali kupoteza kwa hiari na kwa furaha kwa ajili ya Mungu, basi ni mtakatifu ndani. Yeyote asiyetazama kwa furaha wale wanaomheshimu, wala asiyekasirishwa na wale wasiomheshimu, amekufa kwa ulimwengu katika maisha haya.

287. Usimwonee chuki mwenye dhambi; kwani sote tutawajibika. Ukimsimama dhidi yake kwa ajili ya Mungu, basi mwombee. Na kwa nini umwonee chuki? Uchukie dhambi yake, na umwombee, ili uwe kama Kristo, Yeye ambaye hakikasirika kwa wenye dhambi, bali aliwaombea. Kuwa mhubiri wa wema wa Mungu; kwani Mungu hukutawala, ingawa haufai; kwani unamdeni mengi, lakini adhabu yake haionekani juu yako, na kwa matendo madogo uliyoyafanya, anakupa thawabu kubwa.

288. Mwogope Mungu kwa upendo wake, na si kwa sababu ya jina lake la kutisha linalomhusishwa naye. Mpende kama ulivyo lazima kumpenda—si kwa ajili ya kile atakachokupa siku zijazo, bali kwa kile tulichopokea sasa hivi, na kwa ulimwengu huu mmoja aliouumba kwa ajili yetu. Nani alimsihi mwanzoni atuwezeshwe kuwepo? Nani anatuombea tunapomsahau? Tulipokuwa bado hatujaumbwa, nani alileta uhai katika mwili huu wetu? Kutoka wapi wazo la maarifa linachipuka duniani? Ni wema gani usio na kikomo unaorejesha asili yetu ya dhambi katika uhai mpya! Njooni, ninyi wenye busara, mshangae. Nani, akiwa na akili ya busara na ya ajabu, atamsifu kwa kushangaa rehema za Muumba wetu kama inavyostahili?

289. Kadiri mtu anavyodharau ulimwengu huu na kuwa na bidii kwa hofu ya Mungu, ndivyo Makusudio ya Mungu yanavyomkaribia – na kwa siri mtu huyo huhisi msaada wa Makusudio hayo, na hupewa mawazo safi ili ayafahamu. Kama mtu yeyote anajinyima kwa hiari mali za kidunia, kwa kiwango hicho hicho anachonyimwa, ndivyo huruma ya Mungu inavyomsindikiza na kudumishwa na upendo wa Mungu kwa wanadamu. Ama kwa roho za wale wasio na nguvu za kutosha kufikia uzima wa kweli kupitia kujinyima kwa hiari vitu vyote, Yeye huwaongoza kwenye wema kupitia mateso yasiyo ya hiari, kama tunavyoona katika mfano wa mtu maskini Lazaro. Mungu yuko karibu na moyo wenye huzuni wa yule anayemwita kwa taabu. Hata kama Wakati mwingine anatupatia uhaba wa kimwili na dhiki nyingine, Bwana huonyesha upendo mkuu kwa roho ya aliyeteswa, unaolingana na ukali wa mateso yao.

290. Wakati hamu ya upendo wa Kristo haitawala ndani yako kiasi kwamba, kutokana na furaha iliyo ndani ya Kristo, unabaki bila hisia katika taabu zako zote, basi jua kwamba ulimwengu unaishi ndani yako kuliko Kristo. Wakati ugonjwa, umaskini, uchovu wa mwili, au hofu kwa ustawi wa mwili vinapovuruga mawazo yako kiasi kwamba vinakugeuza mbali na furaha ya tumaini lako na kutoka kwa jitihada zako za kumfurahisha Bwana; basi jua kwamba ni mwili unaoishi ndani yako, na si Kristo. Kwa urahisi: chochote kinachotawala yote ndani yako ndicho kinachoishi ndani yako. Ikiwa huna upungufu wa chochote unachohitaji, na mwili wako ni wenye afya, na huogopi jambo lolote baya—na bado unasema kuwa unaweza kutembea kwa utakatifu kuelekea kwa Kristo—basi jua kuwa wewe ni mgonjwa akilini na umenyimwa ladha ya utukufu wa Mungu.

291. Msiwaze kwamba hakuwahi kuwepo mtu ambaye akili yake ilikuwa imeinuliwa kabisa juu ya udhaifu wakati mwili wake ulikuwa ukiteswa na majaribu na huzuni, na ambaye huzuni ya akili yake ilishindwa na upendo kwa Kristo, – Nitawakumbusha mashahidi, na mione jinsi uvumilivu wao, uliokuwa umeimarishwa na nguvu ya upendo wa Kristo, ulivyoshinda huzuni kuu na magonjwa ya mwili. Wala hawakukuwa wao pekee walioonyesha ustahimilivu kama huo; kulikuwa na wafalsafa, washenzi ambao

hawakuwamjua Mungu wa kweli, walioonyesha ujasiri wa ajabu. Mmoja wao alijifanyia sheria ya kunyamaza – na hakuyumba kutoka kwa azma hii, licha ya hatari dhahiri ya kifo. Wengine waliikandamiza kabisa tamaa zao za asili; wengine walishtuka kwa urahisi; wengine wavumilia magonjwa ya kikatili bila huzuni; na wengine bado walionyesha uvumilivu wao katika majonzi na majanga makuu. Kama wao walisubiri haya yote kwa ajili ya utukufu na tumaini la bure, je, sisi watawa, tuliotiwa wito kwa ushirika na Mungu, hatupaswi kuvumilia zaidi?

Juzuu la III

Utangulizi

Hiki ni toleo la tatu la matoleo ya Kirusi ya *Dobrotolubie*. Takriban makala zote zilizomo humu zimechukuliwa kutoka kwa *Dobrotolubie* ya Kigiriki. Vionjo pekee ni mazungumzo na Baba Zosima, aliyemwongoza Mtakatifu Maria wa Misri, na mahubiri ya kujinyima kutoka kwa maandishi ya Mtakatifu Maksimu Mwenyeungama. Yote haya yanafuata kwa mpangilio ufuatao:

1. Risala ya kimonaki yenye sura mia moja na Barikiwa Diadochus, Askofu wa Photiki, ikitanguliwa na ufafanuzi kumi wa viwango vya juu zaidi vya sifa kuu.

2. Mtakatifu Yohane wa Carpafos – sura mia moja – za faraja na himizo.

3. Mahubiri ya Baba Zosima.

4. Mtakatifu Maksimusi Mwungama – a) Hotuba kuhusu Kujinyima, katika mfumo wa maswali na majibu. b) Sura mia nne – kuhusu upendo. c) Sura za kinadharia na vitendo, zilizochaguliwa kutoka kwa sura zake mia saba.

5. Sura mia nne za Mtakatifu Phalassius – kuhusu upendo, kujinyima na maisha ya kiroho.

6. Mt. Theodorus, Askofu wa Edessa – sura 100 za kujenga.

7. Na Theodore fulani mwingine – mahubiri ya kuelimisha na ya kutafakari.

8. Maelezo yenye faida tele ya Baba Filemoni.

9. Mtakatifu Theognostus – kuhusu maisha ya vitendo na ya tafakari, sura 75.

10. Mtakatifu Filotheus wa Sinai: sura 40 kuhusu kiasi.

11. Na Mzee Eliya – Bustani ya Maua. *Maelezo ya mhariri kwa toleo la HTML (2005)* Maandishi makuu ya juzuu ya pili hadi ya tano **za *Dobrotolyubie*** yameharirwa ili yalingane na tahajia na matamshi ya kisasa ya Kirusi. Nukuu kutoka Maandiko Matakatifu zimeachwa bila kubadilishwa. Inapohitajika, maana yake inaweza kufafanuliwa kwa kurejelea toleo la Kisasa la Kirusi la Agano la Kale na Jipya. Tofauti katika tahajia ya maneno 'мip' (jamii, wakati mwingine – ulimwengu ulioumbwa kwa ujumla), 'мир' (amani, utaratibu, maelewano, upatanifu) na 'μvpo' (mchanganyiko wenye harufu nzuri kwa ajili ya kupaka mafuta takatifu) pia haijabadilishwa.

Barikiwa Diadochus, Askofu wa Photiki katika Epirus ya Illyria

Maelezo mafupi kumhusu

Hakuna kinachojulikana kuhusu asili au maisha ya awali ya Mtakatifu Diadochus kabla ya upadri wake. Hata hivyo, wakati wa upadri wake, alikuwa maarufu kwa maisha yake matakatifu na mafundisho yake ya busara. Victor, Askofu wa Utica barani Afrika, katika utangulizi wa *Historia ya Mateso ya Wavandali* yake (Migne, *Patrol. Lat. vol. 58), aliyoandika karibu mwaka 490, akijiita mwanafunzi wake, anamheshimu kwa cheo hiki na anaongeza kwamba 'Diadochus huyu aliyebarikiwa anastahili kusifiwa kwa kila aina ya sifa, kwani ameacha nyuma kazi nyingi sana kuhusu mafundisho sahihi na maisha ya Kikristo." – Kutokana na hili ni lazima iwe ni hitimisho kwamba alistawi katika nusu ya pili ya karne ya 5, na kuna uwezekano mkubwa alifariki si muda mrefu kabla ya mwisho wake, kama inavyoweza kudhaniwa kutokana na ukweli kwamba sahihi yake pia inaonekana katika waraka wa Maaskofu wa Epirus kwa Mfalme Leo (457–473). Maelezo

mengine ya maisha yake hayajulikani. Kuhusu maandishi yake, yafuatayo yanajulikana hadi sasa: (a) mahubiri mawili – moja kuhusu Kupaa kwa Bwana, likielezea mafundisho sahihi ya Umwili wa Neno la Mungu, na jingine dhidi ya Waarius; (b) sura 100 kuhusu maisha ya kujinyima, zenye miongozo 10 ya utangulizi kuhusu mipaka ya juu kabisa ya ukamilifu katika wema mkuu. Sofronius, Patriaki wa Yerusalemu, ananukuu vifungu kutoka kwa maandishi haya katika barua yake ya mzunguko dhidi ya Wamonofisit (Bibliografia ya Photius – namba 231); Mt. Maksimu Mwungama pia alimrejelea zaidi ya mara moja. Kuhusu sura zake kuhusu maisha ya kujinyima, ambazo tumejumuisha katika mkusanyiko wetu, Mbarikiwa Photius anatoa maoni yafuatayo: "Kazi hii (yaani sura 100) ni ya manufaa makubwa kwa wale wanaojihusisha na maisha ya kujinyima, na kwa wale ambao, kupitia mazoezi ya muda mrefu, wamepata ustadi katika matendo yanayopelekea ukamilifu, haionyeshi jambo lolote lisiloeleweka; kwani katika hali kama hiyo, maarifa yanayopatikana kupitia uzoefu hufuata kwa urahisi nyuma ya mafundisho yaliyowekwa katika maandishi." Wakusanyaji wa toleo la Kigiriki la *Dobrotolubie*, katika utangulizi wa kazi hii, wanasema: 'kwamba Baba Yetu Mtakatifu Diadochus alikuwa mtu mwenye hekima katika matendo na aliyenawiri katika tafakari; hili linaweza kujulikana na yeyote anayetaka kujifunza kutoka kwa kazi hii, ambayo imefikia kwetu ikiwa salama na ambayo aliitunga kwa uzuri sana, akichota hekima ya kiroho kutoka kwa uzoefu wake wa muda mrefu na kutoka kwa tamaa za kimungu za moyo wake. Akiigawanya katika sura mia moja, anafichua kwa umakini katika sura hizo mafumbo ya kina zaidi ya wema huu unaothaminiwa, akizitajirisha kwa nukuu nyingi kutoka kwa Maandiko Matakatifu na tafakari za akili iliyong'arishwa na imani. Inaweza kusemwa kwamba katika kazi hii ameacha kwa wote waliomfuata—watawa na Wababa Wabebaji wa Mungu—mafundisho ya mfano kuhusu unyenyekevu mtakatifu, pamoja na sifa zote njema. Kwa maana utagundua kwamba wengi wao hugeukia sura hizi kama mwongozo wa kuaminika zaidi wa ukweli, na kunukuu maneno yake moja kwa moja katika maandishi yao kuhusu kujidhibiti. Hili lilifanywa, kufuatia Mtaguso uliofanyika wakati wa utawala wa Andronikos Palaiologos, na Gregori na Simeoni wa Thessaloniki, Gregori wa Sinai, Mtakatifu wake Callistus, na wengine wengi, na hivyo kushuhudia hali isiyo na lawama ya mafundisho yake. Kanisa Takatifu huadhimisha kumbukumbu ya Mtakatifu Diadochus, pamoja na Watakatifu wote walioangaza kupitia kazi zao za kujinyima, siku ya Jumamosi ya Jibini. Katika ibada ya siku hii, katika wimbo wa pili, kinachoimba ni hiki: 'Naimba kuhusu Diadochus, pamoja na Eustathius na Juvenal, Mababa waheshimiwa zaidi.'

Maelezo ya Diadochus aliye Barikiwa kuhusu mipaka ya mwisho au kilele cha ukamilifu katika sifa kuu

1. Kikomo, au kilele, cha ukamilifu katika imani ni kuzama kwa akili katika Mungu bila hisia za dhati.

2. Kikomo cha tumaini ni kugeukia kwa akili baraka zitakazopokelewa.

3. Kikomo cha subira ni kusimama imara katika subira, ukichukulia yasiyoonekana kana kwamba yanaonekana kwa macho ya akili.

4. Mpaka wa kutokuwa na tamaa ni kutotamani kumiliki, kama mtu mwingine anavyotamani kumiliki.

5. Kilele cha ufahamu ni kutokuwa na ufahamu wa nafsi yako ukiwa katika furaha kuu (au unyamazishaji kamili) kwa Mungu.

6. Mpaka wa unyenyekevu ni kusahau kwa dhati matendo mema ya mtu mwenyewe.

7. Mpaka wa kutokuwa na hasira ni tamaa kuu ya kutokuwa na hasira.

8. Mpaka wa usafi ni hisia inayoshikamana na Mungu kila wakati.

9. Mpaka wa upendo ni kuongeza tabia ya kirafiki kwa wale wanaomkashifu na kumtukana.

10. Kilele cha mabadiliko kamili katika kuonja utamu wa Mungu ni kuuchukulia huzuni ya kifo kama furaha.

Toleo la Kiroho, lililogawanywa katika sura mia moja za mazoezi ya vitendo, lililojaa maarifa ya kiroho na utambuzi

1. *Kuhusu sifa tatu ambazo, kama viongozi, lazima zitangulie tafakari ya kiroho ya akili.*[78]

[78] Vichwa hivi havionekani katika maandishi ya Kigiriki. Vilitungwa na mfasiri wa Kilatini. Tukiamini kwamba vitasaidia sana katika kuelewa na kukumbuka mafundisho ya busara ya Mtakatifu Diadochus, tumevikopa kutoka kwake (Patrologia Graeca, Migne, vol. 65).

Amini, tumaini na upendo—na zaidi ya yote upendo—ziongoze katika tafakari ya kiroho, ndugu zangu; kwani hizo mbili (imani na tumaini) hutufundisha tu kudharau vema vinavyoonekana, ilhali upendo unaunganisha roho yenyewe na Mungu kupitia wema, ukielewa Visivyoonekana kwa hisia ya kiroho.

2. *Ni lini na jinsi mtu anavyokuwa mwema.*

Kwa asili, kuna Mungu mmoja tu ambaye ni mwema. Lakini mtu pia hufanywa kuwa mwema kupitia bidii ya dhati katika kukuza tabia njema, akibadilishwa kutoka katika kile ambacho siyo kwa asili hadi kufanana na Yeye ambaye ni mwema kimsingi, wakati roho, kupitia bidii ya dhati katika kutafuta wema, inakuwa moja sana na Mungu kadiri inavyomtaka na kumtafuta kwa bidii yote ya uwezo wake; kwani imesema: *'Kuwa wema na wenye rehema, kama Baba yenu alivyo mimi mbinguni'* (Luka 6:36; Mathayo 5:48).

3. *Dhambi huanza lini na vipi.*

Hakuna uovu katika asili, wala hakuna mtu mwovu kwa asili: kwa maana Mungu hakuumba kitu chochote kibaya. Lakini mtu anapojenga, kupitia tamaa za moyo wake, taswira ya uovu ndani yake, basi, ingawa haipo katika asili, huanza kuwepo katika umbo linalotamaniwa na yule anayefanya hivyo. Ndiyo maana, huku tukimkumbuka Mungu kila wakati kwa bidii, mtu hapaswi kuyasikiliza matamanio ya kawaida ya uovu; kwa maana wema uliomo katika asili una nguvu zaidi kuliko uovu unaoingia katika asili kutoka nje kupitia tabia – kwani ule wa kwanza upo, ilhali ule wa pili haupo, isipokuwa unapotendeka.

4. *Ni lini na vipi tunapata kuwa katika sura ya Mungu?*

Sote sisi ni wanadamu tulioumbwa kwa sura ya Mungu; lakini kufanana na Mungu ni haki ya wale tu ambao, kwa upendo mkuu, wamewakabidhi uhuru wao kwa Mungu. Kwa maana tunapokuwa si bwana wa nafsi zetu, tunapojikanusha, ndipo tunapofanana Naye ambaye, kupitia upendo Wake, ametupatanisha na Yeye mwenyewe; – hali ambayo hakuna anayeweza kuifikia isipokuwa waushawishi roho zao isishindwe na vishawishi vya maisha ya kuridhika na kujiruhusu.

5. *Jinsi ya kuhakikisha kuwa hiari daima iko tayari kwa ajili ya wema pekee.*

Kujidhibiti ni hiari huru ya nafsi yenye akili, inayojitahidi kwa urahisi kuelekea chochote inachokitaka. Tutakuwa na hiari huru kama hiyo iliyo tayari kwa ajili ya wema pekee ikiwa daima tutaondoa kila wazo baya kwa mawazo mema.

6. *Nini ni nuru ya maono ya kweli,*

na kile kinachowezesha akili kutumia mwanga huu.

Mwanga wa maarifa ya kweli ni uwezo wa kutofautisha bila kukosea kati ya wema na uovu. Na kisha (yaani, wakati utambuzi huo upo na maisha yenyewe yamepangwa kulingana nao) njia ya haki, ikiinua akili kuelekea kwa jua la ukweli, Mungu, huipeleka katika ule mwangaza wa kiakili usio na mipaka – kama mtu ambaye, kwa ujasiri (imani na tumaini), hatimaye amefikia upendo mmoja. Kile kilicho cha haki lazima kirejeshwe kutoka mikononi mwa wale wanaokitusi na kukikanyaga, kwa shauku isiyo na hasira; kwani shauku ya utauwa haishindi kwa chuki (ya hasira), bali kwa lawama (ya upendo) na ushawishi.

7. *Kuhusu kile neno la kiroho linacholeta – na jinsi*

jinsi mwendo wa upendo unavyofanya mazungumzo kuhusu Mungu kuwa rahisi na tele.

Neno la kiroho hupandikiza usadikisho unaoridhisha katika akili; kwani lenyewe (neno) hutoka kwa Mungu kupitia tendo la upendo. Kwa nini, basi, akili yetu husonga kwa urahisi na bila mzigo katikati ya mawimbi ya tafakari za theolojia, bila kuteseka na uhaba wa kusikitisha na wenye kutesha wa mawazo yaliyoangaziwa? Katika hali hii, hupaa kwa uhuru katika tafakari zenye ufikiaji mpana, kadiri tendo la upendo linavyotaka. Hakika ni jambo jema – tunapozungumzia Mungu – daima kutarajia, kwa imani, nuru ya akili inayotokana na upendo; kwani hakuna kitu duni zaidi kuliko akili inapoanza, bila Mungu, kutafakari kuhusu Mungu.

8. *Wakati unaofaa wa kuanzisha mazungumzo kuhusu mambo ya kimungu.*

Kama vile ambaye hajaangaziwa kiroho asipostahili kujishughulisha na tafakari za kiroho, ndivyo pia ambaye ameangaziwa kwa wingi na neema ya Roho Mtakatifu asipostahili kuzijadili: maana katika hali ya kwanza, uhaba wa mawazo yaliyoangazwa hufunika akili gizani mwa ujinga, ilhali katika hali ya pili, wingi wake humzuia mtu asizungumze, kwa kuwa wakati huo roho, ikifurahia upendo wa Mungu, hutamani kufurahia utukufu wa Bwana kwa ukimya; Kwa hiyo, mtu anapaswa kujihusisha na mazungumzo ya kiungu (mazungumzo kuhusu Mungu) wakati kiwango cha wastani cha msisimko wa kiroho kinapoonekana; kwani uwiano huo huipa roho taswira fulani ya maneno ya utukufu (yanayoonyesha kwa usahihi na uwazi uhalisia wa kiroho usioonekana), na wakati huo huo mwangaza wa kiroho uliosubiriwa kwa hamu huliisha imani ya

msemaji, ili mwalimu awe wa kwanza kuonja tunda la maarifa, linalotiririka kutoka kwa upendo. *'Mfanyakazi anastahili kupokea sehemu yake ya mavuno kwanza'* (2 Tim. 2:6).

9. *Kuhusu zawadi ya maarifa na zawadi ya hekima,*
jinsi kila moja inavyoangaza, na jinsi zinavyopatikana.

Roho Mtakatifu ndiye chanzo cha hekima na maarifa, kama ilivyo kwa zawadi zote za kimungu; lakini kila moja ya zawadi hizi, kama zilivyo zingine zote, ina utendaji wake maalum (nguvu). Ndiyo maana Mtume anashuhudia kwamba kwa mmoja amepewa hekima, na kwa mwingine ufunuo (1 Kor. 12:8). Maono huunganisha roho na Mungu kwa njia ya uzoefu (dhahiri), lakini hayaichochei roho kujadili mambo haya au mengine ya kiroho; ndiyo maana baadhi ya wale wanaoishi maisha ya tafakari, ingawa wana nuru katika ufahamu wao, hawajitumi kuingia katika majadiliano kuhusu mambo ya kimungu. Hata hivyo, hekima, ikiwa itapewa mtu yeyote pamoja na maarifa yanayotokana na hofu ya Mungu (jambo ambalo ni adimu), hufunua kwa upendo athari za ndani kabisa (nguvu) za maono; kwani maono kwa kawaida huangaza kupitia athari ya ndani, ilhali hekima hufanya hivyo kupitia neno. Hupatikana hivi: maarifa hupatikana kwa maombi na ukimya wa kina katikati ya utulivu kamili; ilhali hekima hupatikana kupitia kusoma kwa unyenyekevu maneno ya Roho, na zaidi ya yote kupitia neema ya Mungu mtoaji wa yote.

10. *Roho ikitahayari, mtu anapaswa kunyamaza;*
na inapozunguka, basi mtu anapaswa kuingia katika mazungumzo,
huku ukidhibiti akili kwa unyenyekevu.

Nafsi inaposukumwa na hasira dhidi ya tamaa, mtu lazima atambue kwamba huu ndio wakati wa kunyamaza, kwa maana ni saa ya vita. Lakini mtu anapoona kwamba msukosuko huu umepungua, iwe ni kwa maombi au kwa toleo, basi mtu ajiache kwa msukumo wa upendo ili kutamka maneno ya kimungu, huku akidhibiti mabawa ya akili kwa vifungo vya unyenyekevu; kwa maana kama mtu yeyote haajinyenyekezi kabisa kwa kujidharau, hawezi kuzungumza ipasavyo kuhusu ukuu wa Mungu.

11. *Neno la kiroho halileti kiburi,*
ambapo neno la hekima ya kidunia hufanya hivyo.

Kwa nini iko hivi? Neno la kiroho huliweka roho huru kutokana na kiburi; kwani, likijaza kila sehemu yake kwa hisia ya utajiri wa nuru ya kiroho, linahakikisha kuwa roho haihitaji heshima yoyote ya kibinadamu. Ndiyo maana pia huweka akili huru kutokana na mawazo ya bure wakati wote, ikizizama kabisa katika upendo wa Mungu. Hata hivyo, neno la hekima ya kidunia daima hulisukuma mtu kuelekea upendo wa utukufu; kwani haliwezi kumwezesha mtu kupata, kupitia hisia zake, wema unaotokana nalo (ambao ungekidhi moyo) na, badala yake, huwapa wafuasi wake upendo wa sifa za kibinadamu, likiwa lenyewe ni uvumbuzi wa watu wapumbavu. Sisi wenyewe hatutashindwa kutambua sifa hii ya Neno la kiroho la Mungu ikiwa tutatumia nyakati ambazo hatuhitaji kusema katika ukumbusho wa dhati wa Mungu, katika ukimya usio na wasiwasi.

12. *Kuhusu kujipenda na upendo wa Mungu –*
na sifa bainifu za mpenda nafsi na mpenda Mungu.

Yule anayejipenda hawezi kumpenda Mungu; lakini yule asiyejipenda kwa sababu ya wingi unaotiririka wa upendo wa Mungu, yeye peke yake ndiye anayempenda Mungu kweli. Mtu wa aina hiyo kamwe hautafuti utukufu wake mwenyewe, bali daima hutafuta tu utukufu wa Mungu. Kwa maana kama vile mtu anayejipenda anavyotafuta kwa asili utukufu wake mwenyewe, ndivyo mtu anayempenda Mungu anavyotafuta na kupenda kwa asili utukufu wa Muumba wake. Ni sifa ya roho inayompenda Mungu, iliyojaa roho ya Mungu, kutafuta, katika utekelezaji wa amri zote anazotenda, utukufu wa Mungu pekee, huku, kwa upande wake, ikifurahia unyenyekevu. Kwa maana utukufu unamstahili Mungu, kwa sababu ya ukuu Wake, ilhali unyenyekevu unamstahili mwanadamu, ili kupitia kwake tuweze kuwa kitu kimoja na Mungu: kwa maana ikiwa sisi pia tunataka kufanya hivi, basi, tukifuata mfano wa Mtume Yohana Mbatizaji, tukifurahi katika utukufu wa Bwana, tutasema bila kukoma: *'Yeye anapaswa kuongezeka, bali sisi kupungua'* (Yohana 3:30).

13. *Hutokea lini na kwa nini*
mpaka mtu aonekane kwake mwenyewe kana kwamba hapendi Mungu,
kama vile wangetaka, ilhali kwa kweli wanampenda kwa undani sana.

Nilimwona mtu fulani ambaye daima alikuwa na huzuni na akilia kwa sababu hampendi Mungu kama alivyotaka, ingawa alimpenda sana hata daima alikuwa na tamaa kali moyoni mwake kwamba Mungu peke yake atukuzwe ndani yake, huku yeye mwenyewe akiwa kama si kitu. Mtu wa aina hiyo haelewi yeye ni nani hasa, wala hupata furaha katika sifa anazopewa. Kwani, katika tamaa yake kuu ya unyenyekevu, haelewi

thamani yake mwenyewe; lakini, akimtumikia Mungu kama torati inavyowaamuru makuhani, yeye, kupitia mwelekeo fulani mkali wa upendo wa Mungu, huficha kumbukumbu ya thamani yake mwenyewe, akificha, katika undani wa upendo wake kwa Mungu, sifa zinazomstahili kwa roho ya unyenyekevu, ili katika mawazo yake aonekane daima mbele yake kama mtumishi mnyenyekevu, kana kwamba heshima inayotakiwa kwake ilikuwa kigeni kabisa kwake, kutokana na tamaa kubwa ya unyenyekevu. Tukifanya hivi, sisi pia tunapaswa kuepuka heshima na utukufu wote kwa ajili ya utajiri usio na kiasi wa upendo kwa Bwana, ambaye ametupenda sana.

14. *Kuhusu yule anayempenda Mungu kwa undani wa moyo wake,*
na jinsi, kwa kukataa kabisa upendo wa nafsi,
anakuja katika upendo wa kustaajabisha kwa Mungu.

Yeyote anayempenda Mungu kwa undani wa moyo wake anajulikana na Yeye. Kwa maana kadiri mtu anavyopokea upendo wa Mungu kwa undani wa moyo wake, ndivyo anavyoishi katika upendo wa Mungu. Kwa nini mtu wa aina hiyo haachi kamwe, kwa shauku fulani kali, kutamani nuru ya akili, na kujitahidi kwa nguvu zote kiasi kwamba wakati mwingine anahisi uchovu uliokithiri wa nguvu za mifupa yake, akawa, kana kwamba, haijui nafsi yake, bali amebadilika kabisa na kuzamishwa katika upendo wa Mungu? Mtu wa aina hiyo, katika maisha haya, yupo na hayupo; kwani ingawa bado anasafiri katika mwili wake, kupitia mwendo wa roho yake, kwa nguvu ya upendo, anasogea karibu na Mungu bila kukoma – na anakaribishwa na Yeye kwa ajabu. Kwa maana, akiwaka bila kukoma moyoni mwake na moto usioisha wa upendo, ni lazima abaki ameshikamana na Mungu kwa dhati, akiwa amejiondoa kabisa katika upendo wa nafsi kwa nguvu ya upendo huu kwa Mungu. *'Kwa maana*,' anasema, *'tukipoteza akili, ni kwa ajili ya Mungu; tukiwa na akili timamu, ni kwa ajili yenu'* (2 Wakorintho 5:13).

15. *Mtu anapoanza kumpenda jirani yake,*
na kwa nini upendo wa kimwili hupotea haraka,
ingawa upendo wa kiroho hauwahi kufa.

Mtu anapoanza kuhisi upendo wa kina kwa Mungu, basi, kwa maana ya kiroho, huanza pia kumpenda jirani yake, na akishaanza, haacha: huu ndio upendo ambao Maandiko Matakatifu yote huzungumzia. Upendo wa kimwili, kwa kuwa haujifungii kwa maana ya kiroho, hupotea kirahisi sana mara tu fursa ndogo tu inapojitokeza. Hata hivyo, upendo wa kiroho si hivyo: hata kama mtu anateseka, katika nafsi inayompenda Mungu, ambayo iko chini ya ushawishi wa Mungu, kiungo cha upendo hakikatiki: kwani, ikiwa imejipasha joto kwa joto la upendo kwa Mungu, mara moja inarudi katika hali njema na, kwa furaha kuu, inakumbatia upendo kwa jirani yake, hata kama imepokea dhuluma kubwa kutoka kwao, au imepata madhara makubwa; kwani wakati huo uchungu wa mzozo hufunikwa kabisa na utamu wa Mungu.

16. *Kuhusu upendo kwa Mungu moyoni,*
jinsi inavyopatikana; pia kuhusu upendo kamili,
ambayo haina hofu ya kutakasa ya Mungu, na ya aina nyingine ya upendo
ambayo si kamilifu, iliyochanganyika na hofu inayotakasa.

Hakuna anayeweza kumpenda Mungu kwa moyo wake wote bila kwanza kuwasha hofu ya Mungu ndani ya moyo wake; kwani roho hufikia upendo hai baada ya kusafishwa na kulainishwa na ushawishi wa hofu ya Mungu. Hata hivyo, hakuna anayeweza kufikia hofu ya Mungu—pamoja na tunda lake—isipokuwa awe huru kutoka kwa wasiwasi wote wa kidunia; kwani ni pale tu akili inapopumzika katika utulivu kamili na uhuru kutoka kwa wasiwasi ndipo hofu ya Mungu huanza kuwa na athari ya wokovu juu yake, ikiiwasha kwa hisia yenye nguvu ya hofu hiyo kutoka kwa uchafu wote wa kidunia, ili kuiinua kwa njia hii hadi upendo kamili kwa Mungu mwenye wema wote. Hivyo basi, hofu ni sifa ya wale waliyo haki wanaoendelea kusafishwa, ambao ndani yao kuna kipimo cha kiasi cha upendo, ilhali upendo kamili ni sifa ya wale ambao tayari wamesafishwa, ambao hawana hofu, kwa maana *'upendo kamili hufukuza hofu'* (1 Yohana 4:18). Vyote hivi viwili hupatikana tu miongoni mwa wale wenye haki, ambao, kupitia kazi ya Roho Mtakatifu, wanakua katika wema. Ndiyo maana Maandiko yanasema mahali pamoja: *'Mwogopeni Mungu, ninyi nyote mtakatifu wake'* (Zab. 33:10), na mahali pengine: *'Mpeni Bwana, ninyi nyote mnyenyekevu wake'* (Zab. 30:24), ' ' – hivyo kutuwekea wazi kwamba hofu ya Mungu ni sifa ya wale wenye haki ambao bado wanatakaswa, wakiwa na, kama inavyosemwa, kipimo cha kiasi cha upendo, ilhali upendo mkamilifu ni sifa ya wale wenye haki ambao wametakaswa; na kwao hakuna tena wazo lolote la hofu, bali kinabaki tu shauku isiyoisha na kushikamana kwa roho kwa Mungu, kupitia kazi ya Roho Mtakatifu, kama anavyosema Nabii: *'Roho yangu inakushikilia; mkono wako wa kuume uninipatie nguvu'* (Zab. 62:9).

17. *Jinsi roho mgonjwa inavyoanza kuponywa kwa nguvu ya hofu ya Mungu,*
na jinsi, kidogo kidogo, inavyopelekwa kwenye afya kamili kupitia upendo.

Kama vile majeraha yanayotokea mwilini, yasiposafishwa na kuandaliwa ipasavyo, hayajibu dawa zinazopakwa na madaktari; lakini yanaposafishwa, hujibu dawa na hivyo kupata uponyaji kamili: ndivyo pia nafsi, maadamu inabaki mwepesi na imefunikwa na ukoma wa anasa, haiwezi kuhisi hofu ya Mungu, hata kama mtu angeendelea kuihuzunishia kuhusu hukumu ya kutisha na isiyoepukika ya Mungu; lakini inapoanza kujisafisha kupitia mazoezi ya kujitunza kikamilifu, huanza kuhisi, kama dawa inayotoa uhai, hofu ya Mungu, ambayo huichoma kama katika moto fulani kupitia athari za maonyo; na kwa njia hii, ikisafishwa kidogo kidogo, hatimaye hufikia usafi kamili. Wakati huo huo, kadiri upendo unavyoongezeka ndani yake, ndivyo hofu inavyopungua, hadi anapofikia upendo kamili, ambao, kama inavyosemwa, hauna hofu, bali utulivu kamili, unaoletwa na utukufu wa Mungu. Iwe hofu ya Mungu, kwanza kabisa, na hatimaye upendo—utimilifu wa sheria ya ukamilifu katika Kristo—ndio chanzo chetu cha sifa isiyo na kikomo.

18. *Roho iliyofungwa na wasiwasi wa kidunia haiwezi kumpenda Mungu*
au hata kuhukumu hali yake kwa usahihi.

Roho ambayo haijajiondoa katika wasiwasi wa kidunia haitampenda Mungu kwa dhati wala kumchukia shetani kama inavyostahili. Wasiwasi wa maisha haya ya duniani unailemea kama vazi nzito, na akili yake haiwezi kuanzisha ndani yake mahakama ya hukumu kuhusu jambo hili, ili isikie ndani yake hukumu zisizokosea za mahakama hiyo (dhamiri). Hii ndiyo sababu kujitenga na ulimwengu ni muhimu kwa kila hali.

19. *Sifa za roho safi.*

Roho safi hutambulika kwa maneno yasiyo na wivu, ari isiyo na uovu, na kujali daima utukufu wa Bwana. Basi (roho inapokuwa safi) akili huweka mizani yake kwa uaminifu (kama vile vyanja vya mizani vinavyowekwa), na hubaki na busara katika hukumu yake ya vitu vyote, kama katika mahakama ya hukumu iliyo safi kabisa na isiyoharibika.

20. *Ni lazima kuunganisha matendo na imani, na imani na matendo.*

Imani bila matendo, na matendo bila imani, havikubaliki kwa usawa. Mwamini, ili kuthibitisha imani yake, lazima aweke dhabihu za matendo kwa Bwana. Wala imani ya baba yetu Abrahamu isingehesabiwa kuwa haki kama asingetoa tunda lake—mwanawe—kuwa dhabihu kwa Mungu.

21. *Ni nini imani bila matendo, na ni nini imani inayotenda kwa upendo?*

Yeye anayempenda Mungu huamini kwa dhati na hufanya kazi za imani kwa njia ya kimungu. Lakini yeye anayeamini tu, bila kuishi katika upendo na katika imani hiyo hiyo anayoonekana kuwa nayo, haina. Anaamini kwa urahisi fulani wa akili, akiwa hana ndani yake kipimo cha uhalisia (na cha kuunganisha) cha upendo mtukufu. Ni *'imani inayotenda kwa njia ya upendo'* (Gal. 5:6) pekee ndiyo kilele kikuu cha wema.

22. *Mtu hapaswi kuchunguza kwa udadisi undani wa imani.*

Yule anayechunguza undani wa imani hutupwa huku na kule na mawimbi ya mawazo; lakini yeye anayeitafakari kwa moyo mwepesi hufurahia utulivu mtamu wa ndani. Undani wa imani, ukiwa ni maji ya kusahau, haukubali kuchunguzwa au kutazamwa kwa mawazo ya udadisi. Basi, tupeleke meli yetu juu ya maji haya kwa nia isiyo na utata, ili kwa njia hii tufikie bandari ya mapenzi ya Mungu.

23. *Wakati roho haiwezi, kupitia hisia za moyo au ladha*
kuhisi harufu ya baraka za mbinguni, ingawa inaweza kuzitamani sana.

Hakuna anayeweza kupenda au kuamini kwa dhati isipokuwa asijihukumu mwenyewe. Kwani dhamiri yetu inaposumbuliwa na lawama zake mwenyewe, akili hairuhusiwi kunusa harufu ya baraka kuu, bali mara moja huvurugwa na shaka: kwa nguvu ya uzoefu wa awali wa imani, inazitamani kwa msukumo wa dhati, lakini haiwezi tena kuzipokea kwa upendo katika hisia za moyo, kutokana na, kama nilivyosema, maumivu ya mara kwa mara ya dhamiri inayoilaumu. Hata hivyo, tukijisafisha kwa sala na umakinifu wa dhati, tutaipata tena baraka hii inayotamaniwa, tukiwa na shukrani kubwa zaidi iliyotolewa na Mungu.

24. *Kuhusu maana mbili, ya kimwili na ya kiroho, na jinsi mtu anavyopaswa*
ili kuamsha hisia ya kiroho ili ifurahie mambo ya mbinguni.

Kama vile hisia zetu za kimwili zinatuvuta bila kukusudia kuelekea kwa baraka zinazoonekana kwetu, ndivyo pia hisia zetu za kiakili—au za kiroho—huziongoza kuelekea kwa baraka zisizoonekana tunapofurahia wema wa kimungu. Kila kitu hutamani kile kinachofanana nacho: roho, kwa kuwa haina mwili, hutamani baraka za mbinguni, ilhali mwili, kwa kuwa ni wa dunia, hutamani raha za kidunia. Hivyo basi, tutafikia bila

kukosea hali ya kupata uzoefu wa vitu visivyo vya kimwili kupitia uzoefu, ikiwa, kwa jitihada, tutaboresha mwili wetu mgumu.

25. *Hisia za roho, katika utendaji wake, zilikuwa moja*

katika hali ya haki; kupitia Kuanguka iligawanyika,

na neema ya Roho Mtakatifu inairudisha tena katika urahisi wa umoja.

Kwamba kipaji cha asili ni kimoja hufundishwa kwetu na tendo lenyewe la maarifa matakatifu (akili iliyong'arishwa na neema). Kupitia ukiukaji wa Adamu, iligawanyika katika aina mbili; lakini kupitia Roho Mtakatifu, inafanywa kuwa moja na rahisi tena. Hata hivyo, hakuna anayeweza kutambua hili ndani yake, isipokuwa wale ambao, wakitazamia baraka za siku zijazo, kwa hiari huacha baraka za maisha haya, na kupitia kujidhibiti hukausha kila tamaa ya hisia za mwili. Kwa maana ni katika watu kama hao tu akili, ikiwa huru kabisa kutokana na wasiwasi na ikitekeleza majukumu yake kwa uthabiti na nguvu, hupata kuonja wema wa kimungu kwa namna isiyoelezeka kupitia hisia; na wakati huo huo, inapoendelea, huhamishia furaha zake kwa mwili, ikionyesha shangwe zake kupitia kukiri kwa neno lisilo na kikomo la upendo, ikisema: *'Moyo wangu umemtumaini, naye akanisaidia; mwili wangu utastawi, nami nitamtangaza upendo wangu kwake'* (Zab. 27:7). Furaha kama hiyo, inayotokea katika mfano huu kwa roho na mwili, ni ukumbusho mnyenyekevu wa uzima usio na mwisho.

26. *Mtu anapaswa kuweka akili yake bila kusumbuka,*

ili kutambua mawazo kwa usahihi, iwe ni kutoka kwa Mungu au kutoka kwa shetani.

Wale wanaojitahidi kukua kiroho lazima daima wadhibiti mawazo yao, ili akili iweze kutambua kwa usahihi mawazo yanayoshambulia; na, baada ya kuyatambua, wahifadhi yale mazuri na yaliyotumwa na Mungu katika hazina ya kumbukumbu, huku wakitupa yale yasiyo na afya na ya kishetani kutoka katika vilindi vya roho. Na bahari, inapokuwa tulivu, huonekana kwa wavuvi hadi kwenye vilindi vyake, kiasi kwamba karibu hakuna kiumbe hai kinachotembea humo kinachowafichika; lakini inaposukumwa na upepo, huficha ndani ya giza lake lisiloingilika kile ambacho, wakati wa utulivu wa kupendeza, ilikuwa imekitangaza kwa ukarimu; ambapo ufundi wa wale wanaobuni mbinu za uvuvi hupoteza maana. Ndivyo inavyotokea kwa akili inayotafakari, hasa wakati kina cha roho kinaposukumwa na hasira isiyo ya haki.

27. *Kwa nini ni wachache sana wanaoielewa kikamilifu udhaifu wao wenyewe,*

na kile kinachohitajika ili kufikia hili.

Ni wachache sana wanaojua kikamilifu makosa yao yote, na ambao akili zao haziwahi kupotoka kutoka kwa kumkumbuka Mungu. Kama vile macho yetu ya kimwili, yanapokuwa na afya, yanaweza kuona kila kitu waziwazi, hata mbu wadogo na nzi wanaoruka hewani; lakini yanapokuwa na vumbi au yamefunikwa na unyevu, basi huona—ingawa kwa giza—kile kilicho kikubwa na kilicho mbele yao kila wakati, huku yakishindwa kabisa kuona kile kilicho kidogo kwa hisia yao ya kuona: ndivyo pia ilivyo nafsi, inapojitathmini na kuondoa giza linaloijia kutokana na mambo ya kidunia, huona hata makosa yake madogo kuwa makubwa sana, ikimwaga chozi juu ya chozi kwa shukrani kuu, ikilia kwa huzuni juu yao – kama ilivyoandikwa: *'Wenye haki watakiri jina lako'* (Zab. 139:14); lakini inaposhindiwa na tabia ya kidunia, basi hata ikitenda mauaji au kosa lingine linaloadhibiwa, huhisi majuto kidogo; kuhusu mapungufu mengine, haiwezi hata kuyaona, na mara nyingi huwa inayaona kama fadhila, na haioni aibu kuyatetea kwa shauku, roho hiyo ya maskini.

28. *Jinsi Roho Mtakatifu anavyosafisha roho, na tunalopaswa kufanya ili kufikia hili.*

Ni kazi ya Roho Mtakatifu peke yake kuusafisha akili. Maana isipokuwa yule Aliye na Nguvu zaidi aje, na kumkamata na kumfunga yule mnyang'anyi (Luka 11:22), kile ambacho amenyang'anywa hakiwezi kupatikana tena. Kwa hiyo inafaa kumtuliza Roho Mtakatifu ndani yetu kwa njia ya kila wema, na hasa kwa amani ya moyo, ili tuwe na ndani yetu taa ya akili iking'aa daima; kwa maana anapong'aa bila kukoma katika vilindi vya ndani vya roho, basi si tu kwamba hata mapendekezo madogo zaidi, ya giza ya mashetani hufunuliwa akilini, bali pia hufanywa wasio na nguvu na wasio imara, kwa kufunuliwa na Nuru hiyo Takatifu na ya utukufu. Ndiyo maana Mtume anasema: *'Msiizime Roho'* (1 Wathes. 5:19), yaani, msi *'akasirishe'* (Efe. 4:30) neema ya Roho Mtakatifu kwa matendo au mawazo maovu, tusije tukanyimwa taa hiyo ya ' ' ishindayo yote. Kwa maana si Roho aliye kila mahali na anayetoa uzima ndiye anazimwa kwa njia hii, bali uwepo wake uliohuzunika au, tuseme, uliojitenga huacha akili zetu zikiwa ngumu na zimetengwa na nuru ya maarifa.

29. *Kuhusu umoja wa hisia za roho kabla ya dhambi*

na mgawanyiko wake kutokana na dhambi – na juu ya ukweli

wakati tamaa isiyo na busara inapounganishwa

na inapatana na busara.

Kuna, kama nilivyosema, kipawa kimoja tu cha asili katika nafsi [kwani hisia tano za mwili ni suala tofauti; zinahudumia mahitaji ya mwili, kama vile Roho mtakatifu na mwema wa Mungu anavyotufundisha]; lakini sasa, katika dhihirisho za mienendo ya roho, imegawanyika kuwa miwili, kwa sababu ya mwelekeo wa uovu, ambao umejishikiza na akili kupitia kutotii. Wakati mwingine, huvutwa kuelekea sehemu ya hisia za dhati za nafsi—ambapo tunafurahia kwa utamu baraka za maisha haya; wakati mwingine, hufurahia katika harakati zake za kimantiki na kiakili—kwa kuwa, tunapojizua, akili yetu inatamani kulishwa na uzuri wa mbinguni. Kwa hiyo, tukizoea kudharau vema vya dunia hii, hatimaye tutaweza kuleta tamaa za kidunia za nafsi katika muafaka na tabia yake ya kimantiki, kwa njia ya ushirika wa Roho Mtakatifu, anayeishi ndani yetu. Maana isipokuwa Uungu Wake ukiangaza kwa ufanisi vilindi vya ndani vya mioyo yetu, hatuwezi kuonja baraka za mbinguni kwa hisia isiyogawanyika, yaani, kwa hali yote ya roho.

30. *Wakati na jinsi utambuzi wa akili unavyotofautisha faraja za kweli na za uongo.*

Uwezo wa akili ni utambuzi wake, ambao hutofautisha kwa usahihi mambo ya kiroho. Kama vile hisia yetu ya ladha ya kimwili, ikiwa katika hali nzuri, hutofautisha bila kukosea kati ya kilicho kizuri na kilicho kibaya, ikitaka kile kilicho kizuri (huku ikiepuka kile kisicho kizuri): ndivyo pia akili yetu, inapoanza kufanya kazi katika hali nzuri ya akili na kwa kujitenga kabisa na vitu vya kupita, inaweza kupata kwa wingi faraja ya kimungu na isipotoshwe hata kidogo na chochote kinachokinzana nayo. Kwa maana kama vile mwili, kwa kuonja raha za kidunia, unapata uzoefu usio na makosa katika hisia hii; ndivyo pia akili, inapoinuka juu ya fikra za kimwili, inaweza kuonja na kutambua faraja ya Roho Mtakatifu bila kosa, kama ilivyoandikwa: *'Onjeni mkaone ya kuwa Bwana ni mwema'* (Zab. 33: 9), na, kwa kuzingatia uzoefu huu kupitia kazi isiyosahaulika ya upendo, kutambua kilicho bora bila kosa, kulingana na maneno ya Mtume Mtakatifu: *'Na hili ndilo ninaloomba, kwamba upendo wenu uongezeke zaidi na zaidi katika maarifa na kila aina ya utambuzi, mpate kujaribu kilicho bora'* (Fil. 1:9).

31. *Kuhusu faraja ya uongo ya Shetani, anayoingiza mtu akiwa amelala,*
na jinsi akili inavyoiondoa kwa kuomba kwa dhati jina la Yesu
na kumfukuza Shetani mwenyewe.

Akili inapoanza kuhisi faraja ya neema ya Roho Mtakatifu, basi Shetani naye hupandikiza faraja yake mwenyewe ndani ya roho kupitia hisia inayoonekana kuwa tamu, wakati wa utulivu wa usiku, wakati wa aina nyepesi zaidi ya usingizi (au wakati wa kuanza kulala). Ikiwa, wakati huo, akili inajikuta ikiwa na kumbukumbu ya jina takatifu la Bwana Yesu kwa upendo mkuu, na ikitumia jina hili takatifu na la utukufu zaidi kama silaha ya uhakika dhidi ya udanganyifu, basi yule mdanganyifu mwerevu hujiondoa mara moja, lakini badala yake hatimaye hushambulia roho kwa sura yake mwenyewe (na si tu kupitia mawazo). Hivyo basi, kwa kutambua kwa usahihi hila za udanganyifu za yule mwovu, akili hufanikiwa zaidi na zaidi katika kutofautisha mambo ya kiroho.

32. *Kuhusu faraja ya roho, iwe mtu akiwa macho*
au wakati wa mapumziko ya usingizi, na jinsi Shetani
hujaribu, mtu akiwa amelala, kudanganya roho kwa faraja ya uongo.

Faraja ya kweli hutokea ama wakati mwili umeamka, au unapozama usingizini, wakati mtu, katika kumbukumbu ya joto ya Mungu, anavutiwa karibu Naye kwa upendo; ingawa faraja ya udanganyifu, ya kuvutia, kama nilivyosema, daima hutokea wakati ambapo mtawa huingia katika aina ya usingizi mzito au kutokuwa na umakini, wakati ukumbusho wake wa Mungu uko kati kati. Kile kinachotoka kwa Mungu huwavuta waziwazi roho za watawa wa uchaji Mungu katika upendo wa Mungu kupitia kumiminika kwa nguvu kwa hisia za roho; ambapo hii kwa kawaida huizunguka roho kwa upepo fulani wa haiba ya udanganyifu na, wakati mwili usingizini, hujaribu kuiba hisia hiyo kwa ladha ya kitu kizuri, ingawa akili hubaki, kwa kiasi fulani, na tahadhari katika kumkumbuka Mungu. – Basi, ikiwa, kama nilivyosema, akili wakati huo inabaki ikiwa na tahadhari ikimkumbuka Bwana Yesu, mara moja huondoa pumzi hii ya udanganyifu ya adui, ambayo huonekana kuwa tamu, na kwa furaha huenda kupigana naye, ikiwa imetayarisha, kwa neema, silaha dhidi yake katika uzoefu wake wa kiroho unaosifiwa zaidi.

33. *Jinsi furaha katika Roho Mtakatifu inavyotofautishwa na furaha ya uongo ya shetani,*
na shetani anapoanza kudanganya kwa faraja ya uongo.

Ikiwa nafsi, kwa mwendo usioyumba na wa kipekee, inawashwa na upendo wa Mungu, ikivuta hata mwili wenyewe katika kina cha upendo huu usioelezeka—iwe ni wakati wa kuamka, au, kama nilivyosema, wakati mtawa, akisukumwa na neema takatifu, amelala usingizini, wakati roho haifikirii chochote kingine isipokuwa kile kitu kimoja ambacho imesukumwa nacho; – basi mtu lazima ajue kwamba hili ni kazi ya Roho

Mtakatifu. Akiwa amejaa kabisa hisia tamu zinazotokana na utamu huo wa kimungu usioelezeka, wakati huo hawezi kufikiria jambo lingine lolote, bali anajihisi amejaa furaha isiyoisha. Hata hivyo, ikiwa wakati akiwa katika hali hiyo ya msisimko, akili inatambua wimbi fulani, wazo la shaka au lisilo safi, na ikiwa, katika hali hii, anaitaja Jina Takatifu la Bwana ili kuzuia uovu, na si kwa sababu ya upendo tu kwa Mungu; – basi ni lazima kutambua kwamba faraja hii inatoka kwa mdanganyifu, na si zaidi ya taswira ya furaha. Furaha ya aina hii huingizwa kutoka nje, na haionekani kama sifa ya asili au hali ya kudumu ya roho; ni wazi, hapa adui anatafuta kumshawishi roho. Akiona kwamba akili inaanza kuonyesha utambuzi wa kweli wa hisia zake mwenyewe, yeye hujitokeza kumtuliza roho kwa faraja zake mwenyewe za uhakika, ambazo huonekana kuwa njema, kwa matumaini kwamba, ilhali ikiwa imepotoshwa na utamu huu wa udanganyifu na usio na ladha, itashindwa kutambua jinsi imenaswa na mdanganyifu. Kupitia ishara hizi tunaweza kutambua *'Roho ya kweli na roho ya udanganyifu'* (1 Yohana 4:6). – Hata hivyo, haiwezekani kwa mtu yeyote kuonja wema wa kimungu kwa hisia, wala kupata kwa dhati mateso ya shetani; isipokuwa mtu ahakikishe ndani yake kwamba neema imefanya makao yake katika kina cha akili yake, wakati roho waovu hawana mahali pa kutua popote isipokuwa kuzunguka viungo vya moyo. Hata hivyo, mashetani hawana hamu yoyote ile watu wajihakikishie hili kwa njia yoyote, ili akili, ikijua hili kwa hakika, ijihami dhidi yao kwa kumbukumbu isiyoisha ya Mungu.

34. *Kuhusu aina mbili za upendo – wa asili na wa kiroho (uliyojaa neema)*
na tofauti kati ya kila moja.

Kuna upendo wa asili katika nafsi, na kuna upendo unaomiminwa ndani yake na Roho Mtakatifu. Ule wa kwanza, tukitaka, huingia katika mwendo wa uwiano kupitia mapenzi yetu wenyewe; ndiyo maana unateka nyara kwa urahisi na roho wachafu mara tu tunapoacha kudumisha mapenzi yetu kwa juhudi endelevu. Lakini upendo huu huwasha roho kwa upendo wa Mungu kiasi kwamba sehemu zote za roho hushikamana na utamu usioelezeka wa upendo wa kimungu katika urahisi usio na mipaka wa hali; kwani wakati huo akili, kana kwamba imejazwa na nguvu ya kiroho (iliyojawa na neema), hutiririsha mkondo mwingi wa upendo na furaha.

35. *Kuhusu neema ya Mungu, jinsi inavyotuliza peke yake mitikisiko iliyotatizika ya roho.*

Kama vile bahari yenye dhoruba, mafuta ya upako yanapomwagwa juu yake, kwa kawaida hutulia, kwa sababu utajiri wa mafuta hushinda nguvu ya mawimbi ya dhoruba: vivyo hivyo roho yetu, iliyopakwa kwa neema ya Roho Mtakatifu, hujazwa utulivu mtamu; maana, kama anavyosema Nabii: *'Lakini roho yangu, tulia mbele za Mungu'* (Zab. 61:6) – basi, kwa furaha yake, kila msukosuko ndani yake hunyamazishwa, ukikubali neema ya Roho inayoiweka kivuli, na utulivu unaotokana nayo. Kwa hiyo, haijalishi ni usumbufu gani mashetani wanaweza kujaribu kusababisha katika nafsi wakati huo, inabaki kuwa na amani ndani yake na kujawa na furaha. Lakini hakuna anayeweza kufikia hali kama hiyo, wala kubaki ndani yake, isipokuwa wakituliza na kupoza nafsi zao bila kuchoka kwa hofu ya Mungu; kwa maana hofu ya Bwana huwapa wale wanaojitahidi aina fulani ya usafi na haki. *'Hofu ya Bwana ni safi,'* asema Nabii, *'inayodumu milele na milele'* (Zab. 18:10).

36. *Jinsi na lini roho inaweza kuona utukufu wa Mungu;*
na juu ya udanganyifu wa shetani, ambaye wakati mwingine huonyesha nuru,
au kitu kinachofanana na nuru.

Mtu yeyote asidhani, akisikia kuhusu ufahamu wa akili, kwamba utukufu wa Mungu unaonekana kwake kupitia hisia za mwili. Tunasema kwamba roho inapokuwa safi, hupata faraja ya kimungu kupitia ladha fulani isiyoelezeka, lakini si kwa namna kwamba chochote kutoka kwa yasiyoonekana hujidhihirisha kwake kimwili; *'kwani sasa tunaenenda kwa imani, si kwa maono'*, kama anavyosema Paulo mtukufu (2 Kor. 5:7). Kwa hiyo, ikiwa yeyote kati ya wale wanaojitahidi katika maisha ya kiroho atayaona nuru, au maono yanayofanana na moto, au kusikia sauti, asichukue kwa namna yoyote ile dhihirisho kama hilo kuwa ni ukweli. Kwa maana hii ni wazi ni udanganyifu wa adui – na wengi ambao hili limewapata, kwa kupuuzia, wamepotea kutoka kwa njia ya kweli. Sisi, hata hivyo, tunajua kwamba wakati tunaishi kama wageni katika mwili huu wa kifo, tumeachwa mbali na Mungu (2 Kor. 5:6)—yaani, hatuwezi kuona Yeye wala mambo Yake ya ajabu mbinguni.

37. *Kuhusu ndoto zinazotumwa na Mungu na zile zinazoongozwa na shetani, na kuhusu tofauti kati yao.*

Ndoto zinazokuja kwa roho kupitia upendo wa Mungu ni viashiria visivyokosea vya afya ya kiroho. Hazibadiliki kutoka kwa taswira moja hadi nyingine; hazileti hofu, wala hazichochei kicheko au huzuni ya ghafla, bali huikaribia nafsi kwa upole mkuu na kuijazapo furaha ya kiroho; ndiyo maana nafsi, hata baada ya mwili kuamka, huitafuta kwa hamu yote ile furaha iliyoipata katika ndoto. Kwa maono ya kishetani, kila kitu

ni kinyume na hili – hayaendi kaa katika umbo moja na lile lile, wala hayafichui sura yao kwa muda mrefu kwa akili isiyotatizika; kwani hayawezi kuridhika kwa muda mrefu na kile ambacho si kwa hiari yao, bali ambacho huchukua kutoka kwa udanganyifu wao wenyewe tu. Wakati huo huo, huzungumza kwa urefu na kuahidi mambo makuu, huku wakitutisha zaidi kwa vitisho, mara nyingi wakichukua sura ya mashujaa; wakati mwingine huimba sifa za kupamba kwa roho kwa kilio kikubwa. Akili inapokuwa wazi, huwatambua haraka, na—wakati mwingine kwa juhudi za kiakili huamsha mwili, ilhali nyakati zingine hupendelea kubaki katika hali ileile, ikifurahi kwamba imeweza kutambua udanganyifu wao na, hata ndani ya ndoto, kuwafichua, na hivyo kuwachochea hasira kuu dhidi yao wenyewe. – Hata hivyo, hutokea kwamba hata ndoto njema huiletea roho si furaha, bali huzuni fulani tamu, na chozi lisilouma. Hili huwapata wale ambao tayari wamefikia unyenyekevu mkuu.

38. *Kuhusu wema wa kutotamini ndoto zozote.*

Tumeeleza jinsi ya kutofautisha kati ya ndoto njema na mbaya, kulingana na kile ambacho sisi wenyewe tumesikia kutoka kwa wazee wenye uzoefu. Hata hivyo, tuishikilie kwa nguvu zaidi kanuni hiyo—kama fadhila kuu—kwamba hatupaswi kwa vyovyote vile kuamini ndoto yoyote. Kwa maana ndoto, kwa kiasi kikubwa, si kitu kingine isipokuwa sanamu za akili, mchezo wa mawazo, au, kama nilivyosema tayari, dhihaka na burudani ya shetani kwa gharama zetu. Ikiwa, tunapofuata kanuni hii, mara kwa mara tutashindwa kukubali ndoto iliyotumwa kwetu na Mungu, Bwana wetu Yesu mwenye upendo hatatuchukia kwa hili, akijua kwamba tunathubutu kufanya hivyo kwa hofu ya hila za mashetani. Kwa maana ingawa njia iliyotajwa hapo juu ya kutambua ndoto ni sahihi, hata hivyo, hutokea kwamba roho, ikifanywa isiyohisi kutokana na msisimko fulani uliosababishwa na adui na ikachafuliwa bila kukusudia – hali ambayo, naamini, hakuna anayesamehewa – hupoteza uwezo wa kutambua kwa usahihi na huona ndoto mbaya kuwa njema.

39. *Mfano unaothibitisha kwamba Mungu hamwekei mtu yeyote uwajibikaji*
kwa kutokiamini ndoto alizotuma Yeye.

Na tukio lifuatalo liwe ushahidi wa yale yaliyosemwa: bwana mmoja, aliyerudi nyumbani baada ya kuwa mbali kwa muda mrefu, anasimama langoni usiku na kumwita mtumishi wake afungue; mtumwa, bila kuwa na uhakika kama aliyekuwa akizungumza ni bwana wake, alikataa kwa kishindo kumruhusu aingie, akihofia kwamba, akidanganywa na sauti iliyofanana, angeweza kumruhusu mhalifu aingie na hivyo kuwa msaliti wa mali aliyokuwa amewekewa na bwana wake; na alfajiri ilipopambazuka, bwana wake sio tu hakakasirika kwa hili, bali kinyume chake alimwimbiza sifa nyingi, akitambua kwamba mtumishi alikuwa amechanganya sauti yake na udanganyifu, bila kutaka kupoteza chochote cha mali yake.

40. *Kuhusu utambuzi wa roho wa nuru ya kiroho iliyo ndani yake, kuhusu nuru za adui*
na juu ya jinsi ya kuhakikisha kwamba, mtu akiishi duniani, anabaki kuwa mgeni kwa dunia.

Hakuna shaka kwamba nuru ya kimungu inapoanza kutenda kwa dhahiri ndani ya akili yetu, huwa angavu kabisa, kiasi kwamba yenyewe huona kwa wingi nuru hii inayokaa ndani yake. Hali hii huwa hivyo kila mara mara tu roho inapopata udhibiti thabiti juu ya hisia zake. Lakini hutokea kwamba kitu kama hicho huonekana kwa udanganyifu akilini, kikitokana na uovu wa adui, wakati mwingine kama nuru, wakati mwingine kama moto; kama Paulo wa kimungu anavyofundisha, akisema kwamba hata *'Satan'* wakati mwingine *'hujifanya kuwa malaika wa nuru'* (2 Kor. 11:14). Kwa hiyo, mtu hapaswi kuanzisha maisha ya kujinyima kwa tumaini kama hilo (yaani, tumaini la kuona nuru ndani yake mwenyewe), ili Shetani asije akakuta roho ikiwa imetayarishwa hivyo kwa ajili ya udanganyifu na kuipotosha kweli. Lakini jambo moja lazima likumbukwe kuhusiana na hili, yaani, kufikia upendo kwa Mungu kwa hisia zote na kwa imani kamili ya moyo – ambalo ni kumpenda Mungu kwa roho yako yote, kwa moyo wako wote na kwa akili zako zote (Luka 10:27). Yeyote anayesukumwa na neema ya Mungu kwa njia hii, huku akiishi duniani, hubaki kuwa mgeni kwa dunia.

41. *Kuhusu utiifu—kwamba ndio wema mkuu zaidi,*
ni lango la upendo na mtangulizi wa sifa zote njema.

Utiifu ni, kama inavyojulikana, sifa kuu zaidi miongoni mwa sifa za mwanzo (za wanaoanza); kwani huondoa kiburi na kuzalisha unyenyekevu ndani yetu. Ndiyo maana ni lango la kuingia katika upendo kwa Kristo—Mungu—kwa wale wanaoikumbatia kwa moyo wa hiari. Akiiacha kando, Adamu alianguka katika vilindi vya kuzimu. Lakini Bwana, akiwa amempenda, ili kuleta wokovu wetu, alitii Baba yake hata kufikia msalaba na kifo (Fil. 2:8), – na hili, ingawa Yeye kwa vyovyote vile hakuwa duni kwa utukufu wake – ili, kwa utiifu wake, aweze kufidia hatia ya kutoitii kwa wanadamu na kuwaongoza wale wanaoishi kwa utiifu katika maisha yenye baraka na ya milele. Kwa hiyo, wale wanaoanzisha mapambano dhidi ya kiburi cha

shetani lazima, kwanza kabisa, wajitahidi kwa ajili ya wema huu; nao, ukiongoza njia, utawaonyesha bila kukosea njia zote za wema.

42. *Kuhusu kwamba kujidhibiti lazima kufanywe katika mambo yote,*
ili kwamba wema upatikane si kwa mwili tu,
bali pia zile zinazotakasa mtu wa ndani.

Kujidhibiti ni sehemu muhimu ya sifa zote njema; ndiyo maana *'yeye anayejifunza'* lazima *'ajiepushe'* na kila kitu (1 Kor. 9:25). Kama vile, sehemu ndogo kabisa ya mwili wa mwanadamu inapokatwa, mwonekano wote wa mtu unaharibika, haijalishi sehemu inayokosekana ni ndogo kiasi gani: vivyo hivyo, mtu anapopuuza hata wema mmoja tu, anavuruga utukufu wote wa kujidhibiti, hata kama haelewi. Kwa nini, basi, hatupaswi tu kufanya mazoezi ya wema ambao ni magumu kwa mwili, bali pia yale yenye nguvu ya kutakasa nafsi zetu za ndani? Kwani kuna faida gani ya kuutakasa mwili, wakati roho inazini na pepo wa kutotii? Au atatiwa taji vipi yule anayejikinga dhidi ya ulafi na kila tamaa nyingine ya mwili, lakini anapuuza kiburi na majivuno, asiyeweza kuvumilia hata tusi dogo; wakati akijua kwamba nuru ya haki itaweka sawa mizani (ya thawabu) kwa matendo ya haki ya wale tu waliotenda kwa roho ya unyenyekevu?

43. *Kuhusu faida na namna ya kufanya kujidhibiti katika chakula.*

Wale wanaojitahidi katika maisha ya kiroho lazima wachukie tamaa zote zisizotamkwa kiasi kwamba chuki hii kwa tamaa hizo iwe tabia yao ya pili. Kuhusu kujiepusha na chakula, inapaswa kufanywa kwa namna ambayo hakuna mtu anayefikia hata kuona chakula chochote kuwa ni cha kuchukiza. Hili ni tendo la kishetani na ni sawa na kuapa viapo. Kwani hatujiepushi na vyakula fulani kwa sababu ni viovu kiasili – mbali nasi! – bali ili, kwa kujiepusha navyo, tuweze kwa uwiano kudhibiti tamaa za moto za mwili; na pia ili chakula kinachosalia kutoka kwa matumizi yetu kigeuzwe kwa ajili ya kutimiza mahitaji ya kila siku ya maskini – jambo ambalo ni ishara ya upendo wa kweli.

44. *Jinsi ya kurahisisha kuacha anasa za chakula na raha zingine.*

Kula na kunywa yote yaliyotolewa, huku ukimshukuru Mungu, kwa vyovyote vile hakihusiani na sheria ya maono; kwani viumbe vyote vya Mungu *ni 'vizuri sana'* (Mwanzo 1:31). Lakini kujizuia kwa hiari kutokana na kula kupita kiasi na kula vitindamlo ni busara na hekima kuu. – Hata hivyo, hatuwezi kuachana kwa hiari na raha zilizowekwa mbele yetu isipokuwa, kupitia matendo halisi na uzoefu, tunapata kuonja utamu wa kimungu kwa hisia zetu zote.

45. *Kuhusu kukataliwa kwa kujinyima kupita kiasi,*
ili mwili uweze kubaki imara kwa ajili ya shughuli za kiroho.

Kama vile mwili unapojazwa chakula kingi, unavyofanya akili kuwa na uzembe na uvivu, ndivyo pia unapochoshwa na kujinyima kupita kiasi, hufanya sehemu ya roho inayotafakari kukata tamaa na kutotaka kutafakari. Hivyo basi, inafaa kurekebisha lishe ya mwili kulingana na hali ya nguvu na uhai wa mwili: unapokuwa na afya njema, kuudhibiti kadri inavyohitajika, na unapokuwa dhaifu, kupunguza vikwazo kiasi. Mtu anayejihusisha na shughuli za kiroho hapaswi kuruhusu mwili wake kuwa dhaifu, bali anapaswa kubaki na nguvu zinazohitajika kwa ajili ya kazi hiyo, ili roho iweze kusafishwa ipasavyo hata kupitia kazi ya mwili.

46. *Kuhusu kupunguza ukali wa kawaida wa kujinyima*
wakati wa kuwasili kwa ndugu au wasafiri wengine.

Wakati, kwa kuwasili kwa ndugu yeyote au msafiri mwingine, kiburi, kwa kutumia fursa hii, kinapoamka na, kikitujaza sumu yake, kinaanza kutihamasisha tusivunje kanuni yetu kuhusu chakula; basi ndipo inapokuwa muhimu zaidi kupunguza kidogo kipimo cha kawaida cha kula. Kwa maana kwa njia hii tutamfukuza shetani kwetu, huku akihuzunika kwa kushindwa kwa kishawishi chake; tutatimiza kwa busara sheria ya upendo; na tutahifadhi fumbo la kujinyima kwetu, kwa kuliruhusu kidogo, ili lisifichuke.

47. *Kuhusu kufunga na wema mwingine wa kimwili –*
kwamba wao peke yao, bila nia njema ya moyo,
hazina thamani mbele ya Mungu.

Fungo, ingawa ni njia ya kuwaandaa wale wanaotamani uchaji, lina thamani, lakini si mbele za Mungu. Kwa hiyo, wale wanaotenda wema hawapaswi kujivunia hilo, bali wanapaswa kutumaini kufikia lengo lao kupitia imani kwa Mungu peke yake. Na mafundi wa sanaa yoyote, katika ukamilifu wa ustadi wao wa u , hawathibitishi thamani yao kwa ubora wa zana zao, bali kwa kukamilisha kazi kwa subira; na hili peke yake hutumika kama ishara ya jinsi walivyo na ustadi katika sanaa yao.

48. *Kuhusu faida za kiasi katika kunywa kwa ajili ya uzao wa kiroho katika nafsi.*

Kama vile udongo uliokunywa maji kwa kiasi hutoa mavuno tele kutoka kwa mbegu safi iliyopandwa ndani yake, ilhali udongo uliojaa maji kutokana na mvua nyingi hutoa tu miiba na mchicha: ndivyo pia udongo wa moyo, tunaponywa divai kwa kiasi, hutoa mbegu zake asilia kuwa safi, na zile zilizopandwa ndani yake na Roho Mtakatifu hutoa matunda mema na huwa na tija; lakini tunapounywesha kupita kiasi kwa unywaji mwingi, hutoa tu miiba na miiba-michanga katika mawazo yake yote.

49. *Kuhusu ukosefu wa kiasi katika kunywa, na jinsi unavyozalisha tamaa za aibu.*

Akili yetu inapoyumba katika mawimbi ya ulevi, haitazami tu kwa shauku picha zinazoonyeshwa na mashetani katika ndoto, bali pia, ikitengeneza sura fulani nzuri ndani yake, hujifurahisha kwa tamaa katika njozi hizi kana kwamba ni viumbe hai. Kwa maana sehemu za mwili zenye tamaa zinapopashwa joto na moto wa divai, basi nguvu fulani ya kulazimishwa huishinikiza akili ili ijitengenezee ndani yake, kwa raha ya kimwili, vivuli hivyo vya tamaa. Ndiyo maana tunapaswa, huku tukidumisha kiasi, kuepuka madhara yanayosababishwa na upitaji huo. Basi akili, ikikosa utamu unaoihimiza kuonyesha dhambi, hubaki huru kabisa kutokana na njozi na, bora zaidi, huru kutokana na raha za kimwili.

50. *Kuhusu kuepuka kunywa vinywaji vinavyochochea hamu ya kula,*

na zile zilizotengenezwa kwa njia ya bandia.

Wale wanaotaka kutawala tamaa zinazoinuka za mwili hawapaswi kugusa vinywaji vilivyotengenezwa kwa njia ya bandia, ambavyo wabunifu wa ujanja huo huviita 'vichocheo ya hamu ya kula' kwa sababu kwa kawaida huandaa njia kwa vyakula vingi kuingia tumboni. Kwa maana si tu kwamba asili yao ni hatari kwa miili inayojihusisha na maisha ya kujinyima, bali hata mchanganyiko wao usio na maana wa vitu vinavyoziunda unakera sana dhamiri inayomcha Mungu. Kwa maana ni nini hasa ambacho divai inakosa kiasili, hata ikahitaji kuongezewa utamu mbalimbali ili kupunguza ukali wake?

51. *Bwana alitaka kufundisha nini kwa kukubali siki msalabani kutoka kwa sponji iliyofungwa kwenye mkwaju?*

Bwana wetu, na mwalimu wa maisha haya matakatifu ya kujinyima, Yesu Kristo, alipewa siki ya kunywa wakati wa mateso Yake na wale waliotumikia amri za shetani, ili kutuachia sisi, kama inavyonionekania mimi, mfano dhahiri wa roho ambayo tunapaswa kuanzisha mapambano yetu matakatifu. Kwa hili Anaonekana kusema: wale wanaopambana na dhambi hawapaswi kushiriki vyakula au vinywaji vitamu; bali wanapaswa kuvumilia kwa subira uchungu wa mapambano. Mtu anaweza pia kulinganisha kati ya hisopo na sponji, ili kupitia vyote viwili tuweze kuonyesha kikamilifu zaidi taswira ya kusafishwa kwetu. Ile ya kwanza, kwa kuwa ni kitu kigumu, inawakilisha asili ya mapambano yetu, ilhali ile ya pili, kwa kutumika katika kuoga, inatukumbusha ukamilifu kamili wa usafishaji.

52. *Mtu wa kiroho hapaswi kwenda bafuni; na kwa nini.*

Hakuna mtu anayechukulia kwenda bafuni kuwa ni dhambi au upuuzi; lakini kujiepusha na hili kwa ajili ya kujidhibiti, ninaita kitendo ambacho ni cha ujasiri na cha unyofu sana. Kwa maana katika hali hiyo, si mwili wetu unaridhishwa na kuoga huko kunakofurahisha, wala kumbukumbu ya uchi wa aibu wa Adamu haichochewi katika roho, ili, kama yeye, tuutafute majani ya kufunika aibu ya pili ya uchi. Hili ni jambo la lazima hasa kwetu sisi, ambao, tukiwa tumeachiliwa huru hivi karibuni kutoka kwa uharibifu hatari wa maisha haya, ni lazima tujitahidi kwa njia zote kubaki katika umoja usioyumba na uzuri wa uchaji kwa njia ya usafi usio na doa wa miili yetu.

53. *Kwa nini, katika monasteri, daktari aitewe kutibu ugonjwa;*

na kile wale wanaoishi upweke jangwani wanapaswa kufanya katika hali kama hizo.

Hakuna kinachomzuia mtu kumwita daktari wakati wa ugonjwa. Mungu alitabiri kwamba kungekuwa na haja ya sanaa ya uponyaji na alifurahia kwamba hatimaye ingeendelezwa kwa msingi wa uzoefu wa binadamu; kwa kusudi hili, tayari alikuwa ameweka dawa miongoni mwa viumbe vyake. Hata hivyo, mtu hapaswi kuweka tumaini lake la uponyaji katika dawa hizo, bali katika Tabibu na Mwokozi wetu wa kweli, Yesu Kristo. Hata hivyo, nasema haya kwa wale wanaoishi maisha ya kujinyima katika monasteri au mijini, kwa sababu, wakichukulia mwenendo wa matukio yanayowapata, hawawezi daima kudumisha mazoezi yasiyokoma ya imani wakiwa wamezungukwa na upendo, – au kwa kweli ili wasianguke katika kiburi na kishawishi cha shetani, ambapo baadhi yao hutangaza hadharani mbele ya wengi kwamba hawana haja ya madaktari. Lakini ikiwa mtu yeyote anaishi maisha ya kujitenga katika maeneo yasiyo na watu na ndugu wawili au watatu wenye nia moja, basi kwa magonjwa yoyote anayoweza kupata, na ajikabidhi kwa Bwana mmoja , mponyaji wa magonjwa yetu yote na udhaifu wetu. Kupitia Bwana, hata jangwani kabisa, hupata faraja tele katika magonjwa yake; zaidi ya hayo, kama vile tendo lake la imani lisivyoisha kamwe, vivyo hivyo

hapati fursa ya kujionyesha wema wake wa uvumilivu, akiwa amefunikwa na pazia la upole la jangwa. Kwa sababu hii, Bwana huingiza wenye nia moja ndani ya nyumba Yake (Zab. 67:7).

54. *Nini huunda kukata tamaa katika ugonjwa, na nini huunda utulivu wa moyo.*

Tunaposumbuliwa sana na magonjwa yanayotukumba, ni lazima tufahamu kwamba roho iliyotawanyika bado ni mtumwa wa upendo wa mwili. Kwa maana kama vile inavyotamani raha za kimwili na ikikataa kuachana na starehe za maisha haya, ndivyo pia inavyoona kuwa ni mzigo mzito kutoweza, kwa sababu ya ugonjwa, kufurahia vitu vinavyopendeza kwa mwili. – Hata hivyo, ikiwa inavumilia huzuni zinazosababishwa na ugonjwa kwa shukrani, hii ni ishara kwamba haiko mbali na mipaka ya kutokuwa na tamaa. Kwa nini, basi, inasubiri kifo chenyewe kwa furaha, kama njia ya kuingia katika maisha ya kweli?

55. *Kinachohitajika ni kwamba roho isifurahie baraka za dunia hii,*
bali kutamani kuachiliwa kutoka kwa mwili?

Roho haitotamani kuachiliwa kutoka kwa mwili isipokuwa ikawa haijali kabisa dunia hii (– yaani, yote yaliyo ya kidunia na ya ulimwengu). – Hisia zote za mwili zinapinga imani, kwa maana hisia hizi hutafuta kufurahia yale ya sasa tu – kile kilicho hapa na sasa – ilhali imani inaahidi wingi wa baraka zijazo. Kwa nini yule anayejitahidi asifikirie kamwe miti yenye majani na vivuli, wala chemchemi zinazotiririka, wala malisho yaliyojaa maua, wala nyumba za kifahari, wala mazungumzo ya kupendeza na wapendwa – kama vile mtu asivyopaswa kukumbuka zawadi za kifahari, ikiwa amewahi kuheshimiwa nazo. Lakini anapaswa kutumia kwa shukrani kile kilicho cha lazima, huku akiiona maisha haya kama aina ya hija, isiyo na uhusiano na starehe zote za kimwili. Kwani ni kwa kujizuia kwa njia hii tu ndipo tunaweza kuelekeza mawazo yetu kikamilifu kwenye njia inayoelekea kwenye uzima wa milele.

56. *Kama vile uradhi usio na kizuizi wa hisia za mwili*
huzuia ukumbusho wa Mungu na amri Zake,
na jinsi ya kuepuka uovu huu.

Ni Eva ndiye aliyetuambia kwanza kwamba kuona, kuonja na hisia zingine hufuta kumbukumbu ya moyo tunapozifurahia bila kizuizi. Muda wote ambapo hakuangalia kwa tamaa mti uliopigwa marufuku, alikuwa amekumbuka kwa uangalifu amri ya Mungu: kwa sababu hii, kana kwamba alikuwa amefunikwa na mabawa ya upendo wa Mungu, hakujua hata uchi wake mwenyewe. Lakini alipotazama mti huo kwa tamaa ya uzinzi, akaugusa kwa tamaa kuu, na hatimaye akaonja tunda lake kwa tamaa isiyodhibitiwa; mara moja alipata tabia ya kujiruhusu katika anasa za kimwili na, akiwa ameshikamana na shauku hii akiwa uchi, alijitolea tamaa zake zote katika kutafuta raha za sasa, na hivyo kuchangia, kupitia mvuto wa kuonekana wa tunda hilo, katika anguko lake mwenyewe na la Adamu; kutokana na hayo ikawa vigumu kwa akili ya mwanadamu kumkumbuka Mungu au amri Zake. Sisi, hata hivyo, tukimweka Mungu daima akilini tunapoangalia undani wa mioyo yetu, tutaiongoza mioyo hii—ambayo ina mwelekeo wa vishawishi vya maisha, kana kwamba ni kipofu—kwa maana kwa kweli ni asili ya hekima ya kweli ya kiroho kuhifadhi ndani yetu msukumo, si wa juu juu tu, wa kuona *'kinachopendeza kutazama*'. Hili ndilo tunalojifunza kutoka kwa Ayubu mwenye uzoefu mwingi, anaposema: *'Iwapo moyo wangu umefuata njia ya macho yangu'* (Ayubu 31:7). Tabia kama hiyo ni ishara ya uhakika ya kujidhibiti kwa kiwango cha juu kabisa.

57. *Inakuwaje kwamba yeye anayetembea katika Roho hajui chochote kuhusu tamaa za kimwili,*
na shetani anajaribu usafi wake bure?

Akiishi daima ndani ya moyo wake, amejitenga na vitu vyote vinavyovutia vya maisha haya; na, akitembea katika Roho, hawezi kupotoshwa kujua tamaa za mwili. Kwa kuwa, kwa njia hii, mtu wa namna hiyo huendelea na safari yake akiwa amefunikwa na sifa njema, akiwa na sifa hizi hizi kana kwamba ni walinzi wa mji wake wa utakatifu; hila zote za mashetani dhidi yake hubaki bila matunda, ingawa wakati mwingine mishale ya tamaa hii, ambayo ni ya kawaida kwa wote, hufika hata kwenye madirisha ya asili yake.

58. *Kuhusu kukata tamaa, ambako wakati mwingine humshambulia mtu baada ya kuondolewa kwa tamaa za mwili –*
ni nini na jinsi ya kuiondoa.

Roho inapoacha kutamani vitu vizuri vya ulimwengu huu, basi mara nyingi roho fulani ya kukata tamaa huingia ndani yake, ambayo hairuhusu kufanya kazi kwa hiari katika utumishi wa Neno, wala haiachi ndani yake tamaa thabiti ya baraka zijazo, lakini pia huwasilisha maisha haya ya sasa kama yasiyo na thamani kabisa, yasiyo na matendo yenye heshima ya wema, na hudharau maarifa yenyewe ya , kukiangalia kama kitu kilichotolewa kwa wengine wengi, au kama hakitufunulii chochote cha kipekee. Tutaiweka mbali tamaa hii ya uvuguvugu na inayodhoofisha ikiwa tutaweka mawazo yetu ndani ya mipaka finyu sana, tukikumbuka

Mungu peke yake; kwani ni kwa njia hii tu roho, ikiwa imepaa hadi katika shauku yake halisi, inaweza kujiondoa udhaifu huo usio na maana.

59. *Ni mkubwa kiasi gani msaada katika juhudi za kiroho kutoka kwa usiokoma*
ukumbusho mchangamfu wa jina la Yesu katika undani wa moyo.

Tunapozuia njia zake zote za kutoroka kwa kumkumbuka Mungu, akili yetu inahitaji kupewa kazi fulani, inayolazimisha, ili kuridhisha wasiwasi wake usio na kikomo. Inahitaji tu kupewa Jina takatifu la Bwana Yesu, ambalo peke yake linaridhisha kikamilifu shauku yake katika kufikia lengo lililowekwa. Lakini ni lazima itambuliwe kwamba, kama Mtume anavyosema, *'hakuna anayeweza kusema "Bwana Yesu" isipokuwa kwa Roho Mtakatifu'* (1 Wakorintho 12:3). Kwa upande wetu, inahitajika kwamba usemi uliotajwa hapo juu ('Bwana Yesu Kristo', n.k.) utamkwe daima katika vilindi vya akili ya mtu, ambayo imezama kabisa humo, kwa namna ambayo mtu hasumbuki na mawazo yoyote ya pembeni. Wale wanaoshikilia Jina hili takatifu na la utukufu katika akili zao kila wakati, kwa undani ndani ya mioyo yao, wanaweza kuona nuru ya akili zao wenyewe (uwazi wa fikra, au ufahamu dhahiri wa mienendo yote ya ndani). Na zaidi ya hayo: Jina hili la ajabu, linaposhikiliwa akilini kwa uangalifu mkubwa, huunguza kwa dhahiri kila uchafu unaojitokeza katika roho. *'Kwa maana Mungu wetu ni moto uteketezaji'* unaoteketeza uovu wote, kama Mtume anavyosema (Ebr. 12:29). Kutokana na hili, hatimaye, Bwana huiongoza roho katika upendo mkuu kwa utukufu Wake; kwani Jina hilo la utukufu mkuu na linalotamaniwa sana, kwa kulivuta akili ndani ya moyo mchangamfu kupitia kukumbuka, hutupandikiza tabia ya kupenda wema Wake bila kizuizi; kwani wakati huo hakuna kilichobaki kitakachoweza kuzuia. Na hii ndiyo lile lulu la thamani ambalo hupatikana na wale waliyoachana na mali zao zote kwa furaha isiyoelezeka kwa kulipata.

60. *Kuhusu furaha ya aina mbili – ya mwanzo na kamilifu,*
na kuhusu machozi yaliyopo kati yao.

Kuna furaha ambayo ni mwanzo, na nyingine ambayo ni ukamilisho: ile ya kwanza haina uhuru kutoka kwa ndoto za kibinafsi, ilhali ile ya pili inaimarishwa na unyenyekevu; katikati yao kuna huzuni ya kiungu na kilio kisicho na uchungu. *'Kwa maana kadiri hekima inavyoongezeka, ndivyo ufahamu unavyoongezeka, na akili ya mwenye busara hupata huzuni'* (Mhubiri 1:18). Kwa sababu hii, mtu lazima kwanza achochee roho kwa matendo ya shujaa kwa furaha inayotokana na mwanzo; kisha aiweke chini ya lawama na majaribio ya kweli ya Roho Mtakatifu, kuhusu dhambi zilizotendwa zamani na kuhusu mwelekeo unaoendelea kuumbwa katika kujisahau. *"Maana katika hukumu yako ya uovu, Ee Bwana, umemwadhibu mwanadamu, na kumfanya roho yake kukauka kama kitambaa"* (Zab. 38:12). Ili kwamba, baada ya hukumu ya Mungu kumjaribu kama katika tanuru, apokee matokeo ya furaha isiyo na unafiki katika kumbukumbu ya joto la Mungu.

61. *Kuhusu kumsahau Mungu na kurejesha kumbukumbu Yake,*
sababu za ile ya kwanza, na njia za hii ya pili,
na juu ya udhihirisho wake wa juu zaidi.

Nafsi inaposukumwa na hasira, au kuzitolewa na ulafi, au kufunikwa na huzuni kuu, basi akili haiwezi kudumisha kumbukumbu ya Mungu, hata kama ingelazimishwa kufanya hivyo. Kwa maana, ikiwa imefunikwa kabisa na ukali wa hisia hizi, basi huwa haifahamu kabisa hisia zake halisi; kwa hivyo tamaa haina mahali pa kuchonga alama yake, ili kupitia kwake akili iweze kubeba taswira isiyosahaulika na isiyobadilika ya kutafakari Mungu, kwa kuwa katika nyakati kama hizo kumbukumbu yake hufifia kwa ukali wa hisia hizo. – Lakini inapokuwa huru kutokana na usumbufu kama huo, basi, hata kama kusahau kwa wakati mwingine kungeteka wazo la Bwana Mpendwa kwa muda mfupi, akili, ikiwa imerudishiwa nguvu na uchangamfu wake, mara moja hukumbatia kwa shauku utafutaji huo uliosubiriwa sana na wenye kuokoa; kwani wakati huo neema yenyewe hufikiri pamoja na roho na kupaza sauti: 'Bwana Yesu Kristo!' kama vile mama, anapomfundisha mtoto wake, anavyorudia-rudia Jina 'Baba' pamoja naye, hadi anampeleka mahali ambapo, badala ya neno lingine lolote ambalo mtoto anaweza kulitamka, anatamka waziwazi 'Baba', hata akiwa amelala. Kwa hiyo, Mtume anasema: *'Roho Mwenyewe anatuombea katika udhaifu wetu; maana hatujui kuomba jinsi inavyotupasa, bali Roho Mwenyewe anatuombea kwa vilio ambavyo haiwezi kuelezwa kwa maneno'* (Warumi 8:26). Kwa maana, kwa kuwa bado ni watoto wachanga katika ukamilifu wa wema huu wa maombi, bila shaka tunahitaji msaada Wake; ili, utamu Wake usioelezeka unapoikumbatia na kuutamuisha mawazo yetu yote, tuweze kusukumwa na hali yetu yote kumkumbuka Mungu na Baba yetu na kumpenda Yeye. Kwa maana, kama vile Paulo huyo huyo wa ajabu anavyosema, *'tunamlilia: "Abba, Baba"'* (Warumi 8:15), tunapochukuliwa na Yeye kumwita Mungu Baba.

62. *Kuhusu hasira – ni lini na vipi inaweza kuruhusiwa.*

Hasira, zaidi ya hisia nyingine yoyote, kwa kawaida huvuruga roho na kuitupa katika mkanganyiko; lakini kuna nyakati ambapo ni ya manufaa makubwa kwake. Hivyo basi, tunapokuwa na hasira bila aibu kwa ajili ya wasiomcha Mungu, au kwa wale wasio na haya kwa njia nyingine yoyote, ili waokolewe, au angalau wajisikie aibu, basi tunailetea roho yetu faida ileile kama upole; maana katika hali kama hiyo tunakuwa tunakuza malengo ya haki na wema wa Mungu kwa kila namna. Vilevile, tamaa za mwili zinapojitokeza katika nafsi, kwa kuwakasirikia zaidi dhambi hii, mara nyingi tunaitengeneza nafsi na kuipa nguvu ya kiume ya kuipinga. Na hakuna shaka kwamba, tukiwa katika hali ya taabu kuu ya roho, tunaweza, kwa kulaani kwa hasira roho ile ile inayosababisha taabu hiyo, kuinuka kwa hekima hata juu ya vitisho vya kutisha ambavyo mauti hujivunia kututawala: kwani, akitaka kutuonyesha hili, Bwana, wakati wa ufufuo wa Lazaro, kwanza alikemea kuzimu kwa roho yake na kujipa nguvu, na ndipo tu, kwa nia isiyoyumba—kama alivyofanya daima katika matendo yake yote—alirejesha roho ya Lazaro mwilini mwake. Hivyo basi, inaonekana kwangu, hasira takatifu ilitupewa katika asili yetu na Mungu, aliyetuumba, zaidi kama chombo cha haki; na kama Hawa angeitumia dhidi ya yule nyoka, asingedondoshwa na madhara ya uharibifu ya tamaa ile ya kishikacho. Ndiyo maana naamini kwamba yule anayetumia ghadhabu takatifu kwa shauku ya utauwa atakuwa na uzito zaidi kwenye mizani ya malipo ya haki kuliko yule ambaye, kwa sababu ya kutokuwa na msimamo wa akili, haichochewi kamwe na hasira; kwani kwa yule wa pili, mtawala wa mawazo na hisia za binadamu hubaki asiyefunzwa, huku yule mwingine, akiwa amepanda juu ya farasi wa wema, hubaki daima katika pambano, na kushindana katikati ya umati wa mashetani, akifundisha bila kuchoka gari la farasi wanne la kujidhibiti katika hofu ya Mungu—ambalo Maandiko Matakatifu yamelipa jina *'gari la Israeli'*, kama tunavyoona katika maelezo ya kupaa mbinguni kwa Eliya mtakatifu (2 Wafalme 2:12). Mungu aliwafundisha Wayahudi wa kale sifa hizo nne kwa njia nyingi tofauti; ndiyo maana mwanafunzi wa hekima kama huyo (jasiri, haki na kujidhibiti) alichukuliwa mbinguni, akiwa, kama inavyoonekana kwangu, na sifa hizi hasa kama farasi wake, wakati roho yake ilipopaa katika dhoruba ya moto.

63. *Haifai kwa yule aliye mkamilifu katika maisha ya kiroho kujihusisha na mabishano ya kisheria.*

Yeye ambaye amepewa maarifa matakatifu na amevionja utamu wa Mungu, hapaswi kamwe kufungua kesi (wakati mtu anapomshitaki), wala yeye mwenyewe kuanzisha kesi dhidi ya mtu yeyote, hata kama mtu angeiba nguo zake mwenyewe; kwa maana haki ya mamlaka za enzi hii ni duni kuliko haki ya Mungu – au tuseme, haina thamani ikilinganishwa na haki ya Mungu; na ni tofauti gani iliyopo kati ya watoto wa Mungu na watu wa enzi hii, isipokuwa kwamba haki ya hawa wa mwisho haiwezi kulinganishwa na haki ya hawa wa kwanza; ndiyo maana hawa wa kwanza huitwa haki ya kibinadamu, na hawa wa mwisho, haki ya Mungu. Vivyo hivyo Bwana wetu *'alipokuwa akitukana, hakutukana; alipoteseka, hakitishia'* (1 Petro 2:23); kinyume chake, si tu kwamba alivumilia kuvalishwa nguo zake kimya, bali—jambo ambalo ni kubwa mno kuliko hilo—aliomba kwa Baba wokovu wa wale waliokutenda mabaya dhidi yake. Hata hivyo, watu wa dunia hii hawatakoma kushtaki mahakamani hadi wapokee, pamoja na riba, kile wanachokitafuta kutoka kwa wale wanaowashitaki, hasa wanapotafuta faida kutokana na mkopo: kiasi kwamba 'haki' yao mara nyingi huwa mwanzo wa udhalimu mkuu.

64. *Ni afadhali, ukiwa umekabidhi dhuluma inayovumilika kwa hukumu ya Mungu,*
ni bora zaidi kuzingatia maombi na kulinda moyo kuliko kwenda mahakamani.

Nimesikia watu fulani wacha Mungu wakisema kwamba mtu hapaswi kuruhusu yeyote kunyakua kile tulicho nacho kwa ajili ya riziki yetu na kwa kuwasaidia maskini; ili tusije, kwa kukubali uovu huo, tukawa na hatia ya dhambi za wale wanaotuhujumu, na hasa tunapoteseka kwa sababu ya Wakristo, – Lakini kutenda kwa njia hii si kitu kingine isipokuwa kutamani kuokoa mali zetu kuliko nafsi zetu. Kwa maana ikiwa, nikiwa nimepuuza sala na uchunguzi wa moyo wangu, nitaanza kutafuta haki dhidi ya wale waliodhulumu, na kukesha katika mahakama, ni wazi kwamba ninachokitafuta ni cha thamani zaidi kwangu kuliko wokovu wangu mwenyewe, achilia mbali amri yenyewe ya wokovu. Na ninawezaje kuwa mfuasi wa amri ya Injili inayoniagiza: *'Usimpinga anayechukua chako'* (Luka 6:30), isipokuwa, kwa maneno ya Mtume, *nifurahi 'kuibiwa mali zangu'* (Waebrania 10:34), wakati amri hii haimsafishii hata kutoka kwa dhambi ya tamaa yule ambaye, kupitia hukumu ya mahakama, anarudishiwa kile kilichochukuliwa kwa njia isiyo ya haki kutoka kwake? Pitapita (ya muda, au mahakama zilizowekwa na wanadamu kuamua masuala ya muda) haiwezi kubatilisha Hukumu ya Mungu isiyopita; na mwenye hatia lazima atii sheria ambazo kesi yake inatawaliwa nazo, na ambazo anapaswa kujitetea kwa kutumia. Hakika ni jambo jema kuvumilia ukatili kutoka kwa wale wanaotaka kutudhuru, na kuwaombea, ili kwa ajili ya toba yao—na si kwa ajili ya kurudishiwa kwetu kile

walichotiba—dhambi yao ya ulaghai isamehewe. Kwa maana haki ya Mungu inatuhitaji tumkaribishe mnyang'anyi mwenyewe—na si mali aliyonyang'anya—akiwa huru kutokana na dhambi kupitia toba.

65. *Uze uwe nao wote ukatupe maskini; unyenyekevu, zaidi ya yote, humwelekeza mtu kufanya hivi.*

Ni sawa kabisa na, zaidi ya yote, ni nafuu zaidi kwa roho, baada ya kujua njia ya kweli ya uchaji Mungu, kuuza mali zote za mtu mara moja na kugawa mapato yake kwa maskini, kulingana na amri ya Bwana, na kutojiwezesha, kwa kisingizio cha kutaka daima kuwa katika nafasi ya kutimiza amri (ya kuwasaidia maskini), kupuuza amri hii ya wokovu (ya kutoa kila kitu mara moja). Kutokana na hili, kwanza kabisa, tutapata utulivu na uhuru zaidi; na kutokana na hili, kwa upande mwingine, utauwa ambao hauwezi kushtakiwa—utauwa ambao ni wa daraja la juu zaidi—na ambao hauwapi wengine sababu ya tuhuma zisizo za haki dhidi yetu, wakati hatutakuwa na chochote kilichobaki ambacho kinaweza kuwasha moto wa tamaa katika mioyo ya waviziaji. Kisha, zaidi ya wema mwingine wowote, unyenyekevu utatupatia joto na, katika undani wetu, kutuletea amani, kana kwamba tuko uchi; kama vile mama, akimchukua mtoto wake mikononi, anavyomfariji na kumwotesha joto katika kumbatio lake wakati, katika urahisi wake wa utotoni, anapoondoa nguo yake na kuirusha mbali naye, akigundua, katika usafi wake mkubwa, kuwa uchi unamvutia zaidi kuliko uzuri wa rangi nyingi wa nguo yake. Maana imeandikwa: *'Bwana huwalinda wadogo; amenidhilisha, akaniokoa'* (Zab. 114:5).

66. *Kutoa kila kitu ni njia ya unyenyekevu.*

Bwana atatuhesabu kwa ajili ya sadaka zetu, *'kulingana na kile ambacho mtu anacho, na siyo kulingana na kile ambacho hana'* (1 Kor. 8:12). Basi, ikiwa mimi, kwa kuogopa Mungu na kwa nia njema ya dhati, nikitekeleza amri ya Bwana, ningetoa kwa muda mfupi yote ambayo vinginevyo ningeigawa kwa miaka mingi, nitakashitiwa kwa nini wakati sitakuwa na chochote kilichobaki? – Lakini mtu fulani atasema: (kama tutatoa kila kitu), basi maskini, ambao sasa wanatunzwa na sadaka zetu za kawaida, watapata wapi sadaka zao? – Kwa mtu kama huyo, hii ni funzo linalofaa: usidhani kubuni jambo lolote linalolaaniwa machoni pa Mungu, kwa lengo la kuficha tu upendo wako kwa nafsi. Mungu hatawahi kuishiwa na njia za kuitunza uumbaji Wake kwa uangalifu, kama alivyofanya tangu mwanzo. Na kabla ya mtu huyu au yule kusukumwa kutoa sadaka, je, maskini waliachwa bila chakula au mavazi? Basi, hakikisha kuwa ni bora zaidi, mara tu mtu anapofahamu ukweli, kutumia kila kitu kwa ukarimu katika huduma ya maskini, ukiachana na hila za kipuuzi na kiburi kinachotokana na tamaa ya mali, na kuchukia tamaa zake mwenyewe—ambayo ina maana ya kuchukia nafsi yake mwenyewe— ili baadaye, tukikosa sababu nyingine ya kufurahi kwa kujisifu kwa ajili ya utoaji endelevu wa utajiri wetu, tujidhili, kana kwamba hatufanyi jambo lolote jema. Kwa maana, tunapokuwa na wingi wa mali, tunafurahia sana kuisambaza tunapopata fursa, kana kwamba tunatimiza amri ya kimungu kwa furaha; lakini tunapokuwa tumetoa yote, tunajaa hisia za unyenyekevu na majuto, kana kwamba hatujawahi kufanya jambo lolote la haki. Kwa hivyo, roho, kwa unyenyekevu mkuu, hujigeuza ndani, ili kile ambacho hatuwezi tena kukipata kwa kupitia sadaka za kila siku, tuonekane kuwa na haki kukipata kwa kupitia maombi makini, uvumilivu na hekima ya unyenyekevu; maana imesema: *'Wenye uhitaji na maskini watausifu jina lako, Ee Bwana'* (Zaburi 73:21). Zaidi ya hayo, zawadi ya mahubiri ya kiteolojia haitolewi na Mungu kwa yeyote isipokuwa wale ambao kwanza wamejiandaa kujiondoa katika umiliki wa mali zao zote kwa ajili ya utukufu wa Injili ya Mungu, ili, katika umaskini unaomvutia Mungu, waweze kutangaza utajiri wa Ufalme wa Mungu. Hii ndiyo maana inayodokezwa na maneno: *'Umetengeneza wema wako kwa ajili ya maskini*, *Ee Mungu'*, na kwa nyongeza: 'Bwana atampa mtumishi wa injili neno kwa nguvu kuu' (Zab. 77:11, 12).

67. *Kuhusu zawadi ya tafakari ya kiteolojia – ni baraka ngapi na za aina gani zinazotokana nayo.*

Zawadi zote za Mungu wetu ni njema sana na ni chanzo cha kila baraka; lakini hakuna hata moja inayowasha na kuchochea moyo kupenda wema wake kama somo la theolojia. Kwa maana, ikiwa ni tunda kuu la wema wa Mungu, huipa nafsi zawadi kuu: kwanza, hututia moyo kudharau kwa furaha faraja zote tamu za maisha haya, kwa kuwa katika maisha haya, badala ya faraja za kupita, tunayo utajiri usioelezeka wa neno la Mungu; na kisha huangaza akili yetu kwa aina ya mabadiliko ya moto na hivyo kuifanya kuwa mshirika wa roho watumishi. Tukiwa tumejiandaa ipasavyo, wapendwa, tugeukie wema huu, ambao ni mtukufu, mwenye kuona yote, unaokatilia mbali wasiwasi wote wa kidunia, unaolisha akili kwa maneno ya Mungu katika mwangaza wa nuru isiyoelezeka, na—kwa ufupi— – kupitia kwa Manabii Watakatifu, huandaa roho ya neno—yaani, roho ya busara—kwa ajili ya ushirika usio na mgawanyiko na Neno la Mungu. Na katika roho za wanadamu—Ee muujiza wa ajabu!—akiwa amepanga zaburi zinazomzungumzia Mungu, huyu mpatanishi mtakatifu huimba kwa sauti kubwa juu ya ukuu wa Mungu.

68. *Kwa nini akili yetu*
siyo mwenye shauku ya maombi kama ilivyo kwa tafakari ya theolojia:
na jinsi sala ilivyo muhimu kwa mafanikio katika tafakari kama hiyo.

Akili yetu, kwa kiasi kikubwa, haina mwelekeo mkubwa wa maombi, kwa sababu inazuiliwa na kudhibitiwa na wema wa maombi; ilhali huvutiwa kwa urahisi zaidi na tafakari ya theolojia, kwa sababu y , upana na ukomo wa tafakari za kimungu. Kwa hiyo, ili tusikomboe mawazo yetu yasumbufu ndani yetu, wala tusijikabidhi kwa tamaa yake ya kujirusha bila mipaka katika mawazo ya juu juu, tujitoe hasa kwa maombi, kuimba zaburi na kusoma Maandiko, huku tusiache tafsiri za watu wenye hekima, ambao maneno yao yamejaa maarifa ya kweli ya imani. Kwa kutenda hivi, hatutamzuia tu kuchanganya maneno yake mwenyewe na maneno ya neema, wala kumruhusu, akitekwa na kiburi, kusambaratishwa na mawazo ya kufikirika chini ya ushawishi wa kujiridhia na mambo mengi; bali pia tutajifunza kumweka huru kutokana na ndoto za mchana wakati wa tafakari na kufanya karibu mawazo yake yote yawe ya machozi. Akipata pumziko ndani yake wakati wa ukimya, na zaidi ya yote akifurahia utamu wa sala, yeye si tu kuwa huru kutoka kwa msukumo mkali uliotajwa hapo juu, bali pia, akibadilishwa upya, anapata kwa urahisi na bila juhudi nguvu ya kudumu katika tafakari ya kimungu, huku wakati huo huo akibobea katika hukumu ya utambuzi (hekima ya vitendo) kwa unyenyekevu mkubwa. Hata hivyo, inapaswa kutambuliwa kwamba sala ni ya juu kuliko upeo wowote wa tafakari; ni sifa ya wale tu waliojaa neema takatifu katika kila hisia na utambuzi.

69. *Neema hapo awali hufanya kazi kwa dhahiri zaidi juu ya nafsi,*
na kisha athari yake hupungua na hata kufichika kabisa.

Jinsi hii inavyokuwa na manufaa kwa roho. Mwanzoni, neema kwa kawaida huangaza roho kwa nuru yake, ikisindikizwa na hisia yake kali; lakini maendeleo katika maisha ya kiroho ya Kikristo yanapoendelea mbele, basi, kwa kiasi kikubwa bila roho mpenzi wa Mungu kujua, hufanya mafumbo yake ndani yake: ili baadaye (roho ikishatulia) ituweze kuongoza, kwa furaha, kwenye njia ya tafakari ya kimungu, kana kwamba tumetoka tu kuitwa kutoka katika ujinga na kuingia katika maarifa; wakati katikati ya mapambano yetu (ya kutuliza roho kutokana na tamaa zake), iweze kuzuia mawazo yetu yasipate upuuzi. Inafaa kwetu kutumbukizwa katika huzuni kwa kipimo kinachofaa, kana kwamba tumetelekezwa na neema, ili tuweze kujinyenyekeza zaidi na kujifunza kunyenyekea kwa amri za Bwana kutuhusu sisi; na kisha, kwa wakati unaofaa, kuingia katika furaha, tukihamasishwa na tumaini lililobarikiwa: kwa maana kama vile huzuni isiyo na kikomo inavyopeleka roho kwenye kukata tamaa na kukosa matumaini, ndivyo pia furaha iliyopitiliza inavyoipeleka kwenye kiburi na majivuno. Ninasema kuhusu wale ambao bado ni watoto wachanga katika maisha na ufahamu. Kati ya nuru ya neema na kuachwa kuna majaribu; na kati ya huzuni na furaha kuna tumaini. Maana imesema: *'Nimemsubiri Bwana kwa subira, akanisikia'* (Zab. 39:2), – na tena: *'Kwa wingi wa taabu zangu, faraja zako zimefurahisha roho yangu'* (Zab. 93:19).

70. *Jinsi maneno mengi yalivyo hatari kwa roho, na jinsi ukimya ulivyo na faida.*

Kama vile milango katika bafu, inapofunguliwa mara kwa mara, haraka huruhusu joto lililo ndani litoke nje, ndivyo pia nafsi, watu wengi wanapozungumza—hata kama wanasema mambo mema tu—huruhusu kumbukumbu yake (fahamu inayojua nafasi yake katika mpangilio wa mambo ya kiroho) itoke kupitia mlango wa maneno. Kwa hivyo, akili hatimaye hupoteza mawazo yake safi kabisa, na, ikichochewa na mafuriko yasiyo na mpangilio ya mawazo, huzungumza kwa kuchanganyikiwa na wale walioko. Katika hali kama hiyo, haimiliki tena Roho Mtakatifu, ambaye huhifadhi mawazo yetu dhidi ya fikra za bure: kwani Roho huyu, akiwa mwema na asiye na msukosuko wowote wala fikra za bure, huchukia maneno mengi yasiyo na maana. – Upande mwingine, ukimya ni wa manufaa, kwani ni mama wa mawazo ya busara.

71. *Jinsi roho inayompenda Mungu inavyopaswa kuongoza hisia ya ukweli.*

Neno lenyewe la maarifa hutufundisha kwamba, mwanzoni, nafsi inayompenda Mungu (ikiwa imeanza njia ya kumridhisha Mungu) hushambuliwa na wingi wa tamaa, hasa hasira na chuki. Huhisi hivi si sana kwa sababu ya matendo ya roho wachafu bali kwa sababu ya mchakato wake wa maendeleo katika maisha ya kiroho. Maadamu roho inaongozwa na mantiki ya kidunia, hubaki haijali ukweli, hata ikiona ukweli huo ukikanyagwa na wengine; kwani, ikiwa imejishughulisha kabisa na tamaa zake, haina haja na ukweli wa Mungu. Lakini inapoanza kupaa juu ya tamaa na matamanio yake, basi—kupitia kujitenga na mambo ya kidunia na kupitia upendo kwa Mungu—haiwezi tena kuvumilia kuona, hata katika ndoto, ukweli wa Mungu ukiachwa; badala yake, huchukizwa na kuudhiwa na wahalifu hadi inapoona wahalifu hawa wenyewe wa ukweli wakiitetea heshima yake, kupitia kazi ya akili ya kiungu (baada ya kufikia hofu ya Mungu na kutubu). Hivyo, kwa asili anawachukia wasio haki, huku akiwapenda wale walio haki sana; kwa maana jicho la roho

halidanganywi (kuelekezwa kwenye mtazamo usio sahihi) wakati pazia lake—yaani mwili—linaposafishwa kwa kujidhibiti kupita kiasi. Hata hivyo, ni bora zaidi kulililia ukosefu wa hisia wa wabaya kuliko kuwachukia: kwani ingawa wanastahili kuchukiwa, neno la kweli halikubali roho inayompenda Mungu ichochewe na chuki, kwa sababu chuki ipo ndani ya roho, maarifa ya kweli hupoteza uwezo wake.

72. *Akili ya kiteolojia na akili ya mwanasayansi.*

Akili ya kiteolojia, iliyotolewa utamu na kusafishwa katika roho kwa maneno yenyewe ya Mungu, hufikia kiwango chake cha kutokuwa na tamaa kwa upana wa kutosha. Kwa maana *'maneno ya Bwana'*, kama ilivyoandikwa, *'ni maneno safi, kama fedha iliyoyeyushwa, iliyosafishwa na moto'* (Zab. 11:7). Na akili ya msomi, ikithibitishwa kupitia majaribio ya ushawishi uliojaa neema, huinuka juu ya hisia za kimwili. Mwanateolojia, naye, hushiriki katika uzoefu wa msomi ikiwa anakuza ndani yake tabia za unyenyekevu zaidi; na msomi, kwa kiasi fulani, hushiriki katika wema wa kutafakari ikiwa sehemu ya busara ya roho yake huru kutokana na makosa. Kwa maana si kila mtu hupata zawadi hizi mbili kwa ukamilifu; ili kila aliye na moja yao, akishangazwa na jinsi ile nyingine inavyomzidi, aweze kung'ara katika unyenyekevu pamoja na shauku ya maisha ya haki. Ndiyo maana Mtume anasema: *'Mmoja amepewa kwa Roho ujumbe wa hekima, mwingine ujumbe wa maarifa kumhusu Roho huyo huyo'* (1 Kor. 12:8).

73. *Kuhusu sala ya sauti na sala inayotolewa moyoni.*

Roho inapostawi katika matunda yake ya asili, hutamka zaburi zake kwa sauti kubwa zaidi na huwa na mwelekeo wa kuomba hasa kwa sauti. Lakini inaposukumwa na Roho Mtakatifu, huimba na kuomba kwa furaha na utamu wote kwa moyo mmoja. Hali ya kwanza hufuatiwa na furaha ya ndoto (inayotokana na kujiridhisha); ya pili na chozi la kiroho, na kisha na furaha fulani inayopendelea ukimya: kwani kumbukumbu, wakati sauti inadhibitiwa, ikibaki joto, huielekeza moyo kuzalisha mawazo fulani yanayoleta machozi na ya kujitafakari. Katika hili, kwa kweli, mtu anaweza kuona mbegu za maombi, zilizopandwa kwa machozi lakini kwa furaha juu ya udongo wa moyo, katika tumaini thabiti la mavuno tele (Zab. 125:5). Hata hivyo, tunaposhindwa na huzuni kuu, basi ni lazima tuimbe zaburi zetu kwa sauti ya juu kidogo, tukikandamiza vilio vya roho kwa furaha ya tumaini, hadi wingu hili zito la huzuni litawanywe na upepo wa melodi ya zaburi.

74. *Kuhusu upendo wa asili na uliojaa neema wa Mungu.*

Roho inapojitambua, hutoa mwangaza kutoka ndani yake wa joto fulani na heshima ya kimungu: kwa kuwa, haisumbuliwi na wasiwasi wa maisha haya, inaakisi upendo fulani (kwa Mungu) kutoka ndani yake hadi ulimwenguni, ikimtafuta Mungu, chanzo cha amani, kwa kipimo kinachofaa; lakini kumbukumbu hii (ya Mungu anayetafutwa) hupotea haraka, ama kwa sababu hisia za kimwili huzifunika kumbukumbu hii, au kwa sababu asili, katika umaskini wake, huharibu haraka wema wake mwenyewe. Hii ndiyo sababu wanafalsafa wa Kigiriki, ingawa walitafuta kufikia lengo hilo kwa kujidhibiti, hawakulifikia kama ilivyopaswa; kwa maana akili zao hazikuongozwa na hekima ya milele na ya kweli kamilifu. Hata hivyo, joto la upendo wa Mungu linalotolewa kwa moyo na Roho Mtakatifu, kwanza kabisa, ni lenye amani kamilifu na lisiloisha; zaidi ya hayo, huita sehemu zote za nafsi kupenda Mungu na halitoki kwa ghafla kutoka moyoni, bali kwa hiari yake huujaza mtu wote na upendo na furaha fulani isiyo na mipaka. Ni hili ndilo wale waliokuja kulifahamu wanapaswa kujitahidi kulifikia. Kwa maana upendo wa asili ni ishara kwamba asili haikui vizuri kwa kujidhibiti; lakini hauwezi kuinua akili hadi kutokuwa na tamaa, kama upendo wa kiroho (uliyojaa neema) unavyofanya.

75. *Kuhusu ushawishi wenye nuru wa neema juu ya nafsi, –*

na juu ya kuyaepuka kwake giza chini ya ushawishi wa nguvu za giza.

Kama vile hewa inayotuzunguka, upepo wa kaskazini unapovuma, inavyosafishwa na upole fulani na athari ya kuburudisha ya upepo huu; na upepo wa kusini unapopuliza, unakuwa, kana kwamba, mzito kwa sababu ya uzito fulani unaoletwa na upepo huu, ambao huchukua kutoka maeneo yake na kueneza aina ya ukungu mkavu juu ya ulimwengu wote: vivyo hivyo roho, inapopokea ushawishi wa pumzi ya Roho wa kweli na Mtakatifu, basi huwa huru kabisa kutoka kwa giza la kishetani; lakini inaporushwa kwa nguvu na roho ya udanganyifu, hufunikwa kabisa na mawingu ya dhambi. Kwa hiyo, ni lazima daima tuelekeze jitihada zetu kwa nguvu zetu zote kuelekea pumzi ya utakaso na inayotoa uhai ya Roho Mtakatifu, yaani, kuelekea roho ile ambayo Nabii Ezekieli, katika maono, aliiona ikitoka Kaskazini (– 1:4): ili kwamba sehemu ya kutafakari ya roho yetu, zaidi ya yote, ibaki safi, na tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kuingia katika maono ya kimungu bila lawama, tukitazama katika mazingira ya nuru kile kilicho katika nuru. Hii ndiyo nuru ya maarifa ya kweli.

76. *Jinsi Roho ya Ukweli na roho ya udanganyifu zinavyofanya kazi katika nafsi kabla na baada ya ubatizo.*

Wengine wamebuni dhana kwamba neema na dhambi—yaani, Roho wa Ukweli na roho ya udanganyifu—hufichika pamoja katika akili za wale wanaobatizwa: kwa maana, wanasema, mmoja huita akili kwa wema, ilhali mwingine huita kwa kinyume chake. Mimi, hata hivyo, nimeelewa kutokana na Maandiko matakatifu na kutokana na uzoefu wa akili yenyewe kwamba, kabla ya ubatizo, neema inaelekeza roho kuelekea wema kutoka nje, wakati Shetani anajificha katika vilindi vyake, akitafuta kuzuia akili isifuate njia zote za haki; tangu wakati huo huo tunapozaliwa upya kwa ubatizo, shetani yuko nje, na neema iko ndani. Hii ndiyo sababu tunagundua kwamba kama vile upotoshaji ulivyotawala roho hapo awali— —ndivyo baada ya ubatizo ukweli hutawala roho. Baada ya hili, Shetani anaendelea kuishawishi roho, kama ilivyokuwa, na mara nyingi kwa ukali zaidi kuliko awali, lakini si kama mtu anayeishi pamoja na neema—Mungu asije!—bali, kana kwamba, anawaka kimyakimya mbele ya akili kupitia udhaifu wa mwili, kwa mvuto wa raha zisizo na maneno. Hii hutokea kwa ruhusa ya Mungu, ili mtu afikie furaha ya wema kwa kupitia dhoruba, moto na majaribu tu. Maana imesema: *'Tumepita katika moto na maji, nawe umetuingiza mahali pa mapumziko'* (Zab. 65:12).

77. *Jinsi neema ya Mungu inavyofanya kazi katika roho.*

Neema, kama nilivyosema, tangu wakati huo huo tunapopokea ubatizo, huanza kuishi kwa siri katika vilindi vya akili (roho), ikificha uwepo wake hata kwa ufahamu wa akili yenyewe. Lakini mtu anapoanza kumpenda Mungu kwa hiari yote (moyo) ya nafsi yake, basi neema huongea na roho kupitia hisia za akili kwa neno lisiloelezeka, ikimpa sehemu ya baraka zake. Kwa hivyo, yeyote anayetaka kushikilia ugunduzi huu ndani yake milele hujikuta akitamani, kwa furaha kuu, kuachana na baraka zote za sasa, ili apate kabisa ule shamba ambamo amepata hazina iliyofichwa ya maisha (Mathayo 12:44). Maana mtu anapoacha mali zote za kidunia, humuona ndani yake mahali ambapo neema ya Mungu imefichwa. Kisha, roho inapoendelea, zawadi ya kimungu (ya neema) huonyesha wema wake (asili yake yenye manufaa) katika akili; lakini wakati huo huo Bwana huwaruhusu mashetani kuusumbua roho zaidi, ili kuiwafundisha kutofautisha kati ya mema na mabaya kwa busara, na kuifanya iwe na unyenyekevu zaidi; kwani inapokabiliwa na majaribu kama hayo, inashindwa na aibu kuu kutokana na aibu ya mawazo ya mashetani.

78. *Kupitia ubatizo, Roho Mtakatifu hutiririka moyoni, huku roho mwovu akitupwa nje;*
lakini hii haimalizi vishawishi vya ku dhambi.

Tumeumbwa kwa sura ya Mungu, kupitia mwendo wa busara (kiroho) wa roho; huku mwili ukiwa, kana kwamba, makazi yake. Lakini kwa kuwa, kupitia ukiukaji wa Adamu, si tu sifa bainifu za roho zilichafuka, bali mwili wetu pia uliangukia chini ya uharibifu: Mungu Mtakatifu-sana Neno alijidhihirisha kwa mwili na, kama Mungu, kupitia ubatizo Wake mwenyewe, alitupatia maji ya wokovu kwa ajili ya kuzaliwa upya: kwani tumezaliwa upya kwa maji kupitia kazi ya Roho Mtakatifu na Mwenye Kuupa Uhai, na kwa sababu hiyo tunasafishwa mara moja roho na mwili, mradi tu tunamkaribia Mungu kwa moyo wote. Wakati huu, Roho Mtakatifu anakaa ndani yetu, huku dhambi (au baba wa dhambi) ikitupwa nje naye, kwa maana haiwezekani, kutokana na umoja na urahisi—sifa za asili za roho—kwa viumbe hivi viwili kuishi pamoja ndani yake, kama wengine walivyodhani. Zaidi ya hayo, neema ya kimungu, kupitia Ubatizo Mtakatifu, inajiunganisha katika upendo usio na mipaka na sifa za sura ya Mungu kama dhamana ya kufanana, basi kuna nafasi wapi kwa yule mwovu – kwa kuwa hakuna ushirika kati ya nuru na giza? (2 Kor. 6:14). Hivyo basi, tunaposafiri katika njia ya matendo matakatifu, tunaamini kwamba kupitia *'bafu ya kuzaliwa upya'* (1 Tim. 3:5) nyoka mchafu hutupwa kutoka katika vilindi vya akili; lakini hatushangai kwamba, hata baada ya ubatizo, tunaendelea kupata mawazo mema na mabaya. Kwa maana bafu ya utakatifu, ingawa huondoa uchafu wa dhambi, haiharibu utofauti wa tamaa zetu, wala haizuii mashetani kutupigana vita na kutusemea maneno ya udanganyifu; ili chochote tutakachokibakisha tukiwa katika hali hiyo ya asili, tuweze kukihifadhi kwa nguvu ya Mungu, tukiwa tumechukua silaha za haki.

79. *Neema hufanya kazi kupitia uwezo wa akili, wakati Shetani hufanya kazi kupitia hisia na tamaa za kimwili.*

Satan, kama nilivyosema, hutolewa kutoka kwa roho kupitia ubatizo mtakatifu; hata hivyo, kwa sababu zilizotajwa hapo juu, anaruhusiwa kuathiri roho hiyo kupitia mwili. Neema ya Mungu imewekwa katika kina cha roho, yaani, akilini. Kwa maana, kama inavyosemwa, *'utukufu wote wa binti ya mfalme uko ndani'*, usioonekana kwa mashetani (Zaburi 44:14). Hii ndiyo sababu, tunapomkumbuka Mungu kwa upendo, tunahisi kwamba upendo huo wa kimungu, kana kwamba, unatiririka kama mto kutoka katika vilindi vya mioyo yetu; ilhali roho wachafu huvamia hisia za mwili na hukaa ndani yake, wakifanya kazi kwa urahisi, kupitia mwili ulioko mikononi mwao, kwa wale ambao roho zao bado ni changa. Hivyo basi, kulingana na Mtume wa

kimungu, akili zetu daima zinaendana na sheria ya Roho; ilhali hisia za kimwili huvutiwa kwa urahisi na tamaa za kimwili (Warumi 7:18). Kwa hivyo, kwa wale wanaotangulia kwa bidii katika maarifa, neema, kupitia uwezo wa akili na mwili wenyewe, huwajaza na furaha isiyoelezeka; lakini tunapotembea njia ya uchaji Mungu kwa uzembe na bila umakini, mashetani, wakitupata katika hali hii, huutawala roho wetu kupitia hisia za mwili, wakiuburuta kwa nguvu kuelekea kile ambacho hauutamani—wao ni wauaji.

80. *Dhidi ya wale wanaosema kwamba neema na dhambi huishi pamoja katika mioyo ya wale waliubatizwa.*

Wale wanaosema kwamba misingi miwili, yaani roho ya neema na roho ya dhambi, huishi pamoja katika mioyo ya waumini, hurejelea maneno ya Mwinjilisti: *'Nuru inang'aa gizani, na giza halikuishinda'* (Yohana 1:5), na kuhitimisha kwamba nuru ya kimungu haichafuki kwa vyovyote vile kwa kuishi pamoja na yule mwovu, hata kama nuru ya kimungu ingekaribia giza la kichawi kwa namna fulani. Lakini kifungu hiki cha Injili pia kinawakataa watu hao, kikionyesha kwamba wanatunga hoja kinyume na Maandiko Matakatifu. Kwa maana kama vile Mungu—Neno, nuru hii ya kweli—akipendezwa kujitokeza kwa viumbe vyake katika mwili wake, alivusha ndani yetu nuru ya maarifa yake matakatifu kupitia upendo wake usio na kikomo kwa wanadamu, ndivyo hekima ya ulimwengu haikuielewa, yaani, haikuitambua shauri hili la Mungu, kwa kuwa *'akili inayolenga mwili ni uadui dhidi ya Mungu'* (Warumi 8:7): kwa sababu hii, Mwanatheolojia alitumia neno hili; na baada ya kuongeza maneno machache zaidi, mtu huyu wa ajabu anasema: *'kwa maana nuru ya kweli, inayomwangaza kila mtu anayekuja duniani'* – badala ya: 'kuongoza na kutoa uhai'. *'Kwa maana alikuwa ulimwenguni, na ulimwengu haukumtambua. Alikuja kwa wake, na wake hawakumpokea. Lakini kwa wote waliompokea, aliwapa haki ya kuwa watoto wa Mungu, yaani, kwa wale wanaoamini katika jina lake'* (Yohana 1:9–12). Na Paulo mwenye hekima, akifafanua kifungu hiki hasa: *'hawakumpokea'* (hawakumtambua), anasema: *'Sema, mimi si kwamba nimepata, wala si kwamba nimekamilika; bali ninajitahidi kumfikia, kama vile Kristo Yesu alivyonifikia mimi'* (Fil. 3:12). Hivyo, Mwinjilisti haongei kuhusu Shetani anaposema kwamba hakuitambua nuru ya kweli—kwani yeye alikuwa mgeni kwake tangu mwanzo—bali kwa maneno haya anawakemea ipasavyo wale watu ambao, ingawa wanasikia kuhusu nguvu na miujiza ya Mungu, hawataki kukaribia nuru ya maarifa Yake, kwa sababu mioyo yao imepata giza.

81. Kuna *aina mbili za roho wachafu: wale wepesi zaidi, wanaoishambulia nafsi,*
na wale wazito zaidi, ambao hufanya kazi zaidi juu ya mwili.

Neno la maarifa linatufundisha kwamba kuna aina mbili za pepo wachafu: wengine ni wasiri zaidi, wengine ni wa kimwili zaidi. Wale wasiri zaidi hupigana na roho, wakati wale wa kimwili zaidi kwa kawaida hushawishi mwili kwa njia ya tamaa fulani za aibu na za kimwili; ndiyo maana pepo zinazoshambulia roho na zile zinazoshambulia mwili daima hupingana, ingawa zote zina shauku sawa ya kuwadhuru watu. Neema isipokaa ndani ya mtu, pepo wabaya, kama nyoka, hujificha katika vilindi vya moyo, na kuzuia roho kugeukia tamaa ya wema. Lakini neema inapoishi kwa siri katika akili, basi wao, kama mawingu meusi, hupita haraka katika sehemu za moyo, wakijigeuza kuwa tamaa za dhambi na njozi mbalimbali za udanganyifu, ili kwa kuvuruga akili kwa njozi hizi kupitia kumbukumbu, waweze kuigeuza mbali na ushirika na neema. Hivyo basi, tunapochochewa na roho zinazoshambulia nafsi kuamsha tamaa ndani mwetu, hasa kiburi na majivuno—mama wa maovu yote—lazima, kwa kukumbuka kuoza kwa miili yetu wenyewe, tuuone aibu kiburi hiki cha kujikuza kinachotokana na upendo wa utukufu. Lazima tufanye vivyo hivyo mashetani, wakipigana vita na mwili, wanapoandaa mioyo yetu kijaa tamaa za aibu: kwani kumbukumbu hii, pamoja na kumbukumbu ya Mungu, itazuia kwa nguvu vishawishi vyote vya roho waovu. Hata hivyo, ikiwa, kwa kujibu kumbukumbu kama hiyo, mashetani wa nafsi waanza kupanda wazo la umuhimu mdogo usio na kiasi wa asili ya mwanadamu, kana kwamba hauna hadhi yoyote, kwa sababu ya kuoza kwa mwili (kwani hivi ndivyo wanavyopenda kufanya mtu anapoanza kuwasumbua kwa mawazo kama hayo), – tukumbuke heshima na utukufu wa Ufalme wa Mungu, huku tukikumbuka pia ukali wa hukumu isiyoegemea upande wowote ya Mungu; ili kwa njia hiyo tuzuie kukata tamaa kwa woga kama huko, na hivyo kutoa uthabiti na nguvu kwa mioyo yetu—ambayo huathiriwa kwa haraka na kwa urahisi na tamaa—ili isimame imara dhidi yake.

82. *Shetani hawezi kuishi katika mioyo ya wale walio katika neema;*
lakini anawapigania vita kupitia mwili.

Bwana anatufundisha katika Injili Yake Takatifu kwamba Shetani anaporudi na kuona nyumba yake imefagiliwa na kusafishwa—yaani, moyo hauna tunda—anachukua pamoja naye roho saba nyingine, wabaya kuliko yeye, anaingia ndani yake na kufanya makao yake huko, na hivyo kuufanya hali ya mwisho ya mtu huyo kuwa mbaya zaidi kuliko ya kwanza (Luka 11: 25). Kutokana na hili, ni lazima kueleweka kwamba

maadamu Roho Mtakatifu anakaa ndani yetu, Shetani hawezi kuingia katika vilindi vya roho na kukaa huko. Lakini Paulo wa kimungu pia anafundisha uelewa uleule wa mtazamo huu wa jambo hili – akiwa ameona asili halisi ya jambo hili kupitia maarifa ya kujinyima (ya uzoefu) (yaani, jinsi lilivyo hasa), anasema: *'Kwa maana ninafurahia sheria ya Mungu kwa mtu wa ndani; lakini naona sheria nyingine katika viungo vyangu, ikipigana na sheria ya akili yangu, na kuniteka mateka kwa sheria ya dhambi iliyo katika viungo vyangu'* (Warumi 7:22–23). Kwa wale ambao wamefanikiwa kuishi kwa Roho, anaendelea kusema: *'Basi sasa hakuna hukumu kwa wale walio katika Kristo Yesu, wasiotembea sawasawa na mwili, bali sawasawa na Roho. Kwa maana sheria ya Roho wa uzima katika Kristo Yesu imeniondoa katika sheria ya dhambi na mauti"* (Warumi 8:1–2). Na katika kifungu kingine, kuonyesha kwamba Shetani hushambulia kutoka kwa mwili dhidi ya roho ambayo imeshiriki katika Roho Mtakatifu, anasema: *"Hivyo basi, simameni, mkiwa mmejifunga viuno vyenu kwa kweli, mmejivika ngao ya haki, na kuwavika miguu yenu viatu vya utayari wa injili ya amani; mkiwa juu ya yote mmechukua ngao ya imani, ambayo kwa hiyo mtaweza kuzima mishale yote ya moto ya yule mwovu; na kuchukua kofia ya wokovu, na upanga wa kiroho, ambao ni neno la Mungu"* (Efe. 6:14–17). Lakini utumwa ni jambo moja, na mapambano ni jambo lingine; kwani la kwanza linadokeza u , aina ya kunaswa kwa nguvu katika mamlaka ya mwingine, ilhali la pili linaashiria mapambano ya usawa na upinzani. Hii ndiyo sababu Mtume anasema kwamba shetani huwashambulia kwa mishale ya moto wale roho wanaombeba Kristo Bwana ndani yao. Kwani hivi ndivyo huwa hali: yeyote asiyeweza kumfikia adui yake kwa mikono hutumia mishale dhidi yake, ili kumpa jeraha adui anayepigana naye akiwa mbali kwa urukaji wa mishale; na hivyo Shetani, kwa kuwa hawezi tena, kama zamani, kuishi katika akili za wale wanaojitahidi, kwa sababu ya uwepo wa neema ndani yao; hivyo, akiishi katika mwili, anashambulia tamaa za mwili, akitafuta kudanganya roho kupitia vishawishi vyake. Ndiyo maana mwili lazima ukaukizwe, ili akili, ikivutwa na unyevunyevu wa tamaa, isiteleze katika mitego ya anasa na kuanguka. Kutokana na maneno ya Mitume wenyewe, ni rahisi kuona kwamba akili ya wale wanaojitahidi iko chini ya ushawishi wa nuru ya kimungu, ndiyo maana inatii sheria ya Mungu na kufurahia ndani yake; ilhali mwili, kwa tabia yake ya asili ya uovu, unatawaliwa na roho za uovu, ndiyo maana huvutiwa kutii misukumo yao mibaya. Kutokana na hili ni dhahiri kwamba akili si makazi ya pamoja ya Mungu na shetani: la sivyo, kama vile ninavyotumikia sheria ya Mungu kwa akili yangu, na kwa mwili wangu kwa sheria ya dhambi, kama akili yangu isingepinga mashetani, ikijisalimisha kwa hiari kwa ushawishi wa neema unaoibariki, wakati huo huo mwili unavutiwa na harufu tamu ya raha zisizo na maneno, kwa sababu, kama nilivyosema, ninaruhusu pepo wachafu kukaa ndani yake? Mtume anasema: *'Kwa maana najua kwamba ndani yangu—yaani, katika mwili wangu—hakika hakuna wema'* (Warumi 7:18). Hivyo basi, kwa wale ambao, kupitia mapambano yao, wanapinga dhambi (kwani Mtume hapa haizungumzii kuhusu nafsi yake), mashetani hupigana vita dhidi ya akili, huku mwili, kupitia hisia za kustarehesha na kupendeza, ukitafuta kuwapumzisha na kuwavuta kwenye tamaa; kwani, kwa hukumu ya haki, wanaruhusiwa kujificha katika vilindi vya mwili hata wa wale wanaojitahidi sana kupambana na dhambi, kwa sababu mapenzi ya akili ya mwanadamu daima huwa chini ya majaribu. Lakini ikiwa mtu yeyote anaweza, hata katika maisha haya, kupitia kazi za kujinyima, kufa, basi hatimaye anakuwa makao kamili ya Roho Mtakatifu; kwani mtu wa namna hiyo amesimama tayari kabla ya kifo – kama alivyokuwa Paulo mwenyewe aliye barikiwa, na kama walivyokuwa na walivyo wote wale waliojihangaisha na wanaojihangaisha dhidi ya dhambi kwa kujitolea kikamilifu.

83. *Kama vile mawazo yanayopandwa na Shetani yanavyochukuliwa kuwa yanatoka moyoni.*

Moyo wenyewe huchochea mawazo mema na mabaya; hata hivyo, hauzali mawazo mabaya kwa asili yake, bali huhifadhi baadhi yao kwa sababu kumbukumbu ya uovu imekuwa tabia ndani yake kutokana na majaribu yaliyopita, ilhali sehemu kubwa yao—na hasa yale maovu zaidi—huyapata kutokana na uovu wa mashetani. Hata hivyo, sisi huziona zote zikija, kana kwamba, kutoka moyoni; ndiyo maana wengine wamefikiri kwamba neema na dhambi huishi pamoja katika akili zetu, wakitoa kama ushahidi maneno ya Bwana: *'Maana yale yatokayo kinywani hutoka moyoni, na hayo hutawachafulia mtu.' Kwa maana kutoka moyoni hutoka mawazo mabaya, mauaji, uzinzi, uasherati na mambo yanayofanana na hayo'* (Mathayo 15:18, 20). Hata hivyo, hawatambui kwamba akili yetu, kupitia utendaji wa nguvu fulani nyofu sana, inakuwa mahali pa kuhifadhi mawazo hayo maovu yanayopandikizwa ndani yake na roho wachafu; kwani, kupitia utendaji wa mwili, mwili—ambao uko tayari kwa anasa—huvuta roho katika hili, ingawa hatujui jinsi gani, kwa sababu ya umoja wake nao; kwa maana mwili unapenda vishawishi vya dhambi kupita kiasi. Kwa sababu hii, mawazo yanayopandikizwa katika roho na mashetani yanaonekana kutokea moyoni, na tunayafanya kuwa yetu wenyewe tunapotamani kuyafurahia: hili ndilo analaani Bwana, kama Neno la Mungu linavyofichua, naye

akasema maneno yaliyotajwa hapo juu. Kwa maana mtu anapofurahia mawazo yaliyopandikizwa ndani yake na Shetani mwerevu, na kumbukumbu yao ikawa, kana kwamba, imeandikwa moyoni mwake, si wazi kwamba baadaye hutoa mawazo haya kutoka ndani yake mwenyewe?

84. *Mfano kutoka Maandiko unaoeleza kwamba neema na shetani*
haviwezi kuishi pamoja moyoni.

Bwana anasema katika Injili kwamba mtu mwenye nguvu hawezi kufukuzwa kutoka nyumbani kwake isipokuwa mtu mwenye nguvu zaidi amfunge, apate mali zake zote, na kumtupa nje (Mathayo 12:29). Basi, baada ya unyenyekevu kama huo, mtu huyu aliyetupwa nje anawezaje kuingia tena na kuishi huko pamoja na bwana halisi wa nyumba, ambaye humtuliza nyumbani kwake kama anavyotaka? Na ni mfalme gani, akiwa amemshinda mtawala katili aliyemkataa, angependa awe akizunguka pamoja naye katika vyumba vyake vya kifalme? Je, asingependelea kumwangamiza mara moja kwa upanga, au, akimfunga, kumkabidhi askari wake kwa mateso ya muda mrefu zaidi na kifo cha huruma zaidi?

85. *Uthibitisho wa vivyo hivyo kutokana na uzoefu wa maisha ya kiroho,*
au jinsi neema na dhambi zinavyofanya kazi kwa yule anayefanikiwa.

Kama mtu yeyote, kwa sababu tunafikiria yaliyo mema na yaliyo maovu, anahitimisha kwamba Roho Mtakatifu na shetani wanaishi pamoja katika akili, na ajue mtu huyo kwamba hili hutokea kwetu kwa sababu bado hatujaonja wala kuona *'jinsi Bwana alivyo mwema'* (Zab. 33:9). Maana mwanzoni, kama nilivyosema hapo juu, neema huficha uwepo wake kwa wale wanaobatizwa, ikisubiri hiari ya roho; lakini mtu anapomgeukia Mungu kikamilifu, basi neema hufunua uwepo wake kwa moyo kupitia hisia fulani isiyoelezeka; na tena inasubiri jibu la roho, huku kati ya wakati huo ikiruhusu mishale ya mashetani ifikie vilindi vya hisia zake, ili ipate kumtafuta Mungu kwa hiari ya dhati zaidi na kwa unyenyekevu mkuu. Ikiwa, kutokana na hayo, mtu hatimaye anaanza, kwa azimio thabiti, kusonga mbele katika kutii amri na kumwomba Bwana Yesu bila kukoma; basi moto wa neema takatifu hupanuka hadi hisia za nje za moyo, ukiteketeza kwa dhahiri miiba ya dunia ya mwanadamu; hapo ndipo ushauri na mapendekezo ya shetani husimama mbali na mahali hapo (ambapo moyo uko na neema), vikigusha tu kwa upole sehemu yenye shauku ya roho. Lakini mtu, kupitia kujidhalilisha, anapovikwa sifa njema zote, na hasa kwa kujitenga kikamilifu na mali za kidunia, basi neema huangaza utu wake wote kwa hisia ya kina isiyoelezeka, ikimwamsha ndani yake upendo mkuu zaidi kwa Mungu; hivyo basi mishale ya mashetani huzimika hata kabla ya kufikia hisia za kimwili, kwa kuwa pumzi ya Roho Mtakatifu hujaa moyo kwa amani kuu, huku mishale ya moto ya mashetani ikizimika hata inaporuka hewani. Hata hivyo, hata yule aliyefikia cheo hiki wakati mwingine huruhusiwa na Mungu kuwekwa chini ya ushawishi mbaya wa mashetani, akiacha akili yake isiyo na nuru nyakati hizo, ili hiari yetu isifungwe kabisa na vifungo vya neema—sio tu kwa sababu dhambi lazima ishinde kupitia juhudi za kujinyima, bali pia kwa sababu mwanadamu lazima aendelee kusonga mbele katika uzoefu wa kiroho: kwa maana kile kinachochukuliwa kuwa kamili kwa yule anayefundishwa hakiko kamili ikilinganishwa na utajiri wa mafundisho ya Mungu katika upendo Wake unaoshikilia maendeleo, hata kama mtu, akijitahidi katika maendeleo haya, angepanda hadi kilele cha ngazi iliyoonyeshwa kwa Yakobo.

86. *Idhini ya Mungu ni kwa ajili ya mafundisho, na kukataliwa na Mungu ni kwa ajili ya adhabu.*

Bwana mwenyewe anasema, *'Yule Shetani amemwaga kutoka mbinguni'* (Luka 10:18), ili asione makao matukufu ya Malaika Watakatifu: basi vipi yeye, asiyestahili ushirika na watumishi wema wa Mungu, aweze kuwa na akili ya mwanadamu kama makao yake kwa pamoja na Mungu? Hata kama itasemwa kwamba hili hutokea kwa ruhusa ya kimungu, hii haitoi ushahidi wowote wa uhakika. Kwa maana ruhusa ya kielimu haimnyanganyi roho nuru ya kimungu kwa vyovyote vile; kinachotokea katika hali kama hizo ni kwamba neema, kama nilivyosema tayari, huficha uwepo wake kutoka kwa akili, ili, ikichochewa na uchungu wa shetani, roho iweze, kwa hofu yote na unyenyekevu mkuu, kutafuta msaada kutoka kwa Mungu, huku ikihisi ndani yake ushawishi mbaya wa adui. Kama vile mama, ambaye mtoto wake anafanya uovu kwa sababu hataki kutii sheria za kunyonya, anamwachilia kwa muda mfupi kutoka kwenye mikono yake, ili mtoto huyo, akiwa ametiwa hofu na wageni wasio wazuri au wanyama wakali waliomzunguka, arudishwe kwenye mikono yake akiwa na hofu kuu na machozi. Lakini kwa kukataliwa na Mungu, ruhusa inayotolewa mara kwa mara huwasilisha roho—ambayo haitaki kuwa na Mungu ndani yake—mikononi mwa mashetani, kana kwamba imefungwa. Lakini sisi si watoto wa kutupwa kando; bali, kama tunavyoamini, sisi ni wazao halisi wa neema ya Mungu, tukilishwa nayo kupitia ruhusa adimu na faraja za mara kwa mara, ili, chini ya ushawishi wa wema huo kwetu, tukue kufikia *'kiwango cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13).

87. *Kuhusu athari za msamaha wa kielimu wa Mungu kwa roho*

na utelekezwaji Wake wa adhabu;
na jinsi mtu anavyopaswa kutenda mbele ya zote mbili.

Kitendo cha Mungu cha kuruhusu kwa ajili ya mafundisho huathiri kwanza roho kwa huzuni kuu, hisia ya aibu na kiwango fulani cha kukata tamaa, ili kukandamiza ndani yake ubatili na tamaa ya kuwavutia wengine, na kuileta katika unyenyekevu unaofaa. Lakini mara moja baada ya hapo, huotesha moyoni hofu ya upole ya Mungu na toba ya machozi, na tamaa kuu ya ukimya uliobarikiwa zaidi. Ilhali kuachwa kunakotokana na kuchukizwa na Mungu huiacha nafsi iendekeze matakwa yake, na hujawa na kukata tamaa na ukosefu wa imani, kiburi na hasira. Kwa hiyo, ni wajibu wetu, tukijua upuuzaji huu na kuachwa huu, kumkaribia Mungu kwa wakati unaofaa kulingana na asili ya kila mmoja: katika ule wa kwanza, ni lazima tumtolee shukrani na nadhiri, kwani Yeye kwa rehema adhibu ukosefu wa nidhamu wa tabia zetu kwa kutunyima faraja, ili atufundishe, kama baba, kutofautisha ipasavyo kati ya mema na mabaya; na hapa, toba ya daima ya dhambi, machozi yasiyokoma na kujitenga zaidi, ili, kupitia juhudi kama hizo za bidii, tuombe na kumshawishi Mungu atazame mioyo yetu kama alivyofanya hapo awali. Hata hivyo, ni lazima ieleweke kwamba, wakati, kwa huruma ya Mungu inayoruhusu, roho inapopigana uso kwa uso na Shetani, basi neema, ingawa hujificha, huisaidia roho kwa msaada usioonekana, ili kuonyesha maadui zake kwamba ushindi juu yao ni kazi ya roho pekee,

88. *Mfano unafafanua*
kwa nini roho inafahamu wema na uovu katika uwepo wa neema.

Na yeyote anayehesabiwa kuwa mwafaa kutafakari mambo ya kiroho. Kama vile, mtu anaposimama mahali pa wazi wakati wa baridi, akiwa amekabili mashariki mwanzoni mwa siku, sehemu ya mbele ya mwili wake hupata joto kutoka kwa jua, huku sehemu ya nyuma ikibaki bila kuguswa na joto la jua, kwa sababu jua haliko juu yake moja kwa moja wakati huo: ndivyo ilivyo kwa wale ambao bado wako mwanzoni mwa safari yao ya kiroho; yaani, mioyo yao wakati mwingine hupata joto kwa sehemu kutokana na neema takatifu, ndiyo maana akili zao kisha huanza kutoa tunda la tafakari ya kiroho; lakini sehemu za nje za mioyo yao bado hubaki zimejawa na mawazo ya kimwili, kwa sababu si sehemu zote za moyo ndizo zimeangaziwa bado na nuru takatifu ya neema katika vilindi vyake vya ndani kabisa – (jambo ambalo wengine, wakishindwa kuelewa hili, wamefikiria kuwa linamaanisha kwamba kuna nguvu mbili zinazopingana ndani ya akili za wale wanaojitahidi kiroho). Hii ndiyo sababu inatokea kwamba roho inatafakari wema na uovu kwa wakati mmoja, kama vile, katika mfano uliotolewa hapo juu, mtu anavyohisi baridi na joto kwa wakati mmoja. Kwa maana tangu akili yetu iliposhuka katika upatanisho wa maarifa, imekuwa na aina fulani ya kulazimishwa, hata kinyume na matakwa yake, kufikiria uovu na wema kwa wakati mmoja, hasa kwa wale wanaofikia ufasaha wa kufikiri. Kwa maana kadiri mtu anavyojitahidi kufikiria mambo mema, uovu huja akilini mara moja, kwa sababu kumbukumbu ya mwanadamu, tangu kosa la Adamu, kwa namna fulani imegawanyika katika aina mbili za fikra. Lakini tukianza kutimiza amri za Mungu kwa bidii kuu, basi neema, ikimwangaza hisia zetu zote kwa ufahamu wa kina wa uwepo Wake, itateketeza kumbukumbu zetu zote za dhambi; huku ikitamuisha mioyo yetu kwa amani ya upendo usioisha, itatufanya tuzoe kufikiria mambo ya kiroho badala ya yale ya kimwili. Hili hutokea mara nyingi sana kwa wale wanaokaribia ukamilifu, wanaoyaweka kumbukumbu ya Bwana daima mioyoni mwao.

89. *Kupitia ubatizo, neema inarudisha mfano wa Mungu,*
na kisha kupaka mfano wa Mungu
pamoja na juhudi za mwanadamu kupata wema,
ambayo upendo ndio alama yake kuu ya uungu.

Neema Takatifu hutupatia baraka mbili kupitia ubatizo unaotufanya wapya, ambapo moja inazidi nyingine kwa mbali. Lakini moja huipa mara moja; yaani, katika maji yenyewe hufanyia upya na kuyaangaza sifa zote za roho zinazounda mfano wa Mungu, ikitawafua kila doa la dhambi; ilhali nyingine inasubiri kuifanya ndani yetu pamoja nasi: hii ndiyo inayounda mfano unaofanana na Mungu. – Hivyo, akili inapoanza, kwa hisia kuu, kushiriki katika baraka za Roho Mtakatifu Mkuu, ndipo tunapaswa kutambua kwamba neema huanza, kana kwamba, kuchora juu ya sifa za mfano wa Mungu sifa za unyama. Maana kama vile wachoraji huanza kuchora sura ya mtu kwa rangi moja, kisha, kidogo kidogo, huweka tabaka za rangi juu ya rangi, na kuifanya sura ya mtu wanaechora ionekane hai kiasi cha kufanana naye hata kwenye nywele: ndivyo pia neema takatifu ya Mungu kwanza inavyorejesha, kupitia ubatizo, sifa za sura ya Mungu katika mwanadamu, ikimrudisha katika hali aliyokuwa nayo alipoumba; na inapoona kwamba tunatamani, kwa hiari yetu yote, uzuri wa mfano wa Mungu, na kusimama uchi bila hofu katika karakana yake, basi, kadiri wema baada ya

wema unavyochanua katika nafsi, na sura yake kuinuliwa kutoka utukufu hadi utukufu, hupatia sifa za mfano wa Mungu: ambapo hisia hufichua jinsi sifa za mfano wa Mungu zinavyoakisiwa ndani yetu, ilhali ukamilifu wa mfano huo tunautambua kupitia nuru ya neema. Akili, ikistawi kwa kiasi fulani na katika muafaka usioweza kuelezwa, hutambua sifa zote njema kupitia hisia; lakini hakuna anayeweza kufikia upendo wa kiroho isipokuwa ametiwa nuru na Roho Mtakatifu, kwa dhahiri na katika ukamilifu wake wote. Kwa maana akili isipopokea kutoka kwa nuru ya kimungu mfano kamili wa Mungu, basi, ingawa inaweza kuwa na sifa zote nyingine, hubaki haijihusishi katika upendo kamili; maana ni pale tu mtu anapokuwa kamili kama sifa ya Mungu (ninaongea kuhusu mfano wa Mungu ulio ndani ya uwezo wa mtu) ndipo pia hupata mfano wa upendo wa kimungu. Kama vile mtu anapochorwa picha, rangi zenye kupendeza zaidi na sifa muhimu zaidi—zinapowekwa kwenye uso uliochorwa—hufanya uso huo, hata kwa tabasamu, kufanana kikamilifu na mtu anayechorwa: Vivyo hivyo, neema ya kimungu inapochora mfano wa Mungu ndani ya mtu, sifa angavu ya upendo, mara tu inapowekwa, huonyesha kwamba sifa za mfano wa Mungu hupandishwa kikamilifu hadi kwenye utukufu wa uungu. Na hakuna wema unaoweza kuipa roho hali ya kutokuwa na tamaa (usafishaji na uhuru kutoka kwa tamaa za mwili) isipokuwa upendo pekee: kwa maana *'utimilifu wa torati ni upendo'* (Warumi 13:10); hivyo basi, ingawa mtu wetu wa ndani anafanywa mpya kila siku kupitia uzoefu wa upendo, hufikia ukomavu kamili tu pamoja na ukamilifu kamili wa upendo.

90. *Mwanzoni, mtu hupewa ladha kamili ya faraja za neema,*
na kisha hufichwa; ile ya kwanza ili kudumisha shauku
kwa ajili ya bidii za kiroho, na ya pili ili yule anayejitahidi aainamishwe.

Udhihirisho kamili wa neema katika upendo… na jinsi hili linavyotokea. Mwanzoni kabisa mwa maendeleo ya kiroho ya mtu, ikiwa mtu anapenda kwa dhati wema wa Mungu, Roho Mtakatifu humpa nafsi ladha kamili na ya uhakika ya utamu wa Mungu, ili akili iweze kujua kwa uhakika na uwazi jinsi ilivyo kubwa tunda la kazi za kumpenda Mungu; lakini kisha huficha utajiri wa zawadi hii inayotoa uzima kwa muda mrefu, ili, ingawa tunaweza kung'ara katika sifa zote njema, tujione kuwa sisi ni sifuri, kwa sababu hatuoni ndani yetu kwamba upendo huo mtakatifu umekuwa tabia ya kudumu. Kwa maana mara nyingi hutokea kwamba shetani wa ukosefu wa upendo huwashambulia roho za wale wanaojitahidi katika maisha ya kiroho kwa nguvu kiasi kwamba huhifadhi uadui hata kwa wale wanaowapenda, na hata wanapowasalimia na kuwakumbatia, huendeleza kitendo hiki cha uadui kinachoharibu. Kwa sababu hii, roho inahuzunika na kuteseka sana, kwani ingawa huweka upendo wa kiroho katika kumbukumbu yake (ikiwa na ufahamu wa wajibu wa upendo), haiwezi kuuhisi katika hisia zake, jambo ambalo, kama roho inavyoona, linatokana na ukosefu wa juhudi zake bora kabisa. Ndiyo maana kwa sasa, ni lazima tujilazimishe kwa nguvu ya hiari kutekeleza matendo ya upendo, ili kwa njia hii tuweze kuonja utamu wake kwa hisia kamili na kwa kuridhika kweli; lakini katika ukamilifu, hakuna yeyote kati ya wale wanaoishi katika mwili huu anayeweza kuufikia, isipokuwa Watakatifu waliotawaliwa na shahada na ushuhuda kamili—kwa maana yeyote anayefikia hili hubadilika kabisa na hata hushika chakula kwa kusita; kwani kwa mtu aliyelishwa na upendo wa kimungu, ni tamaa gani ya vitu vya dunia hii bado inaweza kuwepo? Kwa sababu hii, Paulo mwenye hekima, hazina kuu ya maarifa, alipokuwa akitangazia faraja zijazo za wachaungu, akizungumza kutokana na uzoefu wake mwenyewe wa kweli hii, anasema: *'Kwa maana ufalme wa Mungu si suala la kula na kunywa, bali ni wa haki na amani na furaha katika Roho Mtakatifu'* (Warumi 14:17), ambayo ni matunda ya upendo kamili. Hivyo, wale wanaoendelea katika maisha ya kiroho wanaweza mara nyingi kushiriki katika kazi ya upendo hapa; lakini hakuna anayeweza kuufikia kwa ukamilifu kamili isipokuwa *'mwili huu wa kufa'* uwe *ume'meteketezwa'* kwanza (2 Wakorintho 5:4).

91. *Kuhusu kazi ya upendo uliojaa neema kwa Mungu.*

Mtu aliyempenda Mungu kwa upendo usio na kutosheka aliniambia: nilipotamani kuhisi upendo wa Mungu kwa dhati, Bwana mwema alinipa uzoefu huo kwa hisia kamili na kuridhika; na nilihisi athari hii kwa nguvu kiasi kwamba roho yangu ilitamani, kwa furaha na shauku isiyoelezeka, kuondoka mwilini mwangu na kwenda kwa Bwana, na kusahau kabisa maisha ya muda huu. Na yeyote aliyepata nguvu ya upendo wa namna hiyo, hata kama ameteseka kwa maelfu ya uonevu na uhaba kwa mikono ya mwingine, hawi na hasira dhidi yao, bali hubaki kiroho ameshikamana na yule anayemtusi na kumdhulumu; bali huwashwa na shauku tu dhidi ya wale wanaowashambulia maskini, au *'wanaongea uongo kumhusu Mungu'*, kama Andiko linavyosema (Zab. 73:6), au ambao kwa njia nyingine wanaishi maisha maovu. Kwa maana yeye anayempenda Mungu zaidi ya nafsi yake, au asiyejipenda kabisa bali Mungu peke yake, hatetei tena heshima yake mwenyewe, bali anatamani tu kwamba ukweli utaheshimiwa na Yeye aliyemheshimu kwa utukufu wa milele. Na hutamani hili

si kwa tamaa ya muda mfupi au inayopita, bali ana tabia kama hiyo kama haiba isiyobadilika, kutokana na uzoefu wake kamili wa upendo kwa Mungu. Zaidi ya hayo, ni lazima kueleweka kwamba mtu anayesukumwa na Mungu katika upendo kama huo anainuliwa juu ya imani yenyewe wakati wa tendo lenyewe la upendo ndani yake, kama vile anavyomshikilia Mtakatifu katika imani ndani ya hisia za moyo wake kwa upendo kamili. Mtume Paulo anatuelekeza waziwazi hili anaposema: *'Na sasa hizi tatu zimesalia: imani, tumaini na upendo; na iliyo kuu zaidi ya hizi ni upendo'* (1 Wakorintho 13:13). Kwani yeyote, kama nilivyosema, anayemshikilia Mungu katika wingi wa upendo, wakati huo ni mkuu zaidi kuliko imani yake, akiwa amezama kabisa katika upendo.

92. *Jinsi ilivyo muhimu kwa mafanikio katika masomo ya theolojia*
kuirejesha amani iliyovurugika na wengine.

Matendo ya maarifa ya kimungu, kwa asili yake, hutuletea huzuni kubwa tunapomkasirisha mtu kwa njia fulani, na kumfanya adui wetu. Kwa sababu hii, haiachi kutusumbua dhamiri yetu hadi, kupitia maelezo na msamaha, tunapofanikiwa kumrejeshea aliyekasirishwa wema wake wa awali kwetu. Huzuni kama hii huhisiwa kwa ukali zaidi hasa mtu kutoka katika ulimwengu huu anapotuudhi, hata kama si kwa haki. Hili hutuzitoa sana na kutusumbua mno, kwa maana kwa kila njia tumekuwa kikwazo na chanzo cha kuwakwaza. Kwa hivyo, akili yetu hapo siwezi kufanya tafakari ya kitheolojia; kwani maarifa, kwa asili yake yakiwa ni upendo mtimilifu, hayaruhusu mawazo yetu kupanuka na kuzalisha tafakari za kimungu, isipokuwa tukumbatie tena kwa upendo yule ambaye anatuchukia isivyo haki. Ikitokea Yeye haseti hili, au amejiondoa katikati yetu, inatupasa, baada ya kupokea mfano wa sura Yake katika mapenzi yetu mema kwa kumwaga roho bila kikomo, kutimiza sheria ya upendo katika undani wa mioyo yetu. Kwa maana wale wanaotamani kumjua Mungu lazima pia waonyeshe katika akili zao sura za wale wanaowakasirikia isivyo haki kwa wazo lisilo na hasira. Hili likitokea, basi akili haitasogea tu bila kukosea katika uwanja wa theolojia, bali pia itainuka kwa ujasiri kamili katika kazi ya upendo, kana kwamba inapanda kutoka hatua ya pili hadi ya kwanza.

93. *Njia ya wema mwanzoni ni ngumu na chungu,*
lakini baadaye inakuwa rahisi na yenye kupendeza.

Njia ya wema huonekana kuwa ngumu na ya kutisha kwa wale wanaoanza tu kupenda utauwa, si kwa sababu ndivyo ilivyo kihalisi, bali kwa sababu asili ya mwanadamu, tangu wakati huo huo wa kutoka tumbo la mama, imezoea kuishi maisha ya kujirecea katika anasa; lakini kwa wale ambao tayari wameweza kufika katikati yake, inaonekana kuwa njema na ya furaha kabisa: kwa maana tamaa zetu mbaya zinapokandamizwa na tabia njema, basi hata kumbukumbu ya raha zisizo na maana hupotea; matokeo yake, roho tayari hutembea kwa furaha kuu katika njia zote za wema. Kwa hiyo, Bwana, akituongoza kwenye njia ya wokovu, anasema kwamba lango ni nyembamba na njia ni ngumu inayopeleka uzimani, na ni wachache wanaoipata (Mathayo 7:14); lakini kwa wale wanaotamani kwa hamu kuanza kutii amri zake takatifu, anasema: *'Jokofu langu ni jepesi, na mzigo wangu ni mwepesi'* (Mathayo 11:30). Kwa hiyo, ni wajibu wetu, mwanzoni mwa jitihada zetu, kutimiza amri takatifu za Mungu kwa hiari inayofungwa kiasi, ili Bwana mwema, akiona nia yetu njema na bidii yetu, atupe utayari na roho ya hiari, ili tuweze kujisalimisha kwa furaha kwa mapenzi Yake ya utukufu: *kwa maana 'ni Bwana anayeitengeneza nia'* (Methali 8:35). Baada ya hapo, tutaanza, kwa furaha kuu, kutenda mema bila kukoma; na hapo ndipo tutahisi kweli kwamba *'ni Mungu anayetenda ndani yetu kuitaka na kutenda kwa ajili ya mapenzi yake mema'* (Wafilipi 2:13).

94. *Majaribu ya nje na ya ndani huwezesha wale wanaojitahidi*
wenye uwezo wa kuchora uzuri wa kimungu ndani yao wenyewe.

Kama vile nta isiyopashwa moto na isiyoyeyushwa haiwezi kubeba ipasavyo alama ya muhuri uliowekwa juu yake, ndivyo pia mtu, isipojaribiwa kwa taabu na udhaifu, hawezi kubeba muhuri wa wema wa Mungu. Kwa hiyo Bwana anamwambia Paulo wa kimungu: *'Neema yangu inakutosha; kwani nguvu yangu hutimizwa katika udhaifu'* (2 Kor. 12:9). Mtume mwenyewe anajigamba hivi, akisema: *'Basi, kwa furaha zaidi nitajigamba katika udhaifu wangu, ili nguvu ya Kristo ikaa juu yangu'* (ibid.). Vivyo hivyo, imeandikwa katika Mithali: *'Kwa maana Bwana humwadhibu mtu anayempenda, Humpiga kila mwana amkubaliye'* (Mith. 3:12). Mtume anarejelea 'udhaifu' kama uasi wa maadui wa Msalaba, ambao ulimkabili yeye na Watakatifu wote wakati huo mara kwa mara, ili wasitukuzwe, kama anavyosema, kwa wingi wa mafunuo (2 Kor. 12:7); bali badala yake waendelee kukaa, kwa unyenyekevu, katika mfano wa ukamilifu, wakihifadhi kwa heshima zawadi ya kimungu kupitia unyenyekevu wa mara kwa mara. Sisi, hata hivyo, tunayaita mawazo maovu na mateso ya kimwili 'udhaifu'. Kwa maana katika siku zile, miili ya watakatifu waliojihami dhidi ya dhambi, ilipokuwa ikiteswa kwa majeraha ya kifo na dhiki mbalimbali, ilikuwa juu sana ya tamaa mbaya zilizokuwa

zimeingia katika asili ya mwanadamu kupitia dhambi; lakini sasa, kadiri amani ya makanisa katika Bwana inavyoongezeka, ni lazima kupima miili ya watawa wa uchaji kwa mateso ya mara kwa mara, na roho zao kwa mawazo maovu. Hili linawahusu hasa wale miongoni mwao ambao maarifa yao ni makuu, yakisindikizwa na kila hisia na uhakika, ili wasishindwe na ubatili na kiburi, na wapokee, kwa ajili ya unyenyekevu mkuu, kama nilivyosema, muhuri wa uzuri wa kimungu katika mioyo yao, kulingana na maneno ya Nabii Mtakatifu: *'Mwangaza wa uso wako utuangazie, Ee Bwana'* (Zab. 4:7). Hivyo basi, inafaa kuvumilia kwa shukrani ushauri kama huo kutoka kwa Bwana kutuhusu sisi; na wakati huo magonjwa yetu na mapambano yetu dhidi ya mawazo ya kishetani vitahesabiwa kama ushuhuda wa pili. Kwa maana yeye ambaye katika siku zile alizungumza kwa midomo ya watawala wasio na sheria na kuwambia watakatifu waliouawa, 'Mkatae Kristo na mpenda utukufu wa enzi hii', anazungumza kwa njia ileile hata sasa kwa watumishi wa Mungu; yeye ambaye wakati huo alitesa miili ya wacha Mungu na kuwashutumu vibaya walimu wa heshima kupitia wale waliotumikia njama zake za kishetani—yeye mwenyewe sasa huwapelekea waungamishaji wa utakatifu mateso mbalimbali, yakisindikizwa na shutuma kubwa na unyenyekevu, hasa wanapowaunga mkono maskini waliodhulumiwa kwa nguvu kuu kwa ajili ya utukufu wa Bwana. Kwa sababu hii, ni lazima, kwa bidii na subira yote, tukue ndani yetu ushuhuda wa dhamiri mbele za Mungu kama huu: *'Nimekuwa mvumilivu, na Bwana amenisikia'* (Zab. 39:2).

95. *Kuhusu aina mbili za unyenyekevu: unyenyekevu wa mtu wa kawaida na unyenyekevu wa mkamilifu.*

Unyenyekevu hauwezi kupatikana kwa urahisi: kadri unyenyekevu unavyokuwa mkubwa, ndivyo juhudi zinazohitajika kupatikana kwake zinavyokuwa kubwa. Inakuja kwa wale wanaoshiriki maarifa matakatifu kwa njia mbili: wakati mtawa yuko katikati ya maendeleo ya kiroho, anajidumisha akiwa na mtazamo wa unyenyekevu zaidi juu yake mwenyewe, iwe ni kwa sababu ya udhaifu wa mwili, au kwa sababu ya dhiki kutoka kwa wale wanaomwonea wivu wenye bidii kwa maisha ya haki, au kwa sababu ya mawazo maovu; lakini akili inapokuwa macho kikamilifu na imeng'arishwa waziwazi na neema takatifu, ndipo roho huanza kumiliki unyenyekevu kana kwamba ni kwa asili yake. Kwa maana, ikilishwa na kujazwa neema ya kimungu kwa wema wa Mungu, haiwezi tena kujivunia au kuvimba kwa upendo wa utukufu, hata kama ingetimiza amri za Mungu bila kuchoka; badala yake, hujiona kuwa ni duni kuliko zote, katika ufahamu wa ushirika wake na wema wa kimungu, (yaani, kwamba yeye ni hivyo kwa rehema za Mungu). Unyenyekevu huo mara nyingi huambatana na huzuni na kukata tamaa, ilhali huu ni furaha iliyochanganyika na unyenyekevu wenye busara yote; ule wa kwanza, kama nilivyosema, huwafikia wale walio katikati ya mapambano yao ya kiroho, ilhali huu wa pili hupewa wale ambao tayari wanakaribia ukamilifu. Kwa sababu hii, si jambo la ajabu kwa wengine kuzidiwa na mafanikio ya kidunia, ilhali huyu, hata kama mtu angemtolea falme zote za dunia, hubaki thabiti; na sio tu kwamba haogopi mishale ya kutisha zaidi ya dhambi, bali hata hazihisi kabisa; kwa kuwa, akiwa wa kiroho kabisa, hana tena hisia yoyote ya utukufu wa nje. Hata hivyo, mtawa anafikia hatua hii ya mwisho tu baada ya kupita katika ile ya kwanza kwa kila hali: kwani neema haitutabarikisha kwa baraka ya pili isipokuwa kwanza iwe imelainisha mapenzi yetu kupitia majaribu, kwa kuruhusu tamaa kuibuka kwa njia ya kufundisha wakati wa hatua ya kwanza.

96. *Kuhusu kujilinda dhidi ya mawazo na maneno matupu na maovu.*

Wale wanaopenda raha za dunia hii hupita kutoka kwa mawazo hadi kwa makosa. Wakiwa wamevutiwa na shauku isiyo na tahadhari, hufichua karibu kila nia yao ya kishupavu kwa tamaa, ama kwa maneno yasiyofaa au kwa matendo yasiyo halali. Na wale wanaoazimia kuishi maisha ya kujinyima hupita kwa bidii kutoka kwa anguko kama hayo hadi mawazo mabaya, au hadi maneno mabaya na yenye madhara (wakiondoka katika matendo maovu, lakini bado wakibaki katika eneo la mawazo na maneno yasiyo na faida). Na mashetani, wakiona watu wa namna hiyo—iwe wanajihusisha na umbea na kusengenya, au wanajihusisha na mazungumzo ya bure na yasiyofaa, au wanacheka isivyo kufaa, au wanakasirika kupita kiasi, au wanatamani utukufu wa bure na mtupu—huvishambulia mara moja kwa wingi. Wakichukua kiburi kama kisingizio cha uovu wao, na kuruka kupitia kwake kama kupitia mlango fulani wa giza, wanateka roho zao. Hivyo basi, inafaa kwa wale wanaojitolea kwa ajili ya kutafuta wema wasitamani utukufu, wala kutafuta ushirika wa watu wengi, wala kutoka na kutembea mara kwa mara, wala kumtukana mtu yeyote—hata kama mtu huyo anastahili kutukaniwa—wala kuzungumza kwa muda mrefu, hata kama wangeweza kusema jambo moja jema; kwani mambo mengi huchanganya akili isivyo na kiasi na si tu kwamba huifanya isiweze kujitahidi kiroho, bali pia huikabidhi mikononi mwa shetani wa kukata tamaa, ambaye, akiwa ameidhoofisha polepole, kisha huikabidhi kwa shetani wa huzuni isiyo na kikomo, na hatimaye kwa shetani wa hasira. Ndiyo maana

mtu anapaswa daima kuizoeza akili kutii amri takatifu na kukumbuka utukufu wa Bwana kwa undani. Kwa maana, kama Maandiko yanavyosema, yeye aliyezingatia amri *'hatoingiliwa na neno la udanganyifu'* (Mhub. 8:5), yaani, hatapelekwa katika mawazo au maneno yasiyofaa.

97. *Kumbukumbu ya daima ya Bwana na maombi yasiyokoma*

ikiambatana na uangalifu wa akili – ndiyo njia pekee ya kutakasa moyo.

Moyo unapopokea mashambulizi ya shetani kwa maumivu makali ya kuchoma, kiasi kwamba anayejaribiwa anahisi kana kwamba anabeba mishale yenyewe, hii ni ishara kwamba roho imefikia kuchukia tamaa kwa dhati. Na huu ndio mwanzo wa utakaso wake. Kwa maana ikiwa haivumilii maumivu makali kutokana na ukaidi wa dhambi, haitaweza baadaye kufurahi tele katika wema wa haki. Baada ya haya, yeyote anayetaka kusafisha moyo wake na aendelee kuupa joto kwa kumkumbuka Bwana Yesu, na afanye hili peke yake kuwa lengo la tafakari yake na kazi yake ya kiroho isiyokoma. Kwa maana wale wanaotaka kuondoa uharibifu wao hawapaswi kutenda kwa namna ya kuomba wakati fulani na kutokuomba wakati mwingine, bali ni lazima daima wafanye sala kwa akili iliyo macho, hata kama wanaishi mbali na maeneo ya ibada. Kwa maana kama vile mtu anayechoma dhahabu, akiacha tanuru bila moto hata kwa muda mfupi, husababisha madini yanayotakaswa kukauka tena: vivyo hivyo, yeye ambaye wakati mwingine humkumbuka Mungu na wakati mwingine hamkumbuki, huonekana kupata faida kupitia maombi, lakini hupoteza kwa kuyaacha. Lakini ni tabia ya mtu anayependa wema kuangamiza asili ya udongo ya moyo kupitia kumkumbuka Mungu daima, ili, kadiri uovu unavyoyeyushwa taratibu na moto wa kumbukumbu njema, roho iweze, kwa utukufu kamili, kuinuka kabisa hadi mwangaza wake wa asili.

98. *Nini maana ya kutokuwa na tamaa, au usafi wa moyo? Kutokuwa na tamaa hakumaanishi kutokushambuliwa na mashetani, maana katika hali hiyo, kulingana na Mtume, ingetulazimu 'kuondoka duniani'* (1 Kor. 5:10); bali, ni kwamba wanapotushambulia, sisi hatuathiriki; kama tu mashujaa waliovalia silaha wanavyokabiliwa na mishale ya maadui zao, na kusikia sauti ya mishale inayoruka, na hata kuona mishale yenyewe inayowalenga, lakini hawaumii kwa sababu ya nguvu ya mavazi yao ya kijeshi. Lakini ingawa hawa hulindwa na chuma, hawajeruhiwi wakati wa vita; sisi, hata hivyo, kwa kutenda matendo mema—tukiwa tumevaa silaha kamili ya nuru takatifu na kofia ya wokovu—tutawatawanya safu za giza za mashetani: kwani usafi hupatikana si kwa kuacha tu kutenda maovu, bali kwa kuangamiza kabisa uovu ulio ndani yetu kupitia shauku kuu ya wema.

99. *Kuhusu mashetani wawili wanaoendesha mapambano marefu zaidi –*

jini wa shauku kupita kiasi na tamaa ya mwili.

Na jinsi ya kupigana nao. Mtu wa Mungu anapokuwa karibu kushinda tamaa zake zote ndani yake, bado zimesalia pepo wawili wakiendelea kupigana naye: mmoja kati yao humtesa roho, akimchochea, kupitia upendo wake mkuu kwa Mungu, kuwa na shauku kupita kiasi, ili asiruhusu mtu mwingine kumfurahisha Mungu zaidi kuliko yeye; huku yule mwingine akitesa mwili, ukichochewa na msukumo wa moto kuelekea tamaa ya mwili. Hili hutokea kwa mwili, kwanza kwa sababu raha ya tamaa kama hiyo iko katika asili yetu, ikiwa imepandikizwa ndani yake kwa ajili ya uzazi, ndiyo maana ni vigumu sana kuishinda; na pili, kwa ruhusa ya Mungu. Kwa maana Bwana anapoona mmoja wa watawa anapanda juu mno katika ukuzaji wa wema, Wakati mwingine humruhusu kusumbuliwa na pepo huyu mwovu, ili ajione kuwa mbaya kuliko watu wote wanaoishi. Shambulio kama hilo la tamaa hii wakati mwingine hutokea baada ya matendo mema kufanywa, na wakati mwingine kabla, ili msukumo wa tamaa hii—iwe ni kabla au baada ya matendo—ufanye roho ionekane isiyo na sifa kabisa machoni pake, bila kujali matendo makuu iliyoyatenda. – Lakini dhidi ya ya kwanza (pepo anayechochea bidii kupita kiasi) tutapambana naye kwa kuongeza unyenyekevu na upendo wetu, na dhidi ya wa pili (pepo wa tamaa ya mwili) – kwa kujinyima, uvumilivu na kumkumbuka kifo kwa kina, ili kupitia haya, tukihisi ndani yetu kazi isiyo na kikomo ya Roho Mtakatifu, tuweze kuwa, katika Bwana, bora hata kuliko hisia hizi.

100. *Lazima tumwungamie Mungu dhambi zetu zote zisizo za hiari na zisizojulikana:*

la sivyo, saa ya kifo itakuwa mzigo mzito.

Sisi ambao tumekuwa washiriki wa maarifa matakatifu bila shaka ni lazima tuwajibishwe hata kwa upotovu usio wa hiari wa akili, kama Ayubu anavyosema: *'Umechonga njia yangu; kama nimekosea bila kujitambua'* (Ayubu 14:17) – na ni haki kabisa. Kwa maana kwamba, ikiwa mtu yeyote daima anajishughulisha na kumkumbuka Mungu na haapuuzi amri zake takatifu, hatadondoka katika dhambi ya kutojua wala ya kujua. Kwa hiyo, ni lazima mara moja tumtolee Bwana toba ya dhati hata kwa makosa yetu yasiyo ya kukusudia, tukiiambatanisha na utekelezaji wa kanuni yetu ya kawaida ya maombi. Kwa kuwa

haiwezekani kwa mtu kutoanguka katika mapungufu ya kibinadamu, (na hivyo mtu anapaswa daima kuyakiri kwa Bwana), hadi dhamiri yake, kwa machozi ya upendo, ithibitishwe kuwa imesamehewa: kwa maana, kama Mtakatifu Yohane anavyosema: *'Tukizungumza waziwazi dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na mwenye haki kutusamehe dhambi zetu na kutusafisha kutoka kwa uovu wote'* (1 Yohana 1:9). Ndiyo maana ni lazima daima tufuate hisia ya toba ya dhati (na kukuza hisia hii), ili dhamiri yetu isijidanganye kwa kufikiri kwamba tayari imetoa toba ya kutosha na kumwungama Mungu. Kwa maana hukumu ya Mungu ni kali zaidi kuliko ile ya dhamiri yetu, hata kama mtu angekuwa ameshawishika kabisa kwamba hajafanya kosa lolote, kama vile Paulo wetu mwenye hekima anavyofundisha, akisema: *'Lakini mimi mwenyewe sijihimiza; maana sijajua lolote juu yangu, lakini siwezi kujihalalisha kwa hili: ni Bwana anayenihimiza'* (1 Kor. 4:3–4). Hata hivyo, ikiwa hatutakiri ipasavyo hata dhambi hizi (zisizotakikana na zisizojulikana), basi saa ya kuondoka kwetu tutaona ndani yetu hofu fulani isiyoeleweka. Lakini sisi tunaopenda Bwana tunapaswa kutamani na kuomba kwamba wakati huo tuwe huru kutokana na hofu yoyote: kwa maana yeye yeyote aliye na hofu wakati huo hatapita kwa uhuru mbele ya wakuu wa kuzimu, kwa sababu wao huona woga huu wa roho kama ishara ya ushiriki wake katika uovu wao, kama ilivyo ndani yao wenyewe. Lakini roho, ikifurahi katika upendo wa Mungu, wakati wa saa yake ya kutengana na mwili, huruka pamoja na Malaika wa amani juu ya majeshi yote ya giza; kwani roho kama hiyo, kana kwamba, ina mabawa ya upendo wa kiroho, ikiwa katika upendo huu na utimilifu kamili na usio na dosari wa sheria. Ndiyo maana wale wanaoondoka katika maisha haya kwa ujasiri kama huo watachukuliwa pamoja na Watakatifu wote wakati wa Kurudi kwa Bwana mara ya Pili. Lakini wale ambao, wakati wa kifo, wanashindwa hata kidogo na hofu, watabaki miongoni mwa umati wa watu wengine wote, kama wale wanaosimama mbele ya hukumu, ili, baada ya kujaribiwa na moto wa hukumu, wapokee thawabu inayowastahili kulingana na matendo yao kutoka kwa Mungu wetu mwenye neema na Mfalme wetu, Yesu Kristo. Kwa maana Yeye ni Mungu wa haki, naye hutupatia sisi wanaompenda yeye utajiri wa Ufalme wake, milele na milele. Amina.

Ufasiri wa Mt. Maksimusi, akijibu maswali fulani, wa maneno yafuatayo kutoka kwa sura hii ya mia: 'kwamba, wakiwa wamejaribiwa na moto wa hukumu…' na kadhalika. 'Wale ambao wamefikia upendo kamili kwa Mungu na, kupitia wema, wamefanya mabawa ya roho yao kuwa mepesi vya kutosha kuruka, ni, kulingana na Mtume, huchukuliwa mbinguni na hawafiki hukumu; bali wale ambao hawajafikia ukamilifu huo, na ambao, wakiwa wanafanya matendo mema, hawako huru kutokana na dhambi – hawa huja mbele ya kiti cha hukumu, na huko, kupitia uchunguzi wa matendo yao mema na mabaya, hujaribiwa kwa moto, kama kusema; ikiwa mizani ya matendo yao mema inapindua mizani, waepukana na adhabu".

Mzee wetu Mwenye Heshima Yohana wa Karpathos

Maelezo mafupi kumhusu

Hakuna kinachojulikana kuhusu Baba Yetu Mtakatifu Yohane wa Karpathos—alikuwa nani, alistawi katika enzi gani, alifanya maisha yake ya kujinyima wapi, au chochote kingine kumhusu. Maelezo pekee kumhusu yanatoka kwa Baraka Photius, katika somo la 201: 'Nimesoma kitabu ambacho, kikiwa kinazingatia ufafanuzi kumi za sifa kuu na sura mia za Diadochus, Askofu wa Photica huko Epirus, na maandiko kadhaa ya Mtakatifu Nilus, kuna pia risala ya Yohane wa Karpathos, ambayo anaiita kwa jina lifuatalo: 'Neno la faraja kwa watawa waliogeukia kwake kutafuta faraja kutoka India'. Na risala hii pia ina sura mia moja." – Kwa kuzingatia kulinganisha huku kwa Mt. Yohana na Diadochus na Nilus, mtu anaweza kuhitimisha kwamba alionekana kuwa mwenzake na aliishi katika karne ya tano. Karpathos ni kisiwa kikubwa kati ya Rhodes na Krete. Mt. Yohana alikuwa ama mzaliwa wa mahali hapo au aliishi huko kama mtawa. – Kwa maneno haya, Baba Mtakatifu anawapa wasomaji wake kwa upendo ujasiri wa kuvumilia huzuni zao na kustahimili majaribu wanayokabiliana nayo.

Kwa watawa wa India waliomwandikia, sura mia moja za himizo

Wakati wakiwasilisha maua ya machipuo kwa wafalme wa duniani, baadhi ya wale waliotoa maombi hawakukanuswa tu, bali wakati mwingine walipewa hata zawadi maalum. Vivyo hivyo, kwa ombi lenu, ninapowaletea ninyi—mnaoishi mbinguni—maneno mia moja ya hekima yaliyokusanywa kutoka kwingineko, na nipokelewe kwa neema na kuonwa kuwa mwafaka wa zawadi ya maombi yenu.

1. Kwa kuwa Mfalme wa vitu vyote ni wa milele, ufalme wake usio na mwanzo wala mwisho, inafaa tu kwamba wale waliojitolea kumtumikia Yeye na katika wema—ambayo zinamvutia Yeye—waonyeshe bidii kuu. Kwa maana heshima za maisha haya ya sasa, bila kujali jinsi zinavyoweza kuwa za kifahari, huisha pamoja na maisha haya; ilhali zile ambazo Mungu huwapa wale waliofaa hudumu milele, kwa kuwa hutolewa pamoja na uhai usio na mwisho.

2. Daudi aliye barikiwa, akiimba wimbo kwa Mungu kwa niaba ya viumbe vyote, baada ya kutaja Malaika na majeshi yote ya mbinguni, akashuka hata duniani, na hakusahau wanyama wala mifugo, wala ndege, wala viumbe wanaotambaa, akiheshimu wimbo kama huo kwa niaba yao kama ibada kwa Yeye aliyeumba, na kana kwamba akitaka kila kiumbe kiwe na sehemu yake katika hili. Basi, mtawa anayelinganishwa na dhahabu ya yakuti samawi anawezaje kamwe kujiruhusu kupunguza bidii katika kuimba zaburi au kuwa mvivu katika hilo?

3. Kama vile moto ulivyokumbatia kichaka lakini haukukiangamiza, ndivyo pia joto la mwili halisumbui wala halichafui mwili au akili kwa wale waliokubali kipaji cha kutokuwa na tamaa, hata kama wana miili mizito na yenye joto sana: *'kwa maana sauti ya Bwana inazima miali'* (Zab. 28, 7) ya asili, na mapenzi ya Mungu na Neno Lake hutenganisha kile kilichounganishwa kwa asili.

4. Mwezi, ukiongezeka na kupungua, unadhihirisha hali ya mtu ambaye nyakati fulani hufanya mema, nyakati fulani hufanya dhambi, na kisha, kupitia toba, anarudi kwenye njia ya wema. Akili ya mwenye dhambi haipotei—kama baadhi yenu mnavyofikiri—kama vile si mwili wa mwezi unaopungua, bali ni nuru yake. Hivyo basi, kupitia toba, mtu hupata tena mng'ao wake halisi, kama vile mwezi, baada ya kupungua, unavyovikwa tena nuru yake ya kawaida. *'Yeyote amwaminiye Kristo, hata akifa, ataishi'* (Yohana 11:25). *'Nanyi mtanitambua kuwa mimi ndiye BWANA; nimetamka, nami nitalitimiza'* (Ezekieli 37:14).

5. Wakati kundi la mawazo ya uadui linapoibuka dhidi yako katika akili yako, nawe, ukiwa umeyakubali, ukashindwa, jua kwamba kwa kitambo umetengwa na neema ya kimungu; na kwa hivyo, kwa hukumu ya Mungu mwenyewe, umehukumiwa kwa haki na kukabidhiwa mikononi mwa anguko lako mwenyewe. Jitahidi, basi, ili neema isikuelewe kamwe, hata kwa muda mfupi, kwa sababu ya uzembe wako. Unapopanda juu ya kishawishi, ukaweza kushinda ukuta wa mawazo ya tamaa na ushawishi mbaya wa uovu wa adui unaofuatana mfululizo, usije ukaonekana mkorofi kwa kushindwa kutambua kuwa huu ni zawadi iliyotolewa kwako kutoka juu; bali ungame, ukisema pamoja na Mtume: *'Si mimi, bali neema ya Mungu iliyo pamoja nami'* (1 Kor. 15:10), ambayo imefanya ushindi huu ndani yangu, ikanipa ushindi juu ya mawazo machafu yaliyonipinga, na *'ikaniweka huru kutoka kwa mtu mwovu'*, yaani, kutoka kwa shetani na kutoka kwa mtu wa zamani (Zab. 17:49). Kwa nini, nikitiwa juu kwa mabawa ya Roho, na kana kwamba nimetengwa na mwili, niliweza kuruka juu ya pepo waliokunisaka—ambao kwa kawaida hushusha akili ya mwanadamu kwa wavu wa tamaa za mwili—baada ya kuomba kuokolewa kutokana na hili, ninalia: 'Yeye aliyenitoa nchi ya Misri', yaani, kutoka katika ulimwengu unaoharibu roho, ambaye, akipigana nami kwa mkono huu wa siri, alimwangusha Amaleki na kunipa tumaini kwamba Bwana pia atazangamiza mataifa mengine ya tamaa zisizostahili mbele yetu (Kut. 17:14–16). Mungu wetu atatoa hekima na nguvu: kwa maana wengine wamepokea hekima, lakini si nguvu ya Roho ya kuwashinda maadui zao. Atainua kichwa chako juu ya maadui zako, na kukupa *'mabawa kama ya njiwa', na utaruka na kupumzika pamoja na Mungu'* (Zab. 54:7). Bwana atatenda misuli yako kuwa imara kama shaba, akikufanya uwe thabiti, mwepesi na mwenye nguvu katika kusimama dhidi ya adui yako, na kuangusha chini ya miguu yako wote wanaoinuka dhidi yako (Zab. 17:35–40). Hivyo basi, mshukuru Bwana kwa kulinda usafi wako, maana hajakukabidhi mikononi mwa tamaa za mwili wako na damu yako, wala kwa roho wachafu na wanaochafulia wanaotenda kupitia kwao, bali amekulinda kwa mkono wake wa kuume kama ukuta. Mjengee madhabahu, kama Musa alivyofanya baada ya kuwafukuza Waamaleki (Kut. 17:15), na muiimbie: *'Kwa sababu hii nitakutangaza na kukusifu*, Ee Bwana, *na kuimba jina lako, nikikuza nguvu zako'* (Zab. 17:50), kwa maana umeokoa maisha yangu kutoka kwa uharibifu na kunikomboa kutoka kwa mitego na mizengwe ya uovu ulioko kila mahali, wenye sura nyingi na wa hila.

6. Mashetani wabaya huwasha tamaa zisizo safi ndani yetu, huzifanyia upya, huzikuza na kuzizidisha; huku tafakari ya neno la kimungu, hasa ikisindikizwa na kumiminika kwa machozi, huwaua na kuangamiza, hata kama mizizi yao imeingia ndani, na polepole hufanya matendo hatari ya dhambi, ya roho na ya mwili, kuwa kana kwamba hayakuwahi kuwepo: mradi tu tusichoke katika maombi na tumaini, bali tuendelee kuwa imara na wasiochoka katika kujitolea kwetu kwa Bwana.

7. Kwa nini Kristo anatoa sifa kupitia vinywa vya waumini wasio na hatia kama watoto wachanga? Hakika, ili kupitia kuimba zaburi, aweze kumvunja adui na mchukia kisasi anayetesha bila kipimo – adui wa wema, mchukia kisasi mwovu, shetani. Maana imesema, *'Kwa wingi wa utukufu wako umewaharibu wapinzani wako'* (Kutoka 15:7) na maadui wanaotupigania vita.

8. Kila mtu huvuna matunda ya njia yake mwenyewe – nusu katika maisha haya, na nusu nyingine katika maisha yajayo.

9. Mtawa lazima daima adumishe maisha ya kujinyima yaliyo kali zaidi, asishindwe na tamaa, na alime ukimya wa kina.

10. Mashetani, wanaochukia roho zetu, huwahamasisha watu fulani kutupa sifa za kupuuzwa, na kisha kutushawishi tufurahie. Ikiwa, kwa kujivunia, tutaachia nafasi kwa kiburi, maadui zetu hawahitaji juhudi nyingi kututeka kabisa.

11. Ni afadhali kumkubali anayekutukana nawe kuliko anayekusifu, maana, kulingana na Maandiko, huyo wa pili si tofauti na anayelaani (Mith. 27:14).

12. Unapoanza kwa bidii tendo la kufunga, lakini kwa udhaifu unajikwaa, basi, kwa moyo uliosagika, mgeukie Mtoaji na Mhukumu wa wote kwa shukrani. Ukichukua nafasi yako daima kwa unyenyekevu mbele za Bwana, hutawahi kujivunia mbele ya mwanadamu yeyote.

13. Adui, akijua kwamba maombi ni silaha yetu yenye ushindi zaidi—na inayomwangamiza yeye—na akijitahidi kwa kila njia kutupotosha kutoka kwake, wakati mwingine hupanda ndani yetu tamaa ya kujihusisha na maandiko ya Kiyunani ambayo tumepotoka. Lakini tusiyazingatie misukumo yake; tusije tukapotea kutoka kwa sheria na mpangilio wa mazoezi yetu ya kiroho, na tukakusanya miiba na mchicha badala ya tini na vishanga vya zabibu. *'Kwa maana hekima ya ulimwengu huu ni upumbavu mbele za Mungu'* (1 Wakorintho 3:19).

14. *'Nawajulisha habari njema ya furaha kuu,'* anasema Malaika, *'itakayokuwa kwa watu wote'* (Luka 2:10), na si kwa kundi fulani tu. Na tena: *'Ulimwengu wote na ukinamie mbele yako, na kuimba kwako'* (Zaburi 65:4), na si sehemu tu ya dunia. Hata hivyo, kuimba si tabia ya wale wanaoomba kwa machozi kwa ajili ya kitu fulani, bali ya wale wanaofurahi kwa kupokea walichokitaka. Ikiwa ndivyo, basi tusikate tamaa, bali tukifurahi, tuishi maisha yetu, tukichukua maneno haya kama motisha wa furaha na ridhaa ya namna hiyo. Hata hivyo, tuweke furaha hii katika mlinganyo na hofu ya Mungu, kama ilivyoandikwa mahali pengine: *'Furahi katika Bwana kwa kutetemeka'* (Zab. 2:11). Ndivyo ilivyokuwa pia kwa wanawake waliokuwa na Maria walikimbia kaburini wakiwa na hofu na furaha kuu (Mathayo 28:8). Labda sisi pia siku moja, kwa hofu na furaha, tutakimbia kutoka kwa kaburi ndani ya akili zetu. Na ingekuwa ya ajabu ikiwa tungefanya hivyo bila hofu; kwani hakuna asiye na dhambi, iwe ni Musa au Mtume Petro. Hata hivyo kwa watu kama hao, upendo wa kimungu, ukiwa umeshinda, huondoa hofu wakati wa kuondoka.

15. Una ushuhuda katika Maandiko kwamba mtu mwenye shauku, akiwa ameamini kwa moyo wake wote na kwa unyenyekevu wote, hupokea zawadi ya kutulia. Leo Bwana anamwambia mwivi *'mwerevu'*, *'Utanakuwa nami katika Paradiso'* (Luka 23:43); na kwa mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu: *'Imani yako imekuokoa; nenda kwa amani'*—fadha ya kutulia (Marko 5:34). Kuna pia mistari mingine mingi inayofanana, kama vile: *'Kama tu imani yako, ndivyo likufanyikiwe'* (Mathayo 9:29).

16. Wakati, tunapokuwa wakali kwa tamaa zetu, tunaposhambuliwa vikali zaidi na mashetani kwa mawazo ya aibu; basi, zaidi ya yote, tuimarishe imani yetu kwa Bwana, na tuweke ndani yetu tumaini thabiti zaidi katika baraka za milele zilizoahidiwa, ambazo maadui zetu, kwa wivu, wanajitahidi kutunyima na kututenga nazo. Kwa maana kama baraka hizi zisingekuwa kubwa mno, mashetani wasingewaka wivu mkubwa namna hii dhidi yetu, wala wasingetushambulia mara kwa mara kwa mawazo maovu, wakitarajia kwa njia hiyo kuridhisha uovu wao, na wakifikiri kutusukuma katika kukata tamaa kupitia mateso haya yanayojirudia na yasiyovumilika.

17. Wengine husema kwamba maarifa ya kweli ni matendo (kulingana na ukweli uliotambuliwa). Kwa hiyo, jitahidi zaidi kuonyesha imani na maarifa kupitia matendo yako; maana yeye anayejivunia maarifa pekee atasikia ikisema: *'Wanajidai kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana'* (Tito 1:16).

18. Mara nyingi, wakati wa sherehe na mikusanyiko mtakatifu, na hasa mtu anapokusudia kushiriki katika mlo wa fumbo, mashetani hujitahidi kumchafua mtawa kwa njozi za aibu na kumwaga manii. Hata hivyo, hata kwa hili wanashindwa kumvunja au kumdhoofisha yule aliyezoea kuvumilia mambo yote kwa subira na ujasiri. Na wasiruhusu wale wanaojipinda (kama nyoka), huku wakijifanya wanyoofu, wajigambie dhidi yetu.

19. Kwa ajili ya uthabiti na shauku, maadui hujilipiza kisasi, wakitesa roho kwa majaribu mbalimbali yasiyoweza kuelezwa; lakini timiza moyo! Kutokana na huzuni hizi kuu na zisizohesabika, taji limetengenezwa kwako. *Zaidi ya hayo, 'katika udhaifu nguvu ya Kristo hukamilika'* (2 Kor. 12:9), na katika hali za huzuni zaidi neema ya Roho hupenda kustawi, kama neno la unabii linavyotuhakikishia: 'Kwa maana,' linasema, *'katika giza mwangaza huwaka kwa ajili ya wenye haki'* (Zab. 111:4); *mradi tu*, *bila shaka, "mwe na ujasiri na mshikamane na tumaini tunalolijivunia hadi mwisho"* (Ebr. 3:6).

20. Hakuna kinachovuruga tabia njema kama vicheko, utani na mazungumzo ya bure. Na bado, hakuna kinachokirudishia nguvu roho iliyochoka na kukiandaa kwa ukaribu na Mungu kama kumcha Mungu, ibada makini, mafundisho ya daima katika maneno ya Mungu, kujihami kwa maombi, na kutafuta uangalizi unaozalisha matunda.

21. Inafaa na ni faida kwa roho kuvumilia kila huzuni kwa uthabiti, iwe imesababishwa na watu au na mashetani, tukijua kwamba tunastahili kila ugumu na, zaidi ya hayo, hatumlaumu mtu mwingine isipokuwa sisi wenyewe kwa hayo. Yeye anayemlaumu mwingine kwa maafa yake mwenyewe anapotea kutoka kwa hukumu iliyo sahihi na ya haki.

22. Wakati mwingine humtokea mtu, ingawa ni mwenzi wa bidii, kupotoka kutoka kwa njia iliyo sawa, na kutoka katika cheo chake kinachofaa kwa sababu ya majaribu yaliyoongzeka ambayo, kama Maandiko yanavyosema, *'huharibu hekima yake yote na ustadi wake wote'* (Zab. 106:27). Hii imeruhusiwa *'ili tusitegemee sisi wenyewe'* (2 Kor. 1:9), *'na ili Israeli asijivune, akisema, "Mkono wangu mwenyewe umeniokoa"'* (Waamuzi 7:2). Lakini timiza moyo, kwani utarudishwa tena katika hali yako ya zamani ya utukufu, wakati, kwa amri ya Mungu, yule mwovu—anayekusukuma kuona na kusikia kila kitu kwa tamaa na kukushawishi kutenda dhambi—atapelekwa mbali na wewe na kufukuzwa; kwa maana hufunika akili kama kwa wingu nene, na hufanya mwili uhisi uzito na mzigo usiosemekana; na wazo la asili, ambalo kwa nafsi yake ni rahisi na lisilo na hila, kama mtoto mchanga, analifanya kuwa tata na lenye ustadi mkubwa katika kila dhambi, likiharibu na kulipotosha kwa kulielekeza mara huku, mara kule.

23. Mwanadamu ni kiumbe mkuu, anayekua ndani na anayeheshimiwa kwa wema wake. Na bado kiumbe huyu mkuu anaiogopa dhambi kama tembo *anavyoiogopa* panya, *'ili, nikiwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisikose kustahili'* (1 Kor. 9:27).

24. Siyo tu mwishoni mwa dunia shetani *'atasema maneno dhidi ya Aliye Juu Zaidi'*, kama Danielo anavyosema (7:25); bali hata sasa hutokea kwamba, kupitia mawazo yetu, yeye hutuma matukano makali dhidi ya mbinguni mwenyewe, na kumdhihaki Aliye Juu Zaidi Mwenyewe, uumbaji Wake, na Sakramenti Takatifu za Kristo. Sisi, hata hivyo, tukisimama imara juu ya mwamba wa maarifa, hatupaswi kuogopa hili wala kushangazwa na ujasiri wa huyu mwovu, bali, tukijihami kwa imani na maombi ya dhati, na kwa msaada wa Aliye Juu Zaidi, ni lazima tujibu adui kwa ujasiri.

25. Kwa vitisho na matusi, adui anashambulia kwa ujasiri roho ambayo imetoka tu mwilini, akijitokeza kama mshutumu mchungu na wa kutisha wa makosa yake. Hata hivyo, mtu anaweza pia kuona jinsi roho inayompenda Mungu na mwaminifu, ingawa ilikuwa imejeruhiwa mara nyingi hapo awali na dhambi, haogopi mashambulizi na vitisho vyake, bali inasimama imara katika Bwana, imejaa furaha, na imetia moyo, ikiona majeshi ya mbinguni yakiiandamana nayo na nuru ya imani ikiilinda kama ukuta; na kwa ujasiri mkuu inapiga kelele dhidi ya shetani mwovu: 'Una nini na sisi, Ee mgeni wa Mungu? Una nini na sisi, Ee uliyetupwa kutoka mbinguni na mtumwa wa yule mwovu? Huna mamlaka juu yetu; Kristo, Mwana wa Mungu, ana mamlaka juu yetu na juu ya vitu vyote; Kwake tumetenda dhambi, na Kwake tutatoa hesabu, tukiwa na dhamana ya rehema Zake kwetu na wokovu katika Yeye kupitia Msalaba Wake wa heshima. Wewe, tukae mbali nasi, ewe aliyelaaniwa. Wewe huna maana yoyote kwetu, wala kwa watumishi wa Kristo. – Kwa maneno hayo ya ujasiri, shetani, ambaye anajisambaratisha roho yake, hatimaye atavunjika, akilia, asipoweza kustahimili jina la Kristo; wakati roho, ikiwa imemzidi na kuruka juu ya adui, itamfukuza, kama vile ndege anayeitwa mwenye mabawa ya kasi anavyomfukuza kobe. – Baada ya haya, kwa furaha, huchukuliwa na Malaika watakatifu hadi mahali palipoamriwa kwa ajili yake kulingana na hali yake.

26. Kwamba hata kishawishi kidogo, ambacho wakati mwingine huruhusiwa na mapenzi ya Mungu, kinaweza kuwa kikwazo kwa maendeleo ya mwenye bidii—acha Echeinis, samaki mdogo kuliko wote, akuhakikishie hili: kwa kugusa mara moja tu, husimamisha meli iliyobeba kila aina ya bidhaa na kuizuia isisogee mbele; kumbuka pia yule anayesema kumhusu mwenyewe: *'Mimi, Paulo—mimi ambaye mara moja au mbili nilitaka kuja kwenu, lakini Shetani alinizuia'* (1 Wathes. 2:18). Hata hivyo, msiache hili likuletee mchanganyiko, bali jitahidi kulishinda kwa subira, na mtapokea neema.

27. Mtu aliye tajiri kwa sifa njema, akipotea kutoka kwa yaliyo sawa kwa uvivu, basi wana wa mashariki maovu, kutoka kwa Amaleki—au, kwa njia nyingine, Midiani (Waamuzi, sura ya 6)—wanainuka dhidi yake, – jeshi lililojitoa kwa uzinzi – wakiwa na ngamia wao, yaani, kumbukumbu nyingi za shauku, na wanaharibu matunda yote ya nchi, yaani, matunda ya matendo na desturi bora; matokeo yake, Israeli hatimaye inashushwa hadi umaskini, inakata tamaa na inanyong'onyezwa kumlilia Bwana. Ndipo wazo jema linapotumwa kwake kutoka juu, mtu anayemfanana Gidioni kwa imani yake kuu na unyenyekevu [kwani alisema: *'Kijitu changu ni kidogo sana katika Manase'* (Waamuzi 6:15)]; naye anapigana na umati huo wa washambuliaji akiwa na wanaume mia tatu dhaifu, na, kwa msaada wa neema, anainua kwa utukufu bango la ushindi juu ya maadui zake.

28. Huwezi *'kunyanyua mguu juu ya nyoka na bawa*, *na kukanyaga simba na nyoka'* (Zab. 90:13) isipokuwa, ukiwa umeomba Mungu kwa maombi ya muda mrefu, ukawapokea malaika kama wapiganaji wenzako, ili wakuinue mikononi mwao na kukupandisha juu ya hekima yote ya kidunia.

29. Wakati yeyote kati ya wale wanaojitahidi kwa bidii anaposhindwa, asipoteze moyo wala asilegeze azimio lake, bali, akichukua moyo kutokana na maneno ya Isaya, asimame imara na aimbie wimbo huu: *'Wenyeweeni*, enyi *wenye nguvu*!'—Enyi mashetani wenye hila! *'Maana hata mkimwuka tena, mtashindwa mara nyingine; na shauri lolote mtakaloandaa, Bwana atalipoteza, maana Mungu yu pamoja nasi*' (Isaya 8:9-10) – Mungu, anayewainua waliodondoka na kusababisha maadui zetu kuchanwa na huzuni na msongo mara tu tunapo tubu.

30. Haiwezekani kwa mtu anayefunzwa kupitia majaribu kuepuka huzuni; lakini baada ya haya, watu hao huchukuliwa kuwa wanastahili furaha kuu, na machozi matamu na mawazo ya kimungu, kwa sababu wameotesha huzuni na majuto katika mioyo yao.

31. Ikiwa wala Isaka, aliyeitamani, wala Esau, aliyetafuta baraka iliyotamaniwa, hawakupokea walichotarajia (Warumi 9:16)—kwa kuwa Mungu huonyesha rehema, hutoa baraka na kupaka mafuta kwa Roho si yule tuliyemchagua, bali yule ambaye Yeye Mwenyewe, kabla ya kuwekwa misingi ya ulimwengu, alimteua awali ili amtumikie— basi hatutakatishwa tamaa wala kuwa na wivu tunapoona ndugu yeyote, wanyonge na wadogo, wakistawi katika wema. Hakika nanyi mmemsikia Bwana anachosema katika mfano: *'Mpatie huyu nafasi'* (Luka 14:9)—ili yule aliye juu yako apate nafasi yake hapa. Basi, na tushangae zaidi huyu Mhukumu, ambaye kwa hekima na kwa namna isiyoelezeka ameamuru kwamba mdogo na wa mwisho apewe kipaumbele na aongoze, ilhali sisi tuwe wa mwisho, hata kama tunamzidi kwa matendo na umri. Kipimo chochote ambacho Bwana amempa kila mtu, na tukiridhika nacho. *'Kama tuishi kwa Roho, na tufuate pia mwelekeo wa Roho'*, kama ilivyoandikwa (Gal. 5:25).

32. Kwa vyovyote vile usikubali anapokuambia yule aliye chini ya mamlaka yako: 'Nipe mamlaka kwa muda, kwa ajili ya wema, nijaribu jambo hili au lile, na kulitimiza kwa namna fulani.' Kwa maana yeye yeyote anayeongea hivi anataka waziwazi kutimiza mapenzi yake mwenyewe, huku akipuuza maagano ya utiifu bora kabisa.

33. Kama mtakavyoona, tamaa za mwili na za roho, kwa wakati ufaao na kwa utunzaji wa Mungu, zitaangamizwa, hata ziwe nyingi kiasi gani; lakini rehema za Kristo hazitakoma kamwe. Kwa maana *'rehema za Bwana ni tangu enzi hii na hadi enzi ijayo juu ya wale wanaomcha'* (Zab. 102:17).

34. Hazina za mfalme zitajaa dhahabu; na akili za watawa wa kweli zitajaa maarifa.

35. Hupatikana wakati mwingine kwamba mwalimu hupata aibu na hujaribiwa kwa ajili ya wale ambao wamepokea faida ya kiroho kutoka kwake. Kwa maana, kama ilivyoandikwa, *'sisi ni wa* aibu'—tukiwa wa aibu kama watumwa wa mwili—*'na dhaifu; bali ninyi mko na heshima na mko imara katika Kristo'* (1 Kor. 4:10).

36. Chanzo na msingi wa ufisadi kupitia mwili ni wazo lenye tamaa. Lakini yeye aliyezinduka baada ya kuanguka huiondoa roho yake kwa njia ya toba. Maana imesemwa: 'Ingekuwa afadhali kama mngelia, ili wale waovu na wasiofaa, wazo lile baya lililowachochea kufanya hivi, wangeweza kuondolewa miongoni mwenu' (1 Kor. 5:2). Hivyo, kulia kunapinga roho ya uharibifu.

37. Nani atakayemwambia aliyenyanyaswa na aibu na udhaifu kwamba atimize wema, kwamba atamwona Yesu, si tu katika siku zijazo, bali hata hapa, kwa nguvu kuu na utukufu wa enzi ijayo, kupitia kutokuwa na tamaa? Ili kwamba, kama Sara, roho yake—iliyokuwa imezeeka katika ukame na, kulingana na ahadi, hatimaye ikamzaa mtoto wa haki—itasema: 'Mungu amenipa kicheko', yaani, amenipa furaha kuu, baada ya miaka mingi ya kuhuzunika kwa sababu ya tamaa zangu nyingi; au, kulingana na tafsiri nyingine: 'Mungu amenifanya kijana *tena' – 'ujana wangu umefanywa upya kama wa tai'* (Zab. 102:5). Kwa kuwa

niliwahi kuzeeka katika dhambi na tamaa za aibu, sasa nimezaliwa upya, na nimekuwa kijana na mpole, nikiwa hapo awali nimechafuka kwa mwili; na sasa ninadharau vitu vya kidunia, nikiwa nimeikumbatia urahisi na kutojali vinavyoendana na asili yangu, baada ya akili yangu kupona kwa neema tele ya Mungu, na mwili wangu ukawa, kama ule wa Naamani Mwisiraeli, kama mwili wa watoto wachanga, kupitia ubatizo wangu katika Yordani ya maarifa; Sasa nina nia moja, nikiwa nimeokolewa, kwa neema ya Mungu, kutoka kwa ujanja wa nyoka na kutoka kwa kundi la mawazo maovu, ambayo ni mahiri sana katika uovu na yamejikita kwa undani katika ulimwengu wa kimwili (uliozama katika anasa za kimwili).

38. Tuseme Bwana Mwenyewe angekuambia: 'Wakati mmoja na mmoja, nimeondoa kwako kipaji fulani, ambacho ulipata kuridhika na kupumzika; na badala yake nimekupa kipaji kingine, fulani, chenye thamani sawa navyo. Hata hivyo wewe, ukifikiria kile kilichoondolewa na usijali kile kilichotolewa badala yake, unangoja, unaugua na unajeruhiwa na huzuni; lakini unaniletea furaha kwa kukubali huzuni kutoka kwangu (2 Kor. 2:2), kwa maana mimi husababisha huzuni kwa manufaa yako, ili kukuokoa badala ya kukuangamiza, nikimtunza yule ninayemwona kama mwanangu."

39. Jiwekee amri ya kutokula samaki, na uone jinsi, baada ya hapo, adui atakavyoanza kukuendesha bila kuchoka kuelekea tamaa ya samaki, na jinsi wewe mwenyewe pia utaanzaje kukimbilia kwa upumbavu kuonja kile ambacho hupaswi hata kukitamani, ili upate, kana kwamba, kile kilichomtokea Adamu; kwani yeye pia, aliposikia, 'Hutakiwi kula kutoka kwa mti huu,' akaweka moyo wake juu ya kile kitu kimoja kilichopigwa marufuku kwa tamaa yake yote.

40. Mungu huokoa wengine kwa hekima, na wengine kwa upole na unyenyekevu; kwa maana lazima ujue kwamba Mungu hatawatupa wanyenyekevu.

41. Wale wanaojitolea kwa bidii zaidi kwa maombi huwekwa katika majaribu ya kutisha na makali zaidi.

42. Ikiwa umeamuliwa kwa ajili ya kutokuwa na tamaa, usijikabidhi kwa uzembe, bali jitahidi kwa nguvu zako zote kuifikia. Kwa maana *'tunapiga kelele tukisikitika tukiwa katika hema hili, tukitamani kuvalishwa makao yetu ya mbinguni; ili kile kinachokufa kimezwe na uhai'* (2 Kor. 5: 2:4), si tu kimwili mwisho wa dunia, bali pia kiroho tukiwa bado hapa, kama ahadi. Kwa maana *'mauti imemang'anywa na ushindi'* (1 Kor. 15:54). Na Wamisri wote watakao tufukuza na kututukana, watamwagwa na mawimbi ya nguvu iliyotumwa kwetu kutoka mbinguni.

43. Ikiwa mmemsahau yule aliyesema: *'Ninajidhibiti mwenyewe, nisije nikawa mimi mwenyewe nimeanguka'* (1 Kor. 9:27), na: *'Mwenye kujidhani amesimama, na aangalie asije akaanguka'* (1 Kor. 10:12), – na pia: *'Jitunzeni'* (neno kwa wale wa cheo cha uongozi), *'msije nanyi mkaingia katika majaribu'* (Gal. 6:1), – kama umesahau kupotoka kwa Suleimani kutoka kwa njia iliyo sahihi na maasi yake, baada ya neema kubwa kiasi hicho; – kama umesahau kukanusha kwa Petro mkuu kisichotarajiwa: basi weka imani yako katika akili zako mwenyewe, jivunie mtindo wako wa maisha, jisifu kwa urefu wa kujinyima kwako kukubwa, na ukubali kiburi. – Lakini, Ee ndugu, – kwa vyovyote vile usije kuwa mvivu (ukilala kifudifudi), wala usijikabidhi kwa uzembe, – bali ogopa, wakati bado pumzi ipo katika pua zako, hata kama umefikia umri wa Musa, na uombe, ukisema: *'Ee Bwana, usininyoeze uzeeni wangu; nguvu zangu zinapopungua, usiniache, Ee Mungu, Mwokozi wangu! Kwako ndiko wimbo wangu utakuwa'* (Zab. 70:9, 6).

44. Bwana anasema kwako, kama alivyosema kwa Mathayo: 'Nifuate' (Mathayo 9:9). – Ikiwa sasa, ukiwa unamfuata kwa dhati Bwana wako uliyemtamani kwa muda mrefu katika njia ya uzima, unajikwaa kwa mguu wako juu ya jiwe la tamaa na ghafla unaanguka katika dhambi, au, ukikutana na udongo wa matope, mara kwa mara unateleza na kuanguka bila kukusudia; basi hata mara ngapi utakapoanguka na kusababisha maumivu makali mwilini mwako, ndivyo utakavyoinuka tena na, kwa shauku yako ya zamani, kukimbia katika nyayo za Bwana wako, hadi utakapomfikia. Hivyo *basi, 'katika* kutafakari *takatifu nimekuonekana mbele yako, ili kuona nguvu zako za kuokoa na utukufu wako; na kwa jina lako nitasimamisha mikono yangu, na nitajaa furaha na shangwe, na midomo yangu* itakuimbia wimbo' (Zab. 62:3–6). Ni heshima kubwa kwangu kupokea jina 'Mkristo', kama Bwana anavyoniambia kwa kinywa cha Isaya: *'Ni jambo kuu kwako kuitwa mtumishi wangu'* (Isa. 49:6).

45. Pale inaposema kwamba *'Baba atawapa vitu vyema wale wanaomuomba'* (Mathayo 7:11), na pale inaposema kwamba *'Atampa Roho Mtakatifu wale wanaomuomba'* (Luka 11:13): Maneno haya yanatufundisha kwamba watumishi wa Mungu wanaoomba wanaonwa kuwa wanastahili si tu kusamehewa dhambi zao bali pia zawadi za mbinguni, wakitiwa nguvu katika kutafuta kwao na wazo kwamba Bwana ameahidi baraka hizo si kwa watu wema bali kwa wenye dhambi. Kwa hiyo, ombeni bila kukoma na kwa

azimio thabiti, ingawa hamjakamilika katika maisha ya wema, mna udhaifu na hamna sifa ya kupokea chochote – na mtapokea mambo makuu.

46. Na asiyeamini au mwenye imani duni afikirie jinsi sisimizi anavyoruka, na jinsi mdudu fulani anavyokuwa ndege, na jinsi maajabu mengine mengi yanavyotokea miongoni mwa viumbe; ili, baada ya kuondoa udhaifu wa kutokuamini na kukata tamaa, hatimaye waruke na, kama mti, watoe maarifa ya utukufu. Kwa maana *'Mimi ndiye,'* asema Bwana, *'anayeleta uhai kwa mti mkavu na kufufua mifupa iliyokauka'* (Ezekieli 17:24; 37:4 na 9).

47. Basi, kwa ajili ya mahitaji ya mwili, tusichane wala kuchoka kwa wasiwasi; bali tuamini Mungu kwa roho zetu zote, kama alivyosema mtu mmoja mwema: 'Mkimtumaini Bwana, naye atawatumaini' – na kama vile Mtume mtukufu Petro anavyoandika: *'Jiwekeni nidhamu na kuwa macho katika maombi yenu'* (1 Petro 4:7)—mtupe Mungu mahangaiko yenu yote, kwa maana yeye huwajali ninyi (1 Petro 5:7). Bado ukishuku na kutokiamini kwamba anatunza, kwamba atakutunza, mtazame buibui na tafakari jinsi mwanadamu alivyo tofauti na buibui—buibui, nasema, ambaye hakuna aliye dhaifu au asiye na nguvu kuliko yeye. Hata hivyo, haina utajiri, haisafiri mbali na kote, haishitaki wala haikasiriki, na haina maghala; hutumia maisha yake katika upole kamili, usafi na ukimya mtupu, haijihusishi na mambo ya wengine, lakini hujishughulisha na mambo yake mwenyewe, akitunza shughuli zake kwa utulivu na amani; kwa hivyo, bila kusema chochote, anawaambia wale wanaopenda uvivu kwamba yeye asiyetaka kufanya kazi hapaswi kula; na ni mwepesi wa kusema kiasi kwamba anamzidi mbali Pythagoras mwenyewe, ambaye Wagiriki wanamwadhimia kuliko wafalsafa wote kwa uwezo wake wa kujizuia katika maneno; Pitagoras hakuzungumza na kila mtu, lakini mara kwa mara alikuwa akizungumza kwa siri na marafiki zake; pia wakati mwingine alikuwa akiwahutubia ng'ombe na tai, akitoa maneno ya kuchekesha na yasiyo na maana; aliepuka kabisa divai na alinywa maji tu. Buibui alimzidi Pythagoras kwa kujizuia kwake kuzungumza kwa ukimya wake kamili; na alimzidi kwa kujiepusha na divai kwa kujiepusha hata kunywa maji. Katika hali ya ukimya kama hiyo huishi buibui dhaifu na mnyenyekevu, asiyependa kutoka wazi na kuzurura huku na kule, wala kujihusisha kupita kiasi na kazi na uchovu; na Yeye aliye juu, akitazama wanyenyekevu (na hakuna kinachonyenyekea kuliko buibui), akipanulia utunzaji wake hata kiumbe hiki, humtuma mnyama mdogo kila siku, karibu na makazi yake, na kusababisha wadudu wadogo kunaswa kwenye wavu wake kwa ajili ya chakula chake.

48. Labda mtu aliyeteketezwa na tamaa ya chakula atasema: 'Ninakula sana, na kwa kuwa ninatumia sana matokeo yake, siwezi kujiepusha kujihusisha na wasiwasi na shughuli nyingi za kidunia.' Lakini mtu wa namna hiyo na atazame pia nyangumi wakubwa, wakichunga katika Bahari ya Atlantiki, na aone jinsi wanavyolishwa kwa wingi na Mungu na hawahi kupata njaa, ingawa kila mmoja wa wanyama hawa hula samaki wengi kuliko hata jiji lenye watu wengi zaidi lingeweza kula kwa siku moja. *'Wote wanakungoja; uwape chakula chao kwa wakati ufaao,'* anaimba Nabii Mtakatifu (Zaburi 107:27). Iwe mtu anakula mengi au machache, Mungu huwapatia wote wawili. Akisikia haya, nanyi, mlio na mioyo mipana isiyo na mipaka, mjikabidhi kwa Mungu na imani, mkiachana na kila wasiwasi wa kidunia na akili iliyo na wasiwasi kupita kiasi, na msiwe wasio na imani, bali mnyoofu.

49. Ikiwa kweli tunataka kumfurahisha Mungu na kupendwa Naye kwa furaha kuu, tuletee akili zetu kwa Mungu zikiwa tupu, bila kubeba chochote kutoka duniani nasi au ndani yetu—si ustadi, wala maarifa, wala hoja za hila—hata kama tungekuwa tumemudu hekima yote ya dunia. Kwa maana Mungu hugeuka mbali na wale wanaomkaribia wakiwa na tabia ya kiburi, iliyolishwa na upuuzi na majivuno. Baadhi ya wafasiri wameelezea kwa usahihi kiburi cha upuuzi kama kujiruhusu na kujikuza.

50. Tunawezaje kuushinda dhambi iliyokita mizizi kwa muda mrefu? Kujidhibiti kunahitajika (au kitendo cha kulazimisha mapenzi yako juu ya tamaa zako). Maana imesema: *'Mtu hujitahidi kwa kazi yake, na huondoa'* (kuondoa kwa nguvu) *'anguko lake mwenyewe'* (Methali 16:26), akijitahidi daima kuelekeza mawazo na moyo wake katika utakatifu. Sheria hazipingi ukatili kuondolewa kwa ukatili (yaani, ukatili wa dhambi kwa ukatili wa matarajio mema). Tunapotumia nidhamu binafsi katika jitihada fulani njema (yaani tunapojilazimisha kutekeleza azma njema), basi tunasubiri nguvu itakayotujia kutoka juu, tukikaa Yerusalemu (Luka 24:49), yaani, huku tukiendelea katika maombi yasiyokoma na wema mwingine, hadi nguvu hii kuu itufikie—nguvu ambayo haifanyi kazi kama juhudi zetu dhaifu, bali ile ambayo haiwezi kuelezwa kwa midomo ya mwili, tukishinda kwa nguvu na kudhibiti asili ya dhambi na uovu wa mashetani, tukishinda mwelekeo wa roho zetu kuelekea uovu, na kushinda hisia zote za mwili zisizofaa. *'Palikuwa,'* anasema, *'na*

kelele kutoka mbinguni, kama ya upepo mkali' (Matendo 3:2), ili kwa nguvu kutupeleka mbali uovu unaotuvuta daima kuelekea kwenye mabaya.

51. *'*Adui *ananyemelea katika mtego wake, kama simba katika pango lake'* (Zab. 9:30), akituficha mitego na wavu wa mawazo machafu na yasiyo ya kiungu; lakini sisi pia, ikiwa hatutapitiwa na usingizi, tunaweza kumweka mitego, wavu na mizinga mikubwa zaidi na ya hatari zaidi. Maana sala na zaburi, kuamka usiku na unyenyekevu, kumhudumia jirani na rehema, shukrani na kusikiliza maneno ya kimungu—haya yote ni mtego kwa adui; na mtego, na shimo, na mizinga, na vishikizo, na mtego wa kunasa shingo.

52. Akiwa amefikia uzee mkubwa, Daudi mtakatifu, akimshukuru Mungu aliyemchagua, anasema mwishoni mwa maungamo yake ya baraka za Mungu: 'Sasa mja wako amepata ujasiri wa kukuombea kwa sala hii.' Hii inasemwa ili kutufanya tuelewe kwamba juhudi kubwa inahitajika, na muda mwingi lazima utumike katika maombi, ili kufikia mwanzo wa hali tulivu ya moyo—hicho 'mbinguni mwa moyo' kingine—ambapo Kristo anaishi, kama Mtume anavyosema: *'Au hamjui kwamba Yesu Kristo yu ndani yenu?'* (2 Kor. 13:5)?

53. Ikiwa Kristo *'amekuwa kwetu hekima, na haki, na utakatifu, na ukombozi'* (1 Kor. 1:30), basi ni wazi kwamba Yeye pia ni pumziko letu. Kwa maana Yeye asema: *'Njooni kwangu, ninyi nyote mnaotenda kazi na mzito mzigo, nami nitawapumzisha'* (Mathayo 11:28). Kwa hiyo inafaa kusema kwamba Yeye alikuwa Sabato kwa ajili ya wanadamu, yaani, pumziko. Kwa maana jamii ya wanadamu inaweza kupata pumziko kwa Kristo peke yake tu.

54. Kama vile kulivyo kikombe cha kuanguka na kikombe cha ghadhabu, ndivyo pia kulivyo kikombe cha udhaifu, ambacho Bwana, akipokea kutoka kwetu, huwasilisha mikononi mwa maadui zetu kwa wakati unaofaa, ili si sisi bali mashetani ndio wanaodhoofishwa na kuanguka.

55. Kama vile katika mambo ya nje kuna wabadilishaji fedha, washonaji, wawindaji ndege, wanajeshi na wajenzi, ndivyo pia, katika mambo ya ndani, katika mawazo yetu kuna wacheza kamari, wauaji sumu, maharamia, wawindaji, wazinzi, wauaji na wengine wa aina hiyo; hawa ni lazima waondolewe mara moja kwa upinzani mtakatifu na maombi, hasa wazinzi, ili wasichafue mahali patakatifu na kumfanya mtu wa Mungu kuwa chukizo.

56. Bwana hutoa wokovu si kwa maneno tu, kama ilivyokuwa kwa yule mwivi aliyempigia kelele kutoka msalabani, bali pia kwa mawazo. Hivyo basi, yule mwanamke aliyekuwa akitokwa na damu alitambua ndani yake (yaani, alifikiri kwa imani): *'Nikimgusa tu pindo la vazi lake, nitaokolewa'* (Mathayo 9:21); na mtumwa wa Abrahamu *'alizungumza na Mungu moyoni mwake'* kumhusu Rebeka (Mwanzo 24:15).

57. Dhambi iliyotendwa hufanya mtu kuungama karibu mara moja kumwendea Mungu, mara tu anapotambua harufu mbaya, mzigo na wazimu wa dhambi. Lakini wale wasiotaka kutubu hawaendeshwi na dhambi kuelekea kwa Mungu; badala yake, dhambi inawashikilia imara na kuwatia vifungo visivyovunjika, ikiongeza tamaa zao za uharibifu hadi kilele.

58. Jilinde dhidi ya uchawi wa Yezabeli (2 Wafalme 9:22), ambao hatari zaidi yake ni mawazo ya kiburi na fahari ya bure. Hata hivyo, unaweza kujiondoa hayo kwa neema ya Mungu, ikiwa utaunyenyekeza na kuutawala mwili wako, na kujitupa mbele za Bwana, ukimwomba akusaidie na kukiri kwamba ukombozi unaoutafuta ni zawadi ya mbinguni. Ndiyo maana imesema: *'Hakuna awezaye kupokea chochote, isipokuwa akipewa kutoka mbinguni'* (Yohana 3:27).

59. Wakati mwingine hutokea kwamba, wakati wa mkusanyiko wa ndugu, wazo la ubatili hutokea ghafla, likikusukuma useme kitu kisichofaa; lakini mawazo ya kimalaika hukutia moyo kuondoa wazo hili la mdahalo, lisilo la wakati mwafaka. – Basi, ikiwa halitaondoa kwa ukimya wa haki, bali utaacha likitokea, ukiwa umejivunia kwa kiburi; basi itakubidi uvumilie madhara yake mabaya – ukiwa umekabidhiwa kwa haki ama kwa dhambi kubwa zaidi, au kwa majanga ya nje, au kwa taabu kubwa kutoka kwa ndugu, au kwa mateso katika enzi ijayo: kwani hata kwa maneno ya bure na ya upuuzi, , yatokayo kwa ulimi usiofunzwa, tutatoa hesabu; ndiyo maana ni lazima tuilinde ulimi wetu kwa makini.

60. Wale wanaoshawishiwa na tamaa za mwili, hasira, kiburi na tamaa zingine wanatajwa kama walioteketezwa na jua mchana na na mwezi usiku (Zab. 120:6). Basi, ombeeni kwamba wingu la kimungu linalonyesha umande likufunike, ili mkuepuke joto linaloteketeza la adui.

61. Kwa vyovyote vile usiruhusu watu wanaopenda ulevi na watumwa wa karamu za fujo wakaribie kwa ujasiri, wala wale wanao hamia kusema maneno ya aibu, hata kama wamepakwa mvi, na hata kama wameishi maisha ya ukiwa kwa muda mrefu; ili uovu wao usikufunike nawe uhesabiwe miongoni mwa wasio safi na wasio na tohara ya moyo.

62. Kwanza funguo zinawekwa mikononi mwa Petro, na kisha anaruhusiwa kuanguka katika kumkana Kristo Bwana, ili kupitia anguko hilo, kiburi chake kipunguzwe. Vivyo hivyo, ikiwa, baada ya kupokea ufunguo wa ufahamu, unashindwa na vishawishi mbalimbali, usishangae hili; bali mtukuze Bwana mmoja mwenye hekima yote, ambaye, kupitia anguko kama hayo, hudhibiti kiburi kinachofuata maarifa ya kimungu: kwani vishawishi ni kamba, kwa utunzaji wa Mungu, inayoweza kuzuia majivuno ya kibinadamu.

63. Ikiwa Bwana mara nyingi huchukua baraka zetu, kama, kwa mfano, alivyomchukua mali Yobu—kwa maana 'Bwana alitoa, na Bwana amechukua' (Yobu 1:21)—basi hakika ule uovu ambao wa Milele ameleteа utaondolewa pia mikononi mwetu; kwa maana, kama mwenye hekima asemavyo, *'heri na mabaya hutoka kwa Bwana'* (Siraki 11:14). Na Yeye anayetuletea mabaya ndiye yule anayetupa furaha ya milele pamoja na utukufu wa milele. 'Kama nilivyokuwa nikikuangalia,' asema Bwana, 'ili kukuharibu na kukuletea mabaya, ndivyo nitakavyokujenga upya wala sitakuharibu tena; nitakupanda wala sitakutoa mizizi yako.' Na kimyawe msemo maarufu unaosema: 'Mambo yakishaharibika, hayatawahi kurekebika tena.' Kwa maana Yeye aliyeharibu mambo yetu, bila shaka, anaweza tena, kwa njia isiyotarajiwa, kuyageuza na kuyafikisha katika hali bora zaidi.

64. Yule anayewashambulia mashetani kwa nguvu kubwa zaidi na tamaa kubwa zaidi ya ushindi—iwe ni kwa kujidhibiti, au sala, au wema mwingine wowote—yeye mwenyewe atapokea majeraha makali zaidi kutoka kwao, hadi kufikia hatua ya hata kukata tamaa, akishuku kama hukumu ya kifo cha kiroho iko juu ya roho yake, na akilazimika kupaza sauti: *'Nani ataniondoa katika mwili huu wa mauti?'* (Warumi 8:24); kwani adui ananilazimisha, kinyume na mapenzi yangu, kutii sheria zake.

65. Haikuandikwa tu, kama wengine walivyosema kwa wenzao: *'Inuka, twende kwa watu wanaoishi katika tumaini na wakaa katika amani'* (Waamuzi 18:9-10); na tena: *'*Njoo*, twende juu ya Yuda, na baada ya kuwasemizia'* kwa maneno ya udanganyifu, *'tutawapotosha' kutoka* kwa ukweli (Isaya 7:5-6). Hivyo basi, mashetani wabaya kwa kawaida huchonga upanga wa majaribu dhidi ya wale waliochagua maisha ya ukimya, na kuwashambulia wale walio waumini zaidi na wanaomcha Mungu kwa hasira kubwa zaidi, wakiwavuta kwenye dhambi kupitia matendo yenyewe ya utakatifu, kwa kashfa isiyoelezeka; ili kwamba, angalau kwa njia hii, waepuke imani kwa Kristo, sala na faraja ya kiroho, na hivyo washindwe. Lakini sisi, Ee Bwana, tukinena pamoja na Daudi (Zab. 79:19), hatutakaa mbali nawe hata utakapotupatia rehema, na wale wanaotumaliza watakapotoka mbali nasi; hatutakaa mbali nawe hata utakapowaamuru wale wanaotaweka majaribu watoke mbali nasi, na tukafufuliwa kwa uvumilivu na utulivu thabiti. Kwa maana kishawishi ndicho kiini cha maisha ya mwanadamu, na mara nyingi, kwa wakati uliopangwa, Yeye Mwenyewe anayetuweka katika njia yetu huturuhusu kuanguka miguuni pa wageni; lakini ni asili ya roho kuu na shujaa kutakatika moyo mbele ya majanga ya kusikitisha.

66. Ikiwa shetani ana nguvu kiasi kwamba anaweza, hata mtu asipotaka, kumnyoosha kwa mapenzi yake na kumvuta upande wake, kwa sababu ya kuacha kwake mpangilio wake halisi wa asili; basi, ni kwa nguvu kiasi gani zaidi, Malaika ambaye, kwa wakati uliowekwa, akiwa amepokea amri kutoka kwa Mungu, anaweza kubadilisha tabia yote ya mtu kuwa bora zaidi? Na kama kaskazini yenye barafu ni yenye nguvu kiasi kwamba hubadilisha asili laini zaidi ya maji kuwa ugumu wa jiwe, basi ni nini ambacho kusini yenye joto zaidi haiwezi kutimiza? Kama hewa, inapokuwa baridi kali sana, inawatawala wote na kujaza kila kitu na baridi yake—kwa maana *'nani awezaye kusimama mbele ya uso wa theluji*?*'* (Zab. 147:6)— Basi, joto linawezaje kushindwa kuibadilisha kila kitu kulingana na asili yake? Kwani nani awezaye kusimama mbele ya uso wa joto? Basi, tuamini kwamba makaa ya mawe baridi na meusi ya akili yetu, mapema au baadaye, yatakuwa moto na yenye mng'ao kwa kuguswa na moto wa kimungu.

67. Hata katika enzi hii ya sasa, kwa ushuhuda wa kweli na ishara zinazojitokeza katika Yusufu wetu wa ndani, kuna hali ya kutokuwa na tamaa ambapo akili yetu, ikiwa imetoka Misri, huponywa kutoka kwa tamaa za dhati na kutoka kwa utumwa uliofichika, wa aibu zaidi, na husikia lugha ambayo haikujua, sio lugha ya mashetani, ambayo ni chafu na huharibu akili timamu, bali lugha takatifu ya Malaika, wanaobadilisha akili kutoka kwa mambo ya kimwili hadi kwa yasiyo ya kimwili – lugha inayomwangazia roho inayoiipokea.

68. Nimesikia kuhusu baadhi ya ndugu wanaoteseka sana kimwili na wasioweza kufunga, ambao wamekuja kwangu wakiuliza: tunawezaje, bila kufunga, kujiondoa ibilisi na tamaa mbaya? Kwa mtu wa aina hiyo ni lazima ajibiwe kwamba si kwa kujinyima chakula pekee, bali pia kwa kilio kwa Mungu kutoka moyoni, ndipo utaweza kutokomeza na kufukuza tamaa mbaya na wale wanaozichochea. Kwa maana imeandikwa: *'Wakamlilia Bwana katika taabu zao, naye akawatoa katika taabu zao'* (Zab. 106:6); na imeandikwa pia: 'Kutoka tumbo la kuzimu nikapaza sauti, ukasikia sauti yangu: *"Nyoosha uhai wangu kutoka*

kaburini"' (Yona 2:3, 7). Kwa maana *'mpaka'*, anasema, 'uovu—yaani, mzigo wa dhambi—*upite*, *nitapaza sauti kwa Mungu juu'* (Zab. 56:23), ili, akinipa baraka kuu, aweze kuangamiza mzizi wenyewe wa dhambi kwa nguvu zake, na kufuta sanamu za akili yenye tamaa, na kuwadhihirishia wale walio huru kutokana na ushikaji sanamu udhaifu wetu, ambao umejaa sanamu. Kwa hiyo, kama hujapokea zawadi ya kujidhibiti, jua kwamba Bwana, kwa ajili ya sala na tumaini lako, anataka kukusikia unapomwita. Sasa kwa kuwa umejifunza hukumu ya Bwana kukuhusu, usihuzunike kwa kutoweza kwako kufanya kitendo cha kufunga, bali jitahidi kujiondoa adui kwa sala na uvumilivu mwororo. Ikiwa mawazo ya udhaifu na dhiki yatakutoa nje ya mji wa kufunga, kimbilia mji mwingine (Mathayo 10:23), yaani, mji wa maombi na shukrani.

69. Farao alisema katika maombi: 'Mungu aondoe kifo hiki kwangu' – naye akasikiwa; vivyo hivyo, mashetani waliomwomba Bwana asiwape amri ya kuingia katika shimo la kuzimu walipata walichokuwa wakiomba. Je, Mkristo anayeomba kuokolewa kutoka kwa kifo cha kiroho hatasikiwa zaidi?

70. Kuna wakati mtu anapewa nuru na kufarijika kwa neema ya kimungu; lakini neema hiyo inapopungua, mtu huingia katika msukosuko wa akili na tamaa zisizofaa, na analalamika, au anashindwa na kukata tamaa kusiko na maana, badala ya kujitahidi kwa ujasiri kupitia maombi ili kurejesha ndani yake hali hiyo ya akili inayookoa; ni kama mtu maskini ambaye, baada ya kupokea msaada kutoka kwenye jumba la mfalme, anakasirika kwa sababu hakuingizwa ndani ili akalie kwenye meza ya mfalme.

71. *"Wenye heri ni wale ambao hawajaona lakini wameamini"* (Yohana 20:29), kama vile walivyo bariki wale ambao, kupitia kazi ya unyenyekevu ya neema, hawapati faraja ndani yao bali, kinyume chake, wanakabiliwa na mfululizo wa huzuni na giza kuu, hawanguki katika kukata tamaa, bali, wakiwa wameimarishwa na imani, huvumilia kwa ujasiri, katika uhakika kwamba wanaona yasiyoonekana.

72. Unyenyekevu, unaotolewa kwa neema ya Mungu kwa wakati mwafaka, baada ya mapambano, vita na machozi mengi, unaotolewa kutoka juu kwa wale wanaoutafuta, ni imara na wa juu zaidi isivyo na kifani kuliko unyenyekevu unaopatikana kwa wale waliopotoka kutoka kwa wema. Wale wanaoonekana kuwa wastahiki wake ni kweli watu waliotimia.

73. Shetani alipomwacha Bwana, *'malaika wakaja wakamtumikia'* (Mathayo 4:11). Na kama vile isivyoandikwa kwamba malaika walikuwepo wakati wa majaribu ya Bwana, ndivyo pia, tunapojaribiwa wakati wowote, malaika hawapotei mbali; basi, wapotoshaji wanapoondoka, wanatujia na kutuhudumia, wakitoa mawazo ya kimungu, nguvu, nuru, majuto, faraja, uvumilivu, furaha, na yote yanayookoa, kuimarisha na kurejesha roho ambayo imefanya kazi katika mapambano. Nathanaeli alisema: *'Kuanzia sasa, utaona malaika wakipanda na kushuka juu ya Mwana wa Mtu'* (Yohana 1:51), yaani, kuanzia sasa huduma na msaada wa malaika utamwagwa kwa wingi juu ya wanadamu wote.

74. Kumbuka kuhani mkuu yule ambaye shetani alisimama upande wake wa kulia kumpinga (Zekaria 3:1)—yaani, kila wazo, neno na tendo la haki—usishangae ikitokea jambo linalofanana.

75. Mtawa anapaswa kujua udhaifu ni nini, kama ilivyo katika maneno: *'Nihurumie, Ee Bwana, kwa maana mimi ni dhaifu'* (Zab. 6:3), na kugeuka kutoka kwa Mungu ni nini – hii ndiyo taabu ya shetani na malaika wake.

76. Kama vile chuma kinavyofanywa kisipite moto, ndivyo sala za mara kwa mara zinavyofanya akili kuwa na nguvu zaidi katika vita dhidi ya adui; ndiyo maana mashetani hujitahidi kwa nguvu zao zote kutufanya tudhoofike kwa uvivu katika uvumilivu wetu wa kusali, wakijua kwamba sala ni adui yao na silaha kwa akili katika vita.

77. Daudi alisifu ari ya wale walioondoka naye kutoka Ziklag kupigana na wageni, ingawa walikuwa wamechoka na walibaki kando ya kijito cha Bosori.[79] Kwa nini, aliporudi akiwa mshindi kutoka vita dhidi ya watu wa kigeni, na akasikia wengine wakisema kwamba sehemu ya mateke haipaswi kupewa wale waliobaki kando ya mto kwa sababu ya uchovu – na akawaona wakijaa aibu, wasiwe na la kusema – Daudi mkarimu aliwatetea, akisema: walikuwa wamewekwa kando ya mali ili kuilinda, naye aliwapatia sehemu sawa na ile aliyowapatia mashujaa waliopigana kwa ujasiri na kwa furaha (1 Sam. 30:21). Sasa fikiria hili: ikiwa, kwa ndugu yeyote ambaye mwanzoni alionyesha shauku kuu [kwa mazoea ya kufunga, kukesha na kadhalika] na baadaye akapungua kidogo katika hayo, tunadhania kwamba wema wake wa ndani (tabia zake njema) – imani, toba, unyenyekevu, kilio, uvumilivu, tumaini, ukarimu na kadhalika; basi mtu huyu, anayeshikamana nazo na

[79] Kikosi kizima kilichoondoka kutoka Sekelag kilikuwa na wanaume 600. 200 kati yao, walipofika kwenye kijito cha Vasorova, walikosa nguvu za kuendelea mbele. Daudi aliwaacha huko ili walinde vifaa na akaendelea na wanaume 400. – Kujituma kwao, bila shaka, kunaonekana wazi kutokana na jinsi walivyoondoka.

kuvumilia kuziendelea akiwa anamsubiri Kristo Yesu Bwana, ingawa ni dhaifu katika matendo ya nje, atapokea, kama inavyostahili, zawadi fulani ya milele.

78. Wale waliyojiweka wakfu kabisa kwa Mungu, katika tendo na tafakari, huitwa Walawi na makuhani; huku 'ng'ombe wa Lawi' (Hesabu, sura ya 3) ni wale ambao, ingawa hawana nguvu ya kutembea kwa uthabiti katika njia ya wema, bado hufurahia wema, huutamani bila kuchoka na kujitahidi kuupata kadiri ya uwezo wao, ingawa hawafanikiwi kila wakati katika hili, kwa sababu ya dhambi inayowapora nguvu zao. Lakini kwa wakati ufaao, wao pia—inatarajiwa—watapokea zawadi ya kutokuwa na tamaa, kwa upendo wa Mungu kwa wanadamu pekee. Maana imesema: *'Umesikia tamaa ya maskini, Ee Bwana'* (Zab. 9:38).

79. Mara nyingi tunatambua na kuona mapigo ambayo adui hutupatia, waziwazi na kwa siri; lakini mateso na usumbufu anayovumilia kwa mikono yetu—iwe ni kwa kuwa bora katika wema, au kutubu dhambi zetu, au kuvumilia matukano, au kubeba majanga kwa utulivu, au kusali kwa bidii, au kutekeleza matendo mengine ya utakatifu—ambayo humpasua, humtesa, analia na anavunjika moyo—yote haya, kwa utunzaji wa Mungu, hatuyaoni, ili tusije tukajivunia. *'Kwa maana ni haki machoni pa Mungu*,' kama anavyosema Mtume, *'kuwalipiza kwa dhiki wale wanaowatesa ninyi'* (1 Wathesalonike 1:6).

80. Ikiwa mzizi uliokomaa, ulioko ardhini au juu ya mwamba, unachipua machipukizi kutokana na unyevu wa maji, kana kwamba umepandwa upya, basi inawezekana pia kwetu sisi, tunapoamshwa upya kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, kutoa utu usiooza ambao tumeupokea kwa asili, na kuzaa matunda, kama mti uliopandwa upya unavyofanya, ingawa tumeanguka katika mtu wa zamani.

81. Kwa nafsi inayokata tamaa kwa sababu ya wingi wa majaribu na wingi wa dhambi, na kusema, 'Matumaini yamepotea; tumehukumiwa', Mungu, ambaye hakati tamaa na wokovu wetu, anasema nini? *'Utaishi, na utaona ya kuwa mimi ni Bwana'* (Ezekieli 37:6). Hata hivyo, kwa roho inayohangaika kuhusu jinsi gani na kwa nguvu ya wema gani inaweza kuzaliwa upya katika Kristo, inasemwa: *'Roho Mtakatifu atakujilia'* (Luka 1:35). Pale ambapo Roho Mtakatifu yupo, usitafute sheria za asili au mfuatano wa kawaida wa sababu na matokeo. Kwa maana Roho Mtakatifu mwenyezi na anayestahili kuabudiwa, kwa nguvu zake, ataleta ndani yako kile ambacho ni kinyume na asili, ili uweze kushangaa. Zaidi ya hayo, sasa Atadhihirisha akili yako—iliyokuwa imeshindwa hapo awali—kama mshindi. Kwa maana Mfariji, anayetushukia kutoka juu, yuko juu ya vitu vyote; naye atakuinua juu ya msukumo wote wa asili na tamaa za kishetani.

82. Jitahidi kulinda mng'ao wa akili yako tukufu bila kuathirika. Ukianza kuangalia vitu vyote kwa tamaa, inamaanisha kwamba Bwana amekufunika, ameweka vazi juu ya uso wako – na *'mwangaza wa macho yako hauko pamoja nawe'* (Zab. 37:11). Hata hivyo, hata kama unacho hiki, usichoke wala kukata tamaa, bali ombea pamoja na Mtakatifu Daudi: *'Tuma nuru yako na uaminifu wako kwangu mimi aliyezimwa na kukata tamaa, wokovu wa uso wangu na Mungu wangu'* (Zab. 42:3, 5); *'Tuma Roho yako, nao wataumbwa, nawe utaifanya upya uso wa nchi'* (Zab. 103:30).

83. Heri yake yeye anayesheheni sala na zaburi bila kutosheka hapa, mchana na usiku, na kujitia nguvu kwa kusoma kwa utukufu Maandiko Matakatifu; kwani ushirika wa namna hiyo utaleta kwa roho furaha isiyoisha katika enzi ijayo.

84. Jitahidi kwa nguvu zako zote usishindwe; kwa maana haifai kwa shujaa mwenye nguvu kuanguka; lakini ikitokea umeanguka, inuka haraka, na usimame imara tena katika vita vyema. Hata kama la kwanza likikutokea mara kumi, kwa kupungua kwa neema, basi la pili—yaani, kuinuka kwako—liwe mara kumi pia. Na hivyo itakuwa hadi mwisho wa maisha yako. Kwa maana imeandikwa: *'Kwa kuwa mtu mwema huanguka mara saba, naye husimama tena'* (Mith. 24:16). Maadamu unashikilia silaha ya schema takatifu (yaani, azma ya kumtumikia Mungu), kwa machozi na maombi kwa Mungu, ndivyo unavyohesabiwa miongoni mwa wale wanaosimama imara, hata kama unaanguka mara nyingi. Maadamu unabaki na watawa, kama shujaa jasiri, utapata majeraha kutoka mbele – ambayo utasifiwa kwa ajili yake, kwani hata ukiwa umejeruhiwa hukusalimu amri, hukukata tamaa, na hukurudi nyuma. Lakini ukimgeukia mgongo watawa, utapata majeraha kutoka nyuma, kama msaliti na moga ambaye amepotea mwelekeo na kuacha safu.

85. Kukata tamaa ni kibaya zaidi kuliko dhambi. Yuda msaliti alikuwa mnyonge na asiye na ustadi vitani; ndiyo maana alikata tamaa; na adui, akimrushia, akamfunga mtego shingoni mwake. Hata hivyo Petro—yeye mwamba wa uthabiti—baada ya kupata anguko kuu, kama mtu stadi wa vita, hakakata tamaa wala kuyumbishwa katikati ya huzuni yake kuu, bali akisimama kwa miguu yake, alitiririsha machozi chungu zaidi kutoka kwa moyo uliovunjika na ulio nyenyekevu; na Y , adui yetu, alipoona hayo, kana kwamba amepigwa usoni na moto mkali zaidi, mara moja alirudi nyuma na kukimbia mbali, akitoa kelele kali.

86. Dhidi ya tamaa tatu zifuatazo, mtawa lazima apigane vita isiyokoma hadi mwisho: dhidi ya ulafi, dhidi ya kiburi, na dhidi ya upendo wa pesa, ambao ni ibada ya sanamu.

87. Mfalme fulani wa Israeli aliwashinda watu wa troglodytes na wabari wengine waliokuwa wameungana nao kwa kutumia zaburi, nyimbo na wimbo za kiroho, zilizokuwa zikiimbwa kwa sauti ya harfa za Daudi na kwa maneno yake mwenyewe (2 Mambo ya Nyakati 12:3; 20:22). Wewe pia, una hawa watu wa kimbari wa troglodyte—mashetani—wakandamiza hisia na viungo vyako, wakitesa mwili wako kwa tamaa, na wakichochea utazame, usikilize na kunusa kwa hamu, utoe maneno yasiyofaa, uwe na macho yaliyojaa uzinzi, na kuchanganyikiwa ndani na nje, kwa mtindo wa Babeli. Hivyo basi, jihadhari kuangamiza kabisa troglodyti hawa wanaotenda maovu ndani yako, kwa imani kuu, na kwa zaburi, nyimbo na wimbo za kiroho.

88. Kama vile Bwana anavyotaka mwanadamu aokolewe kupitia mwanadamu, ndivyo shetani anavyojitahidi kuhakikisha mwanadamu anaharibiwa kupitia mwanadamu. Ndiyo maana mtu hapaswi kuungana na mtu mwenye dharau, mwovu, au mzungumzaji, asije akajikuta akienda zake kuzimu pamoja naye. Kwani hata wale wanaokaribia wao wenye haki, kwa shida hupata wokovu. Lakini mtu yeyote anayeshirikiana na mtu mnyang'anyi bila hofu, atapata ajali ya meli, kama vile tauni au ukoma. Na nani atamhurumia yule anayesogea karibu na joka akiwa na uso wa furaha? Kwa hiyo, mkimbie wale wasiojifunza kutumia ulimi wao, wale wanaopanda chuki, na wale wasio na utulivu ndani na nje.

89. Yeyote anayetaka kuitwa mwenye hekima na mwenye busara, na rafiki wa Mungu, na ajitahidi sana kumtolea Bwana roho yake kama alivyompokea kutoka Kwake: safi, isiyo na doa, na isiyo na lawama kabisa. Kwa ajili hii atatiwa taji mbinguni na kubarikiwa na Malaika.

90. Neno moja la wema lilimfanya yule mwizi aliyewahi kuwa mwovu kuwa mtakatifu na mtakaswa na kumwingiza paradiso. Na neno moja baya lilimzuia Musa kuingia Nchi ya Ahadi. Basi, tusilichukulie ulimi usiojizuia kuwa ni taabu ndogo; kwa maana waenezaji wa uvumi na wenye ulimi wa upuuzi hujizuia wenyewe kuingia katika Ufalme wa Mungu. – Ingawa mtu wa ulimwengu anaweza bado kupata mafanikio hapa, huko hatapata hata moja, *'bali waovu watashikwa na maangamizi yao wenyewe'* (Zab. 139:12). Mtu mmoja mwenye hekima alisema kwa usahihi kwamba ni afadhali kuanguka kutoka juu hadi ardhini kuliko kuanguka kwa sababu ya ulimi wa mtu. Kwa hiyo, tunapaswa kutilia maanani Neno la Yakobo, anayeandika: *'Kila mtu na awe mwepesi wa kusikia, mzito wa kusema'* (Yakobo 1:19).

91. Ili tusije tukasambaratika na kupoteza mwelekeo wetu, tukadanganywa na ubatili, ni vyema kuyazingatia maneno ya Nabii, anayesema: *'Njoo, watu wangu*, *ingieni katika patakatifu pako'* – katika patakatifu pa moyo wako, palilofichwa dhidi ya kila hisia inayogusa hisia, katika makao hayo yasiyo na umbo, yaliyong'arishwa na kutokuwa na tamaa na kivuli cha neema takatifu – *'fungeni milango yenu'* dhidi ya yote yanayoonekana, *'tafuteni hifadhi, hata kama ni ndogo kiasi gani'* – kwani maisha yote ya mwanadamu ni madogo – na baada ya haya anaongeza: *'hadi ghadhabu ya Bwana ipite'* (Isaya 26:20), kama mwingine alivyosema: *'mpaka uasi upite'* (Zab. 56:2). Kwa maana uasi, na hivyo basi mashetani, tamaa na dhambi, ni ghadhabu ya Mungu, kama Isaya anavyomwambia Mungu: *'Tazama, umekasirika, nasi tumetenda dhambi'* (64:5). Mtu hujiepusha na ghadhabu hii kwa kusikiliza daima moyo wake katika maombi na kujitahidi kwa bidii kubaki ndani, katika hekalu lake la ndani, lisilovamiwa. Kwani, kama anavyosema mtu fulani, 'Vuta hekima ndani kabisa ya nafsi yako' (taz. Methali 8:12; Siraki 45:31; 51:18); kwa maana *'utukufu wote wa binti ya mfalme uko ndani'* (Zab. 44:14), anasema mwingine, akiongeza: *'hii ndiyo kazi iliyowekwa mbele yangu, hadi niingie katika patakatifu pa Mungu' (*Zab. 72:17), *'na mlima wa urithi wangu'* (Zab. 67:17), *'katika makao yaliyoandaliwa'* (Zab. 32:14), ambayo Wewe, Ee Bwana, umeyatengeneza *'katika patakatifu ambalo mikono Yako imetayarisha'* (Zab. 77:54).

92. Yeye anayetaka kwa kweli kuukataa ulimwengu na afuate mfano wa Nabii mtukufu Elisha, ambaye hakuchukua chochote cha mali zake, akisukumwa na upendo wake mkuu kwa Mungu, uliowaka ndani yake kama mwali wa moto. Awagawie wote wanaohitaji yote aliyonayo, na baada ya kubeba Msalaba wa Bwana hivi, na aende kwa hiari yake kwenye kifo cha kujitolea – lango la kuingia katika ufalme wa milele.

93. Unapohisi kwamba Mamoriti anapata nguvu ndani yako, kama mwaloni, muombe Bwana kwa bidii ili achane tunda lake kutoka juu—yaani, dhambi iliyotendwa kwa tendo—na mizizi yake kutoka chini—yaani, mawazo machafu. Na Bwana amwondoe Mamoriti mbele yako!

94. Usishangae ukiwaona wale wanaotukana kimya chetu, kwa maana wao wenyewe hawawezi kunyamaza; ni afadhali kuzuia uovu wao kwa kuimba, lakini bila chuki, mkitiisha ndani yenu utiifu wenu mkuu kwa Mungu, na kupaza sauti katika wimbo: *'Lakini roho yangu, timiza amri za Mungu'* (Zab. 61:6);

'Kwa maana badala ya kunipenda, walinishutumu, bali mimi niliomba' (Zab. 108:4), kwa ajili ya uponyaji wangu na wao.

95. Isipokuwa upepo mkali upepo juu ya bahari, hakutakuwa na mawimbi; na isipokuwa shetani atushambulie, wala roho wala mwili hautatikiswa na tamaa.

96. Ukiwa unapaswa joto daima na maombi na neema ya kimungu, basi, kama Maandiko Matakatifu yanavyosema, umevaa silaha za nuru. Vazi lako ni la joto, ilhali maadui zako wamevaa, kana kwamba, vazi maradufu—katika aibu na kutetemeka kwa baridi.

97. Ukikumbuka dhambi zako, usisite kujipiga kifuani, ili kwa mapigo hayo uvunje na kulainisha moyo wako mgumu, kama vile wachongaji mawe wanavyovunja udongo wenye madini; na utapata mto wa dhahabu ndani yake, na kufurahi kwa hazina iliyofichika.

98. Moto wa tamaa ya baraka za juu zaidi na wa tafakari takatifu ya maneno ya Roho uwashe daima juu ya madhabahu ya roho yako.

99. Ikiwa daima utajitahidi *'kuvaa utayari wa kuhubiri injili ya amani'* (Efe. 6:15), basi bila shaka utapanga vizuri nyumba yako na nyumba ya jirani yako. Lakini ukikata tamaa (unapokabiliwa na dhiki), utadharauwa bila kuonekana, na kulingana na sheria*, 'utarithi jina la yule aliyevuliwa kiatu'* (Kumb. la Torati 25:9-10).

100. Kama, kulingana na Yohana, Mungu ni upendo, basi yeye yeyote anayependa hukaa ndani ya Mungu na Mungu ndani yake. Basi yeye yeyote anayemchukia jirani yake, akivunja uhusiano wa upendo, ni wazi amepokea chuki badala ya upendo. Kwa maana yeye anayemchukia jirani yake, ambaye ana asili sawa naye, amejitenga sana na Mungu, *'kwa maana Mungu ni upendo, na yeye yeyote akiishi katika upendo huo huishi katika Mungu, na Mungu huishi ndani yake'* (1 Yohana 4:16). Utukufu na nguvu ziwe zake milele na milele. Amina.

Abba Zosima aliye Barikiwa (Mpalestina)

Maelezo mafupi kumhusu

Mtafsiri mmoja wa kale wa Kilatini wa mazungumzo ya Mtakatifu Zosima aliweka utangulizi ufuatao: 'Ninathamini sana mazungumzo haya na ninayapenda mno, kwa sababu ya asili ya kweli ya juhudi za kujinyima iliyoelezwa waziwazi ndani yake, kwa sababu ya upako mwingi wa kiroho uliojazwa ndani yake, na kwa sababu ya harufu tamu zaidi ya utakatifu inayotoka kwake. Sijawahi kuandika chochote kwa hiari kama hii, wala kutafsiri chochote kwa furaha tele moyoni mwangu. Hili lilinifanya nichunguze ni mwandishi gani na alistawi katika enzi gani, kwa kuwa hakuna aliyejulikana kwa uhakika. "Si mazungumzo mengi ndiyo yamebaki. Ni wazi yalikusanywa na msikilizaji fulani mwaminifu, ambaye aliyapokea kutoka kwa midomo ya wazee waliokuwa wamezeeka, ambaye, katika miaka yake mingi ya maisha ya ukiitamo, alikuwa amepitia ngazi zote za ukamilifu wa Kikristo na, kwa neema ya Mungu, alikuwa amepanda hadi kilele cha utakatifu kinachoweza kufikiwa na wanadamu wenye mwili. Mwandishi wa mazungumzo hayo anaitwa Baba Zosima aliyebarikiwa. Kuhusu mrekodi, inadokezwa tu kwamba alikuwa mmoja wa wasikilizaji wake wa daima, na pengine ndugu wa monasteri ambako Baba Zosima aliishi, kando ya Mto Yordani. 'Lakini yeye ni nani, basi, huyu Baba Zosima aliyebarikiwa? Baada ya uchunguzi mrefu na wa kina kuhusu suala hili, haya ndiyo niliyoyafikia hatimaye: kwamba mwandishi wa mazungumzo yetu si mwingine bali ni yule Zosima mashuhuri, aliyechaguliwa kutoka juu ili asikie kuhusu maisha ya Mtakatifu Maria wa Misri, mtoba toba, kutoka midomoni mwake mwenyewe, na kumpa mwongozo na kumzika mama huyu anayeheshimika." Anaunga mkono mtazamo huu kwa kuonyesha kwamba hali fulani katika maisha ya Aba Zosima, anayetoa mafundisho haya, zinafanana na zile katika maisha ya Aba Zosima aliyemwona Mtakatifu Maria wa Misri na kusimulia hadithi yake.

Maelezo ya maisha ya Mtakatifu Maria wa Misri yanasema kwamba Baba Zosima, alipokuwa ameingia katika monasteri fulani akiwa na umri mdogo, aliishi huko kwa miaka 53; kisha, kufuatia msukumo maalum kutoka juu, alihamia katika mojawapo ya monasteri zilizo kando ya Mto Yordani; na ilikuwa wakati akiondoka katika monasteri hiyo ndipo alimwona Mtakatifu Maria. Na katika mazungumzo haya hayo, inatajwa kwamba Baba Zosima, ambaye aliyasema, alikuwa ameishi hapo awali katika monasteri fulani mjini Tiro (sura ya 24); baadaye, mazungumzo haya yanamwonyesha akipita Napoli (huko Samaria, sura ya 14); na

hatimaye katika monasteri ya Mtakatifu Gerasimu (sura ya 2). Marejeleo ya mwisho yanaelezea wazi yale ya awali.

2. Katika maelezo ya Mt. Maria, inasemekana kumhusu Baba Zosima kwamba alikuwa tajiri katika uzoefu wa kiroho na kwamba, kwa sababu hii, wengi walitafuta ushauri wake—sio tu kutoka kwa monasteri yake, bali pia kutoka kwa zingine za karibu na za mbali (aya ya 2 – kwa Kigiriki). Ni wazi kwamba hakupenda kuandika, bali alizungumza tu. Wala hakuiandika hadithi ya Mtakatifu Maria, bali aliisimulia kwa mdomo, kama ilivyokuwa imehifadhiwa miongoni mwa ndugu hadi Mtakatifu Sophronius aliandika . Kwamba mwandishi wa maagizo haya mwenyewe alikuwa na tabia kama hiyo inadhihirishwa na jinsi yalivyowekwa: aliulizwa, naye akazungumza. Mazungumzo yake ya ishirini na tisa yanafanyika katika monasteri ya Mtakatifu Gerasimu. Inafaa kudhani kwamba yote mengine pia yalisikilizwa huko na kurekodiwa na mmoja wa wanafunzi wake wa karibu.

3. Aba Zosima, mwandishi wa mafundisho haya, ambaye alipenda kunukuu maneno ya Wababa, anataja wazee wote wa mwanzo, na anafanya hivyo kwa namna ambayo kumbukumbu zao zilikuwa bado mbichi wakati huo. Hii inaashiria mwisho wa karne ya nne na mwanzo wa karne ya tano. Inadhaniwa kwamba Mariamu wa Misri alifariki karibu na mwaka 430. Abba Zosima alihamia monasteri kando ya Mto Yordani, pengine akiwa na umri wa miaka sabini. Aliishi katika monasteri hii kwa takriban miaka thelathini; kwani alifariki akiwa na umri wa miaka mia moja. Kwa mtu aliyeishi katika nusu ya kwanza ya karne ya tano, mafundisho ya wazee wa karne ya nne yange kuwa bado yako freshi katika kumbukumbu yake. Dalili kama hizi, ambazo ni lazima zikubaliwe wakati wa kumtambua mwandishi wa mazungumzo hayo, pia huamua wakati wa asili yake na jinsi yalivyotokea. Baba alizungumza; mwanafunzi, aliyekuwa na shauku ya kujengwa kiroho, aliandika. Hivyo basi mazungumzo yote huanza: 'Baba Zosima alizungumza, au alisema, au alisimulia'. Hakuna shaka kwamba kama mazungumzo mengi yalivyofanyika, ndivyo mengi yalivyorekodiwa. Mazungumzo haya yanaonekana kuwa ni dondoo lililoonekana na kusomwa na Yohana Moschus, mkusanyaji wa Uwanja wa Kiroho (Limonarium). Siku ya sherehe ya Mtakatifu Zosima ni tarehe 4 Aprili. Katika Patrology, iliyohaririwa na Migne, mazungumzo haya yamejumuishwa katika juzuu ya 78. Pia yanapatikana katika rasimu ya Paterikon kutoka kwa monasteri ya Mtakatifu Savvas Mpalestina, ambapo yamewekwa mwishoni mwa sura ya kwanza kama kiambatisho. Katika rasimu hiyo, mazungumzo hayo yanapatikana bila mgawanyo wowote. Katika toleo la kuchapishwa, kuna sehemu 14; hata hivyo, baadhi ya sehemu hizi zina mazungumzo zaidi ya moja. Katika tafsiri, ilionekana kuwa bora zaidi kuchukulia kila kipande cha mafundisho na kila simulizi kama sehemu tofauti. Hili lilikuwa muhimu zaidi kwa sababu si mazungumzo yote yamejumuishwa katika toleo la kuchapishwa, na baadhi ya yale yaliyojumuishwa hayakuchapishwa kwa ukamilifu. Hii imesababisha kuwepo kwa sehemu 31.

Mahubiri ya Baba Mtakatifu Zosima

1. Alipoweka ishara ya msalaba juu ya midomo yake, Mbarikiwa Zosima alianza kusema hivi: Mungu Neno, alipofanyika mwili, alitawaza neema kuu juu ya wale waliomwamini na wenye imani kwa Yeye. Inawezekana hata katika nyakati zetu hizi kuamini na kuanza kufanya hivyo kuanzia sasa, ikiwa tunataka. Kwa maana kama mapenzi yetu yanataka na neema inafanya kazi ndani yetu, basi yeyote anayetaka anaweza kuuchukulia ulimwengu wote kama si kitu. Kisha akachukua chochote kilichokuwa karibu—sawani, inaonekana, au chenga, au kitu kingine kidogo—na akaongeza: 'Nani, kwa sababu ya hili, angefanya ugomvi au kubishana, angehifadhi chuki au kuliwa na huzuni, isipokuwa labda yule ambaye kweli amepoteza akili? Je, mtu wa Mungu, anayefanikiwa na kusonga mbele katika maisha kulingana na mapenzi ya Mungu, hatuoni ulimwengu wote kuwa si zaidi ya funza hii, hata kama kweli angekuwa na kila kitu? Kwa maana, kama ninavyosema daima, si hatari kukosa, bali kumiliki kwa kushikilia. Nani asiyejua kwamba, kati ya vyote tunavyomiliki, hakuna kinachotupendeza zaidi ya mwili wetu? Basi, ikiwa, wakati unapofika, tunaamriwa kupuuza hata mwili wetu, si ndivyo ilivyo zaidi kwa vitu vingine vyote tunavyomiliki? Hata hivyo, mtu hapaswi kutawanya mali yake kiholela, kama vile mtu asivyopaswa kujitupa kiholela katika kifo: kwani tabia kama hiyo ni ya yule tu aliyepoteza akili; bali mtu anapaswa kusubiri hadi wakati utakapokuwa umefika, ili awe tayari kwa kazi kama hiyo. Kuhusiana na hili, alikumbuka ndugu mmoja aliyekuwa na mboga, na akasema: 'Je, hakuzipanda? Je, hakuzitunza? Je, hakuzivuna? Je, hakuzirutubisha? Hata hivyo, hakuzichomoa kiholela wala kuzitupa kando; bali aliitendea kana kwamba hakuwa nazo kabisa.' Kwa nini, basi, wakati sheikh mzee alipomjia akiwa na nia ya kumjaribu, na akaanza kuzichomoa, hakujitokeza hata kidogo, bali alijificha; na mzizi mmoja tu uliposalia, akamwambia: 'Ukitaka, Baba, acha huu, nasi tutaufanyia karamu.' Kutokana na

hili, mzee mtakatifu alitambua kwamba alikuwa mtumishi wa kweli wa Mungu, na si mtumwa wa mboga, na akamwambia: 'Roho wa Mungu amekupumzika, ndugu yangu.' – Kama angekuwa amevikamata mboga, angeonyesha hili mara moja kupitia huzuni na msongo wa mawazo; lakini alionyesha kwamba aliviona kana kwamba hakuwa navyo. Na Baba Zosima alihitimisha: mashetani huzingatia matukio kama haya; na wakiona kwamba mtu hana shauku na vitu vya kidunia, asiyesumbuliwa na kupoteza vitu hivyo, hutokana na hili huthibitisha kwamba anatembea duniani lakini hana hekima ya kidunia ndani yake.

2. Nguvu yote iko katika matarajio ya nia. Nia yenye shauku inaweza, katika saa moja tu, kumletea Mungu mengi yanayompendeza kuliko kazi za muda mrefu bila hiyo. Nia ya uvivu na uzembe haifanyi kazi.

3. Mashetani huogopa wanapoona kwamba mtu fulani, alipokuwa akiteswa kwa matusi, dharau, hasara na kila aina ya majanga mengine, anahuzunika si kwa sababu amepitia hayo, bali kwa sababu, baada ya kuyapitia, hakuyavumilia kwa ujasiri: kwani hutokana na hili kwamba ameanza njia ya kweli na ana tamaa thabiti ya kutembea katika ukamilifu kulingana na amri za Mungu. – Hapo, Baba Zosima alimkumbuka Mtakatifu Pachomius na jinsi alivyotenda ndugu yake mkubwa alipomkemea, akisema: 'Acha, kwa sababu ya kiburi, kupanua monasteri.' Mtakatifu Pachomius alikuwa akifanya hivi kulingana na amri kutoka juu. Kwa nini, aliposikia haya, ingawa alishikilia kazi yake njema, alihisi msukumo wa hasira; lakini hakusema chochote dhidi ya ndugu yake wakati huo. Usiku ulipofika na msukumo huo usio wa kupendeza moyoni mwake ulipopungua, aliingia katika chumba chake kidogo cha maombi na kuanza kulia na kuomba, akisema: 'Ee Mungu! Bado ninahifadhi mawazo ya kimwili; bado ninaishi kulingana na mwili. Lo, mimi! Hivyo basi, *'lazima nife'*, kulingana na Maandiko (Warumi 8:13). Baada ya mapambano kama hayo, baada ya maandalizi kama hayo ya moyo, mara nyingine tena nimevutiwa na hasira, ingawa ni kwa ajili ya sababu njema. Nionee huruma, Ee Bwana, ili nisipotee kabisa! Kwa maana kama Wewe hunitengenezee kabisa katika wema, na adui akapata mguu wake ndani yangu, hata kama ni kidogo, nitakuwa mateka wake: *'Kwa maana yeye atendaye sheria yote, lakini akakosea katika nukta moja, huwa amehukumiwa kwa yote'* (Yakobo 2:10). Lakini naamini kwamba ukinisaidia Wewe, katika wema wako mkuu, hatimaye nitafunduka kutembea katika njia ya watakatifu wako, siku zote *'nikijitahidi kufikia yale yaliyo mbele'* (Flp. 3:13), na nitamwona adui aone aibu kama inavyostahili. 'Vinginevyo, Bwana, nitawafundishaje wale ambao utawaita kuishi maisha haya pamoja nami, ikiwa mimi mwenyewe sitajishinda kwanza, pamoja na adui?' Katika sala kama hiyo alikaa usiku kucha, akisema maneno haya huku akilia hadi mapambazuko; na kutokana na jasho lililotiririka kutoka chini ya miguu yake, lindi lilijitengeneza, kwa maana ilikuwa wakati wa mavuno, na mahali hapo palikuwa na joto kali. 'Nimevutiwa na hili,' akasema Zosima aliye barikiwa, 'kwa maana machozi yake hayakuwa na kikomo. Inakuwaje Mungu asimpatie mtu mwenye nia kali kama hiyo baraka zote anazomwomba, wakati nia yake imekufa kwa kila kitu kingine isipokuwa hiki?'

4. Baba Zosima aliendelea kusema: mtu yeyote anapomkumbuka yule aliyemkosea, au kumdhuru, au kumtukana na kumtuhumu, au kumfanyia uovu mwingine wowote, na kisha anapomtengenezea njama, hujiletea shutuma mwenyewe kama vile mashetani wanavyofanya; na kisha yeye mwenyewe anatosha kujiletea shutuma hiyo. Na ninamaanisha nini kwa kusema 'anapopanga njama'? – Ikiwa hamkumbuki kama mkarimu na mponyaji, basi anamwendea kwa dhuluma kuu. Kwa maana yeye huleta wazi wazi tamaa ile ile unayoitegemea ili kuiponya; na kwa hivyo ni lazima umkumbuke kama mponyaji aliyetumwa kwako na Kristo. Kwa ajili ya Kristo, ni lazima uvumilie kila kitu, kwa shukrani Kwake kwa baraka kama hiyo. Lakini ikiwa hutatumia hili ipasavyo na hutajiepusha na tamaa yako mbaya, si Bwana Mungu ndiye anayelazimika kuonea lawama kwa hili. Ukweli wenyewe kwamba unateseka ni ishara kwamba roho yako ni mgonjwa; kama usingekuwa mgonjwa, usingeteseka. Kwa hiyo, lazima uwe na shukrani kwamba, kupitia kwake, umefikia kutambua asili ya ugonjwa wako, na lazima ukubali kwa upendo yale uliyoyavumilia kutokana nao kama dawa ya uponyaji iliyotumwa na Bwana Yesu mwenyewe. Lakini ikiwa, badala ya kushukuru, unakwazika, unaasi dhidi yake, unaunguruma na kupanga njama dhidi yake; basi kwa kufanya hivyo, ni kana kwamba unamwambia Bwana Yesu: 'Sitaki kuponywa na Wewe; sitaki kukubali dawa Zako; nataka kuoza katika majeraha yangu, nataka kuwa chini ya pepo wachafu. Simjui Bwana; na yeye ni nani ambaye nitii sauti Yake (Kutoka 5:2)? Na hatimaye, Bwana atafanya nini?' – Bwana, kwa kuwa ni mwenye rehema kwa udhaifu wetu, ametupa amri za uponyaji wake, kama vile kuchoma na dawa za kusafisha mwili; maana yeye yeyote anayetaka na kutafuta kupona lazima avumilie, kimya kimya—haijalishi jinsi inavyouma—chochote ambacho daktari anatia amri. Kwa maana hata yule aliye mgonjwa wa kimwili haipendi kuvumilia kukatwa na kuchomwa, au kutumia dawa ya kuhara; lakini, akiwa ameshawishika kwamba bila haya haiwezekani kuondolewa ugonjwa, anajikabidhi mikononi mwa daktari, akiwa na uhakika kwamba kupitia maumivu haya

madogo yaliyoko mbele yake ataokolewa kutoka kwa ugonjwa mkuu wa ndani na ugonjwa wa muda mrefu. Lakini 'mchomezi' wa Yesu Kristo ni yeye anayeleta jeraha na madhara.

5. Alisema zaidi: 'Angamiza vishawishi na mawazo, na hakutakuwa na mtakatifu hata mmoja.' Yeye anayekimbia kishawishi cha wokovu anakimbia uzima wa milele. Mmoja wa Watakatifu anasema: 'Ni nani aliyewapa taji hizo mashahidi watakatifu, kama si wao watesaji wao? Ni nani aliyemwapa Mt. Stefano utukufu ule mkuu uliomzunguka, kama si wale waliomrushia mawe hadi kufa?' – na kuongezea hili usemi wa Mtakatifu mwingine, aliyesema: 'Sinawasingizia wale wanaonitukana; kinyume chake, nawaita wafadhili wangu na kuwaheshimu kama walivyo; wala sikamkani Tabibu wa roho, anayetoa dawa ya dharau kwa roho yangu tupu, kwa hofu kwamba Siku moja atasema kwa roho yangu: *"Tumeiponya Babeli, lakini haijaponya"* (Yer. 51:9); na tena: *'Mara ngapi ningekusanya watoto wako pamoja, kama kuku alivyoikusanya vifaranga vyake chini ya mabawa yake, lakini hamkutaka! Tazama, nyumba yako imeachwa ukiwa ukiwa'* (Luka 13:34, 35).

6. Aliendelea kusema: Evagrius aliogopa kwamba Bwana, akimkemea, angeweza kumwambia: 'Ulikuwa umeathiriwa na ubatili, na nikakutuma dawa ya aibu, ili upate kusafishwa kupitia hiyo; lakini haukupona.' – Basi, tutambue kwamba hakuna anayezungumza ukweli mtupu kutuhusu sisi isipokuwa yule anayekemea. Bwana, anayechunguza mioyo na akili, anajua kwamba hata kama watu wote wangetukemea na kutusifu, nafsi zetu zote bado zinastahili ukemezi na dharau ya maneno ya kudharau. Wakisema, 'Umefanya hiki na kile,' nitajibu, 'Lakini ni faida gani katika yote niliyoyafanya?' – Hakuna anayenituhumu uongo isipokuwa wale wanaonisifu na kuninong'oneza, na hakuna anayenisemea ukweli isipokuwa wale wanaonikanusha na kunidharau; na hata wao bado hawasemi ukweli wote kunihusu. Kama wangepata kujua—si bahari yote ya matendo yangu maovu, bali sehemu tu yao—wangechukizwa na harufu mbaya na chafu ya roho yangu. Kama kila kiungo cha mwili wa mwanadamu kingebadilika kuwa ulimi ili kutukashifu, nina hakika kwamba hata wakati huo wasingeweza kuelezea kikamilifu aibu yetu. Kila mlaumu anakemea sehemu fulani tu; hawezi kujua yote. Ikiwa Ayubu anasema, *'Nimejaa aibu'* (Ayubu 10:15), na kile kilichojaa hakiwezi kubeba chochote zaidi, sisi tutasema nini, sisi ambao ni kinara cha uovu? Shetani ametudhalilisha kupitia kila dhambi – na tunapaswa kuwa na shukrani kwa wale wanaotudhalilisha kupitia unyenyekevu: kwa maana wale wanaoshukuru kwa unyenyekevu wao wanampiga Shetani kichwani. Mababa Watakatifu wamesema kwamba ikiwa unyenyekevu utashushwa hadi kuzimu, utainuliwa hadi mbinguni; na kinyume chake, ikiwa kiburi kitaenziwa mbinguni, kitashushwa hadi kuzimu. Nani angeweza kumlazimisha mtu aliyenyenyekea kuwa na mawazo mabaya dhidi ya yeyote, au hata kumtukana yeyote, au kumwekea mwingine lawama? Kwa maana chochote ambacho mtu mnyenyekevu anateseka, au chochote anachosikia, huchukua hili kama fursa ya kujitukana na kujinyenyekesha. Punde hapo, Zosima aliye barikiwa alikumbuka jinsi Baba Musa, wakati makasisi walipomfukuza madhabahuni, wakisema, 'Toka, wewe Mweusi!', alianza kujinyenyekeza, akisema, 'Wamekufanyia vizuri, wewe mweusi! Kwa kuwa wewe si mwanadamu, usitembee miongoni mwa wanadamu. Wamekufanyia vizuri.'

7. Alisema pia: 'Ni njia gani bora zaidi ya kutekeleza kivitendo yale tunayosikia kutoka kwa mshauri wetu mtakatifu na mwenye bidii, Baba Amoni, anayesema: 'Jitunze sana: kwa nini uliiacha dunia, na kwa nini uko hapa?' – na jitahidi kwa njia zote, mtu yeyote anapokuhuzunisha, kunyamaza na kutotamka neno hata moja hadi moyo wako utulie kwa sala isiyokoma; na ndipo tu ndipo unapaswa kumwomba ndugu yako msamaha. Maana yeye yeyote anayependa njia ya kweli na iliyonyooka, anapoteseka kwa jambo lolote, daima hujikemea na kujihukumu kwa nguvu, akisema: 'Kwa nini unafadhaika, roho yangu, na kwa nini unazungushwa kama mwendawazimu? Kwa kitendo hiki hasa unaonyesha kuwa unaugua. Maana kama usingekuwa mgonjwa, usingekuwa unateseka.' Kwa nini, basi, baada ya kuacha kujikemea, unamkemea ndugu yako, ambaye amekuonyesha ugonjwa wako? Jifunze amri za Kristo Bwana kwa matendo na kweli, Yeye ambaye *'alipofanyiwa matusi*, hakutukana; alipoteseka, *hakupinga'* (1 Petro 2:23). Sikiliza anachosema, na anachoonyesha kwa matendo Yake: *'Nilinyoosha mgongo wangu kwa wale wakanipiga, na mashavu yangu kwa wale walionikamua ndevu; sikuficha uso wangu mbali na matukano'* (Isaya 50:6). Hata hivyo wewe, roho maskini, kwa sababu ya tusi kidogo na dharau, kwa sababu ya dharau na chukizo, hukumu na kashfa, hukaa hapo ukitengeneza mawazo mengi ya uadui, na hivyo kujiletea kashfa, kama vile mashetani. Ni nini zaidi shetani anaweza kumfanyia roho kama hiyo kuliko anavyojifanyia mwenyewe? Tunaona Msalaba wa Kristo, na kila siku tunasoma kuhusu mateso Aaliyoyavumilia kwa ajili yetu; lakini sisi wenyewe hatuwezi kuvumilia tusi hata moja. Hakika, tumepotea kutoka kwa njia iliyo sawa.

8. Alisema pia: kama mtu yeyote angeishi maisha marefu kama Methusela, lakini hakutembea katika njia hiyo iliyonyooka ambayo Watakatifu wote walitembea, – nazungumzia njia ya unyenyekevu na hasara zisizo za haki, na kuzivumilia kwa uvumilivu – mtu huyo hatafaulu hata kidogo wala kwa kiwango kikubwa, na hatapata hazina iliyofichwa katika amri, bali atapoteza tu miaka yote ya maisha yake bure. Aliendelea: 'Nilipokuwa na Dionysia aliyebarikiwa, ndugu fulani alimwomba baraka, naye akampa kile alichoweza. Lakini kwa kuwa alipewa kidogo kuliko alivyotarajia, alianza kumtukana na kutoa maneno ya upuuzi dhidi yake na dhidi yangu.' Aliposikia haya, alikasirika na akataka kumlipiza kisasi kwa namna fulani. Nikitambua hili, nikamwambia: 'Unafanya nini? Kwa kufanya hivi unaleta shutuma juu yako mwenyewe na unaondoa roho yako katika wema wote. Na unawezaje kuvumilia matibabu kama haya kwa heshima, wakati Kristo alivumilia kwa ajili yako? Najua, bibi, kwamba umepoteza utajiri wako wote kana kwamba ni takataka, lakini usipotafuta upole, utakuwa kama fundi chuma anayepiga donge la chuma lakini anashindwa kutengeneza kile anachohitaji. Sikiliza anachosema Ignatiyo Mwenye Mungu: 'Tafuta upole, ambao kwao nguvu zote za mkuu wa dunia hii humalizwa.' Dalili kwamba dunia imetelekezwa kabisa ni kutowazwa na chochote. Hutokea kwamba mtu, akiwa amedharau hazina nyingi, anashikamana na sindano, na mshikamano huu unamsababishia mfadhaiko na wasiwasi. Kisha sindano huchukua nafasi ya hazina zake. Hivi ndivyo mtu anavyokuwa mtumwa wa sindano, au kofia ya kazi, au vazi, au kitabu, na kuacha kuwa mtumishi wa Mungu. Mmoja wa watu wenye hekima alisema kwa usahihi kwamba 'kama vile tamaa zilivyo nyingi katika nafsi, ndivyo mabwana walivyo wengi.' Na Bwana anasema: 'Kwa kuwa hazina yako ilipo, hapo ndipo moyo wako utakapo kuwa pia' (Mathayo 6:21). Na MwApostle anasema*: 'Kwa maana yeye mtu anayeshindwa na kitu huwa ni mtumwa wake'* (2 Petro 2:19). Aliposikia hivi, alinitazama kwa mshangao na akasema: 'Upate Mungu unayemtamani.'

9. Aliye barikiwa pia alisema: nafsi hutamani kuokolewa, lakini, kwa kutamani mali batili na kuwa na wasiwasi juu yake, hujiepusha na kazi zinazohitajika kwa ajili ya wokovu. Ingawa kwa kweli si amri zilizo nzito, bali tamaa zetu mbaya. Hata hivyo, hutokea kwamba nyakati zingine, tukitisha kuogelea baharini au kuangukia mikononi mwa majambazi, tunadharau kila kitu na kwa hiari kuachana na mali zetu tunapoona kwamba kifo kiko mbele yetu hivi karibuni; Lakini ikiwa, ili tuishi kidogo zaidi duniani, tunadharau kila kitu na tukachukulia kuwa ni baraka kujiokoa wenyewe—iwe ni kutoka kwa majambazi au kutoka baharini—baada ya kupoteza kila kitu kingine; na ikiwa hata yule ambaye, si muda mrefu uliopita, alikuwa akipagawa kwa wazimu kwa ajili ya jambo dogo, anatupa kila kitu kwa haraka ili tu kuokoa maisha yake ya muda, kwa nini tusitumie mantiki hiyo hiyo kwa maisha ya milele? Kwa nini hofu yetu ya Mungu si kubwa kama hofu yetu ya bahari, kama mmoja wa Watakatifu alivyosema?

10. Kwa uthibitisho wa hili, Baba alisimulia tukio lifuatalo, ambalo alikuwa amelielezewa na wengine. Wakati mmoja, mfanyabiashara wa vito alipanda meli akiwa na watoto wake, akiwa amebeba vito vingi vya thamani na lulu, ambavyo alitumai kuviuza kwa faida katika nchi aliyokuwa akielekea. Kwa huruma ya Mungu, alimpenda hasa mvulana mdogo aliyekuwa akimtumikia melini; naye akamfariji, kama vile yeye mwenyewe alivyofarijwa naye, na akampa chakula kile kile alichokula yeye mwenyewe. Siku moja, mvulana huyu aliyasikia mabaharia wakizungumza kwa chini chini; aliposikiliza kwa makini, aligundua kuwa walikuwa wameamua kumtupa mfanyabiashara huyo baharini kwa ajili ya vito vyake vya thamani. Hili lilimsikitisha sana. Baadaye alipomjia mfanyabiashara huyo wa vito akiwa na sura ya huzuni, kama ilivyokuwa desturi yake, ili kumhudumia, mfanyabiashara alimuuliza: 'Kwa nini umehuzunika sana leo?' 'Hakuna,' akajibu yule kijana, bila kuthubutu kusema ukweli. Mfanyabiashara akauliza tena: 'Je, kuna kitu kinakusumbua? Niambie ukweli—ni nini?' Yule kijana akalia kwa nguvu na kumwambia: 'Wanameli wamekupangia njama kwa njia hii.' 'Je, ndivyo?' akauliza mfanyabiashara. 'Ndio,' akajibu yule kijana, 'hicho ndicho walichokubaliana wao kwa wao.' Kisha yule mfanyabiashara aliwaita wanawe akawaambia: 'Chochote nitakachowaamuru mfanye, mfanye bila kupinga.' Kisha, alipopandisha kitambaa, aliwaambia: 'Leteeni masanduku hapa.' Wakayaleta. Naye akaanza kupanga vito. Alipovipanga vyote, akasema: 'Hivi ndivyo maisha!' 'Kwa sababu ya mambo haya, niko hatarini kutupwa baharini na, muda mfupi baadaye, kufa bila kuchukua chochote nami.' Kisha akawaamuru watoto wake: 'Tupeni haya yote baharini'; na, kwa neno lake, mara moja walitupa kila kitu baharini. Wana baharia walishangaa, na mpango wao mbaya ulishindwa. Baada ya kumaliza maelezo haya, Baba Zosima aliye barikiwa akaongeza: 'Je, mnaona mawazo yake yaligeukia wapi ghafla; jinsi alivyokuwa mwerevu mara moja—kwa neno na kwa tendo? Na haya yote yalikuwa kwa ajili ya kulinda maisha haya ya kupita. Na alitenda ipasavyo, akitafakari kwamba kama angekufa, mawe haya yangemfaa nini?' Hata hivyo, hatutaki kuvumilia hata hasara ndogo au ukosefu wowote kwa kutojali kwa ajili

ya amri za Kristo. Lakini ikiwa hatuwezi kuepuka kuhuzunika, basi tunapaswa kuhuzunika kwa ajili ya maangamizi ya yule aliyetuharibia, na si kwa ajili ya hasara ya mali; kwa maana yule aliyetenda kinyume amejitupa nje ya ufalme: *'kwa maana wasio haki hawatazaa urithi ufalme wa Mungu'* (1 Kor. 6:9); lakini kwenu ninyi, wanyonge, amewapa uzima wa milele, kama Bwana anavyowaambia wengine kama hao: 'Furahi na kushangilia, kwa maana tuzo yenu ni kubwa mbinguni' (Mathayo 5:12). Sisi, hata hivyo, tukiacha kando huzuni yetu kwa kuharibika kwa mwanachama wa Kristo, tunaketi na kufikiria mambo ya kupita na yasiyo na maana, yanayoharibika na yasiyo na thamani. Hakika, tunastahili kila adhabu. Mungu ametuinua hadi cheo cha kuwa viungo vya mwili, tukiwa na Kristo Mungu wetu kama Kichwa chake, kama ilivyoandikwa na Mtume: *'Viungo vyote vya mwili, ingawa ni vingi, ni mwili mmoja'* (1 Kor. 12:12). Na Kichwa wa vyote ni Kristo (Efe. 1:22). Kwa hiyo, ndugu anapokuhuzunisha, ni kama mkono unaoteseka au jicho lenye maumivu likisababisha kiungo kingine kuteseka. Kwani hatukati wala kutupa mikono yetu, wala hatutoi macho yetu kwa mkono tunapouumwa, tukiona kupoteza kiungo kimoja kati ya hivi kuwa ni madhara makubwa zaidi kwetu; badala yake, tunaweka alama ya msalaba—hili muhuri la heshima kuu la Kristo—juu yao, na kuwaomba Watakatifu waombe, na kutoa maombi yetu ya dhati kwa Mungu kwa niaba yao, huku wakati huo huo tukitayarisha dawa za macho na plasta, ili kupitia msaada huo tuweze kuponya kiungo kilicho mgonjwa. Basi, kama vile unavyoombea jicho lako au mkono wako, ili viponwe na visikusababishie maumivu zaidi, ndivyo pia umwombe ndugu yako. Hata hivyo sisi, tukiwaona wanachama wa Kristo wakipata madhara kama hayo ya kiroho, si tu kwamba hatuhuzuniki kwa ajili yao, bali hata tunaomba mabaya yao. Hii kwa kweli ni sifa ya wale wasio na moyo wa huruma.

11. Aliye Barikiwa pia alisema: yeye aliyepata hazina za ukarimu—upendo na huruma—kwanza huleta furaha na faida kwake mwenyewe, na kisha kwa jirani yake; ilhali, kinyume chake, uovu kwanza huumiza na kumdhuru yule anayeuzaa moyoni mwake. Ingawa inaweza kuonekana kwamba anamdhuru jirani yake—iwe ni kwa mali, au kwa heshima, au hata kwa mwili wenyewe —kwa kweli anajinyima uzima wa milele. Kwa hili, Baba aliongeza usemi: 'Kile kisicho na madhara kwa roho hakina madhara kwa mwanadamu pia.'

12. Akasema tena: 'Mtu mmoja aliniambia: "Abba, kuna amri nyingi mno zilizowekwa kwetu, na akili ya mtu hufunikwa anapoanza kufikiria anachokitenda na anachokitenda siyo."' Nilimjibu: 'Jambo hili likusumbue; lakini kumbuka hili: usiposhikamana na vitu vya kidunia, utaweza kuishi kwa urahisi katika wema wote. Bila kubishana juu yake, hutaweka chuki, na basi utakuwa na ugumu gani kuwatakia mema maadui zako? Je, ni jambo gumu kama kuchimba ardhi?' – Lakini tembea katika njia ya uvumilivu; vumilia kupoteza mali isivyo haki kwa utulivu; shukuru kwa aibu – nawe utakuwa mwanafunzi wa Mitume Watakatifu, ambao, waliporudi kutoka mahakamani baada ya kupigwa, *'walifurahi kwamba walionewa kwa ajili ya jina la Kristo'* (Matendo 5:41). Nao, wakiwa watakatifu na watakasa, walikubali aibu kwa ajili ya jina la Kristo; sisi, hata hivyo, ni lazima tukumbwe na aibu kwa sababu ya dhambi zetu wenyewe. Sisi ni wa aibu, hata kama hakuna mtu angebezaa aibu kwetu – na sisi ni waliolaaniwa: *'kwani waliolaaniwa,'* anasema Nabii, *'ndio wale wanaoacha amri Zako'* (Zab. 118:21). Sio kila mtu anayevumilia aibu kwa ajili ya jina la Kristo; sio kila mtu, bali watakatifu na wasafi tu, kama nilivyosema; wajibu wa watu kama sisi, hata hivyo, ni kukubali aibu kwa shukrani, tukikiri kwamba tunateseka ipasavyo kwa ajili ya matendo yetu maovu. Ole wake roho ile ambayo, ikijua matendo yake machafu na kuona kwamba inateseka ipasavyo kwa yale inayosumbua, hukaa hapo ikidanganya dhamiri yake na kuzungusha mawazo, ikisema: 'Aliniambia hiki na kile, alinidharau na kunitukana'—hivyo kujiletea kashfa na kujichukua nafasi ya mashetani. Kwa maana yale yanayotokea kwa wasanii hutokea pia kwa roho. Kama vile mfundi, baada ya kumfundisha mwanafunzi wake sanaa yake, humwacha afanye kazi peke yake na hahitaji tena kukaa kando yake, bali mara kwa mara hupitia tu kuona kama amekuwa mvivu au ameuharibu kazi yake: ndivyo pia mashetani, wakiona roho inayotii na inayokubali kwa urahisi mawazo maovu, huikabidhi kwa sanaa hii ya kishetani, na hawaoni tena umuhimu wa kukaa kando yake, wakiwa na uhakika kwamba roho yenyewe inatosha kujishutumu; hutokea tu mara kwa mara kuona kama imepotea.

13. Baba pia alisema: 'Je, si bora kumpenda kila mtu, na si jambo la kupendeza zaidi kupendwa na kila mtu? Na ni faraja gani amri za Kristo hazitoi?' – Hata hivyo, hiari haijitahidi kuzitimiza; maana kama ingejitahidi, basi, kwa msaada wa neema ya Mungu, kila kitu kingekuwa rahisi kwake, Mwelekeo mdogo wa hiari yetu kuelekea wema huvuta Mungu atusaidie, kama nilivyosema mara nyingi, na kama anavyosema Anthony mtakatifu: kwa wema, kinachohitajika ni tamaa na uzoefu wetu tu; hatuhitaji kusafiri mbali ili kufikia

Ufalme wa Mungu, wala kuvuka bahari kwa ajili ya wema. – Ni amani gani anayoipata mtu mpole na mnyenyekevu?! Hakika, *'Wanyenyekevu watamiliki dunia, na kufurahi kwa wingi wa amani'* (Zab. 36:11).

14. Aliye barikiwa pia alisimulia: mara moja, tulikuwa tukitembea – mimi, ndugu mmoja na watu wengi wasio watawa – kando ya barabara ya kuelekea Neapoli (huko Samaria) na tukafika mahali ambapo kulikuwa na kituo cha ushuru. Wale wasio watawa, wakijua kilichotakiwa kwa desturi huko, walilipa ushuru bila kusema neno; lakini yule ndugu aliyekuwa nami alianza kupinga, akawaambia: 'Mnawezaje kutoza malipo kutoka kwa watawa?!' Nikisikia hivi, nikamwambia, 'Unafanya nini, ndugu yangu? Huwezi kusema jambo lingine isipokuwa, "Ingawa kwa kusita, niheshimu kama mtakatifu."' Ingekuwa jambo lingine kama, akiona nia yako njema na unyenyekevu, yeye mwenyewe angeona aibu na kusema: 'Samahani, sitachukua.' Na hivyo hukutenda kama mwanafunzi wa Yule mpole na mnyenyekevu. Lipa kinachodaiwa, na uendelee na njia yako kwa amani.

15. Wakati mwingine, nilipokuwa katika mji mtakatifu, mpenda Kristo fulani alinijia na kusema: 'Mimi na ndugu yangu tumekuwa na mzozo mdogo; na ndugu yangu hataki kusawaziana nami. Tafadhali ombea na uzungumze naye.' Nilikubali hili kwa furaha, na baada ya kumuitisha nduguye, nilizungumza naye, nikimsihi kuelekea upendo na amani. Alionekana kushawishika, lakini kisha akaniambia: 'Hapana, siwezi kupatana naye, kwa maana nimeapa kwa Msalaba kwamba sitafanya hivyo.' Kisha, nikitabasamu, nikamwambia: 'Kiapo chako kinamaanisha hivi: "Naapa kwa Msalaba wako mtakatifu kwamba sitashikilia amri zako, bali nitafanya mapenzi ya adui wako, shetani."' Basi, fahamu kwamba si tu hatuna wajibu wa kushikilia neno letu la kutenda uovu wowote, bali ni lazima tuungame na kujisikitisha kwa kuwa tuliamua ndani yetu kutenda kwa njia hii – kama alivyosema Mwenye-Mungu Basil; Kama Herode angeamka na kutotimiza kiapo chake, asingedondoka katika dhambi kuu ya kumkata kichwa Mtangulizi wa Kristo. Mwisho, nilimnukuu simulizi kutoka kwa Injili Takatifu kuhusu jinsi, Bwana alipotaka kumwosha miguu Mt. Petro, huyo wa pili, kwa shauku inayowatambulisha wale wanaoapa, alisema, *'Hautaosha* miguu yangu*'* – na kisha si tu alikubali, bali hata alitamani zaidi (Yohana, sura ya 13).

16. Aliye barikiwa alizungumza tena: 'Niliulizwa jinsi mtu anavyopaswa kujizuia hasira,' nami nikajibu: 'Hatua ya kwanza katika kujizuia hasira ni kutokuzungumza wakati msukosuko wa hasira bado upo.' Tunaona mfano wa hili kwa Baba Musa, ambaye, wakati wale wazee, wakimtaka kumjaribu, walipozungumza miongoni mwao kwenye mkutano: 'Kwa nini Mtiopia huyu anaingia kwenye mkutano wetu?' – aliposikia hivi, alinyamaza; na baada ya mkutano, wengine walipomuuliza kama alikuwa amesumbuliwa, alijibu: *'Nilisumbuliwa na sikazungumza'* (Zab. 76:5). Lakini hiyo ilikuwa mwanzoni. – Hata hivyo, alipokomaa – na akateuliwa kuwa shemasi – hakusalia kimya tu bali pia hakutatizika. Hivi ndivyo ilivyotokea: Askofu Mkuu, akitaka kumjaribu, aliwaambia makasisi: 'Abba Musa atakapoingia hekaluni, mtoe nje, na mkamfuate, msikilize kwa siri anachosema.' Alipoingia hekaluni, makasisi wakamwambia: 'Toka nje, wewe Mtiopia mweusi.' Naye akatoka, akijiambia: 'Wamekutendea vyema; kwa kuwa wewe si mwanadamu, kwa nini unaingia kwenye mkusanyiko wa watu?' (Hadithi ya Kweli ya Baba Musa, sura ya 3, 4). Basi hakukaa kimya tu mbele ya dhihaka, bali hakuwa na aibu; na si tu kwamba hakuwa na aibu, bali alijikemea. Kuwa na aibu na kukaa kimya ni tabia ya wasiokomaa na wanaoanza; lakini hata kutokuwa na aibu ni alama ya wakamilifu, kama anavyosema Nabii: *'Nilijitayarisha wala sikawa na aibu'* (Zab. 118:60). Na hii ni sifa kuu. – Hata hivyo, mara nyingi tunajikuta tuko chini hata ya wanaoanza kabisa tunapokosa kujitahidi kujishinda na kulazimisha kunyamaza hasira inapochipuka, tukidhani, kwa uzembe wetu mkuu, kwamba sifa hii ni ya juu mno na haiwezi kufikiwa nasi. Hatujionyeshi hata hamu ya kuanza kazi hii juu yetu wenyewe, na hivyo kuvuta neema ya Mungu kutusaidia; au, tukionekana kuonyesha hamu, huwa ni dhaifu, isiyotulia, na isiyostahili kupokea baraka yoyote kutoka kwa Mungu.

17. Kwa hili Aliye Barikiwa aliongeza: mkondo wa maisha yetu ni hivi: yeyote anayetoa kazi ya hiari yake kwa jukumu hili hupokea kutoka kwa neema kile kinachomhitaji. Kama vile mkulima, hata akipanda kidogo tu, lakini Mungu akibariki kazi yake, anavuna *mavuno* mengi, kama ilivyoandikwa kumhusu Isaka: *'Isaka akapanda katika nchi hiyo, akavuna mara mia ya shayiri majira yale ya kiangazi; maana Bwana alikuwa amembariki'* (Mwanzo 26:12): basi ikiwa Bwana atabariki kazi ya hiari yetu, tutafanya mambo yote bila taabu, bila kulazimishwa na kwa utamu – na kupata faida kutokana na kila kitu. Maombi yanayofanywa kwa kujidhibiti na subira huzaa maombi ambayo ni mepesi, safi na matamu. Na kile kinachofanywa kwa kujidhibiti ni kazi ya hiari, ilhali kile kinachofanywa kwa furaha ni kazi ya neema. Je, hatuoni vivyo hivyo katika mchakato wa kubobea katika sanaa? Mtu anayejifunza sanaa na afanye hivyo kwa tamaa thabiti ya kujifunza; mwanzoni hufanya kazi kwa shida, anashindwa kuoanisha sehemu moja na nyingine, na mara

nyingi hufanya makosa. Lakini hawakatishi tamaa; badala yake, huanza kazi tena, na hata kama wakiharibu tena, hawaitupi kazi hiyo, na hivyo kumwonyesha mwalimu wao uthabiti wa nia yao. Wakati wakiwa wamekata tamaa na kuacha kazi yao, hawatafundishwa chochote; lakini ikiwa, licha ya kufanya makosa mara kwa mara, hawaachi kazi hiyo, bali wanaendelea kufanya kazi kwa subira, basi hatimaye, kwa msaada wa Mungu, watabobea katika fani hiyo na kuanza kutengeneza vitu vya kila aina kidogo kidogo, bila mzigo, kwa furaha, na kwa mafanikio kiasi kwamba kile wanachopata kutokana na hili kinatosha kwa matunzo yao kamili. Vivyo hivyo, katika mambo ya maisha ya kiroho, mtu anayeazimia kukuza wema haapaswi kufikiri kwamba atafanikiwa mara moja, kwani hilo haliwezekani; bali na ajitahidi, na ingawa mwanzoni juhudi zake huenda zisiwe shwari kabisa, asiageuke nyuma kutoka kwa alichokianza, la sivyo hatapata mafanikio; bali aendelee kufanya juhudi mpya tena na tena, kama anavyofanya yule anayetaka kujifunza ufundi wowote. Anapofanya kazi kwa njia hii kwa subira, bila kukata tamaa, Mungu atautazama kwa neema juhudi za hiari yake, na kumpa nguvu ya kufanya mambo yote bila kulazimishwa. Na hili ndilo hasa alilomaanisha Baba Musa aliposema: nguvu kwa wale wanaotaka kupata wema iko katika kutokata tamaa wanapojipata wameanguka, bali katika kufufua ari na bidii yao kuelekea lengo lile lile.

18. Alisema pia: kila wema huhitaji bidii na wakati, na tamaa ya dhati; zaidi ya yote, huhitaji msaada wa Mungu. Kwani ikiwa Mungu hautasadia nia yetu, bidii yetu itakuwa bure, kama vile bidii ya mkulima aliyechimba na kupanda mashamba yake itakavyokuwa bure ikiwa Mungu hatalifanya mbegu yake ichipuke. Hata hivyo, msaada wa Mungu unahitaji maombi na sala zetu; kwani ni kupitia maombi hayo tu ndipo tunapata msaada wa Mungu atetee kwa niaba yetu. Tukipuuzia maombi, Mungu atatazama kwa kupendeza jinsi gani kazi yetu? Vilevile, hata tukisali, lakini kwa uvivu, tukisambaratika mawazo, au tukachoka kusali haraka mno, hatutachukuliwa kuwa na haki ya kupokea chochote, kama nilivyowahi kuwaambia: kwa maana Mungu huangalia nia yetu na, akihukumu kwa mujibu wake, hutoa zawadi Zake. Je, Abba Musa hakuwahi kuwa kiongozi wa majambazi? Je, hakutenda makosa mengi, hata kufikia kuficha kwa bwana wake kwa sababu ya uovu wake? Lakini kwa kuwa alifanya kazi yake kwa ujasiri na azimio thabiti , kila mtu anajua cheo alichofikia, hata kufikia kuhesabiwa miongoni mwa wateule wa Mungu, kama mwandishi wa wasifu wake anavyosimulia. Kwetu sisi, ingawa mwanzoni mwa kujinyima kwetu tunaonyesha joto la shauku, baada ya muda, kupitia uzembe wetu wenyewe, tunapoteza joto hilo, tukijishikiza na vitu ambavyo ni baridi, tupu na visivyo na thamani, badala ya upendo kwa Mungu na jirani zetu; na zaidi ya hayo, tukifanikiwa kufanya wema wowote, tunajisifu wenyewe, kana kwamba tumetenda kwa nguvu zetu wenyewe, badala ya kupokea kutoka kwa Mungu; ilhali ukweli unasema: *'Ulio nao, ulipokea. Basi, ukiwa umepokea, unajisifu nini kana kwamba hukupokea?'* (1 Kor. 4:7).

19. Alisema pia: Bwana Yesu asingeharimika wala asingepoteza uwezo wa kutupatia baraka zilezile alizowabariki nazo mababu watakatifu, kama angeona kwamba tunatumia kile ambacho tayari alitupa kwa ajili ya mema yetu wenyewe na kwa utukufu Wake. Lakini kwa kuwa Anaona kwamba, kupitia fujo zetu wenyewe, tunageuza zawadi chache na ndogo ambazo Ametupatia tayari kuwa ni madhara kwetu; kwa hiyo, kwa upendo Wake kwa wanadamu, Hatutumikii kwa vikuu zaidi, ili tusipotee mwishowe. Kama Angeona kwamba tunageuza kidogo ambacho tayari kimetolewa kwetu kuwa ni mema kwetu; basi, bila shaka, Asingekuwa na udhaifu wa kutupatia hata zaidi, kama nilivyosema hapo awali. Mungu, kama ninavyosema kila mara, akiwa mwema, ametupa uhuru na fursa ya kupata manufaa kutokana na kila kitu; lakini kupitia upendeleo wetu na matumizi mabaya, tunapoteza zawadi za Mungu na kujinyima, wakati, kupitia uovu na uovu wetu wenyewe, tunageuza baraka ambazo tayari zimetolewa kwetu kuwa madhara kwetu.

20. Aliye Barikiwa pia alisema mara nyingi: hakuna anayeweza kumdhuru mtu mwaminifu; bali mateso yote atakayoyavumilia yatahesabiwa kama baraka. Mfanyakazi, ingawa amelemewa na kazi ngumu, anaendelea kufanya kazi kwa furaha kwa uhakika kwamba atapokea thawabu yake baada ya kazi yake; lakini asiye mwaminifu, anapokabiliwa na taabu, anateseka kana kwamba yuko kuzimu kwa sababu ya kutokuamini kwake. Waumini, katikati ya taabu zao zote, wakisalia kuwa waumini na wakisubiri kwa ujasiri thawabu yao kwa sababu ya uvumilivu wao, hupata faraja kuu kutokana na hili; lakini wasio waumini, kwa kuwa hawana imani, ni faraja gani wanaweza kupokea kutoka kwa Bwana? Anaketi na kuchoma ndani ya mawazo yake, hata anapokumbana na huzuni ndogo tu, akijisemeza: 'Aliniambia hivyo, lakini nami pia nina cha kumwambia' – anashikilia chuki na kupanga mambo yasiyowezekana ambayo hana uwezo kabisa kuyatekeleza. Kwa maana si kila kitu ambacho watu hupanga wanaweza kukitimiza. Hapana; bali kile tu ambacho Mungu anawaruhusu kufanya – na hili, pia, linajulikana na Yeye peke yake kupitia mtiririko wa matukio. Mara nyingi mtu mmoja hupanga kumtenda mwenzake uovu; lakini Mungu asiporuhusu, juhudi zake hupotea bure, na hiari ya

mwanadamu hujaribiwa tu kwa njia hiyo. Ni mara ngapi watu walipanga njama za kuwatenda mabaya mababu watakatifu! Hata hivyo, kwa kuwa Mungu hakuruhusu, hakuna aliyeweza kuwadhuru, kama ilivyoandikwa: *'Hakuruhusu mtu yeyote kuwanyanyasa, wala wafalme hawakuongea mabaya juu yao; msimguse mti wangu uliopakwa mafuta, wala msitendee manabii wangu hila'* (Zab. 104, 14–15). Lakini Mungu anapotaka kuonyesha wingi wa nguvu Zake, Huwagusa hata mioyo ya wakatili zaidi ili waonyeshe huruma, kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Danieli: *'Mungu akampa Danieli neema na huruma machoni pa mkuu wa wale waliotahirishwa'* (Dan. 1:9). Herimu ni roho ile ambayo, kupitia hamu yake kwa Mungu, imejitayarisha kweli kupokea zawadi Zake; kwani Yeye haiachi roho kama hiyo katika jambo lolote, bali huilinda katika mambo yote, hata katika yale mambo ambayo, kwa ujinga, haimwombi Yeye. Mwenye Hekima alinena vizuri: 'Mwenye hekima hukaa chini ya uvuli wa Mungu' (Zab. 30: 21). Ni mara ngapi Sauli alijaribu kumuua Daudi aliyebarikiwa? Alifanya nini ambacho hakufanya? Alishindwaje kufanikiwa? Lakini Bwana alipomlinda Daudi, kila moja ya njama za Sauli ikawa bure; na si hivyo tu, bali yeye mwenyewe mara nyingi alikabidhiwa mikononi mwa Mtakatifu, ambaye hata hivyo alimwonea huruma, bila kuwa na chuki wala kisasi dhidi yake.

21. Wakati mmoja Baba aliulizwa: 'Mtu anawezaje kuepuka kukasirika wengine wanapomdhalilisha na kumtuhumu?' Akajibu: 'Yeyote anayejiona kuwa wa maana kidogo zaidi moyoni mwake haazuiwi na dharau yoyote, kama Baba Pimen alivyosema: "Ukijidhalilisha, utakuwa na amani."'

22. Baba pia alisema: 'Kaka mmoja miongoni mwa wale waliotua pamoja nami na kupokea schema kutoka kwangu—ambaye nilijitahidi kumfundisha katika kila wema, na ambaye wakati mwingine nilikuwa mvumilivu kwake kwa sababu ya udhaifu wake, kwani alikuwa na mwili dhaifu—aliniambia siku moja: "Baba yangu! Nakupenda sana." Nilimjibu: 'Bado sikuwahi kukutana na mtu anayenipenda kama ninavyompenda. Sasa unasema unanipenda – na nakuamini – lakini kama kitu chochote kisichopendeza kitakutokea kwa upande wangu, hutabaki vilevile. Mimi, chochote nitakachoteseka mikononi mwako, nitabaki kuwa na moyo uleule kwako, na hakuna kitu kitakachoweza kunigeuza nisikupende. Muda mfupi baada ya hapo, – na sijui kilichomtokea – alianza kuniambia mambo mengi, hata kufikia kusema maneno ya aibu; na nikayasikia yote. Kisha nikajiambia: yeye ni mganga aliye katika huduma ya Yesu, aliyetumwa kuponya[80] roho yangu ya kiburi. Kutoka kwa watu wa aina hiyo, mtu anayejiheshimu anaweza kupata tena kile anachopoteza kwa kupitia wale wanaomsifu kupita kiasi. Yeye ndiye mkarimu wangu wa kweli. Na daima nilimkumbuka kama daktari na mkarimu wangu. Kwa wale waliolinujulisha maneno yake, nilisema: 'Alitambua tu kasoro zangu zilizo dhahiri, na hata hivyo si zote, bali sehemu fulani tu; ilhali mapungufu yangu yaliyofichika ni yasiyohesabika.' Muda fulani baadaye, alikutana nami Caesarea (Palestina). Alinijia karibu na, kama ilivyokuwa desturi yake, akanikumbatia na kunibusu, nami nikafanya vivyo hivyo kwake, kana kwamba hakuna kilichowahi kutokea kati yetu. Baada ya kashfa kama hiyo, alinikumbatia hivi tulipokutana, bila shaka kwa sababu sikumwonyesha shaka yoyote wala dalili ndogo kabisa ya kuudhiwa, ingawa nilikuwa nimesikia yote. Lakini yeye mwenyewe alianguka miguuni mwangu na, akishikilia miguu yangu, akasema: 'Nisamehe, baba yangu, kwa ajili ya Bwana, kwa kukuongea mabaya kiasi hiki.' Kwa upande wangu, nilipomwumbusu kwa upole, nikamwambia: 'Je, upendo wako kwa Mungu unakukumbusha jinsi, uliponiambia, "Nakupenda sana", nilivyokujibu kwamba sijawahi kukutana na mwanaume aliyenipenda kama ninavyompenda yeye, na kwamba kama jambo lolote lisilofurahisha lingekupata, usingebaki ukiwa uleule, wakati mimi, bila kujali mateso yoyote nitakayopitia mikononi mwako, daima nitabaki kuwa sawa kwako, na hakuna kitu kitakachoweza kunigeuza mbali na kukupenda? – Amini moyo wako kwamba hakuna ulichosema kilichofichwa kwangu; lakini popote na kwa yeyote, nilisikia yote, na sikuwahi kusema kuwa si kweli, na hakuna aliyeweza kunishawishi kusema chochote kibaya; lakini mimi pia nilisema: 'Anachosema ni kweli, na anazungumza kwa upendo'; na, nikikuchukulia kama wangu, sijawahi kukukosa kukumbuka katika maombi yangu; na ili kukupa ushahidi mkubwa zaidi wa upendo wangu kwako, nitakufunulia kwamba, wakati jicho langu lilipougua sana, nikikukumbuka, niliweka alama ya Msalaba Mtakatifu juu yake na kusema: 'Bwana Yesu Kristo! Kwa ajili yake, nipe uponyaji!' – Nami nikaponya mara moja.

23. Aliye barikiwa pia alisema mara nyingi: 'Sisi wanadamu hatujui jinsi ya kuhakikisha tunapendwa na kuheshimiwa, lakini tumepoteza hisia zote za hili. Mtu yeyote akionyesha uvumilivu kidogo kwa ndugu yake anapokuwa amekasirika au anamhuzunikia, punde atatulia, na, akitambua jinsi yule mwingine alivyokuwa mvumilivu kwake, ataweka roho yake kwa ajili yake.' Kwa kusikia hili, yule mbarikiwa mara moja alimkumbuka ndugu fulani aliyemwambia kwamba alikuwa na Abba mpole mno, ambaye nchi nzima

[80] Ni desturi katika Mashariki kutibu magonjwa kwa kuchoma.

ilimuheshimu kama malaika wa Mungu kwa sababu ya wema wake mkuu na miujiza aliyofanya. Siku moja, ndugu huyu, akichochewa na adui, alimkaribia na kuanza kumtuhumu vibaya sana mbele ya wote. Mzee alisimama pale kwa utulivu, akitazama midomo yake, kisha akasema: 'Neema ya Mungu iko midomoni mwako, ndugu yangu!' Lakini yule ndugu, akikasirika zaidi, akapaza sauti: 'Najua kwa nini unasema hivi, wewe mzee mjinga na mla-mwingi—ni ili kujionyesha kuwa mnyenyekevu.' Kwa hili wazee akajibu: 'Ni kweli kabisa, ndugu yangu; unachosema ni kweli.' – Baada ya hili, mtu mmoja alimuuliza wazee: 'Je, hukata tamaa, Ee wazee wa Mungu?' 'Hapana,' akajibu, 'lakini nilihisi katika roho yangu kwamba ilikuwa, kana kwamba, imefunikwa na Kristo.' – Kwa hili mtu aliyebarikiwa aliongeza: 'Kweli, mtu anapaswa kuwashukuru watu kama hao na kuwaheshimu: wale wenye hisia kali wanapaswa kuwaona kama madaktari wanaoponya majeraha ya roho zao, wakati wale wasio na hisia kali wanapaswa kuwaona kama wafadhili wanaowapa Ufalme wa Mungu.'

24. Aliye barikiwa pia alisimulia: 'Nilipokuwa bado kwenye monasteri huko Tiro, kabla sijaondoka huko, mzee fulani, aliyekuwa maarufu kwa wema wake, alikuja kwetu. Tulipoanza kusoma kitabu cha hadithi za kukumbukwa na masemo ya busara ya wazee watakatifu (kwa maana Yeye Mbariki alipenda kuvisoma na, kana kwamba, alivipumua na kupata mafundisho ya kila wema kutoka kwake) na tukafikia hadithi ya yule mzee ambaye, wezi walipomjia na kusema kwamba wameamua kuchukua kila kitu chake kwenye seli yake, akajibu kwa utulivu: 'Chukueni, watoto wangu, chochote mnachoona kinakufaa'; na walipokuwa wamechukua kila kitu na kuondoka, wakiwa wameacha mfuko mmoja, aliuchukua na kuwafuata, akipaza sauti: 'Watoto wangu! 'Nirudishieni kile mlichosahau katika seli yetu'; nao, wakiguswa na ukosefu wa uovu wa mzee huyo, walirudisha kila kitu kwenye seli yake, wakisema kwa kila mmoja kwa toba: 'Kweli, huyu ni mtu wa Mungu'; – mara tu tuliposoma hili, mzee aliniambia: 'Unajua, Abba wangu, hadithi hii imenifaidia sana.' Nilimwambia: 'Vipi, Baba?' Akajibu: 'Wakati mmoja, nilipokuwa nikiishi katika maeneo ya karibu na Yordani, nikiwa nimesoma hili, nilimstaajabia mzee huyo na nikasema: "Bwana, nibariki na mimi nipate kutembea katika nyayo za wale ambao njia yao ya maisha (schema) umenifanya niifuate." Na hivyo basi, tamaa hii ilibaki ndani yangu. Na tazama, siku mbili baadaye, majambazi fulani walinikaribia na wakagonga mlango. Nilitambua mara moja kwamba walikuwa majambazi na nikajiambia: 'Asante Mungu! Sasa ndio wakati wa kuvuna tunda la tamaa yangu.' Kisha, nikifungua mlango, niliwakaribisha kwa uchangamfu, na baada ya kuwasha taa, nilianza kuwaonyesha mali zangu, huku nikiwaambia: 'Msihangaike; kwa kuwa naamini Bwana, sitawaficha chochote.' Wakanambia: 'Je, una dhahabu yoyote?' 'Nina,' nilijibu, 'hizi ni sarafu tatu,' na nikafungua chombo mbele yao. Walichukua na kuondoka kwa amani. 'Kwangu mimi,' alisema yule mbarikiwa kwa tabasamu, 'nilimuuliza: "Je, walikurudishia, kama wale walivyomrudishia yule sheikh mzee?" "Mungu asije," alijibu mara moja; "hakuna wakati hata ulipita akilini mwangu kwamba wangeweza kurudi."' – Kwa hili mbarikiwa aliongeza: 'Hivyo ndivyo ilivyokuwa ari ya wazee, na hii ndiyo iliyomletea utayari wake wa kuiga watakatifu – kwamba hakuhuzunika tu, bali hata alifurahi, kama mtu aliyepewa baraka maalum.'

25. Kama nilivyotaja hapo awali nilipokuwa nazungumza na wewe, mtu mtakatifu alisema kwamba tukionyesha uvumilivu kidogo kwa ndugu yetu aliye na hasira, tutaupata roho yake: kwa hivyo sasa nataka kukuambia, kuhusiana na hili, kile nilichosikia kutoka kwa mtakatifu Sergius, mkuu wa monasteri ya Pedia. Aliniambia: mara moja tulikuwa tukisafiri na mzee mtakatifu fulani na tukapotea njia. Tukishindwa kujua pa kuelekea, tulijikuta katika shamba lililopandwa na tukakanyaga mazao kidogo. Alipoona hivi, mkulima mmoja aliyekuwa akifanya kazi hapo wakati huo alianza kutukemea vikali, akipiga kelele kwa hasira: 'Ninyi watawa! Je, mnamcha Mungu? 'Kama mngekuwa na hofu ya Mungu mioyoni mwenu, msingefanya hivi.' Mzee mtakatifu mara moja akasema kwetu: 'Kwa ajili ya Bwana, msiseme chochote.' Lakini akamgeukia mkulima kwa upole na kusema: 'Unasema kweli, mwanangu; kama tungekuwa na hofu ya Mungu, tusingefanya hivi.' Mkulima akaanza kuwakemea kwa hasira tena. Mzee akamwambia tena: 'Unasema kweli, kwamba kama tungekuwa watawa, tusingefanya hivi. Lakini, kwa ajili ya Bwana, tusamehe; tunakiri kwamba tumekutenda dhambi.' Hili likamgusa sana yule mkulima kiasi kwamba, akimsogelea, alijirusha miguuni mwa mzee na kusema: 'Nisamehe, kwa ajili ya Bwana, Baba, na unichukue pamoja nawe.' 'Na kwa kweli alitufuata,' akasema Sergius aliyebarikiwa, 'na alipofika kwenye monasteri, alichukua schema.' 'Hiki,' akaongeza Baba Zosima, 'ndicho upole na wema wa shemasi mtakatifu, kwa msaada wa Mungu, vilichoweza kutimiza—roho iliyoumbwa kwa sura ya Mungu, ambayo ni ya kupendelewa zaidi kwa Mungu kuliko giza la ulimwengu wote na utajiri wake wote.'

26. Abba Zosima akaendelea kusema: mara moja, nilipokuwa na Sergius aliye barikiwa, akaniambia: 'Soma kitu kutoka Maandiko kwa ajili yetu.′ Nikaanza kusoma Kitabu cha Mithali na, nilipofika kwenye

kifungu kinachosema: *'Mwako huenea kwa wingi wa miti; lakini palipo na mtu asiyechochea ugomvi, mzozo hupungua'* (Methali 26:20), nikamuuliza: 'Kauli hii ina maana gani?' Akanijibu: 'Kama vile miti ilivyo chanzo (cha kimwili) cha moto, na kama haitoshi, moto huisha haraka; ndivyo ilivyo pia kwa tamaa; na mtu akikata vyanzo hivi, tamaa hazifanyi kazi.' Yaani: sababu za uzinzi, kama Abba Musa alivyosema, ni: kula na kunywa bila kiasi, kulala kadri moyo unavyotaka, kukaa tu bila kazi, kujiburudisha, mazungumzo ya upuuzi, na kupenda kujipamba. Mtu akizikata hizi zote, tamaa ya uzinzi haitakuwa na nguvu. Tena, sababu za hasira, kama alivyosema pia, ni: kutoa na kupokea (kuhusika katika miamala yenye usumbufu), kufanya apendavyo, kupenda kutoa amri, na kujiona mwenye hekima. Yeyote anayeviondoa haya atagundua kuwa tamaa ya hasira haina nguvu juu yake. Ndivyo ilivyo kwa tamaa zote. Na hii ndiyo maana Abba Sisoes alikusudia kwa maneno aliyosema wakati ndugu mmoja alimuuliza: 'Kwa nini tamaa haziondoki kwangu?' Akajibu: 'Kwa sababu vyombo vyao—yaani, sababu zake—viko ndani yako; vipe ahadi yake, na zitaondoka.'

27. Wakati mwingine alisema: 'Mtu mwenye hasira mbili, ambaye mlipuko wake wa hasira hauishi, ni yule asiyeridhika na chokozo la kwanza, bali huwasha ndani yake mlipuko wa pili wa hasira.' Yeyote, akiwa amekasirika, anayetulia mara moja na, akitambua kosa lake, anamuomba msamaha ndugu aliyemkasirikia, haitwi mwenye hasira maradufu; matusi huisha ndani yake; maana mara tu anapotambua kosa lake na kupatana na ndugu yake, matusi hayakuwa na nafasi tena ndani yake. Lakini yeyote, akikasirika, asiyetambua kosa lake, bali anajichochea hasira kubwa zaidi, na anajutia si kwa kukasirika kwake, bali kwa kutokusema mengi zaidi ya alivyosema katika hasira zake – mtu wa aina hiyo huitwa mwenye hasira maradufu; na mzozo ndani yake haitulii, kwa maana baada ya hasira kupita, uchu wa kisasi, chuki na uovu humtwaa. – Bwana Yesu Kristo atuokolee na hali kama hiyo, na atupe sehemu pamoja na wanyenyekevu na wapole.

28. Alisema pia mara nyingi kwamba uangalizi mkuu na hekima isiyo ya kipuuzi vinahitajika ili kupambana na ujanja wa shetani; kwani hutokea kwamba wakati mwingine huamsha wasiwasi na kutoridhika kwa jambo lisilo na msingi, akitoa hata visingizio vinavyoonekana kuwa vya kweli, ili ionekane kwamba ni halali kuwakasirikia katika jambo husika, na kwamba kuna sababu ya msingi kwa ajili yake. Lakini chochote atakachoshauri, wale wanaotamani kweli kutembea katika njia ya watawa watakatifu wajue kwamba hasira yoyote, haijalishi ionekane kuwa na msingi kiasi gani, haipaswi kuruhusiwa, kama anavyosema Makarios: 'Watawa hawapaswi kuwa na hasira'; na zaidi ya hayo: 'Mtu hapaswi kumwumiza jirani yake'. Alituambia pia yafuatayo: muda fulani uliopita, nilimwajiri mwandishi stadi kununulia baadhi ya vitabu. Alipomaliza, alinitumia ujumbe: 'Nimemaliza; nituma mtu achukue vitabu na alichukue malipo.' Ndugu mmoja, aliposikia hili, alienda kwa mwandishi kwa niaba yangu na, baada ya kulipa kiasi kilichokubaliwa, akachukua vitabu. Wakati huo huo, bila kufahamu kilichotokea, nilimtuma ndugu yetu akiwa na barua na malipo ili azichukue. Mwandishi, alipogundua kutokana na hili kwamba alikuwa amedhihakiwa na ndugu aliyechukua vitabu, alikasirika sana na akasema: 'Hakika nitaenda kumlipa kisasi – kwa kunidhihaki na kwa kuchukua kile ambacho si chake.' Mimi, niliposikia hayo, nikamtumia ujumbe: 'Hakika unajua, ndugu yangu, kwamba tunanunua vitabu ili kujifunza kutoka kwavyo upendo, unyenyekevu na upole; lakini ikiwa kusudi lenyewe la kununua vitabu kunasababisha mabishano, basi sitaki kuwa navyo, ili nisibishane: *'kwani haifai mtumishi wa Mungu kupigana mabishano'* (2 Tim. 2:24). Hivyo, kwa kukataa vitabu hivyo, nilihakikisha kwamba ndugu huyo hakudharauliwa kimakusudi.

29. Mara moja, alipokuwa ameketi nasi na kujadili mambo ya wokovu wa roho, yule mbarikiwa alianza kunukuu maneno ya wazee watakatifu; na, alipofikia neno linalohusishwa na Baba Pimen—kwamba yeye anayejihukumu hupata amani kila mahali—na lile lililosemwa na Baba wa Mlima Nitria akijibu swali: 'Umefaidima nini zaidi ya yote, Baba, katika njia hii? 'Kujishtaki na kujilaumu kila wakati,' alijibu; naye muulizaji akaongeza: 'Na hakuna njia nyingine isipokuwa hii.' Akikumbuka maneno haya, Aliye Barikiwa alisema: 'Maneno ya watakatifu yana nguvu iliyoje! Na kwa kweli, chochote walichosema, walikisema kutokana na uzoefu na ukweli, kama vile Anthony wa Mungu anavyoshuhudia.' Maneno yao yana nguvu hasa kwa sababu yalisemwa na watu wa vitendo, kama mmoja wa wenye hekima anavyoamuru kila mtu afanye: 'Maisha yako yawe thibitisho la maneno yako.' Wakati huo, Baba alitueleza tukio lifuatalo: ingawa sikuwa bado nimekaa kwa muda mrefu katika Lavra ya Baba Gerasimus, siku moja tulikuwa tumeketi na ndugu mpendwa kwangu, tukiongea kuhusu mambo yanayohusu wokovu wa roho. Nilikumbuka maneno ya Baba Pimen yaliyotajwa hapo juu, na yale ya mzee mwingine kutoka Nitria, na ndugu huyo akaniambia: 'Nimejifunza ukweli wa maneno haya kupitia uzoefu, na nimeonja amani inayotokana na kuyatekeleza.' Niliishi katika urafiki wa dhati na diwani fulani wa Lavra hii. Sijui kwa nini, lakini alianza kuwa na wasiwasi juu yangu kuhusu jambo fulani; alikasirika kwa hili na akaanza kunitazama kwa huzuni. Nikiwa nimegundua

huzuni hii, nilimwomba anieleze sababu yake, naye akaniambia: 'Umefanya jambo fulani.' Bila kutambua kuwa nilikuwa nimefanya jambo hilo, nilianza kumhakikishia kuwa mimi si hatia; lakini akajibu: 'Samahani, sijasadikishwa.' Niliporudi kwenye seli yangu, nilianza kuchunguza moyo wangu kuona kama niliwahi kufanya jambo kama hilo – na sikupata chochote. Baadaye, alipochukua kikombe cha kuadhimisha Misa ili kutoa dhabihu, nilimwapia kiapo kwamba sikukumbuki kufanya jambo hilo; lakini hata wakati huo hakuamini. Kisha, nilipopata tena utulivu, nikakumbuka maneno haya ya wazee, na, nikiwa nimehakishwa kabisa na ukweli wake, nikageuza mawazo yangu ndani na kusema: 'Diakoni ananipenda kwa dhati, na, akisukumwa na upendo huu, amenifichulia yaliyomo moyoni mwake kunihusu, ili nijidhibiti na nisifanye jambo kama hilo.' Hata hivyo, roho yangu maskini, kama unavyosema, ni tendo gani ambalo hujatenda? Umetenda maelfu ya matendo mabaya, na umesahau. Yako wapi yale uliyoyatenda jana, au siku kumi zilizopita? Unakumbuka? Basi, hujafanya hili pia, kama vile ulivyofanya lile – na ukasahau, kama vile ulivyosahau yale yaliyotangulia? Hivyo, niliamua moyoni mwangu kwamba kwa kweli nilikuwa nimefanya hivi; lakini kama vile nilivyosahau yaliyotangulia, ndivyo pia nilivyosahau hili. Nikaanza kumshukuru Bwana na diwani, kwa maana kupitia kwake Bwana alikuwa amenifanya niitambue dhambi yangu na kuitoa toba. Kisha nikainuka, na nikiwa na mawazo haya akilini mwangu nikaenda kwa ndugu yangu kumwungama mbele ya diwani na kumshukuru. Lakini mara tu nilipogonga mlango, yeye, akifungua kwanza, akaninamisha, akisema: 'Nisamehe; niliingizwa na mashetani kukushuku kwa tendo hilo; maana Mungu amenihakikishia kweli kwamba hauna hatia nalo'; na hakuniruhusu kumhakikishia zaidi, akisema: 'Hakuna tena haja ya hivyo.' Baada ya kusimulia haya yote, mtukufu Zosima aliongeza: 'Hii ndiyo kazi iliyofanywa na unyenyekevu wa kweli katika moyo wa ndugu aliyempenda: si tu kwamba hakakasirishwa na mwenendo wa diwani, wala hakahisi kuudhiwa naye—kwanza, kwa kumshuku, pili, kwa kutokumwamini uhakikisho wake wa kuwa hana hatia – bali hata alijitwika dhambi ambayo hakukutenda, na si hivyo tu, bali pia alimshukuru diwani. Unaona hii wema hufanya nini? Inampandisha hadi viwango gani vya mafanikio wale wanaoipenda? Kwani kama ndugu huyo angependa, angekuwa na sababu elfu moja za kuwa pepo mwovu kupitia diwani huyo. Lakini kwa kuwa alijitolea kwa wema, si tu kwamba hakakasirishwa naye, bali alimshukuru pia, kwa kuwa wema ulikuwa umeshika moyo wake. Basi kama sisi pia tungepanda kwanza ndani yetu mbegu za upole na unyenyekevu na kuyaandaa mioyo yetu kwa ajili yake, adui hangekuwa na nafasi ya kupanda mbegu zake mbaya. Lakini anapotupata tukiwa matupu ya mawazo mema, au mbaya zaidi, tukijichochea wenyewe kwa uovu, hutumia fursa hii kutujaza uovu wake. Hata hivyo, kwa upendo wa wema, hali ni kinyume chake: maana Bwana, akiona jinsi roho inavyotamani kuokolewa na jinsi inavyolima kwa bidii mbegu njema ndani yake, huijaza na zawadi Zake kwa sababu ya nia hii njema ya roho.

30. Wakati mmoja, Baba mtakatifu, akimkumbuka mzee mmoja aliyeporwa na ndugu aliyeishi jirani naye – na kwamba, ingawa alijua hili, hakuwahi kumshutumu ndugu huyo, bali alifanya kazi kwa bidii zaidi, akisema, 'Labda ndugu huyu ana uhitaji' – alishangazwa na wema wa watakatifu, na akasimulia tukio lifuatalo. Nilipokuwa nikikaa Pediada, abba mmoja aliniambia yafuatayo: karibu na monasteri yetu kulikuwa na sheikh mzee, na alikuwa na roho iliyebarikiwa sana. Ndugu mmoja aliyeishi jirani naye, siku moja wakati sheikh huyo hakuwepo, akishawishiwa na shetani, alifungua seli yake, akaingia ndani na akachukua mali na vitabu vyake kwa ajili yake. , wazee alirudi na, alipofungua seli yake, akakuta vitu vyake vimepotea, alienda kwa ndugu yule kumwambia. Lakini alipoingia kwenye seli ya ndugu yule, akaona vitu vyake vikiwa vimewekwa katikati yake, kwa maana ndugu yule hakuwa amepata muda wa kuvihifadhi. Hata hivyo, asipotaka kumwaibisha ndugu huyo wala kumkemea, alijifanya amekumbwa na maumivu ya tumbo ya ghafla na akatoka nje – ambapo alikaa kwa muda mrefu, kana kwamba alikuwa akijisaidia, ili ndugu huyo apate muda wa kuweka vitu hivyo mahali pake kwa wakati huo. Baadaye alipomrudia, alianza kuzungumzia jambo lingine; na hakumfichua ndugu huyo. Siku chache baadaye, vitu vya wazee walipatikana akiwa navyo, naye akakamatwa na kuwekwa chini ya ulinzi. Mzee hakuwa anajua chochote kuhusu hili; lakini aliposikia kwamba kaka yake yuko gerezani, na bila kujua kwa nini yuko huko, alikuja kwangu,' anasema abati, 'kwa maana alikuwa akitutembelea mara kwa mara,' na akauliza: 'Nifanyie wema, nipe mayai machache na mikate michache isiyo na pambo.' Nilimwambia: 'Hakika una mtu yeyote pamoja nawe sasa?' 'Ndio,' akajibu shemasi; naye akachukua vitu hivi ili aweze kwenda gerezani na kumtuliza ndugu yake. Mara tu alipoingia gerezani, ndugu yake akamwangukia miguuni na kusema: 'Mimi niko hapa kwa ajili yako, Baba, maana ni mimi niliyeiba vitu vyako; lakini kitabu chako kiko kwa fulani, na nguo zako ziko kwa fulani.' Mzee akamwambia: 'Moyo wako uwe na uhakika, mwanangu, kwamba sikuja hapa kwa sababu hiyo; sikujua hata kwamba uko hapa badala yangu; lakini niliposikia kuwa uko hapa, nilisikitika, na nikaja kukutia moyo; hii, tazama—mayai

na mkate mwororo. Sasa nitaenda na kufanya chochote kinachohitajika ili nikutoe hapa.' Akaenda na kuwauliza baadhi ya maafisa, ambao walimfahamu kwa wema wake; nao wakaamuru ndugu aachiliwe kutoka gerezani.

31. Inasimulizwa pia kuhusu wazee yuleyule kwamba mara moja alienda sokoni kujinunulia nguo. Alizininua na akalipa sarafu moja ya dhahabu. Bado alikuwa na deni la ziada la sarafu ndogo chache. Aliyachukua nguo hizo na kuyaweka chini yake, na akaanza kuhesabu sarafu ndogo kwenye ubao mdogo. Wakati huo huo, mtu mmoja alikuja na kujaribu kuvuta nguo hizo kutoka chini yake. Akihisi hili, mzee huyo alitambua maana yake, na, akimhurumia mfanyakazi huyo, alianza kuinuka polepole, kana kwamba anajinyoosha huku akishikilia sarafu hiyo, hadi yule mtu alipovuta nguo hizo na kuondoka; na mzee huyo hakumkemea. Baada ya hili, Zosima aliyebarikiwa alisema: "Je, nguo zake zilikuwa na thamani gani, au vitu vile vilivyoporwa kwake? Lakini ni ya thamani kiasi gani hiari yake! Alionyesha kwamba, ingawa alikuwa anavyomiliki, ilikuwa kana kwamba hakimiliki chochote." Zilipomchukuliwa, hakubadilika, hakuomboleza wala hakakasirika; maana, kama ninavyosema kila mara, si kitendo cha kumiliki ndicho kinachosababisha madhara, bali kumiliki kwa kushikilia. Hata kama kijana huyu mzee angekuwa na ulimwengu wote, angekuwa kana kwamba hana chochote: maana kwa alichokifanya, alionyesha kuwa hakuwa mtumwa wa vitu vyovyote. Basi, ndugu zetu, tujitahidi kuiga mifano ya wale wazee watakatifu na tufanye yaliyoamriwa kwa bidii, ili, tukizaa matunda mema hapa, tuchukuliwe kuwa na haki ya baraka za milele, katika Kristo Yesu, Bwana wetu, ambaye utukufu na nguvu ziwe kwake pamoja na Baba na Roho Mtakatifu, sasa na milele na hata milele. Amina.

Mtakatifu Maksimusi Mwungama

Maelezo mafupi kumhusu

Mtakatifu Maksimusi wa Konstantinopoli, aliyezaliwa katika ukoo wa kifalme. Baada ya kupokea elimu pana—katika theolojia, falsafa na kila somo lingine lililohitajika wakati huo—alipelekwa katika ikulu ya Kaisari Heraklius na kutekeleza majukumu ya katibu mkuu kwa mafanikio na kupata sifa kubwa. Wakati uzushi wa Monothelite ulipoibuka—ambao mfalme na patriaki walikuwa na hatia kwa kiasi fulani—na machafuko yalianza, katika jumba la kifalme, mjini, na katika sehemu nyingine za himaya, Mt. Maximus aliona hili kama fursa ya baraka kutimiza tamaa yake ya muda mrefu ya kuacha ulimwengu na kuingia kwenye monasteri. Baada ya kujiondoa katika majukumu yake, aliingia katika monasteri ya Chrysopolis (641) na kujitolea kwa shauku yote kwa mazoezi ya kujinyima, kulingana na sheria kali za umonaki, akiweka kwa wote na katika kila hali mfano unaostahili kuigwa. Kwa hivyo, alipohitajika abati mpya kwa monasteri, alichaguliwa kwa kauli moja na wote kwa wadhifa huu, ambao aliutekeleza kwa bidii inayostahili, bila kujiruhusu wala kutafuta kuwafurahisha wanadamu. Wakati huo huo, uzushi wa Monothelite uliendelea kukua na kuenea, ukiungwa mkono na ikulu na patriaki; na pamoja nao, mtafaruku uliongezeka. Akiwa hawezi kuvumilia mzozo huo, Mt. Maksimusi aliacha monasteri na kuelekea Roma. Njiani, alisimama kwa muda Cartagena, Afrika, ambapo, katika mkutano uliofanyika huko, alishutumu kutokubalika kwa Monothelite kwa kumtaja Pyrrhus, Patriaki wa Konstantinopoli, ambaye alikuwepo lakini alikuwa ameondolewa madarakani. Kisha akasafiri kwa meli hadi Roma, ambako punde si punde alishiriki katika mkutano dhidi ya Wamonofisit, ulioitishwa na Papa Mt. Martin, kufuatia amri ya mfalme ya kukubali na kutia saini Typpikon—yaani, tamko la imani alilokuwa ameandaa, ambalo uzushi wa Wamonofisit ulikuwa umejumuishwa ndani yake. Katika baraza hili, Monophysitism, typikon ya kifalme, na ' ' ya wote waliokubali mafundisho haya ya upotovu vililaaniwa na kutukaniwa. Baada ya hapo, agizo hili la baraza lilisambazwa kote kote, Magharibi na Mashariki. Akiwa amekasirishwa na hili, mfalme aliagiza kukamatwa kwa Papa Mt. Martin na Mt. Maximus, na kuhamishiwa kwao Konstantinopoli. Walipofika huko, Mt. Martin, baada ya kuvumilia mateso yasiyofikirika, alifukuzwa hadi Chersonesos, ambako alifariki (655). Kuhusu Mt. Maximus, walijitahidi kumshawishi ajiunge nao, jambo walilolifanya kwa shauku kubwa: kwanza katika majumba ya kifalme; kisha katika gereza huko Constantinople; kisha hadi mji wa Thracia wa Vizia, mahali ambapo mtakatifu huyo shahidi alifungwa mara ya kwanza; baadaye, alipoitwa kutoka huko, kurudi Konstantinopoli, hadi kwenye monasteri ya Mt. Theodore, ambako alishikiliwa – katika mazingira ya heshima zaidi na ya kutisha. Mchakato huo uliendeshwa na maseneta, huku maaskofu pia wakihudhuria mara kwa mara. Lengo lilikuwa kumshawishi Mt. Maksimiliyan akubali mafundisho yao, au angalau atie saini 'typikon', au angalau kabisa anyamaze.

Hakuna kilichotokea. Ukweli wa Uorthodoksi, kama ulivyosemwa na Mt. Maximus, ulishinda kila mara, ukilazimisha wapinzani wake si tu kunyamaza bali pia kumwinamia. Jaribio lilifanywa kutikisa ujasiri wa bingwa huyu wa ukweli kupitia ahadi, vitisho, na maagizo ya jinsi ya kupotosha ukweli bila wengine kugundua; hatimaye, katika mkutano wa mwisho, hata mapigo yalitumiwa. Hakuna kilichosaidia; na Mt. Maksimusi alipelekwa uhamishoni mahali pa pili pa kifungo kupitia Selimvri hadi Pervera, katika pwani ya magharibi ya Bahari ya Marmara. Lakini maadui wa ukweli hawakuweza kupata utulivu; na Mt. Maksimusi aliitwa tena Konstantinopoli kwa ajili ya maagizo ya mwisho, ambayo yalifanywa kwa msisitizo mkubwa zaidi, lakini pia bila mafanikio, katika hatua tatu: katika vyumba vya kifalme, gerezani, na tena katika vyumba, ambapo uamuzi wa mwisho ulifanywa: ili kuokoa maisha ya mtakatifu huyo, bali kumwonesha mateso makali kuliko kifo chenyewe. Na kwa kusudi hili, alikabidhiwa kwa gavana wa mji. Mtesaji huyu mkatili asiye na huruma, alipomkamata mtakatifu huyo, alimpeleka kwenye kasri la gavana, akaamuru avuliwe uchi, na, alipomlaza kifudifudi ardhini, akaamuru apigwe mabaki kwa mipira mikali zaidi. Na wakampiga mzee huyo wa Mungu kinyama sana kiasi kwamba hakukuwa na sehemu hata moja mwilini mwake iliyobaki bila jeraha, na ardhi iliyokuwa chini yake ilichafuka kwa damu. – Kisha, akiwa anakosa pumzi, alitupwa gerezani. Asubuhi iliyofuata, Mtakatifu alirejeshwa kwenye pretoriamu, – na akapokea adhabu ya kikatili zaidi: walimkata ulimi wake, ambao ulikuwa umetamka neno la Mungu na kukemea uzushi, na wakamkata mkono wake wa kulia kwa kisu na shoka kwa sababu ya kuandika vitabu vya mafundisho na ufafanuzi. Kisha, baada ya kumvuta kutoka kwenye praetorium, akiwa amevuliwa na hana viatu, walimpeleka kwenye maonyesho katika soko ili adharawe, wakiwaonyesha watu ulimi na mkono wake uliokatwa. Hatimaye, baada ya mateso na unyanyasaji usio wa kibinadamu kama huo, Mtakatifu alipelekwa uhamishoni mbali huko Mingrelia; na huko alifungwa katika gereza la Schemar, ambako, baada ya kuvumilia miaka mitatu ya mateso na kila aina ya dhiki, Mtakatifu Maksimusi alimwendea Bwana, akifarijika kabla ya kifo chake kwa maono ya unabii. Hili lilitokea mwaka wa 662. Sikukuu ya Mtakatifu Maksimusi huadhimishwa tarehe 21 Januari. Mtakatifu Maksimusi aliiacha nyuma maandiko mengi, ya kiimani na ya mjadala, lakini hasa ya kimaadili na ya kujinyima. Kazi ya Kigiriki *Upendo wa Wema* ina yafuatayo kutoka kwa maandishi haya: sura mia nne kuhusu upendo; sura mia saba kuhusu Utatu Mtakatifu na kuhusu Umwilisho wa Neno la Mungu; na sura zaidi kuhusu wema na tamaa; pamoja na ufafanuzi wa Sala ya Bwana. Tumejumuisha yafuatayo kutoka kwa kazi hii katika mkusanyiko wetu: – sura zote kuhusu maombi, kama zilivyo; huku kutoka kwa sura saba mia tumechagua zile zinazofahamika kwa urahisi zaidi, na zile zenye mafundisho ya maadili na kujinyima zaidi. – Badala ya yale yaliyoachwa hapa, tumejumuisha, kufuatia toleo la Migne, hotuba ya kimonaki. Hivyo, kazi zifuatazo za Mt. Maximus zinawasilishwa:

1. Mahubiri ya Kujinyima, katika mfumo wa maswali ya mwanafunzi na majibu ya mzee

2. Sura mia nne kuhusu upendo (katika tafsiri mpya)

3. Sura za Kifalsafa na za Vitendo, zilizochaguliwa kutoka kwa sura mia saba za Kigiriki 'Kuhusu Wema'

1. Maneno ya Kujidhalilisha, katika mfumo wa maswali ya mwanafunzi na majibu ya wazee

1. Ndugu mmoja alimuuliza mzee: 'Naomba ukanieleze, Baba, kusudi la Mwili wa Bwana lilikuwa nini?' – Mzee akajibu: 'Nimeshangazwa nawe, ndugu yangu, kwamba ingawa unasikia Imani kila siku, unauliza swali hili.' – 'Hata hivyo, nitakuambia kwamba kusudi la Mwili wa Bwana lilikuwa wokovu wetu.' Ndugu akasema: 'Niweleze, Baba, ni kwa namna gani?' – Mzee akajibu: 'Kwa sababu mwanadamu, aliyetengenezwa na Mungu mwanzoni na kuwekwa katika Paradiso, alikiuka amri na akasalitiwa na uharibifu na kifo; kisha, licha ya kwamba kupitia malezi mbalimbali ya Mungu kwa kila njia na umbo alielekezwa kwenye wema, aliendelea kustawi tu katika uovu, akisukumwa kwenye kukata tamaa na wingi wa tamaa za kimwili: kwa sababu hii, Mwana wa pekee wa Mungu, Neno la milele, aliyetoka kwa Mungu Baba, chanzo cha uzima na uhai usio na mwisho, alitujia sisi waliokaa gizani na katika kivuli cha mauti (Isa. 9:2. Mathayo 4:16), alipofanywa mwili na Roho Mtakatifu na Bikira Mtakatifu sana – na akatuonyesha mfano wa maisha ya kiungu, akitoa amri takatifu pamoja na ahadi ya Ufalme wa Mbinguni kwa wale watakaozishikilia, na tishio la mateso ya milele kwa wale watakaozivunja; na baada ya kuvumilia mateso ya ukombozi na kufufuka kutoka kwa wafu, Alitupatia tumaini la Ufufuo n a uzima wa milele, kwa kuwa, kupitia utiifu Wake, alifidia hatia ya dhambi ya asili na, kupitia kifo Chake, aliharibu nguvu ya kifo, ili *'kama vile katika Adamu wote wanakufa, ndivyo pia katika Yeye wote watafanywa kuwa hai'* (1 Kor. 15:22); na hatimaye, baada ya kupaa mbinguni na kuketi kwa mkono wa kuume wa Baba, alituma Roho Mtakatifu kama dhamana ya uzima – kwa ajili ya nuru

na utakatifu wa roho zetu, na kuwasaidia wanaojitahidi kwa ajili ya wokovu katika kutimiza amri Zake. Tazama, kwa ufupi, lilikuwa lengo la Mwili wa Bwana!

2. Ndugu akasema: 'Baba, ningependa kusikia kwa ufupi ni amri zipi ninazopaswa kuzishika ili nipate wokovu?' – Mzee akajibu: Bwana mwenyewe aliwaambia Mitume baada ya Ufufuko wake: *'Basi nendeni mkafundishe mataifa yote, mkawabatiza kwa jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, mkawafundisha kushika yote niliyoamuru'* (Mathayo 28:19-20). Hivyo basi, kila kitu alichoamuru lazima kizingatiwe na kila mtu aliyeubatizwa kwa jina la Utatu Mtakatifu, Mwenye Uhai na Mwenye Asili ya Uungu. Bwana amefunga utekelezaji wa amri zote bila kutenganishwa na imani ya kweli, akijua kwamba mtu hawezi kuokolewa ikiwa mambo haya mawili yatatenganishwa. Ndiyo maana Daudi, ingawa alikuwa na imani ya kweli (hakuridhika nayo peke yake), alimwambia Mungu: *'Nimeweka uso wangu kuelekea amri zako zote; Nimechukia kila njia ya uovu'* (Zab. 118:128). Kinyume na kila njia ya uasi, Bwana ametupa amri zinazopingana nazo; na ikiwa mtu yeyote atapuuzia mojawapo, kwa kufanya hivyo anaanza njia kinyume ya uasi.

3. Ndugu akasema: 'Nani, Baba, anaweza kutimiza amri zote – wakati ni nyingi sana?!' – Mzee akajibu: 'Yeye anayemfanana na Bwana na kumfuata hatua kwa hatua.' Ndugu akasema: 'Lakini ni nani anayeweza kumfanana na Bwana? Bwana alikuwa Mungu, ingawa alikuwa binadamu, nami mimi ni mwanadamu mwenye dhambi, nikiwa mtumwa wa tamaa nyingi zisizohesabika. Basi, ninawezaje kumfanana na Bwana?' Mzee akajibu: 'Kati ya wale walio watumwa wa dunia na upuuzi wake, hakuna anayeweza kumfanana Bwana; lakini wale wanaoweza kusema, *"Tumeacha kila kitu tukakufuata Wewe"* (Mathayo 19:27), hupokea nguvu ya kumfanana Bwana na kuongozwa na amri Zake zote.' Ndugu aliuliza: 'Nguvu gani?' – Mzee akajibu: 'Sikiliza anachosema Yeye mwenyewe: *"Tazama, nawapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na paka, na juu ya nguvu zote za adui; wala hakuna chochote kitakachowadhuru kwa njia yoyote ile"* (Luka 10:19).'

4. Baada ya kupokea nguvu na mamlaka kama hayo, Mtume Paulo alisema: *'Nifuateni mimi, kama mimi ninavyomfuata Kristo'* (Fil. 3:17). Na tena: *'Basi sasa hakuna hukumu kwa wale walio katika Kristo Yesu, wasiotembea sawasawa na mwili, bali sawasawa na Roho'* (Rum. 8:1). Na tena: *'Wale walio wa Kristo wameusulubisha mwili pamoja na tamaa zake na matamanio yake'* (Gal. 5:24). Pia: *'Nimesulubishwa pamoja na Kristo, wala siishi mimi, bali Kristo ndiye aishi ndani yangu'* (Gal. 6:14).

5. Akizungumza kwa unabii kuhusu nguvu na msaada huu uleule, Daudi alisema: *'Yeye anayeishi katika kimbilio la Aliye Juu Zaidi atapumzika katika kivuli cha Mungu wa mbinguni. Anamwambia Bwana: 'Wewe ndiwe ngao yangu na kimbilio langu, Mungu wangu, niliyemwamini'"* (Zab. 90:1–2). Na kidogo mbele zaidi: *"Utakanyaga nyoka na nyoka wa sumu; utakandamiza simba na nyoka… 'Atamwamuru malaika wake akulinde katika njia zako zote'* (11–13). Lakini wale walio na tamaa za mwili na wanapenda ubatili wa dunia, wasikie wanachosikia kutoka kwa Bwana: 'Yeyote anayempenda baba yake au mama yake zaidi ya Mimi hastahili kuwa wa Mimi' (Mathayo 10:37). Na tena: *'Yeyote asiyechukua msalaba wake na kunifuata hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:27). Pia: *'Yeyote asiyetaja mali yake yote hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (33). Na hivyo, yeyote anayetaka kuwa mwanafunzi Wake, kujithibitisha kuwa anastahili Kwake, na kupokea nguvu kutoka Kwake dhidi ya roho za uovu, hujiepusha na kila tabia inayoridhisha mwili na hujiondoa katika kila uhusiano na vitu vya kimwili; na kwa njia hii anapambana na maadui wasioonekana kwa ajili ya amri za Bwana – kama vile Bwana mwenyewe alivyotupa mfano wa hili, aliposhawishiwa jangwani na mkuu wao, na alipojitokeza duniani (wakati wa huduma yake ya umma), aliposhawishiwa na wale waliokuwa wakiendeshwa nao.

6. Ndugu akasema: 'Lakini, Baba, kuna amri nyingi za Bwana; na nani awezaye kuzihifadhi zote akilini, ili azitende zote, hasa mimi, mtu mwenye ufahamu mdogo? – Kwa nini nitamani kusikia neno fupi (kanuni rahisi), ili kwa kulitii, nipate kuokoa wokovu wangu?' Mzee akajibu: 'Ingawa kuna amri nyingi, ndugu yangu; lakini yote yamefupishwa katika neno moja, yaani hili: *'Mpende Bwana Mungu wako… kwa nguvu zako zote, kwa akili zako zote; na jirani yako kama nafsi yako'* (Luka 10:27). Yeye anayejitahidi kutii neno hili hutimiza amri zote kwa pamoja. Lakini yeyote asiyejikana, kama ilivyoelezwa hapo juu, uhusiano wote na vitu vya kidunia, hawezi kumpenda Mungu wala jirani yake kwa kweli. Haiwezekani kushikamana na vitu vya kidunia na kumpenda Mungu kwa wakati mmoja. Na hii ndiyo maana Bwana alikusudia aliposema: *'Hakuna mtu awezaye kuwatumikia bwana wawili'* (Mathayo 6:24). Na: *'Hamuwezi kumtumikia Bwana wawili'* (Luka 16:13). Kwa maana kadiri akili inavyoshikamana na vitu vya ulimwengu huu, ndivyo inavyotumwa na vitu hivyo na kuidharau amri ya Mungu, ikikiuka bila hofu.

7. Ndugu akasema: 'Unamaanisha vitu gani kwa uhusiano huu, Baba?' Mzee akajibu: 'Kwa chakula, kwa pesa, kwa mali za kila aina, kwa utukufu, kwa jamaa za mtu, na vitu vingine kama hivyo.' – Ndugu

akasema: 'Lakini je, Mungu hakuvitengeneza vitu hivi vyote, Baba, na kuwapa watu ili wavitumie?' Basi sasa Anawezaje kutupiga marufuku hata kugusa vitu hivi!' Mzee akajibu: 'Kweli, Mungu aliumba haya yote na kuwapa watu kwa matumizi yao – na kila kilicho kutoka kwa Mungu ni kizuri (Mwanzo 1:31) (na kisha kikapewa sisi), ili kwa kukitumia vizuri, tuweze kumfurahisha Mungu. Lakini sisi, tukiwa dhaifu na wenye fikra za kidunia, tumechagua vitu vya kidunia kuliko amri ya upendo, na, kwa kuwa tumevishikilia, ndiyo maana tunagombana na wengine. Inatupasa kupendelea upendo kwa kila mtu kuliko yote yanayoonekana, na hata kwa mwili wenyewe, kwa maana upendo huu ni ishara ya upendo wetu kwa Mungu, kama Bwana mwenyewe anavyoonyesha katika Injili, akisema: *'Mkipenda, shikeni amri zangu'* (Yohana 14:15). Basi, amri hii ni ipi, ambayo kwa kuitii tutathibitisha kuwa sisi ni wale wanaompenda Yeye? Sikiliza anachosema tena: *'Amri yangu ni hii, Mpendane ninyi kwa ninyi'* (Yohana 15:12). Je, unaona – upendo wa kindakindaki kwa wengine huunda upendo kwa Mungu, ambao ni utimilifu wa kila amri ya Mungu (Warumi 13:10)? Ndiyo maana Bwana anatia amri si tu kwamba tusinase kuwa na vitu vya ulimwengu huu, bali pia kwamba tuachane na mali zetu zote kwa ajili Yake, kwa wale wanaotamani kwa dhati kuwa wanafunzi Wake.

8. Ndugu alisema: 'Ulisema, Baba, kwamba upendo kwa kila mtu lazima upewe kipaumbele kuliko vitu vyote vinavyoonekana na hata kuliko mwili wa mtu mwenyewe; lakini nawezaje kumpenda mtu anayenichukia na kunigeukia? Mtu anayeniwazia wivu, anasambaza uvumi, anapanga njama dhidi yangu, na anatafuta kunidhuru – nawezaje kumpenda mtu kama huyo? – Ukizingatia asili ya mwanadamu, Baba, inaonekana kwangu kuwa hili haliwezekani; kwani hisia ya huzuni kwa asili humlazimu mtu kumgeukia yule aliyesababisha huzuni hiyo. – Mzee akajibu: 'Kwa wanyama wanaotambaa na wanyama wakubwa, ambao huongozwa na hisia zao za asili, kwa kweli haiwezekani kutolipiza kisasi, kadiri ya uwezo wao, kwa uharibifu waliotendewa; lakini kwa wale walioumbwa kwa sura ya Mungu, wanaoongozwa na akili, walioheshimiwa kwa maarifa ya Mungu, na ambao wamepokea Sheria kutoka Kwake, inawezekana kutowageuka wale wanaowakosea na kuwapenda wale wanaowachukia.' Hii ndiyo sababu Bwana, aliposema: *'Wapendeni adui zenu, wafanyeni mema wale wanaowachukia'* na kadhalika (Mathayo 5:44), anatia amri hii, bila shaka, si kama jambo lisilowezekana, bali kama jambo linalowezekana; la sivyo, asingeweka adhabu kwa wale wanaokiuka amri hii. Kwamba upendo kama huo unawezekana ulidhihirishwa kwa vitendo na Bwana Mwenyewe na wanafunzi Wake, ambao, kwa upendo kwa jirani zao, walijitahidi hata kufa, na wakasali kwa dhati kwa ajili ya wale waliowaua. Lakini sisi, kwa kuwa tumeambatana na vitu vya kidunia na kutafuta raha, na tukipendelea (vitu vya kidunia na raha) kuliko amri; kwa hiyo hatuwezi kuwapenda wale wanaotuchukia; na si hivyo tu, bali mara nyingi, kwa ajili yao, tunawageukia hata wale wanaotupenda, tukijidhihirisha kuwa na tabia mbaya kuliko wanyama na viumbe wanaotambaa. Basi, kwa kuwa hatuwezi kumfuata Mungu kwa njia hii, hatuwezi kujua kusudi Lake, ambalo kutokana nalo tungeweza kupata nguvu kwa ajili yetu.

9. Ndugu akasema: 'Tazama, Baba, nimeacha kila kitu nyuma—familia yangu, mali zangu, raha na utukufu wa dunia—hivyo sijaacha chochote isipokuwa mwili huu; na bado siwezi kumpenda ndugu anayenichukia na kunigeuzia kisogo, ingawa ninajitahidi katika matendo kutolipiza uovu kwa uovu. Niambie, nifanye nini ili niweze kumpenda mtu kama huyo kwa dhati – na kwa kweli yeyote anayenitukana au kunisengenyua kwa njia yoyote? – Mzee akajibu: 'Haiwezekani kumpenda anayekutukana nawe, hata kwa yule aliyekataa ulimwengu na yote yaliyo ndani yake, isipokuwa akijua kwa kweli kusudi la Bwana. Lakini Bwana anapomwezesha kujua kusudi hilo, naye anapokuwa na shauku ya kutembea kulingana na mwongozo wake, basi ataweza kuwapenda kwa dhati wale wanaomchukia na kumtusi, kama vile Mitume walivyopenda, kwa maana wao walilijua.

10. Ndugu akasema: 'Lengo hili la Bwana ni nini? Tafadhali nielezee, Baba.' – Mzee akajibu: 'Ikiwa unataka kulijua lengo la Bwana, sikiliza kwa makini. Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye ni Mungu kwa asili na ambaye, kwa upendo kwa wanadamu, aliridhia kuwa mwanadamu, akizaliwa na mwanamke, alikuwa chini ya Sheria, kulingana na Mtume wa kimungu, ili, kwa kutii amri kama mwanadamu, aweze kufuta laana ya kale ya Adamu. Akijua kwamba Sheria yote na Manabii zinategemea amri mbili: – *'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na jirani yako kama nafsi yako'* – Aliamua kutenda hivi tangu mwanzo hadi mwisho, ili aweze kuzitii amri hizi kikamilifu, lakini kwa namna ya kibinadamu. Lakini shetani, ambaye alikuwa amemdanganya mwanadamu mwanzoni na kwa hivyo akapata mamlaka juu ya kifo, shetani, alipoona jinsi Baba alivyotoa ushuhuda Kwake wakati wa ubatizo Wake, na jinsi Yeye, akiwa amepokea kutoka mbinguni—kama mwanadamu—Roho Mtakatifu, ambaye ni wa asili moja, kisha akaenda jangwani ili ajaribiwe naye—shetani—alielekeza shambulio lake lote dhidi Yake, akitumai kumfanya apendelee baraka za dunia hii kuliko upendo kwa Mungu. Akitambua, zaidi ya hayo, kwamba kuna mambo matatu ambayo tamaa

na raha zote za kibinadamu huzunguka, yaani, chakula, pesa na utukufu—ambayo kwa hayo huwazamisha watu katika lindi la maangamizi kila wakati—alitafuta kumjaribu hata Bwana kwa haya matatu; lakini Bwana, akidhihirisha kuwa yuko juu ya haya yote, aliamuru kwa ukali: 'Niondoke, Shetani.'

11. Hii ndiyo alama haswa ya upendo kwa Mungu (yaani, kusimama juu ya vitu kama hivyo), na Shetani, akishindwa kumshawishi Bwana Yesu Kristo kuvunja amri hiyo kwa sababu hiyo, Akiwa ameshindwa kumfanya avunje ahadi aliyokuwa ametoa, Shetani baadaye alijaribu kwa kila njia, mara Bwana alipoanza huduma Yake ya umma, kumshawishi avunje amri ya kumpenda jirani, akitumia Wayahudi wasiokuwa na sheria. Kwa lengo hili, wakati Bwana alipokuwa akifundisha njia za uzima na kuonyesha kwa matendo Yake mfano wa maisha ya mbinguni, akitangaza ufufuo wa wafu na kuwaahidi waumini uzima wa milele na Ufalme wa Mungu, huku akiwatishia wasioamini mateso ya milele, na ili kuthibitisha ukweli wa maneno Yake alifanya ishara za ajabu za kimungu, akiwaita watu kwenye imani, – aliwachochea Mafarisayo na Walimu wasio wa haki kutoa shutuma mbalimbali dhidi Yake, ili, asipoweza kustahimili vishawishi kama walivyotarajia, Ahaminiwe kuwa na chuki kwa wale waliomshutumu – naye, mjanja huyo, angefanikiwa katika lengo lake kwa kumwonyesha kama mkiuka amri ya kumpenda jirani yako.

12. Lakini Bwana, kama Mungu, akijua makusudio yake, hakuchukia Mafarisayo aliowachochea kumwasi (kwani ingekuwaje hivyo, wakati Yeye ni wema mwenyewe?), bali kinyume chake, kwa kupitia upendo wake kwao, alimshinda mchochezi mwenyewe. Hivyo basi, ingawa wao, wakichochewa na chuki, wangeweza kumkataa, na kama walimkubali, ilikuwa ni kwa sababu, kwa hiari yao wenyewe, kupitia kutojali na uzembe, walijisalimisha kwa mapendekezo ya mchochezi; lakini Bwana aliwafundisha, aliwakemea, aliwashtumu, na kuwakemea, huku wakati huo huo asikose kuwafanyia kila aina ya wema; alivumilia fitina kwa utulivu na kuvumilia mateso kwa subira – akiwaonyesha kila tendo la upendo. Kwa upendo huo kwa wale waliouchochewa kumwasi, aliwamshangaza mchochezi. Ni vita ya ajabu ilivyo! Badala ya chuki, Yeye huonyesha upendo, na kwa wema Wake huangusha baba wa uovu. Baada ya kuvumilia uovu mwingi kutoka kwao—au, kusema kweli zaidi, kwa ajili yao—baada ya kujitahidi hadi kufa, kwa viwango vya kibinadamu, kwa ajili ya amri ya upendo, na baada ya kupata ushindi kamili dhidi ya shetani, Mwishowe alipokea, kwa ajili yetu, taji la Ufufuo; – na kwa njia hii Adamu mpya alimfanya upya yule wa zamani. – Hii ndiyo maana ya maneno yaliyosemwa na Mtume wa kimungu: *'Uwe na nia hii, iliyokuwa ndani ya Kristo Yesu'*, na kadhalika (Flp. 2:5).

13. Hili ndilo lilikuwa kusudi la Bwana: kumtii Baba hata kufa, kama mwanadamu kwa ajili yetu, akitunza amri ya upendo, huku akimwangamiza shetani, akiteswa kwa mikono yake kupitia waandishi na Mafarisayo aliowachochea. Hivyo, kwa kujitoa huru kana kwamba ashinde, alimshinda yule aliyemtaka kumshinda, na kuondoa ulimwengu kutoka kwa udhalimu wake. *'Kwa maana Kristo alisulubishwa kwa udhaifu'* (2 Kor. 13:4), lakini kwa udhaifu huu aliuua kifo na kumwondoa yule mwenye mamlaka ya kifo (Ebr. 2:14). Vivyo hivyo Paulo mwenyewe alihisi udhaifu ndani yake, naye akajivunia *'udhaifu wake, ili nguvu ya Kristo iwe juu yake'* (2 Kor. 12:9).

14. Baada ya kuzingatia asili ya ushindi huu, Mtume Paulo aliwaandikia Waefeso: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya haki za mkuu*, *dhidi ya mamlaka'*, na kadhalika (Efe. 6:12). Na kwa wale walio katika mapambano dhidi ya maadui wasioonekana, aliwaamuru wavae silaha za haki, kofia ya tumaini, ngao ya imani na upanga wa kiroho, *'ili waweze kuzima mishale yote ya moto ya yule mwovu'* (aya 11–14). Akionyesha asili ya mapambano haya kwa vitendo, alisema: *'Kwa maana mimi sipigi mbio bure; wala sipigani pambano kama mtu anayepiga hewa; bali ninajidhibiti mwili wangu, na kuutawala, ili, baada ya kuwawahubiri wengine, mimi mwenyewe nisikose kupitishwa'* (1 Kor. 9: 26–27), na tena: *'Hata sasa tunapata njaa na kiu, tuko uchi, na tunateseka'* (1 Kor. 4:11), na zaidi: *'katika taabu na kazi, kwa kukosa usingizi mara nyingi, kwa njaa na kiu, kwa uchovu na uchi'* (2 Kor. 11:27).

15. Kwa vita ileile alipigana vita na pepo wanaochochea tamaa za kimwili, akiwatimua kwa uchovu wa mwili wake. Akituonyesha, kwa mfano wake mwenyewe, njia ya ushindi dhidi ya pepo wale wanaochochea chuki, na ambao kwa kusudi hilo huwaweka wale wasiojali dhidi ya watakatifu, ili, wakishawishika nao, waweze kuwachukia na hivyo kuvunja amri ya upendo – alisema: *'Tunapotukwa, tunabariki; tunapoteswa, tunavumilia; tunapokuwa wahujumu, tunatilia moyo: tukiwa kama uchafu wa dunia, upuuzi wa ulimwengu hadi leo'* (1 Kor. 4:12–13). Mashetani waliwachochea watu kumkemea, kumtuhumu na kumtesa Mtume ili kumchochea kuchukia wale waliomkemea, kumtuhumu na kumtesa – kwa lengo la kumfanya avunje amri ya upendo. Lakini Mtume, bila kujua nia zao, aliwabariki wale waliomkemea, alivumilia wale waliomtesa, na aliwasihi wale waliomtukana wageuke kutoka kwa mashetani waliowachochea

kufanya hivyo na wamgeukie Mungu mwema; na kwa njia hii daima aliushinda umati wa mashetani wanaofundisha uovu, akishinda uovu kwa wema, akifuata mfano wa Mwokozi. Kwa njia hii, yeye na Mitume wengine waliuokoa ulimwengu wote kutoka kwa mashetani na kuuwasilisha kwa Mungu, wakishinda kwa ushindi wao wale waliodhani kuwa wameshinda. Na hivyo basi, ndugu, ikiwa nawe utashikamana na kusudi hili lilelile, nawe utaweza kuwapenda wanaokuchukia; lakini usipofanya hivyo, hutaweza; maana vinginevyo haiwezekani.

16. Ndugu akasema: 'Kweli, Baba, ni hivyo, na si vinginevyo.' – Na kwa sababu hii Bwana, aliyetukana, alipigwa mashavu na kufanyiwa mateso mengine mikononi mwa Wayahudi, – alivumilia yote – akiwa na huruma kwao, kama wale ambao, kwa ujinga, walikuwa ' ' na kudanganywa, kama alivyosema msalabani: *'Baba, wasamehe, maana hawajui wafanyalo'* (Luka 23:34), huku akishinda juu ya ujanja na udanganyifu wa shetani na wakuu wake msalabani; kwani hata hadi kifo alivumilia mapambano dhidi yao kwa ajili ya amri ya upendo, kama ulivyosema. Ametupa ushindi huu juu yao; na baada ya kuangamiza nguvu ya kifo, Ametupa Ufufuo Wake kama uzima kwa ulimwengu wote. Lakini niniombee, Baba, nipate kuelewa kikamilifu kusudi la Bwana na Mitume Wake, na baadaye nidumishe utulivu wa akili nyakati za majaribu, nisidanganywe na hila za shetani na mapepo wake.

17. Mzee akajibu: 'Mkiyaweka maneno haya daima akilini, mtaweza kuepuka kudanganywa (na hila za Mwovu).' Lakini utakapogundua kwamba kama vile wewe unavyojaribiwa, ndivyo pia ndugu yako anavyojaribiwa; basi msamahie ndugu yako aliyejaribiwa, lakini mpinge shetani anayejaribu, ambaye anatafuta kupandikiza ndani yako chuki kwa ndugu yako aliyejaribiwa, bila kukubali hila zake. Hiki ndicho hasa kinachofundishwa na Yakobo, ndugu wa Mungu, anaposema katika barua yake: 'Mnyenyekee Mungu; mpingeni shetani, naye atawakimbia' (4:7). Na hivyo, ikiwa, kama ilivyosemwa, daima utaendelea kuweka haya yote akilini kwa busara, utaweza kutambua kusudi la Bwana na Mitume wake, na kuwapenda watu, ukiwaona huruma wanapofanya makosa, huku daima ukipinga mashetani wang'avu kwa upendo. Lakini ikiwa mimi na wewe ni wapotovu, wasiotilia maanani, na wazembe, na tukaweka mawazo yetu katika anasa za kimwili, basi hatutakuwa tunapigana vita dhidi ya mashetani, bali dhidi yetu wenyewe na ndugu zetu; na tutakuwa tunawafurahisha mashetani kwa kupigana vita dhidi ya watu kwa ajili yao.

18. Ndugu akasema: 'Ndio, Baba; daima ni kwa uzembe wangu ndipo mashetani hupata fursa ya kuninuka dhidi yangu. Lakini nakuomba, Baba, niambie jinsi nitakavyoweza kupata kiasi.' Mzee akajibu: 'Kujitenga kabisa na mambo ya kidunia na kusoma daima Maandiko Matakatifu huipeleka roho kwenye hofu ya Mungu; na hofu ya Mungu huleta kiasi.' Na kisha roho huanza kuona jinsi mashetani wanavyoishambulia kupitia mawazo yake, na kuwapinga: kama Daudi alivyosema pia: *'Jicho langu linawatazama maadui zangu'* (Zab. 53:9). Ilikuwa ni kwa mapambano kama hayo dhidi ya mashetani ambapo Mtume mkuu Petro, akiwahimiza wanafunzi wake, alisema: *'Kuwa na busara na kuwa macho, kwa maana adui yenu, ibilisi, anatamba kote kama simba anayenguruma, akitafuta mtu ammeze; mmpinga, mkiwa imara katika imani yenu'* (1 Petro 5:8). Na Bwana akasema: *'Kesheni na kusali, msije mkaingia katika majaribu'* (Mathayo 26:41). Vivyo hivyo, Mhubiri anasema: *'Roho ya mkuu ikikushukia, usiondoke mahali pako*' (10:4). Nafasi ya akili ni wema, maarifa na hofu ya Mungu. Mwisho, Mtume wa ajabu, aliyefanya kazi kwa tahadhari na ujasiri mkuu, alisema: *'Kwa kuwa tunaishi katika mwili, hatupigani vita kulingana na mwili; maana silaha zetu za vita si za kimwili, bali zenye nguvu kwa Mungu hata kuangusha ngome: tukivunja vunja hoja na kila kitu kilichoinuliwa kupinga kumjua Mungu, na tukiteka kila wazo kuwa kitabuvi kwa kumtii Kristo, na tukiwa tayari kuadhibu kila kutotii'* (2 Kor. 10:3–6). – Basi ikiwa ninyi pia mtawaiga watakatifu na, kwa juhudi kubwa, kujinyima kila kitu kwa ajili ya Mungu, mtakuwa na nia timamu.

19. Ndugu akasema: 'Mtu afanye nini, Baba, ili aweze kuwa na Mungu daima?' Mzee akajibu: 'Haiwezekani kwa akili kuwa na Mungu mmoja wakati wote isipokuwa ikipata sifa tatu zifuatazo: upendo, kujidhibiti na maombi. Upendo unadhibiti hasira, kujidhibiti kunakausha tamaa, na maombi, kwa kuondoa mawazo yote akilini, huwasilisha akili uchi mbele ya Mungu Mwenyewe. Fadhila hizi tatu zinajumuisha ukweli wote; na bila zake, akili haiwezi kukaa na Mungu mmoja.

20. Ndugu akasema: 'Nakuomba, Baba, nifundishe jinsi upendo unavyotawala hasira?' Mzee akajibu: 'Kazi ya upendo ni kumpenda jirani yako na kumfanyia mema, kuwa mvumilivu kwake na kuvumilia yote anayokutendea, kama ilivyoambiwa mara nyingi. Ukiwa na sifa hizi, upendo kwa kawaida hutawala hasira kwa yule aliyoupata.' Ndugu akasema: 'Haya si mambo madogo; lakini heri yake yeye aliyefanikiwa kuyapata. Mimi, hata hivyo, niko mbali sana nalo; lakini nakusihi, Baba, niambie, inamaanisha nini kuwa mvumilivu?'

21. Mzee akajibu: 'Kusimama imara kiroho katikati ya majaribu, kuvumilia kila uovu na kusubiri mwisho wa majaribu, bila kujiruhusu kushindwa na hasira, au kusema neno la kipuuzi, au kuwa na mashaka, au kuwa na mawazo yasiyofaa kwa mtu mcha Mungu, kama Maandiko yanavyosema: 'Mwenye subira huvumilia kwa kitambo, na baadaye furaha itakuwa thawabu yake: *"kwa kitambo huficha maneno yake na* mawazo yake *mbali na ushuhuda wa waumini"*' (Siraka 1:23–24).

22. Hizi ndizo sifa za uvumilivu! – Na si hivyo tu, bali pia kujiona kama chanzo cha majaribu ni sifa ya uvumilivu. Na labda ndivyo ilivyo (yaani, kwamba chanzo kiko ndani yetu). Kwa maana mengi ya yale yanayotupata hutokea kwa ajili ya mafundisho yetu, au kwa ajili ya msamaha wa dhambi zilizopita, au kurekebisha uzembe wa sasa, au kuzuia anguko za baadaye. Yeye yeyote anayefikiri kwamba jaribu limemkuta kwa mojawapo ya sababu zilizotajwa hatakasirika anapokuwa anakemewa – hasa anapokuwa wakati huo huo anafahamu dhambi zake mwenyewe; hat atamlaumu yule aliyeleta majaribu: maana iwe ni kupitia kwake au kupitia mwingine, kwa vyovyote vile alikuwa amepangiwa kunywa kikombe cha hukumu za Mungu; – bali atamgeukia Mungu na kumshukuru Yeye aliyeiruhusu majaribu hayo, akijilaumu yeye mwenyewe na kukubali kusahihishwa kwa hiari, kama Daudi alivyofanya kwa upande wa Shemei na Ayubu kwa upande wa mke wake. Lakini mtu asiye na busara mara nyingi huomba rehema kwa Mungu; lakini rehema inapofika, haikubali, kwa sababu haikutoka kama alivyotaka, bali kama Tabibu wa roho alivyohukumu kuwa na manufaa. Ndiyo maana huwa na moyo dhaifu na haitulii—wakati mwingine akiwakasirikia watu, wakati mwingine akitukana na Mungu; na kwa njia hii huonyesha kutoishukuru kwake na hapokei uponyaji kutoka kwa fimbo ya mafundisho.

23. Ndugu akasema: 'Umefafanua hili vizuri, Baba. Lakini nakusihi, niambie pia jinsi kujidhibiti kunavyokauka tamaa.' Mzee akajibu: 'Kujinyima kunamfundisha mtu kujiepusha na kila kitu ambacho hakitidhi haja muhimu bali kinaleta raha tu; hakumruhusu mtu kugusa chochote kingine isipokuwa kile kilicho muhimu kwa maisha; hakumruhusu mtu kukimbilia kile kilicho cha kupendeza, bali humuamuru kutafuta tu kile kilicho cha manufaa; na humwongoza mtu kupima chakula na vinywaji kulingana na uhitaji, ili kuzuia unyevu kupita kiasi kujikusanya mwilini, na kudumisha uhai wa mwili pekee, ukiuweka huru kutokana na tamaa za ngono. Hivi ndivyo kujinyima kunavyokauka tamaa. – Kinyume chake, raha na wingi wa chakula na vinywaji huwasha tumbo na kuwasha msukumo mkali zaidi wa tamaa ya aibu, na kumvuta mtu, kama mnyama asiye na akili, kuelekea mchanganyiko haramu. Kisha macho huwa hayana haya, mikono haidhibitiwi, ulimi huongea tu yale yanayoridhisha sikio, na sikio husikiliza kwa hiari tu maneno ya upuuzi; akili humwacha Mungu, na roho haifanyi tu zinaa ya mawazo bali pia huvuta mwili katika tendo lisilo la heshima.

24. Ndugu akasema: 'Ni kweli kabisa, Baba. Lakini nakuomba unifundishe pia kuhusu maombi, na jinsi yanavyotenganisha akili na mawazo yote.' Mzee akajibu: 'Mawazo yetu ni dhana kuhusu vitu, ambavyo baadhi ni vya hisia, huku vingine vikiwa vya kiakili. Tunapojishughulisha navyo, akili huhifadhi na kuchuja mawazo kuhusu vitu hivyo. Hata hivyo, neema ya maombi huunganisha akili na Mungu, na—kwa kuiunganisha na Mungu—huiondoa katika mawazo yote. Ndipo akili, ikiongea na Mungu katika upweke wake, huwa kama Mungu. Ikishakuwa hivyo, huomba kwa Mungu yale yaliyo ya kimungu, na kamwe haishindwi katika ombi lake (daima hupokea yale inayoomba). Ndiyo maana Mtume anatualika *'kusali bila kukoma'* (1 Wathes. 5:17), ili kwa kuunganisha akili zetu na Mungu mara kwa mara, tuweze hatimaye kuachana na vitu vya kidunia.

25. Ndugu akasema: 'Lakini akili inawezaje kuomba bila kukoma? Maana tunapoimba au kusoma, tunapozungumza na mtu, au kumtumikia mtu, kwa kawaida tunaruhusu akili zetu zitembelee katika mawazo na dhana nyingi.' Mzee akajibu: 'Maandiko Matakatifu hayaamri kitu kisichowezekana.' Mtume mwenyewe, ambaye maneno haya yalisemwa kupitia kwake, aliimba, alisoma, na alitekeleza majukumu ya utume wake – na bado aliomba bila kukoma. – Kuomba bila kukoma kunamaanisha kuiweka akili imara juu ya Mungu kwa heshima kuu na tamaa kali, kushikilia tumaini kwake, na kumtumaini katika mambo yote – katika matendo na mazingira ya mtu. Akiwa katika hali hii ya akili, Mtume anasema: *'Nani atakayetenganisha na upendo wa Mungu? Je*, *dhiki*, *au taabu*?' – na kadhalika (Warumi 8:35). Na muda mfupi baadaye: *'Nimegundua kwamba wala mauti wala uzima, wala malaika'* (38). Na tena: *'Tunateseka kwa kila namna, lakini hatushikiwi; tunachanganyikiwa, lakini hatimii tamaa; tunateswa, lakini hatuangamizwi; kila mara tukibeba katika mwili kifo cha Bwana Yesu, ili maisha ya Yesu nayo yawe dhahiri katika mwili wetu'* (2 Kor. 4:8–10).

26. Akiwa na hali hii ya akili, Mtume aliomba bila kukoma: maana katika mambo yake yote na majaribu yake, kama ilivyosemwa, alishikilia tumaini la Mungu. Hakika, watakatifu wote walifurahi daima

katika dhiki zao, kwa tumaini kwamba kupitia hizo wangeweza kuzoea upendo wa kimungu. Ndiyo maana Mtume alisema: *'Kwa hiyo, kwa furaha kuu nitajivunia—udhaifu wangu, ili nguvu ya Kristo iwe juu yangu'* (2 Kor. 12:9). Na kidogo baadaye: *'Kwa maana ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa na nguvu'* (beti 10). Lakini ole wetu sisi roho maskini, kwa maana tumepotea kutoka kwa njia ya Mababa Watakatifu, na kwa hiyo hatuna juhudi yoyote ya kiroho.

27. Ndugu akasema: 'Kwa nini, Baba, sina majuto?' Mzee akajibu: 'Ni kwa sababu wewe wala mimi hatuna hofu ya Mungu machoni mwetu. Ni kwa sababu tumekuwa kimbilio la kila aina ya uovu, na tunadharau adhabu za Mungu za kutisha kama njozi tu za mawazo.' Je, mtu anawezaje kutokuwa na majuto anaposikia, kwa mfano, Musa akizungumza kwa niaba ya Mungu kuhusu wenye dhambi: *'Kwa maana moto utawashwa na ghadhabu yangu'*, *'utaungua hadi vilindi vya kuzimu: utaangamiza dunia na mazao yake, na kuwasha misingi ya milima'* (Kumb. la Torati 32:22–23). Na tena: *'Nitaleta upanga wangu kama radi; mkono wangu utatoa hukumu, nami nitawalipiza adui zangu, na nitawalipiza wale wote wanaonichukia'* (41). Au kama Isaya anavyopaza sauti: *'Wenye uasi katika Sayuni wamegeuka nyuma; hofu itawashika waovu: nguvu za roho yenu zitakuwa bure; utateketezwa na moto. Nani atakuambia kwamba moto unawaka? Nani atakuambia habari ya mahali pa pumziko la milele?"* (Isa. 33:14). Na tena: *"Watatoka na kuona maiti ya wale waliompinga; maana mdudu wao hatafa, wala moto wao hautazimika; na watakuwa chukizo kwa kila nyama"* (Isaya 66:24). Au kama Yeremia anavyosema: *'Mpe Bwana Mungu wenu utukufu kabla ya jioni kupita, na kabla ya miguu yenu kukanyaga milima ya giza; na mkitazamia nuru, kutakuwa na giza nene, nanyi mtatupwa gizani'* (Yer. 13:16). Na tena: *"Lisikieni haya, enyi watu wapumbavu wasio na akili, wenye macho wasiotazama, wenye masikio wasiosikia. Je! Hamnitishi mimi, asema Bwana, wala hamwoni aibu mbele zangu?"* (Yer. 5:21–22). Na tena: *"Uasi wako ndio utakayekuhukumu, na uovu wako ndio utakayekushitaki; kumbuka na uone kwamba ni jambo baya na chungu kwako kuniacha mimi, asema Bwana… Nilikupanda kama mzabibu wenye tunda, mzabibu halisi kabisa; umegeuzwaje kuwa mzabibu mchungu, mgeni?"* (Yer. 2: 19–21)? Na tena: *'Sikutulia pamoja na wale wanaosherehekea, bali niliogopa kutokana na ghadhabu ya mkono wako; niliketi peke yangu, maana nilikuwa nimejaa uchungu'* (Yer. 15:17).Nani, pia, asiyeshtushwa kusikia anachosema Ezekieli: *'Mwisho wako umefika; nitamwaga ghadhabu yangu juu yako, na kulipiza kisasi juu yako kulingana na njia zako, na kuleta juu yako machukizo yako yote. Jicho langu halitahurumia, wala sitakuwa na huruma… na mtajua kwamba mimi ndiye Bwana anayepiga"* (Ezek. 7:3, 9). Nani asiyeshtushwa akisikia jinsi Danieli anavyoelezea Siku ya Mwisho, akisema: *'Nilitazama, nao wakaweka kiti cha enzi; na Mzee wa Siku akaketi; mavazi yake yalikuwa meupe kama theluji, na nywele za kichwa chake kama sufi safi; kiti chake cha enzi kilikuwa moto ukawaka, na magurudumu yake yalikuwa moto unaowaka. Mto wa moto ulikuwa ukitiririka mbele Yake: maelfu kwa maelfu walikuwa wakimtumikia, na makumi ya maelfu walisimama mbele Yake: kiti cha hukumu kilipangwa, na vitabu vilifunguliwa"* (Dan. 7:9–10), yaani, matendo ya kila mtu. Na tena: *'Katika maono ya usiku, tazama, juu ya mawingu ya mbingu alikuja mmoja kama mwana wa binadamu, naye alifika hata kwa Mzee wa Siku na akaletwa mbele yake; naye akapewa mamlaka na utukufu na ufalme, ili watu wa mataifa yote, na ya kabila zote, na ya lugha zote wamtumikie; mamlaka yake ni ya milele, ambayo haitapita, na ufalme wake hautaharibiwa kamwe. Roho yangu ilisumbuliwa sana ndani yangu, mimi Danieri, na maono ya kichwa changu yalinishangaza' (Dan. Utawala wake ni utawala wa milele, ambao hautapita, na ufalme wake hautaharibiwa. Roho yangu ilisumbuliwa ndani yangu, mimi, Danieli, na maono ya kichwa changu yalinishangaza"* (Dan. 7:13–15).

28. Nani asiyetetemeka akisikia maneno ya Daudi: *'Mungu alinena mara moja; nimesikia hayo mara mbili: Kwani nguvu za Mungu, na rehema zako, Ee Bwana; Kwa maana utalipiza kila mtu sawasawa na matendo yake'* (Zab. 61:12,13)? – Na tena, Mhubiri anasema nini: *'Mwisho wa mambo yote: simua haya yote, mchembe Mungu, na mshikilie amri zake; maana jambo hili linamhusu kila mtu: maana Mungu atamwita kila mtu hukumu kwa kila dhambi, iwe ni mema au mabaya'* (Mhub. 12:13–14)?

29. Nani asiyetetemeka akisikia yale yale kutoka kwa Mtume, anayesema: *'Kwa maana ni lazima sisi sote tuje mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ili kila mtu apokee yaliyoendana na yale aliyoyatenda akiwa katika mwili, iwe ni mema au mabaya"*? (2 Kor. 5:10; Rum. 14:10). Nani, basi, asiyetokwa na machozi baada ya haya yote kwa ajili ya kutokiamini kwetu na upofu wa roho zetu – kwamba, baada ya kusikia haya yote, hatubu wala hatomwaga machozi ya uchungu kwa uzembe na kutojali kwetu, ambako Yeremia, akitabiri, alisema: *'Aliyelaaniwa yeye atendaye kazi ya Bwana kwa uvivu'* (Yer. 48:10). Kama tungekuwa na shauku ya wokovu wa roho zetu, tungetetemeka kwa neno la Bwana na kukimbilia kwa nguvu zetu zote kutimiza amri Zake, ambazo wokovu wetu hutokana nazo. Lakini sisi, ingawa tumesikia kutoka kwa Bwana Mwenyewe:

'Ingieni kupitia lango nyembamba linaloingiza katika uzima' (Mathayo 7:13–14), tumechagua njia pana na pana zaidi inayoingiza katika maangamizi. Maana atakapokuja kuwahukumu walio hai na waliokufa, tutasikia kutoka kwake: *'Nendeni zenu, mliobarikiwa, mkaingie katika ufalme uliotayarishwa tangu milele; mlirithi ufalme wa Mungu, nanyi mtalipwa, nanyi mtalipwa!'* (Mathayo 25:34).

30. Na tutasikia hivi si tu tunapofanya maovu, bali pia tukipuuza kufanya mema na kushindwa kumpenda jirani yetu. Zaidi ya hayo, tukifanya pia matendo mabaya, tutawezaje kustahimili siku hiyo tukiwa katika hali ya roho iliyo duni namna hiyo? Ni lazima pia tufahamu kwamba *'Usizini, Usibe*, Usue'—na kadhalika—yalielekezwa kwa watu wa kale kupitia Musa (Mathayo 5:28). Bwana, hata hivyo, akijua kwamba kwa Mkristo kufikia ukamilifu katika maisha, kutii amri hizi pekee hakutoshi, alisema: *'Amen, nawaambieni, kama haki yenu haitapita ile ya waandishi na Mafarisayo, hamtaingia katika Ufalme wa Mungu*'. Ndiyo maana, kabla na baada ya maneno hayo, daima alitaka utakatifu kamili wa roho—ambayo kwa ajili yake mwili pia hutakaswa—na akateua upendo wa dhati kwa watu wote, kupitia wao ndipo tunaweza kufikia kumpenda Yeye Mwenyewe. Aliweka mfano huu kwa ajili yetu katika nafsi Yake na katika wanafunzi Wake, kama ilivyosemwa mara nyingi.

31. Tunaweza kuwa na kisingizio gani siku hiyo, tukiwa na mfano kama huo mbele yetu, lakini tukibaki katika uzembe kama huo? Akilia juu yetu, Yeremia anasema: *'Nani atakayenipa maji kichwani mwangu, na chemchemi ya machozi machoni pangu, ili niliwe siku na usiku'* kwa ajili ya watu hawa (Yer. 9:1)—kwamba, baada ya kufanywa kuwa na haki ya neema kama hiyo, tunabaki katika uzembe kama huo, au mbaya zaidi, tumajaa kila aina ya uovu. Ninamsikia Musa akizungumzia sisi pia: *'Yakobo alikula akashiba; alinona, akajiridhisha; ndipo alimwacha Mungu aliyemfanya, akamgeukia Mungu wa wokovu wake'* (Kumb. la Torati 32:15). Mika pia analia kwa ajili yetu, akisema: *'Lo, nafsi yangu! Kwa maana wacha Mungu wameangamia juu ya nchi, na hakuna mtu miongoni mwa wanadamu anayefanya yaliyo sawa; kila mmoja humdhulumu jirani yake kwa uovu ; wanatayarisha mikono yao kwa ajili ya uovu'* (Mika 7:2–3). Vivyo hivyo, Mwandishi wa Zaburi alituongelea sisi, akisali: 'Niokoe, Ee Bwana, maana waumini ni wachache; kwani kweli imetoweka miongoni mwa wanadamu' (Zab. 11:2).

32. Akilililia hali yetu, Mtume anazungumza kwa unabii: *'Wote wamepindukia; pamoja wameharibika; hakuna afanyaye wema, hata mmoja. Koo zao ni makaburi yaliyo wazi; kwa ndimi zao wamefanya udanganyifu; sumu ya nyoka iko chini ya midomo yao; vinywa vyao vimejaa laana na uchungu. Maangamizi na ukatili viko katika njia zao, wala hawajui njia ya amani. Hakuna hofu ya Mungu machoni mwao'* (Warumi 3:12–18). Na tena, katika maono ya unabii kuhusu maisha yetu mabaya ya sasa, anaandika kwa Timotheo: *'Hili litakubidi ulielewe: katika siku za mwisho nyakati za hatari zitakuja. Kwa maana watu watakuwa wapenda nafsi, wapenda fedha, wajivunja, wenye kiburi, wamkashifu Mungu, wasiowatii wazazi wao, washenzi, wasio safi, wasio na upendo, wasiosamehe, wachongezi, wasiojizuia, wakali, wasio na upendo, wasaliti, wasiotenda kwa busara"*—na kadhalika (2 Tim. 3:1–4). Haya basi, ole wetu, maana tumefikia kilele cha uovu. Kwani ni nani kati yetu asiye na hatia kwa aina hizi za uovu zilizotajwa? Je, unabii huu haujatimizwa ndani yetu? Je, sote si wazururaji? Je, sote si wapenzi wa raha? Je, sote hatuvami vitu vya dunia kwa upumbavu? Sisi sote si wenye hasira ya haraka? Sisi sote si wenye kulipiza kisasi? Sisi sote si wasaliti wa kila wema? Sisi sote si wachongezi? Sisi sote si wapiga porojo? Sisi sote si wasiowaheshimu wazee? Sisi sote si wenye chuki kwa ndugu zetu? Sisi sote si wenye kiburi? Sisi sote si wenye majivuno? Sisi sote si wenye fahari? Sisi sote si wajinga? Sisi sote si wanafiki? Sisi sote si wadanganyifu? Sisi sote si wenye wivu? Sisi sote si wasiwasi? Sisi sote si wavivu? Sisi sote si wadanganyifu? Sisi sote si wapuuzi? Sisi sote si wapuuzi wasiojali? Sisi sote si wapuuzi wasiotilia maanani amri za Mwokozi? Sisi sote si wapuuzi waliojaa kila aina ya uovu? Je, hatujawa mahali patakatifu pa sanamu badala ya hekalu za Mungu? Badala ya Roho Mtakatifu, kimbilio la roho wachafu? Je, hatumwiti Mungu 'Baba' kwa ulaghai tu? Je, hatukuwa, badala ya kuwa wana wa Mungu, wana wa Gehena? Je, hatukuwa wabaya kuliko Wayahudi, sisi ambao sasa tunabeba jina kuu la Kristo? Na bado hakuna anayekasirika kusikia ukweli huo. Hata wale (Wayahudi), ingawa hawakufuata sheria, walisema: *'Sisi tuna Baba mmoja, Mungu'*; lakini kutoka kwa Mwokozi walisikia: *'Ninyi mko kwa baba yenu, ibilisi, na mnapenda kutenda tamaa za baba yenu'* (Yohana 8:41, 44).

33. Je, si haki kwamba sisi pia, ambao tumevunja amri Zake, tusikie mambo kama hayo kutoka Kwake? Tazama, Mtume aliwaita wale wanaoongozwa na Roho 'wana wa Mungu'. 'Kwa maana *wote waliopelekwa na Roho wa Mungu*, *hao ndio wana wa Mungu,'* anasema (Warumi 8:14). Basi, tunawezaje kujiita watoto wa Mungu tunapoongozwa na fikra za kimwili? Anaosema, wale wanaoongozwa na Roho wanatambulika waziwazi kwa matunda ya Roho. Matunda ya kiroho, anasema Mtume, ni upendo, furaha,

amani, uvumilivu, wema, wema wa moyo, uaminifu, upole na kujidhibiti (Gal. 5:22). Je, tunayo hata mojawapo kati ya haya? Je, si kinyume chake ndicho? Kwa hiyo, hatupaswi kuitwa watoto wa Mungu, bali kinyume chake. Kile kinachozaliwa na mtu huwa kama yule aliyemzaa. Lakini Bwana anasema: *'Kile kilichozaliwa kwa Roho ni roho'* (Yohana 3:6). Sisi, hata hivyo, tumekuwa mwili unaotamani mambo ya kiroho, na kwa hiyo hukumu ifuatayo inatuhusu ipasavyo: *'Roho yangu haitashindana na mwanadamu milele, kwa kuwa yeye ni mwili tu'* (Mwa. 6:3). Tunawezaje hata kujiita Wakristo wakati hatuna chochote cha Kristo ndani yetu?

34. Mtu anaweza kusema: 'Nina imani kwa Kristo; je, imani hii kwa Yeye peke yake inatosha kwa wokovu wangu?' Lakini Mtume Yakobo anapinga hili, akisema: *'Hata mapepo huamini—na kutetemeka'* (Yakobo 2:19). Na tena: *'Imani isiyo na matendo imekufa yenyewe'* (17:26). – Je, kweli tunaamini Yeye?! Tunawezaje kudai kuwa tunaamini Yeye kuhusu yajayo, tulipokuwa hatuamini kuhusu yaliyopo sasa hapa? Na hatuamini: kwa maana tumeambatana na vitu vya kimwili, tunaishi kulingana na mwili, na tunapigana vita dhidi ya Roho. Lakini wale wanaomwamini Kristo kweli na wamempokea mioyoni mwao kwa kutimiza amri Zake husema: *'Sivyo tena mimi ndiye hai, bali Kristo ndiye hai ndani yangu. Na uhai ninaoishi sasa katika mwili, huu nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao* nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao na*o nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao* nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao na*o nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao nao* nao nao nao nao nao nao Kwa nini, basi, wao—wakiteseka kwa ajili Yake kwa ajili ya wokovu wa wengine, kama waigaji wake watiifu na watimizaji wa kweli wa amri zake—walisema: *'Tunapotukwa, tunabariki; tunapoteswa, tunavumilia; tunapotuhumiwa, tunatuliza'* (1 Kor. 4:12)? Kwa maana walikuwa wamesikia neno Lake, lililoamuru: *'Wapendeni adui zenu, wafanyieni wema wale wanaowachukia, wabariki wale wanaowalaani, na muombeeni wale wanaowatesa'* (Mathayo 5:44). Hivyo, kupitia maneno na matendo yao, Kristo, aliyekuwa akitenda kati yao, alidhihirishwa. Sisi, hata hivyo, kwa kuwa tunatenda kinyume na amri zake zote, tunajikuta tumejaa kila aina ya uchafu. Ndiyo maana sisi tumekuwa, badala ya hekalu la Mungu, pango la wezi; badala ya nyumba ya maombi, kimbilio la majambazi; badala ya taifa takatifu, taifa la wenye dhambi; badala ya watu wa Mungu, watu waliojaa dhambi; badala ya mbegu ya mtakatifu, mbegu mbaya; badala ya wana wa Mungu, wana wa u u; Kwa maana, tukiwa tumeacha amri za Bwana, tunawatumikia pepo wabaya kwa tamaa zetu za uchafu – na tumeuchochea Mtakatifu wa Israeli hasira.

35. Ndiyo maana Isaya mkuu, akilia juu yetu na kwa wakati huo huo akitaka kutusaidia katika anguko letu, anapaza sauti, akisema: *'Kwa nini bado mnajijeruhi kwa kutenda maovu? Kila kichwa ni kasoro, na kila moyo umejaa huzuni: kutoka miguuni hata kichwani, hakuna afya ndani yake: wala kinyweleo, wala kasoro, wala kidonda kinachowaka: je, hakuna mchuzi wa kupaka, wala mafuta, wala kitambaa cha kujifunga?"* (1:5–6). Basi, nini kinachofuata kutokana na haya? *'Binti Sioni ameachwa kama kichaka miongoni mwa mashamba ya mizabibu, kama ghala la matunda katika bustani, kama mji uliozingirwa'* (-8). Akituonyesha uharibifu huu wa nafsi yetu, Mtume pia alisema: *'Na kama vile wasivyopenda kumtambua Mungu katika ufahamu wao, Mungu aliwakabidhi akili iliyopotoshwa, wafanye mambo yasiyowafaa wanadamu—wakijaa kila aina ya dhulma, uovu, udanganyifu, na tamaa; wakijaa wivu, mauaji, fitina, wivu, kashfa, wivu; wafisadi, wazushi, wamradi, wenye kusababisha machafuko, wajivunja, wenye kiburi, wabuni wa uovu, wasiowatii wazazi, wasio na akili, wasio na huruma: wasio na upendo, wasioaminika, wasio na rehema. Lakini kuna pia wale ambao, wakiwa wameelewa hukumu ya Mungu—kwamba wale wanaotenda mambo kama hayo wanastahili kifo—si tu wanayafanya wenyewe, bali pia wanapendeza wale wanaoyafanya. 'Kwa sababu hii Mungu aliwakabidhi tamaa za aibu, ili wachafue miili yao wenyewe katikati yao'* (Warumi 1:28–32, 26, 24). Na nini kinachofuata kutokana na hili? *'Hasira ya Mungu,'* inasema, *'inadhihirishwa kutoka mbinguni juu ya ukafiri wote na dhuluma ya wanadamu'* (beti ya 18).

36. Akionyesha ukiwa huu wa roho, Bwana alisema: *'Ee Yerusalemu, Yerusalemu, wewe unaoua manabii, na kuwapiga kwa mawe wale wanaotumwa kwako, mara ngapi nilitamani kuwakusanya watoto wako pamoja, kama tai anavyowakusanya vifaranga vyake chini ya mbawa zake, lakini hamkutaka! Nyumba yenu imeachwa ukiwa"* (Mathayo 23:37–38). Isaya tena aliona wazi kwamba sisi, kama watawa, tunatekeleza

huduma zetu kwa maana ya kimwili tu, huku tukipuuzia huduma ya kiroho kwa Mungu; lakini, licha ya hayo, tunajivunia wenyewe. Alisema: *'Sikieni neno la Bwana, enyi watawala wa Sodoma; sikieni sheria ya Mungu, enyi watu wa Gomora. 'Mizabihu yenu mingi inanifaa nini?' asema Bwana. 'Nimechoka na sadaka za kuungua za kondoo dume na mafuta ya wanakondoo; sina hamu ya damu ya ng'ombe dume na mbuzi. Kwani ni nani amewataka haya mikononi mwenu mpate kuyabeba katika hukumu yangu? Na hata kama mkileta sehemu ya saba ya nafaka, ni bure: Uburudisho ni chukizo kwangu; sitavumilia miezi yenu mipya, wala Sabato zenu, wala sikukuu zenu zilizowekwa; roho yangu inachukia kufunga kwenu, mikusanyiko yenu mikuu, na sherehe zenu; mmekuwa mzigo kwangu; siwezi kuvumilia dhambi zenu tena. Mtakaponyoosha mikono yenu kwangu, nitaficha macho yangu kwenu; hata mkiongeza maombi yenu, sitawasikia."* Kwa nini iko hivi? *'Kwa maana*,*'* anasema*, 'mikono yenu imejaa damu'* (Isaya 1:10–15), kwa kuwa *'yeyote anayemchukia nduguye ni muuaji'* (1 Yohana 3:15). Kwa hiyo, kazi yoyote ya kujinyima inayokosa upendo haimvutii Mungu.

37. Naye Mungu, akifichua unafiki wetu akiwa mbali, anasema: *'Watu hawa wananiheshimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao i mbali nami; wananiheshimu bure'* – na kadhalika (Isaya 29:13). Hakika, kile ambacho Bwana wetu alisema akiwakemea Mafarisayo kinatuhusu sana sisi, wanafiki wa leo, ambao, baada ya kupewa neema kama hiyo, tunajitokeza kuwa wabaya zaidi kuliko walivyokuwa hapo awali kwa tabia. Je, sisi pia hatufungii mizigo mizito na isiyovumilika na kuiweka mabegani mwa watu, ilhali sisi wenyewe hatutaki hata kuitia mkono (Luka 11:46)? – Je, sisi pia hatufanyi matendo yetu yote ili tuonekane na watu (Mathayo 6:5)? Je, sisi pia hatupendi kuchukua nafasi za heshima katika karamu na kukaa safu ya mbele katika mikutano? Je, sisi pia hatupendi kuitwa 'Mwalimu, Mwalimu' na watu – na je, hatuwaudhi hata kufa wale wasiotupa heshima hiyo? Je, hatujachukua pia funguo ya ufahamu, lakini badala ya kufungua njia kwa kutumia, tunaziba Ufalme wa Mungu mbele ya watu—hivyo sisi wenyewe hatuingii, wala haturuhusu wengine waingie? Je, sisi si pia viongozi vipofu, wanaochuja mbu lakini wanameza ng'ombe? Je, sisi si pia tunasafisha upande wa nje wa kikombe na sahani, ilhali ndani yetu tumejaa unyang'anyi, tamaa na upotovu? Je, sisi si tunatoa sehemu ya kumi ya minti, majani ya harufu na bizari, ilhali tunapuuzia haki na upendo wa Mungu? Je, hatuko kama makaburi yaliyofungwa, tukionekana kuwa wa haki kwa watu kwa nje, ilhali ndani tumejaa unafiki, uasi na kila aina ya uchafu? Je, hatujengi makaburi ya mashahidi na kupamba hazina za mabaki ya Mitume, ilhali katika mwenendo wetu tuko kama wale waliowaua (Mathayo 23: 3–32)? Basi, nani hatatuhurumia katika hali hii? Nani hatahurumia utumwa wetu? Kwa maana kwa sababu ya haya, sisi, wana wa heshima wa Mungu, tumohesabiwa kama vyombo vya udongo. Kwa sababu ya haya, dhahabu yetu imekuwa nyeusi, na fedha yetu bora imebadilika (Lamentations 4:1–2). Kwa sababu hii, sisi, Walazari wa Sayuni, tuliokuwa tuking'aa kuliko theluji, tumekuwa kama Waafrika wa Kiaskaria; ingawa tulikuwa weupe kuliko maziwa, tumekuwa weusi kuliko wino. Kwa sababu hii, sura zetu zimekuwa nyeusi kuliko kichwa cha moto; uovu wetu umeongezeka kuliko maovu ya Sodoma; kwa sababu hii, sisi, wana wa mchana na wa nuru, tumekuwa wana wa usiku na wa giza (1 The. 5:5). Kwa sababu hii, sisi, wana wa ufalme, tumekuwa wana wa Gehena. Kwa sababu hii, sisi, wana wa Aliye Juu Zaidi, tunakufa kama wanadamu, na tunanguka kama mmoja wa wakuu (Zab. 80:7). Kwa sababu hii tumewekwa mikononi mwa maadui wasio na sheria—yaani, pepo wabaya na wakali wa —na kwa mtawala asiye na haki zaidi na mdanganyifu duniani, yaani, bwana wao Shetani; kwa maana tumefanya dhambi na kutenda maovu, tukiwa tumekiuka amri za Bwana Mungu wetu (Dan. 3, 29–32), wakiwa wamemkanyaga Mwana wa Mungu chini ya miguu yao na kumdharau damu ya agano kuwa kama si kitu (Ebr. 10:29). Lakini Ee Bwana, *'usiutupilie mbali milele kwa ajili ya jina Lako; usiharibu agano Lako, wala usiondoe rehema Zako kwetu'* (Dan. 3: 34–35), kwa ajili ya wema wako, Baba yetu uliye mbinguni, kwa ajili ya wema wa Mwana wako wa pekee, na kwa ajili ya rehema za Roho wako Mtakatifu. *"Usikumbuke uovu wetu wa zamani; fadhili Zako, Ee Bwana, zituufikie hivi karibuni, maana tumehuzunika sana. Tusaidie, Ee Mungu, Mwokozi wetu, kwa ajili ya utukufu wa jina Lako; Ee Bwana, utuokoe na kutusafisha dhambi zetu kwa ajili ya jina Lako"* (Zab. 78, 8:9), ukikumbuka asili yetu, ambayo Mwanao wa pekee, kwa upendo kwa wanadamu, alituchukua kutoka kwetu na kuiweka mbinguni kwa ajili yetu, akitupa tumaini thabiti la wokovu, ili tusiharibike zaidi kwa kukata tamaa. Tusaidie na utuokoe, kwa ajili ya damu Yake ya thamani, ambayo Aliimwaga kwa ajili ya uzima wa ulimwengu; kwa ajili ya Mitume Wake watakatifu na mashahidi, waliomwaga damu zao kwa ajili ya jina Lake; na kwa ajili ya Manabii watakatifu, Mababa na Mababu, waliojitahidi kuwafurahisha jina Lako takatifu. Usidharau maombi yetu, Ee Bwana, wala usitutupe hadi mwisho. Kwa maana hatujivunii haki zetu, bali rehema zako, ambazo kwa njia zake huwatunza watu wako. Tunakuomba na kusihi neema yako, kwamba sakramenti iliyoandaliwa kwa ajili yetu na Mwanao Mlezi kwa ajili ya wokovu wetu isije ikawa sababu ya hukumu kwetu; usitutupe mbali na

uwepo wako. Usidharau kutostahili kwetu, bali utuonyeshe rehema kulingana na rehema zako kuu; na kwa wingi wa fadhili zako, utusafishe kutoka kwa maovu yetu, ili, tukikaribia uso wa utukufu wako bila hukumu, tustahili ulinzi wa Mwanao wa pekee, na tusipatikane kuwa watumwa wa udanganyifu wasiotubu kwa dhambi zetu. Ee Bwana Mwenyezi, sikia sala yetu, maana hatumjui Mungu mwingine ila Wewe; tunaitaja jina Lako. Wewe ndiye anayefanya yote katika yote, na kwako sisi tunatafuta msaada wote. Tazama kutoka mbinguni, Ee Mungu, ukatuangalia kutoka makao ya utukufu wako mtakatifu. *'Basi, ari yako na nguvu zako viko wapi? Ukarimu wa rehema zako uko wapi, kwa kuwa umevumilia sisi? Kwa maana Wewe ndiwe Baba yetu, kwa kuwa Abrahamu hatukazaa, wala Israeli hakatuzalia; bali Wewe, Ee Bwana, ndiwe Baba yetu; utuokoe, kwa maana tangu mwanzo jina Lako takatifu limekuwa juu yetu"* na Mwanao wa pekee na Roho Wako Mtakatifu. *'Kwa nini, Ee Bwana, umetuacha tupotee kutoka kwa njia yako, na kuiganda mioyo yetu hata hatukuogopa?'* Turudishe, Ee Bwana, watumishi wako, kwa ajili ya kanisa lako takatifu na kwa ajili ya watakatifu wako wote wa zamani; *'ili tusije tukarithi milima yako takatifu: maadui zetu wamepiga miguu mahali pako patakatifu. Tulikuwa kama katika siku za zamani, wakati wewe hukututawala, wala jina lako halikutajwa juu yetu"* (Isaya 63:15–19).

38. *'Kama mbingu zingifunguliwa, milima ingetetemeka mbele yako na kuyeyuka, kama nta inavyoyeyuka mbele ya uso wa moto; na moto ungewateketeza maadui zako, na jina lako lingetishwa na wale wanaokupinga. Utakapofanya matendo yako ya utukufu, milima itatetemeka mbele yako. Tangu zamani hatujasikia, wala macho yetu hayajaona Mungu kama Wewe, na kazi zako ambazo utawatendea wale wanaosubiri rehema zako. Kwa maana rehema imewekwa kwa ajili ya wale wanaotenda yaliyo sawa, na njia zako zitakumbukwa: kwa maana Wewe ulikasirika, na sisi tumetenda dhambi."* – Ingekuwa bora kusema: sisi tumetenda dhambi, na Wewe ulikasirika. *'Kwa sababu hii tumepotea, nasi sote tumekuwa kama mtu asiye safi, kama nguo ya uchafu; haki zetu zote ni kama hivi: nasi tumeanguka kama majani, kwa sababu ya maovu yetu: hivyo upepo unatuchukua, na hakuna anayelitaja jina lako, wala anayekumbuka kukushikilia: kwa maana umegeuza uso wako kutukabili, na umetuacha kwa sababu ya maovu yetu. Na sasa, Ee Bwana, Wewe ndiwe Baba yetu; sisi sote ni kazi ya mikono Yako. Usikasirike sana nasi, wala usikumbuke dhambi zetu milele; bali tutazame sasa, maana sisi sote ni watu Wako. Mji wa patakatifu Pako umeangamizwa; Sayuni imekuwa kama jangwa; Yerusalemu imekuwa laana. Hekalu letu takatifu, na utukufu ambao baba zetu waliutukuza, limeangamizwa kwa moto, na utukufu wetu wote umeanguka pamoja. Na kwa yote haya, Ee Bwana, umevumilia; umenyamaza na kutuonea unyenyekevu sana"* (Isaya 64:1–12).

39. Hili liliwapata watu Wako wa kale kama ishara ya yajayo, lakini sasa limetokea kweli kwetu. *'Tumekuwa njozi kwa majirani zetu'*, mashetani, *'tukawa kicheko na mzaha kwa wale wanaotuzunguka'* (Zab. 78:4). Lakini tazama kutoka mbinguni, uone, na utuokoe kwa ajili ya jina Lako takatifu. Tupe uwezo wa kutambua hila za wapinzani wetu na utuokole kutoka kwa mikakati yao. Usitunyime msaada Wako, kwa maana sisi wenyewe hatutoshi kuwashinda wanaotushambulia; lakini Wewe uweza kutuokoa kutoka kwa maadui zetu wote. Tuponye, Ee Bwana, kutoka kwa taabu zote za ulimwengu huu, kwa wema wako, ili, tukivuka bahari ya maisha kwa dhamiri safi, tuonekane kuwa watakatifu na wasio na lawama mbele ya kiti chako cha enzi cha kutisha, na tufanywe kuwa stahiki wa uzima wa milele.

40. Aliposikia haya yote na akashikwa na majuto makuu, ndugu yule akamwambia mzee, huku akitokwa na machozi: 'Kama ninavyoona, baba yangu, hakuna tumaini la wokovu kwangu. *"Maovu yangu yamenipita kichwa"* (Zab. 37:5). Nieleze, nakusihi, nifanye nini?' Mzee akajibu: 'Haiwezekani kwa watu kujiokoa wenyewe; lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana, kama Bwana mwenyewe alivyosema (Mathayo 19:26), na hivyo *"tuwasilishe nafsi zetu mbele yake kwa toba… tuabudu na kuisujudu mbele yake, na kulia mbele ya Bwana aliyetuumba: kwa maana yeye ni Mungu wetu"* (Zab. 94: 2:6), maana tunasikia neno Lake likiwa linasemwa kupitia Nabii Isaya: *'Mtakaporudi, mtaokolewa'* (Isaya 30:15). Na tena: *'Je, mkono wa Bwana hauwezi kuokoa? Au amefanya sikio Lake kuwa nzito hata asisikie? Lakini dhambi zenu zimeweka kizuizi kati yenu na Mungu; kwa ajili ya dhambi zenu Amegeuza uso Wake mbali nanyi, ili asije akawa na huruma"* (Isaya 59:1–2). Kwa nini anasema: *"Nawasheni, mkawa safi; toeni uovu kutoka roho zenu mbele ya macho Yangu; acheni uovu wenu; jifunzeni kutenda mema; tafuteni haki; mtetee mnyonge; mtetee yatima; mtetee mjane; na njooni, tushawirishe,' asema Bwana. 'Ingawa dhambi zenu ni kama bengi, zitakuwa nyeupe kama theluji; ingawa ni nyekundu kama zambarau, zitakuwa nyeupe kama sufi. 'Na mkipenda na kutii, mtakula malimwa ya nchi; maana kinywa cha Bwana kimetamka maneno haya'* (Isaya 1:16–20); na kupitia Yoeli anasema pia: *"Rudini kwangu kwa moyo wenu wote, kwa kufunga, na kulia, na kuomboleza; paseni mioyo yenu, si mavazi yenu; na mgeukieni Bwana, Mungu wenu, kwa maana yeye ni mwema na mwenye huruma,*

mvumilivu, na aliyejaa upendo wa amani" (Yoeli 2, 12–13). Na kwa Ezekieli aliamuru*: 'Sema: Mwanadamu, nena na nyumba ya Israeli, ukaweambie: "Makosa yetu na maovu yetu yako juu yetu; tumeteketezwa na hayo; basi tutawezaje kuishi? Waambie: 'Kama mimi nilivyo hai,' asema Bwana Mungu, 'sitapenda kifo cha mwovu, bali kwamba yule mwovu arudi kutoka katika njia yake mbaya na akae hai: geukeni, geukeni kutoka katika njia zenu mbaya; mbona mtakufa, enyi nyumba ya Israeli?'"* (Ezek. 33:10–11). Kitabu cha Tatu cha Wafalme, kikiwa kinaonyesha wingi wa wema wa Mungu, kinasema hivi: alipomsikia Ahabi—aliyekuwa katika shamba la mizabibu la Nabhoti, ambalo alikuwa amelichukua kama urithi wake kupitia mauaji ya Nabhoti yaliyotendwa na Yezabeli—maneno ya Eliya, ambaye alisema: *'Ndivyo asemavyo Bwana: Kwa sababu umeuua na kumiliki, mahali pale ambapo mbwa walilamba damu yake, hapo ndipo mbwa watalamba damu yako nawe... Na mbwa wa Yezabeli watamla katika mipaka ya Yezreeli.' Ahab aliposikia maneno haya, alijificha mbele za Bwana; naye akaondoka akilia, akararua nguo zake, akajifunga gunia, akafunga, naye* 'alijifunika *gunia'* mchana na usiku. *"Neno la Bwana likamjia Eliya, likisema: 'Je! Umeona jinsi Ahabu alivyojinyenyekeza mbele yangu? – kwa sababu hii, sitamletea mabaya juu yake katika siku zake'"* (1 Wafalme 21:19, 23, 27, 29). Na Nabii Daudi anasema: *'Nilitubu makosa yangu, wala sikuficha dhambi yangu. Nilisema, "Nitakiri makosa yangu kwa Bwana," nawe ukaondoa uovu wa moyo wangu. Kwa hiyo, kila mtu mcha Mungu atakuomba wakati wa shida'* (Zab. 31:5, 6). Katika Injili, Bwana anasema: *'Toeni toba, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia'* (Mathayo 4:17). Na Petro alipomuuliza: *'*Bwana*, ni mara ngapi ndugu yangu aniponitenda dhambi, nami nimwamsamehe—mara saba?'* Kwa kuwa kwa asili ni mwema na wema wake hauwezi kuelezwa, alimjibu: *'Sikusema nawe, mara saba, bali mara sabini mara saba'* (Mathayo 18:21–22). Ni nini kinachoweza kulinganishwa na wema kama huo? Tutaulinganisha na nini upendo kama huo kwa wanadamu?

41. Basi, kwa kuwa tumeshajua hofu ya Mungu, pamoja na wema na upendo Wake kwa wanadamu, kutoka katika Agano la Kale na Jipya, tumgeukie kwa mioyo yetu yote. Kwa nini tupotee, ndugu zangu? Tusafishe mikono yetu yenye dhambi, tubadilishe mioyo yetu yenye nia mbili, tufunge maombolezo, tukate, na tukalie dhambi zetu. Tuaache matendo yetu maovu; tumtumaini rehema za Bwana, tuogope adhabu Yake, na tuazimie kutii amri Zake. Tupendane sisi kwa sisi kwa mioyo yetu yote; tuseme: 'Ninyi ni ndugu zetu' – na jina la Bwana litukuzwe hata na wale wanaotuchukia na kututukana. Tusameheane tunaposhawishiwa na sisi kwa sisi, kwa maana sote tumezungukwa na adui wetu wa pamoja. Tuwapingane mawazo yetu mabaya, tukimwomba Mungu awe mshirika wetu, na hivyo kuondoa ndani yetu roho mbaya na chafu. Tuutawale mwili kwa roho, tukikifisha na kuutawala kwa njia zote za kujinyima. Tujisafishe kutoka kwa uchafu wote wa mwili na roho. Tuhimizane katika upendo na matendo mema. Tusione wivu kwa wengine, wala tusichochewe na wale wanaotuvunia wivu. Tuonyeshane huruma, na tunaponane kwa unyenyekevu. Tusihukumu wala kutemeana, maana sisi ni viungo vya mwili wa kila mmoja. Tuachane na upuuzi na uzembe, na tujihadhari kwa ujasiri dhidi ya roho wabaya. Tuna Yesu Kristo Mwenye Haki kama Mwombezi wetu kwa Baba; naye ni kafara ya dhambi zetu: kwa hiyo basi, tumuombee kwa moyo safi, kwa roho zetu zote, naye atasamehe dhambi zetu. *'Kwa maana Bwana yu karibu na wote wanaomwita kwa kweli'* (Zab. 144:18). Kwa nini imesema: *'Mtoeni Bwana dhabihu ya sifa, na mlipe Bwana wa majeshi nadhiri zenu; mniite siku ya taabu yenu, nami nitawaokoa, nanyi mtaniadhimisha'* (Zab. 49: 14:15). Na Isaya anasema nini tena? *'Ondoa kila nira ya uonevu, pasua matendo ya dhuluma, waachilie huru waliokandamizwa, na pasua kila tendo la uonevu. Mgawanyeni mikate yenu kwa wenye njaa, na mwaletee maskini na wasio na makao nyumbani kwenu; mkimwona mtu aliye uchi, msimgeukie, wala msimdharau ndugu zenu. Basi nuru yenu itachomoza kama alfajiri, na uponyaji wenu utang'aa upesi; haki yenu itawatangulia, na utukufu wa Bwana utawazunguka."* Na nini kinachofuata hili? – *"Ndipo mtakapopiga kelele, na Mungu atawasikia; bado mkiwa mnasema, atasema: 'Hapa nipo.' Ndipo nuru yako itakapong'aa gizani, na giza lako litakuwa kama mchana; na Mungu wako atakuwa pamoja nawe daima: nawe utashibishwa kama roho yako inavyotamani"* (Isaya 58:6–10). Je, unaona kwamba tunapoondoa kila ncha ya udhalimu, na kuweka mioyo yetu katika kumtendea jirani yetu wema kwa roho zetu zote, basi tutavaa nuru ya maarifa, tukiachiliwa kutoka kwa tamaa za uovu, tukijaa kila wema, tukimwangaziwa na nuru ya utukufu wa Mungu, na kuokolewa kutoka kwa ujinga wote; – na tunapomwomba Kristo, tutasikilizwa, na tutakuwa na Mungu pamoja nasi daima na kujazwa na tamaa za kiungu.

42. Tupendane, nasi tutapendwa na Mungu. Tuvumiliane, naye atavumilia dhambi zetu. Tusirudishe uovu kwa uovu, naye hataturudishia kulingana na dhambi zetu. Tutapata msamaha wa dhambi zetu kwa kusamehe ndugu zetu; kwani rehema za Mungu kwetu zimefichwa katika rehema zetu kwa majirani zetu. Ndiyo maana Bwana alisema: *'Samaheni, nanyi mtasamehewa'* (Luka 6:37). Na: *'Kwa maana*

mtakapowasamehe wanadamu makosa yao, nao Baba yenu wa mbinguni atawasamehe' (Mathayo 6:14). Na tena: *'Wenye heri ni wale wenye rehema, kwa maana nao watapata rehema'* (Mathayo 5:7). Na: *'Kwa kipimo mnachopimia, ndivyo mtakavyopimwa ninyi'* (Mathayo 7:2). Hivyo Bwana ametutayarishia njia ya wokovu, *'na akatupa haki ya kuwa watoto wa Mungu'* (Yohana 1:12). Baada ya haya, wokovu wetu uko kabisa mikononi mwetu.

43. Basi, tujikabidhi kabisa kwa Bwana, ili tumkaribie kabisa, na kupitia Yeye tuwe miungu. Maana ndiyo sababu alikuwa mtu, akiwa kwa asili Mungu na Bwana. Tumuamini kwa moyo wote, naye atawafukuza maadui zetu bila kukoma. *'Laiti watu wangu wangenisikia,'* asema Yeye, *'Enyi Israeli, laiti mngetembea katika njia zangu, ningewashinda maadui wao; na ningeweka mkono wangu juu ya wale waliowanyanyasa'* (Zab. 80:14–15). Tuweke tumaini letu lote kwake peke yake; tumwage huzuni zetu zote juu yake – naye atatuokoa kutoka kwa kila dhiki na kututunza maisha yetu yote. Tupende kila mtu kwa moyo wetu wote; lakini tumaini letu tusiliweke kwa mwanadamu yeyote. Ni kwa kadiri tu Bwana anavyotulinda ndipo marafiki zetu hutusaidia na maadui zetu hudhoofika mbele yetu. Lakini Bwana atakapotutupa, basi marafiki zetu nao hututupa (wakituacha bila msaada), na maadui zetu hutushinda. Bali atakayejiamini ataanguka kwa kushangaza, bali atakayemcha Bwana atatukuzwa. Ndiyo maana Daudi alisema: *'Sijaweka tumaini langu katika upinde wangu, wala upanga wangu hautaniweka huru; maana umetuokoa kwa wale wanaotudhulumu, na kuwafanya aibu wale wanaotuchukia'* (Zab. 43:7–8).

44. Tusiweke mawazo yanayopuuza dhambi zetu na kutuhakikishia kwa udanganyifu kwamba tayari zimesamehewa. Ilikuwa ni kutuonya dhidi ya mawazo kama hayo *ndiyo* Bwana aliposema: *'Jiweni na uangalizi na manabii wa uongo, wanaowajia wakiwa wamejivika mavazi ya kondoo, lakini kwa ndani wao ni mbwa mwitu wakali'* (Mathayo 7:15). Maadamu akili zetu bado zinasumbuliwa na dhambi, jua kwamba bado hatujafikia msamaha wake; kwani kwa hakika bado hatujazaa matunda yanayostahili toba. Tunda la toba ni utulivu wa nafsi; na utulivu huo ndio kufutwa kwa dhambi. Hatujamiliki bado utulivu kamili wa nafsi ikiwa nyakati zingine tunasumbuliwa na tamaa na nyakati zingine hatusumbuliwi. Hivyo basi, hatujafikia msamaha kamili wa dhambi pia. Tuliondolewa dhambi ya asili kwa njia ya Ubatizo Mtakatifu; lakini kutoka kwa dhambi ambazo tumethubutu kutenda baada ya Ubatizo, tunaachiliwa huru kwa njia ya toba pekee.

45. Basi, na tuungame kwa dhati, ili, tukiwa tumeachiliwa huru kutoka kwa tamaa zetu, tupate msamaha wa dhambi. Tuchukie mali za kidunia, tusije, kwa kugombana na wengine juu yake, tukavunja amri ya upendo na tukapotea kutoka kwa upendo wa Mungu. Tuenende kwa Roho, wala tusitimize tamaa za mwili (Gal. 5:16). Na tujiamshe na turudi katika fahamu zetu, na tukanyasue usingizi wa uzembe; tuwaige watawa watakatifu wa Mwokozi, na tufuate matendo yao, tukisahau yaliyo nyuma na tukijitahidi kufikia yaliyo mbele. Tuige ari yao isiyochoka, kujitolea kwao kwa shauku, uthabiti wao katika kujinyima, utakatifu wa usafi, uthabama wa uvumilivu, utulivu usiyoyumba, uaminifu wa huruma, upole usioathirika, joto la shauku, upendo wa kweli, unyenyekevu ulio juu, kujitenga kikamilifu na mali za dunia, ujasiri, wema, na upole wa mwenendo. Tusiruhusu tamaa zetu za raha; tusiruhusu mawazo yetu yanyonge; tusichafue dhamiri zetu. Tuishi kwa amani na wote na katika utakatifu, ambao bila wake hakuna mtu atakayeona Bwana (Ebr. 12:14). Zaidi ya yote, ndugu zangu, tukimbie ulimwengu na mtawala wa ulimwengu huu. Tukatae mwili na yote yanayohusu mwili. Tupande mbinguni na huko tufanye makao yetu, tukimfananisha Mtume wa kimungu, ili tufikie Mkuu wa Uzima na kushiriki katika chemchemi ya uzima. Tufanye k i ya wimbo pamoja na Malaika na Malaika Wakuu, na tuimbe sifa za Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye kwa yeye iwe utukufu na nguvu pamoja na Baba na Roho Mtakatifu, sasa na milele na hata milele. Amina.

2. Sura Mia Nne Kuhusu Upendo

Utangulizi kwa Elpidios

Ninakutumia kwa heshima yako, Baba Elpidios, risala kuhusu maisha ya kujinyima, na risala kuhusu upendo yenye sura mia nne—idadi sawa na Injili nne—ambayo huenda haikidhi kabisa matarajio yako; lakini ni kile bora zaidi tunachoweza kufanya. Hata hivyo, utakatifu wako ujue kwamba hili, pia, si tunda la akili yangu mwenyewe. Lakini baada ya kusoma maandiko ya Wababa Watakatifu, na kukusanya kutoka kwao yale yanayovuta fikra kwenye mada yangu, na kufupisha mengi katika kidogo kwa njia ya misemo au sura, ili kurahisisha kukariri na kukagua akilini, – Ninakutumia hili kwa Mheshimiwa wako, nikiomba ulisome kwa nia njema, ukitafuta manufaa pekee, na usijali ukosefu wa usemi mwororo, na uombe kwa ajili ya uduni wangu, ambao hauna tunda lolote la kiroho. Pia naomba usitazame yaliyoandikwa kama mzigo (kana kwamba

naweka mizigo mizito juu ya dhamiri yako); kwani ninatimiza amri ya utiifu. Nasema haya kwa sababu sasa ni wengi wetu wanaozitoa dhamiri kwa maneno ya mafundisho, ilhali ni wachache sana wanaofundisha kwa matendo yao, au kujifunza kutoka kwao. Jitahidi kusoma kila sura kwa makini zaidi. Kwani sidhani kila kitu kinaeleweka kwa urahisi na kila mtu; bali mengi yake yatahitaji utafiti mkubwa kwa upande wa wengi, ingawa, kwa juu juu, yameelezwa kwa urahisi sana. Huenda kabisa yale yanayofunuliwa ndani yao yakawa na manufaa kwa roho. Lakini hili bila shaka litakuwa hivyo, kwa neema ya Mungu, ikiwa mtu yeyote atasoma si kwa roho ya mashaka, bali kwa hofu ya Mungu na upendo. Hata hivyo, yeyote anayesoma kitabu hiki au kingine si kwa manufaa ya kiroho, bali ili kutafuta maneno ya kumkashifu mwandishi, ili kujionyesha kuwa anajua zaidi kuliko yeye, hatapata chochote cha manufaa kikifunuliwa kwake mahali popote, kamwe, au kwa njia yoyote ile.

Kisentiuria cha Kwanza Kuhusu Upendo

1. Upendo ni hali ya wema ya nafsi, ambayo kwa hiyo haipendelei chochote kilichopo zaidi ya kumjua Mungu. Lakini haiwezekani kwa yeyote aliyeshikamana na chochote cha kidunia kupata hali ya upendo kama hiyo.

2. Upendo huzaliwa kutokana na kutokuwa na tamaa; kutokuwa na tamaa kunatokana na imani kwa Mungu; imani kwa Mungu inatokana na uvumilivu na ukarimu; haya ya mwisho yanatokana na kujidhibiti katika mambo yote; kujidhibiti kunatokana na hofu ya Mungu; na hofu ya Mungu inatokana na imani kwa Bwana.

3. Yeye amwaminiye Bwana huogopa mateso ya kuzimu. Yeye aogopaye mateso hayo hujiepusha na tamaa. Yeye ajiepushe na tamaa huvumilia mateso kwa subira. Yeye avumiliye mateso huweka tumaini lake kwa Mungu. Tumaini kwa Mungu hutenganisha akili na kila kiambatisho cha kidunia. Akili iliyotengwa hivi itaanza kumpenda Mungu.

4. Yeye anayempenda Mungu hupendelea maarifa ya Mungu kuliko vitu vyote alivyoviumba, na hujitahidi daima kuvipata kwa shauku.

5. Ikiwa vyote vilivyopo vimekuwapo kwa njia ya Mungu na kwa ajili ya Mungu; na Mungu Mwenyewe anajulikana zaidi kupitia kile ambacho amekuwapo kwa njia yake: basi yeye anayemgeukia Mungu na kujishughulisha na mambo ya chini, kwa hivyo huonyesha kuwa anapendelea kuliko Mungu kile ambacho kimeumbwa kupitia Yeye.

6. Ambaye akili yake imefungwa kwa Mungu kwa upendo huona vitu vyote vinavyoonekana kama si kitu, hata mwili wake mwenyewe kana kwamba si wake.

7. Ikiwa roho ni bora kuliko mwili, na Mungu, aliyeiumba, ni bora zaidi kuliko ulimwengu bila kifani: basi yeye anayependelea mwili kuliko roho, na ulimwengu ulioumbwa na Yeye kuliko Mungu, si tofauti na waabudu sanamu.

8. Yeye aliyegeuza akili yake kutoka kwa upendo wa Mungu na kutoka kwa kukaa katika uwepo Wake, na kuishikamanisha na kitu chochote cha hisia za kimwili, hupendelea mwili kuliko roho, na kuliko Mungu Muumba, hupendelea kile kilichotokea kupitia Yeye.

9. Ikiwa maisha ya akili ni nuru ya maarifa, na nuru hii inazaliwa kutokana na upendo kwa Mungu, basi inasemwa kwa haki kwamba hakuna kitu cha juu kuliko upendo wa kimungu.

10. Wakati, ikivutwa na upendo, akili inapopaa kuelekea kwa Mungu, haioni wala nafsi yake wala chochote kingine kilichopo kabisa. Ikiangaziwa na nuru isiyo na kikomo ya Uungu, huwa haihisi chochote kuhusu viumbe vyote, kama vile jicho la mwili linavyokuwa kwa nyota wakati jua linapong'aa sana.

11. Fadhila zote husaidia akili kumpenda Mungu, lakini zaidi ya yote, ni sala safi. Ikibebwa juu kwa Mungu nayo, akili huwa juu ya yote yaliyopo.

12. Wakati, kupitia upendo, akili inavutiwa na maarifa ya kimungu na, baada ya kuzidi yote yaliyopo, inatambua upeo usio na mipaka wa kimungu: basi, ikifuata mfano wa Isaya wa kimungu, baada ya kutambua udogo wake kupitia mshangao, anatangaza kwa dhati maneno ya Nabii huyu: *'Ole wangu! Kwa maana nimekwisha; maana mimi ni mtu mwenye midomo michafu, na niko katikati ya watu wenye midomo michafu; lakini kwa macho yangu nimeona Mfalme, Bwana wa majeshi'* (Isaya 6:5).

13. Yeye anayempenda Mungu hawezi kutoipenda kila mwanadamu kama anavyojipenda yeye mwenyewe, ingawa haungi mkono tamaa za wale ambao bado hawajasafishwa. Kwa hiyo, anapoona wabadilika na kurekebishwa, hufurahi kwa furaha isiyo na kikomo na isiyoelezeka.

14. Nafsi chafu, yenye tamaa imejaa mawazo ya tamaa na chuki.

15. Yeyote anayehisi moyoni mwake chembe ya chuki dhidi ya mtu yeyote, kwa kosa lolote, yuko mbali kabisa na upendo wa Mungu. Kwani upendo wa Mungu kwa vyovyote vile hautavumilia chuki dhidi ya mtu.

16. 'Yeyote anayenipenda,' asema Bwana, 'atashika amri zangu' (Yohana 14:15). 'Na hii ndiyo amri yangu, Mpeni upendo ninyi kwa ninyi' (Yohana 15:12). Basi, yeyote asiyempenda jirani yake hashiki amri; na yeyote asiyeshika amri hawezi kumpenda Bwana pia.

17. Heri ya mtu anayeweza kumpenda kila mtu kwa usawa.

18. Heri ya mtu asiyeshikamana na kitu chochote cha kifo au cha muda.

19. Heri ya akili ambayo, ikivuka viumbe vyote, hufurahia bila kukoma uzuri wa Kimungu.

20. Yeyote, kwa kumtunza mwili hadi kufikia tamaa, anayemhifadhi hasira kwa jirani yake kwa jambo lolote la muda, anamtumikia kiumbe badala ya Muumba.

21. Yeye anayelinda mwili wake dhidi ya anasa na magonjwa ana mshirika ndani yake katika huduma ya wema mkuu.

22. Yeye anayekimbia tamaa zote za kidunia anajiweka juu ya huzuni zote za kidunia.

23. Yeye anayempenda Mungu humpenda jirani yake bila kushindwa. Na mtu wa namna hiyo hawezi kujilimbikizia mali yake, bali huishughulikia kwa njia ya kimungu, akimpa kila anayeomba.

24. Yeye anayetoa hisani, akimfanania Mungu, hafanyi ubaguzi kati ya waovu na wema, kati ya wenye haki na wasio wenye haki, katika mambo ya mahitaji ya kimwili. Bali anagawa kwa usawa kwa wote, kulingana na uhitaji wao; ingawa anawapendelea wema kuliko waovu, kwa sababu ya tabia njema ya mapenzi yao.

25. Kama vile Mungu, ambaye kwa asili ni mwema na asiye na upendeleo, ingawa anawapenda wote kwa usawa kama viumbe wake, bado huwatukuza wema kama ndugu zake kwa tabia, huku akiwaonyesha wabaya rehema kutokana na wema wake, na, kwa kuwadhibu katika maisha haya, huwaleta kwenye toba: ndivyo pia mtu mwenye akili timamu na asiye na tamaa mbaya anavyowapenda watu wote kwa usawa – wenye wema kwa asili na kwa wema wa mapenzi yao, na wabaya, kwa asili na kwa huruma, akiwaonyesha rehema kama wale ambao ni wapumbavu na wanaotembea gizani.

26. Hali ya upendo huonyeshwa si tu kwa kugawa mali za mtu, bali zaidi ya hayo kwa mafundisho ya Neno la Mungu na kwa huduma ya kimwili.

27. Yeye aliyeacha kwa dhati vitu vya ulimwengu na kumtumikia jirani yake kwa upendo bila unafiki hupata uhuru haraka zaidi kutoka kwa kila tamaa na huwa mshiriki wa upendo wa kimungu na maarifa ya kimungu.

28. Yeye aliyepata upendo wa Kimungu ndani yake, kama Yule Yeremia wa Kimungu, *'hachoki kumfuata Bwana, Mungu wake'* (Yer. 17:16); bali hubeba kila taabu, tusi na shutuma kwa uvumilivu, bila kuwa na chuki yoyote dhidi ya mtu yeyote.

29. Unapomwazwa na mtu, au kudharauliwa kwa njia yoyote: jilinde dhidi ya mawazo ya hasira, ili yasikukatize kutoka kwa upendo kwa sababu ya tusi hili, na kukuingiza katika eneo la chuki.

30. Unapohuzunika kwa shutuma au dharau, fahamu kwamba umepata faida kubwa kutokana nayo, kwani kupitia unyenyekevu huu, ubatili umeondolewa ndani yako kwa neema ya Mungu.

31. Kama vile kumbukumbu ya moto haipashei mwili, ndivyo imani bila upendo haizalishi nuru ya maarifa katika roho.

32. Kama vile nuru ya jua huvuta jicho lenye afya kuelekea kwake, ndivyo maarifa ya Mungu kwa asili huvuta akili safi kuelekea kwake kupitia upendo.

33. Akili safi ni ile iliyotoka katika ujinga na imetolewa nuru na Nuru ya Kimungu.

34. Roho safi ni ile iliyokombolewa kutoka kwa tamaa na hufurahiwa bila kikomo na upendo wa kimungu.

35. Hamu inastahili kukemewa, kwani ni msukumo usio wa kawaida wa nafsi.

36. Kutokuwa na msukumo ni hali ya amani ya nafsi, ambayo haisukumiki kwa urahisi kuelekea uovu.

37. Yeyote, kupitia bidii yake mwenyewe, aliyepata matunda ya upendo hatageuka mbali nao, hata kama atavumilia maovu elfu moja. Na Stefano, mwanafunzi wa Kristo, na wale walio kama yeye, na Kristo Mwenyewe—aliyeomba Baba awasamehe wauaji wake, akisema walikuwa wanafanya kwa kutojua (Luka 23:34)—washuhudie hili.

38. Ikiwa asili ya upendo ni kuwa mvumilivu na mwenye huruma (1 Kor. 13:4), basi ni wazi kwamba yeye anayekasirika na mwenye uovu ni mgeni kwa upendo. Lakini yeye aliye mgeni kwa upendo ni mgeni kwa Mungu: kwa maana *'Mungu ni upendo'* (1 Yohana 4:8).

39. 'Msiseme ninyi ni hekalu la Mungu,' asema Yeremia mtakatifu (7:4). Msiseme, 'Imani kwa Bwana wetu Yesu Kristo peke yake inaweza kuniokoa.' Maana hili haliwezekani isipokuwa pia mpate upendo kwa Yeye, unaoonyeshwa kwa matendo yenu. Kuhusu imani pekee: *'Hata pepo wanasadiki—na kutetemeka'* (Yakobo 2:19).

40. Matendo ya upendo ni pamoja na: wema wenye bidii kwa jirani yako, ukarimu, uvumilivu, na matumizi ya busara ya mali.

41. Yeye anayempenda Mungu hamhuzunishi mtu yeyote, wala hahuzunikiwi na yeyote kwa ajili ya mambo ya muda; badala yake, anahuzunika na kuhuzunikiwa na huzuni ile tu ya wokovu, ambayo mtume Paulo mwenyewe alihuzunika nayo na kuwafanya Wakorintho wahuzunike (2 Kor. 2:4).

42. Yeye anayempenda Mungu huishi maisha ya kimalaika duniani, akifunga na kukesha, akiimba na kuomba, na daima akimfikiria kila mtu wema.

43. Kama kila mtu anajitahidi kufikia yote anayoyatamani, lakini Mungu ni bora na anapendeka zaidi isivyo na kifani kuliko mambo yote mema na yote yanayotamaniwa—basi ni shauku gani, basi, tunapaswa kuonyesha ili kumfikia Yeye, ambaye kwa asili ni mwema na anapendeka?

44. Usiharibu mwili wako kwa matendo ya aibu; usichafue roho yako kwa mawazo maovu: na amani ya Mungu itashuka juu yako, ikileta upendo pamoja nayo.

45. Uchoke mwili wako kwa kufunga na kuamka; wala usiwe mvivu katika kuimba zaburi na kuomba; na utakatifu wa usafi utaanguka juu yako, ukiwaleta upendo.

46. Yeye aliyehesabiwa kuwa mwafaka wa maarifa ya kimungu na amepata nuru yake kupitia upendo, kamwe hajaibuliwi na roho ya kiburi; lakini yeye asiyehesabiwa kuwa mwafaka wake huongozwa pote kwa urahisi. Hata hivyo, ikiwa mtu kama huyo, katika kila anachofanya, anaweka macho yake kwa Mungu, akifanya mambo yote kwa ajili Yake, basi kwa msaada wa Mungu ataiwepa taabu hii kwa urahisi.

47. Yeye ambaye bado hajapata maarifa ya kimungu, yaliyochochewa na upendo, anafikiria sana kuhusu anachokifanya kulingana na Mungu; lakini yeye ambaye amehesabiwa kuwa mwafaa kupokea maarifa hayo kutoka moyoni anarudia maneno ya Baba wa Taifa Abrahamu, aliyoyasema alipoheshimiwa kwa kuonekana kwa Mungu: *'Mimi ni vumbi tu na majivu'* (Mwanzo 18:27).

48. Yeye amiyeogopa Bwana ana unyenyekevu kama mwenza wake wa kudumu, na kupitia vikumbusho vyake hurudishwa kwenye upendo na shukrani kwa Mungu. Akikumbuka maisha yake ya zamani aliyoyaishi kulingana na roho ya ulimwengu, makosa yake mbalimbali, vishawishi alivyokabiliana navyo tangu ujana wake, na jinsi Bwana alivyomwokoa kutoka kwa vyote hivyo na kumwongoza kutoka kwa maisha ya tamaa hadi maisha kulingana na Mungu, hupokea hofu na upendo; na bila kukoma, kwa unyenyekevu wa dhati, anamshukuru Mungu, mkarimu na mtawala wa maisha yetu.

49. Usichafue akili yako kwa kufuga mawazo ya tamaa na hasira, ili, ukianguka kutoka kwa maombi safi, usije ukaingia katika roho ya kukata tamaa.

50. Akili hupoteza ujasiri wake mbele za Mungu inaposhirikiana na mawazo mabaya na yasiyo safi.

51. Mtu mjinga, akiongozwa na tamaa, anapochochewa na hasira, hutetemeka na kuharakisha bila kufikiri kukimbia ndugu zake; lakini anapowashwa na tamaa, hapo, akitubu, anarudi na kuingia katika mazungumzo nao. Hata hivyo, mtu mwenye busara hufanya tofauti katika hali zote mbili. Anapokasirika, kwa kukata vyanzo vya msukosuko wake, hujiweka huru kutokana na chuki dhidi ya ndugu zake; anaposhindiwa na tamaa, hujizuia dhidi ya tamaa zisizozungumziwa na mazungumzo ya bure.

52. Wakati wa majaribu, usiondoke kwenye monasteri yako; bali vumilia kwa ujasiri mvurugano wa mawazo, hasa yale yanayoleta huzuni na kukata tamaa: kwa maana kwa njia hii, baada ya kujaribiwa kwa hekima na dhiki, utapata tumaini thabiti katika Mungu. Ikiwa, hata hivyo, utaondoka, utajidhihirisha kuwa si hodari, wala jasiri, wala mtu thabiti.

53. Ikiwa hutaki kupotoka kutoka kwa upendo wa Mungu, basi usimruhusu ndugu yako alale akiwa na chuki dhidi yako, wala wewe mwenyewe usilale ukiwa na chuki dhidi yake: *'bali nenda, patana na ndugu yako, na ukisharudi'* (Mathayo 5:24) ukiwa na dhamiri safi, mtolee Kristo zawadi ya upendo katika maombi ya dhati.

54. Kama, kwa maneno ya Mtume wa Kimungu, yeye aliye na zawadi zote za Roho lakini hana upendo hapati faida yoyote kutokana nazo, basi ni kwa umakini gani tunapaswa kujitahidi kuupata (1 Kor. 13:3)?

55. Ikiwa upendo *'hauumizi mtu mwaminifu'* (Warumi 13:10), basi si yule anayemwonea kaka yake wivu, anahuzunika kwa sifa zake njema, anachafua jina lake kwa kashfa, au anamshutumu kwa nia mbaya, anajifanya adui wa upendo na anastahili hukumu ya milele?

56. Ikiwa upendo ni *'utimizo wa sheria'* (Warumi 13:10), basi si yule anayemhifadhi ndugu yake, anayepanga njama dhidi yake, anayemlaani, na anayefurahi kwa kuanguka kwake ni mkiuka sheria, na si anastahili mateso ya milele?

57. Ikiwa *'yeye amemtusi ndugu yake au kumhukumu ndugu yake, hutusi sheria na kuhukumu sheria'* (Yakobo 4:11); na kwa kuwa sheria ya Kristo ni upendo (Yohana 13:34): je, mchongezi basi haiondoki katika upendo wa Kristo, na je, haijihesabii hatia ya mateso ya milele?

58. Usimweke sikio ulimi wa mchongezi, wala usiruhusu ulimi wako usikie maneno ya mtu anayefurahia maneno ya uovu, iwe ni kwa kusema au kusikiliza maneno dhidi ya jirani: ili usipotee kutoka katika upendo wa Mungu na ujikute umetengwa na uzima wa milele.

59. Usikubali shutuma dhidi ya baba yako, wala kumtia moyo yeyote anayemdhihaki; ili Bwana asikasirike kwa matendo yako na akuondolee katika nchi ya walio hai.

60. Zuia masikio yako yasisikie maneno ya mchongezi, ili usitende dhambi pamoja naye dhambi maradufu—kwa kuwa wewe mwenyewe unazoea tamaa hii ya maangamizi, na kwa kushindwa kumzuia kumtukana jirani yako.

61. *'Bali mimi nawaambia,'* asema Bwana, *'wapendeni adui zenu, wafanyieni wema wale wanaowachukia, na mwaombea wale wanaowatesa'* (Mathayo 5:44). Kwa nini aliamuru hivi? – Ili akuachilie kutoka kwa chuki, huzuni, hasira na chuki ya moyoni, na uweze kufikia hazina kuu ya upendo kamili; ambayo haiwezi kumilikiwa na yeyote asiyewapenda watu wote kwa usawa, akifuata mfano wa Mungu, anayewapenda watu wote kwa usawa, *'na ambaye anataka watu wote waokolewe na kufikia kumjua kweli'* (1 Tim. 2:4).

62. *'Bali mimi nawaambia, Msiupinge uovu; bali mtu akakupiga shavu la kuume, mgeuze nalo kwake; na akitaka kukushtaki na kuchukua kanzu yako, mpe na vazi lako la juu; na mtu akikulazimisha kwenda maili moja, nenda naye maili mbili'* (Mathayo 5, 39–41). Kwa nini? Ili nanyi mkae huru kutokana na hasira, wasiwasi na huzuni – na ili ukosefu wenu wa uovu umfundishe yeye, na ninyi nyote mliwezeshwe kuvaa nira ya upendo, kwa maana Bwana ni mwema.

63. Kila kitu ambacho tumewahi kushikamana nacho, tunakuwa na mawazo ya shauku kulihusu. Ndiyo maana yeye anayeshinda mawazo ya shauku kwa kawaida huyadharau pia vitu vinavyofikirika. Kwa maana mapambano dhidi ya kumbukumbu za vitu ni magumu zaidi sawa na mapambano dhidi ya vitu vyenyewe, kwa kadiri ambavyo ni rahisi kuonyesha dhambi kwa fikra kuliko kwa tendo.

64. Hamu fulani ni za kimwili, nyingine ni za kiakili. Hamu za kimwili huchochewa na mwili, ilhali hamu za kiakili huchochewa na vitu vya nje. Lakini zote mbili hudhibitiwa na upendo na kujidhibiti: zile za mwili kwa upendo, na zile za kiakili kwa kujidhibiti.

65. Hisia fulani ni za kipengele cha hasira cha nafsi, huku zingine zikiwa za kipengele chake cha tamaa. Zote huamshwa na hisia za mwili; huamshwa wakati nafsi haijawa na upendo na kujidhibiti.

66. Ni vigumu zaidi kushinda hisia za nguvu ya hasira ya roho kuliko zile za nguvu ya tamaa: ndiyo maana Bwana ametupatia tiba yenye nguvu zaidi dhidi yake – amri ya upendo.

67. Shauku zingine zote zinahusiana tu na ama sehemu ya hasira ya roho, au sehemu ya tamaa, au sehemu ya fikra, kama vile kusahau na ujinga; lakini kukata tamaa, kikijumuisha nguvu zote za roho, ghafla, kwa pumzi moja, huamsha karibu shauku zote, ndiyo maana ni chungu zaidi kuliko shauku zingine zote. Bwana, katika wema wake, akiwa ametoa dawa dhidi yake, anasema: *'Kwa uvumilivu wenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19).

68. Msiwahi kumpiga ndugu yeyote, hasa bila sababu, ili asije kushindwa kuvumilia huzuni, akaondoka; na hapo hamtawahi kuepuka lawama za dhamiri yenu, ambazo zitawatia huzuni kila wakati wakati wa maombi na kupotosha akili zenu kutoka kwa ujasiri mbele za Mungu.

69. Usivumilie wale wanaokuletea majaribu ya mashaka kumhusu mtu yeyote; kwa maana wale wanaojiruhusu kujaribiwa na matukio—iwe kwa makusudi au bila kukusudia—hawajui *'njia ya amani'* (Warumi 3:17), ambayo, kupitia upendo, huwapeleka wale wanaompenda Mungu kwenye kumjua Yeye.

70. Hana upendo kamili yule anayewatendea watu kulingana na tabia zao, akimpenda mmoja na kumchukia mwingine kwa sababu moja au nyingine, au wakati mwingine kumpenda na wakati mwingine kumchukia mtu yuleyule kwa sababu zilezile.

71. Upendo kamili hauigawi asili moja ya wanadamu kulingana na tabia zao tofauti; lakini, daima ikizingatia asili hiyo, huwapenda watu wote kwa usawa: ikiwapenda wema kama marafiki na waovu kama maadui, ikiwafanyia wema, ikiwa na uvumilivu, ikivumilia maovu wanayotenda, kwa vyovyote vile isilipize uovu, bali hata ikiteseka kwa ajili yao pale hali inapohitaji, ili, ikiwezekana, nao wawe marafiki; lakini hata kama hili haliwezekani, Yeye hawaondolei neema yake, daima akiwaonyesha matunda ya upendo kwa watu wote kwa usawa. Vivyo hivyo Bwana na Mungu wetu, Yesu Kristo, alipokuwa akionyesha upendo wake kwetu, aliteseka kwa ajili ya wanadamu wote, na akawapa wote kwa usawa tumaini la ufufuo, ingawa, bila shaka, kila mtu hujiweka kuwa mwafaa kwa ajili ya utukufu au mateso ya kuzimu.

72. Yeyote anayechukulia utukufu na aibu, utajiri na umaskini, furaha na huzuni kama zisizo na maana bado hajafikia upendo kamili. Upendo kamili hauzingatii tu vitu hivi vyote kama visivyo na maana, bali pia maisha haya ya muda mfupi na kifo chenyewe.

73. Sikiliza wasemavyo wale waliofikia upendo kamili: *'Nani atakayetenganisha na upendo wa Mungu? Je, dhiki, au taabu, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga? Kama ilivyoandikwa: "Kwa ajili yako tunauawa mchana kutwa; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa." Hata katika haya yote, sisi ni washindi kuliko yote, kwa yeye aliyetupenda. Maana najua kwamba wala mauti wala uhai, wala malaika wala falme, wala nguvu, wala yaliyo sasa wala yajayo, wala urefu wala upana, wala kiumbe kingine chochote kilichotengenezwa, haviwezi kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (Warumi 8:35–39).

74. Sikilizeni tena wanachosema kuhusu upendo kwa jirani: *'Ninasema kweli katika Kristo—sisemi uongo, kama dhamiri yangu inavyoshuhudia kwa Roho Mtakatifu—kwamba nina huzuni kuu na maumivu yasiyokoma moyoni mwangu; maana ningetaka mimi mwenyewe nikatuliwe na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu, jamaa zangu kwa mwili, ambao ni Waisraeli*'—na kadhalika. (Warumi 9:1–4). Musa na watakatifu wengine walizungumza kwa njia ileile.

75. Yeye yeyote asiyejali tamaa ya cheo na upendo wa anasa, wala tamaa ya pesa inayotokana nazo na kuzichochewa nazo, hawezi kukata chanzo cha hasira kali; na yeye yeyote asiyevikata hawezi kufikia upendo mkamilifu.

76. Unyenyekevu na kujinyima (mahangaiko ya kimwili) humuondolea mtu dhambi zote; kwani ule wa kwanza hudhibiti tamaa za roho, ilhali ule wa pili hudhibiti zile za mwili. Hivi ndivyo Daudi aliye barikiwa alivyofanya, kama inavyoonyeshwa katika sala yake ifuatayo kwa Mungu: *'Tazama unyenyekevu wangu na taabu yangu, ukaondolee dhambi zangu zote'* (Zab. 24:18).

77. Kupitia amri, Bwana huwafanya wale wanaozitunza wasiwe na tamaa; na kupitia mafundisho matakatifu, Yeye huwapa nuru ya maarifa.

78. Mafundisho yote yanahusu ama Mungu, au viumbe vinavyoonekana na visivyoonekana, au utunzaji na hukumu inayodhihirishwa ndani yao.

79. Misaada huponya sehemu yenye hasira ya roho; kufunga hukausha tamaa; sala husafisha akili na kuitayarisha kwa tafakari ya uwepo. Kwani Bwana ametupa amri kulingana na uwezo wa roho.

80. *'Jifunzeni kutoka kwangu*,' asema Bwana, *'kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29). Upole hulinda akili inayochukizwa na msisimko, ilhali unyenyekevu huikomboa akili kutoka kwa kiburi na majivuno.

81. Hofu ya Mungu ni aina mbili. Moja hutokana na tishio la adhabu, ambayo ndani yetu huzaa mfululizo kujidhibiti, uvumilivu, tumaini katika Mungu na kutokuwa na tamaa, ambavyo humzaa upendo. Nyingine inahusiana na upendo wenyewe, ikizalisha heshima katika roho, ili isije, katika ujasiri wa upendo, ikadharau Mungu.

82. Aina ya kwanza ya hofu *'hufukuzwa' na* upendo kamili (1 Yohana 4:18), ambao umeiondoa kutoka kwa nafsi, kiasi kwamba haitishi tena mateso; ilhali ya pili, kama ilivyosemwa, daima huambatana nayo. Maneno yafuatayo ya Maandiko yanahusu hofu ya kwanza: *'Kwa kuogopa Bwana, mtu hujiepusha na uovu'* (Met. 15:27); *'na: hofu ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima'* (Met. 1:7); na kwa ya pili: *'Hofu ya Bwana ni safi, hudumu milele na milele'* (Zab. 18:10); *'na: hakuna upungufu kwa wale wanaomwogopa'* (Zab. 33:10).

83. *"Kwa hiyo, keniwieni mate ule uzazi wenu wa duniani: uzinzi, uchafu, tamaa, tamaa mbaya na uungwana, na kadhalika"* (Wakolosai 3:5). Hapa Mtume anarejelea fikra za kimwili kama 'dunia'; kwa 'uzinzi', dhambi inayotendwa kwa tendo; kwa 'uchafu', ridhaa yake; kwa 'msukumo', wazo lenye msukumo; kwa 'tamani mbaya', kukubali tu wazo la tamaa; kwa 'ushikaji tamaa', kile kitu kinachozua na kudumisha msukumo. Mtume wa Mungu aliamuru kwamba haya yote, kama vipengele vya fikra za kimwili, yafawe.

84. Kwanza, kumbukumbu huleta wazo rahisi akilini; na ikikaa hapo, hii huamsha tamaa; usipokomesha tamaa hiyo, huielekeza akili kwenye ridhaa; na hili likitokea, basi mtu tayari amefikia hatua ya kutenda dhambi. Ndiyo maana Mtume mwenye hekima zaidi, akiandikia Wakristo walioongoka kutoka kwa ushenzi, kwanza anawaamuru waache kutenda dhambi kwa vitendo, na kisha, akirudi kwenye amri ya awali, wafikie chanzo chake hasa. Sababu inayochochea na kuamsha upya tamaa, kama ilivyoelezwa hapo juu, ni tamaa, ambayo, kwa maoni yangu, hapa inaashiria ulafi, kama mama na mlezi wa uzinzi. Kwa maana nafsi ya ulaji mwingi ni uovu, si tu kwa upande wa mali bali pia kwa upande wa chakula; kama vile kujidhibiti ni wema, si tu kwa upande wa chakula bali pia kwa upande wa mali.

85. Kama vile ndege aliyefungwa mguu, akianza kuruka juu, anavutwa chini ardhini na kamba: ndivyo ilivyo kwa akili, ambayo bado haijafikia hali ya kutokuwa na tamaa, ingawa inaruka kuelekea maarifa ya mambo ya mbinguni, huvutwa chini ardhini na tamaa zake.

86. Akili inapokuwa huru kabisa kutoka kwa tamaa, basi huendelea bila kizuizi kuelekea kutafakari kuhusu uwepo, ikielekeza njia yake kuelekea maarifa ya Utatu Mtakatifu.

87. Akili inapokuwa safi, huchochewa katika tafakari ya kiroho kuhusu vitu inaposhika dhana zake; lakini inapokuwa chafu kwa uvivu, huibua tu mawazo ya vitu vingine, na inapoona chochote cha kibinadamu, hukibadilisha kuwa mawazo ya aibu na maovu.

88. Ikiwa, unapokuwa unasali, hakuna wazo la kidunia linalowakumba, jua kuwa hauko nje ya eneo la kutokuwa na tamaa.

89. Roho inapoanza kujisikia imara, pia itaanza kuwa na ndoto safi na tulivu.

90. Kama vile jicho la mwili linavyovutiwa na uzuri wa vitu vinavyoonekana, ndivyo akili safi inavyovutiwa na maarifa ya visivyoonekana. Ninaposema 'visivyoonekana' namaanisha kile kisicho na mwili.

91. Ni mafanikio makubwa kutokuwa na shauku kwa vitu, lakini ni zaidi sana kutokuwa na shauku kwa taswira zake: kwani ni kupitia mawazo yetu ambapo roho za uovu hupigana nasi vita, vita kali zaidi kuliko ile inayopiganwa kupitia vitu vyenyewe.

92. Yeye aliye bora katika wema na tajirika kwa maarifa, akiona vitu jinsi vilivyo kwa asili, hufanya na kusema daima kulingana na akili timamu, bila kamwe kupotoka kutoka kwake. Kwa maana ni kwa hili ndipo tunahukumu kama tunatumia vitu kwa busara au kwa upumbavu, na kama sisi ni wema au wabaya.

93. Alama ya kutokuwa na shauku kikamilifu ni pale ambapo, wakati wa kuamka na usingizini, taswira za vitu huibuka daima moyoni katika umbo lake rahisi zaidi.

94. Kupitia utimizo wa amri, akili huachiliwa huru kutoka kwa tamaa; kupitia tafakari ya kiroho ya vitu vinavyoonekana, huachiliwa huru kutoka kwa mawazo ya kishikio kuhusu vitu; kupitia maarifa ya visivyoonekana, huachiliwa huru kutoka kwa kutafakari vitu vinavyoonekana; na hatimaye, kupitia maarifa ya Utatu Mtakatifu, huachiliwa huru hata kutoka kwa maarifa yenyewe ya vitu visivyoonekana.

95. Kama vile jua, linapochomoza na kuangaza ulimwengu, linavyo dhihirisha nafsi yake na vitu vinavyoangaza: ndivyo Jua la Haki, likimeta katika akili safi, linavyo dhihirisha Yeye mwenyewe na ufahamu wa yote yaliyoanza kuwepo kutokana Naye na yote yatakayokuja kuwepo.

96. Tunamjua Mungu si kwa hakika yake, bali kwa utukufu wa viumbe vyake na malezi yake juu yao. Ndani yao, kama katika kioo, tunaona wema wake usio na kikomo, hekima na nguvu zake.

97. Akili safi hukaa ama katika mawazo rahisi kuhusu masuala ya kibinadamu, au katika tafakari ya asili ya vitu vinavyoonekana, au katika tafakari ya visivyoonekana, au katika nuru ya Utatu Mtakatifu.

98. Akijishughulisha na tafakari ya vitu vinavyoonekana, akili ama huchunguza sifa zao za asili, au kile wanachokiashiria, au hutafuta chanzo chao hasa.

99. Inapojishughulisha na kutafakari vitu visivyoonekana, inatafuta kuelewa sifa zao za asili, chanzo cha kuwepo kwao, kile kinachofuata kutokana na hili, na ni upatanisho gani na hukumu gani ya Mungu kuhusu vitu hivyo.

100. Hata hivyo, inapokuwa katika Mungu, kwanza hutafuta, kwa upendo mkuu, kuelewa asili Yake; lakini hupata faraja katika hili si kutokana na maarifa ya yale yaliyo ndani Yake—kwa maana hili ni jambo lisilowezekana na kupita uwezo wa asili yoyote iliyoumbwa—bali hufarijika kwa maarifa ya yale yanayomzunguka, kama vile: milele, kutokuwa na mipaka, kutoweza kuelezwa kwa maneno, wema, hekima na nguvu inayovikumba vyote— —Mwenye kujali yote na Mwenye hukumu juu ya yote. Na ni kwake peke yake ndipo inavyoweza kueleweka kwa wote kwamba Yeye hana mipaka; na maarifa yenyewe ya kutoweza Kwake kueleweka ni maarifa yanayozidi akili, kama wanasemaji wakubwa wa theolojia—Gregory na Dionysius—walisemavyo.

The Second Hundred on Love

1. Yeye anayempenda Mungu kwa dhati huomba bila usumbufu wowote, kama vile yeye anayeomba bila usumbufu wowote anayempenda Mungu kwa dhati. Lakini yeye ambaye akili yake imezingatia chochote cha kidunia hawezi kuomba bila usumbufu. Na hivyo yeye ambaye akili yake imeambatishwa na chochote cha kidunia hampendi Mungu.

2. Akili inayozingatia kwa muda mrefu mawazo ya jambo lolote la kimwili bila shaka hujenga shauku kwake—iwe ni tamaa, kilio, hasira au chuki—na, isipokuwa haioni umuhimu wa jambo hilo, haiwezi kujiondoa kwenye shauku hiyo.

3. Shauku, zikishikilia akili, huifunga kwa vitu vya kimwili; na, baada ya kuitenga na Mungu, huilazimisha kuzingatia vitu hivyo: kinyume chake, upendo wa Mungu, ukishinda, hulegeza vifungo vyake, ukiishawishi isiweke moyo wake si tu kwa vitu vinavyoguswa na hisia, bali hata kwa maisha ya kidunia yenyewe.

4. Kusudi la amri ni kufanya mawazo ya mtu kuhusu vitu kuwa rahisi, wakati kusudi la kusoma na kutafakari ni kuifanya akili isiyo ya kimwili na isiyo na umbo. Matokeo yake ni maombi bila usumbufu.

5. Ili akili iwe huru kabisa kutoka kwa tamaa, ili iweze kuomba bila usumbufu, njia ya vitendo pekee haitoshi isipokuwa inapoambatana na tafakari mbalimbali za kiroho. Ile ya kwanza huikomboa akili kutoka kwa ukosefu wa kiasi na chuki; ile ya pili huikomboa kutoka kwa kusahau na ujinga, na kwa njia hii inapata uwezo wa kuomba kama inavyopaswa.

6. Kuna hali mbili kuu za sala safi. Moja hutokea miongoni mwa wale wanaoishi maisha ya vitendo, nyingine miongoni mwa wale wanaoishi maisha ya tafakari. Moja hutokea katika roho kutokana na hofu ya Mungu na tumaini jema; nyingine kutokana na upendo wa kimungu na usafi uliokamilika. Dalili ya hali ya kwanza ni pale mtu anapokusanya akili yake mbali na mawazo yote ya kidunia, akitoa maombi bila usumbufu au mkanganyiko, na kana kwamba Mungu Mwenyewe amesimama mbele yake, kama ambavyo kwa kweli yuko. Dalili ya ya pili ni pale ambapo, katika kitendo chenyewe cha maombi, akili huvutiwa na nuru ya kimungu isiyo na mipaka, na haihisi wala nafsi yake wala kitu kingine chochote kilichopo, isipokuwa Yule ambaye, kupitia upendo, huleta nuru hiyo ndani yake. Katika hali hii, huku akijitahidi kuelewa maneno yanayomhusu Mungu, hupokea maarifa safi na yenye mwangaza kumhusu Yeye.

7. Yeyote anayependa kitu hutamani kukikumbatia kwa kila namna; na huondoa kila kitu kinachomzuia katika hili, asije akinyimwa nacho. Ndivyo ilivyo pia, yeye anayempenda Mungu hujishughulisha na maombi safi, na huondoa kutoka kwake kila tamaa inayomzuia.

8. Yeyote anayekataa kujipenda, mama wa tamaa zote, kwa msaada wa Mungu, ataweza kuondoa kwa urahisi tamaa zingine zote pia, kama vile hasira, huzuni, chuki, na kadhalika. Lakini yeyote aliyeshikwa na ile ya kwanza, hata kama hataki, ataathiriwa na zile za mwisho pia. Hata hivyo, kujipenda ni upendo wenye tamaa kwa mwili.

9. Watu hupendana kwa njia ya kusifiwa au ya kulaaniwa kwa sababu zifuatazo tano: ama kwa ajili ya Mungu – kama wenye wema wanavyompenda kila mtu, na hata wasio wema wanawapenda wenye wema; au kwa asili – kama wazazi wanavyowapenda watoto wao, na kinyume chake; au kwa kiburi – kama anayesifiwa anavyompenda msifaji wake; au kwa maslahi binafsi – kama tajiri anavyopendwa kwa ajili ya utajiri wake; au kwa ajili ya raha za kimwili – kama mfanyakazi anavyofanya kazi kwa ajili ya tumbo lake, na anayeandaa karamu kwa ajili ya yale yaliyo chini ya tumbo. Ya kwanza kati ya hizi inasifika, ya pili ni ya pande zote, zilizosalia husukumwa na tamaa.

10. Ikiwa unawachukia wengine, huku wengine huwapendi wala kuwa chukia; ikiwa unawapenda wengine, lakini kwa kiasi, huku wengine ukiwapenda sana; basi kutokana na ukosefu huu wa usawa, tambua kuwa bado uko mbali na upendo kamili, ambao huchochea mtu kumpenda kila mtu kwa usawa.

11. *'Jiepushe na uovu, utende wema'* (Zab. 36:27), yaani, pambana na maadui zako ili kudhibiti tamaa zako; kisha kuwa mwangalifu zisiweze kuzidi; na upambane tena ili kupata sifa njema; na baadaye kuwa mwangalifu kuzihifadhi. Na hili, kwa kweli, lingekuwa *'kufanya kazi na kulihifadhi'* (Mwa. 2:15).

12. Kwa ruhusa ya Mungu, wale wanaotujaribu ama huwasha nguvu ya tamaa ya roho, au huvuruga nguvu yake ya kuchukizwa, au huvuruga nguvu yake ya fikra, au huotesha mwili mateso, au huondolea mwili mahitaji yake.

13. Mashetani ama hutushawishi wenyewe, au huwachochea watu wasiomcha Bwana dhidi yetu: hutushawishi wenyewe tunapojitenga na watu, kama vile Bwana alivyoshawishiwa jangwani; hutushawishi

kupitia watu tunapoungana nao, kama vile Bwana alivyoshawishiwa tena kupitia Mafarisayo. Lakini kwa kuangalia mfano wetu—yaani, Bwana—tutawafukuza katika hali zote mbili.

14. Akili inapoanza kupiga hatua katika upendo wa Mungu, ndipo roho ya kufuru huanza kuishawishi, ikipanda ndani yake mawazo ambayo hakuna mwanadamu anayeweza kuyabuni, bali ibilisi tu, baba yao. Na anafanya hivi kwa wivu dhidi ya mpenzi wa Mungu, ili, baada ya kupata mawazo kama hayo na kuangukia katika kukata tamaa, asije tena kuthubutu kupaa kuelekea kwa Mungu kupitia maombi yake ya kawaida. Lakini mdanganyifu hapati chochote kutokana na hili kinachotimiza kusudi lake; badala yake, hutufanya kuwa imara zaidi. Kwa maana tunapojaribiwa na kupambana *naye*, tunakuwa na uzoefu zaidi na waaminifu katika upendo wetu kwa Mungu. *'Upanga wao uingie mioyoni mwao, na upinde wao uvunjike'* (Zab. 36:15).

15. Akili, ikigeukia ulimwengu unaoonekana, kwa kawaida huelewa vitu kupitia hisia. Sio akili, wala ufahamu wa asili wa mambo, wala mambo yenyewe, wala hisia ni mabaya: maana yote haya ni viumbe vya Mungu. Basi, ni nini kibaya hapa? Ni wazi, ni tamaa inayoshikamana na ufahamu wa asili wa mambo. Na inaweza kusiwe na nafasi katika matumizi ya dhana za asili kuhusu mambo, mradi tu akili ibaki macho.

16. Shauku ni msukumo usio wa kawaida wa nafsi, unaotokana ama na upendo usio na maana, au chuki isiyo na busara dhidi ya kitu cha kimwili, au kwa ajili ya kitu cha kimwili: kutokana na upendo usio na maana, iwe ni kwa chakula, au kwa wanawake, au kwa utajiri, au kwa utukufu wa kupita, au kwa kitu kingine chochote cha kimwili, au kwa ajili ya vitu hivyo; – kutokana na chuki isiyo na maana, wakati, kama ilivyoelezwa hapo juu, mtu anapochukia chochote kati ya vitu vilivyotajwa hapo juu bila sababu, au kumchukia mtu kwa sababu ya vitu hivyo.

17. Au tena – uovu ni hukumu potofu kuhusu mambo yanayojulikana, ikifuatana na matumizi yake yasiyofaa. Hivyo basi, kuhusiana na mambo kama hayo, hukumu sahihi kuhusu tendo la ndoa huweka uzazi kama lengo lake; lakini yeyote, akifanya hivyo, akiwa na nia tu ya raha ya tamaa, hukosea katika hukumu yake, akichukulia uovu kama wema. Na mtu wa aina hiyo, anapofanya ngono na mke wake, hutumia jambo hili vibaya. Kwa njia ileile, mtu anapaswa kufikiri kuhusu uelewa na matumizi ya vitu vingine.

18. Wakati mashetani, wakiwa wamegeuza akili yako kutoka kwa usafi, wanakuzingira kwa mawazo ya tamaa, basi mlia kwa Bwana kwa machozi: *'Wanaonisumbua wamenifikia; furaha yangu, niokoe na wale wamenifikia'* (Zab. 16:11; 31:7). Nanyi mtaokolewa.

19. Shetani wa tamaa ni mzigo mzito na anawazitoa sana wale wanaopambana na shauku hii, hasa wanapopuuza kiasi katika chakula, na wanapokutana na kuzungumza na wanawake. Mwanzoni, huvutia akili bila kutambua kwa tamaa ya raha za uzinzi; kisha, kupitia lango la kumbukumbu, huingia katika akili tulivu, na kama vile inavyowasha mwili, ndivyo pia huwasilisha picha mbalimbali za aibu kwa akili; na kwa njia hii huichochea akili kukubali dhambi. Ikiwa hutaki hili liendelee ndani yako, zoea kufunga, kufanya kazi, kukesha, na ukimya wenye wema pamoja na maombi ya bidii.

20. Wale wanaotafuta roho zetu bila kuchoka hujitahidi, kupitia mawazo ya tamaa, kuzizama katika dhambi ya kiakili au dhambi halisi. Lakini wanapokutana na akili inayowakataa, basi *'watahuzunika na kufedheheshwa'*; ilhali wanapokuta akili inayojishughulisha na tafakari ya kiroho, watageuka na *'kuhuzunika punde sana'* (Zab. 34:4; 6:11).

21. Kazi *ya 'diakoni'* hufanywa na yule anayepaka mafuta akili kwa ajili ya matendo matakatifu na kuiondoa mawazo ya tamaa; kazi *ya 'presbiteri'* hufanywa na yule anayeng'arisha akili kwa maarifa ya ukweli na kuangamiza maarifa ya uongo; kazi *ya 'Askofu'* inakamilishwa na yeye anayekamilisha ukamilifu wake kupitia upako mtakatifu wa Utatu Mtakatifu, ambaye anastahili kuabudiwa.

22. Mashetani hulegea nguvu pale ambapo, kupitia utimilifu wa amri, tamaa zetu hupungua; wanahukuka pale ambapo, kwa sababu ya kutulia kwa nafsi, wanatoweka kabisa kutoka ndani yake, bila kupata chochote ndani yake walichoshikilia au kupigana nayo. Hii ndiyo maana ya: *'Wataudhika na kuangamia mbele ya uso wako'* (Zab. 9:4).

23. Watu wengine hujiepusha na tamaa kwa hofu ya kibinadamu, wengine kwa anasa, na wengine kwa kujidhibiti; huku wengine wakiachiliwa kutoka kwa tamaa kwa utunzaji wa Mungu.

24. Maneno yote ya Bwana yana vipengele vifuatavyo vinne: amri, mafundisho, maonyo, na ahadi; na kwa ajili ya hayo tunavumilia kila ugumu wa maisha, kama vile: kufunga, kukesha, kulala ardhini wazi, uhaba na kazi katika utiifu, matukano, dharau, mateso, kifo, na mambo yanayofanana na hayo. *'Kwa ajili ya maneno ya midomo yako,'* asema Nabii, *'nimekushikilia njia za dhiki'* (Zab. 16:4).

25. Zawadi ya kujidhibiti ni kutokuwa na tamaa; ya imani, ni maarifa; kutokuwa na tamaa huleta busara, na maarifa huleta upendo kwa Mungu.

26. Akili, inapoishi maisha ya vitendo kwa njia inayofaa, hujitokeza kwa hekima; na inapoishi maisha ya tafakari kwa njia inayofaa, hujitokeza kwa maarifa. Ile ya kwanza humwongoza anayeitenda kutofautisha wema na uovu; ile ya pili humwingiza mshiriki wake katika maarifa ya sifa za viumbe visivyo na mwili na vyenye mwili. Hata hivyo, akili hupata kustahili zawadi ya teolojia—yaani, elimu ya Mungu—tu pale inaporuka kwa mbawa za upendo juu ya yote yaliyosemwa hapo juu na kufikia kukaa katika Mungu, ikitafakari sifa Zake kwa roho, kadiri akili ya binadamu inavyoweza.

27. Ikiwa unataka kujishughulisha na tafakari ya kiteolojia, usitafute kile kilicho kwa Mungu ndani Yake Mwenyewe; kwani hiki hakiwezi kupatikana si tu kwa akili ya binadamu, bali pia kwa akili ya kiumbe kingine chochote kilicho baada ya Mungu. Bali tafakari, kadiri iwezekanavyo, sifa zinazomvika, kama vile: asili ya milele, kutokuwa na mipaka, kutoweza kuelezwa, wema, hekima, na nguvu inayoumba vitu vyote, inavyoongoza vitu vyote kwa hikima, na kuhukumu vyote vilivyopo. Kwani miongoni mwa wanadamu, tayari yeye ni mwanatheolojia mkuu anayefunua, hata kwa kiasi fulani, sifa hizi za Mungu.

28. Mtu ni hodari anayeunganisha maarifa na matendo: kwani hapo kwa njia hiyo hukausha tamaa na kudhibiti hasira; na kwa njia hiyo huinua akili yake na kuishi na Mungu.

29. Bwana anaposema, *'Mimi na Baba tu mmoja'*, anadokeza umoja wa asili; lakini anaposema tena, *'Mimi niko ndani ya Baba, na Baba yuko ndani yangu'*, anaonyesha kutogawanyika kwa Hali (Hypostases). Na hivyo, Watriviti (wale wanaoshikilia mafundisho ya miungu mitatu), kwa kumtenga Mwana na Baba, huangukia katika shimo kubwa pande zote mbili: ama, huku wakikiri kwamba Mwana ana asili moja na Baba, lakini wakimtenga na Baba, wanalazimika kusema kwamba hakuzaliwa na Baba, na hivyo huangukia katika uzushi unaotambua miungu mitatu na misingi mitatu; au, huku wakikiri kuwa Mwana amezaliwa kutoka kwa Baba lakini wakamtenganisha na Yeye, ni lazima wakubali kwamba Yeye si wa asili moja na Baba, na hivyo kumweka Bwana wa wakati chini ya wakati wenyewe. Ni lazima, kulingana na mafundisho ya Gregori Mkuu, kulinda Uungu mmoja na kutangaza Hypostaasi tatu, kila moja ikiwa na asili yake tofauti. Kwa maana, kulingana na mafundisho yake, Utatu ni mgawanyiko, lakini hauwezi kugawanywa; na umeunganishwa, lakini ni tofauti. Ni mgawanyiko na umoja wa ajabu kiasi gani! Lakini ingekuwaje ajabu ikiwa Baba na Mwana wangeunganishwa na kugawanywa kwa njia ileile ambayo mtu mmoja huunganishwa na kutengwa na mwingine, na hakuna zaidi?

30. Yeye aliye mkamilifu katika upendo na amefikia kilele cha kutokuwa na tamaa hazijui tofauti kati ya chake na cha mwingine, wala kati ya mwaminifu na asiye mwaminifu, wala kati ya mtumwa na mtu huru, wala hata kati ya kiume na kike. Bali, akiwa amepaa juu ya udhalimu wa tamaa, na akiona asili moja ya ubinadamu, huwatazama wote kwa usawa na huwa na nia moja kwa wote. Ndani yake hakuna Myahudi wala Mgiriki, wala dume wala jike, wala mtumwa wala huru, bali Kristo yuko yote na katika wote (Wagalatia 3:28).

31. Kutoka kwa tamaa zilizo ndani ya nafsi, mashetani hupata visingizio vyao vya kuchochea mawazo ya tamaa ndani yetu. Kisha, kwa kuifunika akili kwa mawazo haya, huilazimisha ikubali dhambi; wakiishinda katika hili, huipeleka katika dhambi ya kiakili; na mara hili likitimizwa, huipeleka, kama mfungwa, hadi kwenye kitendo chenyewe cha dhambi. Baada ya hayo, wakishakuwa wameharibu roho hatimaye kupitia mawazo haya, wanaondoka pamoja nayo. Kikombo (taswira ya kiakili) cha dhambi pekee ndicho kinachosalia akilini, ambacho Bwana anazungumzia: *'Mtakapoona chukizo la ukiwa kimesimama mahali patakatifu'* (Mathayo 24:15). Msomaji na afahamu kwamba mahali patakatifu na hekalu la Mungu ni akili ya mwanadamu, ambayo ndani yake mashetani, baada ya kuharibu roho kwa mawazo ya tamaa, wameweka sanamu ya dhambi. Nadhani hakuna aliyemsoma Josephus anayeweza kuwa na shaka kwamba kile Bwana alichosema kimetimia kihistoria. Hata hivyo, wengine husema kwamba jambo lile lile litatokea katika wakati wa Mpinga Kristo.

32. Kanuni tatu hutusukuma kuelekea wema: mbegu (za wema ndani yetu) kwa asili, Nguvu takatifu, na hiari ya mtu. Mbegu za asili – kwa mfano, tunapowatendea wengine jinsi tunavyotaka watutendee; au tunapomuona mtu akiwa na taabu na uhitaji, na kiasili tunamwonyesha huruma. Nguvu Takatifu – tunapohisi msukumo wa kutenda wema, tunapata (ndani yetu) nia njema na kufanikiwa. Hatimaye, nia njema, tunapotofautisha mema na maovu, na kuchagua mema.

33. Vilevile, kuna kanuni tatu zinazotutia mbele kuelekea uovu: tamaa, mashetani na hiari mbaya. Mashawishi, tunapotamani kitu kwa upuuzi; kwa mfano, chakula wakati usiofaa na bila uhitaji, au mke bila nia ya kuzaa na ambaye si halali; vivyo hivyo tunapokasirika au kuhuzunika kwa mtu ambaye hatupaswi kumkasirikia au kumhuzunika, kama vile yule aliyetudharau au kutusababishia madhara. Mashetani: wakati, tukiwa katika hali ya udhaifu, wakiwa wameona fursa mwafaka, wanatushambulia ghafla na, kwa nguvu

kubwa, huamsha hisia zilizotajwa hapo juu na zile zinazofanana nazo. Mwisho, nia mbaya: wakati, tukijua kilicho kizuri, tunachagua kibaya.

34. Zawadi ya matendo mema ni utulivu wa hisia na maarifa. Kwani hizi ndizo njia tunazopitia kufikia Ufalme wa Mungu, kama vile hisia potofu na ujinga vinavyoongoza kwenye mateso ya milele. Na kwa hiyo, yeyote anayezitafuta kwa ajili ya utukufu wa kibinadamu, badala ya kwa sababu ni njema kwa asili yake, husikia kutoka kwa Maandiko: *'Mnaomba, nanyi hamjapokea; kwa kuwa mnaomba kwa nia mbaya'* (Yakobo 4:3).

35. Miongoni mwa matendo ya binadamu, mengi ni mema yenyewe, lakini yanaweza kuwa mabaya kwa sababu fulani. Kwa mfano, kufunga na kukesha, sala na kuimba zaburi, kutoa sadaka na ukarimu ni matendo mema yenyewe; lakini yanapofanywa kwa ajili ya majivuno, hayakuwa tena mema.

36. Katika matendo yetu yote, Mungu huangalia nia yetu: kama tunayofanya kwa ajili Yake au kwa sababu nyingine yoyote.

37. Unaposikia maneno ya Maandiko: *'Atalipiza kila mtu kulingana na matendo yake'* (Warumi 2:6), kumbuka kwamba Mungu huzawadia mema si kwa kile kinachofanywa bila nia njema, hata kama kinaonekana kuwa kizuri; bali hasa kwa kile kinachofanywa kwa nia njema. Kwa maana hukumu ya Mungu haitazami tu kilichotendwa, bali inatazama nia iliyotenda.

38. Shetani wa kiburi hutumia hila mbili: ama humshawishi mtawa kuhusisha matendo yake mema naye mwenyewe badala ya Mungu, Mtoaji wa yote mema na Msadizi katika wema; au, mtawa anapokataa kufanya hivyo, humchochea kudharau ndugu zake wasiokamilika kama yeye. Lakini haugundui kwamba, hata kwa kutenda hivi, shetani anamchochea kukataa msaada wa Mungu. Kwa kuwa anawadharau wale aliowaona hawana uwezo wa kuwa na wema kama yeye, anajionyesha kana kwamba amethibitisha wema wa kipekee kupitia nguvu zake mwenyewe. Hili haliwezekani, kama Bwana alivyosema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5). Kwa maana udhaifu wetu ni kwamba, hata tunapotamani yaliyo mema, hatuwezi kuyatimiza bila Mtoaji wa yote mema.

39. Yeye yeyote aliyejua udhaifu wa asili ya mwanadamu amepata maarifa ya uzoefu kuhusu nguvu ya Mungu ya kusaidia. Na mtu wa aina hiyo, akiwa ameshafanikiwa katika mambo fulani kwa msaada huu na akijitahidi kufanikisha mengine, kamwe hawadharau wenzake. Kwa maana anajua kwamba kama vile ilivyomsaidia na kumwokoa kutoka kwa tamaa nyingi na majanga, ndivyo pia ina nguvu ya kutosha kumsaidia kila mtu inapopenda, na hasa wale wanaojitahidi kwa ajili Yake; ingawa, kwa sababu fulani, Yeye hawatoa kila mtu huru kutoka kwa tamaa zote kwa wakati mmoja, bali, kama Tabibu mwema na mwenye huruma, Yeye huwaponya wote wanaomjia kwa wakati unaofaa.

40. Nia zikipumzika, kiburi hujitokeza, ama wakati sababu zake zimefichwa au wakati mashetani wanapoondoka kwa ujanja.

41. Karibu kila dhambi hutokana na furaha ya kujiruhusu, na kwa hiyo huangamizwa kwa mateso na huzuni—iwe kwa hiari au bila hiari—kupitia kitendo cha toba, au kupitia msiba fulani, ulioletwa kwa busara na Utunzaji wa Mungu kwa ajili yetu. *'Maana tukijihukumu sisi wenyewe,'* asema Andiko, *'hatutahukumiwa; lakini tunapohukumiwa na Bwana, tunadhibiwa ili tusihukumiwe pamoja na ulimwengu'* (1 Kor. 11:31–32).

42. Ikiwa ushawishi usio tarajiwa utakukumba, usimlaumu yule aliyekuletea, bali tafuta sababu iliyokileta; na utapata kirekebisho. Kwa maana, iwe ni kupitia kwake au kupitia mtu mwingine, ulikuwa umepangiwa kunywa uchungu kutoka kikombe cha hukumu za Mungu.

43. Kadiri unavyokuwa mwovu, ndivyo unavyopaswa kuepuka mateso kidogo, ili, ukiinamishwa nayo, uweze kuondoa kiburi chako.

44. Majaribu huwapata watu; mengine huleta furaha, mengine huzuni, na mengine tena mateso ya kimwili. Kwa maana Tabibu wa roho, kulingana na amri Zake mwenyewe, hutia dawa, akitazama chanzo cha tamaa zilizomo ndani ya roho.

45. Majaribu hutumwa kwa wengine ili wakomboe dhambi walizotenda zamani, kwa wengine ili waache dhambi wanazotenda sasa, na kwa wengine ili kuzuia dhambi watakazoweza kutenda baadaye; mbali na yale yanayokuja kumjaribu mtu, kama ilivyokuwa kwa Ayubu.

46. Mtu mwenye busara, akitafakari asili ya uponyaji ya mapenzi ya Mungu, huvumilia kwa shukrani majanga yanayomkuta kupitia hayo, asimlaumu mtu mwingine yeyote kwa hayo isipokuwa dhambi zake mwenyewe; wakati wale wasio na hekima, wanapofanya dhambi na kuadhibiwa kwa ajili yake, huona ama Mungu au watu kuwa chanzo cha maafa yao, wakishindwa kuelewa hekima ya malezi ya Mungu katika jambo hili.

47. Kuna njia zinazokomesha mienendo ya tamaa na kuzuia zisikue; na kuna nyingine zinazozipunguza na kusababisha zitoweke. Hivyo basi, kufunga, kazi na kukesha huzuia tamaa ya mwili kukua; wakati upweke, tafakari, maombi na upendo wa Mungu huzipunguza na kusababisha zitoweke. Ndivyo ilivyo pia kuhusu hasira: ukarimu wa moyo, msamaha na upole huizuia na kuzuia ikue; wakati upendo, sadaka, nia njema na upendo kwa jirani hupunguza hasira hiyo.

48. Akili ya mtu ambaye imelengwa kwa Mungu bila kukoma, ndani yake tamaa hukua na kuwa shauku ya Mungu, na hasira yote hubadilika kuwa upendo wa kimungu. Kwa maingiliano ya muda mrefu na nuru ya kimungu, akili, ikishakuwa na nuru kikamilifu, hudhibiti na kutawala sehemu yake ya tamaa iliyo ndani yake, na kuibadilisha kuwa tamaa isiyoisha, kama inavyosemwa, kwa ajili ya Mungu na upendo usioyumba kwa Yeye – ikihamisha tamaa hiyo kabisa kutoka kwa mambo ya kidunia kwenda kwa yale ya kimungu.

49. Siyo kila mtu asiye na wivu, hasira, na chuki kwa wale waliomkosea tayari anawapenda: kwani wanaweza, bila kuwapenda, kujizuia kulipiza uovu kwa uovu, kwa kufuata amri; lakini si rahisi hivyo kulipiza uovu kwa wema bila kujilazimisha kufanya hivyo; kwani tabia ya kufanya wema hata kwa wale wanaomchukia ni sifa ya upendo kamili wa kiroho pekee.

50. Mtu asiyempenda mwenzake si lazima kwamba anamchukia; vivyo hivyo, mtu asiyechukia si lazima kwamba anampenda. Lakini anaweza kuwa katikati kumhusu, yaani, asipende wala kumchukia. Kwa maana kwamba hali ya upendo katika roho kwa kawaida husababishwa na vichocheo vitano vilivyoainishwa katika Kifungu cha 9 cha makumi haya ya pili: kimoja cha kusifiwa, kimoja cha pande zote, na vitatu vya kukemewa.

51. Unapoona kwamba akili yako inafurahia vitu vya kidunia na inazama kwa raha katika mawazo yao, jua kwamba unavipenda zaidi ya Mungu. *'Maana hazina yako ilipo, ndipo na moyo wako utakuwapo*,*'* asema Bwana (Mathayo 6:21).

52. Akili inayoshikamana na Mungu, na kudumu ndani Yake kupitia maombi na upendo, huwa na hekima, wema, nguvu, ukarimu, huruma, ujasiri, na, kwa ufupi, huwa na sifa zote za kimungu karibu ndani yake. Lakini yeye anayemgeukia na kujihusisha na vitu vya kidunia, akijikabidhi kwa tamaa za mwili, huwa kama mnyama au mwovu, na kwa sababu hii huwapigana na watu.

53. Maandiko huyaita vitu vya kidunia 'ulimwengu', na wale wanaotia akili zao humo ni watu wa kidunia, ambao, kwa aibu yao kuu, yanasema: *'Msipende ulimwengu, wala vitu vilivyo katika ulimwengu. Kwa maana kila kilicho duniani—tamani za mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha maisha—hakitoki kwa Baba, bali ni cha dunia hii'* (1 Yohana 2:15–16).

54. Mtawa ni yule ambaye amegeuza akili yake mbali na mambo ya anasa, na kupitia kujidhibiti, upendo, kuimba zaburi na maombi, hukaa daima na Mungu.

55. Kwa maana ya kiroho, 'mchungaji' huitwa mtu mwenye bidii, kwa maana matendo ya haki yanayotendwa katika maisha ya kiroho ni kama kufuga mifugo. Ndiyo maana Yakobo anasema: *'Wachungaji ni watumishi wenu*'. Wachungaji wa kondoo, kwa upande mwingine, ni watu wanaotafakari, kwa maana mawazo yanayolelewa na akili juu ya milima ya tafakari yana umuhimu kama wa kondoo. Ndiyo maana *'kila mchungaji wa kondoo ni chukizo kwa Wamisri'*, yaani, kwa nguvu zinazopingana (Mwanzo 46:34).

56. Akili iliyoharibika, mwili unapochochewa na hisia zake kuelekea tamaa na raha zake za asili, huifuata na kujipanga kulingana na mawazo na matamanio yake. Lakini akili yenye wema hujizuia na kugeuka mbali na mawazo na matamanio ya kishenzi, na zaidi ya hayo, hujitahidi kuboresha mwenendo wake.

57. Miongoni mwa wema, baadhi ni za kimwili, ilhali zingine ni za kiroho. Zile za kimwili ni: kufunga, kukesha, kulala ardhini bila chochote, utumishi, kazi za mikono—ili usiwe mzigo kwa wengine, au kwa ajili ya toleo, na kadhalika. Na wema wa kiroho ni: upendo, ukarimu, upole, kujidhibiti, sala na kadhalika. Basi, ikitokea kwamba, kwa sababu ya haja fulani au hali ya kimwili—kwa mfano, ugonjwa au sababu nyingine inayofanana—hatuwezi kufanya wema wa kimwili ulioelezwa hapo juu, tunapata msamaha wa neema wa Bwana, kwa maana Yeye anajua sababu za hili; lakini tukishindwa kutekeleza wema wa kiroho, hatutakuwa na kisingizio chochote, kwa kuwa hayazuilwi na vikwazo kama hivyo.

58. Upendo kwa Mungu humwongoza muumini kudharau raha zote za muda, mateso yote ya kimwili na huzuni. Watakatifu wote, walioteseka sana kwa ajili ya Kristo, wawe shahidi wa hili.

59. Jihadhari na mama wa maovu yote, upendo kwa nafsi, ambao ni upendo usio na busara wa mwili. Kwa maana kutoka kwake, kwa kisingizio cha baraka, hutokea mawazo matatu ya kwanza ya msingi, ya kimsingi, ya shauku na ya kizimu, yaani: ulafi, tamaa, na kiburi, vikichukua visingizio vyao kutoka kwa

mahitaji muhimu ya mwili; na kutoka hivi hutokea wingi wote wa tamaa. Ndiyo maana, kama ilivyosemwa, mtu anapaswa kuwa mwangalifu sana na upendo wa nafsi na kuupambana kwa uangalifu mkuu. Maana unapokomeshwa, vizazi vyake vyote hukomeshwa pia.

60. Shauku ya kujipenda huchochea mtawa kumrehemu mwili wake na kuuridhisha kwa chakula kwa kisingizio cha kulinda afya na kudhibiti mwili kwa busara, ili, kwa kukubali taratibu matakwa yake, aanguke katika shimo la anasa; ilhali mtu wa kawaida, kwa kuwa tu mtu wa kawaida, huongozwa *'kuwajali wa mwili katika tamaa'* (Warumi 13:14).

61. Hali ya juu kabisa ya maombi, wanasema, ni wakati, wakati wa maombi, akili iko nje ya mwili na ulimwengu, ikiwa ni kitu kisicho cha kimwili kabisa na kisichoonekana. Yeyote anayedumisha hali kama hiyo bila kukatizwa huomba kweli bila kukoma.

62. Kama vile mwili, unapokaribia kufa, hujitenga kabisa na vitu vyote vya ulimwengu, ndivyo pia akili, inapokaribia kufa katika tendo la maombi kamili zaidi, hujitenga na mawazo yote ya kidunia. Na isipokufa kifo kama hicho, haiwezi kuwa na Mungu wala kuishi Naye.

63. Mtu yeyote asikudanganye, mtawa mnyenyekevu, kwa wazo kwamba unaweza kuokolewa kwa kujirusha katika anasa za kimwili na ubatili.

64. Kama vile mwili unavyotenda dhambi kupitia matendo yake, na ili kujidhibiti unao wema wa kimwili ili uweze kubaki safi: ndivyo akili inavyotenda dhambi kupitia mawazo ya kishenzi, na ili kujidhibiti ina wema wa kiroho ili, ikitazama vitu kwa usafi na bila upendeleo, iweze kubaki safi.

65. Kama vile siku zinavyofuatiwa na usiku na majira ya joto yakifuatiwa na majira ya baridi, ndivyo pia ubatili na anasa vinavyofuatiwa na huzuni na mateso ya maumivu, iwe katika enzi hii au katika enzi ijayo.

66. Haiwezekani kwa aliyekosea kuepuka hukumu ijayo bila kujihusisha kwa hiari na kazi ngumu zenye maumivu katika maisha haya, au bila kuteseka kutokana na majanga yasiyotarajiwa.

67. Inasemekana kwamba kwa sababu tano Mungu anaturuhusu kushambuliwa na mashetani: sababu ya kwanza ni kwamba, tunaposhambuliwa na kupinga, tuweze kutofautisha wema na dhambi; ya pili ni kwamba, baada ya kufikia wema kupitia mapambano na kazi ngumu, tuishikilie imara na bila kubadilika; ya tatu, ili, huku tukistawi katika wema, tusije tukajivunia, bali tujifunze unyenyekevu; ya nne ni kwamba, baada ya kupata uzoefu kupitia matendo yetu jinsi dhambi ilivyo mbaya, tuweze kuichukia kwa chuki kamilifu; hatimaye, sababu ya tano na muhimu zaidi ni kwamba, baada ya kuwa hatuna upendeleo, tusisahau udhaifu wetu wenyewe, wala nguvu za Yeye aliyetusaidia.

68. Kama vile akili ya mtu mwenye njaa inavyotamani mkate, na ile ya mnyonja maji, ndivyo akili ya mla kupita kiasi inavyotamani vyakula vitamu vya aina mbalimbali; ile ya mtu mwenye tamaa ya ngono, inatamani nyuso za wanawake; ile ya mtu mwenye kiburi, inatamani heshima za kibinadamu; ile ya mtu mkorofi, inatamani faida; akili ya kisasi—ya kulipiza kisasi dhidi ya wale waliomdhulumu; akili ya wivu—ya kuanguka kwa yule anayemwonea wivu. Ndivyo ilivyo pia kwa tamaa zingine. Kwani akili iliyozingirwa na tamaa hupata mawazo ya tamaa, wakati mwili ukiwa macho na wakati wa usingizi.

69. Shauku inapoongezeka, akili huota ndoto za mambo yanayoleta raha; na inapokushtushwa, huona mambo yanayoleta hofu; roho wasio safi huimarisha hisia hizi, wakichukua uzembe wetu kama mshirika wao na kuzichochea; ilhali Malaika watakatifu huzipunguza, wakituhimiza kutenda wema.

70. Kuamsha mara kwa mara tamaa za roho za uzinzi huweka katika roho tabia isiyoshindika ya kujihusisha na mambo ya starehe, wakati mlipuko wa mara kwa mara wa hasira hufanya akili kuwa na woga na kuinyang'anya ujasiri. Ya kwanza huponywa kwa kufunga kwa muda mrefu, kukesha na maombi; ya pili kwa hisani, wema, upendo na rehema.

71. Roho wachafu hutupigana vita ama kupitia vitu vya kimwili au kupitia mawazo ya shauku kuhusu vitu vya kimwili: kupitia vitu vya kimwili kwa wale waliozama ndani yake, na kupitia mawazo kwa wale waliojitenga na vitu vya kimwili.

72. Kama vile ilivyo rahisi kuonea kwa fikra kuliko kwa tendo, ndivyo pia vita inayopiganwa kwa fikra ilivyo ngumu zaidi kuliko ile inayopiganwa kwa vitu vya kimwili.

73. Vitu viko nje ya akili, ilhali mawazo kuhusu vitu hivyo viko ndani yake. Kwa hiyo, iko ndani ya uwezo wa akili kuvitumia kwa wema au kwa uovu. Kwani matumizi mabaya ya mawazo husababisha matumizi mabaya ya vitu.

74. Akili hupokea mawazo ya tamaa kwa njia zifuatazo tatu: kupitia hisia, kupitia hali ya mwili, na kupitia kumbukumbu. Kupitia hisia – wakati vitu vinavyoathiri hisia hizo, kama vile vile tunavyovipenda sana, vinachochea mawazo ya tamaa akilini; kupitia hali ya mwili – wakati, kutokana na ukosefu wa kujidhibiti

katika lishe, au ushawishi wa mashetani, au ugonjwa fulani, hali iliyobadilika ya mwili humchochea kuelekea mawazo ya kishikamano, au kuelekea uasi dhidi ya Mapenzi ya Mungu; kupitia ukumbusho – wakati kumbukumbu inafufua mawazo ya vitu ambavyo tumevishikilia na hivyo kuchochea mawazo ya shauku akilini.

75. Kati ya vitu ambavyo Mungu ametupa kwa ajili ya matumizi yetu, baadhi vinapatikana katika nafsi, vingine katika mwili, na vingine bado katika mazingira ya mwili. Ndani ya nafsi kuna uwezo wake; ndani ya mwili kuna hisia na viungo vingine; kuzunguka mwili kuna chakula, mali, pesa na kadhalika. Iwapo tutatumia vitu hivi na mambo yanayotokana navyo kwa njia njema au mbaya huonyesha kuwa sisi ni wenye wema au wenye uovu.

76. Kati ya mambo ya haja yaliyotajwa, baadhi yanahusu roho, mengine mwili, na mengine yanayozunguka mwili: katika roho—maarifa na ujinga, kumbukumbu na kusahau, upendo na chuki, hofu na ujasiri, furaha na huzuni, na kadhalika; katika mwili: raha na uchovu, hisia na kupooza, afya na ugonjwa, uhai na kifo, na kadhalika; katika mazingira yanayomzunguka mwili: ustawi na masaibu, utajiri na umaskini, heshima na aibu, na kadhalika. Kati ya hivi, baadhi huonwa na watu kuwa ni mema, na vingine kuwa ni vibaya; ilhali, kiasili, hakuna kati ya vitu hivi kilicho kibaya, bali huwa kibaya au kizuri kulingana na jinsi kinavyotumiwa.

77. Maarifa kwa asili yake ni wema, kama ilivyo afya. Hata hivyo, kinyume chake kimewaletea wengi manufaa makubwa zaidi, kwa maana kwa waovu maarifa hayatumiki kwa wema, ingawa, kama ilivyosemwa, kwa asili yake ni wema. Vilevile, afya, utajiri na furaha haziwatumikii kwa wema, kwa kuwa hawazitumii kwa manufaa yao wenyewe; kwa watu kama hao, kinyume chake ndicho chenye manufaa zaidi: na kwa hivyo, hiki (yaani kinyume chake) si kibaya kwa maana halisi, ingawa kinaonekana kuwa kibaya.

78. Usitumie vibaya mawazo yako, ili usilazimike kutumia vibaya vitu vya kimwili pia: maana usipokuwa umeanza kuona dhambi kwanza katika mawazo, hutawahi kuona dhambi kwa tendo.

79. *'Surati ya mtu wa udongo'* (Adamu) ina maovu makuu, kama vile: upumbavu, woga, ukosefu wa kujidhibiti, na uongo. *'Surati ya mtu wa mbinguni'* ina wema mkuu, kama vile: busara, ujasiri, usafi, na haki. *'Lakini kama vile tulivyovaa sura ya ule wa udongo, ndivyo tutakavyovaa sura ya ule wa mbinguni'* (1 Wakorintho 15:49).

80. Ukitaka kuupata njia inayoelekeza uzimani, basi uitafute katika Yule Njia aliyesema: *'Mimi ni njia na lango, na kweli na uzima'* (Yohana 14:6; 10:9); na huko ndipo utaipata. Lakini tafuteni kwa bidii, kwa maana *'wachache ndio wanaoipata'* (Mathayo 7:14); ili, mkiwa mmesalia nyuma kwa wale wachache, msitoke miongoni mwa wengi.

81. Roho hujiepusha na dhambi kwa sababu hizi tano zifuatazo: ama kwa hofu ya watu wengine, au kwa hofu ya hukumu, au kwa ajili ya thawabu ya baadaye, au kwa upendo wa Mungu, au, hatimaye, kwa sababu ya maumivu ya dhamiri.

82. Wengine husema kwamba kusingekuwa na uovu katika viumbe kama si kwa sababu ya nguvu fulani ya nje inayotuvuta kuelekea kwake. Lakini nguvu hii si kitu kingine bali ni uzembe wetu wenyewe kuhusiana na shughuli ya asili ya akili. Kwa wale ambao ni wazito katika jambo hili hufanya mema daima na hawafanyi uovu kamwe. Na hivyo, ikiwa nawe unatamani hili, tia mbali uzembe huu, na kwa kufanya hivyo utaachana pia na uovu, ambao ni matumizi potofu ya mawazo, yakisindikizwa na matumizi mabaya na mambo ya kidunia.

83. Kwa asili yake, sehemu ya busara iliyo ndani yetu inapaswa, kwa utiifu kwa neno la kimungu, kutawala sehemu isiyo na busara iliyo ndani yetu. Utaratibu huu utimizwe katika mambo yote—na hakutakuwa na uovu katika viumbe, wala hakutapatikana chochote kinachoupelekea.

84. Baadhi ya mawazo ni rahisi, ilhali mengine ni magumu. Yale rahisi hayana shauku, ilhali yale magumu yana shauku, kwa kuwa yameundwa kwa shauku na fikra. Hata hivyo, inaonekana kuwa mawazo mengi rahisi hufuata nyuma ya yale magumu yanapoanza kusogea kuelekea kutenda dhambi kwa fikra. Tuchukue dhahabu kama mfano. Wazo lenye shauku kuhusu dhahabu lilikuja akilini mwa mtu, naye akaweka nia ya kuliba: na hivyo, akilini mwake, tayari alikuwa amefanya dhambi. Wazo la dhahabu liliambatana na mawazo ya mkoba, sanduku, ghala na kadhalika. Hapa, wazo la dhahabu lilikuwa tata, kwa sababu lilikuwa limechanganyika na tamaa; ilhali mawazo ya mkoba, sanduku na kadhalika yalikuwa rahisi, kwa sababu akili haikuwa na tamaa yoyote kwa hayo. Hali ni hiyo hiyo kwa kila wazo lingine: wazo la ubatili, wazo la mke wa mtu, na kadhalika. Kwani si mawazo yote yanayofuata wazo la shauku ndiyo yenyewe kuwa ya shauku, kama

ilivyoonyeshwa katika mfano huo. Kutokana na hili tunaweza kutofautisha ni mawazo yapi ni ya shauku na yapi siyo.

85. Wengine husema kwamba mashetani, kwa kugusa sehemu za siri za miili yetu tunapolala, huamsha tamaa ya uzinzi; kisha, mara tu inapoamshwa, tamaa hii, kupitia kumbukumbu, huleta taswira ya mwanamke akilini. Wengine, hata hivyo, wanaamini kwamba mashetani wenyewe huonekana akilini katika umbo la wanawake; kisha, kwa kugusa sehemu za siri za mwili, huamsha tamaa ya wanawake; na ndoto za aina hii hutokea. Wengine bado wanaamini kwamba shauku inayotawala katika jini anayekaribia huamsha shauku ileile ndani ya mtu, na kwa njia hii roho huwashwa na mawazo kama hayo na huibua picha kupitia kumbukumbu. Vilevile, kuhusu ndoto nyingine za shauku, wengine husema kwamba ndivyo zinavyotokea, huku wengine wakisema kuwa ni kinyume chake. Hata hivyo, kwa njia yoyote ile iliyotajwa hapo juu, mashetani hawawezi kuchochea tamaa yoyote, iwe mwili uko macho au usingizini, ikiwa upendo na kujidhibiti viko katika nafsi.

86. Baadhi ya amri za Sheria lazima zizingatiwe kimwili na kiroho, ilhali zingine ni kiroho tu. Kwa mfano: *'Usiwe na uzinzi, usiue, usiibe'*, na amri zinazofanana lazima zizingatiwe kimwili na kiroho; na kiroho kwa njia tatu. Kwa upande mwingine, tohara, kutii Sabato, kumtoa dhabihu mwana-kondoo, kula mkate usio na chachu na majani machungu, na mambo yanayofanana na hayo, ni ya kutimizwa kiroho tu.

87. Kuna hali tatu kuu za maadili miongoni mwa watawa: ya kwanza ni pale mtu hatendi dhambi kwa matendo yoyote; ya pili ni pale mtu haruhusu mawazo ya tamaa kudumu katika nafsi; ya tatu ni pale mtu anapotazama katika mawazo yake, bila tamaa, taswira za wanawake na wale wanaosababisha kosa.

88. Yeye huru kutoka kwa tamaa ni yule aliyeacha mali zote na hana chochote kabisa duniani isipokuwa mwili wake; kwa kweli, akiwa ameacha kabisa hata mtego wa kuufikiria, amewakabidhi watu wa Mungu na Mungu mwenyewe jukumu lote la kumtunza.

89. Miongoni mwa wale wanaopata utajiri, wengine hufanya hivyo bila shauku: ndiyo maana, wanaponyimwa, hawahuzuni, kama vile walivyokubali kwa furaha kunyang'anywa mali zao (Ebr. 10:34). Wengine, hata hivyo, huipata kwa tamaa: ndiyo maana, wanapokabiliwa na uwezekano wa kupoteza mali zao, wanahuzunika, kama vile yule mtu tajiri aliyetajwa katika Injili, *ambaye 'akaondoka akiwa na huzuni'* (Mathayo 19:22); na wakizipoteza kweli, wanahuzunika sana. Hivyo basi, kupoteza mali huonyesha hali ya mkusanyaji asiye na shauku au mwenye shauku.

90. Mashetani huwashambulia wale waliojitolea kwa maombi, wakipandikiza katika akili zao mawazo rahisi kuhusu mambo ya hisia, na hivyo kuwavuruga kutoka kwa maombi; huwashambulia wale waliojitolea kwa kujifunza, wakidumisha mawazo ya tamaa ndani yao kwa muda mrefu iwezekanavyo; na huwashambulia wale walio katika maisha ya vitendo, wakiwashawishi kutenda dhambi kupitia matendo yao. – Walaaniwa wanapigana na kila mtu kwa kila njia, ili kuwapotosha watu kutoka kwa Mungu.

91. Wale ambao, kwa utunzaji wa Mungu, wamefunzwa katika uchaji katika maisha haya wanajaribiwa na vishawishi vitatu vifuatavyo: ama kwa kutolewa kwa vitu vinavyopendeza, kama vile afya njema, urembo, watoto wengi, utajiri, umaarufu, na kadhalika; au kwa huzuni ya kupoteza watoto, mali, au umaarufu; au kwa kile kinachosababisha mateso mwilini, kama vile ugonjwa, mateso, na kadhalika. Kwa kundi la kwanza, Bwana anasema: *'Yeyote asiyetenga mali yake yote hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:33); kwa makundi ya pili na ya tatu: *'Kwa uvumilivu wenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19).

92. Inasemekana kuwa hali ya mwili hubadilika, na kupitia hili akili hupata mawazo ya shauku au yasiyo na shauku, kwa sababu zifuatazo nne: malaika, mashetani, hewa, na chakula. Inasemekana kwamba malaika huibadilisha kwa maneno yao; mashetani kwa mguso wao; hewa kupitia mabadiliko yake; na chakula kupitia asili ya chakula na kinywaji, na kupitia wingi au uhaba wake. Zaidi ya hayo, mabadiliko pia husababishwa na kumbukumbu, kusikia na kuona, wakati roho inapoathiriwa kwa mara ya kwanza na mazingira ya huzuni au furaha. Baada ya kuathiriwa na hayo, roho husababisha mabadiliko katika hali ya mwili; na hali iliyobadilika ya mwili, kama ilivyotajwa hapo awali, huibua mawazo yanayolingana katika akili.

93. Kimsingi, kifo ni kutengwa na Mungu; uchungu wa kifo ni dhambi, ambayo, Adamu alipoitenda, ilisababisha atupwe mara moja kutoka kwa mti wa uzima, kutoka Paradiso, na kutoka kwa Mungu, na hivyo basi kifo cha mwili kikafuata bila kuepukika. Hata hivyo, uzima kwa kweli ni Yeye aliyesema: *'Mimi ni uzima'* (Yohana 14:6). Yeye, akiwa amepitia kifo, aliwafufua wafu kurudi katika uzima.

94. Jambo linapoandikwa, linaandikwa ama kwa ajili ya kumbukumbu ya mtu mwenyewe, au kwa manufaa ya wengine, au kwa ajili ya yote mawili, au kwa madhara ya wengine, au kwa ajili ya kujionyesha, au kwa sababu ya ulazima.

95. *'Bonde la kivuli cha mauti'* (Zab. 22:2) ni wema unaotenda; *'maji tulivu'* ni maarifa ya uumbaji.

96. *'Kivuli cha mauti'* ni maisha ya mwanadamu. Naye aliye na Mungu, na ambaye Mungu yupo naye, na aseme kwa ujasiri: *'Ingawa nitapita katika bonde la kivuli cha mauti, sitaiogopa mabaya, maana Wewe uko pamoja nami'* (Zab. 22:4).

97. Akili safi huona mambo kama yalivyo; ulimi uliofunzwa kwa mazoezi huwasilisha kinachokiona kana kwamba ni mbele ya macho ya wengine; na sikio lililo wazi hulipokea: lakini yeye aliye nyimwa hizi tatu humhukumu msemaji.

98. Yule aliye na Mungu anamjua Utatu Mtakatifu, uumbaji wake na malezi yake; na anayeweka sehemu yenye tamaa ya roho bila tamaa.

99. Inasemekana kwamba *'finyu'* inaashiria hukumu ya Mungu, na *'fimbo'*, Utunzaji Wake. Yeye aliyefahamu haya anaweza kusema: *'Finyu yako na fimbo yako, ndivyo vinanifariji'* (Zab. 22:4).

100. Akili inaponyonywa hisia na kung'arishwa kwa kutafakari yaliyo, basi inaweza kukaa katika Mungu na kuomba kama inavyopaswa.

The Third Hundred on Love

1. Matumizi makini ya mawazo na vitu huleta usafi, upendo na maarifa; ilhali matumizi yasiyo makini huleta ukosefu wa kiasi, chuki na ujinga.

2. *'Umenitayarishia meza mbele yangu'*, na kadhalika. *'Meza'* hapa inaashiria wema tendaji: maana imetayarishwa na Yesu Kristo dhidi ya wale wanaotupinga; *'Mafuta'* yanayopakwa akilini yanamaanisha kutafakari uumbaji; *'kikombe'* cha Mungu kinaashiria maarifa ya Mungu; *'neema'* Yake *ni* Neno Lake na Mungu Mwenyewe: kwa maana kupitia Umwili Wake anatufuatia siku baada ya siku, hadi anawafikia wote watakaookolewa, kama vile Paulo. *'Nyumba'* inaashiria ufalme ambao watakatifu wote wataishi ndani yake; wakati urefu wa siku unaashiria uzima wa milele (Zab. 21:5–6).

3. Dhambi hutukumba kupitia matumizi yasiyo sahihi ya nguvu za roho, yaani, nguvu za tamaa, shauku na akili. Matumizi yasiyo sahihi ya nguvu ya akili ni ujinga; matumizi yasiyo sahihi ya nguvu za shauku na tamaa ni chuki na ukosefu wa kujidhibiti. Matumizi sahihi ya nguvu hizi, hata hivyo, ni maarifa, busara, upendo na uchaji. Na ikiwa ndivyo, basi hakuna kitu kilichoumbwa na kuletewa kuwepo na Mungu ambacho ni kibaya.

4. Si chakula ndicho kibaya, bali ulafi; si uzazi, bali uzinzi; si pesa, bali upendo wa pesa; si utukufu, bali ubatili: na ikiwa ndivyo, basi hakuna kitu kibaya kilichopo isipokuwa matumizi mabaya, ambayo hutokana na akili kupuuza kukuza asili (nguvu za roho na mwelekeo wake unaofaa).

5. Hii, anasema Dionysius Mbarikiwa, ndiyo inayounda uovu kwa mashetani: hasira isiyo na tahadhari, tamaa ya kichaa, na mawazo ya harakaharaka. Lakini kutokuwa na tahadhari, wazimu na harakaharaka kwa viumbe wenye akili ni upungufu wa akili, fikra na busara; na upungufu huo hutokana na kuwa na, au kumiliki, kitu fulani. Kwa hivyo, kulikuwa na wakati walipokuwa na akili, busara na hekima ya heshima. Na ikiwa ndivyo ilivyo, basi mashetani si wabaya kwa asili; bali kupitia matumizi mabaya ya nguvu zao za asili, wamekuwa wabaya.

6. Hisia fulani huleta ukosefu wa kiasi, nyingine huleta chuki, na zingine huleta vyote viwili, ukosefu wa kiasi na chuki.

7. Ulaghai na upendo wa vyakula vitamu ndivyo chanzo cha uzinzi; upendo wa pesa na kiburi ndivyo chanzo cha chuki kwa jirani; mama yao, yaani kujipenda, ndicho chanzo cha vyote viwili.

8. Kujipenda ni upendo mkali na usio na tahadhari wa mwili. Upendo na kujidhibiti ni kinyume chake. Ni dhahiri kwamba yeye yeyote aliye na kujipenda ana hisia zote.

9. *'Hakuna mtu,'* anasema Mtume, *'aliwahi kuchukia mwili wake mwenyewe'* (Efe. 5:29): lakini hata hivyo *'huitisha*' na *'huitiweka chini'* (1 Kor. 9:27), hukiwapa *'chakula na mavazi'* tu (1 Tim. 6:8); na hayo pekee, kwa sababu tu ni muhimu kwa maisha. Hivyo basi wanapenda bila tamaa, na, kama mtumishi wa Kimungu, *'wanalikoleza na kulipasha joto'*, kwa kile tu kinachokidhi uhaba wake.

10. Yeye anayempenda mtu hujitahidi kwa njia zote kumfurahisha. Na hivyo, yeye anayempenda Mungu kwa asili hujitahidi kufanya kinachomfurahisha Yeye; lakini yeye anayependa mwili hufanya kinachoufurahisha.

11. Upendo, usafi, tafakari na maombi vinamfurahisha Mungu; ilhali ulafi, ukosefu wa kiasi na yote yanayopelekea hayo vinamfurahisha mwili. Ndiyo maana *'*wale wanaoishi *kwa mwili hawawezi kumpendeza Mungu'* (Warumi 8:8); *'bali wale walio wa Kristo wamemsalibisha mwili pamoja na tamaa zake na matamanio yake'* (Wagalatia 5:24).

12. Akili inapoelekea kwa Mungu, inautendea mwili kama mtumwa na hautoi zaidi ya kile kinachohitajika kwa maisha; lakini inapoelekea kwa mwili, inawa mtumwa wa tamaa zake, na utunzaji wake kwa mwili daima huchukua sura ya tamaa (Rum. 13:14).

13. Ukitaka kujiondoa mawazo maovu, tiba tamaa zako: na ndipo utaweza kuziondoa kwa urahisi akilini mwako. Hasa, kuhusu tamaa – funga, kesha, fanya kazi na jitenga; kuhusu hasira na huzuni, usijali kuhusu heshima, dharau au mambo mengine ya kidunia; kuhusu chuki, muombee yule aliyekukosea – nawe utaokolewa.

14. Usijilinganishe na watu dhaifu kuliko wewe, bali panua upeo wako kulingana na amri ya upendo. Kwa kujilinganisha na wengine, utaanguka katika shimo la kiburi; lakini kwa kupanua upeo wako kulingana na upendo, utafikia kilele cha unyenyekevu.

15. Ikiwa kweli unashikilia amri ya kumpenda jirani yako, kwa nini basi unahifadhi uchungu na chuki dhidi yake? Je, si wazi kwamba unapendelea vitu vya kupita kuliko upendo, na kwa kuutetea, unaanzisha vita dhidi ya ndugu yako?

16. Dhahabu imekuwa ya kutamaniwa sana na watu si kwa sababu ya uhitaji bali kwa sababu, kupitia kwake, wengi wanatimizia tamaa zao za starehe.

17. Kuna sababu tatu za upendo wa utajiri: upendo wa raha, kiburi na ukosefu wa imani; na ukosefu wa imani ni imara zaidi kuliko hizo mbili za kwanza.

18. Mtu anayefuata anasa hupenda fedha ili afurahie maisha yake kwa msaada wake; mtu mwenye kiburi, ili apate umaarufu; na mpinga imani, ili aiweke na kuikusanya, akitisha njaa, uzee, ugonjwa, au uhamisho, na kuiweka imani zaidi kuliko Mungu, Muumba na Mpeaji wa viumbe vyote, hata wanyama wadogo na wasio na maana.

19. Kuna aina nne za watu wanaokusanya utajiri: wale watatu waliotajwa hapo juu, na wa nne, mtu anayejali familia; ni dhahiri kwamba ni yule wa mwisho tu anayekusanya kwa njia sahihi, ili mkono wake usikose kamwe kutoa mahitaji ya kila mtu.

20. Mawazo yote ya shauku ama huamsha nguvu ya tamaa ya roho, au husumbua nguvu yake ya kuchukizwa, au hufunika nguvu yake ya kufikiri: ndiyo maana akili hupata upofu kwa tafakari ya kiroho na kupaa kwa maombi. Hii ndiyo sababu mtawa, hasa yule anayefanya ukimya, anapaswa kuwa makini sana na mawazo yake, na kutambua na kukata chanzo chake. Anapaswa kuyatambua kwa njia hii: nguvu ya tamaa ya roho huamshwa na kumbukumbu za shauku za wanawake, na chanzo chake kiko katika ukosefu wa kiasi katika chakula na vinywaji, na muingiliano wa mara kwa mara usio wa busara na wanawake. Hizi hukatizwa kwa njaa, kiu, kuamka usiku na upweke. – Nguvu ya hasira huamshwa na kumbukumbu za kishenzi za watu waliotuhuzunisha; chanzo chake ni tamaa ya kimwili, kiburi na tamaa, ambazo kwa sababu yake mtu mwenye hasira huomboleza—ama kwa sababu amenyimwa vitu hivyo, au kwa sababu hajavipata. Huzimwa kwa kuviona vitu hivi kuwa si kitu—kwa kuvidharau na kuvinyenyekeza kwa ajili ya upendo wa Mungu.

21. Mungu anajijua Yeye mwenyewe na anawajua viumbe wake, na Nguvu Takatifu zinamjua Mungu na kuwajua viumbe wa Mungu. Lakini Nguvu Takatifu zinamjua Mungu na viumbe wake si kwa njia ileile ambayo Mungu anajijua Yeye mwenyewe na viumbe wake.

22. Mungu anajijua mwenyewe kwa asili yake iliyobarikiwa, na viumbe wake kwa hekima yake, ambayo kwa hiyo na ndani yake aliumba vitu vyote; ilhali Nguvu Takatifu zinamjua Mungu, ambaye yupo juu ya ushiriki wote, kwa ushiriki (katika maarifa yake), na viumbe wake kwa utambuzi wa tafakari zenye akili zilizopo ndani yao.

23. Viumbe viko nje ya akili; lakini akili hupokea tafakari yao ndani yake. Lakini sivyo ilivyo kwa Mungu, ambaye yupo daima, hana mipaka na hawezi kuelezwa, ambaye amewapa vyote vinavyotokana Naye kuwepo, ustawi na uwepo wa milele.

24. Kiumbe chenye akili na fikra hushiriki katika Mungu Mtakatifu—yaani, katika wema na hekima Yake—kupitia kuwepo kwake, uwezo wake wa kuwa na wema, na neema ya uwepo wa milele. Kwa neema hii huja kujua Mungu; ilhali huja kujua viumbe Wake, kama ilivyotajwa hapo juu, kupitia utambuzi wa hekima inayoamrisha yote inayotafakariwa ndani yao—hekima ambayo ni nyembamba na imejengwa kiakili katika akili.

25. Mungu, akiziumba viumbe wenye akili na busara kwa wema wake ulio juu ya yote, aliwapa viumbe hawa sifa nne za kimungu zinazowadumisha, kuwalinda na kuwaokoa: kuwepo, uwepo wa milele, wema na busara. Kati ya sifa hizi, Yeye alimpa kiumbe sifa mbili za kwanza, na viumbe sifa mbili za mwisho: kwa kiumbe—kuwepo na kuwepo kwa milele; na kwa sifa za maadili—wema na hekima—ili kiumbe aweze kushiriki katika kile ambacho Yeye mwenyewe ni kwa asili. Hivyo basi, husemwa kwamba mwanadamu ameumbwa kwa sura na mfano wa Mungu: ameumbwa kwa sura—kama kile kilicho—cha Kile Kilicho; kama kile kilicho daima—cha Kile Kilicho Daima—ingawa si bila mwanzo, lakini kwa namna isiyo na kikomo; aliumbwa kwa mfano wake, kama yule mwema alivyo mwema, na kama yule mwenye hekima yote alivyo mwenye hekima yote, hivyo akiwa, kwa neema, kile Mungu alicho kwa asili. Kila kiumbe mwenye akili ya kutambua umeumbwa kwa mfano wa Mungu, ilhali ni wema na wenye hekima pekee waliumbwa kwa mfano wake.

26. Kila kiumbe mwenye akili na busara amegawanywa katika sehemu mbili – yaani, katika asili za kimalaika na kibinadamu; na asili nzima ya kiangelu nayo imegawanyika katika muungano na jumuiya kuu mbili za kimaadili: watakatifu na waliolaaniwa, yaani, Nguvu Takatifu na mashetani waovu; na kizazi chote cha wanadamu kimegawanyika katika muungano miwili tu: waumini na wasio waumini.

27. Mungu, kama yule aliyejiumba mwenyewe, wema wa nafsi yake, hekima ya nafsi yake, au, ili kusema kwa usahihi zaidi, kama Yeye aliye juu ya vitu hivi vyote, hana kitu chochote kinachompinga kabisa. Lakini viumbe, kwa kuwa wote wapo kwa sababu ya ushiriki na neema tu—na zaidi ya hayo, viumbe wenye akili na busara wana uwezo wa wema na hekima—wana kinyume chake, yaani: kutokuwepo kinyume na kuwepo, na uovu na ujinga kinyume na uwezo wa wema na hekima. Kama wapo au hawapo iko katika uwezo wa Muumba wao, ilhali ushiriki wao au kutoshiriki kwao katika wema na hekima Yake uko katika mapenzi ya viumbe wenye akili.

28. Wagiriki, wakishikilia kwamba asili ya viumbe imekuwepo na Mungu tangu milele, na kwamba wamepokea sifa zao pekee kutoka Kwake, husema kwamba hakuna kinachopingana na asili yao, bali kinyume chake k ko katika sifa zao pekee. Lakini sisi tunasisitiza kwamba asili moja ya Kimungu, ikiwa ni ya milele, isiyo na mipaka, na inayotoa uhai wa milele kwa asili zote nyingine, haina kinyume; ilhali asili ya viumbe ina kinyume chake kuwa ni kutokuwepo, na kuwepo kwao kwa milele au kutokuwepo kwao kuko ndani ya uwezo wa Kiumbe Mwenyewe. Lakini kwa kuwa zawadi Zake hazirekebishwi na hazibadiliki, kiumbe, kama kilivyo sasa, kitaendelea kuwa hivyo daima, kikiwa kinadumishwa na nguvu Yake kuu, ingawa kina, kama ilivyosemwa, kutokuwepo kama kinyume chake, kikiwa kimeletwa kutoka kutokuwepo hadi kuwepo na kikiwa na uwezo, katika mapenzi Yake, wa kuwa au kutokuwa.

29. Kama vile uovu ni kutokuwepo kwa wema, na ujinga ni kutokuwepo kwa maarifa: ndivyo pia kutokuwepo (kutokuwa) ni kutokuwepo kwa kuwepo (kuwa)—siyo kwa kile ambacho hakipo kweli, kwani hiki hakina kinyume;—bali kwa kile ambacho kinakuwepo kwa kushiriki katika Kile Kipo Kweli. Upungufu wa viwili vya kwanza hutegemea mapenzi ya kiumbe; lakini upungufu wa pili upo katika mapenzi ya Muumba, Ambaye, katika wema Wake, daima hutaka viumbe viwepo, na kwamba daima vibarikiwe Naye.

30. Viumbe vyote ni ama viumbe wenye akili na busara wanaoweza kuwa na kinyume ndani yao—yaani, wema na uovu, maarifa na ujinga—au miili mbalimbali iliyoundwa kwa vinyume, kama vile udongo, hewa, moto na maji. Baadhi ni zisizo na mwili kabisa na zisizo za kimwili, ingawa baadhi yao zinahusishwa na miili; zingine, hata hivyo, zinajumuisha tu mambo na umbo.

31. Miili yote kwa asili haisogei; huwekwa katika mwendo na roho, baadhi na roho ya kiakili, mingine na roho isiyo ya kiakili, na mingine bado na roho isiyohisi.

32. Miongoni mwa nguvu za nafsi, moja ni ya ulaji na ukuaji, nyingine ni ya mawazo na msukumo, na nyingine tena, mwisho, ni ya busara na akili. Mimea hushiriki katika ya kwanza; wanyama wasio na sauti hushiriki katika ya pili pamoja na ya kwanza; ilhali wanadamu hushiriki katika ya tatu pamoja na hizo mbili za kwanza. Nguvu mbili za kwanza zinaharibika, ilhali ya tatu inachukuliwa kuwa isiyoharibika na isiyo na kifo.

33. Nguvu takatifu, zikifahamishana, pia huwapa asili ya mwanadamu wema na maarifa yanayokaa ndani yake: wema, yaani wema unaoiga Mungu, ambao kwa wema huo hujipatia na kupataniana manufaa, na kwa viumbe vilivyo chini yao, na kuvifanya viwe nafanana na Mungu; – maarifa, tuseme, ya kitu cha juu kabisa kumhusu Mungu; kwa maana, kama Nabii anavyosema, ′Wewe, *Ee Bwana, u mkuu juu ya yote milele'* (Zaburi 91:9); au ya kitu kirefu kabisa kuhusu viumbe vyenye mwili, au ya kitu sahihi kabisa kuhusu viumbe visivyo na mwili, au ya kitu kilicho wazi kabisa kuhusu malezi, au ya kitu cha uhakika kabisa kuhusu hukumu.

34. Uchafu wa akili unajumuisha, kwanza, katika maarifa ya uongo; pili, katika ujinga wa jambo lolote la jumla; nasema hivi kuhusiana na akili ya binadamu, kwani si sahihi kwa malaika kuwa mjinga hata wa jambo lolote maalum; tatu, katika mawazo ya tamaa; nne, katika kuridhia dhambi.

35. Uchafu wa nafsi unatokana na ukweli kwamba haitendi kulingana na asili yake; kwani hii husababisha mawazo ya kishangwe akilini. Nafsi hutenda kulingana na asili yake wakati nguvu zake za kishangwe—yaani, ile ya kuchukizwa na ile ya kutamani—zinapobaki bila kishangwe huku zikishawishiwa na vitu na mawazo yanayotokana navyo.

36. Uchafu wa mwili ni dhambi inayotendwa kupitia matendo ya mtu.

37. Anapenda ukimya yule asiyeegemea upande wowote kuhusu vitu vya kidunia; anawapenda watu wote asiyempenda mwanadamu yeyote; na ana maarifa ya Mungu na ya Uungu ambaye haupotoshwi na mtu yeyote, si kwa sababu ya mapungufu yao wala kwa sababu ya mawazo ya shutuma yanayochochewa kuhusu wao.

38. Ni jambo kubwa kutokuwa na upendeleo kwa vitu, lakini ni jambo kubwa zaidi kubaki bila shauku unapovifikiria.

39. Upendo na kujidhibiti huweka akili bila upendeleo kwa vitu na mawazo yanayohusu vitu hivyo.

40. Akili ya mtu anayempenda Mungu haijajiandaa kupambana na vitu wala mawazo kuhusu navyo, bali kupambana na tamaa zinazohusiana na mawazo haya. Yaani, haipambani na mwanamke, wala na aliyemdhulumu, wala na dhana zake kuhusu wao: bali hupambana na tamaa zinazohusiana na dhana hizi.

41. Mapambano yote ya mtawa dhidi ya mashetani yanahusu kutenganisha tamaa na mawazo; maana vinginevyo haiwezekani kwake kuangalia vitu bila tamaa.

42. Kitu ni kitu kimoja, wazo ni jingine, na hisia ni jingine tena: kitu, kwa mfano, ni mume, mke, dhahabu, na kadhalika; wazo ni kumbukumbu tu ya chochote kati ya yale yaliyotajwa hapo juu; hisia ni upendo usio na maneno au chuki isiyo na kujali kwa chochote kati ya vitu hivyo. – Mapambano ya mtawa yako katika tamaa kama hiyo.

43. Wazo lenye hisia kali ni wazo lililoundwa kwa hisia na fikra. Tuwatenganishe hisia kutoka kwa fikra, na fikra safi itabaki. Tunawatenganisha, tukitaka, kwa njia ya upendo wa kiroho na kujidhibiti.

44. Fadhila hutenganisha akili na tamaa; tafakari ya kiroho huitenga na mawazo tu; na sala safi huwasilisha kwa Mungu Mwenyewe.

45. Fadhila ni kwa ajili ya maarifa ya viumbe; maarifa, kwa ajili ya mjuzi; mjuzi, kwa ajili ya kitu kisichojulikana cha maarifa; na Yeye anayeongoza zaidi ya maarifa.

46. Mungu, ambaye anajitosheleza, aliwafanya viumbe kutokana na kutokuwepo, si kwa sababu alihitaji chochote, bali ili waweze, kulingana na uwezo wao, kushiriki katika furaha Yake na kupata furaha ndani yake; wakati Yeye mwenyewe alifurahi katika kazi Zake, akiwaona wakifurahi na kuridhika daima na yasiyotosheka.

47. Duniani kuna wengi walio maskini kwa roho, lakini si kwa maana halisi; wengi wanaolia, lakini ama kwa kupoteza mali zao au kupoteza watoto wao; wengi wanyenyekevu, lakini mbele ya tamaa zisizo safi; wengi wanao njaa na kiu, lakini kwa ajili ya kunyakua mali ya mwingine isivyo halali na kujilimbikizia utajiri; wengi wenye rehema, lakini kwa mwili na mambo ya kimwili; na wenye moyo safi, lakini kwa ajili ya kiburi; na watengenezaji wa amani, lakini wanaoweka roho zao chini ya mwili: wengi wanaoteswa, lakini kwa ajili ya uasi wao wenyewe; wengi wanaotukana, lakini kwa ajili ya dhambi za aibu. Waliobarikiwa, hata hivyo, ni wale tu wanaotenda na kuteseka kwa ajili ya Kristo na kwa sababu ya Kristo. Kwa nini? *'Maana yao ni ufalme wa mbinguni'*; na: *'maana watamwona Mungu'* (Mathayo 5:3, 8); na kadhalika. Hawana baraka kwa sababu wanatenda na kuteseka kwa njia hii, maana wale waliotajwa hapo juu hufanya vivyo hivyo; bali kwa sababu wanatenda na kuteseka kwa ajili ya Kristo na kuhusu Kristo.

48. Katika kila kitu tunachofanya, kama ilivyosemwa mara nyingi, Mungu huangalia nia: kama tunakifanya kwa ajili Yake au kwa kusudi lingine. Kwa hiyo, tunapotaka kufanya jambo jema, nia yetu isiwe kuwafurahisha wanadamu, bali kumfurahisha Mungu, ili, tukimtazama Yeye daima, tufanye kila kitu kwa ajili Yake; la sivyo, tutafanya kazi bure na kupoteza thawabu yetu.

49. Na wakati wa maombi, epuka hata mawazo rahisi kuhusu mambo ya kibinadamu na tafakari za viumbe vyote: ili, kwa kuzingatia mambo madogo, usipotee kutoka Kwake ambaye ni bora zaidi isivyo na kifani kuliko vyote vilivyopo.

50. Tukimpenda Mungu kwa dhati, basi kwa upendo huo huo tutaondoa tamaa mbaya. Kumpenda Yeye ni kumchagua Yeye kuliko ulimwengu, na roho kuliko mwili – kwa kudharau vitu vyote vya kidunia, kwa kujitolea daima kwake – kupitia kujidhibiti, upendo, maombi na kuimba zaburi, na kadhalika.

51. Ikiwa, tunapomwangalia Mungu kwa muda mrefu, tutaichunga kwa makini sehemu yenye tamaa ya nafsi, hatutapotoshwa tena kutoka kwa njia ya haki na vishawishi vya mawazo yetu; bali kwa kuelewa vyema sababu zake na kuzikata, tutakuwa wenye busara, ili neno la unabii litimie ndani yetu: *'Jicho langu litawaona adui zangu, na sikio langu litasikia wale wanaoinuka juu yangu kwa hila'* (Zaburi 91:12).

52. Unapoona akili yako ikigeukia, kwa njia ya kimungu na ya haki, mawazo ya kidunia, jua kwamba mwili wako pia unabaki safi na bila dhambi. Lakini unapoyaona mawazo yako yakijihusisha na dhambi, na usipozuia hili, jua kwamba mwili wako pia hautachelewa kuangukia katika dhambi hizo.

53. Kama vile vitu vinavyotumika kama ulimwengu kwa mwili, ndivyo mawazo yanavyotumika kama ulimwengu kwa akili; na kama vile mwili unavyofanya uzinzi na mwili wa mwanamke, ndivyo pia akili inavyofanya uzinzi na mawazo ya wanawake kupitia dhana ya mwili wake mwenyewe: kwa maana kiakili huutazama mwili wake mwenyewe ukishiriki ngono na sura ya mwanamke. Vilevile, katika mawazo yake, anachukua kisasi kwa picha ya mwili wake dhidi ya picha ya yule aliyemdhulumu. Ndivyo ilivyo pia kwa dhambi zingine: kwa maana kile ambacho mwili hufanya katika ulimwengu wa vitu, akili hufanya kiakili katika ulimwengu wa mawazo.

54. Je, hatupaswi kutishwa, kutetemeka na kupoteza akili kwa wazo kwamba, wakati Mungu *'Baba hamhukumu mtu yeyote, bali amempa Mwana mamlaka yote ya kuhukumu'* (Yohana 5:22); – wakati Mwana anatangaza: *'Msihukumu, nanyi msiwe mmehukumiwa'* (Mathayo 7:1), *'Msihukumu, nanyi msiwe mmehukumiwa'* (Luka 6:37); na vivyo hivyo Mtume: *'Msihukumu neno kabla ya wakati, hata atakapokuja Bwana'* (1 Kor. 6:5): na tena: *'Kwa maana mkimhukumu mwingine, mnajihukumu wenyewe'* (Rum. 2:1); basi, ninaposema, hali ikiwa hivi; je, watu, wakiwa wameacha kulia kwa ajili ya dhambi zao wenyewe, wamechukua hukumu kutoka mikononi mwa Mwana, nao wenyewe, kana kwamba hawana dhambi, wanahukumu na kuwahukumu wengine? Mbingu inashangazwa na hili na dunia inatetemeka; lakini wao, kwa kuwa hawana hisia, hawajisikii aibu!

55. Yeye yeyote anayechunguza dhambi za wengine, au kumhukumu ndugu kwa msingi wa dhana tu: mtu kama huyo bado hajapiga hatua ya kwanza kuelekea toba, wala hajajitahidi kutambua dhambi zake mwenyewe—ambazo kwa kweli ni nzito kama uzito wa risasi nyingi—na hajui kwa nini mtu hupata *'moyo mgumu, akipenda ubatili na kutafuta uongo'* (Zab. 4:3); na kwa hiyo, kama mpumbavu anayezurura gizani, akiwa ameweka kando dhambi zake mwenyewe, anazingatia dhambi za wengine—iwe ni za kweli au za kufikirika—kwa msingi wa dhana tu.

56. Kujipenda, kama ilivyosemwa mara kwa mara, ndiyo chanzo cha mawazo yote ya tamaa; kwani kutoka kwake hutokea mawazo makuu matatu ya sehemu ya roho inayotamani: ulafi, tamaa na kiburi. Kisha, kutokana na ulafi huibuka wazo la tamaa ya ngono; kutokana na tamaa ya mali , wazo la wivu; kutokana na kiburi, wazo la majivuno; huku mawazo mengine yote yakitokana na kila moja ya haya matatu, kama vile: mawazo ya hasira, huzuni, chuki, kukata tamaa, wivu, ya kashfa, na kadhalika. Mashawishi haya yanifunga akili kwa vitu vya kidunia na kuiteka chini duniani, kuitandaza kama jiwe zito zaidi, ilhali kwa asili yake ni nyepesi na ya kiroho zaidi kuliko moto.

57. Mwanzo wa hisia zote ni kujipenda, na mwisho wake ni kiburi. Kujipenda ni upendo usio na tahadhari wa mwili. Yeye anayekata kujipenda hukata hisia zote zinazotokana nako.

58. Kama vile wazazi wa kidunia wanavyowapendelea wale waliowazaa, ndivyo pia akili kwa asili inavyoshikamana na mawazo yake mwenyewe; na kama vile, kwa wazazi wanaowapendelea zaidi, watoto wao wenyewe huonekana kuwa wanyenyekevu na wenye adabu kuliko wote, ingawa wanaweza, kwa kila hali, kustahili kudhihakiwa zaidi: ndivyo pia akili isiyo na hekima inavyoona mawazo yake kuwa ndiyo yenye mantiki zaidi kuliko yote, ingawa yanaweza kuwa ndiyo yasiyo na maana kabisa kuliko yote. Lakini kwa wenye hekima, mawazo yao hayawaonekani hivyo: bali hata wanapokuwa na ushahidi kwamba ni ya kweli na mema, hawaamini hukumu yao wenyewe zaidi, na huwateua watu wengine wenye hekima kuwa majaji wa mawazo na hoja zao, ili yasiende wala yasiwe yameenda bure (Gal. 2:2); na kutoka kwao wanapokea uthibitisho.

59. Unaposhinda tamaa yoyote kati ya zile za aibu zaidi—kama vile ulafi wa chakula, uzinzi, hasira au tamaa ya mali—wazo la kiburi la kupita kiasi litakushambulia mara moja; na ukishinda hilo, wazo la kiburi la kujiona bora litakushika.

60. Mawazo yote ya aibu, wakati yanapotawala roho, huiondoa fikra ya ubatili; lakini yakishindwa, hufungua njia ya kuingia kwake.

61. Kiburi hujitokeza kutokana na majivuno; wakati mwingine huondolewa, na wakati mwingine hubaki. Lakini kinapoondolewa, husababisha kujiona; na kinapobaki, husababisha ukorofi.

62. Ujinga hufutwa kwa matendo ya siri, ilhali kiburi hushindwa kwa kumtangulia Mungu katika matendo mtu anayoyafanya kwa bidii.

63. Yeye aliyepewa maarifa ya Mungu, na kwa kweli ameonja utamu wake, anadharau raha zote zinazotokana na nguvu ya tamaa.

64. Yeye anayeongozwa na tamaa za kidunia hutamani aidha chakula, au kutosheleza tamaa za mwili, au utukufu wa kibinadamu, au utajiri, au kitu kingine kinachotokana na hivi; na akili ikipata kitu bora zaidi ya vitu hivi vya kuelekeza tamaa zake, haitaamua kuvidharau kwa maisha yake yote yaliyosalia. Hata hivyo, bora zaidi kuliko hizi ni maarifa ya Mungu na mambo ya kimungu.

65. Wale wanaodharau raha hufanya hivyo kwa hofu, au kwa tumaini, au kwa sababu wanatambua udogo wao; au kwa upendo kwa Mungu.

66. Maarifa ya mambo ya kimungu, bila kuambatana nayo, hayaishawishi akili kudharau kabisa ulimwengu wa kimwili, bali ni kama wazo tu la kitu kinachoguswa na hisia. Hivyo basi, mtu anaweza kupata watu wengi wenye maarifa mengi lakini wanaojichovya katika tamaa za kimwili, kama nguruwe katika matope (2 Petro 2:22). Kwa maana, wakiwa wame safishwa kiasi walipokuwa na bidii kwa yaliyo mema na wakapata kiwango fulani cha maarifa juu yake, baadaye walilegea na wakawa kama Sauli, ambaye, akiwa amepewa kiti cha enzi cha ufalme lakini akaanza kuishi isivyostahili, alitupwa kutoka humo kwa ghadhabu kuu.

67. Kama vile wazo tu la mambo ya kibinadamu linavyosababisha akili kudharau yaliyo ya Kimungu, ndivyo pia maarifa tu ya Kimungu hayaiishawishi kudharau yaliyo ya kibinadamu kabisa; kwani hapa ukweli bado unaishi katika vivuli na dhana tu; na kwa hivyo inahitaji kujitolea kwa furaha kwa upendo mtakatifu, ambao unaunganisha akili na tafakari za kiroho na kuishawishi kupendelea yasiyo ya kimwili kuliko ya kimwili, na ya kiakili na ya Kimungu kuliko ya hisia.

68. Sio kila mtu aliyezikata tamaa na kufanya mawazo yake kuwa rahisi ameyageuza kuelekea kwa Kiungu kwa njia hiyo; bali yanaweza kushikamana na mambo ya kibinadamu wala ya Kiungu, jambo ambalo hutokea tu kwa watu wenye bidii ambao bado hawajapewa maarifa, na ambao hujiepusha na tamaa ama kwa hofu ya mateso au kwa tumaini la Ufalme wa Mbinguni.

69. *'Kwa imani tunatembea, si kwa kuona',* na maarifa yetu bado ni kama katika kioo na katika mafumbo (2 Kor. 2:7). Hivyo basi, tunahitaji kufanya mazoezi haya kwa muda mrefu, ili kupitia mafundisho ya muda mrefu na bidii katika hayo, tuweze kupata tabia isiyoyumba ya tafakari isiyokoma.

70. Ikiwa, baada ya kuweka kando kwa muda sababu za tamaa zetu, tunajishughulisha na tafakari ya kiroho, lakini hatutumii muda wetu kwa ajili yake kila wakati, tukichukulia hili kama shughuli yetu pekee: tutageuka kwa urahisi tena kwa tamaa za kimwili, bila kupata tunda lingine lolote isipokuwa maarifa tu yaliyochanganyika na kiburi, ambayo mwisho wake ni kufifia taratibu kwa maarifa hayo hasa, na akili kugeukia kabisa kwa vitu vya kimwili.

71. Shauku ya upendo, ambayo inalaaniwa, huujaza akili vitu vya kimwili; ilhali shauku ya upendo, ambayo inasifiwa, huifunga kwa Kimungu. Kwa kuwa akili, kwa kawaida, huvutiwa na vitu ambavyo huvizingatia kwa muda mrefu; na kwa chochote kinachovutia, huielekeza tamaa na upendo wake—iwe ni kwa vitu vya kimungu, visivyo vya kimwili vinavyoihusu, au kwa vitu vya kimwili na tamaa za kimwili.

72. Mungu aliumba ulimwengu usioonekana na ule unaoonekana; na pia aliumba roho na mwili. Na kama ulimwengu unaoonekana ni mzuri kiasi hiki, basi ule usioonekana ni mzuri zaidi kiasi gani? Zaidi ya hayo, ikiwa ulimwengu usioonekana ni bora kuliko huu, basi ni mkuu kiasi gani yule Mungu aliyeumba vyote viwili? Ikiwa Muumba wa vitu vyote vyema ni bora kuliko kilicho bora zaidi kati ya vyote vilivyoundwa, kwa nini basi akili imeacha kile kilicho bora zaidi na badala yake ikageukia kile kilicho kibaya zaidi kati ya vyote—yaani, tamaa za kimwili? Je, si wazi kwamba imezoea hili, kwa kuwa imekuwa ikikabiliana nalo tangu kuzaliwa, ilhali bado haijawahi kabisa kukumbana na kile kilicho bora na cha juu kuliko vyote? Hivyo basi, ikiwa kupitia kujinyima kwa muda mrefu kutoka kwa anasa za kimwili na mafundisho ya mambo ya kimungu tutamwondoa taratibu kwenye tabia kama hiyo; basi, kadiri anavyoendelea taratibu katika hili, atavutiwa na mambo ya kimungu na ataanza kutambua thamani yake mwenyewe, na hatimaye ataweka utauwa wake wote kwa Mungu.

73. Yeye anayezungumza bila upendo kuhusu dhambi ya ndugu hufanya hivyo kwa sababu mbili: ama kumwongoza, au kumfaa mwingine. Hata hivyo, akizungumza—iwe ni kwa mhusika mwenyewe au kwa mtu mwingine—bila malengo haya, basi anazungumza ili kumhukumu au kumtuhumu ndugu yake; na mtu wa aina hiyo hatatoroka kuachwa na Mungu, bali bila shaka ataanguka katika kosa lile lile au lingine, na, baada ya kufichuliwa na kukemewa na wengine, atatia aibu.

74. Wale wanaotenda dhambi ileile hawapaswi kuhukumiwa kwa njia ileile, kwa kuzingatia kitendo chenyewe, bali kwa njia tofauti (kwa kuhukumu kulingana na chanzo cha dhambi): maana ni jambo moja kutenda dhambi kwa mazoea, na jambo lingine kutenda dhambi kwa msukumo wa ghafla usioweza kudhibitiwa. Katika kisa cha pili, mtu hakuwa na wazo la dhambi kabla ya kuifanya, wala hana mwelekeo wowote kuelekea kwake baadaye; kinyume chake, anahuzunika sana na anateswa na kile kilichotokea. Ni tofauti kabisa kwa wale wanaotenda dhambi kwa tabia: kwani hata kabla ya dhambi hawakukoma kutenda dhambi katika mawazo yao, na baada ya kuitenda hubaki katika hali ileile ya akili.

75. Yeye yeyote afanyaye wema kwa ajili ya kiburi, hutafuta maarifa kwa ajili ya kiburi pia. Lakini mtu wa namna hiyo hafanyi wala husemi chochote kwa ajili ya kujenga, bali hutafuta katika kila jambo kupata utukufu kutoka kwa wale wanaoona matendo yake au kusikia maneno yake. Shauku hii huonekana pale ambapo, ikiwa baadhi ya watu hao wataanza kukosoa maneno au matendo yake, yeye hufadhaika sana kwa jambo hili—siyo kwa sababu hawajajengwa, kwani hakuwa na lengo hilo; bali ni kwa sababu anajisikia kudharauliwa au kudunishwa nao.

76. Shauku ya tamaa ya mali hujidhihirisha wakati mtu daima hupokea kwa furaha lakini hutoa kwa huzuni. Mtu wa aina hiyo hawezi kuwa mkarimu kwa kweli (tazama aya ya 19).

77. Mtu anayeteseka huvumilia mateso kwa sababu zifuatazo: – ama kwa ajili ya upendo wa Mungu, au kwa tumaini la thawabu, au kwa hofu ya adhabu, au kwa hofu ya hukumu ya kibinadamu, au kwa uvumilivu wa asili, au kwa ajili ya raha ya baadaye, au kwa maslahi binafsi, au kwa kiburi, au kwa sababu ya ulazima.

78. Ni jambo moja kuondoa mawazo, na jambo lingine kabisa kuachiliwa huru kutoka kwa tamaa. Mara nyingi mtu huondolewa mawazo wakati vitu ambavyo alikuwa na tamaa navyo havionekani; lakini tamaa, wakati huo huo, hukaa zikifichika ndani ya nafsi, na hujidhihirisha vitu hivyo vinapoonekana. Na kwa hiyo mtu lazima aangalie akili yake anapokutana na vitu hivyo, na atambue ni kwa vipi anayo tamaa.

79. Rafiki wa kweli ni yule ambaye, jirani anapojaribiwa, huvumilia pamoja naye—bila mchanganyiko wala wasiwasi—huzuni, taabu, misiba na majanga yanayomkumba, kana kwamba ni yake mwenyewe.

80. Usidharau dhamiri yako, ambayo daima hukupa ushauri bora; kwani hukupa ushauri wa kimungu na wa kimalaika, hukutoa katika uchafu wa siri wa moyo, na, wakati wa kuondoka kwako katika ulimwengu huu, hukupa ujasiri mbele za Mungu.

81. Ikiwa unataka kuwa mwenye hekima na wakati huo huo mnyenyekevu, badala ya kuwa mtumwa wa tamaa ya kiburi, basi daima tafuta katika vitu kile kilichofichika kwa ufahamu wako; na, ukigundua kuwa maarifa mengi na mbalimbali hayajulikani kwako, utashangazwa na ujinga wako mwenyewe na kuunyenyekeza hekima yako mwenyewe. Na ukitambua udogo wako, utafahamu mambo mengi makuu na ya ajabu. Lakini kujivunia maarifa yako kunakuzuia kuendelea katika kujifunza.

82. Yeye asiyepinga dawa za uponyaji anatamani wokovu kwa dhati; na dawa hizi ni huzuni na maombolezo, vinavyosababishwa na majanga mbalimbali. Yeye anayepinga majanga hajui ni mpango gani unaofanywa hapa duniani, wala faida gani atakayoondoka nayo atakapotoka hapa.

83. Majivuno na upendo wa pesa hujengeana. Kwa maana wengine hupata utajiri kwa ajili ya majivuno, ilhali wengine, wakishajirika, hujivunia. Lakini ndivyo ilivyo dunia. Hata hivyo, mtawa huwa na kiburi zaidi— —anapokuwa hana shauku za kidunia; lakini anapomiliki fedha, huzificha, akiwa na aibu kwamba anamiliki kitu kisichofaa kwa wito wake.

84. Ni tabia ya kiburi cha mtawa kujivunia wema na matokeo yake; ilhali ni tabia ya majivuno yake kujivunia mafanikio yake, kuwadhihaki wengine, na kuhusisha mambo haya naye mwenyewe badala ya Mungu. Ni tabia ya kiburi na majivuno ya mtu wa kawaida kujigamba na kujivunia urembo, utajiri, nguvu na busara, au hekima ya kidunia.

85. Mafanikio ya watu wa kawaida ni anguko la watawa, ilhali mafanikio ya watawa ni anguko la watu wa kawaida. Mafanikio ya watu wa kawaida ni pamoja na utajiri, umaarufu, mamlaka, raha, afya njema, kuwa na watoto wengi, na mambo yanayofanana na hayo; kwa kujihusisha na mambo haya, mtawa hupotea. Hata hivyo, 'mafanikio' ya mtawa ni kutojivunia, kutokuwa maarufu, ukosefu wa nguvu, kujinyima, mateso, uhaba na kadhalika; anapokumbana na haya bila kukusudia, mpenzi wa dunia huzichukulia kama janga kubwa, na

mara nyingi huwa karibu na hatari ya kujitundika kamba shingoni mwake—na kwa kweli wengine wamefanya hivyo.

86. Chakula kimeumbwa kwa sababu mbili: kwa ajili ya lishe na kwa ajili ya uponyaji. Kwa hiyo, wale wanaokitumia kwa nia isiyo sahihi, na wasiotumia zawadi hii ya Mungu kama inavyostahili, wanakashifiwa kama watafuta raha. Na kwa upande wa vitu vyote, matumizi yake yasiyo sahihi ni dhambi.

87. Unyenyekevu huzaliwa kutokana na sala safi, ikisindikizwa na machozi na huzuni. Kwani, kwa kumwomba Mungu msaada kila mara, huzuia mtu kutegemea kwa upumbavu nguvu na hekima yake mwenyewe, na kujikuza juu ya wengine – magonjwa mawili makali ya tamaa ya kiburi.

88. Ni jambo moja kupambana na wazo rahisi, ili lisichochee tamaa; ni jambo jingine kupambana na wazo lenye tamaa, ili tusikubali kuhatia dhambi. Aina hizi zote mbili za mapambano huzuia mawazo yasidumu ndani yetu.

89. Huzuni haiwezi kutenganishwa na uchu wa kisasi. Hivyo basi, akili inapoona kwa huzuni ndani yake—kama katika kioo—uso wa ndugu aliyekosea dhidi yake, ni wazi kwamba inahifadhi chuki. *'Njia ya kisasi ni kuelekea kifo'* (Mith. 12:28); *'kwa maana yeye mwenye chuki ni mpotovu'* (Mith. 21:24).

90. Ukikaa na chuki kwa mtu, muombee; na, kwa maombi, ukitenganisha huzuni kutoka kwa kumbukumbu ya uovu waliokufanyia, utasimamisha mtiririko wa hasira; na kwa kuwa na urafiki na huruma, utaiondoa kabisa hasira hiyo kutoka roho yako. Mtu mwingine anapokuwa na chuki dhidi yako, uwe mwema na mnyenyekevu kwake, uishi naye kwa amani, na utamwokoa kutoka kwa shauku hiyo.

91. Ni vigumu kutuliza huzuni ya wivu. Kwani wanachukua kama janga kwao kile wanachokivunia kwako. Na hakuna njia nyingine ya kuwafariji isipokuwa kwa kukificha kwao. Lakini ikiwa ni jambo lenye manufaa kwa wengi, huku kikiwasababishia huzuni: ni upande gani mtu anapaswa kupuuza? Mtu anapaswa kupigia debe kile kilicho na manufaa kwa wengi; hata hivyo, kadiri iwezekanavyo, hapaswi kumwacha peke yake, wala kujiruhusu kutekwa na hila za tamaa, akitoa msaada si kwa tamaa yenyewe bali kwa yule anayeiteseka nayo; bali, kwa hekima ya unyenyekevu, mchukulie kuwa bora kuliko wewe, na umpe kipaumbele juu yako kila wakati, kila mahali na katika kila jambo. Unaweza kudhibiti wivu wako mwenyewe ikiwa utafurahi katika furaha ya yule unayemwonea wivu na kuhuzunika pamoja naye kwa yale anayohuzunika, na hivyo kutimiza amri ya Mtume: *'Furahini na wenye kufurahi, na lilieni na wenye kulia'* (Warumi 12:15).

92. Akili yetu imesimama kati ya viumbe viwili, kila kimoja kikiweka kile ambacho ni tabia yake: kimoja ni wema, kingine ni uovu; yaani, kati ya malaika na shetani. Lakini akili ina nguvu na uwezo wa kufuata au kupinga chochote kitakachochagua.

93. Nguvu Takatifu hutuelekeza kwenye wema; na mbegu za asili za wema na nia njema hutusaidia; wakati vishawishi vya mashetani vinachochewa na tamaa na nia mbaya.

94. Akili safi wakati mwingine hufundishwa na Mungu Mwenyewe, anayeshuka juu yake; nyakati zingine, Nguvu Takatifu huipa msukumo wa wema, na nyakati zingine tena, asili ya vitu kama inavyotafakariwa na akili.

95. Akili inayostahili hekima inapaswa kuweka mawazo yake yasiyo na shauku kuhusu vitu, tafakari yake iwe huru kutokana na makosa, na hali yake ya maombi iwe tulivu. Hata hivyo, haiwezi daima kudumisha hili, ikifunikwa—kama kwa moshi—na uvamizi wa tamaa za mwili, kwa uchochezi wa mashetani.

96. Hatukasiriki kwa kila kitu kinachotuletea huzuni; kwani kuna matukio mengi zaidi yanayoleta huzuni kuliko yale yanayochochea hasira. Kwa mfano: fulani amevunjika, fulani amepotea, fulani amekufa. Katika matukio kama hayo tunahuzunika tu, ilhali katika mengine tunahuzunika na kukasirika pia, kwa kuwa hatuko katika hali ya akili timamu.

97. Akili, inapopokea mawazo kuhusu vitu, kwa kawaida hubadilisha sura yake upya kulingana na kila wazo; lakini inapoyatafakari kiroho, hubadilishwa kwa njia mbalimbali kulingana na kila tafakari ya k . Lakini iko katika Mungu, hupoteza umbo kabisa na kuwa isiyoonekana. Kwani, ikimtazama Yeye aliye na umbo moja, nayo hupata umbo moja na kung'aa kabisa.

98. Nafsi kamilifu ni ile ambayo nguvu yake yote ya tamaa imeelekezwa kabisa kwa Mungu.

99. Akili kamilifu ni ile ambayo, baada ya kumjua Yeye Asiyejulikana kwa imani ya kweli, imetazama uumbaji wake wote kwa ujumla na imepokea kutoka kwa Mungu maarifa yanayojumuisha yote kuhusu utunzaji na hukumu Yake ndani yake, kadiri inavyowezekana kwa wanadamu.

100. Muda umegawanywa katika sehemu tatu: na imani inafikia katika sehemu hizi zote tatu; tumaini katika moja, na upendo katika mbili. Imani na tumaini vina kikomo; lakini upendo, ukiwa umeunganishwa na

Usio na Mpaka na ukiwa unaongezeka daima, hudumu milele na milele. Na ndiyo maana *'upendo ni mkuu kuliko hizi zote'* (1 Kor. 1:3, 13).

Mamia ya Nne Kuhusu Upendo

1. Kwanza, akili hujaa mshangao inapofikiria upeo usio na kikomo wa Mungu katika vitu vyote—kile kinara kisichopimika na kinachotamaniwa sana; pili, inashangazwa na jinsi Mungu alivyoviumba vyote vilivyopo kutokana na kutokuwepo. Lakini kama *'Ukuu wake hauna mwisho'* (Zab. 141:3), *'ndivyo Hekima yake haina kikomo'* (Bar. 3:18).

2. Kwani awezaje kutushwa, akitazama chanzo hicho kisichofikika na cha ajabu cha wema? Au awezaje kutajaa hofu ya heshima, akitafakari jinsi na kutoka wapi asili ya neno na akili, na elementi nne ambazo miili imetengenezwa nazo, zilikuja kuwepo, wakati hakukuwa na kitu kilichokuwepo kabla ya uumbaji wao? Ni nguvu gani hii ambayo, ikijianzisha yenyewe, iliwafanya kuwa? Lakini wana wa Wagereski hawakubali hili, kwa kuwa hawajui wema wa mwenyezi na nguvu yake inayotoa uhai, na hekima na akili zinazozidi akili.

3. Mungu, ambaye amekuwapo milele kama Muumba, huumba kwa wema wake usio na kikomo, wakati wowote apendao, kwa Neno lake na Roho wake wa kiungu. Usiniulize: 'Basi, inakuwaje kwamba Muumba, akiwa mwema daima, ameonekana sasa tu?' Kwa maana nawaambia ninyi pia kwamba hekima isiyochunguzika ya Ukuwepo usio na kikomo iko juu ya ufahamu wa binadamu.

4. Muumba, akiwa amemiliki tangu milele maarifa ya yote yaliyopo ndani Yake, alitumia maarifa haya na kuyatekeleza kila alipotaka. Kwani si sawa kuhoji kama Mungu mwenyezi anaweza kutekeleza jambo lolote kila anapotaka.

5. Chunguza kusudi ambalo Mungu aliumba vitu; kwani hili linaweza kujulikana; lakini usijitahidi kuelewa jinsi na kwa nini Alifanya hivyo hivi karibuni: kwani hili liko juu ya uwezo wako wa kuelewa. Kwani miongoni mwa mambo ya kimungu, baadhi yanaeleweka kwa mwanadamu, ilhali mengine hayaeleweki. Udhani, ukiachwa bila kudhibitiwa, unaweza kumtupa mtu katika vilindi vya kuzimu, kama alivyosema mmoja wa Watakatifu (Gregory the Theologian).

6. Wengine husema kwamba viumbe wamekuwepo pamoja na Mungu tangu milele; lakini hili haliwezekani. Kwani viumbe vyenye mwisho katika kila hali vinawezaje kuwepo tangu milele pamoja na Asiye na Mwisho, na vinawezaje kuwa viumbe kabisa ikiwa ni wa milele sawa na Muumba? Lakini hii ni hoja ya Wagiriki, ambao wanamfikiria Mungu, Muumba, si kama asili kabisa, bali kama mkusanyiko tu wa sifa. Sisi, hata hivyo, tukimtambua Mungu kama mwenyezi wote, tunasisitiza kwamba Yeye ni Muumba si tu wa sifa, bali pia wa asili zenye sifa maalum. Ikiwa ndivyo, basi viumbe havikuishi pamoja na Mungu tangu milele yote.

7. Uungu na Uungu wake vinaweza kujulikana kwa namna fulani, na havijulikani kwa namna nyingine. Vinaweza kujulikana kupitia kutafakari yale yaliyo karibu Naye; havijulikani katika yale ambayo Yeye ni katika nafsi Yake.

8. Katika asili ya kawaida na isiyo na kikomo ya Utatu Mtakatifu, usitafute mwelekeo au uwezo wowote, ili usifanye kuwa na vipengele vingi, kama viumbe vilivyoundwa: kwani hilo ni upuuzi na haliwezi kutumika kwa Mungu.

9. Rahisi, sawa, isiyo na sifa, yenye amani, isiyovurugika, tulivu – asili moja, isiyo na mipaka, yenye uwezo wote, na inayoshikilia yote. Kila kiumbe, hata hivyo, kimeundwa na asili na sifa za ziada na daima kinahitaji Utunzaji wa Mungu, kwa kuwa hakiko huru kutokana na mabadiliko.

10. Kila kiumbe chenye akili na hisia, kinapoumbwa, hupokea kutoka kwa Mungu uwezo wa kupokea hisia kutoka kwa vitu; chenye akili hupokea uwezo wa kufikiri, chenye hisia hupokea uwezo wa kuhisi.

11. Mungu anawasilisha tu, ilhali kiumbe anapokea na anawasilisha: anapokea uwepo na ustawi, ilhali anawasilisha ustawi pekee; lakini asili ya kimwili hufanya hivyo kwa njia tofauti na ile isiyo ya kimwili.

12. Kiumbe kisicho na mwili hueneza ustawi kwa kusema, kutenda na kutafakariwa; ilhali kiumbe chenye mwili hufanya hivyo kwa kutafakariwa tu.

13. Kuwa au kutokuwepo kwa viumbe wenye akili na fikra milele kunatokana na mapenzi ya Muumba, *ambaye alifanya 'vitu vyote kuwa vizuri sana'*; lakini iwapo watakuwepo wakiwa wema au wabaya kwa chaguo lao wenyewe, hilo linatokana na mapenzi ya viumbe hawa.

14. Uovu hauonekani katika asili ya viumbe, bali katika mienendo yao potofu na isiyo na busara.

15. Nafsi husonga kwa hekima wakati nguvu yake ya kutamani inapodhibitiwa kwa kujidhibiti, nguvu yake ya hisia inapokuwa na shauku ya upendo huku ikiepuka chuki, na nguvu yake ya kiakili inapokaa katika Mungu kupitia maombi na tafakari ya kiroho.

16. Yeye ambaye, katika nyakati za majaribu, haonyeshi ukarimu wa moyo mbele ya majaribu ya kusikitisha, bali anajitenga na upendo kwa ndugu zake wa kiroho, bado hajamiliki upendo kamili wala uelewa wa kina wa Utunzaji wa Mungu.

17. Kusudi la Utunzaji wa Mungu ni kuwaleta tena pamoja wale ambao wametenganishwa kwa njia mbalimbali na uovu, kupitia imani ya kweli na upendo wa kiroho. Mwokozi aliteseka ili *'akuunganishe tena watoto wa Mungu waliotawanyika'* (Yohana 11:52). Kwa hiyo, yeyote asiyeko tayari kubeba majaribu mazito, kuvumilia matukio ya huzuni, au kuteseka kupitia uzoefu wa maumivu, anatembea nje ya upendo wa Mungu na kusudi la Utunzaji Wake.

18. *'Upendo huvumilia na ni mwema'* (1 Wakorintho 13:4): je, mtu asiye na subira, anapokabiliwa na matukio ya huzuni, anayehifadhi chuki kwa wale waliomwumiza na kujitenga na kuwapenda, haupotoki katika kusudi la Utunzaji wa Mungu?

19. Fikiria hili: je, si ndani yako, badala ya ndugu yako, wapo wale waovu wanaowatenganisha ninyi? Na harakisha kupatana naye, ili usipotee kutoka kwa amri ya upendo.

20. Usipuuze amri ya upendo; kwani kwa njia yake utakuwa mwana wa Mungu, lakini kwa kuikiuka, utajidhihirisha kuwa mwana wa Gehena.

21. Upendo kati ya marafiki haharibika: ikiwa unamwonea wivu, au unakuwa chanzo cha wivu; ikiwa unasababisha au unateseka madhara; ikiwa unamdhihaki au unadhihakiwa; na hatimaye, ikiwa unahifadhi na kushikilia mawazo ya mashaka kumhusu ndugu yako. Basi, je, hujawahi kufanya, au kuvumilia, jambo la aina hii, na je, ndiyo sababu unageuka mbali na upendo wa marafiki?

22. Ukiwa umeshawishiwa na ndugu, na taabu yako ikakuingiza katika chuki, usishindwe na chuki, bali shinda chuki kwa upendo. Unaweza kuishinda kwa njia hii: kwa kumwombea kwa dhati Mungu, kwa kukubali msamaha unaotolewa na ndugu yako, au kwa kujiponya mwenyewe kwa msamaha wake, ukikiri kuwa wewe ndiye chanzo cha kishawishi na kuazimia kuwa na subira hadi dhoruba ipite.

23. Mvumilivu ni yule anayesubiri hadi mwisho wa kishawishi na anapokea sifa kwa yale aliyoyavumilia.

24. *'Mwenye subira ana ufahamu mwingi'* (Mith. 14:29); kwa maana yeye huona yote yatokeayo kama yanayoelekea kwenye lengo la mwisho, na kwa kuyatarajia huvumilia huzuni yote. *'Mwisho*', kulingana na Mtume, ni uzima *'wa milele'* (Warumi 6:22). *'Hii ndiyo uzima wa milele, wakujua wewe, Mungu pekee wa kweli, na Yesu Kristo, ambaye umemtuma'* (Yohana 17:3).

25. Usikimbilie kukataa upendo wa kiroho; kwani hakuna njia nyingine ya wokovu iliyobaki kwa wanadamu.

26. Usimwone kama mwovu na mbaya leo yule ambaye jana ulimheshimu sana kama ndugu wa kiroho na mtu mwenye wema, kwa chuki dhidi yake, ambayo imeibuka ndani yako kwa uchochezi wa yule mwovu; bali kwa upendo wenye subira, ukitafakari wema wa jana, itupe chuki ya leo nje ya roho yako.

27. Ambaye jana ulimsifu kuwa mwema na kumtukuza kwa wema wake, usimlaani sasa kuwa mwovu na mbaya, kwa sababu upendo wako umegeuka kuwa chuki, ukitumia kashfa dhidi ya ndugu yako kama kisingizio cha chuki hii mbaya unayomhifadhi; bali endelea kumpa sifa zilezile, hata kama bado umehuzunika, na hivi karibuni utarudi kwa upendo unaookoa.

28. Kwa ajili ya chuki inayojificha ndani yako dhidi ya ndugu yako, usibadilishe pongezi zako za kawaida kwake katika mazungumzo na ndugu wengine kwa kuingiza ukosoaji kwa ujanja katika maneno yako; bali mzungumzieni kwa sifa za dhati na mwisalieni kwa dhati, kama mlivyofanya kwa ajili yenu wenyewe – na hivi karibuni mtaachana na chuki hiyo ya uharibifu.

29. Usiseme, 'Simchukii ndugu yangu,′ wakati unapomgeukia, bali zingatia anachosema Musa: *'Msimchukie ndugu yako moyoni mwako; mwonye jirani yako, wala usiweke dhambi yake juu yako'* (Mambo ya Walawi 19:17).

30. Hata kama, kwa sababu ya jaribu fulani, ndugu yako akekushutumu kwa kuendelea, usiondoke katika hali ya upendo, wala usiruhusu roho ileile mbaya kuvuruga mawazo yako. Wala hutatolewa humo ikiwa, unapokuwa unatukaniwa na kunaswa, utambariki na kumtakia mema. Hii ndiyo njia ya hekima katika Kristo, na yeyote anayetembea njia hii ataungana Naye.

31. Usimwone kuwa na nia njema yule anayekuelekezea maneno yanayochochea kero au chuki dhidi ya ndugu yako, hata kama inaonekana anazungumza ukweli; bali jiepushe na watu kama hao kama vile unavyojiepusha na nyoka hatari, ili uweze kukomesha uvumi wao na kuondoa uchungu moyoni mwako.

32. Msiumize ndugu yenu kwa maneno ya kubashiri, ili nanyi msiipokee vivyo hivyo kutoka kwake, na kwa kufanya hivyo mkaondoa roho ya upendo kutoka kwenu nyote: bali kwa ujasiri wa upendo nendeni mkamkeme (Mathayo 18:15), ili kuondoa sababu za huzuni, na kumwokoa wewe na yeye kutoka kwa wasiwasi na usumbufu.

33. Chunguza dhamiri yako kwa makini sana ili kuona kama ni kwa kosa lako ndugu yako hatapatana nawe, na usipuuze lawama zake kwa hoja za uongo – maana inajua mawazo yako ya ndani kabisa na itakulaumu wakati wa kuondoka kwako duniani, na wakati wa maombi itakuwa kikwazo kwako.

34. Katika nyakati za amani, usizingatie yale ndugu yako aliyosema kwa hasira, iwe ni jambo lisilofurahisha lililosemwa mbele yako au lililosemwa kukuhusu kwa mtu mwingine ukiwa hayupo, nawe ukalifahamu baadaye; ili, kwa kufuga mawazo ya chuki, usirudi tena kwenye chuki ya uharibifu dhidi ya ndugu yako.

35. Nafsi yenye busara inayobeba chuki dhidi ya mwingine haiwezi kuwa na amani na Mungu, ambaye ametupa amri hii: *'Maana mkisamehe watu makosa yao, na ninyi mtasamehewa na Baba yenu aliye mbinguni; lakini mkisamehesi, hata ninyi mtasamehewa'* (Mathayo 6:15). Hata kama ndugu yako hatamani amani, jiepushe na chuki, ukimwombea kwa dhati na usimzungumzie vibaya kwa mtu yeyote.

36. Amani isiyoelezeka ya malaika watakatifu hutegemea hali hizi mbili: upendo kwa Mungu na upendo kwa jirani; vivyo hivyo, amani ya watakatifu wote wa zamani. Na kwa hiyo Mwokozi wetu alisema kwa hekima kuu: *'Kwenye amri hizi mbili hutegemea Torati yote na Manabii'* (Mathayo 22:40).

37. Usijiruhusu tamaa zako; basi hutamchukia ndugu yako. Usijipende wewe mwenyewe; basi utampenda Mungu.

38. Ukipenda kuishi na ndugu zako wa kiroho, kanamisha tamaa zako mbele ya mlango wao; maana kwa njia nyingine yoyote huwezi kuwa na amani na Mungu wala na wale wanaoishi nawe.

39. Yeye aliyefikia upendo kamili na amepanga maisha yake yote kulingana nao humuita Bwana *'Yesu'* kwa *'Roho Mtakatifu'* (1 Kor. 12:3). Kinyume chake, hata hivyo, huleta kinyume.

40. Upendo kwa Mungu daima hufanya akili ifunguke kwa mazungumzo kuhusu Mungu na mambo ya Kimungu; upendo kwa jirani, kwa upande mwingine, daima humvutia mtu kumfikiria vyema.

41. Ni tabia ya mtu anayependa utukufu wa bure, au anayeshikamana na kitu chochote cha kimwili, kukasirishwa na watu kwa mambo madogo, au kuwaweka chuki, au kuwa na uhasama dhidi yao, au kutawaliwa na mawazo ya aibu; lakini yote haya ni kigeni kwa roho inayompenda Mungu.

42. Unapokosa kusema au kufanya jambo lolote la aibu katika mawazo yako, unapokosa kuweka chuki dhidi ya wale waliokudhuru au kukushutumu, na unapokuwa, wakati wa maombi, akili yako imejitenga daima na vitu vya kidunia na taswira: jua kwamba umefikia kiwango cha kutokuwa na tamaa na upendo kamili.

43. Sio jambo dogo kujiondoa katika ubatili; mtu huachiliwa huru kutokana nao kwa kukuza sifa njema kwa siri na sala ya mara kwa mara; na ishara ya uhuru huu ni kutokuwa na chuki dhidi ya yule aliyekushutumu, au dhidi ya yule anayekushutumu.

44. Ukipenda kuwa mtu mwema, timiza mahitaji yanayofaa kwa kila sehemu yako, yaani, roho na mwili: kwa sehemu ya roho inayofikiri – kusoma, tafakari ya kiroho na maombi; kwa sehemu ya hasira – upendo wa kiroho, ambao ni kinyume cha chuki; kwa sehemu ya tamaa – uchaji na kujidhibiti; na kwa mwili, chakula na mavazi, ambavyo pekee ndivyo vinavyohitajika.

45. Akili hufanya kazi kulingana na asili yake; inapodhibiti hisia, hutafakari maana ya yote yaliyopo na hukaa na Mungu.

46. Kama vile afya na ugonjwa vinavyoonekana katika mwili wa mnyama, na nuru na giza katika bahari: ndivyo wema na uovu vilivyo katika roho, na maarifa na ujinga katika akili.

47. Mkristo hupata hekima kupitia njia hizi tatu: amri, mafundisho makuu, na imani. Amri hutenga akili na tamaa; mafundisho makuu huiongoza katika maarifa ya Kuwepo; na imani katika kutafakari Utatu Mtakatifu.

48. Watawa wengine huondoa tu mawazo ya tamaa, ilhali wengine hukata tamaa zenyewe. Mawazo ya tamaa huondolewa ama kwa kuimba zaburi, au kwa maombi, au kwa kutafakari Mungu, au kwa shughuli nyingine yoyote inayofaa; tamaa, hata hivyo, hukatwa kwa kudharau vitu ambavyo mtu amevishikilia.

49. Sisi huwa na mwelekeo wa kupenda wanawake, utajiri, utukufu na kadhalika. Mtu anaweza kufikia hali ya kutojali na kudharau wanawake ikiwa, baada ya kuachana na ulimwengu, anajitahidi, kama inavyostahili, kuuua mwili kwa njia ya kujinyima; kwa mali, ikiwa mtu anashawishi akili yake kuridhika na alicho nacho; kwa umaarufu, ikiwa mtu anaanza kupenda kukuza sifa njema kwa siri zinazotolewa kwa Mungu pekee. Hali hii inatumika pia kwa tamaa zingine. Yeyote anayedharau vitu hivi vyote hatawahi kuwa na chuki.

50. Yule aliyeacha vitu vya kidunia, kama vile mke, mali, na kadhalika, amemfanya mtu wa nje kuwa mtawa; lakini bado si mtu wa ndani: ilhali yule aliyeacha mawazo ya tamaa amemfanya mtu wa ndani—yaani, akili—kuwa mtawa pia. Ni rahisi kumfanya mtu wa nje kuwa mtawa, ikiwa tu atamani hivyo; lakini si jambo dogo kumfanya mtu wa ndani kuwa mtawa.

51. Nani, basi, katika mpangilio huu ameachiliwa kabisa na mawazo ya tamaa na amehesabiwa kuwa mwepesi kufikia sala safi na isiyo na upendeleo—ambayo ndiyo alama halisi ya mtawa wa ndani?

52. Hamu nyingi zimejificha katika roho zetu; lakini hujidhihirisha vitu vinavyozivutia vinapoonekana.

53. Huenda wengine hawateswi na tamaa zikiwa vitu vinavyozichochea havipo, kwa kuwa wamefikia kiwango kidogo cha kutokuwa na tamaa; lakini mara tu vitu hivyo vinapojitokeza, tamaa huanza mara moja kuvutia akili.

54. Kwa kukosekana kwa chanzo cha shauku, usijidhani kuwa umepata utulivu kamili. Lakini wakati kitu kinapotokea, na wewe unabaki bila kuguswa nao wala na kumbukumbu yake: basi jua kwamba umeingia katika eneo la kutokuwa na tamaa; hata hivyo, hata wakati huo, usijiridhishe: maana ingawa wema wa muda mrefu hunyamazisha tamaa, ukipuuza, zitachochewa tena.

55. Yeye anayempenda Kristo bila shaka humuiga kadiri iwezekanavyo. Kristo, kwa upande wake, hakukoma kamwe kuwafanyia watu mema; alipokutana na kutojulikana shukrani na kudharauliwa, alikuwa mvumilivu; alipopigwa na kuuawa nao, alivumilia yote, bila kumhesabia mtu yeyote uovu wowote. Matendo haya matatu ndiyo kazi za upendo kwa jirani; bila hayo, yeyote anayedai kumpenda Kristo, au kwamba atarithi Ufalme Wake, anajidanganya mwenyewe. Kwa maana Bwana alisema: *'Si kila mtu anayenisemea, "Bwana, Bwana," ataingia katika Ufalme wa Mungu, bali yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 7:21). Na tena: *'Mkinipenda, mkihifadhi amri zangu'* (Yohana 14:15, 21), na kadhalika.

56. Kusudi zima la amri za Mwokozi ni kuikomboa akili kutoka kwa ukosefu wa kiasi na chuki, na kuinua hadi upendo kwa Yeye na kwa jirani yake, ambapo hutokea nuru ya maarifa matakatifu na tendaji.

57. Ukiwa umepewa maarifa fulani na Mungu, usipuuzie upendo na kujidhibiti: kwani hayo, kwa kusafisha sehemu yenye tamaa ya nafsi, hukutayarishia njia rahisi ya maarifa.

58. Njia ya kufikia maarifa ni kutokuwa na tamaa na unyenyekevu; *'bila hivi, hakuna mtu atakayeona Bwana'* (Ebr. 12:14).

59. Kwa kuwa *'akili hujigamba, bali upendo hujenga'* (1 Kor. 8:1), unganisha upendo na akili, na utaachana na kiburi; utakuwa msimamizi wa kiroho, ukijenga nafsi yako na wote wanaokukaribia.

60. Ni kwa sababu upendo hujenga ndiyo maana hauweki wivu, wala hauhuzuniki na wale wenye wivu, wala hautangazi hadharani kile kinachostahili wivu; haujioni kana kwamba tayari umefikia ukamilifu (Flp. 3:12), na kwa yale yasiyojua, hauoni aibu kukiri ujinga wake. Kwa njia hii, inalinda akili dhidi ya kiburi na daima huitayarisha kusonga mbele katika maarifa.

61. Maarifa kwa kawaida hufuatwa na kiburi na wivu, hasa mwanzoni. Kiburi hujidhihirisha ndani tu; lakini wivu hujidhihirisha ndani na nje: ndani (kwa upande wangu) kwa wale wenye maarifa, na nje (kwangu) kutoka kwa wale wasiokuwa nayo. Upendo huzuia maovu haya matatu: kiburi, kwa kuwa *'haina kiburi'*; wivu wa ndani, kwa kuwa *'hawivii'*; wivu wa nje, kwa kuwa *'ni mvumilivu na mwenye wema'* (1 Kor. 13:4). – Kwa hiyo, anayemiliki maarifa lazima pia apate upendo, ili akilini awe salama katika mambo yote.

62. Yeye aliyepewa zawadi ya maarifa lakini anayehifadhi chuki, nia mbaya au uhasama kwa mwingine ni kama anayejichoma macho yake kwa miiba na mchicha. Hivyo basi, maarifa yanahitaji upendo.

63. Usijishughulishe kabisa na mwili, bali ukiupa kazi kulingana na nguvu zake, uelekeze akili yako yote kwa maisha ya ndani. Kwa maana *'mazoezi ya kimwili yana faida kidogo, bali utauwa una faida kwa kila njia'* (1 Tim. 4:8), na kadhalika.

64. Yeye anayeishi ndani—na anayejishughulisha daima na maisha ya ndani—hujidhibiti, ni mvumilivu, ni mwenye rehema, na ni mnyenyekevu; na si hivyo tu, bali pia anatafakari, anasomea theolojia, na anaomba. Hiki ndicho hasa Mtume anachomaanisha anaposema: *'Tembeeni kwa Roho'* (Gal. 5:16), na kadhalika.

65. Yeye asiyeweza kutembea njia ya kiroho haizingatii mawazo ya tamaa, bali huweka umakini wake wote kwa mwili – na ama hujihusisha na ulaji wa kupita kiasi, uzinzi, hasira, ghadhabu na chuki, na hivyo kufunika akili yake; au hujihusisha na maisha ya kujinyima kupita kiasi, na hivyo kuzima mawazo yake.

66. Maandiko hatutuiibia chochote kilichotolewa kwetu na Mungu kwa ajili ya matumizi yetu, bali huzuia ukosefu wa kiasi na kurekebisha upuuzi. Yaani, haitutegemezi kula, kuwa na watoto, au kumiliki pesa na kuitumia kwa busara; lakini inakataza ulafi, uzinzi na mambo yanayofanana na hayo. Hatuizuizi hata kufikiria kuhusu mambo hayo, kwani ndiyo sababu akili iliumbwa; lakini inakataza kuyafikiria kwa shauku.

67. Baadhi ya mambo tunayofanya kwa ajili ya Mungu hufanywa kwa utiifu kwa amri, ilhali mengine hayafanywi kwa utiifu kwa amri, bali, tuseme, kama dhabihu ya hiari. Kwa utiifu kwa amri—tunapompenda Mungu na jirani yetu, kuwapenda maadui zetu, kutushuku uzinzi, kutuaibu, na kadhalika: ambazo, tukivivunja, tunastahili hukumu. Matendo yasiyotokana na amri ni pamoja na kuhifadhi ubikira wetu, kuishi maisha ya upweke, kuachana na mali zote, kuishi kama watawa, na kadhalika. Matendo haya yanachukuliwa kama zawadi, ili, tukishindwa kutimiza amri yoyote kwa sababu ya udhaifu, tuweze kumridhisha Bwana wetu mwenye neema kupitia zawadi hizi.

68. Yeye aliyechagua maisha ya upweke au utupu lazima *'kiuno chake kimefungwa'* na *'taabu yake ikiwaka'* (Luka 12:35): *'kiuno chake kimefungwa'* kwa njia ya kujinyima; na *'taabu yake ikiwaka'* kwa njia ya maombi, tafakari ya Mungu, na upendo wa kiroho.

69. Baadhi ya ndugu hufikiri kwamba hawawezi kumiliki vipawa vya Roho Mtakatifu: kwa maana, kwa kupuuza kwao amri, hawagundui kwamba yeyote aliye na imani ya kweli kwa Kristo humiliki, kwa njia iliyosimbwa, vipawa vyote vya Mungu. Lakini kwa kuwa, kwa uvivu wetu, tumeondolewa mbali na upendo hai kwa Yeye—ambao ungetufunulia hazina za kimungu zilizo ndani yetu—tunajiona kwa haki kuwa wageni kwa vipawa vya Mungu.

70. Ikiwa, kwa maneno ya Mtume wa Kimungu, Yesu Kristo anaishi mioyoni mwetu *'kwa njia ya imani'* (Efe. 3:17), *'na ndani Yake yamefichwa hazina zote za hekima'* na maarifa (Wakolosai 2:3): basi hazina zote za hekima na maarifa zinapatikana katika mioyo yetu. Hizi hufunuliwa kwa moyo kadiri kila mtu anavyotakaswa kwa amri.

71. *'Hii ndiyo hazina iliyofichwa shambani'* (Mathayo 13:44) la moyo wako, ambayo bado hujapata kwa uvivu wako. Kwa maana kama ungelipata, ungelikuwa umeuza kila kitu na kulinunua shamba hilo. Lakini wewe, ukiwa umeacha shamba hilo, unafanya kazi karibu nalo, ambapo hakuna chochote isipokuwa miiba na mchicha.

72. Ndiyo maana Mwokozi anasema: *'Wenye furaha ni wao wasafi wa mioyo, kwa kuwa wataona Mungu*' (Mathayo 5:8). Wataona Yeye, na hazina zilizomo ndani Yake, watakapojisafisha kwa upendo na kujidhibiti, na kadiri wanavyosafishwa ndivyo watakavyoona zaidi.

73. Ndiyo maana Yeye pia anasema: *'Uzeeni mali zenu mkatengenezee maskini'* (Luka 12:33), *'na vitu hivi vyote vitakuwa safi kwenu'* (Luka 11:41), kama wale ambao hawajishughulishi tena na mambo yanayohusiana na mwili, bali wanajitahidi kusafisha akili zao—ambazo Bwana anaziita *'moyo'* (Mathayo 15:19)—kutoka chuki na ukosefu wa kujidhibiti. Kwa maana yote yanayochafua akili huzuia kuona Kristo akiishi ndani yake kupitia neema ya ubatizo mtakatifu.

74. Maandiko huziita sifa njema 'Njia'; lakini upendo ni sifa kuu zaidi ya zote; ndiyo maana Mtume alisema: *'Na mimi nitawaonyesha njia iliyo* bora zaidi*'* (1 Wakor. 12:31), kama njia inayomfanya mtu kudharau vitu vyote vya kidunia na kutopendelea chochote cha kidunia kuliko cha milele.

75. Upendo kwa Mungu hupambana na tamaa; kwani hupelekea akili kujiepusha na anasa za kimwili; wakati upendo kwa jirani hupambana na hasira, kwani hulazimisha mtu kudharau utukufu na utajiri. Na hizi ndizo sarafu mbili ambazo Mwokozi alimpa mwenye nyumba (Luka 10:35), ili akutunze. Lakini usije ukafanya uasi kwa kuungana na wezi, ili usijeruhiwe tena, na kuishia si tu ukiwa hai kwa shida, bali ukiwa umekufa.

76. Safisha akili yako kutoka kwa hasira, chuki na mawazo ya aibu; na hapo ndipo utaweza kumtambua Kristo akiishi ndani yako.

77. Nani amekuonesha kwa imani katika Utatu Mtakatifu, wa kiini kimoja na anayesifiwa? Au nani amekufahamisha mpango wa Mungu Mmoja aliyejidhihirisha katika mwili kutoka kwa Utatu Mtakatifu? Nani alikufundisha kuhusu yasiyoonekana, kuhusu asili na mwisho wa ulimwengu unaoonekana, au kuhusu ufufuo kutoka kwa wafu na uzima wa milele, au kuhusu utukufu wa Ufalme wa Mungu na Hukumu ya Mwisho? Je, si neema ya Kristo inayokaa ndani yako, ambayo ni ahadi ya Roho Mtakatifu? Ni nini kinachozidi neema hii?

Au ni nini bora kuliko hekima na maarifa kama hayo? Ni nini cha juu kuliko ahadi kama hizo? Ikiwa, hata baada ya haya yote, tutaendelea kuwa wavivu na wazembe, na kushindwa kujitakasa kutoka kwa tamaa zinazopofusha akili zetu na kutuzuia kuona ukweli huo kwa uwazi zaidi kuliko jua lenyewe, basi ni lazima tujilaumu sisi wenyewe, na tusikanushe kwamba neema hiyo inaishi ndani yetu.

78. Mungu, ambaye amekuahidi baraka za milele na ameweka Roho Mtakatifu kama dhamana katika moyo wako, amekuamuru utunze maisha yako, ili mtu wa ndani, akiwa ameachiliwa huru kutoka kwa tamaa, aanze kuonja baraka hizo hata katika maisha haya ya sasa.

79. Kwa kuwa umestahili tafakari za juu za kimungu, jitahidi hasa kuishi kwa upendo na kujidhibiti, ili kwa kuweka sehemu yenye tamaa ya roho yako bila wasiwasi, upate kuwa na nuru isiyoisha ndani ya roho yako.

80. Fungia dhamati asili ya roho ya kuchukizwa kwa upendo; dhibiti tamaa yake kwa kujidhibiti; na kuinua fikra zake kwa sala: na nuru ya akili yako haitazimika kamwe ndani yako.

81. Sababu zinazoharibu upendo ni hizi zifuatazo: dharau, madhara yaliyotolewa, kashfa dhidi ya imani au mtindo wa maisha wa mtu, mapigo, majeraha na kadhalika; na zaidi ya hayo, pale haya yanapomtokea mtu husika mwenyewe au ndugu au rafiki yeyote wake. Yeyote anayetenganisha upendo kwa sababu yoyote kati ya hizi bado hajaelewa kusudi la amri za Kristo.

82. Jitahidi kadiri uwezavyo kumpenda kila mtu. Hata hivyo, ikiwa bado huwezi kufanya hivi, basi angalau mtu yeyote umchukie. Lakini hata hili huwezi kulifanya isipokuwa ukidharau vitu vyote vya duniani.

83. Kama fulani amekushutumu: usimchukie, bali chukia shutuma hiyo, na shetani aliyemchochea. Kwa maana ukimchukia aliyekushutumu, basi umeanza kumchukia mtu huyo na umevunja amri; na kile alichokifanya kwa neno, wewe unakifanya kwa tendo. Lakini ukishika amri, mtakapomwonyesha tendo la upendo, na kumsaidia kwa njia yoyote uwezavyo, ili umpindue kutoka kwa uovu.

84. Kristo hataki uwe na chuki wala kisasi kwa yeyote, wala hasira au uovu kwa yeyote, kwa namna yoyote ile, na kwa sababu yoyote ile ya muda. Hili ndilo ambalo Injili zote nne zinafundisha kila mtu.

85. Wengi wetu husema, lakini wachache hufanya. Hata hivyo, hakuna anayepaswa kupotosha neno la Mungu ili liendane na uzembe wao; badala yake, wanapaswa kukiri udhaifu wao bila kuficha ukweli wa Mungu, ili, pamoja na kuvunja amri, wasije wakawa na hatia ya kutafsiri vibaya neno la Mungu.

86. Upendo na kujidhibiti huikomboa roho kutoka kwa tamaa; wakati kusoma na kutafakari Mungu huikomboa akili kutoka kwa ujinga; na kusimama katika maombi humweka anayeomba mbele za Mungu Mwenyewe.

87. Mashetani wanapoona kwamba tunadharau vitu vya ulimwengu huu, lakini hatutaki kuwachukia watu au kuacha kupenda kwa ajili yao, basi huanza kutushutumu, ili, tukishindwa kuvumilia dhiki, tuweze kuwachukia wale watushutumu.

88. Hakuna mzigo mzito kwa roho kuliko kashfa; iwe ni dhidi ya imani ya mtu au mwenendo wake: na hakuna anayeweza kupuuza hili isipokuwa yule ambaye, kama Susana, anamtazama Mungu, Yeye peke yake mwenye nguvu na awezaye kuokoa kutoka kwa mabaya, kama alivyomwokoa yeye na kufichua ukweli kwa watu bila shaka yoyote; kama alivyofanya hivyo kumhusu yeye, na kumtuliza roho kwa tumaini.

89. Kulingana na jinsi unavyomwombea mchongezi, Mungu bila shaka atawadhihirishia ukweli kuhusu wewe kwa wale waliopoteshwa.

90. Kimsingi, kuna Mungu mmoja tu; lakini katika hali ya nafsi, kuna mmoja tu anayemfanana na Mungu: kwa maana lengo lake kuu ni kuunganisha waovu na yale yaliyo mema kimsingi, ili nao wawe wema. Kwa sababu hii, anapomwajiwa, anabariki; anapoteswa, anavumilia; anapotuhumiwa, anatia moyo; anapouawa, anawaombea wale wanaomwua (1 Kor. 4:12–13). Hufanya haya yote ili asipotee kutoka kwa lengo lake kuu—upendo.

91. Amri za Bwana hutufundisha kutumia kwa baraka vitu vyenye asili ya kati. Matumizi ya baraka ya vitu vyenye asili ya kati husafisha hali ya roho; hali safi ya roho huleta utambuzi; na utambuzi huleta kutokuwa na tamaa, ambako upendo kamili huzaliwa.

92. Yeye ambaye, anaposhawishiwa, hawezi kupuuza kosa la rafiki yake—iwe limetendeka kweli au linaonekana tu kuwa hivyo—bado hajafikia hali ya kutokuwa na tamaa. Kwa maana tamaa zinazojificha ndani ya nafsi ya mtu wa aina hiyo, zinapochochewa, hupofusha akili na kumzuia mtu kuona miale ya ukweli na kutofautisha mema na mabaya. Je, haiwezi kusemwa kwamba mtu kama huyo bado hajafikia upendo kamili, ambao huondoa hofu ya hukumu (1 Yohana 4:18)?

93. *'Rafiki wa kweli hakuwi* mwasi' (Siraka 6:15): huona majanga ya rafiki yake kama yake mwenyewe na huyabeba pamoja naye, akiteseka hata kufa.

94. Marafiki wengi hupatikana, lakini ni wakati wa neema tu; wakati wa majaribu, hata mmoja hupatikana kwa shida.

95. Mtu anapaswa kumpenda kila mtu kwa dhati, lakini kuweka tumaini lake kwa Mungu peke yake, na kumtumikia Yeye peke yake kwa nguvu zake zote. Maadamu Yeye anatuhifadhi, marafiki zetu wote hutupendelea, na hakuna hata mmoja wa maadui zetu anayeweza kutudhuru. Lakini anapotutupa, marafiki zetu wote hutugeukia, na maadui zetu wote hutushinda.

96. Kuna aina kuu nne za kuachwa na Mungu: mojawapo ni kuachwa kwa mapenzi ya kimungu, kama ilivyokuwa kwa Bwana Mwenyewe, ili kupitia kuachwa huku kuonekana aweze kuokoa wale waliotelekezwa; nyingine ni kuachwa kama majaribu, kama ilivyokuwa kwa Ayubu na Yusufu, ili mmoja afunuliwe kuwa nguzo ya ujasiri na mwingine kuwa nguzo ya usafi. Aina nyingine ni kuachwa ili kuimarisha kiroho, kama ilivyokuwa kwa Mtume Petro, ili kupitia unyenyekevu wingi wa neema uhifadhiwe ndani yake. Mwisho, kuna kuachwa kupitia kukataliwa, kama ilivyokuwa kwa Wayahudi, ili kupitia adhabu waweze kugeuka na kutubu. Njia hizi zote za kuachwa ni za wokovu na zimejaa neema na upendo wa Mungu kwa wanadamu.

97. Wale walio watiifu wa kweli kwa amri na wale walioingizwa kikweli katika mafumbo ya mapenzi ya Mungu hawawatupi marafiki wao wanaojaribiwa kwa ruhusa ya Mungu; bali wale wanaodharau amri na wasioingizwa katika mafumbo ya mapenzi ya Mungu hufurahi pamoja na rafiki anapofanikiwa; lakini rafiki anapoteseka kwa majaribu, humtupa. Hufanyika wakati mwingine kwamba wanachukua upande wa wapinzani.

98. Marafiki wa Kristo wanapenda kila mtu kwa dhati, lakini hawapendwi na kila mtu. Marafiki wa kidunia, kwa upande mwingine, hawapendi kila mtu, wala hawapendwi na kila mtu. Marafiki wa Kristo huhifadhi uhusiano wa upendo hadi mwisho kabisa; ilhali marafiki wa kidunia hufanya hivyo tu hadi wanapokinzana kwa ajili ya jambo fulani la kidunia.

99. *'Marafiki ni waaminifu, na uhusiano wa ukoo ni imara'* (Sir. 6:14). Kwani hata katika mafanikio ya rafiki, yeye ni mshauri mwema na mshirika mwenye nia moja; na katika dhiki, yeye ndiye mtetezi mkweli zaidi na shujaa mwenye huruma zaidi.

100. Wengi wameongea kwa undani kuhusu upendo, lakini utaupata tu miongoni mwa wanafunzi fulani wa Kristo, ukitautafuta; kwani wao peke yao walikuwa na Upendo wa kweli kama mwalimu wao wa upendo, ambaye husemwa: *'Kama nina zawadi ya unabii, na kufahamu mafumbo yote na maarifa yote, lakini sina upendo, mimi si kitu'* (1 Kor. 13:2–3). Kwa maana yeye yeyote aliyepata upendo amempata Mungu mwenyewe; *'kwa maana Mungu ni upendo'* (1 Yohana 4:8): Utukufu uwe kwake milele. Amina.

3. Sura za kinadharia na vitendo, zilizochaguliwa kutoka kwa sura saba mia za *Dobrotolubie* ya Kigiriki

1. Kuna Mungu mmoja tu—asiye na mwanzo, asiyeweza kueleweka, mwenye nguvu kamili ya kuwepo (kama alivyo), akiepusha kabisa wazo lolote la *'lini'* au *'vipi'* anavyokuwepo, asiyeweza kufikiwa na wote na asiyeweza kujulikana na kiumbe chochote katika asili Yake.

2. Kila kitu kilichopo huitwa kinachoweza kufikiriwa na kujulikana – yaani, kile ambacho kuna kanuni zinazoweza kuthibitishwa kwa ajili ya maarifa yake. Hata hivyo, Mungu huitwa asiyeweza kufikiriwa; lakini inaaminiwa, kwa msingi wa vinavyoweza kufikiriwa na kujulikana, kwamba Yeye yupo.

3. Maarifa ya vitu vilivyotengenezwa yana ushahidi wake, misingi yake inayopatikana kwa njia za asili, ambayo kwa hiyo hufafanuliwa kiasili. Hata hivyo, Mungu anaaminika kuwepo kwa msingi wa misingi inayopatikana katika vitu hivi pekee, akiwapa wacha Mungu ushuhuda na imani katika uwepo Wake ambao ni thabiti zaidi kuliko uthibitisho wowote. Imani ni maarifa ya kweli, yenye kanuni zisizothibitishwa, ikiwa ni uthibitisho wa mambo yanayozidi akili na lugha,

4. Mungu ndiye mwanzo, katikati na mwisho wa yote yaliyo kuwapo: mwanzo kama Muumba, katikati kama Mpaji, na mwisho kama Mkamilishaji; kwa maana, kama Maandiko yanavyosema, *'Kwa yeye, na kwa yeye, na kwa yeye ni vitu vyote'* (Warumi 11:36).

5. Hakuna roho yenye heshima zaidi kuliko ile ambayo kiasili ina akili. Mungu, kwa kuwa ni mwema, huumba kila roho kwa sura Yake na kuuumbia ikiwa na uhuru wa kujiendesha – (huru). – Baada ya hapo, kila roho, kulingana na mapenzi yake mwenyewe, ama huchagua heshima au hujiletea aibu, kwa hiari yake mwenyewe, kupitia matendo yake mwenyewe.

6. Mungu, kama ilivyoandikwa, ni jua la haki (Malaki 4:2), akiwaka kwa usawa juu ya wote kwa miale ya wema Wake. Roho, hata hivyo, kulingana na hali yake, kwa kawaida huwa kama nta, kama mtu anayempenda Mungu, au kama matope, kama mtu anayependa vitu vya kimwili. Kama vile udongo, kwa asili yake, unakaukizwa na jua, ilhali nta kwa asili yake hulegezwa nalo: ndivyo pia kila roho inayopenda vitu vya kimwili na ulimwengu, ingawa hupokea kutoka kwa Mungu mwangaza wa kiroho na, kulingana na asili yake, huukataa, huwa ngumu kama udongo na, kama Farao, huleta maangamizi juu yake mwenyewe; ila kila roho inayompenda Mungu, katika mchakato huu, hulegea kama nta na, ikipokea alama za picha za vitu vya kimungu, inakuwa makao ya Mungu katika roho.

7. Yeye ambaye amemwangaza akili yake kwa maarifa ya kimungu, ameizoeza hotuba yake kumheshimu Muumba bila kikomo kwa nyimbo za kimungu, na amewatakasa hisia zake kwa ufahamu safi na usio na dosari—yeye, kwa mujibu wa wema wa asili wa uwepo, ameumba ustawi wake kwa sura ya Mungu kupitia nia ya hiari ya wema.

8. Yule anayelazimisha akili yake kutafakari Mungu mmoja na ukamilifu Wake, anayefanya neno kuwa mfasiri na mfafanuzi wa kweli wa ukamilifu huu, na ambaye amefunza hisia zake kutazama kwa uchaji ulimwengu unaoonekana na vyote vilivyomo, na kumtangazia roho ukuu wa akili iliyofichwa ndani yake—yeye huihifadhi roho yake isiyo na doa.

9. Mungu, akituachilia kutoka kwa utumwa mchungu wa madhalimu—mashetani—ametupatia nira ya wema ya uchaji Mungu: unyenyekevu, ambao kwao nguvu zote za shetani hunyamazishwa, huku kila wema ukistawi kwa wale wanaokubali nira hii, na kulindwa isinyakuliwe.

10. Mwumini humcha Mungu; yeye amchao Mungu hujinyenyekeza; yeye ajinyenyekezaye huwa mpole, akiwa amejipatia tabia isiyoshindwa na mlipuko usio wa kawaida wa hasira na tamaa; wapole hushika amri; yeye ashikaye amri husafishwa; yeye aliye safishwa hupata nuru; yeye aliyepata nuru huchukuliwa kuwa mwafaka kulala na Mchumba – Neno – katika hazina ya mafumbo.

11. Kama vile mkulima, anapokuwa akichunguza shamba linalofaa kwa kupanda miti, wakati mwingine hupata hazina kwa ghafla: ndivyo pia kila mtawa, mnyenyekevu na mwaminifu, na thabiti katika roho, asiye na vichaka vya tamaa za kidunia, kama vile Yakobo aliye barikiwa zaidi, alipoulizwa na baba yake kuhusu siri ya mafanikio yake: *'Hii ni nini uliyopata kwa haraka, mwanangu?'*, anaweza kujibu, akisema: *'Kile ambacho Bwana, Mungu wako, amenipa*' (Mwanzo 27:20). Kwa maana kwamba, Mungu, bila juhudi yoyote kutoka upande wetu, anapotupatia sisi—ambao hatukukitarajia—ufahamu wa kina kuhusu hekima Yake, tunadhani kwamba ghafla tumegundua hazina ya kiroho. Mwenye kujinyima anayejua sana na mwenye uzoefu ni mkulima wa kiroho anayechukua kile kinachotambuliwa kupitia hisia katika vitu vinavyoonekana—kama mti pori—na kukipanda katika shamba la kiroho, na hivyo kugundua hazina: maono yaliyojaa neema ya udhihirisho wa hekima ya Mungu katika vitu vilivyotengenezwa.

12. Yeye anayetafuta maarifa kwa ajili ya kujionyesha, na akashindwa kuyapata, asimwonee wivu jirani yake, wala asiteseke kwa huzuni; bali afanye kazi ya maandalizi ya maarifa, kama ilivyoamriwa—kazi ya wema hai. Kwa kutekeleza hii kwa bidii mapema kupitia mwili, ataiandaa roho yake kupokea maarifa.

13. Wale ambao, kwa nia ya haki na utauwa, wanatafuta maarifa ya mambo, bila kuwa na nia yoyote ya kujionyesha mbele ya wengine, watapata ufahamu mwangaza sana juu yao na kupata mwongozo kuelekea maarifa ya kweli zaidi kuhusu nafsi zao. Kwa wale, Sheria inasema: mkiingia Nchi ya Ahadi, mtarrithi *'miji mikubwa na mizuri'* ambayo hamkuijenga, *'nyumba zilizojaa kila kitu* kizuri*'* ambazo hamkuzitengeneza, *'visima vilivyochimbwa'* ambavyo hamjavichimba, *'mizabibu na mashamba ya mizeituni'* ambayo hamkupanda (Kumb. la Torati 6: 10–11). Kwa maana yeye aishiaye si kwa ajili yake mwenyewe bali kwa ajili ya Mungu amejazwa zawadi za kimungu, ambazo si dhahiri kila wakati kwa sababu ya tishio la mashambulizi ya tamaa.

14. Mnafiki, wakati anapofikiri bado hajagunduliwa, huwa na amani na ananyamaza, akiridhika na utukufu anaoupata kwa kuonekana mwenye haki; lakini anapofichuliwa, anatapika maneno makali, akidhani kufunika aibu yake kwa kuwatukana wengine. Kwa mtu kama huyo, Neno la Maandiko—likimlinganisha na wazao wa nyoka, kama mtu mwovu—linamwamuru kutoa matunda yanayostahili toba; yaani, kulingana na sura anayoionyesha, kubadilisha hali ya siri ya moyo wake.

15. Yeye anayejifanya rafiki kwa lengo la kumdhuru jirani yake ni mbwa mwitu, anayeficha uovu wake kwa kujifunika kama kondoo. Mtu wa aina hiyo, anapokutana na tabia ya upole, au chochote kinachosemwa au kufanywa kwa uaminifu wa Kikristo, anakishika na kukimeza, kisha huwanyeshea wale anaowashambulia kwa maneno na matendo yake matukano yasiyohesabika, *'kama mtu anayefuatilia kwa siri uhuru wa ndugu zetu ulio katika Kristo'* (Gal. 2:4).

16. Yeye anayejifanya kimya kwa nia mbaya hupanga njama dhidi ya jirani yake; lakini akishindwa kufanya hivyo, anageukia tamaa zake mwenyewe, na kujiletea mateso moyoni mwake. Bali yeye anayenyamaza kwa ajili ya wema hujenga urafiki, na huondoka akiwa na furaha, kama mtu aliyepokea nuru iliyotimua giza.

17. Yeye ambaye, katika mkutano wa ndugu, huvuruga kwa haraka mtiririko wa mazungumzo, hafuniki (yaani, huweka wazi) kwamba anateswa na upendo wa utukufu; akiwa amenaswa na hili, hutoa mawazo mengi ya moja kwa moja na yaliyo kwa njia isiyo ya moja kwa moja kuhusu mada inayojadiliwa, akitaka kuvuruga mtiririko wake.

18. Mtu mwenye hekima, anapofundisha na kujifunza, hutamani kujifunza na kufundisha yale tu yenye manufaa; lakini anayejidai kuwa mwenye hekima, iwe anahoji au anahojiwa, hutoa yale tu yanayochochea udadisi.

19. Baraka zozote za neema ambazo mtu hupokea kwa fadhili ya Mungu, anapaswa kuzipitisha kwa wengine bila wivu, sawasawa na neno la Bwana: *'Mlipokea bure; toeni bure'* (Mathayo 10:8). Yule anayeficha zawadi chini ya ardhi humshutumu mtoaji, kana kwamba ni mkatili (Mathayo 25:24), na hukanusha wema kwa ajili ya kuokoa mwili. Lakini yule anayeweka ukweli wazi kwa maadui zake baadaye, akiwa amehukumiwa na, kwa kuwa ni mpenzi wa utukufu, hawezi kuvumilia aibu, atakumbana na hatima yake.

20. Wale ambao bado wanatisha vita dhidi ya tamaa zao na kuhofia mashambulizi ya maadui wasioonekana wanapaswa kunyamaza; yaani, katika mapambano ya wema mtu hapaswi kugeukia migogoro, bali aelekeze maombi, akimkabidhi Mungu jukumu la kumtunza na kumlinda: kama ilivyoandikwa katika Kitabu cha Kutoka: *'Bwana ndiye atakayepigana nanyi; ninyi kaeni kimya tu'* (Kutoka 14:14). Kwa wale ambao, baada ya kushindwa kwa maadui wanaowafukuza, wanatafuta—kwa roho ya shukrani—kutambua ni njia gani ya wema wapaswa kuchukua, wanapaswa tu kuweka mioyo yao wazi na kusikiliza kile Bwana anachosema, kama ilivyoamriwa kwa Israeli: *'Sikia, Ee Israeli'* (Kumb. la Torati 6:4)! Lakini kwa wale ambao, wakiwa wameyasafisha mioyo yao, wanatamani sana mwongozo wa kimungu, inafaa kuonyesha ujasiri wa heshima, ambapo kutokana na hilo wanaambiwa: *'Kwa nini unanilia*?*'* (Kutoka 14:15)? Hivyo, kwa wale wanaoamriwa kunyamaza kwa heshima, inafaa tu kujificha kwa Mungu; wakati kwa wale waliamriwa kusikiliza, inafaa kuwa tayari kusikia na kutimiza amri za kimungu; na kwa wale waliofikia ufahamu wa kiroho, inafaa kupaza sauti bila kukoma katika maombi, ili kuomba kuondolewa kwa maovu na kutoa shukrani kwa baraka walizopokea.

21. Roho haiwezi kamwe kufikia maarifa ya Mungu isipokuwa Mungu Mwenyewe, katika unyenyekevu wake wa neema kwake, aiwashe na kuinua hadi kwake. Wala akili ya binadamu haiwezi kamwe kupaa hadi juu kupokea nuru fulani ya kimungu, kama si Mungu Mwenyewe kuihamasisha—kwa kadiri akili ya binadamu inavyoweza kuhamasishwa—na kuing'arisha kwa mwangaza wa kimungu.

22. Kulingana na Injili, ni muumini tu anayeweza kusogeza mlima (Mathayo 17:19) wa dhambi kupitia maisha ya wema hai, akiangamiza ndani yake ule mshikamano wake wa zamani na vitu vya kimwili, ambavyo ni vya kupita na vinavyobadilika. Yeyote aliyekuwa mwanafunzi, akipokea kutoka kwa Neno vipande vilivyovunjika vya mkate—alama ya mwongozo wa kiroho—atawalisha maelfu kwa hivyo, akionyesha kwa matendo yake nguvu ya kuzidisha ya Neno (Mathayo 15:32 na kuendelea). Na yeyote ambaye ameweza kuwa Mtume huponya *'kila udhaifu na kila aina ya magonjwa, na hutoa pepo'* (Mathayo 10:1): *'hutoa pepo'* inamaanisha anafukuza kazi za tamaa; *'anaponya magonjwa'*, yaani, kwa njia ya tumaini anarejesha tabia ya kimaungu kwa wale waliyoipoteza; anaponya udhaifu, yaani, anachochea na kuimarisha wale waliolegea kutokana na uvivu kwa neno linalohusu hukumu. Lakini yeye aliyepokea *"mamlaka ya kukanyaga nyoka na mamba"* (Luka 10:19) huangamiza mwanzo na mwisho wa dhambi.

23. Mtume na mwanafunzi, bila shaka, wote ni waumini; lakini mwanafunzi si mtume kila wakati, ingawa yeye ni muumini kila wakati; hata hivyo, muumini tu si tena mwanafunzi wala mtume. Hata hivyo, inawezekana, kupitia maisha na tafakari, kwa huyu wa tatu (mumini) kupanda hadi cheo na heshima ya yule wa pili (mwanafunzi), na kwa huyu wa pili kupanda hadi cheo na heshima ya yule wa kwanza (Mtume).

24. Kile kinachotokea katika wakati kulingana na mpangilio wa kidunia husimama kinapofikia ukamilifu, kwani hapo ukuaji wake wa asili husitishwa. Lakini kile ambacho neema ya Mungu hufanya kupitia mpangilio wa maisha ya wema, hata kinapofikia ukamilifu, husukumwa tena kuelekea ukuaji: kwani hapa ni kwamba mwisho wa jambo moja hutumika kama mwanzo wa jambo lingine. Yeyote aliyekatilia ndani yake tamaa potofu zinazoishi ndani yake kwa njia ya wema hai, kwa wakati huo huo, ameanza mabadiliko mengine ya kimungu kabisa *'kutoka utukufu hadi utukufu'* (2 Kor. 3:18): kwa maana Mungu, anayefanya kazi ndani

yake, haachi kamwe kufanya mema, kama vile ambavyo hakuwahi kuanza kufanya hivyo; kwa maana kama vile ilivyo asili ya nuru kung'aa, ndivyo ilivyo asili ya Mungu kufanya mema. Kwa nini, kulingana na torati—ambayo inalingana na hali ya vitu vya kidunia vinavyozaliwa na kufa—Sabato inashikiliwa kwa kuacha kufanya kazi; ilhali kulingana na Injili—ambayo inalingana na hali ya mambo ya kiroho na kiakili—husherehekewa kwa kutenda matendo mema, ingawa wale wasiotambua kwamba Sabato ni kwa ajili ya mwanadamu, na si mwanadamu kwa ajili ya Sabato—na kwamba Mwana wa Mwanadamu ni Bwana hata wa Sabato—huchukizwa na jambo hili (Marko 2:27–28).

25. Ili kupata furaha ya kiroho, haitoshi kwa roho tu kutawala tamaa isipokuwa pia ipate wema kupitia utimilifu wa amri. *'Msifurahi*,*'* anasema Bwana, *'kwa sababu pepo wanatiini ninyi*' – yaani, matendo ya tamaa – *'bali furahieni, kwa kuwa majina yenu yameandikwa mbinguni'*; yaani, kwa neema ya uana, kwa ajili ya wema, mmepelekwa kwenye daftari la kutokuwa na tamaa.

26. Mpaka tutakapojitenga, kwa kutumia akili, na hali yetu ya asili na na yote yaliyopo mbali na Mungu, hatuwezi kujiona kuwa tumepata tabia isiyoyumba ya wema. Maana ni pale tu ambapo tabia kama hiyo imewekwa ndani yetu kwa njia ya upendo ndipo tutakapofahamu nguvu ya ahadi ya Kimungu; maana uthabiti kamili wa wastahiki, kama tunavyopaswa kuamini, huwekwa hasa pale ambapo akili imekuwa imepandikiza nguvu hiyo hapo awali kupitia upendo wake. Na yeyote ambaye hajajitenga na nafsi yake na kutoka kwa kila kitu kinachoweza kufikiriwa kwa namna yoyote, na ambaye hajajijengea utulivu (kuzimiza misukumo yote ya akili) unaovuka fikra zote, hawezi kwa namna yoyote kuwa huru kutokana na kubadilika.

27. Musa mkuu, akiwa tayari amepiga hema lake nje ya kambi – yaani, akiwa ameweka imara moyo na akili yake juu ya yote yanayoonekana – anaanza kumwabudu Mungu; na akiingia gizani, yaani, katika ulimwengu usioonekana na usio wa kimwili wa maarifa, anakaa huko, akitekeleza mafumbo matakatifu zaidi (au ametakaswa kwa ajili hiyo) (Kutoka 33:7; 20:21).

28. Katika Maandiko Matakatifu, mtu anaweza kutofautisha kati ya mwili na roho, kana kwamba ni aina fulani ya mtu wa kiroho. Na yeyote asemaye kwamba herufi ya Maandiko ni mwili, ilhali maana yake ni roho au nafsi, hatakosea ukweli. Hata hivyo, ni wazi kwamba yeye ni mwenye hekima ambaye, akiwa ameweka kando mwili kama kitu kinachopita, anashikamana kabisa na roho kama kile kisichopita.

29. Yeye anayetimiza Sheria kwa maisha na mwenendo wake hujiepusha na matendo fulani ya tamaa, akimtolea Mungu dhabihu shughuli za tamaa zisizozungumza. Na hili linatosha kwa wokovu wake, kulingana na utoto wake wa kiroho.

30. Akilishwa na neno la unabii ili kukataa matendo ya tamaa, anajitahidi pia kuondoa huruma yoyote kwao na ushirika wowote nao unaotokea katika nafsi, ili, huku akionyesha kujiepusha na dhambi kwa sehemu yake mbaya zaidi—yaani, mwili—na sehemu yake bora zaidi—yaani, nafsi—asije akitenda dhambi kwa siri kwa tamaa isiyodhibitiwa.

31. Baada ya kukumbatia kwa dhati njia ya maisha ya Injili, anakatilia ndani yake mwanzo na mwisho wa dhambi, na hutekeleza kila wema kwa matendo na kwa mawazo, akimtolea Mungu dhabihu ya sifa na toba, kama mtu aliyeokolewa kutoka kwa mashambulizi makali ya tamaa, na huru kutoka kwa mapambano ya kiakili dhidi yake, na mwenye furaha moja isiyosaza, inayolisha roho kwa tumaini la baraka zijazo.

32. Hisia, au utambuzi wa hisia za kimwili, huambatana na *mtu 'anayefanya* kazi'—yeye anayejitahidi kutenda wema; ilhali ukosefu wa hisia, au kutokuwa na mabadiliko yanayosababishwa na hisia za kimwili, ni sifa ya *mtu 'anayefikiri'*, anayeweka akili yake kwa Mungu, akiitenga na mwili na ulimwengu, Yule anayejitahidi kuachilia roho kutoka kwa vifungo vya asili vya huruma kwa mwili, kupitia kazi ya *'mtu mwenye bidii'* katika njia ya wema, mara nyingi huhisi uchovu na huona tabia yake njema ikipungua; huku yule mwingine, akiwa amevua kucha za upendo huu kwa mazoezi na kukaa katika tafakari, hawezi tena kuvutiwa wala kuzuilika na chochote, akiwa amesafishwa na kile ambacho wale waliotaka kumshinda kwa kawaida walimjeruhi na kumweka mateka.

33. Kama vile tunda la kutotii ni dhambi, ndivyo tunda la utiifu ni wema; na kama vile kutotii kunafuatiwa na ukiukaji wa amri na kuvunjwa kwa agano na Yeye aliyetoa amri, ndivyo utiifu unafuatiwa na utimizo wa amri na umoja wa karibu zaidi na Yeye aliyeziagiza. Yeye ambaye amehifadhi amri kwa utiifu ametimiza ukweli na kuhifadhi bila kuvunjika umoja wa upendo na Yeye aliyeamuru. Lakini yeye ambaye amevunja amri kwa kutoitii amefanya dhambi na kujitenga na umoja wa upendo na Yeye aliyeamuru.

34. Yeyote, baada ya kuvunjika kwa umoja kwa sababu ya ukiukaji, anayetafuta kuungana tena, kwanza hugeuka mbali na tamaa, kisha kutoka kwa mawazo ya kishikacho, kisha kutoka kwa asili na yote yaliyo ya asili (yaani, kutoka kwa ulimwengu wa kimwili), kisha kutoka kwa dhana za kiakili na maarifa yake

(yaani kutoka kwa ulimwengu wa kiroho), na hatimaye, akiwa amevuka utofauti wa mipango ya Utunzaji (mfuatano wa matukio), kwa namna fulani isiyojulikana anakaribia kwa Yeye mwenyewe: ambapo, akitazama kutobadilika kwake mwenyewe, *anafurahi 'kwa furaha isiyoelezeka'* (1 Petro 1:8), *'kama mtu aliyepata amani ya Mungu, iliyopita ufahamu wote'* (Wafilipi 4:7), na ambaye, kwa wale waliofanywa kufanana Naye, huwalinda wasianguke bila kukoma.

35. Hofu ya Gehena inawalazimisha wale wanaoongozwa katika njia hii (wanaoanza) kuepuka dhambi; tamaa ya thawabu ya baraka huwapa utayari wale wanaoendelea katika mazoezi ya wema; na fumbo la upendo huinua akili juu ya vitu vyote vilivyotengenezwa, na kuifanya vipofu kwa kila kitu kinachokuja baada ya Mungu. Kwa maana ni wale tu ambao wamekuwa vipofu kwa yote yanayofuata Mungu ambao Bwana huwapa nuru, akiwafunulia yaliyo ya kimungu zaidi (Zab. 145:8).

36. Juu ya Bwana, kama juu ya msingi wa imani, huku tukijenga upya jengo refu la wema, tuweke (juu ya msingi huu) *'dhahabu, fedha na vito vya thamani'*, yaani, teolojia safi isiyo na mchuzi, maisha yenye mwangaza na utukufu, mawazo ya kimungu, na tafakari kama lulu; na si *'mbao, nyasi kavu na manyasi'* (1 Kor. 3:12), yaani, si ibada ya sanamu wala upendo wa anasa za kimwili, si maisha yasiyo na busara, si mawazo ya kishenzi, yaliyokosa, kama mashehena yaliyokomaa, ufahamu wa busara.

37. Yeye ajitoaye katika kutafuta hekima na aweke hatua za roho yake imara mbele za Bwana, kama Mungu alivyomwambia Musa: *'Bali wewe, simama hapa pamoja nami'* (Kutoka 33:2 na kuendelea). Hata hivyo, inafaa kujua kwamba kuna tofauti hata miongoni mwa wale wanaosimama mbele ya Bwana, ikiwa wenye hekima watasoma yafuatayo kwa makini: *'Kuna baadhi ya wale wanaosimama hapa ambao hawatakuja kuonja mauti hadi waone ufalme wa Mungu ukija kwa nguvu'* (Marko 9:1). Kwa maana Bwana haonekani daima katika utukufu kwa wote wanaosimama mbele zake; bali kwa wale ambao ndio wanaoanza tu kuongozwa kwenye njia yake (wanaoanza), huja katika umbo la mtumwa, ilhali kwa wale ambao ni imara vya kutosha kumfuata katika kupanda mlima wake mkuu wa Mageuko yake, huonekana katika umbo la Mungu, ambalo ndilo alilokuwa nalo kabla dunia haijaanza kuwepo. Kwa hiyo inawezekana kwa Bwana yuleyule kuonekana tofauti kwa wale wanaomkaribia—kwa mmoja kwa njia moja, na kwa mwingine kwa njia nyingine—maono yakitofautiana kulingana na imani ya kila mmoja.

38. Kuhusu yule anayeishi maisha ya vitendo, husemekana kwamba anaishi kwa muda katika mwili, kama mgeni ambaye lengo lake ni, kupitia utendaji wa wema, kuondoa katika roho yake huruma yoyote kwa mwili na kujitenga na raha za kimwili. Kwa wale wanaoishi maisha ya tafakari, husemekana kwamba wanaishi ndani ya wema wenyewe, kama yule anayefikiria ukweli katika vioo na, kana kwamba, katika mafumbo. Kwani bado hawajaona, kana kwamba uso kwa uso, maumbo halisi ya baraka zinazotarajiwa jinsi zilivyo hasa. Na kila mtakatifu, kuhusu baraka zijazo, *'huenenda kana kwamba yuko usingizini'*, akipaza sauti*: 'Mimi ni mgeni na mhamiaji, kama vile baba zangu wote walivyokuwa'* (Zab. 38:7, 13).

39. Daima ni jema, baada ya kujitenga na vitu vyote, kumtafuta Mungu, kama tulivyoamriwa (Zab. 45:11; 104:4). Kwa maana ingawa, kwa asili ya maisha haya ya sasa, tunapomtafuta hatuwezi kufikia undani wa fumbo la Mungu, lakini labda, tukipata hata kidogo ya undani wake, tutaona kitakatifu zaidi ya vitakatifu vyote, na kiroho zaidi ya vyote vya kiroho. Hili pia linaonyeshwa kwa ishara na Kuhani Mkuu alipoingia kutoka Mahali Patakatifu (sehemu ya kwanza ya hema), ambalo ni takatifu zaidi kuliko ua, na kuingia Mahali Patakatifu Pa Patakatifu, ambalo ni takatifu zaidi kuliko Mahali Patakatifu.

40. Ikiwa Mwana wa Mungu na Baba, Neno la Mungu, alikuwa Mwana wa Adamu na mwanadamu kwa sababu hii hasa—ili aweze kuwafanya wanadamu kuwa miungu na wana wa Mungu—basi tuamini kwamba tutakuwa pale ambapo *'Kristo* mwenyewe*, kama kichwa cha mwili wote'* (1 Kor. 1:18), ambaye alikuwa *'Mwanzilishi'* wetu kwa Baba katika mwili. Kwa maana katika mkusanyiko wa miungu—yaani, wa wale waliookolewa—Mungu atasimama katikati, akigawanya zawadi (kulingana na ustahiki wa kila mmoja) za furaha hiyo, bila, hata hivyo, kutengana kwa nafasi kwa wale wanaostahili kutoka kwa wengine.

41. Yeye yeyote anayejiendesha bado kwa tamaa za mwili huishi katika nchi ya Wakaldayo, kama mtumwa na mtengenezaji wa sanamu. Lakini anapopata akili zake, anapata ufahamu fulani wa njia ya maisha inayofaa asili yake (na kuipenda); basi, akiwa ameondoka nchi ya Wakaldayo, anakwenda Harani huko Mesopotamia (Mwanzo 11:28–31)—yaani, katika hali iliyo kando ya wema na dhambi, ambayo bado haijasafishwa kutoka kwa vishawishi vya mwili. Na anapovuka mipaka ya uelewa huu wa kati, wa kimwili wa wema; basi huingia katika nchi ya wema, yaani, hali isiyo na dhambi wala ujinga wowote, ambayo Mungu wa kweli huifunua na kuiahidi kuwapa, kama zawadi kwa wema, wale wanaompenda.

42. Yeye aliye na bidii ya kupata hekima katika roho ya uchaji-Mungu, na ambaye ameanzisha vita dhidi ya nguvu zisizoonekana, na aombe apate kuambatana na utambuzi wa asili (wa mema na mabaya), ambao mwangaza wake si mkuu, na neema ya kumwanga ya Roho; ambapo ile ya kwanza huongoza mwili kuelekea wema wa matendo, ilhali ile ya pili huangaza akili ili ipendelee, zaidi ya kila kitu, ushirika na hekima (Hekima ya Sulaymani 8:2), *'ambayo kwa hiyo ngome za uovu na kila kiburi kinachopingana na akili ya Mungu huvunjwa'* (2 Wakorintho 10:4). Hili pia linaonyeshwa na Yoshua, anayesali, *'Jua lisimame juu ya Gibeoni'* – yaani, nuru isiyopungua ya maarifa ya Mungu ihifadhiwe ndani yake juu ya mlima wa tafakari ya kiakili – *'na mwezi juu ya jangwani'* – (Yoshua 10:12)—yaani, kwamba tofauti ya asili kati ya wema na uovu, inayovuka udhaifu wa mwili, ibaki bila kubadilika kwa uhusiano na wema.

43. *'Gibeoni'* ni akili iliyoinuliwa; na *'jangwani*' ni mwili, ulioinamishwa na kifo. *'Jua'* ni Neno, linaloangaza akili, likiipa nguvu ya kutafakari, na kuikomboa kutoka kwa ujinga wote; huku *'mwezi'* ukiwa ni sheria ya asili, inayolazimisha mwili kutii kihalali kwa roho ili kukubali nira ya amri. Mwezi unachukuliwa kama ishara ya asili kwa sababu ya mabadiliko yake. Hata hivyo, kwa Watakatifu, asili hubaki haibadiliki, kutokana na tabia yao isiyobadilika ya wema.

44. Bwana haapaswi kutafutwa nje ya wale wanaomtafuta, bali wale wanaomtafuta wanapaswa kumtafuta ndani yao wenyewe kwa imani, kama inavyothibitishwa na matendo *yao*: *'Neno liko karibu nawe'*, anasema Mtume; *'katika kinywa chako na katika moyo wako—yaani, neno la imani'* (Warumi 10:8); kwa maana kutafuta neno la imani ni kumtafuta Kristo mwenyewe.

45. Bila kuzama katika kina cha upeo usio na kiasi wa Mungu, tusikate tamaa na upendo wa Mungu kwa wanadamu, kana kwamba, kutokana na ule upeo, hauwezi kutufikia; wala, tunapokumbuka kina kisichopimika cha kuanguka kwetu kwa dhambi, tusishuku uwezekano wa kufufuka kwa wema uliokufa ndani yetu. Vyote viwili vinawezekana kwa Mungu—kushuka na kuyaangaza akili zetu kwa maarifa, na kurejesha wema ndani yetu tena, na kututukuza pamoja Naye kupitia matendo ya haki. *'Usiseme moyoni mwako*,' anasema Mtume, *'"Nani atakayepanda mbinguni?" yaani, kumleta Kristo chini; au "Nani atakayeshuka kuzimu?" yaani, kumleta Kristo kutoka kwa wafu*' (Warumi 10:6–7).

46. Kama wanyama, wale wanaoishi kwa hisia zao pekee hutumia uumbaji wa Mungu vibaya ili kuridhisha tamaa zao. Bila kujali neno dhahiri la hekima—ili wapate kumjua na kumtukuza Mungu kupitia uumbaji Wake, na kuelewa tunatoka wapi, sisi ni nini, tumetengenezwa kwa ajili gani, na tunapaswa kujitahidi kuelekea wapi kupitia ulimwengu unaoonekana—wanazurura gizani maisha yao yote, wakikumbatia kwa mikono miwili si kitu kingine isipokuwa ujinga kumhusu Mungu.

47. Wale wanaozingatia tu maandishi ya Maandiko Matakatifu na, wakiwa wamefungwa na sheria katika utumishi wa kimwili, wanahusisha hadhi ya roho na dhabihu za wanyama vipofu, wanafikiri wanaweza kumfurahisha Mungu kupitia dhabihu kama hizo. Wanajishughulisha sana na mwili na usafi wake wa nje, lakini hawajali uzuri wa roho, ulioharibiwa na majeraha ya tamaa, ilhali ni kwa ajili ya roho ndipo wingi wote wa vitu vinavyoonekana uliumbwa na Sheria nzima na Neno lote la Mungu vilifunuliwa.

48. Ukweli kwamba Bwana *'amewekwa kwa ajili ya kuanguka na kuinuka kwa wengi katika Israeli'* (Luka 2:34), ikiwa pande zote mbili zitachukuliwa kwa maana chanya, utamaanisha: kwa ajili ya kuanguka kwa kila muumini katika tamaa na mawazo maovu, na kwa ajili ya kuinuka kwa wema na kila wazo linalompenda Mungu.

49. *'Kwa hofu ya Wayahudi*, *walikuwa wameketi ndani ya chumba cha juu milango ikiwa imefungwa'* (Yohana 20:19) – yaani, kwa hofu ya roho za uovu; wakiwa wamejijikita imara katika ufalme wa maono, katika kilele cha tafakari za kimungu, walikuwa wamezifunga hisia zao, kana kwamba kwa milango, – hawampokei Neno la Mungu anayekuja bila wao kujua; Yeye ambaye, akiwatokea si kwa namna ya matukio ya hisia, huwapa utulivu wa hisia kupitia amani, na kupitia pumzi—ushirika na Roho Mtakatifu—hukupa mamlaka juu ya roho wachafu na kufunua alama za sakramenti Zake.

50. *'Nchi ya Wakaldayo'* ni maisha ya tamaa, ambamo sanamu za dhambi huwekwa na kuabudiwa. *'Mesopotamia'* ni mtindo wa maisha unaopindukia kutoka upande mmoja hadi mwingine. Na *'Nchi ya Ahadi'* ni hali (ya roho) iliyojaa kila aina ya baraka (za kiroho). Yeyote ambaye, kama Israeli ya kale, haijali hali hii ya ustawi, hurudi utumwani wa tamaa na ananyimwa uhuru ambao amepewa.

51. Inapaswa kutambuliwa kwamba hakuna hata mmoja wa Watakatifu aliyeenda Babeli kwa hiari yake mwenyewe: maana si sawa wala si busara kwa wale wanaompenda Mungu kuchagua uovu badala ya wema. Hata hivyo, ikiwa baadhi yao walipelekwa huko bila hiari yao pamoja na watu, kwa hili tunamaanisha wale ambao, si kwa hiari yao wenyewe bali kwa sababu ya mazingira maalum—ili kuokoa wale wanaohitaji

mwongozo—waliweka kando mafundisho ya juu ya maarifa na wakageukia mafundisho kuhusu hisia zao: kutokana na hali hiyo, Mtume mkuu aliona ni muhimu zaidi kubaki katika mwili—yaani, kuendelea kufundisha mafundisho ya maadili kwa wanafunzi wake—ingawa alikuwa na kila hamu ya kuacha kufundisha mafundisho ya maadili na kuwa na Kristo kupitia tafakari ya kiroho ya juu na rahisi (Fil. 1:29).

52. Kama vile Daudi aliyebarikiwa, alipopiga kinubi, alivyomtuliza Sauli, aliyesumbuliwa na roho mbaya (1 Sam. 16:23), ndivyo kila neno la kiroho, tamu katika maarifa ya kutafakari yanayolijaa, hutuliza akili iliyosumbuliwa na kifafa, na kuikomboa kutoka kwa dhamiri mbaya inayokiandamika.

53. *'Mtu mwenye ngozi nyeupe na macho ya huruma'*, kama Daudi mkuu (1 Sam. 16:12), ni yule ambaye, kupitia mwangaza wa maisha yaliyotunzwa kulingana na Mungu, anamiliki neno la hekima ambalo lina mwangaza sawa. Katika watu kama hao, matendo mema huambatana na tafakari; matendo huangaza kwa aina mbalimbali za wema, huku tafakari ikiaangaza kwa mawazo ya kimungu.

54. Yeye anayeomba kupokea mkate wake wa kila siku hakika haupokei kikamilifu jinsi ulivyo kiasili, bali jinsi mpokeaji anavyoweza kuupokea. Kwa wote wanaoomba, Yeye hujitoa kama Mkate wa Uzima (Yohana 6:35), kama Mungu m i anayewapenda wanadamu; lakini si kwa wote kwa kipimo sawa, bali zaidi kwa wale waliofanya matendo makuu ya haki, na kidogo kwa wale wasio na matendo hayo: kwa kila mmoja kulingana na uwezo (au hali) ya akili yao ya kuupokea.

55. Kwa yule anayeishi maisha ya vitendo, Bwana yupo kupitia sifa njema, ilhali yeye yuko mbali na yule asiyetilia maanani sifa njema. Vilevile, kwa mtu anayetafakari yeye yupo kupitia maarifa ya kweli ya mambo; kutoka kwa yule anayekosa hili kwa kiwango chochote, yeye yuko mbali.

56. Mwanzoni mwa kuwafundisha watu uchaji-Mungu, mambo kwa kawaida huendelea kana kwamba yanamhusu mwili tu. Na katika hatua za awali za kukaribia uchaji-Mungu, tunazungumza zaidi kulingana na maandishi kuliko kulingana na roho. Kisha, tukikaribia polepole kwa roho, na kuboresha asili ya kimwili ya maneno yetu kwa tafakari ya kiroho, tunakuja kuwa kikamilifu ndani ya Kristo, kadri inavyowezekana kwa wanadamu; hata tukawaweza kusema, kwa maneno ya Mtume: *'Kwa maana kwamba tangu sasa hatumjui Kristo kwa mfano wa mwili; bali sasa hatumjui tena hivyo'* (2 Kor. 5:16). Hii ni kwa sababu ya mbinu rahisi (au safi) ya akili kumkaribia Neno bila pazia lolote, kwa kuwa tayari tumeendelea kutoka kwa uelewa wa kimwili wa Neno hadi kwa maono *ya 'utukufu wake, kama Mwana mzaliwa wa pekee wa Baba'* (Yohana 1:14).

57. Yeye yeyote aliyeanza kuishi maisha katika Kristo amevuka haki ya Sheria na haki ya asili: kama Mtume wa Mungu anavyoeleza anaposema: *'Katika Kristo Yesu, kutahiriwa au kutotahiriwa hakuna na faida yoyote'* (Gal. 6:15)—kwa kifupi, *tukitumia neno 'ukeketaji'* kuashiria haki chini ya Sheria, na neno *'kutokeketwa'* kuashiria haki sawa kulingana na sheria ya asili.

58. Neno la Mungu ndiyo njia (Yohana 14: 6) kwa wale wanaoishi maisha ya bidii, wakikimbia kwa uaminifu na uthabiti katika njia ya wema, bila kupinda kulia kwa ajili ya ubatili wala kushoto kwa ajili ya mwelekeo wa tamaa – na kuelekeza hatua zao kulingana na Mungu: jambo ambalo Asa, Mfalme wa Yuda, alishindwa kulizingatia hadi mwisho (1 Wafalme 15:23), aliumia, kama inavyosemwa, katika uzee wake miguuni, akawa dhaifu na dhaifu mno kuendelea katika njia ya uzima kulingana na Mungu.

59. *'Mimi ni mlango,'* alisema Bwana (Yohana 10:9). Kwani Yeye huwaongoza wale ambao wamekamilisha kwa mafanikio njia yote ya wema, katika maisha yao ya vitendo yasiyo na lawama, katika ufalme wa maarifa na, kama nuru, huwafunulia hazina angavu zaidi za hekima. Yeye ni mmoja na yuleyule: njia, mlango, ufunguo, na ufalme—njia, kama mwongozo; ufunguo, kama yeye anayefungua lango la hazina za kimungu kwa wale wanaostahili; mlango, kama yeye anayeingiza; ufalme, kama kile kinachorithiwa, na ambacho kipo katika yote kupitia ushirika.

60. Bwana huitwa *'mwangaza, uzima, ufufuo, ukweli: Mwangaza'*, kama mwangaza wa roho, na kama mtengua giza la ujinga, na kama mwangaza wa akili kwa ajili ya kuelewa mambo magumu, na kama mfunua wa mafumbo yanayopatikana kwa watakatifu pekee; *'uzima'*, kama Mpe kwa roho zilizomwpenda wa mwendo unaowafaa katika ufalme wa mambo ya kimungu; *'ufufuo'*, kama Yeye anayezamsha akili kutoka kwa uambatano wake uliokufa na vitu vya kimwili na kuitakasa kutoka kwa uharibifu wote na ukosefu wa uhai; *'Ukweli'*, kama kile kinachowapa walio stahiki tabia isiyoyumba ya matendo mema.

61. Siyo yule anayemtukuza Mungu kwa maneno tu kwa heshima ndiye anayemtukuza Mungu ndani yake, bali yule ambaye, kwa ajili ya Mungu na kwa ajili ya amri, huvumilia mateso na kazi kwa subira. Mtu wa namna hiyo naye hutukuzwa na Mungu kwa utukufu ulioko ndani ya Mungu, kama zawadi ya wema, akiwa ndani yake na neema ya kutokuwa na tamaa kupitia ushirika. Kwa kila mtu anayemtukuza Mungu ndani yake kupitia mateso anayovumilia kwa ajili ya wema katika maisha yake ya vitendo, naye hutukuzwa katika

Mungu kupitia mwangaza usio na shauku wa miale ya kimungu katika hali ya tafakari. Na Bwana, akizungumza kuhusu mateso Yake ya hiari, anasema*: 'Sasa Mwana wa Adamu ametukuzwa, na Mungu ametukuzwa ndani Yake. Mungu akitukuzwa ndani Yake, Mungu atamtukuza Yeye ndani Yake, na atamtukuza mara moja'* (Yohana 13:31–32). Kutokana na hili, ni wazi kwamba mateso kwa ajili ya wema yatafuatiwa na zawadi za neema za kimungu.

62. Maadamu roho inasafiri kutoka nguvu hadi nguvu na kutoka utukufu hadi utukufu—yaani, ikiendelea kutoka wema mmoja hadi wema mkuu zaidi, na kupanda kutoka ngazi moja ya maarifa hadi ngazi ya juu zaidi—haiachi kuwa mgeni, kama ilivyoandikwa: *'Roho yangu imepotea mbali'* (Zab. 119:6). Kwa maana umbali ni mrefu, na ni lazima ipite katika hatua nyingi za maarifa kabla *'huingia mahali pa makao ya ajabu, yaani, hekalu la Mungu, katikati ya sauti ya shangwe na sifa, kelele za umati wa sherehe'* (Zab. 41:5)—daima ikiongeza sauti kwa sauti, sauti ya kiroho kwa sauti za kiroho, kadiri mtu anavyoendelea katika tafakari ya kiroho, akifurahi kwa mambo yanayoonekana wazi—kwa furaha na shukrani inayofaa. Sherehe kama hizi hushuhudiwa na wote waliokubali neema *ya 'Roho, anayepaza sauti mioyoni mwao: "Abba, Baba!"'* (Gal. 4:6).

63. *'Makazi ya ajabu'* ni hali ya utulivu na isiyoyumba kuelekea kwa wema, ambayo kupitia kwake Mungu Neno, akishuka, huipamba roho kwa uzuri mbalimbali wa wema, kama hema. Nyumba ya Mungu ni maarifa yaliyoundwa kwa tafakari nyingi na mbalimbali, ambazo kupitia kwake Mungu, akiitembelea roho, huijaza kwa wingi wa hekima. *'Sauti ya furaha'* ni shangwe ya roho kwa kuona wingi wa fadhila. Kutubu ni shukrani kwa kuridhika au kutimizwa kwa utukufu kwa hekima. *'Sauti'* ni wimbo wa sifa usio na kikomo na wa fumbo unaotokana na mchanganyiko wa vyote viwili, yaani, furaha na kutubu.

64. Akiwa ameshinda kwa ujasiri tamaa za mwili, na kupata ushindi wa kutosha dhidi ya roho zisizo safi, na kuondoa mawazo yao kutoka katika ufalme wa roho yake, amwombee apewe moyo safi na roho iliyonyooka ipambanuliwe ndani yake, yaani, kwamba kwa neema ya Mungu afanywe safi kabisa kutokana na mawazo maovu na ajazwe mawazo ya kimungu.

65. Yeye aliyefanya moyo wake kuwa safi haelewi tu maana na umuhimu wa vitu ambavyo ni vya pili na vinavyokuwapo baada ya Mungu, bali, akiwa amevipita vyote, humtazama, kana kwamba, Mungu Mwenyewe: katika hili ndipo upeo wa mwisho wa wema wote upo. Mungu anapotembelea moyo kama huo, humuona kuwa mwafaka, kupitia Roho, kuandika maneno Yake juu yake, kama vile kwenye mbao za Musa, kwa kadiri ambavyo umeujenga wenyewe kupitia matendo mema na tafakari, sawasawa na amri inayotamka kwa fumbo: *'Zaeni mkaongezeke'* (Mwanzo 35:11).

66. Akili ya Kristo, ambayo Watakatifu hupokea – kama inavyosemwa: *'Sisi tuna akili ya Kristo'* (1 Kor. 2:16), – haiji kwa kutunyang'anya uwezo wetu wa kiakili, wala haingii katika akili zetu (kuchukua nafasi yake) kwa maana ya msingi na ya kibinafsi; bali, huangaza nguvu ya akili zetu kwa asili yake na huvuta shughuli zake katika umoja nao. Kwa maoni yangu, akili ya Kristo inamilikiwa na wale wanaotafakari vitu vyote katika Roho Yake na wanaoongozwa kupitia vitu vyote kumfikiria Yeye.

67. Tunaeitwa mwili wa Kristo, kulingana na maneno ya Mtume: *'Ninyi ni mwili wa Kristo, na kila mmoja ni kiungo chake'* (1 Kor. 12:27)—si kwa sababu, tukiwa mwili wake, tunanyimwa miili yetu wenyewe, wala si kwa sababu Yeye binafsi huingia ndani yetu au anagawanywa miongoni mwa viungo vyetu; bali ni kwa sababu, kama vile nyama ya Kristo ilivyo huru kutoka kwa uharibifu wa dhambi, ndivyo na yetu pia imeachiliwa huru. Kwa maana kama Kristo hakuwa na dhambi kwa asili, katika mwili na roho, kama mwanadamu; vivyo hivyo sisi, tunaoamini kwake na kuvalishwa kwake kwa Roho, tunaweza, kwa hiari yetu wenyewe, kuwa wasio na dhambi ndani yake.

68. Maadamu mtu yeyote yuko katika maisha haya, haijalishi awe mkamilifu kiasi gani, kulingana na hali yake ya sasa, katika tendo na tafakari, anamiliki kwa sehemu tu maarifa na unabii na ahadi ya Roho Mtakatifu, lakini si kwa ukamilifu wake—kwa kuwa bado anapaswa kufikia hali kamilifu, inayofunua ukweli uso kwa uso kwa waliofaa, jinsi ulivyo kwa undani wake: ili asije kuwa na sehemu tu ya ukamilifu, bali abebe ndani yake ukamilifu wenyewe kupitia ushirika. Maana Mtume anasema kwamba wakati huo wote (yaani, wale waliookolewa) *'watafikia kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13); *'ambaye ndani yake zimefichwa hazina zote za hekima na maarifa'* (Kol. 2:3); kwa ufunuo *wa 'zile mambo zitakayefutwa kwa sehemu'* (1 Kor. 13:10).

69. Wengine huuliza: hali ya wale watakaofikia ukamilifu katika Ufalme wa Mungu itakuwa vipi? Je, kutakuwa na maendeleo na ukuaji (kuelekea wema mkuu zaidi), au kutakuwa na hali moja isiyobadilika? Basi, nini kitawapata miili na roho, na tunapaswa kufikiri nini kuhusu hili? Baada ya kuzingatia hili, mtu anaweza

kusema kwamba, kama ilivyo katika maisha ya kimwili, chakula kina madhumuni mawili—wakati mwingine hutumika kukuza ukuaji, wakati mwingine huwapa nguvu wale wanaolishwa—yaani, – hadi tufikie kipimo kamili cha ukuaji wa mwili, tunajilisha kwa ajili ya ukuaji, lakini mwili unapokoma kuongezeka kwa ukubwa, basi hulishwa si kwa ajili ya ukuaji bali kwa ajili ya uhifadhi: vivyo hivyo, kwa upande wa roho, lishe ina umuhimu wa aina mbili. Huliwa na sifa njema na tafakari wakati bado inakua, hadi, ikivuka yote yaliyopo, inafikia kipimo kamili cha utimilifu wa Kristo: lakini ikishafikia hili, inaacha kuendelea au kujikuza kwa njia zilizowekwa, na, ikilishwa moja kwa moja na chakula kisichoharibika kwa namna isiyoeleweka—na, pengine, kwa sababu hiyo hasa, kwa aina ya juu kabisa ya ukuaji— sasa hupokea chakula hicho kwa ajili ya kuhifadhi ukamilifu wa kimungu uliotolewa kwake na kufurahia raha zisizopimika za chakula hicho, ambacho, kwa kupokea ustawi unaoendelea kuiweka hai daima kwa namna ileile, inakuwa mungu kwa kushiriki neema ya Kimungu, ikiwa imesitisha matendo yote ya akili na hisia, na ikiwa imesababisha matendo ya asili ya mwili—uliounganishwa nayo kwa kiwango cha kuwezeshwa kwake kuwa mungu—kuyakomesha pia; ili kupitia roho na mwili, Mungu mmoja awang'ae, akishinda sifa zao za asili kwa wingi wa utukufu.

70. Wengine kati ya wale wanaompenda Mungu hujaribu kufahamu asili ya tofauti kati ya makao ya milele na urithi ulioahidiwa—iwe tofauti hii itategemea mahali, au kwa wingi na ubora wa ukamilifu wa kiroho wa kila mtu. Wengine wanaunga mkono mtazamo wa kwanza, huku wengine wakipendelea ule wa pili. Yeyote aliyefahamu kwamba *'ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21) na kwamba *'nyumbani mwa Baba yangu kuna makao mengi'* (Yohana 14:2) atapendelea mtazamo wa pili.

71. Ufalme wa Mungu Baba, kwa nguvu zake zote, upo kwa waumini wote; lakini kwa neema, upo kwa wale ambao wameacha kabisa kila mwelekeo wa maisha ya asili—ya roho na mwili—na wamefikia maisha ya kiroho; ili waweze kusema: *'Sivyo tena mimi ninaishi, bali Kristo ndiye anaishi ndani yangu'* (Gal. 2:20).

72. Yeye ambaye, kupitia kazi za wema, ameweza *'kuwaua wanachama walioko duniani'* (Kol. 3:5) na, kwa kutimiza amri za Neno, anashinda ulimwengu ulio ndani yake, hatakuwa na huzuni yoyote, kwa kuwa tayari ameutupa ulimwengu na kuanza kuishi katika Kristo, mshindi wa ulimwengu wa tamaa na mtoaji wa kila aina ya amani. Kwa maana yeye ambaye hajaacha kushikamana na vitu vya kidunia bila shaka atapata huzuni, hisia zake zikibadilika-badilika kulingana na mabadiliko ya yale ambayo kwa asili hubadilika; lakini yeye ambaye ameanza kuishi ndani ya Kristo hatambui tena, kwa namna yoyote ile, mabadiliko yoyote katika vitu vya kidunia, yalivyo. Ndiyo maana Bwana anasema: *'Nawaambia haya ili mpate kuwa na amani ndani yangu. Duniani mtaona dhiki, lakini timizeni moyo, mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33). Yaani, ndani Yangu, Neno, mtakuwa na amani, mkiachiliwa kutoka kwa mabadiliko na machafuko ya mambo ya kidunia; ilhali katika ulimwengu—yaani, katika kushikamana kwenu na vitu vya kidunia—mtakuwa na huzuni, kwa sababu ya mabadiliko yasiyo na kikomo kutoka hali moja hadi nyingine ndani yake. Wote wawili watapitia huzuni: yule anayefanya mema, kwa sababu ya taabu inayohusiana nayo; na yule anayependa ulimwengu, kwa sababu ya hasara na upungufu katika vitu vya kidunia; lakini kwa mmoja ni ya wokovu, ilhali kwa mwingine ni ya maangamizi na uharibifu. Kwa wote wawili, Bwana ndiye chanzo cha amani: kwa yule wa kwanza, kwa sababu baada ya taabu za wema humpa amani ya kutokuwa na tamaa katika hali ya tafakari; na kwa yule wa pili, kwa sababu kupitia toba humuondoa kwake ule mshikamano wake wa kawaida na vitu vya kupita.

73. Tunapaswa kuwa si wauaji tu wa tamaa za kimwili, bali pia waangamizi wa mawazo yenye tamaa ya nafsi, tukimfananisha yule Mtakatifu anayesema: *'Asubuhi nitakata mbali waovu wote wa nchi, ili kuangamiza kutoka mji wa Bwana wote watendao uovu'* (Zab. 100:8); yaani, tamaa za kimwili na mawazo yasiyo halali ya roho.

74. Yeye yeyote, kwa utambuzi mtakatifu na wa haki, anayehifadhi njia ya wema bila doa la kupotoka upande unaoipinga: mtu huyo ataelewa kutembelea kwa Mungu kunakomkuta kwa ajili ya kutokuwa na tamaa, kama vile Nabii mtakatifu huyo anavyotuhakikishia, akisema: *'Nitaimba na kuelewa, katika njia ya wakamilifu, watakaponijia'* (Zab. 100:2).

75. Yeye anayeongozwa kwenye njia ya uchaji Mungu hapaswi kuongozwa na tamaa tu ya kutimiza amri, bali pia, kwa kukumbuka ukali wa hukumu za haki ya kimungu, anapaswa kuhamasishwa mara kwa mara kwa matendo ya wema; ili, kama vile anavyoweza kutamani kimungu kwa upendo, ndivyo anavyoweza kujiepusha na uovu kwa hofu. Ndiyo maana inasemekana: *'Nitakuimbia wema wako na hukumu yako, Ee Bwana'* (Zab. 100:1), ikishuhudia kwamba kama vile mtu, aliyetulizwa na upendo, anavyozungumza na Mungu kwa maombi, ndivyo pia mtu, aliyedhamiriwa na hofu, anavyomwimbia wimbo.

76. Kuna Kiumbe mmoja tu mwenye wema wa kabla ya milele na kabla ya asili, Umoja wa Utatu, Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, ambao kwa pamoja huunda yasiyo na kikomo miongoni mwa wale watatu wasio na kikomo; na kuhusu uwepo Wake—jinsi alivyo, kile alivyo na namna alivyo—uwezo wote wa kuelewa uko juu ya ufikiaji wa akili zilizoumbwa. Inakwepa ufahamu wote wa wale wanaotafakari, si kwa sababu ya ufichu wowote ulio ndani Yake, na maarifa Yake yanazidi maarifa yote kwa kiasi kisichopimika.

77. Mungu mmoja, Baba, Baba wa Mwana mmoja, na Chanzo cha Roho Mtakatifu mmoja; Umoja usio na mgawanyiko, na Utatu usio na mgawanyiko; Akili isiyo na mwanzo, Baba peke yake wa Neno ambaye kimsingi hana mwanzo, na Chanzo cha Uhai mmoja uliopo daima, yaani, Roho Mtakatifu.

78. Mungu Mmoja, Yeye asiye na mwanzo na wa milele, asiye na sehemu na asiyegawanyika; Yeye Mmoja ni Mmoja na ni Utatu.

79. Kristo Mungu alizaliwa, na, kwa kuchukua mwili ulio na roho ya akili, akawa mwanadamu—Yeye aliyevipa uwepo vitu vyote vinavyokuwepo kutoka kwa Chanzo cha uwepo, ambaye Bikira, baada ya kumzaa kwa njia isiyo ya kawaida, hakupoteza dalili yoyote ya ubikira wake. Kwa maana kama alivyo kuwa mwanadamu bila kubadilisha asili yake wala nguvu zake, ndivyo pia anavyomfanya na kumhifadhi kama Bikira yule aliyembeba kama Mama yake, akionyesha muujiza mmoja ndani ya mwingine na, kupitia kila mmoja, akifunika mwingine. Mungu mwenyewe, katika nafsi yake na kwa asili yake halisi— —daima yamefichika kwa fumbo; na kama wakati mwingine anajidhihirisha kutoka kwa ufichiko wake wa asili, hufanya hivyo kwa namna ambayo kwa kitendo hicho hicho cha kujidhihirisha, anafanya ufichiko huo kuwa mkubwa zaidi. Hivyo basi (na katika umwiliko Wake kama mwanadamu) Anamfanya Bikira kuwa mama anayejifungua, kwa namna ambayo kitendo chenyewe cha kujifungua kilitengeneza vifungo visivyovunjika vya utu uzima.

80. Tufakiri kwa imani fumbo la Umwilisho wa Kimungu, na tumtukuze tu, bila kuuliza maswali, Yeye aliyependa kufanya hivi kwa ajili yetu. Kwani nani, akitegemea nguvu ya akili zake mwenyewe, anaweza kueleza jinsi Neno la Mungu anavyotungwa? Nyama inatengenezwa vipi kwa ajili Yake bila mbegu? Anazaliwaje bila kuoza? Je, Mama yake ni yule aliyebaki Bikira hata baada ya kumzaa? Yeye aliye juu ya ukamilifu wote anakua katika umri (Luka 2:52) vipi? Yeye aliye safi alipokea ubatizo vipi? Yeye aliyekuwa na njaa aliwashibisha wenye njaa vipi? Alijaje, akiwa amechoka mwenyewe, kutoa nguvu? Alitajaje, akiwa anateseka mwenyewe, kutoa uponyaji? Alitajaje, akiwa anakufa mwenyewe, kutoa uzima? Na—tukiiweka ya mwisho kabla ya ya kwanza—Mungu anakuwaje binadamu, na—kinacho kificho zaidi—Neno, katika utu wake, anapatikana vipi kimsingi katika mwili, ilhali katika asili yake anabaki akiwa mmoja kimsingi na Baba? Anakuwaje Mungu kwa asili na, kwa asili, mwanadamu, bila kukataa asili yoyote—asiwe asili ya kimungu ambayo kwa hiyo yeye ni Mungu, wala asili yetu ya kibinadamu ambayo kwa hiyo yeye alikawa mwanadamu? – Fumbo hizi zote zimezungukwa na imani moja, inayokiri mambo yaliyo, ambayo yapita neno na ufahamu (Ebr. 11:1).

81. Adamu, alipokosa kutii amri, alijifunza kwamba kuzaliwa kwa asili yetu kunatokana na raha za kimwili. Bwana, akiiondoa hii katika asili, hakufikiri ilikuwa inafaa kwake mwenyewe kutungwa kwa mbegu. Mwanamke, alipokiuka amri, alionyesha kwamba kuzaliwa kwa asili yetu huanza na maumivu ya uchungu. Bwana, akiwa ameondoa hivi katika asili ya mwanadamu, hakuruhusu mama kuharibika baada ya kujifungua; ili aweze kuondoa katika asili ya mwanadamu raha ya hiari na, kwa sababu yake, mateso yasiyo ya hiari, akawa mwangamizi wa kile ambacho hakikuwa Muumba wake – na ili aweze kufundisha kwamba maisha mengine lazima yaanze kwa fumbo katika roho, maisha ambayo yanaweza kuanza kwa mateso na magonjwa, lakini ikimalizika kwa kila njia kwa furaha ya kimungu na shangwe isiyo na mwisho. Kwa lengo hili, anakuwa mwanadamu na anazaliwa kama mwanadamu—Yeye aliyeumba mwanadamu—ili aweze kumwokoa mwanadamu; na baada ya kuponya tamaa kwa tamaa, atajitokeza kama muuaji wa tamaa zetu, akiboresha hali zetu za kiroho kwa upendo kupitia uhaba wake mwenyewe wa kimwili.

82. Ni faida kwa wema kufanya kazi katikati ya majaribu yenye maumivu; kwani katika hali kama hizo, huleta kama zawadi kwa wale wanaovumilia yote kwa utulivu, utulivu wa roho, ambao kwa njia yake roho, ikiungana na Mungu katika upendo, hujiepusha kwa tabia yake na mwili na ulimwengu. Uchovu wa mwili ni kuimarishwa kwa roho.

83. Tukishindwa na vishawishi vya raha za kimwili, tumependelea kifo kuliko uzima wa kweli. Basi, tuchukue kwa shukrani mzigo wa mwili unaouua raha hii, ili, kifo kikiangamiza raha hiyo pamoja na kifo kilichotokana nayo, tuweze kupokea uzima unaoturudia—uzima uliowahi kuuzwa kwa ajili ya raha, lakini sasa umenunuliwa tena kwa kazi chache za mwili.

84. Ikiwa, mwili unapokuwa na afya na umeshiba, nguvu ya dhambi kwa kawaida huongezeka; basi ni wazi kwamba unapokuwa katika uhaba, nguvu ya wema inapaswa kustawi. Basi, tuvumilie kwa ujasiri uchovu wa mwili—mtoharifu wa uchafu wa roho na chanzo cha utukufu wetu ujao. *'Kwa maana mimi nadhani kwamba mateso ya wakati huu yote hayastahili kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18).

85. Kama vile madaktari wanaotibu mwili hawatoi dawa ileile kwa kila mtu; ndivyo pia Mungu, katika kuponya udhaifu wa roho, hajui njia moja tu ya uponyaji inayofaa kwa wote; bali kwa kutoa kile kinachofaa kwa kila roho, Yeye huleta uponyaji. Basi, tumshukuru Yeye tunapoponywa, hata kama yale yanayotupata yanahusisha mateso: maana mwisho wake ni baraka.

86. Hakuna kinachoonyesha hali ya roho kwa uwazi zaidi kuliko uasi wa mwili uliochoka: maana ikiikubali, huonyesha kuwa inampenda mwili zaidi ya Mungu; lakini ikisimama imara mbele ya vishawishi hivyo, huonyesha kuwa inaheshimu wema zaidi kuliko mwili; ambayo kwa njia yake itampokea Mungu kama mkazi wake, ambaye alifurahi kuteseka katika asili yetu kwa ajili yake, na ambaye, kama alivyowahi kuwaambia wanafunzi wake, anapaza sauti: *'Thabiti; mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33).

87. Ikiwa Watakatifu wote wameshiriki katika adhabu ya kuelimisha, basi na sisi pia, pamoja nao, tutoe shukrani tunapokabiliwa na adhabu, ili tuonekane kuwa na haki ya kushiriki katika utukufu wao. *'Kwa kuwa Bwana humwadhibu mtu anayempenda, Humpiga kila mwana amwokaye'* (Mithali 3:12; Waebrania 12:6).

88. Adamu, alipokubali mbavu (mke wake, aliyechukuliwa kutoka kwenye mbavu yake), ambayo ilimpa utamu, aliwatupa wanadamu nje ya Paradiso. Lakini Bwana, ambaye alikubali kupasuliwa kwa mkuki upande wake, alimkaribisha mwivi katika Paradiso. Basi sisi pia tuipende kifo cha maumivu cha mwili na tuichukie raha zake: maana cha kwanza huingiza katika Paradiso na kutufanya washiriki wa baraka zake; ilhali cha pili hututoa nje yake na kutunyima baraka zake.

89. Ikiwa Mungu aliteseka katika mwili, akiwa amekuwa binadamu; basi nani asiyefurahi anapoteseka, akiwa na Mungu kama mshirika wake katika mateso hayo? Kwa maana kuteseka pamoja naye ni njia ya kuelekea ufalme. Ni kweli kauli hiyo: *'Kama tusikiacha pamoja naye, tutatukuzwa pia pamoja naye'* (Warumi 8:17).

90. Ikiwa ni lazima kabisa kuteseka, kwa sababu ya tamaa ya raha ambayo baba yetu wa kale aliichanganya na asili yetu, basi tuvumilie kwa ujasiri mateso haya ya muda, ambayo hupunguza ukali wa tamaa hiyo ndani yetu na kutuokoa kutoka kwa mateso ya milele ambayo yangefuata kutokana nayo.

91. Mwisho wa mambo yote memu ni upendo, kwani huongoza, huelekeza na huvuta wote wanaoishi ndani yake kuelekea kwa Mungu, wema ulio juu ya yote na chanzo cha wema wote, ukibaki mwaminifu daima, usiokosa kamwe na usiobadilika milele. Imani ni msingi ambao matumaini na upendo hufuata, kwani huimarisha ukweli thabiti. Matumaini ni ngome—huku upendo na imani vikiwa pande zake zote mbili—kwani huonyesha kwa vyote viwili uaminifu wa Yeye anayeaminiwa na uzuri wa Yeye anayependwa, na hufundisha njia ya kufikia haya kupitia kwake. Upendo ndio utimilifu wa haya yote, ukijumuisha yote yaliyo ya kutamaniwa na kuyapatia amani; badala ya imani katika kilicho, na tumaini la kitakachokuja, huleta (na ndani yake) umiliki wa haya kama uhalisia uliopo na kufurahia kwake kama jambo la asili.

92. Kuna maovu matatu, makuu na yenye madhara zaidi, na, kwa kusema kwa urahisi, asili ya uovu wote: ujinga, kujipenda na chuki, ambavyo vimeunganishwa kwa undani na vinakuzana. Kwani kutokana na ujinga wa Mungu hutokea kujipenda, na kutokana na hili hutokea chuki kwa wanadamu wenzake. Na hakuna anayepinga kwamba Yule Mwovu huumba na kuzichochea ndani yetu, akitufundisha kutumia vibaya vipawa vyetu—akili, tamaa na nguvu.

93. Tunapaswa kuinua akili zetu, badala ya kubaki katika ujinga, kuelekea kwa Mungu kupitia kutafuta maarifa Yake—kupitia tamaa, baada ya kuisafisha kutoka kwa shauku ya kujipenda, kuelekeza tamaa zetu zote kwa Mungu pekee – na kwa nguvu, baada ya kuiondoa chuki, kujitahidi kumfikia Mungu mmoja na kuumba ndani yetu upendo huo wa kimungu na uliobarikiwa unaotuunganisha na Mungu na kumfichua mpenzi wa Mungu kama Mungu Mwenyewe – upendo unaotokana nao (yaani, maarifa ya Mungu na tamaa ya Mungu) na ambao kwa ajili yake vinakuwepo.

94. Tunapojitenga na upendo wa nafsi—ambao, kama nilivyosema, ni mwanzo na mama wa maovu yote—basi, pamoja nao, kila kitu kinachotokana nao pia kitaachwa mbali: kwa maana unapotoweka, hakuna aina yoyote au dalili ya uovu inayoweza kubaki ndani yetu.

95. Tunapaswa kujiheshimu na kujipenda sisi wenyewe na kupendana sisi kwa sisi kama Kristo Mwenyewe alivyoonyesha kwanza kwa mfano wake, akijinyima heshima kwa ajili yetu.

96. Dhihirisho na uthibitisho wa upendo kamili kwa Mungu ni nia ya dhati na yenye wema kwa jirani yake. Kwa maana *'mtu akisema, "Nampenda Mungu," naye anamchukia ndugu yake, ni mwongo; maana yeye ambaye hampendi ndugu yake, ambaye amemuona, hawezi kumpenda Mungu*, *ambaye hajamuona*,*'* anasema Yohana Mtakatifu (1 Yohana 4:20).

97. Tazama mlango ambao kupitia kwake mtu huingia Mahali Patakatifu Zaidi na huchukuliwa kuwa mwafaka wa kutazama uzuri usioelezeka wa Utatu Mtakatifu na wa Kifalme.

98. Haiwezekani kwetu kuwa katika ushirika na Mungu wakati tunamwasi kwa tamaa zetu na kwa hiari kumtolea heshima mtawala mwovu na mwangamizi wa roho, shetani, isipokuwa tukipigana vita vya kutia moyo dhidi ya huyu mwovu kwanza. Maadamu tunajijifanya watumwa kwa hiari kwa tamaa za uovu, tunabaki kuwa maadui na wapinzani wa Mungu, ingawa tunajiita waumini. Na hatupati faida yoyote ile kutoka kwa dunia, wakati roho yetu, iliyoharibika katika tabia yake, inamwasi Muumba wake na inakataa kutii mamlaka yake ya kifalme; wakati huo huo, inajiuza kwa mabwana wabaya wasiohesabika wanaoiingiza katika dhambi, na ambao kwa upendeleo wanaifundisha kuchagua, badala ya njia ya wokovu, njia inayoelekea kwenye maangamizi.

99. Mungu alituumba ili tuwe washiriki wa asili ya kimungu (2 Petro 1:4), na washiriki wa uwepo Wake wa milele, na tuwe kama Yeye (1 Yohana 3:2) kupitia utakatifu uliojaa neema, kwa ajili yake vitu vyote vilivyopo vimepangwa na kudumu, na kile ambacho bado hakijakuwepo kinaletwa kuwepo na kuumbwa.

100. Tukitaka kuitwa na kuwa mali ya Mungu mwenyewe, tujitume kutokusaliti Neno kwa tamaa zetu, kama Yuda alivyofanya, wala kumkana, kama Petro alivyofanya. Hata hivyo, kumkataa Neno ni kukataa kutenda mema kwa sababu ya hofu fulani, wakati usaliti ni dhambi ya makusudi kwa tendo na msukumo wa hiari kuelekea dhambi.

101. Upendo wa kibinafsi wa mwanadamu na fikra za kimwili, baada ya kuwaweka watu dhidi ya wenzao na kupotosha maana ya sheria, vimeigawanya asili moja (ya wale wenye asili moja) katika sehemu nyingi; na kwa kuwezesha ugumu wa moyo unaotawala sasa, kupitia tabia hiyo, vimeigeuza asili yenyewe dhidi yake (yaani, watu dhidi ya wenzao). Kwa hiyo, yeyote, kupitia hukumu nzuri na tafakari tukufu, anayefanikiwa kushinda tabia kama hiyo ya asili, huonyesha rehema kwanza kwa nafsi yake na kisha kwa wengine, akiwa ameweka moyo wake sawa kulingana na asili; na, kupitia tabia kama hiyo, kwa asili anakaribia Mungu na kuonyesha ndani yake maana ya kuumbwa kwa sura Yake, na jinsi Mungu, akiwa ameumba asili yetu mwanzoni kwa sura Yake mwenyewe na ikionyesha wazi wema Wake ndani yake, alivyoiumba kwa kila hali iwe sawa na yenyewe, isiyo na ghasia, yenye amani, isiyo na fujo, iliyounganishwa kwa karibu katika upendo na Mungu na na yenyewe, – kiasi kwamba kupitia kwake tunamkumbatia Mungu kwa hamu (*yaani, kama wema unaotamaniwa*), na sisi kwa sisi kwa huruma (kama viumbe wenye asili moja).

102. Mungu anayewapenda wanadamu alijidhihirisha kuwa mwanadamu ili kuvuta asili ya mwanadamu (yaani, watu wote) Kwake, na kuzuia isidondoke katika uovu; ambayo inagawanya nafsi yake yenyewe dhidi yake na kuasi dhidi yake, bila kizuizi chochote, kutokana na mabadiliko ya ghafla (kubadilika-badilika) ya tabia yake kwa wengine.

103. Tukatae, kadiri tuwezavyo, raha za maisha haya na hofu ya huzuni zake, na kwa hakika tujiondolee kila wazo la tamaa na kila hila ya kishetani. Kwani ni kwa ajili ya raha ndipo tunapenda tamaa zetu, na ni kwa sababu ya huzuni ndipo tunakwepa wema.

104. Mvuto na utamu wa dhambi kwa kawaida hupotea mara tu njia za kuifanya zinapotumika; ndiyo maana mtu, baada ya kugundua kupitia uzoefu wenyewe kwamba kila raha ya dhambi daima hufuatwa na kutoridhika kwa huzuni, amejikuta akiwa na hamu kamili ya raha, na chukio kamili kwa kutoridhika na huzuni—akitafuta kile cha kwanza kwa nguvu zake zote, huku akijitahidi kwa kila njia kuepuka kile cha pili, akiamini—ingawa, kwa bahati, haiwezekani kabisa – kuzitenganisha kwa njia hii, na kuridhisha ubinafsi wake mwovu kwa raha pekee, bila kuvumilia huzuni hata kidogo, akiwa amesahau, kama ilivyo kawaida mtu anapofunikwa na tamaa, kwamba raha ya dhambi huwa haikosi uchungu wa kutoridhika. Kwa maana uchungu wa huzuni kwa asili umechanganyikana na utamu wa dhambi, ingawa wale wanaoshiriki yake husahau hili kwa sababu utamu wa shauku huwaingilia: maana kile ambacho mtu anacho daima huvuta umakini wake kiasi kwamba huficha kabisa hisia zake kuhusu kile kilicho mbele. Kwa njia hii, tunapofuata raha kwa ajili ya upendo wa nafsi na, kwa sababu hiyo hiyo, tukijitahidi kwa kila namna kuepuka uchungu wowote, tunazua tamaa nyingi za uharibifu ndani yetu.

105. Hakuna anayehisi furaha na uchungu kama huo isipokuwa pale, baada ya kuachiliwa kutoka kwa kila tamaa ya mwili, wanapoungana—au tuseme, wanapoambatana kwa akili zao—na Mungu, ambaye kwa kweli ndiye upendo unaopita vyote, wa thamani zaidi na wema ulio juu zaidi.

106. Kama hakuna anayeweza kumtumikia Mungu kwa usafi isipokuwa amesafisha roho yake kikamilifu, vivyo hivyo hawezi kumtumikia Yeye huku akijiruhusu mwili kwa ajili yake mwenyewe. Kwa kujihusisha na utumishi huu unaochafulia wa mwili—na kwa kuwa, kwa asili, ni mpenzi wa raha—mwanadamu amekuwa akihisi utamu na uchungu daima katika nguvu na matendo yake, akionja daima kutoka kwa mti wa kutotii, ambapo maarifa ya wema na uovu huchanganyika kwa wakati mmoja, kama inavyohisiwa kweli na hisia za mwili.

107. Ambapo akili haitawali, kwa kawaida hutawala nguvu ya hisia, ambayo nguvu ya dhambi imeunganishwa nayo kwa kutoachana; kupitia raha, huvuta roho kuelekea tamaa za mwili, ambazo kwa asili zinafanana nayo: matokeo yake, baada ya kujichukulia—kama vile ni wajibu wake wa asili—wajibu wa dhati na wenye kutafuta raha kwa mwili, huiongoza mwanadamu mbali na maisha yake halisi ya asili na kumwelekeza kuwa, kwa ajili yake mwenyewe, mbunifu wa uovu, ambao hauna uwepo wake huru.

108. Kwa nafsi ya kiakili, uovu ni kupuuza baraka zake za asili, unaotokana na kushikamana kwa shauku na mwili na ulimwengu; ambayo akili, ikiwa kiongozi, huangamiza kulingana na maarifa yake ya amri za kiroho, kwa kutafsiri ipasavyo asili na hali ya ulimwengu na mwili, na kuipeleka roho katika ufalme wa kiroho ambao ni wake, ambapo sheria ya dhambi haingilii kati kabisa, kwa kuwa hakuna hisia inayoweza kutumika kama daraja kuipeleka kwa akili (au katika ufalme wa kiroho wenye busara); kwa kuwa uhusiano wa awali kati ya hisia hii na roho tayari umeharibiwa na mandhari zote za hisia zimeachwa nyuma, kiasi kwamba akili, ikiwa imevuka zote, haizihisi tena kabisa, ikiwa imekuwa kigeni kwa zote kwa tabia na kwa asili.

109. Kama vile akili, kwa kuweka hisia chini ya udhibiti wake, inavyofanya hisia kuwa vyombo vya wema; ndivyo pia hisia, zinapomshika akili, zinavyopendekeza hisia kuelekea dhambi. Na mtu lazima atazame na kujadili kwa busara jinsi roho inavyopaswa kudumisha mkondo unaofaa na wenye wema, kwa kutumia njia zilezile ambazo hapo awali zilitumika katika kutenda dhambi ili kuzalisha na kuimarisha wema.

110. Injili Takatifu inatambulisha kukataa maisha ya kimwili na kukumbatia maisha ya kiroho. Ninazungumzia wale ambao daima hufa (1 Kor. 15:31) kulingana na mwili—yaani, kulingana na maisha ya kibinadamu katika mwili katika ulimwengu huu—lakini wanaishi kwa ajili ya Mungu tu kwa Roho, kama vile Mtume wa Kimungu anavyosema: hawaishi tena maisha yao wenyewe, bali Kristo anaishi ndani yao (Gal. 2:20). Vilevile, wale wanaovumilia huzuni kuu, mateso na dhuluma katika ulimwengu huu, na wanaovumilia kwa furaha mateso na kila aina ya majaribu, pia wanahesabiwa kuwa wamekufa kwa mwili.

111. Kila hisia kali hutokea na kuzaliwa kutokana na mchanganyiko wa kitu fulani kinachogusika na hisia, ikisindikizwa na upotovu wa nguvu asilia tendaji—yaani, hisia, au tamaa, au akili—kutoka katika utendaji wao wa kawaida wa asili. Basi sasa akili, ikiwa imetambua kusudi la mchanganyiko huu wa vitu vitatu—yaani, kitu kinachogusika, hisia, na nguvu ya asili inayohusika—inaweza, kupitia utambuzi wake, kurejesha kila kimoja kati ya hivi katika mpangilio wake halisi wa asili, na kutafakari kila kimoja kivyake, yaani, kitu kinachoweza kuhisiwa bila uhusiano wowote na hisia, hisia bila uhusiano wowote na kitu kinachoweza kuhisiwa, na nguvu tendaji inayohusika katika hili—kama vile tamaa, kwa mfano, au nguvu nyingine kama hiyo—bila mwelekeo wowote wa hisia kali kuelekea kitu kinachoweza kuhisiwa au hisia yenyewe, na bila kuruhusu hisia hiyo yenyewe kuongoza tafakari yake—ikiwa, nasema, akili inafanikiwa kufanya hivi; basi itaisaga na kuitawanya kama ndama aliyetengenezwa na Waisraeli wa kale (Kut. 32:20), mchanganyiko huu wa shauku, bila kujali unaweza kuchukua umbo gani, na kuutawanya juu ya maji ya maarifa, ukiangamiza kabisa hata wazo nyembamba zaidi la shauku, kwa kurejesha vitu vinavyoizalisha katika mpangilio unaowafaa kwa asili yao.

112. Maisha yaliyochafuliwa na anguko nyingi katika dhambi zinazotokana na tamaa za mwili ni *'nguo iliyochafuka'* (Yuda 23). Kwa maana kwa namna ya maisha yake, kama vazi fulani, kila mtu kwa kawaida huonyesha ni mtu wa aina gani, iwe mwema au mwovu: mmoja ana vazi safi, yaani, maisha yenye wema, ilhali maisha ya mwingine yamechafuliwa kabisa na matendo maovu. – Au tuseme, *'nguo zilizochafuliwa na mwili'* zinaashiria hali ya ndani na mtazamo wa akili unaoipa roho tabia yake, kama ilivyo katika dhamiri (au mbele ya dhamiri), kwa sababu ya ukumbusho wa misukumo na matendo maovu yanayotokana na mwili – na kuona nguo hizi kila mara juu yake, hivyo (roho) inapigwa na harufu mbaya ya tamaa. Kwani kama vile kutoka kwa roho, kupitia muunganiko wa busara wa sifa njema miongoni mwao, mavazi yasiyoweza

kuharibika hutengenezwa ndani ya roho—na, ikijivika hivi, huonekana kuwa nzuri na ya utukufu: ndivyo pia, kutokana na mwili, kupitia mchanganyiko wa tamaa mbalimbali, kwa uhusiano wao wa karibu, nguo fulani hutengenezwa kwa ajili yake—nguo ambayo ni chafu na iliyochafuka, ikidhihirisha roho jinsi ilivyo, na kuiwekea taswira na mfano mwingine badala ya ule wa Kimungu.

113. Msingi imara na wa uhakika wa tumaini la kutukuzwa kwa asili ya mwanadamu upo katika Umwilisho wa Mungu, ambao humfanya mwanadamu kuwa mungu kwa kiwango kile kile ambacho Mungu Mwenyewe alikuwa mwanadamu. Kwa maana ni wazi kwamba Yeye aliyekuwa mtu bila dhambi anaweza kuutakatifuza asili ya mwanadamu bila kuubadilisha kuwa Uungu, kwa kuuinua hadi Kwake kwa kadiri ileile ambayo Yeye mwenyewe alijainua kwa ajili ya mwanadamu. – Akifundisha hili kwa njia ya fumbo, Mtume mkuu anasema kwamba *'katika enzi zijazo utajiri usio na kipimo wa neema ya Mungu utadhihirishwa kwetu'* (Efe. 2:7).

114. Nafsi, iliyofunikwa kama kutu na uchafu wa anasa za kimwili, hutakaswa kwa kazi yenye maumivu, na kila mwelekeo kuelekea vitu vya kimwili hufutwa kabisa kutoka kwake inapofikia kutambua madhara ya kupenda vitu hivyo kupitia uzoefu; kwa sababu hii Mungu humruhusu shetani, kulingana na hukumu ya haki, kuwasumbua watu kwa huzuni zinazotesha.

115. Furaha na huzuni, na tamaa na hofu zinazofuata, hazikutengenezwa hapo awali pamoja na asili ya mwanadamu: la sivyo zingehesabiwa miongoni mwa sifa zinazofafanua asili hiyo; lakini, kwa mujibu wa mafundisho ya Mtakatifu Mkuu Gregori wa Nyssa, zilianzishwa baada ya kupotea kwa ukamilifu uliokuwa katika asili yetu, zikipandikizwa kwenye sehemu isiyo na busara zaidi ya asili yetu; na kupitia kwa hizo, mara tu baada ya kuvunja amri, mfano wetu kwa wanyama wasio na sauti ulidhihirika na kuwa wazi, badala ya sura iliyobarikiwa ya Mungu. Kwa maana ilistahili kwamba, kufuatia kufunikwa kwa heshima ya akili, asili ya mwanadamu ipate adhabu ya haki kutokana na kile kitu kile ambacho kupitia kwake ilikuwa imepata sifa za ukosefu wa akili. Hivyo Mungu alipanga mambo kwa hekima sana ili mwanadamu kwa njia hiyo aje kutambua ubora wa akili.

116. Hamu pia ni njema mikononi mwa wale wenye bidii kwa ajili ya maisha mema na ya wokovu, tunapozitenga kwa busara kutoka kwa mambo ya mwili, na kuzitumia kufikia yaliyo ya mbinguni; yaani: tunapobadilisha tamaa kuwa msukumo mkali wa shauku ya kiroho kwa baraka za kimungu; upendo wa raha – kuwa furaha inayotoa uhai inayotokana na msisimko wa akili kwa zawadi za Kimungu; hofu – kuwa wasiwasi wa tahadhari ili tusipate mateso ya baadaye kwa sababu ya makosa yetu; huzuni – kuwa toba inayolenga kurekebisha uovu wa sasa; na, kwa ufupi, tunapotumia hisia hizi kuangamiza au kuzuia uovu uliopo au unaotarajiwa, pamoja na kupata na kuhifadhi wema na maarifa, kama vile madaktari wenye busara wanavyoangamiza au kuzuia madhara yaliyopo tayari mwilini yaliyosababishwa na sumu, au yale ambayo yanakaribia kujitokeza kupitia mwili wa echidna mwenye sumu.

117. Sheria ya Agano la Kwanza, kupitia hekima tendaji, husafisha asili yetu kutoka kwa uchafu wote; ilhali Sheria ya Agano Jipya, kupitia mwongozo wa tafakari, huinua akili kiakili kutoka kwa maono ya kimwili hadi kwa maono ya kiroho ya vitu vinavyofanana nayo.

118. Maandiko Matakatifu huwataja wale ambao ndio wanaoanza tu safari yao na bado wamesimama katika vyumba vya mapokezi vya mahakama ya Kimungu ya wema kuwa *'wale wanaoogopa'* (wale wanaoongozwa na hofu); wakati wale ambao wamepata ustadi unaolingana katika kuelewa na kutekeleza wema kwa kawaida huitwa *'wale wanaoendelea'*; na wale ambao, kupitia ufahamu wa kiroho, wamefikia kilele cha maarifa ya kweli ya wema, huitwa *'wakamilifu*'. Hivyo basi, yule ambaye amejiepusha na mzunguko wa zamani wa tamaa na, akisukumwa na hofu, ameweka wazi tabia yake yote kwa amri za kimungu, haanyimwi baraka yoyote inayowafaa wanaoanza, ingawa bado hajapata ustadi katika wema wala kuwa mshiriki wa hekima *'inayozungumzwa miongoni mwa wakamilifu'* (1 Kor. 2:6). Vivyo hivyo, yule anayefanya maendeleo haanyimwi baraka yoyote inayohusiana na hatua yake, ingawa bado hajafikia maarifa yale yale ya juu kabisa ya mambo ya kimungu kama yalivyo sifa ya wale waliokamilika. Wakamilifu, ambao tayari wamepewa kwa fumbo theolojia ya tafakari na wame safisha akili zao kutoka kwa dhana zote za kimwili, ndio wale ambao wamejenga upendo wa Kimungu ndani yao, wakiwa na mfano kamili na usio na dosari wa sura ya uzuri wa Kimungu.

119. Kuna aina mbili za hofu: moja ni safi, na nyingine si safi. Hofu ile inayotokana na dhambi, ikichochewa na matarajio ya adhabu, si safi; kwa maana chanzo chake kiko katika dhambi ambayo mtu anajua ameitenda, na haitadumu milele, kwa sababu inapotea pamoja na kuondolewa kwa dhambi hiyo kupitia toba. Lakini hofu ile ambayo daima hukaa katika roho, hata bila hofu hii ya wasiwasi ya dhambi, ni safi na

haitaondoka kamwe; maana kwa namna fulani imejengeka katika Mungu, kama heshima kutoka kwa viumbe, ikionyesha heshima ya asili ya viumbe vyote mbele ya utukufu Wake, ambao unazidi kila ufalme na mamlaka.

120. Roho Mtakatifu yupo kwa watu wote kwa ujumla, kama Yeye anayewakumbatia wote, anayewatunza wote, na anayechochea mbegu za asili (za wema) ndani ya wote. Lakini kwa wale wanaoishi chini ya Sheria, Yeye yupo hasa kama mfichuzi wa makosa dhidi ya amri na mwangaza wa ahadi iliyotabiriwa kumhusu Kristo. Hata hivyo, kwa wote walio katika Kristo, mbali na yale yaliyosemwa, Yeye pia ni mtoaji wa uana, au mleta wa kuasiliwa. Na kama mtoaji wa hekima, Yeye hayupo kwa urahisi au bila masharti kwa yeyote kati ya watu waliotajwa hapo juu, bali tu kwa wale ambao, wakiielewa suala hilo, wamejifanya kuwa wa kustahili kuishi kwake kimungu kupitia maisha yao ya kimungu. Kwa maana yeyote asiyetekeleza mapenzi ya Mungu, hata kama ni mwaminifu, ana moyo usio na hekima, kama mahali pa kuzalisha mawazo mabaya, na mwili unaotawaliwa na dhambi (yaani, wenye hatia ya dhambi), kwa kuwa daima umejaa tamaa zisizo safi na za kishupavu.

121. Mungu, ambaye anataka watu wote waokolewe na anayetamani sana watakaswe, hukauka kiburi na majivuno yao kama mwinje usiozaa na ulio laana (Mathayo 21:19), ili, kwa kupendelea haki ya kweli kuliko kuonekana tu kuwa wa haki, na baada ya kuondoa vazi la unafiki la kujifanya wema, waweze kwa dhati kukumbatia wema, kama Neno la Kimungu linavyotaka, na kuishi maisha yao yaliyosalia kwa uchaji Mungu, wakijitahidi zaidi ya yote kudumisha hali njema ya roho mbele za Mungu badala ya kuonyesha kwa nje kujifanya wema mbele za wanadamu.

122. Shetani ni adui wa Mungu na mtalimbavu wake. Yeye ni adui anapokuwa, kutokana na chuki yake dhidi Yake, huku akijifanya kutupenda sisi wanadamu ambayo kwa kweli ni hatari, huamsha tamaa mbalimbali na, kwa utamu tunaotarajia kutoka kwazo, huvutia mapenzi yetu kupendelea vitu vya kidunia kuliko vya milele; kwa hivyo, kwa kuteka mwelekeo wote wa roho yetu, hutugeuza kabisa kutoka kwa upendo wa Mungu na kutufanya kuwa maadui wa hiari wa Yeye aliyetuumba. Mwenye Kulipiza – anapomwaga chuki zake zote juu yetu, anadai tufungwe na kuuawa kama adhabu, kwa kuwa kupitia dhambi tumekuwa, kana kwamba, chini yake. Hakuna kitu kinachomfurahisha shetani kama kuona m , mwanadamu, akiuawa. Na hili linaporuhusiwa kwake, anashuka kama dhoruba juu ya wale ambao, kwa ruhusa ya Mungu, amepata mamlaka juu yao, akibuni njia mmoja baada ya nyingine za kuwapelekea mateso yasiyotakikana (kwa ajili ya tamaa zao za hiari), siyo ili kutimiza amri ya Mungu, bali akitaka kutosheleza chuki yake kali dhidi yetu; ili roho, ikiwa imechoka chini ya mzigo wa huzuni na majonzi, iache kutumaini kabisa msaada wa kimungu, na adhabu ya majonzi makali, badala ya kuleta toba, iwe chanzo cha kupoteza imani katika uwepo wa Mungu wenyewe.

123. Bila ruhusa ya Mungu, hata mashetani wenyewe hawawezi kufanya chochote kumtumikia shetani. Kwani Mungu anajua jinsi, kwa wema na fadhili inayofaa, ya kumruhusu shetani, kupitia watumishi wake, kutoa adhabu mbalimbali kwa dhambi tulizotenda. Maandiko yanadhihirisha hili waziwazi katika simulizi la Ayubu, ambapo imeandikwa kwamba shetani hakuweza kumfanyia Ayubu lolote kabisa bila ruhusa ya kimungu.

124. Mungu, akiwa mwema na akitaka kuondoa kabisa ndani yetu mbegu ya uovu—yaani, tamaa ya raha inayonyima akili upendo wa kimungu— anamruhusu shetani kuleta dhiki na mateso juu yetu: ili, kupitia dhiki hizi, roho isafishwe kutoka kwa sumu ya tamaa za zamani na ijazwe chuki na kuchukizwa kabisa dhidi ya zile za sasa, ambazo zinakidhi hisia za kimwili tu, – kwa kuwa kuridhika kwao kwenyewe kulileta madhara isipokuwa matokeo ya mateso makali: na ili, kwa njia hii, nguvu ya adui yenye mateso makali na chuki dhidi ya wanadamu iweze kuwa sababu ya karibu ya kurejea kwa wema kwa wale ambao wameitenda dhambi kwa makusudi.

125. Yeye anayeteseka kwa kuponda neema ya Mungu, akitambua kusudi la malezi ya Kimungu yanayomponya, atakubali balaa lililomkuta kwa shukrani na furaha, na kwa hiari atarekebisha dhambi anayoadhibiwa kwa ajili yake; lakini yeyote anayebaki bila hisia kwa nia kama hizo za uponyaji ananyimwa kwa haki neema aliyopewa na anawekwa mikononi mwa machafuko ya tamaa, akiachwa kutekeleza yale aliyoyapenda na kuyatamani moyoni mwake.

126. Yeye yeyote, kwa ruhusa ya Mungu, anayeongozwa kurekebika kupitia dhiki ya huzuni iliyomjia kutokana na majaribu yasiyotakikana, lakini haikubali kwa shukrani, na, kwa kiburi—ambacho anajiona mwenyewe kuwa mtu mwema—hasiti kuungama; mtu wa namna hiyo, kama yeye anayepinga amri za kimungu za hukumu ya haki na kwa makusudi anakataa kujisalimisha, kwa amri ya kimungu, kwa nira ya Mfalme wa Babeli, hushikwa mateka, huteswa kwa minyororo na vifungo, njaa, kifo na upanga, na hufukuzwa kabisa kutoka nchi yake. Yote haya na mengi zaidi ya aina hii huvumiliwa na yeye ambaye, akifukuzwa kutoka

nchi yake mwenyewe kutokana na tabia yake njema na mazoea yake katika roho ya wema na maarifa, kwa sababu ya kutotaka kwake mwenyewe, kutokana na kiburi na dhana ya bure juu yake mwenyewe kuhusu msamaha wa dhambi zake, huchagua kwa hiari, kulingana na Mtume wa Kimungu, *'katika dhiki, katika mahitaji, na katika taabu'* (2 Kor. 12:10; 6:4). Mtume mkuu alijua kwamba unyenyekevu wa nje kupitia hali ngumu za kimwili una uwezo wa kuhifadhi hazina za kimungu katika roho; ndiyo maana alivumilia kwa hiari, kwa ajili yake mwenyewe na kwa ajili ya wale ambao ndani yao alipaswa kuonyesha mfano wa imani na wema; ili, hata kama wangeteseka kwa sababu ya kosa lao wenyewe, kama yule aliyewekwa adhabu ya toba, Mkorintho (1 Kor. 5:5), awe na mfano wa yule aliyeteswa bila hatia, kama chanzo cha faraja kwao na mfano wa uvumilivu wake wa kuuiga.

127. Mtume wa Kimungu anarejelea kazi mbalimbali za Roho Mtakatifu kama zawadi tofauti, zote zikitolewa na Roho mmoja huyo huyo (1 Kor. 12:4). Ufunuo kama huo wa Roho hutolewa kwa kadiri ya imani iliyopo kwa kila mtu, katika kushiriki katika kipawa maalum; yaani, kila mwamini, kulingana na imani yake na hali ya kiroho iliyo ndani yake, hupokea kazi ya Roho inayolingana, ambayo humpa nia na nguvu ya kutosha kutimiza amri moja au nyingine.

128. Kama vile mmoja anavyopokea neno la hekima, mwingine neno la maarifa, mwingine imani, na mwingine tena kipawa kingine kilichotajwa na Mtume mkuu (1 Kor. 12:8–12): ndivyo mmoja anavyopokea kupitia Roho kipawa cha upendo kamili, wa moja kwa moja kwa Mungu, usio na kipengele chochote cha kimwili, kwa kadiri ya imani yake; mwingine, kupitia Roho yuleyule, hupokea zawadi ya upendo kamili kwa jirani yake; na mwingine hupokea zawadi nyingine, kupitia Roho yuleyule kama nilivyosema; kwa maana kila mmoja ana zawadi yake ikifanya kazi ndani yake. Kwani Mtume huuita kila tabia inayofanya kazi na yenye nguvu katika kutimiza amri kuwa zawadi ya Roho.

129. Imani ni nguvu inayodumisha mambo yote ndani katika hali ya wema, au ni wema wenyewe, inayotia muungano wa ajabu, wa moja kwa moja na mkamilifu wa muumini na Mungu anayeaminiwa.

130. Kwa kuwa mwanadamu, aliye na roho na mwili, yuko chini ya utendaji wa sheria mbili—yaani, sheria ya mwili na sheria ya Roho—ambapo sheria ya mwili ina athari ya hisia, ilhali sheria ya Roho ina athari ya kiakili au kiroho; ambapo sheria ya mwili, ikitenda kwa hisia, kwa kawaida humfunga mtu kwa mambo ya kimwili, ilhali sheria ya roho, ikitenda kiakili au kiroho, huleta muungano wa papo hapo na Mungu: kwa hivyo ni jambo la kawaida kabisa kwamba yeyote *'asiyefikiria moyoni mwake'* (Luka 11:23)—yaani, haitenganishi muungano wa moja kwa moja na Mungu uliotimizwa kwa njia ya imani; mtu wa aina hiyo, akiwa hana upendeleo, na kwa kweli akiwa amekuwa mfano wa Mungu kwa sababu ya muungano na Mungu kupitia imani, *'atamwambia mlima huu: "Jitoke hapa uende pale," nao utajitokeza'* (Mathayo 17:20): kwa neno hilo inaonyeshwa, kama kwa kidole, kwamba fikra na sheria ya mwili kwa kweli ni mizito na vigumu kusogezwa; ilhali, kwa nguvu zetu za asili, hazisogezeki kabisa na haziteteki.

131. Nguvu ya kujihifadhi bila busara, au uhai wa wanyama, imekita mizizi sana katika asili ya mwanadamu kupitia hisia hadi wengi wanamwona mwanadamu si kitu kingine bali ni mwili tu, anayeweza kufurahia tu maisha haya ya sasa.

132. Bwana, aliposema: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake'* (Mathayo 6:33)—yaani, kwanza kabisa maarifa ya kweli, na kisha kutafuta kwa vitendo maadili memu—alionyesha wazi kwamba waumini wanapaswa kutafuta maarifa hayo ya kimungu na, kwa kuyapamba kwa matendo yao, wema.

133. Kwa kuwa kuna mambo mengi ambayo waumini lazima watafute ili kupata maarifa ya Mungu na wema—kama vile: uhuru kutoka kwa tamaa, uvumilivu katika majaribu, uelewa wa wema na aina za matendo yanayolingana nayo, kuondolewa kwa mwelekeo wa roho kuelekea kwa mwili, utengano wa mwelekeo wa hisia kuelekea vitu vya hisia, kutengwa kikamilifu kwa akili kutoka kwa vitu vyote vilivyoundwa – na, kwa kusema kwa jumla, kuna wingi usiohesabika wa mambo yanayohitajika ili kuacha dhambi na ujinga na kupata maarifa na wema: hiki ndicho Bwana alichosema: *'Kila mnachoomba katika maombi, mtapokea ikiwa mna imani'* (Mathayo 21:22), hivyo basi akionyesha kwamba, kwa ujumla, kila kitu kinachochangia katika kumjua Mungu na katika wema—na kwa kweli hicho pekee—wenye haki, kwa hekima na imani, wanapaswa kutafuta na kuomba: kwani haya yote ni ya wokovu kwetu, na Bwana daima huwapa wale wanaomuomba.

134. *'Manukato kutoka kwa maisha hadi kwa maisha'* (2 Kor. 2:16) alikuwa Mtume, kama mfano unaowahamasisha waumini kujitahidi kwa bidii kupata manukato ya wema, na kama mhubiri, akiwaongoza watiifu kwa neno la neema kutoka kwa maisha ya kimwili hadi ya kiroho; *'harufu ya mauti inayoongoza*

kwenye mauti' alikuwa kwa wale ambao, baada ya kuzama kutoka katika mauti ya ujinga hadi katika mauti ya kutokumwamini, aliwafanya wahisi hukumu iliyowangoja.

135. Kuna nguvu tatu ndani ya nafsi: ya kimantiki, ya msukumo (nguvu) na ya tamaa. Kupitia nguvu ya kimantiki, tunatafuta kujua kilicho kizuri; kupitia nguvu ya tamaa, tunatamani kile kizuri ambacho tumekijua; na kupitia nguvu ya msukumo, tunajitahidi na kupambana kukipata. Wale wanaompenda Mungu, wakijitahidi kupitia nguvu hizi kuelekea wema na maarifa ya kimungu—wakitafuta la kwanza, wakitamani la pili, na wakijitahidi kupitia la tatu—hupokea lishe isiyoharibika na maarifa ya mambo ya kimungu yanayotajirisha akili.

136. Mungu, aliyeumba asili ya mwanadamu, pamoja na kuipa, kwa mapenzi Yake, zawadi ya kuwepo, pia aliipa uwezo wa kutenda ipasavyo; kwa uwezo huu namaanisha msukumo (mwelekeo) wa kufanya wema, ambao umejiwekwa ndani kabisa ya asili yetu na unaodhihirishwa kwa makusudi katika matendo kulingana na mapenzi ya yule anayeuwa.

137. Ikiwa mtu angenyanyia tu utofautishaji wa vitu kwa hisia za kimwili kulingana na kupendeza au kutopendeza kwao; basi, akiwa amekiuka amri ya Kimungu, hushiriki katika mti wa maarifa ya wema na uovu, yaani, upumbavu wa hisia, au ukosefu wa mantiki, akiweza kutofautisha vyema tu kile kinachohifadhi uadilifu wa mwili, na hivyo kukubali kilicho cha kupendeza kama kizuri na kuepuka kile kisichopendeza kama kibaya. Hata hivyo, ikiwa anashikilia kabisa hoja ya kimantiki, ambayo hutofautisha waziwazi kati ya kile cha kimwili na kile cha milele, basi, akiwa amehifadhi amri ya Kimungu, hushiriki katika mti wa uzima, yaani, hekima iliyoundwa katika akili, akiwa na uwezo wa kutofautisha wazi kile kinachohudumia wokovu wa roho, na hivyo kukubali utukufu wa baraka za milele kama wema, huku akikataa upitao wa baraka za kidunia kama uovu.

138. Kheri kwa akili ni mwelekeo usio na shauku kuelekea kiroho, ilhali uovu ni mwelekeo wenye shauku kuelekea vishawishi vya hisia. Kwa hisia, hata hivyo, kheri ni msukumo wenye shauku kuelekea mwili, unaotokana na kutosheleza tamaa ya mwasherati, ilhali uovu ni hali isiyopendeza inayotokana na kinyimwa chake.

139. Zabibu hutoa divai; divai husababisha ulevi; ulevi husababisha kichaa (ambacho ni uovu—kupoteza akili kwa muda). Je, si hivyo pia kwa akili inayotenda—ambayo inaweza kulinganishwa na mzabibu, —kwamba, inapopandwa na sifa njema, hutoa maarifa, na maarifa huleta msisimko mzuri, ambao huikomboa akili kutoka kwa vifungo vya hisia?

140. Pamoja na mawazo ya vitu vya hisia, yule mwovu huingiza kwa ujanja dhana za mwonekano na maumbo yao ya nje, ambazo kupitia kwake tamaa kali za vitu hivyo huamshwa kwa kawaida kwa msingi wa mwonekano wao wa nje pekee, wakati shughuli yetu ya kimantiki inaposimama katika safari yake kuelekea kiakili na kiroho kupitia (au kupitia) hisia iliyoko katikati. Hapa ndipo adui anapofanikiwa kuoza roho, na kuizamisha katika msukosuko wa shauku.

141. Neno la Mungu ni nuru na moto, kwa kadiri linavyoangaza mawazo ya asili na kuteketeza yale yasiyo ya asili; kama vile linavyoondoa giza la maisha ya hisia kwa wale ambao, kupitia utimizo wa amri, wanajitahidi kwa ajili ya maisha bora yanayotarajiwa, huku wale wanaoshikilia kwa hiari, kwa upendo wa mwili, usiku huu wa giza wa maisha (ya hisia) wakionewa adhabu na moto wa hukumu na lawama.

142. Nguvu ya akili yetu kwa asili ina uwezo wa kujua viumbe vyenye mwili na visivyo na mwili; lakini kuhusu Utatu Mtakatifu, hupokea maarifa kwa neema pekee, ikiamini tu kwamba upo, lakini kwa vyovyote vile haithubuti kuchunguza asili yake, kama akili ya kishetani inavyofanya.

143. Akishuhudia, kupitia jicho safi la imani, utukufu wa baraka zijazo, mtu hutii kwa hiari amri ya kuacha nchi yake, jamaa zake, na nyumba ya baba yake, akitupa kando huruma yote na mshikamano na mwili, hisia na yote yanayohusiana na hisia; na ikitokea kishawishi chochote kutoka kwa ulimwengu huu, yeye hubaki juu ya mwili, akiwa amechagua sababu ya wito wake kuliko mwili, kama vile Abrahamu mkuu alivyomchagua Mungu kuliko Isaka (Mwa. 22:1 na kuendelea).

144. Yeye yeyote anayejitahidi kuishi kwa wema na kusoma Maandiko Matakatifu si kwa ajili ya utukufu, wala kwa tamaa, wala kwa ujanja au tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, wala kwa maonyesho (1 The. 2:3–5), bali hufanya, husema na hufikiri kila kitu kwa ajili ya Mungu, mtu huyo anatembea katika njia ya kweli kwa ufahamu.

145. Yeye yeyote anayefunga na kujiepusha na chakula chote kinachochochea tamaa, na anayefanya mambo mengine mengi yanayoweza kuchangia katika ukombozi wa roho kutoka kwa mwelekeo wa dhambi, huandaa njia ambayo inasemekana (Luka 3:4): *'Mwandenieni Bwana njia yake*'. Lakini yeyote anayechukua

njia ya maisha kama hiyo kwa ajili ya kiburi, au tamaa, au upendelezi na tamaa ya kuwafurahisha wanadamu, au kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa kumridhisha Mungu, *haitembei 'katika njia zake Mungu za haki*': huchukua jukumu la kuandaa njia, lakini hawaonekani kuwa wamestahili kumfanya Mungu atembee katika njia hii.

146. Yeye aliyejitolea kwa maisha ya kweli, akijua kwamba kila dhiki, iwe ya hiari au ya lazima, ni kifo *'kwa mama wa kifo—mashaka'* (Yakobo 1:15), hukubali kila kukutana na majaribu makali, yasiyotarajiwa kwa furaha na shangwe, akitumia subira kugeuza mateso haya kuwa njia zilizo laini na rahisi – kwa heshima ya wito wa juu (Flp. 3:14), ambao humwongoza bila kukosea anapoifuata kwa uchaji njia ya kimungu. Kwa maana mama wa kifo ni tamaa; na kifo cha tamaa ni taabu, iwe ya hiari au ya kulazimishwa.

147. Yeye yeyote aliyekandamiza, kwa kujidhibiti, tamaa ile iliyopindika-pindika na tata, na ambayo imechanganyikana sana na hisia zote, *amewatengeneza wanyooka njia zilizopinda*; na kwa kuvumilia mateso yasiyovumilika na ya kikatili aliyokutana nayo njiani, amewatengeneza laini njia zilizokwaruzika. Kwa nini, kama zawadi ya wema na kwa ajili ya kazi alizofanya kwa ajili yake—akiwa amezitekeleza kwa haki na kihalali, akiwa ameshinda tamaa kwa hamu ya wema, na akiwa amekandamiza maumivu ya huzuni kwa upendo wa ukweli—akiwa ametimiza matendo ya kimungu kwa ujasiri katika nyanja zote mbili, *atayaona*, kama ilivyoandikwa, *'wokovu wa Mungu'* (Isaya 40:5).

148. Baada ya kuyanyoosha, kwa kujidhibiti, mizunguko na mizunguko ya tamaa za hiari—yaani, msukumo wa tamaa—na kuyalainisha, kwa uvumilivu, mizunguko mikali ya majaribu yasiyo ya hiari—yaani, aina mbalimbali za dhiki—na kufanya njia kuwa tambarare, mtu huyu kwa kweli *'*ataiona *wokovu wa Mungu'* , akiwa amesafishwa moyo; mtu wa aina hiyo, kwa njia ya wema na tafakari ya dhati, humuona Mungu mwishoni mwa mapambano na kazi ngumu, kulingana na neno la Bwana: *'Wenye furaha ni wa moyo safi, kwa kuwa watamwona Mungu'* (Mathayo 5:3), wakipokea, kama zawadi kwa ajili ya bidii yao katika kutenda wema, neema ya kutokuwa na tamaa, ambayo bila hiyo hakuna mtu atakayeona Mungu.

149. Maadamu akili inabaki na kumbukumbu hai ya Mungu, inamtafuta Bwana kupitia tafakari (Zab. 26:4, 8), lakini si hivyo tu, bali *'katika hofu ya Bwana'* (2 Nya. 26:5), yaani, kwa kutii amri. Kwa maana yeye anayemtafuta Bwana bila utimilifu huu hamwoni, kwa sababu hakumtafuta Bwana katika hofu ya Bwana. *'Na Bwana atamfanikisha'* (ibid.); maana Bwana humfanikisha kila mtu ambaye, kwa ufahamu, hufanya yaliyo sawa , akimfundisha sifa mbalimbali na kumfunulia maana ya kweli ya vitu vilivyotengenezwa.

150. Bila imani, tumaini na upendo, kama vile hakuna uovu wowote unaotokomezwa kabisa ndani yetu, ndivyo pia hakuna wema wowote unaoimarishwa kikamilifu ndani yetu. Imani inashawishi akili inayohangaika kumgeukia Mungu na kuichochea kuwa na ujasiri kupitia uhakika kwamba silaha zote za kiroho ziko chini ya uwezo wake; tumaini hutumika kama dhamana isiyoshindwa ya msaada wa kimungu, ikiahidi kuangamizwa kwa nguvu zinazopingana; na upendo hufanya akili isiyoweza kutengwa—hakika, isiyotenganishwa kabisa—kutoka katika uhusiano wake na Uungu, hata katikati ya mapambano yenyewe, ikifunga nguvu zote za tabia yake kwenye hamu ya Uungu.

151. Imani inatulia akili inayohangaika, ikiihamasisha kwa uhakika wa msaada; tumaini, kwa kuwasilisha msaada uliohakikishwa mbele ya macho, hukataa mashambulizi ya wapinzani; na upendo hufanya mashambulizi ya maadui kuwa kama yamekufa (au yasiyo na ufanisi) kwa akili inayompenda Mungu, na hivyo kuyafanya yasiye na nguvu kabisa kupitia juhudi zake za dhati kumuelekea Mungu.

152. Kugeukia Mungu kwa dhati kunashuhudia waziwazi kukubali kikamilifu tumaini la kimungu kwa moyo wote, ambalo bila lilo, kamwe hakuna, kwa mtu yeyote au kwa sababu yoyote, hamu ya kumuelekea Mungu: kwa maana ni asili ya tumaini kuwasilisha yajayo kama yaliyopo mbele ya macho na kuwahakikishia wanaopambana dhidi ya nguvu ya adui kwamba Mungu anayewalinda hataondoka kwao kwa vyovyote vile—Ambaye na kwa ajili Yake watakatifu wamejikita katika vita. Kwani bila matarajio fulani—iwe magumu au rahisi kutimizwa—hakuna mtu anayewahi kugeukia wema.

153. Kila akili, iliyozungukwa na nguvu ya kimungu, ina, kana kwamba, wazee na wakuu fulani: – *'nguvu ya fikra'*, ambamo imani ya kimantiki huibuka, ikimfundisha mtu kutafakari daima sifa zisizoweza kuelezwa za Mungu na kufurahia tumaini la baraka zijazo kana kwamba tayari zipo; – *'nguvu ya tamaa'*, ambamo upendo wa kimungu huimarishwa, ikifunga nia kwa tamaa ya Uungu safi kabisa na kushikilia mwelekeo kuelekea kwa lengo la tamaa hiyo; – na *'nguvu ya motisha'*, ambamo amani ya kimungu imewekwa imara, ikielekeza mienendo yote ya tamaa kuelekea upendo wa Uungu. Kila akili ina nguvu hizi kama washirika wake katika kutokomeza uovu na katika kukuza na kuhifadhi wema.

154. Yeye ambaye hajajisafisha kwanza dhidi ya tamaa hapaswi kujishughulisha na kutafakari vitu vya asili, kwa maana taswira za vitu vinavyoweza kuguswa zinaweza kuvuta akili—ambayo haijaachiliwa kabisa kutoka kwa tamaa—katika tamaa. Kwa maana akili, ambayo, kutokana na kujirejesha katika hisia za kimwili, hukaa kwa muda mrefu katika ndoto zake ikitafakari juu ya mwonekano wa vitu vinavyogusika, inakuwa chanzo cha tamaa zisizo safi na haina nguvu ya kugeukia, kupitia tafakari, kwenye vitu vya kiakili ambavyo ni asili yake.

155. Yeye yeyote, wakati wa kuibuka kwa hisia, anazidhibiti hisia zake kwa ujasiri, anaondoa kabisa ndoto za mchana na kumbukumbu ya vitu vya hisia, na anakandamiza kabisa tamaa za asili za akili za kuchunguza yale yaliyo nje yake: mtu huyo, kwa msaada wa neema ya Kimungu, atashinda kwa ushindi na kuona aibu ukatili mbaya na wa kidhalimu wa hisia na shetani aliyeinuka dhidi yake.

156. Wakati akili imepotea, hasira haidhibiliki, tamaa ni ya kinyama, na, kutokana na hayo, ujinga, ubinafsi na hisia za aibu hushika nafsi: hapo tabia ya dhambi hutokea kwa nguvu, ikiambatana na raha mbalimbali za kimwili.

157. Akili ambayo imejifunza kuepuka, kwa hekima, vita visivyoonekana au migongano (na maadui wasioonekana) haipaswi kujihusisha na hoja za kawaida wala kufanya jambo lingine lolote ikiwa inashambuliwa na nguvu za uovu, bali isali tu, ichoshe mwili kwa kazi, ikandamize kwa bidii fikra za kidunia, na kulinda kuta za mji—yaani, sifa za ulinzi za roho, au njia za kuhifadhi wema, yaani kujidhibiti na uvumilivu; ili adui asije, kwa njia yoyote, akadanganya roho kwa hila zake na kuvuta tamaa yake upande wake, na hivyo kuigeuza mbali na Mungu kwa kuilisha *'uharibifu mchafu'* (Avvakum 2:15), na kwa wema wa uongo asisababishe moyo, unaotafuta kilicho bora, kuelekea kwenye kibaya.

158. Yeye yeyote, kwa kujidhibiti kwa busara na kwa uvumilivu mpana, amedhibiti hisia zake kwa ujasiri, na kwa nguvu za roho ameziba lango la picha za hisia kuingia akilini; mtu huyo huizuia kwa ufanisi hila zote mbaya za shetani, akamrudisha kwa aibu *'kwa njia ile ile aliyokuja nayo'* (2 Wafalme 19:33).

159. Yeye yeyote, wakati wa mashambulizi ya majaribu, anayejizuia dhidi ya mawazo ya mambo ya kidunia, bali anajitoa kwa maombi akiwa na akili yake iliyokusanywa kutoka kwa kila kitu kwake mwenyewe na kwa Mungu, huuua tamaa ya dhambi, na hivyo humfukuza shetani kwa aibu, yeye anayechochea tamaa hiyo; ni kwa tumaini hili ndipo alipokaribia roho kwa ujasiri wake wa kawaida, akipinga ukweli kwa mawazo ya kiburi: kwani hata Daudi mkuu, akiwa amejua, ameteseka na ametimiza mengi, na akiwa amezoea vyema kwa uzoefu mpangilio wa vita vyote vya akili, alisema: *'Wakati waovu walipoinuka dhidi yangu, nilinyamama, nikanyong'onekana, na nikanyamaza kuhusu baraka zangu'* (Zab. 38, 2:3); na baada yake Yeremia mtakatifu, akiwaamuru watu*, 'Msiotoke mashambani, wala msitembee njiani, kwa maana upanga wa adui uko karibu'* (Yer. 6:25).

160. Tamaa na raha za asili haziwaweki lawama wale wanaozipata, kwa kuwa ni matokeo ya lazima ya muundo wa asili yetu. Kwani asili hutupatia raha, hata kinyume na matakwa yetu—kama vile chakula kinachopatikana, kikiondoa njaa ya awali, – na kinywaji kinachozima uchungu wa kiu, – na usingizi unaorejesha nguvu iliyopotea kwa kukesha, – na kila kitu kingine kinachotukuta kulingana na mahitaji yetu ya asili, ambacho ni muhimu kwa ustawi wa asili yetu, na cha manufaa kwa upataji wa wema kwa wale wanaojitahidi kukipata. Mambo yote kama hayo ni stahiki, mradi tu mtu aepuke tamaa za dhambi, huku akibaki ndani ya mipaka inayofaa inayomzuia kuangukia utumwa wa tamaa hizo mbaya na zisizo za kiasili zinazojitokeza tu ndani yetu, zisizo na chanzo kingine ndani yetu isipokuwa mwendo usiodhibitiwa wa akili unaoendeshwa na mahitaji na tamaa za asili, ambazo si za asili kwa madhumuni ya kutuongoza kwenye maisha yasiyo na kifo na ya milele.

161. Ni kazi ya Wema Aliye Juu Zaidi kwamba Amewafanya si tu viumbe wa kimungu na wasio na mwili wa viumbe wenye akili kuwa akisi za utukufu wa Kimungu usioelezeka—kama viumbe wenye uwezo, kulingana na uwezo wao, wa kutambua utukufu wote usioweza kufikiriwa wa uzuri usioweza kufikiwa— bali pia imechonga alama zilizo wazi za ukuu wake juu ya viumbe vinavyoweza kuhisiwa—ambavyo kwa njia nyingi vinashindwa kufikia viumbe vinavyoweza kueleweka—alama zinazoweza kubeba akili ya binadamu, inapoizama ndani yake, moja kwa moja hadi kwa Mungu, ikiinua juu ya yote yanayoonekana, kana kwamba inaiingiza katika ufalme wa furaha kuu.

162. Hekima tendaji ya mtendaji humuinua juu ya tamaa, huku hekima ya tafakari ya mjuzi ikimweka juu ya yote yanayoonekana, ikiinua akili yake kwa vitu vinavyofanana nayo (4, 100).

163. Maarifa yakishikamana na matendo, na matendo yakishikamana na maarifa, ndivyo hujenga kiti cha enzi cha Mungu na mimbari ya miguu Yake: kiti cha enzi kwa maarifa, na mimbari kwa matendo. Basi,

kama mtu yeyote angeuita 'mbinguni' akili ya aina hiyo ya kibinadamu—iliyotakaswa kutoka kwa mawazo yote ya upuuzi kuhusu ulimwengu wa kimwili na daima ikiwa imejishughulisha, au tuseme, imepambwa, kwa mawazo yasiyoegemea upande wowote kuhusu Uungu—inaonekana kwangu kwamba wasingepita mipaka ya ukweli.

164. Chanzo cha mwanzo cha msukumo wa hisia yoyote kwa kawaida huwa ni kitu kinachoguswa ambacho kimejikita ndani yake. Kwani bila kitu kama hicho, ambacho kupitia ujumbe wa hisia fulani kingevuta nguvu za roho kwake, msukumo wa hisia usingewahi kutokea; kwa kuwa hisia haiwezi kuwepo bila kitu kinachoguswa. Kama kusingekuwa na mke, kusingekuwa na uzinzi; kama kusingekuwa na chakula, kusingekuwa na ulafi; kama kusingekuwa na dhahabu, kusingekuwa na upendo wa dhahabu. Hivyo basi, chanzo cha kila msukumo wenye shauku wa nguvu zetu za asili ni kitu kinachoguswa na hisia, au pepo, ambayo kupitia hicho hichochea roho kutenda dhambi.

165. Kati ya Mungu na mwanadamu kuna vitu vya hisia na vile vinavyotafakariwa na akili. Akili ya mwanadamu, ikitaka kumfikia Mungu, haipaswi kufanywa mtumwa na vitu vya hisia katika maisha ya vitendo, wala kuzuilwa kwa vyovyote vile na vitu vya akili katika maisha ya tafakari.

166. Ghadhabu ya Mungu ni hisia ya maumivu inayohisiwa na wale wanaofundishwa; na hisia hii ya maumivu husababishwa na kuwekewa magumu yasiyotakikana maishani, ambayo kupitia hayo Mungu mara nyingi huiongoza akili—iliyojivunia kwa wema na maarifa—kwenye unyenyekevu na upole, na hivyo kuiwezesha kujijua na kutambua udhaifu wake; baada ya kuhisi udhaifu huu, huutupa kiburi cha bure cha moyo.

167. Ghadhabu ya Bwana ni kupunguzwa au kuzuiliwa kwa zawadi za kimungu, jambo ambalo (kuzuia) ni kwa manufaa ya kila akili inayojiona kwa fahari na kujigamba kwa baraka ambazo Mungu ameitawaza, kana kwamba ni matunda ya wema wake mwenyewe.

168. Mpango wa kimungu, kama ilivyo kweli, kikomo na sheria ya Utunzaji katika mtiririko wa matukio ni kuadhibu kwa njia ya kufundisha, kupitia misiba, shukrani kwa wale ambao, wakiwa katika hali bora, walidhihaki, na kufanya majaribu ya mateso ya sasa kuwa njia ya kutambua nguvu ya kimungu iliyokuwa ikifanya kazi katika ustawi wao wa awali: Vinginevyo, kama Makusudio yangeturuhusu kujivunia bila kizuizi kwa wema ulio ndani yetu, bila shaka tungedondoka katika kiburi kisicho na Mungu, tukidhani kwamba upataji wa wema na maarifa hufikiwa kwa nguvu zetu za asili, na si kwa neema.

169. Yeyote anayejiona kwamba tayari amefikia kilele cha wema hatatafuta tena chanzo cha wema wote, akijipa yeye mwenyewe tu uwezo wa kutangulia katika wema, na hivyo kujinyima uthibitisho na kinga ya wokovu – yaani, Mungu. Lakini yeyote anayehisi ndani yake upungufu wa asili wa nguvu kwa ajili ya wema, haachi kamwe kukimbilia kwa Mwenyezi ili kujaza kile anachokikosa.

170. Hasira ya haki humpata mtu mwenye hekima kupita kiasi kuhusu nafsi yake—yaani, anapoitenga, au kuiruhusu isumbuliwe na mashambulizi ya mashetani, katika matendo na mawazo; ili kupitia hili aweze kutambua udhaifu wake wa asili na kutambua nguvu na neema ya Mungu, zinazomfunika na kuleta yote mema ndani yake, na ajinyenyekeze kwa kutupa mbali kiburi hicho kisicho cha asili na kigeni, isije ikamwangukia ghadhabu nyingine—ghadhabu ya kurejeshwa kwa zawadi zilizotolewa hapo awali.

171. Yeye ambaye hajaitambua kwa dhihirisho la kwanza la ghadhabu—yaani, kuachwa—na hajajinyenyekeza kwa kuiona kama mwalimu mwema wa shukrani, hukumbana na ghadhabu nyingine inayomkuta, ambayo humwondolea matokeo ya zawadi zake za zamani na kumnyima nguvu iliyokuwa ikimlinda hadi wakati huo. Maana hivi anasema Mungu kumhusu Israeli asiye na shukrani, akimwasilisha kwa mfano wa mzabibu: *'Nitayondoa uzio wake, nayo itateketezwa; nitavunja ukuta wake, nayo itakanyagwa; na mimi nitaiacha shamba langu; halitapogolewa wala kulimwa, na miiba itachipuka ndani yake kama katika jangwa; na nitaamuru mawingu yasinimnie juu yake'* (Isaya 5:5–6).

172. Kuna njia nyingine inayoelekea kwenye uovu: kutojali kupotea kwa wema. Kwa maana yeye aliyezoea kutoitii Mungu (kwa kupuuza amri Zake) hata kanusha Mungu Mwenyewe pale hali itakapolazimu (kwa kutishia kifo kwa ajili ya uaminifu kwa amri): kwa kuwa anapendelea maisha ya kimwili kuliko Mungu na huona raha za kimwili katika hisia za moyo kuwa bora kuliko amri zote za kimungu.

173. Mtu anayempenda Mungu na mwenye wema, kama Hezekia, ambaye amejijibisha kwa hekima kwa nguvu dhidi ya mashetani, ikiwa atajikuta akipata shambulio la roho za uovu zinapigana naye vita isiyoonekana katika akili yake, na ikiwa, kupitia maombi, anapokea kutoka kwa Mungu malaika aliyetumwa kwake kutoka mbinguni—yaani, neno la hekima kuu—na, baada ya kuangamiza na kutawanya safu hii yote ya kishetani, bado haitambui kuwa sababu ya ushindi na wokovu huo ni Mungu, bali anajiona yeye

mwenyewe; – mtu wa namna hii hamtoa heshima inayostahili kwa Mungu (2 Nya. 32:25), kwa kushindwa kulinganisha ukubwa wa wokovu na wingi wa shukrani, na kushindwa kulinganisha wema wake mwenyewe kwa Mungu na wema wa Mungu aliyemwokoa.

174. Tuangaze akili kwa maarifa ya kimungu, na kupamba mwili kwa tabia zinazofaa kwa maarifa haya, tukifanya, kwa kukataa tamaa, kuwa chombo cha busara cha wema. Kwa maana tamaa zilizoko mwilini, zinapodhibitiwa na akili, hazipaswi kulaumiwa; lakini zikitendewa bila kizuizi hiki, ndipo hutoa sababu ya kulaumiwa. Ndiyo maana husemwa kwamba tamaa kama hizo lazima zikataliwe—tamaa ambazo mwendo wake ni wa asili, lakini matumizi yake mara nyingi si ya asili, kwa sababu hazidhibitiwi na akili.

175. Yeye aliyejivunia moyoni mwake kwa ajili ya vipaji alivyopokea, na kujigamba, *'kana kwamba hakuvipokea'* (1 Kor. 4:7), anastahili kupokea ghadhabu iliyomwelekea Mungu anaporuhusu shetani kumchanganya katika mawazo yake, ili kutikisa misingi hai ya wema wake na kufunika ufahamu wake wa akili, ili, akitambua udhaifu wake mwenyewe, aweze kutambua mahali upo ule nguvu ambao pekee yake unashinda tamaa zetu, na, alipohubiri toba na kujinyenyekeza, aweze kutupa mbali kiburi cha kujidai, na hivyo kumtuliza Mungu ili aepushe naye ghadhabu ambayo kwa kawaida huwapata wasio tubu—ghadhabu inayochukua neema inayolinda roho na kuacha akili isiyoshukuru tupu.

176. Hakuna anayeweza kumbariki Mungu kweli isipokuwa amewatakasa mwili kwa wema na kuyaangaza roho kwa maarifa ya kweli. Mwelekeo wa wema ni uso wa akili inayotafakari, kama upeo wa mbingu, ulioinuliwa hadi vilele vya maarifa ya kweli.

177. Heri yake yeye aliyegundua kweli kwamba Mungu, akiwa ndani yetu kama alivyo ndani ya viungo, hutekeleza kila tendo na tafakari, wema na maarifa, ushindi na hekima, wema na ukweli, hata sisi hatuchangii chochote kabisa kwa hiari yetu, isipokuwa nia moja inayotamani wema; ambayo akiwa nayo, Zorobabeli mkuu anasema, akimwambia Mungu: *'Wewe umebarikiwa, uliyenipa hekima; na kwako, Ee Bwana Mungu, Baba wa baba zetu, tunakushukuru. Kwako hutoka ushindi, na kwako hutoka hekima, na utukufu ni wako, na mimi ni mtumishi wako'* (2 Esdra 4, 60–59). Kama mtumishi mwenye shukrani za kweli, alimwekea Mungu sifa ya kila kitu, Mtoaji wa vitu vyote; akiwa amepokea kutoka Kwake, alikuwa na hekima; na katika toba yake alimwambia Yeye kuwa ndiye chanzo cha nguvu yote ya baraka zilizotolewa, ambazo, kama ilivyosemwa, ni mchanganyiko wa ushindi na hekima, wema na maarifa, tendo na tafakari, wema na ukweli: kwani, zikichanganyika, zinang'arisha miale ya utukufu na mwangaza mmoja wa Mungu.

178. Kamilifu zote za watakatifu zilikuwa waziwazi zawadi za Mungu, ili hakuna mtu anayemiliki chochote kabisa isipokuwa kwa neema, ambayo Mungu Mwenyewe, kama Bwana wa vitu vyote, huipima kulingana na kiwango cha shukrani na nia njema ya mpokeaji, ambaye hubaki mmiliki wa kile tu kilichotakaswa kwa ajili ya Mungu.

179. Kila mmoja wetu, kwa kadiri ya imani iliyo ndani yetu, hupokea utendaji dhahiri wa Roho: ili kila mtu awe mgawaji wa neema kwa ajili yake mwenyewe. Hii ndiyo sababu hakuna mwenye hekima atakayewahi kumwonea wivu mwingine aliyebarikiwa kwa wingi, kwa kuwa ni juu yao wenyewe kupata hali ya moyo inayobainisha upokeaji wa baraka za kimungu.

180. Sababu ya tofauti katika utoaji wa baraka za kimungu iko katika kipimo cha imani ya kila mtu (Warumi 12:6); na kulingana na jinsi tunavyoamini, tunakuwa na utayari wenye bidii wa kutenda katika roho ya imani. Hivyo, yeye anayefanya kazi (kwa roho ya imani) huonyesha, kwa kadiri ya shughuli zake, kipimo cha imani yake, na hupokea neema kwa kadiri alivyotenda kwa imani. Naye yeye asiyetenda kwa njia hii huonyesha, kwa kadiri ya kutotenda kwake, kipimo cha kutokumwamini kwake, na hupata upungufu wa neema kwa kadiri alivyokubali kutokumwamini. Kwa nini, basi, mtu mwenye wivu hufanya mabaya kwa wale wanaotenda mema, ilhali ni wazi kwamba ukuaji wa imani na matendo uko mikononi mwake—na si ya wengine—na hivyo basi kupokea neema, ambayo huja kwa kadiri ya imani (na matendo yanayoendana nayo)?

181. *'Na Roho wa Bwana atapumzika juu yake*,*'* asema Isaya*, 'Roho wa hekima na ufahamu, Roho wa ushauri na nguvu, Roho wa maarifa na hofu ya Bwana: Roho wa hofu ya Bwana atamjaza'* (Isaya 11:3–4). Sifa za vipaji hivi vya kiroho ni kama ifuatavyo: – *'hofu'* – kujiepusha na matendo maovu; *'nguvu'* – kutenda matendo mema; *'ushauri'* – kutambua kile kinachokinzana na wajibu; *'utauwa'* – maono yasiyo na makosa ya kile kilicho sawa; *'ujuzi'* – ufahamu, kupitia kitendo chenyewe, wa mantiki iliyofichwa ndani ya fadhila; *'uelewa'* – hali kamilifu ya nafsi kuelekea kile kinachojulikana (kufurahia kwake); *'hekima'* – umoja usioweza kuelezwa na Mungu, ambao, kupitia ushirika, humfanya mshiriki wake kuwa mungu.

182. Roho *ya 'hofu ya Mungu'* ni kujiepusha na matendo maovu; *'roho ya ujasiri'* ni bidii na juhudi yenye shauku na mwendo kuelekea utimilifu wa amri kwa nguvu zote; *'roho ya ushauri'* ni tabia ya utambuzi

(kati ya wema na uovu), ambayo kwa njia yake tunatimiza amri kwa hekima, tukitenganisha mabaya zaidi kutoka kwa yaliyo bora; *'roho ya uchaji Mungu'* ni utambuzi usio na makosa wa maumbo ya wema, ambayo kwa kuyafuata hatupotoki kamwe katika hukumu nzuri; *'roho ya maarifa'* ni uelewa sahihi wa amri na misingi yake ya kimantiki, ambayo maumbo ya wema yanategemea; *"roho ya akili"* ni muafaka na maumbo na misingi ya wema (azma ya kutimiza yale ya kwanza na kutenda kulingana na yale ya pili) au, kwa kusema vizuri zaidi, mabadiliko (ya nafsi kulingana navyo), ambayo kupitia kwake nguvu za asili huungana na maumbo na misingi ya amri; *"roho ya hekima"* ni kuinuliwa kuelekea kwa Chanzo cha yote yaliyopo katika maana za kiroho zaidi zilizomo ndani ya amri, na umoja na Chanzo hicho, ambapo kwa njia hiyo, kwa namna isiyojulikana kwetu, baada ya kuanzishwa—kwa kadiri hii inavyoweza kupatikana kwa wanadamu—katika uelewa wa vitu kama vilivyo katika Mungu, tunawasilisha hili kwa watu wengine kupitia maneno yanayotiririka kutoka moyoni, kana kwamba kutoka kwa chemchemi fulani.

183. Yeye ambaye, kwa sababu ya imani yake, hatimizi amri za Mungu ana imani vipofu. Kwa maana ikiwa amri za Mungu ni nuru (Methali 6:23), basi ni wazi kwamba yeye asiyetimiza amri za Mungu hubaki bila nuru ya kimungu, akiwa na cheo cha kimungu cha jina tu, badala ya cheo halisi.

184. Hakuna anayefanya dhambi anayeweza kutumia udhaifu wa mwili kama kisingizio cha dhambi. Kwa maana muungano na Mungu Neno, kupitia utimilifu wa kiapo, umerudishia asili nzima nguvu, na hivyo kufanya mwelekeo wa mapenzi kuelekea tamaa kuwa usiokuwa na msamaha kwetu. Uungu wa Neno, ukiwepo daima kwa neema kwa wale wanaomwamini, unanyamazisha sheria ya dhambi iliyo katika mwili (Warumi 8:2).

185. Maarifa, yasipodhibitiwa na hofu ya Mungu, hujenga kiburi, na kumfanya aliyejivunia kwa ajili yake kuona kama ni chake kile ambacho kimetolewa kwake. Lakini matendo, yanayoongezeka sambamba na upendo wa kimungu, huku yasipopata maarifa zaidi ya yale yanayopaswa kufanywa, humfanya mtendaji kuwa mnyenyekevu wa moyo.

186. Makazi ya mbinguni ni tabia isiyoguswa na hisia, yenye wema, na maarifa yasiyo na kosa lolote linaloweza kuchanganya akili.

187. Aina ya kwanza ya kutokuwa na tamaa ni kujiepusha kabisa na matendo maovu, kama inavyoonekana kwa wale wanaoanza tu safari yao ya kiroho; ya pili ni kukataa kabisa mawazo ya kupanga uovu akilini, jambo linalopatikana kwa wale wanaofuata njia ya wema kwa hekima; ya tatu ni utulivu kamili wa tamaa, jambo linalotokea kwa wale wanaopanda kutoka kwa vitu vinavyoonekana hadi tafakari za kiakili; aina ya nne ya kutokuwa na tamaa ni usafi kamili hata kutoka kwa ndoto za mchana rahisi na za kawaida kabisa, ambazo hutokea kwa wale ambao, kupitia maarifa na tafakari, wamefanya akili zao kuwa kioo safi na angavu cha Mungu. Hivyo basi, baada ya kujisafisha kutoka kwa matendo ya tamaa, na kujiondoa utumwa wa akili kwa hayo, na kukata kabisa tamaa yoyote ya kimwili inayoyalenga, na kufanya akili kuwa safi hata kutoka kwa wazo dogo zaidi la hayo—akiwa na hali hizi nne kuu za kutokuwa na tamaa—mtu huondoka katika ufalme wa viumbe vya kimwili na huingia katika mpangilio wa viumbe wenye akili, ambao ni wa kiungu na wenye amani.

188. Aina ya kwanza ya kutokuwa na tamaa hufafanuliwa kama msukumo wa mwili kuelekea dhambi halisi usiruhusiwe kutekelezeka (msukumo huwepo, lakini haupewa uhuru kamili); ya pili ni kukataa kabisa mawazo ya tamaa ya roho, ambayo huwezesha msukumo uliowezekana kutokana na aina ya kwanza ya kutokuwa na tamaa, kwani hakuna mawazo ya tamaa ya kuuchochea utekelezaji; ya tatu ni utulivu kamili wa tamaa ya hisia, ambayo kwa ajili yake ya pili pia hutokea, ikijumuisha usafi wa mawazo; aina ya nne ya kutokuwa na hisia ni kuachana kabisa katika mawazo na njozi zote za kimwili, ambazo kupitia kwake ya tatu pia huanza, kwa kutokuwa na njozi za kimwili zinazochora picha za hisia.

189. Mwanzo na mwisho wa wokovu wa kila mtu ni hekima, ambayo mwanzoni huleta hofu, na kisha, ikifikia ukamilifu mwishoni, huleta upendo. Au tuseme, mwanzoni ni hofu yenyewe, kama suala la busara, ili kumwepusha mpenzi wake na uovu; na kisha, karibu na mwisho, kwa asili yake inakuwa upendo, ikiwajaza furaha ya kiroho wale ambao, kwa kuishi katika umoja nayo, wameacha kumiliki vema vyote vinavyoonekana.

190. Kila toba huunyenyekeza roho, wakati mwingine ikifundisha kukiri kwamba imehesabiwa haki kwa neema, na wakati mwingine ikilazimisha kukiri kwamba ndiyo yenyewe inayo lawama kwa dhambi zake, kwa sababu ya uzembe wake.

191. Ungamo lina aina mbili kulingana na maudhui yake: moja linajumuisha hisia za shukrani kwa baraka zilizotolewa; lingine linajumuisha hisia za kujilaumu na ufahamu wa uovu mtu aliofanya. Kwa maana toba inahusu kumbukumbu ya shukrani kwa baraka za Mungu, zinazohisiwa kwa undani, na pia kukiri kwa

uwazi matendo maovu na wale walio na hatia nayo. Aina zote mbili huleta unyenyekevu. Kwani wote wawili, anayetoa shukrani kwa baraka na anayejilaumu kwa makosa yake, kwa kawaida huwa wanyenyekevu: yule wa kwanza, kwa kujiona hawastahili baraka walizopewa; na yule wa pili, kwa kuomba msamaha kwa makosa yao.

192. Shauku ya kiburi inaundwa na aina mbili za ujinga, au kutotambua, ambazo, zinapoungana, hutoa mfululizo mmoja wa hoja uliounganishwa (hoja ya kiburi). Kwani wenye kiburi ni wale wasiotambua wala msaada wa kimungu wala udhaifu wa kibinadamu. Hivyo basi, kiburi ni upungufu wa maarifa ya kimungu na ya kibinadamu.

193. Kiburi ni kugeuka mbali na lengo linaloendana na Mungu, na kuelekea kwenye lengo lingine lisiloendana na Mungu. Kwani mtu mwenye kiburi ni yule anayetafuta wema kwa ajili ya utukufu wake mwenyewe badala ya ule wa Mungu, na ambaye, kupitia juhudi zake, analenga tu kupata sifa za kibinadamu zinazopita haraka.

194. Mtu anayejaribu kuwafurahisha watu anajishughulisha na jambo moja tu: kwamba tabia yake ya nje iwe ya kujionyesha, na kwamba apate neno la pongezi kutoka kwa mtu anayempenda kwa uongo, akivutia kwanza macho kisha masikio ya wale wanaofurahishwa au kushangazwa tu na kile kinachoonekana na kusikika, na ambao huainisha wema kwa kile tu ambacho hisia hupokea. Hivyo basi, usifaji ni kuonyesha tabia na maneno mema mbele ya watu na kwa ajili ya watu.

195. Unafiki ni kujifanya kuwa rafiki, au chuki iliyojifanya kuwa urafiki, au uadui unaofanya kazi chini ya sura ya wema, au wivu unaoiga tabia ya upendo, au maisha yaliyopambwa kwa sura ya uongo ya wema badala ya wema wa kweli, au kujifanya mtu mwema, kwa kujionyesha tu kana kwamba ni au udanganyifu unaochukua sura ya ukweli; – yote haya ambayo wale walioharibika kimaadili, kwa kuiga nyoka, hufanikiwa kuyabuni.

196. Mungu ndiye chanzo cha viumbe wote na cha mambo yote mema yaliyo ndani yao. Kwa nini, basi, yeye anayejikweza kwa njia ya wema au maarifa—na kwa kadiri ya wema wake, yaani, maendeleo yake humo kwa msaada wa neema—hata hivyo anashindwa kutambua udhaifu wake mwenyewe, anashindwa kabisa kuepuka roho mbaya ya kiburi; yeye anayefanya mema kwa utukufu wake mwenyewe amejijipa cheo juu ya Mungu, akiwa amechomwa na kichaka cha ubatili; yeye anayefanya wema au huzungumzia tu *'ili wanadamu wamwone'* (Mathayo 23:5) ameweka kibali cha kibinadamu juu ya kibali cha kimungu, akiwa ameteswa na tamaa ya kutafuta kibali cha kibinadamu; na yeye ambaye amepamba tu mwenendo wake kwa dhihirisho la nje tu la wema, akitafuta kwa ujanja kudanganya, na anayeficha tabia mbaya ya moyo nyuma ya sura ya utauwa, anauza wema kupitia ujan i wa unafiki. Je, si dhahiri kwamba kila mmoja wao amelenga lengo lake kwa kitu kingine tofauti na Chanzo cha vitu vyote?

197. Mashetani hawachukii usafi wala hawachukii kufunga, wala hawachukii ugawaji wa mali, ukarimu, kuimba zaburi, bidii katika kusoma, upweke, tafakari ya juu, kulala ardhini, maombi ya usiku, wala chochote kile kinachotambulisha maisha yanayoendana na Mungu, – mradi tu kusudi la matendo hayo liwekwe kuwa jambo linalowafurahisha.

198. Mashetani wanaoanzisha vita katika ukosefu wa wema ndio wanaofundisha uzinzi na ulevi, tamaa na wivu; ilhali wale wanaoanzisha vita katikati ya wema ndio wanaofundisha kiburi, majivuno na fahari, na kwa njia hii, kupitia hila ya ujanja, wanapanda chuki kwa siri ndani yetu.

199. Lo, laiti sisi pia, tunapokabiliana na roho hizi za uovu—zinazotujia kwa siri chini ya mvuto wa urafiki wa kiroho, na kwa nia *'nzuri' ya 'kusababisha kifo chetu'* kupitia dhambi (Rum. 7:3)—tungesema: *'Na sisi pia tujenge pamoja nanyi'* (2 Esdras 5:65),—tuweze kujibu: *'Si kwa ajili yenu wala kwa ajili yetu kujenga nyumba kwa Bwana Mungu wetu. Sisi peke yetu tutamjengea Bwana Mungu wa Israeli'* (2 Esdras 5:68). *'Peke yetu*' – kwa sababu, tukiwa tumeachiliwa huru kutoka kwa roho zinazoanzisha vita kwa ukosefu wa wema, ambao tayari tumewaepuka, hatutaki kujaribiwa tena na ninyi; tukiwa tumezipita kwa wingi wa wema, na tukapata anguko baya zaidi kuliko la kwanza, kwa kuwa katika lile la kwanza kulikuwa na tumaini rahisi zaidi la kupona, maana wakati huo tulihesabiwa miongoni mwa wale waliosamehewa kwa fadhili kwa sababu ya udhaifu; ilhali katika hali hii, ama hakuna udhaifu wa aina hiyo kabisa, au ni vigumu sana kuufikia, maana tutakuwa katika hali ya kuchukiwa kwa ajili ya kiburi chetu. – Na sisi *'hatuko peke yetu'*, kwa maana tuna Malaika watakatifu kama wasaidizi wetu katika wema, na zaidi ya hayo Mungu Mwenyewe, anayejidhihirisha kwetu kupitia matendo ya haki na kutujenga kuwa hekalu takatifu, lisilo na tamaa yoyote.

200. *'Maombi ya mtu mwema yana nguvu na yana ufanisi'*, kama ilivyoandikwa (Yakobo 5:16). Yana ufanisi kwa njia mbili: kwanza (wakati mtu anayeomba yeye mwenyewe ni mwema), na huwasilisha kwa

Mungu sala inayofuatana na matendo yanayolingana na amri—sala ambayo si ya maneno tu, wala haitolewi kama sauti tupu ya mdomo, wala si ya bure na isiyo na msingi imara, bali ina nguvu na hai, ikiwa imetolewa moyo na matendo yanayolingana na amri. Kwa maana nguvu na ufanisi wa maombi hutegemea utimizaji wa amri kupitia kukuza sifa njema; hivyo basi, mtu mwema huwa na maombi yenye nguvu na yenye uwezo wote, yanayoungwa mkono na amri. Pili, mtu anapokuwa akitafuta sala kutoka kwa wenye haki, yeye mwenyewe anafanya matendo ya sala, akiahidi na kwa kweli akibadilisha maisha yake ya zamani, na hivyo, kupitia mwenendo wake mwema, kuifanya sala ya wenye haki kuwa imara na yenye nguvu zote.

201. Hakuna faida yoyote ile katika sala ya mtu mwema kwa yule anayeitumia, wakati mtu huyo anapofurahia zaidi matendo ya dhambi kuliko wema. Hivyo, katika siku za kale, hata Samweli mkuu alimwombolezea Sauli alipokuwa akitenda dhambi, lakini hakuweza kumtuliza Mungu kwa niaba yake, kwa sababu alishindwa kuambatana na kilio chake kwa toba inayofaa ya mtu mwenye dhambi. Kwa nini, basi, Mungu, akimzuia mtumishi wake kulia kilio kisicho na tija, anamwambia: *'Utalia kwa ajili ya Sauli mpaka lini? Nimeamua kutomtawala tena, ili asitawale tena Israeli'* (1 Sam. 16:1)?

202. Tena, Yeremia mwenye huruma kuu, alipowaombea Waisraeli waliokumbatia udanganyifu wa kishetani hadi kufikia upumbavu, hakusikiwa, kwa sababu sala yake haikuungwa mkono na wongofu wa Waisraeli wasio na Mungu kutoka katika udanganyifu huu. Kwa hiyo, akimzuia pia katika maombi yake yasiyoisha na yasiyo na tija, Mungu anasema: *'Usisali kwa ajili ya watu hawa, wala usiombe waokolewe, wala usinung'une kwa ajili yao, maana sitawasikia'* (Yer. 7:16).

203. Ni ishara ya ujinga mkubwa, tusiseme wazimu, kutafuta wokovu kupitia maombi ya Watakatifu kwa ajili ya mtu anayefurahia mioyoni mwake matendo maovu, na kuomba msamaha kwa kile kile ambacho, huku akijivunia, kwa kweli anajichafua yeye mwenyewe kwa fikra na hisia. Yule anayetafuta sala za wachaungu haapaswi kuziruhusu ziwe bila tunda na zisizo na nguvu, ikiwa kwa kweli anachukia uovu; bali, kwa kuzitia nguvu kwa wema wake mwenyewe, anapaswa kuzifanya ziwe na nguvu na zenye ufanisi, ili zipaa hadi kwa Mwenyezi kupata msamaha wa dhambi.

204. *'Sala ya mtu mwema ina nguvu'* inapoungwa mkono ama na mtu mwema anayetoa sala hiyo, au na yule anayemuomba mtu mwema kutoa sala hiyo. Kwa upande wa mtu mwema, sala hiyo inasaidiwa na ukweli kwamba inampa ujasiri mbele Yake mwenye nguvu kutimiza maombi ya wema; na kwa upande wa yule anayemuomba mtu mwema aombe, sala hiyo inasaidiwa ikiwa atatenga uovu wake wa zamani na kugeuka kwa moyo wote kwa wema.

205. Neno la Ukweli linajua aina mbili za huzuni, ambapo ya kwanza huundwa kwa njia isiyoonekana ndani ya nafsi, ilhali ya pili huonekana wazi katika ulimwengu wa hisia: ile ya kwanza huingia katika vilindi vya nafsi, ikisababishwa na mijeredi ya dhamiri, ilhali ile ya pili huzitoa hisia, ikizizuia kutokamana kwa asili kwa mzigo wa majonzi makali.

206. Kama vile neno la kweli linavyotambua aina mbili za huzuni, ndivyo linavyotambua pia aina mbili za majaribu, ambapo baadhi hutokea ndani ya uwanja wa hiari kupitia kuchochewa kwa tamaa mbaya, huku mengine yakitoka nje, nje ya hiari, katika mfumo wa matatizo yasiyotakikana, huzuni na misiba. Ya kwanza husababisha huzuni ya kiakili, ilhali ya pili husababisha huzuni ya hisia (5, 90).

207. Mwanzo wa majaribu unaotoka ndani ya uwanja wa hiari huleta huzuni kwa roho, huku ukileta raha kwa hisia; kinyume chake, mwanzo wa majaribu yasiyotakikana hutuliza roho (inayokabiliana nayo kwa busara), huku ukibana mwili kwa huzuni.

208. Ninaamini kwamba Bwana na Mungu wetu alipowafundisha wanafunzi wake jinsi ya kuomba, Yeye, kwa maneno: *'Usitupeleke katika majaribu'* (Mathayo 6:13), alikuwa akiwahimiza waombe ukombozi kutoka kwa majaribu yanayotokana na eneo la hiari—yaani, kutoka kwa msukumo wa tamaa unaotetemesha tabia njema na nia za mtu; na Yakobo mkubwa, anayeitwa ndugu wa Bwana, alipowafundisha wale wanaojitahidi kwa ajili ya ukweli wasishangazwe na majaribu wanayokutana nayo, alikuwa akimaanisha majaribu yasiyo ya hiari aliposema: *'Hesabuni kuwa ni furaha tupu, ndugu zangu, mnapokabiliwa na majaribu ya kila aina'* (Yakobo 1:2), yaani zile zinazotokea bila hiari, zilizo nje ya uwezo wetu, na ambazo husababisha huzuni na taabu. – Hili linaonyeshwa waziwazi na maneno yanayofuata katika kauli hizi zote mbili: kwani hapo Bwana anaongeza: *'bali utuokoe kutoka kwa yule mwovu'*; ilhali hapa Yakobo mkuu anasema: *'mkijua ya kuwa imani yenu ikipimwa huleta uvumilivu; na uvumilivu uwe na matokeo yake kamili, mpate kuwa wakamilifu na watiwa, wasio na upungufu wowote'* (Yakobo 1:3–4).

209. *Mkamilifu* ni yeye anayepambana na majaribu ya hiari kwa kujidhibiti, na kuvumilia yale yasiyo ya hiari kwa subira; na *'kamili'* ni yeye anayetenda matendo kwa maarifa, na haachi tafakari iwe tupu.

210. Akili na hisia, kwa kuwa zinapingana, zina kazi za asili, kutokana na kutofautiana sana na tofauti ya vitu vinavyozihusu. Akili inahusu vitu vya kiakili na visivyo na mwili, ambavyo inaviona kiakili; huku hisia zikihusu vitu vinavyogusika na vyenye mwili, ambavyo vinaviona kwa hisia.

211. Mara tu akili inapoanza kuzichukulia hisia kama nguvu yake ya asili, inajikuta imenaswa katika mwonekano wa vitu vinavyogusika na inakuwa mvumbuzi wa raha za kimwili, ikiwa haina nguvu ya kupaa juu ya asili ya vitu vinavyoonekana kwa sababu ya upendeleo wake kwa hisia.

212. Furaha yenye manufaa ni furaha ya roho inayotokana na wema; na kutoridhika kunayofaa roho ni mateso ya mwili kwa ajili ya wema. Kwa maana yeye anayejirejesha kwa tamaa katika raha za hisia hazielekezi tamaa zake kwenye kilicho sahihi; na yeye anayejiepusha na mambo ya nasibu yanayosababisha kupokonywa raha hizi anakimbia kile ambacho hapaswi kukimbia.

213. Kama vile, bila mwanga wa jua, jicho haliwezi kuona ulimwengu unaoonekana, ndivyo, bila nuru ya kiroho, akili ya binadamu haiwezi kamwe kufikia tafakari ya kiroho. Kwani nuru inayoonekana kwa asili huangaza hisia ili zione vitu vinavyoonekana; ilhali nuru ya kiroho huangaza akili kwa ajili ya ufahamu wa kutafakari juu ya vilivyo juu ya yale yanayoonekana.

214. Uvumbuzi wa ugumu wa hiari, na kuwekewa ugumu usiotakikana, ingawa vinaweza kudhibiti tamaa kwa kuzuia mwendo wake hai, hata hivyo, haviharibu nguvu au uwezo wa kuzaa, ambao upo katika asili yetu kama sheria. – Kwa sababu kujidhibiti kwa wema kwa kawaida huleta utulivu wa hiari, si wa asili: na kupitia utulivu huu wa hiari, akili hupewa neema ya furaha ya kimungu.

215. Haiwezekani kwamba Bwana—ambaye kwa asili ni mwenye hekima, mwenye haki na mwenyezi— – kama Mwenye Hekima, hakujua njia ya kuponya (asili yetu iliyoathiriwa na dhambi); kama Mwenye Haki, hakutaka kuleta wokovu wa mwanadamu kwa njia ya ukandamizaji, kwa mapenzi ya yule aliyekuwa amedorora chini ya nira (na hatia) ya dhambi; kama Mwenye Nguvu Zote, hakuweza kutimiza kilichohitajika kwa ajili ya uponyaji wetu.

216. Hekima ya Mungu imefunuliwa katika ukweli kwamba alikuwa binadamu kikweli na kwa hakika; Haki yake katika ukweli kwamba, kupitia kuzaliwa Kwake, alichukua asili inayoweza kuteseka kama yetu; Uweza wake wote katika ukweli kwamba, kupitia mateso na kifo Chake, alihakikishia asili yetu uzima wa milele na uhuru usiobadilika kutoka kwa tamaa.

217. Akimwonea wivu Mungu na sisi, shetani alimshauri mwanadamu kwa hila kwamba Mungu alikuwa anamwonea wivu, na hivyo akamfanya atende kinyume cha amri. Anamwonea wivu Mungu, asije nguvu Zake zilizosifiwa kweli, zinazomfanya mwanadamu kuwa mtakatifu, zikadhihirika; na mwanadamu, asije yeye, kupitia wema, akawa mshiriki wa utukufu wa kimungu kwa dhahiri . Hivyo basi, huyu mwovu mkuu anawachukia wivu si sisi tu—kwa ajili ya utukufu tulio nao pamoja na Mungu kwa njia ya wema wetu—bali pia Mungu Mwenyewe—kwa ajili ya udhihirisho wa upendo Wake unaosifiwa na wote katika wokovu wetu.

218. Mungu, kwa mapenzi yake moja yenye nguvu isiyo na kikomo ya wema wake, huwakumbatia na kuwatunza wote—malaika na wanadamu, wema na waovu kwa pamoja. Hata hivyo, wote hushiriki katika Mungu kwa viwango tofauti, kwani Yeye hupita miongoni mwao bila kizuizi, kulingana na asili yao.

219. Hatutambui utofauti wa watu katika Kristo, kwa maana Utatu ulibaki kuwa Utatu, na baada ya Neno kufanyika mwili, hakuna mtu mpya aliyeongezwa kwenye Utatu Mtakatifu kupitia umwilisho huu. Lakini tunatambua ndani Yake utofauti wa asili, ili tusitangaze kwamba mwili una asili moja na Neno kiasili.

220. Mlaaniwa ni yule anayela kiapo uongo kwa jina la Bwana: yaani, yule anayemuahidi Mungu kuishi kwa wema, lakini kisha anageuza umakini wake wote kwa jambo lingine, geni kwa kiapo alichokitoa kwa midomo yake mwenyewe, na kwa kushindwa kuzingatia amri anavunja kiapo takatifu cha maisha ya utakatifu. Kwa ufupi, yeyote aliyechagua maisha kulingana na Mungu, lakini hajafa kabisa kwa maisha haya ya sasa, ni mwongo na mlaaniwa; kama vile yule aliyeapa kwa Mungu—yaani, aliyeahidi kutembea bila lawama kwa matendo yanayomvutia Mungu—lakini ameshindwa kutimiza ahadi hiyo.

221. Yeye yeyote anayevumilia mashambulizi ya vishawishi visivyotakikana, kama Ayubu aliye barikiwa na mashahidi mashujaa, kwa hekima isiyoyumba, ni taa kuu, na yeye mwenyewe huhifadhi nuru isiyozimika ya wokovu, aliyopokea kwa nguvu za Bwana. Lakini pia yeye anayejua hila za Mwovu na anayefahamu mapigano (migongano, makabiliano) katika mapambano yasiyoonekana—yeye pia, akiwa amemwangaziwa na nuru ya maarifa, ni taa kwa wengine, ambaye, kama vile Mtume mkuu, anaweza kusema kwa haki: *'Hatuelewi mawazo yake'* (2 Kor. 2:11).

222. Kama vile taa haiwezi kubaki ikiwaka bila mafuta, ndivyo pia nuru ya vipawa vya kiroho haiwezi kuhifadhiwa bila hali ya moyo ambayo imekuwa tabia ya pili, ikilisha wema wa ndani kwa maneno, matendo na mwenendo unaofaa, pamoja na hisia na mawazo yanayoendana nayo. Kwa maana kila kipawa cha kiroho kinahitaji, kulingana na asili yake, hali ya moyo (au mtazamo) inayomimina ndani yake, kama mafuta, kitu fulani cha kiakili, ili kiweze kubaki kimehifadhiwa kikamilifu kupitia hali njema ya moyo wa yule aliyekipokea.

223. Mungu anaitwa na ni Baba, kwa neema, wa wale tu wanaoshuhudia kuzaliwa kwao kiroho kutoka kwa Mungu kupitia tabia njema. Katika sifa hizi za tabia, mtu huona, kana kwamba, uso wa roho, ukionyesha katika wema wake sifa za kipekee za Mungu aliyemzaa; na wale wanaozimiliki huwahamasisha wale wanaowatazama kumtukuza Mungu, wakiwasilisha maisha yao kama mfano wa wema wa kuigwa. Kwa maana Mungu hautukuzwi kwa maneno matupu, bali kwa matendo ya haki, ambayo hutangaza utukufu wake wa kimungu kwa ufasaha zaidi kuliko maneno.

224. Yeye yeyote anayeonyesha ndani yake maarifa yanayoongozwa na matendo, na matendo yaliyoongozwa na maarifa, amepata njia sahihi ya utendaji wa kweli wa kimungu ndani yetu. Lakini yeyote anayemiliki mojawapo ya sifa hizi kando na nyingine amepunguza maarifa kuwa njozi tu (zisizothibitishwa na zisizodhibitiwa), au amebadilisha tendo kuwa sanamu isiyo na roho. Kwa maana maarifa bila matendo si tofauti na ndoto za mawazo, kwa kuwa hayana matendo ya kuyathibitisha; na matendo yasiyo na maana ni sawa na sanamu, yakikosa maarifa yanayoyapa uhai.

225. Hakika, tamaa iliyelaaniwa ni kiburi, ambacho ni mchanganyiko wa maovu mawili: fahari na ubatili; kati ya haya, fahari hugeuka mbali na Muumba wa wema na maumbile, huku ubatili ukipotosha maumbile na wema wenyewe; kwani kwa mwenye kiburi, hakuna kinachofanyika kulingana na Mungu, ilhali kwa mwenye upuuzi, hakuna kinachotokea kulingana na asili.

226. Sheria iliyoandikwa, kwa kumzuia mtu kutenda mabaya kwa njia ya hofu, humzoesha mtu katika haki; hata hivyo, kwa wakati, tabia hii huzaa mwelekeo unaopenda haki, ambao hutokana nao hujitokeza mwelekeo thabiti wa kutenda mema, na kusababisha kusahaulika kwa maovu ya zamani ya mtu.

227. Kutahirika, kwa maana ya kiroho, ni kukatwa kabisa kwa mwelekeo wa tamaa za mwili.

228. Sabato ni utulivu wa tamaa, au kutokuwepo kabisa kwao.

229. Mungu aliamuru kwamba Sabato, miezi mipya na sikukuu zishikiliwe, si kwa sababu alitaka siku hizi, kama siku tu, ziheshimiwe na watu: kwani hilo lingekuwa sawa na 'kubadilisha ukweli wa Mungu na uongo' (Warumi 1:25), kwa msingi kwamba siku hizo kwa asili zina heshima na hivyo zinastahili kuabudiwa. Lakini kwa kuamuru siku hizi ziheshimiwe, Yeye kwa ishara aliiamuru Yeye Mwenyewe aheshimiwe. Kwa maana Yeye Mwenyewe ndiye Sabato— —kama pumziko kutokana na taabu na wasiwasi wa maisha na kutoka kwa kazi za haki; Yeye pia ndiye Pasaka, kama mwokozi wa wale waliofungwa katika kazi chungu ya dhambi; na Yeye ndiye Pentekoste, kama mwanzo na mwisho wa vitu vyote.

230. Tunatambua kama dhabihu za kiroho si tu kufa kwa tamaa za mwili, ambazo zinashindwa na *'upanga wa Roho, ambao ni neno la Mungu'* (Efe. 6:17); bali pia kutakaswa kwa nguvu zote za asili kwa Mungu na zitolewe kama sadaka ya kuteketezwa kwa Mungu kupitia moto wa neema ya Roho.

231. Nguvu ya dhambi, au hoja za kimwili, hudhibitiwa na neema ya ubatizo mtakatifu, ilhali utiifu hai kwa amri za kimungu huuua kabisa kwa upanga wa Roho.

232. Shauku ya ulaji wa kupita kiasi, pamoja na mawazo yake ya tamaa, imeharibu fadhila nyingi kama upanga: huua mbegu za usafi kupitia ukosefu wa kiasi; huharibu haki ya uadilifu kupitia ukosefu wa maadili; hukata vifungo vya asili vya upendo kwa kujitoa kwa upendo wa nafsi; na, kwa kifupi, tamaa ya ulaji kupita kiasi inajidhihirisha kuwa mwangamizi wa matunda yote ya wema.

233. Kila mtafutaji mwenye bidii wa wokovu hujitolea kwa matendo ya wema na mawazo matakatifu: kwani bila wema na maarifa, hakuna mtu aliyewahi kufanikiwa kupata wokovu: jukumu la wema ni kuleta mienendo ya mwili katika mpangilio kupitia hoja thabiti, kuyadhibiti kwa ustadi, kama kwa kamba ya farasi, dhidi ya hisia zisizofaa; wakati wajibu wa maarifa ni kufikiri kwa makini na kujadili kwa busara jinsi mtu anavyopaswa kutenda, na kisha kujiandaa kutekeleza hilo.

234. Yeyote aliyewaua *'watu wa mwili walioko duniani'* (Kol. 3:5), na kuzima hoja zake zote za kimwili, na kukata huruma yote kwake—ili aweze kusema pamoja na Mtume mbariki Paulo: *'Nani atakayetenganisha nasi na upendo wa Kristo'* (Warumi 8:32)?—mtu wa namna hiyo amekuwa bila baba, bila mama, na bila ukoo, kama Melkizedeki mkuu (Waebrania 7:3), asiye na kitu chochote ambacho nyama na asili yake vinaweza kumzuia, kwa sababu ya umoja kamili na Roho uliotimizwa ndani yake.

235. Sidhani ni sahihi kuitaja mwisho wa maisha haya ya sasa kama 'mauti', bali ni ukombozi kutoka kwa mauti, kuondolewa kutoka katika ufalme wa uharibifu, uhuru kutoka utumwa, kuisha kwa wasiwasi, mwisho wa mizozo, kutoka gizani, mapumziko kutokana na kazi, utulivu wa machafuko, kimbilio dhidi ya aibu, kutoroka tamaa, na, kwa ujumla, mwisho wa maovu yote: ambapo Watakatifu, wakiwa wamejirekebisha wenyewe kupitia kujinyima kwa hiari, wamejifanya wageni na wapita njia katika maisha haya. Kwa maana, baada ya kupigana kwa ujasiri dhidi ya ulimwengu, na dhidi ya mwili, na dhidi ya uasi unaotokana nao, na baada ya kukandamiza udanganyifu unaotokana na hisia za mwili kushirikiana na vitu vya kimwili, walidumisha ndani yao hadhi ya roho, wakisalia huru bila kufungwa.

236. Watakatifu walikuwa wema na wenye fadhili, wenye moyo mwema na wenye huruma, wakiwa wameonyesha upendo sawa kwa jamii nzima ya wanadamu; kwa nguvu yake, katika maisha yao yote, walihifadhi kwa uaminifu kitu bora kuliko vyote—yaani, unyenyekevu— mlinzi huyu wa kila wema na mwangamizi wa uovu unaoupinga, walibaki wasiyoshindwa na vishawishi vyote vinavyotuzunguka—vyale vinavyotokana na matakwa yetu na vile vilivyo nje ya uwezo wetu—wakikandamiza vya kwanza kwa kujidhibiti na kuepuka vya pili kwa uvumilivu.

Abba Falasius aliye Barikiwa

Maelezo mafupi kumhusu

Baba wetu mtakatifu Falasius aliishi na kufanikiwa katika nusu ya kwanza ya karne ya saba na alikuwa padri na abba wa monasteri katika majangwa ya Libya. Abba huyu mbariki alichanganya upendo wake wa uchaji Mungu na upendo wa nuru ya kiroho na akajitolea muda mwingi kwa kusoma Maandiko Matakatifu. Alikuwa mwenzake Mtakatifu Maksimusi Mwenye Kiri, ambaye naye alikuwa na ushirika wa kiroho. Kuna barua kadhaa kutoka kwa Mtakatifu Maksimusi zilizomwandikia; na kitabu kizima, chenye ufafanuzi wa mistari migumu ya Maandiko Matakatifu, kimejitolea kwake. Mtakatifu Maksimusi alimheshimu sana Baba huyu, na katika barua moja anamrejelea hata kama mshauri wake. Kifo chake kitakatifu huenda kilitokea si baadaye ya mwaka 660. Maandiko yake mia nne yaliyowasilishwa hapa, kuhusu upendo, kujinyima na maisha ya kiroho, yamejaa mafundisho ya kujenga. Zote kwa kiasi kikubwa ni za asili ya kimaadili na kujinyima, lakini pia kuna baadhi zinazojumuisha mawazo ya kidogma, ambayo Mtakatifu Damascene aliyatumia katika ufafanuzi wake wa imani. Ikiwa mtu atasoma herufi za mwanzo tu za misemo hiyo mfululizo kulingana na rasimu ya awali, wazo maalum linajitokeza – ambalo huwekwa mwanzoni mwa kila mia.

Abba Falassius juu ya upendo, kujinyima na maisha ya kiroho, kwa presbiteri Paulo

ya 101

ambaye akrostiki yake inasomeka hivi: *Kwa ndugu yangu wa kiroho na Bwana mpendwa Paulo wa Falassia, anayeonekana kuwa mtu wa ukimya, lakini kwa kweli ni mjigaji mtupu.*

1. Upendo, ulioelekezwa kabisa kwa Mungu, unawaunganisha wapendanao na Mungu na pia wao kwa wao.

2. Akili iliyopata upendo wa kiroho haifikiri chochote kumhusu jirani yake kisichofaa kwa upendo.

3. Yeye anayebariki kwa midomo yake huku akidharau moyoni mwake huficha unafiki kwa kujifanya anapenda.

4. Yeye aliyefikia upendo huvumilia kwa utulivu huzuni na maumivu yote anayopatiwa na maadui zake.

5. Upendo pekee huunganisha viumbe vyote na Mungu na kwa wengine katika umoja wa nia.

6. Upendo wa kweli upo kwa yule asiye na shaka wala maneno dhidi ya jirani yake.

7. Yeye anayeheshimika mbele za Mungu na wanadamu hafanyi lolote linaloweza kuvuruga upendo.

8. Upendo wa dhati hujulikana kwa maneno ya kweli *'kutoka kwa dhamiri njema'* (1 Tim. 1:5).

9. Yeyote anayemwambia ndugu yake maneno ya lawama, akiwa ameyasikia kutoka kwa wengine, huficha wivu chini ya mavazi ya wema.

10. Kama vile sifa za kimwili zinavyovutia sifa kutoka kwa watu, ndivyo sifa za kiroho zinavyovutia sifa kutoka kwa Mungu.

11. Upendo na kujidhibiti husafisha roho, wakati sala safi huangaza akili (roho).

12. Mtu ni hodari anayefukuza uovu kwa matendo yake na akili yake.

13. Yeye aliyepata kutokuwa na tamaa na ufahamu wa kiroho amepata neema kwa Mungu.

14. Ikiwa unataka kujiondoa mawazo ya tamaa, jizuie na upende jirani yako.

15. Jikinga dhidi ya ukosefu wa kujidhibiti na chuki, na hutakutana na vizingiti wakati wa sala.

16. Kama vile mtu hawezi kupata manukato katika shimo la taka, ndivyo pia katika nafsi ya kisasi hakuna harufu ya upendo.

17. Zuia kwa ujasiri hasira na tamaa, na hivi karibuni utaondolewa mawazo maovu.

18. Kiburi huharibu kufichika kwa matendo mema, wakati majivuno hukemea unyenyekevu wote.

19. Unafiki na uongo ni sifa za kiburi, huku majivuno na wivu vikiwa sifa za majivuno makuu.

20. Yeye ni bwana aliyejitawala na ameweka roho na mwili wake chini ya akili (roho).

21. Ukweli wa rafiki hujidhihirisha wakati wa majaribu, anaposimama nasi katika wakati wetu wa uhitaji.

22. Tuliza hisia zako kupitia upweke wa kimyakimya, na zihukumu kwa ukali fikra zinazojitokeza moyoni mwako.

23. Usihifadhi chuki kwa wale wanaokutukana kwa maneno ya kusikitisha, bali watendee wale wenye tamaa vibaya kwa uadui.

24. Upweke wa kimyakimya, sala, upendo na kujidhibiti – hivi ndivyo gari la farasi wanne linaloinua akili hadi mbinguni.

25. Chadhi mwili kwa kufunga na kuamka, na utaondoa wazo la mateso na la tamaa.

26. *'Kama vile nta inavyoyeyuka mbele ya uso wa moto'* (Zab. 67:3), ndivyo wazo lisilo safi linavyoyeyuka kwa kuogopa Mungu.

27. Ni uovu mkubwa kwa roho yenye akili kukaa kwa muda mrefu katika tamaa za aibu.

28. Vumilia kwa subira mapigo ya majanga ya huzuni na ya kuvunja moyo; kwani ni kupitia majaribu kama hayo ambapo utunzaji wa Mungu hutafuta kukutakasa.

29. Baada ya kutupa mali zako na kuukataa ulimwengu, mwishowe ukatae pia mawazo yako maovu.

30. Inafaa akili kufundishwa daima na maneno ya Mungu.

31. Kama vile ilivyo kazi ya Mungu kuutawala ulimwengu, ndivyo ilivyo kazi ya roho kuutawala mwili.

32. Tutakutana na Kristo kwa tumaini gani, sisi ambao hata hadi leo tuko utumwani wa tamaa za mwili?

33. Mwenendo huangamizwa kwa mateso na huzuni, iwe ni yale tuliyoyasababisha wenyewe au yaliyotumwa na Mapenzi ya Mungu.

34. Upendo wa pesa ni chakula cha tamaa, kwani unalisha na kukuza tamaa pana inayojilimbikizia.

35. Huzuni husababisha kupungua kwa raha (au kuridhika kwa tamaa za mwili); hata hivyo, raha imechanganyikana na kila tamaa.

36. Kwa kipimo gani utakapopimia mwili wako, ndivyo utakavyopimwa na Mungu (Mathayo 7:2).

37. Matendo ya hukumu ya kimungu ni malipo kwa matendo yaliyotendwa kupitia mwili.

38. Uungu na maarifa huleta uzima wa milele; lakini kupungua kwao kumekuwa chanzo cha kifo.

39. Huzuni kwa ajili ya Mungu huondoa tamaa; na kuondolewa kwa tamaa ni ufufuo wa roho.

40. Kutoathirika ni uthabiti wa roho mbele ya uovu; lakini huwezi kuupata bila neema ya Kristo.

41. Kristo ndiye Mwokozi wa roho na mwili, na yeye yeyote anayefuata nyayo zake huokolewa kutoka kwa yote yaliyo maovu.

42. Ukitaka kupata wokovu, kanamna raha za mwili, na ukumbatie kujidhibiti, upendo na maombi.

43. Utambuzi wa kweli ni sifa ya kutokuwa na upendeleo, ambayo kwa njia yake mambo yote hufanywa kwa kipimo kinachofaa.

44. Bwana na Mungu wetu ni Yesu Kristo; na akili inayomfuata haitakaa gizani.

45. Unganisha akili yako na uangalie mawazo yako; na yale utakayoyaona kuwa ya tamaa, yapinga.

46. Kuna vyanzo vitatu ambavyo mawazo hutoka: hisia, kumbukumbu na utimilifu wa mwili; lakini vinavyosumbua zaidi kati ya hivi ni vile vinavyotokana na kumbukumbu.

47. Yeye aliyepewa hekima hushiriki katika ufahamu wa vitu visivyo na mwili, na hujua mwanzo wa dunia na mwisho wake.

48. Usipuuze njia sahihi ya matendo, na akili yako itang'azwa; kwani kwa wale kama hao imeahidiwa: *'Nitakufungulie hazina zilizofichika na zisizoonekana'* (Isaya 45:3).

49. Yeye aliyejiondoa katika tamaa amepata neema kwa Mungu, na yeye aliyehesabiwa kuwa mwafaa kwa hekima amepewa rehema kuu.

50. Akili, iliyokombolewa kutoka kwa tamaa, huwa angavu, ikiangazwa bila kukoma na tafakari ya yote yaliyopo.

51. Nuru ya roho ni maarifa; ikinyimwa hayo, wapumbavu hutembea gizani.

52. Wapumbavu hutumia maisha yao gizani; na wamezungukwa na giza la ujinga.

53. Yeye ampendaye Yesu ataokolewa kutoka kwa uovu; na yeye amfuataye atautazama nuru ya kweli.

54. Akili, iliyoponywa kutoka kwa tamaa, hutambua mawazo laini, wakati mwili ukiwa macho na unapozama usingizini.

55. Akili iliyofikia kiwango cha juu kabisa cha usafi huhisi kufungwa na viumbe vilivyotengenezwa na hutamani kuwa juu ya uumbaji wote.

56. Ameebarikiwa yeye aliyepata ukomo usio na mipaka; na ni yeye tu aliyevuka yote yenye ukomo ndiye anayeweza kufikia hili.

57. Yeye anayemheshimu Mungu anatafakari maneno yake; na yeye anayeyapenda hupata ukweli ndani yake.

58. Akili, ikiongozwa na haki, hupata ukweli; lakini yeye anayeongozwa na tamaa yoyote haitaufikia.

59. Kama vile Mungu hawezi kujulikana katika asili Yake, ndivyo pia hawezi kufafanuliwa katika ukuu Wake.

60. Hekima ya kiumbe asiye na mwanzo wala mwisho haiwezi kueleweka kikamilifu.

61. Wokovu wa kila kiumbe upo katika malezi ya wema yote ya Muumba wake.

62. Bwana huwategemeza wote wanaoanguka, na huwainua wote waliokata tamaa, kwa rehema zake.

63. Kristo ndiye Mhukumu wa walio hai na waliokufa, na Mtoaji wa thawabu mwenye haki kwa kila tendo (Matendo 10:42; Zab. 61:13).

64. Ukitaka kutawala roho na mwili wako, hakikisha unakatiza vyanzo vya tamaa.

65. Funga nguvu za roho kwa wema, na kila msukumo wa tamaa utakatizwa kutoka kwazo.

66. Fungia tamaa za uzinzi kwa kujidhibiti, na tamaa za hasira kwa upendo wa kiroho.

67. Upweke wa kimya na maombi ndivyo vyombo vyenye nguvu zaidi vya wema; kwani, kwa kusafisha akili, huifanya iwe na ufahamu.

68. Mazungumzo ya kiroho pekee ndiyo yenye manufaa; katika hali zote nyingine, ni afadhali kunyamaza.

69. Kati ya aina tano za mazungumzo, zoea tatu; usishiriki katika ya nne mara kwa mara; na jiepushe na ya tano.

70. Kimya hupendwa na wale wasio na mshikamano na chochote cha kidunia; na watu wote hupendwa na wale wasiopenda chochote cha kibinadamu.

71. Mwalimu wa kweli ni dhamiri ya mtu; yeyote anayeitii hubaki asiye na doa.

72. Dhamiri haikasirishi mtu yeyote isipokuwa wale ambao wamefikia kilele cha wema au wameangukia vileleni vya uovu.

73. Kutokuwa na tamaa kamili huleta mawazo safi; na maarifa kamili humkutanisha mtu ana kwa ana na Asiyeweza Kueleweka.

74. Yeye ambaye hajapata raha za kimwili huzihuzunika kwa huzuni isiyostahili sifa; lakini yeye aliyeziweka kando hubaki bila wasiwasi.

75. Huzuni, kwa ujumla, ni kukosa raha inayotamaniwa, iwe ile inayotoka kwa Mungu au ile inayotoka kwa roho ya dunia.

76. Ufalme wa Mungu ni wema na hekima; yeye yeyote anayevipata huishi mbinguni.

77. Ole wake mtu ambaye, akiwa na roho na mwili, anapendelea njia za dunia kuliko Mungu.

78. Amepata upendo sawa kwa wote asiyewachukia wanaofaulu katika wema, bali anawahurumia wasiotilia maanani wema huo.

79. Yeye aliyeweka mahitaji ya wema kama sheria kwa roho na mwili anapaswa kutawala ipasavyo.

80. Mfanyabiashara mzuri wa kiroho ni yule ambaye, kwa ajili ya maisha yajayo, amejikana raha na huzuni za maisha haya kwa kiwango sawa.

81. Nafsi hutiwa nguvu kwa upendo na kujidhibiti, ilhali roho hutiwa nguvu kwa sala safi na tafakari ya kiroho.

82. Unaposikiliza maneno ya kujenga, usimhukumu msemaji, ili usinyimwe neema inayookoa roho.

83. Moyo mwovu huficha mawazo maovu, na kwa kutafsiri vibaya matendo ya jirani, hubadilisha wema wao kuwa kasoro.

84. Usiamini wazo linalomhukumu jirani yako, kwani yeye aliye na hazina mbaya pia ana mawazo mabaya.

85. Moyo mwema hutoa mawazo mema; maana mawazo yake yako sawia na undani wake.

86. Linda mawazo yako na ukimbie uovu, ili akili yako isifunikwe na ukaja kuona mambo kwa mtazamo potofu.

87. Tafakari juu ya Wayahudi na ujilinde dhidi ya matendo yao. Wakiwa wamepofushwa na wivu, waliita Bwana na Mungu kwa matusi 'Beelzebuli'.

88. Shaka mbaya hufunika akili na kuisababisha kuona kilicho kibaya kuwa ni chema.

89. Hisia kali hutokana na sifa zote njema; ndiyo maana watu wenye hisia kali huitafsiri vibaya sifa njema kuwa hisia kali.

90. Akili ikikaa kwa muda mrefu katika furaha au huzuni, hivi karibuni huangukia katika shauku ya kukata tamaa.

91. Dhamiri safi hufurahisha roho, ilhali wazo chafu huirusha katika vilindi vya kuzimu.

92. Hisia kali zinapoibuka, huondoa kiburi; lakini zikiondolewa, kiburi hurudi.

93. Ikiwa unataka kujiondoa katika tamaa zote kwa pamoja, jizoeze kujidhibiti, upendo na maombi.

94. Akili, ikikaa kwa sala ndani ya Mungu, huikomboa hata sehemu yenye tamaa ya roho kutoka kwa tamaa.

95. Mungu, akiwa amewapa viumbe wote uhai, huwakumbatia wote kwa pamoja kupitia malezi Yake.

96. Ingawa Yeye ni Bwana wa vitu vyote, alipenda kuwa mtumwa, na kwa njia hiyo akaonyesha kiwango cha juu zaidi cha utunzaji wake kwa uumbaji (Fil. 2:7).

97. Mungu Neno, alipofanyika mwili bila kubadilika, aliungana na viumbe vyote kupitia mwili.

98. Ni muujiza wa ajabu mbinguni na duniani kwamba Mungu yuko duniani na mwanadamu yuko mbinguni; ili, akiwa amewashirikisha wanadamu na malaika, aweze kuwapatia utakatifu wote pamoja, pamoja na viumbe vyote.

99. Utakatifu na uungu wa malaika na wanadamu unapatikana katika kumjua Utatu Mtakatifu na wa Kiini kimoja.

100. Msamaha wa dhambi ni ukombozi kutoka kwa tamaa; yeyote ambaye hajawekwa huru nazo kwa neema bado hajapata msamaha.

Ya Mia na Pili

Akrostiki inasomeka hivi: ' ' *Nipe maombi, ndugu yangu mpendwa; kwani ninatarajia maafa makubwa, kama ninavyostahili, kwa sababu ya matendo yangu mwenyewe ya hiari – huzuni za roho na mateso ya mwili*.

1. Je, unataka kuondokana na tamaa zako mara moja? – Kanusha mama wa tamaa zote – kujipenda mwenyewe.

2. Afya ya roho iko katika kutokuwa na tamaa na hekima, na haiwezekani kwa mtu aliyefanywa mtumwa na anasa za mwili kuipata.

3. Kujinyima kunakofanywa kwa subira na upendo unaoonyeshwa kwa ukarimu kunakausha tamaa zote, iwe za mwili au za roho.

4. Kujipenda ndiko mzizi wa tamaa zote mbaya za nafsi; na kujipenda ni kumpenda mwili (au huruma kwa nafsi).

5. Sifa bainifu ya akili ni kujisalimisha kwa akili, huku wakati huo huo ukidhibiti na kuufanya mwili mtumwa.

6. Ni aibu kwa mtu mwenye akili kujisalimisha kwa yasiyo na akili, na kujishughulisha pekee na kuridhisha tamaa za aibu.

7. Ni maangamizi kwa nafsi yenye akili kumwacha Muumba wake na kujivika chini ya mwili.

8. Umeamriwa kumtendea mwili kama mtumwa; kuwa mtumwa wa raha zake si jambo la kawaida.

9. Katiza vifungo vya ushirika na mwili, na mja huyu mpe kile tu kilicho cha lazima kabisa.

10. Zifunge hisia zako ndani ya ngome ya kujitenga kimyakimya, ili zisipotoshe akili kuelekea tamaa zao.

11. Silaha zenye nguvu zaidi kwa yule anayefanya ukimya kwa subira ni kujidhibiti, upendo, maombi na kusoma.

12. Akili haiachi kufikiria vitu vya raha za kimwili hadi, baada ya kuushinda mwili, ijitolee kwa tafakari.

13. Tunajitahidi kutii amri ili tuachiliwe huru kutoka kwa tamaa, na kudumisha mafundisho matakatifu ili tuonekane kuwa na haki ya kupata maarifa.

14. Utulivu wa roho hutokana na kutokuwa na tamaa na maarifa, na haiwezekani kwa mtu aliyefanywa mtumwa na anasa za mwili kuupata.

15. Tawala mwili kwa kukata tamaa zake za uzinzi, na utaukomboa kutoka kwa utumwa mzito wa tamaa hizo.

16. Umeumbwa huru, na umeitwa katika uhuru, usiruhusu nafsi yako kuwa mtumwa wa tamaa zisizo safi.

17. Kupitia huzuni na furaha, tamaa na hofu, mashetani huifunga akili kwa vishawishi vya kimwili.

18. Hofu ya Mungu hudhibiti tamaa, wakati huzuni kwa ajili ya Mungu huondoa anasa za kimwili.

19. Tamaa ya hekima hudharau hofu, ilhali utamu wa maarifa huondoa huzuni.

20. Maandiko yanajumuisha vipengele vifuatavyo vinne: amri, mafundisho, maonyo na ahadi.

21. Tamaa hudhibitiwa na kujinyima na kazi, na hukauka kwa upweke wa kimya na upendo wa kimungu.

22. Msiumize ndugu yenu kwa maneno ya fumbo na ya kutiliwa shaka; kwani ninyi wenyewe, ikitokea hivyo, hamtavumilia kutendewa hivyo.

23. Hasira hudhibitiwa na ukarimu wa roho na kutokuwa na uovu, na huangamizwa na upendo na huruma (uvumilivu).

24. Kwake yeye aliyepewa maarifa, hupewa nuru ya ufahamu; lakini yeye yeyote, akiipokea, akaiudhi, ataona giza.

25. Utiifu wa amri huleta kutokuwa na tamaa; na kutokuwa na tamaa kwa roho hulindwa na maarifa.

26. Badilisha utambuzi wa hisia kuwa tafakari ya kiakili, na utainua hisia juu ya vitu vya hisia.

27. Mwanamke anawakilisha roho inayojishughulisha na maisha ya kujinyima; kupitia muungano naye, akili hujifungua wema.

28. Uchunguzi wa maneno ya Mungu hufundisha akili ya Mungu kwa wale wanaomtafuta kwa kweli, kwa heshima na kwa shauku.

29. Kama vile nuru ilivyo kwa wanaoona na vilivyo dhahiri, ndivyo Mungu alivyo kwa wanaofikiri na vilivyoeleweka.

30. Anga linalogusika linaashiria anga la imani, ambalo juu yake, kama viumbe vya mbinguni, Watakatifu wote huangaza.

31. Yerusalemu ni mji wa mbinguni—maarifa ya yasiyo na mwili; kwani ndani yake huonekana maono ya ulimwengu.

32. Usipuuze maisha ya huduma ya vitendo; la sivyo, maarifa yako yatapungua; na kisha, kwa sababu ya njaa itakayofuata kutokana na hilo, utashuka Misri (Mwa. 26:1–2).

33. Uhuru wa kiroho ni ukombozi kutoka kwa tamaa: ambao hakuna anayefikia bila neema ya Kristo.

34. Nchi ya Ahadi ni Ufalme wa Mungu, ambao kutokuathirika na maarifa hutufanya tuwe na haki.

35. Misri ya kiroho ni giza la tamaa, ambako hakuna anayeshuka isipokuwa kwanza apate njaa.

36. Jaza sikio lako kwa maneno ya kiroho, na utaigeuza akili yako mbali na mawazo machafu.

37. Mungu peke yake ni mwema na mwenye hekima yote kwa asili; lakini akili nayo inaweza kuwa hivyo kupitia ushirika Naye, ikiwa itajitahidi kufanya hivyo.

38. Zidhibiti tumbo lako, usingizi wako, hasira zako na ulimi wako; – *'na mguu wako usikwame juu ya jiwe'* (Zab. 90:12).

39. Jitahidi kumpenda kila mtu kwa usawa, na utaondoa tamaa zote kwa pamoja.

40. Utambuzi wa hisia ni wa pamoja kwa akili na hisia; lakini maarifa ya kiroho ni ya akili pekee.

41. Haiwezekani kwa akili kushughulika na mambo ya kiroho isipokuwa ikikata kwanza mwelekeo wake kuelekea hisia na vitu vya hisia.

42. Hisia za asili zina mwelekeo kuelekea vitu vya hisia, na, kwa kuvurugwa nazo, huvuruga akili pia.

43. Weka hisia katika huduma ya akili, na usizipe muda wa kuikengeusha.

44. Akili inapogeukia mambo ya hisia, elekeza umakini wake mbali na hisia kwa kuielekeza kwenye uelewa wa kiroho wa kile kilicho mbele yake.

45. Dalili kwamba akili imejitolea kwa mambo ya kiroho ni kupuuza kila kitu kinachofurahisha hisia.

46. Akili, inapogeukia kutafakari vitu vya kiroho, hupata furaha isiyo na kikomo kutokana na hili.

47. Akili inapotajirishwa na maarifa ya Yeye Mmoja, basi hisia, nazo, bila shaka hutawaliwa nayo.

48. Usiruhusu akili yako kuzama katika mambo ya hisia, ili isibebeshwe na furaha na huzuni zilizomo ndani yake.

49. Kwa wale ambao akili zao daima zinajishughulisha na mambo ya kiroho, sehemu inayotamaniwa ya nafsi inakuwa silaha ya kimungu.

50. Haiwezekani kwa akili kujazwa na maarifa isipokuwa sehemu inayotamaniwa ya nafsi ipambwe kwanza na sifa njema zinazoiwafaa.

51. Akili hujitenga na dunia inapoacha kabisa hisia zote za kimwili.

52. Sifa bainifu ya sehemu ya busara ya nafsi inapaswa kuwa kutafuta maarifa ya Mungu, ilhali ile ya sehemu ya tamaa inapaswa kuwa upendo na kujidhibiti.

53. Akili haiwezi daima kujishughulisha na jambo lolote la hisia ikiwa hakuna mwelekeo kuelekea kwalo.

54. Akili hukamilika inapojazwa na maarifa; roho hukamilika inapothibitishwa katika wema.

55. Mwelekeo wa akili kuelekea vishawishi vya hisia hufanya iwe mtumwa wa raha za kimwili.

56. Akili, pia, huhama kutoka mahali pake pa maarifa wakati sehemu ya tamaa inapogeuka mbali na sifa zake njema.

57. Tumeheshimiwa *'haki ya kuwa watoto wa Mungu'* (Yohana 1:12), lakini hatutakuwa hivyo isipokuwa tukiondoa tamaa zetu.

58. Mtu asidhani kuwa amekuwa mtoto wa Mungu kweli, isipokuwa amepata tayari sifa za kimungu ndani yake.

59. Kupokea tabia njema au mbaya hufanya mtu kuwa mwana wa Mungu au wa Shetani.

60. Mtu mwenye hekima ni yule anayejihadhari na anaharakisha kujisafisha kutoka kwa uchafu wote.

61. Roho iliyokakamaa haihisi chochote hata inapochapwa, na haiwezi kuhisi shukrani yoyote kwa mkarimu.

62. Yeye aliyevaa nguo zisizo safi hutupwa nje kutoka kwenye ukumbi wa harusi wa Mungu na kuwa mshiriki wa giza totoro (Mathayo 22:12–13).

63. Yeye amiyeogopa Mungu hujali roho yake na kujiokoa mwenyewe kutoka kwa hatima mbaya.

64. Haiwezekani kwa yule aliyemwacha Mungu na kujirusha kwa utumwa katika anasa za mwili kupata rehema za Mungu.

65. Neno la Yesu Kristo ni kwamba *'hakuna mtu awezaye kuwatumikia mabwana wawili'* (Mathayo 6:24), ingawa hatutaki kuliamini.

66. Nafsi iliyochafuka huwa ngumu kwa tamaa zake, na bila kukatwa na kuchomwa, haiwezi kuamini.

67. Wale ambao wamekuwa na moyo mgumu wanahitaji majaribu makali; kwani bila maumivu makali hawawezi kulainishwa.

68. Mtu mwenye hekima anaitunza roho yake, na kwa kujitwika mateso kwa hiari, aniepuka mateso yasiyotakikana.

69. Utunzaji wa roho unahusisha kujidhihaki (matendo ya kujinyima) na unyenyekevu, ambayo kwa ajili yake Mungu anasamehe dhambi zote.

70. Kama vile tamaa na hasira zinavyoongeza dhambi, ndivyo kujinyima na unyenyekevu vinavyoziangamiza.

71. Huzuni kwa ajili ya Mungu huvunja moyo; huzaliwa kutokana na hofu ya mateso ya kuzimu.

72. Huzuni kwa ajili ya Mungu husafisha moyo na kuugeuza mbali na raha zisizo safi.

73. Subira ni bidii ya roho (tamani ya kuifanyia kazi roho); mahali ambapo bidii hiyo ipo, upendo wa raha hufukuzwa.

74. Kila dhambi hufanywa kwa ajili ya raha; kila msamaha, hata hivyo, hupatikana kupitia mateso na huzuni.

75. Wale wasiojitolea kutubu kwa hiari yao wenyewe huteswa bila kukusudia kwa utunzaji wa Mungu.

76. Kristo ndiye Mwokozi wa ulimwengu wote; na Amewapa watu toba kwa ajili ya wokovu (Mathayo 4:17).

77. Tubu huleta utiifu wa amri; na utiifu wa amri hutakasa roho.

78. Usafishaji wa roho ni ukombozi wake kutoka kwa tamaa; na ukombozi kutoka kwa tamaa huleta upendo kwa Mungu.

79. Roho ni safi ikiwa inampenda Mungu, na akili ni safi ikiwa imeachiliwa kutoka kwa ujinga.

80. Jitahidi kutii amri za Mungu hata kufa; maana, ukiwa umesafishwa kwa njia ya amri hizo, utaingia katika uzima.

81. Tumia mwili kama mtumishi wa amri, ukiutunza, kadiri iwezekanavyo, ukiwa huru kutokana na tamaa na maumivu (wenye afya).

82. Uasi wa mwili hutokana na kupuuzia sala, lishe na ukimya.

83. Kimya chema kwa watu wema hutoa matunda: upendo, kujidhibiti na sala safi.

84. Kusoma na maombi husafisha akili; upendo na kujidhibiti, hata hivyo, husafisha sehemu ya roho inayotamani.

85. Daima shikilia kiwango kile kile cha kujidhibiti, ili, kwa kutokuwa na msimamo, usiende kinyume chake.

86. Baada ya kuweka sheria kwa ajili yako mwenyewe, usijisaliti kwa kuzitafsiri baadaye kwa njia ya ujanja iliyopotoshwa; kwani yeyote anayejiongoza mbali nazo kwa njia hii hujidanganya mwenyewe (yeye ni shetani wake mwenyewe).

87. Nafsi zenye tamaa ni machweo ya akili; kwani ndani yake jua la ukweli limetua.

88. Yeye ni mwana wa Mungu aliyekuwa kama Mungu katika wema, hekima, nguvu na ukweli.

89. Ugonjwa wa roho ni tamaa mbaya; kifo chake, hata hivyo, ni dhambi, inayotendwa kupitia matendo ya mtu (Warumi 5:12).

90. Kutengwa kiroho ni kutokuwa na tamaa kamili, ambapo akili inajiondoa kutoka kwa vitu vyote vya dunia hii.

91. Tazama mambo yote kwa kadiri ya wema wa roho, maana kutokana na hili ndipo matunda ya haki huchipuka.

92. Tafakari ya vitu vya akili, wanasema, haina mwili, ikiwa ni kigeni kabisa kwa mambo ya mwili na umbo.

93. Kama vile elementi nne si kigeni kwa jambo na umbo, ndivyo pia miili iliyoundwa kwa elementi hizo si kigeni kwa elementi hizo.

94. Neno, aliyefanyika mwili kwa ajili ya upendo kwa wanadamu (Yohana 1:14), hakubadilisha alichokuwa, wala hakubadilisha alichofanyika kuwa.

95. Tunamzungumzia Mungu—Mwana aliyejidhihirisha katika mwili—kama aliye, katika ulungu wake na ubinadamu wake, na katika ulungu na ubinadamu vyote viwili, na kama aliye na asili mbili, na katika asili mbili.

96. Tunakiri Utu mmoja katika Kristo, wenye asili mbili zilizounganishwa isiyotenganika.

97. Tunamtukuza Mtu mmoja, asiyegawanyika, katika Kristo, na tunakiri umoja usiochanganyika wa asili mbili ndani Yake.

98. Tunamwabudu Mungu wa Utatu mmoja wa asili takatifu, na tunamtukuza Utatu Mtakatifu aliye sawa kwa asili.

99. Uungu wa Baba, Uwana na Kutoka ni vya kipekee kwa kila mmoja wa Watu hao watatu; ilhali Kuwepo, Asili, Uungu na Wema ni vya pamoja kwa Watu wote watatu.

Nambari mia moja na tatu

ambayo akrostiki yake inasomeka: ' *' Uovu haupaswi kuchukuliwa kama kile kinachozitoa mwili bali husafisha roho; badala yake, ni kile kinachokasirisha dhamiri huku kikifurahisha mwili*.

1. Mwonee wema yule ambaye ni mwema kwa asili; na mwonee wema kila mtu.

2. Siku ya Hukumu, tutalazimika kutoa hesabu mbele za Mungu kwa maneno yetu, matendo yetu na mawazo yetu.

3. Tabia yetu ya kufanya mema au mabaya hutulazimisha kufikiri, kuzungumza na kutenda kwa njia ya mema au mabaya.

4. Akili iliyotawaliwa na tamaa hushikilia mawazo yasiyofaa; na mawazo haya huonekana kupitia maneno na matendo.

5. Wazo baya huaanzishwa na tamaa; chanzo cha tamaa ni hisia; na chanzo cha matumizi mabaya yake ni, waziwazi, akili.

6. Zidhibiti hisia zako, tazame mawazo yako, na utumie amri kama silaha ya kushinda tamaa zako.

7. Uovu umezaa mizizi na unahitaji juhudi za kudumu kuushinda; kwani tabia iliyokita mizizi haiwezi kutikiswa kwa urahisi.

8. Juhudi endelevu ya kujidhibiti na upendo, ikisindikizwa na subira na ukimya, huangamiza tamaa iliyokita mizizi.

9. Inua moyo wako kwa maombi mara nyingi zaidi, na utaondoa mawazo yanayozunguka ndani ya moyo wako.

10. Kujidhibiti kunahitaji subira na ujasiri; kwani tamaa huondolewa tu kupitia kujidhibiti kwa muda mrefu na kwa hiari.

11. Utafanikiwa katika juhudi zako za kujinyima kwa kufanya kila kitu kwa kiasi na kulingana na kanuni.

12. Daima shikamana na kiwango kimoja katika juhudi zako za kujinyima, na usivunje sheria iliyowekwa isipokuwa ni lazima kabisa.

13. Kama vile upendo na kujidhibiti kunavyosafisha mawazo ya mtu, ndivyo pia tafakari na maombi – *'kila wazo na kila mpango usioendana na injili'* (2 Kor. 10:5).

14. Kazi za kujinyima—yaani, kufunga, kuamka usiku, uvumilivu na ukarimu—husafisha dhamiri.

15. Yeyote anayevumilia kwa furaha mapigo ya vishawishi visivyotarajiwa hupata unyenyekevu, ustadi (katika mambo ya kiroho) na kuwa wa kuaminika.

16. Subira ina mizizi katika tamaa ya roho ya kujidhibiti; inajumuisha kuvumilia magumu na vishawishi visivyotakikana vinavyojitokeza.

17. Kustahimili shutuma mbaya kwa utulivu huleta ukosefu wa chuki; subira, hata hivyo, huangamiza yote maovu kutoka kwa roho mara moja kabisa.

18. Mapigo ya majonzi makali hutenganisha moyo, na huzuni inayozalishwa huondoa upendo wa raha.

19. Kuna tamaa kuu nne, ambazo Mwenyezi Mungu huweka kwa hekima moja dhidi ya nyingine.

20. Kwani upendo wa raha huharibiwa na kusababisha huzuni, ilhali hofu ya mateso ya kuzimu husababisha tamaa kukausha.

21. Akili yenye busara huifundisha roho katika mambo ya kiroho, wakati mwili ukifundishwa katika kila aina ya juhudi za kimwili.

22. Jitahidi kuhakikisha kuwa watawa hawadhihirishi tu nafsi zao za nje, bali pia nafsi zao za ndani – kwa kujisafisha dhidi ya tamaa.

23. Kujinyima kwanza ni ukombozi kutoka kwa mali; la pili na la tatu ni ukombozi kutoka kwa tamaa na ujinga.

24. Mtu yeyote anayetaka anaweza kuachana na mali kwa urahisi; lakini inahitaji juhudi kubwa kuachana na shauku ya kuzimiliki.

25. Yeye anayedhibiti tamaa atadhibiti pia hasira; kwani huko ndiko kunapatikana chanzo cha kuchochea hasira.

26. Basi, je, tumefutwa safi kutoka kwa mawazo ya tamaa na, kwa hivyo, tumedhadhili sala safi isiyo ya kimwili, au bado?

27. Akili ni kuu ikiwa imeachiliwa huru kutoka kwa tamaa, imekataa vitu vyote vilivyotengenezwa, na inakaa katika Mungu.

28. Yeye anayefanikiwa hutafakari mambo yafuatayo matatu: utimizo wa amri, maarifa ya mafundisho ya imani, na imani katika Utatu Mtakatifu.

29. Akili iliyokombolewa kutoka kwa tamaa hujishughulisha na yafuatayo: mawazo ya kina, kutafakari vitu vilivyotengenezwa, na Nuru ya milele.

30. Hamu chafu zaidi hujificha ndani ya roho zetu; lakini hufunuliwa matendo yao yanapodhihirishwa.

31. Wakati mwingine hutokea kwamba akili hubaki bila msukosuko na hufikia kiwango fulani cha kutokuwa na hisia kali; lakini hubaki haijakomaa, kwa sababu ya ukosefu wa vitu (au vitu vya mazoezi ya vitendo).

32. Hisia huanzishwa na vitu vitatu vifuatavyo: kwa kukumbuka vitu vinavyovichochea, kwa kuridhika na utulivu wa mwili, na kwa hisia, kama ilivyosemwa.

33. Akili, ikiwa imewaweka hisia chini ya udhibiti mzuri na mwili katika mpangilio, ina vita moja tu ya kupigana – vita dhidi ya kumbukumbu.

34. Hisia huamshwa kupitia hisia za mwili pale kunapokuwapo ukosefu wa kujidhibiti na upendo wa kiroho.

35. Kufunga kwa kiasi, kuamka usiku na kuimba zaburi kwa kawaida huratibu hali ya mwili.

36. Mambo yafuatayo matatu yanaharibu waziwazi afya ya mwili: lishe isiyo ya kawaida, mabadiliko ya hali ya hewa, na ushawishi wa mashetani.

37. Mawazo ya tamaa hushindwa kwa yafuatayo: sala, kusoma, kujidhibiti na upendo.

38. Kwanza, zuia hisia, kisha pambana na mawazo haya kwa silaha za wema.

39. Dhambi ya akili ni matumizi mabaya ya mawazo kwa ajili ya uovu, ilhali dhambi tendaji ni matumizi mabaya ya vitu kwa ajili ya uovu.

40. Matumizi mabaya ya mawazo na vitu ni kinyume na Mungu na si haki; matumizi ya vyote viwili kwa ajili ya uovu si sahihi.

41. Hamu zinazokemewa ni vifungo vinavyoshikilia akili mateka kwa hisia za kimwili.

42. Ana utulivu kamili wa hisia yule ambaye hana mshikamano na matendo na vitu, wala na kumbukumbu zao.

43. Nafsi njema hufanya mema kwa jirani yake, na, ikikutana na ukosefu wa shukrani, huwa na ukarimu kwao, na huvumilia kwa subira madhara yoyote yanayotokana nao.

44. Mawazo maovu ni maovu yenyewe, na yeyote ambaye hajajisafisha kutoka kwao hatajifunza maarifa ya kweli.

45. Yeye anayemsikiliza Kristo hujipatia nuru, na yeye anayemfuata huboresha nafsi yake.

46. Chuki ni ukoma wa roho; hutokana na matukano, au hasara, au mawazo ya kutiliwa shaka.

47. Bwana hupofusha akili za wanafiki kwa sababu hawahuzuniki kwa haki juu ya baraka za jirani zao.

48. Roho mchongezi ana ulimi wenye ncha tatu, maana huumia yeye mwenyewe, msikilizaji, na wakati mwingine hata yule anayechongewa.

49. Yeye anayemwombea kwa dhati aliyemdhulumu huponyoka uovu; na yeye asiyemzuia zawadi huponyoka chuki.

50. Chuki kwa jirani ni kifo cha roho; na hiki ndicho roho ya mchongezi inacho na kinachojiletea.

51. Uvivu hutokana na uvivu wa roho; lakini roho inayoteswa na tamaa za mwili haifanyi kazi kwa bidii.

52. Yeye anayempenda Bwana Yesu hujitoa kwa kazi za kujinyima; na uvumilivu katika kazi hizi huondoa uvivu.

53. Nafsi hutiwa nguvu na kazi za kujinyima – na kwa kufanya mambo yote kwa kiasi, huondoa uvivu.

54. Yeye anayeitawala tumbo lake huikausha tamaa, na akili yake haishukii kwa mawazo ya uasherati.

55. Akili ya mtu safi ni hekalu la Roho Mtakatifu; lakini akili ya mla-mwao ni makao ya kinyago (Isaya 34:11).

56. Ulaghai huleta tamaa ya vyakula vitamu mbalimbali, ilhali kufunga hufanya hata mkate mmoja kuwa mtamu.

57. Yeye afurahiye kwa siri pamoja na mtu anayevutiwa wivu huponywa wivu; na yeye afichaye kile kinachoweza kuvutia wivu huwaponya wengine wivu.

58. Jiepushe na mtu asiye makini, ingawa jina lake linaheshimiwa sana na wengi.

59. Mchukue mtu mwenye bidii kuwa rafiki yako, nawe utapata katika yeye kifuniko cha makosa yako.

60. Mtu asiye makini amejiuza kwa mabwana wengi; na kama wanavyomwongoza, ndivyo anavyoishi.

61. Uzembe, kama rafiki, hukufavoria katika nyakati za amani; lakini katika nyakati za majaribu, kama adui, hukuinuka dhidi yako.

62. Hujitoa kwa ajili yako kabla tamaa hazijainuka; lakini zinapoinuka, huchukua roho yako kwa ajili yake.

63. Shamba lililotelekezwa hujazwa miiba, na roho mlegevu hujazwa tamaa zisizo safi.

64. Akili yenye busara hudhibiti roho yake, huudhi mwili, na huwatawala tamaa zake.

65. Matendo yanayoonekana ni dalili za yale ya ndani yasiyoonekana, kama vile tunda linalochipuka linavyoashiria mti uliozaa.

66. Maneno na matendo humwonyesha mnafiki, kama vile yanavyomwonyesha nabii wa uongo aliyefichika.

67. Akili iliyopoteza busara yake haifundishi roho yake, bali huiongoza mbali na upendo na kujidhibiti.

68. Chanzo cha mawazo yasiyo safi ni tabia potovu, inayochochewa na ubatili, kiburi na majivuno.

69. Wale waliokamuliwa na tamaa hizi hujulikana kwa unafiki na udanganyifu, pamoja na ujanja, dhihaka na uongo mbaya zaidi.

70. Watu wa aina hiyo pia wako katika utumwa wa wivu na shauku, hasira na ghadhabu, huzuni na kisasi.

71. Hivyo ndivyo njia ya wale wanaoishi kwa uvivu, na hivi ndivyo hazina zilizofichwa ndani yangu.

72. Kujidhibiti (uzuhuri mkali wa mwili) na unyenyekevu huokoa roho, na kuikomboa kutoka kwa tamaa zilizotajwa hapo juu.

73. Alama ya akili yenye hekima ni neno lenye manufaa, ilhali alama ya roho njema ni tendo jema.

74. Akili iliyong'arishwa hutamka maneno ya hekima, wakati roho safi hukua mawazo ya kimungu.

75. Mawazo ya mwenye bidii hufundisha hekima, na maneno yake huwapa nuru wasiosikia.

76. Roho inapojazwa na nia njema, hupandikiza mawazo mema; lakini inapojazwa na tamaa mbaya, hutoa mawazo yasiyofaa.

77. Nafsi yenye tamaa ni chimbuko la mawazo mabaya, na kutoka katika hazina yake hutoa mabaya (Mathayo 12:35).

78. Hazina njema ni tabia njema, na akili njema hutoa mambo mema kutoka kwake.

79. Akili inayosukumwa na upendo wa kimungu hukua mawazo mema kumhusu Mungu, ilhali ile inayosukumwa na kujipenda huleta kinyume chake.

80. Akili inayosukumwa na upendo kwa jirani yake humfikiria mema bila kikomo (1 Kor. 13:5); lakini ile inayosukumwa na kinyume chake humdhania mabaya.

81. Chanzo cha mawazo mema ni wema; chanzo cha wema ni amri; na chanzo cha utimizo wake ni nia njema.

82. Fadhila na maovu—iwe zipo katika roho au zinaondoka—hupendekeza roho kuelekea wema au uovu, na kuichochea kuwa na mawazo yanayopingana.

83. Chanzo cha mawazo mabaya ni tamaa; chanzo cha tamaa ni kutoitii maagizo; chanzo cha kutoitii ni udanganyifu wa hisia; na chanzo cha udanganyifu huo ni kutojali kwa akili kudhibiti hisia ipasavyo.

84. Kwa wale wanaoendelea, tabia njema bado zinaweza kubadilishwa kwa urahisi kuwa kinyume chake; lakini kwa wale waliokamilika, tabia hizi hazitikiki.

85. Nguvu ya roho ni tabia isiyoyumba ya wema; yeye aliyepata huo akasema: *'Nani atatenganisha sisi na upendo wa Mungu?'* (Warumi 8:35).

86. Kujipenda kunatangulia tamaa zote; lakini kiburi hufuata zote.

87. Hamu tatu kuu za dhambi zinatokana na hamu ya kujipenda.

88. Hizi tatu ni ulafi, ubatili na tamaa, ambazo ndizo chanzo cha tamaa zote nyingine.

89. Ulaghai hufuatiwa na uzinzi, ubatili na kiburi, na zingine zote hufuatiwa na zote tatu.

90. Zote tatu zinafuatiwa na huzuni, hasira, chuki, wivu, uvivu na zingine....

Maombi

1. Ee Kristo, Bwana wa wote! Tutoe na kutuokoa kutokana na haya yote – yaani, tamaa mbaya na mawazo yanayozizalisha.

2. Tuliumbwa kwa ajili Yako, ili tupate furaha tele ndani Yako, baada ya kuwekwa katika Bustani ya Edeni uliyopanda.

3. Hata hivyo, tumejiletea aibu hii ya sasa, kwa kupendelea yale yaliyo na maangamizi badala ya furaha iliyo barikiwa.

4. Kwa sababu hii tumeipokea malipo yetu ya haki ndani yetu wenyewe, tukirithi kifo badala ya uzima wa milele.

5. Basi sasa, Ee Bwana, kama ulivyotutunza daima, uwe mlinzi wetu hadi mwisho kabisa—kama ulivyojalia kujidhihirisha kwa mwili kwa ajili yetu, vivyo hivyo utuokoe sote.

6. Kwa maana Wewe ulikuja kuokoa wale waliokuwa wamepotea; basi, usitutenge na kundi la wale waliookolewa.

7. Inua roho zetu kwa uzima, na uokoe miili yetu, ukitusafisha kutoka kwa uchafu wote.

8. Vunja vifungo vya tamaa mbaya vinavyotufanya wafungwa, kama vile ulivyovunja majeshi ya pepo wachafu.

9. Na utuokoe kutoka kwa udhalimu wao, ili tukutumikie Wewe peke yako, Mwanga wa milele.

10. Wakati, baada ya kufufuka kwetu kutoka kwa wafu, tutakapounda, pamoja na Malaika, kwaya moja iliyobarikiwa na isiyotengana milele.

Ya Mia na Nne

ambayo akrostiki yake inasomeka: ' ' *Lakini ombeeni kwa bidii kwa Mungu wetu, ili tukombolewe kutoka kwa maovu, yale halisi na yale ya kufikirika, na yale yanayochukuliwa tu kuwa hivyo*.

1. Yeye yeyote aliyeutenga akili yake na upendo na vicheko vya mwili, kwa Roho anayetoa uzima, *'ameuua matendo ya mwili'* (Warumi 8:13).

2. Usifikirie kuachana na mwelekeo wako wa mwili ikiwa akili yako bado imejaa yale yaliyo ya mwili.

3. Kama vile hisia na vitu vinavyohusiana na hisia ni vya mwili, ndivyo akili na mambo ya kiakili ni vya roho!

4. Geuza roho yako mbali na hisia na vitu vinavyohisiwa, na akili yako itakaa katika Mungu na kujishughulisha na mambo ya kiroho.

5. Viumbe vya kiakili, vinavyojulikana kwa akili pekee, vinafanana na Uungu; ilhali hisia na vitu vinavyoweza kuhisiwa vimeumbwa kumtumikia akili.

6. Acha hisia na vitu vinavyoweza kuhisiwa vikuhudumie kwa tafakari ya kiroho, na si kwa kuridhisha tamaa za mwili.

7. Umeamriwa *'kuua matendo ya mwili'*, ili kupitia juhudi ngumu uweze kufufua roho ambayo imeuawa na anasa za mwili.

8. Utawaliwe na Mungu, na utawale hisia zako; na, kwa kuwa wewe ni bora, usiruhusu kile kilicho kibaya kuliko wewe kukuwa na mamlaka juu yako.

9. Mungu ni wa milele, hana mipaka wala kikomo, na ameahidi baraka za milele, zisizo na mipaka na zisizoweza kuelezwa kwa wale wanaomtii.

10. Ni asili ya akili kukaa katika Mungu na kumtafakari, pamoja na utunzaji Wake na hukumu Zake za kutisha.

11. Una uwezo wa kupendelea jambo moja au jingine, lakini simama upande wa kilicho bora, na utashinda kilicho kibaya zaidi.

12. Hisia na vitu vinavyoweza kuhisiwa ni vizuri, kama viumbe vya Mungu mwema; lakini havinawezi kwa namna yoyote kulinganishwa na akili na fikra.

13. Mungu aliumba asili ya kimantiki na kiakili inayoweza kujua vitu vyote na Yeye Mwenyewe, huku Yeye akitengeneza hisia na ulimwengu wa hisia kwa lengo la kutumikia madhumuni haya.

14. Kama vile si vyema kwa mtumwa asiyefungwa kumtiisha bwana mwema, ndivyo si vyema kwa akili yenye busara kumtiisha mwili wenye kufa.

15. Akili isiyotawala hisia huangukia katika dhambi kupitia hisia hizo: kwani, ikidanganywa na raha za hisia, mara nyingi husababisha maovu ya ngono.

16. Ukiwa na hisia zako chini ya udhibiti, funga kumbukumbu yako kwa usalama; kwani taswira zinazopokelewa kwanza kupitia hisia, na kisha kukumbukwa, huamsha tena hisia za tamaa.

17. Uchoke mwili na uombe mara nyingi zaidi – na hivi karibuni utaondolewa mawazo ya upendeleo.

18. Soma maneno ya kimungu bila kuchoka; kwani mazoezi makini katika jambo hili huangamiza tamaa.

19. Kusoma, kuamka usiku, sala na kuimba zaburi huikomboa akili kutokana na kuzama katika mambo ya tamaa.

20. Kama vile majira ya machipuo yanavyochochea mimea kuishi, ndivyo pia ukosefu wa tamaa unavyochochea akili kuelekea katika maarifa ya Yeye Aliye.

21. Shikilia amri, na utapata amani; mpenze Mungu, na utapata maarifa.

22. Kupitia kazi ngumu na jasho la paji lako, umehukumiwa kula mkate wa maarifa.

23. Uzembe ulisababisha babu yetu kuanguka, na badala ya faraja za Paradiso, ukamhukumu kifo.

24. Amuru pia Hawa wako, alinde dhidi ya nyoka; asije, akadanganywa naye, akakupa tunda lililokatazwa.

25. Kama roho kwa asili yake inavyoipa mwili uhai, ndivyo wema na maarifa vinavyoipa roho uhai.

26. Akili inayojiona mwenye hekima ni kama wingu lisilo na maji, linalobebwa na pepo za ubatili na kiburi.

27. Wakati ukiepuka ujivunaji, jilinde pia dhidi ya uzinzi, ili, kwa kuiepuka heshima, usishuke hadhi.

28. Wakati ukiniepuka kiburi, mwelekeze mtazamo wako kwa Mungu, ili usije ukajiangusha kwa kujidai au kwa maovu.

29. Ni asili ya kiburi kutenda kwa ajili ya maonyesho; na ya majivuno ni kudunisha wengine na kuwa na hasira.

30. Wakati ukiniepuka ulafi, jilinde dhidi ya kutafuta kuwafurahisha wanadamu, na dhidi ya kuigiza tabasamu la kujidai usoni mwako.

31. Kufunga ni bora pale mtu anapofurahia kula kwa kiasi na kuridhika na chakula kidogo, huku pia akiepuka tamaa ya kuwafurahisha wengine.

32. Unapo funga hadi jioni, usijaze tumbo lako, ili usije ukajenga upya kile ambacho umekiharibu.

33. Unapojiepusha na divai, usinywe maji mengi sana; maana vinginevyo bado utakuwa unalisha tamaa.

34. Kiburi humfanya mtu kugeuka mbali na msaada wa kimungu, kujitegemea, na kujinua juu ya wengine.

35. Kuna tiba mbili dhidi ya kiburi; mtu akishindwa kuzitumia, bila hiari atakumbana na ya tatu, ambayo ni kali zaidi.

36. Kiburi huondolewa kwa maombi yenye machozi, kwa kutomdharau mtu yeyote, na kwa huzuni isiyotakikana.

37. Nidhamu kupitia majaribu ni fimbo ya kiroho, inayofundisha unyenyekevu kwa wale waliojaa kiburi katika upumbavu wao.

38. Ni busara kutokubali mawazo ya mtu anayemshutumu jirani yake kwa siri.

39. Kama vile mkulima anayeshindwa kutoa magugu anavyoruhusu magugu kuyakandamiza mboga, ndivyo akili isiyosafisha mawazo yake inavyoharibu kazi za kujinyima.

40. Mtu mwenye hekima ni yule anayesikiliza ushauri, hasa ushauri huo unapotolewa kwa mujibu wa Mungu na baba wa kiroho.

41. Yeye aliyefanywa mtumwa na tamaa hata hawezi kuelewa ushauri, wala kwa vyovyote vile hawezi kujisalimisha kwa mwongozo wa kiroho.

42. Yeye asiyepokea ushauri haitembea katika njia sahihi, bali daima hubebwa na mkondo wa maji na kuingia katika vilindi vya kina.

43. Mtawa ni akili iliyojikana na vishawishi vya hisia na haijiruhusu hata kufikiria mawazo ya tamaa.

44. Mgonjwa ni akili iliyojiponya yenyewe, na inayoponya wengine kwa kile ambacho iliponywa yenyewe.

45. Tafuta wema, kisha uwe na bidii usiupoteze, ili usiishi kwa aibu na kufa bila rehema.

46. Bwana wetu Yesu Kristo amewapa wote Nuru, lakini wale wasiomwamini humweka nafsi zao gizani.

47. Usichukulie upotevu wa wema kuwa jambo la kipuuzi; kupitia hili, mauti iliingia ulimwenguni.

48. Kutimiza amri kwa utiifu ni ufufuo wa wafu; maana uzima ni matokeo ya kawaida ya wema.

49. Kifo cha mwili hufuata bila kuepukika kifo cha akili kutokana na kuvunja amri.

50. Kama Adamu, alipovunja amri, alivyoshuka katika kifo, ndivyo Mwokozi, alipokuwa mwaminifu, alivyokifisha kifo.

51. Uuzeni dhambi, msije mkafufuka tena kama wafu na mpite kutoka katika kifo kidogo kwenda katika kifo kikubwa.

52. Kwa sababu ya kosa la Adamu, Mwokozi alichukua mwili, ili, kwa kutimiza kiapo, aweze kuwafufua wote kwa uzima.

53. Yeye aliyeuawa tamaa zake na kujikomboa kutoka kwa ujinga hupita kutoka kwa maisha haya kwenda kwa uzima wa milele.

54. Kwa kusoma Maandiko, utapata amri; na kwa kutimiza kilichoandikwa, utaachiliwa huru kutoka kwa tamaa.

55. Utimizo wa amri hupakasa roho, na upakasaji wa roho huwezesha kushiriki katika nuru.

56. Mti wa uzima ni kumjua Mungu; akishiriki na Yeye na kuwa safi, mtu hubaki asiyefaa.

57. Mwanzo wa maisha ya vitendo ni imani kwa Kristo, na mwisho wake ni upendo kwa Mungu.

58. Yesu Kristo ni Bwana na Mungu wetu, ambaye ametupatia imani kwa Yeye ili tupokee uzima wa milele.

59. Alitujia, akiunganisha Uungu na roho na mwili, ili, kama Mungu, aweze kuokoa roho na mwili kutoka kwa kifo.

60. Tunakuza imani ili kupata upendo, ambao kutoka kwake huzaliwa nuru ya maarifa.

61. Mambo yafuatayo yatatokana na kupata imani: hofu ya Mungu, kujiepusha na raha za kimwili, uvumilivu wa magumu, tumaini kwa Mungu, kutokuwa na tamaa, na upendo.

62. Kutoka kwa upendo wa dhati huchipuka maarifa ya asili; na baada ya hapo huja utimilifu wa matamanio ya juu zaidi, yaani, neema ya theolojia.

63. Akili inayodhibiti tamaa hakika inazidhibiti kwa nguvu ya hofu ya Mungu, kwa kuamini katika Mungu na katika yale aliyoyatishia na yale aliyoyaahidi.

64. Kwa wale waliopewa imani, kujidhibiti kunahitajika; mara tu kinapothibitishwa, huleta uvumilivu, ambao hudumisha tabia ya bidii.

65. Alama ya uvumilivu ni upendo wa kazi; ikitegemea hili, akili hukumbatia tumaini kwamba itafikia yale yaliyotangazwa na kuepuka yale yaliyotishia.

66. Matarajio ya baraka zijazo huunganisha akili na kile kinachotarajiwa; ikibaki katika umoja huu, husahau baraka za sasa.

67. Yeye aliyenyonja kilichotarajiwa huacha kile cha sasa; kwani hapo huweka tamaa yake yote kwa kile cha baadaye.

68. Baraka za siku zijazo zimeahidiwa na Mungu Mwenyewe, na muumini hutamani siku zijazo kama anavyotamani za sasa.

69. Ishara kwamba akili inaishi katika baraka zinazotarajiwa ni hii: inajitahidi kuanzisha ndani yake kusahau kabisa mambo ya kidunia na inapanuka katika maarifa ya baraka zijazo.

70. Ukweli ni mwema, ambao Mungu wa kweli huufundisha, akiuthibitisha kutoka pande zote kwa roho inayompenda Mungu.

71. Baraka zilizotayarishwa kwa warithi wa ahadi ni za milele, zilizokuwepo kabla ya enzi zote, na zinazozidi akili na neno.

72. Tuendane na kanuni za uchaji Mungu, tusije tukapotea kwa tamaa, tukapoteza tumaini.

73. Yesu Kristo ndiye Mmoja wa Utatu Mtakatifu, na ni Yeye ambaye utakuwa mrithi-mwenza naye.

74. Akifundishwa na Mungu maarifa ya yaliyopo, mtu hatapata ugumu kuamini Maandiko kuhusu yale yaliyoitabiriwa ndani yake.

75. Roho Mtakatifu, akipata akili imeachiliwa na tamaa, huiongoza kwa siri katika maarifa ya yale yanayotarajiwa.

76. Kulingana na utakaso wa akili, roho pia huongozwa kuelekea maarifa ya maneno ya kimungu.

77. Yeye aliyeiweka mwili wake katika mpangilio mwafaka, na anayejishughulisha na maarifa ya kimungu, hutakaswa zaidi na zaidi na maarifa haya hayo.

78. Akili, ikianza kutafakari mambo ya kimungu, huanza kwa imani; na kisha, ikisonga na kuendelea miongoni mwa mambo haya, hurudi tena kwa imani, lakini kwa sura yake ya juu zaidi.

79. Inaonekana kwamba hofu hufuata mwanzo wa tafakari hii, wakati upendo hutangulia mwisho wake.

80. Akili, ikianza kutafakari kutokana na imani iliyo makini (au inayofahamu cha kuamini), hufikia katika theolojia kile kinachovuka mipaka ya ufahamu wote; hili hufafanuliwa na imani isiyosahaulika (iliyopo daima katika ufahamu, ikikaa humo bila kusogezwa) na kwa kutafakari yaliyo fichika.

81. Maneno kuhusu Mungu yaliyosemwa na Baba zetu watakatifu na waliobarikiwa hayapaswi kuchukuliwa kuwa ni kulingana Naye (yanayolingana na asili na utukufu Wake), bali kuwa ni kumhusu Yeye (yanayomfunua kwetu kadiri akili zetu zinavyoweza kuelewa).

82. Maneno yote, iwe ni ya kuthibitisha au ya kukanusha, bila shaka, yanafahamika kuwa yanamrejelea Yeye, yaani, Mungu.

83. Hivyo basi, maneno kama 'kuwepo', 'Uungu', 'neema' na mengineyo ya aina hiyo hutumika katika maana ya uthibitisho; ilhali maneno kama 'lisilo na mwanzo', 'lisilo na mipaka', 'lisiloonekana' na yale yanayofanana nayo hutumika katika maana ya kukanusha.

84. Kwa kuwa kuna asili moja tu, inayozidi ufahamu na usemi wote, na Uungu mmoja uliofichika wa Utatu Mtakatifu; kwa hivyo, yote yanayozungumziwa na kutafakariwa kumhusu huzungumziwa na kutafakariwa kwa pamoja.

85. Kama vile Uatuu Mtakatifu unavyoaminiwa kuwa Uungu mmoja, ndivyo pia Vituo vitatu vya Uungu huo mmoja vinavyokiriwa.

86. Sifa chanya na hasi zilizotajwa hapo juu kwa ujumla huhusishwa na Utatu Mtakatifu mzima wenye kiini kimoja, isipokuwa sifa za kibinafsi, ambazo baadhi ni chanya na zingine ni hasi.

87. Sifa za kibinafsi za Hypostasi za Kimungu ni—ubaba, uana, na utokaji—na nyingine zinazowahusu Watu wenyewe.

88. Hypostasis hufafanuliwa na asili pamoja na sifa zake za kibinafsi; hivyo basi, kila Hypostasis ina sifa zote mbili: ile ya pamoja kwa asili kwa ujumla na ile ya kipekee kwa Hypostasis yenyewe.

89. Kati ya sifa zinazofanana kwa Utatu Mtakatifu wote, zile hasi huchukuliwa kuwa muhimu zaidi; lakini hali si hivyo kwa upande wa sifa za kibinafsi. Kwani, kama ilivyosemwa tayari, baadhi ya hizi ni chanya, ilhali zingine ni hasi—kama vile, kwa mfano, kutokuumbwa na kuumbwa, na kadhalika. 'Kutozaliwa' ni tofauti na 'kuzaliwa' kwa maana yake: kwani 'kutozaliwa' humaanisha Baba, ilhali 'kuzaliwa' humaanisha Mwana.

90. Maneno na majina hutumika kufafanua kinachofikiriwa kuhusu asili ya Utatu Mtakatifu, kama ilivyotangazwa (tazama Sura ya 81); lakini si kuhusu kiini cha asili hiyo: kwani kile kinachohusiana nacho hakijulikani kwa akili na hakiwezi kuelezwa kwa maneno, lakini kinajulikana kwa Utatu Mmoja.

91. Kama vile asili moja ya Uungu inavyoitwa Utatu, ndivyo Utatu Mtakatifu unavyokiriwa kuwa na asili moja.

92. Baba anafikiriwa kuwa bila mwanzo na pia kuwa mwanzo—bila mwanzo, kama Asiyezawa, na kama mwanzo, kama Baba wa Mwana na Chanzo cha Roho Mtakatifu, Ambao milele wanatoka Kwake na wako Kwake.

93. Yeye Mmoja, akielekea kwa Utatu, anabaki kuwa Mmoja; na Utatu, ukijipunguza hadi kuwa Mmoja, unabaki kuwa Utatu. Hakika, hili ni la ajabu!

94. Mwana na Roho Mtakatifu wanakiriwa kuwa si bila mwanzo, lakini ni wa milele: si bila mwanzo, kwa kuwa wanahusiana na Baba kama mwanzo na chanzo; na wa milele, kwa kuwa mmoja amezaliwa kutoka milele na mwingine anatoka kutoka milele, akiishi pamoja na Baba.

95. Uungu mmoja usiogawanyika wa Utatu Mtakatifu daima unatafakariwa ipasavyo, na asili tatu tofauti za Uungu huo mmoja daima zinakiriwa ipasavyo.

96. Sifa za kibinafsi ni: za Baba, kutokuwa na mwanzo; za Mwana, kuzaliwa; za Roho Mtakatifu, kutokea. Asili ya Mwana na Roho Mtakatifu inakiriwa kuwa isiyo na wakati. Kwani, kama vile nuru inavyotoka kwa Jua na kuwa katika Jua, ndivyo pia wao walio na uwepo wa milele kutoka kwa Yeye wa Milele na katika Yeye wa Milele.

97. Sifa za kibinafsi za Kivitendo hufikiriwa daima kuwa hazibadiliki na hazibadilishwi, ilhali asili ya pamoja au Uungu hufikiriwa kuwa haigawiwi.

98. Tunakiri Mmoja katika Utatu, na Utatu katika Mmoja, kama walivyogawanyika bila kutengana na kuungana kando kando.

99. Kanuni moja inaonekana katika Uungu—Baba—chanzo cha Mwana na Roho, kama Mzazi wao na: chanzo cha milele cha wamilele, chanzo kisicho na mipaka cha wasio na mipaka; na hawa watatu ni wa asili moja na wasioigawanyika. Muumba wa vitu vyote—Mpezi na Mhukumu—ni Mungu wa Utatu: Baba kupitia Mwana katika Roho Mtakatifu. Kwa maana imesemwa kwamba, Naye, na kwa Naye, na katika Naye, vipo vitu vyote; utukufu uwe kwake milele. Amina (Warumi 11:36).

100. Tunakiri kuwa Mwana na Roho Mtakatifu ni wa milele pamoja na Baba na walipoanza kuwepo kwa pamoja, kwa maana, wakiwa wa milele na wasio na mwanzo, wanapata uwepo wao—na asili yao—kutoka Kwake na ndani Yake. Wao wako milele pamoja na Baba na ndani ya Baba, na Baba yuko milele pamoja nao. Kamwe hakujawahi kuwa na wakati ambapo Baba hakuwa nao, wala Wao bila Yeye. Hivyo ndivyo asili ya Mungu ilivyo, Mmoja kwa kiini na Mwenye Uatu tatu – Kwake awe utukufu na nguvu milele na milele. Amina.

Mtakatifu Teodoro, Askofu wa Edessa

Wasifu mfupi wa yeye

Akiwa mwana wa wazazi wati wa maombi na wenye maono, wakaazi wa Edessa, Theodor hakionyesha kipaji cha kujifunza alipoanza masomo yake, lakini aliomba kwa Mungu apate ufunuo wa maana. Wakati mmoja, wakati Ekaristi Takatifu ilipokuwa ikigawiwa wakati wa Liturujia, alijificha, na kijana fulani, baada ya kumpa mia moja, alimpandikiza upendo wa upweke. Askofu aliyeongoza ibada, alipopata habari hii, alimweka Theodore kuwa msomaji, naye alibaki kwenye monasteri, ambako alisomea fani za kitaaluma za wakati huo kwa urahisi na uhuru chini ya mwongozo wa mwalimu wake, Sophronius. Akiwa na umri wa miaka 18, baada ya kuwapoteza wazazi wake, aligawa mali yake, akiachia tu sehemu kwa ajili ya dada yake, na akiwa na umri wa miaka 20 alijiondoa na kujiunga na monasteri ya Mt. Savvas, karibu na Yerusalemu, ambapo alitumia miaka 12 katika makazi ya pamoja na miaka 24 akiwa peke yake. Aliitwa kutoka katika kujitenga kwake kwa amri ya Mababa wa Kanisa wa Antiokia na Yerusalemu na akateuliwa kuwa Askofu wa Edessa ( ), kisha akasafiri kuelekea huko. Alipowasili Edessa, alitumia nguvu zake zote katika kuboresha Kanisa na waumini; lakini juhudi zake zilikumbana na upinzani mkubwa kutoka kwa Waislamu, watawala wa mji huo, na wamwongo waliokuwa wakiujaza. Alipoona kwamba juhudi zake zilikuwa bure na kwamba maisha yake yalikuwa hatarini, Mtakatifu Theodorosi alielekea Baghdad kutafuta neema ya Khalifa Mawiya. Baada ya kumponya Khalifa ugonjwa wake, alimshawishi kutoa amri kwa magavana wa Kilikia, Syria na Mesopotamia kurudisha mali ya Kanisa la Edessa kwalo, na wasizuie watu kuongoka na kuwa Waorthodoksi. Aliporudi Edessa, alipokelewa kwa furaha na kundi la Waorthodoksi, ambalo baadaye lilikuza kupitia uongofu wa wanaheresi, na liliongozwa kwa ukarimu na mchungaji huyu mwenye bidii, ambaye alikuwa ameongozwa na Mungu. Akiona kifo kikiwakaribia, na akitaka kupumzika katika kibanda chake cha zamani cha kujitenga, Mtakatifu Teofilo alielekea Palestina, ambako, mahali pa kazi yake ya kujinyima, alifariki dunia hivi karibuni tarehe 9 Julai, siku ambayo kumbukumbu yake huadhimishwa. Wakati huo, Mikaeli alikuwa mfalme huko Konstantinopoli akiwa na mama yake Theodora – katika karne ya 9. Sura mia moja za kuokoa roho zilizowasilishwa hapa ziliandikwa na yeye kwa ombi la wazee wa monasteri alipokuwa bado katika kujitenga kwake. Waandaji wa 'Dobrotolubie' ya Kigiriki wanaandika kuhusu hizo: 'Hatuwezi kusema kwa uhakika kama Mtakatifu Theodore aliacha maandiko mengine yoyote. Hata hivyo, tunajumuisha sura hizi mia moja, ambazo alizikusanya kwa bidii, miongoni mwa maandiko mengine ya baba wa kanisa kuhusu kiasi; kwani zinaelezea ipasavyo suala la kiasi kitakatifu, na kwa hivyo zinaweza kuleta faida tele ya kiroho kwa wale wanaozisoma kwa makini yanayostahili."

Sura Mia Moja Zinazofaa Zaidi za Baba Yetu Mwenye Heshima Theodore wa Edessa

1. Kwa kuwa, kwa neema ya Mungu mwema, baada ya kumkataa Shetani na kazi zake, tumeungana na Kristo—kama vile mwanzoni katika bafu ya uzaliwa mpya, ndivyo tena sasa katika nadhiri zetu za ukiwa—tuhifadhi amri zake. Hili linatakiwa kwetu si tu kwa nadhiri yetu kuu, bali pia kwa wajibu wetu wa asili; kwa maana, tukiwa tumebuniwa na Mungu tangu mwanzo *'wazuri sana'*, tunapaswa kubaki hivyo. Ingawa dhambi, inayotokana na kutojali kwetu, imeleta ndani yetu kile ambacho si cha asili kwetu; lakini, kwa huruma tele za Mungu wetu mkuu, tumeitwa upya, tukafanywa wapya kwa mateso ya Yeye Asiyekuwa na Mateso, na tukafidiwa kwa damu ya Kristo Bwana, hivyo tukaponywa kutoka kwa kosa la kale la baba zetu. Tukichukulia hili, tukawa wa haki, hakutakuwa na jambo la ajabu katika hilo; lakini itastahili huruma na hukumu zaidi ikiwa tutaanguka kutoka kwa haki.

2. Kama vile kitendo chema, kikifanywa bila imani ya kweli, ni kimebohoka kabisa na hakina tunda; ndivyo pia, imani peke yake, bila matendo ya haki, haitatuokoa kutoka kwa moto wa milele. Maana *'Yeyote anayenipenda,'* asema Bwana, *'atashika amri zangu'* (Yohana 14:23). Kwa hiyo, tukimpenda Bwana na kumwamini, tutashuhudia hili kwa kutii amri zake, ili tupate uzima wa milele. Lakini ikiwa tunadharau utiifu wa amri Zake—amri ambazo viumbe vyote huitii—tunawezaje kujiita waaminifu, sisi ambao tunaheshimiwa zaidi kuliko kiumbe chochote, lakini tukiwa sisi pekee miongoni mwao wanaokataa kutii amri za Muumba na kuwa washenzi kwa Mkaribishaji wetu?

3. Kwa kutii amri za Kristo, hatumpi chochote Yeye, ambaye hana upungufu wowote na ndiye mtoaji wa mambo yote mema, bali tunajifanyia wema wenyewe, tukijipatia uzima wa milele na kufurahia baraka zisizoelezeka.

4. Yeyote anayetuunga mkono kupinga utimizaji wa amri za Mungu—iwe ni baba, mama, au mtu mwingine yeyote—anachukiza na ni chukizo kwetu, tusije tukasikia kusema: *'Yeyote anayempenda baba au mama kuliko Mimi, au mtu mwingine yeyote miongoni mwa wanadamu, hastahili mimi'* (Mathayo 10:37).

5. Basi, tujitwike kwa nguvu zetu zote katika kutimiza amri za Bwana, tusijifunge kwa vifungo visivyovunjika vya tamaa mbaya na anasa za mwili: ambapo hukumu inayohusu mwinjili usiozaa itatamkwa juu yetu pia, ikitangaza: *'Ukata; kwa nini unatumia udongo*?*'* (Luka 13:7)? Kwa maana, kama ilivyoandikwa, 'kila mtu *asiyetoa tunda jema atakatwa na kutupwa motoni'* (Luka 3:9).

6. Yule anayeushindwa na tamaa na raha, na anayejigeuza kwa dunia, hivi karibuni ataanguka katika mitego ya dhambi; na dhambi, mara tu inapofanywa, ni kama moto kwenye kichaka cha mianzi, kama jiwe linalotiririka kutoka mlimani, kama mto unaojaa maji kadri vijito vyake vinavyoungana navyo. Ndivyo ilivyo; na kila dhambi humwangamiza yule anayeitenda.

7. Kupitia dhambi, nafsi huondoka katika mpangilio wake wa asili, na, kutokana na hilo, huwa pori na kujazwa na miiba ya raha za dhambi, inakuwa makazi ya wanyama wa kutisha, kama ilivyoandikwa: *'Huko onocentavres hutulia; huko nguruwe-miiba hujenga kiota chake, na mashetani hukutana na onocentavres'* (Isa. 34, 14–15)—ambazo ni tamaa mbalimbali za dhambi. Lakini inapojirudisha katika hali yake ya asili (kwani inaweza kufanya hivyo, ikiwa itataka, ilhali bado imefungwa kwa mwili), itajidhibiti kwa nidhamu makini na kuanza kuishi kulingana na sheria ya Mungu; basi wanyama ambao hapo awali walikuwa wamejipatia makazi ndani yake watakimbia, na Malaika, walinzi wa maisha yetu, watawasili, wakifanya siku ya toba yake kuwa siku ya furaha na shangwe; basi neema ya Roho Mtakatifu itamjia, ikimfundisha jinsi si tu ya kujihifadhi katika wema, bali pia kustawi zaidi katika huo.

8. Wazazi wa Kanisa huuita sala ngome ya kiroho, ambayo bila yake hatuwezi kwenda vitani, tusije tukajeruhiwa na mikuki ya adui na kupelekwa katika nchi yao. Lakini hakuna anayeweza kufikia sala yenye ufanisi na safi isipokuwa aketi mbele za Mungu akiwa na moyo mwadilifu: kwani Mungu ndiye anayekubali sala ya mtu anayeomba, na anayemfundisha mwanadamu hekima.

9. Kwamba tamaa hutatiza roho na kuishambulia iko nje ya uwezo wetu; lakini kwamba mawazo ya tamaa hudumu ndani yetu na kuchochea tamaa iko chini ya uwezo wetu. Ya kwanza haina dhambi, kwa kuwa iko nje ya uwezo wetu; lakini ya pili, tukiiweka kizazi kwa ujasiri na kuishinda, hutuletea taji; ilhali tukishindwa kwa kuikubali, hutuweka katika mateso.

10. Kuna tamaa kuu tatu: tamaa ya raha, upendo wa pesa, na upendo wa utukufu. Hizi hufuatiwa na roho zingine tano za uovu; na kutoka kwa hizi, hatimaye, huzaliwa wingi mkubwa wa tamaa na kila aina ya mwelekeo tofauti wa dhambi. Ndiyo maana yeyote anayeshinda tamaa kuu tatu za kwanza na viongozi wake, kwa kufanya hivyo anashinda pia tamaa tano zinazofuata, na baadaye anatawala tamaa zote.

11. Kila kitu ambacho tumetenda kwa sababu ya tamaa ndicho kinachochochea roho kupitia kumbukumbu za tamaa. Lakini kumbukumbu za shauku zinapofutwa kabisa kutoka moyoni, hadi kufikia hatua ambapo hata haziukaribii, hii hutumika kama ishara ya msamaha wa dhambi zilizopita. Maadamu roho imeshikamana kwa shauku na jambo lolote la dhambi, mtu lazima akubali kwamba utawala wa dhambi bado unakaa ndani yake.

12. Tamaa za kimwili na za kidunia kwa kawaida hupunguzwa na kufa ganzi kwa sababu ya mateso ya kimwili (kujinyima kwa hiari na kujinyima anasa za kimwili); ilhali tamaa za kiroho na zisizoonekana huharibiwa na unyenyekevu, upole na upendo.

13. Tamaa kali hushindwa kwa kujinyima pamoja na unyenyekevu; hasira inayowaka hudhibitiwa na upendo; akili inayozurura inalenga kwa maombi ya bidii, pamoja na kumkumbuka Mungu. Hivyo basi sehemu zote tatu za nafsi husafishwa. Ni kwa kusudi la kurekebisha haya ndipo Mtume wa Mungu alisema: *'Tafuteni amani na utakatifu, ambavyo bila hivyo hakuna mtu atakayemwona Bwana'* (Ebr. 12:14).

14. Wengine hushindwa kujua kipi huja kwanza—iwe ni mawazo ndiyo huanzisha hisia, au hisia ndizo huanzisha mawazo; kwani wengine husema jambo moja, huku wengine wakisema kinyume chake. Mimi, hata hivyo, ninasisitiza kwamba mawazo huanzishwa na hisia: kwani kama hisia zisingekuwepo katika nafsi, mawazo yenye hisia yasingeisumbua.

15. Ni desturi ya mashetani wanaoishi vita nasi kuweka vikwazo katika njia ya wema ambao uko ndani ya uwezo wetu na unaotendeka kwa urahisi, huku wakichochea tamaa kubwa kwa yale yaliyo nje ya uwezo wetu na yasiyo ya wakati (ambayo bado wakati haujafika kwetu kuyafanya); yaani: wanawalazimisha wale wanaobobea katika utiifu wa pamoja kutenda matendo ya wanyamavu; huku wakichochea ndani ya wale wanyamavu na watawa hamu ya kushikilia kanuni za maisha ya jumuiya. Kwa njia ileile, hufanya vivyo hivyo

kuhusu kila wema. Lakini *tusijue 'hila zao'* (2 Kor. 2:11), tukijua kwamba kila kitu kinachofanywa kwa wakati wake na kwa kipimo chake ni kizuri, ilhali kila kitu kilichopitiliza na kisicho kwa wakati wake ni hatari.

16. Wale wanaotembea duniani na kukutana na vitu vinavyochochea tamaa hushambuliwa na mashetani, ambao huwavuta katika matendo ya tamaa; ilhali wale wanaoishi jangwani, ambapo vitu hivyo havipo, huwasumbua mawazo ya tamaa. Katika aina hii ya pili ya vita, ni vigumu zaidi kupata ushindi kuliko katika ya kwanza. Huko, kazi inahitaji muda, mahali na mambo mengine ya kuwezesha; akili, hata hivyo, inashawishika kwa urahisi na haiwezi kudhibitiwa katika mawazo yake. Ili kupigana vita hii isiyoonekana, tumepewa sala safi, ambayo tumeamriwa kuendelea nayo bila kukoma. Hufanya akili kuwa imara vitani na kuwa tayari daima kwa ajili yake, kwa kuwa inaweza kufanywa bila ushiriki wa mwili.

17. Akionyesha kufa kabisa kwa tamaa, Mtume anasema: *'Wale walio wa Kristo wameisalibisha mwili pamoja na tamaa zake'* (Gal. 5:24). Kwa maana tunapouua tamaa, tunapangamiza tamaa za mwili, na tunapoweka mikakati ya mwili chini ya roho; ndipo tu tunapochukua msalaba wetu na kumfuata Kristo. Na kujitenga na ulimwengu si kitu kingine isipokuwa kifo cha tamaa na udhihirisho wa maisha yaliyofichwa ndani ya Kristo.

18. Wale wanaoteseka kutokana na uasi wa mwili huu wenye kufa na wamechoka na vita vyake vya karibu kila wakati, wasiulaumu mwili kwa hili, bali wajilaumu wenyewe; maana kama wasingeliipa nguvu, kwa kuupanulia utunzaji wao hadi kufikia tamaa, wasingeteseka sana kutokana nao. Au hawawaoni wale waliomweka msalabani mwili wao pamoja na tamaa zake na ashiki zake, na wanaobeba mfano wa kifo cha Yesu katika miili yao ya kufa , ukiwa msaidizi wao katika wema—siyo kama adui, bali kama ule unaotii na kuongozwa na sheria ya Mungu? Wafanye vivyo hivyo, nao pia wataonja amani kama hiyo.

19. Uhusiano wowote wa fikra na tamaa yoyote iliyopigwa marufuku, au mwelekeo wowote kuelekea raha za kimwili, ni dhambi kwa mtawa. Kwa maana mwanzoni wazo huanza kutia mawingu akilini kwa asili yake ya tamaa; kisha roho huvutiwa kuelekea kwa raha za dhambi, ikiwa haiwezi kustahimili mapambano; na hatimaye, huwepo muungano, ambao, kama ilivyosemwa, ni dhambi. Ikiwa hili litaendelea, husababisha mvuto mkali, ambao polepole huongoza hadi kwenye kitendo chenyewe cha dhambi. Kwa sababu hii hasa, Nabii anawasisifu wale wanaopasua watoto wachanga wa Babeli dhidi ya mwamba (Zab. 136:9). Maana ya hili ni wazi kwa wenye hekima na wenye ufahamu.

20. Malaika, kwa kuwa ni watumishi wa upendo na amani, hufurahi kwa toba yetu na maendeleo yetu katika wema; ndiyo maana wanajitahidi kutujaza tafakari ya kiroho na kutusaidia katika kila tendo jema. Kinyume chake, mashetani, watumishi wa ghadhabu na uovu, hufurahi wakati wema unapopungua, na huelekeza juhudi zao zote katika kutushawishi roho zetu katika njozi za aibu.

21. Imani ni wema unaokuzia tabia njema; hutia ndani yetu hofu ya Mungu; na hofu ya Mungu hutufundisha kutii amri, au kuishi maisha mema na yenye bidii; kutoka kwa maisha yenye bidii huchipuka upendo usio na tamaa wa kweli; na tunda la upendo usio na tamaa ni upendo, ambao ni utimilifu wa amri zote, ukiziunganisha zote pamoja na kuzishikilia imara

22. Kama vile mwili wenye afya unavyohisi ugonjwa unaoukamata; lakini yeye asiyetambua hili hupata upofu: ndivyo pia akili, kadiri inavyodumisha utendaji wake kamili wa asili, hutambua nguvu zake, na huona wapi tamaa za udhalimu zaidi zinaposhambulia, ikielekeza upinzani mkali zaidi dhidi ya sehemu hiyo. Lakini hali yake ni mbaya ikiwa inatumia siku zake katika ukosefu wa hisia, kama mtu anayepigana na adui usiku, kwa kuwa haitambui mikakati ya adui.

23. Wakati nguvu zetu za akili zimetumika bila kuchoka katika kutafakari sifa njema, na wakati nguvu ya kutamani imeelekezwa pekee kwake na kwa Mtoaji wake, Bwana Kristo, huku nguvu ya hasira ikijihami dhidi ya mashetani; basi nguvu zetu hufanya kazi kulingana na asili yake.

24. Kulingana na Mtakatifu Gregori Mteolojia, nafsi ya kiakili ina sehemu tatu; naye aliita wema wa nguvu ya kiakili kuwa busara, maarifa na hekima; wema wa nguvu ya hasira – ujasiri na uvumilivu; na wema wa nguvu ya tamaa – upendo, usafi na kujidhibiti; lakini ukweli una sehemu yake katika zote, ukitufundisha kutenda kwa njia ya wema. Kupitia busara, huendesha vita dhidi ya malaika adui, ukitetea wema; kupitia uchaji, hutazama mambo bila upendeleo; kupitia upendo, hutulazimisha kuwapenda watu wote kama tunavyojipenda sisi wenyewe; kupitia kujidhibiti, hukata tamaa zote za kimwili; kupitia ujasiri na uvumilivu, hujihami dhidi ya vita visivyoonekana. Hivyo ndivyo upatanifu mwororo wa ala ya roho.

25. Yeye anayejitahidi kwa ajili ya usafi na anayetamani utakatifu huo uliobarikiwa—ambao, mtu asidhani kimakosa kuwa ni ukosefu wa hisia—anaweza kuadhibu na kuutawala mwili bila huruma, akitaja neema ya Mungu kwa moyo mnyenyekevu, naye atapokea anachotamani. Lakini yeye anayejiruhusu mwili

bila kiasi katika chakula na vinywaji atateswa na roho ya uzinzi. Kwa maana kama vile maji mengi huizima moto, ndivyo njaa na kiu—au kwa kweli aina yoyote ya kujidhibiti pamoja na unyenyekevu wa roho—huangamiza shauku ya mwili na njozi za aibu.

26. Acha chuki iondoke kabisa katika roho yako; wala usiipe nafasi uadui ndani yako. Kwa maana kama vile moto ulivyofichwa kwenye nyasi kavu, ndivyo chuki ilivyojificha moyoni. Bali, muombee kwa bidii yule aliyekudhulumu na umfanyie wema, kadiri uwezavyo na kwa njia yoyote ile, ili uokoe roho yako na kifo na usije na kiburi wakati wa maombi yako.

27. Bwana hukaa katika roho za wanyenyekevu, ilhali tamaa za uovu hukaa katika mioyo ya wenye kiburi: kwani hakuna kinachowaimarisha dhidi yetu kama mawazo ya kiburi; na, kinyume chake, hakuna kinachoondoa kabisa maovu hayo ya zamani kutoka kwa roho kama unyenyekevu uliobarikiwa, ambao kwa haki huitwa muuaji wa tamaa.

28. Nafsi yako isafishwe zaidi na zaidi kutoka kwa kumbukumbu mbaya, na iangazwe na mawazo yenye wema zaidi, ukikumbuka daima yale yaliyosemwa—kwamba katika saa ya kuondoka, moyo unaojitolea kwa anasa za kimwili ni gereza na minyororo, ilhali moyo makini ni mlango ulio wazi. Kwa kweli, roho safi zinapoondoka mwilini, huambatana na Malaika, wanaoziongoza hadi katika uzima uliobarikiwa; lakini roho zilizochafuka na ambazo hazijasafishwa kwa toba huchukuliwa kwa nguvu—ole wangu!—na mashetani.

29. Kichwa kilichopambwa taji la thamani, kinachong'aa kwa vito vya Kihindi na lulu, ni kizuri; lakini roho, isiyo na kifani kwa uzuri, tajiri katika maarifa ya Mungu, inayong'aa kwa tafakari angavu za k , na yenye Roho Mtakatifu Mwenye Utukufu wote akiishi ndani yake. Na ni nani awezaye kuielezea roho iliyobarikiwa kama hiyo kwa ufasaha!

30. Usiruhusu hasira na ghadhabu kuchipua katika roho yako: kwa maana *'mtu mwenye hasira si mtu wa heshima'* (Mithali 11:25); *'bali hekima hukaa katika moyo wa wapole'* (Mithali 14:33). Ikiwa shauku ya hasira itashika nafsi yako, basi wale wanaoishi duniani watakuonekana kuwa bora kuliko wewe, nawe utafunikwa na aibu, kwa kujidhihirisha kuwa mtawa asiyefaa.

31. Katika kila jaribu na katika kila mapambano, na maombi yawe silaha yako isiyoshindika – nawe utashinda kwa neema ya Kristo. Lakini iwe safi, kama Mwalimu wetu mwenye hekima anavyotuamuru, akisema: *'Nataka wanaume kila mahali waombe, wakinua mikono mitakatifu bila hasira wala mabishano'* (1 Tim. 2:8). – Yeye yeyote anayeacha sala kama hiyo atawekwa mikononi mwa majaribu na tamaa.

32. Imeandikwa, *'Mvinyo hufurahisha moyo wa mwanadamu'* (Zab. 103:15). Lakini ninyi, mlioapa kulia na kuomboleza, epukeni furaha ya namna hiyo – na mtafurahiwa na zawadi za kiroho. Hata hivyo, mkipata raha katika divai, mtapoteza maisha yenu katika ushirika wa mawazo ya aibu, na mtateseka kwa huzuni nyingi.

33. Msitumie siku zenu za sherehe katika ulevi, bali katika upya wa akili na usafi wa roho. Kwa maana kwa kujaza matumbo yenu kwa karamu na divai, mtatia hasira yule ambaye sherehe imemtolewa.

34. Tumeamriwa kuwa macho kwa kuimba zaburi, sala na masomo wakati wote, lakini zaidi hasa katika siku za sikukuu. Mtawa anayefanya ibada huimarisha akili yake kwa tafakari zinazomfaa roho, ilhali usingizi mwingi hufanya akili kuwa dhaifu. Lakini jitahadhari usijishughulishi, unapofanya ibada, na kumbukumbu za bure na mawazo ya dhambi: kwani ni afadhali kulala kuliko kufanya ibada kwa ajili ya upuuzi kama huo na kujichafua kwa mambo yasiyofaa.

35. Yeye amyeyembezayo nyoka kifuani mwake na wazo baya moyoni mwake, wote wawili wataangamizwa: wa kwanza, akichomwa na sumu mwilini; wa pili, amejimwagia sumu ya mauti (ya wazo) roho yake. Lakini kama vile tunavyowaua haraka watoto wa nyoka, ndivyo pia hatutaruhusu mawazo mabaya kuchipukia mioyoni mwetu, tusije tukateseka kwa uchungu kutokana nayo baadaye.

36. Nafsi safi—chombo kilichochaguliwa—inaweza pia kuitwa kwa haki *'bustani iliyofungwa, chemchemi iliyofungwa'* (Wimbo wa Wimbo 4:12) na *'kiti cha akili'* (Mithali 12:23). Lakini roho iliyochafuka na tamaa zisizo safi imejaa harufu mbaya ya dhambi.

37. Nimesikia kutoka kwa wazee wenye uzoefu na wanaotenda kwamba mawazo ya dhambi hutokea katika nafsi kutokana na upendo wa mavazi ya kifahari, ulafi wa chakula, na mazungumzo ya madhara.

38. Asije tamaa ya mali ikamizama katika roho za watawa. Mtawa anayesaka utajiri ni kama meli inayovuja, inayotupwa-tupwa na mawimbi ya wasiwasi na kuzamishwa katika vilindi vya huzuni. Ugonjwa wa upendo wa pesa, unaosababisha tamaa nyingi, ni mama wa maovu yote na kwa haki huitwa mzizi wa uovu wote (1 Tim. 6:10).

39. Kujitenga na mali za kidunia na ukimya ni hazina iliyofichwa katika shamba la maisha ya ukiitaji. Basi, nenda, uuze yote uliyonayo na umpe maskini; kwa njia hii utanunua lile shamba ambalo, ukilichimba na kuiona hazina, ni lazima ulinde kwa uangalifu ndani yako dhidi ya wizi, ili upate utajiri usioweza kuibwa.

40. Umeanza kuishi na baba yako wa kiroho na ukaona faida anayoileta, usiruhusu mtu yeyote akugeuze na kuacha kumpenda au kuishi naye; usimhukumu kwa namna yoyote; usinene mabaya juu yake, hata akikukemea au hata akikupiga; usimsikilize mtu mwingine anapoanza kumtusi; na kwa vyovyote vile usijihusishe na wale wanaomtukana, ili Bwana asikasirike juu yako na akuangue kutoka katika kitabu cha uzima.

41. Shughuli kuu ya utiifu imejengwa juu ya kujidharau na kuacha vitu vyote, kama tulivyojifunza. Yeye anayeitekeleza na ajijengee ngome tatu: imani, tumaini na upendo mtakatifu kabisa wa kimungu; ili, akilindwa navyo, aweze kujitahidi kwa mafanikio katika jitihada hii njema na apokee taji la haki.

42. Usiwe mwamuzi wa matendo ya baba yako, bali mtimizaji wa amri zake. Mashetani, kama ilivyo desturi yao, wataanza kukuonyesha kasoro zake, ili kupofusha masikio yako kwa mafundisho yake, na hivyo basi wakufanye mshujaa dhaifu na mwenye woga katika vita, au, kupitia mawazo tu ya kutokumwamini, wakudhoofishe na kukufanya mvivu kwa kila aina ya wema.

43. Yeye asiyezingatia amri za baba yake hujithibitisha kuwa mkiuka wa sehemu bora kabisa za nadhiri yake. Lakini yeye aliyepanda utiifu ndani yake, na amekatilia mbali mapenzi yake mwenyewe kwa upanga wa utiifu, ametimiza yale yanayomlazimu—yale aliyomuahidi Kristo Bwana mbele ya mashahidi wengi.

44. Tukiwatazama watawa, tumeona waziwazi na kuthibitisha kwamba maadui wa maisha yetu—mashetani—wana chuki kuu dhidi ya wale wazazi wanaofanya kazi kwa utiifu, wakikakamaa meno yao kwao na kupanga kila aina ya njama za uovu dhidi yao. Na hawafanyi nini, hawapendekezi nini, ili kuwatoa katika kifua cha wazazi wao? Wanatoa visingizio vya kutotii, kana kwamba wamebarikiwa; husababisha kutoridhika; huamsha uadui dhidi ya baba; huwasilisha maagizo yake kama lawama, na lawama hizi, kama mishale mikali, hutoboa moyo. 'Na kwa nini,' wanasema, 'ukiwa huru, umekuwa mtumwa—na mtumwa wa mtawala katili asiye na huruma? 'Utavumilia nini nira ya utumwa, bila kuona kamwe nuru ya uhuru?' – Baada ya haya, wanapendekeza: 'Ungefanya vizuri zaidi kufanya ukarimu, kumtembelea wagonjwa, na kuwatunza maskini.' Kisha wanatamka sifa za kujitenga kabisa na ukimya; na kila aina ya magugu mabaya hupandwa katika moyo wa mtawa mcha Mungu, kwa lengo la kumtoa tu kwenye kundi la kiroho la baba yake na, baada ya kumvuta kutoka kwenye bandari yake ya amani, kumtupa baharini, ambapo dhoruba hukeshesha ndani ya roho yake. Ikiwa, hatimaye, watafanikiwa katika hili, basi, wakiwa wamemchukua katika mamlaka yao, wanamlazimisha, kama mfungwa, kutenda kulingana na tamaa zao mbaya.

45. Basi, usipuuze uovu huu wa maadui na wapinzani wako huku ukiendelea kumtii baba yako wa kiroho, wala usisahau viapo vya wito wako mbele za Mungu: usiushindwe na matukano, wala usiogope shutuma, dharau au dhihaka; usipotoshwe na vishawishi vya mawazo ya dhambi; usikimbie ukali wa baba; wala usidharau nira iliyobarikiwa ya unyenyekevu kwa kujiruhusu kwa kiburi na matakwa yako binafsi; bali, tukishikilia neno la Bwana moyoni: *'Atakayevumilia hadi mwisho ataokolewa'* (Mathayo 10:22). *'Kimbia mbio iliyowekwa mbele yako kwa uvumilivu, ukimtazama Yesu, mwanzo na mkamilishaji wa imani yetu'* (Waebrania 12:1–2).

46. Kama vile fundi dhahabu, kwa kuweka dhahabu katika kinu, anavyoisafisha hadi kuwa safi kabisa, ndivyo pia mtawa mgeni, akijitolea kwa kazi za utiifu kwa mapenzi ya waume zake, na kusafishwa na huzuni zote za maisha ya kimungu, akijifunza utiifu kupitia kazi ngumu na uvumilivu mkuu, akiwa amejisafisha dhidi ya tabia zote mbaya, hujawa na unyenyekevu, anakuwa mng'ao kabisa, na anastahili hazina za mbinguni, maisha yasiyo na huzuni na makao yenye baraka, ambako huzuni na majonzi vimepotea na ambako furaha na shangwe zisizo na mwisho zimepandwa.

47. Imani ya kweli na iliyokita mizizi huzaa hofu ya Mungu; na hofu ya Mungu hutufundisha kutii amri: maana, kama inavyosemwa, pale panapokuwa na hofu, kuna utiifu wa amri; na katika utiifu wa amri kuna wema hai, ambao ni mwanzo wa tafakari; na tunda la yote haya ni kutokuwa na tamaa; kupitia kutokuwa na tamaa, upendo huimarishwa ndani yetu; na juu ya upendo Mwanafunzi Mpendwa anasema: *'Mungu ni upendo, na yeye aliye ndani ya upendo yu ndani ya Mungu, na Mungu yu ndani yake'* (1 Yohana 4:16).

48. Ni uzuri na wema kiasi gani maisha ya kimonaki! Ni uzuri na wema kiasi gani inapokuwa ndani ya mipaka na kulingana na sheria zilizowekwa kwa ajili yake na waanzilishi na viongozi wake, ambao waliuongozwa na Roho Mtakatifu. Kwa maana askari wa Kristo anapaswa kutokuwa na mali za kidunia (asiye

na chochote), asiye na mzigo wa mipango au shughuli zozote za kidunia, kama vile Mtume anavyosema: *'Hakuna askari anayejihusisha na shughuli za kawaida, ili amridhishe bwana wake'* (2 Tim. 2:4).

49. Inafaa, kwa hiyo, kwa mtawa kutokuwa wa ulimwengu, asiye na tamaa, mgeni kwa kila tamaa ya dhambi, asiye mla kupita kiasi, asiye mlevi, asiye mkorofi, asiye mvivu, asiye na tamaa ya mali, asiye mpenzi wa raha, asiye mpenzi wa utukufu: kwa maana yeye asiyetenga yote hayo, hawezi kuishi maisha haya ya kimalaika ipasavyo; bali kwa wale wanaotenda hivyo, ni nira nzuri na mzigo mwepesi, kwa kuwa, katika hali hiyo, tumaini la kimungu hufanya kila kitu kuwa rahisi kwao. Maisha haya ni matamu, matendo yake yanapendeza, na baraka zake ni sehemu nzuri isiyotwaliwa kutoka kwa roho iliyoyapata.

50. Baada ya kuachana na wasiwasi wa kidunia na kuchukua maisha ya ukiitaji, usitamani utajiri ili kuwagawia maskini: kwani hili pia ni mojawapo ya mitego ya Yule Mwovu, linaloipeleka akili kwenye ubatili, na hivyo kuizama katika wingi wa wasiwasi wa kusumbua. Uwe na mkate na maji tu; kwa hivyo pekee unaweza kupata thawabu ya ukarimu. Hata kama huna vitu hivi, kwa tendo moja tu la wema unaweza kumkaribisha msafiri na kumpa neno la faraja, na kwa njia hii unaweza kupata thawabu ya ukarimu. Una mfano wa hili katika mjane maskini, ambaye Bwana alishuhudia katika Injili kwamba, kwa senti zake mbili, kwa wema wake, alizidi michango ya matajiri.

51. Hii inasemwa kwa wale wanaoishi kwa ukimya. Kwa wale walio chini ya mamlaka ya baba zao, waweke jambo moja akilini: kamwe wasipishe amri ya baba zao kwa njia yoyote ile; kwani kwa kutimiza hili ipasavyo, wanatimiza yote yanayotakiwa kwao; kinyume chake, wale wanaopisisha utimizaji kamili wa wajibu huu watabaki wasio na ustadi katika kila aina ya wema na maisha ya kiroho.

52. Basi, hii ndiyo shauri langu zaidi kwako, mpenzi wa Kristo: upende maisha ya mgeni, yaani, kuwa kama mgeni, mgeni kwa mambo ya nchi yako; usishawishwe na wasiwasi wa wazazi au upendo wa jamaa; iepuke maisha ya mjini na ukae jangwani kwa subira na bila kuchoka, ukisema pamoja na Nabii: *'Nimekimbia na kujificha jangwani'* (Zab. 54:8).

53. Tafuta maeneo ya upweke, yaliyo mbali na ulimwengu; na hata kama utasumbuliwa huko na uhaba wa mahitaji ya maisha, usitishwe; hata kama maadui watakuzunguka kama nyuki au nzi wakali, wakipigana nawe vita vya kila aina na kukusumbua kwa kila aina ya mawazo, usitishwe; usiwape sikio la hiari, wala usikimbie uwanja wa vita, bali vumilia kila kitu kwa ujasiri, ukijisifu na kusema: *'Nimemsubiri Bwana kwa subira; akanisikia, akanijibu sala yangu'* (Zab. 39:2). Na utaona ukuu wa Mungu, upatanisho Wake, utunzaji Wake, na utunzaji Wake wote wa wokovu kwako.

54. Unapaswa kuwa na marafiki wale wanaokujenga na wanaoshiriki njia yako ya maisha; kwani Maandiko yanasema, 'Wale walio na amani wawe marafiki zako, ndugu zako wa kiroho, mababa watakatifu, ambao Bwana wetu pia alisema: *'Mama yangu na ndugu zangu ni wale watendaji wa mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 12:49).

55. Usipende sana vyakula mbalimbali vya kifahari, wala usile kupita kiasi; maana, kama Andiko linavyosema, *'yeye aliyezoea maisha ya anasa ni kama amekufa'* (1 Tim. 5:6). Hakika, hata kwa chakula kisicho ghali, ikiwezekana, epuka kula hadi kushiba. Maana imeandikwa: *'Usiuvutiwe na kushibishwa kwa tumbo'* (Mith. 24:15).

56. Usijiruhusu kuwa nje ya seli yako mara nyingi, ikiwa umechagua maisha ya ukimya; kwani hili ni hatari sana—linakunyang'anya neema, linachafua mawazo yako, na kupunguza ari yako. Ndiyo maana husemwa: *'Moshi wa tamaa huchafua akili ambayo si mbaya'* (Hekima ya Solomoni 4:12). Katiza mawasiliano yote na ulimwengu wa nje, ili akili yako isifunikwe na kuvuruga utaratibu wa ukimya wako.

57. Ukiwa umeketi katika seli yako, usifanye kazi zako bila mwelekeo, wala usipoteze muda wako kwa uvivu: maana, kama wasemavyo, anaye safari bila kusudi huchoka bure. Bali, tafuta matendo mema kwa ajili yako, na ukusanye akili yako. Daima uwe na saa ya kifo mbele ya macho yako; kumbuka ubatili wa dunia, jinsi inavyodanganya, na bado jinsi ilivyo isiyotegemewa na isiyo na maana; tafakari juu ya hali ya hukumu ya kutisha ya Mwisho, jinsi wadai wetu wakali watakavyowasilisha waziwazi matendo, maneno na mawazo yetu ambayo wameyajaza, na ambazo tulizikubali; kumbuka mateso ya kuzimu na jinsi roho zitakavyofungwa humo; pia fikiria siku ile kuu na ya kutisha—yaani, siku ya ufufuo wa wote, kusimama mbele za Mungu, na hukumu ya mwisho ya Jaji asiyekosea; fikiria mateso, aibu na hukumu ya dhamiri inayowangoja wenye dhambi, na jinsi watakavyotupiliwa mbali na Mungu na kutupwa katika moto wa milele, kwa mdudu asiyefaa, katika giza lisiloingilika, ambapo kuna kilio na kusagana meno; huku ukitazama mateso mengine yote, usikome, ukilia kwa uchungu, kuoga uso wako, mavazi yako na mahali unapo kalia kwa machozi. Kwa

mawazo kama haya, kama nilivyoona, wengi wamejipatia wingi wa machozi, na kwa njia ya ajabu wameitakasa nguvu zote za roho zao.

58. Tafakari pia kuhusu baraka zilizotengwa kwa ajili ya wale walio haki, nafasi yao upande wa kulia wa Kristo, sauti ya Bwana—Bwana Mkuu—ikiwaita waliobarikiwa, urithi wa Ufalme wa Mbinguni, zawadi zilizotolewa kwao zinazozidi akili, ile nuru tamu zaidi, furaha isiyo na mwisho, isiyokatizwa na huzuni yoyote, makao hayo ya mbinguni ambako Malaika wanaishi, na yote mengine yaliyowaahidiwa wale wanaomcha Bwana.

59. Mawazo kama hayo yakae nanyi mkiwa mezani, yakuandamane nanyi mkiwa usingizini, na yainuke nanyi. Jihadhari kamwe msiwasahau, bali popote mtakapokuwa, msitenganishe akili zenu na kuyakumbuka, ili mawazo maovu yakukimbie, na faraja za kimungu zijaze roho yenu. Roho isiyolindwa na kuvalia silaha ya mawazo haya haiwezi kudumisha ukimya wa kweli; kwani chemchemi isiyo na maji hujivunia jina hilo bure.

60. Na hii ndiyo njia ya maisha iliyoamriwa kwa wale wanaotenda ukimya: kufunga kwa kadiri ya uwezo, kukesha, kulala ardhini bila godoro, na kila aina ya kujinyima kwa hiari, kwa ajili ya kupumzika siku zijazo; kwa maana, kama Andiko linavyosema, *'mawasiwasi ya wakati huu si kitu ikilinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18); na hasa sala safi, isiyokoma na isiyokatizwa: ni ukuta imara, kimbilio la kupendeza, kinga ya wema, ukomeshaji wa tamaa, uboreshaji wa roho kulingana na , usafishaji wa akili, pumziko kwa walioteseka, na faraja kwa wanaolia; maombi ni mazungumzo na Mungu, tafakari ya mambo yasiyoonekana, na kwa wale wanaotamani uthibitisho wa ukweli wao, ni ushirika na Malaika, mafanikio katika matendo mema, na uthibitisho wa kile kinachotarajiwa. Mkumbatie malkia huyu wa wema, Ee mtawa, na jitahidi kwa nguvu zako zote kumweka ndani yako; ombea mchana na usiku, ukiwa na furaha na katika dhiki; ombea kwa hofu na kutetemeka, kwa akili iliyo macho na yenye busara, ili sala yako ipate kumpendeza Bwana: maana Andiko linasema: *'Macho ya Bwana yako juu ya wenye haki, Naye anafungua masikio yake kwa sala yao'* (Zab. 33:16).

61. Mmoja wa watu wa zamani alisema, kwa usahihi kabisa na kulingana na ukweli, kwamba kati ya mashetani wanaotupinga, wa kwanza kuingia kwenye pambano ni wale waliopewa jukumu la tamaa ya ulaji, ambao huingiza upendo wa pesa na kutupelekea upuuzi; huku wengine wote, wakifuata nyuma yao, huwachukua wale waliowajeruhi.

62. Na kwa kweli, tukichunguza kwa makini, tumegundua kuwa kamwe haitokei kwa mtu kuanguka katika dhambi yoyote au tamaa yoyote isipokuwa amejeruhiwa kwanza na mojawapo ya hizi tatu. Ndiyo maana shetani kisha alimjaribu Mwokozi kwa mawazo haya matatu; lakini Bwana, akidhihirisha kuwa hawezi kufikiwa nao, alimwamuru shetani aondoke mbele zake, na hivyo kutupa ushindi juu yake kama Bwana mwema na mkarimu, ambaye alijichukua mwili kama wetu kwa kila hali isipokuwa dhambi, na akatuonyesha njia ya kweli ya kutokuwa na dhambi; kwa kufuata njia hii, tunajenga ndani yetu mtu mpya, *'wakafanywa upya kwa sura ya Yeye aliyeumba'* (Wakolosai 3:10).

63. Maneno ya Daudi yanatufundisha kuchukia mashetani kwa chuki kamilifu, kama maadui wa wokovu wetu. Na hili ni la msaada sana katika kutafuta wema. Lakini nani, basi, atakayechukia maadui wa wokovu kwa chuki kamilifu? Yeye anayefanya dhambi si kwa tendo tu bali pia kwa wazo. Kwani mara tu vyombo vya upendo wao—yaani, vyanzo vya tamaa—vinapokuwa ndani yetu, chuki dhidi yao inawezaje kuchipuka ndani yetu? Kwani moyo uliotawaliwa na anasa za kimwili hauna nguvu ya kuhifadhi chuki dhidi yao.

64. Vazi la harusi ni kutokuwa na tamaa kwa nafsi yenye akili, ambayo imejiondoa katika raha za kidunia, ikakataa tamaa zote zisizofaa, na kujitolea kikamilifu kwa mawazo yanayopenda Mungu na tafakari safi kabisa. Lakini mara tu inapojihusisha na tamaa za aibu na kujikita ndani yake, huvuliwa vazi hili la usafi na kuvishwa nguo zilizochakaa na chafu, kama inavyoonyeshwa katika Injili kwamba yeye anayefungwa mikono na miguu na kutupwa gizani nje (Mathayo 22: 13), alikuwa na vazi lililofumwa kutokana na mawazo na matendo kama hayo, ambalo Neno la Bwana liliyaliona kuwa hayastahili chumba cha harusi cha kimungu na kisichoweza kuangamizwa.

65. Kuhusu kujipenda, ambako kunachukia wote, mmoja wa watu wenye hekima alisema kwa usahihi: vita vikali vya kujipenda, kama mtawala fulani katili, husimama kichwa cha mawazo yote ambayo yale matatu na yale matano huvutia akili yetu.

66. Ingekuwa jambo la ajabu ikiwa mtu yeyote, akijilisha kikamilifu kwa vitu vitamu, angeweza kufikia kutokuwa na tamaa. Hata hivyo, ninaposema kutokuwa na tamaa, sikumaanishi kujiepusha na dhambi

kwa matendo—kwani hiyo ni kujidhibiti—bali ninamaanisha pale mtu anapokatilia mbali kabisa chanzo cha mawazo ya tamaa kutoka moyoni—jambo ambalo pia huitwa usafi wa moyo.

67. Ni rahisi zaidi kutakasa roho isiyo safi kuliko kuirudisha afya ile ambayo, baada ya kutakaswa, imejeruhiwa tena na tamaa: kwani wale ambao wametoka tu kuachana na vifungo vya kidunia, dhambi yoyote ile watakayoangukia, hupata ni rahisi zaidi kufikia kutokuwa na tamaa; lakini kwa wale ambao *wame 'onja neno jema la Mungu'* (Ebr. 6:5) na ameshaanza tayari njia ya wokovu, lakini akarudi tena kwenye dhambi, njia ya kutokuwa na tamaa huzuiliwa na vizuizi ambavyo ni vigumu sana kuvishinda. Hii inatokana na tabia iliyokita mizizi ya dhambi na mwelekeo uliochimbuka kwa dhambi, na si kwa sababu kidogo kwamba shetani wa dhambi ya kawaida, akizunguka mbele ya macho ya akili, huwasilisha picha za dhambi hiyo bila kukoma. Hata hivyo, nafsi yenye bidii na juhudi itatimiza kwa urahisi kazi hii ngumu zaidi, kwa msaada wa neema ya Mungu—ambayo ni ya upendo na uvumilivu kwetu, ikituita toba na kuwakaribisha wale wanaorejea kwa wingi usioelezeka wa rehema—kama tunavyojifunza kutoka kwa mfano wa Mwana Mpotevu katika Injili.

68. Hakuna yeyote kati yetu anayeweza, kwa nguvu zake mwenyewe, kuepuka hila na mikakati ya Yule Mwovu, isipokuwa kupitia nguvu isiyoshindika ya Kristo. Kwa hiyo, wale wanaoota kuondoa dhambi—ambayo huondolewa kwa neema ya Mungu pekee—kupitia matendo yao wenyewe na nguvu ya mapenzi yao, wako katika makosa ya hatari. Kwa sababu hii, Yohane Krisostomo, mwalimu mkuu wa Kanisa, anasema kwamba juhudi za binadamu pekee hazitoshi isipokuwa msaada kutoka juu upokelewe pia; na tena, msaada kutoka juu hautakuwa na faida isipokuwa mtu atumie juhudi zake mwenyewe. Yuda na Petro wote wawili ni mfano wa hili: yule wa kwanza, aliyepokea mengi kwa neema, hakufaidika nayo, kwa sababu hakutumia mapenzi yake wala kufanya juhudi zake mwenyewe; ilhali Petro, ingawa alionyesha utayari wenye bidii, alianguka kwa sababu hakuipokea msaada kutoka juu. Hivyo basi, ni dhahiri kwamba wema umeundwa kwa michango yote miwili. Kwa hiyo nakusihi, mnapomkabidhi Mungu kila kitu na ninyi wenyewe msiwe na kiburi, na mnapojitahidi kwa bidii, msiwaze kwamba mnaweza kurekebisha kila kitu kwa juhudi zenu wenyewe tu.

69. Mungu hataki tumuone kama asiyejali, ndiyo maana hafanyi kila kitu yeye mwenyewe; wala hataki tujione wenye fahari kupita kiasi, ndiyo maana hajaweka kila kitu mikononi mwetu kwa mapenzi na juhudi zetu; bali, akiondoa yale yaliyo na madhara kwa pande zote mbili, ameacha yale yaliyo na faida. Mwandishi wa Zaburi pia anatufundisha vyema, akisema: *'Bwana asipojenga mji, wale wanaoujenga hufanya kazi bure'* (Zab. 126:1). Wala haiwezekani *'kunyanyua mguu juu ya nyoka na nyoka wa sumu, na kukandamiza simba na nyoka'* (Zab. 90:13), isipokuwa mtu amejisafisha kwanza kadiri nguvu za kibinadamu zinavyoruhusu, na kupokea uwezo wa kufanya hivyo kutoka kwa Yeye aliyewaambia Mitume: *'Nawapa mamlaka ya kunyanyua miguu yenu juu ya nyoka na mamba, na juu ya nguvu zote za adui'* (Luka 10:19). Ndiyo maana tumeamriwa katika maombi kumwomba Baba wa Mbinguni: *'Usituletee majaribu, bali utuokoe na yule mwovu'* (Mathayo 6:13). Kwa maana kwamba, bila nguvu na msaada wa Kristo, tusipojiokoa wenyewe kutoka kwa mishale ya moto ya Yule Mwovu na tusipofikia hali ya kutokuwa na tamaa, basi tunahangaika bure, tukitumaini kwa nguvu zetu au bidii yetu kurekebisha mambo kama yanavyopaswa kuwa. Kwa hiyo, yeyote anayetaka kusimama imara dhidi ya hila za shetani na kuzifanya zisiwe na tija, na kuwa mshiriki wa utukufu wa kimungu, lazima, kwa machozi na vinywa, kwa tamaa isiyosaza na roho yenye shauku, atafute msaada wa Mungu na upatanisho wa kimungu mchana na usiku. Lakini yeyote anayetaka kupokea mambo haya lazima atakase roho yake kutoka kwa kila raha ya kidunia na kutoka kwa tamaa na ashiki zote. Kwa maana ni kwa roho kama hizo ambazo Mungu anasema: *'Nitakaa ndani yao na kutembea katikati yao'* (2 Kor. 6:16), na Bwana akawaambia wanafunzi wake: *'Yeyote anayenipenda atashika amri zangu, na Baba yangu atampenda, na sisi tutakuja kwake na kufanya makaazi yetu pamoja naye'* (Yohana 14:23).

70. Mmoja wa watu wa zamani alisema neno la hekima na manufaa sana kuhusu mawazo, akisema: 'Chunguza mawazo yako kwenye kizingiti cha moyo (yanapoingia), kama ni yako mwenyewe au ni kutoka kwa adui; na yale ambayo ni yako mwenyewe na ni mema, yalete katika hazina ya ndani kabisa ya roho na uyahifadhi huko, kama katika hazina isiyovurugwa, lakini zile zenye uadui, baada ya kuzionya kwa mijeledi ya hoja thabiti, zifukuze mara moja, zisiziruhusu kupumzika wala kupata nafasi hata katika maeneo ya roho yako; au bora zaidi, ziue kabisa kwa upanga wa maombi na mafundisho matakatifu zaidi, ili kupitia uangamizi huo, hofu ya wezi ianguke juu ya kiongozi wao mkuu. Jua kwamba yeyote anayetakasa mawazo yake kikamilifu ndiye mfuasi wa kweli mwenye bidii wa amri.

71. Yeye anayejitahidi kukata mawazo na hisia zinazopigana naye na kumtia wasiwasi, na ajikusanyie washirika na wapiganiaji wenzake wengi iwezekanavyo, na awakaribishe karibu naye kwa ajili ya mapambano

ya pamoja; – hizi ni: unyenyekevu wa roho, kazi ya mwili, na kila aina nyingine ya kujinyima kwa ajili ya maisha ya kiroho, na hasa sala kutoka kwa moyo uliojeruhiwa na majonzi mengi, kama Daudi anavyoimba: *'Tazama unyenyekevu wangu na taabu yangu, ukaone, na usamehe dhambi zangu zote'* (Zab. 24:18) na: *'Usizipuuze machozi yangu, Ee Bwana'* (Zab. 38:13), na tena: *'Machozi yangu yamekuwa mkate wangu mchana na usiku'* (Zab. 41:4). Tena: *'Nimechanganya kinywaji changu na kilio'* (Zab. 101:10).

72. Shetani, adui wa maisha yetu, hutumia mawazo mbalimbali kudharau dhambi zetu na mara nyingi huzifunika kwa kusahau, ili tulegee katika kazi zetu na tusiwaze tena kuomboleza makosa yetu. Lakini sisi, ndugu, hatujiruhusu kusahau makosa yetu, hata kama inaonekana tayari yamesamehewa kwa sababu ya toba yetu; bali tutakumbuka dhambi zetu daima na hatutawahi kuacha kuomboleza kwa ajili yao, ili, tukipata unyenyekevu kama mwandani mwaminifu, tuweze kuepuka mitego ya ubatili na kiburi.

73. Mtu asidhani anaweza kustahimili taabu na kufanikiwa katika wema kwa nguvu zake mwenyewe: kwani chanzo cha yote mema kwetu ni Mungu, kama vile chanzo cha yote maovu kilivyo mdanganyifu wa roho zetu—shetani. Basi, mnapofanya jambo jema, mshukuru chanzo chake; na jambo baya likipata, mlikanishe kwa mtawala wa mambo hayo.

74. Yeye anayechanganya maarifa na matendo yanayolingana nayo ni mkulima wa kiroho anayestahili sifa, akidumisha shamba la roho kwa chemchemi hizi mbili za kupendeza zaidi. Kwa njia hii, maarifa huamsha akili kwa kutafakari yaliyo bora zaidi, wakati matendo yanayolingana nayo huua *'viungo vilivyoko duniani: uzinzi, uchafu, tamaa, tamaa mbaya'* (Wakolosai 3:5). Haya yanapouawa, basi maua mazuri ya wema huchanua, yakizaa matunda mengi ya kiroho – *'upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, wema wa moyo, imani, upole, na kujidhibiti'* (Wagalatia 5:22-23). Kisha, hatimaye, mfanyakazi huyu safi, akiwa amemsalibisha *"mwili na tamaa zake na matamanio yake"*, atasema pamoja na mhubiri aliyebeba Mungu: *"Sivyo tena mimi ninaishi, bali Kristo ndiye anaishi ndani yangu; na uhai ninaoishi sasa katika mwili, ninaoishi kwa imani ya Mwana wa Mungu, aliyenipenda na kujitoa kwa ajili yangu"* (Wagalatia 2:20).

75. Na hili ni jambo lingine lisilopaswa kufichwa kwako, mpenzi wa Kristo: kwamba tamaa moja, ikipata nafasi ndani yako na kuchipukia hadi kuwa tabia, inaleta tamaa zingine katika nyumba ileile; kwani ingawa tamaa zinashindana, kama vile wachochezi wake, mashetani, wanatafuta uharibifu wetu wote kwa pamoja.

76. Maua ya mwili, ambayo hukauka kwa kazi za kujinyima na ambayo hukata tamaa zote za mwili—huyu ndiye *'anayebeba katika mwili wake wa kufa alama za Bwana Yesu'* (Gal. 6:17).

77. Mwisho wa kazi za kujinyima ni amani ya kutokuwa na tamaa, ilhali mwisho wa faraja mbalimbali za mwili ni tamaa za aibu.

78. Usijiruhusu kuona urefu wa maisha yako ya ukiitaji kama mafanikio ya heshima, wala usijishangilie kwa sababu ya kukaa kwako kwa muda mrefu jangwani na kwa uvumilivu wako katika kazi ngumu za kujinyima; bali kumbuka neno la Bwana, kwamba bado wewe ni mtumwa asiye huru, na bado hujatimiza amri za Bwana wako. Na kwa kweli, maadamu tuko katika maisha haya ya sasa, hatujaitwa kurudi kutoka uhamishoni, bali bado tunaketi kando ya mito ya Babeli, bado tunateseka chini ya nira ya utumwa wa Misri, na bado hatujaona Nchi ya Ahadi: kwa maana bado hatujavua mtu wetu wa zamani, anayewaka kwa tamaa za kuvutia; bado hatujafanywa kufanana na mfano wa mbinguni, bali bado tunabeba mfano wa ule wa duniani. Hivyo basi, hakuna nafasi ya kujivunia, bali ni lazima tuomboleze, tukimwomba Mwenyezi Mungu atuokoe kutoka kwa utumwa mchungu wa Farao, atuachilie kutoka kwa udhalimu wake mkali, na atuongoze katika nchi takatifu ya ahadi, ili hatimaye tupate pumziko katika Hekalu la Mungu, tukionekana kuwa na haki ya kusimama mkono wa kuume wa Utukufu wa Juu. Hata hivyo, baraka hizi, zinazovuka hata akili za watu wenye hekima zaidi, hatuhesabiwi kuwa na haki kwa matendo tunayofanikiwa kutenda kwa haki, bali kwa rehema zisizo na kikomo za Mungu. Basi, tusikome kumwaga machozi mchana na usiku, tukimfananisha yule aliyesema: *'Nimechoka kwa kuuguna kwangu; kila usiku ninanyonya kitanda changu kwa machozi; ninanyonya godoro langu kwa kulia kwangu'* (Zab. 6:7). Kwa maana wale wanaopanda kwa machozi, watavuna kwa shangwe (Zab. 125:5).

79. Epuka kabisa roho ya upuuzi, kwani ndani yake hukaa tamaa zote mbaya: kutoka kwake hutoka uongo, kutoka kwake hutoka ukorofi, kutoka kwake hutoka dhihaka, mambo ya aibu, maneno ya bure na mengine mengi; hata neno lile linathibitishwa kweli*: 'Kwa maneno mengi hutatoroka dhambi'* (Mith. 10:19). – *'Mtu mwenye maneno machache ni kiti cha enzi cha hekima'* (Mith. 12:23). Lakini Bwana pia alisema kwamba itatubidi kutoa hesabu kwa kila neno lisilo na maana (Math. 12:36).

80. Tumeamriwa tusijibu wabaya wetu kwa uovu, au kutushambulia kwa njia nyingine yoyote; yaani, tusilambe kwa kulipiza kisasi, wala kutukana kwa kulipiza kisasi, bali kinyume chake tuwazungumzie mema na kuwa bariki. Kwa maana tunapoishi kwa amani na wale wasio na amani, basi huwa tuko vitani na mashetani; lakini tunapokuwa na uadui na vita na ndugu zetu, basi huwa tuko katika amani na mashetani—ambao tumefundishwa kuwachukia kwa chuki kamilifu, na kupigana nao vita isiyo na kikomo.

81. Epuka kutumia maneno ya hila kumfanya jirani yako akatike, ili wewe mwenyewe usikatikishwe na shetani mwelekea hila. Kwa maana sikia Nabii anavyopaza sauti: *'Bwana anachukia mtu wa umwagaji damu na mtu mtanashati'* (Zab. 5:7) na tena: *'Bwana atangamiza kila mdomo wa upamba na lole la kusema udanganyifu'* (Zab. 11:4). Vilevile, epuka kumhukumu ndugu yako anapokosa, ili nawe usipoteze wema na upendo. Maana yeye ambaye hana wema na upendo kwa ndugu yake hajamjua Mungu; kwani Mungu ni upendo, kama Yohana, mwana wa radi na mwanafunzi mpendwa wa Kristo, anavyotangaza (1 Yohana 4:8). – Kama Kristo, Mwokozi wa wote, aliweka chini uhai wake kwa ajili yetu, basi sisi pia tunapaswa kuweka chini maisha yetu kwa ajili ya ndugu zetu (1 Yohana 3:16).

82. Upendo unaitwa kwa haki mama wa wema, kichwa cha Sheria na Manabii. Basi, tufanye kazi zote hadi tufikie upendo huo uliobarikiwa, na kupitia huo tukombolewe kutoka kwa udhalimu wa tamaa, na kupaa mbinguni, tukiruka kwa mabawa ya wema, na kumwona Mungu, kadiri jinsi hii inavyowezekana kwa asili ya mwanadamu.

83. Mungu ni upendo, basi yeyote aliye na upendo ana Mungu ndani yake. Hata hivyo, upendo ukikosekana, hatupati faida yoyote kabisa, na haiwezekani kabisa kudai kuwa tunampenda Mungu. Maana Mtakatifu Yohane anasema: *'Mtu akisema, "Nampenda Mungu," naye anamchukia ndugu yake, ni mwongo'* (1 Yohana 4:20), na tena: *'Hakuna mtu aliyemwona Mungu; lakini tukipendana sisi kwa sisi, Mungu hukaa ndani yetu, na upendo wake umekamilika ndani yetu'* (1 Yohana 4:12): kutokana na hili ni wazi kwamba upendo ndio bora zaidi ya mema yote yaliyotajwa katika Maandiko Matakatifu; – na hakuna aina hata moja ya wema wa kibinadamu unaounganisha na kutupatanisha na Mungu ambao hauhusiani na upendo wala haujatokei kwake, ukiwa kwa namna fulani isiyoelezeka umeumbwa na kulindwa nao.

84. Tunapowapokea ndugu wanaotujia, – tusizidiwe na jukumu hili, wala kulichukulia kama kuvunja ukimya, tusije tukakiuka kanuni ya upendo; wala hatutawaalika kana kwamba tunawafanyia fadhili, bali kama wale wanaopokea wema kutoka kwao, na tuwakaribishe kama wale wanaowadeni, kwa sala ya ' ' na uso wenye furaha, kama Patriarki Abrahamu alivyotuonyesha kwa mfano wake. Maana hili ndilo anafundisha Mtheolojia, akisema*: 'Watoto wangu, tusipende kwa neno wala kwa ulimi, bali kwa matendo na kwa kweli; na kwa hili tunajua kwamba sisi ni wa kweli'* (1 Yohana 3:18–19).

85. Patriaki, akiwa amechagua ukarimu kama shughuli yake ya kudumu, aliketi mbele ya hema lake na kuwaalika wapita njia, akitoa mlo kwa wote bila ubaguzi—hata kwa wasio na imani na watu wa kimbari—bila kusita. Hivyo, alionekana kuwa mwafaka wa ushirika huo wa ajabu mezani, akiwa amewakaribisha Malaika na Bwana Mwenyewe. Na sisi pia, tujitolee kwa ukarimu kwa shauku na utayari wote, ili tupokee si malaika tu, bali Mungu Mwenyewe. Kwa maana Bwana anasema: *'Kwa kadiri mlivyomtendea mmoja wa hawa ndugu zangu wadogo, mlivyomtendea Mimi'* (Mathayo 25:40). Ni wema kufanya wema kwa wote, lakini hasa kwa wale wasio na chochote cha kulipia (Luka 14:14).

86. Yeye yeyote ambaye moyo wake haujivuki kwa kuvunja amri za Mungu, au kwa uzembe, au kwa kuficha mawazo ya uadui, ni mtangavu moyoni na anastahili kusikia: *'Wenye furaha ni wale watangavu wa mioyo, maana wataona Mungu'* (Mathayo 5:8).

87. Tujitahidi kudhibiti hisia zetu kwa busara, hasa kuona, kusikia na kusema, tukifanya kuwa kanuni yetu kutoona, kusikia au kusema chochote kwa upendeleo, bali kila kitu kwa manufaa ya roho yetu. Kwa maana hakuna kinachopendelea dhambi zaidi kuliko hisia hizi zinapokosa kuongozwa na akili; na, kinyume chake, hakuna kinachochangia zaidi katika wokovu kuliko akili inapoongoza hisia hizi, kuzidhibiti, na kuzielekeza mahali zinapostahili kwenda na pale inapotaka. Kwa maana zinapoachiliwa huru, basi hisia ya kunusa hujawa na tamaa, na hisia ya mguso hujinyoosha kwa upuuzi na bila kujizuia kuelekea kwa yale yasiyofaa, na wingi usiohesabika wa hisia za dhati hujitokeza; lakini zinapowekwa katika mpangilio wao unaofaa na akili, basi amani kuu na utulivu usio na msukosuko hujidhihirisha katika utu wetu wote.

88. Kama vile manukato ya thamani, ingawa yamo ndani ya chombo, hujaza hewa ya makazi kwa harufu yake, ikileta hisia ya kupendeza si tu kwa wale walio karibu nayo bali pia kwa wale walio mbali: Ndivyo pia harufu ya roho mwema na mpenzi wa Mungu, inayotoka kupitia hisia zote za mwili, inavyowadhihirishia wote wanaoiona wema uliofichwa ndani yake. Maana yeye anayeona kwamba ulimi

hautoi neno lolote lisilofaa au lisilostahili, bali yale tu yenye manufaa kwa wasikilizaji; kwamba macho yanatazama kwa unyenyekevu; kwamba masikio hayapokei midundo au maneno yasiyostahili; kwamba miguu inatembea kwa heshima; na kwamba uso haujapinda kwa kicheko, bali unaashiria machozi na kilio kilicho tayari kumwagika— – Nani, akiona haya yote, hatatambua harufu nzuri tele ya wema iliyomo ndani? Ndiyo maana Mwokozi anasema: *'Ndivyo nuru yenu ing'ae mbele ya watu, wakaona matendo yenu mema, na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni'* (Mathayo 5:16).

89. Njia ambayo Kristo Mungu wetu aliita *'nyembamba na yenye huzuni'* katika Injili, baadaye aliita *'kidole kizuri na mzigo mwepesi'* (Mathayo 7:13–14; 11:30). Basi, vipi mambo haya mawili, yanayoonekana kuwa kinyume, yanaweza kuonekana kama kitu kimoja na kile kile? – Hivi: kwa asili yake, njia hii ni ngumu na yenye taabu; lakini kwa mapenzi ya wale wanaoifuata na kwa matumaini yao mema, inapendeza, inapendwa, na tamu kuliko kuumiza kwa ajili ya roho zinazopenda wema. Hii ndiyo sababu unaona kwamba wale waliochagua njia hii nyembamba na ya huzuni huifuata kwa utayari zaidi kuliko ile pana na pana zaidi. Sikiliza anachosema Luka Mwenye Baraka kuhusu Mitume, jinsi, baada ya kupigwa, walivyorejea kutoka kwenye baraza wakifurahi (Matendo 5:40, 41). Hata hivyo, asili ya mijeledi si hiyo; haileti utamu na furaha, bali huzuni na mateso. Basi, ikiwa mijeledi ilikuwa tamu kwa ajili ya Kristo, ni nini cha kushangaza ikiwa, kwa ajili Yake, aina nyingine za mateso na dhiki za mwili pia ni tamu?

90. Tukiteswa na kushikiliwa mateka na tamaa zetu, mara nyingi tunajiuliza kwa mshangao: kwa nini tunavumilia haya? – Lazima tufahamu kwamba utumwa huo hutupata kwa sababu ya kugeuka kwetu mbali na kutafakari Mungu. Lakini ikiwa mtu yeyote anashikamana kwa akili yake na Mungu wetu na Bwana wetu, basi—kwa kuwa Mungu ni wa kweli—Mwokozi mwenyewe atamwondoa roho kama hiyo kutoka katika kila utumwa, kama anavyosema Nabii: *'Nimemweka Bwana daima mbele yangu; kwa kuwa yu upande wangu wa kuume, sitatikisika'* (Zab. 15:8). Ni nini kinachoweza kuwa kitamu zaidi kuliko kumwona Bwana daima upande wa kulia, akitunika na kutulinda, na kutuzuia tusitetemeke? Lakini kama tutaonwa kuwa na haki ya hili inategemea sisi.

91. Wana wa Kanisa walizungumza vizuri na kwa kweli bila shaka waliposema kwamba mtu hatapata amani isipokuwa amepata na kuimarisha ndani yake hali ya ndani ya namna hiyo, kwamba katika ulimwengu wote, hakuna kitu isipokuwa Mungu; ili wasiielekeze akili yao kwa kitu kingine chochote, bali wamtamani Yeye peke yake, na kubaki wameambatana na Yeye peke yake. Mtu wa aina hiyo atapata amani na uhuru wa kweli kutoka kwa udhalimu wa tamaa. *'Roho yangu inakukumbatia,'* asema Zaburini, *'na mkono wako wa kulia unanisaidia'* (Zab. 62:9).

92. Kujipenda, upendo wa raha, na upendo wa utukufu huondoa kumbukumbu ya Mungu kutoka kwa roho; na kumbukumbu ya Mungu inapokatizwa, basi machafuko ya tamaa hupandwa mizizi ndani yetu.

93. Kujipenda ni mama wa tamaa nyingi zisizohesabika. Kwa hiyo, mtu anapoondoa kujipenda kutoka moyoni mwake, atashinda kwa urahisi tamaa zingine, kwa msaada wa Bwana. Kwa maana ni kutokana na hili hasira, huzuni, chuki, tamaa za mwili na ujasiri usio na kiasi hupatikana kwa kawaida; na yeyote ashindwayo na hili bila shaka hushindwa na tamaa zingine pia. Kwa upendo wa nafsi, tunamaanisha mwelekeo mkali na upendo kwa mwili, unaoambatana na utimizaji wa tamaa za mwili.

94. Mtu anayependa kitu hutamani kuwa nacho bila kikomo, na hujiepusha na kila kitu kinachomzuia kukaa na kuungana na kile anachokipenda. Ni wazi, hii ni kwa sababu hata yule anayempenda Mungu daima anatamani kukaa pamoja Naye na kuzungumza Naye. Hili tunalipata kupitia maombi safi. Hili ndilo tunalopaswa kulitafuta kwa nguvu zetu zote; kwani linatuunganisha na Bwana wetu. Ndivyo alivyo yule aliyesema: *'Ee Mungu, Mungu wangu, kwako ninalia asubuhi; nafuu yangu inaku hamia'* (Zab. 62:2). Kwa maana yeye anayegeuza akili yake mbali na yote yaliyo maovu na anayepitia daima upendo wa kimungu, humlilia Mungu asubuhi.

95. Kama tulivyojifunza, kutokuwa na tamaa kunazaliwa kutokana na kujidhibiti na unyenyekevu; na maarifa kutokana na imani; kupitia hivi, roho huota katika utambuzi na upendo. Wale ambao wamechimba upendo wa kimungu ndani ya kina chao kabisa, kwa mabawa ya sala safi, huendelea kuruka hadi kilele chake kabisa, *'hadi wafikie umoja wa imani na ufahamu, na kuwa watu wazima, na kufikia kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13).

96. Kupitia wema hai, tamaa inashindwa na hasira inadhibitiwa; ilhali kupitia tafakari na kutafakari, akili hupewa msukumo, na, ikipaa juu ya vitu vyote vya kimwili, hukaa na Mungu, na kupata furaha ya kweli ndani Yake.

97. Juhudi yetu ya kwanza ni kuzibana tamaa na, kadiri tuwezavyo, kuzishinda; juhudi yetu ya pili ni kupata wema na kutoiacha roho yetu tupu na isiyo na shughuli; na juhudi yetu ya tatu ni kulinda kwa busara matunda ya wema na bidii yetu: kwa maana tumeamriwa si tu kufanya kazi kwa bidii, bali pia kuyalinda kwa uangalifu.

98. *'Jifungeni viuno vyenu mkae tayari,' asema* Bwana (Luka 12:35). Kujifunga viuno vyetu ipasavyo, ambako tunakuwa tumejiandaa vyema na tayari kwa tendo, ni kujidhibiti pamoja na unyenyekevu wa moyo; na ninaposema kujidhibiti namaanisha kukata tamaa zote. Na nuru inayoongoza taa ya kiroho ni sala safi na upendo kamili. Kwa njia hii, wale ambao kwa kweli wako katika hali njema ni kama watu wanaomsubiri Bwana wao; atakapokuja na kugonga, watafungulia mara moja, naye, akiwa amekuja pamoja na Baba na Roho Mtakatifu, atafanya makao yake nao. *'Na wale watumishi ambao Bwana, atakapokuja, atawakuta wakifanya hivyo, wamebarikiwa'* (Luka 12:36–37).

99. Mtawa anapaswa, kama mwana, kumpenda Mungu kwa moyo wake wote na kwa akili zake zote; kama mtumishi, kumheshimu na kumtii, na kutimiza amri zake kwa hofu na kutetemeka: kuwaka na shauku, kuvaa silaha kamili ya Roho Mtakatifu, kupumzika katika tumaini la kupokea uzima wa milele, kutekeleza bila kukosa yote yaliyoamriwa, kuishi maisha ya busara, kulinda moyo wake dhidi ya mawazo mabaya, kufanya tafakari takatifu ya Mungu bila kukoma kwa mawazo mema, kujichunguza kila siku kuhusu mawazo na matendo yake, kufidia yale yanayokosekana, na kutajivunia yale yaliyofanywa, ukijitaja wewe ni mtumishi asiyestahili ambaye hajatimiza wajibu wake kama inavyopaswa; kumshukuru Mungu Mtakatifu-Wote kwa kila kitu na kumtangazia Yeye yote yaliyo mema katika maisha yako; kutofanya jambo lolote kwa ajili ya kiburi au kuwafurahisha wanadamu, bali kufanya kila kitu kwa siri, ukitarajia sifa kutoka kwa Mungu mmoja peke yake; lakini kwanza kabisa, kuimarishwa katika roho ya mtu na imani ya Kiorthodoksi katika mafundisho yote makuu ya Kanisa la Ulimwengu, yaliyopitishwa kwalo na Mitume, Wainjilisti wa Mungu, na na Mababa Watakatifu: kwani wale wanaoishi kwa njia hii watapokea thawabu kubwa – uzima wa milele na makao yasiyoweza kuharibika, pamoja na Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, Mungu wa Uungu mmoja na wa Utatu.

100. *'Mwisho wa mambo, sikia hili: mche Mungu na uzishike amri zake; maana hili ndilo wajibu wa kila mtu,'* asema Mhubiri (– 12:13). 'Mimi,' anasema, 'nitawaonyesha kwa maneno machache njia ya Mungu ni nini: mchemuke Mungu na mshikamane na amri zake.' Hofu inayozungumziwa hapa, bila shaka, si hofu tu ya adhabu, bali ni hofu kamilifu inayoleta ukamilifu, ambayo tunapaswa kuwa nayo kwa sababu ya upendo kwa Yeye aliyetoa amri. Kwa maana tukiepuka dhambi kwa hofu ya adhabu, ni wazi kwamba, kama isingekuwa kwa matarajio ya kukabiliana na maafa haya, sisi—kwa kuwa na mwelekeo wa kuadhini—bila shaka tungetenda dhambi hizo bila kusita. Hata hivyo, ikiwa tunajiepusha na dhambi si kwa hofu ya adhabu bali kwa kuchukia dhambi zenyewe, basi tunatenda kwa upendo kwa Mungu wetu, , tukihofia kumkasirisha. Tunapohofia kwamba tunaweza kupuuza kitu kati ya yale yaliyoamriwa, hofu hiyo ni safi, kwa maana inatokana na wema wenyewe; na inatakasisha roho zetu, ikiwa sawa na upendo kamili. Yeyote aliye na hofu hii na anashikilia amri kwa sababu yake ni mwanadamu wa kweli, yaani, mtu kama anavyopaswa kuwa. Tukijua haya, na tuogope Mungu kwa hofu ya namna hii na tuishike amri Zake, *'ili tuwe wakamilifu na tuliokomaa, bila kukosa wema wowote'* (Yakobo 1:4), tukimiliki akili ya unyenyekevu na moyo uliovunjika, na tukimtolea Bwana bila kukoma sala ya Mtakatifu Arsenius mkuu: 'Mungu wangu! Usinitelekeze;

Sijafanya wema wowote mbele Zako,

bali nipe, kwa neema Yako, kuanza kufanya hivyo." Kwa maana wokovu wetu wote uko katika wema na upendo wa Mungu kwa wanadamu. Kwake awe utukufu na nguvu na ibada, kwa Baba na Mwana na Roho Mtakatifu, sasa na milele na hadi umilele wa milele. Amina.

Mtakatifu Theodor wa Edessa

Maelezo mafupi kumhusu

Insha hii ya tafakari iliyopo inastahili nafasi miongoni mwa maandiko mengine ya maisha ya kujinyima, kutokana na tafsiri yake ya busara ya matukio ya ndani ya maisha yetu ya kiroho na kutoa mafunzo yanayofaa kutoka humo kwa wale waliojitolea kwa maisha ya kujinyima. Mwandishi wa insha hii hafahamiki. Katika kichwa cha habari, anaitwa Theodori Mwenye Heshima. Lakini ni nani hakijulikani wazi. Wakusanyaji wa 'Dobrotolubie' ya Kigiriki, walipogundua katika risala hii mawazo yanayofanana na yale yaliyomo katika sura mia moja za Mt. Theodori wa Edessa, waliihusisha na huyu wa pili na wakaiaweka ikifuata sura zake mia

moja. Hata hivyo, Mheshimiwa Filaret wa Chernihiv anaandika (Kuhusu Baba wa Kanisa, §277, dokezo 10) kwamba risala hii inaweza kuhusishwa tu na Mtakatifu Theodoret wa Edessa kwa msingi wa kubahatisha. Kwa hakika, risala yenyewe haitoi dalili yoyote ya uhakika kuhusu hilo. Kwa hiyo, huku tukiwaacha watu binafsi waamue wenyewe kama watakubali au kukataa kuhusishwa kwa usemi huu na Mtakatifu Theodoret wa Edessa, na tukiona usomaji wake kuwa na faida kwa wote wanaotafuta faida kutokana na kusoma, tunaouweka, kwa kufuata mfano wa 'Dobrotolubie' ya Kigiriki, baada ya sura mia moja za Mtakatifu Theodoret wa Edessa.

Mazungumzo ya kubahatisha ya baba yetu mtakatifu Theodore

1. Ni jambo kubwa kiasi gani kuvunja vifungo hivi imara vya umaterialisti, kujiondoa chini ya nira yake, na kupata tabia ya kutenda mema! Hakika, inahitajika roho shujaa na jasiri ili kuachana na yote yaliyo ya kimwili.

2. Basi, mtu anapaswa kutafuta nini baada ya haya? Siyo usafishaji tu kutoka kwa tamaa: kwani hii bado si wema kwa undani wake, bali ni maandalizi tu kwa ajili ya wema; lakini usafishaji wa tabia zisizofaa lazima uambatane na upataji wa wema.

3. Usafishaji wa nafsi unajumuisha: *'kwa upande wa kiakili'* – mabadiliko na kuachana kabisa na tabia za kidunia, za kuvutia, yaani, wasiwasi na matatizo ya maisha ya kila siku, mwelekeo mbaya, na fikra na dhana zisizofaa; *'katika sehemu ya nguvu ya hamu'* – kutotamani kupata chochote cha kimwili, wala kuongozwa na hisia, bali kuwa mtumini wa akili; *'katika sehemu ya nguvu ya hasira'* – kutovurugwa na chochote kinachomtokea mtu.

4. Na baada ya usafishaji huo na uangamizwaji wa kila kitu kinachofanya nguvu zetu kuwa chafu, na upangaji upya wake, hufuata kupanda kuelekea ukamilifu wa kiroho na kuwezeshwa kuwa Mungu: maana yeye aliyegeuka kutoka kwa uovu anapaswa kutenda mema (Zab. 33:15). Katika kufanya hivyo, mtu lazima kwanza kabisa ajikane, na hivyo, akiwa amechukua msalaba wake, amfuate Bwana, ili kufikia hali ya juu kabisa ya kuumwa kuwa Mungu.

5. Basi, ni nini huu upandaji kuelekea ukamilifu na utukufu? 'Kwa *upande wa akili'*, ni maarifa kamili zaidi ya kuwepo na wa Yeye Aliye juu ya vyote vinavyokuwepo, kadiri maarifa haya yanavyoweza kupatikana kwa asili ya mwanadamu; *'kwa upande wa mapenzi'*, ni tamaa na jitihada zinazojumuisha yote na zisizokoma kuelekea wema ulio juu ya yote; *'Kuhusu nguvu ya msukumo'*, ni mwendo wenye nguvu na shughuli zaidi kuelekea kile kinachotamaniwa, usio na kikomo na usioyumba, maendeleo yake ya mbele yasizuiwe na majaribu yoyote yanayokutana nayo; bali kusonga mbele bila kuzuilika, bila kurudi nyuma.

6. Harakati ya nafsi kuelekea wema lazima iwe na nguvu zaidi kuliko harakati yake kuelekea ubaya, kama vile uzuri wa kiakili unavyozidi ule wa hisia; hivyo basi, utunzaji wake kwa mwili lazima uruhusiwe tu kwa kiwango kinachohitajika kutimiza mahitaji yake na kudumisha uhai, ili mwili wetu wa kinyama usisukumwe kwenye fujo kali. Lakini ingawa hili ni rahisi kutambua kwa nadharia, ni vigumu sana kulitekeleza; kwani haiwezekani kuondoa tabia zilizokita mizizi za roho bila juhudi.

7. Kama vile umilisi wa sanaa yoyote hautimizwi bila jasho, ndivyo ilivyo pia kwa upande wa asili iliyobarikiwa—Mungu—tafakari ya kina na upanuzi wa umakini hupatikana kupitia kazi nyingi na kwa kipindi kirefu, hadi nguvu ya kutamani ikaezoea matokeo ya bidii hiyo na kuonja matunda yake. Katika hili, akili yetu lazima ipinge mara kwa mara asili ya kimwili, inayotuvuta kuelekea vitu vya kidunia; hivyo basi vita vyetu na mapambano yetu yasiyo na kikomo dhidi ya mwili hadi kifo: ingawa wakati mwingine inaweza kuonekana ikipungua, kutokana na kutawala hasira na tamaa, na kuweka hisia chini ya nira ya akili, ambayo imetajirishwa na maarifa na ustadi uliopatikana katika vita hivi.

8. Hata hivyo, inapaswa kuzingatiwa kwamba roho isiyo na nuru, ambayo kwa kawaida haipokei msaada kutoka kwa Mungu, haiwezi kusafishwa kweli wala kupaa hadi kwenye Nuru ya Kimungu, kama inavyosemwa: kwani kile kinachosemwa kinapaswa kueleweka kinahusu waumini. Ili kufafanua hili zaidi, ni muhimu kuelezea kwa ufupi tofauti kati ya aina zetu mbalimbali za maarifa. Kati ya aina za maarifa za kidunia, moja ni ya asili, ilhali nyingine ni ya ziada. Aina hii ya pili ni nini itaonekana wazi kutokana na ya kwanza.

9. Kwa 'maarifa ya asili' tunamaanisha yale ambayo roho inaweza kupata, kupitia uchunguzi na uhoji, kwa kutumia njia na nguvu za asili, kuhusu uumbaji na Muumba—kiasili, kwa kadiri ambayo haya yanapatikana kwa roho iliyofungwa na mwili. Kwa maana nguvu ya akili hupungua kwa kuungana na mwili; na kwa hivyo haiwezi kuwa na mawasiliano ya moja kwa moja na vitu vya kiakili, bali huhitaji njozi ili kuvitambua, ambayo asili yake ni kuunda taswira pana na halisi. Hivyo basi, kadiri akili ilivyo katika mwili,

inahitaji picha zinazolingana na vitu ili kuzihukumu na kuzielewa. Aina yoyote ya maarifa ambayo akili, jinsi ilivyo, hupata kwa njia hii ya asili, tunaita maarifa ya asili.

10. Kwa upande mwingine, maarifa ya kiungu ni yale yanayofika kwa akili kupitia njia inayovuka mbinu na nguvu zake za kawaida, au ambapo lengo la maarifa linazidi kwa kiasi akili iliyofungwa na mwili, kiasi kwamba maarifa hayo ni dhahiri ya akili isiyo na mwili. Inatoka kwa Mungu mmoja pale anapokuta akili imesafishwa kutoka kwa vifungo vyote vya kimwili na imejaa upendo wa kimungu.

11. Hata hivyo, si maarifa tu ndiyo yaliyogawanywa hivi, bali pia wema: kwani wema fulani ni wa asili kiasi kwamba hauzidi asili na kwa haki unaitwa wa asili; huku mwingine ukitoka kwenye chanzo kikuu cha wema, na, kwa kuwa unazidi nguvu na hali yetu ya asili, ni lazima kwa usahihi uitwe wa kimungu.

12. Baada ya kufafanua hili, tunashikilia kwamba hata wasio na nuru wanaweza kumiliki maarifa ya asili na wema wa asili, lakini kwa vyovyote vile si yale ya kiungu. Kwani wangepata vipi bila kuwa na sehemu katika Chanzo kikuu ambaye ndiye anayefanya kazi hapa? Walio na nuru, hata hivyo, wanaweza kumiliki vyote viwili.

13. Nitaongeza tofauti moja zaidi hapa: wema wa kiungu hauwezi kupatikana bila kwanza kupata wema wa asili; ilhali hakuna kinachomzuia mtu kushiriki maarifa ya kiungu hata bila wema wa asili. Hata hivyo, ni lazima ieleweke kwamba kama wanyama wanavyomiliki hisia na tasawari, ndivyo pia ilivyo kwa mwanadamu; ila ni kwake tu ndipo uwezo huu unapokuwa bora zaidi na wa hali ya juu zaidi: vilevile, kuhusiana na wema na maarifa ya asili, wote walio na nuru na wasio na nuru wanayo, lakini kwa wale walio na nuru viko katika hali bora na ya juu zaidi kuliko kwa wasio na nuru.

14. Nitaongeza hili zaidi: kati ya aina za maarifa yanayojulikana kama ya asili, yale yanayohusu wema na mwelekeo wake kinyume pia ni ya aina mbili: moja ni ya kinadharia, wakati mwanafalsafa, anapofikiria kuhusu mwelekeo huo, hajawajaribu katika vitendo – maarifa kama hayo wakati mwingine huwa na mashaka; na nyingine ni tendaji, na, tuseme, ya dhati, wakati maarifa yanapothibitishwa kwa kuweka mitazamo hiyo kwenye jaribio la vitendo – maarifa kama hayo ni dhahiri na ya kweli, hayaingiwi na mashaka kamwe na hayaruhusu shaka yoyote.

15. Hali ikiwa hivi, tunajifunza kwamba kuna vitu vinne vinavyozuia akili katika kutafuta wema: *'cha kwanza*' ni mwelekeo kuelekea tabia zinazopingana na wema, ambazo, kwa sababu ya tabia ya muda mrefu, humfanya mtu kupendelea mambo ya kidunia; *'pili'*, ushawishi wa hisia, ambazo, zikivutiwa na uzuri wa hisia, huvuta akili pamoja nazo; *'tatu'*, udhaifu wa nguvu ya akili , ambayo inailazimu kwa sababu ya muungano wake na mwili. Kwani uhusiano kati ya kuona na kinachoonekana, na kwa hakika kati ya hisia na kinachohisiwa, si sawa na ule kati ya akili na kinachoweza kueleweka. – Ninazungumzia akili ya nafsi wakati bado inaishi mwilini. – Kwa maana akili zisizo za kimwili huwasiliana kwa ufanisi zaidi na vinavyoweza kueleweka kuliko jicho linavyofanya na vinavyoonekana. – Lakini kama vile uoni unapokuwa na ukungu—hauakisi maumbo ya vitu anavyoona kwa uwazi, wala kwa usahihi, na kwa kweli kwa njia isiyo wazi—ndivyo pia akili yetu, ingawa inatambua vitu vinavyoweza kueleweka, bado haiwezi kutambua kwa ufanisi uzuri wa vitu hivyo; wala, wakati huo huo, haiwezi kutamani chochote kutoka kwao, kwa kuwa kiwango cha mwelekeo huwiano na kiwango cha maarifa – na mara moja huvutwa tena kwenye uzuri wa hisia, ambao huonekana wazi zaidi kwake; kwani kwa lazima huvutiwa na chochote kinachoonekana mbele yake kama kizuri, iwe ni kweli au la. – Mbali na haya yote, kuna pia (*ya nne*) – mashambulizi ya roho zisizo za kibinadamu, zisizo safi. Na haiwezekani kusema ni ngapi na ni aina gani za mitego wanayoiweka ili kuwatega roho, ole! – kila mahali njiani, katika maumbo mengi na tofauti, katika hisia, katika maneno, katika akili, katika, mtu anaweza kusema, yote yaliyopo – ambapo hakuna roho ingekuwa imeponyoka kabisa, kama Yeye aliyechukua kondoo aliyepotea mabegani mwake – wale wanaomwazimia macho – hakuwafanya kuwa na nguvu zaidi kwa wema wake usio na kikomo.

16. Ili kuepuka haya yote, tunahitaji njia tatu zifuatazo, ambapo *'ya kwanza'* na kuu zaidi ni kuelekeza macho yetu kwa moyo wote kwa Mungu na kutafuta mkono Wake wa msaada, tukiweka tumaini letu lote kwake, kutokana na imani ya dhati kwamba kama Yeye hatatuombea, bila shaka tutakuwa mateka wa wale wanaotuvuta tuwafuate. *'Ya* pili', ambayo naamini ndiyo chanzo cha ya kwanza, ni lishe isiyo na kikomo ya akili kupitia maarifa. Kwa maarifa haya, namaanisha maarifa ya yote yaliyopo, yanayoweza kuguswa na yale yanayoweza kueleweka, jinsi yalivyo kimsingi, na jinsi yanavyohusiana na Chanzo Kikuu, kwa kuwa vipo kutokana na na kwa ajili ya Chanzo hicho – na tafakari, inayopatikana kwetu, ya Muumba wa yote yaliyopo, ikiongozwa na yale yanayotoka Kwake. Kwa maana uchunguzi wa asili ya vitu vilivyotengenezwa humtakasa mtu kutoka kwa shauku ya kupenda vitu hivyo, humwondoa mtu katika udanganyifu wa vitu hivyo, na

humuinua mtu hadi kwenye chanzo chake, na kumwezesha mtu, kama katika kioo, kuona ndani ya vilivyo vizuri, vya ajabu na vikubwa, kile kilicho kizuri zaidi, cha ajabu zaidi na kikubwa zaidi—au tuseme, kile kilicho juu ya uzuri wote, uajabu wote na ukubwa wote. Akikaa daima katika mawazo kama haya, akili inawezaje kutotamani wema wa kweli? Kwani ikiwa wakati mwingine hugeukia kile ambacho si cha kwake, je, haitogeukia zaidi kile ambacho ni chake? Mara roho inapovutiwa na hili, itajiruhusu kushikamana na nini kati ya vitu vilivyo chini, wakati vitu hivi kwa kawaida huivuruga kutoka kwa Yule anayependa na anayempenda? Hakika, hata itakosa kuridhika na maisha ya mwili, ikiyaona kama kikwazo kwa upataji na kufurahia vema vya kweli. Kwa maana, kama ilivyosemwa, haieleweki akili inavyoona uzuri wa kiakili katika ulimwengu wa kimwili, lakini baraka za kiakili ni nyingi na tele kiasi kwamba hata chemchemi ndogo kutoka kwa bahari ya uzuri huo na miale hafifu ya mwangaza wake vinaweza kuishawishi akili kuruka juu ya yote yasiyo ya kiakili, na kujitahidi kuelekea baraka hizo peke yake, bila kujiruhusu kamwe kugeuka kutoka kwa utamu wake, hata kama, kwa sababu ya hili, itatokea kuangukia katika kitu kichungu. Na 'jambo la tatu′ linalopaswa kuambatana na haya ni kufa kwa mke wetu wa mwili; maana vinginevyo haiwezekani kuona waziwazi na kwa uwazi dhihirisho zilizotajwa hapo juu za neema hizo za mbinguni. Mwili hufa kwa njia ya kufunga, kukesha, kulala ardhini bila godoro, kuvaa mavazi magumu ya lazima, na kwa kazi ngumu. Hivyo basi, mwili huuawa, au tuseme, husulubishwa pamoja na Kristo. Ukiwa umehalisiwa na kusafishwa, mwanga na wenye mpangilio mzuri, hufuata kwa urahisi mienendo ya akili bila upinzani na, pamoja nayo, hupaa hadi vileleni. – Bila hili, hata hivyo, juhudi zetu zote katika suala hili hujitokeza kuwa bure.

17. Wakati Utatu huu mtukufu unapokuwa na mapatano ndani yake, huleta katika nafsi mfano wa sifa takatifu. Na haiwezekani kwamba katika nafsi iliyopambwa na utatu huu ipatikane dalili yoyote ya dhambi, au kwamba wema wowote ukosee. Katika nafsi kama hizo, akili haisumbuki tena na utafutaji wa utajiri—ambao tayari umeachwa—au na utukufu—ambao tayari umekataliwa—ambayo nafsi, ilipokuwa bado imevikwambata, ilijeruhiwa na tamaa nyingi. Na kama vile ninavyodai kuwa haiwezekani kwa roho iliyoshikamana na utajiri na utukufu kupaa juu ya huzuni, ndivyo pia sisemi kuwa inawezekana kwa roho ambayo imefanya kazi kwa muda mrefu katika shughuli tatu za kiroho zilizotajwa—hadi ikazizoea—kuhusuwa kuhusu hizo. Kwa maana ikiwa, katika hali ya akili kama hiyo, haioni kitu chochote kama wema wa kweli isipokuwa Wema Mkuu, na kati ya wema wengine yote huona bora zaidi yale ambayo, kama inavyoshawishika, yanafanana zaidi na yale ya kwanza; basi inawezaje kupenda na kupokea kwa furaha dhahabu na fedha, au kitu kingine chochote cha ulimwengu huu? – Vivyo hivyo ndivyo ilivyo kwa utukufu.

18. Hata kile kisichoshibika kabisa—yaani, wasiwasi—hakishambulii akili upande mwingine. – Kwani angekuwa na nini cha kuwa na wasiwasi nacho, akiwa hajashikamana na chochote cha dunia hii na asishiriki katika chochote kati yake ? Wingu la wasiwasi linaundwa na mvuke unaotokana na tamaa kuu – upendo wa raha, upendo wa pesa na upendo wa utukufu: hivyo yule ambaye ameachiwa huru na hivi pia ameachiwa huru na wasiwasi.

19. Watu kama hao – ambao wamezoea mazoezi haya matatu ya kiroho – hawakosi busara, ambayo huchukuliwa kuwa mwenza wa hekima, na ndiyo yenye nguvu zaidi kati ya njia zinazotoa kutoka kwenye huzuni. Kwa maana, kujifunza kuhusu sifa njema kunahusisha utambuzi sahihi wa kile kilicho kizuri na kile kinachokinzana nacho; na kwa ajili hili, busara inahitajika. Chini ya mwongozo wake, uzoefu na mapambano dhidi ya mwili hufundisha jinsi bora ya kutenda mema na kupinga maovu.

20. Na hofu iko ndani yao. Kwa maana kadiri upendo unavyoongezeka, ndivyo hofu nayo inavyoongezeka; na kadiri tumaini la kupata mema linavyokuwa kubwa, ndivyo hofu ya kushindwa kulipata inavyokuwa kubwa zaidi. Na hili huluma roho za wale waliojeruhiwa na upendo zaidi kuliko tishio la mateso yasiyohesabika; kwa maana kulipata ndilo furaha kuu, ilhali kushindwa kulipata ndilo mateso makuu.

21. Ili neno liweze kutuongoza njiani, na kwa namna nyingine kuongoza njia, ni lazima tuanze mwishoni: kwani kila kitu kinachotokea hupata kutoka kwa mwisho wake utofautishaji kati ya sehemu zake na mpangilio wake unaofaa. Mwisho wa maisha yetu ni furaha tele, au, jambo ambalo ni sawa, Ufalme wa Mbinguni, au Ufalme wa Mungu. Na hii si tu maono ya Utatu Mtakatifu mfalme, bali pia upokeaji wa mvuto wa Kimungu, na, tuseme, uzoefu wa kutakaswa; na kupitia mvuto huu, kujazwa kwa kile kinachokosekana ndani yetu na ukamilifu wa kile kisicho kamilifu. Na ni hiki hasa kinachotumika kama lishe kwa viumbe wa kiroho—hiki kujazwa kwa kile kinachokosekana kupitia mvuto huo wa kimungu. Hapa mzunguko fulani usioisha unatimia, ukianza na kilekile na kuishia na kilekile. Maana kadiri mtu anavyoelewa zaidi, ndivyo anavyotamani zaidi; kadiri anavyotamani zaidi, ndivyo anavyonifurahia zaidi; kadiri anavyonifurahia zaidi,

ndivyo anavyochochewa tena kuelewa zaidi; na mara moja mwendo huu usiobadilika—au, labda, utulivu usiobadilika—huanza.

22. Basi, mwisho wa maisha—kwa kadiri tunavyoweza kuelewa—ni huo. Sasa ni lazima tufikirie jinsi mtu anavyopaswa kusonga mbele kuelekea huko. Kwa nafsi zenye akili—ambazo ni viumbe wenye busara na hazina tofauti kubwa na akili za malaika—maisha hapa ni mapambano, na maisha katika mwili yamewekwa kwao kama jaribio. Thawabu ya juhudi na mapambano haya ni hali iliyotajwa hapo awali—neema inayostahili wema na haki za Kimungu: haki, kwa sababu baraka hizi hazipatikani bila jasho na bidii ya mtu mwenyewe; wema wa kimungu, kwa sababu zawadi hiyo inazidi kwa mbali sana juhudi zozote za mtu mwenyewe, na pia kwa sababu uwezo wenyewe wa kufanya wema ni zawadi kutoka kwa Mungu.

23. Basi, ni kazi gani ya ajabu iliyomo hapa? – Nafsi yenye akili inaunganishwa na mwili wa mnyama, ambao ni wa dunia, una uwepo, na huvutwa kuelekea ulimwengu wa chini. Imeunganishwa na mwili huu kwa namna ambayo kutokana na viwili hivi – nafsi na mwili – ambavyo vinapingana kabisa, kiumbe mmoja umeundwa, si kwa njia ya mabadiliko yoyote au kuchanganyika kwa viungo hivi – Mungu asije! – bali kwa namna ambayo kutokana na viwili hivi, kila kimoja kikidumisha asili yake, mtu mmoja amejitokeza, akiwa na asili mbili kamilifu. Hivyo basi, kiumbe hiki mchanganyiko—mwanadamu—akiwa umeundwa kama kiumbe chenye asili mbili, huonyesha katika matendo sifa zinazofaa kwa kila asili husika. – Ni kawaida kwa mwili kutamani kile kilicho kama yeye – ya kimwili. Tamaa kama hiyo ya kutaka kilicho kama kimoja ni ya kawaida kwa viumbe wote, kwa kuwa uwepo wao wenyewe unategemea utimizo ndani yao wa kile kilicho kama wao. Pia ni kawaida kwa mwili kufurahia vitu vinavyofanana nayo kupitia hisia; zaidi ya hayo, mapumziko yanamfurahisha anapokuwa amechoka. Hiki ndicho cha kawaida na kinachotamaniwa na asili yetu ya wanyama. – Ama kuhusu nafsi ya kiakili, kwa kuwa ni asili ya kiakili, ni kawaida na ni jambo linalotamaniwa kwake kutafuta kile ambacho ni cha kiakili kwa usawa, na kufurahia kile ambacho ni cha aina hiyo. Hata hivyo, zaidi ya yote, upendo kwa Mungu umeizama ndani yake kiasili. Na kiasili inatamani kufurahia Yeye na mambo mengine ya kiakili, lakini haiwezi kufanya hivyo bila kizuizi.

24. Mwanadamu wa kwanza aliweza, bila kizuizi, kutambua na kufurahia vitu vinavyoshikika kupitia hisia na vinavyoweza kueleweka kupitia akili. Hata hivyo, alipaswa hasa kujishughulisha na kikubwa, na si kidogo; ingawa ndani yake alikuwa na uwezo wa kuungana na vitu vinavyoweza kueleweka kupitia akili na vinavyoshikika kupitia hisia. Sisemi kwamba Adamu hakuwapasa kutumia hisia zake: kwani hakupewa mwili bure; bali kwamba hakuwapasa kufurahia hasa vitu vinavyogusika, na kwa ajili ya vitu hivyo; bali, alipokuwa akitambua uzuri wa viumbe kupitia hisia zake, alipaswa kugeukia Mwanzilishi wa uzuri huo na kufurahia Yeye kwa mshangao, akiwa na sababu zaidi ya kumshangaa Muumba, badala ya kushikilia vitu vya hisia na kuvishangaa, huku akipuuzia uzuri wa kiakili wa Muumba. Hivi ndivyo Adamu anavyopaswa kutenda.

25. Lakini, kwa kutumia hisia zake vibaya, alianza kushangazwa na uzuri wa ulimwengu unaoonekana; na, alipoona tunda likiwa ni la kupendeza machoni na zuri kuliwa, alilila, akiacha furaha inayopatikana katika mambo ya kiakili; ndipo Jaji mwenye haki, akimwona haistahili kutafakari Mungu na vyote vilivyopo—vitu alivyovidharau—akamtoa nje, *'akimfanyia giza makao yake'* na kumtenganisha na vitu vyote visivyo na umbo (Zab. 17:12). Kwa maana yasiyo takatifu hayapaswi kupewa yaliyo takatifu; lakini kwa kuwa aliyapenda, Mungu alimruhusu afurahie, akimwacha aishi kwa hisia zake akiwa na dalili hafifu tu za maisha ya kiroho.

26. Ndiyo maana juhudi ya kufikia umoja na vitu vya kiakili imekuwa ngumu zaidi kwetu: kwa maana si ndani ya uwezo wetu kufurahia vitu vya kiakili kwa akili kwa namna ileile tunavyofurahia vitu vinavyogusika kwa hisia, ingawa tunapokea msaada mkubwa kuelekea hili kupitia ubatizo, tukitakaswa na kuinuliwa nao. Hata hivyo, kadiri inavyoweza kupatikana kwetu, ni lazima bado tujizoeze katika mambo ya kiakili kuliko ya hisia; ni lazima tushangae na kutamani mambo ya kiakili, huku tusiishangae chochote katika mambo ya hisia, wala kutotamani kufurahia chochote kwa ajili yake yenyewe (kama kitu cha hisia na kwa ajili ya kuridhisha hisia): kwa maana ya kweli, mambo ya hisia hayalingani kabisa na yale ya kiakili. Tunaona kwamba asili ya asili na uzuri wa uzuri ni vya kustaajabisha zaidi. Lakini ni lazima tuvitazame kama vilivyo kweli. Je, kuna wazimu wowote mkubwa kuliko kupenda kinachoonekana aibu badala ya kinachoonekana kuwa kikubwa, na kinachochukiza badala ya kinachoheshimika? Na hivi ni hata tunapovitendea vitu vilivyoundwa kwa njia hii, iwe ni vya akili au vya hisia. Lakini nini kinaweza kusemwa ikiwa tunamtendea Yeye aliye juu ya yote kwa njia hii, tunapompendelea Yeye kuwa wa chini kuliko maumbile yasiyo na umbo na yasiyo na maana?

27. Na basi, hili ndilo jukumu letu sasa – kujilinda kwa makini, ili daima tufurahie yaliyo ya akili, tukielekeza akili na tamaa yetu kwake, na kamwe tusijiruhusu kunyang'anywa na yaliyo ya hisia, tukibebwa

na hisia kwa kiwango cha kushangaza kwa ajili yake yenyewe. Lakini ikiwa ni lazima kutumia hisia, tunapaswa kufanya hivyo ili kumtambua Muumba kupitia viumbe vyake, tukimwona katika viumbe hivyo kama vile tunavyoona jua katika maji; kwani katika yote yaliyopo, Chanzo Kikuu cha vitu vyote huakisiwa, kadiri inavyoweza kueleweka kwa kiumbe hicho.

28. Hilo ndilo jukumu lililo mbele yetu: lakini jinsi ya kulitekeleza ni suala la kutafakari. Kwa maana, kama ilivyosemwa, mwili hutamani kupata raha katika vitu vinavyomhusu kupitia hisia, na kadiri unavyoridhika, ndivyo unavyotamani zaidi. Na hili linapingana na tamaa ya roho. Basi, jambo la kwanza la kuzingatia kwa roho liwe ni kuyadhibiti hisia zote, ili isipate raha katika mambo ya kimwili, kama ilivyosemwa. Kwa maana mwili, kadiri unavyozidi kuwa na nguvu, ndivyo unavyozidi kujitahidi kwa nguvu zaidi kwa ajili ya yale yaliyo yake; na kadiri inavyojitahidi zaidi kufikia hili, ndivyo inavyokuwa vigumu zaidi kuidhibiti; kwa hiyo, roho lazima ijitahidi kwa dhati kuikandamiza mwili kwa njia ya kufunga, kukesha, kusimama kuomba, kulala ardhini bila godoro, na kila aina ya kujinyima mengine, ili, baada ya kumaliza nguvu zake, iweze kudumishwa kuwa nyenyekevu na wanyofu katika juhudi zake za kiroho: hii ndiyo kazi kuu iliyoko mbele yake. Lakini ingawa ni rahisi kutamani hili, ni vigumu kulitekeleza, na upungufu mwingi wa yale yanayohitajika hufanyika katika mchakato huo, kwa sababu hisia huzuia umakini hata mtu anapokuwa makini kabisa: hivyo basi, tiba ya tatu, iliyobuniwa kwa busara, ni maombi na machozi. Maombi hutoa shukrani kwa baraka zilizotolewa, na huomba msamaha wa dhambi na kupewa nguvu kwa ajili ya maendeleo zaidi; kwani, kama ilivyosemwa tayari, bila msaada wa Kimungu roho haiwezi kufanya chochote ipasavyo peke yake. Zaidi ya hayo, huleta umoja na Yeye ambaye roho imemtafuta, na furaha ndani Yake, na kugeukiza tamaa zote za mtu kwake: maana hili ndilo jambo muhimu zaidi katika maisha yenye heshima – yaani, mwelekeo huu wa mapenzi ya kutamani hili kwa nguvu zote. – Na machozi yana nguvu kubwa: yanamtuliza Bwana kuhusu makosa yetu, husafisha uchafu unaosababishwa na anasa za mwili, na huamsha hamu ya mambo ya mbinguni.

29. Basi, hili ndilo jambo zima: jambo kuu ni kutafakari kuhusu mema ya kiakili au ya kiroho na tamaa ya dhati kwa ajili ya hayo; kwa njia hii, utawala wa mwili—ambao sehemu zake ni kufunga, uchaji na kadhalika—vyote vinaungana; kwa kusudi hili hasa, na pamoja nalo, kuna maombi. Kila mojawapo ya mazoea haya imegawanywa katika sehemu nyingi, ambazo, hata hivyo, zote zimeunganishwa, kiasi kwamba moja huhitaji nyingine, na moja haiwezi kuwepo bila nyingine.

30. Mtu asidhani kwamba upendo wa utukufu na upendo wa pesa ni sehemu ya tamaa za mwili. Tamaa ya mwili ni upendo wa raha pekee, ambayo tiba yake halisi hupatikana katika kuuonea mwili. Hata hivyo, tamaa hizi mbili zilizotajwa ni matokeo ya ujinga. Kwa kuwa haijawahi kupata wala kujua mema ya kweli, iwe ya kiakili au ya kiroho, roho imeibuni mema ya uongo katika mfumo wa utajiri, ikidhani kujituliza kwa umasikini wake katika mema ya kiroho; inajali utajiri kwa sababu hii na pia ili kuridhisha upendo wa anasa na upendo wa utukufu, na kwa ajili ya utajiri wenyewe, ikiuchukulia kama aina fulani ya wema. Hivyo basi, tunaweza kusema kwamba haya yote ni matokeo ya kutojua mema ya kweli. Upendo wa utukufu hauibuki kutokana na uhaba wa mahitaji ya kimwili: kwani hakuna hitaji lolote la kimwili linaloridhishwa nao ; bali unatokana na kushindwa kufahamu na ukosefu wa maarifa kuhusu wema wa kwanza na utukufu wa kweli.

31. Na si upendo wa utukufu tu, bali, kwa ufupi, ujinga ndio mzizi wa maovu yote. Kwani haiwezekani kwamba yeyote aliyeelewa ipasavyo asili ya vitu, na kila kimoja kinatoka wapi na kina madhumuni gani, asahau baadaye lengo lake la mwisho na kuelekeza fikra zake kwa mambo ya kidunia. Roho haitamtamani wema ambao inajua kwa hakika kuwa ni taswira tu ya wema. Hata kama tabia ingeivuta kwa udhalimu kuelekea kitu fulani, inaweza, kwa nguvu ya maarifa sahihi na wazi kuhusu jambo hilo, kuishinda tabia yenyewe. Lakini hata kabla tabia haijashika mizizi, ilidanganywa na ujinga. Kwa hiyo, zaidi ya yote, na mara tu fursa inapopatikana, mtu lazima ajitahidi kupata maarifa ya kweli ya yote yaliyopo, na kisha, kulingana na hayo, kuichochea nia yake kwa hamu ya Ukweli wa Kwanza. Si vigumu kwa yule ambaye kweli ametambua upuuzi wake mkuu kudharau vema vyote vya sasa.

Mtakatifu Aba Filemoni

Wasifu Mfupi Kuhusu Yake

Maandiko ya baba wa kanisa hayajatufahamisha ni katika enzi gani baba yetu mtakatifu zaidi Filimon aliishi, mnyamavu zaidi na aliyejawa na majuto ya dhati miongoni mwa baba zetu wa kiungu. Lakini kwamba

alikuwa mtu mcha Mungu na mwenye uzoefu, na alipenda ukimya kuliko wazee wengine wote, kama mfuasi mwaminifu zaidi wa Arsenius Mkuu, hili litawekwa wazi kwa wale wanaotaka kuliona kutoka kwa maelezo yafuatayo. Kwa maana, alipokuwa akivumilia siku na usiku katika pango lake la jangwani katika maombi na sala, akijiosha kwa chemchemi zisizokoma za machozi na kilio kitamu zaidi, na akiwa amepaa juu ya yote yanayohusiana na hisia na akili katika upendo kwa Mungu, Daima alisimama mbele ya Mungu kama kipofu na kiziwi, na alionekana kuwa mwafaa kwa nuru ya ajabu ya neema yake ya kimungu; ambayo, kama kutoka kwa mwangaza wa jua, mtu huyu anayekumbukwa daima, katika ukimya na utulivu wake kamili, alibarikiwa na zawadi si tu ya kuongea na kufikiri, bali pia ya kutambua na kutabiri. Shahidi mwaminifu wa hili ni maelezo yake yaliyowekwa hapa, ambapo mafundisho yake yenye busara zaidi kuhusu utulivu mtakatifu yamewasilishwa, katika nyanja zake za vitendo na za tafakari, yakitegemea uzoefu wake wa muda mrefu. Hivyo basi, yeyote anayetamani kuvua mavazi machafu na ya kuchukiza ya tamaa—au, kwa maneno mengine, kuachana na nafsi ya zamani—na kujivika vazi angavu la kutokuwa na tamaa na neema, au nafsi mpya katika Kristo Yesu, atapata kwa urahisi kile anachokitaka, kwa kusoma mara kwa mara mafundisho haya ya mzee na kuyaweka katika vitendo kadiri ya uwezo wake.

Maelezo yenye mafunzo tele kuhusu Baba Filemoni

1. Ilisimuliwa kumhusu Aba Filimon mtawa kwamba alijifungia katika pango fulani, si mbali na Lavra, linalojulikana kama Romieva, na kujitoa kwa kazi za kujinyima, akijirudia akilini kile ambacho, kama inavyoripotiwa, Arsenius mkuu alikuwa akijirudia: 'Filimon, umekuja hapa kwa nini?' Alikaa katika pango hili kwa muda mrefu. Kazi yake ilikuwa ni kunoa kamba za maombi na kufuma vikapu, ambavyo alivikabidhi kwa msimamizi; badala yake, alipokea mikate midogo ya mkate, ambayo ndiyo ilikuwa chakula chake. Hakula chochote isipokuwa mkate na chumvi, na hata hivyo si kila siku. Inaonekana hakujali mwili wake kabisa, lakini, alipokuwa akitafakari, alipewa neema ya nuru ya kimungu, na, kwa kuwa alishiriki mwongozo usioelezeka kutoka juu, aliishi katika furaha ya kiroho. Alipokwenda kanisani siku za Jumamosi na Jumapili, daima alitembea peke yake, amezama katika tafakari ya kina, hakuwaruhusu mtu yeyote kumkaribia, ili akili yake isisumbuliwe kutoka kwa ibada yake. Hata hivyo, kanisani, akiwa amesimama pembezoni na uso wake umeinama, alikuwa akitiririsha mito ya machozi, akilia bila kukoma, huku akili yake ikiwa imezingatia kumbukumbu ya kifo na taswira ya Mababa Watakatifu, hasa Arsenius Mkuu, ambaye alijitahidi kwa kila njia kuiga nyayo zake.

2. Wakati uzushi ulipoibuka Aleksandria na maeneo yake ya jirani, aliondoka huko na akaenda Monasteri ya Nikanor. Alipowasili, Pavlin, mtu aliyempenda sana Mungu, alimpa mahali pake pa faragha na kuhakikisha kunakuwa na utulivu kamili kwake. Kwa mwaka mzima, hakuruhusu mtu yeyote amuone, na yeye mwenyewe hakumvuruga hata kidogo, isipokuwa alipomletea mkate aliouhitaji. Wakati wa Ufufuo Mtakatifu wa Kristo ulipofika. Wakati wa ziara moja, mazungumzo yalianza kati yao na mada ikageukia maisha ya mtawa, Filemoni aligundua kwamba ndugu huyu mcha Mungu sana, Pavlin, pia alikuwa na nia tukufu (ya kuishi kama mtawa); hivyo akamimina kwa wingi maneno ya kujinyima—kutoka katika Maandiko Matakatifu ya na maandishi ya Baba wa Kanisa— – akiwaonyesha wote kwamba haiwezekani kumfurahisha Mungu bila kujitenga kikamilifu, kama vile Musa, baba aliyeongozwa na Mungu, anavyofundisha pia – kwamba ukimya huzalisha kujinyima, na kujinyima huzalisha kilio, kilio huzalisha hofu, hofu – unyenyekevu, unyenyekevu – ufahamu, ufahamu – upendo, na upendo hufanya roho kuwa imara na isiyo na tamaa, na hapo mtu hutambua kuwa hayuko mbali na Mungu.

3. Akamwambia (Filemoni): 'Lazima, kupitia ukimya, uisafishe kabisa akili yako na uishughulishe katika kazi ya kiroho isiyokoma.' Kama vile jicho, likigeukia ulimwengu unaoshikika, linatazama vinavyoonekana, ndivyo akili safi, ikigeukia upande wa kiakili, huvutiwa na kile kinachotafakariwa kiroho, kiasi kwamba huwezi kuikataa na kuiondoa humo. Na kadiri inavyoondolewa tamaa na kusafishwa kupitia ukimya, ndivyo inavyostahili maarifa (ya mambo hayo ya kiroho). Hata hivyo, akili hukamilika inapoingia katika ufalme wa maarifa ya kweli na kuungana na Mungu. Hapo, ikiwa na hadhi ya kifalme, haihisi tena umaskini wala haibebwi na tamaa za uongo, hata kama ungeitolea falme zote za dunia. Kwa hiyo, ikiwa unataka kufikia wema kama huo, kimbia haraka kutoka duniani na kimbia kwa shauku katika njia ya watakatifu; weka kando kujali mwonekano wako wa nje, vaa nguo za kawaida na ujipambe kwa unyenyekevu. Weka mwenendo wako uwe wa kawaida, maneno yako yasijivunie, kutembea kwako kusijioneshe, na sauti yako iwe ya dhati. Jifunze kupenda kuishi katika umaskini na kupuuzwa na wote. Zaidi ya yote, jitahidi kulinda uwazi na utulivu wa akili yako; kuwa na subira katika majaribu yote, na kwa kila njia linda baraka za

kiroho ulizopata tayari, ukizihifadhi zikiwa salama na bila kubadilika. Jihadhari sana na usikubali raha zozote zinazoingia kwa siri. Kwa maana, ingawa ukimya hunyenyekeza tamaa za nafsi, zikiruhusiwa kuwasha na kuongezeka, kwa kawaida huchochea hasira zaidi, na huvuta wale wanaoruhusu hili kuelekea kwenye dhambi kwa nguvu kubwa zaidi. Vilevile, majeraha ya mwili, yakipakwa mafuta na kuchanwa, huwa hayawezi kupona. Hata neno moja linaweza kugeuza akili mbali na kumkumbuka Mungu, wakati mashetani wanaposhawishi kufanya hivyo na hisia za mwili zinakubaliana nao. Ni jambo kuu na hofu kuu kuilinda roho. Kwa hiyo, lazima ujitenge kabisa na ulimwengu na, ukiwa umeitoa roho yako katika huruma yote kwa mwili, uwe bila mji, bila makao, asiye na umiliki wa mali yoyote, asiye na pesa, asiye na tamaa, asiye na wasiwasi, asiye na urafiki, asiyejali masuala ya kibinadamu, mnyenyekevu, mwenye huruma, mwema, mpole, mwenye tabia ya upole, aliye tayari kupokea kutoka kwa mwongozo wa kimungu dhana za mwangaza moyoni. Maana haiwezekani kuandika kwenye nta bila kwanza kufuta herufi zilizochorwa awali juu yake, kama vile Mtakatifu Basil anavyotufundisha. Hivyo ndivyo walivyokuwa Watakatifu, ambao, wakiwa wamejitenga kabisa na desturi zote za kidunia na wakihifadhi ndani yao hekima ya mbinguni isiyoyumba, walimwangaziwa na sheria za Kimungu na wakang'aa kwa matendo na maneno ya utauwa, *'wakitia kifo viungo vyao vilivyo juu ya dunia'* (Kol. 3: 5) kwa kujidhibiti, hofu ya Mungu na upendo. Kwa maombi yasiyokoma na kusoma Maandiko Matakatifu, macho ya kiroho ya moyo hufunguka na kuona Mfalme wa majeshi—na hupatikana furaha kuu, na tamaa ya kimungu isiyoweza kudhibitiwa huwashwa kwa nguvu ndani ya roho, ambayo kwa hiyo mwili pia huvutwa huko kwa kazi ya Roho, na mtu wote hupata kuwa wa kiroho. Hili ndilo wanachostahili wale wanaoishi katika ukimya uliobarikiwa na maisha magumu ya kujinyima: wao ambao, wakiwa wamejiondoa katika faraja zote za kibinadamu, huongea bila kukoma, peke yao na Bwana mmoja anayeishi mbinguni!

4. Aliposikia haya, yule ndugu mpenzi wa Mungu, roho yake ikiwa imepata pigo kwa upendo wa kimungu, (aliacha mahali pake) na, pamoja naye (Filemoni), alifika kwenye sketa ambako wakongwe wakubwa zaidi walikuwa wamekamilisha njia yao ya uchaji Mungu. Wakaishi katika Lavra ya Mt. Yohana Kolov, wakimkabidhi mlezi wa Lavra utunzaji wao, kwa kuwa walitaka kuishi katika utulivu. Na huko wakaishi, kwa neema ya Mungu, katika utulivu kamili, wakihudhuria ibada za pamoja za kanisani siku za Jumamosi na Jumapili, huku wakikaa katika vyumba vyao siku zingine; kila mmoja akifanya sala na ibada zake faraghani.

5. Mzee mtakatifu (Filemoni) alikuwa na kanuni ifuatayo ya ibada: usiku alikuwa akisali Zaburi yote na wimbo (tisa zilizomo katika Zaburi), bila haraka na bila wasiwasi; alikuwa akisoma kifungu kimoja kutoka Injili, kisha akaketi na kubaki ameketi, akijisemea: 'Bwana, unyamehe!' kwa umakini wake wote na kwa muda mrefu sana, hadi hapo asingeweza tena kusema mwito huu; na hatimaye alijiruhusu kulala. Kisha, alfajiri, angeimba tena saa ya kwanza, na akikaa kwenye kiti chake akiielekeza mashariki, angeimba (zaburi) na kusoma kwa zamu, kama alivyopenda, kutoka kwa Waraka na Injili. Hivyo alitumia siku nzima akiimba bila kukoma, akiomba na kufurahia kutafakari mambo ya mbinguni; akili yake ilikuwa ikinyakuliwa mara nyingi katika tafakari kiasi kwamba hakuwa akijua kama yuko duniani.

6. Ndugu yule, alipoona kwamba alikuwa amejitolea sana kwa ibada zake na wakati mwingine alikuwa amezama kabisa katika mawazo ya kimungu, akamwambia: 'Je, si vigumu kwako, Baba, ukiwa na umri mkubwa namna hii, kuutawala na kuukandamiza mwili wako kwa njia hii? Akajibu: 'Niamini, Mungu amepanda katika roho yangu shauku na upendo mkubwa namna hii kwa ibada ya maombi kiasi kwamba siwezi kuutimiza kikamilifu utamani wake; lakini udhaifu wangu wa mwili unashindwa na upendo kwa Mungu na tumaini la baraka zijazo.' Hivyo basi, tamaa yake yote ilinyanyuliwa kwa hekima kwenda mbinguni, hata alipokuwa akila, na si wakati mwingine tu.

7. Wakati mmoja, ndugu mmoja aliyeishi naye alimuuliza: 'Ni mafumbo gani ya tafakari?' Naye, akiona ushikamifu wake na kwamba alikuwa akitafuta ujenzi kwa dhati, akamwambia: 'Nakwambia, mwanangu, kwamba kwa yule ambaye akili yake imetakaswa kabisa, Mungu humfunulia maono ya nguvu na vyeo vyao (vya malaika) vinavyohudumu.'

8. Pia alimuuliza yafuatayo: 'Ni kwa sababu gani, Baba, unapata furaha kubwa zaidi katika Zaburi kuliko sehemu nyingine yoyote ya Maandiko Matakatifu, na kwa nini, unapokuimba kwa upole, unaonekana kana kwamba unaongea na mtu?' Kwa hili alijibu: 'Mungu amechapa nguvu ya Zaburi katika roho yangu, kama alivyofanya kwa Nabii Daudi mwenyewe, na siwezi kujitenga na furaha ya tafakari mbalimbali zilizofichwa ndani yake; kwani zinajumuisha Maandiko Matakatifu yote.' Aliikiri hili kwa muulizaji kwa unyenyekevu mkuu, kwa ajili ya kujenga, na baada ya maombi mengi ya kusisitiza.

9. Kuna ndugu mmoja aliyeitwa Yohana, aliyetoka pwani, alimjia Baba huyu mtakatifu na mkuu Filemona, na, akimkumbatia miguu yake, akamwambia: 'Nitende nini, Baba, ili niapokea uzima? Kwa maana akili yangu inapotea na kurukaruka huku na kule, mahali pasipofaa. Naye, baada ya kimya kifupi, akasema: 'Hii taabu (ya kiroho) ni sifa ya wale wanaotazama mambo ya kidunia, na hukaa ndani yao. Na iko ndani yako, kwa sababu bado hujafikia upendo kamili kwa Mungu; joto la upendo na maarifa Yake bado halijakufikia.' Ndugu yule akamwambia: 'Basi nifanye nini, Baba?' Akajibu: 'Nenda ukaingize mafundisho haya ya siri moyoni mwako, na yatakusafisha akili yako kutokana na hili.' Ndugu yule, kwa kuwa hakuelewa maana ya maneno hayo, akamuuliza mzee: 'Basi mafundisho haya ya siri ni nini, Baba?' Naye akamwambia: 'Nenda uwe mtulivu moyoni mwako, na katika mawazo yako, kwa utulivu, hofu na kutetemeka, sema: "Bwana Yesu Kristo, nionee huruma!"' Hivyo ndivyo pia Diadochus aliyebarikiwa anavyowafundisha wanaoanza.

10. Ndugu yule akaondoka na, kwa neema ya Mungu na kupitia maombi ya baba yule, akapata amani na kufurahia kidogo mafundisho haya. Lakini baadaye furaha hii ikamwondoka, na hakuweza tena kufuata nidhamu hii au kuomba akiwa na akili timamu. Basi akarudi kwa mzee yule na kumwambia kilichotokea. Mzee akamwambia: 'Sasa umejifunza njia ya ukimya na mwenendo wenye busara, na umeonja utamu unaotokana nayo. 'Weka hili daima moyoni mwako—iwe unakula, unakunywa, unazungumza na mtu, unasafiri, au umeketi katika chumba chako—usikome kuomba kwa akili timamu na roho isiyovurugika, kuimba na kufundishwa sala na zaburi; hata unaposhughulikia mahitaji yako muhimu zaidi, usiruhusu akili yako kuwa wavivu, bali ilazimishe kujifunza na kuomba kwa siri. Kwa njia hii unaweza kuelewa undani wa Maandiko Matakatifu na nguvu iliyofichwa ndani yake, na kuipa akili yako shughuli isiyokoma, ili uweze kutimiza neno la Kitume linaloamuru: *'Ombeni bila kukoma'* (1 Wathes. 5:17). Hivyo basi, jitunze sana, na ulinde moyo wako dhidi ya kufuga mawazo mabaya, au yoyote ya upuuzi na yasiyo na faida; bali daima—iwe unapolala, au ukiwa macho, au unapokula, au unakunywa, au unapozungumza—weka moyo wako, kwa siri na kwa fikra, ukiwa unasoma Zaburi au ukiomba: *'Bwana Yesu Kristo, Mwana wa Mungu, nionee huruma!'* Vilevile, unapokuwa unaimba zaburi kwa sauti, kuwa mwangalifu usizungumze kwa midomo yako wakati mawazo yako yanapokuwa mahali pengine.

11. Ndugu yule akamuuliza tena: 'Ninaota ndoto nyingi za bure ninapolala.' Mzee akamwambia: 'Usiwe mvivu wala mnyonge; bali kabla ya kulala, toa maombi mengi moyoni mwako na upinge, kwa mawazo yako, vishawishi vya shetani vya kukuongoza kulingana na mapenzi yake, ili Mungu akupokee.' Fanya kila uwezalo kuhakikisha unaamka usingizini ukiwa na zaburi midomoni na mafundisho ya busara akilini mwako, na usiruhusu kwa namna yoyote ile akili yako, kwa kupuuza, kukubali mawazo ya kigeni; bali ukiwa na mawazo yoyote uliyoyatumia kuomba, ukijifunza kutoka kwao, lala kitandani mwako, ili hata ukiwa usingizini, zibaki ndani yako, na ukiamka, ziweze kuzungumza nawe. Taja pia Alama Takatifu ya Imani ya Kiorthodoksi kabla ya kulala; kwani kumiliki imani ya Kiorthodoksi katika Mungu ndio chanzo na kinga ya mambo yote mema.

12. Ndugu yake akamwuliza tena: 'Baba, kwa upendo, niambie, ni mawazo gani ya akili yako? Nifundishe, ili nami nipate kuokolewa.' Akamwambia: 'Kwa nini una hamu kubwa ya kujua hili?' Ndugu mdogo alisimama, akumbatia miguu ya mtakatifu, na, akiibusu, akamwomba amweleze. Baada ya muda kupita, mkubwa akasema: 'Bado huwezi kuvumilia hili.' Ni tabia ya mtu aliyezoea kuishi katika baraka za kweli kumkabidhi kila hisia kazi yake maalum; na haiwezekani kwa yule ambaye hajawa safi kabisa kutokana na mawazo ya bure ya ulimwengu kuhesabiwa kuwa mwafaka wa zawadi hii. Kwa hiyo, ikiwa kweli unaitamani hii, hifadhi mafundisho haya ya siri katika moyo safi. Maana dua na mafundisho ya Maandiko yakikaa ndani yako bila kukoma, macho ya roho yako yatafunguka, na kutakuwa na furaha kuu ndani yake, na hisia fulani isiyoelezeka ya , na shauku kali, roho na mwili vinapopata joto, hata mtu mzima anakuwa wa kiroho. Basi, usiku au mchana, ikiwa Mungu atakupa neema ya kuomba bila usumbufu ukiwa na akili safi, acha utaratibu wako wa kawaida wa maombi na, kwa nguvu zako zote, jitahidi kwa moyo na akili yako yote kumkumbatia Mungu. Naye atangaza moyo wako katika jitihada ya kiroho uliyoichukua. Kwa hili aliongeza: Wakati mmoja wazee mmoja alinijia, na nilipomuuliza kuhusu hali ya moyo wake, akaniambia: 'Kwa miaka miwili nilikaa katika maombi mbele za Mungu, nikimsihi kwa dhati kwa moyo wangu wote anipe neema ya ombi ambalo aliwaweka wanafunzi wake, ili liwekwe daima na bila usumbufu moyoni mwangu; na Bwana mkarimu, akiona bidii na uvumilivu wangu, akanipa kile nilichokuwa nimekiomba.' Na haya ndiyo mengine aliyomwambia: mawazo kuhusu mambo ya bure yanayojitokeza katika roho ni mateso ya roho ambayo haifanyi kazi na imejikabidhi kwa uzembe; ndiyo maana, kulingana na Maandiko, ni lazima tuilinde akili zetu kwa uangalifu wa kila aina, tuimbe kwa busara bila kupepesuka, na tuombe kwa akili safi. Kwa hiyo, ndugu,

Mungu anataka tuonyeshe shauku yetu Kwake, kwanza kabisa kupitia kazi zetu (maisha ya kujinyima na matendo mema), kisha kupitia upendo na maombi yasiyokoma – na Yeye atatupatia njia ya wokovu. Basi, ni wazi kwamba hakuna njia nyingine inayoelekea mbinguni isipokuwa kuacha kabisa yote maovu, kupata yote mema, upendo kamili kwa Mungu, na kuishi naye katika utauwa na haki; ili yeyote anayemiliki mambo haya hivi karibuni atapanda kwenye kundi la mbinguni. Lakini katika hili, ni lazima kwa kila anayetamani kupaa hadi vileloni kuuua viungo vilivyoko duniani. Kwa maana roho yetu inapofurahi kwa kutafakari wema wa kweli, hairudi tena kwa tamaa zozote zinazochochewa na utamu wa dhambi; bali, ikiwa imejiepusha na tamaa zote za mwili, hupokea maono ya Mungu kwa akili safi na isiyo na doa. Kwa hiyo tunahitaji kujidhibiti sana, kazi nyingi ya kimwili na kusafishwa kwa roho, ili tuweze kuishi na Mungu katika mioyo yetu, tufanye mapenzi ya amri zake za kimungu bila dhambi, na Yeye mwenyewe atufundishe kutunza sheria zake kwa uthabiti, akimwaga juu yetu, kama miale ya jua, uwezo wake kupitia neema ya Roho iliyotolewa kwetu. Kupitia kazi ngumu na majaribu, ni lazima tuisafishe sura tuliyoumbwa nayo—yenye akili na uwezo wa kuelewa kila ufahamu na kufananishwa na Mungu—kwa kurekebisha hisia zetu, zikisafishwa kutoka kwa uchafu wote, kupitia mabadiliko yake katikati ya majaribu, na hivyo kubadilishwa kuwa hadhi ya kifalme. Mungu aliumba asili ya mwanadamu ili kushiriki katika kila wema, ikiwa na uwezo wa kutafakari akilini furaha ya Malaika wa utukufu, falme, nguvu, mamlaka, mamlaka, nuru isiyoweza kukaribiwa, na utukufu unaong'aa zaidi. Lakini unapokuwa umekuza wema, jitunze mawazo yako yasije juu ya ndugu yako, kwa sababu wewe umeukuza huku yeye akiupuuza; kwani huu ndio mwanzo wa kiburi. Unapopambana na tamaa yoyote, jitahidi usipoteze moyo wala usidhoofike kwa sababu vita ni vikali; bali inuka, jiunyaze mbele za Mungu, na useme pamoja na Nabii kutoka chini ya moyo *wako*: *'Hukumu, Ee Bwana, wale wanaonidhulumu'* (Zab. 34:1), kwa maana mimi sina nguvu za kutosha kuwashitaki. Na Yeye, akiona unyenyekevu wako, atakutumia msaada Wake hivi karibuni. Unaposafiri na mtu, usijihusishe na mazungumzo ya bure, bali elekeza akili yako kwenye mazoezi ya kiroho aliyoyafuata Yeye, ili tabia hii njema na kusahau raha za kidunia vikae ndani yake, na asipotee kutoka kwenye bandari ya kutokuwa na tamaa. Baada ya kumfundisha ndugu huyo kwa maneno haya na mengine mengi, mzee alimruhusu aende zake.

13. Lakini si muda mrefu baadaye, alirudi tena na, akianza kuongea, akauliza: 'Nifanye nini, Baba? Wakati wa kesha langu la usiku, usingizi hunizitoa na kunizuia kuomba kwa akili timamu na kukesha kwa muda mrefu zaidi; na najikuta nataka kufanya kazi fulani huku nikiimba.' Kwa hili mzee akajibu: 'Unapoweza kuomba ukiwa na akili timamu, usifanye kazi yoyote ya mikono; lakini usingizi unapokushinda, basi, jichochee kidogo dhidi ya wazo hilo na kulikabili, chukua kazi yako ya mikono.' Ndugu akahoji tena: 'Je, wewe mwenyewe, Baba, hukumbwi na usingizi wakati wa ibada yako?' Mzee huyo akasema: 'Si rahisi hivyo; lakini, usingizi unaponikumba wakati mwingine, najitahidi kidogo; na huanza kusoma Injili ya Yohana tangu mwanzo, nikiinua jicho la akili kwa Mungu, na inatoweka mara moja.' Mimi hufanya vivyo hivyo kuhusu mawazo; yaani, likiibuka moja, ninalikabili kama moto kwa machozi, na linatoweka. Wewe, hata hivyo, bado huwezi kujihami dhidi yao kwa njia hii; bali, shikilia imara mafundisho haya ya siri na jitahidi kutekeleza ibada zilizowekwa na Mababa Watakatifu, zikiwemo sala za kila siku—kama vile saa: ya Tatu, Sita, Tisa na Vesperi—na ibada za usiku. Na kwa nguvu zako zote, jitahidi kutofanya lolote ili kuwafurahisha wanadamu, na jitahidi usiweke uadui na ndugu yeyote, ili usijitenganishe na Mungu wako. Jitahidi pia kuweka akili yako bila mtafaruku, ikizingatia kwa makini mawazo yako ya ndani. Unapokuwa Kanisani na unakusudia kupokea Fumbo Takatifu la Kristo, usiondoke hadi utakapopokea ushirika kamili. Ukisimama mahali pamoja, usihame kutoka hapo hadi utakaporuhusiwa kuondoka; na ndani yako, tafakari kuwa uko mbinguni, umesimama mbele za Mungu pamoja na Malaika watakatifu, ukikaribia kumkaribisha moyoni mwako; jiandae kwa hili kwa hofu na kutetemeka, ili usije ukaonekana kuwa mshiriki asiyestahili wa Vipawa Vitakatifu. Baada ya kumtayarisha ndugu huyo vyema, na kumkabidhi Bwana na Roho Wake wa neema, mzee alimruhusu aende.

14. Ndugu mmoja aliyeishi naye pia alisimulia yafuatayo. Nikiwa nimeketi kando yake siku moja, nilimuuliza kama alikuwa amejaribiwa na shutuma za kishetani alipokuwa akiishi jangwani. Akajibu: 'Samahani, ndugu – kama Mungu angeuruhusu majaribu kutoka kwa shetani yakufikie, kama yale niliyopitia mimi, sidhani ungeweza kuvumilia uchungu wake. Mimi nina umri wa miaka sabini, au labda zaidi kidogo; nimevumilia majaribu mengi nikiishi katika majangwa mbalimbali kwa ukimya kamili; na kuhusu kile nilichokipitia na kukivumilia mikononi mwa mashetani hawa, si jambo la manufaa kuwasimulia wengine uchungu wake, hasa wale ambao bado hawajajaribiwa na ukimya. Katika majaribu kama hayo daima nimefanya hivi: Niliweka tumaini langu lote kwa Mungu, Niliyemwapia nadhiri za kujinyima, naye punde alinikomboa kutoka kwa kila uhitaji. Ndiyo maana, ndugu yangu, sijali tena ustawi wangu mwenyewe; lakini

nikijua kuwa Yeye ananijali, huvumilia majaribu yanayonijia kwa urahisi mkubwa. Na kitu pekee ninachomtolea kwa hiari yangu ni kuomba bila kukoma. Hii pia husaidia sana, kutumaini kwamba kadiri majonzi na misiba inavyotukabili, ndivyo taji kubwa zaidi wanavyoandaa kwa wale wanaovumilia: kwani mbele ya Jaji mwenye haki, pande zote mbili hufidiaana. Ukijua haya, ndugu yangu, usikate tamaa. Umeingia katikati ya vita ili kupigana, na endelea kupigana, ukitabarikiwa pia na ukweli kwamba kuna wengi sana wanaopigana kwa ajili yetu dhidi ya adui wa Mungu—wengi kuliko makundi ya adui. Na kwa kweli, tungeweza vipi kuthubutu kusimama dhidi ya adui wa kutisha wa jamii yetu, kama si kwa mkono wa kuume wenye nguvu wa Mungu Neno kutukumbatia, kututilia kinga na kutufunika? Asili ya mwanadamu ingeweza vipi kustahimili kashfa zake? Kwa maana, kama Ayubu anavyosema, *'Nani awezaye kufunua uso wa vazi lake? Nani awezaye kuingia katika mikunjo ya joho lake? Kutoka kinywani mwake hutoka mambo kama mishumaa inayowaka, na hutawanyika kama cheche za moto. Kutoka katika mianya yake ya pua hutoka moshi wa tanuru inayowaka makaa ya moto. Nafsi yake ni kama kijiko cha moto, na kama mioto hutoka kinywani mwake. Nguvu hukaa juu ya midomo yake; maangamizi hutiririka mbele yake. Moyo wake umekakamaa kama jiwe; anasimama imara kama kinu. Anachochea vilindi kama tanuru ya shaba; huona bahari kama mtungi, na vilindi vya kina kama mfungwa. Anatazama yote yaliyo juu, lakini yeye mwenyewe ni mfalme juu ya yote yanayokaa katika maji'* (Ayubu 41:4–25). Huyu ndiye tunayempigana naye vita, ndugu! Hivi ndivyo Neno limemwonesha mdhalimu huyu, katika umbo lake lote na ukubwa wake! Hata hivyo, licha ya haya yote, ushindi juu yake huja kwa urahisi kwa wale ambao, kama inavyopaswa, wanaishi maisha ya upweke, kwa sababu hawana kitu ndani yao kinachomilikiwa naye, kwa sababu ya kuukataa ulimwengu, kwa sababu ya wema wao ulio juu, na kwa sababu tuna Yule anayetupigania. Kwa maana niambie, ni nani, aliyemkaribia Bwana na kupokea hofu Yake katika akili yake, ambaye hajabadilishwa katika asili yake na kuangaziwa na sheria na matendo ya kimungu, na ambaye hajafanya roho yake kuwa angavu na yenye uwezo wa kung'aa kwa maarifa na mawazo ya kimungu? Hauturuhusu kamwe kukaa bila kazi, kwani ndani yake hukaa Mungu, Ambaye huamsha akili kujitahidi bila kuchoka kwa ajili ya nuru. Na roho ikiwa imesukumwa hivi kila wakati, hairuhusu ifujwe na tamaa; bali kama mfalme, akitoa ghadhabu kuu na adhabu, huikata tamaa hiyo bila huruma. Mtu wa aina hiyo harudi nyuma tena, bali kupitia utendaji wa wema, kwa mikono iliyoinuliwa mbinguni na sala yenye busara, hushinda vita.

15. Ndugu yule pia alisimulia kwamba, miongoni mwa fadhila zake zingine, Baba Filimon alikuwa na hii moja: hakuweza kuvumilia kusikia maneno ya upuuzi, na kama mtu yeyote, kwa wakati wa kusahau, angezungumzia jambo lisilohusiana na manufaa ya roho, hangejibu kabisa. Vilevile, nilipokuwa nikienda safari kwa jambo fulani, hakuniuliza: 'Unaenda wapi?' Na niliporudi, hakusema: 'Umekuwa wapi?' au 'Umefanya nini na vipi?' Hivyo basi, mara moja nilisafiri kwa meli hadi Alexandria kwa jambo la dharura, na kutoka huko, kwa jambo fulani la kanisa, nikaelekea Constantinople bila kumjulisha mtumishi wa Mungu; kisha, baada ya kukaa huko kwa muda mzuri, nikiwatembelea ndugu watakatifu waliokuwa huko, hatimaye nilimrudia katika sketi. Aliponiona, sheikh alifurahi sana, na baada ya salamu za kawaida na kutoa sala, aliketi; lakini hakuniuliza chochote kabisa, na alibaki amezama katika tafakari zake za kawaida.

16. Wakati mmoja, nikitaka kumjaribu, sikumpa mkate wowote wa kula kwa siku kadhaa. Hata hivyo, hakusomba mkate wala kusema chochote kuhusu hilo. Kisha, nikainama, niliuliza: 'Tafadhali, Baba, niambie kwa wema, je, ulikasirika kwamba sikukuletea chakula kama kawaida?' Akasema: 'Nisamehe, ndugu yangu! 'Hata kama ungenizuia mkate kwa siku ishirini, singekuomba; maadamu roho yangu inaishi, ndivyo na mwili wangu unavyoishi.' Hivyo ndivyo alivyozama katika kutafakari wema wa kweli.

17. Alisema: 'Tangu nilipofika kwenye kituo hiki cha kujitenga, sijawahi kuruhusu mawazo yangu yatafute nje ya kuta za kibanda changu; wala sikujiruhusu wazo lolote lingine isipokuwa hofu ya Mungu na hukumu za enzi zijazo kuingia akilini mwangu, nikizingatia hukumu inayotishia wenye dhambi, na moto wa milele na giza kuu, na jinsi roho za wenye dhambi na waadilifu zinavyoishi, na baraka gani zimeandaliwa kwa waadilifu, na jinsi kila mmoja anavyopoke a thawabu yake kulingana na kazi yake: moja kwa ajili ya taabu za kujinyima, nyingine kwa ajili ya toleo na upendo wa dhati, nyingine tena kwa ajili ya kutokuwa na tamaa na kuukataa ulimwengu kabisa, nyingine kwa ajili ya unyenyekevu na ukimya kamili, moja kwa ajili ya utiifu kamili, na nyingine kwa ajili ya kuzurura. Nikizingatia haya yote, siwaruhusu mawazo mengine yoyote kunitawala, na siwezi tena kuwa na watu, wala kujishughulisha nao, ili nisipotee kutoka kwa mawazo ya kimungu.

18. Kwa hili aliongeza hadithi ya mtawa fulani, akisema kwamba tayari alikuwa amefikia hali ya kutokuwa na tamaa na alikuwa akipokea mkate kwa ajili ya riziki yake kutoka kwa mkono wa malaika, lakini

kwa sababu ya uvivu (udhaifu wa umakini) alinyimwa heshima hiyo. Maana roho inapolegeza uangalizi makini na wa kina wa akili, basi usiku hufunika roho hiyo. Ambapo Mungu haangazi, kila kitu hufunikwa na giza; na roho hawezi tena kutazama Mungu mmoja wala kutetemeka kwa maneno Yake. *'"Mimi ni Mungu aliye karibu*," asema Bwana, *"wala si Mungu aliye mbali. Je, mtu anaweza kujificha katika mahali palipofichika, hata nisiweze kumwona? Je, mimi siwajaza mbingu na nchi*?'" (Yer. 23:23–24). Naye akakumbuka wengine wengi waliokuwa wamepata mateso kwa njia kama hiyo. Pia alitaja anguko la Suleimani, ambaye, alisema, alikuwa amepokea hekima kubwa namna hiyo na kusifiwa sana na wote—kwa maana, kama nyota ya asubuhi inavyochomoza alfajiri, aliwamulika wote kwa mwangaza wa hekima yake—lakini akapoteza utukufu huo kwa ajili ya raha ya kawaida tu. Kwa hiyo ni jambo hatari kujihusisha na uvivu; lakini ni lazima tuombe bila kukoma ili wazo lingine lolote, likijitokeza, lisitutenganishe na Mungu, na kwamba hakuna kitu kingine kiweze kuchukua nafasi Yake katika akili zetu. Ni moyo safi tu, ukiwa umekuwa makao ya Roho Mtakatifu, unaomwona waziwazi ndani yake, kama katika kioo, Mungu Mwenyewe, chanzo cha yote yaliyopo.

19. Aliposikia haya, ndugu aliyeishi na Baba Filemoni akasema: 'Nikiangalia matendo yake, niligundua kwamba tamaa za mwili zilikuwa zimeacha kabisa kumiliki, na kwamba alikuwa mpenzi mwenye shauku ya yote yaliyo kamilifu, kiasi kwamba daima alionekana kubadilishwa na Roho wa Kimungu (kutoka utukufu hadi utukufu) na akipumua kwa vinywa visivyoweza kuelezwa, akitafakari ndani yake na kujipima (au kujidumisha katika usawa, kama kwenye mizani), na kujitahidi kwa njia zote kuhakikisha kwamba hakuna kitu kingeweza kuja kuvuruga usafi wa akili yake, wala uchafu wowote kumshika kwa siri. 'Akiona haya,' anasema, 'na nikichochewa na shauku ya namna hiyo ya maisha, nikamgeukia kwa ombi kali, nikisema: "Nami, ninawezaje kupata usafi wa akili kama wako?" Akajibu: "Nenda—fanya kazi; maana hili linahitaji bidii na maumivu ya moyo." Baraka za kiroho, ambazo zinastahili kutafutwa kwa bidii na juhudi, hazitakuja kwetu ikiwa tutalala tu kwenye vitanda vyetu na kulala. Wala baraka za kidunia hazimfiki mtu yeyote bila jasho. Yeye anayetaka kustawi lazima, kwanza kabisa, akatae tamaa zake mwenyewe na afuge kilio kisichoisha na kujitenga na mali za kidunia, asijali dhambi za wengine bali zake tu, na akalia mchana na usiku kwa ajili ya hizo pekee, na asiwe na urafiki wa bure na mtu yeyote: kwa maana roho, ikihuzunika kwa hali yake ya duni na kujeruhiwa na kumbukumbu ya dhambi zilizopita, imekufa kwa ulimwengu, kama vile ulimwengu unavyokufa kwake; yaani, tamaa za mwili hupoteza nguvu, na mwanadamu huwa hana nguvu dhidi ya tamaa hizi. Zaidi ya hayo, yeye aliyeukataa ulimwengu na kuungana na Kristo, na anayeishi kwa utulivu, anampenda Mungu, anahifadhi sura Yake na anapata utajiri kwa mfano Wake; maana kutoka juu anapokea kutoka Kwake zawadi ya Roho na anakuwa makao ya Mungu, si ya mashetani, na anawasilisha matendo ya haki kwa Mungu. Hivyo roho, ikiwa imetakaswa katika mwenendo wake, ikiwa huru kutoka kwa uchafu wa mwili na isiyo na doa wala uovu, hatimaye itatiwa taji la haki na kung'aa kwa uzuri wa sifa njema. Lakini yule ambaye, mwanzoni mwa kujitenga, hakuna huzuni inayochipuka moyoni mwake—si machozi ya kiroho, wala kumbukumbu ya mateso yasiyo na mwisho, wala ukimya wa kweli, wala sala isiyo na kikomo, wala kuimba zaburi na mafundisho katika Maandiko Matakatifu—ambaye haya hayajawa tabia kwake, hivyo, kwa sababu ya kushikamana kwake na hili daima, analazimika, ingawa ni kwa kusita, kufanya hivyo kwa hiari yake mwenyewe – na hofu ya Mungu haitawali roho yake: mtu wa namna hii bado anaishi katika ushirika na ulimwengu na hawezi kuwa na akili safi katika maombi; kwani ni uchaji Mungu na utauwa pekee vinavyotakasa roho kutoka kwa tamaa na, kwa kuachilia akili huru, kuipeleka katika tafakari yake ya asili na kuiwezesha kushiriki katika uungu, ambao hupokea katika umbo la baraka (*'Wenye heri ni wale walio safi moyoni, kwa kuwa wataona Mungu'*), – ambayo, kwa wale wanaokuwa kama hivi, tayari hutumika kama dhamana (ya siku zijazo) na huweka (hali yao ya kiroho) isiyoyumba. Basi, hebu tujitahidi kwa nguvu zetu zote katika mazoezi ya vitendo (ya wema na kujinyima), ambayo kupitia kwake tunainuliwa hadi uchaji-Mungu, yaani, hadi usafi wa akili (roho), ambao tunda lake ni tafakari ya theolojia iliyo ya asili kwa akili. Kwa maana kitendo ni kupanda kuelekea tafakari, kama anavyosema mtu mwenye busara na mtaalamu zaidi wa teolojia (Gregory the Theologian). Kwa maana tukipuuza matendo kama hayo, tutakuwa wageni kwa hekima yote; maana hata kama mtu angefikia kilele cha wema, bado angehitaji kazi ya kujinyima, inayodhibiti tamaa zisizotawala za mwili, na ulinzi mkali wa mawazo yake. Na kwa njia hii pekee ndipo tunaweza kufikia ukaaji wa Kristo ndani yetu. Kwa kadiri haki yetu inavyoongezeka, ndivyo ukomavu wetu wa kiroho unavyokua; na hatimaye, akili, ikifikia ukamilifu, inashikamana kabisa na Mungu na inang'azwa na nuru ya Kimungu – na mafumbo yasiyoelezeka hufunuliwa kwake. Ndipo anapofahamu kweli hekima iko wapi, nguvu iko wapi, akili ya maarifa ya vitu vyote iko wapi, uhai mrefu na maisha viko wapi, nuru ya macho na amani

viko wapi. Maadamu anajihusisha na mapambano dhidi ya tamaa, haina fursa ya kufurahia vitu hivi; kwa kuwa wema na uovu hufanya akili vipofu: wema ili asione wema, na uovu ili asione uovu. Lakini anapopata pumziko kutokana na mapambano na anapopewa neema za kiroho, basi, akiwa ameathiriwa daima na neema, anang'arishwa kabisa na hubaki imara katika kutafakari mambo ya kiroho. Mtu wa aina hiyo hajishikii chochote cha ulimwengu huu; bali amepita kutoka kwa mauti kuingia katika uzima. Yeye anayekumbatia maisha ya mfano na kuwa na bidii ya kumkaribia Mungu lazima awe na moyo usio na doa na midomo safi, ili neno, likitoka kwenye midomo safi, liweze kumtukuza Mungu ipasavyo, kwa kuwa roho, ikiwa imeungana na Mungu, huzungumza naye bila kukoma. Basi, ndugu zetu, tujitahidi kufikia vilele hivyo vya wema na tuache kujiviringisha ardhini, tukishikamana na tamaa zetu. Yeye anayejitahidi na kufikia ukaribu na Mungu, akiwa ameshiriki katika nuru Yake takatifu na kupenyezwa na upendo kwa Yeye, hufurahia furaha fulani ya kiroho ya hakika na isiyoelezeka katika Bwana, kama Zaburi takatifu inavyosema: *'Jifurahishe katika Bwana, naye atakutimiza matakwa ya moyo wako; atafanya haki yako ing'ae kama mwanga, na adilifu yako kama mchana wa mchana'* (Zab. 36:4, 6). Na ni upendo gani wenye nguvu na usiozuilika kama ule unaotiririka kutoka kwa Mungu na kuingia katika roho iliyosafishwa kutoka kwa uovu wote? Roho kama hiyo, kutokana na hali halisi ya moyo, husema: *'Nimejeruhiwa na upendo'* (Wimbo Ulio Bora 2:5). Mwangaza wa uzuri wa kimungu hauwezi kuelezwa wala kuandikwa! Hakuna neno linaloweza kuzielezea, wala sikio haliwezi kuzishikilia. Iwe ni mwangaza wa alfajiri, kung'aa kwa mwezi, au nuru ya jua, vyote hivi hupungua ukilinganisha na utukufu huo, na ni duni zaidi mbele ya nuru ya kweli kuliko usiku wa manane au giza totoro mbele ya mchana wa mwangaza safi kabisa. Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Basil wetu, mwalimu wa ajabu, aliyeyajua haya kwa uzoefu na kujifunza.

20. Haya na mengine mengi yalisimuliwa na ndugu aliyeishi na Baba. Lakini nani asiyeshangazwa pia na yafuatayo, kama ushahidi wa unyenyekevu wake mkuu? Akiwa ameteuliwa kuwa presbiteri zamani sana, na akiwa amegusa ufalme wa mbinguni kwa dhati kabisa kwa maisha yake na akili yake, aliepuka Ibada Takatifu kwa kila njia kana kwamba ilikuwa mzigo, kiasi kwamba katika miaka mingi ya maisha yake ya kujinyima alikubali mara chache sana kuongoza Mlo Takatifu (yaani, Ibada Takatifu). Hata hivyo, licha ya kuishi maisha ya uangalizi wa daima, hakushiriki katika Fumbo Takatifu hata alipokuwa akijihusisha na watu na kuzungumza nao; ingawa alipofanya hivyo, hakuwa akizungumza nao kuhusu mambo ya kidunia, bali tu yale yaliyo na manufaa kwa roho kwa wale waliotaka kuzungumza naye. Na alipokusudia kupokea Fumbo Takatifu, kwanza alitumia muda mrefu kumwomba Mungu, akimridhisha kwa sala, kuimba zaburi na toba. Alitetemeka kwa sauti ya diwani, anayehubiri wakati huu, akisema: *'Vitu vitakatifu kwa ajili ya watakatifu*'. Kwa maana wakati huo, alisema, Kanisa zima hujazwa na malaika watakatifu, na Mfalme wa Nguvu Mwenyewe, baada ya kutekeleza kitendo kitakatifu kwa fumbo na kubadilisha mkate na divai kuwa Mwili na Damu Yake, huingia katika mioyo yetu kupitia Ekaristi Takatifu. Kwa hiyo, aliongeza, tunapaswa kukaribia Ekaristi Takatifu ya Fumbo Safi Zaidi la Kristo kwa usafi na utakatifu, kana kwamba tuko nje ya mwili, bila shaka wala kusita, ili tuweze kushiriki katika nuru inayotokana nayo. Wazazi Wastakimu wengi waliwaona malaika watakatifu waliowaonya (dhidi ya yote yasiyofaa); ndiyo maana wao wenyewe walijihifadhi katika ukimya wa kina, wasizungumza na mtu yeyote.

21. Na hili ni jambo lingine alilosema (kaka yule): kila mara wazee alipojikuta anahitaji kuuza kazi zake za mikono, ili kusiwe na uongo, kiapo, neno la ziada, au aina nyingine yoyote ya dhambi itakayotokea—kama ingelazimu kuzungumza au kubishana kuhusu bei—alikuwa anasimama hapo akijifanya mjinga mtakatifu; na yeyote aliyetaka kununua kazi zake za mikono alizichukua kutoka kwake na kumlipa chochote walichotaka. Alifuma vikapu vidogo; na huyu mtu mwenye hekima alikubali chochote kilichotolewa kwa ajili yake kwa shukrani, bila kusema neno.

Mzee Mtakatifu Theognostus

Maelezo mafupi kumhusu

Iwapo Mbariki Theognostus, mhusika wa sura zifuatazo, alikuwa mfasiri huyo wa Kiaskandari aliyemtajwa na Photius katika somo la 106, au ni mtu mwingine, na aliishi katika enzi gani, hatuwezi kusema kwa uhakika. Lakini, kama vile mti unavyotambulika kwa matunda yake, ndivyo naye alihesabiwa miongoni mwa wale waliotenda mema *kwa 'matendo' yao* na *'akili' yao ya k* , na ambao, kupitia utakatifu wa maisha yao, walionekana kuwa wastahiki kupokea Roho Mtakatifu kuishi ndani yao; akiwa ametiwa nuru akilini

mwake na mwangaza wa Roho Mtakatifu na kuhamasishwa na pumzi yake inayotoa uhai, aliimba wimbo wa aina fulani wa kitakatifu, akitamka sura hizi hasa, ambazo, kwa neema na tafakari za kiroho zilizofichwa ndani yake, hufurahisha masikio na akili za wasomaji na kuamsha ndani yao shauku hai ya kuishi kulingana na mafundisho yake; kwani ndani yake mfano wa kweli wa maisha ya vitendo umewekwa, na njia isiyo na makosa kuelekea maisha ya tafakari imeonyeshwa. Zaidi ya hayo, ndani yake, yeyote anayetaka anaweza kujifunza jinsi kuhani, anayeheshimiwa kwa wadhifa wa ukuhani, anavyopaswa kuwa na jinsi anavyopaswa kutenda. Na kwa ujumla, kwa wale wanaovisoma kwa bidii, vitawapa ujenzi mkuu wa kimaadili na mwongozo wa kweli kuelekea maisha ya kiasi yanayookoa.

Kuhusu maisha ya vitendo na ya tafakari, na kuhusu upadre, sura

ambayo akrostiki yake inasomeka hivi: *Kwa wale wazee watukufu, Lazaro na Barlaam, kutoka kwa Theognostus, ambaye ni maskini kwa kila hali na asiye na sifa kuliko wote wanaoishi katika ulimwengu huu wa sasa*.

1. Jione kuwa una wema wa kweli unapochukulia vyote vilivyopo duniani kuwa havina thamani kabisa, ukiwa daima moyoni mwako, kwa dhamiri safi, tayari kumwendea Bwana. Hata hivyo, ikiwa unataka kumjulikana na Mungu, jitahidi kutotambulika na watu kadri iwezekanavyo.

2. Jihadhari na starehe za kimwili kupita kiasi, na uziache, ili zisipunguze thamani ya kazi zako. Usione ukosefu wa raha za kimwili kuwa ni hasara, bali jione kwamba kwa kuzifurahia, unapoteza kile kilicho bora zaidi.

3. Jione, kwa kila hali, kuwa mchwa na mdudu, ili uweze kuwa mwanadamu aliyeumbwa na Mungu: maana isipokuwa ya kwanza itokee, ya pili haitafuata. Kadiri unavyojinyenyekeza katika jinsi unavyojiona, ndivyo utakavyoinuka juu zaidi katika uhalisia. Unapojiona kuwa wewe si kitu mbele za Bwana, kama Mwandishi wa Zaburi (38:6), basi wewe ni mkuu kwa siri kutokana na unyenyekevu wako; na unapogundua kuwa huna kitu wala hujui kitu, basi wewe ni tajiri kwa matendo na akili, na wa kusifiwa mbele za Bwana.

4. Futa uti wa mgongo wa mwenye dhambi na mwovu—yaani, tamaa na udanganyifu, ambavyo ni chanzo cha uovu wote; vifute kwa kujidhibiti na uvumilivu mnyenyekevu: ili, hata kama dhambi ingechunguzwa kwa makali ndani yako wakati wa hukumu, hakuna chochote kama hicho kitakachopatikana katika matendo yako; kwani makosa hufutwa tunapokuja kuchukia sababu zilizoyasababisha, tukaanza kupigana navyo, na kufidia kushindwa kwa mwanzo kwa ushindi wa mwisho.

5. Hakuna kitu bora kuliko sala safi, ambayo, kama kutoka kwa chemchemi, sifa zote hutiririka—busara na upole, upendo na kujidhibiti, na upatanisho na faraja zinazoshuka kutoka juu kwa ajili ya machozi. Uwema wake upo katika kuiweka akili makini kwa yale yanayosemwa na ulimi na kufikiriwa na akili, na katika tamaa isiyokwisha na ya daima ya kuwa katika umoja na Mungu, wakati akili, kwa kutafakari Kuhusu Kile Kilicho, hukimbia kwa haraka katika nyayo za Bwana wake na, kwa upendo mkuu, hujitahidi kwa hamu kumtafuta Asiyeonekana; na inapokutana na giza linalomfunika, hurudi tena ndani yake, kwa unyenyekevu mkuu wenye heshima yote, ikiridhika na kile ambacho sasa kimefunuliwa kwa manufaa yake kupitia tafakari, na kupata faraja ndani yake; huku hata hivyo akibaki katika tumaini takatifu la hatimaye kufikia kile kinachotamaniwa wakati maono *'kama katika kioo*, *kwa fumbo'* yatakapokwisha, na *maono* safi, yasiyo na kikomo *'uso kwa uso'* ya Yeye yatakapotimia (1 Kor. 13:12).

6. Jiepushe na tafakari za juu ikiwa bado hujafikia kutokuwa na tamaa kabisa; usikimbilie kile kisichoweza kupatikana, na usitafute kile kilicho juu ya nguvu zako. Ikiwa unataka, anasema mmoja, kuwa mtaalamu wa theolojia na mtafsakari kupitia njia ya maisha, panda hadi kiwango hiki na, kupitia utakatifu, upate utakatifu (Theolojia). Baada ya kutaja teolojia, nakukumbusha, – jitunze usijinyooshe hadi vilele vyake bila kikomo, na ujue kwamba haifai kwetu sisi, ambao bado tunalishwa maziwa ya wema, kujaribu kuruka hadi huko, ili tusipoteze manyoya yetu bure, kama inavyotokea kwa vifaranga wachanga, ingawa utamu wa maarifa unachochea sana tamaa yetu. Lakini wakati, tukiwa tume safishwa kwa uchaji na machozi, tunainuliwa kutoka duniani, kama Eliya au Habakuku, tukitangulia kuashiria ufufuo utakaokuja juu ya mawingu, na kupitia sala ya kutafakari—takatifu na isiyo ya kidunia—tukiwa tumeinuka juu ya hisia, tunamtafuta Mungu, basi, labda, tutagusa teolojia kwa kiasi fulani.

7. Vilevile, ikiwa unataka kuhesabiwa kuwa mwafaka kwa maono ya kimungu na mwangaza wa akili, kwanza upende maisha ya amani na utulivu; na, ukiwa umejitenga na vitu vyote, jitambue wewe mwenyewe na kumtambua Mungu. Hili likitokea, basi hakuna kitakachoweza kukuzuia, kama upepo mwanana (*sauti ya upole ni nyepesi*), wakati nafsi yako ya ndani ikiwa safi na haijasumbuliwa na hisia yoyote, unaweza

kumtazama kwa hekima Yeye asiyeonekana kwa wote, akitangaza wokovu kwako kupitia maarifa ya kina zaidi kumhusu Yeye.

8. Kama vile radi inavyotarajiwa mara moja baada ya mng'ao wa umeme, ndivyo pia, pale ambapo utakatifu wa kimungu unapenyeza, dhoruba ya tamaa hupungua. Na pale hili linapotokea, ahadi ya furaha hiyo (ya baadaye) huwekwa imara ndani ya yule aliyeifikia. Lakini hakuna hisia ya rehema za Kimungu wala matumaini yoyote ya kutulia kihisia katika nafsi inayopenda ulimwengu kuliko Muumba wake, inayoshikilia vitu vinavyoonekana, na inayotamani kwa hamu zote raha na vifurahio vya kimwili.

9. Usitafute kwa akili yako nini ni Kitakatifu au wapi kiko; kwani ni cha kiungu na hakiwezi kufungwa mahali popote, kikiwa juu ya yote yaliyopo. Bali onyesha ndani yako, kama katika kioo, kadiri iwezekanavyo, Neno la Mungu tu anayeelezewa (kupitia Umwili), ambaye katika tukio hili, akitoa miale ya nuru kupitia asili Yake ya Uungu, anafikiriwa kiakili kuwa mahali fulani maalum, huku akibaki kila mahali, kwa sababu ya asili isiyoelezeka ya Uungu. Zaidi ya hayo, kadiri unavyojitakasa, ndivyo utakavyostahili nuru ya kimungu.

10. Ukipenda maarifa ya kweli na uhakika thabiti wa wokovu, hakikisha kwanza kukata vifungo vya tamaa vya roho na mwili; na, ukiwa umejiondoa kwenye vifungo vya vitu vya kidunia, shuka katika vilindi vya unyenyekevu – na utapata lulu ya thamani isiyo na kifani ya wokovu, kana kwamba iko kwenye gamba, iliyofichwa ndani ya maarifa ya kimungu, na ambayo inakuonyesha mapema mwangaza wa Ufalme wa Mungu.

11. Kwa yule ambaye amefanya utiifu wa kiroho kwa uaminifu, akiwa ameitawala mwili kwa roho, utiifu wa kibinadamu hauhitajiki; kwani yule mtu huyo hudumu katika utiifu kwa Neno la Mungu na Sheria, kama mtumishi mwenye shukrani. Lakini kwa wale ambao ndani yao kuna mapambano na vita vya mwili dhidi ya roho, ni lazima kuwa na kiongozi na mtawala na kumtii, kama yule ambaye, akiwa na maarifa ya jambo hilo, anaweza kuongoza usukani wa maisha yetu na kututia silaha muhimu kwa wakati ufaao, ili tusitekwe mateka na adui wasioonekana, na tamaa zetu zitushinde kwa sababu ya ukosefu wetu wa uzoefu.

12. Pasipokuwa na tamaa yoyote inayokusumbua tena, tamaa ya kimungu itakua ndani yako, katika moyo wako; bali, hutokuwa na hofu tena ya kifo, ukikitazama kama usingizi, bali badala yake utatamani kuachiliwa kutoka kwa mwili: hapo ndipo utapokea, kama inavyostahili, ahadi ya wokovu, nawe utabeba Ufalme wa Mungu ndani yako, ukifurahi kwa furaha isiyoelezeka.

Kuhusu Ukuhani

1. Kwa kuwa umehesabiwa kuwa mwafaa kwa ukuhani wa kimungu na wa heshima, ni lazima kwanza kabisa ujitoe daima kama dhabihu kwa kuyatesa tamaa zako na raha za kimwili, na hivyo ujasire kuyakaribia dhabihu inayotoa uzima na ya kutisha, isipokuwa kama unataka kuunguzwa na moto wa kimungu, kama kitu kinachowaka kwa urahisi. Kwa maana kama Serafi hawakuthubutu kugusa makaa ya mawe bila kijiti cha kuchukulia (Isaya 6:6), wewe unawezaje kuyagusa bila kujitenga na tamaa? Kupitia kwake, pia utakuwa na ulimi uliotakaswa, midomo iliyosafishwa, na roho isiyo na doa pamoja na mwili wako, na hata mikono yako, iking'aa kuliko dhahabu yoyote, kama watumishi wa moto na sadaka isiyo ya kawaida.

2. Tafakari kwa undani nguvu ya maneno haya, kwani kila siku unaona fumbo hilo la wokovu la Mungu, ambalo, mzee Simeoni alipoliona mara moja, alishangazwa na kuliomba kufa; na kama hujapokea ufunuo kutoka kwa Roho Mtakatifu kwamba wewe ni mpatanishi aliyependelewa kati ya Mungu na wanadamu, sawa na mmoja aliye sawa na malaika, basi usidhani, kwa maangamizi yako mwenyewe, kuanzisha sherehe takatifu sana na ya kutisha ya Fumbo la Kimungu, ambayo Malaika huinama kwa heshima na ambayo Watakatifu wengi wamejiepusha kwa heshima, ili, kama Zana, wasichukuliwe kutoka miongoni mwa walio hai kwa Hukumu ya Aliye Juu Zaidi.

3. *'Jihadhari na nafsi yako'*, kama ilivyoandikwa na Mtume (1 Tim. 7:16). Jihadhari na nafsi yako na daima toa dhabihu kwa ajili ya dhambi zako za zamani, ili, ikiwa kulikuwa na kitu ndani yako—au labda bado kipo—ambacho ni najisi kwa udhaifu, kiangamizwe na moto wa Kimungu. Kwa njia hii utaweza, kana kwamba, kama chombo kilichochaguliwa, kinachofaa, kitakatifu, na kinachostahili dhabihu kama hiyo, kujibadilisha kuwa chombo cha fedha au hata cha dhahabu, ingawa hapo awali ulikuwa cha mbao au udongo, mradi tu, kwa nguvu ya tumaini lako thabiti, umemfanya Mungu apendelee kukuonyesha rehema. Kwa maana ambapo Mungu yuko tayari kusikia, hakuna kizuizi kwa mabadiliko ya kitu kimoja kuwa kingine.

4. Angalia heshima sawa na ile ya malaika uliyotunukiwa, na jitahidi kwa kila wema na usafi kubaki bila lawama katika cheo hiki ulichoitwa. Tazama kilichomtokea Lusifa aliyeporomoka kwa sababu ya kiburi chake. Usijikabidhi kwa hatima kama hiyo kwa kujitafutia mambo makuu, bali jione kama vumbi, majivu na

aibu; lilia daima kwamba, licha ya haya yote, umeruhusiwa kushiriki katika Mwafaka wa Kimungu na kutekeleza ibada takatifu inayotisha ya Sakramenti Takatifu, kwa upendo usio na kikomo wa Mungu kwa wanadamu na wema wake usioelezeka.

5. Yeye aliyepokea upadri anapaswa kuwa safi kutokana na tamaa zote, hasa zinaa na uovu, ambazo hapaswi hata kuzifikiria; asije akawa chini ya ghadhabu na laana, kama mtu mwenye ukoma au aliyechafuka na majivu, anapothubutu kugusa mwili wa mfalme.

6. Ukiwa umeoshwa na kuwa mweupe zaidi na mito ya machozi kuliko theluji, na dhamiri angavu katika usafi, shiriki katika Fumbo Takatifu kama mtakatifu, ukidhihirisha uzuri wa ndani wa roho kupitia sura ya nje ya kimalaika. Lakini kuwa mwangalifu: katika kusherehekea Fumbo la Kimungu, usiridhike na mila za kibinadamu pekee, bali neema iwe pamoja nawe, ikikuwezesha kwa siri na kwa fumbo kuelewa maana ya juu iliyomo ndani yake.

7. Ukitamani utu usioharibika na uzima usio na kifo, sherehekea Fumbo la uzima na lisiloangamia kwa uchaji na heshima, huku ukitamani kwa wakati mmoja kuondoka duniani, ukiwa umekamilika kwa imani. Hata hivyo, ikiwa unaogopa kifo, basi bado hujawaunganishwa katika upendo na Kristo, Ambaye una heshima ya kushiriki kwa mikono yako mwenyewe, na Ambaye nyama yako inanyonyeshwa nayo. Kwa maana kama ilikuwa hivyo, ungesumbuka kwenda mahali ambapo Mpendwa wako yuko, bila kuona maisha wala nyama kuwa na maana yoyote.

8. Ukiwa umeshiriki mwili wa Mungu, kama kuhani na mkomuninika kupitia Ekaristi Takatifu, ni lazima uungane na mfano wa kifo chake, *'usiendelee kuishi kwa ajili yako mwenyewe'*, bali, kama Mtume anavyosema, kwa ajili Yake aliyesulubishwa na kufa kwa ajili yako (2 Kor. 5:15). Lakini ikiwa unaishi kwa shauku kwa ajili ya mwili na ulimwengu, unajiandalia mateso ya milele baada ya kifo; isipokuwa, kabla ya kifo chako, uache kwa hiari yako kutoa dhabihu hii isiyo na damu. Nani hajui kwamba wengi wa wale wanaosherehekea Liturujia Takatifu isivyo stahiki, wakiwa wameondolewa ghafla kutoka hapa, wamepelekwa moja kwa moja kwenye mateso ya maisha yajayo?

9. Padri fulani, ambaye pia alikuwa mtawa, maarufu kwa uchaji wake na, kwa nje, aliheshimiwa sana na wengi kama mtu wa heshima, lakini kwa ndani alikuwa na moyo laini na alijichafua, alipokuwa akisherehekea Liturujia Takatifu na ya Kimungu, alifika kwenye Wimbo wa Kerubio na, akipiga magoti kama kawaida mbele ya Meza Takatifu, alianza kusema: *'Hakuna* anayestahili'… ghafla akafa, kwa kuwa roho yake ilikuwa imetoka alipokuwa katika hali hiyo.

10. Hakuna kitu kinachotamanika zaidi kuliko hekima na akili timamu. Kwani kutokana na hivi hutokea hofu ya Mungu na upendo kwa Mungu: kile cha kwanza husafisha kwa heshima na kujidhibiti, ilhali kile cha pili hukamilisha kwa tabia tulivu na busara, na kuwezesha akili kuruka kwa uhuru katika tafakari za juu na kupaa hadi vilele. Lakini bila hofu, haiwezekani kusonga mbele moja kwa moja hadi upendo wa kimungu, au, kwa kupita kando upendo, kuruka kuelekea kile kilicho chenye tumaini na kupumzika ndani yake.

11. Basi, enyi mnaotamani wokovu; kimbieni kwa shauku na bila kujua uchovu mpaka mfike lengo lenu – tafuteni kwa bidii, ombeni bila kukoma, gongeni kwa subira mpaka mfaulu, mkiwa mmeinua imani thabiti na unyenyekevu kama bendera kileleni mwa ngazi. Kwa wale ambao wamepata wanachotamani, msiidhani kuwa mmefikia lengo mnapopokea msamaha wa dhambi, bali ni mnapokoma kuogopa kuibuka kwa tamaa zote, mkiwa tayari, bila hofu na kwa ujasiri, kuondoka mwilini.

12. Kwa machozi mengi, tafuta kupata uhakika wa wokovu wako, lakini si kabla ya kifo chako, ikiwa wewe ni mnyenyekevu na mwenye hekima, ili usije ukawa mtu asiye na wasiwasi baadaye, na ukaacha kujali suala la wokovu; bali wakati huo, unapokaribia mwisho, ombea kuipata—ambayo, zaidi ya hayo, ni ya uhakika—ila, kwa kujidanganya kwa majivuno kuwa unayo, ukajikuta hufiki mahali ulipokuwa umeitumaini wakati huo wa kusubiriwa kwa hamu hatimaye unapofika. Basi, utaenda wapi, ewe mnyonge, bila ahadi na uhakika thabiti wa wokovu uliotolewa na Roho Mtakatifu?!

13. Ukiwa umeazimia kupata utulivu wa moyo uliotolewa na Mungu, kwanza tafuta hali hii inayotamaniwa kwa njia ya utiifu na unyenyekevu, ili, kwa kuchukua njia nyingine kuelekea huko, usijiletee taabu isiyo ya lazima. Hata hivyo, wale ambao wamefikia hali ya kutokuwa na tamaa hawapaswi kumchukulia mtu ambaye wakati mwingine huzungukwa na tamaa na nyakati zingine huwa na amani na hazimsumbui, bali wamchukulie yule ambaye daima anafurahia hali hiyo ya kutokuwa na tamaa; ambaye, hata wakati sababu za tamaa zipo, hazimsumbui; na ambaye, mawazo ya tamaa yanapojitokeza, hazimsababishii taabu yoyote.

14. Kwa matusi na shutuma, adui hushambulia kwa ujasiri roho iliyotoka mwilini, kama mshutumu mchungu na wa kutisha wa makosa yake. Lakini mtu anaweza kuona jinsi roho inayompenda Mungu, ingawa hapo awali ilijeruhiwa mara nyingi na dhambi nyingi, haitetemeki hata kidogo kwa mashambulizi na vitisho vyake, bali, ikiwa imewekwa imara katika Bwana, inajaa furaha na ujasiri, ikiona Nguvu Takatifu zikiandamana nayo; na, ikiwa imefunikwa na nuru ya imani, bila woga wowote, inampigia kelele yule mwovu: 'Una nini na mimi, wewe mtorwa kutoka mbinguni na mtumwa wa Yule Mwovu? Huna mamlaka juu yetu. Kristo, Mwana wa Mungu, ana mamlaka juu yetu, kama anavyokuwa na mamlaka juu ya vitu vyote. Ni kwake tumetenda dhambi, na kwake tutatoa hesabu, tukiwa na Yeye kama mdhamini wetu wa rehema na wa wokovu wetu kwake kupitia Msalaba wake wa utukufu. 'Lakini wewe, mnyonge, tupishe mbali nasi; huna maana yoyote kwetu wala kwa watumishi wa Kristo.' Kwa maneno hayo ya ujasiri kutoka kwa roho, shetani hatimaye anavunjika, akitapakaa kwa kilio, akiwa hawezi kustahimili jina la Kristo. Baada ya hapo, baada ya kupita katika ufalme wa wakuu wa anga, roho huandamana kwa furaha na Malaika wa Mungu hadi mahali ilipoamriwa, kulingana na asili yake.

15. Usiruhusu upendo wa vitu vya kupita kukuvuta chini duniani, Ewe mwenye hekima wa mbinguni. Kwa maana ikiwa unashikwa na upendo wowote wa mali za kidunia, wewe ni kama tai aliyenaswa na wavu miguuni mwake, asiyeweza kuruka hadi anga za juu. Kwa hiyo, tazama na uthamini vitu vyote *kama 'taka'* (Fil. 3:8), kwa tumaini la kitu bora zaidi; na, wakati utakapofika, ukiwa umeacha mwili wenyewe, utamfuata kwa uhuru Malaika anayekuongoza.

16. Kama vile ilivyo haiwezekani kuweka sarafu isiyo na muhuri wa kifalme pamoja na sarafu za kawaida katika hazina ya kifalme; ndivyo ilivyo haiwezekani, bila maarifa ya kweli na kutokuwa na tamaa, kupokea ahadi ya furaha hiyo, na kuondoka hapa kwa ujasiri na uhakika kuelekea kile kinachotarajiwa, na kuungana na wateule. Hata hivyo, ninaposema 'mwongozo', simaanishi hekima, bali maarifa ya kweli ya Mungu na ya Uungu, ambayo kupitia kwake mtu anayempenda Mungu, asiyesumbuliwa na tamaa za kidunia, hupandishwa hadi cheo cha ulungu kwa neema ya Roho Mtakatifu.

17. Hata kama umepitia yote yanayohusiana na maisha ya vitendo, usijitegemee katika hili, kana kwamba tayari umefikia kutokuwa na tamaa na unaweza kuzunguka ulimwenguni bila wasiwasi; ili, katika hali hiyo, ukijipatia tabia za tamaa, usikute, kabla ya kurudi kwako mwenyewe, chochote katika hili ambacho hakifai kwa mpangilio wa maisha yako. Lakini daima, chini ya macho makini ya hofu, jali sana asili yako inayobadilika na isiyotulia, ukiepuka kwa busara vyanzo vya hisia. Kwa maana kutokuwa na tamaa, ambako hakubadiliki kabisa, hupatikana tu kwa wale waliofikia upendo kamili na, kupitia tafakari isiyo na kikomo, wameinuliwa juu ya yote yanayohusiana na hisia za mwili, na wamepanda hadi vilele vya unyenyekevu—wale ambao mwali wa tamaa hauwagusi tena, kwa sababu umezimwa na sauti ya Bwana, kwa ajili ya mabadiliko yao (wale walio kamili) kuwa wasioharibika.

18. Usitamani kutokuwa na tamaa kabla ya wakati wake, ili usipate hatima ile ile kama aliyekuwa wa kwanza kuumbwa, ambaye, akiwa bado hajawa mkamilifu, alionja mti wa maarifa; bali kwa kujitahidi kwa subira katika kujidhibiti kwa upana na maombi yasiyokoma, na kwa kudumisha, kwa kujidharau na unyenyekevu uliokithiri, tabia na nidhamu zenu za kiroho, baadaye, wakati ufaao, mtapokea neema ya kutokuwa na tamaa—hifadhi hii ya mapumziko—baada ya dhoruba na dhiki. Kwa maana Mungu hasikii chuki, bali atafungua mlango wa kutotawaliwa na hisia wakati ufaao kwa wale wanaoishi kwa haki.

19. *'Nenda kwa sisimizi, wewe mvivu'* (Mithali 6:6) – na ujifunze kutoka kwake upendo wa kazi. Hata hivyo, usisahau kwamba Mungu hahitaji matendo yetu mema, kwani Hakosi chochote na amejawa na vitu vyote; lakini Yeye Mwenyewe hutoa zawadi zake kwa wingi na ukarimu, na huokoa kwa neema yake wale wenye busara, watiifu kwake kwa hiari yao, na wenye shukrani; ingawa anakubali kazi zao kwa neema kulingana na uwezo wao. Kwa hiyo, ikiwa unafanya kazi kama mtu anayehisi amekopeshwa na Mungu kwa baraka alizokupatia hapo awali, unafanya vizuri – na rehema za Mungu ziko karibu nawe; lakini ukimwona Mungu kama mwenye deni kwako kwa wema unaotenda, kama inavyoonekana, basi umepotea, umepotoka kutoka kwa njia iliyonyooka: kwani mkarimu aweje mwenye deni? – Hata hivyo, endelea kufanya kazi, kama mfanyakazi aliyepewa mshahara; na, ukiendelea kidogo kidogo, utafikia, kwa rehema za Mungu, kile unachokitafuta.

20. Ukipenda, nitakuonyesha njia nyingine ya wokovu, au tuseme, ya kujitenga na tamaa. Msumbue Muumba wako kwa nguvu zako zote kupitia maombi, ili usipotee kutoka kwa lengo lako ulilokusudiwa, ukimwasilishia daima mbele Yake, kama wapatanishi, umati wa mbinguni na Watakatifu wote, pamoja na Mama wa Mungu Mtakatifu Sana; na usitafute kutokuwa na tamaa, kama asiyestahili zawadi kama hiyo, bali

tafuta wokovu kwa bidii, na pamoja nao utapokea kutokuwa na tamaa pia; kati ya hizi, moja ni kama fedha, na nyingine ni kama dhahabu tupu; na uwe, zaidi ya yote, na kazi ya siri, ee mtumishi wa Mungu, na mafumbo fulani ya siri ya Neno la Mungu, yanayokutukuza, na ambayo Yeye anapendezwa na kutukuzwa nayo.

21. Jitahidi kupokea ahadi ya wokovu ndani, katika moyo wako, kama uhakika usio na shaka; isije, vinginevyo, wakati wa kuondoka, ukakumbana ghafla na hofu na kutetemeka. Jione umepokea dhamana hii wakati moyo wako hautakuangalia kwa kibali tena kwa kosa lolote, na dhamiri yako haitakuukemea tena kwa dhambi zako; wakati ukali wa tamaa za wanyama umedhibitiwa ndani yako kwa neema ya Mungu; wakati machozi ya faraja yanatiririka yenyewe kutoka kwako, na akili yako inasali kwa usafi na bila mawazo ya kubuni; na wakati, kwa moyo wenye furaha na wa hiari, unasubiri kifo—ambacho ni cha kutisha kwa wengi, na ambacho wangetaka kukiepuka.

22. *'Maneno ya uzima wa milele'*, ambayo, kama Mtume Petro alivyoshuhudia (Yohana 6:68), Neno la Mungu linao, ni maneno kuhusu kile ambacho kimetimizwa kupitia Yeye, ambayo kwa njia yake wale wanaoongozwa kwa siri kwake hata kutoka hapa wanapata uzima wa milele na ahadi ya Roho, na tumaini lisilo na aibu la wokovu. Lakini hili haliwekwi kwa wale wanaopendelea mwili kuliko roho, na wanaopendelea vitu vya kidunia na kufurahia navyo.

23. Mtu 'mwenye akili' (logikoz – mwenye busara) si yule aliye na neno lililoongozwa (ana uwezo wa kuongea kwa uwazi): kwani kila mwanadamu ni hivyo; bali ni yule ambaye, kwa nguvu ya akili, anatafuta na kuchunguza jinsi ya kumpata Mungu. Hata hivyo, hatawahi kupata kile ambacho, kwa asili yake, ni cha Kiroho. Hili haliwezekani kwa asili yoyote; lakini katika mpangilio wenye hekima kuu wa vyote vilivyopo, katika malezi yake, uhifadhi wake, mwongozo na utawala wake, *'uzuri' wa 'Muumba' huyu 'mwerevu'* na *'Mwanzo'* unafikirika na kutambuliwa, kana kwamba (Hikima ya Sulaymani 13:1, 4–5), kama vile mjenga nyumba anavyotambulika kwa kazi ya mikono yake.

24. Mtu hawezi kufikia kujitenga kama inavyopaswa bila kutokuwa na tamaa, wala kutokuwa na tamaa bila upendo, wala upendo bila hofu ya Mungu na sala safi, wala haya yote bila imani na utulivu usio na wasiwasi, ambayo kwa njia yake akili, ikiwa imetolewa msukumo, huacha mbali fikra za kidunia, huruka hadi ufalme wa mbinguni na kuutazama, ikimtafuta Bwana wake.

25. Thamini usafi kama tunda la jicho lako, ili uwe hekalu la Mungu na makao yanayompendeza Yeye: kwa maana bila uchaji hawezekani kuwa kitu kimoja na Mungu. Hii, kwa upande wake, huleta upendo kwa Mungu, kujitenga na ulimwengu na kujiepusha nao, huku ukihifadhi unyenyekevu, kujidhibiti, maombi yasiyokoma, tafakari ya kiroho (kutafakari juu ya Mungu), machozi na tafakari – wema wake ambao hautautimiza bila kujitenga na mambo ya kidunia.

26. Mtu yeyote asikudanganye akifikiri kwamba, kinyume na neno la Mtume (Ebr. 12:14), mtu anaweza kumwona Mungu bila *'utakatifu'* (usafi). Kwa maana Bwana, ambaye ni mwema mwenye wema wote na anayepita usafi wote, hapendezwi kujidhihirisha ndani kwa wale wasio safi. Kama vile yeye anayempenda baba yake au mama yake, au binti au mwanawe, zaidi kuliko Yeye asivyostahili, ndivyo pia asivyostahili Yeye yeye anayependelea kitu cha muda na cha kimwili kuliko kumpenda Yeye, na hasa dhambi hii chafu na mbaya. Mungu hugeuka mbali na wale wasiogeuka mbali na uchafu huu, kwa maana *'hivyo wale wenye kupotea watazidumbukia wale wasioweza kupotea'* (1 Wakorintho 15:50).

27. Hutapewa upendo wa kimungu bila maarifa, wala maarifa bila imani; ninaposema imani, sikuungi maanani imani tupu tu, bali ile inayozaliwa kutokana na utendaji wa wema. Utafikia majuto ya kweli pale, kupitia kujinyima, kuwa macho, sala na unyenyekevu, umekauka raha za tamaa ambazo zimefungamana na mwili wako, utasulubishwa pamoja na Bwana Yesu, na hutakuwa naishi tena kulingana na mwili, bali utaanza kuishi kwa Roho, sawasawa na tumaini *la 'wito mkuu na uchaguzi'* (2 Petro 1:10).

28. *'Katika hili najua kuwa wewe unanipendeza,'* anasema Nabii kwa Mungu, *'kwa maana adui yangu hatafurahi juu yangu'* (Zab. 40:12), wakati yeye anaendelea kunitesa na kunidhihaki kwa tamaa zangu hadi mwisho kabisa. Lakini kabla ya mwisho, niokoe kutoka mikononi mwake, na, ukiwa umenipa kuishi maisha ya kiroho yanayokupendeza, jali, baada ya kuondoka kwa baraka, kuniweka mbele ya kiti chako cha enzi nikiwa nimeokolewa; na kutoka hapa, nikiwa na ahadi ya wokovu kupitia rehema zako, na uhakika wake usio na shaka; kwa maana naona ni janga lisilovumilika—chungu na la kutisha zaidi kuliko kifo na kuzimu yenyewe—kupatikana nikiwa si tayari na nikitetemeka wakati wa saa yangu ya kuondoka.

29. Imani na tumaini si mambo rahisi au ya kubahatisha; bali imani huhitaji roho imara, na tumaini hulihitaji tabia na moyo wenye haki. Zaidi ya hayo, nani angeamini kwa urahisi yasiyoonekana bila neema? Na nani angekuwa na tumaini la mustakabali usio na uhakika, isipokuwa amepata uzoefu halisi wa zawadi za

Bwana, ambao kupitia kwake anaweza kupata uhakika wa yajayo kama ilivyo ya sasa? Fadhila hizi zote mbili zinahitaji nguvu ya utashi wetu, pamoja na mwongozo na msaada wa Mungu; bila hivi, juhudi zetu ni bure.

30. Hali njema ya kweli hupatikana ama kwa maarifa, au kwa kutokuwa na tamaa, au kwa vyote viwili pamoja. Kwa maana kama mtu yeyote angetafuta hili kwetu bure, ingekuwa kweli kusema kwamba hali yetu njema ni hali njema ya dhahiri tu, na si ya kweli. Maana kama isingekuwa hivyo, ingekuwa na matunda tele, na si majani tu. Hivyo basi, yeye anayesukumwa kufanya mema—iwe ni kwa tamaa ya kuwafurahisha wengine, kwa anasa, au kwa nia nyingine yoyote isiyomfurahisha Mungu—hana uaminifu na hapendi Mungu. Lakini tukirekebisha chanzo kinachochochea, bila shaka tutafikia ukamilifu katika wema wa kweli, ambao, kwa wakati unaofaa na kwa kiwango kinachofaa, utatuletea maarifa na utulivu wa roho kupitia neema ya Mungu wetu mwenye wema wote.

31. *'Yatambue hila za adui'* (2 Kor. 2:11) kwa nuru ya neema, na, ukijinyenyekeza mbele za Mungu kwa machozi, ukiri udhaifu wako, ukijihesabu kuwa si kitu, ingawa mdanganyaji wetu hutufanya tufikiri kuwa ni kitu. Usitafute kupewa vipawa ikiwa havichangii katika wokovu na kudumisha unyenyekevu; badala yake tafuta maarifa yasiyo na mbwembwe kama msingi wa kumjua Mungu, ili usiteswe hadi mwisho na tamaa kama vile wanyanyasaji, na ukombolewe kutoka kwa mwili kupitia kutokuwa na tamaa, au, angalau, kupitia huzuni kwa ajili ya makosa yako.

32. Kama vile mtu hawezi kuruka juu bila mabawa, ndivyo mtu hawezi kufikia kilichotarajiwa bila uhakika wake wazi akiwa bado hapa; na uhakika huu hutokana na unyenyekevu, au kutoka kwa neema ya Roho Mtakatifu kwa wale ambao wamemfurahisha Mungu kikamilifu, ambao kwao kutokuathiriwa na hisia ni jambo la asili, iwe kwa sehemu au kikamilifu, kulingana na kiwango cha kumfurahisha Mungu na utakatifu wao. Hata hivyo, wale wanaoondoka katika mwili wakiwa katika hali tofauti—kama katika 'msimu wa baridi wa tamaa' au kwenye 'Sabato' (yaani, bila matendo ya wema) (Mathayo 24:20)—wanakabiliwa na hukumu na mateso wakati wa hesabu.

33. Ninyi mnaookolewa, mshukuru Mungu Mwokozi. Na mkitaka kumpa zawadi, mpe kwa shukrani kutoka kwa roho yenu iliyotimua—yaani, unyenyekevu na upendo. Naye atazipokea—kama ninavyojua vyema—zaidi ya utajiri mkuu wa matendo mema ambayo wengi huweka katika hazina ya wokovu. Lakini ikiwa, kama Lazaro, unahitaji kufufuliwa, baada ya kufa kwa tamaa zako, tuma hizi sifa nzuri, kama dada zako wenyewe, waombe kwa ajili yako mbele Zake – na kwa hakika utapokea unachokitafuta.

34. Hata kama unafanya, kama inavyopasa, ulinzi wa makini wa maisha yenye wema, kwa hili pekee huwezi kufikia bandari ya kutokuwa na tamaa, ili uweze kuomba kwa usafi na bila usumbufu; isipokuwa, kwa wakati uleule, akili yako ikumbatiwe na tafakari za kiroho za maarifa ya kutia nuru na ufahamu wa uhalisia, ambazo, zikipewa msukumo na nuru, ingepaa haraka juu katika maombi ya kweli—ikivuta pumzi ya upendo tupu—kuelekea kwenye nuru za ngazi za juu, zisizo za kimwili zinazofanana nayo, na kutoka kwao, kadri iwezekanavyo, hadi kwenye Mwanga Mkuu, kwa Uungu wa Utatu Mmoja, Chanzo cha yote.

35. Hatutahukumiwa katika enzi ijayo kwa sababu ya kuonyesha dhambi, wala hatutahukumiwa kwa sababu hii, kwa kuwa tumepewa asili inayoweza kubadilika na isiyotulia; bali kwa kuonyesha dhambi na bado hatujafanya toba, na kwa kutogeuka kutoka kwenye njia mbaya kumwendea Bwana, tukiwa tumepewa nguvu na muda wa kufanya toba. Mungu ni mwema na mwenye huruma kwa wale wanaotubu, ingawa anaonyeshwa kama mwenye kutisha na mwenye hasira; lakini hii ni dhidi ya uovu na dhambi, si dhidi yetu, ambao yeye daima yuko tayari kutupokea mara tu anapoona chozi la majuto kwenye nyuso zetu. Hakika, anatutendea kulingana na matendo na tabia zetu, akimzawadia kila mtu kulingana na thamani ya maisha yake.

36. Utakaposhindwa kusimama imara, usitetemeke, bali, ukijirekebisha haraka iwezekanavyo, harakisha kurudi katika hali yako ya zamani ya ustawi kwa huzuni, majuto, kujilaumu, na kumwaga machozi tele, kwa roho ya toba; kwa njia ya yale, ukiwa umeinuka kutoka kwa anguko lililokupata, utaingia katika kifua cha furaha ya wokovu, ukiamua moyoni mwako kusimama imara kuanzia sasa, ili, ukimkasirisha tena Jaji, usihitaji machozi na majuto kwa ajili ya kusafishwa: maana ikiwa hili halitokee hapa, basi kwa hakika hatutaepuka mateso tunayostahili katika siku zijazo.

Kuhusu Ukuhani

1. Kwa mara nyingine tena tunaelekeza fikra zetu kwa upadri wa heshima kuu: hulka ya kimalaika na usafi gani unaotakiwa; na, baada ya kuupokea, uthabiti na usafi wa moyo mkubwa zaidi kuliko hapo awali: kwani ikiwa kile ambacho si safi lazima kitakaswe kwa kiasi fulani, basi vipi kile ambacho ni safi kinaweza

kuruhusiwa kuchafuliwa? Vinginevyo, tukiruhusu nuru ififie, na kuchanganya kitu kibaya na mafuta yenye harufu nzuri, basi, ole, tutaishia kurithi – maangamizi, kama wale wasengenyaji, kama Anania na Safira.

2. Hata kama kwa kwako inaonekana kwamba, ukiwa umetoka kwenye chombo cha maangamizi na kutofaa, umeingia kwa haki katika cheo cha kiungu na kitakatifu cha upadri, kwa sababu ya kiwango fulani cha utakatifu, ukawa chombo cha uteuzi kinachompendeza Bwana, kama Mtume anavyosema; bado, linda kwa moyo wako wote heshima isiyo na doa uliyopewa. Linda kipawa hiki cha kimungu kama vile ni punda wa jicho lako, ili, kwa kushiriki bila uangalifu unaostahili, usitupwe kutoka juu hadi shimo ambalo itakuwa vigumu kwako kupata njia ya kutoka.

3. Kama mtu mwenye ufahamu, tambua kwamba *'mungu akiwa upande wetu, nani atakayepingana nasi*?*'* (Warumi 8:34). Na ikiwa, baada ya kuitwa, umeingia katika cheo kitakatifu na cha heshima cha Upadre wa Kimungu, huna haja ya kuhangaika kuhusu maisha yako ya zamani, hata kama uliwahi kuchafuka, bali ni lazima mara moja, kwa msaada wa Mungu, ujisafishe na kurekebisha makosa yako. Lakini baada ya haya, jali kwanza—kwa makini na busara—kutuchafulua neema hii; ili ikiwa mtu yeyote atakashifu upadri wako kwa upuuzi kwa sababu ya matendo yako ya zamani, asikie, kama lawama, sauti ya kimungu ikipaza sauti: *'Kile ambacho Mungu amekitakasa, usikitaje kuwa najisi'* (Matendo 10:15).

4. Wadhifa wa upadri ni mzigo mwepesi, na nira yake ni baraka; lakini hili ni kweli tu kwa wale ambao, wakiukubali, pia huanza kuurekebisha ipasavyo, na mradi tu hakujakuwa na jaribio la kupata neema ya Roho Mtakatifu kwa njia ya ununuzi. Kwa maana ikiwa kile ambacho hakina bei na hakiwezi kuuzwa kinadhaniwa kuwa kimepatikana kwa juhudi za kibinadamu na zawadi inayopotea; basi, kama vile wito katika jambo hili haukutoka juu, ndivyo pia mzigo huu utakuwa mzito sana, kwa kuwa unabebwa isivyostahili na kupita nguvu za mtu; na mzigo huu utaumiza mgongo na kuponda nguvu za mtu anayebeba, hadi umchoke na kumtaisha kabisa, isipokuwa akauweka chini.

5. Mkiwa mmeweka juu yenu nira ya ukuhani kwa ujasiri, tembeeni katika njia za haki na semeni neno la kweli kwa haki, mkifanyia kazi wokovu wenu kwa hofu na kutetemeka. Kwa maana Mungu wetu ni moto utakaoteketeza: na mkimsogelea kama dhahabu au fedha, basi msiogope moto, kama ile vijana wa Babeli walivyokuwa katika tanuri; lakini ikiwa wewe ni kama nyasi na mianzi, ya asili inayowaka kwa urahisi, kama mtu mwenye hekima za kidunia, basi ogopa kwamba utateketezwa na moto wa mbinguni, isipokuwa ukitoroka ghadhabu, kama Loti, kwa kujiepusha na mafumbo ya kutisha, au uweze kukimbilia kuoga katika machozi ya toba. Ni kwa kunyunyizwa maji ya machozi tu ndipo utakapokuwa msalia moto na asiyeweza kuathiriwa na moto wa ukweli, kama ile mmea dhaifu wa zamani wa kichakani. Katika hali hiyo, sijui kama kuna dhambi yoyote—ambayo sisi tuna mwelekeo mkubwa wa kuifanya katika udhaifu wetu—ambayo haiwezi kufutwa na moto wa Kimungu kupitia ibada inayofanywa kwa utakatifu kamili, au kwa utakaso unaofaa.

6. Kwa kuwa hujafaulu kujiondoa na kujisafisha kutoka kwa tamaa zako, kwa sababu ya tabia ya muda mrefu, unathubutu vipi, wewe mnyonge, kugusa kile ambacho hata Malaika hawawezi kukigusa? Hivyo basi, ama tetemeka na jiepushe na Liturujia Takatifu, na hivyo ukiridhisha haki ya Mungu, au, kama mtu mgumu na asiyerekebika, jiruhusu kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai, Ambaye hatakuonea huruma kwa ajili ya upendo wake kwa wanadamu, bali atakuadhibu bila huruma kwa kuthubutu bila aibu kukaribia karamu ya harusi ya kifalme ukiwa na roho iliyochafuka na ukiwa umevaa nguo za kuchakaza, wakati haufai hata kuingia katika jumba la kifalme, achilia mbali kushiriki karamu yake.

7. Nilimfahamu mmoja wa watakatifu aliyethubutu kukaribia Sakramenti Takatifu isivyo stahili, kwa sababu ya tamaa mbaya iliyokuwa imemshika. Kwa sababu hii alipata ugonjwa mkuu usiopona na alikuwa karibu kufa. Kwa kuwa, baada ya kufanya kila awezalo kwa nguvu zake kuponya ugonjwa wake, hakufanikiwa chochote, na ugonjwa huo badala ya kupungua ulizidi kuwa mbaya zaidi; basi, alipopata akili zake na kutambua kwamba alikuwa anakufa kwa sababu ya kushiriki kwake kwa njia isiyo stahili katika Ibada, alitoa nadhiri kuu kwamba hatashiriki tena katika ibada takatifu. Mara tu baada ya maneno haya, alipona ugonjwa wake, hata hakusalia dalili yoyote.

8. Utume wa upadri na mavazi matakatifu ni ya kupendeza, lakini ni pale tu ambapo padri aliyewekwa wakfu pia ana, ndani yake, roho inayong'aa kwa unyofu. Lakini anapojichafua kwa uzembe, na dhamiri inayoshuhudia aibu hii inadharauliwa; basi nuru inageuka kuwa giza, chanzo cha huzuni ya milele na moto, isipokuwa, akiacha njia hii—ambayo ni hatari pande zote mbili—achague nyingine: maisha ya wema yaliyojaa unyenyekevu, yanayoongoza kwa usalama hadi Ufalme wa Mungu.

9. Wokovu hupatikana kwa wema hata katika hali ya chini, na si kwa upadre wa heshima, ambao unahitaji maisha yanayofanana na yale ya malaika. Hivyo basi, ama uwe asiye na tamaa kama malaika, kana

kwamba upo juu ya ulimwengu na mwili kwa tafakari, na hivyo upande ngazi hii ya mbinguni; au, ukitambua udhaifu wako, ogopa urefu wake—ambao unatishia kuanguka kukubwa kwa asiye tayari—na shikilia maisha inayoshirikiwa na wengi, lakini si ya umuhimu mdogo kuliko ule maisha maalum unaomwongoza mtu kwa Mungu na kumunganisha naye; kwani katika huu, hata ukishindwa kuanguka, ni rahisi kwako kuinuka tena kupitia toba, kwa neema ya Mungu wetu mwenye huruma tele.

10. *'Nyama na damu haziwezi kurithi Ufalme wa Mungu'* (1 Wakorintho 15:50). Lakini ninyi, kwa kushiriki katika mwili na damu ya Mungu, mmewekwa kuwa umoja wa mwili naye na kuchanganyikana na damu yake; kwa nini, basi, tayari mna Ufalme wa Mungu ndani yenu: basi, inakuwaje kwamba mmekezwewa na tamaa za mwili na damu? Nina hofu kwamba Roho wa Mungu hatakaa ndani yenu, kama ilivyokuwa kwa *'watu wa mwili'* (Mwanzo 6:3), na wakati wa Saa ya Hukumu mtakatuliwa vipande viwili: wakati huo watachukua ukuhani ulio na heshima zaidi kutoka kwenu, kama kutoka kwa mtu asiyestahili neema hiyo, na kuwapeleka kwenye mateso ya milele kuzimu.

11. Ni kana kwamba hofu ya Mungu haiko machoni pako, kwani unaonekana kuona huduma ya upadri isiyostahili kuwa jambo la mzaha, ukiwa umedanganywa na upendo wa nafsi, unaokusihi kwamba Uungu ni mwema. Hapo ndipo Dofani na Abironi walipumzika, hadi nchi ikawameza. – Ninyi pia mnapaswa kutikiswa na hili, na kuogopa kwa kweli hofu, pale ambapo kuna hofu (Zab. 13: 5), kumbuka jinsi Liturgia ya Kimungu ilivyo jambo kubwa: na, iwe kwa heshima na kwa utakatifu—bila kusema, kwa kiwango sawa na malaika—unatekeleza mamlaka ya ukuhani wa Kimungu, au kujiondoa katika huduma hii ya kutisha kama mtu mwenye akili; isi kwamba, vinginevyo, kwa kuwa mnyonge katika jambo hili sasa na kumdanganya dhamiri yako wakati inakushutumu kwa hoja potofu, siku moja—wakati yote yatakapohukumiwa na kukataliwa kwa haki—utapiga kelele kwa kuugua: *'Hoja niliyoogopa imenipata, na tisho niliyoogopa limenikabili'* (Ayubu 3:25)!

12. Kwa busara na huzuni kuu, kwanza kabisa toa Dhabihu Takatifu inayookoa ulimwengu kwa ajili ya utakaso wako mwenyewe, kwa majuto na machozi: kwani nani, kama wewe, atahuzunika kwa ajili yako na kutoa dhabihu kwa niaba yako utakapokufa? Kwa nini, ukitangulia kuona yajayo, usijione tayari umezikwa, ukitoa dhabihu hizi takatifu kwa Mungu juu ya meza kwa ajili ya wokovu wako, ukikumbuka dhabihu Yake ya hiari na ya rehema hapa?

13. Ni faraja gani isiyoelezeka na isiyoelezwaji pale roho, ikiwa na uhakika wa wokovu wake, inapotengana na mwili, ikiweka kando kama vazi! Kwa maana, kana kwamba tayari imepata baraka zilizotarajiwa, inaacha mwili bila wasiwasi wowote, ikienda kwa amani kwa Malaika anayeshuka kutoka juu ili kuikutanisha kwa furaha na shangwe, na pamoja naye ikipita bila kizuizi kupitia anga, bila kushambuliwa na roho za uovu, bali ikipaa kwa furaha kwa ujasiri na kwa kelele za shukrani, hadi inafika mbele za Muumba, na huko inapokea amri ya kuwekwa miongoni mwa umati wa wale walio kama yenyewe na sawa kwa wema, hadi ufufuo wa jumla.

14. Nitakuambia jambo la kutisha; lakini usishangae. – Hata kama hutafikia hali ya kutokuwa na tamaa, labda kwa sababu ya mwelekeo wa udhalimu, bado ikiwa, wakati wa kuondoka kwako, uko katika hali ya unyenyekevu wa kina—sio chini ya yule asiye na tamaa—utabebwa juu kwenye mawingu. Kwa maana ingawa hazina ya wasio na tamaa inaweza kuwa na kila wema, lulu ya thamani ya unyenyekevu, zaidi ya yote, ni ya heshima na tukuu zaidi; na kwa wale wanaoipata, haileti tu upatanisho na Mungu, bali pia kuingia, pamoja na wateule, katika chumba cha harusi cha Ufalme Wake.

15. Ukipokea kutoka kwa Mungu msamaha wa dhambi zako, mtukuze Yeye, kwa maana Yeye hawakumbuki uovu wako wala hakulipizi kisasi kwa ajili yake, na ujilinde kwa nguvu zako zote dhidi ya kuanguka kwa makusudi. Kwa maana ingawa hata katika hali kama hizo inawezekana kupokea msamaha kila siku hadi wakati wa kufa, unajidhihirisha kuwa mkorofi ikiwa unafanya dhambi kwa urahisi na kwa kujua. Hata hivyo, ikiwa, kwa kutumia mwamba wa tumaini kuondoa mbwa wa kukata tamaa, utaomba wema wa Mungu bila kuchoka na kwa subira, basi dhambi zako nyingi zitawasamehewa, ili nawe pia uje kumpenda Mwenye Huruma Zote na Aliye Barikiwa Zaidi katika enzi ijayo.

16. Wakati, kwa kazi ya neema ya Mungu, unasimama mbele za Mungu katika maombi ukiwa na machozi, unainama chini, ukijinyoosha ardhini kwa umbo la msalaba, na, ukijipiga kichwa, uombe msamaha hapa, kama ukombozi kutoka kwa uharibifu na ukombozi kutoka kwa majaribu; lakini usitamani kuondoka kama wewe unavyotaka, bali kama, lini na wapi Mungu anavyoona inafaa; hakika, kwa upendo, onyesha utayari wako wa kuondoka pamoja na machozi haya kwa Bwana kwa unyenyekevu mkuu, ili kuzima moto wa tamaa na hamu yako; bali uwe tayari kuvumilia kucheleweshwa kwa sasa, ikiwa Mungu anaona ni vyema

kukupa kitu bora zaidi. Tafuta jambo moja tu kwa bidii na bila kukoma—kwamba usipotee kutoka kwa Mungu—kwa kujiepusha kufanya, kusema, kusudia, au kuanzisha jambo lolote linaloweza kupelekea hili.

17. Kama mtu anayeishi katika mwili, usijidhanie kuwa unaweza kuchunguza kiakili na kiroho jinsi zilivyo kweli, ingawa akili ya roho yako hukuvutia kufanya hivyo ikiwa ni safi. Maadamu roho isiyo na mwili, iliyoshikiliwa katika vifungo vya mwili na damu, haijawaondoa uzito huu na haijafika kuishi pamoja na nguvu za kiakili, haiwezi, kama inavyopaswa, kuzitafakari au kuzielewa. Kwa hiyo, unapojitayarisha kutoka katika vifungo vyako vya kimwili—kama kutoka kwa tumbo la pili, la giza—kuingia katika ule uwepo usio na mwili na wenye mwangaza, kuwa na furaha, ukimshukuru Mwema wako, anayetuangusha kupitia kifo hadi kwenye maisha bora tunayoyatamani—endelea kuwa mwangalifu na macho kila wakati, kwa ajili ya mashetani wasio safi wanaotuzunguka, wakishutumu ustawi wetu kila wakati na kutuchunguza kwa usengenyaji kila hatua yetu hadi mwisho kabisa wa maisha yetu – na hadi mwisho wako, tetemeka kwa ajili yako mwenyewe, kwa sababu ya kutokuwa na uhakika kwa mustakabali, ukiwa umeumbwa na Kiumbe mbadilikaji na asiyetabirika anayefanya mambo kulingana na mapenzi Yake.

18. Adui basi hutukabili na vishawishi vya kikatili na vya kutisha anapohisi kwamba roho imefikia viwango vya juu kabisa vya wema. Hii inadhihirishwa na maneno ya maombi na kuinuliwa kwake juu ya utawala wa mwili na hisia. Na kisha adui wa wanadamu hutushawishi kwa uovu kiasi kwamba tunafikishwa hata kwenye kukata tamaa tukiwa bado hai. Lakini yeye, katika ubatili wake, haelewi baraka anazotuletea, akitufanya wenye hekima zaidi kwa njia ya uvumilivu na kututengenezea taji za nuru.

19. Hakuna kitendo kingine kikubwa kama cha usafi na ubikira. Yeye anayehifadhi ukiwa kwa heshima ni chanzo cha mshangao kwa Malaika na hutawazwa taji si kwa upungufu wowote ukilinganisha na mashahidi. Kwani ni kazi na jasho kiasi gani kinachohitajika kwa yule ambaye, akiwa amefungwa na mwili na damu, daima anajitahidi kuiga hali isiyo na mwili ya zile zisizo na mwili kupitia usafi? Na kwa kweli, juhudi hii ni kubwa na ya juu sana kiasi kwamba isingewezekana, kama jambo lisilo la kawaida, kama si kwa Mungu kutoka juu akidhihirisha m wake, akitia nguvu na kuimarisha asili yetu dhaifu na yenye kufa, na kwa namna fulani kuuinua kutoka duniani kupitia upendo wa kimungu na tumaini la thawabu zilizohadiwa.

20. Nama, iliyodhoofishwa na kuzidisha chakula na usingizi, ni kikwazo kikubwa kwa usafi. Hata hivyo, usafi wa kweli hubaki thabiti hata katika ndoto za usingizi. Kwani akili ikifurahia ndoto hizo ikiwa imelala, hii ni ishara kwamba imejificha tamaa hii ndani kabisa. Lakini ikiwa, kwa neema ya Mungu, inaruhusiwa kuzungumza na Mungu usingizini, ni wazi kwamba hubaki haijaguswa na tamaa hii; ndiyo maana daima hufanya kazi kama mlinzi mwangalifu wa roho na mwili, ikivihifadhi katika maelewano ya amani, kama mbwa anayevilinda dhidi ya mbwa mwitu waliotenda uovu, na hivyo kuzuia shambulio.

21. Nitawaambia jambo la ajabu; lakini msiwashangae. Kuna fumbo fulani lililofichika linalotokea kati ya Mungu na roho. Hili hutokea kwa wale wanaofikia viwango vya juu kabisa vya utakatifu kamili, upendo na imani, wakati mtu, akiwa amebadilika kabisa, huungana na Mungu—kama anayemilikiwa Naye—kupitia maombi na tafakari isiyokoma. Katika hatua hii, Eliya anafunga mbingu isinyeshe mvua na anawaka sadaka kwa moto wa mbinguni; Musa anagawa bahari na, kwa kupunga mkono wake, anawafukuza Waamaleki; Yona anaokolewa kutoka kwa samaki mkubwa na vilindi vya bahari. Kwa maana kuna haja fulani katika hili kwa Mungu mwenye huruma kuu, ingawa ni kwa kadiri tu inavyoendana na mapenzi Yake. Yeye anayehesabiwa kuwa mwafaka kwa hili, ingawa amevaa mwili, amevuka mipaka ya kuoza na kufa, akikubali kifo kama mtu anavyokubali usingizi wa kawaida, ambao, kwa faraja yake, humpeleka kwa kile ambacho amekitamani daima.

Kuhusu Ukuhani

1. Ukiheshimu mateso ya Bwana, na kujitwika chini kwa Neno la Mungu kwa ajili yetu, pamoja na dhabihu na muungano ndani yetu wa Mwili na Damu ya Kimungu inayotoa uzima—ambayo tunahesabiwa kuwa na haki ya kupokea si tu kupitia Ushirika bali pia kupitia Uadhimishaji wa Liturgia ya Kimungu—jinyenyekeze kama kondoo anayeongozwa machinjon, ukimwona kila mtu kuwa bora kuliko wewe, na jitahidi sana kutojeruhi dhamiri ya mtu yeyote. Bila kujisafisha kwanza, usidhani unaweza kushiriki katika Fumbo Takatifu, ili usiteketezwe kama ngano kavu na Moto wa Kimungu, na, kama nta, uyeyuke na kumwagika?

2. Na kwa kweli, ikiwa utatekeleza ibada hii takatifu, ya kimungu, yenye heshima kuu na ya kutisha kwa jinsi inavyostahili, na dhamiri yako haikukosoli kwa jambo lolote, basi katika jambo lingine lolote hutapata tumaini thabiti la wokovu kama lilivyo ndani yake. Kwa maana kutokana nayo utapata faida kubwa zaidi kuliko kutokana na tendo au tafakari nyingine yoyote. – Hata hivyo, ikiwa sivyo, basi jionee mwenyewe

maana yake. – Na kwa hakika ni bora zaidi, kwa kutambua udhaifu wa mtu mwenyewe, kuukataa wadhifa mkuu wa upadre kuliko, ukiwa unafahamu kutokustahili na uchafu wako, kuukubali na kuubeba, na huku ukionekana kuwa mkuu kwa wengi, kuwa kwa kweli, kwa sababu ya kutokustahili kwako, kama maiti, anayestahili kuliliwa.

3. Huduma ya ukuhani mtakatifu, upatanisho wake kwa Mungu, na maombezi yake yasiyokoma kwa ajili ya wote mbele zake, zinaizidi mbali sana nyimbo zote za zaburi na maombi, kama vile jua linavyozidi nyota. Kwa maana tunamtoa Mwana wa pekee mwenyewe kuwa dhabihu, – Yeye ambaye, kwa ajili ya upendo kwa wanadamu, aliweka maisha Yake kwa ajili ya wenye dhambi; tunamtoa Yeye na kumwasilisha kwa maombi si tu kwa ajili ya msamaha wa dhambi, bali pia kwa ajili ya kupewa yote tunayohitaji na tunayoyaomba: na Mwili, uliounganishwa na Uungu, kama makaa ya moto, unateketeza kila uovu na kuyaangaza mioyo ya wale wanaokaribia kwa imani; vilevile, Damu Takatifu na yenye heshima kuu, inayozidi hyssop yote, huondoa na kusafisha kila uchafu na mchafuko wa wale wanaothubutu kukaribia Sakramenti Takatifu kwa unyonge wote unaowezekana na ibada yenye matumaini. Ni wapi pengine mtu anaweza kupata kitu kama hiki?!

4. Mwili wa Neno la Mungu, ambao haujapanda mbinguni—kama mmoja wa Watakatifu alivyosema—hauharibiwi baada ya kushuka kutoka mbinguni, bali mkate uleule na divai ileile hubadilishwa kuwa Mwili na Damu ya Kristo, hili linapotendeka kwa imani, hofu, upendo na heshima kwa Fumbo la Kimungu kwa wale walioheshimiwa kwa ukuhani mtakatifu; katika fumbo hili, mabadiliko haya ya kimoja kuwa kingine hufanyika kupitia kitendo na msukumo wa Roho Mtakatifu wa Utakatifu Wote. Utakatifu na usafi gani, basi, vinahitajika kwa Padri anayegusa Mwili wa Kimungu, na ujasiri gani unahitajika anapopaswa kutenda kama mpatanishi kati ya Mungu na wanadamu, akiwa na waombezi wake, pamoja na Mama Takatifu Sana wa Mungu, vyeo vya mbinguni vya malaika, na Watakatifu wote wa zama zote? Inaonekana kwangu kuwa ni za kimalaika, au za kiubalozia: kwani sifa za mtu lazima ziendane na cheo chake.

5. Lazima ukumbuke, ndugu, kwamba Karamu Takatifu, ambazo zinapaswa kutakaswa, huachwa wazi baada ya Kiroho ili, kwa namna ya kusema, ziwaombe wale wanaozitoa, na kupaza sauti kwa sauti zisizoelezeka kwa Yeye anayeishi mbinguni, ili Yeye asidharau, bali awatazame, akikumbuka kujitoa kwa hiari kwa Mwanawe kwa ajili ya wenye dhambi, kushuka Kwake kusikoweza kuelezwa na dhabihu Yake kwa upendo kwa wanadamu; kwani hakutoa ukombozi na wokovu kwa waliyo haki kupitia mateso Yake, bali alituonea huruma sisi tulioanguka na kutuinua, kwa kuwa Yeye ni mwema na hana uovu.

6. Ingawa unajitahidi kwa ajili ya sala safi, inayounganisha akili isiyo na mwili na Mungu kwa namna isiyo ya kimwili, na tayari umefikia hatua ambapo, kama katika kioo, unaona hatima inayokusubiri baada ya mwisho wa maisha haya ya duniani—ukipokea dhamana ya Roho na kupata Ufalme wa Mbinguni ndani yako kwa hisia zako zote na kwa uhakika kamili; hata hivyo, usijiruhusu kuachiliwa kutoka kwa mwili bila kufahamu kifo kabla, bali ombea hili kwa dhati na uwe na uhakika ndani yako kwamba utalifikia, ikiwa itampendeza Mungu na ni ya manufaa kwako, kabla ya kuondoka kwako, – jambo ambalo lazima ujiandae nalo mchana na usiku, ukiacha hofu yote, kana kwamba umevuka falme za angani na kuepuka roho za uovu, ili uwe tayari katika falme za mbinguni kwa ujasiri na bila hofu, ukiwekwa miongoni mwa safu za malaika na kuhesabiwa miongoni mwa wale waliyo haki waliochaguliwa tangu zamani, na kumtazama Mungu, kadiri iwezekanavyo, au kwa kila namna tukitazama baraka alizotutayarishia, na kumtafakari Mungu Neno, ambaye kwa miale yake huangaza yote yaliyo juu ya mbingu, anayesifiwa kwa ibada moja pamoja na mwili wake mtakatifu sana, pamoja na Baba na Roho Mtakatifu, na majeshi yote ya mbinguni na Watakatifu wote. Amina.

Mtukufu Filotheos wa Sinai

Wasifu mfupi wake

Baba wetu mtakatifu Philotheus alikuwa mkuu wa jumuiya ya watawa kwenye Mlima Sinai, na hivyo akajulikana kama 'wa Sinai'. Haijulikani alipokuwa hai au alifariki lini. Kazi yake ya sasa, iliyogawanywa katika sura 40, imeandikwa kwa uzuri na imejaa hekima kubwa ya kiroho na ufahamu unaookoa roho kiasi kwamba haiwezekani kuielezea kwa maneno. Kwa hiyo, inachukuliwa kuwa si haki kuitenganisha na mkusanyiko wa maandiko mengine ya baba wa kanisa kuhusu busara. – Na inastahili umakini zaidi: maana kama mtu yeyote angeiita tafsiri sahihi na kanuni ya kweli ya kiasi, uhifadhi wa akili, na usafi wa moyo, hangekosea ukweli.

Sura Arobaini Kuhusu Ustaarabu na baba yetu mtakatifu Philotheos wa Sinai

1. Kuna ndani yetu mapambano ya kiakili, magumu zaidi kuliko yale ya kimwili. Mtafutaji wa utauwa lazima ajitahidi kwa ajili ya hili na afuate lengo hili kwa akili yake, ili, kama lulu au jiwe la thamani, kumbukumbu ya Mungu ihifadhiwe kikamilifu moyoni. Ni lazima mtu aache kila kitu, hata mwili, na kudharau maisha haya yenyewe, ili apate Mungu mmoja wa kweli katika moyo wake. Kwani Mt. Krisostomo alisema kwamba maono moja ya busara ya Mungu yanatosha kuangamiza waovu.

2. Wale wanaopigana vita vya kiroho lazima, kwa shauku yote, wajichagulie wenyewe, kwa mujibu wa Maandiko Matakatifu, mazoezi ya kiroho na kuyatumia kwa akili kama plasta za uponyaji. Hivyo basi, tangu asubuhi, anasema mtu, ni lazima kusimama kwa ujasiri na bila kutetereka mlangoni mwa moyo, ukiwa na kumbukumbu thabiti ya Mungu na sala isiyokoma ya Yesu Kristo ndani ya nafsi, na kwa uangalifu huu wa akili kuua wenye dhambi wote wa dunia, yaani, kwa kumkumbuka Mungu kwa uaminifu, kwa nguvu na kwa kuinua roho, kukata, kwa ajili ya Bwana, vichwa vya wenye nguvu na chanzo cha mawazo yanayochochea mzozo: kwani, kama tunavyojua, hata katika kazi za kujinyima za akili kuna mpangilio fulani wa kimungu na mfuatano wa matendo. – Hivi ndivyo mtu anavyopaswa kujitahidi, akijikana nafsi (kwa ajili ya Ufalme), hadi wakati uliowekwa wa kula chakula ufike. Baada ya hili, baada ya kumshukuru Bwana, ambaye kwa upendo wake pekee kwa wanadamu anatutunza kwa chakula cha kiroho na kimwili, mtu anapaswa kujikana nafsi kwa kukumbuka na kutafakari juu ya kifo. Na siku iliyofuata mara moja, ni lazima tena tuanze majukumu yetu ya asubuhi kwa kujidhibiti. Kwani hata kwa ratiba kama hiyo ya kila siku, tutaweza kwa shida tu, katika Bwana, kuepuka mitego ya adui wa akili zetu. Hata hivyo, mazoea kama haya, yakishakita mizizi ndani yetu, huleta wema watatu wafuatayo: Imani, Tumaini na Upendo, ambapo Imani hutuelekeza kwenye hofu ya kweli ya Mungu, ilhali Tumaini, likishinda hofu ya utumwa, humwongoza mtu kwenye upendo wa Mungu. Ikiwa Tumaini halitutia aibu, likizalisha kwa kawaida upendo wa aina mbili ambao Sheria na Manabii hutegemea; basi, kwa upande wake, Upendo haukosi kamwe, wala katika enzi hii—kwa maana hapa, kwa mwenye kushiriki nao, ndio chanzo cha utimizo wa amri za kimungu—wala katika enzi ijayo.

3. Ni nadra sana kwa kweli kupata wale ambao ni watulivu akilini. Hii ni alama ya wale tu wanaotumia kila njia kuvuta neema ya Kimungu kwao na kujazwa na faraja ya kiroho inayotiririka kutoka kwake. – Basi, ikiwa sisi, kama wao, tunataka kufanya mazoezi ya nidhamu ya kiroho—falsafa hii ya Kristo—katika kuhifadhi akili na katika kiasi, tuanze njia hii kwa kujiepusha na vyakula vingi, tukiamua kula na kunywa kwa kiasi kidogo iwezekanavyo. Ustawi wa akili huitwa kwa haki njia, kwani huongoza hadi Ufalme—ule ulio ndani yetu na ule ulio mbele yetu—na warsha ya akili, kwani husafisha na kung'arisha tabia za akili, ukibadilisha wenye hisia kali kuwa wasio na hisia. Pia ni kama dirisha dogo la nuru ambalo kupitia kwalo Mungu, anapokaribia, hujidhihirisha kwa akili.

4. Pale ambapo kuna unyenyekevu, kumkumbuka Mungu kwa utulivu na umakini, na maombi ya mara kwa mara dhidi ya maadui—ndipo kuna mahali pa Mungu, au mbingu ya moyo, ambapo umati wa mashetani huogopa kusimama, kwa maana Mungu huishi mahali hapa.

5. Hakuna kitu cha uharibifu zaidi kuliko mdomo mwingi, wala hatari zaidi kuliko ulimi usiozuilika; na hakuna kitu kinachovuruga na kuharibu utajiri wa roho kwa kiasi kikubwa kama hivyo. Kwa maana chochote tunachojenga ndani yetu kila siku, mdomo mwingi hukiharibu tena; na chochote tunachokusanya kwa jasho, roho hukipoteza tena kupitia uovu wa ulimi. Ni nini kibaya zaidi kuliko hili (ulimi usio na udhibiti)? Ni uovu usiozuilika. Lazima tuweke kikomo kwake, tuufunge mshipa na kuudhibiti, na, tuseme, tuulazimishe kutumikia uhitaji pekee. – Na nani anaweza kuelezea ukubwa kamili wa madhara ya kiroho yanayosababishwa na ulimi (usio na udhibiti)?

6. Lango la kwanza linaloelekeza katika Yerusalemu ya kiroho, katika umakini wa akili, ni ukimya wenye busara wa midomo, hata wakati akili bado haijanyamaza; la pili ni kujidhibiti kwa kiasi (kilichopimwa kwa kipimo kidogo) katika chakula na vinywaji; la tatu, ambalo husafisha akili na mwili, ni kumbukumbu na tafakari isiyokoma kuhusu kifo. Baada ya kuona uzuri wa hili la mwisho mara moja, na kuguswa na kufurahishwa nalo kwa roho badala ya kwa jicho, nilitamani kumchukua awe mwenza wangu maishani, kwa kuwa nilikuwa nimepenzi neema na utukufu wake. Jinsi alivy nyenyekevu, mwenye huzuni ya furaha, na mwenye tafakari; jinsi anavyoogopa adhabu ya haki ya baadaye na jinsi anavyohofia kuishi kwa muda mrefu (kwa bahati tu)! Kutoka kwa macho yake ya mwili kwa kawaida hutiririsha maji ya uhai yenye uponyaji, na kutoka kwa macho yake ya akili – chemchemi tele ya mawazo ya busara, ambayo, yakitiririka na kuruka, hufurahisha akili. Ndiye huyu hasa, kama nilivyosema, binti wa Adamu—yaani, ukumbusho wa kifo—

ambaye siku zote nilitamani awe mwenza wangu, kulala naye, kuzungumza naye, na pamoja naye kuchunguza kitakachonitokea baada ya kuachana na mwili huu; lakini mara nyingi kusahau huku hatari—mwanawe huyu giza wa shetani—kulizuia nisifanye hivyo.

7. Kuna vita ambavyo roho za uovu hupigana siri dhidi ya roho kupitia mawazo. Kwa maana kama vile roho isivyoonekana, ndivyo nguvu hizo zenye uovu, kwa kuzingatia asili yake, huishambulia kwa vita isiyoonekana. Na mtu anaweza kuona, kwao wote na kwake, silaha, mikakati (uwekaji wa majeshi na uendeshaji wa vita), hila za udanganyifu na mashambulizi ya kutisha (shambulio la haraka ili kutia hofu), pamoja na mapigano ya ana kwa ana, ushindi na kushindwa kwa pande zote mbili. Kuna kitu kimoja tu kinachokosekana katika vita hivi vya kiakili tunavyovielezea, ikilinganishwa na vita vya kimwili: wakati maalum wa kutangaza vita. Katika vita halisi, muda hupangwa na kanuni husika huzingatiwa; lakini vita hivi (vya kufikirika), bila tangazo lolote, vinashambulia ghafla katika vilindi vya moyo, na baada ya kupiga kura (kwa hiari; au tuseme: baada ya kupata nguvu kupitia idhini ya moyo kwa yale yanayopendekezwa), huuua roho kupitia dhambi. Ni kwa sababu gani na kwa madhumuni gani vita na mapambano haya hupiganwa dhidi yetu? Ni ili tusitimize mapenzi ya Mungu, ambayo tunaiomba, tukisema: *'Mapenzi yako na yatimizwe ndani yetu'* (Luka 11:2), yaani, amri za Mungu. Na kama mtu yeyote, akiwa amethibitisha akili yake na, akiwa na utulivu kamili katika Bwana, ameacha kupotea, anaanza kufuatilia kwa makini uvamizi wao (wa maadui wasioonekana) (ndani ya moyo) na mitego yao (migongano na akili iliyotulia) inayotokea katika mawazo ya dhana, atatambua hili kutokana na uzoefu. Kwa hiyo, Bwana, akielekeza kusudi Lake dhidi ya mashetani wabaya, na, kama Mungu anavyoona mapema makusudi yao, ameweka amri Zake kupinga malengo yao, akiwaonya wale wanaozivunja.

8. Mara tu tutakapopata ustadi fulani katika kujidhibiti na katika kuepuka maovu yanayoonekana yanayotokana na hisia tano, basi tutaweza kulinda mioyo yetu pamoja na Yesu na kumwangaziwa naye, na, kwa joto fulani la hisia, kufurahia wema wake kwa akili zetu. Kwa maana tumeikumbatia sheria ya kutakasa moyo kwa sababu nyingine isipokuwa hii, kwamba, mawingu ya mawazo maovu yakiondolewa kutoka anga la moyo na kutawanywa kwa uangalizi usiokoma, tuweze, kama siku ya wingu , kuuona waziwazi Jua la haki – Yesu – na kupata nuru kiasi fulani katika akili zetu kwa maneno ya utukufu Wake; kwa maana haya hayafunuliwi kwa kila mtu, bali kwa wale tu wanaotakasa akili zao.

9. Lazima tuendeleze hali hii ya akili kila siku, kama inavyofaa kwa mtu anayesimama mbele ya uso wa Mungu. Kwa maana Nabii Hozea anasema: *'Wadumishe rehema na haki, na mkaribie Mungu wenu'* (Hozea 12:6). Tena, Nabii Malakia anazungumza kwa niaba ya Mungu: *'Mwana humheshimu baba yake, na mtumwa humwogopa bwana wake; lakini mimi ni baba, heshima yangu iko wapi? Na mimi ni bwana, hofu yangu iko wapi?' asema Bwana Mwenyezi* (1:6). Mtume pia anaandika: *"Tusafishwe na tuondolewe kila uchafu, wa mwili na wa roho"* (2 Wakorintho 7:11). Na Hekima inaagiza: *"Linda moyo wako kwa uangalifu wote; maana chemchemi za uzima hutoka humo"* (Mithali 4:23). Na Bwana Yesu Kristo mwenyewe anatia amri: *"Safisha ndani ya kikombe, ili hata nje yake iwe safi"* (Mathayo 23:26).

10. Matunda ya mazungumzo yasiyofaa na ya bure wakati mwingine ni chuki dhidi yetu kutoka kwa wale wanaosikiliza; wakati mwingine ni lawama na dhihaka, wanapoona upumbavu wa maneno yetu; wakati mwingine ni uchafuzi wa dhamiri; na wakati mwingine ni hukumu kutoka kwa Mungu na kumwonea huzuni Roho Mtakatifu: jambo ambalo ni la kutisha zaidi kuliko kitu kingine chochote.

11. Yeye ambaye, akitakasa moyo wake na kumwondoa dhambi kwa jina la Bwana, anajitahidi kupata maarifa ya kimungu na anafanikiwa kuona kwa akili yake kile kisichoonekana na wengi, hapaswi kuwa na kiburi kwa yeyote kwa sababu ya hili. Kwani ni kiumbe gani aliye safi kuliko yule asiye na mwili, na ni nani anayejua yote kuliko malaika? Hata hivyo, hata yeye, alipokuwa na kiburi, alitupwa kutoka mbinguni kama radi. Kiburi chake kilihesabiwa na Mungu kuwa uchafu. – Inajulikana vyema jinsi wale wanaochimba dhahabu wanavyotenda (yaani, kuwa chini ya kila kitu, kama walivyo chini ya ardhi, ili kupata dhahabu ya maarifa).

12. Mtume anasema: *'Kila mtu anayeshindana katika michezo hujidhibiti katika mambo yote'* (1 Wakorintho 9:25). Kwani haiwezekani, ukiwa na tumbo lililojaa chakula, kupigana vita dhidi ya falme, dhidi ya majeshi yasiyoonekana ya uadui, wale waliofungwa na mwili huu, ambao ni mzito na daima hutamani roho. *'Kwa maana ufalme wa Mungu si suala la kula na kunywa'* (Warumi 14:17). *'Kwa maana nia iliyowekwa katika mwili ni uadui na Mungu; maana haiitii sheria ya Mungu, wala haiwezi'* (Warumi 8:7). Haliwezi, ni wazi, kwa sababu, ikiwa ya kidunia na ikiundwa na majimaji ya mwili, damu na mate, daima huvutiwa na mambo ya kidunia na hufurahia anasa za maangamizi za enzi hii ya sasa. *"Kwa maana nia iliyowekwa katika mwili ni mauti; bali wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu"* (Warumi 8:8).

13. Tunahitaji unyenyekevu mkuu ikiwa kweli tunajali kuweka akili zetu katika Bwana, kwanza kabisa kwa upande wa Mungu, na (pili) kwa upande wa watu. Ni lazima daima na kwa kila njia tuvunje mioyo yetu, tukitafuta na kutekeleza kila kitu kinachoweza kuinyenyekeza. Kama inavyojulikana, kumbukumbu ya maisha yetu ya zamani duniani huvunja na kuyainua moyo, ikiwa tutaikumbuka kama inavyostahili. Vilevile, kumbukumbu ya dhambi zetu zote za ujana, mtu anapozikagua akilini moja baada ya nyingine, kwa kawaida hutuinua moyo na kutoa machozi, na hutuhamasisha kutoa shukrani kwa Mungu kwa moyo wote, kama vile kumbukumbu ya daima, yenye ufanisi (na inayohisiwa kwa undani) ya kifo inavyofanya; zaidi ya hayo, hii husababisha kilio cha furaha chenye utamu na kuleta utulivu akilini. Zaidi ya yote, ukumbusho wa mateso ya Bwana wetu Yesu Kristo hupunguza kiburi chetu na kutufanya tupunguze macho yetu chini, mtu anapoyakumbuka akilini mwake na kuyakumbuka kwa undani wote. Hii pia huleta machozi. Zaidi ya hayo, baraka kuu za Mungu—zilizotolewa kwetu hasa—huyainyenyekeza kweli roho mtu anapozitaja moja baada ya nyingine na kuzitafakari: kwani tunapigana vita dhidi ya mashetani wenye kiburi (wasio na shukrani kwa Mungu).

14. Kwa kujiona mkuu, usiepuke tiba hizi za wokovu kwa ajili ya roho, ikiwa wewe ni mmoja anayezihitaji. Maana vinginevyo hutakuwa tena mwanafunzi wa Kristo, wala mfuasi wa Paulo, ambaye anasema kumhusu mwenyewe: *'Mimi si stahiki kuitwa Mtume'* (1 Kor. 15:9); na mahali pengine anakiri kwamba hapo awali alikuwa mchukiaji wa haki, mtesaji na mtu mkatili (1 Tim. 1:13). – Unaona, wewe mwenye kiburi? Huyu ni mtakatifu, lakini hajasahau maisha yake ya zamani. Hakika, watakatifu wote, tangu mwanzo wa uumbaji hadi sasa, wamejivika vazi hili kuu takatifu la Mungu (yaani, unyenyekevu). Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe, akiwa Mungu—asiyeeleweka, asiyejulikana na asiyeelezeka—alivaa unyenyekevu katika maisha yake yote ya mwili; ili kwamba unyenyekevu mtakatifu unastahili kuitwa kwa haki kuwa sifa ya kimungu, amri ya Bwana na vazi. Vivyo hivyo, Malaika na nguvu zote za kimungu zenye mwangaza hutenda na kuhifadhi sifa hii, wakijua ni kwa kuanguka gani Shetani mwenye kiburi alianguka, na jinsi anavyotumika kama mfano wa jinsi mtu anavyopaswa kuhofia kuanguka (katika dhambi hii), yule mwovu amelala katika kuzimu, akiwa amefunuliwa mbele za Mungu kama kiumbe asiye na heshima kuliko viumbe wote kwa sababu ya kiburi chake. Tunajua pia ni kwa anguko gani Adamu alianguka kwa sababu ya kiburi. Tukiwa na mifano kama hiyo ya wema huu unaopelekea kiburi mbele ya macho yetu, tujiadhimishe daima kwa njia zote, kadri tuwezavyo, tukitumia tiba zilizotajwa hapo juu . Tujiadhimishe kwa roho na mwili, katika fikra zetu, katika matamanio yetu, katika maneno yetu, katika mawazo yetu, katika mwonekano wetu wa nje, kimwili na kiroho. Jambo tunalopaswa kuwa makini nalo hasa ni kuhakikisha kwamba Yesu Kristo, Mwana wa Mungu na Mungu Mwenyewe, anayesimama badala yetu, asigeuke kutupinga. *'Kwa maana Bwana hupinga wenye kiburi, Bali huwapa wanyenyekevu neema'* (Met. 3:34). *'Hakuna mtu mwenye kiburi aliye safi machoni pa Bwana'* (Methali 16:5); *'bali yeye anayejinyenyekeza atatukuzwa'* (Luka 18:14). *'Jifunzeni kwangu, kwa kuwa mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni,' asema Mwokozi* (Mathayo 11:29). – Kwa hiyo, tunapaswa kuwa waangalifu.

15. *'Jilindeni,'* asema Bwana, *'lisije nanyi mzito mioyo kwa ulevi wa pombe na ulevi wa aina nyingine'* (Luka 21:34). *'Yeye anayejitahidi kwa ajili ya ushindani hujiepusha na mambo yote,'* kulingana na maneno ya Mtume (1 Wakor. 9:25). Tukijua maneno haya yote yaliyotolewa kwetu katika Maandiko Matakatifu, tuishi maisha yetu kwa kujidhibiti. Kwanza kabisa, baada ya kuachana na vyakula mbalimbali, tuwazoeze miili yetu katika tabia njema na mpangilio, tukiyipa chakula kwa kiasi. Kwani kwa njia hii, msukumo wa tamaa hufungwa kwa urahisi na kuwekwa chini ya udhibiti wa akili; na, kusema kweli kwa dhati kabisa, ndivyo ilivyo pia kwa msukumo wa hasira. Lakini pia ni rahisi zaidi kujiepusha na dhambi zingine kwa njia hii, kwani hata wale wanaotenda wema kwa matendo yao wenyewe na uzoefu wao huona kujiepusha kwa upana—yaani, kujiepusha na kila aina ya uovu—kama wema wenyewe. Hivyo basi, sababu ya usafi—baada ya Mungu, chanzo na mtoaji wa mambo yote mema—ni kujiepusha na ulafi, unaotendwa kwa usawa kila siku na kwa kiasi.

16. Kama vile Shetani, katika upinzani wake dhidi ya Mungu na katika tamaa yake ya kuzuia mapenzi ya Mungu—yaani, amri—yasiitimie, anapigana vita dhidi ya Mungu kupitia sisi kwa kujaribu kuzuia utimizo wake: basi tena, Mungu, akitaka kwamba mapenzi Yake matakatifu—yaani, kama nilivyosema, amri za kimungu na zinazotoa uzima—yatimizwe kupitia sisi, kwa nguvu Zake mwenyewe huzuia nia mbaya ya yule mwovu. Mungu mwenyewe anazuia tamaa ya kipumbavu ya adui ya kumkataa kwa kumshawishi watu kuvunja amri Zake, kupitia udhaifu wa kibinadamu. Na tafakari: si hivi ndivyo inavyotokea? – Amri zote za kimungu huweka sheria kwa ajili ya asili ya nafsi yenye sehemu tatu, na kuifanya iwe imara kwa njia ya yale

yanayoamuru. Kwa wale wanaozifuata kwa ukaribu, asili hii yenye sehemu tatu inakuwa imara kweli. Lakini shetani hushambulia mchana na usiku asili hii ya nafsi yenye sehemu tatu. Basi, kama Shetani anapigana vita dhidi ya asili hii ya nafsi yenye sehemu tatu, ni wazi kwamba kwa kufanya hivyo anapigana vita dhidi ya amri za Kristo; kwani Kristo, kupitia amri Zake, huweka sheria juu ya asili hii ya nafsi yenye sehemu tatu—yaani, vipawa vya nafsi vya hasira, tamaa na fikra. – Na fikiria: onyo kwamba yeyote anayemkasirikia ndugu yake bila sababu atahukumiwa (Mathayo 5:22), na amri Zake zinazofuata—haya ni tiba kwa sehemu ya hasira. Adui anatafuta kupindua amri hii, na zingine zilizowekwa pamoja nayo, kutoka ndani kwa njia ya mawazo ya mizozo, chuki na wivu. Mpinga huyu (wetu na wa Mungu) anajua kwamba mtawala wa sehemu ya hasira ni nguvu ya fikra. Ndiyo maana kwanza huielekeza mishale yake kupitia mawazo—kama nilivyosema tayari—ya mashaka, wivu, ugomvi, ugomvi, ujanja na kiburi; na huielekeza nguvu ya akili kuachana na mamlaka yake halisi, na, baada ya kuikabidhi hatamu sehemu yenye hasira yenyewe, kuiiacha bila udhibiti wowote. Kisha, baada ya kuondoa msimamizi wake, hasira hiyo, bila kizuizi, hutiririka kupitia kinywa kwa maneno kila kitu kilichokuwa kimekaa awali moyoni—kile ambacho kilikuwa kimehifadhiwa huko hadi wakati huo kwa njia ya mawazo ya uadui, wakati akili ilipokuwa haijali. Hivyo basi, moyo hujaa si Roho wa Mungu wala mawazo ya kimungu, bali uovu usio na kizuizi: maana, kama Bwana anavyosema, 'kama vile kilivyo moyoni ndivyo kinavyotoka mdomoni' (Luka 6:45). Mwovu anapomwongoza mtu kwa njia hii hadi anaanza kutoa kwa maneno kile kilichokuwa kimefichwa na kupangwa ndani yake, basi mfungwa huyu (wa adui) hatamsema *tu* ndugu yake *'ni saratani au mwendawazimu'*, bali atatoa maneno ya kuudhi zaidi, na hata kufikia hatua ya kumuua. – Hizo ndizo hila zinazotumiwa na Yule Mwovu kuhusiana na amri tuliyopewa na Mungu ya kutokasirika bila sababu. – Hata hivyo, ingekuwa inawezekana kuepuka si tu maneno ya kuumiza bali pia yale yanayofuata, ikiwa, mara tu hasira inapochipuka, kupitia maombi na umakini kwa yale yanayotokea ndani, mawazo (mawazo yanayochochea moto). Hivyo, mwangamizi wa roho hufikia lengo lake baya tu anapomkuta mtu ambaye, akiwa chini ya ushawishi wa mawazo aliyopanda katika moyo wake, yuko tayari kuvunja amri ya Kimungu.

17. Na amri ya Bwana Mungu inaagiza nini kuhusu upande wa tamaa? *'Kila amwangazaye mwanamke kwa machoyo ya tamaa amekwisha kufanya uzinzi naye moyoni mwake'* (Mathayo 5:24). – Na ni mtego gani wa aina gani mtu mwovu hutengeneza akilini mwake dhidi ya amri hii, kwa kuwa amri kama hiyo imetolewa? Kwa kuwa vitu vinavyoweza kuchochea tamaa viko mbali, anageukia ndani, na hushambulia amri hiyo kwa vita vya tamaa. – Hufanya hivi kwa kuchora na kuchapisha picha za uasherati ndani ya nafsi; inaweza hata kuwa kwamba maneno husikika yanayochochea tamaa; na kuna mambo mengine mengi yanayojulikana na wale ambao wamejaribiwa katika mapambano ya kiakili.

18. Ni amri gani, hatimaye, inayotoa kanuni za msingi kwa nguvu ya akili? *'Bali nawaambia, Msiape kabisa. Nawe, Ukisema, Ndiyo, uwe ndiyo; Ukisema, Hapana, uwe hapana'* (Mathayo 5:34). Zaidi ya hayo: *'Yeyote asiyetenga mali yake yote hawezi kuwa mwanafunzi wangu'* (Luka 14:33). Na: *'Ingieni kwa lango nyembamba'* (Mathayo 7:13). Je, hizi ndizo amri za akili? – Adui yetu, akitaka hata nguvu hii ya akili—kama kiongozi shujaa fulani—aitawale, kwanza huiba uwezo wake wa kutenda maamuzi sahihi kupitia mawazo ya ulafi na uvivu; Hivyo basi, akiwa ameinyimwa mamlaka yake ya asili juu ya nguvu zingine za akili na kuidhihaki kama ambavyo mtu hufanya kwa kiongozi mlevi, anailazimisha kutekeleza mapendekezo na matakwa yake, akitumia hasira na tamaa kama washirika wake katika hili. Nguvu hizi—yaani, za tamaa na za hasira—zikiwa zimeachwa kama nguvu za kiakili, huanza kugeuza hisia zetu zote tano, kama watumishi watiifu, kuwa vyombo vya dhambi dhahiri. Na ni maovu na anguko gani hutokana na hili! Akili isipodhibiti na kufunga hisia kutoka ndani, basi macho hutawanyika kila mahali kwa udadisi, masikio hufurahia kusikiliza mambo yasiyo na maana, hisia ya kunusa huwa na upuuzi, kinywa hakidhibitiwi, na mikono huweka mikono kwenye mambo yasiyostahili kuguswa. Hii hufuatiwa na uongo badala ya ukweli, upumbavu badala ya hekima, uzinzi badala ya usafi, na woga badala ya ujasiri. Na hizi sifa kuu nne—yaani, ukweli, hekima, usafi na ujasiri—zina asili ya namna kwamba, zikiwa timamu na imara ndani ya nafsi, hutawala sehemu tatu za nafsi vizuri; na nafsi iliyotawaliwa vizuri huwadhibiti hisia dhidi ya yote yasiyofaa. Na kisha akili, ikiwa katika utulivu, wakati nguvu zingine zinapoongozwa kulingana na mapenzi ya Mungu na kumtii, hushinda kwa urahisi katika vita vya akili. Lakini inapokosa kuwa makini, na kuruhusu nguvu zingine kuangukia katika mchafukoge, basi, ikiwashindwa na hila za yule mwovu, huvunja amri za kimungu. Kwa maana kosa la amri bila shaka huleta, kwa njia moja au nyingine, ama toba inayostahili au mateso katika enzi ijayo. Na hivyo basi ni jambo la fadhila sana kwa akili kubaki macho daima; maana kwa njia hii, ikiwa imewekwa imara kwa namna inayofaa asili yake, inakuwa mlinzi wa kweli wa amri za kimungu.

19. Nafsi (inayopenda dhambi), ikiwa imezungukwa na kuzuiwa na roho za uovu kama kuta, imefungwa kwa minyororo ya giza – na kwa sababu ya giza hili linaloizunguka, haiwezi kuomba kama inavyopaswa: kwani imefungwa nalo kwa siri (katika vilindi vyake vya ndani, au bila hata kutambua jinsi gani), na hupofushwa machoni pake ya ndani. Lakini anapozinduka, anapoanza kumgeukia Mungu katika maombi na kujitahidi kuwa macho katika maombi; basi, kidogo kidogo, huanza kuachiwa huru na nguvu ya maombi kutoka gizani: la sivyo, hakuna uwezekano wa kuachiwa huru kutoka kwake. Wakati huu anatambua kwamba ndani ya moyo wake kuna mapambano mengine, mzozo mwingine uliofichika, vita vingine vya mawazo, vinavyochochewa na roho za uovu, kama vile Maandiko Matakatifu yanavyoshuhudia yanasema: *'Roho ya mfalme ikikushukia, usiondoke mahali pako'* (Mhub. 10:4). Hata hivyo, nafasi ya akili ni kusimama kwake imara katika wema na utulivu. – Kuna msimamo imara katika maisha ya wema na pia katika yale ya dhambi. Maana Maandiko yanasema: *'Heriye mtu asiyetembea katika shauri la waovu, wala kusimama katika njia ya watenda dhambi'* (Zab. 1:1). Na Mtume anafundisha: *'Simameni imara, mkiwa mmebanda viuno vyenu kwa kweli'* (Efe. 6:14).

20. Tushikamane na Kristo kwa nguvu zetu zote; kwa maana wapo wengi wanaotafuta kwa kila njia kumwondoa kutoka katika roho zetu. Wala tusimruhusu Yesu apotoshwe na 'umati' wa mawazo *'unaoishi katika roho'* (Yohana 5:13). Lakini haiwezekani kumshikilia bila kazi ngumu ya kiroho yenye maumivu. Tujitahidi kufuata nyayo za maisha Yake katika mwili, ili sisi pia tuishi maisha yetu kwa unyenyekevu. Tuchukulie moyoni mateso Yake, ili, tukimfanania, tuweze kuvumilia kila huzuni kwa subira. Tuhisi uvumilivu Wake usioelezeka na wa uangalifu kwetu, ili, kupitia kuonja hiki kwa utamu katika roho zetu, tujue jinsi Bwana alivyo mwema. Juu ya yote haya, au tuseme, kabla ya yote, tumwamini Yeye bila shaka katika kila alichosema, na tusubiri kila siku utunzaji Wake unaotujia; na chochote kitakachotokea, chochote tutakachokutana nacho, tuikubali kwa shukrani, upendo na kuridhika kwa furaha, na tujifunze kumtazama Mungu Mmoja, Anayeendesha vitu vyote kulingana na sheria za kimungu za hekima Yake. Tutakapofanya haya yote, basi hatutakuwa mbali na Mungu. (Tufahamu pia kwamba) uchaji Mungu ni ukamilifu usio na mwisho, kama alivyowahi kusema mmoja wa watu wenye Mungu na waliokamilika kiroho.

21. Yeye anayetumia vizuri wakati wa maisha yake, akiwa amejishughulisha daima na mawazo na ukumbusho wa kifo, na kwa hivyo kwa hekima zaidi huikomboa akili yake kutoka kwa tamaa; Mtu wa aina hiyo kwa kawaida huona vishawishi vya daima vya hila za shetani kwa dhati zaidi kuliko yule anayeishi bila kumkumbuka kifo, akitumai kusafisha moyo kwa nguvu za akili pekee, badala ya daima kuwa na wazo la huzuni na la kusikitisha la . Mtu wa aina hiyo, akidhani kwamba kwa werevu wake anadhibiti tamaa zote hatari, huku asitambue jinsi anavyofungwa na moja—mbaya zaidi ya zote—huangukia kiburi (kama mtu anayetarajia kufanikiwa katika jambo lolote) bila Mungu. Ni lazima awe na busara timilifu, asije akapoteza akili yake kwa sababu ya kiburi. Kwa maana, kama Mtume Paulo anavyosema (1 Wakorintho 8:1), roho zinazokusanya maarifa kutoka huku na kule huwa na kiburi mbele ya wale wanaowadhania kuwa hawajui kama wao, kwa sababu, nadhani, hakuna cheche ya upendo unaojenga ndani yao. Lakini yeyote anayefikiria kifo kila wakati ana busara zaidi kuliko asiyefanya hivyo, akitambua hila za mashetani, akiwafukuza kwa ufanisi na kuwakanyaga chini ya miguu yake.

22. Kumbukumbu tamu ya Mungu, yaani, Yesu, kwa hasira ya dhati na huzuni ya wokovu, kwa kawaida huvunja uchawi wote wa mawazo, mapendekezo mbalimbali, maneno, ndoto za mchana, dhana za giza, na, kwa ufupi, kila kitu ambacho adui mharibifu-sote hujihami nacho na ambacho anasonga mbele kwa ujasiri, akitafuta kumeza roho zetu. Yesu, anapoitwa, huangamiza kwa urahisi vitu hivi vyote. Kwa maana hakuna wokovu kwetu kwa mtu mwingine yeyote isipokuwa Kristo Yesu. Hili pia lilisemwa na Mwokozi Mwenyewe alipotangaza: *'Bila mimi hamwezi kitu chochote'* (Yohana 15:5).

23. Basi, kila saa na kila wakati, tuilinde mioyo yetu kwa bidii yote dhidi ya mawazo yanayofunika kioo cha roho, ambamo ni Yesu Kristo pekee—yeye ambaye ni hekima na nguvu za Mungu Baba—anayepaswa kuchorwa na kuonekana katika nuru. Tufuate bila kuchoka Ufalme wa Mungu ndani ya mioyo yetu; na kwa hakika tutapata kwa fumbo ndani yetu nafaka, lulu, chachu, na vilivyosalia vyote, ikiwa tutasafisha jicho la akili yetu. Ni kwa sababu hii hasa ambayo Bwana wetu Yesu Kristo alisema, *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21), akimaanisha kwa hayo Uungu unaoishi ndani ya moyo.

24. Ustawi, unaopelekea mng'ao, hutakasa dhamiri. Na dhamiri, ikitakaswa hivi, huondoa giza lote lililo ndani, kama vile nuru inavyong'aa ghafla pazia linaloifunika linapoondolewa. Na mara giza linapoondolewa, dhamiri, kupitia uwaangavu wa kweli usiokatiza, inafichua tena kile kilichosahaulika, au kile kilichokuwa kimefichika na kisitambuliwe. Wakati huo huo, kupitia uwaangavu huu wenyewe, inafundisha

mapambano yasiyoonekana dhidi ya maadui wanaojulikana na akili, na vita ndani ya mawazo, – inafundisha jinsi ya kurusha mikuki katika pambano hili la mtu mmoja, jinsi ya kupiga mishale kwa ustadi (dhidi ya maadui) ya mawazo mema, kuzuia mishale yao isimpige akili, na, kama mshale, kuielekeza itafute hifadhi kwa Kristo, ambaye ni nuru inayotamaniwa badala ya giza hatari. Yeyote aliyenionja nuru hii anafahamu ninachozungumzia. Ladha ya nuru hii inatesa roho inayoiroja kwa njaa isiyoisha; kadiri inavyoifurahia, ndivyo inavyoitamani zaidi. Nuru hii, inayovuta akili kwake kama jua linavyovuta macho, ni nuru isiyoelezeka yenyewe, lakini inafanyawezekana kueleweka—siyo kwa maneno, lakini kupitia uzoefu wa yule anayepokea ushawishi wake, au kwa usahihi zaidi, anayepenywa nao – huniamuru ninyamaze, ingawa akili bado ingependa kufurahia mazungumzo kuhusu mada hii hasa inayojadiliwa sasa.

25. *'Tafuteni amani na watu wote, na utakatifu; maana nani hatamwona Bwana, mtu asipokuwa na utakatifu*' (Ebr. 12:14), kwa ajili ya kupata upendo na usafi: maana kwa hakika, ndivyo amani na utakatifu. Hata hivyo, ni lazima tujipambe kwa hasira dhidi ya mashetani pekee, wanaotupigia vita kwa mawazo na hasira. Lakini sikieni jinsi tunavyopaswa kupigana vita inayokolea ndani yetu kila wakati, na kutenda ipasavyo: muunganishe maombi na uangalizi – na uangalizi utaimarisha maombi, na maombi yataimarisha uangalizi. Umakini, kwa kuwa macho kila wakati juu ya yote yaliyo ndani, hutambua jinsi maadui wanavyojaribu kuingia huko, na, ikiziba njia yao ya kuingia kadiri uwezo wake, wakati huo huo humwomba Bwana Yesu Kristo kwa msaada, ili Yeye awafukuze hawa wapiganaji werevu. Ukitenda hivyo, umakini wako huzuia kuingia kwao kwa kupinga; na Yesu, anapoitwa, huwafukuza mashetani pamoja na udanganyifu wao.

26. Linda akili yako kwa umakinifu mkubwa. Mara tu unapoona wazo la (adui), likatae mara moja, lakini wakati huo huo harakisha kumwita Bwana Yesu akuondolee. Na Yesu mkarimu, bado ukiwa unaongea, atasema: 'Mimi niko pamoja nawe, ili niombe kwa ajili yako.' Lakini hata baada ya maadui hawa wote kudhibitiwa kwa maombi yako, endelea kuilinda akili yako kwa bidii. Tazama, mara nyingine tena mawimbi ya mawazo, mengi zaidi kuliko hapo awali, yatakurushia mmoja baada ya mwingine, hata roho yako itaonekana kuzama katika shimo kuu na kuwa tayari kupotea. Lakini mara nyingine tena, Yesu—akichochewa na mwanafunzi—anauagiza upepo mbaya (wa mawazo) utulie, nao unatulia. Wewe, ukiwa umepata uhuru kutoka kwa mashambulizi ya adui kwa saa moja au dakika moja, mpe utukufu Yeye aliyekuokoa, na ujizame katika kutafakari juu ya kifo.

27. Kwa umakini wote wa mioyo yetu na kwa roho ya ibada, tupite njia yetu. Umakini na maombi, vinapoungana siku baada ya siku, huleta kitu kinachofanana na gari la moto la Eliya , na kuuinua hadi anga za juu wale wanaoshiriki navyo. Na nasema nini? Kwa wale ambao wamejijengea utulivu wa akili, au wanaojitahidi kufanya hivyo, moyo safi unakuwa mbingu ya kiakili, ukiwa na jua lake, mwezi wake na nyota zake, na hutumika kama chombo cha Mungu asiyeweza kuelezwa, kupitia maono ya kimistiki na kuinuliwa (ushindi wa akili). Yeyote aliye na upendo kwa wema wa kimungu ajitahidi kila wakati kutamka jina la Bwana na, kwa shauku yote, kugeuza maneno kuwa matendo. Yeyote, kwa juhudi fulani, anazidhibiti hisia zake tano—ambazo kwa kawaida roho huharibiwa—hufanya mapambano na vita vya moyo kuwa mepesi iwezekanavyo kwa akili. Na hivyo basi, jitahadhari kuzuia ushawishi wote wa nje (ule unaodhuru roho), na upambane na mawazo yanayotokana nayo ndani kwa njia za kiroho zilizotolewa na Mungu, kwa kuongozwa na sanaa ya: kupitia kazi ya kuamka usiku, zuia tamaa za raha za kimwili; kuwa na wastani katika kula na kunywa; na uunyong'e mwili wako vya kutosha ili kufanya mapambano ya moyo kuwa rahisi kwako kwa wakati unaofaa. Kwa yote haya utakuwa unajitendea wema, na si mwingine. Mtesa roho yako kwa mawazo ya kifo, na ukusanye akili yako iliyotawanyika kwa kumkumbuka Kristo Yesu; hasa usiku, wakati akili kwa kawaida huwa safi na angavu zaidi, ikitafakari waziwazi Mungu na yote yaliyo ya kimungu.

28. Tusiepuke pia kazi za kujinyima anasa za mwili: maana kama vile ngano inavyochipuka kutoka ardhini, ndivyo furaha ya kiroho na uzoefu katika wema vinavyochipuka kutokana na kazi hizi. Tusipuuze, kupitia hoja potofu, matakwa ya dhamiri, kwani hutuhamasisha kwa yale yaliyo ya wokovu na yenye bidii, na daima hutangaza wajibu wetu na yale tuliyoyafunga, hasa inapotakaswa na busara hai, yenye bidii na ya kina ya akili. Katika hali kama hizo, kwa sababu ya usafi wake, kwa kawaida hutoa hukumu iliyo wazi (kwa yote yanayokuja mbele yake—hukumu ambayo ni ya haki na ya uamuzi thabiti), ambayo huondoa woga wote. Kwa sababu hizi zote, mtu hapaswi kupotoshwa na hoja potofu; kwani inatutangazia ndani maisha yanayomfurahisha Mungu, na, huku ikikemea kwa ukali roho ikiwa imechafua akili kwa dhambi, inaonyesha njia ya kurekebisha makosa, ikihamasisha moyo ulioanguka kutubu, na kuionyesha tiba kwa ushawishi mtamu.

29. Moshi unaotoka kwenye kuni mara nyingi huwa mkali machoni; lakini baadaye huwaletea nuru na kuwapa faraja wale ambao hapo awali uliwasumbua. Na umakini, kwa kuweka macho ya akili yakifanya kazi bila kupumzika, huchosha na kuleta mzigo kichwani. Lakini Yesu, anapoitwa katika maombi, huja na kuyaangaza mioyo. Kumbukumbu Yake, pamoja na nuru (ya nafsi zetu), hutoa baraka kuu zaidi ya zote (yaani, Bwana Mwenyewe).

30. Adui, akiwa amezoea kutatiza akili zetu, anataka kutushawishi tukale vumbi pamoja naye, na—ingawa tuliumbwa kwa sura ya Mungu—tuishi kwa tumbo. Lakini Mungu akasema: *'Nitaweka uadui kati yako na mwanamke'* (Mwa. 3:15). Kwa sababu hii, tunapaswa daima kumwomba Mungu, ili kwa njia hii tuweze kupita kila siku bila kujeruhiwa na mishale ya moto ya shetani. *'Nitawafunika*,' asema Mungu (kupitia Zaburini), *'wale wanaolijua jina Langu'* (Zab. 90:14). Na tena: *'Lakini wokovu wake uko karibu na wale wanaomcha'* (Zab. 84:10).

31. Mtume aliye barikiwa, chombo kilichochaguliwa, akizungumza katika Kristo, akiwa na uzoefu mkubwa wa mapambano ya ndani, yasiyoonekana, ya kiroho yanayotokea ndani yetu, alisema katika Waraka wake kwa Waefeso: *'Kwa maana mapambano yetu siyo na damu wala nyama, bali ni na wakuu, na mamlaka, na watawala wa giza hili, na majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12). Mtume Petro pia anasema: *''Mwenye kuwa na busara na kuwa macho, kwa maana adui wenu, ibilisi, hutembea-tembea kama simba anayenguruma, akitafuta mtu ammeze; mmpinga, mkiwa mmeweka imara imani yenu'* (1 Petro 5:8–9). Bwana wetu Yesu Kristo mwenyewe, akizungumza kuhusu hali tofauti ambazo neno la Injili hupokelewa nazo, alisema: *'Ndipo shetani anakuja na kunyakua neno kutoka mioyoni* mwao' – wizi anaoufanya kwa kupandikiza kusahau uovu, *'ili wale wasioamini wasiokolewe'* (Luka 8:12). – Na tena Mtume (Paulo) anasema: *'Ninafurahia sheria ya Mungu, kwa undani wangu; lakini naona sheria nyingine katika viungo vyangu, ikipigana na sheria ya akili yangu na kuniteka mateka'* (Warumi 7:22–23). – Walisema haya yote ili kutufundisha na kutufunulia kile kilichokuwa kimefichwa kwetu.

32. Akili inapopoteza kujilaumu na unyenyekevu, kwa kawaida hujivunia, ikidhani kuwa imesimama juu ya wengi. Tukitaka kupata ufahamu wa udhaifu wetu wenyewe, tuwe na hekima kama yule aliyesema: 'Ndugu zangu, sidhani kuwa nimefikia lengo: *'lakini nafanya jambo moja: nikisahau yaliyo nyuma, na nikijitahidi kwa nguvu zote kuelekea yaliyo mbele, ninaendelea mbele kwa nguvu zote kuelekea lengo, ili nipate zawadi ya wito wa juu wa Mungu katika Kristo Yesu'* (Flp. 3:13–14). Tena: *''Mimi sipigi mbio bure wala sipigani pambano kama mtu anayepiga hewa. La, mimi huijadhibiti mwili wangu na kuutawala, ili, baada ya kuwahubiri wengine, mimi mwenyewe nisije nikawa nimefukuzwa'* (1 Kor. 9:26–27). Je, unaona unyenyekevu ni nini, na wakati huo huo, jitihada za kutafuta wema ni nini? Je, unaona unyenyekevu ni vipi, hata kwa Mtume Paulo, mtu mkubwa na mkuu wa ? (Lakini sikiliza anachosema kingine.) – Kristo anasema, *'Nilikuja ulimwenguni kuokoa wenye dhambi, ambao mimi ni wa kwanza wao'* (1 Tim. 1:15). – Na kwa kweli, tunawezaje kushindwa kuwa wanyenyekevu, tukizingatia hali ya kusikitisha ya asili yetu? Kwa maana ni nini kibaya zaidi ya vumbi la dunia? Na ni lazima tumkumbuke Mungu, maana ndiyo sababu tuliumbwa; na ni lazima tujizoeze katika nidhamu ya kujidhibiti, ili iwe rahisi zaidi kufuata nyayo za Bwana wetu.

33. Haiwezekani kwa mtu anayejisalimisha kwa mawazo maovu kuwa huru kutokana na dhambi katika mwenendo wake wa nje. Wale wasiotokosa mawazo maovu kutoka mioyoni mwao hawawezi kujizuia kuyaonyesha kwa matendo maovu yanayolingana nayo. Sababu ya mtu kutazama kwa tamaa ni kwamba jicho lake la ndani limechafuka na kufunikwa kwanza. Vilevile, sababu ya tamaa ya kusikia mambo ya aibu iko katika kusikiliza kwa hamu, kwa masikio ya roho, kila kitu ambacho mashetani wabaya hutetemesha ndani yetu kwa ajili ya maangamizi yetu. Lazima tujisafishe katika Bwana, kimwili na kiroho; kila mmoja wetu anapaswa kulinda hisia zake na kujisafisha kila siku kutokana na ushawishi wa tamaa na kutoka kwa makosa. Kama vile katika siku za upumbavu wetu wa zamani, tulipokuwa tumetekwa na kiburi cha dunia katika akili zetu, tulijitolea akili zetu zima na hisia zetu zote kwa vishawishi vya dhambi, ndivyo sasa, tukiwa tumerudi kwa maisha kulingana na Mungu, tunapaswa kujitolea akili zetu zima na hisia zetu zote kwa Mungu aliye hai na wa kweli, kwa ukweli na mapenzi ya Mungu.

34. Kwanza huja *'mgongano'* (προσβολή – mgongano, kitendo ambacho kitu kilichorushwa hukigonga kile kinacholengwa); kisha *'muunganiko'* (συνδυασμός – umoja, akili ikizingatia kitu hicho, kiasi kwamba hakuna kitu kingine isipokuwa nafsi na kile kitu ambacho kimeigonga na kuvuta umakini wake); Zaidi *ya hayo*, *'muunganiko'* (kitu kilichogonga na kuvuta umakini wa mtu kimeamsha tamaa – na roho ikakubali – hivyo muunganiko unatengenezwa); kufuatia hili*, 'utumwa'* (kitu kimeimweka roho mateka, ambayo kimeitamani, na, ikiwa imefungwa kama mtumwa, inaiendesha katika tendo); hatimaye*, 'hisia kali'* (πάθος –

ugonjwa wa roho), ambayo, kupitia urudiaji wa mara kwa mara (kufurahisha tamaa ileile) na mazoea (ya matendo yanayoitimiza), imekita mizizi katika roho (ikawa sifa ya tabia). Hapa ndipo uwanja wa vita wa ushindi katika mapambano yanayoendelea ndani yetu! Hivi ndivyo pia Mababa Watakatifu wanavyoifafanua.

35. Na – kama wasemavyo – 'kushikamana' ni wazo tu, au taswira ya kitu fulani ambacho kimetokea tu moyoni na kujitokeza akilini; *'muunganiko'* ni mazungumzo na kitu au taswira iliyojitokeza, iwe yenye hisia kali au isiyo na hisia; *'kuingizwa'* ni mwelekeo wa roho kuelekea kwa kitu kinachoonekana kwa jicho la akili, kikiambatana na furaha; 'Utekaji' ni kugeuzwa kwa nguvu na bila hiari kwa moyo (kuingia utawani), kubaki kwake humo, na muungano, kana kwamba, kuwa maisha moja (sunousia) na kile kitu kilichoutekele, ambapo muungano huo hali yetu njema hupotea (amani yetu hupotea); Hata hivyo, kwa ujumla huelezwa kuwa shauku hupandwa mizizi katika nafsi kupitia uhusiano wa muda mrefu (na kitu fulani). Kati ya haya yote (matendo au hali)*, 'ya kwanza'* haina dhambi, *'ya pili'* – si hivyo kabisa; *'ya tatu*' inategemea hali ya mtawa (labda kwa uwiano wa juhudi na mapambano); *'mapambano'*, hata hivyo, ni chanzo cha taji (mtu anaposimama imara) au mateso (mtu anapoanguka).

36. *Utumwa* ni jambo moja wakati wa maombi, na ni jambo lingine kabisa wakati mtu hayuko katika maombi. Shauku bila shaka inatawaliwa ama na toba inayolingana (inayoiweka sawa), au na mateso ya baadaye. Yeyote anayepinga, au anayekaa bila shauku kwa upande wa kwanza—yaani, uambatisho—anakatilia mbali yote ya aibu kwa pigo moja. – Hivyo ndivyo vita inayopiganwa na mashetani wabaya dhidi ya watawa na watu wa kawaida kwa pamoja, ambapo kuna ushindi na kushindwa, kama tulivyosema. Taji huzungumbe washindi, ilhali mateso huzungumbe wale wanaoshindwa na wasiotubu. Basi, tuwapambanue katika nia zetu, tusitekeleze ushauri wao mwovu kwa matendo ya dhambi yanayoonekana. Tujitahidi kupata ufalme wa mbinguni ndani yetu, tukikata kila dhambi mioyoni mwetu. Kupitia jitihada tukufu kama hiyo, tutahifadhi usafi wa moyo na majuto yasiyokoma mbele za Mungu.

37. Watawa wengi hawafahamu udanganyifu wa akili unaotendwa juu yake na mashetani. Wao wanazingatia kuwa wazito katika majukumu yao, bila kuizingatia akili, na wanaishi maisha ya unyenyekevu na ukweli. Ninaamini kwamba, kwa kuwa hawajawahi kuonja usafi wa moyo, hawajui kabisa giza la tamaa za ndani. Wale wasiojua mapambano ambayo Mtume Paulo anazungumzia, huenda hawajawahi kujaribiwa na uzoefu wa wema, na huona tu dhambi zinazotendwa kwa matendo kama anguko, wakipuuzia ushindi na mafanikio ya kiakili ambayo jicho la mwili haliwezi kuyaona, kwa kuwa yamefichika na yanajulikana tu na Mungu, aliye pekee wa kulipa thawabu kwa bidii, na kwa dhamiri ya yule anayejitahidi. Inaonekana kwamba maneno yafuatayo ya Maandiko yameelekezwa kwa watu kama hao: 'Wanasema, *"Amani, amani," lakini hakuna amani'* (Ezekieli 13:10). Ni lazima tuwaombee ndugu hao ambao, kwa sababu ya unyofu wao, wanajikuta katika hali kama hiyo, na kuwafundisha kadri iwezekanavyo, ili waweze kugeuka si tu kutoka kwa matendo mabaya yanayoonekana, bali pia kutoka kwa uovu unaofanya kazi ndani ya moyo. Kwa wale ambao wana hamu ya kimungu ya kutakasa jicho la roho (yaani, maono ya roho yenyewe), kuna kazi tofauti ya Kristo na sakramenti tofauti.

38. Ufahamu wa kina wa kifo kwa kweli unaunganisha fadhila nyingi ndani yake. Ni mama wa machozi, mwongozo wa kujidhibiti kwa upana, kikumbusho cha Gehena, mama wa sala na machozi, mlinzi wa moyo, chanzo cha tafakari binafsi na utambuzi; kupitia hivi, hofu kuu ya watoto kwa Mungu na utakatifu wa moyo kutoka kwa mawazo ya kishenzi vinajumuisha amri nyingi za Bwana. Katika moyo kama huo, basi, mtu huona mapambano na jitihada, vinavyovumiliwa kwa ugumu mkuu. Na hili ndilo hasa jambo linalowahangaisha mashujaa wengi wa Kristo.

39. Baadhi ya msiba au janga lisilotarajiwa kwa kawaida huvuruga umakinifu wetu wa kiakili na, baada ya kutenganisha akili na hali yake ya wokovu—zikizima tamaa ya kile kilicho bora—huivuta kuelekea katika mizozo na mivunjano ya dhambi. Sababu ya maafa kama hayo, ambayo ni ya uharibifu kwetu, ni kwamba hatuchukui tahadhari kujikinga dhidi ya vishawishi (ambavyo viko tayari kutushambulia wakati wowote, kutoka upande usiojulikana).

40. Hakuna yoyote kati ya majanga yanayotungoja kila wakati yatakayotatiza au kutuhuzunisha, mradi tu, tukitambua kuwa hayaepukiki, tuyazingatie daima. Hii ndiyo sababu Mtume wa Mungu Paulo anasema: *'Nafurahia udhaifu, mateso, na dhiki'* (2 Kor. 12:10). Na tena: *'Wote wanaotaka kuishi maisha ya utakatifu katika Kristo Yesu watateswa'* (2 Tim. 3:12). Utukufu uwe kwake milele na milele. Amina.

Eliya, presbiteri na ekzarhi

Maelezo mafupi kumhusu

Haijulikani kama Mzee huyu Eliya, anayejulikana pia kama Ekdik, ni Eliya wa Krete, mfasiri wa maandiko ya kiteolojia ya Mtakatifu Gregori Mteolojia, au ni mtu mwingine. Hata hivyo, tukichukulia sura zinazofuata, ni wazi kwamba alikuwa mtu mwenye hekima ya juu kabisa, katika hekima ya dhahiri na, hasa, katika hekima yetu ya kiroho; na maneno yake yanaelezea na yana nguvu, ingawa wakati mwingine ni ya kufichika kidogo. Kwa hiyo, hatufikiri ni kupitiliza kuitaja mkusanyiko huu wa maandiko—kama inavyotajwa katika vichwa vya sura za Eliya mwenye hekima— aina fulani ya bustani ya kiroho, iliyojaa si tu majani yenye rangi nyingi bali pia miti inayobeba matunda, na tusione aibu kuwaalika wale wanaotafuta faraja ya kiroho katika paradiso hii, tukiwa na uhakika kamili kwamba hisia zao zote za kiroho—kuona, kunusa na kuonja—zitatimiza haja zao kwa wingi hapa (kwa ufupi – kutoka kwa utangulizi wa Grech. Dobrot.). Kichwa cha sura za Mzee Eliya – *Anthologion*, kinachomaanisha 'mkusanyiko wa maua' au 'mkusanyiko wa maua' – kinaashiria kwamba ziliandikwa alipokuwa akisoma Mababa Watakatifu, ambao mawazo yao mzee wa Mungu, baada ya kuyachukulia moyoni na kutaka kuyahifadhi kwa ajili yake, aliyaandika, akiyaelezea wakati mwingine kwa maneno yao wenyewe na wakati mwingine kwa maneno yake mwenyewe. Kwa hivyo, wasomaji wanaweza kuwa wameona katika maandishi hayo ushawishi wa Baba mmoja au mwingine, au hata kuyamhusisha mmoja wao, kama ilivyotokea kweli Magharibi. Huko, katika Kodeksi ya Vatikani ya kazi za Mtakatifu Maksimusi, zinaandikishwa kwa Baba huyu; na Migne, mhariri wa hivi karibuni wa kazi za Mababa Watakatifu, alizijumuisha miongoni mwa kazi za Mtakatifu Maksimusi, zikifuata sura zake mia saba—za kinadharia na vitendo—chini ya kichwa: 'Sura nyingine zilizotolewa kutoka kwa Kodeksi ya Vatikani ya kazi za Mt. Maksimili' (Patrologia Graecae, vol. X). Tunaamini kuwa wakusanyaji wa Dobrotolubie ya Kigiriki waliona ilikuwa rahisi zaidi kuamua ni kwa nani sura hizi zinapaswa kuhusishwa, na tunafuata mfano wao, tukitambua sura hizi kama kazi ya Mzee fulani Eliya. Tunabainisha kwa taarifa ya msomaji kwamba katika Dobrotolubie ya Kigiriki sura zimegawanywa katika nusu mbili (109–140). Katika toleo la Migne, sura zimepangiwa nambari mfululizo kuanzia mwanzo hadi mwisho. Tunafuata utaratibu huu wa mwisho katika suala hili. Msomaji atagundua kwamba katika tafsiri yetu, nambari za sura haziendani mfululizo, na kuna baadhi zilizotolewa. Kutolewa kwa sura hizi kunaashiria kwamba sura zinazolingana pia zimeachwa, kwa sababu ya kutokuwa wazi. Hata hivyo, kuna mifano michache sana ya aina hii.

Mkusanyiko wa Maua, Uliotungwa kwa Hekima Kubwa na Eliya, Presbiteri Mdogo na Ekadikasi

1. Mkristo anayeamini kweli katika Mungu hapaswi kujiruhusu katika kujiamini bila wasiwasi, bali anapaswa daima kutarajia jaribu na kuwa tayari kulikabili, ili, likipofika, asishangae wala asifadhaike, bali avumilie kwa shukrani mzigo wa huzuni, akikumbuka yale yaliyosemwa katika Zaburi kupitia Nabii: *'Nijaribu*, *Ee Bwana*, *ukanitathmini'* (Zab. 25:2) – na kwamba, katika Zaburi nyingine, Nabii hakusema: *'Adhabu yako'* itaniharibu, bali: *'itaniweka sawa mwishowe'* (Zab. 17:36).

2. Mwanzo wa wema ni hofu ya Mungu, na mwisho wake ni upendo kwa Mungu. Mwanzo wa wema wote ni akili inayotenda na tendo lenye kusudi. Kwani tendo lisilo na sababu si jambo jema, wala akili isiyo na tendo haileti tija (maendeleo).

3. Kazi ya mwili ni kufunga na kuamka, ilhali kazi ya midomo ni kuimba zaburi. Hata hivyo, maombi ni bora kuliko kuimba zaburi, na ukimya ni wa thamani zaidi kuliko maneno. Kazi ya mikono ni ile inayofanywa na mikono bila malalamiko; na ile ya miguu ni ile inayotekelezwa na miguu kwa amri ya kwanza. Kazi ya roho ni kujidhibiti kwa unyenyekevu, na unyenyekevu unaotenda kwa kujidhibiti; na ile ya akili ni sala katika tafakari, na katika sala, kutafakari Mungu.

4. Rehema na kweli huongoza sifa zote njema; tunda lao ni unyenyekevu, na kutokana na hili, kulingana na Mababa Watakatifu, hutokea busara, ambayo bila yake hakuna sifa yoyote kati ya zilizotajwa hapo juu inayoweza kuona (au kufikia) ukamilifu wake.

5. Kitendo kinachodharau nira ya akili huwa kama ndama, kinachozurura bure huku na kule; na akili, ikijivua vazi la heshima la kitendo, haionekani kuwa na heshima, ingawa inajitahidi kwa kila njia kuonekana hivyo.

6. Nafsi shujaa, kama mke anayeshika mishumaa miwili inayowaka—ya vitendo na ya tafakari—hutimiza wajibu wake maisha yake yote. Kinakinzana na hili kwa nafsi iliyotawaliwa na anasa.

7. Mateso ya hiari hayatoshi kwa roho kufikia uhuru kamili kutoka kwa dhambi, isipokuwa pia ikasafishwa katika tanuru ya moto ya mateso yasiyotakikana.

8. Isipokuwa roho, kwa ajili ya usafi kamili kutoka kwa dhambi, ipite, kama upanga, kupitia moto na maji—yaani, kupitia taabu na shida za hiari na zisizo za hiari—haiwezi kubaki bila jeraha inapokabiliwa na majanga yasiyopendeza.

9. Kama vile kulivyo na sababu kuu tatu za majaribu ya hiari—afya, utajiri na umaarufu—ndivyo pia kulivyo na sababu tatu za majaribu yasiyo ya hiari: hasara, ugonjwa na kashfa. Mambo haya yote, kwa wengine, hutumika kama njia ya kujenga, ilhali kwa wengine huwapelekea maangamizi.

10. Mtu mwenye wema wa kweli ana wema uliojikita ndani yake; kwa wale wenye kiburi, hata hivyo, wema huo upo tu katika mawazo yao. Adui wa wema huficha uovu juu juu, wakati mtu anayejiruhusu anauficha katika kina cha moyo wake.

11. Si mara nyingi, wala si kwa makusudi, kwamba mtu anayechukia uovu ashindwe kutenda kwa haki; lakini hili hutokea mara kwa mara na kwa hiari kwa wale ambao bado wanahifadhi chanzo cha uovu.

12. Wale ambao hawapendi kutubu dhambi mara kwa mara; ilhali kwa wale wasiofanya dhambi kwa tamaa, toba hufanyika kwa urahisi zaidi, na kwa kweli mara nyingi hata si lazima.

13. Hisia na dhamiri zisindane na neno linalosemwa, ili Neno la Kimungu, aliyesema, *'Kwani uko katikati yao'* (Mathayo 18:20), asipate aibu kwa ukorofi au uasi wa yale yasemwayo au yaliyofanywa.

14. Hailingiwi kusemwa bado kumhusu yule asiyechafua roho yake kwa matendo yake kwamba anaiweka bila doa kwa maneno yake; wala haiwezi kusemwa bado kumhusu yule anayeiweka safi kutokana na maneno kwamba hachafui roho yake kwa mawazo yake. Kwa maana mwenye dhambi hufanya hivyo kwa njia tatu (yaani, kwa tendo, neno na wazo).

15. Huwezi kuona wazi uso wa wema wakati bado unafurahia kuona dhambi. Hivyo basi, dhambi itakuonekana kuwa ya kuchukiza kwako unapotamani kuonja wema, na ukageuza uso wako mbali na taswira hiyo.

16. Mwanzoni, mashetani huishambulia roho kupitia mawazo badala ya matendo; lakini, bila shaka, lengo lao kuu ni matendo. Chanzo cha matendo kiko katika kusikia na kuona, ilhali chanzo cha mawazo kiko katika tabia na mashetani.

17. Sehemu yenye dhambi ya nafsi ina sehemu tatu, ikijidhihirisha katika matendo, maneno na mawazo. Lakini wema wa kutokuwa na dhambi una sehemu sita: kwani unamtaka mtu alinde hisia zote tano na neno analolizungumza ili asidanganyike na dhambi. *'Kama mtu asipokosea kwa maneno, yeye ni mtu mkamilifu, anayeweza kuudhibiti mwili wake wote,'* anasema Mtume Yakobo (3:2). Ndivyo ilivyo pia kwa hisia zote tano.

18. Sehemu isiyo na hisia ya roho imegawanywa katika sehemu sita: hisia tano na neno linalosemwa, ambalo, likiwa halina hisia, huziweka sawa sehemu zote zingine, likiwa limewagawanywa miongoni mwao bila kutengana, lakini likiwa na hisia, huwachafua wote.

19. Mwili hauwezi kusafishwa bila kufunga na kuamka, wala roho bila rehema na ukweli; wala, vivyo hivyo, akili bila tafakari na ushirika na Mungu (yaani, bila maombi). Kati ya hivi viwili, cha mwisho ndicho cha maana zaidi.

20. Ikitembea katika mduara wa wema uliotajwa, roho hufanya kimbilio lake—ambalo ni uvumilivu—kutokuwa na ufikiaji kwa mishale ya majaribu. *'Kwa uvumilivu wenu mtaokoa roho zenu,'* asema Mwokozi (Luka 21:19). Hata hivyo, ikijikuta katika hali tofauti, basi, kama mji usio na kuta, hata kwa sauti ya mvumo na kelele zinazosikika kutoka mbali, hutikiswa sana na mapigo ya hofu.

21. Sio wote wenye hekima katika maneno ndio pia wenye hekima katika mambo ya kiroho; lakini wote wenye hekima katika mambo ya kiroho ndio pia wenye hekima katika mambo ya kidunia. Kwa maana ufalme huu wa kidunia (mwili, hisia, mazingira ya mtu), ingawa unamtwika kila mtu utumwa (– ukitoza kodi kwa wote), hauipokei kodi ileile kutoka kwa kila mtu; kwa hakika, wengine wanakataa kulipa kabisa.

22. Akili, ambayo kwa asili yake haiwezi kugawanywa, hata hivyo imegawanywa katika sehemu tofauti: kwa mmoja hupewa sehemu kubwa, na kwa mwingine ndogo; hadi wema hai, ukiongezeka na kupanuka kwa msaada wa wema wa jumla, utimize kila wema unaowezekana katika kila mmoja wao. Kwa maana daima huwa ni kwamba, kadiri maisha ya vitendo yanavyokuwa na upungufu, ndivyo kiwango kidogo cha akili kinavyopatikana.

23. Muda na upatanishi ni wenzao wa ukimya wa busara; hata hivyo, mlo wake ni ukweli; kwa njia ya ukweli huo, baba wa uongo, akifika kwa roho inayopotea (iliyojitenga na vitu vyote), haipati ndani yake chochote kati ya anachokitafuta kwa kawaida.

24. Mwenye rehema wa kweli si yeye anayegawa kwa upendeleo kile kilicho cha ziada, bali yeye anayetoa kwa hiari kile kilicho cha lazima kwa wale wanaoweza kukichukua.

25. Wengine hupata vitu visivyo vya kimwili kupitia utajiri wa kimwili, kwa uvumilivu wao katika kutoa hisani; wakati wengine, kupitia vitu visivyo vya kimwili, hujitenga na vitu vya kimwili, kwa kukaa katika hisia (au kuonja) ya wema usioisha.

26. Ni jambo la kupendeza kwa kila mtu kuwa tajiri kwa baraka, lakini inasikitisha ikiwa yule ambaye, kwa utunzaji wa Mungu, amepokea utajiri haaruhusiwi kuufurahia kwa muda mrefu kidogo.

27. Usimkasirike yule ambaye, kinyume na matakwa yako, amekufanyia upasuaji (yaani, kwa kukukemea amefichua uovu uliokuwa umejificha ndani yako); bali, ukitazama uchafu uliotolewa, jilaumu mwenyewe, na umbariki Mungu, ambaye ndiye chanzo cha mpangilio huo kukuhusu.

28. Usipoteze moyo unapofikiria ukali wa ugonjwa wako (wa kiroho); bali, kwa kutumia tiba zenye ufanisi zaidi dhidi yake—yaani, juhudi ngumu—jitenga nayo, ikiwa unajali kwa dhati afya ya roho yako.

29. Kadiri unavyohisi sana maradhi yako ya kiroho, ndivyo unavyopaswa kuwa na shukrani zaidi kwa yule aliyekuonyesha kupitia lawama zake. Kwani kupitia hili wamekuwa chombo cha utakaso wako kamili, ambao bila wake akili haiwezi kuingia katika ulimwengu safi wa maombi.

30. Unapokemewa, lazima uwe kimya au ujitetee kwa upole ikiwa ukembe huo ni wa kashfa; si kwa ajili ya kudai msimamo wako, bali ili kusahihisha kosa la mkemewa, ambaye huenda amepotoshwa, labda kwa ujinga wa suala hilo.

31. Kama vile wenye hekima kupita kiasi wasivyotambua kasoro zao wenyewe, ndivyo pia wanyenyekevu wasivyotambua wema wao wenyewe: kwa maana kwa wale wa kwanza, kujijua kwake yote kufunikwa na kujilaumu, ilhali kwa wale wa pili, kufunikwa na yale yanayomvutia Mungu.

32. Lawama huamsha bidii katika nafsi, ilhali sifa huituliza na kuifanya iwe wavivu katika kutenda mema.

33. Msingi wa utajiri ni dhahabu, na ule wa wema ni unyenyekevu. Na kama vile yule asiyeweza kuongeza dhahabu yake anabaki maskini, ingawa huenda asionekane hivyo kabisa: vivyo hivyo, bila unyenyekevu, mtu mwema hatazaa matunda mema.

34. Kama vile mfanyabiashara asiye na dhahabu si mfanyabiashara, bila kujali jinsi alivyo hodari katika biashara; ndivyo pia, mtu anayejitahidi bila unyenyekevu hatayaona matunda mema ya wema, hata kama atategemea busara yake mwenyewe kiasi gani.

35. Kama vile mtu anavyopaswa kung'ara katika kutii amri zote, ndivyo pia anayehofia kupatikana kuwa mgeni miongoni mwa wale waliokaa kwenye karamu ya harusi anavyopaswa kujikita zaidi katika unyenyekevu.

36. Changanya kujidhibiti na unyenyekevu, na ukweli na unyenyekevu – na utajikuta ukiwa mshiriki wa mlo pamoja na ukweli, ambaye kila wema mwingine hupenda kuletewa katika ushirika wake, kama kwenye karamu.

37. Tabia njema huushuhudia uzuri wa wema, huku ufaafu wa mwenendo wa mtu ukishuhudia amani ya roho.

38. Fadhila ya kwanza ni kutotenda dhambi kwa njia yoyote; ya pili ni kutokuwa na aibu kukiri dhambi za mtu; lakini pia mtu asijivunie dhambi yake, bali ajinyenyekeze, na akikosolewa, ajikosolee yeye mwenyewe pia, na akubali toba kwa hiari; maana kama hili halitendeki, hakuna kitu kinachotolewa kwa Mungu chenye thamani yoyote.

39. Wakati wa kuvumilia mateso ya hiari (matendo ya kujidhibiti), mtu lazima akubali kwa unyenyekevu pia mateso yasiyo ya hiari, ambayo ni pamoja na kashfa, hasara na magonjwa. Yeye asiyeyakubali haya ya mwisho kwa unyenyekevu, bali anayekosa kuridhika nayo na kulalamika, ni kama yule anayetamani kila wakati kula mkate wake bila chumvi.

40. Ingawa ni bwana, yeye anayejichukulia umbo la mtumwa ndiye yule ambaye, kwa maneno ya Kimungu, anaosha nguo chafu (ya roho) ya jirani yake na kurekebisha sehemu zilizotoboka kwa kuweka viraka. Hata hivyo, yeye afanyao haya, na aone asifanye kwa kiburi, bali afanye kwa sababu ya utendaji huu, ili pamoja na thawabu yake, asipoteze heshima ya mamlaka anayostahili.

41. *'Bwana atalinda kutoka kwako na kuingia kwako'* (Zab. 120:8) – kwa kujidhibiti katika chakula na maneno. Kwa maana yeye yeyote anayejidhibiti katika chakula—kinachoingia mwilini—na katika maneno—yanayotoka, hujiepusha na tamaa ya macho na hufuga hasira isiyo ya busara; hivi ndivyo vitu ambavyo mtu anayejidhibiti anapaswa kuvizingatia zaidi, ili visivunje mipaka. Kutokana na hili, maisha ya vitendo hupata nguvu, na tafakari hupata uthabiti.

42. Wengine, hata hivyo, huwa waangalifu sana kuhusu chakula wanachokula, lakini hawajali maneno yanayotoka vinywani mwao. Watu wa aina hiyo, kulingana na Mhubiri, hawajui jinsi ya kuondoa hasira moyoni na tamaa mwilini (Mhub. 11:10): ambayo ni njia ambayo moyo hutatuliwa na Roho Mtakatifu anayetufanya wapya.

43. Tia tumbo lako moto kwa uhaba wa chakula, na moyo wako ufungwe kwa kamba ya ulimi wako; na nguvu zako—yaani tamaa yako na hasira zako—zitakuwa daima tayari kukutumikia kwa wema.

44. Yeye anayejitahidi lazima ajue ni lini na kwa chakula gani kulisha mwili—kama adui—na ni lini kuutuliza na kuuimarisha, kama rafiki aliyechoka: asije akauwekea chakula cha rafiki wakati ni adui, na cha adui wakati ni rafiki; na, baada ya kuuchochea kwa vyote viwili, akauona, katika saa ya majaribu, upande wa maadui wanaopigana vita.

45. Mtu anapokula chakula, akipendelea lishe kuliko raha ya koo, hapo neema ya machozi humjia na kuanza kumtuliza kwa nguvu kiasi kwamba husahau raha zote nyingine, akishibishwa kikamilifu na utamu usio na kifani wa machozi hayo.

46. Kwa wale wanaopanua njia yao, machozi hukausha; lakini kwa wale wanaopenda njia nyembamba, hutiririka kwa wingi.

47. Mwenye dhambi wala mtu mwema hawako bila huzuni; lakini yule wa kwanza huzunika kwa sababu bado hajageuka kabisa kutoka kwa dhambi, ilhali yule wa pili huzunika kwa sababu bado hajafikia mema yote.

48. Sala na ukimya ni miongoni mwa wema zilizo ndani ya uwezo wetu; ilhali kufunga na kuamka ni miongoni mwa wema ambazo haziko kabisa ndani ya uwezo wetu, kwa kuwa pia hutegemea jinsi mwili wa mtu ulivyo. Kwa hivyo, mtu anayejinyima anapaswa kuchagua kile ambacho ni rahisi zaidi na chenye manufaa kwake.

49. Nyumba ya sala ni subira: kwani nayo huendeshwa; na lishe yake ni unyenyekevu: kwani nayo huliwa.

50. Usijifunge kwa mambo madogo, na hutawekwa utumwani na yale makubwa: kwani haitokei kwamba uovu mkubwa ujitokeze kabla ya ule mdogo.

51. Kwake yule ambaye rehema na kweli hutawala, hupatikana pia yote yanayomvutia Mungu; kwani rehema haimhukumu mtu yeyote bila huruma, ilhali kweli haimchagui mtu yeyote bila ukweli.

52. Yeye aliyeondoa kujidhibiti kwa njia ya unyenyekevu atashiriki katika furaha iliyo tayari pale.

53. Hutawakatilia mbali tamaa zinazopigana nawe isipokuwa kwanza uache kulima udongo ambao hutoka unavyolisha.

54. Wengine hutafuta kusafisha mwili tu, wengine hutafuta kusafisha roho pia: kwa maana wengine wamepokea nguvu ya kujiepusha tu na matendo ya dhambi, wengine wamepokea nguvu ya kujiepusha na tamaa pia; lakini wale walioipokea nguvu ya kujiepusha hata na tamaa ni wachache sana.

55. Mtu ana shauku ikiwa mwelekeo wake wa dhambi ni mkubwa kuliko fikra yake, ingawa bado hajafanya dhambi; mtu ana tamaa ikiwa tendo (nguvu) la dhambi ni dhaifu kuliko fikra yake, ingawa anashindwa na shauku ndani; mtu ana upendeleo ikiwa amejishikiza kwa uhuru, au tuseme kwa utumwa, kwa vyote viwili; mtu angekuwa asiye na tamaa kama vile mienendo na hali mbalimbali za dhambi kama hizo zingekuwa hazimjulikani (kama asingezipitia).

56. Shauku huondolewa rohoni kwa kufunga na kusali; tamaa ya mwili kwa kuwa macho na ukimya; upendeleo kwa ukimya na umakini. Hata hivyo, kujitenga kunaimarishwa kwa kumkumbuka Mungu.

57. Kutoka midomoni mwa asiyependa, kama mizinga ya asali, hutiririka maneno ya uzima wa milele. Nani, basi, atahesabiwa kuwa mwafaa kugusa midomo hiyo kwa midomo yake, kuishi katikati ya matiti yake, na kunukizwa na harufu tamu ya mavazi yake? – yaani, kufurahia matunda ya wema, ambayo harufu yake inazidi manukato yote tunayoyajua kwa hisia zetu (Wimbo wa Wimbo 4:10–11)?!

58. Kila roho itavuliwa vitu vinavyoonekana; lakini, kwa upande wa mwili wa dhambi, si wengi kati ya wale waliofurahia raha za maisha haya ya duniani watakaokuwa hivyo.

59. Wote walio hai wamekufa katika mwili; lakini wale tu waliouchukia dhambi kwa moyo wao wote ndio waliokufa kwa dhambi.

60. Nafsi ya kiakili, ikiwa imewekwa kwenye kiunganishi cha nuru ya hisia na nuru ya kiakili, ina uwezo, kwa njia ya moja, kuona na kutenda matendo ya kimwili, na kwa njia ya nyingine, yale ya kiroho. Lakini kwa kuwa nuru ya akili iliyomo ndani yake imefifia, huku nuru ya hisia ikawa wazi zaidi, kutokana na tabia ya hisia hizo iliyowekwa tangu mwanzo kabisa: haiwezi kuelekeza mtazamo wake kikamilifu kuelekea mambo ya kimungu isipokuwa, wakati wa maombi, izamike kabisa katika nuru ya akili; lakini inanyimwa kwa lazima kubaki katika nafasi kati ya giza na nuru, katika giza (la hisia), ikizurura kwa sababu ya tabia na mwelekeo, ilhali katika nuru (ya kiakili) huishi tu katika njozi.

61. Sala iwe na akili, kama miale ya jua; kwani bila yake, mambo ya hisia, kama mawingu yasiyo na maji yanayopeperuka, huipokonya akili mng'ao wake wa asili.

62. Akili yenye tamaa haiwezi kuingia langoni mwembamba la sala isipokuwa kwanza iache mbali mambo yanayohusu hisia za kimwili; lakini daima itateseka bure tu, ikizunguka katika kivuli cha mambo hayo.

63. Isipokuwa akili iache kando wasiwasi wote kupita kiasi wa mambo ya kimwili, haiwezi kuinuliwa kwa urahisi hadi vilele; wala haiwezi kuelewa cheo chake.

64. Sala, ikitiwa nguvu na machozi, huondoa kutoka kwa nafsi fikra zote zinazoiadhi; lakini hizi hurudishwa tena na kuzurura kwa akili, zikichochewa na maneno ya bure, ambayo, yakiondolewa, pia huondoa uovu mharibifu wa dhulma (ukosefu wa kujizuia katika kutazama, kuongea na kutenda).

65. Sawa ni taswira ya mchana kwa sababu ya wazi yake, ilhali sala ni taswira ya usiku kwa sababu ya giza na siri yake. Yeyote anayetenda yote mawili kama inavyostahili, akiyachanganya, atafika katika mji wa kusudi lake, ambao *'ugonjwa, huzuni na vilio vitaondoka'* (Isaya 54:11).

66. Kazi ya kiroho inaweza kufanyika na kudumu bila shughuli ya kimwili inayolingana nayo. Na heri yake aliyechagua kazi bora, isiyo ya kimwili (yaani, kiroho) kuliko kazi ya kimwili. Yeyote anayemiliki sifa hii hufidia ukosefu wa matendo ya dhahiri kwa kuishi maisha ya maombi, yaliyofichika kwa wengine lakini dhahiri kwa Mungu.

67. Mtume anatuhimiza kuvumilia kwa imani, kufurahi katika tumaini, na kusali kwa bidii, ili baraka ya furaha ibaki ndani yetu. Ikiwa ndivyo, inafuatia kwamba yeye asiye na uvumilivu hana imani; yeye asiyefurahi hana tumaini; kwa maana amekataa chanzo cha furaha – maombi – na haendelei nayo (Warumi 12:12; Wakolosai 4:2; Waebrania 12:1).

68. Kama vile siku za kale, akipotea kutoka katika eneo lake, akili ikasahau mwangaza wake wa utukufu: ndivyo ilivyo sasa, ikisahau yote yaliyo hapa, lazima irudi huko tena kupitia maombi.

69. Kama vile matiti yaliyokauka ya mama yalivyo kwa mtoto, ndivyo sala ilivyo kwa akili isipopata faraja. Lakini sala ikawa kinyume chake (yaani, inapojaza akili faraja), basi akili huwa kama mtoto ambaye, akishindwa na furaha, analala mikononi mwa mama yake.

70. Mtu hawezi kuwa na umoja na sala isipokuwa amejikana vitu vyote vya kidunia, isipokuwa chakula na mavazi (1 Tim. 6:8). Jitenganishe na kila kitu kingine ikiwa unataka kuwa katika sala ukiwa na mwelekeo mmoja.

71. Sio kila mtu ana lengo moja katika maombi; wengine wana lengo moja, ilhali wengine wana jingine. Mmoja huomba kwamba, ikiwezekana, moyo wake uwe daima katika maombi, na kwamba apande juu zaidi katika hayo; mwingine, aweze (kupata tabia) ya kutovurugwa katika maombi na mawazo ya kutawanya; lakini wote huomba (kwa ujumla), ama ili kuhifadhiwa katika wema, au wasipotoshwe katika uovu.

72. Ikiwa hakuna anayeondoka katika maombi bila kuwa mnyenyekevu—kwa maana kila mtu, anapoomba, hujinyenyekeza—basi ni wazi kwamba yeyote anayeonyesha kiburi cha majivuno kwa nje haombi kwa unyenyekevu.

73. Ikiwa, ukiwa katika maombi, utamfikiria mjane aliyemlazimisha hakimu mkaanga mguu kumhukumu haki; basi hutakat*ishwa tamaa* (Luka 18:3) baraka zinazotafutwa kwa maombi zitakapochelewa kuja.

74. Sala haitakaa nawe ikiwa utachelewa katika mawazo ya bure ndani, na katika mazungumzo ya upuuzi nje; lakini huonekana ikirudi kwa haraka kwa yule ambaye, kwa ajili yake, hujiondoa vitu vingi ndani yake.

75. Ikiwa maneno ya maombi hayaingii katika undani wa roho, basi machozi hayatatafuna mashavu ya roho.

76. Ufunguo wa Ufalme wa Mungu ni maombi. Yeye anayeyafanya kama inavyopaswa huona baraka zilizowekwa kando (zilizowaadiwa) kwa ajili ya marafiki zake. Lakini yeye anayeona yaliyo ya sasa tu bado hajapata ujasiri wa kuomba.

77. Wakati wa maombi, akili haiwezi kusema kwa ujasiri mbele za Mungu: *'Umeniondolea nira yangu; nitakutolea dhabihu ya shukrani'* (Zab. 115:7); isipokuwa, ikichochewa na hamu ya yaliyo bora zaidi, imejiondoa woga (hofu ya maisha kutokana na vifungo vya mwili) na uvivu, usingizi kupita kiasi na ulaji kupita kiasi, ambavyo ndivyo vyanzo vya kuanguka.

78. Yeye anayebebwa na mawazo yake wakati wa maombi husimama nje ya pazia la kwanza (nje ya hema katika uwanja); nyuma ya pazia hili, ndani ya hema (katika sehemu yake ya mbele, inayoitwa Mahali Patakatifu), yupo yeye anayeomba kwa ibada isiyovurugika; na katika Patakatifu pa Patakatifu huingia tu yule mtu ambaye, akiwa amepatisha mawazo na hisia za asili, hukaa na Yeye Aliye juu ya asili yote, akipokea kutoka Kwake nuru inayohitajika.

79. Wakati roho, ikiwa imejiondoa yote ya nje, inashikamana na maombi, basi, kana kwamba, moto fulani huizunguka na kuufanya uwepo wake wote, kama chuma, kujazwa na moto. Na kisha roho—roho ileile—inakuwa isiyopitisha, kama chuma chekundu moto, yote yasiyo ya lazima.

80. Kwa wale wanaoishi maisha ya shughuli nyingi vyema, sala wakati mwingine, kama wingu linalowakinga, hupunguza nguvu ya mawazo yanayowachoma, na wakati mwingine, kana kwamba, kwa kuimwagilia maji ya mvua, huwafunulia tafakari za kiroho.

81. Akili, ingawa inajitahidi kupanda juu, haipandi huko mara moja, bali ni baada ya kudharau kabisa vitu vyote vya duniani na kujitolea kwa mambo ya kimungu.

82. Utakapokuwa umeachiwa akili yako kutoka kwa kila uhusiano na miili, chakula na pesa, basi chochote utakachofanya kitahesabiwa kama dhabihu safi kwako kwa Mungu. Na utazawadiwa kwa hili kwa kufunguliwa kwa macho ya moyo wako, na utaelekezawa waziwazi humo katika sheria za Mungu, ambazo zitaonekana tamu kuliko asali na mzinga wa asali kwa ladha yako yenye utambuzi, kwa sababu ya furaha wanayoleta.

83. Huwezi kuifanya akili yako kuwa bora kuliko tamaa za mwili, pesa na chakula, isipokuwa uipeleke katika nchi takatifu ya wacha Mungu, ambapo (au chini ya ushawishi wake), mara tu kumbukumbu ya kifo na ya Mungu itakapokita mizizi moyoni mwako, itaharibu ndani yake kila uasi wa tamaa za kidunia.

84. Hakuna kitu cha kutisha zaidi ya kumbukumbu ya kifo, na hakuna kitu cha ajabu zaidi ya kumbukumbu ya Mungu; kumbukumbu ya kwanza huingiza huzuni ya wokovu, ilhali ile ya pili humjaa mtu furaha ya kiroho. Maana Nabii Daudi anaimba: *'Nilimkumbuka Mungu nikafurahi'* (Zab. 76:4); na Mwenye Hekima anafundisha: *'Kumbuka mwisho wako, na hutadhibitiwa kamwe'* (Sir. 7:39).

85. Hadi akili itakapouona *'utukufu wa Mungu uso kwa uso'* (2 Kor. 3:18), roho haiwezi kutangaza moyoni mwake: *'Nitafurahi katika Bwana'* (Zab. 103:34), *'Nitafurahia wokovu wake'* (Zab. 19:6). Kwa maana pazia la kujipenda linakaa juu ya moyo wake, ambalo haliwezi kuondolewa bila huzuni na uhaba wa hiari na usio wa hiari; na likiwa bado juu yake, linamzuia kuona jinsi mambo yote yalivyo na jinsi yanavyotokea.

86. Siyo baada ya kutoka Misri—yaani, siyo baada ya dhambi kuondolewa kwa kitendo—wala baada ya kuvuka bahari—yaani, siyo baada ya huruma na mwelekeo wa dhambi kukatizwa; bali baada ya kukaa kwao jangwani—yaani, baada ya kuvumilia kila aina ya taabu, uhaba na huzuni—kiongozi wa Israeli anaruhusiwa kuona kwa juu juu Nchi ya Ahadi, yaani, utulivu wa hisia, ambao una tafakari ya kina ya kiakili (Kumb. la Torati 34:1).

87. Wale wanaosafiri jangwani—yaani, wale ambao dhambi imelala ndani yao—hujua baraka za nchi ile iliyobarikiwa kwa kusikia tu; wale wanaoiona kwa macho yao wenyewe huona baraka hizi, yaani, wale waliojishughulisha na kazi za wema na utiifu huzikumbatia kwa tumaini; ilhali wale wanaoonekana kuwa wamestahili kuingia humo hushibishwa nazo kwa hisia zote, kama vile asali na maziwa.

88. Yeye ambaye bado ana tamaa za asili, za kimwili, bado hajamesalibishwa pamoja na Kristo, wala yeye ambaye ana mawazo na huruma za kimwili hajazikwa pamoja Naye: basi, atawaje kuungana Naye ili *'kutembea katika upya wa uzima'* (Warumi 6:4)?

89. Zamani, iliamriwa kuleta hekaluni *'mazao ya kwanza ya kinu na kanyagio'* (Kumb. la Torati 22:29). Hata hivyo, sasa, ni lazima tumtolee Mungu, kama malimbuko ya wema unaotenda, kujidhibiti na ukweli, na

kama malimbuko ya wema wa tafakari, upendo na maombi: tukitumia yale ya kwanza kukata tamaa za tamaa na hasira, na yale ya pili kukata mawazo ya bure na dhambi zinazozalisha.

90. Mwanzo wa wema tendaji ni kujidhibiti na unyenyekevu, ukweli na usafi; mwisho wake, hata hivyo, ni amani ya moyo na utakatifu mtakatifu wa mwili.

91. Kitendo kizuri kweli hakihitaji tu mtu afanye wema kwa roho njema, bali pia atende ipasavyo; yaani, mtu anayetenda anazingatia wakati unaofaa na kipimo kinachofaa kuhusiana na kitendo kinachofanywa.

92. Kama vile tendo bila tafakari lisivyo imara, ndivyo tafakari bila tendo linaloendana nayo si ya kweli. Kitendo kinapaswa kuongozwa na tafakari, kama vile tafakari inavyopaswa kuthibitishwa na kitendo: ili, kwa upande mmoja, uovu uweze kushindwa, na kwa upande mwingine, wema uweze kuonyeshwa kwa nguvu katika utekelezaji wa nia njema.

93. Mwisho wa maisha ya vitendo ni kutawala tamaa, ilhali mwisho wa maisha ya tafakari ni kuona wema.

94. Katika jitihada za kuishi wema, wengi *'hukimbia, lakini mmoja tu hupokea zawadi'* (1 Kor. 9:24) – yaani, yule anayejitahidi kufikia ukamilifu wake kwa msaada wa tafakari.

95. Mtu mwenye shughuli haiwezi kukaa katika tafakari kwa muda mrefu. Kwani, kwa upande wa tafakari, yeye ni kama msafiri aliyepokelewa nyumbani kwa mtu, ambako, hata hivyo, lazima aondoke hivi karibuni.

96. Wale walio katika huduma ya vitendo huingia katika maombi kupitia malango ya amri za Mungu; ilhali wale walio katika tafakari hukaa katika uwanja wa sifa njema, wakiimba nyimbo za kiroho na wimbo: wale wa kwanza hushukuru kwa kuwa wameachiliwa kutoka kwa nira zao; wale wa pili, kwa kuwa wamewashinda wale waliowapandia vita.

97. Fikiria mawazo kuwa ni wavuza mashua wa meli ya akili, na mashua kuwa ni nguvu zinazotoa uhai za roho: nguvu (maji) na tamaa, hiari na utashi (chaguo, azma). Mtu mwenye shughuli daima anahitaji hizi, ilhali mtafakari si kila wakati.

98. Kwa mtu mwenye shughuli nyingi, kwa sababu ya wingi wa hisia za vitu vya kimwili, pazia hushuka juu ya moyo wakati wa maombi, na kuzuia ufunguke maadamu huruma kwa vitu hivyo bado ipo. Ni mtu anayetafakari tu, ambaye hana huruma kama hiyo, anayeweza, kwa moyo ulio wazi, kuona kwa juu juu utukufu wa Mungu kwa kiasi fulani.

99. Ua wa nafsi ya kimatendo ni hisia; hekalu ni akili; kuhani mkuu ni fikra. Na hivyo, katika ua husimama fikra, ikijiburudisha kwa mawazo yasiyofaa; katika hekalu, inajishughulisha na tafakari zinazofaa; lakini yeye anayehesabiwa kuwa mwafaa kuingia katika patakatifu la Kimungu hahusiki na lolote kati ya hayo mawili.

100. Katika nyumba ya nafsi tendaji hukaa *'kilio, huzuni na maombolezo'* (Ezekieli 2:10), kwa sababu ya mzigo wa kazi; ilhali katika nafsi ya kutafakari husikika *'sauti ya furaha na sifa'* (Zaburi 41:5), kwa sababu ya faraja ya maarifa.

101. Tafakari ya mambo ya kiroho ni paradiso. Mtu wa kiroho huingia humo kwa maombi, kama kuingia ndani ya nyumba; ilhali mtu mwenye shughuli, kwa upande wake, ni kama mpita njia ambaye angependa kuangalia ndani lakini hawezi, kwa sababu ua unaozunguka nyumba hiyo ni mrefu kuliko urefu wake wa kiroho.

102. Mtu wa vitendo hawezi kujipamba kwa uzuri kamili wa maadili isipokuwa, kama baba wa imani Abrahamu, naye *'aache nyumbani* kwake'—yaani, sheria ya *as*ili—*'na jamaa* yake'—maisha ya anasa ambayo yamekuwa kama sura yake. Kwa maana ni kwa njia hii tu ndipo atakavyopokea, kama muhuri, tohara ya tamaa ya mwili (Mwanzo 17:11; Warumi 4:11), ambayo chanzo chake ni pazia lililotufunika tangu kuzaliwa, likituzuia kufikia uhuru kamili.

103. Kwa maisha ya vitendo, kufunga na kuamka ni *'kufunga viuno'*; na kwa maisha ya tafakari, ukimya na sala ni *'mashama yanayowaka'* (Luka 12:35).

104. Akili isiyo kamilifu hairuhusiwi kuingia katika shamba la mizabibu lenye tunda la maombi; kama mtu maskini, hupewa tu *'masalio ya mavuno ya zabibu'* (Kumb. la Torati 24:21)—yaani, kuimba zaburi tu.

105. Kama si wote wanaoonekana kuwa wamestahili kuzungumza na Mfalme wanaalikwa kwenye meza yake, ndivyo pia si wote wanaomkaribia Mungu kwa ajili ya mazungumzo ya maombi wanaeelezwa katika hali ya tafakari ya kiomba.

106. Kifundo cha hasira ni ukimya kwa wakati mwafaka; kwa tamaa isiyo na sauti, lishe ya wastani; na kwa wazo lisilodhibitiwa, sala fupi.

107. Wala yeye anayetaka kushuka hadi vileleni kuchukua lulu ya hisia kutoka huko, wala yeye anayetaka kupanda hadi vilele juu kupata lulu ya kiroho huko, hawatafikia wanachotamani na kutafuta, isipokuwa yule wa kwanza ajivue nguo zake na yule wa pili ajivue yote yanayohusiana na hisia za kimwili.

108. Akili, ikijikita ndani ya moyo wakati wa maombi, ni kama bwana arusi akiongea na bibi arusi wake; lakini yeye asiyeingia ndani yake ni kama mtu aliye nje ya chumba cha harusi, akilia ' ' na kupaza sauti: *'Nani atanileta katika mji wa hifadhi*?' (Zab. 59:11)? Au nani atakuwa mwongozo wangu, ili wakati wa maombi *nisiangalie 'upuuzi na upumbavu wa uongo'* (Zab. 39:5)?

109. Kama chakula kisicho na chumvi kilivyo kwa koo, ndivyo sala isiyo na majuto ilivyo kwa akili.

110. Nafsi bado inayotafuta sala ni kama mwanamke aliye katika uchungu wa kuzaa; lakini nafsi iliyopata sala ni kama mwanamke aliyejifungua, na amejaa furaha kwa sababu ya kuzaliwa (Yohana 16:21).

111. Wakati mmoja, Waamori waliotawala mlima waliwaua wale *'waliotamani kupanda kilele cha* mlima' (Hesabu 14:44–45; Kumb. la Torati 1:44). Sasa, hata hivyo, wivu mbaya wa kusahau huwafukuza wale ambao, kabla ya kufikia utakatifu wa moyo, wanajaribu kupanda hadi kilele cha sala safi kabisa.

112. Sala, kama sala, ni kama mkate unaoimarisha walioanza hivi karibuni; maombi, yanapounganishwa na aina fulani ya tafakari, ni kama mafuta ya upako; na maombi yasiyo na taswira ni kama divai yenye harufu nzuri, ambayo wale wanaoinywa bila kuchoka huondolewa hadi kwenye furaha ya kiroho (Zab. 103:15).

113. Mtawa lazima adhibiti mwili wake kwa aina moja tu ya chakula, na akili yake kwa sala ya neno moja. Basi, akiwa hazuilwi tena na tamaa, ataweza kupaa kwa furaha kuu kuelekea kwa Bwana wakati wa sala.

114. Yeye anayewatisha mbwa kwa fimbo huwachochea kumshambulia; na yeye anayejilazimisha kuomba kwa usafi huwachochea mashetani.

115. Wakati, kupitia mazoezi yasiyokoma ya maombi, maneno ya Zaburi yanapochorwa moyoni mwa anayeomba; basi, kama udongo mwema, yeye mwenyewe huanza kwa hiari yake kutoa, kwa zamu, waridi wa tafakari katika ulimwengu wa kiroho, marumaru ya uelewa wa uzuri na mshikamano wa ulimwengu wa kimwili, na maua ya zambarau ya ufahamu wa hukumu mbalimbali, zisizoweza kufahamika za Mungu.

116. Roho, ikiwa imejikanusha kabisa na kujitoa kwa maombi kikamilifu, hushuka kutoka katika ufalme ambao huinuka juu ya viumbe vyote, si inapotaka, bali wakati Yeye anayeamua mambo yetu yote kwa kipimo na uzito anapotaka.

117. Mshujaa huweka chini silaha zake vita likiisha; na mtafakari huweka chini mawazo yake anapoinuliwa kwa Bwana akiwa huru.

118. Kiongozi huchukulia kuwa ni hasara kushindwa kupata nyara za vita; lakini yule anayeishi maisha ya bidii huchukulia kuwa ni hasara anaponyimwa tafakari ya kiroho katika maombi.

119. Paa hukimbilia chemchemi za maji ya kimwili (Zab. 41:2), kana kwamba limetobolewa na mnyama; lakini roho, iliyotobolewa na mshale mtamu zaidi wa maombi, inatamani nuru ya kiroho.

120. Nyota hufifia wakati wa mapambazuko; na mawazo husitishwa akili inaporudi katika eneo lake.

121. Na akili inayotafakari, inapovutwa na mahitaji ya asili, inaposhuka kutoka mbinguni hadi duniani, inaweza kusema vivyo hivyo kama yule aliyesema: je, kuna kitu cha ajabu zaidi kuliko uzuri wa Kimungu? Na ni fikra gani yenye furaha zaidi kuliko kutafakari utukufu wa Kimungu? Na ni hisia gani iliyo dhahiri na isiyodhibitiwa kama upendo, ulioenziwa na Mungu katika roho iliyotakaswa na yote maovu, ambayo kisha husema kutoka kwa utimilifu wa moyo *wake*: *'Nimejeruhiwa na upendo'* (Wimbo Ulio Bora 2:5; 5:8)?

122. Kusema: *'Moyo wangu umeungua ndani yangu, na moto umewaka katika mafundisho yangu'* (Zab. 38:4), inafaa kwa yule asiyechoka kamwe kumtafuta Mungu katika maombi, na ambaye hakutaka kuona *'siku ya mwanadamu'* (Yer. 17:16).

123. Na roho yenye bidii pia iseme, kama bibi harusi katika Wimbo wa Wimbo, wakati, akiwa amejiondoa maovu yake yote, mashetani wabaya na mawazo maovu, wanapoanza kumlazimisha *'kuangalia tena upuuzi na raha za uongo'* (Zab. 39:5): *'Nimevua nguo yangu; nitaivaa tena vipi? Nimeosha miguu yangu; nitaichafua vipi?'* (Wimbo Ulio Bora 5:3)?

124. Jinsi ulivyo heri, Ee roho mpenzi wa Mungu, ikiwa unaweza kumwomba Mungu kwa ujasiri: *'Niambie'*, Ee Mchungaji Mwema, *'wapi unalisha'* kondoo wako, na *'wapi wakati wa mchana*

unapowapumzisha' kondoo wachanga wako, *'ili'*, nikifuata, nisi *'potelee miongoni mwa makundi ya majirani zako'* (Wimbo Ulio Bora 1:6)?

125. Nafsi yenye bidii, ikitafuta kushikilia neno la maombi lakini ikiwa haiwezi, inapaza sauti kama bibi harusi katika Wimbo: *'Kitandani mwangu usiku, nilimtafuta yule ambaye nafsi yangu inampenda: Nilimtafuta, lakini sikumpata; Nilimwita, lakini hakunijibu. 'Nitainuka*,*' basi*, kwa maombi magumu zaidi*, 'na kuzunguka mjini, kwa mitaa na majukwaani, na kumtafuta ambaye roho yangu inampenda'* (Wimbo Ulio Bora 3:1–2). Labda nitampata, katika vitu vyote na zaidi ya vyote vilivyopo; *'nami nitaridhika utukufu wake utakapodhihirishwa'* (Zab. 16:15).

126. Ikiwa yule ambaye amemkaribisha Mfalme nyumbani kwake anakuwa mkuu sana kwa njia hiyo, na ajazwa na furaha inayozidi furaha zote: basi roho inapaswa kuhisi nini, ikiwa imejisafisha na kumkaribisha ndani yake Mfalme wa Wafalme kulingana na ahadi Yake isiyoyumba (Yohana 14:23)? Na je, itaacha ndani yake chochote ambacho hakijatupiliwa mbali—chochote ambacho kinaweza kuonekana kuwasumbua wale wanaomtumikia? Au haitahakikisha kupokea ndani yake kile ambacho ni wazi kinamfurahisha?

127. Mtu anayetarajia kuitwa mbele ya Mfalme alfajiri—je, atajishughulisha na nini kingine isipokuwa kutayarisha maneno yatakayomfurahisha Mfalme? – Na kila roho inayofanya hivi ikihusiana na Mungu haitapatikana haijajiandaa kwa hukumu ile.

128. Heri ya roho ambayo, ikiwa inasubiri kuja kwa Bwana wake wakati wowote, huona taabu ya mchana mzima—na kwa hakika usiku—kama kitu kisicho na maana kabisa, ikifikiri kwamba punde asubuhi inapowaka, Yeye atajidhihirisha kwake mara moja.

129. Mungu huona yote; lakini hawaoni Mungu isipokuwa wale ambao, wakiwa wanamwomba, hawioni chochote isipokuwa Mungu. Na wale wanaomwona Mungu kwa njia hii husikilizwa naye; lakini wale wasiosikilizwa hawamwoni. Heri yeye amwaminiyo kwamba kilicho kuonekana kimetoka kwa Mungu: maana mtu wa namna hiyo hatapotea njia ya kumpendeza (Zab. 15:8).

130. Baraka za ufalme unaoishi ndani yetu hazijaonekana kwa jicho linalopenda amani, wala hazijasikika kwa sikio lenye tamaa, wala hazijawahi kufikiriwa katika moyo usio na Roho Mtakatifu; hizi ni ahadi za baraka zitakazotolewa kwa wale wenye haki katika Ufalme ujao wa Kristo. Yeyote asiyefurahia matunda haya ya Roho hapa, hawezi kuonekana kuwa anastahili kuyafurahia huko pia.

131. Mawazo ya watu wenye bidii ni kama ya paa. Kwani kama vile paa jinsi lilivyo sasa linazunguka vilele vya milima, likiwa na hofu ya wawindaji, na sasa linashuka kwenye mabonde, likitaka kufurahia kilicho huko: ndivyo ilivyo kwa watu hawa—hawawezi kukaa daima katika tafakari ya kiroho, kwa sababu ya kutoweza kwao kufanya hivyo, wala hawawezi daima kujihusisha na mambo ya kawaida, kwa sababu ya uhitaji wao wa kupumzika kutoka kwa mambo hayo, jambo ambalo mambo hayo hayatoi.

132. Sio suala la kuziba njia ya mto ili kuzuia mtiririko wake wa kuelekea chini, bali ni la kuzuia mwelekeo wa akili, ili isitawaliwe na vitu vinavyoonekana, bali ielekee juu kuelekea kwa kile kinachofanana nayo, ikijikita katika maombi; kwani yale ya pili ni ya asili kwake, ilhali yale ya kwanza siyo.

133. Mfungwa aliyeachiliwa huru baada ya utumwani mrefu haharaka kurudi nyumbani kwa kasi kama akili, ikiwa imeachiliwa kutoka kwa vifungo vya kidunia, ambayo, kwa hatua ya furaha, inakimbilia mambo ya mbinguni ambayo ni yake.

134. Kwa mtu anayeomba bila umakini, ambaye akili yake hutawanyika wakati wa maombi, zaburi huonekana kuwa katika lugha ya kigeni, na yeye mwenyewe anakuwa, kwa zaburi, kama anayeongea lugha ya kigeni (1 Kor. 14:17). Mashetani humdhihaki mtu huyo.

135. Si jambo lile lile kwa yule ambaye dunia imemsulubishwa, na yule anayesulubisha dunia kwake mwenyewe. Kwani kwa wengine, kufunga na kuamka husaidia kama misumari, ilhali kwa wengine, ni kutokuwa na tamaa na kujidharau. Zaidi ya hayo, bila ya hili la mwisho, juhudi za lile la kwanza ni bure.

136. Yeye aliyeshikwa na tamaa ya uzuri na heshima hawezi kuomba kwa moyo safi. Kwani upendo wa vitu hivi na mawazo ya ubatili humfunga mtu huyo kana kwamba kwa kamba, na wakati wa maombi humvuta chini, kama inavyotokea kwa ndege aliyefungwa anapojaribu kuruka angani.

137. Haiwezekani kwa akili kuwa na amani katika maombi isipokuwa ikitilia maanani kwanza urafiki na kujidhibiti na upendo; ambapo ya kwanza inajitahidi kuangamiza uadui wa mwili dhidi ya roho, na ya pili uadui wa roho dhidi ya jirani yake, kwa ajili ya Mungu: ambapo hatimaye hutokana *'amani iliyopita kuelewa kwote'* (Fil. 4:7), na hukaa ndani ya yule aliyewahiwa hivyo (Yohana 14:23).

138. Kazi ya haki ya yule anayejitahidi kuingia katika Ufalme wa Mungu inapaswa kuwa tele kwa matendo mema: katika tozo kwa kutoa *'kutoka katika umaskini wake'* (Marko 12:44; Luka 21:4); na katika kazi zinazofanywa kwa ajili ya amani, kupitia kujinyima na uvumilivu, yote kwa ajili ya Bwana.

139. Baadhi ya tamaa ni za kimwili na zingine ni za kiroho. Yeye anayekataa zile za kwanza lakini haizingatii hizi za mwisho ni kama mtu ambaye, ili kujikinga na wanyama wakali, amejijengea ua mrefu na imara, lakini kwa hiari anaruhusu ndege kuchubua mashada maridadi ya mzabibu wa akili yake.

140. Huwezi kujizuia kufungua hisia zako, kama vile huwezi kujizuia kufungua malango ya mji. Lakini ni lazima mtu awe makini kwamba, yanapofunguliwa kwa ajili ya kusudi jema, kusiingie chochote kupitia kwake ambacho kinaweza kuwafaidisha maadui zetu, wala kuwa chanzo cha mzozo.

141. Wengi hupanda msalaba wa mateso ya kujitakia (kujinyima vitu vya kimwili kwa hiari); lakini ni wachache wanaokubali misumari yake (kujiminya wenyewe juu yake milele). Wengi ni watumwa wa utiifu wa kujitolea; lakini ni wale tu ambao wameikataa tamaa ya cheo ndio hujisalimisha kwa hiari kwa unyenyekevu.

142. Katika wale ambao kila tendo lao halitanguliwi na hofu ya Mungu, mawazo yao yamo katika mfadhaiko, kama kondoo wasio na mchungaji; lakini kwa wale ambao hofu hiyo inawashukia au kuwatangulia, mawazo yao hubaki katika upole na mpangilio, kama kondoo katika zizi.

143. Hofu ya Mungu ni mwana wa imani; yeye mwenyewe ndiye mlinzi wa utimizo wa amri, kama mchungaji anayewalisha kondoo wake kwenye malisho mabichi. Yeye ambaye hajampata mama yake hatahesabiwa kuwa mwafaa kuingizwa miongoni mwa kondoo wa kundi la Bwana.

Juzuu ya IV

Mtakatifu Theodorosi Mwanafunzi

Maagizo ya Kujinyima ya kwa Watawa

Utangulizi

Juzuu ya nne ya 'Dobrotolyubie' yetu inaundwa kabisa na maagizo ya Mtakatifu Theodore Studite kwa watawa. Hapo awali, nia ilikuwa kukusanya dondoo za mafundisho ya kimonaki ya baba huyu mtakatifu kutoka tu kwa 'Katekisimu Fupi' yake iliyojulikana awali. Lakini kabla ya kazi hii kufanywa, Mungu aliwapa wazee wa Monasteri ya Kirusi ya Panteleimon kwenye Mlima Athos fursa ya kugundua Katekisimu yake kubwa zaidi kwenye kisiwa cha Patmos, katika monasteri ya eneo hilo ya Mt. Yohana Mteolojia, katika juzuu tatu, na kuikopisha. – Kisha ikatujia akilini kuandaa dondoo la maagizo ya Mtakatifu Theodore kwa watawa, si tu kutoka kwa 'Katekisimu Fupi' bali pia kutoka kwa 'Katekisimu Mrefu'. Hili sasa limekamilika. Idadi ya masomo haya ya kimonaki ililazimu kuweka kando juzuu nzima ya *Dobrotolyubie* yetu kwa ajili yao: jambo ambalo halidhoofishi mkusanyiko wetu. Kwani hii itajaza pengo kubwa katika masomo kuhusu maisha ya kimonaki, yaani – ukosefu wa mwongozo kuhusu jinsi ya kubadilisha muundo wa kawaida, unaoonekana wa maisha ya kimonaki kuwa njia ya kuendeleza lengo kuu la umonaki. Maandiko yote ya maisha ya kujinyima, katika juzuu tatu zilizopita na katika hii ya tano na ya mwisho, yanazingatia maisha ya ndani – na hili linachunguzwa kwa undani katika maandiko hayo kwa kila upande. Lakini mpangilio wa kimonaki, katika uhusiano wake na malengo ya maisha ya kimonaki, haujazingatiwa na mtu yeyote isipokuwa Mtakatifu Theodore wa Studite. Mafundisho yake kuhusu maisha ya ndani pia yanapatikana hapa, lakini kama kanuni za miongozo tu. Hata hivyo, lengo lake kuu daima huwa ni katika baadhi ya nyanja za maisha ya kimonaki, na hasa kwa mtazamo wa jinsi yanavyopaswa kuhusiana na lengo kuu la umonaki. Anaona hata kitendo kidogo kabisa cha utiifu kuwa na thamani isiyo pungua mbele za Mungu kuliko kitendo cha juu kabisa, mradi tu kimefanywa kwa roho inayofaa. Na daima huwatia moyo wote kwa uhakikisho kwamba kila kazi yao ni hatua kuelekea Ufalme wa Mungu, kuelekea taji la shahidi. Kwa ndugu watawa, hii ni kitabu cha thamani isiyo na kifani. Lakini pia kuna mengi ya thamani hapa kwa watu wa kawaida. Katika maandishi ya Mtakatifu Teodoro, ni nadra kwa mafundisho kupita bila yeye kugusia kwa namna fulani juu ya kifo, Hukumu ya Mwisho, kuzimu

na Ufalme wa Mungu. Kwa msomaji makini, picha ya matukio haya itachorwa milele akilini – na kwa kila mtu itatumika kama chanzo cha msukumo wa toba na himizo la kuishi maisha ya wema. – Hii ndiyo sababu, ingawa *Greek Philanthropy* haikujumuisha chochote kutoka kwa Mtakatifu Theodore, tulihisi ni lazima kuwasilisha mafundisho yake kwa ajili ya ujenzi wa udugu wa watawa. Nambari za vifungu hivi zinafuata mfululizo kutoka mwanzo hadi mwisho, badala ya kufuata juzuu. Juzuu ambayo mahubiri yametolewa, na nambari yake ndani ya juzuu hiyo, inaonyeshwa mwishoni mwa jedwali la yaliyomo kwa mahubiri yaliyochaguliwa. Mahubiri ya 'Katekisimu Fupi' yameorodheshwa chini ya kichwa cha juzuu ya nne. Mahubiri ya Mtakatifu Theodore hayahusu daima mada moja tu, bali mengi, na wakati mwingine hukariri masuala yanayohusiana, kulingana na mahitaji ya sasa ya maisha ya kimonaki. Wakati huo huo, meza za yaliyomo kwa mahubiri katika hati za kale zinaonyesha mada moja, iliyo dhahiri zaidi: kwa hivyo, maudhui kamili ya mahubiri hayaonekani kikamilifu kutoka kwenye meza za yaliyomo. Hii imelazimu kuandaliwa kwa meza mpya za yaliyomo zenye maelezo zaidi, ambazo zinatolewa hapa. Hatuchukulii kuwa ni ziada kujumuisha dokezo fupi kuhusu mikwaju ya mahubiri ya Mtakatifu Theodore yaliyohifadhiwa katika maktaba ya Monasteri ya Kirusi ya Mtakatifu Panteleimon Mlima Athos, na kuhusu yale, kwa sehemu, ambayo yako mikononi mwetu hapa Urusi. Katika Monasteri ya Mtakatifu Panteleimon Mlima Athos:

1. *Katekisimu Kuu*, iliyochapishwa upya hivi karibuni kwa maandishi rahisi kwenye karatasi tupu, katika juzuu tatu, ambapo ya kwanza ina mahubiri 87, ya pili 124, na ya tatu 60. Jumla ya mahubiri 271. Idadi hii inajumuisha yale kutoka kwa * * ambayo hayajadumu. Mswada ambao nakala hii ilitengenezwa kutoka kwake unatoka karne ya 11 na uko kwenye ngozi ya kuandikia. Kazi ya kunakili ilifanywa na Metropolitan wa zamani wa Pelusium, Amphilochius, ambaye sasa amestaafu.

2. *Katekisimu Ndogo* katika juzuu moja, katika maandishi ya karne ya 11 kwenye ngozi ya mnyama. Ina mahubiri 134. *Kumbuka*

3. Katika maktaba ya Chuo cha Theolojia cha St Petersburg kuna mswada wa Katekisimu Ndogo kwenye ngozi ya mnyama, unaotoka kabla ya karne ya 11, labda hata karne ya 9. Ulikuwa zawadi kutoka kwa Monasteri ya St Savvas, karibu na Yerusalemu, uliotolewa na mkuu wa zamani wa monasteri hiyo, Archimandrite Joasaph.

4. Maktaba ya Sinodi ya Moscow inahifadhi miswada mitatu ya kale ya ngozi ya mafundisho ya Mt. Theodore, kutoka karne ya 10, 11 na 12. Ya kwanza ina mafundisho 126; ya pili, 123; na ya tatu, 76. Kama inavyoonekana kutoka kwa meza za yaliyomo—ambazo zilitolewa kwa hisani na Sakristan Mtakatifu wa Sinodi, Archimandrite Vladimir—zimetolewa kutoka kwa Katekisimu Ndogo. Kutokana na Katekisimu hizi, kwa muda mrefu mkusanyiko wa mahubiri kwa ajili ya matumizi ya kidini katika monasteri umekuwa ukitayarishwa. Kuna mkusanyiko miwili kama hiyo inayotumika katika Monasteri ya Mt. Panteleimon:

5. Moja *yenye mahubiri 105*, yaliyotolewa mahususi kutoka kwa Katekisimu Ndogo.

6. Nyingine *ina mahubiri 95*, yaliyotolewa karibu kwa uwiano sawa kutoka kwa Vitabu vya 1 na 2 vya Katekisimu Kuu na kutoka kwa Katekisimu Ndogo. Ni hii ya mwisho pekee ndiyo inapatikana kwetu katika tafsiri iliyoandaliwa na kuchapishwa na Kituo cha Kijumba cha Optina. Pia inapatikana katika mfumo wa kuchapishwa pekee miongoni mwa Wagiriki. Katika matoleo ya Magharibi ya Baba wa Kanisa, yale ya zamani na toleo la hivi karibuni la Abbot Migne, ni Katekisimu Ndogo pekee iliyojumuishwa, na hata hiyo iko tu katika tafsiri ya Kilatini. Swali linaweza kujiuliza: kwa nini vifungu kutoka kwa mafundisho vinatolewa, badala ya mafundisho kamili? – Tunajibu kwamba lengo letu si tu kutengeneza kitabu, yaani, si kutoa kitabu kwa ajili ya kitabu chenyewe, bali ni kuwasilisha maudhui ya kujenga yanayomo ndani yake. Dondoo hutumikia lengo hili vyema zaidi. Hata hivyo, kama inavyoonekana kwa urahisi, dondoo hizi ni mahubiri karibu kamili, zikiwa na ufupisho mdogo, wakati mwingine mwanzoni, wakati mwingine mwishoni, na mara chache katikati. Lakini kila kitu kilicho hapa kina maneno ya Baba Mtakatifu mwenyewe. Zaidi ya hayo, baadhi ya mahubiri hayajahifadhiwa kikamilifu, baadhi hayajahifadhiwa kabisa, na maudhui ya mengine hayako wazi. Sehemu zote kama hizo zimeondolewa. – Kwa hivyo, ni lazima tusubiri hadi manuskripti kamili zipatikane mahali fulani. Ni wakati huo tu ndipo itakuwa inawezekana kutafsiri mahubiri yote kwa pamoja. *Dokezo kutoka kwa mhariri wa toleo la HTML (2006)*

Maandishi makuu ya juzuu ya pili hadi ya tano **za *Dobrotolyubie*** yameharirіwa ili yalingane na tahajia na matamshi ya kisasa ya Kirusi. Nukuu kutoka Maandiko Matakatifu hazijabadilishwa. Pale inapohitajika, maana yake inaweza kufafanuliwa kwa kurejelea toleo jipya la Kirusi la Agano la Kale na Agano Jipya. Tofauti katika tahajia ya maneno 'мір' (jamii, au wakati mwingine ulimwengu ulioumbwa kwa

ujumla), 'мир' (amani, utaratibu, mapatano) na 'μνpo' (mchanganyiko wenye harufu nzuri kwa ajili ya kupaka mafuta matakatifu) pia haijabadilishwa.

Taswira ya Maisha ya Mt. Teodoro wa Studite[81]

Mtakatifu Teodoro, mwana wa wazazi wa heshima na wastaarabu (baba yake alikuwa msimamizi wa ukusanyaji wa kodi za kifalme), alilelewa katika imani ya Kikristo, akajifunza hekima yote ya Wagiriki, akawa mzungumzaji mahiri na mwanafalsafa stadi, na wakati huo huo akawa mwanateolojia mwenye nuru. Wakati, chini ya Constantine Copronymus, mateso ya waasi wa picha yalipozidi hasa, wazazi wake walikataa maisha ya kidunia na kuchukua nadhiri za ukiungama; huku Mtakatifu Theodore akibaki Constantinople kukamilisha elimu yake. Baada ya Copronymus, mwanawe Leo, ambaye pia alikuwa mpinga-imani, alitawala, na baada yake mke wake Irene akiwa na mwanawe Constantine. Irene alitetea Uorthodoksi, kama alivyofanya mwanawe; na pamoja na Mtakatifu Patriaki Tarasius, aliitisha Baraza la Mababa Watakatifu, Baraza la Saba la Kiulimwengu, ambapo uzushi wa kupinga sanamu ulihukumiwa na kulaaniwa. Aliyekuwepo katika baraza hili alikuwa Plato, mjomba wa Mama wa Mtakatifu Theodore, ambaye, baada ya kusitishwa kwa mkutano huo, aliwapeleka jangwani Mtakatifu Theodore na ndugu zake Joseph na Euthymius, ambao walikuwa wameazimia kuchukua nadhiri za ukiungamo, na wakakaa nao Sakkudion, mahali pazuri, palipo juu, palizungukwa na msitu na palikuwa na maji tele. Mahali hapo palikuwa pamejificha, na njia pekee ya kuingia ilikuwa ni kupitia njia moja tu. Walipenda mahali hapo, na huko walianzisha monasteri na kanisa takatifu lililotengwa kwa ajili ya Mt. Yohana Mteolojia. Ndugu walianza kukusanyika karibu nao, na maisha ya kimonaki yaliendelea kwa mpangilio mzuri chini ya uongozi wa Plato mwenye hekima.

Mtakatifu Theodore, aliyewazidi wote katika elimu na vipaji, alibobea kuliko wote katika maisha ya kujinyima baada ya kunyoa nywele zake za kichwa, akitesa mwili wake kwa kufunga, kukesha na kazi za chini kabisa na ngumu kwa ajili ya monasteri : kwani alikata kuni, alibeba maji, alichimba ardhi bustanini na kwenye shamba la mboga, na kuilima kwa mbolea, hivyo akijifunza unyenyekevu. Hata hivyo, zaidi ya yote, alijikita katika kukuza tabia ya utauwa na inayomvutia Mungu. Kwa lengo hili, alijifanyia sheria ya kukiri mawazo yake yote na hisia za moyo wake kwa mzee wake, Plato, kila siku, na alijitahidi kukamilisha yale yaliyoidhinishwa, huku akirekebisha yale yasiyokuwa hivyo. Kila siku, pia, alitenga muda fulani kwa ajili ya kutafakari Mungu na sala ya kiakili, ili, akiwa amesimama mbele ya Mungu peke yake akiwa na akili tulivu, aweze kumtolea ibada ya siri. Alipenda kusoma Maandiko Matakatifu ya Agano la Kale na Jipya, na kazi za Baba Watakatifu, hasa Mtakatifu Basil Mkuu; na kutokana na haya, alitengeneza kanuni na sheria zake za maisha ya kimonaki, ambazo alizithamini sana na kuziona kuwa muhimu kiasi kwamba hakumtambua kama mmonaki yeyote ambaye hakuzingatia.

Mzee mbariki Plato, alipoona maendeleo makubwa kama hayo katika maisha ya kujinyima ya Mtakatifu Theodore, aliamua kumweka wakfu kuwa padri; na hili lilifanywa na Mtakatifu Tarasius Patriaki, kwa mapendekezo na maombezi yake. Mtakatifu Teofilo, kwa kuwa alipokea upadri si kwa hiari yake bali kwa sababu ya lazima, si tu hakulegeza nidhamu yake kwa vyovyote vile, bali alijitahidi zaidi katika maisha yake ya kujinyima; alikuwa mfano wa maisha matakatifu ya kimonaki kwa wote, na alikuwa na wafuasi wengi, katika monasteri yake na kwingineko.

Baada ya muda mrefu, wazee mbarikiwa Plato, akihisi kwamba udhaifu wake wa uzee ulikuwa unazidi, alitamani kujiondoa kwenye majukumu yake na kutumia miaka yake ya mwisho katika utulivu, akimteua Mtakatifu Theodore kuwa mrithi wake. Ikawa kwamba aliumia, na, akiwa amewaita ndugu, aliwaambia kwamba hakuwa na afya njema na kwamba hakuna aliyejua jinsi ugonjwa huo ungeisha; ndiyo maana alitaka kuchagua mrithi wake – na akauliza: wangependelea nani? Wote wakajibu kwa sauti moja: 'Theodore.' – Kwake, Mbarikiwa Plato alimkabidhi mamlaka na majukumu yote ya uabasi, huku yeye mwenyewe akijiondoa kwenda kuishi maisha ya utulivu.

Tangu siku za mwanzo kabisa katika wadhifa huu, Mtakatifu Theodore sio tu aliongeza juhudi zake za kujinyima bali pia aliwataka wote kuzingatia kwa ukali sheria za kimonaki; hasa, alichukua msimamo mkali dhidi ya uzembe, maadili ya juu juu, na tamaa. Baadhi ya ndugu walinung'unika, lakini taratibu waliboreka. Na, kwa ujumla, maisha ya kujinyima katika monasteri yalipata uhai mpya.

Kila kitu kilikuwa kinaenda vizuri sana kwa Mtakatifu Theodoret ndani ya monasteri. Hata hivyo, nje ya monasteri, huzuni na mateso vilianza hivi karibuni. Sababu ya kwanza ya haya ilikuwa ndoa isiyo halali ya

[81] Maisha haya yaliandikwa na mtawa Michael. Tazama *Patrologiae Graecae Migne*, juz. 99. Dondoo limewasilishwa hapa.

Tsar Constantine mchanga, ambayo Mt. Theodore aliikemea bila huruma. Alikuwa ameolewa na Maria, binti wa Filaret mwenye huruma. Lakini kisha alipenda mwanamke mwingine na kumwoa, akimwacha mke wake wa kwanza. Ndoa hiyo ilifungwa na fulani Joseph, msimamizi wa kanisa, kinyume na matakwa ya Patriaki Tarasius, ambaye baadaye alijaribu kwa njia zote kuibatilisha ndoa hii, lakini hakufaulu; na, akitisha uovu mkubwa zaidi—kwa kuwa Tsar alitishia kuchochea uharibifu wa sanamu za watakatifu—aliacha kumsumbua kuhusu hilo.

Lakini Mtakatifu Teodoro hakunyamaza; hasa kwa sababu watu wa hadhi na wakuu nao walikuwa wameanza kuiga. Akihofia kwamba uasi huo ungeweza kuwa sheria, Mtakatifu Teodoro aliandika kwa watawa wote, akiwaagiza kumchukulia Tsar kama aliyefungiwa kanisani, au kama aliyejifungia mwenyewe, kwa kuwa kwa matendo yake mwenyewe alikuwa amejiletea adhabu ya kufungiwa kanisani. Hili likajulikana hadharani na kufikia masikioni mwa tsar. Mwanzoni, tsar alihuzunika kwa hili, kwani mke wake mpya, Theodota, alikuwa na uhusiano wa damu na Mtakatifu Teodoro kwa upande wa mama yake. Hata hivyo, akitumaini kumrudishia upande wake kwa kumtongoza, alimwamuru mke wake mzinzi amtumie zawadi nyingi sana, pamoja na ombi la maombi yake kwa ajili yake na familia yake. Lakini yule mtakatifu alikataa hata kuzitazama zawadi hizo, wala wale waliokuwa wamezileta. – Mfalme aliamua kutafuta njia ya kumwona mtakatifu huyo mwenyewe na kuzungumza naye. Kwa lengo hili, alipanga kupita karibu na monasteri yake, kana kwamba alikuwa akisafiri kwa shughuli za kikazi, akiwa na matumaini kwamba Mtakatifu Theodori atatoka kumkaribisha pamoja na ndugu wengine ili kumpa salamu za kifalme na kumwalika ndani ya monasteri.

Lakini mtakatifu alipopata habari hii, aliamuru malango yafungwe na yasifunguliwe, haijalishi walipiga kiasi gani. 'Waligonga na kugonga, lakini wakaondoka mikono mitupu. Kwa sababu hii, tsar alimwukia hasira kuhusiana na baba mtakatifu na akaamuru apigwe na kutumwa uhamishoni. 'Walifika, wakampiga vibaya sana kiasi kwamba nyama yake ilichanika kwa majeraha, na ardhi ikachafuka kwa damu,' na wakamtuma Thessaloniki. Wakati huo huo, watawa wote wakuu wa monasteri, waliokuwa kumi na mmoja, pia walifukuzwa. Mtakatifu Theodore alivumilia yote haya kwa utulivu; na aliwaandikia ndugu zake walioteseka, akiwatuliza na kuwahimiza kuvumilia huzuni iliyowapata kwa unyenyekevu. 'Ni mapenzi ya Mungu, na chochote kinachotoka kwa Mungu ni kwa ajili ya heri yetu, mradi tu tukikubali kwa unyenyekevu.' Pia aliandika kwa Papa, na akapokea jibu la faraja kutoka kwake, akimsifu kwa bidii yake kwa ajili ya Mungu na ujasiri wake usiyoyumba.

Wakati huo huo, tsar aliendesha maisha ya fujo na akaitawala falme vibaya zaidi. Kwa sababu hii, aliondolewa kwenye kiti cha enzi na punde si punde akafa. Falme ikarudi tena mikononi mwa mama yake, Irina, ambaye alirejesha heshima ya picha takatifu. Mara moja aliwarejesha wote waliotiwa gerezani na mwanawe katika nyadhifa zao za awali. Mtakatifu Teofilo aliwakusanya tena kundi lake lililotawanyika; na maisha ya kimonaki yakaendelea kwa mpangilio mzuri. Lakini miaka michache baadaye, k , janga lingine liliwapata, ambalo si la kusikitisha sana bali la kusumbua: Waagaria walikuwa wanakaribia Mji wa Kifalme. Akisita kujidhihirisha hatarini kwa mikono yao, Mt. Teodoro aliacha Sakkudion yake na kuhamia Jiji la Kifalme, ambapo Malkia na Patriaki Mtakatifu walimpa Monasteri ya Studion, ambayo watawa walikuwa wamefurushwa na mharibifu wa sanamu Kopronymus, huku wengine wapya bado hawajachaguliwa: wakati huo kulikuwa na wanaume takriban kumi na wawili tu huko.

Baada ya kuongoza monasteri hii, Mtakatifu Teodoro alirekebisha kilichohitaji kurekebishwa, alijenga kilichokosekana, na kuwapatia ndugu zake makazi huko, na maisha ya kimonaki yalirejea katika hali yake ya kawaida. Jumuiya ilikua, na punde si punde ilifikia watu elfu moja. Kwa kuwa hakuweza kusimamia kila kitu binafsi, mtakatifu aligawanya kazi hii na wazee wengine waliostahili zaidi, ambao aliwawekea dhamana ya kudumisha utaratibu mwafaka katika nyanja mbalimbali za majukumu ya ukiwa, na kwa kila mmoja wao aliandaa kanuni zinazofaa. Mtakatifu huyo alihakikisha kwa makini kwamba ndugu hao wasihitaji kuingia mjini kwa sababu yoyote ile. Kwa lengo hili, alianzisha aina zote za warsha ndani ya monasteri: walikuwa na mafundi wao wa nguo, wa viatu, wa fanicha, wa vioo, wa chuma, wa mawe, na kadhalika na kadhalika. Ndugu walipangiwa kazi hizi kulingana na uwezo na mapendeleo yao, chini ya usimamizi wa msimamizi maalum. Kila kitu kilifanyika kama ilivyo duniani, lakini si kwa mtazamo wa kidunia. Utaratibu na heshima vilitawala kila mahali: mikono ilikuwa kazini, huku midomo daima ikiwa imejawa na Sala ya Bwana na Zaburi za Daudi. – Kila ukiukaji wa utaratibu, uwe mkubwa au mdogo, uliadhibiwa kwa toba maalum. Ili kuhakikisha kuwa haja ya adhabu kama hiyo inatokea mara chache iwezekanavyo, Baba Mtakatifu, katika mahubiri yake—alipokuwa akifafanua sheria za jumla za Kikristo na za kimonaki—aligusia pia kanuni zilizotawala mtindo wa

maisha katika monasteri yake. Hii ilikumbusha kila mtu kile kilichofaa na kuamsha upya katika kila mtu ari ya kujithibitisha kuwa wa bidii katika kila kitu, hata katika mambo madogo kabisa. Wakati huo huo, mkatili Nikiforos alimwondoa Queen Irina madarakani, na kitendo chake cha kwanza kilikuwa kusababisha fujo Kanisani kwa kumrejesha Joseph, padri wa korti aliyemwoza Constantine na Theodota na hivyo kufukuzwa kazi – kinyume na kanuni za Kanisa Takatifu. Patriaki Nikiforos, ambaye, kulingana na Mtakatifu Tarasia, alikuwa mtu anayestahili sana, alipinga hili kadiri alivyoweza; lakini baadaye, akiona ghadhabu ya mfalme na akihofia mabaya zaidi kwa Kanisa kutokana naye, alimruhusu tena Yosefu kushiriki Ekaristi. Lakini Mt. Theodore hakukubali; na alishutumu waziwazi dhuluma ya mfalme. Akiwa amekasirishwa na hili, mfalme alimtuma Mt. Theodore uhamishoni. Alifanya vivyo hivyo kwa kaka yake Joseph, kwa Plato mzee, na kwa watawa wengine wengi wa Studion.

Wakati huo, watu wa kimbari wa jirani waliishambulia Thrace; na mfalme ilibidi aende kuwapambana. Kabla ya kuanza safari, alimtuma Mt. Teodoro, akitumia sifa na vitisho ili kumshawishi akubaliane naye. Lakini Mt. Teodoro, akisukumwa na Roho wa Mungu, akajibu hivi: "Ilikuwa ni wajibu wako, Ee Mfalme, ulipokwenda vitani, kutubu na kufidia yale uliyoharibu katika Kanisa la Mungu. Lakini kwa kuwa hukufanya hivi, jua hili kwa hakika: hutarudi ukiwa hai kutoka vitani. Hii ndiyo hukumu ya haki ya Mungu juu yako." Na kwa kweli, mfalme aliuawa vitani. Mwanawe Stavrikios alimrithi kiti cha enzi; lakini naye alifariki hivi karibuni kutokana na jeraha alilolipata vitani. Mtu fulani anayeitwa Michael Kyropalates alichaguliwa kutawala; mtu aliyestahili kweli mamlaka ya kifalme, mwema na wa kiortodoksi. – Aliwachilia huru Mtakatifu Theodore kutoka utumwani, pamoja na wote walioteseka naye; aliwaheshimu na kukomesha mgawanyiko ndani ya Kanisa. Hata hivyo, Yosefu alifukuzwa tena kutoka Kanisani kama mtu mwenye maovu. Wakati huu, wazee mtakatifu na anayeheshimika Plato alifunga safari kwenda kwa Bwana, na alizikwa kwa heshima na Patriaki mwenyewe katika Monasteri ya Studion. Baada ya kifo cha baba yake wa kiroho, Plato, Mtakatifu Teodoro na ndugu zake waliishi kwa amani na utulivu kwa miaka miwili tu. Kisha dhoruba ya waibadhirifu ikainuka tena na kuingiza Kanisa zima katika machafuko.

Hii ilichochewa na mfalme mpya, Leo Mwarmeni. Alikuwa amiri jeshi katika mikoa ya mashariki na alimwasi Mfalme mwema Mikaeli, ambaye, ili kuepuka vita vya wenyewe kwa wenyewe, alijiweka kando cheo cha kifalme na kuvaa nguo ya kimonaki, akiacha ufalme kwa mtawala huyo mwasi. Mwanzoni, Leo huyu alijionyesha kuwa mcha Mungu na mnyenyekevu; lakini mara tu alipokuwa amedumisha utawala wake, alianza kulaani sanamu takatifu na kukemea kuabudu sanamu. Mtakatifu Nikiforos, Patriaki, alimwelezea Tsar maana halisi ya kuabudu sanamu, akimsihi asisumbue amani ya Kanisa kwa kupinga mafundisho yake kuhusu suala hili. Lakini Tsar hakusikiliza; badala yake, akitegemea mamlaka yake ya kifalme, alitafuta kulazimisha kila mtu kukubaliana na hoja zake. Kwa lengo hili, aliwaita makuhani na watawa wote mashuhuri, pamoja na Patriaki Mtakatifu na Mtakatifu Theodoret, na kwa wazi akafunua uzushi wake mbele ya kila mtu, akiwasifu wale ambao hawakuabudu picha takatifu na kuwakemea wale waliofanya hivyo.

Aliweka hoja hii hasa katika amri ya pili: *'Usitengeneze sanamu yoyote ya kuchonga, wala mfano wa kitu chochote,'* na kadhalika. Pia alitoa hoja kama vile: mtu anawezaje kumchora Mungu asiyeelezeka, au kumweka asiyepimika ndani ya ikoni yenye ukubwa wa kiwiko? Mtu anawezaje kuitaja ile iliyochorwa kwa rangi kuwa ni mungu? Wana wa kiroho walimweleza tsar kwa heshima kwamba sheria za Agano la Kale hazikuwa za lazima kwa Wakristo kwa maana kamili; kwamba picha takatifu huonyesha Mungu si kama asiyeelezeka na asiyeweza kufikiriwa, bali jinsi alivyochagua kujidhihirisha kwa watakatifu, na hasa jinsi alivyojidhihirisha katika Umwili; na kwamba kwa 'Mungu' hawakumaanisha turubai na rangi, bali Yeye mwenyewe, Anayeonyeshwa katika picha takatifu; na kwamba, wakitazama sura Yake, wanainua mawazo yao kwake. Waliwasilisha mawazo haya kwa njia mbalimbali; lakini Mtakatifu Theodore, kana kwamba akiunganisha mitazamo yao yote kuwa moja, alitoa hotuba ndefu kumfundisha mfalme. 'Imekuwaje, Ee Mfalme, nia hii mbaya imekujia—kuingiza amri ya uzushi katika Kanisa Takatifu na kucharaza vazi lake la utukufu, lililofumwa kwa neema ya kimungu na mafundisho ya Mitume na Waotawa?—Je, unapata hekima kutoka kwa Sheria ya Kale? Basi, pata hekima kwa busara.

Chunguza mistari yote ya Agano la Kale inayokataza kutengeneza sanamu na vifananishi na kuviheshimu – inazungumzia nini? – Kwamba, baada ya kutengeneza sanamu au mfano wowote, mtu hapaswi kuutukuza kama mungu au kuuabudu kiungu; si kwamba mtu hapaswi kutengeneza, kumiliki, au kutukuza sanamu na mifano kabisa. Hata hivyo, Kanisa Takatifu halitukuza sanamu na sanamati zilizotengenezwa na binadamu hadi kuwa miungu, bali linaziheshimu tu kama uwakilishi wa yale yaliyo stahili heshima. Kwa hiyo, Amri ya Pili wala maandiko mengi katika Maandiko ya Kale yanayofanana na amri hii—ambayo ni mengi—

hayahusu ikoni za Kanisa Takatifu. Haya ni pamoja na, kwa mfano, amri ya Mungu ya kutengeneza sanamu za kerubimu na kuzitia mahali patukufu zaidi, juu ya Sanduku la Agano, na amri nyingine ya kutengeneza nyoka, na kuutazama kwa heshima ili kuokolewa kutoka kwa sumu ya nyoka, na mambo yanayofanana na hayo

Hivyo basi, Sheria ya Kale haikataa uundaji wa sanamu wala kuabudiwa kwake, mradi tu vyote viwili vifanywe kwa busara. Lakini tunaona nini katika Neema Mpya? Bwana na Mwokozi wetu Mwenyewe alijichora kwenye kitambaa na akakituma kwa Abgar, ambaye alipona kwa kukigusa; Mtakatifu Luka alichora taswira ya Mama wa Mungu akiwa amembeba Mtoto Asiye na Mwanzo wa Muda mikononi mwake, na alipomwonyesha, Yeye aliiwekea baraka ya Mwanawe na Mungu; tangu wakati huo, taswira takatifu hazijawahi kuisha katika Kanisa la Mungu, nyingi kati ya hizo zimethibitika kuwa za miujiza na bado ni hivyo hadi leo. Je, yote haya hayaonyeshi, kwa uwazi zaidi kuliko jua lenyewe, kwamba uchoraji wa picha takatifu na heshima ya picha hizo ni ya asili ya kimungu, na si ya kibinadamu? – Na kuhusu unachosema: 'Sitaki Uungu usioonekana na usioweza kuelezwa uchorwe kwa rangi'; sisi pia tunaamini kwamba Uungu hauonekani na hauwezi kuelezwa, lakini tunamchora Uungu kwenye picha takatifu si kama alivyo kiasili, bali kama alivyopenda kujidhihirisha kwetu, hasa katika Umwili.

'Yeye anayekemea ikoni ya Kristo Mwokozi anakemea Uungu wa Bwana mwenyewe uliokuwa mwili.' Aliposikia haya yote, mfalme alikasirika na akamwambia Mtukufu Theodoreto: "Nimekujua kwa muda mrefu jinsi ulivyo mzoezoni na mwenye kiburi, ukidhani kuwa hakuna mtu mwenye busara kuliko wewe; na sasa unanizungumzia kwa dharau, kana kwamba mimi ni raia wa kawaida tu, kwamba unapaswa kuadhibiwa mara moja. Lakini nakuachilia hadi haki ya hoja zetu itakapodhihirika na kutambuliwa waziwazi; na usiposalimu amri wakati huo, usitegemee rehema." Baada ya hayo, maaskofu waliotokea katika jumba la kifalme wakati huo waliamua kutokwongea zaidi. Kuna nini cha kumwambia yule asiyetafuta mafundisho bali anataka kulazimisha matakwa yake juu ya imani kwa njia ya udhalimu? Lakini Mtakatifu Theodore akasema: "Fahamu, Ee Mfalme, na sikiliza! Sio jukumu lako kuchunguza na kusimamia masuala ya imani ya Kanisa Takatifu. Wajibu wako ni kudumisha mpangilio wa dunia.

Lakini kuiweka imani na Kanisa Takatifu katika mpangilio unaofaa ni jukumu la wachungaji na walimu wa Kanisa. Msikilize Mtume, anayesema: *'Mungu aliweka katika Kanisa, kwanza mitume, pili manabii, tatu walimu'*, na kadhalika (1 Kor. 12:28). Je, unaona? – Walimu, si wafalme. – Na sehemu nyingine za Maandiko zinaamuru kwamba masuala ya Kanisa yaongozwe na wachungaji na walimu wa Kanisa, si wafalme." Mfalme akasema: 'Basi, ni ninyi ndio mtanitupa nje ya Kanisa?' – Mtakatifu akajibu: 'La, si sisi. Ni sheria za Mitume watakatifu na Wazee watakatifu ndizo zinazowatupa watu nje ya Kanisa. Tukiwa wao wanaofuata, sisi pia tunathibitisha kwamba hata kama malaika kutoka mbinguni angetuhubiria chochote kinachopingana na imani, awe laana.

Hivyo basi, ikiwa unataka kubaki ndani ya Kanisa la Kristo pamoja nasi, sisi wanaoabudu ikoni ya Kristo, basi mfuate Patriarki katika mambo yote na Sinodi Takatifu iliyo naye." Aliposikia maneno haya, mfalme alikasirika sana na akawafurusha wote mbali naye. – Baada ya hili, amri ya mfalme ilianza kutangazwa katika mji wote na eparki wa Kigiriki, kwamba hakuna anayepaswa kuthubutu kufafanua au kujihusisha na mabishano kuhusu imani, bali wote wafuate mapenzi ya mfalme. Habari hizi zikamfikia Mtakatifu Teodoro. Naye akawaambia wale walioleta habari hiyo: *'Ninyi wenyewe hukeni kama ni sawa machoni pa Mungu kuwat'amini ninyi kuliko Mungu'* (Matendo 4:19)? Ni afadhali kutolewa ulimi kuliko kunyamaza na kushindwa kuutetea imani ya kweli wakati majaribio ya kuipotosha yanapofanywa. – Kuanzia wakati huo na kuendelea, alianza kuwafundisha wote bila woga na kuwashawishi washikilie imani ya kweli iliyotolewa na Mababa wa Kanisa: aliwaita wengine kwake, aliwafuata wengine mwenyewe , na aliwaandikia wengine barua; pia alimtembelea Patriaki mara kwa mara, ili kupata faraja katika imani yao ya pamoja na kumtia moyo kuvumilia huzuni na mateso yaliyokuwa yakimsubiri kwa moyo mkuu.

Mateso na dhiki hizi vilikuja punde: Patriaki aliondolewa madarakani na kufukuzwa kutoka Jiji la Kifalme, na maaskofu wengine wote wa Orthodox walihukumiwa kifungo; ikoni, kwa wakati huo huo, zilidharauwa, kutupwa ardhini, kukanyagwa na kuwekwa kwenye moto; na vurugu kubwa zilizuka kote jijini. Akiona hayo, Mtakatifu Theodor alihuzunika sana moyoni mwake; na, akitazama tofauti kubwa kati ya heshima ya wazi kwa sanamu na uchafuzi wake wa wazi, aliamua kufanya mkesha kuzunguka monasteri wakati wa sikukuu ijayo ya Kupaa, ambapo ndugu, wakichukua sanamu na kuzinua juu, waliimba wakitembea: 'Tunasembelea sura yako takatifu kabisa, Ee Mwema' na nyimbo nyingine kama hizo.

Mfalme alipopata habari hii, alimtumia onyo kali kwamba, isipokuwa aache kutetea heshima ya sanamu, angekabiliwa na kifungo, majeraha na kifo. Kwa kuwa mtakatifu hakuweza kuacha kufanya hivyo, iwe kwa neno au kwa maandishi, Alipelekwa gerezani, akatumiwa Apollonia (Asia au Bithynia) na kufungwa katika gereza la chini ya ngome iliyojulikana kama Metopa. Hata hivyo, hata akiwa huko, alituma ujumbe kote kote, akiwahimiza watu kushikilia kwa dhati heshima ya picha takatifu kama inavyotetewa na Kanisa. Ujumbe wake ulimfikia mfalme pia; naye mara moja akamtuma fulani Nikita, mwana wa Alexeyev, kumhamisha Mtakatifu kutoka huko hadi mahali panapoitwa Vonita, na kumfungia gerezani huko, kwa marufuku kali ya kusema au kuandika kuhusu heshima ya picha takatifu! Mjumbe alipomfikishia amri ya Tsar, alijibu: 'Nakubali kwa furaha mabadiliko haya ya mahali, kwani Mungu yuko kila mahali; lakini siwezi kujizuia kusema wala kuandika'; na, baada ya kuhamishiwa mahali pengine, kweli aliendelea kusema na kuandika. Aliposikia hayo, mfalme, kwa hasira yake, alimtuma yule Nikita mwenyewe kwa Mtakatifu tena – ili amjeruhi vibaya.

Mjumbe alipomwambia Mt. Theodoret habari hii, yeye kwa furaha alijivua mavazi yake mwenyewe na kujitolea mwili wake apigwe. Lakini Nikita alipoona jinsi mwili wa Mtakatifu ulivyokuwa umeunyoka, hakuweza kujisukuma kumpiga. Hivyo, alirudi bila kumgusa mtakatifu. Hata hivyo, mtakatifu, akibaki pale alipo, kwa mara nyingine tena alitangaza kwa ujasiri ukweli kuhusu picha takatifu, akizungumza kwa muda mrefu na wale waliomjia na kuandika barua kote kote. Pia aliandika kwa Mababa wa Kanisa wa Yerusalemu, Aleksandria, Antiokia na Roma, akiwaelezea yaliyokuwa yakitokea Konstantinopoli na kuwaomba wasaidie Uorthodoksi kwa maombi na kwa vitendo. Ilikuwa kwamba kleriki fulani wa Kanisa la Asia alikuja kumtembelea; baada ya kusikiliza mahubiri ya Mtakatifu, alikataa uzushi wa kupinga sanamu na akabadili dini na kuwa Morthodoksi – na aliporudi mahali pake, naye alimwongoa kleriki mwingine. Mwanasarakasi alipopata habari ya hili, alimlalamikia Tsar kuhusu Mtakatifu huyo; na Tsar akaamuru gavana wa Asia amjeruhi vibaya Mtakatifu Teofilo. Gavana akamtuma mmoja wa watu wake kumjeruhi Mtakatifu huyo majeraha hamsini. Lakini mjumbe huyu pia, alipomwona mwili wa Mtakatifu ukiwa uchi, aliwaaibu mno kuinua mkono wake; na, akamwinamia, alirudi bila kutekeleza amri mbaya ya tsar. Mjumbe huyu hakuwa amemrudia yule aliyemtuma, ghafla mjumbe mpya kutoka kwa mfalme mwenyewe, aliyeitwa Anastasius—mtu katili na asiye na huruma—alijitokeza mbele ya Mtakatifu Teofilo; kwa mikono yake mwenyewe alimpiga Mtakatifu huyo, akimpatia majeraha hadi 100; Alifanya vivyo hivyo kwa mwanafunzi wake Nikolasi; na baada ya kuwafungia wote wawili katika mahali penye giza na panda, aliamuru waishi katika taabu kuu – kisha akaondoka.

Amri hii katili ilitekelezwa kikamilifu: mahali hapo palikuwa na giza, harufu mbaya na unyevunyevu; kupitia dirisha dogo walitupwa kipande kidogo cha mkate, kisichotosha hata kwa mtu mmoja, na wakapewa kikombe cha maji, wakati mwingine kila baada ya siku mbili au zaidi, kana kwamba nia ilikuwa kuwafanya wawe na njaa hadi kufa; maumivu ya majeraha yao na unyanyasaji mkali kutoka kwa watumishi viliongeza tu mateso yao. Katika taabu hiyo, Mtakatifu Teofilo, akiongozwa na imani yake, aliamua kujilisha kwa Mwili Mtakatifu Sana wa Bwana pekee, akitumia vyakula alivyokuwa amevibeba – lakini alikabidhi yote yaliyotolewa kwa mwanafunzi wake.

Baada ya muda kupita, mmoja wa wakuu wa kifalme alikuwa akisafiri katika eneo hilo; alipopata habari kuhusu masaibu ya Baba Mtakatifu na mwanafunzi wake, aliamuru kwamba mateso yao yapunguzwe, wapewe chakula na vinywaji zaidi, na watendewe kwa wema zaidi. Hivyo basi, zaidi ya miaka mitatu ilipita. Kisha barua moja ya Mtakatifu Teodoro ikawa mikononi mwa mfalme, ambayo ndani yake ukosefu wake wa heshima kwa Mungu ulishutumiwa na akahimizwa kushikamana na imani ya Kiorthodoksi na kuvumilia mateso na dhuluma kwa ajili yake kwa ujasiri. Mfalme alikasirika sana na akamtuma mmoja wa watu wake wa hadhi aliyekuwa kama mnyama kumwonyesha Padri Mtakatifu barua hiyo; na, baada ya kuthibitisha kuwa kweli ilikuwa yake, ammpige hadi kufa. Padri Mtakatifu alikiri kuwa barua hiyo ni yake – na akapigwa bila huruma, akiachwa akipumua kwa shida. Mwanafunzi wake alipata hatima ileile. Baada ya kutosheleza ukatili wake, mjumbe alirudi kwa bwana wake; huku waathiriwa, wakiwa wamevumilia majaribu yao kwa utulivu kwa ajili ya ukweli, wakaanza kujaliana.

Mtakatifu Teodoro hakuweza kusogea na alikuwa amechoka sana, akipumua kwa shida, hakuwa akila wala kunywa. Mwanafunzi alikuwa na nguvu kidogo zaidi, na, akijisahau mwenyewe, alimtolea Mtakatifu uangalizi wake wote, akimlisha na kumpa mchuzi wa shayiri uliochanganywa na mmea fulani. Mtakatifu alipopata nafuu kiasi, naye akamsaidia mwanafunzi wake, hasa katika kutibu majeraha yake. Waliosha majeraha yao na kukata vipande vya nyama vilivyokuwa vikining'inia, wakaondoa usaha na kupaka mafuta

kwenye vidonda kadiri walivyoweza. Hivyo walivumilia mateso yao kwa siku tisini, na hawakuwa wamepona kabisa wakati mjumbe mwingine alipowasili kutoka kwa mfalme—mtu katili na asiye na huruma—akiwa na amri ya kuwachukua wateswa hao hadi Smyrna. Hili lilifanyika chini ya ulinzi mkali, katikati ya uhaba, unyanyasaji, taabu na uchovu wa kila aina.

Ni kwa msaada maalum wa Mungu pekee ndipo mashahidi walipata nguvu za kufika walikokuwa wanaenda. Huko walikabidhiwa kwa askofu—mtu mwovu na mwalimu wa uzushi—na kufungwa kwenye kibanda cha chini, kikiwa kimefinyanga na kizito, ambako walivumilia kila aina ya uhaba na taabu. Muda si mrefu baadaye, afisa wa zamani wa mfalme asiye na huruma, Anastasius, alifika; baada ya kumpiga Mtakatifu vipigo mia moja, aliondoka tena. Hata hivyo, Mtakatifu alivumilia yote haya kwa utulivu, akimshukuru Mungu. Wakati huo, mkoa wa Smyrna ulikuwa ukitawaliwa na mpwa wa mfalme na mshirika wake mwenye nia moja. Aliugua na alikuwa anakaribia kufa. Mmoja wa watumishi wake, mtu wa imani ya kweli, alimtaja Mt. Teodoro, ambaye alikuwa na kipawa cha uponyaji. Mtu huyo mgonjwa alimtumia ujumbe Mheshimiwa Baba, akimwomba aombe kwa ajili yake. Mheshimiwa Baba, baada ya kumtaja ukatili wote alioufanya dhidi ya Waorthodoksi, ambao haingeweza kuukwepa adhabu ya milele, alimsihi atubu, hata katika saa zake za mwisho. Gavana alishtuka na kile kilichokuwa kinamsubiri na akamgeukia Mheshimiwa Mchungaji, akiomba msamaha na kuahidi kuikumbatia Dini ya Orthodox kama angepona. Mtakatifu Theodore alimtumia ikoni ya Mama Mtakatifu Zaidi wa Mungu, akiamuru aiabudu kwa maisha yake yote. Alipopokea ikoni hiyo, gavana mara moja alihisi nafuu na akaanza kupona. Kupona kwake kulikuwa kunakaribia mwisho wakati aliporudi tena katika dhana zake za zamani za kishirikina, akidanganywa na Askofu mzushi wa Smyrna. Mtu huyo mgonjwa kisha alipokea mafuta matakatifu kutoka kwa askofu huyu kama baraka. Lakini mara tu alipopakwa mafuta hayo, alirudi katika ugonjwa wake wa zamani – na akapumua kwa mara ya mwisho akiwa katika maumivu makali. Mtu huyo anayeheshimika aliteseka kwa zaidi ya mwaka mmoja na nusu huko Smyrna.

Na angekuwa ameteseka kwa muda mrefu zaidi, lakini mfalme mwovu aliuawa, na Michael (Travlius au Valvos), aliyemrithi, hakujali imani na akaruhusu kila mtu aamini kama anavyotaka. Chini ya utawala wake, wote waliotawanywa na kufungwa gerezani wakati wa utawala uliopita waliachiwa huru. Amri ilitolewa waachiliwe Mtakatifu Theodorus na wanafunzi wake pia. (Mtakatifu Theodorus alikuwa ametumia takriban miaka saba katika vifungo hivi chini ya Leo Mwarmeni; na kabla ya hapo, chini ya Konstantine, alikuwa ametumia miaka mitano kwa kulaani dhuluma ya ndoa.) Wanafunzi wake wote waliokuwa uhamishoni walikusanyika pamoja na Mtakatifu huyo; naye, akiwa pamoja nao, alirejea nyumbani, akipokelewa kila mahali kwa furaha na upendo; kwani Kanisa zima lilifurahi kwa kurejea kwake. Alipofika Kalsedonia, alikutana na Mtakatifu.

Patriaki Nikiforos; nao wakafarijiana, kama wenzake walioteswa kwa ajili ya sababu moja ya haki ya imani. Pamoja naye, walienda mbele ya mfalme na wakamshawishi akubali Uorthodoksi. Lakini akasema: 'Sitaki kuabudu sanamu, wala sitaki zionekane Konstantinopoli; zihifadhi popote mnapotaka, na nendeni nazo kama mnavyoona inafaa.' Kutoka hapo, Mtakatifu Teodoro alienda na wanafunzi wake katika eneo la Criscentius, na baada ya kukaa huko, alitumaini hatimaye kupata amani. Lakini kufuatia uasi ulioongozwa na fulani Thomas, aliyekuwa akitafuta kuteka kiti cha enzi cha ufalme, alilazimika kutafuta hifadhi Konstantinopoli kwa muda wote wa uasi huo; kwani hakutaka kuishi daima katika mji uliojaa uharibifu wa sanamu wa kiheretiki. Dhoruba hii ilipokwisha, hakurudi katika nchi za Kriskentios, bali alienda Heronis ya Akritos, katika Kanisa la Mt. Trifon, ambako alitumia maisha yake yaliyosalia katika maisha ya kujinyima, akiwa amezungukwa na wanafunzi wake. Hatimaye wakati ulifika wa kufariki kwake kwa baraka, katika mwaka wa 67 wa maisha yake. Habari za hili ziliposambaa, watu walianza kumiminika kwa Mwenye Heshima kutoka pande zote, wa kila cheo na hadhi, kutoka karibu na mbali. Wote walitaka kusikia maneno yake, na Mwenye Heshima akazungumza; lakini alikuwa dhaifu sana kwa uchovu kiasi kwamba hata wale waliosimama karibu walimsikia kwa shida. Hivyo basi, walimu waliitwa ili wale wasioweza kusikia maneno ya Mtakatifu wasinyimwe neema ya kujengewa kiroho. Yeyote anayetaka anaweza kuyasoma katika kitabu cha mahubiri ya Baba Mtakatifu. Hata hivyo, ugonjwa wake ulipungua kiasi, na Mtakatifu aliweza kutembea; alihudhuria kanisani na, Jumapili iliyofuata, alisali Liturujia Takatifu, aliwahubiria ndugu zake, na alikula nao chakula cha mchana. Vilevile, siku iliyofuata, tarehe 6 Novemba, katika sikukuu ya Mt. Paulo Mwungama, alisherehekea Liturujia Takatifu, aliwafundisha ndugu, na alihudhuria uimbaji wa Vespero jioni hiyo hiyo. Lakini aliporudi kwenye kibanda chake, alilala kitandani tena na kuanza kuugua. Aliugua kwa siku nne, na siku ya tano alihama kwenda kwa Bwana, kwenye maisha yasiyo na mateso.

Wakati saa ya kufariki kwake ilipokaribia, ndugu walikusanyika karibu naye na wakalia kana kwamba ni kwa ajili ya baba na mwalimu wao. Akitazama, yeye pia alitokwa na machozi machache na akasema: 'Tazameni, baba na ndugu, mwisho wa maisha yangu umefika ! Sote lazima tuinywe kikombe hiki, wengine mapema, wengine baadaye, lakini hakuna anayeweza kukiepuka. Ninaanza safari ya njia waliyoichukua baba zetu; naenda mahali pa uzima wa milele, ambapo kuna Mungu na Bwana wetu, Ambaye roho yangu imempenda, Ambaye moyo wangu umemtamani, Ambaye nimemuita Bwana wangu, ingawa sijatekeleza wajibu wangu kama ilivyostahili. – Ninyi, ndugu zangu wapendwa na watoto wangu, shikeni maneno niliyowakabidhi, na shikeni imara imani ya kweli na maisha ya kiungu. Mnajua kwamba sijawahi kuacha kuwahubiria Neno la Mungu, iwe kanisani au kwa faragha. Basi, sasa, nawasihi sana: kumbukeni hili na mshikilie. Nina huzuni moyoni mwangu kwa ajili yenu: kwa maana ni lazima nitoe hesabu yenu. Hivyo basi, tahadharini mkaondoke hapa mpate kuonekana mkisihi mbele za uso wa Bwana." Baada ya kusema hayo na kuaga, aliwaagiza wanafunzi wake wachukue mishumaa, waiwake, na kuimba wimbo wa kufunga. Wanafunzi, wakiwa wamesimama karibu naye, walianza kuimba: *'Wenye haki ni wabahatika'* (Zaburi 118); na walipokuwa wakiimba kwa zamu, wakiimba: *'Kamwe sitasahau matendo yako ya haki, maana kwa hayo umenipa uhai'* (beti 93), – kwa maneno haya, Mtakatifu huyo alikabidhi roho yake (826). Ilipokelewa na Malaika wa Mungu na kupelekwa kwenye kiti cha enzi cha Mungu, kama alivyoshuhudia kwa kweli Mtakatifu Hilarion wa Dalmatia, ambaye alikuwa ameona haya katika maono.

Siku hii, tarehe 11 Novemba, katika kumbukumbu ya Mtakatifu Mina, alipokuwa akitembea peke yake bustanini mwake na kuimba zaburi, alisikia sauti za ajabu na akahisi harufu isiyoelezeka. Akishangazwa na maono hayo, alitazama juu mbinguni na akaona umati mkubwa wa watu waliovalia nguo nyeupe, wenye nyuso angavu na za furaha, wakishuka kutoka juu wakiwa na nyimbo ili kumlaki mtu fulani wa heshima. Alipoona hayo, mtu huyo aliye barikiwa alianguka chini kwa hofu, na akasikia mtu akisema: 'Hii ni roho ya Theodore, mkuu wa Studion, aliyeteseka hadi kumwaga damu kwa ajili ya sanamu takatifu na sasa amefariki; inapanda mlima kwa heshima, huku umati wa mbinguni ukishuka kuikutaniya.' – Mtakatifu Hilarion aliwasimulia watawa wengine wema maono haya: wakaandika siku na saa ya tukio hili, na kwa wakati huo wakatambua kwamba ndiyo hasa wakati ambapo Theodore wa Studion anayestahili sifa alifariki. Kifo cha Mtakatifu Theodore kilifuatana na miujiza mingi, ambayo haikuwa michache, kabla na baada ya kifo chake – kutoka kwenye jeneza lake na mifupa yake takatifu.

1. Jinsi maisha ya kimonaki yalivyo ya heshima

1. 1) Jinsi maisha ya ukiitaji yalivyo ya heshima. – 2) Kila tendo la utiifu, linapofanywa kulingana na mapenzi ya Mungu, husababisha kupata paradiso, hata kama ni rahisi sana. – 3) Orodha ya sifa njema zinazopeleka paradiso. [1, 2][82]

1. Mungu alituleta duniani ili, kwa kumridhisha kwa matendo mema, tuwe warithi wa Ufalme wa Mungu. Hata hivyo, sisi watawa, alipotuingiza duniani, alitupatia neema kubwa hasa, ambayo ni kwamba, baada ya kutuchagua kutoka miongoni mwa watu wote, alituweka mbele ya uso wake ili tuwe watumishi wa ufalme wake. Basi kila mmoja sasa ajichunguze kwa makini ili kuona kama anaishi kulingana na wito aliouitwa, na kama anajishughulisha na jambo lingine lolote isipokuwa kumridhisha Mungu.

2. Katika kutekeleza majukumu yetu, ni lazima tutende kana kwamba tumepokea amri moja kwa moja kutoka kwa Mungu Mwenyewe. Mungu anawataka walio hai wafanye wanachoweza. Na tufanye hivyo, tukijihadhari sana na jambo moja zaidi ya yote: tusijadanganye wenyewe kwa kiburi mbele ya wengine au kwa majivuno mbele yetu wenyewe, kana kwamba tunafanya jambo kubwa. Bwana ana tuzo tayari kwa kila mfanyakazi: mpishi atafurahi pamoja na mstashahidi wa kwanza Estee; mchuuzi wa mikate atakuwa mkate safi kwa Bwana; mhifadhi mboga ataifurahia neema za paradiso, akionekana kuwa mwafaka kuishi humo; na kila mtu mwingine—mlezi wa shamba la mizabibu, fundi fanicha, mwandishi, mlinzi wa lango, na kwa hakika, kazi yoyote ile ambayo mtu anaweza kufanya—wakati wakiifanya kama kazi ya Bwana, watapokea thawabu inayostahili. Bwana huona yote; hakuna kitu kilichofichika kwake; naye atalipia yote kwa njia ya kimungu.

3. *'Simameni imara katika imani, mwe na ujasiri, mwe na uthabiti: upendo uwe kwenu kwa njia zote'* (1 Wakorintho 16:13–14); kufa kila siku, ili mkae hai milele; kimbieni mawazo maovu kama mtakavyokimbia

[82] Nambari iliyo juu ya jedwali la yaliyomo inaonyesha nambari ya mafundisho yaliyotolewa, wakati nambari zinazofuata jedwali la yaliyomo ndani ya mabano ya mraba [ ] zinaonyesha – ya kwanza ni toleo, ya pili ni mafundisho ndani ya toleo hilo. – Vipengee vilivyo kwenye jedwali la yaliyomo vinaendana na sehemu zinazofuata, kila kipengee kikiwa na sehemu yake tofauti.

matendo maovu; chukulia upuuzi kuwa dhambi kuu, kicheko kama uzinzi, ulafi na kushiba kupita kiasi kama utumwa wa tamaa; shusha mawazo yako, shusha macho yako; kuwa safi kwa mwili na roho; uwe na matumaini; usishikamane na kitu chochote duniani; mcha Mungu Mmoja. Tukijiendesha kwa njia hii, tukidumisha hali ya namna hii, basi tutafurahi pamoja na Malaika na kushangilia pamoja na watakatifu wote milele na milele.

2. Msiwadhani wenyewe kuwa mna heshima ya juu

2. 1) Msiijithamini sana. – 2) Ishini kwa ajili ya ndugu zenu wote, kama vile kila kiungo cha mwili huishi kwa ajili ya mwili mzima. – 3) Utiifu wetu si mzigo, bali kwa kukataa mapenzi yetu wenyewe tunastahili taji za ufishani. [1, 3]

4. Mmetenda kwa hekima, enyi watu walioitwa na Mungu, kwa kuiacha dunia nyuma na kuelekeza macho ya mioyo yenu kwa Mungu. Hivyo basi, jitahidi kuishi kwa namna inayomvutia Mungu, na ukiishi hivi, *'msijidhanie kupita kiasi'* (Warumi 12:16), si kwa sababu ya sifa za kiroho wala faida za kimwili, ili msisikie kusema: *'Umeipata nini ambacho hukipokea? Na kama mmeipokea, mnavunjavunja kiburi gani, kana kwamba hamkuipokea?'* (1 Wakorintho 4:7). Yeye afanyaye mengi hufanya hivyo kwa neema ya Kristo, akiwa amepokea nguvu kutoka kwa Mungu aliye juu, si kwa ajili yake mwenyewe bali kwa ajili ya jirani yake.

5. Nyote ni watumishi wa kila mmoja, wasaidizi wa kila mmoja, kama viungo vilivyo hai vya mwili mmoja. Ikiwa jicho haliongozi mkono, ikiwa mkono mmoja hausaidii mwingine, ikiwa mguu hautembei kama vile manufaa ya mwili wote yanavyotaka, ikiwa kwa kweli kila kiungo kitaanza kufanya kile kinachotaka; basi si tu kwamba watashindwa kuhifadhi nguvu zao wenyewe, bali kwa kujivuruga wenyewe, watavuruga pia mwili wote. Kwa hiyo, kila mtu na afurahi anapohitaji kufanya kazi kidogo zaidi kwa ajili ya wengine, akivumilia baridi, mvua na joto; lakini yeye anayekaa tu na lile, na alie na ajutie, kama kiungo kisicho na faida, anayeishi mwilini si kwa ajili ya mwili na anayestahili tu kukatwa.

6. Masikio yenu yasiwezwe na kusikia haya. Kinyume chake, fikirieni jinsi kazi chache na ndogo zinavyohitajika kutoka kwetu ili kufikia Ufalme wa Mungu. Hatumwagi damu, kama vile mashahidi; viungo vyetu havikatwi, wala mifupa yetu haivunjiki; lakini tukiongeza kwenye kazi zetu nyepesi na chache kuacha mapenzi yetu, tukiwa na hamu ya kumfurahisha Mungu na kuwahudumia ndugu zetu kwa upendo, basi kwa njia hii tunakuwa kama wateswa wenye uvumilivu mkuu, na hata kama Bwana Mwenyewe, aliyevumilia kusulubishwa na kifo kwa ajili yetu. Hivyo basi, timiza moyo ukiwa kazini! Taji za mashahidi zinakungoja.

3. Kuwa macho: maana adui hasinzii – kama faraja kwa mchungaji

3. 1) Kuwa macho: maana adui haelewi usingizi – faraja kwa mchungaji. – 2) Usichelewe katika kazi zako, maana kwa kila kazi thawabu huwekwa mara moja mbinguni. – 3) Maagizo: kwa kanonarki; – 4) kwa mchukua taa; – 5) kwa mhudumu wa hospitali; – 6) Kwa wagonjwa. [1, 4]

7. Najua kutoka kwa Mababa Watakatifu, na hasa kutoka kwa mzee wangu mwenye haki, kwamba shetani hasali wala hapumziki katika juhudi zake za kuharibu roho zetu; bali yeye huwa macho daima na mwenye hamu ya kupanda magugu yake, *'wakati watu walala'* (Mathayo 13:25). Basi, ninyi pia, watoto wangu mlioitwa na Mungu, kuwa macho na mwe wangalifu, ili mtu yeyote kati yenu asangukie mtego wa shetani. Napenda kusikia maendeleo ya kila mmoja wenu; ninafarijika kwa utiifu wa mmoja, unyenyekevu wa mwingine, na bidii ya wa tatu. Lakini roho yangu huichukia mwana asiye tiifu, mngurumo na mjivunja, mvivu na mlegevu, mnyemelezi na mlozi. – Lakini mimi ni nani, ninapozungumza hivi? – Mimi ni mchungaji wenu, ingawa sisitahili; ninyi ni kondoo wangu, ambao nitawajibikia kwa Bwana aliyenikabidhi.

8. Basi, ninyi nyote, lindeni kundi; lindeni vyema; lindeni kwa moyo mmoja na kwa umoja. Mtu asibaki nyuma. Adui atampotosha aliyeachwa nyuma na kumwangamiza; kama vile mbwa mwitu anavyomnyaka kondoo aliyepotea na kumpeleka msituni au milimani. Kazi ya wokovu si rahisi; njia yake ni nyingi na ngumu, inahitaji kazi ngumu, uangalifu, kuridhika na vichache – chakula kidogo, mapumziko machache, mavazi duni – na zaidi ya yote, inahitaji kukataa mapenzi ya mtu mwenyewe. Bwana hupima thawabu kulingana na kazi ya kila mtu; na taji huwekwa kando kila siku kwa ajili ya kila mmoja wa wale wanaofanya kazi.

9. Lazima tufanye ibada za kanisa kwa utaratibu wote unaofaa, heshima na uchangamfu wa moyo. Na wewe, mwanangu, kanonarki (mkuu wa sherehe), kama yule aliyeteuliwa kusimamia wajibu huu wa kwanza na mkuu zaidi kati ya wajibu wetu, kuwa mwangalifu; waweke waimbaji katika utaratibu; zingatia kwa usahihi nyakati zilizowekwa kwa kila wimbo, na timiza majukumu mengine yote kama ilivyoelekezwa, kuhusu zaburi

na stichera, kwa dhamiri njema. Wale wanaoweza kuimba waimbe; na wale wanaofaa zaidi kusoma, waagize kusoma. Usipuuze, bali kuwa makini, na mgawanie kila ndugu, kwa haki, kile ambacho kila mmoja anapaswa kusoma au kuimba siku moja na kile cha siku nyingine – wengine katika siku za kawaida, wengine katika siku za sikukuu – ukizingatia sauti yao, matamshi na kasi ya kusoma, ili hata wageni, wakipata kuwa wamewepo, wafaidike. Mambo yote yafanyike kwa mpangilio na kwa njia inayostahili (1 Kor. 14:40), mpate kuhesabiwa kuwa mstahiki kusikia kutoka kwa Bwana: *'Vyema sana, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mengi'* (Mathayo 25:21), na mkaorodheshwa miongoni mwa watakatifu mbinguni.

10. Na wewe, mwasha taa, kuwa makini na wa umakini katika kutekeleza wajibu uliokuaminishwa: maana ni kutoka kwa Mungu na ni wa kimungu. Linda uwashaji wa kanisa kama vile unavyolinda macho yako mawili: maana unafanyika mbele za Mungu. Kama yeye aliyewasha mishumaa mbele ya mfalme anaweka umakini wote ili kumfurahisha machoni pake; nawe, mwanangu, si lazima zaidi uwashe taa kwa ajili ya Mungu Mfalme wa wafalme, ambaye viumbe vyote vinamtumikia, kwa hofu na upendo, kama vile unavyopaswa kusafisha taa, kutunza minara ya taa, na kudumisha mwanga unaofaa. Na uangalie usafi wa kanisa: lipange angalau mara mbili kwa wiki, funga vumbi kwenye picha takatifu ili zisiharibike, na uweke kila kitu kingine katika mpangilio na usafi, ukijihadhari sana kusiwe na chochote kinachomilikiwa na kanisa kinachoharibika.

11. Wewe ni wa tatu moyoni mwangu, mwanangu, mhudumu wa hospitali. Fuata maagizo uliyopewa. Wewe unastahili taji kubwa katika huduma hii ngumu sana, isiyo na kikomo, na inayofanana na ile ya mashahidi—huduma ambayo, kwa sababu hiyo hiyo, imetukuzwa na inastahili thawabu ya juu zaidi. Usisubiri wala kutafuta mapumziko hapa, ili uyapate huko. Ukifanya kazi kwa bidii hapa, bila shaka utapata amani huko. Wengine husoma, wengine husali, wengine hutulia kimya, na wengine hufanya matendo mengine ya kupongezwa; lakini nawe pia, endana nao – au hata uwazidishe. – Punde tu ikipambazuka, zungukeni wagonjwa mmoja baada ya mwingine, hakikisheni hali ya ugonjwa wa kila mmoja, na muagize kinachohitajika na kinachofaa kwa kila mmoja. Mkivumilia katika kazi kama hizo, mtaingia katika Ufalme wa Mungu mkiwa mmefunga taji.

12. Ninyi, watoto wangu wagonjwa, pokeeni kwa shukrani chochote kinachowapata, mkijawa na kuridhika na kile mnachopewa. Zaidi ya hayo, mkitamani chochote, kitaseni tu; na chochote ambacho ndugu aliyepangiwa atakachokifanya kwa ajili yenu, mshukuruni kwa upendo. Msilalamiki: inatosha kwamba ndugu yenu anawatumikia kama mtumwa, kwa ajili ya upendo wa Mungu, na anawapatia kile kinachofaa kwa kila mmoja wenu, kulingana na uwezo wa monasteri. Hata hivyo, mkiendesha maisha yenu kwa njia hii, mtastahili mateso makuu.

4. Kumbuka kifo na Siku ya Hukumu, na uwe na bidii katika kuishi kwa nadhiri zako

4. 1) Kumbuka kifo na Siku ya Hukumu, na uwe na bidii katika kutimiza nadhiri zako. – 2) Linda ulimi wako. – 3) Ndugu ni mikono, macho na miguu ya abati. – 4) Hata kazi yetu ya mikono ni ya kiroho; fanyeni kazi mkiwahimiza wenzio.... Kristo awe nanyi. – 5) Somo na himizo kwa mpishi. [1, 5]

13. Tutafakari juu ya urefu wa mbingu na kina cha dunia, na asili yetu wenyewe, kwamba sisi, kama wanadamu, tunakufa, tukibebwa kutoka hapa kwenda katika falme zilizo ng'ambo, ng'ambo ya mipaka ya ulimwengu huu. Bila kujifanya, tutasimama mbele ya uso wa Jaji mwenye haki kutoa hesabu ya matendo yetu; baada ya hayo tutapokelewa ama katika Ufalme wa Mungu, ikiwa tumefanya mema, au katika moto usiozimika, ikiwa tumebaki katika dhambi. Basi, tuwashe upya daima ari hiyo ya kuishi maisha yanayomfurahisha Mungu tuliyoingia nayo katika monasteri hii, tukikumbuka maneno tuliyoyasema na viapo tulivyovitoa wakati huo, na tukizingatia wajibu wetu wa daima kubaki waaminifu kwa hivyo: maana ni kwa maneno haya tutahukumiwa.

14. Weka midomo yako safi, ukisema daima yale yanayomvutia Mungu. Usiruhusu sifa za upotoshaji wala shutuma zisizo za haki. Na *'maneno yoyote yaliyooza yasitoke vinywani mwenu'* (Efe. 4:29).

15. Ninyi mnaofanya kazi ni mikono yangu. Basi, fanyeni kazi, mikono yangu, wala msiwachoke mnapojitahidi kufanya yaliyo mema: kwa maana *'nguvu za Bwana zitakutegemeza'* (Zab. 88:22). Ninyi ni macho yangu, mliowekwa kuwalinda wengine. Basi,angalieni kwa makini, mkawatangulia na kuwaonya wale ambao wanaweza kuwa hatarini kuanguka, ili nanyi wenyewe mweze kustahili neema ya kimungu. Mimi pia nina miguu. Miguu yangu, simamani imara katika njia sahihi ya amri za Mungu. Hawa ndio wanaobeba mizigo ya ndugu zao kwa ujasiri na kwa furaha; kwa ajili ya hili, wakidumu katika hali hii njema, wataongozwa hadi

mapumziko ya milele. Kwa maneno haya ninataka kuwainua waliyoanguka, kuwachochea waliopungukiwa na bidii kuwa na shauku, na kuwapa ujasiri waliyoingia katika kukata tamaa.

16. Fanyeni shangwe, pateni faraja, na mtiwe moyo kwa bidii. Msiogope chochote—si kazi ya kiroho wala ya kimwili—kwa maana mwili wetu, ukiwa umetakaswa kwa Mungu, ni wa kiroho. Zaidi ya hayo, yeye aliye makini katika mambo ya kimwili pia ni makini katika yale ya kiroho. Himizeni na kutiana moyo katika maombi, katika utiifu, na katika unyenyekevu. Himizeni kila mmoja mwenzake kwa kazi njema, mkijiendesha katika mambo yote kwa heshima na utu. Mfuataneni mfano na msaidiane; na kwa njia hii mtakuwa *'watoto wa Kristo na warithi kwa sehemu'* (1 Kor. 12:27). Ninaamini kwa dhati kwamba Kristo ni Kichwa chenu. Mkimweka Yeye kuwa Kichwa chenu, mtaogopa nani? Na ni nini ambacho hamtapokea pamoja naye? Mtakuwa watawala wa mbinguni na duniani, na mtarrithi yote iliyotangazwa.

17. Na neno kwako, mwanangu mpishi – anayehangaika kila siku katika moto, ukikata kuni, kupika milo, kubeba maji, kusafisha na kuosha mboga, kujichafua uso, kuchafua nguo zako kwa mafuta ya moto, kutokwa na jasho na kujichoma, ukijitahidi kwa njia zote ili kuweza kuwahudumia ndugu milo wanayohitaji – utashiriki katika heshima ya watakatifu, na kifua chake cha upendo kitakupa pumziko. Vumilia tu kwa subira, tumia siku yako kwa furaha, na uwe mchapakazi na mwaminifu katika kazi yako hata huduma yako ikaonekane kwako hata katika ndoto zako. Tangu asubuhi na mapema, harakisha kama mshale kutimiza wajibu wako, na utatoka mshindi, baada ya kutekeleza kazi yako vyema.

5. Shindaneni katika kutenda mema, lakini si katika kutenda uovu

5. 1) Shindaneni katika yaliyo mema, bali si katika yaliyo mabaya. – 2) Tunaishi kana kwamba tunasafiri baharini; maana ya kiroho ya mabadiliko yote ya safari yetu iko kwetu. – 3) Ndugu mfano ni chanzo cha baraka kwa undugu, ilhali mwovu ni chanzo cha madhara. – 4) Zawadi haiwezi kupimika; hatusafiri bure; furahini. [1, 6]

18. Haya sasa ni nyakati za baraka, wakati wa matendo, msimu wa neema ya Mungu. Basi, tusijiruhusu kupoteza bure sio tu msimu, bali hata siku moja; tuwe na shauku isiyozuilika na kujali wokovu, mfano mzuri wa kuigana, na hamu ya haki ya kuiga wema wa wenzetu. Tukimwona mtu yeyote akiwa na sifa bora—kwa mfano, upole, utauwa, utiifu, unyenyekevu, au jambo lingine lolote la kusifiwa—tuwe na hamu tukufu ya kuwa sawa nao katika hili. Kutokana na hili, miongoni mwetu kutachipuka uhusiano wa amani na roho ya upendo. Tusiwe, kupitia ushindani wetu, tukijifunza kile kinachokinzana na hili: tukimwona mtu asiye makini, tusije wa kutojali; tukimwona mtu anayependa kula kupita kiasi, tusije wa kula kupita kiasi; tukimwona mtu mzungumzaji, tusije wa kuwa wazungumzaji. Lakini kama watu wenye hekima, waliofundishwa na Mungu kutoka ndani, *'jaribuni yote; shikamaneni na yaliyo mema'* (1 Wathes. 5:21).

19. Tushikilie imara nanga la imani yetu, tupandishe turubai ya tumaini, na kwa nguvu zetu zote tuvuke bahari kuu ya maisha haya ya duniani: kwani, katika safari hii, bila shaka tutashambuliwa na upepo – ambao ninamaanisha ni uasi wa mwili, – mawimbi ya tamaa za mwili, vimbunga vinavyotokea kutoka undani wa moyo, mawazo maovu, na mambo mengine mengi yanayofanana na yale yanayotokea unapovuka bahari: maharamia – mashetani wabaya, mikufu ya samaki – upofu wa ujinga, miamba ya chini ya maji – mitego isiyotarajiwa kwa roho yetu; mafuriko hatari ya sheli – kuficha dhambi na mawazo ya dhambi, ambayo roho huangamia, kama vile mabaharia huangamia wasiotilia maanani mafuriko ya sheli, wakizama usingizini katika vilindi vya bahari pamoja na meli. Sisi, ndugu zetu wa heshima, tutajikinga dhidi ya mambo yote kama hayo na kutembea kwa uangalifu katika njia ya Mungu; zaidi ya yote, tutafichua yote yanayotendeka mioyoni mwetu, ili mafuriko ya mawazo maovu yasitapake roho zetu na *'kizima kikamate'*, kulingana na neno fulani la unabii (Yona 2:6).

20. Daima tayari kwa jambo lolote ndani ya udugu, katika shughuli za kiroho na kazi ya mikono, anang'aa kama nyota angani na kuwaongoza wengi. Akijitahidi katika mambo ya utauwa, mwaminifu na anayestahili mbingu, mtu makini na mtulivu, yeye ni Malaika duniani, akimtumikia Mungu na Bwana wa uumbaji kama mbele ya kiti cha enzi cha kerubimu. Yule anayewafaidisha wengine kupitia wema wake na kuamsha ndani yao shauku ya bidii ya kiroho ni jua angavu, linalong'aa kwa dhahabu na kulipasha joto jumuiya nzima. Lakini nani ni mwenye huzuni, mweusi na kama usiku, anayewatupa wale walio chini yake kivuli na kuwafanya kuwa kama yeye? Nani, isipokuwa yeye ambaye, kupitia kiburi, tamaa za mwili, dhihaka, uvivu, matendo ya aibu, uvumi, ukosefu wa adabu na uchafu—kwa kushirikiana na mawazo maovu—anafanana na Shetani aliyeanguka kutoka mbinguni? Hatupaswi kujisalimisha kwa ushawishi wa watu kama hao.

21. Kazi yenu si ndefu, lakini thawabu ni ya milele; mateso ni ya muda mfupi, lakini furaha ni ya milele; taabu ni ya muda, lakini pumziko ni lisilo na mwisho. Huko ndipo mtakapofurahi, *'mahali ambapo makao ya wote wanaofurahi yapo'* (Zab. 86:7), kutoka huko *'ugonjwa, huzuni na kuuguna vitakimbia'* (Isa. 35:10), ambapo hakuna kilio, bali furaha tu. Basi, je, mnafanya kazi bure? Je, unafanya kazi bure? La hasha! Kinyume chake, ni hekima, iliyoinuliwa, ya ajabu, iliyobarikiwa, ya kitume, ya kishahidi, ya kibaba, ya kimaangeloni, ya kimbinguni, na vinavyomvutia Mungu – mmewatoka (katika ulimwengu), na mmewaja (kwetu), na mmezaliwa kutokana nasi kwa kuzaliwa kiroho, na mmekua na kuwa mashujaa, na mmejijihami kwa silaha za kiroho, na mnaangamiza Waamaleki, Waamori, Wakanaani na makabila mengine ya tamaa mbaya. Mmeacha nyuma bahari ya dunia (kwa kuikataa), mkavuka Yordani kupitia ubatizo wa pili unaoangaza na kutakasa katika kupokea schema (kwa maana huu ni toba inayofaa), na kutoka hapa mnaanza kuingia katika urithi wenu, katika nchi ambayo Mungu wetu mwaminifu amewaonyesha kupitia ahadi Yake—nchi inayotiririka na asali na maziwa ya kutokufa na uzima wa milele. Furahieni hili, jivunieni na mfurahi, mkiona upendo huu wa Mungu kwa wanadamu. Mbele ya macho yetu kuna uzima, mbele ya uso wetu kuna furaha, miguuni mwetu kuna heri; mlango umefunguliwa nusu – *'Kimbieni, mpate kushinda'* (1 Kor. 9:24). Basi, ni nani anayeweza kubaki na kusita? Nani asiyekimbia mbele na kujitahidi kwa shauku inayoongezeka, akijaribu kuwapita wengine katika kupata hazina zilizoko mbele yetu?

6. Dhidi ya tamaa; kwani kwa moto huu moto wa milele huwashwa; na kifo kinaweza kumkuta mtu katika kitendo hicho hicho

6. 1) Dhidi ya tamaa; kwani kwa moto huu moto wa milele huwashwa; na kifo kinaweza kumkuta mtu katika kitendo. – 2) Ukikosea, inuka, ukichukia dhambi na kupenda yaliyo mema. – 3) Epuka dhambi ndogo, hasa maneno ya bure; mada za mazungumzo zimewekwa. [1, 7]

22. Kuwa na moyo na simama imara dhidi ya hila za shetani, ukijua kwamba mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya adui asiyeonekana na mkali, Shetani, na majeshi ya uasi yaliyo chini yake. Basi, ikiwa wazo la tamaa linamshambulia mtu yeyote, asisumbuke wala asipoteze moyo; bali kwa maombi, kuugua na kumwaga machozi, waikate na kuiondoa, wakikumbuka moto huo (wa milele), na kwamba kile kinachowaka ndani yetu sasa ndicho chanzo cha moto huo (wa milele). Hivyo basi, wazo kama hilo likikusumbua mara ngapi katika siku, likoondoe kabisa – nasi hatutahukumiwa. Ikiwa, pamoja na tamaa hii, kuna pia giza la akili, likiambatana na hisia ya mzigo wa kujinyima, inua jicho la moyo wako kwa huzuni, na uvunje mtego huu wa shetani kwa kutafakari uwezekano wa kufa wakati wowote. Kila anayefanya kazi na awezeshwe, akifikiria mapumziko katika uzima wa milele.

23. Neema ya Bwana wetu iwe nanyi, na atawapatia uthabiti wa kuvumilia magumu ya sasa. Jitahirini katika mapambano na vita, na fanyeni kila liwezalo kukamilisha safari bila kukwenda. Ikitokea jambo kama hilo—jambo ambalo sitaki likupateni—ondokeni mara moja. Tafakari yaliyo dhahiri. *'Mbingu ni juu,'* kama ilivyoandikwa, *'na dunia ni wima'* (Mith. 25:3). Na ni nani kati ya wale waliodhoofishwa na dhambi atakayepaa hadi huko? Kwa hiyo, yachukie, uyadharau, yageukie; bali jitahidi kwa ajili ya yaliyo mema na fanya yale yanayompendeza Mungu.

24. Naomba ninyi: huku mkiepuka dhambi kubwa, tuiepuke pia zile zinazoitwa ndogo—yaani, mazungumzo ya bure na upuuzi. – Kuwa mpole na mnyenyekevu kwa kila mtu; na mnapozungumza ili tu kuondoa uchovu, ziwe ni mazungumzo yenye kujenga. Mazungumzo yenu yawe ama kuhusu kazi yenu ijayo, au kuhusu kutatua shaka kuhusu kifungu fulani cha Maandiko, au kuhusu kusoma kulingana na kanuni, au kuhusu maisha ya Mtakatifu fulani, au kuhusu kuondoka kwetu kutoka kwa mwili huu, kuja kwa Malaika kwetu, na hesabu yetu mbele ya Bwana na Mungu kwa maisha yetu yote katika mwili; jinsi Watakatifu watakavyoondoka kwenda kwenye furaha isiyoelezeka, huku wenye dhambi wakienda kwenye mateso yasiyofarijika; na jinsi, waulizane, tunavyoweza kuepuka shauku hii (mazungumzo ya bure) na kupata sifa inayopingana nayo (maneno ya hekima); jinsi chozi linavyotoka na kutiririka, na linakaushwa na nini? na jinsi, kupitia utiifu wa dhati, unyenyekevu na ukimya wa midomo, machipukizi ya roho yanavyonyoshwa maji na kustawi, kama mti wa uzima, katikati ya paradiso; lakini hukauka kwa sababu ya mambo mengi, vicheko, kutazama kwa njia isiyofaa na isiyo ya wakati, kulalamika, maneno makali, kulala sana, ulafi na kila tamaa nyingine tunayojiweka kwake kwa hiari.

7. Wito ulio juu; kutoa shukrani kwa kutimiza ahadi za mtu

7. 1) Wito ulio juu; kutoa shukrani kwa kutimiza nadhiri. – 2) Jambo kuu ni kumfikia Mungu. – 3) Uaminifu kwa wito wa mtu humfanya kuwa raia wa mbinguni; matendo ya uaminifu huu. – 4) Sadaka kwa Mungu wakati wa Siku Kuu ya Mageuzi. – 5) Maneno ya Maandiko kuhusu ukubwa wa baraka zilizohadiwa. [1, 8]

25. Tazama, Bwana Mungu wetu anadhihirisha wema wake kwa wanadamu, akimwaga miale ya upendo kwa wanadamu, ili kuwavuta wote kwake; na kwa namna ya kipekee ametutoa sisi watawa kutoka gizani na kutuingiza katika nuru. Hivyo basi, tutoe shukrani gani kwa Mungu, aliyetuchagua na kutuita? – Hii: kwamba tuishi kwa lengo la kutangulia katika uchaji Mungu, tukiwa tumeacha maisha ya tamaa na anasa za mwili. – Basi, ndugu zangu, tuweze kuzingatia wito wetu; tuweke mbele ya macho yetu yale yanayotakiwa na maisha ya ukiwa, na ile viapo tulivyotoa mbele ya Malaika; na tuishi kwa namna ambayo tuwe tayari, mara tu Mungu atakapotuita, kupita kutoka hapa—kama kutoka kwa ugenini—na kuingia katika makao yetu kwa furaha kamili.

26. Je, mnaona ubatili wa maisha haya ya sasa? Je, mnaona jinsi maisha ya binadamu yalivyo ya kupita na ya muda? – Kuna sehemu moja tu njema, maisha moja yaliyobarikiwa na neema isiyosaza – kumfikia Mungu kwa kutii amri Zake. Lakini hili linahitaji bidii na kujidhibiti kwa ukali.

27. Ninyi ni raia wa Yerusalemu, wakaazi wa paradiso, washiriki wa kwaya ya Malaika Watakatifu, mradi tu msimame imara katika wito wenu, mkae waaminifu kwake, mupende kwa moyo wenu wote, mjilazimishie katika matendo yake, mjiepushe na kila kitu kinachokinzana nayo, na kwa kila njia mjidhibiti. Hivyo basi, furahieni katika hofu ya Bwana, na mjisafishe na kila tamaa chafu; mng'aa na mtawale kama watoto wa nuru; wonyesheni heshima, utiifu na upole kwa wazee wenu; upendo wa kindugu uwe mwingi sana miongoni mwenu; na kutafuta matakwa yenu na kujiruhusu kuwa chukizo kwenu.

28. Tazama, siku ya Epifania imefika! Bwana anatoka mbinguni: tukutane naye katika utakatifu. Tuandae nia takatifu na, kama zawadi kutoka kwa viumbe vyote kwa Aliye Mtakatifu wa Wote, tuletee maisha mapya, tafakari za kimungu na moyo unaowaka kwa upendo wa Mungu; tutoe pia—upendo fulani kwa ukimya, uangalizi usiokoma, sala ya mara kwa mara, kujidhibiti, upole na uvumilivu—mambo haya yote, ili msikose chochote.

29. Kupitia Watakatifu Wake, Mungu huonyesha utukufu unaotutegemea katika siku zijazo. Mt. Paulo anapaza sauti: *'Hatustahili kushiriki katika utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Rum. 8:18); Mt. Daudi anaimba: *'Bora ni siku moja katika viwanja vyako kuliko elfu moja mahali pengine'* (Zab. 83:11), – na: *'Nitashibishwa nitakapouona utukufu wako'* (Zab. 16:15); na miongoni mwa Manabii wengine, mmoja anapaza sauti kwamba kutoka huko *'ugonjwa, huzuni na vilio vitaondoka'* (Isaya 35:10). Na ni ushuhuda mingapi zaidi kama hiyo anayoweza kupata mtafutaji katika Maandiko, inayotuthibitishia furaha isiyo na kimo, shangwe isiyo na mipaka na baraka zisizoelezeka zilizowaahidiwa na Mungu wale wanaomfurahisha. Basi, tuimarishe msimamo wetu katika hili, tukazwe, tujengwe na tukamilishwe katika Kristo Mungu wetu.

8. Msichemke: kazi ni ndogo; thawabu ni isiyopimika

8. 1) Msichoke: kazi ni ndogo; thawabu ni isiyopimika. – 2) Msiitimize tamaa za mwili, mkidhani kwamba tayari mnatembea katika njia ya kifo. – 3) Toeni dhabihu zote kwa ajili ya amri… bila kuogopa chochote. [1, 9]

30. Msisimame wala msiingie katika uvivu katika utumishi wa Mungu, na, licha ya ugumu wa sasa, jisikieni furaha inayowasubiri katika enzi ijayo. Bali kila kitu – maneno na matendo – vumbieni kwa furaha, na mpange maisha yenu kwa namna ya kukubaliana katika upendo wa Mungu, na kusaidiana katika nyakati za taabu. Hata kama mngetumia karne nzima katika kujinyima kwa ajili ya maisha bora, haingelingana na saa moja tu ya utimilifu usio na kikomo wa uzima wa milele. Zaidi ya hayo, ni jambo la heri na, kwa maneno ya kibinadamu, lenye faida kubwa sana – kuteseka kidogo, kana kwamba ni ndotoni, na badala yake kupokea maisha ya heri isiyo na kikomo.

31. Tusiiruhusu mwili, ambao Watakatifu waliuona kama adui na wakaudhibiti kwa njia zote kupitia kujidhibiti, kwani kuuruhusu kunapingana na maisha ya kiroho. Hivi karibuni, tutaondoka katika maisha haya. Tunaona mifano ya hili kwa ndugu zetu, ambao, mmoja baada ya mwingine, wanapumzikishwa. – Na je, sisi, labda, tutabaki hapa? Hakika la. – Lakini lo! lo, ndugu zangu! Jambo la kifo ni la kutisha kiasi gani! Kwa nini sisi, kana kwamba tumefunuliwa kutoka juu, tunapaswa daima kujidumisha katika hali ya tafakari, tukitafakari kwamba sisi, kana kwamba, tayari tunakufa – kwamba wakati wowote ule kutatokea utengano wa roho na

mwili, Malaika watakuja (nisiseme: mashetani pia wataingia kwa kasi; kwani hili hutokea kwa wale waliofanywa watumwa na tamaa zao), na wito utasikika: 'Muda umefika, roho, toka!' Basi itakuwa ni kazi ngumu na uchungu mkuu wakati wa kuvunjika kwa muungano huu! – Basi matendo mema na dhamiri safi vitakuwa msaada mkubwa, faraja na upatanisho kwa wale wanaoondoka. Ndipo utiifu utakapochochea ujasiri, unyenyekevu utapata kibali, chozi litamgusa mtu kwa huruma, wingi wa matendo mema utashinda mashetani, subira itasali kwa kila tendo – na maadui watarudi mikono mitupu, huku roho, pamoja na Malaika, ikienda kwa Mwokozi kwa furaha kuu. Ndipo kutakuwa na sababu ya hofu, ikiwa roho, ikiwa imezama katika mazoea ya tamaa, itapatikana ikiwa imeshikwa na dhambi: kwani wakati huo mashetani watapata nguvu, na kuiweka roho hiyo maskini chini pamoja nao katika vilindi vya kuzimu, gizani na katika Tartarus inayotesha. Basi, huu ndio faida kwa roho hiyo (kutokana na kujiruhusu tamaa)!

32. Basi, tujisafishe tukiwa bado hapa. Tumimine damu zetu katika mapambano yetu, na kusiwe na kitu ndani yetu kitakachosababisha tupuuze amri ya Mungu: si kazi ngumu, wala ugonjwa, wala raha, wala mapumziko, wala aina yoyote ya kuridhika. Hata kama tungekufa kila siku, tutavumilia kwa furaha, tukijitahidi kuishi juu ya hekima ya kidunia. Hatutaogopa chochote isipokuwa Mungu, Mhukumu wa kutisha: wala mwanadamu, , wala mnyama, wala moto, wala upanga, wala bahari, wala kitu kingine chochote kinachoonekana kuwa cha kutisha; kwa maana mwanadamu, aliyeumbwa kwa sura ya Mungu, ndiye bwana na mmiliki wa viumbe vya duniani.

9. Kusafisha, kupanda na kumwagilia shamba la roho, ili lipate kutoa matunda ya kiroho

9. 1) Kusafisha, kupanda na kumwagilia shamba la roho, ili lipate kutoa matunda ya kiroho. – 2) Kujinyima kwa kiasi katika chakula na usingizi, na matunda yake. – 3) Kuvumilia mavazi na viatu vya duni. – 4) Kuteseka kwa hiari kwa ajili ya siku zijazo. [1, 10]

33. Kama udongo mwema, uliokuzwa na maji ya mvua kutoka kwenye chemchemi za Roho Mtakatifu zilizotolewa na Mungu, zibereke na kutoa wema, kama masuke ya nafaka yaliyojaa uhai. Kama mnavyopya mashamba yenu, ndivyo safisheni udongo wa roho zenu kutoka kwa miiba ya akili kwa moto wa hofu ya Mungu na upanga wa ukweli. Basi, mpandeni, kulingana na amri ya Kitume, si katika mwili, ili mavishe uharibifu kutokana na mwili; bali mpandeke katika Roho, mpate kuvuna tunda la kiroho kutokana na Roho [Gal. 6:8] – mkijifunza uvumilivu, ustahimilivu, ukarimu, unyenyekevu, na upendo wa kindugu, huku mkichukia wivu, udanganyifu, uchochezi, kashfa na kusengenya.

34. Pia, kukuza kujidhibiti. Kujidhibiti ni kuwapa mwili chakula kulingana na mahitaji yake, bila kuuzidisha mzigo wala kuunyima sana, kama mtu anavyofanya anapobeba shehena kwenye meli; kwani ikijaa sana, inaweza kuzama, na ikikuwa nyepesi sana, iko hatarini kupinduka. Hali ni hiyo hiyo kwa usingizi: mtu anapaswa kulala kiasi kinachofaa. Chakula cha usawa hufuatiwa na usingizi mtulivu, na baadaye na kuwa macho wakati wa kuimba zaburi, kusikiliza kwa makini masomo, na uelewa wa wazi wa kila neno la nyimbo takatifu. Nafsi inapofurahi kwa haya yote, huwekwa katika hali nzuri ya akili, hupewa joto na nuru, ikifurahia matunda ya kiasi katika mambo yote. Lakini kwa kufurahia kupita kiasi huja ndoto nzito; kutokana na hivi vyote viwili huja kufifia kwa akili, kushindwa kuelewa maneno ya zaburi, kukakamaa kwa midomo, na kupauka kwa macho, roho na mwili: kwa maana hali ya ndani huendana na ile ya nje. Ndipo mwizi wa roho, akikimbilia ndani, huiba chochote anachotaka. Ndiyo maana Bwana alisema: *'Kesheni'* (Mathayo 26:41).

35. Mungu hupenda neno la dhati, jibu la upole, sura ya furaha—si ya huzuni—tabia ya upole, na mazungumzo ya unyenyekevu. – Yeyote anayevumilia mateso kwa subira zaidi kuliko wengine, yeyote anayetoa shukrani anapokosa nguo, au viatu, au kofia – mtu huyo ni mtumishi wa kweli wa Mungu, akibadilisha vitu vya muda mfupi na visivyo na maana kwa baraka kubwa za siku zijazo. Ninajitahidi kukidhi mahitaji ya kila mtu; nasema haya ili, endapo mahitaji yoyote yatakosekana, hakuna mtu atakayesumbuka, kukasirika au kulalamika. Pia kuna wale ambao, wakiwa wanawaka kwa upendo kwa Mungu, hujinyima kwa hiari vitu vingine. Lakini kwa hakika, yeyote anayepokea kwa shukrani kile anachopewa, wakati wowote na chochote kile, hufanya mema.

36. Ufalme wa Mungu uko mbele yetu, na thawabu ya furaha ya milele inawasubiri wale wanaomfurahisha Mungu. Basi, ni nani asiyekimbilia huko? Ni nani asiyeharakia kushika hazina kama hizo zinazotolewa? Ni nani asiyejitolea kwa hiari kuvumilia taabu, kutembea uchi, kufungwa na baridi na theluji, na kujidhihaki kwa matendo ya kujinyima, kwa ajili ya baraka kama hizo? – Hata hivyo, ninyi si wageni katika kazi na matendo kama hayo; kwani kwa kukata tamaa zenu wenyewe, kwa kuachana na vitu vyote, kwa kuvumilia kwa kila namna, mnakufa kila siku, ilhali maisha yenu yamefichwa pamoja na Kristo Yesu, Bwana

wetu. Maisha yetu, Kristo Bwana, yatakapofunuliwa, ndipo nanyi mtaanza kufurahi pamoja naye milele (Wakolosai 3:4). Basi, msitafute kupumzika hapa, bali mtazame mateso yenu ya sasa kama dhamana ya ile pumziko la milele lijalo.

10. Bwana anakuja—vumilia; na ni nini kitakachokushikilia?

10. 1) Bwana anakuja – vumilia; – na upate riziki. – 2) Tazama – huu ndio mwisho wako, – na paradiso: huko tutasahau taabu zetu zote. – 3) Huko, katika majumba ya Bwana, kuna shangwe kwa wale walioteseka kwa ajili ya uovu: nani asiyechagua kwa hiari? – 4) Furahieni kwamba mnaishi katika taabu na umaskini: ndivyo ilivyo maisha ya kimonaki. – 5) Msaidiane katika mambo yote – na Bwana yu karibu. [1:11]

1. Tembeeni katika njia ya Mungu, mkiwa na Bwana pamoja nanyi kila siku, kama alivyoahidi. Kwa maana Yeye mwenyewe, kupitia Mitume wake, aliwaambia wote *'wanaotafuta agano lake na ushuhuda wake'* (Zab. 24: 10) kwamba atakuwa nao 'hadi *mwisho wa enzi'* (Mathayo 28: 20). Njia na mapito Yake havieleweki. Yupo kwa jicho lisiloonekana la akili na huzungumza kimya kimya na wale walio safi wa moyo. Shikamana na njia yako ya haki, ukiepuka mitego ya shetani mwenye wivu. Chukua mbawa za upendo wa Mungu, ili uweze kuruka sawa na mawingu, juu ya mitego yote ya kidunia. Paka miguu yako mafuta ya furaha na , bila kuogopa kutembea katika njia ya huzuni ya Bwana. Ukihisi kiu kutokana na kukata tamaa, kunywa maji ya uvumilivu; ukihisi njaa kutokana na uchovu wa kiroho, shiriki katika mkate unaolisha na kuimarisha moyo wa mwanadamu—neno la hekima, ambalo hutoa nguvu njema na ujasiri. Umejiandaa vyema na uko macho; hata hivyo, ukiona huzuni, usijitwike mizigo migumu kubeba: Namaanisha hila za adui. Inatosha kwa msafiri wa njia inayoanzia duniani kwenda mbinguni kutembea bila kukata tamaa, bila kujitwika mzigo wowote.

2. Mmefanya uamuzi mwema na kutenda kwa hekima kwa kuiacha dunia nyuma, na sasa kwa unyofu mnaelekea nyumbani kwa Mungu, mkifanya kazi kwa ajili ya Bwana na kumtumikia siku baada ya siku, mkijiepusha na yote yaliyo ya muda—familia, nchi ya nyumbani, na kila tamaa ya mwili. Kazi yetu ni kazi ya malaika. Tutavumilia kidogo zaidi, tutateseka kidogo zaidi. Mwisho na kikomo cha maisha yetu tayari vinakaribia; tutaondolewa na Malaika watakatifu, na tutaanza kufurahi milele, tukiwa warithi wa baraka zilizohadidiwa pamoja na watakatifu wote. Na hapo hatutakuwa na majuto yoyote – si kwa sababu tulishinda, wala kwa sababu tulichoka na kazi zetu za kujinyima, wala kwa sababu tulifunga, au tukanyima usingizi, au tukavumilia baridi na theluji, au kwa njia nyingine yoyote tukajinyima utimilifu wa tamaa zetu. Kinyume chake, tutabariki na kusifu siku na saa ile ambayo Mungu aliridhika kuturuhusu kukimbia ulimwengu na kuvaa mavazi ya kimonaki. Huko, kila mmoja wetu atapokea thawabu mara mia kwa kila mateso aliyovumilia hapa, na badala ya huzuni tutapata huko furaha isiyo na mwisho na iliyo hai daima. Hakuna hata mmoja wetu anayepaswa kukataa kuvumilia tunachokabiliana nacho; kwani badala yake tutapokea furaha isiyoelezeka na ya milele. Isiwe kwamba yeyote wetu atasikia ikisema*: 'Kumbuka kwamba ulipokea mambo yako mazuri ukiwa tumboni'*; wala: *'Kuna bonde kuu lililowekwa kati yetu na ninyi'* (Luka 18:26). Hii ni sauti ya kutisha, inayotenganisha mwenzi wa dhambi na mwenzi wa haki; ni kutisha hata kuifikiria. Je, si kutisha zaidi kuisikia!

3. Kama vile mbingu zilivyo mbali na nchi, ndivyo watakaotenda dhambi watakavyokuwa mbali na Bwana wetu Mungu. Lakini marafiki zake, na watumishi wake wa kweli, wataingia kwake, katika ufalme wake wa mbinguni, katika Yerusalemu ya mbinguni, mji mkuu, ambapo kuna hazina zisizopimika, utukufu usio na kiasi na furaha ya milele. Huko tutaonana na kutambuanana; na naamini kwamba tukifanya mapenzi ya Mungu daima, tutakuwepo pamoja huko katika furaha isiyo na mwisho. Ikiwa ndivyo, je, hatutafanya kazi, je, hatuvumilie mateso kwa hiari? Je, hatutanywa kwa furaha dhihaka na dharau, kana kwamba ni maziwa? Je, hatutotamani kuwa katika nafasi ya mwisho na cheo cha chini, au hata kukanyagwa kuliko wote? Je, hatutachagua kufa kila siku kwa hiari yetu, kama kondoo wanyenyekevu wa Kristo? Ndiyo, ndugu zangu! Ndiyo, baba zangu! Ni kwa tabia kama hiyo watakatifu walimfurahisha Mungu.

4. Tusitafute hapa maisha ya kuridhika kikamilifu, yasiyo na shida wala taabu. Badala yake, tufurahi tunapoteseka na tufurahi tunapojikuta katika hali ngumu, tunapodhulumiwa, kukandamizwa, au kuvumilia uhaba wa mahitaji ya maisha—katika makazi yetu, katika chakula na vinywaji, katika viatu na mavazi, au katika mahitaji mengine yoyote. Hii ndiyo ushuhuda wetu, na kwa ajili ya hili mtawa anabarikiwa, kama mtu anayejihusisha daima katika mapambano na kujinyima. Hata hivyo, ikiwa ninyi si wa namna hiyo, basi ni wazi kwamba hamuendi katika njia ya utawa, ingawa mnaitwa kwa jina hilo kwa uwongo, kwa unafiki na kwa hila. Hata hivyo, ninakujua ninyi kwamba mnatii kanuni ya umonaki kwa dhati, mnatembea katika njia yake kwa ustadi, na mnaishi maisha ya kimalaika, mkiwa na mkono wa kulia wa Mungu kuwatunza, faraja ya

Roho Mtakatifu kuwatia nguvu, na malaika watakatifu na mashahidi wote waliobarikiwa na Mungu na watakatifu wenye heshima kuwasadia.

5. *'Panda mlima wa Mungu na kuingia katika nyumba yake takatifu,'* kwa maneno ya Isaya, mzungumzaji hodari zaidi wa Manabii (Zab. 2:3). Mtu yeyote asibaki nyuma, mtu yeyote asikae tu bila kufanya kitu; msaidiane, mkikaa katika upendo imara kwa kila mmoja; mhimize kila mmoja; shindaneni; mfuataneni. – Kati yenu kusiwe na vicheko visivyo stahiki, wala vishawishi vinavyotawanya na kudhoofisha, wala mazungumzo marefu yasiyo na maana; na mizozo na kutotii visitajwe hata kati yenu. Inatakiwa mzungumze kwa heshima na uaminifu, muonyesheane upendo, na muitane kwa upole na kwa moyo mmoja. *'Jaribuni yote; shikamani na yaliyo mema; jiepusheni na kila aina ya uovu'* (1 Wathes. 5:21–22). Bwana wa amani awape nguvu na uthabiti roho zenu, naye mwenyewe awawale, *na 'kuwaongoza kando ya maji tulivu'* (Zab. 22:2), akiwarudisha kwenye njia ya haki, akiwalinda dhidi ya hila za nyoka mwovu, akiwatia moyo, akiwafurahisha, akiwatuliza, na kuwafanya kuwa wa kustahili ufalme wake wa mbinguni.

11. Adui huamsha tamaa; lakini mpingeni na mtaushinda; Bwana ndiye msaidizi wenu

11. 1) Adui huamsha tamaa; lakini mpinge, na mtakishinda; Bwana ndiye msaidizi wenu. – 2) Fanyeni kazi zenu, katika kazi yenu na katika ibada, bila lawama; msizipoteze. – 3) Tufanye kazi na tujiandae, ili tusikutane na maafa wakati wa kifo na baadaye; – bali tuone furaha tu. [1, 12]

6. Njoo, sote kwa pamoja tukumbatie utayari na shauku ya kumtumikia Mungu na kumfurahisha mara kwa mara. Na hakuna kitu kinachopaswa kutuzuia au kutuzuia tufanye hivi; bali tuikatae dunia kabisa, tukishinde mwili, tujitenge na uhusiano wa damu, tuchukie anasa, tuchague kazi, na tufanye matendo mengine yote ya wema, ili, tukidhihirisha kuwa hatuna lawama katika wito wetu, turithi Ufalme wa Mungu. Nyoka wa kutisha, shetani mwovu kabisa, hutembea huku na kule bila kuchoka, akitaka maangamizi yetu; huingia kwa siri, huingia mioyoni mwetu na kupanda mbegu za uovu ndani yetu sote: kwa wengine, utamu wa dhambi, ili kwa raha hii na furaha ya kitambo aweze kuwanyima ladha ya baraka za milele na kuwavuruga katika moto usiozimika; katika wengine, tamaa ya wivu hatari kama mauaji, inayosababishwa na sifa njema ya ndugu, ambayo (kupitia wivu) hufunika akili yake na, kama mtu anayetembea gizani, humzuia kuona utukufu wa Mungu, ili kumfanya awe Kaini mpya, mwenye maangamizi; ambaye humvutia kwenye ulafi, ili, kwa kumshinda kwa tamaa za mwili, amgeuze mbali na Mungu; ambaye humtia kukata tamaa; ambaye humzalia chuki dhidi ya wito wake, au watawa wenzake, au monasteri; ambaye humlazimisha kuona kuimba zaburi, kusoma na upweke kuwa mzigo – ilhali kwa mwingine huamsha kimbunga kisichofikirika cha mawazo na hisia za kishenzi, ili kumwongoza kutoka kwa njia iliyo sawa na kumwangamiza. Lakini *'Uwe na moyo wa ujasiri, na moyo wako uwe imara'* (Zab. 30:25): kwa maana tumeweka tumaini letu kwa Bwana, ambaye ameivunja nguvu ya mauti, na *'ametupa mamlaka ya kukanyaga nyoka na paka, na juu ya nguvu zote za adui'* (Luka 10:19). Tunaona mfano wa hili kwa Mtakatifu Antonio Mkuu, ambaye alisagwa na kuharibu nguvu za adui kiasi kwamba adui huyo hakuweza hata kuvumilia kivuli cha utakatifu wake. Hakika, Wababa wote watakatifu walimshinda, na wote ambao, katika enzi hii ya sasa, wanajitahidi kwa moyo wote kwa ajili ya Mungu, humshinda.

7. Naona mnajitahidi kwa bidii, mkitoa kazi zenu kama dhabihu kwa Mungu. Lakini kazi zenu ziwe zisizo na lawama kwa kila upande na ziwe za kustahili thawabu. – Vipi? – Fanyeni kazi kwa utulivu na kimya; maneno yasiyofaa yasitoke midomoni mwenu; epukeni majivuno; chukia ukosefu wa adabu; jivikieni unyenyekevu; jidhibitini katika kila tendo la utiifu. Jihadhari msije mkajiletea kifo kwa dhambi yoyote, na msiungane wakati wa tamaa; msithubutu kuwa pamoja mkiwa peke yenu, kwa maana kuna moto wa dhambi; msiguse kiungo chochote miongoni mwenu, kilicho gani kile, hasa kimoja maalum, kwani ndani yake kuna ghadhabu, moto na kifo. Sikilizeni kusomwa kwa makini; waimbeni zaburi kwa bidii; msirope mkisimama mbele za Mungu, nanyi mtapokea zawadi kutoka kwake, kwani yeye huwapa zawadi wale walio macho. Ni jambo la kusikitisha kuona kwamba, mbele za Mfalme, wengine huondoka wakiwa wamepokea zawadi, huku wengine wakiondoshwa mikono mitupu. Ingawa makundi yote mawili yalikuwa katika kazi ileile, wengine walifanya kazi kwa uvivu na usingizi, huku wengine wakifanya kazi kwa dhati na shauku yao yote; hivyo basi hatima zao zikawa tofauti sana.

8. Harakeni, jitihadeni, kimbieni, fikia lengo lenu, ili mlango usitufungie, ili wakati wa maisha yetu usikatishwe, ili tusishuke kaburini bila kuwa tayari, ili tusitengwe na umoja wetu na mwili kama wenye dhambi, ili, saa ya kuondoka kwa roho, tusiwatazame Malaika watakatifu bila ujasiri, isi kwamba yule Mtiopia, mrefu kama anga, aliyeonyeshwa kwa Anthony Mkubwa, atatukamata kwa ajili ya dhambi zetu; isi

kwamba tutamezwa na machafuko, ulimwengu wa wafu, Tartaro, moto usiozimika wenye mngurumo, au sehemu nyingine za mateso ambapo kuna kilio na kusagana kwa meno. Bali tukapate huko uhai mrefu wenye amani na baraka; tukamkaribia Kristo, Bwana na Mungu wetu, na kuona uzuri huo usio na kipimo, utukufu huo usioweza kufikiwa wa uso wake, akicheza mduara pamoja na Malaika Watakatifu na watakatifu wote, tukifurahi huko, ambako *'ugonjwa, huzuni na kuuguna vitatoweka'* (Isaya 35:10).

12. Toka hapa… yaani, kutoka katika ufalme wa tamaa mbaya, kwa kujinyima kwa tumbo, macho, ulimi, masikio, mikono na miguu

12. 1) Toka hapa… yaani, kutoka katika eneo la tamaa, kwa kujinyima kwa tumbo, macho, ulimi, masikio, mikono na miguu. – 2) Maagizo kwa msimamizi, msimamizi wa kazi, mhifadhi wa mali, mkulima wa bustani ya soko na mkulima wa bustani, mlezi wa zizi na mganga. [1, 13]

9. Nawatangazia, kama Bwana alivyowasema wanafunzi wake: *'Inukeni, tuondoke hapa'* (Yohana 14:31). Nasema haya si kwa maana ya kujitenga na mwili kabla Mungu—ambaye ametufunga kwake ili kujaribu wema wetu—hatuitaji, bali ili, tukiwa bado katika mwili, tufakari yale yaliyo juu kuliko mwili na, kama Paulo Mtakatifu alivyoandika kumhusu mwenyewe (Gal. 6:14), – kujisulubisha kwa dunia; kwani, kama alivyotangaza yeye mwenyewe ( ), *'wale walio wa Kristo walisulubisha mwili pamoja na tamaa zake na matamanio yake'* (Gal. 5:24). Vumilia, basi, yote yaliyo mzigo na ya huzuni kwa ustahimilivu, na uwe mwenye kiasi katika mambo yote. Maana kama baba yetu wa kale angekuwa mwatiifu katika jambo hili kwa amri ya kimungu, asingekuja kuonja kifo badala ya uzima kwa sababu ya ukosefu wa kiasi. Basi, fanya toba, na usishiriki katika mti mchungu wa dhambi, ikiwezekana, hata kwa wazo; bali jilinde dhidi yake kwa njia zote kwa matendo yako. Msitazame kwa tamaa kwa macho ya uovu, wala msiiruhusu nafsi zenu kushindwa na majaribu. Zibeni masikio yenu dhidi ya maneno ya upuuzi na mazungumzo yasiyo na maana. Fanyeni midomo yenu kuzoea kusema yale tu yanayompendeza Mungu, na msiwe na mazungumzo yasiyo na maana. Acheni mikono yenu, miguu yenu, na viungo vyenu vyote vikingwe dhidi ya kila jambo la tamaa.

10. Ninyi mlioaminiwa jukumu la *'utunzaji',* jitahirini kutembea bila lawama na bila dosari miongoni mwa ndugu zenu, mkishughulikia mambo yote kwa hekima ya unyenyekevu. Ninyi, mlioaminiwa kusimamia *'kazi shambani',* shughulikieni kazi hii kwa hekima na uthabiti wenu, mkitimiza kwa uaminifu yote yanayohitajika na kuweka kila kitu katika mpangilio. Kuwa na uvumilivu na huruma kwa wale waliochoka, hasa wanaoanza. *'Maneno yenu yawe ya chumvi daima, mpate kujua jinsi ya kumtendea neema kila msikilizaji'* (Kol. 4:6; Efe. 4:29). Kuwa mwenye heshima, mzungumzaji hodari, mtulizi, mfundishaji, mwenye maadili memu na mwongozaji katika kazi yako. *Wewe ni msimamizi* (pengine wa nyumba, au anayehusika na mahitaji); mtegemee Mungu na *'mpate nguvu kwa uweza wake'* (Efe. 1:19).ongoza katika kuwatunza ndugu. Kwa kuwapatia wao, unampatia Mungu: maana hauwafi watu, bali, ukipenda, Mitume wa Mungu. Andaa na uwape chakula na kinywaji – bora kabisa kati ya ulicho nacho; lakini isiwe na viungo, wala vitu vitamu, wala chochote ambacho wale wanaoishi kwa ajili ya tumbo hujijaza nacho. Hili si jambo linalowafaa waumini. Lakini mboga, mkate na maji—haya ndiyo yote yaliyoamriwa kwa ajili yao. Katika hili, Baba zetu walipata faraja kubwa. Na wewe, mwanangu, *'mpishi stadi'*, wahudumie ndugu, ukiwaandaa chakula kama faraja, ili uweze kung'aa katika Ufalme wa Mungu kama jua. Ninyi, *'walima wa mboga na walezi wa bustani za matunda'*, fanyeni kazi kwa bidii na jitihadini kuwafurahisha ndugu kwa kuwapatia kila aina ya mboga; maana kwa kuwafurahisha ninyi, mtamfurahisha Mungu, na mtahesabiwa kuwa na haki ya kufurahia pumziko la milele. Ninyi *'mnayohudumu katika ghala'*, kwa bidii na nia njema yote, toeni nguvu zenu katika kazi yenu, hata kufikia kumwaga damu, na mamtendee msimamizi mkuu wa ghala vyema, kwa maana mnategemea yeye. Ninyi mnaosimamia mambo ya *'maegesho ya farasi'*, mnatoa utiifu unaomvutia Mungu na sisi, na mnawahudumia ndugu mara mbili kuliko wengine; kwa hiyo, mtavikwa taji mbili. Yeyote kati yenu anayewajali wengine zaidi, anawafanyia kazi na anajitahidi kwa niaba yao, bila shaka atapokea thawabu kubwa zaidi. Njooni kwangu pia, ninyi mlioagizwa *'kwenye kusaga'*; na nawaambia, mnapaswa kutunza sana majukumu yenu; lakini msiwe na chochote cha ziada zaidi ya kile kilichoamriwa, iwe ni chakula, kinywaji, au kitu kingine chochote. Kuhusu kulazimika kukosa kanuni, kuimba zaburi na ibada nyingine—ingawa hatutamani hali iwe hivi, lakini kwa sababu ya uhitaji mkuu, hatuna budi ila kupanga mambo hivi. Hata hivyo, msianguke moyo; tutafidia kile mnachokosa katika jambo hili, ingawa sisi pia ni wenye dhambi. Kuwa macho tu na wajihadhari, mmuogope Mungu, na mkepe mizungumzo ya kidunia.

13. Kuamka; Matini; saa ya kwanza; kazi

13. 1) Kuamka; Matini; saa ya kwanza; kazi. – 2) Mada za mazungumzo; ushindani; kuepuka mapumziko; kujitolea kwa Mungu na uvumilivu kazini. – 3) Tuvumilie, kama Bwana alivyo... nasi tutapokea rehema zake. – 4) Kufuata maslahi binafsi na ukosefu wa upendo kwa ndugu. – 5) Yeye aliyeridhika na maagizo ya mkuu anastahili heshima; mtu hapaswi kulaani maagizo haya; Bwana awaweke sawa wale wasio na mpangilio. [1, 14]

11. Tuishi kulingana na sheria na kanuni zilizowekwa kwa ajili yetu, tukijilazimisha kuwa wa bidii katika mambo yote, yale makubwa na yale madogo. Mara tu kengele inapolia, harakisheni kwa furaha kukusanyika Kanisani, kana kwamba mmewaitwa na malaika, ili kuzungumza na Mungu na kumtumikia kupitia nyimbo, na badala yake mpokee si vitu vya kupita au vya muda, bali zawadi za uzima kutoka kwa Mungu. Mnapoingia kanisani, kwa sauti moja na kwa umoja, mtangaze sifa kwa Bwana Mungu; na kisha sikilizeni kwa makini wimbo wa zaburi na fuateni masomo kwa bidii, ili, kwa kuangazwa na vyote viwili, mweze kubaki katika furaha yenye tunda wakati wa Ibada Takatifu na kumfanya shetani aone aibu. Lakini wakati huo huo, usisahau kutoa sala kwa ndani kwa akili safi, ili, ukiwa umeonekana kuwa mtakatifu na, zaidi ya hayo, umeangaziwa badala ya kuzuiwa, uweze kutoka kanisani. Ibada imeisha; toka nyumbani kwa maombi kimya na kwa amani. Kisha, kila mmoja wenu anapaswa kujishughulisha na masomo yake, akijihadhari wasipoteze hazina iliyokusanywa kutokana na uimbaji wa zaburi kwa maneno ya bure, bali badala yake, kuongeza kwenye yaliyo mema yale mnachojifunza sasa. Mwingine, akitaka na akihisi haja, anaweza kupumzika kwa kulala kitandani mwake; lakini hata wakati huo, baada ya kufanya ishara ya msalaba na kujipanga ipasavyo, na asome kiakili zaburi fulani kwa tafakari, ili asishindwe na majaribu ya adui, yule mjaribu. Kwa sababu hiyo, huchafua akili, huufanya mwili kuwa mgumu kwa kuuchosha kwa kuimba zaburi, na husababisha hisia na urafiki usiofaa. Kwa lengo hili, hufunika mawazo yetu, huufanya mwili kutotulia—kutokana na uchovu wake wa kuimba zaburi—na huibua hisia na mawazo yasiyofaa. Lakini, bila shaka, ni bora zaidi yule anayeepuka usingizi na kujishughulisha ama kwa tafakari ya kina ya zaburi au kwa shughuli nyingine, kuliko kuelekea kitandani moja kwa moja, isipokuwa usingizi umemlazimisha bila kuepukika: kwani katika hali hiyo anabaki huru kutokana na majaribu. Baada ya kutumia muda huu kwa njia hii, sote tunapaswa kuwa wepesi na kushindana, tukiharakia ibada ya saa ya kwanza: maana kwa nini tukose tuzo yetu na kuyazidisha dhamiri zetu mzigo? Baada ya hayo, mkisali Mungu, *'Kazi ya mikono yetu iimarishwe'* (Zab. 89:17), na siku nzima itumike kwa kazi njema, shughuli zenu zilizoagizwa ziwekwe sawa, iwe kila mtu peke yake kwa zake, au nyote kwa pamoja kwa kazi moja, inapohitajika. Na kazi na bidii yenu ziendane na kuimba zaburi, maombi na mawazo mema, iwe ni kazi shambani, au katika shamba la mizabibu, au jikoni, au kazi nyingine yoyote inayofanywa kulingana na utaratibu wa kawaida kwa nyakati maalum; – na haya yote yafanyike kwa bidii na kwa kuimba zaburi.

12. Maneno yenu yawe daima juu ya mambo yanayofaa, iwe yanahusu maisha ya mwili au mambo ya kiroho, kama vile troparion au kazi nyingine yoyote. – Shindaneni katika kutenda mema. Kila mmoja wenu ana sifa zake njema, lakini kile ambacho mmoja anakosa, mwingine anacho: na mmoja amwazikie kutoka kwa mwenzake, kama mnyoo mwenye bidii anayokusanya asali kutoka kwa maua. – Upendo wa starehe uwe mbali nasi, na uvivu uondolewe. – Tuwe na upendo kwa Mungu na tuwe thabiti katika juhudi zetu; na hakuna kitu kinachotupasua sisi na upendo wetu kwa Mungu: wala kufunga, wala maombi ya usiku, wala baridi, wala joto, wala shutuma, wala uhaba wa mahitaji; bali, tukiyachukulia mengine yote kuwa ya pili, tuweke wokovu wetu mbele ya yote.

13. Tuvumilie yote kwa furaha, tukikumbuka mateso makuu Bwana alivyoyavumilia kwa ajili yetu. – Kuna ulinganisho gani kati ya mtumwa na Bwana wake? – Kwa maana chochote kitakachotupata si kitu. Lakini, Ee Bwana, katika wema wako unakubali hata matendo yetu madogo ya wema; Wewe uko karibu na wale wanaovumilia kwa ajili yako, kama ilivyoandikwa (Zab. 144:18), na unapatikana na wale wanaokutafuta; akifungua mbingu kwetu – tukivumilia, atatupokea na kutuongoza katika furaha yake ya mbinguni na katika chumba cha harusi kisichotengenezwa kwa mikono cha Ufalme wa Mungu.

14. Nakupigia kelele, nikitaja mbingu, dunia na Malaika Watakatifu kuwa mashahidi: msipuuze wokovu wenu; msiudharau amri hata moja; msitembee gizani la mawazo yasiyofunuliwa; iepukeni karamu za siri, msitumbukie vyakula vitamu, msichome roho zenu kwa upanga—yaani, msiwashe ndani yake moto wa ukosefu wa adabu, hata kwa viungo vyenu wenyewe, mkikumbuka kwamba ni vya Kristo na kwa hiyo ni vya heshima, msinung'unike mabaya juu ya wengine wala msiwashe moto wa hasira ndani yenu; msiweke wivu ndani yenu; msilipize uovu kwa uovu; msitamani kutumia mamlaka; msitamani cheo cha ualimu kabla ya

wakati, wala msiifurahie fikra kama hizo; bali kwa kujitolea kwa hiari mambo yote wazi (kwa walezi wenu wa kiroho), pona kwa njia hiyo, na kwa njia hii kaa katika afya njema, na utii katika mambo yote kutoka moyoni. Hii ndiyo upadri, huduma takatifu, na ibada ya Mungu!

15. Yeye ambaye, kwa moyo safi, hufunua yote yaliyo ndani yake mbele ya unyenyekevu wangu; ambaye anajiona duni; ambaye anajichukulia kuwa wa chini zaidi kuliko viumbe wote walio hai; na ambaye hatamani chochote cha juu zaidi kuliko kile alichopokea kutoka kwa unyenyekevu wangu—tazama, kwa mtazamo wangu, ni mtu wa heshima na mwenye sifa! Lakini kuchunguza amri zangu na kuzijadili kama mnavyoona inafaa, au kubahatisha kwa nini nimempa mtu mmoja jukumu fulani na mwingine jukumu tofauti—kwa nini nimemkubali mmoja katika kundi la makasisi na kumpa mwingine wadhifa tofauti—hakuna faida kwenu wala si sahihi. – Bwana na Mungu wetu, anayewatenganisha wenye haki na wasio na haki na *'anayemwinua maskini kutoka kwenye kinyesi'* (Zab. 112:7), anayewapa wanyenyekevu neema na ufahamu na kuwatia wenye udhaifu nguvu (Zab. 17: 33), atakalishe, akutulize, akupokee katika kundi lake, akupe maisha mema, akuimarishie katika mambo yote kwa ajili ya kazi kamilifu, kwa ajili ya kutimiza amri, kwa ajili ya kumfurahisha Mungu, na kwa ajili ya kuiga Malaika, ili urithi Ufalme wa Mungu.

14. Weka mioyo yenu kwa Mungu, na mchukulie kila kitu kingine kuwa si kitu

14. 1) Weka mioyo yenu kwa Mungu, na msiangalie chochote kingine kuwa na umuhimu. – 2) Yeyote anayefanya kazi katika monasteri kwa kila aina ya kazi anatembea vizuri kuelekea mji wa mbinguni ili kushiriki baraka zake. – 3) Muonekano wenu wa nje ni mzuri; lakini hakikisheni hakuna Yuda, Hyesius au wengine kama wao miongoni mwenu katika mpangilio wenu wa ndani. – 4) Usiseme: 'Nitakifanya hiki au kile, na nitapata hiki au kile'; bali fanya kazi, ukimkabidhi Bwana yote yatakayofuata. [1, 16]

16. Njooni, watoto wangu, nisisikilizeni; zingatia maneno yangu na mshikilie mafundisho yangu kwa moyo! Ninatoa wito kwa wote; natangaza kwa kila mtu: mgeukieni Mungu; kanusheni tamaa zenu. Hivyo neno la unabii linakuita: *'Njoo, twende juu ya mlima wa Bwana, na kwenye nyumba ya Mungu wa Yakobo'* (Isaya 2:3) – kwenye nyumba ya kutokuwa na tamaa; na tuuone kwa macho yetu ya kiroho furaha iliyoandaliwa kwetu, na ahadi za baraka za mbinguni. Chukua bidii, nyoosha mbawa zako za moto kama njiwa na uruke, na upaa kutoka hapa hadi mahali ambapo wema hukaa; kumbatia furaha na upendo wa kiroho wa tamaa ya Mungu; onja upendo Wake mtamu zaidi, na ndani yake, chukulia kila kitu kingine kuwa cha pili; tupa mbali fahari ya bure, tamaa za mwili, na hasira kali; na hakuna kitu kinachoonekana kufariji hapa kitakachoweza kukushawishi; bali, kama wale waliofunga vizuri, tutakuwa wepesi, wenye macho makali na wepesi wa mwendo tunaposafiri katika njia inayoelekea Ufalme wa Mungu.

17. Ni jambo lisiloepukika kwamba wasafiri wahangaike na kuvumilia taabu; ndivyo ilivyo kwetu sisi. Kwa maana, kama mnavyoona, kazi yetu inahitaji bidii, juhudi na uchovu: mnajitahidi, mnachoka, mnatoa jasho, mnavumilia njaa na kiu – wengine mashambani, wengine katika shamba la mizabibu, wengine kwenye vinu vya zeituni, wengine jikoni, wengine kwenye maeneo ya ujenzi, wengine kwenye ghala la mvinyo, na kwa hakika kila mtu katika kazi aliyopangiwa. Hawa wote wanatembea katika njia ya Mungu, wakikaribia mji mkuu, na kupitia kifo wataingizwa katika furaha ya kushiriki baraka zilizotengwa kwa wale wanaompenda Mungu.

18. Katika hili: ingawa tunafarijika kwa kuwaona wale wanaoishi kwa haki waziwazi, tunakasirika na kuhuzunika tunapoona wale wanaoishi kwa fujo, na tunawaweka sawa kadiri tuwezavyo; lakini kile kilicho fichika ndani yako kinajulikana tu na wewe na Mungu. – Lakini asije kuwa miongoni mwenu yeyote anayefanya jambo lisilo stahili kwa siri, kana kwamba ni gizani: maana hakuna kinachoweza kuepuka jicho linaloona yote, hata kama kinaweza kuepuka machoni mwetu. Mimi daima nawafikiria mema. Lakini nani ajuaye—je, hakuna miongoni mwenu, miongoni mwa Wale Kumi na Wawili, Yuda? Je, hakuna, pamoja na mwalimu mwema Giezi, mtu mwovu mwenye kutwaa ukoma wa milele katika roho yake? Je, huenda miongoni mwenu wenyewe kuna wale kama wana wa kuhani Eliya, wanaokula kwa siri na kumkasirisha Mungu, ambao mwisho wao wa kusikitisha utakuwa janga kwangu pia, hata zaidi kuliko kwa Eliya mwenye dhambi? – Isije tukadhurika sisi pia – Tusaidie, Ee Bwana! – Kitu kama Anania na Safira, ambao, walipothubutu kuwaambia Mitume uongo, walipata anguko chungu: kwani inaweza kuwa kwamba miongoni mwenu, nanyi, kuna wale ambao, wakiwa wamehifadhi uongo mioyoni mwao, hawaongei ukweli wanapoulizwa swali au katika mazungumzo ya kawaida. Ninaogopa pia kuanguka kwa Simoni mchawi, ambaye, akiwa pamoja na Mtume Petro, kiongozi wa Mitume, alitafuta heshima na utukufu wa kibinadamu,

hata alipokuwa akijionyesha kwa nje kuwa mwanafunzi wake. Msiwe na mtu yeyote kati yenu atazamie nyuma, wala asipoteze azma yake ya awali!

19. Mtu asiseme: 'Nitakwenda kufanya hivi na hivi, na kufikia wakati fulani nitakuwa nimefanikiwa hivi na hivi.' Ninyi mnasema hayo, lakini hamjui kama mtaishi hata kufikia siku hii, je, hamwoni kwamba mtaweza kusikia kusema: *'Ewe mjinga! Usiku huu huu roho yako itachukuliwa kutoka kwako, na yale uliyoyatayarisha, yatakuwa ya nani?'* (Luka 12:20). Tuige mfano wa umoja usioyumba wa Mitume na Mwalimu wao na Mungu wa wote, na, tukikumbuka daima kuwa tuko mbele ya macho ya Bwana, tukimbilize safari yetu kuelekea wokovu wetu, tukikabidhi yote yatakayofuata mikononi mwa Mungu, tukiwa tayari kuvumilia shida kidogo hapa na kupata huzuni kidogo, ili tufurahi milele. Mungu anatuitia hili; Roho Mtakatifu anatusaidia katika hili; na Bwana Yesu Kristo anatutia nguvu katika hili. Msiogope! Shetani amepigwa chini; Kristo amefufuka, na kifo hakitawala tena.

15. Mmekimbia ulimwengu; lakini hamjakimbia machafuko ya tamaa zinazochochewa na maadui zenu: ni lazima muwe waangalifu na kusimama imara

15. 1) Mmekimbia ulimwengu; lakini hamjakimbia msukumo wa tamaa, uliochochewa na maadui zenu: lazima muwe waangalifu na kuupinga. – 2) Mifano ya wale ambao, kwa imani, walitenda miujiza ya utiifu: Dositheus, Anania, Zakaria na wengine. – 3) Tembeeni katika njia ya amri, vumilieni utiifu bila malalamiko, na mtaponye. [1, 17]

20. Ingawa tumeikimbia dunia yote na, kana kwamba, tumeingia bandari kwa kuvaa vazi letu takatifu la kimonaki, bado tunabaki katika dunia hii kana kwamba tuko baharini, bila kujua ni lini upepo mkali wa shetani utainuka dhidi yetu, ukitafuta kuzamisha chombo cha roho yetu katika vilindi, – wapi na vipi tutakutana na maharamia wa akili, – kwenye miamba gani iliyofichika ya tamaa tutakayegonga bila kutambua, na jinsi, katika maisha yetu yote, tutakavyokamilisha safari yetu kutoka duniani kwenda mbinguni bila ajali ya meli. Kwa hiyo, watoto wangu, lazima mzingatie na kuwa waangalifu, kaeni macho na kuwa wastahizi, na mpenyeze udanganyifu wa ujanja wa shetani, msije m kamatwa bila kuwa tayari kupinga misukumo ya tamaa, kuzuia shambulio lake, na kuendelea na safari yenu salama, mkishikilia imara usukani wa imani yetu.

21. Wale wanaojifunza maisha ya kujinyima hupata nuru kupitia mifano mizuri ya wale waliotangulia – na huimarishwa katika kazi zao kwa imani isiyoyumba. – Kwa imani, Mtakatifu Dositeo alikamilisha mkondo wake wa utiifu, bila kuuliza maswali, akitekeleza kwa uaminifu kila amri ya mwongozo wake na, kwa kufanya hivyo, akivumilia kwa upole wakati mwingine mapigo shavuni na wakati mwingine dhihaka. Kwa imani, Baba Kir aliyebarikiwa alivumilia mapigo, matukano na mateso kwa miaka kumi na tano kwa ujasiri na ustahimilivu wa ujana, kana kwamba hakuhisi mzigo wowote kutokana na taabu hizi; na si tu kwamba hakulalamika, bali aliwatetea na kuwa haki washambuliaji wake kwa nguvu mbele ya baba mtakatifu alipomuhoji. Kwa imani, Theodore aliyetakaswa, kwa kuwa na mawazo ya ukuu, alivumilia miaka mitatu ya kufukuzwa kanisani na Pachomius Mkuu, bila kupinga wala kulalamika. Kwa imani, alivuna tunda lililokomaa la utiifu, akiwa amekuwa akitunza fimbo ya baba yake kwa subira na shauku kwa miaka mitatu. Kwa imani, Akakios, aliye hai daima, wakati mwingine alibeba michubuko chini ya macho yake, wakati mwingine alama za mapigo kwenye mashavu yake, wakati mwingine kiungo kimoja au kingine kilikuwa kimejeruhiwa; alivumilia yote haya kwa unyenyekevu na bila malalamiko; na kwa hili alionekana kuwa mwafaa kwa uzima wa milele. Kwa imani, Zakaria, anayekumbukwa daima, ingawa alikuwa amejaa Roho wa Kimungu, alivumilia majeraha yake kwa utulivu, lakini hakuwahi kumwacha baba yake. Kwa imani, mtu fulani wa ajabu alivuka mto akiwa amebebwa na mamba. Na kila mmoja wa wale baba wa heshima na watu wakamilifu, wakiwa wamejipanga kwa silaha ya imani, walipita katika moto na maji ya majaribu ya yule mwovu na wakaingia katika ufalme wa pumziko la milele.

22. Kama mnataka kuokolewa, hakuna kikwazo wala kizuizi. Mbele yenu mna mifano ya kweli ya wale waliookolewa na wanaookolewa. Msiangalie mimi, bali sikieni maneno yangu: maana ingawa mimi ni mwenye dhambi, nawaambia ukweli na kuwaonyesha njia iliyonyooka. Hivyo basi, jitihadhini, watoto wangu, mkiwa mmeachana na uasi na kuondoa ukosefu wa imani. Tembeeni kwa heshima katika njia ya amri za Bwana. *'Tafuteni, nanyi mtapata; gongeni, nanyi mtafunguliwa'* (Mathayo 7:7). Najua hili kuwa kweli, na nina hakika kabisa. Vumilieni majukumu yenu bila kulalamika. Fanyeni bidii katika yale mliyoyamuru bila uvivu. Msiwe wasiwasi, wala wenye kupinga haraka au kutafuta kisasi, wala wenye kiburi cha kuleta maangamizi na uharibifu kwa roho zenu. Msitafute utukufu, na mtaupata si tu katika enzi ijayo, bali hapa na sasa, katika utukufu wake wote. Msigombane ninyi kwa ninyi, wala msiwachocheane kwa maneno makali na

ya kuudhi, kuhusu mgawanyo wa majukumu—baadhi yenye heshima zaidi, mengine pungufu—nanyi mtamtambulika kuwa wa kwanza na mtapokea nafasi ya kwanza katika makao matakatifu ya milele. Lakini tukitenda kinyume na hili, tutapata kinyume chake – na ghadhabu, hasira na aibu (Warumi 2:8, 9) vitamwangukia kila nafsi itendayo mabaya, sasa na katika siku zijazo. Mungu asije akafanya hivi kwenu!

16. Nikiwaona mnaendelea, ninafurahi; lakini, kwa kuhofia kwamba mtaweza kusimama, nawasihi: msiizuie mtiririko, mkiepuka yote yasiyofaa na kuwa na bidii kwa yote yaliyo sawa

16. 1) Kuona maendeleo yenu kunanifurahisha; lakini, kwa kuhofia kwamba mnaweza kusimama, nawasihi: msiweke kikwazo kwenye mtiririko, mkiepuka yote yasiyofaa na kuwa na bidii kwa yote yaliyo sawa. – 2) Tukikabili kifo, tuweke mioyo yetu sawa; ni vigumu kwetu kufanya matendo makuu ya kimwili; lakini tukihifadhi nia njema mioyoni mwetu, basi hata kwa kujidhibiti katika mambo yote, kwa kufuata kanuni na mwongozo, hatotangulia na watu wakuu. – 3) Udugu wa kijumuiya ni wa ajabu katika muundo wake na katika miujiza yake: kwani kila ushindi juu ya tamaa ni kufukuzwa kwa pepo. [1, 18]

23. Nafsi yangu mnyenyekevu inatamani na imeteketea na shauku kuu kwa ajili ya wokovu wenu, ninyi mnaotembea katika njia ya kweli na kusonga mbele kila siku katika maendeleo. Kuona kujinyima kwenu vitu vyote na kujitoa kwenu kwa kujisahau kutoka duniani, kutengana kwenu isiyorekebika na jamaa zenu wenyewe, utumiaji wa mali zenu zote na kusulubishwa kwa mapenzi yenu wenyewe, na ukweli kwamba nyote, kwa nia moja na kwa upatanifu, mnajitahidi kufikia lengo moja – hili linanipa faraja. Hata hivyo, pia nimezidiwa na hofu kwamba mmoja wenu anaweza kwa namna fulani kunyimwa baraka mnazotarajia. Kwa hiyo nawasihi na kuomba: msisitisha maendeleo yenu, bali jitihadhini zaidi kwa bidii kufanya mema kwa ajili ya kujenga nafsi zenu na za jirani yenu, mkijitambulisha kila siku mbele za Mungu na ushirika mkiwa wasio na lawama wala dosari, na msikubali kushindwa na shauku ya wivu, wala malalamiko ya uharibifu, wala kiburi kisicho na Mungu, wala upendeleo wa utumwa, bali mtende kwa utiifu, utulivu na amani, – bila kiburi wala tamaa, kwa hekima na kwa dhamiri, kwa ajili ya wema wenyewe, kwa ajili ya jumuiya yetu takatifu, kwa ajili ya amri ya Mungu na mafundisho ya mkuu wetu, na, kwa ufupi, kwa ajili ya wokovu wetu wenyewe, tukitafuta siku baada ya siku kile kitu kimoja kinachompendeza Mungu na kujitahidi kwa ajili yake pekee, hadi mwisho wa maisha haya ya sasa utakapowadia.

24. Saa ya mwisho bado haijafika, lakini inakaribia kwa kasi, na kwa wengine tayari iko mlangoni. Kwa nini, kana kwamba inasimama mbele ya macho yetu na miguu yetu, je, inatuletea hofu, inatunyenyekesha, inatutakasa, na kutuondolea hatia kwa uovu wowote au upotovu wowote kutoka kwa njia iliyo sahihi, ikitufundisha kuishi maisha ya kijumuiya kwa heshima, utulivu na umoja wa nia wenye upatanifu, pamoja na kusoma Maandiko matakatifu, katika maombi safi na katika kazi kulingana na uwezo wetu. Na kufunga ni njia ya maisha ya kiroho, ingawa ni tendo la kimwili, mradi tu liendeshwe na unyenyekevu mtakatifu. Ni kupita uwezo wetu—na kwa kweli ni upuuzi—kujaribu matendo makuu ya Mababa watakatifu. Bali tuzingatie yale yaliyosemwa hapo juu (yaani, ukumbusho wa mateso ya Bwana, heshima, utulivu, umoja wa nia, mafundisho katika Maandiko, sala safi, kazi na kufunga kwa kadiri ya uwezo wetu), na katika hali yetu ya utiifu tuchague kilicho kinaturuhusu, tukishikilia kwa ukali kanuni ya kimonaki, kama ilivyoamriwa kisheria – katika chakula na vinywaji, – tukishiriki si tu mkate na mboga, bali pia divai na mafuta, na mara kwa mara samaki na jibini, kwa kiasi kinachofaa, lakini si kwa hukumu yetu wenyewe: kwani hilo si sahihi, bali kama tulivyoweka, – na katika mambo mengine yote tukitenda kwa hekima na busara, – iwe tunalala, kupumzika, kutembea, kukaa, kukusanyika pamoja na kuzungumza, au kusherehekea – kama vile tunapopanda, kupanda mbegu, kujenga au kufanya kazi za ufundi mbao – tutaendeshwa kwa namna hii, na, nawahakikishia, hatutapungukiwa kwa njia yoyote ile na ukuu wa wale mababa.

25. Moja ya maajabu na maono makuu ni mkusanyiko na umoja wetu, kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, wa watu kutoka nchi na ukoo tofauti, wa rika na mitindo tofauti ya maisha, kuwa mwili mmoja, uliopangwa na kuelekezwa kwa ajili ya tendo na utumishi uliojumuika, ili, ingawa ni wengi kiroho, kwa mioyo mingi na nia nyingi, hubaki kuwa na nia moja na moyo mmoja—siyo kwa kusudi lolote baya, bali kumfurahisha Mungu na kufanya kazi kwa utukufu wa Utatu Mtakatifu. Hivyo basi, mkusanyiko wetu (udugu) ni mkubwa na wa heshima kwa jinsi ulivyo, sawa na miujiza mikubwa; lakini ndani yake, miujiza hufanyika kweli, ikiwa tunaishi jinsi inavyotupasa. Je, mapepo hawaondolewi hapa pia? – Huondolewa, na siyo siku hii au ile, bali kila siku na hata kila saa – huondolewa na kuunguzwa. Kila mmoja wetu, kwa kushinda tamaa, huunguza na kumfukuza shetani wa tamaa hiyo: yeye anayeshinda uzinzi humtoa pepo wa uzinzi; yeye anayeshinda uvivu humtoa pepo wa uvivu; yeye anayeshinda hasira na chuki humtoa pepo wa hasira na chuki;

yeye anayeshinda hukumu na malalamiko humtoa pepo wa hukumu na malalamiko. Ndivyo pia tunavyopaswa kuelewa ushindi wa tamaa zingine. Basi, si ninyi ni watenda miujiza, ikiwa mnapenda? – Na Bwana anakubali namna yenu ya maisha kama matendo ya ajabu ya wale wazee wa jangwani na wale waliotegemea nguzo waliofanya miujiza ya ajabu namna hiyo.

17. Kwa nini mliiacha dunia? Ili kusafishwa; na heri yeye anayeishi katika roho ya maisha haya, hasa katika imani kwa mkuu wa watawa

17. 1) Kwa nini mliiacha dunia? Ili kusafishwa; na heri yeye aishi kwa roho ya maisha haya, hasa katika imani thabiti. – 2) Watu huja kwenye monasteri yetu ili kuokolewa: basi, waonyesheni mfano wa maisha ya kimonaki na nidhamu ya kimonaki. [1, 19]

26. Tujihadhari sisi wenyewe, tuwe na busara, tuwe macho, na tuinulie mawazo yetu kwa Mungu. Tugeukie mara nyingi zaidi nasaha ile ya kumbukwa daima ya Arsenius Mkuu: 'Arsenius, kwa nini ulikuja hapa?' Kwa maana sisi pia tumeiacha dunia. – Basi, kwa nini? – Siyo kwa ajili ya mapumziko ya mwili, siyo kufurahia anasa, wala siyo tu kujifunza kusoma na kuandika au sanaa ya uandishi, au kupata maarifa, au kuwa wasomaji wazuri; wala, vivyo hivyo, kujihusisha na shughuli za kibinafsi, kutafuta utukufu, kujigamba, kujitukuza kuliko wengine, au kuwa waonevu, – si kwa ajili ya jambo lolote kama hilo au la aina hiyo; bali kwa ajili ya nini? – Ili kusafishwa dhambi, kujivika hofu ya Mungu, kujinyenyekeza hata kufa, mauti ya msalaba, yaani, hadi kufikia hatua ya kukataa tamaa zake mwenyewe na kuuua tamaa za mwili, kupigana vita dhidi ya adui yake, shetani, na kupigana *'dhidi ya falme na mamlaka, na watawala wa giza la enzi hii'* (Efe. 6:12), ili tusishindwe na vishawishi mbalimbali vya mwili, na hatimaye, ili kupata imani thabiti katika upatanisho wa baba yako wa kiroho, igumeni, ambayo kwa njia yake tunaweza kuzima kweli mishale yote ya moto ya yule mwovu (Efe. 6:16). Sasa niambie, mambo yako yakoje? – chunguza, tafakari, na uchunguze. Na heri yake yule miongoni mwenu na ndani yenu anayeshikilia amri, ambaye hajajikabidhi kuwa mateka kwa wafanyabiashara wa dhambi, ambaye ni thabiti katika utiifu, ambaye amepata nuru kwa toba kamili, ambaye amemulikwa na unyenyekevu uliotolewa na Mungu na kwa utiifu wa dhahabu unaofanana na ule wa Kristo, na ambaye, kana kwamba amevaa vazi la zambarau, amejifunika kwa imani isiyoyumba kwa baba yake wa kiroho, abati, bila kusita katika majukumu aliyompa, bila kuamua chochote kabla ya maamuzi yake, na asiyeona chochote kuwa na wokovu zaidi kwake duniani— —kuliko kile ambacho abati anakitazama hivyo kwake. Ninapaswa kuonyesha kwamba sikuanzi mimi mwenyewe hapa, bali wale wanaozingatia amri za Mungu kwa ukaribu.

27. Roho huja kwetu, zimetumwa kweli na Mungu, ili kuokolewa katika monasteri yetu. Ndiyo maana utiifu wetu kwa amri lazima uwe kamili na mkali zaidi. Wamekuja ili waangazwe, siyo ili wapambazwe. Mwechemkeni basi, ndugu zangu, ingawa mimi ni giza; jipambeni kwa wema uliojaa neema, ingawa mimi nimejaa uharibifu. – Sifa yenu inapaswa kuwa katika nini? Katika kumtangulia ndugu yenu kwa neno, katika kamwasi kutokupingana naye, katika kutolalamikia chochote, katika kuwa wanakondoo wasio na uovu, si wenye kuchomeka, bali wanyenyekevu mbele ya Mchungaji wetu Mkuu, Kristo; kuepuka kicheko kisichofaa na mazungumzo ya aibu; kuwa macho katika kuimba zaburi na kuwa na busara katika maombi. Hivyo basi, watoto wangu, jitihadhini zaidi kila wakati kujisafisha, kuishi kwa usafi, kujikamilisha na kutakaswa, kuwa kama miungu – ingawa hili linaweza kuonekana kama neno la kijasiri – kama Mwokozi alivyoahidi kupitia Zaburi, akisema: *'Ninyi ni miungu, na mwana wa Aliye Juu Zaidi'* (Zab. 81:6; Yoh. 10:34).

18. Maisha ya jumuiya yanastahili sifa zaidi; na heri yeye anayeishi katika roho yake

18. 1) Maisha ya jumuiya yanastahili sifa zaidi; na heri yake yeye aishi kwa roho yake. – 2) Mtu anapaswa kujitahidi zaidi kufanikiwa, bila kupoteza siku zake bure. – 3) Utukufu kwa mababa! Wao, wakitii neno la kweli, waliishi maisha ya kimonaki ya mfano: fuata mfano wao. [1, 20]

28. Nawasihi sana – kuwa na bidii kwa ajili ya wokovu wa roho zenu za heshima. Kwa maana sidhani kwamba kuna jambo lingine lolote linaloweza kuwa na manufaa makubwa kwenu kuliko ukumbusho wa njia yetu ya maisha ya heshima. Na msiwachane kwa sababu mimi huongea daima juu ya jambo lile lile. – Basi, tuchanganue nini kingine? – Je, tumeacha njia ya maisha tuliyoianza, ili tugeukie mambo mengine katika mazungumzo yetu? – La; hatupaswi kuacha kusema jambo lile lile mara kwa mara, na juu ya mada ile ile tena na tena; na hatutasita kamwe kusifu yaliyo mema na kukemea yaliyo maovu – tukitangaza jinsi ilivyo jema na yenye baraka kujitenga kabisa na ulimwengu na maisha ya upatanifu ya kijumuiya ya ndugu; na kuthibitisha kwamba kwa kweli *'mafuta ya upako' yanamwagika juu ya ndevu, ndevu ya Haruni* (Zab. 132:2), ikiwa

yeyote, akiingia katika jumuiya hii, amevaa unyenyekevu, amejifunika kwa utiifu na kutafuta kuutawala utashi wake, amekumbatia undani wa upendo kwa Mungu, anainuka rohoni kutoka nguvu hadi nguvu, anapenda vitu vyote na anatimiza kwa subira yote inayotakiwa na kanuni za jumuiya, bila hila katika jambo lolote, bila kuwa na mawazo au makusudio ya mashaka yanayoweza kumtenganisha mwanafunzi mnyenyekevu na Mungu na abati. Basi, ndugu zangu, tukumbatie kwa upendo yote yaliyopo na yanayotokea katika jumuiya kama mtakatifu na ya wokovu, hata kama mambo mengine yanaweza kuonekana yasiyopendeza: kwa maana kupitia haya, makali yetu hupunguzwa, na tunakamilika, ili tuweze kutiririka kwa urahisi zaidi kuelekea lengo letu.

29. Jitahirini kuwafaa wenzio, wala msitafute maslahi yenu wenyewe, bali yale yaliyo ya manufaa kwa jumuiya kwa kila upande; na, kadiri mnavyozidi kuwa na nguvu na kuokolewa katika roho zenu, jidumishe katika utiifu usio na kikomo, mkijipya kila siku na, kadiri siku, miezi na miaka inavyopita, mkiendelea kuwa bora zaidi na zaidi, wakati bado upo wa kustawi na kukua katika wema. Msipuuze; msiikubali usingizi na uzembe; wala msipoteze siku za maisha haya bure. Wakati wa hesabu utakapofika, tutaona waziwazi matunda ya bidii zetu na ukame wa uzembe wetu; tutaona kwamba, kwa kujali nafsi zetu na kazi yetu, tumetoa matunda, na kwamba, kwa kupuuza hili, tumejiletea maangamizi.

30. Utukufu kwa roho zilizobarikiwa za baba zetu watakatifu na waheshimiwa, wenye hekima na ufahamu wa kweli! Hawakusikiliza neno la kweli bure; hawakulipuuza, wala hawakulikanyaga: bali walifanya kazi kwa bidii na jasho la paji la uso, walijinyenyekeza, walidhibiti mapenzi yao, walipenda kuwa wa mwisho, walipenda upole katika mambo yote na umaskini, na waliepuka migogoro, na viliyavumilia vyote kwa furaha na subira; viliyatii kwa hiari maagizo ya wazee wao; viliwaka kwa imani; vilipenda ukimya; viliyabeba udhaifu wa wanyonge, vikiwa tayari hata kumwaga damu zao kwa ajili yao, kama mashahidi. Na nini zaidi cha kusema? Ninyi wenyewe mnajua waandamizi na viongozi wenu; waigeeni, mfuate nyayo zao, na mweze kupata haki ya kushiriki katika utukufu wao.

19. Kila mmoja wenu na azidi kuwa bora zaidi katika wema wake: aliye mwongofu katika utiifu; mnyenyekevu katika unyenyekevu; mwenye bidii katika kazi.

19. 1) Kila mmoja wenu na azidi kuwa bora katika wema wake: aliye mwongofu katika utiifu; mnyenyekevu katika unyenyekevu; mwenye bidii katika kazi. – 2) Jukumu lolote la utiifu mtakalopewa, lifanyeni kwa bidii. – 3) Mkifanya hivi, Bwana atawafariji hapa na katika enzi ijayo. [1, 21]

31. Endeleeni kama mlivyoanza, na si tu msiache kutenda matendo mema, bali yafanyeni zaidi na zaidi; acheni roho zenu ziwake kwa mwangaza mkuu zaidi, na mwende haraka kuelekea vilele vya maisha ya mbinguni. *'Mtiifu'*—kuwe mtifu zaidi, ili uvune tunda la utiifu, ukijisalimisha si tu kwa wenye mamlaka bali pia kwa watu wa kawaida, bila malalamiko wala upinzani, chochote watakachokuamuru. *'Mwenyenyenyekevu'*—kuwe mwenyenyenyekevu zaidi, ukikubali katika mambo yote na kukubaliana na kila kitu, kwa mtazamo wa unyenyekevu juu ya nafsi yako, kwa mwonekano wa kawaida, sauti ya upole na maneno machache, bila kuficha wazo kwamba labda hapo awali ulikuwa wa asili ya kifalme, au kwamba umeishi kwa muda mrefu katika utawa, au kwamba unashikilia cheo fulani cha juu na unatekeleza majukumu mengi, – Nitaongeza hili – bila kuinua macho yako au kuiga sura ya ukali au mienendo maalum kwa sababu tu wewe ni mwerevu, mwenye hadhi, una lafudhi ya kupendeza, unaweza kufanya kila kitu, au una sifa nyingine ya kusifika. *'Mwenye bidii'* na jasho katika kutekeleza utiifu alioupewa, akifanya kazi kana kwamba ni kwa Bwana na si kwa wanadamu, anajithibitisha zaidi na zaidi kuwa mfanyakazi asiye na aibu, akichukua kazi ngumu zaidi na kufurahi kujitwika kazi kupita kiasi kwa ajili ya jirani yake, kwa imani kwamba kwa njia hiyo thawabu kubwa inahifadhiwa kwake mbinguni.

32. Sisi sote—iwe ni msimamizi wa ghala, mhudumu wa hospitali, mwandishi mahiri, mlinzi wa shamba la mizabibu, mkulima wa bustani ya soko, mtengenezaji viatu, mpishi, msimamizi, mwalimu, mlinzi, mamsha, mpangaji, mwenzi wa taa, mchuvi, fundi fanicha, au yeyote aliyepewa jukumu lolote, iwe kubwa au ndogo—tuwe, katika mtiririko usiokoma kuelekea siku zijazo, tukiwa na shauku isiyozimika ya baraka za milele, tukitekeleza kazi zetu kwa ujasiri, tukivumilia yote kwa hiari, tukifanya yote yanayomvutia Mungu, na kuleta faida kwa nafsi zetu, tukijitoa mhanga kwa ajili ya wengine hadi kufikia kiwango ambacho kila mmoja awe tayari kulipa hata roho yake kwa ajili ya ndugu yake.

33. Mkifanya hivyo, Mwana wa pekee wa Mungu atawafariji—Yeye ambaye, kwa ajili ya utiifu kwa Mungu Baba, alijinyenyekeza hadi kiwango cha chini kabisa cha unyenyekevu, hata akawa mtumwa, ingawa yeye ni Bwana wa wote, na akatajaa kifo—kifo cha msalaba— – Kutakuwa na furaha na shangwe isiyo na kifani kwa ajili yangu, mimi mwenye dhambi, na kwa ajili yenu, ninyi mnaotii amri, si hapa tu, ambapo

mnapongezwa na wote wanaoona matendo yenu, mapambano yenu dhidi ya adui na jinsi mnavyokemea mashambulizi na hila zake, bali pia katika enzi ijayo, mtakapofurahi katika uwepo wa utukufu wa Kristo Mungu pamoja na kwaya za malaika, huko ambako *'kuna makao ya wote wanaofurahi*'.

20. Ninafurahia mafanikio yenu… kwa wengine kupitia unyenyekevu, kwa wengine

20.

1) Ninafurahi kwa mafanikio yenu… kwa wengine, unyenyekevu; kwa wengine… (anataja sifa za kimonaki). – 2) Kwa njia ile ile – tukiendeleza wazo mbali zaidi na juu: tuna maisha marefu mbele yetu... tutakuwa na muda. – 3) Msiwe na kiburi kwa vipaji vya asili au mali mlizozipata, kwani Mungu atatoa zaidi; kinyume chake – kutakuwa na hasara. [1, 22]

1. Mkulima hufurahi kwa shamba lenye mazao; lakini mababa wakuu hufurahi zaidi kwa uzao wa kiroho wa roho zilizowekwa chini ya uangalizi wao. Ninyi pia mnaniweka furahini, watoto wangu, mimea niliopanda, mavuno ya Mungu mwenyewe (1 Kor. 3:6). Ninafurahi ninapoona bidii yenu, shauku yenu na hamasa yenu kwa yote yanayohitajika kwa ajili ya wokovu. Ninafurahishwa na wale wanaoonyesha upole, na wale wanaoonyesha bidii isiyochoka, na wale wanaoonyesha unyenyekevu na heshima, na wale wanaoondoa na kushinda hila za adui, na wale wanaotekeleza majukumu waliyokabidhiwa bila malalamiko, na wale wanaoonyesha utulivu na upole wa roho, na wale wanaoonyesha urahisi wa tabia, katika wengine, imani katika unyenyekevu wangu badala ya heshima yangu; katika wengine, ukosefu wa shauku na tabia isiyopenda amani—lakini kwenu nyote, maendeleo ya kiroho na ukamilifu, na umoja wa upendo katika mwili mmoja, ulioletwa na mwongozo wa Mungu kutoka juu na kwa maombi ya Baba yangu na Baba yenu. Ninafurahi kwa hili, na ninashtuka, maana hili kwa kweli ni jambo la kustaajabisha.

2. Nina hofu kwamba, kwa sababu ya kutojali kwangu na huzuni yangu kuu kwa dhambi Zake, Bwana huenda asikubali mkono Wake wa kulia wa ukuu ulionyoshwa juu yetu – na kwamba kitu kinaweza kuingia katikati yetu ambacho si tu hakistahili kutajwa, bali hata kufikirika – uvivu na taabu ya roho yoyote, au hata kuanguka, iwe kwa siri au waziwazi. Hivyo basi, jilindeni; msitoke katika njia mliyoianzisha, bali, mkikaza buti ndani yake, mgeuzwe kutoka utukufu hadi utukufu na kutoka utakatifu hadi utakatifu. Thubutu, na msitoke nje ya mzunguko wa matendo mliyoyahidi mbele za Mungu na Malaika, na mbele ya unyenyekevu wangu; bali, ongezeni bidii juu ya bidii. Jihadhari, wazo la maisha marefu lisikutatiza, wala lisidhoofishe uthabiti wa azma yenu ya kuishi kwa kujidhibiti na nidhamu. Wazo hili ni la uongo: maisha yetu ni nini? Ndoto na kivuli. Wazo hili ni la uongo, lakini linadanganya: maana badala ya kuongeza unyenyekevu juu ya unyenyekevu na utiifu juu ya utiifu, linamwelekeza mtu kujiruhusu msamaha baada ya msamaha, jambo ambalo mara nyingi husababisha kuvurugika kabisa kwa maisha yanayomfurahisha Mungu.

3. Jihadhari, ili kile kinachoonekana kwako kuwa ukamilifu kisigeuke kuwa kichaka cha dhambi, – si uwezo wako wa kujifunza kila kitu haraka, wala maarifa yako, wala kiwango fulani cha uzoefu katika maisha ya kiroho, wala dhamiri yako njema ya mara kwa mara, wala bidii yako, wala ustadi wako katika ufundi, wala wimbo wako wenye mshindo, wala sauti yako nzuri, wala mwonekano wako wa heshima, wala kitu kingine chochote cha aina hii. Haya yote ni zawadi kutoka kwa Mungu, ambazo zinapaswa kutumika kuongeza hofu yako na unyenyekevu mbele za Mungu, Mtoaji. Kwa kuchukua mtazamo huu, tutamfanya awe na huruma zaidi kwetu na awe mkarimu zaidi katika zawadi Zake – na tutatajirishwa kwa kila jambo jema na kuwa hekalu takatifu la Mungu, lililopambwa kwa zawadi juu ya zawadi. Kwa upande mwingine, tukijivunia mbele za Mungu na kujigamba mbele ya ndugu zetu—tukinyoosha nyusi, tukipandisha mabega, tukitembea kwa majivuno, na kujiuliza kwa nini hiki au kile kimefanywa, kwa nini kimefanywa hivi na si vinginevyo, au kwa nini mimi sijakabidhiwa kusimamia kazi fulani, na kwa nini yule mtu ndiye anayesimamia kazi fulani, ilhali kazi hiyo yenyewe si ya lazima kabisa, ni upotevu tu wa kazi na muda – tukitenda hivi, tutageuza wakati wa tija kuwa wakati wa ukame, wakati wa faida kuwa wakati wa hasara, wakati wa kazi njema kuwa uvivu unaosababisha maangamizi na uovu – na badala ya kupanda mlima wa wema, tutashuka zaidi na zaidi katika vilindi vya dhambi.

21. Kuwa mwema – na usimruhusu adui kuingia moyoni mwako, asije akapaza sauti akisema: 'Kila mtu ameharibika'

21. Kuwa mwema – na usimruhusu adui kuingia moyoni mwako, asije akapaza sauti akisema: 'Kila mtu ameharibika.' [1, 28] Weka njia ya amri safi mbele ya macho ya roho yako, ukitambua kwa unyenyekevu na kurekebisha kila kikwazo—iwe ni aina fulani ya kutotii inayostahili hukumu, au mzozo uliofunikwa na

aibu; tembea katika njia sahihi, na utapata amani kwa roho zako. Adui yetu hutumia kila kisingizio ili kujilazimisha kuingia katika umoja wetu na kuusumbua. Msimpokee; jikingeni kwa ngao ya imani na mkamate kwa upanga wa Neno la Mungu – na mwovu huyu hatapata kamwe nafasi yake ndani yenu, wala hatajivunia kwamba amewasababisha kuanguka. Jionyesheni kuwa ni kikosi cha jeshi la Mungu, kisichoweza kushindwa naye, na mkamruhusu, badala ya kujivunia, alilie kama vile Mtakatifu Makario alivyofanya: 'Wenye uovu wote wameniizunguka.' Mna Kristo Bwana kama amiri wenu, na Malaika kama wasaidizi na walinzi wenu. *'Miguu yenu isitumbukie—kwa maana yeye aliyelinda Israeli hapumziki wala hatulii'* (Zab. 120:3).

22. Kila kitu kinatoka kwa Mungu; lakini juhudi zetu wenyewe pia zinahitajika ili kuhifadhi na kusonga mbele

22. 1) Kila kitu kinatoka kwa Mungu; hata hivyo, juhudi zetu wenyewe pia zinahitajika ili kuhifadhi na kusonga mbele. – 2) Bwana amekuhifadhi vyema hadi sasa – na umefanikiwa; endelea kwa njia ileile – katika maombi, ukimya na kadhalika. – 3) Vumilia magumu na huzuni; maisha yote ni kama siku moja tu, lakini kupitia hayo mtu anaweza kufikia furaha ya milele. [1, 24]

4. Mshukuruni Bwana kwa mafanikio yetu yote; kwa yote yaliyo mema katika watu hutokana na neema Yake tele: kwa maana *'Kwake, na kwa njia Yake, na kwake ni vitu vyote'* (Warumi 11:36). Na kama mtu yeyote angejaribu kujivunia kuwa yeye ni kitu, angeisikia kauli ya Mtume: *'Umeipata nini usichokipokea? Basi ukipokea, unajivunia nini kana kwamba hukipokea?'* (1 Wakorintho 4:7). – Hata hivyo, yote haya yanahitaji juhudi, bidii ya hali ya juu na umakini usio na kikomo, pamoja na unyenyekevu, ili kuimarisha, kulinda na kuelekeza akili zetu katika maisha ya kiungu na ya utakatifu, ili tusipotee kutoka kwa jukumu letu jema, wala kuleta aibu kwa kazi zetu za awali kupitia uvivu wa baadaye, na tusiugeuke kutoka kwa maisha ya wema kwenda yale ya uovu, bali tukibadilishwa na wema, tusafishwe, tupate nuru na kupanda milima siku baada ya siku, tuking'aa kuliko walio wang'avu, tukibadilika kutoka kuwa nyota hadi kuwa miungu ya mchana, na tukavaliwa nguvu kuu zaidi. Tupilieni mbali, nawasihi, hoja zote za kimwili na kikwazo kikubwa zaidi kwa wema—utukufu wa kidunia—na kwa upanga wa kiroho katieni kila tamaa na kila hamu ya mwili, mkishikamana na Mungu na kumpanda kwa ngazi ya kiroho, siku baada ya siku ukijenga misingi ya kiungu na kuimarisha misingi ya kiroho, huku ukitupilia mbali ukorofi wa kimwili kwa kukata tamaa, ukizima moto wa tamaa kwa mafuriko ya machozi, na kuondoa tamaa za kusumbua za chakula na vinywaji, au upuuzi mwingine wowote, kwa kutafakari baraka zijazo.

5. Hadi sasa, kupitia maombi ya baba yangu na yenu, Bwana amewahifadhi vyema; mmestawi, mkitembea katika njia ya kifalme ya wema, mmejipamba kwa uzuri wa kutokuwa na tamaa, na mmeona kwamba hakuna kitu kizuri na kinachopendeza kama kujiondoa tamaa na, mkiinuka juu yake, kutawala kifalme juu ya vitu vyote vya kidunia na, kana kwamba, kutawala pamoja na Mungu. Msisahau hili, wala msiogope, mkiwa mmefikia mwisho wa njia ya maisha iliyokabidhiwa kwenu na mliyoitembelea vyema; bali zaidi na zaidi *'ingieni malango yake kwa shukrani, na viwanja vyake kwa sifa'* (Zab. 99:4); Tajirishweni na matunda ya utiifu wenu na, ndani yake, mnywe mvinyo wa majuto, unaofurahisha mioyo yenu mitakatifu; msiache matendo yenu mengine ya utakatifu; wanyamazisheni midomo yenu; msimuumize dhamiri ya ndugu yenu kwa kujifanya mnajiepusha na chakula fulani kwa uongo na kwa hiari yenu; msiwe na sura kali; msimzungumze sana wala msitamke maneno matupu; msiweke amani yenu mbele ya wema wa jirani yenu; kuwa na nia moja, moyo mmoja, na kusudi moja katika Kristo Yesu Bwana wetu, mkimweka Yeye kama kichwa chenu.

6. *'Kuweni imara katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake'* (Efe. 6:10), na vumilieni kwa ujasiri yote isiyopendeza, ya huzuni na yenye mzigo, mkishikilia fumbo la kifo chetu mbele ya macho ya akili zenu na kuona maisha yetu yote kuwa mafupi. Na, kulingana na Mtakatifu Gregori Mtheolojia, maisha yote si zaidi ya siku moja kwa wale wanaojishughulisha kwa bidii katika kazi yao kuu ya wokovu. Lakini katika siku hii, katika wakati huu unaopita kama ndoto, tunaweza kufikia Ufalme wa Mungu, eneo la furaha isiyo na mwisho.

23. Mpingeni adui anayechochea tamaa

23. 1) Mpingeni adui anayechochea tamaa. – 2) Wazee waweze kuwasaidia vijana. – 3) Ni mara ngapi imetokea… tamaa huibuka, lakini ipingeni kwa maombi na yote yatatulia. – 4) Basi, msiwe na moyo mlegevu: Bwana yuko karibu. [1, 25]

7. Jitahidi, watoto wangu wapendwa, jitahidi, mabwana na bwana zangu, jitahidi kupambana na hila za shetani, dhidi ya mashambulizi yake ya kila siku yanayokuelekea, dhidi ya moto wa tamaa, dhidi ya giza la kukata tamaa, dhidi ya utembezi hatari kutoka mahali hadi mahali, dhidi ya nyoka wa wivu, dhidi ya tabia isiyodhibitiwa ya kusema yasiyofaa na kutukana, dhidi ya kila tamaa inayokupinga na kupigana nawe.

8. Wao waliotangulia miongoni mwa wa mwisho, wenye nguvu miongoni mwa wanyonge, wale waliojaribiwa miongoni mwa wanaojaribiwa, wale waliobarikiwa kwa matunda ya kiroho miongoni mwa maskini wa kiroho, waliofanikiwa miongoni mwa wanaoanza, na wazee miongoni mwa wapya—saidianeni, toeni msaada, fundisheni kwa maneno, onyesheni kilicho bora, motisheeni kufanya yaliyo ya manufaa, ili sote tuokolewe.

9. Kumbukeni miaka mingapi ya mapambano yenu ya kiroho imepita, na majaribu mangapi na ya aina gani mliyokabiliana nayo hadi sasa! Kila mmoja akumbuke mara ngapi alishindwa na kishawishi, akachoka, na akakata tamaa; kisha ghafla akapata nguvu, furaha, ujasiri, roho inayotoa uhai na msukumo, iwe ni kupitia neno la ushauri au sala ya ndugu; kisha akajitahidi tena – na akatiwa nguvu tena na nguvu kuu ya Mungu. Ndivyo itakavyokuwa katika siku zijazo za maisha yenu ya kujinyima, na hata zaidi—*'tutapita katikati ya moto na maji na kuingia katika pumziko'* la kutokuwa na tamaa (Zab. 65:12).

10. Basi, mtu yeyote asipoteze moyo, mtu yeyote asipoteze ujasiri! Tusaidiane, tafarijiane, na kutia moyo kwa upendo, uvumilivu, na shauku ya kutimiza amri za Mungu. Na Bwana wetu Yesu Kristo, Mungu wetu wa kweli, tumaini la wasio na tumaini, tegemeo la wanaoanguka, mponyaji wa wagonjwa, mwandani wa karibu wa wasafiri na mfariji wa uchovu wao, na, kwa ufupi, tumaini la pande zote za dunia na la wale walio mbali baharini – na Yeye apate laini na kusawazisha njia yako, na aweze kuwapa mafanikio katika kila tendo na hatua, mnaposafiri moja kwa moja kuelekea wokovu kamili na kufikia mji wa makao Yake.

24. Dhidi ya kuwasha tamaa: Neno la Mungu, kulinda hisia—hasa uoni—na kuitwika mwili tamaa zake: kuwa mwangalifu; ingawa umeanguka baada ya ubatizo, usishuke tena baada ya kutoa nadhiri za schema

24. Dhidi ya kuwasha tamaa: Neno la Mungu, kuwa macho juu ya hisia—hasa macho—na kukataa mwili mapumziko yake: kuwa mwangalifu; ulianguka baada ya ubatizo, usishuke tena baada ya kutoa viapo vya schema. [1, 27] Hali ya hewa hapa ni ya joto kali na inayochoma – sio kwa moto wa kawaida, ninamaanisha, bali kwa moto fulani usioonekana unaoua roho, unaotoka kwenye makaa ya dhambi, ukikiwashwa na cheche za tamaa zinazotupwa mioyoni mwetu na roho za adui. Lakini ninyi mna, kutoka kwa midomo ya kimungu, miminiko ya Roho (Neno la Mungu) ikitiririka kama mto, ili kuizima, na, kama vile vijana watatu katika tanuru ya moto, kubaki salama na bila kuathiriwa na moto huu. Kwa hili, mtu anapaswa kulinda hisia zake, akizingatia hasa uoni, ambao—unapotumiwa kwa kutojali—ndio adui wetu amezoea zaidi kutupia moto wa tamaa ndani ya nafsi. Mtu pia anapaswa kujilinda dhidi ya vishawishi vingine vinavyotokana na mwili, ambavyo ukosefu wa kiasi katika chakula, kinywaji, usingizi na kila aina nyingine ya mapumziko ya mwili hutoa mlango. Kwa maana kama vile kujinyima kwa upana kunavyozalisha nguvu ya kuvumilia katika wema, ndivyo pia uzembe katika suala hili unavyozalisha kila aina ya udhalimu wa dhambi. Hivyo basi, tahadhari usirudi katika utumwa huu, ukiwa umeachiwa huru kwa kuingia katika wito wako wa sasa kwa nadhiri zinazofaa, na usijiletee mateso maradufu – kwani kuna anguko baada ya ubatizo na baada ya kupokea schema.

25. Kwa wale wanaoshinda tamaa zao – taji; kwa wale wanaozisalimu amri – mateso; ikiwa mko katika kundi la kwanza, ni jambo jema; ikiwa katika la pili, harakisheni kurekebisha njia zenu

25. 1) Kwa wale wanaoshinda tamaa zao – taji; kwa wale wanaozishindwa – mateso; ikiwa mko katika kundi la kwanza, ni heri zaidi; ikiwa katika la pili, harakisheni kurekebisha. 2) Jitahidi kutii amri; mtu asije kuwa mvivu, mwenye nia mbili, au anayejiona mwenye haki. – 3) Kila mmoja atoe mchango wake kwa utiifu wake; Bwana atakubali, hata uwe mdogo kiasi gani. – 4) Msiwazuiwe na magumu; endeleeni mbele, mkisaidiana. 5) Taabu za nje na za ndani ni za muda mfupi; vumilieni, na faraja itakuja. – 6) Nani amewahi kutawaliwa bila jasho? – Hata hivyo, kifo kiko karibu, na jasho litaisha; mtaungana na safu za watakatifu. [1, 28]

11. Tazama uwanja wa mashindano! Tazama mapambano! – Yeye anayepigana kwa ujasiri, anakimbia vyema, na kuweka akili yake mbali na yote yaliyo ya kimwili na ya tamaa hupata ushindi wa kweli, hutawazwa taji la utukufu usioisha, hutangazwa kuwa mwana wa Mungu, na kuwa mrithi wa baraka za milele hata akiwa

bado hapa. Lakini yeyote anayevutiwa na raha za dhambi na kujitupa katika mitego ya shetani hupata kushindwa kweli, hufunikwa na aibu kwa ajili ya dhambi zake, anakuwa mwana wa shetani, na mrithi wa moto wa Gehena na mateso mengine mbalimbali ya milele. Jitathmini, jaribu imani yenu, na tambua ni yapi na wapi msimamo wenu na njia yenu. Na kama uko katika njia sahihi na unatembea katika njia ya kifalme, ndivyo ilivyo bora zaidi! – Lakini kama umefanya dhambi katika safari yako na umeanguka katika vimbunga vya dhambi, harakisha kurudi kabla ya enzi hii ya saba kufikia mwisho na enzi ya nane kupambuka, ikileta hukumu na malipo.

12. Jitahidi kutii amri za Mungu; panda mbegu za wema mioyoni mwenu, ili, kwa wakati ufaao, mvune matunda ya haki. Mtu yeyote asidhani, asije akasikia kutoka kwa Chanzo: *'Nenda kwa sisimizi, wewe mvivu, au nenda kwa nyuki mwenye bidii'* (Mith. 6:6, 8). Mtu asidhaniwe au awe na nia mbili, akihifadhi jambo moja moyoni mwake huku akiongea jingine, asije akapigwa na hukumu ya kutisha ya mwandishi wa Zaburi Daudi, anayesema: *'Bwana atangamiza kila mdomo wa pongezi na kila ulimi unaozungumza udanganyifu'* (Zab. 11:4). Mtu yeyote asibaki mvivu au asijishughulishi, asije akawa chini ya hukumu ya Mtume Paulo, anayesema: *'Mtu asipenda kufanya kazi, asile'* (2 Wathes. 3:10). Mtu yeyote asijidhanie kuwa mwenzi wa hekima kupita kiasi, asije akapata yale ambayo Mtume Yakobo anayaonya, akisema: *'Bwana huwapinga wenye kiburi, bali huwapa wanyenyekevu neema'* (Yakobo 4:6).

13. Sote tuenende kwa furaha katika Bwana na tuzishike amri Zake, kila mmoja wetu akileta katika ushirika wa maisha yetu, kama katika hazina yetu (Marko 12, 43) chochote kilicho ndani ya uwezo wao na kinachopatikana kwao – wengine kupitia usimamizi, wengine kupitia huduma, wengine kupitia kuwatunza wagonjwa, wengine kupitia kuimba, wengine kupitia kusoma, wengine kupitia kilimo cha bustani, wengine kupitia sanaa ya uandishi – na kwa ujumla, mtu asijivunie kuwa hatoi chochote, wala mtu asijitokeze mbele za Bwana mikono mitupu. Bwana hapokei dhabihu kubwa tu bali hata ndogo kabisa; Hupokea hata yule anayetamka aya moja kwa ajili ya kukumbuka kifo, ikiwa labda hawezi kufanya jambo lingine lolote, kama vile alivyopokea mite mbili za mjane. Mungu huamua thamani ya matendo, akitazama nia ya aliyefanya. Kwa kuwa tuna Mungu ambaye ni mwema na mwenye rehema tele, na anayetamani wokovu wetu zaidi kuliko sisi wenyewe, tuenende katika njia zake za haki, na tutapata amani kwa roho zetu.

14. Hakuna ugumu wowote wa ghafla katika njia yetu ya Injili uliozuie maendeleo ya mtu yeyote; lakini hata kama njia ni ngumu na yenye taabu, tuendelee mbele, tuwe na furaha, tuwe na ujasiri, tuvuke kutoka kilima hadi kilima, kutoka kichochoro hadi kichochoro, hata tutakapopanda mlima wa Bwana na kusimama mahali pake patakatifu pa utulivu. Wale wanaosafiri pamoja hurahisishana njia. *'Bebaneni mizigo ya wengine'*, kama Mtume anavyosema, *'nanyi vivyo hivyo'* (Gal. 6:2).

15. Daima huwa ni kwamba leo kuna woga, na kesho kuna ujasiri; sasa kuna hali ya huzuni, na ghafla wimbi la msukumo; wakati huu hasa kuna uasi wa tamaa, na mara inayofuata, msaada wa Mungu na kuzidhibiti; Hautakuwa ule ule kesho kutwa kama ulivyokuwa jana, wala hutadumu ukiwa hivyo milele, mpendwa wangu; bali neema ya Mungu itakujia, na Bwana atashinda kupitia kwako. Wakati huo utasema: 'Ulikuwa wapi hadi sasa, Ee Bwana?' Naye atakujibu: 'Nilikukuangalia ukihangaika, na nilikuwa nikisubiri.' Basi, tuwe na subira, na tuonyeshe ukarimu kidogo; tujizuie na tuwanyonge miili yetu, tukiwafanya watumwa na tukitupa tamaa zetu mbali nasi.

16. Nani hutiwa taji bila kujitahidi? Nani hupata pumziko bila kuteseka? Nani huvuna matunda ya uzima bila kupanda na kukuza wema katika roho yake? Pandeni, chaneni, fanyeni kazi, na mnateseke, watoto wangu, wafanyakazi wa Mungu, waigaji wa Malaika, washindani wa viumbe wasio na mwili! Je, hamuoni mwisho wa mapambano haya? Je, ndugu zetu hawafi mara kwa mara? Je, hatuwiimbia nyimbo za mazishi kwa ajili ya waliofariki kila siku? Kwa nini basi unajitesa kwa huzuni, wewe mwenye moyo dhaifu? Kifo kitakufikia nawe pia. Sio leo—utakufa kesho. Kwa furaha isiyo na kikomo utaondoka katika ulimwengu huu na kupaa mbinguni, kwa Mungu, katika nuru isiyoweza kufikiwa, katika furaha isiyoelezeka, katika utukufu usiofikiriwa, katika makao ya Malaika, katika viwanja vya Bwana, katika kanisa la watakatifu wa kwanza, katika kifuani mwa Abrahamu? Na utamwona nani huko? Bwana Mungu, Mwokozi wetu; Mama wa Mungu, Malkia wa Ulimwengu; nguvu zisizo na mwili; Kerubimu na Serafimu; na vyeo vyote vya Mitume Watakatifu, Manabii, Maaskofu, Mashahidi, Watu Watukufu na Watakatifu wote, ambao idadi yao haiwezi kuhesabika. Je, hili halikujazii mshangao, halikuchochei, na kukuinua juu ya kazi zote ngumu, huzuni yote na dhiki yote?

26. Ukikitazama ulimwengu kutoka kwa urefu wa maisha ya ukiwa, unaona bahari ya ubatili ikifurika; basi, furahi kwamba umeokolewa kutoka kwa hili

26. 1) Ukikitazama ulimwengu kutoka kwa urefu wa maisha ya ukiitamo, unaona bahari ya ubatili ikifurika; furahi, basi, kwamba umeokolewa kutoka kwake. – 2) Kisha, ukigeuza mtazamo wako kwenu wenyewe, unaona vitu vilevile (wazazi, jamaa, mali na kadhalika), lakini katika umbo la kimungu na la furaha tele; hivyo kimbia vyema, ili uweze kuifikia. – 3) Orodha ya sifa njema zinazopandisha na maovu yanayoshusha. – 4) Lalamiko kuhusu mapungufu ya kimonaki. [1, 29]

17. Sasa nitaanza mafundisho yangu kwenu kwa nasaha ya Kitume: *'Furahi kila wakati katika Bwana'* (Fil. 4:4). Na vipi usifurahi na kutembea katika furaha, wakati, kwa wito uliotanguliwa kujulikana na uliopangwa wa Mungu, ambaye kwa hekima Yake yote huamuru mambo yote, umeonekana kuwa mwafaa kupokelewa katika njia hii ya maisha ya Injili na sasa umeketi katika sehemu ya juu yenye mtazamo mpana ya makao ya juu, unaangalia chini upuuzi usio na maana na wa chini wa maisha ya binadamu, ambao hupepea kama bahari na kubebwa huku na kule na mtiririko unaobadilika daima wa vitu. Kama mnavyoona, hakuna kitu thabiti huko; hakuna kinachodumu mahali pake; bali wafalme hubadilika, wakuu huanguka, na watawala wa dunia, kama watu wengine, hufa; wanaoolewa hufunguliwa haraka, wakiwaacha na kuachwa; Urembo hupotea, ujana hupita haraka, raha hupita punde, mali zote za kidunia hupotea kama kivuli na ndoto; kulia na kujipiga kifua wakati wa kuaga wafu, kukata tamaa na kukata tamaa wakati wa kutengana na wapendwa, mateso yasiyovumilika kwa kushindwa katika kutimiza tamaa za mtu—iwe ni ndoa, cheo, utajiri, au raha na anasa; maumivu ya wivu na hasira, ya aibu na unyanyapaa wa ghafla—na kadhalika na kadhalika.

18. Basi, unaitwa kwa nini, na, ulipopanda mlima wa Bwana, unaona nini? – Hili liko mbele yako: badala ya dunia, mbingu; badala ya wazazi, Mungu, Baba wa kweli na mkuu; badala ya jamaa, wasafiri na ndugu wenye nia moja; badala ya marafiki, Malaika wasio na mwili na wa kimungu; badala ya hazina – utajiri wa wema; badala ya nyadhifa za juu – Ufalme wa Mungu usioelezeka kwa ubora na usio na mwisho; badala ya raha za uzinzi – upendo mtamu na usio na tamaa; badala ya raha zote za kidunia – baraka zisizopimika na zisizoelezeka. Jambo hili mkijua, mcheni Mungu aliye hai; jijengeni kiroho; jivikieni silaha na vifaa kamili vya amri; chukueni upanga wa kiroho, ambao ni neno la Mungu; na mwangueni watawala wa giza la enzi hii na roho za uovu, mpate kupaza sauti pamoja na Paulo wa kimungu: *'Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa na imani; sasa taji la haki limenitengenezea, ambalo Bwana, Mhukumu mwenye haki, atalipa siku ile'* (2 Tim. 4:7).

19. *'Hupanda mbinguni na kushuka hadi kuzimu,'* anaimba Mt. Daudi. Tukichukulia hili kiroho, tunajifunza somo lifuatalo: yeyote, kidogo kidogo, anayesahihisha yale yanayopaswa kufanywa kwa njia inayofaa hupanda hadi viwango vya juu kabisa vya wema; lakini yeyote anayejiachia kwa uzembe hushuka hadi kuzimu ya maangamizi. Sasa tuzingatie ni nini kinachoinua na ni nini kinachoshusha. Vifuatavyo vinatuinua: utiifu unaofanana na Kristo; unyenyekevu uliounganishwa na Mungu; kujitenga na kujisifu, na majigambo yote, na upendo wa kutaka kuwa wa kwanza, kutoka tamaa ya kujionyesha, kutoka ujanja, kutoka furaha ya maafa ya wengine, kutoka tamaa ya cheo, kutoka dhihaka na kejeli, kutoka majivuno na fahari kwa chochote kutoka maisha ya zamani ya mtu (kama inavyotokea mtu anaposema: 'Nilikuwa fulani, nilikuwa na hiki na kile, nilifanya matendo fulani.' – Lo, aibu iliyoje! Anachopaswa kufichwa, yeye hutumia kujigamba, akiwa amesahau wito wake wa kiungu). Nitaongeza zaidi: utulivu, ukaribu na ndugu, utayari wa kuomba msamaha, kuinama kwa kichwa na shingo, kushusha macho na kope ardhini, msimamo wa unyenyekevu wa mikono na miguu, kujishughulisha na mambo mengine badala ya mavazi, na zaidi ya yote – kukiri kwa uwazi kila mwendo wa nafsi – na, ili nisiendelee kuzungumzia jambo hili, – kila hisia, tabia na tendo jingine jema linalolingana na yale yaliyotajwa. – Lakini yafuatayo hushushwa chini: hofu ya Mungu; ambapo hakuna hofu ya Mungu, kuna kila aina ya huzuni, hasira na matukano (Efe. 4:31), kulingana na Mtume, na matokeo yake: hoja za kiburi, uso wa kiburi, mtazamo uliopindika (au mtazamo uliopandishwa), pua zilizopanuka, kope zilizobana, na nywele zilizosimama.

20. Kwa ajili ya dhambi zangu, naona wengine miongoni mwa ndugu wamepotea na wamesahau agano lao na Mungu na ahadi zao takatifu—na ukweli kwamba siku za usoni tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha hofu. Enyi wapumbavu na wenye mioyo migugumizi (Luka 24:25), tukumbuke yale tuliyokubaliana na kuazimia tangu mwanzo kabisa! Je, hatukuapa kuomba kwa hamu, kuishi kwa njaa, kujiandaa, kuvumilia dhihaka, matusi, majeraha na hata kifo? Lakini watu wa namna hiyo wako wapi miongoni mwetu sasa, wakati usumbufu mdogo tu unampata mtu yeyote, nao hukata tamaa kabisa? – Basi, hebu sote tujitafakari, na tuweke hofu ya Mungu mioyoni mwetu. Hakuna hata mmoja wetu asije akithubutu kurudi kwa yale tuliyoyakanusha.

Tusiache iwe kwamba, huku tukihurumia waumini kwa sababu ya upotovu wao, sisi wenyewe tunaliawiwa kwa uchungu nao—katika maisha haya na katika enzi ijayo—kwa sababu ya dhambi zetu wenyewe. Ina umuhimu gani kama wanakuita 'baba mtakatifu'?! Je, ni jambo gani watu kutuomba baraka, wakati sisi wenyewe hatujaebarikiwa wala hatudhibitiwi, kama wanyama wa porini?! – Mungu na Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo awahifadhi wale wanaotembea katika njia Yake, na awaweke kwenye njia ya amri Zake wale walioanguka nyuma!

27. Ibada za kila siku za kanisani, mahitaji duni, utiifu wa sheria za maisha ya jumuiya, faini na toba vinahitaji bidii na subira nyingi; lakini kwa kuwa haya yote yanaleta wokovu, na taji hupatikana kwa ajili yake, jitieni moyo

27. 1) Ibada za kila siku za kanisani, mahitaji duni, utiifu kwa kanuni za maisha ya jumuiya, faini na toba vinahitaji bidii na subira nyingi; lakini kwa kuwa haya yote yanaelekea kwenye wokovu, na taji hupatikana kwa ajili yake, jitieni moyo. – 2) Jitahidi kuwa na busara katika yaliyo mema na kuwa na nia safi katika yaliyo maovu; zaidi ya yote, maneno yenu yawe yaliyo pange. [1:31]

21. Ombeni na mmuombe Bwana anipe maneno ya kusema kwa midomo yangu myenyekevu, kwa faraja na himizo la roho zenu: kwa maana naona, ndugu zangu, jinsi mnavyostahimili taabu kubwa siku baada ya siku – kwa kukesha na kuzingatia kanuni ya maombi, mkinuka kwa kusudi hili katikati ya usiku na kabla ya usiku, na kisha kwa nyakati zilizowekwa, mara saba kwa siku mnakuja kumkiri Bwana kuhusu njia za haki Yake, mkiinama na kusujudu sana, huku mkikemea mawazo maovu na kuyafichua kwa wazee wenu, mkivumilia aibu inayotokana na hayo, na kufanya toba kwa ajili ya hayo, ambayo kupitia kwake mishale ya moto ya Mwovu huzuilika; Nitakuongezea hili, yaani kushinda usingizi, kujinyima kwa kukata tamaa ya chakula na kinywaji, mapumziko na matembezi, ambavyo mwili vinvitamani sana, ushirika na ndugu, kuvaa nguo za unyenyekevu, wakati mwingine zisizo safi, zisizopangiliwa, zilizochakaa na zenye mashimo; na zaidi ya hayo: usizungumzie hili, usitazame lile, usiliguse lile, usiende huko, jizuie katika hili, usikate tamaa katika lile, kuwa tayari daima kwa ajili ya lile, usigeuke mbali na lile... yote haya na yaliyo kama hayo ni magumu, mazito, na ya kuumiza. Lakini kwa kuwa yote haya yanalenga wokovu wa roho zetu, yanapaswa kuwa matamu, mepesi na ya kustarehesha kwetu, ili tuweze kusema sisi wenyewe, pamoja na Mtume: *'Katika hayo yote tuwashinda kwa wingi, kwa yeye* aliyetupenda'—Bwana na Mungu (Warumi 8:37). Taji la mbinguni lililoandaliwa kwetu ni taji la ufishi, na furaha isiyoelezeka, na raha ya baraka za milele. *'Hivyo basi, mkawe na moyo wa ujasiri, nanyi nyote mnaotumaini Bwana, mioyo yenu iwe imara'* (Zab. 30:35).

22. Endeleeni kufanya mara kwa mara maisha yenu ya kujinyima na yenye baraka, ili kwa kuishi ndani yake kwa muda mrefu mpate utajiri wa wema, na kadiri mnavyokua kimwili, mpate kuendelea pia katika ukomavu wa kiroho, mkawa wenye hekima na ustadi katika unyenyekevu, utiifu na kujinyima matakwa yenu, lakini wasio na hekima na wapumbavu katika kiburi, mizozo na udanganyifu: *'Kwa maana mdanganyifu atakatizwa, bali wale wanaomsubiri Bwana watamiliki nchi'* (Zab. 36:9). Msijiruhusu kuwa kikwazo kwa wenzako kwa matendo ya utumishi yenye ubinafsi, bali jitahidini daima kuchagua na kufanya kile ambacho hakina madhara kwa jirani yako. *'Maneno yenu'*, watoto wangu, *'yawe daima yaliyotiwa chumvi kwa neema'* (Kol. 4:5)—si ya kujionyesha, si ya ukosefu wa adabu, si ya kiburi, si ya kuwa mzigo kwa wengine, si ya kuumiza, isiyopumua kwa chuki au kiburi, si ya aibu, si yenye kupingana, si ya mabishano, si ya maneno mengi, si ya kuchekesha, si ya kupuuza wala si ya uvivu; bali yenye heshima, upole, wema, uaminifu, amani, uvumilivu, imejaa tafakari ya toba na unyenyekevu, utiifu, utulivu, upimaji, na mpangilio, ili kupitia kwake tuweze kuhudumiana kwa ajili ya wokovu na kujijenga kwa wenzetu. – Zikandamiza mifululizo ya tamaa za kishetani, na zifukuze makundi ya mawazo ya uadui; kwani kutokana na haya hutokana afya na ustawi wetu wa kiroho, mafanikio yetu na mwelekeo mwema wa maisha yetu, na utayari na ufaafu wetu kwa yote yaliyo mema.

28. Wewe ni kama udongo mzuri, unaobeba matunda ya wema, iwe haya au yale

28. 1) Ninyi ni kama udongo wenye rutuba, kila mmoja wenu akibeba tunda la wema kwa njia yake mwenyewe. – Ninapata faraja katika hilo; lakini nashangazwa na jinsi baadhi yenu, baada ya maisha ya utajiri na heshima, mmekubali kuwepo kwetu duni na kisicho na umaarufu, na pia jinsi nyote mmeachana na udhalimu wa uhusiano wa kifamilia na vifungo vingine: kwa kweli, huu ni ushuhuda. – 2) Zawadi ni kubwa; ni kwa ajili ya hili hasa ndipo magumu ya maisha yetu, yanayokaribia kumwaga damu, yanapokuwa mepesi kuvumilika. [1, 32]

23. Ninyi, kama udongo mwema na wenye rutuba, mkipokea neno la unyenyekevu wangu, daima mmezaa na kutoa matunda mema, kama paradiso iliyopambwa kwa uzuri mbalimbali wa wema. Kwa maana naona na kutambua kinachotendeka ndani yenu na kile mnachokitaka kwa bidii, na ninafarijika kwa upole wa tabia ya mmoja, shauku ya mwingine, ukimya wa mwingine, ushairi wa mwingine, bidii ya mwingine, na uangalifu wa mwingine, na wengine bado kwa sifa nyingine; lakini nyote kwa uthabiti ushindi, usioyumba na usioyumba katika kuzingatia sheria za maisha yetu ya pamoja – na ninashangazwa na jinsi wale miongoni mwenu ambao hapo awali waliishi kwa furaha na faraja, baada ya kuanza kuishi kwa ajili ya Bwana, mmesahau yote hayo polepole, na, mkiwa mmegeuka kuwa watu tofauti kabisa, mnavumilia kwa ujasiri taabu na uhaba wa sasa, na hivyo kufidia na kurekebisha dhambi zenu za zamani. Lakini kwa kweli, upendo wa Kristo unaweza kufanya yote, ukiwainamisha na kuwavutia wenye kiburi kuwa na unyenyekevu, wale waliozoea maisha ya anasa kuridhika na kidogo, na wanyemeleaji kuwa maskini na wenye kiasi. Na si hawa pekee wanaonishangaza, bali wote waliotupa kila kitu kwa ajili ya Injili ya Bwana: wazazi, ndugu, wake, jamaa, nchi yao, nyumba zao, na desturi zao. Kila mtu ameacha nyuma kitu kilicho cha thamani kwake; na si jambo la nadra kwa mtu ambaye, kwa juu juu, ameacha kidogo—na hawezi kulinganishwa na mmoja wa wakuu—kutokea kuwa ndiye aliyevumilia kazi ngumu zaidi na nzito; kwani kama hakuna kingine, ukweli wenyewe kwamba amejikwamua kutoka kwa utawala wa uhusiano wa kifamilia, au kutoka kwa vifungo vyovyote vya kibinafsi, unatosha kumhesabia shahada na kumpa ujasiri, kama wa watangulizi wa Mitume, wa kumwomba Kristo Bwana kwa sauti kubwa: *'Tumeacha kila kitu na tukakufuata; basi sisi tutapata nini?'* na kuhesabiwa kuwa na haki ya kusikia jibu: *'Katika ufufuo… ninyi pia mtaketi katika viti kumi na viwili, mkihukumu makabila kumi na mawili ya Israeli'* (Mathayo 19:27–28).

24. Wakati zawadi kama hizi zimetengwa kwa ajili yetu, tutawezaje sote kutosisitiza zaidi kujiendeleza katika matendo na mwenendo unaomcha Mungu? Tunawezaje kushindwa kuvumilia yote yaliyo ya huzuni na mzigo kwa ajili ya Bwana? Kazi za kujinyima, kuamka, kujilaumu, utiifu, mafundisho, toba, na mengine yote, ambayo kwa ajili yake neno lile la unabii linatuhusu: *'Kwa ajili yako tunauawa mchana kutwa; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa'* (Zab. 43:23). Na kwa kweli, hamko mbali na hili. Kwani ninyi pia hamuuwiki kwa kukatizwa kwa tamaa zenu, kwa majeraha ya lawama, na kwa utiifu wenu kwa kila mmoja katika njia yenu ya maisha; na je, damu—ingawa si kimwili, bali kiroho—haimwagiki kutoka mioyoni mwenu katika nyakati kama hizo? Bali furahini; maana hamatesi bure, bali kwa hayo mjiandalia *'taji lisilokauka la utukufu'*, kama anavyosema Mtume (1 Petro 5:4). Nuru ya maarifa ya kweli iangaze ndani yenu, pamoja na upendo kwa Mungu unaowatoa katika ulimwengu, na hamu ya uzima wa milele inayoua tamaa za mwili. Mungu awongoze nanyi awainulishe nyote hadi daraja la juu kabisa, kwenye lengo la utauwa wetu, kwa nguvu ya moyo na uthabiti usiyoyumba wa akili.

29. Hivi karibuni, tutaondoka hapa; lakini na kuondoka kwetu kuambatane na maagano mema

29. 1) Hivi karibuni tutaondoka hapa; lakini naondokaji wetu uambatane na maagano mema. – 2) Unatumia siku nzima katika kazi za utiifu na katika maombi, lakini usichoke, kwani katika hili ndipo ukombozi wako. – 3) ishi kwa subira katika monasteri katikati ya uhaba, katika kujidhilisha matakwa na tamaa zako, katika unyenyekevu na aina nyingine za huzuni dhahiri… huu ndio ushuhuda. – 4) Lazima uvumilie hadi mwisho, kwa tumaini la kushiriki katika furaha ya watakatifu wote, na kumwona Mama Mtakatifu Zaidi wa Mungu na Bwana Mwenyewe. [1, 33]

25. Wala, nadhani, sijii sijafanya kazi bure kwa kuwabashiria neno la unyenyekevu wangu, wala ninyi hamuharibu muda wenu bure kwa kulisikiliza. – Lakini si kila kitu kiko hapa; kwani wakati wa ukimya kamili bila shaka utafika. Hatutaishi milele, bali punde si punde—kama Mungu alivyopanga—mimi au ninyi tutaondoka katika maisha haya. Lakini, ndugu wapendwa, lengo letu ni kwamba kuondoka kwetu hapa kuwe na maagano mema, kwa kutimiza amri, na kwa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

26. Naona jinsi mlivyo bidii, kama kawaida, katika kutekeleza majukumu yenu: wengine katika kuandaa na kuoka mikate, wengine katika kulima mashamba ya mizabibu, wengine katika misheni, wengine katika kazi za mikono zao – kushona, kuandika, kuosha, kuoka, kupika, kuandaa milo, katika tanuru, katika ghala, katika chumba cha wagonjwa, – huku wakati huo huo hamwachi kamwe kuhudhuria ibada zote za kanisa: Masaa – la Kwanza, la Tatu, la Sita na la Tisa, Vesperi na Kompleini; na mnapokusanyika, husimama kwa heshima, mnaimba na kuomba – na haya yote bila uvivu au uzembe. Siku zote nakumbuka kazi yenu yote, taabu hii na mzigo huu; lakini msianguke katika kukata tamaa: kwa maana *'katika yote haya sisi ni washindi kuliko ushindi,'* anasema Mtume, *'kwa* yeye *aliyetupenda'* (Warumi 8:37): ili kwamba, ingawa kazi

hii ni kubwa sana, lakini, kwa kuwa kupitia kwake wokovu wa milele na furaha isiyo na kikomo hutangaza nuru kwetu, tunapaswa kufurahi na kusanyuka kwa sababu yake, na kujitoa kwa matendo bora zaidi, na kusimama imara katika mapambano ya maisha yetu ya kishahidi kulingana na kanuni ya kijumuiya, bila kushtushwa na mzigo wowote, bila kurudi nyuma, na bila kujiondoa mbele ya jambo lolote la huzuni au gumu.

27. Naomba sana: simameni imara, jitihadhini kwa kila tendo jema na kila wema, na, kulingana na neno la Bwana, okoeni roho zenu kwa uvumilivu wenu. Mkitazama saa ya kifo, jipangezeni upya kila siku; mkichukulia mengine yote kuwa ya pili, jidumisheeni katika mpangilio, kwa busara na kwa upendo wa kiroho, na kwa kila njia epukeni ukorofi wenye madhara, ili muweze kutii kila mmoja kwa mwenzake, bila kunung'unika, bila ushindani, bila wivu, bila kiburi, mkichukulia wema wa kila jirani kama wenu, wakati mwingine mvumilie udadisi wa ndugu kwenu, mkakubali kwa hekima shutuma na matusi yanayowapata kama dawa za kiroho, na kufanya na kutenda katika mambo yote kwa upole na uaminifu, waziwazi, bila hila wala mchanganyiko, mbele za Bwana wetu aliye hai daima. Hii basi, ni shahada yetu! – Na ndiyo maana roho wengine wenye bidii mara nyingi hutafuta kuteseka kwa ajili ya Kristo mikononi mwa waonevu wa nje. – Vumilia kwa ujasiri na haki hapa (yaani, katika Kinovia) majaribu, matendo ya kishujaa na ushuhuda, bila kupiga magoti kwa Baali, bila kutoa dhabihu roho yako kwa tamaa, bila kukataa ulichoahidi, bila kutoka katika njia unayoikimbia, wala kutoka mahali ulipo: na ninyi pia mtaheshimiwa sawa na wale waliomwaga damu zao kwa ajili ya ushuhuda, kama vile Baba Watakatifu wanavyotoa ushuhuda wa nguvu.

[83]**28.** Usidhani kwamba yeyote ambaye amevumilia jambo mara moja tu, au mara chache, amekombolewa tayari; bali yeyote anayebeba yote yanayoweza kutokea kwa utulivu, na ataendelea kufanya hivyo hadi mwisho, mtu huyo ndiye atakayekombolewa. Lakini ikiwa mtu yeyote, katikati ya safari au kuelekea mwisho, atadhoofika na kuacha utiifu uliobarikiwa, mtu huyo atapata anguko la kusikitisha sana, akisindikizwa na huzuni na kilio; si tu kwa sababu kwa kufanya hivyo ataharibu kazi zake zote za zamani, bali hasa kwa sababu bila shaka atahukumiwa siku ya hukumu ya haki ya Mungu. Hivyo basi, jitakaseni na mwe wasio na lawama katika mambo yote na siku zote za maisha yenu, kwa ajili ya utukufu wa Mungu, kwa ajili ya wokovu wa roho zenu, na kwa ajili ya urithi uliobarikiwa pamoja na baba zetu mbinguni; ili tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kufurahi na kushangilia huko, ambako Antwoni Mkuu, yule nuru, aling'aa; ambako Euthymius mchukuzi wa Mungu na Pachomius mchukuzi wa Kristo wako; ambako Savvas aliyesifiwa sana, Theodosius aliyebarikiwa yote, na Dorotheus aliyeangaziwa na Mungu wako; ambako Dometian aliye sawa na Malaika, Akakios Mtakatifu Sana, na Dosifeus anayempendeza Mungu, ambako Basilio Aliye Hai Milele—namaanisha Mtakatifu Basilio Mkuu—Zakaria, aliyevaa Roho, na Afre, mtumishi wa Mungu; na tuseme nini kuhusu wengine? – wako wapi Petro na Paulo, wakuu wa Mitume Kumi na Wawili, wako wapi makao ya maaskofu, makuhani na mashahidi watakatifu? Maana hata kama hatutafikia kusimama pamoja nao, kwa vyovyote vile hatitanyimwa kuona wao, mazungumzo yao na maombezi yao. Hivyo basi, tunatumai kuuona uwepo wa Bibi Mwenyewe, Mtawala wetu Mkuu na Bwana wetu, Mama wa Mungu, na kuanguka miguuni pake. Lakini pia tunatumai kumwona Bwana Mwenyewe, Mtawala wa wote na Bwana wetu, ingawa hili linaweza kuonekana kama majivuno. Kwa maana Paulo mtakatifu alisema kwamba, baada ya kunyolewa kwetu hewani ili kumkutaniya Bwana, tutakuwa daima pamoja Naye (1 Wathes. 4:17). Basi sasa, wakati utukufu kama huo, furaha kama hiyo na maisha kama hayo vikiwa mbele yetu, nani asiyefurahi, nani asiyejazwa na shauku, nani asiyewaka na kuhamasishwa na upendo kwa Mungu, na nani asiyesukumwa kufanya yote yanayofaa, bila kujali gharama kwake?

30. Ili kuepuka ukosefu wa msimamo, ni lazima tufuate kanuni ya jumuiya, ambayo inakataza kujitenga yeyote ndani ya udugu, inaweka kila mtu katika hali ya usawa katika majukumu yao, na hivyo kutulinda tusipotee

30.

1) Ili kuepuka kutokuelewana, nyenyekea sheria za maisha ya jumuiya, ambazo huzuia hisia yoyote ya kujitenga miongoni mwa ndugu, kuweka kila mtu katika msimamo sawa katika majukumu yao, na hivyo kuwalinda dhidi ya makosa. – 2) Mmekabiliwa na majaribu hapo awali, lakini Bwana alikusaidia: mliyashinda; msikate tamaa sasa pia, na yatapita. – 3) Mkisimama kana kwamba mko mbele ya hukumu ya Bwana, enendeni katika maadili ya kimonaki, na mzidi kung'ara zaidi na zaidi. [1, 341]

[83] Tazama Maisha ya Theodosius Mkuu, 11 Januari, na Kanoni ya Kwaresima, Jumapili, Wimbo wa 2.

1. Nikiwaona maendeleo yenu, ninampa Mungu utukufu na kufurahi katika Bwana; lakini ninaogopa ukosefu wa uthabiti na mabadiliko ya ghafla ya azma ya mwanadamu, unaotokana na udhaifu wa hiari na kutofikiri. Kwa maana si yeye tu anayeanza kazi njema ndiye aliye barikiwa, bali yeye aliyeikamilisha, akiwa amezoea na kufikia ukamilifu ndani yake. Lakini ni vigumu kiasi gani kubaki daima katika hali ileile ya akili na kutushindwa na mabadiliko ya dhambi mbaya; kwa hiyo nawaomba na kuwasihi: tutembee katika njia ya kweli ya Mungu, njia ya kifalme – njia ya kati – bila kupotelea kulia wala kushoto, bali kwa kufuata sheria, amri na kanuni za maisha ya pamoja, daima tufanye yale yanayotakiwa kwetu katika kila wakati wa maisha. Hata hivyo, maisha ya jumuiya yanahitaji kwamba kila mtu aone kila kitu kwa njia ileile, na kwamba kila mtu atamani kila kitu kwa njia ileile: hakuna tamaa za kibinafsi wala matarajio ya mtu binafsi ndani yake; hakuna kujiona mtu ni muhimu au upendeleo wa kuchagua; hakuna mikakati ya siri wala unafiki; hakuna udadisi wa kuchunguza kila kitu; hakuna kupenda vitu vingi kupita kiasi wala kujitahidi kufikia malengo mengi, jambo linalosababisha uchovu na kupungua kwa nguvu za mtu; hupenda kujinyima, sala, majuto, kulala ardhini, pamoja na mazoea mengine; lakini katika mambo yote hushikilia kanuni moja ya utiifu uliobarikiwa, ukikumbatia mambo yote kupitia kwake na kuongozwa nao katika kila jambo, kama Baba wa Kanisa wanavyoamuru.

2. Naomba, simamani imara juu ya mwamba wa imani na tembea bila lawama katika njia ya wema; na macho yangu yasikuone yeyote wenu akiwa kama windo la shetani kwa sababu ya dhambi fulani, iwe ni tamaa ya mwili, au ugonjwa wa ubinafsi, au kiburi cha majivuno, au upuuzi, au tamaa nyingine yoyote. Mmetenda kazi na kukusanya utajiri wa wema katika hazina za roho zenu. Kila mmoja wenu anakumbuka asili na idadi ya majaribu mliyokumbana nayo tangu mmeingia katika maisha ya kimonaki, jinsi mlivyoishiwa na nguvu, mkapoteza moyo, na kukata tamaa ya kuishi, mkizungukwa na kujeruhiwa na mawazo ya kishetani, au na matatizo na shida za maisha ya pamoja; na jinsi Mungu wetu mwenye neema, kupitia mfululizo wa majaribu, moja likifuata jingine, alivipitia nyote katika haya yote, akawaokoa kutoka kwa maangamizi yaliyowatishia, na akawapa thawabu inayolingana na uvumilivu wenu. Tunapofikiria matendo haya ya kishujaa – na yote yaliyovumiliwa na kufikiwa – tusisahau kugeuza macho yetu pia kwa yale yaliyo mbele yetu kwa sasa na yale tunayoyatarajia katika siku zijazo; na isije bahati mbaya yoyote ya kusikitisha, iwe kutoka kwa wanadamu au kutoka kwa mashetani waovu, ikatupotosha kutoka kwa nia zetu njema.

3. Nawasihi, daima mtazame Mungu na mjifikirie katika wakati wa pumzi yenu ya mwisho, mkiona umati wa malaika, mkiwasilisha hesabu kwa Jaji Mwenye Haki Zaidi na kupokea thawabu inayostahili kwa mema na mabaya, jitihadhini kutenda mema, kushinda vishawishi, kuondoa katika njia yenu kila kikwazo na kizuizi, na kupanda kwa furaha mlima wa uzima wa mbinguni, hadi siku ile inayotarajiwa kwa hamu ifike. Kuzieni uaminifu, unyenyekevu, heshima kwa wenzio, umoja wa nia, na shauku ya kutumika, kwa kazi za mikono, kwa kuimba zaburi, kwa maombi ya usiku kucha, na kwa matendo yote mema na ya utakatifu. Tayari mna vitu hivi, lakini nazungumzia ili mpate kujitahidi kwa bidii zaidi kuja kuwa matajiri kwa vyo; tayari mmevipata, lakini nawawakumbusha hili ili mpate kujitahidi kwa bidii zaidi kuvipata kwa wingi zaidi, katika Kristo Yesu Bwana wetu.

31. Chochote tunachovumilia hapa, huko kutakuwa na thawabu isiyoelezeka; kwa hiyo tusichoke katika safari yetu ngumu, tukifuata nyayo za watakatifu waliotutangulia, ambao walikuwa watu kama sisi.

31. 1) Kila tunachovumilia hapa, huko kutakuwa na thawabu isiyoelezeka; kwa hiyo basi tusichoke katika safari yetu ngumu, tukifuata nyayo za watakatifu waliotutangulia, ambao walikuwa watu kama sisi. – 2) Anaorodhesha kwa undani wale wote wanaotekeleza majukumu mbalimbali ndani ya monasteri, na anawapa wote amri hii: tekelezeni kazi zenu kana kwamba ni mbele za Mungu, kana kwamba ni kazi za Mungu mwenyewe, kwa utukufu wa Mungu. [1, 35]

4. Kwa kuwa mnasikiliza kwa makini na umakini maneno yangu ya unyenyekevu, nami pia nimejaa shauku ya kuwasomesha, na mimi, kana kwamba, sipatiwi kutosha kupanda katika roho zenu takatifu maneno ya midomo yangu ya unyenyekevu. Kwa sasa, sote wawili tunatekeleza kazi hii—mimi kwa kusema, ninyi kwa kusikiliza—na kuitekeleza kwa vitendo na kutekeleza yale yaliyosemwa na kusikika; lakini wakati utakapofika wa mavuno na kukusanya matunda; basi, kwa furaha na shangwe, tutafurahi kwa yale tuliyoyafanyia kazi kwa bidii, tuliyoyasubiri kwa hamu, tuliyoyavumilia kwa taabu, tuliyoyachosha navyo, tuliyoyahuzunikia, ambayo hayakutujalia pumziko, tuliyoyainamisha vichwa, tuliyoyakata tamaa, bila kujua—kama nitakavyoeleza zaidi— – tulikuwa na njaa, tulikuwa na kiu, tuliwaacha wazazi wetu, marafiki, ndugu, jamaa, nchi yetu, na kila baraka ya kidunia ya ulimwengu huu – tutafurahi, tukipokea thawabu yetu

kutoka kwa Mtoaji wa haki – Mungu, milele na milele. – Na ni thawabu gani?! – Utukufu na heshima zisizoweza kufifia na ni za milele, furaha na shangwe na uzima ambavyo havina kifani na havizimiki, kuridhika ambako hakuna kamwe kushiba, na furaha juu ya furaha katika baraka hizi, ambazo hazijaonekana, hazijasikika na haziwezi kuelezwa, Ufalme wa Mbinguni, ukuu na urithi wa Bwana wetu Yesu Kristo, Mungu wa kweli na Mfalme wa enzi zote. Tukitazama haya, tusilegea wala kukata tamaa, bila kujali huzuni zipi zitakazotukumba (hapa) katika shughuli na kazi zetu, tunapolazimika kufanya jambo fulani au jingine, na tunapopaswa, kwa utiifu na unyenyekevu, kuvumilia miiba mioyoni mwetu; bali, kwa kufuata maneno ya Mtume, *'tukisahau yaliyo nyuma na* tukijitahidi *kufikia yaliyo mbele'*, *tuendelee mbele kuelekea lengo kwa tuzo ya wito wa juu wa Mungu'* (Fil. 3:13), na kushindana katika upendo wa kimungu na watakatifu wale waliokamilishwa ama kwa ushuhuda wa damu au kwa maisha ya utakatifu. Basi nini? Je, hawakuwa wanadamu kama sisi, na wenye hisia zilezile kama sisi? Hata hivyo, kwa sababu walilitamani na kulipenda kwa mioyo yao yote, vivyo hivyo na sisi, tukitaka, tunaweza kumkaribia Mungu na kuishi maisha ya heshima.

5. Nawasihi mzingatie kwa makini majukumu yenu na mfanyie kazi kwa bidii: mwandishi, kwa kuandika kwa usafi na kwa mfululizo, kwa upendo na uvumilivu; msimamizi katika kusimamia ghala, katika kutoa bila kuchoka kwa mahitaji ya mwili, katika kutoa na kupokea bila malalamiko, kwa upole unaofaa, heshima na kuomba radhi inapohitajika; mchimbaji, katika kulima shamba la mizabibu; na chochote kile ambacho mtu yeyote anaweza kufanya—iwe ni kilimo, kubeba mizigo mizito, na kadhalika—bila kulalamika, bila kusahau kusoma mistari (kurudia mstari kutoka Zaburi), kuwa kimya na kuepuka mazungumzo yasiyo na maana. Mkulima na mkulima wa soko watajitahidi katika kutunza bustani na shamba la soko, na katika kuwapatia ndugu zao mboga na matunda ya kutosha; mpishi katika kuandaa milo, akivumilia joto la moto na taabu zote za kazi yake bila kulalamika; mhudumu wa wagonjwa atajitolea kwa uangalizi wa hali ya juu kwa ajili ya faraja ya ndugu wagonjwa, akiwapa wengine chakula kinachofaa zaidi, na wengine maneno ya faraja na utulivu, kwa ajili ya uponyaji wa magonjwa ya kiroho na kimwili; mwimbaji mkuu atapanga na kuhakikisha uimbaji ulio mpangiliwa na unaofaa na usomaji ulio wazi. Kwa njia ile ile, mwengeza taa, mtengenezaji wa ngozi za kuandikia, mchuuzi, mtengeneza visu, mhudumu wa chumba cha kulia, mchonga dhahabu, mchonga shaba, mtengeneza paa, mshonaji, pamoja na walinzi wa lango, waamshaamsha, walinzi, wasimamizi, walimu – na hatimaye msimamizi na msaidizi wake – nyote fanyeni kazi zenu mbele za Mungu, kama kazi za Mungu, kwa utukufu wa Mungu.

32. Njia ya kifalme ni kufanya kila kitu kulingana na kanuni; yeye anayepotoka hupotea ama kwa kupita kiasi au kwa upungufu; upotovu unaruhusiwa, lakini ni kwa ufahamu wa abati pekee, bila huo haimaliziki vyema

32. 1) Njia ya kifalme ni kufanya kila kitu kulingana na kanuni; yeye yeyote anayepotoka hupotea ama kwa kupita kiasi au kwa upungufu; upotovu unaruhusiwa, lakini ni kwa ufahamu wa abati pekee, ambao bila wake mambo hayaishii vizuri. – 2) Jukumu la mwanafunzi mchanga ni kujiondoa kwenye mambo ya roho na mwili, na kujizoeza kwa yaliyo ya kiroho; lakini mtu anaponywa utamu wa kiroho, ugumu mwingine hutokea kutoka kwa mashetani, ambao ndio wa kusikitisha zaidi ya yote; yeyote anayejisalimisha kwa uongozi wa mkuu wa watawa huwa salama hapa pia. [1, 36]

6. Kama ilivyo katika safari yoyote, mwanzoni ukosefu wa kufahamu kazi kama hiyo hufanya safari kuwa ngumu na yenye taabu; lakini kadiri inavyoendelea, misuli inapolegea na mwili unapokuwa mnyumbufu, inakuwa si ngumu na yenye taabu sana, na ya haraka zaidi: ndivyo ilivyo tunapotembea katika njia ya Bwana. Mungu tayari ametupatia, kupitia majaribu na vishawishi, kujua na kuona ni njia gani iliyonyooka na ipi imepotoka, na jinsi ya kufika mwisho wake kidogo kidogo. Basi, tupite katika njia ya kifalme, tukipima vichwa vyake kama walivyofundisha Wababa, na tukiepuka mitego iliyo pande zote, yaani, upungufu na uzidi, vinavyotokea mtu anapoanza kutenda kinyume na kanuni iliyowekwa au amri iliyoamriwa, katika kula, kunywa, kukesha, kuimba, kusoma kwa moyo (zaburi na maombi), katika maombi, katika ukimya, na katika matendo ya siri ya moyo. Upotovu kutoka kwa mpangilio wa kawaida katika mambo haya yote unaruhusiwa, lakini ni lazima hili lifanyike kwa ushauri na kwa ufahamu wangu. Na nitawaambia hili: ingawa mimi ni mwenye dhambi, kila kitu kinachofanywa kwa ufahamu wangu na kila kitu kinachofunuliwa kwangu ni nuru; lakini yeye anayejificha kwangu huenda gizani na haoni jinsi anavyokimbilia kwenye vimbunga vya maangamizi, na, akidhani anamfurahisha Mungu, huamsha hasira Yake, na kuwa kikwazo kwa wengine pia. Kwa hiyo, watoto wangu, fuateni njia hiyo ambayo sheria ya utiifu inawaita mtii; msijitahidi kuelewa kile

ambacho ni kigumu kwenu kuelewa, na msihoji masuala ya utiifu au amri zangu mbalimbali za ubaba mkuu ambazo hazina ubishi.

7. Jukumu la mwanafunzi mchanga ni kutupa mbali desturi na tabia za kidunia na kuacha tamaa za moyo zilizoundwa zamani; na, kana kwamba kutoka kwenye dhoruba na mvurugano, kutoka kwa wasiwasi wa kubadilika-badilika na tamaa za shauku, kuingia bandari ya utulivu na upendo wa Mungu. Lakini kuna jambo la ujasiri lisilo dogo—au tuseme, kubwa zaidi na gumu zaidi—ambalo ni, baada ya kuonja amani kwa kukimbia machafuko ya kidunia, kujihifadhi bila kuathirika: kwani hapa mawazo fulani huchomoza ndani yetu, huku mengine yakiwashambulia kama maharamia katika bahari ya maisha haya – mashetani wanaotafuta kuzamisha chombo cha roho yetu pamoja na wema wote ulio ndani yake. Lakini ikiwa tutatumia kwa bidii upepo mwafaka wa unyenyekevu na tusidhoofishe hadhi ya nahodha wetu kwa kukubali kwa hiari (njia tofauti kwa boti yetu), basi bila shaka tutafika bandari ya Ufalme wa Mungu. Basi basi, watoto wangu, tuwe *'wenye busara kama nyoka na wasafi kama hua'* (Mathayo 10:16), tukifanya mema na matendo ya utakatifu, na kila mmoja wetu akijitahidi kwa bidii katika kazi yake. Wao ndio wamebarikiwa, si wale wanaozurura kama mawingu, wakipoteza muda bure saa baada ya saa na siku baada ya siku, kwani hao hawamvutii wala sisi wala Bwana.

33. Tunapotafuta mwongozo kutoka kwa Neno la Mungu kuhusu jinsi ya kuishi, ni lazima tukumbuke maisha ya watakatifu, waliotenda kulingana na lile – wakianza na hofu ya Mungu na kumalizia kwa unyenyekevu wa dhati

33. 1) Tunapotafuta mwongozo kutoka kwa Neno la Mungu kuhusu jinsi ya kuishi, ni lazima tukumbuke maisha ya watakatifu, waliotenda hivi – wakianza na hofu ya Mungu na kumalizia kwa unyenyekevu wa dhati. – 2) Mtu hapaswi kujivunia vipaji vya asili – kama vile sauti yake, uimbaji na kadhalika – bali kujipamba katika mambo yote kwa hekima ya unyenyekevu, ambayo ndiyo chanzo cha mambo yote mema, na kwa ajili yake vipaji vyote vya neema hutolewa. – 3) Kwa kutenda unyenyekevu, mtiishe katika wema wote; hasa katika mapambano dhidi ya tamaa, mkikataa vishawishi vya kwanza na kujilinda dhidi yake. [1, 37]

8. Maneno ninayowaambia kwa unyenyekevu wangu, naamini, si ya kisheria wala ya kiutawala wala maneno matupu, bali ni ya kuhimiza na kutia moyo, yakikumbusha mafundisho na maisha ya baba zetu wa kimungu. Neema ya kimungu tayari imetufunulia yaliyo ya heshima, ya haki na ya kimungu; na mnajua hasa wapi na vipi mnapaswa kuelekeza safari yenu ili kufikia Ufalme wa Mungu. Basi, kumbukeni, na mkumbuke siku baada ya siku wokovu wa Mungu unajumuisha nini, na kwamba matendo matakatifu ya Baba Watakatifu yalikuwa yapi; na, kwa kuiga mfano wao, mchore roho zenu kwa rangi za uchaji-Mungu, mtaweke ndani yenu mfano wa maisha yao. Mwanzo na mwisho wa kujinyima kwao ulikuwa ni hofu kuu ya Bwana. Kutokana na hili, ndani yao iling'aa unyenyekevu unaotukuzwa mbele za Mungu, ambao kwa nguvu yake hawakuchukulia mitego yote ya Shetani kuwa duni tu, bali, baada ya kumfunga yeye mwenyewe anayeshona mitego hiyo, walimweka miguuni mwao, apigwe chini kwa miguu na kudhihakiwa, kulingana na neno la Injili (Luka 10:19). Kutoka kwa watakatifu wengi, nitawapa mfano yule ambaye masomo ya asubuhi ya jana yalimhusu. Masomo yalikuwa kuhusu Mtakatifu Silvanus, na masikio yenu yalisikiliza maneno haya. Unajua jinsi alivyojidhihirisha kwa uzuri mkubwa, baada ya nadhiri zake za awali, na jinsi alivyomwangusha shetani kwa silaha ya unyenyekevu na kumzamisha katika bahari ya machozi; na, alipopanda hadi vilele vya makao yetu matakatifu zaidi, yeye peke yake alionyesha ndani yake sura kamilifu ya Baba wetu mkuu Pachomius. Kwa nini, licha ya kwamba hakuishi maisha marefu, aliheshimiwa sana na Theodoret aliyebarikiwa, Petronius aliyebarikiwa mara tatu, Orsisius aliyesifiwa sana, na udugu mtakatifu wote, kwani alichukuliwa kutoka hapa kwenda mbinguni katikati ya nyimbo za malaika?

9. Ni kubwa sana zawadi ya kimungu ya unyenyekevu! Na hakuna mtakatifu hata mmoja aliyemfurahisha Mungu bila sifa hii. Nanyi visheni unyenyekevu; na, mkigeuza fikra zenu mbali na sauti tamu, melodi, usomaji wa kupendeza, na zawadi na vipaji vingine vya asili, tuelekeze juhudi zetu zote katika kufikia lengo hili. Sikusudi kusema kwamba tunapaswa kuacha kabisa sifa njema zilizotajwa, bali kwamba tunapaswa kuzichukulia kama za pili, na kuzipanga kwa namna kwamba zifuate nyuma ya bibi wa fadhila. Kwa maana kwamba, kwa sababu ya sifa hizi njema, tukajigamba mbele ya wasio na sauti nzuri, au kujivunia mbele ya wasio na elimu, au kujitukuza mbele ya wasiosoma vizuri au wasio na mafunzo, au kupandisha nyusi mbele ya wasio na sauti na wale wanaoimba vibaya; basi kazi yetu yote ni bure; hatupigi mishale yetu kwenye lengo, bali dhidi yetu wenyewe, na kwa uzembe kama huo tunajifanya kuwa windo la mnyama kutoka

shimoni, shetani. Si hivyo, watoto wangu, si hivyo; bali tuongee kwa unyenyekevu, tufanye kazi kwa unyenyekevu, tusome kwa unyenyekevu, tuimbe kwa unyenyekevu, tutembe kwa unyenyekevu, tushiriki chakula kwa unyenyekevu, na t pe majibu kwa unyenyekevu – na kila kitu kwa unyenyekevu; na tutaona jinsi ilivyo tamu, jinsi inavyopendeza, jinsi inavyong'aa tunda la wema huu, unaotufanya kuwa waigaji wa Mungu, Ambaye anasema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa kuwa mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo; nanyi mtaipata nafuu kwa roho zenu'* (Mathayo 11:29). Kwa maana ndani yake—kweli—hukaa amani; kwa ajili yake mawimbi ya neema huchomoza katika roho zetu; kupitia kwake, usafi wa moyo huangaza; kutoka kwake hutiririka wingi wa machozi, kutokana nayo majuto huchapuka kama chemchemi; ndani yake kuna hekima, ufahamu, heshima, kujidhibiti, ukimya, na kila wema mwingine—hupatikana, huonekana, na hutukuzwa.

10. Neno langu basi, kuhusu wema mtukufu wa unyenyekevu. Ninyi, watoto wa Mungu na watoto wa unyenyekevu wangu, mkiwa mmepokea kama mbegu, toeni matunda kama udongo mwema—baadhi mara thelathini, baadhi mara sitini, baadhi mara mia moja—kwa matendo mema yanayolingana na zawadi za Mungu, na jilinde dhidi ya kila tendo baya na la uovu, mkiepuka kiburi, mkitafuta upendo wa kindugu, mkiepuka njama za uovu, mkipenda maisha yasiyo na wasiwasi; maana imesema: *'Nimeambatana na uaminifu na haki'* (Zab. 24:21). Mtu asimpenda mmoja kuliko wengine; asiye na ndevu asimchukulie asiye na ndevu kwa ukali; wasibaki katika sehemu za siri, zisizoonekana. Bali nyote msimame imara na mshinde hila za shetani, mkizima moto wa tamaa kwa sala na maombi ya kimungu. Kuibuka kwa tamaa ni jambo la kawaida; lakini ni wajibu wetu kuzikataa mara tu zinapoibuka. Adui amekuja, amepiga, na amekimbia. Funga macho ya roho yako mjaribu anapoibua taswira isiyofaa. Tupa mbali ndoano ya utamu mwindaji mchungu wa dhambi anapojaa chambo chake moyoni mwako. Ziba masikio yako anayefumba maneno ya kifo masikioni mwa Hawa anapoanza kukuambia maneno ya kupamba. *'Usiguse, wala usionje, wala usishiriki'* (Wakolosai 2:21), anapokukaribia mtengeneza na mhudumu wa anasa za dhambi, iwe umeketi au unatembea (iwe uko nyumbani au barabarani). Usikubali; jizuie pande zote; kuwa mji uliozingirwa; kuwa ukuta wa shaba na mwamba usiyesogezeka, ili, hata upepo ukivuma kwa nguvu kiasi gani dhidi yako, usitetemeke. Wafukuze mashetani kwa ujasiri, ili ujithibitishie kuwa mwanajeshi mwema wa Bwana, mchukaji wa majeraha ya Kristo, shahidi wa neema, na upate ujasiri wa kusema pamoja na Mtume: *'Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa na imani; sasa imenitangulia taji la haki'* (2 Tim. 4:8).

34. Ili kuzuia machafuko dhidi ya mpangilio uliowekwa, mtu lazima amjulishe mkuu mara tu anapogundua njama au migomo yoyote

34. 1) Ili kuzuia machafuko dhidi ya mpangilio uliowekwa, mtu lazima amjulishe abati mara tu anapogundua njama au migomo yoyote. – 2) Hata hivyo, kama kanuni, kila mtu aendelee na shughuli zake, akivumilia na kupambana na tamaa na ashiki. [1, 38]

11. Tusimame katika majukumu tuliyopangiwa; tusibuni chochote kinachotuzidi uwezo, na ikiwa jambo kama hilo litatokea, tusiendelee nalo. Mwanangu! ukiona mikusanyiko ya mara kwa mara na makundi, yageukie mbali; na kama mtu yeyote atakusogelea na pendekezo kama hilo, mwepuke, na usikubali hata kuwafikia kusikiliza. Kimbia kama moto unapoyasikia maneno yoyote yanayoweza kutikisa imani yako kwa baba yako wa kiroho na kudhoofisha upendo wako kwake. Kwa maana madhara yake, yanayoingia polepole moyoni, yatafikia misingi yenyewe ya wokovu. Usiwe na mtu wa siri wala mshauri mwingine isipokuwa mimi, ikiwa unataka kuwa wanafunzi wangu wa kweli, na usipuuze maneno maovu kama yasiyo na maana, ukisema: 'Je, hili au lile kweli linastahili kusumbuliwa nalo?' La, watoto wangu, la; bali mtu yeyote akipotea kwa kutoamini kwa hasara ya wote, njooni kwangu mkaniambie kila kitu. Labda wengine watapinga, kwa ujinga na upumbavu: 'Basi ndugu wataniadhibu na kunichukia!' – Hata hivyo si hivyo: maana kama si watoto wangu wa kweli, sifa zao zina umuhimu gani kwako? Walio wa kweli, hata hivyo, bila shaka watafuata nyayo zako na kukusifu. Kwa kifupi, nawasihi na kuwakumbusha: nitumaini kabisa katika mambo yote; wala mtu yeyote asiwe na jambo lolote lililofichwa au lisilofichuliwa kwangu: la sivyo, litageuka kuwa jeraha baya.

12. Mkiendelea katika matendo yenu mema ya awali, jitihangeni pamoja na, kwa moyo mmoja, mkamilishe mbio zenu katika Bwana; na vumilieni yote kwa ujasiri—kashfa, kazi, dhiki, tamaa za mwili, giza la mawazo, na mashambulizi ya uvivu na kukata tamaa, na yote mengine yanayotukumba, tukipata katika yote chanzo kimoja cha msaada: tumaini lisilo na aibu katika Mungu na utiifu mkali wa amri za Bwana, huku tukidumisha kumbukumbu ya kifo daima na kukata tamaa zetu wenyewe. Hivyo mtaonwa kuwa wa kustahili taji la shahidi na mtafurahi pamoja na Malaika katika Ufalme wa Mungu.

35. Dalili za kazi za Roho wa Mungu na roho ya udanganyifu ndani yetu, zilizowekwa wazi ili, tukizijua hivi, tuufuate ule wa kwanza kwa bidii na tuugeukie ule wa pili

35. Dalili za kazi za Roho wa Mungu na roho ya udanganyifu ndani yetu, zilizowekwa ili, tukijua haya, tujitahidi kwa ajili ya ile ya kwanza na tuiepuke ile ya pili. [1, 39] Adui daima hutushambulia kwa hasira; lakini daima hushindwa na nguvu za kimungu na maombi ya Baba yangu na Baba yenu; na hupata mhanga wake tu mtu anapompa nafasi, akimfukuza Roho wa Mungu na kumhifadhi roho mgeni, ambayo humfundisha kufanya na kusema chochote anachokipenda. Ili kutusaidia kujifunza kutofautisha ushawishi huu miwili, nitakutambulishieni sifa bainishi za kila mmoja. Yeye aliye na Roho Mtakatifu huonyesha furaha, amani, uvumilivu na upendo – na hutamka maneno matamu kuliko asali na mzinga wa asali; kwani, kama Bwana alivyosema, vinatiririka kutoka kwa wingi wa moyo, vikileta nuru na faraja kwa wale wanaovipokea. Mtu huwasikia wakisema kila mara: 'Nisamehe, au bariki, Baba; mimi ni mjinga, mimi ni mwenye dhambi tu, sisistahili kuhesabiwa miongoni mwa ndugu, duni kuliko kiumbe chochote.' Kuongea na kuhisi kwa njia hii ni ishara kwamba tunamiliki Roho Mtakatifu. Je, ungependa kusikia ni zipi ishara za roho mchafu? Hizi hapa: yeyote anayemiliki roho huyo, moyo wake hutoa hasira, ghadhabu, hukumu, kashfa, ukosefu wa imani, chukizo, chuki, dharau, kutotii, upinzani na mkaidi. Kutoka kwa roho kama hiyo, nuru, utakatifu na uchaji Mungu vimeondoka; unyenyekevu, majuto na uvumilivu vimejiondoa; machozi, kilio na maumivu ya moyo yamekauka; tafakari ya mbinguni, kumbukumbu ya kifo na ya Malaika watakaosindikiza mtu baada ya kifo; na zimefichwa katika giza la kusahau ni fikra za wanadamu wote wakiwa mbele ya kiti cha hukumu cha kutisha cha Kristo, za hukumu kuu ya kutisha, na za uwajibikaji wa mtu binafsi kwa kila kitu alichofikiria, alichosema na kufanya, tangu wakati wa kuzaliwa kwake, na si tu tangu alipoingia katika maisha ya ukiwa. Nawawekea haya yote mbele ili mpate kuona mnachopaswa kushikilia na mnachopaswa kuepuka. Maana nina tamaa moja tu na sala moja tu: kwamba nyote mwe watoto wa nuru na wa mchana, warithi wa Mungu na warithi-wenza pamoja na Kristo, vyombo vilivyochaguliwa na kutakaswa, mliyounganishwa kuwa umoja na Roho mmoja, ili mpate kujua kwa matendo yenu na kwa uzoefu mioyoni mwenu kile ambacho Mtakatifu Daudi alisema: *'Tazama, ni jema na kupendeza kwa ndugu kuishi pamoja* katika umoja!*'* (Zab. 132:1).

36. Matendo mema ni ya lazima; lakini kwa kuwa kila tendo lina thawabu yake, hayazuizi wenye hekima kustawi

36. 1) Matendo ya ujasiri ni muhimu; lakini kwa kuwa kila tendo lina thawabu yake, hayazuii wenye hekima kustawi. – 2) Pamoja na mwongozo wangu, tumia utambuzi wako mwenyewe wa yaliyo mema na mtiinie moyo: kwani tuna sababu moja ya pamoja. – 3) Endeleeni katika yaliyo mema; endeleeni na shauku yenu; dhibitini ulimi wenu; timinii vyombo vyenu na mali zenu, na msiombe. [1:40]

13. Tunahitaji kazi, bidii ya kiroho, juhudi za kitakatifu, shauku ya haki, na maendeleo ya kiroho, ili, tukiingia katika uwanja wa mashindano, tufikie mwisho wake vyema na, baada ya kifo kitakatifu, tupewe taji za ushindi. Ninyi wenyewe mnajua kwamba kazi huleta mapumziko, huzuni hupewa thawabu kwa furaha, vilio hutulizwa na faraja za kiroho, na dhiki huleta upana; njaa na kufunga hupandza shangwe isiyo na kifo, ilhali kiu na kukauka kwa koo hutoa *'maji'* yale ambayo *'yatiririka kwenye chemchemi inayotoa uzima'*, ambayo Bwana alizungumzia (Yohana 4:14) – na kwamba, kwa ujumla*, 'wale wanaopanda kwa kilio, wavune kwa shangwe'* (Zab. 125:5), kama Mwandishi wa Zaburi, Mt. Daudi, anavyotuhakikishia. *'Mnajua mambo haya'*, lakini *'heri yenu mkiyafanya',* kama ilivyoandikwa (Yohana 3:17). *'Mtu mjinga hawayatambui, wala mtu asiye na ufahamu hawayaelewi'* (Zab. 91:7). Wewe, hata hivyo, ni mwenye hekima, mwenye moyo mwema, mwenye busara, mwangalifu na mwenye utambuzi. Kwa nini umepata wema fulani, ilhali bado unajitahidi kwa ajili ya mengine? Nitaongeza kwamba utaendelea kujitahidi kwa ajili ya zaidi: maana amri haina mipaka; lakini kadiri mtu anavyomjua Mungu zaidi, ndivyo anavyotambua zaidi jinsi bado alivyo mbali na kutimiza amri.

14. Nami nawaapa sheria na kuwaongoza, nikikuzuia katika jambo moja, nikikuimarisha katika jingine, na kukuonyesha njia ya mbele. Unaniamini katika mambo yote na, kama chuma mikononi mwa fundi chuma, unatii yote nikuagayo. – Hivyo basi safari yako ni ya utulivu na maisha yako ni salama. Lakini ninyi wenyewe, miongoni mwenu, mkigundua kilicho kizuri na cha manufaa, fanyeni hivyo na mkikumbushane. Kwa maana sote tuna jambo moja akilini: lile linalowanufaisha wote, kana kwamba tuko kwenye meli inayosafiri baharini, ambapo mwendeshaji mwelekeo na abiria wote wanashiriki katika kazi moja. Katika jambo hili, tunahusiana: Mimi na ninyi. Ni jukumu langu kushika usukani mikononi mwangu na kuiendesha meli kwa nguvu, huku nikiwa nimeelekeza macho yangu mbinguni, nikitazama nyota za ukweli na kuongoza

mkondo wetu kwa njia ya nyota hizo. Lakini ninyi, nanyi, lazima mwe macho, mtekeleze majukumu yenu, na mtazame pande zote ili msigongane na kitu chochote kinachoweza kuharibu meli—kama vile eneo la maji ya kina kifupi au mwamba ulioko chini ya maji—na muweke kamba za meli katika hali ya nzuri, mzikaze pale inapohitajika na kuzilegeza pale inapohitajika, na fanyeni chochote kinachohitajika ili meli yetu ifike salama bandarini mwa wokovu wa roho zetu. Kwa ajili hii tumeiacha dunia, desturi zake na anasa zake zote za kimwili na raha zake.

15. Tusimame imara, ndugu, katika kazi zetu, tukifanya yaliyo mema kwa subira; na nina hakika kwamba tutapokea taji zetu, tutakuwa raia wa mbinguni, na kupata furaha huko, ambako *'ugonjwa wote, na huzuni, na vilio vitaondoka'* (Isaya 35:10). Thubuteni, timizeni moyo – na taa ya shauku yenu iwake kwa mafuta ya bidii ya daima, ili isizime, na tusipate hatima isiyotakikana ya bikira wapumbavu. Jipatie, mababa wa heshima, ukimya; Sikusudii kusema kwamba msitambe kwa jumla, kwani hilo haliendani na mtindo wetu wa maisha, bali kwamba msitambe mambo yasiyofaa wala kusababisha vicheko kwa njia hiyo: kwani *'kwa maneno mengi huwezi kuepuka dhambi'*, kama hekima inavyotuhakikishia: *'Ayezuia midomo yake ni mwenye hekima'* (Mith. 10:19). Kuwa makini katika kutekeleza majukumu yako, na usiharibu, kwa uzembe, vitu muhimu—kama vile magurudumu, malima, nyundo, bakuli na vyombo, au kitu kingine chochote—kwa maana hili litasababisha ucheleweshaji, na muda ambao ungeweza kutumika kwa mambo ya kiroho utapotea kwa upuuzi. Ombeeni pia daima, ili msaada utumwe kwenu kutoka juu dhidi ya adui wasioonekana na wanaoonekana, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

37. Kwa imani na upendo kwangu, kuwa wa bidii; wale waliokuwa wakisimamia kazi, waiongoze kwa hekima, na wale walio chini yenu, waifanye kwa uaminifu

37. 1) Jitendeeni kwa bidii katika imani yenu na upendo wenu kwangu; ninyi mnaosimamia kazi, iendesheni kwa busara, na wale walio chini ya uangalizi wenu, watekeleze kwa uaminifu. – 2) Epukeni dhihaka na malalamiko baina yenu; muwe wema na wenye heshima kwa kila mmoja, na mkimbie yote iliyo ya kulaaniwa na ya kuvutia kwa uovu. [1, 41]

16. Naomba Mungu kwamba imani yenu isipunguke na kwamba upendo wenu wa kiroho kwangu, mimi mtu mnyenyekevu, usipoe; bali sisi sote tuimarishe katika ufahamu uleule (1 Kor. 1:10) na katika bidii ileile ya kutii amri za Bwana wetu Yesu Kristo. Najua kwamba mnateseka kwa taabu, mnavumilia uhaba, mnafanya kazi ngumu, na mnatoa jasho lenu. Lakini ninawasihi, msiwachane, kwa ajili ya upendo wa Bwana, na endeleeni kujitahidi kwa subira katika matendo mema, ili mpate kutawazwa kwa furaha mbinguni. Nami pia ningetamani kufanya kazi pamoja nanyi, kama si kwa sababu ya ugonjwa wa miguu yangu; nami pia ningetamani kutoka nanyi kwenda kufanya kazi na kuutawala mwili wangu kwa kazi. Kwa maana ni baraka kufanya kazi pamoja na ndugu kadiri uwezavyo, na inasifika kushiriki katika kazi zao za shambani. Kupitia kazi kama hizi mwatakasa miili yenu na kufanya roho zenu zisiwe na tamaa, kama watumishi wa kweli wa Bwana, mradi tu mzingatie yale yaliyoamriwa kwa busara inayofaa – yaani, ikiwa wakuu na wasimamizi watatoa maagizo yao kwa hofu ya Mungu na huruma kwa ndugu, huku watumishi wa chini wakidumisha utii na ufuataji kwa wakuu wao. – Hivyo basi, makini ninyi wasimamizi: msiweke kazi juu ya kazi, wala msimamue bila huruma au kwa uzembe, bali kwa haki, wema, upendo wa kindugu na busara; kwa maana si ndugu wote wanafanana kwa tabia, umri na nguvu. Ni kwa sharti hili pekee ndipo mmekabidhiwa mamlaka juu ya ndugu. Na mmekuwa baraka ikiwa mtatekeleza hivi; kwani zawadi na baraka kuu zitakuwa zenu milele yote. Angalieni, ninyi mnaoamrishwa: pokeeni kwa unyenyekevu maagizo ya wakuu wenu na tendeni kwa utiifu wa hiari kutoka moyoni.

17. Kusiwe na dhihaka kati yenu itakayomwomboleza Bwana; kusiwe na maneno ya upuuzi yatakayomhuzunisha Roho Mtakatifu; kusiwe na uchungu kati yenu unaotokana na uadui kwa wenzako. Kwa maana Mtume alisema: *'Uchungu wote, ghadhabu na hasira, pamoja na uovu wote, viondolewe kwenu'* (Efe. 4:31); na tena: *'Maneno yoyote yaliyooza yasitoke kinywani mwenu, bali yale tu yaliyo mema kwa ajili ya kujenga, ili yawafae wale wanaoyasikia'* (Efe. 4:29). *'Muwe wema kwa wengine'* (Efe. 4:32), wanyenyekevu, wenye upendo *kwa wengine*, *'mkivumiliana kwa upendo'* (Efe. 4:2), *"mkabidhiane mizigo"* (Gal. 6:2), kuwa wenye uvumilivu, wasamehe, mkitendeana heshima na kujinyenyekeza, kwa heshima na hofu ya Mungu. Mkitembea kwa njia hii, na mkikaishi maisha kama hayo, basi ninyi ni watakatifu wangu, na zaidi ya hayo mali ya Mungu mwenyewe; ninyi ni malaika wake duniani, waabudu wa nguvu zake na watumishi wa utukufu wake, warithi wa Ufalme wa Mbinguni, wenzake watakatifu na wakaazi wa paradiso, ambao wameruhusiwa kufurahia baraka zisizopimika zilizowekwa kwa ajili yao. Ndiyo maana naomba, nawasihi na kuomba sana,

ili hatua zako ziwe zikiongozwa na Mungu daima, ili uweze kuimarishwa na nguvu Zake, ili kusiwe na kishawishi wala kikwazo miongoni mwako, wala ukaidi wa kifo, wala kulalamika kwa janga, wala ukosefu wa adabu wa kifo, wala tamaa yoyote ya kuudhi kwa uovu, wala kitu kingine chochote kilichopigwa marufuku na ni kosa. Nuru ya hekima ya Mungu iwe mbele yako katika kila hatua na tendo lako; roho ya amani iwaongoze; na utulivu wa upendo wa kindugu utawale ndani yako. – Bwana Mungu awapangie Malaika wa Amani, mwongozo mwaminifu na mlinzi wa roho na miili yenu, ili kuwafukuza mashetani wabaya mchana na usiku, na kuwaongoza katika maisha ya wema!

38. Njia ya maisha katika utiifu ni bora kuliko zote: ndiyo hii ambayo Bwana amechagua

38. 1) Maisha ya utiifu ni bora kuliko yote: ni haya ambayo Bwana amechagua. – 2) Kimbia mbio hii vyema, uvumilie na usichoke kamwe: kwa maana tazama, kifo kiko karibu, na kila kitu kinaisha; lakini usisahau sifa zingine katika mchakato huu, hasa upendo. [1, 42]

18. Nakusihi na kukomba: simama imara, vumilia kwa ujasiri, kuwa na furaha, na jitie moyo, ukitafakari utukufu ambao watawa watakatifu waliobarikiwa mara tatu wamepangiwa. Bila shaka, yeyote amemfurahisha Mungu kwa njia yoyote ile ya maisha, atapokea thawabu yake katika enzi ijayo. Lakini ni njia gani ya maisha iliyo bora zaidi? – Kaza buti! – Wakuu ni wale wanaomtumikia Mungu *'milimani, mapangoni na katika vilindi vya dunia'* (Ebr. 11:38), watawa wa kujitenga, wale wanaoishi juu ya nguzo, watawa wa kujificha, na wengine wote wanaomtukuza Mungu kwa namna yoyote ile wanavyoishi. Lakini, kama mnavyojua, Bwana wetu Yesu Kristo, mtoaji wa baraka zisizopimika, aliposhuka duniani, hakuchagua maisha ya mtu anayeishi peke yake, mkaazi wa nguzo, au njia nyingine yoyote ya maisha kama hizo, bali alifurahia kuishi katika utiifu. Kwa maana Yeye mwenyewe alisema kumhusu Yeye mwenyewe: *'Nimekamuka kutoka mbinguni, si kutenda mapenzi yangu, bali mapenzi ya Baba aliyenituma'* (Yohana 6:38). Na tena: *'Nenavyowaambia ninyi, si ninazungumza kwa nafsi yangu; bali Baba anayenituma—ndiye amenipa amri ya kile ninachopaswa kusema na kile ninachopaswa kuzungumza'* (Yohana 14:10; 12:49). Pia alijifunga kitambaa, akachukua umbo la mtumwa, akawaosha miguu ya wanafunzi, akikaukisha kwa kitambaa hicho, na akazungumzia hili mahali pengine: *'Mimi nipo katikati yenu kama yeye anayehudumu'* (Luka 22:27). Kama, mnavyoona, Yeye—Bwana wa wote—alifurahi, zaidi ya mtu mwingine yeyote, kuichukua njia yetu ya maisha ya kimonaki, mnawezaje kutofurahi, mnawezaje kutoshangilia, mnawezaje kutojawa na furaha kwa sababu mnayoishi—kama Bwana? Baada ya kusema haya, je, kuna kitu kingine kwenu kinachostahili furaha zaidi? Na je, mnaweza kuwa na mwelekeo mkubwa zaidi kuelekea njia nyingine za maisha? Kwa hiyo, msipendelee njia nyingine yoyote ya maisha kuliko yenu, mradi tu mnaishi kwa vyema. Ndiyo maana, katika Gerondika, au katika simulizi za wazee watakatifu miongoni mwa Wafanyakazi Watatu, mwanafunzi mpya wa kimonaki alifunuliwa kupitia ufunuo wa kimungu kuwa na utukufu zaidi kuliko mtu anayeishi peke yake au mgonjwa, anayebeba ugonjwa wake kwa utulivu na shukrani. Hakika, nawaambia, njia yetu ya maisha ni kuu na takatifu kabisa; na ninyi, mkiishi maisha yenu vyema, mtahimidiwa pamoja na Abrahamu, mtashangilia pamoja na mashahidi, na mkae pamoja na wale walio haki.

19. Kwa hiyo, mkimbie vizuri, bila kusimama, na msiache jicho la wivu la shetani likupotoshe. Mpakeni miguu yenu mafuta ya subira, ili, mkipaswa na tamaa za roho yenu, mfurahie kukamilisha safari yenu. Jivikeni mavazi ya haki na furaha; nyweni maji ya usafi na uchaji; na msiseme, 'Hadi lini?' Kwa maana hii ni maneno ya wavivu. Hatutakiishi miaka elfu moja: kifo kiko hapa leo na kesho. Tukikumbuka hili kila siku mbele ya macho ya akili zetu, tunatenda mema, tukitembea kulingana na sheria ya baba zetu. Mababa zetu walitii sheria hii katika siku chache za maisha haya. Basi, na kuwepo kwenu, kupitia sala takatifu ya baba yangu, rehema, amani, upendo, uhuru kutoka kwa wivu, uhuru kutoka kwa chuki, kiasi, utiifu mwema, maneno ya fadhili, ushirikiano, huruma kwa wenzio, na unyenyekevu. Ishikeni hivi, na tendeni hivi!

39. Mweke Bwana mbele ya macho yako, ili usipelekwe katika jambo lolote baya; jitahidi kwa ajili ya yaliyo mema, ukikumbuka Siku ya Hukumu, na zaidi ya hayo hukumu ya kutisha na uamuzi wake

39. Mweke Bwana mbele ya macho yako, ili usepuke kupotoshwa na tamaa mbaya, hasira, wivu, dhihaka, maneno ya upuuzi, au jambo lingine lolote ambalo linaweza kukusababisha kuanguka katika mitego yoyote ya kuzimu, hata kama ni midogo kiasi gani. [1, 43] Endeleeni kuwa na upendo miongoni mwenu katika kiungo cha amani, na mwe na Bwana kama mkono wenu wa kulia, msipelekwe katika tamaa, au hasira, au wivu, au dhihaka, au maneno ya upuuzi, au kitu kingine chochote ambacho mnaweza kuangukia katika mtego wowote wa utumwa wa kuzimu, haijalishi uwe mdogo kiasi gani, ili kuwaweka katika nguvu ya kuzimu.

Kumbukeni anachosema Mtakatifu Dorotheus?! Anasema kwamba hata kama tai ni huru kabisa lakini imenaswa na kucha moja tu katika mtego, bado imenaswa, na mwindaji anaweza kwa urahisi aidha kuikamata au kuipiga risasi. Hivyo basi, kuwa waangalifu, na jidhibitieni; maana ufalme wa mbinguni ni wa wale wanaojidhibiti. – Nini basi hofu na tetemeko tutakakabiliana nalo mwishoni mwa siku zetu tukiyaishi maisha yetu kwa uzembe, hasa siku ile ya kutisha ambapo tarumbeta ya Malaika Mkuu itawamsha watu wote—kila taifa, kila kabila na kila lugha?! Tafakari kitakachotokea wakati huo: mbingu zitapasuka; viumbe vya asili vitaunguzwa na moto; viumbe vyote vitabadilishwa. Hakimu wa wote ataketi kwenye kiti cha hukumu, na umati usiohesabika wa malaika watakatifu watasimama karibu Naye, kisha, mbele ya wote, wakifichua matendo, maneno na mawazo ya kila mtu, kulingana na aina, mtu, mahali, wakati na namna ya kutendeka kwake – na haya yote katika punde moja; hatimaye, kama Maandiko yanavyosema, wale waliofanya mema wataenda kwenye uzima wa milele, ilhali wale waliofanya mabaya wataenda kwenye mateso ya milele, ambako kutakuwa na kilio na kusaga meno, moto usioweza kuzimwa na mnyoo asiyeisha, na kampuni ya mashetani wa kutisha, w , wa kuchukiza na wa uovu mtupu. 'Basi, tutaenda wapi?' 'Kwa uzima wa milele, kuishi milele pamoja na Bwana, ikiwa tutadumisha hofu ya Mungu na upendo kwa Mungu hadi mwisho wa maisha yetu—hadi mioyo yetu ipaze kelele: *"Nani atakayetutenga na upendo wa Mungu?"* (Warumi 8:35).

40. Hofu ya Mungu huondoa panga za adui yetu

40. 1) Hofu ya Mungu huigeuza upanga wa adui yetu. – 2) Vumilia matusi. – 3) Usijivunie faida za nje, bali uwe mnyenyekevu na mtiifu. – 4) Kwa ajili ya haya utahesabiwa miongoni mwa mashahidi. [1, 44]

1. Kupitia uzoefu wa muda mrefu umefikia kujua kikamilifu njia ya maisha inayomridhisha Mungu katika umonaki. Basi, usiyumba kwa vyovyote vile, wala usipotee kutoka kwa hukumu yako nzuri. Penda ulichoamriwa na ukitekeleze katika mambo yote; kaa pia katika upendo kwangu, kama vile mimi ninavyokupenda zaidi ya kitu kingine chochote duniani. Lakini adui ana hila nyingi, na huotesha uovu kwa urahisi miongoni mwetu na ndani yetu. Na wale tu waliojaa hofu ya Mungu ndio hujikinga dhidi ya upanga wake—ambao umeudhoofika kabisa—kwa nafsi zao, kama alivyosema Daudi mtakatifu (Zab. 75:4; 88:44), hujitoa kwa bidii katika matendo ya wacha Mungu na kujitolea kwa moyo wote kwa tafakari na matendo ya mbinguni.

2. Tazama, kana kwamba nipo pamoja nanyi, naona na kusikia jinsi neno kali lilivyosemwa dhidi ya yeyote kati ya ndugu—kukemewa, kudharauliwa, au kitu kingine. Lakini wewe, ndugu yangu, ukipokea udharau kama huo, usigeuke kuwa mnyama mkali, wala usipoteze moyo; kuwa thabiti na asiyetikisika. Kwa maana lawama na aibu humwangukia yeye anayezitamka, ilhali ushindi ni wa yule anayezikubali kwa utulivu; yeye ni mtu wa Mungu, ilhali yule mwingine ni mtumwa asiyetubu, anayejiangamiza wakati huo huo.

3. Nawaomba kwa dhati: msigombane, msiuadhi, msiinamie nyusi kwa dharau, msijisifu, na msiwe na kiburi kwamba ninyi ni waimbaji bora, wafanyakazi wa bidii zaidi, wenye bidii zaidi katika ibada, au, wakati mwingine, wenye heshima zaidi machoni pa ulimwengu, au wenye sura nzuri zaidi. Hakuna haja ya kufikiria au kuzungumzia mambo kama hayo. Bali katika mambo yote, jiavisheni unyenyekevu, mkijinyenyekeza mbele za Bwana na mbele za wakuu wa monasteri kwa utiifu na utii.

4. Tembeeni kwa njia hii, na jasho lenu halitakuwa bure, wala juhudi zenu hazitakuwa za bure. Nawatangazia hili mbele za Bwana Mungu wetu, Malaika wake Watakatifu na uumbaji wote: kwamba, mkiwa mmemaliza mbio zenu vyema, mtafurahi pamoja na mashahidi; kifuani kwa Abrahamu kitawalea milele na milele, na kwaya ya wacha Mungu itawapokea katikati yao.

41. Kwa kumtendea msimamizi kama mamlaka huru, mnaleta mamlaka maradufu na mgawanyiko; na mamlaka ikigawanyika, ufalme hauwezi kusimama

41. 1) Kwa kumtendea msimamizi kama mamlaka huru, unaanzisha mamlaka maradufu na mgawanyiko; na mamlaka ikigawanyika, ufalme hautadumu. – 2) Mimi ni wa udugu kabisa; hakuna kingine kinachohitajika. 3) Bwana, anayetawala peke yake, ametaka pia kuwepo na mamlaka moja katika jamii za wanadamu. [1, 45]

5. Sijui kama ni kwa ujinga, kutojali au nia mbaya, mnamsifu msimamizi kwa kunitweza, na mnaonyesha sura yake kwa aibu yangu, mkisema mara nyingi: 'Kama msimamizi angekuwepo, jambo fulani halingeshughulikiwa hivi, bali vizuri zaidi. 'Na huyu msimamizi yuko wapi? Angeona hili vipi?' – Na haya yanasemwa moja kwa moja masikioni mwangu. Wengine, hata hivyo, huongeza: 'Subiri, subiri! Msimamizi atatatua haya yote na kuyaweka sawa.' – Lakini je, mambo yanapaswa kuwa hivi? Na je, hili ni jema kwake,

kwangu, na kwenu? Mmejionyesha ninyi kuwa ni wazao wa kutotii; yule – kama anayeweza kuvuka mipaka ya cheo na mamlaka yake; na mimi – kama niliyotenda si kulingana na mapenzi ya Mungu, bali kulingana na tamaa ya mwili, yaani, kwa upendeleo na wema usiofaa kwa ndugu yangu. Je, hamuoni kwamba kwa njia hii mnaingiza mabwana wawili, watawala wawili, kanuni mbili? Hata hivyo, sauti ya Bwana wetu Yesu Kristo imetangaza kwamba *'ufalme uliogawanyika wenyewe hauwezi kusimama'* (Mathayo 12:25). Mamlaka ya pande mbili tayari ni aina ya mamlaka ya wengi; na mamlaka ya wengi husababisha makundi; na makundi ndiyo chanzo cha mgawanyiko na mmomonyoko. Kwa nini, basi, mnajiletea maangamizi, kwa kushindwa kubaki ndani ya mipaka na cheo chenu kinachofaa, na hivyo kuwafanya wengine kupotoka kutoka kwa yaliyo sawa?

6. Mimi ni mwenye dhambi na asiyefaa, lakini, nikiwa nimezidi yote na kujitoa wazi, nakaa kwa ujasiri mahali hapa patakatifu—katika upumbavu wangu nathubutu kusema hivi—sikengeuki kwa njia yoyote kutoka kwa yaliyo sawa, si kwa ajili ya ndugu, wala kwa ajili ya mjomba, wala kwa ajili ya baba au mama, wala kwa ajili ya uhusiano, wala kwa kweli kwa ajili ya jambo lolote la kimwili, lakini hata kama ningehitajika kujitoa mhanga kwa mwili wangu au kumwaga damu yangu, ningekuwa tayari kutokukataa, kwa msaada wa Mungu na kupitia sala ya baba yangu, maadamu sitendi lolote la kuumiza kwenu au kwangu mwenyewe.

7. Kuna Bwana mmoja na Mtoaji wa Sheria, kama ilivyoandikwa: mamlaka moja na kanuni moja ya kimungu juu ya yote. Chanzo hiki kimoja cha mamlaka, chemchemi ya hekima, wema na mpangilio wote, kinachofikia viumbe vyote vilivyopokea asili yao kutokana na wema wa Mungu, kimewapa—bila ya hiari yao wenyewe—uwezo wa kupanga maisha yao kulingana na mfano wa Mungu, kwa hiari yao wenyewe, kwa mtu mmoja tu. Kwa maana Musa wa kimungu, katika maelezo yake ya uumbaji wa ulimwengu, ananukuu maneno yaliyotoka kinywani mwa Mungu: *'Tufanye mwanadamu kwa sura yetu, kwa mfano wetu'* (Mwa. 1:26). Hivyo basi, imewekwa miongoni mwa wanadamu kila aina ya mamlaka na nguvu, hasa ndani ya makanisa ya Mungu: patriaki mmoja katika Patriaki, metropolita mmoja katika Metropolis, askofu mmoja katika dayosisi, abati mmoja katika monasteri; na katika maisha ya kidunia, ukipenda kufikiria, mfalme mmoja, jenerali mmoja, nahodha mmoja kwenye meli. Na kama katika haya yote yote yangeongozwa na mapenzi ya mtu mmoja tu, kusingekuwa na mpangilio wala nidhamu katika chochote, na hili halingekuwa kwa ajili ya wema: kwani mivugano huharibu kila kitu.

42. Kwaresima inahitaji kujinyima si kwa mwili tu, bali pia kwa roho

42. 1) Kwaresima inahitaji kujinyima si kwa mwili tu, bali pia kwa roho. – 2) Kipimo cha kufunga kwa jumuiya ni cha wastani – kidogo kila siku. – 3) Tumuogope Mungu, Mhukumu wa kutisha; na mauti isitukute tukiwa hatujajiandaa. – 4) Nina hofu kuu ya kifo na yote yanayohusiana nacho. – 5) Tusimame na tujitoe kwa matendo yanayomfurahisha Mungu. [1, 46]

8. Mungu, anayeendesha vitu vyote kwa hekima Yake, na anayepanga majira na miaka kwa njia bora na ya hekima, ametuwekea, katika mwaka mzima, siku fulani za kufunga ambazo ni za wokovu na za manufaa kwa roho, ili tuzitoe kwa ajili Yake pekee na kujisafisha kutoka kwa uchafu wa dhambi unaotukumba. Na shukrani ziwe kwake aliyeanzisha siku kama hizi na kutupa uhai wa kuziona. Tunapaswa daima kuishi maisha safi na yasiyo na lawama na kutii kila amri ya Mungu; hili ni jukumu letu hasa sasa. Hii ndiyo wakati wa utakatifu; basi tuwatakase; huu ndio wakati wa kujinyima; basi tujinyime – na si tu katika kula na kunywa: maana hiyo haitoshi, bali tujinyime pia tamaa za kimwili moyoni, kutoka kwa mawazo ya aibu, kutoka kwa wivu wa sifa njema ya ndugu, kutoka kwa hasira na kutoridhika kwa jirani yetu, kutoka kwa ulimi usio na udhibiti, msiuruhusu utembee ovyo, bali muweke kikomo, wakati na kipimo cha kuongea tu yale yaliyo ya heshima, kutoka kwa mitazamo ya tamaa ya macho, kutoka kwa kusikiliza maneno ambayo si ya fadhili na yasiyomvutia Mungu. Ndio, watoto wangu, ndio; – nawasihi, jipataniseni kama kinanda na zana tamu za Roho Mtakatifu; lindeni mikono yenu dhidi ya mienendo isiyo ya busara na miguso ya tamaa, msije mkaachilia maadili, na muishi kwa amani ninyi kwa ninyi.

9. Kwani, Kwaresima takatifu isikubane sana mwili, lakini msianguke moyo kwa sababu ya hili; vumilieni kidogo, na mtakapozoea, mtasikia mzigo huo tena, hasa baada ya wiki ya kwanza kupita; kwetu sisi, mkate na maji, na kitu kingine cha kutunza miili yetu, vinatosha. Wababa wetu waliobarikiwa sana, kama mnavyojua, waliishi karibu kabisa bila chakula: wengine kwa kipindi chote cha Kwaresima, wengine walifunga kwa wiki moja, wengine kwa siku tatu, na wengine walikula kidogo kila siku. Sisi tunapata chakula kila siku, na ni cha aina mbalimbali, lakini *'katika unyenyekevu wetu, Bwana atakumbuka sisi'* (Zab. 135:23), na apokee dhabihu hii yetu ndogo kama kazi ya Antwoni Mkuu. Kwani tunaishi kwa jumuiya na tunatembea

katika njia ya kifalme, ambayo Baba Wakuu waliipendelea zaidi ya yote. Jiendesheni daima safi katika hekalu la ndani kabisa la roho zenu na msiwaruhusu wenyewe kufanya chochote kinachodhuru roho zenu.

10. Tumuogope Mungu, ambaye atakaye *'kufunua yaliyo fumbo gizani na kuonyesha makusudi ya mioyo'* (2 Kor. 4:5), na *'kumlipa kila mtu'* si tu *'kulingana na matendo yao'*, bali pia kulingana na maneno yao na mawazo yao (Rum. 2:6), na hata—jambo ambalo ni la kutisha zaidi—kulingana na dhambi zilizotendwa kwa kutojua. Na ni nani awezaye kusimama mbele ya ghadhabu ya hasira Yake? Nani anayeridhika kuonekana hana lawama mbele ya uso Wake? – Basi, ni nani asiyetafuta kwa bidii kuanzia sasa kutembea katika njia ya haki? Nani asiyetafuta kuondoa uzembe wake na uvivu wake wa usingizi? – Inukueni, enyi wenye kuomboleza; usiku umepita, na siku ya malipo ya baadaye tayari imepambazuka. Mauti isitukute tukiwa hatujajiandaa, wala isituachie jeraha lisiloponyeka na la milele.

11. Mimi ni maskini, na maskini kuliko mtu yeyote; au tuseme, mimi ndiye anayestahili zaidi kila adhabu. Ninaogopa, ninaogopwa na ninatetemeka kwa wazo la kutenganishwa na mwili, kuja kwa Malaika Watakatifu kwa ajili ya roho yangu, na jinsi nitakavyopita hewani na jinsi nitakavyozungumza na Mtawala wa Ulimwengu, kama ilivyoandikwa katika maisha ya Mtakatifu Antwoni? Ee udhaifu wangu! Nini kinaningojea? Na ninavyotumia siku zangu bure, nikijirusha katika usingizi na kulala nikiwa nimezama katika dhambi zangu? Nitaonekanaje mbele za Mungu, Mhukumu wa wote na Bwana! Nitautazama kwa macho gani, yeye ambaye mtazamo wake huchota vilindi vya kuzimu na neno lake la kutisha huvunja milima? Nitasema nini huko kujitetea? Nitapata mlinzi gani? Sasa nitamwomba vipi Yeye asiyevumilia ? Kwa machozi gani chungu, maneno gani ya upatanisho na vinywa vya moyo nitakuomba rehema za Yeye ambaye, kwa kweli, hawezi kufikiwa?! – Lo, mimi! Lo, mimi, ndugu zangu! Tayari naiona hatima yangu kutoka hapa. Nina tumaini moja tu – maombi ya Baba yetu mtakatifu na maombezi yenu matakatifu.

12. Hata hivyo, tushike msimamo tena na tena na tujilazimishe katika kila aina ya matendo yanayomfurahisha Mungu, tukivumilia yaliyopo kwa ujasiri na kupata faraja katika matumaini ya yajayo. Tuchukie mwili; tusitazame wala kazi ngumu, wala huzuni, wala matukano, wala njaa, wala kitu kingine chochote isipokuwa kazi yetu wenyewe. – Tukiishi kwa njia hii, bila shaka tutaokolewa, na mbinguni tutahesabiwa miongoni mwa watakatifu, ili tufurahi pamoja na watakatifu wote waliompendeza Kristo Bwana tangu milele.

43. Wao ni wema wanaofanya kazi kwa ajili ya wema wa wote: furahini!

43. 1) Wao ni wema wanaofanya kazi katika maisha ya pamoja: furahini! – 2) Tunaishi katika hali nyenyevu; lakini watawa wa zamani waliishi hivi, na wale wa sasa nao hufanya hivyo: basi, msianguke moyo. – 3) Shikeni amri na sheria, saiziana, zingatia masomo, fanyeni kazi kuokoa nafsi zenu kwa hofu; epukeni mazungumzo na wanawake. [1, 47]

13. Atukuzwe Mungu, ambaye, katika wingi wa upendo wake wa rehema kwa wanadamu, ametuitia kwa wito mtakatifu, kulingana na ushauri wake uliojulikana tangu zamani, katika maisha haya matakatifu ya ukiitaji, ili tuweze kujitolea kwake kikamilifu, na kujitolea kabisa kwa huduma ya karibu na ya dhati zaidi kwake na kwa sifa za kimalaika zinazooiga malaika, – na ambaye amepanga mioyo yetu ili tukatae wazazi wetu, jamaa, nchi yetu, na vitu vyote kama hivyo, na kubeba juu yetu nira Yake njema na ya wokovu, – na ambaye ametuhesabia kuwa na haki, katika unyenyekevu wetu, kuungana nanyi katika maisha ya pamoja na ushirika, siyo, bila shaka, ili kuongoza na kulisha mnyama miongoni mwenu, jambo ambalo singethubutu hata kulifikiria, ingawa limetokea. Furahini daima katika Bwana, watoto wapendwa; furahini, raia wa mbinguni na wahamaji duniani, wakaazi wa Yerusalemu ya mbinguni na wageni hapa, warithi wa Ufalme wa Mungu na wale waliotengwa na baraka za kidunia. Furahini, ninyi mnaosafiri kwa haraka katika njia ya uhamisho na taabu za kutanga-tanga kwa ajili ya amri ya Mungu. Furahini, ninyi mlio wa mwisho machoni pa ulimwengu, lakini mlio wamiliki wa hazina kubwa kuliko hekima. Furahini, Enyi jumuiya njema iliyokusanywa na Mungu, mlioungana kwa nia na moyo, baraza linalompenda Baba na kumpenda ndugu, jeshi la pili la kimalaika duniani, waanzilishi upya wa makazi ya kale ya baba zetu watukufu. Furahini, watumishi wa Mungu, wafanyakazi wanaofanya kazi mchana na usiku kwa mikono yenu wenyewe, ili msiwe mzigo kwa yeyote, na ili mjitosheleze si ninyi wenyewe tu bali pia ndugu zenu dhaifu na wahitaji miongoni mwa watu wa nje. Furahini, ushirika usiokatika na wa mfano, jumuiya iliyowekwa na Mungu, ambayo haikutikiswa na vitisho vya mfalme, wala na hofu ya masultani, wala na tishio la kifo. Furahini, ninyi mnaoshirikiana furaha za wenzako, kila mmoja akiona kilicho kizuri kwa ndugu yake kuwa ni cha heshima, na miongoni mwenu hakuna wivu, wala shauku mbaya, wala ushindani, bali amani, upendo na umoja hutawala. Nasema haya si

kwa sababu hatukabiliwi na majaribu: kwani nani atawekewa taji, kama si yeye asiyevunjika moyo na shujaa, anayevumilia mishale na kumjeruhi yeye anayeyarusha – bali ni kwa sababu hatushushwi chini na mapigo ya Shetani. Hakika, watoto wangu, waliokusanywa na Mungu! Ninyi mnanyonyeshwa na zawadi ya Roho; mnakunywa maji yaliyotolewa na Bwana, na yeye yeyote anayeyapokea *'hatahisi kiu tena'*, bali yatakuwa kwake *'chemchemi ya maji inayobubujika hadi uzima wa milele'* (Yohana 4:14–15).

14. Majira ya baridi yamefika, na tuna makao machache, na yale ni duni na finyu. Lakini msianguke moyo; maana licha ya hayo, ninyi mna upana katika wema na mnapendeka katika jambo hili, mkisema si kitu kile kilicho kigumu, ingawa ni kigumu, na mkijali tu kwamba mfanye daima yale yanayomfurahisha Mungu. Zaidi ya hayo, tukikumbuka Wazee Watakatifu wa zamani, au hata wale wanaotumika katika imani leo, tutagundua kwamba sisi tunaishi katika majumba ya kifalme. Je, haioni kwamba hata sasa baadhi ya watumishi wa Mungu wanaishi waziwazi, wengine wanajifungia mapangoni na makaburini, na wengine bado wanavaa minyororo na kula kidogo sana, wakijiridhisha kwa mkate tu—au hata wakijiepusha nao—na kukidhi haja hii kwa matunda ya miti kila baada ya siku moja? Hali iko hivyo hata sasa. Lakini msiweke moyo; maana kwa vyovyote vile hamtawashindwa, bali mtatambuliwa kuwa sawa nao, au hata kuwa bora kuliko wao, kama vile Wazee wanavyotuhakikishia—mradi tu mkae daima mkiwa wachapakazi na wenye hiari katika kila kazi. Jeni na shauku mara kwa mara; jipeni moyo na mwe na ujasiri zaidi na zaidi. Mwange mshika chini, mkanyage chini kwa unyenyekevu wenu, kwa upanga wa toba, na kwa kisu cha utiifu. Jua la haki liangaze daima katika mioyo yenu, likifukuza giza la tamaa; maana linapochomoza, wanyama watarudi kwenye mapango yao *'na kulala katika mashimo yao'*: eleweni maneno haya kiroho. Sisi, tutaendelea kufanya kazi ya Bwana tangu alfajiri ya maisha hadi jioni ya kifo, tukitimiza wajibu wetu (Zab. 103:22–23). Muda mfupi zaidi, na tutashinda.

15. Shikeni sheria, amri na maagizo. Wainueni walioanguka; watiimisheni walio dhaifu; na katika mambo yote, saizeni, ili neno la Mwenye Hekima litimie kwenu: *'Ndugu, saizana, maana mji mkuu nao ni imara'* (Methali 18:19). Weka mkazo kwenye usomaji, na zingatia maneno yenye faida zaidi kwa kila mmoja wenu. Kila mmoja afanye kazi yake kwa bidii, kama kazi ya Mungu; na nyote, *'jitendeeni wokovu wenu wenyewe kwa hofu na kutetemeka'* (Fil. 2:12). Usichome upanga moyoni mwako, wala usipuuze mambo ya roho. Imewekwa wazi kwangu, ndugu zangu, na baadhi ya ndugu, kwamba hamjiendeshi vyema katika mambo fulani: kwa maana mwatazama wanawake kwa tamaa na mnaingia katika mazungumzo nao, wale waliotutupa nje ya Paradiso. Au hamkusikia kilichofanywa na Hawa kwa Adamu? Kwa hiyo, mkimbie, mkimbie kutoka kwao, kama yule Martiniano Mkuu; ikiwa si kwa mwili, basi kwa kila hali katika roho. – Na ni mazungumzo ya aina gani haya: 'Kwa nini fulani hakuja hapa Siku ya Ufufuo?! Lakini kwa hakika hawatakuwa wamesahau kuja wakati ujao.' – Nakusihi, niambieni kila mara habari njema za mwenendo wenu! Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye ananikomboa kila siku kutoka katika kina cha dhambi kwa nguvu ya uweza wake, kupitia upatanisho wa baba yangu mtakatifu na maombi yenu, awape nanyi *'kuwa na hekima na kuishi kulingana na kanuni ileile'* (Flp. 3:16), na iwe na roho moja, na nia moja, miongoni mwenu; na nanyi, mkiwa mmewahi kuishi maisha ya kiungu na ya haki, mchukuliwe kuwa mstahiki kupokea baraka zilizohadiwa, pamoja na watakatifu wote waliompendeza Mungu tangu zamani!

44. Hofu kwa ajili ya nafsi kuhusu uabasi

44. 1) Kuwa na hofu kwa ajili ya nafsi yako kuhusu uabasi. – 2) Tujitahidi katika kujitenga na vitu vyote, tukikumbuka hukumu; tujilazimishe kufanya mema – na itakuwa rahisi. – 3) Epuka kuangalia nyuso za watu, na mgusano wa kimahaba na wengine na viungo vya mwili wako. [1, 48]

16. Sikuishi kuchoka kuwasemeleza na kuwatia nguvu kwa maneno ya kweli mara nyingi iwezekanavyo, ili yeyote wenu, kwa ujinga au uzembe, asichomwe na mchomo wa kifo, yaani, kwa dhambi, kwa kuvunja amri na kufanya yasiyofaa—ikiwa, na ninapofanya hivyo, nikigundua kwamba Shetani mwjanja anafanikiwa kuwashawishi baadhi yenu, ambao kwa ajili yao nina kilio kikubwa na huzuni inayovunja moyo. Kwa maana yoyote ya dhambi mliyozitenda kwa njia yoyote ile, mimi, asiyefaa, nitahojiwa siku ya hukumu ya haki na ufunuo wa yote ambayo wanadamu wamefanya mbele za Bwana Mungu, isipokuwa nikioneni awali, isipokuwa nikikuimarisha awali na kuwafundisha. *'Ole wangu ikiwa sitihubiri injili!'* (1 Wakorintho 9:16). Lakini naumia zaidi kwa sababu, ingawa mimi si mwafaa hata kuitwa kondoo, nimepewa cheo cha mchungaji! Nina haki gani, nina kisingizio gani, cha kuwapa wengine nuru wakati mimi mwenyewe ni giza, na kuwaponya wale waliodhoofishwa na tamaa wakati mimi mwenyewe nimepotoshwa na kuzitawaliwa nazo?! Hata hivyo, kwa ajili ya upendo wangu kwenu na kwa kutii amri ya Baba yangu, ningependelea kuwa

kuni za moto wa Gehenna kuliko kuwadhuru. Kila siku mimi hutafakari na kutafakari jinsi hukumu ya Mungu ilivyo, na jinsi Mungu anavyodai kwa ukali kwa kila mtu kuwa mkamilifu katika mambo yote na kujazwa na kila wema, hasa ikiwa ni mtumishi wa Neno. Basi, nifanye nini? Nimgeukie nani? Nawachukue nani kuwa wenzangu? Kuna jambo moja tu lililobaki—kutegemea maombi yenu, pamoja na yale ya baba yangu, ili, nikitiwa nguvu nayo, niweze kuwongoza vyema na kupambana na tamaa zangu mwenyewe, nikifuata mapenzi ya Bwana katika mambo yote.

17. Ufalme wa Mungu uko mbele yetu. Tufikie kwa kutii amri za kimungu. Tusijishughulishe na anasa za kimwili, tusilale usingizi; tuongeze zaidi kujitenga kwetu na ulimwengu na yote yaliyo ndani yake, na tuwashinde roho za udanganyifu, hadi tupate kimbilio la wokovu katika bandari isiyoyumba ya uzima wa milele. Acha mateso makali yanayosubiri wavivu! Ni *'ghadhabu na hasira dhidi ya kila nafsi ya mwanadamu inayotenda maovu*'—dhidi ya nafsi ya kila Mkristo, na zaidi hasa ya mtawa! (Warumi 2:8-9). Kwa maana kadiri tunavyoheshimiwa zaidi, ndivyo utakatifu wa maisha unaotakiwa kwetu unavyokuwa mkubwa zaidi. Huzuni inayotokana na kujidhibiti ni ya muda mfupi, lakini furaha inayotokana nayo ni ya milele, ikiwa kupitia kujizuia huku kwa muda mfupi tutafikia hali ya utu mwema wa kudumu kwa kila wema: hii inahusu chakula, usingizi, hasira, mawazo mabaya, na kila kitu kingine. – Kwa maana tukipenda yaliyo mema na tukayajitahidi, Mungu atatupa nguvu ya kuyatenda; na hapo njia ya wema itakuwa nyepesi na tambarare kwetu. Dhambi, hata hivyo, kwa wale wanaoijiachia, imejaa magumu, vichochoro, huzuni, giza, machukizo na maangamizi. Basi, watoto wangu, twendeni katika njia ya Mungu, ambayo ni ya huzuni lakini imejaa furaha, ni nyembamba lakini ni pana. Katika maombi yenu ya usiku, dhamini hali ya uthabiti na furaha; waimbieni vizuri, muombeeni vizuri, na waonyesheni upendo ndugu zenu wa kiume na wa kike, pamoja na heshima fulani ya unyenyekevu.

18. Ujasiri katika mambo yote ni uovu mkubwa, na ni jambo la hatari; na shetani mwerevu, ikiwa mtu yeyote hatakuwa mwangalifu, humshambulia kwa haraka kupitia hilo, hujipenyeza kama mwizi na huumiza roho zetu kwa mshale wa uovu wake, akivuta macho yetu kwa sura nzuri za vijana, na kuwasha moto wa tamaa kwa wote wawili kwa tabasamu tamu. Anapofanikiwa kumshawishi mtu mmoja na kumwelekeza kwenye upendo usio safi, hujaribu kumvutia mtu anayemtamani na kumfanya amvutie kwa tamaa; kisha hufuata kubadilishana mitazamo, kumiminika kwa roho, na shauku ya kimwili; na hatimaye, isipokuwa kama kuna msaada maalum kutoka kwa Mungu, ulinzi wa baba, na ufahamu wa kishawishi kwa wale ambao wameangukia ndani yake, kuna maangamizi – moto wa Sodoma na uharibifu wa Gomora. Lakini wote tukimbie hili! Mimi, kwa kuwa nimejaribiwa mwenyewe, ndiye wa kwanza kuninyooshea mkono ninyi mnaojaribiwa. Chanzo kikuu cha nguvu na ulinzi dhidi ya hili ni kulinda macho ya mtu na toba ya dhati. – Hata hivyo, hata kwa upande wetu wenyewe, hatupaswi kuruhusu ujasiri wa aina hii usio na tahadhari: kwani mauti inajificha hapa pia – jambo ambalo ni bora lisifunuliwe kwa wasiojua. Ninyi mlioathirika mnajua ninachozungumzia; hata hivyo, inawafaa wote kuwa waangalifu. Usiguse, wala usiketi juu yake—na usitazame uchi wako, ili usidondoke chini ya laana ya Mkanani. Kwa maana nguzo jangwani, ambayo Antwoni Mkuu aliyazungumzia, ilidondoka kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa hii, ingawa Baba mwenye hekima sana hakusema hivi waziwazi. Hivyo basi, kuwa mwangalifu jinsi unavyotembea katika hatari, ili kifo kisiwakute ghafla. Mwanadamu maskini! Unajua Mtume anasema nini: *'Nani ataniondoa katika mwili huu wa mauti?'* (Warumi 7:24). Unaishi na mwili huu kama na mnyama mwitu, kama na simba. Usipoung'oa upanga wako, utakunyang'anya, utakandamiza na utakaua.

45. Mashetani huvutia kwa kuchochea tamaa, na wanatuharibu: ni lazima kupigana

45. 1) Mashetani huvutia kwa kuchochea tamaa, na huangamiza: ni lazima tuwapambane. – 2) Umeanguka? Inuka, baada ya kuomboleza na kutubu: Bwana atakuponya. – 3) Tulisikilize sauti Yake; tusipate hofu, bali tujihami. – 4) Kimbia yote yaliyo ya kulaumiwa katika maisha ya jumuiya, na uwe bora katika yote yanayohitajika. [1, 49]

19. Tutaisawazishaje njia yetu? Vipi, isipokuwa kwa kushikilia maneno ya Mungu na amri za haki Yake (Zab. 118:9). Lakini zaidi ya hayo, kwa kweli tuna mapambano yasiyoisha na watawala wa giza la enzi hii; na uchungu wao dhidi yetu ni mkuu na usioisha, kama ilivyoandikwa katika Ngazi (St. 4, 35; 26, 126): wanashambulia, wanachochea, wanatesa kwa tamaa, wanachochea tamaa za mwili, wanawasha moto wa tamaa, wanaongeza na kubadilisha uovu – na majaribu yao ni hatari. Mnyonge hushikwa na mtego wa mojawapo ya vitu hivi asipojilinda: iwe ni kwa wivu—ambao ni sawa na mauaji—au kwa kiburi, au kwa starehe za siri, au kwa kuungana na wenye nia mbaya; kwani hata kwa jambo hili moja tu, roho

inayosumbuliwa kwa njia hii inaweza kwenda kuzimu. Lakini mtu akishakwama katika chochote kati ya hayo yaliyo hapo juu, hana tena Mungu, wala hana Ufalme wa Mungu; amenyimwa uzima wa milele, amepoteza furaha isiyo na mwisho, na anarithi moto usiozimika, mende asiyelala, giza totoro, na ushirika na mashetani. – Sisi, ndugu zetu, tusije tukateseka kwa jambo lolote lile; Tujitahidi kuepuka mitego ya adui, tuipigane kwa ujasiri, tuvumilie moto wa tamaa – na bila shaka utazimika. Kwa maana utunzaji wa Mungu mwenyezi hauturuhusu kuangamizwa na moto huu tukipigana – na tunatoka katika upo wa umande wa usafi, tukimtukuza Mungu pamoja na vijana watakatifu. Wivu utusumbue, lakini tujihami dhidi ya shauku hii, na itapita, baada ya kudumu kwa muda mfupi; inaweza kudumu saa moja au tatu, au labda siku nzima, lakini kitandani kwetu hupotea; na ninyi, baada ya kupambana kwa njia hii, mtaorodheshwa miongoni mwa mashujaa wa Kristo, ambao hawapati mateso bali taji.

20. Umejeruhiwa, lakini nawe pia umewajeruhi wengine; umeanguka—ingawa isiwe hivyo kamwe—inuka mara moja; je, umepotoshwa na maneno katika mambo yasiyofaa, umeshawishiwa na mambo unayoyaona kwa macho, umenaswa katika ndoto za mchana kwa uvivu wa akili yako, au umefurika kicheko? Rudi tena kwa yaliyo sawa, jirudishe katika cheo chako stahiki, kuwa mtoba toba, mpe Mungu utukufu, fanya toba yako, toa machozi ya moto kutoka ndani ya roho yako, acha vilio vitoe kutoka ndani ya moyo wako, pigwa kelele, inama kichwa chako, oleta huzuni, na jishushe. Hivyo ndivyo uponyaji wa roho ulivyo! Maana imeandikwa: *'Mkirudi na kupumua, ndipo mtaokolewa, na kujua mahali mlikokuwa'* (Isa. 30:15); na: *'Bado mkisema, atasema nanyi, "Niko hapa"'* (Isa. 58:9); na tena: *'Aliteswa, akatoka, nami nikaponya njia zake'* (Isaya 57:17). Tazama, tuna Mungu mwenye neema kiasi gani, mwenye rehema kiasi gani, anayefariji kiasi gani, na anayesikia haraka kiasi gani! *'Kwa maana yeye ni kafara ya dhambi zetu'* (1 Yohana 2:2); kwa ajili yetu alikosa, kwa ajili ya wokovu wetu alijichosha, alivumilia majeraha, matusi, shutuma na dhihaka, na kumwaga damu yake takatifu kabisa – na *'kwa majeraha yake sisi tumepona'*, kama ilivyoandikwa (Isa. 53:5). Hivyo basi, twende tukamkaribie na *"tunambe tukiwa chini mbele zake, na kulia mbele zake, maana yeye ni Mungu wetu, na sisi ni watu wa malisho yake, na kondoo wa mkono wake"* (Zab. 94:7).

21. Leo tuisikilize sauti Yake, wala tusiimwonee huzuni tena; tusishawishike, kama walivyoshawishika wa kale (Waisraeli jangwani), kulalamika kwa sababu ya kutokumwamini; na tusafiri bila kuchelewa hadi Nchi ya Ahadi, ambayo hufikiwa kwa njia nyembamba na ya huzuni. Kama wale wa wakati huo wangemsikiliza Yoshua, kiongozi wao, na Kalebu mwana wa Yefune, wangekarithi nchi iliyoahidiwa na Mungu. Lakini walipochoka na kukata tamaa kwa wazo la kuchukua njia hiyo ngumu, na kuogopa upinzani wa mataifa waliyokutana nayo, licha ya msaada wa nguvu isiyoshindika ya Mungu, walikabidhiwa kwa uharibifu – na kumbukumbu yao ilipotea kwa kelele kubwa. Hali ile ile itatupata sisi sasa. Kwa maana ikiwa mtatutii sisi, ambao hatustahili, na msitimamie imara, bali badala yake mtaketi kwenye sufuria za anasa za kimwili, mkifikiria utumwa wa Misri na utumwa wa tamaa za dunia hii—ambao mmeachiliwa huru kwa neema na fadhili ya Mungu— bali timiza moyo pamoja nasi na kuinuka kwa nguvu, mioyo yenu ikiwaka kwa shauku, mkiwa mmefunga viatu miguuni mwenu kwa utayari wa kutangaza injili ya amani, mmejivika silaha za imani isiyotetemeka, na kuomba kila wakati kwa aina zote za maombi katika Roho (Efe. 6, 14–18): basi, pamoja nanyi, tutakamilisha kwa mafanikio safari ya kiroho, tukikanyaga na kushinda tamaa za kigeni na za kijahili tunazokutana nazo, na tutavuka Yordani katika akili zetu kwa machozi, na kurithi nchi ile ambapo uzima usio na kifo unastawi na akili huzaa matunda ya baraka zisizopimika.

22. Nampanda haya maneno machache na yasiyostahili miongoni mwenu sasa, kama kawaida, kwa ajili ya ujenzi wa roho zenu. Hata hivyo, pokeeni hata dhabihu hii duni, na kwa matendo yenu mema zidisheni maneno haya machache mara thelathini, sitini na mia. Kwa hayo, nawasihi, vumilieni taabu za maisha yenu kwa utulivu, na timizeni majukumu mliyokabidhiwa kwa moyo wenu wote. Furahieni na shirikianeni katika furaha yangu, nyote, na mbarikiwe nyote. Mtu asilalamike; mtu asitamani majukumu ya mwenzake; mtu asijivune mbele ya jirani yake—kwa maana tabia kama hiyo ni chukizo kwa Bwana na kwa watu—mtu asifanye mambo ya aibu, iwe kwa roho au kwa mwili; mtu asile kwa siri; mtu asidanganye; mtu asihukumu; asishutumu; asiye na bidii; asiyetafuta visingizio vya dhambi; asiye na ulimi mbili, msengenyaji, mjigambo, mzungumzaji asiye na maana, mnafiki, mchukia ndugu, mvivu, au mkaidi; badala yake, nyote muwe na neema katika njia ya Mungu na wenye maadili, wasiojivunia (msijivutie), wenye kujidhibiti, wasiopuuzika, wenye unyenyekevu mbele Yake, watiifu, wenye urafiki, wenye kuchukia ujasiri wa kipuuzi, mpenzi wa wengine, na wakweli; ili, kwa kuishi na kuenenda kwa njia hii, tuweze kutimiza kwa mafanikio kazi iliyowekwa mbele yetu, na, tukiwa tumemfurahisha Mungu, tufikie baraka zilizotangazwa.

46. Tumeitwa kuishi maisha ya heshima: lakini je, tunaishi kama tulivyokusudia wenyewe, na kama wengine wanavyotarajia?

46. 1) Tumeitwa kuishi maisha ya heshima: lakini je, tunaishi kama tulivyokusudia wenyewe, na kama wengine wanavyotarajia? – 2) Tuwe thabiti katika wema na tusiendeshwe na tamaa, si tu katika matendo yetu bali pia katika ndoto zetu. – 3) Kwa nini tuliiacha dunia? Ili kuishi katika uhaba – katika tumaini. [1, 50]

23. *"Neema ya Mungu imeonekana,"* kwa maneno ya Paulo wa ajabu, *"ikileta wokovu kwa wote, ili, tukiacha tamaa za kidunia,"* hasa sisi tuliochagua maisha ya ukiwa, *"kwa usafi,"* kwa utauwa na *"haki, tukisubiri tumaini lililobarikiwa na kuonekana kwa utukufu wa Mungu wetu mkuu na Mwokozi, Yesu Kristo"* (Tito 2, 11–12), Ambaye kwa wengine, *'kulingana na uvumilivu wao katika kufanya mema',* atawapa Ufalme wa Mungu, na kwa wengine, *'kulingana na bidii yao'* na tamaa za mwili, wakiwa wameacha nia na matendo mema, – *'ghadhabu'* na mateso yasiyo na kikomo katika moto wa milele (Rum. 2:7–8). – Basi, fikirieni, je, tunaishi hivi? Kulingana na nia tuliyo nayo mwanzoni? Sasa, baada ya kupokea jina na cheo: watakatifu, watu wa maisha ya kujinyima – tusilete aibu kwa wito wetu wa awali kwa matendo yetu ya baadaye, wala tusifanane na ubani, ambao mwanzoni hutoa harufu tamu lakini mwishowe huwasha pua kwa moshi wake, wala kama taa inayowaka kwa mwangaza mkali mwanzoni, ikimwangazia kila mtu nyumbani, lakini kisha inawekwa chini ya ndoo au kuachwa izime.

24. Alama ya wema wa kweli ni kulinda tabia ya mtu wakati wote; na hapa ndipo kazi yetu ilipo. Kwani sisi wanadamu tunaongozwa kimakosa kwa urahisi mno na tuna mwelekeo wa tabia isiyofaa, kama sauti ya kimungu ilivyotangaza mahali pengine*: 'Kusudi la moyo wa mwanadamu ni uovu tangu ujana wake'* (Mwanzo 8:21). Baada ya kuukataa ulimwengu, tusije tukaonekana tena kuwa washirika wake na watumwa wa tamaa; baada ya kurejesha heshima yetu, tusije tukaipoteza tena kwa uovu; baada ya kukiri hapa kwamba tumejinyima vitu vyote, tusirudi tena kwa tamaa na baraka ambazo ni za kigeni kwetu. Kwa nini, tukisahau nadhiri yetu, tuliyoitoa mbele ya malaika na wanadamu, tunatafuta—wengine cheo cha kwanza, wengine wadhifa wa kufundisha, wengine amani? Na wengine huonyesha kutoridhika kukubwa ikiwa, katika jambo lolote, wanadhihirishiwa ukosefu fulani wa umakini, au hawaheshimiwi kama watu watukufu sana, bila kuona mbele yao kifo, wala hukumu ya kutisha na lawama ya mawazo yao na matendo yao, wala mzigo wa dhambi unaowazitoa, bali kile ambacho moyo huvutiwa nacho na kinachokitamani, na kile kinachochochewa na akili potovu, ambayo katika ndoto zake humwongoza mtu mmoja kwenye uongozi wa kidini, humuinua mwingine kuwa abati, humvika mmoja neno la hekima, na kumkabidhi mwingine usimamizi na utunzaji wa mahitaji ya monasteri. Je, hii si udanganyifu na hila ya kishetani?! Hatukemei kila mtu kwa hili, lakini kuna watu wa namna hiyo; hata hivyo maneno yetu yanalenga wote, ili kuwatia nguvu katika mawazo na hisia njema.

25. Tukiwa tumechukulia heshima zote kuwa za upande wa pili na tukiwa tumeaga vitu vyote vya duniani, sasa tutajitoa kwa yale ambayo tumejishughulisha nayo badala yake. Basi, kwa sababu gani tuliiacha dunia? – Tumekuja kuishi kama walevi, kulia, kuwa na njaa, kuwa na kiu, kuwa na mioyo safi na kuwa watengeneza amani, kudharauliwa, kufukuzwa, na, ikitokea, kusengenywa – kuwa takataka ya dunia; na hatimaye, ikiwa wakati wa mateso utafika, kujitoa kwa kifo kwa ajili Yake aliyekufa kwa ajili yetu: kwani wale waliouamua hili na wako tayari daima kwalo ni wa wale waliokumbwa na mateso kweli, na watatukuzwa pamoja nao; na watatawala pamoja na Mungu wetu mmoja na Mfalme wa Ulimwengu, Kristo.

47. Simama imara katika maisha uliyochagua, na usijinyime furaha zilizoko mbele yako

47. 1) Thubutu katika maisha uliyochagua, na usijinyime furaha zilizo mbele yako. – 2) Ni mateso gani unaweza kuvumilia ambayo Bwana hajavumilia tayari kwa ajili yako? – 3) Huzuni kwa yule aliyekimbia monasteri, na himizo kwa wazee. – 4) Mwaliko wa kumwombea aliyekimbia. [1, 51]

26. Nawasihi, kwa upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyejitoa kwa ajili ya dhambi zetu, msimame imara na msiwekege katika utiifu wa kweli wa amri takatifu na zinazotoa uzima za Bwana. Mtu yeyote asilale, asije akateleza katika dhambi; mtu yeyote asijikabidhi kwa kishawishi cha shetani anayeshawishi; mtu yeyote asifiche dhambi kwa ujanja, akituambia jambo moja huku akionekana tofauti mbele za Mungu, anayelinda njia za wanadamu na kuona vilivyo siri za mioyo. Jiondolee furaha ya uzima wa milele iliyoko mbele yako; okolewe kutoka kwa kizazi hiki kasi na kilichoharibika; chukia ulimwengu na vitu vilivyo ndani yake—mashika yote, raha tamu, mapenzi yenu na anasa zenu. Tumeachana na ulimwengu; tumeanza njia ya hofu ya Mungu. Tumekufa kwa dhambi, na hatupaswi kuruhusu chochote tulichokikataa kirudi, wala kukifuata tena, wala kukikubali. Mmewaja hapa, mkiwa mmekimbia ulimwengu na mambo ya kidunia – chukueni uamuzi mwema na wa ajabu wa kujifanya watumwa wa utiifu, na kuvumilia yote kwa hiari kwa ajili ya Kristo, hata

kufikia kumwaga damu. Tayari umeahidi hili katika ukanushaji wako mwenyewe, mbele za Mungu na malaika wake. Iwapo hili ni kweli kwako, wewe ndiye unajua vyema. Lakini kuwa mwangalifu, Ee mwanadamu: *'Mungu hawezi kudharauliwa'* (Gal. 6:7). *'Kila anayeupinga Sheria ya Musa afe bila huruma kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu. Unafikiri ni adhabu gani mbaya zaidi itawekwa kwa wale waliemkanyaga Mwana wa Mungu chini ya miguu yao, kwa kuvunja viapo vyao na kuchafua damu ya agano'* (Ebr. 10:28–29).

27. Bwana aliteseka kwa ajili yetu; wewe, mtumwa, unawezaje kuteseka kama Bwana wako? Kwa nini basi, mpendwa, una hasira? Kwa nini unakaririka? Kwa nini una hasira? Kwa nini? – Wanakutukana? Bwana wako naye alivumilia hayo pia. Je, wamekupiga shavu? Je, Yeye hakugeuza uso wake kwa yule aliyempiga? Je, wamekutukana? Vivyo hivyo ilimtokea Bwana wako: maana alisema kwa njia ya Nabii: *'Madhihaki yao waliyo kulaani Wewe yameniangukia mimi'* (Zab. 68:10); na tena: *'Wamenipiga mikono na miguu; mifupa yangu yote imetoka viunoni'* (Zab. 21:17, 18). Ni moyo gani wa jiwe usiyoyumba, ukitafakari mateso ya Kristo Bwana yaliyotupa uhai na kifo chake kwa ajili yetu! Lakini je, hamjajiamua kujitoa wenyewe kama dhabihu kwa ajili Yake kwa hiari yenu, siku baada ya siku? Hakika, ndivyo ilivyo, na naamini hamjapuuzia yaliyosemwa, bali mnaiga Mwokozi na kutafuta kuteseka pamoja Naye, ili mpate kutukuzwa pamoja Naye katika Ufalme wa Mungu. Bila shaka, mmoja wenu ni bora kuliko mwenzake na anamzidi, kulingana na wema uliomo ndani yake. Lakini Bwana Mungu awape nyote nguvu na uthabiti ili mufikie, kwa wakati ufaao, ukamilifu wa Kristo!

28. Ninapofurahi kwa jambo, nataka nanyi mfurahi; na ninaposikitika, nataka nanyi mkasikitike pamoja nami. – Sasa nina huzuni kubwa kwa ajili ya ndugu yangu Orsisius. Aliwahi jana machoni mwetu. Na sababu ya hili si mengine ila dhambi zangu mwenyewe, kama mchungaji maskini ambaye alishindwa kutabiri, kuonya, au kuwatunza walio dhaifu. Lo, mimi! Ninastahili kabisa kukabili hukumu na hukumu ya lawama, na kuwekwa chini ya mateso na dhiki. Nionyesheni huruma; lakini jilindeni ninyi wenyewe pia, ili mamlaka yangu juu yenu isije ikawa chanzo cha maangamizi yangu ya milele. Kila mmoja wenu na asimame imara katika kanuni stahiki; na hakikisheni kunifichia kila kitu katika toba. Kila mmoja na ashikamane na kile alichoitwa. Jihadhari ninyi wazee, mliokataa ulimwengu kabla ya wengine, ili jambo kama hilo lisitokee tena kwa sababu ya ukosefu wenu wa dhamiri, kwa kuwa ninyi mnajiwaruhusu kuvuka mipaka ya yaliyo haki na kushindwa kudumisha mpangilio katika mambo yote, kama ninavyotaka na ninavyotamani, jambo ambalo linapaswa kumhusu kila mtu aliye chini ya mamlaka. Kwa maana nasikia kwamba mnatumia adhabu za kimwili; lakini mimi sikuamuru hili, kwa kuwa limezuiwa na Maandiko Matakatifu, ingawa liliruhusiwa na Mababa Watakatifu, kwa sababu ya uhitaji katika baadhi ya kesi na kwa baadhi ya watu—lakini bila sherehe na kwa mkono wa mtu mwingine, si kwa ajili ya kuridhisha tamaa; mnatumia lugha ya matusi, na kwa kweli kwa namna isiyofaa; kwa wengine, hili limekuwa ni tabia. – Ni kwa ushawishi, upole na kuonyesha wema ndivyo tunapaswa kuongoza ndugu zetu kwenye yaliyo mema: kwani mamlaka yetu si ya udhalimu, bali ni ile inayoheshimu uhuru na kwa hiari hupata utiifu. Kuhusu lugha ya matusi, kama vile: 'Wagalatia wapumbavu', 'wapumbavu', 'watoto wa nyoka' na kadhalika, maneno kama hayo yasikike miongoni mwetu; ingawa neno kali, lililotamkwa si kwa aibu au shauku bali kwa huruma na upendo, linaweza kuwa tiba ya kuokoa. Kwa maana hata daktari hutumia sindano ya upasuaji na chombo cha kuchomea anapopata kuwa vifaa hivyo vinasaidia kuponya ugonjwa uliopo. Na sisi pia tuna vyombo vyetu vya kuchomea na vya kuchonga, yaani toba na maneno ya lawama: ni lazima tuvitumie, tukizingatia jambo moja—kwamba walioanguka waweze kuinuka tena na kurejea kwenye njia yao sahihi, huku tukionyesha kina cha ukarimu wetu, hasa kwa wasiokamilika. Si katika mambo ya usingizi, wala chakula, wala mapumziko na mambo yanayofanana na hayo, wale waliozoea mambo hayo wanapaswa kutendewa sawa na wale wasiozoea. Ndiyo maana natamani wale wapya wafanyiwe urahisi hadi waweze kuzoea na kuanza kufanya kila kitu kwa shauku na hiari yao wenyewe. Je, tuna ndugu kwa ajili ya kazi tu, kwa ajili ya mashamba ya mizabibu na miti ya mzaituni? Sivyo kabisa; bali ili kuwawezesha kutenda wokovu wao wenyewe. Wazee lazima waweke kipaumbele katika hili, na kwa upande wa pili tu katika mambo ya kimwili. Kila roho mnyenyekevu na iliyosononeka, kulingana na Injili, hutoa maneno mema kutoka kwa hazina nzuri ya moyo wake, na lawama na nasaha za roho kama hiyo ni tamu zaidi kwa wale wanaozipokea kuliko utamu wa kinywaji kitamu; ilhali moyo wa mjivunaji hutoa matunda—matusi, maneno makali na chungu, yakifuatana na mitazamo ya ukali, pua zilizojaa hasira, na mikunjo ya hasira ya uso. Basi, ndugu anayefanya dhambi anaponekaje kutokana na hili?

29. Ombeni Bwana apate kupatanishwa nasi na atufichulie ndugu yetu yuko wapi; maana hili limeniletea huzuni kuu na kunasababishia machozi ya uchungu. Msidhani kuwa kutoroka kwa Orsisius si jambo la maana, jambo la upuuzi, kwa sababu tu yeye ni mmoja wa wadogo. Lakini kwangu mimi ni jambo kubwa; maana Kristo alikufa kwa ajili yake.

48. Kifo kiko karibu: jiandaeni kwa kujisafisha kutoka kwa tamaa za mwili

48. 1) Kifo kiko karibu: jiandaeni kwa kujitakasa na tamaa zenu. – 2) Lazima mtiishe. 3) Epukeni mazungumzo ya bure na vicheko; badala yake pendeni ukimya; na mkiongea, ongeeni kuhusu yale yanayowafaidi. [1, 52]

30. Siku baada ya siku zinapita haraka, zikitiririka kama mto unaokimbia mbele kwa kasi na hauwahi kusimama. Na kifo kiko pale. Na *'ni mtu gani atakayeishi asiyeona kifo?'* (Zab. 88:49). *'Mwanadamu ni kama ua la shamba; siku zake zinapita kama kivuli'* (Zab. 101:12; 102:15). Tusijifanye mchezo kwa kuonekana hatujaandaliwa wakati Malaika Watakatifu watakapokuja kutuchukua; bali, kana kwamba tutaondolewa kutoka katika maisha haya wakati wowote, tuwe waangalifu zaidi kwa kila tendo, kila mwendo na kila neno – na tusimame tayari, tukisubiri kwa hamu ishara kutoka kwa Mungu, Bwana wa wote, kuondoka katika maisha haya. Tukijiendesha kwa njia hii, uovu hautashinda ndani yetu, wala kusahau hakutatutetea dhidi ya hukumu ya Mungu; hatutapigana tena wala kuchochea mabishano; hatutatafuta heshima kubwa zaidi mbele ya wenzetu, wala kuhuzunika kwamba hatujajifunza hiki au kile, hatukukumbuka hiki au kile, au hatujafaulu katika hiki au kile. Bali, *tukiyahesabu 'mambo* haya yote *kuwa hasara'* (Wafilipi 3:8), tutatafuta jambo moja tu—kusafisha roho zetu kutoka kwa tamaa na kuwa mali ya Mungu mwenyewe. – Ninasema haya kwenu si ili kuwakataza kujifunza: kwani nami ninaagiza hili pia, na mimi mwenyewe nimewapa kanuni za kina kuhusu nini na jinsi ya kujifunza; bali ni kuonyesha kwamba jambo moja lazima lijitangulize, na hili lifuate baadaye; na kwamba jambo moja linapaswa kuchukuliwa kama kazi kuu, na hili kama la ziada. Bwana Mungu wetu, anayewapa nguvu wanyonge, *anayemwinua maskini* kutoka *vumbi* (Zab. 12:7) na yeye, siku baada ya siku, anayetubadilisha sisi, tuliozaliwa upya katika utauwa, kuwa *'wanaume wakamilifu'*, atujaze nguvu zinazofaa kwa wito kama huo na kutufanya tuonekane wakamilifu zaidi kuliko tunavyostahili.

31. Mtume anatufundisha kutafuta ukamilifu mkubwa zaidi na zaidi (Kol. 3:1). Basi, tusikate tamaa kutafuta kile ambacho bado kinatukosa, bali tujitahidi kusonga mbele zaidi na zaidi na kutajirishwa kwa kila aina ya wema. Kama wewe ni nyota, jitahidi kuwa jua; kama tayari uko ndani ya uwanja wa Mungu na umehesabiwa miongoni mwa wale waliookolewa, jitahidi kufikia cheo cha kuwekwa juu ya miji mitano au kumi. Zidisha kipaji chako ili uweze kusimama juu ya wengi; penda sana, na utapewa mengi; kuwa mtumishi mwaminifu wa Bwana, nawe utakuwa na cheo cha juu juu ya wote walio nyumbani. Haya ndiyo sauti za kimungu za , za kutisha – na unaposikia, na unapozitafakari – hutabirisha kwetu utukufu juu ya utukufu.

32. Simama imara dhidi ya shetani na ukatae mashambulizi yake dhidi yako. Nimesikia kwamba wengi wenu hujihusisha na mazungumzo ya bure na, katika mikusanyiko ya jioni, hujitoa kwa utani bila kufikiria mara mbili; lakini hili ni hatari kwa yule anayefanya na kwa wale wanaoshiriki. Mmoja wenu akitoa utani, kicheko hicho kisicho na maana husambaa mara moja kutoka kwa mmoja hadi wote. Na shetani hufurahi: kwa maana yeye ndiye mtawala hapa, na hili humletea furaha; ilhali Bwana, pamoja na Malaika Wake Watakatifu, anatia aibu kwa uovu huo kutoka kwenu. Mwogopeni Mungu na mwe na busara. Ikiwa hili si kweli, nijithibitishieni kuwa nasema uongo, nami nitanyamaza; lakini ikiwa ni kweli, anzeni kujilinda dhidi yake. Kwa nini haukomeshi maneno yako na ukanyamaza, usiseme chochote hadi uulizwe? Hakika hujui utamu wa ukimya, unaojaza roho ya mnyamavu na furaha kubwa kuliko furaha nyingine yoyote: kwani mtu wa namna hiyo ana Roho Mtakatifu kama mwandani wake. Mnadhani hili ni jambo dogo, na hamutambui kuwa kila aina ya uovu umejificha humu. Kwani, kama Yakobo mtakatifu alivyosema, ulimi *ni 'ovu lisilodhibitiwa, uliojaa sumu ya kifo'*, na yeye anayeweza kuudhibiti *ni 'mtu mkamilifu'* (Yakobo 3:2, 8). Basi, msiihuzunike kwa ajili yangu, ingawa mimi nawahuzunisha. Mimi ni baba kwenu; na nitawaambia kwa maneno ya Mtume Paulo: *'Nani aliye hapo atakayeniletea furaha, lakini wakati huo huo ahuzunike kwa ajili yangu?'* (2 Kor. 2:2). Je, mmejichukulia jukumu la kuzungumza? – Sawa sana; lakini zungumzeni kuhusu troparia na stichera, simulieni hadithi takatifu, mjadili mambo yenye manufaa na majukumu yaliyo mbele yenu. Lakini kuzungumza kuhusu shamba fulani au bustani ya mboga, kuhusu ng'ombe au zizi, au kuhusu kitu kingine chochote kisichohusiana na ninyi? Nani anahitaji kuuliza kuhusu mambo kama hayo, na nani anaweza kuyajibu ipasavyo? – Hata hivyo, mmoja aliuliza ghafla, mwingine akarudia swali – nao wakaondoka,

wakipiga soga bila kujali chochote duniani. Ingekuwa bora zaidi ukikaa katika kibanda chako na kunyamaza. Nitasema tena: yeye anayenyamaza ana Roho wa Mungu kama mwandani wake, ilhali kinyume chake ni wazi.

49. Taswira ya mateso ya Mwokozi wetu kwa ajili yetu: utukufu na shukrani ziwe kwake!

49. 1) Tukio la mateso ya Mwokozi wetu kwa ajili yetu: utukufu na shukrani ziwe kwake! – 2) Wakati wa mabadiliko ya majukumu, neno kwa wale wanaolalamika na kutotii. – 3) Kwa maneno, kila mtu yuko tayari kufanya kila kitu, lakini kwa vitendo si kila mtu yuko tayari: – ukosoaji. [1, 53]

33. Kwa mara nyingine tena tunaingia katika wiki hii takatifu na ya heshima ya kumbukumbu hai ya mateso ya Kristo, na kwa mara nyingine tena tunajifunza ni nini, ni kiasi gani, na kwa madhumuni gani Bwana wa utukufu, Mungu wetu na Muumba wetu, alikubali kuteseka kwa ajili yetu. Na ni moyo gani, hata ukiwa mgumu kiasi gani, usiokandamizwa na kutetemeka kwa wazo la jinsi Bwana alivyosalitiwa na wanafunzi wake, akatiwa mikononi mwa wasio na sheria, akifungwa na mikono ya askari, akapelekwa mbele ya mahakama, akashitakiwa ingawa yeye ndiye Ukweli wenyewe, na kuitwa mtaniana na mhalifu. Mwokozi wa wote—Anapigwa shavu lake na anavumilia, anatapikiwa mate na hakipingani, anatiwa taji la miiba kwa maumivu makali na hawakani na wakorofi, anavaliwa vazi jekundu kama mfalme na, kama mhalifu, anapigwa fimbo; hatimaye, anasulubishwa, anatobolewa kwa mkuki, na anadhikika na kifo kwa ajili ya uzima wa wote; lakini punde baadaye Yeye huinuka tena, akituinua sisi pia kutoka kwa kuanguka kwetu na kutuweka katika uhai usio na mwisho. Ee Bwana, Mungu wetu na Muumba wetu! Sisi, tuwawe tu na majivu, tunaweza kukuacini nini kama malipo?! Katika wema wako usiopimika, haukudharau uumbaji wako unaoharibika, bali uliona ni vyema kuja na kutuokoa kupitia mfano wa unyenyekevu mkuu na usioweza kuelezwa. Na sasa, kwa hisia ya wokovu na nguvu tulizopokea kutoka Kwako, kwa midomo yetu ya dhambi na isiyostahili tunakuletea sifa na shukrani, ambayo inatujaza hadi ukingoni.

34. Kuna mabadiliko yaliyotokea katika majukumu yetu: mmoja amehamishiwa kwenye jukumu tofauti, na mwingine kwenye jingine, yote mawili yakiwa mapya kwao. Hili limefanywa kulingana na kanuni iliyopitishwa na mababa zetu: kwani kwa njia hii upendo wa kindugu, umoja wa moyo na umoja wa akili huhifadhiwa na kuimarishwa vyema zaidi. – Hata hivyo, baadhi yenu mmeikubali hili bila shida, ilhali wengine mmeiona kuwa mzigo; kwa sababu wale wa kwanza walikuwa wamezoea kuweka kando mapenzi yao, ilhali wale wa pili hawakuwa tayari kwa hili – wale wa kwanza hawakuambatana na jukumu lolote maalum na hawakujali wangepangiwa wapi, ilhali wale wa pili wanapendelea jukumu moja kuliko jingine, wakiangalia moja kuwa la heshima na jingine kuwa la aibu. Hata hivyo, kwa wale wa pili, baadhi, baada ya muda mfupi wa taabu, walijishinda na kukubaliana na kazi yao mpya, ilhali wengine bado wanakataa na wamesalia imara katika kutotaka kuitii utaratibu mpya. 'Kwa nyote, neno langu la unyenyekevu ni hili! Wale ambao wamekubali amri yetu kana kwamba imetoka kwa Mungu, na, wakiwa wameweka kando mapenzi yao wenyewe, wameanza kwa hiari kazi waliyopewa, wamebarikiwa, wanatupendeza sisi na Bwana, na kwa kweli—si kwa jina tu—wanafanana na mashahidi. Wale ambao, baada ya kuikubali kwa mwanzo kwa kutoridhika na huzuni, punde si punde waligeukia kwa unyenyekevu upande bora, na hawa wamejidhihirisha kuwa wapiganaji wazuri, kwa kutoa dhabihu ya damu kwa Mungu. Kuhusu kundi la tatu, ambao bado wanabaki katika upinzani na kujitengenezea visingizio— —wakichochewa na tamaa zao, wao ni wamwasi, ambao ni kwa haki husemwa kwamba hawakuwahi kuwa nasi.

35. Bwana alisema: *'Si kila mtu anayenisemea, "Bwana, Bwana", ataingia katika Ufalme wa Mungu, bali yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 7:21). Na tena: *'Mkinipenda, shikeni amri zangu'* (Yohana 14:15). Kwa hili, mimi pia nawaambia kwamba si kila anayenisemea, 'Baba, Baba,' ndiye mwanafunzi wangu, bali yeye anayefanya mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni ndiye anayenipenda. Tusiwe na hekima kwa maneno, bali tukishika hatua, tujithibitishie kuwa hatujui kile tunachosema. Ni mara ngapi nimewasikia mkisema: 'Tutamwaga damu yetu, tutakufa kwa ajili yako; ukitaka, tutajitupa baharini; ukitaka, tutatembea uchi; ukitaka, tutakula mawe; ukitaka, tutakata viungo vyetu.' Nikisikia hayo, nilikuwa nikifurahi na kumshukuru Mungu; lakini nilipokuja na kukuta hamwishi maneno yenu, nililia na kuomboleza, nikisema: 'Watu hawa hunibariki kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali nami.' Sizungumzii ninyi nyote kwa njia hii: maana nimepata wengi wanyenyekevu, kama malaika wa Mungu; lakini kuhusu wale wengine—ingawa si wote, wala si kila wakati—ndio ninaongea. Ninasema kwa jumla, ili sisi sote tuwe wasio na lawama kwa kila upande. Hivyo basi, tafuteni njia za baba zetu wa kale, ambazo baba zetu waliendelea kuwa waaminifu kwazo daima mbele za Mungu. Fuateni mfano wao. Mkishindwa kutenda hivi, basi wakati wa kuondoka kwenu hamtahesabiwa kuwa mstahiki wa ushirika wa malaika watakatifu, wala hamtapokelewa

miongoni mwa baba zenu; maana kama mtu alivyo hapa, ndivyo atakavyokuwa huko. Najua kwamba nyote mnatamani kuokolewa na mmeorodheshwa miongoni mwa wale watakaookolewa. Basi, tuwe macho, na tukishawishika, tusijiruhusu kuanguka; na tukikwama, tufufuke haraka, na tukipepesuka usingizini, tuamke. Sikuhukumu; bali nawatazama kama watumishi wa Mungu na nawapenda sana moyoni mwangu.

50. Funzo kutokana na kuona marehemu: usijishughulishe na mwili, bali na mbinguni

50. Funzo kutokana na kuona maiti: usijali mwili, bali jali mbinguni. [1, 54] Ni fumbo gani hili kutuhusu sisi? Ni makao gani yanayosubiri sisi sote? Sanduku la mazishi lenye urefu wa sherstini tatu. Tukichukuliwa kutoka duniani, tutarudi duniani: mwili unabaki hapa, ilhali roho inashtuka juu. Tulikuwa nini hapo awali, na tumekuwa nini sasa kwa kukiuka amri? Ilizaa kifo, na kwa sababu yake tumekuwa wenye kufa. Sisi pia tutaona hali yetu hivi; kwani sisi pia tutakufa. Nini kinatungoja? Tutaenda wapi? Tutakutana na nini? – Kwa nini, basi, tunathamini mwili huu sana – wetu na si wetu, rafiki yetu na adui yetu, mchongezi wetu na mlinzi wetu, maangamizi yetu na wokovu wetu? Haijalishi tutautunza kiasi gani, haijalishi tutautuliza kiasi gani, haijalishi tutautimiza tamaa zake kiasi gani – je, hatimaye hautageuka kuwa miiba na matope yenye harufu mbaya? Ni faida gani kwangu kuwajali majivu na kupambana kwa ajili ya vumbi? *'Nyama na damu haziwezi kuurithi ufalme wa Mungu,'* asema Maandiko (1 Wakorintho 15:50). Kwa sababu hii, tujitunze vyema na tusijiruhusu kuishi kama wanyama. Ni asili ya wanyama wasio na akili kupenda nyama, kujaza matumbo yao, kufuata tamaa za mwili, kuongozwa na tamaa ya damu, kuacha miili yao ipotee, na kuridhisha hisia zao zote; lakini kwa mwanadamu, ambaye kwa kweli anaheshimiwa kama Mfano wa Mungu na anayetamani kuishi kama alivyoundwa, hakuna chochote kati ya haya kinachofaa. Wito wake ni wa kimalaika – kutafakari baraka za mbinguni, kutazama mandhari ya uumbaji, kuwaka na upendo kwa Mungu wa kweli, kuchukia mashetani, na kutilia maanani mwili kidogo, ukimpa tu mahitaji ya msingi kwa kiasi na kwa uchache. Kwa hiyo, nawasihi, tutende kwa hekima ya kweli, nasi tutajua kwamba hatutakuwa tumetenda dhambi kwa kufanya hivyo, katika enzi ijayo, ambapo wote watalipwa kulingana na matendo na shughuli zao—wenye haki kwa uzima wa milele, na wenye dhambi kwa moto usioweza kuzimwa.

51. Kila mtu katika monasteri hufanya kazi, akichangia sehemu yake kwa ajili ya manufaa ya pamoja; kwa nini kila kitu kinachozalishwa na monasteri kinachukuliwa na kila mtu binafsi

51. 1) Kila mtu katika monasteri hufanya kazi, akichangia sehemu yake kwa ajili ya manufaa ya pamoja; kwa nini kile kinachozalishwa na monasteri kinachukuliwa na kila mtu? – 2) Chakula, vinywaji na divai hutolewa kwa wote; lakini kila mtu huru kujizuia. – 3) Ni kwa maana gani ni jambo jema kuongeza idadi ya ndugu; kwa nia gani abati anapaswa kuwakubali; na jinsi ndugu wanavyoshiriki katika hili; ni wajibu kuwakaribisha wazee na wasiojiweza. [1, 55]

1. *'Wasilisheni miili yenu'*, kwa maneno ya Mtume, *'kuwa watumishi wa haki kwa utakatifu'* (Warumi 6:19). Kumbatiini hekima ya kimungu kwa wingi zaidi; tambueni kweli utukufu wa kimalaika wa namna yenu ya maisha ya heshima. Hakika, mmejua hili tayari na mmejitoa kwa Mungu kikamilifu kwa unyenyekevu, na mnafanya kazi zenu za kila siku kwa furaha katika shughuli zenu za kiroho na za kimwili: kwani zote mbili ni za manufaa sawa na zinakamilishana. Mmoja anajishughulisha na kusoma, mwingine na maombi; mmoja anakaa nyumbani akishona, mwingine anafanya kazi mahali fulani nje; mmoja anachimba shamba la mizabibu, mwingine anatayarisha matuta; mmoja anajishughulisha na misheni, mwingine anafanya kazi ya ufundi mbao; na hakuna mtu asiye na kazi, hakuna anayekaa mikono mitupu, bali wote huchangia kazi kulingana na nguvu zao. Kwa maoni yangu, wala mlango anayelinda wanaoingia, wala mkulima wa bustani anayefukuza ndege, hawapaswi kudharauliwa: kwani kila mmoja wao anachangia kwa mwili mzima, akiwa amechukua nafasi ya unyenyekevu ya mguu au kidole. – Sote tuna roho moja, nia moja. Basi, tuendelee kujiendesha hivi daima; wala mtu asijitenganishe na ushirikiano na mateso ya pamoja na udugu. Mikono yenu imetakaswa; kazi yenu ni sadaka na kafara kwa Mungu. Na si kweli ninachosema? Je, hamwaliishi wazee? Je, hamwapi wasafiri mkate, mboga, kikombe *cha 'maji baridi'* au divai, na vitu vingine vyote vilivyopo monasterini? Je, hamwakaribishi marafiki wanaotembelea? Je, hamjijalii wenyewe? Je, hamututunza sisi pia? – Haya yote ni nini, kama si dhabihu kwa Mungu? Maana imeandikwa: *'Natamani rehema, si dhabihu'* (Mathayo 9:13). Ninyi ndio mnaoonyesha rehema chochote kinapotolewa kutoka kwa monasteri. Maana hili linapofanyika, mimi si mtoaji pekee, bali sote tunatoa, iwe ni pesa, nguo, au kitu kingine chochote. Ninyi ni watoto wangu na washirika wangu katika yote yaliyo yangu, ya kiroho na kimwili. Moyo wangu unawatamani, na *'hamjajifungia ndani ya kifua changu'* (2 Wakorintho 6:12). Nawakumbatia kila mmoja wenu kwa upendo

wa kiroho, nina huruma kwa kila mmoja wenu, na ninajitahidi kumweka joto na kumtuliza kila mmoja wenu. Jueni hili: mtu yeyote anayemkataa mwenzake, ananikataa mimi; maana yeye ni mimi. Basi, kuweni na amani miongoni mwenu, na upendo wa kiroho, na heshima kwa kila mmoja, na msaada kwa kila mmoja. Mheshimuni mdogo kama mkubwa na bora, kama mlivyoiheshimu mimi, na watiini katika mambo yote kwa heshima na upendo; maana yeye asiyetii si mtoto wangu.

2. Jijeni nguvu mapema kwa lishe ya kiroho, mkifanya huduma zilizowekwa na sala takatifu kwa utulivu na nguvu; na baadaye, kwa sababu ya ugumu wa kazi, kwa lishe ya kimwili—mkate, mboga zilizopikwa na divai kwa kipimo kilichowekwa. Hii ni kwa ajili ya wale wasio na afya njema. Kwa wale wanaotaka kujiepusha – shukrani ziwe kwa Bwana! – na waepushe. Lakini mnywaji asijione amepungukiwa, wala asiyekunywa ajivunie, kana kwamba anafanya jambo kubwa: kwa maana *'chakula hakitatuleta mbele za Mungu'* (1 Wakor. 8:8), hasa tukijivunia. Nani atakayepinga kwamba kunywa divai si sawa kwa vijana? Hata hivyo, ni faida kwa kila mtu kuacha kunywa divai, hasa kwa wale wenye nguvu za kimwili. Mimi, hata hivyo, kwa makusudi nawaruhusu watu fulani kunywa divai, kulingana na kanuni, ili kuwanyenyekeza akili zao – si kwa kudumu, bali kwa muda.

3. Mnajua kwamba karibu kila siku watu huja kwetu wakitaka kuingia katika monasteri yetu. Lakini sikubali kila mtu: kwani sikujali iwe kwamba ni ninyi tu wengi zaidi hapa kuliko katika monasteri zingine, wala sitaki kujivunia hili, ingawa mimi ni mjivunaji. Tunataka mwe wengi zaidi, lakini iwe kwa utukufu wa Mungu na kulingana na mapenzi Yake. Wale ambao wamewaleta wengi kuwa kitu kimoja hakika wanamsifu Mungu zaidi, lakini ni pale tu wanapowakusanya kwa jina Lake. Sijui kwamba Mungu anapofurahi kwa mwenzi mmoja aliyejihadharu, je, hafurahi zaidi kwa wengi kama hao? Na ikiwa yupo katikati ya wawili au watatu waliokusanyika kwa jina lake (Mathayo 18:20), je, hawezi kuwa zaidi katikati ya umati wao? Lakini, nikitambua udhaifu wangu na tamaa zangu nyingi, sithubutu kuongoza wengi, wakati siwezi hata kujidhibiti mwenyewe. Na kwa ajili tu ya amri inayosema kwamba yeyote anayekuja asitupiliwe mbali (Yohana 6:37) – na ile nyingine: *'Waache watoto wadogo waje kwangu, maana ufalme wa mbinguni ni wao wenye hao'* (Luka 18:16)—najiunyanyua na kuwakaribisha watoto wadogo, vijana, wazee, waliooa, wasiooa, wenye afya njema, wenye ulemavu, wenye mkono mmoja na vipofu. Nafanya hivi si kwa hiari yangu, kana kwamba nafanya jambo kubwa, bali kama mtumishi aliyelazimika kufanya hivyo, kwa kufuata waumeze waliotangulia; ili, nikishindwa kufanya hivi, nitapatikana na hatia ya kuvunja amri. Mnasema nini? Mnakubaliana nami, na je, ninyi wenyewe mko tayari kushiriki katika hili? – Ndiyo, au hapana? – Kila mmoja wenu anijibu, ili niwe na bidii zaidi katika jambo hili: kwani tunda la kazi zenu ndilo wanaloishi na kulishwa; au tuseme, ni zawadi kutoka kwa Mungu, *'ambaye humtimizia kila kiumbe ukarimu'* (Zab. 144:17), *'ambaye huwapa chakula wanyama wake na vijana wa korongo wanaomwita'* (Zab. 146:9), na aliyesema: *'Tazama ndege wa angani; hawapandi wala hawavuni, lakini Baba yenu wa mbinguni huwalisha'* (Mathayo 6:26). Hata hivyo, ninaamini katika wema wenu; natumai kwamba pamoja tutatimiza amri zote kwa bidii daima na hatupatikane kuwa na hatia ya hukumu kwa namna yoyote. Kwa maana nikimkataa mzee au nikamnyima mpumbaa pumziko, nitapatikana na hatia ya kuvunja sheria—siyo tu kwa amri moja tu; maana amri ni mnyororo usiokatika, kila moja ikitegemea inayofuata, na hili linatumika kwa usawa katika utimizo wake na ukiukaji wake. Kwa maana, tukivunja hata amri moja tu, tutaitwa 'wadogo' katika Ufalme wa Mungu (Mathayo 5:19); na kuitwa 'wadogo', kulingana na Mt. Krisostomo, hakumaanishi jambo lingine isipokuwa kuangukia katika mateso ya milele. – Basi, tuwakaribishe watoto, wazee na wenye ulemavu; na Mungu mwema hatatuchukia, bali atatupatia yote tunayohitaji, kwa ajili ya roho zetu na miili yetu, kama vile ambavyo tayari tumepokea kutoka Kwake tangu siku ya kwanza hadi sasa.

52. Upendo wa kindugu udumu; mtaokolewa nyote kwa kujitakasa; epukeni maneno ya bure na vicheko; inaniuma kusikia mambo hayako sawa miongoni mwenu

52. 1) Upendo wa kindugu udumu; mtaokolewe nyote kwa kujitakasa; epukeni maneno ya bure na vicheko; inaniuma kusikia mambo hayako sawa miongoni mwenu. – 2) Msipitishe chakula kwa wengine bila ruhusa ya wazee; huu ni ushawishi: yeyote atakayeshindwa kutii atapokea adhabu ya toba, si kwa hasira, bali kwa upendo. – 3) Je, mnapenda kuwa wasio na lawama katika mambo yote wakati wote? Kumbukeni kifo. [1, 56]

4. Msiwaruhusu wenyewe kwa wenyewe kutendana mabaya, bali dokezeni ushindani wenye kujenga na upendo unaostahili wa kindugu. Nasema haya kwa matumaini kwamba sote tutaokolewa. Maana Bwana wetu Yesu Kristo anasema: *'Si mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni kwamba yeyote ahukumiwe'* (Mathayo

18:14). Basi, mwe wote mtaokolewa; kwa ajili hiyo, kila mtu ajitahidi na kushindana kujitoa kwa Mungu akiwa mtakatifu, kama alivyoundwa mwanzoni, akiwa na mfano wa sura ya kimungu. Msizani, wala msiingie katika mazungumzo ya upuuzi; mnapokusanyika jioni, msisababisha vicheko, na mnapofanya kazi pamoja, msitende kwa namna inayowapeleka wenzako katika dhambi. *'Tumbo langu linauma ndani yangu, na hisia za moyo wangu'* ziko katika mvurugano usioweza kudhibitiwa, asema Yeremia mwenye usemi mwororo (4:19) katika maneno yake ya kimungu. Basi, mimi, mchafu na maskini kama nilivyo, naipaza sauti kwenu: ugonjwa hatari unaniteka, na mishale ya mawazo inanijeruhi, ninaposikia kuwa mnatenda maovu. Mwogopeni Mungu wa kutisha, watoto wangu, na msiuharibu upambanaji wenu mrefu na kazi yenu iliyobarikiwa kwa uzembe wowote. Tumekamilisha safari kuu: je, sasa tutapata ajali ya meli bandarini? Tumesafiri njia ndefu: je, sasa tutalala usingizi mlangoni mwa makao matakatifu? Elimueni ninachosema: maana Mungu amewapa uelewa. *'Kaza moyo, na moyo wako uwe na nguvu'* (Zab. 30:25). Jitihadhini sana – na mjivike unyenyekevu. Msitimize matakwa yenu, na kwa kufanya hivyo msianguke katika kutotekeleza maagizo yangu kwa furaha. Kwa maana yeye yeyote anayeuua mapenzi yake mwenyewe, basi, mzigo uliowekwa juu yake uwe mzito kiasi gani, haukati tamaa, wala hauupuuzi, wala hauuoni kuwa mzigo, bali hujisalimisha na kutii kwa hiari, anakubali na hapingi, kama vile mnyama asiyefikiri anavyojisalimisha kwa bwana wake, kulingana na neno la Maandiko (Zab. 72:22). Kila mmoja wenu ajichunguze ili kuona msimamo wake katika mambo ya utiifu. Zaidi ya hayo, nami naweza kutambua kutoka kwa mwenendo wa nje kile kilicho ndani. Kulingana na Mtakatifu Dorotheus, mtu asiye na mapenzi yake mwenyewe huchukulia chochote kinachofanyika katika monasteri kama jukumu lake mwenyewe – na mtu wa aina hiyo huwa na amani daima. Lakini yeyote asiye hivyo huonekana amechoka na kusumbuka, akivutwa huku na kule na tamaa zake, akishawishiwa na jambo moja kisha jingine, na kubadilika-badilika. Asiwe na mtu hata mmoja aliye hivyo miongoni mwetu; bali sote tumtumikie Mungu kwa moyo safi, kwa roho moja. Kwa maana ikiwa mimi ni jambo moja na ninyi ni jambo jingine, basi kutakuwa na mzozo na mgawanyiko. Lakini ikiwa ninachowaambia ni kizuri, kwa nini mnapigana nami? Kwa nini mnanipa usumbufu na wasiwasi?

5. Nina jambo la kuwakumbusha, ndugu zangu—mbona hamtii moja ya amri zangu, kama wengine wafanyavyo? Ingawa inaweza kuonekana jambo dogo, kuvunja amri hiyo huvunja sifa zenu zote kuu. Na kwa nini tuseme: 'Amri hii ndogo ni kuu'? Kila amri ya Mungu lazima itiiwe, na kila tendo la kutotii hupata adhabu yake ipasavyo. Nimesema mara nyingi, kwa onyo kali, kwamba hairuhusiwi kwa yeyote kati yenu kumpa mwenzake chochote, iwe chakula au kinywaji. Hii ni haki ya kipekee yangu mimi, msimamizi, msimamizi msaidizi, mhifadhi, au maafisa wengine wakuu ambao nimewapa na ninaendelea kuwapa maagizo kuhusu jambo hili. Kwa hiyo, ninasisitiza tena kwamba, kuanzia siku ya leo, hakuna mtu anayeruhusiwa kufanya hivi: ni adhabu ya aina yoyote ile, kama vile ilivyo kwa kula kwa siri. Hivyo basi, tahadharini msije mkaangukia katika dhambi hii kwa kutojali. Mnaaibishana bila faida yoyote na mnashikwa na hofu isiyo ya lazima. Mnasema kwamba hamtaki kumkosea ndugu, lakini kwa wakati huo huo mnamkosea Mungu na mimi, ambaye si stahiki. Lo! Kwa 'dhamiri' yenu hiyo! Ni ishara ya akili isiyo na uzito, ya ukosefu wa upendo kwa Mungu, ya kujiona mwenye haki na ya ushirika wa kimwili. Ninathubutu kusema kwamba, hata kama mtu angekuwa malaika, msimkubali kupokea chochote kutoka kwake. Kwa maana, mara nyingi mnapokea mboga kama baraka: kila mtu aze wale; lakini kama yeyote hawezi kula, na zirudishe kwa msimamizi, au, kama anataka kuzipasa kwa mtu mwingine, na amwambie msimamizi. Mtu yeyote anayefanya hivi hawezi kukosolewa. Au hujui kwamba hii husababisha urafiki usiofaa? Au labda unazipitisha kwa wale ambao una hisia zisafii juu yao. Lakini hata kama hakuna lolote la aina hiyo, je, kitendo chenyewe si cha kuvutia? Na je, hakisababishi minong'ono na chuki wakati mtu mmoja anapokea huku mwingine akitazama tu? Kwa kila hali, yule wa pili anaweza kufikiri kwamba hapendwi. Hata hivyo, ukisema kuwa unatoa bila mtu mwingine kuwepo, basi ni lazima utafute wakati na mahali maalum kwa ajili ya hili; na kwa njia hii unaendeleza miungano na mashauriano ya siri. – Lakini Mtakatifu Basili Mkubwa anasema nini? – Kwamba kubadilishana mitazamo na kunong'oneza sikioni mwa mtu humpa jirani yake sababu ya kufikiri kwamba kuna mpango fulani wa nia mbaya unaoendelea.[84] Kwa hiyo, hauruhusiwi kabisa kufanya hivi (yaani, kuwapa wengine chakula) bila wao kujulikana na wale walioteuliwa kusimamia jambo hili. Yeyote atakayepatikana na hatia ya hili atalazimika kufanya toba. Hata hivyo, usidhani kwamba hii itakuwa ni kwa hasira au kuchukizwa. Hapana, nimefanya hivi na nitaendelea kufanya hivyo, nikichochewa na upendo wangu kwako. Katika hili ninatafuta kuiga Bwana, ambaye Mtume anashuhudia: *'Bwana huadhibu wale anaowapenda, na huwachapa kila mwana*

[84] Sehemu ya 5. Sura ya 3 kuhusu kujinyima, uk. 82.

anayemkubali' (Ebr. 12:6), – na kwa Mtume huyu mwenyewe, anayesema kumhusu mwenyewe: *'Nani anayenifurahisha, isipokuwa kwa kubeba huzuni kutoka kwangu?' (2* Kor. 2:2).

6. Je, unataka kuwa msafi daima na katika mambo yote? – Kumbuka kifo, kutengana kwa roho na mwili, uwepo wa Malaika (wakati wa kifo), ya safari hiyo ndefu na kukaa (kupitia mateso ya maisha ya baada ya kifo), ya kukutana na Bwana Mungu na Mwokozi wetu Yesu Kristo, ya hesabu ya kutisha kwa matendo yetu yote, ya mateso ya milele, ya Ufalme wa Mbinguni na ya baraka zisizoweza kuelezwa zilizohadidiwa humo.

53. Naondoka, lakini naacha roho yangu kwenu; endeleeni, hata bila mimi, kama mlivyo kuwa wakati nilipokuwa nanyi

53. 1) Ninaagana nanyi, lakini naacha roho yangu kwenu; endeleeni, hata nikiwa si pamoja nanyi, kama mlivyo kuwa nilipokuwa pamoja nanyi. – 2) Maagizo kwa msimamizi. – 3) Masomo kwa ndugu katika tukio hili. [1, 57]

7. Ninapoagana nanyi kwa muda, naacha roho yangu kwenu, na ninawaweka mikononi mwa maombi ya Baba yangu na Baba yenu, ambaye aweza kuwaweka thabiti na wasiyetikisika milele. Mna amri za Bwana na Mungu wetu, mafundisho ya mababa zetu watakatifu, na maagizo na mafundisho yangu ya unyenyekevu. *'Kwa hiyo, tahadharini jinsi mnavyoishi, si kama wapumbavu, bali kama wenye busara'* (Efe. 5:15), ili iwe kana kwamba siko mbali nanyi, bali niko pamoja nanyi. Kutokuwepo kwa mwalimu huleta furaha kwa wanafunzi wa uongo, lakini huzuni kwa wale wa kweli. Ninyi, mliofaa kwa Mungu, muishi maisha ya utakatifu na haki; na mwendelee kufanya hivyo. Bwana anasema waziwazi katika Injili: *'Heri yule mtumwa ambaye bwana wake, atakapokuja, atamkuta akifanya hivyo'*, kama alivyoamriwa (Mathayo 24:46). Hatustahili kukuambia maneno kama haya; hata hivyo, ili kukutia nguvu katika maisha mema, tunahisi kulazimika kuongeza kitu ambacho kiko juu ya uelewa wetu. Na nipate, nitakaporudi, bado mkimtafuta Mungu, na mmeungana kwa amani, kwa nia moja na kwa umoja wa mioyo.

8. Mnajua kwamba Shetani ana majaribu mengi, na sasa ni wakati wa masika, ambapo siku ni za kupendeza. Jihadhari ili mshale wa dhambi usimpige yeyote kati yenu. Na kwanza kabisa, wewe, mwanangu, ambaye umechukua uongozi wa ndugu badala yangu, uwe mtumishi wao katika mambo yote, ukiwa na huruma kwao, ukikidhi mahitaji yao ya kiroho kwa niaba yangu, ukizingatia kwa makali sheria zinazohusu kuimba zaburi na maombi, ukiruhusu jambo moja likiwezekana, ukikataza jingine linapohitajika; usiwe mpole kupita kiasi wala mkali kupita kiasi, bali kwa kuchanganya vyote katika mambo yote, vitumie kwa ajili ya wema; wahurumie wagonjwa, wahuzunike na waliowahuzunika, na uwasaidie wanaohangaika. Je, unasikia anachosema Paulo, mwalimu mkuu wa ulimwengu: *'Mwenye kuishiwa na nguvu, nami si dhaifu? Aliyeangushwa, nami si mkasirika?'* (2 Wakorintho 11:29). Je, unaelewa ninachosema? Bwana akupe hekima katika mambo yote. Lakini ninyi pia mna Baba wetu wa pamoja; fuateni ushauri na amri zake takatifu katika mambo yote. *'Lete kilicho chema kutoka kwa kile kisicho chema, kama kinywa changu kitakavyosema,'* asema Bwana katika Neno lake la kimungu. Yeye anayeongoza ushirika mkuu ataitwa mkuu mbinguni, ikiwa ataongoza wale walio chini ya mamlaka yake ipasavyo. Bwana anamwambia nini Petro mtakatifu na mkuu? *'Ukinipenda zaidi ya hawa, chunga kondoo zangu'* (Yohana 21:15 na 9).

9. Ninyi ni kondoo wa Kristo, watoto wangu, na ndugu zangu. Nawasihi kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, aliyejitoa kwa ajili ya dhambi zetu, mjisalimishe kwa mzee aliye juu yenu; mtu yeyote asipinge amri zake: maana yeye amepinga amri ya Mungu. Atakuwa na msaidizi; mtii naye, wala mtu asimdharau kwa ajili ya ujana wake; maana uzee haupimwi kwa idadi ya miaka, asema Andiko Takatifu (Hikima 4:8). Bali yeye aliyepata hekima ya uzee, kwa kweli ni wazee. Basi, nyote mwe wenye hekima; nyote mwe wazee katika ufahamu; asiye mtoto katika maarifa, bali *'elewa ni nini mapenzi ya Mungu—ni nini kilicho kizuri, kinachopendeza na kamili'* (Warumi 12:2), na mkaishi kulingana na mwongozo wake.

54. Mpende Mungu; mtatizeni, msiwafikirie wenu wenyewe; msiwe na hekima machoni penu; mwe na nia moja

54. 1) Tafuteni kumpendeza Mungu; litieni habari wenzio, si kujitafutia wenyewe kupendeza; msiwe wenye kujiona hamtoshi; mwe na nia moja. – 2) Maisha ya ukiitaji yanahitaji bidii, hasa unyenyekevu; kuna mapumziko yajayo, lakini hapa pia kuna tunda la bidii; na monasteri zote huishi kwa bidii; ishi kwa amani, ukijisalimisha kwa unyenyekevu kwa hili, popote mtakapoenda. – 3) Ndugu Pachomius amefariki; kumbukeni sifa zake njema: unyenyekevu wake, kujidhibiti kwake, kicheko chake ambacho kilikaribia kuwa tabasamu

tu—na hata hapo, mara chache tu... utulivu wake... na mfuate mfano wake. Ninamshukuru Mungu, anayeinua watu wanaostahili miongoni mwetu. [1, 59]

10. Mnajua kwamba hili ndilo anachotutaka Mungu: tuishi kwa namna inayompendeza Yeye, tukijidhalilisha katika enzi hii kwa kujinyima anasa, kwa tumaini la kupata uzima wa milele. Basi, mkumine yeye ambaye hukumu zake ni za kutisha, na muwe wema kwa wenzako; msizidi kupendelea tamaa zenu za kimwili kuliko yote, mkivutana wenzako katika tamaa zenu. – Nimesikia kwamba mna mabishano katika mijadala yenu miongoni mwenu, mkisema si kwa ajili ya kile kilicho na manufaa kwa wote, bali mkiifuata tamaa ya kila mtu anayoiongoza kwa ajili ya starehe yake mwenyewe. Na kwa kufanya hivi hamtii amri ya Kitume ya kujaliana kama viungo vya mwili mmoja (1 Kor. 12, 25–26). Mkikubaliana nyote juu ya yaliyo mema, basi msimamo wenu ni mzuri; lakini mkigawanyika katika mawazo yenu, na hivyo kuwa wenye kujipenda na wenye hekima machoni penu, basi mnanguka chini ya *'ole' la* unabii. Kwa maana Isaya mwenye usemi mwingi anasema: *'Ole wao wenye hekima machoni pao wenyewe na washenzi katika mtazamo wao wenyewe'* (Isaya 5:21). Anaishi vizuri yule asiyekuwa mkaidi katika jambo lolote, na asiyezungumza wala kutenda kulingana na ufahamu wake binafsi au uamuzi wake, bali kulingana na jinsi haja inavyohitaji. Mkawa hivyo, hamtapigana ninyi kwa ninyi, wala hamtaruhusu migogoro yoyote miongoni mwenu, wala kiburi, wala dhihaka. Wakristo wangapi walikuwepo Yerusalemu mwanzoni; lakini, kama ilivyoandikwa, walikuwa na moyo mmoja na roho moja, na hakuna aliyekuwa na chochote chake mwenyewe, wala tamaa wala mali.

11. Watoto wangu! Maisha ya mtawa yana nyanja nyingi na ni magumu; yanahitaji jasho na subira, lakini zaidi ya yote, unyenyekevu. Kulingana na Mababa Watakatifu, yeye anayejulikana kwa sifa hii yuko salama dhidi ya kuanguka, na, kama dhahabu iliyosafishwa, akiwa anafaa kwa kila kazi, ana thamani kubwa. Najua kwamba mnafanya kazi hadi kuchoka katika majukumu yenu. Bwana awape rehema na maisha yaliyobarikiwa, baada ya kuishi maisha yenu hapa, katika maisha yajayo. Lakini hata hapa tunapata matunda ya kazi yetu, yanayotuletea faraja na mapumziko kwa miili yetu. Zaidi ya hayo, uwe na hakika kwamba si sisi pekee tunaopata kinachohitajika kwa maisha kupitia kazi yetu; bali kila monasteri, pia, huendeleza maisha yake kupitia kazi na jasho. Kwani je, tunaweza kufanya Neno la Mungu wetu wa kweli kuwa la uongo, yeye aliyemwambia baba yetu wa kale: *'Kwa jasho la uso wako utakula mkate wako'* (Mwanzo 3:19)? Kamwe. Yeye anayejisalimisha kwa unyenyekevu kwa sheria hii ya maisha hutembea vyema katika njia ya Mungu. Mna baraka ya baba yetu kama faraja na nguvu kwenu. Pia mna maombi ya dhati ya unyenyekevu wangu, ambayo, ingawa si stahiki, Namwomba Mungu mwenye rehema kila siku mpate kuhifadhiwa katika amani ya pamoja, uvumilivu, wema na upendo kwa kila mmoja, ili, wakati utakapofika kwa kila mmoja wenu kuondoka katika mwili huu, mpate, kwa dhamiri safi na tumaini jema, kupita kutoka katika maisha haya kwenda yale yajayo na huko mpokee zawadi yenu ya milele na iliyo barikiwa.

12. Jana kaka yetu Pachomius alifariki. Kumbukeni wema wa mtu huyu, jinsi alivyokuwa mnyenyekevu, na hadi wapi alivyojidhibiti: kwani baba yetu alikuwa akisema kwamba alipokuwa mkulima wa bustani, mbali na kile kilichotolewa kwenye mlo, hakuwaruhusu hata tunda dogo kabisa; na kama nilivyosikia kutoka kwa wengine, hata hakuila bustanini kile kilichotengwa kuliwa nje ya nyakati za chakula, ili mtu yeyote asimshuku kuwa na tamaa ya chakula. Sote tunajua pia kwamba hakuwahi kucheka na hakuwahi kupita tabasamu, daima akidumisha nidhamu kali na tabia ya utulivu. Na kwa kweli alikuwa mtumishi asiyechoka wa Mungu, akifanya kazi, kama mnavyojua, mchana na usiku – aliondoka kwa furaha. Msikome kuwaheshimu kwa heshima kuu. Lakini pia jitihadeni kuiga sifa zake njema, ili kila mmoja wenu, atakapotoka hapa, aache nyuma kumbukumbu njema na mfano wa kujenga kwa udugu wote; kwani iko mikononi mwenu kuamua jinsi mnavyotaka kukumbukwa baada ya kufariki kwenu. Iwe mtu anataka kuheshimiwa kama mtu aliyebarikiwa, mtakatifu, mtu anayeheshimika, au kwa jina lingine lolote, hili linawezekana kwake iwapo atajiandaa ipasavyo akiwa bado hapa; na hakuna kikwazo kisichoweza kushindwa kwa hili, hakuna jambo lisilowezekana, kama inavyoonyeshwa na mifano ya wale waliotamani hili na wakajithibitisha kuwa hivyo. Nanyi pia mtatamani kuitwa wabarikwa, wenye sura ya malaika, na wanaomvutia Mungu; na hili litakuwa letu ikiwa tutaepuka tamaa zetu wenyewe, tukifurahia kulazimisha nafsi zetu kufanya kila tendo jema, na tukichagua kuwa wanyenyekevu katika mambo yote. Nina hakika kwamba ninyi ni wa namna hiyo na mtabaki hivyo – na kwamba wengi wenu mnatolewa kwa monasteri yetu kama matoleo ya heshima kwa Mungu. Nimejaa sifa na faraja yote kwa sababu kwamba Mungu, licha ya kutokustahili kwangu kubwa, amenipa ndugu wa namna hii, – Ninasema kwa ujasiri – ambao kwa lolote hawapunguki kwa wale wa zamani, bali ambao, kwa kiwango kile kile kama wao, wameukataa ulimwengu, wamejitolea kwa utiifu, na kujitolea kwa ajili ya jina la Mungu hata kufa. Shukrani ziwe kwa Mungu, ambaye katika siku hizi za mwisho amewaitwa

na kufunua wateule wake wa namna hii! Maana kila mahali na kote duniani kuna wengi wanaomfurahisha. *'Mtumikeni Bwana kwa hofu, na mfurahi mbele zake kwa kutetemeka'* (Zab. 2:11). Mtafute, nanyi mtampata— Yeye anayewapa ufalme wa mbinguni.

55. Anaonyesha fadhili zake kwa watenda kazi wenye bidii na anawaomba wawe na shauku katika juhudi za kiroho na katika majukumu ya kimonaki

55. 1) Anaonyesha fadhili zake kwa watenda kazi wenye bidii na anawahimiza kuwa na shauku katika shughuli za kiroho na majukumu ya kimonaki. – 2) Harakisheni majukumu yenu, mkihimizana na bila kusubiri wito mwingine; shindani tamaa zenu, na hata mkijeruhiwa nazo, hamtanyimwa zawadi ya mashujaa wema. – 3) Kuwa na huruma si kwa watu tu, bali pia kwa wanyama. – 4) Tenda kwa uangalifu mali zako – hata nguo chafu na vipande vya mbao. – 5) Daima uwe tayari kwa kifo; nenda baharini huku ukilinda ili kuhakikisha hakuna maji yanayoingia... Hii ni kishawishi kupitia hisia. [1, 63]

13. Mt. Basili Mkubwa alisema: Mungu mwenye wema wote alitupa zawadi ya usemi ili tuweze kufunulia kila mmoja wetu ushauri na mawazo ya mioyo yetu. Na hivyo nakufunulia kilicho katika moyo wa unyenyekevu wangu—kwamba ingawa mimi mwenyewe ni maskini kwa ajili ya dhambi zangu nyingi, bado nikiacha pembeni udhaifu wangu na hatari ya hali yangu, nakuelekeza wasiwasi wangu wote; nakuogopa na nakutetemeka kwa ajili yako, na ninajitahidi katika mambo yote kwa ajili yako. Kwa maana yeye yeyote kati yenu anayejali zaidi wokovu wake mwenyewe si mtoto wangu, bali bwana wangu, bosi wangu na baba yangu – nami hujitupa kwa roho yangu miguuni pake; yeye yeyote aliye na bidii na juhudi katika kutekeleza kazi yake ni nguvu yangu na ngome yangu; Yeyote aliye mnyamavu, mnyenyekevu na mwenye hekima, na anayetetemeka kwa maneno ya Mungu, yeye ni roho yangu, moyo wangu, akili yangu. Lakini nawafanyia kinyongo wale wasiofanya kazi, ambao hata 'hawastahili *kula'* kulingana na Paulo wa kimungu (2 Wathes. 3:10); vivyo hivyo kwa wavivu, wasumbufu, walambe, wenye usingizi, na wale wanaolala usingizi kazini. Kwa hiyo, nawasihi, kuinuka – watoto wangu na ndugu zangu, wasafiri wenzangu na wenzangu katika njia inayoelekea mbinguni. Na kwanza kabisa, jitoleeni kwa bidii na uthabiti katika shughuli za kiroho, mkikiwa na shauku kama moto na kukimbilia kuimba zaburi usiku na sala za mchana; na kisha mwelekeze fikra zenu kwenye kazi za kimwili zilizopo, mkimka mapema iwezekanavyo na kuhakikisha kuwa jua haliwakuti mtu yeyote bado kitandani, kama vile Mtakatifu Basil Mkuu alivyoamuru; wakati wa saa za joto kali za mchana, mnaweza kupumzika kidogo, lakini saa moja inatosha, na mkimke tena haraka iwezekanavyo. – Mnasikia kilichoandikwa katika Injili takatifu: *'Asubuhi na mapema wanawake walikuja kaburini'* (Luka 24:1); *'Asubuhi sana Petro na Yohana walitoka'* (Yohana 20:24); *'Usiku wa manane'* Paulo na Silas waliamka kusali (Matendo 16:25), wakifuata kile kinachoitwa katika Zaburi (118:62)? Na Paulo anasema nini kingine kumhusu yeye mwenyewe? – *"Tukifanya kazi mchana na usiku, tusije kuwa mzigo kwa yeyote wenu"* (1 Wathes. 2:9). Je, mnaona? – hapa kuna Mtume, mhubiri wa Injili, 'mpiga wavu wa watu', ambaye, baada ya huduma kama hiyo kwa neno, aligeukia kazi za mikono, akituwekea mfano wa maisha yaliyotendeka kulingana na Mungu.

14. Msiwe *'wasikilizaji wa neno wanaosahau'* (Yakobo 1:25), bali mfanyaji wa sheria na watimizaji wa yale ambayo yametangazwa kwetu kwa ushauri wa kimungu. – Shindaneni, na mtiinieni. Nani ni mwepesi zaidi ya wengine kutii? Yeye asiyesubiri neno la pili kutoka kwa yeye anayeamuru. Nani ni mkuu zaidi katika unyenyekevu? Yeye ambaye, kwa neno la kwanza kabisa, hujidhihirisha chini, akiomba msamaha, na huvumilia kila shutuma. Kama ninyi ni wale, basi najua vyema kwamba mnafurahi na kusanyuka, kwamba mnafunikwa na matumaini ya kujitenga, na kwamba mnapaa kwa matarajio ya furaha ya mbinguni, mkibaki safi kwa roho, mkiwa huru kutokana na wivu na wasioathiriwa na tamaa: kwani ingawa unateseka na michubuko na msisimko wa tamaa, ukiwa umevaa sifa za kiroho kama hizo, unawafukuza mashetani wanaokushambulia. Zaidi ya hayo, ni yupi kati ya wanaoendesha vita asiyepata majeraha, hata anaposhinda? Na Mfalme wa Mbinguni angewezaje kushindwa kumweka taji mtu kama huyo, hata kama angekuwa amejifunika majeraha, mradi tu hajauawa na dhambi?

15. *'Mwenye rehema, kama Baba yenu wa mbinguni alivyo mwenye rehema'* (Mathayo 6:36). *'Tumbo la waovu,'* kama ilivyoandikwa, *'halina rehema; bali mwenye haki humwonea huruma roho za wanyama wake'* (Mithali 12:10). Kwanza, mtuonee huruma mwenzako, na kisha wanyama; msiwaache bila chakula wala maji, bali kwa wakati unaofaa mpe chakula chao na mwalete kwenye maji. Hii ndiyo ishara dhahiri zaidi kwamba wanyama wa mizigo ni wa watawa: wanapokuwa wamelishwa vizuri na wenye nguvu; lakini kama sivyo, basi si wa monasteri, bali ni wa watu wa kawaida—iwe ni waovu au wapumbavu.

16. Jionyesheni kuwa ni watendaji wa bidii wa sheria za namna yenu ya maisha, hata katika jambo dogo kabisa. Na kama vile mlivyo na bidii katika kuwa waaminifu kwa sheria hizi katika mambo mengine, nanyi ziitendee vivyo hivyo kwa vitu vya kimwili: msioteke mboga ovyoovyo, wala msiache matunda yaharibike bure; usiwahi hata kudharau nguo za kuvaa tena au vipande visivyozidi ukubwa wa pyaďen, achilia mbali nguo za kuvaa; kwa maana, kama ilivyoandikwa katika Gerondika, mtawa anapaswa kuvaa nguo kama hizo—[85] —ambazo hakuna mtu anayechukua zikiwa zimeachwa nje ya lango kwa siku tatu, basi ni nguo gani nyingine mtu anaweza kudharau zikiwa bado ziko mabegani mwake? Na nasema hivi si tu kuhusu hili, bali usipuuzie mti wowote, wala usiuchome bure, wala kipande chochote cha mbao ambacho bado kinaweza kuwa na manufaa kwa kitu fulani; wala usimwage divai, wala usimwage mafuta. Lo! Hii ni tabia ya aina gani?

17. Subiri kila siku ukombozi wako kutoka kwa mwili huu. – Ndipo tutaona uso wa kutisha wa Bwana. – Kwa sababu hii, *'mkate* wako *uwe machozi mchana na usiku'* (Zab. 41:4), na, mkikumbuka hili, mimwaga mioyo yenu mbele Zake. Na ninaamini kwamba mta *'kuingia mahali pa makao ya ajabu, hata kwenye hekalu la Mungu, katikati ya kelele za shangwe'*, kwenye *'mwito* wa kiroho *wa wale wanaosherehekea mbinguni'* (Zab. 41:5). Kwa hiyo, msiikabidhi huzuni wala msisumbuliwe na tamaa zenu, hata kama zinawasumbua sana; bali, mkiwa mmepandisha turubai ya roho zenu, endeleeni na safari yenu kwa moyo wenye furaha na jitihadeneni kuvuka bahari kuu na yenye dhoruba ya maisha haya, mkiongozwa na maombi ya Baba yetu. Ikiwa, katika mchakato huo, maji maovu yatapata njia yake ya kuingia—iwe ni kupitia nyufa ndogo, kupitia hisia, kupitia kuona unapotazama kwa shauku, hata kama si kwa makusudi, au kupitia kusikia unapopokea maneno matamu au wimbo, au kupitia hisia ya kunusa, iwe ni kutoka harufu ya mwili uliopakwa mafuta au kutoka kwa mafuta ya manukato, – au kupitia hisia ya ladha, mtu anapofurahia kitoweo kitamu, au kupitia hisia ya mguso, inayomteka mtu mateka, anapogusa mwili wake mwenyewe au wa jirani yake, iwe kwa makusudi au kwa bahati mbaya – ikiwa jambo kama hilo litatokea, lipambe haraka iwezekanavyo kwa njia ya toba na machozi. Ikiwa tamaa inavuma kwa nguvu sana, ni lazima upunguze turubai, yaani, ukumbatie unyenyekevu wa kweli; ikiwa kamba—yaani, nguvu ya subira—inakatika, saidia hili haraka iwezekanavyo kwa kurejesha nguvu ya akili. Kwa kutenda hivi, utaingia salama, ukiwa umebeba wema, katika bandari isiyo na dhoruba ya uzima wa milele.

56. Wanaoanza hukabiliana na vishawishi vikali, kutokana na masalio ya mwelekeo na tabia za dhambi

56. 1) Wanaoanza hukabiliana na vishawishi vikali, kutokana na masalio ya mwelekeo na tabia za dhambi. – 2) Njia yetu ya maisha imetukuzwa, kwa sababu ya yale tuliyo nayo sasa na yale tunayoyatarajia, ikilinganishwa na maisha ya kidunia. – 3) Mambo ya majaribu yanapotokea kutoka nje, au kutoka kwa mwili na tamaa, simama imara na upigane hadi ushinde. – 4) Mawazo kutoka pande za kulia na kushoto yameorodheshwa, na inashauriwa kwamba mtu apinga yale ya mwisho na ashikilie yale ya kwanza. [1, 64]

18. Msiwashangae baadhi yenu wakikosea, wakati wengine wanatutoka kabisa, hasa wale ambao bado wako katika kipindi cha majaribio, wakiwa wameingia tu hivi karibuni kwenye monasteri. Hawawezi kuvumilia nira nyepesi ya Kristo kwa sababu ya tabia mbaya na mwelekeo wao mbaya uliobaki ndani yao – uvivu, upendo wa dunia na mazoea ya dhambi – ndiyo maana wanarudi nyuma, kama *'mbwa anayejirudia kwenye kinyesi chake'* (1 Petro 2:22). Neno la Bwana si la uongo: kwamba kundi ambalo Baba Yake analipenda ni dogo (Luka 12:32)—kwamba ni wachache wanaoingia katika Ufalme wa Mungu kupitia lango nyembamba na njia ngumu (Mathayo 7:13–14), kwamba... *'kama mtu yeyote hamchukii baba yake na mama yake, mke wake na watoto wake, ndugu zake wa kiume na wa kike—ndiyo, hata nafsi yake—hawezi kuwa mfuasi wangu'* (Luka 14:25).

19. Kuu na tukufu ni sura ya maisha yetu ya kimalaika; heri yake yule ambaye Bwana amemchagua kwa ajili yake kutoka katika upungu wa dunia, na ambaye, akija kwa kukimbia kwa wito wa Bwana, amefikia mpangilio huu wa juu kabisa wa maisha, akitarajia kuuona Ufalme wa Mungu kupitia tafakari ya akili. Kwa maana katika ulimwengu wa chini kuna giza na gugu; na kila mtu anayechagua upuuzi, kinachopita, kinachotoweka, na kile kinachofurahisha tu katika maisha haya ya duniani, badala ya baraka za milele na zisizopita, zisizoweza kuelezwa na zisizoweza kufikiriwa, ni kama mtu katika vita vya usiku: hajui wala haoni kutoka wapi au vipi mapigo yanatoka, wala ni kutoka wapi au vipi majaribu yanakusanyika na kumpiga kama mawimbi. Yeyote, akiwa ameshuhudia na kuelewa haya, anayejinasua kutoka kwa umati huu uliodanganywa na mitego ya shetani, anapaa kama ndege juu na kupanda mlima wa kiakili wa maisha ya kiungu, akimwacha

[85] Hadithi Takatifu, 1846, uk. 272.

chini yake mwindaji—Satan—akidhihakiwa na kukanyagwa chini ya miguu, kwa kadiri ya neno la Bwana, aliyesema: *'Nami ninawapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na paka, na nguvu zote za adui'* (Luka 10:19). Basi, mkamate, mkanyage vichwa vyake vingi na nguvu zake zote za kiburi na za upigaji vita, mkiwa mmevaa silaha kamili ya maisha ya kujinyima . Hii ndiyo inayoshuhudia uana wenu kupitia Roho Mtakatifu na inayowafanya kuwa wana wa Mungu.

20. Msiwahi kutikiswa na jambo lolote linalowapata, ambalo ni jaribio la tabia yenu ya kiungu. Msiwahi kukata tamaa wakati ugomvi unapozuka, iwe ni wa ndani au wa nje, bali simamieni imara katika cheo chenu hata kufikia kumwaga damu, katika tumaini lisiloyumba kwamba kupitia uvumilivu wenu mtaonwa kuwa wa kustahili taji. Kuwa na ujasiri mnapompinga nyoka mwerevu anayepigana nanyi. Unajua uasi wa mwili; unayajua machafuko haya ya ndani dhidi ya hekalu takatifu, yaani, dhidi ya roho yako yenye wema; unayajua hofu zinazosababishwa na mbwa mwitu hawa wa Kiarabu, ambao, ingawa kwa nje huonekana wamevalia nguo za kondoo, kwa ndani ni waovu wanaoharibu wote: watambue kwa matunda yao, kulingana na Injili Takatifu, na usimame imara katika azma yako.

21. Wakati mawazo ya upendo kwa Mungu, usafi, heshima, majuto, subira, ukumbusho wa kifo, kupita kutoka kwa maisha haya, kukutana na Malaika, kusimama mbele ya Bwana, na kutoa hesabu mbele ya hukumu Yake yanapoibuka ndani yako, – Nitaongeza hili, nikiweka la kwanza mwisho – na mawazo ya utiifu, unyenyekevu, kuyanyamazisha matakwa ya nafsi, kuvumilia dhihaka na kadhalika, basi tambua kwamba haya ni mawazo ya mkono wa kulia, mawazo ya Ufalme wa Mbinguni, ambayo huandaa njia ya kupanda kwake na kuyaambatana nayo. Hata hivyo, mawazo yanayopingana na haya ni – upendo wa dunia, upendo wa dhambi, tamaa za mwili, ukosefu wa adabu, mazungumzo ya bure, usingizi kupita kiasi, kiburi, uasi, ukosefu wa imani, utumishi wa mapenzi ya nafsi – na kwa nini niitaje kila moja ya tamaa hizi? – *'Ningizihesabu, zingekuwa nyingi kuliko mchanga'* (Zab. 138:18). Basi, ukijua kinachohusiana na mkono wa kulia na kinachohusiana na kushoto, kimbia yale ya kushoto na uyakimbize, ukiyapinga kama Mtume Yakobo anavyofundisha: *'Mpingeni ibilisi, naye atawakimbia'* (Yakobo 4:7); bali muungane na wa kwanza, muwe na upatanifu naye, na muishi katika umoja naye, na mtapokea kile ambacho Mtume yuleyule ameahidi: *'Mkaribieni Mungu, naye atawakaribia ninyi'* (Yakobo 4:8). Kwa vyovyote vile, msiwaruhusu kiburi, kujiona mko sahihi, au kupenda kufanya mambo kwa hiari yenu, kwa maana neno la Baba linaona mambo yote kama hayo kuwa chanzo cha kila aina ya udanganyifu kwa mtu anayeanza. Kinyume chake, shikamana daima na upendo wa kindugu, unyenyekevu, uaminifu, kujitenga na ulimwengu, uvumilivu, utiifu, hekima ya kimungu, utauwa na kujitolea kikamilifu kwa Mungu.

57. Tuko vitani: Mimi, kama amiri wako, nakuhimiza kwa maneno haya: simama imara

57. 1) Tuko katika vita: Mimi, kama amiri wako, nakuhimiza kwa maneno haya: simama imara. – 2) Matendo yetu si jambo dogo; lakini msitazame yanayoonekana, bali yasiyoonekana, na mfurahi: kwa maana thawabu ni kubwa. – 3) Bwana alijitoa kwa ajili yetu; na sisi pia tujitoe kwa ajili Yake, tukisimama imara katika safu zetu. [1, 65]

22. Tuko katika vita, na vita vigumu ambavyo ushindi wake si rahisi. Maana Mtume wa Mungu anasema nini? *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya madikteta, dhidi ya mamlaka, dhidi ya wakuu wa giza la ulimwengu huu, dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12). Kama vile kamanda wa kikosi cha kijeshi, kabla ya kupambana na adui, anavyowatia moyo askari walio chini ya amri yake kwa maneno yake na kuwahimiza wavamie adui kwa ujasiri na kumshinda: ndivyo nami, ingawa mimi mwenyewe ni dhaifu, ni lazima, nina wajibu, na ninatamani kuamsha na kuwatia moyo ninyi, jeshi la Bwana, si kwa wakati mmoja tu, bali daima, ili kuwakemea makundi ya kijanja na tamaa mbalimbali za uovu.

23. Mapambano yenu ya kiroho yanahusisha kazi na jasho kubwa, lakini ni makali mno, ya kijeshi, ya mapigano, ya ajabu na ya kiumbe wa juu. Kwa maana kila siku mnavumilia, kana kwamba mnatoa damu, kuzuia tamaa zenu wenyewe; – kama majeraha makubwa, lawama na matukano; – kama mazoezi ya ushindani, utekelezaji wa utiifu. Na hakuna hata mmoja wenu anayeruhusiwa kuvuka mipaka ya yale yaliyo haki na yaliyoamriwa; bali nyote kwa pamoja mnaingia katika mapambano na kuvumilia taabu hadi uchovu, mkijitahidi na kujilazimisha kwa kila njia kufanya yote yanayofaa kwa wale wanaofanya kazi katika imani, katika njaa na kiu, katika baridi na uchi, katika heshima na dharau, na katika mambo mengine yote ambayo Mtume alijivunia (2 Kor. 6:4–8; 11:27). Lakini furahini, watoto wangu, furahini, mkizingatia si vitu vinavyoonekana bali visivyoonekana; maana vinavyoonekana ni vya muda, bali visivyoonekana ni vya milele

(2 Kor. 4:18), na mkikumbuka kwamba *'maisha yenu yamefichwa pamoja na Kristo katika Mungu'* na kwamba *'Kristo, ambaye ni maisha yenu, atakapodhihirika'* katika ufufuo*, 'ndipo nanyi mtaonekana'* (Kol. 3:4), kama mlivyo – na mtafurahi milele; kwa maana Bwana wenu, aliye mtoaji wa thawabu za kazi zenu, atawapa thawabu za milele na zisizo na kikomo kwa kazi zenu katika mwili.

24. Kaeni, mabwana na bwana zangu, kaeni katika upendo wa Mungu! Na kama alivyotupenda na kujitoa kwa ajili yetu hadi hukumu ya kifo—kifo cha msalabani—ndivyo pia, tukijitoa kwa ajili Yake, tumshukuru Bwana mwenye huruma kwa kutuonea huruma na kutupa hili: kwamba, kwa ajili ya jina Lake, tuache kabisa mambo yote ya kidunia na shughuli zake, kila tamaa ya mwili, na kila kitu kinachohusiana na ulimwengu huu. Basi, tutamtolea nini Mungu kwa malipo, yeye aliyetuimarisha kwa ajili ya hili? Ni nini kingine isipokuwa hiki: tusiharibu, kwa kupuuza au kutojali, kile ambacho tayari kimetimizwa ; tusipoteze moyo tukikabiliwa na yaliyopo sasa, wala tusiogope yajayo hata kidogo; bali hata kama itahitajika kumwaga damu yetu, na hili liwe jambo linalotufurahisha na la kutamaniwa sana. Basi, thubutu, na mjistawilishe zaidi na zaidi, zaidi na zaidi, kwa bidii kuu zaidi, nguvu kuu zaidi, kwa namna inayofanana zaidi na Mungu na kwa upendo mkuu zaidi kwa kila mmoja, kuanzia sasa hadi mwisho wa wakati.

58. Nami ninafikiria juu ya kifo na yote yatakayotokea wakati huo, na naomba nipewe neema ya kusafishwa na nisilazimike kuvumilia moto; lakini ninyi, furahini, mkitarajia thawabu yenu, ingawa hali yenu ya sasa ni ya huzuni

58. 1) Ninafikiria juu ya kifo na yote yatakayotokea wakati huo, na naomba nipewe neema ya kusafishwa na nisihuzunike moto; lakini ninyi, furahini, mkitarajia thawabu, ingawa hali yenu ya sasa imejaa huzuni. – 2) Hii ni Kwaresima: tuikarabalishe kwa furaha, kama wakati wa utakaso na amani ya moyo; zaidi ya hayo, tusisahau kwamba huu pia ni wakati wa kupanda mbegu za kiroho, na tushiriki katika upandaji huu wenye tija; lakini, tukitembea katika njia kuu ya kiasi katika mambo yote, tujali zaidi maendeleo katika unyenyekevu. [1, 66]

25. Nikiwa nimekumbuka kifo cha mmoja wa ndugu zetu waheshimiwa, nilikunja sauti na roho yangu ikajaa huzuni, nikitafakari jinsi kifo hiki kitakavyokuwa, na utengano huu na kuachana kwa roho na mwili, kuletwa kwetu katika nchi nyingine, kuingia kwetu katika njia tofauti, kupita kwetu katika ulimwengu mwingine—usiojulikana, usiojaribiwa, usiojulikana, usioelezeka na usiofafanuliwa. Kwani ni nani awezaye kusema ni matukio gani tutakayoyapitia huko, mikusanyiko gani, maono gani na matukio gani? Ni mtumishi gani wa Mungu atakayetumwa kwetu kutuchukua kutoka hapa hadi mbinguni? Na huenda ujumbe huu usijumuisha malaika waovu? Tumuogope uwezekano kama huo! Nani atatushukia na kutuandamana nasi hadi nchi hiyo? Na tutaingia wapi—katika nchi ya mapumziko, *'katika makao ya ajabu, hata nyumbani kwa Mungu, katikati ya mlio wa shangwe na sifa, na kelele za wale wanaosherehekea?'* (Zab. 41:5). Au, kinyume chake, katika moto, giza, kwa minyoo, na katika mateso mengine yasiyohesabika? Nikitafakari haya, ninashtuka, ninaogopa, ninatetemeka, na naomba nipewe neema hapa kuosha dhambi zangu zisizohesabika kwa machozi na kujisafisha kidogo, kabla sijakumbana na moto huo unaoteketeza na usioisha. Wewe, kwa upande wako, kwa kuwa unashiriki katika mapambano ya wema, na baada ya kusikia na kutafakari haya, furahi, kuwa na moyo mkuu, ustawi – na uishi katika Bwana. Ingawa hali zako ni za kusumbua, tazama tuzo ya milele na jitahidi bila uvivu au kukata tamaa kumaliza mbio zako.

26. Hapa inakuja Kwaresima Takatifu, wakati wa nuru na utakaso, wakati wa siku takatifu! Hakuna mtu aweze kuogopa, hakuna mtu aweze kuwa mvivu. Kweli ni tamu wakati huu kujitolea, kutafakari mawazo matakatifu, kuona tafakari za mbinguni, kusafishwa kwa moyo na mwili, kuondoa uchafu wa tamaa, na kuoga kwa machozi kwa toba mbele ya Mungu. Basi, tujiandae kupokea siku hizi kama wakati wa mapumziko na faraja kwa mwili na roho, na hasa kwa roho kuliko kwa mwili. – Huu pia ni wakati wa kupanda. Kadiri mtu anavyopanda katika mwili, yote hupotea; na kinachobaki, kama kuna chochote, ni kuwasha tamaa tu, ambayo huamsha damu kwa namna ya wanyama na kimyakimya. Na jinsi sisi wanadamu tunavyokosea, tukijishughulisha na yaliyo ya sasa na kushikilia yale yaliyopita! Hata hivyo, katika upandaji wa roho, hakuna chochote kati ya kinachopokelewa kinachopotea, hakuna kinachotumika bure, hakuna kinachoharibika, bali yote huhifadhiwa salama na kulisha roho zenu za thamani chakula ambacho ni cha kweli kisichokufa: katika haya kuna furaha, amani, imani, tumaini, upendo, nuru, utakaso, utakatifu na, hatimaye, unyimaji. Hata hivyo, tusijiruhusu kupita kiasi kuhusu mwili au kupotoka kutoka kwa desturi zilizowekwa, tunapotembea katika njia ya kifalme—iwe katika ulaji na unywaji wetu, katika kesho zetu za kuamka, katika upweke wetu, katika kulala ardhini bila godoro, au katika mambo mengine. Basi, tujitahidi zaidi kujinyenyekeza kwa unyenyekevu wa

kimungu, na kwa lengo hilo, tutii bila unafiki na tukate kabisa mzizi wa mapenzi yetu ya udanganyifu, kama ninyi wenyewe mnavyofanya. Kwa kutenda hivi, nanyi, kwa upole na upendo, na kwa kuongozwa na Roho Mtakatifu, mtaingia katika siku za mwangaza za Ufufuko Mtakatifu wa Kristo. Kama mtu aliye deni lenu, nimewakumbusha haya na nitaendelea kufanya hivyo. Basi, timizeni amri hii na maneno yangu ya unyenyekevu; – na Roho Mtakatifu aweke muhuri wake juu yenu!

59. Nikiwa katikati ya ubatili wa dunia, nilimshukuru Mungu kwamba tumekimbia kutoka huko

59. 1) Tukiwa katikati ya ubatili wa dunia, niliishukuru Mungu kwamba tumeikimbia pamoja. – 2) Hakuna kilicho barikiwa zaidi kuliko hali yetu ya sasa, kwa sababu ni lengo kuu na pia kwa sababu kinatimizwa mara moja. – 3) Tumpende Mungu: kwani ni nani anayestahili upendo zaidi? Na ni upendo gani ulio barikiwa zaidi kuliko huu? Umeanza njia hii na kuanza, lakini mwisho bado uko mbali. – 4) Nyama lazima iuawa, hasa tamaa zake, kwa kuepuka kila kitu kinachoweza kuzichochea. [1, 67]

27. Jana jana, kwa amri ya bwana wetu, niliondoka kwenye monasteri, nikapanda hadi Patriarka, na kutoka huko hadi kwenye ibada ya kifalme. Nilitumia siku nzima huko, na nilipozunguka kuangalia, nikaona mandhari na sura, mizunguko ya masuala ya kidunia na pilikapilika zilizokuwa zikisukuma watu huku na kule, gumzo lao, wasiwasi wao mwingi na hila zao za kidunia: na haya yote yalikuwa wakati wa siku takatifu za Kwaresima. Hili lilinionidoa katika hali yangu ya kawaida ya akili; masikio yangu yalijaa gumzo la ajabu na macho yangu yakavurugwa na njozi nyingi na mbalimbali. Na hata sasa bado nahisi hivi ndani yangu; na ninatumia fursa ya wakati huu mwafaka kukujulisha hili. Kama vile matone ya mvua yanavyodondoka kutoka kwa wingu linalozidi kuwa nzito; basi, kwa moyo mzito, machozi yalitiririka kutoka machoni pangu, nami, baada ya kupumua kwa kina kutoka moyoni mwangu na kutuliza mvurugano wa mawazo yangu, nilimshukuru Bwana kwa kuonyesha huzuni yangu kwa maombi na niliwapongeza kwa kujiondoa katikati ya watu kama hao na kujitenga nao, na mmekataa hata mgusano mdogo zaidi na uchafu wa dunia, mkibaki katika njia ya utiifu, mkipambana kila siku na majaribu ya uvumilivu, na kupaa rohoni hadi vilele vya wema kupitia tabia inayomfurahisha Mungu na mwenendo wenye haki.

28. Ni nini kinachoweza kuwa na baraka zaidi, kinachotamanika zaidi, au cha utukufu zaidi kuliko cheo na hali yenu? – Ninyi kwa kweli ni watoto wa Kristo, watumishi wa Mungu Baba, mkiwa mmeacha nyama na damu. Malengo ya watu wa kidunia yapo katika mambo ya kidunia; malengo yenu yapo katika mambo ya mbinguni; kwao, dunia ndiyo kipaumbele; kwenu, mbinguni ndiyo kipaumbele. Ni asili yao kufurahi katika dunia hii bila furaha ya kweli, kuwa matajiri katika dunia hii bila hisia ya utajiri, na kufurahia mambo ya dunia hii bila kamwe kushibisha njaa yao ya raha. Siwezi kuongea juu yao vinginevyo. – Lakini ninyi mna furaha inayotokana na tumaini – mkifurahi kwa yale yaliyotangazwa katika enzi ijayo – na, ingawa mko maskini katika maisha haya ya sasa, mmefanywa matajiri katika yale ya milele; mkitenda kwa kujidhibiti kwa huzuni, mnahubiriwa baraka za kiroho zenye utamu usioelezeka. – Basi, tusitafute raha nyingine yoyote, tupeleke macho na fikra zetu kwa kitu kingine chochote, na kutamani chochote kingine isipokuwa kile ambacho tumetolewa kwa utunzaji wa kimungu na ambacho Roho Mtakatifu ametubariki nacho.

29. Njoo, tumpe utukufu Yeye aliyetuita. Njoo, tumpeni Yeye aliyetupenda hivi. Njoo, tumtumikie kama watumwa, ili tuonekane kuwa na haki ya kutawala vitu vyote. Njoo, tumtishie Yeye, ili ulimwengu ututishie, na majeshi ya malaika yatupende. Njoo, tujisafishe na matendo na mawazo maovu, ili Yeye, nuru ambaye kwa kweli haikaribiki, atuoge katika radi la Roho na atuinue hadi mlima mkuu wa makao ya kimungu, na atuwadhihirishe kwa watu kama mji wa kimungu. Je, umesikia anachosema mmoja wa Baba Watakatifu katika Gerondika: 'Tukimtukuza Yeye Mmoja, yaani Mungu, basi wote watatutukuza; lakini tukimdharau kwa dhambi zetu, je, hatutapata kinyume chake?' – Na ni nani asiyempenda Bwana? Ni nani asiyeshikamana na Nuru hii kuu isiyokoma? Nani asiyekimbilia Mtoaji huyu Mkuu wa Zawadi na Mpeaji wa Taji? Nani asiyetamani kutawala pamoja na Mfalme huyu wa wafalme milele? Nani asiyependelea, zaidi ya yote, kuasiliwa kama mwana na Yeye, ambaye kila uungu wa baba mbinguni na duniani unatokana naye—Baba wa neema na Bwana wa wote? Nani asiyetamani kushiriki katika umoja wa Baba na Bwana wetu Yesu Kristo, umoja ulio juu ya uwezo wa maneno, juu ya uwezo wa sikio, na juu ya uwezo wa akili? Umechagua hili na kulipenda; umeitikia wito na ukaja; umeanza kulitimiza na unaendelea kulifanya. Lakini mashindano (mapambano uwanjani) bado hayajaisha; mbio bado hazijaisha; ni lazima bado tujitahidi na kujitahidi kwa nguvu zetu zote; saa ya mashindano bado haijapita, kama vile midomo ile mikuu na ya dhahabu ya Roho ilivyotangaza. Je, hatusiki maneno ya Paulo, huyu nuru ya ulimwengu, Mtume wa Ulimwengu: *'Basi mimi ninawania, si bila kusudi; na kupigana kwangu si kupiga hewa tu; bali ninajidhibiti mwili wangu, na*

kuutawala, ili, baada ya kuwawahutubia wengine, mimi mwenyewe nisije nikawa nimefukuzwa' (1 Wakor. 9:26–27)?

30. Je, mnaona alichosema mtu wa Mungu? Ni lazima tuuue kiroho na kuidhibiti kwa nguvu farasi huyu wa mwili asiyewezekana. Basi, tuuonee na kuifunga mdomo. Mimi, mwenye tamaa na mwenye dhambi, nawasihi mhakikishe hailiki kinywa cha farasi, haimwagi mwendeshaji wake—akili—na kutufanya tuchukuliwe mzaha na maadui zetu. Tuepuke maeneo yenye mteremko mkali na hatari, ili safari yetu iwe salama zaidi. – Bila shaka, unaelewa ninachozungumzia. – Ole kwa mtazamo wa udanganyifu, kwani huingiza sumu ya dhambi katika roho! Ole kwa ujasiri ulio laana, kwani huwasha haraka nyumba ya wema! Ole kwa tabasamu za vijana zinazobadilishanwa kati ya vijana wasio na ndevu na wenye ndevu, kwani kwa papo hapo hututupa katika viwango vya chini kabisa vya tamaa! Ole kwa kushiba kwa tumbo na usingizi kupita kiasi, kwani husababisha na kuongeza mbegu mbaya za tamaa! Heri yao wanaojiunga wawili wawili, wakipanga mikutano na mazungumzo ya siri, na hasa wale wanaothubutu kufanya hivyo na kufichua mawazo ya aibu kwa kila mmoja, kana kwamba ni kwa manufaa na raha ya pamoja, kwani katikati yao si Kristo, bali ni Shetani! Bali jikingeni kwa hofu ya Mungu, na mpaa juu zaidi katika kupaa kwenu mbinguni.

60. Inuka na utafute uponyaji kutoka kwa Bwana, Mponyaji wa wote

60. 1) Inukeni na kutafuta uponyaji kutoka kwa Bwana, Mponyaji wa wote. – 2) Maisha yetu yameinuliwa—kama ya kimalaika—lakini sisi ni wa mwili na wa kidunia; kwa hiyo, ili kufanikiwa maishani, jitihada kubwa inahitajika kutoka kwetu. [1,69]

1. Inukeni na, mkiwa mmejirekebisha, tembeeni katika njia yenu ipasavyo. Yeye yeyote anayelala usingizi wa uvivu, amka kwa bidii. Yeye yeyote aliyeshusha mikono yake na miguu yake ikiyumba pande zote, anza kutembea kwa haki katika njia za amri za Bwana. Yeyote aliyepofushwa na mawazo ya tamaa, na aoge macho yake katika chemchemi ya machozi, na akipata kuona kwa kutokuwa na tamaa, na amsifu Bwana. Yeyote, kama mwenye ukoma, aliyejifunika kwa magamba ya dhambi, na amkaribie Bwana kwa bidii, naye atasikia: *'Nataka; safika'* (Mathayo 8:3), na baada ya kusafishwa, jitahidi kuiepuka kuleprozi hii. Yeye yeyote aliyepofu kiroho na kipofu akilini, tafuta kusikia na kusema—nanyi mtapata: kwa maana Neno la Mungu lina uwezo wa kuponya wote walioathirika ndani. Ninawaambia ninyi maneno haya kwa ajili ya wale dhaifu miongoni mwenu: kwa maana *'si wenye afya wanaohitaji daktari, bali wagonjwa'* (Mathayo 9:12).

2. Njia ya maisha yetu, tukufu na ya utukufu, haifikii ukamilifu kwa bahati nasibu, bali kupitia bidii na juhudi nyingi; lakini kadiri inavyokuwa ya juu—ya kimungu na ya kimalaika kwa asili—ndivyo inavyohitaji kazi na juhudi zaidi; kwani, tukiwa wa mwili, tunatafuta kufanana na wasio na mwili, na tukiishi katika dunia hii, tunajitahidi kuishi maisha kama ya mbinguni, tukilazimisha nafsi zetu kuishi, ingawa tumefungwa na mwili na damu, kwa namna isiyo ya kimwili na isiyo na damu: kwani, kama Mtume anavyosema, *'Nyama na damu haziwezi kurithi ufalme wa Mungu, wala kinachopita kurithi kitakachodumu'* (1 Kor. 15:50). Kwa hiyo, ni lazima tuwe na ustahimilivu mkuu, umakini mkuu na bidii kuu: *'Kwa maana mwili hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na mwili; na hizi zinapingana'*, kama anavyosema Mtume (Gal. 5:17). Basi, tahadharini, tusiruhusu sehemu bora iliyo ndani yetu itawaliwe na ile mbaya, wala ile inayostahili kutawala ndani yetu ifanywe mtumwa na tamaa za udhaifu za mwili, tusije tukajikuta tukitembea kwa vichwa, huku miguu yetu ikielekea juu.

61. Nusu ya Kwaresima Kuu; tumefanya bidii, na tunaona matunda: rehema za Mungu; tukiwa tumetoa shukrani, tuendelee mbele

61. 1) Nusu ya Kwaresima Kuu; tumefanya bidii, na sasa tunaona matunda: rehema za Mungu; tukiwa tumetoa shukrani, tuendelee mbele. – 2) Mungu na Malaika na watakatifu wote wanatazama mbio zetu; tujitahidi, tukishinda vikwazo na kuvumilia magumu. [1, 69]

3. Neema ya Roho Mtakatifu imetuongoza salama hadi katikati ya Kwaresima takatifu kwa nguvu na ujasiri mkubwa. Ninaamini kwamba itaendelea kutuwalizia kuanzia sasa na kutuongoza hadi siku ya Ufufuo inayotia uhai na nuru, ikileta msamaha wa dhambi na maendeleo zaidi katika maendeleo yenu ya kupongezwa. Tazama nyuma uone jinsi hali yako ilivyokuwa zamani, na jinsi sasa imepanda juu. Roho, mara tu inaposhikwa na shauku ya wokovu, husonga mbele bila kutambua katika jitihada hii na hupanda hadi vilele vya wema, ikiruka kuelekea mbinguni. Vivyo hivyo, ndugu zangu, tukiingia katika siku hizi kwa shauku na kuyaacha kando magumu na vikwazo vyote, tumetembea vyema na kwa haki hadi sasa na tumebadilika, tukaja kupenda utauwa na utimilifu wa amri kwa uaminifu; hatukupoteza chochote kati ya yale tuliyokuwa tumeupata

hapo awali, bali tumebarikiwa kwa mambo mapya; na moyo wangu umefurahi, na roho yangu imetamka shangwe, kwamba matunda ya bidii yenu ya kimungu yamezidi na shauku yenu takatifu imepewa sehemu bora. Haya yote, kwa kusema kwa maneno ya Mtume, *'si kwa yule anayetaka, wala si kwa yule anayekimbia, bali kwa Mungu apendae kuonyesha rehema'* (Warumi 9:16). Kupitia Yeye, wanyonge hupata nguvu, na wasio na *nguvu 'hufungwa nguvu'* (Zab. 17:33). Hata hivyo, tusiridhike tu na yale ambayo tayari yamefikiwa, bali tuendelee mbele kwa nguvu za ujana, *'ili ujana wetu uwe upya kama wa tai'* (Zab. 102:5); tuendelee kusonga mbele na kustawi daima, bila kuona kipimo cha wema tulichopata au hatua tuliyofikia kuwa cha kutosha, hadi tutakapopita kupitia malango ya kifo kutoka katika yaliyo ya muda kwenda yaliyo ya milele. Na kwa kweli tutabarikiwa, ndugu zangu, na kupokea sehemu ya Malaika watakatifu.

4. Ni utukufu na heshima iliyoje tunapoishi, kama ipasavyo, kulingana na njia yetu ya maisha. Bwana wa wote anapotutazama, anafurahi; na watakatifu wote hufurahi na kusanyuka. Kama vile tunavyotazama kwa macho yetu wale wanaokimbia uwanjani, ndivyo Mungu na umati wote wa malaika na mkusanyiko wa watakatifu wote wanavyotutazama na kuhukumu thamani ya matendo yetu. Basi, ndugu zangu, tusimame imara katika mbio hii kuu njiani kutoka duniani hadi mbinguni; tumshinde adui yetu, tumdunge chini anapojaribu kutupambana, na tumtupe mbali kwa ari yetu shujaa dhidi yake. Yeye ni moga, hana nguvu na ni mnyonge; ndiyo maana ndugu wa Mungu, Yakobo, anapaza sauti: *'Mkabilini shetani, naye atawakimbia; mkaribieni Mungu, naye atawakaribia'* (Yakobo 4:7–8). Tusijiruhusu kurudi nyuma kwa njia y ; maana hili halinafaa kwa wale wanaokimbia kwa nguvu zao zote. Tusiiende kwa uvivu; maana hili si la heshima kwa wale wanaoharakia ushindi. Lakini tukiwa tumejinyima matendo yetu na tamaa zetu, na tukiwa tumeinua macho yetu mbinguni, tukamilishe mbio zetu hivi, ili sisi pia tuweze kusema pamoja na Paulo: *'Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa na imani; sasa imenitangulia taji la haki'* (2 Tim. 4:7).

62. Utaratibu wenu umeimarika: uendelezeni

62. 1) Utaratibu wenu umeimarika: uendelezeni. – 2) Kila mmoja atimize wajibu wake – hasa wewe, msimamizi, na kisha wote wanaokufuata: wakuu wasimamie mambo vizuri, na wasimamiziwa watii kwa hiari. – 3) Pendeni toba na mabadiliko ya majukumu. Maonyo ya Mt. Teodoro Kuhusu Idhini. [1, 70]

5. Utukufu na shukrani ziwe kwa Bwana, ambaye ametuunganisha pamoja na kutuweka katika umoja wa nia na mapenzi. Kwa nini ninathubutu kusema kwamba Kichwa chetu ni Kristo, ambaye, kama Amiri wetu Mkuu, tutamrejelea kila kitu na kugeuza kila kitu kwa utukufu wake? Na ni nani aliye barikiwa zaidi kuliko ninyi, ikiwa hamtaacha hali njema kama hii hadi mwisho? – Bwana awafanye daima muwe na umoja miongoni mwenu, mtakaswe na kupata nuru zaidi na zaidi, na mwendelee mbele bila kuchoka, hata kwa matendo madogo ya wema. Utaratibu wenu umeimarishwa: ulinde.

6. Kila mmoja atimize wajibu wake kama alivyoamriwa. Kila mmoja ajishughulishe na mambo yake mwenyewe wala ajisifu juu ya mwenzake, akidumisha mpangilio katika kila hali. – Angalia sana, Ewe mtoto wa msimamizi, jukumu lililo juu yako, *'wakikemea wale wanaokupinga kwa upole'* (yaani wasiotii) (2 Tim. 2:25), na usifanye chochote kwa upendeleo au hasira. Dumu, anasema Mtume, *'kwa wakati na bila wakati'* (2 Tim. 4:2). Fahamu *'bila wakati'* kumaanisha: wakati wote; dumu na kuwa macho wakati wote. – Kwa vyovyote vile, kuwa kama unavyoniona mimi, ingawa mimi ninakosa katika kila upande. Kila ninachoruhusu, ruhusu nawe; na kila ninachojiepusha nacho, jiepushe nacho: nikipiga, piga; nikisamehe, samehe; nikionyesha rehema, onyesha rehema; nikisamehe dhambi, samehe dhambi; ukipenda, penda – ili mpate kusikia: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo madogo, nitakuweka juu ya mambo makuu; ingia katika furaha ya Bwana wako'* (Mathayo 25:21). Wale wanaokufuata wafanye vivyo hivyo – na, kwa zamu yao, wale wanaowafuata. Hii hapa ni sheria ya ajabu: kwamba wale walio chini ya mamlaka waimarishe na wale walio na mamlaka, na kwamba, kama vile wale walio na mamlaka wanavyojawa na uangalizi wa busara kwa wote, ndivyo pia wale walio chini ya mamlaka wanavyopaswa kujawa na upole, kutokupinga, utiifu wa unyenyekevu na utekelezaji wa haraka wa yale yaliyoamriwa.

7. Penda adhabu za kujinyima na mabadiliko katika majukumu na kazi, ukiwa na uhakika kwamba wale wanaopanga haya wanakusudia mema yako. – Lakini unapokosea, kwa sababu ya kutojali kwangu na dhambi zako mwenyewe, usitafute ruhusa yangu kabla ya wakati; kwani mimi—ingawa mimi ni mwenye dhambi—ndiye mlinzi wa vifungo hivi mbele za Bwana, Ambaye, kupitia kwa Mtume mkuu na wa juu Petro, aliniambia: *'Kila kitu utakachofunga duniani kitakuwa kimefungwa mbinguni; na kila kitu utakachofungua duniani kitakuwa kimefunguliwa mbinguni'* (Mathayo 16:19). Basi vipi—nionyesheni rehema, watoto wangu—naweza kusamehe kwa upuuzi yale yasiyoweza kusamehewa na kuvunja yale yaliyofungwa? Je,

hamuoni kwa hofu gani ninalazimika kufanya hivi, ili daima niwe na haki ya kimungu inayoniunga mkono katika kufunga na kusamehe hivi? Basi, tutaipata wapi hiyo nuru ya utambuzi, ili utoaji wetu wa adhabu ya toba na hukumu zetu zifanyike, kana kwamba, kwa umoja na Mungu? Ingawa inaweza kuonekana ni majivuno kusema hivyo; lakini, kimsingi, hivi ndivyo inavyopaswa kuwa na ndivyo ilivyo. Nimevamiwa na hofu na kushindwa na aibu ninaposema hivi, na naomba kwamba ardhi isifunguke ikanimeza, au milima isisogee ikanifunika. Lo, mimi! Lo, mimi! Jukumu gani kubwa nimewekewa! Jueni hili, msinilazimishe: kwani inaweza kutokea nikatoa ruhusa, ilhali Mungu hakubali, akiwa amekataa ombi langu, kwa kuwa Asili Safi Zaidi haitahudumu kwa hisia zangu za upuuzi na maamuzi yangu, bali itapinga kitendo changu na hata kuniondoa miongoni mwa walio hai, kama alivyomfanyia Eliya. Mungu awe shahidi kwenu, ndugu zangu, kwamba nasema haya si kwa nia ya kuwahuzunisha, wala kuwanyanyasa au kuwalazimisha kwa nguvu, au *'kuwalisha kundi la Kristo kwa kulazimisha na kwa taabu'* (1 Petro 5:2). Isinipate hili, Ee Bwana! Hilo lingeleta faida gani kwangu? Wazo langu kuu ni kuokoa ninyi, kondoo wa Kristo na kondoo wa Mungu, kwa njia zote zinazowezekana. Kwa maana Bwana aliweka hili kuwa ishara ya kwanza na kuu ya upendo kwa Yeye katika maswali Yake kwa Petro mtakatifu (Yohana 21:15 na kuendelea). Mkithamini maneno haya mioyoni mwenu na kuyatekeleza kwa uaminifu katika maisha yenu, tembeeni katika njia ya haki, mkifurahi katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

63. Baada ya kusherehekea Pasaka, tuendelee katika roho ya Kwaresima, ili tusipoteze tulichokipata katika msimu huu, bali tukizidisha

63. 1) Baada ya kusherehekea Pasaka, tuendelee mbele kwa roho ya Kwaresima, ili tusipoteze tulichokipata katika msimu huu, bali tukizidisha. – 2) Tukikumbuka tunakoelekea na tutakachofikia, tusijishughulishe na tamaa za mwili, wala kushikilia uzuri wa mwili. – 3) Tumejaliwa mengi sana wakati wa Pasaka na kabla yake: si busara sasa kujirusha katika kinyume chake. – 4) Ndugu zetu wanaondoka mmoja baada ya mwingine; tusibaki nyuma sisi pia: kwa hiyo, tuzingatie wajibu wetu. [1, 71]

8. Sasa tumeadhimisha Malkia wa Siku, Pasaka Takatifu; tumetangazwa nuru kwa sakramenti za kimungu na tumeipokea utakatifu wa Roho katika ufungo wa amani na upendo wa kiroho. Sasa tunaashiria mwanzo wa siku zilizosalia za mwaka. Basi, tugeuzwe kwa wema katika siku hizi, tukawa bora zaidi kuliko awali, na tusijiruhusu kurudi nyuma kwa njia yoyote, tukidhihaki juhudi za kujinyima na kazi za kiroho za msimu uliopita wa Kwaresima; bali, tujenge juu ya wema wetu wa awali na tuongezee wengine; na chochote ambacho tumejipatia na kufikia kwa haki—iwe kwa heshima au kwa ukimya, katika usafi au katika uaminifu wa moyo, katika kufunga au katika aina nyingine ya ibada—hivyo, siku baada ya siku, hatobaki tu tukiwa salama, bali tutaongezeka na kujikamilisha kwa sifa njema.

9. Tunatiririka kuelekea kwa Mungu, tukifikia Ufalme wa Mbinguni, kuelekea kwenye nuru, kuelekea kwenye uzima, kuelekea kwenye furaha isiyoelezeka, kuelekea kwenye paradiso tamu na yenye heri, kuelekea kwenye makao ya milele, kuelekea kwenye maeneo ya ajabu ya utukufu, kuelekea kwenye kwaya za malaika, kuelekea kwenye shangwe za Watakatifu, kuelekea kwenye urithi unaotungoja. Basi, tusijiruhusu kusahau lengo lililo mbele yetu; tusijiruhusu kupunguza bidii yetu njiani, wala kubembelezwa na mawazo yasiyofaa. Tusiweze kujihusisha na anasa za kimwili, wala tamaa za kidunia, wala tamaa za mwili, wala kushawishika na uzuri wa uso, umbo, au tabasamu. Tujitafute wenyewe, kama anavyosihi teolojia Gregori. Je, unaona jinsi Hawa alivyoteseka, akiwa amevutiwa na uzuri wa tunda la dhambi? Tusije tukateseka kwa jambo lolote la aina hiyo! – Na kwa kweli, tunapata nini kwa kujiruhusu tamaa zetu na matamanio yetu ya kishenzi? Ingekuwa jambo moja kama isingekuwa na madhara; lakini kwa kweli, mbali na mtafaruku wa ndani, kuna pia aibu na unyonge mbele za Mungu na wanadamu.

10. Mungu amekuongoza, baada ya siku kuu za Kwaresima, katika Pasaka Takatifu, akikuhuisha kupitia Ushirika wa Mwili na Damu Yake Takatifu: basi vipi, ewe maskini, unathubutu kumtolea Bwana kitu kinachokinzana na hayo? Unaruhusu vipi nafsi yako kugeuka nyuma kwa matendo yasiyostahili? Je, Mungu hakukupatia akili? Je, hakukuumba uwe na busara? Je, huna macho ya akili? Kwa nini basi unabaki kimya? Kwa nini huangalii kulia uzuri usioeleweka wa Bwana na kuelekeza roho yako kwake, bali badala yake unaelekeza mtazamo wako kwenye mambo ya chini, kwenye aibu ya dhambi, kwenye uchafu wa tamaa za aibu? Basi, tuwe na nia timamu; tujaze akili zetu kwa yale yanayopeleka kwenye furaha ya milele, na tuelekeze nia na kazi zetu kwake.

11. Sio kuwapendeza tu ndivyo huwa nazungumza nanyi daima, wala si kutimiza tu wajibu wa kuhubiri, wala kusikia kelele za sifa; bali kwa sababu, nikijaa hofu kwa wazo la jukumu langu, ninatetemeka

kwa ajili ya wokovu wenu. Tunafanya kazi kwa ajili ya Mungu aliye hai, na kiti cha hukumu kitakatifu na kisichoweza kupotoshwa kinatungoja, pamoja na thawabu isiyo na mwisho: kwa maana *'huko moto hauzimiki, na mende haafi'* (Marko 9:44). Ndiyo maana nawapigia kelele, na, kana kwamba ninashikilia vilio vyenu, nawasihi—tusiruhusu saa ya mwisho itupate tukiwa hatuja tayari, wala mwisho wa maisha yetu uashiriwe na uzembe. Tunashuhudia fumbo la kifo likifanya kazi kila wakati, na mbele ya macho yetu kabisa, kama mnavyoona, ndugu zetu wanakufa. Mkiwaona hivi, jisemeeni mioyoni mwenu: 'Na sisi vipi? Je, haitakuwa vivyo hivyo kwetu? Je, tutaendelea kukaa hapa? Na tukikaa, tutaishi kwa muda gani? Je, kaburi halitutegemei pia? Je, hatuwezi kuona sasa hivi jeneza letu—kitanda chetu cha mwisho na mahali pa kupumzika, kilichojaa miiba na harufu isiyovumilika?" Kwa maana *"ni mtu gani atakayeyoishi asione kifo?"* (Zab. 88:49).

64. Tumepewa wito ulio juu; tufurahi, tushukuru, na tutende, tukichukua kila kazi kwa ajili yake na kuvumilia yote

64. 1) Tumepewa wito mtakatifu; tufurahi, tushukuru, na tuchukue hatua, tukifanya kazi yote kwa ajili yake na kuvumilia yote. – 2) Kama kuna masaibu mengi; lakini uzima wa milele na Ufalme wa Mungu viko mbele yetu: basi, tuupende masaibu huu, na tuvumilie kwa shauku. – 3) Tazama mifano ya wale wazee watakatifu waliokuwa waongozaji wetu. – 4) Tazama mifano ya wale waliotukuzwa kwa utiifu wao. – 5) Na waiga, ili tuchukuliwe kuwa na haki ya kupata sehemu ya utukufu wao. [1, 72]

12. Tunapaswa kufurahi kwamba tumeitwa na Mungu na kuchaguliwa kwa ajili ya maisha matakatifu kama haya – na kufurahi sana hata tukasahau taabu za kujinyima na kuziona nyepesi huzuni zote zinazokutana nazo katika njia ya maisha ya wema, kwa kutazamia raha za baadaye. Hatujapokea, wala hatumiliki, cheo cha kijeshi, wadhifa wa kiraia, heshima ya kamanda wa jeshi, au utawala wa kifalme unaotamaniwa sana na wengi; bali kitu kikubwa zaidi kuliko vyote hivi, na makao ya juu ya mbinguni – si kwa maneno tu, bali kwa matendo. Kwa maana *'tukiteseka naye, tutatawala naye pia'*, anasema Mtume (Warumi 8:14; 2 Tim. 2:12). Basi, tukiwa tumepokea neema hii kutoka kwa Mungu—na tukiipokea kama zawadi, si kwa nguvu zetu wenyewe—je, hatupaswi kufurahi na kusanyuka, kutoa shukrani na kuomba, na kufanya na kusema kila kinachohitajika ili kuihifadhi na kuilinda salama dhidi ya shutuma mbalimbali za mtawala wa ulimwengu wa chini, zinazolenga sisi? Hivyo basi, ndugu zangu, kila huzuni na ikaribishwe kwetu, na kila taabu iwe tamu na ya kutamaniwa, tunapotimiza wajibu ulio juu yetu; na kwa sababu hii, tukubali kila ukosefu wa kujinyima kwa furaha, – kujitenga na ulimwengu kama kukaribia Mungu, – kujitenga na anasa kama kushiriki baraka za mbinguni, – ukandamizaji wa kujinyima kama lishe tele.

13. Tunywe maji na tukale mkate mkavu, tufanye kazi kwa bidii kwa mikono yetu, tuchoke katika fikra zetu, tuchomwe na vishawishi vya mwili, tuchanwe na tamaa, tuuawa na uhaba, na tuishi maisha haya bila marafiki wala wenzetu, bila jamaa, bila baba wala mama: ina umuhimu gani? Maisha ya milele yako mbele yetu, Ufalme wa Mungu umetayarishwa kwa ajili yetu, furaha ya baraka nyingi zisizopimika, uhai usioisha uliobarikiwa, utajiri wa utukufu na heshima, na wingi wa baraka nyingine kuu ambazo lugha ya binadamu haiwezi kuzielezea. Basi, tujitahidi kwa nguvu na azimio; tupende matendo ya kujitolea na kazi za wema, ili tupate taji na kupata hazina ambazo jicho halijawahi kuziona, ambazo sikio halijawahi kuzisikia, na ambazo hata hazijawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu (1 Kor. 2:9).

14. Tunapaswa kuchukua mfano kutoka kwa maisha ya mababa zetu wa kale, kufuata nyayo za wema wao, kupenda matendo yao, na kuakisi taswira ya maisha yao ndani yetu. Ndivyo alivyo mtangulizi wetu mkuu, Antwoni Mkuu, wa kwanza kumshinda adui yetu na kutandaza njia kwa ajili yetu ya ushindi wa kujinyima. Ndivyo alivyo Arsenius aliye barikiwa na mfano wa malaika, aliyefikia viwango vya juu kabisa vya wema wa kujinyima na sasa anasimama kama mfano wa utukufu kwetu. Ndivyo alivyo Pachomius mtakatifu na wa kimungu, anayeitwa babu yetu. Ndivyo alivyo Hilarion mtakatifu zaidi, aliyeangaza kwa wema kama alfajiri inayochomoza kila asubuhi. Ndivyo alivyo Arsenius aliye barikiwa na mtakatifu kama malaika, aliyefikia viwango vya juu zaidi vya wema wa kujinyima na sasa anatuombea utukufu. Ndivyo alivyo Pachomius mtakatifu na wa kimungu, anayeitwa baba yetu wa kiroho.Ndivyo alivyo Hilarion mtakatifu zaidi, aliyeangaza kwa wema kama alfajiri inayochomoza kila asubuhi. 15. Lakini sasa tugeuze fikra zetu kwa wale walioonyesha mifano kamili zaidi ya utiifu; kwani waliotajwa hapo awali nao walitukuzwa, wakiwa wameandaliwa mapema na neema ya utiifu.

15. Lakini sasa tugeuze fikra zetu kwa wale ambao wameweka mifano kamilifu zaidi ya utiifu; kwani waliotajwa hapo awali walitukuzwa wakiwa wameandaliwa mapema na neema ya utiifu. Dosifeo, Mwana wa

Nuru, baba yetu aliyetolewa na Mungu, anatuhimiza utiifu usio na maswali; Dometiano[86] , baba yetu aliyeangaziwa na Mungu, huimarisha upendo wetu kwa baba zetu wa kiroho; Baba Kir[87] , baba yetu aliyechaguliwa na Mungu, hututia nguvu katika kuvumilia matukano na dhuluma; Zekaria[88] , baba yetu mwenye heshima kuu, anatuelekeza kwenye hekima ya unyenyekevu; Silvan[89] , baba wetu anayelia sana na mnyenyekevu zaidi, anatubadilisha kuwa bora; Yona[90] , mtu mwenye bidii na mfano wa utiifu kwa amri za Bwana, huamsha ari yetu ya kazi za mikono. Tunawezaje kuwakumbuka, bila kuhamasika kuiga matendo yao, utauwa wa mtukufu Petronius[91] , utiifu wa Afre wa kimungu[92] , na Mt. Marko[93] , unyenyekevu wa Paulo[94] , mtakatifu mwenye heshima zote, na wote wenye wema kama huo waliokuwa wanyenyekevu?

16. Hata saa moja haitoshi kuwataja wote. Hawa pekee wanatosha kututia moyo kujitahidi kuiga mfano wao na kufuata nyayo zao. Basi, tufanye kama walivyofanya, tukifanya kazi kana kwamba tuko bega kwa bega nao na tukisaidiwa nao. Na kwa njia hii, tukiwa kama o, tutatajirishwa na matendo ya haki na ya wacha Mungu; na hapo tutahesabiwa kuwa na haki ya kushiriki katika utukufu na taji zao, katika ufalme wa mbinguni wa Bwana wetu Yesu Kristo.

65. Tukitafakari yale ambayo Manabii, Mitume na Watakatifu wengine walisumbuliwa kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, tujazwe ari

65. 1) Tukitafakari yale Manabii, Mitume na Watakatifu wengine waliyovumilia kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, tuwe na bidii. – 2) Ni nini ambacho mtu mwingine hangevumilia kwa ajili ya upendo wa kimwili? Je, sisi, kwa ajili ya Bwana, hatupaswi kuvumilia kila kitu? [1, 73]

17. Usidhani kwamba si jambo kubwa kufikia Ufalme wa Mungu. Kwa ajili yake, kama ilivyoandikwa, watakatifu wote *'walitembea wakiwa wamevalia maganda ya kondoo na kondoo jike, wakiwa wahitaji, wateswa, wakitendewa mabaya, wakizururа majangwani na milimani, katika mapango na mapango ya nchi, ambao dunia haikustahili'* (Ebr. 11:37–38): Isaya alikatswa vipande viwili; Yeremia alitupwa kwenye shimo la matope; Yona alitupwa baharini na kumezwa na samaki mkubwa; Danieli alitupwa kwa simba ili wamla; vijana watatu walitupwa kwenye tanuru ya moto; Zekaria, baba yake Yohana Mbatizaji, alikufa kwa upanga; Yohana Mbatizaji mwenyewe pia alikatwa kichwa kwa upanga. Na singekuwa na muda wa kutosha kusimulia hadithi ya Paulo mtume, ambaye alizungumzia nafsi yake, akisema kwamba alikuwa amepitia njaa na kiu, baridi na uchi, kazi ngumu na taabu, (2 Kor. 11, 27) na katika taabu nyingine nyingi zisizohesabika—ya Mt. Stefano, aliyerushiwa mawe hadi kufa—ya Yakobo, ndugu wa Mungu, aliyeuawa hekaluni. Na ningeanzia wapi kuorodhesha mateso ya Mitume wengine, dhiki za watakatifu mashahidi na matendo ya ajabu ya waumini watukufu? Hazina hesabu. Hivyo ndivyo walivyohesabiwa kuwa wastahiki kupokea baraka zilizohadidiwa, zisizoweza kuelezwa kwa ajili ya milele yote! Na sisi pia, katika unyenyekevu wetu, tujitahidi kwa njia ileile. Kwa maana, kama vile Mtakatifu Basil Mkuu anavyofundisha, heshima hizo, kazi hizo na taji hizo ni urithi wa washindi. Tuendelee kuwa wapiganaji, tujishikilie, tukiwa tayari daima kwa mashindano, na tumkabili adui; tusirudi nyuma mbele ya magumu, tusikate tamaa kwa mapigo, wala kugeuka nyuma; shauku, kama moto, iwake ndani ya mioyo yetu, na hakuna kitu kiwe imara mbele ya macho yetu, hata mashetani watakimbia: kwa maana, kama ilivyoandikwa, wanayeyuka kama nta mbele ya uso wa moto huu wa kiroho (Zab. 67:3); Watu pia wataogopa, au angalau, wajisikie aibu; na sisi, tukishinda yote, tutapanda hadi mahali ambapo maisha yetu na pumziko letu lisiloelezeka viko.

18. Mara nyingi tunaona jinsi mtu, akiwa ameteketezwa na upendo wa kimwili, huvumilia kila kitu na huchukua kila taabu, akiwa na jambo moja tu akilini mwake: kumkaribia uso wa yule anayemtamani kwa tamaa mbaya; hapati shibe kwa chakula, wala kuridhika kwa kinywaji, wala kupumzika kwa usingizi, na hatamani kitu kingine chochote kizuri au kinachotuliza, bali roho hii maskini iko tayari kwa kila aina ya kazi na masaibu mengine, hata kufikia hatua ya kumwaga damu, ikitokea hivyo – ili kupata na kujilundikania nini? – Ili kuharibu roho yake katika Gehena ya moto usiozimika. Je, sisi, kwa ajili ya upendo wetu mkuu kwa

[86] Mfuasi wa Mt. Savvas. Ibada siku ya Jumamosi ya Kwaresima.
[87] Baba mtakatifu wa Misri, karne ya 6. Jumamosi ya kufunga jibini.
[88] Baba Mtakatifu Mmisri, 5 Desemba.
[89] Mtakatifu wa Kipalestina, Jumamosi ya Kwaresima.
[90] Huenda ndiye baba wa Theodora na Theophanes, wanaokumbukwa tarehe 22 Septemba.
[91] Mwanafunzi wa Mt. Antwoni Mkubwa. Jumamosi ya kufunga jibini.
[92] Mtukufu wa Nitra. Jumamosi, ya Kwaresima.
[93] Misri, 5 Machi.
[94] 4 Oktoba.

Kristo mwema, mzuri, asiyeweza kuelezwa na aliyeutukuzwa, Mungu wetu, tusibaki kwa unyenyekevu chini ya nira ya utiifu huu uliobarikiwa na mtakatifu hata kufikia uzee, tukivumilia kila huzuni na kila mshale—iwe wa fikra au tamaa, iwe ni matusi au mashambulizi, iwe ni vishawishi au uhaba, iwe ni matukano au dharau, iwe ni unyanyapaa au kashfa, au kitu kingine chochote cha aina hii? – Sisi, kama viumbe wenye akili, hatupaswi kufananishwa na wanyama wasio na akili wala kuwa kama wao. Lakini kama vile tulivyoanza na, baada ya kufanikiwa hadi sasa, tumefika hatua fulani, ndivyo pia tuendelee kujitahidi kwa bidii, ili tuweze kukamilisha safari yetu kwa mafanikio katika Bwana.

66. Mmekabidhiwa kwangu na Mungu; ndiyo maana nina shauku kubwa ya kuwafundisha

66. 1) Mmekabidhiwa kwangu na Mungu; ndiyo maana nina shauku kubwa ya kuwafundisha. – 2) Nawasihi: wajiokoe, na, mkiwa mmejiokoa, niokoe nami. [1, 74]

19. Kwangu mimi, mimi mwenye dhambi, ni kazi gani nyingine ingekuwa muhimu zaidi kuliko kukuangalia ninyi, kundi langu, sehemu yangu, urithi wangu? Kwa maana yeye ambaye mfalme wa dunia anamkabidhi utawala wa watu au amri ya jeshi huweka makini yake yote katika jambo hili siku baada ya siku, ili, kwa kuruhusu jambo lolote linalomkasirisha mfalme, asije akapata adhabu au hukumu: basi mimi, roho maskini, niliyepewa mamlaka juu yenu—ninyi ambao kwa kweli ni askari wa Kristo—ningeweza vipi kuwa mvivu, si kwa mwaka mmoja au mwezi mmoja, bali hata kwa siku moja au saa moja, na nisitoe uangalifu wangu wote kwa ajili yenu kwa neno na kwa tendo, ingawa ninakosa yote mawili? Ndiyo maana mimi, ingawa si mwafaa wala dhaifu, nawakumbusha, nawatangazia, nawahimiza, nawasisitiza, nawaomba—moyo wangu, nuru yangu, sifa yangu—maisheni kwa njia inayostahili wito wenu.

20. Kama vile ninavyohisi furaha kuu ninapofikiria wokovu wenu nyote na thawabu kuu inayonisubiri kwa ajili yake, ndivyo pia ninavyoshikwa na hofu kuu na mtetemo ninapofikiria ni jibu gani nitakalopaswa kumpa Mungu kuhusu kila mmoja wenu. Basi, nisaidieni, watoto wangu, na, licha ya udhaifu na upofu wa kiongozi wenu, mkokole, ili mtaweka salama mimi, mtu maskini, pamoja na ninyi wenyewe – mkokole kwa kutekeleza kwa bidii yote mliyoamriwa na yote yaliyo juu yenu: endeleeni kuwa na utiifu usio na mashaka, unyenyekevu unaofanana na wa Mungu, imani thabiti, ufunuo unaoangaza, bidii endelevu katika majukumu yenu, umakini wenye heshima wakati wa kuimba zaburi, kujidhibiti bila mzigo, unadhifu katika mavazi, unyenyekevu, kujiepusha na vicheko na mabishano, kuchukia kujionyesha, na upendo wa kindugu.

67. Kwa sababu naupenda, ninafurahi unapofanikiwa, na ninahuzunika ninapoona hali ya roho zako

67. 1) Kwa sababu nawapenda, ninafurahi mnapofanikiwa, na ninahuzunika ninapoona hali ya moyo yenu. – 2) Mmetangazwa kuwa wa haki kwa wito mkuu na mmeacha kila kitu kwa ajili yake; kwa sababu hii, kila mmoja wenu anapaswa kusikia hili: ingieni katika furaha. – 3) Ni wangapi waliotamani kuwa kama ninyi, lakini hawawezi: basi, mtukuze Mungu, na muwe wa haki. [1, 75]

21. Siku moja nitalazimika kunyamaza kimya kabisa. Lakini maadamu bado nina pumzi, sitakoma kuwakumbusha yaliyo ya haki, kama ilivyo wajibu wangu, lakini kwa upendo mkuu kwenu. Ninyi ni watoto wangu, kwa mapenzi na neema ya Mungu. Kwa nini, basi, moyo wangu ujaze furaha kuu namwonapo utauwa wenu na wema wenu, na maisha yenu ya wokovu? Wakati huo najazwa na matumaini mema na natembea kana kwamba mimi ni mfalme, nikimtukuza Mungu, na wakati huo hakuna kitu kingine kinachoniletea furaha. Lakini ninapoona fujo yoyote miongoni mwenu, ni kana kwamba mlima unanizitoa roho yangu, na ninatembea, kana kwamba nimepigiwa chini, nikiwa nimeinama kichwa, nikiwa na huzuni na kujilaumu kwa uongozi wangu duni kwenu, na nikijiambia: 'Je, kitu kizuri chochote kinaweza kutoka kwa mchungaji kama huyu?', kama ilivyowahi kusemwa kuhusu Nazareti. Basi, nionee huruma, watoto wangu, na mnifanyie furaha daima na kumtukuza Mungu kwa ajili yenu, kwa maendeleo yenu na hatima yenu iliyobarikiwa.

22. Kwa kweli, mmeingia katika wito mtakatifu, mkavaa maisha ya utauwa, na mkahesabiwa miongoni mwa kundi la malaika, kwa kuwa mlisikia na kumfuata sauti ile ya kimungu: *'Ukitaka kuwa mkamilifu, enenda, uuze mali zako, uwagawie maskini… ukanifuata' (Mathayo* 19, 21). Hivyo mmesulubishwa kwa dunia na *hamko* tena *'wa dunia'. Kwa maana kama mngekuwa wa dunia, dunia* ingewapenda; lakini kwa kuwa ninyi si wa dunia, *'kwa sababu hii'*, labda, *'dunia inawachukia'*, kama neno la Bwana linavyosema (Yohana 15:19). Siku hiyo mtaweza kujivunia, pamoja na Mitume watakatifu, mkimwambia Bwana: *'Tumeacha yote na tukakufuata'* (Mathayo 19:27); na kwa kweli hamkupenda baba, wala mama, wala ndugu wa kiume, wala ndugu wa kike zaidi ya Wewe, *'bali mmepata kuwa upotevu wa mambo yote'* (Flp. 3:8), ukiona upatikanaji wako peke yako kama hazina kuu zaidi. – Je, ninadanganya? Je, sisemi kweli? Je, hili si kweli ndilo ulilofanya?

– Kwa sababu hii utasikia: *'Njoo, wewe uliyebarikiwa na Baba yangu; urithi wako, ufalme uliokuandaliwa tangu mwanzo wa ulimwengu'* (Mathayo 25:34); au: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mengi: ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21), au kitu kinachofanana na hiki.

23. Ukiwa umehesabiwa kuwa mwafaa kwa baraka kubwa kama hii na ukiwa umeingia katika maisha ya ajabu na ya mbinguni kama haya, je, hufurahi? Je, hujisifu? Je, huwiwi pamoja na Daudi: *'Nitampa Bwana nini kwa ajili ya yote aliyonipa?'* (Zab. 115:3). – Ndiyo; lakini ongeza yafuatayo: *'Nitainua kikombe cha wokovu'* (ibid.); na hii inaashiria utayari wa kumwaga damu ya mtu kama mshuhuda wa imani inapohitajika. – Kwa kweli, kwa kweli, wapo wengi wanaotamani kuona mnachoona, kusikia mnachosikia, na kufikia mnachofikia; lakini iwe ni kwa ajili ya ndoa, au kwa ajili ya watoto, au kwa ajili ya ushirika wa kimwili, au kwa ajili ya utukufu wa kidunia, au kwa ajili ya utajiri, au kwa ajili ya desturi za kidunia, au kwa ajili ya njia nyingine mbalimbali zilizokubalika za maisha ya nje, hawana nguvu ya kujitenga na yaliyo ya kidunia na kujitahidi kwa ajili ya mambo ya mbinguni – na wanabaki, wakionekana kwa nje kuwa na furaha, ilhali kwa ndani wamezidiwa na huzuni nyingi. Basi, tumtukuze Mungu na tujitahidi daima kuongeza wema juu ya wema na kile kinachompendeza Mungu juu ya kile kinachompendeza Mungu, ili, tukistawi na kujikamilisha kwa njia hii, tuweze kudumu, katika amani na maelewano ya pamoja, kwa mpangilio mwema katika mambo yote, hata katika neno dogo kabisa, mwendo mdogo kabisa, mtazamo au ishara, na tuwe tayari daima kwa ajili ya mpito mtakatifu kupitia malango ya kifo kuingia katika urithi wetu mtukufu mbinguni.

68. Amani katika mambo ya upuuzi na yasiyo na maana; lakini malengo yetu ni ya juu, na kazi zetu zenye tunda

68. 1) Amani katika shughuli za upuuzi na zisizo na maana; lakini malengo yetu ni ya juu, na kazi zetu zenye tunda. – 2) Nani ametupa nguvu ya kuukataa ulimwengu? Mungu, ambaye amebariki tamaa yetu. Basi, tuendelee kuwa waaminifu kwa njia tuliyoichagua. [1, 77]

24. Utukufu kwa Mungu, aliyetuchagua tumboni mwa mama zetu kwa ajili ya wito huu mtakatifu na kutuita kwenye vilele vya ajabu na vilivyo barikiwa vya maisha ya kimonaki. Kwetu sisi—ingawa inaweza kuonekana ni ujasiri kusema hivyo, lakini si kigeni kwa malengo ya umonaki—tumejaliwa kwa kweli kuelewa mafumbo ya Ufalme wa Mungu kwa ukamilifu zaidi kuliko wale wanaoishi duniani, ambao wengi wao, ingawa wanaona, hawaoni, wakiwa wamepofushwa akili na mambo ya kidunia yanayowashawishi. Kwani wana nini? Wanapendezwa na utajiri na utukufu wa kupita, wanafurahi katika raha na anasa, wanapendezwa na manukato na harufu, mvinyo, mavazi ya kifahari, farasi warembo, wingi wa watumishi, nyumba za kifahari, mng'ao wa vito na upuuzi mwingine mbalimbali; wanacheka, wanacheza na kurukaruka kama mbuzi na kondoo, na wanashiba na kunona, kana kwamba wanatayarishwa kwa ajili ya kuchinjwa. Sitazungumzia kwa undani desturi zao nyingine nyingi za dhambi, wala yale yanayotokana nazo au yanayopelekea; maneno yetu yaishie hapa. Kwao, hili ni chanzo cha majivuno, kiburi na furaha; lakini si kwa wale waliomweka msalabani mwili wao na tamaa zake—kama sisi, 'tuliye *wa Kristo'*, kama Mtume anavyosema (Gal. 5:24), watumishi na watoto wa Bwana wetu Yesu Kristo. Sisi tuna tamaa tofauti na mwelekeo tofauti kwa vitu vingine. Tunatafuta faraja na raha zilizokusudiwa mwanadamu hapo awali katika Paradiso, ambazo uzembe ulitunyang'anya enzi za kale; na kwa lengo hili tutaifuata njia ya maisha ya mababa watakatifu wa kale, *'waliotembea wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na mbuzi, ambao ulimwengu wote haukuwa nao stahili'* (Ebr. 11:37), tukiepuka ulimwengu huu unaovutia na tukakaribia Mungu, tukitazama juu na kujitahidi kumwendea Yeye. Lakini kwa kuachana na vitu vyote, tunakuwa mabwana juu ya vyote. Ndivyo ilivyo ubwa wa wito wetu!

25. Nani, basi, ametutenganisha na mwili na damu, na wazazi, jamaa na marafiki, na nchi yetu, miji na vijiji vyetu, na kila kitu tulichokifahamu tangu utotoni? Nani ametuongoza kujitolea kuwa watumwa kwa baba zetu wa kiroho na mababa wakuu, na kujihusisha na kazi za kujinyima anasa za kujiepusha, kuwa macho na kulala ardhini, zinazofanywa siku baada ya siku? Nani ametuweka nuru na kutufundisha kuona dhahabu na fedha, utukufu na anasa—hata taji la kifalme na vazi la zambarau—kama visivyo na thamani, na kuona kuwa ni vyema na vya heshima zaidi kuvalia mavazi haya yaliyochakaa na yaliyofumwa kuliko mavazi yanayong'aa? Nani ametupa nguvu ya kukataa yote yaliyo ya kimwili na ya anasa, kuanza kufuata mfano wa mbinguni kupitia usafi, na kubaki safi na wasiochafuliwa kama Malaika? Mungu ametupatia haya yote kwa sababu tumempenda Yeye peke yake na kutamani baraka zijazo, utukufu wa milele, furaha isiyoelezeka, shangwe isiyo na kikomo, utajiri usioisha, na yote yaliyoahidiwa tangu zamani kwa baba zetu watakatifu na kuandaliwa kwa wote wanaotafuta kwa bidii kumfurahisha Mungu Mmoja. Lakini ikiwa tumeazimia hili,

tukalichagua, na kuweka nia zetu juu yake, basi tuchukue kila tahadhari kusimama imara ndani yake, tukijilinda kwa makini, tusije tukarudi nyuma kwa njia yoyote na, siku iliyowekwa, tukajikuta tuko nyuma ya waumini wa kawaida. Tujihadhari kubaki safi, tuendelee kukua na kuwa imara zaidi katika usafi, na tusijiruhusu kuharibika—si kwa akili, wala kwa macho, wala kwa moyo, wala kwa mwili.

69. Ni lazima tuvumilie mambo yote yasiyopendeza yanayotujia; na tuwe na haki ya kujiunga na safu ya wale wanaoteseka kwa ajili ya imani.

69. 1) Lazima tuvumilie mambo yote yasiyopendeza yanayotufikia; na tuweze kustahili kujiunga na safu za wabebaji mateso. – 2) Tafuteni Mungu, mkifurahia hali ya unyenyekevu duniani, kama Mwokozi alivyofanya. [1, 78]

26. Ni lazima niweze kuwasimamia roho zenu, nikitunza ninyi mchana na usiku, nikijenga ninyi kwa neno na kwa tendo, ili niweze kuwapeleka hadi kiwango kinachofaa cha ukamilifu. Lakini ninyi wenyewe msiwe na moyo mnyonge: kwani mimi, ambaye si mwafaa kuitwa mwalimu wenu, nikivumilia chochote kwa ajili yenu, basi nanyi lazima mvumilie kwa ajili yangu na kwa ajili ya wenzako; lazima mshiriki katika mateso ya wenzako na kusimamiana, mkisikuchukulia hili kama jambo geni kwenu, wala msiogope, wala mkitoroke, wala msiwe na moyo mnyonge mbele ya majaribu mnakayokutana nayo. Hatujawahi *'kupambana na dhambi hata kufikia kumwaga damu'* (Ebr. 12:4), *'hatujaingia katika moto na maji'* (Zab. 65:12), kama vile mashahidi watakatifu walivyofanya; wala bado hatujaumizwa wala kujaribiwa, kama kila mmoja wa watakatifu na wenye haki alivyopitia. Basi, tutajivuniaje katika enzi ijayo kwamba sisi pia tuliteseka kwa ajili ya Kristo, wakati hatuvumilii hata dhiki ndogo zinazotukabili kwa ujasiri na utulivu: kila ukosoleaji, unyanyapaa, aibu, dharau, dharau – na ningeongeza – mlo mdogo, kinywaji kidogo, mavazi yaliyochakaa, taabu ya utiifu, kuamka mapema kwa ajili ya ibada, kusimama wakati wa kuimba zaburi, na utekelezaji wa toba iliyowekwa. – Njoo basi, watoto wangu, tuvumilie kwa utulivu yote yaliyo magumu na yasiyopendeza, ili tuweze kuimba kwa kweli pamoja na Daudi: *'Nimemsubiri Bwana kwa subira'*, na kwa njia hiyo, kwa rehema za Mungu, tuchukuliwe kuwa na haki: *'Alinijali na kusikia sala yangu'* (Zab. 39:2). Katika enzi ijayo, wengine watawasilisha dhabihu tofauti: mashahidi watukufu mara tatu – damu zao; waumini wakuu wanaoheshimika – matendo yao makuu ya k na wema wao; na sisi – uvumilivu wetu mnyenyekevu wa yale yaliyosemwa hapo juu. Na najua kwa hakika kwamba hatutanyimwa sehemu yetu katika hizi, kama vile Antwoni mtakatifu anavyoshuhudia.

27. *'Mtafuteni Mungu* juu ya yote*, nanyi mioyo yenu* na *haiwe'* (Zab. 68:33). *'Tafuteni uso wake kwa bidii,'* ili uonekane katika mioyo yenu safi (Zab. 104:4). *'Kumbuka miujiza Yake, aliyotenda'* (Zab. 104:5) ndani yetu katika miaka iliyopita na anaendelea kutenda sasa, akiongeza umoja wetu, akitutunza na kutonyima chochote tunachohitaji katika maisha haya ya sasa. Na kwa yote anayotufanyia, tumpe heshima inayostahili. Je, anataka jambo lingine kutoka kwetu isipokuwa tumtishie na kumpenda kwa moyo wetu wote na akili zetu zote, na, kadiri tuwezavyo, tufuate mfano wa maisha Yake ya kimwili? Akiwa ameshuka kutoka mbinguni, alikuwa mgeni duniani, ili sisi pia tuweze kugeuza mawazo yetu mbali na tamaa zetu wenyewe. Alimtumaini Baba, ili nanyi mnifuate mimi, ingawa mimi si mwafaa, bila malalamiko. Alijinyenyekeza hata kufikia kifo, ili nanyi mjifunze kufanya vivyo hivyo, mkiinyenyekesha na kuwa wanyenyekevu katika mawazo yenu, maneno, matendo na mienendo yenu. – Ni nini utukufu wa kweli na wa kimungu, kama si kudharauliwa miongoni mwa wanadamu kwa ajili ya Mungu? Ni heshima gani na sifa njema ya mtawa, kama si kudharauliwa kwa ajili ya Mungu na kuhesabiwa miongoni mwa wasio na heshima? Na Mwokozi na Mungu wetu, alipochukua mwili, alichagua yaliyo ya unyenyekevu na ya chini, ili kuwatia aibu wenye utukufu na utajiri miongoni mwa wanadamu. Kwa sababu hii alizaliwa katika zizi, alilazwa kwenye malisho, aliitwa mwana wa fundi fanicha, akajulikana kama Mnazari, akiwa amevaa tuniki na vazi la nje la kawaida, anakanyaga kwa miguu, hupata taabu, anatishiwa kutupwa mawe na Wayahudi, anatukwa, anakamatwa, anasulubishwa, anatobolewa kwa mkuki, anawekwa katika kaburi – kisha anafufuka tena – ili atuweze kuhamasisha kuvumilia yote kama Yeye mbele ya Malaika wake, na kisha kututia taji katika Ufalme wa Mbinguni.

70. Mungu anahitaji nini kutoka kwako? Kujikana mapenzi yako mwenyewe na kutii mapenzi ya pekee ya abasi; kwa hiyo, msiidhani kujitenga na wengine katika jambo lolote, hata katika kutenda mema.

70. Mungu anakutaka nini? Kujikana mapenzi yako na kutii mapenzi ya pekee ya abati; kwa hiyo, msiidhani kujitenga na wengine katika jambo lolote, hata katika kutenda mema. [1, 79] Ninatafuta nini mimi,

au tuseme, Bwana wa wote na Mungu wetu anatafuta na kuwataka nini? Hakuna kingine isipokuwa mjisalimishe kikamilifu na muonyeshe utiifu usio na mashaka hata kufikia kumwaga damu, na kwa namna yoyote msiiepuke ile mliyoahidi na kuazimia kuishi na kutenda mbele ya usoni mwa Malaika watakatifu. Ninyi wenyewe mnajua kile ambacho midomo yenu ilitamka na ahadi mlivyotoa nilipowakata nywele zenu na kuwavika mavazi ya furaha na shangwe, nikiwasamehe dhambi zenu zilizobaki ambazo hamjaziungama, katika tumaini lisiloyumba kwamba kupitia msamaha wangu mnyenyekevu hapa duniani, Mungu mbinguni angenisamehe nazo. Basi, mawazo haya yasiyo na maana, hukumu hizi za kiholela, maneno haya yasiyo na maana na tamaa hizi zisizofaa za jambo lolote isipokuwa kile ambacho kimeamriwa na kuanzishwa kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, kupitia upatanishi wa baba yangu na baba yenu, kwa idhini ya watangulizi wenu, hutoka wapi kwenu? – Mmoja anataka kufunga kama anavyopenda, mwingine anataka kunyamaza kama anavyoona inafaa, huyu anataka kusoma anachopenda, yule anataka kushika wadhifa anaoutafuta – basi hizi ni mipango ya ubinafsi, zaidi ya hayo ni shughuli za mtu binafsi – na hivyo basi ndiyo inayosababisha mmomonyoko wa jumla? Je, kwa hili mlikusanyika pamoja? – *'Je, mligawanywa kwa ajili ya Kristo? Au mlibatizwa kwa jina la Paulo?'* (1 Wakor. 1:13). – Maneno haya yanafaa sana kwa wale ambao, wakiwa wamevutiwa na tamaa zao binafsi, hawaangalii wala hawazingatii jambo lile moja ambalo limewekwa wazi kwa unyenyekevu wangu na tafakari yangu ya kina kuhusu suala hili. Mungu hatafuti wala hatamani chochote kikubwa au cha ajabu kutoka kwenu, bali tu kwamba mzingatie ushirika ambao amewaita – sithubutu kusema, kutokana na kutokufaa kwangu na dhambi zangu nyingi – na kwamba muishi na kutenda kulingana na mapenzi na mwongozo wa mchungaji aliyewapatia, kwa utukufu wa jina lake linaloabudiwa. Hapa ndipo uwanja wa dhihirisho la ukuu na maajabu yako maalum – au tuseme, shujaa la mshuhuda la roho zako za heshima! – Ukishawishika, ni nini cha ajabu kuhusu hilo? Lakini kwa vyovyote vile usiruhusu ikushinde, kwa furaha ya shetani, na usizingatie misukumo ya ujanja na uovu ya adui huyu wako na wa Mungu, bali zingatia tu kuvumilia yote hadi mwisho, ukistawisha unyenyekevu na kustawi katika upendo, bila kujionyesha, bila kupandisha nyusi, bila kutafuta kuwa wa kwanza, usiwe mkali, usichochee mabishano au mizozo, kwa maangamizi ya wale wanaosikia. *'Basi, simameni imara, mkiwa mmejifunga viuno kwa kweli, na mkavaa ngao ya haki, na mkiwa mmefunga viatu miguuni mwenu kwa utayari wa injili ya amani'* (Efe. 6:14–15). – Na Bwana Mungu awape mafanikio na wokovu!

71. Sababu za dhambi ni kiburi na kutotii; na kutoka kwa hizo hutokana kila aina ya huzuni: ilhali kutoka kwa unyenyekevu na utii

71. 1) Sababu za dhambi ni kiburi na kutotii; na kutoka kwa hizo hutoka kila aina ya huzuni: kinyume chake, kutoka kwa unyenyekevu na utiifu hutoka kila aina ya baraka. – 2) Ninyi mliokuja kwetu kutoka miongoni mwa watu wa hadhi na matajiri, msiwajione bora kuliko wengine, bali jinyenyekezeni; mfuate Bwana, aliyejinyenyekeza kwa ajili yetu. – 3) Tujitahidi kuishi maisha yanayomfanana Mungu. [1, 80]

1. Tujihadhari tusiumia katika roho zetu, kwa kujiepusha na sababu zinazosababisha magonjwa haya na hivyo kuepuka uovu unaoambatana nayo. Sababu ya kwanza ya ugonjwa wa kiroho ni kiburi, ambacho ndicho kilichomfanya nyota ya asubuhi, aliyeng'aa alfajiri, kuanguka; ya pili ni kutotii, ambako ndiko mwanadamu wa kwanza alitupiliwa nje ya paradiso ya furaha; na kutokana na hivi vyote viwili ndipo palichipuka giza la aina na maumbo mbalimbali ya dhambi chafu. Kwa hiyo, je, kuna yeyote anayetaka kufurahia ustawi? Jiepushe na kiburi na ujivike unyenyekevu, kwa utiifu usio na mashaka; na furaha na shangwe vitakaa juu ya kichwa chako. Kwani ni baraka ngapi zitaambatana na vazi hili lililobarikiwa? – Amani, upole, heshima, uaminifu, utiifu usio na mashaka – na yote yaliyo mema, ya kupendeza na ya kutamaniwa, ambayo humtambulisha mtu wa kweli wa Mungu.

2. Ninyi mliokuja kwetu mkiwa mmetoka katika maisha ya kiburi, msiweke nia zenu katika mambo ya juu; kwa kuwa mmewajawa wanyenyekevu katika maisha kulingana na Mungu, msijivunie kuwa mmekuja kwetu kutoka kwa ukoo wa heshima, wala msijivunie hiki au kile mlichokuwa nacho hapo awali: maana labda mko maskini na mkosefu wa neema ya kimungu. Bali, mkimtazama Kristo, Bwana na Mungu wetu, Bwana aliye tajiri kweli wa wote, mkaongozwe na unyenyekevu (Warumi 12:16) katika mawazo na hisia zenu, mkifuata mfano wa matendo Yake: Alionekana maskini, aliwatii wazazi wake, alitembea kwa miguu, mara nyingi alichoka, *'alipomkejeliwa, hakumkejeli mwingine; alipoteseka, hakupinga'* (1 Petro 2:23), alivumilia mapigo shingoni, hakujitukuza kwa mavazi yake, akiridhika na kanzu moja na vazi la juu, alilala juu ya nyasi au ardhi tupu, na mkate mmoja tu na maji yanayotiririka vilitosha mahitaji yake ya chakula. Basi sasa, tukipata mambo mengi zaidi ya haya yote, tukizidiwa mizigo na kuchoka, sisi ni waigaji wa aina gani wa Bwana?

3. Kwa hiyo nawasihi: tujitahidi kwa ujasiri kwa ajili ya maisha yanayomfanana Mungu. Kwetu sisi, ambao tunatoka katika hali za unyenyekevu (kwa viwango vya kidunia) na si za utajiri, ni kisingizio gani kinachoweza kuwa kwetu kusumbuliwa na kuhuzunika kuhusu chakula, au mavazi, au mahitaji mengine, wakati tunatunzwa katika vitu hivi vyote kama wengine wanavyotunzwa? – Kila mmoja wa watu hao afikirie alichokuwa na alichokuwa. – Hata hivyo, nikiwa nimesema haya, sitaki kugawanya wala kutofautisha kati ya wa kwanza na wa mwisho: kwani nyote mmoja katika kiini chenu. Lakini nasema haya ili nyote mfanye kwa hiari yale mliyoamriwa, na msiwe na dhana za ziada kuhusu maagizo yangu—jinsi, kwa nini, na kwa madhumuni gani jambo fulani linafanywa.

72. Adhabu na hatua nyingine za kurekebisha zinaokoa vipi? Ni njia ya kwenda mbinguni

72. 1) Kwa namna gani toba na hatua nyingine za marekebisho zinaokoa? Ni njia ya kwenda mbinguni. – 2) Hakika, maisha yetu ya utiifu katika jumuiya ni ya kuokoa zaidi kuliko kitu kingine chochote. [1, 81]

4. Ni bora kiasi gani kwetu kuhuzunika kidogo hapa na kufurahi huko, kuvumilia adhabu hapa na kupata furaha huko, kuishi katika kifungo hapa na katika upana huko?! Inatupasa kujisalimisha kwa hiari kwa adhabu na kuwapenda wale wanaotutengeneza: maana tunapopotea kutoka kwa njia ya Mungu, si inatupasa kukubali tiba za uponyaji kwa madhara tuliyosababisha? Ni kwa sababu hii hasa, inaonekana kwangu, kwamba mababa zetu watakatifu na wenye huruma, wakisukumwa na huruma ya kimungu, walitumia hatua mbalimbali kali kwa ajili ya wokovu wa wale waliokuwa chini ya uangalizi wao: waliweka adhabu za toba, kufukuzwa kanisani na hata adhabu ya kimwili – kwa nia gani? Uokoaji si tu wa wale walioadhibiwa, bali pia wa wale walioishuhudia, wale wa zama zao na wale waliokuja baadaye; kwani wengi, hata kwa hofu ya kibinadamu, hurudi kwenye njia sahihi. Kwa nini, ukivumilia ukali wangu, nakuhakikishia mbele ya Mungu aliye hai kwamba utaokolewa katika Ufalme wa Mungu, ambao magonjwa, huzuni na vilio vitaondoka; ukibeba nira ya utiifu, utaachiliwa huru kutoka kwa tamaa za dhambi na kupaa hadi katika uana wa Mungu – utazima moto wa tamaa na utahesabiwa kuwa mwafaa kunywa maji ya kuburudisha na kuleta uzima katika chemchemi ya milele – utatembea sawasawa katika njia ya utiifu na kupokea taji za ushindi kutoka kwa Mfalme mkuu.

5. Basi, maisha yetu ya pamoja ni makuu na ya utukufu. Nira yake ni nzito na nyepesi, kama ilivyo nira ya Kristo, ambayo ni ileile, kulingana na neno Lake. Uhalisia wake wenyewe unashuhudia hili; ukweli wenyewe unaufichua. Na mtu yeyote asimsifishe au kumwita mtiifu wa kweli kuwa mtu anayeishi nguzo, mtu aliyejitenga, au mtawa. Nimesema 'wa kweli', kwa sababu mtawa wa kweli anayetiifu ni yule tu ambaye amemkabidhi roho yake kwa abati na na anatii mapenzi yake hata kufa. Tukipokea baraka kama hiyo, tunapaswa kufurahi na kushangilia; kwani ni jambo la ajabu kweli. – Ama yule anayeishi peke yake, hakuna cha kushangilia, hata kama anaishi maisha yasiyo na lawama. Basi, tuuheshimu mtindo wetu wa maisha na tudumishe utiifu wa kweli hadi kufa. Hatutajali iwapo wengine watatukemea au kututukana. Tukimwogopa Mungu, hatutaogopa wanadamu, wala hatushindwi na mashambulizi yao. Tukikumbuka lengo letu kuu, tujitahidi kulifikia kwa njia ya Bwana, naye atatuongoza katika safari yetu.

73. Njia ni ngumu na ya huzuni; lakini badala yake, faraja isiyo na kikomo inatusubiri: tusimame imara

73. 1) Njia ni ngumu na ya huzuni; lakini faraja isiyo na kikomo inatusubiri: tuvumilie. – 2) Hivyo ndivyo Wababa wote walivyovumilia; na sasa wanapata faraja, wakiwa wamesahau mateso: tuwaige. – 3) Je, umesikia neno kali? Vumilia; na kama Bwana alivyovumilia, akijidhalilisha hadi chini kabisa, ndivyo nawe utavumilia hili na kila huzuni nyingine. [1, 82]

6. Simamani imara katika mapambano, katika jitihada zako za utiifu na katika utiifu wako wa kishahidi; na kadiri siku za maisha yako ya duniani zinavyopita, tajirisha roho zako kwa wema kama dhamana ya Ufalme wa Mungu, na wajengee nafsi zenu baraka zisizoelezeka tulizohahidiwa. Njia ya Mungu ni nyembamba na ya huzuni; lakini pumziko linalotungoja ni pana na la kutosha. Mishale ya moto ya mashetani huanguka mmoja baada ya mwingine juu ya makao ya roho yetu, lakini umande wa Roho, ukiwazima, huelekeza juu yetu maji yanayotiririka katika uzima wa milele. Kunyongwa na huzuni, kukata tamaa na woga, kazi ngumu na jasho, uchovu na uchovu uliokithiri, na, pamoja navyo, mara nyingi, shutuma na lawama. – Hii ndiyo bahati yetu; lakini licha ya yote haya, furaha isiyoelezeka imetunzwa kwetu, na shangwe isiyo na kikomo. – Basi, hebu tuvumilie siku hizi chache za mapambano kwa ujasiri, na tufunikwe taji la haki.

7. Ni kazi gani ngumu waliifanya baba zetu waliobarikiwa zaidi, wakitumia siku zao katika kufunga, kukesha, machozi, maombi na kila aina ya mateso? Na sasa hawana huzuni yoyote kwa yaliyopita:

wamepokea furaha isiyoelezeka na pumziko lililobarikiwa zaidi. Vivyo hivyo, sisi pia tutaangalia kwa busara majonzi yanayotukumba wakati mwingine, tukiyachukulia kuwa madogo, au zaidi kama yasiyo ya kudumu kama ndoto au kivuli; na hataruhusu kujidhilisha nao, bali, bila kuyajali, tutatimiza amri za Bwana kwa nguvu za ujana. Usihuzunike kwa matusi, wala usionekane umepoteza heshima kwa lawama, wala usikasirike kwa ukosoaji, wala usinyongwe na huzuni, wala ujivunie kwa kiburi; bali ukiinama macho na kuweka roho yako mbinguni, uwe mwema, mpole, mvumilivu na mnyenyekevu kwa wenzako.

8. Tuseme mtu amesema neno kali – nini sasa? Kwa nini wewe uathirike na tusi hili? Kristo, Mungu wetu, alisikia maneno: *'Una pepo'* (Yohana 7:20) – naye akanyamaza; Alishtakiwa kwa *'kutoa pepo kwa nguvu za Beelzebuli'* (Mathayo 12:24) – naye hakusumbuka. Hata hivyo sisi, ambao kiasili ni wadogo na, katika maisha yetu, tunastahili kila shutuma, tunachubuka kama pora kwa neno dogo tu la kuudhi. Kwa nini tusifurahie utamu wa unyenyekevu zaidi? Kwa nini hatujifunzi kupitia uzoefu wema wa utii? Kwa nini hatuchukui silaha za watawa wa kweli katika jambo hili? Hata hivyo, silaha hizi si maandishi mazuri, wala uimbaji mtamu, wala ngozi nyeupe, wala urefu, wala mavazi ya kifahari, wala upole kupita kiasi, wala tabia ya kiburi ya kidunia, wala maneno marefu ya kujionyesha, wala maneno ya ujasiri na majibizano, wala kitu kingine chochote cha aina hiyo; bali kujiona kuwa mdogo kuliko wote na kumheshimu kila mtu kuwa bora kuliko wewe; kutokuwa mwepesi wa kunena, hasa kwa ukali; kutokuwa mcheshi, bali mwenye busara; kutafuta yale yaliyo ya unyenyekevu, kama wasemavyo, na yale yaliyo ya unyenyekevu, kuongozwa na hilo, kuwa mnyenyekevu, mwenye upendo, na zaidi ya yote, asiye na wivu. – Ninyi, hata hivyo, mnajua haya yote, kama waliofundishwa na Mungu, na daima mnafanya yale yanayomvutia Mungu. Basi, kaeni kama mlivyo; ridhiniwa na mambo yote; daima mwe na furaha ya kweli, mkitokana na tumaini moja la wito wetu.

74. Mfalme anapowaita wageni wake kwa chakula cha jioni, kila mtu huharakisha. Mfalme wa Mbinguni ametuitia; tutawezaje kutoharakia, tukivumilia yote? Tusianguke moyo, bali tukabiliane na kila kitu kwa ujasiri

74. 1) Mfalme anapowaalika wageni wake kwa chakula cha jioni, kila mtu hushindana. Mfalme wa Mbinguni ametualika; tutashindana vipi tusipofanya hivyo, tukivumilia yote: tusipoteze moyo, bali tuipigane kwa ujasiri dhidi ya yote. – 2) Kumbuka yote ambayo Bwana alivumilia wakati wa maisha Yake duniani; na ufurahi ikiwa utalazimika kuvumilia jambo linalofanana. [1, 83]

9. Ikiwa watu, wanapoitwa na mfalme kwa utukufu, ustawi, utajiri, faraja na raha, wanajitahidi kwa bidii, kwa moyo wote na kwa furaha kupata mambo haya: je, sisi hatupaswi zaidi ya hivyo, tukiiitwa na Mungu, Mfalme wa wote, si kwa mambo haya ya kupita na yasiyo na maana, bali kwa Ufalme wa Mbinguni, kwa nuru isiyoisha, kwa uzima usio na mwisho, kwa furaha isiyoelezeka, kwa kupokewa kama wana na urithi wa baraka za milele, je, hatupaswi, kwa furaha na shauku isiyochoka, siku baada ya siku na saa baada ya saa, kuzingatia wito huu na kujitahidi, kama inavyoagiza, kushinda vikwazo vyote, bila kuogopa chochote wala kusimama kwa chochote—si huzuni wala dhiki, wala njaa wala kiu, wala hatari za kifo wala upanga—bali tukitembea kwa ujasiri, kwa uangalifu na kwa moyo wote katika njia ya kujinyima, tukivumilia yote kwa urahisi, kwa ajili ya tumaini lililobarikiwa sana lililo mbele yetu. Ni kwa sababu roho imelala ndiyo mtu hupata kukata tamaa na kuwa mnyonge mbele ya matendo ya kujinyima. Kwa hiyo, nawasihi, mkizingatia utimilifu wa wajibu wenu, timiza moyo na kuvumilia kwa subira cheo chenu cha unyenyekevu kilichojaa kazi, mkionyesha fadhila zake: kujikana matamanio ya mtu binafsi, hatua za haraka, uvumilivu kimya wa migogoro ya huzuni ndani ya udugu mpana, na wakati mwingine lawama za wale walio chini na ukosoaji wa wale walio juu—ili kwamba maneno ya Mtume yatumike kweli kwenu: *'Hata sasa tunapata njaa na kiu, tunavaa nguo za kuchaka,* tunateseka, na hatuna ulinzi'; *'lakini katika yote hayo tuwashinda kwa wingi, kwa yeye aliyetupenda'* (1 Kor. 4:11; taz. Rum. 8:34).

10. *'Jipeni nguvu, basi, katika Bwana na katika nguvu ya uweza wake'* (Efe. 6:10), na ongezeni kwa matendo yenu ya zamani na uvumilivu wa majaribu yale ya sasa na yajayo, mkichukulia kuwa ni furaha kuu kwamba mmewekwa kuwa wa haki wa kuteseka mambo haya kwa hiari kwa ajili ya Kristo Mwokozi na kuwa waigaji wa mateso Yake: katika hili peke yake, wale wanaoelewa jambo hili wanapaswa kuona thawabu kuu kwa ajili yao wenyewe. Je, mnakumbuka alivyoteseka sana kwa ajili yetu? Je, hakuishi kama mtoto katika mwili? Je, hakukimbia ujanja wa mauaji wa Herode? Je, hakuwatii wazazi wake? Akiwa na umri wa miaka kumi na mbili, je, hakawakemea wale waliokuwa wamekusanyika hekaluni, ingawa hakuwa bado amefundishwa? – Alifanya hivi kwa ajili ya wale ambao bado hawakuwa wamefundishwa, ili wasihuzunike. Je, hakutembea kwa miguu, hakuchoka, hakutafuta chakula kutoka kwa mti wa tini? Je, hakutukianwa na

Wayahudi? Je, hakusikia: *'Una pepo,'* na: *'Owe Beelzebuli, mkuu wa pepo, unatoa pepo'?* Je, hawakutafuta kumtupia mawe, na je, hakawaomba hifadhi kwao? Na kabla ya hayo, wakati wa kufunga kwa siku arobaini, hakuwazeshwa na shetani, kama mwanadamu? Na baadaye—hakuwaosha miguu ya wanafunzi, kama mtumishi? Hajatendewa usaliti na mwasi? Hakuwakamatwa na Wayahudi? Hakuwadhiwa na Anani na Kayafa? Je, hakupigwa kibofu na mkono wa mtumishi? Je, hakasuguliwa kwa mikono ya wale aliowaumba? Je, hakitawaliwa taji la miiba kama dhihaka? Je, hakupandishwa msalabani? Je, mikono na miguu yake mitakatifu haikuchomelewa misumari? Je, hakisikia maneno mengi ya matusi alipokuwa msalabani? Je, mbavu zake hazikutobolewa kwa mkuki? Je, hakupewa moto wa mzabibu kunywa katika kiu yake? Je, hakuzikwa, na, kama Mungu, hakufufuka tena siku ya tatu? – Je, sisi, kwa upande wetu, tunaweza kusema kwamba tumeteseka chochote kama hiki? Nionyeshe, ndugu, je, mgongo wako umepigwa kama ule wa Kristo wako? Je, alama za mapigo zinaonekana kwenye mashavu yako? Je, masikio yako yameshambuliwa na matusi, dharau na matukano yasiyohesabika? Je, viungo vyako vyote vimetakaswa kwa mateso? – Bila shaka, huna chochote kati ya vitu hivi. Hivyo basi, angalau, pokea shida ndogo zinazokujia kwa furaha na upendo, na Bwana, anayewapenda wanadamu, katika wema wake usio na kikomo, atakutukuza kwa hili katika maisha yajayo. Fanya hivi kwa ajili ya kiapo chako cha ukiungama: kwani kiapo cha ukiungama si kitu kingine bali ni ahadi ya kuvumilia msalaba na kifo kwa ajili ya Bwana.

75. Ukiiona matunda ya maisha memu, kulingana na njia yetu, shikamana nayo zaidi: na utakuwa makao ya Mungu wa Utatu

75. 1) Mkiiona matunda ya maisha memu, kulingana na kanuni yetu, shikeni imara zaidi: na mtakuwa makao ya Mungu wa Utatu. – 2) Mkiwa mnaongozwa na Neno la Maandiko, msiwe na lawama na mupendeze Mungu katika mambo yote, mkiepuka yote yaliyo ya kulaumiwa. [1. 84]

11. Tazama hali ambayo umoja wa nia na moyo wenu umewapeleka, na ukweli kwamba mmejizoeza taratibu kufanya kila tendo jema? Na ni matunda gani ambayo haya hayakubalini? – Kutokana na haya huja amani na utulivu; kutokana na haya, imani ya dhati kati yenu na umoja usioyumba; kutokana na haya, huzuni yenye manufaa na toba yenye faida; kutokana na haya, majuto ya dhati na unyenyekevu unaoendana nayo; kutokana na haya, upendo wa kindugu na tabia ya kibaba. *'Katika kila jambo,'* tukitumia maneno ya Mtume, *'mmeonyesha kuwa nanyi ni safi'* katika *yote* yanayofaa (2 Kor. 7:11). *"Amina, Bwana atukuzwe; kwa kuwa amemtembelea na kuwaletea ukombozi watu wake"* (Luka 1:68): *"kwa kuwa ninyi ni watu wake, wateule; – naye amemwinua pembe ya wokovu kwa ajili yenu"* (Luka 1:69), kupitia tabia yenu njema mliyopata hivi karibuni. Hapa ndipo panapokuwepo furaha na shangwe yenu, heshima na sifa njema, hekima, busara na maarifa kamili, ili muweze kuishi maisha yanayostahili sifa na safi mbele za Mungu: ambayo hakuna yeyote kati ya wale wa nje (kwa maana hukumu zao wakati mwingine hutumika kwa mtindo wetu wa maisha) anayezungumzia: 'Namwita mwenye hekima yule anayeishi maisha yasiyo na dosari na yasiyo na lawama, hata kama ni mtu asiyejua kusoma na kuandika na asiye na uwezo wa kufikiri kuhusu mambo ambayo Wagiriki wanapenda kujishughulisha nayo.' – Ikiwa hata kwa wale ambao wasiwasi wao pekee ni kuzungumza na kusikia tu mambo hayaonekana hivyo, je, sisi tunapaswa kubuni chochote kingine isipokuwa kile ambacho watakatifu wameweka? Hivyo basi, jifunzeni kuogopa na kutetemeka mbele ya Bwana Mungu na kushika amri zake; na neema itawafanya muwe *'vyombo vilivyochaguliwa naye, vilivyotayarishwa kwa kila tendo jema'* (2 Tim. 2:21). Kwa maana pale ambapo upo ukaaji wa Baba, Mwana na Roho Mtakatifu, kwa ajili ya usafi wa roho, ni wema gani unaokosekana, ni hekima gani, ni shauku gani ya roho, ni mafundisho, ujenzi na mwongozo gani? Lakini pale hili likikosekana, huwa kuna maneno baridi tu, unafiki mtupu na kujisifu, na mara nyingi udanganyifu na makosa, na daima upuuzi.

12. Mwangalieni kusoma, wala neno la Maandiko lisitoke kwenu (lisisahaulike). Uzuieni ulimi wenu mabaya, hasa ninyi, vijana, ambao hamjazozoea kuuzuia ulimi huu—ambao ni mabadilikobadiliko na uliojaa sumu ya kifo, na kupitia kwake sisi wengi tunaanguka katika dhambi kila mara. Kusiwe na ushirika wa udanganyifu miongoni mwenu; msiwe wawili wenu wakishauriana pamoja katika jambo moja la udanganyifu na kwa namna ya Wayahudi; kusiwe na uongo au kuficha miongoni mwenu, kama ilivyokuwa kwa Anania na Safira; kusiwe na makusudio ya siri au njama mbaya miongoni mwenu, kwa namna ya Mafarisayo na Mmasadayo; usiwe na 'wangu' na 'wako' miongoni mwenu, uliojaa maovu yasiyohesabika, kama vile Mtakatifu Krisostomo anavyopaza sauti*: 'Zimepita zile za kale; tazama, yote yamekuwa mapya'* (2 Kor. 5:17). Kwa nini tukumbuke yaliyopita (maisha yetu ya zamani) ndani yetu ili tu kuepuka tamaa hizo hasa, na si kuwasha ndani yetu moto wa mawazo maovu? *'Natumai nanyi mko bora kuliko haya na mshikamana na*

wokovu' (Ebr. 6:9). Labda ndiyo maana tulishuka kwenye yale yaliyotangulia—ili kwamba, kama kutoka kwa vilindi na dhoruba, na kutoka kwa dhiki nyingi, tupige mbio kuingia kwenye bandari yetu tulivu na ya amani, na tusiwe na hamu tena ya kuanza safari ya hatari katikati ya mawimbi, bali kubaki tulivu na kimya katika bandari hii ya unyenyekevu ya Kristo Yesu, Bwana wetu.

76. Kwa wale wanaoishi maisha matakatifu, kila siku ni sherehe. Je, unatamani hili? Kuwa na bidii kumpendeza Mungu, na uvumilie yote kwa ajili Yake

76. 1) Yeye yeyote aishi maisha matakatifu daima huwa na karamu. Je, unatamani hili? Kuwa na bidii kumpendeza Mungu, na uvumilie yote kwa ajili Yake. – 2) Kumbuka kwa nini tumeiacha dunia, na uwe na lengo hilo; zaidi ya yote, linda usafi wako, ukijiepusha na ushirika na wale wanao dhihaki. [1, 85]

13. Kwa wale wanaoishi maisha matakatifu, kila siku ni sherehe; hawahi kuacha kutumia siku zao kwa njia ya sherehe, wakiwa wanang'azwa, wanatakaswa, na kuinuliwa kila wakati, wakibeba Mungu daima na kutukuzwa. Ikiwa mnataka kuwa watu wa namna hiyo, nawasihi na kuwataka: jitieni moyo, muwe tayari, na wenye shauku kwa kila tendo jema na kila kitendo kinachomfurahisha Mungu, mkainua macho yenu kutafakari baraka za milele; na kwa kusudi hili, pokeeni chochote kinachowajia, vumilieni chochote kinachowajia, na vumieni chochote kinachowajia: huzuni, taabu, ukatili, uhaba, usumbufu, fitina, kazi ngumu, na mambo mengine yote ya namna hiyo, ili tufikie tunachotamani na kupata kile ambacho tumeondoka katika dunia hii kukitafuta. Ee, ni baraka iliyoje, baba zangu, kuishi kwa haki, kwa hekima, na kwa ujasiri! Na ni taqwa kiasi gani kutumia siku zetu katika majuto, unyenyekevu na heshima, tukijiandaa kwa ajili ya kuondoka kwetu, kwa ajili ya kukutana na Mhukumu wa hofu wa wote, Mungu, na kwa ajili ya hesabu yetu mbele Yake!

14. 'Arsenius, uliiacha dunia hii kwa kusudi gani?' mtu huyu mtakatifu alikuwa akijisemeza mara kwa mara kama ukumbusho wa mafundisho. Na sisi pia tujue kwa nini tumeiacha dunia, na tujitahidi kwa nguvu zetu zote kufikia hili, tukipamba maisha yetu kwa uzuri wa sifa njema, na kuyaandaa roho zetu kama mabikira kwa Bwana—Mungu—kwa kuishi katika utukufu wa usafi mtakatifu kabisa, na kujihifadhi kuwa safi, wasio na doa wala madoa: kwa maana sisi tumeitwa hekalu la Mungu; na *'mtu yeyote akiharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu,'* asema Andiko (1 Kor. 3:17). Ni kwa sababu hii hasa ninalia na kuomboleza kwa ajili ya watu fulani, kwa maana kwa vile *'hawakujali kumtambua Mungu kwa ufahamu wao'*, Mwokozi, hivyo Yeye *'aliwaweka katika akili iliyopotoshwa, wafanye yasiyostahili kufanywa'* (Warumi 1:28). Ninasema pia, kwa ujasiri, *kwamba 'mlikuwa na kiburi, wala hamkuomboleza, ili yule aliyefanya hivi aondolewe katikati yenu'* (1 Wakorintho 5:2). Kutokana na hili huzuka uzembe, na baadaye kutojali: kwa maana hamgeuki mbali naye kama mnavyopaswa. Mnaungana naye na kucheka pamoja, mkawa kama yule ambaye Nabii anamzungumzia kwa shutuma: *'Ukimwona mwivi, hukimbia naye, na kwa mzinuni hukugawana sehemu yako'* (Zab. 49:18). Hata hivyo, msinikasirike kwa lawama hii: kwani ole wangu ikiwa sitawakemea na kusimama mbele yenu kutetea mwenendo mwema; ole wenu pia, ikiwa hamjiepushi na wale wanaoishi kwa uovu..

77. Maisha yamejaa misukosuko; lakini kwanza, ombea nahodha wako awe macho na mwenye hekima; kisha pata faraja katika tumaini la kufikia mwisho wenye furaha

77. 1) Maisha yamejaa misukosuko; lakini kwanza kabisa, ombea nahodha wako awe macho na mwenye busara; kisha pata faraja katika tumaini la kufikia mwisho mwema. – 2) Ninasikia kuna mabishano mengi miongoni mwenu kuhusu mambo madogo – kutokana na ukosefu wa unyenyekevu. – 3) Watakatifu Dorotheus, Dosipheus, Akakios na wengine walikubali kila kitu kwa ukimya na unyenyekevu, na wakabaki katika amani. – 4) Tunasumbuliwa na tamaa zetu wenyewe, na kutotimizwa kwa tamaa hizo kunatusumbua: kwa maana tumeisahau thawabu ya kuzikataa. – 5) Wengi miongoni mwetu huugua: vumilieni wagonjwa, na wale wanaowatunza wafanye kazi kwa unyenyekevu. Hakikisheni hakuna fujo wakati daktari anaitwa. Na baada ya kupona, msiwe wavivu – wala msiwe na tabia ya kiholela. [1, 86]

15. Mara kwa mara, kaeni wema, mvumilieni, na mchukue moyo, mkivumilia majaribu yasiyoonekana na yanayoonekana yanayowapata, iwe kutoka kwa mashetani au kutoka kwa watu. Nani asiyeona jinsi maisha yenu yalivyojaa mapambano? Nani asiyethibitisha jinsi njia yenu ilivyo ya huzuni? Hivyo basi, kila siku, majaribu huibuka dhidi yenu, na kutoka hapo, majanga ya kuumiza yanakupata: mara migongano na ndugu zako, mara, baada ya kutimiza wajibu wako, matatizo na mitikiso isiyo na mwisho; shinikizo kutoka pande zote, kana kwamba tunatupwa katika vilindi, tukivuka bahari hii pana na yenye maafa ya dunia, tukiwa tumeinua turubai ya tumaini na kuelekea mbinguni. Lakini ombea, kwanza kabisa, kwamba nahodha wako, kwa nguvu ya kimungu na maombi ya Baba, daima afungue macho ya akili yake, na akiona, aone, na

akitazama, atazame, ili kuongoza meli yenu vyema na kuiongoza kwa imani hadi bandari ya uzima; basi furahieni na shangilieni kwamba, baada ya kuvuka bahari hii ya maisha kwa taabu kama hiyo, mtarithi uzima wa milele. Kwa vyovyote vile msiwaruhusu wenyewe kutetereka, kusimama, wala kuzuilwa na chochote, bali kwa roho ya furaha, endeleeni mbele kwa bidii na kwa dhati, nendeni mkafanyie yote mtakayoweza kumkanyaga nyoka yule wa kale—shetani—na kutimiza amri za Bwana. Je, mko wachanga na mnaanza tu safari yenu ya kiroho? Kumbatia unyenyekevu na utiifu na ushikilie imara, ili, baada ya kuanza vizuri, mweze kupanda taratibu hadi ukamilifu. Je, umevaa sare ya kimonaki kwa muda mrefu? Jiruhusu utambuliwe hivyo kwa ubora wa maadili yako, na si kwa idadi ya miaka.

16. Ninasema haya kwenu kwa sababu nasikia kuna mabishano na ugomvi miongoni mwenu, pamoja na mkanganyiko, kero na hasira kali, matusi, shutuma na mivunjano, ingawa si kwa wote. Naomba, ndugu zangu, haya yanatoka wapi? Nini chanzo chake? Nadhani yanatokana na kitu kingine chochote isipokuwa ukosefu wa unyenyekevu. Kwa hiyo nawasihi kwa maneno ya Mtume: *'Msiwe watoto katika fikra zenu, bali mwe watoto katika uovu'* (1 Kor. 14:20); msishiriki katika mazungumzo ya bure yasiyo na faida, na, katika tamaa yenu ya kupata mnataka, msitumie hoja potofu au maneno marefu yasiyo na maana, mkijichosha kwa jambo hili na lile, na kutoa sababu mbalimbali. *"'Nani,'* anauliza Nabii, *'ni mtu anayetamani maisha na kupenda kuona siku njema?'* Naye mwenyewe anajibu: *'Linda ulimi wako usifanye mabaya, na midomo yako isiseme udanganyifu; jiepushe na mabaya na utende mema; tafuta amani na uisukume mbele'* (Zab. 33:13–15).

17. Kwa nini Mtakatifu Dorotheus aliona siku njema na kuishi maisha ya utulivu? Kwa nini Dosipheus wa ajabu, Akakios anayekumbukwa daima, na mkusanyiko wote wa watakatifu kama hao walifurahia vivyo hivyo? Au—ili hili lisichukuliwe kama majivuno—kwa nini wengine hata kutoka kwa udugu wetu wenyewe—wote walio hai na wale waliofariki—waliishi hapa kwa furaha tele, wakiwa huru kutokana na fujo na wasiwasi? Lakini je, ilikuwa kwa sababu ya hili? Je, haikuwa kwa sababu kila mmoja wao alijiona kuwa si kitu, na alikuwa tayari kumtii kila mtu na katika kila jambo?

18. Mimi – si kusema 'wewe' – kiburi, ubinafsi na upendo wa anasa hunizuia kuishi kwa amani, kuwa na amani na wengine, au kutumia siku chache za maisha haya kwa unyenyekevu na bila uovu. Kwa hiyo, na kila aliye na wasiwasi na mzigo ajilaumu yeye mwenyewe, na si jirani yake. Na kila anayetaka kutembea kwa haki na kuishi kwa amani asishikilie tamaa zake – na – huzuni zitaisha, mabishano yatanyamaza, na wanyama pori, kama katika kitabu cha Ayubu, watakuwa na amani nao. Zaidi ya hayo, jua na amini kwamba kwa kuvaa nguo ambazo hatutaki kuvaa, kwa viatu vilivyotengenezwa, kwa vazi lisilotakikana, kwa mabadiliko katika utiifu, kwa kuvumilia unyanyasaji, kwa kuvumilia fitina—kwa mambo haya yote madogo—Ufalme wa Mungu unakungoja. Basi, tujitahidi kwa nguvu zetu zote kumfurahisha Bwana! Na heri yake yeye atendaye, atekelezae na kutimiza huduma yake kana kwamba Mungu anamtazama.

19. Haya ni nyakati za taabu kwetu, na ndugu wengi wameugua. Thubutieni, ninyi mnaougua; wakati wa kazi yenu umefika; msikose fursa ya kukusanya thawabu kubwa zaidi kwa ajili ya utulivu wa wagonjwa, zenye thamani zaidi kuliko dhahabu na vito vya thamani. Na kwa upande wenu ninyi mnaougua, vuneni matunda ya uvumilivu; msitake zaidi ya mlichopewa, msije mkaugua kiroho na kimwili pia. – Na kwa nini bado mna tabia mbaya kiasi kwamba, daktari anapowasili, nyote mnamrushikia, mkiuliza maswali, mkimwonyesha viungo vyenu, na kutaja magonjwa yenu? – Je, hamuoni aibu mbele ya mtu asiye mtaalamu? Labda wakati ujao, hatakuja hapa kabisa. Ndiyo maana hasa nahisi kulazimika kuonyesha hili kwenu na kuwaweka sawa. Kwa nini hamweki utaratibu? Nyote mnaweza kuzungumza mmoja baada ya mwingine kuhusu nafsi zenu na magonjwa yenu; ikibidi, mnaweza kuwasilisha ujumbe wenu kupitia mhudumu wa hospitali au msaidizi wake. Lakini fujo hii si kitu ila ni uovu. Hili si sawa, watoto wangu; na hili lisitokee tena. – Zaidi ya hayo, msitumie ugonjwa wenu kama kisingizio cha uvivu, na mtakapopona, msizurure huku na kule bila mwelekeo; wala msiwe na tamaa mbaya, msije mkaugua tena, na hivyo kuwa mzigo kwa wenye afya. Lakini ninyi pia, mlio na afya, kwa ajili ya Bwana na kwa ajili ya upendo wa kindugu, hudumuni kwa subira na vumilieni udhaifu wa wenye udhaifu.

78. Kama vile, Waarabu wanapokaribia, tunachukua tahadhari zote ili tusishikwe nao, ndivyo tunapaswa kujilinda dhidi ya maadui zetu wa kiroho, tukiwa tumejivika silaha za Mungu

78. 1) Kama vile, Waarabu wanapokaribia, tunachukua tahadhari zote ili tusishikwe nao, ndivyo tunapaswa kujilinda dhidi ya maadui zetu wa kiroho, tukiwa tumejivika silaha za Mungu. – 2) Tusiweke kukata tamaa, bali tuwapigane kwa ujasiri, na tutafikia amani ya kutokuwa na tamaa. [1, 87]

20. Wakati huu, Waarabu wanatupandishia hofu mioyoni mwetu – wanashambulia ghafla na si tu wanapora mali zetu, bali pia wanawateka watu; na wale wasiowachukua, wanawang'amiza bila huruma, wakiwaua wanaume na wanawake, wazee na vijana kwa pamoja. Lakini tukitazama kwa makini, tutaona kwamba sisi pia tunakabiliwa na mashambulizi na udhalimu mbaya zaidi, si kutoka kwa watu, bali kutoka kwa mashetani. Wanapigana vita isiyoisha na kali dhidi yetu, bila kujua mapumziko wala muda maalum: mmoja hupigwa na mshale wa dhambi, mwingine hufungwa na mitego ya tamaa na kupelekwa mateka katika Misri ya kiakili; kwa mmoja, kila kiungo cha roho na mwili hujazwa sumu ya tamaa za dhambi; kwa mwingine, wanapora mbegu ya neno la Mungu la wokovu na kumtesa kwa njaa; na wanyama hawa na madikteta hutulazimisha kwa kila aina ya matusi na mateso. – Ameebarikiwa miongoni mwenu yule mpiganaji wa Kristo ambaye, akijihami kwa upanga wa kiroho wa imani, anapiga lakini hapigwi, analeta majeraha lakini hapokei majeraha, anashinda lakini hawakamwi. Bali sote tuwe na moyo, na tukichukua silaha za vita vyetu—si za kimwili, bali za kiroho—tuwashinde wale wanaotupinga, tukidumisha safu zetu na kusaidiana. Mtu yeyote asiwe bila ngao, ambayo, kulingana na Mtume, ni imani ya kweli; mtu yeyote asiwe bila ngao ya kifuniko, ambayo ni unyenyekevu; hakuna asiye na upanga, ambao ni sala ya kiungu; hakuna asiye na kofia ya chuma, ambayo ni utiifu; hakuna asiye na farasi wa roho, ambaye ni utayari hai kwa kila tendo jema; na hakuna asiye na silaha zingine zote ambazo mtu wetu wa ndani hulindwa nazo. Tusiruhusu maadui zetu kutujeruhi, kutuangusha, au kututupa chini ya miguu yao. Bwana, mwenye nguvu vitani, ambaye kwa silaha ya Msalaba aliangusha mamlaka na nguvu za mtawala wa zama hizi, *'ametupa mamlaka wa kukanyaga nyoka na paka, na juu ya nguvu zote za adui'* (Luka 10:19).

21. Kwa hiyo, tahadharini msiwe na kiburi; maana wale wanaojikabidhi kwa kiburi huangushwa kama kwa mkuki – na kufa. Jihadhari usitende kulingana na tamaa zako, kwani wale watendao kulingana na tamaa zao hufa kifo cha milele. Wala usihifadhi mawazo maovu akilini mwako, kwani watu kama hao huangukia utumwani; usiende katika kutotii, kwani wasiotii hujidhihirisha kwa mishale ya adui; usiwe na kiburi, kwa maana kwa kiburi uko chini ya upanga wa dhambi; usiwe mvivu, wala usipuuze kuimba zaburi na kazi za mikono, kwa maana kwa kufanya hivyo unajikabidhi mikononi mwa shetani; na hili ni kweli hasa ikiwa kwa siri unafanya maovu, huku kwa nje ukijionyesha kuwa kitu tofauti na kile ulicho ndani. Mtume anazungumzia haya yote: *'Tembeeni kwa hekima, si kama wapumbavu bali kama wenye busara, mkitumia kila fursa, kwa kuwa nyakati ni mbaya'* (Efe. 5:16). Kwa kuwa hatuko tena katika ujana, ni lazima pia tuwe na uzoefu wa kutosha wa kijeshi; na yeye aliyejifunza kupigana hawaogopi maadui zake. Kwa hiyo nawasihi na kuwataka, jeshi la heshima la Bwana, watu wake watakatifu, wapiganaji wake wateule: tusije kuwa woga wala kukata tamaa. Lakini ikiwa tumepata majeraha, tuyaponishe kwa toba; tukiuawa, tufufuliwe kwa machozi na toba; tukipelekwa mateka Babeli ya kiroho, tuachiliwe huru kupitia Ushirika Mtakatifu wa Mwili mtakatifu wa Bwana wetu Yesu Kristo. Tukivumilia hivyo kwa subira katika mapambano, vita itapungua taratibu, maadui watakimbia, amani ya kutokuwa na tamaa itang'aa ndani yetu, na tutaitwa Watoto wa Mungu: maana imeandikwa, *'Wenye heri ni waumini wa amani, kwa kuwa wataitwa watoto wa Mungu'* (Mathayo 5:9).

79. Muda unakwisha: lazima tuwe macho, kama mnavyofanya, tukijitahidi hasa kukuza unyenyekevu na upole, tukimfananisha Kristo

79. 1) Muda unakwisha: lazima tuwe macho, kama mnavyofanya, tukijitahidi hasa kukuza unyenyekevu na upole, tukimfananisha Kristo. – 2) Malaika na watakatifu wanatazama; ni aibu kutotenda kama inavyotupasa: maana ingawa ni vigumu, ' ' thawabu kubwa inasubiri. – 3) Peponi na kuzimu ziko mbele yetu: mtu anachochagua, ndicho atakachopokea. – 4) Yeye yeyote anayetenda kulingana na tamaa zake, kazi yake ni kama mbao na nyasi kavu; atawaka milele bila kuisha. [2, 1]

22. Muda unasafiri haraka, ukitusogeza kuelekea mwisho wa maisha haya ya sasa. Lakini ni nani mwenye busara ya kutosha kutambua hili na kulitafuta – ili asipoteze muda katika maisha, akiwa na upuuzi kuhusu suala la wokovu, kupitia ujanja wa hila za shetani? Yeye anayetembea, akizingatia roho yake, asikubali kupuuzia, bali akiwa katika maandalizi ya kila siku kwa ajili ya kifo, akiwasilisha kila tendo lake—la kiroho na la kimwili—mbele ya uso wa Mungu Mwenyezi? Nani, akinyanyua jicho la mlima wa roho yake kuelekea mbinguni na kuona uzuri wa maono yaliyoko huko, anahamisha upendo wake wote kwa hamu ya ufalme huo, akiruka pamoja na nguvu za mbinguni, na kuona kila aina ya dhiki nzito kama si kitu, bali akivumilia kwa furaha shutuma na unyanyapaa na mateso—njaa na kiu, baridi na joto, na wakitembea miongoni mwa udugu kama jiwe la thamani, kama ilivyoandikwa? – Hata hivyo, miongoni mwenu, sioni mmoja au wawili tu, bali wengi ambao, kwa imani ya dhati na shauku, hutafuta yaliyo ya heshima, na ambao, zaidi ya hayo, ni wasikivu

kwa mwongozo, watiifu, wenye kuvumilia, wenye moyo wazi, wanaoamini na waaminifu, licha ya kwamba hawajapata elimu rasmi, wala hawajafidia upungufu huu kupitia kusoma sana, kutafakari au kujifunza kwa kichwa; wana kitu kimoja tu, ambacho ni muhimu zaidi na ambacho wanajifananisha na Kristo, yaani, unyenyekevu na upole – wakizingatia neno la Bwana: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29). Basi, mwelekeze fikra zenu kwa nuru na kweli, kwa haki na upole, unyenyekevu na wema. Naomba mzijizuie hasira na ghadhabu yote. *'Enyi wanadamu,'* anapaza sauti Mtume Daudi, *'hadi lini, enyi wenye mioyo migumu? Kwa nini mnapenda upuuzi na kutafuta uongo?"* (Zab. 4:3). *"Adui atadhihaki hata lini, na mpinzani atachochea?"* (Zab. 73:10).

23. Msameheni; nina aibu mbele ya Malaika Watakatifu, kwa maana wanatunza kama walinzi wetu; nina aibu mbele ya Baba watakatifu na waheshimiwa, ambao njia yao ya maisha tumeichukua na mfano wao tunaufuata. Basi, ndugu zangu, tufanye yaliyo ya utakatifu kwa njia ya utakatifu na tukamilishe yaliyo matakatifu kwa njia ya utakatifu. Naomba, msiwe na mioyo migumu, wasiwahi kutii au wenye mabishano; msiwe wakali kwa maneno, wenye hasira ya haraka au wenye majivuno; msiwe wachekeshaji, wasengenyaji au watusi; msiwe wazungumzaji wengi, wa kipuuzi au wenye dharau. Mpenda Mungu, si mpenda tamaa; mnyamavu, si mzungumzaji bure; radhi na mavazi ya kawaida, wala msiipende kujionyesha; shusha macho yenu, lakini mawazo yenu yawe mbinguni; tazama mazingira yenu, ili mshale wa dhambi usipige kwa kupuuzia kwenu. Na mwisho wake utakuwa nini? – Badala ya taabu, mapumziko yataandaliwa; badala ya matendo ya kishujaa, taji; badala ya matukano, heshima na utukufu; badala ya aibu – sifa; badala ya majeraha yanayochoma – salamu za furaha; badala ya utumwa – mamlaka juu ya miji kumi; badala ya kutengwa na wazazi na jamaa – urithi na urithi wa pamoja wa Bwana wetu Yesu Kristo; kwa kukataa mapenzi ya nafsi – nafasi pamoja na mstashahidi wa kwanza Stefano; na yale ni ya muda, yanapita na yanayotoweka kama kivuli, ilhali hii ni ya milele, isiyokufa na isiyo na mwisho.

24. Ukitaka kufikia Ufalme wa Mungu, ukitaka kuonja uzima wa milele, ukitaka kupokea cheo cha uana, ukitaka kuwa wakaazi wa Paradiso, ukitaka kupumzika katika kifua cha Abrahamu, ukitaka kupokelewa katika chumba cha harusi kisichotengenezwa kwa mikono, au kupokea chochote kingine cha aina hiyo, yote haya yanawezekana kwako, yanapatikana, yako karibu na tayari. – Lakini ikiwa unatamani kinyume cha haya yote – moto usiozimika, mnyoo asiyelala, malango ya Gehena, kusagana kwa meno, hatima ya mbuzi, hatima ya waliolaaniwa – utakumbana na haya yote; isikutokee kamwe! Lakini haitakuwa hivyo, isipokuwa tuishi vyema, isipokuwa tukue na tabia njema, na tukadumu katika wito wetu. Yeyote aliye mtu wa namna hiyo huokoa roho yake, huokoa ndugu zake, na kuniokoa mimi, roho maskini. Yeye afanyaye mema na atembeaye katika hofu ya Mungu ni mnyofu mbele za Bwana; neno lake na sura yake ni nyofu; yeye ni mwenye baraka, na atatoka nyuma akiwa na kumbukumbu ya baraka.

25. Ugumu wa moyo unawafaidije wenye mioyo migumu, ukaidi kwa wenye ukaidi, kutotii kwa wasiotii, na kiburi kwa wenye kiburi? Je, haikusanyi ghadhabu kwa ajili yake mwenyewe kwa siku ya ghadhabu na ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu? Na si kazi yake ni kama mbao, nyasi kavu na manyasi, na si hili litamtokea: *'Kazi yake itateketea; yeye mwenyewe ataokolewa, lakini ni kana kwamba amepita katika moto'* (1 Wakorintho 3:12, 15)? Yaani, katika enzi ijayo atachomwa na moto wa kuzimu mwilini mwake; wakati roho yake itateswa na moyo wake utararuliwa, bila kipimo na bila mwisho, anapoiona utukufu wa Watakatifu, akiitamani lakini akijiona amenyimwa huo milele na milele. Hakuna hatima au hali kama hiyo iwapate yeyote kati yenu! Kwa hiyo, tukiwa bado hapa, tujisafishe kwa moto wa hofu ya Mungu, tusije tukapata kuonja ule moto wa baadaye.

80. Ninasifu utiifu wenu: endeleeni hivi; na wote, iwe ni wale wanaoagiza majukumu, wale wanaoyatekeleza—na wale wanaoyapokea—watende kwa heshima kwa Mungu

80. 1) Ninasifu utiifu wenu: endeleeni hivi; na wote, watoaji wa majukumu na maagizo, na wapokeaji wao, fanyeni yote kwa heshima kwa Mungu. – 2) Jipambeni kwa matendo ya rehema, mkiiga Mungu, mkijivunia si kwa mafanikio yetu, na mkikata tamaa si kwa kushindwa kwetu. [2, 2]

1. Tazama jinsi mnavyokua, jinsi mnavyoinuka kwa hadhi, jinsi mnavyokamilika, matunda mnachovuna kwa ajili ya Mungu na sisi, na jinsi, kwa kuishi maisha mema, mnavyookoa roho zenu kwa utiifu. Katika unyenyekevu wenu mmepandisha pembe ya maisha yenu; katika utiifu wenu mmeweka ushuhuda wa dhamiri yenu, kwamba mnatimiza majukumu yenu bila hila wala unafiki. Na mkae hivyo daima. – Kwa mfano, mtu anapopewa kazi moja na mwingine kazi nyingine, na hili lifanyike, nawasihi, si kwa upendeleo, wala chuki, wala uzembe; bali kama mbele za Mungu mwenye kuona yote, mmoja afanye uteuzi, na mwingine

aikubali kwa busara, kwa dhamiri safi, na kwa kustahili sifa, ili siku hiyo wasikie: *'Hongera sana, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika kitu kidogo, nitakuweka juu ya mengi: ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21). Nisamehe, lakini wale wasiotenda kwa kumcha Mungu, bali kwa upendeleo—iwe ni katika kuwapa ndugu mahitaji yao, kama vile nguo na viatu, au katika kugawa majukumu—hawastahili sauti kama hiyo; bali watasikia hili: *'Alaaniwe kila atendaye kazi ya Bwana kwa uvivu'* (Yer. 48:10). Kwani huibua uovu kiasi gani? Kwa upande mmoja, utumwa; kwa mwingine, malalamiko na kuvurugika kwa amani. Nasema haya si ili wale wanaopokea wainuke dhidi ya wale wanaosambaza, bali ili ninyi, wasambazaji, mfanye kazi kwa njia bora zaidi katika sehemu ya utawala iliyowekwa mikononi mwenu, kwa hofu ya Mungu na kwa upendo wa kindugu. Mkifanya hivyo, basi mpangilio, amani na utulivu vitazidi kuwa imara na kuchipua mizizi ya kina katika umoja wetu mpendwa wa kindugu.

2. Nawawaomba na kuwasihi: jaza mioyo yenu na kila aina ya bidii njema; jitoeni kwa upendo wa kindugu kwa kila mmoja; furahieni mafanikio ya wenzenu na mtaombolezee kupotea kwa jirani yenu. *'Kama alivyo mtu wa udongo, ndivyo walivyo na wa udongo; na kama alivyo mtu wa mbinguni, ndivyo walivyo na wa mbinguni,'* asema Mtume (1 Kor. 15:48). Lakini Mungu wa mbinguni *"hupenda rehema na hukumu"* (Zab. 32:5), na *"dunia yote imejaa rehema zake"* (118:64), kama anavyoimba Mtakatifu Daudi. Na sisi pia tumuige, na tufanye hivi sasa; kesho tutajitahidi kwa jambo lingine, huku tukisalia bila kukata tamaa kwa sababu ya kushindwa wala kujivunia mafanikio. Lakini kwa mafanikio tutamshukuru Bwana: kwa maana haya *'si kwa yule anayetaka, wala yule anayekimbia, bali ni kwa Mungu aonyeshaye rehema'* (Warumi 9:16); kwa upande wa la kwanza, tusimame imara, na litakuwa letu: kwa maana Bwana anatuhakikishia kwamba *'kila anayetafuta hupata, na kwa wale wanaogonga, mlango utafunguliwa'* (Mathayo 7:8). Hivyo, siku baada ya siku mtatenda wokovu wa roho zenu, mkipanda juu zaidi na zaidi. Sasa ndio wakati wa faida ya kweli, isiyoweza kuharibika—wakati wa mbio (shindano), lakini za kiroho—wakati wa kufanikiwa, lakini kwa baraka za milele. Heri yeye anayekimbia; heri mara tatu yeye anayevumilia; heri zaidi yeye anayewasha ndani yake kila siku moto wa hamu ya Mungu na upendo kwa Yeye.

81. Tuwe macho dhidi ya kuibuka kwa tamaa, ambayo ni ya kutisha zaidi kuliko upanga, tukijikinga kwa amri na kujihami kwa kuchukia

81. 1) Tuwakumbuke kwamba kuibuka kwa tamaa mbaya ni kuogofya zaidi kuliko upanga, tukijikinga kwa amri na kujihami kwa kuchukia dhambi. – 2) Leo shetani mmoja huibuka, kesho mwingine: ni lazima tuwafukuze wote kwa jina la Bwana na kwa kujilazimisha kutenda mema; na tusipoteze moyo tunapopewa adhabu ya toba. [2, 4]

3. Wacha watoe makali upanga wao dhidi yangu, wacha wananisababishia majeraha, wacha wananifukuza, wacha wananitishia kifo; Sina hofu ya mambo haya kama ninavyohofia shambulio la shetani linaloinuka ndani ya roho yangu duni, wakati dhambi, ikitawala katika mwili wangu, kama jeshi lenye silaha, inapotuma dhidi ya wema wingi wa tamaa zilizo kichaa. Ndipo ninapoogopa mshale wa raha ya dhambi, ambao haujeruhi mwili bali moyo; basi nahofia damu inayomwagwa si juu ya nchi, bali juu ya roho kwa upanga usioonekana. Hiki ndicho ninachohofia, na hiki ndicho kinachonifanya nitetemeke. Basi, ndugu zangu, tuwe macho, na tuweke makini tusije tukashitakiwa na mshutumu yeyote, au wazo la kiburi, au utamu wa dhambi, – mnyama mwindaji, au uasi wa kutotii, au utashi wa kibinafsi unaoharibu, au ugumu wa moyo usiojutia, au upinzani usioyumba, au kujitetea bila msingi, au kitu kingine chochote kinachoweza kuvuruga roho. Bali tujikinge kwa amri za kimungu kana kwamba ni kuta za ngome; na tutaendelea kuwa wima na salama daima. Hata hivyo, ikitokea kwamba mnyang'anyi yeyote wa namna hiyo ataingia, basi punde tu tunapomgundua, tumkamate mara moja, tumfunge, na tumtupe mbali nasi. Tujihami zaidi dhidi ya tamaa, kwa kukuza moyo usioingizika na roho imara, ili, tunaposhambuliwa, tusipoteze msimamo, bali tuwapige na kuwatupa mbali wale maadui wasioonekana wanaoinuka dhidi yetu.

4. Leo shetani mmoja kama huyo anapigana nasi, kesho mwingine atashambulia, na baadaye mwingine tena – kwa mfano, uzinzi, ulafi, kiburi, majivuno, ukosefu wa adabu, matakwa binafsi na tamaa nyingine nyingi zisizohesabika. Lazima tuwasimamie wote, tuwapigane wote na kuwashinda wote, kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, ambaye atatutia taji la ushindi siku ya hesabu. Heri yako, ndugu, unasikia haya, uyafahamu na uyashikilie; ningeongeza, na ambaye unajitahidi kila siku katika vita vya akili. Kwa maana kazi ya wokovu ni ya lazima, na ufalme wa mbinguni hupatikana tu kwa wale wanaojitahidi kuupata. Kwa hiyo, msiogope mnapokemewa, kukaripiwa, kupewa adhabu ya toba, au, ikibidi, kufukuzwa kanisani; bali jipeni moyo, kuwa macho, na mshikilie kazi yenu kwa bidii kuu; maana katika haya ndipo uponyaji wenu upo. Usipoteze moyo

unapokemewa, kukaripiwa, kupewa toba, au, ikibidi, kufukuzwa kanisani; bali kuwa na furaha, kuwa macho, na ujitumbukize katika kazi hiyo kwa shauku kuu; kwani katika hili ndipo ukombozi wako, katika hili ndipo mafanikio yako, katika hili ndipo ushuhuda wako, na kwa ajili ya hili ndipo taji.

82. Ndugu ameondoka. Kwa nini? Hakujali nafsi yake na akashindwa na mawazo ya udanganyifu; kama angejilinda, ushauri wa Zaburi ungemweka sawa; na nia yake haikuwa imara

82. 1) Ndugu ameondoka. Kwa nini? Hakujihangaisha na akashindwa na mawazo ya udanganyifu; kama angejihangaisha, ushauri wa zaburi ungemweka sawa; na nia yake haikuwa imara. – 2) Wanajeshi wa mfalme wa duniani hubaki waaminifu kwake kwa ajili ya faida za kidunia: je, sisi tusibaki waaminifu kwa Mfalme wa mbinguni kwa ajili ya ufalme wa mbinguni? Basi, tuwe hivyo, tukifuata mfano wa mababu zetu. [2, 5]

5. Nimewahimiza kuwa waangalifu ninyi wenyewe dhidi ya shutuma za adui. Sasa nitadokeza tunda baya la kushindwa kuwa mwangalifu nafsi: ndugu yetu maskini Avvakum ametuacha. Hakika hii ni kwa sababu hakujisikiliza na hakuwa na uangalifu wa akili juu yake mwenyewe. Alitunza mawazo ambayo hayakuwa ya uaminifu kwa Mungu wala ya utakatifu—mawazo ambayo yangeweza kumtetea—bali yalikuwa ya udanganyifu, yaliyofunika Mungu na ukweli Wake kutoka kwa roho yake; na ndiyo maana aliteseka kama alivyoteseka: alijitenga mwenyewe kutoka miongoni mwetu na akafuata nyayo za shetani. Na sasa anazurura wapi, kama kondoo aliyeshambuliwa na wanyama pori, bila mwongozo wala mchungaji? – Anawezaje sasa kumwimbia Mungu sifa, Yeye ambaye amemwacha kwa kuvunja viapo vyake? Anawezaje kuimba: *'Heri yake mtu asiyetembea katika shauri la waovu' (Zab. 131:14)*, akiwa amechukua njia kama hiyo? Au anawezaje kusema: *'Hii ndiyo pumziko langu milele na milele; hapa ndipo nitakapoishi, kwa maana nimechagua'* (Zab. 131:14)? Na maneno: *'Nimemsubiri Bwana kwa subira; akanielekea sikio lake, akanisikia sala yangu'* (Zab. 39:2) yamemwondolea. Atapata maneno yafuatayo kutoka kwa Zaburi kuwa yanamfaa zaidi: *'Walaaniwao ni wale wanao geuka mbali na amri zako'* (Zab. 118:21). Amelaaniwa, na atabaki hivyo, isipokuwa Bwana Mungu, kupitia maombi ya baba yangu na yako, na kwa msaada wako, amwongoze kutubu. Lakini kwa nini hili hutokea kwetu? Kwa nini Shetani anatupata chini ya mamlaka yake na kutuchukua? Kwa nini tunajiruhusu tusishikwe imara na hofu ya Mungu, wala tusiavaliwe silaha za upendo kwa Kristo Mungu wetu? Kwa nini tunajiruhusu kushindwa na tamaa zetu wenyewe na hivyo kuwa wavuguvugu, wazinzi, wasio na msimamo na, kusema kweli, wasio na tunda? Iko wapi imani yetu kwa Wababa? Upendo wetu kwa ndugu zetu uko wapi? Na mtawezaje kujiokoa kutoka kwa vishawishi vya kimwili na kiakili, wakati huzuni kidogo inapowagusa, mnashindwa kabisa na, bila hata kuingia katika uwanja wa mashindano, mnageuka nyuma?

6. Je, unawaona askari wa mfalme wa duniani – jinsi wanavyomtii, wanavyompigania na kumwaga damu yao? Na kwa ajili gani? – Ili kupata heshima au vyeo. Matendo yetu si hivyo. Ni kwa ajili ya yule Mfalme mmoja wa milele asiyeonekana wa wote, Mungu – na si kwa ajili ya chochote cha kidunia, bali ili kupata Ufalme wa Mbinguni, kuwa warithi-wenza na Kristo Bwana, kushiriki yale ambayo jicho halijawahi kuona, sikio halijawahi kusikia, na ambayo hayajawahi hata kuingia moyoni mwa mwanadamu. Hata hivyo, si sisi sote, wala si kila wakati, tunabaki waaminifu Kwake; tunaweza kushawishika, kudanganywa na kubembelezwa. Lakini je, hatupaswi kubaki na busara? Je, hatupaswi kujitia nguvu? Je, hatupaswi kusimama imara hata kufikia kumwaga damu? Je, kuzaliwa kwetu si kutoka juu? Je, sisi si wana wa Nuru? Basi, tutashindwaje kujidhihirisha kuwa sisi ni watoto wa utiifu? Tutashindwaje kuonyesha kuwa sisi ni mbegu takatifu? Tunawezaje kushindwa kuwalazimisha wafunge kila wazo katika utii kwa Kristo? Tunawezaje kushindwa kupita hekima ya kidunia? Tunawezaje kushindwa kufa kwa ajili ya Kristo, hata kama tunapaswa kufa kwa ajili Yake angalau mara moja kwa siku? – Njooni sasa, watoto wangu! Tuwe watoto wa nguvu, mashujaa wa Kristo, watu wa kweli wa Mungu, kwaya ya malaika, jeshi lisiloyumba, tukifuata mfano wa mababa wetu watakatifu na wale watakatifu waliyoishi chini ya uongozi wao, ili tuweze kumkanyaga Shetani chini ya miguu yetu na kumdharau, kama vile Mtakatifu Silvanus, Mwenye Heshima Dositheus, Zakaria asiyesahaulika, na wanafunzi wote wa Wanaoheshimika. Kwani si Dositheus pekee, wala Silvano pekee, wala Zakaria pekee wanaotukuzwa, bali wanafunzi wao wote waaminifu na wafuasi wao pia wanashiriki katika utukufu wao. Na sisi pia, nawasihi, tuwe kama wao. Tusiwaruhusu maadui wetu kutushinda kwa kashfa zao ; tusitishwe na vitisho vyao; tusijiachia kufa kwa maisha ya dhambi; bali tuishi siku na saa zote zilizobaki za maisha yetu, tukimridhisha Bwana Mungu wetu.

83. Hakuna kitu kitutenganishe na upendo wa Mungu; bali tudumishe uvumilivu katika kazi zetu na wema wetu hadi tutakapofikia kipimo cha Kristo

83. 1) Hakuna kitu kitakachotutenganisha na upendo wa Mungu; bali tuendelee kuwa na subira katika kazi zetu na wema wetu hadi tutakapofikia kipimo cha Kristo. – 2) Tukiwa tumeukataa ulimwengu, tumefanya kitendo kikubwa; basi, tusilete aibu kwa jitihada hii kwa kupuuza na kujiruhusu, bali tufuate mfano wa Wababa. [2, 6]

7. Wakati maafa yanapowapata watu, na wote wakiwa katika machafuko, tunapaswa mchana na usiku kuanguka mbele za Mungu, tukimwomba kwa machozi na vilio kugeuza ghadhabu Yake kuwa rehema, na kurejesha amani duniani, kwa maana hekima Yake isiyochunguzika hufunuliwa kupitia matukio kama haya— lakini bila kupuuza wajibu wetu wa kiroho katika mchakato huo, bali hata kugeuza maafa ya kawaida yanayotukumba kuwa faida kwao. Kwa maana, kama Mtume alivyosema, *'mambo yote yafanya kazi pamoja kwa wema kwa wale wanaompenda Mungu'* (Warumi 8:28); ili kwamba si maafa ya sasa, wala yoyote mengine ya kutisha zaidi, au, kwa maneno ya Mtume, *'mauti wala uhai, wala malaika wala mamlaka, wala nguvu wala yaliyo sasa wala yajayo, wala urefu wala undani, wala kiumbe kingine chochote, havitaweza kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (Warumi 8:38–39). Kwa hiyo, tunapoinua mioyo yetu kwa Mungu na kutazama baraka zilizotengwa huko, tufanye kazi iliyowekwa mbele yetu kwa furaha, uthabiti na shauku, bila kupuuza kwa kukata tamaa, wala kudhoofika kwa kufunga, wala kuchoka kwa machozi, wala kuchoshwa na sala, wala kupooza kutokana na kazi zinazohusika katika kutimiza amri zingine; bali tukijitahidi na kukimbilia yote haya, kama kuelekea karamu na shangwe fulani, au zaidi ya hayo, kama kuelekea nuru, kama kuelekea Mungu Mwenyewe; na kwa njia hii tutapanda kutoka nguvu hadi nguvu katika utimilifu wa amri, na kutoka utukufu hadi utukufu tukijipamba kwa fadhila, tukikua matajiri zaidi katika ukamilifu wa kimungu, *'hadi sote tufikie umoja wa imani, na kipimo cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13), Yeye ambaye sisi tumesulubishwa kwa ulimwengu, na ulimwengu kwetu (Gal. 6:14), Yeye ambaye tumetupa yote na kuyahesabu kuwa hasara, ili tumridhie Yeye peke yake (Flp. 3:8).

8. Tazameni, watoto wangu, ni tendo gani kubwa na la maana tulilotimiza kwa kukimbia ulimwengu na kukataa vitu vyote vya kidunia, jamaa zetu na nchi yetu, wazazi wetu, ndugu zetu wa kiume na wa kike, miji na nyumba zetu, na kwa kweli kila kitu kinacholeta faraja kwa mwili na damu? – Tusilete aibu kwa kazi yetu kama hiyo kwa uvivu, uzembe na kutokujali; na hili litatokea tukianza kutimiza tamaa za mwili na kutenda kulingana na tamaa za nafsi. Hawa ndio wasiokuwa na hatia ya uovu kama huo. Wote wanaoishi maisha ya fujo; na hasa wale wasioridhika na mahitaji duni ya monasteri, wakikiuka nadhiri zao.

84. Watu wabaya wa namna hiyo ni nani? Wote wanaoishi maisha ya uovu; hasa wale wasioridhika na mahitaji duni ya ukiwa, kinyume na nadhiri zao

84. 1) Nani asiye na hatia ya uovu kama huo? Wote wanaoishi maisha maovu; hasa wale wasioridhika na mahitaji duni ya monasteri, kinyume na viapo vyao. – 2) Mtu lazima aridhike na kile anachopewa wakati wa chakula, akichukulia faraja yoyote ya kidunia kama upungufu wa faraja ya milele, kama ninavyohisi mimi mwenyewe kila wakati. – 3) Milo yetu si duni; na katika wodi ya wagonjwa, milo na kila kitu kingine ni kizuri sana. – 4) Nitaongeza: ninyi wenyewe hamkukileta chochote kwenye monasteri, lakini mnataka hiki na kile; wakati huo huo, hamwezi kufanya karibu chochote, ilhali wengine, ambao ni bora kuliko ninyi, hufanya kazi kwa njia zote na huvumilia. Ghadhabu ya haki ya Mungu iko juu yenu. [2, 7]

9. *'Msifanyie kazi chakula kinachopotea,'* asema Bwana, *'bali chakula kinachodumu hadi uzima wa milele'* (Yohana 6:27), yaani, shikeni amri, *'mkitafakari Sheria ya Bwana mchana na usiku'*, mpate kuwa kama *'mti uliopandwa kando ya mito ya maji'*, kwa maneno ya Daudi mtakatifu; na *'tunda'* lako *'lipewe kwa wakati wake'*, na *'jani'* la wokovu wako *'lisichane'* katika enzi ijayo. *'Si kama waovu; si kama wao, bali kama vumbi ambalo upepo hupeperusha kutoka uso wa dunia'* (Zab. 1:3-4). Tuhesabu kama *'wabaya'* si wale tu wanaoamini kimakosa, bali pia wote wanaokiuka amri za Bwana; na kwa upande wetu, hawa watakuwa wasiotii, wenye kiburi, wasemaji warembo, wenye majivuno, wenye dharau, pamoja na wale wanaokula kwa siri, walalamika, wale wanaopenda kujipamba, wenye udadisi (daima wakichunguza na kuchunguza habari), wavivu, wasiotilia maanani, wenye minong'ono, watoroshaji, wenye kashfa, na zaidi ya yote washenzi na wale wanaodai zaidi ya inavyofaa? – Hawajaridhika na zawadi zilizotolewa na Mungu (yaani, kile kinachotolewa kwa wote katika monasteri), bali, wakiwa wamepuuza utunzaji wa roho zao na , wakijiruhusu miili yao, wanatafuta na kudai chakula na vinywaji ambavyo hawastahili, na wanagombana juu yake, wakitoa visingizio vya miili yao, tabia zao na udhaifu wao. Na ingekuwa jambo jema kama kwa kweli wangeliugua; labda kupitia

hili wangeweza kuondolewa ugonjwa mkuu kuliko yote – kutoishukuru. – Kana kwamba wale wanyonge wamesahau walichomuahidi Mungu walipoungana nasi, na walichokiri mbele ya ushuhuda wa wengi, wasioonekana na wanaoonekana! Je, hawakuahidi kuvumilia njaa na kiu, kubeba kila aina ya huzuni na taabu, nzara, mateso, adhabu na kifo? Na sasa wanapigana vita kwa ajili ya divai na chakula! – Lakini kama walivyodharau kiapo chao, ndivyo nao watadharauwa; na kama walivyoshindwa kukumbuka kwamba Mungu alikuwa shahidi na msikilizaji wa ahadi zao, ndivyo na mimi ninahofia kwamba *'Anaweza kuwaacha wafuate akili iliyopotoshwa, wakifanya mambo yasiyofaa'* na yenye hatari (Warumi 1:28).

10. Basi, kueni na akili, ninyi nyote; zaidi ya yote, ziamshieni roho zenu kutoka usingizini, kutoka kwa kupuuza mambo ya kimungu, kutoka kwa upendo wa dunia, kutoka kwa hali ya 'kutokuwa na moto wala baridi'. Mwekwe moto na upendo na hofu ya kimungu. Kumbukeni nidhamu na mjivike silaha za haki. Tetemeni na mkaogope, wala msigombane kuhusu kile kinachowekwa mbele yenu mezani. Sisemi kuhusu nyakati ambazo kuna kitoweo, samaki na jibini, bali hata pale mkipewa tu mkate na mboga zenye mafuta, maharage yaliyopikwa kupita kiasi, au kitu kama hicho, mchukulie hili kama faraja kubwa. Na ni yupi kati ya wenye moyo mnyenyekevu asiyeogopa hili, akijiuliza jinsi hata faraja kama hiyo inaweza kuwafanya wapoteze baraka za milele? Mimi mwenyewe, naona kila mlo na kinywaji kama riziki ya safari ya kuzimu, hasa ile iliyotolewa kwangu wakati wa udhaifu wangu. Niamini, ingawa nazungumza kwa wazimu, kwamba kama singekamatwa na hofu kuu ya kumkataa baba yetu wa pamoja, na kama maneno yenu ya busara yasingenishawishi, isingewezekana kwa vyovyote vile ningebadilisha kipimo changu cha kawaida cha chakula hata kufikia kifo changu? Ni kwa sababu hii pekee ndiyo niliyoila na kunywa vitu mbalimbali: lakini, nitasema—na tena kwa wazimu—nilifanya hivyo kwa moyo mzito, kwa kukohoa na huzuni, kwa upande mmoja kwa sababu ya kutokustahili kwangu, na kwa upande mwingine kwa kuwa na wasiwasi kwa ajili yenu ninyi mnaougua na kwa sababu ya uhaba katika monasteri.

11. Hata hivyo, kwa neema ya Kristo Bwana wetu, tuna mahitaji yetu: mtukuze Mungu, ninyi washenzi! Tunanywa divai, tunakula mafuta na samaki, na tunapumzika na kutibiwa katika chumba cha wagonjwa – na hili si mara moja au mbili tu, bali kila siku. – Ndugu aliyechaguliwa, ambaye amepata uzoefu katika kutibu magonjwa, ndiye msimamizi wetu mkuu wa wagonjwa; ana wasaidizi watatu, wanne au watano; mpishi aliyejitolea, mhifadhi aliyejitolea, na mtayarishaji aliyejitolea wa mafuta ya kupaka, plasta, bandeji na vifaa vya kujifunga; na kazi huko haikomi hata kwa wakati mmoja. Na gharama ni kubwa: samaki hutolewa kila siku, wakipatikana ama kutoka kwa wafungwa waliohukumiwa—wavuvi watatu au wanne—au kutoka sokoni; mvinyo mwingi—na wa aina gani—umetumika na unaendelea kutumika; pamoja na mzaituni, asali, mkate mzuri, na mengine mengi. – Je, sisi washenzi, tunawezaje kushindwa kutoa shukrani kwa haya yote? Je, tunawezaje kushindwa kumpa Mungu utukufu? Je, tunawezaje kushindwa kuimba sifa zake?

12. Ningeongeza hili: sisi wenyewe hatukuleta chochote kwenye monasteri, na kazi yetu haileti faida yoyote; lakini daima tunaombwa kuchukua hiki au kile. – Na bado hatuna faida yoyote, wala kusimama malangoni wala kuhudumu kwenye chumba cha kulia. Hata hivyo, sisi, tukiwa wapumbavu na wasio na hisia, hatutambui hata kwamba huenda sisi ndio wa mwisho wa shirika hili, na kwamba wengine—wenye heshima zaidi kuliko sisi—ndugu zetu na baba zetu, wengine nje na wengine ndani ya monasteri, sasa katika baridi na upepo, sasa katika joto na jua kali—kama watumwa tu—wanachimba, wanapanda, wanapogoa mizabibu, wanaosha, wanashona, kuunda, na kutembea kwa miguu wakifanya shughuli mjini, mashambani, na milimani – wanajitahidi hadi kuchoka na kujichosha; lakini huvumilia yote kwa utulivu. – Hakika, Ufalme wa Mungu ni wa watu kama hawa! Lakini wewe, Ee kipofu, Ee mwenye moyo mgumu, Ee mnyang'anyi, Ee mkatisho! Angalia, uone usije ukasikia siku ile: *'Mfunge mikono na miguu yake, umtupe gizani lililo nje'* (Mathayo 22:13). Haya kwako! Hamjali ghadhabu ya Mungu, kwa kuwa hamuoni anawaadhibu mara moja. Hakika, imesemwa juu yenu: *'Mpumbavu anasema moyoni mwake, "Hakuna Mungu"'* (Zab. 52:2). Kwa nini? Kwa sababu *'mmepata doa na kuwa chukizo katika matendo yenu, wala hamtendi mema. Lakini Bwana 'huitazama dunia kutoka mbinguni'* kila siku, *'na kuona ni nani anayefahamu na kumtafuta Yeye'* (Zab. 13:1, 2), na huandika watu kama hao katika Kitabu cha Uzima, huku akiwapita wengine. Nina hofu kwamba kama Mtakatifu Daudi hangeja, asingekuimbia – na maneno ya zaburi yasingetimia kumhusu: *'Nimewatenganisha katika tumbo lao'* (Zab. 16:14). Nani? – hawa waovu kutoka kwa wale wanaotembea katika haki. – Lakini *'Elimueni hili, ninyi mnaosahau Mungu: hakuna atakayewachukua, wala hakuna atakayewatoa'* (Zab. 49:22). Na mnisamehe, enyi watoto wangu wapendwa, kwa maana katika upumbavu wangu, kwa upendo na kwa machozi, nimewaambia haya, nikidhani ni afadhali kwangu sasa kuwadhibu kwa maneno kuliko kuwekwa baadaye chini ya adhabu za milele, ambazo nasi sote tuokolewe kwa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

85. Ina uchungu kwamba wengine wawili wameondoka

85. 1) Ina uchungu kwamba wawili wengine wameondoka. – 2) Mtu hapaswi kujitegemea yeye mwenyewe au wengine kwa njia hii. – 3) Tunafanya kidogo sana, lakini tunajivunia sana hata hatujui tumepaa kiasi gani – na ndiyo maana tunanguka. – 4) Basi, jilindeni; na muwatakabalie. [2, 8]

13. Mara nyingine tena ushawishi, mara nyingine tena udanganyifu; mara nyingine tena mimi, maskini, niko katika machozi na vilio, kwamba wapendwa wangu wamegeuka (ndugu wawili wamekimbia), kwamba wale waliotawala juu wameangushwa, kwamba *wale 'waliodhani ni wenye hekima'* wameangushwa gizani, kwamba wale waliovumilia mapambano makuu na ya muda mrefu katika utauwa wamepoteza kila kitu kwa ghafla, na wamekuwa kwangu miiba badala ya zabibu, huzuni badala ya furaha, na maafa badala ya furaha niliyokuwa nikiitarajia. Na sijui la kusema wala jinsi ya kuzungumzia anguko na maangamizi ya ndugu zetu; isipokuwa kukaa na kulia, nikisema: ikiwa ndivyo, basi *'nani awezaye kuokolewa'*, Ee Bwana.

14. Basi, mtu hapaswi kusifiwa hadi mwisho wa maisha yake. Basi, njia ya wokovu wetu ni ngumu sana kuikamilisha. Na nani ataepuka mitego mingi ya shetani? Na nani asiyejishughulisha na nafsi yake hadi mwisho wa maisha yake? Yule baba mtakatifu, akijua hili vyema, hata alipokuwa amesimama kwenye malango ya kifo, ibilisi alipomwambia, 'Umenitoroka', akajibu, 'Sijui.' Alikuwa na hofu sana kwa ajili yake mwenyewe hata katika saa ile ya mwisho, ilionekana, hakuthubutu kuwa na uhakika thabiti katika wokovu wake mwenyewe, licha ya kiwango kikubwa cha kazi zake za utakatifu.

15. Sisi, ikiwa tutatumia miaka mitano au kumi katika monasteri na kuzoea kanuni za kimonaki, au kukariri aya chache kutoka kwa Maandiko, au kufanya sujudi nyingi, au kuomba kwa muda mrefu na kufunga, tunajiona kana kwamba tumetimiliza kila kitu na tunaanza kujivunia. Kwa sababu hii, *tunadondoka kama majani* (Mith. 11:14); *mifupa* yetu *inavunjika kuzimu* (Zab. 140:7), na *tunanyauka kabla ya kufurahi* (Zab. 128:6). Tunajiona kuwa wenye hekima, ingawa hatuna elimu; wenye usemi, ingawa hatuna la kusema: tunajiteua kuwa walimu, wapenzi wa bidii ya utauwa na wawakilishi wake waaminifu; na tunadai kwamba ukweli upo kwetu pekee. Ndiyo maana hatima kama hii imetupata; ndiyo maana tunachukua giza kuwa ni nuru; ndiyo maana, kana kwamba kutoka paradiso, tumekuwa wahamishwa kutoka mahakamani mwa Kristo na kutoka kwa kundi Lake.

16. Basi, ndugu zangu, nawaomba,angalieni, wala msiache wema wenu na imani yenu zipungue kidogo kidogo, msije mkachoshwa kabisa na kuanguka katika mtego wa maangamizi. Wale waliopotoka, tuwaombee kwa bidii Bwana awafanye watambue na kuwarejesha kwetu.

86. Napata faraja katika uthabiti na uvumilivu wenu; endeleeni mbele na jitihadini zaidi – na baraka za Mungu zitakuwa juu yenu; lakini wale wasiokuwa hivyo si wa Mungu.

86. 1) Napata faraja katika uthabiti na uvumilivu wenu; endeleeni mbele na jitihadini zaidi – na baraka za Mungu zitakuwa juu yenu; lakini wale wasio kama hawa si wa Mungu. – 2) Sisi tumebadilishwa kabisa na kufanywa wapya kupitia ubatizo, toba, na kiapo chetu: basi, tusijenge upya kile tulichokiharibu, wala kurudi duniani tulikotoka, kama Waisraeli ambao, baada ya kuondoka Misri, waliitamani; maneno yangu na yawakusishe kufanya hivi, na Bwana awasaidie. [2, 9]

17. Kila siku nambariki Mungu Baba yangu, anayekupa nguvu na uthabiti wa kusimama imara katika utiifu wako wa kujinyima, na ninamuomba kwa unyenyekevu ili Bwana afungue macho yenu ya kiroho zaidi na zaidi, mpate kuona njia zake zote, mfahamu tamaa ya upendo wa kimungu kwake, mzizime tamaa zote za kimwili, na mshinde nguvu ya tamaa, mpate *kuwa wakamilifu na watiwa timamu katika kila kazi njema'* (Wakolosai 4:12). – Na hili, kama mnavyojua, halitokei bila juhudi kubwa, wala bila mateso, wala mara moja; bali kwa sharti kwamba, kwa kazi kubwa na kujitoa nguvu zote, mchana na usiku, tunadhibiti na kushinda asili yetu, na kuvumilia taabu zote zinazotukumba katika maisha yetu ya pamoja, iwe ni kutoka kwa watu au kutoka kwa mashetani. Kwa maana yeye yeyote asiyekata tamaa chini ya mzigo huu, bali kwa msaada wa Mungu anavumilia na kustahimili yote: mtu huyo *'atapokea baraka ya Bwana na rehema za Mungu Mwokozi wake'* (Zab. 23:5), na atahesabiwa kuwa mwafaa kwa Ufalme wa Mungu. Kwa hiyo, ni jema na la baraka kuvumilia mateso kama hayo, kuwa mchukuzi wa mateso ya Kristo, na kutokugeuka mbali na mateso hayo kwa kujihusisha na mambo ya kidunia—yaani, kwa kukubali hasira na mabishano, ukorofi na kiburi, ugomvi na uadui, kutotii na mabishano, hasira na unyanyasaji, uvumi, uongo na dhihaka. Watu kama hao wanawezaje kuitwa Wakristo? Je, si badala yake ni wana wa uasi, watoto wa ghadhabu, na warithi si wa baraka za milele bali wa mateso yasiyo na mwisho?

18. Je, cheo chenu si cha malaika? Je, maisha yenu si matakatifu? Je, njia yenu haikuchaguliwa na Mungu? – Lakini Mtume anasema nini? – *'Maana nikibomoa, mimi mwenyewe ninajenga tena; ninajifanya mwenyewe mkiuka sheria'* (Gal. 2:18). Tumevua mtu wa zamani, anayeharibika kwa sababu ya udanganyifu mwingi wa nyoka; tumeukataa ule uliokuwa tunda la kuonja kwanza ku chungu na wa kutotii kulistahili kufukuzwa, na ambao kupitia kwake mauti, chanzo cha mateso mengi, iliingia ulimwenguni; tumeondoa hatia ya kuzaliwa kwetu, kwanza katika ubatizo wa maji na Roho, kisha, kupitia upendo mkuu wa Mungu kwa wanadamu, katika ubatizo wa pili wa toba na kukataa ulimwengu; na viapo vyako kwa Mungu vimeandikwa mbele ya Malaika Watakatifu; vimeandikwa pia pamoja nami, mtu maskini. – Basi mmewashwa, mwatakaswa, mmewachiliwa huru kutoka kwa vifungo vya dhambi, na mmevalishwa mtu mpya, aliyeumbwa kwa sura ya Mungu katika haki na kweli: mbona mnakimbia kurudi nyuma? Kwa nini unarudi tena kwenye mchafuko wako mwenyewe? Kwa nini unajidhihirisha kuwa haufai kwa Ufalme wa Mungu, wakati, kulingana na neno la Bwana, ukishika shoka, unaangalia nyuma? (Luka 9:62). – Bwana ni shahidi wangu kwamba nasema haya kwa upendo kwenu, kwa huruma, huku nikiteseka sana. Maandiko yanasema nini katika Agano la Kale kuhusu Waisraeli? Kwamba waliigeuza mioyo yao kurudi Misri, kwa maana walikumbuka vitunguu, nyama na sufuria za Misri, na maisha yao duni huko (Kutoka 16:3). Ndivyo pia sisi tumegeukia dunia na vitu vya dunia, na kile tulichokuwa tukifanya huko, sasa tunakifanya hapa. – Lo, mimi! Inakuwaje kwamba sisi, ambao tunapaswa kuwa sawa na malaika, hatufiki hata kuwa sawa na waumini wa kawaida wenye bidii, wakati, kwa uzembe, tunashuka taratibu hata kufikia anguko halisi kama hili? – Naomba, mafundisho yangu haya ya unyenyekevu kwenu yawe uthibitisho kwa wale ambao hawajaanguka, dawa kwa wale waliyoanguka, onyo kwa wavivu, himizo kwa wenye bidii, msukumo kwa wakatishwi tamaa, msaada kwa wanaopambana, na kwa ujumla – *'kwa wote, nimekuwa kila kitu, ili niwakee baadhi'* (1 Kor. 9:22). Kwani ni kwa ajili yenu ndinena na kupumua; kwani mimi mwenyewe sina usemi mwororo wala hata mwanamume. Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, arekebishe kilicho kibaya ndani yetu, aimarisha kilicho imara, na akamilishe kilicho pungufu; na kama alivyotutoa kutoka Misri ya kidunia na kutuongoza kupitia jangwa la dhambi, ndivyo apitishe atupitishe pia kupitia bahari hatari ya tamaa, akiigawanya na kukaukisha, na kufanya njia ya wema iweze kupitika kwetu; na kama alivyotuita, ndivyo aendelee kutuita *'watu* wake *wa milki'* na *'taifa takatifu'* (1 Petro 2:9); na atatutia makazi katika nchi nzuri ya wema, na hasa, kupitia kifo, katika nchi ya wanyenyekevu.

87. Ukiwa umeukataa ulimwengu, lakini ukigeuza macho yako kuutazama tena – unafanya kijinga na kwa njia ya uharibifu: tafadhali, nikuombe, rudi katika akili zako

87. Mkiwa mmeikataa dunia, lakini mkiangalia nyuma tena – mnajiendesha kwa upumbavu na kwa uharibifu: ninaomba, mwe na busara. [2:10] Kama watu wenye akili timamu, mliyoacha kila kitu kwa ajili ya Mungu—ikiwemo jamaa na ndugu zenu, ulimwengu na yote yaliyo ndani yake—na mkiwa mmejibebea nira nyepesi ya Kristo, kwa nini mnakatishwa tamaa, mnakuwa wa kidunia, na kwa kweli, kupitia matendo yenu wenyewe, mnamgeukia Shetani? *'Yeyote anayepinga Sheria ya Musa afe bila huruma kwa ushuhuda wa mashahidi wawili au watatu. Adhabu gani iliyo kali zaidi mnadhani* mtastahili' (Ebr. 10, 28–29), ninyi ambao, kulingana na Mtakatifu Basili, mmepasua agano la Roho kwa kuvunja utiifu wenu, na *mmewachilia "uchafu damu ya agano"* ambayo *mlipakwa* siku ya kuukataa uadui na ulimwengu na muungano wenu na Kristo*?* Je, hili linafaa? Je, hamwezi, kwa saa moja tu ya maisha haya (– ambayo ni kama punde tu ikilinganishwa na enzi zisizo na mwisho –) kukesha na Bwana? Je, hivi ndivyo viapo vyenu, vilivyotolewa mbele za Mungu kama shahidi, huku Malaika Watakatifu wakisikiliza? Je, hii ndiyo maana ya makasi madogo mliyoniwekea mikononi mwangu, kana kwamba yalitoka mkononi mwa Bwana? Je, hizi—chini ya ushawishi wa misukumo mliyoipokea wakati huo—zilikuwa ishara na mitazamo yenu ya machozi, unyenyekevu na kujinyenyekeza? Ee, watoto wangu, watoto wangu! Mmewasahau vipi wenyewe na kupotoka kutoka kwa azma zenu za zamani? Lakini nawasihi na kuwataka, watoto wangu, nyama na damu yangu mwenyewe, viungo vyangu: rudi katika fahamu zenu, nyote; mpate upya katika roho, nyote; muungane katika nia moja, katika tumaini moja, katika moyo mmoja—ninyi pamoja nami, mimi pamoja nanyi—mbele za uso wa Bwana; na tuishi na kutembea kwa namna ya kufikia Ufalme wa Mungu.

88. Ninafurahi kwamba mmeishi vizuri; lakini hii si kazi yangu, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu; Ninafurahi, basi, kwa sababu sisi ni kitu kimoja nanyi: Bwana awahifadhi, na kuwasaidia kustawi

88. 1) Ninafurahi kwamba mmeishi vizuri; lakini hili si jambo la mimi, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu; Ninafurahi, basi, kwa sababu sisi ni kitu kimoja nanyi: Bwana akulinde na kukusaidia kustawi. – 2)

Tumechagua kilicho bora na cha thamani zaidi kuliko kilicho kibaya na kisicho na thamani: tusipoteze moyo. – 3) Taji za ufishawi ziko mbele yetu: tuwe na ujasiri; tubebe nira ya utiifu na uchovu wa mwili, tukitazama heshima za wito wetu ulio juu. [2, 11]

19. Ni vizuri kutojificha baraka za Mungu, bali kuzitangaza wakati unaofaa, ili kupitia hili tuweze kuwa na bidii zaidi katika kazi yetu. Naona baraka kama hiyo juu yenu. Kwa maana, kwa neema ya Kristo, kupitia mafundisho na vikumbusho vya mara kwa mara kuhusu jambo hili na kazi yetu hii, na kupitia himizo la kila siku, kama tusemavyo, mmeanza katika njia ya maendeleo ya kiroho, mkiwa na tabia njema na shauku inayopenda Mungu. Ukweli wa maneno yangu unathibitishwa na ushuhuda wenu wenyewe; nami pia ninatoa ushuhuda wa hili, kwa kuwa kupitia ninyi nimepata nafuu kutokana na magonjwa yangu yenye kusumbua, na, baada ya wasiwasi mwingi, nimeingia, kana kwamba katika kimbilio tulivu, katika utulivu wa maisha yenu ya utauwa, na kufurahi moyoni mwangu kwa jambo hili. Hakika, msemo si wa uongo kwamba *'mafundisho yote si ya kufurahisha wakati huo, bali huumiza; lakini baadaye huleta mazao ya amani ya haki'* (Waebrania 12:11) kwa wale ambao wamepata mafunzo kama hayo. Lakini tunda hili si matokeo ya juhudi zangu mwenyewe, wala za uangalizi na bidii yangu, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu, kupitia shauku yenu na msaada wenu wa kibaaba. Na kwa nini basi, mimi, asiyestahili, ninafurahi na kufurahia bidii ya wengine? Ni kwa sababu sisi ni kitu kimoja kikamilifu: ninyi mko ndani yangu, na mimi niko ndani yenu, na matendo binafsi ya kila mmoja huhesabiwa kwa sifa ya wote wawili. Bwana, mwenye kuogofya kwa nguvu na mwenyezi kwa uwezo, kuanzia sasa na milele, na atuwezeshe nami kuwa na bidii na kuwa imara katika kusoma, kuchunguza na kufafanua kwa heshima amri takatifu, na aweze kuwaweka katika utiifu usiokatika, katika utii wa dhati na katika imani isiyoyumba, akiwafanya kuwa wema zaidi, wenye bidii na utayari zaidi, kwa ujasiri na shauku, kwa kila jitihada ya kiroho – kwa uvumilivu wa huzuni na taabu, njaa na kiu, kufanya kazi yoyote na kuvumilia yote yaliyo mzigo na ya kusikitisha, ili, mkiwa mmejithibitisha kuwa washindi, mpokee taji za uvumilivu siku ya hukumu ya Jaji mwenye haki.

20. Hakika, ununuzi wako ni mzuri, kwani ukiwa umeacha yaliyozaaibika, umepokea yaliyodumu; ukiwa umetengwa na wazazi wako, umempata Bwana kuwa Baba yako; ukiwa umeachana na ndugu zako, umewapata Watakatifu kuwa wakaazi wenzako; ninyi *ni 'jamaa teule, ukuhani wa kifalme'* (1 Petro 2:9); badala ya nchi ya kuzaliwa na kukulia kwako, mji wa mbinguni umekuwa nchi yako ya kuzaliwa, ambao *'Mungu ndiye mbunifu na mjenga wake'* (Waebrania 11:10); badala ya nyumba isiyo ya kudumu na inayoweza kuharibika – sasa una makao ya watakatifu na wa haki; badala ya fahari ya bure na heshima inayopotea – mna hadhi ya kimungu na kiumbe wa mbinguni; badala ya kuridhika na furaha ya kidunia – mna furaha ya baraka za milele; badala ya utumwa na kuzuiliwa kwa matamanio yenu – mna furaha pamoja na mashahidi; badala ya upweke na utembezi usio na msingi – mna uhusiano wa karibu zaidi na Watakatifu wote. Kwa nini basi tukate tamaa? Kwa nini tukasikitika na kuhuzunika? Kila mmoja na apaze sauti pamoja na Daudi wa kimungu: *'Kwa nini umeanguka moyo, ewe roho yangu, na kwa nini unanihuzunisha? Mtarajie Mungu, maana tutamwungama'* (Zab. 41:12). *'Kwa maana tukiteseka naye'* katika kujinyima, *'tutatawala pia naye'* (Warumi 8:17; 2 Tim. 2:12).

21. Taji za ufishi pia hupatikana hapa; na maisha ya kimonaki kwa haki huitwa shamba la mapambano. Basi, yeye aliye na utii ni mwenye heri kiasi gani? Yeye anayekiri imani (anayefichua yote kumhusu) ni wa ajabu kiasi gani? Yeye mwenye subira ni wa heshima kiasi gani? Yeye aliye mwaminifu na thabiti katika kutii amri za Mungu ni mwenye baraka kiasi gani? Kwa nini tusigeuke wala kupotoka kutoka kwa kile tulichoanzisha, kwa nini tusivunjike moyo na mpangilio uliopo, kwa nini tusijiruhusu kurudi nyuma au kusimama, kwa nini tusikabidhi uti wa mgongo wetu kwa maadui zetu, Enyi waumini wenzangu, Enyi wasafiri wenzangu, Enyi wapiganaji wenzangu! Tusiwe wa huruma kwa miili yetu: wakati ni mfupi, maisha ni ya kupita; hata kama maisha yangekuwa hadi miaka sabini au themanini, hayo si kitu ukilinganisha na enzi zisizo na mwisho. Tuchane kondoo mmoja, nasi tutapokea rundo la dhahabu; tuache muda mfupi, nasi tutapata enzi zisizo na mwisho; tuvumilie kazi ya saa moja, nasi tutapokea mapumziko yasiyo na mwisho; tufunge machozi, ili tufurahi milele kwa furaha iliyobarikiwa; tufunge machozi kwa ajili ya upendo wa Kristo, ili tufurahie furaha isiyo na mwisho. Hivyo basi, mkizishikilia macho yenu katika heshima za wito wenu wa mbinguni, jitihadeni kwa furaha katika matendo mema hadi wakati wa kuondoka kwenu ufike, nanyi mpite kutoka katika maisha haya kuingia katika uzima wa milele, kwa njia ya Kristo Yesu, Bwana wetu.

89. Mkisikia wito wa Mungu, kama Abrahamu, mmeliacha yote nyuma: msihuzunike, bali, mkitiwa moyo na tumaini, vumilieni yote: taji zina kusubiri

89. 1) Mkisikia wito wa Mungu, kama Abrahamu, mmeliacha kila kitu nyuma: msihuzunike, bali, mkitiwa moyo na tumaini, vumilieni yote: taji zinawangoja. – 2) Msiifanye lolote lisilofaa – wala msiibe: maana mambo kama hayo hayendani na yote yaliyo sawa, na hayatadhiwa adhabu. – 3) Wakati wa kufunga Kwaresima: msimfanye tumbo lenu kuwa mungu wenu, bali jeni mjijaze na sifa njema. [2, 12]

22. Ni maneno gani yangu yaliyo stahili kwenu, watoto wa Mungu, mnaotii neno la Injili na mmeacha ulimwengu wote, na mmejibebea kazi hii kuu, iliyobarikiwa na tukufu ya utii? – Mungu, anayewafariji wanyenyekevu, awafariji nanyi kwa uwepo wa Roho Mtakatifu, awawaongoze kwa uaminifu katika njia ya amri Zake, na awawafanye warithi wa Ufalme Wake. Enyi ndugu zangu! Mnaweza kusema mmefanya kitendo kizuri gani, mmefanya uamuzi wenye busara gani, mlipoitwa na Mungu, mkaondoka, mkafuata mfano wa baba yetu Abrahamu, kutoka nchi yenu, kutoka kwa jamaa zenu, kutoka nyumbani kwa baba yenu, na mkafika mahali hapa pa kujinyima, ambalo Bwana mwenyewe alikuonyesha na kukuongoza kufika? Mmeushinda mawazo ya kimwili na mkafikia juu yake. Kwa ajili ya Mungu, hamkuruhusu upendo wa jamaa kuazuia, wala mtindo wenu wa maisha mliouzoea kuwasitisha, wala urithi wa mababu zenu kuwafunga, wala kitu kingine chochote kuwa kizuizi njiani. Kwa hiyo mmeebarikiwa na mmeebarikiwa sana. Basi, msiweke moyo chini, msihuzunike, wala msiwe na woga. Lakini, ukipaa juu ya huzuni zako za sasa na taabu za maisha yako ya kujinyima kwa njia ya tumaini la baraka zilizokuwekewa, ukifurahi na kusanyuka, endelea na njia yako; na kwa subira, ujasiri na nguvu, vumilia siku baada ya siku, wiki baada ya wiki, mwezi baada ya mwezi na mwaka baada ya mwaka. – Na basi, mwishowe? – Utatiwa taji la utukufu lisiloweza kuoza Bwana atakapoitisha mbingu na nchi kuhukumu watu wake.

23. Msijikabidhi kwa uvivu, msirogo, msiwe wapole, msigombane, msibishane, msifushe, msiingie katika maneno ya upuuzi, msiwe wazito kwa kula – Nitaongeza jambo lisilostahili kusikizwa, na hili linawahusu wengine tu – msiibe. – Yeye anayeanza kwa kuiba karanga ataendelea na mambo makubwa zaidi, na yeye aliyezoea kuiba manyoya ya kuandikia hatimaye ataweka machoni mavazi. – Hivi ndivyo wizi unaotokea miongoni mwetu – wa nguo, mikanda, viatu na vitu vingine kama hivyo. Je, hii ni sawa? Je, hawa ni watumishi wa Kristo? Je, hawa ni wale ambao si wa ulimwengu? Je, hawa ni wale wanaotafuta urithi wa mbinguni na si wa duniani? Je, hawa ni wale wanaoitwa watakatifu na waliobarikiwa, na ambao hupokea heshima kutoka kwa watu? Je, hii ndiyo bidii yenu, mafanikio yenu, ukamilifu wenu? – Hata hivyo, hii kwa vyovyote vile si dhambi iliyoenea; na msiishangae nikigeuka kutoka sifa hadi lawama: neno linasemwa kwa njia moja kwa wengine, na kwa njia nyingine kwa wengine. – Na hata kama hili limetokea, lisitokee kuanzia sasa – naomba, nasihi, naamuru, naonya. Kama mtu yeyote, baada ya onyo hili, atatenda jambo kama hilo, na atengwe na Kanisa la Kristo, isipokuwa akimridhisha Mungu kwa kutubu na kuungama. Lakini hata kabla ya hili, aliyeiba anaweza kuponywa tu kwa kukiri na kufichua dhambi yake. Kama vile wizi na kuficha vitu fulani vilivyosababisha Akani kuuawa kwa mawe (Yoshua 7:21, 25), ndivyo pia wale waliokamatwa na tamaa hii na wasiokiri watapigwa na mawe yasiyoonekana; kwa hiyo, wale walioanguka na wainuke na waishi kwa ajili ya Bwana.

24. Basi, hii ndiyo Sawa ya Nyama. Kwa hiyo, msiwaze yale mliyoyafurahia nyakati zingine, wala msiwe kama wale wanaojilisha kana kwamba ni siku ya dhabihu. Maana yeye yeyote aliye mtumwa wa tumbo, kwake *'tumbo ndilo mungu wake, na fahari yake iko katika aibu yake'* (Fil. 3:19). Chukua mmoja wa watu hao na uangalie jinsi alivyo kwa roho na mwili. – Je, hili linatamaniwa, niambie? Je, hili linafaa kuigwa? – Hakika la; kinyume chake, linastahili kila aina ya chukizo na dharau. Wewe, ridhika na kuridhika kwa unyenyekevu kwa mahitaji yako ya lishe, bila nyama wala divai. Usijihusishe na kujaza mwili, bali kujaza roho kwa matunda ya Roho Mtakatifu – amani, upendo, tumaini, imani, sala, kuimba Zaburi, kusoma mistari, utiifu, unyenyekevu, uangalizi, kuamka mapema, upole, urahisi, mawazo safi, majuto, na machozi ya kusafisha – na hii iwe sika yako ya daima."

90. Kama ilivyo wajibu wangu kukuhimiza kila mara kupigana, ndivyo ilivyo wajibu wako kuwa tayari kila wakati ukiwa umevaa silaha kamili za kiroho na kupigana

90. 1) Kama ilivyo wajibu wangu kukutia moyo kila mara kupigana, ndivyo wajibu wako kuwa tayari kila mara ukiwa umevaa silaha kamili za kiroho na kupigana. – 2) Sio sahihi kulalamika kwamba mapambano yanachelewa; mifano ya wapiganaji imetolewa na unashauriwa kuwa na ujasiri. – 3) Msiogope mizimu: ushupavu na maombi ndiyo tiba bora dhidi yao. [2, 13]

1. Ni jambo la dharura sana kwamba mimi daima nikutoe maneno ya faraja na himizo kwenu, ninyi mnaofanya kazi hadi kuchoka katika kazi ya Mungu, katika huduma yenu iliyobarikiwa na ngumu. Ikiwa juhudi zenu na mapambano yenu dhidi ya hila za adui wangekoma wakati wowote maalum, faraja na himizo langu kwenu nalo lingekoma. Lakini kwa kuwa hizi hazikomi na hazikupi mapumziko, mchana na usiku, basi, kwa haki yote, ni wajibu wangu, kulingana na hili, kupandikiza katika roho zenu faraja, himizo na tumaini, nikikupa nguvu, uchangamfu na shauku ya kuangamiza jeshi lisiloonekana lililoandamana nanyi. Mpiganaji, kama mnavyojua, lazima daima atende kwa utu wa mpiganaji, na ashikilie kwa ukali yote yanayohitajika na wito huu. Ndiyo maana ninyi, kama askari wa kweli wa Kristo, lazima daima mhakikishe kwamba silaha zenu ziko sawa: kwamba kila mmoja wenu anamiliki upanga wa utiifu, silaha ya imani, , kofia ya tumaini la wokovu, ngao ya unyenyekevu, upinde wa maombi, na kila kitu kingine kinachohitajika kwa vita vyetu vya kiroho. Si jambo la ajabu sana au la kushangaza kuona shujaa wa kidunia akiwa amevaa silaha kamili kama ilivyo kuona shujaa wa Kristo akiwa na yote yaliyo tajwa. Kwa hiyo, watoto wangu, jipambeni, jilindeni, jitayarisheni, piganeni, na mshinde shetani anayepigana nanyi; wala msiwashangwe na chochote kitakachowapata, wala na mapigo na mishale mnaopokea, wala kwa sababu mnateleza na kuanguka; bali inukeni haraka.

2. Wengine huchukizwa, hushangazwa, au hata huangukia katika kukata tamaa kwa sababu wanateswa na tamaa za aibu, au hasira, au kufuru, au wivu, au kuyumba, au kitu kingine chochote cha aina hiyo. Mimi, kwa upande mwingine, ninawashangaa. Niambie, ndugu, je, unatarajia kupokea taji zako bila jasho au taabu, bila mapambano au ushindi? – Lakini anasema: 'Mimi tayari nina umri wa kadhaa; nimekaa saumu mara ngapi, nimeenda toba na kupokea Ekaristi Takatifu, nimeonyesha hiki na kile, nimefurika na machozi na majonzi, na nimekuwa msaada kwa ndugu zangu waliotoka nami katika udhaifu wao.' Lo, hekima gani hii?! Niambie, umechukua miaka mingapi katika mapambano haya? Tatu, tano, kumi? Lakini Amma Sarra aliyebarikiwa alipigana kwa ujasiri dhidi ya shetani wa uzinzi kwa miaka arobaini, na akavumilia kwa ujasiri. Ninathubutu kumtaja Abba Pachomius, na jinsi alivyojitangaza uchi kanisani, na mwingine ambaye Abba Apollos alimimarisha. Na kwa nini nibainishe mifano isiyo na hesabu ya matendo ya kishujaa na mapambano ambayo wapiganaji wa kweli walishinda—mmoja kwa njia hii, mwingine kwa ile—lakini hakukuwa na kukata tamaa, hakukuwa na woga, hakukuwa na kupoteza ujasiri, hadi, katika udhaifu wao, walishinda, wakizuwia mashambulizi ya adui kwa ishara kutoka juu. Sisi, hata hivyo, kwa kuwa na moyo dhaifu, tunazungumza na kutenda kwa njia ya moyo dhaifu, kwa kutojali na bila mafunzo. – Nakukumbusha haya ili tupate kuinuka kutoka katika kukata tamaa kwetu na kuwa macho na imara, tukimwamini Mungu, kila mmoja akisema kwa nafsi yake: *'Ingawa jeshi linanizunguka, moyo wangu hautati; ingawa vita inanikabili, ndani yake nitajiamini'* (Zab. 26:3).

3. Msiogope vitisho na mizimu ambayo shetani wakati mwingine huibua katika ndoto zenu usiku, akiwaonyesha hiki au kile, akibadilisha na kugeuza umbo lake apendavyo; inaweza kuwa anatoka sauti, anakuitia kwa jina, au anachukua umbo la simba. Lakini mpige kwa ujasiri wako wa kutokuogopa, na utaona kwamba atatapakaa kama vumbi. Akijitokeza kwako akiwa mrefu kama paa na mkubwa mno, geukia maombi na, kama vile Anthony mkuu, utamwona akitoweka. Hata kama ataonekana anakujia na kukushambulia, au kutikisa makazi yako na kuyang'usha juu yako, usitishwe, na yote yatapita kama ndoto tu. Hili huwapata wale wanaolihisi kwa sababu wanatisha hofu pale ambapo hakuna hofu (Zab. 13:5). Kwa hiyo, makini, na msiogope kile ambacho hakitisha hata kidogo. Amweke yeye anayesababisha hofu ndiye atetemeke mbele yako, kwa nguvu ya tumaini lako kwa Mungu na maombi yako Kwake.

91. Majira ya machipuo yamefika: kuwa mwangalifu; nakushauri kujiepusha na divai, usijaze tumbo lako, na kuwa mwangalifu unapokwenda mjini, na usirudishe vitu vya kidunia kwenye monasteri kutoka huko

91. 1) Majira ya machipuo yamewadia: kuwa waangalifu; nakushauri kujiepusha na divai, usishibe, na kuwa mwangalifu unapokwenda mjini, na usirudishe mambo ya kidunia monastari kutoka huko. – 2) Aidha, kutajwa wale wanaokwenda kwenye bustani ya mboga na kudai mboga kinyume na kanuni. [2, 14]

4. Simamani imara na wasioyumba katika tumaini lako kwa Mungu, na baada ya kufumbua mitego tata ya shetani, panda juu ya tamaa zako, ukikanyaga chini raha na tamaa za mwili, huku ukilinda usafi na utakatifu wako, kwa roho na kwa mwili. Mnaona, sasa ni majira ya machipuo, wakati kila kiumbe hai huchochewa kuelekea uhai mpya**.** Kwa kuzingatia hili, ni lazima tudhibiti usingizi na chakula chetu. *'Ni wema,'* anasema Mtume, *'kutokula nyama wala kunywa divai, wala kufanya jambo lolote ambalo ndugu yako*

anasababishwa kukwaa' (Warumi 14:21). Nami pia, ndugu zangu, nazungumza kwa roho ya ushauri, si kwa amri, kwa ajili ya roho zenu zilizo sawa—na si kwa wale miongoni mwenu wasio na afya, bali kwa wale walio na afya njema: ni heri kutolewa divai, hasa ninyi vijana; kwani huamsha tamaa. Tayari tuna ndani mwetu msukosuko unaosababishwa na raha zilizo katika asili yetu; kwa nini tuingize ndani mwetu vichocheo vingine vya divai? Onjeni mkaone jinsi ilivyo heri kujiepusha na mvinyo. Yeye ajiepushaye nao hatachukuliwa na mawazo yake, wala hawatawaka roho yake, bali atakuwa macho daima katika upendo wake kwa Mungu na mwenye bidii kwa yote yaliyo mema na yanayochangia wokovu. Yeye anayeacha divai huubeba Roho Mtakatifu ndani yake; yeye anayekunywa maji huvalia vazi la unyenyekevu. – Na kwa habari ya chakula pia, nawashauri, watoto wangu. Kimbieni ulafi usio na maana na ulaji kupita kiasi wa kila mara, ambavyo huchipua mbegu za uzinzi na Sodoma; bali kula na kunywa—huku mkizingatia tahadhari zingine zote—kwa namna ambayo mtaweza kutawala raha badala ya kutawaliwa nazo, mpate kutawala mwili badala ya kuutawaliwa nao. Utaratibu bora katika uhusiano kati ya roho na mwili ni kwamba ile ya chini isivunje ile ya juu. Kuhusu kuondoka kwenye monasteri, shikeni kwa ukali kanuni: msiingize kwenye monasteri mazungumzo ya kidunia ambayo yanaweza kuwachanganya ndugu.

5. Nimesikia kuwa baadhi yenu, mnapoingia kwenye bustani ya mboga, mnataka mboga kutoka kwa mkulima, na, mnapokosa kuzipata kama ilivyo desturi, mnagombana naye. Hili ni tendo la kishetani na halipaswi kuwa. Watu wa aina hiyo watapewa adhabu ya toba. Je, kile kinachotolewa hakitoshi? Basi mtatushindaje tamaa wakati mboga inapokushinda? Utakuwa mwepesi kama manyoya, ndugu yangu mnyenyekevu, ikiwa hutajijenga kiakili kupitia kujidhibiti. Ninaamini kwamba kama vile wasio na kiasi walivyokuwa na kiasi na wanaendelea kuwa na kiasi, na wenye hasira walivyokuwa wasio na hasira, ndivyo na sisi tutakavyokuwa, ikiwa hatutakuwa wavivu kujidumisha kwa ukali katika mambo yote. Bwana akuzoeze na akuimarishe.

92. Kujinyima ni sifa yetu kuu

92. 1) Kujinyima matakwa yako binafsi ni wema wetu mkuu. – 2) Muda unapita; – kifo kiko karibu, na baada yake kuna hukumu, ambapo wema tu ndio watakaoidhinishwa: basi tuwe hivyo, tukiepuka yote maovu. – 3) Upuuzi wa kulalamika kwamba watoto wanalea katika monasteri. [2,15]

6. Kuna njia nyingi za kufika Ufalme wa Mungu, na bado kuna njia moja tu: moja, kwa sababu wema, ukiwa mmoja kwa asili yake, hutimizwa na hupata utimilifu kupitia matendo mbalimbali mema. Tukumbatie wema huu mmoja, mwenye nguvu zote: mtu afuate njia ya utiifu unaoiga Mungu – njia isiyo na vizingiti na isiyokatika; njia nyingine – katika njia ya unyenyekevu unaobeba Kristo, – njia iliyo laini na fupi zaidi; katika njia zote mbili, na watoe kujikatia tamaa zao wenyewe kama dhabihu isiyo na dosari. *'Ni mtu gani anayetamani maisha, anayependa kuona siku njema?'* Nami pia nitakuuliza, pamoja na Nabii, – na nitajibu: yeye anayekata tamaa zake mwenyewe kwa kweli. *'Huyu ndiye atakayeishi wala haoni mauti'* (Zab. 88:49)—anguko—akikomboa roho yake mkononi mwa Hadesi. Huyu ndiye mwana wa Nuru, mwenye roho iliyotakaswa kutoka kwa kila tamaa: kwani yeye huondoa kila tamaa kutoka mizizi yake. Huzuni zetu, shida zetu, ugomvi, mabishano na wivu vinatoka wapi? Je, si kwa sababu tunasisitiza kupata matakwa yetu, na kutetea maamuzi na matakwa yetu? Ndiyo, hakika ndivyo ilivyo. Na hakuna njia nyingine ya kutuokoa kutoka kwa hila za shetani isipokuwa kwa kujinyima hili la kutawala matakwa yetu.

7. Siku baada ya siku zinapita, zikija na kuondoka; kama mkondo wa mto, maisha yetu yanakimbia mbele na kuelekea karibu na kifo. Wewe ni mwenye baraka, kwa sababu kwa kujitoa dhabihu vitu visivyo na maana na vya muda, unapata kile kilicho cha milele na cha mbinguni. Na siku itakapofika Mungu atakapoketi juu ya kiti cha enzi cha utukufu wake, na Malaika watakatifu wakisimama mbele yake; atakuita na kukuweka katika makao ya wale wenye haki. – Lakini ni zipi? Watu watiifu, wanyenyekevu, wacha Mungu, wenye wema, wenye mioyo safi, wenye majuto, wanaoomboleza, wenye bidii, wale wanaowapenda baba zao, wale wanaowapenda ndugu zao, wale wanaopenda utulivu, wale wanaopenda maombi – na wote wanaotenda kwa bidii kila kazi nyingine ya kimungu. Kuna wengine miongoni mwenu waliopambwa si kwa fadhila moja, bali kwa fadhila nyingi; na watu wa namna hiyo ni warembo zaidi katika wema wao kuliko wanadamu, wakiwa wang'aa kwa zawadi nyingi za neema za Roho. Basi, tusijiruhusu kujikurubisha kwa aibu mbaya na inayoharibu ya dhambi; bali tukimbie ukorofi unaoharibu, uchunguzi wa uhasama kati yetu, dharau zisizo na kizuizi, kulalamika kwa kishenzi, na malalamiko ya chuki – tukikubali kila kitu kwa moyo mwema: chakula, kinywaji, mavazi, na utiifu – chochote kilicho. Hii ndiyo kazi njema kwako; hii ndiyo ushahidi wa uadilifu wako; hii ndiyo mafanikio yako katika vita vya kiroho; na hii, hatimaye, ndiyo utukufu wako wa kilele.

8. Nasikia kwamba watu fulani wapumbavu, wakiwaona watoto wakiletwa hapa, husema: 'Hii ndiyo sababu tumehukumiwa! Hii ndiyo sababu monasteri zinaangamizwa!' – Hii ni wazimu gani? Hii si kitu kingine isipokuwa kumlaani Bwana Mwenyewe, Ambaye anasema: *'Waache watoto wadogo waje Kwangu: maana ufalme wa Mungu ni wa watu kama hao'* (Marko 10:14). Je, Kristo hakuwa mtoto mchanga? Je, hakulishwa maziwa? Je, hakuwa mtoto? Je, hakuwa kijana *'wa miaka kumi na miwili'* (Luka 2:42)? Je, hakuwa mtu mkamilifu *'wa umri wa takriban miaka thelathini' alipoanza* kufanya miujiza? (Luka 3:23). Kwa nini, basi, mtu huyu ananyamaza, na kwa nini haalii hali yake mwenyewe, kwa kuwa maangamizi yake yanatoka ndani yake mwenyewe? – Watu wa aina hii—wenye hekima na ufahamu zaidi kuliko abati—hufuata njia iliyo sawa zaidi kuliko iliyo sawa, na hudai kumpenda Mungu zaidi ya inavyohitajika, huku wakipotea nje ya sheria zilizowekwa. – Nitaongeza, hata hivyo: kama hakuna aliyesema hivi, maneno haya yapite kama upepo mkali, nami sitamshtaki mtu yeyote; lakini kama yupo, na arekebishe njia zake, asije akawaangukia katika mtego wa shetani. Yule mzee mtakatifu alisema nini? 'Chochote ambacho mtoto ananiagiza, nitakikubali kana kwamba Mwana wa Bwana wangu ameniamuru.' – Au hamuelewi mnachosoma?! –

93. Mnajitahidi katika wema katika mambo yote; taabu ni kubwa, lakini thawabu ni kubwa zaidi; hivyo endeleeni mbele zaidi na zaidi

93. 1) Jitahidi kufanya mema katika mambo yote; kazi ni kubwa, lakini thawabu ni kubwa zaidi; hivyo endelea mbele zaidi na zaidi. – 2) Unakabiliwa na majaribu mengi; lakini usipoteze moyo: Bwana yuko karibu. Kumbuka pia mapumziko yaliyoko mbele, na hutapoteza ujasiri wako kamwe. [2:16]

9. Kama Bwana anavyosema: *'Kwa kuvumilia kwenu mtaokoa roho zenu'* (Luka 21:19); vumilieni taabu na joto la maisha yenu ya kujinyima bila kukata tamaa, na *'fundishweni katika torati ya Bwana mchana na usiku'*, mpate kuwa *'kama mti uliopandwa kando ya vijito vya maji'* (Zab. 1:3). Mna kazi nyingi, lakini zawadi za Mungu ni kubwa zaidi; jasho nyingi, lakini thawabu yenu ni ya milele. Najua kwamba mnajitahidi, kwamba mnajidhihaki kwa kila namna, kwamba mnaishi maisha ya ushuhuda, kwamba mnapenyezwa kama kwa mkuki, kwamba mnasalibishwa kwa kujidhihaki tamaa zenu; lakini furahini, kwa maana Ufalme wa Mungu umewaandalia—uzima wa milele uliobarikiwa, kupewa haki ya kuwa wana, urithi wa pamoja na Kristo, maisha ya wema, furaha, shangwe, na amani isiyo na mwisho. Baraka kubwa na nyingi kama hizi zikiwa zimewekwa, ni nani anayeweza kukata tamaa? Nani anaweza kusita mbele ya kazi au jitihada yoyote, hadi, kupitia kifo, wapite na kufikia kile kinachotarajiwa? – Ukijua kwamba *'taabu za wakati huu hazistahili kulinganishwa na utukufu utakaotangazwa kwetu'* (Rum. 8:18), je, wewe pia hukuvumilia – joto la tamaa, mzigo wa kukata tamaa, uchovu wa kazi, njaa ya kujinyima, na katika mambo mengine yote, taabu na uhaba; ili mpate kusema pamoja na Mtume: *'Kwa ajili yenu sisi tunauawa siku nzima; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa'* (Warumi 8:36)? Hamogopi udanganyifu wa kichawi wala uasi wa tamaa, bali mnastawi na kupaa hadi vilele vya wema. – Hata hivyo, maneno haya hayahitajiki tu kwa wale wavivu, wanaoyumba-yumba na wapotevu, bali pia kwenu, ili kuimarisha na kuwapaka mafuta, mpate kukamilisha mbio zenu za utauwa vyema. Basi, njooni nyote; tuongeze hofu juu ya hofu, na tuwe wema, wanyenyekevu, wenye upendo, watulivu, wenye ukarimu, wasiowivu, wasio na matakwa mengi, wasijivunji, wasijidai, wasiochanganya, wasiojibizana, tukiwa na uvumilivu kama msingi wa maisha yenu mema.

10. Mnakabiliwa na huzuni nyingi siku baada ya siku – sikani – lakini je, hii si kwa ajili ya wokovu wenu, na kwa ajili ya urithi wa baraka za milele? Basi, ikiwa kwa kusudi hili kuna kazi ngumu na uchovu, juhudi na mapambano, jasho na njaa, taabu na vilio, mtafaruku wa mawazo na mawimbi ya majaribu, yanayotupelekea na maadui wasioonekana katika bahari ya maisha haya; basi kwa vyovyote vile hataruhusu moyo wetu kukata tamaa, wala kuogopa, wala kuangukia katika kukata tamaa kabisa. Kristo yu pamoja nasi; Ananyoosha mkono Wake na atasema kwa bahari hii: *'Nyamazia, tulia'* (Marko 4:39), na kutakuwa na utulivu mkuu. Sisi pia, ni lazima tujitahidi tena na tena kuvumilia, kusonga mbele kwa haraka, na kusukuma mbele. Na nina hakika kabisa kwamba tutakamilisha safari yetu kwa mafanikio, tutaokolewa kutoka kwa mabaya, na kuingia salama bandari ya Ufalme wa Mungu. Na huko, *'ugonjwa, huzuni na vilio vitaondoka'* (Isaya 35:10). – Ni kipi kinachoweza kuwa na baraka zaidi kuliko kazi na juhudi kama hizi, ambazo hutoka mwanga, uzima, furaha, amani, faraja na pumziko lisilo na kikomo? Yeyote anayetembea njia ya wema kwa imani na tumaini kama hilo hachoki kamwe, haisimami kamwe, na hairudi nyuma kamwe, si kwa sababu ya mizigo na huzuni ambayo tayari imebebwa, wala kwa sababu ya ile ambayo bado haijaja—hata kama itakuwa ni kifo, kupasuliwa mbavu, na kumwagika kwa damu. Ni kwa ajili ya hili ndipo mashahidi walijisalimisha kwa mateso na kuvumilia kila aina ya mateso; ni kwa ajili ya hili ndipo watakatifu walitafuta utakatifu na kujihusisha na

kila aina ya kazi ya kujinyima; na ni kwa ajili ya hili ndipo nami nawainua na kuwahimiza kuchukua mapambano haya, ili mpate taji kwa utiifu wenu uliobarikiwa na utiifu wenu kama wa shahidi. Nawaomba, tusiruhusu wenyewe kutengwa na baraka zile zisizoweza kuelezwa na kueleweka: cheo cha kuwa wana na warithi wa Ufalme wa Mungu, furaha za bibi arusi wa Kristo, na nafasi upande wa kulia pa Yeye, ambapo Watakatifu wote, kwa furaha isiyo na kikomo, kufurahi kwa furaha, tukifurahia baraka zile za kimungu zisizoelezeka.

94. Unajua kwa nini tumekuja kwenye monasteri hii: basi, usiruhusu chochote kinachopingana na hilo

94. 1) Mnajua kwa nini tumekuja kwenye monasteri: basi, msiweze chochote kinachopingana na hilo. Ninyi mnafanya hivyo; lakini msiache kazi zenu zipotee bure. – 2) Ninawajali nanyi na kuonyesha njia bora zaidi: kwa nini, basi, mnajitengenezea matendo ya kujinyima kwa hiari yenu – minyororo, majangwa? Hii si kwa ajili ya wema. Maisha yetu ya jumuiya yenyewe yanafaa sana kwa kujinyima. – 3) Yeyote anayetaka kuwa juu ya wengine, na ajitahidi kuwazidi wote katika sifa za kujinyima, za kimwili na kiroho, ambapo si rahisi kupita wengine popote kama ilivyo ndani ya jumuiya. – 4) Orodha imetolewa ya sifa ambazo wale walioko kwenye monasteri wanabobea; na wenye bidii wanakaribishwa kuiga. [2, 17]

11. Kwa nini tumejaa hapa, tukiacha dunia nyuma na kukata uhusiano na wazazi wetu, jamaa na marafiki wa mwili, miji yetu, nchi yetu, vijiji vyetu na nyumba zetu? Je, si ili kuokoa roho zetu? Je, si ili kupata haki ya msamaha wa dhambi zilizotendwa zamani? Je, si kumfurahisha Mungu? Je, si kupata baraka za milele? Je, si kuishi maisha ya kimalaika, tukifuata mfano wa akili zisizo na mwili za baba zetu watakatifu na waliobarikiwa mara tatu? – Basi, tunawezaje kufanya kinyume cha haya? Kucheka badala ya kulia, kufurahi badala ya kuomboleza, kutukana badala ya kuwa watakatifu, kuwa na mashaka badala ya kuomba, kuwa na wasiwasi badala ya kuwa na amani, kuwa na kelele badala ya kuwa kimya, badala ya utakaso, kujichafua; badala ya upole, kuwa na kiburi; badala ya kufunga, kujihusisha na ulevi; badala ya kuimba zaburi, kujihusisha na umbea usio na maana; badala ya utiifu, kutenda kwa mapenzi yetu; badala ya unyenyekevu, kujitukuza? Hivyo, adui yetu kwa kawaida huwashawishi wale wanaosahau nadhiri zao kufanya matendo yanayokinzana nazo. Lakini ninyi mnajua vyema ni kwa nini mmekusanyika hapa, na kwa shauku mnajitahidi kufikia malengo yenu: mnajisafisha dhambi zenu na kuwa watakatifu. Kwa hiyo, nawasihi, watoto wangu, na kuomba, msiache bidii yenu iwe bure. – Mnateseka kiasi gani na kwa njia gani? Mmeshika fungo kiasi gani na mnafunga kiasi gani? Mmejitahidi kwa bidii kiasi gani, na bado mnaendelea kujitahidi, kuwa macho? Mmeshikilia uvumilivu kiasi gani kwa matusi, dharau na uhaba, na bado mnaendelea kuvumilia? Na kwa ujumla, mmeshafanikiwa kiasi gani, na bado mnaendelea kufanikiwa, katika kuboresha maisha yenu? – Msiruhusu upuuzi au raha ya muda mfupi kuharibu matendo yenu haya yenye tunda na yaliyotamaniwa sana; bali ongezeni kazi mpya juu ya zile za awali, ili, mkiishi maisha haya mafupi vyema, muingie kwa ujasiri katika bandari tulivu ya uzima wa milele.

12. Bwana anajua jinsi ninavyojali utulivu wa akili wa kila mmoja wenu, na mimi huweka moyo wangu kulingana na hali yenu: Ninaomboleza na wanaoomboleza; nina udhaifu na wenye udhaifu; nina moyo mnyonge na wenye moyo mnyonge; ninapigana vita vyema na wanaovita; ninateseka na wanaoteseka; nimejaa bidii kwa wale wanaojaribiwa. Ikiwa ndivyo, kwa nini basi mnanizuia katika hili na hamtii amri mliyopewa, bali mnapinga na kulazimisha matakwa yenu wenyewe—au tuseme, tamaa zenu mbaya na mapenzi yenu ya kiburi— kinyume na sheria ya utiifu na mpangilio wa maisha ya jumuiya, mnabuni, kulingana na matamanio yenu wenyewe, sheria mpya za aina yenu, na kusisitiza kuwa hizi ndizo takatifu zaidi na za kimungu zaidi—padahal kwa hakika ni uovu na ukaidi? Wengine, kwa hiari yao binafsi, au tuseme kwa amri ya shetani, kwa siri, bila ufahamu wangu, hujiwekea minyororo na kuwashawishi wengine wafanye vivyo hivyo, kwa msaada wa shetani katika dhambi hii; wengine husifu maisha ya kujitenga, wakijisalimisha kwa shetani anayetafuta kuwafanya watupu; wengine bado huibua na kupendekeza hiki na kile, bila shaka wakiwa chini ya ushawishi wa adui wetu anayeangamiza roho – ambaye sitaki kumtaja. Kwa nini hili hufanywa, bila kujali kabisa mtindo wa maisha wa sasa wa mtu, ambao ni wa busara, unaomvutia Mungu na unaookoa? – Ni yupi kati ya wale wazee watukufu aliyetenda hivi? Na hata kama kuna aliyefanya hivyo, aliamua kufanya hivyo kutokana na maagizo fulani kutoka juu, au kwa baraka za baba yake wa kiroho. Wewe, hata hivyo, kwa kuwa bado hujasafishwa dhambi zako za zamani—au hata kama umesafishwa, lakini bado hujapata amani ya ndani wala kuonja utamu wa kutambua mambo—ukipofushwa na kutojali na matakwa yako binafsi, unajirusha kichwa chini katika hili kama mpira ukitiririka kwenye mto wenye kasi, ukisukumwa huko na kishawishi cha nyoka. Sivyo, watoto wangu; kwa vyovyote vile haipaswi kuwa hivyo. Lakini amini kwamba kwenu ninyi, kitendo

chenye busara zaidi kuliko vyote, kitendo kitakatifu zaidi kuliko vyote, na kitendo chenye faida zaidi kuliko vyote ni kubaki katika wito ambao Bwana amewaitia: katika maisha ya pamoja, chini ya uongozi wa baba, katika ushirika na ndugu zenu, katika kituo hiki cha kiroho kilicholishwa na Mungu. Yeye anayeitoka huwashwa na mnyama; lakini yeye anayekaa ndani yake hupata sifa zake za kipekee – umoja wa nia, kufikiri sawa, ushirika, ushirikiano, mateso ya pamoja, na kumtukuza Mungu. Na ninyi hamapaswi kubuni chochote kitakachowatenga na wengine.

13. Yeyote anayetaka kuwazidi wengine kwa wema, lazima, katika akili yake, ajione duni kuliko wote; asimpingane na yeyote, wala kinywa chake kisiwe na sifa za upuuzi wala malalamiko; na awe *'mwadilifu kwa hasira'*, mwepesi wa kutii, na hata mwepesi zaidi wa kusema *'nisamehe'* anapokutana na ukorofi katika maneno; uso wake uwe mng'avu na wenye furaha, kutokana na tabia yake njema ya ndani na kugeukia kwake Mungu kwa maombi, macho yake yakiwa yameshushwa chini huku akili yake ikielekezwa kwa Mungu; na asiepuke kucheka daima, akijikoma tu kwa tabasamu la upole; na awe mnyenyekevu katika maneno yake, asiruhusu neno hata moja la ovu, wala lolote lisilojenga; na aridhike na kile kinachotolewa kwenye mlo wa pamoja, na asile hadi kushiba; na aridhike na kiasi maalum cha usingizi, na asimame katika ibada akiwa ametulia na macho makavu, akihakikisha haipuuzi hata aya moja; na awe na kikomo cha kila siku, na asipanue mipaka ya maisha yake hata jioni, akiwa tayari kila wakati kwa roho yake kuondoka mwilini mwake; naoane mito ya machozi kila siku, na hasa jioni na aloweshe mashavu yake kwa kulia, huku akitafakari matendo aliyoyatenda kwa uzembe, na juu ya kutengana kwa roho na mwili wakati wa kifo—jinsi Malaika watakavyoichukua na kuiongoza, jinsi itakavyopita katika mateso ya kishetani, na jinsi itakavyotoa hesabu ya yote yaliyofanywa maishani, kwa ufupi, katika tendo na wazo—ambapo ndipo itakapobainika roho hiyo maskini itakuwa wapi: iwe kusimama upande wa kulia, kupumzika kifuani mwa Abrahamu na kupata furaha katika chumba cha harusi cha Kristo, au kuondoka kwenda kwa kondoo dume na, pamoja nao, kusikia: *'Niondokeeni, ninyi mliolaaniwa, mkaingie katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya shetani na malaika wake'* (Mathayo 25:41). – Hili ndilo kila mmoja wenu anapaswa kulitafuta kwa bidii, ili kuwazidi wengine. Lakini mahali popote hamwezi kufanikiwa katika hili kama mnavyoweza katika maisha ya pamoja, ambayo, kulingana na Mtakatifu Basil Mkuu, ni kitanda cha kuzaliwa cha fadhila zote.

14. Natamani kuzungumzia wema wa baadhi yenu, bila kuwataja majina, ili kuchochea wengine kuiga, hasa wale wasioishi kama inavyostahili. Kuna wengine miongoni mwenu ambao, katika siku fulani, kutokana na imani ya kweli na upendo mkuu kwa Mungu, hawalii kabisa; kuna wengine wanaolia sana kiasi kwamba hakuna siku moja hupita bila machozi ya dhati; kuna wengine wasiokaribia Ekaristi Takatifu isipokuwa wameosha macho yao kwa wingi kwa machozi; kuna wengine waliojitolea sana kwa usafi kiasi kwamba hawawatazami watu usoni kabisa, ili wasipotoshwe; kuna wengine wanaotimiza hitaji lao la usingizi wakiwa wamekaa; kuna wale wasiotumia chochote kunywa wala kula isipokuwa wakati wa milo; kuna wale ambao hawajawahi kunijia kuomba nguo, au viatu, au kitu chochote cha aina hiyo, bali tu ili kupata kipimo cha kufunga, kuamka usiku au aina nyingine ya kujidhihaki iliyowekwa kwa ajili ya wokovu wao. – Hawa ndio wenye haki wa moyo; hawa ndio wanaotafuta kwa dhati vitu vilivyo juu; hao ndio wanaojali kwa bidii wokovu wao wenyewe na kutowadhuru majirani zao; na si hivyo tu, bali pia kuwafaidisha kwa kila njia, wakiwakumbusha yaliyo mema kwa matendo yao wenyewe, na hivyo kuwachochea wavivu kuwa wakarimu na waliopotea njia kuinuka tena. Wale wanaotaka wafanye hivyo waige watu hao. Hata hivyo, ikiwa huna hamu kama hiyo, ridhika na matendo mema yanayokubalika kwa ujumla: kwani wastani hualeta wokovu, na wale wanaoyashikilia kwa dhamiri bila shaka watapokea taji zao kutoka kwa Mungu mwenye rehema na mkarimu.

95. Sisi ni jeshi la Kristo: hakikisheni kwamba silaha zenu kamili ziko tayari; maana adui haelali – na piganeni

95. 1) Sisi ni jeshi la Kristo: hakikisheni kwamba silaha zenu kamili ziko tayari; maana adui haelewi usingizi – na piganeni. – 2) Tii kila amri; maisha yetu ni kama papo hapo, lakini katika papo hapo tunaweza kufikia furaha ya milele. Basi, fanyeni kazi, na msiwe wavivu. [2, 18]

15. Sisi, jeshi la Kristo—mkate uliochaguliwa kwa Bwana kutoka ulimwengu wote, dhabihu iliyotakaswa kwa Mungu—hatupigani vita na maadui wa mwili na damu, bali na falme, na mamlaka, na watawala wa giza la enzi hii, na majeshi ya kiroho ya uovu (Efe. 6:12). Kwa nini, basi, ni muhimu kwetu kukusanyika pamoja kama mtu mmoja, kushauriana na kufikiri kwa kina—si mara moja, si mara mbili, si mara tatu kwa mwaka, bali bila kukoma—kwa sababu mapambano yetu dhidi ya maadui zetu hayakomi na

sisi daima tunakabiliwa na majaribu? Hivyo basi, makini, askari wa Kristo: je, ngome za roho zenu zimeimarishwa? Je, mna ngao ya imani? Je, mna ngao ya unyenyekevu? Je, mmeishika mkuki wa utiifu tayari? Je, kofia ya tumaini la wokovu inawafunika? Je, upanga wa ujasiri uko mikononi mwenu? Na, zaidi ya yote, je, miili yenu ya heshima imefunzwa vizuri na ni nyenyekevu, je, limefunzwa na ni rahisi kudhibiti, ili, baada ya kuuma kinywa cha mshipi, lisimwage mwendeshaji wake—akili—mbele ya maadui?—Ndio, mna vitu hivi vyote; mimi mwenyewe nitawajibikia. Lakini ishikilie tena na tena, kwani *'wengi* ni *wale* wanaotushambulia *kutoka juu'* (Zab. 55:3), kwani mishale ya Yule Mwovu imewaka moto; zaidi ya hayo, haipumziki hata kwa wakati mmoja, hula, wala hakunywi, wala kulala, bali hupigana vita mchana na usiku, kama alivyowahi kumwambia mmoja wa Mababa Watakatifu. Hapo ndipo upo uwepo wake usio na uhai na shughuli zake hatari: *'kunyanyasa maskini na wahitaji, na kuua wale walio wanyofu wa moyo'* (Zab. 36:14). Lakini *'upanga* wake *na upenye moyo* wake' na *'michomeko* yake *na ivunjike'* (Zab. 36:15). Vipi? Kwa kumshambulia kwa silaha zilizotajwa. Yeye, kama vile mharibifu huyu wa yote alivyokiri mwenyewe, anashindwa na unyenyekevu, anashindwa kwa utiifu, anakimbizwa na maombi, ananyemewa na kufunga, na kuangushwa na upendo wa kindugu na utendaji wa wema mwingine wote.

16. Naomba, mimi aliyefungwa wa dhambi, tuenende kwa njia inayostahili wito tulioitwa nao. Shikamana na uvumilivu, ukifanya kazi kwa mikono yako mwenyewe: katika kulima mashamba, katika kuchimba bustani, katika kutengeneza mavazi, katika kunakili vitabu, katika ufundi fanicha, katika kuoka mikate, na katika ufundi na huduma nyingine yoyote. Kwa yote haya, thawabu kubwa imewekwa kwenu mbinguni. Tazama, maisha yetu yanakwenda kama msafiri mwenye kasi na yanaruka kama ndege anavyoruka. Hata hivyo, ndugu zangu, bado tunaweza kufanya biashara nzuri. Kwa wakati mmoja tunaweza kuwa warithi wa furaha ya enzi zote. Kwani kwa kweli, maisha yetu yote ni kama wakati mmoja tu ukilinganisha na milele isiyo na mwisho. Wenye heri ni wale waliopata hekima katika mambo saba muhimu kwa maisha; wenye heri mara tatu ni wale walioukataa ulimwengu; wenye heri kuu ni wale ambao, kwa ajili ya Bwana, wameacha wazazi wao, jamaa, marafiki, ndugu, na kila kitu kilicho duniani. – Basi, mtawezaje kutukuzwa, kwa kuwa mmefanya haya? Kwa maana Bwana mwenyewe alisema: *'Nitawapa utukufu wale wananipa utukufu, na wale wananidharau wataaibishwa.'* – Ninyi kwa kweli mnamtukuza Mungu katika viungo vyenu, na viungo vya Kristo vimetakaswa; jitoleeni dhabihu na mzalishe matunda yasiyokoma kwa utiifu wenu. Basi, mtu yeyote asizuie mwendo mwema aliokuwa nao; mtu yeyote asikate tamaa wala kuwa mvivu; mtu yeyote asilale usingizi wala kulemewa na usingizi. Nyote mwe wasafiri wenzangu, nyote mmefungwa pamoja kwa ncha ya upendo, nyote mwe na nia moja, nyote mwe na moyo mmoja; mwe wasafiri wazuri katika njia ya Mungu, wenye bidii na wasiochoka kamwe.

96. Tukumbuke tulivyokuwa hapo awali, jinsi tulivyotawaliwa, na tulivyo sasa; – na tumshukuru Mungu kwa neno na, zaidi ya hayo, kwa haki ya maisha yetu

96. 1) Tukumbuke tulivyokuwa hapo awali, jinsi tulivyotwaa, na tulivyo sasa; – na tumshukuru Mungu kwa neno na, zaidi ya hayo, kwa haki ya maisha yetu. – 2) Tukiwa tumetoka 'Misri' ya dunia, na tusafiri kwa subira jangwani mwa maisha haya, chini ya ulinzi na mwongozo wa Mungu, tukitumaini kuingia Nchi ya Ahadi. [2, 19]

17. Kwa kuwa tuna ndani yetu taa inayowaka kwa upendo kwa Bwana na hamu ya baraka za milele, ni lazima tusimamize kamwe kumimina mafuta ya upako, ili taa hii isizime na kutuacha gizani, na sisi, kwa hivyo, tukizurura huku na kule gizani, tusije tukadondoka katika shimo la maangamizi la tamaa mbaya. Lakini mafuta haya ni nini? Ni ukumbusho, tafakari na kutafakari kwa kina kuhusu kilichokuwapo hapo awali, kilichopo sasa, na kitakachokuja baadaye. – Basi, tukumbuke siku zile za ujana wetu, tulipokuwa tukitembea katika ujinga, kama katika giza, au tukibebwa na mkondo wa mambo ya bure, kama na mawimbi ya bahari, au tukizama katika anasa za mwili, kama katika vilindi vya maji; kisha tukumbuke jinsi Mungu mwema alivyotuita kutoka katika hali hiyo, na, akinyoosha mkono Wake, akatuokoa, na kutuonyesha njia ya amani, akituhamasisha kutamani njia hii angavu na takatifu ya maisha; na pia tuongeze kwamba, ingawa jamaa zetu wengi, watu tunaowajua, marafiki na wenzetu wamesalia katika hali ileile chungu, sisi peke yetu, kana kwamba kutoka utumwa wa Misri, tumekombolewa kutoka humo na kuinuliwa hadi mlima mkuu wa makao haya; na tukitazama chini kutoka hapa, tunaona jinsi watu, wakizunguka kana kwamba katika shimo kuu, wanakimbizana bure, wakibingana, wakang'ang'aniaana, wakijitahidi kwa jasho la paji la uso kwa ajili ya kitu kikubwa—baraka za kidunia ambazo ni za kupindukapinduka, za kupita haraka na za kuangamia—na, jambo la kusikitisha zaidi, wakipokea kama thawabu yao kwa hili mahali kuzimu kwa ajili ya mateso ya milele. Kwa

ukombozi huu peke yake, shukrani gani tunapaswa kumshukuru Mungu wetu, Mtoaji wa neema? – Basi, tumwimbie Mungu sifa zisizo na kikomo, kwa sauti kubwa kuliko wimbo wa Israeli, tukisema: *'Tumwimbie Mungu wimbo, maana amejitukuza kwa ajabu; Amemwangusha farasi na mpanda wake ndani ya bahari'* (Kumb. la Torati 15:1). Lakini shukrani kama hizo hazitakuwa kamili ikiwa hatutatumia baraka hii ipasavyo, yaani, kwa kujitenga kabisa na ulimwengu, kwa kujitenga na jamii yetu wenyewe, kwa kuona mali za kidunia kuwa si kitu, na kwa utii wenye heri kwa kanuni za maisha yetu.

18. Tukiwa tumejiondoa kwa ulimwengu, vishawishi vyake na tamaa zake, tunapaswa kusafiri vyema jangwani mwa maisha haya – kuwa wanyenyekevu, watendaji wa amri, wenye subira, wenye moyo mkuu, wapenzi wa utakatifu na wa amri za Bwana, lakini kwa namna yoyote ile tusilalamike, kama wale watu wa zamani; tusije waasi, tusije na tamaa, tusije wanaotafuta raha, wasije wakorofi, wasije wapenda mabishano, wala tusimwasi Mtoaji wa Sheria Mwenyewe, huku tukikumbuka sufuria za Misri, ambazo, kwa neema ya Mungu, tumezitenga na kuzikataa. Nawaomba, isikuwepo hivyo. Bali, kama watu watakatifu wa Mungu, tuwe watendaji wa amri, tukitaka kuongozwa popote na wakati wowote mkono kutoka juu unapoelekeza, tukitembea daima kulingana na mapenzi ya Mungu, na kuvumilia kwa furaha taabu za safari – uhaba wa chakula, uhaba wa maji, na mambo yote kama hayo. Tukitii hivyo, Malaika wa Mungu atatutangulia, na Bwana atawadhibiti wapinzani wetu, kama alivyowafanya mataifa mengine, na hatutaingia katika nchi ya Waamori, Wakanaani, Waperizi na Wajebusi, bali katika nchi ya wanyenyekevu na wa haki, katika nchi inayotiririka asali na maziwa matakatifu, na tutarithi baraka zote zilizotamkwa, tukitawala pamoja na Bwana wetu Kristo. Tazama, ndugu zangu, zawadi zilizotuwekea; jueni faraja zilizotayarishwa kwa ajili yetu, pamoja na adhabu na mateso yanayopingana nazo, ambazo zinawangoja wale wanaoishi kwa kupuuza. Basi, tufuate njia iliyo mbele yetu kwa furaha yote, kwa shauku yote na kwa uvumilivu usioyumba, kila mmoja wetu akitimiza kwa bidii wajibu uliotupangwa kama kazi takatifu, kama vile wana wa Kohati na Merari (Hesabu 4:15) walivyoweka vyombo vitakatifu. Mtu asije kuwa mkaidi, mtu asije akilalamika, mtu asije kuwa mjeuri, asiwe na anayesema uongo, asiwe na mdhihaki, asiwe na mchoyo, asiwe na mchongezi, asiwe na mtu asiye makini, asiwe na mvivu, asiwe na yeyote kwa namna yoyote anayeleta aibu kwa makao yetu matakatifu; bali sote tujitahidi kwa nguvu zetu zote kufanya yaliyo kumpendeza Mungu, ili, tukishakamilisha kazi yetu njema, hatimaye tupokee taji la haki katika Kristo Yesu Bwana wetu.

97. Bila shaka mtarithi furaha ya milele kwa kujiondoa kwenu ulimwenguni, utiifu wenu kama wa mashahidi, na mapambano yenu dhidi ya tamaa zenu na maadui wasioonekana: basi, simameni imara.

97. Bila shaka utarithi furaha ya milele kwa kujitenga kwako na ulimwengu, utiifu wako kama wa mshuhuda na mapambano yako dhidi ya tamaa na maadui wasioonekana: basi, simama imara. [2, 20] Mlango wa kifo uwe kwa nyote njia ya kupaa hadi katika falme za mbinguni na za kabla ya mbingu—hadi mahali ambapo *'ugonjwa, huzuni na vilio vitaondoka'* (Zab. 35:10). Hivyo basi mimi, ingawa si mwstahiki, natumai kwamba mtaenda huko na kujikuta katika mahali hapo ambapo makao ya wote wanaofurahi yapo, ambapo kuna nyuso za wenye furaha na sauti za wale wanaosherehekea, mkiwa mmepokea kilichoahidiwa kwa watakatifu wote waliompendeza Kristo tangu zamani, kwa mwenendo wenu mwema, kwa maisha yenu ya kusifiwa na yenye baraka, kwa uhamisho wenu kutoka duniani, kwa kujitenga kwako na uhusiano wa kimwili, kwa kukata tamaa zako mwenyewe, kwa uthabiti wako wa kila siku katika mapambano na uvumilivu wako wa utiifu kama wa mshuhuda, ambapo unamtangaza Bwana kwa kweli na kumkataa shetani mwenye nia mbaya, ukipokea na kustahimili mapigo yanayokupigwa bila kukoma, kiakili na kimwili—iwe ni kutokana na tamaa za mwili, au kutokana na shutuma za kishetani, au kutokana na migogoro na ndugu, au kutokana na lawama na funzo kutoka kwa wasimamizi, wasimamizi wa warsha, na wasimamizi katika kila aina ya majukumu mengine – na kamwe kwa namna yoyote haivunji viapo vyenu mbele ya Bwana, bali mkitembea kwa ujasiri na uhodari katika njia ya wokovu, mkiwafanya aibu na kuwarudisha nyuma makundi ya kishetani yaliyo dhidi yenu. Hilo ndilo jambo lako la shujaa – na unaweza kupaza sauti pamoja na Mtume: *'Nani atakayetenganisha na upendo wa Mungu? Je, dhiki, au taabu, au mateso, au njaa, au uchi, au hatari, au upanga? Kama ilivyoandikwa: "Kwa ajili yako tunauawa mchana kutwa; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa"'* (Warumi 8:35–36). Heri yenu kweli, na heri mara tatu—lakini msisahau—mkiendelea kudumisha kitendo kama hicho bila kusitasita mbele za Mungu hadi mwisho: kwani kila siku mnapitia mapambano, ingawa wakati huo huo kila siku mnapokea taji zenu.

98. Sisi ni maskini; lakini Mungu hututunza; tushukuru Yeye; lakini hatupaswi kuwa wavivu; bali kila mmoja afanye kazi kulingana na wito wake: basi Mungu ataongeza kidogo tulicho nacho

98. 1) Sisi ni maskini; lakini Mungu hututunza; shukrani ziwe kwake; hata hivyo hatupaswi kuwa wavivu; bali kila mmoja afanye kazi kulingana na wito wake: basi Mungu ataongeza kidogo tulicho nacho. – 2) Tunashiriki kila kitu kwa pamoja; na kazi ya mmoja inawanufaisha wote, na kinyume chake; na wote wanaweza kutarajia thawabu yao kutoka kwa Mungu kulingana na kazi na bidii yao; na wale wanaofanya kazi kwa nje na kimwili hawapati thawabu ndogo kuliko wale wanaofanya kazi kwa ndani na kiroho. – Kuhusu wagonjwa, watapokea thawabu kwa ajili ya uvumilivu wao wenye wema. [2, 21]

19. Lengo kuu la wasiwasi na maombi yangu ni kwamba ili mtiwe safi, mnyofu na wasio na lawama katika mwenendo wenu mtakatifu na mwema, ili mtu yeyote asipotoshwe na shutuma za shetani, bali mpate kuwa wote wenye busara na waangalifu katika kutenda matendo yanayostahili na ya heshima ya utiifu uliobarikiwa. Kwa maana mambo haya yanapokuwa sawa, sina huzuni juu ya jambo lingine lolote, ingawa kwa kawaida huwa na huzuni – namaanisha vizingiti vya maisha ya mwili, kama yalivyokuwa yakiendeshwa hadi sasa, nikichukulia hata hivyo vizingiti hivi kama upana, umaskini kama utajiri, uhaba kama wingi, tukiongozwa katika hili na tumaini linalotoa uhakikisho kwamba Bwana hatawaacha roho za wacha Mungu ziwe na njaa, wala hatawatupa watakatifu wake—kama mlivyo kwa neema ya Kristo, mlilishwa, mkalishwa kiu, mkafunikwa na kupewa joto kwa utunzaji wake wa kimungu, si kwa roho tu bali pia kwa mwili. Na ni nani, basi, angeweza kulisha umati kama huu ipasavyo—uliojumuisha wengi maskini, wasio na msaada wa kibinadamu—na kuwapatia mahitaji yao yote, kama si kwa mkono wa msaada wa Mungu? – Inueni macho yenu mtazame – ni wangapi kati yetu wameingia katika mji huu wa kifalme, na ni wangapi kati yetu ni wazee, wasiojiweza, wagonjwa, vijana na watoto – na Bwana anawatunza katika mahitaji yao yote: je, hili si la ajabu? Je, halistahili kusifiwa? Hakika, ndugu zangu na watoto. – Hata hivyo, sisi pia hatupaswi kukaa tu bila kufanya lolote, bali ni lazima tufanye wajibu wetu kwa kuchangia kazi na jasho ili kukidhi mahitaji ya udugu. Kwa maana Mungu huchukuliwa huruma Anapoona amri Zake zikitimizwa na wote katika udugu wa pamoja – na kutoka vyanzo visivyoonekana hutuma njia za maisha. Kwa hiyo, nawasihi na kuwakumbusha: kila mtu, kwa kazi yoyote atakayopewa, ajitahidi kwa nguvu zake zote kufanya kazi na kutoa matunda mengi, kiroho na kimwili; kwani hapa mtu hutambuliwa na mwenzake, na yeye aliye makini katika mambo ya mwili ndivyo anavyokuwa pia katika mambo ya roho; kinyume chake, yeye aliye kame kiroho ni mvivu pia katika mambo ya mwili.

20. Kila kitu hushirikishwa miongoni mwetu, si tu vitu vya kimwili na vya hisia, bali pia vya kiroho na kiakili – na kama vile sifa njema na matendo mema ya wengine hushirikiwa na wengine wote, na kinyume chake, ndivyo pia ilivyo kwa kazi zetu; kama inavyoonekana kutokana na mfano wa mwili, kama Mtakatifu Paulo Mtume anavyoonyesha: *'Kwa maana kama vile mwili ulivyo mmoja na ukiwa na viungo vingi, na viungo vyote vya mwili, ingawa ni vingi, ni mwili mmoja, ndivyo ilivyo kwa Kristo. Kwa maana ikiwa kiungo kimoja kinateseka, viungo vyote huteseka pamoja nacho; ikiwa kiungo kimoja heshimiwa, viungo vyote hufurahi pamoja nacho'* (1 Wakorintho 12:12, 27). Na kama vile mwilini, kutoka kichwani hadi miguuni, upande wa kulia na kushoto, hisia ya uhitaji inayohamasisha huhisiwa katika kila kiungo na utimizo wake: vivyo hivyo, eleweni hili kuhusiana na roho. Baba yangu na Baba yenu ndiye kiungo cha kwanza, mimi ni wa pili, kisha—kwa mfululizo—hadi wa mwisho; pamoja, Siku ya Malipo, sote tutapokea sifa au lawama. Nikijua haya, watoto wangu, sote tujitahidi, sote tufanye kazi; kila mmoja achangie sehemu yake kwa ajili ya jambo la pamoja, na asiye dharauwa katika hili mbele ya wengine, katika huduma inayomhusisha na kulingana na kipimo cha nguvu zake. Lakini bila shaka mnajua kwamba Mungu hatapanga vyeo siku hiyo kwa njia ileile tunavyofanya sisi hapa: kwani kuna hukumu ya Mungu na kuna hukumu ya mwanadamu. Labda atamweka wa mia tatu katika nafasi ya tatu au ya nne, amshushe wa kumi katikati, na kumuinua wa mwisho hadi nafasi ya kwanza—kila mmoja kulingana na bidii na wema wake. Na ingawa ni wazo la kutisha, inawezekana kwamba Anaweza hata kuwatenga wengine kabisa kutoka safu zetu na kuwatuma motoni—hakika wale ambao, hata hapa, walikuwa na roho tofauti, mtazamo na tabia tofauti. Lakini nina ujasiri wa kuwahakikishia kwamba hakuna hata mmoja wa wafanyakazi wetu anayefanya kazi bure, – wala mchungaji hachiangi shamba bure, wala mkulima wa milima hachiangi bure, wala mpishi haipishi bure, wala mchuuzi haochi mkate bure, wala mhifadhi wa ghala hasimamizi ghala bure, na kadhalika na kadhalika. Na hawa wote, ambao hawajishughulishi sana kama wengine katika utendaji wa pekee wa kuimba zaburi na ushairi, watapokea thawabu isiyo pungufu kuliko wale wanaokaa katika vyumba vyao wakifanya kazi zao, mradi tu wafanye kazi kwa bidii isiyo pungufu, na zaidi ya hayo, kwa ajili ya Bwana. Kadiri mtu anavyopima kazi na bidii yake kwa

ajili ya udugu, ndivyo atakavyopimwa. Jikumbukeni hili, ninyi mnaofanya kazi ndani, msiwadharau wale wanaofanya kazi nje; na ninyi mnaofanya kazi nje, msiweke chini moyo kana kwamba mna thamani kidogo. Kipimo cha kila mmoja ni kazi na shauku. Lakini mtu anaweza kuuliza, 'Kipimo gani kwa wagonjwa? Kwa maana hawawezi kufanya kazi.' Kipimo chao ni shukrani, upole na subira.

99. Mafundisho si bure: huamsha wale walioko usingizini, na huimarisha na kuwaongoza wale walio macho

99. 1) Himizo si bure: huamsha wale walioko usingizini, huku likiimarisha na kuongoza wale walio macho. Hivyo sote tunasonga mbele kidogo kidogo. – 2) Katika hili tunatambua rehema za Mungu: uovu miongoni mwetu unapungua, huku wema ukitiwa nguvu. Kuna wengine wanaoanguka; lakini wanainuka tena na kurekebisha njia zao. Kwa hiyo, endeleeni kuwa na roho njema na shauku yenu. [2, 22]

21. Wengine wanaweza kuuliza, mafundisho haya yana faida gani ikiwa hatuyatekelezi yale yanayosemwa? Kwani ingawa mara nyingi tunasikia kwamba hatupaswi kucheka, hatubadilishi njia zetu katika suala hili; ingawa mara nyingi tunafundishwa kwamba hatupaswi kushiriki katika mazungumzo yasiyo na maana, bado tunafanya hivyo; ingawa mara kwa mara tunakumbushwa kwamba hatupaswi kumwonea wivu jirani yetu, bado tunashindwa na hisia hii; ingawa mara kwa mara tunakumbushwa kwamba hatupaswi kusimama kwa uzembe au usingizi wakati wa kuimba zaburi na maombi mchana na usiku, akili zetu bado huvurugika na tunapata usingizi wakati wa hayo – kwa kifupi: hatuboreshwi katika karibu chochote. – Lakini wale wanaozungumza hivi huzungumza kwa kinyume na haki. Kwanza, haiwezekani kwamba hakuna mtu anayeboreshwa katika jambo lolote, na haiwezekani kwa kila mtu kuboreshwa katika kila kitu kwa wakati mmoja; lakini leo mtu mmoja, kesho mwingine, huanza na kuendelea na kazi yao ya kujiboresha; pili, kama vile tunapopanda ngazi, mtu hawezi ghafla kuruka kutoka hatua ya kwanza hadi ya mwisho, bali kwa kupanda kwa mpangilio kutoka hatua moja hadi nyingine tunapanda: vivyo hivyo katika kutafuta wema, tukiendelea kidogo kidogo, tunafikia vilele vyake. Katika nyanja hizi zote mbili, mafundisho ya katekesi yana faida kubwa, yakichochea na kudumisha shauku ya kufanikiwa, yakitoa mbinu na njia kwa lengo hilo, na hivyo kusaidia roho zenu za kweli kupanda kidogo kidogo kutoka nguvu hadi nguvu na kutoka duniani kwenda mbinguni. Na hili ni hoja nyingine ya kuzingatia: ikiwa, wakati mambo mengi yanaposemwa na kusikika kuhusu kile kinachopaswa kuwa na kile kinachohitaji kurekebishwa, kwa utukufu wa Mungu, hakuna kizuizi cha tamaa linaloonekana; basi nini kingetokea, na tungekuwa katika hali mbaya zaidi kiasi gani, kama kimya kingetawala miongoni mwetu, na kile kilicho sahihi kisingeonyeshwa wala kusingefafanuliwa ipasavyo? Mimi, kwa upande wangu, nimejifunza kutoka kwa Wababa kwamba maneno ni njia ya kufikia matendo—maneno mema kwa matendo mema, na maneno mabaya kwa matendo mabaya. Na najua vyema kwamba ndivyo ilivyo—kwamba kuzungumzia njia bora ya maisha daima humwelekeza mtu kuelekea yaliyo bora; ninashuhudia kwenu, watoto wangu, kwamba kupitia kusoma Maandiko yaliyoongozwa na Mungu, na kwa kiasi kidogo kupitia kusikiliza mafundisho yangu ya unyenyekevu, nyote mnasimama na kusonga mbele: wale wenye shauku huamshwa kutoka usingizini wao na kuanza kujirekebisha, wakati wale ambao tayari wanafanya vizuri hupata msukumo wa kufanikiwa zaidi.

22. Tunatangaza neema ya Mungu katika hili na hatufichi rehema Yake. Maana tazama, karibu hatuna mabishano, wala kashfa, wala hukumu, wala matusi, wala uasi, wala kula kwa siri; na kama mambo kama hayo yatokee – kwa kuwa tuna mwili unaopendelea uovu – basi wale wanaotenda dhambi hukiri mara moja, wanatubu na kurekebisha makosa yao kupitia adhabu zilizowekwa; kutengwa na mlo, kufunga, kusimama na kusujudu, kulingana na kinachofaa kwa uponyaji wa udhaifu uliotokea. Basi, mtu yeyote asiseme kwamba hakuna faida ya kupatikana kutokana na mafundisho haya. Hakika tunapata faida kutokana nayo na kustawi kupitia hayo, kwa neema ya Kristo na upatanisho wa maombi ya baba yangu na yenu; na, tukipanda, tunapanda mlima wa wema kwa kupanda kwema, tukifanywa wenye nuru, watakatifu na waungu—jambo ambalo, hata hivyo, hufikiwa kwa bidii na jasho kubwa. Kwa hiyo nawasihi na kuwataka: tuendelee kuwa imara katika azma na nia yetu njema; tuondoe kabisa nia mbili-mbili na kuondoa moyo mnyonge milele; na tujazie mioyo yetu matumaini mema na matarajio ya thawabu zijazo na baraka za milele, – wakati bado tunapumua, ili baada ya huzuni na taabu hizi za sasa, tuchukuliwe kuwa wa haki, baada ya kifo, kuwa warithi wa Ufalme wa Mungu katika Kristo Yesu Bwana wetu.

100. Ni vigumu kutawala; lakini kwa ajili ya Bwana, kwa ajili yetu—Yeye aliyeteswa hata kufa msalabani—ninavumilia; nanyi lazima mvumilie

100. 1) Ni vigumu kutawala; lakini kwa ajili ya Bwana, kwa ajili yake aliyeteseka kwa ajili yetu hata kufa msalabani, ninavumilia; nanyi lazima mvumilie. – 2) Fikirieni akilini mwenu jinsi watu wa zamani walivyovumilia. 3) Basi, tuwaige. [2, 23]

1. Kama ningetazama kwa macho yangu ya mwili majaribu ya huzuni yanayotukumba karibu kila siku, ningekuwa nimechoka na kumkabidhi mtu mwingine usukani wa uongozi tangu zamani; lakini akili yangu nyenyekevu ikimtazama Mungu katika hili, ambaye kwa ajili Yake mmekuitwa hapa, na ambaye nimekabidhi nafsi yangu kwenu, sikati tamaa wala siingiwi na huzuni, na niko tayari kuvumilia yote, nikitiwa nguvu na Kristo Bwana, kupitia maombi ya Baba yangu na Baba yenu, kwa ajili yenu, wapendwa wangu, na kwa ajili ya Bwana na Mola wangu. Kwa maana yeye aliyeumba vitu vyote alipenda, kwa ajili yangu, kwa siri ya Umwili wake, kujaribiwa, kutukaniwa, kudharauliwa, kufanyiwa mzaha, kusulubishwa, kupasuliwa kwa mkuki, na kuzikwa; basi ni nini ambacho siwezi kuvumilia? Au tuseme, ni nini ambacho sisi, pamoja nanyi, hatungepitia kwa hiari? Na huzuni, taabu, majeraha, uhaba na hata kifo vituangukie. Kwani mambo haya yote ni nini, tukizingatia imani yetu isiyoyumba kwamba tukipigana vita vyema, tukisimama imara na kupinga kwa ujasiri, tutapokea baraka za milele kama zawadi yetu? Nyama yetu dhaifu inapoanza kukata tamaa, tujikumbushe kwamba kwa kuiruhusu, tunajikusanyia ghadhabu kwa ajili yetu wenyewe siku ya ghadhabu na ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu, na tuchukue moyo wa ushujaa.

2. Lo, wako wapi sasa wale roho watakatifu wa zamani! Jinsi shauku iliyowatia moyo zamani sasa imepungua! Kwao, mateso ya mwili yalikuwa furaha na shangwe; utukufu na ukuu vilikuwa ni unyenyekevu kamili. Walijaa upendo mkali kwa Bwana; waliteketezwa na tamaa isiyokwisha—si ya kutenda mapenzi yao wenyewe, bali ya kujizuia kuyatenda kabisa; hawakutafuta kutawala, bali kuwa wanyenyekevu na watiifu hata katika uzee wao. Yuko wapi yule mama mkuu mbariki mzee, aliyesimama kwa unyenyekevu hadi mwisho wa mlo? Yuko wapi yule lulu ya utiifu, aliyejaribiwa kwa majaribu mengi katika kipindi cha miaka thelathini? Yuko wapi huyu, yuko wapi yule? – Maana tazama, kama kwaya ya nyota, mkusanyiko mtakatifu wote wa watakatifu, ukiwa umeangaza kwa kila aina ya wema, unasimama mbele ya akili yangu. – Tupite kwa fikra kupitia makao yao matakatifu. Tazama misingi ya Pachomius mkuu. – Tuwatazame huko Yona asiyesahaulika, Petro nius wa utukufu, Theodori aliyetakaswa. Kisha tufike kwenye monasteri ya Theodosius mkuu, na huko pia tumwone Basili aliye hai daima, Aetius wa ajabu, – na fulani na fulani. Kutoka hapa tupite hadi kwenye maeneo matakatifu ya kazi ya Mbarikiwa Theoktistus, Euthymius Mkuu, na Savvas Aliyetakaswa; na, kwa ufupi, tuchunguze kiakili yote yaliyotokea katika monasteri za kale, za zama za kati na za baadaye, na jinsi kila mmoja alivyojitahidi kuishi maisha ya wema ndani yake.

3. Vivyo hivyo, sisi pia ni lazima tutembee, ikiwa tunataka kupata uzima na nuru ya kweli, tukivumilia yote, tukibeba yote, *'tusitoe sababu ya kukwaza kwa jambo lolote, ili huduma* yetu *isione lawama'* (2 Kor. 6:3); *'na juu ya yote haya, mkichukua ngao ya imani, ambayo kwa hiyo mtaweza kuzima mishale yote ya moto ya yule mwovu'* (Efe. 6:16), tukibaki washindi, tukifurahi na kushiriki katika furaha ya wenzetu kwa wema, tukitiwa umoja na pumzi moja ya Roho, kama mwili mmoja wa Kristo.

101. Tumeitwa kusafishwa dhambi zetu kupitia kazi, uhaba na dhiki

101. Tumeitwa kusafishwa dhambi zetu kupitia kazi, uhaba na dhiki. Ni vigumu; lakini badala yake, maisha yenye baraka ya milele yameahidiwa. Basi, tufurahi katika mambo yote kama hayo. [2, 24] Nataka kuwakumbusha kwa ufupi maisha ya kujinyima tunayoitwa kwayo, ambayo kupitia kwake tunajisafisha dhambi zetu za zamani na ambayo kwa ajili yake tunateseka kila siku. Kwa maana njia yetu kwa kweli ni nyembamba na ya huzuni, kulingana na neno la Bwana; lakini kwa kuwa ina ahadi ya uzima wa milele, tufurahi na tujitahidi kwa bidii kuifuata kwa mafanikio, tukishindana kwa bidii ya haki, tukikimbia kama kwenye uwanja wa mbio na kumshinda adui yetu, ili tupokee taji la haki siku ya hukumu. Kwa sababu hii, tuone kile kilicho mzigo kuwa ni nyepesi, kile kisicho kizuri kuwa ni kizuri, kile kilicho cha huzuni kuwa ni cha furaha, kile kilicho na uhaba kuwa ni cha faida, dharau kuwa ni heshima, shutuma kuwa ni sifa, uhaba wa mahitaji kuwa ni kuridhika, kunywa maji kuwa ni kunywa divai, na kula kuchelewa kuwa ni kula mapema. Katika hili ndipo panapatikana tabia ya kishahidi ya maisha yetu, na juu yake ndipo panajengwa matarajio na tumaini letu la baraka zijazo. Tusilie wala tukate tamaa, nawasihi, kwa kuwa maisha yetu huleta huzuni na kuhuzunisha moyo; bali—tukiona kwamba hutuhifadhiia cheo cha uana, Ufalme wa Mbinguni na uhai wa baraka usio na mwisho, – tuikumbatie kwa shauku kuu zaidi na tuendelee kufanywa upya ndani yake,

tukiongeza kazi juu ya kazi, matendo ya kishujaa juu ya matendo ya kishujaa, bidii juu ya bidii, utiifu juu ya utiifu, kujinyima matakwa juu ya kujinyima matakwa, sala juu ya sala, maombi ya usiku juu ya maombi ya usiku, tafakari ya Mungu kwa tafakari ya Mungu, machozi kwa machozi, upendo kwa upendo. Hilo ndilo maisha yetu, tofauti na ulimwengu wa kupita na kuwa bora kuliko huo, kitu cha ajabu na kigeni kwa wenye hekima wa kidunia, wanaotawaliwa na mwili na kupendelea yaliyo sasa kuliko yajayo. Ndivyo mlivyo ninyi mlioacha dunia na yote yaliyo ndani yake: wazazi, ndugu, watoto na vitu vyote vya kidunia, na ambao, kwa ajili ya upendo wa Bwana, daima mko tayari kuvumilia taabu, kuteseka, kutukaniwa, kusakamwa na kuuawa. Kwa sababu hii, thawabu kubwa imewekwa kwa ajili yenu mbinguni: mtahamishwa kutoka ulimwengu huu kwenda kwa Mungu, na, mkiacha nyuma maisha haya ya muda, mtaingia katika uzima wa milele, mradi tu mtaendelea kuonyesha utiifu mwaminifu hadi mwisho kabisa.

102. Nakubariki kwa kujitolea kwako kwa dhati na kwa mafanikio katika maisha ya jumuiya

102. 1) Ninakubariki kwa kujitolea kwako kwa dhati na kwa mafanikio katika kazi za maisha ya jumuiya. – 2) Usiamini wale wanaodai kuwa kuna watu wengi kama hao kila mahali. – 3) Silaha yetu kuu ni ufunuo wa mawazo yetu. – 4) Inatajirisha juhudi zetu zote za kujinyima. [2, 25]

4. Nakubariki kwa sababu, katika kizazi hiki na katika siku hizi, mnamtafuta Bwana kwa bidii, mnakuangalia mioyo yenu, na mnaamini kwamba roho zenu ziko pamoja na Mungu; Pia nawapongeza kwa kuishi maisha yenu kwa dhati na bila unafiki, mkiwa mmeikataa dunia kweli na si kwa kujifanya tu kwamba mmewajitenga nayo, na kwa hakika mkiwa kile mnachoitwa: kwani kwa kweli mmejitenga na vitu vyote, mkikaa na Mungu mmoja na kumtumikia Yeye peke yake katika makao yenu mazuri. Hivyo basi, katika maisha yenu ya pamoja, hakuna kitu miongoni mwenu kinachoitwa mali ya mtu binafsi; hivyo basi kutengana kwenu kamili na wazazi na jamaa zenu wa damu; hivyo basi imani ya kweli katika unyenyekevu wangu, iliyofunuliwa kwangu kupitia tamaa za siri za mioyo yenu; hivyo basi upana wenu mkiwa kifungoni, kuridhika kwenu katika umaskini, faraja na furaha yenu katika ukosefu wa mahitaji ya kimwili; na nitasema nini zaidi? – Hivyo basi utukufu wa maisha yenu na ukweli kwamba mko midomoni mwa kila mtu.

5. Sisemi haya ili kukusifu, bali nakukumbusha haya ili uweze kubaki imara na imara, na kuwa waangalifu sana msishuke kutoka kwa urefu huo, wala msiwe dhaifu katika azma njema ya mapenzi yenu, kwa kuacha mapambano yenu ya kimonaki au kupotoshwa na hoja potofu za upotoshaji na malalamiko ya watu, ambao kwa ushawishi wanapendekeza kwamba hapa na kila mahali kuna wengi wanaomcha Mungu na kumtumikia hata vizuri zaidi kuliko sisi. 'Haya ndiyo majaribu' – na kwa madhumuni gani? Ili mapungufu yenu yadhihirike (1 Kor. 11:19). Kwa hiyo, mkishikilia imara azimio jema la mapenzi yenu, msiache kumpenda Bwana, mkiidhihirisha hili kwa matendo mema, na kutafuta yale yaliyo muhimu kwa wokovu wetu; kwa maana mengi yamefichwa kwetu, na tunakwenda bila kutambua jinsi gani, au hata bila kutambua kabisa, kama maneno ya Daudi yanavyotuhakikishia: *'Nani awezaye kuyatambua makosa yake?'* (Zab. 18:13).

6. Kwa hiyo, natamani mjue kwamba hakuna dawa yenye ufanisi zaidi kwa wokovu kuliko kufunuliwa kwa mawazo ya mtu: jambo ambalo ninyi wenyewe mnapitia. – Kwa nini basi, baadhi yenu, wakati Bwana amewapa zawadi hii, wakati tiba kama hiyo iko mikononi mwenu, mnachelewa kufika kwenye toba na ufunuo, na mnajizima kwa ukimya, mkijazwa na mawazo yasiyotamkwa, kama vile minyoo? Ninahurumia, mtu yeyote uwe, na ninahuzunika kwa udhaifu wako. Kwa nini, mnapomiliki njia za kupona, kupata nuru na kufarijika, mnajitia katika kinyume chake? Mungu huona yote; kwa maana *'hakuna kiumbe un kilichofichika mbele zake; bali mambo yote yako wazi na wazi machoni pake'* (Ebr. 4:13). – Zaidi ya hayo, ni lazima nikufichue; kwa maana nahitaji uwazi wa watoto wangu, ili niwajue, nao wananijua mimi.

7. Na hii, hasa, ndiyo undugu wa kiroho wa kweli: utiifu wa kweli, safari isiyo na wasiwasi, sala tamu, maendeleo yasiyokoma na kupanda kuelekea ukamilifu. Heri ni machozi ya toba yanayotiririka kutoka machoni; heri ni sala safi, iwe mchana au usiku; ni wema kuwa na uvumilivu katika dhiki; ni wema kujishughulisha na kazi za mikono; ni wema kusikiliza kwa makini masomo; ni wema kutokuwa mwepesi wa kusema na kuzungumza bila kicheko; ni wema kujidhibiti kwa upole; ni wema kukumbuka kifo na maisha ya watakatifu, na kuwaiga kadri mtu anavyoweza; ni wema kuepuka ujasiri wa kishenzi na kuishi kwa unyenyekevu wa kimungu; lakini bora kuliko yote haya ni kujichunguza kwa ukali na kukiri mawazo ya mtu. – *'Jaribuni yote; shikeni kilicho kizuri'* (1 Wathes. 5:21).

103. Mawazo na hisia, maneno na matendo katika ulimwengu huo ni tofauti kabisa na yetu: tunayaona haya yote kana kwamba tuko paradiso

103. 1) Mawazo na hisia, maneno na matendo duniani ni tofauti kabisa na yale tuliyonayo: tunayaona yote haya kana kwamba tuko paradiso. – 2) Ni Mungu ndiye aliyetupatia tulicho nacho; ndani na nje, kila kitu ni tofauti na kile kilicho duniani. – 3) Hata hivyo, tujihadhari tusije tukawa wabaya zaidi kuliko waumini wa kawaida. [2, 26]

8. Utukufu kwa Mungu, aliyetuchagua kutoka tumbo la mama zetu kwa ajili ya wito huu mtakatifu! Shukrani kwa Bwana, aliyetuita katika njia iliyobarikiwa na ya ajabu ya maisha ya kimonaki! – Sisi – ingawa inaweza kuonekana ni ujasiri kusema hivyo, lakini si mbali na ukweli – kweli tumepewa neema ya kuelewa mafumbo ya Ufalme wa Mungu kuliko wale walioko duniani, ambao wengi wao, ingawa wanaona, hawaoni jinsi mambo yalivyo kweli. Kwa maana fikiria mawazo yao na tamaa zao ni zipi: wanaheshimu utajiri na utukufu wa kupita, hufurahia raha na starehe, huvutiwa na manukato yenye harufu nzuri, mavazi laini, vito vya thamani, makazi mazuri, bustani, miti ya matunda na kila aina ya upuuzi mwingine; wanacheka, wanacheza, na wanenenea kama wanyama wanaolekezwa kwa ajili ya kuchinjwa, na hufanya mambo mengine mengi ambayo ni afadhali kutoyazungumzia, kama vile ilivyo afadhali kutozungumzia matokeo yanayotokana na haya – matokeo ambayo si mema, lakini wanayapendeza. Haya ndiyo wanayopendeza, wanayojivunia, na wanayoyafurahia! – Lakini yote haya ni duni na ya kuchukizwa machoni pa wale ambao *'wameisulubisha mwili pamoja na tamaa zake'* (Gal. 5:24); – kama ninyi mlivyo katika Bwana Yesu Kristo, kulingana na Mtume Mtakatifu, kwa kuusulubisha mwili. Sisi tuna hamu tofauti na mwelekeo tofauti kuelekea mambo mengine. Tunatafuta na kujitahidi kwa ajili ya hali ile ya ustawi iliyokuwapo katika paradiso ya furaha, ambayo tulitupiliwa nje yake: kwa kusudi hili tunachukua mtindo wa maisha unaokaribiana na ule wa asili, tukigeuka mbali na ulimwengu unaovutia na kumjia Mungu, tukivua giza la maisha haya na kuvalia nuru ya roho, na kwa kuukataa ulimwengu wote, tunakuwa mabwana wa yote.

9. Ee, ni wito gani wa ajabu na ulio juu! Nani ametutenga na mwili na damu, na wazazi wetu, jamaa, nchi ya kuzaliwa, na desturi za maisha haya na yote yaliyo ya kidunia? Nani ametuamini kujitolea kuwa watumwa wa mababa wakuu na wale wengine wa kiroho, na kuchukua jukumu la kujinyima, la kukesha na la kulala ardhini? Nani ametufunulia macho ili tuangalie vitu bila mvurugano wala upendeleo, na tusitukuze dhahabu, fedha, urembo, anasa za kidunia, au hata taji la kifalme na mavazi ya zambarau yenyewe; bali kuona kuwa ni heshima zaidi na bora kuvaa mavazi haya yaliyochakaa na yaliyofumwa na kujivunia hayo, badala ya mavazi yanayong'aa? Nani ametupa nguvu ya kukimbia yote yaliyo ya kimwili na ya anasa na kujishirikisha katika mpango wa juu zaidi wa maisha, tukibaki safi na wasiochafuliwa kupitia usafi, kama Malaika? Haya ndiyo masifu yetu! Mungu ametupatia haya sisi, ambao tumempenda Yeye na kutamani baraka zijazo – nuru isiyoweza kufikiwa, utukufu wa milele, furaha isiyoelezeka, shangwe isiyo na mwisho, urithi wa milele, Ufalme wa Mbinguni, utajiri usioisha, na ahadi zote zilizozungumziwa kupitia Malaika na Mababa.

10. Kwa kuwa ndivyo ilivyo, tuwe macho na tuwe waangalifu, tusije tukarudi nyuma kwa upande wa kinyume na hatimaye tukajikuta tukiwa nyuma ya wale wanaoishi kulingana na njia za ulimwengu. Kwa hiyo, tujisafishe tena na tena, na tena na tena tujithibitishe katika usafi – na tuwe waangalifu, kwa akili na moyo, tusimpatie shetani hata nafasi ndogo kabisa. Neno huchochea neno, mtazamo huvutwa na mtazamo, uzembe huchochewa na uzembe; na kidogo kidogo, tunapozizoea hizi na kujizoesha nazo, tunajikuta katika hali ya kunguru wa usiku, na kuleta kifo cha dhambi. Sivyo, watoto wangu, sivyo; nawasihi na kuwataka. Jilindeni ninyi kwa ninyi, maana maisha na kifo viko kwa jirani yako. Uzembe kidogo, kutojali bila tahadhari, humzamisha mtu katika vilindi vya dhambi. Sikilizeni na jitendeni tahadhari, vijana na wazee, wale walio mstari wa mbele na wanaowafuata, wenye mamlaka na walio chini ya mamlaka. Hapo juu tulibarikiwa; hapa tunadunishwa; juu tulionyeshwa tukiaishi kama malaika , hapa tunafananishwa na Shetani. Inasemekana kumhusu fulani kwamba ingekuwa afadhali hakuwahi kuzaliwa (Mathayo 26:24). Ndivyo inavyoweza kusemwa kumhusu huyu. – Lakini tuache hayo. – Na nimewambia haya si ili kuwaweka huzuni, bali ili kuwakinga na upanga ujao wa dhambi kwa kuwaonya mapema.

104. Ni wajibu wangu kuzungumza, na wenu kusikiliza

104. 1) Ni wajibu wangu kuzungumza, na wenu kusikiliza. – 2) Mnaniheshimu kwa midomo yenu, lakini mioyo yenu iko mbali: nilipowaambia kuhusu taabu zetu za kifedha na kueleza sababu zake, mlikubali hali yetu; lakini kisha mkaanza kulalamika, hasa kuhusu kwa nini wengi wanaruhusiwa kuingia. – 3) Hiki ndicho nitakachoeleza kwenu: Mungu ndiye mtoaji wetu na atatusaidia. – 4) Msiwe na malalamiko: la sivyo,

kama Waisraeli waliokuwa na malalamiko jangwani na, kwa sababu hiyo, hawakuingia Nchi ya Ahadi, nanyi hataingia Ufalme wa Mungu. – 5) Je, jambo kama hili liliwahi kuwapata mababu zetu? Kinyume chake, wote walisumbuliwa na taabu, lakini hawakawanyima wengine kile walichohitaji. – 6) Ninyi wenyewe mlisaidiwa hapa, mkiwa hamkuja na chochote: kwa nini, basi, sasa hamutaki kuonyesha huruma kwa wengine? Mbwa wanaokufa njaa hawafukuzwi, lakini ninyi mnataka kuwafukuza wale ambao Kristo alikufa kwa ajili yao. – 7) Je, si nyote mliahidi kuteseka pamoja nami; na sasa nini? Au mmesahau kwamba mateso ni sehemu yetu? – 8) Toeni toba; mimi, sitatetemeka; zaidi ya hayo, ninyi pia ni washirika katika mambo haya: maana sisi ni kitu kimoja. – 9) Kumbukeni mara ngapi Mungu ametutoa katika uhitaji: kwa nini basi tuogope kutenda kulingana na amri? [2:30]

11. Jukumu langu na jitihada zangu zisizokoma ni kuleta neno kwenu daima, kuwakumbusha mambo yaliyo sawa, na kuwatia moyo mvumilie katika njia yenu ya maisha ya kiungu. Kwa maana kama wachungaji wa kundi lisilo na sauti, kwa sababu ya haja, hujitwika jukumu la kuwa macho bila usingizi na kumtunza kondoo waliowakabidhiwa, wakiwapeleka malishoni na kuwaongoza huko: Basi, ni kwa kiasi gani ni jukumu kuu zaidi kwangu—mwenye dhambi ambaye amepokea mamlaka isiyostahili juu yenu, ninyi kondoo wa Kristo—kuwa macho kwa roho zenu na, kupitia utangazaji wa neno, kana kwamba kwa filimbi, kuwasemesha, nikiwaonyesha yaliyo mema na yenye faida, na kuwaonya dhidi ya yaliyo mabaya na yenye madhara. Lakini kwa kuwa wajibu huu umewekwa juu yangu, si halali kwenu nanyi kupuuza maneno yangu, bali kuisikiliza kwa makini sauti yangu ya kiroho. *'Kondoo wangu,'* asema Bwana, *'huisikia sauti yangu, na hunifuata. Hawamfuati mgeni, bali humkimbia, kwa maana hawaitambui sauti ya mgeni'* (Yohana 10:27, 5). Hili linanihusu mimi na ninyi.

12. Lakini kwa nini nimewapa utangulizi huu? – Nitasema hili mwanzoni – ili maneno haya yasiwe mzigo kwenu – kwamba wengine wenu huniheshimu kwa midomo yenu, ilhali mioyo yenu iko mbali nami. Sasa nitatoa ufafanuzi – kwa nini? – Tumekumbana na ugumu katika kukidhi mahitaji yetu ya kimwili, kutokana na mavuno duni katika miaka iliyopita, na pia kwa sababu ya wingi wa watu waliotumwa na Mungu kutoka pande zote za dunia hadi kwenye kimbilio la monasteri yetu kutafuta wokovu, na pia kwa sababu ya ongezeko la nyumba za wageni na makazi mengine, kwa kuwa tuko katika mji huu wa kifalme. Nimewafahamisha wote hili, na, nikielezea huzuni yangu kuu na wasiwasi unaonizitoa kuhusu jinsi ya kukidhi mahitaji yetu kwa mwaka huu, nimewaomba na kuwasihi muitwe na shauku ya kuongeza ufundi wetu, zaidi ya yale yaliyozoeleka miongoni mwetu, huku nikiwakumbusha kwamba kwetu sisi, wanaotafuta Ufalme wa Mungu, inafaa kabisa kuvumilia kwa njia zote njia nyembamba na ya huzuni, ambayo juu yake tunakumbana na huzuni na taabu, njaa na kiu, kazi ngumu na jasho, uchi na umaskini, na mambo mengine kama hayo; na kuongeza kuwa Mungu mara nyingi hutupatia majaribu madogo, ili kupima kina cha upendo wetu kwake, na kama tunavumilia kwa hiari mateso yanayotupata kwa ajili yake. – Mkajithibitisha kuwa mstahiki wakati huo na mkatekeleza matarajio yangu. Lakini kwa kuwa hukuwa na moyo uliogeukia Mungu kweli na ukamshukuru kwa midomo yako tu, punde si punde ulilalamika, ukizidiwa na yaliyotokea, na ukaasi—si dhidi ya Musa fulani, bali dhidi yangu, mimi mwenye dhambi—ukisema: 'Kwa nini anakusanya wengi kiasi hiki wakati hawezi kuwatunza? Na kuna haja gani ya hili? Na nani anamlazimisha kukusanya umati kama huu?

13. Ni maneno haya hasa ninayopaswa kuyashughulikia na kutangaza ukweli wa Mungu, na kuonyesha upanga wa Mungu utakaokuja juu ya watu kama hao, ili damu ya maangamizi yao isiwekwe kwenye mikono yangu ya dhambi. – Na kwanza kabisa, wao, kana kwamba hawakuwa wana wangu wa kweli, hawakusema kwa kauli moja nami: 'Kwa nini tunawapokea?' bali, kama wageni na watoto wabaya, walisema: 'Kwa nini anawakubali?' – na kwa hivyo wakajitenga wenyewe na ushirika nami. – Zaidi ya hayo, ingawa walisema hivi, bado wana hatia na wanastahili hukumu, kwa maana, kama ilivyoimbwa katika Zaburi, *'Wamemshtaki Mungu wakasema, "Je, Mungu anaweza kweli kuandaa chakula kwa ajili ya watu hawa?"'* (Zab. 77:19-20)—kwa umati kama huo? Je, mimi ni mtoaji wa chakula, au mimi huzaa matunda, au hujaa maghala? Na tena, je, kwa hiari yangu na kwa mamlaka yangu mwenyewe huwaalika wale wanaokuja na kuongeza udugu? – Je, si Bwana na Mungu Mwenyewe ndiye aliyelisha ulimwengu, *'anayefungua mkono Wake na kuwalisha wote wenye uhai kwa wema Wake?'* (Zab. 144:16). Je, si Yeye Mwenyewe anayesema: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, , na hayo yote mtaongezewa?'* (Mathayo 6:33). Je, si Yeye Mwenyewe aliyewatia moyo wenye moyo mnyonge, akisema: *'Tazama ndege wa angani: hawapandi wala hawavuni wala hawakusanyi kwenye ghala, naye Baba yenu wa mbinguni huwalisha; je, si zaidi sana atawajali ninyi, ninyi wenye imani ndogo?'* (Mathayo 6:26; Luka 12:28). Zaidi ya hayo, kupitia mtu fulani mwenye hekima, si Yeye anayehamasisha: *'Nani ameweka tumaini lake kwa Bwana akashindwa? Au nani ameitafuta hifadhi yake*

akatelekezwa? Au nani amemwomba, naye akawadharau?' (Siraka 2:10). Na tena, si Yeye anayeahidi kupitia Injili: *'Yeyote anayenijia, sitamtupa kamwe'* (Yohana 6:37)? Na si Yeye anayeamuru: *'Waache watoto wadogo waje kwangu, wala msiwazuie; maana ufalme wa Mungu ni wao'* (Luka 13:16)? Kuna mistari mingine mingi katika Maandiko inayokubaliana na hili. Basi, kwa nini unainuka dhidi yangu, mimi mtu maskini, na, katika hasira yako isiyo na maneno, unasema upuuzi?

14. Wewe ni, inaonekana, Mwisraeli wa aina fulani, aliyeokolewa kutoka kwa mkono wa Farao asiyeonekana, kutoka kwa kazi ngumu na chungu ya utumwa kwa tamaa, na kutoka kwa Misri ya giza ya ubatili wa kidunia, – ambao baadaye, walipokuwa wakipita jangwani mwa maisha ya kujinyima na ya huzuni, walipokabiliwa na dhiki kubwa, hawakushukuru Mungu wala kumtukuza Yeye, ili, kwa njia ya hali yao ya kupendeza, kilichohitajika kiendelee kwa utunzaji wa Mungu; bali walilalamika dhidi ya Mungu, wakisema, kana kwamba: 'Ingekuwa afadhali kwetu kufa Misri', wakikumbuka sufuria za Misri na kila mmoja akielewa kwa hili chochote kilichowapa furaha kuu duniani. – Lakini mnajua kilichowapata wale waliolalamika: hakuna hata mmoja wao aliyeruhusiwa kuingia Nchi ya Ahadi, na mifupa yao yote ilinama jangwani. Nina hofu, watoto wangu, kwamba sisi pia tunaweza kupata hatima ileile, tukifanya yale waliyoyafanya wao. Lakini wakati ule ilikuwa utotoni mwa Hema na Sheria; sasa, hata hivyo, ni ukamilifu wa neema na ukweli wa Kristo. Na hili halikufanywa na watu wa kawaida, bali na wengine miongoni mwetu ambao wamefikia vilele vya maisha ya kimalaika.

15. Je, kulikuwa na malalamiko kama hayo yaliyowahi kusikika miongoni mwa mababa zetu waheshimiwa? Au je, walikataa kamwe kumkubali yeyote aliyekuwa akitafuta wokovu katika monasteri zao kwa sababu ya ukosefu wa mahitaji ya kimwili? Je, mlango wao haukuwa wazi daima—siyo tu kwa wale waliotaka kuukataa ulimwengu, bali kwa kila maskini aliyehitaji? Je, hawakuacha pia maagizo maalum kuhusu jambo hili wakati wa kifo chao? Mnajua maandalizi gani ambayo mwalimu wetu mkuu Euthymius alifanya kuhusiana na hili; mmesoma jinsi ilivyokuwa kwa Baba zetu wasiosahaulika Savvas na Theodosius Mkuu, na kwa Pachomius aliyebarikiwa zaidi. Je, walikuwahi kukosa mahitaji? – Si mara moja tu, na hakika si kwa kiwango kidogo. Mmoja wao, kwa mfano, hakuwa hata na mahitaji ya kuadhimisha Liturujia ya Pasaka; wengine walikumbana na taabu kama hizo kwa njia tofauti. Hivyo, wakati mwingine walifurahia wingi kwa njia nyingi na tofauti, na nyakati zingine walikosa mahitaji; lakini katika hali zote mbili walimshukuru Mungu na kuvumilia kwa utulivu. Watoto wao wa kweli walishiriki katika mateso yao, kwa furaha na shangwe. Lakini wale wasiokuwa hivyo—siyo wakati ule wala sasa—huangukia chini ya laana na kupotea. Ndiyo maana mnatakiwa kuwa waangalifu, watoto wangu na ndugu zangu.

16. Nanyi wenyewe mnaolalamika, kumbukeni kwamba hamtegemei kazi yenu wenyewe, na kwamba mlipofika hapa, hamkuleta chochote. Wakati huo, kwa sababu haikubidi mreje, mlikuwa mkiwashukuru na kuwatukuza Mungu na sisi. Basi, inakuwaje ninyi wapumbavu, kwamba sasa hamutaki kuonyesha wengine kile ambacho ninyi wenyewe mlipokea wakati huo, na mko wanyonge kiasi cha kuficha zawadi mliyopokea badala ya kuipasa kwa wengine? Wasiowajali, wasio na huruma, wasio na rehema! Hata kama tungewachukua mbwa wasio na sauti wanaokufa njaa, bado tungestahili kusifiwa. Maana imeandikwa, *'mwenye haki hujali maisha ya wanyama wake'* (Methali 12:10). Basi, si inatupasa kuwakaribisha wanadamu wenye akili—viumbe wenzetu, ndugu zetu—wanaotusihi tuwalete katika bandari yetu baada ya meli yao kuzama na kuwaokoa kutoka kwa uhitaji mkuu wale ambao Kristo aliwafa kwa ajili yao? Lakini mawazo kama hayo hayawajii watu wasio na hekima.

17. Je, hamkuahidi kufa nami kwa ajili ya Bwana? Hata hivyo sasa, kwa shida kidogo tu ya kazi na uhaba, mnanikana na kugeuka nyuma. Kwa nini msinisukume zaidi kuhakikisha kwamba hakuna maskini yeyote anayekuja hapa anayeondoka bila kupewa chakula, kinywaji, na kupokea msaada anaoutafuta? Lakini ninyi mnapenda tu kujaza matumbo yenu, na hata kuzidisha: kula samaki, kunywa divai—si glasi mbili au tatu tu, bali hata zaidi, jambo ambalo limezuiwa na Mababa. Nanyi inatimia kauli: 'Hakuna mtu awezaye kuwatumikia bwana wawili'—namaanisha, tamaa ya chakula, na upendo wa Mungu. Lakini, enyi wapumbavu na wenye mioyo migumu, eleweni hili: kulingana na yote yaliyoamriwa na Mababa Watakatifu, na ambayo mimi, mtenda dhambi, huwawakumbusha bila kuchoka, inatupasa sisi kuteseka na, kupitia dhiki nyingi, kuingia katika Ufalme wa Mungu.

18. Basi, toba, maana mmemtenda Bwana dhambi kubwa mno. – Mimi, sitakataa wala kusita; bali kama nilivyoanza, ndivyo nitakavyoendelea, nikimkaribisha kila anayekuja kwa uchangamfu wote na moyo mkuu; maana si mimi peke yangu, bali Mungu ndiye aliyeamuru hili, na kisha ninyi wenyewe pamoja nami: maana sisi sote ni kiini kimoja. Kila mnachonitendea, ninapomvika mtu aliye uchi, mpatie joto anayekuwa na

baridi, mvalishe anayekuwa uchi, wapeleke wasio na makao nyumbani kwangu, wale wenye njaa, na wanywe wenye kiu – na haya yote kwa jina la Yesu Kristo, Mungu wetu wa kweli, aliyejitoa kuwa fidia ya dhambi zetu, tukiamini katika ukweli wa ahadi Yake kwamba *'Hautaacha roho ya mwenye haki ipate njaa'* (Methali 10:3): ndivyo roho zenu zilivyo, ambazo hazijawahi kulalamika—kwa maana sishutumu kila mtu—zikifurahi katika utimilifu wa amri za Mungu na katika ukuaji wa udugu, zenye subira katika majaribu ya Mungu, zilizojikana vitu vyote na hata tayari kusimama imara katika kazi ya Mungu hadi kufa.

19. Tazameni hili – nawaongea tena, ninyi ambao hamjadhulumiwa – je, Mungu hatuokolei kutoka kwenye uhaba mkuu zaidi ya mara moja? Na ni baraka gani alizotupatia, kupitia maombi ya baba yangu na yenu? – Je, hakutupatia nafaka na mvinyo wakati wa uhaba? Je, hakuwahamasisha watu wenye moyo wa ukarimu kufungua maghala yao ya nafaka ili kutuhudumia? Je, si asali, mizeituni, jibini, mablanketi, mavazi na dhahabu bado vinatutumwa kutoka vijijini, visiwani na mijini – kutoka kwa maaskofu, majaji na hata wale waliovaa zambarau? – Bwana akusamehe na akuwezeshe zaidi katika siku zijazo, ili kwa kuvumilia na kusonga mbele pamoja na ndugu zako, mwe, pamoja nao, mstahili kupokea taji la haki.

105. Mwaka ni mwafaka sasa (masika); dhibiti mwili wako

105. 1) Msimu sasa unavutia (masika); dhibiti mwili wako. – 2) Wastani katika kunywa na kula. – 3) Kwa kujinyima, baraka za mbinguni zinakungoja, ambazo mbele zake baraka za duniani si kitu. – 4) Tazama kundi la wema linalokuzunguka; tazama mbinguni: na yote yatavumilika. [2, 31]

20. Wema hupatikana kwa shida, lakini huibwa kwa urahisi kutoka kwa asiye makini; na kile ambacho kimetafutwa kwa muda mrefu kinaweza kupotea kwa kutokujali kwa muda mfupi. Kwa hiyo, jilindeni sana katika wakati huu wa masika, mwili ukiwa na nguvu na nyama, ikiwa ni ya udongo, ikitafuta kutenda kulingana na tamaa za kidunia. Nchi, inapopandwa rutuba na kulishwa, hutoa mazao kulingana na asili yake; vivyo hivyo mwili, ukilishwa vyakula na vinywaji mbalimbali, kwa asili hujawa na tamaa zilizofichika ndani yake. Basi, ichukue na uidhibiti; na, kama Mtume anavyosema, *'usiifuate tamaa zake'* (Warumi 13:14), bali, ukiipa kile kinachohitajika kwa kiasi kinachofaa, uishi kwa Roho.

21. Kiasi kinapaswa kuzingatiwa katika chakula na divai. Divai inapaswa kunywewa kwa kiasi kidogo kwa ajili ya faraja, na basi tu siku za sikukuu, wakati wa kazi ngumu sana, nyakati za magonjwa, na safari iliyo mbele ikiwa ndefu; lakini, nyakati zingine, mtu anapaswa kuridhika na kikombe kimoja, au viwili kwa juu juu: maana mnajua kinachosemwa kuhusu hili katika Gerondikon. Kuhusu milo, nakunukuu maneno yafuatayo ya Mtume: 'Mila *ziwe zimefutwa'* (1 Kor. 16:13). Sisemi haya ili kuwakataza kabisa, bali natamani mlile na kunywa kwa namna inayofaa na ya kiungu, kwa ajili ya wokovu wa roho na kuimarishwa kwa mwili, ili muweze kutekeleza majukumu yenu.

22. Je, hamjui kwamba kwa kujinyima na kujidhibiti kwa namna hii kutoka kwa raha za kidunia—kula nyama, kunywa divai, kuoga, maji ya moto na kadhalika—paradiso ya kimungu inawaandaliwa, ikiwa na mti wa uzima na maji ya kutokufa, furaha ya Roho na uzuri usioelezeka wa baraka za milele? Mapumziko na faraja zote zimewekwa akiba huko kwa ajili yako. Hivi karibuni utafika huko kupitia malango ya kifo na utaanza kushiriki kwake bila kushiba na kwa milele. Hapa, hata hivyo, hata tukipokea baraka zinazopatikana katika majumba ya kifalme, si furaha (τρυφη) bali chakula (τροφη) cha miiba; kuzifurahia si maisha mema bali ukosefu wa uhai; kufurahia katika hizo si furaha bali huzuni, – furaha yao si kumiliki bali ni ukosefu; – urithi wao kwa kweli ni ubatili wa ubatili, kama alivyotangaza Suleimani mwenye hekima zaidi, baada ya kufurahia kikamilifu raha za dunia.

23. Una kujidhibiti kwa marafiki zako wa kike, utiifu kwa mke wako, usafi, ubikira na hisani kwa binti zako, na majuto na unyenyekevu kwa wasichana wako watakatifu. Tazama anga za milima na utaona makao yetu yako wapi, ambapo Kichwa chetu na Baba wetu sote—Kristo Bwana—yuko, ambapo mji wetu uko—Yerusalemu wa mbinguni. Hakika, kama mvumilia mambo yote, mtafanikiwa; kama mtaridhika na mambo yote, mtatawazwa; kama mtaondoka katika maisha haya kwa njia hii, milango ya Ufalme wa Mungu itafunguliwa kwenu.

106. Tuvumilie yote katika tumaini la furaha ya milele, kulingana na maneno na mfano wa Mtume Paulo

106. 1) Sisi sote tuvumilie yote katika tumaini la furaha ya milele, tukifuata maneno na mfano wa Mtume Paulo. – 2) Kwani sisi pia, kama yeye, tunakabili majaribu ya kuvumilia kila wakati. 3) Tukivumilia haya, neema ya Mungu itakuwa juu yetu. [2:32]

24. Fanyeni kazi na jitihadeni, na msiangalie mateso mnayokabiliana nayo katika maisha yenu kwa ajili ya Kristo kama kitu kigeni – kitu cha ajabu na kisichotarajiwa kilichowapata. Je, hukuja hapa kutoka ulimwenguni, ukaungama mbele za Mungu na malaika wake wateule kwamba kwa hiari y ngekuwa radhi kuvumilia kila huzuni na taabu kwa ajili ya Ufalme wa Mbinguni – katika njaa na kiu, katika baridi na uchi, katika matukano na shutuma, na katika majaribu mengine ya kujinyima? Ni afadhali kutokuwa na fikra nyingi juu ya mambo haya, bali kuvumilia tu na kuvumilia, huku ukiweka macho yako katika mwisho wake uliobarikiwa. Na mwisho huu ni nini? – Urithi wa Ufalme wa Mungu, furaha ya baraka za milele, kuonja uhai usiokufa, heri ya maisha yasiyo na mwisho, kuwa mwana, utamu wa paradiso, na faraja nyingine zote. Hakika, Mtume mkuu alizungumza ipasavyo na kwa haki kuhusu hili, akisema kwamba *'hata dhiki za sasa hazistahili kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18). Kisha akazurura kote ulimwenguni, kana kwamba katikati ya simba na chui, akiburuzwa na kuchanwachanwa na wasiomwamini, akiwa na njaa na kiu na katika kazi mchana na usiku, akifanya kazi kwa mikono yake mwenyewe, ili asikuwa mzigo kwa yeyote, bali atimize mahitaji yake na ya wenzake kwa jasho lake.

25. Ikiwa, katika hali tulizomo, tukivumilia yote kwa shukrani na subira – tutabarikiwa – hatitanyimwa sehemu yetu. Lakini tukionyesha kukosa moyo, kutoridhika na kulalamika, ni ushirika gani tunaoweza kuwa nao na wale waliopigana na dhambi hata kufikia kumwaga damu zao? Na je, hatutajikuta, siku hiyo, tukistahili aibu ya kila aina, wakati hatuwezi hata kutekeleza kazi ndogo kabisa kwa utulivu na kama inavyostahili? – Namaanisha, utiifu thabiti, kazi bila malalamiko, utumishi wa unyenyekevu, ukimya kwa wakati unaofaa, maneno yenye busara, kubadilisha kazi kwa urahisi, umakini na juhudi zinazolingana na kazi, kuyainama kwa mapenzi ya mtu mwenyewe, kukubali kwa shukrani adhabu iliyotolewa, uvumilivu usioyumba katika kuimba zaburi na maombi, mchana na usiku, na kusoma kwa subira zaburi zilizopangiwa kwa siku hiyo.

26. Haya yote na mengi zaidi, ambayo hayawezi hata kuhesabiwa—ikiwa tutayakubali, kuvumilia na kuyatimiza yote kwa upole, furaha na hiari—basi maisha yetu yatakuwa bora, na Mungu, akiridhika nayo, atatutazama kwa fadhili na kutibariki. – Tusijiruhusu kupotoka kutoka kwa njia ya maisha kama hiyo; na hata kama tungekufa kila siku kwa sababu ya hayo, tukubali kwa furaha, *'tusitoe kigezo kwa jambo lolote, ili utume wetu usionee lawama'* (2 Kor. 6:3).

107. Sasa ni Kwaresima: kila mmoja, basi, ajiandae kama inavyohitajiwa

107. 1) Sasa ni Kwaresima: kila mmoja wetu ajiandae kama inavyohitajiwa. – 2) Si tu kujinyima kwa nje kwa mwili na kujidhalilisha kwa mwili ndivyo vinavyohitajika, bali ni kukata kila uovu na mapenzi ya nafsi – unyenyekevu na utiifu. [2, 33]

27. Kama mnavyojua, sasa ni msimu mtakatifu wa Kwaresima, ambao unatutaka tufanye juhudi za kiroho kubwa zaidi kuliko wakati mwingine wowote, yaani: utayari wenye shauku kuu kwa yote yaliyo mema, furaha, ujasiri, bidii, uvumilivu, maombi ya mbinguni, majuto ya machozi, unyenyekevu unaovunja moyo, na kujinyima mwili kuliko kawaida, si tu kwa chakula na vinywaji, bali pia kwa wivu, chuki, hasira, ukorofi, malalamiko, kiburi, na tamaa mbaya zaidi. Jichunguzeni kwa makini zaidi, jisafisheni kulingana na yale yaliyosemwa hapo juu, na mjitayarishe kuwa vyombo vilivyochaguliwa, vyombo vinavyozungumza kuhusu Mungu, vikiwa vimeendeshwa na Roho Mtakatifu. Hiki ndicho kipindi kinachohitaji; kwa hakika, hiki ndicho maana ya kufunga.

28. Mtu yeyote asiniseme: 'Ninaimba na kusoma zaburi sana, ninaomba sana, nakula kidogo sana, nakunywa kidogo, nikiwa nimekaa nalala kidogo tu, nafanya sujudu nyingi sana, nainua mikono yangu mbinguni kwa saa nyingi.' Yote haya, bila shaka, yanapendeza. Lakini niambie hili: je, hoja yako imenyenyekezwa, roho yako imevunjika, mapenzi yako yameondolewa, ili uweze kuwa mtotii daima, usipingane kamwe, usilalamike kwa namna yoyote, usibishane kabisa, usimwonee wivu ndugu yako, usijivune kwa mawazo au maneno, ukiuliza 'kwa nini hiki? kwa nini kile?' Kwa nini mmoja yuko katika nafasi kama hiyo, na mwingine katika ile? – Na kutokana na hili, kusumbuka moyoni, kuwa na sura ya ukali, na kumwaga—siyo kutoka kwa hazina njema, bali kutoka kwa hazina mbaya ya moyo wa mtu—maneno ya kutokuamini, upinzani na machafuko, ambayo yanaweza kumtumbukiza si tu mtu mwenyewe bali pia wale wanaosikiliza katika shimo la maangamizi. Hayo si matendo ya kufunga, wala si mazoea ya kujidhibiti. Lakini ikiwa mtu yeyote ana ndani yake roho ya unyenyekevu na utiifu, basi kwa fadhila hizi mbili, kama mabawa mawili, anainuka angani na kuwa mwenza wa Mungu.

108. Tusijiruhusu kuwa wavivu, tukikumbuka kwamba tunafanya kazi kwa ajili ya Mungu, ambaye atatuzawadia kulingana na bidii na shauku yetu

108. 1) Tusiwe wavivu, tukikumbuka kwamba tunafanya kazi kwa ajili ya Mungu, ambaye atatuzawadia kulingana na bidii na shauku yetu. – 2) Wakati huo huo, tuzingatie mpangilio wote wa maisha, kimwili na kiroho, kikamilifu. – 3) Tujitieni moyo: tuna Mungu kama msaidizi wetu, na Mama Mtakatifu Sana wa Mungu, na watakatifu wa Mungu, hasa wetu wenyewe – Mt. Yohane Mbatizaji na Mt. Yohane Mteolojia, ambao monasteri hii imewakabidhiwa. – 4) Tujiepushe na mazungumzo yasiyofaa na tuseme tu yale yaliyo na faida kwa roho. [2, 84]

29. Jihadhari, ili mioyo yetu isizidiwe na kukata tamaa, uvivu na mawazo yasiyofaa, isije hili likasababisha janga la ndani la kuanguka kwa roho. Bali kwa nguvu na shauku ya ujana, tujitahidi kuishi pamoja sehemu iliyobaki ya maisha yetu ya kupita na yanayopungua kila siku, ili, baada ya kutenda matendo mema, desturi takatifu na wema unaostahili heshima, na tukipita kutoka katika maisha haya kwenda katika enzi ijayo, tustahili kupokea taji lisiloweza kuoza la haki kutoka kwa Mungu, Mlipa Zawadi. Basi kila mtu na afikirie jinsi anavyoendesha huduma yake, na aendelee kufanya hivyo hadi uzeeni kana kwamba anamtumikia Bwana Mwenyewe—si kwa uzembe, si kwa kupuuza, si kwa uvivu, si kwa unafiki—akijua kwamba kwa kufanya hivyo hawamkosei mwanadamu, bali Mungu, Ambaye huduma imemtolewa. Kwa maana tuko hapa kwa ajili gani, kama si kuwa watumishi-wenza tu, tukikumbusha wengine amri za Bwana? – ili wale wanaozitimiza na wale wanaozivunja wasitende dhambi mbele yetu, wala wasitafute kutufurahisha sisi, bali Bwana mwema na Mungu aliyetoa amri hizo. Kwa hiyo, iwapo mtu yeyote ananakili vitabu, anahudumu, analima, anachimba mashimo ya maji, au anafanya kitu kingine chochote, kila mmoja afanye kazi yake mbele za Mungu, na si mbele za wanadamu; na kazi yake itakuwa safi, ikihukumiwa na Mungu, Mjuzi wa mioyo, kulingana na juhudi na shauku aliyoiweka ndani yake.

30. Mtu anapaswa kulinda ulimi wake dhidi ya maneno ya upuuzi, kulinda macho yake dhidi ya mambo yasiyofaa, kulinda moyo wake dhidi ya mawazo machafu, na kudhibiti hisia zake zote kwa hofu ya Mungu; mtu anapaswa kuwatendea wengine kwa hekima ya unyenyekevu, kuwasalimia kwa upendo usio na kiburi, na kushiriki katika mazungumzo yanayofaa, tazame kinachofaa, sikiliza kinachokubalika, shirikiana na unyenyekevu, na tafakari juu ya mambo ya kimungu; ili, kwa furaha na shangwe, tutimize amri za Mungu na kumaliza siku zetu duniani kwa hitimisho la wokovu wa roho.

31. Tujiamini: tuna Mungu kama msaidizi na mwombezi wetu katika safari hii ya maisha, na kama ngao imara ni upatanisho wa Mama Mtakatifu Sana wa Mungu na maombi ya Bwana zetu, watakatifu wakubwa Yohana Mbatizaji na Yohana Mteolojia, ambao monasteri zetu zinaitwa kwa majina yao. Lakini *'kama Mungu yu upande wetu, nani atakayepinga nasi?'* (Warumi 8:31). *'Bwana yeye ndiye mlinda wa maisha yetu, tutamwogopa nani?'* (Zab. 26:1). Tukiwa na msaada wa Mama wa Mungu na Watakatifu, nani atatushinda? Hakuna, kamwe. Lakini mashetani watatutenga, na watu watatusifu; maadui zetu watashangazwa, na hakuna atakayesimama kutupinga. Hata hivyo, ikiwa sisi si wa namna hiyo, basi kila kitu kitatujia tofauti.

32. Kwa nini, basi, tujiendeshe kwa staha inayostahili, hasa tukiishi katika mji kama huu? Tujiepushe na kujadili mambo yasiyotuhusu. Pia si jambo letu kuzungumza kuhusu wafalme, kuongea kuhusu watawala, au kuchungulia hili na lile. *'Fahamu mambo yaliyoamriwa kwenu'* (Siraki 3:22), asema mwenye hekima. Sisi tuna masuala yetu, na mazungumzo yetu. Watu wa ulimwengu huzungumzia mambo ya ulimwengu, na wale wanaojishughulisha na maisha ya kila siku huzungumzia maisha ya kila siku: lakini sisi tunazungumzia Mungu Mwokozi wetu, na yale yaliyo na faida kwa roho: kuhusu wema, maisha ya mababa wetu watukufu, kifo, kuhama kutoka maishani haya, kukutana na malaika watakatifu, hukumu mbele ya kiti cha enzi cha Kristo, malipo ya haki, na Ufalme wa Mbinguni. Kwa kuzungumza kwa njia hii, tunangazwa kama malaika na kuwangaaza waumini wa kawaida, iwapo watakuwepo; lakini tukishiriki katika mazungumzo ya bure, tunajidhuru wenyewe na kujifunua kwa dhihaka na hukumu ya wengine. – Kwa hiyo, kuanzia siku hii na kuendelea, kuwa mwangalifu, na ulinde midomo yako dhidi ya maneno yasiyofaa; badala yake, tangaza neno la matendo yetu mema, na hivyo kuwasha ari kali zaidi ya upendo wa Mungu, na hata kuchagua kufa kwa ajili ya ukweli Wake. Na Mungu, akipokea maamuzi yako kama matendo, atakutia taji la ushuhuda siku hiyo.

109. Tafuteni kwa bidii na kwa nguvu zenu zote yale yasiyo ya ulimwengu huu: Mungu atawabariki

109. 1) Tafuteni kwa bidii na kwa nguvu zenu zote yale yasiyo ya ulimwengu huu: Mungu atakubariki. Mkivumilia kwa njia hii, mtafanikiwa; maana ni hivi ndivyo mababa wote walivyokuwa wakiishi. – 2) Mara nyingine tena, lawama kwa wale wanaotamani mali za kidunia. [2, 35]

33. Wengine huchagua jambo moja, wengine jingine kama lengo lao la kutafuta: mmoja hutafuta utawala, mwingine utukufu kutokana na kushikilia nyadhifa za nje, na mwingine kuridhika na utajiri katika nyumba, watumishi na mashamba: tamaa za kidunia ni nyingi. Lakini wewe, ukiwa umeacha haya yote nyuma na kuhamisha roho yako katika ulimwengu mwingine, unatamani na kutafuta yale yaliyo juu ya ulimwengu na ya kimungu, na unabaki katika haya kwa moyo wako; utunzaji na bidii yako yote vimejitolea kwa jambo hili moja. Hakuna kinachokusumbua wala kujaza akili yako isipokuwa kusafishwa kikamilifu kwa tamaa na kupata moyo uliojeruhiwa na unyenyekevu, maombi yasiyokoma, bidii isiyokoma, majuto yenye machozi, na kujitenga kikamilifu—sio tu kutoka kwa marafiki na watu unaowafahamu, bali hata kutoka kwa wazazi wako wenyewe na upuuzi wote wa kidunia. – Hakika, fadhili ya Mungu kwenu ni hiyo! Na naona jinsi kila mmoja wenu anavyodumu, anajitahidi na kujilazimisha kuondoa tamaa inayotesha na kubaki katika umoja na Mungu mmoja. Basi, mkivumilia katika mapambano kama ya mshuhuda, Kristo Mungu wetu atawapa nguvu na uthabiti wa kupinga kila upinzani wa kishenzi na wa kishetani dhidi yenu na kutimiza kwa mafanikio kitendo kitakatifu kilicho barikiwa mara tatu kilicho mbele yenu, kama walivyofanya watu watakatifu na Mababa wenye Mungu waliotangulia. Je, wao, ingawa walikuwa wamevaa mwili na wenye asili ile ile kama sisi, walipita maishani bila jasho wala mapambano? Hapana kabisa; bali wavumilia na kushinda majaribu mengi na mbalimbali, kwa utiifu wote na unyenyekevu, pamoja na kujidhibiti na kila wema mwingine, wakiishikiliza mwili chini ya roho, walipanda hadi vilele vya maisha matakatifu na wakafikia yale waliyoyafikia na ambayo walisifiwa. Tukumbuke sifa za Baba wetu mtakatifu Savva[95] ili kujenga roho zetu. Akiwa mwanafunzi mpya, kama mnavyojua, alikuwa mtiifu mno, mnyenyekevu na msaada; na alipopewa kazi za chini kabisa, alifurahi kana kwamba anafanya kitu cha utukufu; mchana na usiku alifanya kazi kwa bidii, akibeba maji na kuni, akifika kwanza kwa ajili ya kuimba zaburi na kuondoka mwisho. Mengi mengine yameandikwa kumhusu, ambayo hatuna muda wa kuyotaja sasa. Nasi pia, watoto, tufuate mfano wake; kwani hili si jambo lisilowezekana: mmoja katika jambo moja, mwingine katika jambo lingine, tukisaidiana, tukishindana, lakini zaidi ya yote, tukijihadhari kutofanya chochote kwa mapenzi yetu wenyewe, hata kile kinachoonekana kuwa kizuri, bila kushauriana ipasavyo.

34. Siwezi kukaa kimya kuhusu jambo moja; la pili, ambalo sijui jinsi linavyotendeka miongoni mwenu na watu fulani wasio na elimu, wanaodharau utaratibu wote, ingawa jambo hili linalaaniwa vikali – namaanisha, kutoweka mara kwa mara, au tuseme, wizi, unaotokea miongoni mwetu. Kwa mfano, mtu anapoacha viatu, kalamu, au zana nyingine za ufundi katika seli yake anapoondoka kwa muda mfupi, au kwa muda mrefu zaidi kwa shughuli fulani, anaporudi anakuta kuwa kile alichoacha kimepotea. Hili ni jambo la kishetani kabisa, linalosumbua na kuwachafua ndugu: na mashaka, kashfa, huzuni na hata uadui utatokea, na huenda likawalenga zaidi wasio na hatia kuliko wenye hatia. 'Sikieni, ninyi wezi, onyo kali la Mtume mbariki Paulo: *"wezi… na wanyanyasaji"* – *"hawataturithi ufalme wa Mungu"* (1 Wakorintho 6:10). Baada ya kusema *'watoza hongo'*, hakubainisha: ya fedha au dhahabu, au mavazi ya thamani, bali alitoa tangazo la jumla; – chochote kile kitendo cha hongo kinachohusu, hata kitu kidogo kabisa, mtoza hongo hatarithi Ufalme. Je, mnasikia haya, wezi na waporaji? – Na nawasihi, acheni kuiba na kupora – uzi, sindano, chombo, kalamu, vikombe vidogo, bakuli, visu vidogo, mikanda – na vitu kama hivyo: kwa maana nawarudia, wote wanaofanya mambo kama hayo hawataurithi Ufalme wa Mungu. – Au hamuogopi hukumu ya Kitume? Je, ni mimi, mtu maskini, anayetamka tishio kama hili? – Kwa hiyo nawasihi tena: tuenende kwa njia inayostahili wito tuliouitwa, katika usafi, utakatifu na haki, tukiepuka maovu yaliyotajwa, ili tuwe warithi wa baraka za milele.

110. Kupitia ushirika wenu, wema wa kila mmoja hushirikiwa na wote, na wema wa wote hushirikiwa na kila mmoja

110. 1) Kupitia ushirika wenu, wema wa kila mmoja hupitishwa kwa wote, na wema wa wote kwa kila mmoja. – 2) Basi, tusikuwa wavivu wala tusitende kwa njia zetu wenyewe; bali, tukiendesha maisha ya pamoja, tujitahidi kujiepusha na maovu na kuwa na bidii kwa yaliyo ya kusifiwa. – 3) Yale tunayoyafanya na

[95] Mahubiri hili lilitolewa siku ya kumbukumbu yake.

kuyapitia huja na kwenda – na hayaonekani tena; lakini hubaki ndani, na Siku ya Mwisho yatadhihirika, iwe ni kwa haki au kwa hukumu. [2, 87]

1. Kila mmoja wetu ana kipaji chake, kama ilivyoandikwa: mmoja ana hiki, mwingine ana kile. Lakini ninyi, ndugu wapendwa, mkiwa mmewekwa pamoja kwa ncha ya upendo, kwa njia ya upendo huu, fanyeni kazi na wema wa kila mmoja wenu kuwa vyako. Ninyi, kwa mfano, huvumilia matusi kwa utulivu; mwingine anajitokeza kwa bidii; mwingine anabobea katika ukimya; na mwingine katika upole; na kupitia ushirika, kila mmoja wenu anamiliki si vyako tu bali pia kile ambacho wengine wanacho: wema wenu hupitiana kutoka kwa mmoja hadi kwa wote, na kurudi tena. Hivyo basi, furahieni na kushirikiana furaha ya kila mmoja; na kila mtu awe bora katika kipaji chake, akiepuka fahari ya bure na kuona wema wa ndugu yake kuwa mkubwa zaidi. Basi, ikiwa sisi ni wa namna hiyo, na tumeungana na kila mmoja na kufungwa pamoja kwa nondo ya upendo, tujitahidi zaidi na zaidi kufanikiwa, na Mungu atatukuzwa katika kazi zetu, na njia yetu ya maisha itajulikana kote katika ulimwengu mwingi.

2. Lakini mtu yeyote asije kuwa na matakwa yake mwenyewe au mwenye tabia za ajabu. *'Ole yao walio na hekima machoni mwao wenyewe, na werevu machoni mwao wenyewe'* (Isaya 5:21). Mtu yeyote asije kuwa mvivu wala mlegevu, asije akasikia: *'Nenda kwa sisimizi, wewe mvivu'* (Mithali 6:6). Wala mtu yeyote asiwe na nia mbili katika hukumu zake, asije naye akasikia: *'Mtu mwenye nia mbili ni mtetemeka katika njia zake zote'* (Yakobo 1:8). Bali daima mwe wakali na wepesi katika kutekeleza amri, wakweli, wasio na lawama kwa sababu mmekiri mawazo yenu ya ndani, msiwe na kiburi wala msiandamwe na tamaa zenu. Kwa maana mtu aliye hivyo ni kama *'mwimbi wa bahari unaopeperushwa na kupeperushwa na upepo'* (Yakobo 1:6), kama yule asiye na msimamo na asiye na msingi moyoni mwake. Lakini mambo yote kama hayo yawe mbali nanyi nyote; kwa *'kila kitu kitukufu na cha kusifiwa'*, jitihadhini kukipata, kufaidika nacho, na kukihifadhi katika hazina za roho zenu, ili mpate kufikia Ufalme wa Mungu.

3. Kila kitu ambacho yeyote wenu hufanya kila siku, iwe ni cha kusifiwa au cha kulaumiwa, vyote hupita, vikisombwa kama mkondo wa maji, kiasi kwamba katika ufahamu wenu karibu hakuna kinachobaki kutoka jana hadi leo. Yeyote anayeteseka kwa ajili ya Amri, anafanya kazi kwa bidii, analia, anavumilia, anatokwa na jasho, anasikitika moyoni, ananyanyaswa, anachoka, anadharauliwa – au anateseka kwa njia nyingine yoyote – anahisi maumivu hayo wakati huo, na hupita mara moja; lakini kwa yule aliyepitia, yote hubaki na huhifadhiwa milele na milele ili kupokea thawabu yake. Kwa upande mwingine, yeyote anayejihusisha na maneno ya bure, anayecheka, anayepata raha, anayefanya fujo, anayecheza, anayejitoa kwa wivu, anayekataa kila mtu, anayetenda kwa upuuzi, anayekuwa na wivu, anachukizwa, anawaka, anapanga njama, anajigamba, na mambo kama hayo – mtu wa namna hiyo sio tu hapati faida yoyote kutokana na hayo sasa, bali pia anajihifadhi hukumu isiyoweza kusamehewa katika siku ya malipo na hukumu ya haki ya Mungu. Ndugu zangu, hebu tufakiri juu ya haya, na tujitahidi kwa ajili ya wema, huku tukijitahidi kwa njia zote kuepuka dhambi kama uovu wenye maafa na unaoharibu yote, ili tuweze kukamilisha siku zetu kwa namna inayomfurahisha Mungu na tuonwe kuwa ni stahiki wa baraka zilizolahidiwa pamoja na wote waliomfurahisha Mungu.

111. Mahubiri hutolewa ili, kwa kuyasikiliza, mrekebishwe, lakini nyote mnabaki kama mlivyo: basi acheni kuwa wasiosikiliza na wasio na bidii

111. Mahubiri hutolewa ili, kwa kuyasikiliza, mrekebishwe, lakini bado mnaendelea kuwa vilevile: basi acheni kuwa wasikivu hafifu, na mwe wachangamfu zaidi. [2, 38] Nawauliza, mahubiri hutolewa kwa madhumuni gani? Je, ni kwa ajili tu isomewe kwa wakati maalum na kupendeza masikio yenu, au ili mnifanyie sifa, au bila kusudi maalum lolote? La, si kwa sababu hizi; bali ni ili mtafakari yale yasemwayo, mkumbatie nguvu ya neno kwa roho yenu yote, na mtoe matunda kwa neema ya Kristo, kwa msaada wa sala zangu na za Baba wenu. – Hilo ndilo kusudi na wajibu wangu; lakini naona nini? – Naona kwamba mara tu mahubiri linapomalizika, kila kitu hupotea kutoka kwenye kumbukumbu zenu mara moja, bila kuacha alama yoyote, kana kwamba hakuna kitu kilichosemwa kabisa. Ndiyo maana, mara tu tunapotoka nje baada ya ibada, tunarudia mara moja dhambi zilezile kama kawaida. Mmoja huanza kupiga soga bila ruhusa, mwingine anaguna, mwingine anasambaza umbea, mwingine anajificha pembezoni kupumzika na anakosa somo la ufundi; na anaporudi, *'mikono* yake ni *dhaifu na magoti yake ni dhaifu'* (Siraka 25:26). Sitazungumzia zaidi kuhusu wengine. Haipaswi kuwa hivyo, watoto wangu, haipaswi kuwa hivyo; msije mkasikia kusema: 'Watu hawa wananibariki kwa midomo yao, lakini mioyo yao i mbali nami.' Lakini mnaposikia neno la wokovu, iwe ni kutoka kwa mafundisho yangu au kutoka kwa Maandiko Matakatifu yaliyosomwa—watu hao wawe wapi—

na iwe ni nyakati gani—na iwe kwamba hofu ya Mungu ichomwe mioyoni mwenu, cheche ya upendo Kwake, tamaa ya kustawi, na azimio la kutii amri zake takatifu kwa uaminifu, ili tuweze kuhesabiwa kuwa na haki kwa Ufalme wake.

112. Sisi tuko katika mbio za kiroho: watazamaji ni nani? Wapiga mbio wanapaswa kuzingatia nini? Nani anayekimbia kwa njia ya mfano?

112. 1) Sisi tuko katika mbio za kiroho: watazamaji ni nani? Wakimbiaji wanapaswa kuelekeza fikra zao wapi? Nani anayekimbia kwa njia ya mfano? – 2) Mtu hapaswi kuonea wivu utofautishaji wa kawaida ndani ya monasteri; yote ambayo wasioridhika husema katika hali kama hizi si ya busara: wabadilishe njia zao, kwani huu ni tabia waliyozoea. [2, 39]

4. Ninyi ni wanariadha wenye miguu ya haraka wa Bwana Mungu, na mbio zenu si za duniani, bali kutoka duniani hadi mbinguni; watazamaji si watu, bali umati wa Malaika na Watakatifu; mtoaji wa taji ni Bwana Mwenyewe, na taji hizo hazichaki. Heri yenu mlioingia katika uwanja huu wa mashindano kwa kuchukua nadhiri za ukiitamo. Lakini hapa mmebahatika tu; taji, hata hivyo, hutolewa tu kwa wale waliokamilisha mbio. Kila mmoja wenu na aangalie kwa makini jinsi mnavyokimbia; angalieni alama zilizowekwa kwenye uwanja wa mbio zinazobainisha mafanikio ya mbio, yaani, maendeleo katika wema; kila mmoja wenu awe macho kwa vikwazo – na ajitahidi kuvishinda – yaani, vishawishi vya mwili, ulimwengu na shetani, akipata nguvu kwa ajili ya hili kutoka kwa Roho Mtakatifu; asiyeangalie upande wowote, bali, akimwazia mshindo wake kwenye nukta moja ambapo mstari wa kumalizia uko, waelekeze nguvu zao zote kuelekea huko. Mbio bado hazijaisha. Mmekimbia vizuri hadi sasa; endeleeni kukimbia kutoka hapa bila ari na juhudi pungufu, mkishindana na kusaidiana. Nani anaweza kuwapita wengine? Yule ambaye ni mnyenyekevu kuliko wote. Nani anakimbia kwa njia ya mfano? Nani ni mtiifu zaidi, mwenye heshima zaidi, asiyelalamika zaidi, aliyejitolea zaidi kwa Zaburi, mtulivu zaidi, mwenye bidii zaidi, , mwenye maombi zaidi, mwaminifu zaidi, mnyenyekevu zaidi, asiye na uovu zaidi, asiye na wivu zaidi, mwaminifu zaidi, mwenye upendo zaidi kwa Baba, na kwa njia nyingine yoyote ambayo kazi ya wema kamili huonekana, katika roho na mwili. Na hii iwe mwelekeo wa maisha yenu, na hivi ndivyo tutakavyopanda kutoka nguvu hadi nguvu, na kutoka ulimwengu huu kwenda mbinguni.

5. Upendo uwe alama yenu ya utambulisho, inayowatambulisha kama wanafunzi wa Bwana. Mkiishi katika upendo, pokeeni kwa upendo kila tofauti miongoni mwa ndugu, mapendeleo yao na vyeo vyao katika huduma, ufundi, nafasi na cheo. Acheni wivu, wivu wa wivu na hasira. Kila mmoja wenu na aone jambo lolote linalowafaidi ndugu zenu kuwa ni linalowafaidi ninyi wenyewe, na mfurahie mafanikio yao. Hivyo Mungu hufurahi, na ushindi kamili juu ya mambo yote hupatikana. Upendo ni taji la wema. Lakini kukata tamaa kwa sababu fulani ameipendelewa katika jambo fulani au katika huduma fulani ni jambo bovu na la kuumiza, na ni ishara ya upande wa upinzani. Si hivyo, watoto wangu, si hivyo. Si haki kusema: 'Ninastahili kuheshimiwa zaidi kuliko fulani', au: 'Mimi ni mzee kuliko fulani – kwa hiyo ninastahili nafasi ya juu zaidi.' Kimbieni, nawasihi, kutoka kwa mitego ya kishetani kama hiyo. Lakini chochote kilicho kizuri, chochote kilicho cha heshima, chochote kilicho cha kufaa kwa watakatifu—chochote kilicho cha kindugu, chochote kilicho cha unyenyekevu na hekima, chochote kilicho cha hali ya juu kabisa—tafakarini mambo haya, mfuateni mambo haya, jitihadini kufikia mambo haya, mkifanya yote kwa unyofu wa kitoto, bila uovu, na kwa dhati, kama watu waliochaguliwa wa Bwana, mkikubali chochote isipokuwa kile kilichoamriwa. Hata hivyo, ikitokea kosa lolote, harakisha kulirekebisha na kufidia kwa kutubu, ili siku ya hukumu mwasikie ile sauti ya juu: *'Njooni, baraka za Baba yangu, urithi wenu, ufalme uliowekwa tayari kwa ajili yenu tangu mwanzo wa ulimwengu'* (Mathayo 25:34).

113. Umeweka nia zako sawa; lakini hii haikuokolei dhidi ya majaribu ya adui, ambayo kwa kweli unayapitia

113. 1) Umeamua kufanya mema; lakini hii haikukinga dhidi ya majaribu ya adui, ambayo kwa kweli unayapitia. Lakini kaa mwaminifu kwa ahadi yako, na Mungu atakusaidia kusimama imara. – 2) Basi, tupeni mbali matendo ya giza na mfanikiwe katika matendo ya nuru: kwani yale ya kwanza huleta ghadhabu ya Mungu, ilhali yale ya pili huleta baraka Zake. – 3) Kwa sasa tuna wagonjwa wengi miongoni mwetu: wale walio na afya wawatumikie wagonjwa; na wagonjwa wawe na subira na waridhike na kila jambo. Hatuna watumwa: ndugu hutumikia kwa upendo na utiifu. Timiza moyo, ninyi mnaofanya kazi: Mungu huona yote. [2, 40]

6. Kwa neema ya Mungu, nyote mmeorodheshwa miongoni mwa wale watakaookolewa; nyote mmeweka miguu katika njia ya wokovu, na hakuna hata mmoja wenu aliye na lengo jingine isipokuwa kufikia wokovu; lakini kwa kuwa shetani yupo, adui wa yote mema, wengi wetu tunakabiliwa na majaribu yake yasiyotakikana: wengine huwasha kwa raha za tamaa, akitumia hisia za ujana kwa manufaa yake, – wengine huangusha kwa ubinafsi, sababu ile ile iliyomfanya yeye mwenyewe aanguke kutoka mbinguni; na wengine huwapumbazisha kwa kupuuza, huwafunga kwa kukata tamaa, na huwaongoza apendavyo na popote apendapo; hututia wasiwasi kwa kutoamini na, akiwa ametushawishi kwa anasa za kibinafsi, hutufundisha kutenda matendo yasiyofaa. Na kwa nini tuorodheshe, moja baada ya nyingine, njia zote anazojaribu kutuchoma siku baada ya siku, wakati yeye anasimama na kusubiri tu wakati tutakapojiruhusu kudhoofika na kujisalimisha kwa maovu? Lakini Bwana Mungu, aliyesema kwa bahari, *'Nyamazia, tulia'* (Marko 4:39), na amzuie hili, na ampeleke mbali nasi mahali pabaya. Hivi ndivyo hutokea tunapojikita sisi wenyewe na daima tukikumbuka kusudi kuu la kuingia kwetu kwenye monasteri: kwa maana sisi, mbele za Mungu kama shahidi wetu, tumeahidi kuvumilia kila huzuni na taabu, hata kufikia kifo.

7. Basi, tupeni mbali kila kitu kinachopingana na kutafuta wokovu: wenye moyo dhaifu, udhaifu wao; wenye tamaa, tamaa zao; wavivu, uvivu wao; wapenda raha, upendo wao wa raha; wenye kiburi, kiburi chao; wenye majivuno, majivuno yao; wenye ukosefu wa adabu, ukosefu wao wa adabu; wasio na sheria, ukiukaji wao wa sheria, wazungumzaji wengi, mazungumzo yao mengi, wapenda amani, upendo wao wa amani, wenye tamaa za mwili, tamaa zao za mwili, wenye huzuni, huzuni yao isiyo na maana; wale wenye wivu, wivu wao; wale wenye ugomvi, ugomvi wao; wale wenye mabishano, mabishano yao; wale wanaopenda uvivu, upendo wao wa uvivu. Haya ndiyo matendo ya giza na maumbo ya uovu – uvumbuzi na mapendekezo ya yule mwovu! Lakini haya yanamfurahisha Mungu mwema: amani, upole, unyenyekevu, utiifu, uhuru kutokana na wivu, bidii, uangalifu, macho makali, upendo, tumaini, haki, na sala. Haya ndiyo matendo ya nuru, hizi ndizo silaha za haki na ujasiri wa watakatifu! Naomba ninyi, kwa ajili ya upendo wenu kwa Bwana, amkeni, ninyi mliokwa usingizi na tamaa; chukueni utulivu, ninyi mnaoteleza chini ya uchawi wa vishawishi vya adui. Tukitaka kuishi maisha mema na tukipenda kuona siku njema, tuzingatie yeye asemaye: *'Jiepusheni na uovu, mtengenezeni wema; tafuteni amani, mkaifuate'* (Zab. 33:15). Macho ya Bwana yenye neema yako wapi? *'Macho ya Bwana yako juu ya wenye haki na juu yao wanaomwogopa'* (Zab. 32:18). Na uso wa ghadhabu wa Bwana uko wapi? *'Uso wa Bwana'—'uko juu ya wale w , ili awafute kumbukumbu yao kutoka duniani'* (Zab. 33:14). Na maneno yote yafuatayo ya zaburi hii yanatoa maarifa ya ajabu, ikiwa tutayafikiria kwa makini.

8. Katika siku hizi tuna ndugu wengi wagonjwa: nyakati hizi si salama tunazoiishi. Sisi wenye afya njema, tuwasaidie wagonjwa. Wale wagonjwa, tukubali adhabu hii kutoka kwa Bwana kama njia ya wokovu, na, tukivumilia ugonjwa wetu kwa moyo mwema, tuwe na shukrani kwa yote tuliyopewa. Na tutakapopona, tusihangaike huku na kule bila mwelekeo, bali turudi kwenye majukumu yetu. Kwa maana hatuna watumwa wa ajira, walioteuliwa kutumikia tu – kama ilivyo kwa watu wa ulimwengu; bali sisi ni watumwa na mabwana kwa wenzetu, tukitumikia na kutumikiwa – na kila mmoja anapaswa kuhakikisha kuwa anatumikia zaidi kuliko anavyotumikiwa bila wakati unaofaa. Mungu anamuona kila mmoja wenu na matendo yenu, na huduma yenu; Anaona mlivyo kuwa hapo awali na mlivyo sasa, jinsi mlivyoishi duniani na jinsi mnavyoishi monasterini, jinsi mnavyojidhibiti na kuvumilia yote, mnachovaa na mnachovalia miguuni mwenu, na kazi mnayofanya katika kutekeleza majukumu yenu; – na kwa wakati ufaao atamzawadia kila mmoja kulingana na matendo yake. Kwa hiyo, mtu yeyote asipoteze moyo. Tunajulikana kwa Mungu, na tutasimama mbele ya kiti chake cha hukumu cha hofu, ambapo, baada ya kutoa hesabu ya maisha tuliyoyaishi, tutapokea malipo yetu.

114. Tukue roho zetu, tukifanya kwa maana ya kiroho yote ambayo mkulima hufanya anapopanda shamba lake

114. 1) Tukue roho zetu, tukifanya kwa maana ya kiroho yote ambayo mkulima hufanya anapopanda shamba lake. – 2) Kama askari wanavyojiendesha na kupigana vita, ndivyo na sisi tutakavyopigana vita na kujiendesha; kama askari, katika vita, wanavyovumilia yote kwa tumaini la thawabu, ndivyo na sisi tutakavyovumilia yote katika utiifu wetu, kwa ajili ya Ufalme wa Mungu. [2, 41]

9. Mkulima, anapokuwa akichimba shamba lake, haizingatii ugumu wa kazi, asije akapunguza bidii au kuwa mvivu, bali anaweka akilini manufaa ya baadaye na, kwa ajili yao, anajinyima raha na kujitumbukiza katika uchovu, jasho na masaibu ya kuchosha. Kwa maana kila mmoja wetu, kama shamba, amepokea roho yake ili ilimwe katika maisha haya; kwa hivyo, sisi pia ni lazima tukue matendo ya kiroho ndani yake; na Siku

ya Hukumu, Mungu, aliyetuumba, atatuhoji kuhusu hili. Kwa hiyo, nawaomba na kuwasihi: sote kwa pamoja tuimarishe mashamba ya roho zetu kwa bidii, tukiyafanyia upya kulingana na sheria za uchaji Mungu, ili tusipande katikati ya miiba ya tamaa; bali baada ya kwanza kusafisha mashamba yetu kutoka kwa magugu yote ya dhambi, tuipande mbegu zake, kisha tuimwagilie kwa mvua za kiroho za machozi ya toba, tuzizungushe na uzio imara wa hofu ya Mungu, ili machipukizi yasiliwe na wanyama wa akili, na tuyaangaze na kuyapashia joto kwa miale ya jua ya upendo, ili basi tujae mikono yetu ya ustadi na vikapu vya mashuke na kuvuna wingi wa ngano ya matendo matakatifu sawasawa na maagizo ya Kristo. Kwa kusudi hili Bwana Mungu ameitwa kila roho katika maisha haya, na sisi hasa katika maisha yanayofanana na yale ya malaika. Naomba, kila mmoja wenu aonyeshe kwa mwenendo wenu mwema kwamba mashamba yenu yanastawi, yanazaa matunda, na yanatoa harufu nzuri inayompendeza Bwana; hili likitokana na mabadiliko kamili ya tabia na mahusiano ya kimwili, na hili kupitia utiifu mnyenyekevu na unyenyekevu wa Kikristo, mkijikamilisha siku baada ya siku na kubadilishwa kutoka utukufu hadi utukufu, mmevalia vazi angavu la matendo mema, mkivua kila utovu wa nidhamu na kuifanya kila fikra ya akili mateka kwa utiifu wa Kristo, mkifuata kanuni ya pamoja ya udugu, mkiwakumbatia kila wakati kujilaumu, ambayo kwa njia yake tunaweza kwa urahisi kukanyaga na kuuua joka lenye vichwa vingi la kiburi na ubinafsi.

10. Tumeitwa hasa kwa kazi gani, ndugu zangu? Kwa vita na mapigano—siyo tu vita rahisi dhidi ya maadui wasio na maana, bali vita vikali dhidi ya nguvu za kutisha za roho zisizoonekana, kama vile Mtume wa Mungu anavyosema: *'Kwa maana mapambano yetu siyo kwa damu na nyama, bali ni kwa mamlaka, na kwa wakuu, na kwa watawala wa giza la ulimwengu huu, na kwa majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12).Kwa hiyo, mtu yeyote asibaki bila maandalizi kwa ajili ya vita; mtu yeyote asitoke bila silaha; na msiiepuke alama ya vita; lakini msiwashangae mnapopokea majeraha na vidonda, au mnapokabiliana na mapigano. Mambo yote hayo hayaachani na wale wanaoendesha vita. Hata hivyo, si yule aliyepigwa mara moja au kuangushwa na pigo anayeharibika, wala hata yule aliyepitia haya mara nyingi au mara zisizohesabika, bali yule anayejikabidhi kwa hiari yake kwa maadui zake ili achinjwe. Basi, ndugu na baba zangu, tuwe makini na tusimame thabiti katika vita, kama wanajeshi wa Kristo. Kila askari, kama mnavyojua, anapoanza kampeni, hukumbana na taabu nyingi, kazi ngumu na shida—iwe ni jua kali, au mvua, au hata baridi—hayaishi maisha ya anasa huko; nyakati zingine angetamani kula kipande cha mkate au kunywa glasi ya maji baridi, lakini hata hilo humnyimwa; mchana kutwa, au hata usiku kucha, yuko safarini, akisafiri kutoka mahali hadi mahali, katika vumbi na matope, katika uchovu na uchovu uliokithiri – na kwa ajili gani? Kumridhisha kamanda aliyemjumuisha katika jeshi, ili asipelekwe kwenye orodha ya watoro, na ili, wakati zawadi zinapogawanywa , atambuliwe bila shaka yoyote kuwa anastahili. – Hili hutokea miongoni mwetu pia; ila kwa njia tofauti: zao ni zawadi za muda na zinazopita, ilhali zetu ni za milele na zisizoharibika, na hutolewa na Mungu, anayetawala yote. – Basi, twavumilie tena na tena; tujitahidi na tujitahidi, kila mmoja kulingana na huduma aliyokabidhiwa, tukimtumikia Bwana kwa unyofu na bila lawama: wale wanaoongoza, wakitawala kwa hekima na busara; na wale wanaohudumu, wakitenda hivyo bila malalamiko na kwa shauku. Na sisi pia tuvumilie nyakati za njaa na kiu, matukano na unyanyapaa, migongano na dharau; hasa uchovu na kukosa hamasa wakati wa kuimba zaburi na sala usiku, na shida za kila aina, zinazoonekana na zisizoonekana, zinazotushambulia na kutukandamiza kila siku tunapokuwa tukijishughulisha na kazi za mikono na utekelezaji wa majukumu mengine; ili, kwa maombi ya Baba yetu, baada ya kujitahidi kwa matendo mema na kukamilisha mbio, tutang'arishwa kuwa wa haki kupokea taji la haki siku ile, kwa njia ya Kristo Yesu Bwana wetu.

115. Tukiacha mbali tamaa na hasira zote, tumshikilie Bwana, tukimtumikia kwa uaminifu katika majukumu ya wito wetu wa kimonaki

115. Tukiachana na tamaa na hasira zote, tumshikilie Bwana, tukimtumikia kwa uaminifu katika majukumu ya wito wetu wa kimonaki. [2, 42] Sikilizeni kwa makini, na muelewe kile Baba Watakatifu wanachosema na wanachotuamuru. Kwani hiki ndicho hasa ninachowasilisha kwenu katika mafundisho yangu, ingawa mimi si mwafaa. Kuhusu kile hasa wanachosema na wanachopanda katika roho zetu, sasa nitaweka wazi katika vifungu viwili vifuatavyo kutoka kwa Neno la Mungu: kimoja kinaonya: *'Msiwadanganye nafsi zenu: wala wazinzi, wala waabudu sanamu, wala wachezi wa uzinzi, wala watu wanaotenda uchafu, wala wapenda ushoga, wala wezi, wala wenye tamaa, wala walevi, wala wabakaji, wala wadanganyifu watakarithi Ufalme wa Mungu'* (1 Kor. 6:9), – na tena mahali pengine: *"Acheni uchungu wote, ghadhabu, hasira, kelele na shutuma, pamoja na ukaidi wote; na mwe wema kwa wengine, wenye huruma,*

mkisameheana, kama vile Mungu alivyowasamehe ninyi katika Kristo" (Efe. 4:31–32); mwingine anapaza sauti: *"Njoo, tumsujudie, tushuke mbele zake, tumwombee Bwana aliyetuumba"* (Zab. 94:6), – na tena: *"Ingieni malango yake kwa shukrani, na viwanja vyake kwa sifa"* (Zab. 99:4). Basi, tukiwa tumeimarishwa na maonyo haya na tukichukulia wito huu kwa uzito, sote tuungane katika ibada; tumwabudu Bwana na tumwombee mbele Yake kwa ajili ya maisha tuliyoyaishi, kwa ajili ya makosa yetu ya kila siku—iwe ni kwa kujua au bila kujua—katika matendo yetu, maneno na mawazo, na tuingie katika viwanja vyake kwa nyimbo na sifa, lakini si kwa lugha chafu, wazimu, uasi au kiburi. Yeyote anayeng'uruma anahukumiwa na dhambi: kwa hiyo, tuseng'urume, wala tusikasirike, wala tusije tuwe na matakwa yetu wenyewe, wala tusije wenye hekima ya upuuzi, kwa maana sisi ni vumbi na majivu, vumbi juu ya vumbi, hasa wale ambao, katika upumbavu wao, hujiona kuwa wa heshima kwa sababu ya matendo yao ya kimwili au ya kiroho. Naona kwamba *'umbo la dunia* hii *limepita'* kwetu (1 Kor. 7:31); maana sisi ni tofauti na waumini wa kawaida, tumevaa vazi la ajabu la aina fulani, na tunaishi kwa namna ya ajabu: hatuna ndoa, hatuna majina, hatuna urithi, hatufikiki, na zaidi ya hayo hatuna miili; kwa maana *'wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu'* (Warumi 8:8) – sisi tumesulubishwa kwa ulimwengu. Kwa kuwa huu ndio uhai tuliouchukua, ni lazima tuwe na alama zake dhahiri juu yetu, ili tuwe kweli, na si kwa jina tu, kile tunachojitaja kuwa. Basi, tuwe watiifu, wepesi wa kutenda, wanaomcha Mungu, wema, wenye heshima, wanaopendana, wenye bidii, wenye subira, na wenye shukrani kwa yote tuliyopewa; ili, tukiishi vyema, tuwe warithi wa Ufalme wa Mungu tunaoutamani na kuutafuta.

116. Kuhusu tukio la watu fulani kukimbia: simamani imara na jitahidi kufikia ukamilifu, mkijihadhari sana kutotenda kwa mapenzi yenu wenyewe, hata mnapofanya mema

116. Kwa kuzingatia tukio la kutoroka kwa watu fulani: simameni imara na mkue katika utakatifu, mkijihadhari sana kutotenda kwa mapenzi yenu wenyewe, hata mnapofanya mema. [2, 43] (Watu fulani wamekimbia monasteri: akionyesha masikitiko yake kwa jambo hili, Baba Mtakatifu anaongeza...) Wewe, hata hivyo, chukua funzo kutokana na mfano wao na utambue kwamba Bwana amekuonyesha neema Yake kwa kuwa hukupotoshwa na hila za shetani, bali ulisimama imara kwa uthabiti wa imani yako na hukutoka katika amri takatifu ya utiifu iliyokabidhiwa kwako. Kwa hiyo, nawasihi, msiwe kama wao; na kama wana wa Nuru, msiwe watoto wa giza na wa kutotii, wala msipoteze bure kazi zenu nyingi zilizo barikiwa, na hivyo pia kuwasilisha roho zenu kwenye hukumu ya milele. Maana imeandikwa: *'Kila anayepinga Sheria ya Musa afe bila huruma kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu; adhabu iliyo baya zaidi, unafikiri, wale walio juu wanastahili?'* (Ebr. 10, 28–29) – wale waliyanyanyua kwa miguu viapo, maungamo na agano la wito wetu mtakatifu, na waliotukana sakramenti ya ukamilifu wetu. Kwa hiyo, nawasihi mjihadhari ninyi wenyewe na tembeeni kwa haki katika njia ya Mungu, mkisali ili nao wapandishwe na warudi kutoka kwa , udanganyifu wa shetani unaoharibu roho na kuua. Hata hivyo, inajulikana wazi kwamba kila mmoja wenu, kwa tabia yake ya ndani, huonyesha atakachokuwa: iwe ni chombo cha uteuzi au chombo cha maangamizi. Kwa maana wakati, si kwa mujibu wa kanuni ya kawaida, wala kwa ajili ya maslahi ya wote, wala kwa amri ya mkuu wa monasteri, jambo fulani linapotokea miongoni mwenu—liwe ni katika usomaji, kuimba zaburi, kujinyima, kufanya ibada ya usiku, au katika jambo lingine lolote linaloonekana kuwa jema na lifaa—bali linafanywa kwa hiari ya mtu binafsi, – ndiyo maana mchanganyiko hujitokeza kwa kawaida kati ya ndugu wote: – ni wazi kwamba mtu huyo ni chombo cha adui mwovu, avunja vifungo vya utiifu na utii na atembea gizani akifuata tamaa zake. Aidha, ni lazima mtu akumbuke kwamba kwa hukumu ya haki, wasio wa haki hutengwa na watakatifu, waongo na wa kweli, wasio wa dhati na wenye dhati, wadanganyifu na wacha Mungu wa kweli, na wabaya na wenye wema. Kwa maana *'ni ushirika gani uliopo kati ya nuru na giza? Kristo ana mapatano gani na Beliali?'* (2 Kor. 6:14–15). – Basi, kwa sababu ya uvumilivu na kwa tumaini la marekebisho yao, tunapowachukulia hatua kali, wao hujitenga wenyewe na kujitenga kwa kukimbia kwao. Kama kuna anayetaka, na akumbuke yaliyoandikwa katika Gerondika, kwamba 'mahali hapo henyewe huwafukuza wale wasiofanya kazi za mahali hapo'.

117. Wale waliotoroka tena. – Mtu anawezaje kuepuka anguko kama hilo? Hatuwezi kusikiliza mapendekezo ya adui wala maneno ya wale aliowapotosha. – 2) Wengine wanachosababisha

117. 1) Wale waliokimbia tena. – Je, anguko kama hilo linawezaje kuepukwa? Mtu hapaswi kusikiliza mapendekezo ya adui au maneno ya wale amewadanganya. – 2) Wengine, jioni, hufanya fujo wakidai mkate na divai: Nitatoa agizo la jumla kuhusu hili; acheni tabia yenu ya upotovu. – 3) Wengine hubadilisha ovyo

kutoka kwa aina moja ya utiifu kwenda nyingine: isiruhusiwe hili litokee; mapenzi ya mtu mwenyewe ni maangamizi. [2, 44]

11. (Tena kuhusu wale waliokimbia). Mtu anawezaje kuepuka anguko kama hilo? – Usikubali ushauri wa nyoka, wala usimweke nyoka mwenyewe moyoni mwako, bali mfunue mara moja iwezekanavyo – naye atakimbia kama kutoka kwa moto. Kama wakimbizi wetu wangezitii sheria hizi, wasingefikia hatua ya kuumia. Lakini ninyi, watoto wangu, jilindeni na kuzingatia hili. Kama kondoo wa kundi la Kristo, msiwajikabidhi kwa hiari kuwa chakula cha shetani. Mkiwa mmepelekwa katika paradiso ya amri za Kristo, msidanganywe kwa njia yoyote na hila za nyoka mwovu, ili msiangushwe katika giza la huzuni la dhambi. Mkiishi kama malaika, jisikieni mzizungukwe na giza la uasi wa hiari; bali vumilieni kwa subira, na zitimizeni amri. Mtu yeyote asijihusishe na kundi la wadanganyifu, wala asiketi na waovu (Zab. 25:5). Mwenye uovu na mdanganyifu ni yeye anayeshirikiana na wengine na kupanga njama za kukimbia, au kutimiza tamaa nyingine yoyote, kwa maangamizi yake mwenyewe na ya yeyote anayekubali kumfuata. Kwa hiyo, mtu wa namna hiyo anapowatenga na wengine na kuanza kumimina sumu ya uovu ndani yenu kwa ulimi wake, geukeni mbali naye na kusimama mbali naye; zifuneni masikio yenu, ili kujiokoa ninyi wenyewe na yeye. Hata akikuona umehuzunika kwa jaribu lililokupata, usimkubali anapokukaribia kwa ujanja mara nyingine, wakati wewe unahuzunika na kukasirika kwa haki: maana huyu ni yule nyoka, anayepanga njama ya kukuingiza upande wake. Anapoanza kuilaani paradiso yako—yaani, jumuiya—au kuwashtaki wale wanaoishi nawe, ambao ni ndugu zako, akisema, 'Fulani ni hivi, na fulani ni vile,' au 'Hili si sawa miongoni mwetu, na lile ni baya,' mshupilie mbali na umkeme kama inavyofaa, ili umdhibiti na ujiokoe mwenyewe. – Lakini watu kama hao husema nini? – "Tuwatenganike na watu hawa: mkuu wa watawa ni mzigo; mkuu wa warsha hana huruma; mchoraji herufi hana uangalifu; kazi ni nyingi, lakini malipo ni duni; kila mtu anatoa amri, kila mtu anatia amri; hatuna nguvu za kubeba mzigo wa kazi, na hakuna njia ya kujiokoa hapa. Tukimbie kutoka hapa. – Wapi? 'Popote pale macho yetu patakapotuongoza; maadamu tunaweza tu kutoka.' – Na kama mtu yeyote mwenye akili timamu angeweza kuwaona watu kama hao jinsi walivyo kweli mioyoni mwao, angewaona kama wenye huzuni, wa kutisha, wa kishetani, wasio na kitu chochote kizuri – wala hiari wala akili – wakizurura huku na kule kama kondoo waliopotea. – Na usidhani kwamba nasema haya ili tu kuwatahadharisha. La, la: kinyume chake, kuna uovu mwingi zaidi ndani yao – uovu ambao hauwezi kuorodheshwa. Hata hivyo, ombeni, ombeni kwa moyo wenu wote, wapate kupatikana na warudi, ama kwa hiari yao wenyewe au kupitia juhudi zetu. – Kwa upande wa wajibu wetu, – mwe imara, mkiepuka sababu za anguko kama hilo, mkijitahidi katika matendo mema, ili kupata thawabu ya mbinguni. – Lakini imefikia kwangu kwamba baadhi yenu kwa upuuzi wanawatetea wale walioanguka, ilhali hawastahili kutetewa, wala hata kutajwa kabisa. Inafaa kwenu kuwataja tu kwa masikitiko. Kwani hata Mitume hawaitoi tena jina la mtume kwa yule msaliti, bali Yuda tu, yule msaliti, mdanganyifu.

12. Ninasikia kwamba tena kuna fujo miongoni mwenu nyakati za jioni: wengine wanadai mkate, wengine divai – na hili likiwa ni wakati wa siku za Kwaresima. Mnajua kwamba, tangu tuingie katika mji huu, tayari tumebadilisha mtindo wetu wa maisha kidogo kutoka jinsi ulivyokuwa nje yake; nazungumzia matumizi ya mafuta, divai na chakula kilichopikwa katika siku za za Kwaresima, pamoja na Jumatano na Ijumaa. – Na hilo lingetosha. – Lakini kwa kuwa nina huruma nanyi, kwa sababu ya udhaifu wangu mwenyewe na ugumu wa kujinyima ndani ya jiji, kwa hili naamuru kwamba kuanzia sasa, katika siku zilizotajwa hapo juu, jioni, wote wanaotaka wapewe kikombe cha divai na kipande cha mkate. Na hatimaye, hakuna usumbufu wowote, hakuna mabishano – wala maneno ya kipuuzi kama: 'Nilipaswa kupokea fulani na fulani: nimefanya kazi zaidi kuliko wengine.' Wale wanaokiuka sheria hawatasalimu amri adhabu na kufukuzwa kanisani vinavyostahili. Nanyi pia, wasimamizi wa biashara, watunzi wa nidhamu, wasanifu majengo na wakuu wengine wa idara mbalimbali, chukueni tahadhari ili jambo lile lisijirudie tena.

13. Nitotaja pia jambo moja zaidi. – Wengine hawadumu katika majukumu waliyopangiwa, bali huhama kutoka jukumu moja hadi jingine bila sababu ya msingi, kwa upuuzi na kubadilika-badilika tu; na hivyo kusababisha usumbufu kwao wenyewe na kwa wale wanaodumisha utaratibu; na pia huwasababishia wasimamizi wa warsha na vyumba vya ufundi usumbufu na kazi isiyo ya lazima. – Hili lisitokee siku zijazo. – Lakini kila mtu na awe na subira na kazi aliyopangiwa, na wafanye kazi kama ilivyopangwa. Kwa maana kubuni shughuli za mwenyewe na kutafuta kutimiza matakwa ya kibinafsi ni ishara ya fujo, ujinga na kutotii. Sasa kwa kuwa uovu huo umeonyeshwa na kupigwa marufuku, asije mtu akiendelea kutenda hivi, asije akadhibiwa kwa adhabu ya mwenendo usiofaa. Je, hamjui Mtakatifu Dorotheus anasema nini? Kwamba yeye aliyejitenga na mapenzi yake mwenyewe amepata kipimo kikamilifu cha amani ya ndani. Kwa hiyo, yeyote

anayetaka kufurahia amani ya ndani, ili kufikia hili, anapaswa kufuata njia hii, yaani, kujitenga na mapenzi yake mwenyewe; na atapokea amani wakati wa maisha yake hapa duniani na milele ijayo. – Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, awape nyote hekima ya kuwa na nia moja na kukubaliana katika mambo yote, ili mvumilie kwa subira kila mapambano ya kujinyima kama maandalizi ya uzima wa milele na urithi wa Ufalme wa Mungu.

118. Hasaa ni fupi, lakini thawabu zake ni za milele; raha za dhambi ni za muda mfupi, lakini mateso yake hayana mwisho: wasiotilia maanani hawawezi kuzikwepa

118. Matendo ya kishujaa ni ya muda, lakini thawabu zake ni za milele; raha za dhambi ni za muda, lakini mateso yake ni yasiyo na mwisho: wasiotenda kwa makini hawawezi kuyatoroka. [2, 45] Maisha haya ya sasa ni wakati wa matendo ya kishujaa, wakati wa huzuni na taabu – si matendo ya kishujaa, huzuni na taabu ambayo mtu anaweza kuyaita ya muda mfupi au ya kupita haraka, bali yale yanayodumu mchana na usiku, ni ya kudumu, na hayakomi hadi mwisho wa maisha ya mtu. Lakini tusisahau kwamba mapambano yetu haya hayapigwi kwa ajili ya malengo yoyote ya kidunia, ya kijahili, au ya kibinadamu tu, bali kwa ajili ya kimungu na kwa baraka za mbinguni. Kwa maana kwamba, kwa sababu ya uvumilivu wa daima na utiifu makini zaidi wa amri takatifu, tukifaulu katika mapambano haya, tutarithi Ufalme wa Mungu, furaha isiyo na mwisho, na kufurahia baraka za milele ambazo hazina kifano, hazijasikika na zisizoweza kueleweka. Lakini ikiwa, Mungu asije akaruhusu, kwa kupuuzia na uvivu, kwa kushikamana na kupenda raha za kuharibu za enzi hii, hatufanikiwi katika hilo, basi tutapokea mateso ya milele, aibu isiyopimika, na kusimama kwa hofu, tukisikia ile sauti ya kutisha: *'Niondokeeni, mliolaaniwa, mkaende katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya ibilisi na malaika wake'* (Mathayo 25:41). Lakini tusije tukasikia sauti hiyo ya kutisha wala tukapata uzoefu wa kutengwa kwake kuliko kote kutoka kwa watakatifu na wenye haki—wakati wao watakapopokelewa katika furaha isiyoelezeka, katika nuru isiyoelezeka, kwenye raha isiyo na kikomo, wakati sisi tutatupwa pamoja na mashetani katika moto wa milele, kwa mdudu asiyefaa, kwa kusaga meno, katika Tartarus yenye giza zaidi, katika vifungo visivyovunjika – na hili si kwa muda mfupi, si kwa miaka michache, si kwa mamia, maelfu au maelfu kumi, bali milele – kwa wakati wote na daima vivyo hivyo, kulingana na amri ya Bwana. Basi, kama watakatifu wasemavyo, yuko wapi ndugu, au baba, au mama, ili kuokoa na kulinda? – Lakini *'ndugu hatawaokoa: je, mwanadamu ataweza kuokoa? Hakuna mtu awezaye kujitoa fidia, wala kulipa gharama ya ukombozi wa roho yake'* (Zab. 48:8). Mimi, hata hivyo, lazima niulize kwa njia nyingine: basi, wapi upuuzi wa wapuuzi na kutojali kwa wasiojali? Basi, wapi upinzani wa wapinzani, uasi wa waasi? Basi, wapi kiburi cha wenye kiburi na ukorofi wa wapotevu? Ulaghai wa wale wazururaji, visingizio vya waongo, na ukanushi wa wale waliokanusha viapo vyao waliovyoapa mbele za Mungu uko wapi? – Wale waliymkanyaga Mwana wa Mungu kwa miguu na kuichukulia damu ya Agano kuwa duni, wakidhani kwamba hakuna kifo wala ufufuo, – wala hukumu, wala malipo; ambao wamejitenga na ushirika wa Roho Mtakatifu, wameyimwa Roho Mtakatifu Mwenyewe, na wanazurura huku na kule, chini ya mikondo ya maji na katika vilindi vya tamaa zao za uasherati.

119. Tumeondoka duniani: je, ni ajabu kwamba tunateseka duniani? Hata hivyo, hili si hasara yetu, bali ni faida yetu

119. Tumeondoka duniani: je, ni ajabu kwamba tunateseka duniani? Hata hivyo, hili si kizuizi kwetu, bali ni msaada. Basi, tuvumilie; wakati unakimbia kwa haraka, na hivi karibuni yote yataisha; Bwana huona yote, na atalipiza malipo kwa yote. [2, 46] Katika mwili, mmekuwa wasio na jamaa wala mji. Mna Baba mmoja tu, Mungu wa wote; mna mji mmoja tu—Yerusalemu wa mbinguni—na raia wenzako ni watakatifu wote wa zamani. Basi, ni nini cha kushangaza kuhusu ukweli kwamba hapa tunateseka mabaya kupitia uhaba wa kujinyima na taabu, wakati mwingine tukidhihakiwa na kutukaniwa? Msianguke moyo; kwani hili halizuizi, bali husaidia, ukweli kung'aa ndani yetu, pamoja na wingi wa amani, nuru, uzima, furaha isiyoelezeka na shangwe ya kimalaika. Kwa hiyo nawasihi na kuwataka: thibitisheni roho zenu katika subira, msingini mawazo yenu katika Bwana, mkivumilia na kustahimili yote kwa roho njema, katika tumaini la kupokea baraka kuu mnazozisubiri. Muda unakwenda kasi, na tunakaribia kifo—au tuseme, si kifo, bali maisha yasiyokoma: maana kifo hakitakuwa na mamlaka juu yenu mtakapokufa kabla ya wakati wenu, kwa kuukataa ulimwengu. Basi, tujitumbukize katika kazi zetu kwa bidii yote, na kila mmoja ajitahidi kutimiza wajibu wake, kwa moyo safi na kwa heshima, akilitia mbele kwa dhamiri safi kwa Mungu, Mtoaji wa thawabu.

Kwa maana Bwana huona kila mtu, na kazi yake, na bidii yake, au uvivu na kuchelewesha kwake; Yeye hutazama mambo yote na atamzawadia kila mtu, kulingana na haki yake, katika Ufalme wa Mungu.

120. Katika maisha yetu ya kiroho, tuakisi sifa za maisha ya Bwana duniani katika mwili

120. Katika maisha yetu ya kiroho, tuakisi sifa za maisha ya Bwana duniani kwa mwili. [2, 47] Tunaweza *'kumrudishia Bwana kwa yote* aliyotutendea*'* (Zab. 115:3) nini, isipokuwa kukumbuka hili na kutoa shukrani? Kwa maana fikiria: nini kilitokea? Kutoka kwa urefu gani, na hadi kiwango gani cha unyenyekevu, alijidhalilisha kwa ajili yetu? Ingawa alikuwa Mungu na Bwana wa wote, alijichukua umbo la mtumwa; alibebwa katika tumbo la Mama Mtakatifu Sana wa Mungu; na alipozaliwa, alifungwa katika vitambaa kama mtoto mchanga na kuwekwa kwenye malisho; Alatengwa kama mtoto, akakua kidogo kidogo, na kutoka utotoni akawa mvulana, kisha kijana, na hatimaye mtu mkamilifu, alipojinyenyekeza kupokea ubatizo, akitupatia bafu la kuzaliwa upya; hatimaye, alikamilisha utume wake, baada ya kuvumilia usaliti, mateso ya kuokoa uhai, kusulubishwa, kifo, na ufufuo siku ya tatu. Haya yote yalifanywa kwa ajili yetu, ili sisi pia tupite katika njia ileile kiroho. Kwa kuwa Yeye, aliyezaliwa na Baba kabla ya enzi zote katika umbo lisilo na mwili, baadaye alizaliwa katika mwili wa Bikira Mtakatifu sana kwa ajili yetu; vivyo hivyo sisi, baada ya kwanza kuzaliwa kimwili, baadaye tunazaliwa kiroho, sote kwa pamoja katika Ubatizo Mtakatifu, na hasa—ingawa vingekuwaje vinginevyo?—sisi miongoni mwetu ambao tumechukua shema takatifu? Kwa nini tunapaswa kutenda kama watoto wachanga, hasa wale ambao hivi karibuni wamepokea schema, na kuiga unyenyekevu wa watoto, ili mtu atakapotutukana au kutuadhibu, tusikasirike kama wanyama wakali, bali tusizingatie, kama watoto wanavyofanya. Kristo Bwana aliwatii wazazi wake katika mambo yote, na sisi pia ni lazima tuwatii wazazi wetu wa kiroho – baba zetu. Kristo Bwana alipoanza kutekeleza kazi Yake, alitukana na kudharauliwa, akisikia kutoka kwa waandishi na Mafarisayo waliokasirika: *'Una pepo'* (Yohana 8:48), *'Unatoa* pepo *kwa msaada wa Beelzebuli, mkuu wa* pepo' (Mathayo 9:34), *'Je, huyu si mwana wa fundi?'* (Mathayo 13:55), na matusi mengine kama hayo; baadaye alivumilia kutukwa mate, kupigwa na kupigwa kamba. Naye hakutoa hata neno moja la kupinga, bali alishukuru na kuomba: *'Baba, wasamehe, maana hawajui wanafanya nini'* (Luka 23:34). Wale wanaotaka kuokolewa na kuwa warithi-wenza na watakatifu waifuate mfano wake. Basi, kueni makini nyote, kuanzia wa kwanza hadi wa mwisho; usiwe na chochote ndani yenu kinachotokana na shauku, au matakwa ya kibinafsi, au kutotii; bali katika mambo yote, timiza wajibu wenu kwa njia ya kiungu na ya upendo, ili Kristo aridhike na kutukuzwa. Bwana awape nguvu na ujasiri wa kujisafisha, kujikamilisha na kujimakinisha zaidi na zaidi, ili mwangaze kama taa ulimwenguni.

121. Mtu yeyote asijitenganishe, wala msiipoteze imani kwa Baba yenu; wala msimwonee adui, yule mbunifu hodari wa uovu

121. 1) Mtu yeyote asijitenganye, wala asipoteze imani kwa baba yake; wala asimsikilize adui, yule mbunifu hodari wa uovu. – 2) Mtafanikiwa hili kwa kufungua akili zenu – jambo ambalo nawasihi kwa ajili ya wokovu wenu. [2, 49]

1. Ninafurahi na ninafurahia kuona maendeleo yenu; lakini kadiri ninavyofurahi, ndivyo pia ninavyoshikwa na hofu na woga, ili isije kukauka fujo yoyote na kupindua yote mliyoyapata kwa bidii na jasho nyingi. Ndiyo maana nawasemea maneno haya nyote: kuwa waangalifu, kesheni na kusali! Mtu yeyote asijaribu kujitenga wala kutegemea nguvu zake mwenyewe; mtu yeyote asisoge e kutoka kwenye mwamba imara wa imani kwa baba yake wa kiroho; msiwe wavivu katika kazi zenu za kujinyima, wala kwa njia nyingine yoyote msimruhusu nyoka mwenye vichwa vingi kuingia mioyoni mwenu, yeye ni mwongo mkuu na mjanja katika kuwavuta watu kwenye dhambi – kwa njia hii au ile, kwa hili au lile, chini ya kisingizio hiki au kile kinachokubalika. Yeye ni mbunifu mahiri wa dhambi, mchipukizi wa uovu, aliyetupwa kutoka mbinguni hadi duniani, akidondoka kama radi; alinyemelea, kama mwizi, katika Paradiso na akamshawishi babu yetu Adamu, na tangu wakati huo hadi sasa amekuwa akiwafundisha watu kila aina ya uovu na dhambi. Pia amewapotosha watu wa Kikristo katika mafundisho potofu na matendo maovu, na anatafuta kutuchoma kwa mishale ya dhambi na kutuua.

2. Basi nawasihi na kuwataka: simameni imara katika njia yenu, mkiwa mmejivika silaha kamili za Mungu, na msimruhusu aingie, wala asikaribie hata kidogo. Mtafanikiwa kufanya hivi, kama nilivyosema, kupitia imani njema kwa Baba, kumkiri Yeye bila kusitasita na kufichua kabisa mawazo yenu ya ndani, ikifuatiwa na unyenyekevu, utiifu wa kweli na uvumilivu wa subira. Kwa hiyo, ndugu zangu, nawasihi na kuwataka, kwa ajili ya Mungu, kwa ajili ya thawabu, kwa ajili ya uzima wa milele na furaha zake, na kwa

kuhofia kinyume chake—moto usioweza kuzimwa na mateso mengine yasiyo na kipimo—tuendelee kufanya kazi bila kuchoka, tukisonga mbele kwa nguvu, tukitembea kwa haki, tukijitahidi na kufanya kadiri ya uwezo wetu kuvuka salama bahari kuu ya maisha haya, ili baada ya kifo tupokee taji za haki na uzima wa milele uliobarikiwa.

122. Wasafiri, wakitazama mwisho wa safari yao, huvumilia kwa hiari magumu yote wanayokutana nayo njiani: kama sisi pia tunavyopaswa kuvumilia kila kitu kwa ajili ya Ufalme wa Mungu

122. 1) Wasafiri, wakitazama mwisho wa safari yao, huvumilia kwa hiari magumu yote wanayokutana nayo njiani: kama sisi pia tunavyopaswa kuvumilia kila kitu kwa ajili ya Ufalme wa Mungu. – 2) Na watakatifu wote waliotukuzwa walivumilia: kwa maana hakuna njia nyingine. [2, 50]

3. Kama vile wale wanaofanya safari ndefu wanavyopita kutoka mahali hadi mahali, wakati mwingine katika njia laini na iliyopitiwa sana, na wakati mwingine katika njia iliyokatizwa na mapango au iliyokuwa na matope kwa sababu ya mvua: vivyo hivyo, tunapoishi maisha haya ya sasa, tunapita kutoka siku hadi siku, kutoka mwaka hadi mwaka, tukikumbana wakati mwingine na yale yasiyopendeza na yenye mzigo, na wakati mwingine na yale yanayopendeza na yenye furaha. Na kama vile wasivutiwi na urefu wa safari, wala hawaishe kwa sababu ya ugumu wanaokutana nao njiani, bali huweka macho yao yamekazia tu mwisho wa safari: basi vivyo hivyo sisi, wanaojitahidi katika jitihada njema ya maisha ya kimonaki na ya kujinyima, na wanaotembea katika njia nzuri inayopeleka Ufalme wa Mungu, hatupaswi kukata tamaa, wala kurudi nyuma, wala kuchoka kutokana na taabu, vikwazo na huzuni tunazokutana nazo, ambazo zinaruhusiwa kwa manufaa yetu kwa uangalizi wa kimungu wa Mungu kwetu. Kwani ikiwa wao, kwa ajili ya manufaa madogo na yasiyo na maana ya maisha haya ya sasa, hawastawi mbele ya taabu za safari yao zilizo mbele yao; je, si inafaa zaidi kwetu, kwa ajili ya baraka za milele na zisizopimika, kuvumilia yote, kukubali na kubeba yote kwa furaha, ili tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kupata kile tunachotarajia? Basi, ndugu zangu na watoto wangu, tuvumilie kwa ujasiri mkuu na furaha yote kinachotupata na yote yaliyoambatana kwa kutengana na hali yetu ya maisha: kazi ngumu, taabu, funguo, maombi ya usiku, kupiga magoti, kulala ardhini bila chochote, joto na baridi, njaa na kiu, umaskini wa mavazi na viatu, uchafu fulani kutokana na kazi, dharura ya utiifu na maombi, na kila kitu kingine kinachohusiana na haya katika maisha yetu ya kujinyima. Mliobarikiwa ninyi, na mliobarikiwa zaidi, mnapojitahidi katika mapambano yenu ya kiroho na kukabiliana kwa upendo na vishawishi vya kiakili na vya hisia vinavyojitokeza.

4. Kweli, je, kuna yeyote miongoni mwa watakatifu walioangaza katika enzi zote ambaye ameishi maisha ya kweli bila jasho na kazi, bila majaribu na huzuni? Chukua, kwa mfano, Abrahamu, mkuu wa mababu, na mababu, manabii na walimu waliomfuata; au Mitume, Paulo na Mitume wengine; au Mababa waliotukuzwa baadaye – Estee, Mshuhuda wa Kwanza na wengine wote ambao, pamoja naye na baada yake, waliuawa kwa ajili ya Kristo; – Antonia Mkuu na wazazi watakatifu wote waliofanya kazi pamoja naye na baada yake; kwa wote hao tunapata taabu isiyo na kipimo, jasho, mapambano, uchovu, huzuni, mateso, mashambulizi, fitina na vishawishi vya kila aina. *'Walitembea,'* anasema Mtume Paulo, *'wakiwa wamevalia manyoya ya kondoo na ya mbuzi, wakiwa maskini, wakioteswa, wakitendewa mabaya—ambao dunia haikuwastahili—wakizurura majangwani na milimani, katika mapango na mapango ya nchi'* (Ebr. 11:37–38). Na wote walikuwa hivyo. Hakuna njia nyingine ya kumridhisha Mungu; mtu hawezi kukamilisha njia ya wokovu bila bidii, wala kupata ushindi unaotamaniwa bila matendo ya ujasiri. Basi, sisi—tukiwa tumechukua jukumu lile lile walilofanya wao—tunawezaje kufanikiwa katika hilo kwa njia nyingine yoyote isipokuwa kwa kuishi maisha yale yale waliyoishi na kutumia maisha yao ya kupita?

123. Katika mambo gani tunapaswa kushindana, katika yapi tunapaswa kujitahidi kuzidi kila mmoja, na katika yapi tunapaswa kuwa na maoni sawa

123. Katika mambo gani tunapaswa kushindana, katika yapi tunapaswa kujitahidi kuzidi, na katika yapi tunapaswa kukubaliana. [2, 51] Haya, tuachane na kukata tamaa na uvivu, na tukumbatie bidii na shauku katika kutimiza amri zote za Bwana. Njoo, tujaribu kuzidi kuoneshana ubora – si kwa maneno, bali kwa matendo; si kwa kusisitiza njia zetu wenyewe – kwani hiyo ni tabia ya upande unaotupinga – bali kwa kujinyenyekeza, kuvumilia matusi, dhuluma na dhihaka. – Haya, tuwashindane – si kwa kukera wala kukerwa, wala kwa kuinua nyusi kwa wale walio chini yetu, au kwa kuinamisha vichwa kwa majivuno kwa wale walio juu yetu: maana huo ndio kiburi kilichoinuka dhidi ya Mungu Mwenyezi, kilichotupwa kutoka kwa urefu wa mbingu hadi nchi hapa chini; – bali ili tuwe watu wa amani na watulizaji, wanyenyekevu na watawala,

tukimiliki hekima ya wanyenyekevu na wanyonge: maana Mwana wa Mungu ni huyo, aliyekuwa mwili kwa utiifu na unyenyekevu, naye akawaokoa wanadamu kwa msalaba na kifo. Njoo, tuigeane, si katika kuwa wavivu na kupuuza ibada za kila siku za Kimungu na kuimba zaburi usiku: kwani hili ni sifa ya wavivu na wasio na ukomavu, – bali katika kuwa na shauku kwa kazi ya Mungu, tukifika hekaluni kabla ya kuimba zaburi kuanza, mbele ya wengine: kwani hao ndio wenye bidii kwa uchaji-Mungu na wema. Lakini, ili nisiorodheshe kila kitu kimoja kimoja, nitasema kwa jumla: sote tuige mfano wa wema wa kila mmoja; tuungane katika upendo usiojivunia, tabia ya amani na unyenyekevu mwema; tuepuke udanganyifu na mashaka baina yetu; tuimarisha roho zetu katika imani ya pamoja kupitia ushirika wa kiroho; asiye msaliti kama Yuda, wala mwenye nia mbili na asiye na msimamo, wala asiye na kiasi na mwenye tamaa, wala mkali na katili; bali kila mtu na ajitahidi kuishi maisha ya uchaji Mungu, haki na kumpendeza Mungu, akisubiri siku baada ya siku saa ya kufariki kwake na kutazamia siku ya kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ambayo siku hiyo vitu vyote vitabadilishwa na kufanywa vipya, na tutasimama mbele ya kiti cha hukumu cha kutisha, katika uwepo wa majeshi yote yasiyo na mwili ya malaika, ili kutoa hesabu ya matendo yetu yote, maneno na mawazo.

124. Kuwa msafi katika mambo yote, ndani na nje

124. 1) Kuwa mkamilifu katika mambo yote, ndani na nje. – 2) Wakaribiseni si watu wa mjini tu, bali pia watu wa vijijini katika monasteri. [2, 52]

5. (Imeandikwa akiwa matekoni). Furahini kama watumishi na watumishi wa kweli wa Kristo Bwana. Ameandaa kwenu taji na Ufalme Wake, mradi nanyi muendelee kuwa na nia njema ya moyo na kuendelea kuishi kwa namna ileile, mkiishi duniani huku mkizingatia sheria zilizowekwa, mkibaki bila lawama na safi, wanyenyekevu na wenye upole, mkijishughulisha na kazi za mikono, kuimba zaburi, kusoma mistari, kufungua mawazo yenu, na kutimiza yote mengine yanayotakiwa kwenu.

6. Kuhusu kuingizwa kwa ndugu wapya, natamani kwamba umoja wetu ujazwe si tu na watu wa mijini, bali pia na watu wa mashambani, ambao wanafaa zaidi na wamezoea kazi na shughuli zilizowekwa miongoni mwetu. Kuongezeka kwa idadi ya watu wa mijini, naamini, hakutakuwa na afya wala manufaa kwetu, kimwili au kiroho.

125. Shikeni amri za Mungu na kanuni zetu, mkiiga mfano wa wa kale – nyote mkiwa kama mtu mmoja

125. Shikeni amri za Mungu na desturi zetu, mkiiga mfano wa mababu zetu – nyote mkiwa kama mtu mmoja. [2, 53] (Pia). Mungu awaimarishe, ndugu zangu wa heshima, katika kazi za mikono yenu na katika taabu za roho zenu, na awahifadhi katika mambo yote bila lawama na wasio na doa, akiwapa, kwa nguvu ya Roho Mtakatifu, utayari wa kutimiza amri zake zote na kutii kwa njia zote, tukiwa tumeweka macho yetu katika baraka zilizotengwa kwa ajili ya wale wanaopenda kuja kwa Bwana, na tukichukulia mambo yote ya ulimwengu huu—utukufu, raha, anasa, na pumziko la mwili—kama si kitu; bali tukiwa tumejiweka msalabani kwa ulimwengu na kuweka akili zetu katika kutafakari mambo ya mbinguni. Hivyo ndivyo mababa zetu wote wa kale walivyokuwa wakiishi, wakiwa wameukataa ulimwengu na yote yaliyo ndani yake, na kumtumikia Bwana katika mpangilio wetu mtakatifu na wa kimalaika. Basi, dhamini, watoto wangu, mapokeo mliyoyapokea; zima moto wa tamaa kwa umande wa usafi na utauwa; katakata msukumo wa tamaa zenu kwa upanga wa utiifu; na mwe na ustadi katika kutekeleza amri za Bwana na kazi za mikono yenu, kama anavyoagiza sasa mkuu wenu. – Jumuiya yenu yote, kama roho moja na kana kwamba mtu mmoja, itekeleze kazi zenu zote—za kiroho na za kimwili—kwa bidii, nia njema na kwa moyo mmoja, kana kwamba mpo mbele za Bwana.

126. Mkiweka kando mambo ya duniani, jitahirini kwa ajili ya mambo ya mbinguni, mkipigana hasa dhidi ya hasira na tamaa

126. 1) Mkiweka kando mambo ya kidunia, weka mioyo yenu mambo ya mbinguni, mkijitahidi hasa kupambana na hasira na tamaa. – 2) Maagizo kwa watiwa-nazo na watiwa-juu. [2, 54]

7. (Ibid.) Mmesulubishwa kwa dunia, na amani iwe nanyi: kwa hiyo, geukeni mbali na mambo ya duniani na mwinuke mkae katika makao ya mbinguni, na mishi kwa ajili ya Mungu mmoja peke yake, mkiwa mmefariki kwa yote mengine. Iko wapi imani yenu, hapo ndipo macho yenu yageuzwe; mmekamatwa wapi, hapo ndipo mioyo yenu iwe macho, kama Bwana alivyosema: *'Maana hazina yako ilipo, hapo na moyo wako uwe'* (Mathayo 6:21). Je, unaona baraka gani mmekabidhiwa, na makao gani mmeonekana kuwa na haki ya

kupokea? Yaliyo ya kimalaika. Tembeeni kama malaika, mkisalimu amri kwa nguvu za bahati nasibu: pambaneni na hasira kwa upole; pambaneni na tamaa kwa usafi. Usishindwe na raha hiyo ya kiduni inayokusumbua kila siku na kila saa. Silaha dhidi yake ilionyeshwa na yule aliyesema: *'Nilimngojea Bwana kwa subira; akanielekea, akasikia ombi langu'* (Zab. 39:2), na akaniokoa kutoka kwa tamaa hiyo, ingawa baada ya muda mrefu.

8. Ninyi mnaoitii mamlaka mnajua sheria za utiifu; na ninyi mlioko mamlakani mnajua sheria za uongozi, yaani, kujifanya wa mwisho kwa hiari yenu—kwa kuwa ninyi ndio wa kwanza—mkifanya hivi kwa huruma na upendo. Inapaswa kuwa mvumilivu, lakini pia mkali; uongee, lakini pia uwe kimya; tabasamu kwa furaha na uchangamfu ili kutoa faraja ya kiroho, na kisha urudi katika msimamo mkali, ukiepuka kwa busara kupitiliza upande wowote. Macho yako yawe macho katika kutekeleza sheria, na yawe ya kirafiki katika majibu yako; Macho yako yasiwake kwa hasira, nyusi zako zisiinuke kwa kiburi, ulimi wako usijipinde kwa majivuno; kila hisia idhibitiwe kwa unyenyekevu, na kila kiungo kiwe na mpangilio; midomo yako iwe chombo cha kuimba zaburi; akili yako iishi tu kwa mambo ya mbinguni, na mikono yako ifanye tu kazi za utauwa na upendo. Mtu asije kuwa mkaidi, mtu asije kuwa mpotovu, mtu asije kuwa mgumu moyo; njooni pamoja kwa umoja, pendaneni bila kiburi, na mniponane mikono ya kulia kwa ajili ya maisha yenu yaliyookolewa na Mungu.

127. Ninafurahi kwamba mmekusanyika tena kutoka kwenye utawanyiko wenu na mmeweka mambo sawa kama inavyofaa

127. 1) Ninafurahi kwamba mmekusanyika tena baada ya kutawanyika na mmeweka utulivu kama mnavyopaswa. Basi, kaeni mwaminifu kwa utaratibu wenu, ndani na nje. – 2) Maagizo kwa Sophronius, vikari – mahususi; na kwa wakubwa na wasaidizi wengine wote – kwa jumla. [2, 55]

9. (Ibid.) Msimamizi aliyekuja hapa alinijulisha kwamba nyote mmekusanyika tena—wakuu na wasaidizi—na mmeirejesha utaratibu wenu wa kawaida: wakuu wameanza kutawala kama inavyostahili na kumkabidhi kila mmoja utiifu unaostahili, wakati wale walio chini wamekubali hili kwa upole na unyenyekevu na kuanza kazi; na kwamba katika haya yote mmeungana kwa upendo, mkiwapendana kwa upendo wa kindugu katika Kristo, kiasi kwamba nyote mna roho moja, nia moja na tamaa moja kupitia maisha ya amani na yaliyo na mpangilio mzuri. Jinsi roho yangu duni ilivyofurahi kwa hili, na jinsi ilivyomshukuru Bwana, ni jambo lisiloelezeka kwa maneno. Kwa maana hakuna kitu chochote chini ya mbingu kinachonifurahisha na kunituliza kama ninyi kuishi vyema, mkitimiza amri za Mungu na kubaki waaminifu kwa sheria za Shirika lenu la Kimaangeloni. Kwa kuwa haya yote sasa yamerudishwa miongoni mwenu, naomba na kusihi kwamba kila mmoja wenu adumu katika subira yenye wema, akiishi siku baada ya siku kwa namna inayookoa roho kupitia utiifu wa kweli. Katikati yenu kuwe na kutoelewana, wala matakwa ya kibinafsi, wala upotovu, wala ibada ya matakwa ya nafsi; wala malalamiko, wala minong'ono, wala mabishano; wala upole wa kike, wala ukorofi, wala dhihaka; wala uvivu, wala woga, wala kiburi; wala jambo lingine lolote linalomchukiza Bwana. Maana hii ndiyo sababu tumeiacha dunia na yote yaliyo ndani yake: wazazi, ndugu, marafiki, watu tunaowafahamu, vijiji, miji, masoko, tamasha na vitu vingine vyote vinavyochochea tamaa na kujishusha kwa anasa—ili tuweze kumpata Kristo na kuishi kana kwamba tuko mbinguni, ili tuweze kutokomeza tamaa na kutajirishwa kwa wema, ili, baada ya kuishi maisha ya utakatifu na haki katika enzi hii, tukifuata mfano wa baba zetu watukufu, tuonekane kuwa na haki ya kupokea baraka tulizohadiwa. Kwa kuwa wito na tumaini letu ni hivyo, basi na mwenendo wenu, na tabia yenu, na maadili yenu viwe hivyo pia; jina lenu na namna yenu ya maisha yaangaze kupitia matendo mema, mkitawalia neema wale wa cheo chenu wanaokaribia nanyi, na kwa watu wa kawaida, ili jina la Baba yetu aliye mbinguni, ili sisi pia, kama watu wanyenyekevu, tufurahi kuona haya, au kuyajua.

10. Mwanangu, Sophronius! Kati ya wengi, nimekuchagua wewe kuchukua nafasi yangu katika kuongoza ndugu. Jihadhari usionekane kuwa asiye na ujuzi, ili usilete aibu na unyofu kwangu; bali acha nuru ya sifa zako ing'ae sana hata jina lako litukuzwe si tu miongoni mwa ndugu, bali hata mbali zaidi. Kwa maana yeyote aliye na Mungu ndani yake kwa kutimiza amri zake takatifu hupata sifa mbinguni na duniani. Wajali ndugu, uwe mwema na mfundishaji; wakumbushe kwa busara yaliyo mema; waonee wale wanaotenda isivyofaa kwa upole; wawekee wale wanaotenda dhambi adhabu ya toba kwa haki; wahudumie wagonjwa kwa uangalizi wa baba; wafundishe wasiojua; na fanya mambo yote kwa ajili ya mema ya udugu: kwani ni kwa kusudi hili ndilo nimewapa mamlaka ambayo mimi mwenyewe, katika unyenyekevu wangu, nimepokea kutoka kwa Mungu, kwa huruma Yake. – Na wengine wote – wakuu na wale walio chini ya uangalizi wao –

timizeni majukumu yenu kwa uaminifu, katika hofu ya Mungu, ili Mungu afurahi kwa ajili yenu pamoja na Malaika Wote Watakatifu. Fanyeni kazi kwa bidii, tembeeni kwa upole, na muitendeane kwa unyenyekevu; msitokomeze kufichua mawazo na tamaa zenu za ndani kabisa: kwani katika hili ndipo kuna wokovu wa roho na ukombozi kutoka kwa tamaa; zingireni, kama inavyostahili, kuimbwa kwa Zaburi, kusomwa kwa mistari, mafungo na masomo – yote kwa mujibu wa kanuni; vivyo hivyo, kuhifadhia Zaburi na troparia, kama mwelekezwavyo na baba zenu wa kiroho. – Na mwisho, ombeni kwa ajili ya unyenyekevu wangu, ili Bwana anipe faraja na nguvu ya kuvumilia dhiki zilizoko mbele.

128. Mnaishi vyema; wala asikuwepo hata mmoja mwenye tabia mbaya miongoni mwenu

128. Mnaishi vyema; wala asije kuwa na mtu hata mmoja mwenye tabia mbaya miongoni mwenu. Fanyeni kazi kama wafanyakazi katika shamba la mizabibu, mpate kupokea mshahara wenu kutoka kwa mwenye nyumba; piganeni kama askari, mpate kuhesabiwa kuwa wa kustahili taji kutoka kwa Mtoaji wa Zawadi. [2, 56] (Ibid.). Nyote mnaishi kwa ajili ya Bwana na mnajitunza matunda mengi ya wokovu, mkiepuka udanganyifu wote na kila kishawishi cha uovu. – Na wala asiwe na mtu yeyote miongoni mwenu mwenye kiburi cha uovu, mnyonge, mpenzi wa raha, mwenye dhambi, anayejilipiza tamaa za mwili, aibu kwa roho, mwenye chuki, mnyang'anyi—hata wa vitu vidogo—mwenye wivu, mchokozi, mkasirika, mngurumo, mvivu, mtundu, mkaidi, mwenye kiburi, asiye na heshima, mchongezi, mleta fitina, mpenzi wa mizozo, mchokozi, mvivunvu, mtu aliyejifungia utumwa wa mwili na ulimwengu, Yuda, anayepanga usaliti wa roho yake mwenyewe na kumtenga ndugu yeyote kutoka kwa umoja wa ndugu. Hao ndio wanaojinyang'anya Mungu, wakimkimbia na kupotea katika njia za upotevu za dhambi. Hawataki kuvumilia uchovu wa mchana; kwa hiyo, hawapati thawabu yoyote kutoka kwa msimamizi wa shamba la mizabibu. Au hawataki, kama wanajeshi wa Mungu Mwenyezi, kuvumilia taabu za vita, ili, baada ya kupigana kwa ujasiri, wamfurahishe Bwana; kwa hiyo hawapati zawadi yoyote, bali huandikishwa kwenye orodha ya watoro, na badala yake huchukua adhabu wanapokamatwa. – Kwa hiyo, wanajeshi wema, wenzetu wa silaha, wapiganiaji wenzetu, wasafiri wenzetu! Tukimbie, tusonge mbele, tujitahidi na kuvumilia yote. Bwana yu karibu – kututia taji. Yeye mwenyewe anatazama kutoka mbinguni kila mkimbiaji na kuwashonea taji wale wanaovumilia hadi mwisho. Kwa hiyo, kila mtu awe safi kwa toba, mtulivu kwa unyenyekevu, na mwenye bidii kwa upendo wa kazi. Ee kiongozi, kama kiongozi, angalia mahitaji ya kila mwanachama, na baada ya kubainisha kile ambacho kila mmoja anapaswa kufanya, weka kila kitu na kila mtu katika harakati.

129. Anawaalika wote wamshukuru Mungu kwa kuwa wameokolewa kutoka gerezani

129. 1) Anawaalika wote wamshukuru Mungu kwa kuwa wameachiliwa kutoka gerezani. – 2) Mtihani wetu, anasema, umewatenganisha ndugu wa kweli na wale wa uongo. – 3) Anawapa huruma wale wa pili na anawaombea, kwa matumaini ya marekebisho yao; huku akiwahimiza wale wa kwanza kusimama imara, wakimshukuru Mungu kwa walichokitimiza na wakijitahidi kufanikiwa katika kile kilichobaki. [2, 57]

11. (Ibid.) Mungu wetu mwenye wema wote, mwenye haraka ya kuonyesha rehema na tajiri kwa ukarimu, akisukumwa na upatanisho wa Bibi yetu Mama wa Mungu na maombi ya wapatanishi wetu, Mt. Yohana Mbatizaji na Mt. Yohana Mteolojia, pamoja na maombi yenu, ameondoa majaribu na kutuokoa kutoka kwa kifungo chetu. Basi, sote pamoja tumwimbie Mungu wimbo wa shukrani, Yeye Mtoaji wa neema, ambaye amebadilisha huzuni kuwa furaha na kupinga hila za Yule Mwovu, ambazo zilikuwa zimeelekezwa dhidi yetu. Hata hivyo, mateso yoyote niliyoyavumilia, niliyavumilia kwa ajili ya dhambi zangu, na kwa sababu nyingine yoyote ile: kwa wazo hili napata faraja, nikiwa na imani kwamba yale niliyoyavumilia yatatumika kama usafishaji wa dhambi zangu.

12. Katika majaribio yetu, sote tayari tumeshajaribiwa, kama dhahabu katika kinu, na hasa wale walio hapa. Kwa maana wale ambao hapo awali waliishi katika Roho Mtakatifu na kwa imani isiyoyumba wamebaki kama walivyokuwa, bila kubadilika hata kidogo; kinyume chake, wameimarishwa na kuthibitishwa zaidi na maafa yaliowapata. Lakini wale waliobaki na mioyo baridi, wenye nia mbili, waliojitoa kwa mwili na wazembe—mara tu pigo la uovu lilipowagonga, walinyonyoka kama majani, na, kama maganda kutoka kwenye kichujio, waliruka nje ya monasteri kwa hiari yao wenyewe, ili ifunuliwe ni nani waliokuwa kama ngano safi. Akifahamu hili, Daudi mtakatifu alisema katika zaburi: *'Wagawanye katika tumbo lao'* (Zab. 16:14), yaani, wenye dhambi na wapuuzi kutoka kwa wema na watakatifu. Lakini—oi, anguko gani!—kwa uzembe wao wenyewe*, 'mifupa yao imetawanyika katika kaburi* la maangamizi*'* (Zab. 140:7).

13. Hata hivyo, nawahuzunikia na nawalia, na sitakoma kupaza sauti kuwataka warudi maadamu bado nina pumzi. Labda baadhi yao, wakichomwa na cheche ndogo ya maarifa ya Mungu na wakigeukia toba, watakombolewa kutoka kwa vifungo vya dhambi, na, kama kondoo waliopotoka, watarudi kutoka kwa njia ya waovu. Wewe, usipoteze moyo kwa kuanguka kwao, bali simama kwa ujasiri zaidi katika mapambano ya uchaji Mungu, katika maisha ya kujinyima, katika kazi za mikono, katika taabu za vita vya kiroho, na katika kukabiliana kwa ujasiri na dhiki na vishawishi vya kila siku vinavyotukumba—hata kufikia kumwaga damu na hata kufa: kwani hili ndilo tulilolaani, kama mnavyojua, tulipochukua schema takatifu. Sasa kila mmoja ajichunguze na afikirie ni mambo gani kati ya aliyoyalaani yametimizwa na yapi bado hayajatimizwa. Na kwa yale yaliyotimizwa, amshukuru Yeye aliyempa nguvu ya kutimiza yote hayo; kwa upande wa pili, waweke juhudi zao ipasavyo ili kutimiza kile kinachokosekana: ili kwa njia hii mvaliwe taji la ufishani kwa haki; kwa maana Bwana anasema: *'Si kila anayenisemea, "Bwana, Bwana," ataingia katika Ufalme wa Mungu, bali yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni'* (Mathayo 7:21; Luka 6:46).

130. Kwa hiyo tumeacha kila kitu ili kumridhisha Mungu

130. 1) Basi, tumeacha kila kitu ili kumfurahisha Mungu. Hili ndilo tutakaloendelea kufanya, tukifuata nyayo za watakatifu na wafalme, tukitembea katika njia ambayo sifa zote zinafurika, huku tamaa zote zikiondolewa. – 2) Mkawa hivyo, basi Mungu yu ndani yenu, na pamoja Naye kuna kila baraka, kila msaada na kila ulinzi. [2, 58]

1. (Ibid.) Salamu katika Bwana; endeleeni kuishi maisha yenu mema kwa njia ya kawaida, mkitimiza amri za Bwana na kutembea katika haki Yake, bila kuwa na kitu kingine akilini na kutotamani chochote kingine isipokuwa kumfurahisha Mungu, kupitia kujidhihaki tamaa na kukuza wema. Kwa sababu hii tumeiacha dunia na kuingia monasterini, tukiacha nyuma ubatili wote wa kidunia, kila uhusiano, kila urafiki na upendo—wa wazazi, wa ndugu, wa watoto, wa jamaa—pamoja na kila raha ya kimwili, utukufu wa kidunia na kila kitu kingine ambacho ni cha kupita na batili. Kwa kuwa tumeazimia na kutamani kuishi hivi, inatupasa kutenda kulingana na lengo hili na tamaa hii, tukifuata nyayo za maisha ya watakatifu, tukizingatia maagizo yao na kuiga mifano yao, bila kutazama huku na kule, bali tukitembea katika Njia ya Kifalme, inayojulikana kwa utiifu usio na mashaka, Unyenyekevu unaoiga Mungu, usawa wa kimungu, usafi wa kimungu, kutokuwa na tamaa kama malaika, upole, haki, upendo, amani, shauku, uvumilivu, bidii na kila tabia na tendo lingine linalomfurahisha Mungu; wakati kutotii, kulalamika, kiburi, majivuno, uvivu, ukosefu wa adabu, upendeleo, tamaa za mwili na matendo mengine mabaya vinapingana na wema huo.

2. Fadhila huzaliwa na Mungu, ilhali tamaa na dhambi huzaliwa na Shetani: kwa maana hakuna ushirika kati ya nuru na giza, wala upatanisho wowote kati ya Kristo na Belia. Basi, mwe watoto wa Mungu, watoto wa upole na utiifu, na si watoto wa hasira, uasi na maangamizi. – Mtu yeyote asiweke nafsi yake kando na wengine katika tamaa na mawazo yake; mtu yeyote asipende uvivu; mtu yeyote asilalamike; mtu yeyote asiwe mnafiki; bali nyote muwe wepesi kufanya mema, nyote muwe wenye shukrani, wenye moyo mwema, wanyenyekevu, wanaoweza kusogelea, wenye furaha, wenye urafiki, wasio na wivu, na wasio na ushindani; ili Bwana atambulike kuwa yu miongoni mwenu: maana wawili au watatu wakikusanyika kwa jina Lake (Mathayo 18:23); Awezaje kutokuwa miongoni mwenu, ninyi mlio wengi, ikiwa daima mna bidii ya kutii amri zake? Lakini ikiwa Mungu yu ndani yenu, ni nini kinachoweza kuwahuzunisha, kuwanyanyasa, au kuwakatisha tamaa? Hakuna chochote; lakini kila kitu kitavumilika, ingawa ni kigumu, iwe ni cha roho au cha mwili: kwa maana *'ikiwa Mungu yu upande wetu, ni nani atakayepingana nasi?'* (Warumi 8:31)? – Na ikiwa Yeye *'hakumwonea huruma Mwanawe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote: atakavyotupatia vitu vyote kwa ukarimu pamoja naye?'* (Warumi 8:32)? Kwa hiyo, simameni imara bila kutetereka katika uhakika kwamba mkiendeleza maisha yenu mema bila kubadilika, bila shaka mtakuwa warithi wa Ufalme wa Mungu. – Ee watoto wangu, nawasihi sana na kuwataka: washeni ndani yenu moto wa upendo wa kimungu; jeni na bidii; jitieni nguvu kwa ujasiri; jithibitisheni katika utakatifu na haki; jienendeni kwa sala, maombi, kuimba zaburi, kufunga, majuto, toba, machozi na vilio.

131. Njiani kuelekea monasteri, ombea nafsi yako, na waombe waombe kwa ajili ya msaada wa Mungu katika kazi zao: kwa kuwa mavuno

131. 1) Njiani kuelekea monasteri, ombea nafsi yako, na uombe msaada wa Mungu kwa ajili yao katika kazi zao: kwa ajili ya mavuno. – 2) Anawakumbusha Athanasius na Ephrem kuongoza ndugu vizuri, wakizingatia tabia na udhaifu wa kila mmoja. 3) Anahimiza kila mtu kufuata lengo lao kwa uaminifu. – 4)

Tuzingatie amri za baba zetu, , tukijilazimisha kufanya hivyo kwa hofu ya hukumu na kifo: katika muktadha huu, inasimuliwa hadithi ya jinsi logothete fulani alivyokufa, na mafundisho ya kujenga yanayopatikana kutoka kwake. [2, 59]

3. (Vivyo hivyo). Tunapokwenda kwako, tukiharakisha kuelekea monasterini, kwanza kabisa tunaomba maombi yako, ili Bwana atupe safari salama nchi kavu na baharini, na atusaidie kujitambulisha kuwa wamridhishaji Yeye, kwa roho na kwa mwili; Pili, tunakukumbusha kwamba hatujawahi kuwa wapuuzi kwako wala kutojali hali zako, bali daima tumekuweka moyoni mwetu kwa nia njema kwako, hasa sasa, wakati wa mavuno, unapokabiliwa na taabu na kazi kubwa. Bwana Mungu awaimarishe kwa ndani na kwa nje, na awape nguvu ya kuvumilia taabu za nje na za ndani kwa ujasiri. Zaidi ya hayo, ni nani awezaye kuyafahamu ujanja wa shetani, mitego yake na vishawishi vyake?

4. Sikieni kwa makini, watoto wangu, Athanasius na Ephraim, na enendeni uongozi wa udugu kwa njia inayomfurahisha Mungu, mkipatia kila mmoja kile kinachohitajika – kimwili na kiroho; na katika mwingiliano wenu nao, jibinueni kulingana na tabia na asili ya kila mmoja: kwani si kila mtu anahitaji kitu kimoja: mmoja anahitaji kichokozi, mwingine kamba ya mdomo, mmoja toba, mwingine msamaha, wa tatu ukosoaji na maonyo; kila mmoja ana tamaa yake, tabia zake: njia za kuponya lazima zirekebishwe kulingana nao.

5. Hata ninyi, ndugu zangu, mmekuwa watoto wa Mungu. Kwa ajili Yake mmeliacha ulimwengu na kuja hapa; kwa ajili Yake mmekatiza uhusiano wote na mwili na damu; kwa ajili Yake mmebeba msalaba Wake mabegani mwenu; kwa upendo Wake mmewachukulia vitu vyote kama takataka, na hamkupendelea chochote cha ulimwengu huu kuliko baraka Aalizoziahidi katika enzi ijayo. Kama wahiji na wageni, mmekuja kwenye monasteri hii na mkumbatia njia ya maisha ya kimonaki. Heri ni chaguo lenu, na takatifu ni uamuzi wenu. Lakini, ndugu zangu, nawasihi na kuwataka muishi maisha yanayostahili wito huu mkuu, ili, mkiwa nje ya ulimwengu, msitende kwa njia ya kidunia; na ili, baada ya kukimbia mwili, msiishi kulingana na mwili, kama kweli inavyotokea—na ninyi mnajua hili, hata nisiposema. Kwa maana tukijishusha kwa tamaa za mwili, tukiendeshwa na shauku, tukisisitiza matakwa yetu wenyewe, tukitafuta cheo, tukigombana juu ya makoti na mavazi mengine, juu ya mahali pa kusimama, juu ya kalamu na mambo mengine madogo madogo – je, si basi sisi ni wa mwili? Je, si mizozo yetu ni ya kidunia? Ndugu zangu, tusiruhusu, kwa hali yoyote ile, wito wetu mtakatifu zaidi upunguzwe hadi kuwa mabishano ya kipuuzi na ya kitoto. Utukufu wa mtawa ni kudharauliwa, kutukaniwa na kashifiwa kwa ajili ya Mungu, huku asifanye chochote kinachostahili lawama au matusi. Pambo la mtawa ni kujivika nguo mbaya zaidi. Sitazungumza zaidi kuhusu jambo hili.

6. Zingatia amri za Wababa; usipuuze maneno ya watakatifu; na kwa ajili ya raha ya kitambo, usidharau furaha ya milele. Yeye atakayehukumu wote atakuja—hatimaye, Atakuja, wala hatachelewa; na, labda, hata kabla ya kuja Kwake, Ntume wa kutisha atakayemtenga roho na mwili atakuja – wakati wa uchovu na pumzi ya mwisho utafika. Hili, pia, ni la kutisha na lenye kutukumba sana kiasi kwamba, tukishindwa kulivumilia, tunakufa. Basi, nini kitatokea baada ya roho kuondoka, wakati Malaika wanapokuja kuichukua? Ni ufalme gani utakaoshinda na kutuchukua? – Ili kujibu hili, nitawaeleza tukio dogo ambalo, ingawa lilihusisha mtu asiye wa cheo chetu, bado linafundisha sana. Inasemekana kwamba wakati ulipofika kwa yule katibu maarufu Stavrikios kufa, alipokuwa akivuta pumzi zake za mwisho, akitokwa na jasho, akitetemeka na kusaga meno, alipiga kelele kwa sauti kubwa: 'Nisaidie, niokoe, Ee Bwana, nionee huruma! Kundi gani la mashetani weusi na waovu linatokea kutoka baharini na kunielekea.' – Aliishi kando ya bahari. – Ingawa hakuna yeyote kati ya wale waliokuwepo aliyeona chochote, yule logothete – ambaye hakuwa na huruma kwa wengi – alikiona na akalia kwa uchungu mkuu. – Na hivyo, wakati wa kifo chetu, nani atashinda, jeshi la malaika au la mashetani? Wale tuliowapenda hapa watatukumbatia mara moja. Ikiwa tumependelea usafi, utiifu, unyenyekevu na wema mwingine, basi ni Malaika; lakini ikiwa tumependelea ubatili, ukaidi, mivugano, anasa, vicheko na maonyesho, basi ni mashetani. Kwa maana tamaa ni mashetani, kama vile wema ulivyo Malaika. Basi nani, kwa hiyo, atashinda? Nani atachukua roho yangu? – Nionyesheni rehema, nionyesheni rehema, ndugu zangu! – Lakini tuwapende sote pamoja wema, ili malaika washinde na kutuchukua; na si tamaa, ili mashetani washindwe na kutuchukua. Na ole! Ingekuwa afadhali basi tusingezaliwa kamwe. Kwa maana *'wenye nguvu watateswa sana'* (Hikima 6:6), na hasa wale miongoni mwetu wanaovaa schema, makasisi, mababa wakuu na viongozi wengine miongoni mwetu. Msinionee dhambi kwa maneno haya: kwani siyazungumzii ili kuwatisha isivyo haki; bali, nikitimiza wajibu wangu, nikiwapenda na kuwatakia mema, natangaza yaliyo sawa.

132. Anamsihi Sophronius kuhakikisha kwamba kanuni zilizowekwa na Wababa zinafuatwa: kwani kutoka hapa hutokana kila wema, na kinyume chake, kila uovu

132. 1) Anamsihi Sophronius kuhakikisha utekelezaji wa kanuni za waasisi: kwani kutokana na hili hutokana wema wote, na kinyume chake, uovu wote. – 2) Kudumisha usawa katika kipimo cha kazi ya akili na ya kimwili. – 3) Usiachie kitendo chochote kibaya bila kuadhibiwa. – 4) Ukali huu ni tendo la upendo, si la hasira. [2, 60]

7. (Ibid.) Mwanangu na ndugu yangu, Sophronius! Shika huduma yako si kwa uzembe, bali kwa bidii na juhudi zote. – Naona ni lazima kila mara niandike kwako kuhusu mada hii hiyo, ili kuchochea ari yako. – Kwa hiyo, zingatia sana, na waongoze ndugu zako katika mambo yote, ukiwa na Baba Akakios kama msaidizi na mshauri wako, mwanangu. Angalia na uangalie mwenendo wa kila mmoja—jinsi wanavyotenda, jinsi wanavyoishi—ili kila kitu miongoni mwenu kigeukie utukufu wa Mungu, na maisha yenu yaanzishwe ndani ya mipaka na sheria za walezi wetu watakatifu, na kulingana na amri za unyenyekevu wangu. Kwa maana watu wanapoishi na kutenda kwa njia hii, hapo Mungu hufurahi; hapo nuru huangaza; hapo amani hutawala; hapo Shetani hapana nafasi; na tamaa mbaya huzuiliwa mbali. Lakini pale ambapo hawajali hili na hawafanyi kwa roho hii, hapo kila kitu kinachopingana na hili kinachipuka – uovu badala ya wema, giza badala ya nuru, Beliali badala ya Kristo. Kwa hiyo, kuwa waangalifu na wasikivu, mkichunguza mioyo ya ndugu kupitia toba na kuwaongoza katika kila tendo jema.

8. Shikamana na njia ya kati: kama vile usivyopaswa kuruhusu ukimya, maombi na usomaji kuvuruga shughuli za maisha yako ya duniani, ndivyo pia usivyopaswa kuruhusu kazi kupita kiasi katika eneo hili la mwisho kupotosha akili kutoka kwa kumkumbuka Mungu na kutafakari mambo ya kimungu, na kuizama katika ulimwengu wa kimwili. Hilo ndilo sheria ya uchaji Mungu wa kweli. Na kama wewe mwenyewe ukaishi kwa njia hii, basi ndugu, wakifuata mfano wako, nao vivyo hivyo wangeianza na kuanza kuitii. Kwa maana hatukuondoka ulimwenguni ili tule, tukanywe na kujivika nguo kwa amani hapa;—je, wokovu wetu upatikana katika hayo?—Wala hatukavaa mavazi haya ya kimonaki ili kukaa tu bila kazi wala kutetemeka, bila chakula wala nguo. Bali ili tufanye yote mawili, kila kimoja kwa wakati wake, kwa hekima, sawasawa na maneno ya Mtume: *'Laiti mambo yote yafanyike kwa mpangilio na kwa heshima'* (1 Kor. 14:40). Zaidi ya hayo, Mtume huyu mkuu anazungumzia nafsi yake, akisema kwamba hakuwahi kula mkate wake kwa uvivu, bali kile alichokipata kwa jasho la mikono yake mitakatifu kilitosha kwa mahitaji yake na ya wale waliokuwa wakiishi naye (2 Wathes. 3:8; Matendo 20:34). Fanya mambo haya, na uendelee nayo. *'Mtu yeyote asidharau ujana wako'* (1 Tim. 4:12).

9. Usipuuze kinachohitaji kusahihishwa, ili, kupitia wema huo unaoonekana, kosa dogo, likiachwa bila kurekebishwa, lisilete ndugu katika dhambi kubwa zaidi. Je, kuna mtu anayekula kwa siri? Awe chini ya adhabu yake. Je, ana kitu chochote kwa siri bila baraka, hata kama ni kitu kidogo mno? Awezeshwe kutekeleza toba. Anapewa chakula mtu mwingine bila idhini, kubadilishana kitu chochote na mtu yeyote, au kufanya jambo lolote linalofanana na hayo? Awezeshwe kutekeleza toba. Analalamika? Ndivyo. Amekataa kutii? Awezeshwe kutekeleza toba. Anakataa kufanya kazi? *'Na ale kwa unyenyekevu'* (2 Kor. 3:10). Anafanya ubadhirifu au anaiba? Na afukuzwe kanisani. Na kadhalika… Kama ilivyo desturi yetu kuhusu toba.

10. Mkisikia haya, watoto wangu na ndugu zangu, msiwachukulie maneno yangu kuwa magumu, wala msiwadhani kwamba haya yote yamewekwa kwa ukosefu wa huruma. Kinyume chake, hili linafanywa kwa upendo wa baba, kwa sababu nina wasiwasi mkubwa kwa roho zenu, ambazo ni lazima tuwajibike; na hukumu nzito itatuangukia juu ya vichwa vyetu ikiwa hatutawafundisha yaliyo sawa, kuwaepusha na maovu, na kuwatia nguvu katika yaliyo mema. Zaidi ya hayo, ni wajibu wa baba mwema kutoacha watoto wake bila kuadhibiwa, bali kuwapangia njia ya kufikia uzima wa milele kupitia maonyo ya upole na adhabu ndogo. Eli, baba anayestahili laana na lawama kwa kushindwa kuwaonya na kuwaadhibu wanawe walipovunja sheria, alipoteza maisha yake pamoja na wanao hao, kwa sababu hii pekee.

133. Kazi zetu si kubwa, lakini thawabu ni zisizopimika

133. Kazi zetu si kubwa, lakini thawabu zetu hazina kipimo. Basi, tuwe na bidii, tukijihamasisha kwa kukumbuka kifo na yote yanayokifuatia. [2, 61] (Ibid.). Tumeebarikiwa, watoto wangu, kwa kuwa kwa kutenda mema na kuishi vyema, tunajihakikishia faraja za Ufalme wa Mungu kupitia mateso yetu madogo na yasiyo na maana katika maisha ya kimonaki; kwani kazi yote ya kimonaki ni nyepesi, kama Wanababa wasemavyo, na haifai kutajwa ikilinganishwa na furaha isiyo na mwisho iliyo baraka. Mkivumilia kazi hii kwa sasa, basi furahini, kwa maana thawabu yenu ni kubwa mbinguni. Lakini ni lazima tuwe waangalifu na

tufikirie daima kuhusu tuko wapi na tunakoelekea, na jinsi itakavyokuwa kuondoka kwetu duniani, kukutana na Malaika, kusimama kwetu mbele za Mungu, hukumu ya Mhukumu, na kwa hivyo kutumwa kwetu upande wa kulia au wa kushoto. Hivi ndivyo mnavyopaswa kutafakari asubuhi, hivi ndivyo mnavyopaswa kutafakari, hivi ndivyo mnavyopaswa kujishughulisha navyo. Nawashuhudia mbele za Mungu na Malaika wake wateule, kwamba ninyi, mnapotembea kwa njia inayostahili wito wenu, msiteleze upande wa kushoto, msiingie kwenye dhambi, au kuanguka kwenye mtego wa kiburi. Hili ndilo ninalolia, na sitakoma kulilia. Fungueni masikio yenu, basi; acheni mioyo yenu isukumwe, na muelewe ninachosema; jitengenezeni wasio na lawama, ili, kama wafanyakazi katika shamba la mizabibu la Mungu, mpokee thawabu kubwa isiyopimika.

134. Kuwa wasio na lawama katika mambo yote, ili mwe kama chachu njema kwa wale watakaoingia monasterini baada yenu; mshikeni Mungu mbele ya macho yenu, pamoja na kifo na hukumu ya Mungu: iwapo mtaondoka au mtawasili

134. Kuwa mfano katika mambo yote, ili uwe chachu njema kwa wale watakaoingia monasterini baada yako; mshikilie Mungu mbele ya macho yako, pamoja na kifo na hukumu ya Mungu: iwe unaondoka au unawasili. Mbele ya haya, mengine yote si kitu. [2, 64] (Ibid.). Kuwa wakali katika kutii maagizo yangu, mliyoyapokea kutoka kwangu mlipoingia katika maisha ya ukiwa kwa nadhiri ya kuyashikilia maisha yenu yote, na fanyeni kila juhudi kujiboresha chini ya mwongozo wa Abasi, ili, mkiwa mmejiboresha, mwe chachu njema kwa ndugu watakaoungana nanyi, kuwaweka chachu kwa mfano wenu na namna yenu ya maisha, kuweka kwa moto wa upendo, na kuwatambulisha kama mkate unaomvutia Mungu kwa ajili ya karamu ya mbinguni. Usipoteze muda kwa mapumziko ya kimwili au kutimiza tamaa zako, bali tafuta faraja ya mbinguni na amani ya moyo, ambayo baada yake inafaa kufurahia starehe ya kimwili ya kiasi: kwa maana starehe ya namna hiyo inapoanzishwa na faraja ya kiroho, basi huwa haina lawama. Tembeeni katika uchaji na haki, mkiishi kwa amani nanyi kwa nanyi, mkimweka Mungu daima mbele ya macho yenu, mkiwakumbuka bila kukoma kifo, kuachana na vazi la mwili, kuondoka katika ulimwengu huu, kusimama mbele za Mungu, na kusikia hukumu Yake ya mwisho iliyo mbele yenu, ambayo bila shaka itakuwa moja kati ya hizi mbili: ama: *'Ondokeni mbali nami, mlilolokwa, mkaingie katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya ibilisi na malaika wake'*; au: *'Njooni, baraka za Baba yangu, urithi Ufalme uliotayarishwa kwa ajili yenu tangu mwanzo wa ulimwengu'* (Mathayo, sura ya 25). Ikilinganishwa na hili, ulimwengu si kitu; mali za kidunia si kitu; utukufu wa kibinadamu, mavazi ya kifahari, harufu ya manukato, karamu, sherehe, raha na vitu vyote kama hivyo si kitu. – Lakini ninyi, mjazwe na Mungu na mambo ya kimungu; mlevwe na neema ya Roho Mtakatifu; furahieni maneno ya Maandiko, matamu kuliko asali na mzinga wa asali; jipambeni kwa usafi, haki na kujidhibiti; tajirika katika matendo mema; sifika kwa unyenyekevu wako; panda mbinguni kupitia kutokuwa na tamaa; mtukuze Mungu pamoja na Malaika; mshinde adui kwa hofu ya Mungu na sala yenu takatifu. Mwenye nuru zaidi na zaidi, mtakaswe zaidi na zaidi, mwe wa mbinguni zaidi na zaidi, ili iweze kusemwa kwenu, kana kwamba kutoka kwa midomo ya Bwana mwenyewe: *'Ninyi si wa ulimwengu huu'* (Yohana 15:19).

135. Jitahidi, ukikumbuka Siku ya Hukumu na Hukumu ya Mwisho: katika muktadha huu, matendo mema yamefafanuliwa, na hasa kile kinachohitajika kupambana na tamaa ya mwili

135. Jitahirini, mkikumbuka Kutoka na Hukumu: katika muktadha huu, matendo mema yamewekwa wazi, na hasa, kile kinachohitajika kupambana na tamaa ya mwili. [2, 65] (Ibid.). Jitihadhini, watoto wangu, na tembeeni katika njia ya kiroho, mkinua macho ya akili zenu juu, mtazame mbinguni, mkielekea kwa yule wa milele na kutafuta kujua ni lini na vipi – wakati wa baridi au wakati wa mavuno, mchana au usiku, sasa au uzeeni, mwaka huu au ujao, siku hii au saa hii, – pumzi yangu ya mwisho itafika: kwani mauti bila shaka yatafika; wale watakaohukumu roho watakuja, adui – hasimu – atakuja; na ushindi au kushindwa kwa vitu vyote kutabainishwa. Kwa kujichochea kwa mawazo kama haya, hamtakuwa wepesi wa kuhatia dhambi, wala hamtashuka katika shimo la uovu, bali hatimaye mtaona baraka za Yerusalemu ya mbinguni na kuzitazama siku zote za maisha yenu ya milele (Zab. 127:6). Timiza pia wajibu wako wa kimwili; shughulikia haya yote; sifu Mungu kwa midomo yako; sema ukweli kwa ulimi wako; fanya kazi kwa mikono yako kadiri uwezavyo; na tembea njia ya amani kwa miguu yako. Mwili wako wote ni mtakatifu, na viungo vyako vyote ni viungo vya Kristo. *'Basi nitawachukua viungo vya Kristo, niwafanye viungo vya malaya*? *Mungu asije*! asema Mtume (1 Kor. 6:15). Kimbia ujeuri; mtu asimdhuru mwenzake; mtu asimwonee mwenzake mabaya. Hakuna kinachoweza kufichwa kwa Mungu: kwa maana *'macho ya Bwana ni angavu kuliko jua, yakapenya gizani,*

yakichunguza njia zote za wanadamu na kuona yale yaliyofanywa katika maeneo ya siri' (Siraka 23:27–28). Usicheke ovyoovyo. Msiketi karibu sana mnapozungumza. Usichome moto ndani yako kwa kujaza tumbo kupita kiasi. Usinywe divai – nashauri hili kama ushauri mwema kwa wenye afya. Tuna machafuko ya kutosha ndani, moto wa kutosha wa asili; lakini ukiongeza moto wa divai, utawasha moto wa maangamizi: mwili hautastahimili, utachemka na kudai haki yake. Nawatanieni hili, nikitangulia kuwaonya kuhusu madhara yake ya uharibifu: Mungu ameweka siku ya hukumu, naye atahukumu na kuwapa mateso yasiyoweza kufikirika pamoja na mashetani wale wanaofanya matendo kama hayo. Mwambie Bwana mapema katika toba, mkifichua mawazo yaliyopandwa na shetani. Fanya mambo yote kwa utaratibu unaofaa; lala kwa kiasi, na, mara tu unapoamka, fanya ibada ya usiku iliyoamriwa. Na utabarikiwa ikiwa Bwana atakukuta ukifanya hivyo.

136. Kwa kuuliza maswali kama wanadumisha mwenendo wao unaofaa na kama kuna yeyote anayepotoka katika tabia isiyo sahihi, wakumbushe muundo mzima wa mtindo wa maisha wa lazima

136. 1) Kwa kuuliza maswali kuhusu kile kinachofaa kwao na kama mtu yeyote anapotea na kuingia katika kile kisichofaa, wakumbushe muundo mzima wa maisha ya wajibu. – 2) Kisha anawahimiza: mmepata shida – endeleeni kupata shida; mmepambana – endeleeni kupambana; msiache kazi zenu ziwe bure, akiwatia moyo kwa ahadi ya matokeo yenye baraka na idhini ya Mungu siku ya hukumu. [2, 66]

11. (Ibid.) Nawasalimia tena kwa maandishi – na kuwauliza: mambo yenu yako vipi? Amani ya Mungu inawalinda vipi? Hofu ya Bwana inawatakasa vipi? Kutangwa haki kwake kunafurahisha mioyo yenu vipi? Utaratibu wa uchaji-Mungu unawaweka pamoja vipi? Imani ya kweli inawaimarisha vipi? Kiapo kilichothibitishwa cha utiifu kinawafanya muungane vipi? Utimilifu wa dhati unakuinua vipi? Hali ya unyenyekevu wenu unaofanana na Kristo ikoje? Mnaendeleaje na shughuli zenu? Na jinsi mlivyo katika kutubu dhambi zenu za siri ikoje? – Zaidi ya hayo, kazi za mikono yenu zinaendelea vipi? Mavuno yameanza?... Tujulishe mambo haya na mengine yote, na utupe sababu ya kufurahi. – Tumeweka tumaini letu kwenu, lakini pia tunatisha; na wakati mwingine tunahofia, tukijiuliza kama kuna yeyote miongoni mwenu anayefanya mambo kwa kutojali? Kuna anayelalamika? Kuna anayejishusha kwa tamaa za mwili? Kuna anayeshindwa na ukosefu wa adabu? Je, si wapo baadhi wanaoshirikiana na shetani, wakipanga njama kama wale waliokusanyika pamoja dhidi ya Bwana na Kristo wake, wakisema: *'Tuvunje vifungo vyao na tuondoe nira yao juu yetu.' Lakini Yeye anayeishi mbinguni atawacheka, na Bwana atawadhihaki. Ndipo atakapowaongea kwa ghadhabu yake, na kuwatesa kwa hasira yake'* (Zab. 2). Kwa maana nimewekwa juu yenu kwa ridhaa yenu, na ninyi wenyewe mmejisalimisha kwa hiari kwa mamlaka yangu. Ndiyo maana nawasemeleza hivi, nikitangaza amri ya Bwana kwenu.

12. Mmepiga kazi na bado mnafanya kazi; mmepambana na bado mnapambana, mkivumilia Bwana katika kujinyima kwenu, katika utiifu wenu, katika kuushinda utashi wenu, katika kuzuia tamaa zenu. Basi, msitengue mlivyotenda hapo awali. Lakini kama vile mlivyopanda na mnavyopanda katikati ya machozi, vilio na kila aina ya uhaba, ndivyo mvune kwa furaha wakati Hakimu wa wote atakapompa kila mtu kulingana na matendo yake. *'Sikieni, enyi mbingu, na ardhi isikie, kwa maana Bwana amesema.'* – Laiti neno hili lisituhusu sisi, ndugu: *'Nilizalia na kulea wana, lakini wakanikataa. Ndama huyajua mwenyewe, na mwana-mnyama ajua malambo ya bwana wake; lakini Israeli hawanijui mimi, na watu wangu hawaelewi!'* (Isa. 1:2–3). Bali iwe hivi: *'Wana wako watakuwa kama matawi ya mzaituni kuzunguka meza yako'* – kwa maana ya kiroho. *'Hivi ndivyo mtu atakayebarikiwa yeye amwogopaye Bwana'* (Zab. 127:4–5). – Sikieni, nawasihi. Kuwa na hekima katika jambo hili, na nyote muwe na nia moja, mkiifuata mwongozo wa Abasi wenu. Ishi kana kwamba unakufa kila siku; usihangaike kuhusu chakula na kinywaji, usihuzunike kupita kiasi, wala usilalamike. Mtume anasema nini? – *'Basi, ili ndugu yangu asikwazike kwa sababu ya mkate, sitali nyama tena kamwe, nisije nikamkwaza ndugu yangu'* (1 Kor. 8:13). Basi, msiwe watoto wa uasi, wala watoto wa uzinzi, wala watoto wa ghadhabu na dhambi, mkimkasirisha Mungu kwa matendo ya aibu. – Hela kwa mioyo yenu! Hela kwa macho ya akili zenu! – *'Mungu ni Mungu wa kisasi!'* (Zab. 93:1). *'Hakuna kiumbe aliyefichwa mbele* zake*, bali mambo yote yako wazi na wazi machoni* pake' (Ebr. 4:13). Nani asiyejawa na hofu? Nani asiyetetemeka? Nani asiyejitolea kumridhisha Mungu *'hata kufikia kumwaga damu'?*

137. Maagizo kuhusu jinsi, wakati wa mavuno, ya kutekeleza majukumu ya mtu, kujilisha chakula na kupumzika, jinsi ya kutumia usiku, na jinsi ya kujiendesha kwa ujumla

137. Maelekezo kuhusu jinsi, wakati wa mavuno, ya kufanya mila, kujilisha chakula na kupumzika, jinsi ya kutumia usiku, na jinsi ya kujiendesha kwa ujumla. [2, 67] (Ibid.). Najua vyema kwamba sasa

mnafanya kazi kwa bidii – mkichomwa na miale ya jua na mkijazwa jasho, kwa sababu ya mavuno na uvunaji zabibu. Ndiyo maana niliona ni wakati mwafaka kuongea nanyi hasa kuhusu kazi hizi zenu. – Baraka za Bwana ziwe juu yenu, watoto wangu, na Bwana, Mungu wenu, awabariki kutoka katika patakatifu pake, awahuisheni na kuimarisha roho na miili yenu, mpate kuwa na nguvu za kutosha kwa ajili ya utume wa kiroho na kazi ya kimwili, na mfanye yote mawili bila uchovu uliopitiliza. Najua jinsi siku za kiangazi za mavuno zinavyowaka joto, na uchovu unaosababisha; kiasi kwamba, kama si shauku maalum ya wafanyakazi inayowapa nguvu, ni wachache sana wangeweza kuvumilia. Kwa hiyo nawasihi, kwa upendo wa Kristo, mvumilie katika shughuli hizi zote mbili. Baada ya kuimba zaburi zenu za kawaida na kuomba kwa Mungu mapema asubuhi kwa heshima na furaha, anzeni kazi iliyoko mbele yenu na mfanye kazi, mkitaraja zaburi akilini hadi saa ya tatu ifike. Katika hatua hii, acha kazi yako na uimbe saa ya tatu kwa Bwana kwa bidii, ukinyoosha mikono yako mbinguni kuomba neema ya Roho Mtakatifu kwa ajili ya kuimarisha roho na miili yako; kisha, baada ya kufanya magoti matatu au manne, au zaidi, kwa sala ya makini, shiriki katika kile ambacho Bwana ametuma, isipokuwa siku za Jumatano na Ijumaa, kama ilivyo desturi yetu. – Hata hivyo, hakikisheni kwamba wakati wa milo hii hakuna kelele wala fujo. – Na wakati wa kazi ya mavuno hakupaswi kuwa na ugomvi wala matakwa binafsi, ambavyo husababisha mizozo na kelele, wala mazungumzo, wala vicheko, wala mabishano – hakuna chochote cha aina hiyo au kinachofanana nacho kiwe miongoni mwenu. Lakini kazi yenu ibarikiwe, kwa kuwa inafanyika mbele za Mungu. Na lazima msaidiane. Mfanyakazi mwenzako aliye karibu nawe anapochelewa, iwe ni kwa uchovu au kwa shida yoyote, simama na umsaidie, ili mavuno yaendelee kwa utulivu na kila mtu adumishe kiwango kile kile cha bidii. Mnapopumzika mchana, kwa maagizo ya wasimamizi wa kazi, au mnapolala usiku chini ya miti au kwenye banda, tahadharini miili yenu isisogane sana, na kwa hakika msiigusane, wala wawili wenu wajitenganishe na wengine kwenda mahali popote pa faragha. Wakuu wa kazi lazima walisimamie hili. Mpanzi wa magugu yupo hapa bila kuonekana; ili asije akajipenyeza kwa siri na kumimina sumu yake ya uharibifu ndani ya mtu, na hivyo sisi tukasababisha ghadhabu ya Bwana wetu Mungu. Kwa sababu hii, kuwa macho. Wakati wa ibada, kwa kuwa hakuna zaburi nyingi za kuimbwa, ni lazima kuangalia kwamba hata hizi hazimbwi kwa haraka au kiholela, bali kwa makini, ili tuwe katika hali sahihi ya kiroho kwa kila tendo jema. Kila mtu awe uwanjani wakati wa ibada, ili hakuna anayekosekana. Yeyote anayekosekana, hata kama atafanya kazi mara kumi zaidi baadaye, hastahili mlo wa siku hiyo. Nasema haya kwa ajili ya wokovu wenu na kuwakumbusha kwamba hakuna anayepaswa kupotoka kutoka kwa njia ya Mungu. Kama yeyote ana huzuni, asifiche, bali aipeleke kwa wazee: watahukumu na kuponya kinachohitaji kuponywa. Hakuna anayepaswa kubaki mvivu: mtu wa namna hiyo hana sehemu pamoja na ndugu wala haahesabiwi miongoni mwa wale wanaomtafuta Bwana. – Je, huwezi kukata kuni, au hujui jinsi ya kufanya, ndugu? Basi shika mpini wa shoka; je, hata huwezi kushika mpini wa shoka? Basi chuma zabibu, beba maji, au fanya kazi nyingine yoyote inayohitajika, iwe nje au ndani. Na Mungu atakubali hili, kulingana na bidii yako, kama vile miti miwili ya mjane.

138. Akisikia habari njema kuhusu ndugu, anafurahi na kuwahimiza wajitahidi zaidi, akielezea jinsi wale walio madarakani wanavyopaswa kutenda na jinsi ndugu wote wanavyopaswa kuwa

138. Akisikia habari njema kuhusu ndugu, anafurahi na kuwahimiza kujitahidi kwa mafanikio makubwa zaidi, akitoa mfano wa jinsi wale walio madarakani wanavyopaswa kutenda; na jinsi ndugu wote wanavyopaswa kuwa. [2, 68] (Ibid.). Ndugu walikuja na kuniambia jinsi mambo yalivyokuwa kwenu, na hili lilinipa furaha isiyoelezeka. Kwa maana inanifurahisha sana kusikia kwamba nyote mnaokolewa kwa neema ya Kristo, mkiendeleza tabia yenu njema na kutimiza amri za kimungu, ambazo, kwa kuzitimiza, mkiangazwa, mnakuwa wana wa Nuru na warithi wa Ufalme wa Mungu. Enyi watoto wangu! Basi, mwe wenye hekima, mjilinde, mkae siku baada ya siku, mkipaswa na upendo wa kimungu na kufanywa wapya na Roho Mtakatifu anayeishi ndani yenu, mkikufaisha kila tamaa na kila ashiki ya mwili ulioharibika, na badala yake mkipanda na kulima, kama Bustani ya Mungu, wema wa milele, mkifunika yote, mvumilie yote kwa unyenyekevu, utiifu, wema, upendo na huruma, mkiwa wema kwa wenzako, mkisikitika kwa ajili ya wenzako, na kubebana mizigo, na hasa wewe, mwanangu, Varsanufius, utimize utume nilioukabidhi bila dosari, mbele za Mungu anayetoa uhai kwa wote, ukifanya hivyo si kwa upendeleo, wala kwa kiburi, wala kwa hasira, wala kwa kujidharau kwa upumbavu, wala kwa akili iliyochanganyikiwa, bali kwa busara na wema kama mama anayenyonyesha anavyolelea watoto wake; na uwe tayari kuutoa roho yako kwa ajili ya ndugu zako na watoto wangu. Ni kazi kubwa kulisha kundi la Kristo. Bwana alimwambia nini Mitume Petro? 'Ukinipenda, lisha kondoo zangu.' Ndivyo ilivyo pia, mwanangu, ukimpenda Kristo Bwana na mimi, mtenda dhambi, lisha

watoto wangu vyema—au tuseme, wanakondoo wa Kristo. Hata hivyo, ikiwa baadhi yao wanarukaruka kama mbuzi wachanga – kwani mimi pia nasikia mambo kama hayo – wadhibiti ukorofi wao, na waeleze kwamba wakibaki kama mbuzi wachanga, Siku ya Hukumu watawekwa upande wa kushoto wa Kristo Bwana, upande wa wale wanaoharibika, katika kampuni ya Shetani; Watiisheni mioyoni mwao kwa hili na mwakaribishe kwa onyo hili kali, ili nao wawe kondoo: kwani kondoo huwa wanyenyekevu, wema, wenye upole, watulivu na wasikivu, ilhali mbuzi wachanga huwa wepesi, wasio na nidhamu, wenye kupotea njia na wenye hasira. Ole wao; kwani hukumu ya moto wa milele inawasubiri. Hakuna hata mmoja wenu, watoto wangu, awe kama hawa; hakuna, nawasihi; maana vinginevyo mchungaji atalazimika ama kuwachukulia njaa au kuwafukuza kutoka kwenye kundi lake. Lakini eleweni ninachosema, na mfanye mapenzi ya Mungu. – Wewe pia, mwanangu Daniel, kuwa mwangalifu jinsi unavyopaswa kujiendesha miongoni mwa ndugu zako: waelekeze, uwaweke katika hekima, na uwaweke sawa; usivumilie fujo, mambo mapya yasiyo ya kimafundisho, au tabia ya fujo; wapendeni wale wenye tabia njema, wenye heshima katika mwenendo wao, wasiojasiri, , wenye heshima, wafanyikazi, watendaji wa amri, wenye unyenyekevu, wasilalamiki, wasidhihakishe; lakini msiwavumilie wale wanaopingana nao kwa chuki, na mwakaripie kwa kuweka mifano ya yaliyo bora; asiye mtu yeyote miongoni mwenu awe mgeni kwa Mungu au asiyempendeza Yeye. Kwa maana mtu asiye na sheria, mnyemelezi, mngurumo, mdhihaki, na mwenye kuabudu dhambi kwa siri ni mgeni kwa Mungu na anamchukiza. Mtu yeyote kama hao asipatikane miongoni mwenu; bali nyote muwe wanaomcha Mungu, wanaopenda Mungu, na wanaomtafuta Mungu. Bwana awalinde, watoto wangu!

139. Hofu ya Mungu na upendo huwasha shauku na kumweka mtu katika njia sahihi; lakini wale wasio navyo hujikabidhi kwa uzembe na kuanguka

139. 1) Hofu ya Mungu na upendo huamsha shauku na kumweka mtu katika njia iliyo sawa; lakini wale wasio navyo hujikabidhi kwa uzembe na kuanguka. – 2) Ni lazima tuwajali kuwaweka watu hao katika njia iliyo sawa na kuwaombea, huku wakati huo huo tukijilinda kwa uangalifu zaidi. [2, 69]

13. (Ibid.) Neema na amani ziwe nanyi, katika mpangilio wenu mwema, katika utiifu, unyenyekevu, heshima, wema, na katika zaburi na nyimbo zenu za mchana na usiku. Hakikisheni yote haya yadumu imara miongoni mwenu bila kushindwa. Hii inaweza kuwa hivyo tu ikiwa mna hofu ya Mungu na moto wa upendo Wake hausiwezi kuzima mioyoni mwenu. Kwa maana unapozima katika nafsi yoyote, basi woga na uvivu, na miiba na mchicha mingine ya tamaa, udhaifu wa mwili na uasherati, ugovu na kukata tamaa, usingizi kupita kiasi, ulaji usioisha, na kila aina nyingine ya dhambi, hasa tamaa kali, mawazo yenye giza, mwelekeo na matendo ya maisha ya maangamizi. Hata hivyo, ishara kwamba moto huu mtakatifu na usio na mwili haujazimika ni kwamba roho daima huwa na bidii kwa yaliyo mema na hufanya kwa makini yote yanayohitajika, bila kusita wala kukata tamaa: utiifu, kazi, kuimba zaburi, toba, kazi za mikono, sala, kujinyima kulikoamriwa, na matendo mengine yote yanayoangukia chini ya utiifu uliobarikiwa. Heri yake mtu aliye hivyo, anayempendeza Mungu na kupendwa na wote, ambaye, kutoka hazina njema ya moyo wake, kama maua, hutoa dhihirisho la neema za kimungu, zinazodhihirika katika sura yake ya kiungu na katika kila mwendo na neno lake. Hata hivyo, wale wanaotawaliwa na mawazo yasiyofaa hupotea taratibu kutoka kwa yaliyo sawa, na kisha huachana kabisa na ahadi yao na kuwa mateka wa shetani.

14. Lakini tuombe kwamba Yeye anayewarudisha kila siku wote waliopotoka kutoka kwa njia ya kweli awaweke tena katika kundi Lake, ili dhambi isiwameze kabisa; lakini ninyi wenyewe, msiache kutafuta waliopotea kwa bidii. Kwa maana wale waliopoteza mnyama yeyote asiye na akili hawavumilii hasara hii kwa urahisi; basi na wale waliopewa jukumu la kuwatunza kondoo wenye akili wajitahidi kwa nguvu zao zote kuwatafuta wale miongoni mwao wanaopotea? – Kwa kuwa hawa wameanguka, wengine na wasimame imara zaidi na washikilie yaliyo mema; maana imeandikwa: *'Wenye uovu wanapoanguka, wacha wa haki na watiwe hofu'* (Methali 29:16). Basi, tahadharini, na mwendelee kutembea kwa uangalifu zaidi; kwa maana shetani anaweka mitego kwenu pande zote mbili. Kwa hiyo, mtu yeyote asishikilie mawazo yasiyokiriwa wala kutenda kulingana na mapenzi yake. Mtu yeyote asiwe mwenye tamaa za mwili wala anayejilenga mwenyewe; kwa maana wale ambao, wakiwa wamechukuliwa na tabia hizi mbaya, wameangukia shimoni la maangamizi na kukimbia; na sasa, wakiwa katika hali ya taabu, wanazurura huku na kule kama kondoo waliokupotea. Maombi yamewaondoka: maana watainyoosha mikono yao kwa nani, wakiwa wamemkimbia Mungu? Zaburi na wimbo zimetulia midomoni mwao. Wamtwambie nani, *'Nimemsubiri Bwana kwa subira'*, wakati kwa kukata tamaa kwao wamejiharibu wenyewe? Kwa hiyo, ombeeni warudi; lakini wakati huo huo ombeeni kwa ajili ya uthabiti wenu wenyewe, mkisema: *'Ingawa vita inanikabili, ndani Yake nitajiamini'* (Zab. 26:3).

'Wengi wamenishambulia tangu ujana wangu, lakini hawajashinda' (Zab. 128:2). *'Hii ndiyo pumziko langu milele na milele; hapa ndipo nitakapoishi, kwa maana nimechagua'* (Zab. 131:14)—ili kwamba, kama askari wa Kristo, mpigane lakini msianguke, mweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kupokea taji la haki kwa uvumilivu wenu.

140. Anahuzunika kwa wale wanaovunja nadhiri zao na kuondoka kwenye monasteri, na kwa njia zote anawahimiza warudi kwenye njia sahihi na kusimama imara katika maisha ya kimonaki

140. Anahuzunika kwa wale wanaovunja nadhiri zao na kuondoka kwenye monasteri, na hufanya kila awezalo kuwashawishi warudi kwenye njia sahihi na kusalia imara katika maisha ya kimonaki. [2, 70] Sasa kwa kuwa nimefahamu yale yanayotendeka miongoni mwenu, nimefurahi na pia nimehuzunika: Nimefurahi kwa afya na hali njema ya wasemaji wako wada, na kwa ndugu wanaoishi katika njia iliyo sahihi na wale waliofanya hivyo hapo zamani, kwa unyenyekevu mtakatifu, kwa uvumilivu mwema na kwa maisha yanayomfurahisha Mungu; Niliwahuzunikia wale waliopotoka kutoka njia na kukimbia, ingawa wameitwa kurudi. Bwana awahifadhi zaidi na zaidi, na awaimarishe zaidi na zaidi katika utimilifu wa mbio za maisha yenu ya kweli ; na kwa wale waliopotea njia, nitawaambia maneno yafuatayo ya Nabii: *'Ewe mwana wa Adamu! Kwa nini unapenda ubatili na kutafuta uongo?'* (Zab. 4:3), – mkitafuta kutimiza matakwa yenu wenyewe, mkiongozwa na tamaa zenu, bila kuweka mbele ya macho yenu hofu ya Mungu, wala hukumu isiyozimika, wala moto usiozimika, wala giza kuu, wala kusaga meno na Tartarus ya kutisha isiyoweza kufikirika, bali kwa ujasiri na ukaidi, hivyo kwa udanganyifu na kwa upuuzi mnamhukumu Mungu katika matendo yenu ya upotovu. Mtasahau hukumu zake kwa muda gani? Mtakuwa hamjajihisi kuungama kwa muda gani? Mtakuwa mnajificha nyuma ya ushauri wa uovu katika roho zenu kwa muda gani, mkibuni visingizio vya dhambi zenu na kujihusisha na matumaini ya bure? – Inuka, hatimaye, kutoka kwa anguko lako; fukuza giza lililokuzunguka; maliza tamaa zako za kichaa. Unamkimbia nani? Unageuka mbali na nani? Je, si kutoka kwa Roho Mtakatifu, Ambaye mlimpokea siku ya ukombozi wenu? – Lakini inatosha kwa sasa. – Msiendelee katika hili; msimpe shetani sababu nyingine ya kushangilia juu yenu; acheni kumfurahisha adui wenu. Mpeni Bwana aliyetupenda; mpokee Bwana aliye barikiwa mioyoni mwenu; naye, akiwa mwenye huruma yote, atawasamehe yaliyopita kwa ajili ya unyenyekevu wenu. Basi, nawasihi na kuwataka, kirekebishe makosa ya roho zenu, imarisheni misingi ya mioyo yenu, na kukusanye mawazo yenu yaliyotawanyika. Kumbukeni viapo vyenu. Baada ya kuvitoa, hata kama moto na upanga vingewatishia, hata kama mateso na dhiki vingekuwa mbele yenu, haikupaswa kamwe kupotoka kutoka kwavyo; lakini, kwa ajili ya jambo dogo—tamani zenu mbaya—mkiwa mmeacha Agano la Kimungu na viapo vyenu vitakatifu, mliruka kama ndama waliochomwa na mchwa na mkaingia katika maeneo yasiyo na maji na yasiyovukika; mkakaa katika kijiji, mkafunga ndoa na wake na waume wa kidunia, na mkaula na kunywa kana kwamba ni karamu. – Ni matunda ya aina gani yanaweza kutokea kutokana na mbegu kama hizo?! Lo, mimi mnyonge! Laiti ardhi ingenimeza. – Sasa ndio wakati wangu wa kusema, pamoja na Nabii: *'Milima ianguke juu yangu, na vilima vininifunika'*, *mimi* asiye na sheria na mwenye dhambi (Hosea 10:8). Kwa maana wale niliowazaa wameacha sheria za Mungu, wamechafua miili yao, wamehujumu usafi wao, wamekataa kutii, na wamekuwa mcheko kwa mashetani. Je, Shetani hawaongozi wale wanaomtii huku na kule, na kisha hawawali kupitia kinywa cha dhambi? – Lakini hebu tuje hapa angalau ili tufanye tafakari, turudie akili, tujitathmini, kuchunguza hila za adui na upuuzi wetu wenyewe, tujiseme mabaya, tujinyenyekeze, tuungame, tufanye toba, na hatimaye turudie taratibu maisha yetu ya zamani yaliyo mema. Njooni sasa! Nawasihi nyote mnaosimama katika nyumba ya Bwana, katika viwanja vya Mungu wetu! Simameni kwa ujasiri, tembeeni kwa uthabiti, na mtii kiongozi wenu na viongozi wengine miongoni mwenu. Yeyote anayewakataa ananikataa mimi, na yeyote anayewakubali ananikubali mimi—au tuseme, si mimi, bali Mungu, ambaye kwa ajili yake mimi ni kama nilivyo, na ninyi ni kama mlivyo.

141. Anahimiza mtu kuweka kando hoja na mapenzi yake mwenyewe, na kujikabidhi kwa imani kwa mwongozo, ili kupata mafanikio ya kudumu katika maisha anayopaswa kuishi

141. Anatusihi tuache hoja zetu na matakwa yetu, na kujikabidhi kwa imani kwa mwongozo Wake, ili tufanikiwe kwa mafanikio ya kudumu katika maisha tunayopaswa kuishi. [2, 71] Tukiangalia mashambulizi yanayotupigiwa kutoka pande zote, naweza kusema kwa maneno ya Mtume: 'Kweli*, "kijiti mwilini", "mjumbe wa Shetani" amepewa* sisi*, ili tusije tukajivunia'*, bali tupate kujinyenyekeza, tukiongozwa, na kujificha chini ya mkono mkuu wa Mungu, kama wale wasioweza kuokolewa kwa njia nyingine. Wakati, kwa bidii yote,

tunapodhibiti fikra zetu za uasi na kujitambua kuwa ni wanyonge kabisa, wasioweza kufanya lolote tunalopaswa kufanya bila msaada wa Mungu, kupitia upatanishi wa yule anayetuongoza, awe yeyote awe yeyote: basi Malaika atashuka katika vilindi vya tamaa zetu, kama ambavyo hakuwahi kushuka hapo awali katika vilindi vya Babeli, atatoa moto wa tamaa kutoka mioyoni mwetu na kuleta katika roho zetu – kama upepo wenye unyevunyevu – zawadi ya usafi. Kwa hiyo, tujinyenyekeze; chini na hoja zetu, chini na macho yetu; na akili zetu zinambe; na tazama, rehema za Mungu anayewapenda wanadamu ziko karibu. – Mtu asijivunie, asidanganye, asiye mwaminifu, anayebariki kwa midomo yake ilhali moyo wake uko mbali, kama ilivyo kwa wale wanaofuata asili yao na akili zao wenyewe tu. *'Mtu asitafute yaliyo mema kwake, bali yaliyo mema kwa jirani yake'* (1 Kor. 10:24). Tukeni wawazi kabisa, wakweli kabisa, wana wa kweli kabisa; tutembee kama watoto, kama ndugu, kama warithi-wenza; tusikubali chochote kitakachoweza kuleta madhara kwa wenzetu, wala tusiruhusu makosa mapya yoyote.

142. Anatualika tufurahi kwamba tunaishi maisha ya umaskini, yaliyojaa uhaba na huzuni, kupitia kazi za kujinyima, baada ya kuachana na vitu vyote vya kidunia; kwani hii ndiyo njia ya uhakika ya kufikia urithi wa Ufalme wa Mungu

142. Anatualika tufurahi kwamba tunaishi maisha ya umaskini, yaliyojaa uhaba na huzuni, kupitia kazi za kujinyima, baada ya kuachana na vitu vyote vya kidunia; kwani hii ndiyo njia ya uhakika ya kupata urithi wa Ufalme wa Mungu. [2, 72] Ingawa inaweza kuonekana kuwa ni ujasiri kupita kiasi, nitawaambia kwa maneno ya Mtume: *'Furahini katika Bwana daima; tena nasema, furahini'* (Fil. 4:4). Kwa nini? Kwa sababu mnatenda kazi ya Mungu, kwa sababu mmepokea maisha ya kimonaki, kwa sababu mnatumikia sheria ya utiifu na kuitimiza siku baada ya siku, mkiteseka, mvumilie taabu, mkaishi kwa umaskini, na mkaomboleza— iwe ni kwa kufunga, mafungo, kulala ardhini bila godoro, katika kazi ngumu na uchovu, katika majukumu ya utiifu wenu, katika kuzuia mapenzi yenu, katika amri zisizotabirika, katika kutokuoga, katika kuvaa nguo za chakavu, nguo na viatu vilivyochakaa; ningeongeza – katika adhabu na kufukuzwa kanisani, na zaidi ya hayo, – katika mateso yasiyoisha, msukosuko, michubuko, kana kwamba ni miba na mishale, ikitupiga kwa kuonekana na kwa siri kutoka kwa mashetani – iwe ni kupitia uzinzi, uvivu, ulafi, mabadiliko ya mawazo na matamanio, au tamaa nyingine nyingi zisizohesabika. – Hivyo basi, hukumu ninyi wenyewe, kama nimetenda vyema niliposema: *'Furahieni daima*'. Hakika, ndugu zangu! Mmekuwa baraka, na barikiwa mara tatu, kwa kuvumilia haya yote kwa ajili ya Mungu, mkiwa mmechagua hili na kulikumbatia. Na nini kinachofuata kutokana na haya? – Katika enzi ijayo, ukweli na wingi wa amani, uzima, furaha na pumziko la milele, kupokewa kama wana na urithi wa Ufalme wa Mungu vitang'aa katika mioyo yenu: kwa maana mmetafuta na mnaendelea kutafuta vitu hivi kwa hekima, kwa njia ya kupongezwa na kwa njia ya kimungu – mkiwa mmeikataa dunia na yote yaliyo ndani yake, mkiwatenga wazazi, ndugu, jamaa, marafiki na watu wengine, mkiwa mmeacha nyuma miji yenu, vijiji vyenu, mashamba yenu, nyumba zenu na nchi zenu za asili, na mkishikamana na Mungu mmoja, Bwana na Mfalme wa Utukufu, Bwana mwema na aliye barikiwa zaidi, mkifanya kazi kwa ajili Yake, mkisimama mbele Yake, mkimtumikia, mkimwimbia Yeye bila kukoma; wala hamna mawazo ya baba wala mama, wala wasiwasi wa mke au watoto, wala hamjali kuhusu watumishi wa kiume na wa kike, wala hamna wasiwasi juu ya utajiri na mali, wala mizozo juu ya vyeo na utofauti, wala hamjajishughulisha na karamu za kifahari na divai inayong'aa, wala raha nyingine zozote za kimwili, – wala kwa chochote cha kidunia na cha kupita, bali kwa maisha yanayomfurahisha Mungu peke yake na kwa urithi wa baraka za milele zilizowaahidiwa mbinguni. Je, si inafaa basi, kwamba Mungu akupende? Je, si inafaa kwamba akuite watoto wake? Je, si sawa kwamba siku hiyo aseme kwenu: *'Njooni, baraka wa Baba yangu, urithi uliotayarishwa kwa ajili yenu tangu mwanzo wa ulimwengu'?* Haya ndiyo matendo yenu, hizi ndizo tamaa zenu, hizi ndizo matumaini yenu! – Kwa hiyo nasema tena: *'Furahi siku zote*'.

143. Analinganisha maisha ya kujinyima na mbio uwanjani, na anatoa maelekezo ya kina jinsi ya kukamilisha mbio hizi kwa mafanikio na kupokea zawadi

143. Analinganisha maisha ya kujinyima na mbio za uwanja wa michezo, na anatoa maelekezo ya kina kuhusu jinsi ya kukamilisha mbio hizi kwa mafanikio na kupokea zawadi. [2, 76] Mapambano yetu ya kiroho ni kama mbio uwanjani, kama Mtakatifu Paulo alivyoeleza (1 Kor. 9:24). Lakini katika muktadha huo, mbio hizo zinafanyika katika eneo dogo na kwa kipindi kifupi. Hata hivyo, katika mapambano yetu ya kiroho, njia yake inaanza duniani na kuishia mbinguni, na muda wake ni maisha yote, ambayo mwishoni mwake washindi hupewa taji. Shindano letu linaangaliwa na maelfu na makumi ya maelfu ya Malaika Watakatifu – huku

Bwana wa wote, ameketi juu ya kiti chake cha enzi kisichoweza kufikiwa, kama mpangaji wa shindano hili – na wapinzani wetu ni mashetani wabaya, wanaotafuta kwa kila njia kuweka vikwazo katika njia yetu, kutuangusha na kutuangamiza. – Kwa kuzingatia haya, mnaweza kujionea wenyewe jinsi tunavyopaswa kuwa waangalifu na wa makini, wenye bidii na wasiopumzika, ili tusianze tu mbio vizuri, bali pia tuzimalize. Kuanza tu hakutatuzaidia chochote isipokuwa, kwa nguvu za ujana na uvumilivu wa kiume, tusonge mbele; lakini hata hili bado halimaanishi ushindi isipokuwa, kwa shauku na azimio lile lile, tuvumilie hadi kufa kwenyewe, hata kama maisha yetu yataongezwa kwa muda mrefu sana. Basi, ndugu na baba, tusimame imara tena na tena; tuendelee mbele zaidi, tukitafuta msaada na nguvu kutoka juu kwa Mungu anayewapenda wanadamu, ili tuweze kusimama imara na kufikia kwa mafanikio mstari uliowekwa au lengo. Neno la Mungu limetuwekea mbele yetu kazi kuu yenye ugumu mkuu, likiahidi furaha na utukufu usioelezeka kwa wale wanaokimbia vyema na kushinda, huku likitishia hatima mbaya na ya kutisha zaidi kwa wale wavivu na wasiojali, ambao ama hubaki wamesimama au husimama mbele ya vikwazo na kupotoka makusudi kutoka kwa njia. – *'Ye nazo masikio ya kusikia, wasikie*,' asema Bwana. Sikieni hili basi, watoto wangu, na mwangalie: kimbieni kwa nguvu, na kuwa macho, mkijua kwamba mashetani wa ujanja daima wako tayari kusimama njiani mwetu na kuweka kikwazo mbele yetu. Jueni kwamba hakuna anayeweza kutumikia vyema isipokuwa ajiondolee mzigo wote unaomvuta chini, akibaki na ngao ya imani pekee – ninaposema hivi, sikuungi maanani ni kuachana tu na mali za kidunia, bali pia kuondoa utofauti wa ndani wa mawazo na tamaa za kidunia. Katika mapambano yetu, hakuna anayeweza kufanikiwa isipokuwa awafunze miili yao kuridhika na chakula na vinywaji vichache; isipokuwa, badala ya mafuta, wajipake kwa uthabiti na uvumilivu usiochoka; isipokuwa wapitie, kana kwamba ni mazoezi ya kimwili, majaribu na mazoezi yanayohitajika kabla ya kupokea schema. Hata hivyo, katika safari hii, hakuna anayepaswa kuzuia watawa wenzake, wala kuwa wivu nao, wala kuwashtaki kwa uwongo; bali lazima wawezeze nia na macho yao yakiwa yameelekezwa kwa Mungu, wakijifunza jinsi ya kufanikiwa kufika mwisho wa mbio, wakiongeza juhudi juu ya juhudi, shauku juu ya shauku, na msukumo juu ya msukumo, bila kutazama kulia wala kushoto, bila kujali sifa, wala kubembelezwa na kiburi, wala kukata tamaa mbele ya uchovu, vikwazo na mashaka, wala kukatishwa tamaa na vizingiti, ili, baada ya kutimiza yote kwa njia ya kiungu, kwa unyenyekevu, kwa undugu na kwa uaminifu, tukikamilisha mbio hizi kwa mafanikio, tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya kupokea zawadi iliyoahidiwa kutoka kwa Bwana wetu.

144. Tuwe na shauku kwa kila wema, na tujilinde dhidi ya yote yaliyo mabaya, hasa yale yanayoonekana kuwa mema

144. 1) Tujitahidi kwa kila wema, na tujikinga dhidi ya yote mabaya, hasa yale yanayoonekana kuwa mema. – 2) Adui ana mitego mingi. Njia bora ya kuzitambua ni uchunguzi wa mawazo ya mtu. – 3) Mtu anapaswa kujihami dhidi ya kila tamaa kwa kuipambana na kinyume chake. Njia ya kupambana na wivu inatolewa kama mfano. – 4) Tunahimizwa kuzingatia ustaarabu katika mambo yote. [2, 77]

1. Njoo, tukichochewa na tamaa ya wema wa wote; tukumbatie shauku kuu ya wokovu; sote tufanye kinachofaa, tutamani kilicho sahihi, na kutafuta kinachonufaisha—wajana na wazee, wanaoanza na wazee kwa pamoja; tuujitakase kutoka kwa kila uchafu wa mwili na roho, tujifanye vyombo vya uteuzi, tukitengeneze utakatifu katika roho, tukiepuka nyenzo za dhambi, tusiruhusu kiburi, kutotii, tamaa za mwili, utamu wa kimwili, na kujitahidi kujijenga kwa sifa njema – unyenyekevu, utiifu, usafi na upendo wa kindugu; tuondoe mbali mioyoni mwetu tamaa za kimwili na za hisia, na tukomeshe urafiki wowote unaoziruhusu, si tu na wale walio nje yetu bali hata ndani yetu – ninachomaanisha ni kwamba hatupaswi kumpenda ndugu mmoja kuliko mwenzake: kwa maana upendo wa namna hiyo ni wa udanganyifu na unachukiza kwa Mungu; kwa nje unaonekana wa kindugu, lakini kwa asili yake ni wa kishetani.

2. Unajua ni mitego mingapi shetani ana na jinsi nyavu zake zilivyofumwa kwa ustadi – na kwamba hakuna anayeweza kuokolewa kutoka kwake isipokuwa kwa kukiri mawazo na tamaa, kwa imani kwa baba yake wa kiroho, pamoja na unyenyekevu na utiifu. Wale wasiotembea njia hii hushuka, na wameshuka hapo awali, kama tunavyosoma; lakini wale wanaofuata sheria hii wamekuwa taa zinazong'aa duniani, wakiwa wametoroka giza la dhambi na shetani, na wakiwa wameshinda kwa kuyatesa tamaa zao.

3. Basi nawaomba, kwa ajili ya upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo, mwe na hekima kwa ajili ya wokovu wenu wenyewe. Yeyote anayeteswa na tamaa yoyote lazima aingie katika mapambano dhidi yake—dhidi ya wivu, kwa mfano, mapambano dhidi ya wivu—yaani, chuki kwa utukufu wa dunia hii unaopita—kwa sababu tamaa hii hutokana na hamu ya kujionyesha kuwa bora kuliko jirani yake kwa namna fulani: iwe

ni katika uchangamfu wa akili, au katika kuimba zaburi kwa sauti tamu, au katika kusoma kwa raha, au katika uwezo mwingine wowote, iwe wa kiroho au kimwili; na mara inapowaka, huwaka kwa moto wa polepole, ukituchosha na kututeketeza. Lakini kwa kuwa sisi ni viungo vya kila mmoja—kwa maana sisi sote ni mwili mmoja—tu furahiane pamoja, tukichukulia kuwa ni vyetu vyote vile vinavyowatofautisha wengine; kwa maana mmoja anapojitokeza kwa jambo moja, mwingine kwa jingine, na wa tatu kwa jingine tena, lakini wote ni mwili mmoja wa udugu, basi kupitia yote haya udugu huu unajitokeza na kuwa mkamilifu kabisa, heshima yake ikienea kwa kila mmoja: mmoja ana sauti ya kupendeza, wakati wewe una sauti kubwa; mmoja anasoma kwa uwazi, wakati wewe unaelewa haraka kile kinachosomwa; mmoja ni mwerevu zaidi, wakati wewe una uwezo zaidi wa kushughulikia mambo; mmoja ni muhimu zaidi katika kupanga kazi, wakati wewe uko tayari zaidi kutii; na yule wa pili ni bora zaidi kuliko yule wa kwanza, kwa maana kile kinachoonekana kuwa kitu kabla ya kuwa hivyo kwa kweli si kitu chochote. Melodi, au muafaka, au kusoma, au kasi, au uandishi wa kupendeza, au muziki, ni nini ikilinganishwa na unyenyekevu na utiifu uliobarikiwa na mzuri zaidi, na wema na urahisi, kabla ya upole na wema, kabla ya fadhili na uvumilivu, kabla ya upendo wa Mungu na maombi ya dhati, na kabla ya fadhila zingine, ambazo upataji wake ni suala la hiari na bidii—hata kama mtu angekuwa hana sauti, hawezi kuimba, msomaji duni, anayetetemeka ulimi, mwenye macho yaliyopinda, mchafu sura, au kiwete. Hivyo basi Mungu wetu mwenye neema amefanya wema wa wema upatikane kwa urahisi na kufikiwa na sisi sote, akiufanya utegemeze siyo faida za kimwili bali katika mwelekeo wa roho, ambapo huimwa, hukua, na kufikia ukamilifu.

4. Tujitoshe na tulicho nacho, tukifurahi pia kwa yale kila ndugu yetu anayo, tukishikamana na kuishi kwa mpangilio wote kulingana na Mungu. Ndugu zangu, mnaona kwamba idadi yetu inaongezeka; na ni muhimu kwamba kila kitu miongoni mwetu kiwe na mpangilio mwema: maana ikiwa hata kitu kidogo kitapotea kutoka katika mpangilio wake unaofaa, mwili mzima wa udugu hutikisika na kutetemeka, ukipoteza uzuri wake wa wema, kama inavyotokea na katika kila jumuiya nyingine. Kwetu sisi, tuliokusanyika kwa umoja katika jina la Bwana wetu Yesu Kristo na kuishi kwa mpangilio wa makao ya Kimalaika, mpangilio kamili katika mambo yote ni hitaji la dharura – kwa kusema hivyo namaanisha kwamba tunapaswa kuimba na kuomba, kusimama na kubadilishana nafasi, kukaa na kusimama, kulala na kuamka, kushuka na kupanda, kunyamaza na kusema, kula na kunywa, kuingia na kutoka, kuuliza na kujibu, kukusanyika na kutawanyika, kutafuta na kutoa, kutumikia na kutumiwa, kuweka na kushika, kuvaa na kuvua, kuvaa na kuvua viatu vyetu—yote haya hufanyika waziwazi miongoni mwetu kila siku. Wakati utaratibu unadumishwa katika haya yote, basi udugu wetu wote huonekana kama bahari tulivu: ingawa inasogea, mawimbi yake ni tulivu, kana kwamba yamevurugwa na Roho Mtakatifu. Lakini pale, kwa kupuuzia, vurugu zinapoingia, basi huwa, kana kwamba, imechochewa na upepo mkali na dhoruba, na mawimbi hutetemeka na kuchafuka. Je, si hivi tunavyoona wakati kelele, mngurumo, vicheko na gumzo vinapotokea miongoni mwenu – kama ilivyotokea hivi karibuni wakati wa ugawaji wa Agiasma Takatifu na wakati wa kutoka kwenye chumba cha kulia, ambapo madekani wanne walishindwa kwa shida kurejesha mpangilio unaofaa miongoni mwenu? – Si hivyo, watoto wangu na ndugu zangu, si hivyo. Mnajua kinachosemwa kuhusu mapenzi ya Mungu: kwamba si tu *'memu'*, bali pia *'kamilifu'* na *'yanayompendeza'* (Warumi 12:2), kwa ajili ya wengi. – Hata hivyo, nimeyasema haya si ili kuwakemea, bali kama ukumbusho wa yaliyotokea hapo awali, ili matukio kama haya yaepukwe siku zijazo. Bwana wa amani na Mungu wa faraja yote, anayewasimamia vitu vyote mbinguni na duniani kwa mpangilio kamili, awape nguvu na uwezo kwa kila kazi njema na jitihada, kwa kila amani na umoja wa nia, kwa kila mpangilio na utulivu, katika upendo wa dhati kwa kila mmoja, ili siku ya kufunuliwa Kwake tuonekane kuwa miongoni mwa kundi la Watakatifu na umati wa watakatifu, pamoja na Watakatifu wote waliompendeza tangu zamani.

145. Maisha ya uvumilivu katika utiifu wa pamoja; huu ni mateso ya kweli

145. Maisha ya uvumilivu katika maisha ya kimonaki ya jumuiya; huu ndio ushuhuda wa kweli. [2, 78] Jilindeeni dhidi ya njama za uovu, matakwa ya kibinafsi ya majivuno na ukiukaji hatari wa kanuni za monasteri, mkifuata katika mambo yote sheria iliyotolewa kwetu na Mababa Watakatifu; kwani kile kilichoanzishwa kwetu hakikuwekwa ovyoovyo, bali baada ya kila kitu kujaribiwa tangu enzi za kale, kwa bidii na jasho kubwa; na kile kilichoanzishwa kimewekwa hivyo kulingana na mahitaji na kiini cha mtindo wetu wa maisha ya kimalaika, na kuwapinga wale wanaofasiri amri za Bwana kwa njia tofauti. Basi, endeleeni katika kazi yenu njema na tembeeni hadi mwisho katika njia ya Bwana, mkijipaka mafuta ya upole na uvumilivu, na kuvumilia kila aina ya taabu za kujinyima, ambazo kwa ajili yake furaha kubwa ya baraka za

milele imetayarishwa. Basi, taabu hizi ni zipi? Hayo hasa mnayovumilia kila siku: maombi ya usiku na kuimba zaburi, kazi za mikono, kula na kunywa kwa kiasi, kutekeleza wajibu mmoja baada ya mwingine kwa mpangilio, adabu katika kusimama kanisani na katika mpangilio wa mkesha, katika mienendo, katika mavazi, katika viatu, katika vifuniko vya kichwa – huzuni zinazotokana na uhaba, kwa kupuuzwa, kwa dharau na mambo yote kama hayo. Na Wazee Watakatifu wengi wanashuhudia kweli hili—Mtakatifu Basil Mkuu, zaidi ya wote, anashuhudia—kwamba hali ya utiifu ni shahada ya kweli. – Lakini tafakari, tunapata faida gani kutokana na hili? Na ni thawabu gani inatusubiri kwa ajili yake? – Vya taji visivyokwisha vya haki, urithi wa Ufalme wa Mungu, kupokewa kama wana, kutokuoza, kutokufa, na kila furaha nyingine isiyoweza kufikirika. Ndugu zangu, kwa kuwa tuna ahadi hizi, vumilieni tena na tena kazi ngumu ya kujinyima mliyo nayo mbele yenu, msitishwe na kukwaa kwa wengine mara kwa mara, wala msianguke moyo kwa taabu na huzuni mnazokutana nazo, kwa ajili ya maisha yetu kulingana na Mungu: kwa maana tukihuzunika hapa, hatutafurahi siku ile; tukivumilia taabu na kulia hapa, hatutapata upana na furaha katika enzi ijayo. Lakini kadiri tunavyohuzunika na kuomboleza hapa, ndivyo tunavyoshinda na kuteseka zaidi, ndivyo faraja tutakayopata huko itakavyokuwa kubwa zaidi: badala ya huzuni tutapokea furaha, badala ya umaskini, utajiri; badala ya mali kidogo za kidunia – hazina nyingi mbinguni; badala ya magonjwa ya mwili, afya ya kiroho; badala ya kuacha dunia nyuma, wito wa Bwana kwake mwenyewe: kwani itakuwaje kwetu, na furaha yetu itakuwa kubwa kiasi gani, tutakaposikia ile sauti yenye baraka ikilia na kusema: *'Njoo, wewe uliyebarikiwa na Baba yangu; urithi wako, uliotayarishwa kwa ajili yako tangu kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu'* (Mathayo 25:25). Kwa nini, ikiwa ingetuhitajia kufa kila siku kwa ajili ya upendo wa Kristo, tusipendelee hili na kujisalimisha kwa kupigwa, kuchomwa, kukatwakatwa vipande, na kuvumilia kila aina ya mateso, kama vile mashahidi watakatifu walivyovumilia? Maana haikuwa jambo moja ambalo waliitwa kupenda na kuthamini, na jambo lingine ambalo sisi tumeitwa; lakini sisi tuna jitihada moja na tamaa moja, kwa kuwa kwa asili sisi ni kitu kimoja—viumbe wa Mungu, tulioletwa duniani kwa kusudi moja: kumtukuza Mungu kwa kutimiza amri zake takatifu; ilhali kukatwa viungo, kumwaga damu, na mateso ya wakandamizaji havijatokea kila wakati na kila mahali. Tumetangazwa kuwa na haki ya kuanza kitendo hiki cha kweli cha maisha ya heshima kwa utiifu, na sisi tunajitolea kwa njia tofauti: badala ya kukatwa viungo, tunakatakata mapenzi yetu wenyewe; badala ya kumwaga damu, tunatupa mawazo na tamaa za dhambi; badala ya mateso ya udhalimu, tunavumilia mashambulizi ya mashetani na uadui wa ulimwengu; ndiyo maana, kwa tumaini lisilo la bure, tunatazamia kwa hamu kushiriki mahali pamoja na mashahidi watakatifu katika enzi ijayo.

146. Wakati wa tetemeko la ardhi, mnatukumbusha kutetemeka kwa mbingu na ardhi siku ya mwisho na mtoa mafundisho yanayolingana na hili

146. Wakati wa tetemeko la ardhi, unatukumbusha kutetemeka kwa mbingu na ardhi Siku ya Mwisho na unatoa maelekezo yanayolingana na hili. [2, 79] Baada ya tetemeko la ardhi tulilolipata jana, hakuna kinachofaa zaidi kwetu kulijadili kuliko tukio hili lenyewe, yaani: nini kinachosababisha na kwa madhumuni gani hutokea? Miongoni mwa Wagiriki, wengine husema jambo moja, wengine jambo lingine; lakini Daudi mtakatifu anatuelimisha hili anapomzungumzia Mungu: *'Anatazama dunia, nayo hutetemeka; anagusa milima, nayo hutwika moshi'* (Zab. 103:32). Kama vile bwana anavyomtazama mtumwa wake kwa jicho la hasira, mtumwa huyo hutetemeka: ndivyo Bwana wa kweli wa wote na Muumba, Ambaye mbele Yake viumbe vyote husimama kama watumwa na watumishi wa kike, anapotaka kuonyesha ghadhabu Yake ya haki juu yetu kwa ajili ya dhambi zetu, kwa jicho la uwezo Wake linaloona yote Anawatazama viumbe Wake kwa tishio na *'kuwafanya watetemeke'*, ili sisi, tukijaa hofu na kutetemeka kama watumwa waliojiletea ghadhabu, tujihifadhi safi na kugeukia utimizo wa amri Zake. – Tazama, ndugu zangu, jinsi uwezo Wake ulivyo wa kutisha! Hivyo ndivyo mwonekano wa ghadhabu Yake, na ukali wa hasira Yake! Na kama yale ya sasa ni makubwa na ya kutisha hivi, yatakuwaje yajayo mwishoni mwa mambo yote? Kwa maana Yeye mwenyewe anazungumza kwa tishio: *'Nitayatikisa tena mbingu na nchi'* (Hagai 2:7), akionyesha asili ya kipekee ya tukio hilo. Ni hofu gani itakayoonekana, na ni tetemeko gani litakuwepo, wakati dunia itakapowatoa wote waliokufa tangu mwanzo wa wakati, wakati mbingu zitakapojikunja kama kitabu, nyota zitakapodondoka, viumbe vya mbinguni vitakapobadilishwa, na sauti ya tarumbeta ya Malaika Mkuu itakapomwalia wote wanaoishi duniani, wakati Mungu wetu Yeye mwenyewe atakapokuja kwa utukufu, akiwa na maelfu kwa maelfu na makumi ya maelfu ya malaika, malaika wakuu na majeshi ya mbinguni wakitembea mbele ya uso wake, wakati viti vya enzi vitakapowekwa mahali pake, kiti cha hukumu kitakapowekwa, na Jaji na Bwana asiyeharibika atakapofichua yote yaliyofichika, yote ambayo tumepitia. Wakati, baada ya yote haya

kukamilika kwa kupepesa kwa jicho, hukumu kuu na ya kutisha itatamkwa, ikiwaita wenye haki katika Ufalme wa Mungu na uzima wa milele, huku ikiwatuma waovu katika moto wa milele, katika giza totoro, katika shimo kuu la kutisha la kuzimu, katika Tartarus ya giza, kwa minyoo isiyolala, kwa kusaga meno na mateso mengine yote ya kutisha? Nani awezaye kuvumilia haya yote, ndugu zangu? Nani awezaye kustahimili hofu na vitisho kama hivi! Nani awezaye kusimama imara mbele ya tukio hili kubwa na la kustaajabisha! Kuona mbingu zikipasuka, dunia ikitetemeka, umati wa Malaika na Bwana Mwenyewe, Mungu, akija juu ya mawingu kuuhukumu ulimwengu wote!!! – Hata hivyo, tukio hili lililosubiriwa kwa muda mrefu haliko mbali, bali liko karibu: Mhukumu amesimama mlangoni! – Tazama, Mlezi! Toka kumlaki! – Lakini ikiwa tuna taa angavu za utakatifu na mafuta ya rehema na upendo ya kutosha, sisi ni wabarakwa; tutamlaki Mlezi kwa furaha na kuingia katika jumba lake. Lakini, kama sivyo, tutakataliwa mbali na milango hiyo, ambayo haitatufungulia tutakapogonga, kwa sababu tumefanya maovu, tumepepesuka na kulala usingizi, na kujidhihirisha kuwa hatuko tayari. – Kwa hiyo, ili hili lisitutokee, sisi tulioko usingizini tuamke kutoka kwa usingizi wa uzembe; sisi tulio wavivu tainuke kutoka kwa kukata tamaa; Wabainishe akili wale waliolevywa na mawazo ya aibu, tusafishe roho zetu, zilizochafuka na tamaa zetu zisizofaa, na tuimarishe mioyo yetu kwa imani thabiti, kwa ajili ya wale ambao mioyo yao imetetemeka kwa kuwa na nia mbili, kutokuwa na msimamo na tamaa mbaya. Basi, sisi ambao tayari ni wema, tuwe wema zaidi; sisi ambao tayari tumeangaziwa, tuangaziwe zaidi; sisi ambao tayari ni watakatifu, tuwe watakatifu zaidi; sisi ambao tayari ni wenye bidii, tuwe wenye bidii zaidi; sisi ambao tayari ni wenye wema, tuupende zaidi utendaji wema; sisi ambao tayari ni wenye hekima kwa unyenyekevu, tuwe wanyenyekevu na wenye hekima zaidi; sisi ambao tayari ni watiifu, tuwe watiifu zaidi; tutafanya yote yaliyo mema na kutimiza kila amri, ili tuweze kustahili kuingia katika jumba la Bwana arusi wa roho zetu kwa ajili ya furaha ya milele.

147. Tutastawi zaidi na zaidi katika kila wema, tukijitahidi kwa bidii na kuepuka yote maovu, na kujipamba kwa matendo ya maisha ya kimalaika, tukifuata mfano wa Mababa Watakatifu na katika tumaini la ahadi kuu

147. Tutazidi kuendelea katika kila wema, tukijitahidi na kuepuka yote maovu, na kujipamba kwa matendo ya jumuiya ya malaika, tukifuata mfano wa Baba watakatifu na katika tumaini la ahadi kuu. [2, 80] Tusiweze kuona aibu kwa matendo tuliyoyatimiza tayari kwa vitendo vyetu vya sasa; kama vile tumekuwa tumianza tu, tuitimize kwa bidii kila wajibu na tuzishikamane na kila wema, tukipokea nuru juu ya nuru na kupaa kutoka utukufu hadi utukufu: hili hufikiwa kupitia mwenendo wenu mwema katika mambo yote, mnapovaa vazi la unyenyekevu, mkipambwa kwa utiifu, mkiwa na upendo unaotenda na upole, mkiepuka matakwa ya kibinafsi na anasa za nafsi—ambazo huzalisha kifo, udanganyifu, kiburi, na upendo wa utukufu—ambao unaangamizi wa haraka, na ambazo wote waliodondoka tangu enzi za kale hadi leo wameanguka katika uwanja huu wa utiifu. Sasa, mkiwa tayari mmesafishwa kutoka kwa miiba yote, magugu na mimea isiyotakikana, toeni matunda na mdhihirishe uzima mpya, mkijiepusha kuingiza chochote kutoka kwa nadharia za wale waliokanyuka, ili ninyi pia msiangukie hatima ileile. Kuwa waaminifu na watakatifu katika mambo yote; vumilieni matusi, unyenyekevu na dhuluma kwa furaha; nyote muonyeshe uthabiti katika mapambano kwa ajili ya yaliyo mema, kujidhibiti na uvumilivu: kwa maana katika haya kuna ujasiri wa maisha yaliyoishiwa kwa utiifu; na wote watakaovumilia yatawapewa taji la haki. Kama wale wanaowaka kwa upendo kwa Kristo na waliopimwa kwa majaribu na dhiki, vumilieni kwa ujasiri yote yale yanayowapata siku baada ya siku, na mfuate maisha ya dhahabu ya kweli ya mababu zetu, ambayo ndani yake hatutapata uasi, kiburi, upinzani, ukosefu wa adabu, matukano au machafuko, bali ambapo hali ya amani, ya kimalaika hutawala, ikipumzika chini ya pumzi ya Roho. Unajua kwamba ninachosema ni kizuri kweli; ikiwa ni kizuri, basi kinatamaniwa pia; ikiwa kinatamaniwa, kwa nini tusikipende, tusikitamani, na kujitahidi kukifikia?

148. Wema ni vigumu kuupandikiza ndani yetu, ilhali uovu unakubaliwa kwa urahisi zaidi

148. 1) Wema ni vigumu kuupandikiza ndani yetu, ilhali uovu unakubaliwa kwa urahisi zaidi. – 2) Njia ya wema ni kama kupanda mlima, ilhali njia ya dhambi ni kama kushuka kutoka mlima. – 3) Lazima tutazame juu na tusishuke katika mawazo ya kidunia. – 4) Tuna vipaji tofauti na mawazo tofauti; lakini tutapokea thawabu yetu kulingana na shauku na bidii yetu. – 5) Basi, tuvumilie kila aina ya uhaba, kutojisikia vizuri, taabu na huzuni kwa moyo mwema; maana hili ndilo jambo tulilokusudia kufanya. Lakini hii ndiyo njia ya uhakika ya wokovu. [2, 31]

5. Kwa kawaida huwa ni kwamba mtu anapozungumzia jambo la dhambi, baada ya kulitaja mara moja au mbili, huwachochea wasikilizaji wake kuelekea uovu. Hata hivyo, kwa upande wa wema, hata baada ya kuzungumza mara nyingi kuhusu yale yanayookoa, ni vigumu sana kuvutia umakini au nia ya mtu yeyote kuelekea kwake. Ni vigumu kiasi hicho kupandikiza wema katika asili ya mwanadamu; kinyume chake, uovu unakubaliwa kwa urahisi sana nayo.

6. Kutembea katika njia ya wema ni kama kupanda mlima: kuna juhudi, usumbufu na shida kiasi gani? Kinyume chake, njia ya dhambi ni kama kushuka mlima: ni rahisi, na vikwazo havionekani kwa sababu ya kasi ya maendeleo ya mtu. Kwa hiyo, katika njia ya wema, uangalifu maalum, mwongozo na tahadhari vinahitajika.

7. Hapa, mtu hapaswi kuwa na chochote cha kidunia au cha kupita akilini, bali kile tu ambacho ni cha mbinguni na cha milele, ikiwa tunataka kupanda badala ya kushuka. Kwa maana kama vile mtu anayepanda juu, akitazama chini, hupata giza aina fulani: ndivyo pia, kwa mtu ambaye, akiwa anapanda njia ya wema, anaweka fikra zake kwenye faraja za kidunia, jicho la roho hupata giza. Lazima tutazame juu, kwa maana huko ndiko Kichwa chetu – Kristo Bwana; huko ndiko hazina yetu na uzima wa milele. Tusichoke tunapopanda, wala tukate tamaa tunapoona urefu wa kupanda. Hatuwezi kufika mwisho kwa nguvu zetu wenyewe, lakini msaada wa Mungu na Upatanisho Wake viko karibu.

8. Tumeanza njia hii na tumestawi, na kila mmoja wetu, kulingana na shauku na bidii yetu, sasa anasimama katika ngazi fulani ya wema. Na tunatofautiana zaidi kati yetu kwa hali zetu za kiroho kuliko kwa mwonekano wetu wa kimwili: kwa maana mmoja anapenda unyenyekevu na utiifu kwa shauku zaidi, ilhali mwingine anayapenda kwa kiasi kidogo; au mmoja anajitokeza kwa kipaji cha upendo kwa jirani yake, wakati mwingine akijitokeza kwa uangalizi wenye bidii kwa wengi, iwe kupitia majukumu ya mikono, au kupitia kazi shambani na nyumbani, au kupitia kukidhi mahitaji ya watu—kama vile, kwa mfano, msimamizi, mhifadhi wa mavuno, mhudumu wa chumba cha kulia, mtengenezaji viatu, mshonaji, na wengineo. Kila mmoja wetu anatembea katika njia ya Bwana, na njia hii inamwongoza kila mmoja wetu hadi taji zisizoharibika.

9. Basi, tuvumilie kwa subira na unyenyekevu kazi ngumu, taabu na shida za kazi yetu, machozi na kufunga, kuimba zaburi, pamoja na baridi, ubora duni wa mavazi na viatu vyetu, na usumbufu mwingine. Mungu ni shahidi wangu kwamba siangalii hili kwa upuuzi; nawahurumia, nawafurahia, na kadiri niwezavyo, ninajitahidi kuwapatia amani nyote. Lakini ninyi wenyewe mnaweza kuona kwamba si kazi ndogo kuwavisha, kuwavisha viatu na kuwafariji wengi hivi. – Hata hivyo, hii ndiyo hasa sababu tuliyojiunga na utume huu: ili kuishi njaa, kiu, uchi, na umaskini kwa ajili ya upendo wa Kristo, ambaye Mtume wa Kimungu mwenyewe aliishi katika njaa na kiu, katika baridi na uchi, na katika uhaba mwingine (2 Kor. 11:27); na si yeye peke yake, bali watakatifu wote *'walitembea wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na ngozi za mbuzi, wakiwa wahitaji, wateswa, wakitendewa vibaya… wakizurura majangwani na milimani, katika mapango na katika mashimo ya nchi'* (Ebr. 11:37–38). Ikiwa hii ilikuwa bahati yao, sisi tunaoweza kuishi tofauti, tutawezaje kufaa kupokea heshima sawa na yao? Hatuwezi. Lakini ikiwa mtu yeyote anajikuta akivumilia mojawapo ya taabu zilizotajwa, na afurahi kwamba amepewa sehemu katika maisha ya watakatifu. Hivi ndivyo kila mtu anavyopaswa kuona kila kitu na kukubali mambo yote kwa shukrani, kama zawadi kutoka kwa Mungu zilizotolewa kupitia wasimamizi Wake, bila kulalamika wala kuunguruma. Tukifanya hivi, tutabarikiwa, ndugu zetu, kwani kwa njia hiyo tutapewa pumziko mahali ambapo hakuna ugonjwa, uchovu, uhaba wala huzuni.

149. Anawakemea wale wanaonyenyekea vishawishi vya adui na wale wanaoanguka, na kuwahimiza kupinga, akiwapa tumaini la msaada wa Bwana

149. Anawakemea wale wanaokubali mapendekezo ya adui na kuanguka katika dhambi, na kuwahimiza wapambane na vishawishi hivyo, akiwapa tumaini la msaada wa Bwana. [2, 82] Mara tu uzembe unapopata mizizi, polepole huwavuta wale wasioujali hadi kwenye shimo la maangamizi. Mtu anapoanza kupata ugumu katika kutekeleza majukumu yake, akipinga wito wa utiifu na kukwepa kuyatimiza – hapo ndipo adui anampatia mawazo na vichocheo vya kutenda maovu, naye, kwa kujisalimisha, si tu ananguka mwenyewe, bali pia anapotosha wengine katika yale yale. Lo! Nini kinaendelea? – Shetani hushinda vipi? Tunawadhihaki vipi walinzi wetu, Malaika watakatifu? Tunajikabidhi vipi kwa adui, kwa kudhalilisha Mungu wetu mkuu, Mchungaji Mwema, aliyejitoa kwa ajili yetu kuwa kafara kupitia msalaba na kifo? Tutamtazamaje uso wake? Tutavumilije ghadhabu yake? Hakuna adhabu inayolingana na uovu wetu. – Wengine hufikia

Ufalme wa Mungu, ilhali sisi tunachukuliwa na mharibifu wa roho zetu. Wengine huonyesha ustamavu wa mashahidi, ilhali sisi tunateswa na anguko la waliotupwa. Wengine wanainuliwa mbinguni, ilhali sisi tunatupwa katika vilindi vya dunia. Wengine huweka mioyo yao katika kupanda ngazi za wema, ilhali sisi tunajiandalia kushuka kupitia ngazi za maangamizi. Je, hatutawahi kurejea fahamu? Je, hatutawahi kuamka? Naomba, tukimbilie kazi, tuanze kazi zetu, tutembee katika njia ya Mungu, tukiepuka sababu zinazopelekea kuanguka na kufanya yote yaliyo ya kimungu na ya wema: utii usio na masharti, bidii isiyokoma katika kazi za mikono, imani ya unyenyekevu na busara, ili kila kitu—kile kinachofanywa na kile kinachofikiriwa—kifunuliwe wazi katika toba; kukataa haraka mawazo machafu; na, punde tu shetani anaposhambulia, kusema: 'Ondoka machoni pangu, Shetani'—iwe anamvutia mtu kwa raha za uzinzi, au anachochea uapostoli, au anamwelekeza mtu kwenye uvivu, au anamjaza mtu ukosefu wa subira, au anachochea upinzani dhidi ya imani. Kwani yeye daima na kila mahali huweka mitego, huweka mizinga, na hachimba mashimo; hapalali kamwe, wala hawi mvivu; hatafuti chakula wala kinywaji, wala chochote kingine; ana kazi moja tu, mchana na usiku – kuharibu roho zetu. Hata hivyo, silaha yetu ya kwanza na kuu dhidi yake ni utambuzi wa mawazo kwa msaada na upatanisho wa Mungu. Basi, tusilegee na kujidhihilisha kwa kuanguka. Na awe na nguvu katika nguvu ya dhambi, awe na ujanja katika njia zake za kutushawishi kwenye uovu, awe na nia mbaya kiasili na mbunifu peke yake na mtenda wa maangamizi yetu – lakini tusimwogope: kwa maana baada ya Kristo, Mungu wetu, kuchukua mwili wetu na kuwa mwanadamu, alinyang'anywa nguvu, na sisi tunaimba: *'Silaha za adui zimeisha kabisa'* (Zab. 9:7), kwa sababu Bwana aliyemshinda ametupa nguvu ya kukanyaga kichwa chake. Tukiwa tumetia nguvu kwa imani, tumchukulie kuwa si zaidi ya mbayuwayu asiye na nguvu, au kiumbe fulani asiye na maana anayetambaa, anayekanyagwa chini ya miguu yetu.

150. Kwa kubainisha sisi ni nani, kwa nini tuko hapa, tuko wapi, na tutakwenda wapi, inaonyesha hukumu ya Mwisho wa Nyakati na hatima ya wale wa kulia na wale wa kushoto, na inatoa funzo la kujenga

150. Kwa kubainisha sisi ni nani, kwa nini tupo, tuko wapi, na tutaenda wapi, inaonyesha hukumu ya Siku ya Mwisho na hatima ya wale waliokuwa kulia na waliokuwa kushoto, na inatoa funzo la kujenga. [2, 83] Nakukumbusha: tufakiri, tufikiri kwa kina na tutafakari – sisi ni nani, kwa nini tupo, tuko wapi, na tutaenda wapi? – Sisi ni viumbe vya Mungu, kazi ya mikono Yake, tulioumbwa kwa sura na mfano Wake, tukiwa na mamlaka juu ya vitu vyote vilivyoko chini ya mbingu; maana kama ilivyoandikwa, Yeye *'ameweka vitu vyote chini ya miguu yetu'* (Zab. 8:7). Sisi ni wa pili tu baada ya Malaika, kama vile wao walivyo wa kwanza kwa asili. – Kwa nini tupo? – Ni kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa kuwa kwa utukufu wa nguvu Zake, kama malaika, kupitia utimizaji mwaminifu wa amri Zake zote – kwa kuwa sisi *ni 'kidogo tu chini ya malaika'* (Zab. 8:6), na tutakuwa hata chini zaidi tutakapojivua uharibifu na kuvaa kutaharibika. – Tuko wapi? Katika mahali pa uhamisho, kwa sababu ya uzembe, kutotii na upendo wa starehe wa babu yetu, ambayo imepitishwa kwetu sisi, wazao wake: ambayo tunapaswa kulia na kuomboleza, kuhuzunika na kulililia, tukitafakari ni makao gani ya utukufu tuliyotupwa, ni makao gani ya kimalaika, ni faraja gani ya mbinguni yenye heri. 'Tutakwenda wapi?' – Kwenye ulimwengu wa pili, kwenye makao yaliyobarikiwa mara tatu ya malaika, kwenye nchi ya nuru, kwenye uzima usio na mwisho; kwa maana katika Siku ya Mwisho ya hofu, Mhukumu wa wote na Mungu, akikaa juu ya kiti cha enzi, atahukumu mambo yote kwa pigo la jicho na kumtuza kila mtu kulingana na matendo yake: kwa wale waliozishika amri Zake, atawapa nafasi upande Wake wa kulia, furaha isiyoelezeka, kufurahia baraka za milele, na Ufalme wa Mungu; lakini kwa wale wasiomtii Yeye na, kwa kupuuza au tamaa, wametenda maovu—uzinzi, uasherati, wizi, wivu, mauaji, ukahaba, uchafu, uapostasia, kiburi, majivuno na aina zote nyingine za uovu – Atawatupa katika mateso ya milele: katika moto wa kuzimu, mnyoo mwenye sumu, giza linalopofusha, shimo lisilo na kina – kila mtu kulingana na dhambi zake mwenyewe. Yeyote, kwa hekima, akiwa ameshinda asili yake ipasavyo, akivumilia yote kwa ujasiri, na ikibidi, hata kufa kwa ajili ya wema, – mtu huyo siku hiyo atang'aa kama jua, atakuwa miongoni mwa watakatifu, katika ushirika wa Malaika, katika furaha ya mashahidi, katika furaha ya Manabii na Mitume. Lakini ole wake yule ambaye, kwa ajili ya raha ya kitendo ya kitambo, tabia ya upendo, au raha za muda mfupi na za kipuuzi, anajikuta pale katika sehemu hiyo ya kusikitisha ya ufalme, akiteswa na kukataliwa bila huruma na kufukuzwa isiyorekebishika kwenda kwenye mateso yasiyo na mwisho, katika vifungo visivyovunjika, ambapo yote yanayosikika ni—lo na ole!—'Hakuna ukombozi, hakuna mabadiliko, hakuna rehema, wala kutoka kwa Mungu, wala kutoka kwa Malaika, wala kutoka kwa Watakatifu, milele na milele!' Wote, watoto wangu, tafakari juu ya hili: wale wanaokimbia vyema na wale wanaoteleza, wenye nguvu kiroho

na wanyonge mioyoni, wa kwanza na wa pili, wale walio baridi-baridi na wale walio baridi kabisa, matajiri hao na maskini kwa wema, na kwa kweli kila mtu, kila kabila na kila lugha. Sisi pia, tuchukulie hili moyoni, tufanye azma njema, na tutembee katika njia ya Mungu kwa nguvu na uthabiti, tukikataa kila tamaa kama tauni; tuinue mikono yetu kwa Mungu Mwokozi, tukitangaza utayari wetu kuvumilia mateso ya kifo kila siku: kumwaga damu, kukatwa viungo, kupigwa mijeledi mwili, kusagwa mifupa—na si tu kuondolewa chakula chochote, au kinywaji kitamu, mavazi ya kifahari, viatu vilivyotengenezwa vizuri, heshima ya cheo cha juu, na vitu vingine vingi kama hivyo, ambavyo ni kuchekesha hata kuvitaja; ili, baada ya kuishi hapa vyema, kulingana na wito wa hali yetu, kwa unyenyekevu na utiifu, na baada ya kushikilia viapo vyetu kwa uaminifu, tuondoke kutoka gereza hili la kidunia kwa furaha, na kwa ujasiri tusimame mbele ya uso wa Mungu, katika tumaini takatifu la kupokea baraka zilizowaahidiwa wale wanaoishi kwa utukufu Wake.

151. Kuchukua mafundisho kwa wale waliojihusisha katika mapambano ya kiroho yasiyoonekana kutokana na jinsi washindani wanavyojiandaa kwa mashindano katika tamasha za kidunia

151. Kutoka kwa jinsi washindani wanavyojiandaa kwa mashindano katika tamasha za kidunia, tunaweza kupata mafunzo kwa wale waliojihusisha katika mapambano ya kiroho yasiyoonekana. [2, 84] Tuchunguze jinsi washindani wanavyojiandaa kwa mashindano katika tamasha za kidunia – je, hatuwezi kujifunza kitu kutoka kwa mfano wao kwa ajili ya juhudi zetu wenyewe? Wakati muda wa onyesho la umma unapokaribia—na, kwa kiasi kikubwa, muda mrefu kabla ya hapo—wale wanaotarajiwa kushindana hawapotezi muda bure, bali hujifunza mapema kile wanachopaswa kufanya na jinsi wanavyopaswa kukifanya kwenye onyesho; hufanya mazoezi ya kila kitu kinachowasubiri, na hufuata lishe inayofaa inayokataza vyakula ambavyo vinaweza kuzuia mafanikio yao, na mazungumzo yao wakati huu huzunguka tu mashindano yajayo: jinsi ya kuingia ulingoni na kupiga hatua ya kwanza, wapi pa kuelekea baadaye, na nani anapaswa kumshambulia nani. Wana majukumu na wasiwasi mengi sana: kwa ajili gani? Ili kushinda taji za ushindi zinazoharibika na kupokea zawadi zilizowekwa; na, pamoja na hayo, kuwafurahisha watazamaji na marafiki, huku wakiwafanya walioshindwa waone aibu. Ikiwa wao wana kazi na majadiliano mengi kablian, basi sisi na ninyi, unafikiri, tunapaswa kuwa na juhudi za aina gani; bidii na busara gani; na umakini usio na kikomo kwa hili na lile? Kwa maana adui yetu, mpinzani wetu na mchukizi wetu, si mtu asiye na uzoefu, wala mjinga, wala mtu asiye makini; bali akitupinga, inaonekana naye anatafakari sana kuhusu mitego gani ya kutuwekea, jinsi ya kutukaribia, jinsi ya kushambulia, jinsi ya kuturudisha nyuma, jinsi ya kupiga na kumwangusha mtawa maskini? Basi, si mapambano yaliyo mbele yetu ni makubwa? Je, basi, hatupaswi kuwa waangalifu na wenye bidii sana? Je, hatupaswi, tukinyoosha mikono yetu, kupaza sauti kwa huzuni: *'Tazama kutoka juu*, *Ee Bwana, kutoka makao yako matakatifu'* (Zab. 32:14). *'Nyosha mkono wako wenye nguvu'*, au *'Njoo, Ee Bwana, utuokoe'* (Zab. 79:3)? Hakika ndivyo; na hili kwa unyenyekevu na moyo uliovunjika, kwa tumaini na ujasiri, kwa imani ya kweli na utiifu uliothibitishwa. Bwana hatamtelekeza mtawa mwenye wema akimwomba msaada, akisema: *'Moyo wangu umemwamini, naye atanisaidia; na mwili wangu utastawi'* (Zab. 27:7). Na anaposaidia, nani awezaye kupinga Yeye? Nani mwenye nguvu ya kutosha kumwangusha? Hakuna. Wapo maadui elfu na maelfu; hatawaogopa. Kwa jina la Bwana atawafukuza na kuwatawanya. *'Hivyo basi, kuwa na moyo*'.

152. Kupitia mfano wa mkulima, muogeleaji, mfanyabiashara na msafiri, anachochea shauku ya kupata baraka za kiroho

152. Mifano ya mkulima, muogeleaji, mfanyabiashara na msafiri hututia moyo kujitahidi kupata baraka za kiroho; na, huku tukikumbuka vikwazo vinavyowekwa na adui, hutupa tumaini la mafanikio kwa msaada wa Bwana Mwokozi, ambaye ameandaa na anaendelea kuandaa mambo yote kwa ajili ya wokovu wetu, mradi tu tujithibitisha kuwa tunastahili msaada Wake. [2, 85] Mkulima, muogeleaji, mfanyabiashara, msafiri—wote hufanya kazi, wakijitahidi mchana na usiku, wakichoka na kujichosha, wakitamani kwa dhati kufikia lengo lao—nao hufanikiwa kulifikia. Lakini kilimo chetu, usafiri wetu wa baharini, biashara yetu, na safari zetu viko mbali na hivi kama mashariki ilivyo mbali na magharibi, au tuseme, kama mbingu ilivyo mbali na nchi. Basi, si inatupasa sisi kuwa na bidii, juhudi na nguvu zilizozidi zao kwa mbali zaidi? – Kwa sababu hii hasa, Mt. Daudi analia kwa mshangao: *'Nani ataweza kupanda mlima wa Bwana, na nani atasimama mahali pake patakatifu?'* (Zab. 23:3). Na tena: *'Nani atakayenipa mabawa kama yale ya njiwa? Ningeondoka nikaruka, nikapumzika'* (Zab. 54:7). Tunafanya kazi, tunakula kwa kiasi, tunalala kidogo, tunahudhuria ibada na, katika vyumba vyetu, tunasali, tunasoma, tunasikiliza, tunaimba, tunafanya kazi za

mikono, tunajinyima, tunatii na kuvumilia kila kitu. Lakini kwa nini, basi, hatufikii tunachotamani na hatuoni mafanikio? – Ni kwa sababu ya vizingiti vya wokovu wetu vilivyowekwa na adui yetu, shetani. Tangu mwanzo wa enzi hii hadi sasa, amekuwa akipinga uzao wetu ili kutuzuia tusiingie mbinguni, ambako alitupwa kwa sababu ya kiburi chake. Hata hivyo, ndugu zangu, tusikate tamaa wala tukasikitishwa na taabu za maisha yetu. – Kwa maana tuna Mungu kama Msaidizi na Mwombezi wetu, Mungu *anayeyainua maskini kutoka vumbi na kuwainua wahitaji kutoka kwenye rundo la majivu'* (Zab. 112:7), *anayevaa nguvu* udhaifu wa asili yetu (Zab. 17:33) na anayemshinda adui yetu, Mshtaki. Kwa hiyo, tusikate tamaa tunapoona jinsi tunavyoweza kufanikiwa kidogo kwa juhudi zetu wenyewe. Hakuna hata bwana arusi anayempenda bibi harusi yake sana, wala wazazi hawawajali watoto wao kama Mungu, Bwana wa wote, anavyotupenda na kutujali. Anajali wokovu wetu, hufurahi kwa matendo yetu mema, hufungua macho ya akili zetu, hutufunulia uzuri wake mng'ao na utukufu wake unaotamaniwa, na, akiwa ameongozwa na malaika, huinua roho hiyo kwa tafakari ya mbinguni na yote yaliyo mbinguni, na kuilinda dhidi ya maadui wasioonekana chini ya uvuli wa mbawa za utunzaji wake wa kimungu. Na nini zaidi cha kusema? – Ndivyo upendo wake ulivyo kwetu sisi wenye dhambi, kwamba alifurahi, bila kuacha kifua cha Baba, kupinda mbingu, na kwa unyenyekevu kushuka kwetu, na kuwa mwanadamu, huku akiwa Bwana wa wote. Akishikilia vitu vyote katika Neno, Yeye aliye Mwenye Utukufu na Mwenye Kupaa juu alikuwa mtoto mchanga, aliyezaliwa na Mama mnyenyekevu, huku akitabariki vitu vyote. Taji la utukufu wa fumbo hili ni kwamba Alivumilia kusulubishwa kwa niaba yetu baada ya mateso makali, na akafufuka tena siku ya tatu, akituokoa kutoka kwa mtego wa nyoka na kutupa nguvu ya kumkanyaga chini ya miguu mwetu kama mdudu anayetambaa. Ni baba gani amempenda mwanawe kiasi hicho, au mama binti yake, au mume mke wake, au marafiki wenzao, kama Yeye alivyotufanya, akivumilia na kuteseka sana kwa ajili yetu anaowapenda? Hata hivyo, upendo wake usio na kikomo na wema wake kwetu hauwezi kuelezwa kwa maneno wala kueleweka na akili. Akiwa ametupenda sana na kuteseka sana kwa ajili yetu, awezaje kutokuwa msaidizi wetu kila siku na kila saa? Mwombezi na kimbilio letu, mradi sisi wenyewe tusigeuke mbali Naye, tukashindwa na tamaa zetu wenyewe? Tukijua haya, tuweke bidii kubaki waaminifu kwa Bwana, tukifanya kila juhudi, tukivumilia kwa ujasiri yote yenye huzuni na kutekeleza yote aliyoamuru; – naye atatufanya washindi katika mapambano dhidi ya adui na kutuwezesha kufikia mwisho tunaoutamani bila kizuizi.

153. Inaeleza jinsi ilivyo baraka kufanya kazi kwa ajili ya Bwana; na, ikikumbuka kwamba ndugu pia waliingia monasterini kwa kusudi hili hasa, wakiwa wameacha kila kitu nyuma, inawahamasisha kwa maneno ya Bwana: 'Tafuteni, nanyi mtapata'

153. Inaonyesha jinsi ilivyo baraka kufanya kazi kwa ajili ya Bwana; na, ikikumbuka kwamba ndugu pia waliingia monasterini kwa kusudi hili hasa, wakiwa wameacha kila kitu nyuma, inawahamasisha kwa maneno ya Bwana: 'Tafuteni, nanyi mtapata'… huku wakifanya kazi kwa unyenyekevu katika majukumu ya kimonaki, ambayo, ingawa yanaonekana kuwa ya kidunia kwa umbo, ni ya kiroho kwa roho. [2, 85] Ni nini kinachoweza kuwa kizuri na kilicho barikiwa zaidi kuliko kumtumikia Mungu aliye hai kwa uchaji na haki, kusafisha roho na mwili, kujikinga dhidi ya kila dhambi, kuvutwa na hamu ya baraka zijazo, kusafirishwa daima kutoka duniani kwenda katika ufalme wa mbinguni, kuwa na roho isiyoshikwa na tamaa yoyote, kama ndege anayepita juu ya mitego yote ya shetani na kuruka katika falme za juu kabisa. Yeyote aliye hivi huwa na furaha na shangwe daima, hupata raha na kujawa na mshangao, akianza hapa kuonja matunda ya kwanza ya furaha tele ya siku zijazo. – Kwani ni kwa ajili ya hili ninyi pia mmeliacha ulimwengu na kuja hapa; kwa ajili ya hili mmekaana na ulimwengu na yote yaliyo ndani yake; kwa ajili ya hili mmekuwa wasafiri na wageni, mmeachana na nchi yenu, jamaa zenu na ndugu zenu; kwa ajili ya hili mmebadilika katika mwonekano na mtindo wa maisha, na mmeaga shughuli na wasiwasi wote wa kidunia: Hivyo basi, mkiwa mmeikumbatia kwa furaha jitihada hii, tafuteni nanyi mtaona, jitihadeneni nanyi mtaupata utakao wa roho yenu. Maana *'watafutayo wataona, na waliogonga mlango utafunguliwa'* (Mathayo 7:8), asema Bwana. Tafuteni, bila kujihangaisha na jambo lingine lolote wala kuwa na shughuli nyingine yoyote. Ingawa mmekuwa mkitekeleza majukumu yenu ya kawaida ya utiifu, haya si shughuli za kidunia kwenu, kwa sababu hamjajishughulisha nazo kwa tamaa, kwa hiari yenu, au ili kuridhisha mwili, bali kwa ajili ya ushirika mtakatifu wa kiroho, kutokana na utiifu na kwa mujibu wa amri, na zaidi ya yote, kumridhisha Mungu. Mungu anakubali kazi hii yenu kama dhabihu na kafara ya kuteketezwa. Na mmekuwa barikiwa, ndugu zangu, kwa kuchagua njia hii ya maisha ya kimalaika, inayoelekeza kwenye Yerusalemu ya mbinguni, ambayo Muumba mwenza na Mjenzi

wake ni Mungu. Basi, tembeeni vyema, mkitiwa nguvu na neema na kupambwa kwa sifa njema: majuto, utiifu, unyenyekevu, utayari kwa kila kazi, uvumilivu, uangalizi, busara na sala.

154. Akikumbuka jinsi mzigo wa ofisi yake kama abati ulivyo mzito, hasa anapofikiria kuwajibika kwa kila mmoja, anaomba msaada. Kwa njia gani? Kupitia mafanikio katika maisha ya kimonaki

154. 1) Baada ya kutafakari jinsi mzigo wa wadhifa wake kama abati ulivyo mzito, hasa anapofikiria kuwajibika kwa kila mtu binafsi, anaomba msaada. Kwa njia gani? Kupitia mafanikio katika maisha ya kimonaki. – 2) Kisha anafafanua kile kinachopaswa kuchukuliwa kama mafanikio. – 3) Mwisho, anawaalika wafikirie kama wanapata mafanikio, akionyesha alama za wale wanaopata mafanikio na wale wasiofanikiwa. [2, 87]

1. Kwa maoni yako, roho yangu mnyenyekevu inaitazamaje jukumu langu kama kiongozi wako? Labda unaona kwamba ninajivunia maonyo yangu ya kawaida kwako, na kwamba kwa hili pekee natumai kutimiza wajibu wangu kama kiongozi kikamilifu. Sivyo kabisa. Lakini nitawaambia ukweli: ninaishi siku za maisha yangu duni katika wasiwasi mkuu na unaotesha, sikuona faraja katika kuwaambia tu kuhusu maisha ambayo mtu anapaswa kuishi, bali ninatamani kuona katika nyinyi kiini hasa cha maisha yenyewe. Kwa hiyo, ninapokuwa miongoni mwenu, ninatazama mwenendo wenu siku baada ya siku: jinsi mnavyotendana, jinsi mnavyojiweka, jinsi mnavyouliza maswali na kutoa majibu; na kutokana na haya yote, pamoja na mtazamo wa macho yenu na sura za nyuso zenu, ninatambua hali ya roho ya kila mtu: katika wale ambao naona roho zao kuwa nyofu, ninafurahi, napata faraja, na ninafanywa kuwa na tumaini; lakini kwa wale ambao naona kinyume chake, ninasikitika, ninalia na kunyemelea, nikihakika kwamba tamaa imeibuka juu hapa. Na siwezi kufanya vinginevyo. Kwani si lazima niwape hesabu ya kila mmoja wenu? – Kwa wazo hili peke yake, nani aweze kubaki bila kujali? Nani asiyetokwa na machozi, ajazwe na hofu, na kutetemeka? – Ni jambo kubwa na la kutisha kwa mwanadamu kusimama mbele ya Mungu, Mhukumu asiyependelei, na kutoa hesabu ya kundi lake lote: kama limehifadhiwa katika usafi na kutokuwa na hatia, na kama limeenenda kwa uaminifu katika amri zote za Mungu, katika yote yaliyo sawa na stahiki, kwa upande wa Mungu na jirani yake? – Je, nimewaambia haya ili, mkisikia taabu ya roho yangu, mkanirahimu na kunisaidia? Vipi basi? – Kwa kujitahidi zaidi katika maisha yenu, ambayo ni kama ya malaika.

2. Hatupaswi kuridhika tu kwa kujitenga na waumini wa kawaida, bali tunapaswa kufuata nyayo za Wababa hadi ukamilifu katika maisha yetu; wala hatupaswi kuridhika tu kwa kuwazidi baadhi ya wenzetu, bali tunapaswa kujitahidi kuwafikia waliokamilika zaidi. Kwa maana *'wengi wameitwa, bali wachache wamechaguliwa'* (Mathayo 22:14). Wala hatupaswi kupima maendeleo yetu kwa urefu wa muda, tukifikiri, 'Tumekuwa watawa kwa miaka mingi sasa'; bali ni lazima tufikirie kama idadi na daraja la wema wetu vinaendana na urefu wa muda huo. – Wala tusizingatie ukweli kwamba siku nyingine tena imepita, bali tujitahidi zaidi kuona kama, katika siku hii pia, kitendo chochote kizuri kimewekwa katika hazina ya mbinguni kwa ajili ya lishe ya roho katika maisha yajayo, na kama hata mchango mdogo kabisa umefanywa kuelekea utakatifu wa roho na kushinda tamaa zinazotesha. Hivyo basi, mtawa, kwa jina na kwa tendo, anakuwa mtawa, akijikomboa kutoka gizani mwa tamaa na vifungo vya tabia mbaya, na hivyo kuruhusu roho na akili yake kujitahidi kwa uhuru kumwelekea Bwana, kuruka kwa upendo kumwelekea Yeye peke yake, na kutamani muungano na Yeye peke yake.

3. Basi, kila mmoja wenu ajichunguze, ili kuona kama anao sifa hii inayotafutwa, au kama bado ni mtumwa wa tamaa, mfungwa wa dhambi, mteka wa mawazo, – ambayo humfanya asiwe na amani katika maneno yake, matendo yake na mawazo yake, akidhihirisha hili kupitia kutotii, kiburi, kulalamika, ugomvi, kujitetea, matakwa binafsi na, uovu mkuu kuliko yote, ukosefu wa imani. Hata hivyo, hali ikiwa hivi kwa mtu anayejitahidi kufikia lengo linalotamaniwa na kufanikiwa katika mapambano dhidi ya tamaa, kila sifa njema na kila zawadi kamilifu hujitokeza: upole, amani, upendo, huruma, uvumilivu, unyenyekevu, kutokuwa na wivu, shukrani, ustahimilivu, maombi, kuimba zaburi, kesho, majuto, kilio, na kila tendo na tabia nyingine ya kusifiwa; hatafuti cheo, bali anakikimbia – hatamani kazi inayomfurahisha, bali ile ambayo baba yake anampa, akiacha upendeleo wake, iwe kazi hiyo ni jikoni, bustanini, mashambani, au mahali pengine popote, – haigombani kuhusu nguo, viatu, chakula au kinywaji, bali huvumilia yote kwa subira, hata akiwa amevaa nguo za vifusi, akitetemeka na njaa, akiwa ameweka macho yake kwenye jambo moja tu – kufikia mapumziko hayo ya maisha yajayo.

155. Kama vile raia shujaa anavyofurahi anapoitwa na mfalme kupokea zawadi, ndivyo ndugu yetu Chariton anavyofurahi, akiwa ameitwa kutoka hapa na Bwana, sasa akifurahia baraka za mbinguni zisizoelezeka kwa ajili ya vitendo na kazi alizofanya katika monasteri

155. 1) Kama vile raia shujaa anavyofurahi anapoitwa na mfalme kupokea zawadi, ndivyo ndugu yetu Chariton anavyofurahi, akiwa ameitwa kutoka hapa na Bwana, sasa akifurahia baraka zisizoelezeka za mbinguni kwa matendo ya kishujaa na kazi alizofanya katika monasteri. – 2) Akitafakari hayo, ni nani kati yetu asiyehamasika kufanya vivyo hivyo, bila kumjali shetani, ambaye kwa kawaida, kupitia mashauri yake, ama hutugeuza kutoka kwa matendo mema au huchafua mema tunayofanya kwa mawazo na hisia zisizofaa, kwa utii wowote tunaoweza kuwa tunautenda. – 3) Tusije tukasahau, zaidi ya hayo, kwamba wema hupata thawabu hata katika maisha haya, wakati mwingine kwa dhahiri, na daima kwa njia isiyoonekana, kama ladha ya awali na matarajio ya utukufu na furaha ya baadaye. [2, 88]

4. Kama vile, katika maisha ya kila siku, mtu anayeshtakiwa kwa uhalifu mkubwa na kuhukumiwa kifo anashikwa na hofu na woga anaposikiwa akisema: 'Wakati umefika; toka'—ndivyo pia, kwa mwenye dhambi, habari ya mpito kutoka maisha haya kwenda yajayo huwa chanzo cha hofu na woga. Kinyume chake, kama vile mtu anayesubiri zawadi na taji kutoka kwa mfalme kwa ajili ya matendo yake ya kishujaa anavyofurahi anaposikia sauti ikimwita kuzipokea, ndivyo pia mtu mwema anavyofurahi Malaika wa Kifo anapomtaarifu kuhusu kupita kwake kutoka maishani haya, kwa uhakika kwamba anaondoka kwenda kupokea zawadi zake zilizobarikiwa. – Hili tunathubutu kulisema sasa kumhusu ndugu yetu Chariton, kwamba yeye, mwaminifu kwa jina lake, alitoka katika mwili wake kwa furaha na shangwe na akaenda mahali pake pa kupumzika. – Ndugu zangu, hivi ndivyo mtu anavyopaswa kujitahidi; hivi ndivyo mtu anavyopaswa kuutawala asili yake kwa tija; jinsi inavyokuwa na manufaa kuvumilia maisha ya kujinyima kwa subira; jinsi ilivyo baraka kupigana vita kwa unyenyekevu hadi pumzi ya mwisho. Kwa maana katika miaka michache tu—au tuseme, katika takriban siku moja (kwani maisha haya ya duniani yanalinganishwaje na yasiyo na mwisho?)—hii imemletea ndugu yetu utajiri usioelezeka, utukufu usio na kizingiti, furaha isiyo na kifani, na ufalme wa milele. Na sasa anafurahi na kusherehekea, bila kuhisi huzuni yoyote kwa ajili ya kazi alizofanya hapa kwa ajili ya baraka kama hiyo, bali, akiwa amechukua nafasi yake miongoni mwa kwaya za watakatifu, katika hema za waadilifu, katika viwanja vya mashahidi, katika Yerusalemu ya mbinguni, mama wa watakatifu wote, anaziona baraka zisizoweza kuelezwa na zisizoweza kuambuliwa: hiyo nuru isiyokoma, uzima usiokufa, na furaha isiyoelezeka.

5. Tukitafakari haya, sisi ambao bado tuko uwanjani wa mapambano, tutawezaje kutopata hamasa, kutokuhamasishwa na tumaini jasiri, kutokajaa shauku, mioyo yetu isiwake moto, akili zetu zisipaa, mapendo yetu kugeuka kutoka duniani kwenda mbinguni, na kutotoa nadhiri ya kufanya yote na kuvumilia yote kwa ajili ya upendo wa Bwana? Siyo tu kufunga na kuamka usiku, siyo tu kulala ardhini uchi, siyo tu baridi na joto, siyo tu kazi ngumu na uchovu, siyo tu aibu na dharau; bali, ikihitajika, kumwaga damu, kukatwa viungo, kuchunwa ngozi, kusagwa mifupa – mradi tu tufikie tunachotafuta. – Hakika, ndugu zangu, ni vema kufikiri kwa hekima namna hii, kuwa na nia ya busara ya kutenda. Shetani ni mnyama mwindaji, daima anajificha karibu, akitafuta kunyakua kutoka akilini mwetu mawazo yale yaliyo bora na kuyapotosha kwenye mawazo ya bure, ya kidunia. Lakini tusimruhusu atudanganye; badala yake, tukikumbuka ahadi takatifu za Mungu—ambazo hutafutwa kila siku, husifiwa katika zaburi na kuonyeshwa katika maombi—tutumie siku baada ya siku, wiki baada ya wiki, mwezi baada ya mwezi, mwaka baada ya mwaka, tukijitahidi kwa njia zote kuwasilisha matendo yetu kwa Mungu kuwa safi, zote za amani, zote za upendo, zisichafuka na kiburi, majivuno au tamaa ya kuwafurahisha wanadamu. Iwe tunachuma, tunachimba, tunapika, tunafanya ufundi wa mbao, tunalinda, kuhudumia maghala, kuhudumia bustani, kunakili maandishi, au kujishughulisha na ufundi wowote – iwe ni kushona, kufuma vikapu, au chochote kile tunachofanya – tujitahidi kufanya hivyo kwa namna ambayo kazi yetu itahesabiwa kuwa kamilifu na Mungu Mwenyewe na kuwekwa katika hazina ya mbinguni ili kupokea thawabu ya milele. Kuharibu matendo yetu kwa njia ya kulalamika, ukorofi, kiburi, mfadhaiko na mivunzo ni kitendo kisicho na busara na hata kisicho cha kibinadamu; yaani, hakifai kwa mwanadamu wa kweli. Kwa maana mwanadamu wa kweli ni kiumbe mkuu, kama Ayubu anayekumbukwa daima; yeye *ni 'mwenye haki na asiye na lawama, na hujiepusha na kila uovu'* (Ayubu 1:8).

6. Na kila mtu pia atambue jinsi mtu mwenye bidii na wema anavyopendwa na wote, kuheshimiwa na kusifiwa na wote, si tu miongoni mwa ndugu zake, bali pia miongoni mwa wale wa nje wanaomsikia. Kwa maana wema, hata ukibaki kuwa siri na ukifanywa na mtu asiyejulikana, kwa asili yake ni jambo ambalo bila shaka litadhihirika, na habari yake itasikika na kutangazwa kote kote, kulingana na maneno ya Bwana,

anayesema: *'Mji ulioko juu ya kilima hauwezi kufichika'* (Mathayo 5:14). Tukistahimili kidogo katika matendo mema, na kujitahidi kidogo, basi wakati wa mapumziko utafika, si tu wakati wa kifo, bali hata kabla ya hapo, wakati ambao kutokuwa na tamaa kumewekwa imara ndani yetu. Kwa maana roho ambayo imempenda Bwana kwa moyo wake wote na kuuua tamaa zake kwa utiifu, kulingana na maneno ya Mababa Watakatifu, imepata pumziko, na tayari kutoka hapa duniani huanza kuonja furaha ya milele.

156. Abasi mpya alichaguliwa katika monasteri ya Dalmatia, kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa unyenyekevu wake. Ndivyo ilivyo thamani ya unyenyekevu; unajumuisha na kuhifadhi kila wema; na, ingawa hautafuti sifa, hujulikana na kuwa maarufu.

156. Abati mpya alichaguliwa katika monasteri ya Dalmatia, kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa kwa ajili ya unyenyekevu pekee. Ndivyo unyenyekevu ulivyo na thamani; unajumuisha na kuhifadhi kila wema; na bila kutafuta umaarufu, hujipatia umaarufu na kusifiwa kwa njia yake mwenyewe. [2, 89] Nadhani itakuwa vyema kwangu kuongea nanyi sasa kuhusu tukio la jana. Kwa amri ya Bwana wetu, nilitakiwa kwenda kwenye monasteri ya Dalmatia kwa ajili ya uchaguzi wa abati mpya wa huko. Huko nilitakiwa kuuliza ni nani ndugu wa monasteri na maabati waliokuwa wamekusanyika huko walimtaka. Na wote kwa kauli moja, kwa sauti moja, walimtaja Baba Hilarioni. Kwa nini ilikuwa hivi? Zilikuwa ni sifa gani zake za kipekee? Si kwa sababu ni mwenye kujifunza, si kwa sababu ni mzungumzaji hodari, si kwa sababu ni maarufu kwa maisha yake; bali kwa sababu tu ni mnyenyekevu na mwenye hekima, anayempenda Mungu na asiyetafuta utukufu wa kibinadamu, akificha wema wake kupitia utiifu. Ingawa kulikuwa na mwingine aliyekuwa na elimu zaidi na mkubwa zaidi kwa umri, kwa kuwa alikuwa dhaifu katika sifa zilizotajwa hapo awali, Baba Hilarioni alionekana kumpendeza zaidi Mungu na mwenye uwezo wa kuwaongoza ndugu kwa hekima. – Je, mnaona, ndugu zangu, jinsi zawadi ya unyenyekevu ilivyo ya thamani? Ni wema unaojumuisha yote, ambao kwa njia yake majivuno yote ya ndani hukatwa, kiburi hufukuzwa, upendo wa utukufu hukanyagwa chini ya miguu, matakwa binafsi hushindwa, na upendo wa anasa huuawa – na badala ya haya yote, upole, amani, upendo, huruma, uvumilivu na hekima huletwa; – na, kwa kusema kwa urahisi, ni chemchemi ya wema wote, inayotiririka kwa kila wema, au tuseme, ni paradiso iliyopandwa na Mungu, inayotoa matunda tele ya uzima wa milele. Lakini *'mji ulio juu ya mlima hauwezi kufichika'* (Mathayo 5:14), kwa maneno ya Bwana: hivyo yeye aliyepata wema huu hawezi kubaki amefichika milele, hata kama katika mzunguko wa kawaida wa mambo angekuwa wa mwisho, hata kama angekuwa amefichwa chini ya ardhi, hata kama wengine, kwa wivu, wangemshtaki kwa uwongo: kwani hapa anatambuliwa zaidi, kama nuru inayong'aa juu ya kilima na kuvuta macho ya wote wanaoiona kwake. Hiki ndicho hasa kilichomtokea mteule huyu wa sasa, kwani wengi, hata kutoka nje ya udugu, wameonyesha kupendezwa kwao na uteule wake.

157. Kwaresima imefika; na imeleta mpangilio kwa yote ya nje na ya ndani

157. 1) Kwaresima imefika; na imeleta mpangilio kwa yote ya nje na ya ndani. Nikiona hili, siwezi kujizuia kusema nanyi: fanyeni njia hii ya maisha kuwa tabia ya kudumu; maana vinginevyo, hakuna njia ya kuokolewa. – 2) Adui anatengeneza njama kila wakati kutuangamiza; na ni lazima tumkabili kila wakati, kwa maana Bwana ametupa nguvu ya kufanya hivyo. – 3) Njia bora ya kumshinda adui ni kuiga Bwana katika anachotuita: 'kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'. Maisha yake yote ya duniani ni ushahidi wa unyenyekevu wake kwa ajili yetu. [2, 90]

7. Ni uzuri kiasi gani kujidhibiti, na utaratibu unaoonyeshwa katika kutenda kulingana na amri za Kimungu. Tumeingia katika siku hizi takatifu za Kwaresima Kuu kana kwamba tumeingia bandari tulivu, baada ya kutoroka machafuko ya siku zilizotangulia, na sasa tunaishi kwa amani, kwa utulivu, kwa utulivu wa roho; tunashikilia mpangilio mkali kanisani, tunaimba Zaburi kwa bidii, tunabaki macho katika maombi; mezani tunajiepusha na vyakula mbalimbali na kupita kiasi, na tunafanya yote mengine kwa ajili ya wokovu wa roho zetu: hakuna watu wa kidunia wanaoingia miongoni mwetu sasa, wala sisi hatuendi kwao. – Hapa siwezi kujizuia tamaa kwamba ninyi, kwa kutegemea ufahamu wenu mzuri wa yaliyo mema, mnaweza kufanya njia hii ya maisha kuwa desturi ya kudumu, ili hata baada ya haya muiepuke njia zote zinazoelekea kwenye dhambi, na msiishi kwa namna ambayo mnaishi maisha mema kwa siku tano au kumi, na kisha, mkiwa mmechoka na wema, mjikute tena mmeharibu yale mliyokuwa mmejenga hapo awali, kama vile Mtume anavyosema (Gal. 2:18). – Isivyo kwenu, ndugu; tusishawishike kirahisi na kashfa za mjaribu; bali tujitahidi kudumu katika wema tuliojipatia, tukiongeza bidii zaidi katika matendo mema katika mwenendo

wetu wa haki, tukijua kwamba haitoshi kuishi kwa haki kwa muda mfupi ili kupata wokovu, bali ni lazima tushikilie kwa uthabiti kazi ya wokovu maisha yetu yote.

8. Kweli, mjaribu ndiye huyo, ambaye wala mchana wala usiku hatuachi huru kutokana na mashambulizi yake na kuweka mitego ya hila kwa ajili ya maangamizi yetu; anasambaza nyavu zake kote kote, na kutuma mishale isiyo na hesabu kwa roho yetu: kichefuchefu cha raha za kimwili, moto wa tamaa, vurugu na upepo kinzani wa mawazo na matamanio—anachochea kitanda cha akili zetu kana kwamba juu ya bahari yenye dhoruba, hata kila mtu analazimika kukiri: *'Bwana asingenisaidia, roho yangu ingekuwa imeshuka kuzimu hivi karibuni'* (Zab. 93:17); kisha hutulia kwa muda, huficha mateso ya tamaa na kuingiza sumu ya kiburi; au, akiwa amedhoofisha ari yetu kwa upande mmoja, hutupiga kwa mshale wa wivu kwa mwingine; nyakati zingine, huibua vumbi dhidi ya unyenyekevu wetu kutoka pande zote: kwani ana tamaa isiyosaza ya kutuangamiza. Anamwukia Bwana Mungu wetu kwa hasira na anakasirika kutuona tukipaa hadi vilele vya mbinguni, ambako yeye mwenyewe alianguka kwa sababu ya kiburi chake. – Hivyo basi, inahitajika umakini na uvumilivu mkubwa kiasi gani, bidii na juhudi za dhati kiasi gani, ili kumshinda nyoka mwenye nguvu kama huyu? – *'Lakini mkawe na moyo,'* asema Bwana, *'kwa maana mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33); na kufuatia ushindi Wake, sisi, kwa njia ya Umwilisho Mtakatifu, tumepokea mamlaka juu ya adui, kama Bwana anavyotangaza tena: *'Nawapa mamlaka ya kukanyaga nyoka na paka, na juu ya nguvu zote za adui'* (Luka 10:19): ili tuweze kukanyaga chini ya miguu yetu mashambulizi yake yote dhidi yetu, vishawishi vyote mbalimbali vya dhambi.

9. Hii inawezekanaje? Kwa kumwiga Yeye aliyemshinda. Tutajithibitisha kuwa ni waigaaji Wake tutakapojivika unyenyekevu na upole, kama Yeye Mwenyewe anavyosema: *'Jifunzeni kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29). Kama Yeye, Mfalme na Bwana wa wote, kwa asili Yule anayesifiwa zaidi na mwenye wema wote, alijinyenyekeza, *'akiwa mwinyeshi kwa Mungu Baba hata kufa, hata kufa msalabani'* (Flp. 2:8); basi sisi tuseme nini? Au kwa kiasi gani, kwa kujinyenyekeza, tutafanana Naye, sisi ambao kwa asili ni maskini na wasio na maana? Kama Yeye, akiwa ameacha maisha Yake ya mbinguni, alishuka duniani, ni kwa kiwango gani tunapaswa kuacha yote tuliyo nayo, ili angalau tuwe na mfano wa kumfuata Yeye? Kama Yeye alikuwa mtoto mchanga na akalishwa maziwa, na akatimiza yote yaliyo halali, akiwatii wazazi wake kama ilivyoandikwa, basi sisi ni lazima tuwe watoto wachanga kiasi gani katika hasira zetu, na tuwatie wakuu wetu, ili tuonekane, hata kwa njia ndogo kabisa, kuwa kama Yeye? Kama alipata njaa na kiu, akatembea kwa miguu na akachoka, ni kwa kiasi gani cha mambo kama hayo tunapaswa kuvumilia, ili iweze kufikiriwa kuwa tunapitia kitu kinacholingana na Yeye? Na mwishowe, ikiwa alivumilia matukano na dharau, dhihaka na unyanyasaji, usaliti na kushtakiwa, kupigwa na kusulubishwa, kufuru na kupasuliwa ubavu wake, ni nini na kiasi gani cha mambo kama hayo tunapaswa kuvumilia ili tuseme kuwa tunamfanana naye? Ndugu zangu, ni lazima daima tuweke hili akilini, na, tukimtazama Yeye, tujinyenyekeze mno; na tukikumbana na jambo lolote ambalo tunaweza kuonyesha kuwa tunamfanana Naye, tukubali kwa shukrani; kama hatukalikuta, tulitafute—yaani, njaa, kiu, dhihaka, matusi, unyenyekevu, taabu, umaskini katika mavazi, viatu na katika vitu vingine vyote: ili kwa njia hii, tukiendelea na kupanda kidogo kidogo, tukijijenga na kujijenga sisi kwa sisi, tukinuka na kutukuzwa, *tufikie 'kiwango cha urefu kamili wa Kristo*'.

158. Akisifu watawa, akisema kwamba kwa kuukataa ulimwengu walikuwa wamegeuka mbali na raha na starehe kama zile za kipindi cha Kufunga kwa Nyama, na walikuwa wameitwa kumtumikia Mungu kwa uchaji na haki, ambamo kuna furaha ya kweli na karamu isiyoisha

158. 1) Aliwasifu watawa, akisema kwamba kwa kuukataa ulimwengu walikuwa wamegeuka kutoka kwa raha na starehe zinazofanana na zile za mwili na walikuwa wameitwa kumtumikia Mungu katika uchaji na haki, ambamo kuna furaha ya kweli na karamu isiyoisha. – 2) Anawasihi wasirudi kwa fikra wala tamaa kwenye sufuria hizo za Wamisri, akiwahakikishia kuwa sehemu yetu ndiyo iliyo barikiwa zaidi kuliko zote. – 3) Ambapo hakuna cha kutamani zaidi, isipokuwa hili jambo moja: kwamba Mungu atupe neema ya kuvumilia huzuni na taabu zote za maisha yetu kwa utulivu, [2, 91]

10. Hii ndiyo nyakati ya Fasta ya Mwili, wakati wa karamu na vinywaji vya kidunia, shangwe, michezo na kila aina ya burudani. Basi nini? Je, tujilaumu kwa kutokuwa na mambo haya? La; bali tumshukuru Bwana kwa kutuokoa kutoka kwa maisha kama hayo, kama vile kutoka kwenye matope na shimo, na kutuleta katika wito wetu mtakatifu wa sasa, – ili kumtumikia kwa utauwa na haki; na tuwachukie wale, au tuseme, tuwalia, ambao, wakivutwa na raha hizi za upuuzi, wanajinyima furaha zisizoelezeka za mbinguni. – *"Njoo* basi, ndugu zangu, *tufurahi kwa Bwana; tumpigie kelele za furaha Mungu, Mwokozi wetu; tukutane na uso wake kwa*

maungamo, na tumwimbie wimbo wa shangwe" (Zab. 94:1–2). Tazama, karamu njema, tazama, shangwe za kusifiwa, tazama, sherehe ya furaha! Na tunaweza kusherehekea na kufurahi kwa njia hii katika nyumba ya Mungu, si mara moja au mbili tu, bali daima. Shangwe kama hizi ni mtangulizi na dalili ya ile hatima iliyo barikiwa sana inayotungoja huko. *"Mimi,"* asema Daudi wa kimungu, *"nitasimama mbele ya uso wako kwa haki; nitalidhika nitakapokiona utukufu wako"* (Zab. 16:15).

11. Tusigeuze, nawasihi, mioyo yetu nyuma, kama kwa Misri fulani, kwa desturi za maisha ya pamoja, wala tukikumbuka nyama na sufuria za mahali hapo; bali tuelekeze macho yetu kwetu wenyewe, kwa maisha mazuri tunayoishi na kuyatimiza: kwa maana hapa, zaidi ya yote*, 'Bwana ameamuru baraka na uzima'* (Zab. 132:3), furaha ya kweli, tumaini lisilokoma, na sherehe ya wokovu. Na kama swali ni la ustawi, basi tunastawi zaidi; kama swali ni la bahati, basi tumechagua sehemu bora; kama swali ni la heri, basi tumebarikiwa. Baada ya kukimbia ulimwengu na yote yaliyo ndani yake, tukikataa raha zote za aibu na za bure, tukiacha ndoa, kuzaa watoto na mali za kidunia, tumeikumbatia ubikira, umaskini na kuacha mapenzi yetu, ambapo tunafanya kazi, siku baada ya siku tukisalibisha mwili wetu na kujisalibisha sisi wenyewe kwa ulimwengu na yote yaliyo ndani yake. Kwa nini, basi, tufae ipasavyo sisi wenyewe maneno ya Mtume: *'Wale walio wa Kristo walisalibisha mwili pamoja na tamaa zake na matamanio yake'* (Gal. 5:24).

12. Nani, basi, sasa amebarikiwa kuliko sisi? Au ni nini kingine tunachopaswa kutafuta maishani ambacho kingekuwa cha kupendeza na cha faraja zaidi kuliko hiki? Hakuna chochote, isipokuwa jambo hili moja: kwamba kwa siku zote zilizobaki za ukaaji wetu hapa, tuweze kuvumilia kwa subira na ujasiri yote yaliyo magumu na yasiyopendeza, na, baada ya kujihifadhi tusipotee tunapokabiliwa na majaribu yanayoonekana na yasiyoonekana, tuweze kufikia kwa ujasiri ahadi zilizotengwa kwa ajili yetu. Kwa sababu hii, jipeni moyo, mwe na nguvu, mwe imara, na fanyeni mambo yote kwa namna inayofaa na yenye mpangilio, mkielewa asili na upeo wa fumbo la maisha yetu ya kimonaki, aina ya maisha yanayohitajika, na jinsi wazee wetu watakatifu wasiosahaulika walivyoishi; chukueni mifano yao kuwa mwongozo wenu, na jiendelezeni na kujibadilisha kufanana nao, ili mweze kuitwa wana wao ipasavyo na kushiriki katika furaha yao ijayo.

159. Jilindeni; kwa maana adui anaweza kushambulia ghafla na kuwaangamiza

159. 1) Kuwa macho juu yenu wenyewe; maana adui anaweza kushambulia ghafla na kuwaangamiza. – 2) Na wengine wenu wanaishi maisha ya fujo. – 3) Hili lisitokee tena. Wafundishaji, mtaimbe hili... ili msiwe wao wanaopotosha badala ya kuwa waongozaji. [2, 92]

13. Kila mmoja na aangalie na kutafakari, iwe ni kwamba mnasimama imara na bila kutikisika juu ya mwamba wa imani, katika kutimiza nadhiri yenu, kwenye njia ya shahidi ya maisha ya kijumuiya, mkigeukia wala kulia wala kushoto, bali mtembee kwenye njia ya kifalme, mkikiweka macho roho zenu, ili mguu wenu usitembelee kwenye jiwe la kikwazo, na msitende chochote kwa kujiruhusu au kwa upendeleo. Ninaona, lakini si kila wakati na si kila mahali: kwani hii ni haki ya Mungu mmoja peke yake. Na sijui kama, labda, yeyote kati yenu, akitenda kwa siri kwa hiari yake mwenyewe—au tuseme kwa tamaa—amezama katika vilindi vya dhambi, kwa maangamizi ya roho yake. Ogeni na hofu hii, na wakati mnapovuka bahari kwa upepo mwafaka, kumbukeni, kama msemo usemavyo, ajali ya meli. Kwa maana inaweza kutokea kwa wakati mmoja tu – upepo, dhoruba, kimbunga, maafa, maangamizi, kifo. Wakati mwingine, amani na utulivu huonekana kutawala, lakini ghafla – tahadhari, mzozo, vita, mauaji si ya mwili bali ya roho, ambayo ni chungu zaidi. Yule Mwovu hujificha kwa muda ili kutulazimisha kuwa wapuuzi, na kisha, akishambulia bila kutarajiwa, ili kupotosha mawazo yetu na kuleta maangamizi yetu. Hatuna nafasi ya uzembe, wala muda wa kupumzika. Wengi waliokuwa wamefika bandarini mwa wokovu walitupwa kwenye vilindi na adui mwerevu. Wengine waliokuwa wamepanda hadi kwenye kizingiti cha mbingu walishushwa hadi ardhi ya dhambi naye, kwa sababu ya kuto kuwa macho kidogo. Amevamia hazina nyingi za wema, ameiba mafanikio mengi ya kiroho, na akaacha wale waliotenda hayo wakiwa maskini. Kwa kujua haya, kuwa macho na usiruhusu macho ya akili yako kulala.

14. Lakini nasikia kwamba wengine wenu, kwa kujidharau, hujitendea kwa uzembe: mnataniana bila haya, mnazungumza upuuzi na kucheka; wakati wengine wanashikana mikono, na kugusana midomo kwa midomo na mashavu kwa mashavu. Hii ni sababu ya kulia. *'Je, mtu akichukua moto ndani ya kifua chake, je, mavazi yake hayatatekete? Au mtu akitembea juu ya makaa ya moto, je, miguu yake haitatekete?'* (Mith. 6:27). Vivyo hivyo, wale wanaofanya mambo kama hayo hawatatoroka kuanguka. Pia ni makosa kwamba wengine hujipamba nyuso zao, hujionyesha, hujipaka rangi kope na nyusi zao, na hujivika kama malaya; huvaa

mikanda iliyoshonwa, hujipamba mavazi yao kwa mapambo, huchukua mienendo ya kifashoni wanapotembea, na huzungumza kwa sauti ya kujidai.

15. Kwa watu wote wa namna hiyo nasema: msiifanye hivi siku zijazo; la sivyo, '*Atawafunga taya yao* kwa *pinde na* mshipi' (Zab. 31:9): kwa maana Mungu hatuamuru si kuharibu, bali kujenga watu hawa. Kwa hiyo, shikeni sheria. Mwalimu, mtaweke yaliyo mema katika wale mnaowafundisha na mwakaripie. Sisemi hivi kwa sababu nawashuku ninyi yeyote kuwa mlevishaji sumu badala ya mganga, mzima badala ya mwangaza, mtu anayepotosha kutoka kwa njia iliyo sawa badala ya mwongozo, au mharibu badala ya mwokozi. Maana walimu husimama mbele ya wanafunzi wao kama mfano wa uchaji Mungu, mfano wa wokovu, na taswira ya kila tendo jema. Wanafunzi huwekwa mikononi mwao hasa ili wajifunze kutoka kwa mfano mzuri wa walimu wao. Hata hivyo, ikiwa kinyume chake kitatokea, basi watu kama hao waonewe na kuondolewa, ili wasiwapitishe uozo wao kwa wale waliotimia. – Ningependelea kutozungumzia haya yote, lakini ni lazima. – Ninatamani jambo moja: kwamba sote tuenende katika njia iliyo sawa, ili na Mungu naye aridhike na maisha yetu mema.

160. 'Kufurahi kwa utaratibu wa ndugu na kwa ukweli kwamba kila kitu kinaendelea kulingana na kanuni na kila mtu anaridhika na mahitaji ya monasteri,' anaongeza; 'lakini hili si jambo la msingi; jambo kuu ni kuishi kwa namna ambayo, baada ya kifo, mtu anaweza kuingia katika mapumziko ya Mungu: ambalo kila kitu lazima kuelekezwe kwake.'

160. Akifurahi kwa utaratibu wa ndugu na kwa ukweli kwamba kila kitu kinaendeshwa kulingana na kanuni na kila mtu ameridhika na mahitaji ya monasteri, anaongeza: lakini hili si jambo muhimu zaidi; jambo kuu ni kuishi kwa namna ambayo, baada ya kifo, mtu anaweza kuingia katika pumziko la Mungu: na kwa lengo hili, kila kitu lazima kuelekezwe. [2, 93] Kama vile mkulima, akiona shamba lake likiwa kijani—ambalo amelima na kupanda kwa jasho lake mwenyewe—hufurahi na kusanyanga: ndivyo nami, ingawa si kwa habari ya tunda la kazi zangu mwenyewe, ninafurahi na kufurahia uzao wenu wa kiroho, kwa maana naona ni sawa kushuhudia ukweli, nikiona kwamba, kwa neema ya Mungu, mnafanikiwa zaidi na zaidi na kuwa watu bora. Ninyi wenyewe mnaweza kushuhudia hili. Je, hamuoni mpangilio tulionao, amani na utulivu tulionao? Je, ninyi nyote hamuungani, kama roho moja na moyo mmoja, kwa imani thabiti na uhusiano usioweza kuvunjika? Je, ninyi nyote hamjitiidi kutimiza amri za Kristo zinazotoa uzima kikamilifu zaidi? Hakuna yeyote miongoni mwenu anayegawanya na kutenganisha umoja huu wa kindugu kupitia makundi ya siri kwa furaha ya adui, shetani; wala hakuna ubinafsi au matakwa binafsi miongoni mwenu, ambapo kila mmoja anaishi na kutenda apendavyo; kinyume chake, maisha yanayopatana na Mungu ndiyo yatawala; wala hamna hali ambapo kila mtu anazurura bila kujali huku na kule, kwa uharibifu na kuvurugika kwa mwili mzima wa udugu; bali, kwa neema ya Mungu, kila kitu katika mambo yote hufuata kanuni: katika kula na kunywa, katika kuamka na kulala, katika kazi na mapumziko, katika kuingia na kutoka, katika mazungumzo na ukimya, katika kusoma na kuimba zaburi, katika sala na utulivu, katika mavazi na viatu. Sio kila kitu, bila shaka, hugawanywa kwa usawa kwa wote, kwani si wote wanaofanana kwa umri, malezi, hali, uwezo, sifa njema na afya; lakini kila mmoja hupewa umakini unaostahili, na mahitaji yao hukidhiwa: kwani nyote ni viungo vya mwili mmoja, ingawa si wote hushiriki katika heshima ileile (1 Kor. 12, 23–24). Hata hivyo, haya yote si jambo kuu; jambo kuu tunalolitafuta ni kwamba, baada ya kutekeleza wajibu wetu vyema, tuingie, kwa njia ya kifo, katika mapumziko ya Mungu baada ya taabu na kazi za maisha haya ya duniani, na kushiriki katika furaha isiyoelezeka na baraka za milele zisizoelezeka. Tukiwa na tumaini hili, tujitahidi zaidi kutimiza yaliyo bora, kujidhibiti, kuwa na busara, na kuwa waangalifu, ili tufanye yaliyo haki katika siku hizi, tufurahi kwa tumaini, tuvumilie dhiki, tujilazimishe kwa kila tendo jema, tuweke mwili chini ya uongozi wa roho, tukihesabu dharau kwa ajili ya Kristo kuwa heshima, tukiona kuwa ni heshima kuwa wa mwisho, na tukifurahi katika unyenyekevu kwa ajili ya Bwana; ili, baada ya kukamilisha safari yetu hivi, tuweze kuishi pamoja na mashahidi na tuonwe kuwa na haki ya kufurahi pamoja na watakatifu milele yote.

161. Tunaimba: 'Nitachukua kikombe cha wokovu'. Kikombe hiki ni kukubali shahada, ambayo kwetu sisi ni mapambano yenye maumivu dhidi ya tamaa za mwili

161. Tunaimba: 'Nitachukua kikombe cha wokovu'. Kikombe hiki ni ishara ya kukubali shahada, ambayo kwetu sisi ni mapambano yenye maumivu dhidi ya tamaa zetu. Tumesimama katika njia hii. – Basi, piganeni vita njema, ili na sisi tuchukuliwe kuwa stahiki ya taji kama hizo. [2, 94] *'Tutamlipa Bwana nini kwa yote aliyotutendea?'* Ni nini kingine isipokuwa zaburi ya Daudi, iliyokuwa imewimbwa kwa azimio la kweli,

na kulingana na yale yaliyomo ndani yake: *'Tutainua kikombe cha wokovu, na kulitaja jina la Bwana'* (Zab. 115:3, 4). Kombe hili ni kukubali shahada. Lakini shahada yetu si katika kumwaga damu, bali katika mapambano ya ndani, ya dhamiri, wakati, kwa mfano, hatusujudu kwa Baali—yaani, hatukubali kushindwa na tamaa za mwili—na tunashinda vishawishi vyote, mvurugano wa mawazo, kuwashwa kwa tamaa na matamanio, huzuni ya uhaba, majanga na unyanyapaa. Tazama mashahidi wema! Tazama wanajeshi wa Kristo! Tazama wale walio katika uhitaji na warithi wa Ufalme wa Mungu! Furahi, kuwa na furaha, jipatie ujasiri, kimbia mbio vyema, zidi kuwa na nguvu, panda hadi vilele vya wema, ruka katika tafakari za juu kabisa, na fanya hivyo bila kukoma hadi mwisho wa maisha yako uje na ukupeleke kwenye furaha na shangwe zilizotayarishwa kwako tangu mwanzo wa ulimwengu. Ameebarikiwa, na ameebarikiwa zaidi, yeye anayesikia haya kwa makini na kuyatekeleza, na kuwasha moto juu ya moto moyoni mwake, akiawasha ndani yake mshumaa wa upendo wa Kimungu unaopaa hadi mbinguni. Lakini ole wake anayejifunga masikio yake, akipenda upuuzi na kutafuta raha za kimwili zinazopita. Hata hivyo, mtu yeyote *asitafute 'mambo yake mwenyewe tu' – 'haya'* – bali pia *'awajali majirani zake'*, akiwachukulia kama wake mwenyewe: kwa maana sisi ni viungo kwa kila mmoja. Kwa njia hii, kila mtu humfurahisha Bwana na kujifanya bora na mkamilifu zaidi.

162. Baada ya kuelezea sura ya marehemu na kutaja kinachoonekana katika kaburi; na baada ya kuwasilisha muhtasari mfupi wa maisha mema yaliyotwaliwa na marehemu – anatoa funzo kuhusu kuhifadhi usafi wa mwili na roho, ili kuwa bibi harusi anayestahili Kristo

162. 1) Baada ya kuelezea mwonekano wa marehemu na kutaja kinachoonekana kaburini; na 2) baada ya kutoa muhtasari mfupi wa maisha ya wema ya marehemu, – 3) anatoa funzo kuhusu kuhifadhi usafi wa mwili na roho, ili kuwa bibi harusi anayestahili Kristo. [2, 95]

1. Kumbukumbu ya kifo daima huwa na athari ya wokovu, na zaidi hasa tunaposimama mbele ya mwili wa ndugu aliyetangulia, kama ilivyo katika kisa hiki. Hapa tena tunaona fumbo la ajabu mbele yetu! Ni muda mfupi uliopita alikuwa nasi, lakini sasa roho yake haiko nasi tena; yeye aliyetuongea kwa midomo yake mwenyewe amenyamaza kimya kabisa, ilhali sauti yake bado inawindika masikioni mwetu. Ni maono ya kushangaza kiasi gani haya! Tunamuona lakini bado hatumuoni: mwili wake unaonekana hapa, lakini roho yake imetoka kwetu. Liko kimya bila mwendo na bila uhai, bila pumzi, kuona wala kusema; hisia zake zote zinaonekana – lakini katika hakuna hata moja kuna dalili ya uhai; yuko kama jiwe, au kitu kingine kisicho na roho. – Tuchunguze mahali pa kupumzika kwa wale waliokwenda kabla yetu: tutaona nini huko, ndugu zangu? Tazameni na mjifunze. Je, hii si vumbi na majivu? Je, hizi si miili iliyooza? Je, hizi si fuvu zilizokauka? Je, hizi si mifupa tupu? – Na yote haya ni maono ya kuchukiza, rundo la kuhuzunisha na la kuchukiza. – Je, mtu anaweza hapa kumtambua ndugu mmoja kutoka kwa mwenzake, mrembo kutoka kwa mchafu, kijana kutoka kwa mzee? Hapana kabisa: yote yameoza, yote yamepoteza umbo lake. Na yeyote anayetaka sasa achunguze wapi hapa kuna raha za kimwili, wapi kuna furaha ya karamu, wapi kuna utulivu wa usingizi, na mapumziko mengine yote yanayofanywa kumfurahisha mwili? – viko wapi mikono ya salamu, mikumbatio, busu? – Yote yameondoka hapa na kupelekwa na yule ambaye, kama mtu tajiri aliyepoteza mali, aliyatuma mbele hadi kuzimu ili ajawashie moto usiozimika.

2. Ndugu zetu wasidhurike! Na hasa yeye ambaye sasa ameondoka kwa haki na kuingia katika uzima wa milele, akiwa ameishi maisha yake hapa vyema, kwa utiifu na unyenyekevu usio na lawama—kijana kwa umri lakini mwenye nywele nyeupe za hekima—mdogo kwa kimo, lakini mkubwa kwa roho, ambaye nia yake ya ndani inajulikana kwangu, ilhali mwenendo wake wa nje unajulikana kwenu nyote—uliojaa kila wema na unaostahili sifa zote—Raphael—mkarimu na mwenye heshima ya kweli, aliyehifadhi sura ya Mungu na, ninasema, anayestahili kubeba jina lile lile kama mmoja wa malaika wakuu. – Ndivyo ninavyomwamini mwanangu huyu; nanyi mnapaswa kumwamini, maana anastahili. – Lakini turudi kwenye mada iliyopo.

3. Nasi vivyo hivyo, baada ya muda mfupi, tutaondoka hapa: tutakufa, tutawekwa wazi, tutafanyiwa ibada ya mazishi, na kuzikwa. – Kwa kuwa hali iko hivi, na hakuna *'mtu atakayewaona wote wala hakuonea kifo'* (Zab. 88:49); basi nawaomba na kuwasihi: tuishi kwa uchaji Mungu na bila lawama, na tujiendeshe kwa njia isiyokosekana na isiyo na dosari, tukitakasa si mwili tu bali na roho pia: tukilitawala mwili kwa roho, ili lisipotee wala kuasi kwa tamaa za mwili, na kulidhibiti kwa hofu ya Mungu, ili likiridhika kwa unyenyekevu na utulivu na kipimo cha chakula, vinywaji, usingizi na mapumziko kilichoamriwa na kanuni na amri maalum; na kuilinda hii ya mwisho, ili isichafuke kwa mawazo na hisia zisizo safi, bali, ikipaa kabisa kuelekea kwa Mungu, itafakari uzuri Wake peke yake, kwa maana Yeye peke yake ndiye mzuri na mpendwa kweli, wakati

aina nyingine zote za uzuri ni kama kivuli tu na si kitu; na pia kuilinda kwa sala na kuimba zaburi, ili kupitia vyote viwili iwasilishwe kuwa ya kupendeza kwa Mchumba mwenye neema, Kristo Mungu wetu. Tukisafiri kwa njia hii, tutabarikiwa: hatutakufa, bali tutaishi, tukisindikizwa na wimbo wa faraja wa kuagana: *'Imeebarikiwa njia unayoitembea leo; kwa maana mahali pa kupumzika pameandaliwa kwa ajili yako*'.

163. Mapambano yetu ni dhidi ya majeshi ya uovu, pamoja na kiongozi wao, shetani

163. 1) Mapambano yetu ni dhidi ya majeshi ya uovu, pamoja na kiongozi wao, shetani. – 2) Hawachoki kutunga njama za kutuangamiza: sisi pia ni lazima tujihadhari bila kuchoka na kuwakabili, kwa furaha ya Bwana na malaika wake. – 3) Ni muhimu kutenda kwa njia hii ikiwa tunataka kufikia kutokuwa na tamaa na, kupitia mapambano haya, kushinda taji la shahidi. – 4) Ili kufanikiwa katika hili, tunahitaji unyenyekevu pamoja na utiifu, maombi yasiyokoma, kujichunguza, matendo yote ya kujinyima, na uchunguzi wa mawazo yetu. [2, 96]

4. *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya madhalimu, dhidi ya mamlaka, dhidi ya watawala wa giza la ulimwengu huu'* (Efe. 6:12), – na dhidi ya adui wetu mwovu, shetani, ambaye, mwanzoni kabisa mwa dunia, baada ya kujipenyeza katika Paradiso, alimdanganya baba yetu wa mwanzo hadi akaonja tunda lililokatazwa kwa dhambi, na hivyo kusababisha kufukuzwa kwake kutoka kwa utamu wa Paradiso hadi hapa duniani. Tangu wakati huo, kutoka kizazi hadi kizazi, ametesa jamii ya wanadamu, akiifundisha kila aina ya uovu. Hata sasa anatuhujumu kwa kila njia, anapanda-panda akipiga kelele, na anajifanya mpole huku akitikisa mkia wake, ili adanganye kwa urahisi zaidi; huingia na kutoka kwa siri, na huwatega roho zisizokuwa thabiti na zisizomjali. Ndiyo maana tunahitaji kuwa na tahadhari kuu, uangalizi mkuu, busara kuu na uangalifu katika mapambano yetu dhidi yake, ili asitushambulie au kutuangamiza.

5. Tukijua hila na ujanja wake, tujihami kwa kila njia na tumkabili na kumfukuza, bila kupuuza wala kumwonyesha huruma, kwa sisi wenyewe au kwake; kama vile yeye asivyojiondoa nyuma wala kutuonyesha huruma, akitafuta maangamizi yetu. Hata akishambulia mara nyingi kwa siku na kufukuzwa, haogopi; ni kana kwamba bado hajaanza mapambano, na anashambulia tena kwa ukali zaidi, akiwa amewaleta mashetani wengine wa uovu. Ndivyo pia sisi hatupaswi kurudi nyuma wala kupunguza azma yetu mbele ya mashambulizi kama hayo ya kila siku na kila saa dhidi yetu. Hata kama tayari tumetumia makini makubwa na juhudi za bidii, na tumefanikiwa, tusyepuke kutoka kwa hili; bali daima tuendeleze ari, nguvu na upinzani uleule dhidi yake, ili, akiona upinzani wetu mkali dhidi ya adui, Mungu afurahi na ashangilie kwa ajili yetu, na Malaika wake watakatifu, wanaotusaidia kwa agizo na amri Yake.

6. Kwani bado hatujafikia daraja la kutokuwa na tamaa, na pamoja nalo uhuru kutoka kwa mizozo, kiasi kwamba akili yetu ingeweza kutulia ndani yake, bila kusumbuliwa na mzozo wa ndani. Hili limetimizwa, na linaendelea kutimizwa, na watu wenye shauku isiyochoka kupitia kazi nyingi, jasho na juhudi. Kwa upande wetu, ambao bado tunashikiliwa na tamaa, ni lazima tuendelee na mapambano yetu na bidii isiyo na kikomo, bila kukata tamaa au kukata tamaa, mbele ya mabadiliko yetu wenyewe na mikakati inayobadilika ya adui, ambayo ina maana kwamba kila siku na kila saa tunapaswa, kana kwamba, kuanza upya. Hilo ndilo jukumu la wale wanaojitahidi kwa dhati: basi, taji la hayo ni nini? – Ni takatifu kufikia kilele cha kutokuwa na tamaa; lakini la pili pia limebarikiwa – kutoshindwa vitani, na kusimama imara daima, ukisonga mbele polepole kuelekea kilele hicho na kujikamilisha. Mtu wa aina hiyo atapokea pia taji la shahidi, kama vile shujaa anaporudi kutoka uwanja wa vita, anayeonyesha mfalme majeraha na vidonda vyake, hatadharauwa wala kuhukumiwa, bali kinyume chake hupokea sifa, zawadi na heshima.

7. Basi, tujitahidi kama askari wa Kristo, na tuuone wakati wetu si kitu kingine isipokuwa wakati wa vita dhidi ya maadui zetu, ambapo yote yanayosikika ni mshindo wa mishale na mngurumo wa panga: kwa maana *'wengi ni wale* wanaotushambulia *kutoka juu'* (Zab. 55:3), kama ilivyoandikwa, ambao siku nzima hushambulia na kupigana vita, huweka mitego, hachimba mashimo, huweka mizinga na huandaa hila za kila aina. Basi, nani atakayewakwepa, nani atakayekimbilia kwao, nani asiyetikisika na kuanguka katika mitego yao? Nani mwingine isipokuwa yule aliye na unyenyekevu uliounganishwa na utiifu, maombi yasiyokoma, shauku kwa kazi, utii thabiti, bidii isiyolalamika, na uangalizi wa daima, ulio makini katika kuzuia mawazo ya aibu na kukumbatia tafakari njema—uangalizi, kuimba zaburi, kusujudu, na, zaidi ya yote haya, au pamoja na yote haya, kukiri mawazo ya ndani kabisa ya mtu, kuepuka dhana za kibinadamu, na kiasi katika maneno? Kupitia yote haya na mengineyo yanayofanana, mtu wetu wa ndani hutiwa nguvu kana kwamba yuko katika ngome, na adui, asipokuwa na nguvu ya kumtenda, hujiondoa.

164. Maelezo ya mwonekano wa nje wa mtu wa Mungu, mtawa wa kweli

164. Maelezo ya mwonekano wa nje wa mtu wa Mungu, mtawa wa kweli. [2, 97] Tuweze kujihifadhi, ndugu zangu, na tusipoteze siku zetu na wakati wetu bure. Tazama, siku hii tayari imepita, na hatutaiona tena; lakini matendo tuliyoyatenda ilipokuwa bado inadumu yameandikwa. Ikiwa ni mema, ni heri kwetu; lakini sivyo, ole! Tulinde hisia zetu zisiporwe, tukishusha vichwa vyetu mara nyingi: macho yetu yawe makini, yasiyotawanyika, yasizurure huku na kule; kwani kile kinachoonekana machoni huonekana pia katika roho, kwa sababu mtu wa nje huakisi kile kwa ajili yake; uso uwe si wenye huzuni kali wala mchanganyiko, bali wenye heshima na upole, na kwa kiasi kikubwa uwe wenye huzuni na uliyonyunyizwa na machozi ya toba; mtembeo uwe wa unyenyekevu, usio na mbwembwe, usio na kiburi, bila kuinua mabega, kukunja nyusi, hatua za sauti au kutetemeka kwa mwili wote; Neno lake, vivyo hivyo, liwe la kupendeza, lisilo kali mno wala laini mno, akiwa mtulivu machoni na katika sifa zake zingine, bila kupanua mashavu, kutikisa mikono au kugeuza uso. Kwa maana mtu wa Mungu amepangwa vyema katika mambo yote, akiwa ni chombo cha Roho anayeishi ndani yake, akimwongoza katika maneno yake, katika mwonekano wake, katika kula na katika kunywa. Na tunapaswa kujiendesha kwa heshima na staha katika mambo yote: katika mavazi na viatu vyetu, tukikumbuka kwamba Bwana wetu Mungu yu pamoja nasi daima katika hali zote na katika matendo yetu yote.

165. Akitaja maneno ya Mtume: 'Hivi ndio wakati uliokubalika', anasema kwamba kwa haya Mtume huamsha ari yetu kwa ajili ya kazi ya wokovu

165. 1) Baada ya kunukuu maneno ya Mtume: 'Sasa ni wakati uliokubalika', anaeleza kwamba kwa hili Mtume huamsha ari yetu ya kutenda wokovu wetu. – 2) Kisha anaongeza: 'Ninyi mnafanya hivyo; mmefanya vizuri.' [2, 98]

8. Mtume Paulo anatufundisha nini na anatuchochea nini anaposema: *'Sasa ni wakati uliokubalika, sasa ni siku ya wokovu'* (2 Kor. 6:2)? *'Basi tuvuke matendo ya giza, tukaavaa silaha za nuru'* (Rum. 13:12). – Yeye ndiye, kama baba na mwalimu mwema, anayetufufua kutoka kwa uvivu na kuondoa usingizi wa roho kutoka machoni mwa akili zetu, akiwaongoza hatua zetu vyema kulingana na Mungu, na kuzipeleka kwenye njia ya wema. Tusikilize mafundisho yake ya kimungu; tainuke kwa nguvu, tufanye busara, na tusonge mbele kwa bidii zaidi, kwa maana siku ya maisha ya kila mmoja wetu tayari inakaribia kuisha. Basi, tujitahidi kujiandaa, ili tuweze kubarikiwa na kuishi milele na milele, tukifurahia furaha isiyoelezeka. Kwa maana ikiwa mwisho wa maisha yetu utatukuta tukiwa hatujajiandaa na tusiw e na roho zetu zikiwa hazijapangwa vyema – ole! ole! kweli. Na ni nani atatukomboa kutoka mikononi mwa nyoka anayeangamiza roho? – au tutapata nafuu vipi tutakapoteseka kwa uzembe ambao tumeishi maisha yetu ya duniani katika uovu? Kwa nini— waache wale wanaotutenga watutenge, na waache wasiokuwa na sheria waendelee katika uasi wao— ninaongea kuhusu wale waliopotoka kutoka kwetu. Au zaidi ya hayo, tuwaombee na tujitahidi kuwarudisha: kwa maana Mungu hataki kifo cha mwenye dhambi, ila arudi na awe hai (Ezekieli 33:11).

9. Ninyi, ambao kwa neema ya Kristo mnavumilia katika kazi ya utiifu na mnahifadhi viapo vyenu kwa uaminifu mbele za Mungu na wanadamu, furahini na shangilieni: kwa kuwa thawabu kubwa imewekwa kwa ajili yenu mbinguni, ikiwa mtabaki macho hadi mwisho na kutekeleza kwa uaminifu yote mliyoamriwa kumhusu Kristo Yesu, Bwana wetu, kama askari wake, ambao aliwaajiri: kwa maana mmeajiriwa katika utumishi wake na mnamtumikia mchana na usiku, mkikumbuka neno lake: 'Yeye asiyesema kwangu, 'Bwana, Bwana', lakini yeye afanyaye mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni, ndiye wangu' – na nasaha ya Mtume: 'Je, hutaki kuwatisha wenye mamlaka? Fanya yaliyo mema, nawe utapokea sifa kwake' (Warumi 13:3).

166. Thubutu katika maisha na vumilia yote: kwa maana utakapodhaniwa kuwa mwafaa kwa furaha hiyo ya milele, bado utajuta kwamba hukuvumilia zaidi

166. 1) Uwe imara katika maisha na uvumilie yote: maana utakapodhaniwa kuwa mwafaa kwa furaha hiyo ya milele, bado utajutia kutovumilia zaidi. – 2) Kumbuka na uweke akilini siku ya hukumu na malipo; – na hutawahi kuanguka katika uvivu au kulalamika. – 3) Yeyote anayetenda kinyume na hayo ametekwa na tamaa na ni kama mnyama; lakini yeyote aliye hivi ni malaika. [2, 99]

10. Sio lazima tuongee nanyi sasa kama Manabii wa kale walivyofanya: 'Mtasikia kwa masikio yenu lakini hamtuelewa; mtatazama kwa macho yenu lakini hamtaona'; kwa maana mioyo ya watu hawa imekuwa migumu, masikio yao yameshindwa kusikia, na wamefunga macho yao (Isa. 6:9, 10). Kwa maana ninyi mmejituliza na kuwa macho, mkiitazama utukufu wa Bwana kwa nyuso zisizofunikwa (2 Kor. 3:18), mkiwa

mmepiga mbizi matope ya vifungo vya kidunia kutoka machoni pa roho zenu kupitia maisha yenu ya utiifu na utakatifu, na mmeanza kuona mambo waziwazi, yaani, ubatili wa maisha haya na mvurugano usioisha wa mambo ya kibinadamu katika pande mbalimbali; na mmefikia kutambua kwamba kuna wema mmoja tu imara, anayevutia zaidi na mkuu—Mungu—na kwamba mtu lazima ajitahidi kumfikia kupitia maisha ya wema. Ameebarikiwa kweli Bwana na Mungu wa mababa zetu, ambaye ametuhesabia kuwa wa haki kushiriki katika neema hii na kuishi maisha ya hekima kama haya. Basi, tuweke macho yetu juu, mahali ambapo Kichwa chetu—Kristo—yuko, tukitafakari si vitu vya kawaida vya kibinadamu na vya kupita, bali uzuri wa mbinguni na ulio juu ya mbingu, na kuonja na faraja ya baraka zisizoelezeka na zisizoweza kuonyeshwa kwa maneno huko, ambazo akili haijawahi kuzifikiria, sikio halijawahi kuzisikia, wala moyo haujawahi kuzota, kwa ajili ya ubora wake usio na kizingiti; na naweza kukuwahakikishia kwamba ninyi pia mtaufikia, ikiwa Bwana atakupa nguvu ya kuvumilia kwa subira hadi mwisho mapambano yaliyo mbele yako, na utapata pumziko ambapo hakuna ugonjwa, wala huzuni, wala kuugua. Ndipo mtakapompa shukrani nyingi Bwana aliyewaita katika njia hii takatifu ya maisha; kwa huzuni mliyovumilia, si tu kwamba hakutakuwa na kumbukumbu yazo, bali kinyume chake, mtatubu kwamba hamkupata fursa ya kuvumilia majaribu, huzuni na taabu kubwa zaidi kuliko mlivyofanya.

11. Na tutaona nini siku ile ya hofu ya kuonekana kwa Bwana wetu Yesu Kristo, atakapokuja waziwazi pamoja na maelfu ya maelfu ya malaika na malaika wakuu, na ataketi juu ya kiti cha hukumu ya hofu, akiwakusanya kutoka pande nne za dunia mataifa yote na kila kiumbe hai, akifichua matendo ya giza na kufunua ushauri wa mioyo, ambapo baadhi yao wataongozwa kwenye furaha upande wa kulia wa Bwana, ilhali wengine wataondoka kwa aibu upande wa kushoto; na hao wataongozwa kwenye makao yenye mwangaza, kwenye paradiso ya furaha tele, katika Ufalme wa Mungu, ilhali wengine watatupwa katika moto usioweza kuzimwa, wakilaumiwa na minyoo, katikati ya kusaga meno, katika giza totoro, katika vilindi vya Tartaro, katika vifungo visivyoweza kuvunjika na kila aina ya mateso, kulingana na dhambi za kila mmoja. Ndipo watakapong'aa kama jua, na wataanza kufurahi na kusanyuka kwa mioyo yao yote, na kwa nyimbo zisizoisha wamtukuze Bwana, wakiwa wametambua jinsi walivyohudumia sababu njema na tukufu kwa ajili ya Bwana. – Hao ndio mashahidi waliomwaga damu yao kwa ajili ya kumkiri Yeye, Mitume, Manabii, wakiri, watakatifu na wenye haki; wakifuatiwa na wale walioonyesha ushuhuda wa kiroho—maaskofu, makuhani, watawa na watu wa kawaida—wote waliyoishi maisha yao katika matendo mema, juhudi na vitendo vya ujasiri. Lakini hawa wataanza kuomboleza na kulia, ole! — ole! — wakiongeza hatia yao wenyewe na kuitilia laana juu ya laana juu ya uasi wao wenyewe, wakifungwa, wakipigwa na kutukwa na roho za wale waliohukumiwa, na zaidi ya hayo, wakijihukumu na kujichora chapa wenyewe, na wakiteswa na kukata tamaa, wasiona mwisho wa mateso yasiyovumilika yaliyotengwa kwa ajili ya milele yote, kama inavyosemwa masikioni mwao: 'Hawa wataenda katika adhabu ya milele, bali wenye haki katika uzima wa milele' (Mathayo 25:46). Tukichukulia yote haya moyoni, je, tunaweza kupunguza kasi katika kazi na bidii zetu katika ? Je, tunaweza kukata tamaa kwa sababu ya magumu ya maisha yetu ya sasa? Je, badala yake hatupaswi kuhamasika mioyoni mwetu na kuwaka kwa shauku kali kuliko moto – ili tuendelee kuwa waaminifu kwa kanuni za maisha yetu ya kimonaki ya kujitolea hadi mwisho, bila kujali gharama itakayotugharimu?

12. Basi, tuyaweke haya yote moyoni na tuyashikilie, tukifanya kwa bidii yote tunachotuhimiza. Kwani yeyote asiyejali haya, hakika amenaswa na tamaa, analala usingizi wa uzembe, ni mkaukavu, anajihusisha na anasa za mwili, anawivu, ni mcheshi asiye na uzito, na ni mvivu, amezikwa, kama dubu katika miguu yake, akitafuta tu kula na kunywa; ananguruma kama simba tamaa zake mbaya zinapokosa kuridhika; anaruka kama chui kutoka kwa raha moja hadi nyingine; anapanga njama kama mbweha ili kupata kile moyo wake unakitaka; anafurika kama ngamia, katika kulipiza kisasi kwa jirani yake kwa kinyongo fulani cha bahati mbaya, anapiga mlio kama farasi, akitenda mambo ya aibu kwa miili ya wanadamu na wanyama, na akitenda bila aibu kama mbwa mwitu, kwa ujasiri wake wa kuleta maangamizi kwa roho yake na ile ya ndugu zake. Na tuseme nini kuhusu tamaa mbalimbali, ambazo kwa njia zake wengine hawafanani tu na wanyama, bali wanawazidi kwa mbali katika asili yao ya wanyama. – Lakini yeye anayesimama upande wa mawazo mema, akiwa mng'ao kama Malaika, mwepesi kama Kerubi, mwenye macho mengi kama Serafimu, ili, ikitokea fursa yoyote, joka linaloangamiza roho lisimrushie, ni shujaa kama mpiganaji, akishika upanga wa moto wa fikra zinazochoma dhambi, na kuwachoma mashetani kwa joto la mawazo mema; kama chemchemi isiyokwisha, anatiririsha mito safi ya machozi ya toba; kama hekalu la Mungu, amejengwa kwa mawe ya dhahabu ya wema; kama kondoo mpole, akifuata mfano wa Bwana wake, hatoi pingamizi wala hapigi kelele, bali, hata kama kifo

kiko mbele yake, anaendelea, akitii baba yake na ndugu zake. Lakini hapa maisha na kifo vimewekwa mbele yako; kila mtu na achague kwa nafsi yake atakachokitenda.

167. Mapambano yetu ni dhidi ya roho za uovu

167. 1) Mapambano yetu ni dhidi ya roho za uovu. Kwa nini tunapaswa kuwa macho, tukiwa tumevaa silaha kamili za wema zilizotajwa na Mtume, ambazo zina nguvu ya kuwafukuza na kuwashinda maadui zao? – 2) Mapambano haya ni ya kiakili na hufanyika kupitia mawazo yanayopingana, yakisindikizwa na maombi kwa Bwana. – 3) Hujitokeza ghafla na kuifanya hali yetu ya ndani ibadilike-badilike kama hali ya hewa; lakini hii si sababu ya kuogopa kwa wale wanaojidhibiti na kujipamba kwa wema, wakiwa na tumaini katika Mungu. [2, 100]

13. Mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya falme na mamlaka, na dhidi ya watawala wa giza la zama hizi, kama anavyosema Mtume (Efe. 6:12). Kwa hiyo, ni lazima tuwe na kiasi, macho makini, bidii ya uangalifu, juhudi kali, na tujihami kwa silaha za kiroho—yaani: imani isiyoyumba kama kofia ya chuma, utiifu wa dhati na unyenyekevu wa kweli kama ngao, na kila wema mwingine, vyote ambavyo, vinapotumika ipasavyo, vinaweza kuwa silaha dhidi ya wadanganyaji wetu na kuwa na nguvu ya kuwafukuza adui zetu wasioonekana.

14. Vita hii kuu na ya kutisha, kama mnavyojua, daima inaendelea, haisiti hata wakati wa maombi na Ekaristi Takatifu; huibua na wakati mwingine huleta mawazo ambayo si vema kuyazungumzia. Lakini roho iliyojinyenyekeza, inaposombwa na mawazo kama hayo, huyapinga kwa chuki, ikiyakabili kwa mawazo matakatifu huku wakati huo huo ikigeukia Bwana katika maombi. Msaada kutoka kwa Bwana huja mara moja, na Jua kutoka juu hupiga chini na kumfukuza joka. Kwa nini, basi, tusipoteze moyo au kusalimu amri mbele ya mashambulizi kama haya? Kwa maana moyo usio na hofu, akili hubaki haisumbuki na madhara ya mashambulizi kama hayo, si tu wakati wa Komunio, bali pia nyakati zingine zote.

15. Maadui zetu hushambulia wakati wote, na tunapokuwa hatutarajii kabisa; lakini tunapokuwa katika hali nzuri na ya amani ya akili—iwe ni kwa sababu ya majuto yaliyotufikia, au sala ya dhati, au kusoma, au aina nyingine ya mafundisho matakatifu—anashambulia, akitutia wasiwasi na kuvuruga moyo, kana kwamba anatutupa kutoka bandarini hadi kwenye mawimbi, au anatupeleka kutoka kwenye mwangaza wa mchana hadi gizani mwa usiku katika mawazo yetu. Kwa upande huu, kile kinachotutokea ni kama hali ya angahewa katika siku nzima: wakati mwingine huwa safi chini ya mwangaza wa jua, wakati mwingine huwa na mawingu, kisha inasafika tena, na kufunikwa na mawingu mara nyingine, kutokana na mabadiliko mbalimbali hewani. Je, sivyo hivyo kwetu sisi? Wakati mwingine tunang'aa sana, kama siku isiyo na mawingu, kupitia mawazo mema; nyakati zingine tunafunikwa na mawingu ya mawazo maovu; na kisha tunarudi katika ufalme wa nuru kwa kujitolea kwa maombi au utendaji mwingine wenye wema. Na hili hutokea zaidi ya mara moja kwa siku. Lakini mabadiliko katika anga hutokea tofauti na yale yaliyo ndani yetu: huko hutokea kiasili, kama ilivyopangwa na hekima ya Mungu, Muumba wa vitu vyote; ilhali kwetu sisi ni kwa hiari, na kwa kiasi fulani ni matokeo ya hiari yetu binafsi. Kwa maana ingawa shetani hujaribu, kupitia majaribu, kutunyang'anya nuru ya hali njema, sisi tuna uwezo wa kumrudisha nyuma , na daima kuwa na Jua la Haki likiangaza akili zetu, kama watakatifu walivyofanya, na kama wote wanaoishi kwa haki wanavyofanya. Kwa maana hata sasa kuna watakatifu wengi ambao, kama vito vya thamani, wanatembea duniani, wakitofautishwa si kwa kufanya ishara na miujiza—kwa maana utakatifu hauko katika hilo pekee— bali katika kuhifadhi imani ya kweli na kutimiza kwa usahihi amri za Mungu, katika upendo wa dhati kwa ndugu zake, bila wivu, katika kufurahi kwa ustawi wa jirani yake, katika kupita utukufu wa kibinadamu, na katika kila wema mwingine. Hivyo utakatifu hujidhihirisha kwa kila mtu. Lakini wewe, uliyeondoka duniani na kusulubishwa kwake, lazima, zaidi ya hayo, utambulike kwa kutokuwa na tamaa na usafi, kwa kukataa mapenzi yako mwenyewe, na kwa kuvumilia kwa moyo mwema masaibu na huzuni yote ambayo hayatenganishwi na njia yetu ya maisha. Mkiishi kwa njia hii, mtakuwa watakatifu na mtaorodheshwa miongoni mwa Watakatifu, na umati wa wale walio haki utawakaribisha miongoni mwao – na mtafurahi milele katika makao ya mashahidi.

168. Tunaposafiri katika njia yetu, tusiweke macho yetu kwenye vitu vya kidunia na vya kupita; bali tuweke macho yetu kwenye vitu vya mbinguni na vya milele: kwani vile vya kwanza hutudhoofisha, ilhali vile vya pili hutajaa na ujasiri

168. 1) Tunaposafiri katika njia yetu, tusiweke macho yetu kwenye mambo ya kidunia na ya kupita; bali tuweke macho yetu kwenye mambo ya mbinguni na ya milele: kwani yale ya kwanza hutudhoofisha,

ilhali yale ya pili hutujaza ujasiri. – 2) Hivyo ndivyo Wababa wote walivyotembea; vivyo hivyo na sisi tutembee, tukijipamba kwa kila wema, tukiepuka yote maovu na kujisafisha. Maisha yetu na yaendane na jina letu. [2, 102]

16. Maisha yetu ni safari, na si ile inayokamilika kwa siku moja, au mbili, au nyingi, bali ni ile inayodumu maisha yetu yote, hadi tutakapopita kutoka ulimwengu huu kwenda katika enzi ijayo. Ni juhudi gani, nguvu gani, umakini na bidii gani zinahitajika, ili tusipoteze moyo au kuacha kutembea katika njia hii, tunapozingatia umbali wake mkubwa, huku wakati huo huo tukikabiliwa na adui anayeweka kila aina ya vikwazo na mizinga katika njia ya hatua zetu kuelekea kwa Mungu? Lakini tusijali; kwa upande mwingine tuna mwingilizi na mwongozo katika jitihada zetu, na mwandani katika njia—si mwandani tu yeyote, bali Bwana na Mtawala wa wote, pamoja na Malaika Watakatifu kama walinzi na watetezi wetu. *'Yeye aliye mlinzi wa Israeli, halali wala hatulii'* (Zab. 120:4). Kwa nini, basi, tunajitoa kwa njia yetu kwa shauku kubwa namna hii, kwa ari, kwa tamaa kali, tukitazama juu na si chini: kwa maana tukitazama chini, bila shaka tutashindwa na uvivu, woga na upuuzi, kwa sababu mawazo yetu hutanga-tanga huku na kule, na mioyo yetu hukitaa kwa upuuzi na raha za maisha haya: kwa uzinzi, ulafi, tamaa, maonyesho, karamu, mapambo, njozi na vitu vingine vyote vinavyopita na kuharibika. Lakini tunapoweka macho yetu juu ya yale ya mbinguni na ya milele; basi, ingawa maisha yetu ya sasa ni ya huzuni na maumivu, ingawa kuna kazi ngumu na uchovu hapa, ingawa kutakuwa na kufunga na kuamka usiku, kuzuia matakwa na uhaba—vyote ambavyo ni vya lazima katika asili ya maisha yetu ya kujinyima na utiifu wa kujinyima—hatutakatishwa tamaa, hatutakuwa na moyo mnyonge, hatutashindwa na uzito wa huzuni zetu za sasa, wala hatutajisalimisha kwa tamaa zetu zinazoinuka; bali kwa hekima ya ujasiri na azma yenye ari, tutaendelea mbele na kuendelea mbele, tukitazama mbinguni, tukimwazia Mungu, tukijitahidi kwa ajili ya Ufalme wa Mungu, kwa faraja ya mbinguni, kwa utamu wa utukufu wake usioharibika, kwa nuru isiyozama, kwa furaha ya Malaika.

17. Hivyo basi, mababa wote walitembea, na, wakashinda, wakapata ushindi: mashahidi, watukufu, wenye haki, wacha Mungu, wapenda Mungu, watawa, wasio watawa, wanaume, wanawake, vijana, na wazee, wakiiona nyakati zao hapa kama aina fulani ya mafunzo. Vivyo hivyo, ikiwa tunatamani utukufu na furaha yao, lazima pia tuchukue mateso kwa hiari katika njia hii ya maisha inayomfurahisha Mungu. Basi, ndugu zangu, tuipende hii; tuazimie kuvumilia na kubeba mambo yote kwa hekima ya ujasiri na shauku isiyoyumba, tukitazama mbinguni, kama Yeye Mwenye Hekima Zote anavyoamuru (Mhub. 2:14), na tusizishushe chini. Kwa maana wale wanaofikiria mambo ya mbinguni na kujishughulisha navyo kwa kweli wana macho yao kichwani mwao, ilhali wale wanaoinama kwa upuuzi na kujishughulisha navyo wanashusha macho yao hadi miguuni mwao. Je, isingekuwa jambo la kusikitisha na la kutisha kama miguu ya mtu ingekuwa juu na kichwa chake chini? Hata hivyo, ni jambo la kusikitisha zaidi na lisilo la kibinadamu kuvumilia hili katika roho ya mtu. Basi, tuteendelee kutembea kama inavyostahili kwa wenye hekima, macho yetu yakiwa kichwani mwetu, tukitafakari juu ya Mungu na mambo ya kimungu na kutenda ipasavyo. Macho yaliyo kichwani ni imani, tumaini na upendo; kutoka kwao huchipuka uvumilivu thabiti, usafi, upendo wa kindugu, amani, upole, unyenyekevu, ujasiri, ustawi, kujidhibiti, kila tendo jema, na kuchanua na kuzaa matunda kwa kila wema; ilhali kwa wale wanaofikiri na kutenda kinyume na yaliyo hapo juu, kinyume chake hutokea: kutokuamini, kukata tamaa, chuki, ambavyo hutokana na ukosefu wa subira, woga, uzinzi na uasherati, ukosefu wa adabu, tamaa za mwili, ulafi, upuuzi, kujipamba kupita kiasi, dhihaka, ugomvi, wivu, mauaji na kila tendo lingine la kishetani na kitendo cha kinyume na maadili. Sisi tunaomilikiwa na Mungu tutafute yaliyo ya Mungu; wateule watafute yaliyo takatifu; wasio na lawama watafute yaliyo safi; wenye haki watafute yaliyo ya heshima; wapendao amani watafute upendo wa kindugu; wanyenyekevu watafute yaliyo ya mbinguni; wale waliyekauka dunia watafute yaliyo ya juu. Mpangilio usigeuke kuwa fujo, ili sisi, tulio wa nuru, tusifuate yaliyo ya giza; sisi, tulio wa usafi, yaliyo ya uasherati; sisi, tulio wa uchaji Mungu, yaliyo ya ukosefu wa mpangilio; na sisi, tulio wa unyenyekevu, yaliyo ya ubatili; kwa maana hili ni la kusikitisha, hili ni la udanganyifu, hili ni la kutoogopa Mungu, hili ni la kipuuzi, hili ni kuni za moto wa kuzimu. Basi, tumtafute Mungu, sisi ambao ni wake, kama jina letu linavyo tuita. Tunaoitwa watawa, wasafiri, wanaojitenga, mabikira, watumishi wa Mungu na malaika; na kila mtu anafahamu kwamba haya ndiyo hasa tulivyo. Basi, hakuna yeyote kati yetu awe asiye mtakatifu, anayependa mambo ya dunia, au asiye safi; hakuna awe mlalamika, mzinzi, mzozani, mwenye kukata tamaa, au mnyonge: kwa maana ghadhabu kuu ya Mungu iko karibu – naye atalipiza kisasi. Mungu hasiri sana—ingawa anakasirika—na wale ambao, wakiishi duniani, ni waovu mioyoni, kama anavyotukasirikia sisi, ambao tunapaswa kumilikiwa kwake kikamilifu; kama vile bwana anavyowasikitikia zaidi wale watumwa wanaotenda dhambi mbele yake kabisa kuliko wale ambao, wakiwa

mbali naye, hujitokeza kuwa hivyo. Hata hivyo, ghadhabu ya Mungu haifikii sisi sote kwa usawa, bali hujidhihirisha kwa njia mbalimbali: kwa namna tofauti kwa wale wanaoendelea katika uovu, na kwa namna tofauti kwa wale ambao nyakati zingine hubadilisha njia zao na nyakati zingine huanguka tena; tofauti kwa wale ambao wameanza tu maisha ya kijumuiya, na tofauti kwa wale walioimarika kwa muda mrefu katika maisha hayo: kwa maana kadiri mtu anavyodumu katika maisha ya kijumuiya, ndivyo tofauti ya maisha yake inavyopaswa kuwa dhahiri zaidi; ndiyo maana, ikiwa uzee hauleti faida yoyote, unakuwa chanzo cha hukumu na mzaha: kama vile inavyochekesha kumwona mtu mwenye nywele za kijivu akisoma shuleni na watoto.

169. Ninyi ni askari wa Kristo; na lazima daima muwe mmejipanga kikamilifu – kwa njia hii

169. 1) Ninyi ni askari wa Kristo; na lazima daima muwe mmepambwa kikamilifu – hivi ndivyo. – 2) Mzizi wa uovu wote ni kiburi; lakini mtu lazima apambane na chochote ambacho kwa wakati huo kiko vita ndani yake: kwani hili si kila mara ni sawa kwa kila mtu. – 3–16) Mawazo mbalimbali kuhusu mapambano ya kiroho. [2, 103]

18. Ninyi ni askari wa Kristo; na askari anapaswa kuzingatia kinachohitajika kwa ajili ya vita, na kuweka silaha zake zote zikiwa tayari, ili awe tayari wakati wote kupambana na adui. – Basi, tazama, kama mko tayari, na katika hali gani silaha zenu za kiroho ziko – je, zimezitolewa, zimesafishwa na kung'arishwa? – yaani, upanga wa utiifu, ngao ya imani, kofia ya tumaini la wokovu, ngao ya unyenyekevu, mkoba wa mawazo mema, na hatimaye gari, yaani, mwili wenu wa heshima, ambao pia ni farasi, na ambao lazima afunzwe vizuri katika mambo yote, – na haipaswi kuwa mnene mno, isije isifae kwa kukimbia, wala mwembamba mno, isije iwe dhaifu mno kwa mwendo unaohitajika; inapaswa kuvumilia kamba ya hofu ya Mungu vizuri inapotumika, ili isipotee kutoka kwa mkondo sahihi wa njia wala kumtupa mpanda—akili—kwa mbio zake zisizodhibitiwa. Hivi ndivyo Neno la Mungu linavyotaka mwe, – kwani vita vyenu havikomi, vikiwa na mapigano kila saa na milio ya risasi kila wakati.

19. Nani, basi, kati yenu ni shujaa, nani ni mwenye nguvu, nani ni mpiganaji—mtu anayeangamiza mawazo yanayopingana kwa maelfu na kwa wingi, baada ya kwanza kuangusha akili ya kiburi, kama vile Daudi wa kimungu alivyomwangusha Goliati?—Kwa maana gani? – Utekelezaji wa roho za uovu, yaani, tamaa nyingi na mbalimbali za dhambi. Kiburi cha akili ndicho uovu wa kwanza na wa mwisho. Kupitia kwake, yule joka—ambaye sasa anatushawishi sisi sote—aliporomoka kutoka kwa urefu wa mbinguni na mwangaza wa kiungu; na kutoka kwake, kama kutoka kwa mzizi fulani, vimechipuka maelfu ya vinyasi vya dhambi. Lakini ni lazima tujitahidi na kupigana dhidi ya kile kinachotushambulia sasa: kwani kila saa mtu hukumbwa na tamaa moja, wakati mwingine hukumbwa na nyingine: mmoja huathiriwa na tamaa ya uzinzi, mwingine na ulewa; mmoja na uvivu, mwingine na wivu; mmoja na hasira, mwingine na kutokumwamini; mmoja na uasi, mwingine na kiburi; mmoja na kutotenda, mwingine na wazimu. Hata hivyo, haya yote hufanywa na roho mmoja yuleyule wa kishetani.

20. Mapambano yetu ni makubwa na ya aina mbalimbali: ni lazima tuwe macho kila mahali, tuangalize kutoka kila upande, na tuwe na kinga imara pande zote—ili adui asivunje na kuingia, kutujeruhi au kututeka, ili asituweke mikononi mwake, kutupiga au kutuua.

21. Lazima pia tupange mbele; na kwa upande wetu, tuanzishe mapambano na kupigana. Huenda tukapokea pigo moja na kurudisha pigo kumi – tukapata jeraha dogo na kulilipiza kwa ushindi wa kifo.

22. Yeye ambaye mwili wake umejeruhiwa hutafuta uponyaji; vivyo hivyo, yeye ambaye roho yake imejeruhiwa lazima atafute uponyaji unaofaa kwa roho. Uponyaji huu ni toba inayofuatana na maombi ya msamaha. Baada ya kufanya hivi, mtu lazima aende tena vitani.

23. Yeye anayeibuka mshindi katika vita vya kimwili hupokea thawabu moja; lakini yeye anayeibuka mshindi katika vita vya kiroho hupokea taji nyingi: ili kila siku kuwe na vita, kila siku kuwe na taji, kila siku kuwe na thawabu.

24. Na mmekuwa baraka ikiwa mtaushinda na msiikubali, ikiwa mtasimama imara na msiweke moyo chini, hadi vita vimalizike kwa kuondoka kwenu duniani.

25. Hivyo basi, timiza moyo, watoto wangu wapendwa na ndugu zangu; timiza moyo, kwa kuwa mna Mungu kama msaidizi wenu, Malaika kama mlinzi wa maisha yenu, watakatifu—ambao majina yao mnaitaja—kama wapatanishi wenu, na alama ya Msalaba wa Kristo kama silaha yenu isiyoshindika.

26. Tusitishwe na maadui wasioonekana wanaotushambulia kutoka pande zote kwa njia ya mawazo maovu; tusijisujudu mbele ya Baali wa anasa za mwili; tusisaliti kwa maadui zetu usafi wetu, ambao Kristo

amejichukulia kuwa mchumba wake katika hekalu; tusifanye viungo vyetu kuwa vyombo vya uzinzi na vyombo vya uchafu, maana ni viungo vya Kristo, Mchumba safi kabisa na asiyefaa kufa.

27. Tusiwe na nyoka kuwa mshauri wetu, anayepanga kutufukuza kutoka bustani yetu ya paradiso; tusifungulie milango wezi—mashetani—wala kuwaruhusu kuiba hazina ya roho yetu.

28. Ni heri iliyoje kwetu kuishi katika mji ambao Bwana Mungu wetu ametujengea kwa ajili ya wema mbalimbali! Ni heri iliyoje kulinda heshima ya roho yetu, isiyo utumwa wa dhambi! Roho isiyotawaliwa na tamaa ni huru kabisa, ni ya kimungu kabisa, ni ya ubwana kabisa, inang'aa kabisa, imekomaa kabisa, imekusanywa na Mungu, imetengenezwa na Mungu, na ni ya mbinguni.

29. Sivyo ilivyo nafsi iliyotumwa na kushindwa na tamaa—wale madikteta. Huonekana ikiteseka sana na kwa kutisha, ikiburuzwa huku na kule na kazi ya kila tamaa na kila tendo la kulaumiwa. Ikichukua tabia yake kutoka kwa shetani, hufanya bila kuuliza kama inavyoamriwa. Huitawaliwa na pepo wa tamaa ya mwili, pepo wa wivu, pepo wa chuki, pepo wa ugomvi, pepo wa ulafi, pepo wa uvivu, pepo wa kutokuamini, pepo wa kufuru, pepo wa hasira, pepo wa kiburi, pepo wa uongo, pepo wa wizi, na pepo wengine wote wa tamaa mbaya—ambao majina yao ni nani awezaye kuyataja?

30. Kwa mashetani yoyote ambayo mtu anadanganywa, kwa hayo anakuwa mtumwa. Roho yake maskini inachoka chini ya nira yao; maisha yake ni ya kusikitisha. Iko uchi kabisa, imevaa mavazi chakavu kabisa, ni ya huzuni, haina nuru, haina Mungu, ni ya kuchukiza, na inachukiza machoni pa watu wote wenye akili timamu.

31. Tusidhalilisha heshima yetu, watoto wangu; tusiuze uhuru wetu. Tukiwa mabwana, tusije kuwa watumwa (1 Kor. 7:22–23). Tusiigeuze nuru yetu kuwa giza, wala kubadilisha uzuri wetu kuwa uovu; tusigeuze nyuso zetu kutoka kwa Mungu ili kuzielekeza kwenye sura ya aibu ya dhambi; tusivue mavazi angavu ya wema ili kujivika nguo za giza za uasi; tukiwa Watoto wa Mungu, tusijigeuze kuwa wazao wa shetani.

32. Nani, akiwa na akili timamu, atathubutu kujifanya mtumwa akiwa bwana? – Nani, aliyechukuliwa kuwa mtoto wa Mungu, atakubali kuitwa kizazi cha shetani? Nani, aliyeacha mbali heshima isiyoelezeka ya wema, atachagua kuhesabiwa miongoni mwa wale wanaoishi maisha ya chafu na ya tamaa? Nani, akiwa na utajiri wa kiroho, angechagua kuingia katika umaskini na ufukara wa kiroho? Nani angependelea kupoteza Ufalme wa Mungu ili apate moto na giza, na mateso mengine ya milele ya kutisha? Hii si kitendo cha wenye akili timamu, wala hatua ya wale ambao hawajapoteza busara zao, bali ni ya wapumbavu fulani na wasio na hisia – ili wale walioumbwa kwa sura na mfano wa Mungu kurithi baraka za milele, kwa hiari yao wenyewe, kupitia tamaa zisizo na maana, waingie katika vilindi vya kuzimu kwa hukumu ya milele.

33. Tusimamke sisi tunaolala; tufumbue macho yetu sisi tuliayafunga; wasikie wasiosikia; watwe nguvu sisi dhaifu; tuinuke kwa ujasiri; tuchochewe na tuanze njia ya wokovu. Tumpigie kelele Bwana—naye atatenda. Kwa maana *'Bwana yuko karibu na wote wanaomwita kwa kweli, naye atawaokoa wale walio na unyenyekevu wa roho'* (Zab. 144:18; 33:19).

170. Inalinganisha utunzaji wa roho na utunzaji wa shamba la mizabibu

170. 1) Anafananisha utunzaji wa roho na utunzaji wa shamba la mizabibu. – 2) Anatualika katika utunzaji huo, katika furaha ya Bwana wetu, Mlezi wa Mizabibu. – 3) Anasifu ukweli kwamba tayari tumefanya kazi ya kutosha katika jambo hili; lakini anasema, 'tutafanya kazi zaidi, tukitembea bila lawama katika kanuni za kimonaki na katika kazi za kujinyima.' [2, 104]

1. Jana, mkiwa mnakusanya zabibu, mlibariki mizabibu iliyotoa matunda mengi na mkalililia ile ambayo haikuwa na vikapu. Hii ina maana gani? – Inamaanisha kwamba ninyi pia, mkiwa mmekuwa zabibu za Bwana, mnapobeba tunda la kiroho na kuwa, kana kwamba, mmejaa vishanga, mnakuwa wa kustahili sifa machoni pa Mkulima wa roho zetu; lakini mnapokosa kufanya hivyo, mnakuwa wa kustahili hukumu na kukatwa: *'kwani,'* kama Bwana anavyosema *, 'kila tawi lisilobeba tunda hukatwa na kutupwa motoni'* (Yohana 15:6). Unaona kwamba mzabibu hauzaani tunda kwa bahati tu; bali kwanza hupandwa kwa jasho kubwa, huanza kukua, hufikia ukomavu, na ndipo hapo huanza kuzaa tunda; na inapovuna tunda, huchanwa, huchimbwa kuzunguka, huwekewa uzio, hufukuzwa matawi makavu na kusafishwa kila kitu kinachoweza kuzuia kuvuna tunda, kama walimaji wa mizabibu wanavyojua kwa uzoefu – na kwa njia hii huvuna tunda tena. – Je, hatuwezi kuona hali hii ikitukabili sisi wenyewe? Kwani ni nani atakayebeba tunda bila kupitia jambo kama hili, yaani, bila kupandwa na kulewa, na bila kufikia ukomavu kamili wa kiroho katika Kristo,

na kwa ajili hiyo bila kufunikwa udongo, kupogolewa na kulindwa na amri za Kristo? – Yeye yeyote asiyepitia haya yote daima hubaki mchanga na tasa; na huliwa na mashetani wote waharibifu wanaopita njiani.

2. Tuseme, naomba, tuanze kulima roho na kuitunza kwa uangalifu; yaani, mazoezi ya kujinyima na nidhamu za kawaida za maisha ya kujinyima: mzigo wa kujinyima, taabu ya kuamka usiku, aibu ya kukiri mapungufu ya ndani, majeraha ya toba, kulinda midomo, moyo usio na ndoto za mchana, imani isiyoyumba, na uthabiti usio na msukosuko wa mawazo. Yeyote asiyefanya haya yote hawezi kuzaa tunda; na mtu wa namna hiyo haapaswi kuitwa tawi la Kristo. – Kwa nini tumeja hapa, ndugu zangu? Je, si ili tuze tunda nyingi, na kumlisha Bwana kwa uzao wetu wa kiroho? Bwana mwema anatamani sana wokovu wetu, na akituona tukiokolewa, anafurahi, akionja tunda hili; lakini sivyo, anatuhukumu kama mwinamiti usiozaa. Kila siku huja hapa na kuangalia ni watu wa aina gani sisi. Kwa hiyo, tunahitaji: shauku, bidii, roho ya dhati, uangalifu, unyenyekevu, utiifu, makini, kuimba zaburi, upole, busara, upendo wa kazi, upendo wa kindugu, uvumilivu, uthabiti, na tumaini; ili tujiandae sisi wenyewe kama vyombo vilivyochaguliwa, tukamilishwa katika Roho Mtakatifu.

3. Mmetenda kazi kwa bidii—nakiri hili—mmeshinda zamani, mvumilie mengi, mkasafiri umbali mzuri, mkamshusha aibu yule mwovu, mkaondoa mashambulizi, mkaacha tamaa zenu, mkajiondoa katika ulimwengu, mmesalibisha tamaa zenu, mmekuwa wakitii amri, mmelinda imani ya mababa zenu, hamjatiishwa na hofu za kibinadamu, na mmejiandaa kwa dhati kwa ajili ya kifo kwa ajili ya upendo wa Bwana; yote mliyoyafanya yanamfurahisha Mungu na yanastahili sifa, yote ni takatifu na ya mbinguni. – Lakini kidogo tu zaidi, kidogo tu zaidi, tuvumilie, nawasihi, ndugu zetu wa heshima; tusimame imara katika imani, tusimame bila hofu mbele ya majaribu yasiyoonekana na yanayoonekana, tusikubali kushindwa na adui mkuu katika vita vyake vya kila siku, kwa maana: *'Bwana ndiye msaidizi wangu; nitawatazama adui zangu'* (Zab. 117:7). *"Bwana ndiye mlinzi wa maisha yangu; nitamwogopa nani? Wakati wale wanaotafuta kuniudhi wanapokaribia, ili kuharibu mwili wangu—wale wanaonitukana na maadui zangu—watashindwa na kuanguka"* (Zab. 26:1–2). *"Bali sisi tumesimama na kuwa imara"* (Zab. 19:9). Basi tuwimbieni mioyoni mwetu, basi tuwe na ujasiri wa roho; tufanye majukumu yetu kwa bidii, tukidumisha uchaji Mungu katika mambo yote, tusiseme maneno yoyote yaliyooza, ya kulalamika, ya matusi, ya hukumu, ya uasi au ya jeuri; tujikusanye kwa hiari kwa ajili ya kazi, kwa ajili ya maombi ya usiku na kwa ajili ya kuimba zaburi, tuwe na upatanifu miongoni mwetu kwa upole na unyenyekevu, kwa wema, kwa kujitenga na ulimwengu, katika kutafuta mbinguni, katika ufupi wa maneno, katika utulivu, katika kushinda kwa kujinyenyekeza tunaposikia: 'Nisamehe' – ambalo ni silaha kuu dhidi ya shetani – kwa wema na amani.

171. Tunapaswa kuwa waangalifu tusipotee kutoka kwa njia ya amri, ambayo adui anajitahidi kwa kila njia kutupotosha; na ili kufanikiwa katika hili, tuwalinde hisia zetu

171. 1) Lazima tuwe macho ili tusipotee kutoka kwa njia ya amri, ambayo adui anajitahidi kwa kila njia kutupotosha; na ili kufanikiwa katika hili, tutawalinda hisia zetu. – 2) Tukijilinda kwa njia hii, adui atarudi nyuma kwa kushindwa na atateseka, huku roho yetu ikifurahi; la sivyo, kinyume chake kitatokea. – 3) Lakini hili lisitupate; na likitokea, tuwe wa haraka kujiponya kwa kutubu, na baadaye tujihadhari ili tusije tukawaanguka tena. [2, 105]

4. Lazima daima tuwe waangalifu kwetu wenyewe, na katika hali zote tujikinge ndani ya sheria ya Mungu, bila kupotoka kulia wala kushoto kutoka kwa amri, bali tukitembea katika njia kuu ya wastani, ambapo wokovu, uthabiti na mafanikio hupatikana. Hili lazima likumbukwe, lizingatiwe na lueleweke; kwa maana nyoka mwerevu, mwizi wa roho, shetani, daima huweka macho, akitafuta kutupotosha kutoka kwa njia hii na, kwa kututupa katika mkondo wa tamaa fulani, atuchukue kama windo lake la aibu zaidi. Hata hivyo, tutamshinda na kubaki katika njia sahihi ikiwa tutabaki kuwa waangalifu na wenye busara, na kulinda hisia zetu: macho yetu yasitazame kile ambacho hakipaswi kutazamwa; masikio yetu yasipokee maneno ya kuvutia na minong'ono ya joka ; mikono yetu isiguse, iwe ni viungo vyetu wenyewe au vya wengine, kutokana na tamaa au msukumo wa ashiki; miguu yetu isitembee katika njia mbaya na kuingia katika sehemu za siri, kwa fikra na kwa tendo.

5. Tukifanya hivi na kujilinda kwa njia hii, kwa toba inayofaa, unyenyekevu unaohitajika na hali inayostahili; basi joka litashindwa, mwovu atafukuzwa kutoka moyoni; naye atakuna meno yake, akiwa amesimama mbali, kwa maana yule mwenye uovu wote haachi kamwe, haijalishi atashindwa na kufukuzwa mara ngapi. Roho, hata hivyo, hufurahi na kupata ujasiri, na hupaa zaidi kuelekea kwa Mungu, ikikaa katika nuru, katika tafakari za juu kabisa na tukufu, ikitukuzwa na kuwa ya kimungu na ya mbinguni. Hata hivyo,

ikitenda kinyume na yale yaliyosemwa, hupata matokeo kinyume; yaani, hutekwa na kufanywa mtumwa na tamaa ile ile iliyoishindwa, na, ikifunikwa na mawazo maovu, hushuka katika vilindi fulani vya uovu, ikiteswa na kusumbuliwa, haipati pumziko mahali popote au katika kitu chochote, na hata hapa inanusa tunda la huzuni inayoisubiri katika enzi ijayo.

6. Lakini tusije tukalazimika kuvumilia chochote cha aina hiyo. Tusiruhusu tuvutwe na vishawishi vya dhambi, na ikiwa jambo kama hilo litatokea, tulikate mara moja na kulitupa kando kama mshale uliotuletea jeraha, huku tukiponya sehemu iliyojeruhiwa kwa dawa ya toba, iwe ni jicho lililotenda dhambi, au sikio, au mkono; na baada ya hapo tujilinde kwa makini. Kwa maana hata wanyama wasio na akili, wakiteleza mara moja au mbili mahali fulani, hupaa kuepuka mahali hapo au hupita kwa uangalifu, ili wasianguke tena katika hatari ileile. Lakini sisi, tukiwa na heshima ya kuwa sanamu ya Mungu na tukifundishwa na neno la hekima, je, tutajiruhusu kuwa waovu kuliko viumbe wasio na akili, tukipenda tamaa ile ile iliyotokana na dhambi na kutafuta kilele cha mwamba na bonde lile lile ambako anguko lilifanyika? Hilo lingekuwa jambo la kutisha na la maafa. La, bali sisi kama watu wenye hekima, tuenende kwa hekima; sisi kama watu watakatifu, tuishi kwa usafi, ili tuweze kuwa na nguvu na uthabiti zaidi hata dhidi ya vishawishi vya nje. Roho inayojilinda kwa kila njia na hivyo kubaki isiyoshindwa dhidi ya mashambulizi ya tamaa haitishi moto, wala upanga, wala mnyama, wala wafalme, wala mamlaka, wala huzuni, wala dhiki, wala mateso, bali daima iko tayari kupaza sauti: *'Sitaogopa, ingawa dunia itatikisika, na milima ikapandishwa katikati ya bahari'* (Zab. 45:3). Tujilinde dhidi ya majaribu ya ndani, na hatutaogopa yale ya nje.

172. Mkate wetu wa kila siku lazima uwe kutenda mapenzi ya Baba yetu wa Mbinguni, tukiaishi kulingana na kanuni za kujinyima na utaratibu wa kimonaki wa utiifu

172. 1) Wajibu wetu ni kutenda mapenzi ya Baba Yetu wa Mbinguni, tukiaishi kulingana na kanuni za kujinyima na utaratibu wa kimonaki wa utiifu. – 2) Adui hukasirika anapoona uadilifu na utulivu wako, na hapati njia ya kukufikia. – 3) Basi, jipeni moyo katika kumkabili adui, na msimwasikilize; badala yake, mzingatie Malaika wenu Mlinzi. [2, 107]

7. Bwana anasema: *'Chakula changu ni kutenda mapenzi ya yule aliyenituma, na kukamilisha kazi yake'* (Yohana 4:34). Enyi ndugu! Yeye ametupa pia heshima ya kumuita Mungu Baba yetu. Kwa hiyo, ni lazima pia iwe chakula chetu kufanya mapenzi ya Baba yetu wa mbinguni. Basi, hasa tunapaswa kufanya nini? Na tunapaswa kutenda vipi? – Ninyi mmeshaonyesha hili tayari kupitia maisha yenu ya awali, kwa kuishi kulingana na kiapo mlichotoa; na naweza kuwajibu: ishi kama mlivyoishi; endeleeni kuvumilia kwa subira yenye furaha kazi za kujinyima, mzigo wa utiifu, uchovu wa kuamka, mishale isiyoonekana ya mawazo, moto wa tamaa, giza la kukata tamaa, majeraha ya wivu, na yote mengine ambayo shetani, mwangamizi wa roho zetu, hutumia kututupa katika vilindi vya kuzimu.

8. Thubutu: maana ingawa anashambulia, anafukuzwa na nguvu ya Mungu iliyo ndani yako, wala haikuushindi; alifinyanga meno yake, akiona jinsi unavyoishi maisha ya amani na uthabiti, lakini anashindwa kukudhuru; anajitahidi kukuvamia na kuiba roho yako ili kuiangamiza, lakini hapati mahali pa kukuingilia, akiona kuwa umezungukwa, kama kuta, na Sheria ya Bwana; Anatengeneza mitego na kuweka mizengwe, akijitahidi kukuvutia uingie humo, lakini akishindwa kufanya hivyo, anasambaratishwa na hasira mbaya, akiona jinsi unavyovunja njama zake zote kupitia toba. Hakika, hana mahali ambapo hofu ya Mungu ni imara, ambapo amri zinaheshimiwa, ambapo kanuni zote za kawaida za maisha yetu zinafuatwa, na ambapo toba zinakubaliwa na kutekelezwa kwa hiari.

9. Basi, furahini na mkae na moyo mkuu; mwe na furaha na mkae na ujasiri; mwe na nguvu na mkue katika nguvu, mkisalia bila msingi wowote kwa shetani mwenye hasira, na kwa vyovyote vile msimruhusu nyoka huyu mwerevu kunong'oneza sikio la roho yenu; na akikaribia, mfukuze na kumshambulia. Unajua alivyomtapeli mwanadamu wa kwanza, na jinsi bado anavyofanikiwa kuwatapeli wale wanaonyenyekea hila zake hata sasa. Haingizi chochote isipokuwa uovu, haijalishi unaonekana kuwa wa kweli kiasi gani—isipokuwa kile kinachoongoza ama kwa kiburi, au kwa wivu, ama kwa tamaa ya mwili, au kwa ukosefu wa kujidhibiti, na kwa yote yanayochafua roho. Lakini zingatia kwa makini zaidi kile Mwenyezi, Mlinzi wa maisha yako, anakukumbusha kwa haki, akikupandikizia mawazo safi, ya ujasiri na ya mfano—tafakari kuhusu kifo, kuhusu mpito wa kwenda maisha yajayo, kuhusu baraka za milele zijazo, pamoja na mateso yasiyo na mwisho ambayo ni kinyume cha hayo, na jinsi mtu anavyoweza kuhesabiwa kuwa mwafaa kwa yale ya kwanza, na jinsi ya kuepuka yale ya mwisho, ili, kwa kujishughulisha na haya daima, mweze kuwa

imara zaidi katika wema na kutembea kwa bidii zaidi katika njia ya Bwana Mungu wetu, hadi mwisho wa maisha yetu uliotengwa uje; na Bwana, akiridhika nasi, atatuongoza kutoka hapa hadi mapumziko ya milele.

173. Kulima roho hakuhitaji wakati maalum au maandalizi, kama ilivyo kwa kulima ardhi: kunafaa wakati wowote, na maandalizi yote hapa ni tamaa na azma ya kukandamiza yote yaliyo mabaya na kukuza yote yaliyo mema

173. 1) Kulima roho hakuhitaji wakati maalum au maandalizi, kama ilivyo kwa kulima ardhi: kunafaa wakati wowote, na kinachohitajika hapa ni tamaa na azma ya kukandamiza yote yaliyo mabaya na kukuza yote yaliyo mema. – 2) Basi, tuanze hili, tukifuata mfano wa mababa, waliokataa na kupata, wakagonga na mlango ukafunguliwa kwao. [2, 110]

10. Wakati wowote unafaa kwa kulima roho, tofauti na kulima ardhi. Hapa, hakuna ng'ombe wala malima wala zana nyingine za kilimo zinazohitajika; kinachohitajika ni tendo moja la hiari na tamaa ya dhati, ambayo kwa njia yake na ndani yake mbegu njema hupandwa, na matunda mema huvunwa kwa ajili ya furaha na pumziko la milele; na hili ni kweli si tu mchana, bali pia usiku, asubuhi na adhuhuri, wakati wa kula na kunywa, wakati wa kukaa na kusimama, wakati wa kuongea na katika ukimya, wakati wa kutembea na kusimama, wakati wa kufanya kazi na wakati wa kupumzika, mradi tu tuendelee kuwa na busara na kuwa macho kama inavyotupasa. Hii inahitaji kwamba tusizurure wala tuongozwe pote na mawazo yetu, akili zetu—au kwa kweli miili yetu—ikirusha-rusha huku na kule; kwamba tusitafute kuridhisha tamaa zetu za kimwili; kwamba tusijihusishe katika mabishano au ugomvi wa aina hii; kwamba tusidanganyike na kuwa wasiwasi; katika ubatili na kiburi, au katika kishawishi cha kutaka kupata matakwa yetu na kushinda, bila kujali matokeo yake. Kwa maana mambo yote hayo huzuia akili zetu kutulia na Bwana, kutafakari yaliyo ya haki, kuwa wanyenyekevu na wenye majonzi, na kukubali yote yaliyo ya huzuni kwa subira na furaha.

11. Basi, ndugu zetu, tusiruhusu siku za wokovu wetu zipite kwa uvivu, ulegevu na uzembe, wala tusitumie muda wa maisha yetu bure; bali tujitumbukize katika kutafuta wema, na kupata utajiri wa baraka za mbinguni, tukipata hekima kwa njia ya mababa zetu watakatifu, ambao hawakupoteza siku hata moja wala saa moja, bali walijitahidi kwa uthabiti na bidii kwa ajili ya utakaso wa roho, kuondoa tamaa na kukuza tabia njema, na ambao, bila kuogopa kazi wala jasho, walimtafuta Mungu mmoja kwa mioyo yao yote. Walitafuta wakapata; waligonga na milango ikawafunguliwa: milango ya upendo, malango ya haki, na lango la kujiunga na Kristo kupitia kutokuwa na tamaa zozote ziliwafunguliwa; waliingia na kupata furaha na shangwe zisizowea na za milele. – Basi, njoo ninyi mtakapookolewa, tufuate nyayo za baba zetu; tushikime amri zao kwetu, na tuweke mioyo yetu safi na isiyo na lawama. *"Tusiwavumilie wale wenye hila, wala tusione wivu kwa wale wanafanya uovu; kwani watanyauka kama majani, na kama ua la shambani watadondoka haraka'* (Zab. 36:1–2). Tusiwatazame wale ambao ni wengi kwa idadi lakini wanaoishi kwa kupuuza, bali wale ambao ni wachache kwa idadi lakini wanajitahidi kwa bidii kwa ajili ya wokovu na kumfurahisha Mungu. Tuwafuate watu kama hao, tufuate nyayo za wema wao, tuitazame vitu vyote kupitia macho yao, tufikirie vitu vyote kwa akili zao, tuongee kwa ndimi zao – na tuweze kupata haki ya sehemu yao, ambayo imebarikiwa na imejaa furaha.

174. Mkiwa mmepokea, kwa ajili ya kuukataa ulimwengu na kuingia monasterini kwa nadhiri, nguvu ya kuishi maisha yanayomvutia Mungu, mshukuruni Bwana ambaye amewaita katika hili, si kwa neno tu bali katika matendo ya maisha mliyoyachagua: katika hili ndipo kuna ushindi dhidi ya ulimwengu

174. 1) Baada ya kupokea, kwa ajili ya kuukataa ulimwengu na kuingia monasterini kwa nadhiri, nguvu ya kuishi maisha yanayomfurahisha Mungu, mshukuru Bwana aliyekuita katika jambo hili, si kwa neno tu bali kwa matendo ya maisha uliyoyachagua: katika hili ndipo kuna ushindi dhidi ya ulimwengu. – 2) Bwana alishinda kwa mateso Yake, Msalaba na kifo, akituonyesha njia ya ushindi kamili: kwa kumfuata Yeye, Mitume, kisha mashahidi, na kisha waumini watakatifu walishinda ulimwengu kwa njia hii. – 3) Hii ndiyo njia ya Mungu; na hakuna mtu asiyeitembea. – 4) Kwa nini mshangae kukumbana na dhiki? Badala yake, furahini na mwe na moyo wa ujasiri. [2, 111]

12. Hakuna kitu kinachotamanika au cha furaha zaidi kwangu kuliko kusikia na kuona kwamba mnaenenda katika utauwa na kujiendesha kwa njia ya kimungu, mkitimiza amri zote za Bwana na kuishi maisha ya kimonaki kwa dhati, ambayo mmezaliwa upya katika Roho na kupitia hayo mmekombolewa kutoka kwa dhambi zenu za zamani; na si hivyo tu, bali pia mmepokea roho ya nguvu dhidi ya maadui wanaoonekana na wasioonekana, na kukabiliana bila woga na chochote kitakachokuja mkitumikia Mungu aliye hai na kutii

amri zake takatifu. Mshukuruni, mtukuzeni, na muiimbieni sifa Bwana aliyewaita, mkimlipa kwa uvumilivu wa subira katika shughuli zenu za kujinyima, na kuhakikisha kwamba, kama vile mlivyojitahidi vyema hadi sasa, ndivyo mtasimama imara katika hili hata zaidi, mkikiwa na upendo mkuu kwa Mungu. Kwa Bwana, pia, taji zinatengenezwa kwenu kila siku, ikiwa, katika nia yenu njema, mshikilie azma thabiti ya kuvumilia yote kuliko kubadilisha chochote kati ya yale tuliyoamriwa. Kwa maana amri ya Bwana ni uzima wa milele, ilhali kuikiuka ni kifo; kwa hiyo, ni lazima tukiri ukweli na tusihamishe msimamo kwa wale wanaoupinga, tukitoa dhabihu kwa ajili ya hili manufaa yote ya kidunia, utukufu na heshima kutoka kwa wafalme, maaskofu na wengine. Kwa maana *'ni faida gani,'* kama ilivyoandikwa, *'ikiwa mtu apate ulimwengu wote lakini apoteze nafsi yake?'* (Mathayo 16:26). Hili ndilo kusudi la uthabiti wetu na matendo yetu.

13. Lakini *'mwenye furaha,'* asema Bwana, *'kwa maana mimi nimeushinda ulimwengu'* (Yohana 16:33). Aliushinda ili sisi pia, tukifuata nyayo Zake, tuweze kuushinda. Kama Mungu, Yeye daima ni mshindi wa ulimwengu; lakini sasa anasema waziwazi kwamba ameuushinda kama mwanadamu. Na mara moja baada Yake, Mitume waliushinda ulimwengu; baada yao, mashahidi; kisha waumini watakatifu; na wote waliotembea kwa utakatifu na katika mfano wa Mungu. Lakini ushindi huu ulipatikana vipi, kwa Bwana Mwenyewe na kwa watakatifu Wake? – Bila mapambano? Bila mateso? Bila kumwaga damu? Bila uhamisho? – La; si tu kwamba haukupatikana bila mambo haya, bali ulipatikana kwa njia ya msalaba na kifo. Mnajua matusi yaliyomwelekezwa Bwana, matukano na dhihaka zake—kwamba alisalitiwa, hukumiwa, akapigwa, akatukwa mate, na kusulubishwa—lakini, alipofufuka, aliiokoa dunia. Vilevile, Mitume nao waliteseka. Na nani anaweza kuelezea mateso na dhiki za watakatifu waliouawa kwa ajili ya imani? Au matendo ya kishujaa na uhaba wa watakatifu?

14. Neno la Mungu linasema, *'Wote wanaotaka kuishi maisha ya kiungu watateswa, lakini watu wabaya watazidi kuwa wabaya zaidi, wakidanganya na kudanganywa'* (2 Tim. 3:12). Njia inayoelekeza katika ufalme ni nyembamba na ngumu; njia ya maangamizi ni pana na laini (Mathayo 7:14). Kwenye njia ya pili kuna furaha za kidunia, anasa na raha za kimwili, dharau kwa sheria za Mungu, kutojali kuhusu kifo, na hofu ya kibinadamu; ilhali kwenye njia ya kwanza kuna dhiki za dunia, kazi za hiari na kila aina ya uhaba, kama vile Mtume anavyosema kuhusu wale wanaoishi ndani yake: *'wale walioteswa, wakasumbuliwa, na kuteswa, wakizurura majangwani na milimani, katika mapango na katika mashimo ya dunia'* (Waebrania 11:37). Na hakuna mtakatifu hata mmoja aliyepita njia hiyo bila kuteseka.

15. Basi, msiwashangae mnapokumbana na majaribu; bali furahini kwamba hayakupiti, na mpenyo kwa Mungu upate kuwaka moto zaidi, mpate kuzishinda tamaa zenu na kuwafukuza mashetani. Maana yeye anayempenda Mungu mmoja huacha wengine wote; na yeye anayemwogopa Mungu mmoja hawezi kumwogopa mtu mwingine. Yule aliye na Mungu ametukuzwa juu ya wote. Kuwa mwenye hekima, shikamana na njia za uchaji-Mungu, na toa maombi na sala kwa ajili ya wote. Kristo yu katikati yenu: maana ikiwa Yeye yupo pale wawili au watatu walipokusanyika, je, awezaje kutokuwa miongoni mwenu ninyi mnaotimiza amri Zake, ilhali ni wengi kiasi hiki?

175. Anapoondoka kwa muda, anaomba wakubwa na wasimamizi wake wafanye kazi na kuishi kulingana na kanuni, akibainisha hasa jinsi gani

175. 1) Anapo kuwa mbali kwa muda, anawaomba wakubwa na wasimamizi wake kutenda na kuishi kulingana na kanuni, akibainisha hasa jinsi gani. – 2) Ili kuhimiza hili, anasisitiza hasa kwamba Mungu huona yote na atawawajibisha wote kwa kila kitu. [2, 112]

16. Kwa kuwa nitakuwa mbali kwa muda, nawaomba, kwa upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo, kuzingatia sheria za kawaida za maisha ya jumuiya katika siku chache za kutokuwepo kwangu, kwa utiifu na unyenyekevu: ninyi wakuu, msimamue kwa kutumia mamlaka ovyo, kwa majivuno, kwa mtindo wa kibiashara, au kwa njia nyingine yoyote ya kibinadamu, bali kwa njia ya kimungu na yenye manufaa, yenye kujenga, kama wale wanaoona na kuhukumiwa na Mungu, na ambao lazima watoe hesabu Kwake kwa kila kitu mnachosema na kufanya; wale walio chini na wanaoanza, timizeni yale mnaoamriwa kwa upole na bila malalamiko, iwe ni kutoka kwa mwakilishi wangu au kutoka kwa wakuu wengine. Ninyi ni watoto wa Mungu; tembeeni kama watoto wa nuru. Ninyi ni kondoo wa Kristo; lisheeni kama kondoo wake, kwa upole na utulivu. Mtu asije akifanya fujo au kurukaruka kama mwana-kondoo, akilisha miiba ya tamaa; mtu yeyote asifanye kama Yuda, akijionyesha kuwa ndugu miongoni mwa ndugu huku kwa siri akipanga usaliti kwa maangamizi ya roho yake; mtu yeyote asifanye kama Esau, akidharau wokovu wake na kuuza faida zake kwa ajili ya chakula na kinywaji kilichoibwa. Mtu yeyote asibaki mvivu, akizurura huku na kule, wala asiharibu siku bure,

wakati ndugu wengine wanajitahidi kwa bidii, wakivumilia joto la mchana na baridi ya usiku, iwe ni katika zamu ya lango, wakihudumu katika wodi ya wagonjwa, wakifanya kazi katika karakana ya mshonaji viatu, karakana ya fundi fanicha, au katika aina nyingine yoyote ya huduma. Ni kosa baya sana, kama Mtume anavyosema, watu hao *'hawastahili hata kula'* (2 Wathes. 3:10).

17. Tembeeni katika mambo yote sawasawa na njia za Mungu; miguu yenu isipitishe katika sehemu za siri kwa ajili ya ushauri wa uovu na hila za upuuzi; kwa maana *'macho ya Bwana, yenye kung'aa kuliko jua katika giza, huona njia* zako *zote'*; *'na hukagua katika sehemu za siri'* (Siraka 23:27). Kwa hiyo, hata ukiwa mahali pa faragha, jicho lile linalotazama daima linakuona huko: unayesimama naye, unachozungumzia, na unachofanya. Hivyo basi, jihadhari, isije ikakuona ukiongea na Shetani, ukipanga matendo maovu au kufanya jambo lolote la aibu. Na ingawa Bwana hatakupa adhabu yako ya haki wakati huo huo, Ataamuru kwa njia zote dhambi yako iandikwe na anguko lako liashirwe—akikutangazia, bila kusemwa na bila kuonekana: *'Umefanya haya, nami nikanyamaza; umejiingiza katika uovu, ukidhani, "Nitakuwa kama wewe": Nitakukemea, na kuweka dhambi zako mbele ya uso wako'* (Zab. 49:21). Hili litakuwa siku ya hukumu. – Basi, tutakimbilia wapi mbele ya mikono ya Mtawala wa wote? Je, tunaweza kufanya uovu wowote ambao hautagunduliwa? Usifikirie hata mawazo kama hayo; bali fanya kila kitu kwa njia ya wokovu na inayompendeza Mungu, ili, akikuona, Bwana afurahi na asisimke, na aandike matendo yako mema katika Kitabu cha Uzima, na siku ya kufunuliwa kwa mambo yote akutawaze taji lisilokauka na la milele la haki.

176. Simama kwa ujasiri, ukitazama juu, na kwa tafakari za kimungu, kama mishale, fukuza maadui wa wokovu

176. 1) Simama kwa ujasiri, ukitazama juu, na kwa tafakari za kimungu—kama mishale—furusha maadui wa wokovu. – 2) Ukikumbwa na tamaa, usikubali, bali tafakari juu ya aibu utakayoipata ukifanya hivyo, na juu ya ukweli kwamba ni adui anayekudanganya kwa kufanya uovu uonekane kuwa wema. – 3) Na kwa ujumla, kwa hisia zako za ndani, tambua ni roho gani iko karibu nawe—iwe ni mwema au mwovu—na umwamishe yule, huku ukimfukuza yule mwingine. [2, 114]

18. Simameni imara, *'mkifungwa viuno kwa kweli, na mvazi miguu yenu viatu vya utayari wa kutangaza injili ya amani'* (Efe. 6, 14–15), mtazame juu, mkijitahidi kwa ajili ya mambo yaliyo juu, mkitafuta yaliyo mbinguni, mkikaa akilini katika mambo ya mbinguni, mkijali kuondoka kwenu mwilini, na kwa ajili ya kukutana na Mhukumu na hesabu yenu mbele Yake – mkisoma Maandiko Matakatifu na maisha ya watakatifu, na kutumia yale mnaoyapata kuwa ya manufaa kwa roho na ya wokovu kama mishale dhidi ya adui.

19. Mtu yeyote anayesumbuliwa na tamaa asiache moyo wala asiikubali: kwani *'Bwana yu karibu na wote wanaomwita'* (Zab. 144:18), na roho inayomtafuta itamkuta (taz. Sir. 6:16); nao tu usimame imara, nao upumue kwa uchungu na kulia, nao umimine machozi, ukinyoosha mikono yake mbinguni, nao ujipige kifua, ukitafakari aibu ambayo tendo la dhambi hufunikwa nayo—siyo tu mbele ya kiti cha enzi cha Mungu cha kutisha, bali hata mbele yake mwenyewe na mbele ya wanadamu—na kwa njia hiyo jiepushe na dhambi na utimie katika wema. Maana imeandikwa nini? *'Mwanangu, usidharau adabu ya Bwana, wala usipoteze moyo unapokemewa naye. Kwa maana Bwana humwadibu mtu anayempenda, naye huchapana kila mwana amkubaliye'* (Mith. 3:11, 12). Na tena katika sehemu nyingine? *'Usianguke moyo wakati wa majaribu'* (Siraki 2:2). Ni Bwana anayejaribu upendo wetu, kuona kama sisi ni thabiti katika huo, na kama hatupendi zaidi furaha ya aibu kuliko upendo Wake—furaha ambayo ni ya maangamizi na ya kifo, tamu kwa ladha lakini chungu sana ikimezwa—badala ya kile ambacho muuaji wa roho yetu anawasilisha: anajifanya kuwa ni nuru, ilhali yeye ni giza; upendo wa kiroho, kwa kila dalili, anajificha, lakini ni chuki inayochukiza zaidi. Wewe, hata hivyo, ee mwanajeshi wa Kristo, usijwe kuyajua makusudio yake, wala hila zake mbaya. Ukipenda uzima, tafuta nuru, kwa maana Mungu na amri yake ni nuru.

20. Kwa hali ya roho yako, tambua ni nani amekukaribia—mmoja wa kwetu, au mmoja wa wapinzani? Roho yako ikibaki tulivu, isiyoyumba, isipuuzie tafakari ya mbinguni, na ikijaa hamu ya baraka zilizotuhifadhiwa, basi kwa vyovyote vile, mfungulie milango ya moyo wako, mkaribishe na ule naye chakula, ili akuleze zaidi katika upendo mkuu wa Mungu na mambo ya kimungu. Lakini kama uwepo wake unatatiza roho yako, unaijaza mawazo mengi, unaelekeza macho yako kwa mwili na damu, kwa vifungo na tamaa za kidunia, na kwa raha ya papo hapo, ukichochea roho yako hadi wazimu na, kana kwamba, kuipasha moto kwa joto la raha za uzinzi: ole! – rudi nyuma na mfukuze joka hili. Limekuja kuharibu kwa wakati mmoja tu miaka yako yote ya kazi, juhudi zako za kujinyima, machozi yako mengi, maombi na mapambano ya kishujaa na

ushindi dhidi ya maadui; amekuja kukufanya wewe, shujaa wa Kristo , kuwa windo la raha za muda za tamaa; amekuja kumuua shujaa kama huyu milele kwa kumfanya anywe kutoka kikombe kilichochovya sumu ya raha za dhambi. – Ninaandika haya, si kama asiye na hisia, bali kama mtu aliyedungwa kishawishi, na kwa kweli kama mtu mwenye hisia kali; mambo mengine nimejifunza kutokana na yale niliyosoma, mengine kutoka kwa mafundisho ya baba yangu na kutoka kwa yale niliyoyasikia kutoka kwa wengine wengi.

177. Shauku nyingi hutushambulia kupitia kazi za adui. Lazima tuipigane, tukijivika silaha kamili za Mungu

177. 1) Shauku nyingi hutushambulia kwa wingi kupitia kazi za adui. Lazima tuzipambane nazo kwa kujivika silaha kamili za Mungu. 2) Miongoni mwa silaha hizi, maarifa ya kweli za kimungu—yanayopatikana kwa kusikiliza mafundisho, ambayo, kwa masikitiko, tunayatumia kidogo sana—hakika si ndogo kabisa. 3) Kwa sababu hii, tunapotea na kushikilia yaliyo maovu, ingawa tunahitaji tu kuyatamani, na tunaweza kutumia siku nzima kufanya kitendo kimoja chenye heshima. 4) Basi anza kutenda kwa njia hii. [2, 115]

21. Simama kwa ujasiri katika maisha yako magumu, ukivumilia joto la mchana na baridi ya usiku, kiakili na kimwili; lakini hasa kiakili, kwa maana moto wa tamaa uko ndani yetu, ukitiwa moto kwa ukali zaidi kuliko tanuru ya Wakaldayo na Nebukadneza asiyeonekana; hisi nyingine pia hutushambulia, kila moja ikivuta roho maskini mbali na nyingine: hasira, ghadhabu, kulipiza kisasi, kiburi, uvivu, upuuzi, upendeleo, kujipenda, na ubaya mkuu kuliko yote, ukosefu wa imani. Tunahitaji ujasiri na ukarimu mwingi, uvumilivu na nguvu zisizoyumba, subira, tabia njema, kiasi na uangalifu, ili tuweze kupinga vishawishi na hila za shetani zinazoinuka dhidi yetu, ili tusinamie magoti mbele ya Baali wa tamaa, ili tusiinamie sanamu ya tamaa, ili tusiharibu tulichokusanya kwa wema, ili tusiharibu tulichotengeneza kwa msaada wa Mungu. Je, vinginevyo tunawezaje kuepuka tamaa hizi, ikiwa si kwa kujikabidhi kwa Bwana kwa moyo wote na kuvaa silaha zote za kiroho ili kushinda nguvu zinazotupinga?

22. Silaha hizi za kiroho ni: sala na tumaini, unyenyekevu na utiifu, upendo na imani, kusawazisha na kugeuza kabisa akili mbali na mambo yote ya kidunia, mafundisho na mazungumzo ya daima kuhusu wokovu, mtazamo na usikivu wa mambo yote usio wa kutojali wala wa kiholela, pamoja na matumizi ya midomo na mikono ya mtu, kujilinda daima kupitia hofu ya Mungu na tafakari juu ya Mungu, kwa hamu isiyozuilika ya baraka zijazo: kwani ikiwa hili halipo ndani yetu, tutawezaje kuepuka kuanguka katika maangamizi ya dhambi? Tutawezaje kuepuka kuanguka mikononi mwa maadui wanaotuchukia? – Lo! Tunasikia kiasi gani? Maandiko Matakatifu hutia ndani yetu kiasi gani? Wazee watakatifu hutufundisha kiasi gani? Hata hivyo, tunasahau yote na hatujali hata kidogo. Kama vile mbegu iliyopandwa juu ya uso wa dunia na mkulima, kabla ya plau kuizika chini ya udongo, inanyakuliwa na ndege: ndivyo ndege werevu wa adui hunyakua neno la Mungu kutoka kwetu, kana kwamba kutoka midomoni mwetu; na mbegu za kiroho hubaki zisizotenda kazi ndani yetu, wakati sisi pia tunabaki tukiwa tupu, bila kuzaa tunda la wema. Ni nini kingine mtu anachoweza kufikiria isipokuwa hiki, wakati Mababa wanapotufundisha kuhusu usafi, ujasiri, ukweli, au wema mwingine wowote, lakini mara tu baada ya kusikiliza—kana kwamba hatujasikia chochote—tunajikuta tukitenda kinyume chake kabisa? Wanatuhadithia kuhusu hukumu na machozi, lakini mara tu tunapoondoka, tunaanza kucheka na kicheko kikubwa. Wanadhibiti roho zetu kwa maneno makali kuhusu utakatifu, lakini mara tu baada ya kuyasikia, tunajikabidhi kwa tamaa, tukipeana mitazamo ya uasherati, tukitoa na kukubali maneno ya ujasiri wa ajabu. Wanatuhimiza kuwa na unyenyekevu na upole, lakini mara tu baada ya mahubiri kama hayo, tunajivunia, tunatenda kwa ukatili na tunaonyesha kutotii. Wanatuhimiza kujidhibiti, lakini tunajirusha kwa ulafi; kuwa waangalifu, lakini mara moja tunashindwa na usingizi; kuwa wanyenyekevu, lakini mara moja tunakasirika; kuwa kimya, lakini tunajihusisha na mazungumzo yasiyo na maana; kufanya kazi kwa bidii zaidi, lakini tunakwepa majukumu yetu; na, kwa ufupi, ni kana kwamba kwa makusudi tunachukua njia kinyume na ile ambayo maagizo yalituonyesha. Na sisemi tu kuhusu wanaoanza, bali pia wale wanaojiona kuwa ni kitu, na wale waliotawazwa katika uongozi kwa namna yoyote, na wale walioteuliwa kuwa watumishi. – Lo! Ni mateso yapi tunayovumilia mikononi mwa Shetani mdanganyifu?

23. Kwa nini tunageuza nyuso zetu kutoka kwa Mungu aliye hai, kutoka kwa ule uzuri usioelezeka na wa juu sana, na kugeukia yale yasiyo na maana na ya kupita? Kwa nini tunapenda na kuthamini yale yaliyo chungu na ya kupita, huku tukiacha yale yaliyo tamu zaidi na ya milele? Hakika, macho na masikio ya roho zetu hayajasafishwa, hivyo tunashindwa kuona wema wa kweli na kujinyima furaha yake. Basi, twendeni tukianza tena kazi, ingawa tayari tumedhoofika kabisa; tufufuke tena, ingawa tayari tumekufa kabisa; tuamke tena, ingawa karibu tumelala usingizi wa kifo. Tunahitaji tu kutamani—na kila kitu kitatimia. Siku ile ile

tutakapoweka nia yetu katika azma njema na thabiti, tutafikia kiwango cha wokovu. Kwani hatufungwi na shughuli za maisha ya kila siku , kiasi kwamba iwe vigumu kwetu kuanza kutenda mema. Lakini ni vyema kwetu kuutumia mchana wote kwa ajili ya mambo ya wokovu, ikiwa tutapenda: asubuhi, kuimba kwa hekima zaburi ile ya Daudi: *'Asubuhi usikie sauti yangu; asubuhi nitajitokeza mbele yako, nawe utaniona'* (Zab. 5:6); saa ya tatu: *'Usiniondolee Roho wako Mtakatifu'* (Zab. 50:13); saa ya sita: *'Niokoe na shambulio la shetani wa adhuhuri na mishale inayoruka mchana'* (Zab. 90:5); saa ya tisa: *'Inyooshe sikio lako, Ee Bwana, unisikie'* (Zab. 85:1); jioni: *'Mbariki Bwana*, *ewe roho* yangu…' na zile zinazofuata (Zab. 103:1). Tukifanya hivi kila siku, tukihimizana na kuelimishana kwa maneno na matendo mema, badala ya kudhoofisha na kuzima roho kwa kutojali na mazungumzo matupu; basi kwa njia hii tunaweza kuokolewa, maana kutoka asubuhi hadi jioni tunaweza kutenda kitendo kimoja kinachostahili. Bila shaka, haiwezekani kutokupotoka—iwe ni kwa kutokana na kutojali kwa muda mfupi, neno la kipuuzi, ombi lisilofaa, au msukumo mwingine wowote wa hisia kali; lakini kila inapotokea, hili hufidiwa kwa sala ya dhati kwa Mungu. Hivyo basi, siku zikipita, tuenende katika njia ya Mungu, tukisubiri wakati wa ukombozi wa mwili, ambao baada yake kuna taji, furaha na shangwe kwa wote wanaofanya kazi na kujidharau kwa ajili ya Bwana.

24. Basi, zingatia kazi yako, mapambano yako na vita vyako, ukiacha wazembe na kujikita katika bidii yenye shauku, ukiwa na uhakika kwamba inawezekana kwa yeyote anayetamani kuishi maisha mema, kufikia ukamilifu na kupambwa kwa kila wema. Kama Mungu ni nuru, uzima na kweli, tutamani vipi kutokujitahidi kumwendea, kutafuta ushirika hai naye na kuufikia? Na kama Shetani kweli ni mauti, uongo na maangamizi, kuitii mapendekezo yake inawezaje kuwa chochote kingine isipokuwa mauti, giza na maangamizi? Hivyo basi, maisha na kifo viko mbele ya kila mmoja wetu. Tushikilie maisha, tushikilie nuru, tushikilie uhai usio na mwisho; na tugeukie giza, huzuni na maangamizi, ili tufanywe kuwa wa haki kwa Ufalme wa Mungu katika Kristo Yesu Bwana wetu.

178. Sasa mmekamilisha kwa mafanikio Kwaresima Takatifu na mmebarikiwa kwa matunda ya kiroho… Hivyo basi, yathamini, huku mkijilinda kwa makini

178. 1) Sasa mmefanikiwa kuadhimisha Kwaresima Takatifu na mmebarikiwa kwa matunda ya kiroho. 2) Hivyo basi, yalinde, huku mkijilinda kwa makini, hasa katika siku za Pasaka, wakati faraja fulani zinaporuhusiwa kulingana na sheria. [2, 116]

25. Mmetenda matendo mema kwa bidii katika Kipindi chote cha Kwaresima: mmefunga kwa kadiri ya uwezo wenu na hata zaidi, mmefanya ibada ya usiku kama inavyostahili, mmesoma kwa busara, mmefanya kazi bila uvivu, mmefanya akili zenu kuwa safi, mmelinda ulimi wenu dhidi ya hukumu, midomo yenu dhidi ya maneno ya bure, na viungo vyenu vyote dhidi ya kila dhambi, mvifanye kuwa vyombo vya haki, viungo vya maisha mema na yanayomfurahisha Mungu. Sasa mmezingatia kipindi cha Kwaresima vyema na kwa mafanikio, kama inavyoonekana, kwa namna ambayo haijawahi kutokea. Kwa nini iwe hivyo? Ni kwa sababu ya umakini wenu mkali kwa nafsi zenu na kwa mambo ya maisha yenu, na zaidi ya hayo kwa neema maalum ya Mungu iliyowapewa kwa njia hiyo, ambaye *'kila zawadi njema na kila kito kamilifu'* hutoka, kama ilivyoandikwa (Yakobo 1:17). Kwa njia hii mmestawi maishani na kumiminwa matunda ya kiroho.

26. Basi, utajiri wenu ulindwe, na maghala yenu ya baraka za kiroho yadumu yakiwa mbali na kufikiwa na shutuma za uongo za adui. Neema iwe juu yako juu ya neema, na utajiri juu ya utajiri, hadi mwisho wa siku zako. – Ndivyo itakavyokuwa – lakini vipi? – Ikiwa hutapunguza ukali wa uangalizi wako na hutaruhusu uvivu au uzembe katika siku zijazo, hasa wakati Pasaka Takatifu inapowadia, ambapo, kulingana na kanuni, kuimba zaburi husitishwa, nyakati za kawaida, sala za magoti, na maombi ya usiku yaliyokazwa huachwa, na wakati wa milo divai, mafuta, chakula kilichopikwa na kadhalika huruhusiwa, pamoja na usingizi wa mchana, milo miwili kwa siku, matembezi na mambo mengine kama hayo: ili kwamba akili isipobaki makini na kutekeleza kila kitu kwa mpangilio unaofaa kwa umakini mkubwa, inakuwa hatarini kupoteza kile ilichokipata kwa haki, ikimfanya tajiri kuwa maskini, na kumtupa kutoka kwenye vilele vya utukufu hadi kwenye vilindi vya anguko la aibu. Ndiyo maana nawaomba na kuwasihi: jidhibitieni kwa ukali, kana kwamba mmewekwa chini ya kufuli na ufunguo, hadi tutakapokuwa tumeokoka kutoka kwa maadui hapa na majanga ya hila, na kuhamia mahali ambapo tutakuwa salama dhidi ya kuanguka na wizi.

179. Tusiitende kusikiliza vishawishi vya adui: baba yetu wa kale alivyovitendea hivyo akatupwa nje ya Paradiso

179. 1) Tusiitende kusikiliza vishawishi vya adui: babu yetu alivitendea hivyo na akatupwa nje ya Paradiso. – 2) Adui pia hutupatia vishawishi vyake kila fursa: tuwe tayari daima kuvikataa. [2, 117]

27. *'Tulia, mkajue kuwa mimi ni Mungu'* (Zab. 45:11). Kwa hiyo tunatakiwa kujitenga na vitu vyote na kujitoa kwa kile tu kilicho cha lazima. Katika maisha yetu, tunahitaji: tamaa isiyosaza ya wema, utulivu usioyumba, uvumilivu thabiti, na upinzani usiokoma kwa maadui na wapinzani wetu; kwani daima wako karibu hawa wanyama wa akili, watekaji wa roho zetu, mashetani ambao hutoka kwao dhambi, uasi na kila aina ya maovu. Basi, mtu yeyote asilegeze bidii katika kazi zake kwa uzembe; mtu yeyote asizurure huku na kule kwa hiari, akisukumwa na tamaa za mwili na kujipenda mwenyewe, bali katika mambo yote watii amri za Bwana, na si vishawishi vya kigeni. Kwa maana Bwana mwenyewe anasema: *'Kondoo wangu husikia sauti yangu. Hawamfuati mgeni, kwa maana hawaitambui sauti ya mgeni'* (Yohana 10:27, 5). Ambapo Kristo yupo, shetani hana nafasi. Ambapo sauti Yake inawaita kondoo, mngurumo wa nyoka hausikiki. Na baba yetu Adamu, maadamu alihifadhi masikio ya roho yake yakiwa salama, aliishi katika Paradiso huku akisikiliza Sauti ya Kimungu na akapokea tafakari za juu. Lakini aliposikiliza minong'ono ya nyoka na akatajaa kutoka kwa mti wa dhambi, mara moja alihisi aibu ya uchi wake na akajificha mbele za Mungu. Alipoulizwa, 'Uko wapi? 'Nilisikia sauti yako,' alisema, 'nikajificha, kwa kuwa mimi ni uchi.' Nani, basi, aliyekupandikia hofu hii, Ewe Adamu? Na nani aliyeonyesha kuwa ulikuwa uchi? – Sikio la udanganyifu na kugeuka mbali na amri ya Mungu. Hii ilifuatiwa na kufukuzwa kwake kutoka mahali hapo patakatifu na hukumu yake ya kufanya kazi kwa taabu, huzuni na uhaba katika maisha haya. – Basi, kuanzia sasa, tuweke mbali na ushauri wa nyoka.

28. Tusijikabidhi kwa misukumo ya tamaa, ambayo ameandaa kwa uovu wake. Akiwa ameitayarisha vyombo vidogo vyenye dawa mbalimbali, mchochezi huyu wa kuchukiza wa uasi wote hutembea, kama mtakatifu mmoja (Mtakatifu Makariyo Mkuu) alivyosema, na, akiona ni tamaa gani kati ya zote ambayo kila mmoja wetu ana mwelekeo zaidi nayo, humtolea kila mtu dawa inayolingana nayo na kuwafanya wanywe; mara tu inapomezwa, huwasha moto wa tamaa ndani yao: kwa mmoja anampa dawa ya uzinzi, kwa mwingine ya wivu, kwa wa tatu ya ulafi, kwa mwingine ya ubinafsi, na kwa mwingine tena ya kujinyima; kwa kifupi, kwa huyu hiki, kwa yule kile, na kwa kila mmoja kile chake. Kwa hiyo, ndugu zangu, ni lazima tuwe macho, na daima tuwe tayari kupinga mashambulizi kama hayo kutoka kwa adui wetu mkatili; na kwa lengo hili, ni lazima tuwe tumevaa silaha za kiroho kila wakati, tukivaa ngao ya imani, ngao ya unyenyekevu, kofia ya utiifu, na silaha kamili ya sifa zote njema. Kila mmoja, akijua cheo chake, atende kulingana nacho kwa dhamiri safi. Tupendane kwa roho, si kwa mwili. Macho yashushwe, akili ipandishwe juu.

180. Fungo linamfurahisha Mungu tunapojinyima kwa roho na kwa mwili; lakini ikiwa ni kwa mwili tu, basi linamkasirisha Yeye

180. Fungo linamfurahisha Mungu tunapojidhibiti kwa roho na kwa mwili; lakini ikiwa ni la kimwili tu, halimfurahishi Yeye. Jitahidi kuwa makini katika jambo hili. [2, 120] Wakati wa kufunga unakaribia kuisha: basi, jipimeni, ili kuona kama mmetimiza yote yaliyo haki na stahiki: je, sisi, pamoja nanyi, tumefikia utiifu usio na mashaka, unyenyekevu wa kweli, heshima iliyojaa majuto, maombi yasiyokoma, kilio kinachomfurahisha Mungu, maombolezo makuu, imani isiyoyumba, tumaini lisiloleta aibu, uvumilivu mkarimu, na kujidhibiti kwa upana – kutoka kwa maneno ya upinzani, kutoka kwa maneno ya kuudhi, kutoka kwa ukaidi, mabishano na matakwa ya kibinafsi. – Yote haya yanahitajika kwa kujidhibiti, na kwa kutenda kujidhibiti katika mambo haya, sisi kwa kweli tunatembea katika njia ya utauwa na kujitahidi kwa matendo mema kwa tumaini la baraka za milele, zisizoweza kuelezwa. Lakini ikiwa kuna jambo lolote linalopingana na haya—kutotii, kiburi, kulalamika, kusema mabaya, utashi binafsi, uzinzi, ugomvi, ugumu wa moyo, chuki, hasira na tamaa nyingine mbaya za upotovu—basi, hata tukifunga kwa mwili, hatumtolea Mungu fungo linalompendeza, bali ni toleo lisilo safi—lisilomfurahisha Mungu na analolikataa. Baada ya kutambua hili, jitahidi kutii amri zote za Bwana bila lawama; kataza yote yaliyo ya kulaumiwa, ya aibu na ya kushtusha, na fanya kila kitu kwa njia inayofaa na kwa mpangilio: maana hata kile kilicho kizuri hakina uzuri ikiwa kitasemwa au kufanywa isivyo ipasavyo. *'Msifanye upumbavu, bali eleweni mapenzi ya Mungu ni yapi'* (Efe. 5:17) – *'yaliyo mema, yanayompendeza, na yaliyo kamilifu'* (Warumi 12:2).

181. Jitahidi kutimiza amri za Mungu na nadhiri za maisha ya jumuiya, na mtajaa furaha isiyoelezeka kutoka kwa Bwana

181. 1) Jitahidi kutimiza amri za Mungu na nadhiri za maisha ya jumuiya, na utajaa furaha isiyoelezeka kutoka kwa Bwana. – 2) Hii ndiyo kiini cha wito wetu na matumaini yake: kwa hiyo, tusipuuzie utimizaji wa wajibu wetu. – 3) Matendo haya ya utiifu si bure; na hakuna yeyote kati yetu anayewatumikia wanadamu, bali Mungu, ambaye anayakubali – na atayalipia: jitieni bidii basi katika roho hii, na kamilisha kazi ya wito wenu kikamilifu. – 4) Hivyo tutakuwa waigaji wa wale wa zamani na wa Bwana Mwenyewe. – 5) Bwana awaimarishe katika hili na kuwaweka salama. [2, 123]

1. Naomba na kusihi ninyi: simameni imara katika wito mtakatifu mlioitwa, mkiwa wasioyumba wala wasiokatika, mkitimiza amri za Mungu na haki Yake; daima kaeni katika upendo mkali na wa dhati kwa Bwana, mkifukuza kila tamaa ya kigeni kutoka mioyoni mwenu; mwezezeke zaidi katika uthabama wa maisha yenu ya kujinyima, mkipita kila siku kwa bidii na utulivu mkubwa zaidi, katika kuamka usiku na kuimba zaburi, katika utiifu na unyenyekevu, katika utumishi na heshima, na katika mambo mengine yote, kuhusu uvumilivu huu katika kazi na mapambano, na maisha yenu haya yaliyojaa kazi ngumu, kama ushahidi wa mafanikio yenu katika kutenda wokovu wenu wenyewe. Thubutu: hatimaye, amani ya milele itawaka kwenu badala ya mateso yenu ya sasa, na furaha isiyo na kikomo badala ya huzuni zenu za sasa. Hivi ndivyo Mtume anavyotutia moyo, akituhimiza tusitazame yaliyo sasa, kwa kuwa ni ya muda na ya kupita, bali tutazame yajayo, kwa kuwa ni ya milele na yenye baraka (2 Kor. 4:18).

2. Sasa, kwa kuwa tumetangazwa kuwa na haki ya zawadi hii ya mpangilio wa Kimalaika, kwa kuwa tumetamani uzima wa milele na taji zisizoweza kuharibika, kwa kuwa tumependelea sana kupokelewa kama wana na ufalme wa mbinguni; tazama, mna muda na uwanja wa mashindano. – Tusipoteze moyo, wala tusipunguze juhudi zetu; bali zaidi hata ya wale wanaotafuta dhahabu na fedha, vito vya thamani na hazina nyingine zinazoharibika, tujitahidi kwa moyo wote na kwa shauku ili kufikia Ufalme wa Mungu na baraka za mbinguni. Mafanikio katika hili yatapatikana tu ikiwa tutajichunga daima na, huku tukiendelea kujifunza kutoka kwa Mungu, tukajitahidi kutimiza wajibu uliowekwa juu yetu kwa njia bora zaidi; kwani si la kimwili wala kibinadamu, bali ni takatifu na la wokovu, ikiwa litatekelezwa kwa ubora.

3. Kwa maana hakuna yeyote kati yetu anayemtumikia mwanadamu wa mwili na damu, bali Bwana Mungu, ambaye hupokea hili kama dhabihu inayomvutia na anaahidi kutoa thawabu inayostahili katika enzi ijayo. Mtu asidhani kuwa anamtumikia mwanadamu, hata kama amewekwa kutekeleza majukumu ya chini kabisa, bali Bwana mwenyewe, ambaye huipokea kupitia ndugu zake. Kwa hiyo, tekelezeni majukumu yenu kwa hofu na kutetemeka, mkimweka yeye mwenyewe kuwa msimamizi wenu, *'ambaye aona yaliyo yafichwa gizani na kuyaleta wazi mashauri ya mioyo* yenu*'* (1 Kor. 4:5). Kama kila mmoja wetu angefikiria hivi – kama ilivyo kweli – na akatekeleza huduma yetu kwa wenzetu kama utume wa kimungu, basi tungetimizia kikamilifu kazi yote ya wito wetu.

4. Kutokana na hili, miale ya sifa zote njema itang'aa ndani yetu—upendo, amani, upole, wema, na unyenyekevu—na wakati huo tutatambua kwamba kwa kweli tunaifuata nyayo za baba zetu waheshimiwa, tukiaiga mtindo wao wa maisha. Kumbuka, basi, maisha hayo matakatifu, safari yao katika njia ya unyenyekevu na utiifu, ubora wa ajabu wa unyenyekevu na utiifu wao – na jinsi walivyojitahidi kwa bidii kwa ajili ya Bwana, Ambaye Yeye Mwenyewe alisema: *'Jifunzeni kutoka kwangu, kwa maana mimi ni mpole na mnyenyekevu moyoni'* (Mathayo 11:29), ingawa, kama Mtume anavyosema, *'Yeye hakuyadhani kuwa usawa na Mungu ni jambo la kushikiliwa, bali alijinyima heshima, akachukua sura ya mtumwa, akawa na umbo kama wanadamu; na alipoonekana akiwa na umbo la mwanadamu, alijinyenyekeza, akawa mtiifu hata kufa—hata kifo cha msalabani'* (Wafilipi 2:6, 8). Na tafakari: nani yuko miongoni mwa waliookolewa, au waliobarikiwa? Ni wale tu waliomfuata mfano Wake, waliyenyenekea, waliotii na kuwa wanyenyekevu, waliovumilia kila aina ya dhiki, unyanyapaa, matukano, dhihaka, au hata mapigo, uhamisho na kifungo – kama baadhi yenu mlivyofanya, au kwa kweli nyote, kwani katika kiungo kimoja mwili mzima hupata utukufu au aibu.

5. Bwana awahifadhi zaidi na zaidi, kama wapiganaji wake mashujaa, kama watumishi wake waaminifu, kama watu wenye tamaa njema, kama taifa teule, kama mkusanyiko mtakatifu, ili, mkijitokeza katika enzi hii, ambayo kwa kweli ni ya uasherati na dhambi, kama watendaji wasio na aibu wa amri za Mungu, mpate kuhesabiwa kuwa mstahiki kushiriki urithi pamoja na Kristo Bwana katika Ufalme wa Mungu.

182. Hamzingatii mafundisho yangu, wala maonyo yangu ya kibaba, wala neno la Mungu, na mnabaki bila kutubu: sababu ya haya ni kujiruhusu kwenu kwa tamaa za mwili na kutojali kwenu wokovu

182. 1) Hamtii mafundisho yangu, wala nasaha zangu za kibaba, wala neno la Mungu, na mmekaa bila kutubu: sababu ya haya ni kujiruhusu kwenu kwa tamaa za mwili na kutojali kwenu wokovu. – 2) Tunapaswa kuwa na bidii kwa yote yaliyo mema, lakini sisi ni vipi? – 3) Kwa nini basi sisi ni wazembe kiasi hiki na tumeanguka chini kiasi hiki? Angalau tuirekebishe hali kuanzia sasa. [2, 124]

6. Kwa kusudi gani mwingine mkulima hupanda, ikiwa si ili kuvuna baadaye? Kwa kusudi gani mfanyabiashara hufanya kazi, ikiwa si ili apate faida? Ndivyo ilivyo pia, kwa kusudi gani mwingine yule aliyepewa jukumu la kufundisha hufanya hivyo, ikiwa si kwa matumaini ya mafanikio na maendeleo ya wasikilizaji? – Lakini kwa upande wenu, kwa sababu ya dhambi zangu, maneno yangu yanabaki hayana ufanisi kabisa. Ninapanda kwa wingi na kufanya kazi kwa bidii, lakini sioni tunda. Ninasema, natangaza, nawakumbusha – na wakati mwingine, kwa muda mfupi, nguvu ya maneno yangu hufikia sikio la ndani la roho yenu, lakini mnasahau yote tena mara moja na mnaendelea katika zile dhambi z zilezile. Ninalia kwa jambo hili na moyo wangu umepasuka, nikiwa sina nguvu ya kukomesha fujo zenu. Bila shaka, upuuzi huu unatokana na udhaifu wa maneno yangu ya unyenyekevu. Hata hivyo, lawama zote za jambo hili ziwe juu yangu. Lakini je, hamusikii maneno ya Maandiko Matakatifu? Je, hayatangazi masikioni mwenu kila siku mafundisho ya wokovu? – Zaidi ya hayo, Baba Watakatifu wanapaza sauti wakisema nini? Wanatangaza nini? Wanashuhudia nini? Wanatishia nini? – Je, hawaweki mbele ya macho yako hukumu ile ya kutisha na isiyoepukika, ule uamuzi wa mwisho wa Mungu unaotikisa dunia, ile dharau ya kushtua na mateso yasiyo na mwisho, moto usiozimika, yule mdudu mwenye sumu asiyefaa, giza totoro, Tartarus ya ulimwengu wa wafu, na yote yanayohusiana na hayo? – Je, badala yake, hawakuonyesha Ufalme wa Mungu – uzima wa milele, utukufu usioelezeka, nuru isiyoelezeka, uzuri usiofikiriwa wa paradiso, kifuani mwa Abrahamu, hema la watakatifu, viwanja vya wale wenye haki, safu za malaika, na furaha zisizoelezeka? – Na bado, licha ya haya yote, hakuna dalili ya mageuzi inayoonekana kwenu, hata toba. – Ni maneno gani, hata hivyo, tunaweza kuyazingatia, wakati tunachotafuta ni kuridhisha tamaa na mwelekeo wetu wa kimwili, wakati tumezama chini sana tukiwa na mawazo mengine yote isipokuwa ya kile tunachokula na kunywa, mzaha gani wa kusema kwa ajili ya maangamizi ya roho yetu na ya msikilizaji, nini cha kubuni ili kuficha hatia yetu au kuiwekea mwingine – na, kusema kweli, tumewafanya roho zetu kuwa si kimbilio la utauwa na ukweli, bali la kila aina ya uasi na dhuluma?

7. Tunapaswa kutazama huzuni, kuwa na hekima katika mambo ya mbinguni, kutafuta na kutazama mambo yaliyo juu, kufikiria cheo na hadhi tuliyochukua, tumemfungamana na nani na kwa njia gani kwa hivyo, ni kwa dhambi ngapi na zipi za maisha yetu ya zamani ambazo tumepokea msamaha kwa hivyo, na ni kwa makosa yapi ya uzembe, baada ya kupokea schema, tumetangazwa kuwa na haki ya msamaha? – Tunapaswa kutetemeka, kulia, kujinyenyekeza na kuwa na moyo mwungurumo, kutembea kwa moyo mzito na macho yaliyoshuka, tukikumbuka kifo, ambacho kiko karibu daima; kuonekana kwetu mbele ya Mhukumu baada ya kuacha mwili na kukutana kwetu na Malaika wa hofu. – Tunapaswa kuiga mababa zetu watakatifu, ambao walikuwa wakali sana kwa nafsi zao katika kila jambo, hata kwa neno dogo kabisa, na katika mambo yote walikuwa waangalifu, wakweli, wenye mpangilio mzuri, wasio na uovu, wanyenyekevu, wenye amani, wasiopenda mabishano, wasio na tamaa za kimwili, wasiopenda mambo ya dunia, wenye kunyamaza, wanaoimba nyimbo za utakatifu, wenye shukrani, watendaji wa amri, wenye unyenyekevu katika hekima, vyombo vilivyochaguliwa kweli, waliotayarishwa kwa kila kazi njema – wakiwa na Roho Mtakatifu akiishi ndani yao.

8. Kwa nini basi sisi ni wazembe hivi, sisi wanyonge? Kwa nini sisi ni wavivu hivi? Kwa nini tumeanguka chini hivi? Kwa nini neno la Mungu haligusi roho zetu? Kwa nini hatomwi machozi? Kwa nini hatuyumbishi mioyo yetu migumu? Kwa nini hatubadilishwi kwa mabadiliko kamili? Kwa nini hatajitahidi kila siku kuwa bora zaidi, ili ionekane kwamba tumeikimbia dunia na kuinuka juu ya hekima yote ya kawaida ya kibinadamu? – Siku na saa ile ya kutisha na ya hofu ya kupita kwetu itakuja, na haitachelewa kuja. Ndipo tutakapolia kwa uchungu, kwa maumivu na bila faraja, tukikosa ujasiri wa kusema: *'Moyo wangu uko tayari, Ee Mungu, moyo wangu uko tayari'* (Zaburi 107:2). Lakini njoo, ukinisikiliza, tuabudu na kusujudu mbele ya Kristo Mwenyewe, Mfalme wetu; tusikeme na kulalamika mbele Yake kwa mioyo yetu yote – naye Yeye aliye karibu na wote wanaomwita kwa dhati atatupatia msaada na nguvu ya kuachana na mazoea ya dhambi na kuingia katika maisha ya wema, bila kusita kutoa kafara yoyote. Sisemi: msile, mnywe; sisemi: msilale kupumzika; Sisemi: msitake faraja wala mkusanyike na ndugu kwa ajili ya mazungumzo; lakini ninaagiza

kwamba haya yote yafanywe kwa namna inayofaa, kwa kiasi, wakati unaofaa na mahali panapofaa, ili, tukiongeza wema juu ya wema na maendeleo juu ya maendeleo, tuishi maisha ya amani na ya kimalaika.

183. Wengi wenu mko jinsi mnavyopaswa kuwa: kwa nini, basi, si nyote mko hivyo?

183. Wengi wenu mko kama Neno la Mungu linavyotaka; lakini si wengi. Basi, kwa nini sisi sote tusije? Lakini hebu, tuinuke sote wakati bado kuna muda. [3 *1, 2]*[96] *Baadhi yenu ni kama Neno la Mungu linavyotaka; lakini si wengi. Kwa nini basi sisi sote tusimame na, tukichocheka kutoka usingizi mzito wa kutojali, tujitahidi kuelekea nuru ya maarifa na kutamani furaha ya milele? Kwa nini tusife 'sehemu za mwili wetu za dunia: uzinzi, uchafu, kila aina ya tamaa na tamaa mbaya'* (Wakolosai 3:5), ili tuwe hekalu za Mungu, ambazo Baba, Mwana na Roho Mtakatifu wangependa kukaa? Kwa nini tusifuate kanuni ya kimonaki kwa neno na tendo, kwa ukali mkuu, ili kwa vyovyote vile tusithubutu kujihusisha na dhihaka, udanganyifu, malalamiko, kiburi mbele ya jirani, au maneno ya majivuno, ambapo mtu husema: 'Mimi nilikuwa fulani na fulani na such- ; nilikuwa na hiki na kile'? – Ni kwa muda gani shetani wa maneno ya bure atakuwa na nguvu juu yetu? Ni kwa muda gani tutakuwa vyombo vya roho ya upotoshaji na uasi? Ni kwa muda gani mioyo yetu itajivunia, ikijigamba kwa mambo madogo na yasiyo na maana na kuwakemea ndugu zetu kwa kukosa mambo hayo? – Lakini njooni, watoto wangu, nisisikilizeni: tuweke hofu ya Bwana na tushikane mikono ili tufanye kazi pamoja kwa ajili ya wokovu wetu. Wakati bado tuko katika mwili, wakati wa ukaazi wetu hapa bado unaendelea, wakati maombi na vilio, machozi na toba bado vinakubalika, hebu tukimbilie kufikia hili: kwamba, tukidharau ulimwengu wote na kutupa mbali hekima yote ya kimwili, na kuuua tamaa zote za kidunia, tuweze kuelekeza utu wetu wote kwa yaliyo takatifu, mema na ya kimungu.

184. Njia ya kujinyima katika maisha ya upainia wa pamoja ni bora kuliko zote: inafanana na Kristo

184. Mfano wa kujinyima katika maisha ya kimonaki ya jumuiya ni bora kuliko mwingine wowote: unafananishwa na Kristo. Basi, kimbieni mbio hii vyema. [31, 9] Simameni imara, mwe na ujasiri, na vumilieni yote katika maisha yenu. Inueni mawazo yenu hadi juu na tafakari mambo ya mbinguni kwa akili ya kiungu. Huko, pamoja na Isaya, mtamtazama Bwana ameketi juu ya kiti cha enzi kilicho juu na kilichotukuzwa, akiwa amezungukwa na Kerubi na Serafi waliomsimamia, na na majeshi yote ya malaika. Hivyo ndivyo tutakavyomwona siku ile ya hofu ya Kuja Kwake kwa Pili. – Ndipo wale waliotimiza kwa uaminifu kazi waliyopewa—kwa kuacha tamaa za kimwili na wasiruhusu raha za enzi hii kuwamiliki—watayasikia sauti Yake iliyobarikiwa sana. Ndipo wale waliyo haki watakapomwangaziwa, kama jua, katika furaha isiyoelezeka, Bwana na Mungu wetu, Mtoaji wa zawadi, atakapogawa zawadi kulingana na sifa za kila mmoja. Ee, ndugu zangu, ni furaha gani ambayo watakatifu wote wataonja, wakipokea baraka za ufalme huo kulingana na kiwango walichomfurahisha hapa! Wakubwa kweli ni wale ambao, kwa ajili ya Mungu, walikimbilia milimani, mapangoni na mapang'oni ya dunia – wale wa nguzo, wakaazi wa mapango na watawa. – (Sikusudi hapa kuzungumzia kuhusu vyeo vya juu kabisa – Mitume Watakatifu, majaji wa ulimwengu, wala mashahidi wote watukufu, Manabii wa kimungu, au aina fulani nyingine za watu wacha Mungu). Hata hivyo, cheo chetu hakina upungufu wowote mbele ya chao. – Unajua kwamba Mtoaji wa zawadi Yeye Mwenyewe, aliposhuka duniani, hakuchagua kwa ajili Yake maisha ya jangwani, wala ya mtu anayeishi kwenye nguzo, wala maisha mengine yoyote kama hayo, bali alifurahia kuishi katika utiifu, kama Yeye Mwenyewe anavyosema katika Injili: *'Nimekuja kutoka mbinguni si kutenda mapenzi yangu, bali mapenzi ya Baba aliyenituma'* (Yohana 6:38). Na tena: *'Maneno ninayozungumza, siyanenii kwa nafsi yangu; bali Baba aliyenituma ndiye aliyenipa amri ya kile ninachopaswa kusema na kile ninachopaswa kuzungumza'* (Yohana 14:10; 12:49). Kisha, katika Mlo wa Mwisho, akiwa amejifunga kitambaa cha kitani na kujichukua jukumu la mtumishi, aliwaosha miguu wanafunzi wake, na muda mfupi baadaye akasema: *'Mimi niko katikati yenu kama yeye anayehudumu'* (Luka 22:28). Hivyo Bwana, akiwa amejidhihirisha kwa mwili, alifurahia kuchukua si njia nyingine yoyote ya maisha isipokuwa ile yetu ya utiifu. Je, si chanzo cha faraja na furaha kwetu kwamba tunatumia maisha yetu kumfanana Yeye? Je, basi inafaa kwetu kupendelea aina nyingine za maisha ya kujinyima kuliko yetu? Hakika, ikiwa mtaishi maisha haya kama mlivyo wajibu, ninyi wenyewe hamtataka kupendelea yoyote mingine. Hii ndiyo sababu Gerontikon ina methali ambayo, kati ya watawa watatu, yule anayeishi kwa utiifu kulingana na ufunuo anapendelewa zaidi kuliko mtawa wa peke yake na mgonjwa anayebeba ugonjwa wake kwa furaha. Hakika, ndugu zangu, maisha yetu ni bora kweli, na wale wanaoishi

[96] Juzuu ya tatu ya mahubiri ina sehemu mbili, kila moja ikiwa na mfumo wake wa nambari za mahubiri. Katika marejeleo, '31' inahusu nusu ya kwanza, wakati '32' inahusu nusu ya pili. Nambari inayofuata inaonyesha nambari ya mahubiri.

maisha haya, bila shaka, watatukuzwa pamoja na Abrahamu, na mashahidi na wale wenye haki. Hivyo basi, jitahidini vyema. Shetani, anayewachukia, asawazuie, wala ninyi wenyewe msiwazuie kwa uvivu. Paka miguu yenu mafuta ya uvumilivu, vaeni tunika ya furaha, na kunyweni maji ya usafi na uchaji. Mtu yeyote asiseme: 'Hadi lini?'—kwa maana hiyo ni kauli ya wavivu.

185. Kwa kuwalinganisha wale wanaojitahidi na mizabibu inayobeba matunda, anachochea shauku ya kuzaa matunda ya wema

185. 1) Kwa kuwalinganisha wanaojitahidi na mizabibu inayobeba matunda, inachochea shauku ya matunda ya wema, na inahitimisha. – 2) Ningependa kuwafurahisha wengine kwa hili, na kuwafanya wengine watambue. [31, 13]

9. Mkulima wa mzabibu hufurahi anapoona mzabibu ukistawi. Nami pia ninafurahi ninapoona yeyote kati yenu akizaa tunda la kiroho. Heri tawi lenye matunda tele ya kiroho, linalotoa divai ya toba na kuleta furaha kwa Mungu na kwa watu. Lakini asiseme mtu yeyote juu yetu kwamba, akizungumza kwa niaba ya Mungu, Nabii Musa alisema juu ya watu fulani: *'Mzabibu wao umetoka Gomora; zabibu zao ni zabibu za sumu, ni zabibu za uchungu'* (Kumb. la Torati 32:32). Kwa maana onyo la kutisha linaitangazwa katika Injili kwamba kila tawi lisilobeba tunda jema hukatwa na kutupwa motoni (Yohana 15:2–6), ambao, bila shaka, hauzimiki. Kwa neema ya Kristo , kuna matawi mbalimbali katika shamba letu la mizabibu lililopandwa na Mungu. Mmoja, kwa mfano, ingawa matendo yake ni matamu, pia ana maneno yaliyotiwa chumvi ya Roho Mtakatifu; mwingine amepambwa kwa unyenyekevu wa dhati. Mwingine tena, ingawa hutoa matunda mengi, hujitanua katika matawi mengi. Kwa huyu, elewa yule anayekua na kuimarika kiroho, akiongeza jitihada moja ya kiroho juu ya nyingine. Mwingine umechipuka mizizi mirefu ndani ya ardhi na mizizi mingi; ni tele, mrefu na mnene, kiasi kwamba matawi yake hutumika kupandia mizabibu mingine. Huyu ndiye yule ambaye, akiwa ameshikilia imara njia njema, pia humsaidia ndugu zake wengine anapomwona mtu akisombwa, au akihuzunishwa na mashambulizi ya adui. Lakini matawi ya mzabibu, yakiwa hayahisi, hayashindani; ninyi, hata hivyo, mkiwa na uhai na mlipandwa na Mungu, mnashindana, mnakuwa pamoja na kuzaa matunda pamoja, ili hakuna hata mmoja wenu abaki tasa, bali nyote mjazwe matunda ya kilimo cha kimungu na mpendeze kwa wingi wa mashada ya kiroho juu yenu—yaani, wema.

10. Kwa mithali kama hizi ningetamani kuwafurahisha wengine na kuwafanya wengine watambue. Kwa ajili yenu nyote, ningetamani kujenga ngazi kutoka duniani hadi mbinguni kwa maneno yangu ya unyenyekevu, ili mpande hadi tafakari za juu kabisa, na kushuka hadi vilindi vya mioyo yenu, ili muelewe kutokuwa na kudumu na kupita kwa haraka kwa maisha ya binadamu, na ubatili na udhaifu wa mambo ya kibinadamu. Kwa ufupi, ningetamani kuwapeleka katika ulimwengu huo na kuwaonyesha baraka zake zisizoweza kuelezwa na zisizohesabika. Ningependa kuwawasilisha mbele ya uso wa Mungu aliye hai, Muumba wa vitu vyote na Bwana, – na kuwasaidia kuelewa jinsi ufalme huo ulivyo – jinsi mapumziko ya milele yalivyo huko, jinsi furaha isiyoelezeka ilivyo, furaha isiyo na kikomo, ushirika uliobarikiwa na Malaika na Watakatifu wote—ili, mkiwa mmetekwa na kupata nuru kwa haya, mgeuke mbali na yote yasiyo na maana, mkiona kuwa kweli ni wema ule wa milele uliohifadhiwa kwenu tu, huku mkichukulia yote yaliyo hapa—ambayo hupokelewa na kutoweka papo hapo—kama si kitu.

186. Tukikumbuka kwa nini tuliiacha dunia na kuingia monasterini, tujitahidi kwa dhati kufikia hili, huku tukiepuka vikwazo vilivyoonyeshwa na uzoefu

186. Tukikumbuka kwa nini tuliiacha dunia na kuingia katika monasteri hii, tujitahidi kwa dhati kufikia lengo hilo, huku tukiepuka vikwazo vinavyoonyeshwa na uzoefu. [31, 15] Sasa natangaza maneno ya mtukufu Arsenius: 'Arsenius, ulikuja hapa kwa nini?' na nawakaribisha mjajiuliza ninyi wenyewe, pamoja nami, kwa nini tuliiacha dunia na kuja hapa? – Nitawajibu nyote: hakika ni ili kumrithi Mungu, ili, tukawa wana wa Mungu, turithi ufalme wa mbinguni, na ili tusiwe tena *'nyama na damu, ambazo haziwezi kurithi ufalme wa Mungu'* (1 Kor. 15:50). Bwana ametualika hapa kupitia wito mtakatifu. Kwa hiyo, chukueni msalaba wa Kristo, na mfuate nyayo Zake bila unafiki, mkijitenga ninyi wenyewe kati Yake na ulimwengu, bali kujikabidhi na kujitolea ninyi wenyewe kikamilifu na kabisa Kwake peke Yake. Pigana vita vyema; jitahidi ukamilishe mbio zako, uvumilie kwa ujasiri kila ugumu na huzuni inayokujia, ukipata faraja kutokana na tumaini la urithi wa baraka zilizohahidiwa. Umati wa roho wachafu hunishambulia na kutuvizia kutoka ndani na nje. *'Kwa maana kutoka ndani*, *kutoka moyoni*,*'* asema Bwana, *'hutoka mawazo maovu, uzinzi, uasherati, uuaji, wizi,'* na kadhalika (Marko 7:21). Kinyume na dhoruba ya pepo hizi, tuinulie roho zetu

turubai, ili tuweze kusafiri njia yetu kwa tahadhari, tusije tukawaangukia mara moja kwenye shida kwa kugonga kwenye fukuto au kugonga mwamba – ambavyo ni: ujinga, na hasa kushindwa kueleza mawazo ya mtu na kuficha utu wake halisi. Lazima tujikinga kwa nguvu zetu zote dhidi ya maeneo hatari yaliyoonyeshwa na uzoefu, tusije tukaharibika tukiyakutana nayo. Haipaswi kugeukia kulia wala kushoto, bali ni lazima kufuata njia kuu ya kati. Kwa hiyo, tusikuwa wavivu katika kutenda mema, kana kwamba tumepooza, wala wasiwe na haraka kupita kiasi kwa hasira za ghafla, tukipotea kutoka kwenye njia ya kati kana kwamba ni upande wa kulia wa kulia. Hutokea nini tunapopenda kuonekana bora kuliko wengine, tukichochewa na kiburi, na hivyo kurithi lile lileo la unabii: *'Lo! Ole!' – 'Kwa maana wanasema, "Sisi ni wenye hekima, na "Tuna ufahamu""'* (Isaya 5:21).

187. Sote tuenende kwa upatanifu, kila mmoja akibobea katika wema wake, lakini tusitafute maslahi yetu wenyewe, na tusikatae kazi yoyote, kwa uhakika kwamba kwa ajili ya haya bila shaka tutapokea Ufalme wa Mungu.

187. Tuenende sote kwa upatanifu, kila mmoja akitangulia katika wema wake, lakini tusitafute maslahi yetu wenyewe, wala tusiepuke kazi yoyote, kwa uhakika kwamba kwa ajili ya haya bila shaka tutapokea Ufalme wa Mungu [31, 15]. Njoo, tumenende pamoja; tumenende hivi: baadhi kwa tafakari ya utiifu, baadhi kwa subira isiyoyumba, baadhi kwa unyenyekevu wa Kikristo, baadhi kwa kulinda mawazo yao, baadhi kwa majuto yenye maumivu, baadhi kwa machozi ya kusafisha, baadhi kwa upendo wa kindugu usio na wivu ( ), baadhi kwa zawadi ya neema kutoka kwa Mungu, kupitia maneno ya mafundisho au kuimba zaburi kwa kujenga, au kwa kuonyesha jinsi mambo yanavyopaswa kufanywa. Kila mtu afanye awezavyo: kama unaweza kujifunza, jifunze; kama unaweza kutunga beti, tunga beti; kama unaweza kuomba, omba; kama unaweza kuyumbisha kichwa, yumbisha kichwa—lakini fanya kila kitu kwa heshima na kwa subira. Mtu yeyote asitafute manufaa yake mwenyewe wala kufuata tamaa zake tu; maana kwa njia hii atajitenga na utiifu bora kabisa. Hakuna mtu miongoni mwetu asikike akisema: 'Siwezi', 'sipendi', 'siko sawa', hata kama mtu anaweza kusema mambo kama hayo kwa kweli. Nawapa neno langu la dhati, mbele za Mungu asiyeonekana na Malaika Wake walioteuliwa, kwamba kwa kujitahidi—kwa mujibu wa maneno ya Bwana kwamba *'ufalme wa Mungu hupatikana kwa nguvu'*— 188. Kama vile adui alivyomtapeli baba yetu wa kale, ndivyo anavyotapeli na sisi, akitangaza uovu kuwa wema kwa uongo— – kwa kujitahidi na kujitwika taabu katika mambo yote, kama vile mnavyojitwika taabu kwa sababu ya ufinyu na huzuni ya njia yenu, mtatoka katika kifo kuingia katika uzima, kutoka kwa uharibifu kuingia katika kutokuwa na uharibifu, kutoka gizani kuingia katika nuru, kutoka utumwani hadi kuwa watoto wa Mungu, kutoka bonde la machozi hadi ufalme wa mbinguni, wenye mwangaza mkuu na uliojaa furaha.

188. Kama vile adui alivyomdanganya baba yetu wa kwanza, ndivyo anavyotudanganya sisi pia, kwa kuwasilisha uovu kama wema kwa uwongo

188. Kama vile adui alivyomtapeli babu yetu, ndivyo anavyotapeli na sisi, akitangaza uovu kuwa wema kwa uongo. Babu yetu alitapeliwa kwa kumwomba; na sisi pia tutatapeliwa tukimwomba. Basi, tusimwombee, bali tuzibe masikio yetu kwa kila ushauri wake. [31, 16] Iwe tunakumbuka makao yetu ya kwanza katika Paradiso na kufukuzwa kwetu kutoka humo, au kurejeshwa kwa mambo yote katika enzi ijayo: yote mawili ni mambo ya umuhimu mkuu kwetu kuyaelewa. Jinsi babu yetu Adamu alivyofukuzwa haijulikani kwenu. Lakini sababu ya hili ilikuwa nini? Kiburi na uasi wa dharau kwa Mungu, ambaye alimpa uwepo na uhai wake. Hakudumu kuwa mwaminifu kwa amri aliyopewa, akapotoshwa moyoni mwake na macho yaliyotamani raha za kimwili na kufikiria tu kwamba tunda hilo lilikuwa zuri kulikula na kupendeza machoni; kwa uchochezi wa mke wake, na hasa zaidi kupitia udanganyifu wa nyoka, alionja tunda lililokatazwa na hivyo akaanguka kutoka kwenye nuru na kuingia gizani. Hivyo basi, ladha chungu ya kile kilichoonekana kuwa utotii mtamu ilimfukuza kutoka Paradiso na kumtupa katika maisha yaliyojaa kazi ngumu na huzuni. Lakini tuwe waangalifu kuepuka mateso aliyoyavumilia, kwa kuzingatia onyo hili, tusije tukadungwa na mitego ileile. – Tusiwaruhusu wenyewe kubembelezwa na mvuto na uzuri unaotuvuta kuelekea anasa za kimwili, iwe ni kupitia mawazo ya ndani ya akili au hisia za nje, za ghafla kwa mwili na hisia. Kwani ingawa kile tunachoona wakati mwingine kinaweza kuonekana kizuri na kizuri, kwa kweli sivyo; na tukishiriki kwake, huleta ndani yetu kile kilichomletea Adamu—mauti, kuoza na hukumu. Aliamini nyoka aliyemwongopeza akisema*: 'Siku ile siku utakapoila mti wa maarifa ya mema na mabaya, macho yako yatafunguka, nawe utakuwa kama miungu'* (Mwa. 3:5). Ndivyo pia joka linavyotetemesha maneno nasi – kwamba tukitimiza

tamaa fulani, tutapokea furaha isiyo na kikomo na uhuru kamili kutoka kwa yote yanayotuzitoa. Lakini yeye aliyelikubali hakuishia kudanganywa tu katika matarajio yake, bali alipoteza kabisa alichokuwa nacho, akiwa amemwacha Mungu kwa njia ya kusikitisha sana. Na sisi vipi? Je, kweli tunapaswa kumwamini? – Au *'hatuelewi hila zake'* (2 Kor. 2:11) na vishawishi vyake vya udanganyifu? Maana haijalishi atatushawishi kiasi gani, atatuita kiasi gani, atachochea roho zetu kiasi gani, naam, aondolewe mbali nasi. Kwa maana yeye hutafuta kutunyang'anya usafi wetu mtakatifu na uliobarikiwa zaidi, kututupia nje ya paradiso ya amri za Bwana, na kutuondolea mavazi ya kimalaika tuliyopewa na Mungu, ili aweze kututupa katika vilindi vya dunia. Basi, tuzifunge malango ya mawazo yetu, tuzifunge milango juu yake, na tukatae kuingia katika mazungumzo nayo. Lakini *'shetani mwenye dhambi atakapoinuka dhidi* yetu*'*, *'tutanyamaza na kujinyenyekeza'* (Zab. 38:2). 3) mbele za Mungu; na bila hata kutambua kwamba adui amesogea karibu, tujihami kwa silaha isiyoshindika ya Msalaba, na tujikaze kwa maneno ya Maandiko yaliyoongozwa na Mungu katika kazi ya wokovu wetu. Tujitahidi kupiga hatua siku baada ya siku, bila kuchoka kutenda mema na kuishi maisha ya kujinyima, tusiwe na kuridhika na yale tuliyoweza kufanikisha, tukiyasema si ya maana kwa namna yoyote, na tusidhani kuwa tunamzidi fulani katika jambo lolote; bali tujitahidi kutimiza amri zote za Mungu kikamilifu, katika kila hali. Hili ndilo jitihada letu tukufu. Hili ndilo kupanda kwetu kuliko baraka, upataji wetu unaosifiwa, hazina yetu isiyoharibika, dhamana ya urithi wetu ujao wa baraka za milele.

189. Ikiwa uzoefu wa matokeo mabaya ya kujihusisha na tamaa za kujiridhisha hautufundishi kujiepusha na hili

189. 1) Ikiwa uzoefu wa madhara mabaya ya kufuata tamaa za nafsi hautufundishi kujiepusha na jambo hili. – 2) Basi, kumbukumbu ya kifo, iliyo daima karibu nasi, itufundishe: kwani iliwatia moyo mashahidi na kuwatia nguvu wazee watakatifu katika mateso magumu ya kujidharau. [31, 17]

11. Furahini na mshangilie; kimbieni mbio vyema, na mshinde vishawishi vya udanganyifu vya dunia, mkikaa na mawazo yenu yakiwa mbinguni na katika utukufu usioelezeka unaowasubiri huko. Unajua vyema kwamba kazi yetu yote katika kujinyima haiko chochote ikilinganishwa na Ufalme wa Mungu, na kwamba huzuni na taabu za maisha haya, mbele ya pumziko la milele, ni kama ndoto isiyopendeza. Kwa hiyo, tumefanya busara na vizuri kuuacha ulimwengu huu kwa nguvu ya Yeye aliyetuita katika Ufalme wake wa mbinguni. Lakini tuishi pia vyema, tukiendelea taratibu katika matendo mema, na tukijifunza kutokana na uzoefu wetu kutoruhusu kiburi kutushinda. 'Ni mara ngapi tumekodolea raha?' – na hakuna chochote kilichobaki? 'Ni mara ngapi tumeshiba tumbo letu?' – Hata hivyo, tulitimizia tamaa za miili yetu, na hatukuweka kando chochote kutokana na ushibe huo, isipokuwa uzito wa mwili. Tukijishusha kwa mawazo ya aibu, baadaye tunajilaani wenyewe, tukivuna huzuni badala ya furaha; tukijishusha kwa usingizi, baadaye tunajilaumu wenyewe kana kwamba hatuna akili; tukitenda kwa ukorofi, baadaye tunajilaumu wenyewe; tukijitoa kwa vicheko, baadaye tunavihuzunikia; na kwa ujumla, hakuna wema unaomjia mtu kutokana na anasa za mwili. Tukitaka daima kupata faraja na furaha, tuzishikilie amri: hii itakuwa furaha isiyoisha kwetu, ikizaa matunda mengi ya haki kwa ushuhuda wa dhamiri yetu.

12. Sikieni, ndugu zangu – tusikubali kulala na uvivu, wala kupoteza muda wetu bure. Saa ya kuondoka kwetu inakaribia; au je, haijafika tayari? – na malaika anatumwa kwetu na Mungu, ambaye atachukua roho yetu mara moja na kuiongoza iende. – Lakini wapi? – Je, hatujaa hofu tukisikia haya? Je, hatutetemeka tunapofikiria haya? Tukizingatia hili, mashahidi watakatifu walikabidhi miili yao kwa furaha kwa mateso, kwa kukatwa viungo, kwa kusagwa mifupa, kweli *'walikuwa maajabu kwa ulimwengu, kwa malaika na kwa wanadamu'* (1 Kor. 4:9); lakini kwa ajili ya hili baadaye walitawazwa taji. Wakati baba zetu watukufu, watawa watakatifu, walijitahidi kana kwamba mwili ulikuwa adui yao—walifurahia njaa; wakiwa wanavumilia baridi, walijisikia kana kwamba wako kwenye joto; wakiwa wanavumilia uhaba, walikuwa kana kwamba walikuwa na kila kitu kwa wingi; hawakufungwa na upendo wa wazazi wao; upendo wa watoto wao haukuwapotosha kutoka kwa kusudi lao; wema wa ndugu zao haukuwavuruga; Hawakutamani dhahabu wala fedha, wala mavazi ya kifahari, wala chakula kinachotamanisha mwili; lakini walikula na kujivika mavazi ili tu waishi, na wakavumilia kila aina ya uhaba kana kwamba hawakuwa na mwili. Na sisi pia, tujitahidi kuwaiga; tukumbane na taabu za kila aina, tukivumilia njaa, baridi, matukano, dhihaka na kila dhiki nyingine, mradi tu tusipoteze Ufalme wa Mungu.

190. Ni vigumu kwetu: adui anapanga njama kila mahali kutudanganya; lakini tukijua hili, tuwe macho na tumkabili

190. 1) Ni vigumu kwetu: adui yuko kila mahali akitengeneza njama za kutupotosha; lakini tukijua hili, tuwe macho na tukabiliane. – 2) Tukichukua moyo kutokana na ukweli kwamba imesalia muda mfupi tu – na tutaingia katika mapumziko. – 3) Na tukipata hekima kutoka kwa Neno la Mungu na maandishi ya Wababa. [31, 19]

1. Mapambano yetu ni makubwa, adui wetu ni mgumu kumshinda, uovu wake dhidi yetu ni mkuu; hatulii usingizi usiku wala hapumziki mchana, wala haazibwi na wasiwasi wowote wa kidunia, bali huzunguka daima kundi letu lililokusanywa na Mungu, akitafuta kunyakua roho isiyo makini na isiyotulia na kumeza. Mnajua hila zake; basi, mwe waangalifu. – Yeye ndiye mchochezi wa dhambi: hutupa wazo kama uzi wa uvuvi, lililofunikwa kama chambo cha utamu. Hata hivyo, msiwe wapumbavu – kama samaki, kwa kutumia maneno ya Mtume, *'wasije wakafahamu hila zake'* (2 Kor. 2:11); msidanganywe na mwonekano wa nje, bali, mkiwa mmemweka wazi ujanja wake, mfukuze; naye, akishindwa, atarudi kwa wake kwa uchungu. Haya ndiyo mapendekezo yake ya kishawishi: kwa mmoja anamwagia wivu, kwa mwingine uvivu; kwa mmoja tamaa ya kuhama, kwa mwingine kiburi, au yote mawili kwa mtu mmoja, akiwavuta kwa kila njia katika mtego wa kifo. Basi, tuwe macho, na—huku Bwana akiwa upande wa kulia wa nafsi zetu, Mpendwa na Mtamaniwa—tuuepuke mtego wake. Na hasira—iliyokusudiwa kumpinga adui tu, yule nyoka—isiwatese; na moto wa tamaa usiruhusiwe kuwasha mioyo yenu kuelekea matendo ya aibu na yasiyofaa; bali, mkipambwa kwa upole na kuvalia upendo usio na tamaa, pendaneni.

2. Vumilieni kidogo zaidi, nanyi mtaitwa wenye baraka; jitahidini kidogo zaidi—kidogo tu—nanyi hivi karibuni mtafika kwenye mji ule wa mbinguni, ulio mng'ao na mzuri sana, ambapo panapatikana chumba cha harusi kisichoelezeka cha roho safi, ambapo kuna kifuani mwa Abrahamu, paradiso ya kimungu, Ufalme wa Mungu. Weka mji huu katika mawazo yenu; tuchocheane kuharakisha njia kuelekea kwake, bila kujali uchovu na taabu.

3. Zingatia maneno yaliyoongozwa na Mungu ya Injili, Mitume, Manabii na maandiko ya kuokoa roho ya Mababa wa Kanisa, na ulishe na kuridhisha roho zako kwa hayo. Kuhusu majukumu na kazi— —ambazo kila mmoja wetu amepewa, tuvitekeleze kwa furaha, kwa uvumilivu, upendo wa kindugu, msaada wa pamoja na huruma, ili jina la Mungu wetu litukuzwe katika mambo yote na kwa watu wote; maana ni Yeye tunayemtumikia na kumwabudu.

191. Kupitia uvumilivu tutamshinda adui na tutahesabiwa kuwa wa haki wa baraka zisizoweza kuelezwa ambazo kwa ajili yake mashahidi walijinyima mateso, na watakatifu kwa kila ukali wa kujinyima.

191. 1) Kwa moyo mvumilivu tutamshinda adui na tutahesabiwa kuwa na haki ya baraka zisizoelezeka ambazo kwa ajili yake mashahidi walijinyima mateso, na watakatifu kwa kila ukali wa kujidhihaki. – 2) Tuwaige, tukiepuka yote yaliyo mabaya na kujitahidi kwa yote yaliyo mema, na kwa njia hiyo tukifikia ukamilifu. [31, 24]

4. Katika mapambano yasiyokoma, mnasimama katika uwanja wa utiifu, mvumilia mapigo katika masaibu na mijeledi katika taabu za huzuni, mtoa damu katika kufa kwa mapenzi yenu. – Lakini timiza moyo, kwani kwa njia hii mnajiandalia taji, heshima na zawadi kwa ajili ya ushindi wa haki. *'Mpingeni shetani, naye atawakimbia; mkaribieni Mungu, naye atawakaribia'* (Yakobo 4:7–8); *'vieni,'* kama anavyoamuru mwalimu mkuu wa ulimwengu, Paulo*, 'vifaa vyote vya vita'* vya Roho Mtakatifu, *'ili mpate kusimama* imara *dhidi ya hila za shetani'* (Efe. 6:11). Kupitia uvumilivu wenu yeye anafukuzwa, anashindwa, na kutupwa chini akiwa hana nguvu, na kukanyagwa chini ya miguu yenu: ili ahadi itimie kwenu: *'kukanyaga nyoka na nge, na juu ya nguvu zote za adui*'. Ee, watoto wangu! Tukijitahidi kidogo zaidi, tutapata baraka gani, utukufu gani, furaha gani? – Maneno hayawezi kuelezea hili, wala akili haiwezi kulielewa. Kwa sababu hii, mashahidi, kama kondoo, walijitoa kuchinjwa; kwa sababu hii, watakatifu walijitwika maisha ya kujinyima yaliyo magumu zaidi na wakayatekeleza.

5. Nasi tuwaige, tukihimizana katika hili na kusaidiana. Naomba kwa unyenyekevu, isipate nafasi miongoni mwetu, kutokuwa na utii kulikomtoa Adamu kutoka Paradiso, wala kiburi kilichomkataa Mungu Mwenyezi, aliyemwangusha kutoka mbinguni yule nyota ya asubuhi iliyong'aa mapambazuko, wala ulafi uliosababisha Esau kuuza haki yake ya uzazi, wala tamaa ambayo, kupitia kwa Delila mwerevu, ilimfanya Samsoni asiyeshindika kuwa mcheko mbele ya wageni, wala wivu uliomfanya Kaini kuwa muuaji wa ndugu yake. Basi, tuvishike kwa nguvu zaidi maadili memu, tukichukua mifano—kutoka kwa mmoja, upole; kutoka

kwa mwingine, shauku; kutoka kwa mmoja, uvumilivu; kutoka kwa mwingine, ushupavu; kutoka kwa mwingine, upendo wa kindugu; kutoka kwa mwingine, unyenyekevu, utiifu na upendo wa Mungu, ili mpate kuwa watoto wa nuru na wa mchana, na warithi-wenza wa wale ambao mimeya mifuata. Pandeni, ndugu zangu, pandeni mlima mrefu wa wema; weka mioyoni mwenu kupanda kwa Roho, kuwa ngazi za mbinguni; inukeni kama mialoni ya Lebanoni, mkitafuta vilele, mkitafakari juu ya mambo ya mbinguni na kukusanya akili zenu huko, ili, akikupata katika hali hiyo ya akili, mwisho wa maisha haya ya duniani ukaweze kukuongoza moja kwa moja katika paradiso iliyo barikiwa ya uzima wa milele.

192. Tuwalie, na Bwana atatuokoa kutoka kwa utumwa wa dhambi na maadui zetu

192. 1) Tuwalie, na Bwana atatuokoa kutoka kwa utumwa wa dhambi na maadui zetu. – 2) Lakini mkiwa mmeokolewa, shikamaneni; – la sivyo mtarudi tena utumwani: ili kuepuka hili, mwe na hofu ya Mungu na upendo kwa Bwana, mkiwatunza kwa kutafakari kazi za ajabu za Mungu, uumbaji Wake, malezi Yake na ukombozi Wake. – 3) Ukikumbuka daima kwamba Bwana aliteseka kwa ajili yetu, basi hakuna huzuni wala shida zitakazokutikisa au kukupotosha kutoka kwa njia ya Mungu. [31, 25]

6. Mara kwa mara, *'tufute Mungu, na roho zetu zitaishi'* (Isaya 68:33). Tumuite kwa dhati, naye atatutazama kama alivyomtazama Israeli wa kale, na kusikia kilio na malio ya roho zetu zilizo katika huzuni. Na ingawa hatamtuma Musa, Yeye mwenyewe bila shaka atatuokoa kutoka mikononi mwa Farao wa akili zetu na kutoka kwa kazi chungu ya tamaa zake. Maadamu tuko chini ya utawala wa dhambi wa Misri, ndivyo mawazo yanayomtumikia yatakavyoendelea kutusukuma na kutudhulumu. Lakini wakati Mungu mwema atakapotazama uvumilivu wetu kwa ishara na maajabu ya uwepo Wake ndani yetu, ndipo atakapotuponya kutoka kwa maafa kumi yanayotatesa, akitupeleka katika nchi ya kutokuwa na tamaa; na wakati huo, kwa furaha isiyo na kifani, tutamwimbia wimbo wa ushindi juu ya ukombozi wetu.

7. Lakini jua pia kwamba mtu anaweza kuanguka tena mikononi mwa maadui zake akirudia dhambi na kushindwa kusimama imara katika hali ya awali ya wema iliyotawala ndani yake wakati wa na baada ya uongofu wake: isije ikawa kwa yeyote wenu. – Mwanzo na chanzo cha mabadiliko ya ndani kwa ajili ya wema na ya uthabiti ndani yake ni kupandikizwa kwa hofu ya Mungu moyoni, inayotokana na maarifa na tafakari ya matendo na maagizo ya ajabu ya Mungu – yaani, jinsi alivyotengeneza vitu vyote kutokana na kutokuwepo, na zaidi ya hayo kwa neno moja tu; jinsi alivyoweka utawala wa nuru; jinsi alivyotandaza mbingu, kama dari, *jinsi alivyokusanya maji ya bahari* katika *ngozi moja*, kama ilivyoandikwa (Zab. 32:7), jinsi alivyotandaza hewa ili viumbe vyote vipumue, jinsi alivyoweka jua na mwezi—kama macho mawili yenye kung'aa pamoja na nyota nyingi tofauti —katika anga la mbinguni, jinsi alivyotoa kutoka duniani kila mti unaobeba matunda, kila aina ya majani na maua, jinsi alivyoamuru wanyama wote watoke ardhini, na samaki wote na ndege kutoka baharini, jinsi alivyomtengeneza baba yetu Adamu kwa mikono Yake mwenyewe na kumweka katika paradiso ya raha, jinsi alivyoamuru jua lichomoze na kuzama, – ambayo kutokana nayo tunapata mchana na usiku, na ambayo mzunguko wa maisha yetu hupimwa – hasa kwa kutafakari ukuu Wake na kina cha hekima Yake! Tumuogope Yeye peke Yake na tutetemeke mbele Yake peke Yake. Lakini pia tumpeni kwa sababu kwamba, kwa ajili yetu, alijawa mwanadamu na kwa kila hali alifanana nasi isipokuwa kwa dhambi; kwa ajili yetu alisalitiwa na kupelekwa mahakamani; kwa ajili yetu alivumilia kupigwa, kutukwa mate, kudhihakiwa, kupigwa mjeledi, na hatimaye kusulubishwa na kifo. Alivumilia haya yote akiwa kama mwanadamu, lakini akafufuka tena kama Mungu, akiwa amemshinda shetani, mwangamizi wa roho, na kuokoa uumbaji Wake alioupenda.

8. Nani, baada ya haya yote, akifikiria kwamba Mungu alitukana, hatakubali kila tusi si tu bila huzuni, bali hata kwa furaha? Nani, akikumbuka jinsi Bwana alivyotukana na kashifiwa, hatavumilia kwa hiari kila aina ya kashfa? Nani, akimwona Bwana akipigwa kiganja, hatatamani kuvumilia vivyo hivyo kwa furaha, na aliyepigwa kiganja kulia, hatageuza kile cha kushoto ili kipigwe pia? Nani, akijiona akilini Mungu akisulubishwa, akichomwa kwa mkuki, akionja moto na siki, hatajitayarisha kwa aina yoyote ya kifo? – Njooni basi, watoto wangu! Njooni basi, nawasihi, tujisalibishe kwa dunia na kwa tamaa zetu; na ikibidi, tujitoe hata kwa mapigo; na kama si hivyo, tuvumilie kwa upole angalau majeraha—majeraha ya maneno yanayosababishwa na shutuma na uvumi, na kumwagika kwa damu kutokana na kutenganishwa na mapenzi yetu; na tuwe kama Kristo, tukiteseka kwa ajili ya upendo Wake kwa wanadamu. Sote tuhamishwe kutimiza majukumu yetu bila ubinafsi; tuchochewe kuomba, tukiwaka ndani yake kwa moto wa Roho, kwa kumwaga machozi, na kwa vilio vya unyenyekevu.

193. Tukikumbuka jinsi maisha yetu yatakavyoisha, tuwe na bidii kumfurahisha Mungu, tukifuata mfano wa baba zetu

193. 1) Tukikumbuka jinsi maisha yetu yatakavyoisha, tuwe na bidii kumfurahisha Mungu, tukifuata mfano wa mababu zetu. – 2) Ingawa kwa vitendo hili halionekani mara kwa mara kwa yeyote; bado kwa ushauri wa pamoja na ushirikiano, hatutawapungukiwa, hata kama si kwa kiwango kikamilifu. – 3) Kwa hili, ikiwa utataka, hakuna vikwazo visivyoweza kushindwa, kwani inategemea hiari yetu wenyewe. [3 *1, 28]*

9. Tufahamu, watoto wangu, maisha yetu ni nini, tunamtumikia nani katika mwili huu, na fumbo la umoja wetu na mwili linaelekea wapi. Tukikumbuka haya, tuwe wakakamavu katika kutimiza amri za Mungu, na wasiopumzika katika kutenda wokovu wetu. Tuonyeshe katika enzi hii isiyo na wasiwasi kuwa na bidii kwa maisha yanayomfurahisha Mungu, kama vile zamani mababu zetu, waliochanua hapa kama waridi wa porini na kama paradiso iliyopandwa na Mungu, wakilishwa maji ya Roho, waliibua matunda ya kila wema na wakastahili kuitwa marafiki wa Bwana. Walimfurahisha Mungu, na huku wakibaki safi katika maisha na wakilishwa kwa tafakari za juu, walifikia mbinguni; na, kwa kutumia kwa busara ukaaji wao duniani, walitengeneza kwaya moja pamoja na Malaika na wakakaa na Mungu. 2) Nani sasa anatembea kwa njia hii? *'Nani atakayepanda mlima wa Bwana'*, kama ilivyoandikwa? (Zab. 23:3). Nani, akichukua *'bawa kama njiwa', anaruka* kwa Roho na *'kupumzika'* juu ya mlima wa ukamilifu? (Zab. 54:7). Ni yupi *'*ambaye *haki yake ing'aa katika siku zake?'* (Zab. 71:7). – Lakini sisi, kwa ushauri wa pamoja na himizo la pamoja, tutachukua jukumu hilo na tusibaki nyuma yao. Hatujiruhusu kuitwa *'kizazi kasi na chenye uchungu'* (Zab. 77:8), watu ambao hawajadhibiti mioyo yao; bali badala yake *kama 'watu waliobarikiwa wa wale wenye haki'* (Zab. 101:2). Tuonyeshe ndani yetu sifa njema zinazostahili thawabu; tuteende katika njia takatifu za baba zetu, tukifuata nyayo zao, tukipima hatua za safari yao na kuchunguza maisha yao, tukijitahidi kuiga matendo yao na kuiga mwenendo wao—ingawa kwa udhaifu na kwa ukosefu wa ukamilifu, lakini kwa kiwango kinachotosha kwa mwanafunzi kuonyesha matendo ya kuiga mwalimu wake. Wao ni wachoraji wa mfano wa kimungu, wasanii wa wema; sisi, angalau, tuakisi kivuli chao; wao ni wahiji; na sisi pia tuwe wahiji; nchi yao ya asili ni mbinguni – Yerusalemu ya mbinguni iwe nchi yetu ya asili pia; hazina zao ni amri za Bwana; na sisi tuzitafute pia; hawakufungwa na upendo wa mwili na damu (wa ukoo), wala hawakufurahia raha za dunia hii; na sisi tutamani vivyo hivyo. Walijitahidi na wakawa hivyo; na sisi tufanye kazi, nasi pia tutakuwa kama wao; ili, kama vile zamani matendo yao yalivyotangazwa kote kote kwa sababu ya maisha yao ya ajabu, na habari zikatuwafikia, zikatuhamasisha kufanya vivyo hivyo, ndivyo pia jina letu litambulike kwa vizazi vijavyo ili kukuza mfano mwema wa kuiga. Na ni nini kinachoweza kuwa na baraka zaidi au faraja zaidi kuliko hili?

10. Na kama mnataka, hakuna kizuizi kwa hili. Mungu wa wakati ule ni yuleyule alivyo sasa: Injili haijapitwa na wakati, amri hazijabadilika, na wakati haujabadilishwa. Yeye aliyetunza sisi wakati ule, na , anaendelea kututunza sote leo. Je, usiku na mchana, kupanda na kuvuna, si vilevile hata sasa? – Mungu huyu wetu haabadiliki na hawezi kubadilika; yulevile daima, kama alivyo tangu mwanzo, sasa anahifadhi uumbaji wake, akiwapa watu wote nuru kwa miale ileile ya upendo na hataki kamwe kifo cha mwenye dhambi. – Hata hivyo, si uthabiti au mabadiliko ndiyo yanayoamua hiari yetu; yaani, inategemea sisi – na hili linatumika kwa wema na kwa uovu. Kwani ni nini kinachotuzuia, tukichochewa na shauku ya kuiga mababu zetu, kuiga matendo yao na kung'aa kwa njia yao ya maisha? Sisi pia, tukiendelea kuishi katika jumuiya, tunaweza kung'aa kwa njia hii, ikiwa, pamoja na wengine, tutafanya maisha yetu kuwa kioo cha maisha ya Wababa. Na hili litatokea ikiwa, zaidi ya yote, tutajilazimisha, kwa njia zote, kulinda mioyo yetu dhidi ya upotovu mdogo zaidi kutoka kwa amri za Bwana.

194. Wewe ni kama bustani nzuri, inayobeba matunda mbalimbali ya wema: basi, jali, usikame

194. 1) Ninyi ni kama bustani njema, inayobeba matunda mbalimbali ya wema: basi, jitunzeni, msiruhusu wenyewe kukonda. – 2) Hizi ni siku takatifu (Kwaresima), na kila kitu kinachangia katika ufanyaji upya wako wa kiroho: kujinyima, ibada, masomo na ushindani wa kiroho. – 3) Tumia kila fursa ipasavyo; zaidi ya yote, kuwa na amani. [31:29]

11. Umwagiliaji kwa wakati unaofaa kwa mvua ni wenye faida zaidi kwa udongo mwema, ukisaidia kutoa matunda tele, yanayohitajika kwa lishe ya viumbe hai. Kila wakati mafundisho yetu ya kila wiki yanapotiririka kutoka midomoni mwangu myenyekevu; ziendelee kuwa na manufaa kwa ukuaji na ukarubuni wa sifa njema ambazo roho zenu za heshima zinazithamini, kama vile mvua ilivyo kwa ukuaji wa matunda yenye lishe. Hakika, mnaonekana kwangu kama paradiso iliyojaa mimea ya aina mbalimbali: mmoja ananifurahisha kwa unyenyekevu na utiifu, mwingine ananilisha kwa bidii katika kazi zake; mmoja huonyesha

tabia ya utakatifu, mwingine hunifurahisha kwa sifa kuu, kama mti wa kipresasi unaoinua matawi yake juu hadi milimani; kwa kifupi, kila mmoja wenu anajitambulisha kwa sifa fulani, akitoa matendo yanayostahili. Basi, watoto wangu,angalieni: mtu yeyote asibaki tasa wa matunda; msiwaruhusu wenyewe kuliwa na moto wa tamaa, wala kufanywa wasio na tunda kwa kiburi, ambacho hukula kila tunda. Tuchocheane na kupatiana joto mioyoni; kwa nia moja, tujengee nguzo inayotoka duniani hadi mbinguni, au tufikie wema unaofikia mbinguni.

12. Haya ni siku takatifu – nanyi mwatakaswa; kufunga na kujinyima – nanyi mnasafishwa kwa roho na mwili; kuimba zaburi kwa upatanifu na masomo – nanyi mnakuwa kinubi chenye sauti tamu, kinachopigwa na Roho; mnakusanyika haraka kwa ajili ya ibada – na mnaunda kwaya ya kimalaika; mnakumbatiana kwa upendo, mkiondoa wivu, na mnashikwa na tamaa moja: kwamba nyote kwa pamoja muandikishwe mbinguni; kwa kutokugombana na kuishi kwa amani ya kweli miongoni mwenu, mnaiga umoja wa nia wa viumbe wasio na mwili; mna jambo moja tu la kuwajibika, na katika hili mnajitahidi pamoja na wengine kutimiza amri kadiri mwezavyo – na hivyo kwa asili mmekuwa watoto wa utiifu; hamtajirishi nafsi zenu kwa kupata mali za kidunia, mkiwa na kila kitu na bado hamiliki chochote, kama mabwana wa ulimwengu na warithi wa Ufalme wa Mungu.

13. Zaidi ya yote, mnadhihirisha katika matendo yenu ukweli wa neno la unabii: *'Ni nini kilicho kizuri, au kilicho kipendwa, isipokuwa ndugu wakae pamoja?'* Ndiyo maana nawaita *'sadaka* yenye harufu tamu', *'inayoshuka juu ya ndevu za Aroni, na umande wa Hermoni, unaoshuka juu ya milima ya Sayuni'* (Zab. 132:1, 2, 3). Tazama ni majina gani yanayokupamba na sifa gani zinazokutia taji. Hivyo basi, tahadharini, na dhihirisheni kuwa hambebi majina ambayo si yenu, na kwamba haishi kwa namna isiyostahili sifa kama hizo. Na sasa mnapokea haya kutoka kwangu kwa maneno, lakini wakati ule—katika enzi ijayo—mtatunukiwa thawabu ya haki kwa matendo kutoka kwa Mhukumu mwenye haki na Mtoaji-thawabu mkarimu kuliko wote.

195. Lazima mfahamishe kwa majina ya baba zenu wa kiroho, na muishi katika roho moja ya kimonaki kulingana na sheria zilizowekwa

195. 1) Mtambulike kwa majina ya baba zenu wa kiroho, na muishi katika roho moja ya ukiwa kulingana na sheria zilizowekwa. – 2) Kumbukeni viapo mlivyotoa wakati wa kunyoa nywele zenu; na muwe hivyo kwa dhahiri na kwa ndani: na umoja huu uwe alama yenu ya utambulisho kutoka kwa watu wa kawaida. – 3) Kwa ajili hii, Mungu atakupa pumziko katika makao yake ya ajabu. [31, 30]

14. Mkiwa mmeacha wazazi wenu, ndugu, jamaa na ulimwengu wote, mmekuja hapa na kuwa watoto wangu wa kiroho, mkijibadilisha kupitia maisha yanayomfurahisha Mungu. Kwa nini, basi, msiitwe tena kwa majina ya fulani na fulani, waliowazaa katika mwili, bali kwa majina ya baba zetu wa kiroho na mababu zetu, na hivyo kuonyesha kwamba mmejitenga kabisa na mpangilio wa kawaida na mmepokea uzali tofauti – wa kiroho – kwa hiari yenu wenyewe. Zaidi ya hayo, katika hapa hakuna anayefuata mapenzi yake mwenyewe au kutenda kulingana na fikra zake binafsi, bali sote tunafikiri kama mtu mmoja, sote tukijitahidi kwa moyo mmoja kumwelekea Mungu. Na kile kinachotajwa katika Kitendo cha Mitume sasa kinatimia ndani yetu, yaani kwamba *'mioyo na roho za waumini zilikuwa na nia moja; wala hakuna aliyedai kuwa chochote kati ya mali yake ni chake mwenyewe, bali walikuwa na kila kitu kwa pamoja'* (Matendo 4:32). Je, mnaelewa mnachosikia? – Basi, jipimeni wenyewe, *'kuona kama mko thabiti na wa kusimama imara'* (1 Kor. 15:58). Nasema haya ili kuweka mkazo kwamba hamtaki hata kufikiria kuepuka kwa njia yoyote ile sheria za umonaki: hayo ni mashangwe ya adui. Acheni nikikumbusheni jambo moja zaidi: *'Kama mtu yeyote anashindana, hatatiwa taji isipokuwa anashindana kulingana na sheria'* (2 Tim. 2:5). Wala mtawa hatafikia ukamilifu wala kupokea taji ikiwa atajihusisha na kazi za kujinyima zinazokinzana na sheria zilizowekwa.

15. Unajua na umesikia mara nyingi jinsi ndugu wanavyoelekezwa wanapochukua shema. Kimsingi ni kwamba hapa nadhiri hutolewa na agano huanzishwa kati ya Mungu na mwanadamu – kujinyima chakula, kiu, na vitu vingine, kuvumilia kashfa, matukano na dharau, na, ikibidi, kumwaga damu ya mtu kwa ajili ya Kristo. Kwa hiyo, usirudie nyuma unapopaswa kuvumilia mambo kama hayo, kwani unakabiliana tu na kile ulichoapa kuvumilia. Je, yale yaliyosemwa wakati huo yalikuwa ni utani tu wa mtoto? Sivyo kabisa. Hiyo ni maneno matakatifu, ambayo Mungu na malaika Wake wateule hushuhudia. Kinyume chake, tunapokabiliwa na majaribu kama hayo, tunapaswa kufurahi kwamba fursa imetokea ya kutimiza sehemu ndogo ya kile tulichoahidi. Kama vile sifa, raha na kuridhika vinavyovutia ulimwengu, ndivyo kwetu sisi kinyume chake kinavyotamanika na kufurahisha. Hiki ndicho ambacho mavazi ya kimonaki hutufundisha. Wao hufurahi katika mambo ya kidunia, ilhali sisi hufurahi katika yale ya kimungu; wao katika yale ya kimwili, ilhali sisi

katika yale ya kiroho; wao katika raha, ilhali sisi katika kujinyima. Nini kinachotutenga na kutufanya tofauti nao? Je, kweli unafikiri kwamba kasoko nyeusi na ndevu ndefu humfanya mtu kuwa mtawa? – La hasha. – Lakini huyu ndiye mtawa wa kweli: yule ambaye hali yake ya ndani na mtazamo wake vinalingana na mwonekano wake wa nje, kiasi kwamba anaweza kusema: 'Hivi ndivyo hasa nilivyo, na sitabadilika.' Basi sasa, nawaomba, kuwa na hekima kwa njia hii – na mkumbatie kujidhibiti, ukimya, kusoma mistari, heshima kwa wenzako, toba, bidii na sifa nyingine zote za kupongezwa. Tukue sifa hizi ndani yetu – na tutazaa matunda mema. Kila mtu na ashindane na ndugu yake katika wema na amfuate bila wivu. Na—'Kama mimi ni hai,' asema Bwana—'Nitawatia utukufu wale wanaonitia utukufu, na nitawaandalia mahali pa kupumzika, nchi ya walio hai, *"makao ya ajabu"*' (Zab. 41:5). Muweze kusikia hili na kuona nuru ya ulimwengu, na kumwona Jua la Haki, na kufurahia furaha Yake isiyoelezeka: kwa maana Yeye ni utamu wote na tamaa. Basi, tuombe, na tuongeze shauku juu ya shauku yetu, ili tufikie siku ile ya mwangaza kwa furaha yetu. Heri ya roho iliyompata Bwana kwa maisha yake mema na kumkuta Yeye kuwa mkarimu mwenye neema, kwani ataitokea makao yake ya milele.

196. Mahubiri huzungumzia jambo muhimu zaidi kuliko yote – wokovu wa roho; kwa hivyo, mtu anapaswa kuyasikiliza kwa umakini na shauku kamili

196. 1) Mahubiri huzungumzia jambo muhimu zaidi – wokovu wa roho; kwa hiyo, ni lazima yasisikilizwe kwa umakini na shauku kamili. – 2) Vinginevyo, mafundisho yao hayatakuwa na athari yoyote kwa roho; na hata kama yatakuwa nayo, itakuwa kwa muda mfupi tu; baadaye, yatafifia kabisa. – 3) Basi, tumsikilize, tushikilie na tuyatekeleze; na tutavuna matunda mema hapa na, zaidi ya hayo, katika enzi ijayo. [3 *1, 32]*

16. Neno la Mungu lililohubiriwa linapoingia katika roho iliyo makini na inayojali wokovu wake kwa uangalifu, mara moja hulipasha joto na kulichochea kuwa na bidii zaidi na kamilifu katika kutii amri; lakini ikiingia katika nafsi, kama ilivyo kwangu, ambayo imelala na inaishi kwa uzembe katika uovu, hubaki bila tunda, ikitawanyika bure hewani. Kwa hiyo, nawasihi, msinitazame mimi kama asiye na maana, bali mtazame ustahiki wa mafundisho ya Kanisa, kwani yanatoa vikumbusho vya manufaa kwa wote, si kuhusu jambo dogo, bali kuhusu jambo muhimu zaidi kuliko yote – jambo la wokovu wetu: Tunawezaje kuokolewa? Tunawezaje kutembea katika njia ya Mungu? Tunawezaje kuepuka mitego ya adui? Tunawezaje kujisafisha kutoka kwa tamaa? Tunawezaje kung'ara katika wema, ili kupitia hili tuweze kupaa hadi vilele vya ukamilifu? Ni matendo mema mangapi na yapi tunayopaswa kutenda ili kufikia Ufalme wa Mungu? – Kwa kuzingatia mada kama hizi, mafundisho yetu yanapaswa kuwa ya kuvutia kwenu na kuthaminiwa sana nanyi.

17. Zaidi ya hayo, ukimwona kwa njia hii, karibu huwezi kupata faida unayotafuta katika mazungumzo yetu kama hayo, achilia mbali kuipata. Kwa maana kuna adui anayetupinga katika mambo yote na kutupotosha kutoka kwa yaliyo mema, isipokuwa tukizingatia mapendekezo yake maovu kwa ajili ya wema. Kwa hivyo, tabia yetu inapopotoshwa na mambo yasiyo na faida, hushindwa kushikilia mafundisho kwa ari au heshima ileile. Lakini baada ya kusikia mahubiri ya kujenga, au tafakari kuhusu kipande cha maandiko kinachohusu maisha haya kupitia malango ya kifo hadi maisha yajayo, au kuhusu kusimama mbele ya kiti cha hukumu, au kuhusu kusikia hukumu ya mwisho kuhusu hatima ya mtu ya milele kama thawabu ya maisha yake yote, mara moja humenyuka na majuto, anapumua kwa uchungu, analia na kunung'unika; lakini, mara tu muda mfupi unapopita, yote husahaulika tena, na badala ya majuto anakuwa mgumu moyo; badala ya kumwaga machozi, anajikabidhi kwa kicheko; badala ya kunung'unika, anatawanya mawazo yake, akigeuza uso na macho yake huku na kule. Na kilichobaki ni kupaza sauti pamoja na Mtume: *'Lo, mimi ni mnyonge! Nani ataniondoa katika mwili huu wa mauti?'* (Warumi 7:24).

18. La, ndugu zangu, la. Bali tutasikiliza, tukajitaibu, tukajitahidi kwa yaliyo bora, na, tukichochea moto juu ya moto, tutawasha roho zetu kwa upendo wa Mungu na kwa ajili ya wenzetu, tukihamasishana na kutia moyo wenzetu katika utiifu, unyenyekevu, bidii, na kila wema mwingine unaofaa makao yetu ya mbinguni. Kwa sasa tunapanda tu, na kwa hivyo tunafanya kazi, tunachoka na tunalia; lakini punde tutafurahi, kwa maana kwa furaha tutavuna kile kilichopandwa kwa machozi, na tutaanza kutawala pamoja na Bwana wa wote na Mungu, mradi tu tusimame imara katika utiifu wetu wa kujitolea. – Kwa nini niache kukuita? Tushindane wakati bado kuna nafasi; tufanye kazi kwa muda mrefu kidogo, tuvumilie kadri tuwezavyo, hadi maisha haya, ambayo ni kama ndoto, yafike mwisho. Na ninathubutu kuwahakikishia kwa jina la Mungu kwamba mtatiwa taji, mtaungana na makwaya ya majeshi ya mbinguni, na hapo mtaanza kushangilia na kufurahi milele na milele.

197. Katika nyakati za vita, askari hawapati amani wakiwa wanapigana; wanapata utulivu tu wanaporudi nyumbani

197. 1) Wakati wa vita, askari hawapati pumziko wanapopigana; na hupata amani tu wanaporudi nyumbani. Nasi tuko katika vita vya kiroho, vita vinavyodumu maisha yote: pumziko lake liko katika uzima ujao. – 2) Basi, tuipigane kwa nguvu zote, bila kumpa adui nafasi yoyote, na bila kuogopa vitisho vyake vya uongo. [31, 33]

19. Kwa wale ambao daima wako vitani, wakati vita inapoendelea, karibu hakuna mapumziko isipokuwa mapigano na maadui wakubwa na wadogo: ama wanatayarisha silaha zao kwa ajili ya vita, au wako zamu, au wanasafiri kwa ajili ya doria; na katika kipindi hicho hulala kidogo, hula kidogo, daima wako macho, na daima wako na hofu ya shambulio la ghafla. Ni tu wanaporudi nyumbani mwishoni mwa vita ndipo wakati wa amani, utulivu na furaha utawafikia; ni wakati huo ndipo zawadi zao kwa ujasiri wa kijeshi na zawadi za mfalme hugawiwa. Tunaweza kuona jambo lile lile hapa: kwani hatuko katika hali ya vita ya daima, na je, hatuhifadhi nidhamu ya kijeshi? – Hakika, nawaambia, na hata zaidi yao; kwa maana kila kitu kutuhusu sisi ni cha kipekee: silaha zetu pia ni za kipekee – *'si za kimwili, bali zenye nguvu kwa Mungu kwa ajili ya kuangusha ngome'* (2 Kor. 10:4); na adui wa kipekee – roho aliyeporomoka, shetani, ambaye jeshi lake linaundwa na wote walioporomoka pamoja naye na kupitia kwake, na nguvu zilizotupwa kutoka mbinguni. Kwa hiyo, wakati wetu wa sasa si wa amani na kujituliza bila wasiwasi, bali ni wakati wa mapambano. Kwa hiyo, ni lazima tujivikie silaha kamili za Mungu, na, tukichukua upanga wa kiroho, tuendeshe vita. Wakati kipindi fulani cha mapambano—kilichofanikiwa zaidi au kidogo—kitakapopita, basi Muumba wetu na Mungu atamaliza vita na kutuita kutoka kwa ukaaji wetu na hija yetu hapa kwenda makao yetu ya kweli na nchi yetu ya asili. Ni kuhusu haya ndipo Sheria, Manabii, Mitume na Walimu wanapoandika na kuelezea.

20. Basi, ndugu zangu, sasa mnafahamu uwanja wa vita; nanyi pia mnajua vita yenyewe. Basi, tusimame imara na tuipigane kwa ujasiri. Tupo vitani na aina zote za uovu—wetu wenyewe: vita dhidi ya kukata tamaa, vita dhidi ya ulafi, vita dhidi ya usingizi kupita kiasi, vita dhidi ya tamaa chafu, vita dhidi ya maneno ya bure, upuuzi, kicheko, ukosefu wa adabu na kila tamaa nyingine chafu. Yeyote anayesimama imara, akipigana na kupinga—kupitia tafakari, maombi yasiyokoma na ufunuo—na, mwishowe, akamshinda adui na kupata ushindi—mtu huyo, kama shujaa wa Bwana, atahesabiwa kuwa anastahili taji lisilokwisha la utukufu katika Ufalme wa Mungu. Kwa hiyo, nawasihi, ndugu zangu, jamaa zangu wa kiroho: tusipoteze moyo, tusidanganywe, tusijue uchovu tunapomshinda adui, wala tusitishawe na sanamu zake za kutisha zisizo na nguvu na mizimu yake. Wakati mwingine huonekana kana kwamba anajiandaa kufanya jambo kubwa na la kutisha, lakini kwa wale wanaozingatia, hawa ni mizimu na vivuli tu. Je, yule aliyewahi kuinuka dhidi ya Anthony mkuu—wakati mwingine akitambaa kama nyoka, wakati mwingine kama simba au mbwa mwitu, au mnyama mwingine hatari—hakukuwa kiumbe kama huyu? Kabla ya kijana huyu shujaa, alithibitika kuwa si kitu zaidi ya giza na udanganyifu, na alitupwa mbali kwa sala zake. Basi, adui anapotutumia kitu kama hicho dhidi yetu, akitandaza milima ya mawazo na kuwasilisha mitiririko ya tamaa, hatupaswi kuogopa; bali tufanye ishara ya Msalaba unaotoa uzima kwa utulivu, naye atakimbia. Kwa sasa, ndugu zangu, uvumilivu unahitajika, kama ilivyosemwa; basi tuvumilie na tujitahidi. Kila mmoja wenu na aweke macho jinsi na wapi anapoelekeza hatua zake: ikiwa mtatenda sawasawa na amri yangu duni ya , au kwa sheria ya jumuiya, na zaidi ya hayo kwa kuweka kando mapenzi yenu, mmefanya vyema; anala bila kuonja, ananywa bila kulewa, analala bila kupumzika; akiishi duniani, yuko juu ya dunia, na anaishi mjini kana kwamba yuko jangwani. Lakini tuache hayo.

198. Tuko kwenye mashindano uwanjani: ni lazima tujitahidi; la sivyo hatupati chochote

198. 1) Tuko katika mashindano uwanjani: ni lazima tujitahidi; la sivyo hatupati chochote. – 2) Msilale usingizi: tazama, mmoja baada ya mwingine wanaondoka; harakeni kuandaa kinachohitajika kwa maisha hayo. – 3) Mnatafuta jitihada kuu: kuwa katika umoja na Mungu; na mtaipata. Vipi? Kwa kubaki waaminifu kwa viapo vyenu. – 4) Ilikuwa rahisi jangwani: sasa mmewahi mjini, na majaribu yako mbele yenu. Msilete aibu juu yenu. – 5) Hiki ndicho ninachowaambia: jinsi mnavyopaswa kuishi. [31, 34]

21. Tukijua kwamba thawabu isiyo na thamani inatusubiri – urithi wa Ufalme wa Mungu na uzima wa milele – tusidhulumu, tusishindwe na usingizi wa uvivu tukiwa tunaishi katika enzi hii. Uwanja umefunguliwa; njia zimewekwa wazi na kuwekewa alama; zawadi zimewekwa, na majaji wako katika nafasi zao. 'Njooni mbele, wapigaji mieleka, kushindana.' Mwenye bidii, aliyejaa shauku, hushinda na kutawazwa

taji. Lakini mvivu si tu anapoteza taji, bali pia huharibu roho yake isiyo na thamani na, akiondoka katika maisha haya bila chochote, hupelekwa katika mateso ya milele.

22. Je, haioni, wala haitambui, jinsi siku baada ya siku mtu baada ya mwingine anavyoondoka hapa na, akiwa amehudumu katika maisha haya, anaenda kwa Bwana wake: – mzee na kijana, – mfalme na mtumwa, – Askofu Mkuu na padri, – abati na mwanafunzi? Yeyote aliyetafuta hapa hupata huko; yeyote aliyetuma hazina zake mbele kutoka hapa huzikuta huko; yeyote aliyeachana na yote yaliyo hapa hupokea wingi huko. – Mmetolewa neema ya kukimbia ulimwengu na kuwa peke yenu na Mungu.

23. Mbele yako kuna ukaribu na Mungu na utumishi wa dhati kabisa Kwake kwa furaha na shangwe. Hata hivyo, wajibu wako na jitihada zako ni kubaki mwaminifu kwa nadhiri yako. Kwa hiyo, cheo chochote ulicho nacho na wema wowote unaoukuza, thibitika katika hayo, bila kupunguza kasi, na ukitoa roho zako kama hekalu kwa Bwana na Mungu Mwenyezi.

24. Ninahitimisha kwamba Mungu anakubali katika hali yako njema kutokana na ukweli kwamba unabaki vilevile hata baada ya kuhama kutoka sehemu tulivu zaidi (katika milima) kwenda zile zenye kelele na watu wengi (huko Constantinople), kutoka jangwani hadi mjini. Hakika, wema, unapotolewa kama dhabihu kwa Mungu, unaheshimiwa kila mahali, kama dhahabu – na utukufu unaotokana nao na kwa ajili yake hunyukia kwa Mungu. Umepaa kutoka hapa pia. – Wengine – iwe walikuwa na nia njema au hawana nia njema – walisema neno lile lile: 'Naam, tutaona kama watasalia waaminifu kwa azma yao.' – Lakini natumai kwamba mtasimama imara na kushikilia imani yenu – na, mkiwa mjini, mtaendeshwa kana kwamba mko jangwani, na katikati ya kelele za jiji mkihifadhi amani na utulivu katika roho zenu. Na hapa ndipo upimaji wenu wa kweli upo; na kwa kweli mtastahili kupongezwa mkimvumilia. Mtakatifu Yohane Mteolojia anasema mahali fulani: ni ajabu gani kuhusu baridi kali ya msimu wa baridi na miale ya jua? Hufanya hivi bila hiari. Ndivyo ilivyo kwetu sisi: sifa ni ndogo kwa kukaa kimya jangwani, au kwa kudumisha utulivu ukiwa peke yako. Lakini ni jambo jingine kabisa kuishi mjini kana kwamba upo peke yako, na, katikati ya umati wenye kelele, kuwa kana kwamba upo jangwani. Shukrani ziwe kwa Mungu, kwa maombi ya baba yangu na baba yenu, ambaye anawaweka salama na imara katika wito wenu.

25. Utukufu na sifa yenu viko ndani yenu. – Kwa kuwa ndivyo ilivyo, fanyeni kila muwezalo, mnaposhughulikia mambo ya monasteri, kuyatekeleza kwa roho ya heshima, mkionyesha utauwa katika mienendo yenu, katika tabia zenu, katika mitazamo yenu, katika maadili yenu, katika maneno yenu, na katika kila kitu. Njooni sasa, watoto wangu, njooni sasa, nawasihi. Msiruhusu mtu yeyote awaseme mabaya. Macho mengi yametuangalia, midomo mingi hututaja na kututukana. *'Hakika hawatatamka, "Mungu wao yuko wapi?"'* (Zab. 78:10) Haki yao iko wapi? Na nani anawaongoza huko? – Jinsi wanavyotenda kwa ujasiri usio na aibu, wakizungusha macho yao huku na kule na kupasuka kwa kicheko, kana kwamba ni malaya fulani?" Jihadhari usilete taabu kwa udugu wote; mtii Mungu asiyefaa! Lakini sema kila neno kana kwamba Bwana Mwenyewe analisikia, na fanya kila tendo kana kwamba unalifanya mbele ya macho Yake, Yeye akikutazama. Kwa njia hii, hali yako itatosha; na ninyi wenyewe, kama taa, mtakuwa katikati ya mji wa kifalme.

199. Maneno haya yanaelezea wema na matendo ya kujinyima ya maisha ya ukapera, pamoja na himizo la kuzidi katika hayo

199. Maneno haya yanaangazia sifa na matendo ya watawa, yakihimiza mtu kuzidi katika hayo. [31, 35] Kujinyima ni silaha kuu ya mtawa: ni lango la kila sifa nyingine. Lakini yeye aliyefikia utiifu ni mfuasi wa Kristo; wenye moyo mnyenyekevu ni kama malaika; yeye anayefichua kila kitu kwa baba yake wa kiroho ni safi kama jua. Kwa hiyo, mtu asifanye siri, asije akawa mgonjwa asiyepona. Tafuteni basi yale yenye manufaa na yatakayewapelekea unyenyekevu. Msiruhusu chochote kinachopingana na hili. Unajua tuko wapi na tutakakoelekea hivi karibuni, na nini kitakachotokea kwetu baada ya kutenganishwa na mwili. Kwa hiyo, tuwe makini na wenye busara; akili zetu ziwe daima zikimwelekea Mungu na kutafakari huko baraka za milele na furaha tele ya wale wanaoonekana kuwa wamestahili, pamoja na uchungu wa hatima ya wale walioanguka kuzimu, ambako kuna mateso ya kutisha na yasiyopimika. Kama Bwana alivyo hai na Mungu amebarikiwa, tusije tukajuta kwa kuchukua utu huu mtakatifu wa kimonaki, tukiacha vitu vyote vya kidunia na, kama kwa upanga, tukakata yote yaliyo ya kimwili; maana tukidumu katika jitihada zetu njema, tutafurahi na kusanyuka milele na milele. Mapambano haya yanajumuisha kufunga, kukesha, na utayari wa ujasiri kwa yote yanayotakiwa na maisha ya kujinyima; kwa haya ningeongeza uvumilivu mpole wa dhiki na shutuma zote—matusi, lawama, uhamisho na usaliti—kwa ajili ya upendo wa Mungu. Jitihadhini nyote, wakubwa na wadogo, wapya na wazee; nyote mkimbie vyema; nyote mwende haraka, mkiwa tayari daima kwa ajili ya maombi ya

usiku, utiifu na kazi. Uvivu, hasira, ukorofi, wivu, ugomvi, mashaka na tamaa zote nyingine ziondokane nanyi. Jitokezeni zaidi katika upendo wa kindugu kwa kila mmoja, *'mkia moto kwa bidii, mkimtumikia Bwana; mkifurahi katika tumaini, mkivumilia dhiki, mkisali bila kukoma'* (Warumi 12:11–12).

200. Baada ya kuwasifu ndugu kwa maisha yao magumu ya kimonaki na kuonyesha alama za ufishani ndani yake, anawahimiza waendelee kwa njia hii, akiwahakikishia kwamba siku zijazo watahesabiwa miongoni mwa wafisha shahidi

200. 1) Baada ya kuwasifu ndugu kwa maisha yao magumu ya kimonaki na kuonyesha sifa za ushuhuda ndani yake, anawahimiza waendelee kwa njia hii, akiwapa tumaini kwamba siku zijazo wataungana na mashahidi. – 2) Akihakikishia kwamba siku zijazo kila kitu tunachojinyima kwa hiari hapa tutakipokea katika umbo lake kamili zaidi, anawahimiza wafurahi katika masaibu yao yote na kushikilia thabiti njia yao. – 3) Baada ya kutaja kuhusu kufa, anawaalika wajitayarishe kwa ajili ya kifo; na waombe maombi kwa ajili ya ndugu aliyefariki, ambaye hakusafisha dhamiri yake kutokana na tamaa (kwa kuwa sarafu mbili za fedha zilikutwa katika seli yake), – akiamuru sujudu. [31, 36]

1. Nawashukuru, watoto wangu, kwamba, kutokana na upendo wenu mkuu kwa Mungu, mnaendelea kuendelea siku baada ya siku katika kumfurahisha Bwana, mkiwa mnaonyesha heshima, wema, na bidii bila kukoma, mkitenda kujidhibiti, na mkijitosheleza na kile kilichotolewa, mkate kwa kiasi na divai kidogo, huku msiwaachia wengine nyuma katika kufanya kazi, katika kufuata kanuni, katika kuamka mapema na kuhudhuria mkusanyiko, katika kusimama kwa subira hadi mwisho wa ibada – mkionyesha upole, wema na kutolalamika: maana ikiwa mtu yeyote ananung'unika, ni dhambi kwake. Haya ndiyo matendo ya wale wanaoishi maisha ya ukapera katika kutawala mapenzi yao: katika ufishi wao, badala ya moto, sufuria za lami, mishale, makucha, upanga na misalaba, matendo yaliyotajwa hapo juu na yafuatayo hutumika kama vyombo vyao: matukano, dharau, mlo wa mkate kavu, kuadhibu mwili kwa kujinyima, kujikana nafsi, na kuvumilia uhaba katika mambo yote—katika mavazi, viatu, makazi, na kila kitu kingine kinachohitajika kwa maisha. Kwa kuwa taji zinatungoja kwa kuvumilia dhiki na mateso, hebu tukamilishe ushuhuda wetu kwa ujasiri kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, ili huko tujipate kuwa katika daraja moja na mashahidi watakatifu, ambapo, badala ya huzuni, uhaba na vilio vya maisha haya, tutazawadiwa: maisha ya milele, furaha isiyoelezeka na shangwe isiyoelezeka.

2. Hatuna mji hapa, kwa sababu tumeikataa hata nchi yetu ya asili, lakini huko tutakuwa raia wa Yerusalemu ya mbinguni; hatupaswi kumwita mtu yeyote 'baba' kwa jinsi ya mwili, lakini katika enzi hiyo tutampata Baba katika Mungu; hatuna urithi duniani, lakini huko tutapewa urithi pamoja na Kristo; tunajinyima anasa za mwili—chakula, kinywaji na anasa nyingine zote za hisia—lakini mnajua kwamba huko mtafurahia kile ambacho jicho halijawahi kuona, kile ambacho sikio halijawahi kusikia, na kile ambacho moyo wa mwanadamu haujawahi kufikiria. Hivyo basi, furahini, na, mkiziangalia mambo haya, msiwe na moyo mnyonge, msiwe wavivu, msiogope taabu za sasa wala zijazo, hata zikiwa nzito kiasi gani. – Lakini nasema nini? Iwe ni moto, upanga, au kifo, mkitazama yote haya kama si kitu, shikamani na njia yenu.

3. Kwa kupita kwa ndugu zetu, mnaweza kuona kwamba tunakaribia kifo kila saa: jana mmoja aliondoka, mwingine siku chache kabla – na tayari kuna mwingine mlangoni; na nani atakuwa mfuaji? – 'Labda mimi,' kila mtu aseme – na aanze kujiandaa. – Nataka kushiriki nanyi huzuni iliyo moyoni mwangu kumhusu Ndugu Vasilii, aliyefariki, kwani aliondoka bila kusafisha dhamiri yake, kwa kuwa vipande viwili vya fedha vilipatikana akiwa nao. Lo! Upofu gani! Shetani alimtengeneza vipi? Aliiona vipande viwili vya fedha kuwa na thamani zaidi kuliko Ufalme wa Mungu. Zaidi ya mara moja nilimwambia kwamba iwe kamba, au sindano, au kalamu, au kitu kingine chochote ambacho mtu huchukua na kukificha, kwa hicho pekee wanajaza mahali pale pote kwa dhambi. Hakika mmeona hili wenyewe katika katika maandishi ya Mtakatifu Cassian, anayesema kwamba, kulingana na Mtakatifu Marko, dhambi moja hujaa nafasi ya dhambi kumi na moja (akipima ukamilifu wa uovu kwa kumi na mbili). Kwa kuitazama kitu kama chake na kukimiliki, amewekeza roho na moyo wake ndani yake: maana hazina ya mtu ilipo, ndipo pia roho yake ilipo. Basi, kujinyima kuko wapi? – Tumuombee, na kwa wiki moja tufanye mwinamisho mitatu kwa ajili yake kila siku na tukatoe sala thelathini, ili Bwana amsamehe kosa lake.

201. Baada ya kuwaonyesha ndugu kuwa wakamilifu katika juhudi zao zote za ukiwa, anaongeza: tuendelee kuwa hivyo milele, kila mmoja akifanya kazi yake kwa wakati wake

201. Baada ya kuwataja ndugu kuwa wakamilifu katika juhudi zao zote za kimonaki, anaongeza: 'Tubaki hivyo milele, kila mmoja akifanya kazi yake kwa wakati wake.' [3 *1, 37] Mungu atazamie kwa neema upandaji wako, na Yeye Mwenyewe, aliyepanda mzabibu huu wa kweli wako, akuumize maji ya Roho Mtakatifu, na akulete katika kipimo cha ukamilifu kwa kila utoaji wa kweli. Basi mimi, kazi hii inanizidi; hata jaribio la kuifanya linaizidi udhaifu wangu. Na 'mimi ni nani, Ee Bwana*?' inafaa niipaze sauti, 'na *nyumba ya Baba yangu*'—kwamba umenitukuza hivi, mimi mnyonge na mchafu, asiyestahili hata kuhesabiwa miongoni mwa kundi? – Hata hivyo Yeye ananikubali na ni mvumilivu kwangu, akitafuta na kusubiri toba na mageuzi yangu. Kwani nani awezaye kusimama mbele Zake na kufidia dhambi? Nani awezaye kulisha kundi Lake kwa usalama? Nani yuko karibu na Mungu kiasi cha kumletea wengine Kwake? – Mimi niko mbali na hili kama vile mbingu zilivyo mbali na nchi. – Hata hivyo, ninafurahi kwamba mnaenenda katika njia iliyo sahihi, na mnafuata amri za Mungu, na, kwa kuigana katika wema, nyote kwa pamoja mnafikia ukamilifu. Hakika, Mungu anaishi ndani yenu, akibarikiwa na kuabudiwa na ninyi, na Roho Mtakatifu anapumzika juu ya mkutano wenu. Uimbaji wenu ni uimbaji wa malaika, kuimba kwenu zaburi ni wimbo wa viumbe wasio na mwili, na mwenendo wenu wote ni wa kweli wa kimungu, ambao hauna hata kivuli cha mwili na damu, wala tamaa ya nafsi, wala wasiwasi kwa ajili ya wale wanaopotea, wala wasiwasi batili, wala faraja kwa ajili ya waliotengwa, wala kitu chochote kinachovutia, wala mtu yeyote anayevutiwa; bali yote imejaa utulivu na amani; mna tamaa moja tu, nia moja, roho na moyo mmoja, mwelekeo mmoja, tamaa moja—kumfikia Mungu; maisha moja; kwa kweli, ninyi ni udugu ulioitwa na Mungu, unaofanana na wa malaika, ambao, ingawa mko katika mwili, mko juu ya mwili, na ingawa mko duniani, mko nje ya dunia, kwa njia ya kutokuwa na shauku za kimwili. Mmefikia uwiano thabiti na, mkifuata njia ya kati ya kifalme, mnaepuka vimbunga vya maji pande zote mbili. Matendo yenu na kujidhibiti kwenu, usingizi wenu na uamshi wenu, ukimya wenu na maneno yenu, kazi yenu na mapumziko yenu, sala zenu na maombi yenu vinamfurahisha Mungu. Wakati mwingine tukitenda kwa upole na huruma kidogo zaidi kwa udhaifu wetu wenyewe, hivi karibuni tunarudi kwa ukali; ikiwa saa ya sasa inatutatiza kidogo, ile inayofuata itarekebisha kila kitu tena: Sala za Alfajiri zinaanza, kisha Ibada, usomaji wa maisha ya mtakatifu, mahubiri, na wale ambao wamepotea kidogo kutoka kwa utaratibu wao wanarudi kwake. Na sisi ni msaada kwa kila mmoja, ngome kwa kila mmoja; na hakuna nafasi kwa shetani miongoni mwetu, kwa msaada wa Mungu na maombi ya baba yetu. Basi, kila mmoja wetu aendelee na huduma yake; wala mtu asifanye kazi ya Bwana kwa uzembe, akitisha adhabu iliyotangazwa juu ya wazembe na wale wanaolalamika. Kila mtu afanye kazi yake, akizingatia wakati mwafaka wa kila jukumu. Wakati wa kufanya kazi, fanyeni kazi; na wakati wa kupumzika, pumzikeni; wakati ni wa kulala, lala; wakati ni wa kuomba, omba kwa usafi, lilia, na kumwaga machozi, maana tumeitwa kulia; na wakati ni wa kula, kula kwa shukrani kile kinachotolewa; wakati ni wa kusema, sema kwa hekima: maana kuna wakati kwa kila jambo, sawasawa na neno la Mungu. Yeye anayetumia siku zake kwa njia hii huifuata njia vyema. Bwana Mungu wetu akuimarishe, akuwezeshe na kukuzaidia katika matendo na nia kama hizo, kwa utukufu wa Jina Lake Takatifu.

202. Kwa kukataa mapenzi yenu, jitoleeni dhabihu kwa Mungu: fanyeni hivi daima katika mambo yote, na rehema za Mungu zitakuwa nanyi

202. 1) Kwa kukataa mapenzi yenu, jitoleeni dhabihu kwa Mungu: fanyeni hivi daima katika mambo yote, na huruma ya Mungu hakika itakuwa nanyi. – 2) Fanya kila kitu kwa usafi, unyenyekevu na kwa njia ya kimungu. – 3) Tajirika katika sifa njema, kila mmoja kulingana na kipaji chake: maana si kila kitu kimepewa kila mtu, lakini sote tunashiriki matunda ya vitu vyote, kwa sababu sote ni mwili mmoja. [31, 38]

4. Naomba mpate baraka mnazotarajia, na muwe dhabihu yenye tunda na inayopendeza kwa Mungu kupitia utiifu wenu: kwani, kwa kuikandamiza mapenzi yenu, mnajiwasilisha daima kama dhabihu na kuiweka juu ya madhabahu ya kiroho kama harufu ya manukato kwa Bwana Mungu. Kwa nini ninawaka na shauku ya kimungu? Tofani na ibada yenu iwe isiyo na lawama, isiyo na dosari na isiyokatizwa neema ya Mungu. – Hili litatokea ikiwa mtabaki kuwa na bidii, wavumilivu na thabiti katika maombi, unyenyekevu, , toba ya dhati, utauwa, kujidhibiti, katika mapambano dhidi ya wapinzani na katika kuwashinda. – Kwa hiyo nawasihi: mwe hivyo, na mvumilie; mkimbie na tembeeni katika njia za wema; piganeni na kushinda – nanyi mtapokea taji za mbinguni.

5. Msikimbie bure wala mkafanye kazi bure, bali jitangeni msije mkakwama, wala msiache hata uzembe kidogo au makosa madogo yaharibu tumaini lenu lililo juu, wala hatimaye kuharibu nyumba ya kiroho ya wema wenu. Kwa hiyo, kwa kuwa ninyi ni watakatifu, fanyeni mambo yote kwa ajili ya Bwana mtakatifu; toleeni yote kwa unyenyekevu kwa Bwana, anayepinga wenye kiburi; watakasishe yote yasiyo na hatia na yasiyo na lawama kwa ajili ya Kristo Bwana Arusi. *"'Maneno yenu yawe daima yenye neema, yaliyotiwa chumvi, mpate kujua jinsi mnapaswa kumjibu kila mtu'* (Wakolosai 4:6); tabia yenu iwe imepambwa kwa wema, ili iwe baraka kwa wale wanaokaribia; matendo yenu, mwenendo wenu na mazungumzo yenu, kana kwamba yanaongozwa na Mungu, viwe vya kujenga kwa wale wanaowaona. Nawatakia nyote mwe kama baba zetu watakatifu: kama Akakios, kama Dositheos, kama Abba Kyr, kama Antiochus, kama Petronius, na kisha, kama Euthymius na Savvas—nitaongeza—na kama Anthony Mkuu.

6. Basi, tajirisheni kwa sifa njema; jipambeni hazina yenu kwa machozi, majuto, uvumilivu, bidii na huzuni, kwa neema mliyopewa: maana mtu mmoja ana kitu kimoja, mwingine kitu kingine, kwa asili na kwa zawadi ya Mungu. Na kama mkafaulu katika eneo moja, lakini mkashindwa na jirani yenu katika jingine, msiihuzunike wala msiwekee wivu: *'Kwa kila mmoja Mungu amegawia kipimo cha imani'*, na ndivyo ilivyo. Zaidi ya hayo, hakuna aliyenyimwa chochote: kwani nyote ni mwili mmoja, ingawa mko wengi kwa idadi, na wema wenu hupita kutoka kwa mmoja hadi mwingine na kurudi tena, kwa wema usio na kikomo wa Mungu, Ambaye hutuangalia kila mmoja wetu kama wote, na wote kama kila mmoja.

203. Nakusifu kwa kuacha kila kitu nyuma na kwa hiari kufuata njia nyembamba

203. 1) Nakusifu kwa kuacha kila kitu nyuma na kufuata kwa hiari njia nyembamba. – 2) Furahi kwa hili; kwani thawabu ni kubwa. – 3) Ukijua haya, jipe ujasiri kuvumilia kwa unyenyekevu chochote kitakachohitajika kuvumilia, kulingana na sheria za namna yetu ya maisha. [31, 39]

7. Nakusifu mbele za Mungu na wanadamu kwa uaminifu wako kwa kanuni zetu na kwa kufuata kwa subira nyayo za baba zetu wa kale. Kwa nguvu ya Mungu na upatanisho wa maombi ya Baba yetu, umeweza kukumbatia maisha bora zaidi, na, ukiwa umeungana kama mmoja, unaishi maisha yaliyotengwa toka kwa kila mtu na kila kitu, ukiwa umeikataa mwili na damu na kuzaliwa kutoka juu na Mungu. – Hivyo, ingawa bado mnaishi, mmekufa kiroho; na ingawa bado mnaishi katika mwili, mnajitahidi kwa ajili ya yale yaliyo juu ya mwili. Upendo kwa wazazi wenu haujawazuia, wala hauwazuii sasa; nyumbani na nchi ya nyumbani havihusu tena, na maneno ya Mtume yametimizwa kwenu: *'Uraia wetu uko mbinguni'* (Fil. 3:20). Zaidi ya hayo, uvumilia huzuni, uotesha mateso mchana na usiku, unafunga, unaamka usiku, unajisafisha, unauua tamaa za mwili, na kupambana kudhibiti tamaa zako. Hii ndiyo njia nyembamba inayopeleka uzimani, ambayo ni wachache wanaoipitia, ilhali wengi sana wanakimbilia njia pana na pana inayopeleka kwenye maangamizi.

8. Hivyo basi, furahini, shangilieni na kufurahi, kwa maana thawabu kubwa imewekwa kwenu mbinguni. Kwa maana ikiwa, mkisimama imara katika utiifu hadi mwisho, mtafikia nuru isiyoelezeka, ni nini kinachoweza kutamaniwa zaidi kuliko hiki? Kama mtahesabiwa kuwa wa haki wa kuishi pamoja na malaika, ni nini kinachoweza kuwa na baraka zaidi kuliko hicho? Kama mtakuwa wakaazi wa paradiso, ambako kuna kutokuwa na uharibifu na wingi wa baraka za milele, ambako maji hutiririka katika uzima usio na mwisho—ni nini kinachoweza kuwa cha ajabu na cha kustaajabisha zaidi kuliko hiki? Ikiwa, pamoja na wateule wote, mtaonekana mkiwa na mng'ao kama jua, mrithi-wenza wa Kristo, ni nini kinachoweza kuwa kikubwa kuliko hili? Ikiwa, katika mkusanyiko wa viumbe vyote mbele ya kiti cha enzi cha kutisha cha Kristo Mungu wetu, Yeye atakapokuja waziwazi katika utukufu pamoja na umati usiohesabika wa malaika, na wengine wasikie: *'Njoo, wewe uliyebarikiwa,'* wakati wengine wakisikia*: 'Ondoka*, *wewe uliyelaaniwa'*, nawe ukaonekana miongoni mwa wa kwanza – ni nini kinachoweza kulinganishwa na furaha yako na mshangao wako wa ajabu wakati huo?

9. Kwa sababu hii nawasihi: tuvumilie taabu zote za sasa kwa ujasiri; tuvumilie mapambano ya mwili kwa ujasiri, na kuzima moto wa tamaa unapowaka katika viungo vyetu; Tuvumilie kwa subira kazi za kuamka usiku, kufunga, utiifu na kazi za mikono; tushinde kwa hiari mapenzi yetu, na tuvumilie kwa unyenyekevu matukano ya ndugu zetu; tusimame imara kwa heshima katika mikutano ya kanisa wakati wa kuimbwa kwa zaburi na maombi; turidhike na mavazi na viatu vya ombaomba; tusiipende utukufu wa kibinadamu; tutadhibiti hasira zetu, tutaondoa kukata tamaa na uvivu, tutadhibiti hisia za roho, na kutuliza ndimi zetu zenye maneno mengi, tukizifunza kusema yale tu yaliyo ya lazima na ya manufaa – na kufanya mambo mengine yote ipasavyo kwa mtu aliye mbele za Mungu mwenye kuona yote. – Juu ya yote haya, Bwana Mungu wetu,

Mungu wa Israeli, ambaye ni mwenye nguvu na uweza, na wa ajabu katika watakatifu wake, kwa maombi ya Baba yetu, atupe roho moja na moyo mmoja, akituhifadhi tusio na lawama mbele zake kwa Roho mmoja.

204. Epuka kila kitu kinachoweza kuchochea tamaa chafu, na vumilia yote yasiyopendeza: kwa maana thawabu yake ni kubwa

204. 1) Epuka kila kitu kinachoweza kuchochea tamaa chafu, na vumilia yote yasiyopendeza: kwa maana thawabu ni kubwa. – 2) Watu wa kawaida huvumilia kiasi gani wanapotumikia upuuzi? Sisi, hata hivyo, tunamtumikia Mungu kwa ajili ya Ufalme: basi, tutawezaje kushindwa kuvumilia kila kitu kinachotupata katika njia hii? [32, 1]

10. Ningependa kuwaona nyote ana kwa ana, na ikiwezekana kuzungumza na kila mmoja wenu, nikiwa na hamu ya wokovu wenu. Lakini kwa kuwa mateso ya sasa hayaniruhusu kufanya hivyo, nawaomba nyote kwa maandishi – wale ambao bado mko hapa na, hasa, wale waliotawanyika – mdumishe sana kujidhibiti, mkijiruhusu tu yale yaliyoamriwa, hasa ukosefu wa adabu katika mwingiliano wenu; msihusike katika mazungumzo ya bure na watoto, na hata zaidi na wanawake; lakini ikiwa ni lazima kuwaona au kuongea nao, fanyeni hivyo kwa tahadhari kuu: mkae mtulivu katika kazi zenu, na mshushe machoni. Kwa maana Maandiko yanasema: *'Usitazame wasichana; usijichanganye na waimbaji'* (Sir. 9:5, 4). Lakini, mkikumbuka kwamba Mungu yupo kila mahali na huona kila mwendo na kitendo chenu—kimwili na kiroho—jitendeeni ipasavyo popote mpao kwenda, mkivumilia taabu zote zinazotokana na mateso kwa shukrani, katika tumaini la thawabu iliyowekwa kwa ajili yenu kwa sababu ya uvumilivu wenu. *'Kwa maana Mungu si mwenye kusahau; hatasahau kazi yenu na jitihada ya upendo mliyoionyesha kwa ajili ya jina lake'* (Ebr. 6:10), tangu siku yenu ya kwanza ya kujinyima, mlipoacha ulimwengu na vitu vyote vya kidunia: wazazi, watoto na ndugu, jamaa na nchi ya nyumbani, na hata mkautekeleza mwili wenu wenyewe chini ya mzigo wa utiifu. – Jinsi wito wako ulivyo mkuu! Na jinsi thawabu inayokusubiri ilivyo kubwa zaidi!

11. Je, hamwaoni wale wanaoishi katika ulimwengu, jinsi wanavyosagwa na kuhangaika: wengine, wakijishughulisha na kilimo na wakilipa kodi za umma na mahitaji mengine, hata wao wenyewe wanabaki na kidogo tu cha kuishi; wengine, wakiingia katika utumishi wa kijeshi nchi kavu au baharini, ambapo wanashambulia na wanashambuliwa, wanapiga na wanapigwa. Sisi, hata hivyo, tukiwa huru kutokana na haya yote, tuna heshima ya kumtumikia Mungu Mmoja aliye hai na wa kweli. Je, hii haitoshi kwetu kama chanzo cha faraja, shukrani na furaha? – Kwa maana tukiaishi kwa makini, tukifanya mambo yote ipasavyo na kwa mpangilio unaofaa, tukiepuka tamaa za kimwili zinazopigana vita na roho, tukikataa mashambulizi yao mara moja na kudumisha usafi wa roho, basi bila shaka tutahesabiwa kuwa na haki ya baraka za milele.

205. Wakati wa Wiki ya Mwisho wa Kula Nyama, hatupaswi kujisalimisha kwa ukosefu wa kiasi, bali tuzame zaidi katika Injili tunayosoma, na tuchukue azma ya kuishi maisha matakatifu zaidi kulingana nayo, ili tuurithi Ufalme wa Mungu

205. Wakati wa Wiki ya Kwa Heri Nyama, mtu hapaswi kujiachia kwa ukosefu wa kiasi, bali afahamu kwa undani Injili inayosomwa, na kwa mujibu wake, aazimie kuishi maisha matakatifu zaidi, ili tuurithi Ufalme wa Mungu. [32, 2] Ni desturi ya kawaida miongoni mwa waumini kwamba, siku hii (Jumapili ya Kufungua Nguo), watu wa kawaida waanze kufunga nyama. Lakini tunaona nini? Tunaona kwamba sasa wanajirusha kwa kula nyama na kunywa divai bila kiasi, huku wakijihusisha pia na michezo na burudani mbalimbali ambazo si *'sahihi kuzitaja wala kuzandika*'. Wanapaswa kushiriki kwa kiasi kile kinachotolewa, wakitukuza Bwana, huku wakijiandaa kwa kujinyima kwa ukali katika mambo yote yajayo; lakini wao, wakitekeleza matamanio ya shetani, hufanya kinyume chake kabisa. – Nami nitawaambia, hata hivyo, kwamba sisi watawa hatupaswi kwenda huko hata kwa mawazo, wala kutamani wanachotamani, maana tamaa kama hizo hazituhusu sisi, bali zinastahili kila aina ya lawama na chukio. – Kinyume chake, tujitoe zaidi katika makini na tafakari juu ya Injili inayosomwa sasa, kuhusu siku ile kuu na ya kutisha ya Kurudi kwa Pili kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ambapo Yeye, kama Jaji mwenye haki zaidi, ataweka kondoo upande wake wa kulia na mbuzi upande wake wa kushoto; na kwa wale walio upande wake wa kulia atatangaza wito huo uliobarikiwa na uliosubiriwa kwa hamu: *'Njoo, ninyi mliobarikiwa na Baba yangu; urithi wenu, Ufalme ulioandaliwa kwa ajili yenu tangu kuwekwa kwa misingi ya ulimwengu'*; wakati kwa wale wa kushoto atatangaza hukumu hiyo chungu na ya kutisha: *'Nendeni zenu, mliolaaniwa, katika moto wa milele uliowekwa kwa ajili ya ibilisi na malaika wake'* (Mathayo 25:34, 41). Tukitafakari hukumu hii, inayotujaza hofu, kutetemeka na woga, ni wajibu wetu na wao kuanguka chini kwa machozi na kumwomba Mungu mwenye

rehema, kabla ya saa ile ya kufika ambapo tutalazimika kupitia kile tulichosikia kwa uhalisia. – Kwa nini, wakati watu hao wanaendelea na maisha yao kama wanavyotaka, sisi, baada ya kurejea fahamu kupitia mahubiri ya Injili tuliyoyasikia, tuamue mioyoni mwetu kwa hofu kuu na kutetemeka kumtumikia Bwana wetu, tukiondoa uovu wote kutoka kwa roho zetu na kuubadilisha na hali ya utajiri wa ukarimu, wema, unyenyekevu, upole, subira, na kila sifa nyingine njema na ya kusifiwa, ili, baada ya kuishi maisha yanayostahili Injili ya Kristo, tutaonwa kuwa stahiki kurithi Ufalme wa Mungu, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

206. Ingawa daima tuko katika hali ya kufunga, kila mtu hata hivyo afanye juhudi za ziada wakati wa fungo lijalo

206. Ingawa daima tuko katika hali ya kufunga, kila mmoja hata hivyo afanye juhudi za ziada wakati wa fungo lijalo. Zaidi ya yote, chukueni ngao ya imani na kofia ya wokovu. [32:3] Tusiiachie toba yetu siku baada ya siku, kama adui anavyotufundisha: *'Hujui siku ijayo itakayoleta nini'* (Mith. 3:28). – Siku zinazosubiriwa kwa hamu zaidi za Kwaresima Takatifu tayari ziko mlangoni, zikileta zawadi ya kufunga. – Bwana wetu alifunga kwa muda huu huo, na hivyo kumshinda yule mjaribu aliyekuwa akitafuta kumpotosha kwa silaha hizi. Sisi, hata hivyo, hatuko hivyo; bali tunatuma kila siku ya maisha yetu katika kufunga: kwani hatuna vyakula vya anasa vya nyama; hatukimbilii kunywa divai asubuhi; hatutafuti mahali ambapo karamu hufanyika; hatulali kwenye vitanda vya pembe za tembo; hatuli ndama wa mbuzi wanaonyonywa bado; hatunywi divai zinazochipuka – mambo ambayo Isaya mwenye usemi anayahusisha na wale wenye hekima machoni pa ulimwengu. Mambo yote kama hayo yameondolewa mbali na waumini, na zaidi ya hayo kutoka kwa maisha yetu ya kweli ya kimonaki ya pamoja. Tuna vyakula vichache tu vya kawaida, na hakuna kitu kingine kinachokera roho hadi kufikia upumbavu: ni mkate tu, na huo kwa kiasi, na vyakula vichache vya mboga, na kutoka kwa hivyo ni kidogo tu. Hivyo basi, hatutatiwa hofu na Kwaresima takatifu sana, kwa kuwa mlo wake ni karibu sawa na wa siku zetu zingine. Hata hivyo, kila mmoja wetu na aongeze kitu kidogo kwenye moja au nyingine ya sifa zetu za Kwaresima: katika ibada, upweke wakati wa kushughulika na kazi za mikono; katika utiifu, utulivu; katika ukimya, uvumilivu; katika kuimba Zaburi, upatanifu wa utulivu. Mmoja ajitoe kwa bidii zaidi kazini; mwingine aipambe kimya chake kwa tendo linalofaa kwa wakati mwafaka; na mwingine awe chanzo cha furaha na faraja kwa ndugu walio na huzuni: kwani sifa kubwa inamwandama anayezungumza ikiwa atatuliza maumivu ya moyo ya ndugu; na mwingine tena na aongeze sala zake, au huduma yake, au mipango yake muhimu; na kwa ujumla, asiye na mtu awe mvivu au asiye na shughuli. Hata kama mtu atachangia kidogo tu, kitampendeza Mungu ikiwa kimefanywa kwa shauku, kama vile deni mbili za mjane zilivyodhihirisha; jitieni bidii pia katika kuamka usiku, katika kuimba, na katika kila aina ya ibada. Zaidi ya yote haya, shikeni ngao ya imani, mpate kuweza kusimama imara dhidi ya hila za shetani na kuzima mishale yote ya moto ya yule mwovu – na mvikeneni kichwa kwa kofia ya wokovu, mkiwa mmewekwa imara katika Kristo Yesu Bwana wetu.

207. Mtu mmoja hufanya jambo moja, mwingine jambo lingine, kulingana na kanuni; lakini jambo hili liwe la wote: kutofanya chochote kwa mapenzi yao wenyewe, na kuwa waangalifu wasimruhusu adui aingie kupitia mawazo yao, na kustawi bila kizuizi katika kila tendo jema

207. Mmoja hufanya jambo moja, mwingine jambo lingine, kwa kufuata kanuni; lakini na hili liwe jambo la pamoja kwa wote: kutofanya chochote kwa mapenzi yao wenyewe, na kuwa waangalifu, ili wasiruhusu adui aingie kupitia mawazo yao, na kustawi bila kizuizi katika kila tendo jema. [32, 4] Mungu wetu mwenye neema, anayetupa uhai na kutuongoza mwaka baada ya mwaka katika njia ya maisha haya, katika upendo Wake kwa wanadamu, ametuleta katika msimu huu wa sasa wa kufunga, ambao ndani yake kila mmoja mwenye bidii, kama ilivyosemwa, huongeza juhudi zake za kujinyima kwa hiari yake mwenyewe: wale wenye bidii kwa kujiepusha hufunga kwa siku mbili au tatu; wale wenye bidii kwa maombi ya usiku hutumia muda mwingi sana katika maombi ya usiku; wale wanaofanya sujudu sasa huzifanya kwa idadi kubwa zaidi; wengine hufanya vivyo hivyo na mazoezi mengine ya kujinyima; na, kwa kifupi, katika siku hizi mtu anaweza kuona kwa kila mtu shauku na bidii kubwa katika juhudi zao za kujinyima. Lakini mtawa wa kweli, ambaye daima hufanya kazi kulingana na sheria ya utiifu, hudumisha mtindo uleule wa kujinyima si tu katika nyakati fulani, bali wakati wote. Hii ni nini? Siyo kutenda kulingana na mapenzi ya mtu mwenyewe, bali kuongozwa katika matendo ya mtu na mwongozo wa baba yake wa kiroho: hii ndiyo ibada kuu zaidi ya zote, na huja na taji la shahidi. Hivyo ndivyo wenye bidii wanavyofanya. Zaidi ya hayo, nani hajui kwamba,

kulingana na mapokeo ya kale, fungo hili limewekwa na kanuni ili kujumuisha mabadiliko ya lishe kwa wote, ongezeko la sujudu, na idadi kubwa zaidi ya zaburi? Kwa hiyo, Naomba, tukubali kwa furaha zawadi ya kufunga, na tuifunge si kwa sura iliyokunjamana bali kwa sura yenye furaha, kwa upole, bila hukumu, bila hasira, bila hila, bila wivu, na zaidi ya yote kwa amani na upendo kwa wenzetu, kwa upole, kwa utiifu, na kwa kuongeza rehema na matendo mema. Zaidi ya yote, tuwe macho kwa mienendo ya mawazo yetu, ili tusifungue mlango kwa tamaa na kumruhusu shetani aingie, kama Maandiko yanavyofundisha, yakiwa: *'Roho ya mkuu ikikunuka juu yako, usiondoke mahali pako'* (Mhub. 10:4): kwa maana adui ana uwezo wa kupandikiza mawazo, lakini hana uwezo wa kuingia. Sisi ni mabwana wa nafsi zetu; tusipofungua mlango, hatataingia. Basi, t , tulinde roho zetu, kama bibi harusi wa Kristo, na tuihifadhi isidhulikiwe na mishale ya mawazo; maana kwa njia hii tunaweza kuwa makao ya Roho Mtakatifu, na kuhesabiwa kuwa na haki ya kusikia: *'Wenye furaha ni wale wenye mioyo safi, maana wataona Mungu'* (Mathayo 5:8). Na kwa ujumla, *'kila kitu cha kweli, kila kitu cha heshima, kila kitu cha haki, kila kitu kitakatifu, kila kitu cha kupendeza, kila kitu cha kusifika—ikiwa kuna wema wowote, na ikiwa kuna sifa yoyote'*, – Ninasema kwa maneno ya Mtume – *"tafakarini juu ya mambo haya na yafanyeni, naye Mungu wa amani atakuwa pamoja nanyi"* (Fil. 4:8–9).

208. Juhudi za Kwaresima hurahisishwa kwa mazoezi, kwa uvumilivu na ustahimilivu; lakini zaidi ya yote kwa tafakari, ambayo kupitia kwake mambo yanayotafakariwa hufunuliwa

208. Kazi za Kwaresima hurahisishwa na mazoea, uvumilivu na ustahimilivu; lakini zaidi ya yote kwa tafakari ya Mungu, ambayo kupitia kwake malengo ya kazi hizo hufunuliwa. [32, 5] Kama vile kila mwanzo ulivyo mgumu, ndivyo pia mwanzo wa kufunga, kutokana na mabadiliko ya lishe na malengo ya shughuli zetu, hukumbana na kutojisikia vizuri na ugumu fulani; lakini kwa uvumilivu na ustahimilivu katika kuendeleza, hizi hurahisishwa na kupunguzwa, kama ilivyoandikwa: *'Hakuna mafunzo* (mafunzo) *yanayoonekana wakati huo kuwa chanzo cha furaha, bali ya huzuni; lakini baadaye hutoa matunda ya amani ya haki kwa wale waliopata mafunzo kwa hayo'* (Ebr. 12:11). Kwa hiyo, kwa kuwa tumetangazwa kuwa na haki ya kufunga wiki moja, na tayari tumejipatia uzoefu fulani, inatupasa kuwa na bidii zaidi kuendelea nao, tukijua kwamba bidii hii huimarisha roho na mwili, ilhali, kinyume chake, uvivu hufanya kile kilicho chepesi kuwa kizito na kile kilicho rahisi kuwa kigumu. Hata hivyo, tusijichoshe sana katika juhudi zetu, ili tuweze kuhifadhi kwa mafanikio ustawi wetu wa kiroho na afya yetu ya kimwili. Kwa maana kuna faida gani ya kukimbia mbele mwanzoni, kisha kudhoofika kabisa na kusimama baadaye? Ni afadhali kujitahidi kwa busara na kiasi, ukizingatia umbali uliobaki hadi mwisho wa safari. Kwa kuwa juhudi za siku nzima katika kazi na umakinifu kwa kawaida husababisha hitaji la kupumzika kidogo; tuchonge (wote wakati wa kazi yetu na mwishoni mwa kazi) roho kwa mawazo matakatifu na tafakari ya kiroho, tukitafakari si juu ya mambo ya kidunia na ya bure – ambayo husumbua na ni chungu – bali juu ya mambo ya mbinguni, ambayo ni tamu na yenye furaha. *'Nilimkumbuka,'* kama inavyoimbwa katika Zaburi, *'Mungu, nikafurahi'* (Zab. 76:4). Kwa maana akili zetu zimekengeuka kumwelekea Mungu, kumwelekea tafakari za mbinguni, kumwelekea uzuri wa paradiso, kumwelekea makao ya milele, kumwelekea mikusanyiko ya malaika, na kumwelekea uhamiaji wetu huko—huko mahali ambapo roho za wale walio haki na wao walio na dhambi zinaishi sasa—wakati utakapowadia wa Bwana wetu Yesu Kristo, wakati, kulingana na neno la Mungu, mbingu zitapita, viumbe vya asili vinayeyuka, na dunia na yote yaliyo juu yake vinateketea – jinsi roho itakavyochukua tena mwili wake – mkusanyiko huo wa watu utakuwaje, kuanzia Adamu hadi mwisho wa enzi; sura ya Kristo Bwana itakuwaje, ikiwa na mng'ao zaidi kuliko jua, ikibadilishwa na ya kutisha; – tutasikia sauti gani Yake, – na hatimaye, hukumu ya mwisho itakuwaje, ikiwaita wenye haki katika Ufalme wa Mungu, huku ikiwahukumu wabaya mateso ya milele. – Hivi ndivyo tunavyopaswa kutafakari na kuwa na wasiwasi navyo, na ambayo lazima tuelekeze akili zetu, sisi ambao tuko nje ya ulimwengu na hatuna chochote cha kufanana na wale wanaoishi kulingana na mwili – na kutokana na tafakari hizi tufike kwenye majuto na machozi, na kupata nuru, tukijifunza kuishi maisha yetu hapa kwa amani na utulivu, katika tumaini la kuhesabiwa kuwa na sifa ya baraka za milele zijazo.

209. Kwanza kabisa, ni lazima tumshukuru Mungu – kwa kuwepo kwetu, kwa kutupokea kama watoto wa Mungu kupitia Ubatizo Mtakatifu, kwa maisha ya kimonaki, na kwa ushuhuda wetu mbele ya wapinga sanamu

209. 1) Kwanza kabisa, mtu lazima amshukuru Mungu – kwa kuwepo, kwa kuasiliwa kama mtoto wa Mungu kupitia Ubatizo Mtakatifu, kwa maisha ya kimonaki, kwa kushuhudia mbele ya wabomoi sanamu. –

2) Na kwa imani, ambayo vitu vyote hutokana nayo, na inayojidhihirisha kwa viwango tofauti, lakini inapatikana kwa wote, bila kujali umaskini na ujinga. [32, 6]

12. Mungu ametufunulia wema mwingi unaotusaidia katika kazi ya wokovu; mojawapo ya ya kwanza kati yao ni shukrani. Mtume Paulo anasema: *'Kwanza kabisa, ninamshukuru Mungu wangu kwa njia ya Yesu Kristo kwa ajili yenu nyote, kwa sababu imani yenu imetangazwa kote ulimwenguni'* (Warumi 1:8). Na kila mahali anaonekana akimshukuru Mungu kwa kila kitu. Lakini kama alivyoshukuru yeye mwenyewe kwa kila kitu, ndivyo alivyowaamuru wote: *'Shukureni kwa kila hali'*; na ili mtu asidhani kwamba hii ilikuwa ni ushauri wake mzuri tu, aliongeza: *'Maana huu ndio mapenzi ya Mungu katika Kristo Yesu'* (1 Wathes. 5:18). Imetajwa pia katika *Ngazi* kwamba shukrani lazima iwe ya kwanza kabisa katika maombi: 'Kwanza kabisa,' anasema, 'tuandike shukrani ya dhati kwa Mungu kwenye mzingo wa maombi yetu.' Baada ya kutaja kile kinachofuata hili katika maombi, Mtakatifu Yohane Climacus anahitimisha: 'Fomu hii ya maombi ilionyeshwa kwa mmoja wa ndugu na Malaika wa Bwana' (Ngazi 28, sura ya 7). Basi, tumshukuru Mungu, kwanza kabisa kwa kutuleta kutoka kutokuwepo hadi kuwepo, *'akiwa ametuumba kwa ajili ya matendo mema, ambayo yeye aliyatayarisha tangu mwanzo, tupate kutembea katika hayo'* (Efe. 2:10). Tumshukuru kwa kutuleta katika uana kupitia Ubatizo Mtakatifu, kama Injili inavyosema: *'Lakini wote waliompokea, aliwapa uwezo wa kuwa watoto wa Mungu, yaani, wale wanaoamini katika jina lake; waliozaliwa, si kwa damu, wala kwa hiari ya mwili, wala kwa hiari ya m , bali kwa Mungu'* (Yohana 1:12–13). Tushukuru pia kwamba Ametupatia kuingia katika maisha kamili zaidi ya kimonaki, akitabiri hayo katika neno Lake kwa kijana fulani: *'Ukitaka kuwa mkamilifu, nenda, uuze mali zako, uwagawie maskini; kisha njoo, unifuate, ukibeba msalaba wako'* (Mathayo 19:21; Marko 10:21). Tushukuru pia kwamba Ametuongoza katika shahada ijayo (katika muktadha wa uharibifu wa sanamu), akituzuia tusipotee na kuangukia katika makosa ya kiheretiki: kwa maana tulijua na kukiri kwamba Mwana wa pekee wa Mungu, alipochukua mwili, anaonyeshwa kulingana na mwili, ana umbo, na katika umbo hili hupokelewa ibada. Ni watu wangapi wako nje ya Injili, katika makosa na kutokumwamini? Ni wangapi wengine, miongoni mwa wale wanaokubali Injili, ambao wamepotea katika imani yao na kupata maangamizi, kama vile wale wanaopinga sanamu, wasiotangaza kwamba Kristo amechorwa katika mwili na ana sura, na kwamba sura Yake inapaswa kuabudiwa, na hivyo kujinyima wokovu wa mpango Wake wa kuwa mwili? – Tukitafakari haya, tuna sababu ya kumshukuru Bwana kutoka moyoni, kuja mbele Zake kwa unyenyekevu, kumwaga machozi ya toba, kupata nuru kupitia machozi yetu, na, kupitia nuru hii, kustawi katika kazi ya wokovu wetu.

13. Tuwashukuru Mungu kwa imani, na kwa kipimo cha imani tulichonacho. Kwani imani ni kitu kimoja yenyewe, lakini, kulingana na kiwango tunachoitilia maanani, wakati mwingine huwa kubwa na wakati mwingine huwa ndogo. Hivyo Bwana anamwambia Petro: *'Ewe mtu wa imani ndogo, mbona umeshuku?'* (Mathayo 14:31). Mahali pengine: *'Ewe mwanamke, imani yako ni kubwa; likubaliwe kwako kama utakavyo'* (Mathayo 15:28). Na tena: *'Sijapata imani ya namna hii hata katika Israeli'* (Mathayo 8:10). Hivyo basi, imani wakati mwingine huwa kubwa na wakati mwingine huwa ndogo. Lakini mtu asiseme: 'Mimi ni mtu wa kawaida; nawezaje kuelewa imani?' Mungu Mwema-Wote hueneza miale ya wema Wake kwa wote. – Mtume anasema nini? *'Tafakari wito wenu, ndugu zangu: si wengi ni wenye hekima kwa viwango vya kibinadamu, si wengi ni wenye nguvu, si wengi wametoka katika ukoo wa kifalme; bali Mungu alichagua mambo ya kipumbavu ya ulimwengu ili kuwatia aibu wenye hekima; na Mungu alichagua mambo dhaifu ya ulimwengu ili kuwatia aibu wenye nguvu; na Mungu alichagua mambo ya unyonge ya ulimwengu na mambo yanayodharauliwa—na mambo yasiyo—ili kupoteza mambo yaliyo'* (1 Kor. 1:27, 28). Je, hamuoni jinsi maneno haya yanavyowahusu ninyi pia? Je, hamumkumbuki ndugu yetu aliye barikiwa Thadayo, bila kuwataja wengine? Je, hakuwa Msikiti? Je, hakuhudumu kama mtumwa kwa watu? Na je, hakuingia katika maisha ya ukiitamo baada tu ya kuachiwa utumwani? – Na bado, alivithibitishaje maisha yake katika ushuhuda wake wa zamani na wa sasa? – Kwa kuwa alikumbatia imani yake na ikakumbatia yeye, na akiwa ameitekeleza ipasavyo, alijithibitisha kuwa mtu mkamilifu, akaonwa kuwa mwafaa kupambwa taji la ufishi, akihama kutoka maisha haya kwenda yale ya pili siku tatu baada ya mateso yake. – Tuwe vivyo hivyo; tusitumie ujinga wetu kama kisingizio, bali tujitahidi kuelewa na kuimarisha imani yetu. Na hili litakuwa hivyo ikiwa maisha mema yataambatana na imani yetu. Kwani imani, ikioongozwa na upendo, huleta wokovu wetu. Vyote hivi viwili huleta wokovu wa roho; si imani peke yake wala upendo peke yake unaookoa, bali vyote viwili pamoja, vinapofuatwa na kuunganishwa. Na sisi pia tuwe na nia hii ili tufikie urefu kamili wa Kristo, na tuonwe kuwa na haki, pamoja na watakatifu wote, wa baraka za milele zilizoahidiwa.

210. Maneno yafuatayo yawe msukumo wa kubeba mzigo wa kufunga: manufaa yake – huku tukidumisha, hata hivyo, hali ya amani na upendo; na ahadi kuu zilizotolewa kwa wale wanaobeba taabu zake

210. Maneno yafuatayo yawe msukumo wa kubeba mzigo wa kufunga: manufaa yake – huku tukidumisha, hata hivyo, hali ya amani na upendo; na ahadi kuu kwa wale wanaofanya bidii zake. [32, 7] Kufunga ni jema ikiwa, wakati wa kukifanya, mtu anadumisha hali ya amani, upole, wema, utiifu, unyenyekevu, huruma, na kila hali nyingine njema ya moyo. Lakini shetani hutunga kila njama iwezekanavyo kuwapandikizia wanaofunga kinyume cha haya yote, kuwafanya waonekane kuwa na kiburi, wenye hasira, wakali, na wenye majivuno, na kuhakikisha kuwa kufunga kunawaletea madhara zaidi kuliko mema... Lakini sisi, *'tusizielewe hila zake'* (2 Kor. 2:11), tutaendeshwa kwa amani, utulivu, upole na kwa mpangilio mwema, *'tukivumiliana kwa upendo'* (Efe. 4:2), tukijua kwamba hili linamvutia Mungu. Hata hivyo, mkikosa sifa hizi, basi hata kama mgeuzapo nira yenu kuwa mshale, mkavaa nguo ya gunia na kujimwagia majivu kichwani, hamumpendezi Yeye. Kufunga hakika kunatesa na kukaukiza mwili; lakini kunapanua na kulisha roho; *'Kwa hiyo hatuishiwi na moyo; ingawa mtu wetu wa nje anaharibika, mtu wetu wa ndani anafanywa upya siku baada ya siku. Kwa maana taabu yetu nyepesi na ya muda inatutengenezea, kupita kiasi, uzito wa milele wa utukufu'* (2 Kor. 4:16–17): ili, tukitazama thawabu, tuvumilie kwa furaha taabu za wema, *"tukimshukuru Mungu Baba, aliyetuita tushiriki katika urithi wa watakatifu katika nuru: aliyetuokoa kutoka katika mamlaka ya giza akatuhamisha katika ufalme wa Mwana wa upendo wake"* (Kol. 1:12–13). – Je, hatushiriki mara kwa mara Mwili na Damu Yake takatifu kabisa? Na ni nini kinachoweza kuwa cha kupendeza na na tamu zaidi kuliko hiki, wakati maisha ya milele yapo ndani yake kwa wale wanaoshiriki kwa dhamiri safi? Je, hatuzungumzi kila siku na Daudi wa kimungu na wale wengine wa kitakatifu kwa kusikiliza masomo; na ni nini kinachoweza kufariji roho kuliko hili? Je, hatujavunja uhusiano wote na ulimwengu na jamaa zetu wa mwili; na ni nini, tena, kinachoweza kuwa na baraka zaidi na kutukuzwa kuliko hili? *'Kwa maana utaifa wetu uko mbinguni, na huko ndipo tunangojea Mwokozi, Bwana Yesu Kristo, ambaye atailibadilisha mwili wetu wa unyonge ukafanana na mwili wake wa utukufu, kwa uwezo ule unaomwezesha kuweka vitu vyote chini yake'* (Fil. 3:20–21). Basi, tufurahi na kushangilia, tukidharau raha zote za kimwili: *'Kwa maana kila mwili ni kama majani, na utukufu wote wa mwanadamu ni kama ua la majani; majani hukauka, ua lake hupotea;* bali *kazi* ya haki hudumu milele.' *'Je, yeyote anateseka miongoni mwenu? Na aombe,*' kama ndugu wa Mungu anavyosema: *'Je, yeyote yuko na furaha? Na ayaimbe'* (Yakobo 5:13). Je, yeyote anavutiwa na tamaa mbaya? – (kwa kuwa mjaribu haachi kutujaribu –) na avumilie, akimzingatia yeye asemaye: *'Heri yake mtu anayevumilia majaribu; maana alipothibitishwa, atapokea taji la uzima, ambalo Mungu ameliahidi wale wanaompenda'* (Yakobo 1:12). *'Mkijua hayo, mbarikiwa ninyi mkitenda hayo'* (Yohana 13:17).

211. Himizo kuhusu amani na maelewano; kuhusu upendo mkuu kwa Mungu; kuhusu bidii ya kujitahidi katika kutenda wokovu wa mtu; na, kwa ujumla, kuhusu maisha sahihi ya kimonaki

211. Nihimizo juu ya amani na umoja; juu ya upendo mkali kwa Mungu; juu ya bidii yenye shauku katika kutafuta wokovu; na, kwa ujumla, juu ya maisha sahihi ya kimonaki. [32, 8] Ninafurahi kwa ajili yenu, kwamba mtembea katika umoja wa nia, mnaishi kwa amani, na mnavumilia kwa subira wakati wa kufunga. Hii ni kwa ajili ya wokovu wenu na kwa ajili ya kuimarisha tumaini lenu. Baraka iliyoje kuwa na amani na umoja wa nia miongoni mwa ndugu? – Watu wa namna hiyo, kwa kuondoa maovu ya fujo na kubadilika-badilika, ya upinzani na hukumu, ya kutotii na kiburi, na ya kila aina nyingine ya udanganyifu, kwanza hujiletea manufaa, na kisha kuwafaidia wengine, wakitoa mfano wa wema, na kwa njia hiyo wakipata hata zaidi: kwa maana kama wale wanaosababisha kikwazo wanarithi 'haya', ndivyo wale wanaohamasisha wema wanarithi baraka. Na tusije tukapotea kutoka kwa tabia njema kama hiyo na kutoka kwa mwenendo unaosifiwa kama huo, wala tusiache kumpenda Mungu. Maana imeandikwa: *'Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote, na kwa akili zako zote'* (Luka 10:27). Yeye anayependa kwa njia hii hajui kushiba, wala uchovu, wala kunyonyoka; bali huongeza moto juu ya moto, huwasha shauku kwa shauku, akitenga moyo wake kupanda kutoka wema hadi wema, na kutoka nguvu ya kiroho hadi nguvu ya kiroho – na hili bila kukoma. Je, hawaoni wale wanaofanya kazi kwa mwili, jinsi wanavyojitahidi kwa ajili ya kile kilicho cha kupita na kinachoharibika? Je, hawaoni hapa, mbele ya macho yenu, wale wanaojenga meli, jinsi wanavyotumia siku zote katika hili, bila kujipa hata muda mfupi wa kupumzika? Kwa ajili gani? Ili kupata pesa kidogo na kuwapatia familia zao kile kinachohitajika ili kukidhi mahitaji yao. Sisi, ambao tunatafuta kutajirishwa na yale ya kimungu, kufikia Ufalme wa Mungu, kufurahia

baraka za milele na kuepuka mateso ya milele – je, hatutamani kufanya haya yote kwa utayari na shauku, tukijitolea hata damu yetu, ikiwa itahitajika kumwaga kwa ajili ya Bwana? Basi, ndugu zangu, tusimame imara, *'tukifurahi katika tumaini, tukivumilia dhiki, tukawa waaminifu katika maombi'*, tukitoa umakini wetu kwa mazoezi yetu ya kiroho, kuimba zaburi, kusoma mistari na masomo, tukidumisha akili zetu, kupitia shughuli hizi, zisipotee katika mambo ya bure: kwani uvivu ni chanzo cha maovu, ilhali kazi ni mlinzi wa akili. Tusijiruhusu kupotoka kutoka kwa hali yetu njema, tukipa kipaumbele utiifu, utaratibu, amani ya jirani yetu, na kila kitu kingine kinachochangia katika wokovu wetu, tukisali daima kwa ajili ya ndugu zetu wanaoishi hapa na wale waliotawanyika katika maeneo mbalimbali: kwani moyo wangu unawatesa pia, kwa kutowaona kwa macho yangu jinsi kila mmoja wao anavyookolewa.

212. Ninatoa mahubiri kama ilivyo wajibu wangu; lakini ili yazae matunda, nisaidie kupitia maendeleo yako katika kutenda kulingana na mahubiri hayo

212. Ninatoa mahubiri kwa wajibu; lakini ili yazae matunda, nisaidieni kwa maendeleo yenu, mkiwa mmefidiwa na mahubiri haya. – Maendeleo yenu ni yangu pia: kwa maana sisi ni kitu kimoja. – Mmewadhihirisha hili kupitia toba yenu mbele ya wapinga sanamu na kwa kuvumilia mateso yao. Basi, msiweze aibu ujasiri wenu huu. [32, 9] Kitu kimoja kinahitajika kwa ajili ya mahitaji yako ya kimwili, na kingine kwa ajili ya mahitaji yako ya kiroho: kile cha kwanza kinatolewa na msimamizi na kinajumuisha chakula, vinywaji na mavazi, ilhali kile cha pili kinatolewa na mimi, kwa unyenyekevu wote, na kinajumuisha neno na mafundisho. Na kama vile yale yanavyotolewa si kwa hiari yangu, ndivyo hili linavyotekelezwa kama wajibu: hivyo basi, siifanyi jambo kubwa kwa kuwapa mafundisho haya mafupi na duni; kwa kinyume chake, ninatisha na ninatetemeka, maana ni lazima nitoe hesabu ya roho zenu—si kwa mfalme wala gavana wala arkoni, bali kwa Mhukumu wa wote na kwa Mungu, Ambaye mbele Yake kila goti mbinguni, duniani na kuzimu litainama, na kila ulimi utakiri. Lakini tafadhali nisaidieni, nawasihi, ninyi wenyewe na mimi, kama ndugu wanaopendana: nisaidieni ninyi wenyewe kwa kutimia katika kila wema, na nisaidieni mimi kwa maombi yenu. Baada ya yote, mafanikio yenu ni mafanikio yangu, na vivyo hivyo: kwa maana *'sote ni kiwiliwili kimoja, na kila mmoja ni kiungo chake'* (1 Kor. 12:27); na *'ikiwa kiungo kimoja kinateseka, viungo vyote huteseka pamoja nalo; na ikiwa kiungo kimoja kinatukuzwa, viungo vyote hufurahi pamoja nacho'* (1 Kor. 12:26). Na kama vile ninavyojali vyako, ndivyo ninyi mnapaswa kujali vyangu: kwa maana mimi niko ndani yenu, nanyi mko ndani yangu, kwa njia ya upendo wetu wa pamoja. Hilo ndilo sheria linaloongoza uanzishwaji wa undugu wa kweli. Endeleeni na utiifu wenu mwema kwangu—usiwe wa uongo au usio wa dhati—ambao mmezaliwa katika maisha haya mapya, mkakua, mkamilika, na kufikia utu uzima, kwa neema ya Kristo kulingana na kipimo cha kumkiri kwenu. (– Hii inahusiana na upinga sanamu.) Hamkuwaogopa wafalme, hamkuvunjika moyo na watawala, hamkukwepa mateso, majeraha, uhamisho, magereza wala kifo, na kwa njia hii mmekuwa maarufu, kama inavyojulikana na wote. Hivyo basi, msitoroke wema wenu, msitie aibu sifa zenu, na jina lenu jema lisigeuzwe kuwa laovu; bali jenga juu ya sifa zenu za awali kwa sifa zaidi, mkijilinda daima ndani na nje, na kujikinga kwa kutii amri, mkiushinda kila ushawishi, na kuvumilia kila huzuni kwa subira. Jueni pia kwamba bado tuko katikati ya mapambano na mateso, na hatujui siku ijayo itakayoleta nini. Hata hivyo, *'kama Mungu yu upande wetu, ni nani atakayepingana nasi? Yeye ambaye hakumwonea huruma Mwanawe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote—je, hatatupatia vitu vyote kwa neema pamoja naye?'* (Warumi 8:31–32). Basi, tumaini, mwe na uhakika; na mkiishi katika tumaini hili na uhakika huu, nawahakikishia, mtapokea urithi na sehemu pamoja na watakatifu wote.

213. Kifo kiko karibu: ni lazima tujiandae. Vipi? Kwa kufanya kila kitu kwa utukufu wa Mungu

213. Kifo kiko karibu: ni lazima tujiandae. Vipi? Kwa kufanya kila kitu kwa utukufu wa Mungu; kwa kuwa na nia moja na kutiliana heshima; kwa kudhibiti hisia zetu; kwa kuzuia mawazo yetu; kwa kuwa na bidii kwa yote mema, huku tukijitahidi kutokuwa na tamaa. [32, 10] Siku baada ya siku maisha yetu yanapungua, na tunakaribia kifo. Tuko karibu kuondoka katika ulimwengu huu na kuungana na ndugu zetu na baba zetu; kwa hiyo, tunahitaji kuwa na tahadhari kuu, umakini na maandalizi ya dhati. Tunasikia simulizi la kibiblia la Mafuriko, na jinsi Bwana anavyotumia yaliyotokea wakati huo kwa hali za Kuja Kwake kwa Pili, akisema: *'Kama ilivyokuwa katika siku za Nuhu, walikuwa wakila, wakinwa, wakiingia katika ndoa na kuwatoa katika ndoa, wakinunua na kuuza—na ghafla mafuriko yakaja: ndivyo itakavyokuwa katika kuja kwake Mwana wa Mtu'* (Mathayo 24, 37–39; Luka 17:26–28). Tunashangazwa na jinsi watu wa wakati huo walivyoshughulikia Mafuriko yaliyokuwa yanakaribia kwa kutojali na uzembe mkubwa, badala ya kujawa na hofu na kutetemeka.

Lakini hebu tuangalie kwa makini zaidi: je, sisi wenyewe hatuko katika hali ileile ya uzembe tunayoikemea? Hatujajenga safina iliyochukua miaka mia moja kuijenga; lakini kila siku tunaona kaburi likijazwa, ambalo na sisi tutawekwa ndani yake; karibu kila siku kifo kinamnyang'anya mmoja wa ndugu zetu, naye anaondoka. Hata hivyo, kile kinachotutokea sisi sasa ni cha kutisha zaidi kuliko kile kilichotokea hapo (wakati wa Mafuriko). Ndiyo maana tunapaswa kuwa waangalifu. Na sisemi: msiile, msinwe, mjeveni mavazi – siyo hivyo ninachosema, bali *'mle, munwe, au fanyeni chochote mtakachofanya, fanyeni yote kwa utukufu wa Mungu; ili mpate kuwa wasio na lawama mbele ya Wayahudi na Wagiriki na Kanisa la Mungu'*, kama Mtume anavyofundisha (1 Kor. 10:31–32). Njoo sasa, ndugu zangu – nawasihi na kuomba, *'kamilisheni furaha yangu'*, kama Paulo mtukufu anavyosema tena, *'kuwa na nia moja, mpeni upendo mmoja, mkuwe na maelewano na nia moja; msitende neno lolote kwa wivu wala kiburi, bali kwa unyenyekevu mtu awone mwenzake kuwa bora kuliko nafsi yake'* (Fil. 2:2, 3). Tulinde hisia zetu—kuona, kusikia, kunusa, kuonja na kugusa—ambazo kifo huingia kupitia kwazo; tuidhibiti akili, isipotee huku na kule isipofaa, isiingie katika yasiyofaa, isichore taswira za uovu ndani yake, au kuzua tamaa za dhambi ambazo hazileti faida wala raha. Kinyume chake, tuwe na bidii na majuto zaidi, tukishikilia jambo moja akilini na kupata faraja na furaha katika hilo peke yake, ili tuweze kutakasa roho zetu na kustawi katika upunguzaji wa tamaa. Tusianguke moyo, tukiwa na tumaini la kuonja upunguzaji wa tamaa na furaha ya kuufikia; bali tukimbilie, tuutafute kwa nguvu zetu zote na bila kukoma; kwani shauku hurekebisha na kujaza upungufu, na Mungu ndiye msaidizi wake. *'Bwana yuko karibu na wote wanaomwita, na roho inayomtafuta itamkuta.'* – Tukiishi kwa njia hii, bila shaka tutafikia ufalme wa mbinguni.

214. Unapomkumbuka Mungu, kumbuka pia mauti

214. Unapomkumbuka Mungu, kumbuka pia mauti. – Usinamaniini maisha haya, wala chochote kinachothaminiwa ndani yake. Hili linahitajika zaidi kwetu sisi ambao tumeukataa ulimwengu. [32, 11] Hii ni mafundisho yenye faida, ukumbusho wenye manufaa unaotutayarisha kuwa na busara na kuwa macho tunapotekeleza wajibu wetu, na kamwe tusikome kufanya hivyo, wala kutepuka kutoka kwa mawazo ya Mungu, wala kutoka kwa upendo Wake, wala kutoka kwa kumbukumbu ya kutengana kwetu na mwili. Maana punde tu tutatengwa nayo na kufa, kama mababu zetu wote, na kupita katika ulimwengu mwingine, tukiingia katika maisha mengine yasiyo na mwisho. Maisha haya ya sasa ni kama kivuli na ndoto, na yamepunguzwa kwa miaka michache. Sikusudii kipindi kutoka uumbaji wa ulimwengu hadi mwisho wa enzi, bali maisha ya kila mtu binafsi, ambayo siku hizi mara chache sana hufikia hata kikomo cha Daudi, na ni nadra zaidi kupita hapo, kama jambo la kipekee:Watakatifu wote walitafakari juu ya hili katika maisha yao yote. *'Walikufa katika imani,'* kama Mtume anavyoshuhudia, *'bila kupokea ahadi, ila wakiiona kwa mbali, na kuikaribisha, na kukiri kwamba walikuwa wageni na wapita njia duniani. Kwa maana wale wanaozungumza hivyo huonyesha wazi kwamba wanatafuta nchi yao ya asili. Na kama wangekuwa wanafikiria ule nchi waliotoka, wangekuwa na nafasi ya kurudi; lakini sasa wanatamani nchi bora zaidi, yaani, ile ya mbinguni. Kwa hiyo Mungu haoni aibu kuitwa Mungu wao, maana amewaandalia mji"* (Ebr. 11:13–16). Tazama, huu ndio mji wetu! Tazama, hii ndiyo nchi yetu! Ndani yake wako baba zetu na ndugu zetu, wa mwili na wa Roho. Basi, kwa nini bado tunaona maisha haya ya muda mfupi hapa kuwa yanastahili heshima? Kwa nini tunashikilia desturi zake? Kwa nini tunapata njia ya kutoka kwake kuwa isiyopendeza? – Ni upumbavu kutotamani kurudi kutoka nchi ya kigeni kwenda nchi ya mtu mwenyewe, au kugeuka kutoka vita kwenda amani. Sisi, hata hivyo, ndugu wapendwa, kama watu wenye busara, tukiwa tumeikataa dunia na yote yaliyo ndani yake, na tukikimbia vitu hivyo, tutaweka wazo la kifo akilini mwetu maisha yetu yote, na kwa wazo hili tukikataa kila tamaa, kila uvivu, kila upuuzi, kila kukata tamaa, kila uovu; ili, kwa kutenda hivi kwa kupendeza kwa Bwana, tuwe warithi wa baraka za mbinguni.

215. Bwana ametupatia amani, akitutaka kwa nje kuwa na amani na wote, huku ndani yetu tukidumisha amani dhidi ya tamaa na maumivu ya dhamiri

215. Bwana ametupatia amani, jambo linalotutaka kuishi kwa amani na wote kwa dhahiri, huku ndani yetu tukipata amani kutokana na tamaa na maumivu ya dhamiri. [32 12] Jumapili ni siku ya amani; kwani siku hiyo, baada ya kumshinda adui, Bwana aliwaambia wanafunzi wake: *'Amani iwe nanyi!'* (Yohana 20:20). Baada ya kusema hayo, hakuwapa amani kama urithi wao peke yao, wala kwa siku moja tu; bali anatangaza amani hiyo hiyo kwa wote, kama anavyotufanyia sisi tulio wanyenyekevu. Basi, tuwe na amani, na tuishi kwa amani ndani yetu. – Kwa upande wa nafsi yetu ya nje, tusijiruhusu kuwa na chuki dhidi ya ndugu zetu, bali

tuwe na upendo katika mambo yote: kwa maana Bwana anasema: *'Kwa hili ndipo watu wote watakapojua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, mkiwa na upendo ninyi kwa ninyi'* (Yohana 13:35); kwa upande wa mtu wa ndani, tuhifadhi amani na utulivu kutokana na tamaa mbaya. Basi sisi pia tuweze kusema pamoja na Mtume: *'Kwa hiyo tumepata amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo; ambaye kwa yeye pia tumepata ufikiaji kwa neema katika upendeleo huu, ambao tuko ndani yake; na tunajivunia tumaini la utukufu wa Mungu'* (Warumi 5: 1: 2). Hata hivyo, kwa kuwa sisi ni wa asili inayobadilika, hutokea kwamba tunakumbana na mitikisiko na msukosuko wa kusikitisha na mbaya. Basi, turudi haraka iwezekanavyo katika hali yetu ya awali, tukiwa na amani na Mungu: *"Maana Yeye ndiye amani yetu, aliyetengeneza upande mmoja kwa kuunganisha yale mawili, akibomoa ukuta wa katikati uliokuwa utengano, yaani, akifutilia mbali kwa mwili wake ile Sheria ya amri iliyokuwa katika mapito, ili yeye mwenyewe awe Mtu Mpya mmoja, na hivyo kuleta amani, na kuwaleta wote wawili kwa Mungu katika mwili mmoja kwa msalaba, na kwa msalaba huo akaangamiza uadui"* (Efe. 2:14–15). Ndivyo anavyosema Mtume. Na hili ndilo kazi ambalo Bwana alitimiza, kama anavyomwambia Baba yake: *'Nimetimiza kazi uliyonipa nifanye'* (Yohana 17:4). Yaani, nimepatilisha vitu vya duniani na vya mbinguni, na kutufanya sisi pia kuwa wana wa amani na upendo. Kama mtu yeyote angesema: 'Hii inawezaje kuwa? Je, hatuko katika hali ya vita daima?' kama Mtume anavyosema: *'Kwa maana mapambano yetu siyo dhidi ya damu na nyama, bali ni dhidi ya haki, mamlaka, na wakuu wa giza la ulimwengu huu, dhidi ya majeshi ya kiroho ya uovu yaliyo mbinguni'* (Efe. 6:12). Kwa mtu wa namna hiyo ni lazima tuseme kwamba maneno haya yanaashiria asili na upeo wa mapambano, na siyo ukweli kwamba sisi ndio tunaoendesha; kwani yeye mwenyewe anasema mahali pengine: *'Kwa maana silaha zetu za vita ni za nguvu kwa Mungu, hata kuvunja ngome, tukivunja hoja na kila kitu kilichoinuka kupinga kumjua Mungu, na tukiteka kila wazo katika utii kwa Kristo, na tukiwa tayari kuadhibu kila kutotii'* (2 Kor. 10:4–5). Akiwa na mtazamo uleule, ni wazi ameweka mwisho kwa mizozo na analeta amani.

216. Mtu anapaswa kusikiliza mafundisho na, akiwa ameyaamini, atimize yale yanayomhamasisha

216. Lazima tusikilize mafundisho na, tukiyaamini, tufanye yale yanayotuhamasisha. [32:13] Sasa nawasilishia, kama ilivyo wajibu wangu, kipimo kifupi na kidogo cha neno, lakini ambacho hakiwezi kuahirishwa, ili nisihukumiwe kwa ukimya wangu, na ninyi msitapotezwe na ujenzi wowote. Kwa maana ingawa kwa sehemu kubwa mnaimarishwa kwa kusoma Maandiko ya Wazee Watakatifu, bado mnahitaji mafundisho yangu ya unyenyekevu—nathubutu hata kusema kwamba mnahitaji zaidi ya hayo kuliko ya kwanza: kwa maana kuna mahubiri ya jumla, ilhali hapa , kuna kitu kinachozungumzwa kinachomhusu mtu binafsi moja kwa moja, kitu kinachokemea na kusahihisha. *'Nitakukemea,'* inasema*, 'na kuweka dhambi zako mbele ya uso wako'* (Zab. 49:21). Na Bwana: *'Kama nisingeja na kuwasemelea, wasingekuwa na dhambi; lakini sasa hawana kisingizio cha dhambi yao'* (Yohana 15:22) Ili isije ikawa kwamba hili linaweza kukuhusu wewe pia: kwa maana nawazungumzia ninyi si kama wasiotii na wenye hatia ya dhambi, bali kama wana wa utiifu, kama watoto wapendwa, kama wafanyakazi wenzangu wenye nia moja na wapiganaji wenzangu—mwenye furaha, mufanikiwe, *"ili mpate kuwa watakatifu na wasio na lawama siku ya Kristo, mkijaa matunda ya haki kwa njia ya Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa za Mungu"* (Fil. 1:10–11). Na maneno yangu ni kwenu. Ninaamini kwamba Yeye ambaye zamani alitoa maji kutoka kwenye mwamba kwa ajili ya Israeli atatoa pia neno fupi kutoka kwenye moyo wangu mgumu kama jiwe, ambalo, tunaponyoshwa, tutaweza kutoa shukrani kwa Bwana anayetunisha, anayetulizia kiu na kuongoza maisha yetu katika maisha haya ya muda, kama tu ilivyo jangwani. Lakini kadiri hadithi hii ya kale inavyokuja akilini, tuache kidogo ili tufikirie kilichowatokea wale wasiotii, ambao Mtume anasema: *'Lakini Mungu hakuridhika na wengi wao; kwa maana waliangushwa jangwani. Sasa mambo haya yalitokea kama mifano kwetu, ili tusije tukatamani mambo maovu, kama wale walivyofanya. Wala msiwe waabudu sanamu, kama baadhi yao walivyokuwa; kama ilivyoandikwa: 'Watu wakaketi chini ili kula na kunywa, nao wakainuka ili kucheza.' Wala msiwe na uzinzi, kama baadhi yao walivyofanya, na ishirini na tatu elfu wakafa siku moja. Wala tusimjaribu Kristo, kama wengine wao walivyofanya, wakaharibiwa na nyoka. Wala tusilalamike, kama wengine wao walivyofanya, wakaharibiwa na Mwangamizi"* (1 Kor. 10:5–10). Tukitafakari haya, ndugu zangu, tukimbie vyanzo vya ghadhabu ya Mungu; tukimbie tamaa mbaya; tukimbie kulalamika; tuwe waangalifu tusimjaribu Kristo. – Lakini mtu anawezaje kumjaribu? – Kwa kuangukia katika mawazo ya kutokuamini na kusema: 'Je, tutakuwa na vya kutosha kwa mahitaji yetu?' – 'Je, tutaweza kustahimili shambulio la adui?' 'Je, tutavumilia hiki au kile?' – Hapana, ndugu zangu, hapana. Haya ni maneno ya kutokuamini na shaka, ambayo hayapaswi kupewa nafasi. Kwa maana kwa kuamini kwa imani thabiti, tunaweza kuvumilia mambo yote. Hivyo Nuhu aliamini, na

akatoroka maangamizi ya Mafuriko; hivyo Abrahamu akawa baba wa mataifa mengi; hivyo Musa alivuka Bahari ya Shamu kana kwamba alikuwa kwenye nchi kavu; hivyo vijana watatu na nabii Danieli walibaki salama; na, kwa ufupi, hivyo watakatifu wote walithibitishwa haki yao. Vivyo hivyo, kwa kuamini, tutavumilia yote na, pamoja na Kristo, tutashinda, na tutahesabiwa kuwa wa haki wa taji za haki.

217. Tukiwa tumeachiliwa kutoka kwa vifungo vya maisha ya kidunia, yasiyo ya kiroho na ya dhambi, tusijiruhusu kurudi kwavyo

217. 1) Tukiwa tumeachiliwa kutoka kwa vifungo vya maisha ya kidunia, yasiyo ya kiroho na ya dhambi, tusijiruhusu kurudi kwao tena. – 2) Na mtu yeyote asifikirie kuunganisha utumishi kwa Mungu na utumwa wa dhambi na tamaa za mwili. [31, 14]

1. Tukiachana na uvivu wetu na kuamsha ari yetu, Mtume alisema: *'Bwana yu karibu; msiwe na wasiwasi kwa jambo lolote, bali katika kila jambo, kwa sala na maombi, pamoja na shukrani, maombi yenu yajulikane mbele za Mungu'* (Wafilipi 4:5–6). Basi, tusikuwa wavivu, bali tuweze na tukajitendee moyo wa kufanya kazi ambayo Bwana ametuitia. Kwani ni Yeye aliyetuita kutoka katika maisha ya kawaida ya watu hadi katika maisha ya kimonaki; ni Yeye aliyetuvika vazi la wokovu na kututia mavazi ya furaha; ni Yeye aliyetuokolea kutoka kwa viapo vya kisheria, kwa kuwa Yeye mwenyewe alikuwa kiapo kwa ajili yetu. *'Kwa maana Kristo ametuachilia huru; simameni basi, msiweke tena nira ya utumwa'* (Gal. 5:1). Tusiiruhusu nafsi zetu kuwa watumwa wa hiari kwa tamaa zetu tena. Mtumwa, aliyeachiliwa kwa dhahabu, hangekubali kamwe kurudi utumwani; lakini, akiwa amesogea mbali na mahali pa utumwa wake, anafurahi huko kwamba amepewa uhuru kutoka kwa udhalimu wa utumwa; ingawa utumwa si jambo baya hasa tena. Kwa maana Mtume anasema: *'Uliitwa ukiwa mtumwa? Usihuzunike; lakini ikiwa unaweza kupata uhuru, utumie fursa ya uhuru wako. Maana mja aliyeitwa akiwa katika Bwana ni mtu huru wa Bwana; vivyo hivyo, mtu huru aliyeitwa ni mja wa Kristo'* (1 Wakorintho 7:21–22). Na bado ni kweli hakika kwamba si jambo la kutamani kwa yule aliyeachiliwa huru kuishi tena chini ya nira ya utumwa. – Basi, si zaidi sana tunapaswa, kwa kuwa tumeachiliwa huru kutoka kwa dhambi, kuiepuka kadiri iwezekanavyo? Au hatujui imetufanyia nini? Je, si dhambi iliyotutupa nje ya Paradiso? Je, haikutufanya tuwe wenye kufa badala ya kutokuwa na kifo? Je, haikutuleta katika maisha haya yenye huzuni nyingi? Je, si kupitia dhambi kwamba uovu wote umekuja na unaendelea kuja? Basi, tuiepuke kama adui yetu mkuu; tuichukie kama kitu kinachostahili kuchukiwa. Tupende wema zaidi, kwa maana huwafanya wanadamu kuwa malaika, na zaidi ya hayo—kuwa miungu, kama ilivyoandikwa: *'Nilisema, "Ninyi ni miungu, na nyote ni wana wa Aliye Juu Zaidi"'* (Zab. 81:6).

2. Lakini kiini cha wema ni nini? – Kiko katika kugeuka kutoka kwa ulimwengu na kushikamana na Mungu. *'Hakuna,'* anasema Bwana, *'anayeweza kuwatumikia mabwana wawili… Huwezi kumtumikia Mungu na Mali kwa pamoja'* (Mathayo 6:24). Hatuwezi kushikilia wema na dhambi kwa wakati mmoja: kwa maana *'ni ushirika gani uliopo kati ya nuru na giza?'* (2 Wakorintho 6:14). Zaidi ya hayo, amri za Kristo ni nuru na faraja; ilhali dhambi ni nzito na mzigo. Ni huzuni zaidi kwamba tunajitahidi kupatanisha mambo yanayopingana na kufikiri inawezekana kujirusha katika tamaa za mwili na pia kufanikiwa katika shughuli za kiroho. Lakini tujiangalie wenyewe: ikiwa tumepata kiwango cha ukamilifu, shukrani ziwe kwa Mungu, Ambaye *'kila zawadi njema na kila kikamilisho kizuri'* hutoka; na tujitahidi kubaki thabiti, tukijilinda kwa hofu ya Mungu ili tuendelee kuwa wasiobadilika na wasioyumba katika hali yetu bora kabisa ya maadili; lakini kama sivyo, na tukikosekana kwa njia nyingi, basi tuwe na haraka na tujitahidi kufikia ukamilifu wakati bado kuna muda wa kutenda, – tukitiwa nguvu na imani, tukihamasishwa na tumaini, tukifungamanishwa na upendo, tukipambwa kwa unyenyekevu, tukifurahi katika utiifu, tukijaribiwa kwa subira, tukifumbuliwa kwa toba, na tukitoa ushahidi kupitia matendo yetu yote mengine kwamba sisi ni watawa wa kweli, wanafunzi wapya wa dhati, na watumishi stadi wa Bwana katika Kristo.

218. Mtu anapaswa kusikiliza kwa makini Neno la Mungu: kwani kutoka kwalo hutokea hali zote za kiroho

218. 1) Lazima tusikilize kwa makini Neno la Mungu: kwani kutoka kwalo hutiririka hali zote za kiroho. – 2) Hili ndilo walilofanya watakatifu wote, na walishuhudia matunda mema ya jambo hili. – 3) Na sisi tufanye vivyo hivyo, tukikumbuka jinsi Bwana alivyotbariki. [32, 15]

3. Watu wote wana macho na masikio, lakini si wote husikia na kuona; ni wale tu walio na sikio linalosikia na jicho linaloona. Ndiyo maana Bwana alisema: *'Ayeye aliye na masikio ya kusikia, na asikie'* (Mathayo 11:15). Nabii pia anazungumzia wale wenye masikio magumu: *'Mungu amewapa roho ya usingizi,*

macho yasiyoweza kuona na masikio yasiyoweza kusikia' (Isa. 6:9; Rum. 11:8). Basi, tusikilize kwa makini—na si kwa kiholela—kile kinachosomwa kwetu, ili tusipate kuangukia chini ya tishio, bali tuweze kusema: *'Adhabu ya Bwana inafungua masikio yangu'* (Isaya 50:5). Hivyo basi, msikilizaji anaweka makini, anainyenyekea, anasafishwa, anang'arishwa, na anafurahi; huona vitu vyote vya duniani kama vivuli na udanganyifu wote, ili aweze kumwendea Kristo anapomsikia akisema kwa wanafunzi wake: *'Sitaacha ninyi kuwa wajane; nitafika kwenu'* (Yohana 14:18). Na tena: *'Ninyi ni marafiki zangu, mkimweka utekelezaji wa yale ninyoandika amri yenu'* (Yohana 15:14). Na tena: *'Muda mfupi zaidi, na ulimwengu hautaniwona tena, lakini ninyi mtaniona; kwa maana mimi ni hai, na ninyi mtaishi pia'* (Yohana 14:19). Na tena: *"Mmenikalia katika majaribu yangu; nami nitawapa, kama vile Baba yangu alivyonipa mimi Ufalme, mpate kula na kunywa mezani mwangu katika Ufalme wangu"* (Luka 22:28–30). Akisikia mambo kama hayo, mpenzi wa Mungu huwa tayari kila siku kufa kwa hiari kwa ajili ya Kristo.

4. Hivyo watakatifu wote waliishi, na kwa azimio kama hilo waliitangaza kwa dhati upendo wao kwa Bwana. Yeremia anasema: *'Sichoki kukufuata Wewe, wala sikutamani maisha ya mwanadamu'* (Yer. 17:16). Mtakatifu Daudi anasema: *'Nitampa Bwana nini kwa ajili ya yote aliyonipa?'* (Zab. 115:3). Mtume anasema: *'Kwa maana mmejaliwa, kwa ajili ya Kristo, si tu kuamini kwake, bali pia kuteseka kwa ajili yake'* (Fil. 1:29). Vivyo hivyo, Mitume wote walifurahi, kwa maana *'walionekana kuwa wamestahili kuteseka kwa ajili ya jina la Bwana Yesu'*, kama inavyosema Kitabu cha Matendo ya Mitume (Matendo 5:41). Kwa kifupi, kila mmoja wa watakatifu alionyesha upendo wake wa dhati kwa Kristo Bwana kupitia maneno ya aina hii.

5. Basi sisi, ndugu, tusikilize kwa makini kinachosomwa, na tuampende Mungu wetu mpendwa kwa mioyo yetu yote, tukimshukuru daima kwa baraka zote alizotutendea—kwamba alituchagua tangu mwanzo kwa ajili ya wokovu katika utakatifu wa wito wetu wa sasa—kwamba ametuwezesha kumtumikia katika imani ya Kiorthodoksi—kwamba mafundisho ya watakatifu yametiwa mikononi mwetu kama karamu tele. Basi, inafaa kwetu kusema kwa maneno ya Mitume*: 'Mungu akiwa upande wetu, ni nani atakayepingana nasi? Yeye asiyemwonea huruma Mwanawe, bali alimtoa kwa ajili yetu sote—je, hata hatutupatie vitu vyote pamoja naye kwa ukarimu? Nani atakayewashitaki wateule wa Mungu? Ni Mungu yeye anayewahesabia haki; nani atakayewahukumu? Kristo Yesu, aliyefariki—zaidi ya hayo, aliyefufuka—aliye mkono wa kuume wa Mungu, na anayetuwakilisha'* (Warumi 8:31–34). Anatuombea mbele ya Mungu Baba, ambaye hutupa Ufalme wa milele.

219. Tusherehekee Kumbukumbu, si kwa nje tu, bali pia kiroho; – tukikumbuka kwamba sisi pia tutaondoka; na – tukihamasika na hayo kujiandaa kwa kuondoka kwetu

219. 1) Tusherehekee ibada ya kumbukumbu, si kwa nje tu, bali pia kiroho; – 2) tukikumbuka kwamba sisi pia tutaondoka; na – 3) tukihamasika na hayo kujiandaa kwa kuondoka kwetu. [32, 16]

6. Jana tulimkumbuka Baba yetu, na tulifanya hivyo ipasavyo; kwani watoto wa kiroho wanapaswa kumheshimu Baba yao. Hata hivyo, mtu hapaswi kufikiri kwamba, katika suala la kumbukumbu, inatosha kufanya ibada za kumbukumbu na kisha kupata faraja katika mwili; badala yake, mtu anapaswa pia kupata faraja ya kiroho. Faraja ya kimwili, baada ya kugusa hisia kwa muda mfupi, hupotea, ilhali faraja ya kiroho haikosi na ni ya kudumu. Ikiwa yeyote kati yenu alilia, ikiwa yeyote aliguswa na huruma, ikiwa yeyote alikuwa na moyo mnyonge, basi mmemfanikiwa kumheshimu kumbukumbu ya baba yenu au ndugu yenu vyema. Kumbukeni siku za kale, tulipokuwa na baba yetu nasi, akiongea nasi na kushiriki nasi mawazo yake; kisha tujifikirie yuko wapi sasa, anaishi na nani na anashiriki mawazo yake na nani – yeye na kila mmoja wa ndugu zetu waliofariki. Je, si hili – yale tunayoyatafakari na yale tunayosikia – ndilo linaloijaza roho mshangao daima?

7. Basi, tugeuze mawazo yetu kwetu wenyewe, na tufakiri: je, sisi wenyewe hatutaondoka hapa punde, na tukakumbukwa na wengine kama vile sisi tunavyowakumbuka waliotutangulia? Hakika, ndivyo ilivyo. Hii ndiyo hatima yetu: sisi ni wanadamu wenye kufa, wasiojua kesho itakacholeta. Kwani maisha yetu ni nini? – Mvuke unaoonekana kwa kitambo kisha unapotea; ua la chemchemi linalochanua asubuhi lakini linanyauka jioni. *'Mwanadamu ni kama nyasi; siku zake ni kama ua la shamba, linalostawi'* (Zab. 102:15). *'Mwanadamu ni kama pumzi; siku zake zinapita kama kivuli'* (Zab. 143:4). *'Kila mwili ni kama maganda, na utukufu wote wa mwanadamu ni kama ua la shamba'* (Isaya 40:6); *'jua huchomoza na joto lake, na kukausha majani; ua lake hukauka, na uzuri wa sura yake hupotea'* (Yakobo 1:11). Hivyo tutauka, hivyo tutaondoka hapa, kama watakatifu walivyosema. Haya ni misemo yao, iliyosemwa kabla ya hili.

8. *"Bali heri mtu aliye na ufahamu; heri yeye amtafutaye Mungu"* (Zab. 13:2). Heriye yule anayejitahidi kila siku katika kazi na taabu za utiifu—asiye mzozani, asiye mlalamika, mpole, mwepesi katika matendo yake, asiye mwangavu katika utumishi, mwenye moyo uliosagwa, na anayejiandaa daima kwa ajili ya kuondoka kwake. Kwa maana mwisho utafika, utafika, na hautachelewa. Siku ya kutisha ya kifo itakuja; mjumbe wa kifalme, akiwa ameshuka kutoka mbinguni, naye atakuja – na atamwambia roho: 'Njoo sasa, Mfalme na Mungu wa wote anakuitia.' Lakini sisi, kupitia maombi ya Baba yetu, tuwe tayari katika saa hiyo na, bila hofu, tuondoke hapa na kuingia katika uzima wa milele.

220. Mwisho wa Kwaresima unatuleta uso kwa uso na Pasaka; lakini maisha yetu yote pia, yanasimama uso kwa uso na Pasaka—si ile ya muda, bali ile ya milele, iliyo bora isiyo na kipimo.

220. 1) Mwisho wa Kwaresima unatuleta uso kwa uso na Pasaka; lakini maisha yetu yote pia, yanakabiliwa uso kwa uso na Pasaka—si ile ya muda, bali ile ya milele, ambayo ni bora mno. – 2) Tazama, ukikumbuka yale Bwana aliyosema kuihusu, na upate hamasa ya kujituma katika kazi za kujinyima, ukimwiga watakatifu. – 3) Usimwangalie yule nyoka mwerevu, anayetafuta kwa udanganyifu kutuvutia kuelekea kwa yale yanayovutia na kupendeza kwa mwili. [32, 17]

1. Kwaresima inakaribia kuisha, na roho inafurahi kwa kukaribia kwa Pasaka, kama wakati wa kupumzika na kuonja matunda ya kazi zilizofanywa. Lakini kwa nini nimetamka maneno haya? – Ni ili kuwakumbusha kwamba maisha yetu yote yameelekezwa kuelekea Pasaka ya milele na yanangojea kuja kwake. Pasaka hii ya kidunia, ingawa ni kuu na ya heshima, ni, kama Baba zetu wanavyofundisha, taswira tu ya awali ya Pasaka hiyo. Pasaka hii ya kidunia hudumu kwa siku moja tu – na kisha hupita; lakini ile Pasaka isiyoisha ndiyo ile ambayo magonjwa, huzuni na vilio vimeondoka, ambapo kuna furaha, shangwe na faraja ya milele, ambapo kuna sauti za wale wanaosherehekea na nyuso za wale wanaofurahi, na maono ya nuru ya milele, ambapo kuna karamu iliyobarikiwa ya Kristo, meza iliyojaa baraka za milele na kinywaji kipya, ambacho Kristo alisema: *'Kweli nawaambieni, sitala tena tunda hili la mzabibu kuanzia sasa hata siku ile nitakapokunywa nalo upya nanyi katika ufalme wa Baba yangu'* (Mathayo 26:29).

2. Na kuhusu ufalme huu, alipokuwa karibu kupaa mbinguni, aliwaambia wanafunzi wake: *'Naenda kuwaandalia mahali; na nikienda kuwaandalia mahali, nitarudi tena na kuwapeleka mimi nilipo, ili nanyi mwe huko. 'Mnajua njia ya mahali ninapoenda'* (Yohana 14:2–4). Na katika sehemu nyingine Anasema tena: *'Siku hiyo mtatambua kwamba mimi niko ndani ya Baba yangu, nanyi mko ndani yangu, nami niko ndani yenu'* (Yohana 14:20). Na tena katika sehemu nyingine: *'Baba, natamani wale ulionipa wawe pamoja nami mahali nilipo, ili waone utukufu wangu, ulionipa, kwa kuwa ulinipenda kabla ya uumbaji wa ulimwengu'* (Yohana 17:24). Na ili kufanya iwe wazi kwamba maneno haya hayakuwa yakizungumzia Mitume pekee, bali waumini wote, Alisema tena: *'Sinaomba kwa ajili ya hawa tu, bali pia kwa ajili ya wale watakaoamini kwa njia ya neno lao, ili wote wawe umoja; kama vile Wewe, Ee Baba, ulivyo ndani yangu, nami nikiwa ndani yako, ili nao wawe umoja ndani yetu'* (Yohana 17:20–21). Ni nini kinachoweza kutuliza zaidi kuliko maneno haya? Na ni nini kinachoweza kushawishi zaidi? Ni roho gani maneno haya yangeshindwa kuilainisha? Ni moyo gani yangeshindwa kuuvunja? Mtu anaweza kuitaja kwa haki moyo kama huo kuwa wa jiwe, badala ya wa kibinadamu. – Wakitafakari hayo, watakatifu wavumilia yote waliyopitia kwa utulivu, wakiona huzuni kama furaha, kifungo kama upana, mateso kama raha, kazi za kujinyima kama faraja, na kifo kama uzima. Kwa nini basi sisi, kwa kuwa tunajitahidi kufikia lengo lile lile na kutafuta ' ' ile ile ya Pasaka, tusivumilie kwa ujasiri yote yasiyopendeza, bila kukubali uzito wake wala kukata tamaa, bali badala yake tukichochewa kuwa na shauku kali zaidi?

3. Na kwa upande wa yule nyoka mwerevu, anayebuni hila mbalimbali dhidi yetu kupitia tamaa zetu, akijigeuza kuwa malaika wa nuru na kuficha mambo yasivyo, akionyesha giza kama nuru na uchungu kama utamu, msijali kwake. Hivyo ndivyo alivyowadanganya wazazi wetu wa kwanza, akivutia macho yao na kuwasilishia kama kitu kizuri kile ambacho hakikuwa kizuri, na kisha, kupitia kitendo cha kula, akawafukuza kutoka Paradiso. Lakini sisi, tukijua kutokana na uzoefu kwamba yeye ni mdanganyifu anayetapeli, hataruhusu nafsi zetu kufukuzwa kutoka paradiso ya amri; na anapotutokezea tunda linaloonekana kuwa zuri, hataruhusu macho ya roho na mwili wetu kutulia juu yake, bali tutaepuka kwa kila njia kulitazama, tusije tukadanganywa. Basi, ni tunda gani hili linaloonekana kuvutia hivi? Ni upendo wa kimwili, tamaa mbaya ambayo ni mzizi wa kila tamaa hatari; kwa kuepuka hilo, tutaokolewa na kuhesabiwa kuwa na haki ya kusherehekea Pasaka ya milele pamoja na watakatifu wote.

221. Kama vile ufalme wa mimea unavyochanua na kuzaa matunda baada ya baridi, ndivyo pia roho, baada ya uhaba, huzuni na taabu, inavyochanua kiroho na kuzaa matunda ya kiroho, ambayo kwa hayo Bwana hufurahiwa na kulishwa

221. 1) Kama vile ufalme wa mimea unavyochanua na kuzaa matunda baada ya baridi, ndivyo pia roho, baada ya uhaba, huzuni na taabu, inavyochanua kiroho na kuzaa matunda ya kiroho, ambayo kwa hayo Bwana hufurahiwa na kulishwa. – 2) Basi, tuvumilie huzuni na taabu zote za maisha yetu ya kujinyima, ili tuzae matunda, tumfurahishe Bwana nayo na tumlishe: kwani hakuna kitu chenye furaha zaidi kuliko hiki. – 3) Na kwamba hili ni kweli, Bwana mwenyewe amethibitisha: basi tutawezaje kutovumilia kila huzuni ya maisha yetu kwa furaha yote [32, 18]

4. Majira ya baridi yamepita; majira ya machipuo yamefika, na tunaona uumbaji wa Mungu ukiwa unafufuka: mimea inachanua, dunia imefunikwa na kijani kibichi, ndege wanawimba, kila kitu kingine kinarejeshwa upya – na tunafurahia hili na kumtukuza Msanii mwenye hekima yote wa vitu vyote – Mungu, ambaye, kana kwamba, kila kiangazi huumba upya na kubadilisha uumbaji Wake, na hivyo kuthibitisha kwa dhahiri kwamba *'sifa zake zisizoonekana, yaani, uweza wake wa milele na asili yake ya kimungu, zimejulikana waziwazi tangu uumbaji wa ulimwengu, katika vitu vilivyotengenezwa'* (Warumi 1:20). Hata hivyo, hatupaswi kuishia hapo tu, bali tunapaswa kupanua mtazamo wetu zaidi, na kuona ndani yetu kielelezo cha kile kinachotokea katika uumbaji. – Vipi? Kupitia ulinganisho ufuatao: kama vile upya wa uumbaji huu unaoonekana unavyoletezwa na majira ya baridi, ambapo dunia na yote yaliyo juu yake hupitia athari kali za theluji, mvua na dhoruba; ndivyo ilivyo kwa roho; maana ikiwa haivumilii kwanza baridi ya huzuni, uhaba na majanga, haitazaa maua wala matunda; bali ikivumilia mambo haya yote, huchanua matunda yanayotarajiwa na hupokea baraka kutoka kwa Mungu badala yake, kama ilivyoandikwa: *'Nchi inayonywa maji tele yanayonyesha juu yake, na ikazaa mazao mazuri kwa ajili ya wale wanaoitumia, hupokea baraka kutoka kwa Mungu'* (Ebr. 6:7).

5. Basi, tuvumilie kila huzuni, kila uhaba na kila jaribu, linaloonekana au lisiloonekana, linalotushambulia wakati huu wa Kwaresima tunapitia—katika njaa na kiu, na katika taabu zote nyingine—ili tuzae matunda na kupokea baraka ya Mungu; na si hivyo tu, bali pia ili tuweze kumlisha na kumkaribisha Bwana Yesu: kwa maana kama vile tunavyofurahia kuona uumbaji ukichanua, ukichanua maua na kuzaa matunda, ndivyo naye anavyofurahia kuona roho zetu, zikichanua kimwili na kuzaa matunda. – Basi, matunda haya ni yapi? *'Upendo, furaha, amani, uvumilivu, wema, wema wa moyo, imani, upole, na kujidhibiti'* (Wagalatia 5:22–23). Hivi ndivyo anavyolishwa, ndivyo vinavyomfurahisha. Na heri yeye anayemlisha kwa njia hii, kwani yeye pia atalishwa na Yeye kwa baraka za milele. Kama mtu angekaribisha mfalme wa duniani nyumbani kwake, angefurahi na kushangilia kiasi gani? – Je, si hivyo? Herijestu yeye anayemkaribisha kwa njia hii, kwani yeye pia atakaribishwa naye katika Ufalme wa Mungu. Ikiwa mtu angekaribisha mfalme wa kidunia nyumbani kwake, ingekuwa na furaha na shangwe kiasi gani? – Je, si zaidi sana kwa yule anayemkaribisha Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana?

6. Na kwamba Yeye kwa kweli anapokelewa inadhihirishwa na maneno yaliyosemwa na Yeye mwenyewe: *'Mtu akinipenda, atashika neno langu; na Baba yangu atampenda, na sisi tutakuja kwake, na kufanya makao yetu pamoja naye'* (Yohana 14:23). Na tena: *'Yeyote aliye na amri zangu na kuzishika, ndiye anayenipenda; na yeyote anayenipenda atapendwa na Baba yangu, nami nitampenda na kujidhihirisha kwake'* (Yohana 14:21). – Kama ahadi ni hizi, basi tusivumilie tu mambo yote, bali tufanye hivyo kwa furaha, tukisikia Mtume anachosema: *'Sasa ninafurahi katika mateso yangu kwa ajili yenu, na katika mwili wangu ninakamilisha kile kinachokosekana katika mateso ya Kristo kwa ajili ya mwili wake, yaani Kanisa'* (Kol. 1:24); na anachosema Mtume Yakobo: *'Hesabuni kuwa ni furaha iliyo kamilifu, ndugu zangu, mnapokumbana na majaribu ya kila aina, mkijua ya kuwa imani yenu ikipimwa huleta uvumilivu; na mruhusu uvumilivu uwe na kazi yake kamilifu, mpate kuwa wakomaa na wakamilifu, wasio na upungufu wowote'* (Yakobo 1:2–4). Je, unaona kwamba kuna furaha katika majaribu na shangwe katika huzuni? – Hivyo ndivyo watakatifu walivyokuwa wanaishi; na sisi pia tujilazimishe kuishi kwa njia hii, ili, kwa kujitahidi kuiga nyayo zao, tuurithi ufalme wa mbinguni pamoja nao.

222. Baada ya kuorodhesha sifa za kujinyima ambazo watu fulani walistawi hasa wakati wa Kwaresima, anaongeza: 'Dumu hivyo milele, bila kubadilika kwa kupita kwa wakati'

222. Baada ya kuorodhesha sifa za kujinyima ambazo wengine walistawi hasa wakati wa Kwaresima, anaongeza: 'Dumu hivyo milele, bila kubadilika kwa kupita kwa wakati.' [3 *2, 19] Sasa tumefikia siku za*

mwisho kabisa za Kwaresima: kwani, kama mnavyoona, inakaribia kuisha. Maandishi yaliyotukabidhiwa kutoka enzi za kale yanathibitisha kwamba wakati huu mababa watakatifu, ambao walikuwa wametumia siku arobaini za Kwaresima katika majangwa ndani ya mipaka ya Mji Mtakatifu wa Yerusalemu, baada ya kutumia Kwaresima Takatifu jangwani, na sasa wakitoa kama matunda ya kwanza kwa Bwana na Mungu Mwenye neema, yale wema ya juu ambayo kila mmoja alikuwa amefanikiwa, hasa katika kazi hizi za kujinyima. Nanyi pia mnatoa kitu kisicho kidogo wala kisichostahili, kila mmoja kulingana na nguvu zake: mmoja hutoa malkia wa sifa zote—upendo; mwingine, unyenyekevu unaongozwa na Mungu; mmoja, utiifu unaofanana na Kristo; mwingine, uangalizi usiokoma katika maombi na kuimba zaburi wakati wa maombi ya usiku; mwingine tena, shauku maalum katika kufanya kazi za mikono; wala yafuatayo si ya kustahili sifa: kuzuia mambo yanayotawanya, kuzuia mitazamo isiyo ya wakati mwafaka, unyenyekevu katika mwenendo, busara katika majibu na katika mwingiliano wa pande zote; Sitazungumzia kuzuia ukorofi, kujiepusha na maneno mengi, kiasi katika chakula, kuepuka usingizi mwingi, umakini kwa mistari, na, mwishowe—ambayo ingepaswa kuwekwa kwanza—kuachana na mapenzi ya nafsi kwa baraka na kama shahidi, ambayo, kama dhabihu ya kweli, Bwana anatutaka zaidi ya yote. Kila moja ya sifa zilizoorodheshwa ni dhabihu njema na takatifu; na nina ujasiri wa kusema kwamba hakuna hata mmoja wenu atakayefika mbele za Mungu mikono mitupu, bali kila mmoja ataleta matendo yake mema. Hivyo basi, kwa njia ya kujinyima kwenu, mmeweka akiba 'dhahabu, fedha na vito' – matendo ambayo hayatateketezwe na moto wa majaribio yajayo, na si yale ambayo Mtume anayafananisha *na 'nyasi kavu, kuni na maganda'* (1 Kor. 3:12), kama vile upendo wa dhambi, utumwa wa tamaa, maneno machafu, mawazo machafu, starehe za siri, uongo, upendo wa mizozo, na yote mengine ya aina hiyo. Kwa kuwa, katika siku hizi chache za kufunga, mmepata hazina za kiroho kama hizi, tusijiruhusu kuzipoteza; tusije, kwa mabadiliko au kwa sababu ya nyakati zinazobadilika, tukasalimisha kwa adui na mchukiaji wetu. Wakati na siku zipitane; lakini katika utiifu wenu kwa mapenzi ya Mungu na katika upendo wenu kwake, msimame imara. Au, ikiwa ni lazima, badilikeni—lakini kwa ajili ya ubora tu, mkichukua ukamilifu mdogo na mbadale kwa mkubwa zaidi, mgeuke kutoka cheche kuwa taa inayowaka, kutoka nyota kuwa mwezi, na kutoka mwezi kuwa jua. Msisimame tu, wala msirogeuke kurudi kwa faraja za dunia, ambazo ni za kupita kama ndoto, na ambazo huwaweka watu katika moto wa milele. Kwa hiyo naomba kwamba, kama vile mlivyodumu hadi sasa katika hali ya utakatifu na furaha, ndivyo tuadhimishe sherehe ya Vai, na tufungue milango ya monasteri, tukikaribisha wale wanaotaka kuingia, na kupanga mikutano na mazungumzo yetu kwa namna ambayo yote yatumike kwa utukufu wa Mungu, na wale wanaowaona mtasema kwamba Mungu yu ndani yenu, kama katika Hekalu Lake mwenyewe, kulingana na Mtume wa kimungu (1 Kor. 3:16). – Kwa kutenda hivi, sisi pia tutasherehekea Pasaka Takatifu na Kuu kwa namna inayomfurahisha Mungu, kwa muafaka na Mateso ya Kristo na tukifunuliwa na nuru ya Ufufuo.

223. Inakumbusha tukio fulani, kama jaribio kwa wote, ambalo lilivumiliwa vyema na wote

223. 1) Inatumika kama ukumbusho wa tukio fulani—majaribio kwa wote—ambayo kila mtu ameyavumilia kwa mafanikio. – 2) Inaeleza jinsi kishawishi cha kuhatia dhambi kinavyotokea, na jinsi mtu anavyopaswa kupinga dhambi ipasavyo: kwa kuepuka matamanio ya mwili na kadhalika. – 3) Ili kuhakikisha hakuna kishawishi, mtu hapaswi kurudi kwenye tabia zake za zamani, hata kwa mawazo, bali kwa dhahiri afuate kwa ukali sheria za maadili mema. – 4) Zaidi ya yote, kuwa mwangalifu usiondoke kwenye monasteri. – 5) Kwa ujumla, na kila kitu miongoni mwenu kiwe na mpangilio na kwa wakati mwafaka – fanyeni kila kitu kana kwamba mpo mbele za Bwana. – 6) Kwaresima imekwisha; tumshukuru Bwana; lakini tusikome kuendelea kujiboresha.

7. Bwana alisema katika Injili: *'Simoni, Simoni, Saitani amewataka ninyi, awapange kama ngano; lakini mimi nimekuombea wewe, ili imani yako isipunguke'* (Luka 22:31–32). Jambo linalofanana na hili limetutokea sisi, wanyenyekevu. Lakini Mungu mwenye rehema zote hatuachi tukasumbuliwa zaidi ya tuwezavyo, bali *'ameweka njia ya kutoroka katika majaribu, ili tuweze kuvumilia'* (1 Kor. 10:13). Unajua ninachozungumzia . Nimepokea mateso yako ya kindugu kama yanayomfurahisha Mungu, yenye manufaa na ya kusifiwa, sawasawa na maneno ya Mtume: *'Kwa maana ni nini hii, kwamba mlisikitishwa na Mungu, kama yeye alivyokusudia? Lakini majibu, bali hasira, bali hofu, bali hamu, bali bidii, bali kisasi; katika mambo yote mmejidhihirisha kuwa mko safi katika jambo hili'* (2 Kor. 7:11). Hivyo ndivyo ilivyo tabia yenu, ya kindugu kweli, kama ilivyoagiza neno la kweli; maana linasema: *'Mwanachama mmoja akiteseka, wanachama wote wanateseka pamoja naye; mwanachama mmoja akitukuzwa, wanachama wote hufurahi pamoja naye'* (1 Kor. 12:26).

8. Lakini nifikirie jinsi shetani alivyo mwangalifu na mwerevu; jinsi anavyo *'tembea huku na kule kama simba anayenguruma, akitafuta amle nani'* (1 Petro 5:8), akitafuta kumteka mtu, kama windo, kwa sehemu au kwa ujumla. Maana anapomkamata mtu kwa sehemu, haitosheki na hapo, bali hujitahidi daima kwa yaliyo mabaya zaidi, hadi anasababisha kifo katika dhambi – yaani: kwanza anajaribu kutufanya tukubali kishawishi, kisha kutunga jambo baya katika mioyo yetu; na baada ya kuchafua na kuharibu roho hivi, anaitia tamaa kuvuka mipaka ya asili, na kuifanya iwe kichaa, kimya na kipofu, ikijitahidi kwa ajili ya yasiyostahili: kuelekea gizani badala ya nuru, kuelekea huzuni badala ya utamu, kuelekea mauti badala ya uzima. Hii ndiyo maafa inayotendwa na mjaribu. – Sisi, ndugu zangu, tuilinde roho zetu kwa uangalifu mkuu, tukimpa shetani nafasi yoyote, bali tukifukuza mara moja wazo hilo lenyewe; tukishindwa katika hili, angalau tusijichafue kwa huruma; na tukishindwa hata hapa, tusijiruhusu kubaki kwa muda mrefu katika hali hiyo ya akili, tusije tukapelekwa katika dhambi.

9. Hili hutokea kwetu kwa sababu ya tamaa na kumbukumbu za zamani. Lakini na tukimbie tamaa; na tukimbie kumbukumbu za ujana wetu: kwani kupotea huko na kuishi huko katika mawazo yetu si kitu kingine bali ni kurejea kwa moyo Misri, jambo ambalo ni lazima tulilindane nalo kwa njia ya mtu wa ndani; basi kwa mtu wa nje, tufanye kama Mtume anavyofundisha: *'Maneno yoyote yaliyooza yasitoke kinywani mwenu, bali yale tu yaliyo mema kwa ajili ya kujenga, ili yawanufainde wasikiapo. Wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye mmefungwa chapa naye kwa siku ya ukombozi. Uchungu wote, ghadhabu, hasira, kelele na shutuma ziondolewe kwenu, pamoja na uovu wote. Kuwa wema kwa wengine, wenye huruma, mkisameheana, kama Mungu alivyowasamehe ninyi katika Kristo'* (Efe. 4:29–32).

10. Wakati huo huo, tuiepuke kuondoka katika monasteri, kwani hii ni sababu ya kupotea. Lo! Je, ndugu zako wako ndani ya uwanja, wakati wewe uko nje? Je, ndugu zako wako katika ukimya, wakati wewe uko katika upuuzi? Je, ndugu zenu wako katika mapumziko, wakati ninyi mnazurura kutoka mahali hadi mahali, huku na kule? Hivyo ndivyo majaribu yanavyokuja; ndivyo anguko linavyokuja. Hutokea nini kwa kondoo aliyepotea kutoka kwa kundi? Je, haikomi kuwa windo la wanyama wa porini? Ndivyo ilivyo pia kwa yule anayekimbia kutoka kwa udugu. Lakini isiwe hivyo, ndugu; kwa vyovyote vile isitokee.

11. Hata hivyo, na mambo yote yafanyike miongoni mwenu kwa namna inayoafaa na kwa mpangilio; na kila kitu kifanyike kwa uangalifu na tahadhari; yote iwe mbele za Bwana, anayeona matendo yetu yaliyofichika na yale ya wazi, na yote yanayotokea mchana na usiku, na kila kitu kinachotokea katika kila mwendo wa mwili na akili zetu; hivyo basi tusimkoseshe heshima Myahudi, Mgiriki, au Kanisa la Mungu. – Na inatosha kwa jambo hili.

12. Sasa kwa kuwa Kwaresima inakaribia kuisha, tumtukuze Mungu, ambaye ametuwezesha kuikamilisha na ametupa nguvu ya kufanya mazoezi ya kawaida ya kujinyima katika kipindi chote chake. Kazi imeisha, lakini thawabu inabaki; mwili umesafishwa, lakini roho imetolewa nguvu. Nendeni mkazidi kuwa na nguvu na kutakaswa zaidi na zaidi, na *'roho yenu yote, na nafsi, na mwili vikadumike salama kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo'* (1 Wathes. 5:23).

224. Tusikose kamwe kukumbuka Mateso na Ufufuo wa Bwana, tusije tukashindwa na tamaa zetu

224. 1) Tusikome kamwe kukumbuka Mateso na Ufufuko wa Bwana, tusije tukashindwa na tamaa zetu. – 2) Sasa ni majira ya kuchipua, yanayofufua kila kitu cha kimwili: kwa hiyo, tuwe waangalifu na wakali kwa mwili. – 3) Tumefanya kazi wakati wa Kwaresima; lakini sasa Kwaresima imekwisha, kazi zetu hazijakwisha: ni lazima tujitendee kazi maisha yetu yote. – 4) Basi, tufanye hivyo. [4, 1]

13. Kwa kuwa tumepewa neema ya Kristo kusherehekea Pasaka Takatifu, turudi kwenye majukumu yetu, lakini kwa namna ambayo, huku tukifanya kazi, tukumbuke pia mateso yaliyotupa uzima ya Mwokozi wetu Yesu Kristo na Ufufuko Wake wa utukufu: maana hatupaswi kamwe kuruhusu kumbukumbu ya mambo haya ififie pamoja na kupita kwa Pasaka. Lakini tuwaze daima mateso ya wokovu ya Bwana, kusulubishwa Kwake, kuzikwa Kwake na ufufuko Wake, ili, kwa kujaza akili zetu daima na mawazo kama hayo, tusishindwe na tamaa za mwili. Hata hivyo, tukipata kufungwa kwa njia yoyote ile kwa kutokuwepo kwa makini, tukimbilie kumtazama Yesu aliyesulubishwa, Bwana wa utukufu, na uponyaji utang'aa mara moja juu ya roho zetu. Ndivyo Israeli wa kale walivyotenda, walipoumia kwa nyoka, walimtazama nyoka wa shaba, na wakaponya mara moja (Hesabu 21, 11–19). Unajua vyema kwamba mawazo mabaya huchoma kama nyoka, yakimwaga sumu ndani ya nafsi, ambayo lazima iondolewe haraka iwezekanavyo kwa uangalifu mkubwa mara tu hili linapotokea, ili kuchelewa kusiifanye jeraha kuwa ngumu kuponya.

14. Unaona, sasa ni majira ya machipuo. Ni mama wa damu (na damu ni mama wa mwili). *'Kwa maana mwili hutamani kinyume na Roho, na Roho kinyume na mwili'* (Gal. 5:17); hata hivyo, kuimarishwa kwa mwili humudhoofisha Roho, na kuimarishwa kwa Roho humudhoofisha mwili. – Basi tuwe na busara na, katika matumizi yetu ya chakula, vinywaji, usingizi na kila kitu kingine, tuzingatie kiasi kikali, ili mwili usishinde nafsi, bali nafsi ishinde mwili.

15. Mkimbiaji katika mbio haitangazwi kuwa mshindi baada ya kukimbia hatua moja au mbili tu, bali ni pale tu anapokimbia mbio zote (na kuwa wa kwanza kufika kwenye mstari wa kumalizia uliowekwa). Ndivyo ilivyo kwetu sisi: si kwa kuadhimisha Kwaresima au Pentekoste kama inavyostahili ndipo tunapokuwa tayari washindi; bali, nawaambia, isipokuwa tukekuwa macho maisha yetu yote, hatutatoroka mitego ya shetani wala kupokea zawadi ya mshindi.

16. Kwa nini, basi, tujitahidi tena na tena katika matendo mema, tutoe jasho tena na tena ili kupata sifa njema, tukitesa mwili tena na tena, tukidhibiti mwili tena na tena, na kuondoa tamaa tena na tena, daima *'tukibeba katika miili yetu kifo cha Bwana Yesu'* (2 Kor. 4:10), *'daima tukibeba katika miili yetu hukumu ya kifo'* (2 Kor. 3:7). Kwani, bila shaka, sisi pia tutakufa kama vile baba zetu na ndugu zetu walivyofanya, na kuondoka katika maisha haya – na kwenda mahali panapojulikana, na kuona mambo ambayo hatujawahi kuyaona. Wazo hili linaogofya na huwapeleka wenye akili timamu katika hali ya furaha isiyo kifani. – Kwa hiyo, tukikaa katika hofu na kutetemeka, tuweke hisia zetu katika mpangilio mkali, na kujilinda kwa kila njia dhidi ya usikivu wa bure, mambo ya kuona yenye madhara, harufu zinazolewesha, na kila hatua hatari, tukijitoa kabisa kwa Mungu Mtakatifu, ili, tukimpendeza Yeye, tuwe warithi wa baraka za milele.

225. Pasaka imepita, na Mateso yamepita; lakini furaha ya Pasaka na kumbukumbu ya Mateso ya Bwana lazima viendelee kuwa hai ndani yetu; ili, tukiwa hai, tusishi kwa ajili yetu wenyewe, bali kwa ajili ya Bwana aliyekufa kwa ajili yetu na kufufuka tena

225. 1) Pasaka imepita, na Mateso yamepita; lakini furaha ya Pasaka na kumbukumbu ya Mateso ya Bwana lazima viendelee kuwa hai ndani yetu; ili, tukiwa hai, tusishi kwa ajili yetu wenyewe, bali kwa ajili ya Bwana aliyekufa kwa ajili yetu na kufufuka tena. – 2) Kwa hiyo, hata baada ya Pasaka, ni lazima tudumishe bidii katika juhudi za kiroho, bila kubuni visingizio vya kuzipuuza. – 3) Anawakemea, akisema kwamba aliwaambia wasikutane faraghani katika sehemu za siri, lakini wengine bado walikuwa wakifanya hivyo; na anawaagiza jinsi ya kuenenda wanapokusanyika pamoja waziwazi kwa ajili ya mazungumzo, na jinsi ya kuenenda nyakati zingine zote. – 4) Anawahimiza wakumbuke ndugu wema waliofariki na kuiga mfano wao, akimtaja Ndugu Dometian kama mfano [4, 2]

17. Pasaka imepita, na sikukuu imeisha; lakini furaha—au sherehe, ukipenda—haijapita: kwa maana kiroho tunapaswa daima kufurahi na kusherehekea, kulingana na maneno ya Mtume: *'Furahini katika Bwana kila wakati; tena nasema, furahini'* (Fil. 4:4). Na Wiki Takatifu imepita, lakini kumbukumbu ya mateso ya Kristo Mwokozi wetu daima iwe mpya na hai ndani yetu—yaani, kumbukumbu kwamba Bwana wa utukufu alisulubishwa kwa ajili yetu, alizikwa, na akafufuka tena siku ya tatu, akituinua pamoja naye na kutupa uzima pamoja naye, *'ili kwamba sisi tuishi si kwa ajili yetu wenyewe tena, bali kwa ajili yule aliyekufa kwa ajili yetu na kufufuka'* (2 Kor. 5:15), ili tuweze kusema kwa ujasiri katika maneno ya Mtume: *'Mimi siishi tena, bali Kristo anaishi ndani yangu; na uhai ninaoishi sasa katika mwili, nao naishi kwa imani katika Mwana wa Mungu, aliyenipenda na kujitoa kwa ajili yangu'* (Gal. 2:20–21). Na hii ndiyo hitimisho linalopaswa kutolewa kutokana na Sakramenti hii: tunapaswa kufa kwa ulimwengu na kuishi kwa ajili ya Mungu Mmoja.

18. Basi, hata baada ya Pasaka, ni lazima tuendelee kuwa na busara na kuwa macho, tuombe na kutubu, tumimine machozi na tufumbe, daima tuubebe katika miili yetu kifo cha Bwana Yesu, tufe kila siku kwa hiari yetu, na daima tujitenganishe kwa fikra na mwili na tumgeukie Bwana, kwa kuacha tamaa za mwili. – Usiseme: 'Sasa si Kwaresima'; kwa wenye busara, ni Kwaresima daima. Usiseme: 'Nimejitahidi kwa muda mrefu sasa, na ninahitaji kupumzika': hakuna pumziko hapa duniani. Usiseme: 'Nina ustadi wa wema, na siogopi': hofu ya mabadiliko na ya kuanguka haipaswi kamwe kuondoka, kwa maana Shetani amewatupa wengi waliokuwa na ustadi wa wema katika shimo la dhambi kwa kufumba na kufumbua; basi *'Amweni yeye afikiri anasimama, aonye asije akaanguka'* (1 Wakor. 10:12), na yeye afikiri amejikinga vyema aonye asije akaachwa bila ulinzi wowote kabisa. Basi, tuwe macho na waangalifu siku zote, tukidhibiti nafsi zetu kwa ukali katika usingizi, chakula, vinywaji, na katika mambo mengine yote, ili mwili daima uwe chini ya udhibiti wa na utii; isije, kama farasi mchanga, ukainuka na kututupa katika mkondo wa dhambi.

19. Katika mahubiri ya hivi karibuni niliwakemea msiwatenga wenyewe au kubaki peke yenu katika maeneo ya upweke, lakini baadhi yenu mmewahi tena. *'Mnataka nini? Nije kwenu nikiwa na fimbo, au kwa upendo na roho ya upole?'* (1 Wakor. 4:21). Nimewaongea kwa kila njia iwezekanavyo, lakini hamkusikiliza; mmemuona kwa macho yenu ndugu yenu akipokea adhabu kwa ajili ya hili, lakini hamjajizuia. Angalieni, asije mtu yeyote akawaangukia katika dhambi ya aina hiyohiyo. Si bure, wala si kila mahali, ambapo nasaha hizi zinasemwa. *'Kwa maana Mungu si Mungu wa fujo, bali wa amani'* (1 Kor. 14:33). *'Laiti mambo yote yafanyike kwa mpangilio na kwa utulivu'* (1 Kor. 14:40), ili katika mambo yote Bwana apate utukufu kupitia sisi. Ndugu mliokuja kutoka pande mbalimbali, tahadharini na nafsi zenu kuhusu mahali na jinsi mnavyoketi, na jinsi mnavyoendeshwa—si kana kwamba mna uhuru wa kufanya mtakachotaka, bali kama wale waliofungwa na Roho; si kana kwamba hamwoniwi na mtu yeyote, bali kama mnavyooniwa na Bwana, ambaye huona kila mwendo na kila tendo lenu; msizururazuruke kana kwamba mmeachwa huru, bali mwe kama wale walio na utulivu katika matembezi yao; zingatia kazi yenu, maombi yenu na kuimba kwenu zaburi; msijilazimishe chochote hapa kwa tamaa ya fedha, bali mjaridhika na yale mliyayo. Maana Bwana mwenyewe alisema: *'Sitakuacha, wala sitakudharau'* (Yoshua 1:5); ili kila mmoja wetu aweze kusema kwa ujasiri: *'Bwana ndiye msaidizi wangu; sitahofia mwanadamu anichotenda'* (Zaburi 117:6).

20. Kumbukeni ndugu zenu, *'mkitazama mwisho wa safari yao, mfuate imani yao'* (Waebrania 13:7). Ndivyo alivyo kuwa Dometiani aliyebarikiwa, ambaye tumemsifu, na ambaye kumbukumbu yake iko pamoja na watakatifu. Alilipa gharama gani? Aliishi maisha ya aina gani? – Ni kwa kazi na matendo gani alipata urithi wake wa milele? Alikuwa mtu maskini na mnyenyekevu kimwili; lakini kwa kuwa alichagua wema na kumpenda Mungu, Mungu alimwinua, kulingana na neno la Maandiko: *'Nitawainua wale wanao nainua, bali wale wanaonidharau wataaonewa aibu'* (1 Sam. 2:30). Tunapaswa kufurahi na kusanyuka kwa ajili ya ndugu kama hao. Lakini faida yake ni nini ikiwa hatuchangii chochote kutoka kwetu wenyewe? Tukichangia kulingana na uwezo wetu, tutashiriki katika urithi wa watakatifu, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

226. Tuendeke, tukiishi duniani, kwa namna inayowanyamazisha wale wanaotamani kuchafua njia yetu ya maisha

226. 1) Tuendelee, tukiendelea kuishi duniani, kwa namna inayowanyamazisha wale wanaotamani kuchafua njia yetu ya maisha. – 2) Motisha wetu kwa hili uwe upendo kwa Bwana uliowatia moyo watakatifu wote. – 3) Ikiwa wakati mwingine tunajikabidhi kwa tamaa zetu, ni kwa sababu ya upendo wetu mvuguvugu kwa Bwana, ambao kwa hivyo ni lazima tuubariki na kuudumisha. [4, 3]

21. Sisi, wanyenyekevu, tunafurahi sana kuona mnakuja hapa kila mwaka, na tunasherehekea kuwasili kwenu kana kwamba ni Pasaka ya pili. Lakini kama mnavyotuletea zawadi za kidunia—kila mmoja kulingana na kile mkono wake umepata—ndivyo pia, kana kwamba ni katika aina ya kubadilishana, tutawapa zawadi za kiroho. – Kwa hiyo, nawasihi kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo: tembeeni kwa njia inayostahili wito wa kimonaki, inayostahili imani tunayoitangaza, na mateso tuliyoyavumilia kwa ajili ya Bwana, *'ili mwenendo wenu uwe mwema* katika ulimwengu', *ili 'wale wanaowashutumu kama wahalifu'* waone aibu wanapoona mwenendo wenu mwema (1 Petro 2:12). Tujitahidi, kwa ajili yetu wenyewe na kwa ajili ya wale wanaopinga ukweli, kuwasilisha maisha yetu kwa utaratibu mwema na kwa uthabiti, tukidumisha maadili mema katika mwingiliano wetu na kuongozwa na kanuni bora katika jitihada zetu njema. Iwapo tunakusanyika kanisani, tuzingatie kanuni ya Kitume. *'Kila mmoja wenu*,' anasema Mtume, *'na awe na zaburi, awe na mafundisho, awe na lugha… lakini mambo yote na yafanyike kwa ajili ya kujenga'* (1 Kor. 14:26); au tukienda mahali fulani kwa sababu ya haja, tuende kwa heshima, ili neema fulani, kana kwamba, ing'ae usoni mwetu kwa ajili ya kujengwa kwa wale wanaotutazama; au tukikutana na kuzungumza na mwanamke, tuongee naye kwa umakini wote, tukigeuza macho yetu kwa unyenyekevu, tusije tukapokea miiba na mishale mioyoni mwetu.

22. Kwa kifupi, *'kila kitu*' kinapaswa *'kufanywa kwa utukufu wa Mungu, aliyetupenda na kujitoa kwa ajili yetu'* (Gal. 2:20). Upendo wake humfanya mpenzi kufikia furaha isiyo kifani, bila kumruhusu kujitegemea yeye mwenyewe, bali kumilikiwa tu na yule anayempenda: hali ambayo pia huonekana kwa wale wanaojipenda kihisia au kimwili. – Mume anapompenda mke wake, anajitoa kikamilifu kwa mpenzi wake, akipumua, kana kwamba, kwa ajili yake tu, na akiota ndoto zake bila kukoma. Hata ukimwonyesha jua, hatotaka kulitazama, bali atamtazama mpenzi wake tu; hata ukimpatia chakula, hatotaka kukila, kwa sababu ya hamu yake ya kuwa na mpenzi wake wa pekee. – Lakini ni nani mrembo kuliko Bwana wetu Kristo? Ni nini kitamu kuliko upendo wake wenye heri? Je, si *'mrembo kwa wema kuliko wana wa watu?'* (Zab. 44:3). Je, si *'utamu na tamaa yote?'* (Wimbo wa Wimbo 5:16). Wakionyesha hili—yaani, shauku ya upendo wao

kwake—watakatifu wanapaza sauti: wengine, *'Kama vile deer s, kwa mito ya maji, ndivyo roho yangu inavyokutamani, Ee Mungu'* (Zab. 41:2); Wengine tena: *"Upendo wa Mungu umetuingilia sisi, tulioaminiwa huduma hii; maana kama mmoja alikufa kwa wote, basi wote walikufa; lakini Kristo alikufa kwa wote, ili wale wanaoishi wasiishi tena kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yule aliyekufa na kufufuka kwa ajili yao"* (2 Kor. 5:14–15). Tazama kwa upendo gani Mungu aliupenda ulimwengu! Na tazama jinsi Mwenyewe alivyopendwa kwa nguvu na kwa njia isiyoweza kupingwa na watakatifu!

23. Sisi, kwa kuwa hatumpendi kwa shauku, tunashikiliwa mateka na mawazo maovu na tamaa za kimwili, na hatimaye tunakumbana na huzuni badala ya raha, uchungu badala ya utamu, na wasiwasi badala ya amani. – Lakini ni lazima tuamke na turudi katika fahamu zetu, ndugu zangu, na tusafishe roho zetu kutoka kwa tamaa hatari kama hizo, ili Kristo akae ndani yetu: kwa maana pale ambapo kuna usafi, kuna Kristo. Hilo ndilo maisha yaliyobarikiwa na yaliyotamaniwa; na, tukiyaishi kwa njia hii, tutarithi Ufalme wa Mungu kupitia Kristo Yesu, Bwana wetu.

227. Kupitia kufunga mmekusanya baraka za kiroho; sasa jitihadeni kuzihifadhi

227. 1) Kwa kufunga mmekusanya baraka za kiroho; sasa jitihadenieni kuzihifadhi. – 2) Kwa ajili hii, msiwe wavivu, bali jilindeni sana na fanyeni mambo kwa uangalifu. – 3) Epukeni mambo yanayochochea dhambi, lindeni hisia zenu, na zaidi ya yote, safisheni mawazo yenu. – 4) Msipofanya hivi, mtaanguka katika dhambi; na je, dhambi imetuletea madhara mangapi, na inaendelea kutuletea? [4, 4]

24. Wakati unatuita, baada ya Siku Kuu, turudi kwenye majadiliano na mafundisho yetu ya kawaida; nami naanza hili kwa shauku, nikijua kwamba nimewekwa kwa ajili ya hili, na kwamba ole wangu ikiwa sitatangaza maneno ya kweli kwenu kwa nguvu zangu zote. – Basi, nitasema nini kwenu wakati huu? Nitasema kwamba, kama ilivyokuwa hapo awali, wakati wa Kwaresima Takatifu, kila mmoja wenu, baada ya kukusanya utajiri wa kiroho kana kwamba ni bandari salama, mliingia katika Pasaka Takatifu, mkibeba nanyi faida nyingi na njema za wema, kama vile: kufunga, mafungo, sala, bidii na juhudi nyingine takatifu kama hizo: basi sasa lengo la uangalizi na wasiwasi wenu—si baadhi tu ya haya, bali yote—liwe ni kulihifadhi yote hayo.

25. Kwani mtu haapaswi kudhani kwamba kile kinachotokea katika bandari inayoonekana, ya kimwili ni sawa na kile kinachotokea katika ile ya kiroho. Huko, mara tu mtu anapoingia bandari na kukaa, hujikabidhi kwa uvivu na maisha ya bila wasiwasi, bila kujali machafuko ya bahari na ajali zingine za maafa: hapa, kinyume chake, tamaa hushamiri zaidi kwa sababu ya utulivu wa mwili, na roho za uovu hushambulia bila kudhibitiwa, kama dhoruba: roho ya uzinzi, roho ya ulafi, roho ya tamaa, roho ya uvivu, roho ya huzuni, roho ya kiburi. Na katika hali hii, ni sahihi kabisa kuogopa kwamba mtu anaweza bado kuzama, hata akiwa ndani ya bandari. Mtakatifu Daudi aliwahi kumtazama kwa jicho la dhihaka mke wa Urias, na wasomaji wanajua alichoteseka kwa sababu ya hilo (2 Sam. 11:1 na 4); *'Yakobo alikula akashiba, naye akamkataa Mpenzi wake'*, asema Maandiko (Kumb. la Torati 32:15); mtu mmoja alitenda bila kufikiri, akaliwa na tamaa, na akazaa uasi.

26. Ukisikia haya, kuwa mwangalifu; epuka maeneo na vitu vya kuona ambavyo ni hatari kwa kuchochea dhambi; zibisha kwa sheria kali macho yako, masikio yako, hisia yako ya kunusa, hisia yako ya kuonja, hisia yako ya kugusa, ulaji na unywaji wako, na usingizi wako, ili mawimbi ya tamaa yasiakuzame. Lazima pia utambue kwamba yeye anayeelea bahari ya hisia bila shaka hukumbana na dhoruba na machafuko; lakini yeye anayevuka bahari ya akili ndiye bwana wa dhoruba na utulivu. Kwa maana akipiga mbizi kwa ujasiri mawazo yasiyofaa, anajaa utulivu, akiwa na Roho Mtakatifu kama msafiri mwenzake, kama inavyosimuliwa kumhusu Mtakatifu Arsenius. Lakini yeyote anayeruhusu hisia zake kuzagaa, na asiyezuia tamaa kuibuka ndani yake kama mawimbi, huibulia dhoruba mbaya zaidi; na kama wasipodhibiti haraka mawazo yao yaliyotatizika, watafikia hatua ya kupaza sauti kwa sauti ya huzuni: *'Nitupe ndani ya vilindi vya bahari, na dhoruba inanizame'* (Zab. 64:3). Ninachomaanisha kwa hili ni: wacha mawazo mema yashinde, na yaliyo bora yasishindwe na yaliyo mabaya; wacha roho itawale na kuongozwa kuelekea yaliyo bora zaidi.

27. Au hamjui dhambi imetenda nini? Je, haikuleta kifo duniani? Je, haikuharibu dunia? Je, haijajaa makaburi ulimwengu wote, tangu mwanzo wa dunia hadi sasa? – Kwani mwanadamu hakuwa mwovu hadi alipokiuka amri? Na hakuna hata kimoja cha mambo hayo yaliyosemwa kilichokuwa kimetokea bado, wakati yule aliyeumbwa kwanza alipokuwa amesalia mwaminifu kwa uthabiti kwa amri aliyopewa. Yeye ndiye chanzo cha mateso ya milele; yeye ndiye mwashi wa moto usioweza kuzimwa wa Gehena; yeye ndiye chakula cha mnyoo asiyeisha; amemfanya mwanadamu, ambaye hapo awali alikuwa na heshima, kuwa kama wanyama wasio na akili. Kwa kuwa yeye ni hatari na mwenye kuua kiasi hicho, ni lazima tumkimbie kwa nguvu zetu zote; na tuchague wema, ambao huwafanya wanadamu kuwa kama malaika, huwapinga mashetani,

huondoa tamaa zote, na hatimaye hupokea Ufalme wa Mungu kama zawadi—tupate sote hili kwa neema na upendo wa Bwana wetu.

228. Usijikabidhi kwa uzembe: maana kifo kiko karibu daima; na baada ya kifo huja hukumu na malipo

228. 1) Msijikabidhi kwa uzembe: maana kifo kiko karibu daima; na baada ya kifo huja hukumu na malipo. – 2) Ikiwa wale wanaomhudumia mfalme wa duniani hujitahidi kwa hofu kutekeleza kila kitu, kikubwa na kidogo, je, wale wanaomhudumia Mfalme wa Mbinguni hawapaswi kufanya hivyo kwa bidii zaidi? – 3) Basi, hebu tutekeleze kila kitu kwa bidii, katika ibada yetu na katika utiifu wetu; zaidi ya yote, tuishi kwa amani sisi kwa sisi, na tufanye hivyo kwa dhati. [4, 5]

28. Ufupi wa maisha haya ya sasa haupaswi kuleta uchovu, uvivu au upuuzi ndani yetu, bali shauku na bidii kuu ya kumfurahisha Mungu, kwa kuwa daima tuko karibu na kifo. Hakuna mtumwa, anapomkaribia bwana wake, wala mjumbe yeyote aliyetumwa kutoa taarifa kwa aliyemtuma, anayejiachia kwa uzembe, bali huwa na shughuli nyingi kiasi kwamba huonekana kama amepoteza akili. – Je, sisi ni tofauti? Sisi pia tunamkaribia Bwana wetu—au tuseme, Bwana anatakaribia sisi—na hukumu Yake ya kutisha, ambayo mbele yake sote tutasimama uchi na wazi, ili kutoa hesabu ya maisha yetu, na kupokea ama ufalme wa milele au mateso ya milele. Tunapofikiria hayo, ni nani anayeweza kuwa mnyonge? Na je, kila mtu hatawaka kwa shauku kubwa kuliko moto wa kutenda mapenzi ya Bwana wake, ili wasije wakajikuta kama yule mtumwa aliyefungwa mikono na miguu na kutupwa nje ya ukumbi wa harusi? (Mathayo 22:13).

29. Ikiwa mifano hii haitutiwi hofu mioyoni mwetu, tujitahidi kuona yajayo kwa uwazi zaidi kwa kulinganisha na yale yanayotokea sasa. Je, hatuoni jinsi maadui wa Mfalme wanavyoteswa gerezani, wengine wakichapwa, baadhi wakafukuzwa, wengine wakapofushwa, na wengine bado wakiwa hatarini kupoteza maisha yao? – Lakini hata wale ambao hawajafanya kosa lolote—kwa hofu na tetemeko gani husimama mbele yake na kumtumikia, wakitumwa huku na kule kwa vita na kazi nyingine ngumu? Na hakuna anayempinga, hakuna anayemkataa. Ikiwa hali iko hivi kwa mfalme wa kifo, si ndivyo ilivyo zaidi kwa yule asiye na kifo na Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana, kwamba hili lifanywe kwa hofu na kutetemeka, na kwamba hakuna kingine isipokuwa kile kilichoamriwa kinachopaswa kufanywa? Je, unasikia neno la Mungu linavyosema? – *'Au unapuuzia utajiri wa wema wake, na uvumilivu wake na subira yake, usitambue kwamba wema wa Mungu unakuongoza kwenye toba? Lakini kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu na kutotubu kwenu, mnajikusanyia ghadhabu kwa ajili ya siku ya ghadhabu na kufunuliwa kwa hukumu ya haki ya Mungu, ambaye atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake'* (Warumi 2:4–6).

30. Na hili na liwe onyo kwetu; na tuitumie kila siku kwa umakini kamili na nidhamu binafsi ya uangalifu, tukiamka mapema asubuhi kwa ishara, mara moja na kwa haraka, tukifukuza usingizi, na baada ya sala ya tahadhari katika seli na katika mkusanyiko wa pamoja, kila mmoja akichukua kazi yake mwenyewe—mhudumu wa seli katika seli, mpishi jikoni, na wengine wote, kila mmoja mahali pake: hakuna mahali kutakuwa na kulalamika, kutotii, kelele au mzozo – wala uovu, uliofichwa kwa siri, ili uonekane kuwa na amani kwa nje huku ukiwa na chuki ndani, na, mara tu fursa inapojitokeza, kushambulia kama nyoka au kulipiza kisasi kama ngamia mchukia kisasi. – Kosa limetendeka na limepita. Lakini je, kulikuwa na toba ya kweli au msamaha? Usiruhusu mawazo yako yaungue tena, wala usishawishike *'kulipiza uovu kwa uovu, au kero kwa kero'; badala yake, bariki, ukijua kwamba ni kwa ajili hii uliitwa, ili urithi baraka. Kwa maana yeye atendaye haki na ukarimu, atakuwa na furaha na amani. Kwa maana macho ya Bwana yameketi juu ya wenye haki, na masikio yake yako wazi kwa maombi yao; lakini uso wa Bwana ni dhidi ya wale watendao mabaya. Atoke mbali na uovu, atende mema; atafute amani na kuifuata. Kwa maana macho ya Bwana yako juu ya wenye haki, na masikio yake yako wazi kwa maombi yao; lakini uso wa Bwana ni dhidi ya wale wafanyao uovu'* (1 Petro 3:9–12).

229. Kiumbe wote huadhimisha Ufufuo wa Kristo, kimepambwa kwa maua na kunukia harufu tamu: na sisi pia tunapaswa kusherehekea sikukuu hii kuu ya sikukuu, tukitoa harufu ya kiroho kutoka kwetu, tukiwa tumeitayarisha ndani yetu kupitia mchanganyiko wa kila wema

229. 1) Kiumbe wote huadhimisha Ufufuo wa Kristo, kimepambwa kwa maua na kunukia harufu tamu: na sisi pia tunapaswa kuadhimisha sikukuu hii ya sikukuu zote, tukitoa harufu ya kiroho kutoka kwetu, baada ya kuitayarisha ndani yetu kupitia mchanganyiko wa kila wema. – 2) Lakini katika siku hizi tunapaswa kutoa harufu ya Uorthodoksi zaidi, kwa kuzingatia upinga sanamu, ambao aibishwa na Bwana Mwenyewe. – 3) Basi, tushikamane na imani ya kweli na tutoe harufu ya maisha ya wema. [4, 6]

31. Katika sikukuu ya Ufufuo wa Kristo, viumbe vyote, kana kwamba vikivua aina fulani ya ukiwa—ile vazi la huzuni la majira ya baridi—vinachanua upya na, kana kwamba, vinapata uhai: ardhi inafunikwa na kijani kibichi, miti inajazwa majani, wanyama wanarukaruka wakicheza, bahari imetulia, na vyote vimebadilishwa na kuwa katika hali bora zaidi. – Lakini kwa nini haya yamekuja akilini? – Hii ndiyo sababu: ikiwa hata viumbe wasio na roho na wasio na sauti hufurahi sana kwa Ufufuo mtukufu zaidi na hupata mwonekano wa sherehe, je, sisi sote—sisi ambao tumetukuzwa kwa hekima na umilisi wa picha ya Mungu—hatupaswi kujipamba kwa maisha mema na kutoa roho yenye harufu njema? – Kwani kwa kweli, harufu ya Kristo ni yeye aliyepambwa kwa wema, kama Mtume anavyoshuhudia, akisema: *'Kwa maana sisi ni harufu ya Kristo kwa Mungu, miongoni mwa wale wanaookolewa na miongoni mwa wale wanaopotea: kwa wale harufu inayopeleka kwenye kifo; kwa wengine harufu inayopeleka kwenye uzima'* (2 Kor. 2: 15:16). Kwa kuzingatia hili, inafaa pia kusema kwamba Adamu, kabla ya kuvunja amri, alikuwa harufu kwa Mungu, akiwa amepambwa kwa uhai usiokufa na kutokuwa na uharibifu na amezungukwa na tafakari za kimungu. Kwani, kama mti wowote ulio na maua na harufu nzuri kweli, alipandwa katika Paradiso, akitoa wema. Tunaweza pia kukumbuka hapa kwamba Isaka Mwanzilishi, aliponusa harufu tamu kutoka kwa mwanawe Yakobo, alisema hasa: *'Hii ndiyo harufu ya mwanangu, kama harufu ya shamba ambalo Bwana amelibariki'* (Mwa. 27:24), bila shaka akielewa harufu hii kwa maana ya kiroho. – Basi, sisi ndugu, na sisi tutoe harufu ya kiroho, ambayo tutaiandaa ndani yetu kwa mchanganyiko wa sifa zote njema, kama mtengeneza manukato stadi. Mira ya namna hiyo imebarikiwa; mira ya namna hiyo inamvutia Mungu; mira ya namna hiyo huvutia malaika na kuwafukuza mashetani; roho safi zikivutiwa na mira hii zilifuata nyayo za Kristo Bwana, kama inavyoimbwa katika Wimbo wa Wimbo (1:2, 3). Basi, hivyo ndivyo inavyopaswa kuwa daima.

32. Lakini kwa sasa, ni lazima zaidi ya yote tuiruhusu Ukweli wa Kikristo kung'aa, mbele ya ukafiri wa waasi wa sanamu. Waasi wa sanamu wanapaza sauti: 'Mungu hana umbo; haiwezekani kumchora.' – Nao wanafikiri wanatamka maneno ya hekima, bila kutambua ni hekima gani wazungumziao. – Enyi wapumbavu! Je, unamtangaza Bwana Yesu kuwa Mungu? Nadhani utasema: 'Ndio.' – Basi, sikiliza anachosema Yeye mwenyewe: alipowatokea Mitume watakatifu baada ya Ufufuko Wake na, kwa unyenyekevu Wake usioelezeka, kuwafunulia mafumbo ya siri na ya ajabu zaidi ya imani inayookoa, aligusa chakula, ili kuthibitisha ukweli wa Ufufuko Wake, ingawa mwili Wake mtakatifu, baada ya Ufufuko, haukuwa na uhitaji wake – Aliila na akanywa, na alikuwa anayegusika; na kwa wale waliodhani alikuwa ni roho, aliwaambia: *'Tazama mikono yangu na miguu yangu; ni mimi mwenyewe. Nigushe uone; roho haina nyama na mifupa, kama unavyoona mimi nina*' (Luka 24:39). – Mpinga-ikoni mshambuliaji wa Kristo angesema nini juu ya hili? – Je, Bwana ana nyama na mifupa? Na kwa hiyo, je, anaweza kuchorwa kwenye ikoni? – Ikiwa hili la pili haliwezekani, basi lile la kwanza halikuwahi kuwa. Lakini kwa kusema kwamba ana mwili, Yeye Mwenyewe—iwe ni kwa kusema wazi au kwa ishara—anashuhudia kwamba anaweza kuchorwa kwenye ikoni: kwani sifa hizi mbili zinadhaniaana. Kwa nini hawa waangamizi wa sanamu, kama Manikea, *'watateseka adhabu na maangamizi ya milele'*, kama ilivyoandikwa (2 Wathes. 1:9)?

33. Sisi, hata hivyo, ndugu, katika mafundisho sahihi, tukiamini kwamba tunaweza kumwona Bwana wetu Yesu Kristo katika ikoni na kumwabudu ndani yake, na tukipata amani na hili, tutaweka shauku yetu yote katika kuishi maisha yanayostahili imani yetu—takatifu, yasiyo na lawama na yasiyo na doa—ili tusije tukakwenda kando yoyote, bali, tukitembea kwa ustadi juu ya pande zote mbili, tufikie Ufalme wa Mungu.

230. Tukitafakari jinsi asili yetu ilivyotukuzwa sana na Bwana aliye panda, tusiruhusu ichafuke kwa maisha yasiyostahili

230. Tukitafakari jinsi asili yetu ilivyotukuzwa sana na Bwana aliye panda, tusiruhusu ichafuke kwa maisha yasiyostahili. [4, 7] Siku Kuu ya Siku Kuu kwetu, na Kupaa kwa Mwokozi wetu, Yesu Kristo, ambayo sasa imekaribia, ni fumbo kubwa na la kiroho: kwani asili yetu imeinuliwa juu ya mipaka ya mbingu zinazoonekana, kama ilivyoandikwa: *'Mungu, aliye tajiri kwa rehema... ametuamsha sisi tuliokuwa tumekufa katika makosa yetu, pamoja na Kristo... na akatuinua pamoja naye, na akatutia katika ulimwengu wa mbinguni katika Kristo Yesu"* (Efe. 2:4–6), *'akiketi mkono wake wa kuume katika ulimwengu wa mbinguni, juu sana ya kila ukuu na mamlaka na nguvu, na kila jina linalotajwa, si katika enzi hii tu bali pia katika ile ijayo; na ameweka mambo yote chini ya miguu yake; na amemweka yeye kuwa kichwa juu ya mambo yote kwa ajili ya kanisa, ambalo ni mwili wake, utimilifu wa yeye anayejaza yote katika wote'* (Efe. 1:20–23). Je, unaona hadi viwango gani vya utukufu asili ya mwanadamu imeinuliwa? Je, si kutoka duniani hadi mbinguni? Je, si kutoka kwa uharibifu hadi kutokuwa na uharibifu? Ni wangapi hujitahidi kuwa marafiki wa mfalme wa

kidunia na mwenye kufa? Sisi, hata hivyo, *ambao 'watu wa zamani tulikuwa tumetengwa na kuwa adui katika nia zetu kwa ajili ya matendo yetu maovu'* (Kol. 1:21), hatujaungana tu na Mungu Baba kupitia Bwana wetu Yesu Kristo, bali pia tumetukuzwa hadi hadhi ya uana. Na sasa asili yetu iko mbinguni, ikiabudiwa na kila kiumbe kinachoonekana na kisichoonekana. Hii ndiyo ukuu wa upendo usioelezeka kwa wanadamu wa Mungu wetu mwenye neema! Akitafakari juu ya haya, na akijua kuwa yapo juu ya uwezo wa akili zetu, Paulo aliye barikiwa anaomba, *'Mungu wa Bwana wetu Yesu Kristo awape waumini roho ya hekima katika kumjua Yeye.... Ili atufunulie tumaini la wito wake, na utajiri wa utukufu wa urithi wake katika watakatifu, na ubora uliokuwa juu mno wa nguvu zake kwetu sisi tunaoamini, kulingana na kazi ya nguvu zake kuu, ambayo aliitenda katika Kristo* (Efe. 1:17–21). – Lakini ndivyo hasa ilivyotokea! – Alija kwetu, Yeye Aliye Barikiwa Wote , kwa kuzaliwa kwa bikira; Alijiweka chini ya sheria za asili; Alipanda msalaba, *'akitikisa juu yake hati ya deni letu lililoandikwa kwa mkono'* (Kol. 2:14), alishuka hadi vilindi vya dunia, akiponya udhaifu wa mwili, akafufuka tena, akiwa amerejesha asili ya mwanadamu ndani Yake, na hatimaye akapaa kwa utukufu, akijidhihirisha kuwa Mwombezi wetu mbele za Mungu Baba – hivyo basi, kwa ufupi, ndiyo maana ya Siku hii kuu takatifu! – Tunapofundikiza haya na kutambua kuwa sisi ni mwili wa Kristo, tuuheshimu zawadi hii kwa heshima; tuhifadhi ukuu wetu; tusisaliti neema, *"wala kugeuza viungo vya Kristo kuwa viungo vya uzinzi"* (1 Kor. 6:15), bali zaidi ya hayo tutajisafisha kwa fikra na matendo; zaidi ya hayo tutakataa tamaa za mwili zinazopigana vita na roho, *tukihifadhi 'hazina ya maisha yetu' salama* ndani yetu wenyewe (1 Petro 2:12)—maisha ya amani, upole, utiifu, unyenyekevu na yaliyo na mpangilio mwema—kwani maisha kama hayo kwa kweli ni maisha yaliyo barikiwa. Kuhusu raha na burudani, vicheko na ukosefu wa kiasi, hivi vimeachwa kwa wapenzi wa mwili na wapenzi wa maisha, ambao, ingawa wanaona, hawioni, na ingawa husikia, hawaisikii, wakiwa na mioyo migumu na masikio yaliyopofushwa, hata wasiweze kutofautisha mema na mabaya, nuru na giza, uhai na kifo. Basi sisi, ndugu, tushikamane na imani *'ambayo tumeimudu, na ambayo tunajivunia tumaini la utukufu wa Mungu'* (Warumi 5:2); tuzipate hamasa kutokana na kazi za kujinyima ambazo watakatifu walizifanya kwa bidii—miongoni mwao ni mwenye heri Pachomius, ambaye tunamwimbia sasa—na tuone vema, tusikie vema, tuhisi vema, na tutumie viungo vyetu vyote vema, ili tuwe warithi, kulingana na ahadi, wa uzima wa milele.

231. Katika Kupaa kwa Bwana, asili yetu yenyewe imetukuzwa: tuheshimu ukubwa wa zawadi hii, na tujipambe kwa kila wema

231. 1) Katika Kupaa kwa Bwana, asili yetu imetukuzwa: tuheshimu ukubwa wa zawadi hii, na tujipambe kwa kila wema. – 2) Yeyote asiye hivyo si mwili wa Kristo: kwa hiyo, yeyote aliye mtumwa wa tamaa yoyote, na atubu na kufanana Naye; yeyote anayesumbuliwa na tamaa mara kwa mara, na aharakie kurejesha utulivu wake wa kiroho wakati wote. – 3) Harakieni; kwani kifo kiko karibu daima, na baada ya kifo huja hukumu kwa wale ambao hawajatubu. [4, 8]

1. Tunasherehekea Kupaa kwa Bwana, kilele cha kazi ya utume wa Mungu aliyejidhihirisha katika mwili wa Bwana wetu Yesu Kristo. Baada ya kutimiza yote kulingana na mapenzi ya Baba, alipaa kwa utukufu, na, akituinua pamoja naye, akatutia katika mbingu katika mwili wake mtakatifu. *Ni 'utajiri* gani *wa utukufu wake, na ukuu gani uliopita kiasi wa nguvu zake'* (Efe. 1:18–19), kwamba ameinua asili yetu duni na isiyo na maana hadi Kiti cha Enzi cha Uungu, na kila mamlaka ya mbinguni humwabudu. Tunapofikiria hayo, tujazwe na heshima na unyenyekevu, tukuenzi kwa heshima ukubwa wa zawadi hii, na tuishi kwa njia inayostahili Kichwa chetu, kama viungo vya Kristo, kama warithi-wenzake, *'katika usafi, katika maarifa, katika uvumilivu, katika wema, katika Roho Mtakatifu, katika upendo wa kweli, katika neno la kweli, katika nguvu za Mungu'* (2 Kor. 6: 6:7), kwa utiifu wote na unyenyekevu wote, kwa bidii na uangalifu wote, tukisema neno lisilofaa, wala kufanya jambo lolote kinyume na amri.

2. Basi, yeye anayechafua mwili wake si mwanachama wa Kristo tena; yeye anayehifadhi uovu si mwanachama wa Kristo tena; na yeyote aliyetekwa na tamaa nyingine yoyote si mwanachama wa Kristo tena; na kwa hiyo hastahili kushiriki katika Sakramenti Takatifu. Maana Mtume anasema: *'Mtu na ajichunguze, ndipo ale katika mkate na atwe katika kikombe; maana yeye alaye na atwe isivyostahili, hula na kutwaa hukumu juu yake mwenyewe, kwa kutotambua mwili wa Bwana. Ndiyo maana wengi miongoni mwenu ni dhaifu na wagonjwa, na wengi wamelala usingizi. Kwa maana tukijihukumu sisi wenyewe, hatuhukumiwi; lakini tukihukumiwa na Bwana, tunadhibitiwa ili tusihukumiwe pamoja na ulimwengu'* (1 Kor. 11:28–32). Kwa hiyo, tujistahilishe na tujisafishe, ili tuweze kuitwa haki wanachama wa Kristo, na kushiriki kwa haki Sakramenti Takatifu. – Hata hivyo, ikiwa kwa kutokujali tukashindwa na tamaa mbaya, au hasira, au wivu,

au chuki, au jambo lingine lolote linalochukiza kwa Mungu, tusishangae. Bali turudishe haraka nafsi zetu katika hali yetu ya awali ya wema, turudi katika fahamu zetu, na tusidumu katika uovu huu; kwa maana kuchelewa kwa makusudi katika jambo hili huleta hukumu isiyo na msamaha.

3. Zaidi ya hayo, je, kifo hakiwezi kuja bila kutarajiwa? – Jana tu tulimtembelea askofu aliyekuwa mgonjwa na tukamkuta akiwa katika taabu kubwa, amelemewa kabisa na homa, macho yake yakitanga-tanga huku na kule, bila kupata msaada popote. Je, hatuwezi kupata hatima ile ile wakati wowote? – Na ni nini haya mateso yanapolinganishwa na yale yajayo? Ni ndoto na kivuli tu. Moto ule hauzimiki kamwe, mnyoo ule haui kamwe, giza halitoweki kamwe, vifungo havilegezi kamwe, kunguruma kwa meno hakukomi kamwe, na mateso mengine yote ni ya milele. Ndugu zangu, tukitafakari hili kwa makini, tutaacha kuongozwa na tamaa, wivu, hasira, hukumu, na kashfa, na hatutafanya uovu mwingine wowote; bali tuwe watu wa amani, tuwe na tabia njema, tuwe na toba, tufanye hisani, tupendane kama Mungu anavyoamuru, na tufanye yote yaliyoamriwa kwa shauku na utayari, ili tuweze kuepuka mateso ya milele na kupata uzima wa milele.

232. Bwana aliahidi kutuma Mfariji mwingine: hili lilitimia katika Siku ya Pentekoste; hili ni jambo kubwa

232. 1) Bwana aliahidi kutuma Faraja mwingine: hili lilitimia katika Siku ya Pentekoste; hili ni jambo kubwa. – 2) Basi, tutajibu vipi? Tukiri utukufu wa Mfalme: tuchochewe kufanya kila tendo jema, na kupinga yote yaliyo ya tamaa na ya mwili; ambayo ndani yake kuna uchungu tu, ilhali faraja yote hupatikana kwa Mungu peke yake. – 3) Basi, tukimbie yote yasiyofanana Naye. [4, 9]

4. Tunasherehekea Pentekoste na kushuka kwa Roho Mtakatifu, ambaye Bwana anasema: *'Mnao huyu, kwa kuwa mimi naenda; maana mimi nisiiende, Mfariji hatakuja kwenu; lakini mimi nikienda, nitamtuma kwenu. Na atakapokuja, atawaongoza katika yote ya kweli'* (Yohana 16:7, 13). Ni ahadi gani hii! Ni heshima gani iliyotolewa kwetu! Aliahidi kutotuma malaika, wala mwanadamu, bali Roho mwenye asili sawa na Yeye. Hivyo Mwana wa pekee wa Mungu, alipokamilisha kazi ya Baba yake, anapanda mbinguni, huku Roho Mtakatifu akishuka—si Mungu mwingine—mbali na Yeye!—bali Mfariji mwingine, kama ilivyoandikwa. Na—oh, upendo usioelezeka kwa wanadamu! Mungu Mwenyewe ndiye Faraja yetu. Naye anafariji roho iliyohuzunika na kuteseka, akiizuia kukata tamaa katika nyakati ngumu, kama vile Mtume mtakatifu anavyoshuhudia, akisema: *'Kwa nje tunateseka, lakini kwa ndani tuna hofu; lakini Mungu, anayefariji wanyenyekevu, anatufariji.... (2* Kor. 7:5). Yeye hutuliza moyo uliotisha kwa hofu za kishetani, ukiinua kwa tumaini jasiri hadi ujasiri ushindi, kama Mtakatifu Daudi anavyoshuhudia: *'Wewe, Ee Bwana, umenisaidia na kunituliza'* (Zab. 85:17). – Anatulia akili iliyosumbuliwa, akiihakikishia kwamba imepewa amani na Mungu na utulivu, kama Mtume anavyoshuhudia, akisema: *'Tunaomba kwa niaba ya Kristo, kana kwamba Mungu anatoa ombi lake kupitia sisi: tunaomba kwa niaba ya Kristo, pataneni na Mungu'* (2 Kor. 5:20). – Je, unaona rehema hii isiyo na kizingiti? Je, unaona zawadi hii isiyo na kifani? Mwana Mlezi anatuombea mbele ya Baba, kama ilivyoandikwa: *'Yeye aliye upande wa kuume wa Mungu, ambaye pia anatuombea'* (Rum. 8:34). Hapa duniani, Roho Mtakatifu anatutia moyo kwa njia nyingi.

5. Basi, tutamrudishia nini Bwana kwa haya yote? – Kilichotukalia ni kuchukua wimbo wa mwandishi wa zaburi na kupaza sauti: *'Mifupa yangu yote husema: "Ee Bwana, ee Bwana, ni nani aliye kama Wewe? Wewe mtuwao maskini mkononi mwa wale wamwoneayo, na maskini na wahitaji mkononi mwa wale wawaporayo'"* (Zab. 34:10). Na tena: *'Msaada wangu unatoka kwa Bwana, aliyeumba mbingu na nchi'* (Zab. 123:8). Na zaidi: *'Bwana asipokuwa anisaidia, roho yangu ingekuwa imeshuka kuzimu punde'* (Zab. 93:7). Na: *"Bwana ndiye msaidizi wangu; sitaitisha mwanadamu anichonitendea"* (Zab. 117:6). Basi, tukiwa na Mfariji wa namna hii, Roho Mtakatifu, nguvu isiyoshindika, Mlinzi Mkuu—Mungu—na mshindani-mwenza, tusitishwe na hofu ya adui wala tusidhoofike kwa nguvu zinazopingana, bali, tukimweka Yeye kuwa Msaidizi wetu na Mshirika wetu wa vita, tutakimbilia kwa ujasiri na uthabiti katika mapambano ya kujinyima anasa na toba, tukivumilia siku baada ya siku, bila kudanganywa na vishawishi vya nyoka, wala kukata tamaa chini ya mashambulizi yake yasiyoisha; tutazima upendo wa kimwili, unaojaza nyumba ya roho yetu kwa moto. Ninakuhakikishia kwamba hii si raha, bali ni ugonjwa hatari; si utamu, bali ni wazimu wa akili na giza baya. Wale waliotawala wazimu wa mwili, waliotakaswa uchafu wake, na kushikamana kwa moyo wao wote na Mungu mmoja—ambaye ni mtamu na anayetamaniwa kuliko wote—wanajua hili. – Yeye aliyefikia hili huishi katika mwili lakini juu ya mwili, katika ulimwengu lakini juu ya ulimwengu; wakaa hapa na kuishi ng'ambo ya vitu vinavyoonekana; ndani yao, mawimbi ya neema, yakichochewa na upepo mwanana wa Roho, huujaza roho utulivu kadiri iwezekanavyo.

6. Kwa nini, basi, tunaruhusu upendo wa anasa, ukishatushinda, utupotoshe kwa kiwango hicho na kutubadilisha kwa kina kiasi kwamba, tukinamika chini kwa dunia, kwa mwili na damu, tunakuwa wageni kabisa kwa Mungu wetu mwenye wema wote? – Basi, tukimbie kila tamaa: tukimbie upendo wa pesa, chanzo cha usaliti; tukimbie ukosefu wa imani, unaotutenga na ushirika na Bwana; tukimbie tamaa nyingine yoyote, iwe katika umbo gani katika roho zetu—hasira, wivu, chuki, kiburi, kujiona mtu ni mtu mkubwa, na kujitenga: ili kifo kitusange tukiwa hatuja tayari na kututenga na Mungu; na kutengwa na Mungu ni kutengwa na Ufalme wa Mbinguni. Hakuna anayefanya yasiyomfurahisha Mungu anayeweza kuokoka hili. Basi, na tuweze kuokoka ghadhabu ijayo, iliyotengwa kwa ajili ya wale wanaomwasi; tuanze kumfurahisha Mungu daima, tujisafishe na kuzifanyia upya roho zetu. Thubutu! Bwana yuko karibu na wote wanaomwita.

233. Siku Kuu ya Watakatifu Wote. – Wao ni nani? Mashahidi wote: wengine ni mashahidi wa damu, na wengine wa kujinyima

233. 1) Siku Kuu ya Watakatifu Wote. – Ni nani hao? Mashahidi wote: wengine waliuawa kwa kumwaga damu, wengine kupitia matendo ya kujinyima. – 2) Sisi pia tunahesabiwa miongoni mwao: watawala wetu (– tamaa mbaya, watu wenye hasira na mashetani –) wanadai tugeuke kutoka kwa Mungu na tuungane nao; kwa kuwa tunakataa, sisi w tunavumilia huzuni za uhaba wa nje na mapambano ya ndani. – 3) Lakini tuendelee kuwa imara hadi mwisho; na tutahesabiwa kuwa na haki ya kupata sehemu katika bahati ya watakatifu waliouawa kwa ajili ya imani. [4, 10]

7. Tumeheshimiwa kwa fursa ya kusherehekea sikukuu kuu ya sikukuu zote, Pentekoste Takatifu; sasa sikukuu ya Watakatifu Wote iko mbele yetu. – Ni watakatifu wangapi na wa aina gani wanaokumbukwa leo? Nani aweza kuhesabu nyota za mbinguni au mchanga wa ufukweni? – Watu watakatifu wa Mungu ni wengi wasiohesabika, mashahidi wa kweli ya Mungu na wateule, ambao kwa uaminifu walipinga nguvu za uadui za madikteta waliopinga kweli hiyo na kuvumilia kila aina ya mateso kwa ujasiri na furaha – moto, upanga, wanyama wakali, magurudumu, makucha ya chuma na kila kitu kingine ambacho ukatili ungeweza kubuni, wakichukulia mateso yao kama faraja na kumwaga damu yao kama furaha – na, katika imani hii, wakitembea juu ya makaa ya moto, wakiizima moto wa mioto kwa damu yao, na kufanya mambo mengi katika asili yao ya kibinadamu yaliyozidi uwezo wa kibinadamu, na hivyo kuwashangaza madikteta na wafalme – kama ushuhuda wa nini? – Kwamba Yesu Kristo ndiye Mwana wa Mungu, na kwamba uzima wa milele hupatikana kwa njia ya jina lake, kama ilivyoandikwa. Lakini je, wale wanaomwaga damu zao ndio mashahidi pekee wa kweli? – Hapana; ndivyo ilivyo pia kwa wote waliyoishi maisha ya kimungu, ambao Mtume Mtakatifu anasema kwamba wao *'walitembea wakiwa wamevaa ngozi za kondoo na za mbuzi, wakiwa wahitaji, wateswa, wanyanyaswa—ambao dunia haikuwastahili—wakizurura majangwani na milimani, katika mapango na mapango ya ardhini*'. Na kidogo mbele zaidi: *'Kwa kuwa tumezungukwa na wingu kubwa la mashahidi, tuweke kando kila uzito na dhambi inayotukwamisha kwa urahisi, na tukimbie kwa uvumilivu mbio iliyo mbele yetu, tukimtazama Yesu, mwanzo na mkamilishaji wa imani yetu'* (Ebr. 11:37–38; 12:1–2). Je, unaona jinsi anavyowaita wote wanaopenda utakatifu—wanaovumilia kwa hiari maisha ya huzuni kwa subira—watu wa mateso?

8. Basi, ndugu zangu, sisi pia tumetajwa miongoni mwa kundi la mashahidi: kwa kupenda na kutembea kwa subira katika njia ya huzuni ya maisha ya kubeba msalaba, na kwa kutunza nadhiri ya usafi na kutokana na mapambano mengi ya utiifu ulioko mbele yetu, tunashuhudia kwamba Yesu ndiye Kristo, Mwana wa Mungu, tunashuhudia kwamba kuna hukumu na malipo; tunashuhudia kwamba ni lazima tutoe hesabu mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo cha hofu kuhusu jinsi tulivyoiishi maisha yetu, baada ya kusimama imara dhidi ya shetani, adui wa Kristo, ambaye anatutesa na kutupiga kwa majaribu ya mawazo maovu na tamaa za kifo, akitulazimisha kumkataa Mungu. Na kwa kweli, wale ambao, wakiwa wameharibika kwa mawazo na hisia zao zisizo na sheria, wanatii na kumfuata adui, wanatangaza kwa matendo yao na kwa tabia yao kwamba hakuna Mungu kwao, kama vile Mtakatifu Daudi alivyosema: *'Mpumbavu anasema moyoni mwake, "Hakuna Mungu"'* (Zab. 52:2). Maana adui, isipokuwa kwanza apandikize katika roho za watu kusahau Mungu—na, tuseme, kumkataa Yeye—hawezi kuelekeza akili kwenye tamaa za mwili, kwenye uhuru wa kuonea, kwenye ulevi, kwenye maovu, kwenye karamu, kwenye tamaa, kwenye uabudu sanamu, na kwenye kila aina ya mambo mengine yasiyofaa; lakini akishafanikiwa katika hili, anamiliki roho, na akiwa ameitenga na Mungu, huitupa katika moto usioweza kuzimwa kwa ajili ya mateso ya milele pamoja naye. Ni ya kusikitisha ilivyo udanganyifu huo, na ni mwisho wa kutisha ulivyo unaotokana nao!

9. Lakini sisi, kama mashahidi wa Kristo, bado tutatoa ushahidi mwema; bado tutaendelea kutangaza imani ya kweli, tukifurahi pamoja na watakatifu wote kwamba tumetangazwa kuwa na haki ya kutoa ushahidi kwa Kristo, bila kupiga magoti kwa Baali—yaani, bila kujisalimisha kwa tamaa za mwili na anasa nyingine za dhambi; hatutamwamini adui anapotafuta kutupandikizia mawazo ya kuacha utiifu, bali tutamkabili kwa ujasiri, tukishindwa lakini bila kushindwa kabisa. – Ni matunda gani huleta ushuhuda wa namna hiyo? Fahamu hili: mashahidi wa Kristo, waliotoa ushuhuda kwa Yeye mbele ya wote na kuvumilia mateso yasiyoweza kufikirika kwa ajili ya ushuhuda wao wa kweli, watatangazwa kuwa warithi-wenza Wake katika enzi ijayo, kama vile Mtume anavyosema: *'Kristo, aliye uzima wetu, atakapodhihirika, nanyi mtaonekana pamoja naye katika utukufu'* (Wakolosai 3:4). Pamoja nao, tuweze sisi, baada ya kuendeleza ushuhuda wetu hadi mwisho wa maisha yetu, kupata haki ya kupokea thawabu za milele na kuishi na Kristo milele katika furaha na shangwe.

234. Siku ya Jumapili, kumbukumbu ya baraka ambazo Bwana ametupatia kupitia Ufufuo Wake iwe somo kwetu

234. 1) Siku ya Jumapili, kumbukumbu ya baraka ambazo Bwana ametupatia kupitia Ufufuo Wake iwe funzo kwetu. – 2) Baada ya kuzikumbuka, hatuwezi kujizuia kusukumwa kumpenda Bwana aliyetupenda sana, tukionyesha upendo huu kwa kutii amri Zake na kuacha yote yasiyomfurahisha. – 3) Ili kuimarisha msukumo huu, tuufikirie ufao; kifo cha ndugu yetu Eudokimus sasa kinatupa fursa ya kufanya hivyo. [4, 12]

10. Siku hii hasa ya Ufufuo, ambayo tunaisherehekea sasa, inatupa mafundisho ya kutosha (Κατηχησις), ikiwa tutayazingatia. Maana siku hii Bwana wetu Yesu Kristo alituinua sisi, tuliokuwa tumedunishwa na dhambi; siku hii alitufanya hai, sisi tuliokuwa tumewekwa kifo na makosa yetu na kwa kutahirika kutokukamilika kwa mwili wetu ; siku hii, Ametufungulia paradiso tena, ili tuweze kushiriki mti wa uzima, ambao ni mwili na damu Yake inayotia uzima; siku hii, tukiwa tumefufuliwa kutoka kwa wafu, tuweze kupaza sauti kwa neno la unabii: *'Ee kifo, ncha yako wapi? Ee kuzimu, ushindi wako wapi?'* (1 Wakorintho 15:55). Umeshindwa na Yeye aliyesema: *'Thabiti; mimi nimeshinda'* (Yohana 16:33); siku hii, akizungumza kupitia maneno ya Mtume, Mungu Baba *'alituinua pamoja naye na kututuamisha katika ulimwengu wa mbinguni katika Kristo Yesu, ili katika enzi zijazo aweze kuonyesha utajiri usio na kipimo wa neema yake kwa njia ya wema wake kwetu katika Kristo Yesu'* (Efe. 2:6–7). Ee zawadi isiyoelezeka! Ametuondoa katika nini na kutupeleka wapi? Kutoka kwa mauti hadi uzima, kutoka gizani hadi nuru, kutoka utumwani hadi uhuru, kutoka uadimani hadi ushirika wa kweli; na ameyapanua rehema Zake hata kutufanya *'tuufanane na sura ya Mwanawe'* (Rum. 8:29). Ni neema gani isiyoelezeka hii! Ni ukuu gani uliojaa wa upendo Wake kwetu! Kwamba alimtoa Mwanawe wa pekee kuwa fidia kwa ajili yetu sote. Na tutawezaje kutokuwaza: *'Nani ataweza kuimba sifa za Bwana? Nani ataweza kuorodhesha sifa zake zote?'* (Zab. 105:2).

11. Basi tumpenda yeye aliyetupenda, na tuife kwa ajili yake aliyekufa kwa ajili yetu, tukigeuka tusiwarudie wale wa mwili na damu, tusidanganywe na hila za nyoka, tusivutwe na raha za maisha haya, wala tusijiruhusu kuonja tunda la dhambi, ambalo humleta kifo; maana imeandikwa: *'Kwa maana kwa wale wanaotenda dhambi kwa kujua baada ya kupokea maarifa ya kweli, hakuna tena dhabihu ya dhambi; bali kumbea hukumu ya hofu, na ghadhabu ya moto utakaowateketeza wale wanaompinga'* (Ebr. 10:26–27). Kwa hiyo, tumtumikie Bwana kwa tahadhari na heshima; tuishi maisha yetu kwa hekima na mpangilio mwema; tutimize majukumu yaliyokabidhiwa kwetu kwa subira ya busara, tukishikilia kwa usahihi yale yaliyoamriwa, si tu katika mambo ya kiroho bali pia katika kazi za kimwili, hata kufikia kuwasha kuni na kuchota maji.

12. Zaidi ya yote, tukumbuke kwamba kifo kiko mbele yetu bila kuepukika. – Hata sasa, ndugu yetu Eudokim amemwendea Bwana. – Kama kifo cha ndugu hakutufanya tujitafakari, basi ni nini hatimaye kitakachotubadilisha? Kama fumbo la kifo halitushawishi, ni nini kingine kinachoweza kutuokoa kutoka kwa tamaa hatari? Je, si jambo linalojulikana kwamba, hata tunapokuwa tunazungumza na kujadili hili au lile, saa ya kutisha ya kifo inaweza kutukuta ghafla? – Saa ya kutisha na isiyovumilika kwa wale waliokamatwa na dhambi, kwa wale ambao makosa yao hayajasafishwa na toba, kwa wale wanaoishi kwa fujo, wasio na sheria na wapotevu – lakini saa tamu na inayotamaniwa kwa wale wanaompenda Mungu, wacha Mungu na wenye wema, wanyenyekevu na wapole. Kwa hiyo, nawasihi na kuwakumbusha, ndugu zangu, mkiweka mawazo haya mioyoni mwenu, tugeukie mbali na tamaa kadiri tuwezavyo, na, tukimkumbatia Kristo kwa upendo, tuwe bora katika wema, ili, baada ya kuishi maisha yetu yote kwa njia hii, turithi Ufalme wa Mungu, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

235. Akikumbuka jinsi mtu fulani, alipokuwa anakaribia kufa, alipiga kelele: 'Nimechukuliwa ghafla', na akapumua kwa mara ya mwisho kabla ya kumaliza maneno yake – anatoa funzo: kuishi kwa namna ambayo daima uko tayari kwa ajili ya kifo

235. 1) Akikumbuka jinsi mtu fulani, alipokuwa akifa, alipiga kelele: 'Nimechukuliwa kwa mshangao', na akapumua kwa mara ya mwisho kabla ya kumaliza sentensi yake – anatoa funzo: kuishi kwa namna ambayo daima uko tayari kwa ajili ya kifo. – 2) Kisha, baada ya kuashiria kwamba hili linafikiwa kwa urahisi zaidi katika maisha ya jumuiya, anawapa huruma wale wanaoishi peke yao, na anawasifu wale wanaoishi wawiliwawili au watatu, lakini zaidi ya wote wale wanaoishi katika jumuiya. [4, 13]

13. Leo ni Jumapili; na lazima niongee nanyi kuhusu kifo. Mnaona jinsi mara kwa mara ndugu zetu na baba zetu, mmoja baada ya mwingine, wanavyotutoka. Kwetu sisi, hili si kitu kingine isipokuwa ukumbusho kwamba sisi pia hivi karibuni tutapita kutoka hapa; hatutaenda mahali fulani pa kidunia na panapopita, bali kwenye makao yasiyo ya kimwili na ya milele, ambayo hakuna anayerudi kutoka humo mara ya kuingia. – Kwa kweli, kifo ni cha kutisha mtu anaposikia; lakini ni cha kutisha zaidi isiyo na kifani mtu anapokiona kwa macho yake, kama tulivyoshuhudia siku sita zilizopita wakati wa kifo cha Abasi wa Chalkis. Tulikuwa naye alipokuwa akivuta pumzi yake ya mwisho, na tukashangazwa na kilichotokea: jinsi alivyokuwa nasi kwa wakati mmoja na, wakati mwingine, akatutoka, akiwa ameshindwa na kifo. Hakika ni maono ya kutisha na ya kuogofya! Akiwa bado anapumua, yule mbarikiwa alisema maneno haya: 'Nimepigwa na butwaa'; na kwa maneno hayo, baada ya kutikisa kichwa na mkono wake kidogo, akanyamaza, kabla hajaweza kueleza kilichotokea. – Lakini tulihisi maana ya tukio hili la kushangaza. Nimewaambia haya si ili kuweka kivuli chochote juu ya marehemu; mbali nami! – Lakini ni ili kujionya sisi wenyewe na kuwatiamsha ninyi – ili kuhakikisha kwamba saa ya mwisho haitutokei ghafla, na kwamba hakuna kilio kama hicho kitakachotoka kwenye koo zetu wakati wa kufariki kwetu; bali tuwe tayari daima kwa saa hiyo, na tuikabilie bila mchanganyiko. Kwa maana imeandikwa: *'Nimejiandaa na sikavunjika moyo'* (Zab. 118:60). Lakini hatutafikia hili isipokuwa tukijihadhari daima, na isipokuwa tukidumisha kwa uthabiti mema tunayotenda, na kurekebisha kwa toba dhambi tunazotenda, tukipanga maisha yetu kila wakati kana kwamba tutaondolewa kwenda mbinguni mara moja . – Kwani mbele ya nani tutapaswa kuwasilika huko? Si mbele ya Mhukumu wa wote na mbele za Mungu, *'ambaye kila goti mbinguni na juu ya nchi na chini ya nchi litaukia, na kila ulimi utaungama'* (Flp. 2:10)? Na ni hesabu gani tutakayotoa? Si ya kila kitu tulichokifanya maishani—kwa kitendo, neno na wazo?

14. Kila ninapofikiria hili, hunijaa hofu na karibu kunipoteza akili. Lakini wewe unaweza kutafakari hili bila hofu—wewe, nasema, ambaye ni mwatiifu na umeweka imani yako yote katika nguvu ya utiifu: kwani maisha ya utiifu wa kweli ni hayo hasa. Lakini utetezi gani watajiandalia wale wanaoacha utiifu na kuishi peke yao, wakizurura huku na kule na wasipate msingi imara wa kusimama? Lo, huzuni iliyoje! Uovu unavutia kiasi gani! Imewezekananje wale waliokuwa wakitembea kwa haki katika njia ya maisha ya ukiwa kurudi nyuma? *'Maana ingekuwa afadhali kwao wasingelijua njia ya haki, kuliko, wakiishaijua, warudi nyuma kutoka kwa amri takatifu walizokabidhiwa. Maana wamekuwa mfano wa kweli: mbwa hurejea kwenye mkojo wake, na nguruwe, akiishafuliwa, hurejea kujiviringisha kwenye matope'* (2 Petro 2:21–22). Hii ni nini, rafiki yangu, hii ni nini? Je, unabeba nira ya mtumwa?! Hivi ndivyo wale wanaoondoka monasterini kuishi peke yao wanavyojihalalisha, wakisema kwamba monasteri ni aina ya utumwa. Wewe, uliyeondoa nira ya dunia, ukaikimbia, na kujiondoa katika desturi zote za kimwili? Je, huna mpango wa kuoa pia!! Kwa maana hizi mbili hazitenganishwi: mapambo ya dunia na yale yaliyo ya dunia. – Lakini kwa wale wanaoishi maisha ya Msalaba, vyote viwili ni vya kigeni. – Hata hivyo, sababu ya hili, kama kawaida, ni dhambi. Kwa kuwa sisi ni wenye tamaa na wazito, upendo wa wanawake hufuata kiasili. Ili kusiwe na shahidi wala mshitaki wa yale yanayotokea kwa siri, hatutaki kuwa na ndugu kama mkaaji-mwenza, bali tunachagua upweke—au, kusema waziwazi zaidi, utumwa wa tamaa ya mali—kana kwamba tayari tumejiuza kabisa kwa dhambi na kuwa watumwa wa mwili na damu. Hivyo basi, ndipo panapotokea kuharibika kwa mpangilio wetu wa ndani; ndipo panapotokea vishawishi; ndipo panapotokea maanguko. Kwa upande wangu, hili husababisha kilio na maombolezo. Ninashtumu na kupiga marufuku; lakini hawasikii. Hata hivyo, watu wa namna hii, na wasikilize anachosema Bwana: *'Kama nisingejea na kuwasemea, wasingekuwa na dhambi; lakini sasa hawana kisingizio cha dhambi yao'* (Yohana 15:22). Mimi sina hatia kwa damu ya watu hao. Ingewezekana kuwakataza kabisa kutoka kwa jumuiya yetu, kwa kufuata amri *'(uwe kwake kama mgeni)*'; lakini, kwa kuwa sasa kuna mateso, naiacha kwa muda; *'ili, wakiwa wamekimbia mitego ya shetani, wasije wakashikwa tena naye na kupelekwa mateka kwa mapenzi yake'* (2 Tim. 2:26). Ninyi, hata hivyo, mmeebarikiwa na Bwana –

mkikaa pamoja wawiliwawili au watatu, na, jambo la sifa zaidi, mkiishi kulingana na kanuni ya kimonaki, mkibaki nyumbani na kujiepusha na kutoka nje bila sababu, isipokuwa pale inapokuwa ni lazima kabisa, hasa kwenda masokoni na kwenye sherehe, mkiwahudumiana, na kwa njia hiyo mkitawala ulimwengu, mkifanya yote kwa utauwa na kwa mpangilio—neema na amani ziwe nyingi kwenu, na mtaona baraka za Yerusalemu ya mbinguni, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

236. Tuwe macho, tukidumisha umakini huu kwa neno la Mungu na kwa matarajio ya kuja kwa ghafla kwa Bwana, wakati wale walio macho watakusanywa juu ili kumkutaniya

236. 1) Tuweke macho, tukilisha uangalizi huu kwa Neno la Mungu na kwa matarajio ya kuja kwa ghafla kwa Bwana, wakati wale wanaoangalia watanyakuliwa kwenda kukutana naye. – 2) Nani hawa? Wale waliojipamba kwa wema ulioelezwa katika Mahubiri ya Bwana juu ya Heri. Basi, tujitahidi kwa bidii kutimiza wokovu wetu kwa njia hii, bila kuogopa mateso yajayo, yalivyo yalivyo. [4, 14]

15. Ni lazima tuongee, na kwa vyovyote vile tusinyamaze kwa muda mrefu. Kwa maana ukimya hulalisha roho, na usingizi kama huo ndio chanzo cha kifo; akisali ili aokolewe kutoka kwake, Mtakatifu Daudi anasema: *'Ning'arisha macho yangu, nisiote usingizi wa kifo'* (Zab. 12). Neno linalotembea ndani ya moyo ni chemchemi ya maji inayobubujika hadi uzima wa milele: ni nini kinachoweza kuwa na manufaa zaidi kuliko hili? Na akijua hili, Mtume aliye barikiwa alisema: *'Neno la Kristo likaa tele ndani yenu, mkifundishana na kuonyana kwa hekima yote'* (Wakolosai 3:16). Je, unaona jinsi anavyotuamuru kufundishana na kuelimishana, na tusiridhike na vikumbusho vyetu wenyewe tu? Ninakiri kwa unyenyekevu kwamba kila ninapowahutubia, napata faida kubwa kutokana na hilo: najiondoa katika fujo za maisha haya, ninakuwa na fikra timamu zaidi, na ninatambua makosa yangu mwenyewe. Kwa kweli, maisha hapa yamejaa machafuko; kila siku, maneno maovu na uvumi wa upuuzi hutiririshwa masikioni mwetu; zaidi ya hayo, shetani hutushambulia kwa mawazo yanayopingana na yaliyo mema. Haya yote lazima yafukuzwe kwa neno, na ni lazima tuweke dhamiri zetu safi, tukizingatia kile tulichoitwa. Basi, tumeitwa kwa ajili gani? – *'Kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli'* (Ebr. 9:14), *'na kumngoja Mwanawe atokaye mbinguni, ambaye alimfufua kutoka kwa wafu, Yesu, ambaye anatukomboa kutoka kwa ghadhabu ijayo',* kama ilivyoandikwa (1 The. 1:10). Lakini hakuna mtumwa anayepepesa usingizi, kupumzika au kulala anapomngojea bwana wake, ambaye anawajibika kwake, bali hubaki akiwa macho na mwangalifu, na anahofia kukutana naye— —jambo ambalo Mtume anazungumzia tena kwa uwazi: *"Kwa maana Bwana mwenyewe, kwa amri, kwa sauti ya malaika mkuu na tarumbeta ya Mungu, atashuka kutoka mbinguni, na waliokufa katika Kristo watafufuka kwanza; kisha sisi tulio hai na kubaki tutanyakuliwa pamoja nao ndani ya mawingu ili kumkutana na Bwana hewani, na hivyo tutakuwa daima pamoja na Bwana"* (1 Wathesalonike 4:16–17).

16. Lakini hawa ni nani? Wanyenyekevu rohoni, wanaoomboleza, wenye mioyo safi, wanyenyekevu, watengenezaji wa amani, wenye rehema, wale waliovumilia nira ya utiifu, na wale waliokuwa thabiti katika ushuhuda wao—hao watakuwa pamoja Naye; bali wale waliofanya maovu, wasiotii, wasiotawala, wale waliokosa imani, wale wanaokataa kutii, na wahalifu wa kila aina ya maovu mengine – hawa hawataondolewa mbinguni wala hawata kuwa na Bwana, bali – na hili ndilo janga kuu zaidi ya yote – *'watateseka adhabu, uharibifu wa milele mbali na uwepo wa Bwana na utukufu wa nguvu zake'* (2 Wathess. 1:9): tusije tukafikiri au kusema jambo kama hilo juu yetu! – Kwa nini, basi, tunapaswa kuwa waangalifu sana kuhakikisha wokovu wetu, tukijua kwamba mateso yapo mbele yetu na kwamba majaribu yanakaribia? Hata hivyo, tusitishwe wala kukata tamaa na majaribu yanayotukabili. *'Kama Mungu yu upande wetu, ni nani atakayepingana nasi?'* (Warumi 8:31). Kama alikuwa nasi katika mateso yaliyopita, kwa nini asije kuwa nasi, sisi wanyenyekevu, katika yale ya sasa pia, akitupa nguvu na uwezo kwa yote, kulingana na ahadi yake? Na wapi wapinzani wetu wataweza kutufanyia? – Je, watatupeleka uhamishoni tena? Lakini *'Nchi ni ya BWANA, na yote yaliyo ndani yake'* (Zaburi 24:1). Je, watatufungia tena? Lakini hakuna kitu kitamu kuliko gereza mtu akiwa humo kwa ajili ya Kristo. Je, watatupiga tena? Lakini ndivyo watakavyotutunuku taji zaidi. Vipi kama hata watatuua? Kwa maana Bwana wetu mwenyewe aliuawa. Ndiyo maana Mtume anasema: *'Kama tumekufa naye, tutaishi naye pia; kama tunavumilia, tutatawala naye pia'* (2 Tim. 2:11–12). Hivyo ndivyo alivyo kuwa Theodhori aliyebarikiwa, shahidi mkuu wa Kristo, ambaye kumbukumbu yake tunasherehekea sasa. Alivumilia yote kwa furaha kwa ajili ya Kristo. Kwa imani ileile, sisi pia, katika unyenyekevu wetu, tutaendelea kumtumikia Bwana; kwa tumaini lileile, tutavumilia kila huzuni na taabu za mateso yetu ya sasa, ili, kwa ajili ya utiifu wetu na ushuhuda wetu, tupate kuhesabiwa kuwa stahili kuwa warithi wa ufalme wa mbinguni, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

237. Wametawanyika. Inatuhimiza kufurahi katika hili

237. 1) Kutawanyika. Hutuhamasisha kufurahi katika hili. – 2) Huonyesha upuuzi wa hukumu za kupinga sanamu. – 3) Huthibitisha yale yanayosemwa dhidi yao. – 4) Na hutualika kutumikia ukweli si kwa neno tu bali pia kwa tendo, au kwa maisha yanayostahili. [4, 15]

17. Jana tulisherehekea sikukuu ya Mt. Yohana Mbatizaji, mtangulizi wa Bwana, na katika tukio hilo tulitafakari juu ya maisha yetu ya kimonaki. Lakini wakati huo sote tulikuwa pamoja, *'na katika nyumba ya Mungu tulitembea kwa sauti moja'* (Zab. 54:5). Hata hivyo, sasa tumezagaa—kila mmoja mahali pake—katika maeneo na makazi mbalimbali. Hata hivyo, kwa kuwa mzabibu huu ni kwa ajili ya Mungu, tunapaswa kufurahi, kulingana na amri iliyotolewa; kwa maana Bwana alisema: *'Furahi na kushangilia, kwa kuwa thawabu yenu ni kubwa mbinguni'* (Mathayo 5:12). Zaidi ya hayo, kupitia hili tunafanana na Bwana, aliyesema: *'Wakiniwatoa mimi, watawatoa ninyi; wakilishikilia neno langu, watalishikilia lenu. Lakini haya yote watawafanyia kwa ajili ya jina langu, kwa kuwa hawamtambui yeye aliyenituma'* (Yohana 15:20–21).

18. Na kwa kweli, kama vile Wayahudi, kwa kutompokea Mwana, walionyesha kwamba hawamjui Baba; ndivyo pia wanachoma sanamu, kwa kutompokea sanamu ya Kristo, wanaonyesha kwamba hawamjui Kristo. Ukweli uko wazi; lakini ni mmoja tu kati ya maelfu anayejua. Tazama jinsi hoja zao mbaya zilivyo za sura mbili: wakati mmoja husema kwamba imepigwa marufuku kabisa kuweka ikoni ya Kristo; wakati mwingine, kwamba inaruhusiwa—lakini tu kwa kiwango sawa na alama zinazotumika vitani na katika uwindaji; lakini bado wanasisitiza kwamba haipaswi kuabudiwa, kama vile mtu asivyopiga magoti mbele ya sanamu ya farasi, ng'ombe, simba, chui, nyoka, samaki au ndege. Akisikia haya, nani asiyetoka vilio, nani asiyetokwa na machozi, kwamba hawaoni aibu kulinganisha ikoni ya Kristo—ambayo malaika huiheshimu na mashetani huyatetemeka mbele yake—na sanamu za wanyama wenye miguu minne, wanyama wa kutambaa, samaki na ndege, na, kama wao, hawachukulii kuwa ni wajibu wao kuiheshimu. 'Uongo gani wa kutisha, na ujasiri gani wa kutisha zaidi!' 'Na nini kingine?' 'Wanaiita sanamu ya mtu kuwa mtu, ng'ombe kuwa ng'ombe, ng'ombe wa mwitu kuwa ng'ombe wa mwitu; na kwa ujumla huipa sanamu jina la mtu aliyechorwa – lakini kwa upande wa ikoni ya Kristo Bwana, Mama wa Mungu, au mtakatifu yeyote, hawaruhusu kwa vyovyote vile kuitwa kwa majina yao, hata kwa njia ya mfano, bali husema tu: 'ikon', bila kuongeza ya nani, ili, kama wanavyofikiri, wasitende dhambi. Wamejaa upumbavu na matukano kama hayo! Lakini ninyi, ndugu zangu, zingatia yale yaliyosemwa na Mababa wetu watakatifu na mjue kwamba ikiwa mahali ambapo Kristo alizaliwa ni matakatifu na yanaheshimiwa na kuitwa hivyo, na yeyote anayepokea hata chembe ya mchanga au jiwe kutoka huko anakubali, huhifadhi na kuliheshimu kama hazina takatifu; je, hakika picha ya Kristo haistahili heshima na ibada zaidi, ambayo Yeye anaonekana waziwazi, kama katika kioo, na huamsha hisia zinazomfaa Yeye, kana kwamba yupo ana nafsi yake? Kwa maana asili ya picha ni kwamba inamwakilisha mtu aliyechorwa.

19. Kwa nini, mimi, mnyenyekevu, nikihuzunika moyoni kwa udanganyifu wa kupinga sanamu na kuhofia adhabu kwa ukimya wangu, nasema kwa lazima kile ninachosema, ingawa ni kidogo na kwa ufupi. Ikiwa wale wa imani tofauti hawaachi, faraghani na hadharani, kwa maandishi na kwa mdomo, kuelekeza ulimi wao wenye matukano dhidi ya Kristo; kwa nini sisi, tukikaa tu nyumbani, tusizungumze baina yetu kuhusu kile kinachofaa katika hali ya sasa? – Na tutavumiliaje ghadhabu ya Bwana tukifanya kinyume chake? Na tutakuwa wafuasi wa aina gani wa mababa zetu, ambao kwa haki waliuita ukimya na kujificha katika hali kama hii kuwa usaliti wa ukweli?

20. Basi, tunapaswa kusema na kusikiliza, tukihudumia ukweli kwa neno na kwa tendo. Maana Mitume watakatifu walitwaa ulimwengu ushindi si kwa mafundisho yao ya kimungu tu, bali pia kwa maisha yao yasiyo na lawama, wakiwapa nuru wale waliokuwa gizani na kuwatia chumvi wale waliokuwa wamechoka na ulimwengu kwa hekima yao, wakiwa wamebeba mkate mmoja tu na fimbo. Kwa kuwaiga, ndugu zangu, sisi pia tutapata kibali, tukiridhika na tulicho nacho, tusitamani fedha, bali tukionyesha kuwa hatuna tamaa, tusiondoke kwa wakati usiofaa, na tusihusiane na wanawake, ambao ndio chanzo cha kifo. Tukijiendesha kwa njia hii, Mungu atatukuzwa ndani yetu, ushuhuda wetu utainuliwa, na wapinzani wetu, hata kidogo, wataaibika na kupendelea kubadilika. Hata hivyo, tusipofanya hivyo, kuna hatari kwamba, badala ya kupokea baraka, tunaweza kupata hukumu ya milele. Mungu mwenyewe, Mungu wa amani, ambaye hubadilisha mambo yote na kuyageuza kuwa bora, alete amani kwa Kanisa Lake; atuhifadhi kuwa waaminifu kwa kweli, na atuongoze katika ufalme Wake wa mbinguni.

238. Sasa ni wakati wa mavuno. Mavuno yetu ya kiroho ni kama hayo

238. 1) Sasa ni wakati wa mavuno. Mavuno yetu ya kiroho ni kama hayo. – 2) Matunda yetu ni wema. – 3) Ghala ni unyenyekevu. – 4) Wakati ni maisha yetu yote. – 5) Njia ni kazi zetu zote na matendo ya utiifu. [4, 16]

21. Wakati huu ni wakati wa mavuno, wakati wa bidii na jasho, maneno ya Zaburi yanapotimizwa: *'Mwanadamu huenda zake kazini, na kufanya kazi yake hata jioni'* (Zab. 103:23), akijipa mapumziko hadi amalize mavuno, apige nafaka aliyovuna, na kuingiza mbegu zilizovunwa kwenye ghala. – Nini kinachosemwa juu ya hili? – Ikiwa kazi kama hiyo inahitajika kwa ajili ya faida ya kidunia, si inahitajika zaidi kwa ajili ya faida ya kiroho? Sisi pia tuna mavuno mbele yetu, kama Mtume anavyosema: *'Yeyote anayepanda kwa wanyonge atavuna kwa wanyonge, na yeyote anayepanda kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu'* (2 Kor. 9:6). Tena, Bwana aliwaambia wanafunzi wake: *'Je, hamwambii, "Bado kuna miezi minne kabla ya mavuno"? – Nawaambieni, inueni macho yenu mtazame mashamba, maana yamekomaa tayari kwa mavuno. Mvunaji hupokea mshahara wake na hukusanya matunda ya uzima wa milele; hivyo mpanzi na mvunaji hufurahi pamoja"* (Yohana 4:35–36). Hivyo basi, mavuno yamewekwa mbele yetu.

22. Basi, tuchukue hatua kwa moyo wetu wote kuvuna mavuno, tukikusanya matunda yasiyo ya kimwili na ya kupita, bali ya kiroho na ya kudumu kwa ajili ya uzima wa milele: utakatifu na amani, upendo na furaha, wema na uvumilivu, rehema na upole, na kila wema mwingine. Haya ndiyo matunda ya kiroho ambayo lazima yakusanywe kwa busara – ili hakuna kitu kibaya kichanganyike na kizuri; yaani, kupenda, lakini bila upendeleo; kujitahidi kwa wema, lakini bila wivu; kumzungumzia ndugu, lakini si kwa uadui; na, kwa ujumla, *'kufanya mapenzi ya Mungu, yaliyo mema, yanayopendeza na yaliyo kamilifu'* (Warumi 12:2) kwa dhati.

23. Kuhusu kuleta matunda kwenye ghala, hii itamaanisha kwetu uhifadhi wake salama katika hazina ya unyenyekevu, kama Bwana mwenyewe alivyoagiza, akisema: *'Mtakapokuwa mmemaliza kufanya yote mlioamriwa, semeni, "Sisi ni watumwa wasiofaa; tumetenda tu wajibu wetu"'* (Luka 17:10); na kama vile Mtume anavyotuelekeza pia katika suala hili, akisema: *'Umeipata wapi hiyo usiyopokea? Basi ukipokea, unajivunia nini kana kwamba hukupokea?'* (1 Wakorintho 4:7).

24. Mavuno yetu ni kama hayo, na kazi yetu pia ni kama hiyo—haidumu miezi miwili au mitatu, bali huendelea hadi mwisho kabisa wa maisha yetu; hata hivyo, ikilinganishwa na enzi ijayo, itakuwa sawa na siku moja tu: kwa maana huko hakuna mwisho; huko, kila mtu atakula matunda ya kazi yake milele, na atafurahi kwa hili milele yote.

25. Basi, *'tufanye mate kwa viungo vyetu vya mwilini: uzinzi, uchafu, tamaa mbaya, tamaa, na tamaa ya mali'* (Wakolosai 3:5); isipokuwa tukibeba kwa unyenyekevu nira ya utiifu, tukisaidiana, na *'kubebana mizigo yetu, na hivyo kutimiza sheria ya Kristo'*, kama ilivyoandikwa (Gal. 6:2). Na heri yake yeye anayeinamisha kichwa chake kwa heshima kwa wote; heri yake yeye aliyehangaika zaidi: maana kadiri kazi inavyokuwa kubwa, ndivyo thawabu inavyokuwa kubwa; na yeye anayejitwika huduma ya mwisho ataheshimiwa kwa kupewa nafasi ya kwanza, kama Bwana anavyosema: *'Yeyote anayetaka kuwa mkuu miongoni mwenu lazima awe mdogo wa wote na mtumishi wa wote. Kwa maana hata Mwana wa Mtu hakuja kutumika, bali kutumika, na kutoa roho yake kuwa gharama kwa wengi'* (Marko 9:35; 10:44–45). Ndugu zangu, tu tafakari juu ya haya, na tujitahidi kutenda ipasavyo, ili tuwe na haki ya kusikia sauti hiyo: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mambo mengi; ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21).

239. Mavuno. Kila mtu hufanya kazi bila kuchoka: ndivyo ilivyo kwetu pia—kila mmoja akifanya kazi yake mwenyewe

239. 1) Mavuno. Kila mtu hufanya kazi bila kuchoka: ndivyo ilivyopaswa kuwa kwetu sisi pia—kila mmoja akifanya kazi yake mwenyewe. – 2) Wao wanaweza kutoa visingizio vya udhaifu, lakini sisi hatupaswi; maana kinachohitajika ni: kutamani na kutafuta. – 3) Ndivyo Wababa walivyotenda, na sasa wanavuna matunda yake. [4, 17]

26. Ni wakati wa mavuno, kama mnavyoona, na kila mkulima huweka nia ya kukusanya nafaka. Wala kazi ngumu wala jua kali halimchoshi mkulima; bali tangu asubuhi hadi jioni anahangaika, mara akijipinda, mara akijinyoosha, hadi amalize kazi aliyopewa. – Na sisi, wanaojiita watumishi wa Kristo na tunaishi maisha ya kimonaki, je, sisi pia tuna mavuno? – Ndiyo, tunayo – na mavuno kama yale ambayo Bwana wetu Yesu Kristo aliwaonyesha wanafunzi wake, akisema: *'Je, mnasema, "Bado kuna miezi minne kabla ya mavuno"?*

Nawaambieni, inueni macho yenu mtatazame mashamba, maana tayari yameiva kwa ajili ya uvunaji. Mvunaji hupokea mshahara wake na hukusanya matunda ya uzima wa milele; hivyo mpandaji na mvunaji hufurahi pamoja' (Yohana 4:35–36). Kwa hiyo, ni wazi kwamba tuna upandaji na uvunaji, na zaidi ya hayo, haya hayadumu kwa kipindi maalum, bali yapo mbele yetu bila kukoma na milele. Basi, ndugu zangu, tuchane kwa bidii: mwalimu katika kufundisha, msimamizi katika kuwajali wote, msimamizi wa mali katika utunzaji wake, mhudumu katika utume wake, mwanafunzi katika utiifu, anayetulia katika utulivu, anayeomba kwa uvumilivu na kusisitiza katika maombi—sote katika kila jambo, kadiri ya uwezo wetu. Haing'endani kabisa ikiwa, wakati wale wanaofanya kazi za viungo wanajitahidi sana katika kazi zao, sisi tufanye juhudi zetu za kiroho kwa uvivu na uzembe; wakati wao, hata wanapokuwa wamechovya jasho, hawajikiti na kazi zao, sisi tuone juhudi za kujinyima kuwa za kuchukiza. Je, si Ufalme wa Mungu ulioko mbele yetu? Je, si uzima wa milele? Je, si furaha isiyoelezeka? – Na je, inawezekana hata, kwa kujiachia uvivu, kupata jambo lolote kubwa na linalotamanika? La hasha. Hivyo basi, ni lazima tujisukume kutoka kwenye usingizi wa uvivu na uzembe, na tuanze kazi yetu kwa shauku zetu zote: kwa maana hatutafuti kitu kinachopotea na cha kupita, bali kile ambacho hakipoti na ni cha milele; ili iweze kusemwa kutuhusu: *'Utavuna kazi ya mikono yako; umebarikiwa, na mema yatakujia'* (Zab. 127:2).

27. Mtu asiseme: 'Mimi ni dhaifu; siwezi kufanya kazi.' Yeye aliye dhaifu kimwili hawezi kustahimili kazi ya mwili; lakini katika jitihada za kiroho, mwelekeze moyo wenu kwake, nanyi mtakuwa na nguvu ya kutenda mema: mna machozi, mna majuto, mna akili timamu, mna amani na utakatifu, ambavyo vinamvutia sana Mungu (Ebr. 12:14). Mtu asiseme: 'Nimevunjika kwa kuanguka kwangu; siwezi kuinuka wala kutembea kwa unyofu.' Unahitaji tu kutamani na kulitafuta – naye atakuinua, 'Yeye *anayeinua maskini kutoka vumbi na kuinua maskini kutoka kwenye rundo la majivu'* (Zab. 112:7). 'Je, *anayeanguka haonduki tena? Au anayepinduka hawarudi?'* (Yer. 8:4). *'Kama mimi ni hai, asema Bwana, sitaki kifo cha mwenye dhambi, ila apinduke mtu mbaya kutoka katika njia zake na aishi'* (Ezek. 33:11). Basi, ni kisingizio gani kilicho barikiwa tunachoweza kuwa nacho, ni kisingizio gani kinachokubalika, cha kutokukaribia utimilifu wa amri kwa shauku yetu yote, ili hivyo kupata baraka zilizohadiwa?

28. Tazama jinsi mababa watakatifu walivyotenda kwa bidii, wakipanda, wakivuna, na kukusanya maghala yao, na sasa wanafurahi, wakisubiri kuja kwa siku ya mwisho, ambayo siku hiyo wataangaza kama jua. Basi, ndugu zetu, tusijiruhusu kutengwa na wale watakatifu, wala tusiuze wokovu wetu kwa ajili ya raha chache za kidunia na za kupita, na hatimaye tukateswa milele badala yake; bali, kwa nguvu zetu zote, tujitahidi kuiga nyayo zao, tukivumilia yote na kuteseka yote, ili tupate kurithi Ufalme wa Mungu katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

240. Watu wa kawaida, wanapokufa, huacha wasia; na watawa, pia, wakati mwingine huacha wasia; ni aina gani?

240. 1) Watu wa kawaida, wanapokufa, huacha wasia; na watawa, pia, huacha wasia; wa aina gani? – Kwamba sisi ni wageni na wapita njia hapa, na hatupaswi kutafuta vitu vya ulimwengu huu. – 2) Tukubali wasia huu na tuanze kuutekeleza, – 3) tukifuata mfano wa Wababa, ambao wote walitenda hivi. [4, 18]

1. Wakati wa mavuno hulegeza mwili, hufanya ibada za usiku kuwa ngumu, na wakati mwingine hata hufanya mtu kuwa mvivu, hata linapokuja suala la kusikiliza mafundisho. Lakini kwa kuwa, kulingana na mafundisho ya Mtume, ni lazima tuwe kana kwamba tunakufa kila siku; na mtu anayekaribia kufa kwa kawaida huongea maneno yake ya mwisho—maneno yanayosemwa kitandani na wakati wa kuondoka—na hivyo kuwafanya wasikilizaji wake kuwa makini; basi tusiwe wavivu katika kusikiliza pia, bali tuweze makini kwa kile kinachosemwa, kana kwamba tuko uwanjani wakati wa kusomwa kwa wasia. – Wasia wa wale wanaoishi kwa mwili, kama u , ni wa kimwili na huzungumzia mambo ya kimwili, yaani, urithi unaoachwa kwa mke, watoto, ndugu, jamaa, na maagizo mengine gani yaliyofanywa, kama ilivyo kawaida. Hata hivyo, katika maisha yetu wenyewe, wasiya haitoi tangazo kama hilo; bali hutangaza nini? – Kwamba sisi ni wageni na wapita njia duniani, na kwamba, kama *'hatukuleta kitu chochote katika ulimwengu huu, vivyo hivyo ni wazi kwamba hatuwezi kubeba chochote'* (1 Tim. 6:7), tukipita kutoka kwa uharibifu kwenda kwa kutokuwa na uharibifu, kutoka kwa dhihaka kwenda kwa utukufu, kutoka kwa ufao kwenda kwa kutufa; hata hivyo, mtu hangefanya makosa kuitaja 'wosia' kama huo kuwa Injili: kwani hata Mtume alikiri kwamba *'ni heri sana kuondoka na kuwa na Kristo'* (Wafil. 1:23). Na tena katika sehemu nyingine: *'Nimemwagwa tayari kama dhabihu ya kinywaji, na wakati wa kuondoka kwangu umefika: Nimepambana vita vyema, nimeukamilisha*

mbio, nimekuwa na imani; sasa umenitandazwa taji la haki, ambalo Bwana, Mhukumu mwenye haki, atalipa siku ile—na si mimi tu, bali pia wote waliopenda kuonekana kwake' (2 Tim. 4:6–8).

2. Unaona kwamba anazungumzia kuondoka kwetu katika maisha haya, kana kwamba anahubiri Injili. Basi, kwa kuwa agano letu ni Injili, tusikilize kwa furaha yale yaliyosemwa ndani yake na kwa nguvu yake, na tujitahidi kwa bidii katika matendo ya wema, bila kuelekeza fikra zetu wala mioyo yetu kwa chochote cha ulimwengu huu, wala kwa wazazi, wala kwa ndugu, wala kwa jamaa zetu, wala kwa kitu chochote kilichoumbwa, tukimfananisha Baba mtakatifu fulani ambaye, alipoondoka kwenye kibanda chake, alikuwa akiweka vazi kichwani mwake ili asitazame mwangaza wa jua, na ambaye, alipoulizwa sababu ya hili, akajibu: 'Kwa nini nitamani kuona mwanga huu wa kupita?' Mtu huyu anayempenda Mungu, akiwa amevuka mipaka ya uumbaji wote, ananyongwa na upendo mmoja kwa Mungu na tafakari ya mambo ya kimungu. Anatafakari viumbe vilivyo chini ya mbingu, akishangaa na kumwabudu Msanii mkuu—Mungu; lakini punde, akiwa ameachana na yote yanayoguswa na hisia, anajizamisha katika kutafakari vitu visivyoonekana, na kutoka hapo anapata furaha na raha ya kiroho iliyo bora zaidi.

3. Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Baba wa ukoo Abrahamu, maana imeandikwa: *'Kwa imani Abrahamu alienda katika nchi ya ahadi kama mgeni, akakaa katika hema pamoja na Isaka na Yakobo, warithi wa ahadi hiyo hiyo; maana alikuwa akitarajia mji wenye misingi, ambao fundi na mjenga wake ni Mungu'* (Ebr. 11:9–10). Ndivyo alivyo pia Musa mkuu, ambaye *'kwa imani aliacha Misri, bila kuogopa ghadhabu ya mfalme; maana alivumilia kana kwamba anamuona Yeye asiyeonekana'* (Ebr. 11:27). Ndiyo walivyokuwa watakatifu wote, ambao hawakutazama vitu vinavyoonekana bali visivyoonekana, na ambao hawakutafuta vitu vya muda bali vya milele, na kwa njia hiyo wakajitengeneza kwa kuiga uungu, kadri iwezekanavyo. – Nasi, vivyo hivyo, tukumbatie tamaa hii, na tusijiruhusu kamwe kutamani utukufu wa enzi hii, wala kushangaa wale wanaoishi kwa mwili; bali tuwaliao huruma, kwamba, wakipokea habari njema ya urithi wa baraka zilizohadidiwa, wamejishughulisha na kupata dhahabu na fedha, na anasa zinazopotea. Basi sisi, ndugu, tukizungumza kwa maneno ya Mtume, *'tukiangalia utukufu wa Bwana uso waziwazi'* (2 Kor. 3:18), tutatafuta mambo yaliyo juu na kuweka akili zetu katika mambo yaliyo juu, *'ambako Kristo yuko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu'* (Kol. 3: 1:2), ili pia iweze kusemwa kutuhusu sisi: *'Ninyi si wa ulimwengu huu'* (Yohana 15:19), *'na uraia wenu ni mbinguni'* (Wafilipi 3:20), ambako tutaweza kusimama bila lawama siku ya hukumu ya haki ya Mungu, mbele ya kiti cha enzi cha kutisha cha Kristo, na kusikia sauti inayotamaniwa ikituita kwenye urithi wa Ufalme wa Mbinguni.

241. Uvumilivu ni wema mkuu; ni njia ya watakatifu; na sisi pia tuwe bora katika uvumilivu huo

241. 1) Subira ni wema mkuu; ni njia ya watakatifu; na sisi pia tuwe bora katika hiyo. – 2) Je, unataka kuwa bora? – Tawala mapenzi yako, – na utavumilia kila kitu kwa urahisi; na zaidi ya hayo, – kuwa na bidii katika subira; kwani kadiri unavyovumilia, ndivyo unavyokuwa bora na mkuu zaidi. – 3) Anatuarifu kwamba, ingawa wako uhamishoni, wanaishi maisha ya kimonaki na wanawakaribisha wale wanaotaka kuungana nao; – na anaongeza: wazee na wale wa cheo cha juu wawe mfano kwa wadogo katika mambo yote. [4, 19]

4. Tuvumilie kwa furaha yote yaliyo magumu na ya kusikitisha kwa ajili ya Mungu, kwa tumaini la thawabu. *'Maana tumaini linaloonekana si tumaini,'* kama Mtume anavyosema: *'Maana mtu anatumaini nini akiona? Lakini tukitumaini tusichokiona, tunakisubiri kwa uvumilivu'* (Warumi 8:24–25). Hivyo basi, subira ni wema mkuu kuliko yote; kwa ajili ya subira yao, mashahidi wamepambwa taji za mbinguni; kwa njia ya subira, watakatifu wamepata taji za haki. Na sisi pia tuonyeshe uvumilivu katika utiifu, katika unyenyekevu, katika ustahimilivu, katika utekelezaji wa majukumu yetu, katika kila kitu kinachohitaji uvumilivu; na sisi pia tutapokea thawabu sawa na yao.

5. Ninajua nira ya utiifu; ninajua maumivu ya kupunguzwa kwa mapenzi ya mtu; lakini pia ninajua utamu wa maisha kama hayo. Kwa maana mapenzi ya mtu yanapopunguzwa, njia huwa rahisi na wokovu huwa karibu; hata hivyo, mara tu mapenzi ya mtu yanapopunguzwa, maisha ya amani na baraka huonekana kwa wakati mmoja. Katika maisha ya jumuiya kuna kazi, lakini pia kuna faraja. Nani anayefanya kazi zaidi kuliko ndugu yake? – lakini atapokea thawabu kubwa zaidi. *'Kila mmoja atapokea thawabu yake mwenyewe kulingana na kazi yake,'* anasema Mtume (1 Kor. 3:8). Nani anayejisalimisha kwa mwingine kwa ajili ya upendo? Hata yeye ataheshimiwa kwa kuwa wa kwanza kwa wakati ufaao. Kwa maana Bwana alisema: *'Yeyote anayetaka kuwa wa kwanza miongoni mwenu, na awe mtumwa wenu'* (Mathayo 20:27). Je, kuna yeyote asiyeweza kubeba majukumu mazito mno? Wasipuuzie yale yaliyo ndani ya uwezo wao; ili Mungu atukuzwe katika mambo yote, na hakuna anayekosa kustahili kwa lolote lile litakalokuwa na manufaa kwa

udugu. Ingawa hili limetamkwa mara nyingi, bado ni vyema kujikumbusha leo: kwa maana kazi iliyo mbele yetu si ndogo. *'Tazama*, *nimeweka mbele yako uzima na mauti*,*'* asema Maandiko (Kumb. la Torati 30:19). Ili tuishikilie uzima na kuepuka mauti ya milele, kwa kusudi hili ndiyo maneno yetu na faraja yetu, mafundisho yetu na himizo letu. Na najua na nina hakika kwamba yale yanayosemwa si bure, wala kwangu mimi, mnyenyekevu, wala kwenu ninyi mnasikiliza.

6. Sitaki msiwe na habari kwamba, ingawa tuko uhamishoni kwa ajili ya Neno la Mungu, tunaishi kana kwamba tuko kwenye monasteri: hatuwaeki kando wale wanaokuja kwa nia ya kuukataa ulimwengu. Hili tunalitimiza kupitia ndugu zetu waliotawanyika kote, ambao wameamriwa kuwakaribisha watu hao, kadiri iwezekanavyo, na kuwaruhusu waingie katika umoja wetu. Ni kweli kwamba wengi wametoka kwetu, lakini wengi pia wamejiunga nasi: na umoja wetu unaendelea kukua. Mungu anatukuzwa ndani yetu; Yeye pia atatutukuza sisi ndani Yake, kulingana na ahadi Yake. Lakini kama viongozi walivyo, ndivyo walio chini yao walivyo – kwa hiyo nawaomba ninyi, mnaosimama kichwani kama mfano kwa wengine, mkaishi kwa heshima, kwa haki na kwa utauwa, mkiongoza wengine kwa haki kupitia maisha yenu, kwa neno na kwa tendo. Kusiwe na kelele zisizofaa miongoni mwetu, wala maneno ya mizozo; na *'maneno yoyote yaliyooza yasitoke vinywani mwenu, bali yale tu yaliyo mema kwa ajili ya kujenga, kama inavyofaa'* (Efe. 4:29), ili kazi yenu miongoni mwao isichafuke kwa hayo, bali, baada ya kumfurahisha Bwana katika mambo yote—Mungu wetu mwema—tuonekane kuwa na haki ya kupokea baraka zilizotangazwa.

242. Mageuzi – ishara ya enzi ijayo... Tumeandaliwa kupata mwangaza na uzuri kama huo, kama tulivyoundwa hapo awali

242. 1) Mageuzi ni taswira ya awali ya enzi ijayo. Tumeandaliwa kupata mwangaza na uzuri kama huo, kama tulivyoundwa hapo awali. – 2) Kwa kuwa ndivyo, tuupende mwangaza na uzuri huu, tukiepuka yote mabaya, yenye tamaa na yasiyo safi. – 3) Hata hivyo, ikiwa jambo kama hilo litatokea, tuwe wakimbiaji kujisafisha; – na asiseme mtu yeyote 'Siwezi': kwani Mungu ameahidi kufanya hivi kwa wale wanaomtafuta; na tuna mifano mingi. – 4) Basi, ikiwa mtu yeyote anabaki kigeni kwa hili, ni kwa sababu tu ya kupuuza kwa makusudi na uzembe. [4, 20]

7. Sasa kwa kuwa tumepata heshima ya kusherehekea maombi ya kabla ya Mageuko Matakatifu, tumechukua funzo kutoka kwake, tukitimiza wajibu wetu bila hotuba ndefu. Sikukuu zote za Bwana zinakumbusha mafumbo ya kumwiliwa kwa Mwokozi wetu Yesu Kristo—yaani, kwamba alizaliwa, kwamba alibatizwa, kwamba alisulubishwa, kwamba alizikwa, kwamba alifufuka tena siku ya tatu, na kwamba alipaa kwa utukufu; ilhali Siku Kuu ya Mageuko Matukufu inaonyesha hali ya enzi ijayo. Kwa maana kama vile, katika Mageuko Matukufu, uso wa Bwana uling'aa kama jua, na mavazi Yake yalikuwa meupe kama nuru, ndivyo atakavyokuja tena kutoka mbinguni kama radi, kwa nguvu nyingi na utukufu, kuwahukumu wote; na kama vile Mtume Petro, Yakobo na Yohana walikuwa pamoja Naye mlimani; vivyo hivyo wateule watakuwa pamoja Naye katika Ufalme wa Mungu, wakifurahi katika Theofania isiyoelezeka na furaha isiyoelezeka. – Na nani anayestahili nguvu kama hiyo? Nani anayestahili kushiriki katika furaha hiyo? Nani mwingine isipokuwa yule aliye na maisha safi na yasiyo na lawama? Kwa maana Mungu wetu ni mtakatifu, kama nuru angavu zaidi, na humkaribisha watakatifu pekee kwake; na akiwa ameweka roho safi ndani yetu, ataitaka tena kutoka kwetu ikiwa takatifu. Kwa maana ikiwa imebuniwa kwa mfano na sura ya Mungu, ni wazi kwamba, ikiwa ni mng'ao wa uzuri wa kimungu, nao hushiriki katika uzuri huu. Na akijua hili, Mwandishi wa Zaburi anasema: *'Ee Bwana, kwa mapenzi yako uimarishe wema wangu'* (Zab. 29:8), yaani, uzuri wa roho, ili, ikiwa vinginevyo ingevutwa na tamaa mbaya za dhambi na kujawa na chukizo yenyewe, isije ikamwacha Mungu wala ikanyimwa thawabu za kimungu.

8. Kwa kuwa inakiriwa hivyo kwamba tuna roho ya namna hii—nzuri na mwema—na kwamba ni lazima tuiweke mbele za Mungu kama dhamana siku ya mwisho ya Ufufuo; Kwa hiyo ninakuomba na kukusihi: tuipende uzuri huu wake, na tuuhifadhi wema wake huu, bila kuelekeza fikra zetu wala mioyo yetu kwa uzuri wa enzi hii, wala kwa raha za mwili na damu; maana hizi si uzuri wa kweli, bali ni sanamu tu za uzuri; hakika, si kitu ila uozo na vumbi. Tunaona hili hata katika kile kinachotokea mbele ya macho yetu: kwani mrembo na mtanashati wa leo kesho atalazwa kwenye jeneza, akitoa harufu mbaya na kumtia kila mtu chukizo. Basi, hakuna kitu hapa chenye wema wala kinachostahili kupendwa, isipokuwa fadhila ile moja ya ajabu, ambayo tunapaswa kuikimbilia zaidi ya yote.

9. Hata hivyo, kama ilivyo kawaida, roho isiyotulia inachafuliwa na mawazo yasiyo ya kiungu – maana *'nani aweza kusema ana moyo safi?'* (Methali 20:9)—basi ni lazima isafishwe haraka iwezekanavyo na

kurejeshwa katika hali yake ya zamani ya wema; isije, kwa kukaa katika uovu, ikasababisha kifo. – Na mtu asiseme: 'Siwezi kusafishwa, nikiwa nimezidiwa na dhambi nyingi,' akiwa amesikia Bwana anasema: *'Ingawa dhambi zenu zitakuwa nyekundu kama rangi ya skareti, zitakuwa nyeupe kama theluji; ingawa zitakuwa nyekundu kama zambarau, zitakuwa nyeupe kama sufi*' (Isaya 1:18). Je, unaona upendo wa Mungu usioelezeka kwa wanadamu, ambao kwao anaahidi si tu kuwatakasa wale wanaotubu, bali pia kuwainua hadi vilele vya uzuri wa heshima? – Na mifano ya hili iko mbele ya macho yetu. Nabii Daudi alikuwa mwanadamu, lakini alikumbwa na dhambi za uzinzi na mauaji; hata hivyo, hakukata tamaa, bali, alipogeuka kwa haraka na kutubu, alipokea tena zawadi ya unabii. – Mfalme Manase alipotosha Israeli kutoka kwa Mungu wa kweli kwa miaka hamsini na mitano; lakini alitubu – na akapata wokovu. Mkuu wa Mitume, baada ya kumkana Bwana, alitumia nguvu ya uponyaji ya machozi na mara nyingine tena akachukua mzigo wa Utume. Mariamu wa Misri – nitapita kimya kimya mifano mingine mingi isiyo na hesabu – akiwa amefika vileleni vya uchafu wa mwili, lakini alipojihadharu kama ilivyostahili, baadaye alipaa hadi vileleni vya wema.

10. Hivyo basi, hakuna kisingizio chochote cha kudai kukosa nguvu au kutowezekana, mradi tu mtu anatamani kwa dhati kuokolewa na anaanza kazi hii kwa shauku. Haiwezekani tu kwa wale ambao hawana hisia kabisa na kwa hiari yao wanajikabidhi mikononi mwa kifo. – Kwa nini tunasikia: *'Kwa nini nyote mnakufa, enyi nyumba ya Israeli?' asema Bwana* (Ezekieli 18:31). Kwa nini, wakati maisha yasiyo na mwisho yako mbele yetu, tunachagua kifo cha milele? Bwana wetu mwema anapaza sauti kila siku: *'Njooni kwangu, ninyi nyote mnaotenda kazi na mzito mzigo, nami nitakupa mapumziko'* (Mathayo 11:28). Hata hivyo tunakataa kuondoa mzigo wa dhambi zetu. Anapaza sauti: *'Mimi ni nuru ya ulimwengu; yeye anayenifuata hatatembea gizani, bali atakuwa na nuru ya uzima'* (Yohana 8:12). Lakini tunageukia upande wa kinyume, matendo yetu yenyewe yakitoa maneno ya kufuru: *'Toka katikati yetu; hatutaki kuona njia Zako'* (Ayubu 21:14). – Baada ya haya, yote yaliyobaki kwetu ni kusikia hukumu ya laana na kukataliwa: *'Nendeni kwa mwanga wa moto wenu na kwa mshumaa mliokuwasha'* (Isaya 50:11). Hata hivyo, tujue kwamba *'wale wanaotenda mambo kama hayo hawatataturia ufalme wa Mungu'* (Gal. 5:21), kama anavyosema Mtume. – Lakini isiwe kwamba hili linaweza kusemwa juu yetu kwa haki. – *'Ninyi ni marafiki zangu, mkitenda yale niliyoamuru,'* asema Bwana (Yohana 15:14). Basi, tufanye yote yaliyoamriwa, ili tuonekane kuwa na haki kuwa marafiki wa Bwana na kurithi Ufalme wa Mungu.

243. Mbarikiwa Mikaeli, Metropolitan wa Sinada, amehama: tuuheshimu kumbukumbu yake, kwani bado ni mwombezi wetu

243. 1) Mbarikiwa Mikaeli, Metropolitan wa Sinada, amefariki: tuheshimu kumbukumbu yake, kwani bado ni mwombezi wetu. – 2) Lakini pia tujifunze somo kutokana na kifo chake – kuwa tayari daima kwa saa ya kuondoka kwetu; kwani kifo kinaweza kuja ghafla, kama tunavyoona kutoka kwa mifano isiyo na hesabu. – 3) Mtu yeyote asiseme: 'Siwezi'; kwani hili liko ndani ya uwezo wetu. [4, 21]

11. Baba yetu wa kiroho, Utukufu wake Michael, Metropolitan wa Synada, amemwendea Bwana. Maisha yake yalikuwa ya kupongezwa, na neno lake lilikuwa na nguvu; na tunaamini kwamba katika hukumu ijayo, pamoja na wale wengine waongozi na wakiri, tutakuwa naye kama mwombezi wetu mbele ya Bwana. Kwa hiyo, wale wabomoi wa sanamu wasijivunie, wakisema kwamba wakiri wa Kristo wamehuzunika (kwa kifo cha Mtakatifu Mikaeli); bali wamtambue kwamba kuondoka kwa watu kama hao ni ngome isiyoyumba kwa Kanisa la Mungu, kwetu sisi tunaobaki ni uthibitisho wa kweli, na ni kukanusha uzushi wao uliodanganyika.

12. Lakini kwa kuwa ni *'imani inayotenda kwa njia ya upendo'* humwokoa mtu (Gal. 5:6), naomba ninyi sasa, kama kawaida, kutimiza amri za kimungu kwa uaminifu, na kujitayarisha daima kwa ajili ya safari ya kurudi nyumbani, kwa maana saa ya kifo haijulikani. Maana mnajua kwamba baba yetu, tuliyemtaja hapo awali, aliposhika ghafla maumivu makali na homa kali, alinyamaza siku iliyofuata, na siku ya tatu akamkabidhi roho yake Bwana. Lakini hata kabla yake, Athanasius, Mabuti mashuhuri wa Pavlo-Petrovsky, hakulala mgonjwa hata siku moja, bali alichukuliwa kutoka miongoni mwa watu karibu mara moja. Tunasikia kwamba wengine, wakipigwa na radi, hufa; wengine huogelea baharini; na, kwa kifupi, kuna ajali nyingi zisizotarajiwa, ambazo kwa sababu yake ni lazima tuwe waangalifu na wenye hofu, ili shetani, akitupotosha siku baada ya siku kwa kusahau kifo, asije akatuleta ghafla kwenye saa yetu ya mwisho tukiwa tumeshangaa kabisa, ambapo hatutaweza kufanya chochote katika suala la toba. – Je, mifano hii haituletei hofu mioyoni mwetu? Je, haitujazii hofu tunapofikiria kwamba katika saa hiyo ulimi wetu utafungwa na usiweze kutoa sauti yoyote? Na jinsi roho, itakavyotengana na mwili, itakavyoondoka, wakati huenda wapo wengi w , wakiwemo

waliapo, lakini hakuna atakayesaidia isipokuwa dhamiri njema? Kwa hiyo, nawasihi na kuwataka, tuwe makini daima kudumu katika toba, katika machozi, katika maombi, katika utiifu, katika unyenyekevu, katika utiifu makini, na katika kila tendo jema, ili katika saa ya mwisho, tukikumbwa nayo kwa ghafla kwa uzembe na kutojali, tusilale *usingizi wa kifo* cha milele, ambacho Mtakatifu Daudi anaomba kuokolewa kwake (Zab. 12:4).

13. Lakini labda mtu atasema: 'Nataka, lakini siwezi.' – Hii ni kauli ya aina gani? – Ikiwa jambo linahusu kitu kinachokinzana na mpangilio wa asili, basi nakubali kwamba haiwezekani, kwa mfano, kwetu kupaa angani au kutembea juu ya bahari; wala haiwezekani kuongea kwa pua au kunusa kwa ulimi; mambo yote hayo hayawezekani na si ya asili. Lakini ikiwa jambo linahusu kitu ambacho ni cha asili na kinategemea mapenzi, basi kauli kama hiyo ni ya uongo; kwa maana kama vile tunavyoweza kutenda kwa upuuzi na kucheka, ndivyo pia tunavyoweza kuwa na heshima na kumwaga machozi; kama vile tunavyoweza kujichafua kwa tamaa za dhambi na mtandao uliovurugika wa mawazo yasiyofaa, ndivyo pia tunavyoweza kujihifadhi bila lawama na safi kutokana na tamaa; na kama vile tunavyoweza kuwa na uchungu na kuendelea katika uovu, ndivyo pia tunavyoweza kuguswa na huruma na kuhisi majuto. Na hapo tamaa mbaya, ikishakuwa desturi ndani yetu, itatufanya tuwe dhaifu katika wema na wenye nguvu katika uovu; lakini hatupaswi kukata tamaa—mbali nasi—bali kwa hiari tufanye kazi tena, na tujitahidi kwa njia zote tusitumie hata siku moja, achilia mbali saa moja, kwa uzembe, bali daima tuwe wakaangamua na waangalifu, tuwe wasio na lawama na watakatifu, na tukishikamana na Mungu, ili sisi pia tuweze kusema: *'Roho yangu inakukumbatia; mkono wako wa kuume unanishikilia'* (Zab. 62:9); na hivyo, baada ya kuishi maisha yetu hapa vyema, kuondoka katika dunia hii kwa tumaini jema, na huko kupokea Ufalme wa Mungu.

244. 1) Aliporudi kutoka mazishini mwa Mtakatifu Yohane wa Kalsedonia, anawapongeza ndugu kwa kuwapata wakiwa katika mpangilio wao mzuri wa kawaida, na anaeleza matamanio yake kwamba waendelee kuwa hivyo daima. – 2) Kisha anapinga upuuzi wa tafsiri fulani alizozisikia. Uvumi wa kwanza: mtakatifu alikuwa mtakatifu katika imani na maisha, hivyo angewezaje kufa kwa njia hiyo? (kutokana na kuhara). Uvumi wa pili ni kwamba, baada ya Ufufuo, hatutawatambua wenzetu: kwa kuwa miili hii huchakaa na kusambazwa kila mahali pasipojulikana. – 3) Mwishoni, kuna himizo linaloambatanishwa: kudumisha imani, kwani mnaona ni upotovu wangapi uliopo; – na vivyo hivyo kuishi maisha matakatifu, kwani mnajua ni kwa upepo gani na wa aina gani adui hutupulizia. [4, 22]

14. Nikiwa nimekuwa mbali nanyi kwa muda mfupi tu siku hizi, na sasa nikiwa nimerudi tena, nimewakuta mkiishi kwa upatanifu na kwa ari njema, nami nikamshukuru Bwana kwa utaratibu wenu, – jambo ambalo ni sifa ya wanafunzi stadi na thabiti wa Bwana; mweze kuimarishwa katika wakati huu na tena kwa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo, ili, mimi nikiwepo kwa unyenyekevu au nikiwa mbali, nanyi mweze daima kuwa salama na wasio na hatia. Sababu ya kutokuwepo kwangu, kama mnavyojua, ilikuwa kifo cha Metropolitanu mbarikiwa Yohana wa Kalsedonia, ambaye, baada ya kujitahidi katika matendo mema, kukamilisha mbio zake, na kudumisha imani, alihama kwenda kwa Bwana ili kupokea taji la ufishi pamoja na mababa watakatifu na ndugu zetu waliotangulia.

15. Lakini kwa kuwa alikufa kwa sababu ya kuhara sana, wengine, wakishangazwa na hili, husema: 'Kama alikuwa mtu mwema, imekuwaje akafa kwa njia mbaya namna hii?' – Watu wa aina hiyo huwashtushwa na ujinga wao kuhusu suala hili: maana kama kifo ni kizuri au kibaya hakiamuliwi na jinsi mtu alivyokufa, bali na kama mtu amehifadhi imani ya Kiorthodoksi na kuishi maisha yasiyo na lawama; na marehemu alikuwa hasa mtu wa aina hiyo. Iwe mtu anafariki kwa uvimbe wa maji mwilini, au kwa kuhara, au kwa ugonjwa mwingine wowote mbaya – nchi kavu au baharini – hakuna la kumlaumu mtu: kwani hali hiyo haitegemei sisi, bali iko katika mapenzi ya siri ya Mungu. Mungu anajua kilicho bora kwa kila mtu, na huandaa mambo ipasavyo, iwe ni kuongeza uhai au kuukamilisha. Wengine, hata hivyo, hufikia kusema jambo lingine, kwa maangamizi ya wale wanaowasikia – yaani, kwamba katika maisha yajayo, Mwana wa Mungu atakapokuja kuwahukumu wote, hatutawatambua wenzetu; kwani, wanasema, hili linawezekanaje wakati sisi, ambao ni wenye kufa kama tulivyo, tutakapokuwa wasioharibika na wasiokufa, na wakati hakutakuwa tena na Myunani, Myahudi, mbarobaro, Msakithia, mtumwa, mtu huru, dume wala jike, bali wote watakuwa kama malaika? – Mimi, hata hivyo, nasisitiza kwamba itakuwa iwezekanavyo kwetu kutambuanana; na kwanza kabisa, tukumbuke kwamba *'aliyoshindika kwa wanadamu awezekana kwa Mungu'* (Luka 18:27); maana tunaitangaza Ufufuo wenyewe, hatujengi imani yetu juu ya hoja za kibinadamu. Kwa maana kwa fikra za kibinadamu haiwezekani kabisa kuelewa jinsi mwili uliooza na kutawanywa huku na kule—ukiliwa na wanyama, ukichinjwa na ndege, au kumezwa na samaki—unawezaje kukusanywa tena kuwa kimoja na

kufufuka siku ya mwisho; na bado, kwa nguvu isiyoelezeka ya Mungu, kila mwili utakusanywa pamoja na utaamka tena, na kila roho itatambua mwili wake wenyewe, ambao uliishi nayo duniani; na ikitambua mwili wake wenyewe, hakuna shaka kwamba itatambua pia mwili wa ndugu yake. Zaidi ya hayo, hoja kama hiyo inapelekea kupinga Hukumu ya baadaye: kwa maana hukumu hutolewa kwa wale wanaotambulika; hakuna anayeleta mahakamani watu wasiojijua wenyewe na wasiotambulika, bali wale tu wanaotambulika, kama ilivyoandikwa: *'Nitakukemea, na kuweka dhambi zako mbele ya uso wako'* (Zab. 49:21). Basi, tusipotambuaniana, hatuhukumiwi; na tusipohukumiwa, hatupati thawabu inayostahili kwa matendo yetu. Zaidi ya hayo, maneno yaliyosemwa na Bwana kwa Mitume yatatimiaje: *'Nanyi mtakaa juu ya kiti kumi na mbili, mkihukumu kabila kumi na mbili za Israeli'* (Mathayo 19:28), ikiwa hawawatambui wale ambao wanapaswa kuwahukumu? Hivyo, ni wazi kwa kila upande jinsi dhana kama hiyo isivyofaa, na jinsi ilivyo ya kizembe kama ngano ya Origen. Sisi, hata hivyo, ndugu zetu, tutaendelea kuamini kwamba tutafufuka tena, na kwamba tutatambuaniana si katika asili ya uharibifu, kama tulivyo sasa, bali katika utukufu wa kutokuwa na uharibifu, kulingana na mapenzi yasiyoelezeka ya Mungu, kama vile wazazi wetu wa kwanza katika Paradiso walivyotambua kila mmoja kabla ya Kuanguka, walipokuwa wasioharibika, na baada ya Kuanguka, wakiwa wamefungwa na uharibifu, vivyo hivyo walitambua kila mmoja. Kwa nini lazima tuamini kwamba katika enzi ijayo ndugu atamtambua ndugu, baba atamtambua mtoto wake, mke atamtambua mumewe, na kila mmoja—nitaongeza zaidi, – mtawa atamtambua mtawa, mkanusho atamtambua mkanusho, mshahidi atamtambua mshahidi mwenzake, Mtume atamtambua Mtume mwenzake – wote watatambua wote, ili makao ya wote wanaofurahi yawe katika Mungu, ambaye hutoa baraka zote nyingine na utambuzi wa wenzetu.

16. Kwa hiyo nawasihi: tushikilie imani takatifu; maana mnaona ni upotovu wangapi uliopo, na jinsi tunavyopaswa kumshukuru Mungu kwamba hatujaanguka katika kosa lolote, bali tumeipokea na kuishikilia imani ya Kiorthodoksi. Vivyo hivyo, tuishi maisha yasiyo na lawama: maana mnajua ni upepo gani wa uovu shetani anavumua juu yetu mchana na usiku; lakini hawezi kutudhuru, akitupata daima tumehifadhiwa kwa imani na upendo kwa Kristo Bwana wetu. Kwa nini tuendelee kusimama? Dubu huyu atatukimbia; tufunge siku za maombi na kuzima mishale ya moto ya tamaa; tujinyenyekeze chini ya mkono mkuu wa Mungu, naye atatutukuza; tudumu katika subira kamilifu, na shetani atatoweka, sisi, baada ya kuokolewa, tutaingia katika Ufalme wa Mungu.

244. Aliporudi kutoka mazishi ya Mtakatifu Yohane wa Kalsedonia, anawapongeza ndugu kwa kuwapata wakiwa katika mpangilio wao mzuri wa kawaida, na anatamani kwamba waendelee kuwa hivyo daima

245. Sherehe ni ya kawaida na ya kiroho; ununuzi ni wa kawaida na wa kiroho

245. 1) Sherehe ni ya kawaida na ya kiroho; ununuzi ni wa kawaida na wa kiroho. – 2) Na sisi ni wafanyabiashara; kwetu sisi, lulu ni wema; lulu isiyo na bei ni Kristo Bwana. Basi, kila mmoja wetu awe mfanyabiashara mwenye busara. – 3) Soko letu linajumuisha matendo ya utiifu, ambayo kwa wakati mmoja ni lulu, ununuzi, na bei. [4, 23]

17. Huku na kule, mara kwa mara, sherehe hufanyika, kama ilivyo sasa huko Nikomedia. Watu hukusanyika kwenye sherehe hizi kununua na kuuza. Lakini hili halidumu kwa muda mrefu; kwani punde kila mtu hupanda zake. Lakini kuna sikukuu moja tu ya kiroho, isiyoisha na inayodumu maisha yote ya mtu, ambayo vitu vya kununua na kuuza si dhahabu, wala fedha, wala mavazi, wala kitu kingine chochote cha kupita na kuharibika, bali ni wokovu wa roho, maisha ya milele, Ufalme wa Mungu—mambo ambayo watu wanapaswa kufanya kila juhudi, lakini ni wachache, na hata hao ni kundi dogo tu, wanaoyajali, huku wakielekeza umakini wao wote na juhudi zao zote kwa mambo ya bure na yanayopita.

18. Sisi, ndugu, hatujiruhusu kupotoka kutoka kwa lengo letu kuu, wala kutoka kwa biashara hii njema; bali tukisikia Bwana akisema, *'Ufalme wa Mungu uko ndani yenu'* (Luka 17:21), tutajitahidi kwa moyo wetu wote kila siku kuifikia, tukikusanya si dhahabu wala fedha, bali imani ya kweli na maisha yasiyo na lawama, utiifu, uvumilivu, unyenyekevu, ukarimu, na *'upendo, ambao ni kifungo cha ukamilifu'* (Wakolosai 3:14). Hili ndilo Bwana pia aliloonyesha katika Injili, akisema: *'Ufalme wa mbinguni ni kama mfanyabiashara anayetafuta lulu bora; ambaye, alipopata lulu moja ya thamani kuu, akaenda akauza vyote alivyokuwa nacho, naye akanunua hiyo'* (Mathayo 13: 45–46). Ninyi ni wafanyabiashara wazuri, mlioacha kila kitu nyuma na, kwa kubadilishana na vitu vyote, mmemnunua lulu nzuri, bora zaidi, na ya thamani zaidi—Kristo—mlipoamua kubeba msalaba na kumfuata Yeye katika utakatifu na haki. – Lakini kama vile karamu ilivyo wakati wa furaha na uangalizi makini, vivyo hivyo na sisi tuwe na furaha na kuwa macho, tukinunua wokovu

wetu katika karamu hii hapa duniani. Mzuri ni muuzaji anayefanya mambo yote kwa heshima na uangalifu na asiyekasirika kamwe; mzuri ni mnunuzi anayekubali kwa furaha kudharauliwa; mzuri ni mbadilishaji fedha anayetoa damu yake na kupokea Roho—kupitia uvumilivu anapotimiza wajibu wake.

19. Lakini kwa kuwa mazungumzo yetu yamegeukia utiifu, tuwaheshimu wale wa jikoni wanaotekeleza majukumu yao, kama wale wanaofanya kazi kwa bidii zaidi, wakibebana mizigo yao na hivyo kutimiza sheria ya Kristo kwa upendo; tuwaheshimu pia wale wanaotimiza mahitaji muhimu ya ndugu, kama wasimamizi wema na wenye uzoefu wa Bwana; nao tuwaheshimu wale wanaoimba zaburi kwa furaha na heshima, kama wanaostahili thawabu kubwa zaidi. Na tufikirie jinsi maisha yetu yalivyo, matendo yetu ni yapi, na jinsi manunuzi matakatifu ambayo baba zetu walifanya kwa bidii kuu; ambayo, tukiyatenda vyema na kuyaleta hadi hitimisho lenye mafanikio, sisi pia tutarudi nyumbani kwa furaha, kama vile Daudi mtakatifu alivyosema: *'Rudi, ee roho yangu, katika utulivu wako, Kwa maana BWANA amekutendea fadhili'* (Zab. 114:7). Na sisi sote, saa ya kufa, tuweze kutoa kilio kama hicho kama sala ya mwisho, na kwa njia hiyo tufikie uzima wa milele katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

246. Mungu alimtuma Mwanawe wa pekee duniani kama mponyaji wa magonjwa yetu yote ya kiroho na kimwili na mtoaji wa baraka zote: alichokifanya alipokuwa duniani, anaendelea kukifanya sasa, kama kila mtu anavyojua kwa nafsi yake

246. 1) Mungu alimtuma Mwanawe wa pekee duniani kama mponyaji wa magonjwa yetu yote ya kiroho na ya kimwili na mtoaji wa baraka zote: alichokifanya alipokuwa duniani, anaendelea kukifanya sasa, kama kila mtu anavyojua kwa nafsi yake. – 2) Je, mtu anawezaje kutompenda mkarimu kama huyu kwa moyo wake wote; na anawezaje kutomchukia adui yetu, mtenda maovu na mwangamizi? [4, 24]

20. Mwanzo wa kiangazi kipya umewadia, wakati maneno yafuatayo husomwa kutoka Injili siku hii: *'Roho ya Bwana iko juu yangu; kwa maana ameniweka wakfu kutangaza habari njema kwa maskini; amenituma kuponya waliovunjika mioyo; kutangaza uhuru kwa wafungwa na kuona kwa vipofu; kuachilia huru waliodhulumiwa; kutangaza mwaka wa neema wa Bwana'* (Luka 4:18–19). Kwa hiyo, kwa kuwa Mwana mmoja wa Mungu alitumwa na Baba duniani kama mponyaji, tumuombe atufungue macho kama vipofu, atukomboe kama wafungwa, na atutulize mioyo iliyovunjika. – Lakini ni nani aliye kipofu? Ni nani aliyepofushwa na tamaa? Ni nani aliye mfungwa? Ni nani aliyepotoshwa na mawazo yasiyofaa? Nani ana moyo uliovunjika? Nani amezidiwa na dhambi? – Bwana huwaponya watu wote wa namna hii: kwa maana Yeye si mganga wa miili tu, bali pia wa roho; Hakuwepo katika mwili kwa wale tu walioishi zamani, bali sasa yupo kwa wote kwa njia isiyoonekana, akiendelea kuhubiri Injili, akiiondoa dhambi ya ulimwengu, na kuponya kila ugonjwa na kila udhaifu. Basi, hakuna mtu asiye na nuru wala asiyepona; bali na waje kwa imani, *'na wapokee baraka kutoka kwa Bwana, na rehema kutoka kwa Mungu Mwokozi wao'* (Zab. 23:5). Ee, upendo usioelezeka kwa wanadamu! Alituumba kutoka kwa kutokuwepo, akatuinua tena baada ya kuanguka kwetu, na akatupatia neema ya tatu – ukamilifu wa kimonaki. Lakini hata tukiendelea kuona dhambi, Yeye hawatui, bali huwakaribisha wale wanaomkaribia: tunapokuwa na huzuni ya dhambi, Yeye hutoa faraja; tunapolia, Yeye hututuliza; tunapovuja damu, Yeye hutupaka mafuta; tunapokaribia kukata tamaa, Yeye hututia nguvu; tunapoumia, anatuponya; na tunapokuwa tayari kuzama katika vilindi vya kuzimu, ananyoosha mkono wake na, katika upendo wake kwa wanadamu, anatukomboa kutoka katika taabu hiyo; ili, kwa haki yote, iwe inafaa kwa kila mtu kusema*: 'Bwana asingelinisaidia, roho yangu ingekuwa punde imekaa kuzimu'* (Zab. 93: 17). *'Niligeuzwa kama mtu aliyetupwa kando, naye Bwana akanikubali'* (Zab. 117:13). Na kila mtu anajua ni majaribu gani waliyoyanguka, na jinsi walivyompata Mungu mara moja kuwa Msaidizi wao katika dhiki zao. Zaidi ya hayo, Yeye hutunza sisi wenye njaa kwa zawadi Zake njema zote—matunda ya kila mwaka ya dunia na mafumbo matakatifu kiroho—zaidi ya mama au mlezi, akitutamani na kutikumbatia kwa upendo. Mama humlisha mtoto wake maziwa kwa muda; lakini Bwana na Baba wetu wa kweli anatupa Mwili wake mwenyewe kama chakula na kinywaji, na hii ni daima—Ee, wema usio na kifani! Ee, zawadi isiyo na mlingo!

21. Je, mtu anawezaje kushindwa kumpenda Mkarimu kama huyu? Je, mtu anawezaje kushindwa kumtamani? Na mtu anawezaje kushindwa kushikamana naye hata tuwe wasiotenganika? – Na kwa kweli, ikiwa hatuna nia hivi kwake, mbingu italia na nchi itaweka kilio dhidi yetu, na hata mawe yatawashtaki kwa ukosefu wa hisia. Kwa hiyo, ili kuzuia hili lisitokee, tushikamane imara na upendo Wake, tukimchukia shetani kwa mioyo yetu yote na kumgeukia. Kwa maana kama vile mkarimu anavyopaswa kupendwa na kutamaniwa kulingana na matendo yake ya wema, ndivyo pia, kulingana na matendo yake maovu, tunapaswa kumchukia mwovu na kumgeukia. Kwa maana yeye ndiye mwangamizi wa maisha yetu; yeye *ndiye 'mauaji tangu*

mwanzo', kwa maneno ya Bwana (Yohana 8:44); amegawanya jamii yetu katika madhehebu yasiyo na hesabu kulingana na hila zake, huichoma kwa mishale mingi ya dhambi, na anatafuta kuimeza kabisa. Tusimpende, hakutakuwa na mateso yoyote ambayo, kama tunavyostahili, yangetuumiza kwa sababu hii—kwa kumkabidhi adui wetu, mwangamizi wa roho. Lakini tumkimbie, ndugu zangu, tumkimbie kwa nguvu zetu zote. Basi, ukombozi huu ni nini? Ni kujiepusha na matendo na mawazo maovu, pamoja na kumshikilia Mungu na kujitolea kwa matendo mema. Kwa nini tunajitahidi kufanya mema, tukimtumikia Bwana kwa unyenyekevu wote, upole na utiifu, kwa uhakika kwamba wema wowote usioimarishwa na unyenyekevu bado haujakomaa na hauna msimamo. Hata hivyo, ikiwa kuna wale wanaojiwekea maoni ya kiburi, tujidhililishe chini ya mkono wenye nguvu wa Mungu, ili tusikimbie bure, bali tuonekane kuwa stahiki wa urithi wa Ufalme wa Mungu.

247. Sasa ni wakati wa mavuno ya zabibu: kutokana na hili tunajifunza somo, kwani sisi pia ni zabibu

247. 1) Sasa ni wakati wa mavuno ya zabibu: kutokana na hili tunajifunza somo, kwani sisi pia ni zabibu. – Kama zabibu za Mungu, ni lazima tuzae vikapu vya wema, tukijitolea kabisa kwa Bwana. – 2) Tusigeuke nyuma, wala tusitembee njia mbili. – 3) Adui anapoanza kutushawishi, tuingie kwenye pambano na tumshinde. [4, 25]

22. Basi sasa tugeuze macho yetu kwa yale yaliyo mbele yetu. Ni nini? Mavuno ya zabibu yamefika; na tunaona kwamba mahali matawi yamebeba mashada tele ya zabibu, kuna furaha na baraka, ilhali mahali ambapo ni machache, kuna huzuni na masikitiko. 'Lakini hilo linatuhusu nini sisi?' wengine wa wasikilizaji wanaweza kusema. – Mengi sana, kwa sababu, kwa kusema kwa mfano, sisi pia tunaitwa shamba la mizabibu la Bwana. Au hamjui wimbo gani huimbwa wakati wa sherehe ya kuapa nadhiri za umonaki? Na je, sote hatuungani kuuimba? – *'Ee Bwana, Ee Bwana! Tazama kutoka mbinguni na uone, na utembelee shamba hili la mizabibu, ambalo mkono wako wa kuume umepanda'* (Zab. 79:15-16). Na je, Bwana hasemi katika Injili*: 'Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi; yeye aliye ndani yangu, nami ndani yake, huyazaa mbanzi mingi; maana bila mimi hamwezi kitu chochote'* (Yohana 15:5). Basi, sisi katika Bwana wetu mwema, kama wale tuliopandwa naye—kama mizabibu—tubebe vishada vya wema kwa ajili Yake, ili tuonekane kuwa stahiki wa baraka Yake. Na tusije, kwa kujisalimisha kwa miiba na miiba ya tamaa zetu, tukawa chini ya hukumu ya aina hiyo ya lawama: *'Kila mti usiozaa tunda jema hukatwa na kutupwa motoni'* (Luka 3:9). Kwetu sisi, hii itamaanisha *'kutemwa'* kwa njia ya kifo, na *'kutupwa motoni'*—bila shaka, katika moto wa milele—ambao wote wanaotenda maovu, wanaoacha imani, na wanaochafulia miili yao kwa maovu wataangushwa humo: *'mawingu yasiyo na maji, yanayopeperushwa na upepo; miti ya vuli, isiyo na mazao, iliyokufa mara mbili, iliyotegwa; mawimbi ya porini ya bahari, yanayotapisha aibu yao; na nyota waliopotea, ambao giza la kuzimu limewekwa kwa ajili yao milele"* (Yuda 12–13). Kwa nini Mtume Paulo anapaza sauti: *'Kimbieni uzinzi; maana kila dhambi ambayo mtu hufanya iko nje ya mwili, bali mzinzi hufanya dhambi kwa mwili wake mwenyewe. Au je, hamjui kwamba miili yenu ni hekalu la Roho Mtakatifu anayeishi ndani yenu, ambaye mmempokea kutoka kwa Mungu, na kwamba ninyi si wa nafsi zenu? Kwa maana mlilinuliwa kwa bei"* (1 Kor. 6:18–20).

23. Basi, sisi tuliokuwa tumenunuliwa kwa damu ya thamani ya Kristo, tutawezaje kutokuwa na aibu mbele za mbingu na nchi kwa kugeuka nyuma tena? Tutawezaje kutokuwa na haya mbele zetu wenyewe, tukionekana watakatifu kwa nje ilhali tumejawa na kila aina ya uchafu ndani? Tutadestura kwa miguu yote miwili kwa muda gani? Hatimaye tutaamua njia gani? Kwa maana, kama anavyosema mtu mwenye hekima: *'Ole wake mwenye dhambi anayetembea katika njia mbili'* (Sir. 2:12)—yaani, dhambi na wema; kwani hazina chochote cha kufanana. Mteja wa nyumbani hawezi kuitwa mwenye busara ikiwa anamtumikia bwana wake wakati mmoja na adui yake wakati mwingine. Lazima tujitoe kabisa kwa Mungu: maana ni kwa njia hii pekee ndipo tunaweza kushiriki katika maisha kulingana na Mungu. Kwa nini tusidumu tukishikamana na mambo ya mwili, kama wanyama wasio na sauti, bali badala yake, kwa nguvu za roho, tupande hadi katika kutafakari mambo ya mbinguni, tukigeuza hisia zetu kutoka kwa yaliyozaaifu hadi kwa yaliyo thabiti, kutoka kwa yaliyo ya muda hadi kwa yaliyo ya milele?

24. Wala hatutamruhusu mchongaji wetu wa uovu wa maneno kuchafua mioyo yetu kwa sumu ya mawazo maovu; bali mara tu anapopanda utamu wa tamaa, au uovu mwingine wowote, tukimbilie kumtupa mdanganyifu huyo mwenye hila. Vipi? Kupitia maombi na sala, machozi na majonjo, na toba ya dhati ya moyo. Hivyo ndivyo vita vyetu visivyoonekana, hivyo ndivyo mapambano na matendo yetu makuu yasiyotangazwa. Basi, tukiwaiga mashujaa wa duniani na tukiiwaka na shauku, tuwafukuze maadui zetu wasioonekana – na kama wao wasivyoondoka, hata wanapopokea majeraha kwa matumaini ya thawabu, vivyo

hivyo sisi, hata tukifunikwa na majeraha yasiyohesabika, hatutarudi nyuma, bali tutasimama imara na kusimama imara, tutapigana na kupigana, tukitiwa nguvu kwa msaada wa Mungu. Nawaomba katika jambo hili: maana kwa ajili ya hili ndilo ninachofanya kazi, nikikupeni maagizo haya mafupi. – Na kwa hivyo nawafurahia wale wanaoishi kwa haki na nawapumua wale wanaoanguka. Lakini sisi sote tuenende kwa unyofu, tukifanya mema, tukivumilia yote kwa unyenyekevu, kwa kuimba zaburi, kwa maombi, kwa ibada, kwa utiifu, kwa unyenyekevu: na Mungu wa amani atakuwa nasi.

248. Tukiwa tumepokea zawadi ya utakatifu, tuilinde kwa kukimbia zaidi ya yote tamaa za mwili; kwani zinapingana na hali ya neema; zinatupeleka utumwani; zinatujaza hofu

248. Tukiwa tumepokea zawadi ya utakatifu, tuilinde kwa kukimbia, zaidi ya yote, tamaa za mwili: maana zinapingana na hali ya neema; zinatupeleka utumwani; zinatujaza hofu. Hata hivyo, kujikana tamaa hizi, huleta kinyume chake kabisa. [4, 26]

25. Tunafurahi sana wakati wowote sikukuu za Bwana zinapowadia. Na ni kwa haki: maana katika nyakati kama hizo tunangazwa, tukiiingia katika kutafakari fumbo ambalo sikukuu hiyo iliwekwa kwa ajili yake. Ndivyo ilivyo sasa, katika siku ya Kuinuliwa kwa Msalaba mtukufu na wenye kuleta uzima. Kwa furaha gani, na anasa gani, kwamba mti—ambao miguu ya Bwana wetu Yesu Kristo ilisimama juu yake, ambao Yeye, alipomwagiwa misumari, alimwaga damu yake inayotoa uhai—tumeonwa kuwa na haki si tu kuuona mti huu, bali pia kuubusu na kuukumbatia? Ni wangapi hufanya kazi kwa bidii kujitunikia dhahabu nyingi inayoharibika iwezekanavyo? Lakini kwetu sisi, zawadi ni ya papo hapo: maana mara tu tunapobusu Msalaba, tunapokea nuru, utakatifu na ukombozi. Ndiyo kasi ya neema, ndiyo urahisi wa zawadi! – Lakini ili kuhifadhi neema kama hiyo, kazi ya maombi na uangalizi makini inahitajika kwa dharura, hasa kwa kuwa kile kinachopatikana kwa urahisi kwa kawaida huchukuliwa kirahisi na hakithaminiwi ipasavyo. Ndiyo maana nakuomba: tujikinge dhidi ya kasoro kama hiyo, na tulinde zawadi hii kwa makini. Tusichafue midomo yetu iliyotakaswa kwa maneno ya uongo na mazungumzo ya bure; tusizifanye macho yetu zilizotakaswa kuwa nyeusi kwa kutazama machafu; tusichafue mioyo yetu iliyotakaswa kwa kumbukumbu zisizofaa. Na *'usiruhusu dhambi kutawala,'* anasema Mtume, *'mwilini mwenu wenye kufa, mpate kuitii tamaa zake; wala msiweke viungo vyenu kuwa vyombo vya dhambi kwa uasi; bali wajitoleeni ninyi wenyewe kwa Mungu, kama waliotolewa katika wafu kuwa hai, na viungo vyenu kuwa vyombo vya haki kwa Mungu. Msiruhusu dhambi kutawala juu yenu: maana hamuko chini ya Sheria, bali chini ya neema'* (Warumi 6:12-14). Je, mnaona kwamba chini ya Sheria dhambi ilitawala, lakini katika neema, haki, ikiwa imekuja kutawala, inatuokoa kutoka kwa kila dhambi? – kama ilivyoandikwa: *'Lakini mlitawashwa, mkatakaswa, mkaahalalishwa kwa jina la Bwana Yesu Kristo na kwa Roho ya Mungu wetu'* (1 Kor. 6:11). Tu, naomba, tuuheshimu usafi huu na tuuhifadhi utakatifu huu. Kwa nini tunajidhihaki wenyewe, tukiwa tumetakaswa? Kwa nini tunajitunza sana mwili huu, ambao hivi karibuni tutaucha kaburini? Kwa nini tunachukulia raha ya tamaa kuwa ya kufurahisha, ilhali kwa kweli ni ugonjwa hatari? Raha ya tamaa ni ndoano ya shetani; ni kuwasha moto usiozimika; na bado sisi, kama wanadamu, tunavutiwa nayo kama watumwa waliojitoa utumwani. Nimesikia mtu aliyetekwa na tamaa hii akisema kwamba ni afadhali kuwa na kamba shingoni kuliko kujinyenyekeza mbele ya dhambi hii; kwani, kama mtawala katili, inamwamuru mtumwa wake: 'Nenda,' – naye huenda; 'Njoo,' – naye huja; 'Fanya hiki na kile' – naye hufanya; vivyo hivyo, dhambi hii humuamuru mtumwa wake kufanya jambo baya zaidi, yaani: 'Tunga maneno ya aibu' – naye hutunga; 'Fanya uovu' – naye hufanya. Kwa kawaida, kama Kaini, mtu wa namna hii hunyemelea na kutetemeka: iwe anasafiri baharini, anahofia meli yake kuzama; akipita jangwani, anaogopa kuangukia mikononi mwa majambazi; radi inapomurukia, humdhani imemtokea yeye hasa; radi inapomwaka, anaogopa itamchoma; ingawa huona, haoni, na ingawa husikia, hasikii, hisia zake zikiwa zimevurugika. Ni nini kinaweza kuwa cha kutisha zaidi kuliko maisha kama hayo? Inaonekana kwangu kwamba ingekuwa afadhali kumezwa na wanyama wa porini kuliko na tamaa mbaya, kwa maana huko ni mwili tu hufa, ilhali hapa ni roho na mwili vyote. Lakini ni tofauti kabisa kwa mtu mwema. Akiwa huru kutokana na dhambi (nasema si tu kuhusu utamu wa tamaa, bali pia kuhusu tamaa nyingine yoyote), anafurahi na kupata raha ndani yake mwenyewe: hutawala katika haki; hasiogopi bahari wala nchi: maana ana Mungu anayeishi ndani yake, ambaye humwomba katika nyakati za hatari: *'Sitaogopa mabaya, kwa maana Wewe upo pamoja nami'* (Zab. 22:4); *'Sitaogopa watu hao wanaonishambulia pande zote'* (Zab. 3:7); *'Sitaogopa dunia ikitetemeka, na milima ikipinduliwa katikati ya bahari'* (Zab. 45:3). Je, unaona maana ya maisha memu? Maisha haya ndiyo hasa maisha ya baraka ya kweli. Sisi pia tumeipokea kwa neema ya Mungu; sasa ndiyo lengo la utunzaji na wasiwasi wetu wote. Basi, tujitahidi zaidi na zaidi kung'ara katika hilo, tukikubali mambo

yote kwa heshima, tukionyesha katika matendo yetu kila aina ya utiifu, kila aina ya unyenyekevu, na kila aina ya usafi wa roho.

249. Tukiangalia jinsi mashamba yanavyopandwa, tujifunze kupanda ndani yetu mbegu za tabia za kiroho

249. 1) Tukiangalia jinsi mashamba yanavyopandwa, tujifunze kupanda ndani yetu mbegu za tabia za kiroho. – 2) Usiku umeongezeka: jitunzeni msiwale sana, kama mnavyopaswa kujiepusha na o starehe yoyote ya kupindukia katika mahitaji mengine ya mwili. – 3) Mfalme amerudi kutoka kampeni yake; lakini msianguke moyo: tuweke huzuni zetu kwa Bwana. [4, 27]

26. Sasa ndio wakati wetu wa kupanda mbegu za kimwili – ngano na kadhalika; na tunaona jinsi watu wanavyokimbilia kazi hii tangu asubuhi na mapema na kufanya kazi bila kuchoka hadi jioni, wakijitahidi kadiri ya uwezo wao ili kupanda vizuri na kuhakikisha wana vya kutosha kwa mahitaji yao ya kimwili ya kila mwaka. Lakini vipi sisi, wapandaji wa mbegu ya kiroho, tunaolala na kubaki bila kupandwa kama ilivyotupasa? Na tutavumilia njaa ya milele vipi? Na tutatoa kisingizio gani kwa kutotenda kwetu? – Badala yake, na tuamke kutoka kwenye usingizi wetu na tuanze kufanya kazi kwa bidii zaidi kuliko wale wanaopanda mbegu za kimwili. *'Kwa maana yeye apandaye kwa kiasi atavuna kwa kiasi, na yeye apandaye kwa ukarimu atavuna kwa ukarimu'* (2 Wakorintho 9:3). – Lakini tunapaswa kupanda nini? – Maombi, sala, maombi ya kuomba, shukrani, imani, tumaini, upendo. Haya ndiyo mbegu za uchaji; hiki ndicho kinacholisha roho. Lakini katika upandaji wa kimwili, mkulima huwa na subira, akisubiri mvua, itakaponyesha, iwe asubuhi au jioni. Katika upandaji wetu wa kiroho, hata hivyo, sisi wenyewe ndio mabwana wa kuleta mvua na kumwagilia udongo—yaani, wa kulia na kuomboleza tunapotaka, na kadri tunavyopenda. Basi, ikiwa jambo hili liko katika uwezo wetu, nawasihi, tupande kadri tuwezavyo na kumwagilia maji kwa wingi zaidi, na tuongeze matunda ya haki yetu, ili, wakati mavuno ya kiroho yatakapokuja, tujaze mikono yetu na matako yetu kwa mavuno ya kiroho, na tuonekane kuwa wa kustahili kusikia: *'Baraka za Bwana ziwe juu yenu'* (Zab. 128:8). *'Tumebarikiwa nyinyi kutoka nyumbani mwa Bwana'* (Zab. 117:26). *'Vuna kazi ya mikono yako; umebarikiwa, na itakuwa vyema kwako'* (Zab. 127:2). – Na huu ndio ujumbe wetu juu ya jambo hili.

27. Lakini nawatake kuwakumbusha, ndugu zangu, kwamba usiku sasa unazidi kuwa mrefu kadiri mchana unavyozidi kuwa mfupi. Mnajua vyema kwamba kama vile kukesha kunavyonyonya nguvu za mwili, ndivyo pia kulala sana kunavyounenea mwili; na mwili unavyoongezeka unene, ndivyo tamaa za mwili zinavyoongezeka. – Kwa fursa hii, nina neno ninalotaka kuwaambia. Basi, nini? *'Kila mmoja wenu na awe na zaburi, awe na mafundisho, awe na maombi'*: na mambo yote yafanyike kwa kiasi, *'ili wote washiriki katika kujenga'* roho (1 Kor. 14:26), katika mpangilio mwema wa roho, *'ili msiwekwe wawili na Shetani kwa kukosa hamu yenu ya kujidhibiti'* (1 Kor. 7:5). Nasema haya si kwa habari ya usingizi tu; bali pia kwa habari ya chakula na kinywaji, na kila kitu kingine: kwa maana kila kitu kinachofanywa kwa kiasi ni bora, kwa sababu hutuhifadhi salama tusipotee upande huu au ule na tusiteleze.

28. Sasa neno moja kuhusu hili: kwa kuwa mfalme amerejea kutoka kwenye kampeni yake, labda mawazo yanatokea mioyoni mwenu kuhusu jinsi mambo ya Kanisa—na yetu hasa—yatakavyoendelea kuanzia sasa. – Kuhusu hili tuna mwongozo katika Maandiko: *'Mbwagee mahangaiko yenu juu ya Bwana'* (Zab. 54:23), naye atatupatia njia ya kutokea; na *'kama Mungu yu upande wetu, ni nani atakayepinga nasi?'* (Warumi 8:31). Kama alivyotunza maisha yetu katika miaka iliyopita, akituokoa kutoka kwa majaribu na huzuni mbalimbali, ndivyo pia, tunaamini, ataendelea kutulinda kuanzia sasa. Basi, tuishi kwa njia inayostahili Injili, tukiwa na maisha yetu ya kweli mbinguni, kama wageni na wapita njia duniani. Kwani ni nani kati ya wale waliouingia katika maisha haya tangu zamani za kale amebaki humo milele? Je, si wote waliotoka hapa wameondoka tena, kama kutoka nchi ya kigeni? Hivyo basi, ukaaji wetu hapa ni wa muda tu; makao na urithi wetu wa kweli viko katika uzima ujao—ambao, tukivuka, tuweze kupata kuwa na haki, pamoja na warithi watakatifu wote, kurithi Ufalme wa Mungu.

250. Inaonyesha jinsi baraka kubwa tulivyo nayo katika Kristo Yesu

250. 1) Inaonyesha jinsi baraka kubwa tulivyo nayo katika Kristo Yesu – ukaribisho wa maisha. – 2) Kusudi la nguvu tatu za nafsi ni nini, na jinsi anguko lao lilivyozipotosha. – 3) Inatuita kutenda kwa haki kwa nguvu zetu zote na kulinda heshima tuliyotunukiwa katika Bwana. – 4) Kwa kumalizia: hivi ndivyo Wazee walivyotenda; hivi ndivyo sisi pia tutakavyotenda. [4, 30]

1. Ni kubwa na isiyoelezeka upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo kwetu, kwa kuwa Yeye *hakujia* tu *'kuhubiri injili ya amani kwetu sisi tuliokuwa mbali na kwa wale waliokuwa karibu'*, kama ilivyoandikwa (Efe. 2:17); bali, baada ya kupaa mbinguni, Aliwaacha Mitume watakatifu wahubiri injili ileile kwetu – kama Paulo mtukufu anavyoandika: *'Kwa maana sisi ni wajumbe wa Kristo, kana kwamba Mungu anasihi kupitia kwetu: tunawasihi kwa niaba ya Kristo, pataneni na Mungu; maana yeye ambaye hakuifahamu dhambi alimfanya kuwa dhambi kwa ajili yetu, ili sisi tufanyike kuwa haki ya Mungu katika yeye'* (2 Kor. 5:20–21). Ni upendo gani usio na kikomo kwetu! Ni upendo gani usioelezeka kwa wanadamu! 'Yeye *asiyejua dhambi alifanywa kuwa dhambi kwa ajili yetu*.' Vipi na kwa njia gani? – Hasemi kuhusu dhambi kama kitendo kisicho na sheria kilichohukumiwa haki. Lo lote mbali naye! – Kwa maana *'Hakufanya dhambi, wala udanganyifu haukupatikana kinywani mwake'* (1 Petro 2:22). Bali anazungumzia ukweli kwamba alijichukulia mwenyewe asili yetu, iliyoharibiwa na dhambi, kwamba *'alichukua udhaifu wetu na kubeba magonjwa yetu'* (Mathayo 8:17), kwamba alisulubishwa kwa ajili yetu na akateswa kifo cha aibu zaidi. Hii ndiyo maana ya: *'Alifanya dhambi kwa ajili yetu!'* Kwa kusudi gani? *'Ili tuwe haki za Mungu katika yeye.'* Vipi? Kwa kuokolewa kutoka kwa dhambi, kutoka kwa hukumu tunayostahili, na kwa kuishi na kutembea ndani Yake. Hii ndiyo sababu anatusihi, akisema: *'Nasi, kama washirika wa kazi, tunawasihi: msiipokee neema ya Mungu bure'* (2 Kor. 6:1). Je, unaona jinsi anavyotusihi na kutushawishi? – Inamaanisha nini: *'msiipokee neema ya Mungu bure'?'* Inamaanisha kwamba hatupaswi kurudi nyuma, kwamba hatupaswi kushindwa na tamaa zile zile tulizozikataa, na kwamba hatupaswi kuvunja viapo tulivyotoa mbele za Mungu na malaika watakatifu. – Lakini nini? Lakini *'ili tuenende katika upya wa uzima'* (Warumi 6:4) – uzima ulio safi na usio na lawama, wenye wema na wa kimungu.

2. Tukifika hapa, nataka kuonyesha nguvu fulani iliyofichika sana ya neno. Hii ni nini hasa? – Nafsi ya binadamu ina uwezo tatu: uwezo wa fikra, uwezo wa hisia, na uwezo wa tamaa. Jukumu la nguvu ya fikra ni kuamini katika Utatu Mtakatifu; la nguvu ya hasira ni kuwakasirikia nyoka, msengenyaji, na kamwe kumruhusu asikaribie; jukumu la nguvu ya tamaa ni kumtamani na kumpenda Mungu, aliyetuumba. Lakini shetani, baada ya kuharibu na kupotosha nguvu hizi za roho, alianza kuleta maangamizi yetu kupitia hizi. Vipi? – Kwa kumshawishi uwezo wa kutamani katika babu yetu Adamu aonje tunda lililopigwa marufuku; kwa kuchochea uwezo wa hasira ndani ya Kaini kumuua ndugu yake Abeli; na kwa kutumia uwezo wa akili kuuongoza ulimwengu katika uabudu sanamu. Hivyo ndivyo mbinu ya kazi ya adui wetu mwenye wivu!

3. Sisi, tutaendelea katika kile tulichoundwa kukitenda: kwa kujitia nguvu katika wema kupitia vipaji vyote vitatu, na kwa kupambwa na Roho, hatituruhusu wenyewe kuharibu heshima ambayo Bwana ametuheshimu, akitufanya watoto wa Mungu Baba. *'Lakini wote waliompokea,'* linasema Injili, *'wao aliwapa uwezo wa kuwa watoto wa Mungu'* (Yohana 1:12). Kwa kuwa, kwa njia hii, tumekuwa watoto wa Mungu, hatuturuhusu kuwa watoto wa ghadhabu; kwa kuwa tumeitwa warithi wa Mungu, hatuturuhusu kuwa warithi wa moto usiozimika; kwa kuwa tunatambuliwa kama viungo vya Kristo, tusijifanye kuwa viungo vya malaya; tusizame macho yetu duniani wala katika vitu vya dunia; tusigeuze macho yetu kwa vishawishi vya maisha haya ya dunia, ambavyo ni bure na vya kupita. Tuseme, kwa dhana tu, kwamba tungetimiza tamaa za mwili na za damu: *'Ni faida gani katika damu, tukirudi kuwa vumbi?'*(Zab. 29:10). Tuchunguze makaburi, na tutaona jinsi utamu wa tamaa unavyoisha. Tujazwe utajiri na pesa; basi nini? Je, hatukuingia ulimwengu huu tukiwa uchi? – Uchi ndivyo tutakavyotoka, bila kuchukua chochote nasi isipokuwa matendo yetu ya haki au ya dhambi. Ndiyo maana Mt. Daudi analia: *'Jambo moja nimelitaka kwa BWANA, hili tu ndilo nitakalitafuta: ni kukaa nyumbani mwa BWANA siku zote za maisha yangu, ili kuutazama uzuri wa BWANA, na kutembelea hekalu lake takatifu'* (Zab. 26:4).

4. Tazama, maisha yaliyo barikiwa! Tazama, sehemu njema iliyochaguliwa na baba zetu watakatifu, kama vile Mtume Paulo, mkanusho aliyebarikiwa, ambaye tunamkumbuka sasa—ambaye mapambano na matendo yake ya mashujaa ambayo tumesikia kidogo tu; na, tukimfananisha, tutaendelea kwa bidii kazi za kujinyima kwetu, na kubeba mzigo wa mateso tuliyoyapitia, bila kuacha matendo yetu ya kawaida; tuendelee kusonga mbele bila kuchoka katika njia yetu; na tukikosea, tushikamane kuinuka tena, tukimshinda adui wetu, shetani, ili sisi pia tupokee taji la haki pamoja na watakatifu wote, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

251. Kutokana na ugonjwa wake – anageuza mawazo yake kwa kifo, na kutokana na mateso ya ugonjwa wake – kwa mateso ya milele

251. 1) Kutoka kwa ugonjwa wake mwenyewe, anageukia mawazo ya kifo, na kutoka kwa mateso ya ugonjwa wake hadi mateso ya milele. – 2) Anaeleza jinsi, wakati wa mateso ya enzi hiyo, wengine

walitukuzwa, ilhali wengine walishushwa hadhi na kupotea kabisa. – 3) Kwa hao wa mwisho, anawaandalia maneno ya majuto, lawama na onyo la matokeo. [4, 31]

5. Niligua, na kupitia maombi yenu nilipata nafuu tena. Lakini tutaendelea kupata nafuu kwa njia hii kwa muda gani? – Saa ya kifo bila shaka itafika, ambapo uponyaji kama huu hautowezekana tena; itafika na kuniondoa kwenu, na kunituma kutoka hapa kwenda mahali pengine. Hata hivyo, kwa hiyo msiwe na huzuni nyingi kwa wazo la kubaki yatima: kwa maana Yeye aliyesema, *'Sitaacha ninyi kuwa yatima'* (Yohana 14:18), alisema kweli – na: *'Mimi nipo pamoja nanyi siku zote, hata mpaka mwisho wa dunia'* (Mathayo 28:20). Zaidi ya hayo, tutaonana siku hiyo; lakini—ingawa mtu angeweza kusema: kwa furaha isiyoelezeka na katika uzima wa milele!—Kuhusu kile nilichovumilia wakati wa ugonjwa wangu, unajua; jinsi nilivyokumbwa na homa ya baridi, nikateswa na tetemeko lisilovumilika, na jinsi muda mfupi baadaye nilishindwa na homa kali ya moto kwa siku nzima. 'Nikiteseka hivi,' nilifikiri moyoni mwangu wakati huo, 'je, haitakuwa hivyo katika enzi ijayo kwamba, kutoka kwa mateso ya Tartaro, watu watahamishiwa kwenye Gehena ya moto, ili roho maskini ipate mateso mawili, au hata zaidi?' Lakini iwe ni mateso moja au mawili mtu anayopata huko; kutokana na mateso ya hapa, mtu anaweza kuhitimisha jinsi gani hasira ya Mungu kwa wenye dhambi isivyo ya kuvumilika, na, akishikwa na hofu na kutetemeka kwa sababu ya hili, anaazimia kuchukua tahadhari zote iwezekanavyo ili asipotee katika yale mateso yasiyovumilika.

6. Hivyo basi, mateso ya sasa *'kwa wengine'* yamekuwa fursa ya kuonyesha wema, nao *'wamewaka kama nuru duniani, wakishikilia neno la uzima, kwa sifa zangu'*, tuseme, *'siku ya Kristo'* (Flp. 2:15–16). Walifanya mema kiasi gani? Na ukamilifu gani waliufikia? Siyo tu kwamba wameokolewa na wanaendelea kujiokoa wenyewe, wakiwa wamepata uzoefu kupitia majaribu waliyoyavumilia na kusafishwa, kama dhahabu katika kinu, kwa kuyeyushwa katika moto wa huzuni na mateso—bali pia huvuta wengine kwenye njia ileile, na hivyo kuwa waokoaji wa wengi, wao wenyewe na wageni. *Kuhusu 'wengine'*—ingawa kwa kweli ni wachache sana—mateso yalitumika kama kisingizio cha matendo maovu, kwa sababu ya mtindo wao wa maisha wa kujiruhusu, usiozuiliwa na sheria ya utiifu na kuwaacha huru kutenda matendo yao ya aibu. Kwa nini, basi, ni sahihi zaidi kuwasema kwa maneno ya Maandiko: *'Wao ni weusi kuliko majivu'* (Lamentations 4:8)?

7. Nami nitawapigia kelele hao: ninyi wana wasio na sheria, mmemwacha Bwana, mmekiuka sheria za maisha ya kimonaki; hamjui kutembea kwa unyofu, bali mnatimka huku na kule kama wakovu; mmebaki nyuma ya wenzako na mmekuwa na tamaa za ngono; baadhi yenu mnaishi peke yenu; wengine mnaajiri watumishi, na hata mnafanya biashara, mkichochewa na upendo wa pesa. Adhabu ya nabii, wala tishio la Mtume, wala mawasilisho yangu ya unyenyekevu havitieni hofu. Mmoja wenu, akivutiwa na urembo, amejishusha hadi kwenye wizi, na hata kumkataa Mungu. 'Unatenda nini, mwana wa maangamizi, mnyonge?' 'Ni mara ngapi umewimba: *"Nitaenda wapi mbali na Roho yako, na nikimbie wapi mbali na uwepo wako?"* (Zab. 138:7). Au, ukiwa umehamishwa kabisa, unataka kuwa rafiki wa yule nyoka aliyemdanganya Hawa na, pamoja naye, kumtoa baba yetu Adamu kutoka Paradiso? Je, bado huna nia ya kumkataa Kristo, ambaye uliungana naye kupitia kiapo cha utauwa, na kujishirikisha na dhambi, ambayo kupitia kwake mauti iliingia ulimwenguni? Je, hauisiki Injili ikilia kuhusu wale wanaotenda kwa njia hii: *'Mende wao haafi, na moto hauzimiki'* (Marko 9:44)? Je, haizingatii kile Mtume anachosema: *'Mungu ahukumu mwasherati na mzinzi'* (Ebr. 13:4)? Unapata nini kwa kutenda dhambi? Je, si giza na moyo uliotobolewa kama kwa upanga? Je, si kuzama katika vilindi vya kukata tamaa? Je, si Shetani mwenyewe, ambaye amekudanganya, na ambaye sasa anakusukuma kushika mtego, kama alivyofanya kwa Yuda? Tenda kwa busara, ninyi mlioko gizani; kimbieni mtego wa kifo, enyi mnaoharibika; msiiruhusu kujikwamiza katika mtego wa kuzimu, ili msiishi hapa maisha ya Kaini, mkipiga kelele, mkitetemeka na kukimbia kila uso mnaoufahamu, na katika enzi ijayo mkatwa hukumu ya Gehena ya moto; wakati Bwana *'atatukuzwa katika watakatifu wake na kutukuzwa katika wote'* (2 Wathessalonike 1:10), kwa wale ambao wametembea kwa uaminifu kulingana na amri Zake—wakipewa zawadi stahiki, huku wale wanaowapinga wakitumwa kwenye mateso yasiyo na mwisho yaliyoandaliwa kwa ajili yao.

252. Epifania inakumbusha ukuu wa baraka zinazotokana na kuja kwa Bwana duniani kwa mwili

252. 1) Epifania inakumbusha ukuu wa baraka zinazotokana na kuja kwa Bwana duniani kwa mwili. – 2) Tutatoa nini kwa malipo? – Tunatoa maisha yetu ya kubeba msalaba katika kazi zetu, na ushuhuda wetu wa sasa mbele ya wabomoaji wa sanamu: tusimame imara katika yote mawili. [4, 32]

8. Siku kuu ya Epifania inakaribia – na siku ya furaha iko mlangoni, furaha kubwa kweli, ambayo kama yake haijaonekana tangu enzi za kale. Kwa maana Mwana wa Mungu anakuja kwetu, si kwa unabii na alama, kama tunavyoona alivyojitokeza kwa baba wa Agano la Kale: bali kwa kuzaliwa kwa Bikira, akishuka na kujidhihirisha binafsi kwetu—hakuna kilicho barikiwa zaidi katika enzi zote, na hakuna cha ajabu zaidi miongoni mwa maajabu yote ambayo Mungu ameyatenda tangu zamani za kale. Hivyo basi, malaika wanatangaza fumbo lililotimizwa; nyota inaashiria kwamba Yule wa mbinguni amezaliwa duniani; wachungaji wanakimbilia kuona wokovu waliotangaziwa; Waheremu huleta zawadi za kifalme, na wimbo mpya kabisa unaimbwa kuhusu kazi mpya kabisa ya Mungu, ambayo kupitia kwake Mungu anasifiwa mbinguni, huku amani ikianzishwa duniani, kama vile Mtume anavyoshuhudia, akisema: *'Kwa maana yeye ndiye amani yetu, aliyetenda yule mmoja kutoka pande hizi mbili, akibomoa kuta ya mtengano, yaani sheria ya amri iliyoandikwa katika maagizo, ili aweze kuumba mtu mmoja mpya katika nafsi yake, kwa hivyo akitengeneza amani, na kuwapatanisha wote wawili na Mungu katika mwili mmoja kwa msalaba, na kwa njia hiyo kuuua uadui*' (Efe. 2, 14–16). Hii ndiyo walichotamani kuona manabii na wao wenye haki tangu zamani, lakini waliiona kwa imani tu. Sisi, hata hivyo, *'tumeona na kumgusa kwa mikono yetu'*, kama ilivyoandikwa – *'tumeona na tunashuhudia'* kuhusu *'Neno* hili *la uzima: uzima umeonekana',* na tumepokea hadhi ya uana (1 Yohana 1:1, 2).

9. Lakini *tutamrudishia Bwana nini kwa yote aliyotutendea?* Kujibu hili, Mt. Daudi tayari alitangaza: *'Nitainua kikombe cha wokovu, na kulitaja jina la Bwana'* (Zab. 115:3). Bali tufurahi, ndugu, kwamba sisi pia tumetangazwa kuwa na haki ya kumshukuru Bwana kwa yote aliyotutendea. – Basi, shukrani hii ni nini? Ni maisha ya kubeba msalaba tuliyoyakumbatia, na *'uthibitisho ambao kwao tunasimama na kujivunia tumaini la utukufu wa Mungu'* (Warumi 5:2). – Na hili tunapaswa kulisherehekea si kwa siku moja tu, bali maisha yetu yote. Wale wanaoongozwa na mwili na wamefungwa na tamaa zao hawawezi kusherehekea—ingawa w wanaweza kuonekana wanasherehekea—wala kuwa huru, kwa kuwa ni watumwa wa tamaa zao na wameuzwa kwa dhambi, kama ilivyoandikwa: *'Kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi. 'Mteja haendelei kuwa nyumbani milele; mwana ndiye anayeendelea milele'* (Yohana 8:34). Kwa kuwa sisi pia tumetangazwa kuwa na haki ya kuitwa wana kwa neema, tutaendelea kuwa nyumbani milele, *'mradi tu tukishikilie imara mwanzo wa ujasiri wetu hadi mwisho'* (Waebrania 3:14). Kwa hiyo, tukitiwa nguvu na Roho Mtakatifu, tusimame imara katika njia yetu ya maisha ya kimonaki *"na tukahimizane katika upendo na matendo mema"* (Ebr. 10:24)—katika utiifu, unyenyekevu, upole, na katika jitihada zingine zote za heshima, bila kutikisika katika azma yetu njema, bali tukiongeza juhudi juu ya juhudi, zaidi ya hayo tunapoona Siku ya Bwana ikisogea karibu. Kwa maana siku ile kuu na ya utukufu inakaribia, ambayo Jaji wa wote atatokea waziwazi, na ataonekana katika utukufu ambao aliwamo mbele ya Mitume katika Mageuko Matakatifu – naye atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake. – Na sisi, pamoja na watakatifu wote, tumwone Yeye, ambaye uso wake wenye neema hutuangalia na kutupokea katika ufalme wake wa mbinguni.

253. Waisraeli waliahidiwa pumziko walipokuwa wakizurura jangwani; lakini si wote waliingia humo

253. 1) Waisraeli, walipokuwa wakizurura jangwani, waliahidiwa pumziko; lakini si wote waliingia humo. Sisi pia tumeahidiwa pumziko; na si sisi sote tunaweza kuingia humo. – 2) Tunawezaje kuhakikisha kuwa tunaingia humo? – Hatupaswi kutenda kama walivyofanya wao. [4, 34]

10. Hivyo basi tunapita kutoka mwaka hadi mwaka, kutoka msimu mmoja hadi mwingine, kutoka sikukuu moja hadi nyingine, na hakuna mapumziko katika maisha haya yote. – Hata hivyo, ni lazima, kwa vyovyote vile, tufikie mwisho wake na tuingie katika pumziko letu. *'Maana yeye aliyeingia katika pumziko lake naye amepumzika katika kazi zake, kama Mungu alivyopumzika katika zake'*, kama ilivyoandikwa (Ebr. 4:10). Basi, pumziko hili ni nini? – Ni Ufalme wa Mungu, ambao Mtume anatuhimiza tuufikie, akisema: *'Basi tujitahidi kuingia katika pumziko hilo, tena tusije tukawa kama wale wasiosikia, wakashindwa kuingia'* (Waebrania 4:11). – Anamaanisha nini kwa kusema hivi? Kwamba kama vile Mungu alivyowaahidi Waisraeli kuwa atawapeleka katika Nchi ya Ahadi; – lakini kwa sababu baadaye walithibitisha kuwa wasiwatiifu na kumhuzunisha, hawakuruhusiwa kuingia: – vivyo hivyo, ikiwa sisi ni wasiwatiifu kwa amri Zake, hatutaingia kamwe katika Ufalme wa Mungu. *'Kwa miaka arobaini,'* asema Bwana, *'nilikuwa na hasira juu yao, na nikasema: "Daima wanapotea mioyoni mwao; hawajayajua njia zangu." Basi niliapa kwa ghadhabu yangu, "Hawataingia katika pumziko langu"'* (Zab. 94:10–11). Ilikuwa hivyo kwao; sisi, hata hivyo, si suala la miaka arobaini, bali utiifu unatarajiwa katika maisha yote ya kila mtu. Kwa maana tusipojitahidi kutimiza amri zote za Mungu, Yeye atatwambia pia: 'Hawataingia katika mapumziko Yangu.' Lakini mifupa ya wale wasioingia

ilianguka jangwani; lakini sisi, ikiwa hatutaingia, basi miili yetu na roho zetu zitatupwa katika Gehena ya moto; na adhabu hii ni kali mno zaidi kuliko ile ya kwanza, maana imeandikwa: *'Kila anayepinga Sheria ya Musa; atahukumiwa kifo bila huruma kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu; adhabu iliyo baya zaidi itastahiliwa na wale waliymkanyaga Mwana wa Mungu chini ya miguu yao, na waliolichukulia kuwa ni duni damu ya agano ambayo kwa hiyo walitakaswa, na kumtukana Roho wa neema'* (Ebr. 10:28–29).

11. Basi, nini kilikuwa chanzo kilichowazuia kuingia? Kutokumwamini, kulalamika, kufuru, uasi, ugumu wa moyo, kiburi, na uzinzi. Hivi ndivyo vilivyoleta angamizi yao. – Basi, na tukimbie tamaa hizi kama vile tukimbia uso wa moto, bila kusita juu ya ahadi za Mungu, bali tukiamini kwamba Yeye aweza kutimiza alichoahidi; wala tusilalamike (1 Kor. 10:10), wala tusitukane, wala tusikakamize mioyo yetu, wala tusipinge; *'Basi tuwe wema na wenye huruma kwa wenzetu, tukisameheana, kama vile Mungu alivyotusamehe kwa njia ya Kristo'* (Efe. 4:32), *"daima tukibeba katika mwili kifo cha Bwana Yesu"* (2 Kor. 4:10), daima tukiwa tayari kufa kwa ajili ya Kristo, daima tukifanywa wapya kwa sala, maombi, machozi, na kutafakari maono ya mbinguni. Tukiishi kwa njia hii, hatutaingia nchi inayotiririka maziwa na asali, kama walivyofanya wa kale, bali nchi ya wanyenyekevu, ambapo chemchemi ya uzima na usiokufa hupatikana, ambapo upendezi wa Yerusalemu wa mbinguni upo, ambapo kuna furaha na shangwe, ambapo utukufu wa Utatu Mtakatifu aliye barikiwa na anayetoa uzima huangaza!

254. Ubatilivu ni bora kuliko maisha ya ndoa

254. 1) Ubakulimwengu ni bora kuliko maisha ya ndoa. – 2) Tukimshukuru Mungu kwa kututangaza kuwa na haki ya wito huu, tuwe macho tusije tukakwama. – 3) Nini njia ya kufikia lengo hili? Mapambano na kushinda kwa yaliyo ya chini kwa yaliyo ya juu, ndilo lengo la juhudi zetu zote. – 4) Nitaongeza neno moja zaidi: Ndugu Memnon amerejea: mpokee kwa upendo wa kindugu, kama vile katika mfano, baba alivyompokea mwanawe aliyepotea. [4, 35]

12. Wale wanaoshindana katika mbio uwanjani hufanya hivyo mara moja kwa mwaka – na hata wakati huo kwa muda mfupi sana; baada ya hapo, mashindano huisha: washindi, walioshindwa, na watazamaji wote huenda zao. Lakini wale wanaokimbia mbio za uchaji hufanya hivyo si kwa siku moja tu, bali kwa maisha yao yote; na njia yao, na maendeleo yao humo , haionekani, kama vile vita wanavyopigana dhidi ya maadui wasioonekana isivyoonekana. Ucha ni wema mkuu zaidi, unaofikia kilele cha mbingu. – Watu wamegawanywa katika makundi mawili kulingana na mtindo wao wa maisha: wengine wanaishi katika ndoa, huku wengine wanaishi katika maisha ya kujinyima. Wale wanaoishi katika ndoa huunda ulimwengu wa chini, na wasio katika ndoa huunda ulimwengu wa juu. Wale wa kwanza wanakabiliwa na kuoza, huku wale wa pili wakionekana kuwa na haki ya kung'aa kwa kutokuoza. Na kama mtu angeona mtu mwenye mabawa, bila shaka angeostaajabia jinsi anavyoonekana wakati mwingine kama mwanadamu na wakati mwingine kama malaika: vivyo hivyo yeye anayehifadhi usafi kwa njia ya kujinyima anakuwa mwonekano wa ajabu kwa malaika na wanadamu: katika mwili, lakini juu ya mwili; ulimwenguni, lakini juu ya ulimwengu; ndiyo maana, mtu anapoacha dunia, husemekana kuwa amechagua maisha ya ubora: na Bwana, akizungumza katika Injili, alisema: *'Kuna wale waliotoka tumboni mwa mama zao wakiwa hivyo; na kuna wale waliofanywa kuwa walevi na watu; na kuna wale waliojifanya walevi kwa ajili ya Ufalme wa Mungu,'* akaongeza: *'Alichukue neno hili yeye awezaye'* (Mathayo 19:12). Unaona kwamba kwa wengi zawadi hii ni zaidi ya uwezo wao, na imehifadhiwa tu kwa wale wanaojisulubisha kupitia namna yao ya maisha.

13. Basi, tufurahi na kushangilia kwa ajili ya wengine – tuwashukuru, shukrani zisizo na kikomo, kwamba, kupitia upendo wa Mungu kwa wanadamu, tumeitwa katika wito unaostahili kama huu, ambao Mungu anasifiwa na ambao watu huushangaa. Na si hivyo tu, bali pia tuishi maisha yetu kwa uangalifu iwezekanavyo, kwani wengi wameanguka kutoka kwa urefu kama huo, siku za nyuma na hata sasa: wengine, wakijaa kiburi; wengine, wakishushwa chini na uzembe na kupuuza, mambo yote mawili ambayo huleta maangamizi kwa roho.

14. Nini basi, ni njia ya kuokolewa kutokana na hili? – Ndege anayepaa ana njia ya kuokolewa kutoka kwa hatari; kwani anaposikia ukaribu wa mwindaji, anapanua mabawa yake, anaruka kwenda mahali pengine – na anajiepusha kukamatwa. Basi, shetani, mwindaji wa roho zetu, anapokaribia, basi, kana kwamba tumefungwa mbawa na Roho, tukiruka kwa tafakari ya vitu vya juu, *'tafuteni mambo yaliyo juu, wala si yaliyo juu ya nchi'* (Wakolosai 3:1-2). Je, anatoa utamu wa tamaa? Tutainua hisia ya heshima ya roho. Je, anaweka mbele kazi ya dhambi? Tutakumbatia ukali wa hukumu kwa mawazo yetu yote. Hivyo, kwa kuweka jambo moja dhidi ya jingine, na kufukuza mawazo kwa mawazo, tutaokolewa kutoka kwa mharibifu wa yote. Basi,

matokeo ya mapambano haya ni yapi? Kwa wale wanaopigania mwili, taji linaloharibika; kwetu sisi, lisiloharibika; kwao, furaha ya muda; kwetu sisi, furaha ya milele. Na sisi ni wabahatika, *'tukishikamana na tumaini letu kwa ujasiri na kwa fahari hadi mwisho'* (Ebr. 3:6). Kwa hiyo, nawasihi, tusimame imara katika maombi na sala, katika toba na machozi, katika unyenyekevu, utiifu, toba, na katika shughuli zingine za kujinyima, na kwa msaada wa Mungu tupate ushindi juu ya adui. Lakini tuache hayo.

15. Sasa kuhusu Ndugu Memnon. Kwa kuwa amejirekebisha kwa namna fulani na anajuta, tunapaswa kumkubali, *'ili mtu kama huyo asije akaharibiwa na huzuni nyingi'* (2 Kor. 2:7). – Hata hivyo, ni lazima niwaambie hapa kwamba *'kila anayefanya dhambi si tu mtumwa wa dhambi'* (Yohana 8:34), kulingana na neno la Bwana, bali pia ni chukizo kwa wapenzi wa wema; na labda wengine wangeaibika kumkumbatia, wasije wachafuliwa na dhambi yake. Lakini kwa kuwa Bwana wetu Yesu Kristo hakumkataa mwana aliyepoteza mali yake—ambaye alikuwa amepoteza utajiri wake wote kwa malaya—aliporudi, vivyo hivyo sisi hatumpi mgongo, bali tunamkaribisha ndugu huyu kwa wema, tunafurahi kwa kurejea kwake kwa shukrani, na kuombea wokovu wake. – Basi, kwa kutimiza amri hii kama wanafunzi wa Bwana na Mwokozi wetu, tutastahili kurithi Ufalme wa Mungu.

255. Ndugu zetu wangapi wamekufa uhamishoni kwa ajili ya kuabudu sanamu na kutokana na mateso? Wao ni mashahidi wa ukweli wa Uorthodoksi

255. 1) Ndugu zetu wangapi wamekufa uhamishoni kwa ajili ya kuabudu sanamu na kutokana na mateso? Wao ni mashahidi wa ukweli wa Uorthodoksi. Wapotovu hawaleti chochote cha aina hiyo: kwa maana wanahisi jinsi misingi yao ilivyo dhaifu. Sisi, hata hivyo, tumejengwa juu ya msingi wa Mitume na manabii. – 2) Kwa ajili ya wokovu wetu, kilichobaki kwetu ni kujenga juu ya msingi huu kwa dhahabu, fedha na vito vya thamani, yaani, maisha matakatifu na yasiyo na lawama, tukiyasafisha kwa kutubu kila tunapofanya dhambi kwa njia yoyote. [4, 36]

16. Ndugu yetu Teofilo amelala usingizi – mmoja wa wazuri zaidi, hodari katika utiifu na thabiti katika ushuhuda, aliyevumilia majeraha kwa ajili ya Kristo na kumaliza maisha yake gerezani na uhamishoni. Ni nini kinachoweza kuwa cha furaha zaidi kuliko hili? Ndugu zetu wengi sana (idadi yao inafikia mia moja na zaidi) walitupwa katika maeneo kama hayo; huko, wakiwaka kama nyota, waliacha miili yao takatifu kama ushuhuda kwa Uorthodoksi kwa wale wanaoishi sasa na kwa vizazi vijavyo. Sizungumzii tu kuhusu udugu wetu, bali pia kuhusu ndugu kutoka kwa monasteri nyingine waliokamilisha maisha yao uhamishoni. Hii ndiyo ithibati kuu zaidi ya Kanisa la Mungu! Ina umati mkubwa wa mashahidi kuhusu heshima ya picha takatifu za Bwana wetu Yesu Kristo, Mama wa Mungu Asiye na Dhambi, na watakatifu wake wote: ili kwamba, hata kama hatungekuwa na kitu kingine chochote mikononi mwetu, hili peke yake lingetosha kama uthibitisho wa ukweli kwa wale wenye akili timamu. Waone aibu wapinzani wa Kanisa la Orthodox! Kwa maana ni yupi kati yao, alipokuwa akipigania imani yake, amewahi kuvumilia mateso kama haya? Hakuna, kamwe; bali wao, kama wanyama wa usiku, huzurura na kuwa wakali gizani mwa uongofu wao; lakini wakati mwanga wa mchana unapotokea na Uorthodoksi unang'aa kama nyota ya asubuhi, hujificha katika mashimo ya hila zao za ujanja. – Na waongozwe pote na mwanga wa moto wao wenyewe, ambao wameuwasha. Watu wetu sisi, tuliochaguliwa na Bwana juu ya msingi wa Mitume na Manabii na Watu wetu Wabeba-Mungu, tutasalia tukiwa tumejikita imara kwa wakati ujao, bila kutikisika hata kidogo kutokana na vitisho vya kibinadamu.

17. Ili kupata wokovu, yote yaliyobaki kwetu kufanya, kulingana na amri ya Kitume, ni kujenga, juu ya msingi wa imani yetu ya kweli, kwa dhahabu, fedha na vito vya thamani, na si kwa mbao, nyasi kavu na maganda (1 Kor. 3:12) – chakula cha moto. Yeyote aliyeimarishwa hivi hawezi kutikiswa na chochote katika imani yake kwa Bwana. *'Kristo alitukomboa kutoka kwa laana ya Sheria, akawa laana kwa ajili yetu'*, kama ilivyoandikwa (Gal. 3:13). Basi, tusijiruhusu kuangukia chini ya laana tena. Kristo ametusafisha kwa damu yake, kupitia bafu ya kuzaliwa upya na upya wa Roho Mtakatifu; kwa hiyo basi, kwa vyovyote vile tusijiruhusu kurudi kwa matendo ya aibu ambayo tumegeuka nayo. Hata hivyo, tusipofanya hivi, basi, siku ya ufunuo wake, anaweza kutuambia: 'Niliwafanya kuwa nguzo zangu, lakini mmebadilisha viungo vyangu kuwa viungo vya malaya; nimewafua kutoka kwa dhambi zenu, ili mpate *kuwa "wasio na doa wala kasoro, wala kitu chochote kama hicho"'* (Efe. 5:27)—lakini mmejizunguka tena kwa harufu mbaya ya tamaa na kujichafua kwa uchafu wa dhambi; Nimewajaa kwa wingi nuru ya hekima kupitia Roho Mtakatifu, lakini mmewafanya akili zenu kuwa makao ya tamaa zilizopindukia; Nimewafanya warithi-wenza wa baraka za milele, lakini ninyi mmependelea kuwa warithi-wenza wa adui yangu: *'Ondokeni mbali nami, ninyi mliobarikiwa laana,*

mkaingie katika moto wa milele uliotayarishwa kwa ajili ya shetani na malaika wake' (Mathayo 25:41). Lakini tusije tukasikia sauti ya kutisha kama hiyo wala tukakumbana na ghadhabu isiyovumilika kama hiyo. Kwa nini, basi, tunajitahidi kwa shauku zetu zote kupata utakatifu, machozi na moyo uliosagika, tukitimiza wajibu wetu bila kulalamika, tukikesha katika kazi ya Mungu mchana na usiku, ili adui, akijipenyeza, asile roho isiyokuwa makini? Laiti tungeweza kuepuka hila za nyoka hata wakati tukikesha! Lakini tutawezaje kufanya hivi tukipepesuka usingizini? Lakini mtu fulani atasema: asili yetu ni dhaifu na inapendelea dhambi. Nakubaliana na hili pia, kwani mimi mwenyewe nina asili ileile. Lakini hiki ndicho ninachoomba: mara tu jambo kama hilo linapotokea, na kuwe na toba ya papo hapo, toba ya dhati, majuto ya moyoni, na tamaa kuu ya kurejesha hali yetu ya zamani iliyokuwa njema. Kwa kutenda hivi siku baada ya siku, tutafikia tunachotafuta; na tukishakifikia, tutahesabiwa kuwa wa haki wa kusikia wito uliosubiriwa kwa hamu: *'Njoo'*, na tutakuwa warithi wa Ufalme wa Mungu.

256. Tunapaswa kusherehekea siku za sikukuu kwa faraja ya kiroho

256. 1) Tunapaswa kusherehekea siku za sikukuu kwa faraja ya kiroho. – 2) Siku za sikukuu hupita, na maisha yote yataisha: tusisahau hili, na tuwe tayari daima kwa kuondoka kwetu. – 3) Kwa kupanga maisha yetu ipasavyo, katika mwenendo wetu wa nje na, zaidi ya hayo, katika undani wetu. – 4) Na tusiepuke chochote kinachohitajika kwa ajili ya hili. [4, 37]

18. Siku kuu zimepita, Krismasi na Epifania, ambazo tulidhaniwa kuwa na haki ya kusherehekea kwa heshima ya Bwana Mungu wetu, hata katika hali zetu za sasa. Hata hivyo, hatuhuzuniki kwa jambo hili, bali tunafurahi sana kwamba, kwa ajili Yake aliye *'ajinyima heshima na akachukua sura ya mtumwa'* (Fil. 2:7) kwa ajili yetu, tunavumilia uhamisho na kuishi katika nchi ya kigeni. Na ina maana gani nyingine kusherehekea, kama si kumshikilia Mungu, kwa kujitenga na ulimwengu wa kimwili na kutojali mambo ya kidunia na yote yanayohusiana na dunia? Kwani tuseme nini kuhusu wale wanaoishi jangwani, milimani na katika mapango ya dunia? 'Je, hawasherehekei?' 'Hakika, wanasherehekea hata bora kuliko wengine katika ukimya wao—wakiwa wameinuliwa zaidi na watakatifu kuliko wale ambao wana fursa ya kutumia siku zao za sherehe katika fujo, karamu, karamu na vinywaji, wakisahau kwamba wanajidanganya wenyewe—ambao kwa hiyo Maandiko yanawakemea, yakisema: *'Nanyi mmekula na kufurahi duniani; mmejaza mioyo yenu mafuta kama siku ya kuchinja'* (Yakobo 5:5): kwa maana watu wa namna hii ni kama nguruwe walio tayari kuchinjwa; *'ambao mungu wao ni tumbo lao, na fahari yao iko katika aibu yao'* (Wafilipi 3:19); ili tusherehekee sikukuu zetu vizuri zaidi tukidhibiti nafsi zetu na kuishi maisha yanayostahili wito wetu na ushuhuda wetu wa Kristo.

19. Hata hivyo, tusipuuze ukweli kwamba siku zetu zinapita kama vile kwa farasi, na wakati, kama gurudumu linalozunguka, ikiwapeleka wengine katika uhai kupitia kuzaliwa, na kuwachukua wengine kutoka kwake kupitia kifo—lakini si kwa umri uleule wala kwa wakati uleule, bali wakati mwingine wachanga sana kabla ya wazee sana, na wazee sana kabla ya wachanga sana; baba kabla ya watoto wao, na watoto kabla ya baba zao; na wakati mwingine watu wengi wa kila kizazi wanakufa pamoja. Hivyo basi Mungu ameona inafaa kuamuru kwamba, kwa kuwa saa ya kifo chetu haijulikani, tujitayarishe kwa ajili ya kuondoka kwetu kila wakati. Basi tuwe na busara na kuwa macho, ili kifo, kikija ghafla, kisitukute tukiwa hatujajiandaa; maana wakati huo tutatubu, lakini bila faida na bila matunda. Je, hamjui jinsi, siku chache zilizopita, nilivyougua ghafla? Na jinsi roho yangu ilivyokaribia kushuka kuzimu? Na ingawa sasa nimepona, afya hii hakika si ya milele. Hakika zamu yangu itafika, sasa kwa kuwa ninazeeka, kuachana nanyi hatimaye na kwenda kuungana na baba zangu na ndugu zangu: ombeni tu kwamba hili litatokea nikiwa bado na ufahamu kamili katika Kristo, na kwa dhamiri iliyo safi kabisa kutokana na yote yaliyotokea maishani mwangu. Wakati huo, nikiteswa na maumivu ya ugonjwa wangu, nilitafakari na nikajiambia mwenyewe: ikiwa mateso haya ni kama haya, basi yatakuwaje katika enzi ijayo? Ikiwa hatuwezi kuvumilia siku hizi tatu au nne za mateso, tutavumiliaje mateso ya milele?

20. Nami nawashauri ninyi mtafakari juu ya haya, na muishi kwa umakini, mkiweka hili akilini daima – kwa nje, – kwa heshima yote na unyenyekevu, bidii na uvumilivu; – na kwa ndani, – kwa kuwa na uangalifu mkubwa kwa mioyo yetu, tusiiruhusu nyoka mkubwa, mwerevu na mwovu kutusemeza au kutushambulia, na tusifanye hekalu la Mungu kuwa makao ya tamaa, bali tujitahidi kwa njia zote kujitambulisha kuwa safi mbele za Bwana, na hata hapa, kabla ya enzi ijayo, kuanza kuishi maisha yenye baraka. Kwa maana ni nini kinachoweza kuwa na baraka zaidi kuliko kuishi kwa amani na Mungu kwa moyo safi? Hata hivyo, hili haliwezekani bila bidii ya awali, maombi, machozi, majuto, shauku na ari ya roho; ingawa hata kwa vitu hivi,

adui haachi kutushambulia na kuwasha ndani yetu vita—isiyo na chocheo, isiyotarajiwa na isiyoonekana. Hufanya hivi kwa sababu anaona kwamba tunajitahidi kupaa mbinguni na kustahili furaha isiyoelezeka huko. – Lakini kwa kuwa ni kweli *kwamba 'mateso ya wakati huu yasiweze kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18); Tushindane kwa nguvu zetu zote, kwa nguvu yote ya imani na tumaini letu, kupigana vita hii kwa namna itakayovunja hila zote za shetani, tukifuata mfano wa wale wanaoshindana uwanjani, ambao hujitahidi kwa nguvu sana katika mbio kiasi kwamba mwishoni mwa mbio hukosa pumzi na kuwa karibu na kuanguka. Lakini mbio zao hudumu saa moja tu na taji lao hupotea; ilhali mapambano yetu hudumu maisha yote, ndiyo maana taji letu halipotei, na zawadi zetu zote zingine ni za milele—tupewe hizi kwa neema na upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

257. Mtu anapaswa kuiga Wababa Watakatifu; lakini aige wale wanaoishi maisha yanayofanana na yako: la sivyo, madhara yatatokea

257. 1) Tunapaswa kuiga baba watakatifu; lakini waige wale wanaoishi kama wewe: la sivyo, utadhurika. – 2) Hapa kuna baadhi ya mifano… inayotajwa. – 3) Usichukue kile ambacho si chako: je, wewe ni Kinoviti? – Waigize Kinoviti… watu maalum wanaonyeshwa. – 4) Jangwa ni kwa ajili ya watawa; lakini lazima uvumilie taabu za maisha ya jumuiya, kama ninavyofanya mimi. [4, 38]

21. Tunaposoma maisha ya mababa zetu na kuyatafakari, tunajaa mshangao kwao. Na ni kwa haki. Kwa maana kwa kweli mababa zetu ni wa ajabu, kwa sababu, wakiishi katika mwili huu kama malaika bila tamaa yoyote, walimfurahisha Bwana. Lakini hatupaswi tu kushangazwa nao, bali pia kuuiga kadiri iwezekanavyo; na kuuiga kwa busara, yaani, mtu anayeishi katika jumuiya aige mtu anayeishi katika jumuiya, anayeishi kimya aige anayeishi kimya, mtawa aige mtawa, na mkuu wa watawa aige mkuu wa watawa. Kwani kuna faida gani katika kuiga mtu ambaye haishi maisha ya aina ileile na yetu, bali ya aina tofauti? Sio tu kwamba hatopata faida yoyote kutokana na hili, bali pia tutapata madhara dhahiri. Wengi, kwa upendo wa Mungu, wakiwa wameacha njia yao ya maisha na kuelekeza macho yao kwa nyingine, wamepoteza yao wenyewe na wakashindwa kufikia ile waliyoitamani.

22. Kama uthibitisho wa hili, tukiacha kando simulizi za kale kuhusu suala hili, tukumbuke yaliyotokea miongoni mwa watu wetu wenyewe. Ni faida gani kupanda nguzo kulileta kwa anayeitwa mpiga zaburi? Je, hakuteremshwa kutoka juu yake akiwa amepagawa? – Na sasa yeye si Mkinoviti wala mtawa wa nguzo. Ni faida gani nguzo hiyo hiyo ilileta kwa fulani Saprith? Je, hakuteremka kutoka humo kwa ajili ya Uorthodoksi, ili baadaye aanguke katika uzushi, akawa msaliti, na si yeye sasa ndiye mnyanyasaji katili zaidi? – Lakini tuangalie pia udugu wetu: je, Petro wetu, baada ya kutumia miaka mingi kama mwanafunzi na kufanikiwa katika maisha hayo, hakwenda jangwani, akivutiwa na uchaji? Lakini jinsi alivyorejea kutoka huko, na kilichomtokea, mnafahamu, kwa kuwa mliiona kwa macho yenu. Vilevile, Amfilokio, ambaye bado yu hai hadi leo—je, hakukua kwanza mtawa wa nguzo, kisha mtawa wa kujitenga, na sasa anajidhihaki mwenyewe, akiyumba-yumba huku na kule?

23. Haya yote yametokea na yanaendelea kutokea kupitia ushawishi wa shetani, ambaye huweka tamaa ya kuchukua kile ambacho si cha mtu, ili kumpelekea mtu kupoteza hata kile ambacho ni chake. Kwa sababu hii Mtume anapaza sauti: *'Ndugu zangu, kila mmoja abaki mbele za Mungu katika hali aliyoitwa'* (1 Kor. 7:24). Je, umeitwa kuwa mtawa wa kimya? – huna haja ya kufikiria maisha ya jumuiya; je, umeitwa kuwa Kinovite? Huna haja ya kushangaa kuhusu ukimya. Kila mmoja katika hali yake na amfurahishe Bwana. Kila mmoja katika hali yake ana mifano ambayo lazima aipange maisha yake kulingana nayo. Fuata mfano wa wale waliomwaka katika jumuiya ya kimonaki. Ni nani hao? Sio tu watakatifu wa zamani, bali pia wale waliokuwepo na ambao bado wako miongoni mwetu katika udugu wetu. Jitahidi kuiga Domitian mbarikiwa, ambaye imani yake ni ya moto. Jitahidi kuiga Zosimus mbarikiwa, ambaye utiifu wake ni wa dhati. Jitahidi kuiga Marko mbarikiwa, ambaye, akipokea matukano na unyanyapaa kama heshima kuu, alijua jinsi ya kudumisha azma yake isiyoyumba. Mtumie Terentius kama mfano wako, ambaye, baada ya kuwahudumia wagonjwa jikoni kwa miaka mingi, hakuwahi kukata tamaa wala kukwepa kazi yake; kwa kweli, hata alipopewa nafasi ya kuhamishiwa kwenye kazi nyingine, alikataa, akipendelea kuvumilia magumu katika kazi yake ya kawaida. Pia chukua mfano kutoka kwa ndugu wengine, ambao wengi wao walijitokeza katika majukumu yao, ambao majina yao yameandikwa katika Kitabu cha Uzima. Hawa ndio mnaopaswa kuiga, si watawa.

24. Jangwani na milimani viwe vya Abba Ioannicius na wengine walio kama yeye; bali wewe, upende utiifu na kujikana mapenzi yako. Yeye kwa sasa haateswi, bali wewe unaoteswa kwa ajili ya kweli. Yeye

hayuko gerezani, ilhali ninyi mko gerezani kwa ajili ya Bwana. Yeye hapigwi, ilhali ninyi mmepitia mapigo kwa ajili ya Kristo. Yote mliyoyavumilia ni bora zaidi isivyo na kifani kuliko maisha ya amani jangwani. – Mimi pia, katika unyenyekevu wangu, nitasema maneno machache kumhusu mimi mwenyewe. – Kwa kuwa nimewekwa kwa njia isiyo ya kustahili kuwa kiongozi wenu, je, niachane na wadhifa wangu na nirudi jangwani, au nichukue njia nyingine yoyote ya maisha itakayojitokeza? Lakini kutenda hivi si jambo linalowafaa wala kiongozi wala mchungaji, ambaye ni lazima aweke maisha yake kwa ajili ya kondoo wake. Wala si sawa kwenu kupanga au kufanya jambo lolote tofauti na kile mnachofanya sasa. Kwa maana kutoka hapa hutokana ukame na fujo ya maisha yajayo, ilhali kwa kuvumilia kubaki ndani ya mpangilio uliowekwa wa maisha ya kimonaki hutokana kila utoaji wa matunda ya kiroho. Kwa hiyo, kila mmoja, kama Mungu alivyomwonyesha rehema na kama Bwana alivyomwita, na atembee katika njia hiyo, aishi kwa namna hiyo, na kumfurahisha Bwana kwa namna hiyo, ili apate kuonekana kuwa anastahili kusikia: *'Hongera, mtumwa wangu mwema na mwaminifu; ulikuwa mwaminifu katika mambo machache, nitakuweka juu ya mambo mengi: ingia katika furaha ya bwana wako'* (Mathayo 25:21).

258. Baada ya kueleza maana ya mmonki, anaendelea kuelezea jinsi wamonki wa leo walivyoshindwa kufikia viwango vya wale wa zamani

258. 1) Baada ya kueleza maana ya mtawa, – 2) anaonyesha jinsi watawa wa sasa walivyoshindwa kuwafikia waliotangulia, – 3) anatukumbusha kuwa hili ni kinyume na neno la Mungu, na – 4) jinsi mtu anavyoweza kujiendesha ipasavyo katika jambo hili, – pamoja na maagizo kwa ajili hiyo. [4, 39]

25. Hakuna kilicho barikiwa zaidi kuliko maisha yetu, hakuna kilicho juu zaidi kuliko namna yetu ya kuishi; mradi tu tuishi kama tulivyotwaa wito, na namna yetu ya kuishi iendane na jina letu. Mtawa ni yule anayemlenga Mungu peke yake, anayetamani Mungu peke yake, anayeshikamana na Mungu peke yake, anayejitahidi kumfurahisha Mungu peke yake, aliye na amani na Mungu, na ni chanzo cha amani miongoni mwa wengine. Lakini yeyote asiye na sifa hizi, na badala yake anashikilia bidii, wivu na mgawanyiko, *ni 'kipofu na asiyeona'* (aliyefunga macho yake), *'aliyemsahau usafishaji wa dhambi zake za zamani'*, kama ilivyoandikwa (2 Petro 1:9).

26. Ninyi mlio na hatia mnajua vyema kabisa kwa nini nimesema haya. Na nasema kwamba sikufanya hivi ili kuwatesa tena, bali ili kuwatia nguvu, mpate kutoanguka katika makosa yale yale siku zijazo. Katika siku za mababu zetu, umbeya haukuvumiliwa; bali yeyote aliyesikia umbeya alikuwa anajifunika masikio au kuutumia umbeya kwa njia njema. Hata hivyo, siku hizi, tunasikiliza kwa urahisi mchongea na kumtia moyo kwa hamu ambayo hatujawahi kuionyesha kwa masomo yanayosomwa kanisani. Katika siku za mababu zetu, hakuna kilichozungumziwa kwa njia isiyofaa, bali daima kwa utulivu na kwa heshima; hata hivyo, siku hizi watu huzungumza kwa hasira, wakipiga kelele na sura zilizokunjamana: ni nini kingekuwa na aibu zaidi? Katika siku za mababu zetu hakukuwa na kulalamika; badala yake, kila mtu alikubali kwa shukrani chochote alichopewa, na hivyo machungu yakawa matamu na yasiyopendeza yakawa ya kupendeza; lakini sasa tunalalamika, tukishutumu hiki na kile, si kwa nafsi zetu tu bali mbele ya wote, ili kuzalisha walalamikaji wengi zaidi na kumletea Mungu huzuni kubwa zaidi.

27. Hivyo haipaswi kuwa, ndugu zangu, hivyo haipaswi kuwa. Hii si tabia ya kimonaki, wala si dhambi ndogo; ni dhambi ya hukumu na kero: maana imesemwa kwamba *'wenye kero hawataurithi ufalme'* (1 Kor. 6:9). Lakini kulalamika si dhambi ndogo pia – kama ilivyoandikwa: *'Msilalamike, kama baadhi yao'* (Waisraeli jangwani) *'walivyolalamika, wakangamizwa na Mwangamizi'* (1 Kor. 10:10). Na lugha chafu si dhambi ndogo; maana imeandikwa: *'Mbaya msiwe na maneno yoyote ya uchafu kutoka midomoni mwenu, bali yale tu yaliyo mema kwa ajili ya kujenga, kama inavyofaa, ili yalete neema kwa wasikiaji; wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye mlitiwa muhuri wake kwa siku ya ukombozi'* (Efe. 4:29–30). Je, hamuoni anachotuhadharisha Mtume? – kwamba kwa kusema upuuzi, tunamkasirisha Roho Mtakatifu. Au je, hatuogopi kwamba Siku ya Hukumu tutalazimika kutoa hesabu kwa kila neno la upuuzi, kama Bwana mwenyewe alivyosema?

28. Kwa nini, basi, hatuchukui hili moyoni? Kwa nini hatujiandaa kuwa katika hali njema mbele ya yale yatakayotupata? Je, umekaripiwa? Vumilia usumbufu huo kwa ukarimu, ukikandamiza huzuni yako ndani yako – kama vile Mtakatifu Daudi alivyofanya: *'Niliudhika,'* anasema, *'na sikusema neno'* (Zab. 76:5). Hivyo basi, tusi hiyo itapita, lakini wema wako utadumu milele. Je, chakula kilichotolewa hakikufurahishi? – Shukuru kwa kile kilichopo; maana kile unachokemea, ukikiona hakina afya, wengine wangefurahi hata kukionja. Zaidi ya hayo, kama tusingewahi kukumbana na mambo kama hayo, basi tutawezaje kuthibitisha

utiifu wetu? Kuna majivuno gani katika hilo? Kwani, si kwa kujinyima, wala kwa kufunga, wala kwa kulala ardhini, wala kwa kitendo kingine chochote tunaweza kujithibitisha kuwa na ustadi katika njia ya maisha kama kwa kuitiisha mapenzi yetu wenyewe—hii ni shahada, isiyotenganishwa na maisha ya kimonaki. *'Hivyo basi, tupeni mbali uovu wote, udanganyifu wote, unafiki, wivu na kashfa zote'*, kama vile Mtume Petro alivyoamuru, *'kama watoto wachanga, tuipendeni maziwa safi ya kiroho, ili kwa hayo tukue hadi wokovu'* (1 Petro 2:1–3), ikiwa tumedonja kwamba Bwana Kristo ni mwema, ikiwa tunatamani uzima wa milele, ikiwa hatukataa kufuata ushauri mwema, ikiwa hatuchoki wala kukata tamaa, tukijiepusha daima na dhambi zetu na makosa yetu. Kwa kuwa tumelelewa vizuri namna hii, bila shaka tutahesabiwa kuwa na haki ya uzima wa milele katika Kristo Yesu.

259. Tukikumbuka yale tuliyopewa kupitia Umwilisho, tuishi maisha mapya, kulingana na Roho Yake, tukitoroka njia ya zamani ya maisha

259. 1) Tukikumbuka yale tuliyotunukiwa kupitia Umwilisho, – 2) tuishi maisha yaliyopyaishwa, kulingana na Roho Yake, – 3) tukitoroka asili ya zamani, yaani raha za tamaa na wivu, ambazo ndizo chanzo cha uovu wote, – na – 4) tukijitahidi kwa bidii kwa kila wema, tukipenda na kuhuzunika kwa ajili yake. [4, 40]

29. Kama vile wale wanao kiu wanavyotamani kunywa na wale wanao njaa wanavyotamani kula, ndivyo na sisi tunavyopaswa kutamani kusikia neno la Mungu. Kwa maana kwa kulisikia, tunapata mengi: kutoka kuwa wapuuzi tunakuwa na bidii, na kutoka kuwa na bidii tunakuwa na bidii zaidi. Basi, ni neno gani tunalosikia leo? – *'Kwa maana*, *Mungu aliupenda ulimwengu hivi kwamba alimtoa Mwanawe mmoja tu, ili kila amwaminiye asipotee bali awe na uzima wa milele'* (Yohana 3:16). Na si tu *'alitoa'*, bali *'hata kufikia kifo, hata kifo msalabani'* (Flp. 2:8). Hivyo vipi? Tulikuwa watumwa wa shetani kwa kuasi kwa Adamu, tukikabiliwa na kifo, tukauzwa kwa dhambi, na tukifungwa kwa uharibifu. Mwana wa Mungu wa pekee alikuja, akijitoa kuwa fidia kwa wote, na si tu kwamba alituokoa kutoka kwa nguvu ya kifo, bali, baada ya kutuosha dhambi zetu kwa damu Yake (Ufunuo 1:5), alitufanya warithi wa ufalme Wake, kama ilivyoandikwa. Je, unaona upendo Wake thabiti na wenye nguvu? Je, unaona rehema zisizo na kikomo za upendo Wake kwa wanadamu? Jinsi rehema Zake zilivyo zisizopimika, na jinsi fadhili Zake zilivyo zisizokwisha, ambazo amemimina juu yetu kwa wingi kupitia Yesu Kristo Mwokozi wetu!

30. Basi, sisi wenye roho maskini tuseme nini juu ya haya, na tufikiri nini? Je, turudi kwa dhambi? Je, tutamani utumwa? Je, tutachagua aibu, rushwa na hukumu? – Mwenyewe aepuke hayo. – *'Kwa maana ikiwa tumefariki na dhambi, tutaishi katika hiyo vipi? Au hamfahamu kwamba, kwa kadiri tulivyobatizwa katika Kristo Yesu, tulibatizwa katika kifo chake? Kwa maana tulizikwa pamoja naye kwa njia ya ubatizo katika kifo: ili, kama Kristo alivyofufuliwa kutoka kwa wafu kwa utukufu wa Baba, vivyo hivyo na sisi tuenende katika upya wa uzima'* (Warumi 6:2–4). – Basi, ndugu zetu, na tuenende katika maisha haya mapya, kama tulivyoahidi tena tulipochukua nadhiri; tuishi *'katika haki na utakatifu, kama inavyowafaa watakatifu'* (Efe. 5:3), katika amani na maelewano, kwa uaminifu, kwa heshima na unyenyekevu, katika utakatifu na kujidhibiti, bila kuendeshwa *na 'matamanio tuliyokuwa nayo zamani katika upumbavu wetu'* (1 Petro 1:14), bali tukikimbia tamaa zetu za zamani kama moto, tukiwa tumewekwa imara juu ya mwamba wa imani yetu.

31. Hii ndiyo maana ya upya! Basi, uozo ni nini? – Kishawishi cha dhambi ambacho babu yetu Adamu alidanganywa nacho, kikamfanya apoteze Paradiso, na kuangukia chini ya nira ya maisha yetu ya sasa, yenye huzuni kuu; – wivu, ambao kwao, katika kiburi chake, Kaini alimuua ndugu yake Abeli kwa sababu dhabihu zake zilipendelewa, na baada ya hapo alitumia maisha yake yote akilia na kutetemeka. Kutokana na tamaa hizi mbili, umati usiohesabika wa maovu uliingia ulimwenguni: hivyo ndivyo ilivyokuja Mafuriko, yaliyoteketeza viumbe vyote vilivyo hai duniani; hivyo ndivyo ilivyokuja hatima chungu ya Sodoma na Gomora, zilizopelekwa kuwa majivu kwa moto na kiberiti kama onyo la uovu wao. Je, unaona yale ambayo dhambi, na tamaa ya macho, vikiungana na kiburi cha kidunia, vimeyafanya?

32. Lakini kama ilivyosemwa tayari, kwa neema ya Mungu tumeitwa, tumefikia uhuru, na tumeinuliwa hadi cheo cha uana. Basi tuimbe imara katika uhuru ambao Kristo ametuhurisha, na katika utukufu ambao Yeye ametutukuza, tujihifadhi, tukiepuka yote yasiyo na maana, na tusichukulie chochote kuwa na umuhimu kwa ajili ya Kristo, – tukichukulia aibu kuwa ni heshima, huzuni kuwa ni furaha, majeraha kuwa ni raha, mateso kuwa ni furaha tele, na kifo kuwa ni uzima, kama vile wazee wetu watakatifu na ndugu zetu, wanaokumbukwa sasa, walivyoyachukulia—ambao majina yao yameandikwa katika kitabu cha uzima— .

Tukiishi kwa njia hii, sisi pia *tuta 'ng'aa kama nuru duniani, tukishikilia Neno hai'* (Fil. 2:15), na katika enzi ijayo tutahesabiwa kuwa wa haki kuwa warithi wa Ufalme wa Mungu.

260. Baada ya kuonyesha jinsi kutafakari maisha ya wale waliotakaswa kunavyofufua yote mema ndani yetu na kutuondoa katika yote maovu, anamwalika kila mtu, kulingana na wito wake, kuwaiga

260. 1) Baada ya kuonyesha jinsi kutafakari maisha ya Mababa watakatifu kunavyofufua yote mema ndani yetu na kututenga na yote maovu, – 2) anamwalika kila mtu kuiga mfano wao, kulingana na asili ya utiifu wao, – 3) ili tuwe huru kutokana na kutoitii, uvivu na kulalamika. [4, 41]

1. Katika siku hizi, maisha ya wazazi wetu watakatifu yanaposomwa, haiwezekani kuelezea faida kubwa tunayoipata kutokana na hili, na furaha tunayoihisi. Kwani niambie, ni nini kinachoweza kuwa kitamu zaidi kuliko kutafakari matendo yao yasiyo na kifo, miujiza na ushindi wao dhidi ya mashetani! Inaonekana kwangu kwamba hata mawe huhisi faida hii, na si viumbe wenye akili tu. Kutokana na hili, akili ya mwanadamu huangazwa, ikitupa kando dhana za giza za mwili; kutokana na hili, roho husukumwa, ikiruka kuelekea upendo wa kimungu. Inaweza kusemwa kweli kwamba hili (yaani, mkusanyiko wa watakatifu) ni Bustani ya Edeni ya Mungu, iliyojaa na kupambwa si kwa mimea ya kimwili bali kwa aina mbalimbali za matunda ya kiroho, ambapo pumzi ya uhai hutoa harufu, ambapo nyoka haiumizi bali huumizwa, hafurushi bali hufurushwa, kama inavyostahili. Na kama ufalme wa Mungu uko ndani yetu, basi nadhani hakuna atakayekosea kuwaita watakatifu ufalme wa mbinguni, ambao Mungu mwenye wema wote, kama mfalme mkarimu, huwapa watumishi wake zawadi. Vitu vya duniani ni vya maana gani kwangu baada ya ufalme huu? Njozi ya bure na tumbo linalohukumiwa kufa ni nini? Ni nini dhahabu na fedha, na mavazi ya kifahari, na upuuzi mwingine wote? – Na vitu hivi vyote havistahili kulinganishwa kabisa, kama vile mtu asivyoweza kulinganisha nuru na giza, uhai na kifo, au ukweli na usingizi.

2. Ikiwa haya yote ni kweli, basi *'tufurahi kwa furaha isiyoelezeka na ya utukufu'* (1 Petro 1:8), kwa kuwa tumepata sehemu bora na tumekuwa wa ukoo uliochaguliwa, tuking'aa kwa heshima ya mbinguni; na tusifurahie hili tu, bali pia tujitahidi kuiga wema wao kadiri tuwezavyo, ili iwe dhahiri kwamba hatubebi jina tupu, *'tukiwa na sura ya utauwa lakini tukikataa nguvu yake'* (2 Tim. 3:5). Kama vile mtu anavyoenda duka la dawa, kila mtu huchagua dawa kulingana na ugonjwa wake; vivyo hivyo, sisi, tukitaka kuiga watakatifu vyema, tutachagua mifano inayofaa kwa mtindo wa maisha ya kila mtu na hivyo kujipatia faida kutokana na maisha yao. Mimi, kwa kuwa si mwafaa, nitawatazama wale waliolisha kundi kwa heshima; msimamizi – wale waliotawala kwa uaminifu na busara; msimamizi wa ghala – wale waliosimamia ghala kwa busara na kwa dhamiri. Wanaostahili kuiga wafikirie vivyo hivyo, bila kujali wajibu waliopewa. Mifano mizuri inaweza kupatikana kwa kila mtu, ikiwa tutaona na kuiga.

3. Kusiwe na mtu yeyote asiyesikiliza amri. Mara tu unapoitwa, jitoke wakati huo huo. Kusema, 'Subiri kidogo, nami nitatoka'—hasa kwa msimamizi—ni dhambi na jambo linalostahili hukumu. Wala mtu yeyote asikatae kutekeleza wajibu wake, bali atekeleze kwa unyenyekevu, hata kufa: hii ndiyo itakuwa ukamilifu wa kweli wa kimonaki. Na mtu asilalamike, akikosha jumuiya yetu kwa kukosa hiki au kile. Mtu aliye hivyo anastahili hukumu iliyotolewa kwa wale waliokosa malalamiko jangwani, ambao maangamizi yao ni ya kushangaza (Hesabu, sura ya 16). – Lakini hawa watu ni nani? – Wajinga, wasio na subira, wenye akili za utotoni – wasiostahili hata kupumua hewa, achilia mbali kupokea faraja nyingi hivi. – Hata hivyo, Mungu wetu mwenye wema wote awape ufahamu wasio na hekima, aongeze hekima ya wenye hekima, na awaokoe wote katika Ufalme Wake, kwa njia ya Kristo Yesu, Bwana wetu.

261. Kila kinachotamaniwa kulingana na roho ya ulimwengu ni cha kupita; wema pekee huleta furaha ya milele

261. 1) Kila kinachotamaniwa kulingana na roho ya dunia ni cha kupita; wema pekee ndio wenye baraka ya milele. – 2) Huleta furaha hata hapa, kama tunavyoona kutokana na kumbukumbu ya kila siku ya watakatifu katika Kanisa. – 3) Basi, itakuwaje huko? Huko watakatifu watakuwa kama jua, na watakuwa na Kristo. – 4) Tujitahidi kuhesabiwa kuwa na haki ya hili, na kuepuka kinyume chake. [4, 42]

4. Miongoni mwa watu, wengine hupata furaha tele katika utajiri, wengine katika mamlaka, wengine katika mafanikio, na wengine katika anasa. Hata hivyo, hakuna chochote kati ya hivi kinachostahili furaha tele, kwa maana hakuna kinachodumu milele, bali kinapotea pamoja na enzi hii ya sasa. Hata hapa, ingawa, hakitihudumia wengi kwa muda mrefu; huonekana tu na kupotea mara moja, kama ndoto. Ni wema pekee ndio unaostahili kufurahiwa, kama mali ya milele inayowafanya wamiliki wake kuwa watakatifu. –

Tukumbuke ni watawala na wafariji wangapi wamekuwepo katika enzi zote – na hakuna hata mmoja wao anayekumbukwa kwa sifa; ilhali utukufu wa wenye wema hauzimiki.

5. Na hili linadhihirika kutokana na yale tunayoyafanya. Jana tulimtukuza Mtakatifu Krisostomu; leo tunamtukuza Ephramu asiyesahaulika; kesho tutamtukuza mtakatifu mwingine. Hivyo basi, kama viumbe vya mbinguni, wanang'aa mmoja baada ya mwengine mwaka mzima katika anga la Kanisa; kwa kuwakumbuka, midomo yetu hufunguka kuwatosha, na wanang'arisha hatua zetu tunapotembea katika Mungu. Kwa hakika, basi, neno takatifu lina ukweli: *'Maana wale aliowajua tangu awali, aliwateua pia kufanana na sura ya Mwanawe, ili awe wa kwanza wa ndugu wengi; na wale aliowateua, aliwaita pia; na wale aliowaita, aliwahesabia haki pia; na wale aliowahesabia haki, aliwatukuzia pia'* (Warumi 8:29–30). Tuseme nini juu ya jambo hili? Je, sisi si washiriki wa wito na utukufu kama huo? Bila shaka ni kweli. Na kwetu sisi, wanyenyekevu, maisha ya msalaba wala tuzo ya baraka havitutenganishi; maana hadi saa hii tunateswa, pamoja na kazi ngumu ya hapo awali ya ushuhuda mwema. Na lo, ni ajabu ilivyo nguvu ya wema! Na hutoa nini kwa wale wanaoishikilia kwa ukaribu!

6. Lakini hilo liko hapa; basi vipi kuhusu enzi ijayo? Ee, nani aweza kuelezea furaha na utukufu huo! Bwana anasema hivi: *'Ndipo waliotenda yaliyo haki watakapenya kama jua'* (Mathayo 13:43). Kwa kuwa Yeye Mwenyewe ni Jua la Haki, ameahidi kwamba waadilifu, wakiwa katika muafaka naye, wataangaza kama jua, kama vile Mtume anavyothibitisha: *'Kwa maana tukiteseka naye, tutatukuzwa naye pia'* (Warumi 8:17). Na kama Bwana mwenyewe alivyomwomba Baba: *"Baba, wale ulionipa, nataka wawe nami popote nilipo; ili waone utukufu wangu, ulionipa, kwa kuwa umenipenda kabla ya uumbaji wa ulimwengu"* (Yohana 17:24). Je, unaona tutakapoenda? – *'Mahali Kristo alipo, ameketi mkono wa kuume wa Mungu'* (Wakolosai 3:1), mahali ambapo kuna furaha na shangwe, ambapo kundi la malaika hukaa, na kanisa la watakatifu wa kwanza ambao majina yao yameandikwa mbinguni – mahali ambapo ndugu zetu na baba zetu, ambao wako katika cheo kimoja nasi, wapo; huko tutakwenda hivi karibuni, na huko *"tutaanza kufurahi pamoja Naye, Anayetawala enzi zote kwa utawala wake'*, kama alivyoimba Daudi aliye barikiwa (Zab. 65:7)—si juu ya enzi ya maelfu moja au maelfu kumi ya miaka, bali juu ya enzi isiyochakaa wala kuisha.

7. Na ni nani anayeridhika na hili? – Yeye aliye na bidii kiasi kwamba hubaki macho na mwangalifu mchana kutwa na kila saa, ili roho yake isilale: kwani, sisi tunapolala usingizi namna hii, tamaa, kama wanyama, hutushambulia na kumiliki roho. Lakini sisi tukibaki macho na kujilinda, mnyama mwindaji hatatunyang'anya, wala nyoka hatatuchukua. – Kwa hiyo, ni lazima tuwe macho na tufakiri akilini mwetu yale yaliyosemwa hapo juu, pamoja na kinyume chake – mateso yanayowatishia wale wanaopinga mapenzi ya Mungu: moto usioweza kuzimwa, giza totoro, mnyoo asiyelala, na yote mengine; ili, tukijaa na kuzama katika mawazo kama hayo, tuweze kuepuka mitego ya adui, kupita kutoka hapa bila lawama, na kufikia Ufalme wa Mungu.

262. Tumefikia baraka nyingi kutoka kwa Bwana katika safari yetu kutoka jangwani hadi mahali hapa: ni lazima tushukuru si kwa maneno tu, bali pia kwa matendo

262. 1) Tumefikia baraka nyingi kutoka kwa Bwana katika safari yetu kutoka jangwani hadi mahali hapa: ni lazima tushukuru si kwa maneno tu, bali pia kwa matendo. – 2) Basi, tutamlipa vipi? – Tuishi kwa utukufu wa Mungu; tuwe harufu ya Kristo; tupande mlima, ili wote waone. – 3) Kwa lengo hili, tuache nyuma vitu vya ulimwengu huu na tujipambe kwa vitu vya mbinguni. – 4) Kwa maana hii haiko mbali nasi; kwani iko ndani yetu. [4, 43]

8. Tukifurahi daima katika baraka za Mungu, ni lazima tumshukuru daima kutoka moyoni kwa sala ya dhati. Kwa maana fikiria ni baraka gani tuliyonayo hata sasa! Wakati tulilazimika kukimbia, tukihofia Waagaria, je, hakututunza, kama jangwani, mahali tulipotupwa; na hili likawa kwa siku nyingi mfululizo? Je, wakati huo hakutufungulia mlango wa kupumzika hapa, ambapo kuna hekalu zuri na makazi yanayofaa; yule yuleyule aliyetukaribisha – ndugu yetu mwenye nia moja? – Ni kubwa mno jinsi Mungu anavyotutunza! Je, kuna kitu alipaswa kufanya ambacho hakukifanya? – Katika safari yetu yote ya uhamiaji, alitupatia mkate, divai, samaki na mahitaji mengine, kadiri ilivyohitajika, na hata zaidi ya ilivyohitajika, kiasi kwamba wale walioona walishangaa. Kwa haya yote, sisi wenye roho maskini hatupaswi tu kutoa shukrani, bali kutoa hata maisha yetu. Kwa hiyo, nawasihi, tuwashe ndani yetu upendo mkuu zaidi kwake, tumshikilie kwa mioyo yetu yote, na tumtolee shukrani zenye fadhili zaidi.

9. Basi, tutamlipa vipi? – Tuishi hapa pia kwa utukufu wa jina Lake, tunalolisinzia, ili yale aliyosema yatimizwe ndani yetu: *'Ndivyo mwangaza wenu ng'aa mbele ya watu, wapate kuona matendo yenu mema, na*

kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni' (Mathayo 5:16). Mahali pengine, Mtume anasema: *'Shukrani ziwe kwa Mungu, ambaye daima hutupeleka ushinde katika Kristo Yesu, na kwa njia yetu hueneza harufu nzuri ya kumjua yeye kila mahali. Kwa maana sisi ni harufu nzuri ya Kristo kwa Mungu miongoni mwa wale wanaookolewa na wale wanaopotea.'* (2 Kor. 14:15). Je, unaona kwamba mtu mwema ni harufu ya Kristo, popote anapoweza kuishi? Wema, kwa asili yake, si kitu kinachoweza kufichika; bali yeyote anayefanya wema hujulikana na wote: maana imeandikwa: *'Mji ulioko juu ya mlima hauwezi kufichika'* (Mathayo 5:14). Mji ni roho ya mwanadamu; mlima ni kilele cha wema, ambao wale waliopanda juu yake *'wang'aa kama nyota katika ulimwengu, wakishikilia neno la uzima*, wakijiletea *utukufu' 'siku ya Kristo'* (Flp. 2:15). Basi, ndugu zetu, na sisi tupande mlima huu mtakatifu.

10. Lakini hatuwezi kupanda huko isipokuwa tuache kwanza vitu vya ulimwengu huu—yaani, tamaa za mwili na mawazo ya akili, na raha za maangamizi za maisha haya, ambapo kuyaacha ni kupanda kwa kuelekea wema. Basi, mioyo isafishwe na mawazo machafu; macho yawe safi, yakitazama mbele, masikio yafungwe kwa maneno maovu – ulimi ukatazwe kusema upuuzi, mkono uzuiliwe kutokana na kugusa-gusa visivyo vya heshima, mguu uelekezwe kwenye njia ya amani, viungo vyote vifundishwe wema unaoendana navyo na vitakaswe kwa uzuri wa Kristo. Mfalme wa duniani huwakaribisha kwa ukarimu wale ambao ni warembo na wamepambwa vizuri kimwili; lakini Mfalme wa Mbinguni huwapendelea wale waliopambwa kwa roho, ingawa, kwa nje, wanaweza kuwa maskini, vipofu, viwete, au kuwa na kasoro nyingine zinazoonekana ambazo watu huziona kuwa za dharau. Kwa maana hii, wasio na hadhi wanapata hadhi, wasio na utukufu wanapata utukufu, na maskini wanakuwa matajiri; kwa sababu hii hasa, Mitume watakatifu, ambao walikuwa wavuvi, wakawa viongozi kote duniani; hivyo basi Mtakatifu Antwoni, ingawa hakuwa na elimu, alikuwa mwenye hekima kuliko wenye hekima; hivyo basi—tukichukua mfano wa karibu zaidi—Thaddayo wetu, Mskithi na mtumwa, kama mnavyojua, alifikia kilele cha kumkiri Kristo na akatangazika ulimwenguni kote.

11. Na lo, upendo usioelezeka kwa wanadamu ulioonyeshwa kwetu na Mungu wetu mwenye neema! Ni njia ya kupendeza ilivyo ile Aliyoitupatia ya kufika mbele Zake! Kwani hili halihitaji mpatanishi wala pesa, wala kusubiri fursa nzuri yoyote; mtu anahitaji tu kulitamani – na yote hutimia. – Basi, unataka kuwa mkuu mbinguni? Chagua kuwa mdogo zaidi hapa duniani. Unataka kuitwa mwana wa Mungu? Tuliza roho yako dhidi ya tamaa zake. Unataka kuonekana machoni pa Mungu? Simamia ukweli. – Lakini ni nani anayekubali mambo haya? – Yeye anayekubali mafundisho kwa hiari, anayependa kufanya yaliyo mema, anayejitahidi kutajirishwa kwa baraka za mbinguni. – Na sisi pia, kwa kutimiza amri zinazotoa uzima kwa roho ya namna hiyo, tufikie Ufalme wa Mbinguni pamoja na watakatifu wote, katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

263. Kila mtu atimize majukumu yake kwa moyo wote, kana kwamba mbele za Mungu

263. 1) Kila mtu atimize majukumu yake kwa bidii yote, kana kwamba yuko mbele za Mungu. – 2) Mimi yangu, wewe yako: na tukusaidiane, tukifanya kazi pamoja kwa ajili ya maslahi ya wote. [4, 44]

12. Wale wanaotekeleza majukumu yao na wale wanaoyasimamia lazima, kwa umakini na bidii yote, – kwa kujitolea kwa unyenyekevu – watekeleze majukumu yao – iwe ni msimamizi, msaidizi wa msimamizi, mhifadhi, mpishi, mhudumu wa chumba cha kula, au yeyote mwingine anayefanya kazi yoyote – ili wasianguke chini ya laana kuu inayotangaza: *'Alaaniwe mtu anayefanya kazi ya Bwana kwa uzembe'* (Yer. 48:10); bali, wapate kuwa waliostahili zaidi neema ya Bwana, Aliyosema: *'Basi ni mtumwa gani mwaminifu na mwenye busara, ambaye bwana wake atamweka juu ya nyumba yake? Heri yake mtumwa yule ambaye bwana wake, atakapokuja, atamkuta akifanya hivyo. 'Amen, nawaambieni, atamweka juu ya mali zake zote*' (Mathayo 24:45–47). Je, mnaona heshima gani na thawabu kubwa kiasi gani anayewapa wale wanaotumika vyema? Ni wazi basi, kwamba wale wasiotumika vyema watakumbana na hatima kinyume chake. Kwa hiyo, nawasihi: kila mmoja atimize kwa uaminifu wajibu aliokabidhiwa, na hivyo kumtukuza Mungu na kujihakikishia wokovu wake. Ee msimamizi, timiza mahitaji ya kimwili ya jumuiya kwa busara, ukimpa kila mtu haki yake—siyo kwa upendeleo au upendeleo wa upande mmoja, bali daima kwa nia njema na upendo wa kindugu. Msimamizi, hakikisha ndugu wanapata chakula, ukitekeleza majukumu yako kwa dhati ukiwa na nia ya kuwatia moyo tu, na usiruhusu chochote kibore katika ghala. Mpishi, kuwa na dhamiri safi unapopika na kuonja chakula, kana kwamba unatoa huduma yako kwa Mungu mwenyewe. Mhudumu wa chumba cha kulia, weka safi chumba cha kulia na vyombo vyote vinavyohitajika huko, ukiwahudumia ndugu kama vile unavyomhudumia Bwana. Na wengineo pia wafanye vivyo hivyo katika majukumu yao.

13. Ninasema haya si kuwaweka baadhi yenu dhidi ya wengine, bali kila mmoja, katika cheo chochote alichoitwa, ajitahidi kutimiza wajibu wake wa kuwahudumia wengine, akiweka Mungu mbele ya macho ya akili yake, Ambaye kutoka Kwake tuzo zote zinatarajiwa. – 'Na si mimi, mtu mnyenyekevu, nimeaminiwa kujenga nyumba yangu mwenyewe?' – 'Ndio, na kwa kweli kazi kuu kuliko zote.' – 'Basi, kama vile ilivyo jukumu langu kuwatunza na kuwasimamia roho zenu, kumwomba na kumwonya kila mmoja, na kuwafunulia ninyi, siri na wazi kwa wote, ukweli wa Mungu na upanga unaokuja: ndivyo pia ninyi mpatakikana kutimiza majukumu yenu bila uvivu. – Na kwa njia hii tuwe mwili mmoja na roho moja, kama tunavyoitwa katika tumaini moja la wito wetu – tukipendana sisi kwa sisi kama viungo vinavyohusiana, tukivumiliana, tukijali, tukibebana mizigo; ili wakati wa kuondoka kwetu tusije tukajuta baadaye kwa muda uliopotea kwa uzembe; bali tuwe tayari daima kwa kuondoka huku, na tuwe na imani ya dhati kwamba, tukiondoka hapa tukiwa na dhamiri safi, tutafikia Ufalme wa Mungu.

264. Walipigana: hii inadhihirisha

264. 1) Waligombana: hili linawafichua. – 2) Inaashiria kiburi kama chanzo, ambacho kwanza huingiza wazo: 'Endelea, mguse; nitamwonyesha' – kisha linajitokeza kwa matendo. – 3) Tiba ya hili ni kupanda nia njema mwilini. [4, 45]

14. Nilikuwa mbali nanyi kwa muda mfupi tu; lakini niliporudi, niliwakuta mkiwa na fujo, ambazo ninaona ni lazima kuzifahamisha wote, na fujo za namna kwamba wengine, wakinyoosha mikono yao, walishikana kwa hamaki na kelele. – Kumhusu mmoja wao, hili si jambo la kushangaza sana, kwa maana bado ni mtu wa kawaida na hajapokelewa katika udugu; kumhusu yule mwingine, hata hivyo, hili ni jambo la kushangaza sana, kwa maana alifanya hivi akiwa tayari mtawa, ambaye anapaswa kuwa amemsalibisha dunia na nyama yake kufungwa misumari msalabani. Basi, ndugu, imekuwaje kwamba umeshuka kutoka msalabani, kana kwamba umeachiwa na misumari, na kuweka mikono yako juu ya Kristo Yesu kwa mtindo wa Kiyahudi? Kwa maana Yeye mwenyewe alisema: *'Kila mtu ulivyomtendea mmoja wa hawa wadogo wangu, ulinitendea mimi'* (Mathayo 25:40). Na hukumwogopa Yeye aliyenena maneno haya? Je, hukua na aibu mbele ya Malaika, mlinzi wa maisha yako? Je, hukutishwa na ndugu na watu waliokuwa wakiutazama? *'Ndivyo mwangaza wenu ng'aa mbele ya watu, wapate kuona matendo yenu mema, na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni*,' aliamuru Bwana (Mathayo 5:16). Hata hivyo, kitendo chako kibaya kimekuletea giza kubwa kiasi kwamba kupitia kwako jina la Mungu limekufuliwa. Lo, mimi mwenye dhambi! Tumeitwa katika urefu gani wa maisha, na tumeanguka katika kina kirefu kiasi gani, tukijiletea aibu kama watu wa kawaida wabaya. Mnasema kwamba yeye ndiye aliyeanza ugomvi; lakini je, hamkusikia jinsi Bwana alivyozungumza kwa upole na yule mtumwa aliyempiga kigongoni: *'Nikisema kosa, shuhudia kosa; lakini nikisema kweli, mbona unanipiga?'* (Yohana 18:23). Na tena msalabani: *'Baba, wasamehe, maana hawajui watendalo'* (Luka 23:34). Ukitambua hili, unapaswa kuwa umebariki wale wanaokukemea, ukaomba kwa ajili ya wale wanaokupiga, na uka kimya unapotukwa (1 Kor. 4:12–13). Lakini ninyi, kwa kushindwa kuiga yaliyo mema, mmemfuata nani kuwa mfano? – Tazama amri iliyotolewa na Mtume: *'Acheni udongo mlio wote, na hasira, na ghadhabu, na kelele, na matusi, pamoja na uovu wote'* (Efe. 4:31); lakini ninyi mmeanza kupigana, mkivutana nywele na kufinyang'ana? – Hivyo basi sheria ya Mungu imedharauliwa. *'Mchonga chuma hupiga fedha bure,'* kama neno la unabii linavyosema (Yer. 6:29). Bure pia mimi hufanya kazi kwa unyenyekevu hadi kuchoka. Hata hivyo, hata hivyo, sitakoma kutekeleza wajibu wangu, hasa kwa sababu wakati mwingine huwa na wasikilizaji wengi wanaosikiliza kwa makini.

15. Lakini basi, chanzo cha uovu huu kiko wapi? Maana mtu haapaswi tu kufichua dhambi, bali pia kuonyesha tiba yake. Dhamiri mbaya imeibuni uvumbuzi huu wa uovu: kujidai kwa kiburi, mpango wa moyo mwovu. 'Akiniambia fulani na fulani,' asema mtu mwenye hasira ya ghafla moyoni mwake, 'nitamjibu hivi; akinitendea kwa namna fulani, nitamlipa vivyo hivyo.' – Kisha, hasira inapozuka, kwa sababu yoyote ile, tunatoa hadharani kile tulichokuwa tukikitafakari kwa siri. Maana ni kweli ilivyosemwa: 'Kwa *vile moyo ulivyo, ndivyo mdomo unavyozungumza. Mtu mwema hutoa mema kutoka katika hazina yake njema, na mtu mwovu hutoa maovu kutoka katika hazina yake mbaya'* (Mathayo 12:34–35).

16. Basi, tuweke mioyo yetu kuwa hazina ya nia njema. Basi, si tu kwamba hatutakuwa na chuki wala hatapigana; bali hata mtu akikupiga shavu la kulia, utamgeukia na la kushoto pia (Mathayo 5:39), na chochote kitakachotokea, tutatenda kulingana na amri ya Injili. – *'Kwa nini mnaangamia, enyi nyumba ya Israeli?'* (Ezekieli 33:11). Inafaa sisi pia tujiulize swali hili hapa. Kwa nini tunatumia maisha yetu siku baada ya siku kwa ubatili na uvivu, tukijionyesha kuwa ni wataalamu wa chakula na vinywaji, ilhali tunabaki kuwa wajinga

linapokuja suala la kutii amri za Mungu? Je, si bora zaidi tujizatiti kuanzia sasa: tusihuzunike, tusikasirike, tusiruke kwa hasira, na tusipige kelele, ambapo, kama mishale, maneno ya matusi hutoka, na pengine hata kitu kibaya zaidi ya hicho. – Hili *nawawasilisha 'mbele za Mungu, anayetoa uhai kwa vitu vyote, na mbele za Kristo Yesu, aliyetoa ushuhuda wa imani njema mbele ya Pontio Pilato:* ili *mtii' amri 'bila doa wala lawama'* (1 Tim. 6, 13–14), ili nisiilazimike kuwawekea adhabu kali zaidi, bali kwamba, kwa kutenda kwa heshima na mpangilio kila wakati na katika mambo yote, mletene amani kwangu, mtenda dhambi, mfurahishe Mungu, na mchukuliwe kuwa na haki ya baraka za milele.

265. Anawakemea zaidi wale waliokosana; na – anawaalika wote kwa amani, akipata msukumo kwa ajili ya hili kutoka kwa Ekaristi Takatifu

265. 1) Anawakemea zaidi wale waliozozana; na – 2) anawaalika wote kwa amani, akipata msukumo kwa ajili ya hili kutoka kwa Ekaristi Takatifu. – 3) Kwa hili anaongeza kwa ustadi neno kuhusu ubikira, ambao anausifu, na – 4) ambao kwa ajili yake anaweka toba katika moto wa hofu ya Mungu na kujitoa mhanga kwa machozi kama njia. [4, 46]

17. Wala mimi nisishibishwe na mahubiri haya ya wokovu, wala ninyi na usikivu huu unaojenga. Bali sisi sote wawili tunapaswa kuwa na tamaa isiyosaza kwa yote mawili, kama wale wanaonawa na kiu ya kuchota maji. Na hii ndiyo ishara ya maendeleo, hali na tendo la wokovu. Kwa maana maneno huongoza kwenye matendo—maneno mema huongoza kwenye matendo mema na kinyume chake huongoza kwenye kinyume chake. Kwa kuwa tunatamani kutenda mema, ni lazima tutumie mafundisho mema na mazungumzo yenye afya, tusishindwe katika kile kinachotarajiwa kutoka kwetu. Akifundisha jambo hili hasa, Mtume anasema: *'Maneno yoyote yaliyooza yasitoke kinywani mwako, bali yale tu yaliyo mema kwa ajili ya kujenga imani, ili yawafae wale wanaoyasikia. Wala msimhuzunishe Roho Mtakatifu wa Mungu, ambaye mlitiwa muhuri kwa siku ya ukombozi.'* Na zaidi: *'Acheni ukenye wote, ghadhabu, hasira, kelele na shutuma, pamoja na uovu wote. Jitendeeni kwa fadhili, mkiwa na huruma, mkisameheana, kama vile Mungu alivyowasamehe ninyi katika Kristo*' (Efe. 4:29–32). Je, unaona anachowaamuru? Jinsi ufafanuzi wa amri hii ulivyo sahihi? – Hapa ndipo anachosema kwa ukali zaidi mahali pengine: *'Wale walio wa Kristo wameimweka msalabani mwili pamoja na tamaa zake'* (Gal. 5:24), yaani, wanabaki, kana kwamba, wasiathiriwe na matendo ya dhambi. Ikiwa ndivyo, basi fikiria hukumu gani ndugu zetu wanaogombana wanastahili? Hawakubadilishana matusi tu, bali pia walinyoosheana mikono. Na wewe, ukiwa bado ni mtu wa kawaida, ukihesabiwa tu miongoni mwetu, unanyooshea mkono mtawa? – Na wewe, mtawa, unauona ujasiri wa kumpiga kwa fimbo yule anayejiandaa kuchukua nadhiri za utiifu? – Hapana; hawawezi tena kuwa mtawa, bali ni mpiganaji; si mtu anayejinyima, bali ni mwizi; si mtoto wa amani, bali ni mtoto wa ghadhabu. Je, mapigo hayakufuata maneno ya matusi, na je, mapigo wakati mwingine hayapelekei mauaji? – Kwa nini wale waliofanya hivi wapaswe kupewa toba inayofaa, ili wasije kufikia jambo baya zaidi?

18. Lakini ninyi, wapendwa, kama wanafunzi wa Bwana mpole na mpenda amani,ishi kwa upole na amani miongoni mwenu – *'tafuteni amani na watu wote, na utakatifu, ambao bila huo hakuna mtu atakayeona Bwana'* (Ebr. 12:14). Kumbukeni Mwili na Damu ya Bwana, ambayo tumetangazwa kuwa na haki ya kuipokea. Roho inayopokea zawadi hizi takatifu sana haipaswi kuwa na mfadhaiko, msisimko wa kupindukia, wala tamaa zisizofaa. Kinywa, kikichota kutoka kwa chemchemi isiyokufa, hakipaswi kutamka maneno machafu na maovu. Macho, yaliyotakaswa kwa damu ya thamani, hayapaswi kutazama kwa nia ya wanyama wala kuruhusu picha za aibu kuchorwa ndani yake. Mkono uliopokea hazina ya kimungu haupaswi kugusa chochote kisichofaa.

19. Lakini viungo vyote, kama viungo vya Kristo, vinapaswa kutunzwa na kudumishwa katika usafi. Hakika, kila wema ni mkuu na unatamaniwa, lakini hakuna unaopita usafi. Usafi uling'aa kwanza katika Paradiso, kabla ya nyoka kuwadanganya wazazi wetu wa kwanza kwa ujanja wake; – usafi ulionekana kuwa mwafaka kuwa mama wa Kristo; usafi huwafanya wanadamu kuwa malaika; usafi huuinua ulimwengu hadi kutokuoza.

20. Hapo, mtu anaweza kuuliza: basi, tutaipataje? – Vipi vinginevyo isipokuwa kwa kazi nyingi zisizohesabika na jasho? – Kwa maana, pale ambapo kazi kubwa inasubiri mbele, lazima pia kuwe na bidii kuu na kazi nyingi isiyo ya kuchezea. Kama vile upanga mkali unavyowakata chini washambuliaji kwa ufanisi, ndivyo pia roho, katika hofu ya Mungu—kama vile imesuguliwa kwa moto na kuimarishwa katika maji ya machozi—inavyopaswa kukata chini mawazo ya kichawi, ikiyashika kama mawindo. Ikipata ukungu, ni lazima iwashe upya, ili iweze kuua si kwa maelfu, bali kwa umati, kama ilivyoimbwa kumhusu Daudi; kwa

maana *'wengi ni wale wanaotushambulia kutoka juu'* (Zab. 55:3), na roho za uovu, zinazopigana vita dhidi yetu, hazihesabiki; kuzipinga hadi mwisho hufichua mpiganaji wa kweli wa Kristo na kumfanya kuwa mteule wa taji. Mungu na aonyeshe rehema kwa wale waliokosea, na kwenu ninyi mnaoendelea katika njia iliyo sawa, na awaimarishe bidii yenu, mpate kutimiza kila amri ya Mungu mara kwa mara, na hivyo mpate ufalme wa mbinguni.

266. Mtu mwenye bidii hujizuia si tu kutokana na matendo maovu, bali pia mawazo maovu: kwa njia hiyo hupata amani ya Mungu, ambayo humfurahisha kupitia tafakari za kimungu

266. 1) Mtu mwenye bidii hujiepusha si tu na matendo maovu bali pia na mawazo maovu; kwa njia hiyo hupata amani ya Mungu, ambayo humfurahisha kwa tafakari za kimungu. – 2) Basi, tuwe waangalifu kwetu wenyewe, na tusiruhusu mawazo kubaki katika roho zetu – hasa yale ya tamaa na ya hasira. [4, 47]

21. Watu wasiojali na matajiri huona kitendo chenyewe cha kutenda maovu kama dhambi, kama vile: uzinzi, uasherati, usodoma, uchafu na kila tendo jingine baya, ambalo sheria inakali dhidi yake. Lakini mtu mwenye bidii, anayetamani kutii amri katika kila undani, hata mawazo yasiyofaa ya akili hayaoni kuwa hayana hatia, ambayo hutokana nayo mienendo isiyofaa ya mwili, na hujitahidi kwa kila njia kuangamiza yote haya ndani yake na kuwa na amani kutokana na tamaa hatari: ambayo ni kuwa na amani na Mungu kupitia Bwana wetu Yesu Kristo, kama Mtume anavyosema (Warumi 5, 1), ambapo, baada ya kupata pumziko lake, roho hufurahi kwa furaha kuu na hufurahishwa na utamu usioisha, ikipenda kukaa katika mawazo ya Mungu na kuzama katika kutafakari utukufu Wake usioelezeka, hadi kiasi cha kujiweka kando. Lakini inapotokea nafsi inatoka katika hali hii na kusukumwa na tamaa zisizozungumziwa, basi huvurugika na kusumbuliwa, kama meli iliyo katika taabu kwenye bahari yenye dhoruba; na isipokuwa Bwana amsaidie, iko hatarini kupata ajali ya meli.

22. Kwa hiyo, ni lazima tuwe waangalifu, tusiruhusu mawazo maovu yadumu ndani yetu, bali tuyakomeze mara moja. Maana ikiwa nyoka atapata njia ya kuingia ndani, na polepole akijilazimisha kuingia, hatatoka hadi atakapoleta kifo. Kwa nini Maandiko yanasema kwamba nyoka atampiga mwanadamu kisigino—yaani, mwisho wa tendo lake—wakati mwanadamu atampiga nyoka kichwani—yaani, uvamizi wa kwanza wa wazo la dhambi katika nafsi (Mwa. 3:15)? Basi, tusimame kwa ushujaa dhidi ya uvamizi wa mawazo, tukiyaangamiza kabla ya tamaa inayotokana nayo kushika mizizi, na hivyo kuzuia mafuriko ya dhambi, ili sisi pia tuweze kusema pamoja na Daudi Mtakatifu: *'Tumepita katika moto na maji, lakini Umetuingiza katika mahali pa utulivu'* (Zaburi 65:12). – Hata hivyo, si shauku hii moja (yaani, tamaa) pekee inayotatiza na kuharibu nafsi; bali zaidi hasa hasira; kwa maana imesemwa: *'Macho yangu yameudhiwa na ghadhabu'* (Zab. 6:8), na tena: *'Hasira zao ni kama za nyoka'* (Zab. 57:5); na tena: *'Hasira hukaa kifuani mwa wapumbavu'* (Mhub. 7:10); na mwishowe: *'Mwendo wa hasira ni anguko lake'* (Sir. 1:22). Basi, shauku kama hiyo hutokana na wapi? Kutokana na mtazamo unaojivunia wenyewe na kudharau wengine, ukijiona kuwa kitu (Gal. 6:3), na kuwadharau wale walio chini. Kwa maana yeye aliye mnyenyekevu moyoni, akimfanania Bwana, huwa mpole na mnyenyekevu, si mkorofi wala mvurugaji; na ikitokea hivyo, afadhali avumilie kunyanyaswa kuliko kunyanyasa wengine – anakubali pigo, lakini halirudishi.

267. Matendo ya utiifu yamehusiana; ndiyo maana tunapaswa kusaidiana, na daima, bila kukataa au kuchelewa, kuwatii wale walio mamlakani kupitia matendo ya utiifu

267. 1) Matendo ya utiifu yameunganishwa; ndiyo maana tunapaswa kusaidiana, na daima, bila kukataa au kuchelewa, kuwatii wale walio na mamlaka kupitia matendo ya utiifu. – 2) Usikubali mawazo ya kusumbua: kwani yanatoka kwa yule mwovu. – 3) Ili kufanikisha hili, kukuza uvumilivu, ambao ni muhimu katika mambo yote. [4, 48]

23. Tujadili nini leo? Nitazungumzia mwonekano wa nje wa maisha yetu, au maisha kulingana na Kanuni: kwani ingawa tuko uhamishoni, tunaishi kama katika monasteri, si sisi mmoja au wawili tu, bali wengi pamoja. Na ingawa hatufurahii faraja za monasteri, tunafanikiwa kupata kinachohitajika, ingawa kwa shida – na si kwa ajili yetu wenyewe tu, bali pia kwa ajili ya wengine. Kwani ndugu na baba, pamoja na wapita njia na maskini, huja kwetu kila mara. Kuwaandalia na kuwahudumia wote kunahitaji moyo mkuu na kazi nyingi. Ndiyo maana msimamizi lazima awe mwangalifu na mwangamuzi, kama msimamizi wa Mungu. Lakini hili halitakuwa na maana yoyote ikiwa msimamizi hana msimamizi msaidizi anayeendana naye na kuwa mwangamuzi vivyo hivyo. Wala msimamizi msaidizi hatapata mafanikio katika jambo lolote ikiwa hana mhifadhi anayefuata uongozi wake katika mambo yote. Wala shughuli za mhifadhi hazitaendeshwa kama

inavyotakiwa isipokuwa awe na msaidizi stadi, ambaye ni mpishi. Wala shughuli za mpishi—na kwa upana zaidi, za wengine, na kupitia wao, za wengine wote—hazitaenda vizuri isipokuwa kila mmoja wao awe na wafanyakazi wenzake wa kuwasaidia. Kama vile viungo vilivyo vingi katika mwili mmoja; lakini viungo hujali kwa ajili ya kila kimoja, kiasi kwamba ikiwa kiungo kimoja kinateseka, viungo vyote huteseka pamoja nacho, na ikiwa kiungo kimoja kinatukuzwa, viungo vyote hufurahi pamoja nacho: vivyo hivyo katika udugu, ikiwa mpangilio uleule hautafuatwa, hakutakuwa na maisha ya pamoja, wala amani wala umoja wa nia, bali kutakuwa na waliotengwa, migawanyiko na uharibifu. – Ikiwa ndivyo ilivyo, basi ni kwa nini mtu yeyote anathubutu kutenda kulingana na tamaa zake binafsi, au, inapobidi kushughulikia mambo yake binafsi au ufundi wake, anashindwa kushiriki katika kazi ya pamoja na yenye manufaa? Au ni kwa nini mtu yeyote, anapoitwa kwa kazi yoyote, anakataa na kuwapinga wale walio na mamlaka juu yake? Mtu wa namna hiyo si mfuasi tena bali ni mwanamasi, si kaka tena bali ni mgeni. Lakini ikiwa mambo ya namna hii yametokea, tahadharini kuanzia sasa, ili yeyote atakayenaswa katika kosa kama hilo asilazimike kubeba adhabu iliyoamriwa kwa uovu wa namna hiyo. – Je, hamusiki Mtume anavyoamuru? *'Mwenye fadhili kwa wengine, wenye huruma, mkisameheana, kama vile Mungu alivyowasamehe ninyi katika Kristo*' (Efe. 4:32). Nasi, tuwe hivyo kwa wenzetu, tukibebana mizigo na hivyo kutimiza sheria ya Kristo, kama ilivyoandikwa (Gal. 6:2).

24. Nimewauliza hapo awali, na nawauliza sasa: tusijiruhusu kuzidiwa na mzigo wa mawazo yetu, bali kwa furaha ya Roho Mtakatifu tushikilie mapambano yaliyo mbele yetu, tukimtazama Mwanzilishi na Mkamilishaji wa imani yetu, Yesu, ambaye humpa mwombaji sala na mshindi hamu ya kushinda. Je, hamkumbuki jinsi, si muda mrefu uliopita, dhoruba ilivyoinuka ghafla, kisha hewa ikawa safi tena mara moja? Ndivyo ilivyo kwa mawazo: yanatusumbua kwa kitambo, kisha yanapita tena. Lo, laiti wasingetudhuru kabisa! Na kwa nini tusije na amani daima katika roho zetu? Lakini hili haliwezekani, kwa maana sisi ni wabadilikabadilika, na hatudumu vilevile hata kwa siku moja; basi, si ndivyo ilivyo zaidi kwamba hali hii haiwezi kuwa ya kudumu daima. Lakini tazama, rafiki yangu, ukatili usio na mwisho wa shetani: hata anapofukuzwa, hurejea; na ingawa yeye ni giza, hujigeuza kuwa nuru mbele ya Malaika, akijaribu kutushusha kwa hila. Lakini na iwe kwamba nyoka atatoka kwetu, na sisi daima tutangaze: 'Hatakuikana Wewe, Kristo, wala hatufanye toba yetu kuwa ya uongo.' Au hamjui kwamba tumetoka katika hali gani na kuingia katika nyingine? Je, hatujaingia kutoka katika yasiyoonekana na kuingia katika yanayoonekana? Kutoka katika ujinga na kuingia katika maarifa? Kutoka katika dharau na kuingia katika heshima? Na sisi tuna neno, na maarifa, na sifa; na ninyi ni wana, wenye heshima kweli, mmevalia dhahabu, kulingana na utiifu wenu wa dhahabu.

25. Basi, ni nini kilicho bado kinakosekana? – Subira; *'kwa maana mnahitaji subira*,*'* anasema Mtume, *'ili, mkiisha kufanya mapenzi ya Mungu, mpokee ahadi'* (Ebr. 10:36). Basi, ahadi hii ni nini? – Bwana Mwenyewe alisema: *'Ninaenda kuwaandalia mahali. Na nikienda kuwaandalia mahali, nitarudi tena na kuwapeleka mimi niliko; ili mahali nilipo, nanyi mwe huko. Nanyi mnajua kwamba ninaenda, na mnajua njia'* (Yohana 14:2–4). *'Na hakuna atakayechukua furaha yenu'* (Yohana 16:22). Tukitafakari haya, na tukiona utukufu—usioelezeka na usio na kueleweka—utakaofunuliwa kwa watakatifu, tuvumilie yote kwa ujasiri: ikiwa ni lazima tuishi njaa, tutaishi njaa; kama ni kupata vya kutosha, tutaridhika; kama ni kufa, tutakufa, ili tupate urithi wa uzima wa milele katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

268. Wakati wa Shrovetide, kujirusha katika anasa za kimwili ni kinyume na roho ya Ukristo

268. 1) Wakati wa Shrovetide, kujirusha katika anasa za kimwili ni kinyume na roho ya Ukristo. – 2) Tuwashukuru Bwana kwa kututoa ulimwenguni na kutuingiza katika maisha yetu tulivu, ambayo kutokana nayo watakatifu wengi wamemwaka, ambao sisi pia tunatafuta kuwaiga. – 3) Basi, tuendelee kuwa waaminifu Kwake, tukijiandaa kwa majaribu yajayo ya ushuhuda wetu. [4, 49]

26. Siku zijazo (Shrovetide) kwa kawaida huonwa na watu kama aina fulani ya sikukuu, kwa sababu ya karamu na sherehe zinazofanyika wakati huu, bila kutambua kwamba siku hizi, kupitia kujiepusha na nyama, hutangaza kujidhibiti kwa jumla, na siyo ulafi na ulevi. Kwa maana hizi ni sifa za sikukuu ya Kiyunani. Kwa upande wa Wakristo, ingawa wanaweza kutumia kila kitu kwa kiasi, hawapaswi kuruhusu mwili tamaa, kama vile Mtume anavyofundisha (Warumi 13:14). Hata hivyo, uovu, ukiingia katika sheria za maisha ya kila siku, huongoza ulimwengu popote upendapo. Sisi, hata hivyo, tutaepuka ukosefu wa kiasi hata katika vitu ambavyo tumeruhusiwa kuvitumia, tukijua kwamba ukosefu wa kiasi ndiye mama wa dhambi. Hivyo babu yetu Adamu, alipojizuia kuonja kilichokuwa kimepigwa marufuku, alifurahi na kusanywa furaha katika Paradiso, akiwa amejaa maarifa na msukumo wa kimungu. Lakini alipovunja kujidhibiti kwake na kuonja mti

wa kutotii, mara moja alitupwa nje ya Paradiso ya furaha. Na ukosefu wa kujidhibiti ukawa kwake mama wa kifo. Ndivyo ilivyokuwa kwa Wanasodoma, wakipepesuka kwa tamaa za aibu wakiwa wameshiba mkate, walijiletea hasira ya Mungu na wakaangamizwa kwa moto na kiberiti. Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Esau wa kuchukiza, akitekwa na tamaa ya macho yake, alikataa haki yake ya uzazi kwa ajili ya mlo mmoja. Ndivyo ilivyo kwa watu wa Mungu: *'Watu wakaketi wakala na kunywa, wakainuka wakaicheza'* (Kut. 32:6). Hali hii huonekana katika siku hizi: karamu na ulevi, kelele na ngoma za kishetani, si tu mchana bali hadi usiku sana. Hilo ndilo uovu wa ukosefu wa kiasi; kupitia huo, kifo kiliingia ulimwenguni.

27. Sisi, hata hivyo, tunapaswa kumshukuru Mungu kwamba Ametuokoa kutoka kwa upuuzi kama huo na kutuongoza katika maisha yaliyo barikiwa, ambapo hakuna fujo bali kiasi, hakuna ulevi bali kiasi, hakuna machafuko bali amani, hakuna kelele bali utulivu, hakuna mambo ya aibu bali shukrani, hakuna uzinzi bali usafi, utakatifu na usafi. Ni kutoka katika maisha haya hasa ambapo mababa zetu watakatifu wote walimwaka; wao ambao, kwa msaada wa Mungu, walidhibiti tamaa zao, wakaondoa mashetani, wakawa kama malaika, wakafanya miujiza, walipata utukufu wa mbinguni, na wakawa chanzo cha maajabu duniani – miongoni mwao alikuwa mtukufu Antwoni, ambaye maisha yake tumesoma sasa hivi na kuona jinsi Mungu alivyomtukuza mbinguni – kiasi kwamba wafalme wa duniani waliona kuwa ni heshima kubwa kumwandikia na kusoma maneno aliyokuwa ameyaandika. Sisi pia, katika unyenyekevu wetu, tunafuata nyayo za watakatifu hawa; na kwamba sisi pia tunajitahidi kuiga matendo yao inathibitishwa na ukamilifu wa watawa wetu, kujitenga kwao na ulimwengu, kutengana kwao na nchi yao, jamaa zao na wote wanaowajua, upole na utiifu wao – hii ndiyo ushuhuda ulio mbele yetu, ambao kwa ajili yake sisi pia tunavumilia mateso.

28. Basi, tufurahi na kushirikiana furaha ya kila mmoja, kwamba Mungu ametupatia mambo haya yote, na kwamba tunaishi maisha ya kiroho, ambayo, tukitaka, tunaweza kusherehekea kila siku na kufurahi kwa furaha isiyoweza kufifia. Kwa hiyo nawahimiza mshikilie imara zaidi mapambano yetu na imani tuliyo nayo: maana tetesi tayari zimesambaa kwamba mfalme anashughulikia kesi yetu, na kwamba mjumbe wa mfalme anaweza kufika wakati wowote. Lakini tusitishwe na maneno kama hayo: *'Kama Mungu yu upande wetu, ni nani atakayepingana nasi?'* (Warumi 8:31). Kama alitusaidia katika nyakati zilizopita, bila shaka atatusaidia na katika siku zijazo pia: tuimbe tu imara, tuzingatie sisi wenyewe tu, naye atatupa nguvu katika mambo yote, ili tuishi jinsi inavyompendeza hadi mwisho na tufikie Ufalme wa Mungu.

269. Mateso mlangoni: tuyakabili kwa utulivu, tukiamini msaada wa Mungu na tukitwaa moyo kutokana na ahadi za kuvumilia mateso – kwa ajili ya imani

269. 1) Mateso mlangoni: tuyakabili kwa utulivu, tukiamini msaada wa Mungu na tukichukua moyo kutokana na ahadi za kuvumilia mateso – kwa ajili ya imani. – 2) Hatupaswi kuungana na wapinga imani, na hasa tuwaepuke wale ambao ni waaminifu kwa maneno lakini ni wapinga imani mioyoni. – 3) Uharibifu wa sanamu hupigana vita dhidi ya fundisho la Umwilisho wa Neno la Mungu na dhidi ya amri ya kumheshimu na kumwabudu Mungu. [4, 51]

29. Sasa inatupasa kuzungumzia kujinyima, kwa kuwa Kwaresima Takatifu iko karibu. Lakini uvumi unaosambaa kote kunatuzuia kufanya hivyo, na kuelekeza mawazo na maneno yetu kwenye mambo mengine. Nimewahi kuwaambia kwamba mtawala anachunguza kesi yetu; na sasa, kama wasemavyo, anatishia kupitia kwa gavana wa Nikomedia – ambayo, tukijibu kwa njia ya kiungu, hatavumilia na ataharakisha kutekeleza alichopanga. Hakuna cha kusema kujibu haya, ila ni lazima tujitayarishe kwa mateso mapya, tukiamini kwamba mahali ambapo mateso yamejaa, faraja za Roho Mtakatifu pia zimejaa, kama Mtume anavyosema: *'Kwa maana kama vile mateso ya Kristo yalivyotujilia kwa wingi, ndivyo pia faraja yetu inayotujilia kwa wingi kupitia Kristo. Basi, iwe tunahuzunika kwa ajili ya faraja na wokovu wenu—ambayo hupatikana kwa uvumilivu wenu katika mateso yale yale tunayoyavumilia sisi wenyewe—au iwe tunafarijika kwa faraja na wokovu wenu, tukijua kwamba kama vile mshiriki katika mateso yetu, vivyo hivyo mshiriki katika faraja yetu"* (2 Kor. 1:5–7). Katika maneno haya, Mtume ametufundisha kwamba tunashirikiana katika mateso na faraja, kana kwamba sisi ni mwili mmoja na Roho mmoja, *'kama vile'* tunavyoitwa *'kwenye tumaini moja* la wito wetu*'* (Efe. 4:4). Basi, tusikate tamaa wala kukosa nguvu, bali tuazimie kusimama imara pamoja kwa ajili ya kazi ya Mungu, kama wanajeshi wema wa Kristo, tukibeba silaha zetu, *"si za kimwili, bali zenye nguvu kwa Mungu kwa ajili ya kuangusha ngome"* (2 Kor. 10:4), yaani, busara, ujasiri, usafi, na ukweli – na hivyo kutimiza maneno ya Bwana: *'Watakapowatesa katika mji mmoja, mkimbilie mwingine'* (Mathayo 10:23) – na tunapoenda huko, tusihangaike *'kuhusu kile tutakachokula, au tunachokunywa, au tunachovalia'* (Mathayo 6:31). Kwa maana Yeye mwenyewe alisema: *'Sitakuacha, wala sitakupuuza'* (Yoshua 1:5): hivyo

atatufungulia milango ya rehema zake hata huko, na atakuwa msaidizi wetu katika mambo yote. Basi, tutawezaje kutofurahi, tukiwa na ahadi kama hizi? Tutawezaje kutofurahi kwamba sisi ni wanafunzi wa Bwana? Ndivyo ilivyokuwa pia kwa Mitume Watakatifu, ambao Bwana aliwaambia: *'Ninyi mliobarikiwa, wakiwatukana, na kuwasumbua, na kusema kila neno baya dhidi yenu kwa uongo kwa ajili ya mimi. Furahini na kushangilia, kwa kuwa thawabu yenu ni kubwa mbinguni'* (Mathayo 5:11–12). Hivyo basi, wakati huu ni wa furaha na shangwe: kwani unatuletea furaha isiyo na kifani, uzima wa milele na ufalme wa milele.

30. *"Msiende katika njia za Wapagani, wala msiingie katika mji wowote wa Wanasamaria"* (Mathayo 10:5). Tunapaswa kuelewa hili kwa uhusiano na wamwasi: kwa hiyo, hatutaingia katika makanisa yao, wala nyumba zao. Lakini popote pale ambapo kuna mwana wa amani, mbegu ya utauwa, hapo tutakaa, na hapo tutakula milo yetu, kama ilivyokuwa katika miaka iliyopita. Tujihadhari na wale wanaojiigiza kushikilia ukweli, wanaodai kuwa viongozi wenye haki lakini si hivyo, bali wamepotoshwa, *'wakidanganya na kudanganywa'* (2 Tim. 3:13), *'ambao hukumu yao ni ya haki'* (Rum. 3:8). Tuhifadhi imani isiyoyumba na maisha yasiyo na lawama, bila kupunguza wala kuudhi wenzetu, bali tukibaki wakamilifu na watii katika yote mawili.

31. Mada ya toba hii ni fundisho la msingi kuhusu Umwili wa Bwana wetu Yesu Kristo. Yeye asiyetambua kwamba Bwana wetu Yesu Kristo anaweza kuchorwa kwenye mchoro, hatambui kwamba alionekana katika mwili: kwani kuonekana katika mwili na kuwa mada inayofaa kwa uchoraji wa picha takatifu ni jambo moja na lile lile. Zaidi ya hayo, yeyote asiyeheshimu ikoni takatifu ya Bwana, haimheshimu Bwana mwenyewe. Kwa maana kilichoonyeshwa kwenye ikoni ndicho asili, na yeyote anayeitazama ikoni huona asili mbele yake. Kwa hiyo, mtu anapoheshimu au kudharau ikoni, au kuabudu au kutokuabudu picha, hili linahusu vivyo hivyo asili na, ikiwa ikoni inaonyesha Bwana, linahusu Mungu Mwenye Utukufu wa Bwana. Hivyo, yeyote anayeheshimu ikoni ya Bwana na kuabudu sura Yake anamheshimu Bwana na kumwabudu; lakini yeyote asiyeheshimu ikoni hii na asiyeinama mbele ya sura haamheshimu Bwana na hamwabudu. – Ingawa waikoniwaklasti hudai kumwabudu Bwana, wanadanganya. Maneno ya Maandiko yanawahusu: *'Wanajidai kumjua Mungu, lakini kwa matendo yao wanamkana'* (1 Tim. 1:16). Sisi, hata hivyo, tunamwabudu Kristo na ikoni Yake – tunamwabudu Mama wa Mungu na ikoni Yake – watakatifu na ikoni zao. Na hii ndiyo mafundisho ya kitume tuliyopokea kutoka kwa mababa zetu watakatifu. Ahadi hii hasa ya imani nawasihi, watoto na ndugu zangu, kupitia Roho Mtakatifu anayeishi ndani yetu, muihifadhi ikiwa kamilifu na isiyo na doa. – Basi, tuombeeni sisi tulio wanyenyekevu, ili Bwana atupe *'neno'* la *'kufungua vinywa vyetu'* (Efe. 6:19), kwa ujasiri wa kusema ukweli, ili tumaini letu lisipate aibu, na pamoja nanyi tufanikishe kikamilifu kazi iliyowekwa mbele yetu, na ili sote tufikie Ufalme wa Mungu.

270. Mara nyingine tena, ukosoaji dhidi ya upita kiasi wa Siku Kuu ya Mafuta, na wa maisha ya kidunia kwa ujumla, na shukrani kwamba Mungu amewakomboa watawa kutokana na haya

270. 1) Kwa mara nyingine tena, ukosoaji wa upita kiasi wa Siku Kuu ya Mzeituni, na wa maisha ya kidunia kwa ujumla, na shukrani kwamba Mungu amewaponya watawa kutokana na hili. – 2) Lazima tuomboleze kwa ajili ya waumini wa kawaida wanaoishi kulingana na roho ya ulimwengu, wakifuata mfano wa Mitume, Manabii na watakatifu wote. [4, 52]

1. Mara nyingi huzungumza vyema kuhusu maisha yenu; lakini sifanyi hivyo kwa ujanja, bali kwa kweli, nikitaka kuonyesha huruma yangu kwa wale wanaoishi kulingana na dunia, huku nikijaribu kuwafanya mwe na bidii zaidi. Ninyi wenyewe mnajua kinachotokea huko sasa: karamu na ulevi, nyimbo na densi, na ubunifu mwingine wote kama huo wa kazi za adui duniani – *'ambaye hukumu yake ni ya haki',* kama ilivyoandikwa. Lakini njia yetu ya maisha si hivyo: mchana na usiku tunamsifu Bwana, kulingana na sheria iliyotolewa kwetu na baba watakatifu; kuimba zaburi hufuata kuimba zaburi, kusoma hufuata kusoma, sala hufuata sala; kisha—katika mawazo yetu, uangalizi juu ya mawazo yetu; katika mioyo yetu, mafundisho ya maneno ya kimungu; pamoja na ukimya kwa wakati unaofaa na mazungumzo yanayofaa; Zaidi ya hayo, tunahudumiana; kila kitu kinadhibitiwa kwa uzito na kipimo, ingawa katika siku za sikukuu aina fulani ya chakula cha kuondoa kiu hutolewa kwa kawaida. Kwa maana sikieni anachosema Bwana kwa Yuda: *'Kile unachofanya, kifanye haraka.' Hata hivyo, hakuna yeyote kati ya wale waliokuwa wamekaa mezani aliyeelewa kwa nini alimwambia hivi. Wengine walishangaa, kwa maana Yuda alikuwa mwaminifu wa hazina, kama Yesu alivyomwambia: 'Nunua tunachohitaji kwa ajili ya sikukuu; au mpe maskini kitu.'* Je, unaona kwamba walijali kuhusu sikukuu na maskini? Jambo ambalo sisi pia, kama mnavyoona, tunajitahidi kulitimiza kwa unyenyekevu. Lakini imebarikiwa Mungu, ambaye ametuwezesha kushiriki katika maisha kama hayo; *'si kwa*

haki tulizotenda sisi' – kwa maana hatujatenda jambo jema duniani – *'bali kwa kadiri ya rehema zake mwenyewe'* (Tito 3:5), ametuitia humo. Ndiyo maana kila mmoja wetu, kwa moyo uliokuswa, anapaswa daima kusema: *'Mimi ni nani, Ee Bwana, Ee Bwana, na ni nyumba gani ya baba yangu, hata ukanipenda mimi hivi?'*

2. Na ndivyo ilivyo wito wetu; lakini duniani hautapata mara nyingi kitu cha aina hiyo. Kwani huko, usiku hufuatiwa na mchana katikati ya wasiwasi na shughuli za enzi hii, katika kujidanganya kwa utajiri na taabu zingine; hata mtu hakuwa na muda hata wa kupumua: mara wanashirikiana, mara wanagongana kwa uadui; *'apa na uongo, mauaji, wizi na uzinzi vimeenea kote nchi'*, kama neno la unabii linavyosema (Hosea 4:2), na mengine mengi zaidi, ambayo si rahisi kuyataja. Baada ya kukumbuka haya yote, Krisostomu aliye barikiwa alisema kwamba ni nadra hata nafsi moja kuokolewa kutoka ulimwengu huu. Kauli ya kutisha, lakini ni ya kweli. Na mtu mwenye dhamiri njema hawezi kujizuia kuhuzunika na kuomboleza juu ya hili. Kwani sisi sote si ndugu kwa ndugu? Sote hatuko katika damu moja? Sote hatukuumbwa kutokana na vumbi lile lile? – Kama mtu yeyote, akiona mnyama ukiteleza chini ya kilima kuelekea maangamizi yake, hawezi kujizuia kuuhurumia, je, si jambo la kuhuzunisha zaidi kushuhudia maangamizi ya ndugu zetu na waumini wenzetu? Kwa sababu hii, Mtume aliye barikiwa alilia kwa ajili ya maadui wa Msalaba wa Kristo, akiwatetea kwa uchungu mkuu usioisha wa moyo (Warumi 9:2–3). Nabii Yeremia alilia kwa ajili ya Israeli, na kilio chake kimeelezwa kwa undani kamili katika Maandiko. Mose mkuu alimwomba Mungu: *'Na sasa, ukisamehe dhambi yao—lakini usiposamehe, niangue jina langu katika kitabu chako*' (Kumb. la Torati 32:32); na kila mmoja wa watakatifu, akiwa amejaa huruma vivyo hivyo, hakuwahi kusahau kuwatetea watu waliopata hali kama hiyo. – Ndivyo pia, ikiwa tunataka kufuata nyayo zao, *'kila mmoja wenu asitazame mambo yake tu, bali pia mambo ya wengine'* (Fil. 2:4), bali pia tuombe kwa ajili ya ulimwengu, tukihisi huruma na huzuni mioyoni mwetu kwa wale wanaoishi maisha ya upotevu, kwa wale waliokamatwa na uzushi, kwa wale waliozama gizani kwa ushikwa, na kwa ufupi: *'kuomba maombi na sala kwa ajili ya watu wote'*, kama vile Mtume alivyotuambia (1 Tim. 2:1). Kwa kutenda hivi, sisi wenyewe tutajiletea faida, tukitubu na kujisafisha kutoka kwa tabia za tamaa; tukijiondoa hayo, tutastahili kupokea uzima wa milele katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

271. Kwaresima imeondoa kelele na umbea, na imewaita waumini wa kawaida katika maisha ya uchaji Mungu

271. 1) Kwaresima imeondoa kelele na uvumi, na imewaita waumini wa kawaida kuishi maisha ya uchaji Mungu. – 2) Kufunga kunafufua roho na kuifanya makazi ya Mungu; tunapaswa kukukaribisha kwa furaha na kuutekeleza. – 3) Lakini wakati wa kufunga kimwili, ni lazima pia tufunge kiroho, tukiepuka tamaa na vishawishi, ambavyo adui huviwasilisha vikiwa vinaonekana kuvutia, ilhali kwa kweli ni vya kuchukiza na chungu. – 4) Zaidi ya hayo, tuwe wakakamavu katika kuzingatia sheria za kufunga, ndani na nje ya Kanisa. [4, 54]

3. Mwaka wa Kwaresima, ukilinganishwa na sehemu nyingine za mwaka, ni kama bandari tulivu ambapo, wakikusanyika pamoja, watu wote hupata amani ya kiroho. Kwa maana wakati huu ni wa wokovu si kwa watawa pekee, bali pia kwa watu wa kawaida, kwa vijana na wazee, kwa wakubwa na wasaidizi, kwa wafalme na makuhani, kwa kila aina ya mtu na kila rika. Miji na vijiji hutulia kutokana na kelele na vurugu; badala yake, wimbo wa zaburi na nyimbo za sifa, maombi na sala hushuhudiwa kila mahali, ambazo kupitia zake Mungu wetu mwema, akiridhika, hutuliza roho zetu, ikiwa tutaabudu mbele Yake kwa moyo wa dhati, kwa hofu na kutetemeka, na tukalia, tukiahidi mageuzi na uboreshaji wa siku zijazo. – Lakini wacha viongozi wa kanisa wawahutubie waumini; nami, nikiwa nimewekwa kuwa kichwa juu yenu, ninyi walio heshima zaidi, nitawahutubia ili kusema kwa ufupi yale yaliyo haki.

4. Fungo ni ufanyaji upya wa roho; maana Mtume anasema: kama vile *'mtu wetu wa nje anavyoharibika'*, ndivyo *'mtu wetu wa ndani anavyofanywa upya siku baada ya siku'* (2 Kor. 4:16). Ikifanywa upya, basi hupata uzuri katika mfano wa uzuri wa awali; na, ikishakuwa nzuri, huvutia kwa upendo yule Aliyosema: 'Mimi na Baba *tutakuja na kufanya makaazi yetu kwake'* (Yohana 14:23). Ikiwa huo ndio matokeo ya kawaida na yenye faida ya kufunga, kwamba hutufanya kuwa makazi ya Mungu; basi tunapaswa kuikumbatia kwa furaha, bila kuzuiwa na urahisi na ukokoto wa mlo: kwani tunaona kwamba Bwana, ambaye ana uwezo wa kutoa chakula mbalimbali na kingi, aliwapa maelfu ya watu chakula jangwani kwa mkate na maji tu; zaidi ya hayo, kutokuwa na mazoea ya mlo kama huo, ukipambwa kwa shauku, hakutakuwa tena na usumbufu.

5. Hata hivyo, kufunga hakukomi kwenye uhaba wa chakula tu, bali kunahitaji kujiepusha na yote maovu, kama vile wazee wetu watakatifu walivyotangaza. Basi, tujiepushe na kukata tamaa, uzembe, uvivu,

wivu, ukali wa kidini, hasira, kujiridhisha na ubinafsi; pia tujiepushe na tamaa za mwili, kwani nyoka huyu mwenye sura nyingi humshambulia hata wale wanaofunga. 'Ilikuwa nzuri machoni na tamu kula, tunda lililonitia kifo,' kama tunavyosikia katika Maandiko. Lakini kumbuka kwamba linaitwa 'nyekundu' kwa mwonekano, si kwa asili yake. Kama vile mtu, akichukua pomegraneti yenye rangi nyekundu ya kupendeza kwa nje, akaiwona imeharibika ndani, ndivyo ilivyo utamu wa tamaa: hutoa ahadi ya uongo ya utamu usiosikika, lakini, ukishakidhi tamaa, hujidhihirisha kuwa sumu chungu zaidi—kali kuliko upanga wenye ncha mbili, ukimeza roho iliyoshikwa: hivyo babu yetu Adamu, akadanganywa na nyoka, aliteseka, kwa kuwa aligusha tunda lililopigwa marufuku, alipata kifo badala ya uzima. Hali ile ile imewapata wote waliodanganywa kwa njia ile ile tangu wakati huo hadi sasa. Kwa maana kama alivyojigeuza yeye mwenyewe, akiwa ni giza, na kuwa malaika wa nuru, ndivyo pia anavyoweza kubadilisha uovu kuwa wema, chungu kuwa kitamu, kibaya kuwa kizuri, na kinachoua kuwa kinachotoa uhai – na kwa njia hii, akiwa na nia mbaya daima, anaendelea kuudanganya ulimwengu bila kukoma. Sisi, hata hivyo, hatuturuhusu kudanganywa na vishawishi vyake kama hivyo, wala hatotawaliwa na hatima kama ya ndege ambao, wakidhamiria kwa tamaa chakula kinachoonekana, huangukia kwenye wavu wa mwindaji; bali tutavua pazia za kuvutia za uovu kwa kutumia akili, tutaona uovu ukiwa uchi, jinsi ulivyo kweli, na hivyo kuuepuka kwa urahisi.

6. Zaidi ya hayo, tuwe macho wakati wa kuimba zaburi, wenye bidii katika nyimbo zetu, na makini kwa masomo; tufanye magoti kwa nyakati zilizowekwa kwa kila saa na tufanye kazi kwa mikono yetu, maana ni mema kufanya kazi, na yeye asiyefanya kazi hastahili kushiriki chakula; bebaneni mizigo ya wenzetu, na zaidi ya yote tujitahidi kuwa *'wema kwa wengine, wenye huruma, wanyenyekevu, wapole, wenye upendo na matendo mema'* (Efe. 4:32; Yakobo 3:17). *'Amani ya Mungu, isiyoweza kupimika, itawalinda mioyo yenu na nia zenu katika Kristo Yesu'* (Fil. 4:7); na hapa mweze kuhesabiwa kuwa wa haki kufikia siku angavu ya Ufufuo wa Bwana bila lawama, na katika enzi ijayo, baada ya ufufuo wa wafu, kufikia Ufalme wa Mungu.

272. Nyumba ya roho lazima ijengwe kwa uangalifu zaidi kuliko makazi ya kidunia

272. 1) Nyumba ya roho lazima ijengwe kwa uangalifu mkubwa kuliko ile ya kidunia. – 2) Nyenzo za ujenzi wa nyumba ya roho ni sifa njema – hofu ya Mungu na wengine, ambapo kujidhibiti ni muhimu sana. – 3) Kufunga kila siku ni bora kuliko kufunga kwa siku mbili au tatu, kama amri za kimungu na mifano ya Wababa vinavyothibitisha. [4, 55]

7. Watu wa dunia, wanapojijengea nyumba ya kifahari, hawapati pumziko, mchana wala usiku, wakifanya kazi, wakifikiria, na kushughulikia mambo hadi wanakamilisha mradi wao wanaoutaka; na ari yao kwa jambo hili ni kubwa kiasi kwamba akili zao zote ziko huko (kwenye ujenzi) na hukaa huko, wakibuni kila njia iwezekanavyo ya kuboresha dari na paa, kupamba sakafu kwa marumaru mbalimbali, na kuipa kila kitu mng'ao unaofaa, ili vyote viweze kuwa kivutio kwa wapenzi wa vitu kama hivyo; na kama mtu yeyote angejaribu kuwatenga na kazi na shughuli zao hizi, wangeipokea kwa kutoridhika, kana kwamba ni kosa kubwa. – Hata hivyo sisi, tunaojenga makao si ya vitu vinavyopita bali vya milele, yasiyojengwa kwa jiwe na mbao, bali yaliyofumwa kwa ustadi kutoka kwa wema wa kiroho na neema—je, kweli tutajivunia na, katika shauku yetu kwa kazi hii, tuache nyuma yao mbali sana? Je, hii si itakuwa dhuluma kuu zaidi ya zote? Jengo hilo, baada ya kupokea watu wengi sana na wenye tamaa za kimwili, na kuona mabwana wengi wakiingia na kutoka, hatimaye litatupwa, litaharibika na kuharibiwa; lakini hupokea Roho Mtakatifu, kwa maana, kama Mtume wa Mungu anavyosema, *'*sisi *ni hekalu la Mungu aliye hai*, *na Roho wa Mungu anakaa ndani yetu'* (1 Kor. 3:16; 2 Kor. 6:16); na wale wanaomiliki Roho huyo wanapoondoka hapa, Yeye huwashukia na hukaa nao milele bila kutengana nao.

8. Lakini jengo kama hilo linaundwa kwa nyenzo gani? – Kwa sifa njema, zilizopokelewa na kuimarishwa moyoni. – Chukua, kwanza kabisa, hofu ya Mungu, ukiweka kama msingi, kwa maana *'hofu ya Bwana ndiyo mwanzo wa hekima'* (Zab. 110:10); kisha busara, ujasiri, uchaji na ukweli, ambavyo, vikishikamana na kuunganishwa kwa upendo*, 'vinajengwa na kukamilika'* (Efe. 4:16) *na 'vinakua kuwa hekalu takatifu katika Bwana'* (Efe. 2:21), kama ilivyoandikwa. Ndugu zangu, tujenge daima hekalu kama hilo ndani yetu, na tusikome kamwe kulipamba kwa kila uzuri wa wema, ili tuonekane kuwa na haki ya kuwa na Roho Mtakatifu kama mkazi wake, na kuvutia macho ya malaika na watakatifu kwetu kupitia uzuri wa kuvutia wa maisha yetu. – Lakini kwa kuwa kujinyima pia ni mojawapo ya wema, na sasa tunaitekeleza zaidi kuliko zingine, tumpe utukufu Mungu kwamba tayari tumeikamilisha hatua hii moja ya mbio. Uso wetu na uwe umebadilika toka jinsi ulivyokuwa hapo awali; lakini huu ni mabadiliko mazuri, unaong'aa kwa mng'ao wa kujinyima. Na midomo yetu ijae uchungu wa nyongo, kwa sababu ya kula kwa kuchelewa; lakini roho zetu

zitimuliwe utamu mwingi, zikitiwa moyo na tumaini. Basi, tufurahi, kwa kuwa tumechagua njia bora na kuyaweka mioyo yetu juu yake.

9. Labda mtu anaweza kusema kwamba kula kila siku kunapunguza ukamilifu wa kufunga. – Sivyo kabisa; maana kama ingekuwa hivyo, Bwana asingetualimu kuomba kila siku mkate wetu wa kila siku; wala nabii Eliya asingelishwa kila siku na kijana mwitu jangwani; wala Mtume Paulo, ambaye alianza kuishi jangwani kabla ya Anthony mtakatifu, asingepokea mkate wake wa kila siku kutoka mbinguni; wala Mt. Antony Mkubwa mwenyewe asingependelea mlo wa kila siku kuliko kufunga kwa zaidi ya siku moja au wiki. Na inaonekana kwangu kwamba hii ndiyo sababu. – Kwa kuwa mwili wetu, ukifanya kazi siku nzima, huchoka na kuchoshwa, na unahitaji mapumziko na lishe; hivyo Muumba ameipanga kwa namna ambayo inadumishwa na ulaji wa chakula wa kila siku, na inakuwa na uwezo tena wa kufanya kazi zaidi – badala ya kuchoka na kudhoofika, kama inavyotokea kwa wale wasiokula kwa siku mbili, tatu, au zaidi, – na matokeo yake hawawezi kujiinamisha pamoja na wengine, wala kuimba kwa sauti kubwa kama inavyotakiwa, wala kutekeleza matendo mengine ya utiifu. Hivyo basi, ulaji wa chakula cha kila siku hauruhusiwi kwa wagonjwa pekee, bali pia hutolewa kwa wakamilifu, kulingana na kanuni iliyotolewa kwetu na mababu zetu. Sasa mnaweza kuona kwamba kila kitu miongoni mwetu kimewekwa kwa mujibu wa mapokeo ya mababu zetu. Na tuwezeshwe, mara kwa mara, kupata afya ya mwili na nguvu ya roho, ili tuweze kumtumikia Mungu aliye hai na wa kweli, huku tukisubiri siku ya mwisho, ambayo kwa hiyo mtaangaza pamoja na watakatifu wote kama jua, na kurithi Ufalme wa Mungu.

273. Wiki ya kufunga imepita. Baada ya kuushinda mwili, tumeujaza roho wema, ili iwe ya kupendeza kwa Kristo Mchumba

273. 1) Wiki ya kufunga imepita. Baada ya kutawala mwili, tumeujaza roho sifa njema, ili iwe ya kupendeza kwa Kristo Mchumba wetu. – 2) Roho ni Bibi Arusi wa Kristo: basi, tuiweke safi kwa ajili ya Mchumba wake. – 3) Na kwa lengo hili, ni lazima tuuonee mwili. – 4) Hili ni jukumu la huzuni, lakini thawabu ni kubwa. [4, 57]

10. Baada ya kufunga siku za wiki ya kwanza, sasa tunaonekana tofauti kidogo kwa kila mmoja wetu kuliko tulivyokuwa hapo awali; tumepungua uzito na tumekuwa weupe. Lakini *'ingawa mtu wetu wa nje anaharibika,'* kama Mtume anavyosema, *'lakini wa ndani yetu anafanywa upya siku baada ya siku'* (2 Kor. 4:16). Maana kama vile mwili unavyoonekana, ukiwa umelishwa vizuri , ukiwa unastawi na kujazwa, ndivyo pia roho inavyofanywa mpya kiroho kupitia kujinyima, ili, kwa kuutawala mwili, tumempa roho uzuri—uzuri huo huo ambao Mtakatifu Daudi aliutakia: *'Ee Bwana, kwa mapenzi yako, uwezeshe wema wangu'* (Zab. 29:8). Ni kwa uzuri huu hasa ndipo Paulo mtukufu anathibitisha kuwa ametuchumbisha kwa Kristo: *'Kwa maana nimewachumbisha kwa mume mmoja, ili niwawasilishe kama bikira mtakatifu kwa Kristo. Lakini naogopa, kama vile nyoka alivyomtapeli Hawa kwa ujanja wake, ndivyo akili zenu zikengeushwe kutoka kwa unyofu na utakatifu wa kumwabudu Kristo,'* (2 Kor. 11:2–3). Je, unaona ukubwa wa zawadi hii, kwamba tumetangazwa kuwa na haki ya kuwa na Kristo kama bwana arusi wetu? Je, unaona jinsi yeye anayetukabidhi anavyoogopa kwa ajili ya uthabiti wetu?

11. Basi, roho yetu ni kama binti mrembo aliyeahidiwa ndoa. Kama vile binti huyo anavyojiepusha kuonana na wanaume, akitumia kila juhudi kujihifadhi safi hadi wakati wa harusi ufike: ndivyo pia roho inavyopaswa, kwa bidii yote, kujihifadhi safi kutokana na tamaa potovu za dhambi hadi mwisho kabisa, ambapo, ikiwa imetoka katika chumba cha harusi cha mwili wake, ikiwa ni mrembo, iking'aa kwa matendo mema, itawafurahisha Malaika watakatifu; lakini ikiwa imeharibiwa sura na dhambi, itawafurahisha mashetani kwa kumtusi Kristo – wazo na mada ya kuomboleza.

12. Kwa sababu hii, tunakandamiza miili yetu na kuitendea kwa ukali unaokaribia ukatili, hivyo basi, kama kwa kamba ya paji, tukidhibiti tamaa za mwili, ili usimwage nje mwendeshaji—akili—bali aweze kuendelea, si tu katika msimu huu wa sasa wa kufunga, bali katika maisha yetu yote. Maana maisha ya kujinyima ni nini, isipokuwa kuzuia tamaa, kumiliki mawazo ya mtu, na mapambano yasiyokoma dhidi ya maadui wasioonekana?

13. Hili ni chungu kwa mwili; lakini *'maana dhiki yetu nyepesi ya sasa, ambayo ni ya muda mfupi, inatufanyia uzito wa utukufu uliobora mno na wa milele, sisi tusipotazama mambo yanayoonekana, bali yasiyoonekana'* (2 Kor. 4:17–18). Kwa hiyo, kwa ajili ya baraka hizi zisizoonekana, *'ambazo malaika wanatamani kuzitazama'* (1 Petro 1:12), kwa ajili ya Kristo Mchumba, ambaye tumemwekewa, naomba na kusihi tuweze kuweka roho zetu safi kutokana na matendo maovu na mawazo machafu yanayotuchafua, kama

Bwana alivyosema, tukiepuka kabisa kufikiria jambo lolote baya: kwani kutokana na mawazo, kama moto, tamaa huwasha. Bali, kuanzia sasa, tujiepushe na tamaa, tukimkataa mjaribu mara tu zinapoanza kuvutia, na tuangaze roho zetu kwa matendo mema, tukijitoa kwa moyo wote kwa kujidhibiti kuliko mbele yetu, ili, tukiondoka hapa kwa usafi, tupaa mbinguni kwa furaha isiyoelezeka na huko tukionekana kuwa na haki ya kufurahia raha za chumba cha harusi cha mbinguni cha Kristo.

274. Kulikuwa na shambulio kutoka kwa waibadhirifu. Walidumu imara

274. 1) Kulikuwa na shambulio kutoka kwa waasi wa sanamu. Tulidumu imara. Anatuhimiza, akihakikishia kwamba Mungu atakubali utayari huu wa kuvumilia mambo yote kama tendo lenyewe. – 2) Kuhusu kufunga. Tutaendelea kwa hiari, lakini si kwa nguvu zetu wenyewe. – 3) Ana sifa kazi za kufunga, na – 4) anatualika kufanya kila kazi kwa wakati wake. [4, 61]

14. Jana kulikuwa na mtafaruku, leo kuna utulivu; jana kulikuwa na msukosuko, leo kuna amani. Lakini ametukuzwe Mungu, ambaye ameondoa jaribu na kutuimarisha kusimama imara, hata tulipokuwa tukisubiri kile kilichotishia kututishia. Hawa ndio Wakristo wa kweli! Hawa ndio watawa wa kweli! Wao daima wako tayari kukabiliana na dhiki kwa ajili ya wema na hawaweki chochote juu ya amri za Mungu. Wale (maadui na waonevu), walipofika, walisema walichokuwa na kusema – na wakaondoka, si kwa sababu walitutisha sana, bali kwa sababu walijiona wenyewe aibu kwa matendo yao. Lakini Bwana atawapa thawabu kamili kwa kuchagua kushtakiwa kwa ajili Yake. Kwani, akiwa tajiri kwa rehema, Yeye huwaawazia taji wale wanaochagua yaliyo mema, hata kwa nia moja thabiti. Jaribu bado halijaisha, bali bado linatishia; kwani kila mahali kuna amri kutoka kwa mamlaka kwamba hakuna mtu anayepaswa kubaki bila kuhusika katika fikra za kiheretiki. Kwa hiyo, tufuate anachosema Mtume: *'Wateni kwa busara kwa wale walio nje, mkitumia vizuri kila nafasi. Maneno yenu yawe daima ya neema, yaliyotiwa chumvi, mpate kujua jinsi mnapaswa kumjibu kila mtu"* (Wakolosai 4:5–6). Hapa anatuelekeza tusijitupe katika majaribu kiholela, wala tusiwe kimya kuhusu neno la Mungu; kwa maana *'kama mtu yeyote anarudi nyuma,'* asema Bwana, *'roho yangu haipati furaha kwake'* (Ebr. 10:38). Lakini tuache hayo.

15. Sawaamizi tayari imesonga mbele kwa kiasi kikubwa, na inatuhimiza kusonga mbele kwa shauku kuu zaidi, kila mmoja achague, *'si kwa huzuni wala si kwa shuruti, kwa maana Mungu apenda* mtoaji *mwenye furaha'* (2 Kor. 9:7). Hata hivyo, sheria ya maisha ya pamoja hairuhusu kila mtu kutenda apendavyo; bali hapa kuna kikomo cha jumla cha kujidhibiti kwa watiifu: kuyainama kwa mapenzi ya mtu mwenyewe.

16. Kufunga ni kizuri, kwani kunadhibiti tamaa na kunaweka mwili chini ya roho; machozi ni mazuri, kwani husafisha moyo kutokana na dhambi na kuuwasilisha safi mbele za Mungu; maombi ni mazuri, kwani huinua akili na kuyafanya kuwa rafiki wa Mungu; upendo ni mzuri, kwani kwa ujumla huchukia vyake na kupendelea jirani yake kwa upendo wa kihalisi; mashujaa ni mema, kwa kuwa hurahisisha kazi zetu na kuufanya roho kuwa kijana, na huwezesha wazee kutenda kwa ari ya ujana.

17. Basi, tuwe na furaha na bidii: wakati ni wa kuimba zaburi, tukimbilie hapo kwa bidii; wakati ni wa kazi, tufanye kazi kwa bidii; wakati ni wa kimya, tuwe kimya kwa hekima; wakati ni wa mazungumzo, tuongee kwa upole; kwa ufupi, tufanye kila kitu kwa namna inayofaa na yenye mpangilio, kama tulivyoamriwa, tukiepuka mchafukoge wote na haraka potofu. Kunawe na masujudano mengi kama ilivyo desturi, na wimbo wa kawaida uimbwe, kadri nguvu zetu zinavyoruhusu, huku tukihifadhi afya zetu za kimwili. – Na Mungu wa amani awapeleke hadi kwa Malkia wa Siku, Ufufuko Mtakatifu wa Kristo, na awapatie Ufalme wa Mbinguni, ambapo kuna *'*si *kula wala kunywa, bali haki, amani na furaha katika Roho Mtakatifu'* (Warumi 14:17), ambayo Mungu atatutajirisha kwa njia ya Kristo Yesu, Bwana wetu.

275. Mtu asijihusishe na wamwasi

275. 1) Hatupaswi kuungana na wamakanamakanam. Ingawa tunateswa kwa sababu hii, tunavumilia kwa msaada wa Mungu. – 2) Wao ndio waliotukuzwa wanaoshiriki mateso ya Kristo. – 3) Basi, tuwe na moyo. [4, 62]

18. Tulipokuwa nje ya monasteri, tulikaa hapa kadiri tuwezavyo na kadiri mazingira yalivyoruhusu. Sasa, hata hivyo, wakati waonevu wetu wasitufukuze tena kwa ajili ya Kristo, tunapaswa kuzingatia maneno ya unabii: *'Toka katikati yao na mwatengwe, asema Bwana'* (Isaya 52:11; 2 Kor. 6:17). Wengine wakifanya kinyume chake katika jambo hili, wao wenyewe watatoa hesabu kwa Bwana siku ya hukumu. Hata hivyo, kwangu mimi, kutembea pamoja nao ni sawa na kutojali katika mahusiano yetu na watu wa upotovu wa imani. Tazama jinsi kutowafuata kunavyotutenga na ulimwengu, na wakati huo huo kunasababisha huzuni, taabu,

njaa, gereza, na kifo. *'Lakini katika yote hayo tuwashinda kwa wingi, kwa yeye aliyetupenda'* (Warumi 8:37), Nani, anapoona roho ikimwomba kwa kiu, huipa nguvu ya kuvumilia mateso kwa ajili Yake, kama mashahidi arobaini, ambao kumbukumbu yao tunasherehekea sasa, wanavyoshuhudia pamoja na wengine; maana hatuwezi kusema kwamba walikuwa na asili tofauti na sisi; lakini kwa kuwa walimpenda Mungu kwa moyo wa dhati, walipewa nguvu, ndani ya miili yao dhaifu, ya kumshinda adui asiyeonekana na kutekeleza kitendo hicho, ambacho Wakristo wote wanakisifu.

19. Na kweli, heri yule aliyehesabiwa kuwa mwafaa kushiriki, hata kwa kiasi kidogo, katika mateso ya Kristo: akiteswa, kama Yeye alivyoteswa; akipigwa, kama Yeye alivyopigwa; akipokea mijeledi, kama Yeye alivyopokea; akidhihakiwa, kama Yeye alivyodhihakiwa; akifungwa gerezani, kama Yeye alivyofungwa gerezani. Sasa fikiria kwa nini imeandikwa: *'Kwamba tukifa naye, tutaishi naye pia; tukivumilia, tutatawala naye pia; tukimkataa, naye atatukataa; tukikosa uaminifu, yeye anabaki mwaminifu, maana hawezi kujikanusha mwenyewe'* (2 Tim. 2:11–13). Mnaona jinsi asili na upeo wa ahadi na maonyo haya ulivyo.

20. Basi, tuwe na moyo na tuendelee mbele—tusije tukaleta aibu kwa mateso ambayo tayari tumeyavumilia kwa neema ya Kristo: uhamisho, kifungo, vipigo; na ni nini kingine cha kusema? Je, sote hatujawahi kufungwa gerezani? Lakini ushirika huo wa maisha pia ni ushirika wa mateso. Kwa maana *'ikiwa kiungo kimoja kinateseka, viungo vyote huteseka pamoja nacho; ikiwa kiungo kimoja heshimiwa, viungo vyote hufurahi pamoja nacho'* (1 Kor. 12:26). Basi, tuwe, na tuendelee kuwa, *'mwili mmoja na Roho mmoja, kama vile tulivyoiitwa katika tumaini moja tuliloitwa'* (Efe. 4:4), tukiwa na Kristo kama Kichwa chetu, ili tumridhishe Mungu na tufikie ufalme wa mbinguni.

276. Inasimulia hadithi ya jinsi, nchini Bulgaria, Wakristo waaminifu walivyokuwa tayari zaidi kufa kuliko kula nyama wakati wa Kwaresima Takatifu; na kutokana na hili anatoa funzo – kusimama imara dhidi ya uharibifu wa sanamu hadi kufa.

276. Hadithi inasimulia jinsi, nchini Bulgaria, Wakristo waaminifu walivyokuwa tayari kufa kuliko kula nyama wakati wa Kwaresima Takatifu; na kutokana na hili tunajifunza somo – kusimama imara dhidi ya uharibifu wa sanamu hata kufa. [4, 63] Katika mahubiri haya, ninataka kuwapa faraja fulani kupitia hadithi fulani. Hadithi hiyo ni kama ifuatavyo. Nchini Bulgaria, kama wale wanaojua vyema jambo hilo wanavyosimulia, amri mbaya ilitolewa na mtawala wa huko, ikiamuru kwamba Wakristo na ndugu zetu waliokuwa mateka wale nyama wakati wa msimu mtakatifu wa Kwaresima; zaidi ya hayo, wale watakaotii amri hii wangesamehewa, ilhali wale wasiotii wangetungwa kifo. Amri ya mtu huyo mwovu ilianza kutekelezwa; watu walikusanyika pamoja na wake zao na watoto wao; kulikuwa na kilio na vilio kikubwa: wengine wakitetea sheria ya Kikristo, wengine kwa hofu ya kifo cha kimwili; hatimaye – ole! habari za kusikitisha! – walishindwa, na wakanyenyekea amri hiyo mbaya. Lakini kumi na wanne kati yao, wakiwa wamejitenga na umati, walisimama mbele yao na kuanza kuwahimiza wasikubali wala kujisalimisha – na, kinyume na sheria ya Kikristo, wasikubali kula nyama. Maneno haya yaliposikika, kelele na maombi yalianza kutoka kwa watu wakitaka wakubali kulingana na uhitaji na kisha kufidia dhambi hii kwa kutubu, lakini wasijitoe kwa urahisi kuelekea kifo . Lakini hili halikuwapotosha wala kuwalegeza hata kidogo: walishikilia msimamo wao, wakimwelekea Mungu na furaha yake iliyowaahidiwa. Msikiti, alipoona azimio thabiti la wanaume hawa, aliamua kutumia mmoja wao kuwavuruga wengine na kuwashawishi waungane naye. Na baada ya kumuua mmoja wao, aliwauza mke wake na watoto wake kuwa watumwa kwa Waskaithi, akitumaini kwamba wengine, wakiwaona, wangetetemeka na kukubali… Lakini walidumu imara zaidi, wakipaza sauti: 'Sisi ni Wakristo na tunasimama na ndugu yetu aliyefariki.' Katika ushuhuda huu, wote waliuawa na kufa katika Bwana. Je, unaona jinsi, hata sasa, Injili ya Ufalme wa Mungu inavyobaki kuwa na nguvu? – *'Yeyote anayempenda baba au mama zaidi ya Mimi hastahili mimi,'* asema Bwana; *'na yeyote asiyechukua msalaba wake na kunifuata hastahili mimi...'* Na tena: *'Msitake wale wanaoua mwili lakini hawawezi kuua roho; bali mtimogope Yeye awezaye kuangamiza roho na mwili katika Gehena'* (Mathayo 10:37, 38, 28). Waliitii amri za Injili, waliendelea kuwa watiifu kwa Bwana, na wakatiwa taji la ufishani, wakifuata mfano wa Maccabeo watakatifu, wakiwa mara mbili ya idadi ya wapinzani wao, kwani kulikuwa na saba wa hao na kumi na wanne wa hawa; na wale walioteseka kwa sababu walikataa kula nyama ya nguruwe, ilhali hawa walioteseka kwa sababu walikataa kula nyama yoyote ile wakiwa wanafunga, kinyume na sheria ya Kikristo. – Enyi watu waliobarikiwa! Enyi biashara iliyobarikiwa! Kupata pumziko la milele kwa wakati mmoja tu! Watasema nini kuhusu hili wale ambao hawaoni ushirika na wenye uzushi kuwa ni ukafiri? Ikiwa kulikuwa na uapostoli wa

watu kwa sababu ya ridhaa yao ya kula nyama ya kawaida wakati wa Kwaresima, basi ndivyo ilivyo zaidi hapa, ambapo kuna ushirika katika sadaka iliyotolewa kinyume cha sheria. Wako wapi wale wanaosema kwamba kuteseka kwa ajili ya picha ya Kristo si ufishi? Ikiwa ndivyo, wale walioteseka kwa kukataa kuvunja sheria ya Kanisa la Kristo walitenda kitendo cha kishujaa; je, si kitendo angavu zaidi cha ujasiri wa kumwamini Kristo kinachotendeka hapa, tunapokataa kumkana Kristo Mwenyewe katika mfano wake? – Lakini maneno kama hayo ni ya watu wasio na maarifa, ambao akili zao zimefunikwa na dhana zao za kikafiri, ambao, kupitia maanguko yao wenyewe, wanatafuta kuzuia wengine wasiingie katika imani sahihi na maisha ya haki. – Sisi, hata hivyo, tutamtukuza Mungu wetu aliye barikiwa, anayewatukuza wale wanaomtukuza Yeye, na ambaye hata katika kizazi hiki huleta mashahidi – tukikumbuka kwamba ikiwa watu ambao kwa nje ni maskini, wasio na elimu, na wenye wake na watoto, wameacha yote kwa ajili ya upendo wa Kristo, je, sisi sote—kwa kuwa hatujaoa wala kuolewa na tumeacha ulimwengu—hatupaswi zaidi—wakati utakapofika—kuonyesha kuwa tunastahili hawa watetezi watakatifu wa imani na uchaji Mungu? Lakini hili litakuwa kwa wakati ufaao, Kristo atakapohitaji. Kwa sasa, tusimame imara katika ufishi unaoendelea bila kukoma ndani ya dhamiri zetu; tusinyenyekee kwa Baali; tusishindwe tunaposhambuliwa na mawazo, bali tuzimize mishale ya moto ya Yule Mwovu kwa machozi, maombi, majuto na kujinyima mwili ipasavyo, ili sisi pia tuweze kusema pamoja na Mtume: *'Mimi hufa kila siku; hii ndiyo fahari yangu, ndugu zangu, niliyo nayo katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (1 Kor. 15:31); na pamoja na Mtakatifu Daudi: *'Kwa ajili yako tunauawa kila siku; tunahesabiwa kama kondoo wa kuchinjwa'* (Zab. 43:22), ili nasi tuweze kuhesabiwa kuwa na haki kuwa warithi wa Ufalme wa Mungu.

277. Tangazo la Maria, mwanzo wa Utaratibu wa Uungu uliofanyika Mwili, linatutaka kulisherehekea kiroho

277. 1) Utajiri, mwanzo wa Utaratibu wa Umwili, unatutaka kuusherehekea kiroho; – 2) na kwa kufanya hivyo, kuombea na kuomboleza wale wasiokubali au kuutumia; – 3) kwa kuiga Mtume Paulo na Nabii Musa. [4, 64]

21. Tangazo limekuja—mwanzo wa karamu za Bwana; na ni lazima tuisherehekee, si kama wengi wafanyavyo tu, bali kwa ufahamu wa fumbo ambalo tunalisherehekea na kuliheshimu. Fumbo hili ni nini? – Kwamba Mwana wa Mungu anakuwa Mwana wa Adamu, akiwa amemchagua Bikira Mtakatifu Sana kuwa mpatanishi wa jambo hili, akiishi ndani yake na kujitengenezea hekalu kutoka kwake, na akawa binadamu kikamilifu. – Kwa madhumuni gani? *'Ili awaokoe wale walio chini ya Sheria, tupate kupewa haki ya kuwa wana'* (Gal. 4:5), kama ilivyoandikwa; ili tusije tukiwa watumwa tena, bali huru; ili tusije tukiwa tena kutawaliwa na tamaa zetu, bali tuwe wasio na tamaa; ili tusije tukiwa wapenzi wa ulimwengu tena, bali wapenzi wa Mungu; ili tusije tukiishi tena kulingana na mwili, bali kulingana na Roho. *'Kwa maana wale wanaoishi kulingana na mwili huweka nia zao katika mambo ya mwili, bali wale wanaoishi kulingana na Roho huweka nia zao katika mambo ya Roho. Kwa maana nia ya mwili ni kifo, bali nia ya Roho ni uzima na amani. Kwa maana wale walio katika mwili hawawezi kumpendeza Mungu'* (Warumi 8:5–8). Hivyo basi, kwa ufupi, ndiyo nguvu ya sakramenti! Na kwa hiyo ni lazima tusherehekee kwa njia ya kiroho kwa heshima yake, na tujiendeshe kiroho katika kuendelea kwake—katika kweli na uchaji-Mungu, katika upendo, katika upole, katika amani, katika uvumilivu, katika wema, katika Roho Mtakatifu—ili kwamba ukoo wa Bwana wetu uliyejidhihirisha kwa mwili usije ukaonekana kuwa hauna tunda na usio na nguvu kwetu sisi.

22. Na si hivyo tu; bali ni lazima pia tuombe na kuomboleza kwa ajili ya ulimwengu. Kwa nini? Kwa sababu Mwana wa Mungu alikuja kuokoa ulimwengu, lakini ulimwengu unamkataa: makabila na mataifa yanamkataa; watu wa kiholela wanamkataa; hata wale wanaoita jina lake takatifu wanamkataa—wengine kwa ajili ya dhuluma ya imani yao, wengine kwa ajili ya uovu wa maisha yao. – Alipaswa kufanya nini ambacho hakufanya? – Mungu huyu alikuwa mtu; Alijinyenyekeza, akitii hata kufa, hata kifo cha msalabani; Alitupa kushiriki Mwili wake na kunywa Damu yake; Ametuhesabia kuwa na haki kuitwa Baba Yake, ndugu Yake, Kichwa Chake, Mwalimu Wake, Mchumba Wake, mrithi-mwenza Wake, na amefanya mambo mengine mengi, ambayo hayahitaji kutajwa kwa undani hapa. – Na bado Anakatiwa; Anakatiwa, na bado Anavumilia: *'Sikujia*,*'* anasema, *'kuhukumu ulimwengu, bali kuokoa ulimwengu'* (Yohana 12:47). – Basi, tuseme nini kuhusu hili? Kwamba wanafunzi wa kweli huhuzunika kwa kukataliwa kwa wanafunzi wenzao, na hivyo kuonyesha upendo wao kwa Mwalimu na kwa wanafunzi wenzao: kwa njia ileile, watumishi wa kweli huteseka mioyoni mwao kwa uasi wa watumishi wenzao.

23. Basi, Mtume mkuu anatualamu *'kutoa maombi, sala, kwayo na shukrani kwa ajili ya watu wote, kwa ajili ya mfalme, na kwa ajili ya wote walio katika mamlaka'* (1 Tim. 2:1–2). Yeye mwenyewe anasema yafuatayo kumhusu mahali pengine: *'Ninasema kweli katika Kristo—sisemi uongo—kama dhamiri yangu inavyoshuhudia kwa Roho Mtakatifu: Nina huzuni kuu na maumivu yasiyokoma moyoni mwangu; maana ningetamani mimi mwenyewe nikataliwe na Kristo kwa ajili ya ndugu zangu, jamaa zangu kwa mwili'* (Warumi 9:1–3). Je, unaona nguvu ya upendo? Je, unaona kilele cha upendo kwa wanadamu? – Musa pia alisema vivyo hivyo kwa Mungu: *'Utakachosamehe dhambi zao—na kama si hivyo, basi uniangushe kutoka katika kitabu chako ambacho umeandika jina langu'* (Kumb. la Torati 9:14). – Ndivyo pia inavyopaswa sisi, kama wanafunzi wa kweli na si wa uongo, si kujali tu nafsi zetu, bali pia ndugu zetu na ulimwengu wote, tukihuzunika kwa ajili yao na kuwaombea. Kwa maana kwa kufanya yale yanayomvutia Bwana kwa njia hii, tutakuwa warithi wa uzima wa milele.

278. Kwenye Siku Kuu ya Kutangazwa kwa Maria, anasifu usafi wa bakhri

278. 1) Katika Siku Kuu ya Kujulikana, anasifu usafi wa bakhri na – 2) baada ya kukumbusha jinsi adui anavyoipigania vita, anatuhimiza tuilinde kwa bidii. [4, 65]

24. Katika Siku Kuu ya Kujulishwa, nitajitahidi kuwasemea maneno machache kuhusu Kujulishwa – yaani, kuonyesha jinsi ilivyo kuu nadhiri ya utawa ambayo tumetangazwa kuwa na haki ya kuichukua. Kwani ni kwa nani Malaika Mkuu Gabrieli alisema: *'Salamu, uliyejaa neema, Bwana yu pamoja nawe?'* (Luka 1:28). 'Je, haikuwa kwa Bikira Mtakatifu Maria?' Na ni kwa njia ya nani Mungu Mwenyewe na Neno walijidhihirisha kwa mwili na kuchukua umbo la binadamu? 'Je, haikuwa kwa njia ya Bikira huyu aliyebarikiwa?' Hivyo basi, usafi huu wa bikira umemzalia wote Uhai. Ubakulini huu ni Malkia wa wema. Ubakulini huu ni Bibi Arusi na Mwongozaji wa Bibi Arusi wa Kristo. Na kama mnataka, tusikie Paulo mtukufu anasema nini: *'Mtu asiye na mke anajishughulisha na mambo ya Bwana, jinsi ya kumfurahisha Bwana; bali mtu aliye na mke anajishughulisha na mambo ya dunia, jinsi ya kumfurahisha mke wake. Mwanamke aliyeolewa na mwanamwali wawe na tofauti: yeye asiyeolewa anajishughulisha na mambo ya Bwana, jinsi ya kumfurahisha Bwana, ili awe mtakatifu kwa mwili na roho; bali yeye aliyeolewa anajishughulisha na mambo ya dunia, jinsi ya kumfurahisha mumewe.'* (1 Kor. 7:32–34). Je, unaona nguvu ya neno—kwamba ndoa haiachi muda wa kujishughulisha na kumfurahisha Bwana, bali tu na mambo ya kidunia?—hivyo, kwa utimamu, kama urithi, sehemu bora zaidi imewekwa. – Lakini katika Ufalme wa Mungu, pia, usafi wa kike unapewa kipaumbele. Kwani katika Ufunuo wa Yohane imeandikwa: *'Hawa ndio wasiochafuliwa na wanawake, maana ni wasichana; hawa humfuata Mwana-Kondoo popote anapoenda'* (Ufunuo 14:4).

25. Hii ndiyo heshima inayotolewa kwa wale waliochagua na kuhifadhi usafi wao! – Watafuata Kristo na kufurahi pamoja Naye. – Lakini tusisahau kwamba kadiri jambo hili linavyokuwa la juu na la kimuujiza zaidi, ndivyo mharibifu wa maisha yetu, shetani, anavyojitahidi zaidi kutushusha, akitumia tamaa inayopingana na tamaa zake mwenyewe, zaidi ya tamaa zingine. Na nani anaweza kuhesabu ni wangapi ameshawashusha tangu mwanzo wa wakati? – Na ni nini kinachoweza kuwa cha kusikitisha zaidi ya hili? – Sisi, hata hivyo, tutalinda roho zetu kama funza wa jicho letu, tukizihifadhi safi kwa ajili ya Kristo Mchumba, bila kusaliti hazina ya unyofu iliyokabidhiwa kwetu, na hatituruhusu wenyewe kuteseka kama samaki, ambao, wakiwa wamedanganywa na chambo, huimeza ndoano na kufa. Kwa maana anasa za mwili ni ndoano inayoharibu badala ya kulisha, – inayoua badala ya kutoa uhai; ambayo tuokolewe nayo kwa nguvu za Mungu, na tuendelee kuwa safi na wasio na lawama kwa wakati ujao, wakati pumzi bado ipo katika pua zetu, ili, tukiondoka hapa kwa ushindi, tufikie ufalme wa mbinguni kwa njia ya Kristo Yesu, Bwana wetu.

279. Pasaka ni sikukuu inayotamaniwa sana; lakini Pasaka ya kiroho

279. 1) Pasaka ni sikukuu inayotamaniwa sana; lakini Pasaka ya kiroho—usafishwaji kutoka kwa dhambi na tamaa—inapaswa kutamaniwa zaidi. – 2) Yeye ambaye hana hili hata hawezi kusherehekea Pasaka. – 3) Lakini ninyi si hivyo; tuna matendo mema yanayotupeleka kwa Mungu. – 4) Basi, tujitahidi sana kwa ajili ya Pasaka ya kiroho, ili tuonekane kuwa wa haki kwa ajili yake katika enzi ijayo. [4, 67]

26. Tukiwa tumepita katikati ya Kwaresima kwa msaada wa Mungu, tunaona Pasaka ikikaribia. – Lakini kwa nini tunatamani sana kufika kwenye Pasaka hii, ambayo huja na kuondoka? Je, hatujafanya hivi kwa miaka mingi tayari? Pasaka hii ya sasa, nayo, itapita. Kwa maana hakuna kinachobaki bila kubadilika katika enzi hii; lakini siku zetu hupita kama kivuli (Ayubu 8:9) *'na maisha yetu hukimbia haraka kuliko mkimbiaji'* (Ayubu 9:25), hadi ifikie mwisho wake. Basi, unaweza kuuliza, je, Pasaka si kitu kinachopaswa

kutamaniwa? Bila shaka ni hivyo—na kwa kiasi kikubwa; na ingekuwaje vinginevyo? Lakini ile ambayo inaweza kusherehekewa kila siku inastahili kutamaniwa zaidi. Basi, ni nini? Usafishwaji wa dhambi, moyo uliosikitika, machozi ya toba, dhamiri safi, kufa kwa viungo vya mwili vya uzinzi, uchafu, tamaa, tamaa mbaya na kila dhambi inayotendwa. Yeye anayepewa hali kama hiyo huadhimisha Pasaka ya Bwana—karamu hiyo inayotamaniwa sana—si mara moja kwa mwaka, bali kila siku.

27. Lakini nani, asiye na sifa hizi na aliyetekwa na tamaa, aweza kusherehekea Pasaka? Awezaje kuisherehekea yule ambaye tumbo lake ndilo mungu wake, au aliyekumbwa na tamaa za mwili, au anayeumwa na wivu, au aliyezama katika upendo wa pesa, au aliyefanywa mtumwa na kiburi, au anayeshikwa na tamaa zingine? Je, kuna yeyote anayedai kwamba mtu aliyeteketezwa na moto anapumzika kwa amani – au kwamba mtu aliyeangushwa na meli anasafiri kwa usalama? Maneno kama hayo hayawezi kuwazika. Kwa maana kama vile yeye aliyeishi gizani hayuko katika nuru, ndivyo yeye anayeishi katika matendo ya dhambi haisherehekei Pasaka.

28. *'Lakini sisi, wapendwa, tunatumaini kuwa mko katika hali bora na mshikilia wokovu kwa nguvu'* (Ebr. 6:9). Kwa maana maisha yetu si kitu kingine isipokuwa maandalizi ya karamu; kwa maana, fikiria kinachoendelea miongoni mwetu? – Zaburi baada ya zaburi, usomaji baada ya usomaji, mafundisho baada ya mafundisho, sala baada ya sala, kama mduara unaotuelekeza kwa Mungu na kutuunganisha Naye. Ni njia gani njema ya maisha! Ni maisha gani yaliyo barikiwa na barikiwa mara tatu!

29. Basi, kwa kuwa Pasaka tunayoitamani imewekwa mbele yetu, tuitazamie, na tujitahidi, kadiri tuwezavyo, kuisherehekea kila siku—yaani, kufa kwa tamaa mbaya na kufufuka kwa wema, kwa kuiga Bwana; kwa maana *'Yeye mwenyewe aliteseka kwa ajili yetu, akituachia mfano, ili tufuate nyayo zake'* (1 Petro 2:21). Nasema haya, si kama anayejitangaza kuwa hakimu wa wengine: *'kwa maana kila mtu atabeba mzigo wake'* (Wagalatia 6:5); bali, kama wale wanaotambua neema tuliyopewa na Mungu, tumshukuru Mtoaji, na tumtukuze Mkarimu, ambaye si tu anayetupatia yote yaliyo muhimu kwa sasa, bali pia atawapa wale wanaofanya kazi kwa bidii kwa ajili Yake hadi mwisho baraka zote zilizotangazwa, Pasaka ile ya milele mbinguni, ambayo Yeye atitunike sote kwa neema na upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

280. Wao waliyo barikiwa ni wale wanaoteseka kwa ajili ya Kristo; kwa hiyo, tuwe na moyo na tujiandae kwa mateso

280. Wao waliyo barikiwa ni wale wanaoteseka kwa ajili ya Kristo; kwa hiyo basi, tuwe na moyo na tujiandae kwa mateso. [4, 70] Kwaresima sasa inakaribia kuisha; na kinachokuja, kama taji lake la utukufu, ni kumbukumbu ya Mateso ya Kristo yaliyotupatia uzima, ambayo tunaweza kupata faraja kubwa. Maana ikiwa Bwana na Mungu wetu alichanwa kwa ajili ya dhambi zetu, je, ni jambo kubwa sana ikiwa sisi, watumishi wake wasiostahili, pia tukichanwa kwa ajili yake? Ikiwa Yeye alifungwa, akapelekwa kwa vifungo na kufungwa gerezani, ni nini cha kushangaza ikiwa sisi pia tutateseka kwa ajili ya Bwana na Bwana wetu? Lakini hata tukichapwa, tutavumilia mapigo; tukiteswa kwa mchapo, tutavumilia; tukitukwa mate, tutavumilia mate; hatimaye, hata tukifa, tutajitoa kwa kifo hicho kilicho baraka daima. Na heri yule anayehesabiwa kuwa mwafaka kushiriki katika mateso yoyote kati ya haya ya Kristo! Hii ndiyo furaha! Hii ndiyo kutokufa! Je, hatusikii Mtume anachosema: *'Mtu yeyote asinisumbue tena, maana mimi mwilini mwangu nina alama za Bwana Yesu'* (Gal. 6:17)—kama kusema: mtu yeyote asinidharau, kwa maana mimi nina katika mwili wangu alama za Kristo, Mfalme wa wafalme. Hivyo ndivyo alivyo Mtakatifu Eustratius, ambaye, katikati ya mateso yake makuu, alipaza sauti: 'Sasa najua kwamba Kristo anaishi ndani yangu.' Lo, sauti zilizobarikiwa! Lo, roho zilizobarikiwa mara tatu! – Kwa ajili ya kumbukumbu ya nani tunasali: Ndivyo alivyo Mtakatifu Eustratius, ambaye, katikati kabisa ya mateso yake, alipaza sauti: 'Sasa najua kwamba Kristo anaishi ndani yangu.' Lo, maneno matukufu ya baraka! Lo, roho zilizobarikiwa mara tatu! – Kwa ajili ya kumbukumbu ya nani tunafanya ibada? Siku za kuzaliwa na siku za mapumziko za nani tunasherehekea? Kwa heshima ya nani tunajenga makanisa matakatifu? Ni vito vya nani tunavyoheshimu? – Je, si wao ni mashahidi? Je, si wao ni wakiri wa imani? Je, si wao ni watukufu? – Na kama hapa wameonwa kuwa na sifa za utukufu kama huu kutoka kwa Bwana, basi ni utukufu gani mwingi watakaopokea katika enzi ijayo? Hili ni jambo linalozidi ufahamu na kuelezwa kwa maneno. – Tazama, ni biashara njema! Tazama, ni ubadilishanaji mtukufu! – ili kupata baraka za milele na zisizo na mwisho kupitia kazi na matendo madogo. Na sisi pia, tuwaige; tuchanganye damu yetu na damu takatifu zaidi ya Bwana. Kwani hili linawezekana hata sasa, kwa kuwa wala asili haijabadilika wala Yeye aliyeambia: *'Mimi ni Bwana Mungu wenu, wala mimi sibadiliki'* (Mal. 3:6). Anapenda wote kwa usawa, alikufa kwa wote, anawasubiri wote kama utamu usioisha, anataka wote

waokolewe – na hii ni utajiri kwake: kwani Yeye, kama Mtume anavyosema, ni *'tajiri kwa wote wanaomwita'* (Rum. 10:12). Basi tumwite katika hali hizi tulizonazo, naye atatupa nguvu na uthabiti kwa roho zetu; tumkumbatie, naye atawafanya maadui wetu wanaoonekana na wasioonekana kuwa si kitu; tukimvumilia, atatutawaza taji siku ya ufufuo wa wafu, siku ya kujitokeza kwake kwa utukufu, ambayo siku hiyo sisi pia tutahesabiwa kuwa na haki kusimama mbele ya kiti chake cha enzi bila hukumu, na, baada ya kutoa jibu zuri, tukapokee ufalme wa mbinguni!

281. Tukitafakari mateso ya Bwana, tuchochewe kushiriki katika mateso Yake

281. 1) Tukiwa tumezingatia mateso ya Bwana, tushughulishwe kushiriki katika mateso Yake. – 2) Tayari umeshiriki katika mateso Yake, lakini endelea kufanya hivyo, na uvumilie katika sifa zote nyingine pia. – 3) Tukihamasishwa na tumaini kwamba sisi pia tutatukuzwa pamoja Naye: kwani ni furaha gani itakayokuwapo wakati huo kwa wale walioshiriki katika mateso Yake, na ni huzuni gani kwa wale waliogeuka mbali na haya?! – 4) Tukitafakari juu ya haya, tujihifadhi safi na tuwe bora katika kila tendo jema. [4, 72]

1. Siku hii (Jumatano ya Maombolezo) ni takatifu, na tunaisinzia: kwa maana siku hii Bwana anaanza kuvumilia mateso ya Msalaba kwa ajili yetu, kama Daudi alivyosema: *'Kwa nini mataifa hupandwa hasira, na watu hupanga njama za bure? Mfalme wa nchi wameinuka, na watawala wamekusanyika pamoja dhidi ya Bwana na Masihi wake'* (Zaburi 2:1, 2). Walikusanyika pamoja, wakipanga uovu dhidi ya Bwana wao, ambaye Yuda msaliti alimkana Mwalimu wake na kumwasi. Hii ilifuatiwa na busu la usaliti, kufungwa na kumkabidhi Bwana wa wote kwa maadui zake kwa ajili ya hukumu; alipowasilishwa mbele yao, Jaji wa wote alihojiwa na akajibu, na baada ya kujibu—oh, jinsi inavyoogofya kusikia!—alipigwa kibofu na mtumishi na akavumilia kwa subira kuu, akisema: *'Nikizungumza vibaya, toa ushahidi wa ubaya; lakini nikizungumza kweli, mbona mnapiga?'* (Yohana 18:23); kisha anashutumiwa na kuhukumiwa; kisha Anavumilia matukano, dhihaka, kejeli, mate, kukatwa sikio, mapigo kichwani kwa mshipi, mchapo, na kufungwa misumari Msalabani, ambapo, alipopanda juu yake, Anawaombea wauaji wake: *'Baba, wasamehe; maana hawajui wanafanya nini'* (Luka 23:34); hatimaye, anapewa siki iliyochanganywa na mchuzi wa mzabibu atoe, na Yeye asiyefaa anafa, akikabidhi roho yake kwa Mungu Baba, na baada ya kifo chake, ubavu wake unachomwa. Haya, kwa ufupi, ndiyo mateso ya Bwana! – Na yeyote anayesikiliza kwa busara simulizi za Injili za matukio haya hatakuwa na hasira tena, wala huzuni, wala ghadhabu, wala kiburi, wala kumdharau ndugu yake, wala kuwa na wivu, wala kutafuta utukufu; bali watajitahidi kwa njia zote kujinyenyekeza, kuwa na moyo waliovunjika, kujiona kama vumbi na majivu, kutamani kushiriki katika mateso ya Kristo, kufanana na kifo Chake, ili na wao washiriki katika utukufu wa ufufuko Wake.

2. Tia moyo, nawaambieni, ninyi pia; maana tayari mmewekwa kushiriki mateso ya Bwana na mnaendelea katika ushirika huu naye. Tazama mko wapi: si kwa ajili ya neno lake na ushuhuda wake ndiyo mko uhamishoni na mnyanyaswa? Lakini hata kabla ya haya, hamkuwahi kufungwa gerezani? Hamkuwahi kumwaga damu katikati ya matukano na dharau? Je, baadhi ya ndugu zetu hawajafa kwa ujasiri katikati ya mateso yao? – Hii ndiyo sifa yetu katika Bwana! Na hii ndiyo zawadi yetu! – Lakini kwa kuwa uthabiti wetu si wa uhakika kwa sababu ya kubadilika-badilika kwetu, na hatuwezi kusema kwa uhakika kile ambacho siku ijayo italeta; kwa hiyo nawasihi msimame imara kwa Bwana, mkiwa thabiti na wasioyumba, mkishindana kwa moyo mmoja na roho moja kwa ajili ya imani ya Injili, *'msiyumba mbele ya upinzani wowote'* (Flp. 1:28), *'na msiweke kikwazo chochote'* (2 Kor. 6:3), *"bali katika mambo yote mjidhihirishe kuwa watumishi wa Mungu"* (2 Kor. 6:4) kwa utiifu, kwa unyenyekevu, kwa upole, kwa ukarimu, *"kwa subira kuu; maana mnahitaji subira, ili, mkiisha kutenda mapenzi ya Mungu, mpokee ahadi. Kwa kuwa muda mfupi sana umesalia, naye anayekuja atakuja, wala hatachelewa'* (Ebr. 10:36–37).

3. Lakini akija na asicheke, kwa nini *tushikwe moyo na dhiki* (Efe. 3:13), badala ya kuwa tayari kufa kwa ajili ya Bwana kila siku? – Maana imeandikwa: *'Kama tukifa naye, tutaishi naye pia; kama tukivumilia, tutatawala naye pia; kama tukimkataa, naye atatukataa; kama tukikosekana kuwa waaminifu, yeye anabaki mwaminifu—kwa maana huwezi kujikataa mwenyewe'* (2 Tim. 2:11–13). Wakati watakatifu watakapomwona Bwana akija kutoka mbinguni pamoja na malaika wake wenye nguvu, wakiwaita kwenye furaha isiyoelezeka, wakiwatia taji na kutawala nao milele na milele, basi watakuwa na furaha iliyoje! Na ni mateso gani, kwa upande mwingine , wale ambao hawakiamini Injili na walikiuka amri Zake watayapata wakati huo—wale ambao, kama ilivyoandikwa, *'watateswa na adhabu ya maangamizi ya milele, mbali na uwepo Wake na utukufu wa nguvu Zake, atakapokuja kutukuzwa katika watakatifu Wake na kushangiliwa miongoni mwa wote waliomwamini'* (2 Wathes. 1:9–10).

4. Tukitafakari haya kwa akili zetu na kuyafikiri, *'tuujitakase na kila uchafu wa mwili na roho, tukikamilisha utakatifu katika hofu ya Mungu'* (2 Kor. 7:1), tukijitahidi kufanya yaliyo bora na kusonga mbele kuelekea ukamilifu (Ebr. 11:16; 6:1), *'tukichukia uovu na kushikamana na wema; tukipendana; tukiheshimiana kuliko nafsi zetu; tusipokuwa wavivu katika shauku yetu, bali tukawa na bidii katika roho, tukamtumikia Bwana; tukifurahi katika tumaini, tukivumilia dhiki, na kusali bila kukoma'* (Warumi 12:9-12); ili, tukikaa kwa dhati katika usafi huo, tuweze kusherehekea Pasaka ijayo kwa njia inayostahili, na tuonwe kuwa stahili kushiriki baraka za mbinguni milele.

282. Je, si jambo la ajabu kwamba Bwana—kama alivyo—anateseka hivi?

282. 1) Je, si jambo la ajabu kwamba Bwana—kama alivyo—akapata mateso kama haya? – 2) Uumbaji wote umetetemeka; je, sisi tutaendelea kuwa wavivu? – 3) Kwa ajili ya upendo mkuu namna hii aliotutendea, tumrudishie kwa upendo na utayari wa kuvumilia yote, katika maisha yetu ya kawaida na katika mateso. [4, 73]

5. Na ukumbusho wa mateso ya Bwana wetu Yesu Kristo daima huujaza moyo na majuto na upole, hasa katika siku hizi (Wiki Takatifu – Ijumaa), wakati kila mojawapo ya matukio haya ilipotokea. Basi, mateso haya yalikuwa yapi? – Mpango wa mauaji dhidi ya Bwana, Kukamatwa Kwake na Wayahudi, Kupelekwa Kwake kufa, Kuwasili Kwake mbele ya mahakama ya Pilato, Kesi Yake, kuulizwa maswali, kupigwa masikio Yake, kutukwa mate, matukano, dhihaka, kuinuliwa Kwake msalabani, kupigiliwa misumari mikono na miguu Yake, kuonja mchuzi wa mateke, kupasuliwa kwa ubavu Wake, na mambo mengine yote yaliyotokea katikati—mambo ambayo ulimwengu hauwezi kuyaweka, wala hayawezi kuelezewa ipasavyo, si tu kwa lugha ya kibinadamu bali na kwa lugha zote za malaika. Kwani, wabashiri jinsi fumbo hili lilivyo kubwa na lisiloelezeka! – Bwana, anayeona mawazo ya ndani kabisa ya moyo na kuongoza kila wazo la mwanadamu, – Yeye mwenyewe anapelekwa katika baraza ambako anahukumiwa kifo; Yeye ambaye *'anashikilia vitu vyote kwa neno la nguvu zake'* (Ebr. 1:3), Yeye Mwenyewe anasalimishwa mikononi mwa wanadamu wenye dhambi; Yeye anayefunga maji katika mawingu na kuirutubisha dunia kwa wakati ufaao, Yeye Mwenyewe anapelekwa kwa nira; *'Yeye aliyepima mbingu kwa inchi, na nchi yote kwa kiganja, na kuweka milima kwa kipimo'* (Isaya 40:12), – Yeye Mwenyewe anapigwa na mkono wa mtumwa; Yeye aliyepamba dunia kwa aina mbalimbali za maua, Yeye huyu huyu anatiwa taji la miiba kwa aibu; Yeye aliyepanda mti wa uzima katikati ya Paradiso – Yeye huyu huyu anachomwa misumari msalabani kwa dhihaka. Lo, jinsi maono haya yalivyo ya kutisha na yasiyo ya kawaida.

6. Jua likaona hili likapata giza; mwezi ukaona ukapungua; dunia ikahisi ikatetemeka; miamba ikahisi ikavunjika; viumbe vyote vilitetemeka kwa kuona unyenyekevu wa Bwana. – Basi, vitu visivyo na roho na visivyohisi, kana kwamba vimepata uhai na hisia, kwa hofu ya Mungu na kwa kuona maono haya, vikaacha mpangilio wao wa kawaida na vikabadilika: je, sisi, ambao tumejaliwa akili, ambao Kristo alikufa kwa ajili yetu, hatutakandamizwa na kulia katika siku hizi? Na je, baada ya haya yote, hatutakuwa wasio na sauti kuliko wasio na sauti, na wasio na hisia kuliko mawe? Isiwe hivyo kwetu, isiwe hivyo; bali, tukijaa mshangao wa kimungu na kubadilishwa kwa mabadiliko memu, tupige machozi, tutoe tamaa zetu kama dhabihu, tumlipe Bwana kwa uvumilivu wa lawama, tuvumilie majeraha kwa ajili ya majeraha Yake—wengine katika kazi ya utiifu, na wengine katika toba ijayo.

7. Je, hatuoni katika yote haya vichocheo visivyo na hesabu vya upendo wa kimungu? Nani amewahi kufungwa gerezani? Nani amewahi kujitoa ili auliwe kwa ajili ya mpenzi wake? Hata hivyo, Mungu wetu mwenye rehema zote amvumilia si mateso moja wala mawili, bali yasiyohesabika kwa ajili yetu sisi waliohukumiwa. Hivyo basi, kwa haki, Mtume aliye barikiwa, akitafakari juu ya haya na akijaa upendo mkuu kwa Mungu, alisema: *'Nimehakika kwamba wala mauti wala uhai, wala malaika wala falme, wala nguvu, wala yaliyo sasa wala yajayo, wala urefu wala kina, wala kitu kingine chochote kilichoumbwa, haviwezi kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (Warumi 8:38–39). Kwa maana Mungu alituupenda sana hata *'Akampa Mwanawe wa pekee, ili kila amwaminiye asipotee bali awe na uzima wa milele'* (Yohana 3:16–17). Kwa kuwa hawakuna chochote cha haki cha kutoa kama malipo kwa upendo huo kutokana na matendo yao wenyewe, watakatifu walijitoa wenyewe, miili yao na damu yao; na katika taabu za kujinyima kwao na katika mateso yao, waliimba pamoja na Daudi aliye barikiwa wimbo huu: *'Nitamheshimu Bwana kwa njia gani kwa yote aliyonipatia?'* (Zab. 115:12). – Kwa sauti kama hiyo na sisi tuwapaze sauti kwa Bwana daima, tukimfanyia kazi bila kuchoka kwa hamu isiyosaza ya Yeye, na tukijitahidi zaidi na zaidi kwa yaliyo bora, ili tuwe warithi wa baraka za milele pamoja na watakatifu wote.

283. Ninafurahi kwa maendeleo yako katika wema

283. 1) Ninafurahi kwa maendeleo yako katika wema. – 2) Lakini usimame hapo; endelea mbele, ukiwaiga watakatifu na ukitwaa moyo kutokana na ahadi. [4, 81]

8. Ninanena nanyi kwa hiari yangu mwenyewe, si kwa kulazimishwa, ingawa nina wajibu wa kuwasemesha. Kwa maana nina shauku nyingi kwa ajili yenu kwa wivu wa kimungu, ingawa mimi ni mwenye dhambi, na ninafurahi sana kwa maendeleo yenu. Hata kama wakati mwingine inabidi nikukeme, kama nilivyofanya hivi karibuni, hii ni ili utambue upendo niliwo nao kwako kwa wingi, [kwani mzazi mwenye upendo, anapowalea watoto wake kwa uangalifu, haapuuzi kuwafunza nidhamu. *'Kwa maana ni mwana gani asiyeadhibiwa na baba yake?'* (Ebr. 12:7)], – *'mpate kuwa wakamilifu na watiimu, wasikose chochote'* (Yakobo 1:4). Kwani nakiri kwamba ninyi ni watiifu na wanyenyekevu, na kwamba mnatimiza kwa ukali amri za baba yenu, kama ambavyo pengine hakuna mwingine katika mpangilio huu wa maisha ya ukiitaji anayefanya. Nasema haya si kwa kusifia, bali kama ilivyo kweli. Na ni nani aliye na nia moja na Baba na kumfuata mkuu wa monasteri katika mambo yote, kwa kufuata amri za Bwana, kama ninyi, ambao mna ustadi katika yote mawili? Uthibitisho wa haya hutolewa na mateso, kufukuzwa, magereza, uadui, *na 'kusimama imara hata kufa'* katika mapambano *'dhidi ya dhambi'* (Ebr. 12:4). – Na hii si kutokana na ninyi, bali ni zawadi kutoka kwa Mungu, Ambaye atukuzwe. Wengine wawe na pesa na mali, monasteri na njia nyingine za usalama; kwangu mimi, inatosha kwa sifa yangu njema kuwa na ninyi pekee na kupambwa na ninyi: kwa maana ninyi ni furaha yangu na taji la utukufu wangu, maisha yangu na kila wema mwingine.

9. Naomba tu msimame imara katika azma yenu njema, msiweke kikomo kwa wema na kwa kupanda kwenu katika hatua za ukamilifu; bali kama wale wanaotafuta mali za kidunia wasivyopata kuridhika kwa kuongezeka kwa utajiri, ndivyo nanyi, katika ubora wa kiroho, hamapaswi kuacha kusonga mbele, hadi pumzi yenu ya mwisho. *'Kwa maana yale yaliyo dhahiri ni ya muda tu, bali yale yasiyoonekana ni ya milele*' (2 Kor. 4:18). Je, huoni katika maisha ya watakatifu kwa bidii na jasho gani walikamilisha safari ya maisha yao? Je, huoni kwa kumwaga damu gani na katikati ya mateso gani mashahidi watakatifu walimaliza maisha yao? Kwa ajili gani? Ili waunganishwe na Kristo. *'Kwa maana yale yaliyoonekana ni ya muda, bali yale yasiyoonekana ni ya milele'* (2 Kor. 4:18). Je, jua si zuri? Hata hivyo, hata lenyewe hatimaye litadipika. Je, mwezi si mzuri? Hata hivyo, hata huo utaacha kutoa nuru. Je, nyota si nzuri? Hata hivyo, hata hizo zitaanguka. Je, mbingu si nzuri? Hata hivyo, itachakaa kama vazi, na mambo yote yatabadilika—na kutakuwa na mbingu mpya na nchi mpya, kama ilivyoandikwa—na maisha yaliyo barikiwa yasiyoelezeka katika Kristo na pamoja na Kristo yataanza. Haya ndiyo ahadi tulizopewa. Na kwa vikumbusho kama hivi tutasaidiana kushinda mambo ya hisia kwa yale ya kiroho, kudhibiti upendo wa kimwili kwa upendo wa kimungu, na, kama Mtume anavyofundisha, *'tafuteni mambo yaliyo juu, ambako Kristo yuko, ameketi mkono wa kuume wa Mungu, na kuweka akili zenu katika mambo yaliyo juu, siyo katika yale ya duniani'* (Kol. 3:1), bila kuzama katika matope ya tamaa, bila kuzama katika matope ya hisia, *'ambao mwisho wao ni maangamizi. Kwa maana maisha yetu yako mbinguni, ambako pia tunamsubiri Mwokozi wetu, Bwana Yesu Kristo'* (Flp. 3:19–20).

284. Nikiwa nimepata jeraha, nilitafuta tiba, na—tazama, nazungumza nanyi

284. 1) Nilipopata jeraha, nilitafuta uponyaji, na—hapa ninaongea nanyi. – Ninajifunza somo kutokana na hili: mara tu mtu anapopata jeraha la dhambi, harakisha uponyaji wa toba. – 2) Usichelewe; maana kifo kinaweza kukupata ghafla, na ni jambo la kutisha kufa bila kusafishwa na kuonekana hivyo mbele ya kiti cha hukumu. – 3) Jihadhari nawe mwenyewe, na usimsikilize adui anayefundisha kuchelewesha mambo. [4, 82]

10. Jereha katika mguu wangu limekuhuzunisha, na ni haki. Kwani unanihurumia katika furaha na huzuni, kama wale wanaopenda ndugu zao na baba yao. Mimi, kwa upande wangu, nachukua somo kutoka hili ili kuwafundisha. Kwa njia gani, basi? Nilipopata jeraha kwa sababu ya dhambi zangu, mara moja nilihitaji matibabu na mapumziko yanayofaa; ndiyo maana, kwa siku tatu, sikuweza kuwasiliana nanyi. Sasa, hata hivyo, kwa neema ya Mungu, ugonjwa umepona, na niko pamoja nanyi tena – na hapa niko, nazungumza nanyi. – Ndivyo ilivyo pia kwa majeraha ya roho. – Je, kuna mtu aliyejeruhiwa moyoni na kile alichokiona au kusikia? Au amepotoshwa na wazo la kishetani na kumezwa na tamaa mbaya, hasira, ghadhabu, chuki, wivu, mizozo, kutotii, au shauku nyingine yoyote ya uharibifu? – Lazima waanze mara moja matibabu, yaani, toba, majuto, kulia, kuugua moyo na uchungu wa moyo, na tiba nyingine za toba; na, baada ya kupona ipasavyo, warudi tena katika hali yao ya zamani ya ustawi. Hata hivyo, ikiwa hili halitendwi, dhambi itafuata dhambi na jeraha jeraha; tamaa hiyo itakuwa isiyoponyeka, na tutakufa katika dhambi zetu.

11. Lakini isiwe hivyo kwetu sisi, ndugu zangu. Kwanza kabisa, ni lazima tujilinde tusitende dhambi: kwani ni nini kinachoweza kuwa kitamu zaidi au cha furaha zaidi kuliko kuwa na roho safi na akili isiyoharibiwa na tamaa? Na tukitokea kuhatia dhambi, kwa sababu ya mwelekeo wa asili yetu, ni lazima turudishe hali haraka iwezekanavyo, bila kuacha chochote ndani yetu kisichoponywa, hata kwa saa moja tu: maana kifo ni mwizi, na hujui ni saa ngapi mwizi huyu atakuja, iwe ni katikati ya usiku au kwa mlio wa kuku; kuondoka mwilini bila kuwa tayari ni janga kubwa, na kusimama hivi mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo ni jambo la kutisha sana. Kwa maana, kama Mtume anavyosema, *'Neno la Mungu ni hai na lina nguvu, lina ukali kuliko upanga wowote wenye ncha mbili, linapenya hata kufikia mgawanyo wa roho na mwili, wa viungo na utu, na ni mchunguzi wa mawazo na makusudio ya moyo; na hakuna kiumbe aliyefichika mbele zake, bali mambo yote yako wazi na wazi machoni pake: na kwake tutalazimika kutoa hesabu"* (Ebr. 4:12–13). *"Na ikiwa mwenye haki anaokolewa kwa shida, mpinga-mungu na mwenye dhambi watawapi?"* (1 Petro 4:18). Kama Nabii Danieli, alipoyaona Hukumu za Mungu katika maono, alijaa hofu na mshangao, tutakuwa vipi sisi tutakapokabili kiti hiki cha hukumu? *'Mto wa moto,'* unasema, *'ulikuwa ukitiririka mbele zake: maelfu kwa maelfu walikuwa wakimtumikia, na makumi ya maelfu walikuwa wamesimama mbele zake: kiti cha hukumu kilipangwa, na vitabu vilifunguliwa'* (Dan. 7:10). Hili litakapotokea, nani atasimama imara, na nani atakayehifadhi ujasiri wake? Hakuna, isipokuwa wale walio na imani ya kweli na matendo mema, na wale waliojipatia ujasiri, haki na usafi—wana wa utiifu.

12. Basi, ni lazima tuwe macho kwa uangalifu mkuu, na tusubiri matokeo kwa hofu kila saa. Wala adui wetu muuaji, anayetunyang'anya, hatatufichika; yeye ambaye daima anatushawishi kutumia wakati huu kwa uzembe na uvivu, huku tukiahirisha utiifu kwa amri hadi wakati ujao. Ndiye huyu nyoka, anayetushawishi kwa mwonekano wa kuvutia wa dhambi. Lakini tumkane daima na kumrudisha nyuma kwa nguvu ya Mungu. Kwa sababu hii, mimi, kwa unyenyekevu, nawasemeleza ninyi sasa hivi kwa maneno haya, ili, mkisikia hata maneno matano kutoka midomoni mwangu, mpate faraja na mtiwe moyo ninyi kwa ninyi kwa ukumbusho huu mliopewa. Kwa maana ukumbusho ni wa manufaa kwa kuwa daima hufanyiza upya roho. Na kwa kufanya hivi, kwa kuiga mfano wa mababu zetu, najua na nina uhakika kwamba tutafanikiwa katika kutenda wokovu wetu, kumtuliza Mungu, na kuhesabiwa kuwa wa haki kwa ajili ya ufalme Wake.

285. Anatualika tushukuru Mungu, ambaye, hata wakiwa katika nchi ya kigeni, huwapatia kila aina ya chakula

285. 1) Anatusihi tumshukuru Mungu kwamba, hata tukiwa katika nchi ya kigeni, Yeye huwapa kila aina ya mahitaji. – 2) Na ili tusipoteze neema hiyo, anatusihi tusidhoofike katika shauku yetu ya kumfurahisha Mungu, wala katika imani na tumaini letu. [4, 83]

13. Tunapaswa kumshukuru Bwana kwa baraka anazotupatia, hasa tukiwa katika nchi ya kigeni, kwamba hata tukiwa uhamishoni tunaishi maisha kana kwamba tuko kwenye monasteri, na si tu tunakidhi mahitaji yetu wenyewe bali pia tunawatunza wale wanaokuja kwetu. Maana je, hamuoni jinsi ndugu zetu wengi wanavyokuja kwetu bila kukoma kutoka huku na kule? – Wageukia wapi wengine isipokuwa kwa Mungu na unyenyekevu wetu? Je, nanyi hamuoni jinsi baba na ndugu wengine wengi waliokata tamaa wanavyotuomba msaada, wakiteseka kwa umaskini na uhaba katika kila hali? – Karibu hakuna siku inayopita bila sisi kumkaribisha mtu; lakini, licha ya haya yote, hatujawahi kukosa mahitaji; kinyume chake, tumekuwa na kila kitu kwa wingi. Kwa upande huu, tunaweza kusema nini zaidi isipokuwa yule aliyefanya ahadi kwa kweli haadanganyi: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na haya yote mtaongezewa'?* (Mathayo 6:33). – Na kwa kweli, tumepewa *'matunda ya ngano, divai na mafuta'* (Zaburi 4:8) na mahitaji mengine – yote yakiwa zaidi ya matarajio yetu; kiasi kwamba hatuna nguvu ya kuinua sauti inayostahili kutoa shukrani kwa wema wa Mungu. Hata kama tumezuiwa na kuzidiwa kwa mipango kama hiyo, fikiria tu thawabu yake ni nini – na sifa gani kwa hili inamwendea Mungu? Hata mababa wakuu wa monasteri wenyewe wanashangaa kwamba kile ambacho wao hawakukuwa na nguvu za kukifanya, Mungu ametuwezesha sisi kukitimiza. Kwa nini hivi? Ili nguvu ya Mungu itambulike kupitia imani na tumaini letu. Na inaonekana kwangu kwamba kile kinachotokea sasa miongoni mwetu kinafanana sana na kile kilichotokea wakati wa uhamaji wa Israeli jangwani. Sasa ni mwaka wa nne tangu tusipande wala tusivune, na katika muda wote huu Mungu ametupatia chakula ambacho hakijawahi kuisha. Hakunitania manna kutoka mbinguni juu yetu, bali alifungua maghala ya wale waliokuwa na chakula cha ziada kuwapa wenye njaa. Hakutoa maji kutoka kwenye mwamba, bali alimimina divai kutoka kwenye vyombo vya wacha Mungu, kwa mikono yao wenyewe. Na ametupatia baraka nyingine nyingi, ambazo si vema kuzitaja sasa. Je, hili si la ajabu, si la kustaajabisha, si la kusifiwa? –

Nitasema jambo lingine kwa maneno ya Mtume: kwamba sisi, *'ingawa ni maskini, lakini tunawafanya wengi matajiri; ingawa hatuna kitu, lakini tunamiliki kila kitu'* (2 Kor. 6:10).

14. Hizi ndizo zawadi za Mungu wetu mwenye neema, na hizi ndizo baraka Zake! Na ni chanzo cha hofu kwamba, kwa kushindwa kwetu kuthamini jinsi alivyotutukuza kwa njia hii, tunaweza kumkosea Mkarimu wetu – lakini tuwe waangalifu, ndugu, – sote kwa pamoja: wale walio hapa na wale wasiohudhuria – tuitimize kwa bidii amri za Bwana, *'na tukahimizane katika upendo na matendo mema'* (Ebr. 10:24), tusijiruhusu kuishi kwa uzembe, tusijikabidhi kwa tamaa za mwili na mawazo yetu wenyewe, tusijitoe kwa kulalamika kama walalamikaji wa zamani, tusimjaribu Bwana kama wale wajaribu walivyofanya siku hizo – kama vile angeweza kutufanyia hiki au kile siku zijazo. *'Yote yawezekana kwa amini'* (Marko 9:22), kama ilivyoandikwa. Kwa maana tukiamini kwa dhati, Bwana, kwa ombi letu, atatupatia yote yaliyo muhimu kwa ajili ya wokovu wetu na maisha yetu ya mwili. Na tutavuka jangwani mwa maisha haya kwa mafanikio, tukifunuliwa na nuru ya ukweli; tutamfukuza Amaleki asiyeonekana, tukiwa tumevaa silaha zenye nguvu za kiroho; na hatutaingia Nchi ya Ahadi—kwa maana hatutafuti kile ambacho ni cha muda na kinachopita—bali Ufalme wa Mungu; kwani Yeye aliyefanya ahadi alisema kweli: *'Wenye heri ni wale wanaoteswa kwa ajili ya haki, maana ufalme wa mbinguni ni wao'* (Mathayo 5:10).

286. Majaribu ya kibinadamu ni ya nje na ni rahisi

286. 1) Majaribu ya nje kwa asili ni ya kibinadamu, na ni mepesi. – 2) Majaribu ya kishetani ni makali zaidi; lakini tutayashinda hata haya kwa msaada wa Bwana, mradi tu tusidhoofike katika shauku yetu ya kuyapinga. – 3) Hii ni mapambano yasiyoisha na ufishi. [4, 84]

15. Mbele ya dhiki zilizotukumba, inafaa tuseme, pamoja na Mtume: *'Hakuna kishawishi kilichowapata ambacho si cha kawaida kwa wanadamu'* (1 Wakor. 10:13). Tunasema hivi kwa ajili ya Theoktist, wazee mwema, ambaye ni mpendwa kwetu kwa kila namna. Basi, je, mtihani huu ni nini? Kwamba amefungwa katika kisiwa kinachoitwa Chalkis, wakati wazee mwenzake, aliyetunginiwa na wale walio chini ya mamlaka yake kana kwamba hakusali kwa ajili ya wenye mamlaka, alipigwa vibaya sana. Majaribu yanazidi kuibuka; na sisi, kwa kiasi kikubwa, tunawajibishwa kwa majaribu hayo: kwani tunawezaje kuruhusu yule aliyekabidhiwa utawala wa monasteri asisali kwa hiari yake kwa ajili ya wale walio mamlakani? Au tunawezaje kuruhusu ndugu na mababa, wakiwa wameponyoka kifungo, kubaki mjini na wasiwasumbue wenye uzushi? – *"Toka katikati yao na mkatengwa, asema Bwana, wala msiaguse mchafu wao"* (2 Wakorintho 6:17). Wale wanaotenda kinyume na hili hupata mateso makali. Ndiyo maana sisi, kwa unyenyekevu, tumejitenga na wale wanaoishi ndani ya mji na tunaishi pembezoni mwake, ili *'kutowapa nafasi wale wanaotafuta nafasi'* (2 Kor. 11:12); na Bwana ametuhifadhi salama hadi sasa. Lakini Ataendelea kutuhifadhi, ikiwa tutajihadhari, tusizungumze ovyo ovyo kuhusu hiki na kile, na tusinywezeshe masikio yetu kwa maneno ya upuuzi na ya kulaaniwa. Kama Mtume anavyosema: *'Maneno yenu yawe daima yenye neema, yaliyotiwa chumvi, mpate kujua jinsi mtakavyomjibu kila mtu'* (Kol. 4:6). – Na ndugu wa Mungu asema nini tena: *'Neneni hivyo, na mtengeneze, kama watu walio huru kutokana na sheria, ili mwahukumiwe?'* (Yakobo 2:12). Hivyo tunaweza kuwa na hakika kwamba hatatawa katika majaribu kwa wakati usiofaa, bali tutajiondoa katika maovu haya kama kutoka kwenye mtego.

16. Na hii ndiyo hasa maana ya jaribu la kibinadamu—yaani, ni jepesi. Jaribu la kiblaya, hata hivyo—oh!—ni nzito sana na la hila. Adui huteka nyara kila siku, kila saa na kila dakika ili kutujaribu, na kwa kufanya hivyo humfanya kumpinga kuwa vigumu sana na ushindi kuwa mgumu kupatikana. Lakini kwa kuwa bidii na shauku hufanikiwa katika kutimiza yote yanayotakiwa na kuhitajika, basi tuwapingane kwa shauku na kushinda kwa msaada wa Kristo: kwani Yeye huvumilia majaribu pamoja nasi; ndiyo maana alisema: *'Bila mimi hamwezi kufanya neno'* (Yohana 15:5). Basi, tujitahidi tusiende kwenye jaribu hili na tusitegemee huruma ya shetani. Kifungo hiki hapa kisiwani, na zaidi ya hayo kwa muda mfupi, kwa kweli, si kifungo cha kweli. Kifungo cha kweli ni kutupwa nje ya Mungu na kutupwa gizani penye giza totoro. Vilevile, ni nini hii pigo hapa, kwa mijeledi mingi na mingi? – Pigo la kweli ni pale ambapo mijeledi haihesabiki na mateso yanayotokana nayo hayina mwisho. Na *'wale waliofanya mema,'* anasema Bwana, *'watatoka kwa ajili ya ufufuo wa uzima; bali wale waliofanya mabaya, kwa ajili ya ufufuo wa hukumu'* (Yohana 5:29). Basi, na tuogope hili na tutetemeke, tukijitahidi kwa nguvu zetu zote katika nguvu ya Roho anayeishi ndani yetu, *'tukivunja-vunja mipango'*, kama ilivyoandikwa, *'na kila kitu kilichoinuliwa juu kupinga kumjua Mungu, na tukiteka kila wazo katika utii kwa Kristo; na tukawa tayari kuadhibu kila tendo la kutotii'* (2 Kor. 10:4–6); na hili bila kukoma.

17. Tazama, vita isiyoisha! Tazama, ujasiri wa kumwaga damu uliojaa mateso! Maana yeye yeyote, akishambuliwa daima na mawazo, asiyaweka na asiyepiga magoti mbele ya Baali, bali anapinga na kushinda tamaa—tamaa ya ngono, hasira, ghadhabu, hofu—mtu huyo hupitia mateso siku baada ya siku na anaweza kusema pamoja na Mtume : *'Nafuata kifo kila siku; hii ndiyo fahari yangu, niliyo nayo katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (1 Kor. 15:31); na mwishoni mwa mapambano yake, kuongeza kwa ujasiri: *"Nimepigana vita vyema, nimeukamilisha mbio, nimekuwa na imani; sasa imenitandazwa taji la haki, ambalo Bwana, Mhukumu mwenye haki, atalipa mimi siku ile"* (2 Tim. 4:7–8). – Basi, tuwe wa haki na tuzungumze nanyi kwa nanyi hivi, na kisha, kwa matendo yetu, tupambwe kwa taji la haki na tuingie katika Ufalme wa Mungu.

287. Asili yetu ni ya usingizi na uvivu. Neno kuhusu ahadi linaiamsha

287. 1) Asili yetu ni ya usingizi na uvivu. Neno kuhusu ahadi linaiamsha. – 2) Watakatifu na mashahidi walidhihirisha hili kwa vitendo. – 3) Lakini kwa nini bado tumezama usingizini? Tusimame na tuanze safari kuelekea uhuru kutoka kwa tamaa na hisia – 4) na tuonje furaha na raha za paradiso. [4, 85]

18. Mtume anaonyesha jinsi mwalimu anavyopaswa kujitahidi kwa wanafunzi wake anaposema kwa Timotheo: *'Hubiri kwa wakati na pasipo wakati; kemea, karipia, na himiza, kwa uvumilivu wote na mafundisho: kwa maana kutakuwa na wakati ambapo hawavumilii mafundisho yenye afya'* (2 Tim. 4:2–3). Kwa maana asili yetu imepofushwa, ina nia za kidunia na husahau mafundisho, inahitaji kuchochewa kila wakati, kana kwamba kwa mchomo mkali, kwa sumu ya neno, ili, ikiamka kama kutoka usingizini, iweze kuona furaha iliyo mbele yake. Maana ni nini? Je, si Ufalme wa Mungu ulioahidiwa kwetu? Je, si uzima usio na mwisho? Je, si furaha isiyoelezeka? Je, si utamu wa Paradiso? Je, si heshima sawa na ile ya malaika? Je, si pumziko la milele?

19. Kwa kusudi gani kuna vifungo na magereza? Kwa kusudi gani kuna uhamisho na mateso? Kwa kusudi gani kuna dhiki na kifo? Je, si ili tuweze kuhesabiwa kuwa na haki ya baraka zilizohahidiwa na kuepuka dhiki kuu? Tazama kwa furaha gani mashahidi walimwaga damu yao, kwa utayari gani walienda kwa upanga, kwenye moto, kwa wanyama, na kwa kila aina ya mateso mengine. Tazama pia kwa furaha gani waliyo nayo wacha tuu wanapokandamiza na kutawala mwili wao, wakiona hakuna kitu kinachotamanika zaidi kuliko wema wenyewe.

20. Na bado, kwa nini tunalala usingizi? Kwa nini tunajihusisha na tamaa za maangamizi na za kuharibu, ncha kali za mishale zinazochoma moyo? *'Toka katikati yao mkatengwe, asema Bwana'* (2 Kor. 6:17). Basi, tuwatenganike, kama vile Sodoma na Gomora, zilizoteketezwa kwa moto na kiberiti; tuachane na hoja za mwili, zinazopingana na kupigana vita na Roho; tujiondoe katika tamaa zinazochosha – na tutapata pumziko kwa roho zetu. Ni nini kinachoweza kuwa na amani zaidi kuliko roho isiyosumbuliwa na tamaa na iliyo na amani na Mungu?

21. Je, basi, hii ni furaha na shangwe? Je, basi, hii ni faraja na utamu uliobarikiwa? Je, tunataka kuonja utamu huu? – Tukimbie raha za mwili, zinazoleta uharibifu na kifo. Kwa maana *'yeye apandaye kwa mwili wake,'* anasema Mtume, *'atavuna uharibifu kwa mwili; bali yeye apandaye kwa Roho atavuna uzima wa milele kwa Roho'* (Gal. 6:8). Je, tunataka kutukuzwa? – Tuchukie utukufu wa bure wa kibinadamu, tukijivika unyenyekevu na kujipamba kwa kila tendo jema. Kwa njia hii, tutaishi maisha haya vyema na tutahesabiwa kuwa stahiki ya baraka zijazo, kwa neema na upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

288. Matesi ya sasa ni mepesi; hata hivyo, ni lazima tuyavumilie; na kizazi cha sasa kinapaswa kusifiwa kwa hili

288. 1) Mateso tunayokumbana nayo leo si makali sana; hata hivyo, ni lazima tuyavumilie; na kizazi cha sasa kinapongezwa kwa hili. – 2) Hata hivyo, tuwe tayari daima kukabiliana na mashambulizi dhidi ya imani ya Kiorthodoksi bila hofu. – 3) Kuhusu mtesaji wetu asiyeonekana, tuwapigane naye bila kuchoka. – 4) Tuwe imara katika tumaini letu kwa Mungu, naye atatupa nguvu. [4, 26]

22. Kwa miaka hii mitatu tumekuwa tukiaishi maisha ya aina mpya: hatuteswi kikamilifu, lakini pia haiwezi kusemwa kwamba hatuteswi; tunaonana na kutembelea nyumba za wenzetu. Na hili ni jambo la upendo wa Mungu kwa wanadamu. Kwa maana Aliyaona kwamba tulikuwa tumelemewa na mateso ya muda mrefu yaliyopita; hivyo sasa Amefunga magereza, lakini bado hajaisitisha dhuluma dhidi ya Uorthodoksi, kulingana na njia zake zisizochunguzika. – Ndivyo ilivyo. – Hata hivyo, tukitazama jambo hili kwa jumla, nadhani ni wachache wanaoteswa kwa ajili ya Bwana. Na nikiona ni wangapi wa ndugu zetu wanaokuja hapa kila siku, nahisi faraja fulani moyoni mwangu kwamba kuna wengi ambao hawajainama kwa Baali, bali

wamejihifadhi kwa ajili ya Bwana, kama nyota angavu, katika kila mahali pa utawala Wake. – Hivyo basi, kizazi hiki ni chanzo cha sifa kwa wale wanaofuata; kwa maana Mungu yu ndani yetu kwa kweli, na Kanisa halijapoteza nguvu zake, sawasawa na ahadi isiyoyumba ya Bwana. Wote waliolishambulia tangu zamani za kale wametawanyika kama povu la bahari, ilhali lenyewe, kama mwamba usioharibika, linabaki imara katika imani ileile na ushuhuda uleule.

23. Tunapaswa kufurahi na kujivunia hili; lakini wakati huo huo ni lazima tuwe wanyoofu na waangalifu, na tuwe tayari, ili jaribu lisije likatokea ghafla tena: kwa maana haitoshi kulinda ushuhuda wetu mbele ya majaribu moja, au mawili, au hata meng i, bali ni lazima tufanye hivyo katika maisha yetu yote, hadi mwisho wake kabisa – bila kukatishwa tamaa na uvumi mbaya, wala kutishwa na mabaya yanayoonekana tayari kumrushia mwili, wala na magereza yanayokandamiza mwili, wala na mashambulizi mengine yoyote ya kibinadamu; bali kumheshimu kwa kweli Mungu Mmoja, ambaye kwa mapenzi Yake vitu vyote hutembea, na kumwogopa adhabu za milele tu, ambazo uzoefu wake ni wa mateso yasiyoelezeka; kwa maana vitu vyote vya sasa—vyenye furaha na vyenye huzuni—hupita hivi karibuni, kama ndoto; ndiyo maana imeandikwa: *'Mishale yao ilikuwa kama vidonda kwa mtoto'* (Zab. 63:8).

24. Hata hivyo, bado ni lazima tuwapambane, na hasa dhidi ya mtesaji wetu asiyeonekana, anayeshambulia kila siku—ambaye hutupiga bila kukoma si kwa mizinga inayoshikika bali kwa mawazo yasiyoonekana, na kututeketeza si kwa moto wa kimwili bali kwa tamaa mbaya, na kuwashawishi na kuzingira roho zetu kwa kila aina ya tamaa zingine. – *"Basi, visheni viuno vyenu kwa ukweli, mkavaa ngao ya haki, mkae tayari miguuni kama mafungu ya amani; na zaidi ya yote, mkate shada la imani, ambalo kwa lilo mtaweza kuzima mishale yote ya moto ya yule mwovu; mkachukua kofia ya wokovu, na upanga wa kiroho, ambao ni neno la Mungu"* (Efe. 6:14–17). Haya ndiyo amri za Kitume! Sisi pia, katika unyenyekevu wetu, tunazitangaza, na tunawaomba msianguke moyo katika dhiki wala mchoke katika majaribu, mkijua kwamba kadiri mnavyovumilia majaribu mengi, ndivyo taji zenu zitakavyokuwa kubwa zaidi.

25. Mungu atupe nguvu: kwani Yeye ni mwenyezi kutimiza alichoahidi; Yeye ni mwenyezi kututia nguvu, si tu kuvumilia majeraha, bali pia moto, upanga, wanyama wakali, na vitu vyote kama hivyo. Akishawishika na haya, Mtume anasema: *'Katika mambo haya yote sisi ni washindi kuliko wote, kwa yeye aliyetuupenda. Kwa maana najua ya kwamba wala mauti wala uzima, wala malaika wala falme, wala nguvu, wala yaliyo sasa wala yajayo, wala urefu wala upana, wala kiumbe kingine chochote kilichotengenezwa, havitaweza kututenganisha na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu'* (Warumi 8:37–39). Tukiamua kutenda kwa njia hii, tutakuwa tukiendelea na kitendo kisicho na kikomo cha kuteswa kwa ajili ya imani – na hatima yetu itakuwa pamoja na mashahidi.

289. Mateso ni zawadi: mtu lazima aishi katika mateso kwa namna inayostahili zawadi hii; inaelezwa kwa usahihi jinsi gani

289. 1) Mateso ni zawadi: mtu lazima aishi katikati ya mateso kwa namna inayostahili zawadi hii; inaelezwa hasa jinsi gani. – 2) Kinyume na hili, kuishi katika upweke kunakemewa hasa, kutokana na madhara mabaya yanayoleta – kujiruhusu, uzembe, na mapungufu ya kimaadili. – 3) Wote wanahimizwa kuishi maisha ya busara na tahadhari. [4, 87]

26. Mungu ametupa zawadi kuu zaidi katika mateso haya, kama Yeye Mwenyewe alivyosema katika Injili: *'Wenye heri ni wale wanaoteswa kwa ajili ya haki, maana ufalme wa mbinguni ni wao'* (Mathayo 5:10). Basi, tuwe makini tusije tukageuza mateso haya kuwa hukumu juu yetu wenyewe kwa kuishi isivyostahili baraka kama hiyo. Kwanza kabisa, mtu anayeteswa hapaswi kuishi maisha ya upweke, bali aishi pamoja na ndugu wengine. Kwa maana Bwana anasema: *'Kwani palipo wawili au watatu waliokusanyika kwa jina langu, mimi huwa nipo katikati yao'* (Mathayo 18:20). Zaidi ya hayo, hapaswi kutoka isipokuwa ni lazima kabisa, bali abaki mahali anapokaribishwa, kama msafiri, na ajitoe kwa maombi, sala, kusoma, kuimba zaburi, ufundi na kazi nyingine njema zilizozoeleka miongoni mwetu; anapaswa kuepuka kuona wanawake, *'jitengeni na ndugu yeyote asiyetenda'* (2 Wathes. 3:11), awe mpole, mwenye shukrani, mwenye tumaini, aridhike na alicho nacho, na awe tayari kuvumilia mateso kwa ajili ya Kristo: kwa maana pale penye mateso, kwa kawaida huwa na mateso pia.

27. Wale wanaoishi peke yao wana huzuni kama sehemu yao: kwa maana mwenye hekima asema, *'Ole wake aliye peke yake!'* kwa sababu *'akiporomoka, hakuna wa kumwinua'* (Mhub. 4:10); wale miongoni mwao wenye watumishi huharibu uhuru wa kimonaki; wale wanaonunua mashamba, mashamba ya mizabibu, ng'ombe na punda hujiletea ukoma wa Gehazi. Kutokana na haya hutokea upendo wa pesa, tamaa, kulegeza

msimamo, kutojisikia kuishi na ndugu wenzake, tabia ya kutenda kwa njia isiyo ya kawaida na kulingana na mapenzi ya mtu mwenyewe, *'kutukana'* kupitia sisi *'dhidi ya jina la Mungu miongoni mwa Mataifa, kama ilivyoandikwa'* (Warumi 2:24), na kuanguka kiroho: kwani mtu anayeishi kwa uzembe anawezaje kuepuka kuanguka? *'Je*, *hamjui*,*'* anasema Mtume, *'kwamba ninyi ni hekalu la Mungu, na kwamba Roho wa Mungu anakaa ndani yenu? Mtu yeyote akiliparaganya hekalu la Mungu, Mungu atamwangamiza'* (1 Kor. 3:16–17). Na tena anasema: *'Msiwadanganye wenyewe: wala wazinzi, wala waabudu sanamu, wala wachezi wa uzinzi, wala wasengenyaji, wala wapenzi wa jinsia moja, wala wezi, wala wabanga, wala walevi, wala watukanao, wala wadanganyifu watarithi ufalme wa Mungu'* (1 Kor. 6, 9–10). Je, tunaweza kujiruhusu kuhesabiwa miongoni mwa wale ambao imesemwa: *'Wale walio wa Kristo wameusulubisha mwili pamoja na tamaa zake'* (Gal. 5:24); na tena: *'Ninyi si wa ulimwengu'* (Yoh. 15:19); na zaidi: *'Uraia wetu uko mbinguni'?* (Fil. 3:20).

28. Kwa nini, basi, tunaharibu furaha yetu? Kwa nini tunadhalilisha utukufu wa wito wetu? Kwa nini hatufuati mfano wa ndugu zetu wanaoishi kwa haki, ambao maisha yao ni ya utukufu na ya kusifiwa mbele za Mungu na wanadamu? Je, si wakati umefika kwa ajili yetu kuamka hatimaye? Je, si wakati wa kujirekebisha? Je, si wakati wa kuelekeza mawazo yetu katika wokovu wetu, tukizingatia daima hatima yetu ya mwisho na jinsi tutakavyojitokeza mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo? Kwa kuwa ni lazima tutoe hesabu kwa kila neno lisilo na maana, tutatoa jibu gani kwa dhambi kubwa na za kusikitisha? – Lakini tuamke, hata kama ni wakati wa jioni ya maisha yetu; tuachane na tamaa zetu, *'toeni mbali matendo ya giza, mvikeneni zinjazi za nuru'* (Warumi 13:12), tukilinda mioyo yetu kwa kila njia, na kujitahidi kwa kila njia kumfurahisha Bwana, ili, tukiwa tumeokolewa kwa njia hii, tuwe warithi wa baraka za milele.

290. Mtu niliyemwona amefariki, na vivyo hivyo ndivyo itatukuta sisi; kwa nini basi tunatunza mwili?

290. 1) Mtu niliyemwona amefariki, na vivyo hivyo ndivyo itatukuta; kwa nini basi tunalilea nyama? – 2) Alikuwa na taabu kitandani mwake: maana nyakati kama hizo mawazo ambayo mtu ameyalilea humshambulia – yale mema huleta faraja, ilhali yale maovu huyatesa. – 3) Basi, tusijidanganye, wala kwa tamaa wala kwa mawazo ya tamaa. [4, 88]

1. Ni nini kinachoweza kuwa na manufaa na wokovu zaidi kwa roho kuliko kukumbuka kifo? Ni juu ya mada hii ndipo nimehamasika kuongea nanyi sasa, katika tukio la kifo cha Askofu wa Eneia, ambaye hamkumwona alipokuwa akifariki, ilhali sisi tulimwona, na tukapata faida kubwa kutokana na hilo; mioyo yetu iliguswa, tukitambua ndani yetu kile kilichokuwepo pia kwake. – Basi akaondoka na kufariki, na hatarudi tena katika maisha haya. Hana haja tena na mbingu, wala nchi, wala bahari, wala jua, wala mwezi, wala nyota; Hatahitaji tena kupumua hewa hii, wala kutoa sauti kwa koo lake, wala kuona kwa macho yake, wala kusikia kwa masikio yake, wala kunusa kwa pua zake, wala kugusa kwa mikono yake, wala kutembea kwa miguu yake, wala kufanya jambo lingine lolote la kipekee la maisha haya, iwe kubwa au dogo; milango yake imemfungwa milele, na sasa anasubiri hukumu na malipo. Zawadi bado imetengenezwa, ikihifadhiwa, kama ilivyoandikwa: *'Na hawa wote, ingawa walikuwa na imani, hawakupokea ahadi, bali Mungu alikuwa ameandaa kitu bora zaidi kwa ajili yetu, ili wao wasikamilishwe bila sisi'* (Ebr. 11:39–40). – Basi tutakuwa nini? – Hakuna kingine. Je, hatupaswi kuvumilia hatima ile ile? Je, hatutarudi kwa njia ile ile kwenye udongo uliotoka? Je, hatutakufa kwa njia ile ile, na kuwa vumbi na majivu? Tuchunguze kwenye jeneza na tuone jinsi umbo letu la sasa la uhai linavyofikia mwisho. – Kwa nini, basi, tunathamini sana mwili huu wa uduni, ambao hivi karibuni tutaukabidhi kwa udongo na kwa miiba? Kwa nini tunajitwika mizigo ya tamaa ambayo tutakumbana nayo wakati wa kuondoka kwetu?

2. Mtu aliyekuwa akifa, alipokuwa bado akipumua, alisema kwamba watu wawili—mwanamke na mwanamume—walimwonekania na walikuwa wakimlaani bila huruma, jambo lililosababisha akugua, akipiga kelele za kuomba msaada na kutetemeka, akiwa ameshtuka kwa wazo la kuondoka katika mwili wake. Je, unaona hukumu ya kifo ni nini? – Mashetani hutenda kama waendesha mashtaka na majaji wetu. Na ni hivyo kwamba mawazo yoyote tunayoyakubali kwa furaha na kuyatekeleza, mawazo hayo hasa ndiyo tutakayoyaona wakati wa kufariki kwetu: ikiwa *'Nimemweka Bwana daima mbele yangu'* (Zab. 15:8), tukimwona Mlinzi wa maisha yetu, Malaika, akiwa karibu nasi, tukimwona mtakatifu fulani na fulani, basi tutawaona katika pumzi yetu ya mwisho; lakini ikiwa, kinyume chake, tunachochea picha za dhambi ndani yetu na kufuga mawazo ya kishetani, basi tutakutana nazo wakati huo, jambo ambalo ni la kusikitisha na la maangamizi.

3. Kwa nini, basi, tunajitahidi kuhakikisha kuwa hatushindwi na sanamu kama hizo wakati wa kuondoka kwetu, bali tupatikane wakati huo tukiwa na moyo safi, ili sisi pia tuweze kusema kwa ujasiri:

'Nitalala na kupumzika kwa amani' (Zab. 4:9). Kwa maana kwa wenye haki, kifo ni usingizi, kama Bwana alivyosema: *'Marafiki yetu Lazaro amepitiwa na usingizi; lakini mimi naenda huko kumwamsha*' (Yohana 11:11). Basi, ikiwa ni usingizi, ni wazi kwamba ni kwa ajili yake chanzo cha mapumziko na mwanzo wa uzima wa milele, kama Mtume Mtakatifu anavyosema: *'Lakini sasa Kristo amefufuka kutoka kwa wafu, mzao wa kwanza wa wale waliolala'*; na tena, kidogo baadaye: *'Kifo kimemang'wa na ushindi. Ee kifo, sumu yako wapi? Ee kuzimu, ushindi wako wapi? – Sumu ya kifo ni dhambi; nguvu ya dhambi ni Sheria. Lakini shukrani kwa Mungu, ambaye anatupa ushindi kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo'* (1 Wakorintho 15:20, 54–57). – Tazama, kifo kimemang'wa! Tazama, ushindi umetolewa! Kwa maana Bwana anasema: *'Kwa yeye atakayeshinda, nitampa haki ya kula katika mti wa uzima, ulio katikati ya bustani ya Mungu'* (Ufunuo 2:7). Je, njia ya kuingia katika Ufalme wa Mungu sasa imefunguliwa? Tazama, mapambano yaliyobarikiwa mara tatu yako mbele yetu! Kwa mshindi, taji na ladha ya uzima wa milele. Na sisi pia tujitahidi kumshinda shetani, kuzibana tamaa zetu, kujisafisha kabisa kutoka kwa uovu wote, na kupata wema, ili tuweze kuwa wakaazi wa paradiso na tuonwe kuwa na haki ya kushiriki mti wa uzima.

291. Lazima tufanye kazi kwa ajili ya wokovu wetu bila kuchoka na kwa shauku ya hiari

291. 1) Lazima tufanye kazi kwa ajili ya wokovu bila kuchoka na kwa shauku kuu. – 2) Wanajeshi hujitahidi kumtumikia mfalme wa duniani kwa ajili ya faida za kidunia; je, basi sisi tuwe wavivu katika kumtumikia Mfalme wa mbinguni kwa ajili ya faida za kimbinguni? – 3) Tazama watakatifu: ni watu wa aina gani wasiopatikana miongoni mwao, ilhali hakuna hata mmoja mvivu au mnyonge. Kuna wale ambao wameanguka miongoni mwao, lakini hao ni wale ambao, wakiwa wamefanya toba, wamejitahidi kwa bidii na shauku kumridhisha Mungu. – 4) Basi, inuka wewe mvivu, mwangalie Mtume na uwe na shauku. [4, 89]

4. *'Kila jambo lina wakati wake chini ya mbingu,'* asema Mwenye Hekima (Mhub. 3:1). Na wakati wa kutenda wokovu wetu ni kila wakati na kila mahali. Kwa maana Mtume anasema: *'Furahi kila wakati, ombeeni bila kukoma, shukureni katika mambo yote'* (1 Kor. 5:16). Ukombozi wetu unafafanuliwa na sifa hizi tatu: kwani furaha ni ishara ya utimilifu wa haki yote; maombi yasiyokoma hayatamwacha shetani nafasi ya kutushambulia; karama ya shukrani ni ushuhuda wa upendo wetu kwa Mungu. Tukiwa tumejijenga hivyo pande zote kwa matendo haya, tuufurahishe Mungu kwa bidii, bila kukata tamaa kwa hali yoyote, na bila kupuuza kwa uzembe—si katika utekelezaji wa majukumu yetu, wala katika kuimba zaburi zetu, wala katika kazi zetu za mikono—bali tukifanya mambo yote kwa roho ya hiari, *'kama wajenzi wazuri, tukitumia vipawa mbalimbali vya Mungu'* (1 Petro 4:1).

5. Je, hatuoni kwa shauku gani askari hukimbilia kando ya mfalme wao kwenye kazi yao? Na kazi gani?! Kwenda vita, kwenda mauaji, kwenda kifo. Hata hivyo, kwa ajili ya utukufu wa muda mfupi na utajiri wa kupita, wanajitupa kwa urahisi katika kila kitu. Lakini sisi, tulioitwa katika Ufalme wa Mungu, katika furaha isiyoelezeka, katika uzima wa milele—je, tutaijitolea sisi wenyewe kama askari wema wa Kristo kwa uvivu na uzembe, badala ya kwa shauku na nguvu zote?

6. Soma kitabu nilichokishika mikononi mwangu – na utaona na kufahamu ujasiri wa wale baba watakatifu walioonyeshwa ndani yake. Ni mkuu mno shauku yao! Ni moto gani mkali wa roho! Ni matendo gani ya ujasiri! Na jinsi Mungu Mwema-wote alivyowatukuza, akiwatambulisha, kana kwamba, kama miungu, kupitia ishara na maajabu waliyoyafanya. Hapa, si wale tu waliokuwa wema tangu mwanzo na wasiowahi kujua dhambi ndio walioangaza, bali pia wale waliopotoka kutoka kwa njia iliyo sawa na kuangukia katika dhambi kuu, lakini walirekebishwa kupitia toba ya dhati kabisa; ili mtu asipate kisingizio chochote cha uzembe au kupuuza kuhusu wokovu; hii hutokana na kitu kingine chochote isipokuwa moyo mgumu na usio na hisia, ulioumbwa ndani yao na mtindo wao wa maisha usio na toba.

7. Kwa watu kama hao Mtume anapaza sauti: *'Amka, wewe ulalaye, ukaamke kutoka kwa wafu, naye Kristo atakupa nuru'* (Efe. 5:14). *'Au unapuuzia utajiri wake, wema wake, upole wake na uvumilivu wake, usitambue kwamba wema wa Mungu unakuongoza kwenye toba? Lakini kwa uovu wako mwenyewe na moyo wako usiojutia, unajikusanyia ghadhabu kwa ajili ya siku ya ghadhabu na ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu: Yeye atakayemlipa kila mtu sawasawa na matendo yake"* (Warumi 2:4–6). Tazama hili, ewe mtu asiyejali; ogopa tishio hilo, na uamke kutoka usingizi wa kutojali! – Hivyo ndivyo Ndugu Yetu Mwenye Heshima Candid alivyoondoka; kabla yake, jambo lile lile lilitokea kwa mwingine, na baada yake, mwingine atafuata. Na hakuna yeyote atakayebaki hapa milele. Sote tutapita. Lakini heri yake aliyeishi vyema, kwani amefanikiwa kukamilisha ununuzi wake na atapokea thawabu ya milele, akiwa amepata kilicho bora zaidi kwa ari na bidii. Lakini kwa kuwa soko bado limefunguliwa, na ubadilishanaji wa Ufalme wa Mungu bado

haujafanyika; basi, nawasihi, ndugu na baba, sote tuwe waangalifu, sote tuwe na busara, sote tukimbilie kununua baraka za kimungu na zisizoharibika, ili pamoja na ndugu zetu wote tuwe warithi wa Ufalme wa Mungu.

292. Ninatoa amri kwa kila mtu ajitahidi bila kuchoka kwa ajili ya wokovu

292. 1) Ninaamuru kila mtu awe na shauku ya wokovu bila kushindwa. – 2) Zaidi ya hayo, mtu lazima ajiepushe na kuwahukumu wengine kwa mwonekano wa nje: kwa maana kilicho muhimu zaidi ni hali ya ndani ya mtu. – 3) Basi, kila mtu awe na bidii kwa maisha haya ya ndani, akipuuza mawazo maovu na asijishushe kwa hisia za tamaa, kwani hili huvuruga kila kitu ndani. [4, 90]

8. Nawahimiza wale wenye bidii kwa wokovu wawe na bidii zaidi; na nawanasihi wale wavivu waamke kutoka kwa uvivu na uzembe wao. Kwa maana *'sasa ndio wakati'* (maisha haya) *'wakati uliokubalika, sasa ndio siku ya wokovu'* (2 Kor. 6:2) – ambao, tukipoteza, hatutaupata tena kamwe. Basi, hata siku moja isipite juu yetu katika uzembe na kutojali, bali tuwe waangalifu sana, wakati bado tunao, tukikusanya hazina za milele: maombi, sala, kuomba-omba, shukrani, machozi, majuto, nuru ya akili, na tafakari za mbinguni.

9. Zaidi ya hayo, tusihukumu yaliyo ndani ya ndugu zetu kwa kuzingatia yale yaliyo ndani yetu; bali tuwadhani kwamba kila mmoja anajenga wokovu wake mwenyewe kwa siri, ingawa kwa nje anaweza kuonekana tofauti. Je, haikuwa hivyo katika nyakati za mababa zetu kwamba wengi ambao hawakuonekana kuwa chochote walimwaka kwa mwangaza usio na kifani kuliko wale walioonekana kuwa kitu? Na katika udugu wetu imekuwa mara nyingi kwamba wale waliokuwa na asili ya unyenyekevu na isiyojulikana walimwaka zaidi kuliko wengine, hasa wakati wa ufishwe. – Na kwa nini hivyo? Inaonekana kwangu kuwa hii si kwa sababu ya bidii na shauku ya nje inayoonekana, bali ni kwa sababu ya hali ya ndani ya mtu. Kwa maana pale panapokuwapo tabia ya amani na usafi wa moyo, upole na ukimya, hapo ndipo ufalme wa wema upo; na hapo ndipo Bwana anapotazama, kama ilivyoandikwa: *'Nitamtazama nani, isipokuwa mpole na mnyenyekevu, na yeye ayetetemeshwayo na maneno yangu?'* (Isaya 66:2)?

10. Basi kila mtu ajitahidi kujitambulisha kwa Bwana akiwa na dhamiri safi, bila kumfungulia mlango shetani kwa kufuga mawazo ya dhambi. Maana tunapozihifadhi, unajua jinsi tunavyoteseka, jinsi tunavyopotea mwelekeo, jinsi tunavyobadilika, uchungu gani tunaoukusanya chini ya mvuto wa raha; lakini tunapozinduka na kurudi kwa yaliyo sawa, tunanifurahia amani gani tena, na utulivu gani mtamu kama asali, kana kwamba tumehifadhiwa bandari baada ya dhoruba. Kwa hiyo ni jambo la kushangaza jinsi sisi—wakati wema ni mtamu sana, mvuto sana na wa kutamaniwa sana, na dhambi ni chungu sana, ya kuharibu sana na ya kuchukiza sana—tunavutiwa na dhambi badala ya kushikamana zaidi na wema. Kwa kiasi kikubwa, hii inatokana na udhaifu wa asili yetu, na kwa sababu kwamba *'kusudi la moyo wa mwanadamu ni uovu tangu ujana wake'* (Mwanzo 8:21). Hata hivyo, tusichelewe, wala tusipunguze juhudi zozote, katika kujirudisha kwenye njia iliyo sahihi; na Bwana, akiona bidii yetu, atatutetea, na kwa juhudi zetu za bidii atatutunuku thawabu za milele, na kwa uvumilivu wetu katika dhiki hizi atatutia taji la haki, atatutia miongoni mwa watakatifu, na kutupa sehemu katika Ufalme Wake.

293. Tuwe macho na tupigane kwa nguvu: maana maadui zetu ni wengi na wasiochoka kamwe

293. 1) Tuwe macho na tupigane kwa nguvu: maana maadui zetu ni wengi na wasio waangalifu. – Lakini hakuna haja ya kuogopa: maana tuna wasaidizi wenye nguvu na silaha za ushindi. – 2) Katika vita vinavyoonekana, kuna taji za ushindi; lakini katika mapambano yetu yasiyoonekana, yeyote asiyenyanyaswa na adui tayari ni mshindi na hupokea taji. – 3) Basi, tuonyeshe ujasiri katika mapambano, na tutabarikiwa. [4, 91]

11. Tujilinde kwa makini na bila kuchoka: maana mchana na usiku, wale wanaotupigia vita hawaachi. Basi, wao ni nani? Roho za uovu, watawala wa giza la enzi hii, ambao idadi yao haiwezi kupimika na hasira zao dhidi yetu hazielezeeki. – Hata hivyo, tusiwogope, wala tusitetemeke kwao. Sisi pia tuna shujaa-mwenza na mwombezi, Roho Mtakatifu na Bwana wetu Yesu Kristo, Yeye *'aliyechukua udhaifu wetu na kubeba magonjwa yetu'* (Mathayo 8:17), Yeye, *'kwa kuwa aliteseka mwenyewe alipojaribiwa, anaweza kuwasaidia wale wanaojaribiwa'* (Ebr. 2:18), ambaye tunamlilia kwa ujasiri: *'Ahukumu, Ee Bwana, wale wanaonidhulumu; washinde wale wanaonipigana. Chukua mkuki na ngao, na uinuke kunisaidia; toa upanga, na uushikilie dhidi ya wale wanaonikimbilia'* (Zab. 34:1–3). – Kwani kwa kweli maadui zetu hutufukuza na kutafuta maangamizi yetu, wakitandaza mitego njiani mwetu na kujaribu kwa kila njia kututupa katika shimo

la dhambi. Lakini sisi pia, kama mashujaa, tunawasimama kinyume nao, *'tukiwa tumevaa silaha za imani na upendo, na kofia ya tumaini la wokovu'* (1 Wathes. 5:8): maana kwa silaha hizi adui hutoroshwa.

12. Na hili ndilo la ajabu: kwamba kwetu sisi, vita yenyewe ndiyo taji. Katika mapigano ya kimwili kwenye maonyesho ya umma, kama mpiganaji hatamshinda mpinzani wake, hapewi taji. Hapa, hata hivyo, ikiwa anayepigana naye hashindwi na mpinzani wake, yeye tayari ametawazwa. Hili linaonekana wazi kutokana na kile kilichofunuliwa kwa mmoja wa Mababa wetu watakatifu kumhusu mwanafunzi fulani aliyejaribiwa mara saba kujiondoa kwenda kupumzika bila baraka ya mzee, na mara saba akashinda jaribu hili; na kwa uvumilivu huo alipokea taji saba. – Basi, ikiwa kuna taji za kushinda katika mapambano yenyewe, basi, nawasihi, tusimame imara dhidi ya wapinzani wetu, bila kuchoka kwa urefu wa mapambano. Je, Mtakatifu Sara hakuteswa sana na pepo wa uzinzi kwa miaka arobaini? Hata hivyo hakuchoka wala kukata tamaa. Je, si inajulikana pia jinsi mwanafunzi mmoja mgeni, aliyekuwa akihangaika kwa njia ileile, alipoulizwa na mkuu wake, 'Je, ungependa niombe mwisho wa vita hivi?', alikataa, akitambua kwamba taji za ushindi huandaliwa kwa wale wanaostahimili mapambano kama hayo?

13. Hata hivyo, hakuna kitu chenye nguvu kama sala, machozi na moyo uliojeruhiwa katika kushinda mapambano haya. Kwa hiyo, adui anaposhambulia, au hata anapotupiga—kwa kupuuza kwetu wenyewe, baada ya kuruhusu mshale wa tamaa kuingia mioyoni mwetu—tubadilike mara moja na kumwomba Mungu dhidi yake, naye atakimbia bila kuchelewa; tutatokwa na machozi, na mkaa wa raha za kishawishi utazimika; tutaunyenyekea, na Bwana atatuinua. – Na heri yake yeye anayejitahidi bila kuchoka katika kazi ya Mungu, akivumilia huzuni za utiifu na kudumisha usafi wake usio na doa. Akiwa amefikia mwisho wa kazi zake, akiwa na furaha tele na raha isiyoelezeka, ataondoka hapa, na *'hataitisha taarifa ya uovu'*, kama anavyoimba Mtakatifu Daudi (Zab. 111:7). Je, hatuoni jinsi mashujaa, baada ya kuonyesha ujasiri wao vitani, wanavyorejea nyumbani kwa ushindi na furaha, wakiwa na alama za mapambano na ushindi? – Ndivyo tunavyowafikiria pia wale walioonyesha ujasiri wao katika vita isiyoonekana na wakafanya kazi katika vita hiyo kwa matendo mema – kwamba watatukuzwa kwa utukufu katika mji mkuu, ambao Mungu ndiye mbunifu na mjenga wake, na watasifiwa na Malaika, wakitiwa taji na Bwana, na kurithi faraja za milele. Na sisi pia tutang'azwe kuwa na haki ya kufikia hili kwa neema ya Bwana wetu Yesu Kristo.

294. Mungu hutuma huzuni na mateso kama majaribu; lakini mara tu majaribu yanapokwisha, Yeye huviishia mwisho

294. Mungu hutuma huzuni na mateso kama majaribu; lakini mara tu jaribu linapokwisha, Yeye huweka kikomo kwake. Mateso yetu yanaendelea kwa sababu bado hatujasimama imara mbele ya kimbilio. [4, 92] Tamaa ya mioyo yetu na ombi letu kwa Mungu ni kwa ajili ya amani ya Kanisa la Mungu. Kwani ni nini kinachoweza kuwa na manufaa zaidi kuliko amani, ili tuweze kuishi maisha tulivu na ya amani katika monasteri zetu? – Hata hivyo, kuendelea kwa mateso kunaweza kuwa na manufaa kwa kuwa kunatoa fursa ya kujithibitisha kuwa na ustadi zaidi katika imani. Kwa nini Mtume anasema: *'Nafurahia katika udhaifu, katika dhiki, katika shida, katika mateso, katika taabu kwa ajili ya Kristo; maana ninapokuwa dhaifu, ndipo ninapokuwa na nguvu'* (2 Kor. 12:10). Basi, tukiacha kando maswali: 'Kwa muda gani, basi, na kwa ajili gani?' – tuwakabidhi Mungu huzuni yetu yote kuhusu hili, Yeye anayejua jinsi ya kupanga muda wa hali hizi au zile kwa ajili ya wema. Sikieni Maandiko yanasema: *'Mungu alimjaribu Abrahamu'* (Mwa. 22:1). Unaweza kusema: 'Alimjaribu, lakini kidogo tu?' La, kinyume chake: kwa miaka mingi, na kwa majaribu mengi; na alipoona kwamba amekamilika katika imani, akamwambia: *'Sasa najua kuwa unamcha Mungu, na hukunizuia mwanao mpendwa'* (Mwa. 22:12). Pia alimjaribu Ayubu kwa majaribu makubwa zaidi, na kwa miaka mingi. Na alipoona kwamba alikuwa mkamilifu katika subira, akamwambia: *'Je! Ufikiri nilikuumba kwa kusudi lingine lolote isipokuwa upatikane kuwa mtu mwenye haki?'* (Ayubu 40:3). Vivyo hivyo, aliwajaribu manabii wengine, Mitume Watakatifu, mashahidi watakatifu, na watakatifu wote na wenye haki, kupitia dhiki nyingi na kwa muda wa miaka mingi; aliwajaribu, akawa shahidi wao, na akawakubali. Vivyo hivyo inapaswa kudhaniwa kutuhusu sisi. *'Hatujafika bado kwenye damu ya Kristo, tukipigana na dhambi'* (Waebrania 12:4); hatujajaribiwa vya kutosha bado na moto wa dhiki; hatujaonyesha vya kutosha bado uaminifu wa imani yetu kupitia majaribu. – Ndiyo maana mateso bado yanaendelea!

295. Hata mtu awe na dhambi kiasi gani, anaweza kuungama: mifano

295. 1) Haijalishi mtu awe na dhambi kiasi gani, anaweza kuungama: mifano – Daudi mwizi, Maria wa Misri na wengine. – 2) Usidhani kwamba sasa wamefurahia dhambi hapa, na baadaye wataonja baraka za paradiso. Hakuna furaha kwa wenye dhambi: ni wema tu huleta furaha. [4, 93]

14. Hakuna kizuizi kisichoweza kushindwa kwa ajili ya wokovu kwa wale wanaokitamani kwa dhati; wala si jambo lisilowezekana kuungama na kumgeukia Mungu, hata kwa wale waliofikia vilindi vya uovu. Na kuna ushahidi wa kutosha kwamba kauli hii ni kweli. Moja ya ushuhuda mwingi kama huo ni toba ya Daudi, kiongozi wa majambazi, ambaye simulizi yake ilisomwa hivi karibuni katika masomo ya kanisani. Hapa tunaona jinsi muuaji huyu, ambaye aliwahi kujawa na kila aina ya uovu, alivyo, na jinsi, baada ya kutubu na kumgeukia Mungu, alivyofikia ukamilifu kiasi kwamba hata aliwaponya wale waliokuwa wamechukuliwa na pepo. Kwa maana Malaika alimwambia:

Katika hili tunaona upendo usio na kikomo wa Mungu kwa wanadamu, kwani Hakuondolea tu mauaji yake, bali pia akamfanya kuwa mleta maajabu. – Je, ungependa kuona ushuhuda mwingine? Mtazame Manase, ambaye kwa miaka hamsini na mbili aliipotosha Israeli kutoka kwa Mungu na kuwalazimisha kuabudu sanamu zisizo na roho; lakini yeye pia, alipofanya toba ya kweli, aliokolewa, na kwa furaha ya kiroho akaimba wimbo kwa Mungu, ambao Kanisa la Mungu bado huuimba hadi leo. – Kuhusu wale waliojishusha katika anasa za kimwili na baadaye wakatubu, ni wengi sana kiasi kwamba hawawezi kuhesabika. Miongoni mwao ni Daudi mtukufu, ambaye, baada ya kufanya uzinzi na mauaji, alipokea tena zawadi ya unabii; kisha Mariamu wa Misri, ambaye, baada ya kuishi katika dhambi isiyo na kiasi kwa namna hii, alipaa hadi kufanana na malaika na akapewa zawadi ya uwezo wa kuona mambo yajayo, na kadhalika na kadhalika. Hivyo basi, hakuna sababu yoyote ile kwa mtu yeyote kufikiri au kusema kwamba yeyote kati ya wale waliofanya dhambi hawezi, kupitia toba, kupaa hadi kwenye wokovu.

15. Tukizingatia mifano kama hiyo, na sisi tujitahidi zaidi kwa ajili ya wokovu, na kuwa na tumaini kubwa zaidi la kuupata, tukiamini kwamba ikiwa Mungu, kwa rehema Zake zisizoelezeka, aliwaita na kuwaokoa wale waliokuwa wamezama katika kina kirefu cha uovu, ndivyo zaidi atatuokoa sisi wanaomtumikia mchana na usiku. – Hata hivyo, mnaposikia kuhusu mabadiliko ya mwenye dhambi, mtu yeyote asiseme:

? – Yeye aliye mtumwa wa dhambi hupata ladha wala ya dunia hii wala ya yule ijayo. Ni furaha gani, niambie, iliyo katika uzinzi, ulafi, tamaa, wizi, na utumwa wa tamaa nyingine? Je, watu wa tamaa kama hao hawawaki kana kwamba wako katika moto, kama wale wanaoteswa na homa? Hivyo basi, itakuwa sahihi zaidi kusema kwamba watu kama hao tayari wanateswa adhabu hapa, na katika enzi ijayo watahukumiwa kwa mateso ya milele kwa ajili ya raha hizi hatari na zenye kuharibu za maisha haya. Kulia na kujirarua nguo, badala ya kuonja utamu – hiyo ndiyo milki ya wenye dhambi na waliopotoka. Lakini wale wanaopenda wema na wanaoishi kwa wema daima huwa na haya na baraka zingine z , wakifurahia utamu usioelezeka wa kutokuwa na tamaa, kama vile watakatifu wote, ambao daima hufurahi katika Bwana na huchukulia kila kitu kingine kuwa cha pili ikilinganishwa na upendo wa Mungu. – Kwa kuiga wao, sisi pia tutafurahi na kushirikiana furaha ya kila mmoja, tukijitahidi kwa ajili ya wokovu wetu wenyewe, na kwa kusudi hilo kujitolea katika mapambano ya kiroho: uvumilivu, utiifu, kujinyima matakwa yetu, na aina nyingine za kujidhibiti; na, tukikamilishwa katika haya, tutakuwa warithi wa uzima wa milele.

296. Watu wa dunia huvumilia mengi kwa ajili ya manufaa madogo: je, hatupaswi kuvumilia kwa ajili ya baraka za milele?

296. 1) Watu wengi wa dunia huvumilia mengi kwa ajili ya manufaa madogo madogo: je, hatupaswi kuvumilia kwa ajili ya baraka za milele? – 2) Zaidi ya hayo, tuna huzuni gani?! Na nini kinatarajiwa?! – 3) Basi, tuvumilie yote kwa furaha, kwa tumaini lisiloyumba. [4, 94]

16. Kwamba maisha ya ukiwa ni ya kubana na ya huzuni inadhihirishwa na yale ambayo Bwana alisema: *'Mtu yeyote akitaka kunifuata, na ajikanushe, ajitwike msalaba wake, na anifuate'* (Mt 16:24). Na kwamba maisha ya kidunia pia ni ya maumivu inathibitishwa waziwazi na yale tunayoona ndani yake. Bali tuwaache watu wa ulimwengu wajishughulishe na huzuni zao; sisi tuangalie, kama ipasavyo, zetu wenyewe. – Huzuni yetu huambatana na furaha ya Roho Mtakatifu, hata kile kinachoonekana kuwa cha huzuni kwetu hushiriki katika furaha, kupitia tumaini lililotuhifadhiwa mbinguni. Basi, si vyema kwetu kuwa aibu ikiwa, wakati wengine wanavumilia mengi kwa ajili ya utukufu au thawabu ndogo tu, sisi hatubebi kwa furaha huzuni zisizo na maana zinazotukumba, kwa ajili ya baraka kuu za mbinguni kama hizi?

17. Na ni huzuni za aina gani tulizo nazo? – Kazi fulani iliyotupangiwa kinyume na matakwa yetu, amri fulani tusiyopenda, kitu kisichopendeza katika chakula chetu, kinywaji chetu, mavazi yetu, viatu vyetu, katika mahali au namna ya utumishi wetu, na mambo mengine kama hayo yanayotuzitoa. Lakini mambo yote kama hayo, ingawa yanaweza kusumbua, si ya kutosha kutupotosha kutoka kwa yaliyo sawa: kwa maana *'taabu za wakati huu hazistahili kulinganishwa na utukufu utakaofunuliwa kwetu'* (Warumi 8:18), ambayo, hata kama tungechomwa moto kwenye nguzo kila siku, tunapaswa kuvumilia kila kitu, na si majaribu mepesi na yanayovumilika tu. Nasema haya si kusudi la kuchochea huzuni, bali ili tujue upendo ambao Mungu wetu mwema ametupenda, akitutoa katika maisha haya ya kidunia na kutuinua kwa wito huu mtakatifu na wa mbinguni; Yeye ambaye, hata katika yale anayotutaka, hataki kwa ajili yake mwenyewe; kwani Yeye hapungukiwi na chochote, akiwa tajiri katika yote, bali anahitaji kwa ajili yetu, ili, tukibarikiwa naye, tuokolewe.

18. Basi, tukiacha mbali kila nia mbili, kwa uvumilivu wetu, tuokoe roho zetu, tukijitenga juu ya kila kishawishi kinachoweza kutokea na tusiruhusu wazo lolote kutushinda, wakati, kwa ajili ya kutujaribu na kutufundisha, inaruhusiwa kwamba tukio la kusikitisha litatukuta na kutupa kivuli juu ya maisha yetu; ili sisi pia tuwe na ujasiri wa kusema pamoja na Mtume: *'Tunahangaishwa kwa kila hali, lakini hatavunjiki; tunasumbuliwa, lakini hatakati tamaa; tunateswa, lakini hatatelekezwi; tunangushwa, lakini hataharibiwi; kila mara tukibeba katika mwili maumivu ya kifo cha Bwana Yesu'* (2 Kor. 4:8–10); na kwamba, tukiwa tumemfurahisha Mungu kwa tabia njema na maisha yaliyoandaliwa vyema, tuwe warithi wa ufalme wa mbinguni, katika Kristo Yesu Bwana wetu.

297. Wasafiri huvumilia yote kwa tumaini la mapumziko: na sisi pia tuvumilie yote kwa tumaini la mapumziko ya milele, ili Mungu atukuzwe kupitia sisi

297. 1) Wasafiri wote huvumilia taabu kwa tumaini la kupumzika: nasi sote tuvumilie kwa tumaini la pumziko la milele, ili Mungu atukuzwe kupitia sisi. – 2) Lakini Mungu hutukuzwaje kupitia sisi? – Matendo yetu mema yanapoonekana. – Na tuwe hivyo. – 3) Na kwa lengo hili, tuwaige Wazee Watakatifu, Mitume na Bwana Mwenyewe. – 4) Bwana alivumilia yote kwa ajili yetu: na sisi tuvumilie; la sivyo, hakuna wokovu kwetu. – 5) Mimi nimevumilia: nanyi jiwekeeni chini ya mkono wa nguvu wa Mungu. [4, 95]

19. Mtu yeyote anayeanza safari ndefu na ngumu hufanya kazi kwa bidii na huvumilia, akikabiliwa na taabu mbalimbali za safari; lakini, kwa tumaini la makao tulivu, hubeba huzuni zao na kushinda matatizo, wakiendelea mbele kwa shauku na bidii yao yote. – Na mfano huu unatufundisha nini? Kwamba sisi pia tunasafiri njia katika maisha haya—njia nyembamba na ya huzuni, ndefu na yenye taabu. Na njia hii haiwezi kuwa vinginevyo, maana katika maisha yetu yote ni lazima tuhifadhi usafi wa kimwili na unyofu, na kuzingatia unyenyekevu na utiifu; na wakati huo huo *'kuangusha kila hoja na kila jivuno linalojiinua dhidi ya maarifa ya Mungu, na kufanya kila wazo kuwa mateka kwa utiifu wa Kristo'* (2 Kor. 10: 4–5), na kufanya yote mengine yaliyoambatana na haya, kwa mujibu wa sheria za maisha ya kimonaki. Hata hivyo, hata hapa kuna mwisho uliobarikiwa. Ni nini huo? Ni uzima wa milele, ambao Mungu wa kweli amewaahidi wale wanaostahimili Yake. Basi, kwa ajili ya uzima huu wa milele, tuvumilie huzuni zote za maisha haya ya sasa kwa shukrani na uvumilivu, tukimtukuza Mungu katika miili yetu na katika roho zetu.

20. Kuhusu jinsi tunavyomtaja Mungu, nitafafanua kwa kutoa mfano mmoja. Siku mbili zilizopita, watu fulani wa kawaida walikuja hapa kututazama, na, wakiwa wameona jinsi tunavyoishi kwa umoja wa nia—tukifanya kazi za utiifu kwa mikono yetu na kurudia zaburi za Daudi kwa midomo yetu—walimtaja Mungu na kutoa shukrani, wakiwa wamejengwa kiroho. – Hivyo basi, limetimia kwetu lile ambalo Bwana alisema*: 'Ndivyo nuru yenu ing'ae mbele ya watu, wapate kuona matendo yenu mema na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni'* (Mathayo 5:16). – Na hivyo mmeutukuza Mungu kwa mwili na roho katika tukio hili. Lakini jitihadhini pia kumtukuza daima, katika hali zote, mkijiendesha kwa utauwa na mkiepuka yaliyo mabaya, kama vile Mtume Daudi anavyosihi: *'Msiwavumilie wabaya, wala msiwawazie wale wafanyaji wa uovu; kwani watanyauka kama nyasi, na kunyonyoka kama kijani cha shamba'* (Zab. 36:1–2). Bali, jitieni bidii kwa ajili ya wenye haki na wale wanaotenda mema.

21. Katika maisha ya kila siku, wale waliojitolea kwa sanaa yoyote hujitahidi kujifunza kanuni za sanaa waliyoichagua si kutoka kwa wabaya zaidi, bali kutoka kwa mabingwa bora kabisa: fundi fanicha kutoka kwa fundi fanicha stadi, mpiga rangi kutoka kwa mpiga rangi aliye bora zaidi; na kwa ujumla, hakuna mtu atakayefuata mfano wa asiye na ujuzi au mjinga katika jambo lolote, lakini wakiamua kuiga, wataiga wale walio na ustadi zaidi na wataalamu. Ikiwa hii ndiyo kanuni na sheria kuhusiana na mambo ya kidunia na ya

kupita, je, si inapaswa sisi sote, katika sanaa ya sanaa na sayansi ya sayansi, kupanga maisha yetu kulingana na mifano ya watakatifu, badala ya kuongozwa na wale ambao ni kinyume chao? Basi, tuwaige wale ambao, kuanzia ujana hadi uzeeni, waliendelea kuwa watiifu—siyo tu watakatifu wa kale, bali pia wale waliomwaka miongoni mwa udugu wetu; tuwaige wale ambao, kupitia unyenyekevu wao, walizuia hila zote za shetani; tuwaige wale ambao, kupitia utiifu usio na mashaka, waliongoza njia yao ya kujinyima vizuri; au, kama mpendavyo, tuwaige Yeye aliyeamuru: *'Ninipigeni mfano, kama mimi ninavyompiga mfano Kristo'* (1 Kor. 11:1); na mahali pengine: *'Kwa hiyo, mkuze kuwa waigaji wa Mungu, kama watoto wapendwa; na tembeeni katika upendo, kama Kristo alivyotupenda sisi, akajitoa nafsi yake kwa ajili yetu kama dhabihu na sadaka kwa Mungu, harufu manukato'* (Efe. 5:1–2).

22. Basi Kristo alijitoa kwa Mungu kuwa kafara na dhabihu kwa niaba yetu; je, sisi basi hatupaswi kuvumilia huzuni kidogo kwa ajili Yake kwa shukrani? Kristo alivumilia kila aina ya matukano, kama ilivyoandikwa: *'Matukano ya wale wanaokutukana nawe yameniangukia'* (Zab. 68:10); je, hatustahimili maneno machache ya matukano na dharau? Basi tutaishi vipi na watakatifu baadaye, ikiwa hatufuati nyayo zao? Tutatawala vipi na Kristo, ikiwa hatuufanani na kifo chake na kushiriki katika mateso yake safi kabisa? – *'Na kama mwenye haki anaokolewa kwa shida, mwovu na mwenye dhambi wataonekana wapi?'* (1 Petro 4:18). – Tazama jinsi ilivyoelezwa wazi kwamba *'wenye haki wanaponywa kwa shida*'. Na yeye asiye na subira, asiyevumilia, na anayeshikilia matusi ya zamani—na kwa hivyo anachomwa na kuchochewa, na hana amani na Mungu—hata hawezi kuitwa mwenye haki. – Basi, anawezaje kuokolewa? – Je, kwa hiyo, si kwa lazima tumekatizwa kutoka kwa ushirika wa Kinovites, kwa kuwa tunatenda hivi? Na, tukiondoka hapa, je, hatutakuwa bila shaka chini ya hukumu ya milele?

23. Katika wazimu wangu nasema: je, mimi si nilikuwa mgeni pia? Je, sikuwa na abati, mweka hazina, baba wa kiroho na baba wa kimwili? Je, sikuwa na ndugu wa kiroho na wa kimwili? Nilitembea miongoni mwao kana kwamba niko motoni, nikitetemeshwa huku na kule na kufungwa katika vita na njia mbili za maisha zinazopingana. Lakini sikuweza kupata njia nyingine ya kuokolewa isipokuwa kwa uvumilivu, toba inayofaa, na kujituhumu mwenyewe kwa kila kosa: maana vinginevyo haiwezekani kuwa na roho tulivu katikati ya huzuni. *'Jinyenyueni basi, chini ya mkono wa Bwana wenye nguvu'* (1 Petro 5:6); nanyi mtapata pumziko na amani. Imeandikwa: *'Sasa ni wakati uliokubalika; sasa ni siku ya wokovu'* (2 Wakorintho 6:2). Basi, tuweke mbali udanganyifu wote kutoka kwa roho zetu, tujifunze kutenda mema, na tujitokeze tukiwa safi mbele ya Yeye aliyetubariki, kabla ya kuja kwa siku ile ya hofu ambapo tutalazimika kutoa hesabu kwa kila neno lisilo na maana, ili, tukiondoka katika maisha haya tukiwa na dhamiri safi iwezekanavyo, tuweze kustahili urithi wa uzima wa milele.

298. Haijalishi ni kwa kiasi gani ninavyoeleza, wasumbufu bado wanajitokeza miongoni mwenu

298. 1) Haijalishi ninavyoeleza, wasiwasi bado huibuka kwa baadhi yenu. – 2) Hii ni kwa sababu ya ukosefu wa upendo; na bila huo, sisi ni wanafunzi wa aina gani wa Kristo? – 3) Basi, tuutafute amani, tukikumbatia upendo wenye bidii kwa yaliyo mema. [4, 96]

24. Inaonekana kwamba, kwa kuwa mimi huongea nanyi mara kwa mara, hakuna tena haja ya kuendelea kuwaagiza, nikidhani kwamba mmeelekea vya kutosha katika mwenendo unaofaa na hamnahitaji kukumbushwa kuhusu hili. Hata hivyo, sasa naona kwamba hili bado ni jambo la lazima sana; maana, licha ya maagizo yangu ya mara kwa mara kwenu, ukosefu wa utulivu na upinzani vinaendelea kutawala kwa baadhi yenu. Na nashangaa kwamba wale ambao, kwa kuwa na muda, wanapaswa kuwa walimu, bado wanajiendesha kama watoto wachanga, wakifanya mambo kiholela na kwa upumbavu bila sababu yoyote.

25. Sababu ya haya yote ni ukosefu wa upendo. Kwani, kama Mtume anavyosema, *'Upendo huvumilia, upendo ni mwema; hautamani, haujivuni, haujigambui, haukosi adabu, hauutafuti maslahi yake, hautishwi kwa urahisi, hauhifadhi kumbukumbu ya maovu, haufurahii uovu bali hufurahi kwa kweli, huvumilia yote, huamini yote, hutumaini yote, hustahimili yote'* (1 Kor. 13:4–7): basi ni wazi kwamba upendo unapokosekana, kinyume chake huchukua nafasi ndani yetu – kutoamini, kukata tamaa, ukosefu wa subira, mivunzo, na ukosefu wa adabu. – Lakini vipi, tukiwa katika hali ya akili kama hiyo, tunaweza kujiita wanafunzi wa Bwana kwa heshima, wakati Yeye Mwenyewe anasema kwa neno Lake la uamuzi: *'Kwa hili ndipo wote watakavyojua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, kama mkiwa na upendo miongoni mwenu'* (Yohana 13:35); Na tena katika sehemu nyingine: *'Mkikaa katika neno langu, mmekuwa wanafunzi wangu kweli. Nanyi mtajua yaliyo ya kweli, na yaliyo ya kweli yatawaachilia huru'* (Yohana 8:31–32). Kwa hiyo, ikiwa hatuna upendo wa kweli, bali badala yake tunahifadhi uadui, mzozo na mivunjano, basi sisi si wanafunzi wa Kristo, bali maadui wa

Kristo, haijalishi jinsi hili linavyoweza kusikika. Baada ya kusema haya, kwa nini sisi roho maskini tuishi hata kidogo? Kwa nini tupumue hewa hii ikiwa hatufanyi kile kinachompendeza Bwana?

26. *"Yeyote anayewapotosha atabeba mzigo wa dhambi yake, yeyote awe yule"* (Gal. 5:10). Kwa hiyo, nawasihi kutafuta *"amani na wote" na "utakatifu, ambao bila huo hakuna mtu atakayeona Bwana". Hakikisheni hakuna anayekosa neema ya Mungu: msiache mzizi wa uchungu uote, ukisababisha machafuko, na hivyo kuwachafua wengi"* (Ebr. 12:14–15). Basi, hii ni nini? – Ni bidii njema itakayowasukuma kuonyesha, katika mwingiliano wenu na wadanganyifu, kwamba mnachukia uovu na kuugeukia, huku *mkiwatazama* wao *si 'kama maadui, bali mkiwakemea kama ndugu'* (2 Wathes. 3:15), mpate kustahili kupitishwa na Mtume, jambo ambalo linaelezewa mahali pengine hivi: *'katika mambo yote mjidhihirishe kuwa mko safi'* (2 Kor. 7:11). – Nawaambia haya kwa upendo na kwa kuwajali, na pia kwa hofu ya hatima ya Eliya. Hata hivyo, msipofikiri kwa njia hii, basi, si baadaye, siku zitatoka ambapo ulimi huu utaondolewa kwenu, na hapo ndipo mtatambua kwamba kile ambacho mimi, katika unyenyekevu wangu, nimewaambia kilikuwa kweli hasa. – Mungu wa amani, yeye anayetaka wote waokolewe, atuhifadhi sote katika amani katika njia ya amri zake na atuongoze katika ufalme wake wa milele.

299. Mt. Teodoro hakukubali kile kilichotumwa kwenye monasteri na wale waliokuwa wameongoa kwa uzushi wa kupinga sanamu lakini baadaye wakarudi nyuma tena

299. Mt. Teodoro alikataa kupokea kile kilichotumwa kwa monasteri na wale waliokuwa wameongoa dhambi zao za uzushi wa kupinga sanamu lakini baadaye wakarudi nyuma tena. Baadhi ya Waorthodoksi walimkashifu, wakisema kwamba kwa kufanya hivyo alikuwa anachochea uadui dhidi ya Waorthodoksi na mateso. Mt. Teodoro anahimili matendo yake. [4, 97] Mara nyingine tena, wanasema, vita vimeibuka – vita vya kupinga sanamu, vita vya wenyewe kwa wenyewe; ni jambo gani linaweza kuwa la maafa zaidi kuliko Wakristo kuangamizana? Lakini ni lazima tuombe daima kwa Mungu alete amani kwa raia wenzetu, katika mambo ya kidunia na katika mambo ya imani. Ni kwa sababu hii ndiyo tunaketi hapa, kwa unyenyekevu. Hata hivyo, tukiwa tunaketi, hatupaswi kuketi tu bila kufanya kazi, bali kwa umakini mkubwa na uaminifu kwa kusudio letu, ili, tukiwahubiri wengine jambo lingine, sisi wenyewe tusijadhihirika kuwa hatustahili (1 Kor. 9:27). Tunasema haya tukilowaza wale ambao, baada ya kufanya toba, wamerudi tena upande wa wamwasi wa imani. Hivi karibuni tulikataa kukubali walichotutumia, tukikiona kuwa ni hatari na cha kuudhi roho; waliposikia hili, baadhi ya wazee miongoni mwetu walikasirika, kana kwamba hili lilikuwa limeanzisha fujo. Sisi, hata hivyo, tunakanusha nia yoyote ya kusababisha mtafaruku; lakini hatuwezi, kwa ajili ya wale walio katika mtafaruku, kupunguza kwa vyovyote vile ukweli au kuchafua ushuhuda wa Kristo – tukiacha hofu ya dhambi ya upuuzi katika imani, ambayo mmoja wa Manabii anailaani hivi: *'Hawajatenga kitakatifu na kilicho cha kawaida, wala hawajatofautisha kati ya kilicho najisi na kilicho safi'* (Ezekieli 22:26). Kwa mujibu wa hili, Mtume Mtakatifu anasema: *'Haki ina muafaka gani na uasi? Au nuru ina ushirika gani na giza? Kristo ana maelewano gani na Biliali? Au mwumini ana sehemu gani na asiyeamini? Au Agano la Mungu lina makubaliano gani na sanamu?'* (2 Kor. 6:14–16). Na tena: *'Tunawaamuru, kwa jina la Bwana wetu Yesu Kristo, mjitenge na ndugu yeyote asiyeishi kwa mpangilio, na si kama mafundisho mliyopokea kutoka kwetu'* (2 The. 3:6). Na tena: *"Kama ndugu yeyote amepatikana kuwa mwasherati, au mtu mwenye tamaa, au mabuti, au mchongezi, au mlevi, au mdanganyifu, usile hata pamoja naye"* (1 The. 5:11). Haya yote yamejaza mioyo yetu hofu na huzuni, na kwa sababu hii tumeazimia kuvumilia kila huzuni na taabu kuliko kusaliti uaminifu na wokovu wetu. Lakini kama ilivyoandikwa: *'Mwanachama mmoja ukiumia, wanachama wote huumia pamoja naye; mwanachama mmoja akitukuzwa, wanachama wote hufurahi pamoja naye'* (1 Kor. 12:26)—na ninyi ni viungo vyetu vya kweli na sehemu za ndani kabisa za mioyo yetu—sisi w tuliona ni muhimu kuwajulisha kuhusu kile kinachotokea, ili mpate kujua, na, mkijua, mshiriki katika mateso yetu mnapofikiria kile kilichotokea hapa. Hukumu ninyi wenyewe kile kinachosemwa: je, ni sawa kuwachukulia sawa wale waliotimuliwa kutoka kwa monasteri zao kwa ajili ya ukweli, na wale waliochukua monasteri kwa usaliti wa ukweli, na kuwa na ushirika na makundi yote mawili kwa usawa? – Basi, je, wale waliotimuliwa wamevumilia utimuliwa wao bure?! Je, sisi pia tumehangaika bure kwa ajili ya ukweli katika nyakati zilizopita?! Zaidi ya hayo, tunapatikana kuwa wadanganyifu, tukisema jambo moja kwa baadhi na jambo lingine kwa wengine. Wale wanaoshikilia kwa uaminifu toba ya imani watalia dhidi yetu kwa haki wakiona kwamba tunashirikiana na wale walioupotosha Kanisa la Mungu. Lakini tusishawishwe nao na, pamoja nao, tuletee maangamizi wenyewe. Zamani tulisimama imara, kama nyakati zilivyotaka; na sasa vivyo hivyo lazima tusimame imara, bila kusita; kwa maana Mtume anasema: 'Mtu mwenye haki *akipotea*, *nafsi yangu haipati furaha kwake.*

'Lakini sisi hatuna imani inayopelekea maangamizi, bali imani inayopelekea wokovu' (Ebr. 10:38, 39). Je, unaona jinsi alivyoiita *kusita* 'maangamizi'? – Kwa nini vinginevyo anasema mahali pengine: *'Mimi sina hatia na damu ya mtu yeyote; kwa maana sikusita kuwabainishia ninyi mapenzi yote ya Mungu'* (Matendo 20: 26–27). Vivyo hivyo, tukitegemea mafundisho ya Kitume na mafundisho ya Baba zetu watakatifu, ambayo yanaendana na yale ya Kitume, tunajiepusha na ushirika na wamakanamakanam na wale waliopotoshwa nao, na tunatetea imani ya kweli, *'ambayo ndani yake tunasimama na kujivunia tumaini la utukufu wa Mungu'* (Warumi 5:2), tukijitahidi kutembea kwa haki na kufanya mema mengine yote, *'ili tuwe wakamilifu na tusiwahi kukosa chochote'* (Yakobo 1:4), *"na amani ya Mungu, isiyo na kueleweka, itawalinda mioyo na nia zenu katika Kristo Yesu"* (Wafilipi 4:7).

300. Tuvumilie taabu zote, za nje na za ndani, tukitumia njia zilizotulia kwa ajili ya kusudi hili, hasa sala kwa imani isiyoyumba

300. 1) Tuvumilie taabu zote, za nje na za ndani, tukitumia njia tulizozoea kwa ajili hii, hasa sala kwa imani isiyoyumba. – 2) Hifadhi zetu zilikuwa zimekwisha; lakini Bwana alikuja kutusaidia hivi karibuni. Tuweke tumaini kwamba ataendelea kutusaidia, kama alivyowasaidia Yakobo, Eliya na wengine. [4, 98]

1. Hakuna anayekuwa mshuhuda bila kuvumilia mateso, na hakuna anayepewa taji isipokuwa amevumilia mapambano kwa njia inayofaa (2 Tim. 2:5). Basi, tusichoke, bali tuvumilie yote kwa utulivu: ukosoaji na shutuma, kama mapigo ya mjeledi; kuzuia tamaa zetu, kama kumwaga damu; na uvamizi wa mawazo, kama moto uliowashwa na shetani. Moto huzimwa kwa kuumwagia maji, na moto wa tamaa kwa kumwaga machozi. Uchovu wa kazi huisha kwa kupumzika kwa amani kitandani; na mzigo wa akili unaosababishwa na mawazo huponywa kwa kuyaweka wazi kwa mtu wa kuaminika. Hivi ndivyo tiba za wokovu. Kwa kuvitumia kwa busara, mweze kuponywa zaidi na zaidi katika Bwana. *'Mmoja wenu akikosekana hekima, na aombe*,' kama ndugu wa Mungu anavyohimiza, *'kwa Mungu anayetoa kwa wote kwa ukarimu na bila lawama, nayo atapewa. Na aombe kwa imani, bila kusita hata kidogo; maana yeye asiyetulia ni kama wimbi la bahari lililoinuliwa na kupeperushwa na upepo. Mtu wa namna hiyo asidhani kwamba atapokea chochote kutoka kwa Mungu. Mtu mwenye nia mbili ni mtetemeka katika njia zake zote'* (Yakobo 1:5–8). Basi, tusuwe na nia mbili, wala tusiruhusu mashaka kutikisa maombi yetu. Bali maombi yetu kwa Mungu yafanywe kwa shukrani na imani ya kweli (Fil. 4:6), na kwa hakika tutapokea tunachoomba: moto wa kigeni utazimwa; mawazo yaliyochochewa yataondolewa, na kwa msaada wa Mungu tutatimiza kwa mafanikio kazi ya utiifu iliyo mbele yetu.

2. Ningependa mfahamu kwamba hazina yetu imekuwa na kidogo sana (Yohana 12:6); kwa wakati huu, matumizi yetu yanaongezeka, ilhali mapato yetu hayezi; sasa, hata divai imekwisha, jambo ambalo bila shaka ni chanzo cha huzuni kwa wale walio katika mazingira magumu zaidi. Lakini timiza moyo: Bwana hivi karibuni ametupatia kutoka kwa mavuno ya ngano na divai, na mahitaji mengine, na atatupatia zaidi, ikiwa tutaweka tumaini letu kwake peke yake na daima tufanye yaliyo kumpendeza, bila kusita katika imani yetu kwake. Kwa maana Yeye mwenyewe alisema: *'Sitaliacha wala sitakuacha'* (Yoshua 1:5); na tena: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtaongezewa'* (Mathayo 6:33). Na hata tukikosekana wakati mwingine, si ajabu: hii ni majaribu na mtihani wa wema. Je, Patriaki Yakobo hakuwa mtu mwema? Na bado, akisumbuliwa na njaa, aliwatuma mababu zetu Misri kununua ngano. Je, nabii Eliya hakuwa mtu mwema? Hata hivyo, yeye mwenyewe, alipofika Sarefathi ya Sidoni, alimpigia kelele mjane: *'Niletee sasa maji kidogo, nipate kunywa, na kipande cha mkate, nipate kula'* (1 Wafalme 17, 10–11). Hakuomba kitu kingine isipokuwa chakula cha msingi na cha lazima. Na yeye ni nani? Eliya, aliyeziba mbingu kwa maneno yake ili mvua isinyeshe, na ambaye tena, kwa sala, alikomesha njaa hii. – Sisi, ambao hatuna hadhi wala katika hali zetu za nje wala katika tabia zetu za ndani, hata tukipata mateso kama hayo, hakutakuwa na kitu chochote kisichofaa; na hatupaswi kuzitolewa na hayo, bali daima tuwe wenye shukrani, katika nyakati za wingi na katika nyakati za uhaba; kwani hii ndiyo alama ya wanafunzi wa Kristo, na kwa kuchukua mtazamo huu, hatabeba tu huzuni za maisha haya ya sasa kwa urahisi, bali pia tutahesabiwa kuwa na haki ya baraka za siku zijazo.

301. Maadui wanatuzunguka na kutushambulia bila kutarajiwa, kila wakati na kila mahali: ni lazima tujilinde

301. 1) Maadui wanatuzunguka na kutushambulia bila kutarajiwa, kila wakati na kila mahali: lazima tujilinde. – 2) Vipi? Kupitia hofu ya Mungu na kumtumaini Yeye, kupitia machozi na mafundisho katika Neno

la Mungu; kwa kulinda akili na kupinga mawazo mabaya. – 3) Jana mlilia wimbo kwa njia isiyo sahihi. Hili linamkera Roho Mtakatifu, na badala ya kuwa na faida, linaumiza roho. Kuanzia sasa, liimbieni wimbo kwa njia inayofaa. [4, 99]

3. Wakati wa mashambulizi ya hivi karibuni ya Waagari, sote tulijaa hofu kuu, tukiacha kwamba tunaweza kuangukia mikononi ya mauaji ya watu hawa wasio na Mungu. Na hofu hii haikuwa ya bure. Lakini kuhusu mashambulizi dhidi yetu kutoka kwa mashetani, hatuyafikirii wala hatuogopi kwamba, kwa kupuuza kwetu, tunaweza kuwa mateka wa roho za uovu; ingawa tunajua kwamba mashambulizi ya maadui wanaoonekana hutokea kwa wakati maalum, na tetesi zao, zinapowasili mapema, huwapa wale wanaotamani uhuru nafasi ya kukimbilia mahali pengine; ila kwa upande wa maadui wasioonekana, hakuna chochote kama hicho kinachowezekana, kwani mchana na usiku, na kila saa, hawajishughulishi na chochote isipokuwa kutushambulia, wakiruhusu kwa shida kupumzika kidogo; hivyo basi hapa kuna hofu kubwa zaidi, na kwa hivyo kinga zaidi inahitajika, tusije tukawa windo la maadui hawa na kuepuka shutuma zao za kuharibu roho.

4. Basi, tutakimbilia wapi? Hakika kwa Mungu, kama vile Mtume Daudi anavyoimba: *'Mungu ni kimbilio letu na nguvu, Msaada wa sasa katika nyakati za taabu'* (Zab. 45:2); na: *'Malaika wa Bwana huwazingira wale wanaomcha, Naye huwaokoa'* (Zab. 33:8); na tena: *'Wale wanaomtumaini Bwana ni kama Mlima Sayuni: hautahama kamwe, bali utadumu milele Yerusalemu'* (Zab. 124:1). Kwa hiyo, ikiwa tuna hofu ya Mungu na tumaini kwake, hatowaogopa maadui zetu. Lakini tukumbuke kwamba ngome huchukuliwa na maadui mara nyingi kwa sababu ya uhaba wa mkate na maji. Basi, tuna nini? – Machozi na Neno la Mungu, ambalo kwa lilo na ndani yake roho hupata lishe na kuokolewa, ilhali kwa uhaba wake hufisadiwa na kukabidhiwa utumwani. *'Leno la Mungu likae kwenu kwa wingi'*, kama ilivyoandikwa (Wakolosai 3:16), na machozi yetu yasikame kamwe. Hata hivyo, kuna pia kile kinachoitwa 'usaliti wa ndani'. Na hii ni nini tena? – Ni tamaa zinazoishi ndani yetu na, zikichochewa na hila za mwili, mawazo ambayo kwa usaliti hufungua mlango kwa mashetani adui. Zinapaswa kufukuzwa mara moja, na ni lazima tujilinde kwa uangalifu wote, ili mji wetu—yaani, roho yetu—usiotekwe, na tusubiriwe na dhambi, na kuwa mateka wa tamaa haribifu; bali, tuendelee kuishi katika wema tuliumbwa nao, kwa utukufu wa Yeye aliyetuumba, na kwa sifa zangu, mimi mwenye dhambi.

5. Jana mlinikasirisha kwa kuimba kwenu zaburi. Kwa hiyo nawaomba na kuwasihi imbeni ipasavyo na kwa mpangilio unaofaa, na si kwa kiholela wala kwa mchanganyiko, ili msinikasirishie mimi, mtenda dhambi, bali Roho Mtakatifu: maana hii ndiyo amri Yake: *'Imbeni kwa ufahamu'* (Zab. 46:8). Hatuwezi kuimba kwa busara isipokuwa utaratibu ufuatao utazingatiwa: kwaya haipaswi kuanza beti mpya kabla ya uimbaji wa ile iliyotangulia kumalizika; iwe uimbaji wa zaburi ni kwa sauti kubwa au ndogo, kwa mwendo wa polepole au wa haraka, zaidi ya yote, heshima lazima itimizwe; kwani ikiwa, katika kila jambo, kuzingatia mpangilio ndilo sifa bora zaidi, si ndivyo zaidi katika mazungumzo na Mungu? – kwa kuwa fujo huleta dhana za kipuuzi na mfadhaiko wa akili, ilhali mpangilio huhifadhi umakini, utulivu na utamu huo ambao Mtume Daudi anashuhudia, akisema: *'Jinsi maneno yako yalivyo tamu kinywani mwangu, tamu kuliko asali kinywani mwangu'* (Zab. 118:103). Kwa hiyo naomba na nasihi kwamba tuzishikilie sifa hii kwa uangalifu mkubwa, tukihubiana na kusahihishana katika uimbaji wetu. Kwa kuimba kwa njia hii yenye busara, tutapata amani kwa roho zetu, tutaweka mfano mwema kwa kila mmoja, na—kwa kumfurahisha Mungu katika hili kama katika mambo mengine yote—tutakuwa warithi wanaostahili wa Ufalme wa Mungu.

302. Ili akili isije kuwa wavivu na kudanganywa na mawazo ya dhambi, ni lazima iwekwe katika kutafakari Mungu—kufikiria sifa na matendo ya Mungu, ngazi za malaika, makao ya watakatifu, na ulimwengu huu unaoonekana: hivyo ndivyo uzuri wa roho unavyohifadhiwa

302. 1) Ili akili isileme na kushikwa na mawazo ya dhambi, ni lazima iwekwe katika tafakari ya Mungu – ikitafakari sifa na matendo ya Mungu, ngazi za malaika, makao ya watakatifu, na ulimwengu huu unaoonekana: hivyo basi uzuri wa roho huhifadhiwa. – 2) Uzuri wa roho, ambao uliundwa nao, uliopotea katika Kuanguka, unarejeshwa kupitia Ubatizo, kupitia toba, na kupitia maisha ya kujinyima. [4, 100]

6. Hapa ndipo akili inapaswa kuwa daima, hapa ndipo moyo unapaswa kukaa! – Kwa makini makini kwa kazi ya Mungu, katika njia ya kujinyima, bila kujiruhusu kuvutwa huku na kule kama mfungwa. Je, bahari hupata ukame wa maji, au anga kwa wale wanaopumua? – Basi ndivyo zaidi mawazo mema hayapaswi kamwe kukausha ndani yetu, huku macho ya akili yetu yakitazama bahari isiyo na ukingo ya kazi za ajabu za Mungu; kwani tunapoizama zaidi, akili haitakuwa na muda wa kupotoshwa na mambo ya kidunia, au kujikuta imenaswa katika mawazo maovu. Kwa maana, ikiendelea kuwa katika mwendo, haiwezi kubaki kimya, bali

popote tunapoiielekeza, huko hukimbilia bila kudhibitiwa, iwe upande wa kulia au wa kushoto: na ikiwa upande wa kulia, basi ni lazima ipaze sauti pamoja na Daudi: *'Ee Bwana, kwa mapenzi yako uwezeshe wema wangu'* (Zab. 29:8); lakini upande wa kushoto, basi ni aya inayofuata*: 'Lakini ukigeuza uso wako, ninateseka'* (aya 9). Kugeuka kwa Mungu kunatokea wakati akili imejawa na upuuzi, huku mchanganyiko unaoharibu wa roho ukitokana na kujihusisha na makusudio ya dhambi. Basi, daima tujitahidi kuiongoza upande wa kulia, na kuiruhusu kuona maono mema. Maono haya ni yapi? – Nguvu za kiungu za malaika mbinguni, baraka zisizoweza kuelezwa huko, makao yenye mwangaza ya Mitume Watakatifu, Manabii, Mashahidi na wateule wote; pamoja na hii dari ya mbinguni, jua linalong'aa, mwezi mwangavu, makundi ya nyota, na vitu vingine vyote vinavyoweza kuonekana kwa macho—si ili azingatie vitu hivyo, bali ili, kupitia navyo, apandishwe juu hadi kwa Muumba wa vitu vyote, Mungu, na ahifadhi uzuri wake bila doa.

7. Kwa maana Mungu ametutendea fadhili kwa uzuri, akitutengeneza kwanza kwa sura na mfano wake; na ingawa tumejiudhi na kujichafua kwa kutotii, Yeye tena anatutia uzuri kwa neema, *'bafu la kuzaliwa upya na upya wa Roho Mtakatifu, ambaye amemimina juu yetu kwa wingi kupitia Yesu Kristo, Mwokozi wetu'* (Tito 3:5); na tulipothibitika kuwa hatustahili hata hapa, Alitupatia njia ya tatu ya kurejesha uzuri wetu kupitia toba katika nadhiri ya usafi, *'akiwa ametuondolea makosa yetu yote, akiwa amefuta hati iliyoandikwa dhidi yetu'* (Wakolosai 2: 13–14) kupitia maisha ya msalaba, kama ilivyo katika ubatizo. – Roho yetu basi iendelee kukaa katika uzuri wake, ili tuchukuliwe kuwa na haki ya kusikia: *'Wewe ni mrembo, mpenzi wangu, wala hakuna dosari yako'* (Wimbo Ulio Bora 4:7). Na ikitokea tena na kuchafuliwa na dhambi [kwa maana sisi ni wabadilikabadilika, na *'hakuna mtu safi mbele ya Mungu'* (Ayubu 14:4), *'hakuna anayeweza kusema, 'Nimefanya dhambi, lakini sijafanya uovu'* (Mithali 20:9)], tuwe wa haraka kujisafisha kwa machozi ya toba. *'Nioshe, nami nitakuwa mweupe kuliko theluji,'* anaomba Mtume Daudi (Zab. 50:9); *'Jiosheni, mkawa safi; toeni uovu kutoka kwa roho zenu,'* Mungu anahimiza kupitia kwa Nabii Isaya (1:16). Na heri yake nafsi inayojitakasa hivi daima, ikiwa imekataa kila tamaa mbaya, ikimpenda na kumtamani Mungu mmoja, na kusubiri kifo kila siku kwa furaha. – Kifo bila shaka kitatufikia sisi pia; sisi pia ni lazima tulipe deni hili linalowafikia wote. – Lakini lo, kama sisi, baada ya kuishi maisha ya utakatifu na haki, tungehesabiwa kuwa na haki kwamba, wakati mabaki ya kila mmoja wetu yatakapowekwa wazi kwa busu la mwisho la ndugu katika ibada ya mazishi, roho zetu zichukuliwe na Malaika wa Mungu na kupelekwa mbinguni kwa ajili ya furaha ya milele.

303. Baada ya kutaja wale waliotoka kwenye monasteri, baadaye walianguka katika uzushi na wakaharibika

303. 1) Baada ya kutaja wale waliotoka kwenye monasteri, walioanguka baadaye katika uzushi na kupotoshwa. – 2) Anahimiza kuwa mwangalifu, akibainisha kwamba adui hatamani chochote zaidi ya kumpotosha mtawa na kumwangamiza. [4, 101]

8. Wachache wanaosikiliza sasa, kutokana na kuondoka kwa ndugu kadhaa; lakini hata kama kungekuwa na msikilizaji mmoja tu, mtu haapaswi kupuuza mafundisho; kwa maana Bwana anasema: *'Jihadharini msimdharau mmoja wa wadogo hawa: maana nawaambieni, malaika wao mbinguni huona kila wakati uso wa Baba yangu aliye mbinguni. Kwa maana Mwana wa Mungu alikuja kutafuta na kuokoa yule aliyepotea'* (Mathayo 18:10, 11). Ee, ni jinsi gani upendo wa Mungu kwa wanadamu usioelezeka! Bwana alikuja akiwa kama mtumwa kwa ajili ya mtumwa aliyekimbia, ili kumkomboa kutoka kwa utumwa wa shetani. Nuru ya kweli ilikuja kutafuta dhrahmia iliyopotea, kumtoa gizani mwa dhambi. Je, si lazima basi kwetu sisi pia, kwa unyenyekevu, tukimfananisha Bwana Mwema Wote, tuombolezee kila mmoja wenu, tuongee nanyi, na kujitolea roho zetu kwa ajili yake? Lo, laiti ningekuwa na mbawa, ili niruke na kupumzika katika kila udugu—kuwatazama na kuwaongea yaliyo haki—na si kwao tu, bali pia kwa wale *'waliopita njia ya Kaini, na kukimbilia kwa haraka katika kosa la malipo ya Balaamu'* (Yuda 11). Basi, ni akina nani ninaowaita hivyo? – Leontius, Jeremiah na Nectarius, ambao wameanguka mbali nasi na mbali na imani; na ambao, kama zawadi kwa uasi wao, wamepewa uongozi – ambao, kama mimi, katika unyenyekevu wangu, ningewaona na kuzungumza nao, basi, hata kama singefanya jambo lingine lolote, ningetoa roho yangu kwa ajili yao. Ningependa pia kuwaona wale ambao, kwa sababu ya dhambi zangu, wamevua mavazi matakatifu ya ukiitaji na kujivika mavazi ya uasi na dhambi, ili nipate kuwalia tena: mmoja wao, kwamba Pigasius, kama wasemavyo, amezama chini sana katika uovu kiasi kwamba, kwa uteuzi wa kifalme, akawa kiongozi wa watu, akaanzisha uasi, akatenda mauaji, na akafa vita. Ni bahati mbaya iliyoje! Je, mtu huyu maskini alizama katika shimo gani! Kwanza aligeuka mbali na udugu, kisha alifuata tamaa zake, akiharibiwa na jambo moja kisha

jingine, kama mnyama asiye na sauti; kisha alitupa viapo vyake vya ukiitaji, na hatimaye akakumbana na mwisho wa kusikitisha kama tulivyosikia.

9. Nikiwakumbusha haya, nawaomba muwatilie maombi, na kushikamana na njia yenu wenyewe, bila kupunguza hata kidogo uthabiti wenu wa kujinyima; kwani kupitia mambo madogo ya kujiruhusu na wivu, roho huangamizwa. Ndiyo maana nawahurumia wale wanaoishi peke yao na kuomboleza kama wanyama walio tayari na kusubiriwa na shetani; kwani hata kama mbwa mwitu anateka kondoo kutoka kwenye kundi, si rahisi zaidi kwake kumla yule anayemkuta nje ya kundi? – Je, hamjui kwa hasira gani shetani anavuta pumzi dhidi yetu? Anashambulia kila mtu, si watawa wanyenyekevu pekee; anafurahi kwa maangamizi ya wengi, lakini hupata furaha isiyo na kifani anapofanikiwa kumwangusha mtawa mmoja. Kwa nini anajitahidi bila kuchoka, akivizia na kupambana, kana kwamba, ili kuwatoa watendaji wa amri kutoka kwa utiifu, wanyamavu kutoka kwa ukimya wao, mkaazi wa nguzo kutoka kwa nguzo yake, mtawa kutoka kwa kibanda chake, ili, baada ya usumbufu huo, aweze kuwaongoza jinsi anavyotaka: kwani wale wanaodumu imara katika nidhamu zao na katika nafasi zao, wakifanya wema, wako nje ya ufikiaji wa shetani, wakiwa wameinuliwa juu ya mitego yake. Hivyo basi, tukitumia mamlaka tuliyopewa dhidi ya shetani, tumrudishe nyuma, tukijikinga kwa hofu ya Mungu na kumwangusha kwa mawazo ya mbinguni, tusiruhusu mawazo yake kutushika, ili, baada ya kumshinda hivi, tustahili taji la haki kutoka kwa Bwana wetu Kristo, Mtoaji wa Matendo Mema.

304. Tuwe macho hasa mbele ya mateso: maana ndipo adui hushambulia kwa ukali zaidi

304. 1) Tuwe macho, hasa tunapokabiliwa na mateso: kwani hapa ndipo adui anashambulia kwa nguvu zaidi. Amewaharibu wangapi tangu mwanzo wa dunia? Na anaendelea kufanya hivyo hadi sasa. – 2) Tunawezaje kuepuka mitego yake? Kupitia unyenyekevu na utiifu kwa amri. Hapa njia sahihi ya maisha inaonyeshwa – kimwili na kiroho – kwa kurejelea thawabu, kama himizo. [4, 102]

10. Tuishi maisha yanayostahili mateso kwa ajili ya Kristo *'katika uchaji-Mungu wote na usafi'* (1 Tim. 2:2), *'kama watoto wa utiifu, msiifuifu matamanio ya upumbavu wenu wa zamani'* (1 Pet. 1:14), na bila kupunguza ukali wa juhudi zenu za kujinyima. Kwa maana, *kama* mnavyoona*, 'shetani hutembea huku na kule kama simba anayenguruma, akitafuta mtu wa kumla'* (1 Petro 5:8); na sasa kwa kuwa anatuaona tukiwa tumegawanyika kwa mateso, anashambulia kwa nguvu zaidi, akitumaini kwamba sasa ni rahisi kunyakua roho zetu. Bali sisi tutadumu kuwa na busara na kuwa macho wakati wote na mahali popote, tukilindwa na amri za kimungu. Naye, akishindwa kupata msingi ndani yetu, ataondoka kwa aibu. Hata hivyo, akipata msingi, ataendelea kushambulia kwa ukali zaidi; na hatarudi nyuma hadi atakapotupiga na kutuangamiza. Au hatujui ni wangapi ameshaangamiza tangu uumbaji wa ulimwengu: je, hakumfanya mwanadamu wa kwanza kufukuzwa kutoka Paradiso, akimdanganya kwa utamu wa dhambi? Je, hakumchochea Kaini kumuua ndugu yake? Je, hakumtupa Yuda kutoka kwa kundi la Mitume, akamfanya kuwa msaliti wa Uzima wa wote? Je, hakuhukumu wengine wasiohesabika kifo pia? – Hata sasa anatapeli, anachochea na kutulazimisha kutenda kila aina ya uovu, na anakula karibu ulimwengu wote; na kumwepuka ni vigumu sana na kunahitaji uangalifu wa hali ya juu: kwani yeye hutafuta si tu kupitia maisha ya fujo na ya chafu, bali pia kupitia kujinyima vitu kwa ukali, kutupotosha kutoka kwa yaliyo mema na kutuvuta kuelekea kinyume chake, akijigeuza kwa njia mbalimbali, akibuni kila aina ya mitego na udanganyifu, akitandaza mitego mingi kote kote duniani ili kutudanganya, kama vile Anthony aliyebarikiwa alivyoona katika maono na kwa hivyo akafunzwa kutoka juu kwamba unyenyekevu pekee ndio unaoweza kutusaidia kuyaepuka.

11. Kwa hiyo, tukivaa unyenyekevu, tuiepuke njia potofu na kuivuka, tukitembea katika njia kuu ya kifalme bila kupinda kulia wala kushoto, bali tukifuata kwa usahihi sheria za amri takatifu iliyotumwa kwetu na kuiga nyayo za watakatifu waliotutangulia, ambao makao yao yako mbinguni. Na akili zetu zijiepushe na mawazo maovu, mioyo yetu ifundishwe maneno ya kimungu, midomo yetu ifunguke tu kumtukuza Mungu, macho yetu yaone yaliyo mema, masikio yetu yasikilize maneno ya bure, mikono yetu ifanye kazi zake, miguu yetu itembee kwa mpangilio, chakula na vinywaji vyetu viwe vya kiasi, usingizi wetu uongozwe na ratiba maalum, hakuna kinyume cha sheria kinachoruhusiwa isipokuwa kile kilicho cha lazima, kusiwe na nafasi ya kiburi—ambacho huleta kifo—wala tabia nyingine yoyote isiyofaa ndani yetu, bali yote yafanyike kwa njia ya heshima na busara. Njia kama hiyo si ndefu, na lengo la juhudi zetu liko karibu. Lakini thawabu ya kazi yetu ni nini? – Ufalme wa Mungu; ambao kwa ajili yake tutajitahidi na kupambana mara kwa mara; tukikosea, tutaharakisha kuinuka; tukipepesuka, tutaamka na kuwa macho tena, tutaweka tabia zetu chini ya udhibiti, tutaangamiza viungo vyetu vya mwilini, na kupata sifa njema. Ninasema haya yote kwa nafsi yangu pia, maana mimi pia nimezingirwa na udhaifu, nikiwa na asili moja na ninyi. Bwana atuwezeshe sisi sote, baada

ya kufanya kazi kwa bidii na kuishi bila lawama, tupite kutoka hapa kwa tumaini na tuonwe kuwa stahiki wa uzima wa milele uliobarikiwa.

305. Baada ya kuweka amri za Sheria na Injili, akitofautisha kati yao, na kusema kwamba wale wasiotimiza yoyote kati ya hizo hawawezi kurithi ufalme wa Mungu

305. 1) Baada ya kuweka amri za Sheria na Injili, akitofautisha kati yao, na kusema kwamba wale wasiotimiza yoyote kati ya hizo hawawezi kurithi Ufalme wa Mungu. – 2) Anawakumbusha hatima yao ya kutisha katika kifo, siku ya hukumu na wakati wa hukumu ya adhabu, na – 3) Kisha anawaalika wamgeukie Bwana kwa kutubu, wakati milango ya rehema Zake bado imefunguliwa. [4, 103]

12. Mungu, aliyetuumba na kutuleta kuwepo kutoka kwa kutokuwepo, ametuingiza, kana kwamba, katika maisha haya kama shuleni, ili tujifunze amri za Injili za Ufalme Wake. Ndiyo maana, alipowatuma wanafunzi wake kwenda kuhubiri, aliwaamuru, akisema: *'Basi enendeni, mkafunze mataifa yote, mkawabatiza kwa jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, mkiwafundisha kutii yote niliyoamuru'* (Mathayo 28:19–20). Basi, ni amri gani hizi ambazo Ametuamuru? – Kulingana na Agano la Kale, iliamriwa: *'Usiue; usizini; usibe; usitoe ushahidi wa uongo'* (Kumb. la Torati 5:5); lakini katika Agano Jipya, Alitoa amri zilizo bora na kamili zaidi kuliko hizi; maana Anasema: 'Iliambiwa watu wa zamani: *"Usiue"*; maana yeye aouaye atahukumiwa' (Yoh. 1:47). Kumb. la Torati 5); lakini katika Agano Jipya, alitoa amri ambazo ni za juu na kamilifu zaidi kuliko hizi; maana anasema: *'Iliambiwa watu wa zamani: "Usiue"; maana yeye aouaye atahukumiwa.' Bali mimi nawaambia, yeyote anayemkasirikia ndugu yake bila sababu anastahili hukumu; maana yeyote anayemwambia ndugu yake, 'Raca', anastahili baraza."* – Tena: *'Iliambiwa watu wa zamani: "Usizini." Lakini mimi nawaambia: yeyote anayemtazama mwanamke kwa tamaa ya kumtaka, ameshazini naye moyoni mwake.'* Tena: *'Iliambiwa watu wa zamani: "Usitoe kiapo cha uongo, bali utimie viapo vyako kwa Bwana." Bali mimi nawaambia, tena: usiapie kabisa."* Tena: *"Imeambiwa: 'Mpende jirani yako, umchukie adui yako.' Bali mimi nawaambia, wapendeni adui zenu, wabariki wale wanaowalaani, wafanyieni mema wale wanaowachukia"* (Mathayo 5:21–44). Je, unaona tofauti kati ya Agano hizi mbili? Moja inakataza matendo, ilhali nyingine inakataza hata nia za moyoni ambazo huchochea matendo hayo, ili dhambi isizame mizizi hapa? – Sasa, tukijikuta hatuishi kwa mujibu wa Sheria wala Injili, bali—nitakavyoieleza?—kwa namna ya kipagani, tutapata nini siku hiyo? – *'Msidanganyike,'* anasema Mtume, *'wala wazinzi, wala waabudu sanamu, wala wachezi wa uzinzi, wala wanaotenda uchafu, wala wasodoma, wala wanaolala na wanaume, wala wanyang'anyi, wala wezi, wala walevi, wala watukana, wala wadanganyifu, hawatalirithi ufalme wa Mungu'* (1 Wakorintho 6:9–10).

13. Kwa hiyo, kama nilivyowaambia mara nyingi hapo awali, sasa natangaza kwa uhakika wote: mtu yeyote asishi kulingana na mapenzi yake mwenyewe; mtu yeyote asidhani habari ya wokovu ni jambo la upuuzi; asiwe na mtu yeyote anayekusanya dhahabu, anayepata watumwa, anayefuga farasi na ng'ombe, au kujizitoa na mali nyingine yoyote ya kidunia, kwani kutoka kwa hizi hutokea dhambi kubwa na zenye uharibifu zaidi. Na bado kuna baadhi yenu wanaoendelea katika upumbavu wao na kupinga ukweli. Lakini mimi, ingawa mnyenyekevu, sina hatia ya damu yenu; kwa maana sikukoma kuwahubiria ukweli wa Mungu, na nimewaonya bila kuchoka kuhusu upanga utakaokuja juu ya wana wa uasi. *'Au tunamkasirisha Bwana? Je! Sisi ni chakula chake cha nguvu zaidi?'* (1 Kor. 10:22). *'Maana shoka limewekwa tayari mizizi ya mti; kila mti basi, usiotenda matunda mema, huchakatwa na kutupwa motoni'* (Mathayo 3:10). Je, hamuogopi mfano huu? Je, hamutikisiki kwa tishio hili? Je, hamuogopi hata kifo, ambacho bila shaka tutakumbana nacho punde? Tutakutana vipi na wale malaika wa kutisha ambao kwa kawaida huja kutuchukua kutoka kwa miili yetu? Tutavuka vipi safari hiyo ndefu bila kuwa na mahitaji muhimu? Tutawatokeaje mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo, ambaye mbele zake kila goti litainama na kila ulimi utakiri? Tukijikuta katika hali kama hiyo huko, bila shaka tutatumiwa mahali pale penye moto usioweza kuzimwa na mnyoo asiyefaa, ambapo kuna kilio na kusagana meno.

14. Lakini isije ikawa hivyo, tuje tumsujudie, tufukamane, tumwombee Mungu wetu mwenye wema, tukijitokeza mbele zake kwa kukiri, na kuomba, na kusikitika, na machozi, na sala, na kufunga, na utakatifu, na kuishi kwa haki. Kwa maana Yeye ni kafara ya dhambi zetu; na bado hajafunga mlango wa rehema zake dhidi yetu; hawakati tamaa wale wanaomgeukia, bali huwakaribisha kwa neema, kama malaya, kama mwizi, kama mwana mpotevu. Njoo, nawasihi, tushike, tuamke, tuweke nia, ili kama watoto waliojifunza vyema, baada ya kuachiliwa shuleni, wanakimbilia nyumbani kwao kwa furaha, ndivyo na sisi, kama wanafunzi wa kweli wa Injili, tukiacha maisha haya, tupite kwa furaha katika uzima wa milele.

306. Akisifu utiifu kama jitihada yenye matunda tele na kuwakemea wale wasioishi katika utiifu

306. 1) Baada ya kusifu utiifu kama kitendo chenye matunda tele na kuwaonya wale wasioishi katika utiifu. – 2) Anahimiza wafuasi wake zaidi na zaidi kutimia katika utiifu, akiwakumbusha kwamba Yeye anayekaribia kuja atawasili hivi karibuni na kumtuza kila mtu kulingana na matendo yake. [4, 104]

15. Kwa neema ya Mungu mwenye wema wote, mnaamini na kunyenyekea mimi, mkisalitiwa na yale tu mliyoyaamriwa: katika hili kuna furaha na taji si kwangu tu, bali pia kwenu, ambao mmeiweka wema kuwa lengo la maisha yenu hata kabla yangu. Kwa maana ni nini kinachoweza kuwa kitamu zaidi, kinachotamanika zaidi au cha furaha zaidi kwa mgeni kuliko kuishi kulingana na amri na kutofanya lolote la mapenzi yake mwenyewe? Katika hili kuna utiifu wa kweli; hii ndiyo maisha ya baraka; hii ni kazi iliyojaa huzuni na huru kutokana na wasiwasi: iliyojaa huzuni wakati mtu bado ni mtumwa wa tamaa zake; bila wasiwasi anapofanikiwa kukata kabisa mapenzi yake mwenyewe, na ambaye kwa hiyo ana ujasiri wa kusema, kwa maneno ya Mitume: *'Sivyo tena mimi maishani, bali Kristo anaishi ndani yangu'* (Gal. 2:20). Kwa maana, akiishi tena si kwa hiari yake mwenyewe, anaishi kwa kadiri ya Mungu kupitia upatanishi wa abati, na *'wakimtazama utukufu wa Bwana kwa uso uliofunuliwa, tunabadilishwa kwa sura ileile, kutoka utukufu hadi utukufu, kama kwa Roho wa Bwana'* (2 Kor. 3:18). Mtu wa aina hiyo hajihusishi na mambo ya dunia, haogopi kifo, na huishi maisha yasiyo na wasiwasi yasiyo na mzigo wowote, kwa kuwa amejikabidhi kabisa kwa Mungu. Lakini yeyote anayetegemea tamaa zake mwenyewe na kuweka kando sheria za utiifu, akijikabidhi kwa mapenzi yake mwenyewe na anasa, huishi maisha ya mateso, *'akiwa ametekwa mateka na shetani ili kumtumikia mapenzi yake'* (2 Tim. 2:26)—na ingawa wakati mwingine mtu wa namna hii anaweza kuonekana akifunga, au akiwa macho, au akifanya tendo jingine jema, yote haya ni ya kulaaniwa: kwa maana *'kila kitu kisichotoka kwa imani ni dhambi'* (Warumi 14:23); na chochote kisichofanywa kulingana na kanuni ya pamoja ni jambo la mfanyaji mwenyewe na ni kigeni kwa utauwa unaomvutia Mungu.

16. Basi, ninawakebehi watu wa namna hiyo kwa haki, wakati nikiwatongoza ninyi na kuwahimiza mstahimili zaidi katika utiifu bora kabisa, katika subira, katika kujinyima mapenzi yenu, katika imani, tumaini na upendo, na katika juhudi zote nyingine za kimonaki kwa ajili ya wokovu wenu wenyewe na kama mfano mwema kwa udugu wote. Nawaomba: kwa maana *'muda mfupi tu, kidogo tu, naye anayekuja atakuja wala hatachelewa'* (Ebr. 10:37); siku ya mwisho itafika, ambayo *'matendo ya gizani yatafunuliwa na makusudi ya mioyo yatajulikana'* (1 Kor. 4:5). Hakimu mkuu na wa kweli atakuja, ambaye atamleta mwanafunzi mbele ya mwanafunzi, abati mbele ya abati, askofu mbele ya askofu, mkuu mbele ya mkuu, mfalme mbele ya mfalme; na kupitia kwa kila mmoja atawahukumu au kuwatangaza huru, na *'atamlipa kila mtu kulingana na matendo yake: kwa wale ambao, kwa uvumilivu katika kutenda yaliyo mema, wanatafuta utukufu, heshima na uzima wa milele, atawapa uzima wa milele; lakini kwa wale ambao, katika shauku yao, wanapinga kweli na kutii udhalimu, atawapa ghadhabu na hasira. Huzuni na taabu kwa kila nafsi ya mwanadamu itendayo uovu'* (Warumi 2:7–9). Tunapaswa kuogopa hili sana na kuwa waangalifu ili kuhakikisha kwamba saa ya kifo haitutoke tukiwa tupu ya matendo mema, bali itutupate tukiwa matajiri kwa matunda ya matendo mema. Acha adui atupinge katika matendo yetu mema [—ndivyo asili yake ilivyo; *'kwa maana yeye amekuwa mwuaji tangu mwanzo, wala haishi katika kweli, kwa kuwa kweli haipo ndani yake'*, kama Bwana alivyosema (Yohana 8:44)]; lakini tuwe na ujasiri na ukarimu dhidi yake, tukimpinga kwa bidii, jasho, maombi, sala na machozi – naye hatatufanikiwa kwa lolote, kwa msaada wa mapambano yetu na upatanisho wa Bwana kwa udhaifu wetu, yeye anayetupa ushindi wa milele.

307. Baada ya kuzungumzia uzao wa mafundisho, anawaalika wote kujenga maisha ya wengine katika nyumba ya Mungu

307. 1) Baada ya kuzungumzia uzao wa mafundisho, anawaalika wote kushirikiana katika kujenga nyumba ya Mungu. – 2) Kisha anatuhimiza, kwa kuwa tumekuwa hekalu la Mungu, tusiliruhusu kuharibiwa ndani yetu; njia za kufanikisha hili pia zimewekwa. [4, 105]

17. Mtu yeyote asiseme kwamba mafundisho yetu ni upotevu wa muda. La, tunapata faida kubwa kutokana nazo: maana kama vile plau lilivyo kwa ardhi, na maji kwa wenye kiu, ndivyo neno letu la mafundisho lilivyo kwa wale wanaolisikiliza kwa moyo wazi. Ni nini kinachosababisha roho kuharibika kwa kawaida? Nini husababisha mizozo, mabishano na migawanyiko miongoni mwa ndugu? Je, si kwa sababu ya ukosefu wa mafundisho na maagizo? Pale ambapo kuna mafundisho na himizo, kuna amani na utulivu; na pale ambapo kuna amani na utulivu, Roho Mtakatifu hukaa: ndiyo maana mimi, kwa unyenyekevu, kwa hofu

na upendo, ninajitahidi kuwasemesha, kuwahimiza, kuwafariji, na kuwakumbusha, ili niweze kusaidia mimi mwenyewe na ninyi kuokolewa kutoka kwa majaribu mbalimbali ya shetani. – Ninakiri kwamba ninyi wenyewe mnanisaidia sana, hasa wakuu miongoni mwa ndugu; nyote ni washirika wangu katika kazi njema. *'Mimi,'* anasema Mt. Paulo, *'nilipanda, Apolosi alimwagilia, lakini Mungu ndiye aliyekua'* (1 Kor. 3:6): hivyo basi kazi hii njema si yangu peke yangu, bali ni yenu pia; kwa kweli, ni ya Mungu, ambaye kutoka kwake hutoka mema yote yaliyo kwa watu. Kwa hiyo nawaomba, kulingana na utiifu uliotolewa kwa kila mmoja wenu, kuielekeza kila jambo kwa ajili ya manufaa ya wote na kujenga wenzako katika makao ya Mungu kupitia Roho. Maana Mtume anasema: *'Hakuna mtu awezaye kuweka msingi mwingine towa ule uliowekwa tayari, ambaye ni Yesu Kristo. Kama mtu yeyote ajenga juu ya msingi huu kwa kutumia dhahabu, fedha, vito, mbao, nyasi kavu au nyasi, kazi ya kila mtu itadhihirika, maana Siku itaiweka wazi, kwa kuwa itadhihirishwa kwa moto; na moto huo utajaribu kazi ya kila mtu ili kuona ni ya aina gani'* (1 Kor. 3:11–13). Je, unaona jinsi anavyofananisha wema na dhahabu, fedha na vito vya thamani, na uovu na mbao, nyasi kavu na manyasi; ambavyo, vinapopitia majaribio ya moto wa hukumu, baadhi—vilivyopita—vitateketezwa, ilhali vingine—vilivyodumu—vitasalia salama.

18. Hapa anaongeza, akitumia lugha ya heshima zaidi: *'Je, hamjui kwamba ninyi ni hekalu la Mungu, na kwamba Roho wa Mungu anakaa ndani yenu? Kama mtu yeyote ataliponda hekalu la Mungu, Mungu atamponda; maana hekalu la Mungu ni takatifu, na ninyi ndilo hekalu hilo'* (1 Kor. 3:16–17)Ni zawadi iliyoje kwamba tumetangazwa kuwa na haki ya kuitwa na kuwa hekalu la Mungu! Lakini ni tishio iliyoje kwamba, tukilivunja hekalu la Mungu, tutaharibiwa na Mungu! Basi, tusilivunje hekalu la Mungu lililo ndani yetu; na kwa kuwa tumepewa Roho Mtakatifu akae ndani yetu, tusijiruhusu kuwa makao ya tamaa; kama vile, baada ya kuachiliwa huru kutoka kwa dhambi, tusijiruhusu tena kuwa watumwa wa shetani. Bali *'tuwe safi na wasio na lawama, tukibeba tunda la haki kwa njia ya Yesu Kristo, kwa utukufu na sifa za Mungu'* (Fil. 1:10–11). Kwa hiyo, mioyo yetu iwe macho, ijazwe hofu ya Mungu na kulishwa na mawazo ya daima ya kifo: maana pale panapokuwa na hofu na mawazo kama hayo, hakuna nafasi kwa dhambi kuingia. Lakini moyo unapokuwa mgumu na usisikii hili, tamaa huota mizizi kwa urahisi ndani yetu, ikitusukuma na kutusumbua, na haitutuacha hadi turudi tena katika hali yetu ya awali ya amani. Basi, tufanye kazi ili, baada ya kujitahidi kutangulia katika wema, tupate hatimaye amani isiyo na kikomo; tufunge machozi ili tupate furaha katika Bwana; tuvumilie njia nyembamba na ya huzuni ya maisha haya, ili tupate maisha ya kuburudisha yanayotokana nayo. – Na hapa ndipo palipo ofa kuu zaidi ya yote. Hapa ndipo palipo baraka tukufu zaidi ya zote: kupitia kazi na juhudi chache katika kutafuta wema, ili kupata baraka zisizopimika na za milele – nasi sote tuonekane kuwa waastahiki wa baraka hizo.

308. Maisha yetu ni kama safari ya baharini

308. 1) Maisha yetu ni kama safari ya baharini. – 2) Akili, kama nahodha, inapaswa kuiongoza meli ya maisha vipi ili isizame? – 3) Masomo haya si kwa vijana tu, bali pia kwa wazee: kwa kuwa hatari haiko mbali nao pia. – 4) Basi, tuwe waangalifu, tusije tukapoteza tulichokusanya kwa jasho la muda mrefu. [4, 106]

19. Maisha ya binadamu ni aina nyingine ya bahari, ambayo tunavuka sisi, baada ya kuingia katika mwili huu kana kwamba ni meli, tukisafiri kwa akili zetu; na hatusafiri tu mara kwa mara, kama wale wanaosafiri baharini kwa meli za kawaida, ambazo wakati mwingine huelea na wakati mwingine hujificha bandari, bali tunasafiri bila kukoma, mchana na usiku, katika hali mbaya ya hewa na dhoruba; na bahari hii ni hatari, na si tu hatari, bali pia ni ndefu, sawa na muda wa maisha yetu; na ndani yake huibuka mawimbi mengi ya kutisha, ya dhoruba yanayosukumwa na roho za uovu, maharamia wengi—mashetani—huvishambulia, wakijaribu kutuzamisha, kiasi kwamba haiwezekani kuelezea. Kwa nini, basi, Daudi Mtakatifu, akiona haya, anapaza sauti katika maombi: *'Nitokolewe kwa wale wanaonichukia, na kwa maji ya kina; maji ya dhoruba yasinifunike, wala kina kisinimeze, wala adui yangu asinishitakie'* (Zab. 68:15–16). – Ikiwa hata Daudi, mtu mkuu na mwenye nguvu kiasi hicho, aliogopa na kuomba asizame – ingawa, alipolala usingizi, kweli aliteseka wakati mmoja – basi sisi, tulio wadogo, tutasema nini, na ni kwa kiasi gani zaidi tunapaswa kuogopa na kuomba, tusije tukapata hatima ileile?

20. Na akili yetu, kama nahodha, ikiwa macho na makini, huzuia dhoruba za tamaa, ikinyunyiziwa tu na mvuke wa mawazo yanayoshambulia; lakini inaposhindwa na uvivu na uzembe, hujisalimisha kwa tamaa, ambayo hushambulia kwa mkondo mkali; na, ikishindwa kabisa nayo, hatimaye hupata ajali kuu na ya dhambi ya meli, ambayo ni ya kusikitisha hata kusikia tu, na ya kusikitisha zaidi kuipitia. Hivyo basi, safari ya maisha

yetu ni ya kutisha na hatari sana; na kwa hiyo, tuishike hatamu yake kwa makini na uangalifu, tukidhibiti tamaa na kutoa mara moja mawazo yoyote ya uvamizi yasiyofaa, ili, tukiyashikilia, yasituzamishie.

21. Nasema haya, nikizingatia si tu vijana sana, bali pia wazee ambao kwa muda mrefu wamejishughulisha na kujinyima anasa; kwani shetani hata wao hawawaachi salama, na mara nyingi huwaangusha katika anguko la kusikitisha – kama vile Basil mkuu na mcha Mungu anavyosema mahali fulani: 'Kweli, ni jambo la kusikitisha zaidi – baada ya kufunga, baada ya maisha ya kujinyima, baada ya maombi marefu, baada ya machozi tele, baada ya miaka ishirini au hata thelathini ya kujinyima, kujikuta ghafla umepotezwa kila kitu kwa sababu ya kutokuwepo kwa makini na uzembe wa roho!' (vol. 4, uk. 222, – katika tafsiri ya Kirusi). – Mimi, katika unyenyekevu wangu, ndiye niliyemsikia na kumwona huyu, na nikalia na ninaendelea kulia, nikitafakari jinsi utajiri huu wa wema, uliokusanywa kwa miaka mingi, unavyonyang'anywa kwa wakati mmoja na shetani mwerevu, na kumwacha mtawa wa utakatifu akiwa mtupu na asiye na thamani. – Ni kubwa sana fumbo la wokovu wetu, na hasira ya shetani dhidi yetu ni kubwa namna hiyo, ambaye hawezi kuvumilia kutuona tukipaa mbinguni, kutoka huko alikodondokea yeye mwenyewe.

22. Lakini amekuwaje, na ajijihami dhidi yetu kwa hasira kama hiyo; sisi sote, vijana na wazee, wadogo na wakubwa kwa pamoja, tutaazimia kwa kauli moja, kwa msaada wa Mungu, kutoruhusu tujiingize kwenye maangamizi kwa kupuuza yale tuliyoyakusanya kupitia kazi na matendo mengi—yaani: kuukataa ulimwengu, utiifu, usafi, machozi, na toba ya mwanzo na ya mwisho; lakini pia tutabaki macho daima, tukishikilia juu turubai ya tumaini letu, na tukiongozwa na pepo za Roho, ili, tutakapofika mwisho wa maisha yetu na kuingia bandari ya uzima wa milele, tufikie Ufalme wa Mungu kwa utajiri wa wema wetu.

309. Mjumbe kutoka kwa mfalme alifika jana; na sote tulitishwa, tukijua kwamba mfalme hatuoni kwa jicho zuri

309. 1) Jana mjumbe wa mfalme alifika; na sote tukatishika, tukijua kwamba mfalme hatuoni kwa jicho zuri. Kama tungejua kuwa anatutazama kwa jicho zuri, mngemkaribisha mjumbe huyo kwa namna tofauti. Hivyo basi roho itakutana na mtangazaji wa kifo: kwa furaha, ikiwa ina uhakika wa neema ya Mungu, na kwa hofu, ikiwa haiko hivyo. – 2) Basi, tuweke amani na Mungu na tuwafanye malaika marafiki zetu. Ili kufanikisha hili, tuweke dhabihu machozi ya toba, kujichunguza, maombi ya pamoja, na zaidi ya yote, kupokea Sakramenti Takatifu. – 3) Hapa inaelezwa jinsi mtu anavyopaswa kukaribia Sakramenti Takatifu, jinsi hili linavyookoa, na jinsi inavyosikitisha kwamba watu hupokea Ekaristi kwa nadra, pamoja na himizo la kuipokea mara nyingi zaidi kuanzia sasa. [4, 107]

23. Jana, mara tu mjumbe wa Tsar alipowasili hapa, tulitishwa sana, tukishtushwa na ujio wake usio wa ghafla. Baadaye tulipogundua kuwa hakujaja kwa ajili yetu, tuliondoa hofu yetu kwa haraka zaidi. Sasa nauliza: kwa nini tulitishwa sana? Je, haikuwa kwa sababu tuligundua kwamba mfalme hajaridhishwa nasi tu, bali anatuchukia na kutudharau hata zaidi? Kinyume chake, kama tungekuwa katika neema ya mfalme na kuhesabiwa miongoni mwa wale walio karibu naye, je, tusingefurahi kwa ujio wa mjumbe kutoka kwake, tukijua kwamba daima ametutazama kwa neema? – Lakini kwa nini ninalizungumzia hili? – Jibu ni hili: kama vile roho ambayo, kupitia maisha mema, imepata kibali cha Mungu, wakati wa kuondoka kwake mwilini, malaika atakapotumwa na Mfalme wa wote kuichukua, haitakuwa na hofu, bali itamtazama kwa furaha na kwenda kwa Bwana wake kwa shangwe. Hata hivyo, ikiwa si roho ya namna hiyo, itakumbwa na mchanganyiko na hofu kuu, ikiwa haina uthabiti wa ndani na ikitarajia msaada au faraja kutoka popote. Kwani hapa, ndugu na rafiki wanaweza kuifariji roho na kuondoa hofu yake; lakini huko, hakuna kitu kama hicho kinachowezekana, na Malaika atachukua roho hiyo maskini bila huruma na kwa ukatili. – Tukisikia maneno haya, je, hatuhisi hofu ikichomoza ndani ya roho zetu? Ikiwa kusikia tu kunaleta hofu, basi tutateseka vipi tutakapojikuta katika hali kama hiyo? – Na roho itatokeaje mbele ya kiti cha hukumu cha Kristo? – *'Mto wa moto'*, kulingana na nabii Danieli, *'unatiririka mbele Yake; maelfu kwa maelfu wanamtumikia, na umati wanasimama mbele Yake'* (Dan. 7:10), – na Hakimu ni wa kutisha na asiyerehemu, na kila neno, hata la bure, litaitwa kutoa hesabu, kama ilivyoandikwa katika Injili (Mathayo 12:36). Basi, roho inawezaje kuvumilia haya yote? – Kwa kweli*, 'ni jambo la kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai'* (Ebr. 10:31). Na ni kutisha zaidi inaposikia hukumu ya haki kabisa, ikihukumu kuadhibiwa milele.

24. Kwa sababu hii nakusihi na kukusihi: tuweke amani na Mungu kabla ya kifo, na kupata neema Yake; tuwe marafiki wa Malaika watakaokuja kutuchukua – tuweke macho yetu ya ndani macho na akili zetu zisishindwe, tukikataa kushindwa na tamaa za mwili; tukiporomoka, tufufuke tena haraka iwezekanavyo; Kwa machozi mengi tuzimize mishale ya moto ya Yule Mwovu na, badala yake, tuinulie juu upendo wetu kwa

Kristo. – *'Maombi ya mtu mwema,'* inasema, *'ni yenye nguvu na ya manufaa'* (Yakobo 5:16); ndiyo maana tunahitaji kuombeana na kukumbushana katika maombi yetu. Machozi na majuto pia vinaweza kufanya mengi, na zaidi ya yote ni kupokea Sakramenti Takatifu – jambo ambalo, kwa kuona ninyi, kwa namna fulani, mkilitendea kwa kupuuza, ninashtuka sana. Siku za Jumapili bado kuna wale wanaokaribia sakramenti; lakini ibada inapofanyika siku nyingine, hakuna anayejitokeza. Hata katika monasteri, zamani wale waliotaka hupokea Ekaristi kila siku; lakini sasa hili hutokea mara chache sana, na kwa kweli ni vigumu sana kuliona popote.

25. Nikisema haya, sikusudii kabisa kwamba mupokee Sakramenti kwa upuuzi, kana kwamba haina umuhimu wowote. Maana imeandikwa: *'Mtu ajichunguze, na ndipo na ale katika mkate na kunywa katika kikombe. Maana yeye anayekula na kunywa bila kustahili, hula na kunywa hukumu juu yake mwenyewe, kwa kutotambua mwili wa Bwana'* (1 Kor. 11:28–29). La—si hivyo ninavyotaka; isiwe hivyo kamwe! Bali sisi, tukiwaka na tamaa ya kushiriki kikamilifu iwezekanavyo, tujisafishe, na kwa njia hii tuwe wastahiki wa zawadi hii. Kwa maana mkate uliowekwa mbele yetu ni ushirika wa uzima, kama Bwana anavyosema: *'Mimi ndimi mkate wa uzima, niliye shuka kutoka mbinguni; yeye yeyote aliyeila mkate huu ataishi milele. 'Na mkate ninaoutoa ni mwili wangu, ambao nitautoa kwa uhai wa ulimwengu'* (Yohana 6:51); na tena: *'Yeyote aliyeila mwili wangu na kuukunywa damu yangu hukaa ndani yangu, nami ndani yake'* (Yohana 6:56). Je, unaona zawadi hii isiyoelezeka na isiyopimika? Bwana hakufa tu kwa ajili yetu, bali pia alijitoa kwetu kama chakula. Ni nini kinachoweza kufichua zaidi upendo wake mkuu kwetu? Na ni nini kinachoweza kuwa na wokovu zaidi kwa roho zetu? – Ikiwa hakuna mtu sasa anayejinyima chakula chake cha kila siku na, kwa kutokilamba, anasikitika sana; basi inakuwaje sawa – wakati kile kinachotolewa kwa wote si mkate wa kawaida bali mkate wa uzima, na si kikombe cha kawaida bali kikombe cha kutokufa – kutokujali kama mtu yeyote amevionja, bila kuona jambo hili kuwa la lazima? Hii ni upumbavu na ukosefu wa busara kiasi gani! Ikiwa hili limekuwa likitokea hadi sasa, kuanzia sasa, nawasihi, tuazimie kulizuia, tukijua nguvu ya karama hii ya Mungu; lakini daima, kadiri tuwezavyo, tukijisafisha, tuikaribie na kushiriki katika mafumbo matakatifu na yanayotakasa. – Na hili, naamini, na kama ilivyo kweli, litatusaidia sana kujihifadhi safi, tukihamasishwa kufanya hivyo na maandalizi yetu ya Komunio na hamu yetu kwake. Hata hivyo, pale ambapo kuna upuuzaji kwa Komunio, tamaa hupewa uhuru na nafasi kubwa zaidi kutushawishi. – Na hili, naamini, na kwa kweli ndivyo ilivyo, litatusaidia sana kujihifadhi safi, kadiri tunavyosukumwa kufanya hivyo na maandalizi yetu ya Ekaristi Takatifu na hamu yetu kwake. Hata hivyo, tunapokuwa na upuuzi kuhusu Ekaristi Takatifu, tamaa hupewa uhuru na nafasi kubwa zaidi kutushusha.

310. Mbele – mbele – katika njia ya wema

310. 1) Mbele – mbele – katika njia ya wema. – 2) Vipi? Kwa kutumia kila siku kufanya yaliyo mema: ambapo mpango wa mfano umetolewa. – 3) Motisha: uzuri na utamu wa wema, na uharibifu wa dhambi. – 4) Nini kinachozuia mafanikio? Ukweli usio wa dhati wa tamaa. [4, 108]

1. Uungu ni jitihada inayobadilika daima, isiyokoma katika maendeleo yake kuelekea lengo, bali daima huvuta wale wanaoshiriki katika hilo kuelekea ukamilifu. Akifafanua hili, Mtume anasema: *'Sio kwamba nimefikia lengo hili, au kwamba nimekamilika; lakini ninaendelea mbele, ili nipate kile ambacho Kristo Yesu amenipata'*; – na zaidi: *'Nikisahau yaliyo nyuma, na nikijitahidi kwa nguvu yote kuelekea yaliyo mbele, ninaendelea mbele kuelekea lengo, ili nipate zawadi ile ambayo Mungu alinipatia kwa Kristo Yesu'* (Flp. 3:12–14). Hivyo basi, haipaswi kuwa na kusimama katika jitihada za wema: kwani kusimama hapa ni mwanzo wa kugeukia uovu. Basi, tusisimame tu katika njia ya wema, bali tuwe na bidii daima na, tukijipya kila mara, tukue kutoka kwa nguvu hadi nguvu, *'hadi sote tufikie utu uzima, tufikie kipimo kamili cha urefu wa utimilifu wa Kristo'* (Efe. 4:13).

2. Basi, hili linawezaje kufikiwa? Kwa kutumia kila siku kwa shauku tukifanya yaliyo mema. Tuchukue mfano ufuatao: tukiamka usingizini, tushikilie sala; tukirudi kutoka huko, tuanze kazi kwa bidii – tukimwimbia Bwana na kutengeneza wimbo mioyoni mwetu, huku tukifanya kazi kwa mikono yetu. Siku imepita? Kwa shukrani na majuto, tuende kulala; na kupitia mfululizo huu wa matendo, maneno ya Mtakatifu Daudi yatimizike ndani yetu: *'Siku kwa siku hutoa habari, na usiku kwa usiku hufahamisha maarifa'* (Zab. 18:3). Mungu asije akaacha hata siku moja kupita kwetu bila kujali majukumu yetu na katika utumwa wa mawazo na mioyo yetu—wala usiku mmoja katika kufuata tamaa za mwili na katika matendo ya aibu—sisemi matendo: isiwe hivyo!—bali hata katika mawazo: kwa maana neno la kweli linadai kwamba si miili yetu tu, bali hata roho zetu, ziwe safi.

3. Tukitaka kutamani chochote, ziwe ni wema tunazotamani, ambazo ladha yake ni tamu na isiyosaza. Tukipenda kufurahia uzuri, ni nani mrembo kuliko Bwana, ambaye kwa uzuri wake vitu vyote vimepambwa? Hata hivyo, tamaa mbaya huendesha roho hadi wazimu na kuila kwa ukatili zaidi kuliko mnyama yeyote: kiasi kwamba hazileti raha, bali maisha ya mateso. *'Nyama na damu,'* anasema Mtume, *'haviwezi kurithi ufalme wa Mungu, wala uharibikaji kurithi kile kisichoharibika'* (1 Kor. 15:50). Na niambie, ni nani ambaye dhambi, ikimkamata mateka, haijamwoneza, haijamdhihaki, na haijamwonesha kifo? Na ni nani, ikimwonyesha wema, amewahi kutomtukuza na kumfanya wa ajabu duniani? Chukua wawili kati ya wengi – Amnon na Yosefu. Je, uzinzi haukumwongoza yule mmoja kwenye aibu ya kifo, ilhali kutunza usafi wa yule mwingine mbele ya mwanamke Mmisri hakukumfanya mfalme? – Hivyo basi, wema ni wa kupendeza sana, wa kutamaniwa sana, na wa kuokoa sana! Lakini dhambi ni chafu, inachukiza na inaharibu! Na bado sisi wanadamu tunapotoshwa na udanganyifu mkuu, tukichagua kifo badala ya uzima, tukikumbatia giza badala ya nuru , na kupenda uharibifu badala ya kutokuwa na uharibifu. Ni nini kinachostahili majuto zaidi kuliko hili?

4. Kwa nini basi, ingawa tunatamani kuwa wapenzi wa wema, tunashindwa kuwa hivyo? – Kwa sababu hatuuitamani kwa tamaa ya kweli, bali kwa tamaa ya uongo: maana, kwa kuwa tuna mapenzi yetu wenyewe, tunachagua chochote tunachokitaka kwa kila hali; kwa hivyo, kama tungeitamani wema kweli, tungechagua wema. – Ni kweli kwamba maisha ya maovu tangu ujana hutupa tabia zilizoingia mizizi ambazo haziwezi kuondolewa; lakini Mtume anasema nini? – *'Ninazungumza kwa njia ya kibinadamu kwa ajili ya udhaifu wa mwili wenu: kama vile mlivyoweka viungo vyenu watumwa wa uchafu na wa uasi, mkiingia katika uasi zaidi, ndivyo nanyi sasa waweke viungo vyenu watumwa wa haki, mkiingia katika utakatifu'* (Warumi 6:19). Yaani, kinyume na mwelekeo wetu wa dhambi, ni lazima tuonyeshe shauku kwa wema. Basi, tuendelee na bidii zetu, na Mungu mwenye neema tele bila shaka atatufungulia mlango, akitenda ndani yetu yale yanayompendeza, na kutupatia uzima wa milele.

311. Mtu fulani amefariki kwa sifa za wote: somo linatolewa la kumwiga

311. 1) Mtu fulani alifariki kwa sifa kubwa: funzo linatolewa la kumfuata. – 2) Tunahamasika kuamsha tena shauku yetu kwa kukumbuka nyakati za mwisho, kama watakatifu wote walivyofanya. – 3) Heri yake anayefanya hivyo, na himizo linafuata: na sisi tuwe hivyo pia. [4, 109]

5. Sasa tumeshawishika kabisa kwamba ndugu yetu Theosost amefariki; na maneno machache yanapaswa kusemwa kumhusu, kwani alikuwa mtu mwenye utakatifu mkuu, aliyesifiwa sana na wengi, watawa na watu wa kawaida, ambaye alisikiliza ushauri wa wengine na kuwafanya wengine wasikilize ushauri wake; na alipojaribiwa kupitia mateso yake, aliweza, kwa kutumia maneno ya Mitume, kuwa chanzo cha msaada kwa wale wanaopitia majaribu. Hivyo basi, alipopata watoto wengi wema kwa Bwana, baadaye alivumilia, kwa ajili ya ukweli, huzuni na taabu, mateso na majaribu—makubwa na yasiyo rahisi—ambayo, alipoyapitia, alihama kwenda kwa Bwana. – Lakini kwa nini nasema haya yote? – Ili kwamba, katika ndugu huyu wetu, tuone mustakabali wetu wenyewe: yaani, tukiaishi vyema na kwa uchaji Mungu, sisi pia, kama yeye, tutasifiwa na wengine baada ya kifo chetu, tukihudumu kama mifano ya kuchochea ari njema kwa wale wanaotufuata; lakini tusipokuwa na maisha mema, basi si tu kwamba hatatuzwi sifa, bali pia tutastahili kuadhibiwa kwa mateso yasiyo na mwisho: wazo la kutisha mno hata kulizungumzia, achilia mbali kulitafakari.

6. Sasa, tazama hili: jinsi tunavyopita kutoka hapa mmoja baada ya mwingine, na tunakoenda, na ni maisha ya aina gani yaliyoandaliwa kwetu hapa kwa siku chache fupi—kuishi muda tu unaohitajika ili kujaribu na kuthibitisha wema wetu, na kisha kupita hadi mahali ambapo tutakaa milele. Kufikiri juu ya haya ndiyo jukumu la wenye busara; na yeyote anayefikiri juu yake daima hujawa na hofu na mtetemo, akifa kila siku kwa hiari, akisubiri kuachiliwa kutoka kwa mwili wake kila siku, na kwa hivyo kuchochea ndani yao shauku kwa ajili ya majukumu yajayo, kulingana na utiifu waliouaminiwa, na kuongeza kazi juu ya kazi bila kuchoka. Maana ni wapi pengine hutoka matendo ya ajabu ya watakatifu? Ni wapi hutoka uti wa mgongo wao hata kufa? – Ni wapi hutoka uvumilivu ushindi wa mashahidi, wakati viungo vyao vinakatwa na damu yao inamwagika? – Je, si kutokana na haya – je, si kutokana na wazo la upitaji wa maisha na kifo cha ghafla – la kusimama mbele ya kiti cha hukumu cha kutisha na kutokomoka kwa mateso ya milele? – Kutokana na haya huja kila kitu ndani yao; kutokana na haya huja uvumilivu wao wa mateso ya kikatili zaidi, kana kwamba katika mwili wa kigeni.

7. Na heri nafsi inayotafakari hili mchana na usiku, ikiishi maisha yake ya dunia kama msafiri, ikikaa hapa kwa muda na kusubiri ule uhai mtukufu na usio na mwisho ambao Mtume anauzungumzia: *'Kwa* maana

maumbile yenyewe yanasubiri kwa shauku kuu ufunuo wa wana wa Mungu. Kwa maana maumbile yote yaliwekwa chini ya ubatili, si kwa mapenzi yake, bali kwa mapenzi yale yaliyoyaweka, kwa tumaini kwamba maumbile yenyewe yataachiliwa kutoka katika utumwa wa kuoza na kufikishwa katika uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu (Warumi 8:19-21). Je, unaona kilichoahidiwa? Kwamba vitu vyote vitabadilishwa kuwa visivyooza, na kwamba maumbile yatabadilishwa kutoka katika utumwa hadi katika uhuru? – Basi, itakuwaje asili ya siku ile ambayo Mtakatifu Daudi anazungumzia: *'Siku moja katika viwanja vyako ni bora kuliko elfu moja'* (Zab. 83:11); na Mtakatifu Petro Mtume: *'siku moja… ni kama miaka elfu moja'* (2 Petro 3:8). Huko pia ndipo tutakapoelekeza akili na mioyo yetu; huko ndipo tutakapogeuza tamaa zetu; huko ndipo tutakapoweka mawazo na matamanio yetu, ili, kwa kujishughulisha na mambo kama hayo, tuokoke kutoka kwa mkuu wa dunia hii, ambaye ana uwezo wa kutujaribu lakini hana nguvu ya kutuangusha tunapokuwa tumelindwa na silaha za kujinyima kwetu, – ambaye mimi, katika unyenyekevu wangu, ninawatakia si tu kumwepuka bali pia kumshinda, na kupokea taji la haki kutoka kwa Kristo Yesu Bwana wetu.

312. Ni watawa wa kweli pekee wanaoweza kufurahi, kwa sababu wako huru kutokana na wasiwasi wa kidunia, wanajishughulisha tu na kumfurahisha Mungu, na huhifadhi usafi wao

312. 1) Ni watawa wa kweli pekee wanaoweza kufurahi, kwa sababu wako huru kutokana na wasiwasi wa kidunia, wanajishughulisha tu na kumfurahisha Mungu, na kwa ajili ya kuhifadhi usafi wao. – 2) Wala hawana chochote cha kuhuzunika: dhambi zao zimesamehewa; majeraha yaliyosababishwa na mawazo na tamaa hupunguzwa na mapambano yanayowaandaa kwa taji zao; wanahitaji tu kupigana kwa ujasiri na kumshinda adui. – 3) Tujitilie moyo; hivi karibuni Yeye Anayekuja atawasili. [4, 110]

8. Mtume anawaamuru wote *'wafurahi katika Bwana daima'* (Fil. 4:4). Na kwa kawaida ni watawa wa kweli pekee wanaofurahi, kwa sababu hawajihusishi na wake, watoto, watumishi, pesa, mali, au kitu kingine chochote kinachowashughulisha wale wanaojiweka kwa mwili. Wana jambo moja tu la kujali: jinsi ya kumfurahisha Bwana; kujishughulisha na hili ndilo kufurahi daima katika Bwana. Kwa maana pale panapokuwa na ndoa, watumishi na wasiwasi wote unaotokana na hayo—huu ndio mzigo kwa roho, ambao Mungu amewapa wanadamu, ili wapunguzwe nguvu nao, kama alivyosema Suleimani (Mhubiri, sura 1–2): ni vigumu kufurahi katika Bwana wakati mambo yaliyotajwa hapo juu yanapopotosha akili kutoka kwa kumkumbuka Mungu kwa heshima, jambo ambalo pekee yake ndipo inawezekana kufurahi. Kwa kuwa basi, sisi ni miongoni mwa wale wanaofurahi katika Bwana, na tufurahi na kushirikiana furaha ya kila mmoja daima, tukitarajia thawabu kutoka kwa Mungu Mtoaji-thawabu kwa ajili ya usafi wetu na kutokuwa na tamaa; Yeye ambaye ameahidi kutoa thawabu hata kwa kikombe cha maji baridi, na si tu kwa matendo makuu na ya ajabu kama hayo. Kwa kweli, kazi ya uchaji ni kubwa na ya ajabu: inagusa ufalme wa kimalaika na kumrudisha mtu katika hali yake ya asili iliyokuwapo katika Paradiso, wakati hakukuwa na ndoa wala utumwa, bali maisha yalikuwa katika hali ya raha isiyo na uhaba wala wasiwasi.

9. Ikiwa mtu yeyote atasema kwamba hawafurahi bali wanahuzunika, basi nainiuliza: chanzo cha huzuni hii ni nini? – Je, ni kwa sababu wametenda dhambi nyingi hapo zamani? – Lakini hizo tayari zimesamehewa kwa njia ya toba, kukataa ulimwengu, na kukubali nira ya utiifu. – 'Je, ni kwamba mnajeruhiwa kila siku na mawazo yenu?' – Lakini mkiyaacha, hapo ndipo kuna ladha ya awali ya taji lenu. Kwa maana hawamtunuki taji yule ambaye hajaingia kwenye pambano, bali shujaa; wala hawamwapi zawadi yule ambaye hajapigana, bali yule aliyepigana kwa ujasiri na kushinda. Je, unaona kwamba chochote tunachoweza kuonyesha kama chanzo cha huzuni, kwa hakika, ni chanzo cha furaha kwetu? Basi, tufurahi kwa furaha ya kiroho, tukisimama na kupinga kwa ujasiri hila za shetani, tukifukuza mashambulizi yake kwa maombi na sala, tukivunja mitego yake kwa unyenyekevu na utiifu, kumzamisha, kama Farao, kwa machozi na majuto; kumfukuza mbali nasi kwa kujilaumu na toba; na, kwa msaada wa Mungu, kumshusha hadhi kwa matendo mengine yote mema. Hivyo basi, na awe na hila mbalimbali; na awe na ujanja katika uovu wake; na ajue wakati unaofaa zaidi kutushambulia, akitafuta kutuangamiza; na aweze kujifanya ameshindwa, ili, akiishambulia roho isiyo tayari bila kutarajiwa, afanye nayo apendavyo. Bali sisi, tukisimama katika doria yetu, tutabaki kuwa waangalifu na wasiolegea, tukidumisha jicho la akili yetu likiwa macho daima na mioyo yetu ikiwaka kwa upendo kwa Mungu, na hivyo kubaki washindiwa na wasiyetikisika.

10. Tusikate tamaa, naomba, katika vita, wala tusiyumba katika mapambano dhidi ya adui; kwa maana mwisho wa mapambano na matendo yetu umekaribia; umebaki muda mfupi tu kabla ya yajayo kufika bila kuchelewa—iwe ni wakati wa kifo cha kila mtu, au mwisho wa enzi, atakapofunuliwa kutoka mbinguni pamoja na malaika wenye nguvu katika moto unaowaka, na katika utukufu usioelezeka, na *'kila jicho litaona*

Yeye', na wale *'waliomchoma kwa mkuki wataomboleza, na kozi zote za dunia zitaomboleza'* (Ufunuo 1:7). Ni jambo la kutisha na lisiloelezeka kuona jambo hilo! – Wakati huo wale waliojitahidi katika matendo mema, waliokuwa wimara katika majaribu, wapenzi wa uchaji-Mungu, wakamilifu katika utiifu, na wote waliompendeza Bwana kwa kila njia, watafurahi. Lakini na sisi pia tuhesabiwe miongoni mwao, na pamoja nao tufurahie baraka za milele katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

313. Maisha ya duniani ni ya kupita, yalivyokuwa hivyo tangu kitendo cha kwanza kabisa cha kutotii

313. 1) Maisha ya duniani ni ya kubadilika-badilika, yalivyokuwa hivyo tangu kitendo cha kwanza kabisa cha kutotii. – 2) Kwa kuukataa ulimwengu na kujitolea kwa utiifu, tunanusurika kutoka kwa mabadiliko kama hayo: lakini hili linahitaji uvumilivu shujaa katika jitihada zetu. – 3) Basi tuwe na busara na kuwa macho, tukijihifadhi safi; na tukikosekana, tuungame na kurekebisha. [4, 111]

11. Tusikie anachosema Mtume: *'Nisema haya kwa kuwa wakati ni mfupi; kuanzia sasa, wale wenye wake wawe kana kwamba hawana, wale wanaosikitika kana kwamba hawahuzuni, wale wanaofurahi kana kwamba hafurahi, wale wanaonunua kana kwamba hawana, na wale wanaotafuta mambo ya dunia hii kana kwamba hawatafuti. Kwa maana umbo la dunia hii linafika mwisho wake*' (1 Kor. 7:29–31). *'Umbo la dunia hii linafika mwisho wake'* linamaanisha nini*?* Linamaanisha kwamba linapita, linakimbia, na halidumu hata kwa siku moja: jana hali ya hewa ilikuwa nzuri, leo imepata mawingu; jana hali ya hewa ilikuwa nzuri, l e leo ni mbaya; mmoja anainuka hadi juu, wakati mwingine ananguka kutoka kwa heshima yake; yule aliyekuwa tajiri anakuwa maskini, wakati mwingine aliyekuwa maskini anakuwa tajiri; na maisha yetu maskini yako chini ya mabadiliko na misukosuko isiyo na hesabu, bila kamwe kuwa na msingi imara katika chochote. – Kwa nini, basi, haya yamekuwa? Kwa sababu ya upuuzi wetu wa kale: tangu tulipokosa kumjali Amri Takatifu tuliyopewa katika Paradiso, tukiwa tumedanganywa na ushangiliaji mtamu wa nyoka, tumehukumiwa kwa haki kuishi maisha haya ya mateso marefu na ya mabadiliko, – ndiyo maana kazi ya Mungu mwilini ya Bwana wetu Yesu Kristo ilitokea, ikiturudisha katika hali yetu ya asili na kuimarisha tena makao yale yasiyo na huzuni wala wasiwasi. Kwani ni jambo la busara na hekima kuwa imara katikati ya mabadiliko, na kubaki bila kutikisika katikati ya migeuko ya maisha. Hivyo basi, hii inawahusu nani? – Si wengine ila wale walioukataa ulimwengu kwa kujikana na kumfuata Bwana katika nyayo zake.

12. Lakini sisi ni wa namna hiyo, kwa neema ya Kristo, tukiwa tumeikataa dunia kwa kukanusha kwa heshima na kujitoa kwa utiifu kamili, ambao kupitia kwake kupanda kwetu kwa hali yetu ya asili kunatimia. Kwa maana, kama vile tulivyotupwa nje ya Paradiso kwa sababu ya kutotii na uasi, ndivyo Mungu wetu mwenye wema wote alivyona inafaa kwamba tuirudie tena kwa utiifu na upole. Basi, tufurahi kwamba tunaishi katika utiifu, maana hutupeleka katika uzima wa milele. Lakini hili linahitaji uthabiti katika juhudi zetu na subira katika taabu zetu. Kwani ikiwa ushindi juu ya mwili hupatikana kwa jasho na bidii nyingi, basi, si zaidi, ndiyo, mbio za maisha kama yetu zinaweza kukimbizwa kwa ushindi na mtu mwingine yeyote isipokuwa wale wenye ujasiri na ushujaa?

13. Basi, nawasihi, tusimame imara, tukiendelea kuwa na busara na macho kila wakati, tukielekeza tamaa zetu kwa Mungu peke yake na kujaza akili zetu kila mara kwa kumtafakari Yeye, tukiwa tumesafishwa kwa machozi na majuto, tukifunuliwa na maombi na sala, na kwa njia hiyo tukivuta neema ya Roho Mtakatifu. Kwa maana hakuna kinachomfurahisha Mungu kama roho iliyotakaswa na tamaa; na hakuna shamba la maua la rangi nyingi linalotoa harufu kama roho iliyokolezwa na wema. Hata hivyo, tukitokea kulala usingizi, tuamke mara moja; hata kama tungetenda dhambi mara saba kwa siku, twenyege tu mara saba – nasi tutakubaliwa; hata kama tungeteseka mara sabini na saba, twenyege tu mara nyingi ileile, nasi hatitunyimwa tumaini la rehema, kulingana na ahadi ya Kimungu: tuendelee tu, nawasihi, kuwa imara na tusipuuze kujinyanyua kutoka kwa anguko zetu. Mwisho wa mapambano yetu umekaribia; furaha na shangwe zimesogea karibu, vivyo hivyo taji za haki – nasi sote tuonekane kuwa waastahiki wa hayo, kwa neema na upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

314. Ndugu amefariki ghafla: hivyo basi, hii ni himizo ya dhati ya kuwa tayari kwa kuondoka kwetu, na, huku tukikumbuka daima, tujishughulishe na kazi zinazomvutia Mungu

314. Ndugu amefariki ghafla: hivyo basi, hii ni himizo ya dhati ya kuwa tayari kwa safari yetu, na, huku tukikumbuka daima, tujitoe kwa matendo yanayomfurahisha Mungu. [4, 112] Njoo, tufanye agano la wokovu kuhusu siku ya mwisho; njoo, tupatanishwe na Mungu kabla ya saa ya dharura ya kifo kufika: maana imesema: *'Kwenye kifo hakuna kumkumbuka Wewe; katika kaburi, nani atakushukuru?'* (Zab. 6:6). Je, hatuoni

jinsi ndugu zetu wanavyochukuliwa kutoka kwetu kila siku? Je, hatuoni jinsi ndugu zetu wanavyonyang'anywa kila siku? – Hatujui hatima yetu itakuwa vipi, wala hatujui tutakufa vipi: je, itatokea ghafla, au kwa onyo fulani? Nchi kavu au baharini? – Je, tutakuwa peke yetu, au tumezungukwa na ndugu zetu? – Hatujui cheo chetu kitakuwa kipi, wala hatujui kwa aina gani ya kifo tutakufa: kama kitatujia ghafla, au kwa onyo fulani? Nchi kavu au baharini? – Tutakuwa peke yetu lini, au tutazungukwa na ndugu zetu? Nani aweza kuchunguza akili za Bwana, na nani amekuwa mshauri wake, ili kujua siku na saa, mahali na namna ya kuondoka kwetu? – Hakika, uhakika wa kifo unatisha, na ni kutisha kuanguka mikononi mwa Mungu aliye hai. Kwa hiyo, nawasihi: tuwe na bidii daima, daima tuwe macho, daima tujishughulishe na kazi zinazomfurahisha Mungu. Mmoja, wanasema, amepata cheo cha juu; mwingine amepata utajiri; na mwingine hata amekuwa mfalme. – Na haya yote yanatuhusu nini? – Yote hupita kama ndoto – *'Walilala usingizini wao, wala hawakupata chochote cha mali zao mikononi mwao'* (Zab. 74:6). *'Utukufu wote wa mwanadamu ni kama ua la shamba'* (Isaya 40:6). Lakini wateule wa Mungu wamefanya ununuzi wa ajabu – na wamepokea vyeo visivyoweza kuondolewa. Na ni vipi? – Wengine ni wa kitume, wengine wa unabii, wengine wa ushuhuda, wengine wa kimonaki; na ingawa baadhi ni wa chini kabisa kati ya hivi, bado ni vya wokovu. Majina yao yameandikwa katika Kitabu cha Uzima; utukufu wao haukomi, furaha yao haiwezi kuelezwa. Na sisi pia, tufuate mfano wao, na kwa hakika tutapokea mojawapo ya vyeo hivi: kwani neema haichukiwi wivu, na kwa kila mtu anayeitamani kuna zawadi njema—kwa wadogo na wakubwa, wenye busara na wasio na busara, wazee na vijana. Lakini tusipofuata mfano wao, Bwana wa Nyumba hataturuhusu kuingia katika chumba cha harusi cha mbinguni, na atatufungia milango ya . *'Ole,'* asema Bwana, *'ya yule mtu ambaye Mwana wa Mtu atasalitiwa kupitia kwake: ingekuwa afadhali kwake asingezaa'* (Mathayo 26:24). Ni wazi kwa wote kwamba maneno haya yanamrejelea yule msaliti; lakini yanaweza kutumika kwa haki kwa yeyote anayesaliti wokovu wake mwenyewe. Je, hatufikirii kuja kwa Mungu wetu mkuu na Mwokozi, Yesu Kristo? Je, hatatafakari hukumu ya kutisha ambayo Jaji asiyeharibika atatoa dhidi ya wote watakaosimama upande wa kushoto? Je, hatuoni akilini moto usiozimika na mateso yasiyoweza kufikirika ya milele? Nani awezaye kuelewa haya? Ni nani huyo nahodha mwenye hekima atakayejiendesha vyema na kuokoa roho yake isizame na roho za uovu? Sisi, kwa upande wetu, kwa kuwa kwa neema ya Kristo tumechagua maisha tulivu na ya amani, tutaendelea kuendesha njia yetu vyema, tukivumilia yote tunayokutana nayo kwa utulivu, tukilinda kila sehemu yetu kwa hofu ya Mungu. Jicho likatazwe kutazama kwa udadisi; sikio lisipokee maneno ya upuuzi; ulimi usiruhusiwe kuhukumu: kwa maana *'anayemshutumu ndugu,'* asema ndugu wa Mungu, *'au kumhukumu ndugu yake, humshutumu sheria na kuhukumu sheria'* (Yakobo 4:11); mkono na ufanye kazi, kwa maana *'kama mtu asipenda kufanya kazi, asile'*, kama Mtume alivyoamuru (2 Wathes. 3:10); miguu na itembee kwa unyofu katika njia ya amani; roho *isigeuke kwa maneno ya hila, wala isitetee hatia ya dhambi'* (Zab. 140:4); bali *'mambo yote yaendane na utaratibu na yafanyike kwa mpangilio'* (1 Kor. 14:40), ili, baada ya kuishi vyema, tuchukuliwe kuwa stahiki ya baraka za milele.

315. Wakati tukilinda imani, ni lazima pia tufanye vizuri katika maisha mema; hasa katika usafi, ambao adui hupigana vita miongoni mwetu zaidi ya kitu kingine chochote

315. 1) Wakati tukilinda imani, ni lazima pia tufanye bidii katika maisha ya wema; hasa katika usafi, ambao adui hupigana vita kwa ukali zaidi miongoni mwetu. – 2) Anaanza na mawazo ya aibu; kisha, baada ya kuwasha tamaa, humsukuma mtu kutenda; na zaidi ya hayo, humfanya mtu mwenye tamaa afanane na aliyepata chubuko. – 3) Tunawezaje kuepuka hili? – Pinga mawazo kama hayo kwa kugeukia sala mara tu yanapoanza kuibuka. – 4) Pata hamasa ya kupinga kwa wazo kwamba, baada ya kupokea uzao wa kustaafu kama mtoto wa Mungu katika neema, kupitia dhambi hii unakuwa mtumwa wa shetani – na upinge tamaa hii na zote nyingine. [4, 113]

14. Kuna wema mbili zinazoleta wokovu wa mtu: imani na upendo. Kama ningeona kuwa unakosea katika jambo lolote la imani, ningeongea nawe kulihusu, nikijitahidi kwa njia zote kukuongoza kuelekea katika fikra sahihi ya kiimani. – *'Maana bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu; kwa maana yeye amwendeaye Mungu lazima aamini kwamba yupo, na kwamba huwaza waliomtafuta kwa bidii'* (Ebr. 11:6). Kwa kuwa, kwa neema ya Kristo, imani yenu ni imara, nitaacha kwa muda suala la imani ili niwazie kwa ufupi kuhusu maisha ya huduma hai, ambayo nguvu yake kuu ni upendo. – Kwa hiyo nawaomba, kama nilivyofanya siku zote, na ninavyofanya sasa, msipuuzie kujinyima, wala juu ya utawala wa mawazo yetu, wala juu ya hazina isiyo na bei ya usafi, ambayo tumeipokea kwa neema kwa huruma ya Mungu, na ambayo adui huielekeza hila zake kwa shauku kuu, akitafuta, kwa kuiba hiyo, kuiba wokovu wetu. Kwa maana anajua kwamba kwa fadhila hii

tunafanywa kuwa kama Mungu, ilhali, kinyume chake, kwa kuipoteza tunafanana na wanyama wasio na akili, kama ilivyoandikwa: *'Mtu mwenye heshima asiye na ufahamu afananishwe na wanyama wasio na akili, naye awe kama wao'* (Zab. 48:13).

15. Lo, tangu enzi za kale mdanganyifu wetu amewashawishi wangapi kwa tamaa za mwili! Hata mpaka leo hii haachi kuwadanganya si tu vijana, bali pia wazee; si tu wasiotilia maanani, bali pia wenye bidii zaidi; na hutumia silaha hii dhidi ya karibu kila roho. Huanza kuandaa sumu hii kwa kupandikiza mawazo yasiyofaa; kisha, baada ya kuwasha moyo kwa tamaa za mwili na damu, humchochea utamke kitu kilichopigwa marufuku, na kisha hupandikiza ujasiri wa kugusa kiungo hicho; kwani hii huleta kifo: maana, kama Mtume anavyosema, *'Shauku ikipata mimba, huzaa dhambi; na dhambi ikikomaa, huzaa kifo'* (Yakobo 1:15). Basi, tuiepuke kifo hiki – kifo cha milele – tuiepuke ugonjwa huu unaoharibu roho. Kwangu mimi, ugonjwa huu ni kama chubuko. Kama vile mtu mwenye chansi, anapojichubua kwa kucha zake, anaonekana kana kwamba anajipatia raha, lakini kwa kweli hapati raha bali vidonda vyenye uchungu mkuu—na kadiri anavyojichubua, ndivyo hali inavyozidi kuwa mbaya—ndivyo pia anayemilikiwa na tamaa ya uzinzi hapati raha bali mateso, si kuridhika bali utupu, si kuridhika bali kutojisikia chochote. Mtu wa namna hiyo anastahili huruma: hana tumaini, ana hofu, anaogopa hata kivuli, achilia mbali hukumu ya baadaye.

16. Lakini basi, mtu anawezaje kuepuka uovu huu? Jambo la kwanza ni kupinga vishawishi hivi kwa nguvu zote na bila kukosa kila inapojitokeza tamaa hii. Kujitokeza kwake si jambo la kushangaza; lakini hupata nguvu zake ama kutokana na kutojali kwa akili, ambayo haijajishughulisha na mawazo mema, au kutokana na wivu wa adui. Lakini iweje tu, inuka haraka uwezavyo kutoka kwenye anguko lako, ombea, pema, toa machozi, na kwa uthabiti katalia tamaa hiyo; na tamaa hiyo itapungua hivi karibuni, huku wewe utapata amani katika Bwana. Ndipo utakapogundua kwamba hakuna kitu chenye uchungu kwa roho kama kutokuzingirwa na kufanywa mtumwa na tamaa.

17. Je, hujamsikia Bwana akisema? *'Kila atendaye dhambi ni mtumwa wa dhambi; lakini mtumwa haendelei nyumbani milele; mwana huendelea milele'* (Yohana 8:34). Tukiwa tumeachiliwa kutoka kwa dhambi na kupokea hadhi ya uana, je, tutajifanya watumwa wa dhambi tena? Tukiwa tumeingia chini ya mkono wenye nguvu wa Mungu, je, tutakuwa watumwa wa shetani? Isiwe kwetu. *'Kwa maana nikiharibu kile nilichokijenga, nao nitakuwa mjenga ukiukaji'* (Gal. 2:18), anasema Mtume mahali pengine. Basi, tusijiruhusu kuwa wakosaji wa amri za Mungu, na kuwa watumwa wa shetani tena, baada ya kuwa tumeachiliwa huru kutoka kwake, *'hivyo mtajikusanyia ghadhabu kwa siku ya ghadhabu na ya kufunuliwa kwa hukumu ya haki ya Mungu'* (Warumi 2:5). Kwa maana imeandikwa kumhusu watu wa aina hii: *'Mende wao hafa, na moto hauzimiki'* (Marko 9:44). *'Kwa kuwa Kristo aliyetuachilia huru, tusimame imara basi'* (Gal. 5:1), tukichukia udanganyifu mchafu wa nyoka, tukipinga na kupigana vita kila siku si tu dhidi ya tamaa hii bali dhidi ya zote, tukikandamiza wivu, tukidhibiti udanganyifu, chuki kwa ndugu, na kila aina nyingine ya uovu, ili kuepuka mateso ya milele na kupata Ufalme wa Mungu.

316. Anawasifu watawa, akiwaita taifa teule na jeshi la Kristo

316. 1) Anawasifu watawa, akiwaita kabila teule na jeshi la Kristo. – 2) Katika mateso yote ya wanamakanisa wa uongo, ya zamani na ya sasa, nani anayetetea imani? – Watawa wote. – 3) Lakini tukiwa hivyo, tujihadhari tusafi na tupae juu ya tamaa zote. – 4) Msihuzunike kwamba monasteri zinaporomoka; wala kwamba hatuwezi kuzirejesha kama inavyohitajika. Tujihadhari kulinda imani, na mengine yote yataenda sawa kwetu. [4, 114]

18. Ndugu na baba! – Sitasita kuwataja kwa majina haya ya heshima ya 'ndugu' na 'baba', nikijua kwamba kwenu ninyi jina kama hilo linafaa kweli, na jina hilo si la uongo. Kwa maana baba na ndugu wa kweli ni wale ambao, wakiwa wamempenda Mungu zaidi ya wazazi wao, zaidi ya ndugu zao, zaidi ya jamaa zao, zaidi ya nchi yao ya asili, na zaidi ya yote yanayoonekana, wameikumbatia maisha ya jumuiya ambayo ndani yake kuna moyo mmoja na roho moja, Baba mmoja—Mungu—na nchi moja ya asili—Yerusalemu ya mbinguni. Nanyi mko hivyo, ndugu zangu wapendwa katika Bwana. Nitawaita pia kwa maneno ya Maandiko: *'Watu wa milki ya Mungu, taifa takatifu, uungu wa kifalme, watu wa kumilikiwa na Mungu, mpate kutangaza fadhili zake yeye aliyewaita mtoke gizani mkaingie katika nuru yake ya ajabu'* (1 Petro 2:9). Kwa kweli, ni ya ajabu sana nuru ya maisha ya kimonaki, ambayo tumeitwa nayo na ambayo ndani yake tunatangaza sifa za Yeye anayefunika mbingu kwa wema wake. Hapa hukaa hekima, usafi, ujasiri na ukweli; hapa ndipo vishindi vya ushindi dhidi ya yule mwovu katika Kristo Yesu. *'Kwa maana ingawa tunaenenda katika mwili, hatupigani vita kwa mujibu wa mwili; maana silaha zetu za vita si za kimwili, bali zenye nguvu kwa Mungu,*

kwa ajili ya kuangusha ngome: tukivunja-vunja hoja na kila kitu kilichoinuliwa kupinga kumjua Mungu, na tukiteka kila wazo katika utii kwa Kristo' (2 Wakorintho 10: 3–5).

19. Tukizingatia maadui wanaoonekana, tutaona ni mateso mangapi na ya aina gani yamefanywa dhidi ya Kanisa la Mungu! – Na ni nani ameteswa, akapigwa na kuuawa zaidi, kama si wale walioukataa wenyewe kwa ulimwengu? Nitapita juu ya yaliyopita ya zamani; katika enzi hii ya sasa, na katikati ya uzushi unaoendelea hadi leo, nani *'alivyostahimili hadi kumwaga damu, akipigana na dhambi?'* (Ebr. 12:4). Je, baba zetu na ndugu zetu—wa monasteri yetu na wa monasteri nyingine—si watakatifu? Na kwa kweli, matendo na maajabu kama hayo ni haki ya watawa kuliko wote; watawa ndio misuli na nguzo za Kanisa. Hivyo ndivyo asili na upeo wa heshima tuliyopewa kwa neema ya Mungu.

20. Lakini kwa kuwa pale palipo hazina, hapo wezi hutegereza, – na kwa kuwa hazina za roho ni wema – nakukumbusha na kukuhimiza: tuwe wakiwa macho na wasio na hatia, ili tusivutwe na utamu wa dhambi, wala tusichochewe ukatili na hasira, wala kutolewa mwangaza na ukosefu wa imani, wala kugandishwa na kushindwa kukiri, wala kujisalimisha kwa utawala wa tamaa nyingine yoyote; bali, tukijitenga juu ya tamaa hizi za maangamizi, tujitahidi kwa bidii kuelekea lengo letu hadi tufikie mwisho wa maisha yetu.

21. Labda wengine wataomboleza kwa habari kwamba monasteri zetu zinaharibiwa na maadui wa Bwana. Lakini kwa nini tuchomeke kuhusu hili? Kwa maana sisi wenyewe ndio monasteri na hekalu la Mungu, ambaye amesema: *'Mtu yeyote akiharibu hekalu la Mungu, Mungu atamharibu'* (1 Wakor. 3:17). Ukweli kwamba makanisa haya mara nyingi yameharibiwa na waonevu wetu kwa kweli ni chanzo cha majonzi na huzuni; hata hivyo kwa kiasi kikubwa yamejengwa upya tena kwa Utunzaji wa Mungu. Labda wengine wanasumbuliwa na ukweli kwamba hatuwezi kurejesha na kukarabati monasteri nyingi kadri zinavyohitajika ili kufidia zile ambazo zimeoteswa. Lakini kwa kuwa mateso ya sasa yanadhoofisha imani, juhudi zetu zote lazima ziwalenge kuitetea na kuirejesha katika nguvu kupitia – na hadi hili lifanyike, wakati jina la Mungu wetu bado linatukaniwa na waume watakatifu bado wanatukaniwa, kuna maana gani ya kuyarejesha? – Nani, katika mbio uwanjani, akiwa amekimbia nusu tu ya njia, amewahi kupokea zawadi ya mshindi? – Maana imeandikwa: *'Hakuna aliyepewa taji isipokuwa yeye anayeshindana kwa kufuata sheria'* (2 Tim. 2:5). Kwa nini basi, tukiachana na mawazo kama hayo, tushikilie imani yetu, kwa moyo na kwa neno, tukiamini katika ahadi isiyokwisha: *'Tafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtazidishiwa'* (Mathayo 6:33). Tupate kustahili hili kwa neema na upendo wa Bwana wetu Yesu Kristo.

317. Kuna ndugu mmoja amefariki; mwingine yuko kifo. Basi, sisi si wafu? – Kwa hiyo, tukumbuke saa hii

317. Kaka mmoja amefariki; mwingine yuko kitandani kwa kifo. Basi, sisi ni wa milele? – Kwa hiyo, tukumbuke saa hii. Pale ambapo kuna kumbukumbu ya kifo, yote ni takatifu; lakini pale ambapo haipo, kuna hisia tu. – Hata hivyo, tunashindwa na tamaa. Sasa ndio wakati; usikawie hadi kesho; toba sasa. Simama na uombe dhidi ya tamaa zako, kama Musa alivyofanya dhidi ya Amaleki. [4, 115] Tazama, ndugu zetu wawili, Yakobo na Vassian – mmoja tayari amemwendea Bwana, mwengine amesimama kwenye malango ya kifo. – Je, sisi basi, hatufi? – Je, hatutanywa kutoka kikombe kimoja na wale waliotutangulia? Heriye yule anayejishughulisha na jambo hili, akifanya ukumbusho wa kifo kuwa kiini cha maisha yake. Kwani pale ambapo kuna ukumbusho wa kifo, kuna hisia za toba, majuto, machozi, kupoa kwa moyo kwa vitu vyote vya kidunia, furaha katika mambo ya mbinguni, nuru, na hamu ya yale bora na ya kimbinguni. Pale ambapo yote haya yanapokosekana, hujitokeza mawazo maovu, ambayo Bwana aliyalaani katika Injili (Mathayo 15:19), ambayo kwa hayo wale wanaopenda maisha hushikwa na kufungwa. Sisi, hata hivyo, ni lazima tukumbuke kifo kila wakati na katika mambo yote, na tujitahidi sana kuhakikisha kwamba *'hatuishi tena siku zetu zilizobaki katika mwili kulingana na tamaa zisizofaa za mwili, bali kulingana na mapenzi ya Mungu. Kwa maana imetosha kwetu'* kwamba *'zamani tulitumia maisha yetu tukitenda mapenzi ya mwili na mawazo yetu wenyewe'* (1 Petro 4:2–3); tunashawishiwa na udanganyifu uliotungwa na shetani, ambaye hutugeuza mbali na nia njema na shughuli njema, na kutusumbua kwa mawazo maovu, ambayo hatujawahi kupata faida yoyote, isipokuwa usumbufu na aibu. *'Sasa ni wakati uliokubalika; sasa ni siku ya wokovu'* (2 Kor. 6:2). *'Leo, mkisikia sauti yake, msiuguse mioyo yenu,' analia Roho Mtakatifu* (Ebr. 3:7). Kwa kuwa aliona mwelekeo wa asili yetu kuelekea dhambi—ambayo haidumu hata kwa siku moja—aliweka kwa rehema *'leo na leo'* kama wakati wa toba, ili mtu asipate kisingizio cha kuigeuka. bali ili kila mtu—iwe amefanya dhambi nyingi au kidogo, iwe amekuwa akifanya dhambi kwa muda mrefu au ndiyo tu anaanza—anaposikia wito huu wa wokovu, aweze kwa shauku yote kujipya na kujisafisha kila siku kwa njia ya toba. Tazama upendo wa Mungu wetu mwenye

neema, anayetupatia uponyaji wa haraka na rahisi kutoka kwa dhambi. Majeraha ya kimwili, pia, hupona, lakini hii huhitaji kipindi kirefu au kifupi cha matibabu ili waliojeruhiwa waweze kujiunga tena na safu za kupambana na maadui zao. Kwetu sisi, hata hivyo, mara tu jeraha linapopatikana, linaweza kupona mara moja, ikiwa tunataka kupambana tena na maadui zetu bila kuchelewa. Basi, tusishindwe kutubu kila siku na kufanywa wapya katika roho, na tusiruhusu anguko lolote—liwe la mawazo, neno au tendo—kuwa chanzo cha uvivu na kukata tamaa; bali japo tutaangushwa mara ngapi, ndivyo tutakavyoinuka tena, na, tukitisha hukumu ya Mungu, tujihami tena kwa nguvu zetu zote dhidi ya tamaa zetu. Wakati Musa, mtumishi wa Mungu, alipokuwa akisali juu ya mlima mikono yake ikiwa imenyoshwa kuelekea mbinguni, Amaleki alikuwa akishindwa; lakini alipoinamisha, Amaleki alipata nguvu. Vivyo hivyo, akili yetu, ikiwa imezungukwa na tamaa, inapopanda mlima wa maombi na, kama mikono, inaponyoosha mawazo yake kwa Mungu, humshinda Amaleki asiyeonekana; lakini inaposhindwa kufanya hivyo, yenyewe hushindwa. – Je, sasa unaona tunachopaswa kufanya? Hakuna kingine isipokuwa, wakati wa shambulio la maadui, kuinua mioyo na mikono yetu kwa Mungu, ambaye ana uwezo wa kutuokoa kutoka kwa kifo. Kwa hili peke yake maadui watakimbizwa, na sisi tutashinda taji la ushindi na kurithi ufalme wa mbinguni.

318. Aliposikia kuhusu mateso mapya yaliyo karibu kwa ajili ya imani, anaonyesha utayari ulioongozwa wa kuvumilia yote

318. 1) Akisikia kuhusu mateso mapya yanayokaribia kwa ajili ya imani, anaonyesha utayari mkubwa wa kuvumilia yote. – 2) Kisha anageukia mapambano ya ndani, na anatuita kupigana kwa ujasiri, tukiwa tumejivika silaha za haki, tukihamasishwa na msaada ulio tayari kutoka juu. [4, 116]

22. Nadhani majaribu na huzuni zinatungoja tena. Lakini, tukinukuu maneno ya Mtume, ambayo yanafaa kukumbushwa hapa: *'Mimi sijali maisha yangu kwa chochote, ili nikamilishe mbio zangu kwa furaha, na huduma niliyoipokea kutoka kwa Bwana Yesu, ya kushuhudia Injili ya neema ya Mungu'* (Matendo 20:24). Ndivyo pia sisi, kulingana na kipimo cha imani tulichopewa, tutatenda kwa hekima na kusema, tukifurahi katika mateso yetu kwa ajili ya Kristo, na kuwa tayari zaidi kuteseka kwa ajili Yake, badala ya kukataa kuvumilia mateso tena, maana tayari tumeteswa mara nyingi. Tukisikia kwamba *'lazima kupitia taabu nyingi ili kuingia katika ufalme wa Mungu'* (Matendo 14:22), tujitahidi zaidi na zaidi kuteseka, kuvumilia zaidi na zaidi, ili tuwe na uhakika zaidi wa kupata ule mlango uliobarikiwa. Labda, kwa neema ya Mungu, hakuna jambo baya litakalotukuta; lakini ni vema, kabla ya mateso kufika, kujitayarisha kwa yale yaliyo haki ya mateso, ili, yatakapofika, tuwakabili ipasavyo. Kwa maana roho isiyotayarishwa inashindwa kwa urahisi ikiwa, kwa kutokuwa imejipanga katika hali sahihi ya akili, inatupwa ghafla katika mapambano.

23. Lakini mbona nazungumzia mapambano kana kwamba ni jambo la bahati nasibu? Tunakabiliwa na mapambano ya kila siku, vita vya kila siku—siyo vya kuonekana, bali visivyoonekana; vita vinavyotoa majeraha si kwa mwili bali kwa roho, na vinavyotafuta kuiharibu. Basi, tukiwa tumejifunga viuno vya akili zetu, na kama askari wa Kristo, tukiwa tumejivika silaha za haki, tuipigane kwa bidii na bila usingizi. Maana hakuna mtu, akiwa amelala, anayestahili vishindi, wala, akiwa amelala upande mmoja, anavuna mavuno tele; bali katika hali zote mbili bidii kubwa na jasho vinahitajika. Ikiwa ndivyo ilivyo, si inazidi kuwa jambo lisiloepukika katika mapambano yetu, ambapo mishale—kama radi—hushambulia: kutoka upande huu, tamaa mbaya inaweka kambi; kutoka ule, hamu ya utukufu; kutoka mwingine, wivu; na kutoka mwingine tena, kufuru? Shetani ana hila nyingine nyingi, akijaribu kwa kila njia kuutikisa roho na kutafuta, kana kwamba, kuimeza; hata hivyo inafaa kwa kila mtu, kwa mshangao, kupaza sauti*: 'Bwana asingenisaidia, roho yangu ingekuwa imeshuka kaburini hivi karibuni'* (Zab. 93:17). *'Lakini katika yote haya tuwashinda kwa wingi, yeye aliyetupenda'* (Warumi 8:37); na, kwa maneno ya Daudi: *'Kwa Mungu tutashinda, naye atawadidimiza maadui yetu'* (Zaburi 107:14). *'Kwa maana yeye ndiye amani yetu, aliyetenda yule mmoja, na kuibomoa kuta ya katikati iliyokuwa kizingiti"* (Efe. 2:14); yaani, Yeye aliyemshinda na kumdhibiti shetani, na ambaye hutupa nguvu ya kumshinda kwa ahadi ya uzima wa milele badala yake, ambayo sote tuipokee katika Kristo Yesu, Bwana wetu.

319. Simba-mbu wawili wameonekana huko Bithynia na wanawateka watu. Hii inanipa sababu ya kuwakumbusha wanyama wasioonekana wanaozurura kila mahali, wakitafuta kutumla sisi

319. 1) Chui wawili wameonekana Bithynia na wanawateka watu. Hii inanipa sababu ya kuwakumbusha kuhusu wanyama wasioonekana wanaozurura kila mahali, wakitafuta kutumla sisi. – 2) Basi, tufanye nini? Kufukia katika kimbilio la Mungu, na kujificha ndani yake, tukiwa macho. – 3) Tazama,

Memnon ametekwa nyara; ninamhuzunikia kana kwamba amekufa. Kwa nini hili limetokea? Kwa sababu aliishi peke yake, akijitenga na kila mtu: desturi ambayo sitawahi kuacha kuilaani. – 4) Anawakemea ndugu kwa kufichua kile alichosema muda mfupi kabla (pengine kuhusu uzushi na mateso). [4, 117]

24. Ni tamaa yangu kuu daima kuwapa maneno ya faraja na ujenzi, nikitumia kila fursa kufanya hivyo. Na sasa, kwa kuwa nimesikia kwamba jambo la ajabu limetokea huko Bithynia, nitachukua hili kama mada ya ujumbe wangu kwenu. Basi, nini kimetokea? Inasemekana kwamba si chui mmoja, bali wawili au watatu wamejitokeza ghafla huko, na hawawindi ng'ombe, kondoo au wanyama wengine, bali wanawinda watu pekee: kiasi kwamba wakazi wa eneo hilo, wakiwa wamezama katika hofu kuu, hujifungia ndani ya nyumba zao usiku kucha hadi alfajiri. Janga kama hilo ni ushahidi dhahiri wa ghadhabu ya Mungu. – Lakini nitawaambia kwa nini habari hii imenivutia hasa. Kwa sababu sisi pia tuna wanyama wengi, wanyama wakali – namaanisha, roho za uovu: mnyama mwovu ni hasira; mnyama mwovu ni tamaa; mnyama mwovu ni wivu; mnyama mwovu ni kiburi; wanyama wovu ni tamaa zote zingine, ambazo sio tu usiku bali pia mchana huvamia kwa ujasiri, zikihangaika kunyakua roho kama mawindo yao. Kwa nini Mtume aliye barikiwa Petro anaurusha amri: *'Tafadhalini, kaeni macho; kwa maana adui wenu, shetani, anatanga-tanga kama simba anayenguruma, akitafuta mtu ammeze'* (1 Petro 5:8); na kwa nini Mtakatifu Daudi anaomba: *'Ili asije wakati wowote, kama simba, akanyakua roho yangu, wakati pasipo mtu wa kuokoa wala kuondoa'* (Zab. 7:3).

25. Basi, tufanye nini katika hali hii? – Nini kingine isipokuwa *'kuishi katika kificho cha Mungu wa mbinguni'* (Zab. 90:1), na kuweka akili zetu zikijikita ndani, bila kusumbuliwa na kuzurura kwa hisia. Kwa maana jicho linapopotea huku na kule, sikio hupokea uvumi unaoangamiza, kinywa hutamka maneno yasiyofaa, na akili hujishusha kwa mawazo yasiyofaa – wakati huo roho hutanga kana kwamba katika maeneo yaliyotupwa, na kwa urahisi huwa mateka ya wanyama wakali.

26. Hili ndilo lililomtokea sasa Memnon maskini, ambaye amedanganywa na shetani; sioni nguo zake zilizojaa damu, kama vile Patriarki Yakobo alivyowahi kuona nguo za mwanawe Yosefu, bali roho yake yenyewe, iliyouawa kwa upanga wa dhambi. Kwa maana dhambi ni mama wa kifo; dhambi ya baba yetu Adamu, ambaye alikuwa hafanikiwi kufa kwa neema, ilimfanya awe na mwili unaoweza kufa; dhambi ilileta maangamizi kwa ulimwengu wote kupitia mafuriko; dhambi iliangamiza Sodoma na Gomora na miji iliyozunguka; na dhambi hata sasa inahukumu kila mtu anayeitenda kifo cha milele. Basi, tukimbie kutoka kwake kama vile kutoka kwa moto: kwani ni afadhali kuanguka katika moto, chini ya mapigo ya upanga, katika vinywa vya wanyama wakali, kuliko kuanguka mikononi mwa tamaa haribifu. 'Kwa nini, basi, ndugu yetu maskini, ambaye jina lake limetajwa, alianguka?' 'Si kwa sababu nyingine yoyote isipokuwa kwamba alijitenga na kila mtu.' 'Kwa maana neno la kweli si uongo linapotangaza *"haya"* kwa mtu kama huyo, kwa sababu *"anapoanguka"*, *"hakuna atakayemwinua tena"* (Mhubiri 4:10); Nikihofia hili, mimi, katika unyenyekevu wangu, sijawahi kuacha kumwambia, kama ninavyowambia wengine, na nakirudia sasa: mtu asibaki peke yake; mtu asifurahie kutembea peke yake; mtu asizurure huku na kule bure; mtu asibaki peke yake na wanawake, maana kutokana na hili, kama moto, upendo mbaya huwasha. Mwana aliye na utii husikiliza hili, hutii, na huponywa na Bwana; lakini mwana asiyetii hushikwa hai na shetani na kuhukumiwa kifo. Najiona mwenye hatia kwa damu ya mtu huyu maskini, ingawa mimi si na hatia, kwa sababu sikanyamaza bali nikatabiri upanga uliokuwa ukimwangukia; lakini nalilia na kuomboleza kana kwamba ni kiungo changu mwenyewe.

27. Lakini, wapendwa, mimi pia nina jambo la kuwawakemea. Ni nini? – Katika Kitendo cha Mitume imeandikwa: *'Ikawa, takriban saa tatu* baada' ya Anania kufa na kuzikwa, *'mke wake,'* Safira, *'asijue kilichotokea'* (– 5:7). Hakugundua – ingawa tukio hilo lilitokea waziwazi, na kulikuwa na watu wengi waliokuwepo; kwa maana huko, utaratibu na hofu ya Mungu vilitawala katika mambo yote, na kila mtu alikuwa mwangalifu. Lakini hapa, siku chache zilizopita, nilisema kitu kwa siri; na mara moja neno hili lilisambaa kutoka hapa hadi Constantinople, na kutoka huko hadi Brussels. Na ninahisi kulazimishwa, iwe ninazungumza au ninanyamaza: ninapozungumza, kwa sababu mambo yanayofichuliwa hayapaswi kufichuliwa; na ninaponyamaza, sijui jinsi bora ya kutenda bila kutafuta ushauri wa wengine. Na kwa nini hatudhibiti maneno yetu? Kwa nini tunajiletea shida kabla ya wakati wake? Hii si alama ya wanafunzi wa kweli, bali ya watu adui. Na nawasihi, acheni kujitia aibu namna hii; bali kuanzia sasa tujizoeze kujidhibiti kwa maneno, adabu, hofu ya Mungu na mpangilio katika mambo yote, ili, tukiishi kulingana na mapenzi ya Mungu na kumfurahisha kwa kila njia, tuwe warithi wa baraka za milele.

320. Wao wamejishughulisha na mambo yao ya kidunia; lakini sisi tunajishughulisha na yetu, ambayo ni juu ya yote

320. 1) Wao wamejishughulisha na mambo yao ya kidunia; lakini sisi na yetu, ambayo ni bora kuliko zote. – 2) Basi, tuendelee kuwa waaminifu kwa wito wetu, tukipigana na yote yanayopingana nao. – 3) Kwa lengo hili, kila mmoja afanye kazi yake mwenyewe, na kwa wakati wake. [4, 118]

1. Wengine hufurahia na kujivunia hadithi mbalimbali: wanajeshi hujivunia matendo yao ya kijeshi, mabaharia hujivunia safari zao za baharini, wakulima hujivunia shughuli zao za kilimo, na wale waliojihusisha na ufundi na sanaa za mambo yanayohusiana na nyanja zao; na, kwa ujumla, hakuna mtu asiyefurahia shughuli za wito wake. Sisi, hata hivyo, tunafurahia hadithi zisizohusu mambo kama hayo: kwani maisha yetu yote si ya kimwili, bali yanahusu wokovu wa roho, kumpendeza Mungu, kuondoka kwetu kutoka ulimwengu huu, na makazi yetu huko; na, kama Mtume anavyosema, *'kila kitu cha kweli, kila kitu cha heshima, kila kitu cha haki, kila kitu kitakatifu, kila kitu cha kupendeza, kila kitu cha kusifika, kama kuna ubora wowote, na kama kuna kitu chochote kinachostahili sifa'* (Fil. 4:8), haya ndiyo mada za mazungumzo yetu, na pia za wasiwasi na shughuli zetu. Na je, kunaweza kuwa na kitu cha kufurahisha zaidi au cha heri zaidi kuliko hiki? – Kila mtu anaweza kuona hili kutokana na asili ya mwisho wa vitu hivi na vile; mambo hayo hayana mwanzo wala mwisho unaoenda nje ya mipaka ya enzi hii; ilhali yetu ina mwanzo wake katika ulimwengu mwingine, wa juu zaidi, na mwisho wake uko nje ya mipaka yake, usio na kikomo na wa milele. Kwani kiini chake ni wema, ambao huwafanya wale wanaoutenda kuwa miungu: kwani kwa kweli ilisemwa: *'Nilisema: "Ninyi ni miungu, na nyote ni wana wa Aliye Juu Zaidi'"* (Zab. 81:6). Ee, ni rehema gani kuu tuliyopewa! – *'Tufurahi katika Bwana; tupige kelele za shangwe kwa Mungu, Mwokozi wetu; tufike mbele za uwepo wake kwa shukrani, na kwa zaburi tumpigie kelele za shangwe'* (Zab. 94:1-2); *"kwa maana alituchagua tangu mwanzo kwa ajili ya wokovu, kwa njia ya utakatifu wa Roho na imani ya kweli, ambayo pia alituita"*, kupitia kupokea kwetu mfano, *"ili kupata utukufu wa Bwana wetu Yesu Kristo"* (2 The. 2:13-14).

2. Basi, tusimame imara katika imani, tukumbatie utiifu wa kweli, na tuhifadhi usafi wetu usio na doa. Tuna mpenzi mmoja tu—Kristo Mchumba, *'aliye mzuri kwa wema kuliko wana wa watu*'—na urithi mmoja tu—ufalme wa mbinguni, baraka za Yerusalemu wa mbinguni. Nyama na damu, utajiri na utukufu, na upuuzi wote viondolewe mbali nasi. – Hata hivyo, tukiwa katika mwili, mapambano ni hatima yetu: kwani kutakuwa na wema wowote kama si kwa mapambano haya. Tukipata kushikwa mateka na mawazo ya kigeni, tujirekebishe haraka, tukitisha dhambi yoyote kwa matendo, kama sumu ya kuua, na hatua inayotutenga mbali na Mungu. Tuwapeane mawazo kwa mawazo, na matamanio kwa matamanio. Na tufanye hivi bila uvivu wala kujiridhia; lengo la shetani anayetupigia vita ni, kupitia ukali wa mapambano, kututumbukiza katika kukata tamaa na uvivu, ili tuache k upinzani wetu dhidi yake. Lakini tukisalia imara katika mapambano yetu dhidi ya shetani, tukimkataa ili tusihangaike kwa ajili yake, basi bila shaka tutampata ushindi juu yake na kupokea taji la ushindi lililoandaliwa kwa ajili yetu mbinguni. Kwa maana ndugu wa Mungu asema: *'Herimu mtu anayevumilia majaribu; maana alipothibitishwa, atapokea taji la uzima, ambalo Mungu ameliahidi wale wanaompenda'* (Yakobo 1:12).

3. Basi, furahini katika Bwana. – Ninyi mnaoshughulika na majukumu mbalimbali, mfahamu kwamba kuna thawabu kubwa kwenu katika hayo. Ninyi mnaoshughulika na masomo, tahadharini msimsukume Mungu kwa jambo hilo. Je, ni wakati wa kazi? Tuanze kufanya kazi. Je, ni wakati wa masomo? Tuchukue masomo yetu. Lakini ndugu yako anapoanza kazi yake wakati wewe unaanza somo lako, hautiendi katika upendo, bali unajitenga na undugu. Au hulisiki anachosema Mtume: *'Ndugu yangu akisababishwa kukatika, sitakula nyama tena kamwe, ili nisimsababishe ndugu yangu kukatika?'* (1 Kor. 8:13). Nawe si tu unamsababisha ndugu yako kukwenda; bali unapoitwa, huonekani, ukijitafutia visingizio na usitambue kwamba, kwa kutenda hivi, *'unakusanya ghadhabu juu yako mwenyewe kwa ajili ya siku ya ghadhabu na ya kufunuliwa kwa hukumu ya haki ya Mungu'* (Warumi 2:5). Lakini isije ikawa hivyo, tumsikilize Mtume, anayesema: *'Mambo yote yawe kwa mpangilio na kwa heshima'* (1 Wakorintho 14:40): kwanza, matendo; kisha, mafundisho. Tusaidiane, kama inavyowafaa watakatifu, na tujitoe kwa ajili ya wenzetu kama ndugu wa kweli, ili Mungu atukuzwe ndani yetu, na sisi, tukitenda kwa utukufu wake, tuwe warithi wa uzima wa milele.

321. Saa ya mwisho inakaribia: tusipuuze

321. 1) Saa ya mwisho inakaribia: tusidhulumu. – 2) Tumtafute Mungu kwa kutii amri Zake: kwani wakati huo hakutakuwa na kinga nyingine isipokuwa wema. – 3) Basi tukumbuke saa ya kifo, na wakati huo

tuuue wanachama walioko duniani: mwili na yote yaliyo ya kimwili ni ya kupotea; wema pekee ndio hudumu milele. – 4) Ishara imetolewa ili kutofautisha ishara za kweli na maajabu ya dhahiri. [4, 119]

4. Wakati kifo—toba ile ya kawaida kwa wote—kipo mbele yetu bila shaka, wakati kwa upande mmoja kuna tumaini la kufikia Ufalme wa Mungu, na kwa upande mwingine tishio la Gehena ya moto linatishia; je, inafaa kwangu kuwa mvivu katika kusema, na kwenu kuwa wavivu katika kusikiliza? La hasha. Kinyume chake, hii ndiyo hasa sababu tunapaswa daima kufanya yote mawili; na zaidi ya hayo tunapoona siku hiyo ikikaribia. Kwa maana siku ya mwisho ya kila mtu inakaribia zaidi, kila saa na kila dakika, na *'matarajio ya kutisha ya hukumu na moto mkali wa kuwateketeza wale wanaotaka kupinga'* (Ebr. 10:27), kama anavyosema Mtume Mtakatifu. Basi, tusikuwa wavivu, wala tusiruhusu siku hata moja ipotee kwa uvivu na upumbavu; bali tuwe macho na wasadifu daima.

5. *'Tumtafute Mungu'*, kama inavyosema Zaburi, *'na roho zetu zitaishi'* (Zab. 68:33). Basi, tutamtafuta Mungu vipi? – Kwa kutii amri Zake, kama ilivyoainishwa katika Baraka za Injili, yaani, kupitia unyenyekevu, maombolezo, upole, usafi wa moyo, *'amani na utakatifu'* (Ebr. 12: 14), na mtu anayemtafuta Mungu anapopata haya, humpata Yeye – na akimpata, hubaki asiye na hofu wakati wa kuondoka, hawaogopi mashetani, haakatishwi moyo na uwepo wa Malaika, akiwakaribia kama wake mwenyewe, na huondoka kwa furaha kwenda kwa Bwana wake, akiwa na dhamiri njema kama mwandani wake mwaminifu. Lakini yeye asiyekuwa amejiandaa hivyo ataangukia katika hali za hatari zisizoweza kuepukika, akiwa hana mtu wa kumgeukia wala mtu wa kumwomba msaada. Hapa, kwa mfano, mtu anaposhika mikononi mwa watu wabaya, au katika mawimbi ya bahari, au katika taabu iliyosababishwa na tetemeko la ardhi, au katika hali nyingine yoyote ya hatari, hapotezi tumaini la kuokolewa kutoka humo; lakini huko, tumaini lote la wokovu hupotea, na hakuna mtu wa kuokoa wala kusaidia – si malaika, wala mwanadamu, wala baba, wala mama, wala kaka, wala rafiki, hakuna mtu kabisa; na roho maskini, katika hofu kuu na moyo uliokatika vipande visivyoweza kufarijika, huondoka hapa, na huko hukutana na kile ambacho hakuna neno, hata kwa mfano, linaloweza kuelezea uhalisia wake wa kweli. Kwa maana kama baraka zilizotayarishwa na Mungu kwa wale wanaompenda zilivyo hivyo, ndivyo pia mambo yaliyotayarishwa kwa wana wa uasi—hivyo kwamba jicho halijawahi kuyaona, sikio halijawahi kuyisikia, wala moyo haujawahi kuyifikiria.

6. Ndiyo maana nakusihi umkumbuke daima mauti, na kwa njia hiyo *'uufishe viungo vyenu vilivyo duniani'* (Wakolosai 3:5), na kuondoa tamaa mbaya kutoka kwa roho yako. Tunafaidika nini kwa upendo huu wa mwili, ambao hatupati faida yoyote, isipokuwa mateso yenye uchungu? – Tuchunguze, kama mtakubali, ndani ya jeneza na tukasikie harufu mbaya iliyomo ndani. Ndivyo ilivyo kwa kila mwili: huanza na kuoza na huishia kwa kuoza. Na utukufu wote wa kibinadamu ni kama ua la shambani. Ni wema tu usioangamizika na usioyumbishwa. Kwa kuipenda, watakatifu walipata neema kwa Mungu, kwa sababu hiyo roho zao ziko mbinguni katika utukufu, wakati miili yao ni kimbilio kwetu duniani, kupitia ishara, miujiza na matendo makuu.

7. Kwa kuwa maneno yangu yamegusia ishara, nitabainisha kwamba ishara bado hutokea leo, kama tunavyosikia. Na hili si jambo la kushangaza: kwani neema ya Roho, kama ilivyofanya kazi wakati ule, ndivyo inavyofanya kazi sasa bila kukoma. Hata hivyo, mtu hapaswi kuamini kila kitu kinachosambazwa kwa uvumi; maana imeandikwa: *'Msiamini kila roho, bali wajaribuni zile roho, kama ni za Mungu; maana manabii wa uongo wengi wametoka nje'* (1 Yohana 4:1). – Na kwa wamwasi wengi na wavunja amri za Mungu, siku za kale na hata sasa, kupitia maonyesho ambayo ni kazi ya utunzaji wa Mungu, imewezekana na bado inaruhusiwa kufanya miujiza inayofanana na ishara. Kwa hiyo, mtu hapaswi kubembelezwa na mambo kama hayo, bali ni lazima apime kama wao ni wanafunzi wa kweli wa Bwana kwa ishara ambazo Bwana ametupa. Basi, ni ishara gani hizi? – Tazama: *'Kwa hili*,*'* anasema, *'wote watajua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, ikiwa mtaana upendo ninyi kwa ninyi'* (Yohana 13:35). Baada ya kufundishwa na maneno haya, Mtume kisha aliandika: *'Nikizungumza kwa lugha za wanadamu na za malaika, lakini sikiwa na upendo, mimi ni sawa na kengele inayolia au cheche inayopiga kelele. Na kama nikiwa na zawadi ya unabii, na kuelewa mafumbo yote na maarifa yote, na kama nikiwa na imani yote, hata kuweza kuhamisha milima, lakini sikiwa na upendo, mimi si kitu. Na hata nikitoa mali zangu zote, na hata nikijitoa mwili wangu kuungua, lakini sikiwa na upendo, sifaidi chochote"* (1 Wakorintho 13:1–3). Je, unaona jinsi upendo ulivyo mkuu? Jinsi ulivyo kama malkia, ukisimama juu ya vipawa vyote vya Roho, na hauwezi kushindwa kamwe; ilhali wale wanaofanya miujiza wakati mwingine hupotea: kwa maana Bwana anasema katika Injili: *'Wengi watanisemea siku hiyo: "Bwana, Bwana! Je, hatukuashiria kwa jina lako, na kufukuza pepo kwa jina lako, na kufanya miujiza mingi kwa jina lako?' Nami nitawaambia, 'Sijawajua kamwe; ondokeni mbali nami, ninyi mnaotenda maovu!'"* (Mathayo

7:22–23). Jibu kama hilo ni la kutisha kiasi gani! Na hukumu kama hiyo ni ya maafa kiasi gani! – Basi, tujitahidi kupata upendo na wenzake – imani na tumaini – badala ya zawadi ya miujiza; ili, tukiishi vyema katika roho yao, tutambuliwe kama wanafunzi wa kweli wa Bwana na turithi Ufalme wa Mungu.

322. Muda unakwisha, mauti inakaribia: kwa nini tushughulikie bure?

322. Muda unakwisha, mauti inakaribia: kwa nini tunajihangaisha kwa mambo ya bure? – Kinafuata ukosoaji wa tamaa miongoni mwa watawa. [4, 120] Siku zetu zinapita kama saa, wiki kama siku, miezi kama wiki, miaka kama miezi. Hivyo basi wakati unapita haraka, ukimsogeza kila mtu kuelekea siku ya mwisho ya kuonekana kwa Bwana wetu Yesu Kristo, ambayo *'kila jambo* litawekwa *wazi na kufunuliwa machoni pake'* (Ebr. 4:13), kama Neno la Mungu linavyosema. Kwa nini basi mwanadamu ahangaike bure? Kwa nini mfalme aweze tumaini lake katika dhahabu na jeshi lake? Kwa nini mtawala anajigamba kwa utajiri wake na malisho yake? Kwa nini mtu tajiri anaweka tumaini lake katika utajiri wake unaopita? Kwa nini mtu anayefuata tamaa za mwili anajichovya katika matope ya dhambi? – Tunapaswa kulia na kuomboleza kila siku, na, kwa nguvu zetu zote, tujisafishe kabla hukumu ya kifo haijafika, ili tupone ghadhabu inayokuja juu ya wana wa kutoitii. *'Watu hawa'*, tukitumia lugha ya Maandiko, *'huyashutumu yale wasiyoyaona, lakini yale wanayoyaona—kama vile wanyama wasio na akili—huyafurahia. Hela kwao, kwa maana wamefuata njia ya Kaini, wamejirusha kwa kishindo katika malipo ya udanganyifu ya Balaamu, na wameangamia katika uasi wa Kora'* (Yuda 10:1). Nina hofu kwamba maneno haya, huku yakikashifu wao, yanaweza pia kuwafaa ninyi *mnaojiona kuwa 'mtu wa maana'* (Gal. 2:6). Kwani wakati mmoja, akiwa na wasiwasi kuhusu urithi wa baba yake, huchukua safari ndefu, mwingine, akitaka kuongeza *'mapato' yake*, anajihangaisha kujipatia riziki, anajitahidi sana na kutumia nguvu nyingi; wakati mwingine, ili apate hiki au kile, hufanya hivyo kwa tamaa, si kwa namna ya kimonaki—je, hawastahili hukumu ileile kama wale? Na wale bado wanaweza kutoa hoja fulani, ingawa dhaifu, kwa ajili ya tabia yao, kwa kuwa wana jukumu la kumtunza mke na watoto wao. Lakini ni kisingizio gani kilichobaki kwenu, ninyi mliojitoa kwa Mungu na kujitenga na ulimwengu, na ambao hazina yenu yote iko katika msalaba peke yake? Je, ninyi si mnastahili mateso makali zaidi kwa kutenda hivi? Maana imeandikwa: *'Wenye nguvu wataumia sana'* (Hik. 6:6); na: *'Hukumu ni kali zaidi kwa wale walio na mamlaka'* (Hik. 6:5); na tena: *'Amewekewa mengi, atatakiwa mengi'* (Luka 12:48). *'Enyi wana wa watu, mtakuwa na mioyo migumu hadi lini? "Kwa nini mnapenda upuuzi na kutafuta uongo*?" (Zab. 4:3), mkibuni visingizio ili kutetea tamaa zenu? *"Tazama vizazi vya zamani, ukaone: ni nani aliyewahi kumtumaini Bwana akatia haya? Au ni nani aliyewahi kubaki katika hofu yake akatelekezwa? Au ni nani aliyewahi kumuita, naye akamdharau?"* (Siraki 2:10). Je, Abrahamu mzee wa ukoo hakuwa mhamiaji katika nchi yake mwenyewe, kwa amri ya Mungu? Hata hivyo, akawa baba wa mataifa mengi. Je, Yakobo mzee wa ukoo hakushuka hadi Mesopotámiaki akiwa na fimbo moja tu? – Hata hivyo, alirudi kutoka huko akiwa tajiri. Je, Yosefu hakuwekwa utumwani Misri ili auzwe? Hata hivyo, huko alipata cheo cha pili kwa mfalme. Je, Eliya Nabii, aliyesudiziwa na Yezabeli, hakukimbia hata akiwa na mfuko? Hata hivyo, alilishwa na tai. Je, Mitume watakatifu hawakutoka kuhubiri bila chochote na bila silaha? Hata hivyo, hawashindi ulimwengu wote? Je, sisi wenyewe hatujateswa na kunyang'anywa mali katika miaka iliyopita? Hata hivyo, hata katika hali yetu, ni lazima mkiri kwamba ahadi za Mungu ni za kweli. Basi, uovu huu unatoka wapi? Na ni aina gani ya kiburi hiki? Inaonekana tumeisahau baraka za Mungu, kama Israeli ya kale, na tunamjaribu Mungu, kama baadhi yao walivyofanya. Lakini nini kinasemwa juu yao? – *'Kwa miaka arobaini nilikasirika na kizazi hicho; nikasema: "Daima wanapotea mioyoni mwao; hawajayajua njia zangu." Ndiyo maana niliapa kwa ghadhabu yangu, "Hawataingia katika pumziko langu"'* (Zab. 94:10–11). Hebu fikiria kama mambo yale yale hayawezi kusemwa nasi pia, kwa sababu tunakuwa washenzi kwa mkarimu wetu, tukishindwa kuridhika na yale tuliyonayo. Kwa sababu hii, miguu yetu haipati pumziko hapa, na tunazurura huku na kule; kwa sababu hii, tuna mabishano na ugomvi miongoni mwetu, kama watu wa kawaida wanavyofanya; kwa sababu ya hili, tunapendelea kuishi peke yetu kuliko na ndugu; na hata tukikaa na ndugu, ni kwa kujifanya tu: kwani vipi, tukipokuwa na upendo wa pesa kama mwandani wetu, mtu anaweza kuishi na ndugu kwa upatanisho wa kweli? Kamwe. Ole wao watu wapumbavu kama hao! Sizungumzii ninyi, ndugu zangu, wala wale wanaoishi maisha ya kimaungu hapa na pale; bali nazungumzia wale wanaoishi maovu na si kulingana na amri waliyopewa, ambao nawasihi waanze hatimaye kutembea katika njia iliyo sawa na kuwa bora, ili hakuna hata mmoja wetu atakayepotea, bali sote tuokolewe pamoja.

323. Mzee mwenye maisha ya mfano amefariki. Baada ya kumsifu kwa kujinyima kwake na uvumilivu wake kwa mateso yaliyotolewa na waikonoklasti... – anawapa ndugu somo – la kugeuka mbali na vitu vyote vya kidunia kwa kukumbuka kifo, na kuchochea ari ya kupata sifa zote njema

323. 1) Mzee mwenye maisha ya heshima amefariki. Baada ya kumsifu kwa kujinyima kwake na uvumilivu wake kwa mateso yaliyotolewa na waikonoklasti, – 2) anawaagiza ndugu – kujiepusha na vitu vyote vya kidunia kwa kukumbuka kifo na kuchochea ari ya kupata sifa zote njema. – 3) Anawahimiza wafanye hivyo kwa kuonyesha matunda mema ya mwenendo kama huo na madhara mabaya ya kinyume chake. – 4) Anataja kwamba ndugu aliyekuwa amerudi kutoka Yerusalemu amerudishwa huko tena, na kwamba anatusalia. [4, 121]

8. Ingawa kuna hadithi nyingi za kujenga roho zinazogusa nafsi na kuileta huruma na toba, hakuna hata moja inayojenga kama habari ya kifo. Kwani kifo ni fumbo la kutisha kwetu, iwe tunaposikia habari yake au tunapokitafakari. Kwa kuwa sasa mzee mtakatifu amefariki, ni lazima kusema kitu, japo kwa ufupi, kwa ajili ya kujenga wote. – Ukweli wenyewe kwamba alimtumikia Bwana katika maisha ya ukiwa tangu ujana wake hadi uzeeni wake mkubwa unatosha kumpongeza mzee huyo; Zaidi ya hayo, ukweli kwamba alikuwa mmoja wa wakiri wa imani shujaa, aliyekamatwa na Leo mwovu na kuteswa vikali: mgongo wake na kifua chake vilichanwa kwa mijeledi thelathini, uso wake ulipigwa kwa vichapo na mapigo, na meno yake mawili yalimenywa; baada ya hayo, miaka kadhaa baadaye, aliachiliwa kutoka gerezani na kupewa uhuru. Hata hivyo, yeye alirudi katika mtindo wake wa zamani wa maisha, yaani, maisha ya mtawa-nguzo, na kujifungia katika kibanda chake, ambapo aliishi katika taabu kubwa na kifungo hadi mwisho wa maisha yake, na kwa amani akamkabidhi Roho yake kwa Bwana. Mtesaji mwovu alitenda kinyume cha sheria bure; lakini shujaa jasiri alipaa mbinguni akiwa amepambwa taji la ufishi.

9. Na sisi, ndugu, tutafanya nini, na tutafikiri nini? Tutakuwa hai kwa muda gani zaidi? – Je, ni mingi, au ni michache? – Na nani ajuaye siku ijayo italeta nini? – Lakini kwa sasa, tuzingatie somo linalofundishwa na kifo cha sheikh. Kwa maana kile tulichokiona kwake kitatupata hivi karibuni pia. Kwa maana hakuna mtu aliyewahi kuvuka mpaka wa kifo uliowekwa kwake. Basi, tusisahau kamwe kifo, ili kifo cha milele kisitushangaze. Tusiipende zama hizi za sasa, tusije tukawa adui wa Mungu. Maana imeandikwa: *'Yeyote anayetaka kuwa rafiki wa ulimwengu hujawa adui wa Mungu'* (Yakobo 4:4). Au hamjui kwamba upendo wa ulimwengu huu huzuia roho kutamani kuondoka mwilini? Kwa maana kama vile Israeli walivyotamani kuachiwa kutoka kwa utumwa wa Misri na kuingia katika Nchi ya Ahadi, vivyo hivyo sisi pia ni lazima tutamani kwa dhati kuachiwa kutoka kwa taabu ya uharibifu katika mwili huu, na kuingia *'nyuma ya pazia la ndani kabisa, ambako Yesu, mtangulizi wetu, ameingia kwa niaba yetu'* (Ebr. 6, 19–20), yaani, katika hazina ya baraka za Yerusalemu ya mbinguni. – Basi, tuichukie ubatili wa dunia, tujipatie wema kwa wingi, na tujijazie hazina za kimungu – maombi, machozi, utakatifu, nuru na kutokuwa na tamaa, ambazo ndizoongozi wa uzima wa milele. Kuhusu chakula na vinywaji, mavazi na mahitaji mengine yote ya mwili, tuwajihusishe navyo kwa kadiri tu inavyohitajika ili kuishi na kufanya kazi kulingana na amri za Mungu.

10. Tukitumia muda wetu kwa njia hii, kila siku itakuwa karamu kwetu, kila siku sherehe. Na hata kama majonzi yasiyohesabika yatatukumba, hakuna kitakachoweza kutia doa dhamiri yetu safi. Lakini kinyume chake, tukiaishi katika uovu na wivu, katika ukatili na hila za kila aina, basi, ole! – tutakabili kifo kila siku, na kabla ya Siku ya Hukumu, hukumu na hukumu ya adhabu. Ndipo kifo kitakapokuja kama simba anayenguruma; na roho maskini itavumilia vipi mateso yake ya milele? – Maana imeandikwa: *'Ni wakati hukumu ianze nyumbani kwa Mungu; na ikiwa inaanza kwetu sisi, itakuwaje mwisho kwa wale wanaopinga Injili ya Mungu ? Na ikiwa mwenye haki anaokolewa kwa shida, waje wapi wasiomcha Mungu na wenye dhambi?'* (1 Petro 4:17–18). Basi, tuwe macho na waangalifu daima, tukijawa na ujasiri na uthabiti, *'tukijitahidi katika kazi ya Bwana wakati wote, tukijua kwamba taabu yetu si bure mbele ya Bwana'* (1 Wakorintho 15:58).

11. Na kwa upande wa ndugu yetu Sokrat, mnafahamu kwamba alitoka Mashariki, akiwa ametimiza wajibu wake na kuomba radhi kwa kuchelewa. Tulitaka amke hapa kama ndugu mwenye uwezo. Lakini kwa kuwa imeandikwa: *'Heriye aliye na uzao* wake *katika Sayuni na jamaa zake katika Yerusalemu'*, tumeamua kumrudisha huko tena, tukitumai kupokea rehema kupitia kwake. Na inatupasa kufurahi kwamba mmoja wa undugu wetu, katika Sayuni takatifu, mama wa makanisa yote, ameteuliwa kuwa kuhani na Patriaki Mtakatifu Zaidi huko. Mungu mwema atuhifadhi yeye pamoja nasi, na *'akamilishe kila kusudi jema la wema na kazi ya imani kwa nguvu; ili jina la Bwana wetu Yesu Kristo litukuzwe'* (2 Wathes. 1:11–12).

324. Tunaposhambuliwa na maadui wasioonekana, tuweke hifadhi kwake mwenye nguvu kutuokoa; naye atatutunza

324. 1) Tunaposhambuliwa na maadui wasioonekana, tugeukie Yeye awezaye kutuokoa; naye atatutetea. Tuwe tu watiifu katika utumishi wetu kwake. – 2) Msishangae kwamba mawazo mabaya na tamaa huibuka. Hii inatokana na kuanguka kwa Adamu. Ingawa tumefanywa wapya katika Kristo Yesu, tukipuuza, asili yetu ya zamani hujitokeza tena. – 3) Hata hivyo, watakatifu wa Mungu, kwa neema ya Mungu, wameshinda aina zote za uasi wa dhambi. Tufuate mfano wao. [4, 122]

12. *'Kuweni imara katika Bwana na katika nguvu za uweza wake; vaeni silaha kamili za Mungu, mpate kuweza kustahimili hila za shetani'* (Efe. 6:10–11); kwani yeye hasali, bali huweka doria dhidi yetu daima, na hasa kwa ushupavu zaidi anapoona roho zikipambana naye kwa ujasiri. Basi, anapotushambulia – kwani anashambulia mchana na usiku – tumsimamie kwa uangalifu, tukimgeukia Yeye mwenye nguvu kutuokoa kutoka kwa kifo cha dhambi, kwa maombi ya dhati na machozi ya dhati, na adui atakimbia hivi karibuni. Maana imeandikwa katika Zaburi: *'Ninitee siku ya taabu yako, nami nitakuokoa, nawe utanitukuza'* (Zab. 49:15). Je, adui ametuchoma? Lakini Bwana atatutibu. Je, ametusumbua? Lakini Yeye aliyesema kwa bahari, *'Nyamazia, tulia… ikawa utulivu mkuu'* (Luka 4:39), ndiye pia atakayewatulia mawazo yetu yaliyovurugika. – Na wema wa Mungu ni mkuu kiasi gani! Bila kuchelewa sisi kumwomba, Yeye—Mwema—anakuwa tayari karibu kwa rehema na ukarimu; Anajibu sala ya anayeomba, anafukuza wingu la huzuni, na kuujaza moyo nuru kupitia mawazo mema. – Na je, kuna chochote ambacho Yeye hatufanyii?! Hakika, haiwezekani kuwa vinginevyo. Kwa maana akajitoa kwa ajili yetu hata kufikia kifo—kifo msalabani—angewezaje kutokutupatia kila kitu baada ya hapo? Kwa hiyo, tuendelee kuwa imara katika kumtumikia kwa moyo wote; tujikwamue haraka kutoka kwa anguko zetu za mara kwa mara; na tujitahidi kwa bidii katika uwanja wa kujinyima, tukijua kwamba taji zinatungoja mwishoni mwa kazi zetu. Tutumie toba kwa wingi, kwani toba ni kamba ya kuzuia dhidi ya kuanguka katika dhambi; tuhifadhi unyenyekevu, kwani kwa njia yake mishale yote ya moto ya Yule Mwovu huvunjika; tulinde imani, kwani *'bila imani haiwezekani kumfurahisha Mungu'* (Ebr. 11:6).

13. Labda wengine wanaweza kushangaa na kustaajabu kwamba, licha ya juhudi zetu za bidii, bado tunashindwa na mawazo yasiyofaa? – Lakini tunateseka kwa sababu ya kosa la Adamu. Tulanguka kwake, na asili yetu imeteseka sana kwa upendo wa anasa. Lakini kisha, kupitia kuja kwa Kristo katika Umwili, na kwa kupokea nguvu katika bafu ya kuzaliwa upya na upya kupitia Roho Mtakatifu, asili hii hurudi katika hali yake ya awali. Hata hivyo, ikishaugua mara moja na kujifunza kuathiriwa, hurudi kwa urahisi katika upotevu wa dhambi tusipokuwa waangalifu.

14. Zaidi ya hayo, watu watakatifu walijitia nguvu sana kwa hofu ya Mungu na upendo kwa Mungu kiasi kwamba hawakuridhika tu kusimama imara katika uthabiti wao wenyewe, bali pia waliwapa wengine mkono wa msaada – wakifukuza pepo na kufanya miujiza mingine mingi. – Ingawa sisi tumeondoka mbali na mtindo wao wa maisha, tutajitahidi, kadiri ya uwezo wetu, kuwaiga; na Mungu wetu mwenye neema apokee dhabihu hii yetu ndogo, kama vile anavyopokea matendo yao makuu ya wema, na pamoja nao ajaliwe kutupa ufalme wake.

325. Kama wasafiri wa kawaida, vivyo hivyo sisi, wasafiri duniani wanaojitahidi kwa ajili ya makao yetu ya mbinguni, hatupaswi kushikamana na chochote hapa, hatupaswi kujitwika mizigo yoyote, na , tunapaswa kujitahidi moja kwa moja kufikia lengo letu, tukihamasishwa na baraka zisizoweza kuelezwa zinazotungoja huko, na na maafa yanayotungoja tusipofikia.

325. Kama wasafiri wa kawaida wanavyofanya, vivyo hivyo sisi, waumini wanaosafiri duniani tukijitahidi kufikia makao yetu ya mbinguni, hatupaswi kushikamana na chochote hapa, tusijizidishe mzigo, na tujitahidi moja kwa moja kufikia lengo letu, tukihamasishwa na baraka zisizoelezeka zinazotungoja huko, na na maafa yanayotungoja tusipofika. [4, 123] Wasafiri wa kawaida wanapaswa kukazana na kuhimizana kuendelea na safari, bila kupinda kulia wala kushoto, bali wakitembea kwenye barabara kuu; na si hivyo tu, bali wanapaswa kula, kunywa na kulala kwa kiasi, ili kwa kudumisha mlo wao katika usawa waweze kujifanyia magumu ya safari kuwa mepesi iwezekanavyo. – Hakika mnaweza kujionea wenyewe kile mfano huu unaonyesha – yaani, kwamba sisi pia ni wasafiri katika maisha haya, tukipita katika mkondo wake, ambao umejaa ugumu usio na hesabu – na kwamba sisi pia ni lazima tutuliane na kuhamasishana katika juhudi zetu, tutembee bila kupotoka, na tujizuie katika chakula, kula, kunywa na usingizi, ili, tukizidiwa na vitu hivyo, tusipate uvivu mno kuendelea na safari yetu, wala kurudi kwa anasa za maisha haya ya duniani; kwani hata wasafiri wa kawaida hawageuki nyuma wala kupotoka upande huu au ule, bali hudumisha mkondo mmoja,

wakijitahidi kufika mahali palipoamriwa kwa mapumziko yao. Lo, ni zuri kiasi gani mahali pa mapumziko yetu! Na ni heri kiasi gani kukaa kwetu huko! Sio cha muda, bali ni cha milele, na kimejaa si baraka zinazopotea bali baraka zisizopotea – ambapo kuna furaha, amani, na sherehe isiyo na kikomo. Hivi ndivyo Bwana anavyosema kuhusu hili katika Injili: *'Nyumbani mwa Baba yangu kuna makao mengi; kama sivyo, ningewambieni? Naenda kuwaandalia mahali. Na nikienda na kuwaandalia mahali, nitarudi tena na kuwapeleka mimi nilipo, ili mahali nilipo, nanyi mwe huko. Na mimi ninakoenda mnafahamu, na mnafahamu njia'* (Yohana 14:2–4). Tazama jinsi ahadi hii ilivyo isiyoelezeka na isiyoweza kufikiriwa! Basi, nani asiyetoka, nani asiyeharakisha, nani asiyetamani kufika katika makao hayo ya milele? – Daudi aliye barikiwa, naye, aliitamani makao hayo na akaimba: *'Jinsi makao yako yalivyo ya kupendeza, Ee Bwana wa majeshi! Nafsi yangu inatamani na kudhoofika kwa tamaa ya viwanja vya Bwana'* (Zab. 83:2–3). Haya ndiyo kweli makao yaliyotamaniwa. Hapa, hata hivyo, tuko kana kwamba tuko uhamishoni; na ukaaji wetu hapa si mrefu. Na kwa kweli, enzi hii yote ya sasa, ikilinganishwa na enzi ijayo, ni kama siku moja tu. Kwa nini basi tuwe marafiki wa dunia? Kwa nini tushangae yaliyopo sasa? Kwa nini tuelekeze macho yetu—siyo tu kwa kitu hiki au kile, bali kwa mbingu, dunia na bahari, kwa jua, mwezi na nyota, na kwa kila kitu kingine kinachoonekana? Maana tutashikilia nini bure, wakati tutaacha yote nyuma baada ya muda mfupi? – *'Kitu kimoja nimeomba,'* asema Mtakatifu Daudi, 'kwa Bwana, hicho ndicho nitakachotafuta: *"ni kukaa nyumbani mwa Bwana siku zote za maisha yangu, ili kuona uzuri wa Bwana, na kutembelea hekalu lake takatifu"'* (Zab. 26:4); yeyote anayehesabiwa kuwa mwema kuingia humo huokolewa kutoka kwa siku hiyo ya taabu ambayo mmoja wa Manabii anazungumzia: *'Siku hii ya Bwana kwenu ni nini? Kwa maana ni giza, si nuru'* (Amosi 5:18). Lakini Mtume aliye barikiwa pia aliuitaja kuwa siku ya ghadhabu, akisema: *'Wewe ukijijengea ghadhabu kwa siku ya ghadhabu na ufunuo wa hukumu ya haki ya Mungu, ambaye atalipa kila mtu kulingana na matendo yake'* (Warumi 2:5–6). Ili kutoa, kwa njia ya mfano kutoka kwa uzoefu wetu wenyewe, angalau taswira fulani ya mateso ya siku hiyo, hebu tukumbuke, kama mtakubali, mtu mmoja aliyefika hapa si muda mrefu uliopita, ambaye, akiwa amemilikiwa na pepo, aliteswa nayo katika roho yake, mwili wake wote ukimwaka; jinsi alivyopiga kelele mchana na usiku, bila kupata faraja wala nafuu katika chochote. Je, unafikiri mateso kama hayo yalikuwa rahisi kwa mtu huyu? – Hakika la. Hata hivyo, ni kama ndoto tu ikilinganishwa na yale yajayo. Basi tutavumilia vipi vile vya mwisho – moto usioweza kuzimwa, mnyoo asiyelala, na umati usiohesabika wa mateso mengine ya milele? Lakini kwa rehema Zako, Ee Bwana, kupitia maombi ya Watakatifu Wako na ya baba yetu aliye barikiwa, tuwezeshwe kuokolewa kutoka kwa haya yote, na kupokea baraka zilizowaahidiwa waaminifu.

326. Kimbilio liko wapi dhidi ya mitego ya adui? Ni kwa kujiepusha na yote yaliyo ya dhambi, kutoka kwa mawazo na tamaa mbaya

326. Kimbilio liko wapi kutokana na mitego ya adui? Ni kwa kujiepusha na yote yaliyo ya dhambi, kutoka kwa mawazo na tamaa mbaya. – Na ndivyo tutakavyofanya, tukihamasishwa na furaha ya amani ya ndani na asili ya uharibifu ya machafuko ya hisia. [4, 124] Tukiacha kuwa tunaogopa kuangukia mikononi mwa Waagaria, tukatoroka makazi yetu ya zamani na sasa tunaishi hapa. Lakini je, hofu yetu isingekuwa kubwa zaidi kiasi gani ya kuangukia mikononi mwa maadui wasioonekana? Na ni kwa umbali gani zaidi, na ni mahali gani salama zaidi, tunapaswa kukimbia kutoka kwao? Basi, ukuwaji huu unahusu nini? – Ni kujiepusha na dhambi, ambayo, kama upanga, shetani hutafuta kwa kila njia kuiua roho. – Basi, tuiepuke kwa bidii sana, na hata kufikia mawazo yetu: kwani dhambi huanza na mawazo, kisha kutoka kwa mawazo hadi kwa maneno, na kutoka kwa maneno hadi kwa matendo. Ni vigumu kutoingia katika mawazo yasiyofaa: na hutagundua hata linapotokea. – Lakini mara tu tunapogundua kuwa tunabebwa nayo, tuwe wepesi kujiondoa nayo haraka iwezekanavyo, kupitia maombi, machozi, huzuni ya dhati ya , na hofu ya Mungu; kwani tukiziruhusu zikae ndani yetu, zinaweza kusababisha kifo cha roho – na hili likitokea kila wakati. Kwani vita huvuka ndani yetu bila kukoma – vita vya kimya; na hatuwezi kuepuka kushindwa isipokuwa kwa kupinga dhambi ya akili bila kuchoka na kwa uthabiti, kwa msaada unaotoka juu. Je, hatuoni jinsi mawimbi yalivyokasirika baharini siku hizi tatu zilizopita? Ndivyo ilivyo pia kwa mtafaruku wa tamaa; isipokuwa kwamba ni wa maafa zaidi, kwa kuwa ajali ya roho inahatarisha zaidi. Lakini Mungu ndiye chanzo cha mtafaruku wa bahari, Yeye hutuma upepo baharini kwa manufaa yetu kwa wakati unaofaa; ilhali sisi wenyewe ndio chanzo cha mtafaruku wa roho. Na ni afadhali kwetu, kana kwamba tuko bandarini, kubaki katika amani na tusifungue milango kwa tamaa zetu; maana mara tu tunapozifungua, roho za uovu zitavuma kama upepo wa dhoruba, na fitina kuu itainuka ndani yetu; na hatutaokolewa isipokuwa tukiharakia kutuliza fitina hii.

Kuna haja gani ya kujiruhusu kuangukia katika mtafaruku kama huu, kuathiriwa na msukosuko kama huu, na kuishi kwa hofu, kana kwamba tunaweza kupata ajali ya meli? – Je, si bora kufurahia amani na utulivu, bila kujiletea kwa makusudi balaa ambalo linaweza kuepukwa kwa urahisi? – Je, hatuwaoni wapumbavu wale ambao, wakati wa dhoruba baharini, wanaondoka bandarini na kujidhihilisha hatarini kuzamishwa na mawimbi? Hata hivyo, ni lazima tujione wapumbavu mno zaidi tunapojitupa katika machafuko ya tamaa zetu. Kwani, si tamaa mbaya, ikivuta pumzi ndani ya mioyo yetu, huibua machafuko ya kutisha ndani yetu? Je, haitutupuzi huku na kule, kana kwamba inatuzamisha kabisa na kututumbukiza katika vilindi? Je, wivu, kwa njia ileile, hautupori akili, ukijeruhi moyo na mwili? Je, ukosefu wa imani vivyo hivyo hauzizi roho, ukiifanya iwe dhaifu na isiyo na nguvu? Na je, kila tamaa nyingine vivyo hivyo haimtoei mtu katika hali yake ya kawaida, na kumfanya apoteze akili kabisa? Basi, tuiepuke tamaa hizi za uharibifu, ili isije ikawa sisi pia tunasikilizwa yale ambayo Mungu aliwasema wale wa kabla ya Mafuriko: *'Roho yangu haitashindana na mwanadamu milele, kwa kuwa yeye naye ni mwili'* (Mwanzo 6:3). Mungu aliwaita 'nyama' si kwa sababu walikuwa na miili ya kimwili, maana kwa maana hii hata Mungu Mwenyewe ni *'Neno akawa mwili'* (Yohana 1:14); bali kwa sababu ya fikra zao za kimwili, zilizozama katika tamaa zisizofaa na zikikosa nguvu na hamu ya kupaa kumwendea Mungu. – Sisi, kwa kuwa tumejitolea kwa Mungu, kulingana na maneno: *'uraia wetu uko mbinguni'* (Fil. 3:20), tusikie zaidi: *'*hao *si wa ulimwengu, kama mimi nisivyo wa ulimwengu'* (Yohana 17:14). Je, kuna jambo lolote lililo barikiwa zaidi, si tu kwa uhusiano na enzi ijayo bali pia na hii ya sasa, kuliko kuwa huru kutoka kwa tamaa za chini, na kutotawaliwa na mwili bali kuongozwa na Roho? Hii ndiyo furaha tele, hii ndiyo utamu, hii ndiyo ustawi, hii ndiyo njia ya maisha ya kimalaika. Yeyote aliye hivi, kwa nje huishi kama watu wengine wote duniani; lakini kwa roho ni wa heshima zaidi kuliko wale wanaovaa taji; wao ni mabwana wa dunia, wamepambwa kwa heshima za mbinguni, daima wako tayari kwa safari na hawaogopi kifo. Tujitahidi kuwa watu wa namna hiyo sisi wenyewe, kadiri ya uwezo wetu: kwani hili linawezekana tukilitamani kwa mioyo yetu yote. Na tukishakuwa wa namna hiyo, tutafurahia hali ya furaha ya moyo maisha yetu yote hapa, bila kujali huzuni za kimwili tutakazokutana nazo; na katika enzi ijayo tutarithi Ufalme wa Mungu pamoja na Watakatifu wote.

327. Anahimiza utiifu usio na maswali: akionyesha, kwa mifano, jinsi utiifu unavyokuwa na faida, na jinsi utovu wa nidhamu unavyokuwa na madhara

327. Anahimiza utiifu usio na maswali: 1) kwa kuonyesha kupitia mifano jinsi utiifu unavyokuwa na manufaa, na jinsi kutotii kunavyokuwa na madhara; – 2) kwa kulinganisha umoja wa waumini na mwili, ambapo kila kiungo hufanya kazi yake – na mwili huishi kwa sababu ya hili; na kutoa hitimisho kutokana na hili: fanyeni vivyo hivyo, na mambo yote yatakuwa sawa. [4, 125]

15. Kwa kuogopa hukumu ya yule aliyezika kipaji chake ardhini, ambaye Bwana alimwambia: *'Wewe mtumwa mwovu na mvivu… ilikupasa kuwakabidhi watoaji fedha fedha zangu, na mimi nikirudi ningepokea zangu pamoja na riba'*, nimeona ni lazima nikupeni maagizo haya mafupi; na ni juu yenu, kama wasimamizi wazuri, kutekeleza maneno haya, jambo ambalo mnafanya, kwa neema ya Mungu, kupitia utiifu wenu mwema. – Hata hivyo, kuna wengine miongoni mwenu ambao sio tu wanashindwa kuongeza walichokabidhiwa, bali wako karibu hata kupoteza mali yao wenyewe. – Basi, hawa ni nani? – Wao ni wale wanaokataa kutii, na kutoa kisingizio kimoja tu kwa hili: *'nisamehe*'. – Unasema nini, ndugu? Uliapa utiifu hata kufa, na sasa unaepuka jukumu ambalo unaweza kulitekeleza, kwa neema ya Mungu. Lakini mnaposema, 'Nilikuwa na hofu ya kuvuka bahari', hii inatokana na ukosefu wa imani; hapo*, 'mliogopa pale pasipo na hofu'* (Zab. 13:5). Kwa maana kama mngekuwa waaminifu katika utiifu, msingevuka bahari kwa meli tu, bali, ukiwa umevua nguo zako, ungesafiri kwa kuogelea kuvuka maji ukiwa uchi, ukimwiga yule mtawa asiyesahaulika ambaye, akitegemea amri ya baba yake, hakuogopa kuvuka mto wenye mawimbi, na alipovuka, alitokea salama, na kuwaacha wale waliokuwa mashahidi wake wakiwa na mshangao. Utiifu hata huwadhibiti wanyama wakali. Ushahidi wa hili ni E , ambaye, kwa amri ya mzee wake, alifunga Gehena. Utiifu hufanya miujiza hata miongoni mwa wafu: kama ilivyothibitishwa na Akakios, aliyepaza sauti kutoka kaburini mwake. Lakini kwa nini tuzungumzie yeyote kati ya hawa? Mwana wa Mungu Mwenyewe, aliyezaa peke yake*, 'akiwa mwongofu hata kufa, hata kufa msalabani'*, alitimiza kazi ya wokovu kwa ajili ya ulimwengu. Haya ndiyo matendo ya ajabu na matunda ya utiifu. Je, sasa unataka kujifunza kuhusu madhara ya uasi? – Kumbuka Adamu, ambaye, kwa kutosikiliza Mungu na kuonja tunda lililopigwa marufuku, alileta kifo duniani; kumbuka Sauli, ambaye, baada ya kutosikiliza Samweli mtakatifu, hakuapoteza tu ufalme wake bali pia maisha yake katika vilima vya Gilboa; na kumbuka yule mtu wa Mungu ambaye, alipodanganywa na nabii

wa uongo, akaanguka katika kutoitii amri, na kwa hiyo akatupwa kwa simba ili wamla. Na Petro, Mtume aliye barikiwa, kwa heshima akakataa kumruhusu Bwana kumfua miguu yake, je, hakusikia: *'Nikikufua miguu, hutaweza kushiriki nami?'* (Yohana 13:8). Vilevile, katika maisha ya Mtakatifu Euthymius, je, si yule mchungaji aliyekataa kutii—kwa sababu alizoziona kuwa takatifu—alishindwa mara moja na yule pepo, *'mafusho'* ya mama mkwe wake? Hivyo ndivyo hukumu ilivyo kwa wale wanaokataa utiifu unaotakiwa kwao, kwa wasii: *'Kwa maana kila* mwanafunzi *msii atainua uasi'*; *'Bwana atamtuma malaika asiye na rehema juu yake'* (Mithali 17:11).

16. Kwa ujumla, sisi *'ni viungo vingi vya mwili mmoja katika Kristo, na kila kiungo ni mwili wenzake'* (Warumi 12:5): kimoja kinachukua nafasi ya jicho, kingine cha sikio; kimoja cha pua, na kingine cha ulimi; kimoja cha mkono, na kingine cha mguu. Ikiwa viungo vyote havitekelezi kazi zake, bali vitaanza kubishana, jicho likitaka kusikia, sikio kunusa, pua kuongea, ulimi kuhisi, na mkono kutembea, je, si mwili wote utaingia katika fujo na kupasuka? Ikiwa ndivyo, basi kila mmoja atimize wajibu wake, na watumie zawadi yoyote waliyopokea kutoka kwa Mungu kwa ajili ya manufaa ya wote, wakikumbuka kwamba hatima yetu iko mikononi mwa Mungu. Sio kwa sababu mtu anasafiri baharini ndipo mwisho wake upo, wala kwa sababu mwingine anabaki nchi kavu ndipo kifo kinamsubiri; bali kama vile Mungu wetu mwema, tangu mwanzo wa ulimwengu, alivyoweka kwa kila mtu wakati, mahali na namna ya kifo chake, ndivyo mwisho wa kila mtu utakavyokuja. Nimeweka haya wazi si sana kwa ajili ya wale ninaowazungumzia—kwa maana tayari nimewakubali kwa ajili ya unyenyekevu wao—bali kwa ajili ya wote wasikio, ili tujihadhari sana, na kwamba ahadi zozote tulizotoa mbele za Mungu na malaika wake wateule, tuzitimize kwa bidii, bila kusita, hata kama yale yaliyoamriwa yanaweka hatari fulani ya kifo. Hivyo ndivyo Wazee wa Kanisa wanavyoamuru, na hasa Basil Mkuu. Tukiishi kwa njia hii, hatutashindwa na kifo cha dhambi, bali tutaishi katika haki na kuhesabiwa kuwa na haki ya Ufalme wa Mungu.

328. Kulingana na mpango wa Umwilisho, kifo ni furaha kwa Wakristo ikiwa wamejiandaa kukikabili

328. 1) Kulingana na mpango wa Mungu wa Umwilisho, kifo ni furaha kwa Wakristo ikiwa wamejiandaa kukikabili. – 2) Basi, tujitayarishe kama inavyotupasa. [4, 126]

17. Nimekuwa nikihisi si vizuri kidogo siku za hivi karibuni: moyo wangu umesumbuliwa, na ilionekana kwangu kwamba ningeweza kuondoka kwenu. – Basi, nitabaki kuishi kwa muda gani zaidi, mimi mtu mnyenyekevu? Unaona kwamba uzee wangu umenifikia tayari, na wenzangu wamepita; na kwa wakati ufaao, mwisho wangu unanisubiri. – Basi? Je, tunapaswa kuhuzunika kwa hili? Tusiwe hivyo. Wale wanaoishi kwa mwili wahuzunike, ikiwa wanataka, wanapoachana na wake zao, watoto wao, watumishi wao, mali zao na raha zote za maisha haya ambazo wamezifungwa nazo. Lakini sisi, ambao ulimwengu umesulubishwa kwetu na ambao tumezungukwa na msalaba pekee, kwa njia ya kuukataa kwetu ulimwengu na kujitolea kwetu kwa utiifu, fumbo la Kuzamishwa kwa usingizi halipaswi kuwa chanzo cha huzuni, bali chanzo cha furaha. Na nasema nini—'sisi'? Wakristo wote wanapaswa kuuchukulia uondokewa wao kwa furaha. Kabla ya kuja kwa Bwana wetu Yesu Kristo kwa mwili, kifo—kilichotawala jamii yetu kupitia ukiukaji wa Adamu—kilikuwa cha kutisha na cha kuchukiza hata kwa watakatifu. Lakini baada ya Kristo, yeye aliye uzima wa wote, *'alipojaribu kifo kwa ajili ya wote'* (Ebr. 2:9), Alifungua na *'kufanyia upya'* kwetu *'njia mpya na hai kupitia pazia, yaani, mwili wake mwenyewe'* (Ebr. 10:20), kama ilivyoandikwa: *'Kifo kimemang'anywa katika ushindi'* (1 Kor. 15:54), – tunapokufa, hatutupwi tena katika ufalme wa kuzimu, bali tunainuliwa katika Ufalme wa Mungu, na *hatuwekwi 'katika giza na kivuli cha mauti'* (Zab. 87:7), bali tunapanda katika nuru isiyoweza kukaribiwa na katika uzima usio na mwisho ambao Mungu ameahidi kwa wale wanaompenda. Hivyo basi, kifo chenyewe si kitu cha kuogopwa tena, bali ni kitu cha kukaribishwa kwa furaha—mradi tu, bila shaka, tuko tayari kwacho kwa maandalizi ya mioyo yetu. – Maana bila haya, bado ni jambo la kutisha ikiwa, wakati wa kuondoka kwetu, tutajikuta tukirudisha nyuma miaka iliyopita na kutafuta siku zaidi za maisha ili kutenda matendo mema. Hili ni jambo la kutisha na la hatari, kwani mtu anayenaswa katika hali kama hiyo atatatizika moyoni na kuanguka katika maangamizi kamili, akipita si kwa tuzo za matendo mema, bali kwa adhabu ya dhambi. Lo, ni mandhari ya kutisha kiasi gani atakayokumbana nayo!

18. Ili tusije tukapata hatima ile ile, nawakumbusha na kuwasihi: tujiweke tayari daima kwa ajili ya kuondoka kwa baraka, tukichukulia kila siku kama siku ya mwisho ya maisha yetu, kama vile Mtakatifu Antwoni anavyotufundisha? Maana tukiamua kutenda hivi, hatutakuwa kamwe wapotovu, wasiotilia maanani, wavivu, wasio na kazi, wapenda mabishano, waasi, wasio na udhibiti au wa kipuuzi; bali kinyume chake, tutakuwa wanyenyekevu, wenye kujidhibiti, wenye majuto, wenye nia njema, wanyenyekevu, wenye amani,

wakweli, wasio na lawama, na tayari kwa kila tendo jema, tukifuata mfano wa watakatifu, ambao, wakiishi kwa njia hii, walionekana kuwa na haki ya kupokea baraka za mbinguni zilizoahidiwa. – Nimeweka haya yote, nikitafuta kuwatia nguvu ninyi tu, bali na mimi mwenyewe katika wema, ili, tukiishi maisha yetu katika maandalizi kama hayo ya kuondoka kwetu, wakati wa kuondoka kwetu tusisumbuliwe na hofu na kutetemeka, bali tuwapaze sauti pamoja na Daudi kwa furaha: *'Rudi, ee roho yangu, katika utulivu wako, kwa maana Bwana amekutendea fadhili'*; na: *'Nitapendeza mbele za Bwana katika nchi ya walio hai'* (Zab. 114:6, 8). Hili litupate sote.

329. Kuidhibiti mapenzi ya mtu mwenyewe ndilo jambo kuu zaidi, la Kikristo na la Kiintume, ingawa si kila mtu sasa anatambua ukuu wake

329. Kujinyima hiari yako ni tukio kuu zaidi, linaloiga Kristo na Mitume, ingawa si kila mtu leo anatambua ukubwa wake. [4, 128] Wito wa kuhuzunika unalazimisha wale wasio na wema, huku wakati huo huo ukiwafundisha jinsi ya kurekebisha udhaifu wao. Kwani huzuni hii kutokana na ukosefu wa wema huandaa roho bila kutambua ili itafute kujiboresha. *'Kwa maana huzuni ya kimungu,'* kama Mtume anavyosema, *'huleta toba inayopelekea wokovu'* (2 Wakorintho 7:10). Lakini hebu tufikirie: ni nini kinachotuletea huzuni? Je, ni kwamba mawazo yasiyofaa hujitokeza ndani yetu na, kama jeshi la adui, kulizunguka nafsi yetu? – Hata hivyo imeandikwa: *'Ingawa jeshi limezingira mimi, moyo wangu hautatiwa hofu; ingawa vita vimenuka juu yangu, ndani yake nitajiamini'* (Zab. 26:3). Au ni kwamba nira ya utiifu ni nzito? – Hata hivyo imeandikwa pia: *'Ni wema kwa mtu kubeba nira katika ujana wake'* (Lamentations 3:27); na tena: *'Nira yangu ni laini, na mzigo wangu ni mwepesi'* (Mathayo 11:30). Au je, maisha haya chini ya nira ya utiifu hayaruhusu mtu kumiliki chochote chake mwenyewe? Lakini neno la Mtume liko *hivi*: *'Tumeacha yote na tukakufuata; basi ni nini kitakachotupata?'* (Mathayo 19:27). – Nao walipewa ahadi, ambayo ni ya kutisha kama ilivyo ya utukufu. – Na sisi, kama wao, hatujaacha kila kitu nyuma na kumfuata Bwana? Hakuacha mmoja wazazi wake? Na mwingine ndugu zake wa kiume na wa kike? Mmoja mke na watoto wake, mwingine nyumba na mashamba yake? Na wote wao – kile kilicho cha thamani zaidi ya yote – mapenzi yao wenyewe na tamaa zao wenyewe – ambacho ndicho kitu kigumu zaidi kwa wanadamu kufanya. Kwa maana, nitae ndani ya majina yoyote ya kufunga kwa ukali au kuamka usiku kucha, au kulala ardhini bila chochote, au kujiepusha na bafu, au upweke wa mahali, au shughuli nyingine yoyote ya ibada yetu—mambo haya yote hufanywa kwa hiari ya mtu mwenyewe. Kile kinachofanywa kwa hiari ya mtu mwenyewe, ingawa ni kigumu kwa asili yake, hufanikishwa kwa urahisi mtu anapotaka hivyo; lakini kile kinachofanywa kwa kuweka kando mapenzi ya mtu mwenyewe, ingawa ni rahisi kiundani, hufanywa kwa shida kubwa. Kitendo cha aina hii wababa watakatifu wamekiita 'kumwaga damu'; na ni sifa ya mtu mwingine yeyote isipokuwa yule ambaye ni mwanafunzi wa kweli, na ambaye anaweza kusema pamoja na Mtume: *'Sivyo tena mimi maishani, bali Kristo anaishi ndani yangu'* (Gal. 2:20). Kwa maana kadiri asivyoishi kwa mapenzi yake mwenyewe, ndivyo, kupitia mapenzi ya mkuu wake, anavyoishi kwa ajili ya Mungu, na kumwiga Yeye aliyesema: *'Nimekuja kutoka mbinguni, si kufanya mapenzi yangu, bali mapenzi ya Baba aliyenituma'* (Yohana 11:38). Je, unaona ukuu wa namna yetu ya maisha? Je, si ya Kikristo? – Je, si ya kitume? Au ninakusifu tu kwa kusema haya? – La; ukweli wenyewe unashuhudia uaminifu wa maneno yangu. Ikiwa watu hawawapaki sifa wale wanaoishi kwa njia hii, utukufu wao haupungui kwa vyovyote vile; maana Mungu haoni kama mwanadamu anavyoona. Lakini kuna hukumu ya Mungu, na kuna hukumu ya mwanadamu; na ni wangapi wanaoonekana kuwa wa kawaida katika ulimwengu huu, ambao, Siku ya Hesabu, watathibitika kuwa watukufu zaidi kuliko wote, kama ilivyoandikwa: *'Wengi wa kwanza watakuwa wa mwisho, na wa mwisho watakuwa wa kwanza*' (Mathayo 19:30). – Kwa hiyo, furahieni na mtetemeke: ile ya kwanza kwa sababu ya zawadi ya Mungu, ile ya pili kwa sababu ya mabadiliko ya akili, maana hatudumu vilevile milele. Kwa nini *'tusihimizane katika upendo na matendo mema'* (Ebr. 10:24), bila kuzidiwa na ukandamizaji wa mapenzi yetu wenyewe—ambayo ndiyo hoja kuu ya jambo hili—na bila kuwa wavivu katika utekelezaji wa majukumu yetu, bali tukihamasishwa na shauku, tukisaidiana, tukibebana mizigo, kama ndugu, kama wenye nia moja, kama wafanyakazi wenzetu. Kwa kujitahidi hivi siku baada ya siku na hivyo kutimiza mbio zenu, ninyi, kama ninavyojua vyema, bila shaka mtapokea taji lisiloweza kufifia la utukufu.

330. Katika vita vya kiroho visivyoonekana, mapambano yasiyo na woga na yenye ari dhidi ya adui, yanayoendeshwa kwa tumaini, daima hushinda: maadui hukimbia kutoka kwa watu kama hao

330. 1) Katika vita vya kiroho visivyoonekana, mapambano yasiyo na woga na yenye ari dhidi ya adui, yanayoendeshwa kwa tumaini, daima hushinda: maadui hukimbia kutoka kwa watu kama hao. – 2) Katika vita dhidi ya uzushi, mtu hapaswi kuungana na wazushi wala kuwataja kwa majina: jambo ambalo nimelipiga marufuku. [4, 129]

1. Ingawa mimi ni dhaifu kwa neno, kama nilivyo kwa tendo, ni wajibu wangu kuwafariji na kuwatia moyo kiroho, kadiri nguvu zangu zinavyoruhusu. Kwa maana wale wanaopigana vita dhidi ya maadui wanaoonekana wanahitaji kutia moyo kutoka kwa wenzao wa vita, basi ndivyo zaidi ninyi, mnaopigana vita dhidi ya maadui wasioonekana, mnavyohitaji kupakwa mafuta ya maneno ya himizo na kuinuliwa rohoni; kwani mapambano yenu si ya siku moja tu, bali ya maisha yenu yote; na zaidi ya hayo, mkishinda, mtapokea taji lisiloelezeka la kutokufa, lakini mkishindwa, mzigo wa milele wa aibu isiyopimika? – Lakini tusiruhusu hili litutokee, wala tushushwe moyo katika tumaini letu! Kinyume chake, tusishuku kwamba, kwa msaada wa Mungu, tutamshinda shetani kwa kuwa macho daima na kupinga adui bila kuchoka. Unajua kwamba hata wanajeshi wa kawaida, wanapoingia vitani, huwa katika hali ya msisimko mkuu; sura zao hubadilika na huonekana tofauti kabisa na awali; na wakati huo hawafikirii tena wake zao, watoto wao, wazazi wao au ndugu zao—kweli, hawafikirii mtu yeyote kabisa—bali akili na mioyo yao, kama vile miili yao yote, hujitolea kikamilifu kwa ajili ya mapambano. Vivyo hivyo, sisi pia, katika nafsi zetu za ndani, lazima tuwe na hali hii, bila kuwatisha hata kidogo maadui zetu, bali tukawashambulia kwa shauku na ari ya roho, kama askari wema wa Kristo. Wenye adui wetu wanapotuangalia tukiwa katika hali hii, husimama mbali, wasiothubutu kushambulia; lakini wanapoona kwamba ujasiri wetu unapungua, na nguvu na umakini wetu vinadhoofika, ndipo wanaponyoosha upinde wao na kujeruhi roho zetu kwa mishale—yaani, kwa mawazo yasiyofaa. – Lakini hata katika hali kama hiyo hatupaswi kukata tamaa; badala yake, tukitambua kosa letu, ni lazima tuungame, na, tukikusanya nguvu zetu tena, tuingie katika mapambano yasiyokoma. – Ndivyo ilivyo daima.

2. Lakini sasa aina tofauti ya mzozo wa kiheretiki imeenea kote ulimwenguni. Na ukipenda, inua macho ya akili yako na utaona ulimwengu wote umejaa wale waliojeruhiwa katika mzozo huu. Kwa maana si wale wakuheretiki wasioamini pekee, wala si wazinzi na waasherati na wengine wanaofanya ufisadi kama huo, ambao nyoka huwachukua chini ya nguvu zake; bali pia wale wasiojali watu wote kama hao na huungana nao: maana ni kweli usemi kwamba *'yeye agusaye lami atachafuka, na yeye afuatana na wenye kiburi atakatwa'* (Sir. 13:1). Kwa sababu hii, ingawa nakashifiwa kwa jambo hili, nimemzuia Mkristo wa Orthodox kumkumbuka, katika kumbukumbu takatifu na katika Ibada Takatifu, mtu fulani aliyejiigiza kuwa Mkristo wa Orthodox lakini hakuwahi kuacha kushirikiana na wanaheresi na heresi. Kwa maana kwamba, kama yeye, hata saa ya kifo chake, angeungama dhambi yake na kushiriki Sakramenti Takatifu; basi ingekuwa halali kwa Mkristo wa Orthodoxi kutoa maombi kwa ajili yake. Lakini kwa kuwa aliondoka akiwa katika ushirika na uzushi, mtu kama huyo anawezaje kupokelewa katika ushirika wa Orthodoxi? – Mtume Mtakatifu anasema: *'Je, kikombe cha baraka tunachokibariki si ushirika na damu ya Kristo? Mkate tunaouvunja, je, si ushirika na Mwili wa Kristo? Kwa maana ingawa kuna mkate mmoja, sisi, ingawa ni wengi, ni mwili mmoja; kwa maana sote hushiriki katika mkate ule mmoja'* (1 Kor. 10:16–17). Kwa kuzingatia hili, kushiriki mkate na kikombe cha kiheretiki kumfanya mshiriki huyo kuwa sehemu ya kundi linalopingana na Kanisa la Kiorthodoksi, na washiriki wote kama hao huunda mwili mmoja, usio wa Kristo. – *"Maana haki ina ushirika gani na uasi? Au nuru ina ushirika gani na giza? Au mwumini ana sehemu gani na asiyeamini? Au kanisa la Mungu lina ushirika gani na sanamu?'* (2 Kor. 6:14–16), kama vile Mtume yuleyule anavyopaza sauti mahali pengine. – Lakini kwa ajili ya watu kama hao tunapaswa kulia; kwa wale kati yao ambao bado wako hai, tunapaswa kuombea waponywe kutoka kwa mitego ya shetani; na kwa ajili yetu wenyewe, tunapaswa kutoa shukrani, kwa maana *'Mungu ametuchagua kwa ajili ya wokovu kupitia utakatifu kwa Roho Mtakatifu na kupitia imani katika ukweli'* (2 Wathess. 2:13), ili tuweze kumtumikia katika imani ya Kiorthodoksi hadi kwenye ushuhuda huu; ambao, tukitimiza bila lawama na bila dosari, Yeye atujalie kutupatia ufalme Wake wa mbinguni.

331. Masuala mengine yana wakati wao; lakini kazi ya wokovu inapaswa kushughulikiwa daima

331. 1) Masuala mengine yana wakati wao; lakini kazi ya wokovu lazima daima itanguliwe. – 2) Basi, tusicheke, tukiona jinsi kifo kinavyovuna kila mtu, na tukitafakari katika hili kuhusu bikira wenye busara na wapumbavu. – 3) Basi, tushike na kuwa na bidii kuandaa kila kitu kwa ajili ya kuja kwa Mchumba. [4, 130]

3. Kwa mambo mengine, nyakati maalum zimewekwa: wakati wa kupanda na wakati wa kuvuna; wakati wa amani na wakati wa vita; wakati wa biashara na wakati wa kuacha biashara. Lakini kwa kazi ya wokovu wa kiroho, kila wakati unafaa, na kila siku ni nzuri, ikiwa tutaka hivyo. – Basi, tuwe na shauku daima ya kutenda mema, tukiwa na tabia njema, na tukijaa ari ya ujana ya kutekeleza maneno ya Mungu: *' ' kwa maana si wale wanaosikia sheria ndio wenye haki machoni pa Mungu, bali wale wanaotenda sheria ndio watakao halalishwa'* (Warumi 2:13). – Kwa hiyo, kama vita isiyoonekana iko mbele yetu, ni lazima tuipigane kwa roho yenye furaha na, kwa msaada wa Mungu, tufukuze mawazo ya kishetani yanayoinuka dhidi yetu, ili, kwa kukaa ndani yetu, yasituletee kifo cha kiroho; au je, mavuno ya kiroho yamekaribia? Basi ni lazima tuvune kwa bidii, ili tuchane akiba ya kutosha ya uzima wa milele katika ghala zetu za kiroho, tusije tukafa njaa milele huko. Daima kuna wakati wa maombi, wakati wa machozi, wakati wa kusafishwa kutokana na makosa yetu, na wakati wa kufikishwa kwa furaha katika Ufalme wa Mungu.

4. Kwa nini basi tunasita? Kwa nini tunachelewa? Kwa nini tunaahirisha, siku baada ya siku, kazi ya kurekebisha maisha yetu? *Je, 'zama hizi haziko karibu kuisha?'* (1 Kor. 7:31). Je, si roho nyingi sana zinaondoka kwetu kila siku? Je, jeneza zinazofunguliwa bila kikomo hazisherehekei ushindi juu ya asili yetu ya dhambi? – Je, dunia haifanyi vivyo hivyo, ikipokea miili yetu, ambayo ni ya dutu moja na yenyewe? – Na je, sisi, kwa kweli, tutabaki hapa hadi mwisho? – Je, hatuoni ni ndugu zetu wangapi tayari wameondoka? Wako wapi baba zetu watakatifu? Wako wapi ndugu zetu, wa kiroho na wa kimwili? Wako wapi marafiki na wenzetu katika taabu, katika kazi za mikono na katika kuimba Zaburi? Na jinsi tunavyosahau! – Wakati kifo cha ndugu au baba kinapotokea, mara moja tunakumbwa na majuto, tunahuzunika na kuapa kutembea katika njia ya haki kuanzia wakati huo; lakini muda mfupi unapopita tangu wakati huo, tunasahau huzuni yetu na nia zetu njema. – Lakini watakatifu wa Mungu hawakutenda hivi: maisha yao yote walitafakari juu ya kifo, walikufa kila siku, walijisaliba kwa ulimwengu kila siku, na kila siku walijigeuza kwa hiari yao wenyewe kumwelekea Mungu; na sasa wanaishi huko maisha ya baraka na ya milele. – Je, mfano wa mabikira kumi haukupi sababu ya hofu? – *'Tazama, bwana arusi anakuja; nendeni kumlaki.'* Wale wenye busara walimlaki, *'nao wakaingia naye kwenye karamu ya harusi*.' Lakini wale wapumbavu, kwa kukosa matendo mema, walichelewa, na walipopaza sauti: *'Bwana, Bwana, utufungulie*,' walijibiwa: *'Kweli nawaambieni, siwajui.'* Basi walibaki nje. Kwa hayo Bwana akaongeza kusema: *'Hivyo basi, kesheni, maana hamjui siku wala saa'* ya kuja Kwake (Mathayo 25:6, 10–13).

5. Basi, ni lazima tuwe macho; ni lazima tuzamshe roho zetu kutoka usingizini, tuwe na akili timamu, wenye majuto, tujihifadhi bila lawama na safi, na tutembee katika nuru, ili kifo kisitukute ghafla na kutufungia milango ya rehema mbele yetu: na hakutakuwa na mtu wa kuyafungua wala kutusaidia. Basi, tuweze kuandaa kwa haraka matendo yanayomvutia Mungu kwa ajili ya saa yetu ya mwisho: ninyi wavivu, inukeni mkafanye kazi; ninyi wasio watiifu, anzeni kutii; ninyi wenye kiburi, jinyenyekezeni; ninyi wenye mioyo migumu, lainiheni mioyo yenu; ninyi wasiojutia, jitubu; ninyi wasiokiri, anzeni kukiri; ninyi wavivu, anzeni kufanya kazi; nyote, simamisheni mambo yote – na jitahirini kwa matendo mema. Nitakuongezea jambo moja zaidi: ninyi mnaopenda wanawake, kuwa na busara; msiungane mara kwa mara na wanawake, wala msitumie muda mrefu nao; kwa maana kutokana na hili moto wa dhambi huwashwa, kama tunavyosikia katika Maandiko, yanayosema: *'Je, mtu akifunga moto kifuani mwake, je, mavazi yake hayatateketea? Au ni nani awezaye kuingia kwa mke wa jirani yake bila kuchoma miguu yake? Ndivyo ilivyo kwa yeyote aingiaye kwa mke wa jirani yake* (Methali 6:27–29). Lakini hata bikira ni mke aliyeolewa ikiwa ameingia katika maisha ya ukiwa, kama vile yule aliyetoa nadhiri za ukiwa;—ambaye Bwana wa Utukufu ndiye Mchumba wake. – Ninasema haya kwa wale ambao wamepotea huku na kule na wanaoishi jinsi wanavyotaka, wakibuni visingizio vya dhambi zao, na wakisahau kwamba Bwana alituamuru tuondoe hata jicho linalosababisha msukumo wa dhambi (Mathayo 5:29), achilia mbali kitu kingine chochote. – Na haya ndiyo neno ninalowasemeni: *'Sisi wenye nguvu tunapaswa kuvumilia udhaifu wa wale dhaifu'* (Warumi 15:1), na kuwa mfano wa wema kwa wale ambao bado hawajaimarika. Ninyi tayari mko hivyo kwa neema ya Kristo; lakini endeleeni kuwa hivyo, tena na tena – na mtaokolewa katika Bwana wetu Yesu Kristo.

332. Akionyesha kwamba malengo na shughuli za maisha ya kimonaki ni bora kuliko hali na vyeo vingine vyote, na – kwamba huvutia kila mtu kwake, licha ya ugumu wake – anawaalika wale

walioonekana kuwa wamestahili kufurahia na kumshukuru Bwana, na kujitahidi kuwa wamonaki wa kweli

332. 1) Akibainisha kwamba malengo na shughuli za maisha ya ukiwa ni bora kuliko hali na vyeo vingine vyote, na – 2) kwamba huvutia kila mtu, licha ya ugumu wake – 3) anatualika tufurahi na kumshukuru Bwana kwa wale walioonwa kuwa wamestahili, na kujitahidi kuwa wakiwa wa kweli. [4, 131]

6. Tumwabudu Mungu kwa kuwa tumetangazwa kuwa na haki ya *'kuchagua sehemu bora'*, na, kana kwamba, *'kukaa miguuni pa Yesu na kusikiliza Neno Lake'* (Luka 10:39). Wengine wamejishughulisha na hushughulikia mambo mengi, yaani, wake na watoto, mali na pesa; lakini sisi tuna jambo moja tu la kujali: jinsi ya kumfurahisha Bwana. Wengine hupigana vita kwa ajili ya Kaisari wa kidunia na hulazimishwa, kwa kila njia—hata kufikia kumwaga damu—kusujudu mbele ya amri za Kaisari; lakini vita vyetu ni kwa hiari yetu, ambapo tunatimiza amri za Kristo, Mfalme wa wafalme, kwa uhuru kamili, kwa tumaini la kupokea Ufalme usio na mwisho wa Mungu. Wengine huchukua safari ndefu na ngumu kwa ajili ya faida ndogo na za kupita; lakini jukumu letu ni, iwe mchana au usiku, kukimbia haraka kuelekea hekalu la Mungu, ili huko tuweze kutoa sifa kwa utukufu wa Mungu, na kwa njia hiyo kupata si dhahabu inayoharibika, bali hazina za kiroho ambazo haziibiwi na ni za milele.

7. Ingawa wakati mwingine hukutana na jambo la huzuni na la kusikitisha, iwe katika hali zetu za nje au katika hali yetu ya ndani, bado kwa kuwa hili hutokea kwa ajili ya Neno la Mungu na tumaini letu, tunavumilia kwa urahisi, sisi ambao tunaweza kufurahi katika huzuni zetu na tusihisi kulazimishwa katika dhiki zetu. Maisha yetu ni ya namna hii, kwamba huvutia wenye ufahamu kwa huzuni zake haswa. – Nani asiyewapenda wazazi wake na kuwa na upendo kwao? Hata hivyo, kwa ajili ya upendo wa Mungu, wakiwaacha nyuma, wana wa watu hukimbilia hapa kwa wingi. Ni uhusiano gani ulio karibu zaidi kuliko ule wa ndoa, ambapo, kulingana na neno la Bwana, wawili wanakuwa mwili mmoja? Hata hivyo, watu hawa pia hugawanywa kwa upanga wa Injili na kupelekwa hapa. Hapa mtawala huweka kando utawala wake; tajiri, mwenye busara kwa njia zake, hujiondoa katika utajiri wake; maskini husahau umaskini wake; yatima hawi tena yatima; na ningeongeza: mfalme huweka kando vazi lake la zambarau na huhesabiwa miongoni mwa wengine kwa usawa nao. Kwa maana udugu wetu ni mwili wa Kristo, ambamo wote ni sawa; na makao yetu ni bandari ya pamoja ya wokovu, inayookoa wote kwa usawa. – Kwetu sisi, kila kitu ni tofauti, si kama ulimwenguni. Hivyo, kifo kinapotokea, hakuna kilio wala maombolezo hapa, kama ilivyo kwa wale wanaopenda maisha, bali mazishi ya marehemu hufanyika kwa utulivu: kwa maana hapa mke hawalii, wala watoto hawapizi, wala jamaa hawatoi vilio, wakikumbuka hiki au kile; bali kuondoka hufanyika kwa furaha, na kuwekwa hadharani kwa tumaini jema; ingawa kuna machozi, yanayotokana na upendo wa kiroho kwa marehemu: ambapo hakuna kitu kisichofaa; kwani Bwana Mwenyewe alilia kwenye kaburi la Lazaro, kulingana na asili ya kuwepo kwetu (Yohana 11:35). Je, kuwahi kuwepo, tangu enzi zote, maisha yaliyo barikiwa zaidi kuliko haya? – Je, kuwahi kuwepo njia nyingine ya maisha iliyowaleta watu karibu na Mungu? Kwa nini, basi, inafaa kwetu kutangaza, kwa maneno ya Daudi: *'Hapa Bwana ameamuru baraka, yaani, uzima milele'* (Zab. 132:3).

8. Basi, tufurahi na kushiriki furaha ya kila mmoja; tushukuru na tushukuru daima; tumpeni Mungu wetu Mwema-wote na tumpeni bila kikomo, kwa maana ametutoa gizani na kutuingiza katika nuru, kutoka kwa unyonge hadi utukufu, kutoka kwa giza hadi mwangaza. Kila mmoja wenu anajua ametoka wapi duniani, na amekimbia wapi hadi hapa, ni nani aliingia naye katika ushirika, ambao unawaita ndugu, na ambao mnaishi pamoja nao. Na baraka hizi ni utangulizi tu wa ahadi zijazo: ili kwamba, tukitimiza kazi iliyowekwa mbele yetu vyema, tukijitahidi kwa njia zote kuvumilia taabu na kubeba matunda ya utiifu, kwa mujibu wa mpangilio na kanuni inayofanya kazi ndani yetu, basi mwishowe tutapokea kile ambacho jicho halijawahi kuliona, kile ambacho sikio halijawahi kusikia, na kile ambacho hakijawahi kuingia moyoni mwa mwanadamu—kile ambacho Mungu ameandaa kwa ajili ya wale wanaompenda (1 Kor. 2:9). Tusije sote tukapokea hili.

333. Wale wanaojiweka tayari kufa mara kwa mara huimarisha ukumbusho wa kifo; ukumbusho wa kifo na athari zake huweka hofu ya Mungu; hofu ya Mungu husafisha moyo kutoka kwa tamaa

333. 1) Wale wanaotafakari kifo mara kwa mara huimarisha kumbukumbu ya kifo; kumbukumbu ya kifo na athari zake huweka hofu ya Mungu; hofu ya Mungu husafisha moyo kutoka kwa tamaa. – 2) Tuenende katika njia hii kuelekea utulivu wa furaha uliokuwa huru na tamaa. [4, 132]

9. Habari za vifo zinazidi kuwa nyingi—zote kutoka mbali na karibu—na hasa habari za vifo vya ndugu na baba zetu wa kiroho. Miongoni mwa wengine, Ndugu Gregory ametushia; maisha yake yalikuwa ya

kupongezwa na kifo chake kilikuwa kitukufu, kwani alikufa uhamishoni kwa ajili ya Kristo. – Basi? – Hakika sisi pia ni lazima tuondoke hapa, vijana na wazee, wazee na vijana wote. Kwa maana kifo ndicho toba moja inayowaunganisha wote, na wengine huondoka katika maisha haya kabla ya wengine, huku wengine wakifuata baadaye. Basi, vipi tunaweza kushindwa kufikiria juu ya kifo na yale tutakayokutana nayo wakati roho inapoondoka mwilini? Tutavumilia vipi uwepo wa Malaika, ikiwa hatujavaa silaha za nuru? – Tutatembea vipi katika njia hiyo, ikiwa hatuchukui nasi riziki za uzima wa milele? Tutampita vipi mkuu wa dunia hii, ambaye Bwana alisema kumhusu: *'Mkuu wa dunia hii anakuja, naye hana chochote juu yangu'* (Yohana 14:30), isipokuwa tukiwa huru kutoka kwa tamaa zinazotutawala? *'Ameebarikiwa yule mtumwa*,*'* asema Bwana, *'ambaye bwana wake, anapokuja, atamkuta akifanya hivyo. Amen, nawaambieni, atamweka juu ya mali zake zote*." Tazama, sauti kutoka juu! *"Lakini ikiwa yule mtumwa mwovu atasema moyoni mwake, 'Bwana wangu anachelewesha kuja kwake,' naye aanze kuwapiga watumwa wenzake, na kula na kunywa na walevi: bwana wa mtumishi huyo atakuja siku ambayo haamtarajii, na saa ambayo haijui, naye atamkata vipande viwili, na kumweka mahali pamoja na wasio waaminifu: huko kutakuwa na kilio na kusaga meno'* (Mathayo 24:46–51). Je, mfano huu haututisha? Je, tishio hili halichoshi miili yetu? Kwa maana hii si ngano wala maneno matupu; kinyume chake, maneno hayawezi kuelezea kikamilifu yajayo: kwani kilio hicho si kama kilio hiki, wala kufuma meno huko si kama kufuma hapa; lakini tofauti kati yao ni kubwa kama ile kati ya ndoto na u halisi; zaidi ya hayo, moto ule hautizimiki kamwe, ilhali hapa huzimika, na yule mnyoo haafi, ilhali hapa huafa. Lakini ni nani anayefikiria hili na kulitafakari? Nani huona haya na kuyasikia? Maana inawezekana kuona na bado usione, na kusikia na bado usisikie, kwa sababu ya ugumu wa roho na tamaa za moyo. – Nani ana kilio kinachompendeza Bwana, na hujisafisha kila siku kutoka kwa uchafu unaotoka huko na hapa, bila kuahirisha usafi huu hadi kesho? *'Maana*,*'* imesema, *'siku ya leo ina taabu yake'* (Mathayo 6:34). Nani, akimweka Mungu kama tamaa yake, anayekataa kila tamaa ya kidunia, hadi kufikia hatua ya kuweza kupaza sauti pamoja na Daudi: *'Roho yangu inakushikilia; mkono wako wa kuume unanishikilia'* (Zab. 62:9). Ee upendo usio na tamaa uliobarikiwa! Hivi ndivyo tunavyopaswa kuwa, ndugu zangu! Hivi ndivyo Neno linavyotutaka tujipange! Tuwe na bidii katika roho, tukiwa tumevaa silaha za imani, tukihamasishwa na tumaini, na tukiwa tumejiandaa kikamilifu kwa ajili ya safari.

10. Basi nawaomba na kuwasihi: kama vile tunavyokufa kila siku, tujidhibiti katika yote yaliyo mema, kadiri tuwezavyo, tukijua kwamba nidhamu kwa asili yake ni wema, lakini inaleta huzuni, ilhali dhambi ya kujiruhusu inatutupa katika vilindi vya kuzimu. Tutoe machozi ya utakaso yanayotokana na moyo uliovunjika na tafakari ya unyenyekevu. Tuwafanye Malaika watakatifu kuwa marafiki zetu kupitia maisha ya kujinyima, ili nao, wakati wa kufariki kwetu, watainua kwa wema hadi kwa Bwana. – Nasema haya, si kama mtu aliyefanya mema, bali kama mtu anayetamani kufanya hivyo pamoja nanyi; kama mtu anayepaswa kusema badala ya kunyamaza; na kama mtu anayewapenda kwa upendo wa Mungu, ili sisi sote, kwa kutenda mema, tuwe warithi wa uzima wa milele.

334. Anawakemea kwa kuacha kufichua mawazo yao

334. 1) Anawakemea kwa kusitisha kufichua mawazo yao. – 2) Kisha anatoa mifano ya adhabu za Mungu za kutisha kwa wale wasiotubu, kama motisha wa kufanya toba. [4, 133]

11. Nimehuzunika kwa ajili yenu siku hizi, na kwa huzuni isiyovumilika. Kwa maana mmeacha toba yenu ya kawaida, ambayo ni tendo kuu na la wokovu zaidi katika maisha yetu. – Na kama ningeona kwamba mmeboreshwa na kuwa wakamilifu zaidi, ningefurahi, kama mtu aliyeondolewa mzigo: kwani kuponya udhaifu wa wengine kunahitaji kazi kubwa. Lakini ninapoona kinyume chake kwenu, naweza kukisia sababu yake. Kwa maana niambieni, ujasiri wenu huu wote unatoka wapi, na fujo unaosababisha? Je, si kwa sababu hamtokeani, bali mnaficha mawazo yenu maovu? Kwa maana mwanzo na mzizi wa dhambi zetu ni wazo lisilofaa, ambalo, likifunuliwa, hufukuzwa na rehema za Mungu, lakini likifichwa, hatimaye hubadilika polepole na kuwa matendo ya giza. Hivyo basi, hupatikana kifo cha kiroho, hupatikana mgawanyiko miongoni mwetu, hupatikana maneno ya kujihesabia haki yanayotokana na ujinga na udanganyifu.

12. Lakini, ewe mwanadamu! Wanyama, ambao hawana akili, kama tuonavyo, wanajua wenyewe chakula gani ni hatari kwao na wanakiepuka; je, sisi sote hatupaswi kutarajia zaidi hili kutoka kwa mwanadamu ambaye, tangu wakati huo huo wa ubatizo wake, amebarikiwa kwa maarifa yote ya yaliyo mema?! – Je, hukusikia Maandiko yanasema nini, kwamba Mungu *'hakivumilia ulimwengu wa zamani, bali akamwokoa Nuhu, mhubiri wa haki, akileta mafuriko juu ya ulimwengu wa wasengenyaji'* (2 Petro 2:5)? Je, hukusoma kwamba Bwana *'aliwahukumu miji ya Sodoma na Gomora kuangamizwa kwa kuzichoma moto,*

akiweka kuwa mfano kwa wale watakaoishi katika uasi wa Mungu?' (2 Petro 2:6). Je, hujawahi kusikia Mitume akilia: *'Msidanganyike: wala wazinzi, wala waabudu sanamu, wala wachezi wa uzinzi, wala wanaoendeleza ushoga, wala wanaolala na wanaume, wala wezi, wala wabinafsi, wala walevi, wala watukanao, wala wadanganyifu watarithi ufalme wa Mungu'* (1 Wakorintho 6:9–10). Basi, mmesikia haya yote, mnawezaje kusema kwamba hamjui uovu? – Hii ni unafiki na kuepuka jibu. – Hamuogopi tishio? Hamutetemeki mbele Yake ambaye viumbe vyote hutetemeka mbele Yake? – Basi, hakuna mtu anayepaswa kusita kukiri!

335. Akisema kwamba anawapenda ndugu zake, na akiwa na uhakika kwamba nao wanampenda, anawaalika wamshukuru Mungu kwa uhusiano huo, na kuvumilia naye anapopaswa kuwakemea vikali

335. 1) Akisema kwamba anawapenda ndugu zake, na akiwa na uhakika kwamba nao wanampenda, anawaalika wamshukuru Mungu kwa umoja huo, na kuvumilia naye atakapolazimika kuwakemea vikali. – 2) Kisha anawahimiza kubeba taabu na huzuni zinazohusika katika kutafuta wokovu wao kwa hiari: kwa maana hakuna njia nyingine; zaidi ya hayo, kwa sababu ya ahadi kuu zinazohusiana na hili, halitapunguza sana furaha inayowastahili watakatifu. – 3) Basi, tufuate kwa uaminifu njia ya Mungu; na tukipata kuteleza, tukimbilie kuinuka tena. [4, 134]

13. Neno la Maandiko Matakatifu ni: *'Nawapenda wale waliopenda mimi, na wale wananitafuta watapata neema'* (Mith. 8:17). Mahali pengine pia linaonyesha alama ya upendo, likisema: *'Mtu anayempenda m , humwadhibu kwa bidii'* (Mith. 13:25). Kwa kuwa mimi, katika unyenyekevu wangu, nimewekwa kuwa kiongozi wenu, na kwa hivyo nikalazimika katika nasaha yangu iliyopita kuwakemea na kuwanena—si ili mkasirike—najitosa kuuambia kwa maneno ya Mtume, *'ili mpate kujua upendo niliwo nao kwa wingi kwenu'* (2 Kor. 2:4), nikihuzunika nanyi katika huzuni zenu na kufurahi nanyi katika furaha zenu. Nitaangalia nani mwingine? Au nitahuzunika na kufurahi kwa ajili ya nani mwingine, ikiwa si kwa ajili yenu? Ninyi ni wangu—ndugu zangu, watoto wangu, baba zangu, marafiki zangu, jamaa zangu, wapenzi wangu, ninyi ninaowatamani, furaha yangu, taji langu, na kila kitu kingine kinachoweza kuonyesha dhati ya ushirika wangu nanyi. Kwa hiyo ninashuhudia imani yangu kuwa nanyi mnajisikia vivyo hivyo kwangu, na kwamba hamna uhusiano wa karibu na wazazi wenu, wala na ndugu zenu, wala na jamaa zenu, wala na nchi yenu, wala na kitu kingine chochote kinachoonekana, bali na Mungu tu, na kupitia Mungu, na kwa unyenyekevu wangu. Na shukrani ziwe kwa Mungu katika Roho Mtakatifu, ambaye ametuunganisha hivi, ili tupende na kupendwa, *na* kuwa *'mwili mmoja na Roho mmoja'*, kwa kuwa *'tumeitwa katika tumaini moja la wito wetu'* (Efe. 4:4). Basi, tufurahi na kushiriki furaha ya kila mmoja; na ingawa wakati mwingine itabidi nikuongee kwa njia ya kukemea, tusigeukiane, bali, kama inavyofaa, kwa ajili ya upendo na maslahi ya wote, tuvumilie adhabu kwa subira. Maana imeandikwa: *'Mwanangu, usidharau adabu ya Bwana, wala usipoteze moyo anapokukemea; maana Bwana humwadibu ampendaye, naye hamtukana kila mwana amkubaliye'* (Mith. 3:11–12). Neno ambalo Mtume anaongezea: *'Mvumilie adhabu; Mungu anawatendea kama wana; maana ni mwana gani asiyepigwa na baba yake? Lakini ikiwa hamna adhabu—ambayo wote wameipata—basi mmekuwa waasherati, wala si wana'* (Waebrania 12:7–8).

14. Zaidi ya hayo, utajiri, mamlaka na vitu vingine ambavyo watu wanavitamani havipatikani bure, bali vinahitaji kazi ngumu na jasho: je, mtu anaweza kudhani kwamba kufikia Mungu na thawabu za kimungu itakuwa jambo rahisi na la kustarehesha, badala ya jambo lililojaa kazi ngumu na jasho lisilo na kipimo? Na je, dhana kama hiyo si ushahidi wa upumbavu uliokithiri na uoni mfupi? – Kwa nini tunasikia kwamba *'lazima tuingie katika Ufalme wa Mungu kwa kupitia dhiki nyingi'* (Matendo 14:22), na kwamba *'lango ni jembamba, na njia ni ngumu inayopeleka uzimani'* (Mathayo 7:14)? Na kwa sababu gani? – Kwa sababu sisi wenyewe hatukutaka kubaki katika maisha yasiyo na wasiwasi na furaha isiyo na kikomo tuliyopewa mwanzoni katika Paradiso; bali, kwa upumbavu wetu wenyewe, tulichagua badala yake kuangukia katika maisha haya ya sasa, yaliyojaa tamaa na huzuni; na hatuwezi kurudi huko tena isipokuwa kwa kupita katika shule ya dhiki, tukifuata mfano wa Bwana wetu Yesu Kristo. *'Yeye, kwa ajili ya furaha iliyowekwa mbele yake, alivumilia msalaba, akidharau aibu'* (Ebr. 12:2). Zaidi ya hayo, kwa kuwa dhiki kwa ajili ya Mungu hufanywa kuwa nyepesi kwetu kwa tumaini la baraka za milele, kwa kawaida huwa si za kusikitisha sana; ndiyo maana, kwa watakatifu, wakati huu wa sasa huitwa karamu. Mtakatifu Daudi anashuhudia hili, akisema: *'Jifurahieni, enyi wenye haki, katika BWANA'* (Zab. 32:1), akimaanisha furaha ya milele. Vilevile, Mtume aliye barikiwa anathibitisha: *'Furahieni katika Bwana kila wakati; tena nasema, furahieni'* (Fil. 4:4). Na haya yalisemwa kwa wale

waliopatwa na huzuni na kulia, waliojitahidi na kubaki katika mapambano, na walioteseka kwa njia nyingi; kwa maana huzuni kwa ajili ya Mungu ni chanzo cha furaha kwa watenda wema.

15. Basi, sisi, kana kwamba tunasherehekea karamu kila siku, tuyabebe maombolezo yetu kwa ajili ya Mungu kwa furaha, bila kudhoofishwa na hila na mashambulizi ya shetani. Na tukitokea kupoteza mwelekeo na kupotoshwa na kitu kisichostahili, iwe ni kwa wazo, neno au tendo, tukimbilie kuinuka tena, turudi katika hali yetu njema ya awali, na tena tuanze kufanya kazi kwa Bwana kwa shauku kuu, tukijua kwamba hata kutoka kwa wafalme, mpiganaji anayepigana na kustahimili hupokea heshima, si yule anayekimbia uwanja wa vita. Vivyo hivyo, kwa kubaki katika vita hivi visivyoonekana hadi pumzi yetu ya mwisho, sisi, kwa neema ya Mungu, tutahesabiwa kuwa na haki ya thawabu za milele, na kupokea Ufalme wa Mungu katika Kristo Yesu, Bwana wetu.